
Universidad de Deusto
Biblioteca

Angel de Clavasio
Explicit Summa Angelica
1489

Universidad de Deusto
Biblioteca

I. H. C.

Angelica Summa de casibus conscientiæ.

Auctore

Angelo de Clavasio.- Impr. Venetiis. J. Rivabenis.- 1489.

Año 1489

(Archivo de Loyola).

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Epla. F. Hieronymi torniel̃ lectoris. Ad. R̃. p. F. Angelũ de clauasio ⁊ sentis operis Auctorem: in qua orat eius Reuerentiam: vt ipsum opus impriꝰ faciat: ꝓpter talem et tantam dicti operis excellentiam et vtilitatem.

Pluribus retro actis temporibus. Reuerende ac mi cordialissime pater. Ad lecturam ca suum conscientie promotus omni cura ⁊ diligentia operam dedi. vt veritatem confratribus audientibus: miro modo bincinde dispersam: ⁊ per diuersa librorum volumina: quin potius per varias doctrinarũ facultates vagantem: enucleatam traderem. Ad qõ peragendũ: quibus vigilijs: quibusue oporteat curis insudare: Reuerentia tua plenius edocta dilucide ꝓspicit. Non enim talis lectura vnica contentaꝫ scientia: vnico ne studio: ꝫ magnis voluminibus conclusio subsistat. Exigit nanqꝫ vera iuris ciuilis fundamenta. In quibus pene contractuũ tota decisio terminaꝫ. qõ quidez ius: quoniam per sũmorũ iura pontificum in multis rectificatur: perficitur: ac suppletur: precipue in censuris: prebendis: ⁊ alijs ecclesiasticis. Eiusdẽ sacri pontificij iuris ignorantiam talis casuum penit⁹ abhorret doctrina. Verum cum in ꝓdictis: quandoqꝫ ꝓpter cõmunem pacem oculus diuinam intuens maiestatem aliqualiter obscuretur: qui lumine sacre theologie illustrari q̃ maxime habẽt necesse: non modicam ipsius casuum studij partem: sibi sacre pagine lucidi doctores: iure merito vendicarunt Item si experientia teste philosopho facit artem: in ipsa casuũ doctrina: magistram pene cuncta limitantem fateri non in cassum compellimur. Cum igitur vitam brenem: artem ℞o longam: altus hypocrates affirmet. Et in vnaquaqꝫ arte tanta ducamur cecitaꝫ caligine vt teste mercurio trimegisto: maxima pars eorum que scimus sit minima eorum que ignoramus: quis nisi insani penitus capitis ꝺicere audebit hominem ad talis studij apicem nisi diuina preuentum peculiari virtute posse deuenire. vt tanqꝫ alter Iustinianus opus desperatum quasi per medium transiens profundum in vnam reducat consonantiam. Forsitan aliquis dicet: vera fateor: que scribis: nisi talis tantusqꝫ labor: ac difficultas a sumistis tractatoribus crilio data fuisset. Qui omnes in vnũ facultates colligentes fasciculos casuum cõtexuerũt. Ad quem ego: hec admitterem si dictos: vt asseris tractatores. ipsis in facultatib⁹: pene noscerem ephebos: non dicam balbutientes: neqꝫ perfectos. Et bis nanqꝫ alij pictores: de alienis codicibus: non libros sed quedam potius exemplaria componentes: alij more balbutientiũ que audierint ⁊ viderint fari gestiunt. Quos tamen pia excusat intentio: ne tanqꝫ serui inutiles: ex talentis quicqꝫ in principis erarium non inferentes: repulsam patiantur pariter ⁊ penam. Verum si eos intentio reddit innocios: mihi tamen alisqꝫ in huiusce modi palestra militantibus labores non auferunt: sed incertio res sumus: atqꝫ dudũ eramus. Tenuit ergo me continuũ desiderium: sedulaqꝫ anxietas: vt sator ille rerum eternus increataqꝫ veritas ac lucis eterne candor irradians: qui solus res penitus desperatas ad optatum finem deducit. iuxta. l. i. ad fi. prime col. C. de veteri iure enu. Qui omniũ auctor est scientiarũ. ℈. deniqꝫ. xxxvij. di. Qui omniũ est gratiarũ elargitor. c. reuertimini. xvi. q. i. A quo insuper est omne datum optimum. Jaco. i. ⁊ c. in scriptis. viij. q. i. Qui totius insuper est boni operis fundamentum. c. cum paulus. i. q. i. Dominem produceret in lucem talibus insignitum gratijs: ac virtutibus. Cui⁹ medio ⁊ salubri doctrina: lectoribus ipsis tantus queritandi labor: Variosqꝫ volutandi Codices adimeretur. Et discipulis: confessoribus quoqꝫ presertim fratribus nostris: quibus in diuinis: ⁊ alijs nostri ordinis laboribus occupatis: paulisper otij suppeditare noscitur. clara innotesceret veritas. Dum igit pluribus iam annis elapsis talibus estuarem desiderijs. cõmunem quoqꝫ omniũ vtilitatem flagitans ⁊ ex hannelanti corde gemebunda pene suspiria ad indeficientem diuine largitatis dulcedinẽ emitterem. Apparuit oculis meis quasi caligantibus. Liber sũmule a Reuerentia tua compositus: quem clara luce conspiciens: ⁊ diligenti⁹ peruoluens: dum placere cepit vltra progrediens: nec iota quidem nõ visum preterij. Et sepius admirans: in tractatibus singulis: plenitudinem perstrictam. In decisionib⁹ vtriusqꝫ iuris vera fundamenta. In fundamentis allegationes fidas pariter ⁊ abundantes. Theologorumqꝫ veritates lucide enucleatas: auctoris quoq. qõ paternitas tua a iactantia aliena me ꝓ veritate dicere patiatur ingenium pene diuinum: vt merito re ⁊ nomine Angelus dicaris. Experientiam quoqꝫ tanto tempore probatissimam: vtpote: qui tali ac tanto tpe: Annis fere viginis: digne ac laudabiliter: talẽ ac tantam fratrũ oium cismontanoꝝ familiã direxeris verbo pariter ⁊ exemplo: necnon in

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pluribus sedis aplice arduis periclitantibusq causis:sollcitudie:ac ingenij tui sublimissimo apice ad optatum finem deducris. Ista inquam oia consp̃iciens:t letus mente pervoluens pre gaudio exiliens clamaui: Ecce qđ concupiui tam video:qđ quesiui iam teneo. Margaritam diutinis flagitatam suspiriis possideo. Convocaui amicos pariter:t familiares:ad tam pigues nuptias:salubrēq doctrinam dicens. Venite o patres lectores possidete summulam Angelicis manibus vobis preparatam. per quaz onus q̃ maximū ab imbecillis erat scapulis vestris ablatum. Non amplius per varios vobis codices vagari libeat.quicquid alibi difficulter queritur t inuolutum:hic faciliter t enucleatum inuenitur Venite omnes vtriusq iuris veri ꝓfessores t docti. Vobis enī liber iste fidissima est clauis:qua veri aperiuntur intellectus lataq datur plura inueniendi copia: vt quasi repertorium decisiuum videatur Venite t vos pariter confessores: ataq discipuli: qui iam diu sarcina librorum pregrauati. Insuper t glosis varijs defessi pondus eijcite:hoc solo libro depascamini. Hic totum versetur ingeniū:omnisq sollicitudo ataq doctrina. Si boni critis angelici:pariter t optimi confessores. Hic enim cōtractus plenissime habentur vsure lucidissime. Interrogatorijū enucleatū: Matrimonia predita honestate simul ac veritate. Restitutiones amplissime. Censure quoq perfectissime. Quid plura:Quid desit nō video nisi forsitan ex transcriptor tarditate paucis innotescat. Sed t hec diuina abstulit bonitas: dū nobis artem miro inuentam studio impressorum in lucem ꝓdurit. Reliquum igitur est Reverende pater:ne Reverentia tua cristimet hoc sibi dūtaxat condonatum:quin potius cum superne bonitati connaturalis sit cōicatio id ipsum tanq̃ celeste munus largiflue cōicandum sibi persuadeat volo. Supplices igitur nos omnes. Et ego vice omniū pedibus Reverentie tue humiliter ꝓstrati deprecamur vt tale: t tantū p incuriam non depereat opus: verum citissime supradicte artis impressoribus peritis ,tradat: quo sitis q̃maxima:esurieq̃ q̃plurium precipue nostra refocilletur. Hoc enim deo ad honorem magnum:proximis ad salutem Paternitati quoq. T. ad maximum cedit meritum. Et si qđ absit prefata Reverentia tua bis agitata stimulis vel recalcitraret aut saltem tardior incederet.non dubito magnū eius capiti indicium imincre. Noli igitur qui fuisti semp pius ac dulcis: nobis t Reverentie tue hac in re esse crudelis. Qđ ne fiat etiam ataq etiam supplices deprecamur. Valeat in dño prefata tua paternitas quam dñs pro omnium salute conseruare dignetur. Amen.

¶ Responsio Venerandi patris fratris Angeli ad fratrem Hieronymum supascriptum.

Angelicam summam pro vtilitate confessorum t eorum qui cupiunt laudabili ter viuere:nuper a me divina opitulante gratia compilatam:mi Hieronyme frater suades vt arti imprimendum tribuaz. Tardiusculo quoq t pigritanti aio tuo calcaria figis calcaria. Quam er'quo vltra meam opinionem tot laudibus extollis: vt tuis votis morem geram imprimendam ad te transmitto. Vale in dño t ora pro me.

In nomine domini nostri iesu christi. Amen.

¶ Incipit prologus in summā Angelicā:de casibus conscientie:per fratrem Angelum de clavasio:ordinis minorum:vicarium generalem cismontanorum fratrum observantie compilata. cui premittit primo prologus.deinde subnectitur tabula contentorū in ipsa declaratiua. Incipit prologus.

Angelici spiritus t si divine contemplatione semper intendant. Et charitate tamen qua omnes homines complectuntur divina pietate sic disponente salutem nostram procurare sollicite nō desistunt. Hos defensando ab inimicis:solli:itādo ad bonum: t dirigendo in viam salutis. Hoc quippe ipsa dei bonitas nobis insinuare voluit in scala: Jacob ostēsa. Genesis.xxviij.c.in qua: Angelos descendentes t ascendentes vidit:vt sic intelligeremus quanto feruore devotionis teneamur beatos angelos ꝓsequi. Quod ego frater Angelus de clavasio ordinis minorum minimus attendens vt nomen meum sit consequens rei sicut debet,vt insti.de dona.§.est t aliud.t.l.decernimus.C.de epi.t cle.t.l.i.C.de offi.pfec.vr. Et per sanctorum angelorum imitationem peruenire merear ad eorum contemplationem animarum salutem procurando:quo nihil deo est carius viij.q.i.sciendum. Conspiciens etiam multitudinem sūmularum de casibus conscientialibus non bene satisfacere pauperibus:confessoribus:t simplicibus propter prolixitatem aliquarū: t aliarum nimiaz breuitatem multorum confratrum meorum charitatiua requisitione compulsus: attendens etiam q diuisiones gratiarū sunt t donorum t vnicuiq datur manifestatio spiritus ad vtilitatem.i.ad Ebor. xij.c. Decreui hanc summaz compendiosam ordinare dei adiutorio invocato ſm illud.l.i.in prin.C. de ve.iu.enu. Quam t angelicam nominabo:in qua mediocritate seruata iuxta illud.insti.de re.diui.§. cū quis. t in aut. de consuli.§.igitur t post,'quicunq eam perlegerit inueniet quicquid in alijs sūmulis continetur quod pertineat ad confessores:presertim in sūma dicta pisanella ac eius supplemento cuius casus conscientiales hic omnes inserui: iz aliquando per alia verba aut alto ordine. Et vltra predicta reperiet in.c.quod incipit: Interrogationes.quecunq pertinent ad confessorem: vel confiteri volentē circa quecunq peccata mortalia cognoscenda. dirigetur etiam ad multa consilia banda:ac ad inuenien doctores t iura vbi de talibus diffuse tractatur. Ita q hec Angelica summa erit vtilis non solum confessoribus: verum etiam scholaribus vtriusq iuris.t alijs quibuscunq ſm deum t recram ciuilitatem viuere cupientibus. Cuius ordinem infrascripta tabula demonstrabit. Rogo ergo vos lectores vt hanc vtiimaz t Angelicam summam ea charitate suscipiatis qua vobis offertur. Nec faciliter ad huiusmodi operis iudicia procedatis quando quidem quod diutine summisq vigilijs ac sudoribus digestum est non leuiter vnico perscrutatur intuitu. Et q̃uis in ea nihil sit dictum quod non arbitratus fuerim conuenire iusticie t veritati:presertim in foro conscientie cui satisfaciendum magis censui q̃ad forum contentiosum,propterea non sum secutus aliquando cōmunem opinionem doctorum. presertim canonistarum t legistarum.quia conscientiali t theologice veritati non mihi visa fuit conuenire. Tamen iudicio sancte Matris ecclesie t cuiuslibet melius sapientis corrigendam submitto: vt sit ad laudem dñi nostri iesu christi:t eius gloriosissime matris Marie:ac seraphici patris mei Francisci in secula seculorum. Amen.

¶ Explicit prologus incipit tabula declaratoria ordinis:t contentorum in predicta summa.

¶ Et quia hec Angelica summa principaliter edita est pro simplicibus confessoribus non habentibus peritiam vniuersalem iuris:ideo hanc tabulam ei prepono que tria demonstrabit. Primo ordinem libri qui sic distinguitur videlicet per litteras alphabeti:t quelibet littera per capitula diuersa:quodlibz vo capitulum suos habet paragraphos:exceptis quattuor capitulis que statim non subdiuidunt per §.sed aliter. Nam capitulum excōmunicatio. v.t.vij. subdividitur per casus: t casus in.§. subdistinguunt. Item capitulum matrimoniū.iij.distinguitur per impedimenta.t quodlibet impedimentū congruos habet.§. Item capitulum restitutio.i.vbi ponuntur qui sunt ad restitutionem obnoxij:quiq cum sint varij t q̃plures vt otius pateant oculis per alphabeti litteras describuntur. Et iuxta subsistentez materiam littere.§.continent. Quorum capitulorum principia sunt que subsequuntur.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Abbas

Abbatissa char. i.
Aborsum i
Abrogatio i
Abscns i
Absolutio 2
Acceptio 4
Accidia 4
Actiones 5
Acoliti 5
Accõmodatio 5
Actus 5
Accusatio 5
Adiuratio 6
Administratio 6
Admonitio 6
Adoptio 7
Adoratio 7
Adulatio 8
Adulterium 8
Aduocatus 8
Affinitas 10
Agnati 10
Alchimia 10
Alea 10
Alienatio 10
Alimenta 12
Altare 12
Alternatiua 12
Ambitio 13
Amicitia 13
Amor sui 13
Amor seculi 13
Angaria 13
Appellatio 13
Apostasia 14
Aqua benedicta 14
Arbiter 14
Archidiaconus 15
Archiepiscopus 15
Archipresbyter 16
Argumentatio 16
Arra 16
Arrogantia 16
Arrogatio 16
Ars 16
Asciſinus 16
Astrologia 17
Astutia 17
Auaritia 17
Audacia 17
Augere 17
Augurium 17
Austeritas 17

Halistariorum cbar. 17

Balneum 17
Bannum 17
Baptisma 18
Bellum 21
Benedictio 23
Benefacere 23
Beneficium 23
Bigamia 26
Bilsertum 27
Blasphemia 27

Cabella cbar. 27

Calix 27
Calũniator 27
Cambium 27
Canonica portio 27
Canonicus 29
Canonicatio 29
Cantus 29
Capitulum 29
Character 29
Cancer 29
Caritas 30
Castitas 30
Castratus 30
Casus episcopi 30
Casus fortuitus 31
Catbecismus 32
Causa 32
Cautio 32
Cecitas 32
Cedere bonis 32
Celare 33
Censura 33
Census 33
Certum 33
Cessatio 33
Cessio 33
Cimiterium 34
Circunstantia 34
Citatio 34
Citarista 34
Ciuitas 34
Finis 34
Clamor 35
Clandestinum 35
Claues 35
Clausula 36
Clericus 36
Coactio 41
Coadiutor 41
Cogitatio 41
Cognatio 41
Collegium 41
Collusio 43
Colonus 43
Cõmenda 43
Cõmissio 43
Cõmodatum 45
Compaternitas 44
Compensatio 44
Compositio 44
Compromissum 44
Cõmunicare 44
Cõmutare 44
Concessum 44
Concilium 44
Concubinatus 44
Concessio 45
Condẽnatus 45
Conditio 45
Conductor 45
Confessio delicti 45
Confessio sacralis 46
Cõfirmatio electorũ 57
Confirmatio sacri 58
Confirmatio pape 58
Confraternitas 58
Coniuratio 58
Consanguinitas 58
Conscientia 58
Consecratio epoꝝ 59
Cõsecratio eccliaꝝ 59
Consecratio altaris 60
Cõsecratio cimiterij 60
Cõsecratio vestimẽ. 60
Cõsecratio virginũ 60
Consentire 60
Conseruator 61
Consilium 61
Conspiratio 62
Constellatio 62
Constitutio 62
Consuetudo 62
Contemptus 64
Contentio 64
Continuum 64
Contractus 64
Contritio 65
Contumacia 65
Contumelia 65
Coxa 66
Correctio prelatorũ 66
Correctio fraterna 66
Corporalia 67
Corpora sctõꝝ 67
Corpore viciatus 67
Corpus xpi 67
Crapula 67
Credere 67
Credulitas 67
Crescere 67
Crimen 67
Crisma 68
Culpa 68
Cura aiarum 68
Cupiditas 68
Curialis 68
Curiositas 68
Custos 69

Damnatus cbar. 69

Damnificatus 69
Debitũ coniugale 69
Decanus 71
Decima 71
Defensio 72
Defunctus 73
Degradatio 73
Delectatio 73
Delegatus 73
Dementia 74
Demoniacus 74
Denunciatio 74
Depositum 75
Derisio 76
Desperatio 76
Detractio 76
Diaconus 77
Dialetica 77
Dies festus 77
Diffamatio 77
Diffidatus 78
Dignitas 78
Dilapidator 78
Diligere 78
Diligentiam 78
Diocesis 78
Discere 78
Disciplina 79
Discordia 79
Discretio 79
Dispensatio 79
Disputare 81
Diuinatio 81
Diuortium 81
Diuturnitas 81
Doctor 81
Dolus 81
Domesticus 82
Domicilium 82
Dnica dies 82
Dominium 82
Dominus 83
Donatio 83
Dos 88
Dubium 90
Duellum 90

Ebrietas cbar. 90

Ecclesia 91
Electio 91
Elemosyna 94
Emancipatio 95
Emphiteosis 95
Emptio 97
Emunitas 100
Enormis 100
Episcopus 100
Errare 101
Erubescentia 101
Eras 101
Euagatio 102
Euangelium 102
Eucharistia 102
Eunuchus 108
Eractio 108
Exaltatio 108
Examinatio 108
Exceptа 108
Exceptio 108
Excõicatio 108
Excusatio 126
Executor 126
Exemptus 128
Exemplum 129
Exequie 129
Ex heredatio 129
Exorbitantia 129
Exorcista 129
Exorcismus 130
Expense 130
Experientia 130
Expositio 130
Expositus 130
Expressio 130
Extimatio 130
Extrema vnctio 131

Fabule cbar. 131

Facilitas 131
Facultas 131
Factum 131
Falcidia 131
Falsarius 132
Fama 132
Familia 133
Familiaris 133
Familiaritas 133
Fatum 133
Fauere 133
Fautor 133
Femina 133
Fenus 133
Feriæ 136
Feudum 138
Fictio 138
Fideicõmissum 138
Fideiussor 139
Fides 140
Filius 142
Finis 142
Fiscus 142
Flagella 142
Fletus 142
Fomes 142
Forma 142
Fornicatio 142
Fortitudo 142
Fons 142
Fratres 142
Fraus 143
Frigiditas 143
Fructus 143
Fugere 143
Funus 143
Furiosus 143
Furtum 143

Generalis clausula 146

Gladius 146
Gloria vana 146
Gratia 146
Gradus 146
Guerra 146
Gula 146

Habitus cbar. 147

Hebetudo 147
Hedificans 147
Hereditas 147
Heres 148
Heremita 150
Hereticus 150
Hermofroditus 152
Hironia 153
Histrio 153
Homagium 153
Homicidium 153
Homo 157
Honestas 157
Honor 157
Hora canonica 157
Horror future vite 159
Hospitale 159
Hospitalis 159
Hostiarius 159
Hostis 160
Humilitas 160

Jactantia cbar. 160

Iconomus 160
Idulia 160
Ieunium 160
Ignorantia 162
Illegitimus 163
Imagines sctõꝝ 163
Immisericordia 165
Immundicia 165
Immunitas 165
Impedimentum 167
Imperium merum 167
Impossibile 167
Impubes 167
Incantatio 167
Incarceratio 167
Incendiarius 167
Incertorũ restõ 168
Incestus 168
Inconsideratio 168
Inconstantia 168
Indicium 168
Indignatio 168
Indulgentia 169
Inepta letitia 171
Infamia 171
Infidelitas 172
Infirmus famulus 173
Ingratitudo 173
Iniuria 173
Iniusticia 174
Inobedientia 174
Inquietudo 175
Inquisitio 175
Inquitor hereticoꝝ 176
Insignia 177
Inscriptio 177
Institutio 177
Intentio 177
Interdictum 178
Interesse 185
Interpretatio 185
Interrogationes in confessione 185
Intestatus 194
Intumiditas 194
Intrusus 194
Inuenta 194
Inuestitura 194
Inuidia 194
Ypocrisis 194
Ypotheca 194
Ira 194
Irregularitas 195
Irrisio 198
Ironia 198
Istrio 198
Iudeus 198
Iudex 200
Iudicare 201
Iudicium 203
Iuramentum 204
Iurisditio 211
Ius 211
Iuspatronatus 211
Iusticia 213
Iustificatio 213

Laicus cbar. 213

Patria 213
Patro 213
Paudemium 215
Pecrosis officium 215
Pegatum 215
Pegatus 219
Pegitiatio filioꝝ 220
Pegitima portio 221
Pegitimus filius 222
Peno 221
Peprosus 222
Per 222
Pibellarius ꝯctus 225
Pibellus famosus 225
Piber 226
Pibertus 226
Pittera 226
Pitigiosa res 226
Pitigiosus 226
Poca 226
Pocatio 226
Pucrum 228
Pudus 228
Pururia 230

Magister cb. 230

Maioritas 231
Maledictio 231
Maleficium 232
Malicia 232
Mandatum 232
Manifestum 232
Manumissio 232
Mathematici 233
Matrimonium 233
Medicus 247
Membrum 248
Mendacium 248
Mensa 248
Mensuras 248
Mercatio 248
Meretrix 248
Meritum 249
Metus 249
Milites 250
Minor 250
Miserabilis ꝑsona 250
Missa 250
Misericordia 254
Modcramen 254
Modestia 254
Mollicies 254
Monachus 254
Monasterium 255
Monialis 255
Mõneta 256
Mora 256
Mors 256
Mulier 256
Multiloquium 256
Munus 256
Murmuratio 257
Mutilatio 257
Mutus 257
Mutuum 257

Naufragium cha. 257

Nauta 257
Necessitas 258
Negligentia 258
Negocium 258
Necphitus 258
Nigromancia 258
Nominatus 259
Notarius 259
Notorium 259
Nouale 259
Nouitius 259
Nuptie 261
Nũciatio no.ope. 261

Obedientia char. 261

Oblatio 262
Obligatio 262
Obses 263
Obstinatio 263
Occasio 263
Occultum 265
Odium 264
Officium 264
Oleum sanctum 264
Opinio 264
Oratio 265
Oratoꝝ 267
Ordo 267
Ornatus 270
Otiositas 271

Pactum char. 271

Palla 273
Pallium 273
Papa 273
Paraferna 274
Parentis appel. 274
Paricida 274
Parrochia 274
Partis appel. 274
Pacientia 274
Patria 274
Patriarcha 275
Patronus 275
Peccatum 275
Peculium 275
Pecunia 279
Pedagium 279
Pena 280
Penitentia 282
Percussio 283
Peregrinus 284
Periculum 284
Periurium 284
Permissio 285
Permutatio 285
Perplexitas 285
Pertinax 285
Perseuerantia 285
Persõa mirabilis 285
Personatus 285
Pietas 285
Pignus 286
Pigritia 287
Pirata 287
Placere 287
Pollicitatio 287
Pollutio 287
Portio canonica 287
Possessor bo.fi. 287
Postulatio 287
Posthumus 287
Prebenda 287
Precarium 287
Precaria 288
Preceptum 288
Predicare 290
Preces 291
Precedentia 291
Preciosum 291
Precipitatio 291
Predia vbana 291
Predo 291
Prefatio 291
Prelatus 291
Prescriptio 291
Presumptio 296
Primas 296
Primitia 296
Princeps 296
Priuilegium 296
Probatio 297
Procurator 297
Proditio 297
Prodigalitas 297
Professio 297
Promissio 298
Proprietas 298
Prosoncta 298
Protestatio 298
Prouincia 298
Prudentia 298
Pubes 298
Publicum 298
Pudicus 298
Pudicitia 298
Punitio 298
Purgatio 298
Purgatorium 299
Purificatio pᵒ p. 299
Pusillanimitas 299

Quadragesima char. 299

Quarta trebellia 299
Questuarij 299
Questus 299

Rancor char. 299

Ratio 299
Rariocunia 299
Raptor 299
Rapina 300
Ratihabitio 300
Reconciliatio eccl'ie 300
Recompensatio 300
Recusari 300
Regularis 300
Religiosus 300
Religiosus locus 306
Reliquie 306
Remissio 306
Remittere 306
Renunciatio 306
Representatio 307
Residere 307
Rescriptum 307
Res 308
Restitutio 308
Resuscitatus 317
Reuelare 317
Reuerentia 317
Rigor 317
Risus 317
Ira 317
Rogationũ dies 317

Sacerdos char. 318

Sacramentum 318
Sacrilegium 318
Sacrista 318
Sagittarius 318
Salarium 319
Sanctus 319
Saracenus 319
Satisfactio 319
Scandalum 319
Scientia 320
Scisma 320
Scriptura 321
Scurrilitas 321
Secretum 321
Seditio 321
Sensualitas 321
Sententia 321
Sepultura 322
Seruitus 324
Sigillum 325
Simonia 325
Simplicitas 331
Simulatio 331
Sobrietas 331
Societas 331
Sodomia 332
Sollicitudo 334
Solutio 334
Sors 336
Spectacula 337
Sponsalia 337
Statutum 339
Stipulatio 340
Stola 340
Studium 340
Stultitia 340
Stultus 340
Stuprum 341
Suasio 341
Subarratio 341
Subdelegare 341
Subditus 341
Subdiaconus 341
Subornatio 341
Subsannatio 341
Substitutio 341
Subtilitas 343
Successio 343
Successor 343
Suffragia 343
Superbia 343
Superstitio 344
Suspensio 345
Suspitio 347
Susurratio 347

Tabellio cha. 347

Taciturnitas 348
Taliam 348
Tantum 348
Temperantia 348
Temere 348
Temeritas 349
Tempus 349
Tergiuersator 349
Tentare 349
Testamentum 349
Testes 352
Thesaurus 353
Timor 353
Tolerantia 354
Tonsura 354
Tormentum 354
Torpor 354
Tortura 354
Transactio 354
Transitus 355
Treuga 355
Tributum 355
Tribulatio 355
Tristitia 355
Turpe lucrum 355
Tumor 355
Tutela 355

Vana gloria char. 355

Vasa sacra 356
Vasallus 356
Vectigal 356
Velatio virginum 356
Venatio 356
Venditio 356
Beneficium 356
Veniale peccatum 356
Verberatio 356
Vestis 356
Vicarius 356
Vidua 357
Villicus 357
Vendicatio 357
Violentia 357
Virginitas 357
Virtus 357
Vis 357
Visitatio 357
Viciatus corpore 358
Vitium 358
Vnanimiter 358
Vniuersitas 358

Secundo pñs tabula noīa doctoꝝ sacre theologie ⁊ vtriusq; iuris

qui sunt cõtentoꝝ in prefata sũma: auriga ⁊ fidelissimi duces indicabit. ⁊ in allegando eoꝝ abbreuiationes que sunt infrascripta ordine alphabeti ordinata: nõ sm eoꝝ antiquitatẽ vel excellentiã annotata. videlicet in sacra scriptura seu theologia.

¶ Albertus magnus ordinis predicatorum
Alexander de ales ordinis minorum.
Alexander lombardus de alexandria ordi. minoꝝ
Ambrosius doctor ecclesie sanctus
Anselmus cantuariensis archiepꝰ sanctus.
Augustinus doctor ecclesie sanctus.
Aureolus. s. Petrus aureolus ordinis minorum.

¶ In iure canonico vel ciuili.

Abbas. Alanus.
Albricus de rosate. Albertus papiẽ.
Alexander de imola.
Alexander neno vincentinus.
Andreas barbatius siculus.
Angelus. s. de perusio.
Angelus arcatinus: seu de aretio.
Antonius de butrio.
Archidiaconus.
Aço.

¶ Summiste.

Aluarus ordinis minorum.
Archiepꝰ florentinus ordinis predicatorum.
Astensis ordinis minorum.
Augustinus de ancona.

¶ In sacra scriptura seu theologia.

Beda.
Bernardus sanctus.
Bonauentura ordinis minorum sanctus.

Vnctio extrema 358

Voluntas 358
Votum 359
Vsucapio 364
Vsura 364
Vsus clauium 376
Vsus 376
Vsufructus 376
Vxor 377

Ypocrisis cha. 377

Ypotheca 377
Yronia 377
Ystrio 378

Zelus char. 378

¶ In iure canonico vel ciuili.
Baldus.f.de perusio.
Barrelus videlicet de saxo ferrato.
Bernardus glosator decretalium.
Bertholomeus brixiensis.
Bertholomeus cepola veronensis.
Bonagratia.
Butrigarius.f. Jacobus butrigarij.
¶ Summiste.
Bernardinus de senis ordinis minox sanctꝰ.
Bertrandus cardinalis ordinis minorum.
¶ In sacra scriptura seu theologia.
Cassianus.
Ciprianus martyr.
¶ In iure canonico seu ciuili
Calderinus qui fuit Joannes calderini.
Cardinalis.f. Franciscus de ꝯbarellis.
Cynus. Collectarius.
Compostelanus cui nomen Bernardus.
Clarus ordinis minorum summista.
¶ In sacra scriptura seu theologia.
Damascenus.
Dionysius.
Dynus vtriusq; iuris doctor.
Dominicus de sancto georgio canonista.
¶ Summiste.
Directorium iuris qui fuit ℙetrus casuel ordinis minorum.
¶ In sacra scriptura seu theologia.
Egidius ordinis heremitarum.
Fran.i. Franciscus de mayronis ordinis mi.
Franciscus de ampulis ordinis minox.
¶ In iure canonico vel ciuili.
Federicus de senis.
Florianus.
Franciscus vercellensis.
Franciscus de ramponibus.
Franciscus de albertarijs.
Franciscus tigni de pisis.
Franciscus de aretio seu aretinus.
Fulgosius.i. Raphael fulgosius.
¶ In sacra scriptura seu theologia.
Bilbertus.
Brego.i.sanctus gregorius doctor ecclesie.
Bulielmus de mara ordinis minox.
¶ In iure canonico vel ciuili.
Babriel de offelctis. mutinensis.
Barsias.
Baspar de calderinis.
Beminimianꝰ.i. Dñicus de sctõ geminiano.
Birrardus de senis.
Bofredus.
Bratianus compilator decreti.
Buido de suçaria.
Buido epꝰ concordiensis.
Bulielmus de cunco.
Bulielmus nauson.
Bulielmus de monte laudano qui scripsit super clementinas ꝛ allegaꝝ sic laudunus.
Bulielmus durandi qui fecit speculũ.
¶ Summiste.
Birardus obdonis ordinis minox.
Bregorius de arimino.
Bualdensis.
Bualterius epꝰ pictauensis ordinis minox.
¶ In sacra scriptura seu theologia
Benricus de gandauo.
Bieronymus doctor ecclesie sancte.
Bugo de sancto victore.
¶ In iure canonico vel ciuili.
Benricus boych.
Bermanus magnus legista.
Bostiensis lumen iuris canonici.
Bugo qui fecit multas glosas super decretũ.
Bugo vercellensis.
Bugolinꝰ de la fontana glosator iuris ciuilis
¶ In sacra scriptura seu theologia.
Joannes scoti ordinis mi.qui allegaꝝ sic scotꝰ.
Joannes de noto ordinis minox siculus.
Joannes de neapoli ordinis predicatorum.
Joannes de ripolis.
¶ In iure canonico vel ciuili.
Jacobus butrigarius qui allegaꝝ butrigarius
Jacobus lotharius.
Jacobus de beluisio.
Jacobus de rauenna.
Jacobus de arena.
Innocentius papa splendor canonistarum.
Joannes theotonicus glosator decreti.
Joannes fauentinus.
Joannes de faucona.
Joannes de deo hispanus.
Joannes monachus cardinalis
Joannes andree irradiator iuris canonici.
Joannes de anania.
Joannes plagiarius de senis.
Joannes de montemerlo.
Joannes de sancto georgio bononiensis.
Joannes calderinus qui allegatur calderinus.
Joannes de lignano.
Joannes de imola qui allegatur imola.
Joannes de platea bononiensis.

Joannes antonius de sancto georgio nũc epꝰ alexandrinus mediolanensis.
¶ Summiste.
Jacobus de laude ordinis minox.
Joannes de saronia ordinis minox.
Joannes de ancona.
Joannes ordis ꝓdicatox q fecit sũmã ꝓfessox.
¶ In sacra theologia.
Landulphus ordinis minox.
¶ In iure canonico vel ciuili.
Lappus de castilione abbas
Laurentius de pinu.
Laudunus vide.s.gulielmus de monte ꝛc.
Laurentius de rodulphis florentinus.
Ludouicus de roma.
Lucas de grasijs.
Magister sententiarũ.f. ℙetrus lombardus princeps theologox.
¶ In iure canonico vel ciuili.
Martinus silmani.
Marsilius.
Mattheus romanus.
Mattheus de matthesolijs.
Micholaus de lira ordinis minox totꝰ biblie subtilissimus expositor
¶ In iure canonico vel ciuili.
Micholaus de matharellis.
Micholaus de neapoli.
Bdoardus.
Bdofredus.
Oldradus de ponte legista.
Oldradꝰ de laude canonista q fecit mlta ꝓfilia
¶ In theologia.
ℙetrus.f. de tarantasio ordinis predicatorũ.
ℙetrus aureolus ordinis minox.
ℙetrus de palude ordinis predicatox.
¶ In iure canonico vel ciuili.
ℙanormita.i.nicholaus abbas siculus epus panormitanus.
ℙaulus de castro.
ℙaulus de liaçarijs.
ℙetrus.f. de bellapertica.
ℙetrus belic.
ℙetrus de stagno.
ℙetrus de ancharano.
ℙileus.
ℙbilippus.
ℙbilippus de perusio.
ℙlacentinus.
ℙetrus casuel.i. directorium. vt.s.
¶ In sacra scriptura ꝛ theologia.
ℙabanus.
Ricar.f. de mediauilla ordinis minox.
Ricardus anglicus ordinis minorum vnus ex quattuor expositoribus regule nostre.
Ricardus de sancto victore.
¶ In iure canonico vel ciuili.
Raynerius de forliuio.
Raphael fulgosius.
Ricardus malumbra.
Rofredus bencuentanus.
¶ Summiste.
Raymundus ordinis predicatox.
Rodonensis gulielmus nomine.glosator raymundi ordinis predicatorũ.
Rogerius.
Scotus.i. Joannes scotus ordinis minox.
¶ In iure canonico vel ciuili.
Salicetus.
Stephanus prouincialis.
Signorolus de homodeis.
¶ Summiste.
Speculator.f. Bulielmus durandi.
Summa confessox ordinis predicatox.
¶ In theologia.
Thomas de aquino ordinis predicatox sctũs.
Tancredus doctor iuris canonici.
¶ In theologia
Bgo de castro nouo ordinis minox.
Bbaldus de perusio.
Bbertus de bobio.
Bincentius.
Bldericus.
Ysidorus sanctus.
Ymola.i. Joannes de imola.
Zençelinus doctor iuris canonici.

Tertio hec tabula ꝓ simplicibus declarat modũ allegandi tã theologos q̃ iura canonica ꝛ ciuilia: ac aliqs abbreuiatiões. doctores eni theologi allegaꝝ vel i q̃libetis vel sup̃ mgr̃m sniax. sic vz Bona.i.i. vl i. vel.iij.aut.iiij.subaudi supra magr̃m sniax posita ponit di.ꝛ postponitur articulo.i.vel.ij aut.iij.ꝛc.deinde subiungit.q.i.vl.ij.ꝛc. Aliqñ addit prime vl scõe partis subintellige eiusdẽ distinctionis. aliquãdo allegantur sic videlicet Bona.in.i.vel.ii.ꝛc.sup litteram.f. predicti magistri sniarum. Sunt duo luminosi doctores qui aliter allegaꝝ. videlicet Alex.ꝛ sctus Tho. Nam q; fecerũt sũmam super magistrũ sentẽtiax quax vna bz q̃ttuor partes. f. illa Alex. altera tñ tres q; viderũ.ꝛ scõa pars amborum

Universidad de Deusto
Biblioteca

vnudiſ in duas partes. Ideo allegaſ ſic. ſi ſ est in prima parte vel. iij. vel. iiij. Aler. in pria vel iij. aut. iiij. ſ. parte ſume pcipicte tractatu de potentia dei vel de ſuperbia: ꝛ hmõi. q. i. vel. ij. tc. Tho. Vo allegaſ ſiliter in prima vel. iij. ſ. parte q. tali articulo tali. Cũ Vo id qõ allegaſ eſt in ſcõa parte ſume ipſoꝝ allegaſ ſic in prima ſcõe vel in ſcõa ſcõe. ſ. in prima parte ſcõe partis pdicte ſume: vel in ſcõa parte predicte ſcõe partis principalis ſume. Jura Vo canonica alleganſ diuerſimode. Mã decretũ qui habet tres ptes principales. ꝛ ſcõa pars habet aliam partẽ ſub diſtinctã. Ideo ſi allegaſ qõ eſt in prima parte quotaſ p diſt. c. vlti. §. ſolũmõ. ꝛ habet centũ ꝛ vnam diſtinctiones. Si Vo allegaſ qõ eſt in ſcõa pte principali: ſic ẽtaſ prima vl. ij. aut. iij. tc. vſqꝫ ad trigintaſer. ꝛ ſubaudi cauſa. q: habet trigintaſer cauſas poſt ſubinferr. q. i. vel. ij tc. q: quelibet cã habet ſuaſ. q. poſtea. c. ꝛ. §. Si aũt qõ allegaſ eſt in ſcõa parte ſubdiſtincta ſic quotaſ de pnia di. i. vl. ij. vſqꝫ ad. vij. q: hꝫ. vij diſtinctiões. ille tractatus de pnia qui ponitur xxxiij. cã. ſub. q. iij. ciuſdẽ cauſe poſtea addiſ. c. vel. §. Tertie Vo partis ꝓtenta alleganſ ſic. de conſe. di. i. vel. ij. vſqꝫ ad. v. q: tñ quinqꝫ di. hꝫ cũ ſuis. c. ꝛ. §. Decretales aũt alleganſ p rubricas ſuas. ꝛ. c. ꝛ. §. Siliter ſertus liber ꝛ clemẽtine. quibus rubricis addiſ liber. vi. vel in clc. vt appareat nõ eſſe in decretalibus qõ allegaſ. ſed in altero iſtoꝝ. Aduerte ẽt q: nõ ſemp quotaſ c. ꝛ tunc id qõ ſequiſ imediate ad rubricam eſt principiũ capituli. Siſ'r qñ eſt in clc. loco. c. ponit clementina prima vel ſcõa aut principium ipſi9 capituli, ꝛ ſic allegaſ videlicet clc. ſi, gratio ſc. de reſcriptis. ꝛ hmõi. Jus Vo ciuile allegaſ cõiter p. l. ꝛ. §. ſub ſuis rubricis. ꝛ ſi eſt in codice preponiſ rubrice. C. elcuatũ. Si eſt in digeſtis ꝓponunt duo. ff. Si Vo eſt in libro inſtitutionũ preponiſ ſic. inſti. que ſolũ poſt rubricas. §. hꝫ non leges. Fallũt ab hac regula tres libri. ¶Primus eſt coder in quo q: ſunt multe autentice. Qñ talis autentica allegaſ quotaſ ſic. aui. videlicet ad hec. C. de vſu. vel auſ. caſſa. C. de ſa. ſan. ec. Mã talis auſ. eſt poſita ſub tali rubrica. ꝛ ſic incipit vt ſegſ ad iſtud aũt. Alius liber ẽ liber autẽticoꝝ qui allegaſ ſic in aui. ſub rubrica ſua ꝛ. §. ſolũ. aliqñ ponit collatione prima vel ſcõa vſqꝫ ad nouẽ: q: habet collationes nouẽ. Tertius liber eſt liber ó vſibus feudoꝝ qui allegaſ p rubricas ſuas. ꝛ. c. ꝛ. §. Vnũ tñ notabis q: ꝫ aliqñ. c. vel. l. preponanſ rubricis vel poſtponanſ nihil eſt. Sũmiſte Vo alleganſ: aliqui p titulos: aliqui p rubricas: aliq p libros ꝛ hmõi. Et aduerte q: qñ allegaſ Hoſti. vel Boſ. ſine rubrica cõit tale dictũ ẽ in ſua ſũma ſub titulo de tali materia. Et ne propter abbreuiationes multas quis erret in fine huius ſumme ponã oẽs rubricas tam iuris canonici qꝫ ciuilis: ex quibus poterit intelligere eaꝝ abbreuiationes. Siſ'r hic inſerã aliquas abbreuiationes quib9 ſepius vtoꝝ in hac ſũma. uſ. qñ, ponit ſub rubrica codicis dr autentica: qñ nõ ponit in codice dr autentico, qõ quidẽ eſt liber autenticoꝝ ꝛ ſequiſ ad cũ rubrica ſua. C. ſi eſt elcuatũ dr codice, ſi non eſt elcuatum dicitur capitulo.

Clc. i. clementina.
Concor. i. concordat vel cum concordantijs.
D. i. dicto vel dicta vel dictis.
Di. i. diſtinctione.
Eo. i. eodem. ſ. titulo vel capitulo ꝛ huiuſmodi.
Ea. i. eadem di. vel. cauſa vel. q.
Fi. i. finali vel in fi.
Glo. i. glo.
Li. i. libro.
Nõ. i. notat vel notatur vel nota.
Ob. i. obſtat.
Opi. i. opinio.
Oppo. i. opponitur.
Q. i. queſtione.
R. i. reſpondeo vel reſpondet.
Rica. i. rubrica.
Ti. i. titulo.
Ter. i. tertius.
V. i. verbo vel verſiculo.

¶ Eya ergo patres ꝛ fratres ꝓperate ꝛ curite ꝛ vt peritiam caſuũ conſcientialiu3 poſſitis hãc angelicam ſummã perlegite: quamſi more mundoꝝ aialiuz ruminabitis in caſibus conſcientie non errabitis.

¶ Explicit tabula.

¶ Rubrice Juris ciuilis ꝛ canonici. Et ꝓmo rubrice. ffoꝝ. ꝛ primo. ff. veteris.

	Doptionibus.	
1	Alienatione iudicij mutandi cã facta.	2
4	Ad legem aquiliam	2
9	Ad exhibendum	4'
10	Aleatoribus	5
11	Ad legem rodiam de iactu	5
14	Ad ſenatuſcõſultum macedonianum	11
14	Ad velcianum	12
16	Actionibus empti ꝛ venditi	12
19	Onſtitutionibus principum	14
1	Calumniatoribus	15
3	Caputis diminutione	18
4	Communia predioꝝ	20
8	Cõmuni diuidundo iudicio	22
10	Conditione cauſa data	23
17	Conditione ob turpem cauſam	1
17	Conditione indebiti	18
17	Conditione ſine cauſa	19
17	Conditione furtiua	4
13	Conditione ex lege	4
13	Conditione triticaria	11
13	Conſtituta pecunia	17
13	Cõmodati vel econtra	2
13	Compenſationibus	3
16	Contrahenda emptione	4
18	Juiſione rerum	9
1	Dolo malo.	22
4	Depoſiti vel ecõtra	1
16	Diſtractione pignoꝝ	1
20	Donationibus inter virum ꝛ vxorem	1
24	Diuortijs	1
24	O per quem factuz eſt	1
2	Edendo	1
2	Eo quod metus cauſa	1
4	Ex quibus cauſis maiores	1
4	Eo quod certo loco	1
15	Exercitoria actione	1
14	Exrimatoria actione	1
19	Edilicio edicto ꝛ de redibitoria actione	1
21	Euictionibus ꝛ duple ſtipulationibus	1
21	Exceptione rei vendite ꝛ tradite	1
21	Erijs ꝛ dilationibus	7
2	Fidecicõmiſſaria hereditatis petitione	2
5	Finium regundoꝝ	3
10	Familie herciſcunde	3
10	Fide inſtrumentoꝝ	5
22	Fundo dotali	5
25	Fugitiuis ſeruis	5
11	Jis qui ſunt ſui vel alieni iuris	6
I	Jis qui notantur infamia	13
3		15
9	Jis qui deiecerunt vel effuderunt	18
18	Jercditate vel actione vendita	1
	Jſticia ꝛ iure	2
	Juriſdictione omnium iudicum	2
	Jn ius vocando	2
	Jn ius vocati vt cant	4'
	Jn integrum reſtitutionibus	5
	Judicijs	5
	Jnofficioſo teſtamẽto	11
	Jnterrogatorijs actionibus	12
	Jureiurando.	12
	Jn litem iurando	14
	Jnſtitoria actione	15
	Jn rem verſo	18
	Jn diem adiectione	20
	Jn quibus cauſis pignus tacite contrabatur	22
	Juris ꝛ facta ignorantia	23
	Jure dotium	1
	Egib9 ꝛ ſcãtuſcõſulti ꝛ lõga ꝓſuetudie	18
	Lege cõmiſſoria	19
	locati ꝛ conducti	4
	Jnoꝝibus vigintiqꝫ annis	4
	Mandatis principum	11
	Mortuo inferendo	17
	Mandati vel ecõtra	2
	E qs eũ q in ius vocatus ẽ vi erimat	3
	Negocijs geſtis	4
	Naute cauponeſ ſtabularij	9
	Noralibus actionibus	22
	Nautico fenore	1
	Rigine iurꝛ	1
	Officio cõſulis	1
	Officio prefecti pretorio	1
	Officio prefecti vrbis	1
	Officio queſtorum	1
	Officio pretorum	1
	Officio prefecti vigilum	1
	Officio proconſulis ꝛ legati	1
	Officio prefecti anguſtalis	1
	Officio preſidis prouincie	1
	Officio ꝓcuratoris ceſariũ	1
	Officio iudicis	1
	Officio eius cui mandata eſt iuriſditio	1
	Officio aſſeſſorum	1
	Operis ſeruoꝝ	7
	Actis	2
	Poſtulando	3
	Procuratoribus	3
	Petitione hereditatis	5
	Poſſeſſoria hereditatis petitione	5
	Publiciana in rem actione	6
	Pigneraticia actione	13
	Peculio	15

17 Pro socio
18 Periculo t cõmodo rei vendite
19 Prescriptis verbis
20 Pignoribus t hypothecis
21 Probationibus
23 Pactis dotalibus
1 Quod quisq; iuris i alterum statuerit
2 Qui satisdare cogãtur
5 Qui notantur infamia
3 Quod cuiuscũq; vniuersitatis nõie
4 Quibus ex causis maiores
4 Quod metus causa
7 Quando dies vsusfructus legati cedat
7 Quibus modis vsusfructus amittãt
7 Quẽadmodum vsufructuarius caueat
8 Quẽadmodum seruitus amittatur
11 Quibus rebus ad eũdem iudicem eatur
14 Quod cũ eo qui in aliena ptãte est negociũ
15 Quando actio de peculio est annalis
15 Quod iussu
20 Quibus modis pignus tacite cõtrahit
20 Que res pignori obligari possunt
20 Qui potiores in pignoribus habeãtur
20 Quib⁹ modis pignus vl hypotheca soluit
1 Erum diuisione t qualitate
4 Receptis arbitris t qui arbitrium
6 Rei vendicatione
11 Religiosis t sumptibus funerum
12 Rebus creditis t si certum petat
18 Rescindenda venditione
19 Rerũ permutatione
23 Ritu nuptiarum
24 Repudijs t diuortijs
1 Tatu hominum
1 Senatoribus
2 Si quis iusdicẽti nõ obtemperauerit
2 Si quis in ius vocatus nõ ierit
2 Si ex noxali causa agatur
2 Si quis cautionibus iudicio sistendi
5 Si pars hereditatis petatur
6 Si ager vectigalis vl emphiteoticari⁹ petat
7 Si vsusfruct⁹ petat vel ad alium pertinere negetur
8 Seruitutibus
8 Seruitutibus rusticor̃ prediorum
8 Seruitutibus vrbanor̃ prediorum
8 Si seruitus vẽdicetur vel ad alium pertinere negetur
9 Si quadrupedes pauperiem feciſſe dicat
11 Seruo corrupto
11 Seruis fugitiuis
11 Si mensor falsum modum dixerit
22 Si certum petatur
18 Seruis exportãdis
2 Ranſactionibus
13 Triticaria
14 Tributoria actione
Testibus
Traiecticia pecunia
Vsfructu t quẽadmodum quis vsufructu vtat
Vsufructu accrescendo
Vsufructu eax rex que vsu ꝓsummuntur
Vsu t habitatione
Vsufructuari⁹ quẽadmodum caueat
Vsuris t fructibus
¶ Rubrice infortiati
Ctione rerum ammotarum
Administratione t periculo tutorum
Auctoritate t consensu tutorum
Acquirenda vel obtinenda hereditate
Ad senatusc̃ultum silanianum
Annuis legatis t fideicõmissis
Alimentis t cibarijs legatis
Auro t argento legato
Adimendis t trãsferendis legatis
Ad legem falcidiam
Ad senatusc̃ultum trebellianum
Assignãdis libertis
Ad senatusc̃ultum tertullianum
Donorum possessionibus
Bonor̃ possessione furioso muto t̃.
Bonor̃ possessione cõtra tabulas
Bonor̃ possessione ẽm tabulas
Bonorum possessione ex testamẽto militis
Bonis libertorum
Onculanis
Cõfirmãdo tutore vel curatore
Contrario iudicio tutele t vtili actiõe
Curatoribus furiosi
Conditionib⁹ institutionum
Conditionibus t demõstrationibus
Contra tabulas
Collatione bonor̃
Coniungendis cũ emãcipato liberis eius
Carboniano edicto
Dte prelegata
Dotis collatione
Excusationibus t temporibus earum
Excusatione tutorum
Eo qui ꝑ tutore vl curatore negocia gesserit
Edenssoribus t nominatoribus t heredibus tu. t cu.
Fundo instructo t instrumẽto legato
Gradibus t affinitatibus
Is que in testamẽto delentur
Heredibus instituendis
His que pene cã in testõ relinquũtur
His que pro nõ scriptis habentur
His quibus vt indignis
Impensis in res dotalibus factis
Iniusto rupto t irrito testamento
Iure deliberandi
Iure codicillorum
Iurepatronatus
Iberis agnoscẽdis
Legitimis tutoribus
Liberis t posthumis
Legatis t fideicõmissis.i.
Legatis t fideicõmissis.ij.
Legatis t fideicõmissis.iij.
Liberatione legata
Legatis prestãdis cõtra tabulas bonorum possessione petita
Libertis vniuersitatum
Magistratibus cõueniẽdis
Militari testamento
Ptione t electione legata
Obsequijs a liberis t libertis
Operis libertorum
Peculio legato
Penu legata
Vi petãt tutores vel ꝓcuratores
Quãdo ex facto tutorum vel curatorũ
Quod cũ falso tutore
Quẽadmodũ testamenta aperiãtur
Quãdo dies legatorum cedit
Quib⁹ non cõpetit bonorum possessio
Quis ordo in bonor̃ possessione seruet
Ebus eor̃ qui sub tutela vel cura sũt
Rebus dubijs
Regula catboniana
Soluto matrimonio t quẽadmodũ dos petatur
Si mulier ventris nõie in possessione mittatur
Si mulier ventris nõie calumnie causa
Suspectis tutoribus ac curatoribus
Si omnissa cã testamenti
Si quis aliquem testari ꝓhibuerit
Seruitute legata
Suppellectili legata
Si cui plusq; per.l.falcidiam
Si tabule testamẽti extabunt
Si a parẽte quis fuerit manumissus
Si quid i fraudẽ patroni factum sit
Si tabule testamenti nulle extabũt
Successorio edicto
Suis t legitimis heredibus
Vtelis
Testamentaria tutela
Tutoribus t cura datis ab his
Tutelis t rõnibus distrahendis
Testamẽtis t qui testamẽta facere possunt
Tritico vino t oleo legato
Entre inspiciẽdo
Vbi pupillus educari vel morari debeat
Vulgari t pupillari substitutione
Vsu t vsufructu legato
Vt legatorum causa caueatur
Vt in possessionem legatorum
Ventre i possessiõe mittẽdo t curatore eius
Vnde legitimi
Vnde liberi
Vnde cognati
Vnde vir t vxor
Veteranor̃ t militũ successore
Vt ex legibus t senatusconsultis bonorum possessio detur
¶ Rubrice.ff.noui.
Qua pluuiali arcẽda
Ademptione libertatis
Acquirendo rerũ dominio
Acquirenda possessione
Aqua quotidiana t estiua
Arboribus cedendis
Actionibus t obligationibus
Acceptilationibus
Arborum furtim cesarum
Abigeis
Accusationibus t inscriptionibus
Ad legem iuliam maiestatis
Ad legem iuliam de adulterijs
Ad legem iuliam de vi publica
Ad legem corneliã de siccarijs
Ad legem corneliam de falsis
Ad legem põponiam de parricidijs
Ad legem iuliã repetundarum
Ad legem iuliam de annona
Ad legem iuliam de vi priuata
Ad legem iuliam peculatus
Ad legem iuliam ambitus
Ad legem fauiã de plagiarijs
Ad senatusc̃ultum turpillianum
Appellationibus t relationibus
A quibus appellare nõ licet
Appellationibus recipiendis
An per alium cã appellationis
Apud cum ad quẽ appellatur aliam cã in
Ad municipales t de incolis 2

12 Albo scribendo
12 Administratiõe rex ad ciuitatẽ pertinẽtiuz
4 Omis iudicis auctoritate possidendis
10 Bonis damnatorum
10 Bonis corũ qui ante sententiam mortem sibi consciuerunt
2 Dilusione detegenda
4 Confessis
4 Cessione bonorum
4 Curatore bonis dando
5 Cloacis
9 Concussionibus
9 Crimine expilate hereditatis
9 Crimine stellionatus
9 Collegijs illicitis t corporibus
10 Custodia reorum t exhibitione
10 Cadaueribus punitorum
11 Captiuis t postliminium reuersis
11 Castrensi peculio
12 Censibus
1 Amno infecto
1 Donationibus
1 Donatione causa mortis
1 Diuersis t temporalibus prescriptiõibus
6 Doli mali exceptione
6 Duobus reis cõstituendis
12 Decurionibus t eorum filijs
12 Decretis ab ordine faciendis
22 Dictione libertatis
4 Ex quibus causis in possessionẽ catur
6 Exceptionibus t prescriptionibus
6 Exceptione rei iudicate
6 Exceptione doli mali
9 Extraordinarijs criminibus
9 Efractoribus t expilatoribus
11 Eum qui appellanti
12 Extraordinarijs cognitionibus
2 Edicõ missarijs libertatibus
5 Fluminibus t ne quid in flumie publico rippa ve eius fiat
5 Fonte
8 Fideiussoribus t mandatoribus
9 Furtis
9 Furti aduersus nautas
9 Furibus balnearijs
5 Lande legenda
2 Jure aureorum anulorum
5 Interdictis seu extraordinarijs actiõibꝰ
5 Itinere actuq priuato
9 Iudicatum solui
9 Incendio ruina naufragio
8 Iniurijs t famosis libellis
10 Interdictis t relegatis t deportatis
11 Jure fisci
12 Jure immunitatis
2 Jberali causa
5 Locis t itineribus publicis
5 Loco publico fuendo
5 Libero homine exhibendo
5 Libertis exhibendis seu deducendis
6 Litigiosis
11 Libellis dimissorijs
12 Legationibus
2 Anumissionibus
2 Manumissis vindicta
2 Manumissionibus que seruis
2 Manumissis testamento
5 Migrando
12 Muneribus t honoribus
2 Natalibus restituendis
2 Ne de statu defunctorum post quinquẽnium queratur
5 Ne vis fiat ei qui i possessionem missus ẽ
5 Ne quid in loco sacro fiat
5 Ne quid i loco publico vel itinere fiat
5 Ne quid i flumine publico rippa ue eius fiat quo aliter aqua fluat
8 Nouationibus t delegationibus
11 Nil innouari appellatione pendente
12 Nundinis
1 Operis noui nunciatione
12 Operibus publicis
1 Oblicanis t vectigalibus
3 Pro soluto
3 Pro emptore
3 Pro hered
3 Pro donato
3 Pro derelicto
3 Pro legato
3 Pro dote
3 Pro suo
4 Priuilegijs creditorum
5 Precario
8 Pretorijs stipulationibus
9 Priuatis delictis
9 Preuaricationibus
9 Popularibus actiombus
10 Publicis iudicijs
10 Penis
11 Priuilegijs veteranorum
12 Pollicitationibus
12 Proscriptis
2 Vi sine manumissione
2 Qui t a quibus manumissi
2 Quibꝰ ad libertatẽ petamare non licet
4 Quibus ex causis in possessionem catur
4 Que in fraudẽ creditorem facta sunt
5 Quorum bonorum
5 Quorum legatorum'
5 Quod vi aut clam
6 Quarum rerum actio nõ datur
10 Questionibus
11 Quis t a quo appelletur
11 Quando appellãdum sit
11 Que sententie sine appellatiõe rescindũtur
4 Eiudicata t de effectu sententiarum
4 Rebus auctoritate iudicis possidẽdis
4 Rippa munienda
5 Riuis
5 Remissionibus
8 Rem pupilli saluam fore
8 Rem ratã habere t de ratibabitione
9 Receptatoribus
10 Requirendis reis
11 Re militari
12 Regulis iuris
2 Tatuliberis
2 Si libertinus ingenuus esse dicatur
2 Statu defunctorum
4 Separationibus
5 Superficiebus
5 Si arbor vicini edibus ipendat
5 Saluiano interdicto
7 Stipulatione seruorum
8 Solutiõibus t liberationibus
9 Si quis testamẽto liber esse iussus fuerit
9 Si familia furtum fecisse dicatur
9 Sepulchro violato
10 Sententiã passis t restitutis
11 Si tutor vel curator vel magistratus
11 Si pendente appellatiõe
5 Abulis exhibẽdis
9 Termino moto
9 Tigno iniuncto
3 Sucapionibus t vsurpationibus
5 Via publica t si quid in ea
5 Vt in flumine publico nauigare liceat
5 Via publica t itinere reficiendo
5 Vi t vi armata
5 Vti possidetis
5 Vtrobi
7 Verborum obligationibus
9 Vi bonorum raptorum
12 Vacatione t excusatione munerum
12 Variis t extraordinarijs cognitionibus
12 Verborum t rerum significatione
C Rubrice Codicis
1 Postatis
1 Assessoribus t domesticis
1 Annonis
2 Aduocatis diuersorum iudiciorum
2 Aduocatis diuersorum iudicum
2 Aduocatis fisci
2 Alienatione iudicij mutãdi cã facta
3 Ad exhibendum
3 Alee vsu t aleatoribus
4 Actionibus t obligationibus
4 An seruꝰ ex suo facto post manumiss.
4 Actionibus hereditarijs
4 Actionibus empti t venditi
4 Ad senatusconsultum macedonianum
4 Ad senatusconsultum velcianum
5 Alendis liberis
5 Administratione tutorum t curatorꝝ
5 Alimentis pupillo prestãdis
5 Arbitrium tutele
5 Auctoritate prestãda
5 Actore tutore seu curatore
6 Ad senatusconsultum trebellianum
6 Ad legem falcidiam
6 Ad senatusconsultum tertullianum
6 Ad senatusconsultum orphicianum
7 Assertione tollẽda
7 Acquirenda vel retinẽda possessione
7 Aduersus creditorem'
7 Annali exceptione italici cõtractus
7 Aluuionibus t palludibꝰ pascuis tc.
7 Appellationibus t relationibus
8 Acceptilationibus
8 Adoptionibus
9 Accusationibus
9 Ad legem iuliam maiestatis
9 Ad legez iuliã de adulterijs t stupro
9 Ad legem iuliã de vi publica t puata
9 Ad legem corneliam de siccarijs
9 Ad legem fauiã de plagiarijs
9 Ad legem vesceliam
9 Ad legem corneliã de falsis
9 Ad legem iuliam repetũdarum
9 Ad legem iuliam ambitus
9 Abigeis
9 Abolitionibus
9 Ad senatusconsultum turpilianum
6 Onis libertorꝝ t turpatrõatꝰ
6 Bonorꝝ possessiõe fm tabulas
6 Bonorꝝ possessiõe ꝫ tabulas liberti
6 Bonorum possessione cõtra tabulas
6 Bonis maternis
6 Bonis que liberis in potestate cõstitutis
7 Bonis auctoritate iudicis possidendis
9 Bonis coꝝ qui sibi mortem cõscierunt
9 Bonis proscriptorꝝ seu damnatorꝝ

1 Omitibus rei familiaris
1 Cõtractibus iudicum ꝛ coꝝ que sunt circa eos
2 Causis ĩ qb⁹ infamia irrogatur
3 Communi diuidundo
3 Communia vtriusqꝫ iudicij
3 Cõsortibus ꝛ eiusdem litis
4 Cõditione indebiti
4 Cõditione ob cãm datorum
4 Cõditione furtiua
4 Cõditione ob turpem cãm
4 Cõditione ex lege sine fine cã
4 Cõstituta pecunia
4 Cõmodati
4 Cõpensationibus
4 Cõtrahenda emptione
4 Cõmunium rerũ alienatione
4 Cõmercijs ꝛ mercatoribus
5 Concubinis
5 Cõfirmãdo tutore
5 Cõtrario iudicio tutele
5 Curatore furiosi ꝛ prodigi
6 Carboniano edicto
6 Collationibus
6 Codicillis
6 Cõmunia de legatis vel fideicõmissis
6 Cõditionibus insertis tã in legat⁹ qꝫ in fideicõmissis
6 Caducis tollendis
6 Cõmunia de successionibus
7 Cõmuni seruo manumisso
7 Cõmunia de manumissionibus
7 Cõmunia de vsucapionibus
7 Collusione detegenda
7 Cõminationes vel epistolas
7 Cõfessis
7 Cum de momentanea possessione fuerit appellatum
8 Cõtrahenda ꝛ cõmittenda stipulatione
8 Creditorẽ euictionẽ pignoris nõ debere
9 Custodia reorum
9 Crimine peculatus
9 Crimine sacrilegij
9 Crimine expilate hereditatis
9 Crimine stellionatus
9 Calũniatoribus
1 Iucrfis rescriptis ꝛ pragmaticis sanctionibus
1 Defensoribus ciuitatum
2 Dolo malo
3 Dilationibus
4 Delictis defunctorũ inquantũ ꝛ in quibus heredes cõueniant
4 Depositi
5 Donationibus ante nuptias
5 Dotis,promissione vel nuda policitatione
5 Dote cauta nõ numerata
5 Donationibus inter virũ ꝛ vxorem
5 Diuortio facto apud quem liberi educent
5 Dividenda tutela
7 Dictycia libertate tollenda
8 Distractione pignorum
8 Debitorẽ vẽditorẽ pignoris ipedire ñ posse
8 Duobus reis stipulãdis ꝛ promittẽdis
8 Donationibus
8 Donationibus causa mortis
8 Donatiõe sub modo vel sub ꝯditiõe
1 Episcopis ꝛ clericis
1 Episcopali audiẽtia ꝛ diuersis capĩis
2 Edendo
2 Errore calculi
2 Errore aduocatorũ
2 Etiã p,curatorẽ in integrũ restitõe agi pot.
4 Ex delictis defunctorũ
4 Exercitoria ꝛ institoria actione
4 Edilicijs actionibus
5 Eo qui,p tutore,negocia gerit
5 Excusatiõibus ꝛ tẽporibus eorum
5 Excusatiõe veteranorũ
6 Edicto diui adriani tollẽdo
7 Executiõe rei iudicate
8 Edificijs priuatis
8 Etiã ob cirographariam pecuniam pignus teneri
8 Exceptionib⁹ seu prescriptionibus
8 Euictionibus
8 Emãcipationibus liberorũ
9 Exhibendis vel trãsferendis reis
9 Emẽdatione seruorum
9 Emendatione,ppinquorum
2 Iliofa.minore
2 Fideiussoribus minorũ
2 Formulis ꝛ impetratiõe actionũ sublat⁹
3 Ferijs
3 Familie herciscũde
3 Finiũ regũdorum
4 Fide instrumẽtorũ ꝛ amissiõe eorum
5 Fundo dotali
5 Fideiussoribus tutorũ ꝛ curatorum
6 Furtis ꝛ seruo corrupto
6 Fideicõmissis
6 Falsa cã adiecta legato vel fideicõmisso
7 Fideicõmissarijs libertatibus
7 Fructibus ꝛ litis expensis
8 Fideiussoribus ꝛ mãdatoribus
9 Falsa moneta
9 Famosis libellis
9 Generali abolitione
1 Hereticis ꝛ manicheis
1 His qui ad ecclesias cõfugiunt
1 His q ĩ ecclesijs manumittũtur
1 His qui ad statuas cõfugiunt
2 His qui potentiorũ nomine
2 His que vi met⁹ve causa fiunt
2 His qui veniam etatis ipetrauerunt
4 Hereditate vel actione vendita
4 Heunuchis
5 Heredibus tutorũ
6 Heredibus instituendis
6 His quibus vt indignis
6 His que pene nomine relinquunt
6 His que sub mõ legati seu fideicõmissi relinquunt
6 His qui ante apertas tabulas
6 Heredibus decurionum
7 His qui a dño manumissi sunt
7 His q p metũ iudicij nõ appellauerũt
8 His q ĩ prioꝝ creditorũ loco succedũt
9 His q parentes vel liberos occiderũt
9 His q sibi ascribũt in testamẽto
9 His q latrões vl' crib⁹ reos occultant
1 Iustiniano codice cõfirmãdo
1 Iustiniano codice emendando
1 Iudeis
1 Iuris ꝛ facti ignorantia
2 In ius vocãdo
2 In integrũ restitutiõe minorum
2 In qb⁹ casibus ĩ integrũ restitutio necessaria nõ est
2 In integrũ restitutiõe postulata ne qd innouetur
2 Iurciurãdo ,ppter calumniam
3 Indicijs
3 Iurisditione omniũ iudicũ: ꝛ de foro competenti
3 In quib⁹ casibus militãtes fori prescriptione vti nõ possunt
3 Inofficioso testamento
3 Inofficiosis donatiõibus
3 Inofficiosis dotibus
4 Iure emphiteotico
5 Incestis ꝛ inutilibus nuptijs
5 Interdicto matrimonio iter pupillum ꝛ tuto.vel cura.
5 Iure dotium
5 In quibus casibus tu.habẽti tutor vl' curator da.nõ potest
5 In litem iurando
5 In litẽ dando tutore vel curatore
6 Iure aureorũ anulorum
6 Institutionibus ꝛ substitutiombus vel restitutiõibus sub cõditione factis
6 Impuberũ ꝛ alijs substitutiõibus
6 Iure deliberãdi ꝛ de adcũda vel acquirenda hereditate
6 Indicta viduitate tollẽda
7 Ingenuis ꝛ manumissis
7 Indicta libertate
7 In qb⁹ causis cessat lõgi tẽporis prescriptio
8 Interdictis
8 In quib⁹ causis ius pignoris tacite ꝯbatur
8 Iure dominij impetrãdo
8 Inutilibus stipulatiõibus
8 Ingratis liberis
8 Infantis expositis liberis ꝛ seruis
8 Infirmãdis pactis celibatus ꝛ orbatus
8 Iure libertorũ
9 Iniurijs
1 Legibus ꝛ cõstitutionibus principum
3 Litis cõtestatione
3 Lege aquilia
4 Locato ꝛ conducto
5 Legitima tutela
6 Libertinis ꝛ eorum filijs
6 Liberis preteritis ꝛ exheredat⁹
6 Legatis
6 Legitimis heredibus
7 Lege fuscia canina tollẽda
7 Latina libertate tollenda
7 Liberali causa
7 Lõgi temporis prescriptione
8 Litigiosis
8 Luitione pignoris
8 Liber⁹ exhibẽdi seu deducẽdi
1 Mandatis principum
1 Modo multarum
1 Magistratib⁹ mũicipaliũ
4 Mandati vel cõtra
4 Monopolijs ꝛ puẽtu negociatorum
5 Magistratib⁹ conueniendis
8 Manumissione pignoris
8 Mortis causa donationibus.
9 Mulieribus q̃ seruis,ppijs se iunxerũt
9 Mutatione nominis
9 Maleficijs ꝛ mathematicis
1 Quo codice cõponendo
1 Noua cõstitutio federici
1 Ne sancti baptisma itereꝫ
1 Nemini licere signũ saluatoris
1 Ne iudeus xpianum mancipium
2 Nemini liceat potentioribus
2 Ne fiscus vel res publica

2 Negocijs gestis
3 Ne quis in sua cā iudicet
3 Moralibus actionibus
4 Ne vxor p marito vel ecōtra cōueniatur
4 Ne filius p patre vel pater pro filio
4 Nō numerata pecunia
4 Mutuo fenore
4 Mundinis t nouis mercationibus
4 Noua vectigalia instituj nō posse
5 Nuptijs
5 Ne fideiussores dotium dent
5 Ne p dote mulieris
5 Naturalib⁹ liberis t matribus cox
5 Ne tutor vel curator vectigalia ꝓducāt
6 Necessarijs seruis heredib⁹ instj. vel substj.
7 Ne de statu defunctox post quīquēniū q̄rat
7 Nudo iure quiritū tollendo
7 Ne rei dominice vel templorum
7 Ne liceat ivna eadēq; cā itio, nuocare
8 Nouatiōib⁹ t delegationibus
9 Nili aggeribus nō rumpendis
9 Ne sine iussu principis
1 Officio prefecti pretorio
1 Officio p̄fecti pto. africe
1 Officio prefecti vrbis
1 Officio magistri militū
1 Officio questoris
1 Officio magistri officiorum
1 Officio comitū sacrox largitionū
1 Officio comitis rex priuatarum
1 Officio comitis sacri patrimonij
1 Officio, pcōsulis t legati
1 Officio comitis orientis
1 Officio prefecti augustalis
1 Officio vicarij t prefecti
1 Officio pretorum
1 Officio rectoris ꝓuincie
1 Officio prefecti vigilum
1 Officio ciuiliū iudicum
1 Officio militarium iudicum
1 Officio diuersox iudicum
1 Officio ci⁹ q vicē alicui⁹ iudicis obtiet
1 Officio iudicis alexādrie
3 Ordine iudiciorum
6 Operis libertorum
6 Obsequijs patronis p̄stādis a liberto
7 Ordine cognitionum
8 Operis noui nūciatione
8 Operib⁹ publicis
1 Aganis sacrificijs t templis
1 Precibus imperatoꝝ offerēdis
2 Pactis
2 Postulādo
2 Procuratoribus
5 Pedanis iudicibus
5 Plus petitionibus
3 Petitione hereditatis
4 Prohibita sequestratione pecunie
4 Probationibus
4 Plus valere qđ agit q̄ꝫ qđ simulate ꝓcipit
4 Pignoratitia actione
4 Per quas psonas nobis acquiritur
4 Pro socio
4 Patrib⁹ qui filios distrarerūt
4 Periculo t cōmodo rei vendite
4 Pactis inter emptorem t venditorem
5 Pactis ꝓuēt; tā sup dote q̄ꝫ sup donatōe
5 Periculo tutox t curatorum
5 Predijs vel alijs reb⁹ minox non alie.
6 Posthumis heredib⁹ instituēdis vl exhf.
7 Periculo eius qui libertatem inierit
7 Pro donato
7 Prescriptiōe lōgi tēporis. x. vel. xx. ānox
7 Prescriptione. xxx. vel. xl. ānorum
7 Pena iudicis qui male iudicauit
7 Priuilegio fisci
7 Priuilegio dotis
8 Precario saluiano interdicto
8 Pignoribus
8 Publicis operibus
8 Pretorio pignore vt in actiōibus
8 Partu pignorū t omni causa
8 Pact; pignox t de cōmissoria. l. rescidēda
8 Patria potestate
9 Postliminio reuers⁹ t redēpt; ab hostib⁹
9 Priuatis carceribus
9 Penis
Wādo libellus principi de lite cōtestata facta
Quibus causis infamia irrogat
2 Qui t aduersus quos in integrū restitutio postulatur
2 Quib⁹ ex causis in integrum restitutio maioribus datur
3 Qui, p sua iurisditiōe iudicet dat; ꝺōāiue p̄nt
3 Qui legitimā psonam habent in iudicio
3 Qñ iperator inter pupillos t viduas
3 Qñ lz vnicuiq; se sine iudice vindicare
4 Qñ fiscus vel priuatus debitores
4 Qō cū eo q i alicna iurisditiōe vel ptāte ē
6 Que res vendi non p̄nt: t qui vendere vel emere vetātur
4 Que res exportari nō p̄nt vel non debent
4 Quādo liceat ab emptione discedere
5 Qui petāt tutores vel curatores
5 Qui dare t dari tutores possunt

Coll. ¶ Rubrice auteticox
3 Ministrantib⁹ officia in sacris appellationibus
4 Appellatiōibus t intra que tpa debet appellari
6 Apud quos oportet cām dicere monachos
6 Armis
7 Administrationibus
8 Appellationibus
9 Alienatione t emphiteosi
4 Onsulibus
5 Cōstitutio q̄ er ascripticio t liba natos
6 Cōsanguincis t vterinis fratrib⁹
6 Cōstitutio q̄ de dignitatibus t cpatu
8 Cōstitutio innouat legem
9 Collatoribus t alijs capitulis
3 Efensoribus ciuitatum
6 Depositiōib⁹ t denūciatōib⁹ inglinox
7 Duobus reis
5 Ecclesiasticox rerū imobiliū alienatione
5 Exhibendis t introducēdis reis
7 Equalitate dotis
7 Executoribus t qui cōueniūtur
9 Ecclesiasticis tutelis
1 Judeiussorib⁹ t mādatorib⁹ t solutionibus
3 Filijs añ dotalia ist̄rumēta nat;
1 Eredibus t falcidia
5 Bis qui ingrediūtur ad appel.
6 Bis qui ingrediūtur mōasteria
6 Nec pstitutio interp̄tat priorem
8 Nec pstitutio inouat pstōnē q̄ prescriptionem cētū annorum
9 Nereditatibus ab intestato veniētib⁹
2 Usurādū qō prestat ab his qui administrationē accipiūt
2 Incestis t inutilib⁹ nuptijs
5 Jurciurādo a moriente prestito
6 Instrumētox cautela t fide
6 Judicibus
7 Immensis donatiōib⁹ in filios factis
8 In medio litis nō fieri sacras formas
9 Interdictis collegijs hereticox
5 Enonibus
8 Litigiosis t decima parte litis
1 Onachis
5 Mensura ordinādox clericox
5 Mandatis principū
Ministratiōib⁹ in sacris officijs
1 On eligendo secūdo nubentes
2 Nō alienādis aut permutandis rebus ecclesie
4 Nullū agricole traditiōe tenere illi⁹ terrā
4 Nuptijs
5 Noui operis nūciatione
8 Necq; vix quod ex dote est
Riuilegijs dotis
9 Priuilegijs archicpi
1 Nomodo oporteat epos t alios clericos ad ordinationem perduci
6 Questore
6 Quib⁹ modis naturales effici. legitimi
7 Quib⁹ modis naturales efficiunt sui
2 Eferendarijs palatij sacri
4 Restitutiōib⁹ t ea que parit i. rj. mense post mortem viri
7 Reis, pmittendis
8 Restitutionibus
9 Restitutiōib⁹ fideicōmissi
9 Raptis mulierib⁹ que rapto. nubūt.
2 Eriptū exemplar
5 Scenicas nō solū fideiussorem p̄stāt
9 Sācrissimis epis
2 Abulatio viccōsulis
3 Triente t semisse
4 Tabellionibus
7 Testibus
7 Tempore nō solute pecunie super dote
8 Testamētis imperfectis
1 ¶ determinat⁹ sit numerus clericox
2 Vt iudices sine quoquo suffragio
2 Vt eccla romana. c. ānox p̄scri. gau.
4 Vt nullus mutuās agricole teneat ci⁹ terrā
4 Vt, pthocolla dividant in cartis
5 Vt preponat nōmen imperatoris
5 Vt nō fiāt pignorationes, p alijs personis
5 Vt de eccio cōmutatiōes ecclīasticox rerū
5 Vt ea q̄ vocant inlinuata super clericis
5 Vt clerici g recedūt alijs, p eis surrogat;
5 Vt i priuat; domib⁹ sacra ministeria nō fiāt
5 Vt immobilia ante nuptialem donationem
5 Vt facte noue constōnes
5 Vt clerico sacra de expensis
5 Vt null⁹ fabricet oratorij domū preter volūtatem episcopi
5 Vt illustrib⁹: t g super eā dignitatem sūt
5 Vt defūcti seu funera cox non iniurient a creditoribus
5 Vt vrbane ordinarie prefecture
5 Vt omnes obediāt iudicib⁹ ꝓuiciarū
6 Vt hi g obligatas se res habere, phibent minerū
6 Vt non luxurient contra naturam
6 Vt liberti de cetero aurū non egeant
6 Vt clerici apō, ꝓprios episcopos ꝓueniant

7 Ut sine pḥibitione matres debitrices ꝛ creditrices tutelam gerāt minoꝝ 2
Ut ex actiōe instante dotis 3
8 Ut neq; miles neq; federatus 4
8 Ut amisse visiones prescriptiōes habeātur 4
8 Ut cū de appellatiōe cognoscitur 1
8 Ut licēat matri ꝛ auie 1
8 Ut diuine iussiones 1
9 Ut spōsalicia largitas sit ꝑfālis cōtractus 1
9 Ut litigātes iurent 1
9 Ut iudices nō expectēt sacras iussiones 2
9 Ut nulli iudicū liceat habere loci seruatores 2
9 Ut fratrum filij succedāt 3
9 Ut differētes iudices 3
9 Usuris nauticis 3
¶ Rubrice institutionum. 4
1 Doptiōibus 2
1 Attiliano tutore 3
2 Auctoritate tutoꝝ 1
2 Adēptiōe legatoꝝ ꝛ trāslatiōe fidicōmissoꝝ 4
3 Assignatione libertoꝝ 3
3 Acquisitiōe per arrogationem 3
4 Acceptilationibus 3
4 Actionibus 4
3 Onorum possessione 4
4 Bonoꝝ vi raptorꝝ 4
1 Apitis diminutiōe 1
1 Curatoribus 2
2 Codicillis 2
3 Cōtrahenda emptione 3
2 Onationibus 4
3 De ꝓsensu ꝛ obligatione 4
3 De duob⁹ reis stipulandi ꝛ ꝑmittendi 4
3 Diuisione stipulationum 4
1 ¶ quib⁹ causis manumittere nō licet 1
1 Excusationibus tutorum 1
2 Exheredatiōe liberoꝝ 1
3 Eo cui libertatis cā bona adjiciūtur 2
3 Emptiōe ꝛ venditione 2
4 Exceptionibus 2
1 Jduciaria tutela 3
2 Fideicōmissarijs hereditatib⁹ 3
3 Fideussoribus 4
3 Radib⁹ cognationum 2
1 Js qui sui vel alieni iuris sunt 2
2 Heredibus instituendis 4
2 Hereditate libertorum 1
2 Heredū qualitate ꝛ differentia 1
3 Hereditatib⁹ que ab itestato deferunt 2
1 Vsticia ꝛ iure 2
1 Jure naturali gentium ꝛ ciuili 3
1 Jure personarum 3
1 Jngenuis ꝛ libertinis 3
2 Jnofficioso testamento
Jure codicillorum
Jnutilibus stipulationibus
Jniurijs
Jnterdictis
Ibertinis
Lege fuscia canina tollēda
Legitima agnatoꝝ tutela
Legitima parentum tutela
Legitima patronoꝝ tutela
Lege falcidia
Legatis
Legitima agnatoꝝ succcssione
Litteraꝝ obligationibus
Locatione ꝛ cōductione
Lege aquilia
Jlitari testamento
Mandati
Optijs
Moralibus actionibus
Bligationibus
Obligatiōib⁹ q̄ ex quasi ☞ctu nascunt
Obligatiōibus ex consensu
Obligationibus que ex delicto nascūtur
Obligatiōib⁹ que ex quasi delicto nascuntur
Officio iudicis
Atria potestate
¶ Pupillari substitutione
¶ Per quas personas nobis acquiritur
¶ Per quas personas obligatio nobis acgrit
¶ Perpetuis ꝛ temporalib⁹ actionibus
¶ Pena temere litigātium
¶ Per quas personas agere possumus
¶ Publicis iudicijs
Vib⁹ modis ius ꝓprie ptātis soluitur
Qui dari tutores in testamēto ꝑnt
Quib⁹ modis tutela finitur
Quib⁹ alienare licet vel non
Quib⁹ nō est permissum facere testamentum
Quib⁹ modis testamēta infir.
Quib⁹ modis re contrahit obligatio
Quib⁹ modis obligatio tollitur
Quod cū eo qui in aliena potestate
Erum diuisione
Reb⁹ corporalibus ꝛ ¶incorporalibus
Replicationibus
Atisdatione tutoꝝ et curatorum
Suspectis tutorib⁹ ꝛ curatoribus
Seruitutib⁹ prediorum rusticoꝝ
Singulis rebus per fidicōmissum relicti
Senatusconsulto tertuliano
Senatusconsulto orphiciano
Successione cognatoꝝ
5 Quando mulier officio tutele fungi potest 8
5 Quādo ex facto tutoris vel curatoris 8
5 Quādo tutores ꝛ curatores esse desinūt 9
5 Qui numero liberoꝝ se excusant 9
5 Qui morbo se ex. 1
5 Qui etate se excusant 1
5 Qui numero tutelarum 1
5 Quādo decreto opus nō est 1
6 Quādo dies legati vel fideicōmissi cedāt 1
6 Qui admitti ad bonoꝝ possessionē ꝑnt 2
6 Q̄ nō petētiū ptes petentib⁹ accrescāt 2
6 Qui testamenta facere possunt vel non 2
6 Quēadmodum testamenta aperiātur 2
7 Quib⁹ causis serui accipiūt ꝑmiū libertatis 2
7 Qui manumitti nō possunt 2
7 Qui nō ꝑnt ad libertatem peruenire 2
7 Quibus ad libertatem ꝓclamare nō licet 2
7 Quib⁹ nō obijcit lōgi temporis ꝓscriptio 2
7 Quadriennij prescriptione 2
7 Quō ꝛ q̄n iudex sententiam ꝓferre debet 2
7 Quib⁹ res iudicata nō nocet 2
7 Quādo ꝓuocare nō est necesse 2
7 Quoꝝ appellatiōes non recipiantur 2
7 Qui bonis cedere possunt 2
8 Quorum bonorum
8 Quorum legatorum 2
8 Que res pignori obligari ꝑnt 2
8 Qui potiores in pignorib⁹ habeātur 2
8 Que sit lōga ꝓscriptio 2
9 Qui accusare nō possunt 3
9 Quādo ciuilis actio prciudicet criminali 3
Questionibus 4
Eputatiōib⁹ que fiunt in iudicio 4
Restōne militū ꝛ coꝝ q̄ rei publice 4
Receptis arbitris 4
Rescriptis
Rei vendicatione 4
Religiosis ꝛ sumptib⁹ funerum 4
Reb⁹ creditis ꝛ iureiurādo 4
Rescindenda venditione 4
Reb⁹ alienis non alienandis 4
Rem alienam gerentib⁹ non interdici 5
Reꝝ permutatiōe ꝛ de ꝓscriptis verbis 5
Rei vrocie actiōe i stipulatu actōe trāsfusa 5
Repudij ꝛ iudicio de moribus sublata 5
Rerū ammotarum 5
Repudiāda bonoꝝ possessione 5
Repudiāda vel abstinenda hereditate 5
Re iudicata 5
Res inter alios acta vel iudicata 5
Relationibus 5
Reuocādis his q̄ fiūt in fraudē creditoꝝ 5
Ratiocinijs operum publicoꝝ 5
Remissione pignorum
Reuocādis donatiōibus
Raptu virginū honestaꝝ: seu viduarum
Requirendis reis
Vnma trinitate ꝛ fide catholica
Senatusconsultis
Sacro scis ecclesijs vl̄ ꝑuilegijs earum
Si cōtra ius vl̄ vtilitatem publicam
Statuis ꝛ imaginibus
Si tutor vel curator interuenerit
Si i cōi eadē cā i itegrū restitutio postuletur
Si aduersus rem iudicatam
Si aduersus vēditionem pignoris
Si aduersus libertatem
Si aduersus donationem
Si aduersus trāsactionem
Si aduersus solutionem
Si aduersus dotem
Si aduersus delictum
Si aduersus vsucapionem
Si aduersus fiscum
Si aduersus creditorem
Si se ab hereditate abstineant
Si vt omissa hereditate vel bonorum possessiōe vel aliqd aliud
Si minor se maiorē dixerit
Si sepius i integrū restitutio postulet
Si maior factus ratum habuerit
Satisdando
Sportulis ꝛ sumptibus
Seruitutibus ꝛ aqua
Si certum petatur
Suffragio
Si seruus extero se emi mādauerit
Si pp publicas prestatiōes venditio facta nō fuerit celebrata
Si sine censu vel reliquis
Si qs alteri vel sibi sub alteri⁹ nōie
Si seruus exportādus veneat
Si mācipium ita veneat ne ꝓstituat
Si mācipiū ita alienatū sit
Spōsalibus ꝛ arris spōsalitijs
Si rector ꝓuicie vel ad ea ptinētes
Si quacūq; predit⁹ ptāte vel ad eū ptinētes
Si nuptie ex rescripto principis petātur
Secūdis nuptijs
Si secūdo nupserit mulier
Soluto matrimonio ꝛ q̄eadmōꝝ dos petat
Si cōstante matrimonio dos solut
Si ex plurib⁹ tutoribus vel curatoribus
Suspectis tutoribus
Si mater indēnitatem ꝓmisit
Si cōtra matris voluntatem

5 Si tutor non gesserit
5 Si ex falsis allegationibus
5 Si quis ignorans rem minoris
5 Si tutor rei publice cā aberit
5 Si maior factas ratū habuerit alie.
6 Seruis fugitiuis
6 Successorio edicto
6 Si in fraudem patron
6 Si quis aliquē testari,phibuerit
6 Si omissa cā testamenti
6 Suis t legitimis heredib⁹ t ex filia nepotib⁹
7 Senatusco⁹sulto claudiano tollendo
7 Seruo pignori dato manumisso
7 Seruo cōi manumisso
7 Seruis rei publice manumittēdis
7 Sententijs prefectorum
7 Sentētijs prefecti pretorio
7 Sentētijs ex periculo recitādis
7 Sentētijs t interlocutiōib⁹ omniū iudicum
7 Sentētia que sine certa quātitate
7 Sententijs q̄ ,p eo qō interest,pferūtur
7 Si a nō competente iudice
7 Sentētiam rescindi non posse
7 Si plures sil' vna snia fuerint condemnati
7 Si ex falsis instrumentis
7 Si pendente appellatiōe mors intercenerit
7 Si vnus ex pluribus appellauerit
7 Si ō momētānea possessiōe fuerit appellatū
8 Si pvī l'alio mō pturbata abūt'sit possessio
8 Saluiano interdicto
8 Si res aliena pignori data sit
8 Si antiquior creditor pign⁹ vēdiderit
8 Si cā iudicati pignus captū sit
8 Si cōis res pignori data sit
8 Si pignus pignori datum sit
8 Si vendito pignore agat
8 Si vn⁹ ex plurib⁹ heredib⁹ creditor⁊
8 Si pignoris cōuentione
8 Solutiōib⁹ t liberationibus
9 Si reus vel accusator mortu⁹ fuerit
9 Si quis iperatori maledixerit
9 Si quis cā cui⁹ tutor fuerit corruperit
9 Sepulchro violato
9 Seditiosis t his qui plebem
9 Sententiam passis t restitutis
2 Ransactionibus
1 Tpibus in itegrū restitutionis
4 Testibus
5 Testamētaria tutela
5 Tutorib⁹ l'curatorib⁹ illustriū psonax
5 Tutore vel curatore qui nō satisdedit
5 Tutoribus suspectis
6 Testamento militis
6 Testis t quēadmodū testamēta ordinent
7 Testamentaria manumissione
7 Tempibus t reparationibus appellationū
8 Tabulis exhibendis
1 Eteri iure enucleādo
1 Vt lite pendente vel post
1 Vt oēs tā ciuiles q̄s militares post ad ministrationem
2 Vt nemo priuat⁹ titulo predijs
2 Vt q̄ defunt aduocati partiū iudex suppleat
2 Vt nemini liceat sine iudicis auctoritate
2 Vt nemini liceat sine iudice se vindicare
2 Vbi t apud quem cognitio restitutionis
2 Vrorib⁹ militum t cox qui.
3 Vt nemo inuit⁹ agere cogat vel accusare
3 Vbi in rem actio.
3 Vbi de rōcinijs agi oportet
3 Vbi de possessione agi oportet
3 Vbi quis decuriali vel cohortali
3 Vbi cā fiscalis agitur
3 Vbi de fideicōmisso agi oportet
3 Vbi de crimine agi oz
3 Vbi de heredītate agat
3 Vbi cōueniat qui certo loco ,pmisit
3 Vbi de cā status agi oz
3 Vbi senatores vel clarissimi viri
3 Vsufructu t habitatione
4 Vt actōes ab heredib⁹ t ꝰ heredes,incipiāt
4 Vsuris
4 Vectigalib⁹ t cōmissis
5 Vt mlier si añ ānale spatiū se marito ptulerit
5 Vbi petat tutor vel curator
5 Vbi pupilli educātur
5 Vsuris pupillaribus
5 Vbi cause post pubertatem
6 Vnde legitimi t vnde cognati
6 Vnde liberi
6 Vnde vir t vxor
6 Verborx t rerum significatione
6 Vsuris t fructib⁹ legatorum
6 Vt in possessione fideicōmissox vel legatox seruādorum cā mittendi
7 Venditione libertatis
7 Vsucapione,p emptore
7 Vsucapione ,p donato
7 Vsucapione p̄o dote
7 Vsucapione,p herede
7 Vsucapione trāsformāda
7 Vsuris rei iudicate
8 Vnde xi
8 Vti possidetis
9 Vt ifra certū tps criminalis qō terminet
9 Vi bonox raptorum

3 Seruili cognatione
5 Successione libertorum
5 Successione libertox sublata
5 Stipulatione seruorum
5 Societate
4 Si quadrupes pauperiem fecisse dicat
4 Satisdatiōibus
1 Vtelis
2 Testamentis ordinandis
2 Testamento militari
2 Sufructu
2 Vsu t habitatione
2 Vsucapionib⁹ t lōgi tēporis pscrip.
2 Vulgari substitutione
3 Verborx obligationibus
4 Vi bonox raptorum
C Rubrice triū librox.C.
10 Vnona t tributis
10 Apocis publicis
10 Athletis
10 Auri publici persecutoribus
10 Argenti pcio qō thesaurus inferat
10 Auro coronario
11 Annonis ciuilibus
11 Administratione rerum publicarum
11 Aque ductu
11 Alexādrie primatibus
11 Armox vsus in suo pncipe iterdictus sit
11 Agricolis censitis t colonis
11 Agricolis t mācipijs dūicis vel fiscalibus
11 Agentibus i rebus
11 Apparitoribus prefectox ptorio
11 Apparitoribus magistrorum militum
11 Apparitoribus,pconsulis t legati
11 Apparitoribus comitis orientis
11 Apparitorib⁹ prefectis annone
10 Onis vacātib⁹ t de incorporatione.
10 Onueniēdis fisci debitoribus
10 Capiendis t distrahendis pignorib⁹ cā tributorum
10 Canone largitionalium titulox
10 Conditis in publicis horreis
10 Collatione donatorux vel reuelatox
10 Collatione eris
11 Classibus
11 Curialibus vrbis rome
11 Collegiatis
11 Canone frumētario vrbis rome
11 Capitatione cuiux censib⁹ crimenda
11 Colonis palestinis
11 Colonis tracensibus
11 Colonis illiricianis
11 Cēlib⁹ cēlitorib⁹ pequatorib⁹ t ispec.
11 Collatione fundox patrimonialium t emphiteoticorum
11 Cōductorib⁹ t ꝓcuratoribus p̄dij. fis.
11 Collatione fundox fiscaliū vel rei pri.
11 Cipressis ex lucro dāncnsi vel persecis
11 Cōsulib⁹ t non spgendis ab his pecunijs,
11 Cōsistorianis militibus
11 Comitibus t tribunis scholarum
11 Comitibus rei militaris
11 Comitib⁹ t archiatris sacri pallatij
11 Comitibus qui ꝓcurationem petunt
11 Curiosis
11 Comitibus cōsistorianis
11 Castrensi omniū palatinox peculio
11 Castrensi peculio militū
11 Castrensiarijs ministeriarijs
11 Commeatu
11 Comitibus qui,puin.re
11 Cursu publico t angarijs t perangarijs
11 Coartalibus principibus
10 Elatoribus
10 Defensoribus
01 Discussorib⁹
10 Decretis decurionum
10 Decurionib⁹ t filijs eorum
11 Debitoribus ciuitatum
11 Diuersis predijs
11 Dignitatibus
11 Domesticis t,ptectoribus
11 Decanis
11 Desertoribus t occultatoribus
10 Diuersis officijs t apparitorib⁹ iudicum
10 Xactorib⁹ tributorux
10 Excusationibus numerum
10 Excusationibus artificum
11 Expensis ludorum
11 Equestri dignitate
11 Exactiōe t trāslatiōe militariū annonarū
11 Executorib⁹ vel exactorib⁹
11 Errogatiōe militaris annone
11 Ide instrumētox t iure aste fiscalis
11 Fiscalib⁹ vsuris
11 Filijssa.t quēadmōz pī ,p bis tenear
11 Frumēto vrbis constanti.
11 Frumento alexandrino
11 Fabricensibus
11 Fundis limiosis t irig t palludib⁹ t pascuis
11 Fundis patrimonialibus
11 Fugitiuis colōis pīmōialib⁹ et ēphiteotic⁊
11 Fundis rei publice
11 Fundis et saltibus
11 Filijs officialiū militariū q i bello mori
11 Gladiatoribus

Universidad de Deusto
Biblioteca

II Brege dominico ii
Io Is qui ex publicis rōnibus mutuam pecuniam fenebrē acceperūt ii
Io Mis q se defendūt ii
Io Monoribus nō cōtinuandis i2
Io Mis qui spōte munera publica suscipiunt i2
Io Mis q a principe vacatione acceperūt ii
Io Mis q numero librox vel paupertate excusationem merucrūt i2
Io Mis qui non ipletis stipendijs io
Io Mis q exilio dati vel sunt amoti io
Io Mis q ex publica collatōe ullata sūt nō vsur. io
II Monoratorū vehiculis
II Mis q ex offō qō admistrauerūt ꝓcuniunt io
I2 Mis qui in sacro palatio io
Io Vre fisci io
Io Inditionibus io
Io Imponēda lucrativox descriptione io
Io Incolis t vbi domiciliū hꝫ videātur t bis q studiox cā in alia ciuitate degunt ii
Io Infamibus ii
Io Irenarchis ii
Io Immunitate nemini ꝓcedenda ii
II Jure rei publice ii
II Jn qb⁹ causis coloni cēsiti dños accusaꝛ pūt ii
Io Ibertinis ii
Io Legationibus ii
II Lustralis auri collatione ii
II Locatiōe prediorū ciuilium vel fiscaliū i2
I2 Locox t itinerū custodia i2
I2 Lucris aduocatorum i2
io Municipibus t originarijs i2
io Munerib⁹ patrimoniorum i2
io Mulieribus in quo loco munera seruui cōgruentia i2
II Metalarijs t metaꝛ t ꝓcuratorib⁹ metalox i2
II Murilegulis t gnctiarijs i2
II Metropoli berito i2
II Mendicātib⁹ validis i2
II Maima i2
ii Mancipijs t colonis patrimonialium i2
i2 Magistris scrinioꝝ i2
i2 Militari veste i2
i2 Messoribus i2
i2 Metatis t epidemetitis i2
Io E fiscus rem quā vendidit euincat i2
io Ne opere a collatoribus exigaꝛ i2
ii Nauicularijs i2
ii Nauib⁹ non excusandis io
ii Ne quid oneri publico imponaꝛ
ii Naufragijs io
ii Nulli licere in frenis t selis margaritas t smaragdos ii
Nautis tiberinis ii
Ne qs liber actū rei publice agere cogatur ii
Ne rusticani ad vllū obsequm deuocenꝛ ii
Nō licere habitatoribus ii
Negociatores ne militent ii
Numerarijs t adiutorib⁹ scriniarijs ii
Odi agro deserto ii
Obligatione votox ii
Officio prefecti vrbis ii
Etitis bonox fublatis ii
Penis fiscalibus creditores ꝑferri ii
Predijs curialiū t decu. sine decreto non alie. ii
Prebēdo salario ii
Professoribus t medicis ii
Periculo successox parentis ii
Pōderatorib⁹ t auri illatione ii
Potioribus ad munera nominādis ii
Predijs t oibus rebus nauicularioꝝ ii
Priuilegijs corporatox vrbis rome ii
Peculio nominatorū ii
Pistoribus ii
Priuilegijs cōstanti. vrbis ii
Pascuis publicis t priuatis ii
Pericula cox qui ꝑ magistrib⁹ iterucnerūt ii
Predijs cannatis ii
Priuilegijs domus auguste ii
Palatinis t domib⁹ domnicis ii
Prefectis pretorijs sacre vrbis ii
Pretoribus t honore prefecture ii
Prepositis sacri cubiculi ii
Primicerio ii
Prepositis libarū ii
Publice lcricis ii
Profesoribus qui in vrbe cōstanti. ii
Prepositis sacroꝝ scrinioꝝ ii
Principibus agentibus in reb⁹ ii
Primi pili ii
Priuilegijs coꝝ q in sacro palatio militāt ii
Priuilegijs scholarum ii
Perfectissimatus dignitate ii
Prepositis t tribunis scholaꝝ ii
Prefecto pretorio ii
Palatinis sacrarū lar. ii
Palatinis ii
Publice letitie vel cōsulum nūciationes ii
Perfectissima dignitate ii
Primopillo ii
Vando t quib⁹ quarta pars debetur ex bonis ii
Quēadmodū ciuilia munera idicanꝛ ii
Quib⁹ muneribꝰ excusantur hi qui post iplctam mili. ii
Qui etate ii
Qui morbo se excusant ii
Quib⁹ ad cōductionem rerū fiscalium nō licet accedere ii
Quod quisq; ordine cōueniatur ii
Questoribus ii
Qui militare pūt vel non ii
Eis postulatis ii
Re militari ii
Entētijs aduersus fiscū latis re tractandis ii
Superindicto ii
Si liberalitatis imperialis ii
Super exactionibus ii
Si fu⁹ aut libert⁹ ad decurionatū expirauerit ii
Si curial' relicta ciuitate rus hitaꝛ maluerit ii
Si pp inimicitiā creatio facta sit ii
Sumptum recuperatione ii
Susceptorijs t arcbarijs prepositis ii
Suarijs t susceptorib⁹ t ceteris corporib⁹ ii
Studijs liberalib⁹ vrbis rome t cōstan. ii
Sūptus iniuncti muncris ad omnes pertinere collegas ii
Spectaculis t scenicis t lenonib⁹ ii
Solutionib⁹ debitorum ii
Silentiarijs t decurionib⁹ eorum i2
Stratoribus i2
Salgamo hospitib⁹ non prebendo i2
Saltox t itinerum cu. i2
Esauris io
Tabularijs scribis logografi io
Tironibus i2
Tractorijs i2
Enditione rerū fiscalium' io
Vt nemini liceat in comparatione specicrū se excusare io
Vacatione publici muncris io
Vestib⁹ olobaris t auratis ii
Veteris numismatis potestate ii
Vendendis reb⁹ ciuitatis ii
Venatione ferarū ii
Vt nemo ad suū patrociniū suscipiat vices ii
Vt nullus ex vicarijs pro alienis vicarijs debitis pregra. ii
Vt dignitatum ordo seruetur i2
Veteranis i2
Vt rusticani ad nullū deuocenꝛ officū i2
¶ Rubrice de vsib⁹ feudox. ii
Alienatione feudi
An marit⁹ succedat vx. in beneficio
Apud quem vel quos controuersia feudi
An remoueri debeant testes
An mutus vel ali⁹ imperfect⁹
Allodijs
An ille q interficit fratrem domini sui
Alienatione feudi paterni
An agnat⁹ vel filius defuncti
An apud iudicem qō feu. ter. de.
Beneficio fratris t qualiū frater
Beneficio femine
Ontrouersia inuestiture
Contentione inter dūm t vasallū
Cōtentione inter dūm t fidelem
Cōtentione inter me t dūm
Cōstitutōes domini lotharij feudox
Controuersia feudi inter pares termi.
Cōtrouersia inter dūm emphi. t vasa.
Cōsuetudine recti feudi
Clerico q inuestituram facit
Capitulis conradi
Cōtrouersia inter masculū t femīnam
Cōtrouersia inter dominū t emptorez
Capitaneo qui curtem vendidit
Cōtrouersia iter vasa. et aliū de būficio
Cōstitutiones do. Federici
Cōtrouersia inter cpm et vasa.
Clerico violatore pacis
Nob⁹ frib⁹ a capitaneo inuestit'
Piscopū vl' abbatē l'abbatissā vel dñz plebis feudū daꝛ ñ posse
Eo q finē fecit agnato ō feu. pa.
Eo q sibi t heredib⁹ suis masculis t feminis inuestituꝛā acceperit
Eudo guardie t castaldie
Feudo marchie ducat⁹ t comitat⁹
Feudo sine culpa nō amittendo
Feudo dato i vicē legis cōmissorie
Feudi cognitione
Forma fidelitatis
Filijs natis de matrimonio
Feudo nō būte ꝓpriā feudi naturaz
Fratrib⁹ de nouo feudo inuestitis
Je finē ler. deide ꝓsuetudines regni incipiunt
Mperator lotharius
Inuestitura feudi
Inuestitura iter dūm t vasallum
Illis q inuestiti sunt de ducatu
Inuestitura de re aliena facta
Inuestitura quā titi⁹ cepit a sempronio
Inuestitura in maritum facta
Inuestitura apud pares curie termi.
Jn qbus causis feudū amittatur
Ege conradi
Jlite vasallo qui contumax est
Minunis valuasoribus

Mutus vel alius imperfectus feudum reti
Natura feudi
Noua forma fidelitatis
Natura successionis feudi
Notis feudorum
Nce iuramẽto firmãda
Per quos fiat inuestitura
Pace tenenda ⁊ eius violatoribus
Pignore dato quid iuris sit
Prohibita alienatione feudi per lotharium
Prohibita feudi alienatione per Federicum
Pugna
Vi feudũ dare possunt
Qui successores feudum
Quo tempore miles inuestituram petere debeat
Quibus modis feudum amittatur
Qui successores tenentur
Quẽadmodum feudum ad filiam pertineat
Quibus modis feudũ cõstitui potest
Quid sit inuestitura feudi
Quid precedere debeat:inuestitura:an fidelitas
Qualiter vasallus iurare debeat fidelitatem
Qualiter olim feudũ poterat alienari
Quis dicat dux marchio
Que sit prima cã beneficij amittẽdi
Qui testes sunt necessarij ad,pbandam nouã inuestituram
Quid iuris sit si post alienationem feudi
Qualiter dominus de,pprietate priuetur
Que sint regalie
Quot testes sint necessarij ad,pbãdum ingratitudinem feudi
Successione fendi
Si de inuestitura facta dñm penitcat
Si ptrouersia fuerit in inuestitura
Si de feudo defuncti
Si episcopus vel abbas vel abbatissa
Successione fratrum
Si de inuestitura iter dñm ⁊ vasallũ lis oriat
Si de feudo cõtrouersia fuerit
Si de feudo vasallus ab aliq̃ iterpellat⁹ fuerit
Si negatum fuerit beneficiũ a vasallo
Si vasallus feudo priuatur cui debeat deferri
Si vasallus feudi cõditionẽ negauerit ex certa scientia
Vasallo decrepite etatis qui feudum refutauit
Vasallo qui cõtra cõstitutionẽ loco bari feudum alienauerit
Vasallo militẽ qui arma bellica ,deposuit
¶ Rubrice Juris canonici
¶ Dic primo sciendũ q⁹ decretũ nõ distinguit p Rubricas. Sz i tres principales partes. Quarũ prima ptinet centũ ⁊ vnã distinctionem:⁊ sub qualibet distinctione capitula. Scda pars continet xxxvi.cãs.⁊ sub qualibet cã qõnes.⁊ sub qõnibus capitula. Et.xxxiij.cã.a.q.3.vsq; ad.q.iiij. interponitur tractatus de pnia. qui diuidit in.vij.dictiones.⁊ sub qualibet di.capitula. Tertia pars ẽ de cõsecratione que diuiditur in.v.distinctiones ⁊ sub qualibet di. capitula. Alij vero libri iuris canonici ptinẽt Rubricas que sequunt.
¶ Rubrice decretalium.
Ecusationibus.inquisitiõibus.⁊ denũciationibus
Adulterio stupro
Alienatione iudicij mutãdi cã facta
Apostatis
Appellatiõib⁹ ⁊ recusatiõibus ⁊ relatiõibus
Arbitris
Auctoritate ⁊ vsu pallij
Aptismo ⁊ eius effectu
Bigamis ordinãdis vel non
Alumniatoribus
Capellis monachorum ⁊ aliorum religiosorum
Causa possessionis ⁊ ppietatis
Celebratione missarum ⁊ sacramẽto eucharistie ⁊ diuinis officijs
Censibus exactionibus ⁊,pcurationibus
Cohabitatione clericorum ⁊ mulierũ
Clãdestina despõsatione
Clericis cõiugatis
Clericis nõ residentibus
Clerico egrotãte
Clericis pugnãtibus in duello
Clericis peregrinis nõ admittendis
Clerico venatore
Clerico percussore
Clerico nõ ordinato ministrãte
Clerico ccõicaco deposito vl interdicto ministrãte
Clerico per saltum,pmoto
Clerico qui ordines furtiue suscepit
Cognatiõe spũali
Cognatione legali
Collusione detegenda
Cõmodato
Cõcessione prebende ⁊ ecclesie nõ vacãtis
Cõditionibus appositis in matrimonio
Confessis
Confirmatione vtili vel inutili
Constitutionibus
Consuetudine
Corpore viciatis nõ ordinãdis
Coniugio leprosorum
Coniugio seruorum
Cõsanguinitate ⁊ affinitate
Cõsecratione ecclesie vel altaris
Conuersione cõiugatorum
Conuersione infidelium
Crimine falsi
Custodia eucharistie crismatis ⁊ aliorum sacramentorum
Decimis primitijs ⁊ oblationibus
Delictis puerorum
Deposito
Desponsatione impuberuum
Dilationibus
Diuortijs
Dolo ⁊ contumacia
Donationibus
Donatiõibus inter virum ⁊ vxorem
Q qui ordines furtiue suscepit
Ecclesijs edificandis vel reparandis
Electione ⁊ electi potestate
Emptione ⁊ venditione
Eo qui cognouit ꝓsanguinea vxoris sue
Eo qui duxit in matrimoniũ quam polluit p adulterium
Eo qui mittitur i possessionem cã rei seruãde
Etate ⁊ qualitate ⁊ ordine preficiendo ⁊
Exceptionibus
Excessibus prelatorum
Erijs
Feudis
Fide instrumentorum
Fideiussoribus
Filijs presbyterorum
Foro competenti
Frigidis ⁊ maleficiatis
Furtis
Hereticis
Homicidio volũtario vel casuali
His qui filios,ppios occidũt
His que vi metus ve causa fiunt
His que fiũt a prelatis sine cõsensu capituli
His que fiunt a maiori parte capituli
Hdeis ⁊ sarracenis
Immunitate ecclesiarum
Infantibus ⁊ languidis expositis
In integrum restitutione
Iniurijs ⁊ damno dato
Judicijs
Jurciurando
Juramento calumnie
Jurepatronatus
Institutionibus
Itis contestatione
Libelli oblatione
Lite pendente nihil innouet
Locato ⁊ conducto
Agistris ⁊ ne aliqd exigãt ꝓ docendo
Maioritate ⁊ obedientia
Maledicis clericis
Matrimonio ꝓtracto ꝑ interdictum ecclesie
Mutuis petitionibus
Atis ex libero ventre
Ne clerici vel monachi secularib⁹ negocijs se immisceant
Ne prelati vices suas
Ne sede vacante aliquid innouetur
Non ordinato ministrante clerico
Noui operis nunciatione
Blatione libelli
Obligatis ad ratiocinia
Obseruatione ieiuniorum
Officio archidiaconi
Officio archipresbyteri
Officio primicerij
Officio sacriste
Officio custodis
Officio vicarij
Officio ⁊ potestate iudicis delegati
Officio legati
Officio iudicis
Officio iudicis ordinarij
Ordinato ab epo qui renũciauit epatui
Ordine cognitionum,
Actis
Parrochijs taliens parrochianis
Peculio clericorum
Penis
Penitentijs ⁊ remissionibus
Peregrinantibus clericis
Pignoribus ⁊ alijs cautionibus
Plus petitionibus
Postulatione prelatorum
Postulando
Prebendis ⁊ dignitatibus
Precarijs
Presbytero non baptiçato
Prescriptionibus
Priuilegijs ⁊ excessibus priuilegiatorum
Presumptionibus
Probationibus
Procuratoribus
Purgatione canonica
Purgatione vulgari
Purificatione post partum

4 Vi clerici vel vouẽtes matrimonium contrahere possunt 2
4 Qui filij sint legitimi
4 Qui matrimonium accusare possunt
5 Aptoribus incendiarijs t violatorib⁹ ecclesiarum
5 Reb⁹ ecclesie alienãdis vel non
1 Renunciatione
5 Regularibus t trãscũtib⁹ ad religionem
5 Regulis iuris
5 Religiosis domibus vt eꝯ sint subiecte
3 Reliquijs t veneratione sanctorum
3 Rerum permutatione
1 Rescriptis t coꝝ participationibus
2 Restitutione spoliatorum
1 Acra vnctione
1 Sacramentis iterãdis vel non
5 Sagittarijs
5 Scismaticis
1 Scrutinio in ordine faciendo
4 Secũdis nuptijs
2 Sentẽtia t re iudicata
5 Sentẽtia excõmunicationis
3 Sepulturis
2 Sequestratione possessionum
1 Seruis nõ ordinãdis t coꝝ manumissione
5 Simonia t ne aliquid pro spũalibus exigat vel ꝓmittatur
1 Sindico
5 Solutionibus
5 Sortilegijs
4 Spõsalibus t matrimonio
4 Sponsa duorum
3 Statu monachorum t canonicoꝝ regulariũ
3 Successiõibus ab intestato
1 Summa trinitate t fide catholica
1 Supplenda negligẽtia prelatoꝝ
1 Emporibus t qualitate ordinãdorum
3 Testamẽtis t vltimis voluntatibus
2 Testibus t attestationibus
2 Testibus cogendis vel nõ
5 Torneamentis
1 Trãsactionibus
1 Trãslatione prelatorum
1 Treuga t pax
1 Ieiatis corpore ordinãdis vel nõ
5 Verboꝝ significatione
3 Vita t honestate clericorum
3 Voto t voti redemptione
5 Vsuris
2 Vt lite nõ contestata
3 Vt ecclesiastica beneficia sine diminutione conferãtur
2 Vt lite pendente nil innouetur
Sequitur dubio decretalis
Versus
Prima creat clericos: officia preparat inde
Altera iudiciũ cum requisitis appellat.
Tertia de vita cõtractibus testaq; mentis
Iubere quarta docet: t que spectãt ad illud
Vltima crimĩbus penas iungere curat
¶ Rubrica li. vj. Decretalium.
Rbitris
Appellationibus
Accusationibus inquisitionibus denũciationibus
Igamis
Institutionibus
Cõsuetudine
Confessis
Clericis coniugatis
Clericis nõ residentibus
Clerico egrotante vel debilitato
Cõcessione ecclesie t prebẽde nõ vacãtis
Capellis monachorum
Censibus t exactionibus
Consecratiõe ecclesie vel altaris
Cognatione spirituali
Dlo t cõtumacia
Decimis
Desponsatione impuberum
Lectiõe t electi potestate
Etate t q̃litate t ordie pficiẽdorum
Eo q mittit̃ i possessionẽ cã rei fuãde
Exceptionibus
Excessibus prelatoꝝ t subditorum
Iujs ps̃bteroꝝ t alijs illegitie natis
Foro cõpetenti
Js que vi metus ve causa fiunt
Hereticis
Homicidio
Nl integrum restitutione
Judicijs
Juramẽto calumnie
Jurciurãdo
Institutionib⁹
Jurepatronatus
Immunitate ecclesiarum
Jniurijs t dãno dato
Jtis cõtestatione
Jurisdictione t obedientia
E sede vacãte aliquid innouetur
Ne clerici vel monaci
Fcio vicarij
Officio et potestate iudicis delegati
Officio legati
Officio ordinarij
Ostulatione prelatorum
Pactis
Procuratoribus
Prescriptionibus
Prebendis
Priuilegijs
Penis
Penitentijs et remissionbus
Escriptis
Renunciatione
Restitutione spoliatoꝝ
Rebus ecclesie nõ alienandis
Rerum permutatione
Regularibus;
Religiosis domibus
Reliquijs et veneratiõe scõrum
Regulis iuris
Vnima trinitate et fide catholica
Supplenda negligẽtia plaꝝ
Sententia et re iudicata
Sepulturis
Statu regularium
Sponsalibus et matrimonijs
Scismaticis
Sententia excommunicationis
Emporibus ordinationum
Testibus
Testamentis
¶ lite pẽdẽte nihil innouet
Vita et hõestate clericoꝝ
Voto et voti redẽptione
Vsuris
Verborum significatione
¶ Rubrice Clemẽtinaꝝ
Appellationibus
Baptismo
Causa possessiõis t ꝓpetat̃
Concessione prebende
Censibus
Celebratione missarum
Consanguinitate affinitate
Dlo et contumacia
Decimis
Lectione
Etate et qualitate
Exceptionibus
Excessibus prelatorum
Foro competenti
Hereticis
Homicidio
Nl integrũ restitutione
Judicijs
Jureiurando
Jurepatronatus
Immunitate ecclesiarum
Judcis et sarracenis
Agistris
Ficis vicarij
Officio delegati
Officio ordinarij
Robationibus
Prebẽdis et dignitatib⁹
Priuilegijs
Penis
Procuratoribus
Penitẽtijs et remissionibus
Escriptis
Renunciatione
Reb⁹ ecclesie nõ alienãdis
Rerum permutatione
Regularibus
Religiosis domibus
Reliquijs et veneratione scõrum
Vnima trinitate
Supplenda negligentia plaꝝ
Sequestratiõe possessiõis
Sententia et re iudicata
Sepulturis
Statu monachorum
Sententia excõicationis
Testibus
Testamentis
Tlite pendente
Vita t honestate clericoꝝ
Vsurts
Verborum significatione

Finis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Bbas debet esse presbyter. c.i. de ætat. & qua. & ætatis .xxv. anno. vt. j. ctas.

1 Abbas a quo debet eligi. ℟ a monasterio cui pfici debet. xviij. q.ij. c. abbatem.

2 ¶ De cuius monasterio dz eligi. ℟. q. de, pximo nisi qñ idoniã psonam non haberet q: tũc de alio monasterio eligi potest. xviij. q.ij. c. q̃ sit

3 ¶ A quo dz confirmari. vide j. confirmatio. §. iiij

4 ¶ A quo dz bñdici. ℟. q. ab epo diocesano p quã bñdictionẽ intelligit ei dari cura monasterij. fz Inno. in. c.i. de sup. ne. pcla. Nec antequã sit benedictus dz exercere que ptinent ad eius officium sm glo. in. d. c.i. Quod limito fz Laudunum in clc. attendentes. de sta. mo. quando est consuetudo in monasterio q̃ benedicatur. alias non. Et sic intelligo. d.c.i.

5 ¶ Sed qd si episcopus recuset cum benedicere. ℟. q. si tertio regsitus cum humilitate & devotione vt pgruit. recusauerit cum bñdicere. tũc pot & moachos suos bũdicere, & alia que ad eius officiũ ptinent exercere. vt in. d.c.i

6 Quo die debz benedici. ℟. q. solũmodo in diebus in gbus ordines minores possunt conferri sm cõmunẽ opi. doc. vt no. glo. in. d. clc. attendẽtes. & Ida. in. c. cũ sis de consc. ec. vel al.

7 ¶ Vtr possit aliqd exigi, p tali bñdictione. ℟. q. nõ. Alii cẽt symõia. tex. cẽ i.c. siẽ cl.iij. ô sy.

8 ¶ Vtr vnus abbas possit, presse duobus monasterijs seu duabus ecclesijs curaz aiax habẽtibus. ℟. q. nõ sine dispẽsatõe pape. nisi vnũ monasteriũ. aut ecclesia dependeat ex alia. vel ad inuicẽ sint ãnexa. vt in. c. vl. in fi. de re. do.

9 ¶ Vtr abbas possit solẽniter pontifo bñdictionem dare. ℟. q. in ecclesijs que ei pleno iure ptinent potest post missax. vesperox. & matutinax officia. Alibi aũt publice ac per vias non potest nisi ex speciali priuilegio ei concedatur vt in. c. abbates. de priuile. li. vi.

10 ¶ Vtr possit benedicere paramenta, & que vide. j. benedictio. §. i. & .ij.

11 ¶ Vtr possit ordines exercere. vide. j. ordo. ij. i pn.

12 ¶ Vtr abbas possit absolucre suos moachos ℟. q. sic. ab oibus peccatis & cẽsuris. nisi spãlibus alteri a iure reseruent. Et fz Ida. i.c. monachi de sen. ex. teneat q̃ nõ pot absoluere. nisi ab ex cõicatione, p iniectione manuũ in psonã eccla

stica. Tu thiene q̃ pot. vt. j. absolutio. i. §. ij:

13 ¶ Vtr possit, phibere suo monacho ne psi teatur episcopo. vel eius penitẽtiario. ℟. fz Ja. de lau. in sum. q̃ non. Nisi limito nisi sit exẽptus. vel aliud habeat p priuilegiũ a papa

14 ¶ Vtr abbas possit dispẽsare cũ moachis sup irregularitate. ℟. q. sic. sup irregularitate quã incurrũt recipiẽdo ordines i excõicatiõe facti tũ memoriã vel iuris pitiã non habentes. Et hoc qñ graue & notabile factũ nõ fuit siue hãc irregularitatẽ incurrerit ante ingressũ religiõis siue post. fz cõiter doc. in. c. cũ illox de sen. ex. In alijs aũt irregularitatibus nõ potest de iure cõi. vt no. Hosti. & Ida. in. d. c. cũ illox. facit regula. que a iure cõi. de reg. iur. lib. vi. nisi vbi ius exp:esse ei pcedat.

15 ¶ Vtr possit dispẽsare cũ monachis i votis factis ante ingressũ religionis. ℟. q. sic vt no. glo. in. c. noluit. xxiij. q.v. De votis in religione factis. vide. j. votum. ij. §. iij.

16 ¶ Vtr possit dispensare cum monachis in regula. vide. j. dispensatio. §. viij.

17 ¶ Vtr possit pcedere monachis vsum alicuius rei: vel eius administrationẽ. ℟. sm Jn. in. c. fi. q cle. vel vo. q̃ pot pcedere certos reditus monacho vnde viuat. Et dicit Jo. an. in regula. Non est obligatoriũ. de reg. iur. li. vi. valere statutũ monasterij. vt, p idumẽtis & alijs necessarijs qsq; monacho recipiat certũ qd. sed vt possit dispensare ad libitũ & disponere nõ pot. sil'r ne possit ei auferri qñ suo iupior placuerit nõ pot pcedere: & cũ licentia pape. c. cũ ad monasteriũ. de sta. mo.

18 ¶ Vtr possit expellere monachos suos. ℟. q. nõ. fz Ida. in. c. cũ ad monasteriũ. p. c. fi. de regula. qđ vult vt fugitiuos regrat & cogat eos ad suũ redire monasteriũ si pot eos tenere absq; graui scãdalo: vel saltẽ, puidcat eis de alio loco religioso ciusdẽ ordinis vbi ad agẽdã penitẽtiã oportẽ & necessaria eis ministrẽt

19 ¶ Vtr possit licentiare ad aliam religionẽ vide. j. religiosus. §. xxiiij.

20 ¶ Quid de bonis illius monachi quem abbas de facto expulit. vide. j. monasteriũ. §. vi

21 ¶ Vtr possit dare licẽtiã monacho stãdi separate i aliq̃ cella. ℟. q. sic. dũmõ ex iusta cã & j. sccpta mõasterij: fz nõ cr. vt i. c. vl. xx. q. iiij.

22 ¶ Vtr possit corrigere monachos suos. ℟. q. sic. nec tenctur in hoc regrere pcilium sui capituli sm Ida. in. c. Joãnes. de regula.

25 ¶ Ad que obligat abbas. ℟. q. vltra alios

monachos obligat ad curã aiarũ sibi subiectarũ et monasterij ac rerũ ipius: et magna negligẽtia ẽ peccatũ mortale. vt ĩ. negli. §. i

24 ¶ Utrũ liceat suo statuto et cũ cõsuetu facto. fm ꝙda. i. d. c. cũ ad monasteriũ. q. nõ. Et dicit Jo. an. i. d. regula. Nõ ẽ obligatorius q̃ctiã si iurasset suare tenet reuocatio ls sit p̃iurus. Ex quo patet q. ls instituerit priorẽ cũ cõsuetu aut aliũ officialẽ põt ruocare qr abbas monacho suo i aliquo nõ põt obligari: sicut nec dñs seruo. l. interpositas. i. fi. C. õ. trãsa.

25 ¶ Utrũ teneat ire ad synodũ. nisi q. sic si habet populũ vel capellas bñtes populũ et si ipse sit exẽptus. dũmõ capelle seu populs non sit exẽptus. alias nõ. c. q. sup bis dc. ma. et. obc. et quod ibi notatur.

26 Utrum possit prelatis ecclesijs administrationibus: aut qbuslibz alijs bñficijs nouas pẽsiones iponere: aut veteres augere: aut ad mẽsã suã p̃dicta aplicare. nisi q. nõ. nec glibz alius plat⁹ regularis cle. vnica de sup. ne p.

27 ¶ Utr̃ possit pẽsetare clericos i ecclesijs in gb⁹ hz ius patronat⁹. nisi. q. nõ. sine cõsensu capituli. c. ea noscit. de. bis que fiũt a prela.

Bbatissa debet eligi a monasterio in quo p̃ficiẽda ẽ in q̃ electiõe nulla debz admitti nisi ꝙpleuerit. xij. annũ. et sit ꝙfessa tacite vl exp̃sse et elligẽda debz ꝙpleuisse. xxx. annũ. et cẽ ꝙfessa exp̃sse ordinẽ regularẽ. Idẽ dic de ꝓrissa p quã monasteriũ regit cui⁹ electio si due partes cuẽt⁹ ad eã accedũt qñ p scrutiniũ ꝓcedit nulla exceptiõe: aut appellatiõe admissa ẽ cõfirmãda. Si vo nulla ad duas ptes accessit: tũc nõ obstãte publicatiõe scrutinij et electione p̃nt alie accedere ad eã q̃ hz maiorẽ ptẽ totius capituli q̃ si ad duas ptes accedit. nõ obstãte q̃cũq; ꝙfirmet et q vocãtur ad eas diligẽdas i hmõi electionib⁹ nisi se abstinẽãt ab his p q̃ discordia põt oriri. vl exorta nutriri. sũt ercoiati ipo facto. Et h locũ bñt nedũ i monasterijs religiõis approbate rũ et i mulierib⁹ q̃ fm q̃rũdã, puicia ꝙsuetudines nec ꝙprijs rnũtiãt nec ꝙfessionẽ faciũt regulare: hz viuũt vt i ecclesijs secularib⁹ canonici regulares. h notãt i. c. idẽnitatib⁹. dc elec. li. vi. õ q̃ habes. ĩ. ercõiatio. vij. casu. xvi.

¶ A q̃ dz ꝙfirmari. vide. ĩ. ꝙfirmatio. §. iiij.

1 ¶ Utrũ debeat bñdici. nisi. q. sic vbi ẽ ꝙsuetudo. q. si nõ faciat se bñdici ifra ãnũ a sua cõfirmatiõe ꝓputãdũ. vbi ẽ ꝙsuetudo q. bñdicat: nisi cã rationabilis subsit. cadit ipso facto a iure suo clc. attẽdẽtes. dc sta mo.

¶ Utrũ possit quocũq; die bñdici. nisi. fz gl. 3 in. d. clc. attẽdẽtes. q. sic.

¶ Utr̃ abbatissa possit ecclesias ꝙferre et bñficia. et istituere clericos in ecclesijs sui monasterij. nisi. glo. i. c. dilecta dc ma. et obe. q. sic. dc consensu sui capituli post suã ꝙfirmationẽ. 4

¶ Utr̃ possit abbatissa ercõicare: ab officio suspẽdere vl interdicere. nisi. q. nõ fm gl. i. d. c. dilecta: qa hec ptinẽt ad claues. c. tã ta. dc ex. p. ꝙpõt tñ ab officio mõachas et clericos suspẽdere et, phibere ne celebrẽt i ci⁹ ecclesijs. sz tñ talis suspẽsio nõ ẽ ,pse suspẽsio fm ꝙda i. d. c. dilecta qr si celebrarẽt nõ cẽnt irregulares clerici celebrãtes. 5

¶ Utr̃ possit p̃dicare: moniales bñdicere: cõfessiões audire: et hmõi. nisi. q. nõ põt aliqd facere q̃ põt ptinẽat ad aliquẽ ordinẽ: vt p̃z i. c. nouna. õ pe. et re. põt tñ i matutis euãgeliũ legere. vñ et diacõisse appellãre. xxvij. q. i. diaconissã. Et et mõiales seu suditas monẽ et exhortari. 6

¶ Utr̃ abbatissa volẽs log cũ aliq̃ hz ẽ associata. nisi. q. sic saltẽ p vetulã monachã. xviij. q. ij. diffinim⁹ et. c. i decima. cadẽ. q. dicit q. due vel tres debent esse. 7

¶ Qñ abbatissa põt exire ,p homagio faciẽdo habes. ĩ. monialis. § iij. 8

Borsuz ,pcurãs homicida ẽ. Et q sterilitatẽ venena ,pcurat. Et peccat mortalit. c. aliqñ. et. c. se. xxxij. q. ij. Et si animar⁹ erat fet⁹ hz puniri capite: qa ver⁹ homicida. Si vero inaiat⁹ erat. si nobilis h facit. pte bonor amissa rlegatur. Si vo ignobilis dãnat i metallũ. ff. dc. pe. l. si qs aliquid. §. qui abortionis.

Brogatio legũ vl ꝙstitutionũ fit trib⁹ õ casus ꝙdio, ppi ꝙsuetudinẽ ꝓriã. xxxj. di. ãte triẽniũ isti. dc testa. §. ij. Secũda, ppi disparẽ successionẽ tẽpor. xxxiiij. di. c. fraternitatis tue. vbi ter. Defect⁹ nri tẽporis. qb⁹ nõ solũ merita sz corpora ipa õccerũt districtionis illi⁹ nõ patit̃ manerẽ cẽsurã. Tertia pp emergẽtia mala. lxiij. di. §. vez i fi. vbi exẽplũ õ serpẽte enco quẽ Adoysel bona fecit itẽtione. Ecclias bona itẽtiõe destruit.

Bsens cã rẽpublicc. vt ãbasiatores et hmõi mlta hõt ꝓuilegia 1

¶ Sed nũqd illi q data opa et affectate: et cã reipublicc sũt abñtes gaudeãt illis ꝓuilegijs

q̃. q. si vt. l. et q data. ff. ex q. ca. ma. et. l. pe. C q̃ mõ. et qñ iu. et. l. vniuer. C. õ legatõib⁹. fz vnã lc. Et aducrte q. ille q i offõ mõici valoris abñs ẽ cã ripublice ꝑsumit affectate et data opa abẽe Ter. ẽ singularis i. l. spadonẽ. §. fi. ff. dc exeu. tu. Segr hoc Ludo. de ro. i no. Et facit ꝺ clericos absentes q vt ꝓpliores obtinẽãt dignitates stãt cũ cardinalib⁹. Et ãbasiatores teneãt restituere expẽsas cõitati qñ stãt plusq̃ expediat dolose. l volũta. sua. vt i. d. l. q data.

Bsolutio ¶Primo ab ercõicatione vtrũ possit impẽdi a non sacerdote. nisi. fz Adonal. ti. excommunicatio. q. duplex ẽ ipus absolutio Una q̃ ptinet ad foꝝ pniale. Et h solũ a sacerdotib⁹ põt impẽdi. vt i. c. canonica. dc scn. ex. Et sic itelligo Jnno. i. c. quãto. õ ꝙsue. Alia ẽ q̃ ptinet merr ad foꝝ ptẽtiosũ. Et hmõi absolutio põt cõmitti diacono et iferioribus clericis. Et õ hac itellige glo. i. c. pastoralis. õ offi. or. q̃ vult vt etiãlaic⁹ absoluat. De q̃ dic vt. ĩ. absolutio. iij. §. xvij. Ita tñ q. absolut⁹ a talib⁹ oz q. postea absoluat itez a sacerdote õ pria absolutiõe rõne mortal pcti pp qõ fuit excõicat⁹. Rõ fm Jnno. i. d. c. quãto. et i. c. fi. õ ex. ꝙpla. q. ptinet ad ptãtẽ clauiũ q̃ sol sacerdotib⁹ date sũt. xx. dist. §. i. xcvi. di. §. illud autẽ et. c. bñ. et dc. pe. et remiss. noua.

1 ¶ Utr̃ oĩs sacerdos possit absolui ab excõicatiõe minori a iure quã qs icurrit ꝓticipãdo locutiõe et hmõi. nisi. q. nõ. sz solũ ,pprius eps vel curat⁹ vl bñs licẽtiã ab eis. vl a papa. ar. c. nup. §. i fo. õ sẽ. ex. ẽt archiepo i ,puicia: sz extra suã dioceſim declarat nõ licẽ in telligẽ nisi dũ visitat. vt i. c. ꝑpetuo. õ cẽsi. li. vi. g mltomin⁹ alijs ꝺcor. Jn. et. ho. d. c. nu.

2 ¶ Utrũ, ppri⁹ eps vl curat⁹ possit absolui ab oi excõicatiõe maiori lata a iure. nisi. fm Jn. i. d. c. nu. q. tã a minori q̃z a maiori põt absolui, ppri⁹ eps vl ,ppri⁹ sacerdos: nisi in casibus i gb⁹ cõditor canonis sibi absolutionẽ reseruauit. vl alteri. Et cũ ipo ꝺcordat Ho. ibidem vbi ẽ q̃si ter. exp̃ressus. Et hãc opi. tenẽt theologi. vt i Dir. li. iij. ti. iiij. Jnt quos ẽ. S. Bona. i iiij. di. xviij. q. vl. Et sanct⁹ Tho. eadem di. ar. vl. q. i. Silr sũmiste. vt Adonal. ti. excõicatõ et sũma ꝑfe. ti. xxxiij. §. lxxv. li. iij. et Jo. õ saronia i sua sũma ti. Absolo Cõtrariũ tz ꝙda i. c. monachi et. c. muliercs. õ sẽ. ex. et gl. i. c. fi. eps. õ pe. et re. quã segr Bc. ibidẽ. et ẽt gl. videt i clc. attẽdẽtes. õ sta. regu. et i clemẽtina. õ ꝓsãg. et aff. et ꝺfe. ꝑfi. xiiij.

Ego ꝓfulo q̃ sacerdos, ppri⁹ eã opi. sequat que sibi vr in illo casu magis expedire saluti ipius penitẽtis vl cõitati: fideliũ. q. vtrãq; põt tenerr. Et ꝓma õ subtilitate iuris mihi videt verior. et itellige nisi eps sibi absoluti onẽ a tali excõicatiõe refuasset specialit. qr tũc ,ppri⁹ sacerdos nõ posset absoluerr. vt lati⁹ dicã ĩ. casu. Aduerte ẽt q. ẽps solis cõcedit absolutio ab excõmunicatiõe ,p violenta iniectiõe manuũ i psonã eccl'asticã. vt in. d. c. mulieres. c. ea noscit. et. c. pucnit. qñ iiuria ẽ leuis vl qñ adire nõ põt papã. Et sic inferior nõ absoluit ab ea. nisi cui specialit ꝓcedit. vt abbati et hmõi õ quo. ĩ. excõicatio. v. casu. i. §. xxxviij. cum sequẽtibus.

¶ Utrũ idẽ sit dicẽdũ õ excommunicatiõe statutor ,puincialiũ ,ciliorr aut synodaliũ: seu que faciũt legati i suis legatiõib⁹. nisi. Dir. vbi õ. q. Buicl. dicit q. sic. Et ẽ verũ sicut vult ꝙda. i. c. grauc. dc ꝓben. i glo. Et logr ipse de episcopo. qr tenẽt q. ptinẽt ad episcopũ absolutio. Et addit ẽt si icurrat i aliena dioccsi a subdito suo et ẽt si statutũ essz ꝙfirmatũ p papã fm Jo. an. i. c. et frequẽtib⁹. dc institu. et ibi ꝙda. p rationẽ. qa ex quo ꝓditores nõ sibi nec alijs reseruarũt videnr alijs concessisse. 3

Bul. autẽ itelligit ẽt õ ,pprijs sacerdotib⁹ ex quo excipit religiosos. qbus ẽ, phibitũ a tali bus sẽtentijs prouincialibus: aut synodalib⁹ absoluere. clemen. religiosi. dc priuilegijs Et sic tene fm qõ dixi in precedenti. q.

¶ Utrum idem sit dicendum de suspensione aut interdicto quod imponitur a iure, aut per statuta prouincialia synodalia vel legatorum. nisi. glo. in. dicto ca. grauc. quod sic. ex q̃ conditor canonis nõ reseruauit. facit glo in. c. si quis. cl primo. xvj. q. vij. Glo. tñ i clemẽ. i. dc. here. limitat vez qñ suspẽsio nõ habet tps determinatũ qr qñ habet tps determinatũ nullo iferior absoluere põt. Et cã segr Car. ibi et ꝙda. in ca. tam litteris. dc testi. De quo dic vt. ĩ suspensio. iiij. §. i. Sed que sunt in iure reseruata pape. vide. ĩ. excommunicatio quinto Que autem episcopo vide excommunicatio. vj. Et a quibus alij possunt absoluere excommunicatio vij. 4

¶ Utr̃ in articulo mortis ꝙstitutus possit absolui ab excõicatiõe vel ipeditus et qs põt absoluerr. vide. ĩ. absolutio. iij. q. xvi. et. xvij. 5

¶ Quis absoluat exemptũ ab excommunica 6

tione. vide. ī. exemptus. q. vj.

7 ¶ Vtrum ille qui incurrit excommunicationem in vna dioecesi ibi habens domicilium: postea transfert se ad aliam dioecesim possit absolui a prefata excommunicatione ab episcopo vel curato illi⁹ dioecesis ad quā se trāstulit. R. ſz. Ricar in. iiij. di. xviij. ar. ix. q. v. q⁹ fic. ſi excōicatio eſt a iure. vl p ſtatuta quox cūqz. t nō ſit ſeruata p ꝺditorē. ar. d. c. nup q⁹ nō diſtiguit an ſit ꝺcta i dioecesi vel alibi Sec⁹ ſi eſſet ab hoīe. vl ſi ꝺditor canōis ſibi reſuaſſet. q: tūc ñ poſſet. Hoc idē tenet Jo. an. t ſpa. in. d. c. ex frequētib⁹. quo ad cp̄os.

Bſolutio Scōo ab excōe que eſt ab hoīe ſeu iudice a q̄ pōt impendi. R. q⁹ regularii ab illo pōt q cā tulit. q: regularii q pōt ſoluere pōt t ligaſ. t ecōtrario. xxiij. q. i. ſi petr⁹. t xxi. diſt. iferior. ff. ō re iudi l. g ꝺdēnare. t. ff. ō re iudi. l. nemo. la prima. de pe. di. i. verbum Fallit regula hec i. vi. caſib⁹. Primus i delegato pape q iobedientē ſue ſnie pōt excōicare: ſz poſt ānū a ſua ſnia diffinitia nō pōt abſoluer. vt ō offi. ꝺcle. c qtēti. t ibi dicit Jnno q. t ſi excoicat ōlegat⁹ pape ātē diffitiuā ſētētiā ſēp vſqz ad diffinitiuā ſniam. t ēt poſt vſqz ad ānū abſoluer poterit. q: ppetua ē iuriſditio ſua vt i. c. gratū. t. c. licz. co. ti. q: ea q̄ ad ius ſcribunt debēt ee ppetua. C. ō. di. re. l. falſo. Et hoc idē tenet glo. i. d. c. q̄rēti. Secūd⁹ i eo q poſtq̄z excōicauit icidit ipe i maiorē excō i cationē. xxiij. q. i. audiuim⁹ De h vide. ī. excōicatio vltio. Sec⁹ ſi in minorē q: poſſet de ſen. exc. duob⁹. de cle. ex. mi. ſt celebrat. Tertio i icēdiario. viō. j. excōicatō. v. caſu. v. Quart⁹ i ſnia lata ab iferior. ſz ꝺfirmata ex certa ſcia p papā. Quod itellige ō ſnia q ē ab homine ſm Jo. an. i. c. exfrequētib⁹ ō iſti. Nō q: oia noſtra facim⁹ quib⁹ auctoritatē iptimit. c. ſi aplicc. ō prebē. li. vi. C. ō ve te. in. cnu. l. i. §. oia. Secus ſi ſine certa ſcia: aut cauſe cognitiōe ꝺfirmat. vel ſi ſnia eſſet p ſtatutū. q: q̄ tūcūqz cōfirmatū poterit i ferior abſoluer: niſi papa i cōfirmatiōe ſibi vl alij reſeruaſſet ſic ō alijs que ſūt a iure. vt. ō. dictū ē i precedēti c. §. iij. Quint⁹ ō illo q ex cōicauit. t tū nō ē ſacerdos. qui licet poſſit abſoluere ō abſolutōe que ptinet ad fox cōterioſū nō tū ō illa que ptinet ad fox pniale De quo dic. ut. ſ. abſolutio ꝑmo Certo ē i illo cui papa mādat vt aliquē excoicet ſiū aliqua cauſe cognitiōe. q: talis ē mer⁹ executor t ideo abſoluere nō poterit. ar. c. ſup queſtionū. t. c. fi. ō of. ꝺlega. Sec⁹ ſi mādaſſet cauſe cognitionē q: tūc poſſet abſoluer. ar. c. Nbū. de pe. diſt. i. Hoc. no. Jo. t archi. xxi. di. iferior t Ho. t Ber i. c. cū inferior. ō ma. t. obe.

¶ Sz qd ſi papa mādat ſimplicit vt ſniaz ex cōiratiōis i aliquē ferat. R. Jn. i. d. c. fi q⁹ nō ꝺz cā ferr: niſi cū cauſe cognitiōe t monitōe pmiſſa. ij. q. i. nemo. t. c. ſacro ō ſē. excō. t fac glo. i. d. c. fi. Addit tū q⁹ ſi ꝺſtat papā cognouiſſe ō cā. q⁹ tūc ad ei⁹ mandatū ſine alia cognitiōe debz ferr ſniam. l. de q̄ re. ff. de iudi. Et ſil'r dicēdū ē de. ſnia quā alij pōt p aliū ferr. Ho. tū. t Jo. an. t. Spa. i. d. c. fi. tūt q⁹ p tale mādatū ſimplicit foīt nō ꝑcedit acceſſorie iuriſditio q̄ſuis. Spa. dicat q⁹ opinio Vi. q dicit q⁹ ꝺat iuriſditio cū papa mādat alicui qō ſpuale ē valde equa. Ego credo q⁹ t ſi ſit equa tū ſit verior ꝑma. t tō ad intētionē pape ſit recurrēdum q̄ p verba mādati pōt deprehēdi. Et ſi cū cāe cognitiōe mādet. vt puta q: dicit. Jntellerim⁹ q⁹ talis tē. quar mādam⁹ veritāte cognita vt excoices tē. tūc abſoluere poterit. Sec⁹ ſi dicat q: ē certificatus m⁹ q⁹ talis tē. Jdeo mādam⁹ quatenus excoices tē. tūc a tali nō poterit abſoluere.

¶ Vtrū archiep⁹ poſſit abſoluere a ſnia excoicatōis epi ſui ſuffraganei: aut alioz inferioz q̄ſuis ſint de ſua ꝓuincia: nō tū ſūt de ſua dioceſi. R. q⁹: ſi. c. romana. t. c venerabilibus. de ſen. ex. li. vi. niſi q̄ñ ꝫ ꝺz ꝓſuetudo. vl q̄ñ ad cū appellatū ē De q̄ dic vt i dictis. c. t i. c. ad reprimēdā. ō. of. or. t. c. p. tuas. ō. ſē. ex.

¶ Vtrū eps poſſit abſoluer excoicatū a ſuo inferiore. puta Archidiacono t bmōi. R. ſm Jnno. i. c. cū ab eccleſia. x. de offi. or. q⁹ ſic ēt nō ꝑmiſſa ſatisfactiōe: q: ordinarij ē toti⁹ dioceſis vt i. c. i. de. of. or. C. ō. iur. om. in. l. fi. Ité q: tales officiales dicūt vicarij epox. ō ōñi. archidia. c. i lxxx. di. nō ōbere. Adalcefacit tū epiſcop⁹. q: iuriſditionē nō ſeruat ſuis ſubditis. ō. ex. p. c. ij. de. of. or. c. quāto. Quod itellige verū niſi ex ꝓſuetudie haberēt ut nō poſſit ab epo abſolui: q: tūc nō poſſet. ō. of. archidia. c. dilecto. Et h opi. Jnno. ē cois doctox: q̄ñs alij ꝺdicāt. vt nō. Spa. i. d. c. cum ab eccleſiax. Et hāc teneas.

¶ Quid ſi epus cōmittit alicui vices ſuas. An tales valeat abſoluere ſupradictos i. §. ꝑcedēti ſicut epus pōt. R. Dic. li. iij. ti. v. q⁹ nō niſi h erpſſe ꝑcedat. ar. ō pe. t re. ſi epus. li. vj. ō ꝓcu. q ad agēdū. li. vj. ēt ſi diecret. Cōmitt⁹ vob⁹ vices noſtras ēt ibi q̄ſpāle māda tū exigāt q: i tali mādato maiora t grauiora nō veniūt quā i comiſſiōe ſūt exꝑſſa etc. nō pōt ō ꝓcu. q: iſtud ē manus q̄z abſoluere ſimplicit q: fit cū iiuria inferioris.

5 ¶ Vtrū epus eē territoriū ſuuz poſſit excōicatos a ſe: vel a ſuis iferioribus abſoluere. R. q⁹ nō i bis q̄ regrūt cāe cognitionē. q: vt dicit. Jnno. i. c. nouit. de offi. le. de cā cognoſcere nō pōt niſi ſedēs ꝑ tribunali. ar. i. q. iij. abolitio. ſz hec in aliena dioceſi non poteſt facere. ix. q. ij. c. epz. t aliꝫ plurib⁹. c. eiuſdē. q. Et hoc verū niſi hēat licētiā epi dioceſani. vt in eiſdē. c. dō. Falit h i epo expulſo q perita licētia q̄uis nō obtēta ab epo i cui⁹ dioceſi ē poteſt ſedere ꝑ tribunali t exercere iuriſditionē ſuꝑ ſuos ſubditos: dūmō nō trahat eos ultra duas dictas a fine ſue dioceſis q nō fuerūt expulſores ſeu fautores: aut ꝓſiliatores. dic. vnica. ō. fo. ꝓpe. Jn his aūt q̄ nō regrūt cāe cognitionē pōt q: q̄ ſūt volūtarie iuriſditiōis ꝓnt vbiq̄z exercerī. ar. l. oēs. pcō ſules. ff. ō of. ꝓcō. t. l. Legatus aūt a latere an poſſit Dic vt i. c. nouit. t. c. excōicat⁹ ō. of. le. q. nō me crēdo cū hodie mlta habeāt a papa qb⁹ erdit qñ nulli fit ꝓiudiciū. vt. j. lega. §. iij. t v.

6 ¶ Vtrum mortuo vl amoto excōicatore ea pl'm. ſucceſſor: aut ille ad quē ciuſ ꝓtinet iuriſditio poſſit abſoluere quos ꝓdeceſſor potuiſſet. R. q⁹ ſic ter. eſt in. c. ſi epi. cl. ij. xi. q. iij. t in c. vnico. de ma. t obe. li. vi.

7 ¶ Vtrū ꝓticipās in crimine crimino'o ſit abſoluēdus ab excōmunicatore illi⁹ cui ꝓticipādo incurrit maiorē excōmunicationē. R. q⁹ ſic. c. nu. ō. ſē. ex. De q̄ dic vt. j. exco. viij. §. i.

8 ¶ Abſoluer q pōt ex officio iceri. caſib⁹ illos q pp violētā manuū iiectionē i ꝑſonā eccleſiaſticā excōicati ſūt pōt alijs cōmittere abſolutionē ſi viderit expedir. c. fi. ō. of. or. Ité dic ō q̄cūq; q ex officio ordinarie ptātis pōt abſoluer. Silr dic ō illo cui ē ꝓmiſſū a papa rōne dignitat⁹. Sec⁹ ſi rōne ꝓſōe. vt i. d. c. fi. no. gl.

Bſolutio tertio quo ad modum abſolnēdi ab excōicatione dic q⁹ nō debz ee ꝺditional. alr nō valeret. c. act⁹. de re. iur. li. vi. q̄ fiat abſoluta

1 ¶ Vtrū teneat qs ſuaꝫ certā formā i abſolnēdo. R. q⁹ ſic. i. v. Sꝺimū q⁹ faciat illū iurar q⁹ parebit mādat⁹ ip'ius abſoluēt⁹. c. ex tenor ō

3

ſē. ex. Linkat h Aug. i. cribus horrēdis nō i leuib⁹. t plz. Secūdū q⁹ añq̄z abſoluat ſuffi ciēt ēſtet cmēdā leſis iuꝛ ꝓprias facultates c. porro. t. c. prochianos ō ſē. ex. De quo dic vt. j. §. ix. t. xx. Tertiū vt abſoluat cū ꝑs t oſone dñica t alijſ ꝓſuet⁹. ſ. abſolutiōe ꝓſucta vt i. c. a nobis el. ij. ō ſē. excō. Quartū q⁹ ꝓcipiat ei ne vnq̄z faciat ꝓ illū canonē: ꝓ quē faciēdo incurrit excōicationē. d. c. ex tenor. Jntellige niſi i caſib⁹ ꝓceſſis a iur: q: nemini bñficiū iuris ē auferēdū. vt i. aui ō nup. §. iz h q. t. ff. ō re iu. l. iiij. §. ſi qs ꝺdēnat⁹ Et ita q peuſſit clericū iiugēdū ē ne vnq̄z clericū ꝓcuriat niſi ō mādato ꝑlati. vl eā defeſtiōiſ t bmōi. Cōſuetudo ēt hz vt Xbereſ q̄ ſuāda ē i maſcu. iz nō i feminis: nec i multū inuenib⁹ ꝑſerti i nudo Quitū q⁹ vtaſ Xbo abſolutorio vl rlaratorio. Vñ cōit obſeruaſ iſte mod⁹. Spīo dicat aliquē ꝑs. vl oſonē dñicā. Secūdo dicat. Saluū faciuū tuū ōus me⁹ ſperātē i te. Y. Dñe exaudi oſonē meā. R. Et cla. me⁹ ad te veiat Y. Dñs vobiſcū. R. Et cū ſpū tuo. O ō De⁹ cui ꝓpriū ē miſereri ſēper t ꝑcere ſuſcipe deꝑcationē meā vt hūc famulū tuū quē excōicatiōis cathena ꝓſtringit miſeratio tue pietat⁹ abſoluat p. xp̄m dñm nr̄m. Amen. Deinde dicat. Ego te abſoluo a vinculo excōicatiōis quā icurriſti ꝓpr talē factū. t ſtituo te ſacrāmētis eccleſie. Jn noīe patris tē.

¶ Vtrū abſolutio teneat ſi nō fuer ꝑfata forma vr q⁹ nō. q: forma ſcripti exacta diligētia fuāda ē ita vt nō ordo ꝓpoſterē. c. cū dilecta ō ſcri. t alijs i gl. allegatis ibidē. Sz ego dico diſtiguēdo. q⁹ ſi abſolutio ſit ab hoīe ali cui ꝓmiſſa ſub tali forma. nō vz niſi forma ſ nec facit. c. fi. t q⁹ ibi no. ōp: t. c. prudētiā. i. R. de of. ōle. Nō. q: q̄ñ omittit forma data ab hoīe nulla ꝓcerit iuriſditio. t ꝓpterea nō vz act⁹ ōficiēte ptāte. Si Xo abſolutio ꝓcetat alicui ō iure vl ſimpl'r ꝓmittaſ tz qdē q̄ſuis nō ſit ſuata forma ꝑfata dūmō vtaſ aliquo Xbo abſolutiōis vl rlaratiōis. vt. ſ. dictū ē. Nō. q: i abſolutiōe ab excōicatiōe ſicut t i excōicatiōe nulla ē forma ſubſtātialis a iur vt no. i. c. i. ō ſē. ex. li. vi. t. i. c. i. ō iu. faē. ri. q iij. c. i. Jta tz Boſ. vt no. Spa. i. c. fi. ō re. ſpo. Et idē tz Jn. i. d. c. cū dilecta. Et ſic ꝑs q̄ñ abſolutio. ſolo Xbo facta tz. Et ſic itellige ſm dictā diſtictionē Jo. t A re i. c. ꝓperim⁹. xxiij. q. iij. Jnno. t Hoſti. i. c. cū de ſidcres ō ſen. ex. q tz q⁹ abſolutio ab excōicatiōe ſolo verbo facta tz.

a 3

Sz peccat q ea nō ſuat q̄ ꝓdiri. niſi ex ratiō/nabili cā omittat. Simili⁹ abſolutio ab excō/municatiōe ſiue iniuſta ſiue iuſta tenet q̄ ad eccleſiā militātē. c. oīs de re. iur. q: iura ſunt ꝓmptiora ad abſolnēdū q̄z ad ligādū. c. pon de. l. d. t no. i. d. c. cū ōſideres. t. c. ex lr̄is ꝓb.

5 ¶ Vtr̄ papa ſalutātē: vl ad oſculū recipiē/te excōicatū abſoluat ab excōicatione ſ. q nō niſi ſic faciēdo itēdat abſolu. clc. ſi ſūm⁹ pōtifex. ō ſē. ex. t niſi. ex ꝓmat nō dz r̄putari abſolut⁹ fz Jnno. i. c. cū oli eſſem⁹. ō hui.

4 ¶ An eps vl ali⁹ iferior a papa poſſit abſol ucre. excōicatū recipiēdo cū ad oſculū vl ſa lutādo. ſ. Jnno. i. d. c. cū oli eſſem⁹. q nō. ſed oz q vtaſ aliq̄ ⁊bo denotāte abſolutionem Conco:dat gl. i. d. c. cū ōſideres. i. §. fi. Et ē cōis opi. doc. i. d. c. cū ōſideres. t i. d. clc. ſi ſū m⁹. Et ſ ō dicat. Ego abſoluo te a tali excōi catiōe t r̄ſtituo te ſacr̄is eccleſie Jn noie pa.

5 ¶ Vtr̄ abñs p lr̄as poſſit abſolui. ſ. Ri. i. iiij. di. xviij. ar. r. q. ij. q. ſic ter. ē i. c. quāto. ij. q. v. t ibi. gl. t i. c. ō manife. ij. q. i. Sz qñ erit abſo lut⁹. qñ r̄ceperit lr̄as niſi aliud ꝓſtet ō mēte.

6 ¶ Vtr̄ abñs poſſit abſolui p ꝓcuratorē. ſ. Jo. an. i. c q ad agēdū ō ꝓcu. li. vi. t Archi. i. c. cos q de ſē. ex. li. vi. t Spe. ti. ō ꝓcu. tñt q ſic Sz ego credo ⁊cr̄ ſm Jnno. i. d. c. cū deſide res. qñ ſubeſt iuſta cā. alꝫ nō. vt ſat⁹ patet in d. c. cū deſideres. dc. ſen. ex.

7 Vtr̄ ſnit⁹ poſſit abſoli ab excōicatiōe. ſ. q fuerūt multe opi. tā theologor̄ in. iiij. di. xviij. t canoniſtar̄ i. c. ab excōicato. ō r̄ſcrip. t. c. ſignificaſti. ō eo q durit i vro. quā pol. p adul. t i. c. j. ō ſen. ex. li. vj. Sz placz mihi opi. que dicit q pōt ex cā rōnabili que eſt qñ vi det q excōicatio nō ꝓdeſt excōicato t nocz cōi tati pp ꝑticipationē. Et ſ nōt ſDa. in. c. ap̄lice. ō crecp. q dicit q ibi imminet vtilitas ec cl'iaſtica. ex abſolutiōe. ſcu ipedit ordinatio ecclie ſi nō abſoluit. tūc ē abſolued⁹ et iuitus facit. c. veniēs. cl. ij. de teſti. Si tñ abſoluit ſi ne cā: ēt tz abſolutio: q̄ ſicut i ptāte ꝑlati fu it excōicare. ēt initū ſit t fuocare. par. n. ius ē ligādi t ſoluēdi. dc pe. di. i. verbum

8 ¶ Vtrū excōmunicat⁹ poſſit aliū abſoluere. vide Excōmunicatio vltimo. §. xviij.

9 ¶ Vtr̄ excōmunicat⁹ q offert ſe ad iuſticiā ō beat abſolui. ſ. q ſic ſi cōpetēs cautio ō pa rēdo iuri ꝑſtet. nō obſtāte ꝓditione: vl appel latione aduerſarij. dc ap. c. q̄ fróte. Fallit ſ in caſu qñ excōicat⁹ dicit excōicatiōis ſuiaz cē nullā: tñ petit abſolui ad cautelā. q: tūc ſi ad uerſari⁹ dicat cū excōicatū ,p manifeſta offē ſa: t ,pbet. infra iminū. viij. dicr̄: tūc non pōt abſolui niſi ꝑtes ſufficiētē ꝑſtet emēdā. vt i. c. ſolet. ō ſen. ex. li. vi. facit. c. odoardus. dc ſolu. t quod ibi notatur

¶ Vtr̄ ligat⁹ plurib⁹ excōicatiōib⁹ teneatur oēs eās exꝓmere. ſ. pa. i. c. cū ,p cā. dc ſen. ex. Aut quelibz cā de p ſe ſufficiebat ad excōica tionē. Exēplū ō eo q fac rapinā cū effractiōe eccl'ie q ē excōicat⁹ ſtatuto epi t canōis. Sta tuto pp rapinā. A canone pp effractionē t ſic quelibet vr̄ ꝓncipalit cōſiderata: t ſic nō ſz absolutio oīb⁹ nō expreſſis. q: ſupior nō itē debat abſoluere niſi ,p cā expreſſa. ar. optimū i. c. officij co. ti. t i. c. cr ptc. ō offi. or. Aut vna cā de p ſe ſufficit. t tūc ſi expreſſit cām ſuffi ciētē. fz abſolo. ar. c. ſup bis. dc reſcrip. Aut oēs de p ſe non ſufficiūt: ſz ſil iuncte ſic t tūc nō tenet abſolutio: niſi oīb⁹ expreſſis.

11 ¶ Vtr̄ ligat⁹ a plurib⁹ iudicib⁹ debeat ab oīb⁹ abſolui. ſ. q ſic t ſemp debet vitari do nec ab oīb⁹ ſit abſolut⁹. Aut vnt oēs comit tāt abſolutionē. Ita notāt. doc. i. d. c. cū ,p cā niſi ſit ſupior iudiciū fz Ri. i. iiij. di. xviij.

12 ¶ Vtrū abſolo obtēta ex falſa cā valeat. ſ. ſm Jnno. in. c. ex ptc. dc offi. or. q nō. ri. q. iij c. ij. Rō q: talis nō itēdit abſoluer. facit glo. in. c. qō ſup bis. dc fi. inſtru. t. d. c. cū ,p cā.

13 ¶ Vtrū dubitās ō excōicatiōe ōbeat petere abſolutionē. ſ. ſi habet cōmoditatē abſoluē tis t nullū ſibi iminet ꝓciudiciū. debet q: in dubijs tutior ps ē eligenda. c. iuuenis. ō ſpō. Si ⁊o non habet cōmoditatē talē. tūc aut hec dubitatio ,puenit ex ,pbabili cā. t ſic pe tere tenet. Aut ,puenit ex lem. t ſic ōbet ō po nere dubium: nec tenet petere. ar. in. c. ingſiti oni. dc ſen. ex. q ſi ñ pōt deponere dubiū. tūc debet petere abſolutionē ratione iam dicta.

14 ¶ Vtr̄ mortuus q ſigna ꝓtritōis oſtēdit ſit abſoluēdus. ſ. q ſic. c. a nobis. cl ſecundo. de ſen. ex. t non niſi ab eo q deiure poterat. vel ō eius mādato. vt in. d. c. ſed nūquid exhuma bit cor⁹. ſ. q non. ſi ē ſepultū in eccleſia. alꝫ ſic t ſepelier in eccleſia. Et de iſta materia vt de in. d. c. a nobis. cl. ij. ꝓ doc.

¶ Añ teneanť heredes. vide. j. herēs. §. v.

¶ Quō abſoluer ille qui legitimo tenet impe dimēto ne poſſit adire cū q ō iure poterat cū abſoluer. vt papā. epm. t hmōi. ſ. q ⁊z ci in iungi q ceſſante tali impedimento q̄z primū

ꝓmode poterit adibit cū q illū poterat abſol nere offerendo ſe eius parere mādatis. In telligc niſi ipedimentū ſit ꝓpetuū ſm Jnno. in. c. ꝙuis. dc ſen. ex. q ſi nō fecerit itez ican dem reincidet excōicationē. Sil'r t illi q ab ſoluti fuerūt a ſede apoſtolica vel legatis qñ mandat eis vt aliquib⁹ ſe ꝑſentēt. t paſſis i iuriā ſatiſfaciant. c. cos q: dc ſen. ex. li. vj. Et Jo. an. ibidē: t recitat ſDa in. c. porro. ō ſen. ex extendit ꝺ ad quēcunq̄ q abſoluit cū one re ꝑſentādi ſc. vel ſatiſfaciēdi alicui q reinci dit ſi nō facit q̄z primū comode poterit. Sz nō credo ⁊cr̄ ſm Jo. mo. Vnde dñi dc rota ꝓpter dictū Jo. mo. dicūt q abſolut⁹ ab au ditor: ſi ſe nō repūtat nō eſt excōicatus ſed excommunicandus.

17 ¶ Sz ex ꝺ dubitať quis pōt abſoluere excō municatū detentū tali ipedimēto. ſ. q ſi eſt in periculo mortis qlibet ſacerdos pōt ſm Jnno. in. c. a nobis cl. ij. t. c. ſacris. dc ſen. ex. Et ſDa. i. d. c. a nobis. tenet q etiā laic⁹ pōt abſoluere talē ab excōicatiōe. t ē glo. ibidē t in. c. paſtoral' in. §. ꝓterea. dc. offi. or. Et iura que videnť ꝓria dicit itelligēda ō peccat⁹ nō de excōicatiōe. Et ꝺ ⁊cr̄ ſi cꝑi vel ,pr̄ij ſa cerdotis. aut alteri⁹ ꝑſentia haberi nō poſſit Si ⁊o ōtineat aliq̄ legitimo ipedimēto alia a pīclo mort⁹ eps ē regrendus. vt nō: Jnno. t ſequit ſDa. i. c. cetere. ō ſen. ex. Et ſi ad eu⁹ mittere nō pōt ſm Jnno. i. c. j. dc ſen. ex. ſa cerdos ,pr̄ius abſoluet. Et hec locū habent tā excōicatiōe iuris q̄z hois. d. c. cos.

18 ¶ Quid aūt ſit ipedimentū legitimū. vide. j. excōicatio. v. caſu. primo. §. l. Et ſic quis in periculo mortis. vide. j. mors. §. vj.

19 ¶ Vtruz abſolutio p vim vel metū erto:ta valeat. ſ. q nō. vide. j. excōicatio. vij. caſu. x etij. De abſolutiōe a peccatis: vide. j. ꝓceſſio. v. in ꝓin. t. j. interrogationes. in fi.

20 ¶ Sz nūquid excōicat⁹ ,ppter dānum dz ꝑtes ſatiſfacere añq̄z abſoluať. ſ. q ſic ſi pōt Si ⁊o nō pōt dz ꝑtare idoneā cautionē q ſatiſfaciet cū ad ꝓximū ꝓueniet fortunā. vt in. c. ex parte. cl ꝓmo. dc verbo. ſig. t. d. c. odo ardus. alter peccat qui abſoluit. Sūt etiā ca ſus in quib⁹ nō valeat abſolutio añ ſatiſfa ctionē ō quib⁹. j. excōicatō. vij. caſu. vlt. §. ij.

21 ¶ Vtr̄ talis qui nō pōt ſatiſfacere teneat cedere bonis añq̄z abſoluať. ſ. q dc rigore iuris ſic. ſi aduerſarij exigit. vt no. i. d. c. odo ardus: Jn ꝓſcia dico q nō. ſz ſufficit r̄ſtituat

ſm qō tenet. Dic vt. j. reſtitutio. iij. p totuz.

¶ Cui applicabit ſatiſfactio pecuniaria ,p 22
iniectiōe in eccl'aſticū. ſ. q ſi fuit i religioſuz applicabit monaſterio. ar. xij. q. j. nō dicatis t ō ſta. mo. c. cū admonaſteriū. j. reſpōſo. Si vero fuit in clericū. ipi clerico applicabit niſi fuiſſet in iniuriā eccl'e ,ppulſat⁹. q: tūc etiā eccl'a agere poterit ,p iniuria. inſti. dc iniur. §. ſi cōi ſeruo. t ſic etiā eccl'e ſatiſfiet.

Ceptio

ꝓſonar̄ ſm Alex. ſcōs ſcōe. tractatu dc acce/ptione perſonarū eſt iniuſticia qua p ſona ꝓſone pr̄fertur in cōferendo ei aliquid qō ex debito iuſticie alteri eſt ꝓferendū rōne alicuius cōditiōis trāſitorie non congruen tis ad ipam rē exiſtentis circa perſonā. puta diuitiar̄ ptātis terrene. vl cognatiōis carna lis. t nō ob meritū eius ad ipam rem. Et ſic patet vt ſit acceptio ꝓſone q oportet. ſDrio illud qō cōferť ſit ex debito cōferēduz: quia ſi nō eſſet ex debito: nō poſſet eſſe acceptio per ſonar̄: quia tali dicit. an nō licet mihi facere quod volo. ſ. de meo q nō teneor dare alicui Secūdo oportet quod nō attēdat ad meritū t cōuenientiam illius cui dat cōuenientem rei que datur: ſed ſolum ad alia nō cōgruen tia ad ipſam rem: puta parentelam: potenti am: diuitias t huiuſmodi.

¶ Vtr̄ ſit apud deū. ſ. q nō: ar. xxij. q. iiij. 1
ſicut ſanctius. dc conſe. di. iiij. nec quēq̄. dc. iudi. nouit. dc preben. venerabilis: vbi dicit non generis nobilitas: ſed virtutū viteq̄ bo neſtas gratum deo faciunt.

¶ Vtr̄ ōbeat cē apud hoies. ſ. q nō. xlix. 2
diſt. ca. vltimo. lxiij. diſt. ſacra. r. ij. q. v. ſi quis preſbit. xi. q. iij. ſūmopere. t. d. c. venerabilis.

¶ Jn quib⁹ ꝓhibetur acceptio ꝓſonarum 3
. ſ. q i. viij. ſDrio i penitētic ipoſitiōe. xxvi. q. vij. ſacerdos. Secūdo i ſentētic diffinitiōe iij. q. ix. neceſſe. Tertio i biſ q̄ ſūt fidei. xxviij. q. ij. §. i.. Quarto i boſpiciū receptione. xlij. di. quieſcam⁹. Quinto i clemoſyna⁹ largitio ne. xvi. q. i. ſi cupis. Sexto i iudicijs. dc reg: iur. in iudicijs. li. vi. Septimo i ,pmotione di gnitatū. d. c. venerabili. t. xl. diſt. nō loca. t. c. multi. Octauo i exhibitione honoris.

¶ Vtr̄ ,pmoueť aliquē ad dignitatē pp ⁊cā 4
guinitatē ſit acceptio ꝓſonar̄. ſ. fz alic. vbi ō. q ſūt beneficia temporalia t ſpūalia. Jn collatione beneficij tēporalis: cui nō eſt anne xum ſpirituale licet illud conferre intuitu cō

Universidad de Deusto
Biblioteca

sāguinitat' si bon⁹ ē qa cōsāguinitatio ē bñ cōditio faciēs ad negociū grca dispēsatiōes patrimonioꝝ. Si Vo ē āncrū spuali: puta q; sūt res ecclesie; vl' q paupib⁹ sūt dispēsāda sil'r lz ei pferre nō ex ratiōe psāguinitat'; pn cipali lz secūdaria: vt nō egeat: lz nō ita ut luxurie. Si Vo ē spuale bñficiū: nō ē attēdēda rō psāguinitat'; vl' carnis: qr spiritualia nō dant ture sāguinis lz diuino munerī. lz attēdi dz rō spuālis quc. s. ē vt dcē iustion⁹ t melioꝝ nō simpl'r lz ad illud r̄gimē: vt i. c. lz. viij. q. i. Quod si ꝺditiones sint parcs potest cr illis ꝺditiōib⁹ moueri ad dādū psāguinco: dūmō non sit scādalū ex respectu psāguinitat'; qr ꝓpt scādalū multa dimittēda sūt ergo ē acceptio psonaꝝ i ꝓmotionib⁹ ad dignitates t officia quādo bñficiū spūle dat ꝓpt psāguinitatē pncipal'r. facit. c. moyses. viij. q. j. vel qñ nō dat meliori ad illō r̄gimē. vt i. d. c. lz. qr talis i fidel'r agit negociū dñi nō meliorans cū pōt. vl' qñ qōcūqꝫ officiū dat idigno. cōcor. Tho. i quolibz. t fa fc. q. lxiij.

5 ¶ Vtr cū ꝺditiōes sūt icqles excedētes t excesse. puta lr̄at⁹. lz ignobil'. ali nobil'. lz illr̄at⁹ sit acceptio psonaꝝ si ꝓponatur nobilis: fl'. Alc. vbi. ꝟ. q lz lr̄atura simpl'r sit pferēda nobilitati. vt i. c. venerabilis. ō ꝑbē. qr ē necessaria i r̄gie eccl'ie. tñ i casu pōt pferri nobilitas vt arceāt lupi p potētiā. t i casu vt sint diuersa mēbra i corpoꝝ eccl'ie gb⁹ par ei⁹ ꝓfuer t sic nobiles pñt ꝓmoueri. dūmō moꝝ bone stas eis suffragetur

6 ¶ Vtr si pferāt min⁹ bon⁹ vir maiori bono sit acceptio psonaꝝ. fl'. Alc. vbi. ꝟ. q alind ē maiori dignitate. aliō ēi minorib⁹ bñficijs Aliō cū eligit ō gremio illi⁹ eccl'ie. Alind cū postulat de alteri⁹ gremio. Cū ḡ electio ē facienda ad maiores dignitates r̄gr̄it fz ꝓciaz vt eligat vtilio: r̄gimini dūmō sit bon⁹ qr fz Alber. magnū peccat mortal'r q ꝓmouet malū cuius sit multū ꝓfutur⁹. qr q sibi nceꝫ ē. alteri nō poterit cē bonus et q sibi nō pcit. multominꝰ alijs pcet. ff. ꝟbis q añ sē. l. fi. nec excusat fz cū paucitas mīstroꝝ eccl'ie. Jn minori Vo bñficio sufficit q bon⁹ sit Si Vo fiat postulatio requritur vt secundum conscientiā suam eligat vtiliorem t meliorem.

7 ¶ Vtr paup possit ꝓponi diuiti i iuditio. fl'. Alc. vbi. ꝟ. q nō lz egras dz fuari. t illud ecclesiastici. iiij. c. Jn iudicādo esto misericors pupillis. t Jsa. i. Subucite oppilo: iudicate pupillo t sic les itelligūt vt iudex tueat miſabiles ꝑsonas ab oppssiōe potētū. Et si tiore vl' ē amore ōfecerit ꝑsōe nēcarie ad istructionē suaꝝ cāꝝ inder dz ei subuenir. Jn veritate autem sententie nulli pti parcere

¶ Vtrum exhibitio honorisq fit prelato malo iducat acceptionē psonaꝝ. fl'. q. ꝟ. ibidē q ꝑlat⁹ spuāl' siue tpalis dz honorari rōne ptā t a ꝺo accepte. Cū qs aūt honorat peccatorē amor ꝺebito a q ōberet. corrigi nūc peccatū ē 8

¶ Vtrū exhibitio honoris pp diuitias sit acceptio psonaꝝ. fl'. Alc. vbi. ꝟ. q si tū habeā respect⁹ ad diuitias. vt tāto melior q̄to ditior videat petū ē. Simil'r si ō exhibitiōe honoris ecclesiastici ḥ itelligit. Si Vo hoc fiat p vitatiōe scādali: ita tū q paup nō ptēnat. vl'. diues in peccato nō faueat non erit peccatū 6

¶ Vtr acceptio psonaꝝ sit peccatū mortale fl'. Aug. ō ḡco. li. ō ptāte pape q petū morta le tolit nobis rp̄m q ē vita nr̄a ad collo. iij. c. Xp̄s āt trib⁹ mōis i nobis ē. s. p iustitie egta tē. p doctrine veritatē. p vite scitatē. Jo. xiij. Ego sū via s. iustitie Vitas. s. doctrie. t vita. s. exēpli. Ū āt acceptio psonaꝝ r̄pugnat iustice puta nō reddēs iustitiā cui ōbem⁹: vl' faciēs ꝺ amore amicitie pecunie t hmōi. sic est mortale Ū Vo r̄pugnat doctrine. puta deiminādo l' declarādo ex ꝓplacētia ꝺ scāz doctrinā. sic ē mortale. Ū Vo r̄pugnat vite. puta cū pferr̄ mal⁹ bono. idign⁹ digno pp ꝓsanguinitatē t hmōi. nō ꝺgruētia ad ipsā rē q̄ datur sic ē mortale. Addc ēt q ē mortale qñ melior ad dignitatē ecclesiasticā nō pferr̄ saltē in maioribus dignitatibus. vt patet p ca q̄ no. j electio. ꝟ. xxj. iuncto qō dixi. s. hic. ꝟ. vj.

Lcidia fm Ric. ō sācto vic. ē torpor mētis. bona ichoare negligēt. vl' fz Dam. ē tristitia aggrauās mētē. vt nihil bōi ei ager libeat. Et ḥ est diffinitio essētialis fz Alex. fa fc. tractatu ō accidia. alie sūt p effect⁹ t differt ab iuidia fz Alex. ibidē qa iuidia ē ō alieno bono: Accidia vero de ꝓprio.

¶ Vtr accidia sit ꝺ aliq ō petū ōcalogi. fl'. Alc. vbi. ꝟ. q ē spal'it t explicite ꝺ illō ecclesiasti. cl. xxxviij. Jste ōderis i tristitiā cor tuū. lz repelle eā a. te. t. xx. Tristitiā lōge expelle a te multos. n. occidit t nō ē vtilitas i illa Jmplicite Vo ē ꝺ illō. Memēto vt diē sabbati sāctifices etc. xx. Jn accidia ē tristitia de spuāli bono t laborioso cū amor⁹ getis carnalis. Jn illo Vo ꝑcepto ē amor⁹ sācte getis q̄ cū gaudio ē i bono spuāli lz sit laborioſū. Ū lz ꝑcipiat ibi abstinēt ab ope fuili i q ē labor nō tū. ꝓhibet bonū spuāle. vt ozar: ꝓdicat t hmōi. q sūt bona spuālia lz laboriosa. Et ex istis pz q̄ de sua rōne accidia ē mortale petū. vñ. ij. ad cor. vij. Tristcia hui⁹ scli mortē opat ur. Et adducere possis qñ accidia bz ꝓpā rōnē t ē mortale petū attēde q̄ ant tal' tristitia boni ꝓsistit i omissiōe necessariorꝝ ad salutē. t sic ē mortalis: aut i omissiōe eoꝝ q̄ nō sūt necessaria. t sic ē veniale petū. Aut ꝺducit ad aliqō mortale vt puta ꝺsperationē. t sic ē mortale petū. Et ex ḥ pz qō dicēdū ō eo q attediat⁹ abhominat diuina t spuālia qr nisi sint necessaria ad salutē t ea dimittat: vl' ōliberate ꝺisponat dimittere nō peccat mortal'r Simili ō eo q pp alicui⁹ mortē ꝺisponit nō bñ facere t ō necessarijs q̄ peccat mortal'r Jdē ō eo q pp ḥ nolet cē creat⁹ a deo. vl' velet cē irrōnale aial. qr est mortale si ōliberate. qdē simil'r ō illo q pp tristitiā incurrit grauē ifirmitatē: aut notabile corpis nocumētū. qr mortale ē si pōt se iuuare hmōi. Et fz ꝓdicta itellige. T. fa fc. q. xxxv. 2

¶ Vtr accidia sit grauissimū petoꝝ. fl'. fm Alex. vbi. ꝟ. q ē log ō accidia multiplicit vno mō fm q̄ iminat t ꝓsumat i ꝺsperationem. Et sic ē grauissimū petoꝝ rōne ꝺsperatiōis adiūcte i q̄ iminat. Aut logmur de accidia rōne occiositatis sibi adiūcte. Et hec occiositas ē occasio multoꝝ maloꝝ. qr alia misi i bonis occupet i malis ꝺfluit. t sic ē magnū malū. Verūtū rōne generis peti nō ē maximū petorū qr maius ē infidelitas. superbia t hmōi.

¶ Que sint filie accidie. fl'. fm Grc. xxxi. mora. q sūt. vi. Jdia ꝺsperatio. Scōa pusillanimitas respectu consiliorꝝ. Tertia occiositas. Quarta torpor seu pigritia circa pcepta. Quita ē vagatio mētis illicita. Sexta malitia q̄ qs ōtestat bona spuālia ō gb⁹ dicef in loco suo de qualibet::

Ltiones a iure ciuili ortū bñt fm Jnno. ō ꝓsti. c. q̄ i ecclesiarū. Et de spuālib⁹ generalib⁹ t vniuersalibꝰ quales sint t qualiꝫ formēnt. vide Jnno. de offi. or. ꝓquerēti. de li. obla. c. ij. de cā pos. t ꝓprie cū ecclesia. ō sepul. certificari. qr pertinent ad forꝝ contentiosum.

¶ Que dicāt actiōes bone fidei. habeā isti. ō ac. i. ꝟ. actionū. t i gl. c. cū venc. ō erce. Et sūt. xv. ex vēdito. ex ēpto. locatio t ꝓductio. negocioꝝ gestio. mādati. ꝺpositi. p socio tutelle cōmodati. pignoris. ticia. familie hercisc̄de cōi diuidūdo pscript⁹ Vbis q̄ ō extiato ꝓpositi pmutatio t hereditat⁹ petitio. Hec dicūt bone fidei qr solū i his sit fuāda bōa fides. lz qr i his magis cruberat iudic⁹ officiū q̄s i alijs 9

¶ Que dicuntur stricti iuris. fl'. ter. isti. vbi ꝟ. q sūt alie ab his. ut actio ex mutuo t arbitriū t his similia. Et dicunt stricti iuris. qr nō venit i eis nisi qō stricti exigit actiōis natura. Et de ipsis vide gl. i. d. c. cō venerabilis 3

¶ Que dicuntur actiōes psonales. fl'. Jrā. Ncel. vt ffert Bc. i. c. ꝺspēdia. ō rscrip. li. vi. q̄ sūt q̄ psonas tenēt obligatas ex ꝓtu. vt mutuo locatiōe t̄ vl' qsi ꝓtu vt negocioꝝ gestio tutella t hmōi. Aut maleficio. vt furti. dāni ifecti t̄. vl' qsi maleficio. vt i iudice · male iudicāte ex ipitia t. pijciēte ō cenaculo qō nocuit vt isti. ō obli. t in rubricis sequentibus. 4

¶ Que sunt actiones rales. fl'. Bc. vbi. ꝟ. q̄ sūt. q̄ sequunt rē t nō psonā. nec p eas dicitur psona obligata vt rei vēdicatio. publicana t similes fm Jo. de imola.

¶ Utru i actiōib⁹ psonalib⁹ curat. prescriptio ꝺ ecclesiā t alios. vide. j. ꝑscriptio. ꝟ. xlij. 5

¶ Actio est inanis creditoris: quā excludit i opia debitoris. c. oli nobis. ō re spo. ff. ō dolo t̄na is. t q nihil bz ei⁹ periculo. nihil est. ff. de fur. Litaqꝫ fullo. ꝟ. i. t extra de vsuris cū tu.

Loliti grece ceroferarij latine. xxi di. c. cleros. i fi. vnde cius officiū est preparare luminaria t ipsa portare cōā ministris altaris. xxv. di. perlectis. xxxiij. di. ꝟ. deseruiētes.

Lcomodatio vide. j. cōmodatum

Etus regrit tria regularit. vt i. c. magne. de voto. t ar. ij. q. i. aliud. Jdūmō qd liceat fm egtatē. Egtas Vo est iustitia dulcore misericordie temperata fz Cip. Secū dū qd decet fz honestatē Et ē diuersū a Vbo lz qr multa licēt q̄ nō decēt Tertiū qd expediat fz vtilitatē. vnde filie sine cōsēsu patris ꝓtrahere matrimoniū lz. vt i. c. sufficiat. xxvij. q. ij. fz non decet vt i. c. i. de ꝺspon. ipu. nec ēt expedit. cū mulieres scpe laborēt ꝺ. ꝓpa cōmoda. l. pater in fi. C. de spon. 1

¶ Uō cognoscef si act⁹ ē valid⁹. fl'. Da. i. c. cū oli. de cle. ꝓiu. q̄ recurrēdū ē p ad consuetudinē loci vbi qs oriūdus fuit vel vbi act⁹ ē gestus. t nō ad cōsuetudinē loci alteri⁹. vl' vbi

actus est applicandus. Exemplū nat⁹ de patre sacerdote eccle oriētales q ꝓtrarit ſm eorum ritū ē legitimis vbiq;. t iō pōt eligi in eccia occidētali ,p plato. facit in ar. ad hoc. l. j. C. de decu, t no. p Bar. in. l. oēs popl'i. ff ō iu. t iure. t. l. cūctos popl'os. C. ō sū. tri Et fac ad. q. vtz testū. fcm ſcnis cū trib⁹ teſtib⁹ ꝛ cōz statuta valeat q̄ ad bōa alibi exñtia.

2 ¶ Itē act⁹ gest⁹ ab hīte duplicē ptātē. ſp in dubio ꝓſumit gestus ſm cā ptātē ſm quaz act⁹ tollerari poſſit vt valeat. vt no. ℔Da in. c. niſi cēnt de pbē. facit. c. qō ſicut. de cle. vbi ꝓſumit act⁹ fact⁹ rſpectu maioris ptātis ab eo q duplicē ptātē bz. facit. l. iij. ff. de mili. te.

Cauſatio est aliquē in libello rcum de crimie ōferre ad vindictā ſm Azo. in ſū. in rubrica. C. ō accu. Circa quā querenda ſunt infraſcripta.

1 ¶ Vtrū accuſationē debeat ,pcedere monitio. ff. q nō. ō neceſſitate. ar. c. ij. t. c. qualiter t qñ. cl. ij. ō accu. t i gl. ij. q. vlt. §. j. Rō q; fit ſolū ad penā iponendā. vt i gl. i. c. lz ō ſymo.

3 ¶ Vtrū aliquis teneat accuſare. ff. ſm glo. in. c. quapꝛopter. ij. q. vij. q nemo. facit text. in. l. vnica. C. vt nemo inuitus. t. c. ſi ꝓmates v. q ij. t gl. i. c licet. in fi. de accu. Bar. in. l. in cū. ff. de accu. dicit vez niſi in homicidio qñ heredes tenent accuſare argu. l. pretoꝛ. §. j. ff. de iniur. alias pderēt hereditatē. vt. l. j. ff. de bis qui. vt indig. Sed ꝓriū videt teneꝛ glo. in l. ſi quis homicidij .C. de accuſa. t ibi Ly. Bal. Sali t Ang. t Rapha. in. d. l in cū. ſ. q nō tenent accuſare. Et iura que vident ꝓria nō loquūt de accuſatiōe ,ppꝛie. ſz de denūciatione de qua dicā in ti. ſuo. t i quo differt ab accuſatiōe. Immo videt q; accuſare ſit ꝛ pꝛeceptū diuinū dū dicit. Dimitte nobis ōbita nra glo. eſt in l. furti. §. patꝛus. ff. ō bis q no. infa. De quo die vt. j. §. iiij.

¶ Quis poteſt accuſare. ff. aut crimē eſt priuatuz aut publicū. Si ꝓuatū regulariē nō admittit niſi cui⁹ intereſt. vt videt velle glo. in. l. fi. ff de pri. delic. Q ō limita niſi ſit tale delictum ꝓuatū ex q̄ pena pecuniaria applicāda fiſco debeat iponi. qꝛ tūc qlibet ō populo admittit ad accuſādū ,p illa pena. Ita vult glo. ſingularis Dy. t Bar. in rubꝛica. ff. de po. actiez Bal. teneat ꝛ in. l. aduerſus. C. de fur. Si vero ē crimē publicū quilibet admittit q nō ,pbibet ſpāliter lege vel ſtatuto. aut ꝓſuetudine. Et qui ,pbibent habet. ij. q. vij. t. iij. cā pēr totā. t de accu. l multis. c. t in. l. qui accuſare cum pluribus legibus ſequē. ff. de accu. ſicut ſunt in fames. munꝛes. paupes t multi quos omitto qꝛ nō ptinet ad nos. Et hoc verum niſi in duobus caſibus. ℔Primꝰ quādo ſuā vel ſuoꝝ iniuriā ,pſequūtur. vt no. in. l. fi. ff. de ꝓiua. delic. t i. l. fi. ff. de iniur. facit gl. in. l. cū emancipatꝰ filij. §. emancipatus. ff. de colla. bonorū. Secundus qñ delictū nō ē cōmiſſum ꝑ pſonaz. puta ſtatuto caueꝛ. vt qui blaſfemauerit vl iuerit denocte puniatur in. t. tūc quilibet ad accuſandū talē admittitur vt no. Bar. t Jo. ō imola. in. l. j. ff. ō pu. iudi. t Bar. in. l. cꝛ cornelia. § ſi quis libellū. ff. de iniur. Requirunt tamē multas limitatiōes t diſtinctiones quas dimitto. qꝛ ad nos nō ptinent. vide. ij. q. j. ,pbibenť. vbi de hoc. Clericus tñ ad vindictā publicā accuſare nō bz etiā ſi pena ſanguinis nō venit iponēda. facit. c. ſicut ſacerdos. ij. q. vij. qꝛ hmōi odioſis non debet ſe imiſcere ſm ℔Da. in. c. cum. ℔D. de accu. ſed ſi ,pſequit iniuriā ſuā poteſt etiā ſi venit iponenda pena ſanguinis ſm ℔Dan. vbi. ō. dūmodo dicat q; nō intendit accuſare vt pena imponať. tex. eſt clarus in. c. prelat⁹. de homi. li. vj. facit. c. cum ſit generale. de ſo. ꝓpe. t. c. olim. de iniur.

¶ Qua intentione bz quis accuſare vt ſit ſine peccato accuſatio. ff. q; ꝓpter bonū cōe. ſ. vt ceteri quiete viuant. xxiij. q. v. nō fruſtra vl pp ſuū intereſſe. Aliaꝝ tñ erit peccatū q̄liz ordinatio intētiōis. ſ. mortale ſi ex odio. veniale ſi aliq̄ paſſio fragilitatis imiſcet. ar. c. accuſaſti de accuſa. t. ij. q. vij. ſi q ſūt. et. d. c. q̄liter t qñ. nō tñ teneť ad aliquā reſtitutiōez ,ppter hoc ſed ſolū ad penitētiā de peccato. 4

¶ Quis modus ſit ſeruādus in accuſatōne vide. ij. q. viij. per totum. 5

¶ Vtz pactū ſeu iuramētū de nō accuſādo valeat. ff. ſm gl. i. c. quēadmodū. ō iureiurā. do. q; nō tz ō cric ꝓpetrādo. ff. ō pac. l. ſi vn⁹. §. pacta. t §. ſe. Et peccat mortl'r ſi ꝑ iurat. vt ptz. j. iuramētū. iij. §. vij. De pacto Vo ꝓmiſſo valz. d. §. pacta t i fer. d. c. quēadmodū. ibi nō ſolū ſepties. Si tñ pecuniā recipet. turpit accipit. t reſtituere teneť ō bono ꝓſilio. Nō qꝛ ,ppter charitatē ,primi ex ꝓpoſitōe bz moueri credēs q; ſe emēdabit. t nō ,ppter pecuniā Mlto fortiꝰ dēret reſtituere ſi recepiſſez ,p nō accuſando ō pcio ppetrādo. vl ,p accuſando calumnioſe. j. q. j. iubemus. 6

7 ¶ Vtrū qs poſſit deſiſtere ab accuſatiōe incepta. ff. ſi videt eū quē accuſauit inocētem teneť oīni mō quo pōt diſſiſtere. ij. q. iij. ſi quē aut p abolitionē. Si vero nō cognoſcit inocentē cū eſſe. pōt deſiſtere ſi vult quo ad ꝓſcientiā ex charitate ſed nō ex pmio. vt nō. gl. in. c. j. de collu. ſed quo ad ipunitatē fori contētioſi nō pōt niſi i certis caſib⁹. ō qbus vid Bar. i. l qſitū. ff. ad turpil. t ℔Da. i. c. lz ō accu.

8 ¶ Quot modis accuſatō reddit vitioſa. ff. q; trib⁹ modis ſm Brarianū. ij. q. iij. i. §. no tandū. t. l. j. ff. de aboli. ſ. ꝓmo calūniando. t tūc ē quādo falſuz crimē iponit. t talis tenetur de omni dāno dato ,primo. c. vl de calū. t peccat mortaliter. xxij. q. ij. c. primū. Secūdo tergiuerſando t tūc ē tergiuerſator qñ in totū. a lite recedit ſine licētia iudicis. Hoc i tellige quo ad ꝓſciam ſi ex aliquo malo fine facit. qꝛ ſi ex cōpaſſione ,primi quo ad ꝓſciētiam licet. ſz quo ad foꝝ ꝓtentioſuz punitur in. v. libꝛis auri. l. iij. ff. ō prenari. Tertio prenaricando. t tūc eſt qñ colludit cū reo falſas ,pbatiōes t varias ſimulando. t talis punit arbitrio iudicis. vt. l. j. t. ij. ff. ō ꝑua. Sz i conſciētia credo nō peccet. niſi talis falſitate vl mēdatio vtať t hmōi ,pbibit⁹. vel ex aliquo malo fine. De iſtis habes in. l. j. ff. de aboli. t in. l. j. ff. ad turpil.

9 ¶ Vtrū p⁹ pactā penitētiā de peccato poſſit quis ſine peccato accuſare talē. ff. ſm Jno. in. c. de bis. ō accu. q; ſic. t tz glo. ſimiliter ibidem. Rō eſt qꝛ p penitētiā ſatiſſit deo. ſz per punitionē que iponiť in iudicio ſatiſſit reipublice vt ceteri timeāt t quiet⁹ viuant. facit. C. de apoſta. l. bi qui. cū ſuis concoꝛ.

10 ¶ Vtrū ſcmel accuſat⁹ poſſit de eodē iterū accuſari. ff. q; nō. c. de bis. de accu. qꝛ delictū vnius bois ſepi⁹ queri nō bz. ff. nau. cau. ſta: l. lz. §. vl. xriij. q. ix. veniā. Fallit in duob⁹ caſibus. ℔Primus ſi ſecūdus accuſatoꝛ docear primū ꝓuaricaſſe. ff. de ꝓuari. l. iij. Secūdus ſi ſuū doloꝛē ,pſequēs ignoꝛet accuſatōez ab alio inſtitutaz. l. ſi cui. ff. de accu. vide in glo. d. c. de bis.

11 ¶ Vtrū accuſatus poſſit ſine peccato aliqd dare accuſatoꝛi vt deſiſtat ab accuſatiōe. ff. Jnno. in. c. crimina. de collu. q; quedā eſt cā criminalis. t in hac ante inchoatā accuſationem p gratiā deſiſtere pōt. vt. ff. de bis qui no. infa. l. furti. §. pactus. t. ff. ad turpil. l. mulier. t. l. queſitū. poſt nō lz niſi vt habeť. C. de aboli. ij. t. iij. t. v. q. j. quidā. t tranſigere alicuo dato vl retēto i crimie publico nō licet. Et ſi fiat trāſactio. nulla ē. t accuſat⁹ habeť ,p ꝓfeſſo. C. ō trāſacti. l trāſigere. ff. ō ꝓuari. l in oībus. Vbi aūt eſt tale crimē quod irrogat penā ſanguinis licet vnicuiq; ſanguinē ſuū redimere qualitercūq;. ff. ō bo. coꝛ. l. j. vl penā detruſiōis ꝓpetue ſm ℔Danoꝛ. i. c. j. de collu. qꝛ licet tūc niſi in adulterio. d. l. trāſigere. Jn aliis aūt vbi pena ſanguinis nō irrogatur trāſigere nō licet. niſi i crīe falſi. vt in. d. l trāſigere Jn crimie Vo ꝓuato trāſigere licet ſm glo. in. d. l. trāſigere. Et nō q; ſm canones omne crimē dicit publicū. Et ideo trāſigere nō licet. vt de collu. p totū. qꝛ eccla ,p nullo crimie iponit penā ſanguinis. c. ſententiā ſangninis. ne. cle. vl mo. Excepto vbi iponēda ē pena ōtruſiōis ꝓpetue. vt dictū ē. Et que dicantur crimina publica de iure ciuili habes. j. crimen. §. vij.

12 ¶ Vtrū accuſat⁹ teneat rñdere veritatem Dic vt. j. confeſſio delicti. in prin.

13 ¶ Vtrū liceat accuſato calūnioſe ſe defendere. ff. q nō. etiam ſi iniuſte accuſaret. qꝛ hoc cēt gen⁹ vindicte que ſine peccato fieri nō pōt. Immo. poſt iuramētū ō calūnia rceptū eſſz piurus. Quādo etiā iuſte accuſat. defendēdo ſe ſm iuris ordinē. ſp ōbet ,p poſſe accuſatorē accuſare. nec peccat ſe defendēdo ſcōm ordinē iuris. etiā ſi accuſator remaneret infamatus ſm Sco. in. iiij. diſt. xv. qꝛ nō teneť ſe ,pdere. vnde poteſt quaſcūq; exceptiones ꝓpetētes ,pponere t appellare. t alia iuridica facere nō tñ mēdaciū dicere. qꝛ peccaret mortaliter ſm Sco. vbi. ō. Appellare aūt cū more afferēde ne ꝛ cū iuſta ſnia deť nō lz. qꝛ calūnia ē. Concoꝛ. Tho. ſa. fe. q. lxix. ar. ij. t Rich. in. iiij. diſt. xv. ar. v. q. iij.

14 ¶ Vtrū accuſatoꝛ teneat ſe iſcribere ad penam talionis. vide. j. inſcriptio. §. j.

15 ¶ Ad quid tendit accuſatio. Rñ. ℔Da. in. c. ſuper his. de accu. q; tendit ad depoſitionē ab officio t beneficio. Et ſi crimē ſit enorme ad perpetuum carcerem vt in. c. tue. de pe. Et hoc de iure canonico. ſed de iure ciuili tēdit vt puniatur debita pena. Denunciatio vero tendit ad coꝛrectionem non ad puniēdum peccatum pena condigna. ſed vt deſiſtat a peccato. Et hoc procedit tam in denūciatione euangelica q̄z canonica. tam iudiciali q̄z extraiudiciali.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Biuratio creaturaꝝ quid est. Ri. iij. distict. xxxvij. ar. iij. q. ij. ē p inuocatiōē diuini nominis vl alterius rei sacre obsecrādo vl ipetrādo i clinare eas fm se. vl i cōparatione ad eas ad aliquid agendū vel paciendum.

1 ¶ Vtꝝ adiuratio hominis sit licita. Respōdeo qui supra ibidē. q aut adiurās itēdit cos iclinare ad bonū aut ad malū culpe. Primo modo aut adiurat obsecrādo. ꝛ sic nō accipit nomē dei in vanū. Sic enim adiurauit apostolus ad ro. xij. O biecro vos p misericordiā dei vt exhibeat corpora vestra ꝛc. Aut adiurat impetrādo. ꝛ tunc subdistinguendum: aut adiurat cū qui sibi tenēt obedire. ꝛ sic licet. Aut adiurat cuꝫ i quē nullā habet potestatē. ꝛ sic assumit nomē dei in vanū q. vsurpat potestatē in aliū quā nō habet quātū in se est ꝛ peccat mortaliter. Si aūt adiurās intēdit iclinare illū quem adiurat ad malum culpe. sic nomen dei in vanum assumit

2 ¶ Vtrū adiuratio demonū sit licita. Ri. qui supra ibidē: aut adiurat imperādo: aut obsecrādo: Primo mō aut vt ipsū doceāt. vl obsequiū aliquod faciāt. ꝛ sic illicitū ē. q. ptinet ad quādā familiaritatē vl societatē. licitū tñ ē. aliquando. s. cū aliqui sācti viri ex spāli istinctu spūs sācti: vl reuelatiōe diuina vtunt ministerio demonū ad aliquos effectꝰ. Aut eos adiurat. vt a se ꝛ a ꝓximis expellat. ꝛ hoc ꝛ q. sunt aduersarij nostri obstinati. Et sic intelligit illō Marci vltio. In nōie meo demōia eiciēt ꝛc. Adiurāt aūt eos obsecrādo sēp illicitū ē q. sic q̄dā signū familiaritatis iportat

3 ¶ Vtrū adiuratio creaturaꝝ irrōnabiliū licceat. Ri. vbi. ē. q. aut adiurāt fz se ꝛ absolute. ꝛ q sic eas adiurat nomē dei assumit i vanū. q. nō intelligūt adiurationē illā: aut adiurātur i relatiōe ad alia. ū ꝛ fz duplicit: aut i relatiōe ad deū: vt cū aliq sācti ad ifidelitū ꝓuersiōē ꝛ cōfirmaꝝ i fide ꝓfirmationē inuocāt nomē dei ad fz vt eiꝰ virtute ipe creature irrationabiles adiurare aliquo motu mouentur. q nō ē p ea aꝝ vtutē nālē. ꝛ sic fz Aut adiurātur i relatiōe ad diabolū ad fz vt diabolꝰ ab eis expellat nec eis utat. vt instrumēto ac nocēdū. ꝛ sic adiurant ab exorcistis ecclesie. ꝛ sic ēt licet.

4 ¶ Vtrū adiuratio illicita sit peccatū mortale. Ri. vt colligo ex vbis prefati Ri. vbi. ē. q sic ex se q. sic ē directe ptra fm ꝑceptū. Nō assumes nomē dei in vanū. Exo. xx.

Bministratio legitima ꝛ libera est qñ qs pōt i iudicio agere ꝛ ꝓuenire. ꝛ ēt ex iudiciū ō aliq re disponere facit. c. ex lris. ō ꝓba. ꝛ ibi Inn. allegat. l. ij. i. §. ij. C. ō iura. ca.

¶ Vtꝝ administrator teneat de mala administratiōe satisfacere. Ri. fm. Inno. i. c ex pte tiū de pig. q. sic ꝛ ille cuiꝰ ē administrator fz actionē negociaꝝ gestoꝝ ꝫ cū q. male administrauit. ff. ō nego. gest. l. ij. §. vl. rij. q. ij. si q̄ ō rebꝰ ꝛ. c. si qs q̄libz ꝺditiōe. Nō aduerte q. tenet administrator fz gl. i. L cū ostēdim. ff. ō fideiuss. tu. ō dolo. vt ibi ꝛ lata culpa. vt. l. curatoris. C. ō nego. gest. ꝛ ēt leui. vt. l. qcgd. C. arbi. tu. De dolo. solū tenet fz gl. i. l. iij. ff. de neg. ge. qñ mea affectiōe ductꝰ solū administrauit. ꝛ lata culpa que equipat dolo. vt. l. q nerua. ff. depositi. De leui Nō tenet vt cōit. vt i. d. l qcgd. Aliquādo ēt ō leuissima. vt qñ diligētissimꝰ erat gestur. l. si pupilli. §. videa mꝰ. ff. ō neg. ge. Aliqñ ō casu vt i casibꝰ. v. positis. i. l. si negocia. ff. de neg. ge. Primꝰ si accessit alio depādi. Secūdꝰ si nouā negocia. ꝛ insolita fecit. Tertiꝰ si culpa ꝓcessit. Quartꝰ si fuit i mora Quintus si casū recepit. Mota ēt q. administratꝰ nō solū hz actionē ꝺ administratiōē. fz ēt ꝺ heredes. Et intelligit Inno. vbi. ē. qñ dolo vl lata culpa aliqd gessit q. heredes tenēt. Si Nō ex leui culpa nō tenēt heredes nisi i casibꝰ. iiij. quoꝝ tres ponūt i. Li. C. ō here. tu. Idem si lis fuerat icboata ꝺ tutiōē. Secūdꝰ si aliqd ad eos ꝓuenit ō rbꝰ ad ministrati Tertiꝰ si ō bōis administrati alijs ex gra cōcessit. q. ff. ō fur. l. si. pignor dr. spēs lucri. ē ex alieno largiri. ꝛ būficio sibi ōbitorē acqrere Quartꝰ ponit i. el. d. l. cū ostēdim. s. si nō explicet icboata p ō fūctū. q. tenet ō leui ēt. L quicquid. C. arbi tute.

¶ Vtꝝ sciēt cōmittēs administrationē indigno teneat ipse ō mala administratiōe. Ri. q sic. Inno. i. c. ex ratione. ō cta. ꝛ ḡlr allegat ff. ad munici. L lucius. §. imperator. ff. ō ma. ꝓuē Li. i ꝓncipio p totū ꝛ peccat mortaliter 2

Bmonitio an debeat fieri an te ꝓnūtiationem

. Ri. q. sic ē. glo. i. c. ḡlr ꝛ q̄si el. ij. ō acc. ꝛ no. glo. i. c. licet beli. de symo. Vide de hoc J. denūntiatio. in ꝑn. ꝛ. §. ij. ꝛ. x.

¶ Vtrū āte mōtionē ostituat i mora q̄ē obligatus ad aliqd dādū vel faciēdū sine determinatione temporis. vide. J. mora. §. ii. 1

Boptio est legitimꝰ actꝰ p quē q filiꝰ nō ē ꝓ filio hr̄: pene nām imitans. istitu. de adop. i gl. Diuidit aūt. vt babet i. l. i. ꝛ. ij. ff. de ado. q. ꝛ una dr̄ arrogatio. q. rogat. i. interrogat qs an velit istū habere patrē ꝛ pr̄ istū in filiū. Alia stat i noie gnāli. ꝛ supponit hic ꝓ spē. sicut i ℔ nomine creditor. ff. si cer. pe. l. i. ꝛ. ij. §. mutui.

1 ¶ Vtꝝ adoptio ꝛ arrogatio i oibꝰ ꝓueniāt Ri. q. sic. nisi i aliqbꝰ spālibꝰ q̄ sūt. v. Primū q. adoptio fit cuiuslibz magistratꝰ ꝓpter dignitatē. auctoritate. dū tñ apō cū plena fit actio. s. mexꝰ ꝛ mirtū ipiū. C. ō ado. l. i. Arrogatio aūt tñ fit auctē ꝓncipis isti. e. i ꝓncipio. Secūdū in arrogatiōe exigit vtriusqz Nbū expssiū. In adoptiōe nō vñ ifās nō pōt arrogari. sed adoptari sic. ff. ō ado. l. i. ꝛ. j. ꝛ. l. i adptiōibꝰ. ℔ ꝓbat. Tertiū q. arrogatio stati arrogatū ꝛ res ꝛ suas ꝛ liberos q erāt i sua ptāte subiicit ptāti arrogatoris. ff. ō ado. l ij. §. vl. Adoptio Nō nō nisi i casu qñ. s. dat ano maīno vl si post emāncipationē genuit filiū ꝛ auo pater no dederit isti. ō adop. §. si Nō. Arrogat q̄ q ē sui iuris. Adoptat Nō cristēs i alienā potestate. Quartū q. arrogator teneat satisdare ō restituēdis illis bonis ꝑsonis ad quas esset ventura si arrogatꝰ pmānsisset i statu suo. ff. de ado. l. nec ei. §. fi. Quitū q. si arrogator emāncipauerit cū vl exheredauerit sine cā: tenet ei fliquere quartā ptē suoꝝ bonoꝝ coꝝ. s. q̄ habitur. fuisset ab itestato. fm glo. i. l. si arrogator. ff. eo. que quarta non est augmenta p aut. de tri. ꝛ sc. secūdum Bar. ibi insti. de adop. §. cū autē impubes. Adoptiuo vero nihil tenetur de necessitate flinquere. C. co. l. i. ꝛ. ij. Si tñ moriat adoptator filiū testamēto succedit i bōis eiꝰ. l. pe. C. ō ado. post mediū.

2 ¶ Vtꝝ arrogatꝰ i filiū filij sui acqrat quartā ptē bonoꝝ sicut arrogatꝰ simplr. Ri. Azo i su. isti. de adop. q. si pr̄ adoptat aliquē loco nepotis. si filius ꝓsentit. mortuo suo patre hic arrogatꝰ i ptātez filij cui arrogatus fuit trā sit: nec agnoscitur auo suus heres. Si aūt filius nō consenserit mortuo patre nō reincidit in potestatē. sed agnoscet auo suus vl tā q̄z nepos. lz in filiū nō ad optauerit vel tanq̄z cū quē videt suus animꝰ voluisse eē sibi hered̄. Idē dic de adoptato in nepotē. vel ō iceps q. pōt fieri. vt insti. de adop. §. lz exceptio. q. nō trāsit i ptātez patris adoptantis. Et q. dixi de masculo dic de feminis.

7

¶ Vtrū fiat adoptio si qs dicat corā multis 3
Accipio te i meū filiū. Ri. Da. i. c. vnico. ō cognā. l. q. nō. l nō nudis. C. ō. pba. nisi seruetur forma ō qua. ō. s. q. fiat auctoritate magistratꝰ vl ꝓncipis q. ē ō substātia adoptiōis ꝛ Nbū i arrogatiōe. vt dictū ē in principio

¶ Quis possit adoptari. Ri. q. qlibz tā ma- 4
sculꝰ qz fcia. ff. ō. adop. l. adop. dūmō sit pūs l. necqz. absēs. ff. eo. nec ꝑ ꝓcuratorē fieri pt. l. post mortē. §. necqz. ff. eo. Rationē huiꝰ habes ꝑ Bar. in. l. gallus. §. fortirā. ff. ō li. ꝛ po.

¶ Vtrū qs possit adoptari i fratrē vel sororē. Ri. q. ñ. vt. l. nec apō. C. ō hēr. isti. ꝛ ibi Ange. ita q. nec ēt i patrem qa ꝺ naturā. 5

¶ Quis aūt nō pōt adoptare. Ri. q. castrati Et dicunt castrati q sic nati sūt. vt nūq̄z generare possint. f spadōes sic. Et dicunt hi qꝫ absciſū ē cū spata vl cultello. Itē nec scienter nisi ex rescripto ꝓncipis i solatio filioꝝ amissoꝝ. Itē q nō ꝑcedit p. xviij. ānos cū quem vult adoptare vel arrogare ℔ habent isti. de adop. Itē q nō hz. lx. ānos nō pōt arrogare: lz adoptare possit nisi iusta cā iteruenīente l. si pr̄. §. vl. ff. ō ado. Et iusta cā ē moꝝ aut ꝓuicio pſōe. al's dz itēder gratioi vt i. d. §. vl: 6

¶ Vtrū impediat matrimoniū. vide. J. matrimoniū. iij. ꝛ. x. impedimēto. 7

Boratio que idē est q. veneratio vtrū regrat actū corporalē. Ri. q. sic. Dicit enim Damma. iij. li. q. quia ꝺditi sumꝰ ex duplici substātia. s. intellectuali ꝛ sēsibili ita deo duplicē adorationē ꝺbem. s. i. aia q̄ ꝓsistit i interiori motu aīe ꝛ corporalē q̄ ꝓsistit i exteriori motu corporis. Et qa i oibꝰ actibꝰ latrie. illō qđ ē exteri. referr̄ ad illō qđ ē interius sicut ad ꝓncipali. ideo exterior adoratio fit ꝓpter interiorem. vt. s. ꝓpter signa humilitatis que corporalit exhibem. excitet affectꝰ nr̄. q. ꝑcedit ꝑ sensibilia ad itelligibilia. Nō gēuflectiō est signū. nr̄az ifirmitatē respectu dei ꝛ ꝓsternim. nos q̄si nihil nos cē ex nobis. ꝓfitētes.

¶ Vtꝝ adoratio regrat locū determinatuz Ri. q. nō ꝓncipaliter: quasi sit de necessitate eius. lz bene regrit fz ꝺdecentiā. sicut ꝛ alia signa corporalia. fm illud Jo. ij. Domꝰ mea domus oratiōis vocabit. Et iō Jo. iiij. Venit hora in qua veri adoratores adorabūt in spū q est ꝓcipuus actꝰ adoratiōis. vt dictū est. Locus tñ regrit. nō ꝓp cū q adorat. sed ꝓpter adorantes. Primo ꝓp loci ꝓsideratio.

nem. ex qua ſpālem deuotionē ꝛipiunt ado
rantes vt ꝛaudiant. vt p⁹tet. iij. ℟. viij. Se
cundo pp ſacra myſteria ⁊ alia ſanctitat⁹ ſi
gna que ibi ꝓtinent. Tertio pp ꝓcurſus mul
toꝝ adorātiū ex q̄ oratio fit magis ⁊audibi
lis. ſz illō ad at. xviij. Vbi duo vel tres: tē.

2 ¶ Vtꝝ tres pſone in deo adorent vna ado
ratione. ℟. q⁹ ſic q⁹ ſicut in eis ē vna eſſentia
ſubſtantia ⁊ excellentia. ita vnus honoꝝ ⁊ re
uerētia eis debet. ⁊ p ꝓſequēs vna adoratio.

3 ¶ Vtꝝ aliqua creatura ſit adorāda. ℟. q⁹ ſic
pp qādā dei excellētiā qua deo debet reue
rentia quā quedā creature ꝑticipant: nō ſm
equalitatē ſz vt dixi ſm quādā ꝑticipationē
Et ideo alia veneratiōe veneramur deū qō
ꝑtinet ad latriā. Alia veneratōe veneramur
creaturas quaſdā excellentes. qō ꝑtinet ad
duliā, ꝓptercā cū ea que exterius aguntⁱ ſint
ſigna interioris reuerentie quedā exteriora
ad reuerētiā ꝑtinētia exhibent excellētibus
creaturis iter que maximū ē adoratio. Sed
aliqd eſt qō ſoli deo debet qō eſt ſacrificiuꝫ
Hoc elicit ex Augu. x. de ciui. dei. Scōm er
go reuerentiā excellēti creatur debitā. Ma
thā adorauit Dauid. iij. ℟. i. ſm Ao excellē
tiā que deo debet. Mardocheus noluit ado
rare Aman. timens ne dei honoꝝ tranſfer
ret ad hominem. vt dicitur heſter. xiij.

4 ¶ Vtꝝ humanitas chriſti ſit adorāda cultu
latrie. ℟. q⁹ habendo reſpectū ad humanita
tē chriſti in ſe ſic non eſſet adorāda latria cū
ſit creatura: ſed ſolū illa que dulia digniorⁱ ē
ſm glo. ſup illud ꝑs: Adorate ſcabellū pedu⁊
eius. Habendo tū reſpectū ad Ayū cū quo
eſt vnita hypoſtatice: ſic debet ei latria: quia
vna adoratione adoratⁱ ſuppoſitū ⁊ natura
ita q⁹ nā adoratⁱ ꝓ ſupoſitū. Xps aūt ē nomē
ꝑſone in duab⁹ naturiⁱ. ḃ ex Ri. in. iij. di. ix.

5 ¶ Vtꝝ imago xpi ſit adorāda latria. ℟. q⁹ cō
ſiderādo cā, put ē q̄dā res. ſic nullus honoꝝ ei
debet: ſicut nec alicui lapidi vl ligno. Sz conſi
derādo, put ē imago xpi tūc ga idē mot⁹ q ē
i imagie ē i imagiato. ideo vnus honoꝝ debe
tur imagini ⁊ imagiato. ⁊, ꝓptercā cū xps la
tria adoret: ſic ⁊ ei⁹ imago. q⁹ vt dicit Dama.
iij. li. c. viij. honoꝝ imagis, pueit ad, pthopitū
i. imaginitatū ō ḣ ē ter i. c. venerabiles: ō ꝑſc.
diſt. iij. Nec ob. illud Exo. xxvi Nō facies ti
bi imaginē ⁊c. q⁹ illud, phibitū fuit, p eo tpe
quo dus naturā humanaꝫ nō aſſūpſerat. q⁹
tūc figurari nō poterat. Sec⁹ i humanitate
aſſūpta, ꝓptercā imagies ſūt libri ſimpliciū
ad coꝝ iſtructionē recte a ſctis inuēte. vt i. c.
prelatū. de conſe. di. iij.

6 ¶ Vtrū crux xpi ſit adorāda latria. ℟. q⁹ ho
nor ſiue reuetētia nō debet niſi rōnabili crea
turē Inſēſibili Ao nō debet niſi ratiōe naturⁱ
rōnalis. Et ḣ duplicit. Prio iquātū repreſē
tat creaturā rationalē. Secūdo iquātū ei ꝓxi
git quocūq⁊ mō. Prio mō ſolēt hoies vene
rari imagies r̄gis. Secūdo mō ei⁹ veſtē vtrū
q⁊ aūt venerātur hoies cadē veneratiōe q̄ ⁊
r̄gē Si ergo q̄rat⁹ ō cruce q̄ xps fuit crucifixuⁱ
an ſit adorāda dico q⁹ vtroq⁊ mō ē venerāda
Prio q⁹ repſētat figurā xpi ertēſi i ea. Secū
do ex ꝓtu ei⁹ ad xpi mēbra. ⁊ ex ḣ q⁹ ei⁹ ſan
guine ē pfuſa. Vñ vtroq⁊ mō adoratⁱ adora
tiōe cadē cū xpo. ſ. latrie. Et ideo crucē alloq⁊
mur ⁊ depcamur q̄ſi ipz xpm. Si Ao logmur
ō cruce xpi i alia mā. ſ. lapidis: ligni ⁊ hmōi ſic
veneramur tm̄ eā vt xpi imaginē quā vene
ramur adoratiōe latrie. vt dictū ē Aliq tū ut
tho. tenet i. iij. q. xxv. q⁹ crux xpi i qua pep̄ē
dit nō adoratⁱ cadē adoratōe. ſ. latrie cū Ayo
cū, ñ ptineat ad pſonā ei⁹ q̄ſi ps ei⁹: ſz rōne ip
dulie i q̄ ē q̄dā res xpi. rōne cuiⁱ veſtis ſil⁹ ⁊
alia q̄ ad humanitatē ei⁹ r̄ferūt ipdulia ado
rāt. Sz. S. Bona. i. iij. di. ix. dicit. q⁹ illa crux
vt ē res q̄dā nō dz adorari latria nec dulia. ḣ
adoratiōe cuiuſdā honoꝝis ⁊ r̄uerētie tā q̄z in
ſtm nr̄e ſaluⁱ. ſicut ēt r̄ueremur ſacra. Prio
eo q⁹ ſē iſtra nr̄e ſaluⁱ ⁊ q̄libz hax pōt teneri

7 ¶ Vtꝝ mr̄ xpi ſit adorāda latria. ℟. q⁹ nō cū
ſit pura creatura: q⁊ tū ē mr̄ di q⁹ ē excellētiſſi
mū. ita q⁹ excellēti⁹ puꝝ creaturⁱ ꝓcenir nō pōt
Ideo ſibi nō tm̄ ꝓuēit honoꝝ dulie ſz ēt ipdu
lie que dicit dulia maioꝝ ſm glo. Jere. xiij. c.

8 ¶ Vtrū ſcōꝝ r̄ligie ſint aliquo mō venerāde
℟. q⁹ ſic. vt vult Aug. i. ō ciui. dei. q̄ aliqs af
ficit ad aliquē. ca q̄ ſibi ō eo r̄linquit poſt mor
tē venerat: nō tm̄ coꝝp⁹ ⁊ ei⁹ ꝑtes. ſz ēt aliq ex
teriora. vt veſtes ⁊ hmōi Manifeſtū ēaūt q⁹
ſcōs dī. venerari ōbem⁹ iq̄ztū ſūt mēbra xpi
filij ⁊ amici ⁊ inſeſſores noſtri. Et ideo re
ligas ſāctoꝝ qualeſc̄q⁊ in coꝝ memoriam
honoꝝ ꝓgruo venerari ōbem⁹. Vnde ⁊ xps
eas honorat i coꝝ ꝑſentia miracula faciendo

9 ¶ Q̄d aūt ſit latria. viō. j. latria ⁊ idulia i. c. ſuo
10 ¶ Vtrū aliqs poſſit adorāt aduerſariū ſine
peccto. ℟. q⁹ nō. etiā ſi xps foꝛe credat. niſi in
teri⁹ vl exteri⁹ ꝓditio exꝑmat actualit. q⁊ ipa
nouitas rei inſolite ꝓſideratiōe ⁊ attentiōꝝ

actualē regrit ſicut dr̄ de beata vir. q⁹ cogita
bat q̄lis eēt ſalutatio. In adoratiōe Ao ho
ſtie ſufficit hāc ꝓditionē habē habitualiū. ſ. ſi
ꝓſecratio ōbita ē facta, p eo q⁹ hoſtie ꝓſecra
tio eſt conſueta.

Bulatio

qd ē. ℟. ſm Alex. ſecū
da ſe tractatu de adu
latōe eſt pctñ ex ſmōe vane laudis ali
cui exhibito itētiōe cōplacēdi. Laudaⁿ enim
aliquē ō q̄ nō ē laudād⁹. vl pluſq̄ ē laudād⁹.
vl nō eo ſiñ quo fieri ōbet pctñ eſt. Et de hac
xxv. di. ℔. alias. vi. q. i. ſūt plurimi. xlvi. di. ſūt
nōnulli. ⁊. ij. q. iij. nemo peritoꝝ.

¶ Vtꝝ adulatio ſit pctñ mortale. ℟. ſz Ale.
vbi. ō. q⁹ triplex ē gen⁹ adulatiōis. Primū qō
dicit malu bonū fouēdo pctōrē i petis. Et ḣ
ē mortale. Aō itellige ſi malū tale eēt morta
le ſz glo. i. d. c. ſūt plurimi. p. c. ſūt nōnulli. xl
vi. di. Secuⁿ ſi illō malū qō laudat eēt veniale
q⁊ tūc adulatio eēt veniale pctñ. xxv. di. alⁱ. ⁊
xlvi. di. clerie⁹ g. Secūdū gen⁹ adulationis ē
q⁹ fit itētiōe nulli nocēdi. ſz, vt alicui, ꝑſit vl ꝓ
placeat: vl. aliā vtilitatē ꝓſeq̄tur: ⁊ laudat i il
lis q̄ nō ſūt pctā: ⁊ iſtud ē veniale. Si Ao fit
itētiōe nocēdi alteri. Lz alteri, ꝑſit ē mortale
vl ei facē libidie mortali. Tertiū gen⁹ ē circa
ca q̄ nō ſt pctā: ⁊ nec, pdeſt nec obeſt: ſz tñ ꝓte
ptū di generat pp aſſiduitatē. ⁊ ē mortale. ſ. vl
i eo cui adulaⁿ. puta q⁊ p adulationē mortali
ter peccat i ſuꝑbia vl alio mō: vl i eo q adula
tur: vt puta ga nō timeret deū offēdere: ⁊ ēt
dat cāz alteri peccādi mortalⁱ ex adulatiōe.
Laudaⁿ aūt aliquē nō mēdacii ad finē bonū
viciū nō ē nē adulatio. ꝓcor. Tho. ſa ſe. q. cxv

2 ¶ Vtrū ipetrās bñficiū p adulationē teneaⁿ
r̄ſignar. ℟. Ale. vbi. ō. q⁹ dz r̄duci ad mun⁹ ab
obſego. Vñ ſi ñ fuiret ei i alio: niſi i ḣ q⁹ ſibi
adularet: credo q⁹ idigne r̄ciper: ⁊ r̄ſignar te
nerē ſicut ille q fuit i turpi officio. Turpe
aūt officiū dicit cui ē ānexū pctñ. ḣ Alex. Sz
tu de ḣ dic latⁱ. j. ſymonia. v. ℟. iiij.

3 ¶ Vtrū daⁿ adulatorib⁹ ſit pctñ. ℟. q⁹ tale
pctñ ē daⁿ q̄lis ē adulatio pp q̄z dat. Si veni
alē veniale. Si mortalē mortale. vt pz. lxxxvi.
di. c. donare. ⁊ duob⁹. c. ſe. Et ſic itellige Tho.
ſa ſe. q. clxviij. Daⁿ tñ adulatorⁱ: nō, ꝑter
adulationē ſz pp pietatē ad ſuſtētationē na
turⁱ nō ē peccatū. vt i dictis. c. no. Idē dic de
dantibus biſtrionibus. vt in dictis. c.

4 ¶ Clericis adulatio, ꝑhiber. Et ſi exercēt adu
lationē degradādi ſūt. xlvi. di. c. clericus. ei. i.

¶ Adulatio fit q̄tuoꝝ modis ſm Alexā. 5
vbi. ō. Primo lauꝺādo bonū qō nō habēt.
Secūdo augēdo bonū q⁹ habēt pluſq̄z ſit.
Tertio laudādo malū q⁹ hñt. dicēdo bonum
Quarto minuēdo malū ipz. ſ. dicēdo nō tam
graue peccatū. Primi duo mōi ſūt venialia
pctā: niſi imiſceaⁿ ꝓtēpt⁹ dei: vl i eo glaudat
vl i eo q laudaⁿ. Tertiⁱ⁹ ⁊ q̄rt⁹ mod⁹ ē pctñ
mortale. ſi malū ſit mortale faⁿ. d. ℟. al⁹ i gl.

Bulteriū

est alicui thoꝛi vio
latio. Vnde dicit
adulteriū q̄ſi ad alienū thoꝝ acceſſio
xxxvi. q. i. ℟. cū ergo. Et aliquādo ē ſimplex ſ.
q̄ſ ſolū alter ē ſolut⁹: quādoq⁊ duplex. ſ. quā
do ambo ſunt coniugati.

¶ Quot modis ꝓmittit. ℟. ſm Alex. ſa ſe 6
tractu ō adulterio: q⁹, ꝓprie ē ſolū q̄ qs acce
dit ad alienā vroꝛē. Secūdo ēt q̄ ꝓiugatus
peccat cū ſoluta. Tertio ſm quādā iuris iter
pretationē ē. q̄ qs ita ardēt amat vroꝛē. q⁹
etiā ſi nō eēt vroꝛ ꝓcubē vellet cū ea vl eꝫio
vroꝛ vix. Sic intelligē. c. origo. xxxiij. q. iiij.

¶ Vtꝝ ſit maximū mortaliū pctōꝝ. ℟. q. ſ. 1
ibidē q⁹ nō quo ad eū: ſz ē grauius incest⁹: vl
ꝓtra naturā. lz quo ad penā ſit grauiſſimū.

¶ Que ē pena tā viri q̄z vroris adulterātis 3
℟. ſm Jn. i. c. tue. ō, pcu. q⁹ oli erat pena capi
tis vt. C. ō adul. l. caſtitati. hodie Ao ꝫus Ay
berat⁹ retrudit i monaſterio. C. ō adul. aut ſz
hodie Eſt ⁊ alia pena. q⁊ ſm Da. i. c. plerūq⁊
ō dote p⁹ di. re. mulier pdit dotē. ⁊ vir dona
tionē, ꝓp nuptias ſi mr̄imōiū ſepeⁿ p ſniaz
iudicis eccleſiaſtici. al⁹ nō ſm Jo. an. Pa. tñ
ibidē tz q⁹ ſi ē notoriū adulteriū. q⁊ tūc cum
poſſit, ꝓpria auctoritate vir crpeler vroꝛem. ⁊
ecōtrario lucraⁿ q⁊ ſi petet obſtabit ei excep
tio adulterij. pdet etiā mulier donationē pp
nuptias quā ex pacto aut ſtatuto ōbeat lucra
ri ſoluto matrimonio. Bona Ao parafre
nalia nō pdit ſm doc. q⁊ i penis Ayba debēt
reſtrigi. regula odia. ō reg. iur. li. vi. q̄uſ gl.
i. d. c. plerūq⁊. teneat q⁹ pdat. Eſt ⁊ ꝛtia pena. q⁊
ſittit⁹ petēdi debitū. ō q̄ dicā. j. ōbitū. ℟. vij.
Si tñ r̄cōciliāt r̄cuperat oia. vt i d. c. plerūq⁊

¶ Vtrū mulier adultera teneaⁿ reuelar filiū 4
quē ō adulterio ſuſcepit. ⁊ quō teneāt ſatiffa
cer. ℟. q̄uis diuerſi diuerſimode hic dixerit
ego credo opinionem Pa. i. c. officij. ō. pe. ⁊
re. iuſtiſſimā q dicit ſic: aut nullū⁹ iminet peri
culū ⁊ Aiſimilti ſibi credet: vl pōt, pbar. ⁊ ſic
teneāt reuelar aut nō pōt, pbar. nec ſibi credet

Universidad de Deusto
Biblioteca

ꝛ sic nō tenet, qꝫ induceret sibi scādalū sine ali
q̄ utilitate. ar. ff. q. vij. plerūq; boni. Aut imi
net periculū sibi vl alteri. ꝛ sic nō tenet. qz in
reuelādo imminet periculū reip. Et ini duo mala min⁹ eli
gēdū. xiij. di. c. nerui. Satisfaciat ergo de suo
quātū pōt dānificatis. sicut sūt q̄ nutriūt pue
rū vl pugāt hereditate, ppē ipsum ꝛ dolēt nō
posse plene satisfacere. ꝛ si ipsa nō pōt satisfacē
tenet aduls si scit vl, pbabiliꝫ credit q̄ ei⁹ sit
fili⁹ si mō: ℔ facē pōt fiñ scādalo. ar. c. fi. ō iiur.
al's nō. Nec ob. regula q̄ scādalizauerit, ō reg.
iu. vbi dicit utili⁹ enim scandalū nasci pmit
tit q̄z veritas deseraꝫ. qz intelligit in iudice ꝛ
teste. nō in denunciatione fm eundem Sda.

5 ¶ Utrū fili⁹ q̄ ē i possessiōe filiatiōis tenet
credē matri dicēti cū esse spuriū vel suppositū. ℟. Sda. i. c. p tuas: de pba. q. nō. Et tenent
doc. in. l. filiū. ff. ō bis q̄ sūt sui vl alie. iur. ꝛ. l.
si vicinis. C. ō nup. ꝛ ibi dicūt fatuū fuisse illū
q̄ regno renūciauit, ppter dictū matris. Et di
cit Sda. ibi etiā hoc, pceder si ābo parētes ne
garēt cū filiū. vt, pbaf in. c. trā smisse in fi. iun
cta glo. in Vbo iditijs. q̄ fi. sint le. ꝛ ter. cū gl.
in. l. i. §. ii. ff. de car. cdic. ꝛ. l. si posthum⁹. ff. de
li. ꝛ post. Et ℔ verū nisi, pbēt rpe pceptionis
nō pcubuisse simul. vl, ppi absentiā: vel, ppi
infirmitatē. Immo plus dico etiā si, pbarēt
q̄ adulterabaf cū quodā alio rpe pceptionis:
dūmō vir ei⁹ habitaret cū ea. cēsebif nihilomi
nus talis fili⁹ legitim⁹. vt in. l. miles. §. ōfun
cto. ff. ō adulte. Ratio qz in dubio debem⁹ fa
noꝛ filioꝝ sic intꝛpretari. vt no. Sda. in. c. intel
lerim⁹. de adulte. ꝛ facit. d. l. si vicinis. ꝛ. l. qz.
semper. ff. de in ius vo.

6 ¶ Utrū aūt dictus fili⁹ post pplectam prescri
ptionē debeat sibi facē pscientiā de successiōe
in bonis si, pbef. vel sibi pstet nō fuisse legiti
me cōceptū. ℟. q̄ nō. vt patebit ex his que no
tāntur in ti. ō prescrip. §. xl vij. Sec⁹ ātē cōpte
tā pscriptionē: qz si credit ꝛ ex scrupulosa cō
sciētia existimat verū matrē dicere. ꝛ se esse
illegitimū sic tenet abstinere a bonis patris
putatiui. nisi esset talis ꝛdtiōis q̄ alio mō nō
posset viuere: qā sic necessitatē vite posset ca
pere. maxime nō cristētib⁹ alijs a qbus ōberet
in tanta necessitate. ꝛ plene satisfacere: si ad
pinguiorē pueniret fortunam. Verū ē q̄ de
pssūpt, bona fide durāte nō tenet fz Hosti.
ꝛ Rodo. Et tūc pstituit i possessiōe filiatio
nis ꝛ icipit pscriber qñ iceptꝫ ē noiari seu re
puntari, p filio legitimo. vt. nō. i. d. ca. p tuas

7 ¶ Utrū adulteriū cōmittaf sine dolo. ℟. q̄
nō. vt patet i. l. si. ex lege. ff. ō adul. vbi errā
tes i iure excusāf a pena iceſt⁹ ꝛ adulterij. fa
cit. c. lucretiā. al's ē sub. c., ppōsito. xxxij. q. v.
Et ℔ intellige fm glo. i. d. c. nō q̄ ad culpā. qz
peccat mortaliꝫ quicūq; cū ꝛmittit ex metu.
sive ex ignorātia vl errof iuris. Sec⁹ i igno
rātia facti q̄ excusat a culpa: puta qz credidit
virū q̄ erat adulter. Similiter q̄ndo ꝛmittit
ex coatiōe absoluta. dū tñ i aio non pſētiat
Sed q̄ ad penā distigue fm Sda. i. c. ꝛ si ne
cesse sit. ō do. p⁹ di. rc. q̄ aut loquimur ō pena
corporali vl pena pditiōis, ppie substātie
vt dotis seu donatiōis, ppi nuptias. ꝛ sic ex
cusat: error: ēt iuris. vt. d. l. ij. ar. i aut. iceſtas
nuptias. C. ō. ice. ꝛ inuti. nup. Et ꝛz Joā. an. ꝛ
cōmuniter doc. i. d. c. ꝛ. si. necesse. teneāt ꝛriū
s. q̄ error iuris nō excusat a pena. tñ. Bar. i.
l. q̄ ō. C. de iceſtis ē cū Sda. qz nō ē in dolo q̄
erat. vide. j. dolus. §. i. ꝛ. ij. Aut loquimur de
pena pditiōis lucri. ꝛ sic error nō excusat m
si sit iustus vt. i. l. ne passim. C. de. iuri. ꝛ fac.
igno. Similiter excusat a dolo mer⁹ etiā con
ditionalis. vt in. d. c., ppōsito.

Quō dicit notoriū adulteriū. ℟. Sda. i. c in
tellerim⁹. ō. adul. publice dicit adulterata qñ 8
stat i domo cū publico ꝛcubinario: ꝛ ꝛuicit
notorie ō adulterio qñ hz cā i mēsa i domo ꝛ
i lecto. vt i. c. fi. ꝛ i. c. tua. ō. co. clc. ꝛ mu. vnde
i. l. furē. ff. de. fur. ꝛ i. l. capite qnto. ff. de adul.
nota q̄ adulteriū dr notoriū qñ vir ꝛ muli
er deprehendūf in latebris se osculātes ꝛ hu
iusmōi actib⁹, ppiquis adulterio. facit. l. si
qs nō dicā rape. C. ō. epi. ꝛ clc. Itē qñ passiꝫ
admittit viros cā adulterij. vt i. l. palā. i pn.
ff. ō. ri. nup. ꝛ qō no. i. c. cū i dioceſi ō vsuris.

¶ Utrū spurij possint istitui heredes. ꝛ 9
qūo succedūt. vide. j. filius. §. i. iij. ꝛ. iuj.

Buocatus dicit ille qui in iudicio apud
cū qui iurisditiōi pest. desiderū suū
vl amici erponit vel alterius desiderio ꝛtra
dicit. l. sciendum. § i. ibi per doc. ꝛ. l. paulus
la prima ꝛ ibi Bar. ff. delegatio. Et ideo cō
sulēs i camera nō propie dicit aduocatus
Ita q̄, phibitus aduocare nō cēset, phibit⁹
icamera cōsulere vel alienatiōes i scripꝫ fa
cer fm Sda. in rubrica de postu. Et ꝛz Bar.
i. l. i. ff. de va. ꝛ extraor. cog. ꝛ dcbz cē iuris pe
ritus ꝛ studuisse p. quinquenniū saltē. ꝛ iura

mento doctoꝝ probatus. l. nemini. c. de ad. bi.
iudicioꝝ. ꝛ nō. Bar. in. d. l. i.

i ¶ Sed qui sunt qui repellunf ab aduocando.
℟. q̄ multi. de quibus. iij. q. vij. infames. ꝛ est
Ysus. Mō cuiq; datur qō postulet: imo negaf
Additus pene: seruus: puer: actor: arene. Lumi
nibus carens: mulier: muliebria passus. ꝛ multi
alij repelli pñt quos omitto: solūmō dicam de
bis qui sine pctō aduocare non pñt. qui sūt in
triplici differentia. s. heretici: ꝛ ceteri ercōicati
Secundi clerici. Tertij religiosi. de quibus la
tius prosequemur.

2 ¶ Hereticī ꝛ infideles ꝛ ercōicati, ppter suspi
tionem hereſis nullo mō possunt aduocare. l.
nemo. C. de postu. ꝛ. l. nemo. ia. ij. C. de epi. au. ō
pe. di. i. nemo. vel in fo. de here. ercōmunicam⁹
el primo.

3 ¶ Ercōicati ēt repellunf. ri. q. iij. ercōicatos. ō
excep. c. exceptionē. ꝛ oēs supradictos: ꝛ quēli
bet ipsorum admittens iudex grauiter peccat.
vt patet in. d. c. nemo. vel in foro. ꝛ in. d. c. ex
cōmunicatos.

4 ¶ Utrū epi ꝛ alij superiores possint aduocare
p alijs. ℟. q̄ nō: coram ecclesiastico vel ciuili iu
dice. vt. xi. q. i. te qdē. lxxxviij. di. platū, ꝛ. c. epūs
xiiij. q. v. Deniqz. xxi. q. iij. p totū.

5 ¶ Utrū sacerdotes possint postulare. ℟. q̄ nō
pñt neqz coram ecclesiastico vel ciuili iudice: nisi
in. iiij. casibus. vt in. c. fi. de postu. cē ne clc. vel
mo. sacerdotibus. xv. q. ij. c. vnico. in glo. xiiij.
q. v. deniqz. Primus casus est p⁹ se. Scūs
p ecclesia sua. Tertius, p psonis sibi ꝛiunctis
Et hoc intellige q̄ñ nō possunt hre alium: vel
nō ita bonū. Persone aūt coniuncte sunt in
isto casu vsq; ad. iiij. gradū. C. de epi. ꝛ clc. aut.
licentiam. ꝛ. C. de aduo. di. iu. l. petitionē. Quar
tus casus est, p miserabilibus psonis. Intelli
ge miserabiles psonas oēs illas que per se pro
prias causas non possunt ministrare: vel eccle
siastico auxilio indigens. lxxxvi. di. c. fi. in fi. ꝛ
lxxxvij. di. defensionis. C. q̄ñ impera. inter. pu.
ꝛ vidu. p totū. In criminali Vo coram secula
ri iudice nullo mō pñt. et. j. dicam. §. vij.

6 ¶ Utrū diaconi vel subdiaconi beneficiati vl
nō bñficiati possint aduocare. ℟. q̄ coraz secu
lari iudice nō pñt. c. i. de postu. nisi, p cā sua vl
ecclesie sue: vel miserabiliū psonarū. fm Spe
ri. de aduo. al'at. d. c. i. in quo glo. dicit ēt q̄ pro
miserabilib⁹ psonis licet. al'at. d. c. fi. Et sic pz
q̄ in oī casu pñt in quo ꝛ sacerdotes in foro se
culari, pñt. Coram aūt ecclesiastico pñt fm Jnn.

9
in. d. c. i. bñficiati tñ nihil querent, p salario. sed
oblata sponte recipe pñt. xv. q. ij. c. vnico.

¶ Utrū in minoribus ordinib⁹ pstituti possint 7
aduocare. ℟. q̄ si sunt beneficiati: nō pñt: nisi
coram ecclesiastico iudice. c. i. ō postu. Limita ℔ fz
Sda. ꝛ Jo. qñ bñt sufficiens beneficiū ad coꝝ
sustentationē: qz si non habent pñt per aduo
cationē acquirere sibi: ēt si sūt diaconi vel sub
diaconi. Si aūt nō sunt bñficiati pñt tam coram
ecclesiastico: q̄ ēt seculari in cā ciuili. In cā aūt
criminali nullo mō pñt coram seculari iudice. ne
clc. vel mo. c. sniaz. xxiij. q. viij. bis a glo. li. di.
aliquantos. Quidam tñ dicunt eos posse pro
reis postulare ꝛ appellare: ꝛ appellationē pro
seq. ar. xxiij. q. v. c. i. ꝛ. c. cos. Sed turi⁹ est in to
tum abstinere. d. c. sniam. ꝛ not. glo. in. d. c. al'
quantos.

¶ Utrū religiosus possit postulare. ℟. q̄ non 8
nisi cū utilitas monasterij exposceret abbate
imperante. c. ex parte de postu. Et extendit ēt
ad canonicos regulares ibidem p⁹. Et ibi dicit
Sda. q̄ o⁹ predicta duo sil' ꝛcurrant: al's nullo
mō ēt coram ecclesiastico iudice esse aduocatus:
vel, pcurare pōt. Si Vo predicta duo ꝛcurrāt
pōt ēt coram iudice seculari. ar. in. c. i. ꝛ. c. fi. co. ti.
Intellige in cā ciuili tñ.

¶ Utrū, ppter lucrū applicandū monasterio 9
abbate imperante possit monachus esse aduo
catus vel, pcurator. ℟. Jnno. in. c. cū. J. ꝛ. A. ō
sen. ꝛ re udi. q̄ ēt p⁹ laico pōt esse aduocatus
ꝛ, pcurator monachus, ppter utilitatē mona
sterij. Et ita dr q. d. lapus seruauit. Sed ꝛriuz
q̄ non possit ꝛz Jo. an. Ego aūt dico cū Sda. i
d. c. er parte forte magis honestū ꝛ equuz vt ab
stineat. ar. c. nō magno. nec clc. vel mo. ꝛ. xvi. q. i.
alia est cā. Aduerte tñ q̄ clerici ꝛ monachi so
lum, phibentur vt dixi postulare qñ indifferē
ter exercere volunt talia officia fm Jnno. in. c.
vnico. de ob. ad rō. Secus si volunt solum assu
mere in vna cā. Et hoc sequif Archi. in. c. per
uenit. lxxxvi. di. Et placet ꝛ videf equū: ꝛz Col
le. in. c. dilecti. ō arbi. tenet q̄ nec ēt i vna cā. ꝛ
forte verius.

¶ Utrū aduocatus tenet gratis, p impotēte 10
aduocare. ℟. Sda. in. c. i. de offi. iudi. Jo. distin
guit sic, aut est potens ad soluendū. Et sic vera
est opi. Bof. qui dicit q̄ nō tenet: sed iudex dz
sibi pstituere salariū fm facundiā ꝛ, p mō litis
ꝛ consuetudinis patrie. vt in. l. i. §. in honorarijs
ff. de va. ꝛ extraor. co. Aut est impotens. ꝛ tunc te
net gratis aduocare lege diuina hoc pcipiente

Universidad de Deusto
Biblioteca

Mdath.xxij. Obligęs primũ tuum sicut teipsũ
Et credo q̃ peccat mortaliter qñ scit talem im-
potentẽ incurrere notabile damnũ ex defectu
aduocati: si requisitus eum non adiuuat grat̃
Secus sicue damnũ: q̃ tunc esset veniale. Et
similiter iudex peccat mortaliter vel venialiter sic
aduocatus: si scienς talem impotentẽ non pro-
uidet sibi de aduocato: precipiendo alicui ipo᷒
q̃ gratis aduocet ꝓ tali impotente. Et si ei no-
lunt obedire: pōt ꝛ d᷒ eis interdicere officiũ ad
uocationis. l. quidendũ. C. de postu. ar. l. moris
est. ff. de penis. ꝛ in. l. i. ff. de offi. pre. vr. ꝛ i. d. c. i.
Et ēt cauere ne potentio᷒ offendat aliam par-
tẽ. vt no. Bar. in. l. illicitas. §. ne potentiores.
ff. de offi. presi.

ii ¶ Vtrũ aduocare possit quis ꝺ eum a quo rece
pit beneficia sine vitio ingratitudinis. R. q̃ nō
vt p᷒ in. c. fi. de postu. imo posset donatio reuo-
cari. ar. d. c. fi. uĉto. c. fi. ō dona. Sed aduerte q̃
beneficiũ datum ꝓ mercede labo᷒ ꝛ seruitio᷒
non est gratuitũ beneficiũ. facit. l. acquilius re-
gulus. ff. de dona. vbi donatio facta magistro
rōne discipline nō est mera donatio. ꝛ iō reuo-
cari nō posset rōne ingratitudinis: sed solūmō
qñ donatio seu būficiũ est gratuitũ. Fallit hoc
p᷒ to se: vel ꝓ patre vel matre impotente: aut ꝓ
alia miserabili persona aduocat. vt colligit ex
Spe. in ti. de aduo. q̃ tunc potest sine vitio in-
gratitudinis.

12 ¶ Vtrũ aduocatus teneatur ad restitutionẽ si
p᷒ imprudentiã: aut negligentiã suã amisit cãs
clientulo. R. Mo. vt recitat spe. in ti. de aduo. q̃
tenet. l. idem iuris. ff. ad legem aqui. Et breuit
tenet sm eundẽ Mo. qualicunq; eius vitio per
datur. ar. l. si No iō ꝺ emptore. ff. de cuic. Sec᷒
si ex qualitate cause vel defectu probationũ: q̃
tunc vitium est materie nō artificis. ff. ad. l. a-
qui. l. si seruus seruũ. §. si calicem. De quanta ãt
vel quali negligentia vel imperitia teneat viꝺ
j. culpa. §. v. ꝛ. vi. Multo magis tenet si dolo
suo clientulus amisit cãm. ff. de iudi. l. si filius-
fami. l. di. sepe.

13 ¶ Vtrũ aduocatus scienter defendens cãm in-
iustam teneat ad restitutionẽ. R. q̃ vltra mo-
tale petrũ qꝺ cõmisit tenet sm Monal. ti. resti
tutio ad oꝺ qꝺ amisit ille ꝺ quẽ patrocinũ pre-
stabat siue ꝓ maliciam: siue ꝓ priuaciam vl fal
sitatem. ꝛ etiam clientulo: si cũ decepit dans ei
intelligere cũ hãc cãm iustam: qui aliter nō li
tigasset. ar. C. de admi. tu. l. nō est ignotũ. c

14 ¶ Quid si ignorabt iniustã causa᷒. R. q̃ si be
ignorantia ꝓuenit ex culpa sua: vt puta q̃ nō ẽ
peritus in iure: aut q̃ nō inquisiuit a clientulo
vt debuit debita merita cause. credo q̃ silr te-
neatur ad restitutionẽ: nō solũ illi ꝺ quẽ aduo-
cauit. verũ ēt clientulo suo si aliter nō litigasset
sm modũ culpe ꝛ regulas. de quibus. j. culpa.
§. v. Si No prefata ignorantia ꝓuenit ex qua-
litate negocij: vel falsa informatione: vel mala
clientuli excusat. Teneť tñ eã dimittere postq̃
cognoscit iniusticiã cause. l. rem nō nouã. §. pa
troni. C. de iudi. Et salariũ receptũ restituere te
netur sm Monal. c. aduocatus. Nō credo ne-
cessariũ qñ ex culpa sua ꝓuenit talis ignorãtia
als nō credo nisi de ꝓfito. Et sic t᷒ No. bis cõ
cordat Tho. 2a. 2e. q. lxxi.

¶ Vtrũ aduocatus possit petere salariũ. R. q̃ 15
cã nōdũ incepta pōt petere ꝓut vult: nisi in ca
su vbi alĩ bonus nō inueniret. ar. eo᷒ q̃ ne nō.
in. l. i. C. de epi. au. Causa No incepta vel finita
vel qñ alius bonus nō inueniret: nō pōt petere
nisi moderatũ attenta qualitate cause: laboris
ꝛ ꝓsuetudine regionis: ꝛ idonceitate aduocati.
vt colligit. iij. q. vij. §. arcentur. in ter. ꝛ in glo.
Aduerte hic q̃ aduocato ꝛ ꝓcuratori non licet
facere pactũ de quota litis: neq᷒ ctia᷒ de certa
quantitate vel re cũ hac conditione si vincat: q̃
est eadẽ rō: sicut ꝛ de ꝓmissione quote litis que
iō ꝓhibita est: ne per fas ꝛ nefas intẽdat ad vi
ctoriã cause: vt possit cõsequi ꝓmissũ: Sed qñ
simpliciter ꝓmittit aliquid certũ: siue quanti-
tas: siue res ꝓ mercede: siue vincat: sine perdat
Et ēt si vltra hoc ꝓmittit aliquid noie palma-
rij: qꝺ est modicũ quid: nō magnũ: sic valet pa-
ctum: q̃ cessat rō predicte ꝓhibitionis in isto
casu. Et sm hoc concorda doc. ꝛ glo. in. l. sũpt᷒
ff. de pac. ꝛ. l. i. in verbo ꝛ si noie palmarij. ff. de
va. ꝛ extra. co. ꝛ. l. si qui. C. de postu. ꝛ. l. item. C
de ꝓcu. ꝛ. l. salariũ. ff. man. qui multũ intricate
ꝛ varie loquunť. Item no. q̃ aduocatus ꝛ ꝓcu
rato᷒ nō pōt accipere salariũ qꝺ excedat centũ
aureos in vna cã. l. i. §. in bono᷒ arrjs. ff. de va. ꝛ
ex᷒. co. ꝛ in glo. dicte. l. salariũ. Item nō pñt ꝑ-
dicti aliquẽ ᵹ̃tum face᷒e: cã incepta ꝛ nondu᷒
finita cum clientulo. C. de postu. l. quisqs. ꝛ. iij.
q. vij. §. item si quis.

¶ Vtrũ salariatus de publico possit aliquid pe 16
tere ab aliquo particulariter. R. ꝑa. in. c. i. de
postu. sm Inn. q̃ nō ab aliquo litigãte: sic nec
pōt salariatus medicus ab aliquo cõstituto in
infirmitate: sed a nō litigantibus vel sanis lucꝛ
te recipiunt: q̃ salaria sũt ꝓstituta talibus solũ

ꝓ litigantibus ꝛ infirmis. probatur in. l. an-
tepe. C. de ꝓfe. ꝛ me. li. x.

17 ¶ Vtrũ possit quis aduocare ꝓ vtraq᷒ parte.
R. Spe. in ti. de aduo. q̃ sic. ar. xl v. di. disciplia
quasi in fi. ꝛ ibi gl. extra de postu. ꝓe. bone me-
morie. ci. i. quasi in ꝓin. Qꝺ verum credo in ca
su dubio: als nō. q̃ q̃ꝺiu eã est dubia pōt ad-
nocatus patrocinari sine petō sm Rodo.

18 ¶ Vtrũ aduocatus possit vti decepcõe ꝺ eu᷒ q
b᷒ iniustã cãm. Dic vt. j. Bellũ. §. xix.

Finitas quid sit: ꝛ quō im-
pediat matrimo-
nium. vide. j. Matrimoniũ. iij. Impe-
dimento. xv.

Gnati sunt qui ꝓ virilis seruus
ꝑsonas cognatione cõ-
iuncti sunt. Islam in agnatis cognati
intelligunť vt genus in specie. vnde fratres ex
eodẽ patre. Filius fratris: nepos: ꝛ hmõi agna
ti sunt. Ät q̃ ꝓ feminini seruus cognatione iun
gunť ñ agnati: s᷒ naturali rõne cognati sũt fiẽ
filij sororis vel amite. ff. de legi. tu. l. sunt aũt.

Lchimia vtrũ liceat. R. Dl
dra. in cõsilio suis
t᷒ q̃ sic. dũmõ nō faciãt ꝓ artẽ magicã
vel ꝓ aliã legibus odiosam. vr. dicit. l. vnica. C.
de thesau. q̃ tales metballarij sunt qui labore
ꝓprio ꝛ sibi ꝛ reipublice cõmoda cõparant. C.
de metha. l. i. Et iura ꝓpter publicã vtilitatem
que ex eo᷒ officio videtur resultare fauent eis
nam possunt inuito dño ingredi fundũ ad me-
tballũ inquirẽdũ. l. iij. ꝛ. l. quosdã. ꝛ ibi nō. C. ō
metha. qō als non licet. d. l. vnica. ꝛ. ff. de ac. re.
do. l. iij. Rō est. q̃ vt dr in libro de proprietate
rerum. in. c. de alchimia. oia metballa ꝓcedũt
ex eodẽ principio. s. ex sulphure ꝛ argento viuo
sed ex virtute elemento᷒ que hũt maiorẽ influ
entiam in vno loco: q̃ in alio. in vna mincra
fit stagnu᷒: in alia argentũ. Cum ergo ars mu
tetur naturam. ff. de adop. l. adoptio. nō igit est
petũ si ꝓ virtutẽ que est in elementis: aut ber
bis alchimiste de stagno volũt facere argentu᷒
q̃ cum sit ex eodem principio: ꝛ in habentibus
simbolũ facilior sit transitus. insti. qui. mo. to.
ob. §. i. Cum multe virtutes sint insite herbis ꝛ
lapidibus. xx vi. q. v. nec mirum circa medium.
Sed bis non obstantibus credo q̃ sit illicita
ex multis respectibus. tum primo: quia nullus
inuenitur qui habeat veram huiusmodi artem
t᷒ dicatur de multis: sed falsum ex experientia:
tum q̃ videmus q̃ cõmuniter ipsa᷒ facientes
multa consumunt: ꝛ a cõiter accidentibus est
standum. vnde de ꝺis dr illud ad Titũ. iij. ꝛ. d.
c. nec mirũ. Semp addiscẽtes ꝛ nunq᷒ ad veri
tatis sciam peruenientes. experientias multas
faciunt: ꝛ nunq᷒ ad perfectũ attingunt: ꝛps vi-
tamq᷒ consumunt: nec id qꝺ operantur habet
veritatẽ cũ auro: vel argento: sed solus apparẽ
tiã: ꝛ ideo simplr sunt condẽnandi alchimiste
Et hoc euidenter ꝓbatur: q̃ nemo in publico
eam vult facere vt apparcat q̃ male agunt: q̃
odiunt lucem. Et si aliq̃ aliquid veri faciant
aut fit cum dãno computatis expensis vel ex
aliqua deceptione imponendo aurum verum
vel aliqua diabolica fallacia que vt eos atten-
dere faciat huiusmodi facit eis verum aurum
ex appositione auri veri occulte aliquando.
Cum ergo sit tale exercitiũ contra vtilitatẽ pu
blicam vt p᷒ ex ꝓsumptiõe rerũ. ꝛ q̃ vt cõiter
faciunt ex his moneta falsa᷒. Ideo simpliciter
sunt condẽnandi eam facientes.

Lea vide. j. Ludus. §. iij. cum se-
quentibus.

Lienatio quid dr. R. q̃ ꝓ
prie ꝛ stricte ẽ ois
actus ꝓ quem transfertur dñium. Di-
cit ter. C. de fun. do. l. i. Et sm glo. in. c. nulli lice
ar. de re. ec. nō alie. ꝛ eam sequunť doc. ibidem
Largissime aũt alienatio dr datio in emphithe
osim: ꝛ locatio ad longum tps. vt volunt Ja. de
bellap. in aui. de non alie. §. q̃ No. Et quãdo so
la possessio in alium transfertur. vt nōt Inno.
de re. ec. non alie. c. episcopi. ꝛ Alb. i. in aui. hoc
ius porrectum. C. de sa. san. ec. Sed contra vi-
detur ter. in. d. c. nulli licet. vbi dicit. Alienatio-
nis autem verbum continet conditionem. s.
vendere sub conditione. Alij habent conductõ
nem ad longum tempus: donationem: vendi-
tionem: permutationem: ꝛ emphithcosim ac ꝑ-
petuum contractum. hec ter. sed verbum conti
net: denotat ꝓpriam naturam vocabuli. vt di
cit Bar. in. l. affinitates: als incipit. l. cui eo᷒
ff. de postu. §. Idem põponius. vbi dicit se dã-
nasse glo. in. l. gallus. §. instituens. ff. de li. ꝛ po.
Et sic consuluisse q̃ vbi statuto cauet q̃ tute-
la solum veniat matri ꝛ auie qō etiam ꝓprie
venit proauus. ꝛ nomine nurus venit pronu-
rus. ꝛ nomine filij venit nepos ꝛ pronepos: ni
si addatur aliquid quod faciat determinatio-
nem ad certam personã. ita limitat Bar. in. d.
§. instituens. ꝛ notat idem in. l. liberorum. ff. ō
verbo. signi. ꝑa. in. d. c. nulli licet. dicit q̃ in

Universidad de Deusto
Biblioteca

materia fauorabili ꝛ larga. vt in.d.c.nulli.ē verū. Sed in materia odiosa nō venit nisi qđ dixit Jctus p quē transferē dñium. ꝓpterea in rebus ecclesie alienandis accipiē alienatio. vt in d.c.nulli fm glo.ibidem.

1 ¶ Alienatio de fratre ad sororē nō est �journal.co.ti.allegat.C.de fideicōmiss.l. voluntas.

2 ¶ Que requirunt in alienatione rei ecclesiastice ſ. ꝓa.in.c.cū aplica.de his que fi.a ꝓla. q.v. ꝓrimo tractatus. s.an expediat: vel nō. Scōo ꝓsensus capituli. Tertio q; fiat ꝓ vtilitate ecclesie. Quarto auctoritas superioris. Quinto subscriptio. ꝛ hoc ponit in.c.tua de his que fi.a prela. ꝛ in.c.i.co.ti. ꝛ.c.nulli.de re.ec.nō alie.

¶ Vtrū subscriptio requirat necessario.ſ. pa. in.c.i.de his que fi.a prela.q; Jmo.dat vnā regulā q; nunq; requirat subscriptio nisi in casibus a iure expressis.rō q; regulariter in qualibz dispōe sufficit ꝓsensus:nec requirit scriptura. l.pactū.C. de pac. vide glo.in.c.i. de cen.li.vi. Et iō venditionē:permutationē:ꝛ donationē ꝓlatus facere nō pōt nisi de cōsensu capituli ꝛ subscriptione canonicoꝝ. Albri.in.d.aut. hoc ius.ꝛz q; subscriptio in alienatione rei ecclesiastice regulariter nō est necessaria:nisi in tribus casibus predictis.ſ.venditionc: permutatione ꝛ donatione.vt in.d.c.tua.ꝛ in casibus nō.per Archi.in.c.fine exceptione.xij.q.ij.

4 ¶ Que sunt cause legitime alienationis rerum ecclesiasticaꝝ.ſ. ꝓa.in.d.c.nulli liceat. q; sūt quattuor. ꝓrima necessitas si debita vigent:ꝛ ecclesia nō pōt satisfacere de fructibus. Scōa vtilitas.ſ.vt habeat rem meliorē.ꝛ ista ponunt in aut.hoc ius.C.de ſa.ſan.ec.ꝛ.r.q.ij.c.hoc ius Tertia pietas.xij.q.ij.aurū.ꝛ.c.sed cōꝝ. Quarta incōmoditas. vt q; res est magis damnosa q̄ꝫ vtilis ecclesie.vt in.c.terrulas.xij.q.ij. ꝛ ibi plene.in glo.

5 ¶ Vtrū ois alienatio rei ecclesiastice sit ꝓhibita sine prefata solēnitate vel aliqua de prefatis causis.ſ.fm doc.in.d.c.nulli liceat q; non.sed imobiliū. Et nota imobiliū rerum cōprehendūtur ea que seruando seruari possunt.facit.l. tutores.la.ij C.de admi.tu.ꝛ.c.tua.de his que fi.a ꝓla. Sed Albri.in.d.aut. ħ ius ꝛz q; mobilia q̄ et seruari pñt alienari pñt sine predicta solēnitate.vt ones ꝛc.nisi sint ad diuinū cultū deputate: q; tunc seruabitur aut. preterea.C. de ſa.ſan.cc.ſ.vt nō vendant nisi ꝓ necessitate ꝛ vtilitate.ꝛ placet.

6 ¶ Vtrū pecunia sit de his que seruando seruari pñt.ſ. ꝓa.in.d.c.nulli liceat.q; nō.q; retenta nihil operat.l.xxxviij.di. eijciens. ꝛ nō. in.l. cū plures.in fi.ff.de admi.tu. vbi tutor dz pecuniā pupilli ponere in emptione predioꝝ. Sō verum credo nisi in duobus casibus. ꝓmus qñ pecunia ecclesie esset deputata ad emenda bona imobilia.q; tunc iudicat bonū imobile: nec posset mutari.ter.est singularis.ꝛ ibi Bal. ꝛ Lud.de ro.in.l.iij.§. quid ergo.ff. de ꝛ.iudi. tu.ꝛ vti.actione. Et ꝓ hoc tenuit Albri.q.xxiiij in fa pte statutoꝝ.q; qñ statuto cauetur q; mulier lucret dimidiā partem bonoꝝ imobilium mariti decedentis sine liberis q; lucrabit partem pecunie deputate ad bona imobilia emenda:q; illa pecunia iudicabit vt imobilis. Sed Bal.est ꝛrius in.l.cetera.§.fi.ff. de le.i. ꝛ allegat mirabilē ter.in.l.cū in fundo.§. si fundus. ff.de iure do. Et istud credo verum quo ad dictum statutū:q; iura adducta per Albri.ff. de herc.insti.l.cr.facto.§.ceterum.la.ij.loquuntur in actu fauorabili vltime volūtati. Silr ꝛ clene romani.de elec. Et cū prefatus statutū sitl; cōem dispositionem iuris: ergo illa iura ad hoc nō debent allegari. Silr.l.ꝛ si non sunt.ff. de au.ꝛ ar.lc.§.quid ergo.ponit casum vbi argentum ceptum fabricari habetur ꝓ facto:ꝛ ñ ꝓ infecto fauore vltime volūtatis. Scōus casus est qñ pecunia esset in magna quantitate. facit.c.lz hely.de simo. vbi accusat prelatus q; male expendit nō modicā pecuniam. ergo nō pōt ea vti sicut fructibus. Secus si esset modica quantitas. Et sic limito dictum ꝓa. ꝛ ita intelligas in.d.c.nulli.

7 ¶ Quid est illud qō seruando seruari pōt.ſ. ꝛ Ang.in.§.q; parū.in aut.de nup.q; dī oē illud qō non corrumpit triennio.ꝛ est glo.singularis in.l.vnica.C.si aduer.vlu. Hoc limito qñ tale qō seruat pōt ꝓducere fructū sic seruatū:als si ar.l.i.§.fuit quesitū.ff.ad treb. Et ita intellige glo.in.d.§.fuit quesitū.ꝛ facit ter.in.l.aristo.ſ. fi.cum.l.ſc.ff.de iur.deli. Et sic que vsu cōsūmunt non sunt de illis que seruando seruari possunt. Fallit in pecunia. vt dictum est. q; est casus spālis.

8 ¶ Vtrū iura actiones ꝛ noia debitoꝝ censeant mobilia vel imobilia.ſ. ꝓa.in.d.c.nulli.q; nō ꝓprie:q; mobile ꝛ imobile claudit aliquo termino.vt.l.mouentiū.ff.de ver.si. Et iō cū sint quid incorporale sūt in tertia specie.vt ꝓz in.l. a diuo pio.§.in ordinatōne.ff.de re iudi. Ideo consuluit Oldra.q; si princeps relinquit bona mobilia distribuenda nō veniūt pene nōdū acte. Vnū tñ notabis q; si qs volēs cōprehēdere totū ꝑimoniū suū facit solū mētiōz de mobilib9 ꝛ imobilib9:tūc iura:actiones:ꝛ noia debitoꝝ sūt imobilia:si adherēt imobilibus. si ño adherēt mobilib9 sūt mobilia. Et idē de ānuis reddit9. Et sic limita cle.criui.§.ānui reddit9 de ver.sig.facit glo.in.c.i.de re.ec.nō alie.li.vi. Alienari tñ nō pñt sine debita solēnitate ꝛ cā: q; seruādo fuari pñt.q̄ꝫ ño.vt nōt Albri. in.d.aut.ħ ius ꝓsuluerit posse alienari:qō possꝫ teneri post factū:vel ēt ante ex magna cā.

9 ¶ Vtrū mobilia ꝓciosa eccl'ie cēseant imobilia ſ.q; sic.vt colligit ex.l.ler q̄ tutores.C.de admi. tu.ꝛ ex gl.in.c.eps q mācipiū.xij.q.ij.sil iunctis Idē ꝓa.in.d.c.tua.de his q̄ fi.a prela.

10 ¶ Vtrū ꝓfata forma regrat in oi alienatiōe rerū imobiliū ecclesiarū.ſ. ꝓau.vt refert Bc.i c.i.de re.ec.nō alie.li.vi.q̄ſi in fi.q; tractat9 non requirit nisi in ecclesijs cathedralib9:nō in ecclesijs inferioꝝib9:sed sufficit ꝓsensus superioris Sed ego credo verū dictū ꝓau.qñ eccl'e inferiores nō bñt capitulū:als nō.ar.cle.i.de re.ec. nō alie. Causa aūt legitima.ſ. vt necessitas vel vtilitas ſp requirit.vt in.d.cle.i. Et. Et lz nō dicat nisi de necessitate vl vtilitate.ēt pōt fieri ꝓ pietate. Nō q; vbicūq; statutū vel ꝓstitutio loquit in materia iuris:ꝛ aliquos casus excipit:ñ ꝓ ħ firmat regulā in nō enumeratis ꝛ ius cōe antiquū:quin imo in casibus nō exceptis supplet a iure cōi.facit.c.ad audientiā cū ibi nōtis de cl'.nō resi.facit gl.ꝛ Bar.in.l.serui.ff.de vsu ca. vbi notabl'r volūt q; si vnū ius ponit regulā ꝛ excipit aliquos casus cū dictione taratiua:q; nihilominus excipiunt alij casus qui reperiunt a iure excepti in alia pte iur'.facit.c.qñ frequēter iuncta glo.i.rūso. vt li.nō cōte.facit gl. in.l. i.C.de condi.inde.q̄ videt velle q; excepto vno casu a regula vident excipi oēs siles. Satis est enī vnū positū exēpli grā.ar.l.nō pñt.ff.de legi. c.translato de ꝓstitu. Et qō dī q; exceptio firmat i nō exceptis, vt in.c.dñis.xxxij.q.vij.ꝛ i.c. qñ.de con.lepro.vbi dicit dñs. Nō licet dimittere vroꝛ excepta cā fornicatiōis:dz itelligi q; firmat regulā in casib9 nō silib9.ꝛ nō specifice exceptis.facit.l.i.ff.qō vi aut clam.c.cū dilecta: de ꝓfir.vti. Distingue tñ q; si casus ꝓsiles non excipiunt specifice alibi.tūc in materia fauorabili extendit ꝛ pia ꝑ idēptitatē rōnis. vt sentit glo.in.l.illud.C.de ſa.ſan.ec. Secus in materia restringibili. vt notat in.l.i.C. de patribus.qui fi.di. vide qđ notat in.c.inter alia.de ĩmu.ec. ꝛ d.c.cū dilecta.ꝛ d.c.qñ. Sō nō.q; facit ad mlta

¶ Quid si eps nō bz capl'm:q; eccl'ia non ē de- ii
destructa ꝓpter guerras ꝛ hmōi.ſ. ꝓa.in.c.i de his q̄ fi.a ꝓla.dñt doc.q; loco canonicoꝝ.ad nocet aliquos clericos honestos.ar.lr v.di.si forte ꝛ.l. vbi absunt.ff.de tu.ꝛ cu.dan. bonus ter. r vij.q.iiij.nullus res. Et hoc est vtile seruare ēt in alienatione eccl'ie inferioris.

¶ Vtꝝ necessitate occurrente q̄ nō patt vt habeat recursus ad superiorē:licite possit fieri alienatio sine eiusdem superioris licentia. vide.ĵ. Juramentū.iiij.§.i. ii

¶ Quis dicat supior:vt ꝓ licentia ad ipſū recurrat in cā alienationis rei ecclesiastice.ſ.q; in nō exemptis est eps ꝓprius. Jn exemptis ē ꝓlatus ipsoꝝ sub quib9 sūt. vt abbates in eccl'ijs sibi subiectis,ꝛ ministri minoꝝ q̄ ad monasteria sctē Clare.ꝛ ꝓuinciales ꝓdicatoꝝ q̄ ad sua monasteria. Jta elicit ex nō.i.d.c.cle.i.ꝛ ꝓ Lar. in.c.statuimus.de transac. i3

¶ Vtrū,recipiens rē eccl'ie sine obseruatione solēnitatis teneatur eā restituere.ſ. q; sic.fm Mdo.ti.de alie.ēt cū fructibus:nec pōt repetere precū ab eccl'ia.xij.q.ij.nō liceat.r.q.ij. hoc ius in,aut.de nō alie.§.i. Limita hoc verū q; nō repetit preciū ab eccl'ia nisi ꝓ rē sū fuisset in vtilitatē eccl'esie.ar.c.i.de deposito. Do.ꝛ aliā limitationē fm.d.Anto.q; qñ cā legitima fuit alienationis:lz nō sit seruata forma nō tenet in cōscia.q; solēnitates adinuente fūt ad euitandū decepti̇ōes. Et iō qñ deceptio nō subest: ꝛ fuit cā legitima alienandi:nō tenet restituere in cōscia.qō bñ nō.recitat ꝓa.in.c.q; plerique.de immu.cc.ꝛ est equissimū. i4

¶ Vtrū ꝓlatus eccl'ie possit renūciare exceptioni cōpetenti eccl'ie:aut transigere euidentis in damnū eccl'ie.ſ. ꝓa.in.c.i.de depo. q; nō. fm Jnno.ibidē nisi ex spāli ꝓcessione pape.facit.l. ꝓcses.C. de transac.ꝛ.l.ꝛ iuris ciuilis regulas ff.de pac. Ex quo infert q; nō pōt cedere lti ꝛ cause aut transigere:nisi fit cā cuidēs ꝛ debita solēnitas si actio sit ad rē imobilē iurta nō.in c.nulli liceat.de re.ec.nō alie. Si ño sit ad rem mobilē:sic pōt vt nōt glo.in.d.aut.hoc ius. Et hoc est verius p.l.cū bi.§.fi cū lis.ff.de transa. ꝛ.l.nō solū.C.de pe.mi. q̄ꝫ aliqui tenēāt indistincte. q; transigere pōt. vt nōt Albri.in.d. aut.hoc ius. i5

¶ Vtrū prelatus solus possit repudiare legatū sine solēnitate prefata.ſ. vt colligo ex ꝓsilio.ri. i6

Universidad de Deusto
Biblioteca

Jbau. de castro. q nō: sed donatiōne fic. t dicit probari t bene et l. magis puto. §. fundū. ff. de re. cor quc sub tu. Nō diuersitatis est q in donatione nō acquiritur donatario nisi volenti t nō ignoranti. sed in legato sufficit factū testōris solius: acquirit eni ignoranti ꝯ reuocabilit l. cū pater. §. furdo. ff. de le. ij. t. d. §. fundū. ergo legatū est quesitū ipo facto. Et sic intellige nō. p doc. in. c. vt sup. de re. cc. nō alic. t in. c. tua. de bis que fi. a prela. Et mihi placet: q̄uis Fede. consi. ir. consulucrit q et legatū pōt repudiare Et cū Fe. est Jnno. in. c. ij. de do. Bar. in. l. iube mus nullū. C. de sa. san. cc. vbi bñ distinguit. t Jbā. in. c. de dolo t cōtu. vbi late ponit: sed eos nō sequor: nisi q̄ nō legat esset de bis que alienari sine solēnitate pñt ante factū: sed post factū sic si cā legitima subesset. Et idem dic in q̄cūq; phibito alienari sine aliqua solēnitate vl consensu alterius.

17 ¶ Utrū Jconomus eccle cui cōmissa est in aliquo casu alienatio possit illā facere pla guincis suis. R. Jba. in. c. vt sup. de re. ec. nō alic. legiste tenēt p autēticā quibuscūq; modis. C. ō sa. sā. ec. positam. r. q. ij. q non: nec alius administrator cuiuscūq; ꝺditionis sit. Sed Jba. dicit non esse verū in prelato: sed bñ in Jconomo t alijs. Ego tū credo q in pscia si er cā legitima facit excusē. t valeat talis alienatio. ar. c. i. de coha. cle. t mu. in ter. t in glo.

18 ¶ Quid dr ꝓpetuū. R. glo. r. q. ij. hoc ius. Jdē primo qō durat vsq; ad. xxx. ānos. insti. de ppe. t temp. ac. Scōo q durat q̄diu viuit cui ꝓcedit ff. p socio. l. i. t. c. pcarie. r. q. ij. Tertio qō durat q̄diu pensio soluat. insti. de loca. §. adeo. Quarto q durat vsq; ad tertiā generatiōz. vt i aut. de ñ alie. §. emphiteosim. Et sic ois talis ꝺct phibēt sine solēnitate t causis ō qb. s. dcm ē.

19 ¶ Utrū terre inculte date ad culturā cū pmissione dandi eas in emphiteosim possint dari p culturā ipsaꝝ. R. Jba. i. c. ad aures de re. ec. nō alic. q sic. ertirpantibus siue eoꝝ heredib alijs ñ: nisi seruata debita solēnitate. q nō sūt amplius terre silnestres.

20 ¶ Utrū sede vacante possint alienari bona ecclesie. R. Jba. in. c. i. ne se. ua. q aut sunt bona q seruando seruari nō pñt: tūc in ecclia cpali ico nomus sine capitulū sine alia lnia poterit. Sic dicim i tutoꝛe. l. ler q̄ tutores. C. ō admi. tu. t. l. tutoꝛ q reptoriū. ff. eo. Si Ro bona seruari pñt tūc in eccla cpali si potcrūt alienari sine lnia pape solū. ar. d. c. i. t in. c. i. ō re. cc. nō alic. li. vi. In ecclia Ro inferioꝛi: tūc si magna vrget necessitas: t ecclia diu est vacatura: nec pot cōmode expectari creatio prelati. tūc in istis duobus casib dicit Jnn. q dabit curatoꝛ bonis: t pillā fiet alienatio: nec prius poterit fieri. et p archiepm antecq̄ sit datus administratoꝛ eccle vacā ti. vt in. d. c. i. li. vi. facit. l. ij. ff. de cu. bo. dan. t qō nō. in cle. ij. de re. cc. nō alie. t cōcoꝛ. An. t Jnu. Sil r nō valet alienatio facta a scismaticis vel intrusis. de scis. c. i. rij. q. ij. alienatōes. Et tenet q cā recipit restituere nō solū rē: sed et fructꝰ perceptos: t q pcipt potuerūt a iusto possessore. c. grauis. de resti. spo. Et est excōicatus q innitit talib alienatōib. vt. j. Excōicatio. vij. casu. ir.

¶ Utrū plat hūs bona distincta a bonis capli possit illa pcedē alicui ad vitā ipsi plati sine capituli ꝑsensu t alia solēnitate. R. Jba. in. c. ꝓtinebat. de his q fi. a pla. q. Fe. cōsi. li. tenet q sic. Vide doc. in. c. veniens. de trās. ac. t marie cā pietatis. p ter. iuncta glo. r. vi. q. i. possessiones. vide Archi. in. c. i. de re. cc. nō alie. li. vi.

¶ Utrū in alienatiōe rei minoris regrat aliq̄ solēnitas. R. Jnno. in. c. i. de re. cc. nō alic. li. vi. q sic. s. causc cognitio t decretū t cā legitia. C. de p. mi. l. minoꝛ. t. l. si minores. t. ff. de re. coꝛ q sūt sub tu. l. magl puto. §. nō passim. t. §. si es Et ꝟ vcꝛ et in mobilib ꝓciosis sm eūdē ibidē alis ꝟ ꝺ possidēte rei vendicatōz. ꝺ tutoꝛē aut curatoꝛē psonalē actionē tutele: vel negocioꝝ gestoꝝ. d. §. si es. t. §. sc. C. ō p. mi. l. t si pces. Et dicit ibidē Jnno. q decretū ē snia: t nō imponit sine cause cognitiōe. t ió i scriptis est dādū C. de sen. ex. pi. re. l. ij. t. ff. de re. coꝛ q sūt sub tu. l. i. t. d. §. si es. t. d. l. minoꝛ. Sepe tā in iure decretū vocat auctas. l. i. C. ō mi. t. l. i. C. q̄ decre. opus nō est.

¶ De alienatione possessionis date sub ꝓditōe ne alienet. vide. j. Donatio. R. xlvij.

¶ Utrū valcat alienatio facta p eū q cōmisit capitale crimē: et ad piā cāz. R. Jnn. in. c. q pp de elec. q alienario tz: dūmō fiat añ sniam. l. pō ctū. ff. de dona. t. l. si qs post hac. C. de bo. dā. q̄ pcipit q bona illi q capitale cōmisit crimen publicent: intelligenda ē post sniam inuēta: vl ex suspitiōe pene aliēata. vt. ff. de dona. cā. mor. l. si aligs. Fallit i crie lese maiestat. vt in gl. d. l. post ctū. filr t hereſis. vt in. c. cū sm. ō hereti. li. vi. q: sūt i cōmissū a die cōmissi cris. vide. j. heretic. Jdē dic in quocūq; crie p q̄ ipo facto bona ipsū ppetrantis essent ꝓfiscata.

¶ Utrū alienatio in fraudē creditoꝝ vel pro nomum valeat. R. Jnno. vbi. §. q non. q venit reuocāda. vt. ff. de bis que i fra. cre. p totū: imo plus q̄uis non fit facta in fraudem: si tamen fraus est in ipso facto reuocatur. l. omnes. §. lutius. ff. eo. ti.

26 ¶ Utrum alienatio rei litigiose valeat. vide. j. Cessio. in prin.

27 ¶ Utrū alienatio fundi dotalis: vel rerum donatarum ꝓpter nuptias valeat. vide. j. Dos §. xi. t. xij.

28 ¶ Qui ꝓhibeantur alienare. vide. j. donatio. § iiij. cum se.

29 ¶ De alienatione bonoꝝ mobiliū q̄ seruando seruari nō pñt fa. ta p ecclīasticas psonas. vide j. Clericus. xiij. p totū.

Limenta

Alimentoꝝ appellatione vestimēta t calciamēta intelliguñt in legatis. vt. ff de ali. t ci. le. l. legatis. Jdē dico si legatus est victus. vt. ff. de verbo. sig. l. verbo victus. Secꝰ si cibaria sunt relicta. vt. ff. de ali. t ci. le. l. aūpe. Item nomine alimentoꝝ venīunt medicine sm Dy. Ang. t Jmo. in. l. si cū dotem. §. si maritus. ff. so. ma. per. l. verbo victus cum sc. vbi est casus. ff. de verbo. signi. t ꝓbatur in. l. legatus. ff. de ali. t ci. le. t Bal. in. l. in rebus. ff. cōmo. q̄uis dixerit contrariū in. d. §. si maritus per copulaz que ponitur inter diuersa. vt nōt. glo. in rubrica. ff. de in. t fac. igno. Hoc non est verus q: ibi ponitur inter genus. t speciem: vt in ſti notat. glo. in. l. i. C. de ser. t aqua. sed appellatōe cibariorum non veniunt medicine sm Ang. in d. §. si maritus. Similter nōe alimonie veniunt necessaria vite sm Jba. in. c. cum sm. de ꝓben. t patet ex. c. non liceat. de ꝓben. in fi. lre E: nomen vite necessaria, importat: vestes: cibos: medicinas: t hmōi. sicut dicimus de alimētis legatis in. d. l. legatis. t ibi tenet Bar. q ille cui debent alimenta debet hre expensas ꝓ studio necessario: sine quo viuere nō posset sm cō decentiā psone: puta grāmaticā t hmōi. Secꝰ de expensis in studijs in quibus dr militare: si ne quibus bene potest viuere honeste sm condecētiā sue persone. Jdem notatur in. l. de bonis. §. non solum. ff. de cur. cdic.

1 ¶ Quis tenetur ad alimenta prestanda. R. sm Aco. in summa. C. de alen. libe. t Modal. in ti. Alimenta. q primo parentes liberos: t liberi parentes alere tenētur. t omnia onera inuicem sufferre. vt patet. C. eo. per totum: non tamen de ere alieno. vt. ff. eo. titu. l. si quis. §. parens. Nota tamen q nomine patris hic veniunt ascendentes ex linea paterna. t matris nomine ex linea materna. Est tamen differentia. quia mater non tenetur: nisi pater vel ascendentes ex eius linea defecerint' vel sint egentes. vt. l. si quis. §. vtrum. t. l. non quemadmodum. ff. eo. titu. Fallit hoc etiam quando filij possunt sibi sufficere in alimentis: vel ex bonis suis: vel ex artificio. Limita sm Bar. nisi sit nobilis cui non deceat talem artem exercere. Et idem puto in liberis circa parentes suos. ff. co. l. si quis §. sed si filius. Nec distinguo an sit emancipatus: vel ne an sit legitimus vel nc: quia de iure canonico tam pater q̄ mater tenetur alere spurios. vt notat Jnnocen. in. c. i. de regula. t Jdanoꝛ. in. c. cum haberet. de eo qui. du. quaz po. per adul. Fallit etiam vt infra Filius. §. xxi. Secundo vir vroꝛem t vroꝛ virum: si vir fit inops t vroꝛ locupler. C. vnde vir t vroꝛ. aut preterea. ff. solu. ma. l. si cum dotem. ff. ad silleia. l. i. ff. de in. do. l. mutus. Et hoc verum nisi vir vel vroꝛ esset in culpa quo minus exhiberet debita obsequia alteri. ar. l. iulian. §. offerri. ff. de ac. empt. cum similibus. Tertio frater fratrem si egeat sm glo. in. l. parentum. C. de alen. libe. t. d. l. si quis a liberis. Et eam approbat Sali. in. d. l. parentum: dicens esse rationabile. quia si tenetur alere fratrem naturalem tñ. vt in auten. licet. C. de natura. libe. multo magis naturalem t legitimum. ar. ff. de admini. tu. l. tutoꝛ sm dignitatē. §. in soluendis. Quarto seruus a domino. ff. de admini. tu. l. cum plures. §. pe. Alioquin fiet quod est in. l. ij. ff. de bis qui sunt sui vel ali. iu. t in. l. vnica. §. sed scim. C. de lati. li. to. Quinto socer nurum suam. d. l. si quis. Sexto tutoꝛ matrem pupilli t sororem si egent. d. §. in soluendis. Et nota q alimenta debent prestari sm consuetudinem regionis arbitrio boni viri t sm facultatem debentis t dignitatem legatarij: sm Bar. in tractatu de duobus fratribus. facit. l. alimenta. ff. de ali. t ci. le. t. l. cum hi. §. in ꝑsona. ff. de transac.

Ytare

Duplex est. aliud stabile: quod quidem in ecclesia consecrata non potest construi: nisi q̄ episcopus ꝓprius consecrauerit: vel cōsecrari permisit. s. ab alio episcopo. lxviij. di. c. q̄uis t de con. di. i. c. nullus. el. ij. Aliud autem dicit viaticum. s. in via portandum vel portabile fz Jo. an. in. c. q̄n. de priuile. li. vi. Et nota q istud altare portatile: aliq̄n fit ex tabula t lapide: ita

q lapis est sigillū: t sepulchrū est ibi ligno. Aliq̄ Xo fit ex lapide solū. Ita q in ipso lapide ē sepulchrū. Aliq̄ cū ligno t lapide. Ita tā q in lapide est sepulchrū t sigillū: t ponit lignū pro augenda eius latitudine. Aliq̄ fit in lapide solo sine sepulchro t reliquijs. Et istis.iiij. mōis solūmō pōt fieri. Et dz cē latū q sup eo possit stare hostia t calix. ar.c. cōcedimus. de pse. di. i.

i ¶ Utrū debeat esse psecratū ab epo tā stabile q̄z viaticū. R. q sic. d.c. nullos. t. d.c. pcedimus. t.c. qō in dubijs. de pse. cc. vel al.

2 ¶ Quō erecrat altare. R. fm Ida. in. c. pposui sti. de pse. cc. vel al. q duob⁹ modis. Primo q̄n mensa altaris ē mota. i. q̄n tabula supior de loco cui compaginat ā mouetur fm Inn. i rubri ca p dicti ti. t Io. in in. c. i. co. ti. Et hoc verum in altari stabili. t lz in ipsa mēsa sit foramē cōsecratiōis: tū si remoueat mēsa a structura erecrat altare. q: psecratio intelligit principaliter iunctiōe lapidis supioris t structure inferioris. Secs si totū transferet cū sibi coherentib⁹ Secus in portabili. q: si erecrat nisi ā moueat illud paruū sigillū ptinēs psecrationē: q̄n factū est ita q in lapide fit sepulchrū. Sed q̄n lapis ē p sigillo in ligno: tūc fm Io. an. i. c. ligneis. co. ti. ā moto lapide a ligno est erecratū. Q̄n Xo ē factū terio mō. tunc si lapis ā moueat a ligno. Abbas t Io. an. in. d. c. ligneis tenēt q no crecrat: q: psecratio est in ipso lapide. Ida. ibidez dubitat: q: cū recipiat formā ab ipso ligno t lapide. puta q: lapis est ita paru⁹ q no sufficit ad formā altaris viatici: sublato ligno est vex dicere q altare patit enormē lesionem. Tu dicas vex esse q̄n lapis est ita paru⁹ q no pōt ptinē calicē cū hostia co mō q̄ dz sup ipsū poni ad celebrandū alias vera est opi. Abbatis t Io. an. Secō mō erecrat q̄n enormit est fractū. d. c. ligneis. t ibi dicit Ida. q vbicūq ptingat enormis fractura i altari erecrat: q: videt pdere formā. Secus si fractura. nō sit enormis. Isto solū mō erecrat altare portatile. quarto mō dcm t nō alijs⁹ modis. Et nō cūdē Ida. t glo. in. d. c. i. q enormiter frangit t erecrat alare stabile si aliqs de lapidib⁹ tangentib⁹ ipsā psecratōz vel sigillū ē amotus. Et nō. q q̄n fit cōsecratio altaris sit vnū foramē paruū in mēsa lapidea altaris: vel añ altare. vel in latere dextro. t post psecratōez claudit lapide paruo. t dr ille lapis sigillū q: denotat illud psecratū: t ibi ponunt reliquie t nomē epi psecrantis t sancti ad cuis honorē psecrat.

¶ An ār possit poni corpus rpi psecratū p reliquia. Inno. cū filio assistētiū rndit q: nō. Ferē q leo papa dedit ptē corpal'. t corpi rpi i psecratōe cuiusdā eccl'ie. hec Ida. in. d. c. pposuisti. Tenet Astē. li. vi. ti. xxxix. q altar portatile pōt psecrari sine reliquijs all'. c. pcedim⁹. de pse. di. i. Et iura que videnf ibi dicit q loquunt in altari stabili. Et q nō sint necessarie facit rubrica i missalib⁹ antiqs: q̄ dicit q reliquie ñ fuerit omittat illa ptitula illi⁹ oronis q dr post psessionē. s. Oram⁹ te dne p merita sctōz tuoz q̄z reliquie hic sunt zc. 3

¶ Utrū erecrata eccl'a erecret altare. R. Ida. i d. c. pposuisti q nō. q: eccl'a pōt destrui absq̄ B q destruat altare. Sec⁹ si polluat. q: tunc ēt polluit altare. t indiget reconciliatiōe. B itellige de stabili altari: nō de viatico: seu portatili. 4

¶ Utrū plura altaria possint eodē die in eadē eccl'ia psecrari. R. q sic. hē t plures epi eodē die psecrari. c. cū sis. de pse. cc. vel al. 5

¶ Utrū altare i eccl'ia psecta possit dirui sine licētia epi. vr q nō. ar. c. placuit. de pse. di. i. Secus i ñ psecrata. ar. a Orio fz gl. i. c. q̄suis palle. Idē dic de erectione qō t de dirutione. 6

¶ Utrū sacerdos possit psecrare altare. R. q si xxvi. q. vi. ministrare. 7

¶ Utrū in altari in quo epus celebrauit possit psbr eodē die celebrare. R. q nō. ō pse. di i. c. fi. nisi de licētia epi: aut necessitate cū epus nō pōt pficere. vij. q. i. mbil. hec glo. in. d. c. fi. 8

Iternatiua penalis. fm Bar. i. l quicūq. C. de ser. fu. si verba dirigunt indici tūc optio ē iudicis: puta cui dicit puniat vel ādēnet. Si Xo dirigunt reo: puta soluat mille vel exhibeat medietatē t hmōi. tūc optio dat reo. Si Xo verba ñ dirigunt nec iudici nec reo puta dicit statutū sit pena pedis t hmōi. tunc in penis corpalib⁹ electio ē iudicis. l. i. §. expila tores. ff. de effrac. In pecūiarijs Xo erit rei. ar. l. plerūq. ff. de iu. do. Et silis distinctio erit in legatis p Dy. de re. iu. li. vi. t doc. i. l. lutio. ff. de le. ij. Si Xo legatū simplr fit alternative ñ magis referēdo verba ab heredē q̄z ad legatariū tūc electio est legatarij: vt puta lego titio fundū vel vsufructū vendicabit titius qō voluerit. vt in. d. l. lutio.

¶ Utrū q̄n gs tenef ad alterū duoz sub alternatiōe possit dare qōcūq voluerit. R. gl. i. c. ini ceteras. de reseri. q: sic. insti. de herc. insti. §. pe. C. de pdi. idebi. l. pe. t. d. l. plerūq. ff. de. le. ij. L fi

ita. ex. de pbē. referēte. Ō insti. ō le. §. si generalr. Solvit gl. pdicta vera p ma iura: nisi cligēs fuerit in mora. ff. de op. le. l. mācipio. ff. de le. l. sta tulibez. §. i. ff. de solu. l. stichū. i. R. ff. de pe. hr. l. atē. §. idē recte ait. Vñ talis si loco t tpe debito offerat altez cui tenebaf t noluit recipe liberaf debitor. Vñ si piret vl alio mō alienaret ñ pp B teneref ad altez ex q̄ fo⁹ creditor ē i culpa p iura p mo all'ata. Sz si null⁹ fit i culpa: debēs duo alternative: puta stichū aut pāphilū. si pijt piculū p mi ad vēditorē piculū scōi ad ēptorez l. datio. §. si emptor.

Wbitio fm Alex. sa fe. tracta tu de auaritia. q. vij. ē appetit⁹ potētie. Potētia āt pōt appeti put p illā acgrit honorificētia. t sic reducit ad suphiā. vel put est apparēs sufficientia vel abūdātia: t sic reducit ad pcupiscētiā oculoz vñ Aug. p mo pfe. Auaritia possidē vult mlta t tu dne possides oia. Potētia Xo dr i possessiōe oiz. Vñ. gl. sr illud. Cognoui q̄n dns me⁹ es q̄n bonoz meoz nō eges ait. Quātūlibet auar⁹ sis sufficit tibi de⁹. t eni auaritia terrā q̄rit possidē torā. adde celū. adde qō pl⁹ ē q fecit celū. Et iō Aug. i. li. de vera religiōe. Ambitio seculi supbos facit: pcupiscētia curiosos. Et i li. pfe. Jussisti vt ptinea a pcupiscētia carnis: cōcupiscētia oculoz: t ambitiōe seculi.

i ¶ Utrū ambitio sit petñ mortale. R. q nō: sed p mo rōne finis. t ē tūc q̄n i tali appetitu cōstituit finē. s. q: parat⁹ cēt qōcūq mortale cōmittē p psequēdo potētiā vel honorificētiam vel scdo rōe rei q̄ appetit. vt puta q: appetuit vel plura bñficia eccl'iastica. ar. c. q: in tā tū. de pbē. nisi i casu licito. de q̄ dic vt. j. Cleric⁹. iij. §. ij. vel aliq̄ bñficiū vel offiū seculare vl eccl'iasticū sciens se indignū rōne cris vl ignorantie t hmōi. q: tūc ē mortale. Nō q: vult qō lex. phibet. Silr dico cū appetit bñficiū aut dignitatē q̄ dz curā aiaz p̄ncipal'r pp honorē vr mortale rōne pdicta. facit i ar. c. star unim⁹. lxi. di. t. c. licet vij. q. i. t optic. c. minamur. lxi. di. Et hoc intelligo si sit deliberatio volūtatis: al's veniale pcatū cōiter est.

Wor sui est q̄n gs nimis diligit scipsū: querēdo delectatōnes corpis nimis t getē carnis. t pcedit ex luxuria q̄ ē petñ mortale solū si pp eū nō implet pcepta vel facit ō. Alr cōiter ē veniale q tū amor sui est ille q aliq̄ ducit vsq̄z ad ptē ptū dei. vt dicit Aug. Et ab isto pcedit prudētia carnis. de qua. j. Prudentia.

Wicitia vide. j. Diligere. p totū. t. j. Placere.

Wor seculi est fulia luxurie. de q̄ vide. j. Diligere. §. iiij.

Ngaria est opus psonale t mun⁹ nō mere psonale. Dunus āt mere psonale dr q̄ pōt labore corpali expleri sine detrimēto rez. vt i. l. munerū. la. ij. ff. de mu. t ho. pangaria Xo i q̄bscūq̄ psistit. vt vult glo. in. l. neminē. C. de sa. san. ec. Et bñ. q: dictio p auget. vt. l. vbana. §. pnocrare. ff. ō X. si. t nō. i. c. si pstiterit. de ac. Et sic est munus mixtū: sic angaria mere psonale ē.

Ppellatio est a minore ad maiorē iudicez ptocatio fm canones. ij. q. vi. ois oppsus. t. c. sc. t. c. placuit.

¶ Vñ ē appellādū. R. q. j. r. dies a die late sñie vt. C. de ap. aut. hodie Xo. Fallit in abñte ex p babili: vl notoria cā. q: talis. j. r. dies a tpe q̄ scit sniam latā pōt appellare. vt. C. quō t q̄n iuder. l. ab eo. ff. q̄n ap. fit. l. j. §. fi. Et hoc verū nisi sit ptumax vere i ñ cōparēdo: vel veniēdo ad iudiciū: q: tūc nō audit nisi veniat iudice sedēte adhuc p tribunali. l. diuus. ff. de in integ. re. scus si fuisset ptumax in restituendo. q: pōt appellare. l. creditor. ff. de ap. i

¶ Utrū appellatio interposita post ercōem: vl inhibitū: vel suspēsionē ab offō: vel ab ingressu eccl'ie tollat ipsaz censurarū effectū. R. q: non ter. est in. c. is cui. de sen. ex. li. vi. Et B verū q̄n tales censure absolute sūt inflicte. Nō q: secuz trahūt executionē. c. pastoralis. de ap. Sec⁹ eēt si sub pditiōe forēt posite: vt puta si nō solueris hic ad mēsē ercōico te vl suspēdo: vl si nō feceris h: vel illud: q: tūc si añ pditiōis cuentū appellauerit legitime: bñ suspendit. vt in. c. preter ea. el. ij. de appel. 2

¶ Quid si dicat. Ercōico te si appellaueris. R. Inn. i. d. c. pterea q: appellatō suspēdit effectū Sz dubiū eēt si dicit. Ercōico te si dispsueris ad appellādū. Et tūc dico q: in casu in q̄ talis p latus nō pōt phibere appellationē nō erit ex cōicatus: al's sic. 3

¶ Utrū ercōicat⁹ p⁹ legitimā appellatiōz fit cuitād⁹. R. q: ñ. vt nō. i. c. licet. de sen. ex. li. vi. t c. pastoralis de ap. Verūtū si ercōicatus notati spāliter t exp̄sse infra tps a iure vl a iudice determinatum: appellationem non fecerit. pscutus vt debuit: eo elapso poterit publice excōi 4

Nō. nota in. c. cogimus. V. j. iij. vbi cabē quid sez oppomi in causa appellacionis iudicis ad quez.

Universidad de Deusto
Biblioteca

catus denunciari: t tunc erit cuita indulta in iudicio q̄s cr̄. t ab actibus legitimis remouendus d.c.licet. Et dz reputari p ercōicato post talē denunciationē donec sñaliter fuerit declarata appellationē añ ercōicatōz fuisse inipositā.

5 ¶ Sed vtrū talis post denūciatiōz ercōicatōis t desertiōz appellationis celebrans: aut igerēs se diuinis efficiat irregularis. ff. Archi. i. d. c. licet. t sequit ibidē Bc. q̄ nō. q̄ cr̄quo appellatio legitia fuit añ ercōicatiōz posita: ipsā ercōicatione suspendit. t lz post desertionē appellationis denuncicet ercōicat⁹: nō tñ ercōicat: nec vere est ercōicatus: vt ibi pz.

6 ¶ Vtrū a qualibet sñia vel grauamie possit appellari. ff. q̄ sic si est hois de iure canonico. De iure ciuili nō ab interlocutoria. Nisi q̄s iudex in criali: vel ciuili negocio cōnē p tormenta interlocutus est. Ō. l. ante sñiaz. ff. de ap. recī. facit gl. in. l. ante sñie tps. C. quoz ap. nō rc. Regularit aūt nō appellat ab interlocutoria. vt in. l. ij. C. de epi. au. Nō. q̄ grauamē q̄ p cā inferr̄ pōt reparari p appellationem a diffinitiua: sed q̄s nō posset reparari: liceret. Quidā tñ tenēt q̄ ēt ab interlocutoria pōt appellari sp. vt. l. ait ptor §. q̄d tñ. ff. de mino. Sed primū verius.

7 ¶ Vtrū gs possit appellare a declaratore pene legis. videt q̄ nō. q̄ a pena legis nō pōt appellari. l. si qua pena. ff. ō ver. si. t in. c. q̄ nos. t ibi glo. de ap. Sed tu dic q̄ a declaratore pōt. glo. est singularis in. c. cupientes. §. q̄ si p. xx. dies. de elec. li. vi. quod nō.

8 ¶ Vtrū quis possit appellare a denunciatione aut declaratione ercōionis: seu alterius cēsure ff. Ōa. in. c. peruenit de ap. q̄ sic. q̄ hec nō est sñia iuris a qua nō licet appellare. c. q̄ de ap. lz iudicis declarantis que est hois. Facit ad hoc glo. nō. in. c. cupientes. de elec. li. vi. Et hoc verū nisi sit notorius excessus: q̄ notorius criminosus nō audit appellans. facit q̄ notat Inno. i. c. er parte. cl. i. de ℣. si. q dicit q̄ in notoriis nō requirit ppria sñia: sed fit q̄dā iuris executio t ter i. c. q̄s de si. pby. Ō lito verū q̄s excessus ē ita notoriꝰ q̄ nulla tergiuersatiōe pōt celari.

9 ¶ Quis pōt appellare. ff. ille cuiꝰ iterest. al's p aliū facta nō vz. l. i. ff. de ap. nō rc. t. c. cr oze. de his q̄ fi. a ma. p. ca. nisi q̄s puocaret p eo q ducit ad supplicū. vt. l. nō tantū. ff. de ap.

10 ¶ Vtrū religiosus possit appellare. ff. q̄ nō a correctione suoz prelatoz: si fiat fm statuta oz dinis vel regule. c. ad nram. t. c. reprehensibilia de ap. t. c. cū spāli. eo. ti.

¶ Vtrū appellatio cr̄iudicialis sic ānulet post facta sicut iudicialis. ff. fm Inno. in. c. cr pte. el i. de ℣. si. q̄ sic. facit. c. ad audientiā. ō ap. i ℔ tñ ē dria fm cūdē Inn. in. c. i. de his q̄ fi. a ma. p. ca. q̄ iuder q̄ pcedit i forma iudicij dz audire legitimas exceptiōes t nisi audiat iuste appellat ab eo. Sz sec⁹ ē in eo q̄ nō vt iuder: sed vt priuata pſona pficit factū suū: q̄ iste in forma iudicij nō pcedit nec pcedere pōt. t iō nō dimittet q̄n pficiet factū sup q̄ appellat: nec reuocabit: nisi pbet veritas cause: nec iputabit ei si nō audit ꝺdictionē vel appellatiōz aduersarij: nisi pbet veritatē cause appellationis. vt de elec. c. cū dilect⁹. t meli⁹. c. cū inter canonicos iūcto q̄ nō. in. c. interposita in gl. in ver. sed ēt de ap. Et sic colligē q̄ appellatio cr̄iudicialis dz fieri ex cā pbata a iure vel ciuili: vel ꝺsuetudinario: vl canonico. Scdo q̄ tenēt gesta ēt post appellatōz ipsā: nisi approbata veritate cāe. Tertio nō q̄ eo ipso approbat veritas cause q̄ nō. pbat primū. Quarto q̄ sñia ercōis ñ tenet post appellatōz ex causis legitis interpositā: ēt si nō. pbat veritas. Ō quartū est spāle in ercōe t ꝺ supdicta. Et ē rō. q̄ nūq̄s dz gs ercōicari nisi cā. pbet. ij q. i. nemo. de ℔ vide Inn. in. c. dilectis filijs. de ap. qui in hoc pcordat.

¶ Vbi t a q̄ est appellandū. ff. q̄ a iudice q̄ pnūciauit t vbi ius reddi ꝺsueuit. Mā regulr q̄ ad cās agendas ptinēt i eo loco dñt fieri t agitari. ff. de inter. ac. l. voluit. §. q̄ō ait. t corā iudice q̄ sñiam tulit si eius sit copia: nō p vicos vl hortos. ff. q̄ñ sit ap. l. i. §. dice. Et si ñ vult iuder recipe appellatiōz punit. l. iudicib⁹. t. l. q̄ñ. C. e.

¶ Ad quē est appellandū. ff. ad supiorē: t gradatim. ff. eo. l. impatores. t. C. eo. l. ad victos. Si ℣o a delegato appellat ad delegantē. C. eo. l. p cipimus. §. coz. Si aūt a delegato delegati sentēt forma posita. C. q̄ p sua iurisdi. l. vnica. in fi. t in glo. ibidē. Et ppterea dat cantelā Raful. in. l. eo. casu. C. de ap. q̄ ēps vel alius ordinarius deleget cāz: q̄ si appellat a sñia deuoluet ad ipsū q̄ itez deleget cām appellatiōis q̄ pōt delegari. vt. l. cū post sñiam. C. de ap. nō. glo. t Ange. in. l. eos. in pn. C. eo. ti. t si iterū appellet ad'cū reuertet: t cū ñ liceat appellare tertio loco nō cribit de eius officio.

¶ Qualiē fiēda. ff. si i ptinēti fit: sufficit viua voce sine scriptis. C. eo. l. litigatoribꝰ. Si fit in ptinēti rāe dz porrigere libellū appellatoriū infra. x. dies. c. eo. aut. bodie aūt. Qui libellus dz ptinere nomen appellantis t ciꝰ aduersarij t nomē iudicis a quo t ad quē appellat. Hoc notat. l. i. §. fi. ff. eo. forma sic. Ego titius dico sñiaz nullā quā tulisti dñe iuder. B. Ō. me: pdēnādo me sempronio in. x. libras psoluēdas. t si aliq̄ ē ego sentiēs me grauatū ad talē iudicē appello in scriptis petens apl̄os rc̄.

15 ¶ Vtrū appellare liceat. ff. q̄ sic. q̄ñ fit ex pfidentia iuste cause: vel ad declinandū indebitus grauamē iudicis: q̄ hoc fit auctoritate iuris. t q̄ō fit iuris auctoritate nō dz calūniā. Et q̄ licet appellare ex cāis exp̄ssis habeat in. c. pastoralis. de ap. Si ℣o appellet qs cā afferēde more. t aio aggrauādi aduersariū sic ñ pōt fieri sine pctō mortali si est in notabile detrimētū. p̄rimo t tenet ei ad restitutiōz. ar. ij. q. vi. c. gēūq̄s cōcoz. Tho. fa se. q. lxiij.

16 ¶ Nō q̄ timēs iniuriā inferri, sibi ab aliq̄ iudice t accipiēs iter eundi ad principē ꝑcipiat illi ne sibi iniuriā inferat p ℔ videt positus sub p tectiōe principis vt sic istud ꝑceptū cū arreptōe itineris hēat vz cuiusdā appellationis cr̄udicial. Facit q̄ō no. Bar. i. l. ō pupillo. ff. de no. ope. nū. t Inno. t Jo. an. in. c. vt debit⁹. de ap. facit c. dilecti. cl. i. t. c. ad audientiā. ō ap. vbi pz q̄ arreptio itineris ad supiorē ꝑstituit cū sub ei⁹ pte tione. t sic puniē inferēs tali iniuriā dū ius cō tēnit: t eū sub cuius ꝑtectiōe se posuit. vt nōt Ōa. in. c. in causis. de elec.

Postasia fm Alc. fa fe. tractatu de apostasia

est temerari⁹ a statu fidei: obie ecclīastice vel religionis recessus. Et sic collige triplicē apostasiā. vt ēt nōt glo. in. c. i. de apo. In pria fuit Julian⁹ apostata. vt in. c. iulianus. xi. q. iij. t qcunq̄ recedit a fide. ij. q. vij. nō pōt. Et isti fm Mo. in. d. c. i. sūt vere hereticī. t in ipsis bñt locū oia iura de hereticis. erquo pz q̄ ipso facto sunt ercōicati. c. ercōicamus de here. el. i. t. ij. t ita tz Inno. in. d. c. i. nec testiū facere pñt. vt. j. testiū. §. i. In scda sūt oēs rpiani q̄ nolūt obedire suis platis ecclīasticis. viij. q. i. sciendū. Sed aduerte q̄ aut iste iobediēs iō nō obedit pape seu canonib⁹. q̄ ñ credit q̄ hēant ptātē ꝺdēdi canones t iste debet puniri vt hereticus. rir. di. nulli fas est. t ibi dicit Hu. q̄ est ercōmunicatus t hereticus t scismaticus. c. licet de elec. c. ercōmunicamus. de hereti. c. i. de scismati. t Ōan. in cle. i. de eta. t qua. dicit q̄ est infamis. t vt. vi. q. i. infames. t glo. in. d. c. generali. de elect. lib. vi. t ibi Bern. Aut ideo non obedit non quia non credat eum habere potestatem. sed quia contemnit. t talis graviter debet puniri. d. c. nulli fas est. Si ℣o non vult obedire ex quadam concupiscentia que ipsum tenet. tunc minus punitur. de quo vide. i. inobia in prin. In tertia sunt large oēs q̄ pdūt deū p peccatū mortale iurta illud. xxviij. di. c. fi. t Ēge. Ecce ego mitto te ad gentes apostatrices rc̄. Proprie ℣o in ista tertia specie sunt apostate illi qui recedunt ab ordine suo: sine sūpte religionis. vt in. d. c. i. t. l. di. c. vlti. de qb⁹ log. Aug. xl vij. di. c. quātūlibet. dicens nūq̄ peiores q̄s q̄ in monasterijs defecerūt. Pro cuius declaratione querenda sunt aliq̄ dubia.

¶ Vtrū clericus in sacris qui dimittit solū habitū fit apostata. ff. Ōa. in. c. tue. de apo. q̄ sic. ar. c. i. de voto. li. vi. Secus si esset in minoribus fm Inno. in. d. c. tue. lz alij ꝑiū teneāt. s. q̄ sint apostate tales cr̄ites in minoribus. Sed mihi placet opi. Inno. q̄ nō: p rōnem quam facit Ōa. in. d. c. tue. q̄ in. cle. vltima. de vi. t ho. cle. nō puniūt solus ex desertione habitus: nisi dimittant t tonsurā: t per oia incedant vt laici. Et hoc verum nisi tales cr̄ites in minoribus habeant beneficium: q̄ si tenent beneficium t dimittunt habitum: sunt apostate. d. c. fi. i. di. t q̄ō ibi notat.

¶ Vtrū peccent clerici apostatantes. ff. Alex. vbi. ō. q̄ sic in prima vice: q̄ faciunt ꝺ illud q̄ō vixerunt. Dūs pars hereditatis mee rc̄. nō tñ postea si sunt in minoribus tñ. nec credo ēt q̄ tales peccent mortaliter taliter apostatando p. c. vltimum. de vi. t ho. cle. t per. c. Joannes. de cle. coniu. t q̄ō notat glo. in. d. c. tue nisi retinerent beneficium si quod habebant. q̄ nullum votum fecerunt: nec contra aliquod ꝑceptum faciunt. Et ꝑpterea dicit Alex. vbi. ō. q̄ non efficiunt infames si solum erant in minoribus: sed alij apostate sic. iij. q. iiij. si quis alio proposito. xi. q. iij. si aūt. Ri. tñ in. iiij. di. xviij. tenet. q̄ etiam habens primam tonsuram non potest eam deserere sine peccato mortali. Quod limitat Buil. nason verum: nisi causa rationabili cū moueat ad dimittēdū: sed q̄ñ solū ex sola libidine laicandi deserit tūc peccat mortaliter. Sz q̄ ñ peccet mortal'r videt verius p iura ꝑalle. Alij aūt qui sunt in sacris: semp sunt in peccato mortali. t sunt cohercendi vt redeāt ad assumendū habitū et tōsurā. vt in. d. c. tue. Quō āt si vroē accepit dispensat cū eo. vide. ſ. Bigamia. §. viij. et. ix.

¶ Vtrū in minoribꝰ ordinibus exīstes possint

renunciare clericatui. ℟. ℣a. in. d. c. tue. q non verbo. vt in. c. si diligēti. de foro. cōpe. sed facto sic. exercēdo actū oino ꝛriū clericatui. vt notat in. c. i. de apostata. vel qñ monitus nō vult resipiscere. Et idē in alijs casib⁹ a iure exp̄ssis. de q̄ dic vt. j. Excōicatio. v. casu. i. §. xrii. cū sc.

4 ¶ Utrū religiosus recedens incōsulto p̄lato suo ꝛ nō subijciens se alteri⁹ obie sit apostata ꝑpie. ℟. fm Jnno. in. c. fi. de renū. ꝛ in. c. itelle rim⁹. de eta. ꝛ q̄l. q. sic quantūcūq; retineat habitū ꝛ tonsuram: q. oz ingrediat monasteriū si vult euitare apostasiā. de q̄ nō. i. c. ex pte. ō tēp. oz. ꝛ in. c. Joannes. de regula.

5 ¶ Utrū religiosus intrans monasteriū magis latū sit apostata. ℟. glo. in. c. fi. de apo. ꝛ in. c. ex parte. de temp. oz. q. non ꝑpie. an aūt large sit apostata. vide. j. Religio. §. xrriiij.

6 ¶ Utrū recipiens ordinē sacrū in apostasia ꝑ pie habeat ipsius ordinis executionē fine dispensatione. ℟. ℣a. in. c. fi. de apo. q. nō: si erat religiosus apostata quantūcūq; penitear. ꝛ solus papa dispensat cū eo. Secus si minorē tñ suscepisset: q. ēps posset dispensare. Hoc intelige si si sit religiosus exempt⁹: q. sup exemptū nullā hz epūs auctoritatē: vt p̄z. j. Exemptus. §. vi. Fallit hoc si in tali apostasia dimisisset habitū. ꝛ sic suscepisset postmodū ordines: q. cū eēt excōicatus. c. vt periculosa ne cle. vel mo. li. vi solus papa poterit dispēsare: vel melius dic q̄ habebit locum qñ dr̄ in. c. cū illoꝝ. in fi. de sen. ex. de quo vide. ℟. Abbas. §. xiiij.

7 ¶ De clericis vel monachis ꝛbentibus matrimoniū. vide. j. Bigamia p totū.

8 ¶ Utrū religiosus apostata sit requirend⁹. vi ℟. Abbas. §. xvij. ꝛ de ei⁹ bonis. vide. j. Abona sterū. §. vi.

9 ¶ Utrū rōianus q̄ pp timorē mortis facit aliquē actū ifidelitat' exteri⁹: puta reuerentiā ido lo. lz interi⁹ rencat fidē peccet mortaliē. ℟. q̄ sic lz ꝑpie nō sit apostata: nec excōicatus. facit ꝑ ß. c. sic sanctus. xrrij. q. iiij. ꝛ qñ ibi notāt.

io ¶ Utrū liceat rp̄iano fine apostasia portare habitū infideliū. vide. j. Jnfidelitas. §. ir.

Qua bñdicta aliqñ fit ad recōcilia ationē eccl'e pollute sāguie vel semie. ꝛ hec bñdicīt ab epō solū cuz vino ꝛ cinere. vt in. c. aqua. ꝛ in. c. proposuisti. ō ꝑse. ec. vel al. Aliqñ fit ad spergendū boies vel domus: ꝛ remouendā sterilitatē rerū hūanarū ꝛ ad multiplicationē ceteroꝝ bonoꝝ: ꝛ ad defēsionē hoim aduersus insidias, atq; versutias diaboli. ꝛ ad delenda petā venialia. ꝛ hec bñdicīt a sacerdotibus cū sale. vt in. c. aquā. de ꝑse. di. iij. Nec credo q. diaconi possint hanc bñdicere. ar. d. c. aquā. ꝛ in. c. plectis. §. ad pbyterū. xxv. di. dr̄ q. bñdicere dona dei est offiū pbyteroꝝ: nō diaconi. ꝛ mandat oibus sacerdotib⁹ vt eā faciāt in. d. c. aquā. ꝛ ꝑsuetudo interpretatur: vt oi die dñico bñdicat.

¶ Utrū aqua nō sacrata addita sacrate efficiat sacra. ℟. fm regulā glo. in. c. qō in dubijs. de cōse. ec. vel alta. q. sic. q: dicit q. sacrū tāgēs digni⁹ trahit ad se nō sacrū. xiij. q. ij. nō extimemus ꝛ alijs ꝛcor. Qō intellige verū fm ℣a. in. d. c. qō in dubijs in liquorib⁹: ꝛ in his q̄ mixtiōe ꝑfundunt. nec facio casū an sit maior quantitas aq̄ nō bñdicte q̄s bñdicte rōne p̄dicta. Fallit hoc i sacro sanguine rp̄i: q. liquor additus ñ miscet sanguini: cū sit ibi sanguis i venis: sed solū cōmiscet accidētib⁹ illis: ꝛ ꝑptera nō efficit sanguis rp̄i. vt nō. in. c. cū marthe. de ce. mis.

¶ Utrū aqua bñdicta, sit cā remissiōis pcti ꝛ venialiū sicut cetera sacra. ℟. Fz ℣a. in. iiij. di. ij. q. nō. q. nō est sacrm sed remissio q̄ fit p ipaz fit p modū meriti nō sacri. Aqua eni bñdicta datur ad remouendū, pbibēs ad remissionē ꝛ disponēdū ad deuotionē ꝛ dolorem pctōrum.

Rbiter est fm Jnno. i. c. quintuall'. de iureiurando ille qui eligit vt iuder. s. vt ꝑcedat seruato in substantialibus ordine iudicij. ff. de arbi. l. i. ꝛ l. qualē. Arbitrator est fm eundū ibidē qui eligit vt aliqd cristimet. vel qd sibi videat de aliq̄ re dicat fine ordine iudiciario vel ea arbitret. insti. de emp. §. preciū. ff. de verbo. obli. l. si qs arbitratu. ff. de. le. iij. l. fideicōmissa. §. sic fideicōmissū. In multis differt arbitrator ab arbitro. de quib⁹ nō. doc. ꝛ ℣a. in. d. c. quintuall'. que omitto.

¶ Utrū arbiter pmittens transire tp̄s tenear partib⁹. ℟. q. sic. facit ter. in. l. i. §. sciendum in versi. pdesse: iuncto. §. precedenti. ff. de ma. cōue. facit qō nō. in. l. fi. C. de ꝛben. emp. ꝛ in. l. iij. §. tam ꝛ si neminē. ff. de arbi. ꝛ in. l. ij. ff. de proso. glo. insti. de ob. que ex quasi delic. na. in ꝑn. ꝛ in aut. decernimus. C. de arbi. ꝛ in. l. si quis in conscribendo in fi. C. de pac. Quod limito verum quādo ex dolo vel lata culpa hoc facit. alis nō: nisi se obtulisset: quia tunc teneretur ēt de leui. Multo magis tenet ad restitutionē si iustam dedit sniam ex dolo vel lata culpa ꝛ ēt leui qñ se obtulit.

2 ¶ Utrū arbitrator possit die feriata ꝑcedere i cā ꝛ sniare. ℟. ℣a. in. c. quest⁹. de ferijs q. sic q: est amicabilis cōpositor ꝛ pacis mediator. facit. c. i. de ferijs. in fi. Concordat Spe. ꝛ Jnno. in. d. c. quintuall'. Sed tñ peccat dicit ℣a. ibidem. si ex suo arbitramēto solū habet respect⁹ ad complementū ꝛctus. Secus si principaliter intrēderet pacē vel aliquē pium actū. vt i. d. c. i. Et sic intellige Bar. i. l. si de meis. §. fi. ff. de arbi. q. dicit q. pōt ꝑcedere ēt die dñica. Et segt ℣a. in. c. cū dilectus. de arbi.

3 ¶ Utrū femia possit esse arbitratrix. ℟. q. sic. si tñ arbitrix: q. hret ꝑcedere iudicialiē qō ē officiū virile. vt ꝑbat in. c. dilecti. de arbi. ꝛ in. l. fi. C. ō arbi. nisi sit femia q̄ ex dignitate hret iurisditionē. vt regina. Vide in. d. c. dilecti. in glo.

4 ¶ Utrū monachus possit esse arbitrator. ℟. q. sic. q: est officiū pietatis reducere discordantes ad ꝛcordiā. ar. c. inuestum. xi. q. iij. ff. p socio. l. si societatē. in aut. vt iudi. di. §. si nō. lxxxvi. di. p uenit. Et q. possit esse tz ℣a. u. i. cle. ij. de reseri. requirit tñ licentiā abbatis. Et idē ibi Jo. de ligna. Et rō ē q: nō bz negz velle negz nolle. rij. q. i. nō dicatis Oldra. tñ tenuit q. ēt sine licētia abbatis. Et credo verū si abbas scit ꝛ nō ꝛdicit: q. videt ꝑsentire. Et sequit Car. in. d. cle. ij.

5 ¶ Utrū monachus possit esse arbiter. ℟. q. nō. nisi de licēti a abbatis ꝛ vtilitate monasterij. ar. c. ij. de. testa. li. vi. vbi nō pōt esse testamenti executor sine lnia supioris ꝛ vtilitate monasterij: lz sit act⁹ fauorabilis: q̄ nec arbitriū in se assumere. d. c. nō dicatis. Doc tz Bal. in. l. si qui ex consensu. C. de epi. au.

6 ¶ Utrum arbitrator possit ꝑ bono pacis fine pctō de iure alteri⁹ cape ꝛ dare alteri. ℟. ℣a. in. d. c. qntuall'. q. sic. al'at. l. sed ꝛ si i seruū. §. si qs. ꝛ. l. si de meis. §. recepisse. ff. de arbi. ꝛ Jnno. ter. est iuncta glo. in. c. nisi essent. de prebē. facit c. bis qui. ꝛ ibi ℣a. de ma. ꝛ obc. ff. ꝑ socio. l. so cietatē. la. ij. §. arbitror. Et non solum in casu dubio: sed ēt in casu scito. ex quo facit ꝑ bono pacis. Bal. tenet q. nō potest ꝛ furtū cōmittit de vsi. feu. Et credo verum dicat qñ facit fine cā. Secus ꝑ bono pacis: q. multū lucratur qui a lite recedit. ar. eoꝝ que nō. in fi. l. Lutius. ff. ad ad treb. ꝛ nisi nimis enormiter lederet partē. facit qō nōt. idem ℣a.

7 ¶ Utrum arbiter ꝑ recōpensatione alicuius spūalis possit iudicare dānū tpale. ℟. ℣a. in. c. fi. de re. pmu. q. non q: cū arbitriū videat qdaz ꝛct⁹. vt i aut. vt diffe. iudi. §. i. Unde quēadmodum per viam ꝛctus nō pōt dare aliquid tpale ꝑ spūali sine simonia. sic nec per viam arbitrij. vt hic.

8 ¶ Utrū in ecclesiasticis possit compromitti in clericum ꝛ laicū. ℟. q. sic. c. ꝑ tuas. de arbi. non tñ vt in iudicibus. q: laicus est oio incapax huius iurisditionis. vt in. c. decernimus. de iudi. ꝛ iurisditio competeret cuilibet insolidū ꝛ indiuisibiliter. vt nōt. glo. in. c. prudentiaz. de offi. dele. ꝛ sic mixtura faceret habilē. l. pediul. de arbi. ꝛ qō not. in. c. cum super de offi. de le. qō esse non potest. d. l. pedius Tenet tñ glo. in. d. c. contingit. de arbi. q. ēt de spūalibus pōt cōpromitti in clericum ꝛ laicum auctoritate superioris.

9 ¶ Utrū de rebus tpalibus clerici possint cōpromittere in arbitros laicos. ℟. fm Jnno. in c. contingit. de arbi. q. sic. facit c. dilecti. de arbi.

io ¶ Utrū cum quis iurauit stare sniē arbitrario rum possit sine periurio petere reductionem ipsius arbitramenti ad arbitrium boni viri qñ tale arbitramentū est iniquū. ℟. ℣a. in. d. c. quintuall'. multas opi. recitat. Sed in ꝑscia colligo ex eius dictis sic. Aut deceptio interuenit ex ꝑposito. Et tunc respectu cuiuscunq; lesionis pōt peti reductō non obstante quocūq; pacto. Rō q: sicut exp̄sse non potest renunciari dolus futurus. l. si vnus. §. illud nulla. ff. de pac. Ita nec tacite sub generalitate verboꝝ Et hoc cōiter sequuntur doc. Et dicitur dolus ex proposito qñ scienter per fraudem: gratiaz seu odium aggrauat partem alteram. Aut deceptio interuenit re ipsa ꝛ sine dolo arbitratoris. Et tunc si lesio est modica non pōt peti reductio. vt in. l. si de iuris. §. recepisse. ff. de arbi. etiam si renunciato non interuenit. vt p̄z in. c. nisi essent. de preben. Aut lesit nō modice. Et cōis opi. est vt possit reduci. Sed hoc credo verum si non interuenit renunciatio. Si ℣o interuenit renunciatio. s. vt possit dare vni ꝛ leuare alteri. q: renunciatio aliquid operatur. ar. c. si papa. de priuile. li. vi. ꝛ. c. in his. de priuile. ꝛ in. l. si qñ. C. de inoffi. te. Ideo tunc poterit ratione marine ꝛ enormis lesionis: ꝛ non magne q: ista maxima lesio in dubio videtur excepta. ar. in. Loës. §. Iutius. ff. de bis que in fra. cre. Et q. possit reduci facit. l. si quis cum aliter. ff. de ver. obli. q: satis est q. nō fecit sicut bonus vir facere debuisset. l. si libertus. ff. de oper. li. ꝛ ex quo maxima lesio nō fuit exp̄ssa non debet trahi vltra intentionem agentis. Ita sentit Bal. i. l. pe. C. ō arbi. ꝛ. d. Anto. i. d. c. qntuall'.

Et magna quantitas dꝺ respectu personaruꝫ vel cause ſm Bal. all. l. cū filius. §. heres meꝰ ff. de ic. ij. vide bonam glo. in c. fi. de re iudi. li. vi. Qꝺ si fuisset dictum vt posſit alte ⁊ basſe in totum vel in partem de iure vnius dare alteri. Et sic credo non posſit si dolus non interuenit nisi additū fuisset illi ꝓtāti verbū restrictiuum s. alte: ⁊ basſe, put sibi videbitur vel placebit: qꝛ hec verba importāt arbitriū boni viri. l. thays §. sorore sua. ff. de fideicōmiſ. li. l. ff. de ic. ij. ⁊. l. quisqs. ff. de ic. iij. i ꝓn. viꝺ. j. iudicare. §. iij. ⁊. v.

ii ¶ Quꝺ nō dñt ,pnunciare arbitri ſniam. R. q; in plurali: dicendo. Ilos arbitri ,pnunciamus cē Excepto in electione que dꝫ fieri in ſingulari vice oium. de re iudi. c. cū ab vno li. vi. ⁊ pītibꝰ oibus arbitris ſm Ilda. in. c. ſane. de arbi. Verūtū dicit Bar. in. l. duo ex tribus. ff. de re iud. q; ſi tertius fuit pñs in diſceptatione ſup meritis cauſe: ⁊ dixit quicquid voluit ⁊ monitus ab alijs duobus nō vult eſſe pñs: nec allegat cām legitimā abſentie q; tunc pñt duo ,pcedere ſine ipſo tertio. Et quō pōt mutare ſniam vel cōtra gere. vide. j. Iuder. §. xxv.

iii ¶ Cōpromiſſū eſt in duos arbitratores ⁊ non ꝓcordant: nungd pñt cōpelli eligere tertiū aut iuder poſſit ipſe eligere. R. recitat Ilda. in. d. c. quintauall. Bal in. c. de inueſti. in ma. facta dicere quoſdā ſapientes ꝓſuluiſſe q; ſi. Et placet.

iꝫ ¶ Arbitrio boni viri qñ dꝫ debere relinqui vel ſtari intelligiꝫ de iudice ordinario loci. nōt glo. in. c. ſtatutū. de reſcri. li. vi. Et ſequiꝫ Bc. in. d. c. ſtatutū. Spc. i. ti. de arbi. §. i. v. ſed qs. vbi dicit q; bonꝰ vir cuiꝰ arbitrio dꝫ ſtari dꝫ iuder loca. l. continuus. §. cum ita. ff. de ver. ob. Concor. lap. abbas.

Rchidiaconus

multa poteſt de iure. Sed qꝛ ſm Jnno. in. c. i. de offi. archi. ,ſtōnes ⁊ ,ſuetudines p diuerſa loca prevalent in officijs de ꝓſue. cū olim. ō excel. prela. c. ad hec. ipſis ſtabiꝫ. Et iō in officio ſuo faciet ſm q; ꝓſuetudo preſcripta ſue eccleſie dꝫ Vbi āt ñ eēt talis cōſuetudo vel ſtatutū habe rent locū capitula totius iſtius tituli ſm eūdē Jnno. Et ſic poſt cēm eſt vicarius in oibus: ⁊ habet curam in clero: tam in vbe qꝫ in parrochijs habitantes. Et ipos dꝫ de tertio in tertium annū ſi cēs non pōt viſitare. vt in. d. c. i. ⁊ in. d. c. ad hoc. Debet auſcultare cuiꝫgeliū: ⁊ epiſtolā: ⁊ reſponſoria. ⁊ nullus ea in eccliа cantet niſi prius ab eo auſcultatus ⁊ de eius mſſu: ⁊ ceroferarios ordinare. vt in. c. ij. eo. ti. tenet ſi aliqd ex ſua negligentia vel alterius fraude depe riit de rebus eccleſie: niſi ,p poſſe, puidcat. vt in c. iij. eo. Debet examinare clericos qui ſunt ad ſacros ordines ,pmouēdi. c. ad hoc. ⁊. c. vt nrm Abbates ⁊ abbatiſſas' ponit in ſede ſua. vt in d. c. vt nr̄s. q; oīa capitula ſūt i. d. ti. ō offi. archi.

i ¶ Vtrū peccet archidiaconus reſpondēdo cēo dicenti. Scis hunc eſſe dignū. Scio qꝫtum humana fragilitas permittit. R. ſm Jnno. in. c. vnico. de ſcru. in ordi. fa. q; ſi talis ordinandus pītatur a probis pōt ſana ,ſcia rīdere: dūmō nō ſciat aliqd mali de eo, ar. de preſū. dudū. q; ſi ſcit aliquid mali de eo qō eſt ſcretū: dꝫ obtinere a prelato vt eo abſente faciat ordinationem Et ſi nō pōt: vel ſine ſcandalo: tunc ēt pōt ſana conſcia dicere: q; non dicit niſi vt miniſter: nō vt ipſe: ⁊ eccleſia que nihil ſcit de occultis p cū loquitur: nec debet omittendo talia dicere: indirecte publicare crimē fratris ſecretū. Si Vo eſſet publicū tale crimen: tunc peccaret mortaliter talia dicendo. xxij. q. ij. primū. ſi mō crimen eſt pctm̄ mortale qō ſcit. ſecus ſi eſſz veniale. vt xxv. di. §. criminis.

Rchiepiſcopus

pōt ire to ta ſua prouincia exercere iuriſditionem tollendo prauā ,ſuetudinē ⁊ fulminādo ſniaz excōicationis in ſeruantes eam ſm Jnno. ⁊ ſequiꝫ Ilda. in. c. ex frequentibus. de inſti. ⁊ ſentit glo. in ſūma. ix. q. iij.

i ¶ Ire pōt in ſua dioceſi exīs rōne notorietatiꝭ delicti deliquētes ſuffraganeoꝝ ſuoꝝ ſua ſnia afficere. Et lz ter. in. c. romana. in. §. notoria. de cenſi. li. vi. loquaꝫ dū viſitat tū doc. cōiter extēdunt in. d. c. ex frequentibus. ēt dū non viſitat rōne notorietatis delicti.

2 ¶ Vtrum archiepūs poſſit abſoluere ſubditos ſuffraganeoꝝ ſuoꝝ. R. Bc. in. c. perpetuo. de cenſi. li. vi. q; non poteſt ligare vel ſoluere: niſi dū viſitat. vt ter. hic innuit: nec ēt a minori excōmunicatione abſoluere. vt in. c. nuper. §. in ſcda Vo. de ſen. ex. Et hoc verum niſi p appellationē cā ad cū deuoluta ſit: vl in caſibus ſibi ſpāliter a iure pmiſſis. de quibus bēs in. c. paſtoralis: de offi. ord. in glo. ⁊ in. c. venerabilibus. de ſen. ex. li. vi. ⁊ in. d. c. ppetuo.

3 ¶ Vtrū poſſit ante ſe crucē portari facere. R. q; tranſiens p ,puinciā ſuā pōt. ⁊ bſidicere populo: ⁊ in pontificalibus: ⁊ ſine pontificalibus celebrare; ⁊ celebrari facere: tam in locis exemptis qꝫ non exemptis. Et ēt cēs in ſua dioceſi poteſt ſiliter hec. Et ſi debent fieri ſine violētia ⁊ grauamine exemptoꝝ. cle. archiepō. de priui. Multa alia que ad forū ꝓſcie ptinēt tangentia ſtatum archiepoꝝ. vide. i. ,Prelatus. per totum ⁊ Ēpūs p. totum.

Rchipreſbyter

eccleſie cathedralis dꝫ hꝫ cōram quō alij ſacerdotes diuina officia celebrēt debito mō ⁊ in abſentia cēi pōt fontes bñdiccre: alijs ſocerdotibus pniam iniungere. c. ij. de offi. archipreſby. Iſti' alio nōie dicunt decani. vt in. c. ad hec. de offi. archidiaconi.

i ¶ Vtrū valcat abſoluere oēs de cēpatu. R. q; ſic oēs qui ad ipſū ,p pnia recipienda recurrūt: qꝛ eſt parrochialis ſacerdos oim de cēpatu. c. offm eo. ti. in ter. ⁊ in glo. ⁊. l. di. in capite.

2 ¶ Vtrū idē poſſit archipreſbyter ruralis. R. q; nō niſi in qꝫtum cēs ei dat auctoritatē. plebibꝰ eni ſolūmō preeſt ⁊ nihil dꝫ facere ſine relatōe epi: aut ꝺ eius decreta. c. fi. eo. ti.

Rgumentatio

a minori ad maius valet affirmatiue. c. ſi in laicis. xxxviij. di. A maiori ad mīnꝰ valet negatiue. xxxij. q. v. ſi paulus. Et de hoc in. c. cum in cunctis. ō elec. in glo. cum ſuis concor.

i ¶ A toto ad partē valet affirmatiue. xiiij. q. v. penale eſt.

2 ¶ A parte ad totuꝫ valet negatiue. xxxij. q. iiij. meretrices.

3 ¶ Ab ethimologia nois. xvi. q. i. placuit. el. i. ⁊ ij. ſed nō valet niſi negatiue ⁊ in nomine appellatiuo: qꝛ ,ppria noia imponunt ad placitū. vt notat Bar. in prohemio infortiati ſuper rubrica. Limito ēt ſm ,Ilda. in. c. i. de iudi. verū qñ nomē ſumitur ex eſſentiali natura ſua. vt mutuuꝫ teſtīm: qꝛ hoc verū eſt. Teſtīm eſt mentis teſtatio l. i. ff. de teſta. vbi ergo non eſt teſtatio mentis: nec teſtīm. Silr mutuū eſt qō de meo fit tuum l. ij. ff. ſi cer. pe. vbi ergo ō meo nō fit tuū nō eſt mutuū. Secus qñ impoſnit nomē er eo qō deberet meſſe innominato. Vnde Imperator dꝫ Auguſtus: q; augere dꝫ rempublicā. ſi nō augeret tū imperator ē. vt notaꝫ in prohemio. ff. vetcris. ,Ilda papa pontifex dꝫ. q; dꝫ eſſe pons peremplaritatē vite. Sed ſi nō facit: tū pontifex ē. vt in. c. i. de poſti. li. vi. Sic i gitꝫ itellige iſti. de tutel. in ꝓn. ff. de ver. ſi. l. bonoꝝ. ⁊. l. malū. C. de defē. ci. l. defēſores. la. ij. inſti. de dona. §. ē ⁊ alind. C. de feriis. l. a nullo. C. de of. ꝓ. vi. l. i. vbi ter. Sciatis, pfecto er ipſo nomine quid prefecto debeatur annone. Er quibus pater q; argumentuꝫ poteſt ſumi ab interpretatione nomis. Et ſic limita ſm Bal. de vaſallo milite q; arma bellica depoſuit illud ,puerbiū. Si noīe pueris nec rē hꝫ mererꝫ: eē verū: ſi nomē ſignat ſubſtāriā, vl qlitatē nēciam ineſſe alicui ſubiecto. vt. ff. ō fideicōmiſ. li. l. luti⁹. ⁊. ff. ō pac. l. tale pactū. §. fi. ſecus ſi ſignificat ſolā ſimplicē demōſtatiōz. de. ff. de re. du. l. ſi cognat⁹. Et er ꝫ pz cē vex q; ſcholares ſcholas itrātes: ñ attēdētes: nec ſtudētes ñ gaudēt puiſio ſcholarū. vt tz Jo. ō li. i. pheio cle. adducit nō p gl. i. l. vna. C. de ſtud. li. vi. ro. ⁊ vſ ter. i. l. ſi qs. C. de dome. pte. Et idē ſi inhoneſte viuūt. c. decurio. ⁊ ſta. Lagētes. Alꝰ icipit p id tps. Silr. ij. q. i. multi' in gl. Silr ē verū q; illi q ſūt de collegio alicuiꝰ artiſ: ſed artē illā nō crercēt ñ gaudēt puiſio illiꝰ artis. vt nōt Bar. i. l. ſp. ff. de iu. imu. p illū ter. i. §. negociatores. xvi. q. i generalr. Et hec faciūt tā ꝺ ſcholares ⁊ artifices qꝫ ꝺ coꝝ rectores q grauāt litigātes cū eis rōe puiſioꝝ. ⁊ iō ſi hꝫ ē māifeſtū credo q; tencāt ad reſtōz rectoreſ oim i gbꝰ plꝰ ſūt gnati Et ſilr ſcholares ſi tales ſūt: q; nō gaudeāt qꝫuis nō ſit manifeſtū. Jn noīe āt ,ppio ſepe fit ar. lz ñ validū ⁊ iō hoīes querūt bona noia. Et dicebat vro Jo. an. q; ſi vēderenf deberēt emi ,p magno bona: ,pterea Jo. an. extollit nomē ,ppium in prohemio cle. Silr Accurſius in l. facta. §. ſi in danda. ff. ad trebel. interꝫtando nomē ſuū. Et hoc eucnit: q; er horrido noie ſepe ſuſpicanf hois ſiniſtrū: putantes a paruo cuentu impoſitū: ,p hoc vide ter. cum glo. in. d. §. ſi in danda.

4 ¶ Ab auctoritate. xxxij. q. i. dixit.

5 ¶ Ab oppoſitis vel ,trarijs. viij. q. i. ſciendū.

6 ¶ A ſili. ij. q. vi. q ſe ſcit. ij. q. i. multi. in fi.

7 ¶ Ab exemplis gentiliū. de ver. ſi. forus. de cō ſe. di. i. c. i. vide Bal. in l. quenticulā. C. de epi. ⁊ cle, quō multis alijs modis valet: ſed omitto ,ppter breuitatē.

Rra

non precia: ſed pignora dicuntur.

i ¶ Arraꝝ donatio ē argumētū ēptiōis vl̄ vēditiōis: aut alteriꝰ ꝺctꝰ q tū ꝺctꝰ valent ſine eis. l. qō ſepe. i ꝓn. ff. ō ꝺhē. ēp. Et pōt qſ ab emptiōe ⁊ vēditōe diſcedere pꝰ ipſaꝝ donatio nē niſi ſint date noie arre ⁊ ,p parte ſolonis: qꝛ cū pars precij ſit ſoluta res non eſt integra. C. qñ li. ab emp. di. l. vnica. Verūtñ ille per quem

Universidad de Deusto

stat ne ꝯctus perficiatur.qñ solum sunt date,p arris ipsas perdit qui dedit.t qui recepit restituet in duplum. insti. de emp. t ven.§. in his Et idem dic de pignore:dūmodo non sit datū certumatū nomine partis solutiōis.C.de re.vē. l.prēcij.

2 ¶ Utrū possint intercedere in matrimonio: t quō faciunt matrimoniū. vide.j. Sponsalia.§ rij.cum sequenti.

Rrogantia est quedā filia superbie qua quis multuꝫ se existimās:ceteros quos infra se videt despicit.t quibus nō consulēdo loquit:sed vir dñando dignat.c.i.xlvi.di.

1 ¶ Arrogantes dicunt: qui garrulitatem auctoritatem putantes humiliter nesciunt inferre qō docēt.di.xlvi.§.i.t.c.i.t di.xlix.c.hinc t ei circa medium.

2 ¶ Arrogantia rusticoꝝ nihil ipudenti⁹.d.§.i.

3 ¶ Utrū sit mortale pctm. R. q⁹ sic.qñ ex tali superbia vel ꝓtentione fit q̄ sit mortalis. Et ꝓpter ea vide.j. Superbia.t Contemptio. Als communiter pctm veniale erit.

Rrogatio vide.ā. Adoptio.

Rs balistarioꝝ utrū liceat. R. q⁹ si Immo ꝓhibet sub pena excōmunicatiōis inter xpianos. vt in.c.vnico.de sagittarijs. Dō est verū sm glo.ibidez.t doc.in bello iniusto.secus in iusto:q⁹ data iusticia licitū est quibuscunqz armis uti t pugnare imo aduersarū decipere p seductionē:parādo insidias. vt in.c.dñs.xxiij.q.ij.

1 ¶ Utrū artifices qui inter se ꝓcuniunt q⁹ alios nō instruant: aut q⁹ non vendāt nisi certo mō t bmōi peccent. R. sm Inno.in.c.significante de ap.q⁹ sic:si fraudulenter faciunt. Secus si ex priuilegio vel ꝓsuetudine.t.C.de mono.l.vnā intelligit qñ fraudulenter faciunt.vel dicit q⁹ locū hz de psonis t rebus: nō de loco vel mō. Vel die q⁹ si faciāt ex aliqua cā legitima q⁹ licet. Secus si ex auaritia: vel in dānū reipublice Et sic intellige.d.l.vnicam.

2 ¶ Utrū artifices facientes que p se vel alio admixto pñt esse vtilia.de qb⁹ dicit.l.qō sepe.§.si venenu mali.ff.de ꝟbē.emp.q⁹ flagitiose rei nec emptio:nec mandatū: nec socictas valere pōt peccent mortaliter. R. q⁹ sic.imo omia mala eis imputabunt ex ipsis venientia.c.fi. de iniur. t dā.da. Et hoc videt tenere Inno.in.c.i.ne clc. vel mo.qui dicit q⁹ in his nullo mō licet negociari. Sed si posset esse vtile cū aliquo admixto vtputa p feris occidēdis. vel si sint forte gladij vel colores q: possunt esse vtilia ad aliqua.l.ad defensionē. vel ad colorandū hoiem vel mulierem in casu licito:t p bona cā licita est in his negociatio sm eundē Inno. vbi.s. Et hoc credo verum qñ existimat: vel pōt existimare ꝓbabiliter q⁹ talis emens: vel cui talia dat: vel facit velit eis vti ad bonū. Als tale erit pctm talia facere: vel vendere aut donare quale pctm est tali re uti. Et ex hoc pz quid dicendū de artificibus qui faciunt tarillos:chartas:pompas curiositates: t bmōi:que vt frequentius sunt mortale pctm illis qui ipsis vtuntur.q: nō pñt absolui nisi a tali arte abstinent.

¶ Ars siue exercitium corporale extrinsecū vtꝝ 3
sit licitū. R. q⁹ sic.si hec ꝓcurrant. ꝓmū recta intentio: naz cuius finis bonus est.i. intentio: ipsum quoqz bonū est in his que de se non sūt mala. Finis ergo vltimus qui debet haberi est deus.i.choin.r. Dicia quecunqz facitis: aut in uerbo:aut in opere tē. Finis,ppinquus dz esse aliqō rōnale;ut subuentio ,primi:ul' fuę necessitatis,ad ep'hc.iiij. Oportet manibus suis ut beat vñ tribuat necessitatē patienti. Qui ergo laborat ut corpus exerceat ne ocio torpescat:ul' ut lucrū acquirat quo se t suos gubernare possit:ul' ut alijs subuenat unde uiuere possint uir tuose:t sic ad gloriā ꝓuenīet. Si āt alia intentione quis facit artem aliquā tale est pctm:qlis est intentio prava quā hz. Scōm q⁹ opꝰ ipz ñ sit ꝓhibitū a deo uel ab eccla:uel a legib⁹.sic ē ars usure:t oia q̄ nō sūt nisi ad pctm:uel malū ,primo. Tertiū q⁹ fiat mō debito t cū debitis circūstantijs.l.tpe debito: nō festiuo. de quo dicit.j.Ferię p totū. Ire sine fraude:ul' dolo:piurijs:mēdacijs:t bmōi.q⁹ tale pctm erit ars:qle mala circūstantia cū q̄ fit. Quartū q⁹ fiat ab eo qui nō est ꝓhibitus. Mā q̄dā sūt que clericis ꝓhibent.ut.j.clericus.ix.p totū.

Scisimus sm Archi. in.c. ꝓ huāni. de homi.li. vi. dr a scindo ſcindis:q: scindūt aiaz a corpore Isti ,ppie sūt q subsunt dñio alicui⁹:t ,p pecūia occidūt hoies ad alicui⁹ instātiā sm ꝓdictū Arch. Alij nolūt q⁹ sūt qdā ifideles libri q ,p pecūia facilit q̄ūt iterficē hoies. nō curātes si ipi iterficiant:sz q sint sub dñio alicui⁹ ul' nō:fideles uel infideles:dūmō ,p pecūia eis data hoies iterficiant:nō refert sm Jo.ō imo. t sequit Be.in.d.c.,p humani.

1 Que pena ,penrantiū mortē alicui⁹ p tales R. quicunqz principes t quātūcunqz magn⁹ ꝓlat⁹ seu queuis alia ꝓsona eccl'iastica vel secularis quēpiā christianoꝝ p ꝓdictos occidi fecerit vel mādauerit. q̄uis mors nō sit secuta aut eos receptauerit vel occultauerit.aut defensauerit. excoicatiōis t depositionis a dignitate.honore.ordine. officio. t būficio incurrit sentētias ipo facto. Est ēt cū suis bonis mūdanis oibus diffidat⁹ a toto christiano populo ppetuo. Hec requirit alia sententia post q̄s ,phabilibus cōstiterit argument' istud scelus omisisse hec in.d.c ,phumani.

2 ¶ Utrū tales diffidati possint iterfici impune R. Ange.ō pusio.ꝓ i.xiij.t sequit Be.i.d.c. ,phūani.q⁹ sit nedū p iudicē. sz t p quēcūqz puatū.q: idē ē bmre t diffidare quod statuere t ꝓcipere vt ipunc possit occidi. vt nō.C. de accu.l.reos. Quod in ꝓscia liceret qñ fierz zelo iusticie.alias non.

3 ¶ Utrū clericus taliter diffidat⁹ sit spoliat⁹ oi ꝓuilegio clericali. R. Be.in.d.c. ,p humani.q⁹ sic.t sine alia ꝺgradatiōe pōt occidi vel verberari sine excoicatioe vel alia pena.

4 ¶ Utrū bona ꝓdictoꝝ sit capiētiū. R. q⁹ sic. si sūt bona mūdana. Aduerte tū ꝟ sm Archi. ibidē q⁹ requirit' pus snia iudicis declarātis ipm assasinū. vel fautoꝛē talū añqz liceat ꝺ talcs ,pcedere in psonis vel bonis. Et ad rec.d. c.,phūani. rīdet nō regri alia snia.s. que det licētiā occidi t bmōi.q: sufficit sit declarat⁹ assasin⁹ vel fautor. Dō nō.q: facit ad ml'ta.

Strologia nihil refert ad salutem sz potiꝰ mittit in errorē. t iō a q̄libz fideli ē postponenda.xxxvij.di.§.sed ꝺ.xxvj.q.j.illud.circa fi.et ca.sed et illud.

Stutia ,ppie sm Tho.fa se.q.lv. ē cū q: ad ꝓsequēdū aliquē finē bonū vel malū vtit nō veris mediis sz simulatis t apparētib⁹ qō quidē ē ꝺ rōnez t ꝺ prudētiā t peccatū. Aliqñ tū dicit prudētia ,ppter similitudinē.sed ipropie.vt ,puer. primo.vt detur parulis astutia.

1 ¶ Astutia large ē quedā apparens fictio seu simulatō. Et pōt dupliciter fieri. ꝓmo ad bonū alterius t ad nulli⁹ maluz iniuste. t sic nō ē peccatū.vt patet.xxij.q.ij.in.c.vtilē vbi ponit quō xps t dauid t alij vsi sint simulatione t sancte. t glo.dicit ibidē q⁹ dolus ꝓtra hostem bonus ē.xxiij.q.ij.dñs.t.xlij.dist.in mandatis.ff.de cap. et postli.re.l. nihil interest.xiiij.q.v.dirit. Dō vez credo.dūmō mendacium nō dicat:t hostis sit nobis ꝺ iusticiā hostis. Secūdo mō astucia seu simulatio fit ad fallendū ,primū. Et sic semp est peccatū xxvij.di.qō interrogasti.xij.q.j certe. Et aliquando ē veniale peccatū aliqñ mortale sm nocumentū qd infert ,primo.vel intēdit iferre ex ea.vtputa ō re notabili.sic ē mortale.ar. c.ꝑmū.xxij.q.ij. Et ꝟ ēt si fieret ,ppter bonū alteri⁹.q: nulli faciēda ē iniuria ,p alteri⁹ bono.de.c.ꝑmū. Et ō hac hēs.j.prudētia.§.iiij.

Uaritia sm Tuliū est inordinat⁹ amor: habēdi. Et dicit inordinat⁹ dū qs sup modū mē sure querit vel retinet diuitias. Mā bona exteriora hois ꝓsistere debēt in quadā mēsura s. vt q̄rat hōc diuitias ,put sunt necessarie ad vitā vl' suā ꝺditionē. Et sic auaritia sp ē peccatū sm Tho.fa se.q.cxviij. ꝓdo cui⁹ declaratiōe ē notādū. vt elicio ex dicti Alc.t Tho. vbi.s. q⁹ auaritia ꝓsistit i trib⁹.s. appetēdo i acgrēdo t in retinēdo inordiate res tpales.

¶ Utr aūt sit peccatū mortale auaritia que ꝓsistit i appetēdo. R. q⁹ sic.trib⁹ modis. ꝓmo appetēdo aliena illicite volūtate ōliberata.ita q⁹ ,pcederet in op⁹ si esset facultas. Et isto mō ē mortale peccatū. q: ꝺ illud ,preceptū Exo.xx. Nolō ꝓcupisces rē ,primi tui. ꝓdest tū ē veniale peccatū ,ppt modicitatē rei appetite.sic dicit de furto.j.furtū.§.xxxiij. Secūdo ē mortale peccatū cū appetit ōliberate illicita que sine peccato mortali teneri nō possunt.puta beneficiū ecclesiasticū cū sit idign⁹ Tercio possz esse mortale peccatū qñ appetit superflua appetitu suffocāte totaliter mentē a debita cura sui t necessaria ꝓsideratiōe diuinorū. vt patet in.c.idolatriā.xxviij.q.j.t fac. c.cū omnis auaritia.j.q.j. Superfluo igit amore desiderare diuitias.dūmodo sit infra dcū vtputa q: nec illicito modo nec illicita vellet nec ,ppter hoc dimittit necessaria ad salutē cōmuniter est peccatum veniale.

¶ Utr auaritia in acquirendo sit mortalis. 2
R. q⁹ sic. duob⁹ modis. ꝓmo si aegrit p illicitum ꝺctū diuina vel humana lege ,phibitū puta p usurā.rapinā.falsum ꝺctum. t bmōi Secūdo si aegrit p opera q̄ sunt peccata mortalia quis ēt nihil aegreret vt adulteri t filia Si vero talia opa q̄uis illicita.nō essz peccatū mortale.tūc auaritia nō ēt mortal'.vtpu-

In mulierem. nuncio. vi. de verbo. in c. sunt hi vbi. q.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ta cū aliquis componit verba iocosa ad lucrum saltua tamen honestate. sed criam venialle peccatum: sicut illud per quod querit.

5 ¶ Vtr auaritia i retinēdo sit mortale peccatū ſ. q sic triplicit. ¶ Dicio cū retinet scienter ea q restituere tenet t pōt. c. sepe cōtingit. de restit. ſpo. t tociēs quotiēs pōt restituere t disponit nō restituere ar. d. c. sepe. Secundo cū retinet ea q sunt vltra suā necessitatē t sue familie videlicet aliquē in extrema necessitate. qr tenet ei de tali supfluo subuenire ō pcepto vt dicit. Ri. i. iiij. di. xv. De quo vide. ī. clemosyna. §. i. Tertio cū retinet supflua rōne pdecētie sui stat⁹. qr ō ipis tenet facē elemosynas. et nō cristētib⁹ i extrema necessitate ſz Ri. vbi. ē. Et ħ intelligo cū retinet amore inordinato Sec⁹ si teneret vt loco t tempor⁹ dispēsaret: qr nō tenet simul talia supflua dare. Jn alijs autē casib⁹ cōmuniter est veniale.

4 ¶ Que sūt cius filie. ſ. q multe. Jpa ē q fecit mcū t tuū ptra ius naturale q oia cōmunia fecerat. viij. di. §. difert. xlvij. di. sicut. xij. q. i. dilectissimis. t. c. duo. Jpa i terrenis facit fortes: i celestib⁹ ōbiles. xlvij. di. omnes hui⁹ seculi. Jpsa crecat rōnē t gratus facit videri aut qs solē. d. c. sicut. t. xxxvij. di. nōne. Jpsa facit idolatrare t fornicari. xxviij. q. i. idolatriā t i. q. i. cū ois auaritia. Jtē facit adulari ſgib⁹ vt captēt alienas bcreditates. d. c. nōne. Jpsa furtū: rapinā vsurā: fraudē: falsitatē: iniustitiā: symoniā: acceptionē: psonar⁹: pditionē: turpe lucrū. imisericordiā t iquietudinē parit. ō qb⁹ vide i titulis suis. Et breuiter ipsa ē omniū malor⁹ radix. xlvij. di. bonor⁹ aucto. t. xxiij. di. his ḡ. Jpsa maiorē fucrētiā exhibz auro qs deo xlvij. di. sicut. Jpsa excecat mentē de preben. quorundā. li. vi. t i. c. v. de elec. li. vi. dicitur auaritie cecitas.

Udacia vtr sit pctū. ſ. q sic ſm q dicit excessū passionis qui ,pprie dicit anaritia. ō qua eccle. viij. cū audace ne eas. t opponit fortitudini que est contra timorē slt audacias.

Ugere an ,phibeat qui ē ,phibit⁹ acquirere. ſ. Be i. c. cū ex co. de excess. pla. li. vi. q nō. qr ,phibit⁹ acq rere nouū i⁹ i re nō dr ven ō ,phibitionē lz augmēter ħstimū q hāt añ ,phibitiōez vt ē cas⁹ i. c. fi. fo. ſ. ō pcess. phē. li. vt. viō. ī lo. §. iij

Ugurium quod fit ī i ꝓsideratiōe auium ad scientiā futuror⁹ ē ex traditiōe malor⁹ angelor⁹ xxvj. q. ij. q sine. Vtrū hāc artē exercere sit licitū. ſ. q vanitas ē t supstitio. xxvi. q. ij. c. illud. imo est idolatrie cult⁹ augurij supstitioib⁹ implicari. xxvj. q. ij. ſz t illud. Et sic patet q ē peccatū mortale. Et ꝓfirmat ħ. qr i. c. augurijs fuies ē ab ecclesia seperand⁹. Sed de hoc latius vide. ī. sortilegium.

Usteritas indiscreta in vigilijs t oratiōib⁹ rep hēdit ō. ꝓse. di. v. nō mediocrit. Et posset cē mortale pctū: videlz qñ nōbili⁹ lederet vitam ,pprā t scienī vel ex tali idiscretiōe q ,pueniret ex lata culpa. vt pz ex d. c. nō medio crit. quod demonstrat cos cōmittere rapinā

¶ Austeritas in iperādo ē qñ nō cū trāquilita te cozigit. ſz a spe subditos iflectere festinat. xlvi. dist. hoc habet.

¶ Austerus nō debet esse dispēsator vbi ōus ē benign⁹. xxvj. q. vij. allegāt i fi. Adeli⁹ est p mansuetudinē pctōres ab errore eruere. qs p austeritatē i fouea pditiōis ,pcellere. xlv. di. credite. qr austeritas imoderata nec correctionē iducit: nec salutē. xlv. di cū beat⁹. Et sic pz q nec mlta austitate erudierādi sūt subditi neqz nimia benignitate dissoluēdi. xlv. di. disci.

Alistariorum ars q̄ mō pt⁹ obtinet vide. ſ. ars in prin.

Alneum vtr sit intrādū die dñica. ſ. ,p voluptate aut luxuria oi tpe ,phibet ,p necessitate ār lz vt ē ter. i. c. pcenit ō ꝓse. di. iij.

Vtr liceat clerico⁹ vl religios⁹ balnea itrare. ſ. q sic cā necessitat⁹. vt pz ex ter. xxiij. q. i. ois q 1

¶ Vtr liceat balneū itrare cū mulieribus. ſ. q nō vt ē ter. i c. nō oz. lxxxi. di. Jmmo vt di cit gl. ibidē. Si vir ingredit balneū cū muliere extranea: donatione pp nuptias fuat t muli er dote si cū viro alieno habuerit balneū. vt. C. ō pu. l. vlti. §. inī culpas. Jmo ifamis est q tenet mulieres custodietes balneator⁹ vestes vt. l. athletas. ff. de his q notantur infa. §. ait prctor. 2

¶ Vtr liceat balneū itrare cū iudeo. ſ. q nō vlli xpiano. t si clericus ē dz deponi. laicus excōicari q cū iudeo sc balneat. xxviij. q. i. nullus 3

Amnum Qualiter punitur banniēs episcopum. vide. ī. excōicatio. v. casu. c. ix.

¶ Vtr iūste bānions aliquē tenet ad restitutionē se amissis rōne talis bānitiōis. ſ. q vltra pctū mortale qd incurrit tenet ad restitutionē ſz Jnno. i. c. fi. de his que vi. me. ve. cā. fi. ff. qd me. cā. l. si cū exceptiōe. §. pedius. qr. bānitio cius fuit amissiōis occasio. d. l. si cū. §. i hac actiōe. Nec obstat. ff. co. l. metū. i ꝑn. vbi sētiēs armatos ꝓtra se venire t fugiēs si occupat⁹ fuit fund⁹ quē fugiēdo dimisit: non tenētur armati. qr loquit qñ met⁹ fuit van⁹. qr forte cōtra cū nō ibāt. ſz si ,pmisissent ire ꝓ eū t hmōi bū tenerētur de oi dāno qd iurare ret sibi contigisse eox occasione. ar. dictax. l. t d. c. fi. t. ij. q. i. in primis. De bānis que debēt fieri i matrimonio. vide. ī. clandestinū in ꝑn. ō bānitione q est diffidatio. vide. ī. diffidatio. 2

¶ Vtrum bānit⁹ amittat que sunt iuris ciuilis. ſ. ſz Bar. aut ē bānit⁹ talit q pōt ipune offendi. Et sic si ē bānit⁹ iperij pdit. Si ño ē bānit⁹ alicuius ciuitat⁹ vel regni sic non perdit ea que sūt iuris ciuilis ciuū romanox. ſz ea q sūt ,pria illius ciuitat⁹ vel regni. ħ. no. Bar. i. l. amissiōe. ff. ō ea. di. Et addit q ad ħ vt sit talis bānit⁹ duo regrunt. ¶ Dzimū q sit iobediens t aufugerit ab impio cui subest. t sic exbānit⁹. Secūdū q ī hostiū numero se ꝓferat t hz cū ,p hoste. Si aūt qs cēt bānit⁹. nō tñ haberet vt hostis. nec posset offēdi impune ex forma statuti. tūc talis nō pdit ēt ea q sūt ciuitatis. Et sic pz quō pōt facere testm vel succedere. qr ꝑm⁹ nō pōt. ſ. bānit⁹ ipij. Alius bānit⁹ ciuitatis pōt. t multo forti⁹ bānit⁹ q nō pōt offēdi. sed secūdus pōt ꝑm ius cōmune sec⁹ i successiōe secundū statutaciuitat⁹

Aptismus ꝑmo quottupler ē. ſ. tripler. vt dicit Aug. li. iiij. de vnico baptismo. t ō conse. di. iiij. c. baptismi vicē. ſ. fluminis. de ħ Jo. iij. venit iħs i terrā iudeā t baptizabat. t iste ,pprie dicit baptismus. alij aūt methaforice qr vterqz istar baptismi hz purificare. t ꝑ cōsequēs vicē eius iplere. Secūdus ē baptismus sanguinis. Jo. xij. Baptismo ħ habeo baptizari. t iste ē baptismus potissimus. de conse. di. iiij. cathecuminus baptizat⁹. Tertij ē baptism⁹ flamis siue spūs sācti. ō q actuū. ij. Vos aūt baptizabimini spū scō. t iste ē ,ppositū suscipiēdi baptismū modo ōbito si dabit facultas vnde istud nō ꝓgruit nisi adultis habētibus vsū ratiōis. d. c. baptismi vicē. Iste baptism⁹ nō cqpollet ꝑmo qr nō remittit tota pena debita peccat⁹ sicut ī ꝑ. sed plus t minus ſz suā

deuotionē. Jtē ꝑ istū non imꝑmit caracter. Jtē ꝑuat iste ecclesiastica sepultura. sicut t cathecumini. q̄uis ,p eis ozet ecclesia. Jtē i isto regrit contritio. vt saluet. ſz nō i ꝓmo ſz solū attritio. Secūd⁹ ño baptismus excedit ꝑmū q̄ ad premiū accidētale. qō ē aureola t ēt essentiale ſz ¶ De. de pal. i. iiij. qr. plus de gratia ꝓfert. sicut ē ibi manus op⁹. ſz nō imꝑmit caracter ꝑ ipsū sicut ꝑ ꝑmū. Et iste secund⁹ ē cōmunis adultis t puulis. qr si puuli inficiant ,p xpo. puta in detestatione fidei xpi quā tenēt parētes ei⁹ sūt martyres ſz theologos t ſz ¶ De. ō pal. i. iiij. ēt si cēt i vētre. t i despectū xpi mater pcussa abortū faceret vel interficeret. Sz qr hic itēndo tractare ō baptismo flumis. Jdeo videndū quid sit baptismus fluminis. ſ. baptismus exterior hominis abolitio cū certa forma vel dox ſz Magistrū sen. in. iiij. di. iij. Jn q̄ ſz Jnno. in rubrica de baptismo sunt tria sicut i sacramēto altaris. Vnū qō ē tātū res sacramēti. ſ. grē ifusio t peccati remissio. Secundū qō est tātū sacramētū. ſ. aqua ablnēs t ablutio passio. intelligo cū ōbita forma verbox. aliter nō. i. q. i. detrahe. Tertiū quod ē sacramētus t res. ſ. caracter. Aqua ergo ħbo domini sanctificata ,pprie ē sacramētum sicut spēs panis t caracter. Secunda rio sicut verū cox⁹ xpi vtrū sit ō necessitate ſ. fm. Bo. i. iiij. sen. di. iij. t Ri. ibidē q post tēp⁹ passionis xpi. ex quo euāgeliū ē publicatū. quilibz etiā sanctificat⁹ in vtero debitor ē ccpit ipsius baptismi. ex quo ad eū institutio ꝑuenit. Vñ aducrte q nisi aliquo dictox baptismox qs suppleat vicē baptismi flumis nis dānabit⁹ nisi eo fuerit baptizar⁹: ſz adult⁹ etiā puniet pena sensus ex tali omissiōe qr peccat mortalit nō suscipiēdo. ex quo ad cuz ꝑuenit institutio sed puulus carēs vsu ratiōis solū modo punit pena dāni. Sed aduerte q nō pōt supplēri baptism⁹ flumis aliq̄ mō qñ habet opportunitas ipm capiēdi. si nō capitur

Aptismus ij. Querit q̄ sit forma baptismi. ſ. fm doc i c. i. ō baptismo ē hec. Ego te baptizo in noie patris t filij t spūs sancti amē. ponit ēt ō ꝓse. di. iiij. c. a q̄dā. t. c. multi.

¶ Vtr ego sit de substantia. ſ. Jnno. i. d. c. i. cū gl. q nō. t ter ē. i. c. retulerunt. de conse. di. iiij. q ē baptism⁹. lz omittat. ego t Ri. i. iiij. di. iij. ar. ij. q. iij. ꝓcor. q nō ē ō substātia. Ego 1

¶ Quid si ꝺuitrat te. ſ. Jnno. i. d. c. i. q ni 2

Universidad de Deusto
Biblioteca

bil fit. Esset tñ baptismus si ꝑ isto ꝓnoīe te ponerēt nomē ꝓpriū illi⁹ quez baptizat ſm ſDc. aurcolū in.iiij.ſen. diſt.iij.q.ij. ſDeccaret tamen grauiter ſi ſic faceret.

2 ¶Quid ſi diceret. Ego te linio. In noīe patris ⁊ filij.ſ. ſDc.au.vbi.ſ. q nō cēt baptiſmus q⁹ oportet exꝑmat verbū denotās ablutionem. ſicut baptizo.i. abluo te. nō linio te ⁊ huiuſmodi quia nihil faceret.

4 Quid ſi vn⁹ baptizās diceret: Nos te baptizamus. ſ. ſanct⁹ Bona. in.iiij.di.v.q cēt baptiſm⁹. q⁹ cō iter dicim⁹ nos. Et ꝫ vex niſi intenderet aliū ſenſum inducere. q⁹ tūc nō cēt baptiſm⁹. Vñ ꝛ Sco. in.iiij.di.vj. q⁹ ſi plures baptizando deberēt. nos baptizam⁹ tē. q nō cēt baptiſm⁹. q⁹ nō repſentat xꝑm q ē vnus. Sed Bo. intēdit dicere q ē baptiſm⁹ qñ ꝓ nos intendit dicere Ego. ſicut faciunt dñi.

5 ¶Quid ſi qs diceret in plurali. Ego vos baptizo. ſ. ſDc.au.vbi.ſ. q ſolus debet baptizari ⁊ in ſingulari. Et facēs ꝓriū. grauit peccat niſi neceſſitas ſubeēt. q⁹ tūc liceret. vt fecerunt apoſtoli.

6 ¶Quid ſi omittatur i. ſ. Buadlenſis q nō eſt baptiſmus.

7 ¶Vtꝝ poſſit dicere in noibus patris ⁊ filij tē. ſ. ſDc.au.vbi.ſ. q nō. ſed in ſingulari. ſ. In noīe patris tē. qđ idē eſt ac ſi diceret. In virtute ſancte trinitatis. ſ. patris ⁊ filij.

8 ¶Quid ſi dicaī. Ego te baptizo in noīe xꝑi ſ. qui.ſ. q nō cēt baptizat⁹. ꝛ diſpēſatū fuerit aplis ad gloriam noīs xꝑi. Glo. tñ. in.c. quodā. de ꝓſe.di.iiij. tenet. q ſit baptiſatus ꝑ.d.c. Ego credo in dubio ⁊ baptizandus ſm modū vt. j. baptiſmus.iiij.ſ.x.

9 ¶Vtꝝ ſit baptizat⁹ ſi dicaī. In noīe trinitatis. ſ. q nō. ſm gl. in.d.c. quodam facit.c. multi ibidem.

10 ¶Quid ſi dicaī. In noīe genitoris ⁊ geniti. tē. ſ. qui.ſ. ⁊ cōmuniter Theologi q⁹ nihil ſit q⁹ iſta noīa ꝑris ⁊ filij magis noiant hypoſteſes q3 genitor ⁊ genitus. Sofre. ⁊ Jo. an. tenent q⁹ ſit baptizat⁹. ſed ꝓmū verius. Et ideo indubio eſt baptizandus iterum.

11 ¶Quid ſi nō dicaī copulatiua. ⁊. ſ. Inno. i. d.c. q⁹ valeret ſi ponerēt loco ciuſq3 q⁹ nil'a ē dicta ini baſ copulatiuaſ ⁊ etq3. al's ñ valerz.

12 ¶Sz q̄ro vtꝝ ſit de neceſſitate q⁹ ꝓferaī in latino. ſ. Aurcol⁹ vbi.ſ. q⁹ ſic a latino q ſcit litteras. Ab eo vero q latinus ē. ſz lr'as neſcit ꝓferaī in vulgari. A greco i greco ſmonet. Et lz greeus ſi ꝓferat in latino ⁊ latin⁹ i greco. aut in vulgari ſit baptiſat⁹. tñ peccat. Tu aūt dic q⁹ dz ꝓferre in ea lingua in qua meli⁹ pōt ꝓferre vel litterali vel vulgari.

13 ¶Vtꝝ requiraī ꝓnunatio in ꝓlatiōe dicte forme. ſ. Au. vbi.ſ. q⁹ ſic. nō interponēdo hiſtoriā. Et credo q⁹ ſi notabilis cēt diſcōtinuatio. nihil ficret. ſec⁹ in modica diſcōtinuatione puta tuſſis vel ſilērij ⁊ hmōi que intentionem non diſcontinuent.

14 ¶Vtꝝ poſſit fieri trāſpoſitio i dict⁹ Ybis ſ. Au. vbi.ſ. q⁹ nō. ⁊ peccat grauit trāſponēdo lz baptizat⁹ ſit niſi trāſpoſitio mutet ſenſum. vt dicēdo. Ego te patris ⁊ filij baptizo i nomine ſpiritus ſancti. vel niſi intendat inducere errorē. q⁹ nō baptizaret.

15 ¶Quid ſi ꝓferaī corrupta ꝑfata Ybba. ſ. Au. vbi.ſ. q⁹ ſi fit ex ipotētia nō ē pctm. Ex ioco ē peccatū ḡue. tñ baptiſm⁹ ē. Ex mala vero intētiōe ē peccatū grauiſſimū. ⁊ nō erit baptizatus. q⁹ ſit baptizat⁹ in duob⁹ ꝓmis caſibus. patet i. d.c. rerulerūt. de ꝓſe.di.iiij. vbi ille dicebat. Ego te baptizo in noīe patria et filia ⁊ ſpiritu ſancta. Nō ſm glo. ibidē q⁹ error ſillabe nō nocet. vt. ff. de ma. te. l. qui habebat ſeruū. marie in fine dictiōis. Sec⁹ cēt in ꝓncipio vel medio. Vnde tene q⁹ qñ aliqua diminutio vel corruptio interuenit i forma ꝑfate ꝓlatiōis. nō ex malitia q⁹ ſi mouīt ſtatim. credēdū ē q⁹ de⁹ ſuppleat ⁊ taī ſepelicndus ē i cimiterio. Si Yo ſupuiuerit reiterādū ē ſub ꝓditōe. niſi i caū qñ certū ē q⁹ nō mutat aliquid de eſſentia ꝑfate forme. ſicut ē error littere ſolum maxime in fi.

16 ¶Vtꝝ ſit neceſſaria exꝑſſio vōlis. ſ. ſanct⁹ Bo. in.iiij.di.iij.ar.j.q.ij. q⁹ ſic. vñ ſine Ybo vocali nulli⁹ ē efficatie. facit.c. de trahe. j.q.j.

17 ¶Vtꝝ ſit neceſſe q⁹ ꝓferaī cū fide. ſ. ſanct⁹ Bo. vbi.ſ. ar.ij.q.ij. q⁹ nō q⁹ baptiſm⁹ nō eſt ſacramentū ſingularis pſone. Jō fides pſone nihil ꝓdeſt nec obeſt. lz ē ſacramētū eccl'ie xꝑi vñ qcquid ſit de fide cordis pſone baptizantis iudicandū ē ſm exꝑſſiōez oris.

18 ¶Vtꝝ grecus q dicāt baptizeī ſDc. in noīe ꝑris ⁊ filij ⁊ ſpūſancti. rite baptizet. ſ. cōis opi. theologoꝝ i.iiij.di.iij. ē q⁹ ſic. q⁹ in forma baptiſmi regrik ꝓmo de neceſſitate vnū ꝑtinens ad ſanctificationē elemēti qō ē inuocatō trinitatis. Aliud ꝑtinēs ad determinationē intētiōis miniſtri. ſ. exꝑſſio act⁹ baptizādi. ⁊ circa iſtō ocurrūt duo. ſ. exꝑſſio iꝑi⁹ act⁹ ⁊ p.

lone i qua tranſit actus. Et iſta ſunt de neceſſitate baptiſmi. ſz mod⁹ exꝑ mēdi ē ex inſtitutione eccleſie. Et ideo peccaret mortaliē latinus ſic baptizans ſed nō greē. Securi⁹ credo q⁹ itex baptizeī ꝓp dubiū q⁹ alij ꝓdicūt.

19 ¶Vtꝝ aliqd addēs ad ꝓdictā formā baptizet vt ſi dico ego ſPetr⁹ ſacerdos baptizo te in noīe patris ⁊ filij ⁊ ſpūſci. amē. ⁊ ſci. Jo. bap. tē. ſ. Jn. i. c. i. ō bap. q⁹ ſi tale additū itēdat ſē ō ſubā forme ita q⁹ ñ valēt q̄ſi volēs nouū ritū adducē nō cēt baptizat⁹. Si āt crederet nō eē ō ſubā forme ſz ex ſiplicitate aut ex deuotiōe: aut ēt ex malitia ēt ſi diceret i noīe diaboli aut hēretico⁊ ego te baptizo i noīe ꝑris ⁊ filij ⁊ ſp̄s ſci. amē. dūmō h ñ credat eē ō forma ⁊ baptizaī itēdat erit baptizat⁹ aut dūmō taī additio⁹ ſi diſtrahat itellectū forme. ſeu corrūpat. vtputa ſi dicaī. i noīe ꝑris maioris filij minoris tē. ſz Bo. iiij. di. iij. ar. ij. q. iij. ꝓme ptis. iiij. q⁹ ñ cēt baptizatus.

Aptiſmus

z. q̄ ad māz. q. ē de bita mā baptiſmi

ſ. Aur. vbi.ſ. q⁹ ē aq̄ ſimplex nālis potēs abluer. Er q̄ ꝑz ꝑ q⁹ i nllo alio liq̄re pōt fieri baptiſm⁹ niſi i aq. extra ō bap. c. nō vt apponeres

1 ¶Secūdo requirīt q⁹ pura. vñ nec in brodio vl' i aqua mixta butiro vl' pinguedine pōt fieri baptiſm⁹. qñ. ſ. ꝓmixtū ſoluit ſpēz aque. ſi cut ſi parū aque multū vinū miſceaī. al's pōt

2 ¶Sed nūquid ſalſedo ipediat. ſ. q. ſ. q⁹ non q⁹ nō aufert ſpēz aque. imo pōit i ſphera aq. Aq̄ Yo rcliqta ſale nō vr mā debita niſi p cuacionē tē exalationē rducer⁊ ad dulcedinē

3 ¶Sz nūqd q̄libz admixtio aque fcā ipediat. ſ. Ri. i. iiij. di. iij. ar. iij. q. iij. q⁹ aq̄ mixtio pōt dupl'r fieri. vno mō vere ⁊ ꝑpe qñ ex mixtibil⁹ b⁹ ꝓſtituiī aliq̄ō vnū ꝑ eſſentiā ⁊ ſic impedit q⁹ ñ ē aqua i actu ſz i potētia. Alio mō improꝑe ſz q̄dā apparentiā ſm quā miſcenī illa quorū minime ꝑtes ſz ſenſū ſunt iuxta ſe inuicez poſite ⁊ actual'r alterate ſaluis eoꝝ eſſentijs que dr, ꝓpue ꝓfuſio: ⁊ ſic nō ipedit qn poſſit fieri baptiſm⁹ q⁹ manet ſpicies aq̄. Et iō q̄ nis aq̄ maris ſit alterata ꝓp admixtionē groſſoꝝ vapoꝝ terreſtriū aduſtoꝝ q̄ ꝑmixtio ſz phm. ij. metheuroꝝ ē cā ſalſedinis mari ⁊ aq̄ liſciuij pp ſui collationē p̄ cineres: ⁊ alie aq̄ ꝓpter caꝝ trāſitū p venas ſulphurcas. tñ q⁹ i eis manet ſalua ſpēs aque pōt fieri baptiſm⁹. Dic ergo q⁹ ad cognoſcendū aquā debitā ſacro. iſti attēdi dz ꝑ ordo. ⁊ ſic ſaliua vrina. aqua roſea ⁊ hmōi nō ſunt mā ꝺbita. Secundo ad ſpēm aq̄e. ſ. vt ſit liquida. ⁊ tertio vt ſapor alicui⁹ liquoris alteri⁹ nō tollat virtutez. nā alij ſapores rex nō liquidax nō immutant ſpēm aque ſi manet liquida. ſz bñ ſapores rex liquidax. vtputa vini ⁊ hmōi. vñ q̄ñ plus hz de ſapore vini ⁊ hmōi. q̄ aque. nō poteſt de ea baptizari.

4 ¶Tertio requirīt q⁹ poſſit lauare q⁹ aqua in linteo vel i lana nō eſt apta lauare niſi exꝑimatur extra. Similiter nec glacies vl' nix vl' grando niſi diſſoluatur. nec lutum.

5 ¶Quarto q⁹ ſit mālis nō artificialis. ⁊ iō aq̄ roſea vl' ardēs nō valet. ſimil'r nec aqua ſupnatās cruori q̄ dr' fleuma nec aqua quā faciūt alchimiſte. Aqua tñ q̄ exiuit de latere xꝑi fuiſſet mā debita q⁹ vera aqua fuit.

6 ¶Vtꝝ vrina poſſit eē mā debita. ſ. Ri. vbi ō. q⁹ nō nec ceruiſia debito mō cocta. nec ſaliua q⁹ in eis nō manet ſalua ſpecies aque.

7 ¶Vtꝝ i aq̄ paludoſa poſſet fieri. ſ. Ri. ibi. ō. qō ſic. q⁹ ibi ē ſpēs aque. Intellige niſi eſſet ita ꝓdenſa ſicut eſt aqua in glacie.

Aptiſmus

iiij. q̄ ad modus qs modus eſt te

nēd⁹ ē baptizādo. ſ. ſDc. Au. q⁹ ꝑ dz ablui ab eo q baptizat nō fricari vl' tingi vl' ſubmergi. Er q̄ ꝑz q⁹ ꝓiciens pucex i puteum non habens funē non baptizat.

1 ¶Quid ō illo q ꝺponit i caniſtro ꝑ cordā cū nō pōt manu ad quā attiger itigēs cū ⁊ exhēs. ſ. Ri. vbi.ō. di. iiij. q. vi. q⁹ ſic ē baptizat⁹

2 ¶Secundo dz imergi vt appeat mortu⁹ cū xpo. Vtꝝ āt totū corp⁹ ſit abſoluēdū. ſ. Ri. vbi.ō. q⁹ pricipaliī caput ſeu facies. qa i ea vigēt ſēſus. poſtea pect⁹ q⁹ ē ſedes cōdis. Tenet tñ cōius q⁹ q̄lrcūq3 ꝓtigat ē baptizatus. ⁊ q⁹ ſufficit aſpſio q̄tūcūq3 modica i caſu neceſ

3 ¶Tertio dz talis imerſio eē trina vbi ſitat' ē ꝓſuetudo. al's nō. q⁹ nō eſt de neceſſitate ſacrāmēti ſz ſufficit vna. ō cōſc. di. iiij. ō trina.

4 ¶Vtꝝ requirak ſimultas i ꝓlatiōe Yboꝝ ⁊ ablutiōe. ſ. Landu. i. iiij. di. vj. q. ij. q⁹ ſic q̄ta requirīt i actib⁹ humanis. ſ. q̄tuz pōt nō pōctualis que eē vix poſſz. vnde ꝑz Sco. ⁊ Ri. i. iiij. di. iij. ſufficit q⁹ ꝓlatio Yboꝝ incipiatur añq3 ablutio terminet vel cōſequerſo.

5 ¶Vtꝝ requiraī q⁹ aqua qua quis baptizat ſit ſanctificata a preſbytero ꝓmo per oratiōnē. ſ. ſm ſanctum Bo. in.iiij.di.iij. q⁹ nō ō neceſſitate ſz ō congruo. Jta tamen q⁹ niſi ne

Universidad de Deusto
Biblioteca

cessitas ℔ regreret.peccaret mortali sacerdos baptizãs i aqua nõ sãctificata eo mõ q̃ dictũ ẽ.s.per orationem sacerdotis.

6 ¶ Quid si omittãt alie solẽnitates ℟.doc.i.c.i.ō bap.debẽt suppleri:ꝛ nõ sint necessarie. Aduerte q̃ baptism⁹ ꝺz fieri cũ chrismate illi⁹ ãm.aliꝫ punit sacerdos si ꝺ fecerit nisi i necessitate.ō ꝑse.di.iiij.c.si qs ō alio.ō q̃.ī .oleũ.

7 ¶ Vtz adult⁹ baptizãd⁹ possit cõstituer,pcuratorẽ ad respõdẽdũ ,p eo.vt fit i paruulis.℟ q· nõ.tex.ẽ in.c.pro paruulis.de conse.di.iiij.

8 ¶ Quid faciẽdũ ō eo q dubitaꝫ nõ fuisse baptizat⁹.Respõdeo q· si dubiuꝫ ẽ iuris.vt puta qꝫ doctores diuersa opinant.vl si dubium ẽ facti ,pbabile.vrputa qꝫ inuenit puer ,piect⁹ nec apparet q· fuerit baptizat⁹.tũc baptizandus ẽ isto mõ.Si tu non es baptizat⁹ ego te baptizo.In noie patris ꝛ filij ꝛ spiritus sancti amẽ.Et alio ãt dubio nõ ꝺz qs baptizari.

9 ¶ Quando debet qs baptizari.℟.q· aut sunt pnuli.Et sic dico q· statim:tũ ,ppter periculũ mortis.ō conse.di.iiij.venerabili.tum ẽt qꝫ ō mones non tm̃ possunt super eos.fm Dio.c. vlti.celestis ierarchie.Vnde nõ excuso a peccato illos q tm̃ differunt paruulorum baptismũ.Isec credo cuadãt peccatũ mortale illi q tales pueros baptizant i domo nõ seruata ō bita solẽnitate quãdo nulla subest necessitas ſꝫ soluꝫ faciũt ,ppter expectatiõez cõpatrum aut ,ppter maiorẽ pompam postea fiẽdã.Et licet postea deferãt ad ecclesiam ꝛ suppleant omissas solẽnitates.nõ tamẽ suscipiẽtes effi ciũt patrini.qꝫ nõ tenẽt ad baptismũ:ẽt si iteruꝫ baptizarẽt.cũ semel sint vere baptizati. Si vero sũt adulti.sic si nõ imict piculũ mortis p.viij.mẽses cathecizati int̃ cathecũinos debẽt teneri ꝛ istrui i fide:vel tẽpore arbitrario.Et sic itellige.c.iudei cũ se .de ꝑse.di.iiij. Si vero imineꝫ piculũ mortis:stati sunt baptizãdi fiõ eis exposita.ō cõs.di.iiij.ne q· ab sit.Et tps ,priũ taliũ adultorũ q nõ sunt in periculo mortis ẽ pascha ꝛ pẽtechostes.ō cõse.di.iiij.c.ō cathecumis .ꝛ.d.c.venerabilis.

Aptismus

v.q̃ ad ministrũ

Quis ẽ minister baptismi.℟.Aurcolus vbi.s.dist.v. q.i.q· ẽ viator qlibet vnus psonaliꝫ distinctus potens ꝓtingere ꝛ verba ꝓferre itẽdẽs i habitu facere quod facit ecclesia.vl ō quo p sumitur q· intendat.Et ser dicit primo q· sit viator.qꝫ nec ãgelus vl̃ sanctus est, minister baptismi si tm̃ baptizaret nõ cẽt rebaptizandus.qꝫ crederẽ q· deus dispensauerit dũmõ esset cert⁹ q· cẽt angelus vl̃ sanctus paradisi. 1

¶ Secũdo dicit qlibet scilicet tam fidelis q̃z infidelis'hẽticus excõmunicat⁹ ꝛ huiusmõi siue vir siue mulier vel latinus bon⁹ vel malus.tamẽ nõ debet baptizare nisi sacerdos.ꝛ q nõ sit ꝓcisus nisi i casu necessitatis.de cõse.di.iiij.c.in necessitate cum multis.c.xxx.q. iij.super quib⁹. Aliter peccaret mortaliꝫ. ar. c.i.de.clc.nõ ꝺz.Aduerte q· nec pñte pbytero clericus simpler nec pñte clerico laicus.nec pñte viro mulier ꝺz baptizare.ō ꝑse.di. iiij. c. mulier.ꝛ.c.romanus.ꝛ.xxx. q.iij .c. super q bus.Vnde nõ sacerdos baptizãs sine necessitate efficit irregularis.c.i.de clc.non ꝺz.di.mi. Jn necessitate vero nõ solũ pōt qlibet sz tenetur baptizare. aliter peccaret mortaliꝫ.Et iõ bonũ cẽt q· qlibet addiscẽt formaz baptismi: 2

¶ Tertio dicit vn⁹ qꝫ nõ plcs.vnde si plures dicerẽt.Nos baptizam⁹. ñ .Ve baptizarẽt. Ri.Vo.i.iiij.di.iij. dicit q· tz baptism⁹ Sz p mũ tuti⁹.vt.s.dictũ ẽ.Si Vo qlibet eorũ diẽt.Ego te baptizo ꝛc.tũc bñ cẽt baptismus.

¶ Quarto dicit psonaliꝫ distict⁹.qꝫ null⁹ se ipm potest baptizare.c.debitum ō baptismo. 3

¶ Quinto dicit potens cõtingere.Et q̃ patz q· i vio nll⁹ pōt baptizari.qꝫ natitaꝫ fa pſup pōit ꝑmã ō q̃ dic vt.j.baptism⁹.vj.ℌ.j.ij.ꝛ iij 4

¶ Vtrum non habens manus possit baptizare.℟.Aurcolus vbi.s.quod non: 5

¶ Sexto dicit potẽs verba ꝓferre.qꝫ mut⁹ nõ pōt baptizare.vñ q̃z̃uis ñ bñs man⁹.diceret verba.ꝛ mut⁹ bñs man⁹ ablueret nõ cẽt baptizatus. Jſẽ.de paſ.tz q· cẽt baptizatus. Sz ꝑmuz verius,vt.s.Baptismus.ij.ℌ.iiij. 6

¶ Septimo subiũgit q· itẽdat vl̃ saltem apareat q· itẽdat baptizaꝛ nõ lauare tm̃.vñ ſꝫ Jn.i.c.i.de baptismo.nõ ẽ necesse quo ad effectũ baptismi q· sciat qd sit baptism⁹.ſ.q· ifũdaꝛ gr̃a vl̃ q· sit sacramẽtũ.nec ẽt oꝫ q· credat ℔ ipz.Jmmo si ꝓtrariũ credit ꝛ reputat trufã ꝛ deceptoez baptism⁹ tm̃ hz effaꝫ suũ ñ rgrit q· baptizãs sciat qd sit ecclia.nec q· gerat in mẽte facer q· facit ecclia imo si ꝓriũ gerret in mẽte.i.ñ facer qđ facit ecclia.ſꝫ tũ fac . qꝫ forma fuat nihilomin⁹ baptizaꝛ dũmõ baptizaꝛ itẽdat. Vñ si qs i necitate vadat ad ifidelẽ ꝛ dicat ei:Baptiza me docẽdo ei formã. Si ille baptizat cũ ſꝫ itẽtiõez petẽt, itẽdens facẽ q· alij baptizãtes faciũt cẽt baptism⁹.Sec⁹ si itẽderet solũ lauare.Aũdul.tm̃ i.iiij. di. v.q. ij.dicit q· si nõ itẽdit facer q· facit ecclia q· nõ ẽ baptism⁹.Sz opi.Jnno.mihi placet. q̃uis ista sit magis tuta. qꝫ sicut furiosus ꝛ amẽs qꝫ nihil itẽder pñt ñ baptizãt.sic videt q· itẽtio baptizãdi regraꝫ saltẽ.Et ℔ pōt dici itẽdere quod itendit ecclia.ꝛ sic itellexerit.Aũdul.

9 ¶ Vtz ſgraꝫ itẽtio actualꝫ i baptizãte.℟.Aũdul.i.iiij.di.vj.q.iij.q· ñ ō necessitate. nec suficit bitualis pcise.q̃ ſz possit exire in actũ tm̃ nũq̃ exit. Virtualis ãt ſp ẽ necessaria. Dicit ãt virtualis q̃i qs hũit actualẽ itẽtionẽ nudã ministrãdi sacrz.ꝛ ex illa mot⁹ ẽ administrãdũ poito q· actualꝫ nõ cogitet cũ'mistrat virtualiter tm̃ manet itẽtio pria.ꝛ hec ẽ q̃ mouet.qꝫ volũtas p suũ ipiũ mouet potẽtias iferiores ad act⁹ suos.vt pedẽ ad ãbulãdũ ꝛ huiusmodi.Cũ ℊ volũtas itẽdit aliqd exeq̃ mouet potẽtias iferiores ad exequẽdũ. Et ſz cẽt actualꝫ itẽtio volũtaꝛ manet ifñ execũtio potẽtie actualꝫ.Exẽplũ cũ in me sit actualis intẽtio cũdi ad eccl'az impo pedẽ moueri.ꝛ ſz i medio mot⁹ cẽt itẽtio actualis manet tm̃ motio pedis.Dicit ẽt Ri.q· si baptizãs non sit dilẽs i applicãdo itẽtionẽ suã fz qđ decz ad ip sũ actum.non excusatur a peccato.

9 ¶ Vtz qs debeat poti⁹ baptizari ꝺa malo sacerdote q̃z a bono laico.℟.Aũdul.vbi.s.di.v. q.ij.q· sic qꝫ bonitas mistroꝝ non tm̃ spectat ad sacramẽtũ q̃z auctoritas itellige qñ est paratus baptizare.alias nõ vt.j.ℌ.xiij.

10 ¶ Vtz sacerdos existẽs i mortali peccet mortaliꝫ baptizãdo.℟.fm. Ri.in.iiij. di.v.q· sic. nisi conteraꝫ de peccato vel nisi baptizetur in articulo necessitatis.qꝫ tũc ñ peccat . Limito ℔ verũ quãdo de peccato non aduertit neqꝫ q· contritionem debeat habere.

11 ¶ Vtz nõ sacerdos baptizãs in aq̃ sanctificata ꝓferat sacramentũ.℟.Ri.i.iiij.di.v. ar. vltimo.q.i.q· sic.sed peccat mortaliter nisi in necessitate qꝫ aliam habere non potest.

12 ¶ Vtz baptism⁹ sit suscipiend⁹ ab hereticovl excõmunicato ꝑciso suspẽso ꝛ hmõi.℟. Jn.i.c.fraternitati.ō clc.cr.mi.q· non.nisi in necessitate.Et volũtarie suscipiẽs sine necessitate ab heretico:aut q̃ũq̃z ab ecclia ꝑciso. aut suspẽso a iure vl̃ ab hõie nõ recipit gr̃az. i.q.i.mlti.ꝛ.c.se.qꝫ facit ꝺ institutionẽ ecclie ꝛ sic peccat mortaliꝫ.Jn necessitate ãt tz xxxij di.℔.si Vuz.Si Vo nõ sit ꝑcisus ab ecclia q̃z̃uis sit i mortali.posset qs recipe dũmõ cũ nõ iducat ad mistrãdũ ẽt si aliũ posset hre ꝓcordat Ri.vbi.s.

13 ¶ Vtz credẽs baptizare masculũ baptizat ꝛ feminã vere ꝓferat sacramẽtũ.℟.fm Hosti. q· si simpl'r baptizarẽ baptizata .similiꝫ si itẽdit baptizaꝛ psonã cuiuscũq̃z sex⁹ sit.Sz si solũ itẽderet baptizaꝛ masculũ tm̃.sic nõ ꝓferat sacramentum ꝛ non esset baptizata.

Aptismus

6.q̃ ad cũ q baptizandus est.

1 ¶ Vtz i vtero matris totaliꝫ existẽs nec exaliq̃ apparẽs ab extra sit baptizandus. ℟.q· nõ.c.qꝫ in maternis.de conse.di.iiij.

2 ¶ V.mr̃ sit apiẽda.℟.q· ñ.si ẽ viua.qꝫ ñ sũt faciẽda mala vt veniãt bona.sez si iã ẽ mor

3 ¶ Sz nũqđ si apparet aliqd cr̃ poterit / tua baptizari.℟.Aur. vbi.s. q· sic.si ps ꝓncipalis.Si Vo apparcat pes vl̃ man⁹ tz ipe q· ñ. Aũdul.i.iiij.di.iiij.q.i.tz q· si pes vel man⁹ apparcat q· ꝺz baptizari.tm̃ nat⁹ posꝛca ꝺz itez baptizari isto mõ.Si tu ñ es baptizat⁹ ego te baptizo.Jn noie ꝑris ꝛc. Dñs Car.in clc.fideli.ō.su.tri.tz q· oz tot⁹ sit natus nisi necessitas iminear.qꝫ i tali necessitate id qđ appet ō bet baptizari pp occultã opationẽ spũsĉti.i. q.i.multi.circa mediũ. Hlo.i.c.si ad matris.ō ꝑse.di.iiij.tz q· nõ pōt baptizari p.c.q in maternis.ea.di. Rõ qꝫ q nõ ẽ pfecte nat⁹ ñ pōt dici hõ.l.qđ certũ ẽ.C.ō postbu.bc.isti. vbi oz sit tot⁹ nat⁹ vt dicaꝫ qs postbum⁹.Alij dicũt q· si caput apparet ꝺz baptizari.l.cũ i diuerſ. ff.de re.ꝛ sup.fu. facit.c.si baptizat.ō ꝑse.diiij . multiplex ẽ alia opi.doc.i ℔ ſz tu tene opi. Aũdul.q̃ ẽ securior ꝛ valde pia quã tz Tho.ꝛ Ricar.in.iiij.

4 ¶ Quid si naſcaꝫ cũ pelle secundina poterit ne baptizari.℟.aurcolus.vbi.s.q· sic.

5 ¶ Vtrũ monstrũ sit baptizandũ. ꝛ quo. ℟. ſz Aũdul.i.iiij.di.vj . q. ij .q· si ꝑdaꝫ duas habere aias. vtputa duo bz capita. quattuor pedes duas spinas in dorso ꝛ hmõi.tũc baptizẽt qlibz p se.ꝛ itigaſi loco qlibz p se.Si Vo dubitaꝫ an sint due aie, vtputa qꝫ hz q̃ttuor man⁹.ꝛ vnũ caput vl̃ duas spinas in dorso. tũc credo q· debeat baptizari ꝓncipalis absolute.ꝛ aliuꝫ postea sub ꝺitiõe.ſ.si tu nõ es baptizat⁹.ego te baptizo ꝛc.nec baptizet itẽtiõe vaga.ſz determinãdo se ad vnũ. alꝫ nihil faceret fm Henricũ i q̃libet.

6 ¶ Vtz regraꝫ ihc̃us baptizari.℟.Aure.di. iiij.q.i.iiij.sen.q· nõ in puncto. Jn adulto vero sic verus vel interpretatiuus vnde vi. vel reclamãs si baptizet nec ꝛcipit ꝓmũ effectũ.nec secũdũ baptismi. Sed de hñte ꝓsensũ interpretatiuũ ẽ dubiũ.ficut q· p minas vl̃ penas ꝑse

Universidad de Deusto
Biblioteca

tiret. Et ꝫ quidā dixerit nō suscipe caracterē baptismi. Alij sciētes q̄ voluntas coacta vo lūtas ē: tenēt ꝫ san. Bo. i. iiij. di. iiij. ar. ij. q. i. q̄ suscipit. nisi intēderet nō suscipe sacramē tū. ꝫ solū illuderē ⁊ tales penas cuaderē. q: tūc nō susciperet. Similit Ād. ul. i. iiij. di. iiij. q. i. ꝫ q̄ dixerit i corde necessario ē rbaptizād⁹

7 ¶ Vtr̄ i adultis. regrat intētio vt recipiant baptismū. ſ. Ri. i. iiij. di. vj. ar. ij. q. iij. q̄ sic. vel i actu vel in habitu. In actu in illo q̄ ꝑus habuit itētionē nō rcipiēdi. q: necesse ē vt habeat i actu cōtrariā. ſ. rcipiēdi. al's nō expelleret ꝓtrariā. ⁊ sic nō recipet sacramētū. Similit q̄ aliqs admonet vt actu ꝓsentiat. fgrit ꝓsēs actualis. alit nō ꝓsentiret nec actu nec habitu. q: habitu dispositꝰ dicit bō. q̄ si actualit ⁊ deliberate recogitaret de illa re actualiter ꝓsentiret in illā. al's sufficit habitualis. sicut si qs catbecuminū nudū baptizaret actu nō cogitātē de susceptione baptismi vl curiosū: sine amētē qui añ amētiā habuit itētionē rcipiēdi vl nūq̄ habuit cōtrariam.

8 ¶ Vtr̄ requirat fides i adultis. ſ. ꝫ. Tho. in. iiij. di. vj. q̄ nō quo ad caracterē suscipiendū sed bene quo ad habēdam gratiam

9 ¶ Vtr̄ regrat rectitudo itētionis. ſ. q̄ nō ad susceptionē caracteris. vnde q recipit baptismū pp questū sicut iudei sepe faciūt. verum baptismū recipiunt. ꝫ nō fructū baptismi.

10 ¶ Vtr̄ amētes ⁊ dormiētes possit baptizari. ſ. q̄ si añ habuerūt ꝓsēsū ⁊ necessitas imineat pōt baptizari. vt i. d. c. maiores. i fi. Si vero añ amētiā vl dormitiōꝫ ꝓtradixerūt. pōsumit q̄ ꝓpositū duret. Et iō nō suscipiūt nec caracterē nec baptismū. vt ibidē. Si Vo nō diſēserūt. tꝫ. Aure. vbi. ē. q̄ suscipiūt caracterē. Hoc vꝫ fm Ri. vbi. ē. dūmodo aliqñ consenserint de adultis loquendo qui habuerunt vsum rōnis. Secus in illis q̄ nūq̄ vsuꝫ rōnis habuerunt. q: suscipiunt caracterē.

11 ¶ Vtr̄ pueri iudeoꝝ sint baptizādi. ſ. q̄ i ꝟ fuerūt opi. diuerſe. ḡbusdā dicētibus q̄ nō i uitis parentib⁹. Sed ego dico cū Sco. ⁊ Landul. in. iiij. di. iiij. q̄ ēt inuitis parētibus sunt baptizādi. nō qdē p ꝑuatas ꝑsonas. sed p ꝑncipes, aut eoꝝ dños ⁊ educādi religiosē ⁊ caute ne occidañ a parentib⁹. ⁊ p ꝟ facit qō no. Oldra. in cōsilijs suis. vbi tꝫ q̄ iudei fūt fuifacti per passionē rp̄i. extra. ō. iudeis. c. ⁊ siu deos ⁊ fuit mādātū executionī p Cōstātinū vt no. Ho. in. c. consuluit. de iudeis. Et hoc dicit Archi. xlv. di. q. sincerā. Hoc idē tenet Tho. i epistola ad ducissam lotharingie. Maꝫ cū sint serui ꝓnceps qui ē eoꝝ dominus pōt eos vendere. ar. C. si ser. expor. vene. l. i. ⁊. ij. Et p istā rationē tenet Archi. i. c. fraternitatē. liiij. di. q̄ pōt eis aufferre bona eoꝝ cū nō habeant ea nisi vt peculiū allegat. c. iudei. cl. secūdo. de iudeis. vbi statuit q̄ si conuertant nō auferāt eis bona. ergo si nō ꝓuertunt pos fūt eis auferri a contrario sēsu. Adeli⁹ facit c. sicut iudei. co. ti. vbi ꝓhibet q̄ sine iudicio terrene potestat̄ null⁹ eis auferat bona vel offēdat. ergo ex cā legitima possent. ¶ Preterea sustinet ex pietate ⁊ gratia. vt dicit i. c. ⁊ si iudeos. de iudeis ergo nō dꝫ trahi ad necessitatē. ff. de offi. ꝓcon. l. solent. i fi. ⁊ ex ꝟ posset sustineri opinio Aur̄. q̄ cū Landul. ⁊ Sco. concordat q̄ inuitis parentib⁹ possunt baptizari per dominos ⁊ benefacerent.

12 ¶ Vtr̄ iudei adulti aut alij adulti sint ꝓpelēdi ad baptismū. ſ. de iudeis tꝫ Sco. vbi. ē. q̄ sic p dños eoꝝ. p q̄ facit tex. i. c. ō iudeis. xlv. di. ⁊. c. maiores. ō bap. vbi comēdat ille rex. q̄ cogit ifideles baptizari. Sꝫ ꝺ ē tex. i. c. sicut iudei. de iudeis. qui ꝓhibet cōpulsionē. Sꝫ ego dico Añ opinionē Sco. itelligēdo de ꝓpulsione idirecta ꝟ ē. Ita sūt angariandi ⁊ i fuitutē redigēdi q̄ eis cueniat volūtas cōuertēdi. sicut exponit Brego. sup illud compelle itrare facit. c. vltimū. xxiij. q. iiij. cū glo. ⁊. q. vj. c. iā Vo sed de cōpulsione directa nō licet. q: deus voluntarium vult militē. d. c. ō iudeis. Si militer idem dico de alijs infidelibus.

13 ¶ Vtr̄ liceat emere aquā vel laborē ab eo q̄ nō vult alit baptizari i. vide. ſ. sy. ij. §. xij.

14 ¶ Quid si nō vult baptizare nisi cōmittat offrēs aliqō mortale. puta adulteriū. ſ. Landul. vbi. ē. q̄ si ipe nō pōt babtizare. puta q: mancus vl mut⁹ nullo mō assētiat. q: fides offerētis ⁊ oratio ⁊ deuotio baptismū flaminis ipetrabit. q: credēdum est q̄ in talib⁹ necessitatib⁹ diuina pietas supplet.

15 ¶ Vtr̄ requirat cōtritio de peccatis factis ante baptismū a baptizādo. ſ. fm Alex. ō al. in. ij. secūde q̄ sic. de necessitate de omnibus mortalib⁹ que recordātur etiā de venialib⁹ i genere ⁊ forte de venalibus maioribus que recordañ. particulariter. aliter nō suscipit gratiam baptismalē scilicet gratiaꝫ ⁊ remissionē peccatorum sed bene suscipit effectum baptismi qui est res ⁊ sacramentum: idest caracterem. de conse. dist. iiij'. c. ostenditur. Sco. tamen in. iiij. di. iiij. clarius exprimendo dicit q̄ ꝫ nō doleat ō veniali q̄ nō tollit effectꝰ gratie baptismalis. ſ. tātū complemētū quia non delet illud veniale de q̄ nō dolet. ⁊ sic dr̄ ficte simpliciter vel fm quid. ficte simpliciter accedit ad baptismū ille qui bꝫ i se mortale peccatū de quo nō vult penitere. ſ. tamē recedente fictione. hoc ē aduenīēte ꝓtritione habebit effectū baptismi. ſ. remissionē peccatoꝝ. vt i. d. c. ostēdit. i fi. Et ꝟ intelligе quo ad penā peccatoꝝ precedētiū baptismū. ꝫ nō q̄ ad penā sequētium baptismū. Et ideo pnia ē ci iniūgēda de ꝑpetrat̄ post baptismū ꝫ sanctū Bo. un. iiij. di. iiij. ar. ij. q. iij. Ficte ꝫ qd accedit q̄ nō dolet de veniali. ⁊ iste nō bꝫ cōplemētum. Et aducrte q̄ hic nō accipio ꝓtritionē. p dolore informato a gra sed. p dolore q̄ excludit actualiter obicē mortal' peccati in actu. Tenet etiā talis postea ꝓfiteri peccata añ baptismū ꝓmissa vt patet. j. cōfes. ij. §. ij.

Aptismus 7. q̄ ad effectum.

qrit vtrum per ipsum auferant oia peccata. ſ. q̄ sic. c. regenerāte. ⁊. c. sine pnia. ō. ꝺsc. di. iiij. Ratio q: baptismꝰ ē ad regenerādū instituꝰ. Vnde ibi trāsit bō de potestate tenebraꝝ in adoptionē filioꝝ dei. ⁊ ibi maxime aperit̄ largitas mie dei i ꝓmo aduētu. Et hoc est q̄ ¶ Pau. dicit ad tbi. ij. p lauacrū regenerationis ⁊ ſno nationis spūs sancti quē effudit i nos abūde

1 ¶ Vtr̄ p baptismū tollat̄ ois pena. ſ. q̄ sic pena que ſtardat ⁊ excludit a vita eterna. de cōse. di. iiij. sine pnia ꝟ est pena quā quis deberet exsoluer̄ aut in hac vita vel i alia. p peccatis ꝓmissis antecꝫ vitā eternā ītraret. aliaſ autem. pena non tollit.

2 ¶ Vtr̄ baptismꝰ tollat cōcupiſcētiā. ſ. q̄ in quātū bꝫ rōnē culpe extinguit̄ p baptismū ꝫ iquātum habet rationē vitij siue pene nō tollit: vt nō sit nisi spāli dono dei ⁊ miraculo fiat. ꝫ vt nō obſit benefit ex infusione gratie q̄ ibi fit: ex qua supari pōt. de cōse. di. iiij. c. ij.

3 ¶ Vtr̄ p baptismū tollat̄ irregularitas. ſ. q̄ illa q̄. ,pucnit ex defectu sacramēti nō tollit. Vnde bigamus ante baptismū vel post nō pōt. ,pmoueri fimil'r corrupta vl añ vl' post nō pōt vclari. ⁊ ō bis bſ. xxvj. di. acutiꝰ. Si Vo. ,pueniat ex peccato sic tollit fm cōiter doc. irregularitas homicidij. ꝫ si homicidiū sit fiſi pctō vt i iudice ⁊ hmōi. sic ꝫ aliqs irregularitas nō tollit vt nō. xxvj. di. c. vide. Sꝫ ꝫ Sco. in. iiij. di. xxxiij. irregularitas cuiuscūq̄ homicidij tollit qualitercūq̄ sit cōmissū. Hoc segt gl. xxxiiij. di. c. si qs viduā. ⁊. xxxij. di. §. ecce. Et hec ē Nior opi. Alia āt irregularitas q̄. ,pucnit ex defectu natalium nō tollitur.

¶ Vtr̄ tollat infamiā. ſ. q̄ sic. ꝫ. gl. in. d. c. si nec penitētia. Rō. q: per baptismū tollunt̄ peccata ⁊ ea q̄ sequūt̄ ex peccat̄ sub rōe qua sunt peccata. Et iō cū infamia cōsequat̄ pecatū ⁊ sub ratione peccati ideo tollitur. 4

¶ Vtr̄ p baptismū cōferant̄ homini gratia ⁊ virtutes. ſ. q̄ sic. fm. glo. in. d. c. ij. 5

¶ Vtr̄ effectꝰ baptismi equaliter ꝓferat̄ omnib⁹. ſ. fm sanctū Bo. i. iiij. di. iiij. ar. i. q. iij: prime partis q̄ triplex est effectus baptismi. ¶ Primꝰ caracteris ipressio. Secūdꝰ grē ifusio Tertiꝰ innocētie restitutio. Quantū ad ꝓmū ⁊ tertiū equaliter oēs suscipiūt si nō ficte accedūt: sed quātū ad secūdū nō. q: gratia habet duplicē actū. ſ. delere peccatū. ⁊ sic magis delet in eo q̄ magis cōmissit: q̄ adelet omnē culpā. Secūdꝰ actꝰ ē habilitare ad bonū. ⁊ in ꝟ maiorē efficaciā bꝫ in eo qui se magis disponit. In puulis āt cēlis ē efficacia cōmuniter. 6

¶ Vtr̄ puer cū ōfert ad baptismū si occidat saluet̄. ſ. q̄ si occidit ne baptizari possit in odiū baptismi seu rp̄i sic pie credo saluet̄. Si vero occidatur ex alio respectu sic dānabit. 7

¶ Quid si puer moreret̄ qñ baptizans dixit. ego te baptizo i noie patris añq̄ cōpleat. ſ. Ri. i iiij. di. iij. ar. ii. q. iij. pie credēdū ē q̄ dē⁹ supplet. Vnde ⁊ in cimiterio dꝫ sepeliri. Similiter si sacerdos ipediret̄ ne totū cōpleret cēt baptizādus sic. si non esset baptizatus tē. 8

¶ Vtr̄ baptismꝰ sit reiterādꝰ. ſ. q̄ nō. imo tā ministrās q̄s suscipiēs sciētes vltimo supplicio plectūt. l. ij. C. ne fa. bap. ite. ⁊ sunt irregulares. vt j. irregularitas ꝓmo. §. xxiiij. 9

¶ Vtr̄ ignoās si facit se baptizari sine ꝓditione sit irregularis si postea ,iuenit q̄ fuerat baptizat⁹. ſ. q̄ irregularis ē. de ꝺsc. di. iiij. q̄ bis ꝫ cōmunē intellectū. ¶ Pōt tamen episcopus dispensare in necessitate magna. 10

¶ Vtr̄ nō baptizat⁹ credēs se baptizatū salueť. ſ. sic. ō ꝑsby. non bap. c. apostolicam. 11

¶ Vtr̄ suscipiat caracterē ordinū si ordinet̄ ſ. q̄ nō. de ꝓes. nō bap. c. i. ⁊. c. veniens. Si celebrat tū ignorās credit q̄ conficiat. Xtute ecclesie ꝫ Inno. Hoc idē tenet Tho. in. iiij. di. xxiiij. ⁊ Albr. ⁊ sūma ꝓse. li. iij. ti. xxij. q. viij. ⁊ 12

Universidad de Deusto
Biblioteca

ꝑ3.q virt⁹ ſpūs ſcti vegetās eccl'az ſuā ſup
plet potētiā i tali ne eccl'ia ɔcipiat.

Aptiſmus .viij.q ad eū qui
tz.q'rit qs pōt te
nere ad baptiſmū. ℟.q nō pōt tener Abbas:
monachus: vl religioſus. ō ꝑſc.di.iiij.ñ licet.
xvi.q.iiij.placuit.cl.ij. Tñ ſi tenēt ſūt ꝓpatres

1 ¶ Utr ñ pr vl mater. ℟.q nō.ſi ſunt i mr'imo
nio.itellige.xxx.q.i.ad limina. al's ꝑhēt cogna
tōz ſpūalē ⁊ ēt baptizādo niſi nc̄itate bapti
zās cū ſit vere pater ſpūalis. Vide ifra. Alda
trimonium.iij.impedimento.vij.§.r.

3 ¶ Quot dūt tenere ad baptiſmū. ℟ñ q vn⁹
tātū. de ꝑſc.di.iiij.c.i catheciſmo. ⁊.c. nō plu
res. Sed tū de conſuetudine non ſeruatur.

4 ¶ Ad qd tenent leuātes ō baptiſmo. ℟.q te
nent admonere quos tēuerūt: vt caſtitatē cu
ſtodiāt: iuſticiā diligāt: ⁊ caritatē teneāt: ⁊ añ
oia ſymbolū ⁊ oronē dñicā debēt docere. vt i.
c. vos añ oia. ō ꝑſc.di.iiij. ⁊ Aldagiſti.iiij.diſ.
vi.c.pc. dicit q exigit a patrino diligēs cura
circa eū ꝓ q̄ reſpondet. Nō limita verū ſm
Tho. qñ parētes notabilit negligunt.

Ellium qdē dupl'r dr̄. ſ. ꝓpric
⁊ ipropric. ¶Propric āt
bellū ē illō qō auctoritate pncipis ſupiorē nō
recognoſcēt: idicit vt ē iperator ⁊ papa ſz ho.
xxiij.q.i.c.i.ff.ō capti.l.hoſtes. ⁊.ff. ō ver.ſi.l.
hoſtes ⁊ i iſto bello captiui efficiūt fui ⁊ bōa
efficiūt capiētiū. ⁊ ſeqt tercuū i⁹.ſ. poſtliminij.
de q̄ i.l. poſtliminij. ⁊.l. ſigd bello. ⁊.l. hoſtes.
ff. ō cap. Et ꝫ verū ſi bellū ſit iuſtum. Debent
tñ bōa capta aſſignar capitaneo vt diſtribu
at vnicuiqz ſz merita. ſm Bar. i.d.l. ſigd bel
lo. lz a pncipio efficiant capiētiū. Et hoc vex
credo qō dicit Bar. niſi ꝓſuetudo brēt q⁹ vn⁹
gſqz ſibi retineret qō cepit qz tūc nō teneāt aſ
ſignare qz illō itelligit actū qō ē conſuetū. l.q
ſi nolit. §.g aſſidua. ff. de edi.edi. Hodie etiā
ex ꝓſuetudine inter chriſtianos non ſeruant
iura captiuitatis ⁊ poſtliminij cui ſtādū ē vt
l. poſtliminij. ff. ō capti. ⁊ nō. Bar. i.d.l. hoſtes
ff.co. Quid autem ſit poſtliminiū. ℟ñ. q. eſt
ius āmiſſe rei recipiēde ab extraneo i ſtatū p
ſtinū reſtituēde moribus legibuſqz ꝓſtitutū
dicit tex. i.d.l. poſtliminiū. Vñ q̄ ad hoc bene
eſt ſeruadū vt ille qui aliqua perdidit i iuſto
bello quo ad eū itegre reſtituant. Et ideo nō
currit preſcriptio ɔ eū ſm glo. i.c. prima accu
ſatione. xvi.q.iii. Arma tamen de rigore non
reſtituuntur. l.ij. ff. de captiuis. ſed ſecundum
conſcientiam ſunt etiam reſtituenda.

¶ An autē hec locū habeant i bello idicto ab 1
bis q ō facto ſupiorē. nō recognoſcūt vt eſt
rex frācie. biſpanie ⁊ huiuſmodi. ℟. ſm Jn.
i.c. olim cl primo. de reſtitu. ſpo. ⁊ Bar. in. d.l.
hoſtes. ff. de captiuis ⁊ poſtliminis reuer
ſis. q. ſic. quia habent iura principis.

¶ Bellū aūt ipropric ē illō q nō ē idictū p 2
pncipē. ſed p iferiores q recognoſcūt ſupiorē
Et de hoc ¶Sa. de iureiuran. c. ſicut. cl tertio.

¶ Utr bellū i dubio ſit preſumēdū iuſtū. ℟. 5
¶Sa. i.d.c. .ſicut qō i bello idicto a pncipe fū
mo. i dubio ꝓſumitur iuſtū ⁊ legitimā cauſā
cē i pncipe iurta not. p legiſtas. i.l. ꝓſcriptio
ne. ⁊.l. fi. C. ſi ɔ ius. vel vtr. pn. ⁊ p canoniſtas
i.c. q̄ i eccleſia. de ꝓſti. Sz i bello idicto a fco
gnoſcēte ſupiorē i dubio ꝓſumit iuſtū. Et ſic
itellige ¶do. ⁊ tex. d.c. ſicut. facit. l. vnica. C. d
gla. ⁊.c.i. de pur. ca. cū ſuis concordantijs.

¶ Quid requirit vt ſit iuſtū. ℟. ¶Sa. vbi. ō q
i bello ꝑprie oportet q ſubſit legitima ⁊ na
turalis cā. puta qz cōtumaces ⁊ rebelles ſūt i
perio vl eccl'ie. Addc. ij. vt nō fiat aio vindi
cādi ſed puniēdi delinqētes. Jn bello āt ſe
cūdo mō dicto qnqz regrunt fz. gl. xxiij.q. ij.
i ſūma. ſ. pſona vt nō ſit eccleſiaſtic⁹ cui nō li
cet ſanguinē effūdere. xxiij.q.viij. clerici. niſi
neceſſitate icuitabili. poſſūt tū fz Tho. fa fe
q.xl. iducere alios ad iuſtū bellū ⁊ cis aſſiſtēt
vt pugnātib⁹ ſubueniāt exhortationib⁹ ab
ſolutionib⁹. ⁊ aliis ſpūalib⁹. Mō tū debent
hortari vt interficiāt vl' mutilēt ſz vt fidē ec
cleſiaſticā vel⁹ patriā liberēt Et lz aliq iterfici
anť. nō tū eis iputabiť. ⁊ multo magis plati
ꝫ poſſūt. imo, peccarēt ſi nō facerēt. xxiij.q. v.
de occidēdis. ō homi. poſtulaſti. ⁊.c. tua. nos
xxiij.q.iij. marimianns. xxiij.q.i.i ſūma. ⁊.c.
militare. de cle. percu. c.iij. de reſtitu. ſpo c. oli
el ꝑ. Jnno. tñ. i c. qō i dubijs. de penis. limi
tat pdictā exhortationē nō poſſe fieri quādo
ſunt i pcuſſionibus. ſed añ ſic. ⁊ mihi placet.
⁊ ē ſecurius. Secūdo cā legitima. vt ꝑ defē
ſione ſua vel ſuox aut paterna⁊ legum. xxiij.
q.viij. ſi nulla. Tertio ſi res. ſ. pro repetitione
rerum ⁊ huiuſmodi. d.c. olim Quarto anim⁹
vt nō ex odio. ſed vt habeat debitum ⁊ huiuſ

modi. xxiij.q.i. quid culpať. ⁊.c. militare. Qui
to. auctoritas ſupiorīs. d.c. qd culpať. ⁊.l. vni
ca. C. vt. ar. vſus inſcio prin. lib. xi. ¶Poteſt ēt
fieri auctoritate epiſcopi. ſm ¶do. i ſūma. ꝑci
pue quando pugnať pro fide: vel contra cum
qui pro peccato mortali excōmunicatus nō
vult parere.

5 ¶ Utr ſi aliqō ꝓdictox defuerit teneať ad re
ſtitutionē tā dānox dat ox q⁊ ēt raptox bo
nox. ℟ñ. mo. co. ti. q ſic. ſi deficit. ſecundū
vel tertiū. Si tñ res ſubſit q. s. ꝑ reb⁹ repetē
dis factū ſit nō teneť q mouit bellū ꝛſtituere
qō ibi cepit. dūmō nō excedat qō brē debebat
Et ꝫ verū i foro penitētiali. vbi ꝫ locū ligdi
ad nō ligdū cōpensatio. ſicut ſi qs cōfiteať p
furtū accipiſſe. x. nō cogeť reſtituere ſi debet
habere alia. x. ab eodem. Si vero damnifica
uit plus aduerſariū. nō credo excuſatū niſi cō
currat ſimul auctoritas niſi i caſu q⁊ vim vi
repellere licet. ſed teneť cōpēſare dāna data
cū eo qō debet habere. ⁊ ſi plus habet reſtitu
at. c. q habetis. ⁊ i.c. ſe. xiiij. q. v. ⁊ i. d.l. hoſtes
ff. de capti. ⁊ ſm quod dico i. §. ſequēti.

6 ¶ Utr iſtis inferioribus a pncipe liceat facere
bellū. ℟. ¶Sa. i.d.c. ſicut q⁹ aut is qui facit bel
lū. habet iuriſditionē ſup his quibus guerraz
facit. ⁊ illi ſunt ꝓtumaces ⁊ rebelles ⁊ ſic pōt
ſtatuere ⁊ concedere quod liceat vnicuiqz res
eox iuadere ⁊ ſuas facere ⁊ liberos homines
rebelles capere ⁊ detinere quouſqz domino
repreſentare potuerint. c. a nobis ō ſen. excō:
Si autē nullā iuriſditionē ſup eos habent
non poſſunt ſine auctoritate principis niſi eſ
ſēt iuaſi. qz tūc poſſūt ſe ⁊ ſua defendere cum
moderamine iculpate tutele. ⁊ hominē pcu
tere ⁊ etiā occidere vt lati⁹ dicā. j. Defenſio
¶ō poteſt tū aduerſariū cape ⁊ nec iuadēdo
res aduerſarij ſuas faceť. Quod intellige ni
ſi i recōpenſatione dānox ſuox ⁊ i ſatiſfatio
nē expenſax labox ⁊ opex etiā ipſū adiuuā
tium. di. i. ius gētiū. xxiij. q. vij. ſi de rebus. vl
niſi i territorio ſuo eos deliqētes inueniret
Jtē quādo talis ſuperiorem non habet cuiaz
q̄ ſua repetere poſſit res ſuas propria auctori
tate repetere poſſet ⁊ recuperare. l. iudei ⁊.l.
nullus. C de iudeis.

7 ¶ Utr ſubditi teneanť ire ad bellum iuſtum
domino mādante. ℟. ¶Sa. in. d.c. ſicut. el. iij.
q⁹ ſubditox quidā ſunt vaſalli ꝑprie. vt ſūt
q teneť feudū ab eo. Quidā vaſalli ipropric.
vt ſūt ſubditi ratiōe origis vel domicilij. ni
hil tamē ab eo detinēt. ⁊ tales ꝑprie non ſūt
vaſalli lz ibi habeāt poſſeſſiōes nec teneťur
dño ſtare fidelitatē. Quidā ſūt milites Vi
vt q iurāt q̄ ponit. gl. i.l. pc. ff. ex. qui. cau. ma
que ſūt. j. miles. Quidā nō veri milites ſed
tm̄ reſpectu honoris qui iſta nō ꝓmittūt. ſz
viuūt vt alij ciues vt p. Cy. i.l. i. C. de iur. ⁊ fa
cti igno. Jſtis premiſſis diſtiguo aut dom⁹
vult alios ꝑ libito volūtatis iuadeť nō fauo
re rei publice ⁊ nō teneťur eū ſequi ēt vaſalli
ꝑprie. ar. c. de forma. xxij. q. v. niſi aliud habe
at conſuetudo vel pactū. Aut dominus inadi
tur ⁊ tunc ſi timor eſt. ſubitane⁹ ⁊ inꝛouiſus.
oēs apti ad pugnā: ſeu cuſtodiā teneť fauore
rei publice. Jlā clerici hoc caſu teneťur ad cu
ſtodiā. c. puenit. ⁊ q ibi notatur. de imu eccle.
Facit. c. omni timore. xxiiij. q. viij. Aut nō eſt
talis timor. ⁊ tūc vaſalli ꝑprie dicti teneťur
p. d.c. ō formā ⁊ milites veri. p. d.l. penul. Alij
Vo nō ſūt cōpellēdi. dūmō dñs ſufficiat ō p
ſe ex redditib⁹ quos habeat a loco. Jſta pp ꝫ
honorāt dominū i redditibus gabellis ⁊ hu
iuſmōi. vt neceſſitat⁹ tempore eos dēfēdat. ar.
xxiij. q. v. pncipes. ⁊.c. regū. Si Vo nō ſufficit
p ſe tūc oēs teneť ꝑ ſalute dñij. vt p⁊. ex. c. ſi
nullus. ⁊. d.c. omni timore. xxiij. q. viij.

¶ Utrū ſubditi ſequēt⁹ dominum in iniu 8
ſto bello excuſeť. ℟. ¶Sa. in. d.c. ſicut. qō Jn
no. dicit q nō. ſi ſcienter hoc faciunt. nec excu
ſaň ex timore amittēdi feudū vel alia bona
xxxij. q. v. ita nc. Si vero dubitāt ⁊ inquiſie
runt quātum potuerunt peritiores. ⁊ ſemper
dubij remāſerūt. excuſanť pp bonum obedie
tie. c. quid culpať xxiij. q. iij. aliter non. ar. c. cū
inhibitio. ō clan. deſpō. non tamen excuſāt
amici⁹ ⁊. cognati ⁊ alij. q volūtarie aduuant
talem in dubio. Jmmo ſi erat iniuſtum de oi
damno dato teneťur ad reſtitutionē..

¶ Utr ſubdit⁹ qui in dubio bellādo multa 9
acquiſiuit. teneať ea reſtituere cognito q⁹ bel
lū erat iniuſtum. ℟. q⁹ ſic omnia quę habet.
Et credo q ēt cōſūpta. qz nūq̄ habuit bonā
fidē. ex q̄ ſp dubijs pmāſit. et ō ꝫ vio. j. ꝓſcri.
§. iiij. ⁊ ſecundū illā diſtinctionē dic.

¶ Utr omnes eriſtētes i bello iniuſto tenēā 10
tur inſolidum. ℟. ſm Ald. ti. re. i. q⁹ ſic. ō om
ni damno quod ſuo auxilio cōſilio fauore da
tum eſt quod aliter datum nō fuiſſet. ar. xvij.
q. iiij. omnes. ⁊. ij. q. i. notū in fi. Si Vo ꝑpba
biliter credit q⁹ propi ſuū auxiliū conſilium
fauorē non plus fecerint quam alias facturi

erant: non tenet nisi de bis q̄ ipse habuit: vel damnū dedit: vel aliquis de familia sua directe t occasionaliter. ar. d sē. t. re iudi. c. i. t d. cta. t qua. or. c. tuā. Et de h vide ēt. j. furtū. §. xvj.

11 ¶ Sed quērit qd tenet restituere faciens bellū iniustū. Rō. Ado. vbi. s. qō tenet de oib⁹ damnis que ipse vl sui intulerūt aduersario vl ei⁹ hominib⁹ tenet ēt ꝓpijs hominib⁹ d damnis datis ab aduersarijs.

12 ¶ Utꝝ habens iustum bellū teneat in aliq̄ de damno aduersarij. Rñ. Ado. vbi supra q̄ non tenet de illis damnis que bona fide intulit: a quibus cōmode abstinere non poterat fm consuetudinē pugne. Si qua tamen animo crassandi t malicioseintulit. cum alias posset abstinere t sibi consulere. tunc tenet cō pensat cum damno sibi dato t si excedunt tenctur eis satisfacere.

13 ¶ Utrū habens iustum bellum teneatur de damno dato subditis aduersarij. Rñ. qui supra q̄ nō. Imo licite bona capit. Nō solum aduersarij: sed ēt fautoꝝ t subditoꝝ suoꝝ do nec sibi fit satisfactū. Subditi tamen aduersarij qui deum timentes nolunt domino suo i bello illicito impendere auxilium vel consilium nullatenus sūt spoliandi ne pena excedat auctores. ar. de his que fi. a. ma. par. ca. quesiuit. i. q. iiij. c. i. Imo fm Ricar. in. iiij. dist. xv. qui scienter talibus innocentibus iferūt damnum: tenentur ad restitutionē. Verū credo nisi dominus eorum directe vel indirecte ex ꝑsonis vel rebus eoꝝ iuuaretur. Multo magis tenetur ad restitutionem qui damnificat non subditos aduersarij innocentes scienter vt sunt ecclesiastici t bmōi. Secus autem esset si a casu damnificaret hoc non intendēs nec obligat⁹ intēdere. vt puta q: bellās ꝑ aduersariū nō valēs cū ipugnare. icendit ciuitatē t sic ꝛburunt eccl'ie bona ipsius t alioꝝ inocētiū: Mā tunc nō tenet. t sic patet q: eccl'ie in castellate possunt incēdi. t bona ibi reposita ex qbus substētabātur contra hostes in instō bello possunt capi. Nō incastellate Ro a ꝓposito nec res eccl'ie sūt auferende t cōtrariū facientes tenentur ad restitutionem.

14 ¶ Utrum domini qui habuerunt bellū ad iuicē possint componere simul de damnis. Rō. Adona. ti resti. q: ille qui habuit iniustū bellum non pōt componere in p̄iudicium hominū suoꝝ. quin ipse tenet eis de damnis que passi sunt. nisi t ipsi fuerint in culpa. Hoc verū in foro cōscientie. si ad talem culpā non venerunt ex ei⁹ ꝑsuasione alias non facturi. Ille aūt qui habet iustū bellum debet ꝓcurare pro viribus: vt satisfiat suis hominib⁹. Et si non potest. Et ipsi hominꝫ cōtradicūt cōpositioni fm Adonal. nō pōt de damnis que passi sūt in incendijs t rapinis cōponere. facit in ar. l. i. t. l. transactionis placitū. t. l. ꝑs. C. de transac. t. c. fi. de ma. t obe. Sz ego credo q: in omnib⁹ pōt. ar. eoꝝ que notātur in. l. fi. C. si contra ius vel vti. pub. t in. c. que in ecclesiaꝝ. de consti. vbi pz q: ex ratione nabili causa potest princeps tollere rem vni⁹ t dare alteri. t non potest esse maior ratio q̄ fauor publicus carere bello. Et similiter poterūt qui habēt iura impialia. Vnde Ho. tz q: q̄ duo milites habuerūt iniustum bellum inuicē pacc inter eos facta t dāna remissa q: h remissio extendit ad oēs vtriusq; partis: tz non cōsētiant q̄ pat alii haberi non posset allegat. l. cōuentionū. ff. de pactis. Eō cordat. Ipa. in. c. nostra. de iniur. aducrte hic fm cūdē q ubi supra. q: nomine damn ꝑpe t stricte venit diminutio patrimonij p aliū facta. l. iij. ff. de dā. infecto. Et ideo non veniunt expēse facte ꝓpria voluntate: etiam coacta nomine damni. Quod nota. pro statutis t similibus odiosis. Item limita q: predicta remissio nō valet quo ad dāna data ecclesijs t eccl'iasticis pſōis. nisi plati ipaꝝ ꝓsētiāt

15 ¶ Utꝝ domin⁹ teneat mandatario de damnis que i bello ē passus. Rō. Fz. Ipa. i. d. c. sicut q: sic. nisi cā pietat': humanitat' vel parentele bellū fecerit vel nisi ex debito teneret: vel nisi aliqd recipe conuenerint ꝑ mercede. Et vide ō h. j. Mādatū. §. v. Et h intellige ō dānis q̄ verisimiliter potuit mādās ꝑuidere.

16 ¶ Utꝝ occupata p ꝓncipes christianos q hodie ir se bella gerentes ꝑpa temeritate qō vn⁹ gete possedit ab antiquo. aliuꝫ violēter ō nouo accipit sint restituēda. Rō. do. Anto. i. c. qō sup his. ō voto Fz Ho. q: nō videt q̄mō iuste tenēat. nec q̄liter ꝓfessores eoꝝ peccata q̄q̄ notoria palpitēt. nec q̄liter ab eisdē elemosynas aut passiones accipiāt: aut eos absoluāt. Vñ caueāt ne catcruati ad iferos vadāt t alios secū trabāt: nec credit q: i italia ꝑscribi talia possint. c. fi. de ꝓscrip. Et ideo restituere tenetur.

17 ¶ Utꝝ clericus i bello iusto cū domino. suo vadēs qui lucrat aliqua de bonis aduersari

orum tenet ea restituere. Respon. Adonal. ti. resti. q: si ea rapuit. peccauit capiēdo. t restituere tenet eis a quib⁹ abstulit. q: illā rem capiendo nō potuit facere suā. q: sicut dns nō potuit ei dare auctoritatē bellādi. sic nec rapiendi. Dolz tñ retinere si guerra durāte dns vt illā tenear cōsensit. Si vero nō ipe rapuit sz sibi ab his quibus licuit rapere data fuit. tūc nō tenet restituere. Quod verꝫ credo q̄ ex ꝓsuetudie quilibet quod rapuit sibi retinet. alias sce⁹ q: de iure quilibet tenet capi taneo assignare. vt illa distribuat. vt. l. siquid bello. t ibi Bar. ff. de capti. ergo sine eius auctoritate tenere nō poterit. fac. c. dicat. xxiij. q. v. nisi vt dixi ꝓsuetudo. sit in contrarium.

18 ¶ Utrū liceat omni tēpore bellare. Rō. q: in bello iusto nō licet bellare in xl. nec in dieb⁹ festiuis nisi necessitas vrgeat inuitabilis. tertus ē cū glo. in c. si nulla. xxiij. q. viij. Itez nec tpe treugbe. c. j. d treu. t pace. Dō intelligē in pugnatoꝝ. non in defensoꝝ. vt notat predicta glo.

19 ¶ Utrū in bello iusto liceat vti deceptiōe: dolo. vl insidijs ad vincendū inimicos. Rō. q: sic. dūmō mendaciū nō dicāt vel fidē ꝓmissam nō frangāt. facit. c. vtilē simulationem. xxij. q. ij. xxiij. q. ij c. dns. t. q. vij. i fūma. xxiij. q. v. dixit. vide glo. in. c. cupientes. in v. malignantium. de elec. li. vj.

20 ¶ Utꝝ locās arma. equos t hmōi: cunti ad bellū repetat si amittant in bello. Rō. Inno. i c. si cui. cl. iij. de iureiurādo. q: nō q: sic ea cōdurit. ff. loca. l. itē quēritur. §. si quis seruum. facit. l. videamus. §. fi. ff. eo.

21 ¶ Utꝝ comodans possit sil'r repetere. Rō. Inno. vbi. s. q: nō. q: nō excessit fines ꝓctus ff. comoda. l. si vt certo. §. sed interdum.

22 ¶ Utꝝ tenēte aliquo rem meā liceat mihi violēter auferre. Rō. Ianoi. in. d. c. sicut aut in ꝓtinēti recupare vult. t Iz. q: vim vi repellere licet. de quo. j. defensio. Aut nō statim. t sic dz p iudicē eā recupare si pōt q: si nō pōt sic in defectū iudicis. pōt dns rē suā etiā violenter si alit nō pōt facere recupare. ar. l. nullus. C. ō inde. i gl. t. l. ait ꝓtor. ff. de his q̄ in frau. cre. §. si debitorē. nōt. Inno. i c. oli. cl. prio de resti. spo. t Alex. Ri. t Sco. in. iiij. di. xv. q: si aliter non possum rem meam hre. licz furto. eam tollere. de quo dic vt infra. furtum. §: xl. Ison tamen licet per mendacium. quia non licet mentiri pro alterius vita. xxij. q. ij. negs

Et sic limita glo. ī. c. cupientes. de elec. li. vj.

Benedictio super populū. quedam solennis que sit cū alla solennitate. Adiutoriū nr'm t̄. Et hāc solū epi pōt facere in tota sua dioc̄esi. t archiepi in tota ꝓuincia cū visitāt t legati in terminis sue legatōis. t abbates qb⁹ ex ꝓuilegio cōcessum est. vt notat. xxvj. q. vj. ministrare. de cōse. di. j. cū ad celebrādas. de excess. prela. accedentib⁹. de ꝓuile. abbates li. vj. Alia simplex. Et hec fit a sacerdotibus in missa absente epo: aut de mādato ei⁹ cū presens est. xxj. di. deniqz. xcv. di. ecce ego dico.

¶ Utꝝ benedictio calicis paramentoꝝ t huiusmodi ꝓ missis celebrādis possit fieri a sacerdote. Rō. doc. i cle. attēdētes. ō sta. re. tenēt q: nō. q: sunt poti⁹ ordinis episcopalis. t h idē in d. c. abbates. Sz mdicio meo nil'o iure coꝝ dictū. ꝓbat. Et credo q: imo possint bñdicere paramēta. tali rōne mot⁹ ꝓsbyter pōt oia facere q̄ sunt ordinis nisi sint ordinis epiſcopal'. vl spāliter ei iterdicta. c. q̄uis. lxviij. di. t. d. c. ecce. t. xciij. di. legim⁹. Sz bñdictō paramentoꝝ cū nō sit ordinis epalis. patet q: ꝓpetit abbatib⁹ ex ꝓsuetudie: Vt tenēt doc. in. d. c. abbates. t. d. cle. attendētes. quod fieri nō posset si esset ordinis episcopal'. ar. eoꝝ que notant in. c. pe. de consc. cc. vel al. nec est etiā eis ꝓhibitū. patet q: in. d. c. q̄uis. ꝓhibetur ꝓsecratio sacerdotū. diaconū t subdiaconuꝫ ꝓsecratio virginū. ꝓsecratio eccl'ie vl altaris: crisma cōficere. crismate frōtes baptizatoꝝ signare. publice penitentē recōciliari. t in. c. ministrare. xxvj. q. vj. addit q: nō benedicat publice plebē in eccl'ia. Quod itelligc. vt dixi. ō. t in. c. cōsulto. de consc. di. j. q: nec coꝛpalia dz ꝓsecrare. ergo vestimēta pōt q: i. c. vestimēta. t in. c. vasa de ꝓse. di. j. nihil dicit de epo. Quare credo oia q̄ ptinēt ad celebrationē missaꝝ q̄ nō fiūt cū sacra vnctiōe vt ē calix t patena t nō sunt eis spāliter inhibita. sicut sunt coꝛpalia que ab epo debēt esse benedicta. vt in. d. ca. consul. t alia bmōi possunt bñdicere. ar. d. c. q̄uis. t. ca. ecce. nisi episcopus esset presens. quia non licerct. ar' ca. deniqz. xxj. di.

¶ Utrū abbates possint spāliter benedicere. Be. in. d. c. abbates. tenet q: sic omnia in quibus fit verbalis solū benedictio t quando faciunt ad opus suarum ecclesiarum. alias nō Sed ego dubito de benedictione coꝛporaliū

Universidad de Deusto

que licet sit ꝟbalis solū tñ videt episcopis
reseruata.d.c.cōsulto: nisi dicam⁹ derogatū
p cōtrariā ꝓsuetudinē cū sit potius episcopis
ſseruata rōne dignitat⁹ q̄z ordinis. Et iō ab-
bates posset ex ꝓsuetudine.ar.d. c.accedētib⁹
Idē dic ō bñdictiōe calicis.ō q̄. j.calix. ſ.i.

3 ¶ Vtz vest⁹ ꝏbeat itez bñdici q̄n repetiatur
ſt.q̄ nō:nisi q̄n fit talis repetiatio q̄ sine ipa
cū dicta veste nō posset celebrari.puta totus
manice ⁊ hmōi. q̄ cū amittat formam.ꝏbet
itez benedici ar. coz que notā.i.c.i.de cōse.
eccle.vel alta. Sec⁹ dico si de stola fiat mani-
pulus vel de manipulo stola ,q̄ non videtur
alia forma.nisi q̄ vnū breuius est altero que
quidē breuitas non mutat formā.

4 ¶ Vtz spōsa que no est virgo debeat benedi
ci.ſt.q̄ non. xxxij.di.seriatim. Imo benedi-
cens secūdas nuptias ab officio ⁊ bñficio su-
spensus ꝏbet mitti ad papā.c.j de.secū.nup.

5 ¶ Vtz diacon⁹ possit bñdicere mēsā.ſt.q̄ nō
ꝓsēte ꝓsbytero nisi.cēt diacon⁹ cardinal⁹:ſz
absēte ꝓsbytero pōt ſz no. i.c.legim⁹.xciij.di.

6 ¶ Vtz recipe pecuniā ,p bñdictione nuben
tiū sit symonia.ſt.q̄ sic.tex.ē in.c. cum in ec-
clesia ō sy.

7 ¶ Vtz mulier possit benedicere.ſt.q̄ nō ni
si vt potest quilibet bonus christianus.c.no-
ua.de pe. ⁊ re. quia que sunt ordinis non ca
dunt in mulierem.d.c.noua.

8 ¶ Vtruz bñdictio mense ⁊ aque sit certi or
dinis.ſt.scōz Inno.i.c.i.de ercō.pla.li.sexto.
q̄ benedictio aque sic.Et ideo esset irregula-
ris excōmunicatus. vel suspensus ipam be-
nedicendo . secus de benedictiōe mense que
non est ordinis.

9 ¶ Vtrum libri ecclesiastici sint benedicēdi.
ſt.fm glo.in.c.j.de pigno.q̄ non.

Enefacere ex timore. et non ex amore.nō repu
tatur benefacere. ſz ,p nō facere.xxiij.
q.v.ad fidē.xxxij.q.v.sicut enim.de pse.di.v.
qcqd.lxxvj.di.nō satis de re.iu.q ex timore.

Eneficium est quedaz beni
uola actio gau
dium tribuēs capiēti in li.feu.c.i.ex q
cau.feu.aut]Da.in.c.vnico de cōmo. ⁊ in.ca.
ad audientiam.de ꝓseri. Hec diffinitio com
prehendit quodcūq; quod dicit beneficium.
Sed hic de ecclesiastico solum dicendus est.

1 Quotupler est beneficiū ecclesiasticū. ſt.q̄
aliud est religiosum aliud seculare. Religio-
sum aliud simpler vt canonicat⁹ regularis.
aliud duplex vt abbatia.prioratus. vel aliud
habens iurisditionem. Seculare vero. aliud
sumnū.vt papatus.aliud mains. vt episco-
patus . aliud mediocre seu dupler.vt digni
tas . vel personatus . vel aliud habens cu
ram animarum.aliud minus.seu simplex.vt
canōia.capellania.aduocatoria.⁊ hmōi. aliō
nō habēs administrationē. Et isto mō dr̄ lar
ge beneficiū. Et ē quādo gs habet beneficiū:
nō i titulū.vt sūt capellani ad nutū āmonia-
les.ſz q̄n hz i titulū aliq̄d bñficiū:cui ē assigna
ta dos q̄tūcūq; sit simplex:dicit hr̄e bñficiū
cū administratiōe ſz Be.i.c.pūri ō.offi.or.li.vi

2 ¶ Vtz prebēda sit quid spūale.ſt.]Da.i.c.
dilecto de prebē.q̄ si ē annexa iuri canonic p
ti ē spūale ⁊ ptim temporale. Si Vo nō ē an
nexa canonic.vt puta.q̄ i ecclesia nō sūt pbē
de distincte.sed oia cōia.⁊ per.c. assignat.isti
vnū pdiū i pbēda.⁊ alteri aliud vl gō simile
Vel ēt si sūt distincte:tñ nō sunt canonicatib⁹
annexe.q̄ nō est ibi numerus canonicoz.tūc
est mere tēporale ⁊ pōt concedi ēt laico ad ip
sius sustentationē.

3 ¶ Vtz altaria que dātur i titulū ꝓpetuū di
cant bñficia.ſt.ſz.gl.i.cle.ij.de decī. ⁊ sequit
Be.i.c.i.ō ꝓsu.li.vi.q̄ sic ⁊ appellatiōe officij
altaria pdicta itelligūt.facit.c.ij.ō ꝓcess.p. Se
d⁹ si nō dāt i titulū.q̄ bñficiū nō dicūt ,ppe.
A quo debet dari bñficiū eccl⁹asticū.ſt.q̄ re-
gulariter p ordinariū.nisi ex spāli statuto vl
ꝓsuetudine ad alium ptineat.vt.j.dicam.

5 ¶ Vtrum capitulū sede vacante possit con-
ferre.ſt.q̄ nō illa beneficia que ad epi collā-
tionē ptinēt. ſz bene potest cōferre illa que
ad epm ⁊ ipz capitulū cōmuniter ptinēt. Si
milit talia bñficia pōt conferre quādo cps ē
suspēsus a collatiōe bñficioz etiā si cps habe
ret interesse i tali collatiōe tanq̄ prelatus. Et
idem pōt cps quando capitulū esset excomu-
nicatū seu maior pars maiori excōicatione
vl suspēsū.c.si ad epm ne se.va.li.vi. Si Vo
ptinet ad epm collatio cū cōsilio capituli :vel
assēsu nō posset capitulū intromittere nisi sus
pensus esset in mora petende relaxatiōis. Si
Vo capitulū vl alius de consuetudine vl sta
tuto deberet conferre de consilio episcopi:de
functo epo. vel in remotis agente . ita q̄ in
breui eius ꝓsentia non possit haberi. non
,ppterea dz differri collatio. vt i.c.si ad epm.

6 ¶ Quid de bñficijs vacantibus in curia.ſt.

q̄ omnia beneficia.dignitates ⁊ personatus
vacantes in curia romana nō possunt cōfer
ri nisi per papam. Similiter beneficia.digni
tates vel personatus curialium vel acciden
tium: seu redeūtium de curia si decedunt in
locis vicinis curie ad duas dietas legales: q̄
faciunt.xx miliaria p die l.i.ff.si quis cau. Et
notat glo. in.c.ꝓsenti. de prebē li.vi. Vñ
si distarent p.xli miliare nō includerent. ff.ō
Vbo.signi.l.iij.limita nisi predicti morerent
in loco p⁹pr⁹ij domicilij: vel ꝓprie domus
quia tunc non reser antur pape nisi esset ta-
lis curialis qui licet haberet ibi ꝓprium do
micilium.tamen ibi morabatur solum prop-
ter curiam.quia tunc reseruatur. Similiter
reseruatur quando est curialis q̄ moritur i
loco vnde recedit curia: vel in itinere dum cu
riam sequeretur quantumcūq; vbi decedit
fit remotus ab ipsa curia. Verum est q̄ post
mensem si non fuerint collata beneficia pre-
dictorum conferre possūt illi ad quos perti-
net eorum collatio per se ipsos tantum. vl ip
sis agentibus in remotis per suos vicarios
generales.quibus id commissum fuerit in eo
rum dioecesibus existentia: nisi essent parro-
chiales ecclesie:⁊ vacarent sede apostolica va
cante. vel si anteq̄ papa ea conferret mortu
us est.hec notantur in.c.licet.cl.primo.c.statu
tum.c.ꝓsenti.⁊.c.si apostolica.de prebē.li.
vi. Aduerte etiam circa hec ad regulas cance
larie ⁊ reseruationes que faciunt communi
ter ꝓntifices in sua creatione.quia non sem
per se habent vno modo. Ideo nō pono hic.

7 ¶ Quid de presentatis a patronis sede vacā
te.ſt.q̄ capitulum potest eos admittere ⁊ in
stituere in beneficijs ſz ad episcopū si viueret
primisset.c.⁊ si capitulū de isti.lib.vj.

8 ¶ Quid si episcopus conferat beneficium ab
senti.ſt.q̄ licet non fiat suum donec consen
tiat tamen episcopus non poterit alteri con-
ferre donec ille recuser:nec valet collatio si cō
ferat nisi episcopus assignasset terminum cō
petentem consentiendi. infra quod non con
sentit.si tamen post terminū iterum consen-
tiret anteq̄ alteri esset collatum valeret.c. si
tibi absenti.de prebē.li.vi.

9 ¶ Quid si episcopus conferat beneficium ab
senti.ſt.q̄ licet non fiat suum donec consen
tiat.tñ episcopus non poterit alteri conferre
donec ille recuset.nec valet collatio si confe-
rat nisi episcopus assignasset terminum con-

petēte ꝓsentiendi.j.quod nō cōsētit.si tñ p⁹
timinū iterū ꝓsentiret anteq̄ alteri cēt colla-
tum valeret.c.sibi absenti.de preben.li.vj.

¶ Vtrū cps vl ali⁹ cui mandabat de bñficio 9
,puideri paup clerico teneat itez ,puidere si
ille clericus aliud est consecut⁹.ſt.q̄ non. c.si
pauper.de preben.li.vi.

¶ Vtz cps teneatur ordinatis p ipm ,puide 10
re de bñficio.ſt.q̄ sic.si est in sacris ordinat⁹.
c.cū secūdū ō prebē. Idē dic q̄n cōmisit q̄ or
dinet p aliū.c.si cps.de preben li.vj. Et h̄ ve
rū nisi habeat suam vel paternā hereditatē
vnde possit sustētari ſz glo.in.d.c.si cps.

¶ Vtz promittens alicui prouidere de bñfi 11
cio ecclesiastico non vacante. vel q̄litercūq;
,pmittat cū potuerit teneat.ſt. q̄ non q̄ ta-
lis ,pmissio ē nulla.c.ōtestāda.ō ꝓcess.pbē.li.6.

¶ Vtz recipiens beneficium ecclesiasticum 12
de manu laici cadat in aliquā penam.ſt. In-
nō.in.c.q̄sq;.de clec.q̄ sic.q̄ est intelligibilis
ipo iure.ō in.pa.ꝓterea tñ cps posset cū eo di
spensare ſz cūdē.ar.c.nuper.de sen.excō.

¶ Vtz quis possit renūtiare suo bñficio vt 13
alij prouideat.ſt.]Da.in.c.dilecto.de preben.
q̄ sic.dūmō in actu renūtiationis nō ōducat
in pactum:sed ipsā renūtiationē faciat pure
⁊ libere:al⁹ esset simoniacum .vt vult glo. in
d. c.dilecto.⁊.gl.i.c.ex ꝓc.cl primo ō offi.dele.
Si tñ in animo gereret vt alteri ꝓcederet:nō
cēt simoniā: dūmō pactum non faciat licet
peccet. vt est clara glo.i.c.ordinationes.i.q.i.

¶ Cui potest dare beneficium ecclesiasticum 14
ſt.q̄ solis clericis non coniugatis ⁊ habenti
h⁹ etatez ōbitā.⁊ que sit etas ōbita vid.j.etas

¶ Vtz cleric⁹ ꝰiugat⁹ possit habere benefi- 15
cia ecclesiastica.ſt.]Da.in.c.sane.de cleri.con
iu.q̄ nō. Sed nec etiam administrationes ec
clesiasticas. Et per h̄ puto q̄ non possit cē vi
carius episcopi quod tenēt doc.in.c.vno.co.
ti.li.vj.⁊ i.c. Joannes. Idem]Da.co.ti.tenet
q̄ nec etiam potest dispensari cū eis vt habe
ant beneficium simpler.ſz alij ꝓriū teneāt.⁊
pōt saluari dictū eoz vt valeat dispēsatō si fi
at a papa.⁊]Da.intelligat non valere si fiat
ab inferioribus pape.

¶ Vtz filij sacerdot⁹ possit obtinere bñficiū 16
i eccl⁹ia patris.ſt.q̄ sic.si al⁹ ē legittim⁹.c.ad
h.ō fi. ꝑl.dūmō nō ad illas dignitates vl p̄
bēdas quas imediate p̄ ei⁹ habuit ,pmoueat
c. ꝓstitut⁹.ō fil.pl. Et noīe filoz i h̄ veniūt ēt
nepotes ō iure i hereditate succedētes.vt sūt

nō m. C. permittimus de resp. et c. ad hoc. et in sexto bñ.
abb. ubi bini. q̄ bi inde genti cum iouene q̄ nō debēt postm
propter cē mos. in beneficijs.

Universidad de Deusto

per rectā lineā descendētes nepotes. ar. insti. de here. quali. ⁊ di. ℌ. sui. fm Hosti. ⁊ Ber. in c. ad extirpandas. de fi. presb. Secus in collate rabilib⁹ in quib⁹ successio locū nō habet. ar. de off. dele. c. ex parte. Itē fm Jo. nepos pōt poni immediate in eccl'ia quā auus eius habuit patre eius viuēte. ſz patre mortuo nō pōt quia cessat rō in primo casu successionis. sed non in secundo. Item aduerte q⁹ ſi pater habuit personatū. immediate nō poterit filius in eadē ecclesia habere vicariā. vt in. c. michael. de fi. pſby. vel cōtrario. ſi pater habuit vicariam ppetuā filius immediate nō poterit hꝫ pſonatū. vt in. c. constitutus. de fi. pſby.

57 ¶ Quis potest dispensare cū illegitimis vt obtineant beneficiū ecclesiasticū. ℟. q⁹ episcopus in beneficio simplici cui nō iminet cura animarū. vt in. c. is qui. de fi. pſby. li. vj. nec distinguo fm glo. ibidē an sit spurius adulterinus vel nālis ꝫz quo ad successiōes distiguāt ⁊ in difficultate dispensandi. Jn alijs autem solus papa.

58 ¶ Sed nunquid poterit episcopus dispensare cum talibus in personatu vel dignitate sine cura. ℟. glo. in. d. c. is qui. q⁹ nō. ſz solus papa. Et eam sequuntur cōmuniter doc. etiam ſi efficeretur religiosus.

59 ¶ Utrū eps possit cū pdictis dispensare in canonicatu eccl'ie cathedralis. ℟. fm Archi. in. d. c. is qui. q⁹ sic. ex quo nō inuenit ꝓhibitum. Et cū eo cōcordat He. in. d. c. is q. licet Jo. mo. ⁊ alij teneāt q⁹ nō pōt. qō nō placet.

20 ¶ Utrū episcopus cū pdictis possit dispensare in rectoria. ℟. q⁹ sic in oīi beneficio. dūmodo nō cadat in nomen dignitatis vel personatus. vel habeat curā animarū. Et hoc tene. licet quidā teneant ꝯrium. vt nōt He. in. d. c. is qui. Et rō potissima est. quia potestas dispensandi concessa alicui. cuius effect⁹ nō in ipsum sed in aliū derivatur ꝺbet late inter ptari. vt nō. Jo. an. in. c. fi. de verb. sig. Et. sc. Jo. de imo. ⁊ He. in. d. c. is qui. Et maric q⁹ interpratio fit ꝯ ipsum cōcedentē. iuxta nō. de priuil. c. quia circa. Et ideo iura que videntur ꝯria intellige ⁊ limita q⁹ loquuntur in dispensatiōe alicui ꝓcessa. cui⁹ effect⁹ in ipsum derivaꝝ q⁹ stricte iterꝑtanda est. Quod nota.

21 Quid si beneficiū simplex habeat curā animarū. nūquid eps poterit dispensare cū pdictis. ℟. fm Archi. in. d. c. is qui. q⁹ sic. quia talis nō dicit habere curā animarū. vt ꝓbatur. in. c. sup eo. de ꝓbē. li. vj. Illā vt ibi patet pōt quis hꝫ ꝓbendā ⁊ dignitatē. cui annexa est parrochialis eccl'ia. ⁊ tamen nō posset q⁹ habere simul dignitatē ⁊ eccl'iam curatā. c. ō multa. de ꝓben. Lap. abbas limitat hoc vꝫ qñ eccl'ia curata hꝫ vicariū aliū ab isto. altas nō. Alij doc. indistincte tenēt q⁹ nullo mō eps pōt dispēsare. Vide He. in. d. c. is qui. Mihi placꝫ ꝓma opi. cū pdicta limitatiōe dñi Lapi.

22 ¶ Ndōe q⁹ in eccl'ia ē statutum iuratū ⁊ p papam approbatū q⁹ null⁹ illegitim⁹ ibi ꝓmoueaꝝ an eps possit dispēsare. ℟. Jo. mo. ⁊ sequitur He. in. d. c. is q. q⁹ nō ex q̄ tale statutū ē iuratū vl ꝓfirmatū. Sec⁹ cēt si solū eēt statutū nō iuratū vl ꝓfirmatū. q⁹ tūc posſz eps dispēsare ꝯ ꝓpriū statutū. iur nō. de elec. c. ſz canō. Limita pdicta oia q⁹ eps pōt dispēsare cū illegitio i bñficio simplici. vꝫ nisi aliud ꝓcedimentū canōicū obstet q̄ illegitimitas ⁊ sup que eps ñ possit dispensare. vt in. d. c. is qui.

23 ¶ Utrū dispensat⁹ vt ꝓmoueaꝝ ad ordines sacros ꝑ papā ꝑ hoc videaꝝ talis illegitim⁹ dispensat⁹ vt possit obtinere bñficiū cū cura ℟. q⁹ nō. q⁹ dispensatio nō trahit ad ꝓsecutiua eius sup quo dispensat q̄ dispēsatio impedimentū effectū validū sup actu in quo dispensatur absq⁹ eo q⁹ extendaꝝ ad illud cōsecutivum. scōm He. in. d. c. is qui.

24 ¶ Utrū ꝓfatus illegitim⁹ dispēsat⁹ vt possit obtinere bñficiū eccl'asticū possit p⁹ ꝓmū postea aliud obtinere virtute dispensatiōis ℟. He i. d. c. is qui. q⁹ paulus hoc distinguit. q⁹ aut dispēsatio fuit facta sup certo bñficio ⁊ tūc si fuit i culpa vt illud nō hꝫet. sic aliud nō poterit habere. Si vero nō fuit in culpa. vel dispēsatio sup incerto bñficio fuit. sic poterit post ꝓmū aliud habere. ⁊ placet mihi licet He. ibi videaꝝ tenere opi. d. Lapi. qui aliter distinguit. Sed mihi nō placet. Vide cum ibi ſi placet.

25 ¶ Utrū ꝓfatus dispensat⁹ vt possit hꝫ beneficiū curatū possit per hoc obtinere dignitatem. ℟. He. in. c. fi. de fi. presb. q⁹ non. quia ista ponunt vt dicit ſa in. d. c. fi. ergo vno cōcesso nō veniet aliud. Vnde in dispensatiōe nō ꝓcedit argumentū a maiori. nec a ſili. vt ibi nō. He.

26 ¶ Utrū illegitimus vel irregularis dispensatus in ordine ⁊ beneficio artꝫ ꝓmot⁹ possit postea ipetrare dispensationē sup. pluralitate nō facta mentiōe de defectu illegitimitatis vel irregularitatis. ℟. fm He. i. d. c. fi. q⁹ nō. ter. est. in. d. c. fi.

27 ¶ Utrꝫ eps possit dispēsare cū pdictis illegitimis: vt possint plura bñficia simplicia retinere simul. ℟. He. vbi. s. q⁹ nō facit. c. is cui primo. ℟. de prebē. li. vj. vbi qñ. ꝓcedit alicui vt possit bñficiū alteri ꝓferre. itelligit ō vno ⁊ non de pluribus.

28 ¶ Utrꝫ eps possit dispensare cū illegitimis vt hēant simpler bñficiū seu ꝓbendā i eccleſiis suꝫ patrꝫ qui sunt sacerdotes. ℟. q⁹ nō ipsis viuentib⁹. c. cum decorē. de fi. pres. Adulto minus in canonicatu. c. cū ad abolendam. de fili. pres. Sꝫ ipsis mortuis. sic dūmō non dispensēt sup bñficio seu ꝓbēda quam ei⁹ pater tenebat imediate. secus si mediate Hoſtē tenet q⁹ nūq̄ canonicatū in eadem ecclesia poterit hꝫ ex dispēsatiōe episcopi. Sed contrarium credo verius. vt not. in dictis. c.

29 ¶ Donec papa dispensauit cū illegitimo. vt possit ꝓmouere ad bñficiū etiā curā habens nūquid per istā dispēsationē poterit ꝓmoueri ad bñficiū cui ꝓficiēdus ē per electionē eligēdus. ℟. fm He. in. c. is q⁹ sic qñ qñ vitiū tollit ex toto. vt i casu ꝓdicto pōt elligi. vt in. c. cū Dintoniensis. de elec. ēt ſi eſſet dubiū an verba dispensationis tollāt ex toto vitiū. Et ꝫ tene. lz alij dicāt q⁹ nō potest eligi.

30 Infra quod tempus dz bñficiū vacās cōcedi ℟. q⁹ in cathedrali ⁊ regulari ecclesia vacāte prelato. j. tres mēses eligere tenent. c. ne ꝓ defectu. de elec. nisi eēnt priuilegiati vt mio⁹ cs. Alia aūt bñficia eccleſiastica. j. ſex menses. c. nulla. de concess. preben. Alꝫs collatō seu ꝓuiſio deuoluit ad cū qui ꝓximo preesse dignoſcit. nisi in casu in quo prouiſio ptinet ad capitulum deuoluit ad episcopū. ⁊ ecōtrario. ⁊ post ad metropolitanū ⁊ post ad papā. Hoc est verum nisi legitimo impedimēto eſſent i pediti. Et incipit currere dictū temp⁹a die sētentie: nō vacationis. c. q⁹ diuersitatē. de concē. ⁊ intelligit legitimū ipedimētū peregrinatio vel suſpēſio ēt ex culpa: nisi eēt in mora petende absolutionis. d. c. q⁹ diuersitatē. Et bñficia ptinerēt ad regulares exēptos. epi ꝓ uidebūt non obstāte exemptiōe cle. q⁹ regulares. de sup. neg. pcla.

31 ¶ Utrꝫ prefatū ꝑs hēat locū in bñfice istitue re pītatū ꝓ pſonū. ℟. dñi. de rota tenēt q⁹ nō q⁹. d. c. nulla. nō extenditur ad eum qui habet instituere: sed ad eum qui habet conferre.

¶ Utrū liceat alicui sibi ꝓcurare beneficiū 33
℟. Tho. ⁊ Rai. q⁹ bñficiū cū cura animarum non licet. q⁹ idonee nō pōt administrare sine gratia seu charitate quā null⁹ se habere scire pōt. Secus eēt de alijs bñficijs. q⁹ pñt ꝓcurari. Aug. de ancho. li. de ptāte pape ꝫz generaliter nō posse sine peccato. Dō vꝫ credo qñ ꝓncipaliter ꝓcurat. vt hēat bñficiū. Sec⁹ qñ principaliter ꝓcuraret vt posset prodesse.

¶ Utrū occupās bñficiū viuentis scienter 35
faciens se instituī. sit infamis. ℟. Ja. in. c. j. de ꝓcess. preben. q⁹ sic. iij. q. j. audiuim⁹. Et solus papa dispēsat cū eo. sicut cū illo q⁹ viuēte vxore aliā accepit. vt in. ca. fi. de eo q⁹ ducit in vx. quā pol. p adul. Ex q̄ ꝑcludit Ja. ibidē q⁹ ꝫz cū vacare fecerit se instituī vl sibi ꝓferri a papa nō habita mētiōe de occupatiōe. ꝓpterea nō valet. ⁊ ē subrepticia. q⁹ nō sic facilit obtinuisset facit. c. postulasti. de reſcri. Similiter dicit de eis q⁹ de facto occupāt vel p brachiū sēculare se i vacātib⁹ bñficijs intrudūt. ſi nō faciūt mentionē in ipetratiōe de tali occupatione. q⁹ omne id ex quo non ita faciliter obtineretur tacitum inducit surreptionem per d. c. postulasti. cum similibus.

¶ Quot bñficia pōt quis hꝫe. ℟. fm Ja. i. 34
c. ꝙquerēte. de cle. nō reſi. q⁹ hūs bñficiū quā tumcunq⁹ simpler qō ꝓ se sufficit ad vitā bñficiati nō pōt aliud tenere sine peccato mortali. fm glo. in. ca. dudū. el. j. de elec. Dō limitat idē Ja. ſi. ꝓpter se solū hꝫ. Secus vera ſi collata sibi eēnt nō rōne sui ſz ꝓp vtilitatē beneficiorū. vt q⁹ ē bō industrios⁹ ⁊ bone ꝓsciētie. vt nō. i. c. cum iādudum de ꝓben.

¶ Utrū habens plura q̄ vnū sufficit exe- 35
quitur ꝓ dispensationē. ℟. glo. pdicta q⁹ sic. sed Ja. in. d. c. dudū dicit q⁹ hꝫ ꝓ indubitato q⁹ nō ſi tutus quo ad eccleſiā triumphantē: etiā dispensat⁹ ꝓ papā. q̄ dispensatus ē ꝓp se et suam vtilitatē. q⁹ in hoc casu nō solū altera iuris positiui dispositio. ſz etiā xpi patrimonium iniuſte dispergitur? Cū ergo papa nō possit sine cā alienare bona eccl'ie sine graui peccato. vt dicit archi. xij. q. ij. nō liceat pape ergo multominꝰ pōt dare licētiā alteri tpm dispergendi. vt in. c. nup. de reſti. do. post di. Et sic cōuincit rō Jnno. in. c. cū ad monasterium. de statu mo. q⁹ hic nō solus violat ius positiuū. ſz potiꝰ diuinū. Hoc idē tz Mo. in d. c. dudū quē sequit Jo. an. Dicit etiā Tho. in. ix. quolibet. q. v. q⁹ hꝫc plures ꝓbendas ab

Universidad de Deusto
Biblioteca

solute ꝓsiderãdo ẽ quid de se inordinatũ: vt
potc qꝫ nõ põt in diuersis ecclesijs deseruire
ꝓbus quasi ꝑ stipẽdio pbẽde sũt ordinate vt
ministrãtib⁹ in eis denᵏ. Est etiã diminutio
diuini cultus. vnde vnus loco pluriũ ꝓstituit
Est ẽt inequalitas. vnde vnus hꝫ multa bñfi
cia ⁊ alius nõ põt habere vnũ. Ẽ̃tinet ⁊ ali
qñ defraudationẽ voluntatũ testatoꝝ .q vt
certus numerus fuiẽtiũ deputareᵏ talia ꝓtu
lerũt. ⁊ multa alia. ⁊ nisi aliqua circũstãtia su
pueniat que remoueat totalit̃ inordinationẽ
eius nũqꝫ erit sine peccato: sicut nec homici
diũ põt fieri ẽt cũ dispẽsatiõe. nisi babeat cir
cunstãtiã que remoueat eius inordinationẽ
Aduerte tñ fꝫ Bofrc. q est triplex circũstan
tia que põt remouere talẽ inordinationẽ. ita
q dispẽsatio sit legitima ⁊ tutus dispẽsat⁹.
Prima necessitas puta. qꝫ plures nõ ineniũt
idoneꝰ. Secũda vtilitas ecclesiaꝝ ⁊ eoꝝ qui
bus ꝑsunt. Tertia ꝓgatiua meritoꝝ. Nec
valet ꝓsuetudo fꝫ Ioa. i. d. c. dudũ. Et iura si
ue glo. que dicũt valere intellige ꝑ necessitate
vel vtilitate beneficioꝝ: vel ꝓgatiua meri
toꝝ: puta qꝫ plus valet absẽs qꝫ alius ꝑsꝰ:
vel ꝑ potentia retinẽdi plura bñficia simpli
cia. fꝫ nõ vt fructus lucri faciat sibi ad vtili
tatem ꝓuatã. vel ad agendũ ꝑmoniũ. vel
vt lauti⁹ viuat. vel vt facili⁹ ad ẽpatum. vel
maiorẽ dignitatẽ possit ascendere. qꝫ cũ tali
intentiõe etiã vnũ bñficiũ bñe de se ẽ inordi
natũ. qꝫ ẽ ꝓtra omnẽ rõnem. vt in. c. rõ nulla.
cũ ibi notatis. de pben. ⁊ cõtra officiũ pietat̃
xvi. q. i. c. fi. vide ẽt de hoc. j. cleric⁹. ij. ⁊. iij.

36 ¶ Vtꝝ bñs bñficiũ cũ cura. si recipiat secun
dum cũ cura. ipo iure sit ꝓuatus ꝑmo. R. q
sic stati adepta pacifica possessione. c. de mul
ta ꝺ pbẽ. vl qñ ꝑ. cũ stetit quo min⁹ bñet. c. fꝫ
de pben. li. vj. Et nisi ꝓmum resignet i ma
nu ordinarij. vel cui cõpetit ipo iure ẽ ꝓuat⁹
etiã secũdo. ⁊ inhabilis ad quodcũqꝫ bñfici
um ⁊ etiaꝫ ordines sacros ⁊ ad papã ptinet
dispẽsatio ꝑ extraua. Jo. xxij. que icipit. Exe
crabilis. Et iõ nõ poterit absoluere subditoſ
rõne ꝑmi bñficij. Fallit bi septẽ casib⁹. Ꝓri
mus qñ secundũ annecteᵏ. primo. c. sup eo. de
pben. li. vj. Secũdus casus qñ expedit de bo
nis ꝓprijs vtilitatẽ ꝑmi bñficij. ⁊ ipm retí
net donec sit sibi satisfactũ fm An. de bu. p.
c. quicũqꝫ. xxij. q. iiij. Et sufficit q talis expen
sa sit vtiliter ẽpta. fꝫ postea a casu sit totũ p
ditꝫ. fm Jo. an. in. c. ex pte. de cõsti. puta qꝫ
domũ factã ignis postea cõbussit. Tertiꝰ ca
sus qñ acceptat calore iracũdie fm Jo. de li.
⁊. d. Anto. ⁊ facit glo. in. c. ex litteris ꝺ diuoꝛ.
que vult q ꝓfessio ex iracũdia facta nõ ꝑiudi
cet. Quartꝰ casus qñ acceptat ad tẽpus. puta
donec aliter fuerit bñficio ꝓuisuꝫ fm Ꝓe. ꝺ
ancha. in. c. i. de ꝓsue. li. vj. Quintꝰ casus qñ
cõmutauit vnũ bñficiũ in aliud hñs alia bñ
ficia curata. dũmodo possessionẽ nõ fuerit na
ctus tcꝝ. ẽ in cle. si plures de pben. Sextus ca
sus qñ habet p dispẽsationẽ. vt in. d. c. dudũ.
Septimꝰ casus i epatu q ñ vacat̃ p scõm fm
glo. i. d. c. de multa. ⁊ Jmol. i cle. gr̃e. ꝺ reseri
Jdẽ dic ꝺ quocũqꝫ alio bñficio eccl̃iastico q
qs nõ põt cũ alio tenere nisi dispenseᵏ cũ eo.
Et qs possit dispẽsare. j. dicã. §. xxviij.

¶ Vtrũ hñs bñficiũ in ꝛmenda teneaᵏ ser 37
uare eccl̃iam i statu suo. R. Ioa. i. c. de mona
chis. de pbẽ. q sic. nec põt aliqd ꝺ statu eccl̃ie
minuere. fꝫ ꝺ supfluo põt sibi ꝓuidere alꝰ ñ.

¶ Quis põt dispensare vt qs habeat plura 38
bñficia legitima cã interueniẽte. R. q i pluri
bus simplicib⁹. vel in vno curato. ⁊ alio sim
plici põt eps dispẽsare ⁊ in diuersis ecclesijs
habeat sed in vna eccl̃ia põt si sunt simplicia
fm glo. i. c. l̃ras vestras. de ꝓcess. pben. Jo. an:
dicit vex si sunt difformia'. vñ dicit q pt di
spensare. vt qs habeat dignitatẽ ⁊ canonica
tum in eadẽ eccl̃ia. facit. c. i. cũ glo. de ꝓsue. li.
vj. Fede. consilio. cxv. tenet q põt dispensare
eps vt qs habeat canonicatũ ⁊ altare. seu bñ
ficiũ alicui⁹ capelle in eadẽ eccl̃ia. Et ꝟ sequi
tur Ioa. in. d. c. l̃ras. Jn duob⁹ aũt ꝓformib⁹
nõ põt. puta vt qs habeat duos canonicat⁹
in eadẽ eccl̃ia. Et dicit Ioa. vbi. s. q hoc se
quunᵏ cõiter doc. Et ideo duo altaria i eadẽ
eccl̃ia nõ pñt in titulũ haberi ex dispẽsatiõe
epi fm Buil. de mõte lau. Et videᵏ scq Be.
vbi. s. ⁊ placet. qꝫ altaria q̃ danᵏ in titulũ ppe
tuuꝫ dicunᵏ bñficia fm glo. in cle. ij. de decl.
Et sequiᵏ Be. in. c. i. de ꝓsue. li. vj. Altaria ve
ro q̃ nõ danᵏ in titulũ pñt haberi ex dispẽsa
tiõe epi. Jn psonatib⁹ Ro vel dignitatibus
vel administratiõib⁹. aut officijs ppetuis q̃
cunqꝫ noie censeãt nõ põt nisi solus papa di
spensare. vt in. d. c. i. s. in eadẽ eccl̃ia vel in di
uersis vt i. c. de multa. de pbẽ. lꝫ tex. videat so
luꝫ ꝺ eadẽ eccl̃ia ꝑhibere. Sꝫ doc. in dict'. c.
dicũt ẽt locũ hñe in diuersis. s. ecclesijs. p. c. qꝫ
nõnulli. ꝺ cle. nõ. re. Ꝺ nõ. lꝫ Jnno. dicat cõ
trariũ in. d. c. ꝺ multa. s. q eps põt dispẽsare
in plib⁹ ecclesijs bũmõ curã aiaꝝ nõ habeãt

39 ¶ Quid fiendũ de fructib⁹ bñficioꝝ. vide. j.
clericus. iij. ⁊. xiij. per totũ.

40 ¶ Vtꝝ fructꝰ bñficij vacantis sint fuandi
successori. R. q sic. vel i vtilitatẽ eccl̃ie expẽdẽ
di. als ꝓtraciẽtes si sũt capl'a: ꝓuẽtus: colle
gia: vel singule ꝑsone i cathedralib⁹ ecclesijs
⁊ regularib⁹. vl collegiatis sũt suspẽsi ipo fa
cto ab officio ⁊ bñficio. donec plene restitue
rit qcqd ꝓceperũt nõ obstãtib⁹ ꝓuilegijs: vl
ꝓsuetudinib⁹: vl statut'. ẽt iuramẽto vl sedis
aplice auctoritatẽ firmat'. c. qꝫ sepe. ꝺ elc. li. vj

41 ¶ Quid de plat'. q bona eccl'iaꝝ: dignitatũ
ꝓoratuũ ⁊ psonatuũ vacãtiũ sibi subiecturꝫ
vl q ptinẽt ad coꝝ custodiã occupãt. R. q ni
si spãli ꝓuilegio: vel ꝓsuetudine ꝑscripta: vel
alia rõnabili cã hꝫ faciãt epi. ⁊ supiores sũt su
spẽsi ab igressu eccl'ie. ⁊ alij ab officijs ⁊ bñfici
is donec satisfecerit. Jdẽ dic de alijs psonis
ecclesiasticis ad quoꝝ coll'onẽ pñtationẽ seu
custodiã ptinent dignitates psonat⁹. ꝓorat⁹
vl eccl'ie vacãtes. vt i. c. pñti. de of. or. li. vi. Et
hꝫ ꝓhibitio loquiᵏ ꝺ alijs bonis ab his de qb⁹
ꝺ. in. §. precẽti. ⁊ in. d. c. qꝫ sepe.

42 ¶ Vtꝝ fructꝰ bñficioꝝ possit locari. vi ꝺ.
alienatio. in principio ⁊. §. xviij.

43 ¶ Quid de distributiõib⁹ quottidianis. vi ꝺ
j. clericus. xiij. §. ij.

44 ¶ Quid de iniuste possidẽtib⁹ bñficia eccl'a
stica. R. q resignare tenenᵏ i manu illi⁹ q põt
accipe resignationẽ. vl si cẽt in articulo mort⁹
alicui alteri recipiẽti cã noie illi⁹ cui ẽ faciẽda
fꝫ Jnno. Et ẽt teneᵏ fructus ꝑceptos restitue
re. ꝺ renũ. c. post trãsitionẽ. §. rursus. Et dicit
Archi. q si aliqs min⁹ canonice obtinet bñfi
ciũ. s. simoniace. vel per fraudẽ: aut surreptio
nẽ aliqua i ppetuũ nõ pscribiᵏ. c. postulasti. ꝺ
cle. et m. Vex ẽ q dicit Jo. q vite necessa
ria stricte poterit retineꝛ ꝺ ꝓfilio confessoris:
ita q solũ nõ egeat. ⁊ alios fructꝰ i eccl'ie vtili
tatẽ ꝓuertat q restituẽ teneᵏ. c. dilecto de pbẽ.
aliꝰ nõ põt absolui nisi obtineat dispẽsatiõeꝫ
ab eo q põt nec i foro aie teneᵏ ei subditi obe
diꝛ vl soluer aliqd qñ sciunt ꝑ certo: nec põt
cosdẽ subditos absoluer vel ligare. de q̃ tñ dic
⁊ limita. vt. j. ꝓfessio. iiij. §. xij.

45 Vtꝝ filius ꝓuer bñficio ecclesiastico ꝑpr cri
mẽ lese maiestat' ꝓmissũ a patre. R. glo. i. c. sa
tis puerũ. i. vj. di. q. nõ. Jdẽ dicit nec ꝑpr cri
mẽ lese maiestatis diuine. vt puta qꝫ hereticꝰ
vl scismaticꝰ. c. gcũqꝫ. de hereꝛ. li. vi. ꝺ scisma.
c. vnico. li. vj. vbi lꝫ ꝓhibeãt admitti ad bñfi
cia ecclesiastica talium filij tamen non dicũt
q habilis ꝓsumentur. qꝺ nota.

Jgamia ẽ tripler fm glo. codẽ
ti. c. i. Ꝓma ꝺ vera
Scda fil'itudiaria. Tertia iterꝓtatiua

¶ Quot modis ꝓtrahit bigamia vera. R. fꝫ 1
Ri. in. iiij. di. xvij. ar. iiij. q. i. ⁊ glo. vbi. ꝺ. vno
mõ qñ habuit plures legitimas vxores. xxvj.
di. acutius. ⁊. c. se. Jntellige si ambas cogno
uit alias secus. ar. in. c. debitũ. de biga.

¶ Quot modis ꝓtrahit bigamia interꝓta 2
tiua. R. fm glo. in. d. c. i. q duob⁹ modis. Ꝓri
mo qñ ꝓxit cũ corrupta. xxxiij. di. maritũ. ⁊. c.
a nobis eo. ti. Jntellige si cognouit eaꝫ. alias
nõ. d. c. ꝺbitũ. Secũdus qñ reddit ꝺbitũ vxo
ri adultere. xxxiiij. d. l. c. si cuius. ⁊. c se. ẽt si ad
ꝑceptũ eccl'ie redderet fm cõmuniorẽ opi. et
etiã si ignorabat eã adulterã fm Ioa. in. c. si
vir. ꝺ adul. allegat. xvij. di. sicut. ⁊ ꝺ biga. c. ij.

¶ Sꝫ nũquid accipiens virginẽ quã nõ co 3
gnouit. ⁊ ea mortua accepit secundã virginẽ
quã cognouit. vel ecõtrario ꝑmaꝫ cognouit
fꝫ nõ secũ dã efficiᵏ bigam⁹. R. Ado. ti. codẽ.
q nõ. Similit si ducit mlierẽ virginẽ ab aliq̃
desponsatã fꝫ nõ cognitã ꝑmortuo spõso nõ
est bigamus. di. xxiij. c. fi. ⁊. d. c. debitum.

¶ Quid si credebat virginẽ tpe ꝓsumatiõis 4
mrimonij ⁊ post cognouit corrupt̃. R. q bi
gamus ẽ. xxij. q. v. ille. lij. di. qui in aliquo. nec
excusat errꝰ vel ignorantia. d. c. ille.

¶ Vtrũ defloratꝰ virginẽ ⁊ postea accipiẽs 5
cã vxoꝛ sit bigam⁹. R. glo. ⁊ Ioa. in. c. fame. ꝺ
cle. ꝓin. q nõ. Et lꝫ Ado. vbi. ꝺ. dicat q celebri
oꝛ opi. teneat ꝓriũ. ego credo veriozẽ opi. q ñ
sit bigamus. qꝫ lꝫ aut. quõ op. epi. §. i. velit q
vxoꝛ bũerit virginẽ. tñ si attẽdam⁹ ad veri
tatẽ q̃ opi. ꝑferẽda ẽ. c. nup a nobis. de biga.
viij. di. veritate. lxxxi. di. quicũqꝫ. ⁊ q filij sint
le. p tuas. C. plus va. qꝺ agi. l. i. ij. ⁊. iij. nõ di
uisit carnẽ suã. Nec ob. q opinio ꝑeraᵏ veri
tati. ꝺ spõsa. iuuenis. iij. q. vij. §. tria. ff. ꝺ offi.
ꝓto. l. barbari⁹. C. ꝺ testa. l. i. xxij. q. ij. boies. ff.
ad maced. l. iij. ⁊ in. d. c. nup a nobis. qꝫ. R. Jn
no. in. d. c. nup a nobis. q ista causalia sunt.
Ꝓferꝛ eni aliq̃ opi. veritati fauoꝛe ꝓbẽtiũ
⁊ odio decipientiũ. vt. d. l. iij. ff. ad ma. vel fa
uoꝛe ꝑsꝰ. c. g iter. q fi. sint le. aut testamẽtoꝝ
d. l. i. vel aliq̃ cõis opinio ꝑferꝛ veritati. d. l.
barbarius. ⁊ in. d. c. nup a nobis. vbi factum
attendit q nõ excedit casum suum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Quid si vnam vroꝝ habuit ⁊ ꝯgnouit antre baptismū ⁊ aliā pⁿ. ℟. q bigamus ē. xxviij. q. vltima. c. oportet. ⁊. c. acutius. licet Jo. contrarium dixerit et male.

7 Quot modis ꝓtrahit bigamia similitudinaria. ℟. q quattuor modis. ¶Primus cū quis cōtrahit cū deo p votū solēne. postea cōtrahit mrimoniū de facto. xxviij. q. i. quotquot. ⁊ de bigamis. c. a nobis. Secundus qñ quis diuersis tēporib⁹ habuit plures vrores. vnā de iure. alterā de facto ⁊ cognouit ambas. d. c. nuper. Tertiꝰ si simul duas habuit vrores vnā de iure. alterā de facto vel ambas de facto ⁊ ꝯgnouit ābas. d. c. nup. Quartꝰ modus si cristens in sacris ꝓtrahit. vt in. d. c. nuper.

8 ¶ Sed quis dispēsare potest cū bigamis vere. ℟. q quidā dixerunt q nemo pōt. tu dic cū ℟i. vbi. s. q papa solus pōt. xxxiiij. di. lector. in glo. vbi lutus dispensauit cū ¶Pano. archiepo qui fuit bigamus. Aliꝰ inferior nō potest etiā in minorib⁹. nō. in. c. vnico. de biga. li. vj. Idem de bigamis interꝓtatiue. q. sic in ipis ē defectus sacramēti: sicut in bigamis vere ſm glo. in. d. c. i. de biga.

9 ¶Nunquid in bigamis ⁊militudinarie possit ēps dispensare. ℟. ſm ¶Sa. in. c. de diacono. ⁊ c. sequenti. qui cle. vel vo. q si clericꝰ in sacris ꝓtrarit cū corrupta solus papa dispensabit. d. c. nuper. Si vero clericus ō iure ꝓtrarit cū vna. puta anteq̄ esset in sacris ⁊ de facto cū altera. ſ. post ordinationē. ⁊ ambas ꝯgnouit solus papa poterit dispensare. d. c. nup. Et si militer in nō clericis qui isto mō bigamiam cōtrarerint. Quidaz voluerūt restringere ħ vex si sciens ipedimentū accepit de facto eā Secus si ignorabat. tñ cōiter tenetur q siue sciens siue ignorās de ipedimēto. secūdā acceperit ⁊ ꝯgnouit. q. ter. ad animū cū ope secuto attendit. q. sic in ipis est defectus sacramenti sicut in bigamis vere. ſm glo. in. d. c. i. ⁊ in. d. c. nup ſm ¶Be. i. c. vnico. de biga. li. vj. Si vero cristēs in sacris. q̄uis cōtrarerit cū virgine nec aliā habuerit vroꝝ ante in laicali habitu vel in minorib⁹ poterit ēps dispensare. vt ministret ter. ē in. c. diuersis. de cle. cōiu. ⁊ in. c. i. qui cle. vel vo. cū glo. ibidē. ⁊ etiā vt ꝓmoueāt ad vltriora. c. sane. de cle. cōiu. Et ad. d. c. nup qō videt cōtra. dicit q intelligit de eo qui ante sacros ordies aliā habuit. ⁊ post in sacris alias accepit. Ad. c. vero. ij. q cle. vel vo. dicit q loquit in illo quē nō permet vere. vel ē suspicio de recidiuo q tunc nisi ingrediat religionem non potest. Similiter quando imminet scandalum. vt in. d. ca. nō.

10 ¶Utrū bigamus bigamia vera ſm primū modū sit priuatus ꝓuilegio clericali. ℟. q nō sed solū illi qui sunt in minorib⁹ ordinib⁹. ſz qui sunt in sacris bene gaudēt ſm ¶Be. in. c. vnico. de biga. ¶Nō ſm cū. q. ille qui ē in minorib⁹ taliter ꝓtrahendo. pōt viuere ⁊ dz vt laicus. Ille vero qui ē in sacris nō pōt redire ad seculū. vt nōt. ō aposta. c. tue. in glo. si ſm Jo. de fant. Et iō licet sit ꝑuatus habilitate ordinū. nō tū ꝓuilegio clericali. Similiter religiosus religionis approbate gaudet. ita q talis petiens esset excōmunicatus. q. ſz iste ter. ꝓtinet cū ꝓuilegio clericali. nō tñ priuilegio monachali vel religiōis. Et ter. in. d. ca: vnico. restringit vt loquat de erātibus in minoribus ordinib⁹. ⁊ nō de monachis. vel existentibus in sacris. Et hec verior ē opi. quaz sequunt Archi. glo. in. c. quisquis. lxxiiij. di. ¶Buil. gar. Jo. mo. Jo. cal. ſz Bonagra in. c. ō bigamis. co. ti. tenent q sacerdos q contrarit cū vidua. vel duo matrimōia successiue ⁊ postea commisit homicidium poterit puniri p iudicem secularem. per. d. ca. vnicum.

11 ¶Utrū bigamus interꝓtatiue similiter sit priuatus omni priuilegio. sicut bigamꝰ vere ℟. Be. vbi. s. q sic. Idē tenet glo. in. d. c. vnico. ¶Hec ob. qō in se. ℣. dicā ō casu vero ad casuz fictū. qz in isto interꝓtatiuo idē est quo ad omnē modū. sicut in vo. qz sic ē in eis defectus sacramēti sicut in veris bigamis. vt nō. glo. in. c. i. de biga. ⁊ patet in. ca. debitum. co. ti. vbi dixit q diuisit carnem suam: facit etiā di. ca. quisquis. lxxiiij. dist.

12 ¶Utrū similitudinarie bigamus sit priuatꝰ similiter priuilegio clericali. ℟. Be. vbi. s. q nō nisi quo ad executionez ordinū. Et ex hoc infertur idem ¶Be. q ꝓstitario penalis nō extenditur de casu vero ad casum fictū. qñ casus fictus non fingitur idem esse quo ad omnem effectū quē habet casus verus sicut est i ꝓposito. vt patet in. c. nup. a nobis. de biga. Intellige ergo ter. d. c. vnici. de biga. vero ⁊ interꝓtatiuo. ⁊ qui nō est in sacris vel religiosus qui est nudatus omni priuilegio clericali. ⁊ astrictus seculari foro. ⁊ ei sub excōmunicationis pena precipitur vt non deferat tonsuram vel habitum clericalem. di. ca. vni co. ⁊ si portat peccat mortaliter. vt. j. lex. ℣. iij.

¶Iserum dicit q ꝑ duos dies stamus super sextuz ꝯsulem. marcij. Et nō q vigilia sancti Mathie ſp dz cē die imediate ꝑcedenti festo eiusdē. nisi veniret festū die lune. q. tunc fieret die sabati. Et ſm ꝓsuetudinē romane ecclesie tpe biserni. secunda die fit festū sancti Mathie hec notat in. c. quesiuit de ver. sig.

1 ¶Utrū suspensus p annum possit celebrare tpe biserni vltia die anni biserstilis. ℟. glo. in. d. c. q̄siuit q sic. Sicut libertas ꝓmissa fuiēti pauno acgrif si fuerit. ccclxv. dieb⁹. ff. ō statu libe. l. cum heres. ℣. sticus. si heredi meo.

¶Lassemia importare videtur quandā derogatōnem excellētis bonitatis alicui⁹ ⁊ ꝑi pue diuine. Quicūq ergo negat aliqd ō deo qō sibi cōuenit. vel asserit aliqd ō eo quod ei nō cōuenit. diuine derogat bonitati. q deꝰ ē ipa bonitas cētia ſm Dio. de di. no. Quod quidē cōtigere pōt vl ſm intellectū tñ. vel ſm intellectū ⁊ affectū. Et vtroq̄ mō hmōi ōio gatio si fit tñ in corde ē blassemia cordis. Si ℣o in ore ē blassemia oris. q̄ blassemia oris opponit ꝓfessiōi fidei ⁊ charitati diuine. Et sic ex genere suo ē peccatū mortale sp nisi qs aliū ex surreptiōe i ℣ba blassemie ꝓpueret ita q ħ quod diceret ñ aduerteret q. tuc soluz venialiꝰ peccaret. nec hēret ꝓprie rōnē blassemie qui exaꝛ. scōa scōe. ti. ō blassemia. ⁊ Tho. ij. ij. q. xiij. ar. i.

1 ¶Quot sunt spēs blassemie. ℟. ſm Ambro. sunt due. ¶Prima ē cū deo attribuit quod ei nū cōuenit. Secūda cū ab eo remouet quod ei ꝓuenit. Adde tertiā ſm Tho. vbi. s. cū creature attribuit quod ꝓuenit creatori soli. Sz ꝓprie loquēdo nō sunt diuerse spēs. q. negatio ⁊ affirmatio nō diuersificant habit⁹ spē quia per eandem sententiam innotescit falsitas affirmationum et negationum.

2 ¶Utrū peccatū blassemie sit remissibile. ℟. q si blassemia fit ex coactiōe vel deceptione vel infirmitate sic bz cām anneraz ꝓuocatiuam diuine mie ad remissionē. Et sic itellige illud Mathei. xij. ¶Mie peccatū ⁊ blassemia. s. ex ifirmitate. vel coactiōe remittet. Si aūt blassemia cōmittat certa malitia. tūc dr irremissibilis. nō q nō possit remitti. sz q nō bz secū cām motiuaz ad remissionē. ⁊ sic itelligе illud Mathei. xij. Spūs aūt blassemie. s. illate ex certa malitia nō remittet. i. vix siue difficulter remittit quia nō habet excusationem.

¶Blassemia ℣o sanctoꝝ ꝓsequēter r̄dūdat in dcū. dū vel illis attribuūt quod deꝰ ex sua gratia declarauit nolle i eis esse vel remouēt quod declarauit i eis esse. et eodem modo est peccatum sicut blassemia dei.

4 ¶Utrꝝ blassemus possit absolui a ꝓprio sacerdote. ℟. ¶Sa. in. c. statuim⁹ de male. q non publice blasfemās. sz cps facit glo. in. c. ij. de peni. ⁊ remiss. li. vi. Secꝰ si occulte. q ſm ¶Jo. tūc non ptinet ad epm. Ego ℣o intelligo q est casus epi qñ blassemia est publica nō simpliciter. sed qñ ꝓpter publicitatē defertur ad epm. Vñ dicit ¶Ostre. ⁊ ¶Host. q. que dicūt in. d. c. statuim⁹ de pena tpali vel pecuniaria itelligunt ſdēre iudice ꝓ tribunali. In iudicio aūt aie ꝑsbyter diserct⁹ moliendo rigorē dispēsare poterit rigorē ex cā circa penā spūalē supiorē. xxvi. q. vij. penitentib⁹ hoc ¶Jo.

5 ¶Sz qñ dr publica. ℟. ¶Sa. ⁊ ¶Host. in. d. c. statuim⁹. q publica dicit qñ ē notoria iuris: puta cōuictus vel cōfessus in iudicio vel notorio facti. puta q. publice plurib⁹ astantib⁹ blassemiam intulit. facit. c. fi. de cohabi. cle. ⁊ mu. Et breuiter qñ ꝓbari pōt. ⁊ ad epm dēferetur dicit publica. ar. l. palam. ff. de ver. sig.

6 ¶Quid si calore iracūdie. vel ebrietatis qs blassemat. ℟. ¶Sa. in. d. c. statuim⁹ doc. cōiter recitant dictū abbatis dicentis q licet peccet grauiter. tñ non puniet pena. d. c. statuimus. q. nescit quodāmō qd facit sic nec ꝓfessio ficta ꝓiudicat. vt nō. gl. i. c. ex his. ō diuor. Et placet ¶Sa. in ebrio. ar. l. oīes delictus. ℣. q se vulnerauit. ff. ō re mili. Sz i accēso calore ire dicit forte non ꝓcedere nisi calor cēt ex iusta cā ꝓuocat⁹. ar. l. si adulteriū. ℣. impatores. ff. de adul. secus qñ ex iniusta cā. puta q in lucro amisit ar. c. ic bñauerūt. xv. q. i. ſz ego dico q tā ex ebrietate q̄z ex ira blassemās nō excusat a mortali si aduertit qō dicit ⁊ significat onē ℣boꝝ vt pz ex ꝑdictis. q̄ ℣o ad penā. d. c. statuim⁹ credo oio excusari pp ℣buz in co positū. ſ. ꝑsumpserit flagrare. ſz q ad aliā penā extraordinariā bñ attēdendū ē. an fuerit i culpa ebrietatis vl ire vt maior imponatur: ⁊ si nō fuit culpa minor detur.

7 ¶Que ē pena ꝓ fati. c. statuim⁹. ℟. q septē dñicis stet ꝓfoꝛib⁹ eccl'ie. dū agunt missaꝝ solēnia. ⁊ vltio die sine pallio ⁊ calciamētis. ⁊ ligatus corrigia in collo. Itē in. vij. sextī feriis ꝓfatax dñicax iciunet i pane ⁊ aq̄ ⁊ nō

intret eccl̃siã. Itẽ q̃ in q̃libet p̃fator̃ dicruꝫ tres si potcrit. vel duos. aut saltẽ vnũ paupe rem reficiat. ꝛ si nõ p̃tin aliã penã ꝓmutet Itẽ si est dives. xl. solidos soluat vel. xxx. vel xx. vel saltẽ. v. vsualis moncte. quã penitẽtiã si noluerit facere interdicat ei ingressus eccle sie ꝛ in obitu careat eccl̃iastica sepultura.

Abella vĩ. j. pedagiũ. ꝛ tl'ia. q̃ ,p eodẽ accipiũt, vl' q̃si.

Alix nõ debet eẽ de ere. aut auri/ calco. aut cupro. nec d̃ ligno nec de vitro. nec de cristallo. vel lapide de conse. di. i. vasa. ꝛ. c. sc. sed debet esse de auro vel argẽto. aut stagno. c. calix. de cõsc. di. i.

I ¶Quis p̃t ꝓsecrare calicẽ ꝛ patenã. Lar. in clc. attendẽtes de sta. re. videt sentire q̃ ep̃s ꝛ ẽt abbates q vtunt̃ in signijs p̃tificalib⁹ q̃n hũt ex ꝓsuetudie. q̃ ista sunt pot⁹ dignitat⁹ q̃ ordinis. Sꝫ Be. in. c. abbates de p̃uilegijs li. vi. dicit q̃ ꝛ ꝫ hic glo. sit ,p ipis abbatib⁹. tñ dꝫ abstinere propter vnctionez que fit i eius consecratione. c. vnico. de sacra vncti.

2 ¶Quomõ exercat. ff. fm ꝯ De. de pal. q̃ consecratio calicis fit i supficie. Et ió si calix argente⁹ cõsecrat⁹ deaurẽt idiget recõsecratõe Secus credo si deauratio cadit pp vsuꝫ. q̃ n̄ recõsecrabit. nec ẽ silẽ in calice deaurato sic in pariete ecclesie. q̃ decrostat⁹ indiget recõse cratione. vt in glo. c. ecclesijs. de cõse. di. i. sed in p̃ditiõe auri, q̃ ita subtiliter ponit. nõ v̄ fit ita cõsecratio in supficie ipius quin remaneat in argẽto. ꝛ ita fuat ꝓsuetudo. Sil'iter si amittat formã suã exercat. ar. c. i. de conse. ec. vel al. ꝛ q̃ destructa forma iã nõ est calix. ꝛ si reparat crit nou⁹ calix. ꝛ ió ꝓsecrãdus. Sec⁹ si formã nõ amisit. q̃nis aliq̃lit lesus fuerit.

Alũniator qs. dicat. vide. s. accusatio. ff. viij.

Ambium vide. j. vsura. pri/ mo. ff. li.

Anonica portio dicit̃ q̃ est a canõib⁹ approbata ꝛ d̃bita iure d̃creto⁹. ꝛ. q. i. d̃ bis. ꝛ. c. d̃ cernim⁹. ꝛ. xvi. q. i. ꝓstitutũ. ꝛ i clc. dudũ. d̃ sep.

I ¶Quotuplex ẽ canonica portio. ff. q̃ duplex vna q̃ debet ep̃o ab oibus ecclesijs tot⁹ dioc̃esis. de q̃ habes. ꝛ. q. i. in. c. de his. ꝛ. c. sc. i glo. ꝛ de testa. c. officij. ꝛ. c. sc. cũ cõcordãtijs i glo. Alia q̃ debet eccl̃esie p̃rochiali de q̃ habet de sepul. per totum. in decre. ꝛ vi. ꝛ clc.

2 ¶Quota ẽ canõica portio ep̃alis. ff. ꝫ glo. in. c. requisisti. de testa. ẽ tertia vel quarta fm consuetudinem.

3 ¶Quota ẽ canonica portio ꝓchialis. ff. q̃ iura sunt diuersa. ꝛ iõ erit quarta. q̃ i illa oĩa iura ꝓcordãt. lꝫ gdã dicãt mediã qdã tertiã. ff. de arbi. l. die. ff. inde q̃rit. ꝛ d̃ arbi. c. si ex tribus. li. vi. nã in dubijs seqmur q̃d minimũ ẽ ff. de le. ij. l. si ita relictũ. in fi. ff. de re. iur. l. sp. ita nõt. Archi. in. c. cũ qs. de sepul. li. vi. ꝛ Jnno. i. c. reqsisti. ꝛ Ber. i. c. certificari. de testa. ꝛ ℔ vex nisi ꝓsuetudo cẽt dandi medietatẽ vel tertiã q̃ tũc ista cẽt debita. vt in. d. c. certificari. Et sic intellige iura que videntur dicere q̃ est tertia vel medietas.

4 ¶Vtr̃ ꝓsuetudo valeat q̃ nihil daꝛ ep̃o vel ꝓchiali eccl̃ie. ff. Jo. i sum. ti. de sepult. tꝫ q̃ nõ. Sil'r ꝛ Sof. cũ sit irrõabilis. c. fi. de cõsue. ꝛ ꝯ iura. de sepul. c. i. dñs petrus de pusio in tractatu de canonica portiõe. ꝛ Jnno. tꝫ q̃ ꝓsuetudo vꝫ. dũmõ fit p̃scripta spacio ãnor̃. xl. facit. c. de quarta. de p̃script. ꝛ quod notat Jo. in. d. c. certificari.

5 ¶Vtr̃ p̃scriptõe ẽt sicut ꝓsuetudie possit in totũ tolli. ff. fm Jo. vbi s. ꝛ do. ꝯ De. q̃ sic ꝫ regrit titul⁹. vel cursus tpis. cui⁹ ꝫ iij memoria nõ exist̃at. ꝛ ita log̃. c. i. de p̃scrip. li. vi. rõ q̃ ius cõe ẽ ,p eccl'ia ꝓchiali vel ep̃o. Et iõ vbicũq; p̃sumptio ẽ ꝯ possidẽtẽ. oꝫ q̃ titulũ alleget ꝛ ,pbet p q̃ẽ talis p̃sumptio tollat.

6 ¶Vtr̃ p pactũ possit renũciari dicta quarta ff. fm Archi. i. c. pactũ. de pac. li. vi. q̃ q̃n dãnificat eccl'ia nõ valet pactũ. Sec⁹ vbi n̄ dãnificat eccl'ia nõ valet pactũ. Sec⁹ vbi n̄ dãnificaret. q̃ valeret etiã sine auctoritate supiorꝭ factum. l. nõ eo minus. C. de p̃ocu.

7 ¶A quib⁹ debet quarta ep̃alis. ff. fm Jo. i sũ. ti. de sepul. q̃ ob̃t. ꝛ p̃t peti ab oib⁹ eccl'ijs ĩ. ,ppriã dioc̃esiꝭ cõstitut̃. vt. xvi. q. i. ꝓstitutũ. sine sint capelle monachor̃. vel alior̃ religios̃. vel monasteria. vl' alia pia loca. sine sint ꝓpetualia vel quis alia in ciuitate vel ex vt de offi. or. ꝓquerẽte. de testa. officij. ꝛ. c. req sisti. ẽt si sint exẽpta. nisi i ꝓuilegio fiat spãlis mẽtio d̃ ꝓiudicio ep̃alis quarte. de dec. dudũ ff. vlt. ff. ne qd i loco pu. l. i. ff. merito. ꝯ De. nõ. i. d. c. officij ꝫ ꝓiij. ff. q̃ solũ debeat ab eccl'ijs ep̃o subiectis. nõ ab exẽptis seu subiectis. immediate pape. ꝛ dicit q̃ sic cõiter tenet. ꝯ De. Vo in p̃fato tractatu limitat ꝯ De. vex dicere q̃n legans eccl̃esie exẽpte nõ ẽ subdit⁹ epi. vel exẽptus sil'r. alias debeat. Sꝫ verior videtur opi. ꝯ De. q̃ ista quarta daꝛ epis rõne soli

citudinis quam debet habere in ecclesijs sibi subiectis. vt patet in. d. c. conquerente. nõ respectu legantium.

8 ¶Sꝫ nũquid exẽpti tenent̃ soluere quartaꝫ canonicam pape. ff. abbas in. c. requisisti. de testa. q̃ sic. Et sequt̃. d. ꝯ De. vbi. s. legat⁹ tñ de latere petere ñ potcrit. q̃ nõ ẽ dioc̃esan⁹ exẽptor̃. de ꝓui. c. auctoritate. li. vi. in glo.

9 ¶De q̃bus debet quarta canonica ep̃alis. ff. q̃ de oĩbus legatis factis q̃buscũq; eccl̃esijs vel pijs locis fm q̃ dixi i. ff. p̃cedẽti. ꝛ ẽt quarta decimaꝛ ꝛ quarta coꝛ que veniũt occasione funeris. vt in. c. reqsisti. de testa. ꝛ ibi ꝯ Da. Fallit ℔ in. vij. casib⁹. fm. d. pe. vbi. s. ꝯ Primo q̃n relinquit aliqd ,p ornamẽtis eccl'ie seu vestibus. vꝫ cũ legat sericũ ,p planeta. vl' aliud ornamentũ ,p altari. vt nõ. doc. in. c. fi. de sepul. Et q̃ sequitur q̃ si legatur aliqd vt fiat chorus vel pictura vel maiestas. vel calix. vl' hmõi nõ debet quarta. q̃ ista ẽ fabrica ad lõgeuũ honorez deꝫ. d. c. fi. ꝛ. l. i. C. nc si. sal. Iste imagines ꝛ cruces appellãtur signũ dei. l. tria. ff. scia. ff. de aur. ar. q̃ le. Et Jnno. in. c. cũ ad sedẽ. de resti. spol. dicit q̃ cruces ꝛ calices sunt ornamẽtũ ecclesie. Secũdus q̃n legatur ,p prefatis ornamẽtis redimendis. ornãdis. seu reparãdis. vt dicit Jnno. in. d. c. fi. Idem dic cũ legat ,p libris necessarijs diuino officio. Similiter q̃n legatur ,p monumẽto fiendo. q̃ religionis interest monumẽta cõstrui vel exornari. l. i. ff. interdictũ. ff. de mor. insc. Tertiꝰ q̃n legatur ,p fabrica eccl'ie reparatione indigẽte. ꝛ portio ,p fabrica nõ bẽtur. vel si habetur nõ sufficit. Si Vo eccl'ia nõ indiget fabrica soluet quarta fm Jo. reliquum seruabit̃. p tpe necessario ad fabricã. Quartꝰ q̃n legatur ,p luminarib⁹ oleũ ,p lãpade vel cereꝰ hmõi. Quintꝰ q̃n legatur ,p anniuersario celebrãdo ãnuatim. c. cuꝫ creatura. de cc. mis. Sextꝰ q̃n legatur ,p. vij. xxx. ꝛ hmõi. fm Jo. in. d. c. fi. Septimꝰ q̃n relinquitur ad ꝓpetuũ cultũ diuinũ puta q̃ festũ vni⁹ sancti fiat ãnuatim. vel dicatur officiũ in vna capella. q̃ in hmõi ꝓsistit cultus diuin⁹. c. fi. de rescrip. li. vi. Octauꝰ fallit fm ꝯ Da. in. d. c. reqsisti. in oblatõib⁹ de quib⁹ nõ debet quarta vt olim. Jlon⁹ fallit fm eundẽ in donatiõe in vita de qua etiã non debetur. c. de his. de sepul. ij. c. i. de sta. mona.

10 ¶Vtr̃ debeatur quarta ep̃o de relictis factis hospitali. ff. ꝯ Da. in. d. c. officij. q̃ sic si ẽ religiosuꝫ. puta auctoritate epi ꝓstructũ ẽt fm Jo. an. si relictũ fuisset factũ pauperib⁹ talis hospitalis. q̃ ꝓsumit̃ habuisse respectũ ad locũ. nõ ad psonã. Sec⁹ si relictũ cẽt paupib⁹ simplicit̃. q̃ nõ deberet̃. l. nulli. ꝛ. l. si qs ad declinandã. C. de epi. ꝛ clc. Si Vo hospitale nõ est ꝛligiosũ. lꝫ diuersa sit opĩnio. tñ tenet cũ ꝯ Da. ibidẽ. q̃ si hospitale ẽ edificatũ auctoritate iam defuncti. sic ep̃s hẽbit quartã. q̃ ep̃s hẽbit curaꝫ vt d̃ in auth. de ec. ti. §. figs. q̃ nõ p̃t amplius redire ad ,pphana. Si Vo edificator̃ vi uit. sic nõ debet quarta ꝛ relictũ videt̃ factuꝫ pauperib⁹ cũ talis loc⁹ nõ sit capax. q̃ edificator̃ p̃t cũ destruere. c. inter dilectos. de dona. ꝛ ibi Jnno. Et ex dict̃ ꝑ q̃ ꝺrclict̃ istis fraternitatib⁹ nõ debet. iiij. vt tꝫ ꝯ De. q. ꝫ. limita tñ p̃fatũ dictũ Jo. an. d̃ paupib⁹ simpliciter vex. ſ. q̃n legat in genere pauꝑibus fm Bal. ita q̃ inter psonas distribuat ꝛ non inter loca. vtputa. q̃ testator̃ iubet cuilibꝫ pauperi dari tunicã. vel certã quãtitatẽ pecunie. q̃ le gatur vt in singularib⁹ psonis. ꝛ sic nõ debet quarta ep̃o. c. ex pte. cl. iij. de ver. sig. alias legando pauꝑibus in genere vt legare hospitali q̃d ẽ in ciuitate vbi testator̃ hꝫ domiciliũ casus ẽ in. d. l. figs ad declinãdã. Nota. vbi autẽ. ꝛ ió deberetur quarta ꝯ Jo. an. ꝛ cũ sequẽtes Et sic vex credo q̃n ẽ t'le hospitale q̃ pauper̃ cõiter ibi mittuntur. Sec⁹ i hospitalib⁹ vbi pauci pascuntur. Et sic intelligo Jo. an.

11 ¶Vtr̃ debeat ẽrta ep̃o d̃ legato facto alicui vt singl'ari psone. ff. d. pe. vbi. s. q̃ n̄. sicut q̃n legat clerico nõ bñti admistrationẽ vel plati onẽ. seu alicui canonico. vt in. d. c. reqsisti. ff. vl' cũ legat leprosis morãtib⁹ i tali loco seu domo. vl' cũ legat heremitis aut istis fribus q̃ morant i aliq̃ loco. vl' aligbus mulicrib⁹ ,p dote. vel viduis. peregrinis ꝛ hmõi. i quibus cessat. d. c. ex pte. cl tertio. vi de quod nõt. Jnno. in. c. relatum. de sepul.

12 ¶Vtrum debeatur quarta ep̃alis d̃ legat̃ ,p malc ablatis. ff. d. pe. vbi. s. q̃ nõ. q̃ sunt debita non legata siue restitutio sic certa. siue incerta

13 ¶Vtr̃ debeat q̃n subdit⁹ legat eccl'ie extra dioc̃esim constitute. ff. q̃ nõ. ita tꝫ abbas in. d. c. requisisti. ꝛ Jnno. ꝛ Jo. in. d. c. certificari Et ita consuluit Jo. de monte merlo. Nec intelligo nisi ꝓsuetudo vel p̃scriptio aliud habeat. c. cum inter de ver. sig. cl. ij.

14 ¶De quib⁹ debetur canõica ꝓchialis ff.

Universidad de Deusto
Biblioteca

q̄ de oībus q̄ veniūt rōne funeris. ⁊ de oībus legatis factis eccl'ie apud quā elegit sepultu rum. de sepul. p totū. ⁊ in cle. dudū. co. ti. Fal lit ꝫ in. xiiij. casibus. fm. d. pe. vbi. s. ¶ Prim⁹ q̄ p ꝓsuetudinē vel ꝓscriptionē nihil solvit fm q̄ dictū ē. Secūdus q̄ p priuilegiū pape exīmit a ꝓstatiōe. de reli. do. c. ostitut⁹ de te sta. c. officij. in fi. de sepul. i nō. bmōi sūt ho die fratres minores ⁊ ꝑdicatores p priuilegiū Terti⁹ q̄ legat ad vsus ꝓuilegiatos. de qb⁹ in. c. fi. de sepul. qui sunt. vij casus ꝓmi. de q bus nō debet quarta cpalis. de qbus. ē. in. §. ix. Quart⁹ q̄ eccl'ie donat donatiōe iter vi uos. vt in. d. c. de his. §. si Xo. Quint⁹ q̄ qs post electionē sepulture in aliq̄ monasterio illud intrat ⁊ in eo ,pfitet anteq̄ moriat. Et idē dico si intrauit cū ,ppōsito absolute mu tandi vitā. q⁹ definit cē ꝓchianus alterius eccl'ie. ar. c. bñficiū. de regula. li. vi. Si Xo nō fecit ,pfessionē. nec būit absolute ,ppositū vi tam mutādi debet quarta. fm Archi. in. c. cū quis. de sepul. li. vi. ⁊ videt ver⁹ fm Ho. ibi dem. lz alij dicāt ꝺ. q⁹ religiosus censet ꝺbere domiciliū in monasterio facta ,pfessione taci te vel exꝑsse nō añ. vt dicit Archi. ⁊ Jo. in. c. statutū. de rescrip. li. vi. Et idē videt dicēdus de leprosо q intrauit domū leprosoꝝ q̄ nō ꝺ bet fm Bu. Sec⁹ de illo q recipit in ꝓfratrē q tū retinet bona sua q̄ ad ,pprietatē. q⁹ debet quarta. c. cū ⁊ plantare. de ꝓuil. q⁹ nō trāsit i religionē. Sec⁹ si solū sibi retinuisset vsūfru ctuz suoꝝ bonoꝝ. q⁹ gauderet ꝓuilegio religi omis. c. vt ꝓuilegia. de ꝓuil. Sext⁹ q̄ qs legat eccl'ie in q̄ nō sibi elegit sepultrā. nec sepelit ibidē fm glo. ordinariā. in. c. de sepul. ⁊ idem Jnno. in. c. ij. de sepult. ⁊ Archi. in. c. i. co. ti. li. vi lz in. c. placuit. xiij. q. ij. tenuisset q⁹ deberetur hoc. idē ,pbat. Jo. an. in. c. i. ⁊. c. certificari ꝺ sepul. in glo. ⁊ in cle. dudū. §. vez. vbi repro bat opi. Host. tenētis ꝓximū in. d. c. ij. ⁊ ē opi. vera. alia Host. reꝓbata fm. d. An. in. d. c. certificari. nā talia debēt cē subiecta q̄lia ꝑdi cata. xxxij. q. ij. aplus. Septimo fallit q̄n de facto sepelit. vtputa q⁹ erat ibi interdicta ec clesia vel ciuitas. fuit tū de facto ⁊ ꝺ volūta tem fratꝝ sepult⁹ i coꝝ eccl'ia ⁊ multa oblata mā fm Fe. cōsi. crir. ⁊ sequit Bc. in. d. c. i. de sepul. li. vi. nō debet quarta. Nō. q⁹ talis tpe interdicti nō pōt eligere sepulturā apud mē dicantes. vt nōt. Jnno. de pui. c. vt ꝓuilegia ⁊. c. cū. ⁊ plātare. ⁊ ꝺ pe. ⁊ re. quod in te. q̄ alis liceat ipsis recipe mortuaria vt ozent ,p defū ctis si cū pnia decesserūt. xi. q. iij. q̄ūq⁹. facit qꝺ nōt Jnno. in. c. tāta. de excel. ꝓla. Jtē quia quarta debet rōne iniurie facte eccl'ie prochi ali. d. c. certificari. ergo nullā iniuriā ei faciet cr q̄ ibi nō poterat sepeliri imo pl⁹ dicit idez Fe. q⁹ si mēdicātes spōte cū tali tpe sepelīūt ñ debet quarta. lz tenent tanq̄z violatores iter dicti cle. i. de sepul. ⁊ i. c. si canonici. ꝺ offi. ord. li. vi. tūc n. solū debet quarta q̄n sepelīūt i casu a iure cōcesso. sec⁹ si sepelīūt i casu a iure ,pbi bito. vt in. c. ex pte. el ꝓmo. ⁊ in. c. cū liberū. ⁊ i. c. i nō. in fi. de sepul. ⁊ ibi dicit Jnno. q⁹ q̄n de facto nō de iure sepelit debent corp⁹ ⁊ ab solutiones que rōne sepulture facte sunt. sed nō legata facta nō rōne sepulture vel occasi one ipsius. Et ita ꝓz q⁹ si ꝺ facto sepelit ꝺ vo luntatē illi⁹ cui⁹ ē eccl'ia. q⁹ nō tenet ad quar tam aliquā lz tenet ⁊ corp⁹ ⁊ oia que rōne se pulture habuit restituere. lz nō quartā de le gatis factis nō rōne sepulture vel ei⁹ occasi one. Similit nō debet ꝺ his q̄ amici de bōis ipoꝝ tūc offerūt. Octauo fallit q̄n eccl'ia pro chialis erat interdicta ⁊ nō prochiani nā tūc eccl'ia nō bēbit quartā. siue prochianus sepe liat alibi ex electiōe sua. siue nō. vt q⁹ alibi ē sepulchrū suoꝝ maioꝝ fm pe. ⁊ nōt. Bc. in. c. i. de sepul. li. vi. Mono. q̄n reuocat electiōz quā fecit legādo. ⁊ alibi elegit sepulturā ⁊ se pelit. q⁹ paria sunt nō eligere ⁊ electā muta re. ff. de adi. le. l. i. ⁊. ij. Sz ꝓmo casu nō debet vt. s. dictū ē. q̄ nec in secūdo. Jta ꝓsulit Fede. consi. x. Bc. in. d. c. i. videt tenere q⁹ reuocata electione sepulture reuocet ⁊ legatū. ⁊ dabit illi eccl'ie vbi elegit sepeliri. q⁹ surrogatus ꝺz intelligi surrogat⁹ cū oib⁹ qualitatib⁹ onere ⁊ honore. l. i. §. hec actio. ff. si qs te. li. esse iust. fuc. Et iō onus etiam emolumēti ꝓmutat. ⁊ cōtra. Lalūne. §. scia. ff. ꝺ adi. le. Et dicit vez nisi aliter constet de volūtate legātis. ⁊. q̄n lz elegerit. tū nō sepelit ex facto heredez vel ex facto cōtingēti circa ꝑsonā ꝺfuncti. puta q⁹ mozit nimis longe. vel heredes nolunt ad ec clesiam electā ꝺferri. q⁹ verba sunt itelligēda cū effectu. l. i. ff. qꝺ quisq⁹ iur. ⁊. l. ea quidē. C. si man. ita. fuc. alie. ter. ē in. c. relatū. de cler. nō resi. ergo cessabit canonica. cr q̄ ibi nō sepelit Jta tenet Fede. vbi. s. ⁊. d. pet. vbi. s. Bc. tū i ꝺ. c. i. videt sentire q⁹ isto casu eccl'ia nō ꝑdat legatis factis grā sepulture. vt nō. in. c. in no stra. ꝺ sepul. Et iō forte nec sua quarta eccl'ia

parrochiali. ri. cum legat ,p incertis male. fm d. pe. vbi. s. xij. quādo legatū est eccl'ie parro chiali tū quātū ē quarta ꝑs legatoꝝ facto ecclesie electe fm. Mos. in. d. c. officij. ⁊. d. pe. vbi. s. Alij volūt q⁹ non computabit sed sol uet quarta eccl'ie electe ac si nihil ecclesie pro chiali esset legatū sicut Bof. Rai. in summa Jo. in. d. c. officij. Fede. consi. iij. Jo. de lig. in d. cle. dudū. Tu Xo tene q⁹ si consuetudo esz q⁹ teneret tū legare ecclesie prochiali tūc ve ra fit seda opi. vt non computet. Si vero di cta consuetudo non est. sic cōputabit. ⁊ si mi nus est supplebit. sicut filius facit in. l. si q̄s. C. de inoffi. testa. Si plus est legatū ei quam sua quarta nō defalcabitur. xiij. q̄n tpe testa mēti ⁊ legati nō elegit sepeliri sed postea tpe mortis elegit sepulturam. facit. c. relatum de sepul. in. i. glo. Ber. in. d. c. de his. dicit se du bitare. Sed ego credo non teneri. nisi fiat in fraudem. xiij. q̄n prochianus non potuit au dire diuina. nec ꝓcipe ecclesiastica sacramēta in sua prochiali ecclesia ꝓp vacationē longo tpe ⁊ alibi elegit sepulturā fm bal. i suo tra ctatu. De ꝫ rō. q⁹ q̄ leganť ,p labore. cessante eo. cessat ⁊ legatū. l. scio. i fi. ff. de ānuis. le. Cū ergo quarta debet ,p administratiōe sacroꝝ ⁊ celebratiōe. vt ꝓz in. d. cle. dudū. §. vez. ibi. cū mercedis exhibitio. ꝓz q⁹ ñ debet. q⁹ cessan te cā finali cessat effect⁹. de q̄ de trāsac. c. iter corpalia Jo. Xo ⁊ Jo. in. c. relatū. de sepul. ⁊ ¶ Oct. vbi. s. tenēt q⁹ imo debet. q⁹ viciū ꝑla ti nō ꝺz nocere eccl'ie. Sz ego teneo cū Bal. Et dico q⁹ viciū ꝑlati nocet eccl'ie in acqren dis. vt nōt in. c. vt ſnp. de reb. ec. nō alie.

15 ¶ Vtr̄ ꝺ legato facto rectori eccl'ie i q̄ elegit sepulturā ,p missis dicēdis p rectorē debeat. xiij. prochial. ſ. q⁹ sic. q⁹ ēt debet quarta cpa lis. vt in. c. sic cū inter vos. de ver. sig.

16 ¶ Vtr̄ de donatiōe cā mortis debeat. ſ. q⁹ sic q⁹ accedit magis legato q̄z ꝓtractu. l. fi. C. de don. causa mor. cle. dudum. de sepul.

17 ¶ Cui debet canonica portio. ſ. episcopalis debet epo dioces. prochial Xo debet eccl'ie. vbi audit diuina ⁊ ꝓcipit ecclesiastica sacra mēta. ter. ē in. c. cū qs. de sepul. li. vi. vel debet ꝓcipere de iure. Si Xo trāstulit domicilium aliczbi ⁊ mozit anteq̄ nouuz domiciliū acq fierit tūc debet eccl'ie prochiali in q̄ mozit ꝫz Archi. in. c. i. de sepul li. vi. Mug. Rai. Bof. ⁊ Bin. in. c. nos. de sepul. q⁹ volūt q⁹ ibi ꝺz se peliri si nō elegisset. Sz tenēdo opi. Jnno. in. d. c. nos. insti. de sepul. q⁹ ꝺz sepeliri in eccl'ia cathedrali si debebit. Si Xo ꝺz domiciliū in diuersis prochijs vt sunt reges. tūc ē equū q⁹ diuidat lz nō credo necessariū lz ꝺabit eccl'ie in q̄ mozit. lz Ho. ⁊ Jnno. dicant diuidendā.

¶ Quid si audit diuina i vna. in alia Xo re 18
cipit sacramēta. ſ. Jnno. ⁊ Jo. in. c. de his. ꝺ sepul. Archi. in. d. c. cū quis. q⁹ fiet diuisio por tionis. c. l. ⁊. c. relatū. de sepul. limito si vtraq̄z ꝺz cimiteriū ⁊ curā. allas nō. arg. c. si ecclesia. de consecra. eccle. vel alta.

¶ Quid de istis receptis in cō fratrib⁹ reten 19
tis bonis suis. ſ. H. ⁊ Bof. q⁹ sicut nō eri munt a iurisdictione epi. ita debetur quarta ꝺ legatis per ipsos. De quo dic. vt. s. §. xiiij.

¶ Quomodo extrahent iste quarte. ſ. Jo. 20
in sum. ꝺ sepul. q⁹ extrahet primo. quarta epi scopal. q⁹ antiquior ⁊ dignior debitū prochia lis si venit extrahenda. Si vero prius fuisset quarta prochial extracta. sic eps hēbit quar tam quarte prochialis ⁊ quartā de reliquis.

Anonicus ꝺz facere que ad canonic officiuz spectāt. Et si puer ē per aliū. vt de cra. ⁊ qua. c. ij. ff. de ōcurio. l. spurij. §. minores.

¶ Vtr̄ possit cē laic⁹. ſ. fm Vin. q⁹ nō pōt 1
tū laic⁹ ex iusta cā hr̄e ꝑbendā. cr̄ de ꝓsti. c. cū Jo. ferrariensis. ⁊ ibi. ¶ Da. hoc tenet.

¶ In quo sunt interrogandi. Vide infra. In 2
terrogationes.

Anonizatio sanctoruz fm Jnno. i. c. audi uim⁹ de reli. ⁊ ve. san. ē canonice ⁊ re gulariter statuere q⁹ aliqs honorē ,p sancto. puta q⁹ fiat officiuz ,p co solēne sicut ,p alijs sanctis qui sunt eiusdē ꝺditionis. vt si ꝓfes sor fiat officiū ꝓfessoꝝ. si martyr. martyruz.

¶ Que requirunt in canonizatiōe. ſ. Jnno. 1
vbi. s. q⁹ regl'r ,pbatiōes ꝺ fide ⁊ excellētia vi te. ⁊ miraculis eius. cr̄ de testi. venerabilis.

¶ Vtrū oratio sit fundēda ad nō sanctū. ſ. 2
Jnno. vbi. s. q⁹ sic. ad aliquē vix q credit bo nus. vt ,p se intercedat ad deū. q⁹ deus fidem illoꝝ attendens etiā si ille nō esset bon⁹. ꝑces coꝝ acceptaret. ar. xxxij. di. §. verum. xv. q. vl tima. c. fi. Nō tamen licet de eo facere offici um solēne vel preces solennes.

¶ Vtrū alius q̄z papa possit canonizare. ſ. 3
Jnno. ibidem q⁹ non.

Antus in ecclesia inuent⁹ ē ad ,puocandā ꝓpunctōnē

Universidad de Deusto
Biblioteca

in animos auditorum. xxi. di. clerus ante fi. de consc. di. v. non mediocriter.

1 ¶ Vtr cant⁹ theatrales sint cantādi i eccle/sia. ℟. q⁹ nō. nec i modū tragediax. ſz cantandū ē cū cordis duotiōe. xciij. di. cātātes. ⁊. d. c. nō mediocriū. ⁊. xxxviij. di. sedulo. xxij. q. i. q⁹.

Apitulum

pōt sede vacāte absoluere ab excōicatiōe tā iuris q̄z hois a q̄ cp̄s absoluere potuisset. nisi a sede ap̄lica spāliter fit ei interdictū. c. vnico. de ma. ⁊ obe. li. vi.

1 ¶ Vtr possit dispensare in casib⁹ in quibus ꝓmittitur cp̄o dispensatio. ℟. Fe. ꝓsi. xxix. q⁹ sic. ⁊ notat. ſſDa. in. c. cū olim. de ma. ⁊ obe.

2 ¶ Vtr possit dare cōfessorē seu absoluere i casibus cp̄o reseruatis. ℟. ſſDa. vbi. ō. q⁹ sic.

3 ¶ Vtr ptās capituli ꝓsistat i maiori pte. ℟. Mo. co. ti. q⁹ i maiori ⁊ saniori. Ita q⁹ totum capitulū dr̄ facere q⁹ maior ⁊ sanior ps facit. c. cū in cūctis. de bis q̄ fi. a ma. par. ca. Fallit B i trib⁹ casib⁹. ſſPrimo q̄n aliqd ē plurib⁹ cōe nō vt collegiatis ſz vt singulis. q⁹ tūc nō valet q⁹ fit a maiori pte. ſz oz ꝓsentiāt singuli. ff. de ser. ru. pre. l. per fundū. ō ꝓsti. c. cū oēs. Secūdus q̄n maior ps capituli deligit ⁊ ꝓpterea ē ꝓuata ptās sua. vt in. c. bone memorie. el ꝓmo. ⁊. c. cū nobis ō elec. cū si. ⁊. c. gratū. de postu. pre. q⁹ tūc tota ptās capituli residet i minori pte q̄ ñ deligit. nōt ſſDa. i. c. i. de bis q̄. fi. a ma. par. ca. Tertiꝰ i electiōe romani pontificꝭ vbi oz q⁹ due ptes ꝓsentiāt. c. ſz. de elec.

4 ¶ Sz q̄ dr̄ maior ps capituli ⁊ saniorꝰ ℟. Mo. q⁹ illa q̄ nititr̄ maiori rōi ⁊ pietati. ir. di. sane q⁹pc. ꝓsumit̄ tñ sp̄ ꝓ maiori pte ⁊ illi stat̄ nisi ꝓriū ꝓbetur. lxi. di. null⁹. ⁊. d. c. i. de elec. dudū Mlta tangunt doc. de ptāte capituli in. d. c. cum olim q̄ nō pertinēt ꝓfessorib⁹. vide ibi.

Haracter

quid ē. ℟. sanctus Bo. i. iiij. di. vi. q.

Ipme ptis fm cōem opi. ē q̄dā spūal q̄litas aie. Vñ nō ē pas̄io vel potētia aie immo ē habit⁹ in ꝑma spē q̄litatis accipiendo cōiter habitū ꝓut ꝓbēdit oēm q̄litatē aiaz disponentē. siue facile mobilē. siue pfectā. siue ipfectā. Vñ dr̄ habit⁹ q⁹ ē ꝑpetu⁹. ⁊ q⁹ nō ꝑficit. ſz ad vtilioꝝ pfectionē disponit. i. ad gratiam potest dici dispositio.

1 ¶ Ad qd dat. ℟. sanct⁹ Bo. vbi. ō. q. ij. q⁹ ad quattuor. ſſPrimo ad significandū. Secundo ad disponēdū. Tertio ad assimilandū. Quarto ad distinguendū. Mā cū sit signū sacramētale signat gr̄am gratū facientē. nec solū sigt ſz disponit ad eā q⁹ vsus sacramēto x̄ nō est tm̄ in significādo. ſz etiā in disponēdo. Et q⁹ disponit ad gr̄am hz aliquā similitudinē cuz gr̄a q̄ ē similitudo dei. Jō aliq̄ mō ꝓsignatur deo. ⁊ q⁹ oēs ꝓsignat deo. ⁊ sic vni assimilat gregē dñi inq̄ se. ⁊ sic distinguit ab his q⁹ nō sūt de grege dñi. vel ēt q⁹ distinctionē facit i eo ō grege. fm aliam ⁊ aliam rationē assimilādi.

¶ Vtr ip̄imat̄ in oib⁹ sacris. Nñ. sāct⁹ Bo. 1
vbi. ō. q. iiij. q⁹ nō. nisi tm̄ in trib⁹ sacris. ſſPrimo in baptismo in q̄ fides gignit̄. ⁊ distingui turꝑpl's ifidelis a fideli. Scdo i ꝓfirmatiōe in q̄ fides roboratur. ⁊ hō vt pugil ad pugnā dī vngit̄ ⁊ ab infirmis discernit̄. Tertio i ordine in q̄ virt⁹ multimoda datur. ⁊ homo vt sanct⁹ ad ministeriū tēpli a laico seꝑatur.

¶ Vtr sit idelebilis. ℟. scūs Bo. vbi. ō. q. v. 3
q⁹ sic. Nō ē ex pte cāe volūtarie. ſ. dei ip̄imentis ⁊ ex pte subiecti nō ē ꝓncipalii i affectiua q̄ marie vertibilis ē. ſz in tota imagie. ⁊ ꝓncipaliter in cognitiua. q⁹ imago ꝓncipalit cō sistit i cognitiua. vt dr̄ in li. de spū ⁊ aia tuz ex parte finis. q⁹ nō datur ad actum alicui⁹ virtutis vel sciētie. ſz ad actū distinguendum.

Arcer

vtrū qs possit se icludi facere i arto carcer̄ ad penitētiā pagēdā. ℟. ſſDa. in. c. venēs. ō regula. q⁹ sic. ex illo. c. ⁊. c. q⁹ vere. xvi. q. i.

¶ Vtr liceat incarcerare aliquē. ℟. q⁹ sic fm 1
ordinē iusticie. ſ. aut in penā. aut i cautelā. Et B ptinet ad eū q⁹ vniuersali hz ō actib⁹ ⁊ ei⁹ vita disponē. ali⁹ si pōt nisi ad bonā ne aliqō pcm faciat. vl' vt iudici rpñtet ſz tho. fa ſc.

¶ Vtr cedēs bōis possit icarcerari /q. lxv. 2
ꝓ debito. ℟. q⁹ nō. Mā vt tz ſſDa. in. c. latoz. de pig. nō pōt qs ēt per pactū se obligare carceri ꝓ debito renūciādo bñficio cessiōis bonoruz. q⁹ ē ō bonos mores. Idē tz Wy. per. ℣. eleg̃t. i. l. alia cā. ff. so. ma. ⁊ Riza. allegat glo. i aut. imo. C. de ac. ⁊ ob. Et putat vex Bar. in d. ℣. elegant. nisi i duob⁹ casib⁹. ſſPrimo si alie nauit oia sua bona i fraudē creditoz. casus ē i. l. fi. i fi. ff. q̄ in frau. cre. q⁹ tz Wy. i. ℣. si qs in fraudē. instī. de ac. Secūdo si debitor tpe quo ꝓrie se nō soluēdo ēt. vt. ff. de in. do l. pe. Mā in istis duob⁹ casib⁹ nō dabit̄ sibi bñficiū cessiōis bonoz. Et placet mihi ista opi. q⁹ eū ⁊ se quenda i ꝓscia. ſz alij ꝓriū tenēt q⁹. ſ. possit i carcerari simplicit. Adde ēt q⁹ reneri facē aliquē i carcē ꝓ debito. aliqñ ē ō ꝑceptū charitatis ꝓrimi. vtputa qñ i nulla culpa ē de dāno ꝓrimi. ⁊ nō habeat vñ satisfaciat ipe. nec ꝑ alios ꝓ eo fit satisfactum⁹. sec⁹ si fuit in culpa. q⁹ tūc ad penā posſz ōtineri. qō bñ nō.

3 ¶ Vtr incarcerās aliquē iniuste teneat̄. ℟. q⁹ siue sit iuder siue nō tenctur de oi dāno ci dato ad restitutiōez. ⁊ ēt de iniuria sibi satisfacere arg. c. penale. cum ibi notatis. xiiij. q. v. Et gēliq⁹ ꝓuat⁹ aliquē icarcerauerit. ēt ꝓ manifesto crie. capite punit̄ de iure ciuili. vt. C. ō coarta. l. oēs. li. xij. Cōmittit. n. crimē lese maiestatis. ⁊ vltio supplicio punit̄ qsqs hz carcerē ad ōtinendū aliquē. vt. C. ō ꝓua. car. l. vnica Vex itelligit glo. ſ. publice accusatū. Secꝰ si ad ōtinendū ꝓrios seruos ne fugiant.

4 Vtr ille q iurauit redire ad carcerē teneatur ℟. ſſDa. in. c. fi Xo. de iureiur. q⁹ sic. ēt si sit sibi periculū mortis. dūmō carcer nō sit iniurio/sus. ō q̄ dicit glo. i cle. pastoralis. i Xbo ꝓ cui/dentiā. de re. iudi. q⁹ nō tenetur tūc redire.

5 ¶ Vtr ꝑ ei⁹ gesti ꝓ incarceratum ⁊ alcat. ℟. ſſDa. in. c. accedēs. de ꝓcu. q⁹ dcent⁹ in carcē publico ⁊ iuste. si ē dānat⁹ pena capitali non valēt. q⁹ ē effect⁹ seru⁹ pene. ⁊ bona sua veniunt ad succedētes ab itestato. nisi in crīe lese maiestatis. vt in aut. bona dānatoz. C. ō bodam. vñ ēt nō pōt disponere ad pias cās fm Jo. an. in. c. ij. ō vsur. li. vi. Si nō est sic dāna tus valēt. vt nōt. i. l. q in carcerē. ff. qō me. cā ēt cū eo q eū fecit detinere. vt dicit. Bar. ibi/dez. Aut detinct i carcere iniurioso. Et sic cū illo q eū tz nō valēt ſz dñt rescindi actiōe. qō me. cau. d. l. q i carcerē. Eū alio aūt valēt nisi ad B detineatur iuſt nō. in. c. dñs. ō secū. nup.

De capto ab hostib⁹ i bello. nihil dico. q⁹ hodie. vt viri. ō. bellū nō efficitur seru⁹. de consuetudie. ⁊ iō valēt ꝓctus ꝑ eū facti. Iz secus sit de iure. vt i. hei⁹ q. i ꝓin. ff. de testa. ⁊ in. l. diu⁹. ff. de iur. fis. Et nō. fm eundē. ſſDa. vbi. ō. q⁹ nō dr̄ liberat⁹ a carcere q custoditur. Et iō oz sit i loco tuto. vt nō. Bar. in. d. l. q in carcerē ꝓ practicā illoz qui adducūt aliquem de carcere ⁊ custoditur ibi per familiam.

¶ Nō. q⁹ inder dz visitare carceratos ⁊ facē q⁹ hēant necessaria. vt. C. de epi. audiē. Liij. et pōt liberare eū quē videt ad nullis istātiā vl' sine ō icto. aut eā ōbita detētū. et mero offō. vt nō. bar. i. l. si qs vxo. ℣. si fugitiuū. ff. ō fur.

Aritas

ē fm Aug. rectissima affectiō q̄ diligit dē ꝑ se ⁊ ꝓximū ꝑ deū. Et idē i. iij. sen. di.

¶ Vtr teneamur ex charitate dili/gere deū ex toto corde. tota aia. ⁊ tota mēte. xxviij. 1
dr̄ Mat. xxij. ℟. Bo. i. iij. di. xxvij. q. vlt. q⁹ ñ ꝑ exclusionē affect⁹ crnei. ſ. q⁹ nihil sit i amore nr̄o nisi dē⁹. nec i cogitatiōe. nec i mēte q⁹ ipossibile est sic iplere i hac vita. ſz ꝑ exclusionem affect⁹ ꝓrij sic tenemur. hoc ē q⁹ nihil diligam⁹. ō. deū vel equaliter ipsi deo.

¶ Qui sunt diligēdi ex charitate. ℟. ſz fm 2
Bo. in. iij. di. xxviij. ar. i. q. i. ⁊. ij. q⁹ sūmū bonuz vel cui sūmū bonū ē natū vnri vel vnif ꝑ cognitionē ⁊ amorē. Hoc aūt bonū vnitur vel ꝑticipatur ab aliqb⁹ i actu. vt i beatis. Aqbusdā in vitu. vt i iustis viatoribus. Aqbusdam in potētia solū. vt. i malis viatoribus. Inqbusdā nullo mō reducibilis ē ad actū vt i dānatis ⁊ creaturis irrōnabilib⁹. ſſPrimi sunt marie ex charitate diligēdi. Secūdi min⁹ q̄z ꝓmi. Tertij min⁹ q̄z secūdi. Quarti nullo mō sunt diligendi ex charitate. q̄uis amore quē includit vel iperat charitas i quātū dei creature possunt diligi. nō ita q⁹ charitas feratur directe ad. ipos ſz ad deū cui⁹ sunt creature.

¶ Vtr sit aliqs ordo charitatis. ō ꝑcepto. 3
℟. sanct⁹ B. vbi. ō. q. vlt. q⁹ sic. ſz Aug. ō doc. christiana. Et ꝓmo sup oia diligendus ē dē⁹. Secūdo q⁹ nos sum⁹. Tertio q⁹ iuꝝ nos ē. ſ. ꝓximi⁹. Quarto q⁹. ī. nos ē. ſ. corꝑ⁹. ꝓpriū ⁊ corpus ꝓri. de. pe. di. ij. ℣. itē hec ē charitas.

¶ Vtr ꝑfat⁹ ordo attendat̄ penes affectū ⁊ 4
effectū. ℟. sanct⁹ Bo. vbi. ō. di. xxix. q. vi. q⁹ attedit penes vtrūq; ſz sciēdū q⁹ affect⁹ accipitur aliqñ ꝓ motu. Et sic ē q̄dā rōnal' eligēdi ia Est aūt iste affect⁹ alicui⁹ a charitate elicit⁹. ſ. q̄ qs optat alteri sūmū bonū. ⁊ quātū ad istū affectū ꝫ esse ordo. ⁊ q⁹ magis mihi q̄z patri ⁊ magis pri q̄z alij debeo optare vitā eternā Aliqn affect⁹ ē a charitate ipat⁹. vt ē ille qui optat alteri aliqd bonū tpale qō est ordinatum ad ꝑseruatiōnē nature. ⁊ sic fm diuersas ꝓdictiōes ordo pōt ꝓdict⁹ posterari. affectus aūt qñ accipit nō ꝓ motu ſz ꝓ passiōe. idem ē q⁹ q̄dā mulcedis ꝓplacētia. ⁊ isto mō minime respicit a charitatis ordine. q⁹ potiꝰ respicit sēsualē experiētiā q̄z rōis eligētiā. sic patz q⁹ pl⁹ delectat̄ qs cū videt amicū q̄z ō pre absolute. q̄uis pl⁹ diligat pfem. cui⁹ signū ē. q⁹ pl⁹ faceret ꝓ pre. Effect⁹ aūt ē triplex. ſſPrimus respicit salutē aie. ⁊ huc respicit ordo charitatis ꝓncipalit. q⁹ ꝓmo debeo ꝓcurare salutez meā q̄z ꝓximi. ⁊ ꝓi⁹ ꝓris q̄z cīnei. Secū/

Universidad de Deusto
Biblioteca

dus respicit sustentationē vite. & tūc respicit minus principaliter. qz sm diuersas ꝓdictiones & oportunitates dz homo magis & minꝰ esse benefic9 in collatiōe alicuiꝰ tpalis. Tertius est in collatione bñficij eccl'iastici. et tūc minime respicit. qz i talū collatiōe dignitas meriti solū est attēdenda. & parū vel nihil ,propinquitas sanguinis.

5 ¶ Vtr̄ hō teneaf ex charitate subire mortē ,p rp̄o. fl. fz Bo. vbi. ꝛ. q. ij. Aut adest necessitas vl' ōsecrēdi insticiā vl' amittēdi vitā. & sic glibet teneꝫ magis mori dilecto deo q̄z eo offenso viuere. Et ħ dico si daf optio vel q̄ insticia deseraf. vel q̄ vita pdaf. Addo q̄ cum qs videt q̄ p mortē suā pōt fides seruari vl' iusticia. & psecutio nō ē psonal. fz vniuersalis tūc teneꝫ ō ꝓcepto sustinere mortē. vñ plat9 teneꝫ se morti exponē qñ videt q̄ ex fuga sua sequeꝫ dispēdiū i fide vl' in iusticia i eccl'ia & sil'r glibet sicut fecit Tho. cāturiēsis. Aut ad est solū oportūitas manifestādi diuinā gl'iaz & edificādi eccl'iaz. Et isto mō ē supererogatōnis. ñ necessitaf ad quā pfectōez ñ oēs teneꝫ Si aūt hō daret se morti ,p rp̄o. eo q̄ vitam suam haberet exosam. mortalissime peccaret.

6 ¶ Vtr̄ hō erūs i charitate teneaf ad pfectō ncm. fl. sm sc̄m Bo. vbi. ꝛ. q. iij. q. v. modis obligaf qs ad aliqd. ¶Primo pp diuinū mandatū & sic nō magis obligat q̄z alij nisi ex eō. qz maiorē gr̄az hz. Secūdo obligaf pp votū emissuz. & sic solū q̄ fecit teneꝫ non q̄ nō fecit. Tertio pp susceptū officiū. & sic glibet teneꝫ ad illā pfectionez q̄ regrit necessario ad illud officiū sicut i plato rgimē subditorꝫ. Quarto pp vitandū scādalū. vñ tūc teneꝫ ad opa crēplorꝫ q̄ñ aliter scādalū sequeref. Quinto pp ꝺscīe iudiciū q̄ dictat de necessitate fiendum

7 ¶ Vtr̄ charitas semel habita possit amitti i via. fl. sm cōiter doc. in. iij. di. xxvij. q̄ sic. et aliter tenere cēt erroncū. qz charitas ñ tollit ꝟrilitatē. ar. i cor. x. tu q̄ stas vide ne cadas.

9 ¶ Quō amittif. fl. p peccatū mortale solū p qō volūtas auertit a deo. vñ Aug. sup ge. li. viij. dicit q̄ hō deo pūte sibi illuminaf p charitatē. absīte ꝟo ꝺtinue teneaf. a q̄ nō locoruz iteruallis fz volūtatis auersione discedif.

9 ¶ Quō recupaf. fl. q̄ p pūtiam q̄ tollit auersionē illā. Vñ Aug. li. v. ꝺfe. ¶Pnia ē q̄dā res optia & pfecta, oēs defectꝰ reuocās ad pfectū

10 ¶ Vtrū qs possit scire certitudinaliter i hac vita se habere charitatē. fl. q̄ ñ. ecc. ix. nemo scit vtrū odio vel amore sit dignꝰ. Et rō vna ē pp charitatis & dilectiōis acq̄site similitudinem. vt dicit Ber. de amore. Alia pp diuinam dispensationē p quā deus claudit oculos seruoꝝ suoꝝ ne extollant. Alig tñ dicunt q̄ hoc est verꝫ loquēdo de charitate finali ,p omni tpe & absolute. fz accipiēdo ,p charitate aliq̄ mō. nūc hō pōt scire certitudine fidei se charitatē hre. puta cuz adultꝰ bñ dispositꝰ baptizaf. vl' qs suscipit sacramētū pnie sine obice peccati mortalis i volūtate inherentis.

¶ Vtrū opa bona facta extra charitatē vale ant. fl. q̄ nō quo ad pmiū vite eterne. vl' quo ad diminutionez pene debite peccatis directe. sed bene valent indirecte. De quo dicam j. penitentia. ꝟ. xiij. & satisfactio. ꝟ. vi. II

¶ Vtrū bona facta in caritate & p peccatuz mortale mortificata reuiuiscāt p veram penitētiam. fl. q̄ sic. sm cōiter theo. in. iiij. di. xxij. I2

Asitas ēt iuenīt i matrimonijs cōiugio ter. nōbilis ē i c. nicena. & c. aliter. xxxi. di. & ar. i. c. vt cle ō vi. & bone. clc. & gl. i. c. q̄ō añ. ō clc. cōiuga.

¶ Vtrū mulier q̄ mortuo viro cuz alio ꝺbit amittat legatū sibi factū sub ista ꝺditiōe. si caste vixerit. fl. Bar. i. l. mlier. ꝟ. cū ꝓponeref. ff. ad tre. q̄ nō nisi aliud senserit testator. vel hēat vsus loquēdi. qz Nba dubia dñt i ꝺctu i telligi sm cōem opi. faē q̄ nōt idē Bar. i. l. labeo. ff. de sup. leg. & i. l. oēs populi. ff. ō iu. & iu. & Inno. i. c. oli de ver. sig. & glo. in. c. nōnulli. de rescrip. qz cōis vsus loquēdi pferē ,ppriesignificatōi Nboꝝ i q̄cunq̄z mā. Idē Bar. i. l. v. q̄ icipit gnāliter. C. de secun. nup. q̄ lucreꝫ fz & facit ille ter. cū aūt sua. Idē fz ¶Da. in. d. c. vt clericoꝝ. & addit q̄ addat si casse vixerit & i viduitate. Vide ,p ħ qō legif i. l. vnica. C. si ꝺ nup. Limitat Ang. in autē. quō oporteꝫ. ꝟ. hec de deo. vex si nubat tñ semel p ter. i. l. boues. ꝟ. ħ sermōe. ff. de ver. sig. p quē ter. dic q̄ si qs religt sua bona ,p maritādis mulieribus indistincte q̄ itelligef solū ō mlieribꝰ primā vice contrahentibus. non de viduis. I

Astratus vtr̄ possit ordiari. vide. j. coꝛpe vitiatꝰ. ꝟ. i

Alus epis refuati q̄ sūt. fl. q̄ ō casibꝰ a iure reseruatꝫ modica ē ꝓtroversia iter doc. Cōiter. n. doc. se remittūt ad glo. i. c. si epꝰ. de pe. & re. li. vi. q̄ pōt vi. casus. ¶Dim9 ē de excōicatiōe maiori. Et ħ itellige ō illa quā ꝺditor canōis sibi vl' alīi reseruauit. qz allegat. c. nuper. ō sen. ex. Et iō dic vt. ꝛ. Absolo. ꝑmo. ꝟ. ij. Secūdus de blasfemante publice deū. vel sactos. Hoc verū similiter qñ denūciaf epō & pōt ꝓmitti. quia allegat. c. ij. de male. qō quidez loquif de foro ꝓtentioso. vt patet intuēti. ergo videf q̄ si ñ denunciaf epō. nec cōtra eū aliquis ,pceditq̄ in foro aie possit a ,ppio sacerdote absolui. cū pena nō debeat excedere ca am suū. vt ē dicti. blasfemia. ꝟ. iiij. Tertiusꝰ de sortilegijs allegat. c. ij. de sorti. fz nihil facit. qz si faceret potius esset casus reseruatꝰ pīarce q̄z epo qz pīarce ꝓmittif illiꝰ sacerdotis absolutio et dispensatio. Et iō nō videf reseruatꝰ. quartꝰ ꝓmutatio votoꝝ seu dispensatio. & hoc verū est q̄ pertinet sm communiorem opi. ad epi scopos. ca. i. de voto. Quintus est restitutio incertoꝝ. allegat. ca. cū sit de iudeis. fz nō facit. vt. j. Restitutō. ij. ꝟ. xiiij. nisi i manifestis vsurarijs. vt dicef. j. vsura. ij. ꝟ. viij. Sextus est cōtractꝰ matrimonij ꝺ interdictū ecclesie. allegat. c. pen. & vlti. de ma. ꝺ. ꝺ inter. ec. Et ē verꝫ qñ epꝰ pēipet alicui ne ꝓtraheret pz aliquā rōnabilē cām & talis ꝓtēneret. qz tūc ad epm eēt mittēdus pp honorē. ar. c. grane. de ꝓben. Septimꝰ clandestinū matrimoniū cōtractū. de clan. de spon. c. cū inhibitio. sed nihil dicit de hoc. c. illud. Do. tñ ti. de penitentia ponit primū secundū & quartū. & post ponit ,p quarto. sm cū de solēni penitētia allat l. d. c. miror. ꝛ. c. in capite. Sed hoc tantū ꝓ notorio iponi debet. vt patet. xxvj. q. vj. c. vl. in ter. & in glo. Vbi ergo talis penitētia a prelatis cōiter non iponit ,p talibus. non video quin inferior possit absoluere. Quintus sm ¶Do. ē dispensatio irregularitatis in clerico. Et cōcedendum est. Sextus de incēdiarijs añ denūciationē. Et satis facit ad hoc. c. pessimā. xxiij. q. viij. in verbo siqs aūt archiepꝰ vel epꝰ. Et intellige de incēdiarijs q̄ dolo ħ fecerint. vel fieri fecerint: auxilio vel consilio aut mandato. vt ibidem. Septimꝰ si audiuit epꝰ ꝓfessionē alicuius & cū noluit absoluere ab aliquo peccato. qz tūc inferior nō debet se intromittere. xxj. di. inferior. Ado. in sum. ti. de penitentia ponit solū quattuor de pfatis. Dic. iuris. li. j. ti. xv. ponit. vij. de ꝑdictis Benedictus. xj. in extrauaganti reuocata p Bonifaciū in cle. dudū. de sepul. ponit quattuor de ꝑdictis. Et sic patet quid tenendū de casibus de iure reseruatis. qz in veritate nō sunt

nisi. v. vt patet. sed de casibus p ꝓsuetudinez reseruatis est magna diuersitas inter doc. q̄ busdam ponētibus plures quibusdā pauciores. Blo. in. d. c. si epꝰ. sic dicit. Solet episcopis ſseruari penitētia omniū publicoꝝ enormiuz criminū oppressiōes filioꝝ ex ,ppositovel casu cuiuslibet homicidij. falsi testimonij vel instr̄i piurij. Incestus. corruptiōis monialiū. cocuntes cū bzutis. & his similia. Sed certe nō potest dari certa determinatio. quia vnaquez⁹ dioc̄sis hz ꝓsuetudinē suā. nec est vna ꝓsuetudo generalis in omnibus diocesibus. quo ad hoc. imo aliqñ epi vno anno reſuant sibi plus. aliquando minus sicut eis vr Vnde tenc sm Spe. in repertorio in regula sup quibus sit penitēs ad epm remittēdus q̄ ,ppius sacerdos potest absoluere ab omnibus que spāliter a iure nō sunt reseruata epi scopis vel aliis vel que nō sunt ipsis sacerdotibus directe vel p aliquā ꝓsequētiā interdicta. ar. c. ar si clerici. de iudi. & c. nuper. in fi. de sent. excō. & in. c. inter corpalia. de transl. pla: qz talis habet ordinariā iurisditionē sup populum sibi cōmissum a iure. de pe. di. v. c. placuit. de pen. & re. c. omnis. Sz aduerte sm cūdez Spe. q̄ epꝰ directe. vl' aliq̄ ꝓsequētia seu ꝓsuetudine pōt interdicere victis sacerdotibus aliquos casus ne absoluāt. ¶Primo si talꝫ sacerdos ꝓmisit crimē pp qō mereꝫ tali potestate p̄uari. Secūdo qñ ad vtilitatē cōitatꝫ expedit. alias nec pōt obligare sacerdotes p̄ochiales quin absoluāt. facit. c. de ecclesiasticis priuilegijs. xxv. q. ij. & c. priuilegia. cl. i. & cl. ij. ibidē nō. etiā q̄ ex quis talis sacerdos habeat auctoritatē absoluendi ab aliquo casu q̄ nō debet absoluere si videt expedire saluti aie cōfitentis. sed remittere ad supiorē. qz vt dicit apostolus. ij. cor. xiij. ¶Potestatē dedit deus i edificationē nō in destructionē. Similiter fz epꝰ sibi ,p cōi vtilitate reseruasset aliquē casuz & sacerdote videret i aliq̄ fingl'ari ñ expedire saluti ei⁹. imo obēe si r̄mitteret q̄ pōt absoluere. iuꝝ nō. p ¶Da. i. c. q̄ dilectio de ꝓsanc. & affi. & in. c. at si clerici. de iudi. Et sic collige q̄ sacerdos prochialis de iure pōt absoluere ab omni excōicatiōe sm q̄ dicti. ꝟ. Absolutio primo & ab omnibꝰ peccatis excepto crimie incendiatorꝫ & cōtrahentis ꝺ interdictū ecclesie matrimoniuz & ab eo a quo epꝰ noluit eum absoluere postq̄z audiuit eū in ꝓfessiōe. & qñ publica penitētia est iponenda. nisi epꝰ

nō lbz absl.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ꝓpter cius delictū. vel ꝓpter vtilitatez aiaꝝ ei interdixerit aliquoꝝ alioꝝ absolutionem peccatoꝝ. Dispẽsare aũt vel in irregularitate. aut votis vel alijs quibuscũqz nõ potest nisi specialiter ei cõcedat. Tenet ctiã Hẽ. in prãno quol. q. xxv. q. ꝓlati nõ pũt sibi reseruare nouos casus vltra illos q̃ de iure eis reseruant. nisi ex causa legitima. Et h̃ vex q̃ ad sacerdotes q̃ hũt curã aiaꝝ. Quo no ad alios bñ pũt tot q̃ volũt. excepto q̃ ad minores et ꝑdicatores. ō qb⁹ dic. vt. j. Cõsel. iij. ℣. xxviij.

Casus fortuitus est repente rei cuentus q̃ ꝓuideri nec resisti põt. vt colligit in. l. in reb⁹ cõmodatis. in prin. ff. cõmo. vt mora seruoꝝ sine culpa hostiũ icursus piratarꝝ vl. naufragiuz incendiũ fuga seruoꝝ q̃ custodire ñ solẽt. vt ibi ponit. Vbi nõ. q̃ vbi diligẽtissim⁹ ꝓuidisset nõ est casus fortuit⁹. veluti si domũ quã ruiturã diligentissim⁹ ꝓuidisset. nõ ꝓuidisti. et ꝓpterea equũ in ea dimisisti q̃ perijt ex ruina. Secus si ex terremotu. aut subito ipetu

1 ¶ Vtrũ furtũ sit casus fortuitus! ℣ento. ff. ℣a. in. c. vnico. de cõmoda. q̃ glo. iuris ciuilis. vident cõtrarie. ſz ipe dicit q̃ si ꝓ violẽtiaz subtrahit ẽ fortuit⁹. nisi fueris in culpa trã secundo ꝓ loca piculosa. ar. l. nõ ẽ veriſimile. i prin. ff. qõ me ca. Si aũt clãdestine. et tũc si ab ea ꝑsona a qua diligentissim⁹ peccauiſz puta a vili famulo nõ ẽ casus fortuit⁹ als sic facit qõ nõ. in. l. q̃ fortuitis. C. de pig. ac.

2 ¶ Vtrũ qs teneat de casu fortuito. ff. ter. in d. c. vnico q̃ sic. in trib⁹ casib⁹. ℣dim⁹ q̃ſ culpa ꝓcessit. puta ꝓmodaui tibi equum vt ires mediolanũ: et iuiſti placẽtiã et incidisti i latrones. iputabit tibi. vt hic. et in. l. si vt certo. ff. ſz interdũ. ff. cõmo. Secũdo q̃ſ ꝓcessit mora. puta ñ reddidisti q̃ſ debuisti. et fortuito pdidisti. tibi iputabit. vt in. d. c. vnico. et in. c. bona fides de positi. Hoc vex in ꝓscia. nisi eodem mõ fuiſz peritura apud dñm. q̃ tũc nõ teneꝛ nisi de eo in quo eũ dãnificauit. ꝓ nõ factam restitutionẽ rei tpe debito. ar. c. fi. ō inturijs. Sz q̃ſ dubiũ ẽ an fuiſz peritura. vide j. Modo. ff. vlt. Tertio q̃ſ pactũ intercessit vt teneꝛeꝛ ō fortuito. vt in. d. c. vnico. et bona fides. Limita nisi aduenias culpa ei⁹ cui ꝓmisit. q̃ sic nõ teneꝛeꝛ. l. cũ ꝓponas. C. ō nau. fe. et. l. qui officij. ff. ff. de contraben. emp.

3 ¶ Sz gd si generaliter denũciauit et nullus casus fuit exꝓssus. puta dicẽdo q̃ volebat teneri de omni casu fortuito. an teneat. ff. q̃ ſz varia sit opi. vt refert Bal. i. l. i. C. cõmo. ego dico tñ fm Jo. an. in. d. c. vnico. q̃ non teneꝛeꝛ. facit. l. ſz tſi. i. ff. quesitũ. ff. ſi quis cau. Quod vex ẽ intellanter in ꝓscia nisi in casib⁹ in quibus specialiter fuisset renũciatur⁹ si fuissent exꝓssi. ar. c. fi. ō offi. vi. li. vj. Et nõt Accursius in. d. ꝓ. quesitũ. et bene. q̃ cõtra cũ qui legẽ dicere potuit apti⁹ ẽ interꝑetatio facienda. de reg. iur. li. vj. et in. l. quicqd. ff. de ver. ob. dẽ Quicqd astringẽde obligatiõis cã dictũ est. id nisi palã Vbis exꝓmat omissũ itelligẽdũ ẽ

4 ¶ Sz gd si alig casus fuerũt enũerati spãlit et postea secuta fuit renũciatio gnãlis. ff. fm Bar. in. d. ff. q̃situ q̃ ꝓ illã gnãle renũciatõez nõ veniũt casus maiores exꝓssis. ſz solũ ꝓsimiles exꝓssis. Q̃ ō qdẽ vex ẽ gnãl r/i oib⁹ odiosis. ſic h̃. Sec⁹ cẽt i fauorabilib⁹. vt nõ. i clc. nõ põt de ꝓcu. et Jnno. in. c. sedes. de reseri.

5 ¶ Sz gd si renũciatiõi generali interuenit iuramentũ. ff. Jo. an. vbi. ō. q̃ nõ obligat. Rõ fm ipm ẽ q̃: iuramẽtuz nõ obligat vltra consensuz iurãtis. facit. c. veniẽs. el ꝑmo. et quod ibi nõt. Jnno. de iurecurã. Et h̃ credo vex in casib⁹ ꝓ qbus spãliter nõ iuraſſet. Secus in quib⁹ spãliter si fuissent exꝓssi cõsensissent ꝓ quib⁹ facit. c. tua nos. cũ ibi notat. ō spon. Conco:dat Bal. vbi. ō. Rõ. q̃ iuramentum habet vim casus exꝓssi. l. cum pater. ff. si qs matrem. ff. de legg. secundo.

6 ¶ Vtrũ extimatio faciat venire casuz fortuitum. ff. fm Jo. an. i. d. c. vnico. et Bar. i. l. si vt certo. ff. nũc videndũ. ff. cõmo. et. l. i. eo. ti. quãdo sumus in cõtractu. cui⁹ nature nõ repugnat q̃ dominiũ trãsferaꝛeꝛ. tũc estimatio facit emptionẽ vt. l. plerũq̃. et. l. q̃tiẽs. ff. de iur. do. Et sic estimatio facit piculũ eẽ et cõmoduz recipiẽtis. l. necessario. in prin. ff. de peri. et cõmo. rei ven. et ō. l. quotiẽs. et plerũq̃ ctiã deterioratiõis. vt. l. si estimatis. cũ. l. sc. ff. soma. Exẽplũ cũ mulier dedit viro rem extimatam. vt in. d. l. plerũq̃. Vel cũ quis extimatã rem tradit. ita q̃ estimatio reddat nõ res. vt i. d. ff. nũc videdũ. Si aũt sum⁹ i ꝓctu ō cui⁹nã ẽ vt solũ ꝓ pte dñiuz trãsferaꝛeꝛ et ꝓ pte ñ sic ẽ in societate. sic piculũ ptis solũ. si estimatio fit trãsit i accipiẽtẽ. vt. l. cũ duob⁹. ff. dãna ff. ꝓ socio. Si aũt sumus in contractu. cui⁹ nature repugnat dominij trãslatio. vt in locato. et hmõi. sic estimatio nõ facit emptionẽ nec trãsire periculum casus magis q̃ teneaꝛ

ex natura cõtractus. Nec ob. q̃ Bar. vbi. ō. vult vt aliquid opereꝛ. Et sic si teneb⁹ ꝓlata solũ. teneaꝛ de leui. si de leui. tũc de leuissima. Si de leuissima tũc de casu. q̃: hoc nõ teneo. Sicut nec ℣a. in. d. c. vnico. Sed dico q̃ operatur estimatio tũc solũ vt sciaꝛ ꝓtiũ si deterioꝛatur vel perdereꝛ ex vitio recipiẽtis. et sic releuaꝛ dominus ab onere ꝓbandi veruz ꝓtiũ rei. Si autez res estimata daꝛeꝛ cũ pacto q̃ aut res vel estimatio redderet. sic facit transire periculũ perẽptionis. sed nõ deteriorationis. vt. d. l. plerũq̃s. i fi.

Athecismus quid est. ff. q̃ est ille exorcismus qui fit ante ianuã ecclie sup baptizando Vnde dicit cathecism⁹ a cathetizo. i. instruo vel doceo. Ideo cathecism⁹ instructio vel doctrina dicit. ō hoc in. c. per cathecismũ de co. spi. lib. vi. et in. c. ante baptismum de cõsecra. distin. iiij.

1 ¶ Vtr cõtrabaꝛ aliqua cognatio spũalis i tenentib⁹ cathecismo sicut i baptismo. ff. q̃ sic que impedit matrimoniũ contrahẽduz. ſz nõ dirimit ꝓtractuz. vt i. c. per cathecismuz.

2 ¶ Ad quid teneꝛ qui tenet in cathecismuz dic vt. ō. baptism⁹. viij. in fi.

3 ¶ Ad qd valeat cathecism⁹. ff. ſz Tho. i. iiij. di. vi. q̃ minuit ptãtem demonis. ne tantum possit in corꝑe et anima vide. j. Exorcism⁹ quia idem est:

Causa dicit multipliciter. Aliqñ causa pia. vide. j. legatuz. ij. i prin. Cã ciuilis cui⁹ finis cõmodũ patris seu aliquoꝝ sine alteri⁹ punitione. In hac tractat de pecunijs et possessionũ negociis. et hmõi. vt. xiiij. q. ij. sup ꝑudẽtiã tuã. Cã crialis cuius est finis punitio peccati vel vindicta publica: vt i. c. at si clerici. et i. c. cũ nõ ab homine. de iudi. et. d. c. super ꝑudẽtiã. et. xvj. q. i. frater nr̃. circa medĩ. Cã mixta ẽ q̃ participat de vtroq̃. de procu. tue. Et ſz glo. videã tur varie ponẽdo pecuniariã penã aliqñ ꝓ cuili aliqñ ꝓ criminali. vt in. l. ꝓtor. in prin. ff. de sepul. vio. et in. l. vnica. C. q̃ſ ci. accri. ꝓe. Tñ ꝓcorda q̃ q̃ſ pecuniaria pena applicaꝛ fisco crialis est sicut ꝛz Jnno. i. c. q̃l iter et q̃ſ el ij. de accu. et glo. et Bar. i. d. l. ꝓtor. ff. i q̃ sic itendit vidicta publica ꝓ penã pecuniariã. sicut ꝓ penã corꝑis. Si vero applicaꝛ fisco ꝓ interesse fisci. ciuilis ẽ. vt i. l. i. C. de his q̃ vt idig. Nec ob. q̃ tuas. ō sẏ. et q̃ nõt. ℣a. i. rubrica ō iudi. q̃ illud. c. logꝛ de ãmonitiõe a platiõe q̃ ẽ ciuilis. q̃ facit ad bonũ subditorum hñe bonũ platũ. et tali nõ ꝑponiꝛ pena ſz nõ ꝓmittiꝛ exerceꝛe q̃ ei nõ ꝓuenit. ſ. ꝓlatio nẽ ad quã est indign⁹. Jtẽ nõ dicunt doc. q̃ ꝑcise ẽ agere ciuiliter q̃ſ ꝓna applicaꝛ ꝑti sed ẽt alio mõ. sicut i. d. c. per tuas. Ho. sequit gl. et Bar. et Ange. in. l. iij. ff. de se. vio. et Bar. in fi. i ℣. Quero qũo cognoscaꝛ. ff. de pri. delic. Idem glo. Albu. et Sali. in. l. i. C. ō se. vio. et gl. i. l. aut damna. in prin. ff. de pe. et ꝓmunio: est opinio. de. hoc no. do. Ant. in rubrica. ō iudi. Jn homine cause intelligiꝛ de cã ꝓpinqua non remota. Vide glo. in. c. de cetero. de homici. Et nota q̃ causa remota dicit occasio. Vnde faciens turrim est occasio homicidij illi⁹ qui ascendit et se ꝑcipitauit. Ipse ℣o ẽ cã ꝓpinqua. Quando aũt quis teneaꝛ ꝓ cã ꝛmota nõ. glo. i. c. sicut nobis de testi. q̃ distinguit. Aut dabat operam rei licite et ſi adhibuit diligentiã debitã ñ teneꝛeꝛ. xxiij. q. v. de occidẽdis. Si ℣o nõ adhibuit: teneꝛeꝛ. l. di. ſepe. ff. ad. l. aquiliã. l. qui. occidit. §. pe. Si aũt dabat opã rei illicite. iputãt ei semp omnia q̃ idẽ sequitur. l. di. c. quãtum dixit de iniur. c. fi. ff. ad. l. aquil. Item mella. in prin. ij. §. item et cũ eo.

1 ¶ Cã ecclesie nõ dr̃ causa ꝓpria rectoris. vñ in cã ecclesie sue põt esse iudex. ij. q. vij. c. fi qs erga eꝑm in glo. facit. c. fi. de postu. vbi ponit diuersa ꝓ se: vel pro ecclesia. Et hoc verum dũmõ alius constituaꝛ qui agat nomine ecclesie vt i. c. insuper. de testi. est in ar. Siniliter põt esse testis in cã ecclesie q̃ſ alius est constitut⁹ qui agat nomine ecclesie. d. c. insuper. Sz nõ. q̃ ſz canonicus possit esse testis ꝓ canonico suo ō extrancũ. q̃: nõ dicit domesticus ei⁹ ſz ecclesie tm̃. fm Hugo. vt in glo. ō. c. super ꝑudẽtiam. xiiij. q. ij. nõ tñ põt esse iudex ꝓ eo ō extranеum. q̃: minoꝛ cã repellit aliquẽ a iuditio q̃ꝛ a testionio ō of. ȳle. c. cũ. R. canoic⁹

2 ¶ Cãm ꝓpriam palã est eam cẽ cuius emolumẽtũ vel damnũ ad aliquẽ suo nomine pertinet. c. biduũ. §. palam. ij. q. vi.

3 ¶ Causa cõmunis vtriuscz ẽ. vt. ff. ō ri. nup. l. illud. Et iõ testis nõ potest esse in re cõmuni sibi cum alijs nisi indirecte. vt legatarius qui potest esse testis in causa testamenti in q̃ sibi est aliquid relictum. instit. de testa. §. legatarijs. sed causa vniuersitatis non videtur singularis persone. ut in. c. qui manumittitur. xij. q. ij.

5 ¶ Causa alia impulsiua que occasionem remotam prestat. sicut calfurnia que iportune postulādo cām dedit vt mulier nō possit postulare. vt in l.j.§.fin.ff. de postu. Et ista cessante nō cessat effectus. Alia finalis. & ista regulat dispositionē.c.cū cessante cā. de ap. l. generaliter C. de epi. & cle. & ibi. Bal. multa dicit de hac mā.ca. generaliter.xvj.q.j. Nec cognoscit ex.v. ¶Primo qñ illud qō exprimit in viā cause respicit vtilitatē tā alteri⁹ qz ēt partiū.l.titio centū. in prin.ff. de condi. & demon. puta dono tibi centū. vt inde facias fieri capellā in tali eccl'ia que illa idiget: & hmōi Si vero respiceret solū vtilitatē illi⁹ q debet iplere & nō fit pia. sic psumit cā impulsiua. d. l.titio.§.fz si filio. Vñ si lego tibi.x. vt caligas emas nihilomin⁹ tenet legatū. licet nō emas Similiter si vt fundū. Sed si vt emas fundū alteri min⁹ industrioso nō valet nisi caueat. vt ibi. Secundo cognoscit qñ exprimit plus actus in viā cause. l. siquis ,p redemptōne. C. de dona. & l. si ego. in prin. ff. de in. do. et vult Bar. in l.ij. §. fi. ff. de. dona. vt puta dono tibi centū vt facias hospitale. nā hospitale q fiat erit cā finalis. Tertio cognoscit qñ in gerendo actū exprimit ab hoie cā vbicunqz lex requirit de necessitate cām ad validitatē act⁹ qz tūc intelligit finalis vt actus sustineatur. l. sed si mors. §. fi. cū. l. se. ff. de do. inter vi. ij. vbi dicit q donatio facta vxori ad restaurationē edium igne cōbustaꝝ valet vsqz ad earum reparationē & nō in plus. Quarto vbicunqz nō potest cē alia rō illa censet causa finalis. l. qzuis. vbi glo. C. de fideicōmis. Vñ qui legat iter ad fontē. videt legare & haustū ff. de ser. ru. prę. l. itē si. Quinto vbicūqz lex exprimit causaz censet finalis. glo. ē notabilis in. l. cū tale. §. legato. cām falsam. ff. de condi. & demō. quā ad hoc ponderat Ange. in. l. sciendum. ff. de edi. edic. & Bar. in. d. §. fi. cuius sunt ista dicta.

6 Est & alia cā que est cātiua alicuius effectus sed nō sufficienter & efficaciter. & talis nō tenetur ad restitutionez dāni dati ,primo licet peccauerit. Est et alia q ē cātiua & inductiua alicuius effectus sufficienter & efficaciter. ita q sine ea non sequeretur: & talis tenet ad restitutōez vltra peccatū ,missaz. Et de ista loquit. c. fi. de iniur. Ad nō. qz facit ad multa.

Actio simpliciter dicta regula iter intelligitur nuda ,missio. vt. l. sancimus. C. de ver. sig. Fallit in cautione expressa a lege pretoria. vt. ff. de prosti. l. ptozic. la prima. Et sic intellige glo. in. c. prima. igit. de ,se. di. iiij. Itez fm glo. in. l. pe. in fi. ff. de peti. here. qñ est persona suspecta. vt. l. si fideiusso⁹. §. fi. ff. qui sa. cog. quia tunc dz cauere cū fideiussoria. Sz cū addit idonea vel sufficiens intelligit de pignoratitia vel fideiussoria. vt. ff. de fideicōmis. li. l. ergo q̄diu §. addici ita. Vide glo. in. c. ad nostrā. ci ,mo de iureiurādo. & in. c. vlt. ō pig. & in. c. ex publico. de ,cur. cōiu. Si vero dicitur cautio mediocris. tunc venit obligatio omniū bonoꝝ. ter. ē singularis. in. l. filio. i fi. ff. vt le. ca. caue. Si vero dicitur cautio cōpetens. intelligitur arbitrio iudicis fm aliquos vl fm alios fideiussoria vel pignoratitia. vt in glo. l. si debito ri. ff. ō iudic. Notat tamē Bal. in. l. vniuersa C. de preci. impera. of. q quando statuto cauetur q caueatur idonee. quando cōpromissuz petitur. intelligit arbitrio iudicis. & in. l. omnes. C. ō epi. & cle. dicit. Tenet quis dare fideiussores & nō potest. tunc tenet obligare omnia bona sua meliori modo q̄ potest. Si vero dicatur satisder. vel satisfaciat. fideiussoria intelligit. vt i. d. l. i. q satis. cog. & fz gl. i. d. l. pen.

Ecitas mētis fm Tho. ſcōa ſc. q. xv. ar. j. ,puenit dupliciter. ¶Primo ex hoc q auertit se spōtanee a ,sideratione primi principij intelligibilis fm illud ,se. Noluit intelligere. vt bene ageret. Alio mō ,p occupationē mentis circa alia que magis diligit qz dictū principiū fm illud ,se. Supercecidit ignis. s. cōcupiscentie & nō viderūt solē. Et sic patet q ē peccatum. Et a Hic. xxxj. moza. ponit filia luxurie.

I ¶ Sed vtrū sit mortalis. ſc. q. sic. qñ sic non vult intelligere necessaria ad salutē. xxxviij. di. c. qui ea. Similiter quando ita occupatur in tēporalibus q omittit necessariā vacationem. quam deo tenetur exhibere. vt in diebꝰ festiuis in quibus fm Ri. in. iij. di. xxxvij. ar. iij. q. iiij in aliqua hora tenet deo vacare mēte. vel hmōi. secus si omittit que nō sunt necessaria ad salutē quia tūc ē peccatū veniale.

Edere bonis debet qui soluere non valet creditoribus suis. Et valebit ei ad tria. ¶Primū ne incarceretur. l. i. C. qui. bo. ce. pos. de quo vide ō. Carcer. §. ij. Secundū ne excōmunicet. & si erat excōmunicat⁹ debet absolui recepta ido

nea cautiōe ō soluendo ,debito si ad pinguiorem fortunā venerit. de solu. c. odoard⁹. Certium q nō ,dēcet nisi in quantū facere pōt habita rōne ne egeat. nec eni fraudādus ē alimentis quotidianis. ff. de re. iudi. l. sunt qui in id quod facere possunt. & ff. qui bo. ce. pos. l. is qui. & l. q bonis. & l. si debitores. Nec obc. peruenit. de fideiuſ. qz ibi nō cesserat bonis limita tū tertiū qñ nō ,uenitur ratione delicti. quia si ,uenireꝝ rōne ōlicti nō haberetur respectus ne egeret. ēt in clerico. vt nō. ¶Pa. in. c. olim nobis. de resti. spo. Quomodo Vo fit. vide. j. Solutio. §. xxiij.

Clare peccatum alicuius ,propꝛ pecuniā vel grām. aut cō sanguinitatē. simonia ē. vt i. c. nemo. ō simo. vbi glo. & Inno. dicit q rō ē. qz quilibet tenetur ,alterius peccatum ad penitētiā ,indicare xxiij. q. iij. tam sacerdos. Secus aūt in indicatione furis. vel serui fugitiui vt capiatur. qz licite merces accipit. ff. de ,scr. ver. l. solēt. & ff. de cōdi. ob. tur. causam. l. iij. & vlti. Nec ,ppīe dicit Inno. q ē simonia. vbi ex gratia quis non indicat. fz debet puniri sicut simomacus. tu dic fm glo. in. §. si tibi. l. iiij. ff. de cōdi. ob tur. ca. q ille qui nō tenetur per officiū vel actionē vel iudicē reuelare furē. licite accipit aliqd vt idicet. fz accipe vt ñ idicet turpiter accipit. qz ō publicā vtilitatem. q ē maleficia puniri. vt. ff. de fideiuſ. l. figs a reo. §. penulti. Et sic patet. q rationе naturali non tenetur quis indicare. quia tunc non licēret accipere ,p indicando. vt. ff. de condi. ob tur. cau. l. i. in fi. & in. l. ij. primo. ſc. Dō tamen licet. vt in. d. §. si tibi. quod limito verum de indicatione q̄ fit ,plato vt puniat. secus de illa que fit alicui vt prouideat quia teneretur.

Censura ecc'lastica qd ,pōhendat. ſc. q interdictū. suspēsionē & excōicationē. de ver. sig. c. qrēti.

Census est quedā pensio que de ,puentibus soluitur. i. q. iij. quesitū. vel potest dici census quic quid annuatim soluitur in quantitate. vel sūma. c. ff. de censi. l. cratem.

I ¶ Census nouos imponere ecclesijs. aut veteres augere ,phibetur omnibus episcopis & prelatis in. c. prohibemus. de censi. etiaz si crierūt eas de manu laici. vt in. c. ecclesijs co. ti. Dicit tamen ¶Pa. in. d. c. prohibemus. q̄ h uerum est ad vtilitatem eozum propriam. vt in cle. ij. de re. ec. nō alie. Secus esset ad vtilitatem alterius ecclesie. rōnabili cā subsistēte & a plato iurisditionē hūte epalez. & in eccl'ia pleno iure sibi subiecta. qz tūc ꝑt. vt nōt. Jn no. in. d. c. ,phibemus. & facit. c. ,pterea. co. ti.

¶ Quis potest iponere censum. ſc. q geanqz hz ius i re tali. vt insti. ō vsufru. §. fine testō.

¶ Quod argumentū ,stat census solutio. ſc. q aliqū subiectionē ō censi. c. omnis aia. Ali quando ,stitam libertatē vel perceptā ,ptectionem. vt in. c. percepimus. de ,uil.

Certum dicitur id ō quo ,ppio noīe. vel indubitata cir cumlocutione constat. vt in glo. ō pri usl. c. cum & plantare. insti. de exhere. li. §. nominatim. vbi dicitur q qui vnū filiū solū hz noiatim exheredat. siue dicat ,rtiū filiū meū exheredo. siue filium meum exheredo.

Cessatio a diuinis officijs alia generalis. & hec equipatur interdicto. ita q posita generali cessatione ab eo qui potest vel de iure vel de consuetudine in loco aliquo si quis ibi eccl'iabret est irregularis. & religiosus talem cessationem non seruans est excōicatus ipo facto si matrix ecclesia seruat. Et sic intellige cle. i. ō sen. ex. & Inno. in. c. non est nobis. ō spon. cessatio vero specialis est. illa q̄ solum in aliqua eccl'ia ponitur. Et hec non comparatur interdicto. Vnde celebrans in eadē ecclesia nō efficitur irregularis nec religiosus excōicat⁹ sic nō seruat qzuis talis ecclesia esset matrix. Et sic intellige glo. & c. si canonici. ō offi. ord. li. vi. & Inno. in. c. dilectis filijs. de ap.

¶ Que est pena iponentis generalē vel speciem cessationem indebite. ſc. q illi q imponunt tenentur restituere oēs fructus quos interim ab ecclesia perceperūt in qua cessatum est etiā si talis ecclesia sua erat. & ipsi ecclesie Itē tenent de omni dāno qō alij incurrerūt ,pter talē cessationē. d. c. si canōici. & ibi Be. dicit q hz. d. c. loquat' de capitulo canonicoꝝ. tū idē erit in alijs q ipam cessationē iponūt.

¶ Que ē pena illius q dat cām cessationi. ſc. tenet ad omne interesse qō canonici. aut alij incurrerunt. & ad aliquā aliā satisfactionem estimāda arbitrio supioris i recōpensationē cessationis facte in ecclesia. d. c. si canonici.

¶ Que regrunt ad h vt cessatio debeat seruari. ſc. fm Jo. an. in. c. qzuis. de offi. ord. li. vi. q. x. ¶Primo q bi q cessāt habeant ex ,suetudi-

e.

de censibus quo nō sunt bon. et de usuris nup̄ per
bē. papā scribens pōt dispensare vt contrahere in simō
uestri ꝓpi ad vitam. in d. scōa.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ne vel alio iure. Scõo q̃ ꝓuocẽt absentes ad ꝓtractandũ de cessatiõe. Tertio q̃ tractẽt diligenter. Quarto q̃ de cessando deliberent. Quinto q̃ sit manifesta offensa vel iniuria. Et ſm Anno. & Jo. debet cẽ notoria q̃ si ñ cẽt nulla cõsuetudo ,pdeisset. q̃ esset ecclesijs onerosa. de ꝓsue c.i.t.c.cũ venerabilis. q̃ ille cõtra quẽ cessat nõ debet conuinci ,pbandis sed apertis & notorijs maxie in cultu diuino tollendo. C. de ac. & ob. l. negantes. Sexto q̃ sit cã rõnabilis. Septimo q̃ ante cessationẽ instro publico. vel patentibus litteris authentico sigillo munitis cãm cessatiõis exꝑmat. Octauo q̃ illud instrumentũ vl litteras tradant ei contra quez cessant. Nono q̃ requirant illum vt emendet cõpetenter iniuriam ,ppter quã cessare volunt. q̃ si nõ fecerit tũc locuz habet cessatio. Decimo q̃ post cessationem vtraq̃ pars iter debet arripere ad sedẽ apostolicã infra mensez ꝑ se vel ꝑ ,procuratores sufficienter instructos. & cõtinuatis diebus q̃cito poterũt se sedi apostolice repsentent. vt discutiaꝫ quid sup hoc sit agendum. His nõ seruatis nõ seruaꝫ cessatio. Similiꝫ si pars que posuit cessationẽ cã nõ reſcruauerit. ab alijs nõ ſuerꝫ similiꝫ. Hoc nõt. Jo. mo. & Bar. in. c. si canonici. de offi. or. li. vi. in q̃. c. reꝓbatur consuetudo illorum q̃ in aggrauatione cessationis imagines crucis vel alio rum sanctorum ꝓsternunt. vtricis suppo nunt vel lapidib⁹ & huiusmodi. Et qui talia faciunt graniter sunt puniendi. vt ibidem.

Essio actionũ an valeat. ff. Spa. i. c. fi. & ali. iu. mu. cã fac. col ligẽdo dicta. doc. diſtinguẽdo sic. Cũ q̃rif an valeat cessio actionũ dicãt fuit facta in vltia volũtate. & tz vt nõ. in. l. vlt. C. õ litig. Sic tñ q̃ si actio erat in iudiciũ deducta ꝑ defunctũ. nõ oz agere legatarij. sz hẽs oẽz tamẽ vtilitatẽ quã sẽq̃ hẽs oz legatario reſtituẽ. & si nihil ꝓseqũ nihil restituet q̃ vl testator legãdo actionẽ legasse cuẽtũ illi⁹ iudicij. Et ꝫ ne fiat collusio ꝑ heredẽ pot legatarij⁹ si vult assistẽ heredi i iudicio. vt i aut. nunc si heres. C. de liti. Si Vo actõ si erat õducta i iudicio poterit legatarij⁹ ꝑ cessionẽ agẽ. vt ibi. Sed cui⁹ supꝫtib⁹. ff. glo. i aut. nũc si heres. q̃ si erat litigiosa cũ legabaꝫ. tũc supꝫtu heredis. l. cum seruꝰ. ff. de le. i. Si Vo fcã ẽ litigiosa vuo vl mortuo testatore tũc supꝫtu legatarij. vt. ff. de lega. i. l. Fuus legat⁹. nisi hẽs fuerit i mora. ar. ff. õ leg. ꝓmo. l. cũ res. Aut cessio fit iter viuos Et distigue q̃ aut fit potẽtiori rõe officij seu dignitatis ꝓcipue & ñ valz. & cedẽs oz pdere oẽ ius q̃ hẽbat. Et iste ẽ ,ppꝫ casus. l. ij. C. ne li. po. Et ß vex ſm Spe. in titu. õ cessione actionum p⁹ vincẽ. q̃ fit potẽtiori malicioſe cã opꝑmẽdi aduersariũ. Sec⁹ si fieret bõa fi de. ar. l. q stipẽdia. C. õ ,pcu. Et tz Spa. Si Vo cessio fit potẽtiori nõ rõe officij vl dignitat, sz rõe nobilitat⁹. vl q̃ ditior vel alio respectu tũc si fuit facta cessio rõe indicij mutãdi põt excludi cessionari⁹ ꝑ exceptionẽ. vt. l. pe. & q̃ ibi nõ. ff. de ali. iu. mu. cã fac. nõ pdit tñ actõnez cedẽs. sz punit ſm vnã opi. q̃ si põt ꝗpli cedere istã actionẽ alteri. nec põt i ea ꝙstituẽ ,procuratorẽ sz tenet ipe ,pseq. vt videt inucre. d. l. pe. Glo. tñ i. d. l. pe. dicit q̃ in isto casu vl trãstulisse magis rẽ q̃z litẽ. & sic cessionari⁹ habebit rẽ si cuincat. & cedẽs exꝑsas litis faciet in dãnũ suũ. Sec⁹ si nõ fuit facta rõe indicij mutãdi. q̃. tz. vt ꝑz ex notatis in glo. in. l. i. C. ne lic. po. Aut cessio que fit inter viuos & q̃ ñ fit potẽtiori est dubitata. & dicit dubitata eo ipo q̃ ẽ litigiũ deducta. q̃ dubi⁹ cuẽt⁹ liti. & sic nõ põt regulariꝫ alteri cedi. & cedẽs icidit in vitiũ litigiosi. vñ oz puniri vt hẽ in. l. fi. C. õ litig. & p glo. in. c. eccl'ia. cl. ꝓmo ne li. pẽ. Fallit in casib⁹ ibi numeratis. Nota ꝫ q̃ in casibus in q̃b⁹ põt fieri cessio. q̃ ,pcutio actõis fiet a cedẽte. nõ a cessionario ſm Anno. i q̃dã glo. i. d. c. fi. allegat in argu. l. q̃z q̃z. ff. de aqua plu. ar. Aut actio nõ est dubitata. tũc regulariter põt cedi titulo donationis. venditiõis vel alio titulo legitimo. vt ,pbaꝫ. C. de hc. vel aeuen. l. nominis venditio. & l. ꝑ diuersas. C. man. Spretendit tñ simulat⁹ ꝓtractus ex ſer Spio ex modicitate ꝑcij. & est imaꝫ ista actõ ſm dubiũ. exꝑsas. laboꝛes. & hmõi ſm Spa. ibidẽ. Secũdo q̃ in cessiõe nõ exꝑmit titul⁹ vt q̃ dicit cedo actionez tc̃. nec dicit ,p q̃ cã vt ,pbaꝫ in. d. l. ꝑ diuersas. & tenẽt cõmuniter doc. Tertio q̃ cessio fuit ꝓ parte vendita & ꝓ parte donata. vt. d. l. per diuersas. Ratio quia ista cessio ẽ odiosa. secus in alijs. q̃ valet. Et isto casu admittit cessionari⁹ vsq̃z ad q̃ntitatẽ quã exbursauit. Jn alia pdit actõ vt i. d. l. ꝑ diuersas. Quarto q̃ cessio pure vẽ dit tñ ꝑciũ nõ soluit nisi ,p pte. & õ relũ ꝙfitet se recepisse. Quito q̃ dicit se donare ꝓ pter bñmerita q̃ nõ sunt. Fallit in casib⁹ ꝓtẽtis i. d. l. ꝑ diuersas. vbi nõ ꝑsumit simulatio

vtputa si inter coheredes ẽ facta cessio. vl cũ ẽ facta insolutũ. vel ,p munimine rei sue. vt cũ dom⁹ tua minaꝫ ruinã domui mee. ego timens emo oĩe ius tue. Jtẽ si fit inter legatarios & fideicommissarios. vel q̃ heres cessit actionẽ legatorio. Similiter in societate. s. q̃ socij sibi cedunt actionem.

1 ¶ Utz clericus possit emere cessionem. ff. Spa. in. d. c. fi. q̃ nõ. q̃ vilis⁹ emere & cari⁹ vendere non licet ci. sz posset tñ donari eccl'ie. vel clerico bõa fide. & tz nec credo ullicitũ sz Spa.

2 ¶ Sz q̃rif q̃ dicit res litigiosa. ff. li ibidẽ. tigiosa res ẽ de cui⁹ dominio cã mouet inter petitorẽ & possessorẽ iudiciaria ꝙuẽtione. vel ꝑcib⁹ ꝓncipi oblatis & iudici insinuatis ac p cũ futuro reo cognitis. Jta dicit in aut. litigiosa res. C. de liti. Sz Bar. in. l. i. C. de liti. diſtinguit. q̃ aut agit actiõe reali. & tũc si cõtendit dominio vel quasi. puta q̃ dicit rem suã ee vel de ei⁹ dominio vel q̃si. Sic res efficit litigiosa p simplicẽ ꝙuẽtionẽ vt in. d. aut. litigiosa. Si vero nõ ꝓtẽdit de dominio. sz õ alio iure ꝓncipali. puta hypotecaria & hmõi sic nõ efficit litigiosa. Aut agit actiõe ꝑsonali. & sic nũq̃ efficit litigiosa. Aut agit actione mixta. & sic si ẽ vniuersalis efficit litigiosa p solã ꝓtrouersiã. Si vero ẽ ꝑticularis. sic efficit litigiosa ꝑ litis ꝓtestationẽ. Cõcordat Jn no. in. c. cũ. Ad. ferrariensẽ. de cõsti. Et ß patz q̃ quando res nõ est litigiosa potest alienari absq̃z vitio litigiosi. als ñ sine pena litigiosi.

3 ¶ Que ẽ pena litigiosi. ff. vt nõ. in. l. fi. C. de liti. q̃ quis scienꝫ ex aliq̃ ꝓtractu rẽ litigiosaz acceperit. restituere tenet rẽ. & ꝑcio ci⁹ ꝑuabit Si Vo ignoraꝫs rẽ litigiosã emerit vl ex alio ꝓtractu accepit. tũc ꝓtract⁹ nõ tenet. sz ꝑdem naꝫ vendẽs restituere ꝑciũ. & vltra tertiã ptẽ Et si ꝑ donationẽ sit facta alienatio estimabiꝫ. & idẽ fiet de ꝑcio q̃ ad estimata. vt dictuz ẽ de ꝓtractu emptiõis vel alio ꝓtractu. exceptis casib⁹ donatiõis añ nuptias vel trãsactionuz aut diuisionis reꝝ hereditariaꝝ facte. vel ꝓlegati. vel ꝑ fideicõmissa cãm. de qb⁹ i. d. l. fi. & in. d. glo. d. c. ecclesiastica cl. ꝓmo & ij. q. i. quia res in litigio in quibus potest fieri alienatio sine vitio litigiosi.

4 ¶ Utz res litigiosa possit alienari ab alijs inter quos nulla lis est de ea. ff. Ang. in aut. de litigiosis q̃ sic.

Jmiterium grece dicitur a cinis grece q̃ ẽ dulcis statio aiaꝝ vel potius corꝑoꝝ. q̃ ibi cinis mortuoꝝ detinet vel a tis q̃ ẽ ante. quia ante ecclesias fieri solet hec. Se. in. c. vnico. õ cõse. eccle. vel alta. li. vi. De imunitate cimiterij Vide. j. imunitas. & de eiu⁹ cõsecratiõe & pollutione. vide. j. cõsecratio. iiij. ꝑ totum.

Jrcunstantia dicit q̃ circũstat actũ qua si extrinsecus extra actus substantiaz considerat. Hoc autem vno modo ex parte cause. & sic vel finalis & sic ꝓsideramus cur fecerit. sine respectu agentis principalis. & sic quis fecerit. Aliquando respectu instrumenti. & sic quo instrumento. vel quibus auxilijs fecerit. Aliquando circunstatur ex parte mensure. & sic consideramus vbi vel in quo loco. aut quando fecerit. Aliquando & tertio ex parte ipsius actus consideramus modum agẽdi puta fortiter vel lente. si sepe vel semel soluz sine consideramus obiectum siue materiam actus. puta vtrum patrem ꝑcussit vel extraneum sine effectum quem agenda inducit. puta vtrum percutiẽdo vel vulnerauerit vel occiderit. que omnia continentur in his versib⁹ quis. quid. vbi. quibus auxilijs. cur. quomõ. quando. & quoties. Jta tamen in quid includatur non solum effectus. sed etiam obiectũ. vt intelligat & q̃ & circa q̃.

¶ Utrũ circunstãtia mutet spẽm peccati. ff. q̃ circũstãtia tripliciter se hz ad actũ peccati Aliquãdo eni circũstãtia aducniẽs actui indifferenti se hz quantũ ad rõez. & tũc non dat spẽm peccato. neq̃ aggrauat. Jllibil eni ad rationẽ ptinet vtꝝ ille q̃ ꝑcutit tali vel tali veste induaꝫ. Aliq̃n vero differẽtiã aliquã hz ꝑ ꝓpationẽ ad rõez iportãs aligd repugnãs rationi ꝓmo & ꝑ se. & tũc dat spẽz peccato. sicut accipe alienũ. Si aũt ꝓmo & ꝑse nõ iportat aliquid repugnans rationi. sz ꝑ ꝓpationẽ ad id q̃ ꝓmo & ꝑ se rationi repugnat aliquã repugnantiã hz ad rationẽ. Sicut accipe aligd in magna quantitate. nihil repugnãs rationi dicit. sz accipe alienũ in quãtitate dicit maiorẽ repugnãtiã ad rationẽ vñ illa circũstãtia aggranat. vel sic ſm phm. v. ethi. q̃ peccatũ recipit spẽz ex intentiõe peccãtis. vñ ille q̃ mechatur vt furetur. magis est fur q̃z mechus.

¶ Utrum circũstãtia aggrauet peccatũ i infinitum vt veniale possit fieri mortale. ff. q̃ si q̃ peccatũ veniale & mortale nõ sunt ciusdẽ specici. sz q̃ circunstantia constituit nouam

Universidad de Deusto
Biblioteca

speciē potest cōstituere peccatum mortale. ⁊ ita aggrauare in infinitū. sicut si qs dicat verbum ociosum vt ꝓuocet aliquez ad luxuriā.

3 ¶ Vtrū circūstantia psone aggrauet in infinitum. ff. q nō nisi solū dupliciter. ¶ Primo qñ ppter ꝓditionē sui status ē aliquid ei ō necessitate. puta religioso nō accipe vxorē. Secundo rōne scādali qō ēt est ꝺ ꝑceptū ꝑbere ruinā. primo. aliter ñ pōt. vt. ō. p supradicta

Hec omnia ex Fran. in ij. sent.

Statio debet fieri tribus edictis vl̄ vno pemptorio. qō cōtinere debet tm̄ tēpus quātū tria edicta. nisi necessitas vrgeat. de illa. c. i. vbi de hoc i glo.

1 ¶ Vtrum quando iura exigunt trinam monitionē sufficiat vna. vide. j. cleric⁹. ix. ¶. iiij.

2 ¶ Vtrū corpaliter impeditus teneatur per alium comparere. ff. ¶ Da. in. c. in nomie dñi de testi. q nō. Et actus gestus eo absente est perinde ac si nō fuisset citatus.

3 ¶ Vtrū snia lata ꝺ nō citatū valeat. ff. Ear. in cle. pastoralis. i. ¶. deniq3. de re. in. q si nullo mō fuit citatus ē nulla ipo iure. de ma. et obe. inter quartuor. ¶ Da. tñ dicit i. c. cām q. de rescri. ⁊ in. c. cū. sit. de ap. q i facto notorio cū certū sit absenti nullā ꝓpetere ꝺfensionē pōt fieri sententia contra absentem nō citatum.

4 ¶ Sz quid si citatus sit nō legitime. ff. Ear. vbi. ō. videtur q debeat haberi ꝓ nō facta. c. bone. cl. ij. de elec.

5 Vtrū quis possit denūciari excōicat⁹ nō citat⁹. ff. ¶ Da. i. c. puenit. de ap. q nō vbi excessus ñ sit notori⁹. faē. c. cū scōm. ō hereti. li. vi.

6 ¶ Vtr̄ plati religios⁹ possint subditos ab officijs deponere suspēdere ⁊ hmōi. ipis nō citatis. ff. q sic si ita ꝺz co⁹ ꝓsuetudo. aut cōstitutiones fm quas ꝺz ꝓcedere. ⁊ nō. in. c. cū spāli. ⁊. c. q. nos. de ap. ⁊ in. c. cū medicinalis. de sen. ex. li. vi. Et dicit glo. in. d. c. cū speciali quā sequit ¶ Da. ibidē q disꝑositio. c. sacro. de sen. ex. nō ē necessario seruāda i religiosis cōtra suas obseruātias spāles. Et ibi dicit ¶ Da. ꝺ ꝓcedere. vbi regula vel ꝓstitutō religios⁹ dat certū modū excōicandi religiosū vt sat̄ fiat seruare eā. Et ꝺ idē ꝺz Fede. in. cōsi. v.

7 ¶ Vtrū citatio aliqñ sit nulla. i. nō valeat. ff. glo. in. c. fi ep̄s. iij. q. ij. q sic i. viij. casib⁹. ¶ Primus q in angusta tpa. Secūdus q nō expримitur cā citatiōis. Tertius q nimis maturat pemptoriū. Quartus rōne tpis. Quintꝰ rōne loci. Sextꝰ rōne iudicis. Septimꝰ q re

ad ꝑ nōtc

scriptū apostolicū nō infertur in ea. Octauꝰ qñ fit spoliatō. ō quib⁹ vide ibi. Tutiꝰ tū ē vt sp citatꝰ ꝓparcat allegatur⁹ ꝓuilegiū. vel aut appellatur⁹ si eū grauauerit. nisi qñ constat eū non esse iudicem suum. vt in. d. glo. ⁊ in. c. veniens de accu. in glo.

Staristis q varijs vtuntur instrumētis licite pōt aliqd dari. ⁊ alia audire. vel ralib⁹ vti qñ fit ad laudē dei. vel ob aliā iustā cāz. puta recreationis. q: debilis ē vel infirm⁹ ⁊ hmōi. ō cōse. di. iij. peruenit. Ad voluptatē aūt vel luxuriam talibus vti vel aliquid dare est peccatū mortale. xcij. di. in sancta. nō. hec glo. in. c. donare. lxxxvi. di.

Suitas vel ūiuersitas nō dicit aliquid facere nisi id fit collegialiter deliberatū. etiā si maior ps illud facit. Ita dicit glo. notabilis in. l. sicut. ff. qō cuiusqz vni. segē. Bar. i. l. aut facta. ff. ō pe. facit qō nō. in. c. felicis. de pe. li. vi. ⁊ glo. in. l. aliud. ¶. referē. ff. de reg. iu. querētes qñ vniuersitas delinquit. cōis opi. tenet fm ¶ Da. i. c. ij. ō postu. ꝑ. ⁊ Jo. an. i. d. c. felici. q ē qñ pri⁹ aliqd fuit deliberatum in vniuersitate ipa. pulsata cāpana ⁊ alijs requisitis ad ꝓgregationē. vñ si oēs hui⁹ ciuitat̄ facerēt delictū nō dicerē factū ab vniuersitate. sz ꝑ singulos vniuersitatis. etiā si facerēt pulsari cāpanā ⁊ leuarēt vexillū. nam istud est potius factum singulorum. facit quod notatur in. c. cū omnes. ō cōsti. ¶ Da. in. c. dilect⁹. cl. ij. de symo.

¶ Vtrum dest ructa ciuit ate destruanē oia ꝓuilegia ci⁹. ff. Inno. i. c. ij. de no. op. nū. q si ecclesia vel ciuitas vel alia loca siue sacra siue ꝓphana auctoritate supioris pp delictū co⁹ ōstruanē. de cetero nō ꝺz uocari cleric⁹ illi⁹ ecclesie. vl̄ municeps illi⁹ ciuitatis. ⁊ ille locus ꝓuilegiū pdit. vt de conse. di. i. placuit. xvi. q. vij. ⁊ hec dicim⁹. ar. ff. qñ di. lc. vsufruc. ce. l. i. Si āt ab hostib⁹ destruaē aut ꝑ tyrannidē retinet omnia ꝓuilegia. facit. vij. q. i. pastoralis ⁊. xix. q. iij. q semel. Et idē videt si auctoritate supioris trāsferaē ad aliū locū. vel alij vniaē vt not. in. c. i. ne se. va. de reli. do. c. q: monasteriū. Et idē intelligit i ciuitate ⁊ alijs locis ꝓphanis. ar. ff. de contra. cmp. l. ede sacra.

¶ Vtr̄ ciuitat̄ appellatiōe aliud qz qō ē infra menia veniat. ff. sz. ¶ Da. in. c. rodulfus. de reseri. q nō. i mā odiosa seu stricta nisi qñ disꝑositio ꝓcepto nomine ciuitatis esset inutilis.

vel posset fieri fraus. tūe ꝓtinentur suburbia ⁊ ꝓtinentia edificia. Et sic intellige Jo. an. in c. fi ciuitas. de sen. ex. li. vi. Sed in materia larga seu i differēti noie ciuitatis venit ciuitas cū suo territorio. vt ē tex. in. l. vnica. ¶. ⁊ vbē ff. de offi. ꝑfc. vr. Similiter i materia larga nomine ciuiū veniūt etiā illi de comitatu ⁊ ō toto territorio. vt in. l. qui ex vico. ff. ad munici. ⁊ in. l. nō dubito. ff. de capti. ⁊ in. l. qui ꝓtinentibus. ff. ō ver. sig. ⁊ ꝑ Bar. i. l. i. ff. ad munici. vide bonā glo. in. c. i. de vsuris. li. vi. Sed in materia stricta secus lz ꝑiū videatur tenere Bar. in. d. l. i. ⁊. l. mille passus. ff. de ver. sig. ⁊. l. nam quod liquide. ¶. si ita legeē. ff. de pe. le. q volunt q mille passus a muro ꝓhendant Intellige qñ subiecta mā ita regrit i spāli.

3 ¶ Vtrū nat⁹ in aliqua ciuitate ex parentib⁹ qui ibi non habēt domiciliū fit ciuis. ff. q nō fm Bar. in. l. filij. ff. ad munici. lz dubitative loquaē. ¶ Da. vbi. ō. tenet q non.

4 ¶ Vtrū ciuitas censeaē iure minoris. ff. Inno. in. c. i. de resti. i inte. q sic. Et tñ differētia inter minorē eccl'iam. rempublicā. ⁊ ciuitatē in integrū restitutiōe. lz ler dicat q res publica fūgaē vice minoris. C. qui ex cau. ma. l. pe. ⁊. C. de iure. re. pu. l. rēpublicā. C. de sa. san. ec. L. fi. q: pupillo ⁊ ēt minori ñ currit hodie vsucapio aut ꝑscriptō. x. vl̄. xx. annox in rebus q̄ seruando seruare pñt. siue sint mobiles. siue i mobiles. C. de admi. tu. L. ler q̄ tutores. i fi. Jō sup eis nō ē necessaria restitutio in integrū lz añ tēpus hui⁹ legis curreret ꝑ minorē non cōtra pupillū. ff. de acqui. re. do. l. bone fidei emptor. ¶. i. Sz ꝑ eccl'iā ⁊ rē publicā ⁊ ciuitatem currit vsucapio ⁊ ꝑscriptio ⁊ alie tēpora les ⁊ ꝓpetue ꝑscriptiōes. lz daē ei restitutio sicut minori. q: ꝓdicti fingunt cē in vltima instantia minoris etatis. ¶ Prescriptio aūt. xxx. vel. xl. annox certū ē q currit ꝑ omnes predictos. sz daē eis restitutio ex verbis generalib⁹ edicti que sunt. Si quid cū minore gestū erit rē. ¶ Pupillus aūt ab his ꝑscriptionibus seruaē illesus. C. de ꝑscri. xxx. an. l. sicut. Q ō aūt ciuitati. deē restitutio in integrū non placet. Inno. vbi. ō. ar. l. nihil itereſt. ff. ad macc. Sed Bar. in. l. respublica. C. ex qui. cau. ma. post. Ja. bu. tenet q sic saltē ex clausula generali. q: ex q̄ regit ꝑ administratores ꝺz iustā cām petendi restitutionē. Hoc ēt tenet Bal. ibi ⁊ ē verior opi. lz glo. in. d. l. teneat ꝑiū. facit ꝑ hoc. l. sz ⁊ bi q. ff. de publi. vbi ciuitas dicitur respublica. Sequit ꝺ Jo. an. i addi. ad spe. ti. de in integrū restitutiōe. vbi post multas opi. resident in opi. O dof. q tenet non solū ciuitas sz etiā castrū ⁊ villa pāt petere restitutionem in integrū cū ibi sint multe psone vidue ⁊ pupilli. Et lz Bar. post Butri. in. d. l. respublica nō admittat nisi in villa ⁊ castro populoso. Bal. tñ ⁊ Ja. de are. tenēt ēt in villa nō populosa ex q̄ regit ꝑ alios. ⁊ ibi sint minores ⁊ mulieres. Et hāc opi. ¶ Da. in. c. i. ō re. in inte. dicit equotē. ⁊ facit qō notaē in. d. l. rēpubli cam. ⁊ in. d. l. sed et bi. q dicit q ꝙlibet municipium dicitur respublica.

Juis vtrū efficiaē in loco vbi cō sequit quis dignitatez. ff. Bar. i. l. i. ff. ad munici. q sic facit. l. municeps ¶. miles. ff. eo. ⁊ quod notāt doc. in. c. quia in tantū. de ꝑben. vbi concludūt q clericus sortitur domiciliū vbi est būficiatus si resideret i eo tenetur alias non sicut hi quibus disꝑsatum est super pluralitate beneficiorum.

¶ Vtr̄ dicens volo te habere ꝓ ciue efficiat ciuē si habet auctoritatē. ff. q sic. vnde statutum qō dicit q talis habeaē ꝓ ciue efficit ciuem arg. optimū. in. c. ex pte. de spon. ⁊ quod notat Bar. in. l. si marit⁹. ff. de adul. ⁊ i. l. si is qui ꝓ emptore. ff. de vsuca. Nō fm ¶ Da. in. d. c. ex pte. quia vbi actus dependet a mera voluntate loquētis. paria sunt dicere q vult talem habere ꝓ vxore vl̄ ciue. sicut dicere te duco in vxorē. vel facto ciuem. Et sic si statutū dicit q scholares tanqz ciues debent tractari. ex hoc creati sunt ciues rōne ꝓdicta. Et iō dictio tanqz ponit veritatē non similitudinē Et hoc verum quando verba ⁊ materia subiecta patiuntur.

Lamor est filia ire qua quis clamat contra aliquē confuse ⁊ inordinate. aut furiose loquit. ⁊ fm se ē veniale peccatū ꝑ accidens posset cē mortale rōne scandali qñ illud ꝓuidet vel debuit ꝓuidere ⁊ non curat desistere a clamore tali.

Landestinum matrimonium quādo dicatur. ff. glo. i. c. cū inhibitio. de clā. despon. q tribus modis. ¶ Primo cū non habentur testes. vt in. c. q ō nobis. co. ti. Secūdo cum non fit cum solēnitate illa. de qua in. c. aliter. xxx. q. v. ⁊ ē vt desponsēt a parentibus vel quibus cura cōpetit mulieris doteē suo tpe ⁊ a sacerdote benedicaē. Tertio qñ nō pre

missis bānis a pbytero publice cū termino. vt q voluerit ꝓponere impedimentū si ē ꝓpareat. vt in. d. c. cū inhibitio. Tu tū dic vt colligitur ex dictis Jo. an. in addi. spe. ti. de clan. despon. t Oldra. ꝓsi. cel. Jnno. t Jſda. in. d. c. cū inhibitio. q. quotienscunq; q contrahit ſʒ ꝓſuetudinē patrie ſue coꝝ amicis vl̄ vicinis t ſufficientib⁹ teſtib⁹. q. nō cōtrahit clādestine. facit. l. ſi vicinis. C. de nup. t de conſe. di. i. eccleſia. el primo dicit eccleſia. i. catholico⁊ collectio. ergo in facie eccl'ie cōtraxit.

1 ¶ Quid ſi cōtrahit ſolū coꝝ duobus teſtib⁹ ſ̄t. q. ſi ex rōnabili cā facit puta q. timet aliq̄ō impedimentū iniuſte. vel eſt ſener t verecūdatur t hmōi excuſat. q̄uis cōſuetudo ſit vt fiant bāna vl̄ alia ſolēnia. ar. eoꝝ que nō. in. d. c. cū inhibitio. p Jſda. dūmodo tpe debito poſtea publicet: niſi eps excōicaret ꝓtrahentes ſine bannis p ſtatuta ſua ſinodalia: q. ſic eſſet excōicatus. alias nō peccat. Conſulo q. hoc facit de licentia epi. ſm Aug. xxx. q. v. in prin. Sʒ cōtrahere ſolus cū ſola. mortale peccatum videt. ar. d. c. cum inhibitio. quia materia valde ponderoſa. rōne cuius ponderoſitatis videt preceptua. ter. ē cuʒ glo. in. c. roga. xi. q. iij. facit glo. in. c. noſtrates. xxx. q. v.

2 ¶ Vtꝝ cōtrahētes publice coꝝ teſtib⁹ licet ſine bānis. cū tamē ꝓſuetudo ſit q. bāna fiāt qui poſtea inueniunt in gradu ꝓhibito ignorant ꝓtraxiſſe ambo vl̄ alter coꝝ ꝓcrent filios legitimos. ſ̄t. glo. in. d. c. cū inhibitio. tenet q. nō. Sʒ Jſda. q. ſic q. iſti clādestine nō contraxerunt. ex quo in facie eccl'ie nemine ꝓhibente cōtraxerūt. Et ē vex ſi attēdam⁹ ad ter. d. c. ſecus tū ſi ambo ſciuiſſent impedimētū vt ibidē. Et nota q. in ꝓtractu matrimonij ſp deberet interuenire preſentia aut ſcia ꝓprij ſacerdotis. vt in. d. c. aliter. t in. d. c. cum inhibitio. t ſacerdos q ſcit impedimentū t nō ꝓhibet matrimoniū ꝓhēdū ex contēptu vel religioſus ſeu regularis q ꝓſumpſerit iterē clandeſtino mr̄imonio ꝓhēdo p triēniū ſunt ſuſpēdēdi ab officio: vt in. d. c. cū inhibitio.

3 ¶ Vtrum ſponſalia ſimiliter ſint ꝓhibita clandeſtine contrahi. ſ̄t Jo. an. t poſt cum alij in dicto. c. cum inhibitio. q. ſic. ſicut t matrimonium. l. oratio. ff. de ſpon.

Laues eccleſie ſʒ Ri. in. iiij. di. xviij. ar. i. q. iij. ſunt aliq̄ potestas ſupra naturalē facultatem. que eſt principium aliquoꝝ actū ſupernaturaliū.

1 ¶ Quot ſunt iſte claues. ſ̄t. g. ꝛ. ibidē q. ſunt due quantum ad effectum t relationem vna tamen in radice. Claues cniʒ eccleſie ſunt poteſtas indicandi in foꝛo animarum que poteſtas ex duobus integratur. l. ex ptāte diſcernendi in cauſe examinatione t poteſtate diſſiniendi in cauſe determinatione. Jprima dicitur clauis ſcientie. vnde clauis ſcientie non ē habitus ſcientie. nec actus ſciendi. q̄uis claues eccl'ie non debet recipere niſi habens habitum ſcientie ſufficientem ad executionem poteſtatis. Secunda dicitur clauis potentie cuius actus eſt determinare cauſam ligando vel ſoluendo. t iſta dicitur principalioꝛ. quia prima ordinatur ad iſtam. Jpoteſtas autem ligandi vel ſoluendi in foꝛo cauſarum non ē proprie clauis. t q̄uis prefate claues diſtinguantur penes act⁹. tamē in radice ſunt vna non tamen inter ſe ſed cuʒ poteſtate ſacramētum conficiendi quia iſte tres poteſtates fundantur in character ſacerdotali. Et iō omnibus t ſolis ſacerdotibus noue legis date ſūt Sco. tamē in. iiij. di. xix. q. vnica. tenet ꝓrium ſ. q. nō ſit vna in radice cū poteſtate conficiē di. De quo vide. j. ordo. i. ꝛ. vij. t. xvi.

¶ Quomodo dicit ſacerdos aperire t ligare ſ̄t Ri. vbi. ſ̄. q. ij. q. tripliciter. Jprimo indicādo. ſ. cū examinata hominis conſcientia indicat ei celū clauſum vel apertuʒ. Secūdo apit relaxando aliquā partē pene peccato debitaʒ t claudit penitentē aliq̄ pena ſenſus ligando quā explere eum oportet vel hic vel in purgatorio añ q̄ ingrediat celum. Tertio claudit t apit excōicando t ab excōicatiōe abſoluēdo ſʒ hec reſpicit foꝛum contentioſum poti⁹ q̄ꝫ penitētie. Addo quartū de nō ꝓtrito ꝓtritū faciendo ex vi abſolutōis. vt. j. Jſſio. ij. ꝛ. i.

3 ¶ Vtrū quilibet ſacerdos poſſit vſum clauium exercere. ſ̄t Ri. in. iiij. diſt. xix. ar. i. q. ij. q. actio nō tantum requirit potentiā a qua ſit. ſʒ ſubiectū debitū i q̄ recipiat. Materia aūt debita ſunt pſone ſup quas habēs claues hʒ iuriſditionē. Et iō nō omnis ſacerdos habet iuriſditionē ſup quelibet niſi ſm ordinationem vicarij xpi. Et ꝓpterea nō omnis ſacerdos poteſt exercere vſum clauū. ſʒ ſolū ſʒ cū modū quē eccleſia ſtatuit. O b hoc quidā priuantur vſu poteſtatis ſicut excōmunicati et hereticī. Quidā mā ſicut ille q. nō hāt populū.

4 ¶ Vtrū liceat ſacerdoti vti clauib⁹ p ſua voluntate. ſ̄t Ri. in. iiij. di. xviij. ar. i. q. iiij. q. nō q. ſicut miniſter t inſtrumentū nō hʒ efficaciam in agendo. niſi ſm q. mouet a ꝓncipali agēte. ſic ſacerdos cū opet p iſtas claues iſtrūmētaliter ſi vtit iſtis clauib⁹ ſʒ ꝓprīū arbitriuʒ dimittēs rectitudinē moꝛis diuie peccat

5 ¶ Vtrū ſacerdos p poteſtatē clauium dunitat culpam peccati. ſ̄t Ricar. vbi. ſ̄. argu. ij. q. i. q. quamuis non poſſit abſoluendo remittere culpā. effectiue. q. ſic eſt ſolius dei. vt dicit magiſter in lra. tū miniſterialiter t inſtrumētaliter illi qui p attritionē remouit obſtaculum gr̄e ſpūſſancti diſpoſitiue remittit ma culam peccati inquātū ſuo miniſterio aſſiſtit virtus diuina que peccatū remittit. hec ille.

6 ¶ Vtꝛ ſacerdos p poteſtatē clauiū poſſit remittere penaʒ peccati. ſ̄t. Ri. vbi. ſ̄. q. ij. q. ſic aliquā partē pene temporalis peccato debite nō tantū illius quā ſibi imponit. ſʒ eriā illi⁹ que in purgatorio ē erplenda. t plus vel minus ſm q. penitens eſt bene diſpoſitus. t de hoc habes. j. indulgentia. §. v.

7 ¶ Quando date ſunt claues beato petro. ſ̄t. q̄ eccleſia fuit ſibi data. xxiiij. q. i. quodcūq; ʒ t ō pe. di. i. quē penitet. Et ligāt oia ſup terrā

8 ſi nō crāt. xi. q. iij. cepiſti. t. d. c. quē penitet.

¶ Claues boꝛeꝛ q dedi. videt dediſſe oia q̄ in eis ſunt. de fi. inſtru. c. ij. ſm Jnno. t eis datis videt data poſſeſſio oim que ſub illis ſunt. extra de ꝓbe. c. ex litteris. in fi.

Clauſula generalis ſequēs intelligitur ſm ſpēs ꝓcedentes erpreſſas. de capel. mo. dilect⁹ filius ſm Jnno. facit clc. nō pōt de ꝓcu. in. c. ſedes. de reſcri. in. l. fi. §. cui dulcia. ff. ō vi. tri. t oko lc. vide. ſ̄. caſus. §. iij. t. iiij.

Clericus primo quis dicatur. ſ̄t Jſda. in rubrica. ō vi. t bone. cle. q. largo ſumpto vocabulo appellatione clericoꝝ veniūt oēs qui habent ordines, in quacunq; dignitate ſint aut ordine etiā in ꝓma tonſura. c. cū contingat. de ſecta. t qua. ex quo ſunt ad dei ſeruitiū electi. vñ oēs qui nō ſūt laici dicunt clerici. xij. q. i. duo ſūt genera. facit. xxi. di. cleros. in prin. de preben. cū ſm. t in rubrica p̄dicta iuncto nigro. Jpdi ulegiū ergo tributū clericis ꝓcedit omnib⁹ etiā in dignitate. q. ſi eps ē clericus ē. t etiaʒ religioſus q etiā noie clericoꝝ ꝓhēdit. liij. diſt. §. hac aūt auctoritate. t q̄ nōt. in. c. ij. de ſup. negli. pla. li. vi. Sʒ i materia odioſa t in ſtricta ſignificatiōe appellatione clericorum nō ꝓhendunt epi nec alij exītes in dignitate nec etiā canonici eccl'iarū cathedraliuʒ. nec monaci. ſeu religioſi. facit. c. q̄ꝫ pericoloſuʒ. de ſen. ex. li. vi. t. c. fidei feruoꝛē. de here. li. vi. c. ſtatutū. de elec. li. vi. glo. in cle. i. de ſup. ne. pre. Nō q. in eis ē q̄litas ſup alios q̄ nō reperit i ſimplicib⁹ clericis. faciūt ad hec dicta Jo. an. in. d. c. ſtatutū. q. inquit q. noie eccl'ie ꝓchialiū nō veniūt eccl'ie ꝓchiales collegiate i materia ſtricta q. habēt qualitatē collegij ſupra caſum. ſed in materia nō odioſa ſic. facit ſimiliter quod notat idem Jſda. in. c. i. de conſti. qui dicit q. in materia fauorabili noie eccleſie veniunt monaſteria. ſec⁹ in ſtricta materia. quod nota quia facit ad multa.

¶ Vtrū appellatione monaſterioꝝ veniūt eccleſie ſeculares. vl̄ appellatiōe nāoꝝ veniunt clerici ſeculares. ſ̄t. Jſda. i. d. c. i. ō ꝓſti. q. ñ ſiue materia ſit larga. ſiue ſtricta. xvi. q. i. placuit. facit quod nō. Bar. in. l. i. ff. ad munici. q. dicit q. noie ciuiū veniūt ꝓtadini. l. q. ex vico ff. ad munici. t nō cōtrario. facit. c. rodulfus t. c. ſignificāte. t quod ibi notatur. de reſcrip.

¶ Vtrum appellatiōe populi veniāt clerici. ſ̄t. Jſda. in. c. i. de vi. t bone. cler. q. in materia odioſa nō: nec ꝓtrario. facit. c. ſi ſententia. de ſen. ex. li. vi. cum glo. Et ſic limita ter. inſti. de in. na. gen. t. ci. in. §. plebs autem: qui dicit q. appellatione populi vniuerſi ciues ſignificā tur cōnumeratis etiam patricijs t ſenatoribus. vt intelligatur de his que ſunt ciuſdem profeſſionis. ſecus in alijs. vt probat dictus ter. in. c. ſi ſententia cum ſua glo. Jn materia autem priuilegiatiua poteſt dici q. comprehendantur. facit. c. dilecti. cum ſua materia. ō fo. compe. q̄ notat Bar. in. d. l. i. t q̄ ibi notatur in. d. c. rodulfus. t q̄ notat Jo. an. in. c. iohannes. de cle. coniug. qui dicit q. ſtatutuʒ excommunicans certo caſu laicos non comprehendit clericos etiam coniugatos. Et hoc ſequitur Jſda. in. c. i. de preben. prefata intelli

3 ge ſm q. dico. j. lcr. §. vi.

¶ Vtrum diſpenſatio cum illegitimo vt poſſit effici clericus debeat intelligi vt poſſit, p moueri ad minoꝛes ſolum. Blo. in. c. litteras. de fi. preſby. tenet q. ſic. cum ſit materia odioſa. t Jſda. in. c. ſi quiſq. de coha. cler. et muli. dicit q. permiſſio in genere mediocritatem reſpicit. l. vltima. C. eo. de lc. §. i. ct. ff. ō lc. i. l. legato. generaliter cum alijs concoꝛ. glo. d. c. litteras. Ex quo concluditur cum predicti. q. ſolum ad minoꝛes poterit promoueri. quia ordines minoꝛes ſunt medij in-

vide glo ſcripz. in. c. in nouo. ecc. q. an ante poſſeſſionem. vl̄ poſt ordi. deus poteſtatem pecq. ligandi ſ ſoluendi

nota deriuoꝛ a ſummo pontifice ſup dubijs ſe ꝑte eius in foꝛo veteri et nouo ſ ellegit ſe de dubijs que poſſunt g tingi ſine his vide. c. de quarto et. c. cleros. ecc q.

ter primā tonsurā ⁊ sacros ordines. Idez dicunt Ber. Bof. ⁊ Jo. q̄ quādo dispēsatur cum aliquo vt ad beneficia ecclesiastica ꝓmoueatur q̄ sōlū intelligit de būficijs que non sunt plationes, aut dignitates. Predicta tñ limita fm q̄ dicam. j. dispēsatio. §. ir.

Clericus ji. quid debet habere ℟. multa vt sunt virtutes. vt. xl. di. per totū. ⁊ quecūq; alia que quilibet bon⁹ xp̄ianus ꝺ3 habere. ſ3 specialiter aliqua que ip̄i debent habere inseramus. que quidem sunt. ix. in summa.

1 ¶ Primo ꝺ3 eē lr̄atus. p3 ℔. xxxvi. di. xxxvij. ⁊. xxxviij. ꝑ totū. xvi. q. i. sic viue.

2 ¶ Utr̄ omnino illitteratus sit ordinandus. ℟. Inno. in. c. cū in cūctis. de elec. q̄ nō. parū tñ scientes si spes ē q̄ possit, pficere, ꝓmoueri possunt. alias non nisi sint monaci q magis indigent contēplatione q̄m scientia. ⁊ facit qō legitur. xvi. q. i. legi. vbi dicit sufficit monacho si sit bonus. licet sit illitteratus.

3 ¶ Sz que scientia ē necessaria. ℟. Inno. vbi ō. q̄ ē requirenda fm dignitatē. locū ⁊ ordinem ad quē assumit. vt in. c. ecclesia vestra de elec. Si enim assumit ad epatum debet habere scientiā noui ⁊ veteris testamēti. cū sit index animarū ⁊ iuris. cū ius dicere debeat. xi. q. i. de psona. Presbytero aūt sufficit q̄ sciat canones cōmunes. penitentiales ⁊ cetera. de quibus. xxxviij. di. que ip̄is. Cantor ꝺ3 scire cantū. ⁊ sic de omnib⁹ ordinib⁹. qō satis colligitur ex his que eis danf in ordiatione. xxiij. di. p totū. ⁊ ex potestate ⁊ officio quod habēt exercere. De scientia vero confessorum vide. j. confessio. iiij. §. iij.

4 ¶ Utr̄ peccet qui suscipit aliquā dignitatē vel aliud officiū ad qō nō habet sufficientem scientiā. ℟. Inno. vbi ō. q̄ sic. xxxviij. di. oēs. xviij. q. ij. siquis abbas. de cta. ⁊ q̄lita. c. fi. Sz aduerte q̄ est quedam scientia eminens que subtiles questiones diffinire nouit. ⁊ in ꝓmptu rōsiones habet. Mediocris scientia est que sit aliquo modo examinare negocia. q̄uis ad omnia nesciat rēspōdere. ⁊ in libris veritatem eorum que scire debet sic querere vel saltem circa ea dubitare ⁊ consulere periores. etiam si in promptu omnia non habz sufficiens tamen scientia est que sufficit ad faciendū que sibi iminent ex officio qō ꝺ3 hāc q nō ꝺ3 credo q̄ pecceī mortaliter acceptandum officium ar. d. c. fi. Et similiter qui ei scienter dat tale officium nisi ex causa dispensaretur. quia imperfectum scientie supplet perfectio charitatis. de renun. c. nisi cui ꝓbidem. §. ꝓo defectu.

Clericus iij. debet eē hospital xiij. di., per totū. non cupidus seu auarus. xlvij. di. per totum.

¶ Utrum clericus prebendatus teneatur facere quattuor partes de redditibus ecclesie ⁊ oblationibus fideliū. ſ. eꝓo pauperibus. ipsi sacerdoti ⁊ clericis ⁊ fabrice sicut volunt antiqua iura. vt in. c. quattuor. ⁊. c. cognouim⁹ ⁊. c. sequēti. xij. q. ij. ℟. fm q̄ colligo ex Pa. in c. i. de ec. edi. q̄ quo ad quartā epi ⁊ quartam fabrice standum est consuetudini. q̄ quidem valet in pfatis iuribus derogare. nisi quādo fabrica remancret derelicta. q; tūc eēt irrationabilis ⁊ non valeret. ⁊ sic teneret dare quartam. ar. d. c. cognouimus. ⁊ in. c. i. Et hoc itel lige quando redditus supersunt detractis necessarijs. Quo autem ad quartaz debitā pauperibus non valet aliqua consuetudo in contrarium quin teneatur. Ego plus dico q̄ nō solum quartam partē. Sed ⁊ omnia q̄ super sunt eorum necessitatibus tenetur pauperibus erogare si fabrica non egeat repatione. vel nisi vellet conuertere talia ad ampliandū cultum dei in tali ecclesia. nulla extrema necessitate in aliquo occurrēte. Nam in istis duobus casib⁹ licite desistit ab erogatione i pauperes, alias non sine mortali peccato. ar. coꝛ que notantur in. c. dudum. el. ij. de elec. ⁊ in. c. cum fm. de pben. facit. c. clericus qui. ⁊. c. duo ⁊. c. vltimum. xij. q. i. ⁊. q. ij. cps. Nam eis dicitur. xij. q. ij. aurum habet ecclesia ꝛc. Tho. i quolibet. ⁊ Fa Fe. q. clxxv. dicit q̄ si ista bona sunt distincta ⁊ aliquid sibi retinet quod debet fabrice vel pauperibus vel ministris peccat mortaliter ⁊ tenetur ad restitutionez. Si vero non sunt distincta eius fidei cōmittunt ⁊ si in modico deficiat quod non obuiet bone fidei erit veniale peccatuz. Jn notabili vero excessu erit peccatum mortale.

¶ Utrū hñs bona patrimōialia licite possit ecclesiasticum beneficiū suscipere. ℟. fm Ri. in q̄libet. iij. q. xx. q̄ si bona patrimōialia sufficiunt ad necessitatē nāe solū pōt ecclīasticū būficiū recipere in tantū in quantū exigit necessitas status ⁊ psone. Si vero tñ hz in primonio quantū requirit necessitas status nature ⁊ psone, ⁊ in tantū q̄ multa etiā posset

pauperibus erogare si vltra ℔ accepit eccl'iaticū beneficium. nō intēdens eccl'ie deseruire sed vt amicos possit vitare ⁊ magis honorari ⁊ delicati⁹ viuere. peccat mortaliter. Facit. c. clericos. i. q. ij. ⁊. c. se. imo in. d. c. clericos. dicit Jo. q̄ etiā seruiendo eccl'ie ꝓsumat. ⁊ ex cupiditate suū patrimoniuz reseruat q̄ mortaliter peccat. facit ter. in. c. q̄m. in fi. xvi. q. i., p ista opi. alias seruiendo eccl'ie hz viuere de eccl'ia ⁊ cōseruare patrimonium suis heredib⁹ fm Inno. in. c. cps. de pbē. Si vero recipit vt bñ dispenset sic nō peccat fm Ri. vbi. ō. dūmodo sit idoneus.

3 ¶ Utr̄ plat⁹ possit satisfacere, p debito psonali de fructib⁹ eccl'ie. ℟. d. Anto. in. c. olim nobis. de re. spo. q̄ sic, facit. c. puenit. ō fideiussō. Archi. in. c. statutuz. de rescrip. li. vi. tenet cōtrariū Pa. in. d. c. olim. limitat Archi. dicere verum in debito contracto, p delicto. vl' p patrimonio suo. Et sic serua. Et de hoc vi de. j. immunitas. §. li. cū duob⁹. §. se.

4 ¶ Utru clericꝰ ꝑbendatus ꝓuertēs redditus būficij in vsus inhonestos teneat restituere. ℟. Pa. in. d. c. cū fm ō ꝑben. q̄ sic eccl'ie si hz de patrimonio vel aliūde. xij. q. iiij. c. i. ⁊. ij. q. de altari ꝺ3 viuere non luxuriari. Et accipit luxuria, p omni luxu seu illicita cōcupiscētia xliij. di. in pn. Et Math. in cle. q̄n de vi. ⁊ ho. cle. dicit q̄ talis ꝓtractet rez inuito dño. quia q̄icq̄d bñt clerici sunt bona pauper. xij. q. ij. aut. ⁊. xvi. q. i. c. fi. Et quantū sit eoꝛ peccatū mortale patet in. c. ⁊ si illi. xij. q. ij. Et iō recipientes ēt tenēt ad restitutionē. nisi i casu cōcesso. xiiij. q. vi. si res. Et hz q̄ ad foꝛ cōscie ne sufficit q̄ restituāt ō fructib⁹ būficij ſ3 Jo. nisi q̄ten⁹ subtraherēt sibi necessaria.

Clericus iiij. ꝺ3 esse habitu honest⁹. xij. di. ꝑ totuz. ⁊ in. c. clerici officia. de vi. ⁊ ho. cle. vbi dicit q̄ coronā ⁊ tonsurā habeāt ꝓgruentez. induméta clausa desup deferāt. nimia brevitate vel longitudine nō tolāda. pānis viridibus ⁊ rubeis nō vtant nō sotularib⁹ ꝓsuticijs frenis scllis pectoralib⁹ deauratis. aut aliam supfluitatē habētes fibulas nec corrigias aureuz vel argenteū ornatū hñtes. nec q̄nulos nisi quib⁹ ꝓpetit ex officio. Qō quidē capitulum qz nō loquit in omnib⁹ pceptiue fm Jno. ibidē hz Pe. dicat q̄ sic. Tu tñ dic melius fm Pa. ibidē q̄ aliq̄ sunt de pcepto. aliq̄ nō propterea inferam dubia ad ea que de necessitate sunt scienda.

¶ Utr̄ clericus teneat deferre tonsurā. ℟. q̄ si ē i miorib⁹ ⁊ nō hz būficiū nō tenet. ar. c. iohānes. de cle. coniuga. ⁊ in. c. vnico. co. li. vi. ⁊ glo. in. c. fi. l. dist. Si vero ē in sacris, vel beneficiat⁹ tenet de pcepto. fact. d. c. iohānes. ⁊ qō ibi notat ⁊ in. c. vnico. ō biga. li. vi. Et limita dictū Pa. in. c. si quis. ō vi. ⁊ honc. cle. vbi dicit instincte q̄ peccat mortaliter.

2 ¶ Qualis habitus, phibet clericis. ℟. ter. in. cle. quoniā. de vi. ⁊ honc. cle. q̄ vestis vergata vel partita. i. diuersi colorꝭ ⁊ epitogiū seu tobardū fodratū vsqz ad ozā ⁊ ita breue q̄ vestis inferior videat notabiliter. Epitogium seu tobardū ē vestis supior. ⁊ talia portātes quicūq; sint clerici etiā habentes pmā tonsuram solū peccāt mortaliter si tales in minoribus ꝓstituti bñt būficiū aut si nō bñt pfatas vestes portāt cū tonsura clericali. alias nō. Et q̄ peccent mortaliter, phat Stephanus ꝓpter verbum sancimus allegat. xviij. di. §. i. ⁊. i. q. vij. si quis omnem. Et ℔ verū nisi causa rōnabilis subsit. vt in. d. c. ⁊ quando publicc. Sec⁹ fisin domo. Et dicit publice portare dum multitudini hoc patet sicut dicit publicus aleator vel vsurarius. vel maledict⁹ de ex cc. ꝓe. inter. ō male. c. ij. ⁊ ō excep. exceptionē xxxiij. di. vidua. Jn domo vero dicit fieri secrete q̄ dom⁹ rem secretā ꝓportat nō publicā vi. q. i. ex merito. ⁊ nō solū peccat mortaliter. verū etiā si ē beneficiatus. est suspensus ꝑ sex menses a pceptiōe fructuū būficioꝝ suoruz. Si nō est beneficiat⁹. ⁊ ē in sacris cura sacerdotiū ꝑ idē tempus est inhabilis ad beneficium obtinendū. Idē ō alijs clericis talē vestē ⁊ tonsurā simul publice deferētibus. Sacerdotes vero vel religiosi ac hñtes dignitatem ꝓsonatum seu būficiū cui cura animarū imiuet ꝑ annū sunt suspensi a pceptiōe fructuz suoꝝ būficioꝝ si habēt būficia. Si nō habēt ꝑ idē tempus sunt inhabiles ad obtinendum būficiū. Et istis. ſ. sacerdotib⁹ vel religiosis aut dignitatē seu beneficiū cū cura hñtibus, phibēt nō solū ꝓdicta vestis sed etiā infula seu pileū lineū i capite publice portare. Sub eisdē penis ⁊ pcepto precipit q̄ hñtes administrationē infra mensez ꝓdictū epitogiū deponāt pauperibus. Religiosi vero qui non habent administrationē infra mensez suis superioꝛib⁹ assignēt in pios vsus ꝓuertendum Et hz infula sit vestis pomposa ad collum ꝑ

Universidad de Deusto
Biblioteca

fozata circunquaq; tamen hic accipiť ꝓ bire
to qđ ponit sub caputio ad cuitandū sudoꝛē
ꝟ Mathcum in.d.cle.licet tamen portare ō
nocte vel latenter sub caputio ſm Jen.t lau.
3 ¶Quid si epitogiū seu thobardum sit breue
solum.sed non fodratū an sit locus pene pfa
re. Mathe⁹ tenet q; sic. Jen.q; nō. Ego dico
q; quo ad penam dicit verū Jen.sed quo ad
culpā liganť ꝑ identiatē rōnis.ar.ff.de adul.
l.si postulauerit.§.rō facit.xxiij.di.c.nō liceat
el.ij.vbi vult canon q; vestem talarem hēant
clerici t clari⁹.xxi.q.iiij.c.null⁹.cū trib⁹.ca.sc.
4 ¶Vtrū clericus vtens viridib⁹ aut rubeis
vestib⁹ pecc̄et mortaliter. ℟.ſm Jnno. in d.
c.clerici officia.q; nō tamē male facit.quia in
c.clerici.xxiij.di.dicit q; vestimēta t calciamē
ta q̄ religionē nō decēt eis nō licēt. Sz ℔Pa.
ibidē tenet q; pecc̄et mortaliter per.d.cle. q̄n
que sub p̄cepto ampliat etiā ad caligas pcci
piens.ne caligis scacatis: viridib⁹ aut rubeis
vtantur publice. Car vero in.d.cle.quoniam
tz q; caliga rubea vel viridis nō ꝓhibeť nisi
sit scacata t q; nō valet argumentū. q; oēs
vestes licēt clericis cuiuscūq; coloꝛis nisi sint
exp̄esse ꝓhibite. Sz contra ipm Car.est ex
p̄essus ter.in.c.null⁹.xxi.q.iiij.vbi dicit solis
vtatur vestibus que concesse sunt clericis q̄
nisi sint ꝓcesse intelligunť ꝓhibite patet.etiā
in.c.cp̄i.t duob⁹.c.se. ea cā.t.q. Et iō tene q;
ē mortale.ar.dictoꝝ.c.xxi.q.iiij. Jdem dic de
quacunq; veste irreligiosa respectu forme.
purpurea vel cindata veste nō ē eis ꝓhibitū
vti ſm glo.in.§.i.xxi.q.iiij. nec etiā preciosa.
dūmodo sit ſm consuetudinem eoꝝ inter
quos viuunt ne vilescāt.ar.c.cp̄i.lxxx.di.
5 ¶Vtrū clericus nutriēs comā vel barbam
pecc̄et mortaliter.℟. q; sic. q; pōt excōicari.
ca.si quis de vita.t honstate clerico.xxiiij.d.
c.si quis. Et ħ tū facit sine rōnabili cā ꝟz glo.
i.d.c.sigs.ex rōnabili cā licite fac̄.c.pe.co.ti.

Clericus v. debet seruare casti
tatem. vt in.c.vt cle
ricoꝝ.de vi.t bone.cle.t nō solum
vere sed etiā apparenter ꝓpterea non debēt
cohabitare cum mulieribus.de coha.cleri. et
mulie.per totum.
1 ¶Vtr̄ clericus in minoꝛibus possit contra
here sine peccato mortali.℟. q; sic si nō habet
beneficiū. Si vero habet peccat mortaliter re
tinendo bñficiū. Faciūt ad hec que notantur
in.glo.c.fi.l.dist.t qđ notať in.c.tue. de apo
sta.t in.c.iohānes.de cle.cōiu. quia cum bñ
ficium perdat ipo iure postq; cōtraxit. vt tz
glo.t doc.in.c.i.de cle.ꝓhi. Et etiaz si anteq;
vroꝛ agnoscať intraret monasteriū ñ ꝓpter
hoc recuperet nisi ei de nouo cōcederetur. q;
ius semel extinctū non reuiniscit tz eēt cā ex
tinctionis.vij.q.i.q̄ periculosuz.de conse.di.
iiij.queris t cōmuniter tenent doc. Similit
etiam si matrimoniū nō tenuit.puta q; erat
consanguinea vel affinis priuatur nihilomi
nus ipo facto ſm ℔Pa.in.d.c.i.q̄uis alij tene
ant ꝓtra. Jdeo retinendo bñficiū iniq; facit
t cum peccato mortali cum nullo iure ipsum
habeat.sed sit intrusus.
¶Vtrū,clericus pecc̄et mortaliter cohabitā 2
do cum mulieribus.℟.q; sic.si habitat cū qua
cunq; de qua possit cē rōnabilis suspitio ēt
si sit ꝓsanguinea.siue affinis.facit.c.i.ō coha
cle.t mu.t.c.interdixit.xxxij.di.Adulto magꝭ
peccat mortaliter si tales masculos tenet de
quibus rōnabiliter possit suspicari argumē
tum a minori. Cum alijs de quib⁹ nulla pōt
esse suspitio licite cohabitat. siue ꝓsanguinei
sint.siue non. De concubinarijs vide infra.
Concubinatus.§.ij.
¶Sed que sunt de quib⁹ suspitio nō oꝛitur 3
q; mater soꝛoꝛ t amita.s.soꝛoꝛ patris t mater
tera.s.soꝛoꝛ matris.xxxij.di. interdixit. lxxxi.
di.cū omnib⁹.qz fedus naturale non pmittit
aliquid seui criminis cū istis suspicari.c.a no
bis ō coha cle.t mu.t.c.cum in iuuentute.de
ꝓsump. Et idē dic de filia t hmōi. Similiter
de multū antiquis.vt in.c.feminas. lxxxi.di.
t in.d.c.interdixit.in fi. Et idem dico cū om
nibus quibus ante ordinationem sine suspi
tione poterat cohabitare vt vroꝛes fratrum
t de familia t hmōi vt i.c.cū oib⁹.lxxxi.di.
¶Vtrū accessus ad domos quarūcunq; mu 4
lierum suspectarum sit clericis ꝓhibitus.℟.
q; sic.sicut t cohabitatio.lxxxi. dist. clericus.
cum duobus.c.sequen.
¶Vtrum frequentatio monasteriozuz mo 5
nialiuz clericis ꝓhibeať.℟.q; sic. nisi ex ma
nifesta t rōnabili causa. vt.in.c. monasteria.
de vi.t bone.cle. Et vt dicit glo.frequentare
ē vltra vnam vicē ire.xxv.q.ij. ita nos.

Clericus vi. debet laudes de
bitas exsoluere. xci.
di.clericus. vitiuz.t.c.fi.t.xcij. di.c.fi.
Quomodo aūt teneať t q̄ſ t qui ad officiū
dicendū vide infra hora canonica per totū.

Clericus vij. t dz in suis bene
ficijs residentiā dbi
taz exhibere.c.q: nōnulli.de cle.ñ re.
1 ¶Vtrū clericus possit deseruire p aliū i suo
bñficio potens ipe per se seruire. ℟. ℔Pa. in.
d.c.q: nōnulli.q; nō de iure rex.ē in.l. nul
lus qui nerv. C. de decurio. siue beneficium
sit simplex.siue curatum. ſz de consuetudine
sic in beneficijs simplicibus. Jn bñficijs aūt
curatis non valet consuetudo nisi esset ratio
nabilis. vt puta quia beneficiū tenue t hmōi
quia tunc valeret consuetudo.facit.c.licet.de
elec.li.vi. Ego aūt idē teneo etiā in beneficio
simplici q; nisi consuetudo sit ex legitima,et
rationabili causa non valet quia esset dāno
sa ecclesie. Similiter non valet dispensatio
nisi fiat ex rationabili causa. quia est dissipa
tio nō dispensatio facit quod no. Jnno.in.c.
ex tue.de cle.nō re. Et hoc ꝓpter multa mala
que ecclesijs veniunt t pauperibus x̄pi t nō
residentia.quia tales deseruientes cū vix pos
sint viuere querunt que sua sunt nō x̄pi. t ta
les principales comedunt que vel in repara
tionē ecclesie vel pauperibus dare ꝺeberent.
Et ideo dic ſm ter.c.q: nōnulli. de cle.nō re.
q; debet residere in ꝓpria p̄sona t curā illius
p̄ se exercere ſm ordinē suū intellige vt extra
de fi.presby.c.,ꝓposuit. Vide.tū tenet q; i cō
scientia si ,puidet suis ipensis q; eccl'ia decen
ter t populus bene regať. t ipe honeste viuit
t bonū exemplū subditis ꝓbet t aliq̄n per se
exercet officiū t videt quō ꝓstituti officiāť q;
excusať a peccato. Sed ego nō credo nisi q̄n
ꝓ necessaria cā vel vtili fiat absens.l. de pol
licitatōibus.ff.de polli.t.l.si abūte.ff.de lega.
2 ¶Jn quib⁹ casibus absens habeť ꝓ residen
te.℟.q; in tribus. ℔Drim⁹ si est in seruitio pa
pe.de cle.nō re.c.cū dilectus. Secundus si est
in seruitio epi sui.de cle.nō re. ad audientiā.
t.c.de cetero. Sed ħ nō credo vera i his q cuz
papa t epo moranť nō ,ꝓpter eoꝝ seruitia ex
hibenda sz ꝓp ambitionē vt obtineant bñfi
cia. Tertius ꝓp causam licitā ſm modū de q̄
in se.§.dicit. Jn istis casib⁹ absūs hī ,ꝓabsite
in oibus nisi q̄ ad q̄ttidianas distributiones
que non solent talibus dari.
3 ¶Vtrū aliq̄n possit se absētare a bñficio cle
ricus.℟.q; nō. nisi duo ꝓcurrant simul. vide
licet causa bonesta t rōnabilis t licētia sui ꝓ
lati. vt i.c.relatū.de cle.nō re. Dicit tū Jnno.
in.c.ex ptc co.ti. q; posset ex ꝓsuetudine induci
vt sine licentia ex cā rōnabili se absētet. ℔Pa.
aūt in.d.c.relatū. dicit q; si necessitas occurre
ret q̄ nō pateret dilationē vt possz adiť platū
,ꝓ licētia tūc sīn licētia possz.l.i.i ꝑn.ff.ō exer
ci. ac.t.l.tutoꝛ q reptoꝛiū.i ꝑn.ff.de admi.tu.
Qđ dictū ſm Jo.an.in.d.c.relatū. limito q̄n
in breui ē reuersurus. ar.l.iij.ff. ō diuoꝛ.
¶Vtrū clericus teneať restituere fructus q̄s 4
in absentia p̄cepit ex bñficio suo.℟.q; si subē
legitima cā nō teneť. ſz si legitima cā nō subē
cedo q; teneať restituere. q; fructus bñficioꝝ
daně i stipēdiū vt dixi. ꝟ.i.§.i. Sz aduerte q;
q̄n clericus teneť restituere in quocūq; casu
intelligiť si bz alia bona que nō sint deccl'ia
Si vero nihil habet nisi de eccl'ia. tūc credo ñ
teneať. ℔Jā cū sint de eccl'ia restituere nō bz
Et credo etiaz q; nō debeat sibi subtrahere
necessaria vite ne ꝛcipiat ab eccl'ia ,ꝓ faciēda
tali restitutiōe.ar.coꝝ q̄ notāť in.c.cū sup.de
cā poss.t ,ꝓpie vbi nōt. Jo.de li.q; nudus ēt
possessoꝛ nō teneť de ꝓsumpt̄ sicut alij nudi
possessoꝛes. Quod limitat ℔Pa.ibidē q̄n con
sumpto bono mō. sicut debet facere quilibet
ali⁹ clericus. ℔Peccat tū mortaliter recipien
do tales fructus tanq̄ ex beneficio suo. vt p̄z
in.c.q: nōnulli.de cle.nō re. Secus si recipet
tanq̄ ali⁹ pauper ex necessitate. q: nō credo
peccare mortaliter. neq; venialiter in recipiē
do. sed bene in nō residendo ſm quod teneť.
vel in tenendo beneficium iniuste.
¶Vtr̄ recipiēs ecclesiā parrochialē nō intē 5
dens ,ꝓmoueri ifra ān̄ū ad sacerdotiuz. ſz vt
habeat fruct⁹ vn⁹ anni teneať ad restitutio
nez.℟.q; sic. nisi mutata volūtate ,ꝓmot⁹ fue
rit. vt in.c.ꝓmissa tibi.d elec.li.vi. Et si ñ resti
tuet teneť ille qui sciens talī cā dedit vt ibidē
Et peccauerūt mortaliť iste dādo idigno ille
acceptādo indigne. ar.coꝝ que notāť in.c.ni
hil.de elec.vacabit tū dicta eccl'ia statiz p⁹ an
nuz si ,ꝓmot⁹ in sacerdotem nō fuerit. c.ls. de
elec.li.vi. Et incipit annus a pacifica possessi
one vel q̄ſ p cū stetit quin haberet. Jntellige
nisi legitimo ipedimento sit ipeditus ordina
ri. nec poterit ea vice iterato ei ꝓferri. d.c.cō
missa. nō vacat tū dicta eccl'ia statim q̄ſ ve
nit ad talem ꝓditionē q; amplius illo ān̄o ,ꝓ
moueri ꝛō pōt. ſz solū clapso ān̄o. vt in. d.c.
ꝓmissa. pōt eps insistēti studio disp̄ēsare q; fi
teneať ifra ān̄ū ,ꝓmoueri nisi ad subdiacona
tuz ad quē si nō fuerit ,ꝓmot⁹ ꝑnat⁹ erit. Ad
,sacerdotiū Xo vsq; ad sept̄niū. ita q; clapso

Universidad de Deusto
Biblioteca

septẽtia infra annũ efficiatur sacerdos. Alio quin incurrit dictã penam.c.cũ ex eo.de elec. li.vi. Interim ,puideaẽ eccl'ie de vicario.

6 ¶ Utrũ clericus qui recipit beneficium. nõ vt ibi seruiat ʒ donec hr̃e possit pinguis pec cet.ff. ꝟDa.in.c.ad audientiã.de cle.nõ resi.q fic q; nõ iuste ẽ ,pmotus habens talẽ animũ non tamẽ tenetur resignare.sed sufficit pe nitere de iniqua voluntate.

7 ¶ Utr clericus infirmus licite debeat hr̃e fructus p̃bende vel distributiões q̃tidianas ff.fm ꝟDa.in.d.c.ad audientiã. doc. dicũt et bñ q si infirmitas ẽ que impediat eũ residere vel intereẽ diuinis. sic fine dubio dz hr̃e. Si vero iufirmitas nõ pstat causam nõ residen tie vel absentie diuinis.puta q; alias nõ iter esset vl nõ resideret nõ dz hr̃e q; casus supue niens recipit iterpretationẽ fm statũ p̃cedẽ tem.vt in.c.maiores quasi.in fi. de bap.

8 ¶ Utr clerici q pſonaliter nõ intersunt of ficijs possint p̃cipere distributões q̃tidianas ff.q nõ.exceptis illis quos ifirmitas seu iu sta t rõnabilis corpis necessitas. aut euidẽs eccl'ie vtilitas interesse nõ pmittit. t si recipi unt tenenẽ ad restitutionẽ.vt l.e vnico.ō cle. nõ re.li.vi.nec valet ꝓsuetudo aut statutũ in ꝓrium nec remissio aliorũ canonicorum quã do eis non accrescunt.alias fic.vt ibi nota.

9 ¶ Utr ille q nõ residet possit p̃uari bñficio ff.fm Inno.in.c.ex tuc.de cle.nõ re.q fi ẽ ab sens ex causa probabili t necessaria vl proba bili tantum. puta studiorum vel cum episco po t hmõi .tũc nõ põt p̃uari . nisi citeẽ p̃mo vbicũq; fuerit.limita tñ q qñ haberet certũ tẽpus ad redeundum ex qualitate negocij vel alias.t nõ veniret.extũc alteri licite daretur nec ẽ necessaria citatio.nec expectatio ser mẽ sium.de quib⁹ in.d.c.ex tuc.t.vij. q.i.pñtium Alij dicũt q requiriẽ citatio ad domũ t expe ctatio ser mensiũ t mihi magis placet. Non eni debuit ei obesse qõ bonũ initiũ habuit ab sentie. Teneẽ tñ talis sp notificare eccl'ie vbi moraẽ.cũ ex cã rõnabili possit sp reuocari ,p necessitate eccl'ie q si nõ fecerit latitare p̃sumitur. Si vero absens ẽ nõ ex cã legitima. si hoc ẽ certũ põt p̃uari.alias dz citari. t p⁹ ser menses dari alteri. Et nota q bñs officiũ in eccl'ia sp dz apparere nec ad eũ ẽ mittẽda cita tio p⁹ expectationẽ ser mẽsiũ.q; edictũ emi sum ẽ fm Inno.ibidem . Et ideo poterit ei⁹ beneficium alteri assignari.

¶ Utrum clericus possit peregrinari.ff. In no.in.d.c.vnico.de pegri.q nõ sine auctorita te superioris.de conse.di.v.non oportet . nec etiam episcopus.de voto.c.magne. Ex causa tamen prosequende appellationis siue pro euitanda oppressione potest ire ad papam vl ad alium superiorem inuito episcopo vel pre lato suo.ij.q.vi.omnis oppressus. t tribus.c. sequẽ. Idem notat glo.in.c.vt debitus. ō ap. Credo tamen q semper debet ad minus de honestate petere licentiam.arg.c.licet. de re gula. Sine necessaria autem causa.ʒ pro ali qua vtilitate tantum non licet ad papam ac cedere sine auctoritate sui prelati vel pape.i aut.de san.epi.§.interdicimus.nec debet ad mitti in aliena dioceſi ad celebrandũ nisi ha beat licentiam sui episcopi.vt notat ꝟDa.in. c.fraternitati.de cle.non re. 10

Clericus xiij. debet esse sine cri mine.xxv.di per totũ Et crimen hic accipio pro omni peccato mor tali.licet stricte accipiatur pro peccato quod accusatione t dispositione est dignum.§ nũc autem.in fi.xxv. dist.

¶ Utrum clericus semper peccet mortaliter 1
exercendo suum officium in mortali . ff.fm Tho.in.iiij.dist.xxiiij. q sic quandocunq; ta lis exhibet se in aliquo vt minister ecclesie. t totiens quotiens huiusmodi actum exercet. Vnde quando tangit res sacras quasi suo vtens officio mortaliter peccat. Facit.c.fi.de tempo.or.facit.c.quotidie.de conse.dist.ij.t. c.de homine.de cle. mil . Sec⁹ si exequeretur in aliquo casu in quo etiam laicis exequi lice ret sicut baptizare in articulo necessitatis. ſz q dixi.ō.Baptismus.v.§.xi. vel si colligeret corpus xpi projectum in terra.

¶ Utrum sit abstinendum a clericis i crimi 1
ne iacentibus quo ad diuina t receptionem sacramentorum. ff. fm ꝟDa. in.c. vestra. de coha.cle.t mu.dist.ingnendum.aut sunt p̃ci si a canone vl a iudice. Si a canone tunc sub distinguo.aut factum est occultus. Et sic sen tiunt docto.hic q a sacramentis necessarijs non sit abstinendum.sed volũtarijs sic. Ego credo etiam necessarijs debet abstinere quã do ab illo posset habere nisi qñ ipe parat⁹ est dare.q; qñ ipe non ẽ paratus dare. si ab alio possum habere non debeo eũ inducere ad mi nistrandũ sacramẽta ẽt necessaria. Si Xo pa ratus ẽ ministrare possum etiã volũtaria ab

eo recipe.si cut dicimus de vsurario.j. vsur ij.§.ij. Et sic itellige.c.si tãtũ.t.c. placuit.vi. q.ij.cum ibi notatis. At factũ est notoriũ. et sic nullo mõ licet recipe aliqua sacramenta a talibus.excepto baptismo. De q̃ dic vt.ō.ba ptismus.v.§.i.t.§.xij. Aut sunt p̃cisi a iudice Et sic nullo mõ licet recipe sacramẽta ab eis vel audire diuina.q; nullo mõ p̃nt dici tole rari.ex quo p sentẽtiam sunt cõdemnati. vt i d.c.vestra.t.ix.q.i.c.i.t.ij.t nõt Inno.in.c.q liter t quando.cl secundo.de accu. Sicut Xo precisio non fit facta neq; ab homine neq; a canone.tenent doc.in.d.c.vestra.q nõ pecco si abstineo a sacramẽtis etiaʒ voluntarijs.q; non sunt suspensi quo ad nos.c.fi. de coha. cleri.t mulie. Ego verum credo quando pa rati sunt dare.alias nõ. nisi in sacramẽtis ne cessarijs.vt dixi. quia cum peccẽt mortaliter sacramenta administrãdo.c.fi.de tem.or.nõ debeo eos inducere sine necessitate. In neces sarijs aũt sacramẽtis quando ab alio nõ pos sum ea habere.quia ego facio ad quod tenetor licet ille nõ.t iõ si ipurat. Facit glo.in.c.non ẽ.de spon.nec obstat glo.in.§. vex.xxxiij. di. quia loquit qñ possuʒ hr̃e aliũ. Nõ tñ debet esse aliqs nimis scrupulosus.q; põt p̃sumere q saltẽ habeat attritionẽ qñ ea administrat. Modie tñ ꝓtra iura p̃dicta . quo ad p̃cisos a canone.vel a iudice ẽ facta dispẽsatio per cõ ciliũ cõstãtiẽse t ꝓfirmata p basiliense.ō q. j.excõicatio.viij.§.iij. Et ideo eã serua.

3 ¶ Quis dicaẽ tollerat⁹ ab eccl'ia.ff. ꝟDa.vbi ō.q ille qui non fuit condemnatus nec cõfes sus.nec habet operis euidentiam.

4 ¶ Utrum omne peccatũ notoriũ inducat p̃ cisionem.seu suspensionem a canone ne crer ceat officiũ suũ.ff.fm doc.Anto.in.d.c. vra. q; sic. Nec obstat.d.c.quod loquit solũ de for nicatione.ex quo ꝟDan.ibidẽ est ꝺ dictũ. do. Anto. Sed ego teneo verissimũ dictum. do. Anto.quia cõstitutio penalis etiã quo ad pe nam extendit ad casum similẽʒ ex idẽtitate rationis.si rõ in ea cõstitutione ẽ expressa.vt in.l.bis solis.C. de reuo.dona. Ad h̃ tex.opti mo i.l.ij.i.§.qd si curatores.t.§.qd si decesserit ff.ad tertull.t.l.palã.i.§.senat⁹.ff.de ri.nup. Nec p̃dici q sit iterp̃tatõ extẽsiua.q; ẽ poti⁹ intensiua. seu intellectiua. q; lex nõ est aliud qñ ipsa ratio legis.vt p̃batur in.l.non dubi um.C.de legi. Et q lex penalis extendatur si in ea est scripta ratio naturalis vel ciuilis. te net Bal.post Bar.t est bon⁹ tex.in.c.i.in.§ porro.in titu.que fuit prima causa amit. bñ. Et cum.d.c.vestra.per rationem notorietat⁹ peccati ꝓcludat notoriam concubinam; suspẽ sum ergo idem erit in omni mortali peccato notorio. Vnõ qõ dicã.j.lex.§.vi. t pena.§.v. 5

¶ Utruʒ clericus tenetur restituere fruct⁹ quos percipit de beneficio existens in pecca to mortali.ff.q si peccatum est notoriuʒ.ego habeo pro idubitato q tenetur restituere q; cum sit suspensus.vt dictum est in preceden ti.§.perinde est acsi non resideret.quia nullũ t inutile. Idem est.c.inter corporalia.de trãs la.prela. Sicut non rite t non fieri paria in dicantur.in.c.veniens.de presby.nõ bap. Fa cit quod notat Bar.i.l.i.ff. quod cuiusq; vni uer.vbi per illum tex.concludit q procurator qui non fecit fidem de mandato perinde est ac si non comparuisset.t dominus tanq; con tumax debet puniri. Nam non excipere t ex cipere sed non probare idem est.c.cum super de concess.preben. t non esse. t esse t non ap parere paria sunt quo ad iuris effectũ.l. duo sunt titij.ff.de testa.tu. Et ideo tenẽtur sicut ō.dixi. de non residente. Clericus. vij. §.iiij. De occulto vero peccatore credo q non tene tur q̃uis tutius esset restituere.quia t si inu liter seruiat quo ad se non tamẽ quo ad alios aut quo ad ecclesiam.

Clericus ſr. debet a quibusdaʒ actibus secularibus esse remotus.c.fi.de vi.t hone.cleri. nec cle vl mona.p totũ. Et q sint isti act⁹ p dubia iferã 1

¶ Utrum clericus possit negociari.ff. q nõ negocia secularia.c.i.ne cle. vel mona.t.c.fi.ō vi.t hone.cle. Sed nota fm ꝟDa.in Rubrica ne cle. vel mona.q negocium seculare dicitur dupler. ꝟPrimo large vt comprehendat quic quid prouenit ex carnali concupiscentia non subiecta freno rationis. Et hoc innuit tex.in d.c.i.in prin.vnde dicitur negocium seculare quia per illud vinitur omnino seculariter sci licet fm seculum t carnem.t non fm deum t spiritum. Et hoc prohibetur etiam laicis.ma gis tamen clericis.vt in.d.c.i. Secundo nego cium seculare dicitur magis stricte vt cõpre hendat negocium pertinens ad rem publicaʒ mundanam t seculares homines. Quod qui dem licet sit permissum laicis.tamen clericis non licet. Vnde in.l. placet.C. de epi. t cleri. dicit tex.q clerici nihil cõmune habent cum

Universidad de Deusto
Biblioteca

publicis actibus: vel ad curiam pertinētibus cuius corpori nō sūt annexi. p quez. ter. patet q̄ clerici nullū officium possunt habere in re publica. vt ,pbaf in. d. c. i. in fi. facit. c. reprehē sibile. xxiij. q. viij. nec sūt de vniuersitate secu lari. vt notaf in. c. dilecta. de cr. pla. Et sic con cludo q̄ clerici nō debent attendere nec habe re curam de mundanis: nisi quatenus sūt ne cessaria ad sustentationē corporis. arg. i. q. iij. si quis obiecerit: vel in casu pietatis. vt. j. tu tela. § . i. t. ē. aduocatus. §. v. cum se.

2 ¶ Utr clericus possit p artificiū querere si bi necessaria ad victum. fl. fz ,Spa. i. c. clerici of ficia. de. vi. t bone. cleri. q̄ sic ex honesto arti ficio. facit. c. si. de ecle. mis. t. xci. dist. per totū. Et hoc verum fm gl. xci. dist. in sūma. dūmō propter hoc nō se subtrahat a diuinis officijs Nec obstat. d. c. i. ne cle. vel mona. t. lxxxviii. dist. per totū. vbi prohibeē omnis negociatio clericis. q: vt dicit gl. in. c. canonū. xiij. q. iiij. emere chartā pro libro cōscribēdo. vel coriuz pro sotulari faciendo. t hmōi: vt sic lucreē ali quid pro victu nō est negociatio sed artificiū t ideo nō prohibeē clericis. t in iurib⁹ prealegatis. vbi prohibeē negociatio intelligiē q̄ clerici aliquid emūt vt immutatū cari⁹ vendat q: h est proprie negociatio. vt ibidē p3. t. lxxxviij. dist. c. cijciens. Secus si preter ,ppositz bladū quod emerunt superesset venderent ca rius t hmōi. quia liceret fm Io.

3 ¶ Que pena clerici negociatoris. fl. ñ. q̄ vltra mortale peccatū si tertio monit⁹ nō desistcrit perdit priuilegium clericale. vt in. c. fi. de vi. t bone. cle. Et quā q̄ doc. sint varij in opi. ego saluo melioꝛi iudicio sic intelligo. vt clericus i minoꝛib⁹ siue sit coniugatus siue non q: non peccat mortaliter negociando. dūmō tale ne gociū nō sit ,phibitū etiā laicis. sed si non est ꝯiugatus pōt compelli per priuationē priui legij clericalis. nō quidē illius si quis suadon te. xvij. q. iiij. sed p̄ nilegij quo non possunt ve rari exactionib⁹ in psona ucl in bonis ,ppjs. vt. l. ij. C. de epi. t cle. Cōiugati vero non. q: p dunt ipso facto p cōtractū matrimonij. vt in c. vno. de cle. ꝯiu. li. vi. t in. c. iohannes. co. ti. Alij vero qui sunt in sacris aut religiosi pec cāt mortaliter. c. fm ne cleri. vel mo. Et simili ter possunt ,ppelli priuatione priuilegij cleri calis. sicut dixi de cristentibus in minoꝛibus. Et quod non perdant tam isti q̄z prefati in minoꝛibus etiam post trinā monitionem pri uilegiū illius canonis. si quis suadēte. vt non sit excōmunicatus quisqs eos percutit. nec ēt fori. vt possint pro criminib⁹: aut excessibus puniri seu condēnari criminaliter vel ciuili per iudicē secularē. p3 hoc. quia clerici ,ntuga ti quos oportet negocijs secularibus intende re. vt in. d c. iohānes. bis gaudēt si habituz t tonsurā portāt. ego multo fortius ,sti nō con iugati. Et credo istud sit securius i cōsciētia.

¶ Utr requiraf trina ,monitio: aut sufficiat 4
vna generalis. vt perdāt priuilegiū de quo. su pra. fl. ,Spa in. c. fi. de vi. t bone. cle. q̄ oportet sit trina. quia nō sufficit vna peremptoria vbi cūq̄z agit de pena incurrenda t ius exigit tri nā monitionē vel trinā citationē. h voluit gl. nota. i cle. i. de vi. t bone. cleri. t Jo. an. i. c. tue de cle. non resi. Nec obstat q̄ vbi a iure requi rit tripler citatio sufficit vna peremptoria que habet vim trine citationis. vt in. l. tres decē citationes. C. quomō t q̄n iud. Vide gl. in. c. cō suluit. de offi. dele. t ,Spa. i. c. in noie dñi. de te sti. quia hoc verū in citatione. q: ius ita vult. secus in monitione nec sufficit trina monitio sed oportet sit specificata non generalis. Et pro hoc facit ter. in. d. c. fi. in Vsi tres. t. d. gl. i. V. nominatim. t quod notaf in. c. statutū. de sen. ex. li. vi. valeret tñ si fieret per viam statuti quia statutuz habet vim legis. t prela tus potest statuendo augere penā iuris t. in fligere penā sine monitione verbali alias re gritur monitio. i. c. ij. de constitu. libro sexto.

¶ Sed p quē dz fieri hec monitio. fl. ,Spa. i. c. 5
ptigit. cl. ij. de sen. ex. q: nō per iudicē secularē fz oportet fiat p episcopum: aut eū qui habet iurisditionē episcopalē super eū t fm glo. in c. si clericos. de sen. ex. li. vi. nō refert an habe at eā ex priuilegio: vel cōsuetudine: vel a iur.

¶ Utr clerici teneanf restituere quicquid lu 6
crati sunt per negociationez eis prohibitam fl. ,Sdat. in. cle. i. de vi. t bone. cle. q̄ in foro anime teneē pauperibus dare. xiij. q. v. qui haberis ego credo q̄ sit bonū psiliū. sed de ne cessitate non. xiij. q. v. non sanc. in. V. tanq̄ sua. Et h videē sequi Zen. t Car. i. d. cle. i. De quo dic. vt j. restitutio. i. in. V. turpiter.

¶ Utr clerici possint exercere officiū taberna 7
rioz. aut macellarioz. fl. q̄ nō imo si psona liter publice exercēt t. iij. moniti nominatim a suis prelatis non desisterint clerici coniuga ti perdunt priuilegium clericale omne etiam istud si quis suadente. xvij. q. iiij. non coniu

gati autem solum perdunt in rebus si defe runt habitum clericalem. Sed si non defe runt. sed incedunt omnino vt laici amittunt etiam in personis. Verum est q̄ si prefatum officium dimittunt. reassumunt tam coniu gati q̄z non coniugati. Intellige q̄ coniuga ti reassumunt non ita sicut non coniugati. sed illud in quo gaudent. vt in. c. vnico. de cle. coniuga. Et iste est verus intellectus litere licet alij aliter intellererint. Hec habentur ex cle. i. de vi. et bone. cleri. immo prohibent taberna itrare. xliij. dist. nō⁹oz. Intellige nisi in itinere cā necessitatis. vt i. c. clerici. ca. dist.

8 ¶ Utrum clerici possint exercere officia pre fatis viliora. vt aptare pelles t huiusmodi. fl. q̄ non per idemptitatem rationis scdm ,Spān. in. d. cle. i. Nō q: i his status clericalis dehonestatur. ar. l. athletas. §. ait pretoꝛ. ff. de bis qui no. infa. non tamen incurrerent pe nam statutam contra exercentes officium ta bernarioꝛum. Credendū tamen peccare mor taliter si sunt in sacris aut religiōe talia publi ce exercentes. secus si occulte pro artificio ad sustentationem vite.

9 ¶ Utrum clericus possit exercere officium tabellionatus. fl. fm Host. in. c. sicut. ne cle. vel mo. q̄ clericus constitutus tabellio a lai co non potest si est in sacris post q̄z est sibi in terdictum etiā in causis ecclesiasticis fm In no. in. d. c. sicut. Tamē si anteq̄z sibi interdica tur facit instrumentum tenet sed post q̄z est sibi interdictum non. Si vero est constitutus a papa. vel ab episcopo quo ad diocesim. su am poterit in causis ecclesiasticis cum ci non debeat propter ordines sacros aut beneficiū ecclesiasticum officium interdici. ar. d. de ci. c. tua. cl. ij. t de iudi. decernimus. de arbi. contingit. Si vero sunt in minoꝛibus pos sunt exercere etiam si sint beneficiati. ar. d. c. sicut a ,Srio sensu. licet sit honestus abstinere.

10 ¶ Utrum liceat clericis ioculatoꝛis officiuz facere. fl. q: non publice t tales sunt qui faci unt spectaculum propꝛij corporis facit. l. ij. §. fi. ff. de bis qui. nō. infa. Et si hoc faciunt p annum ipso iure perdunt omne priuilegium clericale. Dic nō. q: Jo. mo. quem sequitur Be. in. c. vnico. de vi. t bone. cle. li. vi. dicit q̄ clericus in sacris etiam monachus perdit p̄ uilegium canonis siquis suadēte. xvij. q. iiij. Et videtur verius q̄z Archi. tenet con trarium t dicat q: solum existens in minoꝛi bus perdunt. Similiter etiam perdunt si nō noꝛi tempore post trinam monitionem. non ꝺsistant. c. vnico. de vi. t bone. cle. li. vi. In oc culta tamen vel causa infirmitatis vel alteri us honeste rei. causa ioci aliquid facere non re probatur fm glo. in. d. c. vnico. et facit q̄ nō. Jo. de citaristis. t bis qui varijs vtuntur in strumentis. lxxxvi. dist. donare in glo.

¶ Utr clericꝰ possit eē ,pcurator secularium 11
psonaz. fl. ,Spa. i. d. c. ij. ne clc. vl mo. q̄ ,pcu ratoꝛ gnalis i cā ecclīastica bñ possz t cōtra in dice ecclīastico. sz i cauf sclaribꝰ i iudicio vl eē ñ possz eē: possz tñ eē i aliq̄ cā pticulari.

¶ Et sūmarie dic q: clericus non potest im 12
plicitus secularibus disceptare: exceptis cau sis de quibus supra aduocatus. §. v. vi. t vij. Nec procuratoꝛ nisi vt dixi: nec conductoꝛ re rum secularij nisi causa necessitatis ducꝰ: q: tunc posset ꝓducere vincā vel domū vt aliqd vnde viueret lucraref nec canes vel aues seq vt in. c. i. ne cle. vel mona. nec procurationes villaz aut iurisditiones seculares sub aliqui bus principibus t secularibus viris exercere vt iusticiarius coz fiat. vt i. c. sed nec codē ti tulo. nec sētiā sanguinis si est in sacris dare nec sacerdos officium vice comitis: aut pre positi secularis ,bre. c. clericis co. ti. nec sentē tiā sāguinis dictaf aut itereſſe vbi dicta sā guinis exercef. nec prepositus balistarioꝛum t huiusmodi viris sanguinum: nec vllam ci rurgie artem que adustione vel incisione indi geat. nec impendere benedictionem aque fer uenti: seu ferro candenti ad purgationem. vt in capitu. sententiam eodem titulo. Et om nes talia. vel aliquod horum exercentes. si ter tio a suis prelatis moniti non desistunt. perdunt priuilegium clericale. vt notant doc toꝛes in dicto. capi. sed nec. Item presbyteris decanis archidiaconis: plebanis ,prepositis cantoꝛibus t alijs clericis personatum habē tibus precipitur sub excommunicationis la te sentētie pena: ne leges aut physicam audi ant. vt in capitu. fina. eodem titulo. De quo casu dic vt. j. excommunicatio. vij. §. vij.

Clericus fl. debet esse non vin dicatiuus: sed patiens vñ precipitur eis ne arma portēt nisi ad defensionē. vnde clerici qui relicto habitu clericali arma portant. si tertio moniti non deponunt. ,Perdunt priuilegium clericale. de senten. excommuni. c. audientia.

Universidad de Deusto
Biblioteca

1 ¶ Quid si misceat se clericꝰ tyrannidi vel crudelitatis. ff. q. si quis contempto habitu cleri cali guerrā vel'seditionez mouet vel atrociter deliquit publice aut in factum armoꝝ se im miscet, ipso facto fine monitiõe perdit ꝓuilegium canonis. si quis suadẽte. xvij. q. iij. vt iij. c. perpendimus. de sen. ex. de aposta. c. i. in prin. ¶ Priuilegium autẽ fori non amittit nisi post monitionẽ Facit. c. si iudex. ō sẽ. ex. li. vj.

2 ¶ Vtꝝ clericus miles effectus perdat ꝓuilegium clericoꝝ. ff. Inno. in. c. i. de apostata. q. si facit actum omnino clericatui, contrarium vt puta exercet scua: vadit ad bellum statim perdit. quia eligens contrariam viam excludit ipo facto a prima xxxij. q. i. cū renũciatur Si vero non exercet scua nec alium actum cõtrarium clericatui sed vivit honeste vt clericus etiam si durit vxorem virginẽ. ꝛ sic non perdit ¶ Da. tñ dubitat in. c. vt consultatõnis de cle. cõiu. in co milite qui inrauit illa de gbꝰ in glo. l. penu. ff. ex qui. ca. ma. quia iste actus videt omnino contrarius clericatui qui pugnare. non debet etiam cum infidelibus. c. ex multa de voto. Sed primũ equus.

3 ¶ Vtꝝ clericus occidens vel mutilans inuasorem suũ pdat ꝓuilegium clericale. ff. ¶ Da in. c. clerici arma. de. vi. ꝛ hone. cle. q. nõ.

4 ¶ Vtꝝ pro defẽsione proxim licet eis sume re arma. ff. ¶ Da. vbi. ē. q. si hz iurisditionẽ i loco sic hz pro defensione suoꝝ mouet arma nõ tñ ipse in propria persona. c. dilecto. de sentẽ. ex. li. vj. Si vero iurisditionẽ nõ habet aut sin clerico, ppulsari põt ꝛ sic non debet arma sumere. c. ex multa. de voto. Idez. xxxij. q. viij. re phensibile. ꝛ. vij. q. i. sciscitatꝰ, ꝛ q. ibi no. Si aũtꝰ nõ põt aliter propulsari tunc licet aggressorem capere: verberare ꝛ ẽt occidere si aliter non põt proximũ defendere. xxiij. q. iij. marimianus. ꝛ. c. si quis põt. ꝛ. c. dilecto. irregularitatẽ tñ icurrit sine peccato pdicta cle. si furiosus. Et de hoc vide. j. defensio. Et quo ad irregularitatem homicidium. iij.

Clericus rj. debet cẽ sobriꝰ vt in. c. a crapula. de vi. ꝛ ho. cle. vbi pcipit cis vt vinũ sibi tẽperent ꝛ a vino se temperent. Et q̃nis aliqui tencãt ibidẽ q. peccet, mortaliꝛ si bibat vinũ sine aqua tñ cõmuniter doc. nõ tenẽt. sed sufficit bibere, temperate vnde ter. dicit q. debet esse contentus trina potatione in. c. quando quod palea. est. xliij. di.

¶ Vtꝝ liceat eis cogere alios ad bibendũ. ff. q. nõ. Intellige vltra necessitatẽ neqꝝ fabulas inanes cantare vel turpia ioca pila vel vrso vel laruas demonũ ante se ferre ꝓsentiãt q. h est diabolicum ꝛ sacris canonibus ꝓhibitũ vt dicit ter. in. c. nullus ꝑsbyteroꝝ. di. xliij. 1

¶ Vtꝝ liceat clericis facere conuinia. ff. q. sic si ex caritate dũmõ abstineat a superfluitate detractiõe ꝛ irrisione alioꝝ. vt in. c. quinia. xl iiij. di. ꝛ in ꝑn. ꝛ in fi. mẽse laudes, deo reddãtur ꝛ aliquid legant de sancta scriptura, vt i. c. quando. ꝛ in. c. non liceat. ea. dist. 2

¶ Vtꝝ debeat benedicere mensã anteq̃ſ: comedat ff. q. sic. ꝛ post sumptum cibũ reddere gratias. xiij. di. pro reuerentia. ea dist. al's nõ licet vt in. c. nõ liceat. 3

¶ Vtꝝ debeat comedere añ tertiã. ff. q. nõ vt in. d. c. non liceat. 4

¶ Que ꝺbẽt cẽ in coꝝ quinio. ff. ꝑmo lectio diuinaꝝ scripturaꝝ secundo q. nulli detrabatur. Tertio q. inanes secularũ negociaꝝ fabule nõ recitentur, ꝛ multo minus aliud turpe. Quarto q. solũ, p sustentatione cibus sumat habenẽ ista i. c. cõuinia. ꝛ. c. nullus ꝑsbyteroꝝ ꝛ. c., p reuerentia. ꝛ. c. nõ liceat. xliij. di. 5

¶ Vtꝝ peccent mortaliꝛ ꝛ contra aliquod ꝑfatoꝝ faciunt. ff. q. nõ. sed venialiter nisi q̃ turpia vel laruas demonũ ante se fieri conseẽtiãt. q. talia sunt eis ꝓhibita. vt in. d. c. nullus ꝑsbyteroꝝ. Et ideo vt esse mortale. Et hz. d. c. nulli ꝑsbyteroꝝ loquaꝝ solũ ō ꝑsbyteris tñ. e ꝑsbyteri. xxxiij. di. ertẽdit ad eos crisẽtes i sacris Qui aũt nõ sũt i sacris nõ credo mortaliꝛ peccẽt nisi, put ẽt seculares i hmõi peccarent

Clericus xij dz. esse alienus ab bis q̃ irregularitatez iducũt de quo vide. j. irregularitas ꝑmo q. sũt q. nõ possũt, pmoueri. ꝛ quibus virtutibꝰ debeant refulgere habes. xl. di p totuz Illã debẽt esse exemplũ omnibus laicis. viij q. i. qualis. vbi dicit vehemẽter ecclesiã xpi destruit hoc. s. meliores esse laicos q̃s clericos facit. vi. q. i. §. vez hac auctoritate.

Clericus xiij. quo ad bona ipsorũ teoꝝ dispositionẽ. 1

¶ Vtꝝ clericꝰ possit testari de rebꝰ ecclesie mobilibꝰ. ff. Inno. i. c cũ i ofticijs de testa. q. nõ. vt ibi ꝛ. c. ad hec. ꝛ. c. relatũ. el. ij. xij. q. iij. c. i. Et no. q. oia dicunt bona ecclesie que intuitu ecclesie vel de facultatibus ecclesie acquisiuit. vt in. c. i. de testa. in ter. ꝛ in glo.

verumtñ glo. in. c. ꝓpri. de offi. ordi. li. vi. post. Jo. tenet q. clerici non habẽtes administrationẽ ꝛ dicũt nõ habeꝝ administrationẽ quãdo nõ habẽt beneficiũ cui sit assignata dos ſz Be. i. d. c. ꝓpri sed simplicii beneficiati: vt sũt canonici ꝛ simles quibus id qõ habent obuenit sibi ratiõe ꝓsone nõ q. habeãt ꝓbẽdã i ecclesia distictã. q. sic habẽt administrationẽ ꝓpri disponere ꝛ testari. de fructibꝰ peceptis vsqꝝ ad diẽ mortis de consuetudine ꝛ ẽt si cõsuetudo esset possẽt testari ō redditibꝰ pcipiẽdis ãno sequẽti post mortẽ suã vt refert ¶ Da. i. d. c. cũ i officijs. Sz ego credo licet qñ disponit ipios vsus vel i casib' de gbꝰ i sequẽti. §. al's ꝓsuetudo est irrationabilis. ar. c. fi. xv. q. i.

2 ¶ Vtꝝ clericus possit ō rebꝰ predictis donare aut alio modo disponere. ff. ¶ Da. vbi. ē. q. si nisi in quattuor casibꝰ. ¶ Primꝰ qñ tãtundẽ erpẽdit ō suo i vtilitatẽ ecclesie. c. si quis. xij. q. ij. ꝛ. q. v. si eps. q. i hoc casu posset ẽt testari Jmo si nõ testaretur heres posset petere facit t. de multa. ꝛ qõ ibi no. de pbẽ. ꝛ. l. que omnia in fi. ff. de procu. ꝛ glo. in. l. si nõ sortẽ. §. si cen tũ. ff de condi. inde. Secundus qñ hoc habet cõsuetudo ſz Hosti. ꝛ Lau. i. d. c. si eps. Sed ¶ Da. hoc intelligit de rebus mobilibꝰ ꝛ modicis. Et ego addo qñ disponit pie ꝛ rationabiliter. al's nõ. Tertiꝰ qñ donat ituitu clemosyne quã clericus ẽt in egritudine põt facere: vt i c. ad hec ꝛ. c. relatũ el. ij ō testa. Quartꝰ casus qñ vult remunerare seruitia honesta. tam a cõsanguineis q̃s ab extraneis recepta. d. c. flatũ § hz. Addo quintũ qñ dat religiosis locis. d. c. relatũ. Et no. practicã ſz ¶ Da. vbi ē. q. si clericus vult aliquo respectu istoꝝ quattuoꝝ vltimoꝝ dare faciat ipse dũ vivit ꝛ nõ relinquat q: nõ valet. d. c. ad hec. ꝛ not. q. qcũq̃ accipit alio modo de rebus ecclesiasticis tenẽt ad restitutionẽ facit qõ no. in. d. c. ad hec. ꝛ qõ no. i c. cũ ſz ō pbẽ. sz melꝰ qõ no. ¶ Da. i. c. vt vnus gsqꝝ ō pec. cle. viõ q. dico. j. immitas. §. liij. ꝛ se.

3 ¶ Vtꝝ clerici possint ō distributionibꝰ quotidianis disponere. ff. q. sic si nõ habet administrationẽ i eccl'ia q: dant, p stipẽdio ꝓsona li. vt i. c. vnico. ō cle. nõ resideñti. li. vi.

4 ¶ Quid de donatione inter vivos. ff. q. valet q: ꝑsumi donatũ ituitu amicitie. vel spe futur' remunerationis ſz gl. i. c. f quisiisti. ō test.

5 ¶ Sz q̃d de bonis acqsitis ituitu dignitatis clerical'. vt puta, p missis dicẽdis. ff. ¶ Dc. vt refert Ly. in aut licẽtiã. C. de epi. ꝛ clc. q. põt stari. Et placet ho. i. c. q: nos de testa. ꝛ Inno. ibidẽ q. dicũt q. si clericus ratione officij aliqua agsiuit puta q: fuit capellanus alicuꝰ ꝓncipis q. multa ei donauit q. põt de talibus donatis ad libitũ disponere multo magis de bonis acquisitꝰ ituitu ꝓsone puta ex successione cognatoꝝ vl donatione amicoꝝ seu industria clericoꝝ vt puta doctrina seu artificio põt disponer. vt. i. d. c. q: nos. ꝛ quod ibi no. ¶ De. tñ vt refert Ly. vbi. ē. limitat hoc Vuz i clericis iferioꝛibꝰ nõ aũt i epo. Et addit Bal. ibidẽ: ẽt si esset cardinalis. Idẽ de prelatis regulariũ ecclesiaꝝ. ꝛ ẽ ter. i d. auĩ. qui solũ cõcedit q. predicti epi ꝛ plati regulariz ecclesiaꝝ possint disponere ad libitũ de acgsitis añ epi scopatũ vl plationẽ. ꝛ de acgsitis i epatu vl ꝑ lationẽ ꝓ cognationẽ vsqꝝ ad quartũ graduz de reliquis Vo qualiter cũq̃ acgsitis nõ põt disponere sz acgrit ecclesie. Cõis tñ opi. alit tz vt. j. legatũ ꝓmo. §. is. Sz ego limito i istis in quibꝰ põt facere qõ vult vez ẽ nisi in. v. casibus. ¶ Primꝰ qñ ipse esset obligatus restituer ecclesie. vt puta q: dolo vel culpa nõ leui tñ ſz Jnno. i. d. c. cũ i officijs dãnificauit ecclesiã ſz q. teneat de leui culpa ẽt ẽ ter. aptus. C. arbi. tu. l. qcqd. facit. ff. de admi. tu. l. si res. Sicut. n. vt no. Jnno. i. c. ea q. de offi. archi. ille q. accipit ꝓtiũ, p deposito fuãdo tenet o leui culpa sic ꝛ q. dignitatẽ hz cui hoc officiũ ẽ ãnexũ s. dseruãdi bona ecclesie tenet. cũ plus sit hre dignitatẽ. Nec ob. l. noia. C. arbi. tu. vbi. si nomina debitoꝝ minus idonea fiũt q. tpe tute le crãt bona. nõ tenet tutor: nisi fuerit in lata culpa. ff. de admi. tu. l. tutor q. repertorium. §. competit. vbi tutor emẽs predia minꝰ idonea nõ tenet nisi ō lata culpa. q: sũt casus spãles ſz regulare est vt teneat de leui culpa. ꝛ sic tenet Ber. ꝛ Jo. i. c. ea q. de offi. archi. Secundus si, de bonis ipius ecclesie alicui fecit gratiã ſm Jnno. vbi. ē. allegat. l. cũ oñdimus. ff. ō fideiusso. tu. ꝛ C co. l. ij. ꝛ. vlti. Tertiꝰ casus si passus ẽ pp negligẽtiã suã rẽ eccl'ie ꝑscribi ſz ¶ Da. i. c. ex pñtiũ. de pig. allegat. c. placuit el ij. xvi. q. iij. Quartꝰ est si reddit' in vsus inhonestos. puertit xij. q. iiij. c. i. Quintꝰ in casibus ō quibus. ē. dixi clericus. iij. qõ tenet ad restitutionẽ. q: in istis casibus primo tenet satisfacere ecclesie antẽq̃ aliud disponat. De hoc etiam vide immunitas. §. lij.

¶ Vtꝝ acgsitũ p sacerdotẽ iniũgendo pnias prochibitis debeat esse ecclesie. ff. Jnno. i. c. cũ 6

Universidad de Deusto
Biblioteca

inf̃ ō ℣.si.q; sic.t iō disponē ad libitū nō pōt

7 ¶ Vtr̃ plat⁹ iducēs testōrē ad sibi rēlinquendū qō eccl'ie rēliquisset tenear illud restituere t an possit disponere. ℟. ꝯDa.i rubrica.de pe. clc.q; qđā dicūt q; pōt disponer.p. l.gcqd.C. ar.tu. Sz Ly.formādo hāc.q.i tutor dicit q; si blādo ꝛmone ipz idurit ad sibi rēliquēdū.q; nō teneť.ar.i.l.fi.ff.si qs ali.te.vbi. pz.q; talis nō ꝛmittit delictum. Si ℣o dolo seu fraude cū idurit teneť eccl'ie ad iteresse. Sz q; teneat eccl'ie simplr ter.ē cū gl.i.c.cūq; rij.q.iiij. vbi pz;q; plas teneť ad iteresse eccl'ie. qñ ei potuit q̃rer̃ t neglexit ad istar tutoris.vt i.d.l.qcqd.t i.l.pupillo.C.de admi.tu. Nec.n. debet vtilitatē suā ꝓponere vtilitati eccl'ie.sicut nec tutor vtilitatē suā vtilitati pupilli.l.tutor pz di gnitatē.ℊ.i.ff.de admi.tu.l.fi vt certo.ℊ.cōmodatū.ff.como.ff.ōpo.l.q; nerua.i.fi.t. vij. q.i. pñtiū.t.c.placuit. ꝯDa.vbi.ō.tz t segť opi.Ly. Sz ego credo ℣uz i tutoř.q; de eo pōt dici q; suā psonā.pōt pferr̃ cuicūq; ar. c.petitio.de iurreciur.t de pe.di.ij.hec q̃ de q̃litate.pz in p lato teneo glo.cū.ter.in predicto.c.gcunq;

8 ¶ Cui restituet q idebite aliqd ab eccle siasticis recipit.℟. Rodo.t Ray.q; auctoritate iu dicis pniaľ fiet rstitutio eccl'ie cui'ablatū ē si paup est eccl'ia vel si ē habūdās fiet paupib⁹ q idigēt Idē Jo.ar.xvij.q.iiij.si qs in atrio.

9 ¶ Vtr̃ clericꝰ q rē eccl'ie melioꝛauit ex sua in dustria.possit de sua melioratiōe disponere. ℟.q; nō.facit.c.iquirēdū.t.c.fiquis. ō pe.cle. Ratio q; ad hoc teneť si ō cius fructib⁹ viuit p dicta in.q.pce. Secus si de patrimonio:vel de suo melioꝛi esset.vt.ℊ.dictum est.ℊ.ij.

10 ¶ Vtr̃ relictū clerico i dubio psumat̃ ituitu eccl'ie datū.℟.q; si administrationē non ha bet ñ psumiť.secus si administrationē habet Tñ ad ꝓiecturas ē recurrēdū.vt i.c.requisisti de testa. t quod nota. Jnno.in.ca.cū i officiis.co.ti.vide.j.legatū.i.ℊ.xvi.xvij.t xviij.

11 ¶ Vtr̃ clericꝰ possit de bonis eccl'ie dotare sororē vel alere parētes.℟. ꝯDa.i.c.puenit.ō arbi.q; sic sororē. vel aliā ꝓsanguinea si indiget de redditibus eccl'ie.,pbat̃ p.c.i.de co.cle. mu.t p glo.cū ter.i.c.omnino ꝓfitemur.xxvi. di.vbi.glo.dicit q; clericꝰ habēs vxorem: vel filios pōt eos pascere de redditib⁹ eccl'ie.ergo ml'to magis dotare.cū eā dotis sit favorabilioꝛ q̃s cā alimētoꝛ.vt not.Ly.facit q̃ no. in.l.cū in plures.ℊ.pe.ff.de admi.tu.t i.l. non omni.C.co.ti.i gl. Et.hoc itellige si idigēt.vt in glo.p̃fati.c.omnino.t nō ad pompā vel ali uz statū ar:eo.que no.xliij.di.i pn̄.q; sic tam dātes q̃s rcipiētes tenēt̃ ad restitutionē.ij. q.vi puenit.t no.Adath.t Lar.i.cle.ij .ō vi. t bone.cle.Limita tñ quo ad accipiētes vt te neanť ad restitutionē.verū qñ clericus est nō soluēdo.al's non qñ accepit de rebus,que alie nari possunt ad libitū clericoꝝ.sicut sunt fructus t hmōi ſz vlde.t placet.lz alij indistincte velint q; teneanť. Quod esset tutius.

12 ¶ Vtr̃ periculū qō ē aduētitiū in laico sit q̃si castrense in clerico .℟. ꝯDa.i.c.q; nos.ō testa. t i.c.ꝓstituť.de restit.i inte.q; sic Et ideo lz sit filiuſſa.tñ vſusſructꝰ nō aquirit̃ patri. Hoc tenuit Jo.in.d.c.q; nos.t casus ē in aut.p̃s byteri.C.ō epi.t cle. vbi dicit q; res ad dñiuz clericoꝝ veniētes sint eis ad si militudinē castrēsiū ut testari possint

13 ¶ Quis succedit clerico decedēti ab itestato ℟.q; i bonis eccl'ie ecclesia.i bonis ℣o suis ō qb⁹ pōt ad libitū disponere.succedēt ꝓsāgui nei si bz.rij.q.iij.qcūq;.t.q.vlti.c. vlti.in aut de ec.ti. ℊ. qs ep̃s.q; si nō bz tales q ō iurē veni ūt ab itestato.succedet eccl'ia.c.i.ō suc. ab ite.

14 ¶ Vtr̃ clericꝰ ordinat⁹ ad titulū patrimonij.sui tacite vel expresse possit de dicto patrimonio ad libitū disponere.℟. q; sic ſz Be.in c.si ep̃s.de prebē li.vi.nisi expresse sit actus q; trāsierit i rē ecclesiasticā ſz Jo.de li.t Jo.an. ibidē.Jn dubio vero cū nasciť an bona fuerint eccl'ie vel psone psumēdū ē,p eccl'ia.si tñ constat cū habuisse aliqua:ſz dubitať an sint ista vl illa p̃sumiť,p possessoꝛe t alius ,pbabit.ar. xij.q.iij.c.i.t.q.v.c.i..i fi.Si nullus sit in possessione t i dubio stant fiet distributio equalis de suc.ab inte.c.ij.in glo.

Clericus iij. quo ad eorum ꝓ uilegia.

¶ Quero que sunt priuilegia clerico rū.℟. ꝯDa.i.c.ep̃is.de p̃bē.q; omnia ꝓuilegia militum que ꝛgruunt clericis habēt.ō quib⁹ ꝓuilegijs militū dicit i glo.l. pe.ff.et qui. cau. ma. Ratio q; sunt veri milites. Illi iperatoris.sed isti dei.facit.c.i.cum glo. de clc. ergo ter.cum glo.in.c.chr̃stianis.xi.q.i.t.similiter glo.in. c.militare. xxiij.q.i. t ter.cum gl. i.q. iij. saluator circa medium. Et merito diri q̃ ꝓueniūt clericis.q; ignoꝛātia iuris nō iputať militi cum habeat vacare armis.l. i.t qō ibi no.C.de iur.t fac.igno.sed nō sic clericis cuz habeant scientie intendere.secundū q; diri.ℊ. clericus.ij.ℊ.ii .t sic ō ceteris.vnde ,p debito ꝓueniri nō possūt vltra q̃s facer̃ possūt.nec te

nēt̃ cedere bonis.l.miles.ff. de re mili.nisi sit ex delicto ꝓtractū.vt.ℊ cedere bonis.

2 ¶ Jtē Ber.enumerat.xiiij.q; nō conueniunť coꝝ iudice seculari.de fo. ꝓpe.c.si diligenti. Secūdū q; ℵberās eos ē exc̄icatus xvij.q. iiij.si qs suadēte.Tertiū q; nō teneret̃ pstare munera seu onera psonalia,vel realia.ō imu. ec.nimis vide .j.imunitas.ℊ.xxxiij.cū sequētib⁹.Quartū q; pñt vēdicare rē ꝓcessā eccl'ie añ traditionē.l.fi.C.de ſa.ſā.ec.t.c.ex lr̃is de ꝓsue.Quintū q; gaudēt eodē ꝓuilegio familie coꝝ.xi.q.i.clericū el.i.xxxij.di.eos.t vtrobiq; i gl. Jntellige q̃ ad foꝝ:vt i dict⁹ gl. pz Sextuz q; faciētes statuta ꝯ clericos sūt exc̄icati de imu. ec.cos q.li.vi. Septimū q; solū clerici possūt obtinere bñficiū eccl'iasticū.de transac.et lr̃is Octauum q; p lr̃as ꝯ laicū ipetratas cuz clausula gnāli nō pñt ꝓueniri:vt i.gl. c. sedes ō rscri. Jnonū q; ñ teneť dar̃ spoꝛtulas.ō vi.t bo.cle.cū ab oi. Decimū q; acqsita ēt sub potestate pr̃is disponūt.vt voluit aut.p̃sbyteros. C.ō epi.t clc. Undecimū q; ,p rēb⁹ suis recuperandis agere pñt sine ꝓsēsu pris.no. archi. i.c.fi.ō iudi.li.vi. Duodecimū q; p necessitate nō pñt distrahi a patre.ſz.l.ij.C.ō pa.q fi. di. Tertiūdecimū q; fu⁹ sciēte dño clericoꝝ libera fuitute dñica t potestate.liiij.di.si fu⁹. Quartūdecimū q; pñt facere collegiū.ar.c.fi. ō re.do.vbi,solū rligio ,phibeť.qō laicis nō lz nisi dicā.j collegiū.t ō ml'tꝰ alijs pui.j.imu.

3 ¶ Vtr̃ clericꝰ ꝓiungat̃ supradictis p̃uilegijs gaudeat.℟.q; nō. Sz si ꝓrit cū virgine t defert tonsurā t vestes clericales. solū gaudet i duob⁹.primo ꝓuilegio canonis.si qs suadēte xvij.q.iiij.Secūdo ,p aliquo crimine nō pōt trahi ad iudiciū seculare:nec iudex secularis pretertu cuiuscūq; excessus pōt cū punire pecuniali vl' psonali. c.vnico. de clc. ꝓiu.li.vi.

4 ¶ Vtr̃ clericꝰ possit vtī statutis t ꝓsuetudinib⁹ laicoꝝ ad suū cōmodū.℟. pa.i.c.fi de vi.t bo.clc.t facit.ter.i ar.q; sic facit. t.ter.i.c.ad nr̃az.ō,pba.Actū eos nō ligāt i coꝝ ꝓiudiciū vió gl.i.c.i.ne.sc.va.t qđ dicā.j statutū.ℊ.vii.

Actio alia absoluta qua quis totaliť cogit̃ ad aliqd faciēdū corporaliter ꝯ eius volūtatez

sicut ille q ligať t hmōi.ō qua i.c.p̃sbyteros.l. di.t q̃uis aliquid faciat ex tali coactiōe contra deū nō peccat.vt pz i.d. c.t no .gl.in.c.ad eius.v.di.facit.c. q; latenter.quod ibi no.de regu.iur.Quod intellige verū nisi animo cō sentiat post. Est t alia coactio q̃ dicit̃ cōditionaľ qua qs cogit̃.vt vnū de duob⁹ eligat.ō q̃ i.c.lectores. xxxij. dist.t in glo. predicta. hec nō excusat in peccatis.c.sacris.de bis que vi metus ve cā fi. De qua dic.vt.j.met⁹.ℊ.vi.

1 ¶ Vtr̃ coactus suscipiat baptismū vel ordinē.℟.gl.in.c.eps. lxxiiij.di. t Jnno.i.c.fraternitatis de here.q; si coactio fuit absoluta nō. ſz i coactione ꝓditionali suscipit characterez q̃uis nō graz.vt.ō.baptism⁹.vi.ℊ.vi.

2 ¶ Vtr̃ seruitia facta deo per coactionez ei placeant.℟.q; nō.xxiiij.q.v.ad fidē.xxx.q.iij. preſes.vtilia tamen sunt facienti sed non ad salutem nisi dispositiue.

3 ¶ Vtr̃ matrimoniū tenear̃ p cautionē ꝓtractum.℟.p absolutā certū ē q; nō.sed per ꝓditionalē tz nisi interuenisset metus qui posset eadere in cōstantem.de quo dic.vt.j metus t matrimoniū.iij.impedimēto.ij.

Adiutor dari non pōt epi scopo t alijs supioꝛib⁹ ꝓlatis sine licentia pape. nisi in duobus casibus.

¶ ꝯDrimus quando episcop⁹ vel alius supioꝛ prelat⁹ est grauat⁹ senio.aut valitudine coꝛporali ita grauat⁹ qō ꝓpetuo suū officiuz nequit exercere.tūc de consilio t assensu,capituli sui vel maioꝛis ꝓtis vnū vel duos assumer̃ pōt coadiutoꝛes.Secūdus q̃n prefati ꝓlati essēt amētes.ita q; velint vel'no lint nesciāt exprimere.tunc capitulū vel due partes vnum vel duos coadiutoꝛes cis dare possunt vt in.c.vnico.de clc.egro.li.vi.

1 ¶ Quib⁹ dari debet coadiutoꝛ. ℟. ſz Jnno. in.c.nisi cū predē.de renū.q; bz dari cuicunq; prelato qui non potest suū officium exercere vij.q.i quasi per totum.

2 ¶ Vtr̃ dilapidāti bona eccl'ie sit dādus. ℟. Jnno.in.c.venerabili.de offi.dele.q; sic.

3 ¶ Quid pōt coadiutoꝛ.℟.bz liberā t legitimā administrationē.excepto q; nihil pōt alienar̃. vt pz in.d.c.vnico.nec bz aliqd ō bonis eccle.sic cui ē coadiutor sumer̃ nisi sūpt⁹ moderatos vt ibidē.vide ad ħ.c.scripsit.vij.q.i.

4 ¶ Sed nūquid epi t alij prelati supioꝛes possent sibi facere commissariuz in adiutoꝛium ℟.q; sic vt notat doc.in.d.c.vnico. Et differt iste a coadiutoꝛe.qz non bz nisi cā auctoritatē quā sibi nolunt dare.secus in coadiutoꝛe.

5 ¶ Quādo expirat officiū coadiutoꝛis.℟.q; morte illi⁹ cui datus est coadiutoꝛ.vt no doc.

Universidad de Deusto
Biblioteca

in.c.grandi.de sup.ne.prela.li.vi.

Cogitatio nō meret penā ab hoie cū suis terminis ē ptē ta.de pe.di. i.§.cogitatio.in tex.t in gl.

1 ¶ Vtr cogitatio deliberata in malū mortale sit peccatū mortale. ſt. q sic.xlix.di.c. hinc t enim.§.ponderosus.etiā si opus non sequat.

2 ¶ Vtr cogitatio morosa sit mortale peccatuz. ſt. ꝓsensus in delectationē alicuius actus q ex genere suo sit peccatū mortale.est mortale peccatum ſm sanctum Bo.in.ij.di.xxiiij. t Ri. ibidē.t Alc.ſa fe.i tractatu de peccato veniali.t in hoc cōiter ꝓcordat doc. Delectari cū cōsensu solū de cogitatione.qz hoc ꝓuenit ex inclinatiōe affectꝰ in ipsam cogitationē.que qdē ſm se nō est mortale peccatū sed qñqz veniale vt cū qs inutiliter cogitat de ea.qñqz nullum vt cū qs vtiliter cogitat. puta qz vult predicare vel disputare.idco ꝓsensus in talē delectationez non erit mortale.ſm Tho. prima fe.q. lxxxiiij.ar.viij.sed solū qñ delectat de fornicatione cogitata.t ꝓsentit in talē delectationez ſm prefatum Tho.vbi.§. Si vero cogitatiōi morose nō adest ꝓsensus in delectationē cogitatiōis actus,phibiti.tūc ſz.S.Bo.vbi.§.distinguendū ē q aut iminet piculū casus i peccatū mortale.t tūc si aduertit piculum qō sibi imminet t nō repellit.sed patit in hmōi cogitatiōibꝰ occupari.tūc ſz magistros peccat mortaliť. Si Vo nō aduertit piculū delectatiōis nec repellit. nō peccat mortaliť. Et hoc magis mihi placet.t ē tutior q̄nis alig dicāt nō esse mortale ēt qñ aduertit piculū.dūmō nō ꝓsentiat in delectationē. Similit qñ nō iminet piculū casus nō ē mortale peccatū si nō repellit sed tñ piculosum. Collige ergo sic qñ qs habz cogitationē in qua delectať.q aut delectatio est de eo qō nō est pctm̄ vel saltē mortale.t sic quātūcūqz in eā ꝓsentiat. nō peccat mortaliť ſm Ri.vbi.§.puta mulier vidua cogitat de actu ꝓingali quē habuit cū marito.licet delectetur in ipsa delectatione cogitationis vt preterita nō vt pñti.nō peccat mortaliter nisi immeat sibi piculū,casus.puta pollutōis t hmōi qz tūc si aduertit peccat'mortaliť nō repellēdo Si Vo ē de eo qō ē mortale ex genere suo. vt fornicari t occidere hoiem pp vindictā t huiusmōi.t tūc.aut placet ipsa delectatio t opis ꝓsumatio si facultas adesset. t sic est mortale pctm̄. Aut placet delectatio. ſz displicet opis ꝓsumatio.t fiť ē mortale pctm̄. Aut neutruz placet.t tūc si iminet piculū t aduertit.si nō repellit.ē mortale ſz tutiorē uiā. Si aūt nō imminet piculū,aut nō aduertit.sic erit veniale si nō repellit.Si aūt stati repellit sic nullū est pctm̄ Si aūt delectatio solū est in cogitatiōe nō in re cogitatiōis.puta delector ō aliq̄ cogitatiōe qz ē pulchra adinuenitio t hmōi.t tūc si ē pp bonū finē.puta vt predicē ꝓra tale pctm̄ vel disputē.sic est meritoriū. Si aūt nō est pp finē bonū sed pp vanitatē.sic erit pctm̄ veniale nisi vt dixi imineret piculum qz tunc vt dictū est peccaret mortaliter qñ aduerteret non repellendo. Et de hoc etiā vide.j. Sensualitas, quando est peccatum vel non.

Cognatio est triplex. carnalis, legalis.t spūalis.ō q bus vide.j. matrimonium.iij. impedimento.vi.t.vij.t.viij.t.xv.

Collegium qz simul colligūť. vl qz simul cohabitant di ctū est ſm gl.in.l.i.ff.qō cuiusq; vni. Et dicit ecclesiasticum.si maior pars. vel eāl̄is est clericoz.qz magis dignū trahit minꝰ diguū.c.qō in dubijs.ō ꝓse.cc. vel al.l. qō maior.ff.de mi.no.bar.in.l.fi.h.de colle.illi.

¶ Vtr liceat facere collegiū.ſt. Jnno.i.c.dilecta.de excef.pla.lz alijs aliter dicāt q hoies cuiuscūqz ,pfessionis.vt grāmatici vel negociatores t hmōi pñt simul ꝓuenire,ppria auctoritate t facere sibi rectorē t findicū.dūmō cocan t vel collegiū faciat ,p cā honesta. puta ad defenſionē institie sue. vel ne i officijs suis fiat fraus.t multomagis si faciāt cā pictatis vel regiōis. Et q liceāt talia collegia.pz.C.ō iur.om.iudi.l.fi.ff.qō cuiusq; vni.l.i.ff.ad tre. l.oibꝰ.t ō ,pcu.c.qz.t.ff.de colle.illi.l.i.§.i. vbi aliq̄,phibēdo ꝓcedere vł alia collegia.t ibi ēt dť q senatusc̄ōsulto illicita arcenť.ergo licita ꝓcedunt.t illicitū ē qō fit ,p malo aliquo.t de struēdū est.l.vi.ff.de colle.illi.Dicit Bar.i.l.i ff.de colle.illi.qō de iure cōi collegia que fiūt cā relegiōis sunt premissa.l.i.in prin.ff.qō cuiusq; vni.facit qō no. Jo.i c.dilecta. de excef. prela.t Jnno. t Po. in.c.iter dilectos.de do. t qō no.pe.de perusio in tractatu de canonica portione epiſcopi.c.iiij.Quod no. qz facit ,p istis disciplinatis t huiusmodi,ptra quos clamant aliqui inquisitores.

2 ¶ Sed quot hoies faciunt collegiū.ſt.q̄ duo vel tres de clec.c.i.ſz leges tres regrunť. vt.l. iteratius.ff.de Vbo.si.ſz.x.hoies faciūt plebē vel populum.x.q.iij.vnico.t.x.vel.xv.faciunt turbā.ff.de vi.bo.rap.l.pictor.la.ij.§.i.sicut.x. oues faciunt gregem.ff.de abige. l.oues. vnꝰ vel duo faciunt familiā.ff. de Vbo.si.l.dete statio i fi. vide gl.i.c.i.x.q.i. ſz paterfa. dť qui hz dominiū i domo.lz filios nō hēat.non.n. ꝓsonā solaz demonstramus.sed t ius.dicit.l. pronunciatio.in.§.pater.ff.de verbo. signi.

3 ¶ Vtr descrentes collegiuz debeāt brē partē suā bonoꝝ collegii .ſt. Jnno.vbi.ō.q sic. ō his que in eo conferūt ipsi de collegio. t sic logť.i.l.i.§.fi.ff.de colle.illi.facit ꝓ hoc.l.ij. §.viaꝝ.ff. nequid in lo.pu de cle.,ꝓuga .qō a te.vbi no.ō hoc.xix.q.vi.de lapsis. Sed de aliis q̄ donanť vel leganť vniuersitati nō dz habēť ptem.facit.l.ficut.§.si quid .ff. qō cuiusq; vni.t alijs.nō.in glo.d.§ .fi.q ꝓcor.cū Jnno.

4 ¶ Vtr collegiū differat a societate.ſt. Jnno. vbi.ō.q sic.pz in.l.i.ff.qō cuiusq; vni.vbi dicitur q socij alicuius ,pfessionis possunt facere collegiū ergo societas nō est collegiū. Item collegiū residet i vno.ff. quod cuiusq; vni.l.si cut in fi.sed societas morte vnius socij.soluitur.ff.ꝓ socio.l.adeo.morte socij finiť societas vt nec ab initio pasci possuuns vt heres succedat societati.dicit tex.ibi

5 ¶ Vtr collegiū possit sibi facere vnū rectorē sub q̄ possint oēs de collegio ꝓueniri.ſt.q sic ter ē.l.fi.C.de iu.o.iu. t tūť ei obediť.vt ibi.

6 ¶ Vtr destructo collegio extinguāť oia pui legia eius.ſt. Pa.in.c.ij.de po.prela.q sic.si ē ecclesiasticū t destruatur per supiorē. Si vero ē seculare sunt opi.sed.verior ſz cuz ē q durāt apud ciuitatē uel locū si ipsi ciuitati erāt ꝓcessa sicut in ecclesiasticis durat apud ecclesiam. Vide de hoc.ō.ciuitas.§.i.

7 ¶ Vtr collegiū vel vniuersitas petat restitutionē in integrū sicut minor. ſt.aliqui dicēūt q sic. Sed tu teneꝝ verū i collegio pio sicut fūt hospitalia t hmōi ſm Jo.an.in.c. ij.de resti: in intc.li.vi.ar.c.requisiſti.de testi. Sz Pa.in c.i.de re.in inte.qui hoc sequiť . allegat l. oia. C.de.epi.t cle.q̄ dicit omnia priuilegia concessa ecclesijs extēdi ad hospitalia t pia loca.vide de hoc.ō.ciuitas.§.iiij.

8 ¶ Quō collegiū.pōt disponere sup re pr̄inati quot debent ꝓuenir vt possint aliqd facer vide.j.statutū.§.xi.t rij.t.xiij.t.j.electio.§.xvi.

Collusio est aliquē cū suo aduersario pecunia mediante vel gratia paciſci ,vt pro se in causa vel iudicio ꝑmittat sententiari de collu.c.i.t se.

1 ¶ Vtr̄ liceat collusio cū aduersario. vide.ō. accusatio.§.xi.

Colonus quō efficiť quis, ſt. Pa.in.c.idicatū de i mu.cc.q tunc qñ per. xxx.annos tāq̄ obligatꝰ t adscriptꝰ solo stat. Alꝛo vult q ēt requirať ,pmissio Secus si nō tāq̄ obligatꝰ vt in colonis nr̄i tpis i quibus nulla acquiriť seruitus. ar.l.pōponiꝰ querit.§.i.ff.quemad. ser.amit. Et nō.ſz Bo.i sūma de natī ex libero ventre q quidā dicunť ascriptitij.qui.ſ. p scripturā solo vel terre aut glebe sunt astricti. Quidā dicuntur censiti.t eodē mō constituunť sicut ascriptitij.sed differunt.qz isti fūt obligati ad tertiā vel quartā t hmōi ptē. Ceſiti Vo certū censū soluere tenēt̄ annuati l.ij.C.in qui.cau.col.cen.do.ac po. Quidā dicunť ꝑpetui Olim.n.tempore famis costituebanť redditus ex publico.t iō qui ribaldos q se simulabant inualidios ,pdebāt si erāt liberi in perpetuo habebāt colonatū.si serui ,pditorť dabāt̄ur.C.ō medi.vali.l.vnica Et ſz Bar. ibidē.lz reddit nō constituať hz locū h pena bodie. Alec ob. aut.ō questo.§.si Vo.qz lo qñ qñ ,pdiť a publica persona.qz tunc i publicuz opus dant.serui Vo suis dñis.t.l.vnica predicta loquiť qñ a priuata ꝑsona ,pdunť. Quidā sunt inquilini stricte: vt sūt q fūdo tenenť tñ i suburbio pñt cōmorari.t differūt a colono q tenenť habitare i fundo. Inglini large sunt q domū nostrā habitant ad certū rēpꝰ soluēdo certū quid. vt i.c.pp.de loca. Quidā dicunť originarij: vt sūt nati ex colonis siue in possessione siue alibi vt i.l.cū satis primo .ſt. C.de agri.censi.t colo.li.xi. Et h verū si mater erat.colona.alꝰ secus facit.l.fi.C.de agri .cē. t co. Quidā sūt coloni simplices q sub certa mercede pdia colēda accipiūt ānuati.t hi oēs agricole noīc aliqñ cōprehēdunť. Vnde agricola quasi agrum colens.

1 ¶ Vtr colonus q terrā colēdam accepit ad tertiā vł q̄rtā ptē vł aliū redditū possit decedere semē vel expēsas alias. ſt. Jnno.in.c.tua el.ij. ō dec.q nō de iur.nisi per speciale pactū aliud fiat. Et si pactū nō sit consuetudo dz attendi si est.q si nō est stabimus iuri.

Commenda quō possit haberi de būficio ecclesiastico.vid.ō.būficiū.§.xxxvij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Omissio fcā p papā alicui ex ꝑsso noīe dignitatꝭ faciendo mentionē q̄ resident i alio loco facit vt talis possit cogn oscer̄ i loco residē te ꝛ Jo. An. in c. exhibita. ō re. pmu. Vbi vero nō fit mētio de residētia. tūc ꝓmissio ē fcā in loco dignitatis crēsse: nec extra illā dioc̄esim poterit cogno scere de illa cā. c. statutū. §. in nullo de rescri. li. vi. ꝛ quod ibi notatur.

¶ Vtr̄ ꝓmisso fcā i gñe ō dispēsando restri
1 gaī ad medioicritatē. dic vt. ō. clerici. i. §. vlti.

Ommodatum est alicui⁹ rei ad ali quez spālē vsuz gr̄uito fcā ꝓcessio ſm gl. in. c. vnico. de ꝓmo. Et ꝓo declaratiōe ꝓe scripte diffinitionis multa sunt querenda.

1 ¶ Vtr̄ ꝓmodatuz ꝓsistat solū in reb⁹ mobilibus. ff. glo. ꝑdicta q̄ nō. sed ēt in reb⁹ imobilibus. similit ꝛ incorporalib⁹. puta fuitute habitandi. ff. ꝓmo. l. i. vbi ter. dicit posse commodari rem nobilem ꝛ ēt soli ꝛ ēt habitationez.

2 ¶ Vtr̄ ꝓsistat in reb⁹ que vsu ꝓsumunt. ff. q̄ non. nisi cum concedunt ad pompā vt dutior appareat. ff. eo. ti. l. iij. §. vltimo. ꝛ. l. sc. Et ideo patet verbum alicuius rei.

3 ¶ Vtr̄ ꝓmodari possit res ad certū vsuz. iſ. q̄ non. q: tunc ꝑcariuz eēt. ꝛ in hoc differt. q: precariuz ad incertū vsuz est q̄ ad tps durationis. puta ꝓ se ꝛ heredib⁹ suis. ff. de ꝑca. l. cum ꝑcario. Cōmodatuz vero ad certū vsuz. q: ſ. hēt tps tacituz vel exꝓssum. añ qō nō potest revocari. Et dico tacitū. puta cōmodaui tibi libr̄ ad transcribendū hz tps in q̄ possit cōmode transcribi. ff. ꝓmo. l. iij. §. vltimo. ꝛ. l. iij. ꝛ. l. si vt certo. §. interduz. l. vlti. fm Jnno. in. d. c. vnico.

4 ¶ Vtr̄ possit revocari ꝓmodatuz añ vsum expletuz. ſ. q̄ non. d. c. vnico ꝛ. l. incōmodato. §. sicut. ff eo. ti. ꝓcariuz Vo bene pōt revocari q: nō est ad certū vsuz. ff. de ꝑca. l. ij. §. i. ꝛ de preca. c. vlti. Et si revocat añ tps tenet de damno ꝓmodatario. l. in reb⁹. ff. ꝓmo. Limito tū hoc in ꝓscientia vr̄. nisi ꝓmodatus sit⁹ erat passur⁹ damnū nisi revocasset. ꝛ commodatari⁹ al's ēt. puidere nō potuisset. q: potius er re mea debeo mihi ꝓsulere. nec cōmodatari⁹ pōt dici deceꝑt⁹. er q̄ al's ēt sibi. puidere nō potuisset.

5 ¶ Sed qd si ꝓmodatari⁹ nō potuit sine culpa sua rē ꝓmodata vti infra tps ꝑfixuz tacite vel exꝓsse. nunqd inuito dño possit in alio tē pore. ff. Bart. in. l. incōmodato. §. sicut. ff. cōmo. ꝛ sequit ꝑa. i. d. c. vnico. q: nō. q: cū dñs certet ō dāno vitādo. ꝛ ipe de lucro captādo ex casus poti⁹ ꝓmodatario iputari. facit. l. si vno anno. §. itē cuz qdaz. ff. locati.

¶ Vtr̄ vtēs re ꝓmodata ꝑ voluntatē dñi sciēter ad aliū vsuz tenear. ff. q: sic. ad restitutionem. d. l. si vt certo. §. ſz interduz. imo ꝓmisit furtū. ꝛ peccauit ꝑctando rem alienaz inuito dño. ꝛ aliqñ possz eē mortale. puta qñ est res magni pōderis ꝛ dāni. vl' ex intētione qñ ēt faceret in magno dāno. sicut ō furto dr̄. j. furtum. §. xxxiiij. Si Vo credit. pbabilit dñuz ꝓcessur̄ nō ꝓmittit furtū. Si Vo dubitat. sic ꝓmittit furtū. l. q vas. §. vetarc. ff. de fur. Idez quando non credit. pbabiliter. §. placuit. isti. de obli. que ex deli. nas. in glo. 6

¶ Vtr̄ ꝓmodans vasa vitiosa vl' equū tenear de dāno. primi. ff. q: sic. fm glo. ꝛ doc. i d. c. vnico. si scienti ħ facit nec fuelauerit ꝓmodatario. Sec⁹ si ignorabat vtiū. ff. ꝓmo. l. i re bus. §. pūt. ꝛ. §. itē q scies. ꝛ. l. pe. sec⁹ i locato. Et sic pz q̄re dictū ē ad aliquē spālem vsum. 7

¶ Vtr̄ in ꝓmodato possit interuenire merces. ff. glo. in. d. c. vnico q: nō. q: si iteruenit merces trāsit in locatū vl' in ꝑctuz innoiatū. isti. mā. §. vlt. Et. ppteꝛa dr̄ i diffinitōe gratuito. 8

¶ Vtr̄ dñium rei ꝓmodate trāseat i ꝓmodatariū. ff. glo. ꝑdicta q: nō. q: is q ꝓmodat rtinet dñiuz ꝛ possessionē. ff. ꝓmo. l. fi ꝓmodate. 9

¶ Quid si res ꝓmodata pit. cui⁹ piculo peribit. ff. q: dño pibit. nisi cōmodatarius fuerit in culpa. d. c. vnico. 10

¶ Vtr̄ teneat ꝑm odatari⁹ ō oi cl'pa. ff. q: si ꝓmodatū fit gr̄a rcipiētis tm̄. tenet ēt ō leuissima. d. c. vnico. ꝛ. d. l. in reb⁹. ꝛ. d. l. si vt certo. §. ꝓmodatū. Si Vo fit gr̄a ꝓmodātis tm̄. vt puta cōmodaui tibi iocalia: ſvt ornatior veni res ad me. sic tenet solū ō dolo. d. §. interduz ꝛ. l. si mei cā. co. ti. ꝛ. ff. de ac. ꝛ ob. l. i. §. is q̄z. Si āt fit gr̄a vtriusq̄z. vtputa vt cōis amic⁹ imitaret. ꝓmodaui tibi vasa. ꝛ huiusmōi. tūc tenet de dolo ꝛ lata cl'pa. ꝛ leui. d. §. interdū ꝛ d. l. i reb⁹. Et nō fm ꝑa. in. d. c. vnico. q: ħ nō est spāle in ꝓmodato. ſz est gñale in oib⁹ ꝑctibus. vt in. l. cōtract⁹. ꝛ qō ibi notaī. ff. de reg. iur. Fallit in ꝑcario vbi nō tenet nisi de dolo. cuius fiat gr̄a recipiētis tm̄. Rō diuersitatis reddit. q: ꝑcariuz pōt sp revocari. ſz ꝓmodatū nō. ꝛ iō magis grauaī cōmodatari⁹. faci. l. quesitū. §. illō. ff. ō ꝑca. ꝛ. d. l. ꝑct⁹. Fallit ēt fm 11

q̄ dicā. j. locatio. §. xxiij. Quid āt sit cl'pa levis: leuissima ꝛ lata. Et qñ q tenet de dolo teneaī ēt de lata culpa. vide. j. culpa p totū. 12

¶ Vtrū ꝓmodatari⁹ teneaī de veteriorationē rei. ff. q: nō. si i ea re vs⁹ ē quā accipit. ꝛ si ne sua cl'pa ꝛ deterior ē fcā. vt. ff. ꝓmo. l. cū q rez i ꝑn. ꝛ. l. fi. ꝛ qō dr̄ i. l. ſz mihi videt. ff. c. ti. vbi ter. ꝑa. ꝓbe. n. res dr̄ nō reddita qñ ō deterior facta reddit. Intellige ex culpa sua. 13

¶ Vtr̄ ꝓmodatari⁹ possit ꝛpetere ipēsas qs fcē i re ꝓmodata. ff. q: si. illas q̄ nāli rōe fuit. vtputa cibarioꝛ ꝛ hꝰ i. ſz al's sic. vtputa ipensas valitudis vl' fuge. ꝛ hꝰ i. vt. l. i fb⁹. ff. ꝓm. §. 14

¶ Vtr̄ ꝓmodatari⁹ teneaī ō casu for. ꝓūt. tuito. ff. q: nō. nisi pactū seu mora iteruenerit. d. c. vni. ꝛ. d. l. si vt certo. ꝛ. C. ꝓmo. li. ff. de ac. ꝛ ob. l. i. §. is Vo q. Aduerte tñ q: ſz moresus teneaī si res pijt. tñ in cōscientia si codez mō apō dñum fuisset pitura. nō credo teneaī nisi solū ad aliqō itereſſe. si dñs passus est ꝓp moraī. de q̄ vide. j. Mora. §. penul. ꝛ vltimo.

¶ Vtr̄ rimittēs rē ꝓmodatā p nūciuz ꝛ casu ſ ōtuito pijt. teneaī. ff. q: nō. casꝰ. ē i. Largē tuz. ff. ꝓmo. ꝛ ibi glo. Nec ob. c. significāte de pigno. q: loquit i mutuo. qō qr ē ōbitoris perijt sibi. q: debitor ē obligat⁹ in gñe ꝛ gen⁹ pire nō pōt. l. incendiū. C. ſi cer. pe. Res Vo cō modata remanet i dñio ꝓmodantis. ꝛ iō pijt dño. Si Vo pijt culpa nūcij. vl' si fuit infidelis quō teneaī. hēs. ō. §. xi. illā distictionē ſz cl'pā in q̄ fuit. puta q: cōiter hēbaī idone⁹ i nulla cl'pa ē. Largentū. ff. ꝓmo. Si non sic. Sic vide de q̄ cl'pa teneatur. ꝛ secundum illam iudica. 15

¶ Vtr̄ ꝓmodatari⁹ possit ꝓferre res suas ꝓmodatj qñ oēs saluaī nō pōt. ff. q: si siue erāt viliores nō pōt. facit. l. q̄ nerua. in fi. ff. ꝓpo. Si Vo erāt eiusdē ꝓciositatis. silr nō pōt si ꝓmodatū est fcā gr̄a ꝓmodatarij. faci. l. in reb⁹ ff. ꝓmo. Si Vo est fcā gr̄a cōmodātis tm̄. ēt suas viliores pōt ꝓponē. facit. d. §. interduz. Si āt gr̄a vtriusq̄z tūc solū pōt ꝓponere res suas si sunt eq̄ ꝓciose. Qñ āt sue erāt ꝓciosiores pōt eas ꝓponē rb⁹ ꝓmodat⁹. cuius ꝓmodatū fit fcā gr̄a recipiētis tm̄. q: glibz diligēsb⁹ faceret. ꝛ ñ teneaī facē nisi qō diligētissim⁹ fceliſz. d. l. in reb⁹. fmo. ff. Et sic intellige. d. l. si vt certo. §. q: vero senectute. qō nota q: facit ad mr̄a. vt q teneaī ō dolo possit ꝓponere viliores suas. Qui vero de leui equales. Qui de leuissima: preciosiores solum. 16

¶ Quis pōt ꝓmodare. ff. fm Aldo. ti. cōmo. 17

dati⁹ q̄ ille q pōt ꝓbere. faci in ar. l. Julian⁹. §. añ pe. ff. de ac. et ēp. ꝛ ven. ꝛ ea q̄ bona fide possidem⁹. l. ꝓmodare. ff. cōmo. ꝛ etiā q̄ mala fide possidem⁹. vt ibidē sed non in conscientia. 18

¶ Que fit nā ꝓmodati. ff. idē Aldo. vbi. ō. q: est vt res ipa ꝓmodata restituaī. q: ħ ē ō iure nāli. di. i. ius nāle. nec pōt rōe ꝓpensatōis directe retineri ꝑtertu alicui⁹ ōbiti. l. vlti. C. cōmo. In ꝓriuz tñ teneaī ibidē cōit. ꝛ faī qō no. ꝑa. ꝛ glo. i. c. bona fīdēs. ō deposito. q: solū ꝓ bibeī ꝓpēsatio i depositō. q̄ in aliis ꝑctib⁹ admittiī. q: exceptio firmat regl'az. xxx ij. q. vij. dominus.

Ompaternitas Vide. j. Aldatrimoniū. iij. impedimento. vij.

Ompensatio est ōbiti ꝛ crediti inter se ꝓtributio. vt. ff. de compensa. l. i.

¶ Vtr̄ admittaī in oib⁹. ff. ꝑa. in. c. bona fi 1
des. ō depositō q: sic. in oib⁹ q̄ in suo gñe recipiunt functionē. i. qñ vna res pōt fungi vice alteri⁹. sicut sunt cōiter que ꝓsistunt i numero: pondē: ꝛ mēsura. Jn alijs āūt cessat ꝓpensatio. Nñ si tu teneris mihi restituere equū. ꝛ ego tibi. l. ducatos nō fiet ꝓpensatio. q: posset esse maioꝛ affectō quā hēo ad equū q̄s sit quātitas pecunie. Sec⁹ āūt qñ nullū possum⁹ ꝑtendere interesse. vt puta. Aduenaui tibi pecuniā: ꝛ tu mihi qd sil'e. Jtē regrit q: debitū sit ligdū vl' de ꝓximo liquidandum. l. fi. C. de compensa.

¶ Vtr̄ ꝓpensatō idirecta hēat locū vbi ñ hz 2
locū directa. ff. ꝑa. i. d. c bona fides. q: sic. puta res tua venit ad me. potero illā tenē donec mihi satisfeceris ꝓ debito meo. vide p Ly. distinguentē i. l. si ñ sortē. §. si centū. ff. ō pdi. in de. Jmo. Vo i. c. cū oliz cām ō resti. spo. dicit q: auctoritate supioris possuz accipe equales qñ rez meā hr̄e ñ possuz. allegat. c. dñs. xxiij. q. iij. dummō sine fraude mēdacio vl' calūnia recuper al'r dic̄ q: teneaī ad rstitutionē. allegat c. nō sane. xciij. q. v. Qō credo vr̄ qñ calūnia vl' fraus pcenerat. al's nō. q: lz peccauerit i recupando nō tñ peccat in retinēdo: nisi fm q̄ dicā. j. Furtū. §. xl. ꝛ xli. Et sic fua in ꝓscētia lz q̄ ad foꝛ ꝓtentiosuz: aliter fozet dicendū.

Ompositio amicabilis an possit interueni re i dcimis ꝛ alijs spūalib⁹ ꝓtractib⁹. ff. glo. in. c. statuum⁹. ō trāſ. qō sic. vt ibi. ꝛ ō

decimis ex multiplici. ꝛ.c. nuper. cū aliis. ita tamen intellige q̄ nullum temporale detur, p spirituali: q̄ simoniacum esset: vt in iuribus in ea allegatis. patet.

Ompromittere poterit facere quilibet super rebus quas potest alienare: seu libere disponere. In aliis autē quas alienare nō potest sine certa solēnitate. nec potest cōpromittere fiñ illa solēnitate. facit. c. cū tpe ō arbit: ꝛ ſſda. ibidem. facit. glo. ꝛ Bar. in. l. nulli. ff. ō transac. ꝛ.l. non solū. iuncta glo. C. de perdi. mi. nō ali. vbi cauet q̄ tutor nō pōt trāsigere fiñ auctoritate iudicis sup illis reb⁹ quas alienare nō pōt. Intelligē qñ p transactionem sequeret alienatio. sed super fructibus ꝛ aliis q̄ solus pōt alienare potest ēt transigere. Quō cōpromittens tenetur. vide. ō. arbiter. §. r.

Ommunicare vide. ī. Eucharistia. iij. per totum.

Ommutare vide. ī. permutatio.

Oncessum itelligitur ō iure cōi quod non ē, p bibitū. ar. xxx. q. iiij. qui spiritualem. ꝛ xvi. q. i. sūt nō nulli. v. di. ad cius. ff. cr. g. cauma. l. nec non. §. quod'cis. ff. de procu. l. mut⁹. §. i. ff. de testi. l. i. Contra. de transla. p. in. leo. pozalia. ff. de colle. illi. l. i. Solvit glo. i. d. c. int corporalia. q̄ prima fiura loquūt ī ꝓstitutiōib⁹ affirmatiuis ꝛ non ꝓhibitiuis. sicut ſa. Exēplum cōcedit̄ q̄ cōtrahatur matrimōiū. ergo semper ꝛ cuilibet. Exemplū in prohibitis. homicidium prohibetur ergo semper: nisi vbi inuenitur concessum.

1 ¶ Conceditur aliquid alicui trib⁹ modis fm ſſda. in. c. super. de do post di. re. ſſPrimo i donatione vel hereditate. vt possit libere disponere sicut de re propria. Secundo i feudo. vt vtile dominium transeat in vasallum. ꝛ direc tuz remaneat penes dominium. de quo ō feu. c. ij. Tertio donec vixerit q̄ fcipit. ꝛ videt hoc casu. concessus vsufructus rei. ꝛ talis, potest ius suū alteri concedere in vita sua.

2 ¶ Vtrum concessum, ꝓpter necessitatē extendatur vltra necessitatem. ſſ. ſſda. in. c. deus q ō vi. ꝛ bone. cle. q̄ non nisi quantuz necessitas expostulat. Et sic causa limitata: limitatū, ꝓducit effectum. argu. d. c. deus q in verbo. quātum ad hoc spectat

¶ Vtrū concedens concedat necessario oia q̄ sequunt̄ ex illo. ſſ. q̄. sic. viij. di. quo iure. ꝛ de of. dele. cum super. de. do. ꝛ contu. cum dilect⁹ 3 sima

¶ Vtruz concesso principali concedatur ꝛ accessorium. ſſ. q̄ sic. q̄z cōmissa causa: committūtur ꝛ ea que ad eām spectant. de offi. dele pre terea. in ter. ꝛ in glo. 4

¶ Vtrū cōcessū de grā spāli debeat trahi ab aliis ī exemplū. ſſ. q̄ nō: ō primi. sane. vbi de ſſ. 5

¶ Vtr̄ concessum a papa: vl̄ ab aliis expiret morte vide. ī. grā. §. ij. ꝛ. iij. 6

Onclium generale cōgregaē ꝓuilegiū soli⁹ pape. xcvij. di. c. i. ꝛ. ij. q. vi. c. ideo. cl prio. ꝛ. iij. di. §. porro vñ sine auctoritate pape cōgregandū. nullū hz firmamentuz. xvij. di. §. i. ꝛ p totum. de clec. significasti. ante fi.

¶ Quatuor ꝯcilia vz Nicenū: Cōstātinapolitanū. Ephesinū: ꝛ calcedonēse: sūt tā q̄z quatuor euangelia seruāda. xv. di. sicut sancti. 1

¶ Vtr̄ ꝓuincialia ꝯcilia possint celebrari, sine auctoritate pape. ſſ. q̄ sic. tñ cū auctoritate patriarce: aut primat⁹: aut archiepiscopi. iij. dist. §. porro. xvii. di. in summa. 2

¶ Qñ prouincialia concilia debent celebrari ꝛ q̄ uenire teneant̄: habes plene. xviij. di. per rotū. Et ad qd debeāt celebrari. que notanda sunt ō archipiscopos si confitentur. 3

Oncubinatus vtr̄ licet. ſſ Jo. and. post Hosti. i regula sine culpa ī mercuriali b⁹. ꝛ recitat ſſda. i. c. vt clericor̄. de vi. ꝛ bone. cle. q̄ nō. ēt de iure ciuli. q: ex quo ius canoni cū expresse, ꝓhibet. vt ē tex. nō. xxxij. q. iiij. nemo. imo. deus. vt in. c. meretrices. ea. q. vbi dr̄ q̄ i illo ꝓcepto exo. xx. nō mechaberis., ꝓhibet ois coitus ꝓter vroziū: ꝛ lex ciuilis. i, spūali b⁹ subijciat se dispositiōi iuris canonici. i aut. vt cle. ap̄. p̄o. epi. ꝛ in aut. de. eccle. ti. facit. c. clerici. de iudi. ergo ꝛc.

¶ Vtrum ꝯcubinari⁹ possit absolui nisi abijciat ꝯcubinā. ſſ. q̄ si ē piculū recidiui nō pōt absolui nisi abijciat: q: ñ ē ꝓtri⁹. xxiij. q. iij. legaē. Si vero nō est piculum de recidiuo tūc si factuz notoriū ñ pōt absolui. q: tenet̄ cā, abijcer̄ ad tollendū scādalū ꝓp'r marie qñ ē violēta suspitio ō eoz icōtinētia. ꝓpter mores eoz. al's sic. Et'qō dico de ꝯcubinario. idē dic de concubina. facit ad hoc. xxxiij. di. audite. 1

¶ Vtrū sacerdos ꝯcubinari⁹ sit suspēsus. ſſ. ſſda. i. c. vestra. ō co. cle. ꝛ mn. q̄ quo ad dcū. ꝛ se nulli dubiū. cū sit ī mortali peccato. ꝛ iō peccat mortaliē celebrando. de quo dic vt. ō. cle. 2

ric⁹ viij. §. i. Tñ si ē occult⁹ nō efficit irregularis celebrando. vt nō. Jn. i. c. si celebrat. de. cle. er mi. Si vo ē manifest⁹. ita q̄ nulla⁹ possit tergiuersatione celari. tunc suspēsus ē ab officio. p̄z. xxxij. di. c. ꝓter. Jſtā nō ē differētia int interdictū⁹ ꝛ suspēdimus. q: nō refert qd de equipollētib⁹ fiat. c. Izer quadā. de testi. l. non possunt. ff. de legi. Et hoc ē clar̄. xxxij. di. §. verus. Et iō si celebrat ē irregularis. c. i. ō re in. li. vi ꝛ ēt suspensus a būficio. vt in. d. c. preter cū glo. Secus si nō habet talē opis euidentiam. Multi ñ doc. volūt q̄ requirat monitio alii nō sit suspensus ipō facto nec incurrat irregularitatē. Sed primū verius. Et idem qō de sacerdote. dic de clerico in minoribus: aut quocunq̄z alio iferiori a sacerdote. vt no. Archi. i. c. q ad h. xxxij. dis. Et silr̄ sunt irregulares si cererēt actū cuiuscū q̄z ordis ꝛ sol⁹ papa dispēsat. c. i. de re iudi. lib. vi. ꝛ. c. i. de sen. ex. li. vi. Et idē dic de quocunq̄ peccato mortali. sicut de fornicatōe. vt. ō. clericus. viij. §. quarto 3

¶ Vtr̄ peccet mortaliter audiēs missam sacerdotis concubinarij: vel recipiens sacramēta. dic vt. ō. clericus. viij. §. ij.

¶ Quis dicit̄ cōcubinarius manifestus vt i currat ipo iure pfatam penā suspensiōis. ſſ. ſſda. in. d. c. vſa q̄ tunc q̄ fornicatio ē ita notoria q̄ nullā hz dubitationē. vtputa q̄ publice tenet cōcubinā sic vrorē ꝛ nutrit filios. ita q̄ nō auderet dissiteri: aut negatio nulla cēt. vt dicit glo in l. sniaz. in ℣ si celari. C. de pe. facit. l. illd. §. sed ꝛ si. ff. ō tri. ꝛ ac. ꝛ. xxxij. di nullus. ꝛ. c. ꝓter. Si aūt nō est ita notoriū sed ꝓbabiliter pōt tergiuersari. vt q: tenet concubinā cū mre ꝛ dic̄ cē pediseā matris ꝛ hmōi tunc requirit monitio. ꝛ añ eam nō incurrit. fac. c. si q. lxxxi. di. ꝛ. c. sicut ō coha clc. post monitionē sic: nisi desistat. Et sic cōcorda doc. q sūt varii in hoc. vt illi q dicūt monitionē necessariā intelligant̄ qñ non pōt tergiuersari. 4

Oncussionis crimen est. cū qs minaē alicui. nisi ita vel ita faciat. faciā vel ñ faciā. ꝛc. fm glo in. §. concussionis. i. q. i. in. l. iubemus. C. ad. l. iul. repe. posita. i. q. i. in. l. inbem⁹. videt sentire q̄ cōcussio est qñ iuder venalē dat sniam al's nō daturus: vel penā premio remisit. vel cupiditate ingessit. ꝛ. ff. de cōcuss. l. ij. cōcussionē facit q pecuniā accipit eo q̄ crimē minat⁹ sit. ꝛ q in accusatione inocēti um coierūt. vel q pecuniā ob accusā dū vel ñ accusandum. denunciandum vel non denunciandum. vel ferendum testimonium accipit. Et breuiter ꝓcussio est, pprie qñ qs habēs aliquā prātem vel officiū pecuniā accipit ob iudicandū aut decernendū. vel quo magis vl minus faciat qō ex. offō facere deberet. vel pminas cogit aliquē ad faciendū vel nō faciendū indebite. vt colligit ex. l. i. iij. iiij. v. ꝛ. vj. ff. ad. l. iul. repe. Vñ talis ꝓcussor efficit infamis si condemnet̄ de hoc crimine. ꝛ fm canones punitur pena quadrupli. xviij. di. qñ. 1

¶ Vtr̄ sit peccatū mortale ꝓcussio. ſſ. q̄ sic. p̄z lu. iij. vbi Jo. militib⁹ vt saluarent̄ dixit. Neminē ꝓcutiatis neq̄z calumniā facietis. facit qō fit petiñ mortale. xxiij. q. i. militare i fi.

¶ Vtrum sit restituendū de necessitate p cō cussionē acceptū. ſſ. q̄ sic. nisi sit datū ob malum faciendū. q: tunc cū taliter dans non repetat pp turpitudinē suam si restitui dz dabitur paupibus. qō cum ius non ꝓcipiat. erit ō cōsilio. ꝛ patebit. ī. Restitutio. i. in ℣. turpe. sz datū per concussionē. al's vt faciat qō tenebat. necessario est restituendū illi q dedit vel ei⁹ heredibus. aut si ignorant̄ pauperib⁹. q: in ꝺscientia nō valet talis donatio. ar. l. i. §. q bonorāde. ff. quaz re. ac. non da. facit. c. sane. xiiij. q. v. ꝛ. l. i. ff. qō me. cā. Et hoc vez in his q habent̄ stipēdia publica vt talia officia administrent al's non credo de necessitate tenē anē recipiendo debitas ꝓportulas nisi in casu quo gratis eēt obligatus officiū administrare. vtputa pauperi ꝛ hmōi. facit. d. c. militare cum gl. sua. vide. ī. iuder. §. viiij. 2

Ondemnatus ad mortem vel mutilationē mēbri an possit fugere. vide. ī. fugere. §. i.

Onditio est tripler. ſſPrima rōe status ꝓsone. vt cū quis libere: vel fuilis ꝺditionis dr̄ ō ser. nō. or. c. vlti. xxxij. q. iiij. liberi. ꝛ. ō. ti. colonus. Secūa est in reb⁹ q̄ libere vel fuilis ꝺditi. dicunt̄. ff. ꝛ. C. de fui. per totum. Tertia dr̄ cōditio ꝓmissionis vel alieri⁹ cōtract⁹. Et hec differt marie a mō ꝛ a cā. 1

¶ Quomodo conditio concipitur. ſſ. q̄ ꝓ si. mod⁹ per vt. cā vero per q:.

¶ Quid est ꝺditio tertio mō dicta. ſſ. est futurus euent⁹ in quem act⁹ suspēdit̄ sz Bar. n. l i. in. i. col. ff. de ꝺdi. ꝛ demō. ꝛ Jo. an. ꝛ Lan. i. c vez ō ꝺdi. appo. vñ ante cuentū ꝺditionis nl 2

bil ē.t.i.C.de cōdi.iser.t.l.cedef die.ff.ō.N.si.

3 ¶Adod⁹ ät ē exhortatio siue initatio ad remunerationē quā dā: siue iplemētuz. loco ei⁹ qō ē factū.t iō nō suspēdit sz clarificat. vñ ,p missū sub mō pōt peti de pñti prestita cautione de mō obseruādo.l. qui heredi.iūcta.l.qb⁹ die⁹.§.terminus minor.ff.de cōdi.t demon. t qō no.in.c.verum.de condi.appo.

4 ¶Cū .N⁹ de preterito vel presenti est sumpta ratio dispositionis vel motus.

5 ¶Demōstratio ē ex ptō vel pñti aliq̄ accidēt vt q̄litate rei q̄ gerit certificatio vl' ligdatio.i

6 ¶Utz conditio ꝓhibendat aliqñ modū.ff. q⁹ conditio sumit primo latissime.t tūc comp hēdit ēt modū vt in.c.ij.t.c. verū. de conditi. ap. Secundo late.t tūc cōprehēdit ꝓditiones q̄ ēt sūt de pterito vl' pñti:q̄ ,ppie nō sunt cōditiōes q: nō suspēdunt actū.cū i rex natura sint certe.l.cū ad pñs.ff.si cer.pe. Tertio ,ppie t tūc q̄ conserť i futurū enētuz siue icertitudo sit respectu rei:sine dici.lz alique glo. dubi taucrint de die mortis. Ita tz gl.i.l.i omni⁹ ff.de re.iur.ter.ēi.l.qōcūqz.§ i.ff.de .N⁹o.ob.

7 ¶De cōditiōe i matrimoio aut i religiōe vid̄ j.Matrimoniū.iij ipedimēto.iij.t religiosus §.iiij.de condi. dona.vid̄. j.dona.prio.§.rlvi.

8 ¶Conditio possidēti potior est vbi ē par causa turpitudinis.ff.de condi.ob tur. causaz.l.si ob turpem.§.ponzo.

9 ¶Utz conditio tacita faciat ꝛctum ꝓditionalē.ſ.q⁹ nō.facit.l. conditiones.ff. de condi.t ōmō.ō q̄ dic vt.j.Matrimo.iij . ipedi.iij.§.i.

10 ¶Utz ꝓditio q̄ oio ē ertitura suspēdat.vide. Matrimoniū.iij. Impedimēto.iij in pn.

11 ¶Utz cōditio vitiet aliqñ ꝓactū an vitietur ſ.t colligiť i ti.ō cōdi.ap.p doc.t p legistas ō ꝓdi.t demō.t alijs locis q⁹ aut conditio ē ꝛ naturā t substātiā ꝓtract⁹.t sic vitiat ꝛctū:t nō vitiat.vt i.c.fi.de ꝓdi.ap.facit.l. cū hi.§.si ꝓtor.ff.de trāsac.t id dī ō substātia act⁹ sine q̄ nō pōt stare act⁹:t ꝛ nō dī ō substātia act⁹ siñ q̄ pōt stare vt cōmuniť nō .doc.i.d. c.fi .Facit q⁹ no.Bar.in.l.i.ff.de li.t postu.t q⁹ not.in.l. i.i pn.ff.de .N⁹o.obli. Et h̄ verū p̄mo si apponať a ꝓncipio ꝛctus. Secus si post ꝛctū q̄n contractus nō pōt dissolui volūtate partiū vt matrimoniū.c.dicit.xxxij.q.iiij.t.c.ex lris. de di. uor.t votū t hmōi.facit.l.p seruū.§.dniqz.ff. ō vsu.t hīza. Secūdo .N⁹z si p ābas ptes apponať.t de alijs vid̄.j.Matrimoniū.iij . Impedimēto.iij. Aut nō ē ꝛ substantiam contra

ctus.sed ē aut impossibilis aut turpis.t sic vitiať t reijcit.t nō itrat i ꝛctib⁹ spiritualibus. puta matrimonio t voto t hmōi vt not.i.d. c.fi. In cōtractibus aūt temporalibus regulariter vitiat.vt no.in.glo.i.d.c.fi p iura in ea al legata. Et hoc itez i cōtractibus q̄ fiūt iter vinos. In contractibus .N⁹o q fiūt in vltima volūtate sic distinguo aut ꝓdictio ipossibilis adijcit i psonā onerati.vt puta testator iubet q⁹ heres suus digito tāgat celū:t si non tetigerit det centū .D⁹no.t sic non valet legatū de cētuz factū .D⁹no.q: conditio vitiat insti.de lega.§.fi.nō.glo.in.l.vnica .C.de his que pe. no.t ibi tz cū hac dist. Aut impossibilis cōditio adijcit i psona honorati.i.cius cui fit legatuz: vel cius q̄ heres instituiť.q: sub conditione impossibili alicui fit legatū.vel aliquis istituiť heres.puta. Si titius celū digito tetigerit heres esto:vel habeto cētū.t isto casu fauore vltime voluntatis reijcit conditio t valet istitutio t legatuz.insti.de herc.insti.§.im possibilis.t cōmuniter doc.in.d.§.fi.Bar .tū in.l.i.ff.de consti.insti.tenet.ꝛ predictā distinctionē ō qua ibi vide.sed parū ad nos. Et nota q⁹ conditio turpis aut impossibilis quo ad hoc equiparanť.vt i.d.c.fi .nō .Aut conditio non est nec turpis nec impossibilis:nec cōtra substantiam actus.t sic vitiat.vt nota .in.c.ō illis.de condi.appo.

Uductor Quis dicať.vide j.locatio.i.pn. Et quomodo est ercōmunicatus qui añ temp⁹ conductionis conduxit domū bononie alicuius doctoris vel scholaris sine consēsu ipsius iquilini.vide.j .Ercōmunicatio.vij.casu.iij.

Onfessio delicti an sit faciēda ad interrogationem iudicis.ſ. ,Ppa.in.c.cū super.de cōfes. Aut ,pcedit a iudice per inquisitionez ex mero officio iudicis t tūc si factū ē notoriū,: vl' i infamia flagrat vl' qñ semiplene ,pbatū est.t sic r̄sponderť veritatē sub pena mortalis peccati fz Tho.Fa.fe.q.lxix.ar.i.ter.nō.i.c.cum dilecti.de accu. Et hoc vez qñ nō agit ad aliaz penā q̄z spūalē. Si vero factū non ē notoriū neqz flagrat infamia.tunc nō tenetur respondere.ar.c.qualiter t qñ el primo.de accu.ctiaz si iurasset dicere veritatē fm .D⁹n.de gan.in primo quol.q.xxxiij.nec est obediendum in h̄ prelato.quia contra charitatem. Occulta cni publicanda non sunt.sed soli deo relinquēda

vi.q.i.si omnia.t.ca.ouez.t.c.ex merito .Aut ,pceditur a iudice ad instantiam partis.t sic necessario non est respondendum nisi id de quo queritur si famosum t impediat ordinis executionem seu beneficij retentionem.de quo nec venit imponenda pena temporalis Sed dicet ne mendacium.ſ.q⁹ non sed vtetur alijs verbis duplicibus t simulatā argu. xxij.q.v.§.ex his

1 ¶Utrum confessio iudicialis preiudicet confitenti.ſ. .secundum ,ſPa.in .ca.ex parte de confess .q⁹ sic .si sit maior .xxv. annis:t fit sponte t ex certa scientia t expressa causa t coram suo iudice t parte presente. t non sit contra naturam:nec contra ius:t fiat de re litigiosa t non sit contra libertatem al's non preiudicat.vide diffuse in.d.c.ex parte. quia potius est fori contentiosi.

2 ¶Utrum confessio extraiudicialis preiudicet in absentia patris.ſ. ,ſPa .in.c. si cautio. ō si. instrumentorum q⁹ quando promissio fit presenti ,pmitto tibi presenti q⁹ dabo absēti centum. t tunc obligatur naturaliter t de iure ciuili. Secus si diceret promitto tali absenti centum.quia tunc non obligatur etiam naturaliter:quia non est cui acquiratur obligatio. Ita no.glo.t doc.in.l.stipulatio.§: si quis insulam .ff. de verbo .obliga.t in.l.i. ff ō pac.t in.c.si tibi absenti .de preben .li.vi. Fallit hoc quando dicit tutori pupilli curato ri furiosi actori vniuersitatis q⁹ promittit ei⁹ pupillo furioso vel vniuersitati quia obligatur.l . cū q.§.iiij.cū trib⁹ sc.ff.de ꝓsti.peccu.

3 ¶An qs teneať ꝓfiteri positionē i q̄ qs petit. xx.cū solum.t.habere debeat.aut cū absolute petit q⁹ ei debeť sub cōditiōe. ſ.fm bar.i.l. i. §.si stipulāti.ff.de ver.ob.t in.l.fi his qui dn cēda.ff.de re.du.Aut quod ponit i positionibus seu libello ē falsuz ratiōe qualitatis.t sic pōt negari i totuz.q: videť aliud factum. Et sic intellige glo.in.c.si.de confe.lib.vi.t in.c.ij de testi.co.li. vtputa quod debeo sub conditione petit absolute.aut dixit q⁹ comedi hodie: t fuit heri t hmōi. Ratio q: si confitereur sic.Debeo.sed sub conditione.acto:.posset accipere partem .confessionis pro sc.s. q⁹ teneť ei t reus haberet probare q⁹ tenear sub cōditione fm cautelā ,ſPa.i.c.i.de po.prela.t doc. Bar.i.l.aurelius.§.idqz.ff.de li.te. vbi dicit q⁹ si quis confiteť se interfecisse hominē fz propter suam defensionem q⁹ non credetur ei q⁹ propter suam defensionē. Et ponit rationē q: presumptio ē contra eum ratione operis perpetrati cū sit factū a iure dānatum. Itē q: cōmuniť nō ꝓtigit q⁹ aggressus iuriciat agirs sorē vbi vero hec cessant tenc q⁹ non pōt⁹ accipere partez confessionis pro se,t parten refutare.quando confessio est facta vnico cōstructu.sic tenet Archi. in.c.i.de confe.li.vi. Tamen quia magis tutus ē non cōfitendo veritatē poterit negare aut qō ponit i libel. lo seu positionibus ē falsū in quātitate seu i parte sume seu i parte rei.vt q: petit.xx.t non d⁹ habere nisi.x.vel petit totū.t nō debet habere nisi mediū.t tunc teneť confiteri vtatē vnde tenuit ,ſPa.q⁹ si talē positionē negat ex toto q⁹ est periurus.t facit ter.cum gl.i l.pupillus.§.fi.ff.de ver.si.vbi patet q⁹ debitor negās rē ē suā negat sibi ē cōmunē glo.i.c.fi. rij.q.t. Ibi tñ addit gl os. q⁹ res ciuitatis vel vniuersitatis nō ē cuilibet.xij.q.tj.qui manumittiť.t i.l.qui solidū.i prin.ff.de le.ij.vbi pe tens totū constituit aduersariuz i mora i parte debita. Et h̄ ē ꝛ ,pcuratores nostri tēporis

4 ¶Utz ꝓfitēs ꝓsocū criminis sit testis idoneus ꝛ socii.ſ.q⁹ nō vt not .glo.i.l.si filium. C.de li.cā Et iō non debet interrogari de cō socijs vt in l.fi.t ibi p doc.C.de questio. Intellige q⁹ nō ꝺbet interrogari quo ad hoc vt sit testis.sed bene pōt interrogari. vt p cius dictū possit inueniri veritas ab alijs.

5 ¶Utz interrogatus vel sua spōte dicens faciat indicium ꝛ socii.ſ.q⁹ nō.vt not.Bar.i l.i.§.seruus.ff.de questi.Marie cū oē idiciuz debeat ,pbari p duos testes.vt p gl.t doc.in.l. fi.C.famil.ber t p Bar.i.l.fi.i antepe.q .ff.de questio.per Ange.i.l.fi.ff.q⁹ me.ca.per Bal. in.l.qui proponebať.ff.de le.ij. vnde lz vnus testis quando deponit directe sup ipso facto principali.puta q: vidit cōmitti ipm maleficium faciat indiciū si ē omni exemptiōe maior vt no.in.l.si quis.C.ad.l.iu.mare.Bar.in.l.fi. ff.ad.l.coz.de sic.t Bal.in.l.fi.C famī.hercis. Sali.in.l.i.C.de questio. no . Bart t Ange. in.l.i.ff.de fur. Tñ supradictus socius ex quo confessus est crimē sunz est infamis infamia facti saltē iō nō ē testis oi exceptiōe maior.q: vilis t infamis nō facit iudiciū aliā mō ita dicit bar.i.l.i.§.idē cornelio.p illū ter.ff.de ꝓsti. t bal.in.c.i.in §.sacramentum.de ꝓfectu.rec. feu.dicit q⁹ illud quod dicit vnū testē facere idiciū:dz intelligi si ē vite ꝑbate vel bōe opi-

Universidad de Deusto
Biblioteca

nionis nec põt haberi suspect⁹ familiaritate: vel fama mala vel alia cā arbitrio iudicis Et iō ꝺ cū ifamis ifamia facti nō est idone⁹ testis. vt notat ēt ipse Bal. in. l. fi. C. de requirē. re. per not. ibi p glo. Et quid sit iudiciū ⁊ quo mō ꝓbaꝝ ⁊ in quibus fallit quod. ē. dictum est. vide. ſ. iudicium. per totum.

6 ¶ Quid si essent duo vl' tres testes singulares q confiterent ꝓtra tertiū. ff. q. nullo mō possunt ꝓiungi ad faciendū iudiciū: nisi sit testis omni exceptiōe maior. vt. ē. dixi in. ſ. pēdenti. ⁊ multo minus ad faciendā plenā ꝓbationē. Nō q. cū duo testes requirant regulariter vt dictū est. tales non sufficiūt. q. vnū qō cūq; dictū de p se impfectum est. ita no. Bal. i. l. si quis ex argētarijs. ſ. i. ff. de eden. ⁊ ꝑ p no. per. d. Anto. in. c. ls. de testi. dum logtur ō ꝓbatione p testes singulares. Nec obstat q vnus testis deponēs super facto principali iuvatur cū probatione fame vt ꝓbaꝝ in. l. iij. ſ. eiusdē. ff. de testi. ⁊ per Bar. in. l. admonendi ff. de. iureiurā. Istud ē. quia hic est pfectus. s. vnus testis integer vt dictum est. Item fama que facit perfectū indicium vt not. Bar. in. l. de minore. l. si plures. ff. de questio. Item nec ob. q. due ꝓbatiōes semiplene diuersi generis coniūgant ad vnā plenā faciendam in rta notata p Bar. in. d. l. admonēdi. q. illud verū qñ coniungunt ad cūde actum: sed due ꝓbatiōes diuersoꝝ actuū ⁊ diuersoꝝ generuꝫ qñq; ꝓiungunt ad plenā ꝓbationē faciendaꝫ Iste ē casus. ⁊ ita deducit Bal. in. l. testiuꝫ in fi. C. de testi. ⁊ idē Bal. i. l. obseruare. C quo mō ap. nō reci. posuit. d. Anto. in. c. veniēs. el primo de testi. Ex istis inferē q. due mulieres dicētes se peccasse cū aliq nō possint iungi ad faciēdū indiciū pfectū. nec artādū ad veritatem dicendam ēt cū aliqbus cōiecturis. mariti me cū deponāt de delicto ppetrato ī eoꝝ corpore iurta notata per Bar. in. l. si quis in grauiſ. ad scna. consul. sill'. vbi dicit q. nullū facit iudicium. ⁊ idez Ang. in. l. ij. C de cal. vide ſ. Testis. ſ. xxiij. quando dicant singulares.

Onfessio sacramētalis. primo quid. est. ff. ſm Io. q. est legitima coꝝ sacerdote peccatoꝝ suoꝝ declaratio vel ſm dir. ¶ Confessio dicitur q̃si simul vel ex toto: vel vndiq; fassio. Mā sic sententia sic cōfessio que generat sententiam ꝺ esse. certa. vnde in. l. certum. ff. ō cōfes. c. certum inquit confessus pro iudicato erit.

¶ Qualis ꝺ eē ꝓfessio vt sit legitima. ff. ꝑ 1
cōiter theologos. in. iiij. di. xvij. q. xvi. ꝺ habere ꝓditiōes que continenť in his versibus. Sit simplex humilis confessio pura fidelis: Atq; frequens nuda discreta libēs verecunda. Integra secreta lacrymabilis accelerata. Fortis ⁊ accusans ⁊ sit parere parata. Quas Ri. exponit in. iiij. di. xvij. ar. iij. q. vlti. Simplex. i. vt nihil admisceať qō nō facit ad peccati quātitatē. Humilis i Vbo ⁊ signo ſDura. i. recta intentiōe facta. Fidelis i. vera vt nihil de falsitate admisceatur. Frequens q. val de ē vtile. Nuda nō inuoluta verboꝝ obscuritate. Discreta vt maiora cū maiori grauitate. Libens nō necessitate ſ; libera voluntate Verecūda nō iactātia plena. Integra vt nullū retineat. Secreta nō publica. Lacrymabilis ex dolore cordis. Accelerata ne nimis ꝓlongeť. Fortis ne ex verecundia dimittat. Accusans se nō alios. ſParere parata. ſ. ad obediētiā confessoris.

¶ Vtꝝ ꝑfate ꝓditiones sint oēs ō necessitate 2
ꝓfessionis. ff. Ri. vbi. ē. dicit q. ñ. ſ; q̃dā ō ꝝgruitate. ſ; vt clariꝰ intelligāť mīt⁹ iserā cōnes

¶ Vtꝝ noiatio pſone cū qua qs peccauit sit 3
necessaria ad peccati confessionē. ff. ſm. Ri. vbi. ē. ar. ij. q. viij. q. aut noiatio pſone ē necessaria ad peccati magnitudinē. ⁊ ſpēz exprimē dā ⁊ tunc ē necessaria: vt puta q. peccauit cū mſe nec habeat aliā consāguinea. q. si haberet aliā consāguineā. puta sororem. sufficeret dicere peccaui cū cōsanguinea mea i primo gradu. Aut talis noiatio solū ē vtilis ꝓfitēdi vt cōfessor melⁱ⁹ sciat iponere ꝓfiliū ⁊ pniaꝫ ⁊ sic fil'r est necessaria. Aut ē vtilis illi cū quo peccauit. ⁊ tūc põt dicer. ſ; ñ cōfessiōe q. sic ꝓfessor nō posset aliqd facer nisi ex ꝓfessionē ⁊ dicat. Aut nō ē vtilis nec ei q ꝓfiteť: nec ad correctionē illiⁱ⁹ cū q̃ peccauit. nec ad exꝑssionē ſpēi peccati. ⁊ sic nō solū ꝺ; tacere ei⁹ exꝑssionē. imo dicit Ri. q. credit teneať celar ⁊ vt dicit. S. Bo. i. iiij. di. xxi. parte. ij. ar. i. q. iij. q. cōfitēs si exprimit nō effugit detractionē: nec ꝓfessor si ad ꝺ ꝓsentir. Similiꝝ qñ noiatio pſone eēt cū piculo alteriⁱ⁹. ēt si circūstātia eēt de necessitate omittēda est ſm ſDe. de pal. i. iiij.

¶ Vtꝝ regrať ad cōfessionē q. fiat genu flexo capite discoperto ⁊ hmōi. ff. q. nō nisi de bono ⁊ equo. ſPrincipaľr. n. humilitatē coꝝ dis regrit de⁹. xiij. q. v. si qd. q̃uis actꝰ hūiles coꝝporis ipaꝝ iducāt. ⁊ i ipsis meremur.

5 ¶ Vtꝝ ꝓfitēs pp gloriā vanā. vel aliū malū finē peccet mortaliť. ff. q. sic. qꝝ puerrit finē sacramēti. facit ad hoc qđ dico. j. bonoꝝ. ſ. vij. imo nec sacrm suscipit. qꝝ pars essētialis huiⁱ⁹ sacramēti q̃ ꝓsistit i actu suscipiētis ē actus interior. Nisi sine eo nō ē. sicut nō ꝓheret matri moniū q ꝓhendo nō intēderet. nisi i carnalez copulaz ad tps. Teneť. n. qs cōfiteri peccata sua: vt deo satisfaciat quē offēdit. ⁊ ecclesie. ⁊ vt de suis peccatis veniā cōsequať. Alia aūt itētione confessio facta non valet. ⁊ teneť eā iterare nisi in casu. vt. j. dicam. ſ. xiiij.

6 ¶ Vtꝝ ꝓfitēs peccatū qđ ñ fecit peccet mortaliter. ff. q. sic. tū qꝝ cōscienttam non manifestat: tū qꝝ mentiť. xxij. q. ij. cū humilitatis. Limito istō verū qñ ꝓfcia dictat q. non fecit. Item quādo peccatū qđ confiteť cēt mortale si fecisset. ⁊ sic itellige Ri. i. iiij. di. xxi. ⁊ dir. ti. ō pe. ⁊ re. ⁊ illud Bre. qđ habeť di. v. ad eiⁱ⁹. i fi. Bonarū mētiū ē culpā cognosere vbi culpa non ē. Intelligiť ꝑ formidare: vel ingenere se peccatoꝝ ꝓfitendo sed non in specie.

7 ¶ Vtrū oē mēdaciū dictū i cōfessiōe sit peccatū mortale. ff. q. nō. ſ; solū illō qđ est pnicio-sum puta ꝺ famā suam vl' alteriⁱ⁹ aut ꝺ id qđ necessario ḥz cōfiteri. Vnde si taceret vel negaret aligd mortale qđ fecit. ⁊ de quo nō est legitime cōfessus peccaret mortaliť nisi forte timeret probabiliť de reuelatiōe cōfessionis: vel q. solicitaret eū ad malū tali cōfitens. qꝝ aliuꝫ nō ḥz. posset aliquid tacere vel negare cū verbis palleatis. taliť q. mendaciū nō dicat. ⁊ ēt si diceret pp boc nō eēt mortale: ſ; erit venialе. xxij. q. ij. c. primū cū ibi nō. Idē dicenduꝫ ō eo qui habēs aliqua peccata a qbus scit q. ꝓfessor sol itⁱ⁹ nō põt cū absoluere tū ne scādalizeť ō solicitis solū ⁊ tacet illa a qbⁱ⁹ nō potest ab eo absolui cū ꝓposito cōfitēdi itegre cum eo qui cum possit absoluere.

8 ¶ Vtrū ꝓfessio facta sit necessario iterāda. ff. ſm Ri. i. iiij. di. xvij. q. vere ⁊ legitime cōfessus non teneť reiteraī cōfessionē ō necessitate: nec teneť qs obediť ꝓcipiēti sibi vt itez talia cōfiteatur: nec papa posset cōdere legeꝫ ḥ ꝓcipientez ſm ſDe. de pal. nisi ex bono consilio quis velit vt facilius iucniat remissionē qđ fit sepius cōfitendo. ō pe. di. i. mensuram.

9 ¶ Assignāt tamen doc. in. iiij. di. xvij aliquos casus in quibus confessus tenetur iterum cōfiteri eadem peccata. ſPrimus quando confitetur ei qui non potest absoluere.

¶ Secundus quando confiteť scienterei qui nescit ligare vel soluere de quibus dicam latius. j. cōfessio. iij. per totū. ⁊ cōfessio. iiij. ſ. iij. 10

¶ Tertius qñ quis nō cōfiteť integre omnia peccata mortalia de quibus non est legitime ꝓfessus vni confessori. ēt si ꝓfiteret diuersis ꝓfessoribus. sed scient tacet aliquod peccatū mortale. vl' de quo dubitat vtꝝ sit mortale: vl' aliquid aliud qđ ē de necessitate confessionis. vt puta circunstātiā q̃ mutat speciem: ⁊ hmōi ex verecundia vel aliquo quocūq; respectu. de pe. di. v. c. i. circa fi. 11

¶ Quid si tacuit ex ignorantia seu obliuiōe ff. ſm Ri. vbi. ē. ar. ij. q. vi. q. aut penitēs ad hibuit debitā diligētiā ꝓout de lege cōi bumana permittit fragilitas vt memoriā haberet oīuꝫ peccatoꝝ suoꝝ mortalium que ē ſm Sco. ea. dif. qñ tāta diligētiā adhibet vt memoriā habeat quāta qs appōeret i re multū ardua: ⁊ q̃ sibi multū eēt cordi. ⁊ tūc nō teneť cōfiteri alia petā de qbus cōfessus est: nec ēt istud petū oblitū teneť ꝓfiteri ꝓprio sacerdoti tentiōe necessitatⁱ. sed solū teneť ꝓfiteri alij sacerdoti qꝝ q̃uis de isto fuerit absolutⁱ⁹ quā tum ad iudiciuꝫ dei ⁊ ecclesie. qꝝ confessor põt absoluere de confessis. ⁊ predicto mō oblitis tñ. subintelligiť talis condictio. ſ. q. qñ ad memoriā reducentur: q. illa confiteať sacerdoti qui possit eum absoluere. Et no. hec ſm ſDe. de pal. in. iiij. q. si primus confessor habebat auctoritatem absoluendi ab omni ercōmunicatione ⁊ casibus. ⁊ sic intendebat absoluere qñ. cum eo confessus fuit q. ſ; peccatū oblitū tali modo eēt casus reseruatⁱ⁹ vel ꝛcōicatio poterit nihilominus secundus ꝓfessor eū ab soluere: qꝝ non põt eē amplius casus reseruatus neckrcōicatio sed solum peccatū simplex Ad ō bene nō. ꝓ istis qui eligunt sibi ꝓfessorem auctoritate apostolica vt faciant q. in absolutionē intendat eos absoluere ab omni ex cōicatione iquātum eoꝝ auctoritas se extendit. ⁊ ab omni casu. Alias oporteret recurrer ad eum qui de iure posset eum a tali absoluer facit. c. officij. de sen. ex. a contrario. ⁊ c. superlris. de rescrip. clarū ē ꝓ hoc. Aut penitens nō adhibuit debitā diligētiā: ſ; fuit ignorāſ ignorātia crassa vel affectata tunc teneť oia ḥus confessa ⁊ taliter oblita reconfiteri nisi i casu qñ possit habere ꝓriorē sacerdotē. ⁊ non eēt ei interdicta potestas absoluendi. Adde ſm. S. Bo. q. scilicet fuerit recenter cū eo. cō

Universidad de Deusto
Biblioteca

fessus ita q̄ habeat memoriā suox peccatox
q̄ ātea fuit ꝓfess⁹. vl saltē recordet pnie, impo
fite. vt. j. dicā. §. xiiij. q². tūc sufficeret solū illō
oblitum cū sua negligentia confiteri: alꝫ nō.
13 ¶ Quartus casus in quo confessio ē iterāda
ē. qñ q̄ obliuiscī pniam iniunctā. vel ꝓtēpsit
facere. Intelligē ꝑ mortali peccato q² si ꝑ ve
niali fuit iniuncta nō tenetur eā facere de ne
cessitate ſm Tho. Itē si ꝑ impossibilitatē vel
infirmitatē dimisit q̄ ꝑ mortali ipositā ē: non
tenet iterare. ſz sufficeret itimare eā confesso
ri vt eā ꝯmutet. Idem dic si fuisset sibi cōmu
tata ab alio confessore ſm q̄ infra dicam.
14 ¶ Quint⁹ casus ē. qñ ꝓfitetur sine cōtritione
vel attritiōe debita que sufficiat ad grē suscep
tōnē cū sacro. puta q² ē i volūtate peccandi
vl ex mala itentiōe ꝓfitet: vl ñ vult satisfacere
q̄ tenet. & huiusmodi. Et ſz q̄dā dicant q̄ in
isto casu nō tenet recitare. q². recedēte fictiōe
suscipiet fructū pnie. Tu tñ tene q̄ iterare te
net. & h est cōis opi. theo. vt dicit. S. Bo. i. q.
vlti. ꝑfate di. & Po. & In. & Archi. vt no. Dir.
Et rō ē q². si suscipit absolutōē peccat mortā
lis ſm Ri. ca. di. ar. ij. q. vij. ꝑ ꝑ bēs ter. d pe
di. iij. §. iter h. vbi dr sicut veniā ꝓmeret pnia
Xa sic deū irritat fiſata. & ēt q̄ cū absoluit sci
ent. & sic nō pōt dici absolut⁹ q̄ implicaret ꝓdi
tionē ꝛ simul absolueret & ligaret rſpectu ciusdē. Vñ nō. doc. i. c. q̄ gdā. d. pe. & re. q̄ ſz pnia
& cōfessio illox q̄ volūt abstinere sit acceptāda
& salubrib⁹ mōitis sit ei pnia idicēda q². valet
ei ad multa. nō tñ ē absolutio impēdēda: q². ñ
ē capax eius nec in isto scō imprimit charact
Xtute cui⁹ postea valeat sicut in baptismo.
Addit tñ. S. Bo. i. d. q. vlti. q̄ vex est q̄ tenet
reiterare i isto casu & duob⁹ ꝓcedentibus qñ
mutat ꝓfessorē. sec⁹ si ad cūdē redeat & adhuc
memoriā hēat suox peccatox q². recēter ꝓfes
sus ē. ſDe. tñ d pal. i. iiij. di. xvij. dicit q̄ si ēt sit
oblit⁹ ꝓfessor peccata sibi ꝓfessa: ſz tñ pniam
ꝓcis impositā scit. q̄. tali ꝓfessori sufficiet ꝓfi
teri alia peccata p². ius ꝓfessa solū iplicite. di
cēdo d illis peccatis q̄ alꝫ vobis dixi dico me
am culpā. Sec⁹ si pnia nō fuisset rarata. tūc q².
oporteret vt peccatorū memoriā hꝫet. & satis
placet. Et addo ēt q̄ non sit iterducta ei ptās
absoluēdi. & sic non oportet q̄ reiteret sufficit
ꝓfiteri vl peccatū sciētur retētum vl pniam
oblitā: vel fictionē suā explicite. & d alijs ꝓfes
sis iplicite. vt. §. dixi. Nec intelligo q̄ cōfessor
hēat memoriā d singulis peccatis in numero
vl spē. ſz sufficit recordet i genere de peccatis
q̄ ei ꝓfessus fuit & d q̄litate vite eius qd nota.
¶ Sext⁹ casus ſm aliquos ē qñ gs recidiuat. 15
ſz hūc nō sequūt cōiter doc. nisi ſm Ri. ca. di.
ar. ij. q. viij. qñ peccata dimissa & recidiuata
nōbil⁹ tñ aggrauāt q̄ nōbilis & piculosa gra
uitas peccati exp̄mi nō posset nisi dicendo ali
qd pctñ pri⁹ ꝓfessū & dimissū alꝫ. ñ & sic tenet.
¶ Septim⁹ casus ē qñ gs cōfitet peccatū a q̄ 16
su⁹ ꝓfessor ñ potuit cū absoluere. q². ſz ist⁹ cō
fessus fuerit: & oia alia. tñ ist⁹ a quo nō potuit
absolui. tenet iterato superiori ꝓfiteri: nec ꝑ
pne ista dr iteratio: q². superior accipit ꝑ vna
ꝑsona cū ꝓfessore. Illā ꝓfessor absoluit a qb⁹
pōt & superior pficit. Vñ ſm Ri. vbi. §. debe
ret ꝑcedē absolutio superioris. Q̄ credo de
honestate: nō de necessitate ſm dixi. & iste due
absolutiōes faciunt vnam completam. Sed
de hoc dic vt. j. confessio. v. §. ix. ꝛ. x.
¶ viij. casus ē ſz aliquos vt pōit. ſ. Bo. vbi. §. 17
ꝑpi pcti obliti recordationē. q². cū qs ꝓfitet &
alicui⁹ peccati obliuiscī volūt & oia postea
ꝓfiteat vt ꝓfessio sit itegra. Sz ꝑ ñ sequūt cōit
doc. Tu. dic. vt. §. dixi. §. xij. ſm illam diſtin.
¶ Sed. qd dicem⁹ de illis q̄ iō nō ꝓfitet d ali 18
q̄ peccato mortali. q². nō cognoscūt q̄ sit mor
tale peccatū. R. vt colligo ex doctria doc. i. iiij
di. xvij. q̄ si facta diligētia ſz cox fragilitatē
vt memoriā hꝫent suox peccatox ꝓfitet ite
grē d his q̄ cognoscūt fore peccata mortalia. &
ea q̄ ñ recognoscūt peccata mortalia ꝑpterea
ñ ꝓfitet q̄ ñ tenet reiterare ꝓfessionē qñ d h po
stea aduertūt sed sufficit solū ꝓfiteri taliter nō
cōfessa sicut dixi. §. de oblitis. Et ſz ignorātia
inris nālis aut diuini aliqñ nō excusat qn pec
cet mortaliter facies ꝑ ei⁹ ꝑcepta ex ignorantia
tñ ñ tenet hō ꝑ nō cognoscēs ꝑ eo spāliter peni
tere vel ꝓfiteri: ſz solū qñ agnoscit ſz sufficit d
ꝑ doleat igenerē & dicat cū ꝓpria. Delicta iuuē
tutis mee & ignorātias meas ne memineris: &
ꝓfiteat i genere sic ignorata sicut oblita & qñ
cognoscet tūc ꝓfiteat illa solū specifice. & suffi
cit. Et q̄ patet qd dicēdū de pueris & puellis &
alijs q̄ faciūt multa peccata mortalia q̄ nō co
gnoscūt fore peccata saltem mortalia q². ſz se
pi⁹ ꝓfitēdo illa dimiserit pp talē ignorātiā q̄
nō tenet iterare ꝓfessiones: ſz sufficit solū d il
lis ꝓfiteri qñ ea cognoscūt. Nec distiguo an
hēant ānexā excōicationē vel nō: q². ēt si hēret
ānexā excōicationē ñ ꝓpterea teneret ꝓfiteri
itex ꝓfessa. vt patebit j. confessio. v. §. ix. ꝛ. x.

Quod nō bene.
19 ¶ Jsonus casus ſm aliquos ē qñ qs ante cō
pletaz pniaz cōmittit aliqd mortale. Sed ego
dico q̄ sufficit q̄ pniam expleat. & d cōmis
so cōfiteatur solum. & est verius. de quo vide.
j. penitentia. §. xiiij. Cautius tamē esset q̄ cō
fessor aliquā pniam iniungeret quā statim &
in statu grē penitens posset agere. & postea, ali
am adijceret: quam non intendat ꝓ pnia, sa
cramentali imponere: sed ꝓ quadā voluntā
ria satisfactione iniungere. ita q̄ qualitercū
q̄ impleat sufficiat & ēt si nō implet nō iten
dat illiqueare. sed in suo arbitrio ponere.
20 ¶ Sext⁹ casus ſm. ſDe. de pal. est cum quis
confitetur excōicat⁹ existens. quam tūc igno
rat. nā cū ñ sit capax sacrī penitentie tenetur
iterato cōfiteri de omnib⁹. Sed istud nō cre
do. vt. j. patebit. Cōfessio. v. §. x.
21 ¶ Vtx sit ꝓfitēdū p verba obscura. R. q̄ non
sed taliter clara q̄ ꝓfessor plene intelligat aliī
non valeret. Debet tñ ꝓfitēs loq de peccatis
p verba publica & sobria & tali honestate or
nata q̄ non sonēt impudicitiā in auditu dum
tamē sufficienter exprimat factū.
22 Quid de illo q ꝓfitet sacerdoti q̄ dormit aut
cū nō itelligit. R. q̄ scienter tali ꝓfessus tenet
iterato ꝓfiteri si ē pctñ mortale sacerdos dz
ei dicere q². ꝓfessio iportat reuelationē pctox
que nō pōt esse sine relatiōe vni⁹. ſ. penitētis
& precptiōe alterius. ſ. ꝓfessoris. Et ideo vno
cox deficiēte nō est cōfessio secus de veniali.
23 Vtx peccator teneat de necessitate ꝓfiteri pec
catox circunstantias. R. ſm Sco. in. iiij. di.
xvij. ar. ij. q̄ nō solū pctñ. est ꝓfitendū. sed ēt
circūstātia illa necessario est ꝓfitēda que spāli
ꝓhibitiōe, ꝓhibet. Vbi gratia cognoscere nō
suā, ꝓhibet cognoscere ꝓsanguineaz, ꝓhibet
specialiter & iō incestus ē speciale pctñ qō p
ipsaz ꝓstituit. Similit frequētia ē necessario
ꝓfitenda. Sil⁹ ponēs aliud pctñ. q². qlibet vi
ce nouū pctñ cōmittit. Dixit tñ Archi. vt r
fert Dir. q̄ sufficit dicere se multotiēs peccae
se & de similibus idē iudiciū habeat. Alte aūt
circūstantie ex qbus aliquo modo peccatuz ē
grauius. vel ex parte obiecti nō est certuz qō
oporteat eas ꝓfiteri q̄uis cōmunis opi. theo
logox teneat qō non sunt de necessitate. tutū
tñ est & vtile eas ꝓfiteri maxime q̄ notabiliter
aggrauāt non in peccatis carnalibus in qb⁹
ſm Tho. i. iiij. di. xvij. laudabile est circūstāti
as tacere q̄ spēm nō mutāt & audientē vl con
fitētez alliciunt ad turpitudinē. ſz aggrauēt
peccatū imo possent esse ita prouocatiue q̄
necessario essent tacende. Alie aūt circūstātie
que nihil faciūt ad granitatē peccati fatuū ē
cōfiteri nisi fz. S. Bo. qñ faceret vt sacerdo
ti satisfaceret. puta comedit carnes i. xl. ex in
firmitate & hmōi. de huiusmodi circūstātijs
dicit Aug. de pe. di. v. & sumuntur ab Ari.
iij. ethicorum. c. iij. Quis quid vbi per quos
cur quoticns quomodo quando Quis. ſ. si re
ligiosus vel secularis. Quid. ſ. feciſti furtū vl
homicidiū. Vbi. ſ. i quo loco. ſPer quos. ſ. an
solus vl associatus per se an per aliū. Cur. ſ.
quo animo qua intentiōe. Quotiens. ſ. semel
vel plurics. Quomodo. ſ. an naturaliter vl ꝑ
naturā. an preuent⁹ a tentatione aut potiu⁹
ipsam preueniens. Quādo. ſ. an in die festo
vl iciunio⁹. Et de istis vide. §. Circunstan
tia qñ. ſ. mutet speciē. Et ideo aduerte q̄ cir
cunstantia quis ē necessaria. vt. ſ. cōfessor sci
at si ē sui fori vel nō. si est coniugat⁹ vel reli
giosus. Et propterea semp prius est queren
da Circūstātia qd. Sil⁹. circūstātia Cur. ali
qñ ē necessaria qñ spāli, ꝓhibitiōe, ꝓhibet. si
cut cū qs facit elemosynā vt, puocet ad luxu
riā alīquē alꝫ nō. Circūstātia. Quoties sil⁹
ē necessaria saltē ꝑz cū ꝓputatione quā qs fa
cer pōt. puta q². bis i hebdomada vl ter fecit
cōiter. & pseuerauit p ānū & hmōi & sufficit.
Et h ē tutius q̄uis opi. Archi. pdicta nō sit i
, pbāda. Circūstātia q̄mō. sil⁹ ē necessaria qñ
spāli, ꝓhibitiōe cadit. puta ꝑ nām & hmōi. ali
ter nō. Idē dic d circūstatia vbi puta i eccl'ia
qñ ē aliqd op⁹. q². tūc ē sacrilegiū. Circūstātia
Xo. Qñ videt cē de necessitate qñ fit pctñ
die festo. d q̄ dic. vt. j. Interrogatiōes p totū
¶ Quid de illo q ꝓfitet solūmō ne reddatur 24
notatus i popnlo. R. q̄. si sibi cōstituit finis
non valet immo tenet itex ꝓfiteri. Et tunc
constituit finis qñ nullo mō ꝓfitet si non du
bitaret de infamia. Secus qñ non constituit
finis. puta q². confitet. pp deum & pp finissio
nē peccatox. Indnct⁹ tamen ad hoc ex pudo
re vel timore & hmōi. Et idē dic de illis qui
confiteri coguntur a suis prelatis.
¶ Vtx ille qui confitet aliqd peccatum vt 25
videat strēnuus & glorieť satisfaciat. R. q̄ nō
ſz peccat mortaliter sic ꝓfitendo q². tali dr.
Quid glorieris i malitia. & c. Ei, ꝑpterea dz cō
fiteri vt erubescat d pctō suo nō vt laudet.
Vtx diuidēs ꝓfessionē suā satisfaciat. R. ſz 2

Universidad de Deusto
Biblioteca

Sco. vbi. ℟. q. non. ſz oz oia non cõfeſſa tã ſecreta qz̃ publica de quibus memoriã hz̃ prẽmiſſa debita diligentia confiteaſ vni: ẽt ſi ille non poſſet cum abſoluere ab oibus ⁊ habeat neceſſe de aliquo ad ſupiorẽ recurrere. aliꝫ nihil faceret. vt p̃z. de pe. di. iij. ſunt plures ⁊ diſtin. v. caueat.

27 ¶ Vtz̃ peccata manifeſta ſint ꝓfitenda. ℟. fz cõmunit theo. i. iiij. di. xvij. q. ſic: qꝫ lz̃ ſint nota ſacerdoti: nõ tamen in forma iudicij niſi per confeſſionem.

28 ¶ Vtz̃ peccata venialia neceſſario ſint ꝓfitẽda. ℟. fz. Sco. vbi. ſ. q. i. ar. iij. q. nõ. ẽt ſi mlũ habet mortale. qꝫ p̃ peccatũ veniale ẽt in ꝓpoſito homo non põt dãnari nec periclitari. ⁊ pnia ẽ ſecunda tabula pro periclitantibus. igitur nõ obligãtur ad cã niſi habẽs mortale. imo dicit ℣De. de pal. i. iij. q. nec etiã papa poſſet ad hoc obligare qꝫ hoc eſſet mutare ſacramẽti materiam. Dicit tñ. S. Bo. i. iiij. di. xvi. q. vl. vez̃ niſi rõe periculi ad qđ ducit q tũc tenet penitere qñ piculũ aduertit. alꝫ nõ Adde ſecundo q tenetur confiteri de veniali quando ſcilicet dubitat an ſit mortale: vt dicc tur j. Tertio tenetur confiteri de veniali ratione profeſſionis. puta qꝫ profeſſus eſt aliquã religionẽ q̃ ad hoc obligat. vel ex voto tenẽ obedire in oibꝰ que non ſũt ctra deum ⁊ animã. ⁊ platꝰ ſic precipit. ℣Nec ob. qđ dicũt q dã q non habens mortale tenẽ ſaltẽ d venia li. confiteri pp preceptũ eccleſie i. c. omnis de pe. ⁊ re. qꝫ reſpondet Sco. vbi. ſ. q. ſi omnia in. d. c. diſtribuit. p mortalibus ſolũ ⁊ nõ pro venialibus. Et ita ẽt dicit glo. i. d. c. Et ſic tene q de perfectione eſt venialia confiteri bono conſilio: niſi vt dictum eſt.

29 ¶ Vtz̃ confeſſio neceſſario ſit facienda ſoli ſacerdoti ⁊ a ſolo. ℟. q ſic. de neceſſitate precepti eccleſie i. d. c. omnis. i. ℣. ſolus. ⁊ i. ℣. ſacerdoti. ⁊tra multos ſacerdotes q pueros qui tenentur ad confeſſionẽ ifimul ꝓfitenẽ quos non credo cuadere mortale peccatũ cũ faciat eos preuaricari eccl'ie preceptum. Dicit. ℟i. vbi. ſ. ar. iij. q. viij. qđ in articulo neceſſitatis ſ. qñ mors iminet de ꝓpinquo. ita q vnꝰ poſt alium non poteſt cõfiteri. lz̃ pluribꝰ ſimul cõfiteri: nec per hoc euacuaſ virtus ſacramenti Sil'r idẽ ibidẽ tz̃ q ſi quis vellet ꝓfiteri duobus ſacerdotibus ſimul vt certius cõſiliũ haberet q vere abſoluit: ⁊ taliter audiẽtes non peccant. alꝫ ſic qꝫ facunt ⁊tra preceptũ eccleſie lz̃ talis vere abſoluaſ. qꝫ non ẽ tñ neceſſaria ſolitudo ex parte ſacerdotis ſicut conſitẽtis: vñ qñ ex feruore. ⁊ vt ſit magis trangllacius ꝓſcientia duobus confiteẽ ſil'. illi poſſũt ſiñ peccato audire ⁊ abſoluere. Sco. tñ in. iiij. di. xvij. lz̃ q confiteri ſimul pluribus ſacerdotibus nõ eſt confeſſio ſacramentalis quia vnꝰ eſt xp̃s quem ſacerdos repreſentat.

¶ Vtz̃ cõfeſſio ſit facienda. cũ lachrymis. ℟. 30
q ſi lachryma recipiaſ. p cõtritiõe ſeu attritione q. ſic. fz q dico. j. Contritio. ſ. iiij. ℣Dz ergo dolere de peccato mortali ꝓmiſſo i ptõ ceſſaẽ i pñti. abſtinere ſaltẽ q̃ ad. ꝓpoſitũ i futuro ⁊ ſatiſfacere. put tenẽ aliꝫ nihil facit. Aduerte tñ fz Sco. vbi. ſ. diſt. xiiij. q. vlti. q attritꝰ cõfitens q̃uis nõ habeat actum talẽ q ſufficiat ad meritum de congruo tñ habẽs voluntatẽ ſuſcipiendi ſacramentuz eccleſie: ⁊ ſine obiec peccati mortalis actualiter ſibi facto: vel i volũtate inherentis recipit nõ ex merito ſed ex facto diuino effectu iſtiꝰ ſacramẽti i vltimo i ſtãti prolationis i q̃ eſt vix buins ſacramẽti ita ẽt tz̃ Tho. i. iiij. quol. q. x. dicẽs q ſi pfecte ꝓuerſi aut attriti ℣tute clauſũ grãm ℣attritionis aegrũt. dũmõ nõ põat obicẽ ſpũ itui ſctõ.

¶ Vtz̃ hõ teneaſ ſtati cõfiteri peccato mor- 31
tali ꝑpetrato. ℟. Sco. i. q. di. xvij. ar. iij. q du biũ ẽ alijs dicentibus q ſic alijs q nõ tenẽ. ſz tñ in voto. p aliquo tpe. ſ. ſcl' in anno nũc ſed añ. c. ois. ſolũ ante mortẽ. Et iſtud videẽ mitiꝰ fz cundẽ Sco. Et cũ ipſo cõi cõcurrũt theologi. Sz magis mihi videẽ tuta opi. S. Bo. ca. di ar. ij. q. ij. que vult vt religioſi non poſſint differre: lz̃ q habita opportũitate idoneci ꝓfeſſoris teneaſ. De clericis nõ audet affirmare: ſed tñ ſibi videẽ idẽ dicendum q de religioſis. laici ℣o ſi differunt pp maiorem opportũitatẽ tpis ⁊ ꝓfeſſoris vſq̃ ad. xl. excuſanſ. Si ℣o talẽ opportũitatẽ tpis ⁊ confeſſoris haberent ita q maiorem non ſperant habere in illo anno. tũc ſtatim tenentur. nec poſſunt differre vſq̃ ad annum. Quo vero ad votũ confitẽdi omneſ concordãt q ſtatim tenenẽ oẽs tã religioſi q̃s clerici. ⁊ ſeculares. Quod tñ limito: quo ad preceptũ verũ qñ ex citãt a gratia dei fz Ale. ſa ſc tractatu de negligentia. de quo vide. j. contritio. ſ. iiij. ſ. qñ tenẽ cõfiteri de peccato. alꝫ non de preceptο Sunt ẽt multi caſus in quibus concordãt doctores in quibus homo tenẽ ſtatim confiteri habita opportũitate quos ponit ℟i. vbi.

¶ Vtz̃ cõfeſſio ſit facienda. cũ lachrymis. ℟. 30
q ſi lachryma recipiaſ. p cõtritiõe ſeu attritione q. ſic. fz q dico. j. Contritio. ſ. iiij. ℣Dz ergo dolere de peccato mortali ꝓmiſſo i ptõ ceſſaẽ i pñti. abſtinere ſaltẽ q̃ ad. ꝓpoſitũ i futuro ⁊ ſatiſfacere. put tenẽ aliꝫ nihil facit. Aduerte tñ fz Sco. vbi. ſ. diſt. xiiij. q. vlti. q attritꝰ cõfitens q̃uis nõ habeat actum talẽ q ſufficiat ad meritum de congruo tñ habẽs voluntatẽ ſuſcipiendi ſacramentuz eccleſie: ⁊ ſine obiec peccati mortalis actualiter ſibi facto: vel i volũtate inherentis recipit nõ ex merito ſed ex facto diuino effectu iſtiꝰ ſacramẽti i vltimo i ſtãti prolationis i q̃ eſt vix buins ſacramẽti ita ẽt tz̃ Tho. i. iiij. quol. q. x. dicẽs q ſi pfecte ꝓuerſi aut attriti ℣tute clauſũ grãm ℣attritionis aegrũt. dũmõ nõ põat obicẽ ſpũ itui ſctõ.

¶ Vtz̃ hõ teneaſ ſtati cõfiteri peccato mor- 31
tali ꝑpetrato. ℟. Sco. i. q. di. xvij. ar. iij. q du biũ ẽ alijs dicentibus q ſic alijs q nõ tenẽ. ſz tñ in voto. p aliquo tpe. ſ. ſcl' in anno nũc ſed añ. c. ois. ſolũ ante mortẽ. Et iſtud videẽ mitiꝰ fz cundẽ Sco. Et cũ ipſo cõi cõcurrũt theologi. Sz magis mihi videẽ tuta opi. S. Bo. ca. di ar. ij. q. ij. que vult vt religioſi non poſſint differre: lz̃ q habita opportũitate idoneci ꝓfeſſoris teneaſ. De clericis nõ audet affirmare: ſed tñ ſibi videẽ idẽ dicendum q de religioſis. laici ℣o ſi differunt pp maiorem opportũitatẽ tpis ⁊ ꝓfeſſoris vſq̃ ad. xl. excuſanſ. Si ℣o talẽ opportũitatẽ tpis ⁊ confeſſoris haberent ita q maiorem non ſperant habere in illo anno. tũc ſtatim tenentur. nec poſſunt differre vſq̃ ad annum. Quo vero ad votũ confitẽdi omneſ concordãt q ſtatim tenenẽ oẽs tã religioſi q̃s clerici. ⁊ ſeculares. Quod tñ limito: quo ad preceptũ verũ qñ ex citãt a gratia dei fz Ale. ſa ſc tractatu de negligentia. de quo vide. j. contritio. ſ. iiij. ſ. qñ tenẽ cõfiteri de peccato. alꝫ non de preceptο Sunt ẽt multi caſus in quibus concordãt doctores in quibus homo tenẽ ſtatim confiteri habita opportũitate quos ponit ℟i. vbi.

ℓ. ar. iij. q. vi. ℣Primꝰ qñ vult cõmunicare vl celebrare. vide. j. Eucariſtia. iij. ſ. xviij. cuz ſequẽtibus. Idẽ dicit Landul. ca. di. q. ij. qñ dz adminiſtrãre ſacramẽta vel aliquẽ actũ ſolẽ nẽ i eccl'ia exercere: puta legere euangelium ⁊ hmõi. Idẽ Tho. i hmo quolibet. q. vi. ⁊ Jo. de nea. qñ vult ordinẽ ſacrũ recipere. Sed ℏ non probaꝫ aliquo iure niſi peccatũ eſſet manifeſtuz. Et ſic limito. ⁊ itelligo glo. in. prin. de pe. di. v. que dicit q qñ peccatũ mortale eſt manifeſtum: ſtatim homo teneẽ cõfiteri. Secundus caſus qñ eſt in periculo notabili ⁊ imminenti mortis. vt puta qꝫ vult intrare mare per longum tempus ⁊ periculoſũ iter: vel bellum vel eſt infirmus infirmitate periculoſa: ꝓpterea precipiẽ medicis q cũ eos ad ifirmos vocari contigerit vt efficaciter faciãt q priꝰ aduocẽt medicos ſpirituales de q̃ dic vt. j. 2 Medicus. ſ. viiij. Et aduerte fz ℣De. de pal. q tũc piculuz mortis eſt qñ qs eſt in tali caſu i quo frequẽter hoics moriunt. Tertius caſus eſt qñ ſibi dictat cõſcientia. q ſtatim teneatur confiteri de neceſſitate. Quartus caſus quando probabiliter videt q illo anno copiã idoneci cõfeſſoris habere non poterit q ipm poſſit abſoluere. Quintus caſus non p ſtatutũ quis eſt obligatus ad pluries cõfitendũ vt ſũt rcligioſi ⁊ ſimiles. qꝫ nõ ſufficit tũc ſemel i anno ꝓfiteri. Limito ℣um ſi ſtatutũ obligat ad mortale. alꝫ nõ credo teneaſ de neceſſitate niſi fz q dixi. ſ. ſ. xxviij.

32 ¶ Vtz̃ qs poſſit ꝓfiteri p iterpoſitã pſonaz vel p ſcriptũ. ℟. q nõ loquẽdo de confeſſiõe put eſt ſacrm fm cõi theo. vbi. ſ. facit de pe. di. i. quẽ penitet. qꝫ q peccauerit teneẽ ſe accuſare. Et ad. c. ſtatuit. xxx. q. v. reſpõdet Sco. vbi. ſ. q põt ꝓfiteri per ſcriptum ſi ẽ preſẽs ⁊ ipe legit quod ſcripſit.

33 ¶ Sed quid ſi eſt mutus vel ignorat linguaz ℟. q nõ teneẽ ꝓfiteri niſi eo mõ q̃ põt. ſ. p ſigna ⁊ hmõi. Et qđ dicũt aliq q ꝓfiteaſ p interpretẽ ipſe probat Sco. ⁊ bñ fil'r p ſcriptũ qꝫ ẽ ꝛ rationẽ ſacramẽti. Et iõ nullo mõ faciat. ſz vt dixi ꝓfiteaſ. put põt p ſigna ⁊ ſufficit fz Sco. in. iiij. di. xvij. q. vnica. ⁊ ℟i. ea diſt.

34 ¶ Vtz̃ ille qui reſpondet ꝓfeſſori ad iterrogata ſatiſfaciat. ℟. fm ℣odo. q ſic. quãtũ ad ea de quibus interrogaſ. Similiter qui rogat ꝓfeſſorẽ vt cũ interroget vt plenius confitea tur niſi ſit talis qui potius dimitteret confiteri qz̃ ore. ꝓpio ꝓfitereſ ſuũ peccatũ: qꝫ de ſupbia. puenit. de pe. di. v. c. 1. q quidẽ eſt peccatũ mortale vnde prudens ꝓfeſſor qñ hoc ppendit faciat cũ rtificaſ ꝓſciẽtiã ⁊ doleẽ ꝛ tali diſ

¶ Sz qd ſi dubitat. ℟. S. B. ca di. ꝓpitiõe 35
ar. ij. q. i. q. ſi. ꝓbabiliter dubitat de aliq an ſit peccatũ veniale vel' mortale niſi certificeẽ p aliquẽ doctũ teneẽ cõfiteri fz q. i dubio hz̃ ⁊ ab eo abſtinere in futurũ. aliter ſi nõ confitetur peccat mortali. qꝫ exponit ſe piculo Concordat. S. Tho. ibidem di. xxi.

¶ Vtz̃ confitens teneaſ acceptare omnẽ pe- 36
nitẽtiã quã ſibi cõfeſſos vult iniungere. ℟. q nõ fm ℣do. ⁊ ſequitur ℣Pa. i. c. ſignificauit de pe ⁊ re. lz fz Sco. in. iiij di. xvij. q. vnica ſufficit ei. ꝓpoſitũ accẽptãdi a deo hic vel in purgatorio: ſed ſi acceptat teneẽ iplere. Aduerte tñ q. ſi cõfeſſor iniungeret confitẽti vt ſatiſfaceret. primo quẽ leſit. puta reſtituẽdo ablata ⁊ hmõi. q illa teneẽ de neceſſitate expler. imo deberet pcedere confeſſionẽ talis ſatiſfactio ſi foret poſſibile vt latius p̃z. j. Reſtitutio. iij. Similiter teneẽ accẽptare illud qđ cõfeſſor iungit pro neceſſaria cautela nec in peccatũ recidiuit. Et ꝓpterea nõ. q confeſſor triplici- ter aliquid imponit penitẽti: ℣primo p modũ exhortationis ſicut cũ admonet vt quottidie oret. faciat largas elemoſynas. ⁊ hmõi. ⁊ ad iſta nõ teneẽ ex neceſſitate penitẽs. Secundo mõ p modũ declarationis cois obligatiõis. ſic qñ declarat q reſtituat ablata cõicet i paſcha ⁊ hmõi. ſi non obſeruat penitẽs euacuat ſibi fructũ penitẽtie. nõ tñ ꝓpter hoc tenetur reiterare confeſſionẽ. nec cõmittit peccatum: iobedientie ſpãle non obediẽdo ſacerdoti quia ſacerdos nihil ſibi iponit. ſed declarat qđ tenetur facere. Tertio mõ. p ſpeciali ſatiſfactione peccatoꝝ ⁊ ad iſtã teneẽ ex precepto. alꝫ cõmitteret ſpãle peccatuz iobedientie ſi eam acceptauit ⁊ non ipleret. ⁊ iterare confeſſionez teneẽ fz q dictũ ẽ. ſ. Quod itelligo de pnia quã ſacerdos ipoit pceptiue. Secus ſi ipone ret exhortatiue ſicut faciũt piti cõfeſſores. q aliquã pnã pniaz dãt de pcepto. ⁊ poſtea aliã maiorẽ ꝛ ꝓfilio pp piculũ tranſgreſſionis.

Onfeſſio ij. de eius obligatio ne. ℣Pro cuius intel ligentia queruntur. multa.

¶ Vtruz confeſſio ſit de iure diuino p̃cepta. 1
℟. fm Sco. in quarto di. xvij. q. vnica. q ſic ⁊ ꝓbat primo ſic. Quilibet teneẽ recupare gratiam pdiã p viã facilioꝛẽ ⁊ certioꝛẽ ex pcce-

pto diuino q̄ dicit. Diliges dñm deuz tuū t ꝓximū tuū. alr videt ꝓtenere deuz t ꝓpriā salutez. Iz h non pōt fieri nisi p ꝓfessionē. qō ꝓbat sic. Attrit⁹ ꝓfitens q̄uis nō habet actū talem qn sufficiat ad meritū de ogru. tū his voluntatē suscipiēdi sacrm eccle. t sine obice mortalis peccati actualiter sibi facto. vl i vo lūtate inheretis recipit. nō ex merito: sed ex pacto diuino effectū isti⁹ sacri: vt sic parū attrit⁹ t attritōe q̄ nō hz rōem meriti ad remissionē peccati. nolēs tū recipe sacrm pnie. siē dispēsat in eccl'ia. t sine obice i volūtate peccati mōtalis in actu i vltimo instāti illi⁹ ,platōis in q̄ est vis sacri isti⁹: reciput remissionez t gr̄am pnialē nō ex merito. vt dixi. q2 ñ erat. Iz ex pacto dei assistētis sacro suo ad effectū illū ad quez instituit. Aliogn ñ appet quō sacrm pnie cēt scōa tabula si nunq̄s p ipum vt sacrm est' possz recupari scōa gr̄a amissa. sed tū p attritionē tanq̄s p ꝓuiaz dispositionē t p attritionē tanq̄s p ꝓplcriuā. Ista pōit Sco. in.iiij.di.xiiij.q.vlti. Et h idez tz. S. Tho. in iiij.quol'.q.r.t Hen.ō gan.i quol'.q.xxij. Ex quo pz q̄ nō est alia facilior via ad inueniendaz gr̄am. q2 hīc in ꝓfessione nō requirit aliud nisi q̄ hō nō ponat obicē gr̄e. qō est mlto minus q̄s hr̄e attritionē q̄ p modū meriti de cōgruo sufficiat ad iustificationē. nec ēt certior q2 pōt magis cē cert⁹ hō q̄ nō ponat obicez. i. actualiter peccādo q̄s q̄ hēat attritionē. g̃ q̄libz tenet p hanc viā ꝓfessiōis gr̄am recuparc. cū sit faciliō t certior. ꝓbat ēt q̄ ꝓfessio est ō iure diuino p argumentū a ꝓrio. sup illō Joan. xx. Quoz remiseritis peccata. remittunt. g̃ quoz nō remiseritis ñ remittunt. Iz sacerdotes ñ remittūt nisi ꝓfitentib⁹. g̃ tenent ex ꝓcepto xpi. Hanc rōem facit ꝓ. Marcol⁹ i iiij.di.xvij.q.i. ꝓbat ēt p id qō no. Jo.an. in.c. significasti de fo. cpe. vbi tz q̄ papa tenetur ꝓfiteri ō necessitate. Iz Vior rō q̄ pbat q̄ sit de iure diuino. qō nō est credendū q̄ ecclia t apostoli istō iugū iposuissent hoib⁹ taz piculosuz: nisi xps Vbaliā apostolis istō ꝓceptuz ōdisset. siē t de alijs sacris excepto baptismate ō qb⁹ ñ pz qñ t quō a xpo exīsse fuerint instituta. Indubitanter g̃ tenendū q̄ ē ō iuredivino. t sp hoies tenebant ad cā post casuz in peccato mōtali in voto: iz nō in effectu. q2 nondū erāt instituti ꝓfessores. nisi p⁹ passionē xpi qui haberent auctoritatē absoluendi.

2 ¶ Vtz oēs teneant ad ꝓfessionem. hr̄. q̄ sic. oēs qui peccatū mortale ꝓmiserūt t tā ifideles q̄s fideles sm R̄i. in. iiij. di. xvij. ita q̄ nō ꝓfitens peccatū mōtale ꝓmissuz tā añ baptismum q̄s post si hz copiā idonei ꝓfessoris: memoriā peccati. t tps. t loquelā ad cōfitendum oio dānabit' cū sit de iure diuino ꝑcepta. vt. ō. patuit. Verūtū ,put ꝓfessio ē ꝑcepta ab eccl'ia: vt fiat semel in anno in. c. omnis de pe. t re. non ligat nisi fideles.

¶ Vtz pueri teneant ꝓfiteri. hr̄. scōz Sco. in iiij. di. xvij. t cōiter doc. pueri q̄ nō discernūt t quoz etas ignorat qd videat. t furiosi non tenent ꝓfiteri. Iz q̄n q̄s instructꝰ t interrogatus ordinate peciat distincte qd iustū. t qd iniustū in. l. diuina. qō pōt facilit videri si ad ordinatas interrogationes ordinate rñdit fit aliꝰ adultꝰ pfecte ex sil'ibus ꝓmissis simplicit rñdet. tūc hz etatē sufficientē ad cognoscenduz iustū: vl iniustū ō dei legē: t ꝓfiteri tenet. 3

¶ Vtz nō his mortale teneat ex precepto ecclie ꝓfiteri saltem semel in anno. hr̄. s. Bo. S. Tho. Ri. t ꝓ. in.iiij.di.xviij. tenēt q̄ sic. ñ ex vi sacramēti. sed ex vi statuti ecclesiastici. Sco. ea. di. tz q̄ nec ēt ex statuto eccl'ie tenet: Iz sufficit q̄ se pñter sacerdoti t dicat se non hr̄e cōscientiā mōtalis peccati: vt ad cōionē possit admitti. Tu Vo dic q̄ cū hō teneat cōfiteri sm R̄i. in. iiij. di. xij. de mortalib⁹ oblitis gñaliter nō de singulis genez: Iz ō gñib⁹ singulorz. Itē q2 dicit ps. Ab occultis meis mūda me dñe. q̄ vera est opi prima q̄ qs tenet cōfiteri saltē gñaliter de generib⁹ singulorz pp piculū peccatorz ignoratorz t occultorum. Et opi. Sco. intelligit q̄n quis est certꝰ q̄ nullum mortale habet. q2 tunc nō tenetur confiteri. Et sic serua. 4

¶ Vtz possit dispensari cum aliquo vt non teneatur cōfiteri. hr̄. sm R̄i. in. iiij. di. xvij. t Tho. ea. di. q̄ nō sm q̄ obligat ex vi sacramēti. ꝑōt tñ papa dispensare sm q̄ obligat ex ꝑcepto eccl'e. s. vt possit diuti⁹ cōfessionē differre q̄s sit statutū ab eccl'a. Vñctiā papa tenet ꝓfiteri. q2 Iz ille cui ꝓfiteri debet sit inferior eo inquantum est prelatus tū superior inquantum est peccator. t ipse confessor de ministeri. 5

i

Confessio tertio cui faciēda ē vtz soli sacerdoti. hr̄. sm. s. Bo. in. iiij. di. xvij. q̄ ō confessione possum⁹ log duplicit. vno mō prout est opus Vtutis directe repugnās hypocrisi i quo quis se ipsū accusat ne alius sit q̄s appareat vl' mala sua aperit ad inestigandaz cu rationē. h modo confessio pōt fieri cuilibet etiā laico qui pōt adiuuare instruēdo vel orā do. t ō quo homo pōt erubescere t humiliari t ille exēplo humilitatis melioari ñ peccatorū cognitione deprauari. Alio mō prout confessio ē opus sacramētale t prout ordinatur ad reconciliationē que fit per absolutionez t litigationē. Et q̄n hec potestas collata est solis ꝓsbyteris. iō h confessio nullis nisi ꝓsbyteris ē facta. 1

¶ Sed quid si ꝓsbyter deest tenet' qs confiteri laico in casu necessitatis. hr̄. magister sniaz in iiij. di. xvij. t. s. Tho. ea. di. t ter. aug. ō pe. di. i. quē penitet. t glo. extra de offi. or. i. c. pastoralis. volūt q̄ sic. Iz verior ē opi. Sco. Ri. ꝓ. t cōi the. in. iiij. di. xvij. q̄ nō tenet' de necessitate. t h pz ex prędictis. imo vt dicit Sco. ea di. q̄ si peccator sic posset per se verecundari. t in generali sic quere consiliū: vel laicus non ē magis discretus q̄s ipse q̄ nō ē vtile cōfiteri laico nec expedit: posset bñ esse vt ille ex materia verecandie que ē vna pena debita ,p peccato. vnde si confitēs laico soluceret vnam penā debitā p̄o peccato. t sic esset bonū consiliū eidē confiteri in tali casu dūmō sit talis qui nō habeat deprauari ex auditione peccatoz. Et sic iteligit Aug. vbi. s. vt ibi pz. 1

¶ Vtz omni sacerdoti sit confitendū. hr̄. sm cōi doc. q̄ non sed solū sacerdoti proprio .loquēdo de confessione prout ē sacramētalis: t de precepto iuris diuini. t eccl'ie vt clare pz in c. omnis. de pe. t re. nisi sm R̄i. in. iiij. di. xvij. in casu extreme necessitatis quādo alicui imminet periculū mortis, phabilit t ,ppriū sacerdotē habere nō pōt. nā tunc quilibz sacerdos pōt quēlibz peccatorē audire i confessione t absolucre ab oibus peccatis casibus t excōicationibus vt tenet gl. i. c. pastoralis. ō offi. or. quam sequunt cōiter doc. ar. ad h xxvi. q. vi. si presbyter. t. c. si. de fur. c. fures. de sen. ex. c. cos li. vi. ita q̄ nō oz̄ plius de ipis confiteri seu ad aliquē recurrere. etiaz si crat casus reseruat⁹. ar. d. c. cos sed tū quo ad excōicationē serua q̄ dixi. ē. Absolutio. iij. §. xvi. dūmō talis sacerdos ñ sit hereticus. excōicatus: aut ab ecclesia precisus sm Bo. ea. di. Ego tū credo q̄ nisi sit periculū peruersionis in confitente. q̄ etiā in tali casu liceat confiteri hereti⁹. t excommunicato aut preciso t absolui ab ipsis si alius sacerdos haberi nō potest. t sit paratus audire. q2 iducere talē non licet. vt. ē. clericus. viij. §. ij. t q̄ tales sacerdotes vere absoluant in tali casu nec peccāt sic absoluēdo dū mō penitent de peccato suo. Ratio ē quia sm ꝓ. aure. in iiij. di. xvij potestas clauis que est absoluēdi a peccato. t ex consequenti ad penā eternā cōmutādam in temporalē t ad gratiam actiue conferendā per modū applicantis actu meritū passionis christi fundatur i character sacerdotali. qui quidē est indebilis. Et q̄uis ab ecclesia in tali fit ligata talis potestas. tū in tali casu non credo. quia necessitas subiacet legi positiue. vt in. c. quod nō est de regu. iur. hoc tenet glo. in. c. non est ō sponsali. Et sm ꝓ. de pal. in iiij. sicut. a tali pōt baptismū recipere. sic t penitētiam: cum t ipsa sit sacramētuz necessitatis. Et est tutius. in tali articulo confiteri per ea que. s. dixi. Confessio. ij. §. i.

¶ Sed quis dicitur proprius sacerdos. hr̄. vt colligo ex R̄i. vbi. s. t ꝓa. i. d. c. omnis. t Lar. in. clc. dudū ō sepul. ꝓimo papa in toto mūdo. Secūdo legatus in tota sua prouicia. Tertio penitētiarius eiusdē legati in prouincia. Quarto archiepiscopus dum visitat est ,ppri⁹ sacerdos suoz suffraganeoz. t eos absolure pōt. c. nostro. de peni. t remiss. Quinto episcopus i tota sua dioces. Sexto archipresbyter ecclesie cathedralis. Septimo vicarius generalis episcopi. Isti duo possunt audir omnes de dioces. ar. l. cum pretor. ff. de iudi. t. c. officium ō offi. archipr. ,sbyter. O ctano presbyter parrochialis in tota sua parrochia. Iſto vicarij prefatoz. Decimo omnes habentes licentiam ab aliquo predictorum. 3

¶ Sed nunqd nō hītes executionē ordinuz possint licentiari ad audiēdas cōfessiones ab aliq̄ qui executionē dare ñ pōt. hr̄. vt colligo ex archi. in. c. plectis. xxv. di. t a ꝓa. i. d. c. oīs q̄ tripliciter dicit quis nō hr̄e executionē ordinum. ꝓimo q2 non habet velle vel nolle. sed eius velle dependet ab alio sicut sunt religiosi. vt. ri. q. nō dicatis de elec. si religios⁹ li. vi. ō testa. religiosus de sep. c. fi. li. vj. vn de si in tales habiliter tentur a suis prelatis. nullo modo etiam ex licentia sacerdotū parrochialium vel episcoporum si sunt exēpti possunt absoluere vel ligare. Secundo dicit quis nō habere executionem ordinum. q2 est excōmunicatus suspensus vel interdict⁹? t huiusmodi. t talib⁹ ñ pōt dari lnia audiēdi cōfessiones. 4

Universidad de Deusto
Biblioteca

nisi prius habilitentur ab eo q̄ tale impediñ
tum pōt auferre. Tertio dicit quis ñ hre exe
cutionez ordinū. q2 non hēt ppm sibi subdi
tum. sicut sunt religiosi a suis plātis habilita
ti ⁊ oēs sacerdotes seculares q̄ non hñt curā
animaꝝ. vnde hñ talib⁹ pōt cōcedi licentia
audiendi. non solū ab his q̄ hñt curaz in actu
spāliter ipsis cōmittendo: sz ēt gñaliter dan
do licentiaz subditis ipsoꝝ: vt quēcunq̄ vo
luerūt eligant sibi cōfessorez. Istec ob. q̄ iu
dex ꝓgata iudicat iure ꝓprio. Et iō si non
hz iurisditionē in actuz non pōt. ar. c. signifi
casti. de fo. compe. Nō q2 priuat⁹ nō pōt da
re iurisditionē quaz non hz. l. priuatoꝝ. C. ō
iur. om. iu. Item ꝓgare idez est qō extēde
re. Et iō q̄ nō est non pōt extendi. c. ad dissol
uendum. de despō. impu. Q2 rñdeo q̄ qlibet
sacerdos ex q̄ sacerdos ordinat⁹ hz iurisditi
onem. solum deficit mā in qua exerceat. ⁊ iō
cum sibi exhibeā per talez lniam in gñe datā
absoluit auctoritate ꝓpria quā hz. ⁊ pōt exer
cere oblata sibi mā debita. Non obstat ēt. c.
ad hec. de rescrip. vbi ꝯcessio iudicis incerti
nō valet. q2 illō vex est quantū ad foꝝ ꝓtenti
osuz vt no. Bc. in. c. fi. de pe. ⁊ re. li. vj. Et istā
opi. tz Hdo. ⁊ segtur ffda. in cle. i. ō puil. Iz pri
us tenuissz cōtrariuz. Et ideo fm hoc limita
⁊ intellige dicta doc. in cle. i. de priuil. ⁊ xvj. q
t. §. ecce. ⁊ in cle. dudum de sepul.

5 ¶ Undecimo dr̄ ꝓprius sacerdos ei⁹ ille q̄ eli
gīt a papa ꝓ suo ꝓfessore. Et sil'r ab epis: ar
chiepis: patriarchis: cardinalib⁹. ⁊ similib⁹ p
latis episcopis supioꝝib⁹. ⁊ ēt ab inferioꝝibus
plātis. dummō sint exempti'. vt ps in. c. fi. de
pe. ⁊ re. Sed nota q̄ tales iferiores epis opō
tet primo q̄ sint ꝛmediate sub papa. q2 excm
pti q̄ hñt abbatē vel gñaliez ⁊ hmōi sup se nō
pōt sibi eligere ꝓfessoreꝫ de iure cōi fm Hdo.
⁊ ffda. in d. c. fi. Scōo q̄ sint plāti. ⁊ capit lar
ge prelati fm ffda. ibidez ēt ꝓ sacerdotibus
curatis q̄ large dñtur plāti. vt in. c. tua de cle.
egro. Iz stricte noīe prelati ꝛueniāt soluz illi q̄
hñt iurisditionez fori ꝓtentiosi. vide bo. glo.
in. c. ij. de iudi. ⁊ in cle. dudū. de sepul. in ffi.
plāti. Tertio q̄ sint exēpti. vno istoꝝ ōficien
te non possunt sibi eligere confessorem.

6 ¶ Utruz prefati possint vna ꝛice eligēr vnū
alia vice alium. nō. q̄ sic. dummodo non faci
ant in fraudem secundum directoriam.

7 ¶ Sed quaz auctoritatē hēt talis electus su
per cos q̄ cuz elegerunt. nō. fm ffda. in. c. signi
ficasti. de fo. ꝓpe. q̄ electi per exēptos epis in
feriores non pñt absolucre ab excōicatione ⁊
casib⁹ epis reseruatis. ar. c. ij. de pe. ⁊ re. li. vj.
nisi spālem indulgentiā hēant sup hoc. Sed
Hdo. tz q̄ vbi exēpt⁹ eligit elect⁹ hz ptātē pe
nitentiarij pape q̄ ad absolutionem non quo
ad dispensationē nisi de spāli mādato. A nō
exēptis Vo elect⁹ hz ptātem illius cui subest
vñ ꝓfessor epi pōt super ipsuz sicut archiepi
scop⁹. ⁊ sic de ceteris. Et hoc magis placet q̄
ad pdictos. de quib⁹ logtur. d. c. fi. de pe. ⁊ re.
Et idē dicerē de illo cui papa ꝓcedit vt possit
sibi eligere ꝓfessorez. vt ꝓfessor possit eum ab
soluere ab oībus nō reſuatis pape. Et ad. c.
ij. predictuz dico intelligendū in casu suo. q̄
epūs dat suo subdito talē lniaz: sz nō q̄ papa.
q2 potuisset log gñaliter si voluisset.

¶ Utꝝ eo ipso quo epūs vl' tales exempti de 8
quib⁹. §. ꝓfitent alicui videant cuz eligere. nō.
q̄ sic. q2 plus est factis eligere q̄ Vbis. l. non
dubiū. C. de legi. ⁊ in. c. legebat de maio. ⁊ obe
dem. ⁊ in. c. fi. xv. q. vj.

¶ Duodecimo dr̄ ꝓprius sacerdos qlibet p̄ 9
sbyter parrochialis oium vagabundoꝝ. ⁊ il
loꝝ q̄ nō hñt ꝓprium domiciliū. Et hoc tan
diu q̄diu in ei⁹ parrochia inueniunt. q2 a q̄
cunq̄ parrochiali pſbytero ad quez se trālsfe
runt pñt absolui ⁊ a fortiori ab epo. aut licen
tiam hñtibus ab eodez episcopo in sua dioce
si audiendi ꝓfessiones. Et not. hz ffda. i. c. fi ō
fo. ꝓpe. q̄ vagabundi dñtur q̄ non hñt domi
cilium certū vl' hitationē fm glo. ⁊ Bar. in. l.
dies. §. pretor. ff. de dam. infec.

¶ Sz gd dicem⁹ ō scholarib⁹ mercēariis mē 10
catorib⁹: stipēdiarijs: ⁊ hmōi cōmorātib⁹ in
aliq̄ prochia nūqd poterūt absolui ab illis sa
cerdotib⁹ a q̄bus pñt absolui parrochiales il
lius parrochie. Iz ibi non ꝓcrint domiciliuz.
nō. fm ffda. in. d. c. oīs. q̄ sic. q2 ille dicit ꝓpri⁹
sacerdos prefatoꝝ in cui⁹ parrochia hitant
de pñti. nec pñt ꝓmode adire ꝓpriuz sacerdo
tem. ar. c. fi. de parrochijs. vide glo. que hoc tz
in cle. i. de priuil. Et hec est cōio: opi. Hoc idē
tz ffda. in. c. cuz ꝛt ingat. de fo. ꝓpe. Quā opi.
limito veram q̄n per maioreꝫ partē anni ibi
steterunt vt dicam in se. §. aliter non.

¶ Ulunquid idez sit dicendū de pegrinis via 11
torib⁹ aut mercatoribus discurrentib⁹ hinc
inde ꝓ negociatiōc. nō. vt colligo ex Inno. ⁊
Hdo. in. d. c. oīs q̄ si alicui moranť per annuz
vel per maiorē ptem anni. presertiz vltra pa

scha i quo tenenť ꝓfiteri. ⁊ marie q̄n i pascha/
te cōiter non declināt ad domū sui loci. quia
tunc nō videnť habere ibi domicilium vbi ē
eoꝝ domus quo ad sacramēta. ideo tūc licite
ꝓfitentur parrochiali illi vbi sunt. ⁊ ab eo pos
sunt absolui. xvj. q. i. questi. ar. de deci. ad apo
stolice. Si Vo talē morā alicubi nō cōtrahūt
non poterūt cōfiteri ibidem nisi licentiā ac
cepint a. ppio epo vl' sacerdote prochiali vbi
libet pfitendi. vel saltē pegrinādi siue itinerā
di. q2 tunc ēt ibidē confiteri possent ⁊ absolui
q2 presummitur q̄ eo ipso quo licentiā itinerā
di dederūt. ⁊ ēt cōfitēdi ⁊ sacramēta suscipiē
di dederint. Tutius tamē eēt spāliter licētiā
petere. ⁊ quos casus sibi reseruat' suus epūs fa
cere sibi declarari cū nō possit absolui a talib⁹
sine ei⁹ lnia. Nō itelligo q̄n ꝑ talē morā alicu
bi ñ steterit q̄ possint ab illo ordinario absolui.

12 ¶ Quid de illis q̄ i diuersis locis morantur
equaliter. aut i diuersis castris hñt domicilia
nec apparet q̄ sit ꝓncipale. nō. q̄ debēt ꝓfiteri
illi i cui⁹ prochia se ineniūt tpe ꝓfessiōis fien
de. ar. c. ex ptē. ō fo. ꝓpe. facit glo. i. l. ij. C. vbi ō
cri. agi opoꝛ. que dicit quēcūq̄z cōueniri pos
se vbi degit ⁊ morať. Hdo. tamē dicit q̄ tuti⁹
esset q̄ ab vtroq̄z epo vl' presbytero i cuius iu
risdictionem morat̄ur, licentiam peteret.

13 ¶ Cui debēt ꝓfiteri sacerdotes prochiales. p
positi. decani. canōici seculares. ⁊ hmōi eccl'ia
stici nō exēpti iferiores epis: sil'r religiosi ēt
exēpti qui nō sūt plati. nō. fm oēs doc. q̄ tenē
tur cōfiteri suis prelatis vel de coꝝ licētia.

14 ¶ Utꝝ prefati, ppij sacerdotes possint alijs
suā anciatē delegare. nō. fz Ri. anglicū in q̄'.
aut tal' sacerdos hz auctoritatē ordinariaz ⁊
sic pōt. aut hēt cōmissaz. ⁊ tūc distiguo q̄ aut
a papa ⁊ sic pōt. Intellige vex q̄n a papa cō
mittit iurisditio. Secus cū ꝓmittit nudū of
ficiū sine iurisdictōe. vt puta audire ꝓfessiōes
q2 ñ pōt. facit. c. fi. ō of. dle. vide. §. delegatus. §.
vj. Aut ab iferiore. vt ab epo. ⁊ tūc aut ad vni
uersitatē cāruz. ⁊ sic pōt i pticulari aliquā cāz
cōmittere. vt officialis ⁊ generalis pniarius
epi: nisi sit eis spāliter iterdictū. Si vero hz cō
missionē particularē nō pōt. sicut si sacerdos
fuerit ꝺductus ad officiātū ecclie prochiali.
cū nō sit ordinarius illi prochie. Et sic loquit
c. fi. de offi. dle. i. §. ceterū. vbi dicit salua lega
toꝝ sedis ap'lice. auctoritate nulli cui ꝓmissū
fuerit predicare crucē. excōmunicare. absoluc
re. dispēsare. vel iiungere pēitētias liceat de
cetero hoc alijs demandare.

¶ Utꝝ i aliquo casu liceat ꝓfiteri alteri q̄ ꝑ 15
prio sacerdoti. nō. fz ffda. in. d. c. omnis. q̄ sic
qñcūq̄z subest aliqua legitima cā. puta q2 est
reuelator ꝓfessiōis vl' solicitator ad malū. vel
nō hz debitā sciaz vel, ꝓbabilit videť sibi pi
culū. vl' sacerdoti immere. vl' ē excōicat⁹ ⁊ bu
ismōi. ⁊ tūc debet petere lniam ⁊ obtinere.
q̄ si nō pōt obtinere: nec adire pōt superiorē. suf
ficit q̄ petijt. ⁊ sic supplet. d. c. oīs. p. c. placuit
⁊ ibi gl. ō pe. di. vi. sic. vt sit sensus. ōbet obtie
⁊ ibi gl. ō pe. di. vi. sic. vt sit sensus. ōbet obtie
re lniaz. s. fi pōt. vt i. d. c. oīs. vel adeat alienuz
si nō pōt. vt i. d. c. placuit. Ego Vo i hoc mul
tū nō insto. q2 verissimū puto. ⁊ q2 hodie ha
benť multi, ꝓprij sacerdotes qbus legitie cō
fiteri possumus si vnus nō ē idoneus. ⁊ si ca
sus accederet. tene quod dixi. q2 ꝓcepta non
se extēdūt vltra charitatē. Et si iz cā melioz
de vite extra de regula. c. licet. quanto magis
causa recuperande.

¶ Utꝝ liceat absq̄z alia licētia ꝓfiteri frībus 16
minoribus ⁊ predicatorib⁹. nō. q̄ sic. fi. v. cōcur
rāt. ffprimū q̄ generalis vel ꝓuincialis mini
ster: aut custos quo ad miores ⁊ magister aut
ꝓor, ꝓuincialis. aut eius vicarius quo ad ꝑdica
tores accedat ad penitētiā platoꝝ petēdo q̄
ffres q̄ fuerit electi possint liber' ꝓfessiōes suo
rū subditoꝝ audire. Sed istud primū ē de be
nē cē. vt. j. patebit. §. rri. Secūdū q̄ fuerit ele
cti ⁊ habilitati ad audiēdas ꝓfessiōes per ge
neralē aut ꝓuincialē ministrū quo ad miores.
vel p magistrū aut ꝓrioꝛ ꝓuincialē quo ad p̄
dicatores. Tertiū q̄ sic electos presentēt p se
vel p fratres quos ad hoc deputauerit epūs.
seu coꝝ vices gerētibus petēdo būlit'. vt de
coꝝ beneplacito possint audire ꝓfessiōes suo
rū subditoꝝ. An ēt regrať q̄ psonalit' ducat
tales fratres electos. ego credo q̄ nō. fz sufficit
q̄ verbalit' vel al'r qualitercūq̄z. Nō q2 q̄n ali
quod onus ꝑponit alicui sine ꝺterminatōe. q̄
ipleto ad aliquod hūficiū meret admitti. quo
cūq̄z leuiori mō ipleat onus cōditio dr̄ ipleta
⁊ sic ad beneficiū meret admitti, hoc, ꝓbauit
ff. ō cōdi. ⁊ dc. l. qō traditū. Cū ergo onus pre
sentatōis ipositū prefatis electis ñ distiguat
qūo debeat fieri. cū possit fieri m'liis modis.
ff. de, ꝓcu. l. pñs. ⁊ ibi gl. igit qualitercūq̄z fiat
sine p scriptū. siue verbali itelligit cōditio i
pleta. Istec. ob. glo. in cle. duduz. de sepul. que
dicit q̄ dz fieri psecratio psonalis. q2 pñs di
cit q̄ ꝓbeť sensibus corporis ar. ff. de verb.

Universidad de Deusto
Biblioteca

obl.ii.i prin.q; si aduertis hec cō nō vz.q; presentatio psonalis ēt pōt fieri p procuratorē vt in.l.fi.C.de procu. Et sic prebet se quis sensibus p se aut per aliū.ut.d.l.pñs. Sic intelligē glo.p.d.l.pñs.& ibi & p'no.p Jo.an.i.c.pñti de prēben.li.vi.facit.c.tue.de.pcur. vbi pz q pñs nominaliter nō ifert necessario vt per se faciat. sed bene si aduerbialiter dicatur vt ibi patet. Quartus qō requiritur ē q nō audiāt cōfessiōes extra diocesim illius cui sūt pñtati & in hoc differūt a ,ppriis sacerdotibus parochialibus vel epis aut prelatis ordinarijs q pñt vbiq; audire suū subditū & absoluere in foro pniali.q; i his q̄ fiūt sine strepitu & sub silētio nullius ledit territoriū.l.ii.ff.de off.procō. facit qō no. Jſpa.i.c.cū ꝓtigat.de fo.ppe. & ita tenet Car.i.d.cle.dudū. Quitū q; ille q vlt eis ꝓfiteri sit de iurisditiōe illius ꝑlati cui tales sūt pñtati.ḃ habenē ex.d.clc.dudum.

17 ¶ Vtr̄ ꝑdicta pñtatio solū sit fiēda epis.ſ. Car.i d.clc.dudū.q; nō.sed ibi noic prelati intelligitur gliber habens iurisditionē epalem. Ita q nulli diocesano subsint corū subditi: nec ipſi.ar.c.abbates.in fi.de ꝓuil.li.vi.

18 ¶ Vtr̄ hec pñtio possit eis fieri ex̄ territoriū crñtib⁹.ſ.q sic.fm Jſpan.i.d.clc.dudum.

16 ¶ Quid si sedes vacat.ſ. Jſpan. vbi.ē.q fiet capitulo.ar.c.cum olim.de ma.& obe.

20 ¶ Sz pone q nō possit hēri copia talis prelati.ſ. Jſpa. vbi.ē.q peteā a vicario suo i spūalibus si hz de tē.or.c.cū nullus.li.vi. Si nō bēt & malicioſe ḃ facit dz adire superiorē q ei⁹ negligētiā dz supplē re.c.q; diuersitate.ō cō.p. Et idē dic si cēt excōicatus: vel suspēsus: vel interdictus q adire dz superiorem.

21 ¶ Quid si pñtēt electi añ petitionē licētie.ſ. Zen.in.d.clc.dudū.q; vz concessio facta sz q posſēt ꝑlati dicē q volūt q fiat ꝑmo petitō.

22 ¶ Vtrū vicarij ministrorū.aut magistrorū,p nūcialiū possint eligere cōfessores.ſ. Car.i.d. clc.dudū.q; nō.Et sic tz glo.ibidē & Jſpan.

23 ¶ Quid si ꝑlati nolūt dare licētiā ꝑdictā petētib⁹:ſ. Car.vbi.ē.q nihil refert.q; expecta to cōgruo tempore possunt eligere.& electi cōfessiones audire.

24 ¶ Quid si dicāt prelati nō pñtetis aliquos. q; nō admittemus.ſ. Car.vbi.ē.q. poterunt audire sine alia pñtatione.

25 ¶ Utrū ꝑfati electi & semel pñtati: aut deputati durēt p⁹ mortē acceptātis ꝑlati.ſ. Car. vbi.ē.q nō.si sub illis Vbis sūt deputati.ſ. vsq; ad beneplacitū cor̄ cū illud mortē crīs guaſ vt i.c.si gratiose.de rescrip.li.vi. Si Vo simpliciter deputētur durat p⁹ mortē.& sic debēt deputari nec credo q ipſis initis possint alii deputari nisi q cor̄ prās sit ꝑpetua.q; corū auctoritas ē papalis q̄ durat.ar.ō trāsac. c.veniēs.& de iure cōi approbat ar.c.sup questionū.ō offi.dele.ō clec.nc romani.i ꝓn.i clc.

¶ Utrum ꝑfati deputatio possint ꝛmittere 26
alijs.ſ. Car.vbi.ē.q nō.q; habēt nudum ministeriū. Et in hoc dicit Laud.q; habent potestatē sine administratione ad instar illorum ō quibus.de resti.in inte.in.c.i.dicitur.

¶ Quos possunt absolueſ prefati deputati 27
ſ. vt.ē.pz.oēs qui ab illo ꝑlato cui sūt pñtati pñt absolui.tā exēptos q̄ nō exēptos.tā eccle siasticos q̄ seculares fm Car.vbi.ē.& etiam sine alia licētia sacerdotis parrochialis.& nō obstāte eius cōtradictione imo omne ꝓceptū & omnis excōicatio cōtra tales cōstitēs ipso iure est nulla per extranagātez Martini.iiij. que inscritur in rubrica de ꝓuile.

¶ A quibus peccatis possunt tales deputa 28
ti absolucre.ſ. quod ab omnibus a quibus possunt sacerdotes parrochiales a iure. Et tz epi possint sibi vel p cōstitutiones: aut ex ꝓsuetudine reseruare casus.ita q curati absoluere ñ poterūt tñ pfati fratres bñ absoluēt .& facit ad ḃ qō no. Buil.i.l ꝓuilegia.C.de sa.san ec & scqf pa.i.c.sup specula.ne clc.vel mo.vbi dicit q reuocato ꝓuilegio boñ nō ē reuocatū p ḃ ꝓuilegiū studij scñ.q̄nis sit cōcessus ad instar boñ.q; tam ius ē q̄situ studio scñ.ḃ idē pz p Vbū de clc.dudū.vbi dicit a iure ergo veniunt oēs casus ꝑter illos quos ius reseruauit spāliter epis. Nec ob.moriua Jo.mo.i.gl.d.clc q; cū dicē q i re sua glibz potest facere qō vult dico verū nisi superior ad quē ptinet ꝓncipaliter alii velit disponere.vt ē i ,ppōsito. Itez cū dicit q si epūs pt̄ artare ordinarias.multo magis extraordinariā nego ꝑmo q prās pfatoꝝ fratꝝ sit extraordinaria.imo ē ordinaria surgēs a pfata clc.dudū.vt tenet Zen.& Lau. i.d.clc.dudū. Itē posito q sit extraordinaria. verū cōcluderet si prās pfatoꝝ cēt ab epo.sz cū sit a papa.vt.ē.dictū ē nō pōt iferior tollere cōcessa p superiorē.xxi.di.iferior.clc.ne romani.de clec.alii possent tot casus reseruare q i tōtū tollerēt illud ꝓuilegiū fratrū qō esse nō pōt.c.quāto.de ꝓuil. Nec his obuiat ratio sua.ſ.ne idē subditus cēseat diuerse cure.q; ex hoc nō sequit q sit diuerse.sed bñ subordinate cure.vt ps i quotidianis cōcessionib⁹.tā pape q̄ epoꝝ. Itē cū dicit nō ē iure cōcessus qō iure reuocatū ē.Dico hoc verū in iure cōmuni.nō antē q reuocat in iure ,puinciali:vl synodali:nisi quo ad determinatos subditos Itē cū dicit q parrochiāli nō sunt exēpti licet fratres sint.c.p exēptionē.de ꝓuil.li.vi.Concedo.sed nō sequit ex hoc q nō possint absolui ab omnib⁹ exceptis a iure reseruatis epis. q; sicut nec possunt ipediri quin cōfiteant ꝑfatis fratrib⁹ ita q nō absoluant fm cor̄ auctoritatē p regulā accessoriū.de reg.iur.li.vi. q; auctoritas respicit fratres nō subditos epi quā i actu possunt exercere q̄n adest materia debita.q; ē quorūcūq; volētiū cōfiteri de diocesi.d.clc.dudū. Itē cū ꝓcludit ñ absoluat frater q̄ nō absoluit curatus.vez diceret nisi ei p aliū superiorē esset cōcessus.vt i istis ē.Mō ob.clc.religiosi.de ꝓuil.q; nō absoluūt in casibus sedi apostolice.aut locorū ordinarijs reseruatis.q; subintelligiē quo ad casus epales a iure.nō a statuto.vel a ꝓsuetudine.q; cuz excludāt p.d.clc.dudū.sic oportet ista similiter cos excludat. ne leges ludibrio fiant.l.fi.ſ. vbi autē.C.de ho.que li.& iura iuribus sūt cōcordāda.l.vnica.C.de inoffi.do.ō elec.cū expediat.li.vi. Et sic firmitet tenet cōsciētia.sic etiam hoc idez tenet Jo.de lig.in.d.c.omnis vtriusq; ſcrus.nisi quando alicui casui esset sententia excōmunicationis ipo facto ānexa p statutū & episcopis reseruata.q; tunc absoluere nō possent. Itē quando videret expedire saluti anime alicuius: vel aliorū aliquē mittere ad superiorē.tūc licet posset absoluere mittendus esset.q; debemus esse coadiutores eorum. Et de hoc.& qui sunt casus'episcopis a iure reseruati.vide.ē.casus primo.

29 ¶ Utr̄ prefati fratres possint per epos aut prelatos admitti sine accessu ministrorum & huiusmodi ad petendā lniam & presentationem electoꝝ.ſ. Mo.& Inno.vt refert Dir. q; sic.si procedit de voluntate vtriusq; partis ar.l.cum pater.ff.de pac.do.vnde si admittūtur ac si esset obseruata prefata forma a prelatis candē habebunt auctoritatem sicut si ꝑuata fuisset. Si vero solū cōcedit lniam audiendi cōfessiones suoꝝ subditoꝝ.tunc ñ posſet absoluere:nisi in quātum prelati eis concedūt & possent sibi quot vellēt casus reseruare.q; tūc nō absoluunt auctoritate.ō.clc.dudum.sz ex mera ꝓfessione prelatoꝝ. Nec tñ ē q tales ex sola licētia admissi solent vbiq; subditos taliū ꝑlatoꝝ audire sicut & ipsi ꝑlati.nec durat talis auctoritas nisi ad cor̄ bñ placitū qō nota bñ. Jō sint cauti ꝓfessores. vt qñ nō ſuata pfata solēnitate petūt lniaz audiēdi ꝓfessiones rogēt pfatos ꝑlatos sil'r pfata q; velit'eos admittere ac si cēt seruata forma si auctoritatē pfate clc. volūt hre.

¶ Utr̄ ꝓsuetudine possit induci vt qs ꝓfite 30
aſ ad libitū cui vult.ſ.vt in.c. si epūs. ō pe.& re.li.vi.q; nulla ꝓsuetudine pōt introduci vt qs eligat sibi ꝓfessorē sine sui superioris lnia.i telligo aut tacita. vt puta q; videt & tolerāt cum possint ,phibere.aut exꝑssa. Dicit tamē Jſpa.in.c.ꝙquerente ō offi.or. vez q̄ ad subditos.sz quo ad crīstentē i dignitate noic di gnitatis possz pscribē hāc curā.& fieret ,pñus sacer. fm Mo.& allegat.c.dudū cl.iij.ō elec.& c.cū oli.de prescrip. & est vez p⁹ pscri.

¶ Utr̄ sacerdos parrochialis ꝏcat facilit 31
dare lniam suis subditis alii ꝓfitēdi.ſ.S. Tho.in.iiij.di.xvij.q; q; m'ri sunt adeo ifirmi q; potis sine ꝓfessione decederēt q̄s ꝓfiterenē tali ꝑsbytero.iō dare dz. Vñ illi q sunt nimis soliciti vt ꝓsciās subditoꝝ sciāt .multis laqueū dānationis iniiciūt .& p ꝓsequēs sibi ipis.ḃ.S.Tho. Q; ō credo vez nisi qñ ,pter hoc soliciārt scire ne alios inficiāt. aut vt ceteri ḃsciētes magis a peccatis prese rentur dz tamen exigere specificationē illi⁹ cū quo vult cōsiteri. & sic est eque bonus sicut ipse cōcedat. Si Vo nō est eque bon⁹.nō dz dare. Et si ille cōfessor ad quē vult ire habz alio mō auctoritatē audiēdi. tunc dicat sibi q; si expedit & inducat vt nō vadat . sz si vlt ire relinquat cū arbitrio suo.quia sibi nō imputabitur alias sic si male confiteretur.

¶ Utrum sit credendum dicenti se habere 32
licentiam a suo prelato confitendi alteri.ſ. secundum Ri.in.iiij.di.xvij.ar.iij.q.ij.q; sic & similiter dicenti se esse confessum. Ratio quia cognitio in foro penitentie dependet a voluntate subditi. ideo debet eū reputare idoneum ad eucharistiam sumēdam si se asserit penitentem & legitime cōfessum et qui potuit absoluere. Si tamen sacerdos haberet aliqua signa probalia q; ille nō diceret veram non teneret ei credere. nisi faceret fidem sufficienter ei.non dico q; sit vere.penitens & vere confessus.quia ista nō cadūt sub

Universidad de Deusto
Biblioteca

probatione. sed q illi vel illi ē cōfessus qui ipsum potuit absoluere. Fallit hoc in excommunicato cui ñ tenēt credere nisi ꝓbet se absolutū, & in illo qui habet psuerantiā in peccato, vt puta qui tenet concubinā. & hmōi.

33 ¶ Vtr illi q ꝓfitent illis ḡbus dar licētia a papa vl legato. aut ep̄o audiendi ꝓfessiones vel qui hñt licentiā a ꝑdictis eligēdi sibi confessorē saltem semel in anno tenent ꝓfiteri ꝑ ꝓrio sacerdoti parrochiali. Respō. glo. Ber. in. d. c. ois. & sic. sz male & falsc fz cōiter doctō. in. d. c. ois. & in. c. ij. de peni. & rem. lib. vj. Sufficit. n. licētia alteri⁹ coz. vl sacerdotis parrochialis fm Jo. An. in. d. c. ij. Adl to forius non tenēt si sunt ꝓfessi episcopo ꝑ ꝓrio. q̄ dr parrochialis pbyter in. c. null⁹. de parrochijs. & in. c. ij. ix. q. ij. Et ḡcunq; al'r teneret ēēt temerari⁹. vt p3 ꝑ extraua. Jo. xxij. q̄ i cipit. Vas electionis que dānat ꝑdictā opi. Ber. cum hñtes lniam a ꝑdictis possint ctiā inuitis & ꝑdicentib⁹ parochialib⁹ sacerdotibus coz subditos absolucre. Et vt dicit. S. Tho. in quadā. q. de quol. q nō pōt aligs auctoritate cuiuscunq; hois ꝓpelli ad ꝓfitendū petiñ qō alteri ꝓfessus est. qui cum absoluere potuit. q̄ ꝓfessio peccatoz est quoddā sacrā tale diuino imperio subiacēs ñ humano. Addo. tñ cū. S. Bo. in. iiij. di. xvij. q si sacerdos parrochialis ē bonus & idoneus bonū est cōsiliū q̄ mittant ad eum a quocū q3 audiātur. non tamē necessariū est nec oportet q illa peccata a quibus sunt vere a talibus absoluti iterum confitcantur. sed possent ea tacere & alia occurrentia confiteri. Et dic etiam q tutius est confiteri ꝑ ꝓrio parrochiali sacerdoti scu prelato q̄ alteri ꝑ ꝓpter multas deceptiones & illiteralitates que sunt i alijs deputatis. Vñ semp cōsulo q nemo dimittat ꝑ ꝓriū parrochialem ꝑ alio deputato. nisi clare constet cū quē eligit esse bone conscientie. & debite peritie & melioris q̄ ꝓprius parrochialis. quia si i est aliquis defectus in parrochiali magis excusatur subditis ei confitendo q̄ alteri. cum superiores cum instituendo ꝓ sufficiēte cū approbare videantur.

34 ¶ Quid si aliquis vult'scpius confiteri i anno nūqd sacerdos parrochialis tenetur cū totiens audire. R. fm Ri. in. iiij. di. xvij. q sic de necessitate ꝓcepti si ille qui vult confiteri de necessitate habet confiteri. Si Xo non tenerctur de ꝓcepto confiteri: nec. sacerdos prefatus obligarek. cum audire nisi de consilio. Addit tñ. Ri. q si subditus vult pluries confiteri & sacerdos noluerit audire. q tunc talis libere pōt confiteri alteri confessori. & ille pōt eum absoluere: nisi eius sacerdos cum ad determinatum confessorē miserit. q̄ si nō vult eum audire nec alium determinatum assignat. videtur tacite ei licentiā dare. vt ꝓ illa vice alteri confiteatur cui voluerit. Sed si clecr⁹ non poterit absoluere nisi ab his a quibus ꝓprius sacerdos potuisset.

Onfessio iiij. q̄ ad qualitatē illius cuius facienda est circa quod queritur.

¶ Qualis debet esse confessor. R. q debet habere. v. ¶ Primo bonitatē vite. s. vt nō sit i peccato mortali. de pe. di. vj. c. i. Vnde existens i peccato mortali q̄ñ absoluit penitentem nisi ipse de sua mortali culpa peniteat. grauiꝰ peccat. fm. S. Bo. in. iiij. di. xix. Imo. mortaliter Dixit. xv. li. i. ar. d. c. 1. vid q. s. dixi. de. 8. §. i.

¶ Sed nūqd tali scienter confitens peccat mortaliter. Dic vt. S. clerecus. viij. §. ij. 2

¶ Secūdo debet hr̄e scias. Sz quātā scias debeat hr̄e necessario. R. fz. s. Bo. i. iiij. di. xvij. & elicit ex. c. nulli. sacerdotū. xxxviij. di q tātā scias dz hr̄e q sciat discernere i pctis cōib⁹ qō veniale & qō mortale. & q sciat semp ad q̄ pecata sua ptās se pōt extēdeꝛ. Nō q alia pnia ꝑ mortali. alia ꝑ veniali ē imponēda. Itē q si ēēt aliq⁹ peti gen⁹ ad qō nō posset manū extēdere: nisi h cognosceret in periculū aie eius audiret cōfessiōes. & ēt cōfitētiū. Vnde homies q hoc cognoscūt tenent ꝓsulere discretos. alioquin vterq; peccat grauiter. Et hoc voluit dicē Aug. de pe. di. i. q vult. Est & alia sciētia qua quis scit p habitū acqsitū discernere iter ꝓplessitatef peccatoz. & hec ē ō bene cē. In talibus eni semp debet securiorē viam eligere & sapiētes cōsulere. h er. S. Bo. Et h tene. q̄uis diuersi diuersa dixerit sup h. Advertc tñ q si dubiū versek circa aliquod faciē dū vel dandū. vel penā subeundā. tunc benigniorꝰ opi. ē eligenda. ff. ō eo qō cer. lo. l. qō si ephesi. Vnde i. c. fi. de trā sac. dicitur. In his sup quibus ius nō inuenit exp̄essuꝫ ꝑcedas egrate seruata: semp in hūaniorē partē declinādo. fz q ꝓsonas cās loca & tēpora videris postulare. hec ibi. Hoc idem tenet Bar. in. l. omnes pppli. ff. de iusti. & iu. nisi forte ēēt aliqd faciēdū qō facilii posset expediri. Si Xo 3

dubiū ēēt vt abstineat. tunc securiorꝰ ps ē eligēda. s. abstinere. ¶ Dur si diuersitas ēēt inter doc. & penitēs ex aliqua rōnabili cā vult adhe rere vni opi. nō ē sibi denegāda absolutio fz sue cōsciētie relinquēdus. Quid aūt sit dubium & opi. & qd fiendū i his. vide. j. Dubium. & opi. Similiter & sacerdos nō debet asserere mortale id ō quo nō ē certꝰ. ne injiciat laqos alteri. nec tenet de singulis q̄ audiuit determinare si sunt mortalia vel ne. sed de ḡbus ē clarū. nō de ḡbus sunt varie opi. vel ēt ipse penitēs nescit exp̄mere mētē suā circa ꝓsensū vel motā. Pen. tñ i quol. sic distinguit. q peccata sūt i duplici genere. Quedā iō q. phibita. aliter nō ēent mala. vt nō audire missā i festo & hmōi. q̄ sūt de iure positiuo mero. & talia dēt scire ꝓfessor. nisi habeat cāz rōnalē q̄ eū excuset. puta q abūs & hmōi. Alia sūt peccata q ō se sūt mala. vt ea q̄ sūt ꝓtra ius diuinū. ēt si ab hoie nō sint ꝓhibita. & hoz q̄dā sē capitalia. s. vij. quasi elemta. & ista oz scire ō necessitate Quedā si spēl hoz capitaliū. vt illa q̄ recipiūt predicationē. vt fornicatio: ebrietas. & hmōi. Mā fornicatō luxuria et ebrietas gula est. Et hoz spēs q̄dā ipoꝛtāt malū ō substātia sui actus. eo q stati noiata būt ānexū malū. vt fornicatio. & tal ꝓfessor tenet scire vtrū sint mortalia. vl nō. Quedā de substātia sui actus non hūt ō formitatē. fz ex libidie faciētis. sicut cognoscer vxorē ꝓpriā nō ē pcā. fz ex libidie fit ēt ē mortale q̄ excedit limites mrimonij. s. ēt si nō ēēt sua. & talia nō oz q ō necessitate ꝓfessor sciat vtr̄ sit mortale vel veniale. Alia sūt petā q̄ sūt fulle peccatoꝛ capitaliū. vt ista petā. quoꝛ fines termināt & ordināt ad fies capitaliū. sicut dolus' acqsitio rei iniuste. & hu iusmōi. & de talib⁹ nō ordinarius nō tenetur scire vtrū sint mortalia vel nō. fz curat⁹ ordinarius. vt epūs. archiepiscopus. & ceteri alij superiores tenent scire q̄ tenent purgare pfices & illuminare alios. Et iō nouū & vetus testamētū tenētur scire. hec ille. Caueat igit cōfessor ne sit ꝑceps i dādo sentētiā ō mortali vbi sūt varie opi. doc. sicut de decimis soluēdis. vbi nō ē cōsuetudo ō locis Jan. fz ꝓsultat sp qō sibi videt tutius. nec moueat ꝓpt dictum vnius doc. nisi rōnabil'r. vt dicā. j. opinio. §. i

4 ¶ Sed qd si cōfessor ꝓpt suā iperitiam dubitat ō aliquo. R. q optimū qō possit ē i cōfessore post vitā ē scire dubitare. Vñ nisi sciat ꝑ certo se legisse decisionē alicuius cās. vel nō habeat rōes cuidētes. semp oz dubitare & ꝓpitos cōsulere. vel ipse ō nouo studere. discendo peccatoꝛi vt reuertat. q̄ vult melius videre. vel saltē si h nō pōt facere absoluat pēitētē iquātū sua auctoritas se extēdit. & iponat ei q cōsulat ꝓpitos & deliberet facere qcqd faciē dū ei fuerit declaratū. & sufficit & ꝑ hoc facit i ar. c. si qs positus. & c. nullus. ō pe. di. vij. vbi q̄uis ō tali dubitek. tū absolutio non negat. De q̄ āt culpa teneat ꝓfessoꝛ. vide. j. cl'pa. §. v

¶ Tertio debet habere charitatē erga pēitētē vt eū iterroget & instruat. de pe. di. v. c. i. An āt teneat ō necessitate facere iterrogatōes. & quo vide. j. interrogatōes. in pri. & ꝑ totum. 5

¶ Quarto debet habere pietatē i cōpatiēdo peccatoꝛi. benigne eū cōsolādo. infundēdo vinū & oleū. ut dicit in. d. c. ois. ut potius velit saluū in purgatorio q̄z nimiā pniaz iponēdo ds̄patū i fierno. nec exigat iuramētū. vl ꝑmissionē a pēitēte. nisi i casibus i quibus ius ita vult. ēt si videat q nō iplebit q̄ sibi iponet. 6

¶ Sed pone q pbyter ꝓchialis habeat aliquos ꝓchianos surdos mutos vl furiosos & hmōi. R. q oz facē posse suū. ut iducat eos ad cōtritionē & pniam fm q ē possiblie. s. signis. aut nutibus. & hmōi. & si nō pōt. ꝓficere oꝛet deū ꝑ ipsis. & faciat oꝛare populū. ut dñs eos illustret. & cū nihil omiserit de cōtingentibus nō iputabitur ei. facit. de cōse. di. iiij. solet queri. & xliij. di. ephesis. 7

¶ Quid si eger petat pbyterꝛ. & añ q̄ adiungat pdut loquelā vel efficiē furiosus. R. q vl ad nutū ifirmi vel ad testimoniū coz q ipsū audierūt petere pniam. uel pbyterū debz ei qcqd pōt humanitas ipēdere. absolnēdo: vl reconciliādo. & si pōt sine periculo oꝛi eius eucharistiā infundēdo. & sufficit vnus testis in hoc. cum nulli fiat preiudicium. 8

¶ Vtrū adiudicatus morti petēdo penitentiā fit absoluēdus. R. q sic. & debēt compelli officiales ut hoc pmittant. & cogi ecclesiastica censura. cle. cum fm. de pe. & re. 9

¶ Quid si sacerdos scit ipedimētū i matrimonio alicuius sui parrochialis & hmōi. R. fm Ado. ri. penitētia. vij. q si pōt, ꝑbari teneat si bi reuelare. q̄ cū sit eius ꝑlatus teneat ad illd ꝓceptū. Alda. xviij. Si peccaverit i te frat tu⁹ &c. Si āt ꝑbari nō pōt fz sciat nō teneat ei dicere. nisi credat q laboꝛet ignorātia crassa & supina q̄ eū nō excuset. vl' q̄ñ, ꝑbabil'r credit q̄ gati crūt acgescere cōsilio bonoꝛ super h 10

Universidad de Deusto
Biblioteca

in his duobus casibus tenet ei reuelare. alis non. Imo. ego credo q grauiter peccaret alii reuelando. quia cet occasio peccati.

11 ¶ Quinto debet habere potestatem absolue di fm qđ. s. dictum est.

12 ¶ Sed qd de pfessoribus illis q vel de iure ñ tenet beneficiu. vel sunt intrusi ant excoicati. vel nō habent lniam audiendi t hmōi. ff. q quātum ē ex pte taliū sacerdotū decipiūt animas. cum nō possint nec ligare nec soluere de proch. c. nullus. Sed quo ad pfitētes distiguē dū ē. q aut hūt iustā cām ignorātie. t sic sunt absoluti quo ad deū. qđiu tal ignorātia durat. fz si postea h sciāt fz Inno. tenent pfiteri itex sacerdoti legitimo q eos possit absolue ar. d. c. ois. t de p. nō bap. c. veniēs. Distiguo tū hic fm ffde. de pal. in. iij. di. xviij. q si ipe dimētū ē iuris diuini. puta q nō ē baptizat vel nō ē ordiatus. sic fz quo ad deū sit absolutus pfessis tali qđiu ignorātia durat. tū cū scit tenet itex pfiteri legitio pfessori. nec papa posset disponere de prio. Si vero ipedimētū ē iuris positiui. tūc aut talis cū q nō ē confessus habeat cōiter. p plato. puta q erat in possessiōe t pfirmatus p supiorē. fz nō legitime obtinuerit būficiū. t cōfessus est quis tali tāq suo plato. q sic reputabat cōicer. t sic ip se credebat ex ignorātia facti. t tali pfessus ñ tenet iterare pfessionē. fz postea sciat ñ fuisse legitime positū. Si Vo ex ignātia iuris h p uenit. ut puta q uidit cū verberare clericū. fz nō putabat excōicatū. t hmōi. sic tenet fz cun dē ffde. reiterare. t ita tenet doc. t gl. vlt. i. c. nihil. de elec. Et ita ē verū de iure antiquo. fz hodie dic q pfessus sciēter ēt cū eo q ē supplatus. qđ quis sit excōicatus uel suspēsus. nō tenet iterare. vt. j. excōicatō. viii. q. iij. Si antē fi erat pfirmat fz itr usus. sic tenet iterare cōfessionē factā tali. postqđ scit fm ffda. in. d. c. nihil. Et ad. l. barbari. ff. de off. p. dicit q logtur qñ talis ponit i officio a supiore. Hoc tenet i pfessis cū suo plato. Secus i pfessis cū ēt ordiariis volūtarie electis. sicut sūt religiosi. q postqđ sciūt de ipedimēto credo tenēt iterare pfessionē fm qđ. fz Inno. t. s. dictū est.

15 ¶ Utz sacerdos debeat absoluere eū q ñ vlt ab aliquo desistere. qđ ipse pfessor credit mortale eē. ff. fm Bof. i gl. cō. q si ē ceetus mortale cē q nulla diuersitas ē iter doc. ō h nullo mō dz eū absoluere. Si Vo nō ē certus. puta q ē dubiū iter doc. t diuersa opi. tūc si ē ordinarius et. tenet eū absoluere. Et si ipse pfessor nō pōt formare sibi pscia q sit petū i diuersitate doctoz tūc nihilomin dicat ei pscientiā suā t ifōmet vt pfulat pitos. t dispōat facere qđ tenet t absolnat cū. tñ pur penitēs nollet agnoscer tale qd petū. nihilomin absolnat q hoc pcedit ex rōe. t nō ex pteria. q ordinari dz seq cōe iudiciū eccle. nō suum Si Vo nō ē ordinari dz seq. ppuz iudiciū. t iō si credit mortale. t nō pōt deponer cōsciaz nullo modo pōt eū absoluer sine peccato.

Onfessio

v. quo ad absolutionez. Querit quō debeat fieri absolutio i foro pnie a petis ff. q pmitti dz. Miserear tui tc. Indulgēriam tc ne effect sacri ipediat ex pte penitētis. Postea dicat ego te absolno ab oib peis tuis. In noie pris t filij t sp sa. Sz nūqd supradicta oia sint necessaria. ff. q nō. nisi ego te absoluo ab oib peis tuis In noie pris tc. fz Jo. de noto. i. iiij. di. xviij. q. v. Dic tñ tho. i qđā. q. de quol. q laudabiliter addit pfessor q gd boni fecerit sit i remissionē tuox peccatox Et ad h addit Jo. t qcqd mali pass fueris q sic iniūctū a sacerdote valet tali ex duob vz ex vi operis t clauiū. Et iō iponat penitēti ita q itelligat. nō secrete. vt faciūt alīq qui p modū absolutionis illud dicūt. q sic nō valet nisi ex vi. operis.

1 ¶ Utrum absolutio debeat fieri ante iniūctionē pnie. sine satisfactiōis. ff. q. nō. vt patz i cle. dudū. de sepul. t ibi Jo. an. Mā pmo dz audiri pfessionē. secō iponer pniaz. tertio absoluer scā alii. Actū q fit icōtinēti vt iesse. C. de pac. l. pctēs. iō nō obesset si absolutio pus fieret. t post pnia iniungeret.

2 ¶ Utrū sacerdos parochialis possit absoluer ab oib suos subditos. ff. cōiī doc. i. c. de q. de pe. t rc. q sic de iure. ab oib peis quāq grauib. exceptis his q reseruāt in iure epis. aut superioribus vel q ex cā legitima sūt eis spāliter iterdicta. ar. d. c. de q cui supscriptio dicit. Epo t fratrib ci. s. sacerdotib. Et q pctā reseruāt vide. s. cas. Idem dic ō excōicatione. vt. s. Absolutio primo.

3 ¶ Quid de his pfessoribus q ō licētia sacerdotū parochialiū vl alioz platoz audiūt pfessiones. ff. quod non pōt absolucre nisi ab his qne eis conceduntur t aduerte quod maior ē auctoritatē non pōt eis dare. qđ habent ipi prochiales sac. dātes lniaz aut alij. c. nēo ō rc. in. li. vj. Excipe frēs minores t pdicatores t electos ab his q de iure pōt eligere pfessores. de gb dic. vt. s. pfessio. iij. §. vij. t. xxviij.

4 ¶ Utrū officiales epi hēant auctoritatē i pētijs casū epalū. ff. fz Jo. in sū. ti. de pe. t re. q nō pōt absoluere i foro pnie. fz tñ i foro ptētioso. nisi hoc eis expresse pcedat. Fallit h i vicario generali epi. qui ēt si nō sit sacerdos pōt h alijs delegare. nisi sit expresse phibitū. ar. de procu. c. petitio. t. rciij. di. c. fi.

5 ¶ Utrū epūs cōmittēs alicui suā auctoritatē generaliter audiendi pfessiones. ex hoc intelligatur q possit absoluere a casibus epo spāliter reseruatis ff. q nō. qz i generali pcessiōe nō veniunt illa que nō cēt qs verisimiliter spāliter cōcessurus. ut in. c. fi epūs. de pe. t re. li. vi. t de re. iur. in generali li. vi. t de offi. vi. c. vltimo. cū suis cōcor. Sed si aliquē casū spāliter reseruatum specifice pcedat cū clausula generali. tūc bene pt absoluere ēt de nō expressis. fm q epūs pōt de iure. ar. c q ad agēdū. de. pcu. li. vi. nisi casus cēt adeo grauis q verisimil nō venit in tali generalitate. sicut de iniectōe violēta i psonā ecclīasticā. de q i. c. pcnit. de sen. ex. q nō venit nisi expriat fm Jo. mo. i. d. c. q ad agēdū. Ego tū credo q i foro aie i tali generalitate ēt si nullū expimat pōt absolure ab oibus q verisimil cōcessisset in spē q verba generalia sunt general accipiēda. de decī. ad audiēdam. psertim i fauore salutis aiarum. quo nihil ē fauorabilibus. rxiij. q. iij si babes. de pe. t re. nec pro dilatione.

6 ¶ Utz epūs pcedēs lniaz alicui vt eligat sibi pfessorē idoneū. eo ipso pcedat lniaz absoluēdi a casib suis dicto pfessori electo. ff. q nō. nisi h expriat. vl euidenī pset p alia signa q h i spāli voluit pcedē. c. fi epūs. ō pe. t rc. li. vi.

7 ¶ Utz unus sacerdos possit absolue t alius audire. ff. q nō. qz sacramenta non sunt diuidēda. ar. rx iij. di. quoniā dā.

8 ¶ Utz ppriꝰ sacerdos possit absolue cā cum q peccauit. ff. fz Ri. i. iiij. di. xvij. q sic. Intelige nisi sit casus reseruat p supiorē. Ite si ñ iminet periculū. aut ex pte sacerdotis aut ex pte mieris pp eoz fragilitatē. Vñ si iminet tale periculū nullo mō pfitebit. fz petat lniaz alteri pfitēdi. quā si ñ vult dare malicios pōt nihilomin alteri pfiti. Mel. tū faceret si cā ad alium pfessorē mitteret cū q magis Necūdaret.

9 ¶ Utz pfessor audiēs pētēcē q hz casū a q ñ pōt eū absoluere possit cū absolue a casib pertinētib ad se. t postea remittē cū ad supiorē p absolutōe alioz ptinētiū ad ipz. ff. q hz i h

fuerit opi. tñ h ē Vior quā tz Mē. ō gā. ff. i. q rxx. q. sic. Et ita fuat curia t cōis cōsuetudo. Vñ pētēs dz oia pfiteri integre ō gb ē memor. t sacerdos absoluet a gb pōt. t postea remittet cū ad supiorē vt absoluat cū a religi Nō q p pfessionē factā iferiori oia peta sūt pfitēti remissa. t iā peccator ē absolutus a do Absolutio Vo sacralis fiēda p eccliā duo facit. vnū q pte debite satisfactiōis dimittat. Aliō q absolutū eccle militanti a q p petū suū scpatus fuerat recōciliat. O is eni mortalit peccās quātū ad se a cōione sacroz t eccle scpat ē excōicat. Illūc āt neutri hoz repugnat separe absolutionē. t facē cā p ptes. Satisfactio. n. p ptes bñ pōt iniūgi. pōt gppe sacerdos dicē. facias h vsq ad. viij. dies. t postea reuertaris ad me. t iniūgā tibi reliqua. Sil recōciliatio pōt fieri p ptes. sicut pz de excōicato plib excōicatiōib q pt absolui ab vna. postea ab alia. c. cū. p cā. ō se. cr. t idē gl. i c. officij eo. ti. t gl. i. c. ex pte. ō off. or. Vel pōt dici q pria absolutio cū fa ē vna. Ita q pria sit sub rati habitōe de scda subsequenda. Ita q fm i pria suspēdit nec hz effectū donec veniat scda. t tūc scda agēs i. ppria virtute prie pcedētis agit totū q vnica absolutio de oib agere deberet. t sic ratificat p mā. Imo illa cū vnica simplr t indiuisa reputabitur. Et qđ ita sit nō dz in pria absolutione aliq conditio apponi de secūda. sequēda ne qz i secūda de pma. q. de iure subintelligit vt nō vt necesse q expriat. hec ille. Et subdit vex forensiū sponat penitēs ire ad supiorē. als si videz cū rebellē de nullo dz eū absoluere. q. tā i pēitentē se oīderet. Et i. q. xxxi. subdit q si iferior absoluet sub qditōe i. si ō illis absolnat p supiorē l ad tps. s. quousq supior absoluet q ñ valeret absolutio. In. q. xxxi. dicit q si supior cōmittēt iferiori mō. vz q absolue possit sub tali cōditōe. qō ēt sibi pfitear. q vz tal pmissio t pōt fieri pfessio nihil aliud ē qz ligamis oñsio. t idē ligamē plib pōt oīdi. t tūc ñ hz vigorē pria cōfessio nisi sub. pposito faciēdi faz fz si p modū pfiteri supiori renuerit q dimissa sūt si redeūt. fz nouū crimē incurrit. t si dēz qditōz acceptāt dz eū absolue bne oi qditōe appositā ex pte absolūtōis. Si Vo pmittat sic vz possis sub qditōe. s. q ñ valeat nisi ei pfiteat. l eā ratā hūerit: nō valet talis pmissio. nec absolutio.

¶ Quid si tal casus reseruat sit excōicatori nū qd potuit absolui a petis p. t postea mitti ad

Universidad de Deusto
Biblioteca

supiorē ꝑ absolutōe ab excōicatiōe. ſ. multi tenēt q̄ nō. q̄ cū excōicatus ſit ex eccl̄ia non pōt reponi niſi p eū ad quē ſpectat absolutio ipſius. p ea q̄ no. i. c. pſnti. ō ſen. ex. li. vj. Et licz hec opi. videat bona. tñ mihi magis plz ꝛria. q̄ pt absolui a pctis. t postea mitti ad supiorē vt absoluat ab excōicatōe. qō ꝙdē pz ex dictis i precedēti. q. t hec ē benignior opi. ſm Mdo. t verior indicio meo. Vñ nō ob. cox rō q̄ tal nō. reponit i eccl̄ia. lz absoluat ab alijs niſi p eūdē quē ſpectat. nec oz ſe imiſcere diuinis donec ſit absolut⁹ ab excōicatōe. Nec ob. ēt ſi dicat q̄uo pōt ergo absolui a ſacerdote ſi nō oz ſe imiſcere diuinis. q. ēt excōicatis nō ꝑ bibeē tal imiſtio. Et qō dr q excōicatus n ē pticeps ſacramētoꝝ. verū ē cōpletiue. ſed nō iniciatiue. Nec ob. c. gcūq. xxiij. q. j. vbi dicit q. q ſe ſegregauit ab vnitate fidei vel ſocietatis ꝓ Petri t ꝓ Pauli nō poteſt a vinculis peccatoꝝ absolui. nec iannam regni celeſtis intrare. q. vt patet loquit de hereticis t alijs qui i ꝓpoſito malo ꝑſeuerant nō de cōtritis. aliter nunq̄ poſſent absolui. Aduerte tamē q ſi foret in mora petēdi absolutiōis. ſic nullo mō debet absolui a peccatis: niſi certis cōiecturis apperet q nullo mō cōſtitueretur in mora ex tali absolutione. Si vero nō fuit i mora vel ſi fuit tamen verisimiliter apparet q amplius non erit credo q cōfeſſor debeat absoluere a peccatis: nec eū grauare vt prius vadat ꝑ ab ſolutione excōmunicationis. preſertim quando cōmode hoc facere nō pōt. Et ſic videtur velle Ri. in. iiij. diſtī. xviij. ar. ix. q. iiij. in ver. ibi quia ꝓſumendum ē vt in pluribus q in iſte excōmunicati fuerant t q niſi p eos ſtaret ab excōicatione abſolueñ ergo vbi ceſſat tal ꝓſumptio abſoluendus eſt. Hoc idē tenet Rodo. ti. de ſen. ex. §. xxviij.

11 ¶ Vtrū peccans in alieno territorio efficiatur de iuriſditiōe illius i cuius territorio delig̃t vt poſſit abſolui ab eo. ſ. fz. Mda. in. c. cū cōtigat. de fo. compe. q i foro penitētiali nō ſortitur quis forum alterius ſacerdotis ex delicto cōmiſſo i eius territorio etiaz notorie facto. t no. per glo. in. c. i. xvi. q. j. t quod not. in c. i. de rap. Ratio quia penitētia iponiť, ꝓpter offensam dei t aie, ꝓprie ſm Io. de ligna. Et ideo illi ſoli ſubijcitur quē habet loco dei: t q eſt iudex anime ſue.

12 ¶ Vtr peregrini viatores q de licētia ꝓprij ſacerdotis cōfitentur alteri q tñ habent caſus reſeruatos ep̄is: poſſunt ab eo quē elegerūt i cōfeſſore ē abſolui. ſ. ſm Rodo. q ſic. maxie ſi iſtitit tps generalis ꝓfeſſionis. vt in paſcha: oz tñ ei iuiungi q cū hēbit copiaz ſui ep̄i. iterū ei cōfiteat illud peccatum reſeruatum: t ab eo recipiat penitentiam de illo.

¶ Quid ſi ſacerdos abſoluit a quo nō pōt. ſ. 13
ſm Ri. i. iiij. di. xviij. q. ſine faciat ex malicia ſiue ex craſſa vel affectata ignorātia mortal peccat. Et fz Dir. ti. ō penitētia tenēt dicere ꝓfeſſo q talis ꝓfeſſio nō tenuit: vl obtinet actoritatē. t poſtea loq cum eo de aliqbus q̄ſi dubitet. ne bene cū itellexerit. t ſic cū abſolvere. Quod itelligo ſi cōmode pōt t ſine ſcādalo. alꝫ nō credo tenēt q talis cōfeſſus propter bonā fidē excuſatur. ar. xxvij. di. §. vltio. Aduerte q q̄ſi quis cōfeſſus fuit ei qui cū nō potuit abſoluere: poſt q̄ hoc ſcit tenēt iterum cōfiteri illa eadē peccata: ſi adhuc ē memor ſacerdoti q cū poſſit abſoluere ſm Ri. i. iiij. di. xvij. Sz tu diſtigue fz q. ē. dixi. Cōfeſſio. iiij. §. xij. Aduerte tñ q ſi predictus cōfeſſor potuit cū abſoluere ab aliqb⁹ lz nō ab oib⁹. ſuffice ret cōfiteri illa ſolū a qbus nō potuit cum abſoluere ei qui habet poteſtatem. t non alia.

Onfeſſio vi. quo ad penitētie inuctionē. glo. i. c. ſunt plures. ō pe. di. iij. tenet q regl̄a-

riter, p quoꝫ mortali penitētia ſeptēnis ōbeť Attamē tenēť ſm cōiter doc. in. c. deus q. de pe. t re. q penitētie ſūt hodie arbitrarie p. d. c de⁹ q. t p. c. menſurā. de pe. di. i. Ita q Io. an. in. c. vt menſure. de emp. t ven. tenet q canones pēitētiales hodie de nihilo ſeruiūt nihilo minus ſacerdos. t ſi poſſit recedere a dictis canonib⁹ i iponendo penitētiā quā vult ꝓpter fragilitatē hoiuz. t ꝓūr ex cā. t ꝑ hoc facit gl. bona. i. d. c. ſunt plures. tñ bonū ē vt eos canones ſciat. vt ſm eos ſciat ſe temperare. t peccatoꝛi inoteſcere quid mercetur.

¶ Sz qd ſi ſacerdos videt q nō faciet penitē 1
tiā vl nō vult ſubire. ſ. fz Mdo. ti. i pnia. vi. q oz ſacerdos talē iponere quā ſine murmure t ſpōte velit portare. t non alia, ꝓpter pculū. t ēt cōcedat q ipe poſſit redimere iciūia q̄ ei ipoſuit. t q remiſſiōes plato⁹ fint ei: nec oz exigere iuramētū. vel ꝓmiſſionē ō abſtinēdo i futurū ab aliquo peccato. vel ō faciēdo q̄ ſibi iniūget. niſi i caſibus a iure exp̄ſſis ſed abſoluat eū ſimplicit ſine ꝓditōe cū, ꝓteſta. ōe q ſi nō reſtituet aliena: vl faciet debitū q

euacuabit fructum ꝓfeſſionis. q̄uis ſibi videatur q nō ſit factur⁹ ad qō obligat. Lauti⁹ tñ eſſet qñ adeſt ꝓmoditas mittē cū ꝓmo ad ſatisfaciendū t q poſtea reuertat ſm cuāgeliū. Si ꝓmode ſi pōt ſuffic̄ diſponat q̄ primū poterit ſatisfacē. vñ p ſbyt̄ nullaten⁹ dz petō rez ꝓmittē a ſe deſpatū recedere. Et i his ꝓcor dat Inno. in. d. c. oia. t Sco. in. iiij. di. xv.

2 ¶ Quid ſi peccatō ꝓfiteť. nō tñ vlt abſtinet i futur. ſ. q oz ſibi ꝓfiliū dare t pnia ; iniungere t hortari vt nō deſiſtat hñfacere. q⁹ dñs citi⁹ eu⁹ illuminabit. t valēt ad mlta bona fz doc. in. c. q̄ q̄dam de pe. t re. non tñ oz eu⁹ abſoluere. q: peccaret mortaliter tam abſoluēs q̄ penitēs ſm Ri. in. iiij. di. xvij.

3 ¶ Vtr bona opa que penitēs faciet ſint magis efficacia ad expiandā cp̄az ꝑteritā qñ ꝑ ꝓfeſſorez ei iniungunť ſic dicēdo oia bona q facies vel intendis facer iniūgo tibi in remiſſionem pctorum. ſ. ſm Tho. in quol. q ſic. q: ſic valent dupliciter. ꝓmo ex nā opis. Secundo ex vi clauiuz. t iō plus hñt expiare culpaz ꝑteritam. Et ꝓterea bonum eſt q ſacerdos ei iniungat taliter quod intelligat vt ſupra dixi. Confeſſio. v. in prin.

4 ¶ Vtruz vnus cōfeſſor poſſit ex cā relaxare aut ꝓmutare pniam quā alter ipoſuit. ſ. bre uiter loquēdo de pnia ſacramentali q ſic. ſi talis hz auctoritatē abſoluēdi a tali peccato pp qō fuit ſibi ipoſita ēt ſi ille q impoſuit eſſet ſuperior. Si Vo non hz auctoritatē abſoluendi a tali peccato. nō poterit eam nec relaxare: nec ꝓmutare niſi neceſſitas vigeat: vl pictas ſua deat. pium ei tunc cēt interpretari q ſupior in hmōi caſib⁹ acceptet ſm Rodo. ar. c. latorem. xxxiij. q. ij. Blo. xxvj. q. vij. c. tpa. tz q ep̄s pōt diminuere pniaz quā papa ipoſuit. ar. d. c. latorē. Dō ego admitterē qñ non pōt hēri recurſ⁹ ad ſupiorez ꝓmode t ex cā alꝫ nō credo. Et h ēt tz Aluar⁹. t ſeqtur Lar. in cle. fi. ō pe. t re. t ſm pdictaz diſtinctionē ꝓcordabis opi. ꝛrias que recitanť in. d. cle. fi. Fallit h ſm aliquos niſi alicui in pnia fuiſſz impoſitū vt iret ad terrā ſanctā. q: tunc ſine auctoritate pape non poſſz ꝓmutare. ar. c. i. t. c. ſup his ō voto. iuncto. c. ex mlta co. ti. Dō ego limito qñ iniunriſſet vt iret in ſubſidiū tre ſancte. alꝫ nō per iura pallegata. Et ſm hanc diſtinctionē limita t intellige glo. t doc. in. d. c. i. Et ita tz Mdo. ti. pnia. iiij. t aſtēñ. li. v. ti. xxxij.

5 ¶ Sed q̄ro q ſunt canones pnialcs. ſ. q eos reduco ad. xx. quoꝝ ꝓmus hētur. lxxxij. di. ꝓbyter. vbi dat ꝙdhbet preſbytero fōnicatori vel ꝓmittenti quodcūq̄z peccatū qō inducit depoſitionē pnia. x. annoꝝ. in qb⁹ ꝓmos tres meſes dz ieiunare i pane t aq̄ tñ. excepti dñi cis t feſtis p̄cipuis i quib⁹ pōt recreari vino piſciculis t leguminib⁹ incluſ⁹ tñ ſtādo poſt ericns dz vnū annuz cum dimidio ieiunare in pane t aq̄. poſt vſq̄z ad. vij. annū ieiunare dz tres ferias in pane t aqua. f. ij. iuj. t. vj. ni ſi ſcōam feriā velit redimere vno pſalterio. vl ōnario. poſt tres ſeq̄ntes annos vj. feriaz in pane t aq̄ ieiunet. Quidā intelligit in adt terio vl incestu ſolū. Sz tu dic ēt in fōnicatione. Scōs canō hētur. iij. q. i. c. ſi qs ſacerdos. t. c. non debz. vbi dat pnia. xij. annoꝝ pſbyteri o q cognouit filiā ſpualez ēt quā audiuit i ꝓfeſſione. t ſi eſt publicū. vl ſi eſt ep̄s. xv. annis peniteat. t mulier dz oia paupib⁹ dare. t in monaſterio ꝓpetuo fuire dco. Tertiꝰ ē de ſpō. duo. c. accepiſti. vbi ꝓbenti p Vba ō pſenti cū alīa alij deſpōſato. imponit pnia q iciunet in pane t aq̄. xl. diēb⁹. t. vij. annis ſequentib⁹ peniteat. Quartꝰ ē in. c. de filia. t in. c. ō notā. xxvij. q. i. vbi peccāti cū moniali vl religioſa. pnia. x. annoꝝ iungit t ꝓſentiēti. Quintus eſt in. c. ſi qs cū duab⁹. t in. c. ſi qs cū mre xxxiiij. q. vlti. vbi ignoranti cognoſcēs duas ſorores vl mrem: vel neptē. vel amitā aut filiā. imponit pnia. vij. annoꝝ. Si ſcieni ꝓuat ꝓpetuo ꝓiuꝛio. Sextꝰ eſt de excel. p. c. cle. vbi clerico peccāti ꝓ nām ꝓpetua pnia imponit detruſ⁹ in monaſterio. Laico Vo vſq̄z ad dignā ſatisfactionē imponit ſepatio a cetu fidelium. Septimꝰ eſt in. c. boc ipum. xxxiij. q. ij. vbi inceſtuoſo vl peccāti cū bruti imponit pnia pluſq̄z. vij. annoꝝ. Octauꝰ eſt in. c. admonē. xxxiij. q. ij. vbi vxoricide imponit pnia aſpa. t ꝓpetua. ſ. ne vinū vl ficerā bibat. carnes nūq̄z comedat. niſi i paſcha t natiuitate dñi. Jn pane t aq̄ t ſale vivat. iciunijs t oroibus intentꝰ: vl intret monaſteriū. Nonꝰ eſt in. c. latorē. xxxiij. q. ij. in matricidis qbus q̄ſi eadē cū vxoricida imponit. niſi q iſta eſt ſolum ſeptēnis. Decimus eſt in. c. ij. de pe. t re vbi interficiēs pſbyteꝝ imponit pnia. xij. annoꝝ. Undecimꝰ ē in. c. accuſaſti. de accu. vbi accuſanti iuſte aliquē ad mortē. ſi occiſ⁹ fuerit imponit pnia. xl. diebꝰ in pane t aq̄. t. vij. annis peniteat. Si Vo membꝝ ꝑdiderit tribꝰ annis. Duodecimꝰ in. c. gcūq̄z. vj. q. i. vbi

Universidad de Deusto
Biblioteca

pluro imponit iciuniū.xl.diex in pane:t aq̄. t pnia.vij.annox. Idē dc eo q cū inducit vel cōsulit vel cogit.t si erat seruus.dñs trib⁹ q̄dragesimis t legitimis ferijs.s.ij.iiij.t vi.in pane t aqua iciunet .c.q compulsus.xxij.q.v. Tertiusdecimus ē in.c.vt mensure.dc cmp.t ven.vbi.xxx.diex in pane t aqua iciuniū ipo/ nit falsanti mensuras.sed grauior pnia ipo/ tur falsario frax apostolicax i.c.dura.t i.c.ad falsariox.t i.c.ad audiētiā.dc cri.sal.t i.c.no uim⁹.dc ver.si. Quartusdecim⁹ est i .c.dc bis Xo.xxiij.q.ij.t i.c.si qs.ō pc.di.v.vbi dimit tēti pniaz solēne iponit pnia.x.annox t exhi bitio eucharistie i fic vite sue solū. Decim⁹ qn t̄ ē i.c.nemo p ignorātiā.dc pse.di.i.vbi pby t̄ē i.c.nemo p ignorātiā.dc pse.di.i.vbi pbyter to q clericū mortuū inoluit in palla altar⁹ ipo nit pnia.x.annox.t.v.mēliū. Diacono Xo triū annox cū dimidio. Sextusdecim⁹ ē i.c.ō viro. xij.q.ij.vbi comittēti sacrilegiū iponit pnia. vij.annox. Ita q̄ i trib⁹ p̄mis carnes ñ come/ dat:nec vinū bibat nisi in pascha t natali do mini. In alijs.v.ānis trib⁹.ferijs a carnib⁹ t vino abstineat. Cōburēs tñ ecclesiā .xv.ānis penitere dz t refarcire.vt i.c.si qs.xvij .q.iiij. Decimusseptim⁹ ē i.c.statuim⁹ dc malc .vbi blasfemātib⁹ publice dcū vl sanctos .iponit illa pnia.dc qua.s.blasfemia.§.vij. Decimus octauus i.c.ois.dc pe.t re.vbi sacerdoti fuctā ti pfessionē iponit pena ō qua .j.pfessio vltio §.xx. Decimusnon⁹ ē i.c.si qs dederit.xxiiij.q. i.vbi dās pmunionē hereticox vl accipiēs ab eo nesciēs h phibitū ab ecclesia debet penite re vno ānox:si erat sciēs.x.ānos. Itē q pmittit hereticū celebrare i eccl'ia catholica p ignorā tiā iuris.xl.dieb⁹ penitcat.si sciēter p ānū pe niteat. Qui āt p ci⁹ fuerēria t dānatiōc ec/ clic.x.ānis penitcat. Qui āt trāsierit ad hereti cos vl alios ad h iduxerit. peniteat.xij ānis.

6 ¶ Sūt multi alij canones i quib⁹ pnia.vij. annox.aliqñ minor iponit.quos ptereo.q: ex quo regulare ē q̄ p quolibet mortali fit septē nis no fuit necessariū eos exprimere.

7 ¶ Ad regulas āt pdictas dz confessor sēp ha bere oculū.t ēḡz ex cā.puta q: vbilis vel alte ri obligat⁹.vl ppt piculū ne cā faciat penitēt possit relaxar pdictas penas cū vt dictū ē bo die fūt i arbitrio pfessoris.tū bonū ē inotescer cā peccatoi vt magis timeat peccare.t itelli gat qd sit ei agēdū si vult absolui a pena pe/ cati vl in h mūdo vl i alio.q: credēdū ē eccl'iā istinctu ispūs scti.eas si taxasse sic̄ dcus p iusti cia exigit:vl hic vl i purgatorio a q̄cūq; talia ppetrāte.vt apte dicit in.c.h ipm .xxxiiij.q. ij. Hoc ipm q̄ canonū cēsura post .vij.ānos remanere penitētē i statu pstinū pccpit .non electiōe ppij arbitrij sancti pres,.sz pot⁹ sē tētia diuini iuditij sanxerūt t.j.dicit. Hinc ēt eccl'ica cōsuetudine ē.vsurpatū..vt maiox criminuz pnia.vij .annox spacio pcludaf nisi vl officij excellētia:vl criminū magnitudo p missū spaciū trāscender cogat.h ibi. Aduerte āt q̄ i foro pniali ferie legitime ducūt . ij.iiij. t vi.feria.vt i.c.pbyt lxxxij.di.t i.c.iciunia.ō pse.di.iij.facit dc hemi.c.ij . Et iō sācti⁹ ē in bis penitēs affligere.si mō induci pñt.

Onfess.o vij.q̄ ad eius effectū

Vtr pfessio liberet a culpa peccati. fr.q̄ sic. Hā sz Aure. in.iiij.di.xvij.q.i.nisi.meritū xpi actualit ap/ plicet isti vl illi nulla culpa delef.q: solū p̄me ritū passiōis xpi pcta remittunf. Ēū g̃ sacra/ sint imediatū applicatiuū passiōis xpi ad.nos iō ois culpa delef mediātib⁹ sacramēt⁹ de fa cto exhibitis vl i voto.,ppterea cū pnia sit sa cramētū t pcipiaf i pfessiōe.q: p eū hō sc sub dit mīstris eccl'ie q sūt sacrox dispēsatores. Jdeo pfessio ex vi absolutiōis piūcte culpaz remittit nisi hō obicē peccati mortalis i actu ponat.sz Sco.i.iiij.di.xiiij.q.vlti. Nec ob.q: i ptritiōe pcta rmittūf.q: ptritio votū pfessio nis hz ānexū. Et iō sic̄ baptism⁹ libeat a cul pa.ñ tñ sz q̄ actu pcipiat.sz ēt sz q̄ i voto habe tur sic̄ p̄z i illis q iustificati ad baptismū acce dūt:nec frustra postea baptism⁹ pcipit.sic t ō pfessiōe dicēdū ē q̄ si qs ptrit⁹ accederet ad p fessionē i actu absolutionis gr'a augeret.t ēt pcta rmitterēf.si pcedēs dolor nō sufficeret ad ptritionē.t ipe tūc obicē gr'e nō preberet Mis ēt concor. S.Tho.i.iiij.di.xvij.

¶ Vtr pfessio liberet a pena peccati.fr.q̄ sic 1 triplicif. Uno mō ex vi absolutiōis i voto:vl i actu liberat a pena eterna.sicut a culpa t libe rat⁹ nihilonin⁹ remanet obligat⁹ ad penā tē poralē sz q̄ pena ē medicina ,pmouēs t pur gās q̄ restat i purgatorio pacienda:q̄ qdē ei ,pportionata viribus penitētis in h mundo vi uētis.sz p vim clauū intñ minuif q̄ rema net ,pportionata viribus penitēt⁹ viuētis i h mundo. Ita q̄ satisfaciēdo i hac vita purgar se pōt.secūdo q:sacerdos pōt dimittere ō pe na debita sz Hda.i.c.sicut dignū.dc homi.Et dc hoc habes.J.idulgentia.§.qnto.Tertio di/

mitif pena ex ipa nā act⁹ pfitētis q penā hz annexā erubescētic. t iō quāto plurib⁹ pfite tur qs ō peccatis tāto magis pena minuif:,p pterea pfess⁹ t absolut⁹ in purgatorio min⁹ puniet q̄z ptrit⁹ tū.prestiz ,ppter duo vltia.

2 ¶ Vtr pfessio gñalis sufficiat ad ōlenda mor talia.fr.fm Ri.i.iiij.di.xxj.q̄ sic peccata obli ta.Aduerte tñ q̄ ad remissionē mortaliū ob/ litox t ignoratox ñ sufficit pfessio gñalis q̄ fit in eccl'a fine sacramētali si hō hz copiā p/ sbyti t pfitēdi. sz tenef de eis gñaliter pfiteri t a pbytero petere absolutionē fm eundem Ri.vbi.s.valet tñ pfessio gñalis ad delenda venialia. Ubi no.q̄ pfessio gñalis sacramēta lis q̄ fit in secreto sacerdoti ō generib⁹ singu lox nō dc singulis genex valet ad remissionē pene t cl'pe venialiū ex q̄ttuor fm.S.Tho.in iiij.di.xxj. Primo ex cōtritionē penitentis. Secō ex humilitate pfessionis. Tertio ex ora tōe sacerdotis. Quarto ex vi clauiū . Alia āt cōfessio que nō est sacramētalis sed solus ge/ neralis valet ex trib⁹ p̄mis tantūmō:

Onfessio vltimo. q̄ ad sigillū

t eius celationem.

1 ¶ Vtr sigillū pfessionis sit ō essentia sacr'i.fr. Aureo.in.iiij.di.xxj.q̄ sic. Hā dc rōe sacri ē q̄ sit signū efficax. Est eiz sacr'm sensibile effi ciēs qō figurat. Sz sacramēta istō significat t figurat q̄ dē audit petū. t q̄ pstituit fox se cretū in q̄ mori dz petū t extingui. g̃ cū signi ficatio sacramēti pfessiōis sit significatio oc culte delectionis peccati t fori. Jō ad rōnem ei⁹ ptinet vt nulla modo reuelet̄. Unde q reuelat facit irritum sacramentū auferēdo p fessioni nām sue significatiōis t figuratōis.

2 ¶ Vtr sigillū pfessionis sit ō iure nature. fr. Sco.in.iiij.xxj.q.ij.q̄ sic rōe charitatis fide/ litatis . veritatis ,pmisse tacite t vtilitatis q̄ sigillo multi confitenf q non faccrent.

3 ¶ Vtr papa possit precipe sacerdoti vt reue/ let pfessionē fr.fm Ri.in.iiij.di.xxj.q.ñ. Et si pcipit.nō ē ei obediendū: q: secretū pfesso/ ris ē ō iure nāli diuino.t eccl'e sup q̄ papa ñ pōt pcipere. Vl dic q̄ sacerdos i actu pfessio nis sit spūalis vicari⁹ q̄ ad illā spēm sit ma ō gñali.c.studuisti.dc offi.le. Jō papa in h non est maior:cū sit vicari⁹ gñalis. Hanc rōnem ponit Hda.in.c.dilectus.dc excef. prc.

4 ¶ Quid si interrogef sacerdos an sciat aliqd ō eo qō audiuit in pfessione.vl prestet ei iura mentū vt dicat si aliqd audiuit in pfessione.

fr.fm Sco.t Ri.vbi.s.q̄ dz rñdere se nihil scir vl audiuisse:supple ad reuelādū.sic t xps dixit Mat.xiij.q̄ nec filj bois scit ō die iudi cij.intelligif ad reuelandū gñaliter. Uñ si dz tacē.vt dicūt aliq.t male.sz audaci dicē q̄ ni hil scit.t q̄ nihil audiuit. qz subintelligif ad re uelandū. Et i h ꝓcor.Sco.Bo.ca.Ri.t cōiter doc.t Hda in.d.c.dilect⁹.sz qdā dicunt q̄ pōt dicē se nihil scire vt hō:sz vt de⁹. Ita dr in.c. fi.sacerdos.dc offi.or. Adeli⁹ est vt dixi.s.ad reuelandū.qz nō pōt negari gn faciat vt hō.

¶ Utr liceat saltē reuelare ō lnia pfitēris.fr. 5 tenēt qdā q̄ sic illi q vtilis t necessari⁹ ē ad p ficiēda q̄ requirunf ad illud fox.qz adhuc ge rit psonaz dei.sz alii psone ñ lz. Et hmōi opi. ē Ri.vbi.s.San.Bo. Yo t Hde.r.S.Tho. ca.di.tenēt q̄ licite pōt reuelare nisi timeat ō scādalo.t h solū ei q pōt ,pdesse.t nō obesse: ita tñ q̄ sacerdos pstituat se nunciū pfitētis. Sz magis mihi opinio pfati Aureo.vbi.s.t Land.ca.di.q̄ nullo mō lz. qz pfitens nō pōt dispēsare in lege natur divina t i essentia sa/ cramenti. Et ideo cautius est q̄ faciat sibi di cere extra confessionem h qō vult q̄ reuelet.

¶ Utrum ille cui reuelatur peccatum alicuī⁹ 6 ex aliqua causa de licentia confitentis tenen/ do opinionem q̄ hoc possit facere teneat̄ ce/ tare.fr.S.Tho.vbi.s.q̄ sic. sicut teneretur t interpres celare.

¶ Utr in aliquo casu liceat reuelare confessi 7 onem.fr.q̄ sic in sex casib⁹. Primus qñ sacer dos indiget cōsilio.ita tñ q̄ dicens peccatum sibi detectum in confessione nullo modo refe rat psonam pfitentem talif q̄ possit dueniri ad ei⁹ notitiā.ista ō ꝓz i.c.offi.ō pc.t re.vbi pa pa non reprehendit legatū petentem consili um de peccato qō asserit se in pfessione būsse in vli. Unde credo q̄ pfessores si peccēt mor taliter qui aliqñ etiā dicunt se būsse tale pec catum in cōfessione.qñ i tali general'i re ita dicunt q̄ nullo modo potest deprehendi per sona que ipsuz pfessa est.licet sit piculo suz ta lia referre.nisi in casu necessitatis pro cōsilio hūdo,ppter scandalum t piculū ne deuenia tur in notitiam psone. Secundus casus in q̄ licet reuelare est de licentia cōfitentis qō ta/ men non placet.vt dixi supra. Tertius casus fm Inno.t sequitur Hda.in.c.omnis.dc pc.t re.est quando quis confitef se velle facere ali/ quod malum.quia istud non est dictū in peni tentiali foro.t ideo ,ppter rationē istā sacra

Universidad de Deusto
Biblioteca

mẽti non tenet celare. nec etiam ꝓpter prece
ptũ legis nature seu diuine ratione ꝓmissio
nis saltem tacite ỽ nõ reuelãdo quia vt dicit
S. Bo. i. iiij. di. xxi. itelligit ꝙ debet celare. ni
si veritas vel obediẽtia aliud crigat. vt est i ꝓ
posito. Nec ob. ꝙ cõit tenẽt theo. ca. di. ꝙ nõ
liceat. qz dictũ eo⁊ limito ⁊ itelligo qñ quis cõ
fiteꝛ se habere peccatũ de quo nõ ꝓpõt penite
re ⁊ a quo nõ põt nec vult abstinere. ⁊ hoc ideo
ꝓfitet vt sacerdos ꝑbeat ꝓfiliuz ⁊ oret pro eo
vt deus eum illuminet ⁊ hmõi. ⁊ tale peccatũ
non vergit i periculũ alio⁊. sed tñ ipsius cõ
fitentis. nã tunc nullo mõ põt reuelari. qz ta
lis confessio disponit ad ꝓtritionẽ ⁊ cõsequẽ
ter ad peccato⁊ in conspectu dei celationem
fm. Ri. in. uij. di. xxi. ar. iiij. q. ij. sed quando
vergeret in periculũ communitatis: vel alte
rius. tunc si nullo modo vult cessare talis gn
illud faciat. credo sine ꝑiudicio ꝙ non potest
solum. imo tenetur reuelare ei qui põt pro
desse ⁊ nõ obesse vt malo obuictur. Quartus
casus est qñ quis habet per aliã viam pecca
tum sibi detectũ in confessione fm San. B.
⁊ Ricar. ⁊ communiorẽ opi. Theo. in. d. xxi.
distin. Verũ est ꝙ ꝓpter scandalum. non de
bet reuelare nisi ꝓ necessitate vel vtilitate il
lud dicat. vel nisi iurauerit dicere veritatem
fm Inno. in. c. omnis. de peni. ⁊ remiſ. ⁊ reci
tat ꝓpa. in dicto. c. dilectus. ỽ ex. ꝑte. nũq̃ tñ
debet dicere se habuisse illud in confessiõe ꝙ
fm Sco. vbi. s. peccaret mortaliter. Et idem
dic si reuelat aliquid plus q̃ sciat extra cõfes
sionẽ. puta scit semiplene aliqỽ factum extra
confessionẽ ⁊ plene in cõfessione non. lz sine
peccato mortali nisi semiplene exprimere. vl
si habet dubie aliter q̃ dubie reuelare non de
bet. Quintus casus est quãdo essent aliqui q
condirerunt interficere ꝑsbyter cũ eis cunte
in nemore. quo⁊ vnus penitet ⁊ confitet an
te nemoris ingressum. nã tunc põt sacerdos
retrocedere. lz ex hoc alij socij cognoscant so
ciũ confessum fuisse proditionẽ. fm eni Sco.
i. iiij. di. xxi. generaliter dici põt ꝙ signũ quod
ỽ se est indifferens ad significãdum tale pec
catum fuisse confessum. vel non fuisse. lz aliq
bus sit signũ magis determinatum ex aliquo
presuppositio. nõ tamẽ ex se est signum relati
uũ ꝓfessionis. nec ꝑ cõsequẽs simpliciter illici
tũ confessori. Quidã tñtñt ꝙ in tali casu tene
tur potius itrare nemus ⁊ subire mortẽ q̃ ta
li signo reuelare. Sed eis non credo. Mclius
tamen faceret si aliquã causam fingeret cur
intrare rennit. Sed si nõ põt inuenire credo
cum Sco. ꝙ põt desistere ab ingressu. q̃uis
illi per tale signũ deprehendãt confessionẽ ei
fuisse factã. Si tamen signũ non esset indiffe
rens. sed certũ nullo mõ liceret signum facer
vel alio mõ. confessionẽ reuelare. sed potius
tenetur fm Ri. vbi. s. mortem sustinere ne cõ
fessionẽ reuelet. Sextus casus in quo licet re
uelare confessionẽ ẽ quando id quod dicitur
non est peccatum. nec est circũstantia peccati
illius qui confitetur. Nã tale quid non cadit
sub sacramento confessionis. nisi esset qd po
tẽs deducere ad manifestationẽ peccati. Vn
de si quis confitendo inserat ꝙ in tali terra
sunt boni fructus: vel pulchruz castruz vel ꝙ
ex tali illicito contractu debet dare centum du
catos alicui ⁊ hmõi que nõ sunt peccata. nec
deducenda ad manifestationẽ peccati illcite.
fm Ri. vbi. s. põt manifestare. nisi talis inno
tescat ꝓfessori ꝙ talia sibi dicit sub sigillo secr
ti. qz tunc nõ põt reuelare. nisi fm ꝙ sigillũ
secreti põt reuelari. vt. ꝛ. dicam.

¶ Quid si presbyter haberet aliquod pecca 8
tum mortale quod non posset confiteri nisi
confessionẽ sibi factam reuelaret. Nz. fm Ri.
vbi. s. ⁊ Sco. ꝙ non debet confiteri durante
tali casu illud peccatum sed sufficit conteri ỽ
eo cum ꝓposito confitendi qñ poterit face
re sine ꝑiudicio sigilli confessionis ⁊ reuelatio
ne persone cõfesse. Fortiori enim vinculo tenet
ad celandũ cõfessionẽ q̃s penitẽs ad ꝓfitẽdũ.

¶ Vtrum sacerdos qui audit duos in confes 9
sione. ⁊ vnus eorum dixit se peccasse cum il
lo alio. sed ille alius confitendo hoc non dicit
possit cum de hoc interrogare. Nz. ꝙ sic in gñe
sed non potest dicere ꝙ alius sibi reuelauerit
nisi ille extra confessionem sibi dixisset.

¶ Vtrum sciens per confessionem aliquem 10
excominicatum tenetur cum vitare. Nz. fm
Ri. vbi. s. ꝙ non. etiam in secreto. Et ad. c.
cum non ab homine de sen. ex. quod videtur
dicere contrarium. respondet ꝙ intelligit qñ
scit per aliam viam in secreto q̃s per confessi
onem. Sco. tamen vbi. s. tenet quod ỽbet cũ
vitare si potest sine ꝓditione eius excomu
nicationis. Si vero hoc non potest facere gn
cum ꝓdat. non tenetur. immo tenetur non
vitare. quia fortiori vinculo ligatur ad celan
dum. s. per legem nature diuinaz ⁊ ecclesiasti
cam q̃s ad vitandum excominicatum.

¶ Quid si sacerdos sciat ꝑ confessionẽ ꝙ ali
qs dormiuit cũ muliere i ecclia. Nz. ꝙ ỽ ñ põt
reuelare ẽpo nisi i generi. dicẽdo talis eccl'ia ẽ
polluta ⁊ idiget reconciliatiõe. ar. c. significasti
ỽ adnl. ⁊. c. si sacerdos. ỽ offi. ord. Et ỽ tutius se
lz quidã teneãt ꝙ nec ẽt i genere debeat reue
lare. Quod vez credo qñ est omnino occultũ
qz sic non indiget reconciliatione.

12 ¶ Vtr abbas vel alius plat⁹ possit amouere
subditũ ab aliquo officio ꝓpter delictũ qỽ scit i
confessione. Nz. fz Ri. ⁊ Sco. vbi. s. ꝙ nõ. ẽt si
scit eũ male vti tali officio: nisi quãdo hoc fa
cere posset sine suspitione petentis. ⁊ alteri⁹
cuiuscũq; ꝙ eum ãmoueat ꝓpter confessionez
quia tunc posset. Sed ego credo istud verus
nisi quando talis subdit⁹ ꝓfiteret peccatũ a
quo non vult desistere. ⁊ qỽ vergit i periculũ
alio⁊. q ⁊ tunc credo possit cũ officio priuare
quando ad libitum ipsius spectat amouere
vel confirmare. vt. s. ꝟ. vij.

13 ¶ Quid ỽ ꝑsbytero qui scit in confessione ipe
pimẽtuz i matrimonio cõtrahendo: vl ỽcan⁹
in ꝓmouendo ⁊ p eũ presẽtãdo. Nz. ꝙ secrete
debet eos monere vt desistãt. ꝙ si contrahũt
benedicat nuptias. si petit ꝙ presentet ordi
nãdo. pñtet quãdo aliter facere non põt sine
manifestatione cõfessionis. facit qỽ no. glo. ⁊
doc in. c. vnico. de scru. i o⁊. fa. Ratio qz etiaz
si diceret. non sibi crederetur nisi quatenus
posset. pbare. ⁊ sic frustra faceret.

14 ¶ Quid est ꝙ cadit sub sigillo confessionis
Nz. ꝙ directe se extẽdit ad oia que cadunt sub
sacramentali cõfessione. vt sunt peccata. In
directe ño cadũt oia illa ꝑ que deprehẽdi po
test peccatũ vl peccato⁊. Vnde fz Ri. vbi. s:
quicquid ꝑ se vel per accidẽs directe vel indi
recte posset verecundiã: vl confusionẽ vl ma
lã suspitionẽ. vl aliqỽ aliud nocumẽtum ge
nerare penitenti ex petõ ꝓfesso. cadit sub isto
sigillo. Vnde locus ⁊ tẽpus ⁊ similia ex gbus
põt deueniri in notitiã peccati cõfessi. nõ sim
plicit fz sub relatiõe ad personã que ipz ẽ ꝓfes
sa cadit sub isto sigillo. ⁊ durat ẽt p⁹ mortẽ pe
nitentis. fm Sco. vbi. s. Vñ est preceptũ ne
gatiuũ qỽ obligat etiam ad semper.

15 ¶ Vtr ille cui confessor reuelauit ꝓfessionez
tenetur celar' qỽ sibi reuelauit. Nz. fz Ri. vbi
ỽ. ꝙ sic. imo prelato sibi ꝓcipiẽti ꝙ reuelet nõ
tenetur. nec dz obedire. qz talis ꝓfessor qui si
bi reuelauit ỽdit ỽ facto sibi potestatẽ loquẽ
di. nõ ỽ iure. ⁊ iõ nullo mõ lz ei reuelare.

¶ Quid de illo q audiuit a ꝓposito aut a ca 1
su ꝓfessionẽ quã quis facit confessori. Nz. Ri.
vbi. s. ꝙ tenet celare de iure nature ⁊ diuino
⁊ iõ nullo mõ poterit sine peccato mortali re
uelare sine cõsensu expresso penitentis. Et ad
dit Sco. vbi. s. ꝙ qui dolose ⁊ ifidiose audiuit
que quis confitet peccat mortaliter.

¶ Vtr persona cuz qua quis peccauit cadat 17
sub sigillo confessionis. Nz. Ri. vbi. s. ꝙ sic siue
penitẽs potuerit suũ peccatum cõfiteri sine
expressione illius persone: siue non.

¶ Vtrum penitens teneatur celare peniten 18
tiã sibi a cõfessore iniunctã. Nz. fz Ri. vbi. s. ꝙ
si penitẽs i manifestãdo qỽ sibi a confessore ẽ
iiunctũ faceret ꝓiudiciũ fame ꝓprie absq;
vlla vtilitate aut confessori. qz si forte sciret
quod sibi inũrit incurreret odiuz aliquo⁊. ⁊
hmõi tñc tenet celar'. Si ño nec fame ꝓprie
resultat ꝓiudicium nec sacerdoti. tunc põt
reuelare si vult.

¶ Que ẽ pena reuelantis cõfessionẽ [illegible] vl 19
tra peccatũ mortale debet detrudi [illegible] mo
nasterio ⁊ deponi vt in. c. ois. de pe

¶ Sed nũquid laicus reuelans confessionez 20
sibi factã sit detrudendus in arto monaste
rio. Nz. ꝓpa. in. d. c. omnis ꝙ sic.

¶ Cui icũbit ꝓbatio ꝙ talis ꝛuelauit ꝓfessio 21
nẽ. Nz. ꝓpa. i. d. c ois. ꝙ si ꝓfessor ꝓfitet se di
xisse tale petiñ. fz negat se habuisse illud i ꝓfes
sione nisi ꝙbet se aliũde habuisse q̃s ꝑ ꝓfessio
nẽ ꝑsumet ꝫ cũ. s. ꝙ i ꝓfessiõe habuit. ar. vi. q.
ij. placuit ñ tñ. punief pena ordinaria. d. c. ois
fz pena arbitraria. qz ñ aperte conuincitur.

¶ Vtr eadẽ sit rõ de sigillo ꝓfessionis ⁊ sigil 22
lo secreti. Nz. ꝙ lz sigillũ secreti ⁊ sigillũ ꝓfessio
nis se bãnt fz ifer⁹ ⁊ supi⁹. qz oẽ sigillũ ꝓfes
sionis ẽ sigillũ secreti ⁊ ñ ẽ ꝑio. tñ ñ ẽ cadẽ rõ
ỽ vno fiẽ ỽ alio. Dez ẽ ꝙ peccat mortalr frã
gẽs qỽlibz isto⁊ sigillo⁊. Vñ tz Sco. vbi. s.
ꝙ siue ille q alicui aliq̃ dicẽ exꝑmat ꝙ ea dicẽ si
bi sub sigillo secreti. siue. n. teneẽ celare. dũmõ
itelligat ꝙ sub secreto ei dicẽ. ⁊ addit Ri. vbi. s.
q i ỽ ꝓcor. ꝙ si fuerat crimẽ. ꝑditiõis icurrit.
Limita tñ fz. S. Bo. ca. di. vez ꝙ nllo mõ lz
ruelare sigillũ secreti nisi i. ij. casib⁹. Prim⁹
qñ vitas id crigit. puta qz ỽgit i periculũ alio⁊
Secũd⁹ qñ obediẽtia cogit ad reuelãdũ. Vñ
ꝫ ista duo ⁊ iuramẽtũ ⁊ ꝓmissio ñ valẽt. Vñ
dicẽ pa. i. d. c. ois ꝙ si tal' assumit i testẽ tenet re
uelar'. q̃uis sub sigillo secreti sit ei dictũ: ñ tñ
tenet denũciar'. qz aliud ẽ testmoniũ dicẽ ali

b

nd denũciare.nã denũciare ñ teneꝫ qs qõ ꝓ
bare ñ ꝑt. vi. q. ij. placuit. ij. q. i. si peccauerit. ij
q. vij. plicꝫ. Men. tñ de gã. ix. quol. dic̃ q sub
dit⁹ q recipit aliqd ab alio i secreto ñ ℞ges i
dãnũ cuiuscꝫ ñ teneꝫ reuelare ẽt ꝓlato ꝑcipiẽ
ti vt reuelet. Et fm ℟ limito. S. ℟o. vt itelli
gaꝫ teneri ex obediẽtia qñ ꝓlat⁹ vult scire qõ
ꝑt cedere i ordrimẽtũ religiõis. aut alteri⁹. als
non. Sigillũ vero confessionis nullo modo li
cet reuelare nisi fm q. s. dictum est.

23 ¶ Vtr̃ ꝓfessor dicẽs aliquẽ sibi ꝓfessũ de pec
catꝫ suis sit reuelator ꝓfessiõis. ℟. ℣. ℟i. vbi. s
q ñ qr nihil occltũ mãifestat. ſ. solũ mãifestũ
qõ scit ex ꝓfessiõꝫ. qr si diterim⁹ q ꝑtñ ñ ha
bem⁹ ipi nos seducim⁹ ꝛc. i. Jo. i. Si ℣o dice
ret q ẽ sibi ꝓfessus ꝺ magnis crib⁹ ꝛ mlt̃. bñ
eẽt reuelator ꝓfessiõis. Quidã ẽt dicit q di
cere talia ℣ba. ſ. ℟ ꝑtñ audiui in cõfessiõe q
ẽ ꝑtñ mortale ꝛ satis ad ℟ vꝫ facere ter. d. c.
ois. sed ego hoc nõ credo. Et ẽ veri⁹ ſꝫ Sco.
vbi. s. nisi ꝑ tale deueniaꝫ i noticiã persone q̃
eũ cõmisit. ¶Periculosum tñ est talia dicere.

¶Onfirmatio electorũ an sit
ꝺ necessitate pe
tenda. ℟. q sic ꝺ iure cõi ita q electꝰ ad
regimẽ cuiuscũqꝫ eccle aut religiõis. si ad mi
nistratõr dignitatis se igesserit añ ꝓfirmatõꝫ
siue tãqꝫ ꝓlat⁹ vel, ꝑcurator. aut iconom⁹. aut
alio nouo q̃sito colore i spũalib⁹ aut tpalib⁹
ꝑ se. vel aliũ i totũ. vel i ꝑte añ ꝓfirmatõꝫ ipo
fcõ ꝑuaꝫ oi iure qꝺ ꝑ electõꝫ in ipa dignitate
bẽbat. c. auaritie. ꝺ elec. li. vi. Fallit ℟ i casu qñ
abbatissa electa a maiori ꝑte. ñ tñ a duab⁹ ꝑti
b⁹ ipugnaꝫ nec ꝓfirmet. qr iterum ꝑt admistra
re. c. idẽnitatib⁹. ℊ. si ℣o de elec. li. vi. Jtẽ fal
lit qñ ꝓfirmatio a papa ẽ petẽda. ꝛ elect⁹ ẽ val
de remot⁹. vꝫ vltra italiã. tẽ bñ ꝑt admistraꝛ
i tpalib⁹ ꝛ spũalib⁹ añ ꝓfirmatõꝫ. Excepto q
nullã alienatõꝫ facere ꝑt. vt i. c. nihil. de elect.
Qꝺ vex credo qñ nõ ẽ in mora petende ꝓfir
matõis. aꝰ hẽbit locũ pena. d. c. auaritie. Et
qꝺ dicit ter. de vltramõtano. credo hẽat locũ
i citramõtano. qñ curia eẽt vltramõtes. vt te
net ℣o. ꝛ Jo. an. i. d. c. nihil. ꝛ Bul. i. d. c. aua
ritie. Secus eẽt si hẽret ꝑ ꝓuilegiũ vt nos fra
tres mĩores q habemus q electus generalis
noster statim potest adminiſtrare.

1 ¶ Vtr̃ ꝑfata hẽant locũ in cpo. ℟. ℣e. in. d.
c. auaritie. fm Jo. an. q sic. Er quo nota q cõ
stitutio penalis emanãs ad coadiuuatõꝫ vel
executionẽ iuris antiq interꝑtaꝫ late ut inclu
dat cõtenta in iure antiq̃. aꝰ nõ hẽret locũ i
cpo. qr appellatõe dignitatis nõ cõprehendiẽ
cpalis. vt dicit glo. in. c. ij. de ꝓben. li. vi. Sꝫ
hic fic. qr in iure antiquo includebaꝫ epus. vt
in. c. nosti. ꝛ. c. qualiter. de elec.

¶ Vtr̃ hẽat locũ ꝑfata pẽa i ipatore. ℟. Jo. 2
ꝛ Jo. i. c. legim⁹. xciij. di. q ñ. ꝛ vt tꝫ gl. i cle. vni
ca. ꝺ iurciur. i ℣. reges romanos. ꝑt admistra
re ꝛ oẽꝫ iurisditõꝫ exercer̃ iperij q̃nis ¶Pau.
ibidẽ teneat ꝓtium. Sed placet mihi opi. glo.

¶ Qñ ꝺꝫ peti cõfirmatio. ℟. q. j. tres menses 3
p⁹ ꝓstitũ cõsensũ. aliꝫ legitio cessãte ipedimẽ
to. si ñ petaꝫ. vl ab electorib⁹. vl ab epo electo
vel ab alio. ꝑ ipso. electio ẽ nulla. c. q̃s sit. ꝺ ele.
li. vi. In cathedralibus ℣o ꝛ regularib⁹ eccle
sijs quax confirmatio a papa est petenda ser
ua moderationem. c. cupientes. de elec. li. vi.

¶ Q̃ ꝺꝫ peti. ꝓfirmatio. ℟. q si electꝰ ẽ extra 4
ptꝰ ꝺꝫ peti a papa. vel ab ei⁹ legato ꝺ latere. si
ẽ aliqs sup illa ꝑuincia. vt i. c. si abbatẽ. ꝺ ele.
li. vi. Intellige qñ ratis exẽptꝰ subest imediate
pape. sec⁹ si mediate. vt sũt ꝑuinciales mistri
ordinis mioꝝ q q̃nis sint exẽpti. tñ bñt sup
se gnãlẽ totĩ⁹ ordiꝫ a q̃ bñt ꝓfirmari. Tñ ¶Pa.
i. c. i. ꝺ sup. nc. ꝑla. tꝫ q abbates ẽt exẽpti sũt ꝑ
epos nõ exẽptos. hec colligunt ex. c. cũ mona
steriũ. ꝛ ex. c. cuꝫ dilect⁹. ꝛ. c. bone memorie. el
primo. de elec. cum ibi nota. ꝛ. lxiiij. di. illud.

¶ Quõ ꝺꝫ fieri cõfirmatio a supiore vl abco 5
cui ꝺ iure cõi siue ꝑtĩ. puta ꝓuilegio. vl ꝓsue
tudie ꝑscripta. siue ex delegatõe ꝓfirmatio ꝑ
tinet. ℟. q ꝺꝫ vocari noiati fi ẽ aliqs coclect⁹
sit cũ eo. vel apparet aliqs oppositor, aꝰ gnã
lis i ecclia i q̃ ꝺꝫ talis ꝑsse vocatio ꝺꝫ fieri. vt
si q sint q se velint opponer̃ cõpeat assignato
termio pẽptorio. ẽt si null⁹ aꝫ ꝺꝫ ipse ꝓfirma
tor diligẽti examiare ꝛ electõis ,pces̃ꝰ ꝛ ꝑso
nã electi. mariꝫ i scia ꝛ honestate vite ꝛ etate.
qꝫ si indignũ cõfirmat vel illegitimũ mortali
ter peccat. ꝛ ẽ ꝓuiandꝰ ipso iure a ptãte cõfir
mãdi ꝑmũ successorẽ illi⁹. ꝛ ꝓfirmatio ipso iu
re ẽ nulla. q̃s nõ vocatis q sũt vocãdi si ẽ ali
qs coclectus vl aliꝰ q velit opponere ꝺ electũ
vel electõꝫ ꝛ ñ discusso negotio fit. hec bñt ex
c. nihil. de elec. ꝛ. c. fi. de elec. li. vi. eũ ibi no.

¶ Sꝫ nũqd si electꝰ admistrat p⁹ ꝓfirmatõꝫ 6
nullã cadit in penã. ꝺe q. s. in ꝑn. ℟. glo. i. d. c.

ñ. q si errauit in facto. puta credidit factã vo
catiõẽ ꝛ discussiõnẽ. ꝛ sic nõ cadit. sed excu
satur. sed si errauit in iure nõ excusaꝫ a dicta
pena. de re. iur. ignorantia. li. vi. cum concor.

7 ¶ Vtr̃ ꝑfata nullitas ꝓfirmatõis bẽat locũ i
postulatõe. ℟. gl. i. d. c. fi. q sic i admissiõe po
stulatõis q̃ fit a supiori q postulatũ admittẽ
do ꝓfirmat. sec⁹ i postulatõe q̃ ẽi eo q postu
laꝫ monach⁹ electꝰ a ꝑlato suo. Silr ꝺꝫ locũ i
ꝑtatõe. vt ille cui fit ꝑtatio fuet decretalẽ
d. c. fi. ¶Sic ob. si dicas q ꝓstitutio vꝫ penalis
ꝛ sic extendi nõ ꝺ. qr võꝫ ẽ penalis. cũ nõ pri
uet iure quesito sed quecendo. vide ibi doc.

8 ¶ Vtr̃ sit fuãdũ qꝺ dictũ ẽ. ℊ. iij. ꝓcedẽti in
oĩbus bñficijs ꝛ simplicib⁹. ℟. ℣e. i. d. c. fi. q
sic sine habeãt curã aliaꝫ. siue ñ. qr cũ in oi bñ
ficio requiraꝫ examinatio ꝛ cõfirmatio electi
seu ꝑtati seu postulati. fm Jo. an. post ℣o.
i. c. ,ppolsuit. ꝺ ꝓcess. p. ℊ seruanda sunt ꝑdicta.

9 ¶ Vtr̃ in hospitali fit̃r. ℟. Lap. fm ℣e. vbi
ꝺ. q sic. si daꝫ bñficiũ ꝑ viã ꝑtatõis vl electõ
nis. Sec⁹ qñ nõ daꝫ in bñficium. qr tũe fit cõ
missio non electio. vel collatio. seu ꝓsentatio. vt in cle. qr contingit de reli. domi.

10 ¶ Vtr̃ prelatus supior possit ꝓfirmare sine
capto. ℟. ℣e. in. c. q̃n. de elec. li. vi. q Archi.
hic post opi. recitatas tꝫ q si vꝫ ꝓfirmatio si i
abñtia capituli fiat. ar. eoꝝ q̃ no. de offi. dele.
cãꝫ. ff. de admi. tu. l. ticiꝰ ꝛ inciuiũ. in ꝑn. ꝛ. ff. ꝺ
exerci. l. i. ℊ. si plures. Et hoc vex nisi ꝓsuetu
do ecclesie baberet contrariũ. qr tunc valeret
confirmatio de consue. c. non est li. vi.

¶Onfirmationis sacr̃m ad
melchiades papa i. c. spũs sctũs. ꝺ cõse.
di. v. qꝺ valet ad augmentũ gr̃e ad confirmã
dum i pugna contra vitia ꝛ diabolũ ꝛ armat
ꝛ instruit ad agones huius mundi ꝛ ꝓlia.

¶ Vtrũ sit neceſſariũ ad salutẽ. ℟. q nõ absꝺ 1
lute. qr bapꝫizat⁹ si ſtati decedit saluaꝫ. vt ꝑz i
d. c. spũs sctũs. q̃nis nõ sit ꝓfirmat⁹. tñ neceſ
sariũ ẽ. ita q ꝓtẽnens ipm suscipe mortaliter
peccaret. ꝛ dãnaretꝝ. vt colligiꝫ ex. d. c. spũs sã
ct⁹. cũ ibi no. Et ,ppiea credo q notabilis ne
gligentia epoꝝ i ñ ꝓferendo istud sacrãmẽtũ
si eis ꝑtñ mortale ꝑ ar. in. d. c. spũs sanctus.

2 ¶ Vtr̃ soli epi hoc sacr̃m possint ꝓferre. ℟.
q sic. vt ꝑz in. c. ꝺ bis. ꝛ duob⁹. c. sc. ꝺ ꝓse. di. v.
Tñ fm Jnno. in. c. quãto. de ꝓsue. papa possꝫ
dare licentiã sacerdotibus vt cõferrẽt. qr fm
glo. in. c. mãdamus. de ꝓse. di. v. ꝛ segt Jnno.

vbi. ꝺ. ex demãdatione pape quilibet clericus
ꝑt conferre ordinem. ꝛ sacramentũ qꝺ habet.

¶ Quibus ꝺꝫ conferri istud sacramentũ. ℟. 5
q oibus fidelibus baptizatis tam sanis q̃s ẽt
morte ꝑclitantibus. vt ꝑz in. c. vt ieiunij. ꝛ. c.
se. de conse. di. v. q̃nis gl. sentire videatur q
debeat dari solũ habẽtibus perfectam etatẽ
s. xij. annorum. non credo verum.

¶ Vtr̃ ꝑfẽ etatꝫ volẽs suscipe istud sacr̃m 4
teneatur ꝓfiteri ꝑuſ. ℟. q q̃nis teneaꝫ cõteri
de mortali si qõ cõmisit añ q̃s suscipiat aliter
peccaret mortaliꝫ. tñ ꝓfiteri ñ credo teneaꝫ ꝺ
necitate. ar. d. c. vt ieiunij. i ℣bo moneanꝫ.

¶ Vtrum de chrismate tantum ꝛ illius anni 5
debeat fieri. ℟. q sic. cũ sit minoris necessita
tis confirmatio q̃s baptismus. ar. c. qm̃ de sen
ten. ex. li. vi. ꝛ. c. si quis de alio. de ꝓse. di. iiij.

¶ Vtr̃ oi tpe possit conferri. ℟. q sic. ar. d. c. 6
oẽs fideles. ꝛ. c. de his. ꝛ. c. vt iciunij. ꝛ. c. se. de
conse. di. v. Sed epus debet esse iciunus. vt in
c. vt epi. de ꝓcepto. di. v. sed non de precepto.

¶ Vtr̃ iciunus tñ dẽat suscipe. ℟. q sic. nisi 7
necessitas aliud suadeat. Tñ credo sit cõsiliũ.
nõ ꝓceptũ. vt ꝑz in. d. c. vt ieiunij. Et ,ppiea
dicit Ala. q melius est confirmari post pran
diũ q̃s epo postea discedẽte ñ possit ꝓfirmari

¶ Quid si qs oleo ,p chrismate ſit vnct⁹. ℟. 8
fm ℣o. ꝛ Jnnoc. in. c. vnico. de sa. vn. qꝺ ꝺꝫ
iterum chrismate liniri. ꝛ ꝺꝫ illa oratio reite
tari. signo te ꝛꝛ. Alie autem orationes q̃ pre
cedunt. ꝛ sequuntur non iterantur.

¶ Que ẽ forma b⁹ sacramenti. ℟. q in iure ñ 9
inuenit̃ nisi q in fronte chrismate ꝺꝫ signari
Tñ in pontificalibus cõiter habeẽ. Ego te cõ
signo signo crucis ꝛ cõfirmo te chrismate sa
lutis. Jn noie ꝑris ꝛ. filij. ꝛc. Et hec ẽ fuãda.

¶ Vtr̃ sit reiterabile istud sacr̃m. ℟. q ñ. vt 10
c. dictũ est. ꝛ. c. se. ca. di. Et peccaret' mortaliꝫ
scienter iterãs. secus si ignorauet. aut dubita
ret. quia non dicitur iteratũ qꝺ nescit factũ.

¶ Utrum non confirmat⁹ possit tenere aliũ 11
ad confirmationẽ. ℟. q non. c. in baptismate
de conse. di. iiij. Et si tenet non contrahit cõ
paternitatem vt ibi patet cõcor. ¶bo. ꝛ ¶ꝺe.

¶ Quot ꝑsõ tenet ad istud sacr̃m. ℟. tñ vn⁹ 12
ꝺebet esse, qui teneat. c. non plures. de conse.
di. iiij. Sicut ꝛ in baptismo. vt ibidem.

¶ Vtr̃ ille q tẽuit i cathecismo vl baptismo 13
possit tenere i ℟ sacramẽto. ℟. q ꝓfuctudo ro
mana ẽ q nõ. ſꝫ ꝑ singulos singuli suscipiãt.
Tñ fieri potest si necessitas cogit. aꝰ ñ. vt fm

Universidad de Deusto
Biblioteca

c.in catheciſmo.ō conſe.diſt.v. Sed no.q; hodie ex conſuetudie eſt.vt q tenet ī catheciſmo rencat i baptiſmo.ꝛ iō ſine peccato fit. Si tñ plures ſūt q tenēt oēs efficiūs ꝓpatres ſuſcepti.vt i.c.fi.de co.ſpi.li.vi.Et iō vir ñ ꝺz tenere vrorē ꝛ econuerſo.q; orieꝝ impedimentū.

Onfirmatio Sūmi pontificis ex certa ſcia facit validū qō erat nullū reſpectu iuris poſitiui.ſm Jo.de li.vt refert ℔Dano.in.c.cū,ſup de cā poſ.ꝛ ,ppue facit firmū qō al's eſt infirmū. Solēne qō ñ ē ſoleñe ſupplendo defectꝰ ſolēnitatis omiſſe.ij.q.i.in primis de trāſac. c.i.de cōceſ.prē.q1.Si vero fit in forma cōi ñ eſt certa ſcia.nihil iuris tribuit,ſed ſolū vetꝰ conſeruat.de confir.vti.vel inuti.c. dilecta.ꝛ c.i.in glo.ꝛ de conceſ.prē.q; diuerſitatē.ꝛ de prīuī.q; intentionis.nec ꝑ ipam derogaꝝ iuri cōi.de off.or.licet de fi.inſtrū.dilectos.

¶ Confirmatio ,ppue nō eſt qñ ſucceſſor cōfirmat conſtitutionē ꝓdeceſſoris.ſeu eius geſta.vt dicit ℔Da.in.c.i.de loca.ꝛ ē dictū Jo. Vñ potius eſt ratificatio.vel innouatō.Sed confirmatio eſt qñ ſuperior confirmat factū inferioris.Quod no.qua facit ad multa.

Onfraternitas an ſit licita.ℜ.℔Pe. de peruſio i tractatu de canoica portione epiſcopi.c.iiij.q; ſic.ſi fiat ex cā licita,facit glo.in.c.ſi qui clericoꝝ.xi.q.i.q̄ dicit q; ſfraternitates bñ admittunt.xlij.di.ſi quis deſpicit Sed q̄ fiunt ad malū',phibent.C.de mono.l. vnica.de hoc.d.Andreas barbatius in.c.officij.de teſta.plene tractat Archi.etiam in.d.c. ſi quis deſpicit.Et vide.ō.collegium.

¶ Vtrū ſtatutū confraternitatū q̄ cauet ne quis recipiaꝝ niſi ſoluat tñ liceat.ℜ.℔Pe.vbi ē.q; ſi fit ,ppter honeſtam cām.puta alendis pauperibus ꝛ huiuſmodi d.c.ſi qs deſpicit.ꝛ ar.xxvi.q.ij.nō exemplo.Quidā tñ dicūt nō licere.q; excludit pietatē.ſ.ne quis recipiaꝝ niſi ſoluat. et videt magis equū. Si tñ ſtatutū diceret q; receptus ſoluat tñ oī menſe liceret Ludo.de ro.in no.dicit q; Archi.i.d.c.ſi qs ō ſpicit conſuluit q; ſi fit ſtatutū ꝑ verba affirmatiua ſic valet.Si ꝑ verba negatiua,ſ.nullꝰ admittaꝝ ſic non valet. allegat.c.ad apl'icā.ō ſy̆mo.Et addit idē Ludo.q; ſi poteſtas inuenit ſocietatē in qua ſit ſtatutū inhoneſtū pōt ſtatim eo ipſo ceſſare ſocietatē ſm Bart.in.l. ſub ptextu.ff.ꝛe extraor.cri. Et ſeqꝝ Bal.in c.i.§.cōmēticulas.de pa.te.in vſi.feu.

Oniuratio Eſt qñ aliqui ꝛbel li auctoritate in vnū ſe colligendo iuramenta inī ſe dederunt.xi.q.i.ſi qui clericoꝝ.Et nota q; coniuratio ꝛ ſpiratio ,ꝑ vno codēꝫ crīe accipiūt xi.q.i.ꝓiurationū. vñ ꝓiurare ē ſimul .vl' vnū iurare.Conſpiraꝝ ℣o ē ſimul: vel i idē ſpirare:ſz glo.in.c.conſtitutionē.ō ſen.ex.li.vi.

¶ Vtꝝ oīs ꝓiuratio ſit illicita.ℜ.q; ,ppue cō ſpiratio.vt ꝑz ex precedētibꝰ ē illicita .Dicit tū aliquādo largo modo cōſpiratio ſeu coniuratio qua aliqui coniurant.vel i idē aſpirant qō de ,ſe eſt licitū ꝛ bonū.ꝛ tūc ſz talis conſpiratio.vt no.glo.in.d.c.ſi qui clericoꝝ.al's .t.q. i.ꝓcuſſionis.xxij.q.i.c.i.no. Jnno.i.c.cū.J.ꝛ A.ō ſen.ꝛ re.iudi.ꝛ ℔Da.i.c.exhibita.de iudi. Qñ ergo quis coniurat vel rebellat ꝓlato vel obedientie ꝛ hmōi ſic ē conſpiratoꝝ.vt patet ō ℣.ſi.cōſtitutionē li.vi.ꝛ ſic cōſpiratio de ſe ē mortale peccatū.Jn dubio ℣o ſemp ꝓſumit mala ꝑz Jnno.in.c.i.ō ſcif.ꝛ Vin.in.c.fi. de teſti.co.ꝛ Jo.an.in.c.ij.de ver.ſi.

¶ Que ē pena ꝓiurātiū vel cōſpirātiū.ℜ.lai ci debēt excōmunicari ſi ꝺ epm ꝑz glo.in.c.fi. de teſti.co.ꝛ ſm Jo.ꝛ Jo.an.in vna libra auri cōdemnari ſinguli. Jn ꝓſtitutione federici ō pace.te.c.hac edictali.Et ſi qs tumultū ꝺ aliquē fecerit vel ſeditioſas voces emiſerit capi talis ē pena.l. denūciamus .C.de his q ad ec, ꝓfu ꝛ.l.i.ꝛ ij.C. de ſedi.ꝛ.ff.de.pe.l.aut facta.ꝛ C.de epi.ꝛ cle.l.ꝓuīciulā.vbi ,phibent cetus vl' turba ꝙgregari niſi inueniaꝝ ꝓceſſū exp̄ſſe ff.de col.illi.ꝑ totū clerici vbēt exponi.

Onſanguinitas Vid.j. matrimoniū.iij.impedmēto.vi.

Onſcientia Conuenit cum lege naturali rationalis creature ꝛ cū ſindereſi i ꝗ qō ē regulare.ſz differunt i mō.lex naturalis dictat ei bonū faciēdū ꝛ malū fugiendū.poſt ꝗ ſequit iudiciū i ratione.ꝛ ſic formaꝝ conſciētia vlteriꝰ facto iudicio q; ſic debet eſſe ſequit ſindereſis q̄ ē ſintilla conſcintie que ſtimulat volūtatē ad bonū faciēdū.Et ſic ꝑz q; ꝓſciētia ,ꝑ ptic ē regula i ratiōe ſindereſ vero i voluntate iſtigādo eam ad bonū ꝛ ſtimulādo .hec ex Alc.in.iij.parte ſuum.

¶ Vtꝝ ꝓſcientia liget ad faciendū oē qd dictat ꝑ medū preceptiōis vel ,phibitionis.ℜ.

San.Bo.in.ij.ſen.di. xxix.ar.i.q.iij. q; aut ꝓſciēta dictat aliqd qō eſt ſm legēꝫ dei.ꝛ ſic tenet facere,aut dictat ꝑter legē.ꝛ ſic tenetur facere vel conſcientiam deponere. vtpote ſi dicat neceſſarium ad ſalutem feſtucam de terra leuare.ſi non deponit conſcientiam aut ñ leuat mortaliter peccat. Aut ꝓſcientia dictat qō eſt ꝺ legē dei.ꝛ ſic nō ligat ad faciendū.ſz ligat ad deponendū.q; erronea erroꝛe repugnāte legi diuine. Vñ q̄diu manet ponit homiñe certa ſtatū ſalutis.ꝛ iō neceſſario tenet eā deponere.q; ſine faciat qō ꝓſciētia dictat. ſiue ñ faciat ſp mortaliꝫ peccat. Faciēdo qō dictat peccat mortaliꝫ.q; facit ꝺ legē dei ñ faciēdo peccat mortaliꝫ qa faciendo bonū faē in ꝺ temptū dei dū credit dictāte ſibi ꝓſciētia b deo diſplicere . Et ſic itellige .xxviij.q.i.§.ex hiis.de ſy.ꝑ tuas cl.ij.de re.ſpoli.lras.de preſcrip.c.fi.qō ſit ꝺ ꝓſciam edificat ad gehēnā.

¶ Quid ſi prelatus precipiat aliqd qō ꝓſciētia ſubditi dictat etiā cōtra legē dei.ℜ.Sā. ℣o.vbi.ō.q; teneť eaꝫ deponere niſi clax ſit illō forte ꝺ legē dei.Et ſi neſcit de illa indicare dz ſapientiores cōſulere.vel ꝑ orōem a ꝺo declaratiōnē poſtulare.vl' dic vt bētur in.c.i oſitioni.de ſen ex.quod qñ ſcit ,certo q; eſt ꝺ legem dei non obediat.q; mōtaliter peccaret.lz poſt' tolleret ēt excōmunicationē. Si nō ſcit ,ꝑ certo.ſz ex leui ꝛ temeraria crudelitate tūc ad ꝓſiliū ſui ꝓlati ꝺponat.Si ℣o bē at credulitatē ,phabilē ꝛ diſcretā.q̄uis ñ manifeſtā ꝛ euidentē tūc ꝓp obedientiā faciat qō ſibi ꝓcipit. q; tenet in tali dubio ꝛ ꝑp bonuꝫ obediētie excuſat. ſed nullo mō ex ꝓpria uolūtate faciat.q; nō lz.imo mortaliter peccaret.q; qui amat piculuꝫ pibit in illo.Et iſtud ē quod dicit ter.in.c. nōſolū de regula.li.vi. Decet inquit ꝛ expedit.vt conſciētie puritatinon' deſit iudiciū rōnis ne dū ſpūalis,ꝑfectus q̄ritur.ide ſalutis diſpendiū ĩcurrat

¶ Vtꝝ confidēs.de ꝓſciectia famā negligēs peccet mortaliter.vide.j.fama.§.i.

Onſecratio epiſcopoꝝ ꝛ archiepiſcopoꝝ infra tres menſes poſt electionē ꝛ cōfirmationē differri non debet:niſi neceſſitas aliud ſuadeat.lxxv.di.qñ quidā.

¶ A quo debet conſecrari archiepūs.ℜ.q; ab omnibꝰ ſuffraganeis ſuis qui tunc ad metropolitanaꝫ eccleſiā ſunt vocandi.de tem.or.ſi archiepūs.ꝛ cum conſenſu primatis.c.placuit

lxv.di.ita q; ſine eo non recipit execution̄e cōſecratus.vt no. Jnno.in.c.nec epi.de tem.or.

¶ Quis ꝓſecrabit epm.ℜ.ſi eſt exemptꝰ ꝓſecrabiť a papa. vel de ciꝰ mādato. Si ℣o ñ ē ereptus q; archiepūs cū duobus ,puincialibus epīs.aut tres ꝓuinciales epi ex iuſſu archiepi. Jta tñ q; oēs epi ꝓuinciales ſūt ꝑ epl'aꝫ regrēdi vt ꝓſentiāt.vt in.d.c.nec epi. vbi dic Jnno.q; ſi aliqs epoꝝ ꝓuinciāliū ꝓtenať in conſecratōe archiepi.vel epi q; poterit agere vt ꝑuck executōe officij.ſicut in electione agitur vt caſſetur.de elec.q; ſicut ar.de elec.cū in veteri.de arbi.cum olim.lxv.di. non debet.ꝛ etiam grauioꝝpnia ſibi poterit imponi.

¶ Quo die dñt conſecrari predicti.ℜ. q; die dñico hora tertiarum.l.di.qui in aliquo quaſi in fi.lxv.di.q; die.ꝛ.c.ordinationes.

¶ Quō debet fieri.vide.in.d.c.ordinationes ſed melius in eoꝝ paſtoꝛali.Et quid ſit ō ſubſtantia no.in.d.c.ordinatiōes.lxv.di.in ſūma

¶ Patriarche ăt ꝛ primas ac cardinales creado a papa ſūt ꝓſecrādi.vel de ciꝰ mādato ꝛ ñ ab alio.ar.c.pudēda.ꝛ qō ibi no.xxiij.q.i. Dicit ēt ℔Da.in.c.meminimus. de accu.q; quilibet prelatꝰ ꝓfirmatus a papa nō pōt bñdici, ſeu cōſecrari ꝑ inferiorē ni de licētia pape.vt in.c.cum in diſtribuendis de tem.or. niſi conſuetudo aliud habeat. ℔Papa vero conſecrari ꝺz ab epo hoſtienſe.xxvij.di.in noie dñi.

¶ Jn quo loco ſunt prefati ꝓſecrādi.ℜ.q; archiepūs in ſua metropolitana eccleſia.vt in.d.c.ſi archiepūs.Alij autē vbi placuerit. ad quē pertinet conſecratio.lxxi.di.c.fi.

Onſecratio eccleſie a q̄ ꝺz fieri.ℜ.q; ab epo,ꝑ prio nō ab alieno. niſi de licētia ,ppij facit.c.tua fraternitas.de ꝓſe.cc. vel al. Non epūs ergo non pōt etiā de licentia epi.nec etiā recōciliare.vt in.c.aq̄.co.ti. Dic tñ Jnno.ibi dē q; papa pluribus epīs ꝓceſſit vt poſſit per ſimplices ſacerdotes recōciliare eccl'iaꝫ aq̄ tñ prius ꝑ epm bñdicta. Et ſic patet q; ex ꝓceſſione pape ſolū pōt reconciliare nō conſecrare. Jntellige de eccl'ia ꝓſecrata.q; eccl'ia non conſecrata bñ pōt reconciliari ꝑ ſacerdotem aqua exoꝛcizata tñ.vt in.c.fi.de conſe.cc. vel al. q; aqua exoꝛcizata ꝓt fieri ꝑ ſimplicē ſacerdotē Ex quo ꝑz q; non oz fiat ꝑ epm.vel ō lnia ciꝰ ſm glo.in.d.c.fi. Et eſt cōmunis opinio.

¶ Quo tpe poteſt conſecrari.ℜ.q; in oi tempoꝛe tam feſtino q̄ non.d.c.tua fraternitas.

Universidad de Deusto
Biblioteca

1 ¶ Quō ꝺꝫ ꝓsecrari.ff.q modus hꝫ in corꝫ pastorali.ꝛ aliqd de cōse.di.i.omnes basilice. ꝛ qō ibi not.scd a pastorali nō ē recedendum.

3 ¶ Vtrū aliqñ sit recōsecranda.ff. ℔a.in.c.ꝓ posuisti.de cōse.ec.vel alta q sic in tribus casibus. ℔rimus qñ nescit an fuerit ꝓsecrata. vtputa qꝛ nō hꝫ aliqō signū ꝑ qō appareat cō secrata.nec scriptura.nec testis.ꝛ hmōi.de cō se.di.i.ecclesie vel altaria.qꝛ nō ꝺr iteratū qō nescit factū.c.solēnitates.cl primo. de conse. di.i.c.veniēs.de pſ.nō bap. Scōus si parietes sunt cōbusti ꝛ decrustati. Nō qꝛ cōsecratio ꝛ linitio fit in ipsis parietibus. Et iō hꝫ nō corruant.si tū cōburant̄ est reconsecranda glo.ē de conse.di.i.ecclesijs. Secus si tectū cōburā tur vel destruat̄.qꝛ non est reconsecranda vt i c.lignis.de cōse.ec.vel alta. Tertius si parietes ita corꝛuerint ꝙ de nouo oꝛ ipsaꝫ reficere etiam de eisdē lapidib⁹. Et licet glo.ꝛ aliq ibi velint ꝙ si nūc vna pars reficiat̄ ꝛ postea alia ꝙ nō sit reconsecranda. tñ ℔an.vbi.ſ.tenet ꝙ ꝺꝫ reconsecrari.qꝛ in spūalibus considerandus veritatem ꝛ non fictionē.vt notat Archi.in.c.i.de voto.li.vi. Ideo est verū ꝙ non est in veritate illa ꝓma ecclesia.nec consecratio que fuit in illa ꝓma est in ista.qꝛ non est liquoꝛ qui cōmisceat̄. Et hanc opinionem sequitur Inno.in Rubrica.co.ti.

4 ¶ In quibus casib⁹ eccl'ia polluit̄ ꝛ indiget reconciliatōne.ff. ℔a.in.d.c.ꝓposuisti. ponit duos casus. ℔rimus qñ in ea effunditur sanguis. Et no.ꝙ effusio significat abundantiā ꝑ quo vide bonū ter.cū glo.in.c.cum illorum ℣.ꝙ si clausurales.de sen.ex. ꝛ ideo ex modica lesione.cuius modicū de sanguine effluat.nō indiget reconciliatione. Aduerte ꝙ ista effusio sanguinis oportet ꝙ sit facta ex ꝓtentōne vel ex iniuria fm Rodo.qꝛ si furiosus vel ligno cadente effunderet sanguis nō eēt recōciliand̄a. Et hoc vtdet̄ velle Aug.de cōse.di. i.ecclesijs. Et Ho.in.c.si eccl'ia de cōse.ec.vel alta. Secundus qñ in ea aliquis occidit. licet sanguis non effundat̄.puta qꝛ suspenditur ꝛ hmōi. Et intellige de homicidio violento vl i furioso.fm nō.in c.vnico.co.ti.li.vi. Secus i homicidio casuali: vel cum quis se defendendo aliū occidit.vel si sctūs ibi occidat̄:qꝛ tūc ñ est reconciliand̄a. Sed glo.in.d.c.vnico tenet ꝙ in hoc,vltimo casu pollnitur.ꝛ est reconciliand̄a.sed nō lauandus est locus vbi sanguis effusus est.ꝛ cōmuniter hoc tenetur.

¶ Sed quid si quis in ea letaliter vulneret ꝛ extra ecclesiam moriat̄.ff.glo.d.c.vnici.ꝙ reconciliabit̄.et si sanguinē recollegisset in scutela.sed non ecōtrario si vulnerat̄ extra ꝛ confugit ad ecclesiā.ly ibi moriat̄.vl' sanguis effūdatur nō reconciliabit̄. Sil'r dic fm ℣ug.si cristens in tecto ecclesie sagittet̄ non recōciliabitur.qꝛ extra ecclesiam videtur factum. 5

¶ Quid si quis sane mentis se ipsū vulneret vel occidat in ecclesia irato aio.ff. Be.in.d.c. vnico.ꝙ reconciliabit̄ si est publicū. ō sen.ex. furiosus ꝛ non sane mētis.ar.cle.si furiosus de homici.Tertio qñ ercōicatus sepelit̄ in ecclesia vel paganus.qꝛ si erat cōsecrata est recōcilianda.ꝛ corpora predictoꝝ ,pjcienda si diuersi pūt ab alijs de cōse.di.i.ecclesiā.ꝛ ō cōse.ec.vel alta.consuluisti.ꝛ ibi ℔a.ponit istā cū casu se.Quartus qñ fuit cōsecrata ꝑ notorium ercōicatū. Nā ea que ꝓsistunt in exterioribus bñdictionib⁹ ꝛ ꝓsecratōnib⁹ facta ꝑ notoriū ercōicatum non ꝺnt ꝑ fideles exercitari añ recōciliationē. Quint⁹ fm glo.in.d.c.,ppo suisti.qñ parietes succesſiue repant̄.sed credo sit recōsecranda. Sext⁹ qñ effundit̄ semen.de adul.c.significasti.sed qñ est occultū nō polluitur.vt tꝫ glo.i.d.c.vnico. ꝛ ex.d.c. significasti in ℣.publice. Et fit publicū.vel ex cōfessione coꝝ qui fecerūt.vel rei cuidētia. Et intelligūt gdam de oi effusione seminis criminosa. Secus de effusione que fit in somnis. ꝛ ea q̄ fit i mr̄imonio cā ,pcreande ,plis ꝛ hmōi. Cōtrarium tñ tenet cōiter.vt patꝫ in glo.d.c.vnici. quod ibi not.vt habeat locum in omni pollutione humana. Et hoc magis consonat tex in c.ecclesijs.de conse.di.i.ꝛ hoc tene. 6

¶ Quid si ecclesia nō erat consecrata.ff.ꝙ q̄ꝫ nis ecclesia non sit consecrata tñ polluit̄ semis.aut sanguinis effusione. vt patet in.c.fi. de conse.ec.vel al.ꝛ ꝺꝫ lauari aqua exorcizata tm̄ ꝑ sacerdotem.vt ibidem. 7

¶ Vtꝝ celebrās in eccl'ia polluta efficiat̄ irregularis.ff. Be.in.d.c.vnico. ꝙ no.de sen.ex. is q li.vi.tñ in ea ñ ꝺꝫ celebrari,ō ꝓuil.tuaꝝ.i ꝑn. Dicit tū Lap⁹ ꝙ talis ē suspensus ab ingressu eccl'ie.de ꝓui.epoꝝ.li.vi. Et si cū talis suspēsiōe i eccl'a diuina celebraret vt ꝓus suo agēs offō.erit irregularis.ō sen.ex.is cui.li.vi 8

¶ Quō ꝺꝫ recōciliari ecclesia polluta.ff.ꝙ cū aqua de qua in.c.cōsuluisti.ꝛ in.c.aqua.de cōse.ec.vel alta. Et simili cimiteriū. Sed melꝰ 9

habetur in pastorali. Et sic serua.

10 ¶ Vtrū faciens consecrare eccl'iam possit cōpelli ad ipsā dotandā.ff. ℔a.in.c.cū sic.ō cōse.ec.vel al.ꝙ sic. Et dos ꝺꝫ eē tanta ꝙ vnus ꝓsbyter cū ministro possit viuere habito respectu ad obuentiones ſpūales. Et si esset collegiata hꝫ respectus ad numeꝝ collegiatorum. Fallit hoc in ecclesijs mendicantium.

H ¶ Vtrum possit exigi ꝑ consecratione eccl'ie ff.ꝙ non vide.ſ.Simonia.iij.ℌ.xix.

Onsecratio altaris ē alia a ꝓsecratiōe ecclesie c.i.de conse.ec.vel alta. Ideo vna sine alia fieri potest.de quo vide.ſ.altare.

Onsecratio cimiterij quomodo debeat fieri habetur in pastorali.

1 ¶ Quō polluit̄.ff.ꝙ si cimiteriū ē ꝓtiguū ecclesie tūc pollnta eccl'ia polluit̄ cimiteriū.ly ñ ecōuerso.vt i.d.c.vnico.de ꝺse.ec. vel al.li.vi. Si ℣o ñ ē ꝓtiguū eccl'ie vel si ē ꝓtiguū. ly nō polluit̄ eccl'ia.tūc polluit̄ ō sanguis vel semis effusione.fit dictū ē de ecclesia. Itē qñ aliquis ercōicat⁹ vel infidelis in eo sepelit̄.vt in.d.c. cōsuluisti.ꝛ in.d.c.eccl'iaꝫ.el.ij. Aduerte tū ꝙ si eēnt plura cimiteria ꝓtigua tñ pictē bñria in medio se iungentem polluto vno non polluitur aliud etiam si ꝑ portā mediā habeatur accessus de vno ad aliud.vt in.d.c.vnico.

2 ¶ Sed qd si pollutio vel sanguis effusio fiat i porta i medio posita.ff. Jo.an.vt refert Be. in.d.c.vnico.ꝙ illud cimiteriū ē violatū.cū cā paries ꝛ porta fuerūt fcā q̄ si fit fili⁹ accessio.ꝑ ly si nō sunt.ℌ.pe.ꝛ vltr.ff.ō au.ꝛ ar.le.vbi dicit spectam⁹ q̄ res cū rei ornande cā fuerit adhibita.non q̄ sit pcciosior. Et iō legato auro legata sunt vasa aurea.ꝛ legat̄ gēmis. gēma vasa.ꝛ fm hoc,siue gēme sint in aureis vasis auro cedent.ꝛ idem de argento.cū.l.se. Et dicit Be.ibidem.ꝙ in dubio paries intermedius videt̄ principaliter factus vt faciat due cimiteria non accessorie.vt inuit tex.ibidem.

3 ¶ Vtꝝ sil'r sit dicēdū si pollutio vl' effusio sāguis fiat in porta eccl'e.ff. Be.vbi.ſ.ꝙ Jo.ō imo.dicit ꝙ sic.q̄ intra clausuram ostij versus eccl'iam est facta. Secus si in parte q̄ ē ex clausurā ar.no.ꝑ Bar.in.l.i.ff.de dona.

4 ¶ A quo ꝺꝫ recōciliari.ff.ꝙ ab epo sicut dcm̄ est de eccl'ia cū aq̄ bñdicta. vt in.d.c.ꝓsuluisti

5 ¶ Vtrum debeat qs sepeliri in cimiterio polluto.ff.ꝙ non vt in.d.c.vnico.

¶ Vtrū corpora excōicatoꝝ hereticoꝝ aut paganoꝝ fint exhumanda qñ consecrare vult cimiteriū.vel reconciliare pollutum.ff.ꝙ sic si deseerni possunt.de conse.di.i.eccl'iam.el.ij 6

¶ Vtꝝ reconcilata eccl'ia.reconciliatū sit cimiteriū.ff.fm Archi.ꝛ Jo.an.in.d.c.vnico. ꝙ sic si est contiguum.al's secus. 7

Onsecratio vestimētoꝝ ꝛ vasoꝝ ad diuinum cultum necessarioꝝ ad quem ꝓtinet vide.ſ.benedictio.ℌ.i.ꝛ.ij.

¶ Vtꝝ possint alienari.ff.ꝙ in vsus ,ppha nos nullo mō ꝺnt ꝓuerti que semel deo dicata sunt sed vetustate cōsumpta ꝺnt cōburi ꝛ cineres in eccl'ia rꝛponi.c.que semel.ꝛ qō ibi no.xix.q.iij. ꝛ in regula semel deo. de reg.iur. li.vi. ℔ūt tū vasa eccl'iastica ꝛ calices ꝓfracti seu minuti vēdi i casib⁹ ꝓcessis ꝺr.gb⁹.ſ. Alienatio.ℌ.ij.x.q.ij.hoc ius.ꝛ in glo.ꝓfate regule. Integra non nisi alteri ecclesie vel loco religioso.vt in.c.ligna.de conse.di.i. 1

Onsecratio virginū quo tpe ꝺꝫ fieri.ff.ꝙ in die epℏe ꝛ in natalib⁹ apl'oꝝ.ꝛ ꝑ totā ebdomadā resurrectōis ꝛ oi die dñico.vt no. xx.q.i.ℌ.velamen.ꝛ.c.se.ꝛ in casu necessitatis puta periculo mortis oi die ꝓinato.xx.q.i.de uotis.ꝛ in glo.c.ij.de conse.ec.vel alta. Inno. in.c.i.de rem.oꝛ.tꝫ ꝙ etiam in solēnibus festi nitatibus possunt consecrari.

¶ A quo debent consecrari.ff.ꝙ ab epo ꝓprio.vt in.d.c.denotis. 1

¶ Vtꝝ illa q̄ ē corꝛupta sit consecranda.ff.ꝙ nō.xxvi.di.acuti⁹.ꝛ.d.c.denotis.ꝛ.c.iuuencus.ea.q.Et q̄cuis fuerit violenꝛ corꝛupta tū ꝓsecrāda si ē. qꝛ lꝫ corona ei duplicet̄ q̄tū ad meritū nō tū hēbit aureolā virginū.vt no.in ſūma.xxxiij.q.v.facit.c.ille famule.ca.q. Sed theologi tenēt.ꝛ bñ ꝙ hēbit. ꝛ nec ꝓp hꝫ ñ ꝺse crat̄.sed qꝛ eccl'ie ñ ꝓstat an ꝓsenserit:vel ne. 2

¶ Quid fiet ō ea q̄ eccl'e corrupta fuit ꝛ nisi ꝓsecret̄ imminet sctā dalū.ff.ꝙ epo sit̄ abat eā ꝓsecrare faciēdo ea q̄ nō sūt de subā ꝓsecratiōnis ꝛ omittēdo substātialia.qō lꝫ fiē pꝫ i.c.i.ō bis q̄ vi me.ve.ea fi.ꝛ facit.c.vnic.xxij.q.ij. ꝛ nomē vtrgintatis mutabit i nomē castitat̄. 3

Onsentire vꝝ fm Innoc.i.c.i geneſi de elec. qñ gs tacet in actu honorabili sen cōcupiscibili.ſꝫ i actu vituperabili ꝛ ꝓiudiciali ꝛ in q̄ eēt verecundū loq ꝛ ꝺicere plerūq; videtur

Universidad de Deusto
Biblioteca

dissentire.l.filiusfa.§.inuitus.ꝛ ibi glo.ff.ō.p cu. ꝛ est glo.in.l. qui patif.ff.man. ꝛ glo.in.c. plerūq;.ij.q.vij.limitat Jo.de imo.in.c.vſa. de loca.ꝛ glo.in.c.diaconus.xxij.di.ꝛ in d.l.q patif qñ actus qui fit in ꝓiudiciū valet etiā illo ꝺicente. Secus si non valet nisi pñs ꝓsentiat.qz tūc tacēs hr ,p ꝓsentiēte. Exēplū primi vendo rē alienā dño pñte ꝛ taccente.ꝛ sic ñ valet.qz ēt eo absente vel ꝺicēte potuit vendi i ꝓiudiciū vēdētis,vt no.in.l.rē alienā.ff.de cō trahen.emp.sic ꝛ legare pñt rē alienā in ꝓiudiciū sui hꝛdis.vt no.in.c.filiꝰ ō testa.Exemplū scōi.Impignorat qs rē alienā pñte dño. ꝛ scit vz.vt no.in.l. gaius.ff.de pig.ac. Et de hac distinctōe hēs ter.singulare.in.l.sepe.§. curant his.ff.de re iudi.facit.l.si seruꝰ cōis.ff. de do.inter vi.ꝛ vxo.nisi vxor donās rē,cōiugi sibi ꝛ fratri pñte fratre ꝛ ñ ꝺicēte valet ꝓcessio.facit.c.ꝓinebat ō his q fi.a pre.vbi si prelatꝰ otulit būficiū pñte capitulo ꝛ non ꝺicēte tenet collatio.facit qō no.Bal.in.l.si tutor. C.in qui.can.in inte.re.non est ne.vbi dicit q si quis scit aliquē se gerere ꝓ eius ,pcuratore tunc si ꝺicendo pōt illū impedire. si tacet cōsentit.Secus si non pōt impedire. Similem decisionē ponūt dñi de rota in hūtibus cām cōem si vnus illoꝝ constituit ,pcuratorem vt consentire videat si pñt impedire.ꝛ quod no. Bal.in.l.ij.§.si vir.ff.sol ma. vbi dicit q qñ consensus requirit ad habilitandā psonā nō ꝺictio habet ,p consensu.vt in.l.q̄ cnim.§.i. ff.rem ra.ha.vbi dicit glo.non ꝺicere ratihabitoni par est. Ex quo arguit Bal.q satisfactū est statuto florentinoꝝ regrenti consensū cōsanguineoꝝ in ꝺctibus.si ꝓsanguinei sciūt nec ꝺicunt ,p quo facit illud singulare dictū Bal.in.l.potuit.in vltima.q.C.de iur.deli.vbi vult q si pupillus maior infante vna cū tutore ingressus est possessionē q̄ p hoc hereditas est legitime comprehensa.,Hec ob.q auctoritas debeat prestari verbis expressis.,vt facit. l.i.ad fi.ff.de auc.tut.qz hoc est vex circa actꝰ expressos.sed in tacitis tacite loquimur rebꝰ istis.ꝛ factis.iuxta illud.ꝛ factis loquimur argumentū.ar.in.l de qbus.ff.de legi.ꝛ.l.itē.qz ff.de pac.facit qō ideꝝ Bal.in.l.mandatū.C. mān.in.ij col.dicit q societas contracta cum pre intelligit cū filio renouata si ,intercedat patiētia tutoris.Itē aliud dictū in l.pꝰ mortē ff.de adop.vbi idē Bal.dic q si filiꝰ virit sororsū a pre negociādo vt emancipatꝰ p.xx.āno pre sciente ꝛ patiente presumit emancipatus.

¶ Sed nunquid in actu negatiuo requirat ,p testatio ne videat consentire.ff.q in actu negatiuo abstinens ꝛ tacens non habet ,p consentiēte.facit qō no.Jo.ꝛ Jnno.in.c.olim iter.de re.spo.ꝛ qō no.in cle.vnica.de ,pcu,tūcta glo. l.fi.ff.de ,pcu.Silr no.q qñ duo,pponūt vni ꝛ solū negat vnū,vt altex affirmare. vt i.c.ñ ne bñdicimus.de presūp.facit.c.i.de postul.p la Sed bñ attende istām.q.quomodo tacens videtur consentire.qz videtur esse quasi bradicica qō.qz multas patitur limitationes.

¶ Xpites in ꝺcilio ꝛ tacētes qñ aliqō malū tractat sint culpabiles.ff.q xpites in cōcilio inuoluunt peccato.ꝛ tenent ad restōem de dāno.ꝛ similiter ō quibuscūq alijs qñ malo obuiare pñt ꝛ non faciūt.Ratio.qz qui tenet loqui ꝛ tacet:consentit in eius preiudiciū.l.de etate.§.qui tacuit.ff.de inter.ꝛ ac.c.si post prestitū.de confe.li.vi.Quilibet āt de vniuersitate tenet votū suū expimere in ꝓcernētibꝰ facta cōitatis ex debito officij.ar.i.c.i.de his q̄ fi.a ma.par.ea.Et iō ibi dicit Jnno.q nisi ꝺicat si aliq ibi male agerent hr ,p ꝓsentiente quo ad pctm ꝛ quo ad pnaz. Ō quidē vlr quo ad culpā habeo p indubitatū de quocūq qui pōt obuiare pctō ne cōmittat ꝛ non facit xxij.q.v.hoc videt.Sed de pena nō credo nisi in prelato vel cui ex officio cōpetit. vt istis qui hñt vocē in capitulo.ar.eoꝝ q̄ no.in.c.ne gligere.ij.q.vij.vel niſi dolose taceat ꝛ ñ ,phibeat.ar.eoꝝ q no.in.c.quāte.de sen.ex.Et ſm hanc distinctionē l[illegible]ta Bar.in.l. vtx.ff.de peri.ci.vbi vult q solū tenea[illegible]biare q̄ē subiect illi qui ꝺz offendi.sicut seruꝰ filiꝰ. Et gl. in.l.culpa caret.ff.de reg.iur.ꝛ tex.insti.ō pudi.§.alia.qui vult q cōscius q̄uis extraneꝰ sit puniatur.intellige quādo ꝺz ex officio.vl quando dolose non prohibet vel in crimine lese maiestatis.l.quisquis.C.ad.l.iul.ma.

¶ Ñ ꝺz prestari ꝓsensus.ff.vt colligitur ex Bar.in.l.si quis mihi bona.§.iussū.ff.ō acgr. here.ꝛ ,Pa.in.c.cū nos.de his q fi.a pre.ꝛ alios doc.ibidē.q qñq in actu requirit iussus alicuius ꝛ tunc ꝺz precedere.vt in.d.§.iussu. Ñq requirit auctoritas.i.ꝓsensus auctorizabilis.ꝛ ꝺz iterucnire i ipso actu ſz q Nbū sonat.vel modicū añ.seu imediate post.vt in d.§.iussū.ꝛ in.l.obligari.§.tutor.ff.de auc.tu. ꝛ insti.co.§.tutor.Ñq requirit lnia.ꝛ ꝺz precedere.c.lz.de regula.Ñq ꝓsilū.ꝛ ꝺz regi

aſ ꝛ expectari risū.c.cū i veteri.ō elec. Ñq requirit ꝓsensus.ꝛ tūc si de solēnitate actꝰ requirit vt interueniat certo tpe ñ pōt iteruenire pꝰ.c.auditis.iūcto.c.qz ,pter.de elec. Aut nō requirit certo tpe,sed simplicit ad validitatē actꝰ.ꝛ tunc si actꝰ tenuit pōt ꝓsentire sp. vñ canonicus cōtemptus in electōe pōt ꝓsentire qñcūq vult.c.qō sic de elec. Si Ño actꝰ nō tenuit.ꝛ tūc pt ēt interuenire pꝰ factū.sed validat actū.nō vt extūc.sed vt ernunc.facit qō no.glo.in regula ratū.ꝛ in regula ratihabitio.ꝛ in regula non firmatur.de reg.iur.li.vi. Ō limito vex in alijs.sed nō in sacramētis

4 ¶ Quid requirit vt ratihabitio ꝓfirmet actū ꝓcedētē.ff. Bal.in.l.fi.C.ad macedo.ꝛ in.l. obſuare.§.fi.ff.de of.,pcon.multa dicit. Sed tu dic clarius q primo oꝝ fit factū noie meo. vt in dicta regula ratū. Intellige ſm glo.in.c. cū qs.de sen.ex.li.vi. factuꝝ noie meo qñ mea contemplatione fecit.ij.q habeā ratū tanq̄ gestū noie meo. Nā possū hꝛe ratū factū.sed qualitatē facti non.s.q sit factū noie meo.l.si cut interdicto.C.ar.tu.ꝛ nō.in.l.pomponius. ff.de neg.gest. Et ista est opinio Ja.de arc.sp ,pbata in.l.i.§.ꝺcijcere.ff.de vi ꝛ vi ar.ꝛ p gl. ſm Bar.ibidem in.§.sed cū quis.lꝛ ſm Bal. sit glo.Nia ibidem in.§.quotiens. Hic tñ ad uerte q non solū ratihibitio expressa sufficit sed ēt tacita in maleficijs.vtputa.qz nō,reuocat postq̄ scit q est factū noie eius.aut nō ꝺicit. vt li.non ꝺte.c.i.in fi.de offi. ōle.c.olim el primo.C.de incest.nup.l.cū ancillis.C.de ōfer.li.ꝛ no.glo.in.c.cū impositionibus.de in reiuran.li.vi.qz tunc est ratihabitio presūpta ij.q.i.notū. Secus esset in nō maleficijs. Tertio q actus non requirat presentiam. qz que presentiā requirūt ratihabitio non pōt ꝓfirmare.insti.de auc.tu.§.tutor. Quarto requirit ſm ,Pa.i.c.i.de cōuer.infi.q extrema sint habilia ad illū actū ppetrandū.s.tps in q̄ actꝰ gestus est.ꝛ ratihabitionis tps.qz si vnū istorum deficit non ,pcedit ratihabitio.qz cū ratihabitio sit fictio iuris non pōt ,pcedere sup impossibile de q̄ plene p Bar.in l.si is qui,p emptoꝝ.ff.de vsucap. Exemplū quidā noie i santio interfecit. Maior factus ratum habz certe talis ratihabitio nō retrotrahit.qz impossibile erat tunc tpis tale mandare.Exemplū ō alio extremo. Ab aliq habebā terminū ad aliqd agendū.amicus meꝰ noie meo fecit. ego post terminū ratū habui.nō retrotrahit qz sicut post terminū nō potuissez vere facere sic nec fictc Ratio qz vbi certū tempus est ō substantia.ibi oportet obseruari tps.alꝰ actꝰ est nullus ipso iure.ff.de excu.tu.l.scire oꝝ.§. consequēs.qz recedere a tpe est recedere a forma.ff.de ver.ob.l.qui rome.§.augerius.vide bonā glo.in.l.si ego.ff.de neg.ge.in fi.ꝛ pro ꝺ facit tex.in.l.bonoꝝ.ff.rē ra.vide bonā glo.in c.q̄ sit.de elec.li.vi.facit qō no.Ear.in cle.qō circa.de elec.vbi dicit q fictio non pōt id qō fm naturā est impossibile.Exemplū insti.de adop.§.minoꝝ. vbi quis non pōt adoptare eū quē non antecedit p tot annos q̄ cū generare posset.,Similiter non posset fingi q qs viueret bodie q.ccc.annis preterits mortuus est.insti.de ꝺxcu.tu.§.,sed si in bello. Quinto requirit fm Jnno.in.c.prudentiā.de of.dele. q illud qō quis facit valeat. vt sit aliquid. qz qō nihil est.non pōt ratum haberi.vñ excōmunicatus noie alterius non valet.licet ille ratum habeat.nisi tempore qui potest excōmunicet Similiter si quis ,iurisditionem faciat noie iudicis non potest ratum haberi.qz que facta sunt.ꝛ solēnitatē requirūt non pñt rata haberi.Et iō cum ſnia a non suo iudice lata.sit nulla.de iudi.at si clerici.ꝛ cū alie solēnitates req rantur quas ipsemet qui ratum habere vult si omittetet nō teneret qō facit.ergo nec ratū habere potest,si ab aliquo omittat.facit.d.l. observare.in fi.Sexto requirit q possit mandatum p aliud fieri.qz si p alium non potest fieri ratihabitio nō retrotrahit.vtputa facit quis adulteriū vel fornicationē nomine meo non possum ratū habere.vt dicit glo.in.l.i.§. quotiēs.ff. de vi ꝛ vi ar.ꝛ Ly.in.l.non ꝺs.C de accu.ꝛ in.c.sciant cūcti.de elec.li.vi. Limita istud verum in alijs que non sunt ꝺlicta, sed quo ad ꝺlicta. licet non ,pprie cōmittat. sed interpretative.ideo eadem pena punit tā q̄ eiusdē ꝺlicti particeps ꝛ mādatoꝛ.vt no. Bal.in.l.vnica.§.ne autem.C de cadu.tol.

¶ Utrum actus qui debet expediri p consensum in cōi prestiti valeat si singuli cōsentiāt vt singuli non collegialiter.ff. ,Pa.in.c.cum in ecclesia.de causa posset.ꝛ proprie.q nō. vt in.c.in genesi.de elec.ꝛ.l ij.C.de decurionibꝰ. nec est speciale in electione. q̄uis gl. dicat cōtrariū in.c.i.de re.ec.non alic.li.vi. Sz tu tene q si valet. Et ꝺ sentit postmodū Joan.an.ibi dē in nonella.ꝛ firmat Jo.cal.in.c.cū oēs.de testi ꝛ Bart.in.l.oēs populi.ff.ō insti.ꝛ iur.

5

Universidad de Deusto
Biblioteca

Conseruator quis potest esse ff.q. si dat a papa vel suis dignitatē vel psonatū i cathedralibus.aut collegiatis eccl'ijs. Itē q. nō sit de iurisditōe vl' dnio seu districtu eccl'iastico vl' tpali illius cui dat,p conseruatore exceptis illis qui regibus t reginis dant. Itē q. non sit cōseruator conseruatoris sui habent hec in.c. hac constitutōe.de offi.dele.li.vi. t ēt cuitates vel dioceses in quibus fuerint deputati.vel alibi q3 in ciuitatibus.seu locis insignibus vbi copia possit hr̄i peritor ,pcedere nō pnt.nec aliquos vltra vnam dictā a fine dioceseos eorūdē trahere pnt.vt in.d.c.hac constitutione.

1 ¶ De quib⁹ pnt se intromittere.ff.q. solū de manifestis iniurijs t violētijs.t si de alijs se intromiserint vel ad ea q̄ iudicialē indaginē requirūt suā ptātem extenderint sūt suspensi p vnū annū ab officio.t ps que hoc fieri ,potuerit ercōicationis sniam incurrit ipo fcō a q̄ non poterit absolui nisi p satisfaciat integraliter de expensis.vt i.d.c.hac pstitutione.

2 ¶ Quid si reus negat notorium t actor vult probare.ff.q. cōseruator cognoscere poterit q̄ quilibet iudex cognoscere potest an sua sit iurisditio.l.si quis ex alicna.ff.de iudi.

3 ¶ Quantum durat cor officiū.ff.q. vsq; ad obitū concedentis.t tunc expirat quo ad negocia non cepta.vt in.d.c.hac constitutione.

4 ¶ Circa muncra t expensas assessor t notarior tenet obseruare q̄ d legatis statutū est de quo vide.j.iuder.§.viij.cum sequentibus

5 ¶ Quid de attētatis p conseruatores p̄ premissa.ff.q. irrita sunt ipso iure.d.c.hac pstitutione.t hec vera sunt nisi in cor litteris alia ptās eis daretur. vt fit cōmuniter Et sic p3 q. bodie parum valet hec prouisio.

6 ¶ Sed quid si alius q3 ille cui⁹ est pseruator ,posset vt se intromitteret de alijs nunqd cēt ercōicatus.ff. Be.in.d.c.hac pstitutione q. nō. nisi participaret cū pte post q3 ercōicatione incurrit, q: tunc ligaret eadē ercōicatōe participando in crimine criminoso.al's non.

7 ¶ Quis pt absolue istū.ff. Archi. Joan.mo. t Jo.an.in.d.c.hac constitutione.q. ordinarius ex quo cōdito: canonis nō sibi reseruauit

8 ¶ Vtrum possit vices suas alteri cōmittere ff.q. non.nisi citationes t sententiarum denunciationes.nisi aliud specialiter in eorum litteris contineatur.d.c.hac constitutione.

Consilium est voluntat̄ ꝑceptum necessitat̄ rsiij.q i.quod precipitur. tñ qui cōsilio domini non vtitur. minus boni adipiscitur c.quisquis.ca.q. Et merito arguitur qui consilia sapientium t recta suadentium. non vult recipere.lxxxiij.di.c.i. Et in dubijs d3 homo requiere consiliuz.xvi.q.ij.visis.t di.xl.c.vlt. xi.q.iij.excellentissimus.

¶ Vtrū quis teneat ex cōsilio dato.ff.q. aut dat quis consilium delinquēti. aut ptrahenti Si delinquenti quo ad petrū indistincte iuuit. sed quo ad penā seu restitutionē faciēdā distinguo aut talis erat factur⁹ Et sine cōsilio t tūc si dedit cōsiliū ope.tenet insti.de ob.que ex delic.na.§.at vbi ope.ff.de fur.l.si qs vxori §.i.Et si consiliū nō adhibuit principali.s3 secundario .ff.de fur.l.si pignore.§. pe.insti. de fur.§.ope.vtputa accōmodauit scalā ad ascēdēdū t hmōi. Si Jo dedit cōsiliū sine opere. al's facturo.nō tenet.d.§.at vbi ope.Hec ob stat.l.in.§.si qs.ff.de ser.cor. q: est casus specialis in q̄ non d3 augeri malitia scrui laudādo. Vel pōt dici q. ibi non solū cōsuluit. s3 ēt laudādo incitauit.qō magis est.,p h̄ facit qō not.in.l.sepe.§.fi.ff.de ver.sig.t in.l.i. in fi.ff. man. Si Jo non erat facturus. tenet.l.si remunerandi gratia.§.plane.ff.man. sed nō ei cui dedit consiliū fm glo.in.l. null⁹ ex consilio de re.iur.li.vi.sed ei contra quē t cius malesicij noīe.puta si fecit homicidium homicida ē l.di.si quis viduā t hmōi. Sed tu dic in conscientia teneri etiam ei quē male consulendo corrupit quantū potest exhortando ad bonū. ar.vi.q.i.deteriores. Si Jo dat consiliū contrahenti t tunc si est fraudulentū tenet indistincte.ff.de dolo.l.q. si cū res.vbi ille q cōsuluit dolose t sui lucri cā mutare debitori non idonco tenet actione de dolo ei cui cōsiliū dedit.ad idē.ff.de,pso.l.ij. Si Jo nō est fraudulentū non tenet.vt in.d.regula nullus ex consilio.ff.de dolo.l.cleganter in fi.Et hoc verū si est simpler consiliū.q: si esset mandatū q̄uis non sit fraudulentum.si est designata certa p sona.puta mandat quis tibi vt titio pecuniā tradas.t sic tenetur indistincte. etiam si al's erat facturus.ff.man.l ij.§.tua t aliena.t.ff. de nego.gest.l.iij.§.plane. Si Jo non est designata certa psona.t tunc si al's nō erat facturus tenetur vt in.d.§.plane.al's non.

¶ Vtrum ille qui debet aliquid agere cū con

filio alicuius possit procedere si ille mortuus est vel est absens vel non vult consulere.ff. vt colligo ex Be.i.c.i.ne.se.va.li.vi. t Jdan. in.c.ex parte.de consti.q. aut consilium debet peti ex parte.de consti.q. aut consilium debet peti ex statuto vel ex consuetudine.t tunc potest procedere si ille mortuus est. vel remotus vel non vult dare quando periculosum est expectare respectu actus super quo requiri d3 sicut collatio beneficij. t huiusmodi. Si vero consilium non requiritur per statutum vel p suetudinem sed de mandato alicuius. Semi. ibidem tenet q. non potest procedere. sed d3 ad mandantē referri. Et hoc verū fm Vin. t Lompo.nisi cōmissio facta fuisset sub noīe dignitatis.q: si mortuus est expectabitur successor.ar.c.quoniam abbas.de offi.dele. Jda. vero limitat verum nisi imineat periculum ex dilatione.arg.l.si longius.§.si filius.ff.ō iudi. t in.l.si cum dotem.§.sed si latitat.ff.solu.matri.t hoc sentit Bart.in.l.i.§.si plures.ff.ō ercito. Ratio fm eum quia mandatum debz latelligi fm iura.arg.c.ex litteris.de consti. t c.ij.de rescrip. Sed de mente iuris est q. si potest haberi.habeatur.t si non potest haberi.t periculum sit in mora.procedatur ad consumatōnem actus.vt in.d.c.i.Et placet mihi q: sic videtur de mente mandantis.

3 ¶ Vtrum actus gestus teneat si potest peti consilium t non petit.ff. Jdanor.in.d.c.ex p te.q. si mandator ex forma mandati voluit requiri cōsilium.non tenet actus nisi requirat. vt in.c.cum in veteri.de elec. Si vero est ex dispositione legis.t tunc si ler a principio cum dedit potestatem mandauit consilium requiri.simuliter non valet ex defectu potestatis q: habuit eam mollificatā t qualificatā. Et sic intellige rem.c.nouit.de his que fi.a prela.ita q. sine clausula decreti actus est null⁹.aut habenti prius ptātem mandauit superior vt ,procedat cum consilio.t tunc tenet.l3 sit puniendus.arg.c.dilectus.el secundo.de preben.vbi glo.singularem in cle.i.de iure patro.

4 ¶ Vtrū obligatus petere consiliū teneatur illud sequi.Rsi. Be.i.d.c.q. aut peti d3 ab eo a cuius potāte dependet principaliter act⁹. vt q. clericus nō consentiat coram alio episcopo sine consilio proprij.t sic tenetur sequi. t iste casus in.c.i.de fo.compe.cum glo. Si Jo nō dependet actus ab eo sed vna cum alijs d3 interesse.tūc si p alia iura d3 seq. clax ē q. arrabit.t ita ,pcdit glo.in.c.ij.de cor.vicā.fm itel lectuz Host.p3 h̄ in.c.studeat.l.di. q. requirit consilium aliorum episcoporum in depositione sacerdotis.t intelligitur q. sequat ,ppter c.felix.xv.q.vij. Aut non apparet p alia iura expresse q. debeat sequi.t tunc si d3 requiri a participe officij sup illa oportet sequat cōclusio est Jnno.i.c. venerabilis.de off.dele. Nā coadintor ibi datus h3 officium super rebus ecclesie sicut prelatus cui datur.ergo d3 sequi eius consilium. Aut non d3 requiri a participe officij sed ab habēte ius. t sic tenet sequi. Nī si mandatur ,puideri alicui de ecclesia requisito consilio patroni.debet consiliū seq cū habeat ius in tali ,puisiōe eccl'ie dictū est Joan.in.c.dilect⁹.ō offi.le.t i.c.i.de ca.mo. Aut non d3 requiri ab habentibus ius.tunc si materia habeat q. debeat sequi sequendū est. puta si consulat alicui ne ordinet,ppter irregularitatem.t ita ,pcedit ter.in.c. vt aures.de eta. t quali.t ita cū intelligit Jo.an.i.d.regula nullus ex ꝑsilio.Aut mā non h3 vt sequatur.t sic non tenet sequi.de elec.cū in veteri de arbi.cū olim.Adde fm Jo.an.in regula nullus.li.vi. in mercn. q. si dicat iuxta consilium. vel fm consiliū talis tenet sequi.Et h3 Ey.in.l.id qō pauperibus.C.de epi.t cle.idē dicendū qñ dr de consilio talis. Secus si dicit cū cōsilio. S3 Jo.an.vbi.s.t Bar.in.d.l.id qō non approbant hoc sed tenent q. nō tenetur sequi.Ego recurrerem ad intentionem mandātis.

¶ Sed pone q. tali obligato seq cōsiliū det ꝑ filium iniustū.ff. Jo t sequit Jpa.q. non d3 sequi.q: consilium importat q. sit iustū.vt i.l. titiū t meuiū.ff.de admi.tu.t no. Bar.i.l.i.§ si plures.ff.exerci.t fm eundē Jo.posset proferre sniam contrariam.Ō verum fm Jpa. de equitate.secus de rigore iuris.Ō verum credo.nisi periculū esset expectare.q: tunc posset dare ēt de rigore iuris.vt.s. dictum est.

¶ Quid si papa mādet collegio vt eligat vnū cum consilio talis poterint ne eligere cum a quo consilium petere debent.ff. Jpa.in.d.c. cum in veteri.q. non fm Jo.

¶ Quid de ,pponentibus in cōsilijs aliquid q̄ ,primi iniuste dānificētur.vel q. fiant iniq̄ statuta.ff.fm Bar.q. tenet ad restitutionem in solidū.qñ talis dānificatio nō fuisset facta nisi ex eor propositōe vltra mortale peccatū quod cōmiserunt proponendo.

Conspiratio Vide.s. Coniuratio.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Onstellatio Vide. j. Sorti legium.

Onstitutio alia ciuilis. alia ecclesiastica. Ciuilis ciuile vel forense ius appellat. Ecclesiastica Vo canonis noie censet. iij. di. §. i. vbi dicit glo. q; etiã aliqñ constitutio ecclesiastica appellat canon qñ constituitur in vniuersali concilio. Aliqñ decretum qñ papa statuit de consensu cardinalium ad nullius consultatiõem. extra de electio. bonc. cl primo. qñ qz etiam solus. extra de rescri. c. i. Aliqñ epistola decretalis qñ papa statuit aliquid ad alicuius consultatõnem. Aliqñ dogma quod cõfistit in doctrina fidei christiane. Aliqñ mandatum quod consistit in doctrina morum. Aliquando interdictum quo nulla pena addicitur. facit. c. si quis dogmata xxv. q. ij. Aliquando sanctio qñ addit penam. xxij. q. iiij. si quis. Constitutio tamen proprie dicitur q princeps statuit. c. constitutio. di. ij. large accipit, p oi iure scripto. c. cũ omnes. de consti.

1 ¶ Vtr constitutio pape q̃ a principio cõiter non recipit ipso sciente ⁊ tolerante obliget ad pctũ. Rñ. Sꝑa. in. c. q: circa. ō consangu. ⁊ affini. post do. Anto. q; non, p quo facit qō no. iiij. di. §. leges. de treu. ⁊ pace. c. i. Si Vo a principio a maiori parte recipit, sic obligat q̃uis minor pars non seruet. Et sic intelligo c. cum iam dubium. de preben. q; multa p patientiam tolerantur. que si deducta fuerint in iudicium. exigente iustitia non debet tolerari. vide quod dico. i. Consuetudo. §. r.

2 ¶ Vtrum omnes cõstitutiones emanate p9 compilationem decretalium habeãt vim. fl. q; non. nisi de his fiat mentio in. vi. lib. decretalium. vel nisi sint facte post dictum sertum vt probatur in prologo dicti serti. De hac materia vide infra. lcr.

Onsuetudo est ius quoddã moribus instítutũ qō, p lege suscipitur. c. cõsuetudo. i. di. ⁊ de hac bic loquor: non de illa consuetudine large dicta qua quis dicitur consuetus facere aliquid que est quoddam ius priuatum non publicum. vt ista de qua bic. vt. l. de quibus. ⁊. l. cum de consuetudine. ff. de legi.

1 ¶ Quis potest consuetudinẽ introducere. fl. q; ille qui potest facere legẽ. q: a quo remouet genus ⁊ eius species. l. filius. in. fi. ff. ō dona. ⁊. l. iurisgentium. §. si fraudandi. ff. de pactis. in glo. g̃ a contrario sensu cõsuetudo est spes iuris. insti. de iure naturali. §. constat ergo.

¶ Que requiruntur ad faciendã consuetudinem. fl. q. v. de necessitate. vt habeat vim legis. ¶ Primũ q; sit rationabilis. q: de substantia legis est q; sit rationabilis. iiij. di. erit autẽ Ideo consuetudo ratõne carens nunq̃ habebit vim legis. Et no. q; vt dicit do. Anto. in. c. fi. de consue. Et refert Gemini. in. c. licet. de consti. li. vi. consuetudo in tantum est rõnabilis inquãtũ pticipat de finc iuris. Finis iuris canonici est felicitas anime. Finis iuris ciuilis est bouũ publicum. vt notat glo. de iureiuran. cũ contingat. Et ideo consuetudo debet conuenire religioni discipline ⁊ saluti. Si g̃ istis est contraria. puta q: nutrit peccatum ō se est irrationabilis. ⁊ non potest seruari sine peccato. viij. di. que contra. ⁊ ser. c. se. q̃uis cõ neniret iuri ciuili. sicut vsure que, p bono publico pmittebantur. vel dic sm Sꝑan. in. d. c. fi. q; qñ cõsuetudo aliquo bono fine instituit dicitur rationalis licet sit cõtra ius quod est rationabile. q: illud vno respectu istud alio. Exemplũ ius statuit q: cpus tractet negocia cũ cõcilio capituli. c. nouit. ⁊. c. quanto. de bis que fi. a prela. Et est rõ. q: firmius est iudiciũ plurimoꝝ. c. prudentia. de offi. dele. ⁊. xx. di. ō quibus: vbi dicit. Facilius inuenit qō a pluribus senioribus queritur. tũ consuetudo pōt i troducere contrarium. vt in. c. non est. de consue. li. vi. que tñ erat rationabilis alia ratione vꝫ vt facilius expediant negocia. Hoc verũ. dũmodo non sit cõ veritatẽ ⁊ bonos mores.

3 ¶ Sed quero an aliqua consuetudo possit eẽ rationabilis que sit contra legẽ dei ⁊ naturalem. fl. Sꝑa. vbi. s. q; precepta dei quedã sunt moralia. vtputa que mores instruunt ⁊ informant sicut non occides. honora patrem tuũ. ⁊ hmõi. ⁊ in istis potest cõsuetudo distinguere. limitare. ⁊ augere. si rõ naturalis suadet. nec est pctũ. q: presumendũ est ipsũ deum sic voluisse cũ nolucrit omnes casus distinguere sed dederit regulas ⁊ prãtẽ vicario suo. xxiij q. i. quodcunq̃ ligaueris. Sed vbi rõ nulla naturalis suggerit: ius diuinũ distiguere seu limitare nulla lex potest. ⁊ minus cõsuetudo ⁊ eã faciẽs dr errare. Et sic intellige ter. in. c. sũt qdã. xxv. q. i. Quedã sũt precepta mixta. i. figuralia. Et istoꝝ q̃dã sacramẽtalia. de quibus poterat rõ reddi ad litterã. vt de circũcisione ⁊ de purificatõne p9 partũ mulieris. Quedã Vo cerimonialia. de quibus rõ reddi non poterat quo ad litteram. sed solum quo ad intellectum. vt illud. Nõ arabis cum boue ⁊ asino ⁊ huiusmodi. Item quedam iudicialia sunt que non obligant hodie nisi sm q; dicã. j. De cime. §. i. ⁊ contra ista valet consuetudo:

4 ¶ Secundum quod requiritur est q; mores ⁊ actus hoium per quos introducitur cõsuetudo solum. vt. d. l. de quibus sunt tales q;, p babiliter arguant consensum populi illius q pt facere consuetudinem. d. l. de quibus

5 ¶ Sed quõ possũ presumere de psensu populi volentis introducere psuetudinẽ. fl. q; act9 aut, peedũt a supiori ⁊ sunt actus iudiciales tũc si psensus populi accedat a principio, vel ex postfacto tacite: ⁊ sint frequẽtati: ita q; saltem sint due. vt due snie ⁊, lapsus tpis sic pmitur psuetudo. q; hũt aptitudinẽ ad psuetudinẽ inducendã. ff. de inof. te. l. nã ⁊ bis. ⁊. ff. ad sil. l. si, quis. §. qõ sub codẽ tecto. Si Vo tales act9 nõ sunt iudiciales. vt vendere: locare ⁊ hmõi. aut actus priuatoꝝ. vt ẽ videre i pocticibus sup viã publicã: tũc nõ sufficiũt duo actus. sed regrit frequẽtia ⁊ multitudo actuũ ita q; totus populus sciat. l. fz ⁊ ea. ff. ō legi. ⁊ l. nũ impator ibidem. ⁊. ff. de insti. ac. l. sed ⁊ si pupillus. Itẽ q; actus sit taliter publici ⁊ ita notorij sm cõem opi. doc. vt verisimiliter trã sicrint i notitiã totius ppli. d. l. sed ⁊ si pupillus. §., pscribere. Et rõ ẽ q: oz vt interueniat tacitus psensus populi si dz cẽconsuetudo q ex vno actu agnosci nõ pt q̃uis sit notorius nisi hẽat cãm successiuã p tps debitũ ad itroducendã psuetudinẽ. vtputa si pons edificret in publico ⁊ hẽret cãm pmanẽtẽ. si r si bñficiũ seculare conferr regulari ⁊ possidet tpe habili ad cõsuetudinẽ efficit regulare. ⁊ econtrario. vt in. c. de bñficio. de pben. li. vi. vel m si apparcat de expresso consensu populi volẽtis introducere cõsuetudinẽ p illũ actũ sine q̃ psensu nunq̃ erit psuetudo. vt notat glo. i. d. c. psuetudo. Et fz glo. in. c. ita nos. xxv. q. ij. ⁊ i c. cũ ecclesia. de cã pos. ⁊, p. dicat q; binus act9 in criminalibus facit psuetudinẽ. Intellige ō consuetudine large accepta. si de ista de q̃ h.

6 ¶ Tertium q; requirit est vt sit introducta ex certa scientia: nõ p errorẽ. q: si talis est error qui tollat consensum nõ pt esse, psuetudo: q: deficit cã. s. consensus populi. d. l. de quibus.

7 ¶ Quartũ qō regrit est q; maior ps ppli sit vsa illa psuetudic. Intellige ō maiori pte populi habẽtis psensũ habilẽ ad faciendũ legez vnde pueri: mulieres ⁊ furiosi ⁊ hmõi. ñ computãtur i numero. q: nõ possũt condere legez vt in. l. i. ff. de legi. ⁊ nõ solũ maior pars sed oz sint due partes populi vel collegij. vt i. l. nll ⁊ i. l. plane. ff. q; cuiusq̃ vni. alii sicut legez nõ possunt facere. sic nec consuetudinẽ.

8 ¶ Quintũ q; requirit est tps debitũ. Sed q̃ro quãtũ tempus requirat. fl. Sꝑa. i. d. c. fi. de psue. q; fz varie sint opi. tñ istud sibi videt q; de iure ciuili requiritur tps. x. annoꝝ. q: iura requirunt tps lõgũ ad introducẽdũ psuetudinẽ. C. q̃ sit lon. psue. i rubro ⁊ i nigro. ⁊ ar. i l. ij. C. de seruitu. ⁊ longũ tps est. x. annoꝝ. C. de pte. lon tẽ. p totũ ⁊ i gl. dicte. fl. C. q̃ sit lon. cõsue. Et hz Bar. in. d. l. de quibus. ⁊ Ey. in d. l. ij. De iure aũt canonico dic q; aut consuetudo est preter ius: ⁊ sufficit tps. x. annoꝝ facit gl. i. c. fi de cõsue. li. vi. ⁊ i. c. cõsuetudo. xij. di. Limita fz Inno. i. c. cũ dilect9. de psue. nisi veniret ad detrahendũ iuri alicuius ecclie particularis q: tunc requirit tps debitũ ad pscriptionẽ. Secus si cẽt p ecclesiã vniuersalẽ Sz Sꝑa. i. d. c. fi. ẽt idẽ tps requirit cõtra ecclesiã vniuersalẽ. Aut cõsuetudo ẽ p ius canoni cũ ⁊ requirit tps. xl. annoꝝ. q: oz sit prescripta vt in. d. c. fi. ⁊ in. c. iij. de consue. li. vi. Dicit, tñ do. Anto. i. d. c. fi. q; si papa scit. sufficit tẽpus x. annoꝝ. qõ ẽ singulare. Si Vo consuetudo cẽt contra ea que reseruata sunt principi in signum specialis priuilegij: tunc tam de iure ciuili q̃ canonico requiritur tempus. de cuius initio memoria non sit. vt est tex: in. c. super q busdã. de ver. signi.

9 ¶ Vtr talis consuetudo tollat legẽ cõtrariaz fl. q. sic. si supior scit ⁊ tolerat. facit glo. in. c. i. de treu. ⁊ pa. ⁊ qõ ibi nõ. Bof. vnõ dicit do: An. q; nõ requirit alia prescriptio. q: ex, q̃ supior videt ⁊ tolerat nõ vr velle vinculũ intjcere Sꝑa. ibi dicit q; sufficit bin9 vl trin9 actus vt tollat. Si Vo superior ignorat tũc distingue aut lex ꝓria habet clausulã derogatoriã ad cõsuetudinẽ. ⁊ sic nõ valet consuetudo. q: lex sẽ per logl. Barriani. C. de here. Et hz Vuz fz do. Anto. in. c. fi. de consue. nisi ex noua cã. vl ẽt antiqua verisimlr nõ cogitata consuetudo i ducer quã si princeps cogitasset admisisset ar. l. si hoicz. ff. man. est. tex. iuncta glo. in cle. statutũ de elec. vl fz Bc. i. c. licet de constitu. li. vi. nisi lex tñ resisteret ad finẽ vt consuetudinẽ pteritã tollat qõ pz q̃ non facit mentio

Universidad de Deusto
Biblioteca

nem de ea nisi vt eã tollat qñ aliter nõ tolle/
ret. vt p3 in.d.c.licet.q: tunc põt induci noua
consuetudo. Et ita põt ꝓcedere glo.i de.sta
tutũ õ clec. ꝙpterea tz ꝙde. de pusio i tra
ctatu de canonica portõe. circa fi. q põt itro/
duci noua ꝓsuetudo ꝑ de. dudũ de sepul. Si
Nõ ñ bz clausulã derogatoriã: vz cõsuetudo
ꝑ legẽ. ar. ex facto. ff. de vul. t pu. sub. dummõ
fit ꝓscripta quo ad tollendũ ius canonicũ. q:
quo ad tollendũ ius ciuile nõ oz sit ꝑscripta.
tz sufficit tacit9 ꝓsensus ppũ. q: seculares ha
bẽt ius ꝓdendi leges ẽt ꝓ leges imperatoris ab
ipso imperatore. l. oẽs. ppũ. ff. de iusti. t iure. t
iõ possunt inducere ꝓsuetudinẽ. nõ sic est cõ
tra ius canonicũ. Sed oz ꝑscripta sit. t non
sit tale ius qõ ꝑscribi nõ possit. t iõ q: laici ñ
possunt ꝑscribere spiritualia. sic nec ꝓsuetudi
nem inducere. c. malsana. de clec. ẽt si nõ esset
memoria de eius inicio. vt no. Jo. an. in. c. ij.
de ꝓben. li. vi. facit quod dicã. j. de matrimoni
um. iij. Impedimento. xvij. §. i. de statuto.

10 ¶ Sed pone q: lex seu statutũ bz excõmunica
tionẽ annexã i ꝓfaciẽtes nũgd idẽ erit vt cõ
suetudo tollat. ff. vt colligo ex car. in ꝓlogo
clc. Inno. t cal. d. An. t ꝙde. in. c. i. de tren. t
pa. gdam tenẽt q: non excusant facientes ꝓ.
Ẽt qñ solũ eẽt ꝓceptiua. q: ex quo a ꝓncipio li
cauit ꝓueniẽtes ad petm̃ nõ tollit eius disp̃o
sitio. q: tps non est modus tollẽde obligatio
nis. l obligationũ. la. ij. §. placet. ff. õ ac. t ob.
Sed tu tene q: si ꝓrium legis vel statuti non
est de se mortale petũ remota lege vel statu/
to. nõ ligat fm q: õ. diri de lege simplici. Et
sic tene q: nõ crũt excõmunicati faciẽtes ꝓri
um. ex quo p binũ actũ fem̃ est ꝓ legislatorẽ
scientẽ t valentẽ ꝓdicere t ñ ꝓdicentẽ. Vbi
sũt ignorat regritur tps. xl. annox. si est ius
canonicũ. vel si est statutũ epi. credo sufficiãt
x. anni. vñ añ delinquẽtes sine rõnabili cã be
ne ligabunt t pena t culpa. sed post nõ. Jsec
ob. q: ex quo tales peccauerunt nõ poterit in
duci ꝓsuetudo. q: successores pñt estimare q:
ex iusta cã nõ fuauerunt. facit tex. in. c. cũ oli
de clc. ꝓiu. t. xv. q. vlti. c. cuz mlte. vbi logtur
de lege penali abrogata p ꝓriam ꝓsuetudinẽ
Si Nõ ex rõnabili cã non fuauerunt prede
cessores. sic ẽt non peccauerũt: nec ligati fue/
runt facit qõ nõ. Archi. in. c. vtinã. lxxvj. di.

11 ¶ Quõ interrũpit ꝓsuetudo. ff. ꝙde. in. c. fi.
de ꝓsue. q: si est cõpleta t pfecta regritur t ps
decẽ ãnox. Et sic itelligẽ Jo. an. ibidẽ. al's nõ
frangit ẽt per plures alios cõtrarios actus.
Si vero non est completa sufficit vnus act9
contrarius ita q: de nouo oporteat incipiatur
arg. l. vbi dus. ff. de re. iur.

¶ Vtr ex cõsuetudne possit introduci vt exi
gat aliqd p:o spũali sine symonia. ff. ꝙde. in
c. suã de symo. q: sic. qñ non pcessit exactio.
tz ex mera liberalitate t deuotione populi ta
lis consuetudo est introducta. facit. c. ad apo
stolicam de symo. vbi dicit cõpellendos ad
laudabilem consuetudinem seruandam. Si
vero exactio precedens dedit cãm consuetu
dini. tunc non valet cum habeat initium viti
osum. Et sic intelligit tex. in. c. cũ in eccl'ie de
sy. si bũ põderet. Limita ß vt. j. symo. ij. §. rrj 13

¶ Sed quantũ temp9 requirat ad istã consu
etudinem introducendã. ff. ꝙde. vbi. ß. q: tẽ
pus x. annox. tum q: clericos non astringit.
sed laicos inter quos regulariter currit cõsu
etudo ex cursu. x. annorum. vt cõiter nõ. in. l.
õ quibus. ff. de legi. Item q: pia. Et i leo ẽt
de iure canonico sufficit prefatum tempus.
vt no. glo. in. c. si de consue. lib. vi. 14

¶ Vtr in omni pacto intelligat actũ qõ est.
ꝓsuetũ. ff. q: sic. l. semp in stipulationibus. ff.
de reg. iur. tex. est in. l. qõ si nolit. §. q assidua
ff. de edi. edic. ff. de aq̃ plu. ar. l. si pri9. §. placu
it. C. loca. l. licet. t. ff. de lege ꝓmis. l. iiij. q inci
pit si fund9. ar. ff. de prescrip. ver. l. si tibi. ꝑ
pterea dicit Bal. in. l. liberto. C de oper. li. q
qui cõdurit oparios alio non exꝑsso tenetur
eis ꝓuidere in exꝑsis t ferramẽtis fm q: est
ꝓsuetũ. t ñ al'r allegat. d. §. placuit. Et bar. in
l. nemo est q nesciat. ff. de duo. reis. dicit q: si
cõsuetudo est q: doctor legat per substitutũ
intelligitur q: istud possit. Iz non sit actum. 15

¶ Vtr ꝓsuetudo ꝓnaua excuset a pena bus9
scculi. ff. fm glo. iiij. di. in. c. deniq:. q: sic. si ꝓ
suetudinis ꝓuitas nondũ ẽ ꝺclarata p ius:
Sec9 quo ad deũ. qõ vr intelligo q: nõ ex/
cusat quo ad deũ qñ ignorantia ꝓnaue consu
etudinis esset crassa. vt puta cõtra ius nãle.
xxvij. q. ij. flagitia. Sec9 vbi ẽt ꝑbabile du
bium sup ꝓsuetudinis validitate. Jsaz tũc
ignorãtia legis nõ est petm̃. vt in. l. regula. ff.
de iu. t fac. igno. t. in. c. cũ dilect9. de cõsuetu.
t qõ no. Jnno. in. c. per tuas de sy. t glo. in. c.
vno. de postu. pre. li. vj. in ver. decetero.

¶ Vtr ꝓsuetudo interpretetur ꝓuilegia. 16
indulgentias t statuta sicut t legẽ. ff. q: sic. c.
cũ dilect9 de cõsue. l. si de interptatiõe. ff. de

legi. t quod no. Joan. an. in. c. quod dilectio.
de consan. t affini.

17 Vbi habet locũ cõsuetudo. ff. q: in illis locis
vbi viguit. vt no. ꝙda. in. c. cum olim. de con/
suc. Et iõ nocet contra priuilegia generalis
studij in loco vbi viguit. sed non in alio loco
de quibus in auten. habita. C. ne fi. ꝑ pa.

18 ¶ Vtr papa reuocet ꝓsuetudinẽ ꝑticularẽ si
õ ea ñ facit mẽtionẽ. ff. q: nõ. c. lz. õ ꝓsti. li. vi.

19 ¶ Vtrũ omnes teneant seruare vnã ꝓsuetu
dinẽ. ff. q: nõ. sed qlibet suã. nec ẽt consuetu
dinẽ romane eccl'ie vbi versat ex fidẽ t arti
culos ei9. nec papa mãdat vt seruet. vide glo.
in. c. i. de sũma trini. li. vi. t. c. nolite. xi. di. facit
c. qñ. de feriis. t ibi ꝙda.

20 ¶ Vtrũ in his que sunt mere facultatis. idu
cat ꝓsuetudo. put est ius pnatũ in ꝓiudiciũ
facientis. ff. q: nõ. nequ ex donatione mere fa
cta. vt no. in. l. i. ff. de scr. t per. Ly. in. l. ij. C. q̃
sit lon. consue. t ꝑ Jo. an. in. c. i. de clc. coniu.
facit qõ no. Jnno. in. c. bone. cl. ij. õ postu pre.
vbi dicit q: recipienti de longe venientẽ ñ ac
quirit qñ possessio. nec consuetudo. lz pluries
fuerit receptus. t Bar. in. l. cũ de in rẽ verso.
ff. de vsuris. t. l. operas. ff. de ope. li. dicit q: lz
rustic9 dederit vnũ par caponũ p decẽniũ ex
liberalitate. si r iuit qs ad molendinũ tuũ nõ
iducit ꝓsuetudo. q: isti act9 sũt mere facultat;

21 ¶ Quot actus requirunt vt quis dicat bre
aliqd in ꝓsuetudinẽ. ff. q: in ciuilib9 regrit q:
sint tot actus q̃t faciãt prescriptionẽ. nã tres
actus aut q̃ttuor nõ faciunt consuetudinẽ ni
si sit legitime prescripta. vt no. glo. in. d. cũ
ecclesia. de cã pos. t ꝓpric. Verũ est q: duo vl
tres actus tuentur aliquẽ in possessione quo
nsqz fit dubiũ. xviij. q. ij. seruitiũ. Jn crimina
libus Nõ introducitur ꝑ binũ actũ. vt. õ. §. v.

22 ¶ Vtrum omnis cõsuetudo propric dicta sit
obligatoria sub pena mortalis peccati. ff. q:
non. q: q̃uis sit lex. siue habeat vim legis con
suetudo tñ sicut non oĩs lex obligat ad morta
le. sic nec omnis consuetudo. Sola ergo illa
consuetudo obligat ad mortale que introdu
cta est ea mente vt sit prohibitiua: vel prece
ptiua sub peccato mortali. quod potest per
pendi quando cõmuniter tenetur ab omibus
q: faciens contra peccat mortaliter.

Ontemptus fm Collec. i. c. i. de consti. pro
ꝓric est qñ ex sola voluntate nõ vult qs
subijcere se statuto. vel precepto obedire. t ñ
ꝑt apparere q̃ ad fo:x exterinsecũ nisi post mo
nitionẽ. Sed si quis transgredit preceptũ ex
cupiscentia. ira vel negligentia. aut alia par
ticulari cã non peccat ex contẽptu. Idẽ tenet
Ste. vt refert Car. in clc. eos. de sepul. nisi qs
ex ꝑticulari cã inducerẽt sepius ad iterandũ.
q: tũc ẽt videt cõtenere fz eũ. Et h vr q̃ ad
presũptionẽ non q̃ ad veritatẽ. q: ẽt frequen
factum ex aliq cã non est cõtemptus. Dispo
nit tñ consuetudo ad contemptũ. vt no. Tho.
fa 2e. q. lxxxvi. ar. penult. in responsiõe vltimi
argumenti. ꝑ his facit. xi. q. iij. c. excellentissi
mus. vbi ponit aliud eẽ peccare ex necessitate
aliud ex ignorantia. aliud ex contemptu.

¶ Vtr faciens ex cõtemptu ꝑ exhortationẽ E
supioris peccet mortaliter. ff. vt colligit ex di
ctis doc. q: aut facit ꝑ. q: contẽnit autoritatẽ
t illã negando. t talis contemptor nou solũ
peccat mortaliter. sed si talis supior est papa
velut hereticus dz puniri. vt dicit glo. in. c. ge
nerali. de clec. li. vi. t ꝙdan. in. cle. i. de eta. t q
li. t est infamis. vt no. glo. vi. q. i. infames. Si
Nõ nõ contẽnit auctoris ptẽtem. sed obfuã
tiam consilij. sen exhortationis. t sic solũ pec
cat venialit si consiliũ ẽ reuerẽtie. vtputa. q:
subditus deberet facere. tñ ꝑlat9 ñ vult ꝓcipe
sed port9 cõsulere. Si Nõ cẽt necessitatis qõ
prelatus consuluit. lz non velit precipe forte
ꝓpter scandalũ si peccat mortaliter. vt no. i. c.
ad aureo. t in. c. fi. de tem. or. Si Nõ cõsilium
est perfectionis nec etiam venialiter peccat.
Et tunc est perfectõnis qñ licite ꝑt dimittere
sic no. Archi. vi. di. c. testamentũ. t. xxv. di. §.
alias. Et sic intellige glo. t iura que allegat in
d. c. generali. t ibi Bonı.

Ontentio ꝓpric est impugna
tio veritatis cũ cõ
fidentia clamoris fm Ambro. Largo
nũt modo est etiam sine impugnatõne verita
tis. de qua dicitur. xlvi. di. in ꝓinci. nihil est
impudentius arrogãtia rusticorũ qui garru
litatem auctoritatem putant.

¶ Quotuplex est contentio. ff. q: tripler. vna
emulatõnis. t hec est de qua. i. col. i. t q̃ hodie
est in secularibus erga doctores qñ alũ ma/
gis laudare vident contendunt ꝑ laudatores
Item circa predicatores. circa religiosos. aut
religiõs. t lz de se non sit nisi peccatũ venia/
le. tñ multotiens eueniunt mortalia. puta de
tractiones aut aliud malũ. iurta illud. vbi est
zelus t contentio ibi inconstantia t oẽ opus

Universidad de Deusto
Biblioteca

prauū. Jaco. iiij. Alia est disputationis. t hec pōt esse mortalis tripliciter. ¶Primo q̄ ē contra veritatē etiā si nō fiat cū in ordinato clamore. Et ħ intelligo de re alicui⁹ importātie puta cōtra fidē bonos mores vel pertinētia ad vtiles doctrinas t notabl'r. ¶Iam contentio que fit inter pueros etiā contra veritatē non videt pctm mortale. Secundo quia est contra honestatē. vrputa ita inordinate contē dēdo etiā p̄o veritate q̄ notabile scandalū sequat. als erit veiale inordinate p̄tēdēt ō fiō t hmōi. Tertio q̄ materia est p̄hibita sicut publice disputare. t cōtendere ō fide t hmōi nisi doctis t necessitate iminēte aut contendere in iudicio de eo quod facere tenet sicut illi qui debent dare vt habeant dilationē soluendi contendūt. Alia est contentio litigatiōis t hec est periculosa propter multa mala q̄ ibi immiscent non tū ,phibita. als ius canonicū esset damnandum. ¶Pōt tamē esse illicita dupliciter. ¶Primo ratione iniustitie q̄ sciēter litigat cōtra iusticiā. t sic est mortale peccatū. Secundo ratione scādali. s. illius a quo petit. Et ħ intelligo si est scandalū pusillox nō pharisecox. Et tūc est pharisecox q̄n declarat eis sua non esse que ab eis petunt vt iniustā causā foueret. t tamen ex malitia nolūt debitum facere sed turbātur t scandalizantur. q̄ tunc non est necesse desistere. sm notata in. §. q̄ ergo. xiij. q. i. Alex. aūt fa se titulo de contentione dicit q̄ contentio pōt fieri p̄lib⁹ de causis ¶Primo cā malignitatis. vt cuz quis vult iniuste vincē vel animas simplicium puertere t sic est peccatū mortale. t ,phibetur ij. thi. ij. ¶Soli contendere verbis. Si tñ hoc sit in his in quibus nullū ē periculū. t ex quadam lentitate non erit mortale peccatum Secundo causa necessitatis. thec non est peccatū Vñ gl. sup illud ,puer. ¶Sō cōtēdas aduersus hoiez frustra. dicit non vetat contentionez ꝺ malefaciētē vt corrigatur q̄ frustra'nō fit sz certa necessitas cogit. Tertio ex cā exercitationis. t ħ non ē mortale peccatū. licet aliquando cōtingat cē veniale peccatū pp̄ inde bitum modum. Quarto cā eruditionis. t licet. Quinto ex quadā titulatiōe glorie vel honoris. t sic est peccatum veniale. sic fuit Luce xxij. Facta est contentio quis eox t̄c Serto ex cā conatus bone operationis. t hec p̄cipitur Luce. xiij Cōtendite intrare per angustā portam t hec est memoria.

Continuum ē partiuz iter se nō itermissa cōiunctio. Vnitas est sine mixtura.

¶ Contigua dicūtur. quox extrema se contigūt. v. phi. Et iō ē dria iter ptinua t ptigua: q̄ ptinua sine medio. ptigua cū medio stāt. nō. Bc. i. c. vnico. de consc. cc. vel alta. li. vi. 1

Contractus est fm gl. Ray. in ti. ō negocijs secularibus q̄s i pn. vltro citroq̄ obligatio ex volūtate t pacto surgēs partium.

¶ Quot modis cōtrahit. ſ. q̄. iiij. modis re. verbis. litteris. t ꝯsēsu isti. ō obli. i fi. De quo dic vt. j. Obligatio. §. iij. 1

¶ Quasi contractus āt est obligatio que p̄o uenit nō ex contractu: vel maleficio: vel quasi ex quodam medio: sicut q̄n quis agit negocia alterius sine eius mādato aut crearet tutelā vl est curator t hmōi. vt isti. de ob. que ex qua si contrac. na. per totū. 2

¶ Quomodo dolus ānullet cōtractū vide. j. Dolus. §. xi. 3

¶ Vtr contractus intelligāt geri sm cōsuetudinē loci. ex non exprimāt. ſ. ¶Da. in. c. cum ad. de consti. q̄ sic. not. Barto. in. l. nemo est qui nesciat. ff. de duobus reis. sti. facit. s. Cōsuetudo. §. xiij. Et nota q̄ vt dic glo. in l. si vno anno. in versi. sed trāsactio. ff. loca. q̄ ex qualitate t natura contractus verba accipiunt contra p̄opriam significationem. vt ibi. vbi donatio accipitur ꝓ transactione. facit. l. in. l. eo. ti. t not. de reg. iur. l. non videtur. t ita talia sunt p̄dicata qualia subiecta esse ostēdunt. t econtra. xxxij. q. ij. apostolus. Et de ħ vide. j. Religiosus. §. xix. 4

¶ Contractus alig sunt bone fidei. s. emptio venditio. locatio. conductio. mādatum. depositum. societas. pignus. cōmodatum. t pmutatio. Alij sunt stricti iuris. s. stipulatio mutuum. t similia. Bone fidei dicuntur p̄opter duo. ¶Primo q̄ si dolus dat causam eis non tenent. Secundo q̄ veniunt vsure ex mora. t iudex potest estimare ex bono t equo quid venit recompensandum. vel restituēdum. nō sic in contractibus stricti iuris. vide glo. in. §. actionum. insti. de actio. 5

¶ Contractus quidam. dicuntur nomiati. vt venditio. locatio. t huiusmodi. q̄ habent ꝓpria nomina eis solum conuenientia.

¶ Contractus alij dicunt inominati. q̄ sunt iiij. ¶Primus do vt des. Secūs do vt facias Tertius facio vt facias. Quartꝰ facio vt des Et ideo dicuntur innominati: q̄ nomina eorum possunt alijs nominatis contractib⁹ cōuenire. t isti sequuntur naturam contractuū nominatorum qui eis assimilantur. l. naturales. §. sed si facio. ff. de p̄scripti. ver.

Contritio secundū q̄ no. San. Bo. in. iiij. di. xvj. ar. .l. q. i. ꝑme ptis ē dolor volūtarie assūptus p̄o peccatis cum p̄posito confitendi t satisfaciēdi. Et nota q̄ sicut conteri aliqd dicitur quando in minimas partes frangit. t quasi annihilatur. Frangi autem quando solum in magnas partes diuidit. sic metaphorice cor hois durum dicitur q̄ndiu diuine inspirationi q̄s manui se tangēti non cedit. sicut durum est q̄ tactui non cedit. sed obuiat. idest dum in affectu peccandi morat. Conteritur autem quando affectus peccati secundum omnem sui partem in eo totaliter destruitur. idest quando voluntas perfecte recedit. Frangitur vero solum quando resipiscere incipit. q̄uis nondum totaliter conuertatur. Et sic dicitur atteri non conteri. 1

¶ In quo differt ꝓtritio ab attritione. ſ. fm Fran. t alios theo. q̄ in duobus. ¶Primo q̄ attritio est dolor imperfectus. Contritio vero est dolor perfectus. Secundo quia attritō est dolor sine gratia gratum faciente: sed nō cōtritio. Et ideo contritio t attritio materialiter idem sunt. sicut domus obscura t illuminata. Attritio quippe est lux auroꝛe que crescendo fit meridies: idest contritio. Et aduerte secundum. San. Bo. vbi. s. q̄ duobus modis quis conteritur. Vna superius elenans que est spes venie ex consideratione diuine misericordie. Alia deorsum deprimens que ē timor pene ex consideratione diuine iustitie. 2

¶ Vtrum dolor ꝓtritionis debeat cē maximꝰ ſ. q. s. ar. ij. q. i. q̄ duplex est dolor. Vnꝰ i volūtate q non est aliud q̄ peccati displicētia. t iste debet esse maximꝰ in genere. i. in ꝓparatione ad alios dolores oium temporaliū. Vñ in casu in quo ꝓtingeret vel cōmittere pctm̄ mortale. vel incurrere damnum temporaliū aut morte m. quilibet tenetur magis eligere penam q̄s peccare: vel peccasse. ¶Non debet tamē secundū Sanctum Thomam. in quol. descendere in spirituali ad hanc pēnam. imo stulte facit qui se ipsum i hoc solicitat. Est alius dolor in sensualitate qui causat ex primo dolore. vel scōm necessitatem nature ex motu superiorum virium quem sequuntur inferiores. vel secundū electionem ꝓout voluntas excitat dolorem illum. t sic non est necesse q̄ dolor ille sit maximus. imo nec etiam est necesse dolere isto modo.

¶ Vtrum in dolore contritionis possit esse excessus. ſ. S. Bo. vbi. s. q. ij. q̄ nō. ꝓio mō accipiendo p̄o displicentia rationis. Sed secundo modo ,put est passio sensualitatis sic. Vnde si aduertit q̄ nō pōt sustinere sine magno detrimento tenetur temperare. Si autē non aduertit t ideo non temperat. nō credo peccet. quia dabat operam rei licite. 3

¶ Vtrum homo semper debeat conteri. ſ. qu. i. s. arg. iij. q. ij. q̄ sic. Aduertendum tñ est q̄ est duplex contritio seu detestatio peccati. quedam in habitu. t ad hanc tenetur etiam post peccati perfectam remissionem. quia vt dicit Aug. de. sanc. vi. Cum deus absoluit aliquem a peccato obligat eum vinculo debite stationis perpetue. Quedam est i actu. t ad hanc non tenetur semper sed p̄o loco t tempore. s. cum recogitat peccata sua. Intellige ō mortalibus. quia de venialibus non est necesse habere contritionem. vt. s. Confessio. i. §. xxviij. Aduerte hic q̄ fm Tho. i. iiij. di. xvij. non sufficit contritio generalis quando homo specialiter peccata sua mortalia habet in memoria que sibi adhuc non sunt remissa. sz oportet fit specialis de eis. sed post q̄s sunt remissa sufficit generalis. Attende etiam secūdum Hen. de gan. in quol. q̄ circa peccatus possunt considerari. ¶Primo substātia actꝰ. Secundo aliquod bonum quod euenit ex peccato. puta filium generatū ex adulterio. Tertio inordinatio actus ipsius adulterij. ¶Non tenetur ergo homo dolere de substātia actus neq̄ de bono secuto ex eo. sed de solum inordinatione actus. Et ideo licet homo non possit dolere de delectatione quam habuit. nec de filio generato. nihilominus non est extra statum salutis. sed sufficit doleat q̄ talez delectationem t filiū habuit ex inordinato modo t cum offensa dei. 4

¶ Vtr̄ hō teneat ꝓteri statiz ꝓmisso mortali. ſ. q̄ ñ. q̄ sicut ꝑceptū dilectōis dī quantū ad actū iteriorē ñ sp obligat. sz solū q̄n mā occurreret practice ñ speculative. s. cū desideraꝝ deꝰ vt diligendus. vel non diligendus. teneꝝ homo iudicare vt diligēdus t diligere. sic t pec 5

Universidad de Deusto
Biblioteca

catū mortale ꝓmissū si menti occurrit ꝓtice vel vt mā delectatōis vel detestationis teneꝯ hō iudicare detestandū ⁊ detestari. fm ℣e. de pal.in.iiij. vel dic.vt.j. voluntas.§.vi.

¶ Quis est effectus contentōis.R'. q̄ est remissio culpe ⁊ pene. de pe.di.iij.

Ontumacia est quedā voluntaria inobedia q̄qs munitionē iudicis implere ꝓtenīt ita elicit cx.c.ij.ō do.⁊ ꝓtu.iūcta glo.i ℣.ꝓtumaciter.⁊ ibi nō.quō fit multis modis ⁊ constitit contumacia ꝓprie in nō faciendo volūtarie qō facere scit se debere. vt p3 in.d.glo.

¶ Utꝝ excōicatus ꝓ ꝓtumacia absolui dēat añq̄ satisfaciat de expensis ⁊ caueat de sistēdo i iudicio. R'. q̄ nō. si ℣e fuit ꝓtumar. Secꝰ si p̄sumptiue puta q̄ impedit⁹ tñ nōdū ꝓstat si hec allegat ⁊ petit. absolui d3. vt in.c. venerabilibus. §. idem est. de sen. ex. li. vi.

¶ Utꝝ lite nō cōtestata testes p̄t recipi ꝯ ꝓtumacē ⁊ ꝓcedere ad fm̄am diffinitiuā. vide c. quoniam frequenter. vt lite non conte.

Ontumelia est vt colligit ex Tho. fa fe. q. lxxij. ⁊ Alc. fa fe tractatu de ꝓtumelia. q̄ quis id̄ qō est ꝯ bonorē alicuius deducit i notitiā eius ⁊ aliorū siue p signa siue p ℣ba. Et differt a conuicio ⁊ improperio. Nam conuiciū importat generaliter defectū culpe ⁊ pene. Contumelia ℣o solū culpe. Vñ si quis dicat alicui iniurioſe cum esse cecum. aut claudū cum sit conuiciū dicit sed nō contumeliā Si autem iniurioſe dicat eū furē non solum conuiciū. sed etiam contumeliā infert. ⁊ ꝺ fm theologos. Sed fm legistas conuicium dr̄ a collectione vocum cum in vnū plures voces ꝓferunt. cōuiciū appellat quasi cōnociū. ita dicit tex. in. l. item apud labeonē. §. conuicium ff. de iniur. ⁊ potest fieri et absenti. vt cum quis ad domū tuā venerit te absente. nec tñ qui dicit sed ⁊ qui concitauit alios ad vociferationem cōuicium fecit. vt in. d. l. ītē apud. Et o3 si aduersus bonos mores vociferatio. s. ad infamiam vel iniuriā vel inuidiā alicuius. alꝫ nō est conuiciū ⁊ q̄ in certu dictū sit. vt in. d. l. ītē apud labeonē. Improperiū ℣o proprie est qñ aliqs iniurioſe alteri ad memoriā reducit auxilium qō contulit ei necessitatē patienti. Vñ eccle. xx. Exigua dabit ⁊ multa improperabit. Accipit tñ qñq̄ vnū ꝓ alio. Vñ Alc. vbi. s. ita diffinit. Cōtumelia est petñ ex improperio sermonis manifesto tendēs ad nocumentū ꝓximi.

¶ Utrum contumelia sit peccatū mortale. R'. fm S. Tho. ⁊ Alc. vbi. s. q̄ in petis verborū maxime attendēdū est quo affectu verba ꝓferant. Si ergo intentio ꝓferentis ad hoc feratur. vt p verba que ꝓfert auferat honorem alterius hoc proprie per se est dicere conuiciū vel contumeliā. ⁊ est hoc petñ mortale nō minus q̄ furtum. Si aūt verba conuicij vel contumelie alteri diceret non aio dehonorandi. sed pp correctionē vel hmōi. non conuiciū dicit vel contumeliā. ꝓprie ⁊ formaliter. sed per accidens. ⁊ materialiter inquantū. s. dr̄ id qō pōt esse conuiciū vel contumelia. vñ hoc pōt esse q̄nq̄ veniale petñ. siē q̄n ꝓuiciū non multum est dehonestans ⁊ ꝓfertur ex alqua ai leuitate vel leui ira. absq̄ firmo proposito dehonestandi. vtputa q̄ intendit dehonestare leniter solū aliquē. q̄nq̄ nullū. vt in dubio sequēti. vñ bñda est magna discretio. vt moderate hō talib⁹ verbis vtatur. q̄ posset esse ita grane conuiciū q̄ auferret honorē ꝯ quē ꝓfertur. ⁊ posset homo peccare mortaliter. Et si nō intenderet de honoratione alterius. sicut graviter peccat iens in ludo nō caret culpa. Et tenet conniciator vltra petñ fm ℣ico. de ira. p se vel p interpositā p̄sonā dicere suā culpam contumeliato. vel saltē signa equipollētia ei oñdere. nisi deprehendat q̄ contūciat⁹ ei remisit iniuriā. puta q̄ ridet cuz eo ⁊ hmōi Excipit ꝓlatus ⁊ paterfa. qui corrigēdo iz excedat nō tenet petere veniā fm Aug. in regula. dūmō nō fecerit a ꝓposito. ⁊ potius iuore vindicte. q̄ sic tenerent similiter petere veniam. De quo dic vt. j. correctio. i. §. ij.

¶ Utꝝ liceat cā correctōis dicere ꝓuiciū. vel ꝓtumeliā. R'. fm Tho. vbi. s. q̄ sicut iz ℣bera re vel in reb⁹ dāmificare cā discipline. ita ⁊ ꝓuicium dicere. sicut dñs discipulos stultos. ⁊ ℣aul⁹ corinthios insensatos. Dic tñ Aug. in li. de ser. do. in mōte Raro ⁊ ex magna necessitate obiurgatōes sunt adhibende in gb⁹ non vt nobis. sed vt dño seruiat instemus.

¶ Utꝝ hō teneatur illatas ꝓtumelias sustinere. R'. fm. S. Tho. vbi. s. q̄ sic. quantū ad ꝓparationē ai. s. q̄n opus esset sicut ⁊ alia dāna sed quantū ad actū non semp. aliq̄n̄ eni tenemur ꝝ sustinere. ¶Primo q̄n cederet in bonū eius qui dicit. vtputa ad reprimendā eius audatiā ne talia diceret iurta illud ꝓuer. xxvi. risde stulto iurta stultitiā suā. Secꝺo q̄n ex sufferentia alioꝝ ꝓfectus impediret. vñ Hie. Domel. ix. super ezechielē. bi iquit quoꝝ vita in exemplo imitationis est posita dñt si p̄t detrahentiū sibi verba cōpescere. ne eorū predicationē si audiāt q audire poterāt ⁊ i prauis moribus remanentes bñ viuere contēnant.

Orea vtrū sit licita. R'. vt colligo ex dictis doc. q̄ sic. fi. vij. cōcurrūt. ¶Primū ips debitū. s. q̄ nō sit ꝺ putatū ofoni necessarie. vl̄ pnie. vñ tenēt magri vt refrrt Ri. i. iij. di. xxxvij. ar. iij. q. iiij. q̄ ē petñ mortale coreas ducere dicb⁹ dñicis pp dictū Aug. di. q̄ facerent melꝰ femie iudeoꝝ si lanā filarent q̄s toto die in neomenijs ipus dicē saltare. Ꝺ quidē credo verū qñ omissa missa vel pdicatōe aut vesperoꝝ celebratōne hmōi intenderēt. vel p notabile spaciū. puta p maiorē ptē dieī. al⁹ nō. facit. l. fi. C. de feriis ⁊ c. q dic. de cōse. di. i. Secundū p̄sona connices. nā eccl'iasticis p̄sonis ,phibent. xlvi. di. c. clericuz. ꝺ conse. di. v. c. nullus presbyteroꝝ c. ñ o3. el primo. ar. xxxiiij. di. presbyteri diacones. Ita q̄ credo eos peccare mortaliter nisi forte modicitas ⁊ q̄litas corezizandi excusaret puta in secreto ⁊ hmōi. Tertiū modus honestus. nam honestas est vnū iuris preceptū. in sti. de iu. ⁊ iur. §. iur. precepta. Et iō si fiet mō inhonesto est petñ mortale. vtputa gestilatio nibus ,puocantibus ad libidinē. cantib⁹ turpibus. vel cū ornamētis lasciuis ⁊ inhonestis facit ,phemiū. ff. veter'. §. illud ℣o quis illos ludos appellet ex qb⁹ crimina oriunt. Quartum recta intentio. q̄ si fiat ad ,puocandū ad libidinē. vel alio malo fine. vt fiunt cōiter est petñ mortale. Secus si ex aliq̄ leuitate ꝙbie vel inanis gloie. Nā si qō intendit est petñ mortale sltr ⁊ ipsū opus si veniale. erit venialе. ar. c. vide. i. q. i. ⁊. xxiij. q. i. noli. ⁊. c. militare. Quintum locus aptus. s. ,ppbanus non ecclesia seu alia loca sacra vel religiosa. q̄ videtur mortale corezizare in loco sacro. ar. c. decet. de immu. ec. li. vi. Sertū raritas corezizationis. Nā Rod. dicit q̄ coreas ducēs ex ꝓsuetudie peccat mortaliter. Corezizantē aūt raro ⁊ sine corrupta intentione dicit nō audeo dicere q̄ peccet mortaliť. sed nec audeo excusare a mortali cū ingerat se piculo alios ,puocandi ad libidinē ⁊ exemplo suo alios ad silia facienda ,puocare. Septimū stabilitas corezizantis. Nam q̄ ita fragilis est q̄ iz bona intentōe corezizare incipiat. tñ non erit quin ad libidinē mortalē. p uocet peccat mortaliť aduertēs de tali sua fragilitate se igerēdo. q̄ ecclastici. iij. Qui amat

piculū peribit in illo. Et ,ppterea q̄ dic ℣ie: in q̄dā omel'. Nō credo viro si dicat se illesū euasisse a talibus spectaculis. cū Dauid ex eo q̄ vidit Bersabec lauantē se ,puocat⁹ sit in libidinē hec ille. Et ēt q̄ ꝓfate ꝓditiōes ñ inuenīūt in coreis nr̄is tpis. iō nō video quō sine mortali pctō quis eas faciat ex ꝓsuetudine sicut cōiter fiunt. Dicit tñ Alc. fa fe ti. de ludo q̄ ludus vel saltatio q̄nq̄ ,puenit ex spūali iocunditate. ⁊ sic est meritoriꝰ sic Dauid lusit ⁊ saltauit coā arca dñi. Aliq̄n ,puenit ex recreatōe vel exercitatōe. ⁊ sic pōt cē sine pctō Aliq̄n ex dissolutione mentis lasciue ⁊ sic ē petñ s. mortale vel veniale. fm quod dictum est.

¶ Utrū inspectio coreaꝝ ludoꝝ. vel ioculationū sit petñ. R'. Alc. vbi. s. q̄ inspectio quedā est in transitu nō tendens vlterius ad delectationē pcī mortalis vt fornicationis. ⁊ hec est venialis. quedā est studiosa in q̄. l. ē fomē tum peti mortalis ⁊ hec q̄nq̄ est petñ mortale. intellige qñ aducrtit de periculo vel cogitatōis morose vel operis. Itē ioculatio quedā ē hystrionica. ⁊ q̄dā corealis mlicꝝ lasciuiaꝝ q̄dā cā exercitij vl̄ fastidij tollēdi siue accidie vitande. Inspectō q̄ studiosa ioculatōis ꝓprie ⁊ scē vergere pt in mortale petñ. Tertio ℣o ⁊ Quarte pōt esse venialis. ⁊ aliq̄n meritoria

Orrectio ꝓlatoꝝ in puniēdo subditos ⁊ increpando nō o3 fieri aio nocēdi. q̄ sic peccaret mortaliter si deliberate ⁊ in notabili nocumēto. secus si in modico malo vel indeliberate. sz o3 fieri zelo charitatis ,primi. s. ad bonū subditi delinquentis vt corrigat vel ad aliorū bonū. vt vel timeant similia facere. vel quietius viuant. vt. xxiij. q. v. prodest.

¶ Qualis o3 esse. R'. q̄ miscenda est seueritas cum lenitate vt neq̄z multa asperitate vlcerētur subditi. neq̄z nimia benignitate ꝺsoluant. vt plene dr̄ in. c. disciplina. xlv. di. p totā di. ⁊ potius o3 declinare in benivolentiā q̄s in seueritatē. vt in. c. licet. ca. di. l. dis. ponderet.

¶ Quid si excedat modū. R'. q̄ pōt appellari ab ea ēt si fit religiosus q̄ō, pbatur in. c. reprehensibilis. de appel. in fi. ¶Nullius enim negāda est defensio etiam si sit excōicatus. c. cum inter. de excep. ¶Non tamen tenetur prelatus modū excedens petere veniam a subditis. vt in. c. q̄n necessitas. lxxxvi. di. Quod verum nisi ex malignitate seu odio faceret. q̄ tūc tenet petere veniam. quia tenetur iniuriaꝝ. ff. ad. l.

Universidad de Deusto
Biblioteca

aquil.l.quemadmodū.§.magistratus.vt no.i d.c.quando ter.est.n.l.nec magistratibus.ff. de iniur.

5 ¶ Vtr peccet mortaliter prelat⁹ nō corrigē do.ff.q⁹ si loquimur de punitōe in pctō oīno occulto nō teneť prelat⁹.imo nec dz nisi secre te: Si vo in peccato manifesto sic teneť pre latus de precepto eā facere sub pena mortalis peccati.ar.lxxiij.di. p totum.t.ij.q.vij.g nec sui.nisi i casu qñ videret non expedire cōitati nec illi qui corrigend⁹ est.q: in.d.c.prodest.dz siue plectendo siue ignoscendo. hoc solū agit vt vita hoiuz corrigatur. t fm istū finē dz eā exercere vl omittere.facit.c.ipsa pietas.ca.cā q.iiij.t in.c.cōmensationes.xliij.di.t in.c.vt constitueretur.l.di. Si vo non expediret cōi tati nec ēt noceret t omittendo proficeret de linquenti ad emendationem.licite omittitur t ex debito. Si non expedit delinquenti correctio sed tñ cōitati non est omittenda. Si vo loquimur de correctione que fit verbo vel doctrina.sic teneť multo magis qz aliquis aliuz siue pctñ sit secretū. siue publicū. vez est q⁹ se creta dz secrete corrigere.al's si nō corrigit t emēdat cū pōt peccat mortalit.xliij.di.sit rector.intellige in criminalib⁹.t sic intellige gl. xxv.di.§.al's ea demū q dicit q⁹ taciturnitas in plato est mortale pctñ. t h ēt limita in secretis fm q⁹ dico.j.correctio fraterna.§.vl.

4 ¶ Vtr plat⁹ exñs i pctō mortali peccet mortaliter corrigendo.ff.q⁹sic. fm ℣De.de pal.in iiij.di.xix.ēt si pctñ suū fit occultū.q: suspensus est cora deo.facit ad hoc.ij.q.vij.g nec. t de pse.di.v.c.fi.t hoc limitat idē ℣De.i plato i spūalib⁹.secus de plato in tpalib⁹.q: si inder suspēdit aliquē latronē nō peccat mortalit lz sit ipe in mortali. Idē tz S.Tho.in.iiij.t segt Archi.l.di.in.prelato corrigente predicādo i mortali ēt occulto q⁹ peccat mortalit. Sec⁹ si corrigit p modū magisterij.publice docēdo.i. legendo scripturā sacrā.q: si ē occultus vt dicūt quidā nō peccat mortaliter.sed solum qñ est notorius.q: scandalizat.Fran.in ij.tz q⁹ si pctñ est occultū t ei quē corrigit t alijs astantibus q⁹ sine pctō corrigit.t auctoritates que videnť dicere ꝓrium dicit intelligendas q⁹ digne nō pōt corrigere. Sed si pctñ est notoriū sic nullo mō potest corrigere.q: scādalizat'coz rigendo auctoritatē t predicatōz. Tu aduerte q⁹ si casus occurrēt correctōis in q exñs i mortali nō hz oportunitatē ꝓterendi de pctō suo sic vera est opi.Fran. Sed si hz oportunitatē t non facit quod in se est vt conterať cū sit suspensus quo ad se peccat mortaliter officium exequendo.c.fi.de tem or.

Correctio fraina ē admonitio charitatiua frīs de emēdatōe pctō ex fraterna charitate ꝓcedens.t h est de pcepto oib⁹. Ri.i.iiij.di. xix.ar.ij.q.i. Et q: est preceptum affirmatiū ideo non obligat nisi ꝓ loco t tpe debito.

¶ Vtr omissio fraterne correctionis sit mortale pctñ.ff.Ri.vbi.ō.q⁹ triplicit pōt omitti ℣Primo meritorie qñ hō si corrigit.q: nec tps nec loc⁹ ē corrigēdi.t expectat illud. Scōo cā pctō mortali.qñ.s.hō spat posse fratrē a pctō retrahere.t tñ pp icōmodū corpale.vel tpale omittit.q: tunc ordinē charitatis puertit pl⁹ diligens bonū tpale qz aiam ꝓrim. Tertio omittit cū pctō veniali.qñ.s.pp'incōmodum tpale fit tardior.tñ si crederet posse reuocare nō dimittēt. Adde.iiij.fz Tho ſa fe.q.xxxij ar.ij.q⁹ pt omitti sine pctō.imo meritorie qñ metuit deteriores fiāt.vel ne alios a bona vita ipediāt. Adde.v.fm glo.in.c.q alū. de hereti.in pctō cōmisso qō ⁊ hz ꝓsecrētū. qñ teneť corrigere glibet.sed solū plat⁹. Secus si hēret ꝓsecrantiā.q: teneret glibet.sic teneť i pctō cōmittendo. Adde t.vi.q⁹ peccatum sit mortale vel veniale talis qualitatis q⁹ hz causare mortale.al's de peccato veniali non tenetur corrigere aliquem de precepto.

¶ Vtr teneamur ꝙrere quos corripiam⁹.ff fm Tho.vbi.ō.q⁹ ñ.q: būficia que ñ debemus certe ꝓsone.sed cōiter oībus sufficit si ꝓpendi mus ꝓmis occurrētib⁹.aliqn oporteret nos facere contra illud,puer.xxiiij. Nc queras impietatem in domo iusti.

¶ Vtr subditi teneanť corrigere prelatos.ff Ri.vbi.ō.q.iij.q⁹ loquendo de correctōe fraina t humili sic.sed de correctōe increparōnis vel punitiōis nō.nisi manifeste errarēt i fide tūc.n.si nō ēnt sapientes indicantes.vl nollēt inferiores possent. q: heresis reddit hereticū oi catholico inferiorē.non solū quo ad fox in trinsecum.sed etiam extrinsecū. facit ad h qō no.ij.q.vij.in.c.secuti.t in.c.paulus.

¶ Vtr exñs in pctō mortali excuset a precepto fraterne correctōis.ff.fm Ri.vbi.ō.q.ij. q⁹ pctōr aut est occultus.aut manifestus t est correctio in publico t i occulto. ℣Peccatori ät manifesto ñ lz corrigere i publico pp scādalū

q: cū talis correctio sit assumptio verbi dei ñ dz pp sui dignitatē mānifeste assumi p os manifeste pollutū ne ℣bū dei vilescat i ꝓspectu boiuz. Si ät pctñ ē occl'tū. t corrigit i occl'to aut mānifesto fm q⁹ fori exigit. t si h fac būlit suā prauitatē recognoscēs. nō peccat corrigēdo.imo teneť.q: pctñ ñ absoluit hoiem a pcepto.nec ꝓpterea hō ē pplex⁹. q: si vult facere qō in se ē.dns paratus ē sibi remittere pctñ.

5 ¶ Quo ordie ē ꝓcedendū in correctōe fraina ff.fm Tho.vbi.ō.q⁹ petā publica publice sūt corrigenda. In pctis vo occultis locū hz qō dr Matth.xviij. Si peccauerit in te frat tu⁹. vade t corrige cū inter te t ipsū solū. q⁹ si videt non ꝓficere dicat prelato secrete qui posfit ꝓdesse.vt no. ℣Da.in.c.nouit.de iudi. Et ō hoc vide.j.Denunciatio.§.ij.

6 ¶ Quid si scio pctñ alteri⁹ qō q cōmisit ignorāti.ff.vt colligo ex Aldo.i ti.ō pnia.t Rod. q⁹ si pctñ ē tale qō nō excusat ignorātia.tunc aut ñ pt.pbari.q: occultū.t sic si spero de correctōne teneor dicere.al's nō.ij.q.vij.plerūqz qz effugeret pcior.hz debeo secrete reuelare plato qui possit ꝓdesse.Si ät pōt.pbari. tūc si ē plat⁹ su⁹ teneť ei dicere.q: ei pcipit.Si peccauerit tē. Matth.xviij. Si vo nō ē plat⁹. aut sperat de correctōe.t sic teneť ei dicere. aut ñ sperat.sed de deterioratiōe. t tūc nō teneť hz pdictos.nisi qñ,seqūret ex tali pctō alioz pericūlū seu malū. vtputa q: administrat sacra cū ñ sit sacerdos t hmōi. ℣Da.tñ in.d.c.nouit.tz q⁹ idistincte teneť.siue efficiat melior siue peior. Quod credo verum qñ facit ad bonū aliorū talis correctio t sperat q⁹ fiet iusticia. al's nō credo teneat.xi.q.iij.quādo.vbi apertus ter. Die. Si vero ignorantia excusat. non credo teneat dicere nisi qñ videret q⁹ desisteret vel fieret alicui sacramento iniuria.

Corporalia altaris dēt esse ō puro pāno lineo ab episcopo benedicta.non de pāno intincto.aut ō serico.c.consulto.de consc.di.i.q non dēt lauari p seminas nec tangi.xxiij.di. sacratas.t de consc.di.i.nemo.cl.ij. Vnde ministri altaris dēt habere peluim nouā quā,p ipsis lauādis teneant.t aquam in sanctuario ꝓiciant vt in.d.c.nemo. Et similiter de alijs altaris paramētis dr ibidē. Sz hodie p ꝓniaz psuetudinē derogatū ē.t credo excuset ō alijs sed nō corpalibus pp rōem positā in d.c.s. ne fragmēta dñici corꝑis ,male tractenť. t iō ꝓnia consuetudo esset irrōabilis. t credo obliget de precepto etiā hodie ex quo cōsuetudo nō pt ei derogare. Similiter ēt forte posz dici de palla altaris eadē rōne. Sed nō.q⁹ credo sufficiat si solū prima lauatura proijciatur in tra sanctuariū propter litem ratiōis predicte

¶ Vtr post lauationē sint ite ꝓscrāda.ff. q⁹ si.q: lz amict⁹ ꝓcedat lauādo t ō alio ponat nō pp hoc mutat forma.nec bñdictio fit in,superficie ipox. Idē dico si repetiant dū ruptura nō fuerit tanta q⁹ corrūpat formā. qō tē ē qñ est tanta q⁹ ,p corporalibus vti nō possent. ,p hoc faciūt no.in.c.i.de consc.ec.vel al.vide de hoc.ō.Benedictio.§.i.cum sequentibus.

Corpora sanctox vtr possint trāsferri ō loco ad locū.ff.q⁹ nō sine licentia epi.ō cōsc.di.i. corpora. Et hoc vez qñ iam erant tradita sepulture.l.vltima.ff.ō relī.t sūp.fu. Et de hac materia vide.j.Reliquie.per totum.

Corpore vitiat⁹ dr qui hz membrū debilitatū.vl mutilatū. Debilitatū hz qui cum habet inefficar.vt'oculum cecum.manuz aridā. Mutilatum qui ipso caret.

¶ Corpore vitiati vx sint ,pmouendi ad sacros ordines.ff.vt no.in sum.lv.di.q⁹ aut sūt sponte vitiati in quocūqz membro.t tunc non pōt ,pmoueri t ,pmoti deijciunť.c.penitētes ea.di.q: sunt homicide.c.si qs.ca.di.t.c.q ptē ibidē. Mo.in apparatu tz q⁹ pt eps dispēsare si tale membx est occultū excepto i castrato.vñ dicit q⁹ cū religioso pt dispensare vt cū pede ligneo celebret. Si vo apparet nō pōt nisi papa.qñ fuit in culpa vitiationis. de cor.vi.c.i. t de cle.pu.in duc.c.i. Dicit tñ glo.in.d.c.qui partem. q⁹ si quis haberet digitos supfluos possit sibi precidere sicut t vngues t dentes nimis prolixos.sed non firmat pedes. Mihi tñ placet qñ posset fieri talis abscisio sine periculo vite t deformitate corporis,aut nō sunt sponte vitiati sz casu.vtputa ab hostib⁹ in vita.vel pp egritudinē voluntarij.siue a se siue a medicis.t tunc si non parit nimiā deformitatē pōt ,pmoueri.vt de cle.egro.c.presbyter Et sic intellige.c.si gs.cl.ij.t.iij.lv.di. Si vo al's sunt vitiati a casu distingue.aut dabant operā rei illicite. t non pōt ,pmoueri. aut rei licite.t tūc si sūt vitiati in membris minimis sine occultis nō repellunť.vt in.c.qui ptē.t i.c. eunchos.lv.di. Si vero in magnis membris t

manifestis nō pñt ,pmoueri. vt si in oculo hz enorme vitiū vel in manu. vt in.c.si cuāgelica l v,di. Similiter si modicū quod generat scandalum.d.c.presbyterum.de cor. vi.c.i.t.ij.

2 ¶Quid de ceco aut hñte maculā in oculo a natiuitate vel ex infirmitate.aut a casu sine culpa sua.R.q si macla gnāt deformitatē ñ pt,p moueri nisi dispēsēt p papā vl nisi efficiat religiosus.fm Inno.de cor. vi.c.cū tua.t.c.ij.

3 ¶Quid de claudo ex consimili cā. vt.s.R.q si sine baculo pōt ire t stare.pōt ,pmoueri.c.si quis.cl.iij,in ter.t in glo.lv.di.

4 ¶Utr aurilio vngule in pollice impediat.R. q ꝑ tenēdū ē q qōcū qz vitiū corporis quōcū qz ,pueneri si redit inhabilē ad frangēdū hostiā t ꝛctandū ipedit ,pmouendū.t ,pmotus ministrare in altari nō potest.Similit qōcū qz vitiū corporis notabile.sine in oculo siue in manu.aut i spatulis sic gibbosus t hmōi. qō generat scandalū.alis secus.nisi vt dictū ē.s.i §.i. vt colligit in.c.i.t fi.de cor. vi. Verum est q iam ,pmoti quib⁹ istud euenit p⁹,pmotōez pñt oia que sunt sacerdotalis ordinis exercer preter celebrationem misse.d.c.presbyteroꝝ. Intellige nisi fuerit culpa sua.

5 ¶Quis indicabit qñ dubitaf an genēt scādalū.R. Inno.i.c.i.de cor. vi.q cps. vt i.c.ij.co. ti. In religiosis exemptis su⁹ plat⁹ ordinari⁹

6 ¶Quid si quis ex indignatōne dentē sibi ,amputauerit. vel quodcūqz mēbꝝ secauerit.R. Inno. in.c.significauit. de cor. vi. q non est irregularis nisi mēbꝝ vel partem mēbri amiserit que generet deformitatē. Si Ro nō generat deformitatē.tñ est notorū q ex idignatione sibi abscidit partē mēbri non pōt ,pmoueri. vel ministrare in preceptis sine dispensatione. Similiter si ita secauerit q claudicaret repelli tur tanqz corpore vitiatus.

7 ¶Utr cadens morbo caduco possit celebrare.R. gl in.c.cōiter.xxxiij.di.q si cadit frequēter nō pōt. vij.q.ij.c.i.si Ro raro nec emittit vocē ꝓfitam.pōt dūmō hēat coadiutorē. vij q.i.illud. ¶Promoueri tñ nō pt,ex quo ¶semel passus est. vt in.c.maritum.xxxiij.di.

8 ¶Utr demoniaci vel amentes possint ministrare R.q hz fuerint opi. vt no.in.d.c.cōiter mihi placet q si p annū steterint liberi q pñt ministrare fm discretionē epi. ,pmoueri autē non dñt. vt in.c.clerici.t.c.sc.xxxiij.di.

9 ¶Utr leprosi possint ,pmoueri.R. Mag.xlix di.§.hīc t cni.q nō.sed ,pmoti celebrare pñt in occulto t etiam in publico alijs leprosis.ni si tñ inualuerit lepra q ꝑ corrosionez mēbrorum eum reddidit impotentem.presertim in digitis cum quibus ꝛctare habet sacramētū eucharistie. Vide.j.leprosus.§.vi.

Opus xpi. Vide.j.eucharistia

Rapula quid sit.R.ñ.glo.in.c.a crapula. de vita t ho. clc. est superfluitas ciborum. vnde crapula quasi cruda cpula.

¶Utrum sit peccatū mortale. Dic vt infra. 1 Bula.§.ij.

Redere in deū ē amando in ips tendere. de conse. di. ij. credere.t de pe.di.ij.§.charitas. Vnde aliud est credere deum.t credere deo.t credere in deum. vt no.glo.de conse. di.iiij.c.i.t de credulitate. vide.j.fides per totum.

Redulitas maledicentibus ꝑ alijs improbatur lxxxvi.di.si quid.qz ante qz probet illud malū non debemus credere.ij.q.i.deus.ri.q. iij.in cunctis.t.c.qz uis.xv.q.vij.si quid. t.q. viij.c.vlti.in fi.xxx.q.v.nullum ante.

¶Quotuplex est credulitas. R. vt notaf in c.inquisitiōi.de sen.ex.q duplex.quedā temeraria t leuis. vtputa qñ audiuit aliquid a leni bus psonis vel a paucis quibus credi non dz t hec deponenda est ad ꝓsilium sui paſſoris. Quedā ,pbabilis t discreta.puta qz videt solum cum sola in lateribus.vel qz cōiter ita dī

Rescere spūaliū an qs possit cō pelli.R. vt not.in.c.gesta.lxxiiij.di.q.nō. Sed vide q dico.j. obedientia.§.ij.t religiosus.§.xxix.

Rimen ,pprie est mortale petū vt ps p Bre. in of.rij. facit.xxv.di.§.criminis in ꝟ.quin fiat criminale.dū placet. Largo āt mō accipit qñ qs ,pveniali ēt iurta illud. Nemo sine crimine viuit.qñ ,p infamia.qñqz ,p peccato depositi one digno. vide glo.in.d.§.criminis.

¶Que sūt crimia suspēsiōe digna.R.d.An. 1 in.c.at si clerici.de iudi.q oia ex qb⁹qs ō facto ē infamatus. Intellige taliter q ppls scandalizef.c.ij.de pur.cano.ēt si sit epūs ſz Jo.an.p⁹ archi.in.c.i.de accu.in glo.

¶Que sūt crimia depositōe digna.R.d.An. 1 vbi.s.q oē delictū causās irregularitatē.que enumerāt doc.in.c.nisi cū ꝑdē.§.pp ꝓsciam.ō

venū.in glo.magna. de quib⁹.j.irregularitas primo. Itez si est diu ꝓtinuatū.lxxxi.di.ꝑsby. in glo. Itē fornicatio notoria. vel diu ꝓtinua ta.vel scandalosa.c.qz sit.de excess.prela.

5 ¶Que sūt crimina degradatione digna.R. qui.s.ibidē.q oē crimen cū incorrigibilitate. c.cū non ab hoie de iudi. Fallit in hereticō.c. ad abolendā.t.c.excōicamus de hereti.t.c.i. eo.ti.li.vi. Itē in falsario lras apostolicaruz c.ad falsariox.de cri.fal. Itē in sortilego.xxvi q.ij.c.quicunqz sacerdotum.de homici. dubium est. Et dic q si intelligatur de verbali. est verum.secus si de reali.

4 ¶Utr criminosus añ pactā pniam vel post possit celebrare fine dispensatōe. vel possit ,p moueri ad ordines.R.fm.glo.t Inno.in.c.ex tenore.de tem.or.q aut crimē est occultū.sic pōt.dū tñ vere,penitet.ter.est in.c.fi. ō tem. or. Sufficit cni absolutio sacerdotis ex ptāte clautiū.nisi sit tale crimen qō impediat execu tionē post pniaz. vt in.d.c.nisi cū prīdē.§.i. vt est in crimie qō inducit irregularitatē. De q j.irregularitas primo. Si vero crimē ē manifestū.qđuis nō sit crimē enorme sed mediocre nō pōt sine dispēsatōe.ēt post pactā pniam. Et dī manifestū si cōuictus ē in iudicio. vl timore ,pbatōis ꝓsensus ē. vel opis publicatōe Hec obstat.c.pbyteri.t.c.pnenit.l.di.q; p illud nō ē ablata facultas dispensandi cū vere penitentib⁹.t marie vbi nō imminet scandalū vt.l.di. vt ꝓstitueret.t.c.dño setō. Et hec vera sunt in criminalibus capitalibus.que dicunt mediocra.secus in leuibus. Et dicunt leuia q ꝓtingūt p imperitiā.vel culpā sine dolo. vel si est dolus est tñ cum re modica. vt no.in.l in spiciendum.ff.de pe.t in.l.leuia.ff.de accu.t i c.cum dilecti.co.ti.

5 ¶Quis pōt dispensare cū talib⁹.R.q eps in criminibus minoꝛib⁹ adulterio. In maioꝛib⁹ āt solus papa. vt no.in.c.at si clerici.ō iudi.ni si er magna cā. vide.j.dispēsatio.§.v.t ēt non posset qñ inducunt irregularitatez. vtputa q celebrauit excōicatus.t hmōi.nisi in casibus in quibus a iure concedit dispensatio ,in irregularitate. vt.j.irregularitas per totum.

6 ¶Crimē dī publicū.qđ ad publicū spectat iudiciū. Et hec sunt que no.ff.de publi.iudi.l.i. que sūt lex iulia maie. Et sub hac ꝓprehende sacrilegia.t reliqua. Lex iulia de adul ter corvelia de siccarijs t veneficis. Lex pō. de pari. lex iulia pec. Lex cornelia de testa. fal. An aut in alijs ad ꝛo dic q sic. Intellige in instrumētis nō in alijs scripturis fm Accur. Lex iulia de vi publica t ꝓuata. de ambitu repetūdaꝝ t ō ānona t hmōi. in qb⁹ lex exprimit qđ sit publicū. vt i.l.iij.ff.in fi.de ꝓuarica.t ibi Bar.t Jo.de imo.in.l.fi.ff.de ꝓuat. delic.t in l.ij.ff. de ꝓcul. Sed ſz ius canonicū oē crimē dī publicum.qz ad publicū iudiciū spectat punien dum. vt in.c.trina.de collu.in glo.

¶Item publicoꝝ iudicioꝝ. quedam sunt 7 capitalia.ex quibus moꝛs t aurīliū imponit. hec ē aque t ignis interdictio.p has penas ex imit caput de ciuitate. Mā cetera non exilia sed relegatiōes ,ppie dicunt.qz tunc ciuitas retinetur. Quedam sunt nō capitalia.ex quibus pecuniaria aut in corpus aliqua cohertio pena est. vt in.l publicoꝝ.ff.de pub.iudi

Hrisma Vide infra.oleum sanctum.

Ulpa alia latissima. fm Bar.i.l. qō nerua.ff.depo. Et idē ē q verus dol⁹ t manifest⁹. Alia latioꝛ.t ē dolus ꝓsumpt⁹. Alia lata. t hec ē nō intelligere qō oēs intelligerēt. vel maioꝛ ps ter.ē i.l. late culpe.ff.de ver.sig. Sz no.q cōit glo.non ponūt nisi latā culpā.t ter.in.d.l.qō nerua ex ponit latiozē,p lata. Et sic colligo ſz glo.in.d. l.qō nerua.q noie doli ,ppie nō ꝓhendit q ex culpa fecit.q; dolus differt re t noie a culpa:qz dolus ē a ,ppōsito. vt,pbaf in.l.i.§.dolū ff.de dolo. Culpa Ro nō. vt in.l.si ,peuratorē §.dolo.ff.mā.t,p ꝑ facit dictū Bal.in.l. qd q §.pena.ff.ō bis qui.infa. vbi dicit accusaf qs de homicidio dolose facto. t ,pbaf culpa. an absoluef seu mitius augef in cadē instantia. R.q mitius augef.t sic sentit q dolus nō est realiter culpa. Utr est q lata culpa ē dolus pre sumptus.ita q vbicunqz quis tenef de dolo venit t lata culpa. Sed tñ verus dolus nō est vt no.glo.in.c.bona fides.de depo. Et in conscientia vbi cessat ꝓsumptio nō habef ,p dolo Et quis debeat ,pbare dolū vel latā culpā in teruenisse. vide.j.custos.§.i. Nota etiā q lata culpa est deuiatio incircūspecta ab ea diligentia quā habēt homines cōiter emsdē ,pfessionis. Et ideo error artificis non est lata culpa nisi qñ errat in eo qō cōiter hoics in illa arte sciūt nō qñ errat in eo qō excellentissimi sciūt Ita limitat Bar.in.d.l.qō nerua. Unde si de posui pecuniam apud campsorem qui cōiter habebatur bone conditionis t nō erat.nō est

Universidad de Deusto
Biblioteca

lata culpa. Et Bal. in l. pignoris. C. de pigno. ac, dicit. Accessi ad molendinum. & i cursu bestium. perdidi bestias. non est lata culpa. ex q̃ maior pars credebat securum accessum.

1 ¶ Vtr lata cl'pa cgpet dolo. vide. j. dol⁹. §. iij.

2 ¶ Quid est leuis culpa. ℟. est omittere q̃ diligens bo nõ omisisset. vel facere diligens bo nõ fecisset. Exẽplũ. Fenerator nõ excussit res pignoratas a tineis tali tpe q̃ diligẽs fecisset.

3 ¶ Quid est leuissima, culpa. ℟. est nõ puidere q̃ diligentissimus puidisset. l. si putator. ff. ad l. aquil. vel omittere q̃ diligẽtissimus ñ omitteret. l. diu⁹. ff. de offi. pfi. nõ egtare vt diligẽtissimus equitaret leuissima culpa est vel non curare facere q̃ diligentissimus curaret.

4 ¶ Qua culpa tenetur quis ex contractu, vide ff. cõmodatum. §. xi.

5 ¶ Qua culpa tenet quis ex officio. ℟. ꝓpa. in c. cũ cãm. de testi. q. iudex tenet de dolo & lata culpa. sed nõ de leui. Dõ credo vex in eo q a supiore ponit in officio p obdientiã solũ. sec⁹ de eo qui illud quefiuit. si mõ alius diligẽtior fuisset. q: tunc tenet ẽt de leui. Similiter dico q: nõ tenet nisi de dolo & lata culpa agrimensor & alij q assũmunt ad calculũ vel cõcordiã tex. est in. l. fi. ff. de nouo ope. nũ. & ibi. Bar. & no. glo. in. c. quis indicante. de prescri. Fallit h in his qui exercent aliquã artẽ sicut periti. h ẽ ꝓfitent se peritos & magistros. q: tenent ẽt de leuissima. facit q̃ notat glo. insti. de ob. q̃ ex quasi delic. na. & tenet ꝓpa. in d. c. indicãte. Sed ego credo vex q̃ diligẽtissimũ q̃siuisset nisi fuisset decept⁹ ex sua ꝓfessiõe. q: tũc dõ leuissima. aut diligentẽ. q: tũc de leui solũ tenet

6 ¶ Vtrum in foro aĩe teneatur quis restituer damnũ q̃ dedit ꝓximo ex culpa sua ℟. q: lz Inno. in. c. q: plerigz. de immu. ec. velit q: solũ dõ dolo & lata culpa teneat. & multi doc. ꝓ singulari dicto hẽant. tñ ego credo q: teneat de oi damno ex quacunq; culpa sua. de qua tenet tam de iure ciuili q̃ canonico. p ea que dicam j. lec. §. iiij. Et ꝓ hac opi. est glo. cũ tex. in. c. cõsuluisti. ij. q. v. que dicit q: tenet ẽt q̃ ad deum si diligentiã debitã nõ habuit. vt in. d. c. consuluisti. & i. di. clerico. & xxxv. q. ij. in lectũ. Dicit tñ q: nõ punitur rõne homicidij. sed negligentie. vt. xv. q. i. c. inchoauerunt. & facit. c. fi. de iniur. & dã. qõ indiffinite loquitur. & hoc est tutius cum ipse Inno nullo iure ꝓbet dicerũ suũ. q: d. c. inchoauerũt. nihil facit pro eo. imo potius contra si bñ inspiciat. lz adducat ꝓ se. Cũ hoc concor. Jo. an. in. c. qm̃ ꝺ. de ꝓba. & ibi cũ sequit ꝓpa. q: negligentia in, ꝓprio facto culpanda est. in alieno vituperãda. l. si cõstante. §. si maritus. ff. so. ma.

Uraiax fm Inno. in. c. cũ satis. de offi. archi. stricte est ptãs ligandi & soluendi in foro pniali. & hec nulli cõuenit prelato nisi sacerdoti. vt ꝓbat. xxi. di. in nouo. de pe. & re. c. ois. & hanc ptãtẽ ligandi & soluendi glibet sacerdos cũ ordine accepit. lz nõ in istos vel in illos q sibi non sũt cõmissi. Dicit ẽt cura large. & est ptãs eijciẽdi & recipiendi in eccl'a cogendi & puniẽdi excessus. xxi. di. §. i. Sub hac ẽt est excõicare. interdicere. suspendere. & huiusmodi. que sunt ad mox correctionem. de electione dudũ. Et de vtraq; istax intelligit. c. de multa. ꝺ preben.

Upiditas Vide supra. Auaritia.

Urialis dicit qui nerib⁹ curie ligatus adulat principibus. xxxvij. q. nõne. li. dist. qui in aliq̃ Item curiales dicuntur aduocati in causa sãguinis. vel milites seu officiales scua exercẽtes. li. di. aliquantos. & c. se.

¶ Vtr tales sint ad ordines ꝓmouendi vel ad religionẽ. ℟. q: ñ. nisi cũ magna discussiõe vt intelligat vtr sit solutus a curialibus. vel si ẽ irregular'. vel vt fugiat obligatõs & hmõi vt i. c. legẽ. liij. di. & dicit q: p triẽniũ dñt ꝓbari. & ẽ bonũ ꝓsiliũ. nisi aliqõ rõnale aliud suadeat. non ꝺz tñ recipi ad religionẽ. nec ordiari ẽt si non est irregularis & si ex deuotõe moueatur. nisi sit solutus a curia. li. di. c. i.

Uriositas est positis diuinis & sctõx cloquijs scriptis philosophox & poetarũ rõne vtilitatis vl' delectatõis intẽdere. xxxvij di. sacerdos. & c. se. Jtẽ cum sacra scriptura ñ fm sanctox expositionem. sed fm secularem sapientiã & ꝓprij ℭnsus vanitatem exponit c. vino. ea. di. Jtem qui plura volunt sapere q̃s oporteat. aut de his de quibus non est dubitandũ. faciũt questiones. de renũ. c. qm̃ aliqui curiosi. li. vi. ex quibus cũ ibi notat'. ꝑ q velle cognoscere qõ non conuenit est curiositas & pctm̃. q: inordinatio quedam.

¶ Vtr sit pctm̃ mortale. ℟. q: siue curiositas sit respectu ptis intellectiue. siue respectu ptis sensitiue ẽ mortale pctm̃ in. vij. casibus. vt colligo ex Tho. fa ℔. q. clxvij. Alc. fa ℔. ꝓprimo

rõne finis. puta q: ꝓpter supbiã vel aliqd q: sit mortale pctm̃ qrit cognoscere vl' diuidere aut audire tẽ. Scõo rõe illox a qbus vult scire vel audire puta a, dcmonib⁹ vel alijs a qb⁹ sub precepto ꝓhibemur aliqd addiscere vl' cognoscere. xxix. q. i. illud. Tertio rõne cox q̃ cognoscere vel videre. aut sentire volum⁹. vtputa. q: sunt ꝓhibita. sic a ꝓposito velle audire pctm̃ illi⁹ q ꝓfitet alteri. & siliter incantatões diuinatões. & hmõi ꝓhibita. aut cox libros velle tenere. Silr dico ꝺ q̃cũq; ꝓhibito qõ ex ercerí nõ ꝑt fine mortali petõ sic sũt artes aliq̃ male. aut velle scire quõ fit talc pctm̃. aut videre. aut sentire. nã talis curiositas est pctm̃ mortale nisi in casu q̃ qs talia vellet scire vt posset ꝺdenare & ꝑprobare. facit. c. nec mirum xxvi. q. v. Quarto rõne cox q̃ omittunt ꝓpt curiositatẽ. puta cũ qs omittit addiscer necessaria ad salutẽ. vel ad suũ officiũ. vt intendat poctis. aut curios'. fac. c. nõne. & c. vino. xxxvij di. Quinto rõne illi⁹ ad quẽ talis cognitio seu visio inducit vtputa & ad crrorẽ ꝺ fidẽ vel ad pctm̃ mortale. sic velle videre cocuntes & aliq̃ spectacula. ex quib⁹ ꝓuocat ad mortale pctm̃ vel audire hmõi. facit. c. iõ. xxxvij. dist. Sexto rõne modi. vt cũ qs ꝓp talia scienda vel videda facit ꝓhibita. puta supstitiosa. vel dimittit audire diuina q̃ tenet vt videat spectacla & hmõi. fac. c. q dic. de ꝓse. di. i. & c. q fine. xxvi. q. i. vel q: de bonis paupex eccl'iastic⁹ emit libros. vel soluit doctorib⁹ q ei legant inutilia. facit. c. legant. xxxvij. di. Septimo rõne cox q inducunt ad talia facienda. vtputa q̃n qs ex curiositate sua sciendi ꝓuocat aliquẽ ad ostendũ. vel auiditate videndi ꝓuocat ad faciẽdũ spectacula ꝓhibita sicut sũt torneamẽta & hmõi que fieri nõ ꝑnt sine mortali. facit. c. qui venatoribus. lxxxvi. dist. de ꝓse. di. ij. ꝓ to dilectione. in alijs cõiter est veniale peccatum.

Ustos qui mercedẽ accipit nõ spãliter ꝓ custodia tenet de dolo lata & leui culpa. ff. loca. l. q mercedẽ. in glo. & q̃ no. xxiij. q. iiij. tres ꝓsonas no. Jnno. in. c. q̃uis. de reg. iur. Sz si specialiter ꝓ custodia mercedẽ accipet. teneret ẽt de leuissima. vt. in. d. glo. quã limita. vt j. locatio. §. xxiij.

1 ¶ Quid si neget dolo vl' negligẽtia ãtisse qs ꝓbabit. ℟. Jnno. vbi. s. q: ipe custos. ar. ff. de edẽ. l. si qs. §. ylri. Et h vex q̃ ad fox ꝓtẽtiosũ sec⁹ in foro ꝓscic. vt pz ex dict'. j. lex. §. iiij. Jdẽ

vic ꝺ custode carcerif. ff. de cu. & exhi. re. l. vlti. Jn alijs ãt casibus regulariter q dolũ allegat ꝺz ꝓbare. ff. de ꝓba. l. quoticns. §. qui dolum.

Amnatus ꝑ sniam ad mortẽ an possit dispone re de rebus suis. vide Alienatio. §. xxv.

1 ¶ Vtr damnatus ad mortẽ possit fugere de carcere vel quõcunq;. dic vt. j. Fugere. §. ij.

2 ¶ Vtr hũtes de bonis alicui⁹ dãnati ꝑ crimen ei⁹ & postea restituti ꝑ principẽ ad bona sua teneant restituere. ℟. Bc. in. c. q̃uis. ꝺ restrip. li. vi. q: aut restitutio facta ꝑiudicat iuri q̃sito tertio q ea legitie hũerat. & sic ñ tenet restituere q ea hũt. qz ñ fit integratio in tali casu & iste ẽ casus. d. c. q̃uis. & i iurib⁹ allegat' i gl. ibidẽ. & faciũt no. ꝑ Bar. & Bal. in. l. gall⁹. §. & qd si tñ. ff. de li. & po. Aut ꝑ restitutionẽ ꝓnci pis tali factã ñ ꝑiudicat nisi ipi ꝓcederẽt. & sic reintegrat ad oia q̃ amiserat. & sic oia sũt sibi restituẽda. & sic ꝓcedũt iura allegata, ꝓ alia p te. in. d. gl. ar. c. dilecti. ꝺ dona. cũ ibi no. Hoc tz Jo. de imo. Et no. q: ista faciũt, ꝑ legitiato post mortẽ testatoris. vt nõ ꝑiudicet veniẽti b⁹ ab itestato ẽt si ñ adierũt hereditatẽ. q: talis legitimatio ẽ q̃dã restitutio natalis. l. fi. C. de nata. Sec⁹ si añ mortẽ testatoris. q: ꝑiudicat. q: nullũ ius adhuc hẽbat. l. post cmãcipationem. ff. de li. leg. vide ẽt. j. gra. §. i.

Amnificatus vtr furtiue & secrete possit sibi satisfacere. vide. j. furtum. §. xl.

Ebitum coniugale ideo dicit. q: sub pena mortalis petit vir vxoꝛ & vxoꝛ viro petẽti reddere te nent fm cõiter doc. & aplm. i. co. vij. nisi ex rõnabili causa excusẽt. Et assignant a docto. vij. cause ꝓpter quas non tenent reddere.

¶ Prima ꝺ, ꝓhibitio sancte eccl'ie. Mã contra interdictũ eccl'ie ẽptm̃ mortale actus cõiugalis. Ecclesia ãt, ꝓhibet ne qs ꝓsumet matrimoniũ certis tpibus. de quibus. j. mr'uoniũ. iij. impedimẽto. ij. Similit, ꝓhibet eccl'ia ne añ bñdictiõz cõiunganť q̃ quis ducit eã que alteri nõ fuit ꝓiũcta ꝑ mr'imoniũ. Vñ fz Rod. cognoscens añ bñdictionẽ vbi est ꝓsuetudo q: bñdicant peccat mortalit. Quidaz tñ vt dicit Ri. in. iiij. di. xxviij. q. vltima. in fi. dicunt h esse vex respectu actus petendi nõ respectu actus reddendi. q: reddens nõ peccat fm Tho. in. iiij. ea. di. Ego vero istud de bñdictõne limito vex. nisi ex rõnabili cã moueret

Universidad de Deusto
Biblioteca

ad petendū. puta ꝓpter fornicationē euitādā
cū n possit ꝓtineri. ꝛ vroꝛē ducere vt bñdicat
nō possit ꝓpter dotē habendā. ꝛ hmōi. q2 nec
tūc mortaliter peccaret. nisi eēt scādatus i pria
ar. coꝛ que dicā. j. inobediētia. in ꝓn. Albert⁹
ēt dicit q dictū Rod. est nimis durū. ꝛ hoc ēt
videt sentire Inno. ꝛ. d. Anto. in. c. i. de spon.
q2 licet consuetudo habeat vim legis. tñ lex ñ
obligat ad mortale. nisi sit preceptiua. de clec.
c generali. li. vi. ꝛ sic nō videtur q peccet mor
taliter qñ ēt simpliciter consumaret ante bñ
dictionē. nisi vt dixi esset scādalū. Et ideo vbi
non iminet scandalū consulendum esset ist̄is
sponsis qui faciunt multa pctā mortalia añ
tempus conductionis q qñ notum est matri
moniū in patria consumarent. ex quo ducere
non possunt ꝓpter dotem habendam.

2 ¶ Qz nunqd totiēs peccat mortaliꝫ quotiens
exigit sine rōabili cā añ bñdictoꝫ tenēdo opi.
Ro. R. q nō nisi ꝑma vice. nisi nouo ꝓcēptu
exigat. Ex quo segꝫ q possit in isto casu nega
re debitū sine pctō nisi seruet statutū ecclesie.

3 ¶ Scōa cā dr impotentia q̄ quis non potest
reddere debitū salua incolumitate sui corꝑis.
q2 fm Ri. in. iiij. di. xxxv. ar. i. q. i. deus nō ob
ligauit vir mulieri cōtra ordinem nature re
ctum que ꝑ prius attendit ad actū nutritiue
quo conseruatur ꝓpriū indiuiduū. qz ad actū
generatiue qui ordinat ad conseruationē spēi
ꝛ iō nō tenet ad actū generatiue in notabile
ꝓiudicium incolumitatis corꝑis ꝓprij.

4 ¶ Vtr teneat reddere debitū lꝓroso. R. fm
Ri. in. iiij. di. xxxij. ar. iiij. q. ij. q sic licet nō te
neat cohabitare. q2 nō est sic piculū in redden
do sicut in cohabitando. vide. j. lꝓrosus. ff. ij.

5 ¶ Vtr furioso vel fatuo sit reddendū. R. fz
Ri. vbi. ē. q quotiēscūq; potest reddi sine pi
culo ꝓprie persone tenet⁹.

6 ¶ Vtr reddēs se ipotētē ad reddendū peccet
R. fm Ri. in. iiij. di. xxxij. ar. i. q. i. q ille q mō
illicito sciēt reddit se ipotētē peccat mortaliꝫ.
si ēt ille q mō licito. puta ieiunādo. oꝛādo bōa
intētiōe. sit tū sic rōnabile obsequiū. q2 qz̄uis
se reddat minus potentē. nō tñ totaliꝫ ipotētē

7 ¶ Tertia cā dr crimē adulterij. vñ vir vroꝛi ad
ultere. vel econuerso nō tenent si innocēs est
reddere debituꝫ. fm Ri. iiij. di. xxxv. ar. i. q. i.
q2 lꝫ quo ad vinculū nō possit tū potest eā di
mittere quo ad cohabitationē ꝛ thoꝛ. Fallit
hoc in. viij. casibus. ¶Primus si ille sit fornica
tus. xxxij. q. vi. c. i. c. pe. ꝛ vltimo. de adul. ꝛ c.
significasti. de diuoꝛ. Secūs si vroꝛ vi oppꝛssa
sit. ea. cā. q. v. ita ne. Tertius si credebat mari
tū ꝓbabiliꝫ mortuū. xxxiiij. q. i. cū ꝑ bellicam.
Quartus si aliꝫ sub specie mariti cognouit eā
xxxiiij. q. ij. in lectū. Quintus si maritꝰ tradi
dit eā adulterandā ꝑsertim inuitā. de eo q co.
ꝑsan. vro. fuc. discretionē. Sextus si marit⁹
post adulteriū cognouit. ꝛ tolerauit eam. ar.
xxxij. q. ij. si quis vroꝛē. Septim⁹ si matrimo
nio in infidelitate ꝛcto vir dedit vroꝛi libellū
repudij ꝛ vroꝛ alteri nupserit. q2 si ꝙuerteret
vir tenet eā accipe. c. gaudem⁹. ō diuoꝛ. Octa
uus fm aliquos si vir abstinēdo ꝑ voluntatē
vroꝛis ei occasionez dedit. xxvij. q. ij. si tu. Et
placēt mihi. lꝫ contrariū tenet glo. ibidem.

¶ Vtr pecceꝛ exigēdo debitū scienꝫ ab adul 8
tero innocēs vel reddēdo. R. fm Ri. vbi. ē. q.
ij. q. aut ē correctus. vel paratꝰ corꝛigi. ꝛ sic ñ
peccat si vero sit incoꝛrigibiliꝫ. tenet cū dimit
tere. ꝛ sic peccat mortaliꝫ cognoscendo. ter. ēi
c. si vir de adul. ꝛ in. d. c. si quis vroꝛē. siue sit
manifestū siue occultū. dūmō sciat ipsa. Qnē
ter. sic limito intelligēdū. qñ innocēti nō imi
net periculū fornicatiōis ꝛ denegādo debitū
pcioꝛ. ꝛ ex redditōne nō facit tot pctā. ꝛ inno
cēti fit enasio fornicatōnis nō video mortale
pctñ exigere ꝛ reddere. Quod ēt tenet Vgo.
de castro. no. in. iiij. di xxxij. q. i.

¶ Vtr possit vir vroꝛi adulᵉ necessaria mi 9
nistrare. R. q nō. si negādo emēdareť. q2 vtili
us esuriēti panis tollit cū de cibo secur⁹ insti
cia negligit. v. q. v. c. nō ois. ꝛ male meruꝰ dz
egestate laborare. l. bona fides. ff. de po. §. i. ꝛ d
alijs penis adulterij. vide. §. adulteriū. §. iij.

¶ Vtr teneat innocēs ad ꝓceptū ecclie. red 10
dere adultero debitū. R. q si adulteriū pōt ꝓ
bare infra pauces dies nō tenet. ar. c. soleť. de
sen. ex. li. vi. Si Vo nō pōt ꝓbare tenet. ar. x.
q. iij. c. i. Et idē in casibus in quibus separari
potest matrimoniū. vt. j. matrimoniū. iiij.

¶ Quarta causa dicitur votum emissum ab 11
ambobus de cōmuni cōsensu. vt. j. matrimo
nium. iij. impedimento. v.

¶ Quinta causa dicitur honestas. puta q pe 12
tit in ecclesia vel in publico. q2 non tenet sibi
reddere debitum nisi honesto mō. i. coꝛ. xiij.
oia honeste ꝛ fm ordinē fiant in vobis.

¶ Sexta cā ē scandalū. Ista vbi esset scanda 13
lū ꝓsumare mrimoniū añ adhibitas aliquas
solēnitates fm moꝛē patrie nō tenet reddere

ante illarum obseruantiā non tū mortaliter
peccaret reddens. sed bene exigens si sine ra
tionabili causa faceret. vt. ē. dixi. §. i.

14 ¶ Septima cā ē religio quā quis vult intra 14
re. q2 non tenet reddere. sed dz sibi statui tps
infra qō ingredi teneat. c. ex publico. ō cōuer.
ꝓiu. vñ si nulla ista ꝛcā ꝛ incest ꝛcto matrimo
nio ꝑ verba de ꝓsti tenet exactus reddere.

15 ¶ Vtr nō reddēs petēti q2 nō vult cōcipere 15
excusat R. q nō. A fortiori peccat mortaliꝫ q
ex ira vel alio malo fine non vult reddere.

16 ¶ Vtr teneat petere. R. Ri. vbi. ē. q non. q2 16
nemo tenet vti iure suo. O ō verum credo ni
si in casu qñ non petendo alter caderet in ali
quod mortale. quia tunc tenetur.

17 ¶ Vtr teneat reddere nō petenti. R. Ri. vbi 17
ē. q. ij. q fic nō tñ petenti exꝑsse sed ēt petēti
ꝑ aliqua signa ꝑ que ꝓiecturat alteꝛ affectare
sibi reddi debitū coniugale. alꝫ si nō petit ta
cite vel exꝑsse non tenet reddere. Auertere
ēt alteꝛ ne petat non lꝫ nisi cū debita sancti
monia. Vnde dicit Aug. ō ancona q si ex ne
gatione debiti alter scandalizat non excusat
a mortali denegans. Quod limita nisi ex ali
qua causa predictarum faciat.

18 ¶ Vtr ꝓtracto mrimonio cū vna clādest ine 18
ꝛ publice postea cū alia teneat ꝓime reddere
debitum. R. q si non potest reddi sine scanda
lo. puta q2 ecclesia excōicat eum ꝛ huiusmodi
q tenet non reddere. q2 ab omni specie mali ē
abstinendū. i. thessalo. vltimo. alꝫ sic.

19 ¶ Sed nunqd cohabitabit cū scōa ad prece 19
ptū eccl̄ie. R. q sic. ꝛ necessaria ministrabit si
mō ꝓt facere sine ꝑiculo coitus seu adulterij
cū dicta fa. q2 qñ cū ꝑiculo ꝓbabili tē patiat
excōicationē ꝛ nō cohabitet sed necessaria ad
ministrabit sepatus quantū pōt. cū ꝓima ēt
nō cohabitabit qñ sine scādalo cohabitare ñ
pōt. ꝛ sibi imputet q sic contraxit. Et iō cōsu
lendū est tali q patriā mutet vbi cum ꝓima
sine scandalo cohabitare possit.

20 ¶ Vtr actus matrimonialis sit petñ. R. fz 20
Alex. in tertia parte sum. in. vi. ꝓcepto q
non. Sed sit pctñ fm eundem fa fe tractatu
de adul. qñ ꝓriuatur istis circūstantijs.

21 ¶ ꝓma dr recta intentio puta q2 excedit fi 21
nes mrimonij factur⁹ cū quacūq; alta. vel cū
ca ēt si nō esset sua coiret. vel ꝓstituit ibi finē
vltimū. ꝛ sic ē mortale pctñ. xxxij. q. iiij. oꝛigo
ꝛ. c liberoꝛ. Aduerte tñ q hoc intelligit qñ ꝫ
actu cogitat vt sit mortale. q2 actibus ñ habi

tiꝫ meremur vel demeremur fm ¶Pe. ō pal.
in. iiij. di. xxxij. q. iij. Debet ḡ intentio sistere i
fra limites mrimonij. si talis actus dz ēē sine
pctō hoc est q nō cognosceret si non esset sua
legitima vroꝛ. Et idē dic de vroꝛe erga virū.
Sufficit tñ fm Ri. i. iiij. di. xxxi. q. pe. q actu
vel habitu hanc intentionem habeat.

¶ Scōa dr cā. Ista ex triplici cā fine pctō exi 22
git ꝛ reddit. ēt cū merito ex ꝑmiss⁹ dnab⁹. ¶Pri
ma. plis. pcreāde. ij. debiti reddēdi. iij. fornica
tiōis vitāde. cōiter tñ tenet q sit pctñ venia
le exigere causa fornicationis vitande in se.
vide glo. in. c. quicquid. xxxij. q. ij. Alia ex cau
sa cognoscere ē pctñ aliqñ mortale. aliqñ ve
niale vt in. §. sequentibus patebit.

¶ Vtr si fiat cā saciāde libidis sit pctñ mor 23
tale. R. q canonistaꝛ. xxxij. q. iiij. in. c. oꝛigo. ꝛ
e liberoꝛ ꝛ theologoꝛ in. iiij. di. xxxi. ꝛ. xxxij.
fuit diuersa opi. Aliq tenēr q sp ē pctñ mor
tale coitꝰ ꝓiugalis cā saciāde libidinis. Et dr
qñ ꝓuenit voluptatē ꝛ cogitationē manib⁹. ꝑ
uocādo ꝛ calidis vtēdo vt possit pluries coire
sed magis cōiter tenet q nō ē pctñ mortale.
dūmō si nō cēt vroꝛ nō faceret. ꝛ. d. c. oꝛigo. ꝛ
liberoꝛ exponūt. qñ ita finaliꝫ q̄rit ꝺlectatiōz
q ēt si nō cēt vroꝛñ curaret. Et hec opi. ē ma
gis rōnabilis. q2 apls dic bēat vnusqsq; suā
ꝑ delectatiōz in ea. ꝛ nō in alia q̄rēda ꝓ fo
nicatiōz vitandā nec segꝫ q ponat ibi finē. q2
nō vltimū. Māc. ſ. Bo. Ri ꝛ Ale. ꝛ cōiter theo.
tenēr ꝛ placet. q2 ꝑ ista fa opi. ē ter. Aug. i. ad
coꝛ. vij. in ꝑn. vbi dicit ꝓiugalis ꝓcubit⁹ gene
randi gr̄a nō bz culpā. ꝓcupiscentie Vo sciā
de. sed tñ cū ꝓiuge bz culpā ꝓpter thoꝛi fidē
venialem. hec ille.

¶ Vtr cognoscere vroꝛē cā sanitatis sit lici 24
tū. R. Ri. in. iiij. di. xxxi. ar. iij. q. ij. q fm ās̄dā
sic. vel forte pōt dici q sit veniale pctñ ꝛ boc
verius. ꝛ sequitur Tho. in. iiij. di. xxxij.

¶ Tertia dr modus debitus naturalis. Et ꝫ 25
dupliciter. ¶Primo quo ad vas. q2 si fiat extra
ꝛ ibi emittat semē idubitant est mortale gra
uissimū. xxxij. q. vij. c. adulterij. Secūo quo ad
modū standi naturalē. qui gdē ē vt mulier ia
ceat in doꝛso. vir ēt in ventre incūbat ei. q2 sic
facilioꝫ ꝓcipiūt mulieres nisi ꝑ accidēs ipediat
Deuiatio ēt ab isto ē lateralis ꝓcubit⁹. ꝛ ma
ioꝛ sedētis. ꝛ ꝛcto maioꝛ stantis. vl vroꝛ sup
gredīēte. maꝛia hoꝛ ē coꝛ qui retro more iu
mētoꝛ. hunc vltimū modū quidā indistincte
reputant mortale lꝫ in vase fiat. ¶Pe. de pal.

Universidad de Deusto
Biblioteca

vbi.s. Hen.boich.i.c. inquisitõni.de sen.ex. tenet q̃ supgressio mulier̃ similiꝫ est mortale nisi aliqua necessitate vel rationabili cã fiat. puta infirmitatis vel periculi abortus. q̃ sic puertens vsum ⁊ ritum sacramenti scienter ẽt in accidentibus peccat mortaliter fĩ tales Blo. Ray. tenet q̃ quilibꝫ deuiatio a mõ naturali fi fiat cã voluptatis amplius sic querẽdo solum q̃ est pctũ mortale. Tho. Xo in. iiij di. xxxi. in lra dicit q̃ quidã dicũt forte signuꝫ mortalis ꝓcupiscentie aliq̃n. Aliq̃n Xo pctũ veniale. Aliq̃n nullum q̃n er iusta causa puta infirmitatis. vel ꝓpter periculũ ꝑlis suffocãde. Alber. in iiij. di. xxxi. dicit. q̃ nihil coꝫ que facit maritus cũ vroꝛe seruato vase debito fꝫ se ẽ mortale. fꝫ ꝑt cẽ signũ mortalis ꝓcupiscẽtie. Tu vero detestaberis oẽs istas deuiatões ⁊ periculosas forꝛe. declarabis ⁊ psuadebis vt desistant quantũ poteris. tũ sniam non ꝓcipitabis. quia vroꝛ permittit. vt in ea homo delectet ꝓpter fornicationem vitandam. Et ideo hoc tenebis q̃ qualitercunq̃ opus inciꝑatur. ⁊ quomodocunq̃ fiat. dũmodo in vase debito semen emittat ⁊ taliter q̃ mulier̃ retinere cũ possit non erit mortale de se. Secus si mulier taliter staret q̃ ex hoc semẽ retinere non posset. q̃ esset mortale. q̃uis vir in vase emittẽt. Et ſm ħ ꝑcorda ꝑdictos doc.

26 ¶ Sed quid de ea qui fricationibus osculis ⁊ tactibus delectat nõ intendendo venire ad actũ coniugalẽ sed finẽ in his ponere. ℟. ℣De. ỽ pal. vbi.s. tenet q̃ est peccatũ mortale. Sed ego non credo nisi se vel alterum ad pollutionem extraoꝛdinariam prouocaret. ⁊ sic tene ꝑ ea que supra dicta sunt.

27 ¶ Quid de illo qui ante completionẽ actꝰ se retrahit nec semen emittit ẽt extra vas ne habeat plꝛes filios. ℟. ℣De. vbi.s. q̃ nõ peccat mortaliꝫ. nisi er ħ mulier ad seminandũ ꝓuo careꝫ. Idẽ dicit de eo q̃ ne habeat filios abstinet. q̃ꝫ ꝫ appetere nõ plures hr̃e q̃ꝫ possit pascere. nec tenet actũ ĩchoatũ ꝑsumare vroꝛe ſ petẽte. Et eadẽ rõe videꝫ fꝫ cũdẽ posse dici ỽ muliere q̃ pꝰ q̃ꝫ ẽ cognita a viro vadit stati ad mingendũ. vel se cito erigit vt emittat semẽ ne ꝓcipiat. Sed de hac opinĩõe valde dubito ꝓpi. c. aliq̃n. xxxij. q. ij. ꝙ videt innuere q̃ sit pctũ mortale. Sed posset dici q̃. d. c. loquit q̃n quis ex sola voluptate hoc facit. vel q̃n postq̃ꝫ conceptio est facta querit abortuꝫ sed ℣De. intelligit q̃n hoc fit ex rationabili cã puta q̃ non potest eos pascere ⁊ huiusmodi. ⁊ anteqũꝫ concipiatur in ventricula matris. ⁊ sic posset teneri licet sit periculosa. Dare aũt vel recipere venena sterilitatis omnino est mortale. vt in. d. c. aliquando.

28 ¶ Quarta dicitur tempus debitũ. Nam tpe festi oꝛationis ⁊ cõmunionis est abstinendũ.

29 ¶ Vtr peccet mortaliꝫ qui exigit sine reddit tpe solẽnitatis. ℟. ſm cõmunit doc. in. iiij. di. xxxij. q̃ nõ. Limitat. S. Bo. ibidẽ. ar. iij. q. ij. nisi conscientia obliget. q̃ credit mortale. vel nisi interueniat sacre dici ꝓtemptꝰ. Ale. tñ fatꝫ i tractatu de adulterio tenet. q̃ si cognoscit ꝓpter delectationẽ. ſ. explendã. q̃ est mortale Quod verũ credo q̃n interuenit contemptus sacre dici ꝓpter talem delectationem satiãdam. Et sic concoꝛdat glo. que in sũma. xxxij. q. iiij. cum Ale. concoꝛdat. al's non. q̃ circunstantia que nõ cadit sub speciali ꝓhibitione non potest mutare' speciem pcti nisi vt dictũ est q̃n rõne cõtemptus. Nam nullo iure cauetur q̃ de ꝓcepto nõ cognoscaꝫ vroꝛ in festo sed. c. xxxiij. q. iij. sunt de consilio vt patet intuenti. Et sic etiam tenet Ri. in. iiij. di. xxxij.

30 ¶ An possit cõmunicare qui reddidit. ℟. ſm Ale. vbi.s. ⁊ Sco. in. iiij. di. xxxij. q̃ sic. nec de necessitate' ꝓcepti tenet abstinere. sed nõ ꝺꝫ ꝓpter reuerentiam' sacramenti de bono cõsilio. nisi forte solẽnitas aliud suaderet vt ꝺ̃ de pollutione infra. Eucharistia. iij. ℣. xxix. Idẽ tenet glo. in. c. sciatis. xxxiij. q. iiij. ỽ exigẽte. ꝺ̃ſmõ nõ eã satiãde libidinis exegerit. Sꝫ tu breuiter dic. vt in. d. ℣. xxix. cũ sequentibus

31 ¶ Quinta ꝺ̃ qualitas ꝑsone cũ qua est cõcubitus. vt non sit mẽstruata. vel vicina partui

¶ Sed nunquid peccat mortaliter qui cognoscit tpe menstrui. ℟. q̃ casus dubius est inter doc. Sed saluo meliori iudicio mihi videꝫ distinguendũ vt colligo ex dictis ac rationibus theologoꝝ. in. iiij. di. xxxij. Aut er tali coitu potest fieri generatio ꝓbabiliter. aut nõ. Si nõ. vtputa q̃ senex aut sterilis vel flurum hꝫ ⁊ huiusmodi ⁊ tunc non est peccatũ mortale. nec in exigente. nec in reddẽte ſm cõiter doc. Nec ob. q̃ illud leui. xv. ⁊ ezechi. xviij. dicitur preceptum mortale. quia non est mortale respectu turpitudinis. al's esset peccatum mortale etiam q̃n habet continuum ⁊ ad quantũcũq̃ cuiuscunq̃ turpitudinis ire. qõ est ꝺ̃ docto. cõmuniter. Est ergo respectu periculi ꝓlis mortale solum. facit. c. intelligentia. ỽ ver. sig.

Si vero põt fieri generatio ꝓbabiliter. vt cũ non hꝫ continuũ flurum. vel est debite eratis etiã distinguo. aut cõsideꝛat periculũ ꝑlis. ſ. q̃ possit generari lepꝛosa que alio tpe generatur sana. ⁊ contẽnit ꝓpter suã delectatiõꝫ habendã. ⁊ sic peccat mortaliter tã exigẽs q̃ꝫ reddens isto modo. Aut ꝫ contẽnat periculũ ꝑlis. tñ exigit vel reddit ꝓpter fornicationeꝫ vitandã in se vel in alio. non principaliter ꝓpter delectationẽ. ⁊ sic non peccat mortaliter taliter exigens vel reddens. q̃ tenet̃ hõ magꝭ diligere salutẽ suã vel ꝓximũ q̃ꝫ bonũ coꝛporis ꝓximi. aut non consideꝛat periculũ ꝑlis. nec de generatione. ⁊ tunc si exigit cã fornicationis vitande in se. vel in alio. vel debiti reddendi non peccat mortaliter ꝫ cõcipiaꝫ ꝑles lepꝛosa. q̃ cũ det operã rei licite. ꝫ nõ debitã diligentiã posuerit. tñ ñ reputabiꝫ ad mortale. ar. coꝫ que no. in. c. inebriauerũt xv. q. i. Si aũt solũ exigit cã libidinis. vel reddit tunc ex futuro euentu cognoscet̃ si peccauit mortali vel nõ q̃. si ꝑles generabitur lepꝛosa reputabitur mortale. q̃ dedit operam rei illicite. ar. c. i. de ꝓsump. Si vero non generet̃ lepꝛosa erit veniale. Idco ante euentum ꝺ̃ confiteri tanq̃ꝫ de mortali. c. innotuit. de spon.

33 ¶ Quid de exigẽte tpe partui vicino. ℟. Ri. in. iiij. di. xxxij. ar. iij. q. ij. q̃ si sine ꝑiculo abortus. Vir põt carnaliꝫ copulari sue vroꝛi ꝓgnãti põt exigere sine mortali ⁊ mulier sibi tenet reddere. q̃ mr̃imoniũ nõ solũ ẽ in officiũ ẽt in remediũ. Si aũt nõ ꝑt sine ꝓbabili ꝑiculo abortus. non ꝺ̃ nec reddere nec exigere imo ſm ℣De. de pal. vbi.s. petoꝛ mortaliꝫ tam reddens q̃ꝫ exigens. q̃ nõ curat occidere aiaꝫ paruuli vna cũ coꝛpore. Aduerte q̃ maius ẽ ꝑiculũ abortus in ꝓncipio ꝓcꝓ. Rõ q̃ ꝺ̃ uis ſm Auice. matrix mulier̃ post impregnationẽ claudat. tñ ex delectatione moueꝫ aliq̃n ⁊ apiꝝ. ⁊ sic mã nũdũ ꝑfecte coaglata dispdit ⁊ effundit. ⁊ iõ vitupat Auic accedentẽ ad ꝓgnãtẽ i. d. c. ozigo. Non tñ er it pctũ mortale ex quo nũdũ est foꝛmatus fi hoc nõ intendit.

34 ¶ Vtr ĩmediate post partum possit exigi. ℟. Ri. vbi.s. ar. iiij. q. i. q̃ non de congruo donec fit purificata non tñ de necessitate est abstinẽdũ. Limitat ℣De. de pal. vbi.s. nisi mulier ẽt er ꝓtu infirma. ⁊ ẽt ei ꝑiculũ moꝛt̃. vl' aggranatõis ifirmitatis. ⁊ placet. Et. c. ad cꝰ. v. di. ⁊ c. fi cã. xxxij. q. iiij ⁊ c. ozigo. xxxij. q. iij. ⁊ c. nõ solũ. vij. q. vij. loquuntur de honestate.

¶ Sexta ꝺ̃ conuenientia loci. q̃ non hꝫ fieri in loco sacro. vñ si est ꝺsecratus locus peccat mortaliter tã exigẽs q̃ꝫ reddẽs ꝓpter ꝓfanũ sacri. ſm Ale. vbi.s. si nõ sit necessitas ꝓpter quã nõ possit cognoscere in alio loco. vtputa q̃ violẽter sunt recluſi ꝑ longũ tps. q̃ tũc eẽt de bono consilio abstinere non de ꝓcepto cõ coꝛ. Ri. in. iiij. Sed ℣De. de pal. vbi.s. tenet in distincte q̃ est mortale. Sꝫ non credas ei nec valet eius rõ. ſ. q̃ nulla sit necessitas sicut i vrina. imo maioꝛ q̃ qs ꝺet iurta ignẽ longo tpe ⁊ nõ calefiat nec ẽt alia rõ. ſ. q̃ locus polluit. q̃ pollutio nocturna i somnis ẽt polluit. ⁊ tñ non est peccatum. Idco tene cum Ale. ⁊ Ri.

35 ¶ Decanus ideꝫ est quod archidiaconus. ⁊ ideo dic vt supra Archidiaconus.

¶ Decima Alia predialis. ſ. de bis q̃ ꝓueniunt ex ꝑdijs. Alia ꝑsonalis. ſ. de bis que ꝓueniũt ex negotiatõne. artificio. scientia. militia. venatõe ⁊ hmõi industrijs ꝑsonaꝝ. Alie mixte. sicut q̃ ꝓueniunt de animalibus ⁊ coꝝ fetibus. que partim sunt prediales a ꝑdijs vnde viuunt partim ꝑsonales ꝓpter custodiaꝫ ⁊ coꝝ curã ỽ hoc habetur in. c. ad apostolice. ⁊ in. c. pastoralis. de deci. ⁊ de parrochijs. c. fi.

¶ Vtr sint de ꝓcepto dande tempoꝛe gratie. ℟. Ale. in. iij. parte sũ. q̃ sic. quecũq̃ cũ necessitas est ⁊ petunt̃ a ministris ecclesie vel ẽt si non petuntur. dumodo sit consuetudo regionis. vt in. c. peruenit. sed melius in. c. in aliquibus. de decī. in fi. dicitur. Ille quippe decime necessario soluende sunt que debentur ex lege diuina. vel consuetudine appꝛobata.

¶ Sed nũquid ꝺsuetudo excuset a solutõe ꝺ̃ cimaꝝ. ℟. vt colligo ex Ale. vbi.s. Solutio decime vno modo est ỽ iure nature ⁊ mortale. ſ. inquantũ conscia dictat q̃ deus honorandus est de ꝓpria substãtia. ⁊ q̃ aliquota pars substantie detur ad sustentationẽ ministroꝝ dei ⁊ hec fuit ſp in ꝓcepto. vñ gene. xlvij. sacerdotib' egypti cibaria ex hoꝛreis publicis ministrabant̃. Alio mõ dicit iudiciale ꝓceptũ inquantũ determinat certam. ſ. decimã ꝑtem dandã ministris ſm rationẽ equitat̃ mutue distributionis vt sit eq̃litas dati ⁊ accepti inter seminantẽ spũalia ⁊ tpalia dantem ſm. q̃ possibile est. ⁊ hec fuit i lege i ꝓcepto simpliciter. xxiij. ⁊ numeri. xviij. Asi legẽ Xo fuit de ꝓsilio. vt ꝑz Ge. xxviij. vbi iacob vouit dece

Universidad de Deusto
Biblioteca

mas qō facere nō potuisset si fuisset ī p̄cepto. Tertio mō solutio decime est qd cerimoniale q̄ztū ad aliquā significationē sicut t oia anti que legis facta fm illud i.cor.x. O ia i figura ptigebant illis. Qui eni decimā dat q̄ est pfe tionis signū. eo q̄ denari⁹ numerus ē pfect⁹ q̄si p̄mus limes numero⁹ vltra quē numeri nō ꝓcedūt. sed reuelunt ab vno nouē ptibus reseruatis ,ptestat q̄si in quodā signo ad se p tinere ipfectō3. pfectionē Ro q̄ erat futura p xp̄m eē expectandā a deo. vñ cū iudicialia ho die nō obligēt nisi ,put p̄cipiunt ab eo q̄ pōt. p3 q̄ isto scdo mō decime sūt de iure positiuo ,put Ro sūt cerimonialia hodie ,phibent. Et ī B ꝓcor. Ri.in.iiij.di.xvij.t S. Tho.fa fc.q. lxxxvij. Et hoc tene.l3 Inno.in rubrica de de ci.t Io.teneat q̄ simplicit̄ sint ō iure diuino morali t naturali. Qō nō est ver nisi vt dcm ē. Et in B decipiunt multi canoniste. Cū g̃ q̄ rit an ꝓsuetudo excuset a solutōe ipsar. Dico q̄ si sacerdos qui ministrat spūalia petit pro pter indigentiā t sustētationē ñ excusat pp ꝓ suetudinē qn teneat dare tā prediales q̄ p̄so nales. q̄ nulla ꝓsuetudo pōt ꝓ ius naturale t morale. viij.di.que ꝓ. Similiter nō pōt ꝓsue tudo excusare quin homo teneat ex aliquota parte substantie sue honorare deū. Excusare aūt pōt consuetudo t excusat in alijs casibus si sit prescripta. Ista q̄ dek sacerdoti non indi genti decima ex institutiōe t precepto eccl'ie solū est tpe gr̃e. Et hoc videk innuere Io. in c.a nobis. de deci. cū dicit q̄ consuetudo excu sat a decimis ēt predialibus nō soluendis cū nō petunt. p'q̄ facit. c. nō est. eo. ti. qō eē nō p̄t si cēt preceptū morale. Nec ob. xiij. q. i. §. bis ita. t. xvi. q. i. reuertimini. t. c. decime. t. c. in sa cris. t. q. vij. decimas. t de decimis prochia nos. t in. c. tua nos. t in. c. tua nobis. t. c. cum nō sit in hoīe. t in. c. in aliquib⁹. in quibus dr q̄ a deo sunt institute vel diuina lege p̄cipiūt q̄ ibi accipit lex diuina ,p lege mosaica. vt p3 in. xiij. q. i. §. bis ita. que quidā filios gr̃e non ligat. nisi quo ad moralia. vt p3 di. v. §. i. t. vi. di. §. bis ita. t de puri. post par. c. vnico. vel ni si vt dixi. iudiciaria precipiant ab ecclesia. vt facit in decimis. vt in ti. de deci. in multis. c. t in aliquibus alijs. vt p3 de iniurijs. c. i. xxiij. q. iiij. t vi. t tunc l3 sit preceptū legis diuine da te moysi. nō tñ obligat vt tale sed vt preceptū eccl'ie. Et iō male reprehendūt aliqui canoni ste theologos: q̄ dicunt decimas nō esse ō iure diuino. q̄ nō negāt qn fuerint precepte a deo in lege vereri. sed q̄ nō obligāt vt lex diuina in q̄ztū sūt iudicialia p̄cepta. s3 solū vt p̄cepta eccl'ie. Inquantū āt sūt a iure naturali t mo rali bñ sūt de iure diuino debite ēt hodie. Et iō ꝛclude q̄ si minister eccl'e indiget, ppter su stētationē t petit q̄ nō excusat, ppter consue tudinē p̄riam. Si āt non indiget tenet̄ soluer fm q̄ consuetudo se h3. vel decimā. vel vige simā. aut trigesimā. aut si nihil soluit excusat dūmō ꝓsuetudo sit prescripta p ea que dixi. s ꝓsuetudo. Sanctius tñ eēt eas integre soluer t ,p hoc facit. c. a nobis. ō deci. vbi dr q̄ glibet tenetur soluere decimas. nisi a prestatiōe ea⁹ spāliter sit exemptus. qō quidē esse nō posset si essent simpliciter de iure diuino. ar. iiij. di. erit. facit etiam quod no. Archi. xvi. q. i. t seq̃tur Ḟda. in. c. in aliquibus. de deci.

¶ Utr̄ papa possit dispēsare ne qs⁹ decimas soluat. fk. Alc. vbi. s. q̄ p̄ceptū de decimis i q̄ztū ē iudiciale pōt eccl'ia ordinare q t qs de beant recipe t q̄ soluere. sicut fecit in multis religiosis. vt. s. dictū ē. Et hoc intelligit rōne necessitatis vel vtilitatis. alīt non d3 facere.

¶ Sed querit qñ dari dēt. fk. vt dr in. c. cum boies. de deci. q̄ statim fructibus collect⁹. Et hoc quo ad prediales. q̄ ad pson̄ales dēt solui in fine anni. Sed tu dic q̄ fm consuetudinē prescriptā sūt soluende. t si pereunt. peribūt illi qui est in mora. al's non. sed cui debentur.

¶ De quibus debent solui. fk. q̄ de omnibus fructibus terrarum. arbo⁹. animalium pisca tionum. venationum. fictuum. pensionū. mo lendinorum etiam aduentum balneorum. ful lonorū. lapidiciniorum. metallariorum. Itē de negocijs t artificijs t ceteris bonis. vt col ligitur. xvi. q. i. t. q. vij. t de deci. in multis. c. sed hodie consuetudo seruanda est.

¶ Utr̄ de illicite acquisitis. fk. Alc. vbi. s. q̄ i psonalibus est distinguendū. aut transfertur dominiū in acquirentē. t sic tenek dare. sed ec clesia non d3 recipere q̄diu p̄sona est in scele re. ne videat approbare eius mores. sed si cor rexerit poterit recipere. sicut in meretrice t bi stricne. t huiusmodi. Si āt dominiū nō trās ferk. sicut in vsura. furto. rapina. t hmōi. sic ñ tenek. nec ecclesia potest recipere. Si Ro deci me sunt prediales indistincte quilibet tenet q̄ztūcūq; petō: t iudeus t inuasor. t ecclesia pōt recipere. q̄ nō dank intuitu p̄sone. sed q̄ si ex censu debito prelato⁹. facit. c. de terris. ō

deci. Non tenēt̄ tamen iudei soluere perso nales. decimas cū non percipiant sacramēta nec audiant diuina. ar. d. c. de terris.

7 ¶ Qui tenenk dare decimas fk. Alc. vbi. s. q̄ omnes laici tam pueperes q̄ diuites. Item ēt iudei de predijs. d. c. de terris. vt. s. in. §. pte cedenti. xvi. q. vij. decimas. Itē clerici de reb⁹ patrimonij sui. nisi deseruiant illi ecclesie cui debēt eode. c. ij. Itē Alc. dicit. q̄ vbi esset con suetudo q̄ ō fructibus possessionū eccl'ie pos sent testari in morte. simili tenerenk de ipsis ad decimā. Et sic intellige. c. ij. de deci. Itē re ligiosi nisi sint exempti p̄uilegio sedis apo stolice. sicut sunt monachi albi templarij. ho spitalarij. t hierosolimitani. t multi alij de q̄ no. in. c. suggestū. cū multis. c. se. de deci. Dic tñ Alc. vbi. s. q̄ p̄uilegiū de non soluēdis ō cimis nō liberat eos quin teneank soluere in tribus casibus. Primus cū pactione tenenk. q̄ p̄uilegiū nō reuocat pactū precedēs. nisi fieret mentio spālis in eo. vt in. c. ex multipli ci. de deci. Secūs cū parrochialis eccl'ia cui debeank enormi ledit. ar. d. c. suggestū. Terti⁹ cū eas soluendo tacite renunciant p̄uilegio sed de hoc vide glo. t doc. in. d. c. suggestum.

8 ¶ Sed debēt dari. fk. q̄ p̄diales dēt dari illi ecclesie. in cuius parrochia predictū situ est. vt i c. q̄ñ de deci. t ūn. c. fi. de parrochijs. nisi aliud habeat cōsuetudo. vt in. c. i. t. ij. t in c. cōmissū. t multi alij. c. ō deci. Personales Ro dēt dari ecclesie parrochiali in q̄ audiuit diuina. vl vbi recepit eccl'iastica sacra. i. q. i. c. questi. Adixte Ro dēt dari. vbi cōsuetedo est. vel si nō est ꝓsuetudo. si pascunk i vna denk illi par rochie. Si Ro partim in vna partim in alia diuidank. facit qō no. in. c. ad apl'ice. de deci. t Ḟda. no. diffuse in. c. cum contingat eo. ti.

9 ¶ Utrum soluendo ei qui de iure eccl'iam nō tenet. sed de facto excusek. fk. q̄ non si scit. nisi ex iusto metu excusek. vel nisi p tolerantiā. ec clesie que cū non contradicat videtur consen tire. fm Rodo. Et hoc vltimū verum nisi pla ceret eis ecclesiam fraudari.

10 ¶ Utr̄ clericus qui habet sufficiens p̄mo niū vnde viuat fm statum sue persone possit decimas recipere. fk Alc. vbi. s. q̄ sic vt ,pcu rator in necessitates paupe⁹ vel vtilitates ec clesie expendendas. nō āt in vsus ,pprios cō uertēdas. imo si impropr̄ios vsus conuertit cō mittit sacrilegiū si i malos incurrit iudiciū fa cis. c. q̄ñ. in fi. xvi. q. i. t. c. pastor. i. q. ij.

71

¶ Utr̄ decime possint p̄scribi. fk. q̄ laici nullo mō p̄nt prescribere. vt eis soluank. de p̄scrip. c. cām. Sed clerici si parrochiā bñt. p̄nt de p̄ scrip. de quarta. Si vero nō bñt non possunt. Similiter t de religiosis dicendum est. ar. eo rum que no. in. c. placuit. de prescrip. t in. c. cū contingat. t. c. se. de deci.

¶ Cui soluet q̄ antigtus nō soluit t nūc vult satisfacere. fk. q̄ ñ ei q̄ p̄scripsit. sed eccl'ie pro chiali fm Rodo. t Ray. Qō vex credo si ec clesie parrochiali. tunc erāt soluende. al's sec⁹ clesie parrochiali. tunc erāt soluende. al's sec⁹

¶ Utr̄ sacerdos prochialis possit remittere decimas ñ solutas tpe p̄terito. fk. fm Ro. q̄ fic. i rotū vel i ptē. cr̄ q̄ i postex vult abstinere t facere debitū suū. S3 mihi vk q̄ si possit. ni si fit paup cui remittunk. ar. c. fi. xvi. q. i. q̄ cū sint paupex nō p̄nt i ñ pios vsus ꝓuerti. Ista t sup alimentis nō valet trāsactio sine indict auctoritate. l. cum hi quibus. ff. de transac.

¶ Utr̄ laico possit ꝓcedi decima. fk. fm doc. in. c. ad hec. de deci. q̄ nullus contractus pōt iniri cū laico de decimis p quē dñiu3 directū vel vtile transferat in ip̄m. q̄ videk alienatio quedā. vt ,pbat p tex. cū glo. in cle. i. de re. cc. nō ali. Sed cōcessio ad modicū tempus que non videk alienatio bñ pōt fieri. t ēt ,ad tp̄us vite alicuius ex cā t cū auctoritate prelati fm glo. in. c. q̄uis. co. ti. q̄ pp dubiū vite pōt di ci modicū tempus. Sed de hoc dicto glo. du bito ,pter ea que dixi. s. alienatio. §. xviij. t potius credo q̄ non possint concedi ad vitaz alicuius nisi auctoritate pape. Et hoc intelli ge in laico qui laicaliter viuit. Secus in laico conuerso t religioso cui concedi possent f3 q̄ notant doc. in. d. c. q̄uis. Jus vero decimādi nullo modo potest cadere in laico. cum sit spi rituale. vt in. d. c. no. Et hoc intelligo sine au ctoritate pape qui solus potest fm notata in c. ij. de iudi. t tutus est in foro anime si ex cā hoc papa facit. al's non. vt notat. o. An. in. c. a nobis. de deci. t sequitur Ḟda.

¶ Utrū laicus bñs in feudū decimas secura ꝓscia teneat. fk. q̄ si scit se habere p⁹ ꝓciliū la terancū. qō fuit celebratū. Mocirrit. t sine au ctoritate pape nō p̄t tenere. vt no. in. c. phibe mus ō deci. Si scit se habuisse añ illud ꝓciliū vel post. sed cū auctoritate pape t ex cā sic po test tenere. Si Ro ignorat an añ. vel an inter uenerit auctoritas pape. seu ex cā legitima. tē Io. vt refert Jo. an. in. c. cum apostolica de bis que fi. a plā. tenet q̄ nō pōt tenere. Idem

Universidad de Deusto
Biblioteca

Archi. ⁊ Jo.mo. in l. ij. de deci. li. vi. Sed Jo. an. tenet ꝓrium qñ cõis opi. est q̃ auctoritate pape. vel añ illud cõciliũ fuerint cõcesse. Que opinio mihi placet maxime. q̃ vnusquisq̃ in foro aie presumend⁹ est bonus nisi constet de malo. ⁊ ideo debꝫ credere q̃ predecessores sui non tenuissent nisi cum bono titulo.

15 ¶ Utr̃ talis laic⁹ possit eas trãsferre. ff. q̃ si in laicũ quocũq̃ titulo ex quo trãsferat dñiũ vtile vel directũ. Et ꝛ glo. in. c. phibemus de deci. tenũerit q̃ auctoritate epi posset. tũ cõter non teneꝫ. ⁊ bene. Jn alia aũt ecclesiã vel religiosũ locũ bñ potest dare. vt in. c. cũ apostolica de bis que fiunt a prelato. ⁊ hoc de cõsensu diocesani. ¶ Pignorare autem non põt fm Jo. an. Sed Jo tenet q̃ sic ⁊ ¶ Da. placet ⁊ mihi. vt cui plus liceat ⁊ minus.

17 ¶ Utr̃ eccl'ia possit sine symonia redimere decimas ab aliq̃ iniusto detentore. ff. q̃ põt redimere qñ ex tali pecũia nullũ ins ó nouo acq rit. alꝫ si ꝛ. vt no. i. c. dilectus. cl' primo de sy.

18 ¶ Utr̃ liceat clericis accipe in pignus decimas detentas a laico. ff. Alc. vbi. ē. q̃ sic. sic⁹ ⁊ qualibet aliam possessionem quam laicus detineret iniuste. nec tenenꝫ fructus cõputare i sortem. dũmodo huiusmodi decime non pertineat ad alias ecclesias. sed ad suas. q̃ si ad alias ꝓhibetur. vt in. c. interdicimus. de deci.

19 ¶ Quomodo ⁊ quando religiosi tenentur facere conscientiam ⁊ predicare de decimis. vide. excõmunicatio. vij. casu. xliiij.

20 ¶ Que est remuneratio fideliter soluentium decimas. ff. q̃ multiplex. ¶ Prima abundantia fructuũ. Secũda sanitas. de quibus mal. iij ⁊ in. c. reuertimini. ⁊ in. c. decime. xvi. q. i. Tertia bonitas principatus. xvi. q. vij. maiores. Hoc tollit fiscus qõ non accipit rps.

Defensio Utr̃ sit licita ad sue p sone tuitionem ne leda tur. ff. q̃ sic. vt in. l. vt vim. ff. de iusti. ⁊ in. ⁊ ibi Bar. ⁊ Bal. alij in. l. sciam. §. qui cũ aliter. ff. ad. legem aquil. etiam religiosis sine licentia superioris. qñ licentia cõmode haberi non potest. fm Jo. de li. in tractatu de iusto bello. Ratio q̃ hoc competit de iure naturali di. i. ius naturale. ⁊ quo ad actus naturales religiosi non censenꝫ mortui. xvi. q. i. c. placuit. el. ij. l. de nobis. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ etiam aduersus suum superiorẽ potest quis se defendere. ar. c. ex parte. de accu. Et hoc verum si ille cõtra quem se defendit iniuriose vult cũ ledere q̃ si iuste ⁊ ordine iusticie seruato' procederet non posset sine peccato se defendere. alꝫ sic. dũmodo fiat defensio cum moderamine inculpate tutele. Jstis enim duobus concurrentibus. s. q̃ sit ad repellendũ iniuriam. ⁊ cũ moderamine inculpate tutele licet. Aduerte hic q̃ non licet percusso repercutere etiam in continenti. q̃ hoc esset vindicta. l. nõ est singulis. ff. de re. iu. nisi timeret de percussione gemina ta. faciunt notata p Jnnoc. in. c. olim de resti. spo. ⁊ quod nota. in sum. xxiij. q. i. facit. l. iij. i prin. ff. ad. l. aquil.

¶ Utrũ defensio possit tolli p papam vel fm cipem vel legem vniuersalem. vel municipalẽ ff. Albri. in. l. omnes. C. de epi. ⁊ cle. quidã dicunt q̃ non. cum sit de iure naturali. ⁊ videꝫ expressum in cle. pastoralis. §. pe. de re iudi. Dñs Babriel de ossetis in suo tractatu tenet. q̃ si statuto cauetur. q̃ possit ꝓcedi nulla data defensione q̃ valeat. ⁊ ꝓ hoc facit. quia licet appellatio sit spes defensionis. tñ tollitur in multis casibus. vt. C. quorum ap. non re. p totum. Jtem q̃ iura volunt in multis casib⁹ nullam dari defensionẽ. vt. C. de sic. l. fi. in fi. C. de adulte. l. in adulterij. C. de fal. mo. l. ij cũ similibus. Nec obstat q̃ defensio sit de iure naturali. q̃ verum est in defensione manuali ⁊ de ista loquit. d. l. vt vim sed defensio dãda p iudicem reo petenti. vel non petenti est de iure gentiũ vel ciuili. ⁊ ideo p aliud ius tolli potest. Et hoc dicit esse verius. Albri. ibidem

¶ Utrũ defensio pro rebus liceat. ff. fm Jno. in. d. c. olim. ⁊ Bar. in. d. l. vt vim. ⁊ glo. ⁊ doc. in. l. i. C. vnde vi. q̃. sic. ⁊ ꝓ rebus auferendis ne auferantur ⁊ ablatis vt recuperentur. Et hoc verum in ablatis si in continenti fit. i. anteq̃ ad alia negocia diuertat. ter. est. ff. de vi ⁊ vi ar. l. idem est. §. eum igitur qui armat⁹ Et dicit ¶ Da. in. c. significasti. el secundo. de homici. quod dicitur interuallũ qñ relicta prima se diuertit ad alia non necessaria. Secus si comedit vel bibit. vel congregat amicos ⁊ huiusmodi. ff. de ver. obli. l. continuus. primo ff. de duo. re. l. duos. §. vltimo. C. vnde vi. l. i. Et cum hoc sit a iure concessum non requiritur auctoritas superioris nisi de bono consilio. nec incidit talis in excõmunicationẽ. si ꝓsona a qua aufert esset ecclesiastica etiaꝫ si in psonam imittit manũ qñ alias recupare non poterat. vt colligitur in. d. c. olim. ⁊ de appel. c. significauerunt. nisi a proposito modum

excedat. vt in. d. c. olim. in fi.

3 ¶ Utrum quilibet de populo possit quẽlibet defendere impune. ff. Bar. in. l. si quis in seruitutẽ. in fi. ff. de fur. ⁊ in. d. l. vt vim. ⁊ ibi gl. ⁊ xxiij. q. viij. §. i. in glo. ⁊ Ly. ⁊ ¶ Dc. in. l. i. C. vnde vi. q̃ sic. Consuluit tũ Bar. i. d. l. vt vim ad tollendum omne dubium q̃ faciat sibi mã dari vt ipsum defendat clamando defendite vel currite ⁊ similia. vt notat Bal. in. d. l. i. q̃ tunc fm omnes licite ⁊ impune. facit in argumentum. l. graccus. C. de adulte. Aduerte tñ q̃ irregularitatem non effugit qui ꝓ alteri⁹ defensione alium occidit. De quo vide infra. Homicidium. iij. §. iij.

4 ¶ Quid dicitur moderamen inculpate tutele ff. glo. in. d. l. i. multum laborat. Sed Bar. ibi et in. l furem. ff. ad legẽ corne. ó sic. dicit q̃ inculpata tutela est id facere sine quo aliter se ó fendere non põt sine periculo psone. vel rerũ Vñ non ɔz pati q̃ damnificetur in aliquo si damnũ est irrecuperabile. alꝫ secus. vt in. d. l furem. Et quo infert q̃ etiam si non possum effugere quin me percutias nisi te interficiã q̃ licite te interficio. q̃ cum iniuria psonalis sit maioꝛ q̃ realis. vt in. l. in seruoꝛ. in fi. ff. ó penis. ⁊ ꝓpter realẽ irrecuperabilẽ possũ te interficere. vt in. d. l. furem. ergo fortius ꝓ personali. facit glo. de resti. spo. olim. el primo ad fi. ⁊ glo. in. c. significasti. el secundo. ó homici. Et istud tenet Flo. in. d. §. qui cũ aliter. Bal. vero in dicto. l. i. dicit q̃ tria dñt esse vt sit moderamen. ¶ Primũ equalitas vt si cũ ramis. cũ armis. vt. ff. de vi ⁊ vi ar. l. i. §. vim vi. Sz ego hoc credo verum qñ potest repellere q̃ paruꝰ vir cum armis potest se defendere a magno qui cũ pugno forte cũ interficeret. ar. iij. q. vij. §. tria. Secũ temporis vicinitas. q̃ si post esset vindicta. contra. c. seditionarios. xlvi. di. Certiũ talis ⁊ tanta quãta est necessitas. Addc. Quartum q̃ intentio sua feratur vt se defendat. q̃ actus ex intentione nomen accipit non ex eo quod est p accidens. i. preter ꝓpositum in actibus moralibus. Vnde duo effectꝰ ex vno actu possunt venire. puta proprie vite conseruatio ⁊ inuadentis occisio. Si ergo intenderet occisionẽ vt finez. sic non liceret sine peccato mortali. Si aũt suam defensionẽ. sic denominabitur defensio. non occisio. cũ non debeat denominari actus moralis ab eo qõ ẽ preter intentionem. cũ sit cã p accidens. vt p3 v. etbi. c. iiij. Et sic non erit peccatum.

¶ Quid si excedit modũ. ff. fm Jnno. Post. ⁊ do. Anto. in. c. olim causam. de resti. spo. q̃ si excedit a proposito sic tenetur de damno. Si aũt non a proposito sic non tenetur ad aliquã satisfactionem. nisi forte ad cautelam. facit. l. si ex plagis. §. tabernarius. ff. ad. legẽ aquil. nec excõicatonem incurrit. vt nota. in. d. c. olim. el primo. ⁊ d. c. significasti. el scõo. licet Ray. dicat q̃ est tutius q̃ petat absolutõz vel dispensationem. ⁊ est bonum qñ cõmode potest haberi. Dicit tñ dñs Anto. in dicto. c. olim. q̃ si insequitur percussorem de facto ⁊ vulnerauit non debet puniri vt dolosus. sed vt culpabilis. q̃ inconsultus calor vitio calumnie caret. l. i. §. queri posset. ff. ad tur. iij. q. iij. §. nũdũ ter. est in. l. si adulterium. §. imperatores. ff de adul. glo. xxiij. q. i. §. i.

Efunctus Vide infra Mortuus.

Egradatio duplex. quedã q̃ balis: quedã actualis. Et hec actualis fit sic. qñ clericus indutus vestibus sicut si in officio esset dispoliatur cũ verbis ad ħ congruis. vt habet in. c. degradatio. de penis. li. vi. Et dicit Bc. in. d. c. q̃ actualis degradatio est executio verbalis depositionis. propterea tenet q̃ potest fieri sine numero episcoporꝫ. sed non verbalis. quia oportet fiat a ꝓpio episcopo ⁊ sit debit⁹ numerus episcoporum. vt in. d. c. in ter. ⁊ in glo.

¶ Utrum verberans clericum degradatũ sit excõicatus. Fuerũt opi. Sed placet mihi opinio glo. in. d. c. degradatio. q̃ verberãs degradatum actualiter nõ sit excõicatus. sed degradatum verbaliter sic. ⁊ est securior opinio. Dicit tñ ¶ Da. in. c. ad abolendã. de hereti. verũ nisi post verbalem sequat incorrigibilitas. q̃ tunc perdit etiam fm vnũ intellectum. c. cũ ñ ab hoie. de iudi. ⁊ absq̃ alia traditione posset comprimi per iudicem secularem.

¶ Utr̃ iudex secularis possit iudicare degradatum actualiter. ff. fm no. in. d. c. degradatõ q̃ cũis tutius cẽt vt traderet ꝓ iudicem ecclesiasticum. tñ ex quo actualiter degradatus est. potest p ter. ꝓfati capituli.

¶ Utrum degradatus conficiat celebrando ff. fm Archi. de consc. di. iiij. in. c. ostenditur. q̃ sic. Et ista ẽ verissima opi. q̃ caracter adeo impressus in aia. p hoicm non potest auferri. Licet glo. l. distin. dixerit contrarium in. c. accedens. ⁊ multi alij.

4 ¶ Utz degradatus teneatur dicere officium si est in sacris. ff. fm Rodo. q. sic. qđ, pbaf p c. volentes. de cele. mis. qz ex quo oibus ordinatis precipiť. t iste ordinatus sit t characterez habeat lz degradatus officiū dicere teneť. nō tamen debet dicere. Dñs vobiscum t similia que ad dignitatem ordinis pertinent.

5 ¶ Quis potest restituere degradatū depositum. ff. q. solus papa. c. i. t. ij. l. vi. Sic t presbr pronuncie non potest restituere quem damnauit. ff. de questio. l. i. in fi.

Electatio in cogitatione vtruz sit peccatum mortale. Vide. ō. cogitatio. §. ij.

Elegatus est is cui a sūmo pōtifice vel ordinario comittiť cā. quo ad ecclesiasticos. Similiť dico de impatore t aliis dñis. quo ad secularia.

1 ¶ Quis pt delegare. ff. q. glibet ordinarij t quilibet qui ex ordinaria iurisditōe aligd pōt

2 ¶ Quis pōt esse delegatus in ecclīastico foro ff. q. delegatus pape. nō potest esse quis. nisi sit in dignitate cōstituť. aut canonicus eccle cathedralis. vt in. c. statutū. de rescrip. li. vi. t q. habeat ad minus. xx. annos. nisi ex certa scia papa cāz cōmitteret nō erūti in dignitate. vl minori. de offi. dele. cū vigesimū. t de elec. cuz in cūctis. Alioz pōt quilibet esse q nō, pbibet Verū ē q. cāe spūales. vt de decimis. de iure patronatus t hmōi non possunt delegari laicis. sed clericis tm̄. de iudi. decernimus.

3 ¶ Utz guardiani ordinis nr̄i minoz t prio res, fruz medicātiū bēant dignitatē. ff. Be. in. c. nullus. de elec. gl. h̄ tz q. sic. Et iō pōt esse delegati pape. Facit qđ no. ¶Da. in. c. cām de iudi. t in. c. cū olim de ma. t obc. t Lar. in cle. ij. de rescrip. t ibi glo. ¶Da. tū in. d. cle. ij. distīguit de priore q. aut bz supra se i monasterio superiorē. sicut qui ē sub abbate. t iste nō bz dignitatē. sed ille qui nō bz supra se superiorē in monasterio habet dignitatem. q̄uis non sit perpetuus sufficit q. posset esse.

4 ¶ Quid pōt delegari. ff. q. quedā ptinent ad ordinē epalem. vt pfecrare. ordinare. t ista delegari nō pōt nō hñti illū ordinē. alia oia pōt delegari nisi, phibeanť a iure hec habenť. de offi. or. quod sedem. de conse. cc. aqua.

5 ¶ Quid pōt delegatꝰ. ff. Be. in. c. pūtium. de testi. t glo. in. c. solet. de sen. ex. li. vi. que dicit q. delegata ptās ē stricti iuris. t iō id solū pt qđ est ei cōmissū. t sine quo cā expediri nō pt de offi. dele. c. f. t. c. prudentiā. t. l. ad legatū. ff. de, pcur. t id propter qđ facilius expediri posset causa non venit. nisi expresse cōmittatur.

6 ¶ Utz delegatꝰ possit subdelegare. ff. q. delegatus a pncipe pōt subdelegare. no. Inno. in. c. pastoralis. de offi. dele. facit. l. i. ff. de offi. eiꝰ cui mā. ē in. t. c. sup questionū. t. c. fi. co. ti. Et hoc vez nisi qs certū ministeriū ei cōmittiť. Limitat Inno. in. d. c. fi. ō magno ministerio. sicut predicare crucē. dispensare cū irregulari. pniam iniungere. absoluere excōicatos t hmōi. vel qñ p rescripti verba cōprehendiť q. est electa industria. vel fides eius. sicut qñ dr. Cōfidimus de tua idustria. vel psonalit exāris. vel qñ negociū nō est bñ expedibile p aliū Fallit in legato sedis apostolice q. ēt in pdicti pōt subdelegare. vt in. d. c. fi pz. Delegatus ūt ab inferiore nō pōt nisi delegatus ad vniuersitatē causaz. ff. de iudi. l. cū pretor. §. i. ff. quis t a quo ap. l. i. §. i. vel msi hoc sibi spāliter concedatur fm Jo. an. p. c. is cui de offi. dele. li. vi vel nisi quando vnū articulū totius cause cōmitteret. cle. i. de offi. dele.

7 ¶ Munquid poterit subdelegare nō erūti in dignitate. neq; canonico eccl'ie cathedralis ff. q. non. vt cōiter teneť in. d. c. statutū.

8 ¶ Quid ō snia duoz delegatoz discordātiū ff. q. dependet ex delegante vt acceptet quaz voluerit. Secus in snia arbitrorum ex cōpromisso. qz non tenet. Similiter presidētes loco pape in concilio generali nisi oēs cōsentiant in actu gerendo nihil faciunt. qz vnius cōtradictio inficit totū. no. ¶Da. in. c. nō est. de regula. t in. c. pe. de sta. mo. Secus si snia duorum ordinariorum discordantium que tenet, pro nisi in causa matrimonij libertatis. t testi. t hmōi fauorabilibus. qz tunc tenet. p actore. vt in. c. vltimo. ō sen. t re. iud. intellige si agit vt matrimoniū t hmōi teneant. aliter valeret, p eo qui vt valeat agit. vel se defendit.

9 ¶ Utz quis teneatur acceptare subdelegationē i casu quo subdelegare potest. ff. Inno. in. c. pastoralis. de offi. dele. q. sic. nisi qñ ostat q. delegatus maliciose se cruciat. vt in ter. prefati. c. pastoralis. nam tunc non teneť. t si vellet eū cogere iusta est appellatio eius. Secus si non cōstaret. Et est dria inter delegatū a principe t ab inferiore. qz delegatus a principe pōt cogere oēs. ēt si non sint sui for. C. q, p sua iurisdi. li. ij. ff. de mu. t ho. l. munerum §. iudicādi. exceptis aduocatis qui alibi q̄m

foro suo recipere indicū nō possunt cogi. C. de aduo. diuer. iudi. l. sancimus in fi. Delegatus ab ordinario nō potest cogere hoiem alterius for. ff. de iurisd. om. iudi. l. vltima. ff. ō tu. t cu. da. ab. bis. l. i. de offi. or. pastoralis in pn. t in glo. prefati. c. pastoza. de offi. dele.

10 ¶ Vbi potest cognoscere delegatus pape. vi de. ō. cōmissio.

11 ¶ Quando expirat iurisditio eius. ff. re integra expirat p scientiam mortis delegantis. l. eius qui. in prin. ff. si cer. pe. de offi. dele. gratū Item p mortem illius contra quem mandať re integra. de reseri. significauit. t multi alijs modis. vt in. c. qñ abbas. ō offi. dele. t in multis alijs locis que omitto.

12 ¶ Quomodo potest absoluere excōicatos a se. vide. ō. absolutio. ij. in prin. t. §. i.

13 ¶ Quid si delegatus non vult facere fidem ō mandato suo. t, pterea aliquis nō vult ei credere cū nō tenťaf. vt in. c. cū in iure de offi. de. t. cū excōicat. ff. fm doctan. d. c. q. non tenet qz delegatus non bz auctoritatē excōicandi. nisi qñ esset sibi rebellis. t cū talis non sit ex turisditionis defectu. nulla est excōicatio.

Ementia si est pseuerans excusat a culpa quantum ad factum in ipsa cōmissum. xv. q. i. alios. xxxij. q. vij. quemadmoduz t ab irregularitate. vt in cle. vnica. de homi.

11 ¶ Utrum qui aliqñ fuit demens possit, promoueri ad ordines. vide. ō. corpe vitiatus. §. viij.

Emoniacus an possit, promoueri. vide supra corpore vitiatus. §. viij. Quō in dubio possit, pbari an quis sit demoniacus. ff. q. si p. xxx. dies carnibus indifferenter vesci cogať t maxime edinis que demones, puocant. vt habeť in. c. ij. vij. q. ij. in ter. t in glo. si nullam sentiet lesionē appebit q. nō sit demoniacus.

Enunciatio quadrupler. pria euangelica. qz ab euangelio sumpta. Mat. xviij. t requirit. vi. ¶Primū q. sit frater. s. xpianus. xi. q. iij. ad mensaz. lz infidelis possit denūciari si ꝯ legē nature. vel ꝯ legē coz in moralibus offēdit. qz papa bz iurisditionē in eos in istis casibus. de q. j. iudeus. §. xxvij. als. non. Scōm q. precedat secreta monitio in q. vt emendet vel desistat obsecrandus est. Tertiū q. petn̄ si fit oino occultū. sed q. possit, pbari p testes. qz si esset oino occultū non haberet locū. t sequiť ¶Da. in. d. c. nouit. de iudi. ij. q. i. si peccauerit. imo si ēt vnus solus testis esset non posset denūciari ad pniam iponendā. Quartū q. si nō desistit. vel emendat se ad eius monitionē adhibeat testes qui sciunt. vel cū quibus possit eum conuincere. Quintū q. si se non corrigit dicať prelato t denuncietur. Sextū q. probet se eum bis monuisse. vt infra dicam.

1 ¶ Utz quilibet teneaf ad supdictā denūciationē. ff. doc. cano. in dictis. c. nouit. t si peccauerit varie loquunť. Sz videť mihi dicēdū, p concordia. q. si loquamur, put ē solū fraina correctio. sic tene opinionē Archi. in. d. c. si peccauerit. q. est oibus de precepto. fm qđ dixi. ō. Correctio fraterna. Et ista correctio solū, pcedit ab actu charitatis. t ista, ppie nō dr denūciatio euangelica. nec requiruńť supdicta. Si Xo loquamur ō denūciatōe, ppie euāgelica t tūc distinguo fm Inno. in. d. c. nouit. q. aut loquimur de petō ppetrato qđ recipit augmentū vel multiplicationē. seu ptinuationē mali. t ēt de ppetrādo. t sic quilibet qui credit se cā posse pficere sine graui detrimento. puta qz ñ oporteret eū desistere a negocijs suis vel incurreret i inimicitiā vel aliud piculū teneť de precepto. xxij. q. v. c. h videť. Qđ vez itelligo qñ talis ē prelatꝰ p quē finis bꝰ denūciatiōis obtineri possit qui est vt vl ille emēdet. nā si vel ket ad aliud, pcedere prelatꝰ petōe emēdādo se. non potest de iure fm doc. in. d. c. nouit. qz p istā viā nō querit nisi pnia pcti. vel si corrigi nō vult ad terrorē alioz excōicet t taliť, p nideat q. ceteri timeant. Si vero talis nō sit platus vel nō possit sine graui dāno cā, pseq sic nō teneť nisi solū q. ex offō bz. cui dr. lxxxiij di. Error cui nō resistiť approbať t. c. cū sit ibꝰ Si vero loquamur de petō ppetrato qđ non bz cōtinuationē. sic dico q. solū tenentur qui habēt ex officio. Ratio qz hoc, pcedit ab actu iusticie ad instruendum alios p exemplum. qđ quidez princ ad superiores. xi. q. iij. precipue t. xxiij. q. iiij. duo ista.

2 ¶ Utz denūciationē euāgelicā semp debeat precedere admonitio. de q. ō. dictū est. ff. q. si petn̄ est publicum nulla requiriť monitio fz Archi. in. d. c. si peccauerit. iurta illud. peccantem coraā oibus argue. xlv. di. sed illud. Si Xo petn̄ est occultū. t tardatio denūciationis inferret nocumentū, primo tpale vl spūale. puta traditio ciuitatis, heresis infectio. t hmōi. silr sine monitōe denūciabiť. nisi cōsteť q. ad

Universidad de Deusto
Biblioteca

eius monitionē desistet. Nā quilibet ꝺz corrigi vt si pōt eius fama non ledaſ. Si vero nō fit nocumentū ,primo nisi ipi peccāti solū.ꝺz precedere duplex monitio. vna p monentē solū que p iuramentū ipsius bz ,pbari. Alia per monentē ⁊ vno teste vel duobus.⁊ p ipsos ,p baſ. Limitat Ri.in.iiij.ꝺi.xix.ar.iij.q.i. qui ꝑ cordat cū supradictis.nisi,pbabiliter crederet nō ꝓficere p secretā monitionez. sed potius ille irritaret ꝯ corrigentem.⁊ premonitus subtergugia quereret vt corrigi non posset. iuxta illud ,pucr.ir. Noli arguere derisorē ne oderit te.qz non debet tunc monere.alꝫ sic.

3 ¶Qui admittunt ad hanc euangelicā denūciatōz.Rſ.fz glo.in dictis.c.si peccauerit.⁊ notuit.q. admittunt oēs infames. mulieres mīnores.nisi pmaneant in crimine. silr et ad testimoniū. Limitat Jnno.in.d.c.nouit.si solū pnia de crimie querit.vt ꝺz fieri in ista.⁊ non aliqō tpale nec directe.nec incidenter qz tūc tm legitimi testes admittunt fm eundem Jnno.

4 ¶Vtr sit ordo iuris seruād9 in ea.Rſ.fm Jnno.in.d.c.nouit.q. nō.ar.c.i.de dolo ⁊ contu.

5 ¶Seda dicit canonica que a canonibus inuēta est que tm bz ortum fm Jnno.a lege veteri Et ista est duplex. Quedā spālis cōpetēs illi soli cuius interest bre bonū prelatū.⁊ fit vt qs de bñficio āmoueat.⁊ requirit trina monitō fm cōiter doc.⁊ facit glo.ij.q.vij.c.quapropt Alia est generalis ⁊ publica. Et hec fz Jnno. Et locū bz in crimīnibus ppetratis. si crimia recipiūt augmentū ,ppter multiplicationem actuū. vel ,ppter continuationē iuris.alꝫ si nisi solū de ppetrandis. ⁊ de hac habet de iureiurando.c.quēadmodū.in fi. Uno vero ad ppetranda habet de spon.impu.c.ad dissoluēdum.xxij.q.v.hoc videtur. ⁊ non oportet in ista generali precedat secreta monitio fz glo. in.d.c.ad dissoluendum.

6 ¶Tertia ꝺr iudicialis. Et hec ē duplex. Quedā publica que.ſ.cōpetit ex officio puro in q nō requrrit monitio.ſz iudex ex officio suo ⁊ si denunciatōz suox officialiū in ea ,pcedit. ⁊ bz locū tm in notorijs. vt in.l.ea quidez.C.de accu. Et solū iudex q bz merū vel mixtū imperiū tales denūciatores ꝓstituere pōt.vt in.l.i. ℌ.quies quoq;.ff.de offi.pre.vr. Quedā pua ta q cōpetit leso ,p suo interesse. Et ista qnqz in foro ciuili ⁊ de plano expedit. et si n̄ pcessit monitio.vt qn̄ ille q ,pponit nō pōt agere.puta qz seruus. vel ptāti alterius subditus.insti. de his q sunt sui vl alie.iur.ℌ.pe.ff.de offi.p. vr.l.i.ℌ.qō āt. Et idē ꝺic de religiosis ꝓquerē tibus ō iniustis grauaminib9 suox prelatox Jtē de his q̄ spectant ad forū venale vt iusto ꝑ tio vendant. Jtē de rusticis obnōssis. Jn foro āt canonico requirit tripler monitio fz Jo. ⁊ cōirer,doc.in.d.c.nouit.ſz Pa.ibidē ꝺz sufficere binā.sicut in euāgelica. Et hoc credo vex q ꝺz precedere monitio.nisi timor impediret eā. Et ꝛz iudex ecclīasticus indistincte admittat denūciationē euāgelicā.nō tn istā.nisi qn̄ crimen est ecclīasticū de sui natura. vel rōne pacis. vel iuramēti. vel crimē notoriū n̄ audit in foro seculari. vel qn̄ est miserabilis pſona q cā ,pponit. Jtē qn̄ ,ppter potentiā se nō pōt iuuare in foro seculari.qz ciuf vñs vel tyrān Et hec differt ab euangelica. Primo qz non admittit nisi ille cuius interest. Jtē ille cuius interest non repellit pretextu criminis. Item in ista non recipiunt si legitimi testes. Item i ista non solū requirit vt corrigat pctn̄ vt in illa.ſz et vt res restituat ⁊ lesus seruet idēnis Item in ista ,pceditur iudicialiter. Unde vanda est in scriptis fienda litis cōtestatio.⁊ sententia in scriptis ferenda non in illa.licet ista expediat de plano. ⁊ ideo ꝺicitur iudicialis. quia in iudicio sit ⁊ iudicialiter proceditur.ſz non vsquequaq;. Jn illa vero non. Et de hoc vide Pa.in dicto.c.nouit diffuse.

7 ¶Quomodo formabit libellus.seu denūciatio in ista iudiciali.Rſ.fm Jnno.in.d.c.nouit. sic. Domine iudex.talis tenet librum mem contra conscientiam ⁊ in periculū anime sue cū ad me ptinet. Jō peto officiū vrm vt cogatis eū ad penitentiam ⁊ restitutionem.

8 ¶Quarta ꝺr regularis.qz fm diuersas religiones ⁊ religiosox pstitutiones expedit ⁊ ꝓcedit simpliciter ⁊ de plano.⁊ nō pōt appellari fm Jo.an.facit.c.reprehēsibilis. de ap. Et ad istas vltimas nemo obligat.nisi qn̄ suo prelato cogitur.vt infra patebit.

9 ¶Utrum teneatur quis denunciare alicui eius peccatum quod ipse qui cōmiserit ignoratur.vide.ē.correctio.ij.ℌ.vi.

10 ¶Utr prelato precipienti denunciandū peccatū alterius teneat subditus obedire nisi seruata forma euangelica.Rſ.si peccatū est publicū.vel in nocumentū ,primi fiendū.ꝺic q fie vt.ē.patet in principio. Idē ꝺic qn̄ nō sperat correctio.ſz non sit in nocumentū.vt.ē.dictū est.ℌ.i. Si vero peccatū nō est ad nocendum ,primo ⁊ occultū ⁊ sperat correctio si secrete corrigat. vt cōiter ꝺz presumi nisi sint signa ,pbabilia in contrarium.tūc ꝺico fm Ri.vbi supra q̄ publicā denunciationē debet precedere secreta monitio ex precepto diuino. ꝯ q prelatus non potest precipere. nec subditus obedire. ⁊ si frater se corrigit debeo desistere a publica denunciatione. Et sic intellige.ij. q.i.si peccauerit.ij.q.vij.accusatio. Nā er precepto ꝺci tenez si possū sine detrimento boni spūalis illi9 quē corrigo famā ipsius n̄ ledere q; pretiosior q̄ tpalia.⁊ valet ad bona tpalia vt de testi.c.testimonium.ꝛ. ⁊ de excef.pre.inter dilectos. Item ad bona spūalia.qz mlti timore infamie a petō retrahunt qui qn̄ se infamatos considerant.sine freno peccant. Vñ glo. sup illud Mat.xviij. Vade ⁊ corrige eum tē ꝺicit.ne publice correctus verecundiaz pdat qua pdita i peccato remaneat. Secretam āt denunciationē nō est necesse precedat monitio. Et ideo siue secrete monuerim.siue nō.sive secrete correterit se ad meā monitōez siue nō teneat secrete denūciare prelato ꝓcipienti. qz valet ad precauenda pctā reciduuj. nec est infame fratris preiudiciū si talis est prelat9.q̄ lis esse ꝺz. Ratio est qz quilibet tenet obedire suo prelato in his que ptinent ad eox officiū ⁊ non sunt contra deum vl animā. sed sic obedire non est contra deum imo fm deum ⁊ intentionē euangelicam.in qua non solum ꝺns intendit peccatorem corrigere.sed etiam correcto de recidiuo precauere. qz non est opus valentib9. Mat.ix.⁊ sic prelatos medicos voluit esse. Est et de his que ptinent ad officiuz prelatox. Vñ Ber.li.de dispensatione ⁊ precepto.c.v.ꝺicit. Regularis ,pfessio qua se minor spōte subdidit maiori eque alligat.⁊ cōis equidem pacti reor vtrūq; necessitate teneri. vnū fidelis cure. alterum fidelis obedientie. Cura autem non est tm ad curandū.sed et ad preseruandū a peccato. qō fieri non pōt. nisi peccator correctus i quo est ,pnitas derelicta cognoscatur.nec potest cognosci nisi p te qui solus nosti.q̄ teneris ꝺicere ad bonū frīs tui. Vñ videmus q; semel lapsus in pctn̄ carnis facilius relabitur.imo vix retinet h9 snie est. Aug.sup leui.v.c.⁊.xxij.q.v.ℌ.hoc videt. Jtē Bual.in sū. Buli.de mara.⁊ cōiter oēs doc. ordinis nri.⁊ S. Tho.in quol. Si tū p signa valde ,pbabilia ⁊ presumptiones quasi violentas crederet q; prelatus ex illa denunciatione

fratrem infamare vellet.tunc crimen occultū fratris iam veraciter correcti sibi denunciari non ꝺz. Et hec que de denunciatione publica ꝺixi vera fm. S. Tho. ſa pe.q.xxxiij.ar.vij.in granibus peccatis. nō in leuibus que fame n̄ derogant. Nec ob.his dictū Aug.in regula q ꝺicit.q; pctn̄ fratris prius ꝺz ostendi preposito q̄ testibus.qz vt ꝺicit Ri.vbi.ē.q.ij.ibi loquitur fm q; prepositus est singularis pſona que pōt ⁊ ꝺz ,pdesse magis q̄ alius quilibet. sed ostendere prelato tanq̄ eccl'ie.i.fit in loco iudicis resistendi debet sequi testium inductionem. vt dictum est in principio huius.c.

11 ¶Quid de eo qui iurauit denunciare oē crimen qō sciuerit.Rſ.q; tale iuramentū ꝺz interpretari vt denunciet mō debito.facit.c.ex parte tua.ō cle.nō resi.cū silibus. Et iō si loquimur de denunciatione publica.sic n̄ pōt.nisi p̄mo monuerit peccantē. Secō q; possit ,pbare et9 dcn̄. Tertio q; monuerit cū p̄nte vno vl duobus p quos possit ,pbare monitionē. ⁊.iiij.q; nolnerit se convertere qz istis ꝺficientibus si reuelaret faceret ꝯ ius diuinum.⁊ sic peccaret mortaliter.vt no.theo.⁊ canonīste maxime in d.c.si peccauerit. Nō limita vex ō oī peccato occulto qō nō ꝺz nocere ,primo. vt ꝺictū ē.ē. Si vero loquamur de denunciatione secreta fienda prelato.tē ꝺic q; tenet siue ,pbare possit siue non.siue monuerit indistincte.si modo p̄latus sit qualis esse ꝺz.alꝫ non. vtputa.qz crudelis.qz bestialis. vel diffamator ⁊ hmōi.qz in tali nō ꝺz nisi vt pius pr̄ oād̄o.monēdo charitative iducēdo ffez ad corrigēdū.⁊ si n̄ pt ꝺimittat eū deo.⁊ apte,pbat i.d.c.si peccauerit.

12 ¶Quid si iurauit vel ,pmisit nō denūciare Rſ.q; si intendebat qn̄ ,pmisit vel iurauit q; et ad preceptū supioris.vel et fine ꝑcepto supioris in peccato cōmittendo nō reuelare.mortaliter peccauit ,pmittendo.⁊ tenet nō obstāte iuramento ⁊ ,pmissione denūciare in casu in q̄ denunciatio cadit sub precepto. Jn aliis āt casibus in quibus est de pfilio nō tenet.sed bñ pt denūciar.si obstāte tali iuramēto vl ,pmissiōe fine petō fz no.xxij.q.iiij.in multis capitulis

13 ¶Utr epo vel alio supiore ꝓcipiēte vt glibz q scit qs fecerit tale furtū teneat reuelare sub excōicatiōe late snie.sit reuelandū qcqd aliqs scit.Rſ.vt colligo ex supradictis. ⁊ p ea que ꝺicam.ī.inquisitio.ℌ.i.q; aut epūs bz infamatuz aliquē de aliquo.⁊ qz non plene ,pbat admonet vt qui scit ꝺicat tunc indistincte tenet de-

ponere quicqđ scit. lz nō pcesserit monitō ꝛ lz nō possit ꝓbare. qz tūc nō venit vt denūciet. sed vt testificet de eo qō scit. facit. c. i. de testi. co. ꝛ qō ibi no. Fallit hoc in parētib⁹ ꝛ filiis q nec ēt volētes ad testimoniū aduersus se inni cē admittūt ter. ē in l. parētes. C. ō testi. ꝛ. iiij. q. iij. §. itē parētes. Et intelligit solū de ascen dētib⁹ ꝛ de descēdētib⁹. nō de collateralib⁹ ſz gl. i. d. §. itē. Nec ēt dīt ꝓpelli vroꝛ ō viz. nec socer aduersus genex. ꝓignū. sobrinū. sobri nā. ꝛ ex sobrinis natū. ꝛ eos q in ꝑori gradu si vt. iiij. q. iij. §. itē. l. inf. ponit in. l. lege iulia iu dicioꝝ publicoꝝ. ff. de testi. vbi dicit gl. sobri ni ꝛ sobrinę sunt q ex femis puta ꝓsobrinis ō scendūt. sicut ꝓsobrini q̄si ꝓsororini. vt insti. ō gra. §. iiij. ꝛ. vi. Hoc limito qñ ꝓcedit criali. secus si ciuiliter. vt. j. familia. §. vij. Si ät nō ex tat infamia ꝯ aliquē sed in generali ingrit gl fecerit tale qd. vt fit cōiter. sic tenet talem ad monere. ſm ordinē euangelicū vt ꝓuideat ꝛ emēdet qō fecit ꝛ satisfaciat ep̄o ꝓcipienti. alꝫ si noluerit tūc fi pōt ꝓbare tenet reuelare alii erit excōicatus. sed si ꝓbare nō posset nō tenet. Ita tenet glo. in. c. sacerdos. de pe. di. vi ꝛ. vi. q. i. c. fi oia. ꝛ. q. ij. placuit. ꝛ. d. c. si peccauerit. ij. q. vij. plerūqz. fatit. c. fi sacerdos. de offi. or. Et rō ē qz tūc requirit vt denunciator. nō vt testis. Qō no. qz sepe venit in practica. Et p hoc infert Jo. de pla. insti. ō pub. iudi. q̄ pu niens illū qui scit aliquē cōmisisse crimen lese maiestatis. qz nō denunciauit cū ꝓbare non posset q̄ tenet ei ad oē dānū. Et idē tz Bal. i quodā ꝓsilio. qō incipit. Quāqz allegata sint multa. Vñ qñ dr qui scit. intelligit de sciq̄ ꝓ babili. l. qui accusare. C. ō eden. facit. l. nris. C. de calū. Si tamen esset talis ꝓlatus qui se crete ꝓuidere vellet. deberet sibi secrete tāqz patri dicere. xxij. q. v. c. hoc videt. Sed cū cōi ter requirant vt ꝓcedant iudicialiter. non te net nisi de eo quod ꝓbare potest. Et ſm hoc limita quod. j. dicā. furtum. §. xij. ꝛ vide quod dicam. j. familia. §. viij.

Epositum est quod custodien dum alicui datum est. vt. ff. depo. l. i. in prin.

1 ¶ In quibus consistit depositum. ſz. glo. in. c. bona fides. eo. ti. q̄ in rebus mobilib⁹ ꝛ se mo uentibus. nisi forte vbi a pluribus res que est in controuersia ꝓ̄o sequestro deponitur. vt i c. examinata. de iudi. ꝛ in. l. licet. ff. depo.

2 ¶ Vtꝝ dñiuz ꝛ possessio trāsferat in deposita riū. ſz. q̄ nō. ſz remanet apud deponētē. d. l. lz

¶ De qua culpa tenet depositari⁹. ſz. q̄ regu 3
lariter nō tenet nisi de dolo ꝛ lata culpa. qz cōit sit gr̄a deponētis tm̄. vt ꝓz in. d. c. bona fides ꝛ. d. l. i. §. vltimo. Sed in duobus casib⁹ tenet ēt de leui. ſDicimus si mercedē accepit ꝓ cu stodia. d. l. i. §. si quis seruū. ꝛ. d. c. bona fides. Secus si cōuenit vt teneret. d. l. i. §. si cōueni at. vbi dr ꝓtractus ex conuentione legē accipiūt dūmō nō ꝓueniat vt nō teneat ō dolo. qz hec conuentio est cōtra bonos mores ꝛ cōtra bonā fidē. ꝛ ideo non est sequenda. d. §. si conueniat. Et in tribus casibus tenet ō leuissima. ſDicimus si cā depositarij apud eū sit res deposita. Se cundus si deposito se obtulit. intellige qñ dili gentissimū excludit. Tertius si cōuenit. vt in d. l. i. §. sepe euenit. De casu fortuito non tene tur. nisi fuerit in mora restituendi. vel ex pa cto conuenerit. d. c. bona fides.

¶ Vtꝝ eccl̄ia teneat ꝓ deposito facto ꝓla 4
to eccl̄ie si perijt. ſz. q̄ ſi. vt ꝓz in. c. i. de depo. nisi sit versū in vtilitatē eccl̄e. vt ibidē. Sed si factū fuisset ꝓlato cū ꝓsensu capituli. ꝛ alijs solēnitatibus que requirunt vt obligef eccl̄a qz est factū eccl̄ie depositū tūc. ꝛ sic tenet. Ali qui tñ tenent. q̄ si depositū sit factū apud sa cristam deputatū ad custodiā vasoꝝ ꝛ depo sitoꝝ a ꝓlato ꝛ toto capitulo eccl̄esia tenet. vt in glo. in. c. i. co. ti. Similiter qñ ꝓlatus ē consuetus bñ admīstrare ꝛ gubernare bona eccl̄esie ꝓsumet in vtilitatē eccl̄esie conuer tisse. Ita dicit Archi. in. c. ℞ ius. x. q. ij. ꝛ Bar. in. l. ciuitas. ff. si cer. pe. ꝛ latius ꝓ Bal. in aut. hoc ius. C. de sacro. san. ec.

¶ Sed quis ꝓbabit versū in vtilitatē eccl̄esie 5
ſz. q̄ ille qui dicit. l. ei qui. ff. de ꝓba. ſz Inno. in. d. c. i. ꝛ dicit spāle hoc in deposito ꝛ in mu tuo. vt in. d. aut. hoc ius. §. is creditor. x. q. ij. Sed in deposito non credo ego verū nisi qñ ꝓ eius satisfactione oporteret vendere res i mobiles eccl̄esie. sed qñ potest satisfieri de fru ctibus non oportet probare versum in vtili tatem eccl̄esie. vt in. d. §. is creditor. Similiter nec in alijs contractibus. excepto mutuo. vi de opi. diuersas in. c. quibusdam. de fideius.

¶ Vtꝝ depositari⁹ possit res suas deponere 6
depositis qñ ambas saluare nō pōt. ſz. ſm di stinctōz posit̄. ō. cōmodatū. §. xvi. Et lz. d. c. bona fides. videat velle eū cē i dolo si casu ali quo hz saluas suas depositis ꝓditis. intellige vtꝝ quo ad ꝓsūptionē que cessat in foro sic

7 ¶ Quid si depositū reddat sed deteriorat̄um fuit foret distinguendum ꝑsertim quando dolose denegat facere debitum.

¶ Vtruz depositarius possit vti re deposita. 12
ſz. q̄ nō. alꝫ cōmittit furtū. vt. l. quin furtū. ff. de ꝓdi. fur. Fallit ℞ in duob⁹ casibus. ſPri mus si pecunia nō obsignata deponat. l. quin tus. ff. depo. Secus si signata. l. si sacculū. ff. ō po. Et idē dic de quibuscūqz que ꝓsistūt i nu mero. pondere. ꝛ mensura cadē rōne. Secūd⁹ si putauit dñm ꝓmissuꝝ. ff. de fur. l. q re. i ꝑn.

¶ Vtꝝ aligs possit rem suā apud aliū depo 13
sitā furtim accipe. ſz. S. Tho. ſa ſe. q. lxvi. ar. v. q̄ nō. qz grauat depositariū ad restituendū vel se oñendū imunē. ꝛ ō si facit tenet cū re leuare. Qō vtꝝ intelligo nisi ipse depositari⁹ sciuisset rem depositā inuste detentam a de ponente. vel nisi vero dño eam ꝑtente simul cū vsurpatore eam sibi denegasset. quia cum iniuste eaz teneat videtur q̄ sine ꝓcato fur tim possit sibi auferri. ar. l. ancille. C. ō fur. ꝛ. l. bona fides. ff. depositi.

¶ Cui credendū est qñ depositū nō est osten 14
sum depositario seu tabernario. vtputa qz de posuit bursā vl sacculū plenū. tñ nō ostendit quid erat intus ꝛ quantū. ſz. ſMat. in clc. nec i agro. de statu mo. in. §. sane. q̄ non credet de ponenti nisi ꝓbet neqz stabit eius iuramen to. qz iuramentum non datur nisi qñ ꝓcedit semiplena probatio. vt in. c. fi. quod metus cā vide. j. Mauta. §. i.

¶ Quomodo teneatur tabernarius ꝛ nauta 15
ꝛ huiusmodi de his que deponūtur apud eos vide. j. Mauta in ꝓnci.

¶ Ad quid teneat deputatus ad custodiam li 16
broꝝ. vide. ō. Eustos. in ꝓin.

Ertio ſm. S. Tho. ſa ſe. q. lxxv. est cū aliquis malū alicui⁹ ꝓsone vel defectū in ludū vl risū ponit vt erubescat ꝛ verecundet. Et ꝓpterea dif fert a cōuicio seu contumelia. qz sic finis ipsi⁹ est vt tollat honorē. sic detractōes intēdit vt eru bescat. Fit ät detractio in verbo cachino. ꝛ sic ē derisio. Aliqñ fit naso rugato. ꝛ sic est subsā natio. Aliqñ factis. ꝛ sic est illusio. tamen in fi. idem sunt. vt nō. glo. sup ſz. qui habitat in celis irridebit eos.

¶ Vtrum sit mortale petñ. ſz. qui. ō. ibidē q̄ 8
sic. qñ irridendo oīno parui pendit aliquē ꝛ taz vilem existimat vt de eius malo non sit curā dū. sed sit ꝓ ludo habendus. ꝛ tanto grauius q̄to magis tenet reuereri eū. Vñ irrisio dei ē

Universidad de Deusto
Biblioteca

grauissimū pctū. Scōm locū tenet irrisio sāctoꝝ t sacramētoꝝ. Tertiū parentū t platoꝝ ꝓpterea chain fuit maledictus. ij. q. vij. Snia. xv. q. v. c. i. Quartū istoꝝ que grauis est quia multi a bū agendo retrahunt. Irridere ūt de malo ,primi inẽzitū est leue. seu paruū t sine notabili vilitate ,primi vel ꝓturbatione erit veniale pctū, fm Ale. fa fe. ti. de derisione.

Esperatio est qñ ex falsa estimatione ꝓp pctā q̄ fecit. vel bona que omisit desperat de dei misericordia. credens deum nolle vel non posse sibi parcere. vel in gratiam recipere.

1 ¶ Vtꝝ sit grauissimū pctoꝝ. ſ. q̄ ex pte nſa est grauius q̄ odiū dei. q: ꝑ specm reuocamur a malis t introducimur ad bona ,psequenda tō sublata spe boies infrenate labunt in pctā t a bonis retrabunt. Vñ glo. sup illud ,puer. xxiij. si desperaueris. Nihil execrabilius desperatione quā qui hz t in generalib⁹ bō vite laboribꝫ. t qō ꝑcius est in fide. certitudine cōstantiā pdit. t Ysi. de sum. bo. ,Perpetrare flagitiū aliqō moris est. desperare est descendere in infernū. O diū tū dei qō, puenit ex eo q̄ voluntas hois diuine bonitati ꝓiatur fm se est grauius pctū. silr infidelitas. Et intellige q̄ est grauissimū pctū qsi bō scienꝫ t aduertens tenet q̄ deꝰ nolit parcere penitentibꝫ t gr̃az dare redeuntibus. q: sicut motus speciei qui conformiter se hz ad estimationē verā laudabilis est t meritorius. sic motꝰ oppositus. s. bō sperationis qui se conformat estimatōi false de deo est vitiosus t mortale pctū t grauissimū. secus si desperatio esset in subito t ī indeliberato motu. cū aliquoticns ex complexione nature causet. q: esset veniale. vel nullum peccatum. hec ex Tho. fa fe. q. xx. t Ale.

2 ¶ Desperatio aliqñ ,puenit ex accidia. q: ꝑpi trifliciā quā ꝓcipit erga bonū desperat posse p se vel p alium illud ꝓficere. Aliqñ ,pcedit ex luxuria qua bō deditus delectationibꝫ venereis fastidit bona spūalia t non sperat ea q̄si bona ardua. Aliquādo ex auaritia que boicz qui hz multa restituere ligat vt desperet. Aliquando ex nature complexiōe. qua homo melancolicus incidit in eam.

3 ¶ Vtꝝ sit de aliquo desperandū in hac vita ſ. q̄ nō. c. nemo. de pe. di. vij. xxvi. q. vi. c. 1 s q̄ tpe. t. c. si presbyter. t. c. agnouimus.

Etractio est aliene fame per occulta verba ōnigratō Et dr̃ occulta respectu eius de quo dicunt. q: in eius absentia ,pferunt. t differt fm Tho. fa fe. q. lxxiij. a contumelia. q: cōtumeliosus per aperta verba dicta in facie intendit derogare honori. Detractor vo in absentia ,primi eiꝰ fama ledit. Et sic pz q̄ in modo. q: iste occulte ille aperte. t in fine differt. quia iste famam ille bonorem auferre intendit.

1 ¶ Quot modis fit detractio. ſ. fm Ale. fa fe tractatu eo. q. vij. modis. ,Primꝰ est occultatiuus qñ qō esset manifestandū necessario ad honorē t salutē alia: nō vult ꝓpalare. Vnde Hilbertꝰ. Bravis inquit rapacitas cū verā alterius gloriā. t si mendatio non corrumpit silētio preteris. Scōs est negatuꝰ. ſ. cū negat scienter alterius bonū. ſ. dicendo nō ē vex q̄ talis sit bonus. Tertius est depravatiuꝰ. ſ. cuz dicit bonū factū. sed mala intentōe. seu q: secuta tot. scandala sūt t bmōi. ꝺ illud. xi. q. iij. c. Vbe qui dicitis. tē. Quartꝰ est venenatiuꝰ ſ. cū mala imiscenr̃ bonis sicut fit cōiter. q: dicūt prius bona. postea addunt mala t bmōi. Quintꝰ est publicatiuꝰ. ſ. cū occulta pctā manifestat bis quibus nō dz. aut ordine quo nō dz. Sextus est augmentatiuus. ſ. addendo vl ex mō loquendi aggrauādo factū. Septimꝰ ē inuētiuꝰ. ſ. falsa cria iponēdo. siue pdicti modi fiant Vbis claris. siue obscuris. siue signis vel litteris aut alio mō equalēti. q: factil t signis loquimur. de spon. cū apud. t. c. tue.

1 ¶ Vtꝝ sit pctū mortale. ſ. vt colligo ex doctrina Ale. vbi. s. t Tho. vbi. s. q̄ tripl'r dr̃ qs detractor. ,Primo mō solū formaliter depravat. t hoc est qñ ille qui dicit. occultat t negat tē. quedā que de se nō sunt in infamia, primi sed tū ea intentōne vt diffameť. t talis semp peccat mortaliter. Facit. c. cū volūtate. de sen. ex cū similibus. Mō tenet̃ tū ad restitutionez fame. Secōo mō dr̃ quis detractor materialiter tū. t est ille qui nō aio infamandi. sed ex loq̄citate. vel alio mō indebito occultando negādo Vba ,pfert in infamiā ,primi. t si talis occultat io. negat io. tē. de se infamāt. puta q: sunt ꝺ honestatē vite t mox t apud illū. vt illos quibus occultat. negat. tē. sequit infamia ,primi ꝺ quē taliter detrahit. tunc mortaliter peccat. ar. c. sepe contingit. t. c. bi qui. l. di. Si Vo de se talia nō infamāt. puta q: pñt intelligi ita de culpa veniali sicut ō mortali. sicut cū quis dicit. talis est magnus superbꝰ. alterus auarus. iracundus. t bmōi q̄ possunt accipi

t ꝑ primo motu qui est venialis. t ēt ,p pctō mortali. tūc ñ peccat mortaliter talis ,pferēs ex loquacitate. q: si ,primi audientes scandalizanť est eis impurādū. cū faciāt ꝺ illud esto te misericordes de reg. iur. q: in meliorē ptē ō beant interpretari. Idem dicendū in bis que sunt modice importantie. puta pctā venialia que cōiter nō infamāt. Idē silr dic fm Sco. in. iiij. di. xv. q. iiij. de eo qui ex loq̄citate dicit se audiuisse aliq̄ mala ifamatoria ,primi. Rō q: talis ex natura actus nō aufert illi famā i opinione audiētis. q: q̄ cito credit leuis ē cor de dūmō aliquid nō addat quo ,puocēť audientes ad credendum. q: tunc esset mortale fm Landul. vbi. s. Smiliter si ille cui dicit hēat cū ꝑ sceleratо. q: iaz infamatus erat apud eū de aliis t si nō de isto. Tertio mō dr̃ quis detracto materialiter t formaliť. qñ. ſ. occultat vel negat. vel dicit verba infamatoria t cū intentione infamādi. t talis fine dubio magis mortaliter peccat q̄z raptores reruz. vi. q. i. ex merito. t. c. deteriores. Et q: detractio fit mortale pctū. ex se fac̃. c. accusatio. ij. q. vij. t. c. nemo peritoꝝ. xi. q. iij. t. c. homicidioꝝ. ō pe. di. i. t. c. clericus. cl. ij. xlvi. di.

¶ Vtꝝ ille qui ꝑ detractionē suā abstulit fame ꝓximi. teneatur ad restitutionē. ſ. fm omnes doc. in. iiij. di. xv. q: sic. sicut qui res rapuit alienas. Distingue tū sic. aut occultatio negatio t similia de sui natura erant infamatoria. t ea occultauit. negauit. tē. ei qui bonaz opinionē habebat de ,primo. ex quibꝰ nunc malā hz nec sciuit aliunde. t sic indistincte teneť. ſ. si dixit vex sine mendacio excusando ꝑ ximū. ſ. q: male dixit. t q: nō credat si occultauit revelando t bmōi. Si Vo iposuit falsum dicendo se mendaciter dixisse. ēt si deberet remanere infamať. q: magꝫ teneť fuare famā iuste ,prio q̄z iniuste sibi. vñ si i publico dixit retractet i publico. si i occlto. i occlto. Fallit ſ. vij. casibus. ,Primus qñ sequeretur maior infamatio. vtputa q: vō amplius forte recordant t ꝓpterea qñ vult restituere famā. dicat ō eo malo qō diri de tali. nō credať. nec specificet quid. Secōs casus qñ restitutio nō posset fieri sine periculo probabili alicui⁹. mortalis pcti. vel mortis corporalis t bmōi. q: tunc cū tale malū sit proponendū fame non tenetur. Ad ꝟ ucreudū tū fm doc. q: qñ restitutio fame nō potest fieri. infamator teneť ad aliquod equalens. in rebus. ar. c. eccl'e sancte Marie. vt li. pen. ni. ino. Tertius qñ dixit bis quibus debebat. puta prelato p denunciationē aut accusationē. vel bis qui poterant ,pdesse nō obesse. Quartus qñ talia de sui natura nō erāt infamatoria. puta q: poterāt iterpretari in pctñ veniale. Quintus qñ dixit se audiuisse nihil ipse addendo ex q̄ credulitatē faceret. t sic nō teneť ad restitutōz fm Sco. in. iiij. t Landul. t Astēn. Addit tū Astēn. q: si sequať infamia nihilominus tenetur q̄uis simplicit dixerit se audiuisse nihil addendo. Scotus Vo dicit q: videtur durum dicere q: ereat genus peccati venialis quando ex inconsideratione talia refert. Sextus casus est quando ille cui dixerat sciuit per aliam viaz postea. vtputa qō tūc erat secretū. nūc publicatū est ꝑ alios. Septimus quando ille oīno erat infamis. saltez apud illos cum quibus detrahit de eo.

4 ¶ Vtꝝ ille qui infamauit ,primū indirecte. ſ. negādo crimē sibi impositū ab accusatore in iudicio. aut denunciatore tenať. ſ. fm Sco. vbi. s. q: nō teneť petñ suū in iudicio ꝓfiteri nisi mō t ordine. de. q. ō. confessio delicti. Et sō sibi imputet qui accusat de quo non potest ꝓbare. Concor. Ri. ibidē. ar. v. q. iij. Debet tū p' verba sobria excusare eū dicendo nō credatis q: maligne, peeserit sed sic credebat aut aliquis eum secutit t huiusmodi.

5 ¶ Vtrū audiens detractionē peccet mortaliter ſ. fm Tho. fa fe. q. liij. ar. iiij. q: consentire p audientiā detractioni potest esse dupliciter. Vnomodo directe. qñ. ſ. quis inducit aliū ad peccatū detractiōis. t placet ei ꝓp odiū qō hz ad eū cui detrahit. t sic est equale pctñ cū detractōne. Et ideo si detractio erit mortalis. sic t auditio. ad ro. i. Non solū qui faciunt sed q̄ consentiunt. facit. c. non solum. xi. q. iij. Alio mō consentit quis indirecte. ſ. qñ non resistit cum resistere possit. Et hoc contingit aliqñ. ñ q: peccatum ei placeat. sed ꝓpter timorem humanū. vel negligentiā aut verecundiam. t tunc aliqñ est mortale. puta q: prelatus qui teneť compescere. vel ꝓpter scandalum. aut q: preponit timorez humanū charitati dei. alꝫ veniale est. Concor. Ale. vbi. s.

6 ¶ Vtꝝ infamās seipsū dicendo aliqua mala que nō cōmisit peccet mortaliter. ſ. q: si facit ꝓp tormēta cuitāda. sic faciūt illi qui ad torturā ponunť nō peccat. sed licite fieri pōt. q: talis ꝓfessio facta tali metu nō valet. nec ēt si fiat ꝺ alium. Sz si nō fiat ex tali metu peccat

Universidad de Deusto
Biblioteca

mortaliter. ꝛ tenet retractare. ar. c. nō sunt audiendi. xi. q. iij. Blo. tñ in. c. i. xv. q. vi. tenet q ēt si facit ꝓpter tormenta peccat mortaliter Sed ei non credo. qz nō est mendaciū ꝓnitio sū. nisi forte in casu qñ ratificaret post tormēta ex qua ratificatione esset occidendus ipse. vel alīs dānificandus. qz sic mortali peccaret ꝛ teneret retractare quo ad id qō falsē dixit ō alio. sed quo ad id qō dixit de se si ꝓpter dolorē tormentoꝝ quē timeret itez sibi infligi potius ꝓeligeret mori cū ipsum pati. credo nō teneret de necessitate retractare.

vide. 66. in. 1. expte. d. 19 or Sprolmis Zeinz.

Jaconus debet assistere sacerdotibus ꝛ ministrare in oībus que aguntur in sacramentis christi. predicare euangeliū. donare pacem ꝛ annunciare. xxv. di. plectis. §. ad diaconum. ꝛ xciij. di. in multis capitulis.

1 ¶ Utz possit dispēsare corp⁹ christi. R. q̄ de osc. di. ij. ꝓuenit. nisi necessitate cogente ō iussu epi vel presbyteri. xciij. di. pñte. vel si lōge esset epūs vel presbyter ꝛ necessitas cogeret posset sine alia licentia. ea. di. c. diaconos.

2 ¶ Utz diaconus indutus ad cantandū euāgelū possit cantare in choro. R. Hu. in. c. in sancta romana. xciij. di. tenet q nō. ꝛ si facit excōicatus est. vt i. d. c. Sed verius credo q illa ꝓhibitio tm̄ locū habeat in eccl'a romana in cardinali ꝓpter verbū ibi positū in hac sede i mo credo meracē si ideo cantat vt choꝝ adiuuet. qz forte pauci sunt. Si vero faceret quasi contēnens officiū suū. vel ex iactantia. sic peccaret. Et ita posset intelligi dicta' ꝓhibitio ꝓfati. c. quo ad rōnem ꝓhibitionis. sed non quo ad penam excōicationis qz solū locū hz in cardinali. vt. §. diri.

3 ¶ Quomodo vtitur stola. Vide infra. Sacerdos. §. v.

Jaletica dissuadet. in. c. nō ne. ꝛ in. c. vino. ꝛ §. hinc ēt. xxxvij. di. per totum.

Jes festus qñ incipit. R. vt colligit ex glo. in. c. qñ. de feri. ꝛ glo. in c. pronunciandum. de consc. di. iij. q. di uersis respectib⁹ diuersis horis incipit. Quo ad officium incipit in vesperis. Quo ad esuz carniū incipit a cene termino. Limita nisi ꝓtraheret vltra mediam noctē cena ꝛ qñ dies sequens est dies iciunij. vel sexta feria. qz sic quo ad iciuniū incipit i media nocte. sic ꝛ abstinentia carnium. Et dicitur terminus cene media noz qñ dies iciunij. vel sexta feria sequitur fm Ꝑa. in. d. c. qñ. Quo vero ad cessationem ab operibus seruilibus fm Ꝑa. in. c. i. ō ferijs incipit fm consuetudinē patrie. facit. c. qñ. co. ti. Et ideo si est consuetudo q incipiāt festare in mane. tenenda est. dūmō cessent vsq ad aliud mane. si in sero. sic serua. Vnū tñ est notandū q hz consuetudo possit determinare qua hora sit incipiendum festum. nō tñ potest diminuere quin ad minus p. xxiiij. horas non cessemus ab opere seruili semel in ebdomoda. qz isto mō est ō iure diuino. qō ꝓsuetudo non potest diminuere. hz possit augere vel declarare. Ꝑdo test ēt consuetudo augere vt faciamus festū plusq̄ p. xxiiij. horas. vt ꝓz in. d. c. qñ. Ad limita nisi augeret taliter q sabbatū videremur festare. qz tunc non ꝓz. ar. c. quidā. de apo. Incipit ēt dies aliꝰ respectiuus aliꝰ horis. sed nihil ad conscias. Et ex ꝓdictis ꝓz quid dicendum de barbitonsoribus ꝛ aliꝭ artificibus qui laborant vsq ad mediam noctem. vel vsq̄ mane dici festi. qz hz sint inducendi vt desistant. nō tñ condēnandi de mortali. ex quo sic est ꝓsuetudo. dūmō ꝓtrahant festū postea. vsq ad sequens manc. ita q̄ p. xxiiij. horas ipsum seruent. quod nota.

¶ Utz dic assignata ad aliquid faciendū ali cui teneaꝰ sine alia monitione. R. q̄ sic. qz tūc dies interpellat ꝓ hoīe. de locato. c. potuit. C de ꝓtraben. ꝛ co. sti. l. magna. C. de iur. empbi. l. ij. facit. c. ij. de concess. ꝓben.

¶ Quot miliaria continet q̄libet dies. R. q̄ i iudicijs fm leges. xx. vt. l. i. ff. si quis cau. ꝛ ff. de ver. sig. l. in itinere. ꝛ qōlibz miliare hz mille passus. ꝛ quilibet passus. v. pedes. vt. d. l. in itinere. in tex. ꝛ in glo. Sed in ꝓtractibus stādū est arbitrio boni viri. vt attenta q̄litate ꝛ ꝛditione ꝓmittentis limitet. vt. ff. de ver. ob. l. ꝓtinuis. §. cū ita. Hz glo. i. c. nōnulli. ō referi ptis. vult q attēdam⁹ cōem vsū loquendi ꝑz quē assignabunt miliaria. Et tō si ꝓsuetudo ē q̄ denē. xxv. illi stabit. ꝛ de illa itelligenē referi pta. sed iudicio meo arbitrio boni viri est relinquendū. qui tñ a cōi cōsuetudine ꝛcedere non hz cum sit optima interpres legū. de consue. c. cum dilectus. ff. de legi. l. si de interpretatione. nisi sit causa cuidens aliud dicendi.

Jfamatio vide. §. Detractio.

Et no. q pōt quis iplorare officiū iudicis vt ꝓpellat diffamantē cessare. ꝛ iudex tenet. vt in. l. diffamari

C. de ingē. ꝛ ma. no. Innō. in. c. conquerētē. de offi. or. ꝓpterea dicit tex. in. d. l. diffamari sta tū ingenuoꝝ. siue erroꝛe. siue malignitate q̄rundam per iniquum est. i. valde iniquum.

Jfidatus an possit occidi impune. ꝛ rebus spoliari. vide. §. Assasinus. §. ij.

Jgnitas est fm Archi. in. c. i. de consue. li. vi. administratio rex ecclīasticaꝝ cū iurisditiōe ꝓpterea hr̄e dignitatē est fm Ꝑa. i. c. de multa. ō preben. hr̄e iurisditionē. i. quo ad foꝝ ꝓtentiosū ēt in modicis causis fm Ꝑde. de ancha. in clē. si dignitatē. de preben. sicut archipbyteri in ecclīa pictauiensi qui excōicant. suspendunt. ꝛ absoluunt. vñ quilibet rector seu prior ecclesie collegiate dicitur habere dignitatē. vt notat Ꝑdau. in clē. i. de elec. ꝛ in clē. ne in agro. ō sta. mo. ꝛ dñi de rota decisiōe. clxvi: ꝓ hoc facit tex. in. c. indēnitatib⁹. de elec. li. vi vbi abbatissa dr̄ hr̄e dignitatē. Idoc hz Lar. i clē. ij. de rescrip. ꝛ ibi est glo. q̄ dicit hic esse appbatā opi. abbatis in b. Limitat Jnno. in. d. c. ō mulcta. si est ꝓpetua. allegat. c. ij. ō sta. mo. §. fi. ꝛ hz nō sit perpetua dūmodo possit esse ꝓpetua sic est in ministris ordinis minoꝝ sufficit. Nā dr̄ esse perpetuū qō est in potentia ꝓpetua. vt no. Lar. in. d. clē. ij. tex. est ꝓ hoc i. c. clericos. in ver. ꝓpetuā. iūcta glo. de coha. clē. ꝛ mulic. Itē dr̄ dignitas si in ecclīa vbi est reputeē. ꝓ dignitate ꝛ habeat administratiōnē tpalium rex perpetuā. hz non sit numerata inter dignitates ecclesiasticas fm Jnno. ibidez Ministri āt qui sine penitus iurisditione exercent officiū aliquod. sicut ꝓcuratores sindici ꝛ sacriste. qui pulsant campanas nō hñt dignitatem ēt si essent ꝓpetui. secus si haberēt iurisditionē. ff. de offi. ꝓco. cess. l. vlti. fm eundem Jnno. Similiꝛ dr̄ dignitas que appellat aliquo noīe de dignitatibus iuris. vt archidiaconatus ꝛ hmōi. ēt si non exerceret officiuz fm Jnno. ibidē. Ex quibus ꝑz q vicarius epi non hz aliquā dignitatē fm Ꝑa. vbi. §. ꝛ differt a ꝓsonatu dignitas. qz ꝓsonatus fm Archi. vbi. §. est quedā ꝓrogatiua i ecclīa sine iurisditione vt hr̄e stallū honorificū in choro in. c. in optionibus in. ꝓcessionib⁹ in vocibus dandis ꝛ similibus plusq̄ alij sui ordinis canonici. ꝛ non tanq̄ alij in dignitate cōstituti q̄uis fm Jnno. vbi. §. aliqñ accipiat. ꝓ dignitate. Officiū Ro fm eūdem Archi. vbi. §. est

administratō rex ecclīasticaꝝ sine iurirditōe sicut sindici. ꝓcuratores. castaldi. de quib⁹. i. q. iij. saluator. Irē vicedomin⁹ ꝛ sīles q sicut pice hñt referre. tūc hñt officiū nō dignitatē.

¶ Utz successor in dignitate teneaē ex Jcto initō cū predecessore suo. R. Ꝑda in. c. i. ō. pba. q si fuit initus noie dignitatis. ēt si fuerit initus cū subdito suo. Ita hz Ey. in. l. digna vox. C. de legi. ꝛ Jo. an. ꝛ cōiter sequentes. ēt si talis sit papa vel imperator. facit. l. cesar. ff. ō publica. ꝛ ēt qz talis obligatio est de iure naturali cui princeps submittit. facit cle. pastoralis. §. ceterum. de sen. ꝛ re. iudi. 1

¶ Utz dignitas possit appeti vel queri. R. q̄ dignitas ecclīastica nō. imo ipso iure efficit indignus ꝛ dz repelli. i. q. vi. sicut is qui. Dignitas Ro. secularis si est dignus ꝛ aptus ꝑt appeti ꝛ peti ab eo qui pōt eā dare ēt mediante pecunia. dūmō palam deē ꝛ petatur. vt. ff. de pollici. l. i. §. i. ff. de decurio. l. cos. ꝛ. ff. de offi. preto. l. barbarius. in pñn. Secus si clam. vt. C. ad. l. iul. repe. l. fi. in pñn. ibi nō ambitu. vel pretio. Sil'iter hz dare pecuniā. vel petere vt ꝓfirmeē. vt no. glo. singularis in. d. l. cos. Hāc ꝓ his oībus glo. in. l. vnica. ff. ad. l. iul. de ambitu. Similiꝛ hz emere militiā. ff. de ac. emp. l. creditor. §. inter venditorez. Ad limita si quer⁹ſ vt ꝓsit. nō vt ꝓsit. qz sic peccat de q̄ vide ē. Ambitio. §. i. ꝛ infra Officiū. §. i. ꝛ. iij. Arist. tñ. i. poli. c. vi. dicit q licite appetit ꝓncipatus si tria concurrant. Ꝓmo. q̄ habeat amorem ad consistentē politiam. Secūdo potentiā maximorum operum principatus. Tertio virtutē ꝛ iusticiam in vnaquaq̄ politia eam que ad politiaz ptinet. vñ fm eum hz sciēti se habere predicta tria appetere principatum ꝓpter vtilitatez rei publice. sed non hz ei petere. vnde dicit. ij. politi. c. vi. Json bene statutum est ipsum petere qui principatu dignificabitur.

¶ Utrum quis posset habere plures dignitates ecclesiasticas. fil. vide. ē. Beneficium. §. xxiij. cum sequenti. 3

¶ Utz epūs possit dispensare cū eo qui. xx. hz annū solū. vt possit hr̄e dignitatē ecclesiasticam sine cura aiarum. R. q̄ sic. c. ꝓmittimus. de eta. ꝛ q̄li. li. vi. Officiū quantūcūq̄z vile dr̄ dignitas qñ fit principe mandante. tex est in l. nemo prefectus. C. de digni. Et sic verificat. l. vnica. C. de man. pñn. vbi dicitur q nulli credatur se mādato ꝓncipis venisse nisi i scriptis 4

ostendat. t additur. nec vllius dignitate terreri. siue tribuni. siue notarij. siue comitis, p ferat dignitatem hec ibi.

Jlapidator dicitur ꝓlatus q res ecclesiasticas alienat t male expendit qui dz deponi. xij.q.ij.aplicos. t.xvij.q.iiij.nullus res.

¶ Utr suspecto de dilapidatione dēat dari coadiutor. ff. g sic. vide in.c. venerabili. dō off. dele. t in.c. licet Bely. §. qr vero de symo.

Jligere deū debem⁹ ex toto cor de tē. de pe. di.ij. §. charitas est. vide. s. Charitas.

¶ Utruz teneamur diligere inimicos. ff. S. Bo. in. iij. di. xxx. q. iiij. t. v. q est affectus t effectus dilectōis dupler. Primus innocentie q nolumus nocere. t isto mō est in ꝓcepto. vñ quilibet tenef nō optare eis malū inq̄tū malū est. i. p se. possemus tñ p accidēs optare eis malū. puta. si credimus q̄ sit expediēs sibi vel ecclie vl cōitati. sed inferre quo ad effectū nō lz nisi sit officialis cui cōpetit t zelo iustitie faciat. vl in casu pmisso a iure. Alius est affect⁹ t effectus beneficentie. Et hic est dupler quid an a charitate elicitus quo quis optat alij sūmū bonū. vel bona spūalia. s. grām t gl'iam. t iste est in precepto erga inimicos. Quedā est a charitate imperat⁹ quo quis optat alij bonū tpale. t ꝓsperitatē transitoriā t iste nō ē in precepto nisi in casu necessitatis. est tñ pfectionis optare talia inimico nisi p accūs inq̄ntu putanf ei. vel alijs nociua. vel si est inimic⁹ ecclesie. aut cōitatis q: tūc esset impfectionis optare sibi bona tpalia. Intellige tñ fm Ale. i. iij. parte sum. tractatu de charitate. qō est p ceptū affirmatiuū qō ñ obligat ad semp. i. cū nō sumus in consideratione. aut dormimus. sed solū, p loco t tpe q̄ndo hoc cogitamus. vl necessitatis casus occurrit. Limita ēt predicta fm. S. Bo. vbi. s. q. v. t Ri. ibidē. ar. i. q. i. in effectibus specialibus. sed q̄ ad effectus generales tenef quis de precepto diligere inimicos. puta. cū quis orat in generali, p ppło pdicat. facit elemosinā generalē t hmōi. qr tenef non excludere eos a talibus. t ēt tenef ad effectū salutatōis fm Ri. ibidē que cōpetit ipenditur nisi in casu q̄n timeret eos, puocari ad malū aliq̄d. vel aliud inconueniens oriri.

¶ Utr tencamur remittere signa rancoris. ff. fm Ri. vbi. s. q. ij. q sic. si petit. veniā. Actionē aūt nunq̄. vel dic fm Ale. vbi. s. q est rancor qui cōitat appetitū vindicte t hāc dimittere est ꝓcepti. vt. s. pz. t ē punitio quā comitat zelus iustitie. t hanc nullus tenef remittere de necessitate. Nō tñ q̄ sunt quedā signa ꝓpinqua que gerunt, pbabilē suspitionē rancoris, vt cū qs nunq̄ vult loqui iniuriāti vel cū obuiat diuertit. vel torto vultu respicit t hmōi. t talia nulli licet tenere. sine aīa satisfactionē siue post. qr ab oi specie mali est abstinendū. nā ex talibus signis pz inimicitia. sicut. c. ii. de remur. li. vi. t. l. dolū. C. d dolo. vide qō no. in. c. cū adrianus. lxiij. di. vbi glo. vult q̄ qñ quis alū non salutat ꝓsumit esse inimicus. quā limitat Ssda. in. c. repellant. de accu. verū qñ erat solitus salutare. Sunt alia signa remota. vt non conuesari amicabiliter facere sibi mutua seruitia. non cōtinue quesari t hmōi. t si hoc facit vt magis viuat in pace. t ille magis cognoscat delictū suū non peccat. als petenti veniā t satisfactiōi, p se non poterit sine peccato veniali tñ ista denegare. vide de hoc. §. Iniuria. §. vi. t. vij.

¶ Utr diligere mundū sit pctm. ff. fm Ale. fa fe tractatu de auaritia. q. ij. q aut diligit ad necessitatē. t sic nō est pctm. Vñ Beda super Jo. ij. vtimini mūdo ad necessitatē nō ad voluptatē. Aut diligit ad voluptatē t sup fluitatē. t sic est, phibitū. Et licet ordinate quis possit amare mūdū. tñ difficile ē qñ ē occasio pctō. Aut diligit mundus vt finis in eo cōstituat. t, ppter se t lz nō sit i eo aliqd appetēdū, ppter se. tñ estimat in eis sufficientia cū non sit. t sic cadit sub, phibitō. e talis dilectio t istis duobus modis dr. Molite diligere mūdū. i. Jo. ij. t nolīe mūdi intelligūt tpalia. Est etiā diligere mundū. i. longo tpe velle stare i mundo pp delitias. t sic est veniale pctm. sed ppetuo velle stare nō potest esse sine mortali peccato. si est deliberatio voluntatis fm Sde. de pal. in. iiij. di. xxi. velle stare, ppter, plongari solum non est peccatum. sed si vt magis meretur t melius operetur est meritorium.

Jligentiam qualē tenef quis ponere in rebus alienis. vide. s. comodatum. §. xi.

Jocesis est vbi episcopus. xvi. q. iij. c. quicunq̄.

Jscere debet quilibet anteq̄ doceat. xxiij. di. c. bis igit. in fine. t. xxxvij. di. relatum. t. lxi. di. c. in sacerdotibus. t. xvi. q. i. si clericatus. t qui re-

cusat discere diaboli membrum est. xxxviij. di. nullus t sacerdotes dñi semp sacris litteris intendere. similiter pdicatores. xxxvi. di. §. ecce. t. xxxviij. di. ignorantia. etiā senes. t Aug. dicit se libēter a iuniore addiscere. xxiij. q. iij. si habes circa medium.

Jsciplina est vltrix male vite. xxiij. q. v. c. ad fidem non amat filium aut seruū qui cū non disciplinat. ea. q. c. non putes. mali sunt flagellandi non interficiendi. xxiij. q. v. c. i. t. ij. t p totam. q. facit elemosynam qui p disciplinaz corrigit. xlv. di. t qui emendat. Cum misericordia est temperanda. c. disciplina. xlv. di. t extra effusionem sanguinis. ar. de rapto. c. in archiepatu. vide supra correctio primo:

Jscordia vtr sit pctm mortale ff. fm Tho. fasc. q. xxxvij. articulo primo q discordia ē peccatum inquantum concordie contrariat. Dō quidem potest esse dupliciter. s. p se aut per accidens. p se. i. cum scienter t ex intentione. sic accipitur pe se in humanis actibus t moribus dissentit a bono diuino t bono, primi in quo tenetur consentire. t tunc est mortale ex genere suo, ppter contrarietatem ad charitatē. t ꝟ est quando cognoscit tale quid fm rōnez esse fiendum. tñ non vult alijs assentire ne videatur sequi opinionem alioz tanq̄ minus sapiens. vel ex odio. aut displicentia ad alium cui queritur, pnideri vel alia ex causa. Et sic intelige. c. oblationes dissidentiū. xc. di. t. c. abijt. xi. q. iij. t. c. ismael. di. iiij. Limito hoc in rebus alicuius importātie. als esset veniale. sicut i pueris patet. Primi ēt motus huius discordie sunt veniale pctm propter imperfectionē actus. Dñ aūt discordia est p accidens qō est quando in actibus humanis est preter intentionem. sicut cum vnus dicit bonū tale quid alius opinatur contrariū. tunc non est pctm. nisi sit cum errore circa ea que sunt de necessitate salutis. vel cum ptinacia indebita. qr charitas est voluntatum vnio. non opinionum.

Jscretio est mater oīz virtutū i. q. v. pfectum. de offi. custo. c. i. Est necessaria in prelato i corrigendo. l. di. ponderet. predicatori. xliij. di. si rectoz. §. vlti. Confessori. xxiij. q. iij. bis qui. d pe. di. i. quem penitet. de pe. t re. c. omnis.

Jspensatio est iuris cōis relaxatio facta cū cāe cognitione ab eo qui ius habet dispensandi fm glo. i. q. vij. §. multoz. als est. §. nisi rigor. t addit dispensare est diuersa pensare. Jam oia hec de quibus ibi fit mentio pensare dz q dispensare vult. Et q sint illa infero in qōe sequēti. t iō fm Ber. in li. de dispensatōne t ꝓcepto prelati sine cā rōnabili vl saltē dubia sed, p sola voluntate dantes licentiā venēdi ꝛ legem sunt dissipatores non dispensatores.

¶ Que sunt cāe legitime dispensandi. ff. vt colligo p totā. q. vij. prime cāe sunt ser. Ssdia tps. ibidē. c. necessaria. t. c. qō, p remedio. nam defectus nostri temporis quibus non solum merita sed corpora ipsa defecerunt districtionis illius non patīf mancre censuram. xxxiij. di. fraternitatis tue. Secunda vtilitas valet. vt alij facilius reuertanf. xxiij. q. iiij. ipsa pietas. t. i. q. vij. tali. Tertia qualitas plene t meriti t scientie. d. c. tali. t. c. didici. cū alius eque dignus nō fit. Quarta religio. lxxvij. di. c. monachus. de sen. ex. cum illoz. Quinta multitudo ratione scandali vitandi. l. di. vt pstituerētur. Sexta necessitas. d. c. tali.

¶ Utrū dispensatio necessario requirat causē cognitionem. ff. Ssdan. in. c. diuersis de clericis coniugatis. q̄ in principe nō. sed sufficit sola ipsius voluntas. in his que sunt iuris positiui solū. vt no. Inno. in. c. cum ad monasteriū. de sta. mo. sed in inferiore sic vt no. glo. in d. §. nisi rigor vñ si fiat sine cognitiōe cause ē dissipatio nō dispensatio. t venit puniendus q: egit ꝓtra legē. vide bonā glo. in. c. ij. de scis. vbi plene nō. doc. tenent tñ quo ad cū q dispēsauit q: non potest cōtrauenire neqz eā reuocare ex quo egit actū in q̄ potuit dispensare lz non teneat quo ad superiorē. vt notat glo. in dicto. c. diuersis.

¶ Utr dispensatus sine causa legitima sit tutus quo ad deum. ff. vt colligo ex Inno. in. d. c. cum ad monasteriū. t Ssda. in. c. nō est voti. de voto. q̄ aut loquimur de papa aut de alijs Si de papa aut loquimur in his que sūt iuris diuini vt in voto iuramēto. t hmōi. t sic nō potest dispensare sine iusta causa. aliter dispēsatus non est tutus quo ad deum. Si autem subest iusta cā tenet dispensatio t est tut⁹ ēt in voto castitatis t, pprietatis fm Inno. vbi s. Si Ro loquimur de his que sunt iuris positiui pōt sine cā t est tutus in conscientia. qr eius est destruere cui⁹ est condere. nec ꝓceptor tenef legibus suis ligatus. l. digna vox. C. de

legi. Limitat tñ ℣a. de pluralitate bñficioꝝ in qua non potest fine causa legitima. ⁊ ita tenet Jo. an. in. c. de multa. de prebē. qz oia bona ecclesiaꝝ sūt dei. vt in. c. cū ex eo. de elec. li. vi. Et ideo non est tutus taliter dispensat⁹ ō ꝫ dic vt. ō. Bñficiū. §. xxxv. ex gb⁹ infert ℣a. ꝙ non est tutus religiosus cū quo dispensat fine cā iusta vt transeat ad latiorem religionē Similiter si preficit ecclesie curate causa legitima non subsistente. puta qz nō est aptus ad officiū predicandi. vel exercitiū cure. Vñ dic glo. singularis in. c. monachi vagantes. xvi. q. i. ꝙ religiosus promotus ecclesie seculari non vt prosit sed vt presit peccat mortaliter. qz fac̄ ꝺ votum suum. Si loquimur de alijs a papa. sic clarum est ꝙ non est tutus quo ad deum. nec quo ad ecclesia. vt nō. Jnno. vbi. ō. qz cuicunqz alio a papa concedit dispensare intelligitur ꝙ hoc faciat ex cā legitima. ⁊ ideo debz fieri cū cause cognitione. Nō nota bene.

4 ¶ In quibus potest dispensare papa. vide in fra. ℣papa.

5 ¶ In quibus casibus pōt epūs dispensare. ℟. ꝙ glo. in sūma. l. di. ⁊ in. d. §. nisi rigor. ⁊ doc. i. c. at si clerici. de iudi. satis confuse loquunt ⁊ contrarie. Sed tu dic clare. ꝙ aut dispensatio est in faciendo ꝺ canones vel conciliū. ⁊ sic nō potest. nisi hoc ei expresse a iure cōcedat. c. cuz dilectus. de tem. or. Et sic intellige opinionē. que dicit ꝙ nō pōt nisi ea concedatur expresse vt in. c. cū dilectus. Et sic collige ꝙ epūs conceditur dispensatio in oibus criminibus minoribus adulterio. Nam peccans mortaliter notorie notorietate iuris non potest. ꝓmoueri. xxv. di. primū itaqz. in glo. ⁊ ꝓnotus de ponitur. l. di. qui semel. ⁊ ideo indiget epūs dispensatione que epūs in criminibus minoribꝰ adulterio conceditur generaliter. vt notat in. d. c. at si clerici. conceditur ēt in aliquibus maioribus. vt de heretico ⁊ scismatico. l. di. presbyteros. in glosa. Item in sacrilego. l. di. si quis presbyter. Et quō in istis ⁊ multis alijs dispēsat. infra subijciam. In tribus tñ casibus pōt epūs dispensare contra canonem ⁊ concilium. licet ei expresse non concedatur. ℣primo rōe consuetudinis vt quia cōsuetudo prescripta habet vt dispensare possit. c. fi. de consuetudine ri. q. i. quicunqz. consuetudo enim facit valere dispensationem que alꝫ non valeret. ar. gu. de celebra. missa. pernitiosus. cum suis cō cor. ⁊ argu. de transac. c. fina. Secundo ratōe magne necessitatis vel vtilitat⁹ ō nouo emergentis. ⁊ inexcogitate tempore constitutionis qz tunc epūs potest dispensare. vt tenēt dñi de rota ⁊ Joan. ō ligna. in. d. c. at si clerici ⁊ sequitur ℣a. ibidem. ⁊ Bal. no. in. l. omnes populi. ff. de iusti. ⁊ iure. ⁊ Bar. in. l. si hominem. ff. mandati. ℣onit exemplū quod in ciuitate perusij fuit factum statutuz ne quis deferret arma. ⁊ tñ priores possēt dare licentiam portandi propter brigam ciuitatis quaz de nouo hz. ⁊ etiā statuere. qz est casus nouus non preuisus a statuentibus etiam si iurassent seruare illud statutum vt no. Bal. in. ℟. C. qui ad bo. pos. ⁊ Bar. in secunda constituti. C. §. quibus. Facit. d. l. si hominem. vbi procurator ex nous causa prohibet speciali procuratori. ne exequatur manumissionē sibi cōmissam. ⁊ bñ vt ibi. Ex quibus concludo epūs posse dispensare in gradibus. ꝓhibitis in matrimonio qñ impedimentum est occultum. ⁊ ad papam non potest haberi recursus ⁊ separatio non potest fieri sine notabili scādalo. sic̄ sepe euenit in mulieribus que cognite fuerunt a consanguineis viri anteq̄ contraherent mri moniū. Tertio qñ canon dicit dispensationē posse fieri. licet aliter expresse ñ indulgeat. ꝙ tunc epūs potest. arg. c. nuper. de sentē. ex. Ita tenet Joan. de ligna. ⁊ Jo. cal. ⁊ originaliter fuit dictū Jnno. in. c. dilectus. de temp. or. qz frustratorie intelligeretur de papa qui semp potest indulgere. ⁊ hoc etiam tenet glo. in. c. postulasti. de cle. exco. Aut dispensatō est sup eo quod iam est factuz vt tolleretur. ⁊ sic pōt epūs nisi prohibeat. vt in. d. c. nuper. ar. ad hoc. xxij. q. v. hoc vī. ⁊ sic. Intellige scōam opinionē illoꝝ qui dicunt ꝙ epūs pōt dispensare nisi in casibus vbi expresse prohibet sibi Sed vt clarius scias qñ ei cōceditur ⁊ quō ⁊ qñ ei prohibet. hic recolligo que ad forum cōscientie ptinent quasi pro tabula totius isti⁹ sūme. Et primo quō dispensat apostata. vide supra ℣apostasia. §. vi. ⁊. j. Jrregularitas prio §. xxvij. Item in bis baptizato vide. Baptismus. vij. §. ix. ⁊ io. ⁊ Jrregularitas. i. §. xxiij. Item cū eo qui recipit bñficiū de manu laici vi de. Bñficiū. §. xij. Item in clerico cōiugato vt hēat bñficiū. vide Bñficiū. §. xv. Item in illegi prio vt hēat bñficiū ibidē. §. xvij. cū multis. §se. Item quō ꝺquis hēat bñficia plura. ibidez. §. xxxviij. Item in bigamo. vide Bigamia. §. ix Item vt quis ꝺbat mrimoniū sine bñis vide

S. Clandestinū. §. i. Item cū clerico exñte in studio ne ꝓmoueat ad sacerdotiū ⁊ sup residentia. vide. Clericus. vij. §. v. Item in vitiato in corpore vt ꝓmoueat. vide Corpore vitiatus §. i. Item in quibus criminibꝰ dispēsat vide Crimen. §. v. Item in dignitate cū eo qui hz. xx annū vide. ē. Dignitas. §. iiij. Item i pugnante in duello. vide. Duellū. §. i. Item z in etate quō potest dispensare. vide. Etas. Item quō dispensat cū homicida. vide. Homicidiū. ij. §. i. ⁊. §. ix. ⁊ homicidiū. v. §. i. ⁊. ij. ⁊. iiij. Item cū eo qui est in bello iniusto. vide Jrregularitas. i. §. v. Item quō dispensat cū infami. vide Jnfamia. §. xij. Item quō dispensat cū prelatis ne ab officio amoueant qñ ꝓcedit inquirēdo. vide. j. Inquisitio. §. ix. Item quō dispensat cuz illo q ligna ꝓ hereticis ꝺburēdis posuit. vide Jrregularitas. i. §. xvij. Item quō dispensat in eo q ordinat in excōicatōe erñs. vide ibidē. §. xij. Item cum eo qui duos ordines sacros vno die accepit ibidē. §. xvij. Item cū acolito qui ministrat ad baptismū bis vni collatū. vide ibidem. §. xviij. Item quō dispensat cuz eo qui suscepit ordinē ab epo excōicato. vel qui resignauit epatui. ibidē. §. xxi. Item quō dispensat cū eo qui suscepit ordines extra tempora debita. ibidem. §. xxv. Item cum eo qui ministrat in ordine quem nō hz ibidē. §. xxviij Item cum publice penitente. ibidem. §. xlix. Item cū illegitimo. ibidem. §. lij. Item in impedimētis matrimonij. vide Matrimoniū. iij. Impedimento. xviij. §. iij. Item in solēniter penitente. vide. j. ℣nia. §. v. Item quō dispensat cū ordinatis a scismaticis. vide Scisma. §. iiij. Item quō in symoniaco in ordine vel in bñficio. vide. j. Symonia. vi. §. ij. ⁊. iij. Item in alia symonia. ibidē. §. v. Item cū sortilegis. vide sors. §. iiij. Item quō dispensat cuz pugnante in torneamentis. vide. j. tornamentū. §. vlti. Item quō dispensat in voto sācti Jacobi. ⁊ ier'm. vide. j. Votum. iiij. §. vi. Item in voto castitatis. ibidem. §. ix.

6 ¶ Vtz epūs in casibus in quib⁹ dispēsare pt possit hoc facere sine capitulo. ℟. Archi. in. c. is qui. de fil. presby. tenet ꝙ nō. sed ego tenco cum glo. in. c. cum ex eo. de elec. li. vi. ꝙ sic.

7 ¶ Vtz abbas vel alius prelatus religiosoꝝ possit dispensare cū suis subditis. ℟. ꝙ nō nisi inquantū eis a iure. vel regula aut ꝑ priuilegiū concedit. vt no. Jnno. in. c. ij. de eo q fur. or. fusce. ⁊ do. Anto. in. d. c. at si clerici. ⁊ ibi dicit ℣a. ꝙ est cōmunis opinio.

¶ Sed in quibus casibus concedit abbati vt dispensare possit. ℟. ꝙ in decē. ℣primo in nouitio vt ꝓmoueat ad sacros ordines. lxxvij. di. monachi. Scōo cū apostata monacho. vt possit ministrare ⁊ ascendere ad alios ordines arg. l. di. c. fi. nisi in apostasia sit ordinatus vt de apostatis. c. fi. qz ad papā tūc ptinet vt ibi dē. Tertio cū illegitimo monasteriū intrante vt ꝓmoueat in. c. i. de fi. presby. Quarto ꝙ ñ cōficiant ⁊ eucharistiā sumāt semel in mēse. cle. prima de sta. mo. Quinto ꝙ monachus detur in cappellanū eccl'ie parrochialis. si epi ⁊ populi consensus accedat. l viij. di. c. i. ⁊. xvi. q. i. doctos cuz multis alijs capitulis. Sexto ꝙ monachi hēat ꝓpriū cellā. j. septa monasterij ex cā. xviij q. ij. nullus. xx. q. vlti. c. fi. ad fi. Septimo i ieiunijs. cibis. ⁊ esu carniū. silētio ⁊ operib⁹ manuū ad que tenēt monachi. vt ō ꝺse. di. v. nō mediocriter. ⁊. c. carnē. ⁊. c. nunq̄. ⁊ de sta. mo. c. cū ad monasteriū. Sed ℣host. in d. c. cū ad monasteriū. de esu carniū. vī tenere ꝙ nō pōt. sz ꝺ ipm est gl. Jnno. ⁊ ℣a. in. d. c. cū ad monasteriū. imo dico plus ꝙ pōt dispēsare in oib⁹ regule. exceptis trib⁹ votis ꝑ ar. a ꝺcio. in. d. c. cū in fi. Limitat ℣a. ibidez. dū mō sit dispensatio nō dissipatio. vt puta ō necessitate ⁊ alijs de quibus. ē. §. i. Octauo in ir regularitate de qua. ē. abbas. §. xiiij. Nono in obseruantijs regule remittendis. xx. q. vlt. c. fi. in glo. de conse. di. v. carnē. saltē in bis q̄ non sunt de substātia. ar. de vi. ⁊ ho. cle. deus. ꝓ⁹ declaratōne notandā fm Ale. in regula beati Benedicti quedā sunt pure spūalia. vt charitas. humilitas. ⁊ cetere virtutes. Et in istis si potest abbas disponere. Quedā sunt partim spūalia ⁊ partim corporalia. vt cantare. psallere. orare. ⁊ hmōi. ⁊ de istis potest abbas dispone re. non tñ fm libitū voluntatis. sed fm ꝙ bonū ⁊ equū viderit expedire fz occurrentia qō ꝓprie est dispensare. Quedā vo sūt que sūt i obseruantijs corporalibus. puta cōmistio carniū. fractio ieiunij. ⁊ hmōi. ⁊ tunc si a tali regula ꝑcipiunt. vel ꝓhibent. nō pōt abbas ea mutare. nisi fm ꝙ cōuenit charitati. vt dicit brūs Benedict⁹ in regula. i. ꝙ subsit rōnabilis cā. alꝫ nō. Rō. qz iz abbas pōt subditis. regula tñ preest abbati ⁊ subditis. ⁊ iō ei⁹ obediētia ꝓponēda. ⁊ cū dr i regula bti Bñdicti q̄ ola de dispositione abbatis fiant intelligi de illis de quibus regula expresse nō precipit

vel prohibet. Si tñ abbas monacho multum laboranti cognita necessitate persone. precipiat q̄ carnes mãducet. dz sibi obedire. aliter si ex sola voluntate precipiat. nullo mõ dz sibi obedire. vñ btūs Benedict⁹ in regula. Ediu militãt charitati imobiliter fixa sūt precepta regule, ita. s. q̄ mutari nõ possunt nec ab ipis prepositis sine offensa. Quid autem debeat facere talis monachus cui precipitur aliquid quod est contra regulam. ⁊ dubitat de causa legitima vel in conscientia timet. vide. j. religiosus. §. xxix. Et quod ħ dicit Alc. de abbate serua in quocunq; prelato cuiscunq; religionis si ci permittit ex regula dispensatio sicut fit ministris fratrum minorũ qui possunt dispensare in oibus exceptis tribus votis ⁊ que sunt contra dei precepta fz Dir. li. ij. ti. xix. fz q̄ conuenit charitati. Et hoc innuit beatus Franciscus cum dicit. si qui fratrũ scirent ⁊ cognoscerent se non posse regulam spũaliter obseruare ad suos ministros debeant ⁊ possint recurrere. s. vt dispensentur si conueniat charitati. vt dictum est. ⁊ sic patet in quibus ⁊ quando possunt prelati religiosorum dispẽsare in regula. Quod bene nota.

9 ¶ Vtrum potestas dispensandi sit late interptãda. ff. fm ℔a. in. c. fi. ō symonia. q̄ sic q̃ datur potestas dispensandi nõ expressis personis dispẽsandis tanq̃ principis beneficiũ Et sic sentit glo. in. d. c. fi. ⁊ sic intellige Bar. in. l. iij. ff. de ver. ob. vbi dicit q̄ si datur potestas alicui legitimandi filiũ adulterinũ. item incestuosum poterit legitimare adulterinum ⁊ incestuosũ simul. q̄ iam materia larga sub simplici veniunt mixta. vt in. l. si ita. ff. de li. ⁊ postu. Secus si exprimerent psone cũ quibus dz fieri dispẽsatio. ar. in. c. si cui. de preben. li. vi. q̄ ois recessus a iure cõi est odiosus. vt est ter. in. c. fi. de fili. presby. li. vi. ⁊ in. c. q̄ dilectio de consan. ⁊ affi. Et sic distingue canonistas tenentes cõtra Bart. in. c. p venerabilem qui fi. sint lc. Adde etiam quod dico. ſ. Beneficiũ §. xx. Aduerte tñ q̄ licet dispensatio sit stricti iuris. vtputa q̄ cõtra ius est ⁊ stricte sit interpretanda. qñ. s. exprimũtur persone. vt in. d. c. q̄ dilectio. ⁊ in. c. i. ⁊ ij. de fi. pres. li. vi. nihil hominus extenditur ad necessaria cõsecutiua seu ad dependentia ex eo super quo est dispensatũ. qñ aliter non imprimeret actum validũ super eo in quo dispensatur. vt. ſ. Beneficiũ §. xxiij. Facit glo. ⁊ ℔a. in. c. q̄ in tantum. de prebẽ. ⁊ glo. in. c. si quis in clerõ. vij. q. i. qui dicunt q̄ dispensatus super plitate beneficiorũ videtur dispẽsatus super residentia. vide qõ no. Jo. in. c. cum in cunctis. de elect̃õc. ⁊ glo. in. c. non potest. de preben. li. vi. ⁊ de hoc vide ſ. Clericus. vij. §. i.

¶ Sed nunquid extendet dispensatio in affinitate ad publice honestatis iusticiã. ff. ℔a. in. c. non dz de consan. ⁊ affi. q̄ nõ nisi in narratione affinitatis vnũ comprehendat aliud fm glo. in arbore affinitatis. Secus est in dispensatione qñ solum gradus remotior est expressus. de quo vide Matrimonium. iij. Impedimento. vi. §. vlti. 10

¶ Quid si impetretur dispensatio tacita veritate. vel ex falsa causa. ff. q̄ nulla est. vt in. c. ij. de fi. presby. li. vi. Et idẽ de qualibet ḡfa alia. vt no. in. c. ad audientiam. el. ij. ō rescrip. ⁊ ad c. non potest. 11

¶ Vtr superiorẽ assumẽdo aliquẽ ad aliquod officiũ videatur dispensare eidem in impedimento quod dz ad illud. ff. Inno. in. c. preterea. de testi. cogen. ⁊ in. c. veniens. ō fil. presb. videtur sibi contradicere. ⁊ glo. in. c. quicunq; lxxxi. di. ⁊ in. c. qui in aliquo. li. di. Sed ego sic distinguo. q̄ aut impedimentũ est notorium superiori. ⁊ tunc si est princeps intelligitur dispensatus. si Ro est inferior si põt dispensare ⁊ subest causa similiter est dispensatus. als si. Facit ℘ hoc qđ no. Jo. an. in. c. ij. de scis. Aut impedimentũ est occultũ superiori tanq̃ iudici. ⁊ sic non intelligitur dispensatus sed sibi imputet q̄ illud tacuit. facit. c. cum non ignores. de preben. ⁊ tenet Bar. in. l. ij. C. si seruus vel liber. ad decu. aspi. 12

¶ Vtrum potestas dispensandi super irregularitate vel illegitimate cõcessa a papa alicui duret post mortem pape. ff. Fede. consilio. lxxviij. q̄ sic. q̄ gratia semel facta per papam in personam aliquam nõ expirat ℘ mortẽ pape vt est casus de offi. dele. super gratia. li. vi. 13

¶ Vtrum ℘ mortem illius cui cõcessa erat talis auctoritas expiret dispensatio iam facta. sic ille dispensatus vsus non fuit tali gratia. puta dispensatus fuit vt posset ordines accipere. vel in prelatũ eligi. non accepit ordines nec fuit ℘motus ante mortem dispensantis non poterit ordinari vel ℘moueri. ff. Fede. vbi. ſ. q̄ sic. ⁊ q̄ non expirat q̄ dispensatio canonice semel facta ex superuenienti facto nõ retractatur. casus est in. c. ex tuo. de fi. presby. 14

Facit qõ not. de accu. c. de his. bñficia enĩ cõcessa in tempestiue revocari non ℘debent. de cõmo. c. vnico. de reg. iur. decet. li. vi. Facit qõ no. de elec. li. vi. in. glo. c. cuz ex eo. ⁊ ibidem in nouella. Jo. an.

Jsputare de fide publice vl occulte cuicunq; laico ℘hibitũ est. ⁊ si contra facit debz excõicari. de hereti. c. quicunq;. §. iubemus quoq; li. vi. hec quoq; ℘hibitio fit in. c. sicut in vno corpore. co. ti. in decretalib⁹. sed in. l. nemo. C. de sum. tri ℘hibẽt ne dũ laicis sed ẽt clericis publice turbis coadunatis disputare de fide. S. ãt Tho. 2a 2e. q. x. ar. vij. tenet forte illicitum de fide disputare qñ quis disputat. aut quia dubitat de fide. ⁊ p disputationẽ expiri vult q̄ talis infidelis ẽ. Aut q̄ disputat cor̃ simplicib⁹ ⁊ titubantibus q̄ nõ sunt solicitati ab infidelibus sic est in terris fideliũ qui tãto firmius credunt quanto nõ audiũt motiua ⁊ argumenta infideliũ. Sed disputare ad cõfundendũ errores. etiam cor̃ simplicibus qui sunt solicitati ab hereticis. vel infidelib⁹ nitẽtibus corrumpere in eis fidẽ. si est sufficiẽter instructus ⁊ aptus ad confundendũ errores. non solũ non est ℘hibitũ. imo est necessarium disputare ne taciturnitas esset ℘firmatio erroris. ℘ quo facit. l. qñ. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ xxiij. q. vi. vides similiter licet ad exercitium cor̃am instructis ⁊ firmis in fide disputare. ad quod facit. c. in mandatis. xlij. di. pro hac distinctõne Tho. probanda. vide de hoc. xcvi. di. nos i glo. ⁊ Inno. in. c. ij. de sum. tri.

Juinatio a perfis, fertur inuenta. c. i. xxvi. q. iij. vnde diuini dicti sunt quasi deo pleni. diuini tate enim esse plenos simulant. ⁊ astutia fraudulenta hoibus futura conjectant. vt ibidem

1 ¶ Quot modis fit diuinatio. ff. vt p3. xxvi. q. iiij. §. i. ⁊ c. i. ⁊ q. v. in. c. nec mirum q̄ multis modis. vnde nuncupat diuersimode. vnde diuini dicuntur aliqñ arioli. aliqñ aruspices. aliqñ augures. aliqñ nigromãtici. ⁊ multis aliis noibus. fm q̄ diuersimode quis vult scire futura. que omitto. q̄ non est necesse. vide ibi si vis. Et de hoc vide. j. Sortes. §. iij.

2 ¶ Quõ ãt demones pñt scire futura que non hñt certã ⁊ infallibilẽ cãz. ff. sctũs Bo. vbi. s. ⁊ clicit ex. c. sciendũ, est. xxvij. q. iiij. q̄ ex ãtuor ℔ primo ex ingenij acrimonia. vt qñ considerant ad quid inclinatur affectio nra. Scõo ex multa experientia q̄ ꝓsiderãt in talibus accidentalia. Tertio ex dolosa cautela. qñ. s. ꝓponũt aliqd facere ⁊ ꝓdicũt. Quarto ex aliena doctrina vt qñ ꝑmittitur vt a bono angelo adiscant.

Juortium est viri ab vxore vel econuerso legitima separatio. legitima dico. vt nõ fiat sine lege vel ratione. q̄ quod deus coniunxit hõ nõ separet. xxxi. q. i. §. sed obijcitur. Et dicitur diuortium a diuersitate mentium. vel quia biq matrimonium dz distrahunt in diuersas partes cunt. l. i. ff. de diuorti. de quo dic. vt infra ℣ Matrimonium quarto.

Juturnitas i malo auget peccatum. de cõsue. c. fi. dicitur, tanto graviora sunt peccata. quanto diutius infelicem animã detinent alligatam cum suis concordantijs.

Doctor dicit a docendo. vñ ⁊ nomine doctorum veniunt magistri. ⁊ econtrario fm ℔a. in. c. i. ō loca. Vnde ter. in. l. quibus ꝓcipua. ff. de ℣. sig. dicit cuiuslibet discipline preceptores magistros appellari a monẽdo vel monstrando. ⁊ hoc fm etimologiã vocabuli. Alam doctores dicunt a docendo sicut magistri a magistrando. Facit ter. in ꝓmio cõpilationis decretaliũ. vbi papa oẽs magistros doctores appellat. sed nõie scolariũ non veniunt doctores nec magistri. nisi in larga significatione.

¶ Vtrum interpretatio doctorum necessitet ff. fm ℔a. i. d. c. vestra. de coha. cleri. ⁊ mulie. q̄ non. nisi inquantum iure probatur. vel ratione valida. vt not. in. c. i. de postula. prela. de quo vide. j. Opinio. §. i. 1

¶ Vtr doctor vel magister possit reprobari ff. q̄ sic. vt est ter. in. l. i. C. de profes. ⁊ me. no. Bar. in. l. sed ⁊ reprobari. ff. de excu. tu. in ꝑn. vbi ter. dicit de medico q̄ põt reprobari. ⁊ est ter. etiaz de medico in. l. vt gradatim. §. reprobari. ff. de mu. ⁊ bono. sed non fine causa. l. pomponius. scribit. ff. de nego. ges. 2

¶ Vtr doctore dãnato intelligantur ⁊ eius opera seu libri reprobari. ff. q̄ sic. vt patet ꝑ c. fraternitatis tue. de here. 3

¶ Vtr allegationes sint faciende a doctorib⁹ in consilijs. ff. ℔a. in. c. vestra. de coha. cle. ⁊ mu. q̄ in consilio decisiuo nõ. sicut nec in sniu vt dicitur in. c. sicut nobis. in glo. ō senten. ⁊ re. iudi. secus in consilio postulato a parte. ratio diuersitatis, q̄ in ꝓmio ẽ approbata fides 4

consultoris in secundo non. ⁊ ideo non credi
tur ei nisi quatenus probet.

5 ¶ Vtr doctor ꝓmotus corruptis doctoribꝫ
debeat gaudere priuilegio doctor. ff. Archi.
in. c. de quibusdã locis. xxxvij. di. q̃ nõ allegat
ter. in simili. in. l. vnica. ff. de atletis. facit ter.
iuncta glo. in. l. i. C. de ano. ciui. li. xi. vbi dr q̃
stipendia sunt tradenda non ꝓ titulis digni
tatũ vel numero scholarũ sed ꝫ merita. ⁊ iõ
glo. ibidẽ dicẽ ꝓferri debere peritos scholares
imperitis doctoribus intelligit ¶da. in. c. clerici
ci. de iudi. ō antecessione non de lectõne. Ego
credo q̃ etiam in vtroq; debet preferri.

6 ¶ Quis dꝫ precedere. ff. ¶da. in. d. c. clerici. q̃
theologus. post ipꝫ canonista. post canonistã
legista. post medicus. vide ibi ꝑ vis.

Dolus aliq̃ bonus ⁊ licitus ⁊ ac
cipit ꝓ solertia sicut q̃n q̃
aliquid simulat ne damnificet a ꝓrio vt
in. l. i. ff. de dolo. i ter. ⁊ glo. erẽplificat ō capto
a ianuen. q̃ simulauit se ꝫctũ q̃ dẽ ꝫ. vt. ff. ō
ne. ge l. ad quid nã. §. cũ me. ⁊. ff. de leg. ij. l. cũ
pr̃. §. titio. ⁊. ff. si quis ob. ca. te l. q autẽ. §. si pa
tron⁹. ⁊ de ℔ vide. j. Simulatio. ꝫ cõiter do
lus accipit in malo. ⁊ sic diffinit in. d. l. i. a la
beone. dolus malus est ois calliditas. fallacia
Machinatio ad circũuentiõ. fallẽ. ⁊ decipiẽ
dũ alter adhibita. fit tacẽdo in aio calliditas
vt. ff. de ac. ẽp. ⁊ ven. l. i. fit mentiẽdo i verbis
fallacia. ff. de fur. l. falsus. §. si quis. Fit arte v
box machinatio. ff. ō ac. emp. ⁊ ven. l. iulian⁹
§. idẽ. Ad circũuentiõ. s. reddendo singula sin
gulis. s. circũuentionẽ calliditati. Fallẽtiã fal
lacie. decepcõꝫ machinatõi. ponit adhibita. s.
ꝫ ius ⁊ bonos mores ꝓp differẽtiã doli boni
hec in glo. ibidẽ. Et adde sm Be. in. c. si com
promissarius. ver. si vero. de elec. li. vi. q̃ quis
dolose facit q̃n scienter rem sibi ꝓhibitam fa
cit. differt autem dolus a fraude. q̃ fraus⁹ ꝓ
prie per facta fit. sed dolus per verba ⁊ facta.

1 ¶ Vtr ignorantia iuris excuset a dolo. ⁊ ose
quẽter a pena ad quã incurrendã requirit do
lus. ff. Ly. in regula. Ignorãtia. li. vi. q̃ sic. q̃
ꝫ iuris error fit lata culpa. nõ tñ ẽ dol⁹. vt. ff.
de his q̃ nõ. infa. l. i. vbi ẽ glo. singularis. facit
l. i. ff. de ambige. facit q̃ nõ. Bar. in. l. si qs in
tñ. C. vñ vi. vbi dicit q̃ si minor credens sibi
licere rem ꝓpriã sine cuiusq̃ auctoritate oc
cupat nõ incurrit penã. d. l. si quis. q̃ nõ est i
vero dolo. allegat. l. primã. C. si aduersus deli
ctum. sequitur do. Anto. in. c. i. de dolo ⁊ con
tu. ⁊ allegat. l. si ex causa. §. si in cõmissum. ff.
de mi. ⁊ quod no. in. l. i. §. nunciando. ff. de no
ui ope. nun. ꝓ hoc q̃ excusat ignorãtia a do
lo. ex ter. ⁊ ibi Bal. in. l. sed ⁊ si lege. §. scire. ff.
ō pe. here. vbi error iuris excusat ab inuasiõe
ne quis dicatur predo. Idem tenet Saly. in. l.
senatus. C. ō bis qui sibi ascri. aliquid in testa
mento in secunda colũna. est casus. ⁊ ibi Bar.
in. l. in lege. ff. de siccariis. idez tenet Ange. in
in. l. si quis id. §. doli. ff. de iurisd. om. iudi. vbi
allegat Butri. Fortius dixisse q̃ etiã ignoran
tia iuris naturalis excusat a vero dolo. ⁊ ad. l.
ij. C. de in ius voca. quẽ videt contraria. Re
spondet q̃ ibi non requirebatur verus do
lus sed presumptus. ⁊ ita tenuit dictus But.
in. l. regula. ff. de iur. ⁊ fact. igno. Limitat hec
Ange. in. l. ij. ff. q̃ quisq; iure. vera nisi sit do
ctor vl̃ assessor cui turpe est iur̃. ignorãtia. Et
idẽ Ange. in. d. l. senatus. dicit q̃ credit allegã
ti se ignorasse ius ad excludendũ dolũ. ⁊ ꝓ cõ
sequens a pena que esset imponenda propter
dolũ. ⁊ dicit ibi esse casũ. Et predictis colligе
q̃ vbi ius vel statutum requirit verũ dolum
q̃ ignorans quantũcũq; sit culpabilis non in
currit penã ipsius. licet alio mõ sit puniendus
sm modũ culpe vbi No ius vel statutũ requi
rit dolum presumptum. sic ignorans crasse. ⁊
supine nõ excusatur. q̃ est in dolo presumpto
hoc ꝓ in censuris eccl̃iasticis que cum requi
rant dolum presumptũ taliter ignorans eas
non cuitat. vt ꝓ in. c. vt aiarum pericolis. de
consti. li. vi. secus si esset in leui culpa ignorã
tie. Quod bene nota. quia facit ad multa.

¶ Vtrũ iniusta cã excuset a dolo. ff. q̃ sic. ⁊ 1
quẽlibet. ita no. Bal. in. c. vt aiarum. in prin.
scẽde colũne. de consti. li. vi. vbi dicit q̃ pturbãs
aliquẽ in possessione ex iniusta cã putans sibi
licere. excusat a pena statuti puniẽtis in centũ
quod requirit dolũ ꝓ nõ. in. l. plagij criminis
C. ad. l. famã. de plagi. no. Jo. an. in ti. de arbi.
in addit. ad specu. ⁊ q̃ recusat a pena legis. et
in iusta cã. no. in. c. i. in fi. ō elec. li. vi. Idẽ Jo.
an. ⁊ Bal. in aui. generaliter. C. de epi. ⁊ cle. ⁊
mult⁹ alijs. ⁊ sequitur do. Ludo. de ro. colũna
xxviij. in Rubrica. de arbitris. Est ꝓ hoc glo.
in. l. vnica. §. fi. in magna glo. ff. si quis ius di
cen. non obtempera. Est Bar. ⁊ Ange. in. l. i.
in fi. ff. de arbigcis. Inno. in. c. de seruorum. ō
seruis non or.

¶ Vtrũ lata culpa equipareť dolo. ff. q̃ non 1
vbi requiritur verus dolus. vt dicit Bar. i. l.
in actionibus. ff. de in litem iuran. ⁊ glo. in. §.
suspecti. insti. ō suspec. tuto. vnde dicit Bal.
in. l. si quis id. in finali colũna. ff. ō iurisd. om.
iudi. q̃ qñ delictum circũscribitur per dolum
non sufficit culpa secus in his in quibus cul
pa venit punienda. allegat. d. l senatus. ⁊. d. l.
plagij crimis accusatõ. Et vt no. Ang. in. d. l.
si quis id. §. doli. q̃ vbi fit mentio de dolo req
ritur verus dolus. Vnũ tñ notabis q̃ ignorã
tia affectata que est qñ quis noluit vel simula
uit scire equipollet scientie. c. cos de temp. or.
li. vi. ⁊ ideo est dolus non culpa.

4 ¶ Vtr pena corpalis sit imponenda sine do
lo. ff. q̃ munq̃ sine doli interuẽtu. gl. ⁊ Bart.
in. l. in actionibus. ff. de in litem iuran. ⁊. d. §.
suspectis. ⁊ Bar. in. l. i. §. i. ff. si quis te. cẽ mus
li. suc. ⁊ Bal. in. l. opera data. C. qui accu. non
pos. ⁊ casus est in. d. l. in. l. vbi dicit Bart. q̃ i
penis corpalibus. vel in infamiam irrogã
tibus lata culpa non equiparatur dolo. ⁊ glo.
in. l. in actiõibus. ff. de in lite. iurã. approbata
cõiter. ⁊ bar. in. l. qõ nerua. ff. depositi. ⁊ in. d. l
in lege dicit q̃ in cã sanguis. status. vel fame
lata culpa non equiparaꝫ dolo. iõ verus dol⁹
requritur in illis. Ange. tñ in. l. in actionib⁹.
ff. de in litem. iuran. tenet contra ⁊ dicit consi
lium paduanũ cõsuluisse ꝫ bart. in hoc. sed in
dicio meo si considerem. l. ij. C. de nota. verior
est opinio bar. ⁊ iura que Ange. adducit in cõ
trarium continent casum specialem.

5 ¶ Vtr incurrat quis sniam excõicationis a
iure promulgatam sine dolo. j. vide excõmu
nicatio. vij. casu vlti. §. ij.

6 ¶ Vtr quis possit pacisci vt non teneať ō do
lo. ff. q̃ nõ. vt est ter. in. l. i. §. si conueniat. ff. de
positi. q̃ hec conuentio est ꝫ bonã fidẽ ⁊ bonos
mores. ⁊ ideo nec sequenda. dicit ter. ibidem.

7 ¶ An quis possit tenere bona alieni⁹ q̃ ex sta
tuto ad eũ venerũt ꝓp delictũ alicuius si ipse
dolose egit. vt ille delictũ cõmitteret. ff. ¶da.
in. c. postulastis. de concess. preben. q̃ nõ. ⁊ hñ
facit ter. ibi in fine. cum sua glo.

8 ¶ Vtr dolus annullet contractũ spũalem. pu
ta votum ⁊ hmõi. ff. ¶da. in. c. cum dilecti. de
emp. ⁊ ven. q̃ non. nec potest quis ercipere ō
dolo qñ fuit inductus ad bonũ. q̃ non est ꝓ
prie dolus. puta dolo induri re ad religionez
tenet ingressus. Facit quod legitur. ⁊ no. in. c.
cum dilectus. quod metus causa. ⁊ vide glos.
nota. in. l. a diuo. ff. de ritu nupti. que hoc te
net etiam in matrimonio.

¶ Vtr dolus annullet contractũ tpalem. pu 9
ta venditionẽ ⁊ hmõi. ff. q̃ aut dolus ꝑ con
trahentes dat cãm contractui. puta dolo duxi
ad vendendũ q̃ non eras venditurus. ⁊ sic i
contractibus bone fidei non tenet sm glos. ⁊
¶da. in. c. cum dilecti de emp. ⁊ ven. ⁊ glo. in. l.
ij. C. de rescin. ven. ⁊ glo. cum bar. in. l. eleganter.
ff. de dolo. ⁊ placet. licet ¶de. teneat cõtra
rium. In contractibus aũt stricti iuris tenet
contractus. sed agens ex eo eliditur ope. excep
tionis. ff. de ver. obl. l. si quis. cum aliter. ⁊. C
de pac. l. cum postea. Si vero ꝓ alium a cõtra
hentibus dat cãm contractui ẽt bone fidei ꝫ
contractus. sed agit contra mediatorez de do
lo. d. l. elegãter. §. i. ff. de prosenetis. l. ij. ⁊. iij.
tenetur etiam ille ꝓ quo factus est unquan
tum factus est locupletior. vt. l. fi. ff. de eo per
quẽ factũ erit in prin. ⁊ non plus. Aut dolus
non dedit cãm contractui sed incidit in ꝓtũ
puta eras venditurus sed dolo induri te ad
munus vendendũ. ⁊ hmõi. ⁊ sic tenet contra
ctus. sed in cõtractibus bone fidei ager ex eo
contractu vt suppleat precium. vt. ff. ō ac. ẽp.
⁊ ven. l. iulianus. §. si venditor. Erit tñ in arbi
trio emptoris. vel supplere precium. vel resti
tuere rem. si deceptio sit vltra dimidiã iusti ꝑ
cij. c. cũ cã. de emp. ⁊ ven. l. ij. C. de rescin. ven.
⁊ in cõscientia etiam si deceptio sit minus di
midia. In contractibus stricti iuris ager de
dolo. d. l. eleganter. §. non solũ. in fi. Aut dol⁹
nec dedit cãm contractui nec incidit in con
tractũ. sed re ipsa cuenit sine dolo. ⁊ facto ꝑtis
vtputa ambo ignorabant iustum preciũ. sic ñ
est peccatum. nec restituere tenetur nisi repe
tatur. si a principio non plus emisset etiam si
scuisset plus valere. puta q̃ non expediebat
pl⁹ sibi emere. Si aũt plus emisset a principio
si sciuisset ⁊ est deceptio notabilis tenet resti
tuere rem vel supplere preciũ. ar. d. l. si quis. cũ
alii. vbi equiparať deceptio que venit re ipsa
⁊ ex ꝓposito. ⁊. d. c. cum dilecti. secus in modi
co. Et ita intelligo. d. Anto. in. c. q̃ plerique. de
imu. ecclesiarum. Si No vteretur rei valorem
sciebat. tunc dic. vt. j. Emptio. §. vij. Et sm p̃
dicta intelliget. l. ij. C. de rescin. ven. ⁊. l. in cau
se. §. pomponius. ff. de mino. ⁊. c. cum dilecti.
⁊. c. cum causa. de emp. ⁊ ven. vbi dicitur lice
re contrahentibus vsq; ad dimidiam se deci
pere in contractibus bone fidei.

Domesticus quis dicitur. vi
de. j. Familiaris.

Domicilium potest laicus habere in pluribꝰ locis ſm Inno. in. c. ex parte. de ſo. cõpe. ſi mõ vtrobiꝫ inſtructus ſit. allegat. l. aſſũptio. ff. ad muni. t. l. ſenatores. ff. de ſena. t lo/quitur hic de inſtructo. de quo in. l. quęritũ. § ſed t ſi fundꝰ. ff. de fun. inſtruc. t inſtru. lega. vbi accipit pro oibus pertinentijs neceſſarijs ad vſum. Addit Inno. idem etiam ſi haberet maiorem partem ſuorum bonorum. vel familiaꝫ. vel ſi nihil hꝫ aſſidue tũ ibi conuerſat. C. vbi ſenato. l. ij. Sola tũ domus nõ conſtituit domicilũ. ff. ad munici. l. libertus. §. ſola. Ex quo infero t ex. d. l. aſſumptio. t. d. l. ſenatores q̃ domicilium habet vbi quis eſt oriundus. l. ij. ff. de ſenato. Et ſimiliter vbi pater ſuꝰ fuit oriundus. Item vbi voluntarie ſibi elegit. ſ. ꝺ ferendo maiorem partem ſuorum bonorumꝫ. t clericus vbi bñficium obtinet requirens reſidentiam. pro hoc eſt tex. in. c. cũ nullus clericũ de tempo. or. li. vi. Item vbi fuit ordinatꝰ. vt no. glo. in. l. heres ãbſens. §. apud labeonẽ. ff. de iudi. Item mulier rõne matrimonij. Itez ratione militie. Item rõne poſſeſſionis. Itez rõne curſus tpis. ſ. decennij. Sed. d. glo. logr̃ quo ad foꝝ nõ quo ad domiciliũ. Item rõne manumiſſiõis. l. ſi quis a pluribꝰ. ff. ad muni. Itẽ vbi conſequit quis dignitatẽ efficit ciuis vide. ſ. ciuis. Quo Ño ad confeſſionẽ t ſacramenta neceſſaria non voluntaria ſi alꝫ nõ hꝫ ibi domicilũ. requirit vt ibi hitet p maiorem partem anni ſm Inno. in. c. ois de pe. t re. t ñ faciat in fraudẽ ꝓpꝛij ſacerdotis. Facit. c. que ſti. xvi. q. i. de decimis. ad aplice. niſi ſe transferat cũ aio ibi remanendi. q̃ ſtatim q̃ hoſpitium coſtituit in aliena parrochia cũ aio ibi remanendi ſtatim fit prochianus illius de parro. c. vlti. de decimis. ad apoſtolice. Quod eſt ꝯ eꝑos qui diſpenſant in votis cũ ſcolaribus. vel cõferunt eis ordines non bñtibus domicilium q̃ non pñt. q̃ non ſunt neceſſaria ſacramẽta. Hoc tenet Panor. in. c. nullus. de parro.

Dominica dies eſt inſtituta loco ſabbati. q̃ eo die inchoauit mũdus. De. i. xp̃s ſurrexit a mortuis. de conſ. di. iij. ſabbato. Itẽ ſp̃us ſanctus datus ẽ apoſtolis. t ter. dic quicqd a deo eſt inſtitutũ inſigne in hꝰ dignitate dici eſt geſtũ. In hac die mũdus ſumpſit exordiũ. In hac p reſurrectionẽ t mors interitũ. t vita accepit initium. lxxv. di. qõ die. in fi. Quomõ eſt ꝺ precepto. t qñ incipit. t quid fiendum. vide. ſ. Dies. t. j. Feria.

Dominiũ eſt ius habẽdi poſſidẽdi. fruendi t vtẽdi ac diſponendi de aliqua re, ꝓ libito volũtatis. vel ſm aliquem determiatũ modũ a q̃daꝫ ſuperioritate. vel auctoritate diffinitiuũ.

¶ Dñium in, t ſup boies an ſit ſm legem naturalẽ. ff. Ale. in. iij. pte ſũme. q̃ ẽ loqui de natura ante pctm̃. t ſic ei repugnat ſeruitus t ẽ log de nã poſt pctm̃. t ſic lex naturalis dictat neceſſariũ dñium ad cohercendũ malũ. Vñ Aug. in li. de ciui. dei. ficut deus hoi t animꝰ corpori. ita rõ debet dñari t impare libidini. 1

¶ Dñium rex an ſit ſm legẽ nãe. ff. Ale. vbi ẽ. q̃ lex nãe circa cõionem t ꝓprietatẽ dictat differenter. dictat aliquid. q̃ debitũ aliquid. q̃ bonũ. t aliquid q̃ equũ. vt debitũ dictat in ſtato neceſſitatis oia ſint cõia. Et hoc modo cõicatio eſt in precepto ad ſuſtentationẽ ꝓſonaꝝ. t inde ſumit. Oia q̃ vultis vt faciãt vobis hoies t vos eadem facite illis. Addat. vij. Reſpectu ẽt ꝓſonaꝝ quo ad multiplicationẽ ꝓlis dictat. q̃ ſit vxor ꝓpria t ſm oẽ tps ſm illud preceptũ. Q̃ tibi non vis fieri alteri ne feceris. Thobie. iiij. Et hoc mõ appropriatio eſt in precepto vt bonũ in ſtatu nãe inſtitute dictabat oia cõia. In ſtatu Ño lapſe dictat bonũ cẽ hr̃e proprium. tñ q̃ res cões negliguntur tum q̃ cõio parit diſcordiã dictat vt equũ. q̃ dam cẽ cõia. vt aerẽ. mare. littora. t quedã ap propriabilia. ficut ſunt ea q̃ in nullius bonis ſunt que occupanti concediꝫ. Et ſic intellige dñium rerum eſſe de iure naturali. q̃ naturali equitate inductũ eſt. vt inſti. de rer. di. §. ſingulorum. ff. de acqui. re. do. l. adeo. §. cum quis. 2

¶ Quõ acquirit dñium rex. ff. q̃ quadrupliciter. Primo auctoritatis legis nãlis. vt q̃ ea que in nullius bonis ſunt fiant occupantis. vt inſti. de re. di. §. ſingulorum. Secõo auctoritate principis qui poteſt ex iuſta cauſa rem alicui ei auferre t alteri dare. vt no. Inno. t cõiter doc. in. c. que in eccliaꝝ. de conſti. t legiſte. in l. fi. C. ſi ꝯ ius vel pu. vti. vtputa pp delictũ puniendũ t hmõi. alꝫ non. vt ibidẽ dr̃. t nõ ſolũ principis ſed ẽt p ſtatuta inferiorꝫ habentiũ auctoritatẽ a principe ſic ſtatuendi. vt in. d. c. que in eccliaꝝ notat. Tertio p cõſenſũ illius cui eſt. t iſtud fit p donationẽ p ꝑmutationẽ p venditiõꝫ. p mutui dationẽ. t hmõi. Quarto iure ciuili qõ ſtatuit vt vſucapiõib⁹. ꝓſcriptõi 3

bus. adoptione. depꝛatione. ceſſione. additione. bono q̃ poſſeſſione. t hmõi de quibus oi bus habes. ff. de acqui. re. do. in glo. l. i. t in ſti. de re. di. cũ multis titulis ſequentibꝰ. t de his q̃ ad nos ptinẽt. dicam in capitulis ſuis. Aduerte tñ differentiã inter ſpũalia t nõ ſpiritualia. q̃ in ſpũalibus ex ſolo titulo ſine traditione dñium tranſit in aliũ. vt eſt tex. in. c. ſi tibi abſenti. de preben. li. vi. t. Inno. t cõiter approbat in. c. inter cetera. de preben. ſecus in alijs rebus in quibus requirit traditio ad trãſlationẽ dominij nec ſufficit ſolus titulꝰ. niſi in re data eccleſie de q̃. j. Immunitat. §. xxvi. Nec ſola traditio tranſfert dñium. niſi aliqua inſta cã vera. vel putatiue vera preceſſerit. l. nũq̃ nuda traditio. cũ ibi nõ. ff. de acq. re. do.

Dominus alicuius regni ducatus cõitatus. vl̃ ciuitatis. aut terre quis dicat̃ legitimus. ff. q̃ dñiuꝫ iuſte t legitime acquirit. aut iuſto bello. puta pugnando ꝯ infideles. vel ꝯ aliquẽ re bellẽ auctoritate ſuperioris. vel principis. vt ut. ſ. Bellũ p. aut p legitimã ſucceſſionẽ. aut p conſenſum ſeu electionẽ populi habentis libertatẽ ſibi eligendi dñm. aut p inſtitutionẽ principis ſeu ſuperioris habentis iuriſditionẽ in tali ciuitate. aut caſtro. aut p legitimã ꝓ ſcriptõꝫ cũ bona fide factã. vel emptõꝫ. pmutatõꝫ. donatõꝫ. aut alio iuſto titulo. de qbꝰ in ſuis capitulis. Qui Ño alia via intrat. fur ẽ t latro. t reſignare tenet̃ ſi pt̃ ſine notabili periculo aiaꝝ. corporꝝ. aut rerꝝ. tenet̃ ẽt ad reſtitutionẽ oim reddituũ quos habuit ab illis loc̃ ſic vſurpatis. t vt homicida ẽ iudicandꝰ q̃ztũ ad eos quos fecit p ſe. vel p officiales ſuos occidere vel mutilare. lz illi digni fuerint pp maleficia ꝑpetrata. xxiij. q. v. ſi nõ lz. nec pt̃ abſolui niſi diſponat ſe ad ſatiſfaciendũ t dimittẽdũ ſi titulũ iuſtificatũ hr̃e nõ pt̃. ar. de pe. di. v. falſas. Intellige q̃ ſi ẽ eſt clarꝫ q̃ hꝫ iniuſtũ titulũ vel nullũ ſecus in dubio. vel cũ dimittere nõ poſſet ſine periculo aiaꝝ. corporꝝ. aut rerum. puta q̃ pplus ſe poneret in ſeditione. t hmõi. ſic nõ tenetur reſignare niſi voluntate ſolũ q̃ ſciret, p certo. vl̃ q̃ talia nõ iminerẽt. c. ſi res. xiij. q. vi. Idẽ dic de officialibꝰ q̃s tales tyranni ponũt in officijs q̃ nec ſalariũ pñt recipe niſi cẽt tale offiñ qõ cẽt neceſſariũ reipublice. vl̃ vtile. q̃ tũc nõ peccarẽt recipiẽdo nec ſalariũ reſtituere tenenꝫ. ꝺ quo in. c. in litteris. de re. ſpo. t in. c. nihil. de elec. per doc. 1

¶ Sed nunqd ciuitas põt ſibi eligere dñm. ff. ſm Jo. in. c. nouit. de iudi. q̃ nulla ciuitaſ poteſt ſe dare alicui dño. nec pt̃ titulũ dñij iuſtificare. q̃ hoc eſſz in prẽiudiciũ imperatoris q̃ ad illas que ei ſubijciunt̃. vl̃ pape quo ad ſibi ſubiectas. Quod verum eſt niſi ex priuilegio vel conſuetudine haberent ius eligendi. quia conſuetudo dat iuriſditionem. de arbi. c. dilecti. C. de eman. l. i. t vltima. 1

¶ Vtrum dominis habentibus manifeſte in iuſtũ vel nullũ titulũ tenant̃ ſubditi obedire ff. q̃ nõ. Dicit tñ Tho. in ſum. q̃ ad vitandũ ſcandalũ ſuũ t aliorum bonũ eſt obedire. t reuereri in eis que non ſunt contra deum. xi. q. iij. Julianus. ſed habentibus iuſtũ dominũ quantũcunqz mali ſint tenentur eis ſubditi obedire in licitis t que eis precipere poſſunt. i. Pe. ij. Obedite dominis veſtris non tantũ bonis. tẽ. t ad. ro. xiij. qui ptãti reſiſtit. tẽ. 2

¶ Vtrum dominus poſſit ponere exactiones ſuis ſubditis. vide. j. Talia. 3

¶ Vtz dñs tenat̃ ex facto familie. ff. vt colligo ex. d. Anto. t Joan. de ligna. ac Pda. in. c. licet de reſti. ſpo. t Bar. in. l. ne quid. ff. de incen. rui. t nau. q̃ ſic q̃ familia eius deliquit i officio ſeu miniſterio in quo ipſe dñs eſt prepoſitus. t ipſe vtitur opere talis familie. q̃ ſibi imputatur. qui talem elegit. q̃ hõeſtam ꝺ bebat ponere. l. i. §. familie. ff. de publi. Similiter tũ tenet̃ non criminalit. vt in. d. l. ne quid. Ex q̃ p. q̃ ptãs ſeu rector tenet̃ ex maleficio ſuorꝝ officialiũ. l. ſi poſt. C. de aſſeſſ. Idem dic de capitaneo q̃ tenet̃ ex delicto ſuorꝝ armigerorꝝ. nauta. hoſpite. t ſimilibus. Addunt tñ ſupradicti doc. q̃ ſi officiũ erat publicũ. vt ptãs t hmõi ſufficit exhibere malefactorẽ. vt in. d. l. i. §. fi. ſecus ſi officium non erat publicum. t nauta. t cauponcs t hmõi. l. vnica. ff. de fur. aduer. nau. Si vero familia non deliquit in officio dñi. non tenetur dñs quo ad forum in diciale. ſed quo ad conſcientiam ſic ſi eſt in culpa non corrigendo eam. nam tenetur verbo t exemplo eam corrigere. t ſi aliquis eorum ẽ incorrigibilis tenetur eum expellere. niſi qñ preſumeret q̃ efficeretur peior. nã tũc faciat quod poteſt t excuſatur. alꝫ non. quia talibꝰ dicitur. Error cui non reſiſtitur approbatur lxxiij. di. error cum ſimilibus. 4

¶ Quõ ãt famulo infirmãti deãt mercedẽ. vi de. familia. §. ij. Qñ teneꝫ de robaria que fit in eius dominio. vide pedagium. §. viij. 5

Universidad de Deusto
Biblioteca

Donatio

dr̄ a dono. quasi dono datio. ff. de dona. causa mortis. l. senatus. §. i.

1 ¶ Donatio propr̄ie est qua aliquis dat ea mente vt statim velit accipientis fieri. nec vllo casu ad se reuerti. t propter nullam aliam cām facit q̄z ut liberalitatē t munificētiā exerceat ff. de do. l. i. in prin. t hec donatio dr̄ simpler ut. C. de dona. ante nup. l. fi. §. i. t absoluta. ut d. l. senat⁹. §. i. t inter viuos. ut insti. de dona. §. alie. nec obstat illi verbo vllo casu ad se reuerti. C. de reuocan. dona. l. fi. q; illa reuocatō fit potestate legis non contrahentium.

2 ¶ Quot sunt spēs donatiōis. ff. q; q̄uis gl. in. l. i. in p̄n. ff. de dona. dicat tot quot sunt diuersitates volūtatū. tñ' glo. in. l. res vroris. C. de donati. inter vir. t vxo. tñ tres explanat. ¶ Prima dr̄ donatio inter viuos q̄ simpl'r que vocat donatio. Scōa dr̄ cā mortis. Tertia dr̄ inter vir t vxorē. de prima hic dicā. de scōa i c. sc. t de tertia in. c. iij. sc. Adde t alia3 que dr̄ propter nuptias. de qua in. c. iiij. sc.

3 ¶ Donatio q̄ dr̄ inter viuos q̄drupler ē. Alia simpler t absoluta. q̄ simpl'r quis donat. de q̄ in. d. l. i. in p̄n. Scōa est p̄ditiōalis. de q̄ in. d. l. i. §. ij. q̄ est qñ quis donat sub p̄ditione. vt si fecerit vel si venerit t hmōi. Tertia est modalis vt. C. dō dona. sub mō. l. i. t. ij. t est qñ donat vt tale qd fiat. t de hoc vide. §. Conditio. Quarta est remuneratiua būficiox. dō q̄ in. l. aquili⁹ regul⁹. ff. de do. vbi dr̄ nō cē mcrā donatōez sed offiñ mgri remuneratū q̄dam mercede. t ꝓpterea ista nō reuocat cā ingratitudinis.

4 ¶ Quis nō p̄t donare donationē inter viuos ut sciat qs p̄t donare ꝓsequēter t cui p̄t donari. ff. q. xxij. sunt qui donare nō p̄nt. hic non loquor de donatione que dr̄ remuneratiua sed tñ de simplici. vel cōditionali seu modali

5 ¶ Primus qui nō est cōpos sue mentis. sic furiosus. amens t hmōi. xv. q. i. merito cle. si furiosus. de homi. t. l. iulianus. ff. de cura. fu. nec curo an sit ei datus curator. quia in conscientia. ex quo non est sane mentis non tenet facit. l. modestinus. in fi. ff. de do.

6 ¶ Scōus ꝓdigus ut in. l. i. ff. de curato. furio. t hoc vex̄ post q̄z curator est ei datus vel indicta est ei alienatio. ut. l. is cui. ff. de ver. obli. ēt si vere non esset prodigus. secus in tutore dato pupillo qui est adultus. t in curatore. qr ista pendēt a natura. sed esse ꝓdigū a declaratione iudicis fm Bar. ibi. Nec sufficit preconizatio q; nullus cōtrahat cū tali. qr requirit interdictio que dz fieri ipsi prodigo uel saltez datio curatoris fm Bar. in. d. l. is cui.

7 ¶ Tertius minor. xxv. annis. nisi ratū habeat post completū. xxv. ut. C. si maio. fa. ra. habuerit. l. vlt. uel nisi cū auctoritate tutoris uel curatoris. ut. l. pupillus. ff. de acqui. re. do.

8 ¶ Quartus filiusfamilias. ut. l. filiusfa. ff. de dona. Fallit si est filiꝰ i dignitate. fz Inno. in. c. grandi. de supplen. ne. prela. li. vi. all'. d. l. filius. uel sit filiꝰ senatoris uel alterius dignitatis. qr pōt. nisi spāliter pr̄ sibi denegauerit Item si filiusfa. hz liberā peculij ad ministrationem. t iusta rōne motus donet ut matri t similibus coniunctis personis potest. al's nō Item si habet peculium castrense uel quasi. potest. ut in. d. l. filiusfa. in ter. t in glo. Item i casibus de quibus in. §. sequenti.

9 ¶ Quintus seruus religiosus uel monachus t similes qui nihil hñt ꝓpij. xii. q. i. nō dicaz nisi de licentia superioris. ut ibidem. Fallit in religiosis t monachis si hñt legitimaz administrationē. t ex causa legitima donent. sed si ne ratione iusta non p̄nt. d. l. filiusfa. in prin. t xij. q. i. qr tua. Intellige de mobilib⁹. t que seruando seruari nō possunt. ut. §. alienatio. Itē si de licentia prelati stat in scholis cum consilio maioris partis conuentus. uel in peregrinationē vadit. qr potest donare que alij scholares t pegrini honesti rationabiliter facere solent. ut tenet glo. in. d. c. nō dicatis. all'. l. vlt. C. ad macc. l. si longius. ff. de iudi. Et etiaz donare possunt causa elemosyne fm quod dicaz Elemosyna. §. vi.

10 ¶ Sert⁹ abbas t q̄libet ali⁹ ꝓla⁹ religiosus qui nihil dare p̄t. nisi sicut dictū est ō filiusfa. qui hñt administratianē. luij. di. abbati nisi p statuta. aut consuetudinē aliud caueatur. ar. l. prohibere autē. §. non tñ aūt. ff. quod vi aut clam. de his que fiunt a prelatis. c. ea noscitur

11 ¶ Septimo vxor si non hz vltra dotem in elemosynā fm qr dico infra. Elemosyna. §. vij.

12 ¶ Octauus qui commisit crimē lese maiestatis. C. ad. l. iul. ma. l. vltima.

13 ¶ Nonus hereticus. qr ipso iure bona ei⁹ sūt ꝓfiscata. ut de hereticis. c. cum fm leges. li. vi.

14 ¶ Decimus q̄ p̄hibit incestas. s. inter ascendentes. t descendentes. aut nepharias. s. inter collaterales. nel inuriles alias. ꝓhibitas nuptias qr ipso iure bonox suox dñium pdit. ut. d. c. cū fm leges. t in autē. dō incest. t ne. nup. i p̄n. t ibi dicit procedere in quocūq; matrimonio illicito. dummodo fuerit sciens factum. puta consanguineam t ius. s. quod prohibz al's nō s. si sciat ius t non factum. aut factum sed nō ius. quia error iuris excusat a dolo.

15 ¶ Undecim⁹ qui in aliq̄ re cadit in cōmissuz puta in agro vectigali. ipo vectigali non soluto. uel qñ quis occultat merces quarum vectigal est soluendū. qr ipso iure perdit dñium illius rei t hmōi. ut nō. in. l. cōmissa. ff. de publ. vbi dr̄ Nam quod cōmissum est statim desinit esse eius qui crimen p̄git. dñium q; vectigalis acquiratur fisco. s. uel fm ordinem cuiuscatis. fm glo. ibidez. In isto tamen casu t tribus inmediat' precedentibus licite a donatario retinetur quod est ei donatum ante sentētiam declaratoriaz que requiritur anteq̄z eis possint auferri. ut infra. ¶ Pena. §. iij.

16 ¶ Duodecim⁹ qui cōmisit aliud capitale crimen a predictis ꝓpter qō bona eius sint publicanda post condēnationem non potest donare. sed ante sic. vt. ff. de dona. l. post contractum fm distinctionem. §. Alienatio. §. xxv.

17 ¶ Tertiusdecimus Miles qui meretrici uel cōcubine donare nō potest. l. ij. C. de do. inter vi. t vxo. t p glo. t doc. in. l. miles ita heredez §. mulier. ff. de testa. mili. Idem dic de clerico doctore. t aduocato qui dicuntur milites p ff. in. l. miles. ff. de sen. t re. iudi. Sed Ly. i. d. l. ij. intelligit de milite armate militie nō de militibus qui militāt lucri. t appellantur milites dignitatis t gaudentes non milites opere.

18 ¶ Quartusdecimus vir vxori t econtrario cōstante mr̄imonio. de q̄ dic. ut. §. Donatio. iij.

19 ¶ Quintusdecimus pater qui filio filie vel nō p̄t donare aliquid. qr p̄ t filius censet vna p sona. ut. C. de impu. t alijs sub. l. vlti. Fallit fz glo. in. l. pater. C. de inoffi. dona. in quatuor casibus. ¶ Primus est causa dotis t donationis pp nuptias. l. pomponius filadelphus. fi. fa. ber. Scōus est cunti ad castra. nam ei potest res mobiles donare. l. iiij. C. fam. her. Tertius est ꝓpter aliquod diurnū. utputa ꝓ alimentz Quartus est vrusfructus quē hz in aduentitijs. quem p̄ potest donare. Addo quintū qñ vz filius est emancipatus. ar. de re. in inte. c. constitutus. Adde sextum qñ donat propter benemerita fm Bar. in. l. i. C. de colla.

20 ¶ Sextusdecim⁹ quilibet donare ꝓhibet vltra quingentos solidos. ut. C. de dona. l. pe. in fi. qō est vex̄ sine insinuatōe precedenti. Excipiuntur. vij. casus. ¶ Primus in magistro militum qui res mobiles tā suas qz ex spolijs hostiū habitas donare p̄t militibus. Scōus casꝰ qñ quis donat ꝓ reparatōe domus rupte ex ruina uel incēdio. Tertius i redēptione captiox. hi sūt in. d. l. pe. in glo. ibidē. Addunt q̄r tus in donatōe imperiali. Quintus in donatone pp nuptias vsq; ad quantitatē dotis. Sextus i donatōe cā mortis. Addo ego septimū in donatōe in puā cām. ut in. l. sancimus. C. dō dona. Et lz glo. ibidē in. d. l. sancimus velit q; in puā cāz nō valeat sine insinuatione nisi vsq; ad octingentos solidos. tū tu tene q; vz sic tenet Bar. in. l. illud. C. de sa. san. ec. p identitatem rōnis. d. l. pe. Cū insinuatione autē valet vsq; ad quācūq; sūmam facta indistincte ab his qui donare possunt. vt in. d. l. pe.

21 ¶ Quid si fit facta donatio duobus de maiori summa q̄z quingentorum solidorum sine insinuatione. ff. q; non valet. Tex. est in. d. l. sancimus. §. ne autem cōmunione.

22 ¶ Quid si donatio sit facta in singulos ānos ciusdē quantitatis q̄ singulariter non excedit sūmā. lz simul oēs sic. ff. q; nō vz fz Host. qr est donatio vna. l. senat⁹. §. fi. ff. ō do. cā mor.

23 ¶ Sed qd si fiet diuisim p plures donatōnes vltra prefatam sūmaz. ff. Albr. in. l. illud. C. de sa. san. ec. q; nō vz. qr ad hoc vt cesset necessitas insinuationis requirit. distantia in tpe. vt. d. l. sancimus. §. fi. Fuit enim vnus impet⁹ quē lex p insinuationē voluit refrenare. C. de inoffi. dona. l. pater. Aliter prevalerent verba rei ꝺ. l. ij. in fi. C. cōia dele. vbi dicitur. Plos. n. non verbis sed ipsis rebus legem imponim⁹ Facit. ff. de castren. pecu. l. si forte. Nam vnus impetus facit plura esse vnum. ff. ad. l. aquil. l. illud. §. fi. extra de or. cog. c. cum dilectus.

24 ¶ Sed nunquid reuocabit tota donatio si cedat sūmam facta sine insinuatione. ff. q; nō sed solam excessus dictis. cccc. solidis. vt in. l. sancimus. C. de donatio. t quid valeat soldus vide infra. Ludus. §. ij. in fi.

25 ¶ Sed qd est insinuatio. ff. Albr. in. d. l. illud q; ꝓfuerudo vr̄ admittere q; insinuatio ē p superiorē auctoritatis prestatio qō vr̄ innuere gl. in auten. vt non fiant pignora. §. illud. vñ ad cautelā solēt hec vba poni q; cōā eo dōatio insinuata sit. t ita cōiter fit. lz ꝓprie insinuatio sit p̄cerritis donatiōis in scriptura autēticā redacte apud ꝓpetētē iudicē facta publicatio t eius auctoritate i publica gesta seu acta feā

Universidad de Deusto

reductio ut colligit.l.in hac.C de do.iuncto.§ illud in auten.ut fratrū filij.ꝛ in.§.ꝛ hoc puenit. ut nulli iudicū.ut sic inter tempus donationis ꝛ insinuatōnis posset deliberare an expediat.ut in aut.de appel.intra tpa circa principium.

26 ¶An insinuatio possit fieri die feriato.ff. Albe.in.d.l.illud.q; sic.q; non erigit causę'cognitionē. Ergo quolibet die potest fieri.ff.gl ordo in bo.pos.ser.l.ij.ꝛ ēt q; est actus voluntarie inrisditionis.C.de feriis.l.actus.

27 ¶Cui iudici dz fieri.ff.Albe.in.d.l.illud.q; iudici loci.l.data in fi.C.de donatio

28 ¶Decimusseptimus donare non pūt qui dominiū in re quā donare volunt non hūt sicut sunt raptores.fures.ꝛ hmōi.q; nemo plus iuris in alium transferre potest q̄ ipse habet.l. nemo.ff.de reg.iur. Facit.l.traditio.in pin.ff de acquir.re.do.vide aliquas exceptiones in d.l.traditio.sed nihil ad nos.

29 ¶Decimusoctauus.prelati ꝛ alie psone eccle siastice que non possunt res ecclesiasticas mobiles uel īmobiles pretiosas alienare.sine certa solēnitate.de qua.ff.alienatio. Res ăt mobiles prohibentur in usus inhonestos alienare vide supra.Clericus.iij.§.iiij.

30 ¶Quō episcopus potest donare ꝓ ꝓstruendo monasterio. vide in.c.apostolice sedis. de dona. q; pax ad simplicē ꝓfessorem pertinet.

31 Decimusnonus. illi qui sunt non soluendo creditoribus.vide.ff.Alienatio.§.xxvi.

32 ¶Vigesimus illi qui ꝓpter cām illicitaz donant.puta femie ꝓ meretricio. Sed aduerte q; meretrici publice siue ꝓcubine valet ꝓmissio siue donatio.fz bar. bal. ꝛ An.post Ly.in l.affectionis.ff.de dona. ꝛ in.l.ij.C. de condi. ob tur.cām.lz glo.in.d.l.affectiōis.uelit q; vz non quo ad actionē.sed quo ad exceptionem sed reprobaꝛ a predictis.sed ꝓ meretricio facto cū nupta.vidua uel virgine.qō de iure ciuili punitur non valet ꝓmissio.sed donatiōe facta potior ē ꝓdicto possidētis.nisi sit miles ut dictū est.ff. Verūtamē fiscus posset auferre a muliere. ut notat Ly.in.l.ij.ff. de condi. ob tur.causam.ꝛ in ter.l.lutius.in fi.ff.de iur. fis.ꝛ ista est uera opinio. licet alie indistincte uelint q; non ualeat ꝛ male. ꝛ idem dic de donatione facta ꝓ quocunq; qō lege punitur ꝛ sic intellige.d.l.affectiones.

33 ¶Vigesimusprimus.illi qui iudici seu pfidi aut alijs officialibus gbus ē pstitutū salariū suū aligd donant.siue añ siue post depositum officiū,p aliquo beneficio tpe administratōis prestito.nā tam donās q̄z cui donat ꝓiectus quadrupli pena plectit.ut in l.fi.C.ad.l.iul.repetun. Intelligit glo.vex q̄ occulte dat.sed si palam ,ppter.l.i.ff. de polli. que est ff. Facit ꝓ ea tex.in.l.barbarius.ff.de offi.prefec. Iudices autem delegati ecclesiastici nihil possūt recipe.nec eis donari.nisi solū esculentū ꝛ poculentū qō in paucis diebus possit cōsumi.ꝛ mera liberalitate donatū. Idē dic de ꝓfuatore.ut in.c.fi.de offi.delc.li.vi. Idē dic de iudice secularī.de quibus vide iuder.§.viij.

¶Vigesimussecundus. Illi qui visitatoribꝰ suis aliquam pecuniam . seu eorum famulis uel quodcunq; aliud munus donare nolunt de quo uide.ff.visitationem.§.iij. 34

¶Vigesimustertius illi quibus ꝑ statuta municipalia est prohibitum nisi cum certo modo donare.ꝛ si donationem ꝓ anima possit ,prohibere. vide immunitas.§.xlvij. 35

¶Vtruz donatio possit fieri absenti.ff.q; sic siue mittas qui ferat.siue iubeas q; ipse penes se q; habet de tuo teneat.sed ignoraꝛti non potest.ut in.l.absenti.ff.de dona. 36

¶Vtr donatoꝛ teneat de euictōe donatario ff.gl.in.l.aristo.ff.ō dona.fz Azo.q; sic.hodie cū assimilet uenditioni insti. de dona.§. alie Sed ipsa glo.distinguit q; aut fuit de ea promissū.ꝛ sic tenet.C.de euic.l.ij. Nam ,p qūlibet cā promitti potest de euictōne.ff.de edi.edic. l.sciendum. Aut non fuit ,pmissum.ꝛ tūc aut cepit donatio a datione siue traditione. ꝛ nō tenet de euictiōe.sed de dolo si intercessit.aut cepit a pactione uel ,pmissione.ꝛ tunc agi ꝑt ut in.d.l. aristo. ꝛ.C. de iur.do.l. ad res.ff. de uer.ob.l.ubi autem.§.fi. 37

¶Vtrum donatum ab eo qui non potest donare sit restituendum de necessitate a donatario.ff.q; sic. fm quod pz per supradicta.ꝛ fm supradictas distinctiones. 38

¶Vtr donatū amassiatoribus acquiraꝛ eis uel dño.ff.fm bar.in.l.si uero.§.itē qcqd.ff.solu.ma.ꝛ p Ly.in.l.fi.§.sed cū in scā.C.ō fur. ꝛ p Bulier.in.l.qui ,ppio.in.§. peruatum.ff. de ,pcu.ꝛ gl.vtrobiq; q; acquiriꝛ ambassiatori si donaꝛ tanq̄z psone. Facit.l.socium.qui.§ i.ff.,p socio.ubi donatū socio occasione societatis cedit donatario non societati ex quo donatū est persone non societati.secus si donaꝛ rōne officij . q; acquiritur dño.ff. de castren. 39

pecu.l.si forte.ꝛ.l.miles.la.ij. ‖Da.in.c.postulasti.de concess.prēben.dicit q; in dubio debemus attendere qualitatē doni.ꝛ si talis sit res q; potius credit donata dño q̄z ambassiatori utputa leo.ꝛ hmōi tunc acquiraꝛ dño.als nō Vel potest dici q; si psona ambassiatoris antea erat nota tunc videaꝛ intuitu psone. Si Vo hoc solū est nota pp officiū sic intuitu officij datū videaꝛ.l.si forte.l.miles.la.ij.l. dotē §.hereditatem.ff.de castren.pecu.

40 ¶Vtr qñ donaꝛ uel legaꝛ isto mō dono uel lego talē terrā que ē infra tales ꝓfinales.q̄ est xx.ingex.quę̄ ē.xxx.uel lego vxori mee talia iocalia q̄ sunt pretij centū ducatox.ꝛ tū sunt ducentox.donatarius poterit ne bona conscientia tenere.ff.bal.in rubrica de emp.ꝛ vē di.C.dicit q; Jo.an.in addi.ad spe.ti.de emp. ꝛ ven.refert ꝛ sequit dūm suū qui fuit O dodardus ꝓsilio.cexxxij.q; potest totū retinere p l.si fundū sub ꝓditione.§.si libertus.in fi.ff.ō le.i.l.cū pr̄.§.pr̄ qui filio.ff. de.le.ij. Sed ipse Bal.dicit multū differre an quis exprimat ꝓceptū suū incipiendo a numero vel mensura vtputa dono tibi q̄tuor modia terre in tali ꝓfinio.ꝛ tūc nō veniat plus.ut.l.si quis testō.i pin.ff.de le.i. An exprimat p noia designātia certā spēm.uel corpus determinatū.lz postea mensuret.q; tūc mēsura est loco demōstrationis.q̄ falsa nec viciat nec minuit id cui additū.l.demōstratio.ff.ō ꝓdi.ꝛ demon. Facit.l.si venditor.ff.de actio.emp.ꝛ ven. Hoc segtur ‖Petrus in.c.p tuas.de dona.vbi dic.q; si vir legat talia iocalia vxori q̄ estimat cētū.q; lz valeant duplū nō poterit heres minuere. sed totū habebit. Silr si minus valēt si poterit plꝰ mulier petere. Idē dic ō vēditōe seu emptōe Et sic solue ‖ pē.in.§.fi.ff.de emp.ꝛ vē.p hāc distinctione.uel breuius in emptōe dic.q; si p tiuz taratur p modia non habebit illud plus secus si non taratur p modia. Idem dic in vēdente si est minus.ut teneatur fm predicta. 41

¶Vtr donatio mera possit reuocari ex pnia ff.q; nō.ar.c.vex.de codi.appo. Facit.d.l.aristo.§.fi. Et ibi dicit Bar.in.l.fi.ff.de condi.ob cām q; donatio est contractus nominatus ꝛ no.in.l.iur.gentiū.ff.de pac.in pn. Mā hz nomen elegās.nec reuocaꝛ pnia sicut alij ꝓcus notati.ut.l si pecuniā.in fn.ff.de ꝓdi.ob cām. 42

¶Vtr donatio mera reuocet ,ppter aliquā cām.ff.ut colligo ex.l.fi.C.de reuo.dona.ꝛ ex c.fi.de dona.cū ibi no. q; sic pp vndecim cās ‖Prima ,ppter defectū cause ,ppter quā res ē donata.c.qō a te.de cleri.coniuga.de quo dic ut.j.§.xlvij. Secunda ,ppter conditionē adiectam.c.vex.de condi.appo.de quo dic ut.j.§. xlvi. Tertia propter dati enormitatē.puta cū pr̄ donat tm̄ q; filio hereditas non remanet. xiij.q.ij.si quis irascit. dic ut.j.causa.ix.ꝛ xi. Quarta cū donatarius manus violentas iniecit in donatorē. Quinta si atrocē iniuriā fecerit.s.verbalē aut cū fugauerit uel in carcerē intruserit.ꝛ hmōi.ut differt a precedenti. Sexta cū graue damnū rebus donatoris intulit puta in tota uel in maiori parte substantie pt ēt cē citra maiorē partez substantie.ꝛ tō erit arbitrariū fm Jo.an.in.d.c.fi. Septima qñ inferre presumpsit vite periculū.lz effectus nō sit secutus.s.ponendo insidias. O ctaua si cōuentus in donatione positas non seruauerit quas ,pmisit. Nec quinq; supradicta īmediate habent in.d.l.fi. Adde fz glo.ibidē. Nona si donatarius negligit alere donatorē inopē. qō intellige fm Ly.in.d.l.fi.vex si donatio ꝓfitit in magna re seu qualitate. Et sic limita d.glo.p iura allegata in ea que loquunt.qñ libertas ē donata.ut.l.alūnēta.ff.ō liber.agno. ꝛ aut.ut liber.de cetero.§.illud.ff.de iure pro. l.diu. la.i.ꝛ.l.ingrat. Vñ donatō facta libero reuocaꝛ solū ex obsequio non prestito.ꝛ ēt emptū ab eo ex pecunia donata.ut in.l.i.C.ō reuo.dona.sed nō libertas.C. de libe. causa.l. solo. Sed hoc est speciale in liberto nō i alijs ut ex sola nō prestatione res ex pecunia donata empta reuocet.ut in.d.l.i.no.gl. Q ō no.,p istis mulieribus ꝛ simplicibus q̄ fere oia donāt ꝛ demū negligunt alimētari a donatario Si Vo sit modicū quid donatū. nō reuocaꝛ donatio pp alimenta denegata. Et sic intellige glo.in.l. in condēnatione.ff. de re.iur. que vult q; non reuocet donatio pp alimēta denegata. Et nota in predictis causis reuocari donationē p donatorē.nō p heredes ēt si talis ingratitudo sic cōmissa in donatorē nō in heredes.ut in.d.l.ij.§.fi.no. Decima cā ex presumpta voluntate donatoris ut pp natiuitatē filiox supuenientē.ꝛ in hoc sunt varie opiniones q; videt iura varia.vide si placet.Bar. in.l.titia.in.§.imp̄ratoꝛ.ff.de le.ij. Vndecia cā est ꝓ voluntatē donatoris rōne inofficiositatis. Circa qō nō.bar.in.l.si vt allatis.C. de inoffō.dona.sic distinguentē. q; aut donatio ē inofficiosa re.ꝛ ꝓsilio.ꝛ tūc si ē facta liberis

Universidad de Deusto
Biblioteca

reuocaꝫ quatenus est imoderate factū. vt l. si liqueat. C. de inoffō. dona. Si ꝟo sit facta ex neis. sic reuocaꝫ in totū. d. c. si quis irascitur Aut donatio est inofficiosa re solum. ⁊ sic reuocaꝫ sp est qtenus est imoderate gestū. Exē plificat Aug. in. d. c. si qs. q; qñ qs irascens filio exheredat eū ⁊ donat oia sua ecclesie. q; ñ est suscipiēn. q; inofficiosa re ⁊ ꝓsilio. Si vero cōputat. xp̄m filiū hūs ipse alium. vel si hūs duos filios. xp̄m cōputat tertiū. vel hūs duo decim. xp̄m computat tertiūdecimū. ⁊ oībus eque relinquit. sic nō facit inofficiose ⁊ valet.

43 ¶ Sz qd si fuerit facta monasterio reuocabiꝫ pp supuenientiā filioꝝ. ff. ꝟda. in. d. c. fi. q; ñ in totū. q; mōasteriū est loco filij. ⁊ q; donatō est facta fauore anime. sed soluz reuocabitur quo ad legitimā debitam. hoc idem sentit gl. et in donato ecclesie. xvij. q. vlt. c. fi. ⁊ alia glo: xxvij. q. i. c. vt lex continentie. Et hoc verum iure fori. s. iuris ciuilis. sed iure poli. i. quadaz naturali equitate reuocatur in totum. vt sentit glo. in. d. c. fi. ⁊ in. d. c. si quis irascitur. ⁊ hec ratione p̄sumpte voluntatis donatoris.

44 ¶ Vtz si sit iuramēto firmata reuocabiꝫ pp p̄fatas cās. ff. fm. d. An. in. d. c. fi. q; sic. ex sub sistentia conditionis que est in iuramento.

45 ¶ Quid si dictū sit ꝑ pactū q; nō possit reuocari p̄tertu alicuius ingratitudinis. ff. q; talē pactū non tenet. q; equitati nāli contrariū esset. s. q; aliquis impune ingratitudinis vitium cōmitteret. C. de inuti. stipula. l. ex eo.

46 ¶ Vtz donatio ꝯditionalis reuocef. ff. q; pēdente ꝯditōe non p̄t. q; ex futuro euentu pendet. facit. l. potior. §. videam⁹. ff. qui po. in pi. ba. nec etiam purificata conditione. q; est vera ⁊ mera donatio. Si vero conditio deficiat non reuocatur. q; quod non est. reuocari non potest. c. ad dissoluēn. de despon. impu. crit ergo perinde ac si non fuisset donatum.

47 ¶ Vtz donatio facta sub modo possit reuocari modo non seruato. ff. vt colligo ex nō. ꝑ doc. in. c. verum. de condi. appo. q; aut mod⁹ fuit p̄incipalis causa. seu finalis contract⁹. ⁊ ita p̄t reuocari. vt dicit Bar. in. l ij. §. fi. ff. de dona. Facit. l. cū te. C. de pac. inter emp. ⁊ ven. vbi reuocaꝫ contract⁹ nominatus non impleto modo qñ modus fuit cā p̄incipalis cōtrahendi. Et sic intellige. l. ea conditione. C. de rescin. vendi. Aut modus nō fuit cā finalis donationis. ⁊ sic non reuocatur cessante mō. Facit. l. mcuia. ff. de manu testa. vbi libertas legata tribus seruis sub hac ꝯditōe vt alternis vicibus luminaria accēderēt sup sepulchꝝ ei⁹ nō reuocaꝫ. q̄uis modus nō impleaꝫ. q; ter. si ꝓsiderat vt cām finalē libertatis date modū sed vt cāz impulsiuā. Et si sumus in⁹ dubio si donatio ē i piā cāz. fauore pie cause. vt videbiꝫ ꝓtēplata pia cā. ꝑ finali cā. vt videꝫ velle Bar. in. l. ea cōditōe. C. de rescin. ven. ⁊. l. si pecuniā. in p̄in. ff. de condi. ob cām. al's nō. Et hiꝫ inferꝫ q; donatio facta eccl'ie sub mō non reuocaꝫ. si modus nō seruef. nisi expressū fuerit q; possit reuocari. Nō q; donatū eccl'e sub modo videꝫ donatū. ꝑ salute aīe p̄incipaliter c. requisisti. de testa. Facit glo in. l. si quis ticio ff. ō le. ij. Et iō modus appo. nō videꝫ cā finalis sed impulsiua. ⁊ iō cessante cā impulsiua ñ cessat effectus. nisi sit expresse actuz. ⁊ ꝓ hoc facit. d. l. mcuia. Facit ter. in. l. legatuz. ff. de admi. rex ad ciui. p̄ti. functis que no. ibi Bar. ⁊ in. l. legatū. ff. de vsufr. lega. ⁊ Bal. in. l. i. ff. de his que pene cā reli. ⁊ in. l. cum alienam. C. de lega. Nam in dictis. l. legatum. ⁊. l. legatum. ꝑbatur q; si testator reliquit mille ad honorem suum rei publice. vt inde⁹ fierent ludi animi. vel fabrica que iure impediente fieri non p̄t q; illa pecunia conuertatur ad alium vsuz qui cedat in honorem⁹ testatoris. nec revocatur legatum. q; ad honorem suum est causa finalis

¶ Pone q; solus p̄latus est qui non seruat 41
modū nunquid revocabiꝫ qñ dictū est q; possit revocari. ff. Vin. in. c. vez. ō condi. appo. tenet q; non q; delictū p̄lati soliusꝫ nō nocet ecclesie. Regula delictū. li. vi. ⁊ idem sequunt doc. cōiter in. c. breui. de iureiur. secus si p̄latus cū capitulo. Aduerte q; aliud est si donatio sit sub conditione. q; si solus p̄latus cazꝫ non seruat non valet donatio. ratio q; in acquirendis solus p̄latus potest nocere ecclesie. non in acquisitis. vt nota. glo. ⁊ docto. xvi. questione. vi. §. fina. ⁊ Innocen. in. c. fraternitatem. de dona.

¶ Vtz cū dictū est q; possit reuocari regraꝫ 49
sūia. ff. fm Inno. in. d. c. vez. ⁊ Jo. d. An. ⁊ Lar. ibidē q; sic. Alij vt Bal. in. c. cerex. ō fo. compe. ⁊ in. c. illud. de p̄sump. tenent cōtrariū. ⁊ Angelus in. l. pe. ff. de pac. ⁊ glo. in aut. vt de cetero non fiant cōmutationes. §. i. Sz veri⁹ est primū. q; nemo sibi ius dic̄. xvi. q. vi placuit. de p̄eben. cū qui. li. vi. C. vñ vi. l. si qs in tantaz. q; si dictū est. vt ꝑ ꝓpria auctoritate. tūc poterit. vt tenet Jo. in. d. c. vez. ⁊ in. c. cū dilecti. de dona. ⁊ cōiter doc. in. d. c. vez. Bar. in. l. creditores. in. vi. col. C. ō pigno. ⁊ no. Idē Bar. in. l. fi. ff. ut in pos. le. nisi cēt sacra effecta l. si quis curialis. C. ō epi. ⁊ cle. Limito nisi cēt de facto resistēs. q; tūc pactū nō valet. vt dic̄ Bar. in. d. l. creditores. p̄staret eni materiaz veniendi ad arma. quod non licet.

50 ¶ Quid si donatū aliqd sit eccl'ie vel alteri cū pacto q; nō possit alienari. ff. fm. d. An. in. d. c. vez. de condi. appo. q; aut ponit post ꝟctuz donatōis. ⁊ non impedit alienationē. nec aliquid operatur circa contractū. l. donatio p̄fecta. C. de dona. que sub modo. Aut ante cōtractum p̄fectum. i. ante traditionem. tūc post obligationem. ⁊ tunc fm Cardi. in. d. c. verum. nihil operatur tale pactum per glo. in. l. vnica. §. accedit. C. de rei vxo. ac. Aut pactum apponitur tpe contrahende obligationis. ⁊ tūc aut reseruat sibi aliqō ius in re qua tradit ꝑ obligatōe. ⁊ ēt apponit ꝓhibitionē de alienatōe. ⁊ tūc nō valet alienatio. l. si creditor. §. fi. ff. de di. pi. iuncta glo. ibidē fm l'am pisanaz que hz litterā negatiuā. s. nullā venditionem esse. Aut nullū ius sibi seruat. sed alteri. ⁊ tūc fm. d. An. eadem est rō. vt nō valeat alienatō Aut nec sibi nec alteri reseruat ius in re donata. ⁊ tunc si alienatio sequatur vz. sed aget qui pactū apposuit ad estimationē l. ea lege C. de condi. ob causam. ⁊ l. pe. ⁊ ibi Bar. ff. de par. Aut apponitur prohibitio de alia re nō alienanda. ⁊ non valet tale pactum. ⁊ ita logꝫ tur. d. l. pe. nisi pacisc̄entis interfit de non alienando. q; agit ad interesse. ita no. i. d. l. penul. Et hoc verum in priuato. In ecclesia autez si alienat semper videtur interesse dantis cum tali pacto de nō alienando. quasi sit fauorabile anime dantis. nisi quando alienaret in causa necessitatis. Intellige quando aliter prouideri non potest. q; sic donator si non voluiſſz turpiter intellexisset. nec valuisset prohibitio c. sicut bi. xl vij. di. cum ibi no. in glo. c. i. lxxxiij di. vel quando alienaret ob magis piam cām fm. d. An. vbi supra. Facit. c. licet de regula. c. peruenit. el. secundo. de iureiuran. ⁊ c. aurum xij. q. ij. C. de sacro san. eccle. l. sancimus. q̄uis alij tenent contrarium.

51 ¶ Sed quid si dictum sit q; nō possit alienari ⁊ sic alienetur. tunc liceat ipsi ⁊ heredib⁹ suis fundū ad se revocare. ff. iuriste cōiter tenent q; nō possit alienari. §z Ber. bzir. in questionibus suis. q. iiij. tenet q; de egrate canonica p̄t

ob piam cām. qñ alia nō hz que cōmode ꝓsit alienare. Et idem tenet glo. in. c. imperator leo. x. q. ij. Et nota q; hec suppositra distinctio valet de oi contractu in q̄ ab hoie alienatiōis ꝓhibitio apponiꝫ. Si āt ꝓhibitio fit a lege ⁊ tūc nulla ē alienatō. i. l. quēadmodū. C. ō agri. cen. ⁊ co. ⁊. c. ecc'ia sancte Marie. cl primo. ⁊ ibi ꝟda. vt lite pē. Si āt ꝓhibitio talis ponit ab homine in viā testamenti vel vltime volūtatis. tunc dic vt in. l. filiusfamil'. §. dim. ff. de le. i. dicit quō fine causa non potest. oportet ergo causa examinatur. vide diffuse ad propositum nostrum infra. legatum. ij. §. ri.

¶ Vtz ꝓhibiti donare donatione mera ꝯdi 52
tionali. vel sub mō. ꝓhibeant donare ꝓpter bene merita que dr remunerativa. ff. q; non q; nō est ꝓpr̄ie donatio. vt colligit ex. d. l. agli⁹ regulus ⁊ qō no. in. c. si quos. xij. q. ij. ⁊ in. c. cō sensus. de re. cc. nō alie. ⁊ Bal. in. l. tubemus. C de sacro san. ec. nisi ꝓhibeaꝫ donare. q; ñ hñt administrationē in rebus liberā quas volūt donare sicut sunt primi. ij. iij. iiij. v. vij. viij. ix x. xi. xij. xiij. vel ꝓhibeant donari ꝓpter legitimā causam. sicut sunt. xiij. xx. xxij. vel qui ñ possunt donare nisi i damnū alioꝝ. vt sūt. xix vide ēt q; dico. j. imunitas. §. liij. Aduerte hic q; ista verba qñ quis dicit se donare ꝓpter bñ merita. si ꝓferantur ab eo' qui libere potest donare. tūc inducūr ꝓbationē inter easdē ꝑsonas. sed si de necessitate regrerent bñmeri ta vt valeret donatio tūc nō sufficiūt talia ꝟba enunciatiua. q; nō ꝓbant bñmerita p̄cessisse. l. si forte. ff. de castren. pecu. ⁊ ibi Bar.

¶ Vtz talis donatio remunerativa possit re 5
uocari ꝓpter causas quib⁹ revocaꝫ alia mera vel cōditionalis. vel modalis. ō quibus dictū est. supra. ff. q; non. vt in. l. si ꝑ. ff. de dona. tenet ꝟda. in. d. c. fi. q; fm eū iura scripta loqnē tia de donatione non habent locum de hac donatione remunerativa.

¶ Vtz donatū consanguineo in dubio p̄re 5.
sumaꝫ donatū respectu consanguinitatis. ff. q; sic. ⁊ non respectu remunerationis. tex. est in. l. tutor. §. que a tutoribus. ff. de ercu. tu.

Donatio ij. causa mortis est cuz quis magis vult hre se q̄s eū cui donat. magisq; cum cui donat. q̄s heredē suū dicit tex. in. l. i. ff. de do. ca. mor. ⁊ in. l. senatus. §. donatio. eo. ti.

¶ Tres. sunt spēs donationis causa mortis. Quedā fit quādo immēte piculo mortis ita

Universidad de Deusto
Biblioteca

bat vt statim sit accipiētis. Alia fit nullo metu pñtis periculi sed sola cogitatõe mortalitatis. vt ab hoie sano. Tertia spēs cũ donat cã mortis non vt statim fiat accipientis sed tũc demum cum mortuus fuerit. l.ij. ff. eo. ti.

2 ¶ Conuenit donatio cã mortis cũ donatiõe simplici q; vtraq; donatio est. Itẽ q; vtraq; inter viuos conficit & tradit. differt q; ista ex pnia reuocat. illa nõ. vt. l. qui mortis cã. ff. eo. Item q; in ista. v. testes. in illa duo sufficiũt. vt. l. fi. C. eo. ti. in dubio p̃sumit donatio inter viuos. nisi probetur contrarium. vel sit facta mentio de morte. vt no. glo. in. d. l. fi.

3 ¶ Quõ dignoscit a legato. R. q; si verba sũt cõia vel equiuoca. tunc p traditionẽ rei vel p obligatõz qua se obligat legatario cognoscit aut qñ nullũ istoz interuenit dr legatũ. vide qõ legitur & no. in. l. ij. & l. marcellus. ff. eo. ti.

4 ¶ Conuenit in multis cũ legato. q; vtraq; ẽ vltima voluntas. Itẽ q; vtraq; quinariũ numerz testiũ requirit. Itẽ q; in vtraq; substitutio locũ vẽdicat. vt i. l. i. C. eo. Itẽ q; nec insinuatione exigit. d. l. fi. Itẽ q; nõ est pfcã nisi mortẽ secuta. vt. ff. eo. l. nõ videt & multis alijs de quibus dic. vt no. in dictis. l. marcellus. & l. fi.

5 ¶ Differt a legato q; legatũ fit nolenti. sed ñ donatio cã mortis. Itẽ sepius donatũ causa mortis tradit a donante sed legatũ nõ. Itẽ q; donatio in singulos annos est vna. legatũ vero plura. l. senatus. co. ti. Item filiussa. non legat. sed donat cã mortis de consensu patris. Item lz testamentũ falsum sit vel nullus donatio tenet. lz non legatum. ff. de his qui vt indig. l. pe. §. vlti. & multis alijs de quibus vide per totum istum titulum. ff. & C.

6 ¶ Quõ reuocat. R. fm glo. in. l. nõ ois. in p̃n. ff. si ce. pe. q; tribus modis ter. est insti. de do. §. i. ¶ Primus si donatarius premoriat qz donator. Secus si penitet donasse. Tertius cessante conditione sub qua donatio facta fuit.

7 ¶ Quid si iurauit nõ reuocare. R. q; põt reuocari in duobus casib9. ¶ Primus ex noua cã. ut j. sepultura. §. rl. Secus si donauit oia bona q; tunc iuramentũ induceret votũ captande mortis. & iõ non tenet. q; esset vinculũ iniquitatis. petet tñ prius absolutionẽ a iuramẽto.

8 ¶ Quis põt dare cã mortis. R. q; ois qui testamentũ facere non potest. non potest donare causa mortis. Excepto filiofami. qui lz testari non possit etiã iubente patre. potest tñ donare cã mortis pre permittente. l. tam is. ff. eo. ti. Itẽ qui nõ potest donare inter viuos nõ potest donare cã mortis. l. filiussa. ff. de dona. Vñ dicit Bal. in li. de contue. feu. in rubri ca de ,phi. feu. alie p Fede. c. i. q; qñ nomen donationis ponit ,phibitiue. tũc includit ẽt donatio cã mortis. puta statuto cauet ne mulier possit donare. vnde nec ẽt cã mortis. q; a quo remouet genus. & quelibet eius spẽs. d. l. filius fa. §. pari rõne. Sed qñ nomen donatiõis ponit pmissiue. tunc non includitur donatio cã mortis. q; non est ,ppie donatio. vt. l. i. §. i. ff. de dona. vnde feudatarius cui a domino permissum est donare. non potest donare causa mortis feudum.

¶ Vtz donatio causa mortis valeat facta ab eo qui capitali crimen cõmisit. R. q; non. siue sit facta ante crimẽ cõmissũ. siue post. siue añ sententiã. siue post. cuz & testamentũ rumpat & omnia publicentur. vt. ff. eo. l. si aliquis. Fallit in re donata vroi. vt. ff. de dona. inter vir. & vro. l. cũ hic. §. si maritus. & glo. in. l. res vroris. C. de dona. inter. vir. & vro.

Donatio tertio inter virũ & vroꝛẽ cõstante mrimonio nõ valet. rõ est ne mutuo amore inuicẽ spoliarent donationibus nõ tpantes. ut ter. i. l. i. ff. eo. Intellige si alter fit ditioꝛ. & alter pauperioꝛ. ut in. c. dona. de dona. inter. vir. & vro. Vel intellige vez in donatõe pura & simplici de qua. ff. donatio primo in prin. Secus in donatione remuneratiua q; non. phibet. ut in. l. qõ ante. §. si vir. ff. eo. ti. vbi p3 q; si vir donat vnã rẽ vroi. & vroꝛ aliã viro. fit binc inde cõpensatio. Et p ß notabiliter dicit Bar. in. l. si diuortio. ff. de ver. ob. & ẽ gl. in. l. si in volũtate C. de do. ,p ãt plebeius, potest pstituere dotẽ nobili. cui nubere vult aio donandi lz pferat in temp9 matrimonij. q; est remuneratiua, & nõ simpler. Facit ad ß. l. agli9. ff. de dona. Et sic limita, ura ,phibentia donatoz. nec solũ p hibet inter virum & vroꝛem. sed, in eos qui ad eos ptinent etiam. aut interpositas psonas. ut. l. si sponsus. §. generaliter. ff. eo. ti.

¶ Quid si viro mortis cã donare volẽti mãdat vir. q; donet vroi. R. q; donatio est nulla q; vl ac si vir donaret. l. ibidẽq; ff. eo. ti. Sec9 si nolenti legare mihi mando q; leget vroi. ñ facit donationem inter virum & vroꝛem. l. sed si. vir. §. qõ legatus. ff. eodẽ. Ratio q; in donatione causa mortis ẽt sine traditiõe transfert dominiũ revocabiliter tamen. l. ij. ff. de publi.

cis. secus in legato q; cedit solũ a tempoꝛe mortis vt. l. a ticio. cum fi. ff. ỗ fur. ideo in primo casu quesito ỗiio viro non potest. sed in scõo fic. q; non acquirit nisi morte secuta. Hoc limita verum qñ iam donauerat cã mortis. sed qñ solum dispositerat donare valebit si mutato proposito ad instantiam viri donat vroi. q; fic ratio cessat diuersitatis delegato.

2 ¶ Vtz vniuersaliter non valeat donatio inter virum & vroꝛem. R. q; nõ. Sed fallit in. viij. casib9 ¶ Primus in donatione imperatoꝛis facta cõiugi. vel econtra est ter. in. l. penul. C. eo. ti. Secundus si edes vroꝛis incendio eruste fũr. donatũ ad eaz extructionẽ a viro valet. inq̃ntũ edificij extructio exposulat. l. q; si vir. ff. eodẽ ti. Tertius potest maritus constante mrimonio remittere vroi dotẽ sibi ab ea ,promissã. in toto vel in pte. vt est glo. singularis. & ibi Ly. & Bal. in. l. si constante. C. ỗ dona. añ nup. Sz remissio alteriꝰ debiti nõ valet. sicut nec assignatio alteri9 debitoꝛis. q; hec oia donatões fũr. d. l. si sponsus. §. si debitoꝛ. Quartus si ex tali donatõe non fit pauperioꝛ qui donat q̃uis cui donat fiat ditioꝛ. vt si maritus instituat heres ab aliq̃ nõ adijt hereditatẽ vt ad vroꝛẽ substitutã puemat. vl si repudiet legatũ vt remaneat apud vroꝛẽ oncratã ,p legato p testatoꝛẽ. vl si rogat9 restituere hereditatẽ vroi ñ detraberet q̃rtã cã donatõis. vt in. l. si spõsus §. si marit9 heres. ff. eo. vbi tex. neq; eni pauperioꝛ fit q; nõ acquirit. sed qui de pmonio suo deposuit. Idẽ dicas qñ donat rem alteni. l. sed & si constante. ff. eo. ti. Intellige in tali casu quo ipse donans non teneat restituere. vt puta de licentia domini dantis sibi liberã facultatẽ donãdi. donauit. Quintus si cui donatũ ẽ nõ fit ditioꝛ. q̃uis donatoꝛ fiat pauperioꝛ. vt si donauit ad emẽda vnguẽta. d. l. qõ ãt §. i. Idẽ si donat vroi pecuniã vt ,p cognato suo sportulas soluat q̃uis ipsa vroꝛ pecuniã ipsã mutuo fuisset acceptura. d. l. si spõsus. §. penul. Idẽ dic si solnat vectigal ,p ea fz Mo. Idẽ si dat ad oblationes faciendas vel aliam piã cãz fm eũdẽ. heres ãt vroris si expẽderet inutiliter nõ ,ppter hoc minus teneret. vt in. l. qõ de bonis. ff. ad legem falci. q; satis est q; donatari9 effectus ẽ locupletioꝛ. vt no. ¶ Da. in. d. c. donatio. eodẽ titulo. Secus quando donat in tempus finiti matrimonij. vt tunc res fiat mariti vel vroris cum moꝛs fuerit secuta. l. sed interim. in. prin. ff. eo. Septimus qñ donat causa mortis cuiuscũq; speciei fit ista donatio cã mortis. vt in. d. l. sed interim. in prin. nisi ita fiat vt nullo mõ reuocetur. q; nõ valeret fz glo. in. d. l. sed interim. Octau9 qñ vroꝛ donat viro causa dignitatis vel honoris adipiscendi. l. quod adipiscendi. ff. eo ti.

¶ Quõ confirmatur donatio inualida inter virum & vroꝛem. R. q; in duobus casib9. ¶ Primo morte donantis & non reuocantis tacite vl expresse. vt. l. i. & iij. C. eodem ti. & d. c. donatio. Limita verum q; morte confirmatur in donatione que non est vltra. cccc. solidos. q; si eẽt vltra. cccc. solidos & sit fcã siue insinuatione nõ confirmet morte. nisi expresse tũc approbauerit. Si approbauit expresse in morte valebit. vt legatũ qõ nõ indiget insinuatione als nõ fm glo. & Jo. an. in. d. c. donatio. Itẽ q; non fuerit facta simplici ,pmissione. q; si fic ñ valeret. l. papinianus. ff. eo. & ibi Bar. dicit verum nisi interuenisset traditio vera vel ficta puta q; confitet se habuisse. q; sic ꝓfirmaret. Requirit ergo traditio in vita donantis. vt donatio morte confirmet. vt. j. pactum. §. rv. 3

¶ Sed dubitaꝛ an intelligaꝛ iste casus ỗ moꝛte naturali tñ q; ꝓfirmet talẽ donationẽ. R. q; nõ. sed ẽt de ciuili illa q̃ pdit libertas & seruus efficit. vt. l. cũ hic status. §. si donatoꝛ. ff. eo. Secus si efficit seruus pene. vt. C. eo. ti. in. l. res vroris. Ratio diuersitatis fz glo. in. d. l. res est. q; vbi efficitur seruus hois est ỗis qui potest reuocare. sed non vbi efficitur seruus pene. Hodie tñ ex delicto non dz quis dãnari. vt sit seruus fm glo. predictã. Item de illa que ingreditur religionẽ. Licet Vincen. in. d. c. donatio. teneat q; ñ intelligit de ista religione. Sed Jo. an. & Ear. tenent q; sic. q; ingrediens censet mortuus. l. fi. C. de epis. & cle. & xvi. & i. c. monachi. Sed opinio Vin. videtur veriꝰ in matrimonio consumato p. d. l. res vroris. que requirit moꝛtez talem qua matrimonium dissoluitur. quod non est in ingressu religionis nisi quo ad exercitiũ. sed in mrimonio non consumato tene opinionem Jo. an. & Lardi. Secundo confirmatur iuramento fz ¶ Da. in. d. c. donatio. qui dicit q; hec est cõis opinio Bar. in. l. si quis ,p eo. ff. de fideins. & i. l. seius & augerius. ff. ad. l. fal. idem tenet. sed i. l. i. ff. de dona. inter vir. & vro. videt teneꝛ contrarium p rationem glo. in. d. c. donatio. q; vi detur contra bonos moꝛes. Sed dic verum cõtra bonos moꝛes ciuiles. sed non ꝓtra bonos 4

mores naturales contra quos non valet iuramentum. ꝛ dic q confirmatur

5 ¶ Quid si matrimonium non tenuit. ff. q. lz donatio ipso iure valuerit quia tñ indigna p̄sona eius fuit qui nec maritus dici potest renocari poterit. l. si ex voluntate. C. eo. ti. Intellige si ignorabant. Si vero vterq; scit impedimentum ꝛ matrimoniū non tenere fiscus repetit. ff. eo. ti. l. cum hic status. §. vlti. Et si non repetet poterit tenere bona conscientia lz de bono consilio deberet dare pauperibus

6 ¶ Vtr donatio inter sponsum ꝛ sponsam ō futuro teneat. ff. glo. prefata q; sic. allegat. l. inter cos. ff. eo. vbi dicit tex. valere etiam si eodem die matrimonium postea contrahatur.

7 ¶ Quō reuocatur donatio inter virū ꝛ vroꝛē ff. q; in. v. ¶ Primo p̄ pniam. d. l. cum hic status. Scōo si alienet res donata p̄ donatoꝛem. l. si maritus tuus. C. de dona. inter vir. ꝛ vro. ꝛ in d. l. cū hic status. Tertio qñ pignoꝛi obligat res donata a donatoꝛe. nisi aliud exprimatur d. l. cuz hic status. Quarto si premoriatur qui donationem accepit. de dō. inter vir. ꝛ vro. c. donatio. ꝛ si moriantur simul tenet fm gl. ibidem. Quinto cū diuortium fit ex displicentia d. l. cū hic status. nisi expresse voluerit donationē valere. l. si interim. ff. eo. ti. Secus si causa religionis. si tamen matrimoniū restaureꝛ post diuortium nō renocatur. d. l. cum hic. Et idem dic de donatione inter socerum ꝛ nurū vel generum. ꝛ inter consoceros qui copulatos matrimonio in potestate habent. d. l. cuz hic status. §. oratio. ꝛ inter patrem ꝛ filium ē emancipatum. vide glo. in. d. c. donatio. que hoc tenet. In dubio vero quando p̄sumaꝛ donare vestimenta vide peculium. §. xxi.

Donatio iiij. ante nuptias. vl pp olim dicebaꝛ ante nuptias donatio. Sz hodie nō est nisi donatio ,ppter nuptias vt. C. de dona. añ nup. vel ,ppter nuptias in. l. fi. ꝛ fit i recōpensatōz dotis. ꝛ pōt fieri a viro hec donatio siue ꝑ̄us q̄̄ contractū sit matimoniū siue post contractū. vt in. d. l. fi. ꝛ dicitur antiferna ab anti qō est contra ꝛ ferna qō est dos quasi ꝓ dotem.

1 ¶ Vtr requiraꝛ equalitas cū dote in ista donatione. ff. olim si fiebat in constitutione dotis tunc non requirebaꝛ eq̄litas. vt. C. de pac. cōuentis tam supra do. l. ex morte. ꝛ. d. l. fi. Si vero dos prius erat constituta oportebat eq̄litas. vt. d. l. fi. §. sancim⁹. sed hodie q̄litercū q; oporꝛet sit equalitas tam in donatione ,ppter nuptias cū dote q̄̄ in lucro super vtroq; per aut. equalitas posita super. d. l. ex morte.

¶ Vtruz soluto matrimonio donatio ,ppter nuptias reuertaꝛ ad virū. ff. q; sic. vt. d. l. fi. si eut ꝛ dos reuertiꝛ ad mulierē. C. ō re. vx. ac. l. vnica. §. illo ,pcul dubio. Et hoc verū nisi pactū aliud habeat. Mā si pactū est q; lucreꝛ donationē pp nuptias. ꝛ vir lucrabiꝛ doteꝫ. ꝛ ecō tra. q. d. l. fi. dicit q; pari passu vadunt. s. quo ad pactum quia quale crit de lucrando donationem vel dotem tale ꝛ de contratio. 2

¶ Sed ad quid valet donatio ,ppter nuptias ex quo vroꝛ eam nō lucraꝫ. nisi ex pacto spāli vt. d. §. illo. nec fructus habeat dicte donationis. vt. C. co. ti. l. si liberis. ff. q; valet vt fit securioꝛ in dote. vt dicit glo. in. d. l. fi. Mā res suas vir alienat consentiēte vroꝛe. ꝛ renūciare pōt iuri hypothecario qō hz in alijs bonis mariti vt. C. ad velle. l. ēt. Sed in donationis ,ppter nuptias alienatione aut obligatōne non pōt mulier renunciare iuri hypothecario ,p iure suo qō hz in hac donatione ,ppter nuptias. nec valet consensus mulieris. vt. C. ad velle. aut. siue auie. nisi interueniat iuramentū. vt i c. lz. de iureiurā. li. vi. aut duo alia concurrant ¶ Primū q; vroꝛ consentiat post biennū scōa vice. Secundum q; tñ fit in facultatibus viri vt indēnitati vroꝛis possit consuli. non soluz tpe contractus vt quidam dixerunt. sed etiaz tpe quo vroꝛ agere potest. vt no. in. d. aut. siue a me. vel q; p. xxx. annos tacuerit. lz scōo non ꝓsenserit. vt no. ¶ Sda. in d. c. si quenit. de emp. ꝛ ven. Itē viro dissipante bona sua pōt agere sic ,p donatione pp nuptias sient ,p dote. C. ō iur. do. l. vbi de quo d'c vt no. ibidē. Itē pp ad ulterium viri lucratur. vt. ō. adulterium. §. iij.

¶ Quid si soluaꝫ matrimoniū aliter q̄̄ p mortem nunquid pactum vel consuetudo poterit facere q; vir lucretur doteꝫ. ꝛ sic mulier remaneat sine dote. ff. fm Hosti. q; non. vt notaꝫ i d. c. donatio. de donatio. inter virū ꝛ vro. Et ideo prefatus. §. illo, pcul dubio. loquiꝫ qñ mulier decessit quo casu tunc vir lucratur ratiōe pacti solum fm Hostien. sed fm Lar. in. d. c. donatio et iam ratione cōsuetudinis. quia qō potest pactum. potest ꝛ consuetudo. vt no. gl. in. c. non putamus. de consue. li. vi. 4

¶ Queriꝫ statuto cauet. q; si alter ꝓiugū premoriaꝫ. alter lucreꝫ doteꝫ vel donationē ,ppter nuptias an debeat intelligi de morte nāli vel 5

etiam de ingressu religionis. ff. q; tñ de mor te nāli nō de ista ciuili. p̄sertim qz verba statuti sunt facti ꝛ in facto ꝓsistunt. c. i. de cōstitu. nec recipiūt casus fictos. vt. l. iij. §. hec verba. ff. de nego. ge. imo nec expresse posset, puidere q; mulier ingrediente religionē vir lucraret p tem dotis cum libertas religionis grauaret p diminutionem dotis. qō fieri non dz. l. i. § onerande. ff. quarum re. ac. non datur. ꝛ ēt qz disponeret statutum ō rebus persone religiose quod non potest. c. fi. de re. ec. non alie.

6 ¶ Quid si ex pacto sit vt lucreꝫ alio ꝓmoriente ff. q; pactū manet validū. qnimo purificaꝫ p ingressū religionis. vt. l deo nobis. C. de epi. ꝛ cle. ꝛ in aut. de sanctis epi. §. si vero cōstante.

Os est quedā donatio facta a p̄e mulieri. vel ab extraneo. vl facta a muliere ipsi viro ,p onerib⁹ matrimonij sustinēdis. ita no. canōiste Bof. ꝛ Hostiē. in. c. Raynutius de testa. ꝛ p legistas in rubrica. ff. sol. ma. Est qppe ,pp̄ūm mr̄imoniū mulieris. vt. ff. de mino. l. iij. §. sed vtruz. in fi.

1 ¶ Quot sūt eius spēs. ff. duc. ¶ Prima dr̄ ,p fecticia. ꝛ est que a patre vel auo vel proauo ꝛ hmōi paterno ,p filia vel nepte ꝛ hmōi. de bonis coꝝ ,pficiscitur. vel que al's de mandato coꝝ. vel nomine coꝝ ꝛ ipsi ratum būt constituitur. vt in. l. ,pfecticia. in p̄in. ff. de iure do. ēt si filia cēt emācipata. d. l. ,pfecticia. §. fi. Secunda dr̄ aduenticia. ꝛ est illa quā dat mulier ,p se ipsa. vel glibet ali⁹ que al's nō descendit a patre vel auo ꝛ hmōi. Item aduenticia est si pr̄ cū deberet filie cū voluntate eius dederit. vt. d. l. ,pfecticia. in fi. Item est alia distinctio Aliqñ datur dos estimata. aliqñ inestimata qñ estimata tradiť pticulū ptinet ad maritū. Si vo inestimata ptinebit ad mulierē. l. plerūq; in p̄in. ff. de iure do. Fructus tñ ꝛ fetus rez dotaliū lucratur maritus. vt in. d. l. plerū qs. de quo ibi vide ꝛ p glo. in. c. salubriter. de vsuris. ꝛ canonistas ibi ꝛ p Bof. in sum. ti. ō dona. in. §. aduenticia. Limita tñ vez q; fructus lucraꝫ si sustinet onera matrimonij. al's non. sed restituuntur mulieri. ff. de vsu. videa mus. la secunda. §. pe. Item q; si dos esset in animalibus debet maritus supplere de iam natis fetibus capita mortua. vt. d. l. plerunqz

2 ¶ Vtrum dos possit esse sine matrimonio. ff. q; non. C. de do. ante nup. l. fi. ꝛ ideo solutū ,p dote vbi matrimoniū fuit nullum non repetetur nomine dotis. sed conditione sine causa. ff. ō condi. sine causa. l. fi. ꝛ est priuilegiata hec actio quo ad mulierem sicut actio de dote. vt tenent doc. in. c. de prudentia de tote post di. resti. facit. l. ij. ff. ō priuile. cre. ꝛ sic preponetur fm q; ī. dicam. §. xi. ꝛ. §. xij.

¶ Quāta dz cē dos. ff. q; ēt in modico pōt cō stitui. vt dicit glo. in. l. imperialis. C. de nup. i verbo dotalibus qō est circa medium. l. Et qz dos succedit loco alimētoꝝ. vt no. p Bar. in l. ticio centum. §. ticio genero. ff. de condi. ꝛ demō. ꝛ p Bal. in. l. i. §. naturale. ff. de insti. ꝛ iure. Ideo fm hoc estimabitur ꝛ fiet pensatis conditionibus ꝛ alijs qualitatibus. 3

¶ Vtr p̄ teneaꝫ dotare filiā q̄ nupsit ꝓ eius voluntatē. ff. fm ¶ Sda. in. c. i. de despon. impub. distinguo. aut nupsit indigno. ꝛ tunc non tenetur. glo. est no. in. c. de raptoribus. xxxvi. q. i Qō intellige fm do. An. in. c. accedens. de ,p cura. ꝛ Imol. ibidē si ē indign⁹ turpi indignitate. secus si esset indignus. i. nō paris ꝓditionis. Verūtamen poterit minoꝛē dotē dare ex ꝓditōne p̄sone. ꝛ faciūt que habenť in. l. cū p⁹ diuortiū. §. gener. ff. de iure dotis. innecta glo. in. l. si volūtate. C. ō dotis ,pmiť. Aut eligit dignū vel ñ indignū. ꝛ tūc aut ,pmisit doteꝫ. ꝛ sic pr̄ teneť eā dotare. qz lz pr̄ nō consenserit in tali ,pmissione tñ filia p hanc ,pmissionē relcuat p̄rem a debito dotandi. ꝛ iō tanq̄z in rez pris vertaꝫ ista ,pmissio tenebiť pr̄ de in rem verso ita dicit Bar. in. l. obligant. §. lege. ff. de ac. ꝛ obliga. p ter. in fili in. l. ꝛ iō. §. fi. ꝛ. l. filius ff. de in rem verso. Aut nō ,pmisit doteꝫ. ꝛ sic non teneť. qz ex quo inuenit sibi maritū sine dote ꝛ maritus teneaꝫ eā alere sicut filiā. vt i aut. quibus mo. na. effi. le. §. pe. no. Inno. in. c. p nostras. de dona. inter vir. ꝛ vro. ꝛ ēt si premoriaꝫ relictis filijs teneť sibi reliquere q̄rtā ptē suoꝝ bonoꝝ ꝑfatus vir. Secus si filios nō būit. vt no. gl. in. §. pe. ꝛ iō cessat vtrū qz debitū in patre. s. alimentoꝝ et dotis. primū qz hz vnde alat se. s. ex bonis mariti. ꝛ dos succedit loco alimētoꝝ. vt supra dictū est. Et ita tenet Bar. in. d. §. lege. ꝛ Angel. in. l. si socer. ꝛ bal. in. l. i. ff. so. ma. ꝛ in. l. fi. C. de do. ꝓ. Et sic limita glo. in. c. fi. xxxij. q. ij. que dicit q; teneť eam dotare verū si ,pmisit. al's non. Non tñ habebit locū statutū q̄ cauet vt filia dotata nō succedat in tali muliere. vt no. ¶ Sda. i. d. c. accedēs nec excludiť a successione saltem legitime sicut ceteri filij. multomagis teneť pater dotare filiā que non contraxit ꝓ eius voluntatem

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

ꝛ contra patrem potest implorari officiuꝫ iudicis regulariter. vt dotet filiaꝫ. l. qui liberos. ff. de ritu nup. no. in. d. §. lege. habetur in. l. fina. C. de dotis pro.

5 ¶ Utꝝ frater teneatur dotare sororē. ff. ℔a. in. c. quenit. de arbi. cōiter tenet ꝙ sic no. glo. de laico in. l. cū plures. §. pe. ff. de admini. tu. ꝛ in. l. non omni. C. co. ti. Ratio quia fm ℣y. in d. l. non oi. cā dotis est fauorabilior q̄z causa alimentoꝝ propterea tenet Bar. in. l. fi. ff. de his qui. vt indi. ꝙ pater potest relinquere filie spurie dotez qz dos succedit loco alimentoꝝ idē notat in aut. ex cōplerū. C. de ince. nup. ꝛ l. meuius. §. duobus. ff. de. le. ij. Vñ sicut tenetur alimentare. vt. s. alimenta. sic ꝛ dotare in casu necessitatis. Idez dic ꝛ fortius in clerico qui magis tenetur ad charitatē. vt in. c. i. ꝛ qō ibi no. de emp. ꝛ ven. Et si nō hz alia bona pt eam dotare ꝛ aliam consanguineā de redditibus ecclesie si est inops quod probat. p. c. primū. de coba. cleri. ꝛ mulie. ꝛ in. c. omnino. confitemur. xxxi. di. qz sicut p. d. c. potest alere cō sanguineos pauperes de redditibus ecclesie. ergo fortius dotare. cum sit fauorabilior. vt dictū est. Qō vez credo. dūmō constituat ad necessitatē sue conditionis nō pōpā fastuositatis. ar. c. negociatorē. lxxviij. di. si ergo ꝙ tenetur alimentare tenetur dotare.

6 ¶ Utꝝ vir possit constituere dotem vroꝛi. ff. ℔a. in. c. ꝛ si necesse. de dona. inter vir. ꝛ vro. ꝙ non post contractum matrimoniū. secus si ante matrimoniū. qz potest. vt. l. i. ꝛ quod ibi not. C. de do. ante nup. nisi fit constituta vt tē dominiū adipiscatur cum matrimonium fuerit subsecutum. quia non valet. vt in. l. quod sponte. C. de do. ante nup. qz nec ante matrimoniū dominiū transiuit. qz noluit. nec post matrimoniū. qz non potuit. vt ibi glo. Fallit hoc in plebeio dotante nobilem quia videtur donare in recōpensationem cum nobilitate. quia potest vt. s. Donatio. iij. in principio.

7 ¶ Utrum res emphiteotica possit a patre dari in dotem fine consensu domini. ff. Speculator. in tit. de loca. §. nunc aliqua. ver. ccc. ꝙ sic. nō transfert tamen plus iuris q̄z ipse habet. vt in. c. nuper. de dona. inter vir. ꝛ vro.

8 ¶ Utrum feudatarius consimiliter possit. ff. Jo. an. in. d. c. nuper. ꝙ non. Inno. tamen ibi tenet ꝙ potest. ꝛ eum sequitur ℔a. ibidem ꝛ etiam dicit in donatione propter nup. Ego concordo sic ꝙ vera est opinio secunda in feudo in quo succedit filia. ꝛ prima opinio in feudo in quo non succedit. quia sic est ratio diuersa ab emphiteosi in qua succedit filia.

9 ¶ Utrum vir possit repellere vroꝛem non soluta sibi dote promissa. ff. ꝙ sic. vt sentit Bosti. in. c. per vestras. de dona. inter vir. ꝛ vro. Nam dos datur propter onera matrimonij sustinenda. vt in dicto. c. p vestras. ꝛ in. c. saluberiter. de vsu. ꝛ in. l. si cum dotem. §. sin autez ff. so. matri. ergo potest hec onera recusare si non habet vnde sumat emolumenta. bonus ter. est ibi ꝛ Bal. in. l. fi. C. ad velle. post ℣y. in l. quod in vroꝛem. C. de nego. gest. ꝛ Bar. in tractatu de alimentis. Et quo concludo cum non teneri ad traditionem dote priusquam soluta. secus de debito coniugali.

10 ¶ Utrum maritus ducens vroꝛem sine dote teneatur eam alere de suo. ff. ꝙ sic. fm statuz sue psone. vt notant ꝛ volunt Innocen. Bostien. in dicto. c. p vestras. ꝛ glo. in dicto. §. sin autem. Facit ter. in. l. ꝙ si nulla. ff. de religio. Ratio fm Innocen. quia personam suam dōit pro dote. vt in aut. qui. mo. natura. effi. legi. §. penul. ꝛ. ff. vt in possess. lega. l. penul. dicitur ꝙ vroꝛem debet alere vt filiam.

11 ¶ Que sunt ꝓuilegia dotis. ff. ꝙ multa. ℔imuz quia omnia bona viri sunt tacite hypothecata pro dote. vt est ter. in. c. ex litteris de pigno. Secundum quia nō perditur propter maleficium viri nec etiam patris. vt no. glo. in. d. c. ex litteris. Fallit in vroꝛe primipilarij qui in eo officio deliquit. vt. C. quibus modis pig. ta. contra. l. satis notum. ꝛ. C. de primipi. l. vtilitas. Tertium quia preponitur omnib⁹ creditoribus etiam prioribus qui habent personales actiones vel tacitas hypothecas. vt in. l. assiduis. C. qui' poti. in pigno. habe. Secus habentibus expressas. vt no. glo. in. d. l. assiduis. ꝛ ℣y. in regula qui prior. li. vi. Sed tū dico cum ℔a. in dicto. c. ex litteris. ꝙ si consuetudo est aliqua illam seruabo. l. si de interpretatione. ff. de legi. cum similibus. Si vero non est dico ꝙ fauore mulierum debet preferri etiam habentibus expressas hypothecas. quia si mulier vincit eum qui ad refectionem rei dedit. vt in auten. quo iure. posita sup. d. l. assiduis. qui tū prefertur anterioribus habētibus expressas hypothecas. vt. l. interdum. ff. qui poti. in pigno. habeantur. ergo si vinco vincentem te multo magis vinco te. vt in. l. ō accessionibus. ff. de diuersi. tempo. prescrip.

ad minus casus dubius ꝛ in facto dubio potior est conditio dotis. vt in. c. fi. de re iudi. ꝛ not. in. c. ex litteris. de proba. cum hac opinione est ℔de. ꝛ ℣y. ꝛ Jo. an. licet cōiter doc. tenent cum glo. in dicto. c. ex litteris. Et istud priuilegium vt preferatur creditoribus transit ad filium eius fm Ale. de imo. in. l. etiam. ff. solu. matri. ꝛ ibi est glo. ꝛ alia in. l. i. C. de priuile. do. licet Bar. dicat cōtrariū. Sed potest intelligi opinio. Bar. vt non loquatur de beredibus suis. vt sunt filij. sed de extraneis q̄ non habent hoc priuilegium. vt. l. vnica. C. de priuile. do. Quartum qz ecclesia potest se impedire de dote. non solum in fauorem viduarum. vt in. c. nuper. ō do. inter vi. ꝛ vro. sed ēt mariti petentis sibi dotem promissam. vt in. c. per vestras. eo. ti. Facit quod no. Inno. in. c. latoꝛ. qui filij sunt leg. q̄uis alij contrariū teneant nisi accessorie. Quintum qz viro vergēte ad inopiam iudice iubente potest dari pecunia dotalis mercatori cum pacto. vt capitale sit saluū. ꝛ de lucro percipiant vir ꝛ vroꝛ ꝑtem honestam compensato lucro cuz damno sine vsura. c. per vestras. de dona. inter vir. ꝛ vro. Ita tenet Jo. an. ꝛ Car. in. d. c. per vestras ꝛ Fulgo. in. l. cum duobus. ff. pro socio. §. item si in facto. ꝛ Bal. in quodam consilio incipiēte. Viso instrumento facto inter no. Jo. insum. de vsuris. §. an aliquo. ℔a. in. c. nauiganti de vsuris. dicit se dubitare. Sed ego credo contrarium vsurarium. nisi excusetur fm qō j. dico. Societas primo. §. vij. Sertum qz fundus doralis alienari non potest etiam de cōsensu mulieris. vt no. in. l. Julianus. ff. de fundo dotali. C. ad vellcia. ät siue auic. nec etiam in ipothecam dari. vt. l. vnica. §. ꝛ cum ler. C. de rei vro. ac. Quod verum est. nisi iuramentum interueniat. vt in. c. cum contingat de iureiur. ꝛ. c. licet de iureiur. li. vi. Multa sunt ꝛ alia priuilegia in iure. de quibus vide si placet speculatoreꝝ eo. ti. hec omitto. qz nihil ad confessorem. Tene tū ꝙ bis priuilegijs gaudet. dummodo mulier sit catholica. alias non vt. C. de here. aut. item priuilegium dotis.

12 ¶ Utrum eadem priuilegia habeat in donatione propter nup. que habet in dote mulier ff. ℔a. post Inno. in. d. c. ex litteris. ō pigno. ꝙ aut mulier agit ad donationē pp nuptias tanq̄ spāliter sibi obligatā. p dote. ꝛ tunc hz priuilegiū dotis. qz agit potius. p dote q̄z pro donatione pp nup. Si vero agit vt cā lucret sic nō gaudet. qz cessant rōes priuilegijs dotis sz bñ hz tacitā ipothecā. l. vbi. C. ō iuſ do. Intellige cōez si priuilegiata. vt pferat alijs būtib⁹ eā. In pafrenalib⁹ ät hēs. j. pafrenalia. §. ij.

13 ¶ Ad quē ptinebit dos soluto mrimonio. ff. qz lz maritus de subtilitate iuris efficiat dis dotis sibi date. vt in. l. rebus. C. de iure do. ꝛ. l. doce ancillā. C. de rei ven. tñ ad eū nō ptinet post mortē vroꝛis nisi in duob⁹ casibus. ℔primus qñ inerat pactū de lucrando dote. vel donatōe pp nup. vt dictū supra in precedenti. c. Secund⁹ qñ vroꝛ intestata decedit deficiētib⁹ liberis ꝛ ppings vir succedit. ꝛ ecōtra vroꝛ viro. l. vnica. C. vñ vir. ꝛ vroꝛ. Sz ptinebit ad cū q̄ eā ꝓstituit. si stipulat⁹ ē eā sibi restitui. siue sit erneus. vt i. l. vnica. §. accedit. C. de rei vro. ac. siue sit pr̄. Si ät nō sit stipulatus. tūc si ē erneus q̄ eā ꝓstituit reddet vroꝛi si superst vl̄ heredib⁹ eius. si ät est pr̄ in duobus casibus erit filie. ℔primus si eā emācipauit. Secūs si pr̄ p̄moriāt añ eā. alias filia p̄moriente erit pr̄is. ēt si extant liberi ex filia vt dicit Vin. p. l. dos a pr̄e. C. solu. matri. cū q̄ opinione cōiter trās eunt canoniste. vt dicit ℔a. in. c. fi. de do. inter vi. ꝛ vro. ꝛ Bar. in. l. p⁹ dotē. ff. so. mat. ꝛ glo. i d. l. dos. sed opinio ꝓia que vult ꝙ restituatur liberis prenaluit i vsu. vt dicit. d. glo. sed filia superstite ꝛ pr̄e. ꝛ nō emancipata. tunc patri ꝛ filie. nec alteri sine consensu alterius reddet l. ij. ff. soluma. Si vero est mulier que sibi cōstitui dotem. tunc reddet sibi. d. l. vnica vel heredibus suis. nisi ratione adulterij pdiderit vt infra dicaz. ℔predicta limita vera. nisi sint statuta que aliter disponant vt sunt cōiter.

14 ¶ Sed nunquid vero vergente ad inopiā pt vroꝛ petere dotē cōstante matrimonio. ff. ꝙ sic. si modo ipsa eam non sit consumptura. ō quo vide in. c. per vestras. de dona. inter vi. ꝛ vro. ꝛ in. l. vbi. C. de iure do.

15 ¶ Utrum vir propter adulterium vroꝛis luere tur dotem. ff. ꝙ sic. si per sniam sit diuortiuz. de dona. inter vir. ꝛ vro. c. plerūq̄z. vel p exceptionē. vt dictum est supra. Adulteriuz. §. iij. Ō limito dūmodo ipse vroꝛi fidem non fregerit etiam vroꝛi inscia. qz in conscientia quo ad lucrum dotis. credo ꝙ illud habeat locum parua delicta mutua cōpensatione tollunt. vt dicit. l. viro. ff. solu. ma. cū concoꝛ. ibi positi. ꝛ ff. de dolo. in. l. si duo. cū alijs concoꝛ. vt in. c. intellerimus. de adul. cum alijs concoꝛ. Item lucratur si vroꝛ intrauit balneum cum viro

alieno.fm glo.lxxxi.dist.non oportet. Siliter vxor.donationē ,ppter nup.si vir cū muliere alia.allegat.l.vlti.C.ō repu. Fallit in istis duobus casibus quādo mulier habet filios.q; tūc filij habebunt dotem quo ad proprietatem.ꝛ alia bona matris sue fm Jo.an.in.d.c.plerunq;.Facit aut.sed hodie.C.de adul.

16 ¶ Vtꝛ amissa dote propter adulteriuꝫ si mulieri constet de impedimento tali q; non erat matrimoniū recuperet eam.R. q; non ,ppter intentionem cum opere subsecuto.ar.c. nup. ꝛ.c.vlti.de biga.ħ tenet Host. Soffre. Lau. Ber.ꝛ Jo. Sed tancre.tenet q; recuperet.ꝛ placet magis.ne pena excedat casum suum.

17 ¶ Vtꝛ heredes p exceptionem de adulterio possint retinere dotez.R. diuersa fuit opinio sed mihi placet distinctio dñi Signorolis bo modeis quā recitat.d. Jo.ant.de sctō Beor. in.c.plerūq;.vbi supra.Aut maritus viuens ignorauit adulteriū. ꝛ sic pñt heredes excipe de adulterio.cū maritus nō possit videri dissimulasse ꝛ remisisse.nec potuit retinere iniuriam quā ignorabat.ut.l.nihil interest.§.si cū filius.ff.de inof.testa.ꝛ.l.mater.§.i.eo.tit.ꝛ.l. legitimā.ff.de peti.here. ꝛ.l.vtilitatem.ff. de confir.tuto.ꝛ idez dico si dubitaf an sciuit.q; presumitur ignorasse.l.i.§.illud.ff.de li.agno. ꝛ.l.mariti.ff.de adult.ꝛ.l.verius.ff. de proba. Si Vo sciuit.ꝛ non est conquestus.ut potuit de iure nouissimo etiam constante matrimonio.aut.sed nouo iure.C.de adul.sed vxoꝛē retinuit cū fuerit leno.l.sine metu.C.de adulte. sic cum heredes tractant de lucro captando ꝫ ipsos replicabitur.de lenocinio mariti.l.cum mlier.ff.solu.matri.ꝛ sic paria delicta mutua cōpensatōne tollentur.Facit qō notat Inno. in.d.c.intellerimus.ꝛ Ja.de arc.in.d.l.c. cum mulier.ꝛ in.l.rei.§.i.ff.sol.matri. Si Vo post sciam vxoꝛem non retinuit.ꝛ tunc si queritur de delicto principaliter heredes non possunt ꝙqueri.imo accusatio debet fieri ꝛ inscriptio cum modificatione tamen quam facit glo.in aut. ut lice.ma.ꝛ auie.§.q; vero sed secūdario sic ut repellant petitionem dotis. ut in.l.fi.§. scia.ff. de adi.lega. ꝛ sic concoꝛda opiniones fm hanc distinctionem.

18 ¶ Vtꝛ vidua cōmittens stupꝝ ꝛ petens dotem a fratre mariti uel herede eius possit repelli p exceptionē de fornicatōne.R.dñs Jo. an. vbi.ō.q; sic.de rigoꝛe iuris.ꝛ perdet dotez ꝛ sic remanebit apud fratreꝫ.vel heredes mariti ex offensa facta defuncto.per tex.cuꝫ glo: ꝛ per id quod notat Bar.in.l.penul.C.de ad ulte.ꝛ.ff.de liti.l.fi.ꝛ.l.i.§. si forte.ff. de iniur. ita determinat ,Pau. de ca.consi.cxix. Vide ibi multa pro ꝛ contra.

¶ Sed nunquid pater qui dedit dotē ,p filia 19
perdet eam pro adulterio filie.R.q; si non est stipulatus eam sibi reddi pdct.ꝛ sibi imputet ut tenet Jo.an.in.d.c.plerūqꝫ.ꝛ Accur.i.l.cō sensu.C.de repu.ꝛ in.l.si dotem.C. de iur.do. sed Dy.per l.ij.§.item si voluntate.ff.sol.matri.dicit q; si filia est in potestate patris non preiudicatur patri. quin possit agere ,p dote. ꝛ ita similiter dominus An.in.d.c.plerunqꝫ p.l.fina.C.de repu.

¶ Vtꝛ vir qui expulit vxoꝛem propter adul- 20
terium non notoriū ,ppria auctoritate teneaf soluere mutuū qō accepit vxoꝛ ,p alimentis. R.q; sic. q; adulteriū non notoriū non priuat ipso iure alimentis.nisi sententia lata fit.ff.ō dona.l.post contractū.cum sua materia.ꝛ ad illud quod dicitur q; mulieri obstat exceptio adulterij.vex est quo ad futura. sed non quo ad alimenta que debentur ante sniam latam ꝛ de hoc in.l.si instituta.ff.de inoffi.testa.

¶ Vtꝛ frater qui viuente patre de bonis pa- 21
ternis dotauit filiam teneaf ullam dotem conferre mortuo patre.videtur q; sic p.l. certum. C.fami.hercis.ꝛ.l.fi.cum ibi no. Sed Bal.in l.fi.C.de do.promis.dicit casum singularem. ut non computet.sed ego do tibi glo.in.l.dotem quam dedit tibi auus.ff. de coll.bo. que dicit si tempoꝛe mortis patris constabat matrimoniū non esse cōtendū.allegat.l.filium. de coll.bo.ꝛ.l.primam.§ fi.ff.de coll.dotis.

¶ Vtꝛ confessio qua vir confitef se recepisse 22
dotē constante matrimonio valeat.R.q; non nisi appareat de numeratione. Mā videf donare Bal.in.l.i.in scda colūna.C.ō do.,pmis. ꝛ Angc.in.l.penul.ff.que res.pi.ob.po.ꝛ bar. in.l.si diuortio. ꝛ ibi legiste.ff. de verbo.ob.ꝛ alij.in.l.si voluntate.C.de do.pro.ꝛ presumit simulata constitutio.ut dicit Bar.in.li.C.de dona.ante nup.de hoc habetur in.l.i.vbi ꝛc. C.de dona.cau.moꝛ.non nu.

¶ Quando debet restitui dos.R.q; si cōsistit 23
in rebus imobilibus debet statim restitui soluto matrimonio. Si Vo consistit in mobilibus rebus sic infra annū.C. de rc.vx.ac.l.vnica.§.exactio. Intellige tamen in marito si pt. q; in dolo malo non est versatus nō restituit

nisi inquantum potest.ꝛ idem priuilegiū habebunt filij eiusdem matrimonij.cauebūt tñ tam maritus qꝫ filij de restituēda si ad pigui oꝛem fortunam veniunt. ut no.in.d.l.vnica.i §.circa autē.ꝛ in.l.in condēnatione.ff.de reg. iur.ꝛ in.l.etiam in principio.ff.solu.matri.nō tamen transit ad heredes extraneos istud pri uilegium.l.maritum.ff.solu.matri.de hoc vide glo.in.c.mulieres.ꝛ ibi per canonistas. de dona.inter vir.ꝛ vxo.

24 ¶ Sed pone qñ fuit data dos erant res immobiles quas vendidit maritꝰ ꝛ emit res mobiles ex earum pretio respondeo q; non computabuntur imobiles sed mobiles.casus est i l.cū in fundo.§.si fundus.ff.de iure do. Et iō limita dictū.ſ.q; sint mobiles vel imobiles tēpoꝛe mortis viri.ꝛ ita iudicabunt.nec valebit q; surrogatum sapiat naturam tc. qꝛ non est verum hic.ꝛ ideo non statim restituentur.

25 ¶ Vtꝛ maritus uel heredes expensas factas in dotem possint defalcare.R.glo.id.c.mulieres.q; necessarias sic ipso iure.vtiles non minuūt dotem.sed petuntur act.mādati uel negocioꝝ gestoꝝ.voluntaric etiam cumconsensu vxoꝛis facte solum pmittunf abradi.si pñt fine lesione rei.C.de rei vx.ac.l.vnica.§.ſsjnec ꝛ.l.i.ff.de impen.in re do.factis. Sed ħ nō hꝫ locum in expensis factis pro eractione uel defensione dotis.qꝛ maritus est dñs fructuum dotis.ꝛ sic tanqꝫ dñs ipsam tuetur.vt no.ff.ō impen. in re.do.fac.l.ij. Et ideo non poterit repetere.ut tenet Specula.ti.de dote post di. re.§.vlti.V.illud etiam.ꝛ Jo.an.

26 ¶ Vtꝛ heredes teneatur alere mulierem relictam infra annum.R.q; sic.Q ō veruꝫ est si non habet aliunde.vñ alatur.non tamen fm quantitatē dotis.qꝛ si fructus excederent nō teneē nisi solū ad alimēta. Et si aliqd de dote restituunt teneē in residuo ad alimentoꝝ.ita no.glo.in.d.§.exactio.ꝛ.ff.so.ma.l. diuortio.i ꝑn. Vñ si pr̄ prestitit alimēta filie poterit eā repetere ab heredibus viri. Facit qō no.bar. in.d.l.diuortio. Si Vo hꝫ vnde alatur. tunc heredes non tenentur.ita tenet.glo.i.d.§.exactio.ꝛ ꝑbaf in.l.ērneo.ff.de ven.in pos.mit.

27 ¶ Sed nunquid tenetur habitare cū heredibus mariti.R.Bar.in.d.l.diuortio.q; no.qꝛ si inuenitur in iure expressum. contrarium nō videtur verius.qꝛ infra annum dicif mulier quasi esse i matrimonio.C.de bo.ma.l.fi.ꝛ sic consuluit.d.Car.q; nō poterit alimēta petere si ꝫ eoꝝm voluntatem alibi sit dimoꝛata.dū modo honeste possit apud eos demoꝛari.

¶ Vtꝛ licite mulier possit percipere certum 28
qd ,p alimentis ab heredibꝰ mariti.donec dotē sibi restituant.R.q; sic.ō iure cōi iuxta no. p Bal.post Ly.C.ō bo.aut.iudi.pos.aut.ci q; Et p Ang.in.l.ticia.ff. so.ma.ꝛ ,Pau.de ca.p si.cccl.xxxiij.ꝛ ,Pa.in.c. de prudentia. de do. post di.re.recitat Jo.de ligna.in cle.ex grauj. de vsuris.ꝛ sequif dicentē q; valet statutū ut heres soluat certuꝫ quid ,p centenario. Limitat tñ idem ,Pa.hoc in ea que non habet vñ aliunde viuat.sed non mihi placet ista limitatio qñ non accipit tale quid ratione lucri. sed rōne interesse lucri cessantis.utputa q; potiꝰ veller hr̄e dotem ut eā implicaret in possessionibus uel alijs negociatiōibus de quibus veriſl'r tñ vel plus haberet.alꝫ ſi liceret. Et sic intelligo Jo. de imo. in.d.cle. ex grauj. post Adat.de mat.q tenent non licere sine vsura. puta quia solum accipit ratione lucri.

¶ Vtꝛ vir licite accipiat possessionem ,in pi- 29
gnus ,p dote soluenda.vide.j.vsura.i.§.xxv.

Ubum fm Jsy.li.ethi.est motus indifferēs in vtrā qꝫ partē ꝫditionis. uel dic q; dubiū est equalitas rationum contrariarum fm pbm.

¶ In dubijs vbi versaf periculū aie semp tu 1
tioꝝ pars est eligenda.ꝛ in ipsis qō certios est tenendū. ꝛ qō sine periculo explicari potest. ita dicit ,Pa.in.c.iuuenis.de sponsa.

¶ Vtꝛ in dubio debeamꝰ interpretari ut po- 2
tius qs nō sit irregularis.R.ut colligo ex pa. in.c.cū tu fili prepositꝰ.ō testi.ꝛ in.c.ad audiē tiā.de homi. Aut loquimur in foꝛo aie.ꝛ sic ō debemus interpretari irregularē. ꝛ sic de alijs. vbi dubitaf de aliquo delicto. vide.glo.in.c. vnico.de scru. in oꝛ.fa. Silr dicendū in foꝛo quasi pniali. utputa qꝛ non agif ad penā proprie.sed ut a ministerio abstineat.aut ab alio in q̄ subesset petñ. sicut in ꝫctu matrimonij. Facit.c.significasti nobis.ō homi. ꝛ.d.c.iuuenis.aut loquimur in foꝛo contentioso.ꝛ sic ō debemus interpretari ,p non marime. vbi agif ō,pena.puta qꝛ celebrauit qꝛ collatio ſi tenuit ꝛ hmōi.qꝛ in penis melioꝛ interptatio ē fieda ut in regula in penis.ꝛ regula odia.li.vi.ꝛ idē dic in excōmunicatione ꝛ similibus.

¶ Quō sunt interpretanda ab alijs facta du- 3
bia,prioꝝ.R.c.estote misericordes.ō reg.iur. q; in melioꝛem partem. vide.j.iudiciū.§.xvij.

¶ Verba dubia sunt accipienda fm intentionem ꝓferentis. ff. de reg. iur. in ambiguis. 1
& vt res potius valeat q̃s pereat. c. abbate. de ver. signi. als fm cōmunem vsum. c. dist. contra morem. vide. s. castitas. §. i.

¶ In quo differt dubium ab opinione & fide & scia. vide. j. opinio. in prin. 5

¶ In re dubia fidei auctoritas est requirēda romane ecclesie. xi. di. palam. 6

¶ In rebus ambiguis absolutū nō dz esse iudiciū. xxxiij. di. c. habuisse. imo q̃n dubiū ē in psona vel in facto. vel in iure. nullo modo sēt̃ia est ferenda. xxx. q. v. iudicantem. 7

¶ Sion dicitur iteratum quod dubitatur factum. de presby. non bap. c. veniens. 8

¶ Dubio exīte in iure mr̃imonij tuti⁹ ē ꝑ statuta hoium dimittere copulatos q̃s disiungere ꝑuictos ꝑ statuta dei. c. lz ex quadā. ō testi. 9

Bellum est pugna duoꝝ. vt dr̃ i. c. mononachiā. i. singulare certamen. ij. q. v. & fit ad ꝓbationē alicuius rei ita vt qui vicerit, ꝓbasse vdeat q̃ est ꝓhibitū sub pena mortalis peccati. q̃ꝫ legem dei ibi non tentabis dñm deum tuum Adat. iiij. & dr̃ in. d. c. & ideo non solū offerēs sed acceptans eū dantibus auriliū. ꝓsiliū. vel fauorē & valentibus prohibere & non ꝓhibētibus peccant mortaliter. Ad ro. c. i. digni sūt morte qui consentiunt. & non exequant ex cōsuetudine vel metu acceptātes. nisi vt. j. dicā q; potius dz gs quelibz mala tollerare q̃s malo cōsentire decernat. xxxij. q. v. ita ne. nec obstat q̃ Dauid cuz golia exercuit. q; auctoritate spiritꝰ sancti fecit. sicut & Sanson. vt dicit glo. in. d. c. mononachiam. xxiij. q. v. si nō licet 1

¶ Que pena ē clerici in duello pugnantis. R̃ q̃ dz deponi. & est irregularis tū ep̃s potest dispensare. dūmodo mors vel mēbroꝝ diminutio nō interuenerit. c. i. de clc. pu. in du. nec solū efficit irregularis si ipse pugnat sz ēt si aliū ꝓ se pugnare facit. vt in. c. ij. eo. ti. & quicunq; ꝑ mandat consulit aut defendit si mō homicidiū sequat̃ vel mutilatio. vt in. d. c. ij. dispēsat tū ep̃s cū clerico in beneficio. etiam habēdo solū, ꝓ sustentatione. vt in. d. c. ij. cū ibi no. dūmodo non habeat curam animarum.

¶ Sed nunquid illequi cogit a iudice talimodo q̃ suspendet̃ q; hz cum ꝓ coniuncto nisi duellū suscipiat. possit suscipere cum sit innocens. R̃. diuersa fuit opinio. vt no. in. c. i. co. ti. sz mihi placet q; talis coactus tali coactione licite suscipiat. & etiam in causa ciuili q̃n non iminet ꝓbabile periculū mortis. q; sicut licet se defendere & res suas & alia facere que de se non sunt mala. sic pugnare q̃n alio modo nō potest euadere. Facit. c. interfecisti. de homi. 2

¶ Vtrum clerici qui reliquias asserunt pugilibus ad pugnandum sint irregulares si sequatur homicidium. R̃. q; si omnio sine ipsis erant pugnaturi non erunt irregulares. als sic. & sic intellige opiniones diuersas. & cōcorda fm hanc distinctionem. 3

¶ Dō dictū est de duello. Jdē dic de iudicio aq̃ ferūtis vl̃ ferri candētis. c. fi. de pur. vul. 4

Ebrietas est ꝓpatio vsus iteletus facta ad aliqd tēpus ex imoderato potu vini. vel cuiuscunq; alterius rei potabilis.

¶ Vtr̃ ebrietas sit peccatū mortale. R̃. vt colligo ex Alc. in Fa. fe. & glo. xxv. di. §. als ca demū. & doc. ibidez. q; aut raro contingit aut absidue. Si raro sic distinguo. q; aut inebrians se cognoscit vini potentiā & suā cōplexionez dispositā ad ebrietatē. & tñ magꝰ vult ebrietatē incurrere. q̃s a potu abstinere & sic est pcm̃ mortale. Aut inebrians se. nescit vini potentiā & ignorat q; ex tali potu possit inebriari vel ñ aduertit & sic est nullū pctm̃ vel veniale fm ei⁹ cessū in potu & negligentiā in aduertēdo. Si Vo assidua sit ebrietas sic est mortale pctm̃ ñ ꝓpter iterationē actꝰ q; multiplicatio actuū venialiū non auget in infinitū. sed q; non potest esse q; hō assidue inebriet quin sciēs & volens ebrietatē incurrat. aut saltē omittat diligentiā quā dz adhibere de necessitate ne inebriet̃ cū habeat tps deliberatiōis reprimēdi motus veniales ne ꝓcedant in regnum pctī. Ille Vo qui procurat vt quis inebriet̃ cōiter mortaliter peccat siue sequat̃ ebrietas siue nō siue sit pctm̃ mortale. in eo qui inebriat̃ siue ñ qui consentit in damnum notabile proximi. 1

¶ Vtr̃ pp sanitatē liceat inebriari. R̃. q; nō sine pctō mortali. tā in opante q̃s in patiente scienter vez est q; fm. S. Tho. Fa fe. q. cl. cibꝰ vel potus qui esset superfluus sano nō erit superfluꝰ infirmo. puta q; dat̃ ei cā medicine ad ꝓuocandū vomitū & sine pctō. q̃n talis infirmitas id requirit. sed non vsq; ad ebrietatem. 1

¶ Vtr̃ ebrietas excuset a peccato. R̃. q; excusat a tanto. sed nō a toto. Intellige qno ad penā. sz q̃ ad culpā excusat a toto qō fecit i ebrietate ex q̃ est sine vsu rationis totalis rōnis. & facit qō nō. xv. q. i. in. c. sanc. & c. si qs insanierit. Quo Vo ad penā Jsida. in. c. q; diuersitatē. de ꝓcess. ꝓbē. sz q; ñ ipūtat nisi id qō ex culpa imediate ꝓcedit non qō mediate. et facit qō no. in tex. & in glo. xxiij. q. v. de occidendis. & in. c. lz de testibus. vnde dicit q; lz quis exēcēcet ꝓpr̃ suā culpā non tñ imputatur postea ei q; bñficiuz non contulit infra tps debitum. nisi fuerit i mora petende absolutionis. q; culpa nō est cā imediata. sed excōicatio que est pena. sic in ꝓposito lz sumptio potus supflui fuerit culpa & cā imediata priuationis vsus rationis. non tñ est causa imediata homicidij. nec alteriꝰ qō facit. & ideo non erit irregularis fm istā opinionē. Ricar. tñ in. iiij. di. xv. tenet q; erit irregularis. & q; ei imputanꝫ ad penā omnia que sequunt̃. sed mihi placet magis opinio Jsida. & ꝓ eo est tex. cum glo. in. c. de cetero. de homicidio. nisi volūtarie inebriare voluisset ut ꝑ ea nesciens occideret. q; sic ei imputaretur. si aut tenet glo. in. d. c. de cetero. etiā quodcunq; quod secutum est q̃nis mediate ꝓcessisset. 2

¶ Vtr̃ ebrietas largo mō dicta. q̃ quis ñ totaliter priuet vsu rōnis sed bñ alterat. scit tū qō fecit. fit̃ fit peccatū mortale. & excusat. R̃. absq; dubio non excusat a malo qō perpetrat̃ ex quo scit qō facit. nec etiā credo talē excusari a pctō mortali qui scienter tñ biberet q; talem grauedinē incurreret. tū ꝓp periculū ebrietat̃ tū q; sine notabili lesione rōnis hoc fieri non potest. In eo āt cui⁹ accidit inaduertenter si ne raro siue ēt frequenter non credo sit pctm̃ mortale. q; non facit a ꝓposito & scienter. q; non ita tenetur talem alterationem vitare si ea ebrietatem. que priuat vsu rōnis totaliter 3

¶ Vtr̃ tenēat gesta ꝑ talē ebriū. R̃. q; ñ q̃n ꝓ ꝑte ē ebrius. sed q̃n nō ē ꝓrie ebrius. sz ꝓsortatus & scit qō facit tūc tenēt. lz in multis sue curraꝫ ei nt in iuramento & ꝓfessione & sil'ib⁹ ꝓ miserico:diam iuris. ut. s. diri blasphemia. 4

Ecclesia sumitur multipliciter. ut. lviij. di. c. quorum vices. & vij. q. i. scire debes & ne prelati vices. c. vltimo. de verbo. signi. c. causa. & c. cum clerici in glosis & ibi vide. 1

¶ Ecclesia vniuersalis q̃ ē collectio fideliū nō ꝑt errare in fide seu eius articulo. neq; in his que ad bonos mores necessarios ad salutē ꝓtinēt. q; ꝝs ꝓ ea orauit ut nō deficeret fides eiꝰ. & sic intellige. xxiiij. q. i. a recta. In alijs āt bñ pōt errare. q; sequit opinionē que ꝑt falli. 1

¶ Ecclesia romana ibi est vbi sunt boni. ut dicit glo. in. c. q̃uis. xxi. di. & sic ꝑz q; tēpore mortis xꝑi remansit in sola virgine maria. 1

¶ Ecclesia an dicat̃ illa que nō est ꝓsecrata. R̃. Jsida. in rubrica de consec. ec. uel alta. q; si ꝓprie sed Basilica. i. domꝰ regis. allegat glo. cū tex. in. c. i. de relig. do. & facit ad statuta. ut delictū cōmissum in eccl'ia nō cōsecrata nō sit cōmissum in eccl'ia. lz impꝛopꝛie accipiatur vnū ꝓ altero. Item equinoce dr̃ ecclesia oratoriuz lz ꝓprie oratoriū sit locus aptus ad orandū. quē quisq; in domo sua edificare potest. 2

¶ Ecclesia Matrix. Aliqñ est cathedralis. ut in. c. venerabili. de ver. sig. aliqñ est baptismalis seu parrochialis. ut in. c. extransmissa. de ꝓscrip. & in. c. ad audientiā. el. ij. de ecclesijs ędifi. no. do. Car. in clc. ne romani. de elec. 4

¶ Ecclesia materialis cuius auctoritate dz fūdari. R̃. q; auctoritate epi dioecesani. ut in aut. de eccl'a. ti. §. si qs aūt. & de ꝓse. di. i. c. nemo. el i. & hoc vez in locis non exemptis. in exemptis Vo nullus potest edificare sine licentia sedis aplice. ut in. c. auctoritate. de ꝓuilegijs. li. vi. & sic intellige. c. de locoꝝ. cū. c. sc. de conse. di. i. 5

¶ Vtr̃ debeat ecclesia edificari sine dote. R̃. q; ecclesie mendicantiū sic. alie Vo non. nisi i monasterijs que bñt redditus. ut no. in. c. i. de censibus. & dos est mansus terre. qui multipliciter dr̃. ut no. glo. in. c. fm canonicā. xxiij. q. viij & in. d. c. i. no. Jsida. q; accipit hic ꝓ dote necessaria ꝓ sustentatione ministri qui mansus dz esse liber ab oi seruitute tpali. ut in dictis iuribus. & no. Inno. & Vo. & Jo. an. in. d. c. i. 6

¶ Quis tenet̃ ad eccl'ie reparationē. R̃. Jsida. in. c. i. de eccle. edifi. q; de iure tenet̃ prelatꝰ dare quartā partē reddituꝫ. si speciales nō sunt ad hoc deputati. vel si consuetudo nō transtulit onus fabrice i populo. nec valet ꝓsuetudo in contrariū. ut in. c. cognouimꝰ. xij. q. ij. & i. d. c. i. qō intellige q̃n supest aliquid detractis necessarijs sibi. als non tenet̃ fm eundem Jsida. in. c. de his qui. eccle. edifi. & qō dico ō prelato intellige de' omnibus bñficiatis in ca. ut dictis. c. i. tē. de his. Si Vo consuetudo trāstulit onus fabrice in seculares tenent̃ ipsi. ar. c. ad apostolicam. de symo. qō limito nisi eccl'ia abundaret. & ipsi seculares in magna egestate essent. ar. c. aurum. cum similibus. xij. q. ij. 7

¶ A quo debet consecrari & de reconciliatiōe eius vide. s. consecratio ecclesie. De eius im- 8

Universidad de Deusto
Biblioteca

nitate. vide ꝯ immunitas'

9 ¶ Utr oblatões q̄ fiūt capelle cedāt eccl'ie p̄rochiali. ꝯ quā ē fita. ℟. ℣da. ⁊ doc. Anto. in. c pastoralis. ō his q̄ fiūt a ꝓla. q̄ sic p locū a ſpeciali. in. c. ad audiētiā p̄mo. de cc. edifi. Inſert ēt. d. Anto. ibidē q̄ oblatō q̄ fit imagini picte in muro alicuius p̄rochie cedit eccl'ie p̄rochiali. Facit glo. in l statue. ff. de vſufr. ⁊ Angelus in ſua diſputatōe q̄ incipit in refulgenti palatio. ℞ limito vtr q̄ intuitu eccl'ie p̄rochialis al's nō de quo. ꝯ votū. iij. ff. xxvi. Idē do. Anto. nō. ſup. ℟. de p̄rochijs q̄ oblatões q̄ fiunt celebranti in alteri⁹ eccl'ia ſunt rectoris illius eccl'ie. niſi ſit epūs i ꝑpria dioceſi. uel archiepūs in tota ꝑuincia dū viſitat. q̄ tūc epūs vel archiepūs cedūt. q̄ tota dioceſis cenſet. ℣ Parrochia de rapto. c. i. de p̄o. c. ſup eo. ⁊ ꝑuincia eſt parrochia archiepi. c. romana. ℣. fi. de cenſi. li. vi.

10 ¶ Eccl'ia nō ꝓſecrata an gaudeat eodē ꝑuilegio q̄ conſecrata. ℟. ℣da. in. c. fi. de cōſe. eccle. nel alta. q̄ ſic. q̄ñ autoritate epi eſt edificata. multa p̄o hoc allegantur in glo. ibidem.

11 ¶ Eccleſie parrochialis collatio ipſo facto eſt nulla ſi fiat ei qui non attigit. xxv. annū. Itē collata ei qui non eſt ſacerdos ſi infra annum a tempore conceſſionis ⁊ adepte poſſeſſionis non fuerit ſacerdos ordinatus vacat. licet alteri conferri non poſſit niſi completo anno tranſacto. de quo dic vt. ſ. clericus. ℣. v.

12 ¶ Eccleſie parrochiali p̄ñatus p̄t admitti q̄ñ is nō ſit in ſacris. dūmō infra tp̄us debitus poſſit ordinari in ſacerdotē. c. ſi is. de inſti. li. vi. ſ̄ ſine p̄ñatōe inſtitui nō p̄t niſi diſpenſatiue ſm Jo. an. in. c. p̄terea. de eta. ⁊ q̄li. o.

Lectio ē alicui⁹ ꝓſone idonee ad dignitatē vel fraternam ſocietatē ꝓuata forma canōice fcā vocatō. ℞ colligit er. c. cū i cūctis. ⁊. c. cū eccl'a vulterana. ⁊. c. q̄ pp. de elec. ⁊. c. cuꝫ olim. de arbi.

1 ¶ Ad quē ꝑtinet electio. ℟. ō iure cōi ſpectat ad collegiū. Nā q̄libet congregatio dꝫ ſibi ō iure cōi eligere ꝓlatū. niſi ꝓſuetudo ſit in ꝓiū de elec. c. i. xvi. q. vlti. congregatio. xviij. q. ij. abbatē. ⁊. c. ſe. vñ ad eā ſpectat ēt ſi duo ſoluꝫ vel tres fuerint de elec. c. i. de ꝓſue. c. cū dilect⁹ imo ut tenet glo. in. c. ij. de poſtu. p̄e. Inno. ⁊ Jo. ⁊ cōiter doctores. Jus vniuerſitat⁹ poteſt remanere in vno ſolo oibus alijs mortuis vel p̄natis ſuſpenſis vel excōicatis tex. eſt in l. ſicut. ℣. ſed ⁊ ſi vniuerſitas. ff. q̄ō cuiuſ. vniuer. cū glo. ⁊ Bar. vñ in iſto caſu ptās eligendi ꝑtinet ēt ad pauciores q̄ñ maior ps ē inhabilis ad eligendū. puta excōicati. uel ſuſpenſi ⁊ ſic minor pars repreſentat totū collegiū cū i habiles nō cōprehendant i numero. Facit. c. illa. de elec. bona gl. in clē. q̄ō circa. de elec. Iſte tñ ſolus nō poſſet ſe eligere. q̄ notaretur ambitioſus. c. per veſtras. de iure patro. pertinet etiam aliquando conſuetudine uel p̄uilegio ad alios q̄ꝫ de collegio. c. cumana. de elec.

2 ¶ Utr p̄ās eligēdi deuoluat ad alios de collegio. q̄ñ alij ſunt p̄uandi p̄tāte eligendi. ꝑ ca vice. ℟. glo. in. d. c. ij. q̄ nō anteq̄ꝫ p̄uent.

3 ¶ Quid ſi nō vocent alij qui ſunt p̄uati uel inhabiles ad eligendū. ℟. ℣da. in. d. c. ij. q̄ ꝫ electio ⁊ alia capitularia. ſ̄ nūdū ſit diſcuſſū an ſint ꝑuati. q̄ ſufficit q̄ poſtea p̄nt ꝑuinci.

4 ¶ Utr ꝑuerſi ſint de capitulo ⁊ hēant vocē i electōe p̄lati. ℟. Ludo. ō ro. in ſuis notādis tenet q̄ ſi allegat. c. ex eo. de elec. li. vi. niſi anti qua ꝓſuetudine hꝫ haberent ſm Inno. in. c. ij. de inſti. Idē tenet Federi. conſilio. cvij. ꝑ ter. in. c. ⁊ ſi xp̄s. de iureiur. in verbo vos ⁊ cōuer ſi quod eſſet fruſtratorium monaſterij veſtri.

5 ¶ Utr elector poſſꝫ vnū uel plures ꝑcuratores inſtituere ad eligēdū. ℟. q̄ ſic ſi ipſe ſit abſens ⁊ iuſto impedimento detineā. ſed oportet q̄ ſi plures ꝑcuratores inſtituit q̄ qualibꝫ ſit inſolidū aliter non admittetur. ⁊ ſi ſimul ꝓcurrant potior erit ꝓditio p̄occupantis. Si vo nullus coꝝ p̄occupat. aut capitulū admittet quē voluerit. vel ſi maior pars capituli nō ꝓcordat. admittet q̄ prior eſt inſtitut⁹. Itē ꝫ o ſ̄ q̄ ꝑcurator ſit de collegio ⁊ ſi nullus vellet eſſe non poſſet extrancū capitulo nolēte deputare neq̄ꝫ p lras votū ſuū exp̄mere. Itē tertio oꝫ q̄ ꝑcurator inſtitutus non cligat vnū ſuo noīe ⁊ altex noīe ꝑcuratorio q̄ nihil valeret niſi dīis ſpeciale mandatū dediſſet de aliquo noiando. q̄ tūc illū noīe dīi ⁊ altex ſuo noīe poterit nominare. c. ſi quis. de elec. li. vi.

6 ¶ Utr illi q̄ nō ſunt ꝑfeſſi tacite uel expreſſe in locis regularibus ſunt admittendi. ℟. q̄ ñ ut patet in. d. c. ex eo. nec illi qui per coꝝ regulam uel cōſtitutiones p̄hibent ſicut minores

7 ¶ Utr illi qui nō ſunt ſubdiaconi hēant vocē in capitulo in cathedralibus collegiatis ſecularib⁹ uel regularibus eccleſijs. ℟. q̄ nō. ēt ſi ab alijs libere p̄cedatur. cle. ut hi qui. de eta. ⁊ qua. Quidā tñ limitant quo ad illos qui nō ſunt ordinari laici. ꝑfeſſi tñ cū clericis admitti dēbent de iure cōi. ut in. c. meſſana. de elec. nec laici conuerſi niſi vbi hꝫ conſuetudo q̄ admittantur. ut no. glo. in verbo electionibus. in d. c. ex eo. ut in. d. cle. ut hi. quia dictuꝫ. c. ex eo. excludit ſolum laicos conuerſos.

8 ¶ Quis nō p̄t eligere. ℟. ſm Inno. ⁊ ℣da. in d. c. ij. de poſtula. multi p̄uant p̄tāte eligēdi. Primo excōicati maiori excōicatione. c. conſtitutus. de appel. ſecus de minori. ō cle. excō. mi. c. vlt. Secō ſuſpenſi ab officio. de cōſue. c. cum dilectus. Tertio interdicti. de elec. c. cū inter. Quarto quibus interdictū eſt eligere ſine ſuperioris licentia. de elec. c. fi. Quinto qui ſcienter celebraucrunt in loco interdicto. de ſen. excō. c. is qui. li. vi. Sexto illi qui in ea vacatione. cligerunt ſcient indignū. c. cū in cūctꝫ. c. innotuit. in fi. ō elec. Et idē ſi peccauerūt in poſtulando. c. ſcriptū. eo. ti. q̄. ꝑ ea vice ſūt p̄uati p̄tāte eligendi ſi facta noiatione ſecuta fuit poſtulatio uel electio. Secus ſi non fit ſecuta q̄ nō ſunt p̄uati. c. ꝑpetuc. codē. li. vi. Septimo pupilli. c. ex eo. eo. ti. li. vi. Octauo laici conuerſi. Jſlono non profeſſi. Decimo ñ ſubdiaconi. de quibus dic vt. ō. dictum eſt Undecimo illi. qui per laicalem abuſum elegerunt eo. ti. c. quiſquis. Duodecimo non eligentes infra tempus debitum. vt. ꝯ dicam.

9 ¶ Qñ debet fieri electio. ℟. q̄ in cathedralib⁹ uel regularibus eccleſijs infra tres mēſes alter deuoluitur ad ſuperiorez ꝓximū qui ſuperior ſi infra p̄fatum terminū nō elegerit deuoluitur ad alium ſuperiorem ⁊ ſic vſqꝫ ad papam. ut in. c. ne. ꝑ defectu. de elec. niſi iuſto impedimento fuerint impediti. deinde tenentur electores p̄ſentare electionē electo ⁊ petere ꝓſenſū eius infra. viij. dies poſtq̄ꝫ cōmode poterunt alioquin ſunt ſuſpenſi p tres annos ab oibus beneficijs ipſius eccleſie. c. cupientes. ℣. ceterū. li. vi eo. ti. Jn alijs vero eccleſijs dꝫ p̄mideri infra ſex menſes. aliter ad ꝓximū ſuperiorem deuoluitur. ut in. c. de m'ta de preben. ⁊ in. c. nulla. de concel. preben.

10 ¶ Utr poſſit fieri electio ante ſepulturā p̄ deceſſor. ter in. c. bone memorie. cl. ij. eo. ti. tꝫ q̄ nen. ſi tamen fieret valeret ſm. glo. ibidem

11 ¶ In quo loco debet fieri electio. ℟. q̄ poteſt fieri in quocunq̄ loco honeſto maxime ſꝫ cō ſuetudinem. ut in. c. cauſis eodem. dummodo non ſit locus clandeſtinus. quia electōes que fiunt in cameris per occulta conuenticula reꝓbantur. lxxx. di. c. ij. ⁊. c. ſi tranſitus. ꝓterea electiones epiſcoporum ſolent fieri in eccleſijs. c. q̄ ſicut eodem titulo.

¶ Utr i loco interdicto facta valeat. ℟. ℣da. in. c. i. de poſtu. p̄la. q̄ licet Archi. in. c. in no mine. xxiij. di. teneat q̄ non valet. tñ Hugo. vercellen. ⁊ Jo. an. ⁊ cōmuniter doc. poſt euꝫ tenent. q̄ valet ⁊ poſtulatio ⁊ electio. quia ſūt quidam contractus. ⁊ probatur per ter. d. c. Fallit hoc in electione pape. ut in. c. vbi periculum. de elec. li. vi. codē titulo. 13

¶ Qui ſunt vocandi ad electionem. ℟. q̄ omnes qui ſunt preſentes ad quos ptinet eligere ⁊ etiam abſentes ſunt vocandi ſm q̄ conſuetudo ſe habet. c. eoꝝ. eodem ti. quia licet de iure abſentes ſint vocandi. vt in. c. q̄ propter. codeꝫ ti. tamen conſuetudo poteſt introducere vt nō vocentur. ⁊ valeat electio. ut no tat ℣da. in. d. c. eoꝝ. ⁊ in. c. cumana. eo. ti. 14

¶ Quomodo ſunt vocādi. ℟. q̄ vel verbo vt ſcripto vel conſueto ſigno campane ⁊ huiuſmodi ſm conſuetudinem.

¶ Utr poſſit ſtatui terminus minor triū mēſium in quo ſi non conuenant licite procedat ad electionē. ℟. ſm Jo. q̄ ſi due partes preſentes ſunt ⁊ cā coartationis aſſignet ſic poteſt. quia tunc poteſt abſens ſaltez vni de collegio cōmittere vices ſuas. c. q̄ propter. codē ti. Si vero due partes abſentes ſint vel non ſit cauſa coartationis. ſic non poteſt ſed debꝫ expectari vſqꝫ circa finem trium menſium. Et ſic intellige doc. ⁊ concor. in. c. cum inter vniuerſal. ⁊. c. cum nobis. eodem titulo. 15

¶ Utrum pulſata campana ſi minor pars ſit que conuenit poſſit fieri electio. ℟. ℣da. in. c. er cauſis eodem titulo. q̄ in negocijs que poſſunt expediri p̄ preſentes quod eſt regulare inꝛta nota. ꝑ glo. in. c. ij. de teſti. li. vi. ſufficit vocatio p ſonum campane. dūmodo talis ſit cāpana q̄ ipſius ſonus poſſit peruenire ad intelligentiam exiſtentium in loco. Sed in negotijs in quib⁹ abſentes ſunt vocandi nō ſufficit vocatio p ſonū campane. Sed abſentes dēbent vocari. ꝑ nuncium vel per litteras. vt in d. c. cum inter. ⁊. c. quia propter. eodem ti. ⁊ ita videtur ſentire Inno. in. d. c. in cauſis. ⁊ in. c. ij. de no. ope. nun. Sed quia Bar. in. l. omnes populi. ff. de iuſticia ⁊ iure. tenet q̄ quantum cunq̄ pulſetur campana. niſi cōueniant due partes vniuerſitatis ſaltē nō valet q̄ō ſit p. l. noīationem. C. de decurio. ⁊ in. l. nulli. ff. q̄ cuiuſ. vniuerſi. ⁊. l. fi. C. de p̄e. decu. ⁊ ſic cōmuniter tranſeūt legiſte. Tu tamē dicas q̄ opinio 16

ſi aliquis aliquē in pontificem ſe conſecrat
gerens vocē ſua mortua. poſtea vocē repetit
quid agendum ſit vide glo. in. c. ſi quis pecunia
leege 29.

legistarum est vera. qñ campana pulsatur ab
eo qui non hz potestatem. puta p aliquem de
vniuersitate. q2 minor pars de duabus vni-
uersitatis nõ hz auctoritatẽ conuocandi vni
uersitatem. vel qñ pulsando non intelligitur
p vocatione ad tale quid peragendũ. sed in-
differenter pulsatur. secus qñ pulsatur p eu3
ad quẽ ptinet aduocare. ꝛ tali mõ q3 omnes
sciunt se vocatos. Et sic intellige ꝛ limita. l. no
minationẽ. ꝛ predictã. l. nulli. l. aũt fi. predicta
nihil ad. ppositũ. q2 dicit q3 decretũ non hz ex
tabella recitari. Intelligo ibi tabella. i. tabelli
one q2 istud non est delegabile. ꝛ sic non facit
ad propositũ. lz bar. exponat tabella, p instru
mento pulsatili. sed no. bñ. ꝛ sic tene q3 valet
qñ sunt pñtes. ꝛ qñ pulsatur p eũ qui potest
vocari. ꝛ tali modo q3 intelligant se vocatos.
Et sic concor. dicta canonistarum. in. d. c. ij. ꝛ
in. c. i. de ma. obe. ꝛ in. d. c. in causis. de hoc vi
de. j. statutum. §. xij. ꝛ. xiij.

17 ¶ Quid si aliquis sit in ciuitate vel monaste
rio infirmus. ℟. fm ℣o. q3 scrutatores dñt
ire ad eũ ꝛ inquirere votũ eius. sicut vota pre
sentium. q2 pñs est qui in portis est. ff. de ,pcu.
l. i. iuncta. l. v. nec erit necesse ipsũ in collatiõe
aut alijs que sequuntur requirere. sed sufficit
cõsensũ in scrutinio habitus. ꝛ concor. Inno.
¶ Posset etiam talis ,pcurator em constituere
vnum de collegio cum iusto impedimento ỏ
tineatur, ut supra dictum est.

18 ¶ Vꝛ vno electorꝛ contempto nec vocato
sit irritanda electio. ℟. q3 sic si ipe vult. põt ẽt
ratam habere si vult. c. q3 sicut. codem ti.

19 ¶ Vꝛ elector possit renũciare voci sue. ℟. q3
sic. q2 quilibet potest renunciare iuri suo. C. de
pac. l. fi quis in cõscribendo. Si tñ accedat ad
mittendus est in oibus que circa ipsã electio
nẽ facienda resẽt. c. eccl'ia vestra eodem. i. ℟.

20 ¶ Quis dz eligi. ℟. q3 melior non simpliciter
sed qui melior erit tali prelationi. vnde Jero.
viij. q. i. lz qui prestantior est ex omni, populo
qui doctior qui sanctior: qui etiam in oi virtu
te eminentior ille eligatur. lxxxiij. di. c. metro
politano dicitur. optimus debet eligi. Intel-
lige fm iudicium conscientie eligentis.

21 ¶ Vꝛ peccet mortaliter qui non eligit melio
rẽ illi prelatõi fm iudiciũ sue pscie. ℟. ℣en. ỏ
gan. in. iiij. quol. q. xxxij. dicit q3 si duo bona p
ponantur vni. si cetera sunt paria. puta eque
preceptа. eque facilia. ꝛ hmõi tenetur sub pec
cato mortali eligere melius bonũ. rõ. q2 eligẽ
do minus bonũ contẽnit bonũ vbi hz rõnem
perfecti. s. maius. ꝛ sic prefert in sua electione
defectũ boni ipsi bono. ex quo duo sequũt ab
surda. ¶ Primũ q3 statuit sibi i bono illo mino
ri finẽ boni. in eo qõ excludit mai9 seu qõ am-
plius est in maiori. ℣ qõ dicit glo. sup illud ad
phm. Non q3 iam acceperim aut pfectus sim
Nemo inquit fideliũ ꝛ si multũ, pfecerit dicat
sufficit mihi qui eni hoc dicit erijt de via añ
finẽ. Secũm absurdũ est q3 contẽnendo illud
bonũ qõ est ampli9 in maiori bono. cũ nõ sit i
eo nisi rõ boni. contẽnit in eo bonũ q2 bonũ
quare cũ rõ boni contẽni nõ possit. nisi contẽ
nendo primũ ꝛ summũ bonũ. q2 omne bonus
est aliqua rõ primi boni. ergo eligendo min9
bonũ contẽnit primũ bonũ nõ solũ indirecte
sicut quilibet alius petor qui vellet si esz pos
sibile sũmũ bonũ. ꝛ ẽt illud delectabile. ꝛ ppi-
ea ne delectatiõz amittat ptẽnit sũmũ bonũ.
Iste vero non sic. sed absolute non vult sibi il
lud bonũ adesse. ꝛ ita neq3 bonũ simplr q2 bo
nũ. sed q2 hoc. ꝛ sic simplr contẽnit absolute
bonũ simplr nolens in bono ,pficere. qõ est a
bono deficere. fm Bernar. ꝛ fm glo. ad phm
iij. Ad ea ℣o que sunt prioza extendẽs dicit
ad futura merita. a quibus si cessaret pderet ꝛ
preterita. Secus si ex carnali affectione. q2 ta
lis affectio mutat rõnem contẽptus. qñ iste
qui prefert minus bonũ fine affectõne. nõ cõ
tẽnit nisi bonũ q2 bonũ. qõ nõ vult. ꝛ ita dire
cte ꝛ ex malicia. Ille vero qui ex affectione p-
fert ñ cõtẽnit bonũ. q2 bonũ. q2 bñ vellet hꝫ
mai9 bonũ. tñ pp affectõz põtert min9 bonũ ꝛ
ptẽnit indirecte maius bonũ. ꝛ sic fm exigen
tiã illius affectõis ꝛ libiẽinis in ea poterit eẽ
ptẽptus venialis. ℏ ille. Ex ℏ ergo collige q3q
eque faciliter potest eligere melioꝛẽ ad illã p
lationez seu officium si solũmodo ideo nõ eli
git melioꝛẽ q2 non vult. q3 peccat mortaliter i
quacunqz electione. Si vero ideo non eligit
melioꝛẽ fm iudicium sue cõscientie ex aliqua
affectione. puta q2 est sibi inimicus ille melior
vel q2 minus idoneus est sibi benivolus ꝛ bu
iusmodi. tunc dist inguendũ est an electio sit
ỏ maiori dignitate. puta papatu. epatu. ꝛ idẽ
de oibus curaz animarꝛ habentibus. ꝛ sic pec
cat mortaliter. ar. c. nihil de elect. Si vero sit
de alijs electionibus erit peccatũ veniale. dũ
modo sit dignus hoc est non habeat aliquod
canonicũ impedimentũ bis videtur concor-
dare Tho. vi. quol. q. vi. lz obscure. q2 ibi dicit

oportet addere que dicit de acceptione pso-
narum nec obstat quod dicitur in. c. cuz olim
c. eum dilecti. ꝛ. c. cũ inter canonicos. ꝛ ibi gl.
co. ti. q3 sufficit sit dignus q2. ℟. Tho. vbi. s. q3
ista intelliguntur quo ad forum contentiosũ
in quo non reprobat electio dummodo sit di
gnus. Si autem eligit indignum in ecclesia-
sticis. sic est mortale. In temporalibus vero
non credo mortale nisi in maioribus dignita
tibus. puta domino. in alijs autem officijs ñ
nisi sit talis qui eligitur q3 ex eius electõne sit
futurum aliquod notabile damnuz in illis
quibus habet exercere tale officium. ut quia
tabellio qui nescit dictare instrumenta vel iu
dex qui nescit dare sententiam ꝛ huiusmodi.

22 ¶ Vꝛ eligentes incognitũ saluẽt pscian. ℟.
¶ Da. in. c. bone memorie. el. ij. de postu. prela.
q3 non. p ter. ibidẽ qui vult ut plenã hẽant no
titiã. Limita hoc nisi per se vel per eos cũ qui-
bus conuersatus est. c. scriptum est eodem.

23 ¶ Que sunt canonica impedimenta. ℟. redu
cũ ad viij. ¶ Primũ si est malus ꝛ male vite
vnde dio9. in epla ad demophilũ monachũ. q3
non est gra illuminatus non est iste sacerdos
sed inimicus doloſus. dolosor sui ipsius ꝛ lu-
pus ỏ dñicum pop'lũ pelle ouina armat9 hec
ille. Et ex hoc dicit Tho. vbi. s. q3 crñs i petõ
mortali est indignus ad prelaturã eccl'iasticã
ꝛ officiũ spũale exequendũ. Secundũ si est ex
co'icatus maiori excõicatione. c. constitutis. cl
i. de appel. Tertiũ si est excõicatus minori ex-
cõicatõne. c. si. de cle. excõ. mini. Quartũ si est
suspensus vel interdictus aut interdictũ non
seruauit. c. i. de postu. prela. c. cũ dilectus. ℏ cõ-
sue. Quintũ si non est legitime natus ꝛ tatis ỏ
bite ꝛ litterature ꝓuenientis. ut in. c. cũ in cun
ctis. eo. ti. vel hz aliqd de alijs impedimentis
circa ordinañ. de quib9 vide. j. Ordo. iij. Sex-
tũ si semel pp vitiũ pone fuit reprobatus. c.
sup eo. co. ti. Sec9 si cassata fuit electio pp vi-
tiorũ, pcessũ. c. innotuit. eo. ti. Septimũ si est
epus q2 ñ pt eligi ad aliã dignitatẽ. sed dz postu
lari. c. fi. de postu. prela. Octauo in aliqua reli
gione nõ pt eligi expresse nõ, pfessus in ea. c.
nullus. eo. ti. li. vi. ꝛ cle. cum rõni. eo. ti. in cp̃o
tñ potest eligi nouitius d. c. nullus.

24 ¶ Vꝛ electio de tali habente aliqõ predicto-
rum impedimentorꝛ sit nulla ipso iure. ℟. q3
sic. excepto in hõte primũ impedimentũ ꝛ ter
tiuz q2 est cassanda. ut pz in. d. c. fi. de cle. excõ.
mi. ꝛ electores sint priuati ipsa vice electione

25 ¶ Quomodo dz fieri electio. ℟. q3 tres sunt
forme a iure nobis tradite. ut in. d. c. quia pro
pter. eo. ti. ꝛ ideo electio que non fit fm vnam
ipsarum est nulla ipso iure. ut ibidem.

26 ¶ Prima dr forma scrutinij in qua regrunt
ista de necessitate. aliter eẽt nulla electio. Pri
mũ q3 oẽs qui dñt esse ꝛ volũt congregentur
pñtialiter simul. Secũm q3 ab ipis assumant
tres de collegio. ꝛ deputent ad scrutãda vota
oiuz. de collegio. ꝛ nõ sint nec plures nec pau
ciores fz cõez opinionẽ. ¶ Posset tñ teneri opi
nio Vin. ꝛ Tancre. in. d. c. q2 pp. qñ i collegio
essent pauci q3 sufficerent duo. ꝛ qñ nõ essent
nisi duo sufficeret vnus vocatis testibus fm
Inno. ꝛ placet ¶ Da. in. d. c. q2 pp. tenent etiaz
aliqui q3 si predicti tres nõ cẽnt de collegio eli
gentiũ ñ eẽt inualida electio. sed cõis opinio
tz q3 oz sint de collegio. aliter sit nulla. ꝛ cõue-
nit magis littere. Tertiũ q3 isti tres exquirant
vota singulorꝛ in secreto. s. ab alijs ỏ collegio
q2 bñ possunt esse alij testes qui nõ sũt de col
legio. dũmõ non sint tales qui possent timorẽ
incutere eligentibus. q2 tunc possent refutari
sicut ꝛ scrutatores si tales essent vel aliquis ip
sorũ ꝛ esset iusta cã appellandi. fm ¶ Da. ind. c.
q2 propcer. Quartũ q3 ista inquisitio fiat sigil
latim nõ bini vel trini sunt vocandi. Quintũ
q3 vota oiuz exquirant. q2 si vnus contẽneret
non valeret. Sextũ q3 scribant vel p se ipsos
vel p tabellionẽ vota oium. Septimũ q3 mor
post qz fuerit in scriptis redacta vota oium
publicentur in cõi. ibi dicit glo. mor. s. incon-
tinenti nullo actu ꝛio intermisso post vota
scrutata ꝛ scripta. ꝛ vno contextu. Octauũ q3
facta publicatione fiat collatio numeri ad nu
merꝫ meriti ꝛ zeli. ad meritũ ꝛ zelũ. Nonũ q3
facta collatione fiat electio p vnũ de capitu
lo noie capituli. ꝛ p verba singularis numeri
ut in. c. sicut. eo. ti. li. vi. dicat sic. Ego. N. noie
meo ꝛ oium vestrũ qui mecũ in ipsũ consensi
stis eligo. N. in episcopũ ꝛc. vel si ipse eligens
non consensit dicat noie oium vestruz qui in
ipsum ꝛc. Decimũ q3 electio fiat de eo in quẽ
maior ꝛ sanior pars totius capituli cõsensit
ꝛ sanior pars presumitur semp maior pars. c.
dudũ. eo. ti. ꝛ in. c. ecclesia vestra. eo. ti. dicitur
vbi maior est numerus zelus maior presumit
Undecimũ q3 dicta electio solẽnit ꝛ publice
denuncier. Duodecimũ q3 seruet ordo oiuz

predictor successiue sicut enumerauí. Aliter si ꝓposteret nihil valet. Addunt aliqui multa alia que dicũt fore de substantia hꝰ forme. Sꝫ cõiter nõ tenet nisi de supradictis. Ex quibꝰ ꝑz ꝙ difficilis est ista forma in q̃ mlti & docti deficiũt ignorantes practicaz. ut dicit glo. in c. cũ expediat. li. vi. eo. ti. Dico ẽt ꝙ est periculosa religiosis. & illis qui viuũt simul. qz cũ intelligũt aliꝫs nõ dedisse voces mõ q̃ voluissent cõcipiũt aliqui passiões. & sepissime eligentes aliquo humano respectu ñ eligũt sm iudiciũ conscientie. Vñ ter. in. c. vbi periculũ. in. §. ceterum. de elec. li. vi. dicit cũ arbitriũ uel inordinatus captiuat affectus uel ad certuz aliqd obligatõis cuiusq̃ necessitas adijcit cessat electio dũ libertas admittit eligendi. hec ibi. Et ꝓpea ẽ alia forma securior & expeditior q̃ segt

7 ¶ Secunda forma dicit forma cõpromissi. ut d. c. qz propter. s. cõmittẽdo aliquibꝰ viris idoneis ptãt eligendi. ista ãt cõmissio siue istud cõpromissũ potest fieri dupl'r. ꝓmo limitate. s. ut cõpromissarij teneant eligere illum in quẽ maior pars totius capituli fuatis vocis oium de capitulo sigillatim & secrete ab ipsis ꝓsenserit. & ista est forma ꝺ qua in. c. cũ dilectꝰ eo. ti. & in. c. cũ expediat. eo. ti. li. vi. & ista ẽ melior oibus formis. qz electores non abdicãt a se ptãtem noiationis. Et ad istam formã nõ requirit de necessitate nisi primo ꝙ cõpromittentes sint simul ꝓgregati. & oẽs qui dñt & volunt interesse. Secõum ꝙ cõpromittant i vnũ vel duos tres. aut quot volunt siue sint de collegio vel non. dũmõ sint clerici non laici. c. cõtingit de arbi. Tertiũ ꝙ cõpromissariꝰ vel cõpromissarij scrutent vota singulorꝝ secrete & sigillatim. Quartũ ꝙ eligat illũ in quẽ maior pars totius capituli ꝓsensit dicendo. Ego. n. cõpromissarius de cõsensu & voluntate cõpromissariorꝝ meorꝝ si hz alios virtute cõpromissi in nos facti eligo i epm. M. in quẽ maior ps totius capituli ꝓsensit. Et si in prima scrutatiõe nõ ꝓsensit maior pars totius capituli replicare dz tã in ista q̃s in pria forma scrutinij donec ꝓsentiant in aliquẽ. c. cũ terra eo. Et si dubitaret aliquis de fraude ꝓpromissarij posset eligẽtes glibet ipsorꝝ sigillatim facere fieri tres vel duas cedulas in quarꝝ ꝙlibet eẽt scriptũ nomẽ alicuiꝰ qui est in opinione eligendi & ipsis acceptis a cõpromissario ponat vnã ꝺ ꝓdictis cedulis in q̃ sit scriptũ nomẽ illiꝰ quẽ vult noiare in aliq̃ scatula q̃ sit coram ꝓmissario quibus a ꝙlibet sic positis tũc ꝓmissarius coram oibꝰ extrahat oẽs dictas cedulas & postea eligat illũ in quẽ maior ps totiꝰ capituli ꝓsensit. & sic cõpromissariꝰ ñ poterit scire qs dedit vocẽ isti vel illi nec fraudẽ facere. Et ad seruandã istã formã sicut & prima sufficit ꝙ maior pars totius capituli consentiat sm lapũ quẽ sequit. Be. i. d. c. cũ expediat. qz nulli fit preiudiciũ cũ quilibet noiet quẽ vult. Fit ꝺcõ cõpromissũ simpliciter. s. ut cõpromissarij eligant quẽ volunt. & isto mõ non potest fieri nisi oẽs ꝓsentiãt. alꝫs vno ꝺicente nõ valeret ꝙ si oẽs ꝓsentiunt non requirit nisi ut eligãt sic. Ego. M. cõpromissarius de consensu compromissariorꝝ meorum virtute cõpromissi in nos facti eligo in epm. M. & si predicti nõ elegerint vel maior pars ipsorꝝ elegerit indignũ scienter electio devoluitur ad capitulũz quod in eos compromisit.

¶ Tertia forma dr forma cõis inspirationis 28
ad istam formã requirit primo ꝙ oẽs conueniant in vnã psonã. qz si vnus non conueniret non esset ꝑ inspirationẽ. ij. ꝙ fuerit facta sine vitio symonie uel alicuius tractatus spãlis in quo nominetur certa psona. sed tractatus generalis pro bono prelato in genere bene conceditur sm Jo. an. sed non specialis. qz sic esset persuasio non inspiratio.

¶ Vtr supradicte forme sint seruande in oi 29
electione. ff. Pda. in. d. c. qz propter. ꝙ non sed solũ hñt locũ in electionibus eporꝝ & aliorum prelatorum ecclesiarũ collegiatarũ qui habẽt generalẽ iurisditionẽ. quod patet per. c. ne ꝑ defectu eo. vbi prelatos appellat cathedralũ & regulariũ ecclesiarum. In electionibus aũt aliorum beneficiatorꝝ a supradictis sufficiũt singulares cõsensus illorꝝ de capitulo dũmõ prestenť in capitulo. nec est necesse seruare aliquam formam istarum. sed electus simplici a maiori parte & sanioi habebit ius.

¶ Vtr electꝰ tenet ꝓsentire. ff. Be. in. c. si 30
electo. co. li. vi. refert Archi. dicentẽ ꝙ sic. alꝫs peccat mortaliť. si put at se dignũ ad ꝓlaturaz & illa sibi oblatã non acceptat. viij. q. i. in scripturis. qd credit vex. Jo. an. qũ non est eque idoneus ꝑ quẽ illi ecclesie possit consuli. Ego No dico cũ Ricar. in. iiij. di. xv. ar. ij. q. ij. ꝙ sic sub precepto legis nature. prime Jo. iij. qui habuerit substantiã hꝰ mundi & viderit fratrẽ suũ necessitatem hre. & clauserit viscera sua ab eo q̃ mõ charitas dei manet in eo. & legis diuine.

est qui velit & possit salutẽ aiarum procurare quã ipse posset. & ex hoc vide. ꝓbabiliter ec clesie iminere notabile dispendiũ & periculuz nisi assentiat. d. c. in scripturis. & c. olim cadez cã. ij. q. Fallit hoc in religioso qui si ꝓsentiret electioni de se facte extra suũ monasteriũ sine licentia sui superioris perita & obtenta ipso iure electio esset nulla. quã licentiã solus prelatus sine consensu capituli sui potest dare. c. si religiosus. de elec. li. vi. Similiter fallit in ꝑdicatoribus minoribus & alijs mendicantibꝰ qui ẽt de licentia suorꝝ prelatorꝝ electioni postulationi, puisioni seu vocatõi eẽ administratiõnẽ sui ordinis in discordia celebrate ꝓsentire nõ ꝓñt aliter est irritũ & inane. c. ꝗrundã co. li. vi. Tertio peccat mortaliter qñ ꝑ viã illi citã refugit. puta abscindendo se. nisi ex spãli instinctu spũs sancti. Si ãt non cogitur per obedientiam. nec iminet probabile periculuz ecclesie si refugit, ꝑpter pigritiam per viam licitam peccat venialiter. Si vero per humilitatem reputans se indignum sic meretur.

31 ¶ Infra ãt tps tenet ꝓsentire electꝰ. ff. infra mensẽ a die ꝓsentationis electõis alit ẽ nulla ipso iure. nisi superioris requirat assensus. c. q̃s sit. de elec. li. vi. Quid sit electio tenuit, de iure nãli. puta qz interuenit consensus eligentiũ. sed non tenuit de iure qz obmissa fuerunt substantialia iuris. ff. sm Jnno. quẽ sequunť cõiter doc. in. c. qõ sicut. dẽ elec. ꝙ electꝰ si ẽ cõfirmatꝰ. ẽ verus prelatus & ñ tenet resignare.

Lemosyna

sm sctũm Bo. in iiij. di. xv. pte secunda articulo. i. q. iiij. accipit communissime sm ꝙ comprehendit omne opus misericordie impensuz. siue proximo siue sibi. iuxta illud ecclãsti. xxx. miserere aie tue, cõiter sm ꝙ importat oẽ pietatis opus impensum proximo corporale siue spirituale. ꝑprie No sm ꝙ importat opus pietatis impensum proximo ad releuandam indigentiã corporalem & dr ab eleo qõ est verbũ grecũ qõ idem est ꝙ misereor cuius impatiuus est eleyson. i. miserere a quo eleos. i. misericordia. & ideo debet dici elemosyna non el'ea vel elia.

1 ¶ Vtr elemosyna cadat sub precepto. ff. sm Ricar. in. iiij. di. xv. ar. ij. q. ij. ꝙ sic sub precepto legis nature. prime Jo. iij. qui habuerit substantiã hꝰ mundi & viderit fratrẽ suũ necessitatem hre. & clauserit viscera sua ab eo q̃ mõ charitas dei manet in eo. & legis diuine. Math. xxv. Esurini & ñ dediste mihi manducare. & legis canonice. lxxxvi. di. nõ satis. & vij q. i. omnes. sed qz preceptũ est affirmatiũ nõ obligat nisi ꝑ loco & tempore. Et iõ ꝓsideranda est facultas hẽntis & inopia indigẽtis. Si enim homo habet aliquid qõ non sit necessariũ sustentationi sue nature. nec illorꝝ quibus tenet ꝓuidere. sic̃ sunt vxor filij serui. ancille. pater & hmõi. & sit tanta necessitas ꝙ iminẽt signa probabilia extreme necessitatis in paupere tunc tenet de precepto. Si No habet aliquid supfluũ nõ solũ sustentationi nature. sꝫ ẽt conuenientie sui status tenet de illo facere elemosynã ẽt si nõ inuenirent tales qui ẽent in necessitate ꝓdicta. Et si plures occurrẽt quibus omnibus non posses subuenire. tenetur ceteris paribus illi qui magis indiget. Si vero non habet vltra conuenientiam sui status nec est qui sit in extrema necessitate non tenet de precepto concor. Tho. xxij. q. xxij.

¶ Quis debz preponi in elemosyna. ff. ꝙ ipse met deinde sui. deinde noti. demũ boni. deinde extranei. de quo vide ter. pulchrũ in. c. non satis. lxxxvi. di. & ter. cũ glo. in. c. quiescamus. xlvj. di. que quidẽ iura intellige ceteris paribꝰ vt dicat est. qz posset esse extraneus in tam arta necessitate ꝙ deberet preponi noto & conjuncto. qui non est in tali. sed pater malus debet preponi cuicunq̃ bono in equali necessitate propter preceptum dei.

¶ Vtr deputatus executor ad distribuendũ cetera bona pauperibꝰ possit distribuere intimos consanguineos. ff. Pda. in. c. i. de cohabita. cle. & mulie. q. sic. nã clericus potest in paupes consanguineos de rebus ecclesie dare qui est distributor. ut in. d. c. i. & xvi. q. i. c. fi. sic & prelatus. ar. in. l. si mandauero. §. si tibi centum. ff. mandati. Sibi autem non potest distribuere. ut in dicto. §. si tibi centum.

¶ Vtr ci qui potest laborare sit dãda elemosyna. ff. ꝙ non. ar. lxxxij. distin. c. episcopus. quod verum intellige quando per laborem sibi potest, ꝓuidere. & sic limita. l. vnicam. C. de mendi. vali. de quo. §. colonus.

¶ Vtrum sit danda peccatoribus. Respon. ꝙ sic. ut in dicto. c. quiescamus. & prima. q. secunda. q̃ꝑpio. nisi quando propter securitatez cibi negligeret iustitiam. quia tunc subtrahẽdus est. v. q. v. non omnis.

¶ Quis potest facere elemosynam. Respon. 6
ꝙ quilibet qui potest donare de quibus, pictũ

est supra. Donatio primo. ⁊ etiam aliqui qui non ꝑt donare sicut monachi. filij ⁊ hmõi. qui sunt in potestate alterius ut serui. qui in quatuor casibus possunt facere elemosynam ¶Primus crũti in magna necessitate ꝑt facere elemosynam qñ non est tempus ut possint habere recursum ad superiorẽ. ut notat ¶Da. in.c.si quis. de furtis. ⁊ no. glo. in.c.nõ dicatis xij.q.i. Secundus quando prediti ꝺ licentia suorum superiorum peregrinantur uel sunt in scholis quia possunt facere elemosynas q̃s alij honeste peregrini ⁊ scholares communiter faciunt. arg.l.vlti.C.ad macedo. ⁊.l.si longus. ff. de iudi. ⁊.l.ij. ff. de iurisdi. om. iudi. ⁊ c. preterea. de officio delega. Facit glo. in clemen. ij. ℌ. penul. de vita ⁊ honestate cleri. Tertius quando vident aliquez in extrema necessitate etiam contra superiorum prohibitionẽ possunt ei elemosynam dare. quia tunc omia sunt cõmunia iure diuino. imo tenentur fm Ricar. vbi. s. q. vi. ⁊ glo. xij. q. i. in. c nõ dicatis Quartus possunt de voluntate expressa uel presumpta. utputa quia habent administrationem a suis superioribus cõmissam. ar. ff. de dona. l. filiusfamilias. ℌ. i.

7 ¶ Quid de uxore nũquid ꝑt. ℟. q. si habet bona parafrenalia nulli dubium est q. potest q. sua sunt. de quibus dic. ut infra parafrenalia Si Xo nihil habet preter uotem non ꝑt facere elemosynã. xxxiij q. v. q. donatio nisi i. viij casibus. primus. scõus. tertius. ⁊ quart⁹ sunt de quibus. s. in precedenti uiri q. filij possunt Quintus si consuetudo loci ita ꝺ̃z q. uxores de pane ⁊ uino ⁊ hmõi faciant elemosynas. q. ꝓsuetudo dat iurisditionem. ⁊ lz uiri aliqñ ꝓhibeant. ꝺ̃z sibi formare consciam fm Rodoñ. ⁊ Jaco. de lau. in ſuma. q. iõ faciũt ne nimis dẽt sed temperate. Sertus qñ vtiliter fit negociũ uiri. puta q. uidet uirũ crudelẽ ⁊ scelleratũ. ⁊ ut deus suspendat iraz uel cũ illuminet dat moderatas elemosynas occulte fz Rodo. ¶Sed pp elemosynas deus suspẽdit flagella. ut. xvi. q. i. reuertimini. ⁊ iõ bñ facit mulier dando elemosynas occulte sine scandalo uiri ut deus cũ adiuuet. Facit. l. soluendo. ff. ꝺ ne gest. cũ si. ⁊ melꝰ exemplũ Abigail primi. ℟. xxv. que liberauit uirũ a morte pp panes datos Dauid ꝺ̃ uoluntatẽ uiri sui. Septimꝰ si uir assignauit sibi certũ quid ꝑ victu ⁊ ipsa abstinet ut inde elemosynã faciat q. suũ uidet Octauus si mulier est lucrosa. puta q. exhibita gubernatõe domũs ⁊ familie lucrat ex opibus suis. nec intelligo deducendas expẽs. uictus q. uir tenet eã alimentare pp dotẽ. ut dictũ est. ℌ. dos. ⁊ ẽt pp obsequia ab uxore exhibita. de hoc tũ vide. j. uxor. ℌ. ij. ⁊ q. possit ꝺ lucro facere elemosynã. tenet. S. Tho. ⁊ Ricar. in. iiij. di. xv. ⁊ cõiter sũmiste sequunt hic cuz theologis. ut Ja. de lau. in sũma. Distingue tñ sic. q. aut lucrum est necessariũ sustentationi suę ⁊ uiri. ⁊ sic nõ potest facere elemosynã q. magis tenetur sibi ⁊ uiro q̃z alteri. Si Xo lucrum superabundat. sic potest. ⁊ idez de parafrenalibus. vide. j. uxor. ℌ. ij.

¶ De quibꝰ ꝺ̃z uel potest fieri elemosyna. ℟. ut colligitur ex canonistis. i. q. i. in. c. nõ est puranda. ⁊. xiij. q. v. ⁊ ꝓ theologos. in. iiij. di. xv. ꝑ quẽ fieri de oi re que est propria ipsi⁹ dantis. q. ꝑt fieri de oi re que est propria ipsi⁹ dantis ⁊ q. nõ est obligata restitutioni alicui certe ꝑsone siue licite sit acquisita siue turpiter. Q̃ãt sit restituẽdi obligata. vide. j. Restitutio. ⁊ usura ⁊ i multis alijs ti. Limita ẽt i rebꝰ ꝓpis fz Rica. vbi. s. q. v. dũmõ si sint nẽcia ad sustentationẽ nature sue ⁊ suoꝝ. q. ordine charitatis magis debet se ꝺligere q̃z alium. nisi esset talis persona de cuius morte imineret notabile nocumentum reipublice. ⁊ profectui animaꝝ quia tunc esset perfectionis non necessitatis de tali dare elemosynam.

¶ Quot sunt genera elemosynaꝝ. ℟. tria. ut ꝺ̃ in. c. tria. xlv. di. ¶Primũ corporale. ⁊ hoc ꝑ sistit in opibus misericordie corporalis q̃ sũt pascere esurientẽ. potare sitientẽ. vestire nudũ. hospitẽ recolligere. infirmũ visitare. redimere captiuũ. mortuũ sepelire. vñ Xpus. Visito. poto. cibo. redimo. tego. colligo. cõdo. Secundũ ⁊ tertiũ genus est spũale. s. remittere iuriã. ⁊ corrigere delinquentẽ. ut in. d. c. tria. Adduntur alia quinqz. s. cõsulere dubitantez consolari tristẽ. supportare onerosos. docere ignorantes. orare. ꝑ quos. ⁊ quibus. j. Misericordia. ℌ. i. Et que sint digniores. vide ℟. vbi. s. q. iiij. ⁊. j. Satisfactio. q̃. ir.

¶ Aduerte q. dare elemosynã intẽtione subleuandi necessitatẽ ꝓximi ẽ opus misericordie. sed dare intentione recompensandi ꝑ debito diuine offense. sic est opus iustitie. ⁊ sic ẽ satisfactoria ꝑ pte ⁊ ꝓtinet ad meritũ diminisionis pene. sed primo modo pertinet ad meritum vite fm Jaco. de lau. in summa.

¶ Utz paupibus competat aliq̃ actio ꝺ̃ diuites ut eis subueniãt. ℟. ¶Da. in. c. si qs. de fur.

q. nõ. sed bñ possunt implorare offm̃ iudicis seu superioris ut eos cogat. ⁊ eccla potest eos cogere. vt no. glo. in. c. sicut hi. xlvij. di. ⁊ arg. in. c. nullus laicus. de iur. pa. Quod limita ve rũ qñ sunt i tali necessitate ⁊ diuites i tali abundantia q. tenentur eis facere elemosynam de precepto. alꝰ non

12 ¶ Utrum quis possit furari vt faciat elemosynam. ℟. q. non. q. non sunt facienda mala. vt veniant bona. xiiij. q. v. forte.

Mancipatio est relaxatio patrie potestatis. coꝝ iudice cõpetente voluntate patris ⁊ voluntate filij concurrente ⁊ in vtri usqz presentia. dicta cr eo q. extra manum. i. ptãtem patris ponitur filius. elicitur ꝟ cr. l. fi mudo. C. de eman li. ⁊ quod ibi no. ⁊ insti. qui bus modis ius pa. po. sol. ℌ. preterea.*

1 ¶ Quis potest emancipari. ℟. infans de speciali licentia principis.

2 ¶ Utz teneat pater emancipare filiũ. ℟. nõ regularii. q. patrie ptãs inestimabilis est. ff. de lega. i. l. filiusfami. ℌ. vt quis heredẽ. Si ꝟ nec filius põt cõpelli vt emancipetur a patre Limita nisi er cã fm Bar. in. l. quidã cum filium. ff. de ver. obli. lz aliter dicat glo. insti. q. mo. ius pa. po. sol. ℌ. fi. ¶Sã in his que sunt voluntarie iurisditionis nõ ꝑt quid fieri altero inuito. vt in aut. qui. mo. nat. effici. sui. ℌ. si Xo Fallit hoc primo si pater male afficit filiũ. verberibus ꝺ̃ pietatẽ. Itẽ si cõpellit cũ peccare i corpus suũ. Itẽ si filius est arrogatus impubes. ⁊ pubes factus ꝑbat nõ sibi expedire eẽ arrogatũ. Item si pater agnouit sibi relictuz legatum vt emanciparet filium. qr in istis casibus tenetur pater eum emancipare. vt no. Azo. in summa. C. de mancipa. li.

Amphitheosis ꝺ̃ ab em. i. in ⁊ fitos. i. fides ⁊ thesis. i. positio. q. res fidei accipientis cõmittitur. vel ꝺ̃ meliorationis contractus siue datio ad liuellũ. ⁊ est medius contractus. inter locationẽ ⁊ venditionẽ de quo vide glo. i. c. potuit de locato. Vñ emphitheocaricarius. vel emphitheota est qui accipit rem imobilẽ perpetuo ⁊ hereditario iure colendã vel meliorandã vel ad tempus. puta secundã ⁊ tertiam generationem. vt in aut. de nõ alie. ℌ. emphitheosim. Et quomodo contrahitur. nõt. in. l. i. C. de iure emphi.

1 ¶ Utz contractus emphitheoticus differa ꝑ a contractu censuali. ℟. q. sic. q. ꝑ contractuz emphitheoticũ transit solũ vtile dñium. vt in l. i. ℌ. qui in ꝑpetuũ. ff. si ager vecti. Sed ꝑ censualẽ transfertur non solũ vtile sed etiam directum ⁊ fit quando dicit. concedo tibi talez rẽ ⁊ trassero i te quicquid iuris habeo in ea ⁊ soluitur ãnuatim certus census. ter. est singularis in. c. constitutus. iuncta glo. de reli. do. ⁊ etiã si dicat concedo tibi talez rem in emphitheosim perpetuã transferendo in te quicqd iuris habeo in illa ꝓ certa annua pensione erit contractus censualis. casus est singularis in. d. c. ꝓstitut⁹. ⁊ illa verba in emphitheosim impropriantur. vt. l. si vno in ꝓn. ff. locati. ⁊ in isto contractu nõ habet locum pena. c. potuit. de locato. ⁊. l. ij. C. de iure emphi.

¶ Utz accipiens emphitheosim vsqz ad tertiã generationẽ. nec dicit inclusiue. vel alia equipollentiali. vsqz intelligatur exclusiue. ℟. q. si vsqz ponit a lege sup gradu. sic stat inclusiue. vt insti. de succe. agna. ℌ. fi. nõ. C. vñ legitimi. l. certũ. ⁊ in. c. non ꝺ̃z. de consan. ⁊ affi. Sed si ponit ab hoie in contractu obligatorio tunc ponit exclusiue. l. veteribus. ff. de pac. Sed q. dam intelligunt hoc in eo q. augeret obligationẽ. sed in casu nr̃o non auget. sed facit casu transmissibilẽ. ⁊ ideo includit fz Cal. ⁊ placet Bal. tñ in. l. meminisse. ff. de offi. ꝓconsul. dicẽ in re ecclesie si dicatur. vsqz ad tertiam generationem stabit inclusiue. Si vero vsque ad quartaz stabit exclusiue. q. vltra tertiaz generationem nõ potest fieri inuestitura. vt in. d. ℌ. emphitheosim.

¶ Sed nunquid stipes cõputabit. ℟. q. nõ. q. accipiens nõ est generatio sui ipsius. ⁊ in gradibus stipes non computat in numero. ff. de gradibus. l. iurisconsultus. sicut vnus non est numerus. sed principium numeri.

¶ Utz emphitheosis que fit de generatiõe i generatiõz assimilet inuestiture feudali. ℟. q. sic. vt no. Bar. in. l. si mihi. ⁊ ticio. ff. ꝺ̃ ver. ob. ⁊ ter. cũ bal. in. c. i. de vasallo decrepite etatis

¶ Utz ius emphitheoticũ transeat ad extraneos heredes. ℟. q. fuerũt opiniones. sed mihi placet opinio Jo. de imo. in. c. fi. de locato. dicentis q. sic etiam in re ecclesiastica. dũmõ fit data cum illa solẽnitate. c. i. de re ec. nõ alie. li. vi. ⁊. c. fine exceptione. xij. q. ij. de qua vide. s. Alienatio. ℌ. ij. iij. ⁊. iiij.

¶ Utz ꝑ qui accepit emphitheosim ꝑ se ⁊ suis filijs possit illã prelegare vni filiorũ. ℟.

vide. et bene. te. de modo faciendi elemosynaz in. c. quisquis. eli. q.

Universidad de Deusto
Biblioteca

bal.in.c.i.in fi.an agnat⁹.in.vl. colũna. tenet q̃ sic emphitheosim.sed nõ feudũ. ⁊ mlti alij Ange. vero consilio.xvuj.tz.q̃ non.q⁊ ius est quesitum filijs.nisi alteri filiorum tantundẽ de alijs bonis prelegasset. allegat.l.i.§. assignare.ff.de assi.liber.iuncta.l.si cum dotẽ.§.si pater.ff.solu.ma. vbi pater potest diminuere ius filie ex prima promissione. dũmodo tantundem eidem relinquat quantum diminuit ⁊ sic concorda dicta doctorum.

7 ¶ Vtr veniant filie qñ accepit p⁹ se ⁊ suis filijs.ff.fm Jo.de imo.in.c.fi. de locato. q̃ ñ per singulare dictum Archi.in.c.fi quis suadente.xvij.q.iiij. vbi voluit q̃ in materia cõtractuũ masculinuz non concipiat femininũ p.l. veteribus.ff.de pac.hoc idem tenet Bui. de suc.qui fuit doctor. Archi.i legib⁹.⁊ Ray. de forti.in.l.tres fratres.ff.de pac.⁊ Au.de ro. consilio.xxiiij.

8 ¶ Vtr emphiteota possit dimittere rem emphitheoticam. ⁊ se liberare qñ vult. ff. licet aliqui distinxerunt an sit obligatus rõne rei. ⁊ sic possit.an ratõne persone.⁊ non possit.ut dicit.d.O doar. Tñ Jaco.est contra. tenens q̃ nullo modo potest. ⁊ idem ¶Da. in.c.iudicatum.de imu.ec. q⁊ quod a principio est voluntatis. ex post facto est necessitatis.l. sicut. C.de ac.⁊ ob. Item quia personaliter est obligatus ad pensionem.l.i. ⁊.ij.C. de iu. emphi. ergo tenetur personalitet.cum omnes actiones sint personales.insti. de act.§.appellam⁹ ⁊ sic dimittendo rem obligaretur ad pensionẽ quia personales actiones sunt affixe ossibus nostris.l.quis ergo.ff.de pecu.

9 ¶ Vtrum possit alium emphitheotam facere vl alteri locare.ff.q̃ sic.insti.locati.§.adeo.q⁊ non est proprie alienatio vera.

10 ¶ Vtr emphitheota cuiuscunq̃ etiam eccle possit donare aut legare meliorationes q̃s fecit i re emphitheotica.uel ipsã rẽ emphitheoticã sine alia solẽnitate.ff.glo.in.c.fi.de loca. q̃ sic ⁊ cõiter sequuntur doc.bar.tz.nec verũ in emphitheota fisci. sed non in emphiteota priuati.in fi.C.de iu.emphi.p.l.ij.C.eodẽ.Sz bal.in.l.vsufructu.ff.solu.ma.reprẽdit.bar.⁊ dicit eum male intellexisse.d.l.ij. q⁊ loquitur quando alienat proprietatem.⁊ sic ius dominij.sed quando alienat donando.uel legando saluo iure dominico semp tenet donatio uel legatũ. vñ dicit ¶Da.in.d.c.fi.de locato.q̃ vbi cunq̃ ꝓhibeẽ venditio facta cõmemoratiõe de pretio.ut in.d.c.fi.⁊.d.l.fi. nõ intelligit de alia alienationis specie.ut in.l.fi.C. de predi. curi. Et p̃hoc infert q̃ ẽt permutare potest.⁊ sic limita.l.statuliberi.§.quintus.ff.de statuliber.⁊ quod.no.in.l.ij.C.de vsuca.pro empto. vbi tenet q̃ nomine emptionis ⁊ venditionis intelligitur omnis contractus. ¶Per quẽ dominũ rei transfertur. Tutius tamen est ut nõ permutet sine consensu domini propter doc. multos qui tenent q̃ non potest permutare i d.l.fi.⁊.d.c.potuit.pignori tamẽ obligare potest.l.tutor.§.fi..ff.de pig.ac.licet sit tutius facere cum consensu domini fm Spe.

¶ Vtr possit vendere rem emphitheoticam ecc'lie uel meliorationes predictas.ff. ¶Da.in c.fi.de loca.q̃ sic dũmodo hanc solẽnitatẽ servet. ¶Primo q̃ requira⁊ prelatũ uel rectorem ecc'lie qui dr ecc'lia.ut.vij.q.i.scire. Secdo q̃ ñ nunciet pretiũ qõ offertur vere.l.fi.C.de iure emphi. Tertio q̃ ecclesia non respondente labantur duo menses. Hec probatur in.d.c.fi. Quarto q̃ non vendat ꝓhibitis psonis ãs ponit glo.ibidem.⁊ sunt oẽs psone que non sunt faciles conueniri. sicut capitanei ⁊ hmõi et quibus preiudiciũ posset pati ecc'lia. ut.ff. qui satisda.cogan.l.ij. Quinto q̃ nõ vendat nisi vtile dñium sibi competens ⁊ meliorationes quas in re fecit. Sexto q̃ prius nõ decidit a iure suo puta non soluendo canonẽ. q⁊ l.nemo.ff.de re.iur. dicitur. Nemo plus iuris in alium transferre potest quam habet.

¶ Vtr predicta debeat obseruare superficiar⁹ ecclesie quando vult vendere qui est dñs superficiei qui super solo alicuius edificat domuz donando sibi censum paruũ.ff. bar.in.l.i.§. pe.ff.de superfi.q̃ sic.per.l.ij.C. ne rei diuine uel temporaliũ. Sed.d.Car.est contra.Ange. Vo dicit ibidem Dictum bar.equũ. sed iure non probari.⁊ ideo ante factum sequeñ.post factum Car. Non tamẽ fm bal.in autẽ. qui res.C.de sa.sanc.eccle.q̃ qui cadit a solo cadit a superficie.argu.d.l.i.

¶ Vtr prefata solẽnitas sit seruanda in emphiteota priuati seu secularis.ff. q̃ non. nisi solum ut requiratur dominus an emere velit meliorationes ⁊ non vendat talibus psonis quibus dominus cõmode non possit habere ius suum.ut potentioribus ⁊ huiusmodi.als caderet a iure suo.ut in.l.fi.C.de iure emphi. ⁊ no.glo.in.d.c.fi.de loca.

¶ Vtr frater frĩ possit alienare sine prefata solẽnitate.ff.Bal.in.l. voluntas.C. de fideicõmissis.q̃ sic. qñ duo fratres hñt emphitheosim paternam ecclesie etiam q̃ vnus potest iura sua alienare alteri sine consensu ecclesie.

25 ¶ Vtrum possit dari in dotem. vide.ñ. Dos. §.septimo.

16 ¶ Vtr dẽat fieri remissio canonis.i.ãnue ul regularis solutionis propter guerram.ff. q̃ lz sit diuersa opinio.tu dic q̃ si quantitatis canonis est ita magna.q̃ si res locaret de anno in annũ non plus perciperet.tũc ,pcdat opinio q̃ fiat remissio non solũ ,pter guerram. imo etiam ,pter aliaz sterilitatẽ ut dicit bal. in.l.i.C.de iure emphi.⁊ ibi dicit Bart. q̃ nõ est proprie contractus emphitheoticus tunc qñ datur tanta quantitas sicut ,plocatõe. Si Vo est modicus.ut cõiter fit.tunc non fiet remissio.ar.l.si merces.§.vis maior. ⁊.l.ex cõducto.§.i.⁊.l.si vno.ff. locati nisi substantia rei penitus ledatur.ul nisi fundus captus ab hostibus desperaret posset rehaberi.q⁊ tunc fiet remissio. vide glo.in.d.c.fi.⁊.l.i.C.de iure emphi. Et idem dic de augmẽto rei q̃ nõ augeat pensio in casu in quo non minuitur propter eius lesionem.fm Bar.in.l.i.C.eo.ti.

17 ¶ Vtr fundo inundato a flumine liberetur emphitheota a canone.ff. ¶Da.in.d.c.fi.q̃ sic q⁊ dr depditus.l.iij.§.labeo.cum similibus.ff. de acqui.pos. Itẽ fundus inũdatus ⁊ occupatus ab hostibus equiparatur.l.cuz vnus.§.fi. ff.de bo.auc.iudi pos. Q̃ ñ verum credo qñ nõ est spes recuperationis. intellige si in totum perijt uel vltra dimidiã. Secus si sola medietas perijt.q⁊ nõ liberaf ar.l.ẽt partis.ff.ñ vsufru.⁊.l.que de tota.ff.ñ rei vendi.lz.alij velint q⁊.vij.partes perierint si dz liberari. Sed magis placet quod dixi.q⁊ in dubio partis appellatione intelligitur dimidia.d.l.etiam partis

18 ¶ Vtr destructa re emphitheotica. Vbi gra domo ex igne fortuito si reparet tenetur emphiteota p̃seuerare.ff.fm Jlicho.de ma.in.l. i.C.de iure emphi.q̃ nõ.q⁊ illud dicit nouum facit qõ dicit Bart.in.l.dãni.§. si is qui.ff. ñ da.infec. vbi vult q̃ si quis obligauit se alicui hũri domũ in villa dare.ñ aqua recenti in esta te.destructa domo destruitur obligatio. licet postea reficiatur. Facit ẽt quod voluit Bart. in.l.de pupillo.§. si quis riuos.ff. de no.oper. nunc. vbi dicit q̃ qui reficit de nouo facit.l.inter stipulantẽ.§.sacrã.ff.de.ver.obli. Idez volnit Ange.in.l.i.§. si quis edificiũ.ff.de no.op.

nuncia.⁊ Bal.in.l. si ut proponis.C. de nup. vbi dicit. Dictat constitutio ecclesie q̃ nemo faciat fortilicium nouuz inconsulto papa an filij possint reficere destructum castrũ ,pter rebellionem patris.⁊ dicit q̃ nõ. ita facit.l.cũ alijs.C. de cura.furio. vbi si furiosus afficit sane mentis expirat curatoris officium. nec reuiuiscit si postea redit in furiaz. sed dz sibi dari nouus. Idem facit quod no.doc.de ecclesia reparata an fit eadem.ut no.in.c.de fabrica.ñ conse.di.i.⁊ in.c.proposuisti.⁊.c.ligneis.de cõse.eccle.uel alta. ⁊ in.d.§.sacram.⁊ fm illud limita omnia ista.

¶ Vtr emphiteota non soluens canonẽ cadat a iure suo.ff.q̃ si p̃ triennũ non soluit. a iure cadit fi est p̃uati.ut.l.ij.C.de iure emphi. Si Vo est ecclesie. p̃ biennium non soluens cadit ipso facto.nisi celeriter solnat.ut in.d.c. fi.⁊ non dr celeriter soluere fm bal. in addi. ad Spe.ti.da locato. Si expectat libellum ul requisitionẽ.fm glo.nõ.in.d.c.fi.ista celeritas erit in arbitrio iudicis ut considerata paupertate.⁊ alijs iudicet.quod est valde equum. q⁊ cum ista mora purgatio per celeritatem predictam nõ habeat locum in emphitheota priuati fm Joan.de imo.in.l.insulam.ff. de ver. obli.⁊ Ange.sed solũ ecclesie que mitius agit propterea merito arbitrium boni viri magis est sequendum in hac celeritate.

¶ Vtrum emphitheota non soluens per biẽnium uel triennium cadat a iure suo. si dominus tenebatur sibi in tanta quantitate ul maiori.ff. ¶Da.in.c.bona fides.de depposito. q̃ ñ q⁊ exceptio compensationis quo ad euitandã penã debentis soluere fit ipso iure.ut est ter. nõ.iuncta glo. in.l. si constat.C. de compen. vbi doc.sic determinant.

¶ Vtr dñs recipiẽdo canonẽ ab emphitheota qui ceciderit a iure suo pp non solutionẽ preiudicet sibi.ff. ¶Da.in.c.fi.de loca. aut cũ expulit.⁊ sic non preiudicat sibi.ant non expulit ⁊ tunc aut recipit canonẽ pro tpe post motaz 3ctam.⁊ sic preiudicat sibi. q⁊ videtur p actũ contrarium renunciasse iuri suo.c. solicitudinẽ.de ap.aut recipit canonẽ ,p preterito cũ ,p testatõe q̃ non intendit sibi pindicare. ⁊ sic ñ preiudicat aut ñ fecit ,ptestationẽ.sed simplr recipit.⁊ in hoc fuerũt opi. Sed ñ subtilitate iuris dicñ.q̃ nõ pindicat.q⁊ in dubio ñ vr qs velle renũciare iuri suo.ut in.c.sup ß.ñ re nũ. ff.de proba.l.cum de indebito. Facit glo.in.l.

Universidad de Deusto
Biblioteca

aum quid.ff.si cer.pet.que dicit q; si trado magnam quantitatem pecunie dicendo tolle.nō p̄sumit donatio simpliciter ex hoc. sed mutuū vel depositum nisi aliud appareat respectu persone. Sic in proposito. t licet gl. dicat verum esse q; recipiendo canonē p̄iudicat i priuato.non in ecclesia que habet capitulum tamen ffpa.vbi.s.dicit q; non dicit verū. q; solus prelatus in acquirendo p̄iudicare potest t deteriorem facere. vide gl.rvij.q.vi.§. pe.sentit Inno.in.c.ij.de dona.t doc.in.c.qm̄ de decimis. t ideo solus p̄latus recipiendo canonem sine consensu capituli p̄iudicat ecclesie. Sed aduerte hic q; ffpa.in.c.vt super.ō re.eccle.non alie. Limitat Fede.consi.clxxxiiij qui tenet q; res emphitheotica reddita ad ecclesiam propter non solutionem pensionis potest iterum dari ei qui cecidit a iure suo sine aliqua solēnitate t causis requisitis in alienatione rei ecclesiastice a prelato ecclesie. sic dicens hoc verum.vbi prima causa concessiōis duraret. puta q; erat castrum in feudum qō propter custodiam erat potius dānosum ecclesie t huiusmodi.q; non est noua alienatio sed executio ordinationis antique. Sed vbi prima causa concessiōis cessaret.puta q; ager datus ad excolendum tracta temporis circuitus reuertitur ad ecclesiam.tunc dari non poterit in emphitheosim vel feudū sine debita solēnitate t causis requisitis in alienatiōe rei ecclesiastice. Et ſz hoc videretur vera opinio glo.predicte. Sed hoc non possit dari ō nouo ei qui cecidit a iure suo propter non solutōes pensionis,quando non cessat causa propter quam fuit data in emphitheosim sine solēnitatibus t causis requisitis in alienatione rei ecclesiastice non credo ffpa.quando sit ei qui cecidit vel eius heredibus.q; videtur ter.d.c. fi.contra eum t consuetudo.sed bene esset verum quando alteri q̄ ei qui cecidit vl eius heredibus vellet dari. vel quando iam ecclesia p aliquod tempus pacificam habuit possessionem talis rei. Et sic concorda opiniones.

¶ Queritur in quot casibus emphitheota cadit a iure suo.ſ.q; in.v.casibus. ffprimus q̄ negat pensionem domino petenti eam t negat se emphitheotam illius ſm ffpe.helie.in trac. de contractu emphitheotico. Ratio q; magis debet operari contumacia expressa q̄ tacita.l.si ita expressum.ff.de condi.t demon. sed emphitheota non soluente per triennium canonem res cadit in cōmissum vt.ff.dicetur quia tacite negat dominium recognoscere.ergo multo fortius vbi expresse negat.

¶ Secundus casus est q̄ venit sine dñi voluntate rem emphitheoticam ſm eundem ffpe. vbi.s. Quod limita ſm Spe.in ti.de loca. t Bar.in.l.sequitur.§. item labeo.ff. de vsuca. imolam t canonistas in.c.potuit de loca.vez si res sit tradita.q; si non est tradita licet vendita non cadit in cōmissum.t etiaz si esset tradita tamen hac lege vt si dñs vellet emere,p tantundem illi emptor restitueret eam. q; sic non cadit.vt no.Ange.in.l.voluntas.C.de fi deicommissis.

¶ Quid si vendidit t tradidit simpliciter ſz postea redemit.ſ.nihilominus cecidit a iure suo.q; p alienationem ius est quesituz dño.t ideo sine facto suo non potest auferri ab eo.

¶ Sed pone q; sunt duo dñi rei emphitheotice t vendidit rem de consensu vnius tantū t non alterius.ſ.q; cadit solum pro parte illius.quia non plus puniri debet. q̄s deliquerit.l.heres.ff.de his qui.vt indi.

¶ Tertius casus est q̄ res emphitheotica est data ,p se t suis filijs nepotibus ,t heredib9. tunc si filius vel nepos refutat hereditatem cadit.q; ea non potest habere.vt no.bar.in.l. vt iurisiurandi.§.si liberi.ff.de oper.liber.secus si non poneretur verbum t heredibus.q; sic refutata hereditate nō caderet. q; cōcessio in primo casu requirit vtrunq; vt.l.sit filius vel nepos t heres.vt|sin anten. de non alie.§. emphitheosi.t ideo feuda que trascunt ad filios vt filios.ita si heredes sint dicuntur venire in hereditatis petitione.vt in.l. item videndum est.ff.de peti.here.

¶ Quartus casus est q̄ quis accepit emphitheosim.p̄o se vt suis filijs t moritur sine filijs legitimis relictis solum naturalibus.q; reuertitur ad dñm. Ō limito ſm Bar.in.l. exfacto.§.si quis rogatus.ff.ad tre. verū q̄ emphitheosis ē data ab eccla.q; p̄sumēdū est q; de illegitimis non cogitauit sed q̄ data est a puato emphitheosis sic venict ad illegitimos in tali casu. Et sic intellige t limita spe.

¶ Quintus casus est quando emphitheota non soluit canonem.de quo dic vt.s.§.xix.

¶ Quid si sunt plures heredes t omnes p̄ter vnum soluerunt pensionem.ſ.glo. in.d.c.fi. q; non cadunt si soluerunt totam. secus si nō totam q; caderent omnes t ideo soluāt totā t postea agant contra non soluentem.

30 ¶ Vtrum heres ignorans rem emphitheoticam t non soluens cadat.ſ.glo.in.l.ij.C. de iur.emphi.t Bar.ibidem t glo.t Dy.in.l.cū filius.§.in banc.ff.de ver.ob.q; cadit.sed restituitur de equitate. Idem dic de minore qui non soluit per.l.fi.C.in quibus cau.in inte.re. non est necessaria.

31 ¶ Quid si dñs sit mortuus t hereditas iaceat p triēniū in quo emphitheota non soluit.ſ. q; nō poterit expelli.nec3 cadit.ut p3 p̄dicta

32 ¶ Vtrum filia p̄mietur emphitheosi q̄ instituta est in certa re heres t iussa est esse cōtēta.t q; non possit de bonis suis plus petere ſ. Bar.in.d.§.si liberi.q; non. q.d. verba debent intelligi q; non possit peti plus iure hereditario.sed non iure emphitheotico vel ut patronus. t posito q; pater ex dispositione sua possit filiā p̄uari ab emphitheosi.tñ illa verba non important. Idem dic q; p talia verba nō p̄uaf quin possit petere dotē maternam ſm eundē Bar.et si bona sibi a patre relicta sint vltra legitimā. q; bona intelliguntur deducto ere alieno.t es alienum est dos.t similiter res emphitheotica.

33 ¶ Vtrum tutor pupilli qui habet emphitheosim ab eo non soluendo per quinquennium cadat.ſ.q; sic.q; iste tutor debuit exigere a se ipso.l.si pupill.ff.de nego.ge.ſm ffpe.vbi.s.

34 ¶ Vtrum laudemiū sit soluendū q̄ res emphitheotica tranſit ad aliam emphitheotam ſ.q; sic.t debet excedere quingesimā partem p̄tij rei emphitheotice.l.fi.C.ō iure emphi. sed de consuetudine est.xiij.pars. ſm Host. que seruanda est. Fallit hoc ſm ffpe.vbi.s.in quatuor casibus in quibus non debetur.

35 ¶ ffprimus q̄ heres ratione hereditatis emphitheosim adijt ſm ffpe.vbi.s.q; dñs pp laborem habet laudemiū q; laborat mittendo nouū emphitheotam in possessionem sed in additione hereditatis non requiritur talis labor cum heres possit adire propria auctoritate.vt in auten.de here.t fal.§.in oibus. Quidem tenent ptrariū per.l.fi.C.de iure emphi. vbi patet q; cum quis de nouo adipiscit possessionē rei emphitheotice tenetur ad laudemiū sed in additōne hereditatis est sic.l.cum heredes.in prin.ff.de acqui.pos.§.debet. Itē patet q; per alienationē debetur laudemium sed additio hereditatis est alienatio. q; p eaz transfertur dñium ergo debetur.Sed primū credo verius nisi cōsuetudo sit in contrariū.

¶ Sed quid si emphitheota donauit rez emphitheoticaz.ſ. ffpe.qui.s.q; debetur laudemiū.q; magis faueñ.est illi qui rem habuit titulo oneroso.sicut qui emit q̄s q titulo lucratiuo Et ideo sicut primus debet sic t iste.t q; primus debeat habeſ in.l.fi.C. ō iure emphi. Item quia legatum t donatio equiparantur sed ex legato debetur.l.is qui.ff.de le.iij.ergo t donatarius. Hec ob.q; emphitheota potest donare sine volūtate dñi. q; hoc concesso nō sequitur q; nō debeatur laudemiū contrariū tenet Spe.ti.de locato.§.q; non tenetur. 36

¶ Secundus casus est q̄ res emphitheotica fuit vendita t tradita. post retradita fuit ex antiqua causa. Secus si fuisset tradita ex nouo.q; ista retraditio esset similis peiori traditioni in qua fuit venduta. Item ad multitudinem traditionū sequitur multitudo laudemiorum.l.quicunq;.C.de seruis fugi. Intellige ex noua causa. Secus in antiqua.quia non videtur alia traditio.sed prima. 37

¶ Tertius casus est q̄ plures habentes rem emphitheoticam cōmunē diuidūt eam inter se.q; cum hoc possint facere dño irrequisito. ut no.Bar.in.l.voluntas.C.de fideicommiss. Ratio q; causa propter quā prohibetur alienari in extraneū est. q; extraneus non habet necesse recognoscere dñm.ut no.in.d.l.fi. que causa cessat q̄ vendit alteri emphitheote socio suo.t ideo non debeť laudemiū ſz Bul. t Bar per.l per diuersas.C. mandati . q; ista est alienatio necessaria. Alij tenēt q; debetur q; ante diuisionē nullus est dñs istius partis magis q̄s illius.sed post diuisionē quilibet est dñs partis sue.ff.de le.ij.l.meuius.§.duobus ergo videtur alienatio. Sed tu tene primam opinionē Bar.quā nō.in l.t ideo.ff.ō condi. fur. nisi consuetudo sit in contrarium. 38

¶ Quartus casus q̄ quis vendit.sed re integra discessum est a venditione.q; dñs non habet mittere nouū emphitheotam in possessionem. Sed tñ ffpe.vbi.s.dicit q; debetur.quia per eum non stetit. Ideo perinde est ac si missset.Quod credo verum de rigore iuris. Secus de equitate. 39

¶ Vtrum emphitheota cadens a iure suo p̄dat meliorationes quas fecit in re.ſ. ffpa.in d.c.fi.q; sic x.q.ij.hoc ius t in.d.l.ij.C.de iure emphi. 40

¶ Vtr emphitheota cadat ex melioratione 41

facta ab ipo. ff. ff. de. vbi. ē. q sic. q causa finali cessante cessat effectus. l. adigere. ff. de iure pa. §. q uis. sed causa finalis est melioratio. ut l. fi. C. de iure emphi. ideo cadit. quia frangēti fidem fides frangatur eidem.

42 ¶ Utr dns possit propria auctoritate expellere emphitheotam. ff. ff. a. in. d. c. fi. dicit Ly. post Accur. q non potest. quia emphitheota habet ius in re. vt in. li. ff. si ager vecti. t ideo propria auctoritate non debet expelli. facit. l. creditores. C. de pig. hec opinio est tutior.

43 ¶ Utrum res ecclesie possit dari in emphitheosim. ff. vt. ē. Alienatio. in principio.

Aptio t venditio est alienatō quedā q dnium t possessio rei vendite transfert per traditū nem ipsius dñi. vel si non est dns usus capiēdi conditio in ementem pro ipo soluto pretio

1 ¶ An āt veniat sub noīe venditōnis eis alienatio. Bal. in. l. voluntas. C. de fideicō mis. tz q non. lz in principio iuris ciuilis veniret. ut pz. l. statuli. C. quintus. ff. de statuli. vide qō diri. ē. Emphitheosis. §. r. Aduerte hic q emptio t venditio tribus modis pficitur. ut no. glo. insti. de emptio. t vendi. in prin. Primo quo ad hoc vt non possit discedi ab altera pti ū fit p conventionē et conditionalē. Secō quantū ad periculū quod transit ad emptorē fit, puta. ut. j. §. ri. Tertio quo ad translationē dnij vel vsucapiendi conditionem fit traden do rem venditam. §. vendite. insti. de rerum diui. l. clausibus. ff. de contraben. empt.

2 ¶ Emptio t venditio nō aliter facit rem emptoris nisi aut pretium solutum fit. aut satis eo nomine factum. vel aliter fidem de pretio habuerit venditor. t tradatur res. ut. l. quod vendidi. ff. de contraben. empt. nec potest esse emptio sine pretio. s. pecunie numerate. ut insti. de emp. t vendi. §. item pretium. Ista vbi aliud pro alio datur permutatio est non venditio. ff. de contraben. emp. l. i.

3 ¶ Sed nunquid tradendo rem venditor videatur fidē habere de pretio. ff. glo. in. d. l. q vendidi. q sic. nisi forte emptor dicebat pecuniam habere ad manus cū non haberet. t sic tradidit. ut. ff. de pi. act. l. si quasi. Similiter habet fidem de pretio si dedit diem solutionis emptori. arg. l. ad solutionem. C. de re iudi.

4 ¶ Utr quibz qui potest vendere possit fidē habere de pretio. ut tradendo rem emptori transferat in eum dominiū. ff. q non. procurator fisci ecclesie t minōris. ut no. Bar. l. ita diuo pio. §. sed si emptor. ff. de re. ven. t Ly. in l. in ciuile. C. de rei ven. t est ter. in. d. glo. in. l. si procurator fisci. ff. de iure fis. no. Ista. in. c. cum olim. el. i. de offi. dele.

5 ¶ Utr vendens possessionē uel domū t huiusmodi. t q: emptor ñ bz pretiū tradit cauz cū pacto. q donec sibi soluerit pretiū vult sibi soluat pensionē debitā ō ea re. sed pretio soluto nihil amplius vult. licite possit facere. ff. q sic ter. est in. l. curabit. C. de ac. emp. t ven. t fm Azo. in gl. Bar. t Bal. ibidē. t Sali. t Ange. in. l. Julianus. ff. de ac. emp. t Jo. de ana. in. c. conquestus. de vsur. licet ēt iure canonū. t facit glo. in. c. conquestus. quā cōiter sequuntur doc. de vsuris. Hec ob. q loquitur de eo qui est in mora post terminū. q: sic i mora potest constitui a principio. Et licet aliqui theologi t legiste. ut Butr. in. d. l. curabit dicant vsurarium qñ solū pcipit fructum. q: non solvit. seus qñ ō pecunia sua lucratus fuisset. vl ex ea aliquam vtilitatem fecisset. q: tunc habet locum prima opinio. tamen mihi videtur q simpliciter prima opinio sit vera. q: nihil iniustū facio si nolo tibi dare possessionem meam ut fructus tuos facias nisi dederis mihi pretiū etiam si illud volebam seruare in capsa.

6 ¶ Que non possunt vendi. ff. multa. Primo spiritualia. vt de hoc vide Simonia. Secō liber homo. dic ut. j. Scruitus. §. i. Tertio illa quorū vsus est solū malus. vt. ē. Ares. Quarto res aliena. Quomodo autem teneatur qui emit. vide. j. Restitutio primo. in verbo emēt Quinto res pupilli non possunt emi a tutore. cum ipse. C. de contraben. emp. t vendi.

7 ¶ Quo pretio possunt vēdi vel emi res. ff. q licet varie fuerint opiniones tam legistaꝝ in l. i. C. de epi. audien. q: cano. in. c. i. t. c. cū dilecti. de emp. t ven. Tū salvo meliori iudicio fm q colligo ex dictis Scoti. in. iiij. di. xv. Dico q res tāri vendi potest quanti emptorē inuenit. t econtrario emi potest quantuz venditorem inuenit. dūmodo hec quatuor concurrāt Primū scientia. s. q nulla fit deceptio ex pte alterius. sed glibet ipsoꝝ agnoscat rem t eius qualitatē t valorē. Facit glo. penul. in. l. morti causa cadi. ff. de dona. causa. mor. Secundum libertas voluntatis. s. q non faciat ex tali necessitate q excludat rationē voluntarij. Quō autem possit perpendi q non fiat voluntarie cōsidera si talis res ptinet ad necessitatē vite

scilicet sunt granum. medicine. vinum. vestes: domus. t huiusmodi. sine quibus viuere quis q: non potest. q: talia non possunt vendi ad libitum. sed iustum pretiū debet tarari. Attē ditur etiam q non fit libera voluntate qñ q vendere uel emere vult tali pretio, ppter cuitandum notabile t enorme damnū. Nam qñ quis nisi venderet tali pretio. uel emeret esset incursurus. puta amissionem maioris partis suoꝝ bonoꝝ. uel notabilioꝝ. certe necessitas t omnis timor qui cadit inconstantē excludit libertatem voluntatis secundū nō. in. c. cū locum. de spon. t in. c. abbas. qō me. cā. Secus i minori metu. Nā dicit Sali. in aut. ad hec. C. de vsu. qō est ō charitatē addere afflictionem afflicto. qō non lz. l. diuus. ff. de of. præla. Tertium q: sit prudens. q: magna mentis leuitas redderet contractū illicitū. Quartū q: ille qui vendit uel emit plus debito possit donare. ar. c. ij. de dona. Si Ño hec quatuor nō pcurrūt tunc non liceret emere uel vendere nisi iusto pretio. t scienti notabiliter plus vendens. uel minus emens peccat mortaliter. t tenet ad restitutionē. qō quidē pretiū dz attendi fm cōmunē estimationē. ut dicit. l. pretia. ff. ad. l. fal. no. glo. in. c. hoc iur. r. q. i). t cū sequunt cōiter doc. Quō āt ista estimatio dz fieri qñ non est cōitas talis cōmertij. dico q: pensatis raritate laboriū t piculis iudicio boni mercatoris determinabit. q: alia regula non pt dari. t bi re mobili. In imobili Ño estimat fm fructꝰ fm glo. t Bar. in. l. ij. C. de rescin. ven. quē sequunt cōiter doc. t tali pretio deberet vendi t emi. ō hoc vide. j. Estimatio. §. i. cū se. Si tū predicta concurrant credo similiter. vt mobiles emi posse t vendi. Et no. q: quo ad valorē attendi dz tempus contractus emptionis. ut in. d. c. cum dilecti. t. d. l. ij. C. de rescin. vendi. nisi sit dubiū an tempore solutionis sit plus valitura. fm q: dicam in fra. Vsura. i. §. xxxiij Aduerte tamen predicta non habere locū qñ plus venditur ratione temporis. q: pretium non soluitur. quia licet forte sciens t volens. tamen non excusaret vsuram. ut plenius infra Vsura. i. §. lviij. dicetur. vide etiam quod dico supra Dolus. §. ix. Limita etiam predicta. misi in casu de quo. j. §. r.

8 ¶ Utrum venditor tencatur dicere defectus secretos ementi. ff. ut colligo ex dictis p Ange. in. l. si quis cū aliter. ff. de act. emp. t vendi. t Ista. in. c. iniustum de rerum permu. cū distinctōe. q: aut si sciret nullo mō emeret. puta q: equus bz defectū talem q: potiꝰ staret sine equo. t tunc nullo modo licet celare. Si vero emeret. lz non ita libenter. tunc si nullū periculum imineat vl damnū emptori. t res non vē datur vltra iustum pretium attento defectu latente. t emptor sit industrius non tenet ei reuelare. nec peccat non reuelando qñ solum facit vt iustum habeat pretiuz. Et quod dico de defectu. intellige q: de mistura alterius rei utputa vino limphato speciebus quibus imiscet. aliud q: estimetur. si autez imineat periculum ul damnū emptori seu alteri tenetur manifestare. aliter teneret ad restitutiōez damni si accideret. ar. l. in rebus. §. item qui sciens. ff. cōmo. t. l. Julianus. ff. de actio. emp. Aduerte tamen q: si vendens intendit vendere vnam rem t emens intendit emere aliam in substātia non valet venditio. ut si, vendens intendit vnū agrum vendere. t emens alium emere. l. in venditionibus. ff. de contraben. emp. Idē dic in materia. ut si vendatur auricalcum pro auro. d. l in venditionibus. Idem dic in qualitate substantiali. puta in domo que est combusta. ar. l. quid tñ. ff. de contraben. emp. Secus in qualitate accidētali. utputa in agro sterili quē credit vberē. xxix. q. i. §. is ita respondet. Fraudans vero in quantitate. puta in falsa mensuratione ut faciunt tabernarij qui ñ implent mensuras. uel in numeratione t huiusmodi. licet teneat venditio. tamen tenetur restituere. nec consuetudo excusat cum.

9 ¶ Utr liceat vendere rem fm q: vendens eā sibi estimat vtilē q: uis ems ñ libere emat ff. q: sic. si ex tali venditiōe tale damnū incurrat quantū plus vendit. uel qñ talē affectionē ad rem bz q: potius vellet eaz sibi dimitti q: tali pretio emi. nisi sit in tali abūdantia q: gratis teneat, primo sebuenire. cōcor. Tho. 2a 2e q. lxxvij. Sed non liceret vendere tantū plus quantū erit vtile ementi. q: sic herba medicinalis valeret. c. ducatos. fm Sco. vbi supra.

10 ¶ Utrum liceat carius vendere rem que immutata venditur in eodem loco q: sit empta vide. j. Negocium. §. iij.

11 ¶ Ad quē ptinet piculū rei vendite. si aliud i pacto specialiter nō est deductū. ff. ut colligo ex Azo. t Bof. q: aut venditio ē pditionalis. t tunc ante eventū pditionis periculū emptionis ptinet ad venditorem. sed deteriorationis ad emptorē. ut in. l. id quod. ff. de periculo

Universidad de Deusto
Biblioteca

t co.re.ven. Siliter si venditio fit in scriptis q; donec scriptura pficiatur periculū est venditoris.l.ꝯctus.C.de fi.instru. Limita hoc verū qñ pueneruntut nō valeat anteq̄ scriptura sit facta. Secus si simpliciter sit factus ꝯctus.postea faciunt scripturā. Idē dic qñ vēditio fit in genere.puta asini. q; genus nō pt perire.l.in rone.§. vez est aūt.ff.ad.l.fal. Sed secus cēt qñ genus esset determiatū. puta asinos ḡs habeo. Nbi gra. Vendo tibi vnuz de seruis meis vel asinis t hmōi. si oēs pcūt venditor est liberatus.sic in legato.d.l.in rōe §.incerti. Hosti.tñ videtur tenere q; emptor poterit repetere pretiuz quasi sine cā sit apud venditorem. Secus in legato q; pretiū rei legate non est legatū. Et nō si perijt res legata aliud non debet. Sed mihi videt q; nec ēt pretiū poterit emptor repetere i casu isto.nec ex cipere.ut non soluat nisi venditor esset in mora.q; pretiū non est nisi cū causa.s.emptiōis Et idē dico sicut qñ aliquid alternatiue emit puta titius aut scius. Si titius perijt peribit emptori.t scius erit in obligatione soluz. Si vero ambo.sic venditor liber erit.t peribit scius emptori qui solus remanserat.facit.l.si in emptione.§.pe.ff.de ꝯhen.emp. Aut venditō sit pure.i.sine conditione t sine scriptis t de re certa siue in specie.t tunc fm glo.in.l.i.ff.ō peri.t.co.re.ven. dic q; in vino t ceteris que degustationē requirunt. Et an degustationez periculū est emptoris. Si Xo vendit non in specie.sed ad mensurā.periculū est venditoris donec sit mēsuratū t ibi multas diuersitates poteris videre sed istud sufficit tibi confessori Similiter si nō exigit degustationē periculū est emptoris.excepto casu publicationis.q; si publicetur an traditionē vel post pp malefi. ciū venditoris periculū erit ipsius venditoris l.fundus.ff.loca.t ibi glo. Silr p pactū. Aduram dolum vel culpam periculū est venditoris.puta q; pactū fuit ut teneret. Item si fuit in mora tradendi rem. Si Xo tam emptor qz venditor fuerunt in mora.posterior mora pponderat prime t illi nocebit quo ad periculuz Limita nisi posterioris more primus morosꝰ fuerit cā.q; sic non nocebit posteriori.casus ē iuncta glo in l.si p emptorē.in fi.ff.ō ac.emp. t ven.qō nō. Idem dic si venditor fuit in dolo vel culpa lata seu levi perditionis rei venditē q; periculū erit suū. sicut in cōmodato t depositō. Et idē dic de deteriorationē seu meliorationē rei venditē q; ptinet ad emptorē qñ res ē vendita in specie fm legistas. sine numero fm logicos qō idem est. Secus in fructibꝰ rei vendite qui ptinent ad venditorē donec pfecta sit venditio. nisi vēditor sit in culpa.d.l. curabit. Nec ob.l.fructus post.t.l.pe.C.ō ac. emp.t ven.q; loquuntur in perfecta venditō ne.quā voco perfectam quo ad hoc quando ptium est solutū vel habita fides de pretio. ut not.in glo.l.i.C.de peri. t co.rei.ven. licet alis sit perfecta quando res est tradita.ff. de acti. emp.t vendi.l.si quis alienum.

¶ Vtz emptū de aliena pecunia sit ementis ff.q; sic.si noie suo emit.l.si ex ea.C. de rei vē. Fallit in empto ex pecunia eccl'ie.xij.q.iij.c.i. t.ij.t.q.v.firū. Qō ideo est vez q; si clericus habens pecuniā de prebenda emerit prediuz amplius non poterit illū dare intuitu pietatis.lz pecuniā potuisset dare.q; statim pdiuz fit eccl'ie.sine emerit noie eccl'ie. sine suo. sine alieno.c.i.de pecu.cle.t.c.ingrendū. Silr dici empto de pecūia pupilli.uel minoris a tutore uel ꝓcuratore.q; mior sibi vēdicare pt.l.ij.ff. qñ ex fac.tuto. Idē dic de empto ex pecūia militis.C.de rei ven.l.si ut ꝓponis. Silr in empto a marito uel vxore de pecūia sibi ab altero eorum donata si efficiatur non soluendo q donū accepit.l.vxor marito.ff.de dona.inter vi.t vxo. Hec limita qñ pecunia non fuit alteri mista.quia si fuisset mista transiret in dominium etiā furis.l.si alieni nūi.ff.de solu. t sic non esset ecclesie uel prefatorum.

¶ Quomodo potest pater vendere filium.t quomō liber homo potest vendi.vide.j. Seruitus.§.i.circa finem.

¶ Quid si res vendat duobꝰ.ff.q; potior est scōs si res tradat sibi vel primꝰ. si primo sibi dē.t idē in donatōe.l.ꝝtiens.C.de rc.ven.n si primus emisisset noiē eccl'ie.spāle est in hoc ut dñium acquirat sine traditiōe.ar.c.ex liis de consue.t expresse.C.de sa.sanc.ec.l.ut inter diuinū.publicumq;.ēt si scōus emisset.t ipse nomine eccl'ie.q; preferret primus.ff.de ꝓcu. l.in causa.sed venditor tenetur crimine falsi. ut patet.ff.ad.l.cor.ō fal.l.qui duobus. Si vero permutauit aut alteri in solutū dederit.uel aliter distrarerit post qz eaz obligauerat tenetur crimine stelionatus.ut.l.iij.ff.de cri.stel.

¶ Vtz vendens vinū qui nihil dixit de expditione vasorum possit illud euacuare in terra si emptor nō euacuat.ff.q; sic.si vindemia

¶ Vtz emptor teneat de euictione emptori.ff.fm glo. t ꝑa.in.c.si venditori. de emp. t ven.q; sic nisi in tribus casibus. Primus si in principio litis.vel ad minus post litem cōtestatam nō denunciauit venditori: ut eum defenderet.ut.C.de euictio.l.emptor fundi. t l.auctore.t.ff.eo.l.si tem.§.fi.

¶ Sed quid si sciebat litez motaz venditor.ff. bar.in.l.denunciasse.ff.de adul. videtur sentire q; etiam teneatur denūciare. Ratio fm eū q; qñ denunciatio requiritur ad aliqō faciendū.ut in casu isto.tunc nō sufficit sibi scia sola.ut in.d.l.denunciasse. Secus esset qñ denūciatio requirit ad simplicem sciam habendaz q; valet ut regula qui certus est.de reg.iur.li. vi.t.l.i.ff.de ac.emp.t ven. Bto.tñ t Ly.i.d. l.emptor.t Dy.in.d.regula qui certus.tenēt q; non tenetur denunciare.t multi alij. Tñ tutius est q; denunciet p.l.si controuersia.in v. auctori. heredi. ve eius enuncia.C. de euic. t sic fit denunciatō qō importat nō simpliciter indicare.sed per officialem facere ei notum litem motam.ut veniat ad defendendum.

¶ Secundus casus qñ emptor citatus cōtumaciter affuit tpe snie. q; videtur condēnatꝰ pp suā cōtumaciā.d.l.emptor.t.ff.de euic.l.si ideo.i.riiso. Idem si venditor absente non appellauit a sententia.l.berēnius.ff.de euic.

¶ Tertius qñ p iniuriam snīa lata fuit ꝰ emptorē.d.l.emptor.q; ininria que fit emptori ñ contingit venditorem.l.si per imprudentiam in prin.ff.de euic. Idem dic si p violentiam extra iudicialiter auferat.d.l.si per. ēt si notariꝰ posuit q; obligat se defendere de iure t de facto.q; illud de facto intelligitur si lis moueat de facto non de iure fm ꝑa.vbi.ō.q; violentia extra iudicialis non venit fm naturā cōtractus.de quo dic.ut no.per bart.in.l.stipulatio ista.ff.de ver.ob.

¶ Addo quartū casuz qñ emptor cōpromisit t priam sniam reportauit.l.si dictū.§. si in arbitrū cōpromissero.ff.de euic.intellige hoc verum si voluntarie cōpromisit. q; secus si actꝰ.uel a statuto q; sic vult ut inf cōsanguineos

cōpromittatur.t huiusmodi. t hoc denunciauit venditori.fm bar.in.d.§. si in arbitriuz. t bal.in.l.i.C.de peri.t co.rc.ven. Quintꝰ casus qñ emptor potuit vsucapere t non vsucepit. d.l.si dictum.§.si cum posset. Sextus casus si rem alienaz scienter emit. nisi de euictōne specialiter sibi cauerit.l.si fundum.C.de euic. Septimus si aliquid casuale contingat.C.eo. de lega.l.fi.de re.ec. non alie.c. ad nostram. vide alios casus per Host.in sum.eo.ti.

¶ Quid si fecit pactū venditor q; nō vult teneri de euictione.ff.nihilominus tenebit ad pretiū re euicta uel emptorē.§.i.ff. de ac.emp. Nō limitat Ludo.de ro.in nō, qñ pactum fit in genere.s.a quocunqz euincat. Secus si specificatur persona. q; tunc etiam non tenebit ad pretium.casus est in.l.qui libertatis.in ꝓn. ff.de euic.t ibi glo.de hoc.

¶ Sed quantū tenet venditor emptori re empta euicta in casibus in qbus tenet ō euictōe ff.q; in simplū tñ.t si fuit in culpa in vendendo tenet ēt ad interesse. In foro tñ contentioso in rebus pretiosis arbitrio iudicis cogitur duplum ꝓmittere.aliter ꝓdēnabit in duplum pretij conuēti.ff.de euic.l.ij.t.l.emptori.

¶ Vtz venditor teneat ad omnes expensas quas emptor fecit in iudicio q; cum nō defēdit venditor post qz sibi hoc denunciauit.ff. ꝑa.vbi.ō.q; sic.siue obtinuerit siue non.ut.l. i.C.de euic. t.l. venditores.ff. de verb.obli. t vtrobiqz per bar. Secus si non denunciasset venditori litem motam.

¶ Vtz emens domū ꝓ centū in qua postea inuenit thesaurū valente ducenta teneat.ff. Ludo.de ro.tenet q; sic.t dicit se consuluisse t obtinuisse in curia q; in hoc hz locū remediū c.cum cā.de emp.s.q; rescindat contractus ul restituatur plus. Sed ꝓnium de iure est veriꝰ s.q; nō teneat. Nō q; thesaurus est res mobilis abscondita ab ignotis dñis tpe vetustiore ut l.vnica.C.de thesauris. q̄ dñs nullus erat ipsius.ut casus est in.d.l.i.l.nūq̄.§. thesaurꝰ. ff.de acqui.re.do. Sic ergo remanet dimus in dispositione iuris cōis. ut sit dñi soli si data opera uel a casu inuenit in suo.ul si data opa i alieno solo erit dñi soli.si Xo a casu erit medietas dñi soli.alia inuentoris.ut in.d.l.vnica Cum ergo iste emptor sit dñs soli erit suus. de hoc casus est in.l.a tutore. iuncta glo.ff.de rei vendi.vbi pecunia inuenta per modū thesauri cedit emptori.Secus si nō esset ꝓ modū

Universidad de Deusto
Biblioteca

thesauri ut murata ab aliquo in muro. ut dic̃t. in d. §. Thesaur⁹. q: tunc non esset emptoris. Nec ob. q: vendit⁹ non vendit thesaur⁹ q: concedo. sed stamus in dispositione iuris cõis. ut cedat dño soli. ⁊ hoc habeo pro idubitato si emptor nihil sciebat de thesauro. sed si sciebat ⁊ propterea emit. tunc videtur dubiũ Nicholaus tñ de lira super Matth. xiij. in ill̃a parabola ō thesauro. ⁊. S. Tho. xxij. q. lxvi ar. v. videntur tenere q: licite emat ⁊ de subtilitate iuris est vex q: potest licite fieri. sed de equitate videretur q: aliquam partẽ deberet dare venditori. vide de hoc si placet. qō no. in l. si quis cum aliter. ff. ō ver. ob. sed quo ad cõsciam ex quo sciebat videtur inuenisse. ⁊ fi a casu. sic medietas erit sua. Si vero a proposito. sic totum cedet dño soli. ut. d. l. vnica.

25 ¶ Cũ hoc sit q: iura nõ cogant rescindere contractũ emptionis uel supplere iustũ pretium nisi qñ deceptio est vltra uel citra dimidiã iusti pretij. ut. ō. Dolus. § ix. cui dat electio tũc ff. q: qñ est vltra dimidiã electio erit vẽditoris ſ3 Azo. p ar. a ꝓncipio qñ est citra dimidiã. tẽ est emptoris. ut no. Bar. in. c. cũ dilecti. ⁊. c. cũ cã de emp. ⁊ no. Ioã. in. d. c. cũ dilecti. q: si peteret res empta minus dimidia piret emptori. q: cũ duo sũt in obligatõe alternatiue. vno pempto remanet aliud. l. plerũq;. ff. ō iure do. ⁊. l. sticum. ff. de ver. ob. Et idem dic qñ est pl⁹ vendita q: piret venditori p eandẽ rõnem. tñ predicti nõ tenenꝫ nisi ad restituendũ id plus quo vendidit uel supplere illud minus q̃ emit vsq; ad iustũ pretiũ. ⁊ poterit agere deceptus vsq; ad. xxx. ãnos siue agaẽ ꝑdition̄e ex. l. ij. C. de re. vendi. que ꝑditiones cũ sint res psonales sunt ppetue. Siue ex eo ℞to. l. ex vendito ut no. Ioã. ⁊ Inno. in. d. c. cũ cã. Si Xo agere tur officio iudicis. ut volũt aliqui sic nõ possꝫ agere nisi vsq; ad quatuor annos. q: vsq; ad illud tempus daf restitutio in integrũ. l. vl. C. de in vite. re. Ioã. tñ vbi. ō. vult q: etiaꝫ si agatur officio iudicis detur vsq; ad. xxx. annos.

26 ¶ Vtrum mercator qui scit plures alios post se venire teneatur minus vendere q̃ſ fit cõis estimatio. uel dicere q: plures veniũt. ff. Tho. xxij. q. xxvij. q: non nisi de perfectione.

27 ¶ Quid de mercatoribus qui inter se conueniũt ut vnus solus vendat. ff. q: si hoc faciũt in lesionẽ reipublice sunt damnadi perpetuo exilio ⁊ bonis spoliãdi. ut. C. ō mono. l. vnica. Secus si facerent propter aliquem bonum fi

nem. q: liceret ō ista materia habes. ō. Dolus § ix. ⁊. j. Negociatio. ⁊. ō. Ars. § i.

¶ Vtruꝫ ille cui datum est aliquid ad vendẽ 11
dum pro. x. ⁊ vendidit pro. xij. teneaf illa duo
restituere dño rei. ff. q: non. q: si illa duo sunt
vltra iustum pretium tenetur restituere emẽ
ti. fm ea que diri supra. § vij. Si vero non ex
cessit iustum pretium. sed sua industria habu
it. sic sibi acquiritur. Nec ob. q: datur ei certa
merces ꝓ labore. quia illa datur. ut inueniat
emptorem pro. x. ⁊ sic non tenetur necessario
restituere. Secus si daretur sibi simpliciter ut
venderet. quia tenetur vẽdere meliori pretio
quo potest. ⁊ totum dare domino ex quo mer
cedem habet pro labore.

¶ Quid de vendente possessionꝫ uel emente 29
j. tales confines que est plus uel minus q̃ſ fit
dictum. vide supra. Donatio. § xl.

¶ Queritur de. q. quotidiana vtrũ valeat vẽ 30
ditio vel alius contractus collatus in alterius
arbitrium. ff. q: si est in certa psona cuius ar
bitrium cõmittitur non valet. l. si merces. § i.
ff. locati. nisi i casu qñ simpliciter fuit cõmissũ
in arbitriũ boni viri. q: tũc intelligiſ in arbi
triũ iudicis. l. vir bonus. ff. iudi. sol. ⁊ sic videf
cõmissũ in certam personã. Si vero persona
cui cõmittiſ est certa. tũc licet varia sit opinio
in. l. in ementis. C. de emp. ⁊ ven. tñ dic fm. d.
Lucam de grassis. in. l. si quis arbitratu. ff. de
ver. obli. q: siue substantialia ℞tus. utputa ꝑ
tiũ in venditione ⁊ filia. siue accidentalia. pu
ta vendiſ seruus si rõnes redidierit ⁊ hmõi
cõmittanꝫ in arbitriũ certe psone valet ℞tus
si ille voluerit arbitrari. nã siſ sũt substãtiale
vltime voluntatis. ꝑt ferri in arbitriũ heredis
l. si sic. ff. de lega. i. ita in ℞tibus. l. seruũ qui si
lij. § cũ qui. ff. de lega. i. ⁊ pro hoc videf casus
in. l. si libert⁹ iurauerit. ff. de ope. liber. vbi va
let promissio liberti facta de operibus ad ar
bitriũ patroni. ⁊ si male arbitratus fuerit ꝑt
cogi ut arbitref ficut bonus vir. Sic in. ꝓpos
to q: si arbitrari noluerit uel nõ ꝑt. sic nõ vale
bit. § pretiũ insti. de emp. ⁊ ven. Si Xo mor
tuus fuerit alter contrahentiũ si fuit cõmissũ
sup ℞tu pficiendo non poterit arbitrari. Si
Xo sup ℞tu perfecto sic non expirat eius ar
bitrium sed sicut contractus transit ad here
dem. ita obligatio de stando arbitrio dicte p
sone fm Bar. in. d. l. si quis arbitratu.

¶ Quomodo autem contractus emptionis ⁊ 31
venditionis rescindatur propter dolũ. habes

§. dolus. § ix. uel propter enormitatẽ pretij. qñ
est citra dimidiam iusti pretij. uel ꝓpter alias
causas. vde Hosti. in sum. co. ti. ⁊ Azo. in sũ.
C. de rescin. ven. quia parum ad confessores
sed sufficit quod dictum est.

Munitas vide. j. Immunitas.

Normis iniuria quando dicaf ff. c. cum illorum. de
sen. excõ. exemplificat si membrum muti
let. si effusio sanguinis fit. Et intelligunt doc.
ibidem quando effusio est in abundantia. ⁊ ō
membio de quo sanguis de facili non erijt.
Item si in episcopum aut in abbatem uel pre
latum seu superiorem sit iniecta manus. insti.
de iniur. § atror dicitur si quis vulneref. In
tellige si vulnus eget medicamine cirugine uꝫ
emplastro. seu alio medicinalium ſ3 Mdo
nal. Item si quis fustibus ceditur si i theatro
uel foro. aut in conspectu iudicis verberetur.
Item fm alios si in ecclesia uel cimiterio. aut
dormitorio verberef. ar. de sen. ex. c. cum pro
causa. xvij. q. iiij. quisquis. ⁊. § qui autem. Itẽ
si sacerdoti induto vestibus sacerdotalibus.
C. de iniur. l. atrocez. Sed breuiter dic q: iniu
ria dr enormis. Primo ex psona ⁊ in iure nõ
habemus expressum nisi qd dictum est in. d. c.
cuz illorum. ⁊ in. d. l. atrocez. ⁊ insti. de iniur.
§. atror. ⁊. ff. eo. ti. l. pretor. § atrocem. vbi dr
de magistratu parente ⁊ patrono epo prelato
⁊ sacerdoti induto. ut. ō. dictum est. Secũdo
ex loco. utputa si in cõspectu pretoris fiat seu
prelati. ut in. d. l. pretor ⁊ in teatro uel foro. ut
in. d. § atror. ⁊ l. sed est questiõis in prin. ff. ō
iniurijs. Tertio ex tempore. ⁊ hoc est arbitra
riũ. utputa ludi uel magni festiuitatis. Quar
to ex re. puta ex vulnere. vnde dicit. l. Vulne
ris magnitudo atrocitatem facit ⁊ non nũ q̃ſ
loc⁹ vulner'. ul' vti oculo pcusso hec ibi. ff. de i
iurijs. ita incipit Quinto ex modo. vnde dic̃t
Ioã. in. c. cuz illorum de sen. exco. q: percussio
in ecclesia uel in platea ⁊ excessus notorius di
citur enormis. d. § atror. ⁊ q: episcopus non
potest cum absoluere ex talibus iniurijs no
torijs factis ecclesiasticis personis.

¶ Sed qs habebit arbitrari. an sit enormis i 1
uria. ff. q: ille qui habz absoluere ⁊ ligare an
sit sue iurisditionis. ut puta possit cum absol
nere uel ne. ar. c. super litteris de rescrip. ⁊. l. si
quis ex aliena. ff. de iudi. Sed caueat vbi ius
determinauit atrocem ne ipse velit leuem. ar

bitrari. q: non absolueret. sed decideret. Se
cus vbi ius non determinat.

Piscopus grece latine speculator interpretaf. ut dr. xxi. di. c. cleros. ⁊. viij. q. i. qui episcopatũ. Speculare eni debet mores ⁊ vitam populi sibi subiecti ⁊ intendere ad eox salutẽ Vnde eps hec negligens est in peccato mortali ⁊ dr canis ipudicus. ij. q. vij. q nec. ⁊ dz lectioni ⁊ orationi vacare. ut in. c. episcopi. ibidem. nec debet habere familiaritatem prauis hois. ut in. c. peruenit eadem causa. ⁊. q. imo p̃ sbyteros. diacones. clericos. boni testimonij. debet penes se habere. ut in. d. c. epi. ⁊. c. cũ pastoris. ⁊ de conse. di i. c. episcopus deo.

¶ Vtruꝫ principalius debeat intendere mul I
tiplicationi tpalium. ff. fm Tho. in quol. q: ñ
sed eius propria ⁊ precipua cura debz esse circa custodiam gregis sibi cõmissi orando. predicando. sacramenta dispẽsando. ⁊ sua. iurta quod rei exigit erogando. Potest tñ intendere multiplicationi tpaliuz ad vtilitatez eccl'e quando opportunitas adest ⁊ fieri possit sine damno spualium notabili. al's non. Alc. antẽ fa fe ti. de auaritia dicit q: eps non potest cõgregare ad sui tuitionem. siue ecclesie siue rei pt sed dz conuertere res eccl'e in vsum ecclesie quod facit pauperibus dando. Ratio est. qz rei ad hoc constitutus est. ut subditos in pace teneat ⁊ defẽdat ab aduersarijs. ⁊ ideo potest ad hoc congregare. nõ sic eps sed ut faciat bonũ ecclesie. quod facit dando pauperibus. fac xij. q. ij. aurum. Vñ tenet Tho. fa fe. q. clxxv q: si bona ecclesiastica non dispensat in pios vsus. sed notabiliter deficit peccat mortaliter Secus si in modico deficiat. Addit tamen q: si necessitas non imminet pro pauperibus q: potest reseruare in futuꝫ. uel emere possessiones ut tempore necessitatis prouidere possit. Bona Xo patrimonialia potest tenere ad libitũ.

¶ Vtrum liceat appetere episcopatũ. ff. q: nõ 2
viij. q. i. qui episcopatum ibi dicitur locus superior fine quo populꝰ regi non potest. ⁊ si ita retineatur atq; administreꝰ ut decet. tñ inde venter apertf q̃ſobrem ocium sanctũ. querit gratia veritatis. negocium iustum suscipit necessitas charitatis quã sarcinam si nullus imponit pcip̃ende atq; intuende veritatis vacãt. est. Si ꝫt imponiꝫ suscipiẽda est pp charitatis necessitatẽ. Sed nec si oio veritatis ō lectatio deserẽda ſ3 subtrahaf illa suauitas ut

non opprimat iusta necessitas. hec Augu. Ex q̃ p3 q̃ appetit illicite. Et qñ sit mortale vide s. Ambitio primo t oblatus recusat cũ pct̃o mortali si est dignus. t eque dignus nõ est cui debeat dari. Facit similiter ad hoc ei in scripturis ca. cã. t. q. vide. s. Electio. §. xxx.

3 ¶ Quã iurisdictionẽ habeat. vide de of. or. p totum. quia ad confessores non pertinet.

4 ¶ Utr̃ eps possit ꝓcedere auctoritatẽ nõ epi' quã ipse h3. ff. ¶da. in. c. accedentibus. de excess. prela. q̃ nõ ea que spectã ad ordinẽ epalez sicut ordiare. chrismare. psecrare. t similia. ut in. c. aqua. de consc. eccle. ul' alta. Ea vero que spectant ad iurisditionez epalem bene potest sicut cognoscere de causa matrimoniali. iniũ gere publicã pniam. concedere indulgentiaz. iudicare de clericis t hmõi. ut. xvi. q. ij. visis. preter insignia. ut vsus mitrie. t pontificaliũ que solus papa concedit. ar. c. ut apostolice. de priuil. li. vi. ea etiam que sunt iurisditionis potest concedere. cuius nondum sit consecratus nec sacerdos. fm cundem ¶da. vbi. s. post Jo. an. t Lalde. ut ibi notat ¶pano.

5 ¶ In quibus potest episcopus dispensare. vide. s. Dispensatio. §. v.

6 ¶ Utrum eps cadat in penam suspensionis aut interdicti. ff. q̃ non ex nulla constitutiõe nisi in ipsa de ipsis episcopis fiat specialis mentio. Similiter nec eorum superiores. ut i c. quia periculosum. de sen. excom. li. vi. Idem dic de suspensione a beneficio a iure posita. ut in. c. si compromissarius. §. huiusmodi de elec. li. vi. Secus de excommunicatione. ut notatur in dicto. c. quia periculosum.

7 ¶ Utrum eps possit dispensare in pluralitate beneficiorum. vide. s. Beneficium. §. xxxviij.

8 ¶ Utr̃ executõe devoluta ad episcopum propter negligentiaz executoris teneatur episcopus seruare formã quã tenebant executores. ff. Bar. in. l. si puellam. C. si man. ita fu. ali. q̃ sic. t facit tex. in clc. i. de supplen. negli. prela. t quod no. Jo. an. in. c publicato. de elec.

9 ¶ Utrum mortuo episcopo expiret officium vicarij. ff. ¶da. in. c. i ne se. vacan. q̃ sic. ut notat glo. in. clc. fi. de procura. Idem videtur de officio ꝓuis ꝓstituti ab abbate mortuo abbate. ar. ex nõ. in. d. clc. fi. Secus si constitutus esset ab abbate cum capitulo. ar. c. ij. de sta. re.

10 ¶ Episcopus in sinodo 03 cõstituere aliquos idoneos viros per totam dioceſim quos debet iuramento astringere ad denuntiandum sibi vel per euz misso quicquid perpenderint fieri contra voluntatẽ dei t totaz rpianitatẽ quod pertinet ad iurisditionem ecclesiasticaz ut habetur in. c. episcopus in sinodo. xxxv. q. vi. t tales appellantur testes sinodales.

11 ¶ Episcopus potest cogere religiosos mendicantes ut vadãt ad ꝓcessiões. c. nimis praua. de excess. prela. Ex quo tex. dicunt doct. q̃ ex q̃ ꝓhibetur eis ne ex leui cã compellant eos ire ad ꝓcessiones sequit q̃ ex magna t graui cã possũt utputa nouo introitu epi uel legati ul' immẽte peste aut alio flagello. uel in generalibus l etanijs que sunt tres dies rogationum. hec nõ. ¶da. in. c. dilectus. de offi. ordi. Quod est verum nisi speciale priuilegium habeant.

12 ¶ Eps in ecclesijs baptismalibus debet ordinare magistros qui doceant pueros in studijs lrax liberaliũq̃z artiuz assidue vbi necessitas occurrerit. xxxvij. di. de quibusdam.

13 ¶ Episcopus singulis annis sinodũ tenet ad monendo clericos constitutiones legendo. t laicis predicãdo. ut. x. q. i. placuit. Item singulis annis si potest visitet omnes ecclesias. monasteria. t hospitalia sibi subiecta.

14 ¶ Eps tenetur deputari in ecclesijs cathedralibus t alijs ꝓuentualib9 viros idoneos ad ꝓdicandũ t cõfessiones audiendã aliter peccat mortaliter. fil'r qñ ipse nõ ꝓp ampliruninem dioecesis uel alia occupatione. tenet hre viros potẽtes in opere t sermone qui visitent t doceant vice cox plebes sibi cõmissas t eis ꝓuideant de sustentatõe. ut i c. ini' cetera. d of. or.

15 ¶ Episcopus 03 quos vult ordinare iquirere primo de etate debita ad illũ ordinem. dic ut j. Eras. t de litteratura. ¶tã ordinans subdiaconũ uel diaconũ qui nescit officium videtur peccare mortaliter. q̃ prebet ei causam peccãdo mortaliter. Quantũ Vo ad illos quos ꝓmouet ad curam aiarum q̃ habeant scientiã necessariam. de quo. s. Confessio. iiij. §. iij. al's peccat mortaliter. Item non permittat q̃ notarius petat salarium in scribendo ordinandos. quia prohibitum est. i. q. ij. sicut episcopũ intellige fm glosam. ibidem quando est salariatus. al's potest. accipere aliquid dũmodo episcopus non participet in lucro licet contrarium tenent glo. ibidem.

16 ¶ Episcopus potest querere de titulo beneficij sui subditi si non consensit in cuz. vt voluit Fede. consilio. xcviij. t idem dic de quocunq̃ alio cuius interest.

17 ¶ Eps ecclesiastica officia non 03 cõmittere propinquis nec administratione rex ecclesiasticarum. ut in. c. iudicatũ est nobis. lxxxix. di. cum. c. sc. sed hyconomus debet esse clericus honeste vite. ut probatur ca. di. per totum.

18 ¶ Episcopus in conferendo beneficia debet attendere ut det dignis. aliter peccat mortaliter fm Tho. t Alber. in. iiij. facit quod not. lci. dist. c. in sacerdotibus.

19 ¶ Episcopus in publico debet lineis uti. nisi sit religiosus. super indumentis. ut in. c. clerici officia. de vi. t bone. clerı.

20 ¶ Eps tpe interdicti potest celebrare t celebrari facere vbicũq̃ t audire diuina. ut in. c. fi. de priuil. lib. vi. Quod limita. ut in. c. quod nõ nullis. de priuil. l. interdictis exclusis. submissa voce. ianuis clausis. t campanis nõ pulsatis. t ipse specialiter non sit interdictus. ul' non fuerit causa ipsius interdicti.

21 ¶ Episcopus potest vbicunq̃ cũ altari portatili celebrare t celebrari facere. d. c. fi.

22 ¶ Eps nõ seruans canones uel non faciens seruari est piurus. nõ. ¶da. in. c. ego. de iureiurã. all' at glo. in. c. sacerdotes. cl. i. ij. q. vij. que dicit q̃ a prelato nõ seruante canones ꝑt recedi ficut ab excõicato receditur t precise. Nõ intelligit dictus ¶da. verum quando ex contemptu non seruat nec seruari facit. al's sc9.

23 ¶ Utr̃ eps ꝓ ꝓsecutione sui corporis possit fugere. ff. Fz. S. Tho. fa fc. clxxxv. ar. v. q̃ vbi subditox salus exigit ꝑsone ꝑiam non põt fugere propter aliquod damnũ tpale uel corporale. imo tenet sicut bon9 pastor aiaz ponere ꝓ ouibus suis. Vbi Vo sufficienter in absentia p altũ posset saluti subditox ꝓuideri. tũc licite posset fugere nec ẽ mercenari9 tunc Hoc idẽ p3 i. c. scisciteris. vij. q. i. vide Inno. in. c. nisi. de renũ. t glo. in. §. hoc totũ. vij. q. i.

24 ¶ Episcopalis dignitas liberat a conditione seruili t a scriptitia. liiij. di. si seruus scientic. cl. ij. t etiam a ciuili fm canones. ut tenet glo. in dicto. c. si seruus.

25 ¶ Eps si h3 iurisditionẽ tpalem in aliquo loco 03 constituere iudicẽ laicum qui in cã ꝓcipue criminali faciat iusticiam. t potest ẽt in spãli sup aliq̃ maleficio delegare ut faciat iustitiam. t nõ efficitur irregularis. dũmodo p suã responsionẽ neq̃ directe uel indirecte indicet iudici q̃ debeat penã sanguinis irrogare sed solum in genere q̃ faciat iustitiã. t q̃ si dubitat consulat peritos. iudex aliter esset irregularis. c. litteris. de excess. prela. Tenet tñ Rodo. q̃ etiam potest dicere q̃ puniat reum fm q̃ ius vult. dũmõ non exprimat de morte uel de mutilatione. ut ẽt nõ. Hugo. dist. iij. c. ois aũt lex. presens tamen non debet esse vindicte sanguinis. ut in dicto. c. ex litteris.

26 ¶ Utrum episcopus peccet mortaliter respõdendo in ordinatione sua cũ interrogat vtr̃ sciat nouum t vetus testamentum. q̃ scit. ff. fm Ricar. in quol. iij. q. xxiiij. q̃ sic. si est ita ignarus q̃ nesciat in generali mandata dei. articulos fidei virtutes. t vitia etiã sacramẽta. q̃ tunc mentit permitiose. Si Vo non est ita ignarus quin sciat vetus t nouũ testamẽtum quantũ ad ea que necessariũ est scire prelato. t sine quorum scientia non potest conuenienter exequi officium suum tunc nõ credit q̃ peccet mortaliter. licet in alijs sit indoctus quia videtur q̃ consuetudo sic solum velit.

27 ¶ Utr̃ religiosus promotus in epum teneat ad obseruãtias regulares. ff. q̃ sic. vide infra Monachus. §. vij. t religiosus. §. xxiij.

Rrare est aliud pro alio putare. Vñ Aug. xxxviij. di. in. c. q̃nis. inquit. Quisquis se existimat scire qõ nescit ꝓ vero quippe approbat falsum qõ erroris est ꝓpriũ. Ad idẽ. xxij. q. ij. in quibus. Et iõ in. d. c. q̃uis dr̃ q̃ non est ꝑsequẽs vt continuo erret quisquis aliquid nescit.

1 ¶ Utrum error sit peccatum. ff. q̃ in his que non pertinent ad regnum dei capescen. vel non sic non est peccatum. aut si est. minimum est. vt in dicto. c. in quibus.

2 ¶ Errantes non videntur consentire. l. nihil cõsensui. ff. de reg. iur. Ratio habetur. j. Matrimonium. iij. Impedimento. iiij. in prin.

3 ¶ Error iuris an excuset a dolo t consequenter a pena que debetur propter dolum. ff. q̃ sic. vide supra. Dolus. §. i.

4 ¶ Error communis aliquando facit ius. ar. xcv. dist. c. ecce ego. quasi in fi. t in. l. barbari9 ff. de offici ꝓcto.

5 ¶ Errorem suum quilibet debet corrigere. xxxv. q. ix. §. quia ergo. t. §. sequenti.

¶ Error quando dicatur intolerabilis. ff. qñ aliquid cõmuniter vel in suo genere est peccatum. ut in. c. venerabilibus. §. potest. de sen. ex. lib. vi. Vel si contineat aliquod impossibile ut in glo. c. per tuas. de sen. ex. vel cõtra ius vel legem. vel excommunicet. quia bonum fecit. puta clemosynam. vide in. d. glo.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Rubescentia de bono, est pctñ. ⁊ filia accidie. ⁊ cõtingit quadruplicit. ℣Prio cum erubescit de defectu nature. utputa qꝝ claud⁹ ⁊ hmõi. ⁊ hoc est pctñ si est nimia. lvi. di. nasci, ⁊.c. nunqꝫ erubescamus. Scõo cum erubescit dicere veritatem. ut predicare. testificari corrigere. Et hec aliqñ est mortalis si ñ facit qñ tenetur de precepto. Tertio cum erubescit confiteri mortalia peccata. ⁊ si omittit propter hoc mortalis ē. Quarto cũ erubescit ieiunare. orare. ⁊ huiusmodi. ne dicatur scũs ⁊ hoc est peccatum veniale qñ omittit nõ necessaria. secus quando necessaria. qꝝ mortale.

Tas determinata requirit in multis necessario a iure. ita qꝝ nõ tenet gestum ante. Et primo in sponsalibus. vij. annorum completorum. ut in.c. vnico. de despon. impu. lib. vi.

1 ¶ In matrimonio vero. xij. annoꝝ in femina ⁊. xiiij. in masculo. nisi malitia suppleat etatē qõ tunc est qñ sunt potentes ad coeundũ sit. ut not. in.d.c. vnico. In voto religionis seu, professiõe fienda requiritur. xij. In mulicre. xiiij In masculo completus. ut habeꝫ de muliere in.c. cum virum. de regula. ⁊ in.c. puelle. xx. q. i ⁊ in.c. puella. xx. q. i. de masculo. in.c. significatum. de regula. ⁊ in.c. i. de regula. li. vi. fallit in casu de quo. ℣. Nouitius. ℣. ij.

2 ¶ In ordinibus capiendis prime tonsure est. vij. annoꝝ completoꝝ. ut in.c. in singulis. lxx vij. di. ⁊ ēt trium minoꝝ ordinũ. ut in.d.c. in singulis. ⁊ quicunqꝫ conferrent ante predictā etatē nisi religionē intraret suspensus est ipo facto p annũ a collatiõe eiusdē ordinis. de tē. or. c. nullus. li. vi. Acolitatus post. xij. annũ. ut in.d.c. in singulis. Subdiaconat⁹ est. xviij. annus incboat⁹. Diaconatus vero. xx. ℣Presbyteratus. xxv. ut in cle. generalē. de eta. ⁊ quali. ordi. Si tñ ordinet aũ dictā etatē quis suscipit quidē characterē ordinis. sed ñ executõez vsqꝫ ad completũ tps. ut no. in.d.cle. generalem. nec episcopus potest dispẽsare. ut ibi no.

3 ¶ In beneficijs regularibus in abbatissa. xxx annoꝝ completoꝝ. siꝝ ⁊ in priorissa. seu mre vel ministra que habet regere monasterium. ut in.c. idẽnitatis. de elec. li. vi. In abbate. xxv annoꝝ inceptorum. per.c. cum in cunctis. ℣. inferiora de elec. vbi regulariter ad quãlibet dignitatē obtinendā requirit illud tps. licet nõ de abbate fit aliquid spãliter expressũ. In prioratu collegiato. i. qꝝ habeat sub se collegiũ xxv. annoꝝ inceptoꝝ. ar. cle nc in agro. ℣. ceterum. de sta. regula. In prioratu vero non conventuali si habet curam aiarum. quã habeat p se exercere requirit. xxv. annoꝝ inceptorum qꝝ oꝫ fit sacerdos. secus si non hꝫ p se exercere tunc sufficit etas. xx. annorum completorum d. ℣. ceterum. In prioratu autem qui non hꝫ curam aiarum requiritur etas. xiiij. annoꝝ cõpletoꝝ. qꝝ oportet sit ꝓfessus. c. nullus. ō elec. li. vi. Et ita tenet ℣Pa. in.c. sup inordinata de preben. licet Fede. dicat sufficere etatem. vij. annoꝝ. cui non credo. qꝝ oportet sit professus in religione. ut dictum est in beneficijs. secularibus que habent dignitatē. In episcopo. xxx annoꝝ completoꝝ. c. cum in cunctis. de elec. Inferiora vero epatu requirunt qꝝ attigerit. xxv. annũ. d. c. cũ in cunctis. ℣. inferiora. Epstñ potest dispensare in dignitatibus vel psonatibus curam aiarum nõ habentibus. ut. xx annũ completũ habeant. c. pmittimus. de eta. ⁊ quali. li. vi. In bñficijs Xo simplicibus sũt opiniones. sed mihi placet opinio Ald. quã sequitur ℣Pa. in.c. sup inordinata. de prebẽ. qꝝ si bñficiũ sonat in nomen rectorie. utputa qꝝ est eccl'ia uel capella p se stans bñs ad regimen clericũ. tunc requiratur etas. xiiij. annoꝝ completoꝝ. ut in.d.c. indecoꝝ. de eta. ⁊ quali. ordi. qꝝ qui nescit se regere nec eccl'az. Si Xo nõ sonat rectoriã sed est beneficiũ in ecclesia. tunc si requirit maturitatē cõsilij. ut in canonicatu eccl'ie cathedralis. Host. ⁊ Archi. tenent qꝝ requirit etas. xiiij. annoꝝ. qꝝ ante ñ potest iura sapientũ tractare. sicut dicimus i milite volenti testari ante illã etatē in. l. licet. ff. de te. mili. Si vero non requirit maturitatē consilij. tunc. vij. annoꝝ est etas. ⁊ ista sunt bñficia in multis ecclesijs pro clericis pueris

4 ¶ In electionibus monialiũ requirit etas. xij annoꝝ completoꝝ aliter nulla admittitur ad eligẽ. ut in.c. idẽntatibus ō elec. li. vi. In iuramẽto ⁊ testimõio requirit pubertas. ut no. in.c. paruuli. xxij. q. v. ⁊ in.c. testes. iiij. q. iij.

5 ¶ In testamentis ⁊ multis alijs que omitto. qꝝ ad nos nihil requirit pubertas in electõne sepulture requirit qꝝ ad annos pubertatis p̃ueniat. ar. c lz. de sepul. li. vi. Quõ cognoscet qñ requirit etas cõpleta qñ de mente ignoat statuentis uel disponentis. Respondit Bar. in. l. si cui. ff. de le. i. qñ etas ꝓfertur in gentiuo requirit qꝝ cõpleta sit in ablatiuo cũ prepositione in sufficit sit inchoata. sine prepositione requiritur completa. cle. i. de se. pos. In accusatiuo cũ verbo significãte rem perfectã ut prepositio. p. uel cum futuro coniunctiui requiritur comperta. l. non putabam. ⁊. l. si in annos. ff. de condi. ⁊ demon. sine tali verbo si de fauore agitur sufficit inchoasset si de odio requiritur completus. l. ad rem publicaz. ff. ō mu. ⁊ ho. In accusatiuo cum prepositione ad sufficit inchoari. l. qui filium. ff. ad treb.

Vagatio mentis est filia accidie. ꝓpter tediuꝫ boni opis euagaꝫ varia cogitando ut ipꝫ tedium cuitet. ⁊ hec inducit ad multiloquiuꝫ ⁊ vaniloquium. ⁊ audiẽ. nouꝫ. ⁊ facit instabilem in loco. que tunc sunt mortalia cũ fit p predicta contra aliquod preceptuꝫ alꝫs venialc. hec ex sancto Thoma. ℣a Fe. q. xxv. In oratiõe autem an sit peccatum. vide. ℣Oratio. ℣. ⁊

Vangelium legẽs sacerdos vtitur stola sicẽ diaconus. xxxij. di. ecclesiastica. Euangelium non sedendo uel genuflecto sed stando audire debemus de consc. di. i. apostolica.

Vcharistia .i. bona gratia ab eu qõ est bonuꝫ ⁊ charis gratia. ⁊ sic notatur fm qꝝ continet realiter rpm qui est plenus gratia. ℣Xo qõ est signũ rememoratiuũ passionis rpi. que fuit sacrm verum dicitur sacrificium. fm aũt qõ est signũ demõstratiuũ vnitatis eccl'ie cui boies aggregantur per ipsam dr̃ cõmunio, p ut vero est prefiguratiuũ diuine fruitionis. q̃ est in pria dr̃ viaticum. qꝝ prebet nobis viam perueniendi ad illam. vel qꝝ datur transeuntibus de hac vita ad ipsũ rpꝫ. vnũ tñ est sacrñ in quo sũt tria. s. spẽs. visibilis. corpus rpi verũ. ⁊ corpus rpi mysticũ. s. eccl'esia. ⁊ fm qꝝ dic Aug. ℣Primũ est signuꝫ secundi ⁊ tertij. Secundũ est res ⁊ signũ ⁊ causa tertij. Tertiũ est res secũdi ⁊ veritas primi. de quo de cele. missa. in.c. cum Adarthe. ℣. distinguendum est.

1 ¶ Que est materia debita huius sacri. ℟. qꝝ panis triticeus ⁊ vinũ vitis. vsus. n. huius sacri est refectio que ad sui integritatem cibũ ⁊ potum requirit. Significatio ēt eius est dupler vna pallio rpi in qua sanguis fuit separat⁹ a corpore. alia est cibatio corporis ⁊ aie. ⁊ propterea pp cõuenientiã vsus ⁊ significatiõis dupler materia erigebatur.

2 ¶ Vtr̃ possit cõfici de pane farris ⁊ spelte u filiginis. ℟. Iz aliqui dicerint qꝝ sic. tu tñ tene qꝝ non ꝓficit nisi in pane triticeo. i. frumẽti. fm Sco. in. iiij. dist. xi. ⁊ cõiter theologos.

3 ¶ Vtrum in pasta facta de tritico possit confici ℟. fm Sco. vbi ℣. qꝝ non.

4 ¶ Vtr̃ possit confici in pane corrupto. ℟. qꝝ nõ. qñ tanta est corruptio qꝝ panis species solũmt sicut qñ ꝓtinuitas solui. ⁊ sapor ⁊ color ⁊ alia accidentia mutant. secus si esset aliqua dispositio solũ ad corruptione quaz declarat aliqua immutatio saporis. qꝝ sic potest cõfici

5 ¶ Vtr̃ in amido possit confici. ℟. Sco. vb. ℣ qꝝ multo ꝓbabilius est qꝝ non. ⁊ cõ peccat ⁊ iudicio meo graviter. qui ex tali materia ꝓficit scienter siue q preparat. ille aũ qꝝ ꝓficit ignoranter. Iz nõ ꝓsecret. tñ nõ ē idolatria fz Sco. vbi ℣. nec idolatrare facit. qꝝ quantũ in se est mãz esse idoneam ⁊ ab alijs adorandaz supponit.

6 ¶ Vtrum possit confici in pane fermentato ℟. fm Sco. in. iiij. di. xi. qꝝ sic. ⁊ ter. est in. c. litteras. de cele. missa. ⁊ in. c. in sacro. ō conse. di. ij. sed graviter peccat latinus si celebrat i fermentato. ⁊ ut dicit Sco. forte etiam grecus graviꝫ peccat propter multa que adducit ibidem. sed maxime qꝝ rps in azimo consecrauit

7 ¶ Vtrum possit cõfici in pane facto de aqua rosea uel endiuie ⁊ hmõi. ℟. quidam theologi in. iiij. di. xi. tenent qꝝ non potest confici de pane facto ex quocunqꝫ alio liquore. sed oportet sit factus de aqua vera aliter vere panis si esset. Alij autem theologi tenent qꝝ põt ꝓfici qꝝ aqua ipsa non requiritur ut maneat in spẽ propria. imo mutaꝫ in naturaꝫ aliam. sed ego credo qꝝ non potest. qꝝ christus fecit in pane facto ex aqua naturali. ⁊ sic serua.

8 ¶ Vtr̃ si grana alterius generis admisceantur cũ tritico possit confici. ℟. fm cõiter theologos in. iiij. di. xi. qꝝ si admixtio sic predominãs uel cõplis est virt⁹ in vtroqꝫ miscibiliuꝫ qꝝ non potest confici. qꝝ mutaꝫ species ⁊ cognoscitur ex colore precipue ⁊ sapore. Accidentia enim magnam partem conferunt ad cognoscendum quod quid est primo de aia. secus si non est equalis admixtio qꝝ confici potest.

9 ¶ Circa materiam vini queritur vtruꝫ possit confici de alio vino qz̃ de vino vitis. ℟. ℣z cõiter doc. in. iiij. di. xi. qꝝ non. ⁊ ratio potissima qꝝ sic christus instituit. Lu. xxij.

10 ¶ Vtr̃ possit ꝓfici in accto. ℟. Inno. de osẽ misse dicit qꝝ sic. sed fm theologos. marie ℟i. in. iiij. di. xi. dic qꝝ non potest. qꝝ vinũ ⁊ acetuꝫ differunt fm phm. viij. Methaphisice. sicut

Universidad de Deusto
Biblioteca

vinum emortuū. Jn vino tñ ſm Ricar. vbi ē. & cōiter alios qđ accedit ad accedinē manente tñ adhuc forma ſubſtantiali vini poteſt cōficī. Jdē dic qñ putreſcit pfecta putrefactōne que redire nō poteſt ad complexionē vini q non poteſt pficī. ſi Vo ſit in via ad corruptionem poteſt confici. ſil'r ſi vino ſit cum ſapore vinoſo ſapor aromaticus. uel ponticus uel acerbus ex minus perfecta digeſtione vini.

11 ¶ Vtrum in agreſto poſſit confici. R. q non. q nihil recipit ſpeciē niſi ſit in termino ſue generationis. & ideo non eſt vinum.

12 ¶ Vtr in muſto poſſit confici. R. q ſic. ſi eſt expreſſum extra vuā ſed non in eo qđ ad hoc continetur in vua matura. ar. ō conſe. di. ij. c. didicimus. & c. ſe. & hec eſt verior opinio q ſic non eſt ſub ſpecie potabili ſed potius edibili.

13 ¶ Vtr poſſit confici in poſca ſeu in aqua vinata ſeu in aqua ſuperfuſa ſup aceruos vuarum poſt q̄z vinū eſt expreſſum aut in aqua ruba in qua lotus eſt pannus vino rubeo tinctus. R. ſm cōiter doc. q non qñ tollit virtutē vini aqua addita. facit de conſe. di. ij. c. cuz oē & de cele. miſſa. c. pernitioſus.

14 ¶ Quid ſi aqua cōliter miſceat vino. R. Ri. vbi. ō. q aut fit ſm quantitatē equalez molis aut ſm proportionē equalē virtutis. primo mō nō tollit ſpēm vini q̄ eſt magis actiuum q̄z aqua. nec tñ vinū poſſet cito in ſui naturā aquā cōuertere. & iō ſola vini ſubſtantia trā ſubſtātiaret in ſanguine. ſecdo mō generatur tertia nā. ex duob⁹ que nec eſt vinū nec aq̄ ſed nō ſtatim. q̄ natura nō operatur in inſtanti. q̄uis cauz termini ſint in inſtanti: & iō tam cito poſſet ſacerdos confucere poſt talē appoſitionē q illud qđ fuit ibi vinū cum adhuc nō eſſet tranſmutatū ad cōpoſitionē nature tertie pueniret in ſanguinē xpi. Si tñ aliq̄z proferret verba conſecrationis eſſet tertia nā inſtituta nō poſſet pficī ſanguis xpi. q̄ ſpēs cōponentiū ex quibus p̄ eētiā inſtituit vinū incompoſito nō remanēt ſm eſſentias niſi forte diminute. uel ſm quid qđ dico pp opinionē illorū qui dicūt eas manere incōpletas. Aduerte q licet ut dixi poſſit cōfici in mā panis uel vini qñ admixtio uel corruptio non tollit virtutem ipſoz tñ peccat qui ſine neceſſitate pficit preter q̄z i pane triticeo puro & incorrupto. & ſil'r in vino non acetoſo & purificato pp irreuerentiā ſacri ſm omnes doc. in. iiij. di. xi.

15 ¶ Vtr debeat aqua admiſceri in vino calicis R. q ſic. c. lras. de cele. miſ. & de conſe. di. ij. c. & c. omne crimen. & qr hoc. vide ibidez. & in. c. cum marthe. de cele. miſſa.

¶ Sz nūqd ſufficit q fuerit appoſita in dolio R. S. Bo. in. iiij. di. xi. q nō. ſz tūc dz apponi qñ ſacra miſteria ichoāt & ſi al's fuiſſz poſita

¶ Quid ſi omittat. R. q nihilominus pficit de conſe. di. ij. ſcriptura. ſed peccat mortal'r q ſcienter eam non apponit. ar. c. litteras. de cel. miſ. qui vero omittit ex negligentia ex hoc q̄ habuit diligentiā ſemiplenā peccat venialiter. ſed grauiter. q̄ quantuz iſtud ſacrm precellit alia ſacra & opera tñ in eo magis q̄z in alijs negocijs preponderat negligentia ſm ſanctū Bo. in. iiij. di. xi. Si autem omiſit ex negligētia eo q nullam diligentiam adhibuit mortaliter peccauit ſm Ale.

¶ Que aqua debet apponi. R. q ſola aqua naturalis. c. in quadam. de cele. miſſa.

¶ Jn quanta quantitate. R. q lz aliqui canoniſte aliter dicāt. tu dic q modica aqua dz apponi maxime ſi vinū eſt debile. vt ſic puertat in vinū ſm probabiliorē opinionē q eſſe non poſſet niſi eſſet modica appoſitio. aliter ſi apponeretur in tanta quantitate q ſolucrentur ſpecies vini non conficeretur. ut dictum eſt.

¶ Quid fiendū in illis ptibus vbi vinuz bñ nō pt. R. q papa pt diſpēſare ut ſine ſanguie corpus xpi conficerent. ne pp defectū ſacri in currerent maximū damnū. cum corpus nō ſit ſine ſanguine in hoſtia. & ideo papam adeant

¶ Circa formā huiꝰ ſacri queritur que ſit forma tranſubſtantiationis panis. R. q eſt iſta. Hoc eſt enim corpus meum. facit. c. cuz marthe. ℣. ex eo. dicitur de cele. miſ.

¶ Vtr hec cōiunctio eni ſit de ſubſtantia forme. R. q nō. ſed ponit ibi ad denotandū ordinē conſecrationis ad vſum materie conſecrate. qui tñ nō eſt de neceſſitate ſacri. vnde nec cōiunctio ſil'r. ſcienter tñ omitti nō dz vbi vſus eccleſie illius antiquꝰ bz. ſm vero Sco. in. iiij di. viij. lin. ibi ponitur ad coniugenduz nc. ſ. verba forme ſine precedentibus proferantur Jdeo credo mortaliter peccarēt. qui ſcienter omitterent tam in conſecratione panis q̄z vini. q: ita habet vſus generalis eccleſie romane

¶ Quid demonſtrat li hoc pnomen demonſtratiuū. R. mihi placet opi. Ricar. de ſancto victore li. ō trini. q ibi ſit demōſtratio mixta ſ. partim ad ſenſuz & ptim ad intellectū ſub ō ſenſu illud i qđ ō trā ſubſtātiabit ē corpꝰ meū

q: ſicut iſta prepoſitio eſſet vera & magis propria ſi demonſtrando cibum diceret hoc eſt corpus meū. ſ. illud in quod iſte cibus eſt trāſmutandus eſt corpus meū qñ virtute eius in prolationis termino ille cibus fieret corpus meū. Sic in propoſito. quia ibi virtute verborum in complemento & termino ipſius orationis panis fit verum corpus chriſti. Alij tñ aliter dicunt. vide in. iij. ſniarum. di. viij.

14 ¶ Vtr preſbyter dicens ſolūmodo prefata verba ſup panē conſecret. R. ſm Sco. in. iiij. di. viij. q non. ratio q: dicendo hoc eſt corpus meū non refert ad corpus chriſti. & ideo licet non ſint alia verba de ſubſtantia forme q̄z predicta. tñ de neceſſitate requiritur ut exprimātur aliqua verba ex quibus prefata forma ſolūmodo determinet ad corpus chriſti ſicut fit cum dr fiat dilectiſſimi dñi noſtri Jeſu chriſti qui pridie &c. aliter nihil fieret. & hoc tenet q̄uis quidam tenent contrarium & male.

15 ¶ Vtr ſacerdos poſſit quantūcūq̄z materiā panis virtute prefatorum verborū tranſubſtantiare in corpus chriſti. R. ſm Ale. in. iiij: tractatu de euchariſtia q non. ſed ſolūmodo illam quantitatē qua rationabiliter poteſt ſumi a fidelibus. q: ſic intentio dñi dantis formam conficiendi fuit ut ſumeretur qđ patet cum dicit. Accipite & comedite ſic eſt intentō eccleſie & debet eſſe cuiuslibet ſacerdotis conficiendi. ut ſumatur in vſum ſacramenti implicite vel explicite. & ideo ſi intenderet conſecrare totum panem qui eſt in foro q: non conformaret intentionē ſuā intentioni eccleſie ſic non conficeret non ex defectu virtutis Verborum que vna vice poſſet conficere tot hoſtias q ſufficerent toti mundo ſi eſſet neceſſitas eccleſie ſed propter defectū intentionis illius qui hoc ſacramentū inſtituit qui non intendit in ludibrio uel ſtultitia fiat cōſecratio ſed pro vtilitate eccleſie generalis uel particularis. & ſic patet q multominuſ conſecrat qui conficit ad irriſionem veneficia & huiuſmōi & licet Tho. in. iiij. di. xi. teneat q imo cōficit non cures. ſed tene quod. ō. dixi. ut tenet. S. Bo. in. iiij. di. x. & ſDe. ca. di. & multi alij q̄uis etiam opi. Tho. poſſit ſuſtineri ſm q etiam Ri. ca. di ſuſtinet ſi intelligatur q conficiens intendat. primo conficere licet conſequenter ad veneficia. ſed prima magis videtur rationabilis. & ideo tene eam.

16 ¶ Vtr ſacerdos virtute verborum prefatorum poſſit vnam partem ipſius hoſtie conſecrare ſine alia hoſtia continue remanente. R. ſm Ri. in. iiij di. x. q ſic. ſi intenderet determinate ad alteram partem. puta dexteram uel a tali ſigno citra. q: verba non operantur niſi ſuper illam materiam ad quaz precise fertur intentio conſecrantis. ſecus eſſet ſi intentio conſecrantis nō eſſz determinata magis ad vnā partem q̄z ad aliam ſed in vago. q: tunc ſi nō intenderet niſi medietatē conſecrare ſolū nulla pars eſſet conſecrata q: reales operationes nō ſunt circa ſingularia vaga. ſed circa determinata. & ideo oportet q intentio ad quam ſequitur realis determinatio aliquod determinatum & determinate reſpiciat. Et ex predictis ſoluitur alia queſtio de ſacerdote qui habet. xx. hoſtias & ex illis non intendit cōſecrare niſi. xviij. q nullam conſecrat niſi intentio ſua ſe determinet determinate ad quas vult xviij. Secus ſi credens q ſint ſoluz. xx. & ſunt xxij. tamen intendit conſecrare quicquid eſt ante ipſum. ſic omnes ſunt conſecrate. Jtem patet q hoſtie in altari ex oblitione reſeruate & gutta vini in pede calicis & huiuſmodi nō conſecrantur. quoniam ad eos non refertur intentio conficientis.

¶ Quid ſi ſacerdos acceptis pluribꝰ hoſtijs conſecrandis quando venit ad actum conſecrationis non aduertit niſi ad eam quam habet in manu. R. ſm Fran. de Mayr. in. iiij. di. xij. quidam dicunt q non ſunt alie conſecrate Sed tu dic cum Sco. q omnes ſunt conſecrate. quia non requiritur de neceſſitate intentō actualis. ſed virtualis que fuit quando prefatas hoſtias accepit ut eas conſecraret. 27

¶ Circa formaz vini conſecrandi queritur q̄ 28
ſit. R. q hec. ſ. Hic eſt enim calix ſanguinis mei noui & eterni teſtamenti qui pro vobis & pro multis effundetur in remiſſionem peccatorum. hec quotienſcūq̄z feceritis in mei memoriam facietis. ut in. d. ℣. ex eo nō. Nō ſanctus Bo. in. iiij. di viij. & mlti doctores ibidē tenent q ſolum de ſubſtantie forme predicte ſunt iſta verba. Hic eſt calix ſanguinis mei. Alia vero ſequentia non ſunt de ſubſtantia. ſed pertinent ad ornatum. & ad oſtendendum vſum vel dignitatem ibi accipite & bibite &c. aut effectum. ut ibi noui & eterni. &c. Alij tenent vt ſanctus Tho. in. iij. q. lxxviij. q omnia ſunt de ſubſtantia forme vſq̄z Hec quotienſcunq̄z &c. Sed Sco. ca. di. viij. dicit q cuz nō

non sit nobis traditū ꝑ certo an ad formam
substantialē ptinent aliqua verba post .li. sā
gunis meli⁹ periculosū est asserere q̄ ꝑcise
sit in illis verbis. ex quo sufficiens auctoritas
non habet. ⁊ ideo oia dic vsq; ad Hec quoti-
enscunq; ⁊c. ac si essent de substantia forme.
licet cōiter doc. concordent cum beato Bo.
29 ¶ Nota q̄ que diri. s. in consecratione panis
debent similiter dici de vini consecratione.
30 ¶ Sil'r de ꝓlatione verboꝝ aut corrupta. aut
diminuta. aut addita. dic ut. s. dictū est de ba
ptismo Baptismus. ij. ꝟ. xv. cum duobus se.
31 ¶ Circa conuersionē que fit in hoc sacro per
virtutē verboꝝ ꝓfatoꝝ est firmiter tenen-
dū q̄ substantia panis ſm totā suā materiaꝫ
⁊ formā existens actu trā substantiat in totū
corpus christi actu existens. ita q̄ materia in
materiā. ⁊ forma i formā. s. corporeā transub
stantiat solis accidentibus remanentibus ſꝫ
sanctū Bo. ⁊ Ri. ⁊ ¶Det. in. iiij. di. xi. ⁊ sanctū
Tho. in. iij. q. lxxv. Sed ſm Sco. in. iiij. di. xi.
ibi non est conuersio substantie in substantiā
q̄tū ad esse substantiale simpliciter. sed q̄tū
ad esse hic. quia corpori xp̄i nō acquirit sim-
pliciter esse. sed esse hic. s. sub specie panis. vñ
acquirit nouā p̄ntiam ñ amittendo antiquā.
panis Ño definit ee ibi nō acquirēdo aliquā
p̄ntiam alibi. vñ licet illa definitio panis ſm
se ꝓsideſata sit anihilatio. ipsa tñ cōuersio nul
lo mō est anihilatio. q̄ eius terminus non est
nihil. ſꝫ noua p̄ntia corporis xp̄i sub specie pa
nis. Hec Sco. Et idem dico de substantia vi
ni q̄ transubstantiat in sanguine xp̄i. ita q̄ pa
nis in corpus ⁊ vinū in sanguinē puꝝ virtu
te verboꝝ transubstantiat. nō in aliqd aliud
sed q̄ corpus non est sine sanguine ⁊ ceteris
humoribus suis. nec sanguis sine corpore ⁊
venis ⁊ neruis suis. ió in hostia est corpꝰ xp̄i
ꝑ transubstantiatōeꝫ. et sanguis eius ꝑ pmi
xtionē. pmirtus. n. ⁊ diffusus est in corpe. ⁊ ió
vbicunq; est corpus xp̄i ibi est sanguis eius.
Alia Ño est ibi rōne ꝓiunctionis cū corpe cui
inseparabiliter est ꝓiuncta. Quātitas āt ⁊ alia
accidentia sunt ibi rōne inseparationis a corpe
Diuinitas Ño rōe vnionis diuine cū hūana
natura. Sil'r in calice vinū transubstantiat i
sanguinē solū virtute transubstantiatiōis. ſꝫ
q̄ sanguis non est ibi effusus. sed in venis. ió
est ibi ēt corpus xp̄i ꝑ cōcomitantiā ⁊c. ut di
ctū est in corpore. ⁊ ad hoc facit. c. firmiter. ꝟ.
vna de sum. tri. ⁊ fi. ca. ⁊. c. in quadā. de cc. mi.

Et hec omnia fiunt in instanti cōpleta ratōe
verboꝝ dei virtute assistēte virtuti forme
ꝓfate. Est etiam totum corpus xp̄i ita in to
ta hostia quod est etiam in qualibet eius par
te in qua saluatur ratio totius. cum enim sit
totum homogeneum nō est maior ratio q̄
vna pars cōtineatur in vnaꝫ parte q̄ꝫ in aliā
ita tenetur cōiter. Est etiā corpus xp̄i sub ho
stia quantū. sed nō modo quātitatiuo. q̄ licet
sit ibi corpus quātum nō tñ comparatur ad
species ut q̄tū. sicut q̄uis sit ibi clarꝫ. ñ tamē
vtitur claritate sua illuminādo medium ita
q̄uis sit q̄tus nō vtitur quātitate sua occu-
pando locum sicut deus potest facere ut hoc
sit ignis nō exercendo combustionis actum.
Est etiā corpus xp̄i sub hoc sacro. seu sub spē
ſ localiter, ꝓprie loquēdo. q̄ esset localiter ꝓ
prie est cē dimēsiue siue cōmēsurative. Est tñ
corpus xp̄i i loco speciei. Et ex hoc sequitur q̄
corpus xp̄i est in pluribus locis simul ſm esse
sacrale. q̄ vere ⁊ realiter cōtinetur sub diuer-
sis speciebus. que sunt in diuersis altaribus
Est etiam i hoc sacro corpus xp̄i imobile loca
liter ⁊ ꝓ se loquēdo. ꝫ sit mobile ꝑ accidens. s.
ad motum hostie. sicut alia mouetur ad motū
corporis. vñ per accidēs mouetur ad motum
hostie ⁊ quisecit ad quietē alie hostie. Itē mo
uetur sursum ⁊ deorsū simul ⁊ semel ad motū
diuersaꝝ hostiaꝝ. hec est Ricar. in. iiij. di. r.
¶ Sed nūquid vertit corpus xp̄i versa hostia 35
sicut mota mouet. ſ. Ri. vbi. s. q̄ nō. q̄ licet
ꝑtes ordinē habeāt in ipo corpe absolute ñ tñ
ꝑ comparatione ad speciē. Vñ nō potest dici
q̄ pedes habeāt in vna parte hostie. ⁊ caput
in alia. ⁊ sic deceteris mēbris. quia cēs partes
sunt simul sub qualibet parte hostie.
¶ Vtruꝫ fracta hostia vel passa aliquid corpꝰ 33
christi patiat. sicut mota mouet. ſ. q̄ ñ. quia
mutatio ⁊ passio inoueret i rpo aliquid abso-
lutum. sed motus localis nihil ſm ¶Dc. di. r.
¶ Est etiam corpus xp̄i penitus inuisibile ocu 34
lo corporali ſm Ricar. ⁊ Sco. di. r. q̄ ñ potest
videri nec per naturā. nec per gloriā. nec per
miraculum oculo corporali sicut nec existen-
tia substātie spiritualis i loco ad cuius instar
corpus xp̄i est sub sacro inquantū est ibi pōs
⁊ ꝓ se ratiōe substantie ⁊ quantitas nō est ibi
nisi per cōcomitantiā. vñ ſm Ricar. vbi. s. si
aliqñ apparet ibi species paruuli. vel frustruꝫ
carnis nō est corpus christi. Maiores eni sūt
dimēsiones corpis xp̄i q̄ꝫ ille que ibi apparēt

⁊ si ibi vere apparet corpus xp̄i ñ apparet ut
sub sacro. vnde dicit Ricar. ibidem q̄ illa pa
rentia paruuli que aliqñ ibi visa est. vl' deseri
ditur in imaginatione vel in sensu cōi viden
tis. vel etiam si est realiter extra non credo q̄
ille dimēsiones fundentur in dimēsionibus
speciei panis. licet tunc appareant vnde spe-
cies sacramēti sub qua cōtinetur corpus xp̄i
latet sub illa figura que apparet nulla imuta-
tione facta circa ipsam. ⁊ cōfunditur tantum
ipsa species quibusdam accidentibus carnis
vel pueri que nō sunt ꝓprie accidentia cor-
poris christi vel liniamenta.
35 ¶ Est tñ corpus christi visibile sub sacramē-
to ſm Sco. vbi. s. per naturā omi intellectui
nō alligato sensibus in intelligendo. sive an-
geli. sive aie separat. Ricar. tñ vbi. s. tenet q̄
nō per naturam. sed tñ per gloriam. nō solū
in verbo. sed etiam in ꝓprio genere.
36 ¶ Est etiam corpus christi sub hoc sacramēto
intangibile imediate ab alio. sicut nec substā-
tia spiritualis tangitur a loco. vñ quantūcū-
q; aliquis speciem penetraret christi corpus
tangere nō posset ſm Ricar. vbi supra.
37 ¶ Sūt āt in hoc sacramēto accidētia sine sub
iecto ꝓio. s. sine substātia virtute diuina. Itē
sicut species sacramētales retinēt esse quod
habebāt ꝓius ex virtute diuina. sic ⁊ agere.
Vñ possūt exteriora corpora ⁊ sensus immu-
tare. nō possū tñ alia in sacramētum cōuerte-
re. qō nō fit sine verbo. Vñ aqua modica po
sita in sacramēto calicis licet ſm aliquos cō-
uertatur in vinū. ⁊ hoc virtute specierum illa
rum. nō tamē in vinū qō sit vinū ſm speciem
sed est vinū ſm materiā tñ. sicut caro ſm spe
ciem cōuertit in carnē ſꝫ materiā. Vel dic q̄
ibi forma substātialis aq̄ nō soluit. ſꝫ alterat
q̄ mutatur color ⁊ sapor. ⁊ odor. ⁊ sensus per
cipit ꝓprietates vini. ⁊ ideo quātū ad sensū
cōuertitur in vinum. nū q̄ꝫ tamē in sacramē-
tum. hec ex sancto Bo. in. iiij. di. xij.
38 ¶ Quid cū accidētia sub quibꝰ est corpus xp̄i
in sacro corrumpunt. ſ. q̄ accidētia illa aliqñ
imutant ex parte quātitatis sicut cū diuidit
panis vel vinū i multas partes. ⁊ tūc si i ipis
partibus nō potest saluari nā panis vel vini
definit corpus xp̄i sub ipsis esse. Sil'r de imu
tatione ex parte qualitatis. ut cū ita imutant
color sapor ⁊ odor ⁊ alie qualitates panis ⁊ vi
ni q̄ nullo mō potest cōpati nā panis ⁊ vini
q̄ nō manet corpus xp̄i sub sacro. secus si cor
ruptio accidētium vl qualitatis aut quātita
tis nō sufficit ad corruptionem panis ⁊ vini
q̄ sic nō definit hic esse corpꝰ christi. vel san-
guis sub sacramēto. Aduerte tamē circa cor-
ruptionē que est respectu admixtōis alterius
liquoris. q̄ si est vinū ⁊ additur i maiori quā
titate vel equali sic soluitur totaliter. ⁊ tollit
cōtinuitatē speciei cū ad oēs eius dimēsiōes
perueniat. ⁊ sic incipit quo ad actuꝫ esse aliud
nouū vinū. ⁊ sanguis ibi definit ee ſāguis xp̄i
¶ Credo tñ q̄ si additū nō sit notabiliter exce-
dens ꝓpter dubium si tutius vti toto illo
liquore tanq̄ sacro. Si Ño addituꝫ sit mino-
ris quātitatis sic nō definit esse ibi sanguis
xp̄i. nisi sub illis partibus ad quas peruenit
vinum additum. que cuꝫ discerni nō possint
similiter toto illo liquore debemus vti tanq̄
sacramēto. ⁊ idem dic de alio liquore addito.
¶ Vtrum definente esse eucharistia sub illis 39
accidentibus redeat substātia composita. ſ.
ſm Sco. in. iiij. di. xij. post reprobationē mul-
toꝝ modoꝝ dictoruꝫ q̄ sic redit substātia
composita cui talia accidētia cōueniūt quam
etiam afficiūt ⁊ hoc in instanti corruptionis
⁊ imediate a deo. ¶Prima pars huius sentētie
ꝓbatur. q̄ deus statuit illas species manere
sine subiecto tñ i eucharistia. ergo statuit q̄
nō stante eucharistia si sint accidētia sine sub
iecto. ⁊ ꝑ cōsequēs in instāti illius corruptio-
nis fit aliqua substātia. Secūda pars ꝓbat
q̄ si redijt aliqua substātia nō est alia q̄ illa
que potest illis accidentibus affici. q̄ alia sub
stātia nō esset coꝝ capax. Tertia pars. s. q̄ nō
redijt nisi immediate a deo patet. q̄ nullum
aliud agens hoc agere posset. hec Sco.
¶ Vtruꝫ species sacrales possint nutrire. ſ. 40
vt ꝑs ex supradictis sicut ꝑit ꝓuerti i cineres
vel in vermes ⁊ huiusmodi sic per eandem ra
tionem possunt conuerti in corpus humanū.

Eucharistia

Sco. circa mini
strum querit q̄s
potest cōficere istud sacrm. ſ. q̄ solus
presbyter potest consecrare corpus ⁊ sangui
nem dñi nostri iesu xp̄i. xxv. di. perlectis. ⁊ de
sum. tri. ⁊ fi. ca. firmiter. ꝟ. vna. hoc sequūtur
theo. in. iiij. di. xiij.
¶ Quid si quis credat se presbyterꝝ esse cum 1
nō sit ⁊ celebret. ſ. glo. in. c. aplicam. de pres.
nō bap. q̄ non cōficit in veritate. Sed tu dic
ut supra. Baptismo. vij. ꝟ. vltimo.
¶ Vtruꝫ quilibet presbyter possit hoc sacrm 2

Universidad de Deusto
Biblioteca

ficere.ℛ.fm ℳRi.in.iiij.di.xiij.q. de iure ñ possunt nec irregularis nec interdictus aut suspensus ab executione eorum que sunt ordinis nec simoniacus.scismaticus.excõicatus. aut degradatus sine depositus, vel quilibet publicus ꝛ notorius peccator. sed de facto si supra debitam materiam proferat verba cũ intentione debita vere conficit quantũcũq; sit nepharius.q; character sup quem fundat potestas conficiendi est indelebilis.licet mortaliter peccet confitendo.

3 ¶ Vtr plures presbyteri possint eandem hostiam consecrari.ℛ.licet diuersa sit opinio.i. iiij.di.xiij.ego tenco q; non.q; qui prius protulit verba ille consecrauit alij nihil faciunt. Et ideo credo in ordinatione presbyterorum sit melius nõ dicere q̃ dicere verba consecrationis.nisi dubitaret õ ẽpo q; nollet ꝓsecrare

4 ¶ Vtr corpore viciatus presbyter possit cõficere.ℛ.vt.s. Corpore viciatus per totum.

5 ¶ Quid de presbytero qui post q̃ indutus est recolit se de aliquo mortali.ℛ. q; si tenetur celebrare ꝛ habet copiam idonei confessoris tenetur confiteri.si vero non habet conteratur cuz proposito confitendi.ꝛ sufficit nec peccat si cum verecundia accedit. Si vero non tenetur celebrare.tunc nõ debet celebrare nisi prius conteratur ꝛ confiteatur. q; ad hoc tenet ℛ fm S.Bo.in.iiij.di.xiij.ꝛ glo.in.c.de homine. õ celeb.mis.ꝛ alia gl.in.c.nihil.vij.q.i.ar.de sen: er.c.de cetero.ꝛ.xxvi.q.vi.qui recedunt. Et ℌ idem tenet do.Anto.in.d.c.de homine. Sed alij.tenent contrarium. q; sufficit confiteat semel in anno. Et ℐda.in.d.c.de homine. dic esse verius.licet primũ tutius. Sed tu dic fm cõmunem opinionem theologoz q; primũ verius.tũ Ricar.in.iiij.di.ix. distinguit q; si non iminet scandalum vel persone aut populi.aut non incepit missam si est sacerdos sumens corpus xpi quantũcunq; contritus.sed non confessus.dũmodo habeat copiam idonei confessoris tempus ꝛ loquelam ad ꝓfitendum q; peccat mortaliter.ꝛ sic debet dici q; si debet celebrare vel cõmunicare. Si vero aliquod trium predictorum iminet.s. vel scandalũ persone.vel populi nisi celebret. vel q; iã icepit missam. sic sufficit contritio. Et sic põt intelligi q; tunc potest celebrare.ar.c.de cetero.ꝛ.c.a nobis.cl.ij. de sen.er.ꝛ.c.qui recedunt xxvi.q.vi.addc tñ fm Ricar.in.iiij.di.xvij.q; q̃uis habeat idoneum confessorem.sed tũ expectat alium cũ deuotius ꝛ securius cõfiteatur.q; tunc absq; confessione ꝛ sine peccato potest sumere eucharistiam cum contritione sola. Quod limito dũmõ sit confessus semel in anno. Item q; tenetur celebrare vel cõmunicare.alꝰ nõ credo si potest desistere sine scandalo populi vel ꝓsone.q; prius dz confiteri.

¶ Quid si celebrando recoleret se comedisse vel bibisse.ℛ.q; in difficultatib⁹ semp accipiendum est quod minus dz de periculo. Maius autem periculuz est quod est contra sacramenti ecclesie perfectionẽ.q; hoc est sacrilegium q̃ quod est pertinens ad qualitatẽ sumẽtis.ꝛ ideo si presbyter post consecrationẽ sumpturus meminit se comedisse nihilominus dz perficere sacramentũ. Idem si meminit se cõmunicatũ vel in mortali cũ contritione tñ debita.ꝛ sic nõ peccat sed fructuose sumit. Et in hoc concor.cõiter doc. Si ℣o meminit añ consecrationẽ Tho.in.iij.q.lxxviij.tenet q; turius est dimittere missam inceptam.nisi scandalum'graue immineret. Sed S. Bo. in.iiij. di.xiij.tenet q; sine peccato potest inchoataz perficere cum proposito confitendi.ꝛ cum cõtritione totum suppletur.nec videtur ibi esse contemptus. Idem dicit etiam.S.Bo.ibidẽ de eo qui meminit se irregularẽ.q; prohibitõ propter irregularitatẽ non extendit se ad cũ qui accessit sine conscientia irregularitatis.ꝛ inchoauit missam. Vnde propter reuerentiã sacramenti ꝛ scandalũ populi dicunt q; si dolet.ꝛ libenter faceret quod in se est a dño esset dispensatũ pro tunc. Idem dicerem etiam q̃ non incepit si non potest desistere sine scandalo.nec in hoc casu incurrit irregularitatem ar.c.clerici.ꝛ.c.latores.ꝛ.c.fraternitati.querquirunt temeritatem de clerico exco.mini. p totum. Nec ob.c.apostolice.eo.ti.q; ibi sunt i culpa non intelligẽdo quod dsit. Sed dic iste est in necessitate. Et hoc credo verum nisi foret scandalum phariseorum vel quis acciperet scandalum pro aliqua admiratione. quia tunc non liceret sine nota irregularitatis.

¶ Quid de eo qui incepta missa habet conscientiam q; non sit presbyter.ℛ.ꝛ S.Bo.vbi. ℌ.q; ante ꝓsecrationẽ dz dimittere missam infirmitatẽ fingendo aut cõscientiã deponere

¶ Sed quid faciet sacerdos qui ꝑpendit non esse aquam in calice.ℛ.q; si hoc aduertit ante consecrationẽ eam apponat. sed post consecrationem nullo mõ.q; non est de necessitate

sacramenti.ut supra dictum est. Et õ hec materia vide.j.Missa.

Ucharistia.iiij. circa sũptionem eius qs

tenetur sumere.ℛ. q; primo quilibet sacerdos cũ celebrat.de conse.di.ij. relatum. q; sacrm in sumptione complementũ sue significatiõis accipit.ꝛ si deficeret alius debet supplere pro eo qui sit ieiunus si iam hostiam saltem consecrauerat. vij.q.i.nihil. Si ℣o dubitatur an complcuerit consecrationẽ hostie.tẽ fm Inno.in.c.presbyter.de sa.nõ iterã. Inciptendũ est ibi addendo.s.dñs nr Ihs xps pridie.q̃ tẽ.q; nõ dz reiteratũ qõ nescit factũ.c. apostolicã de presby.non bap. Si autem certum est q; non inceperat verba consecratiõis tunc nõ est necesse supplere. Si tñ quis vellet supplere posset.sed nõ deberet reincipere si iã signa super hostiã fecerat.sed prosequendum est vbi deficit fm Ale.ꝛ placet.alꝰ incipiẽdũ est a capite.ꝛ si plures celebrat i die.semp dz sumere omissa purificatione in precedentib⁹ missis. Secundo tenet quilibz christianus cũ ad annos discretionis peruenit. ut in.c.ois õ pe.ꝛ re.de quo dic ut.j.ℌ.ij. nisi ex rõnali cã õ consilio proprij sacerdotis ad tempus duxerit abstinendũ. Tertio tenetur quilibet in articulo mortis constitutus propterea appellat viaticũ. Vnde credo peccat mortaliter qui in tali articulo contẽnit sumere corpus christi. Quarto rõne statuti. Quinto rõne officij.sic sacerdos qui tenetur celebrare saltem in magnis festiuitatibus.ut.j.Missa.ℌ.xliij.

i ¶ Quot modis sumit.ℛ.q; tribus modis.alicũ sumit solũ spũaliter. aliq̃ solũ sacraliter. aliq̃ sacramentaliter ꝛ spiritualiter simul.

1 ¶ Quid est manducare spũaliter.ℛ. fm sctm Bo.in.iiij.di.ix.q; manducatõ spũaliter trãslata est a corporalib⁹.ꝛ iõ sic in manducatõne corporali sunt duo principlr.s.masticatio ꝛ incorporatio. sic ꝛ in spũali sunt duo suo mõ.s. spũalis masticatõ q̃ ẽ recogitatio p fidẽ.s.carnis xpi ,p nobis exposite in pretiũ i cruce ad redimendũ ꝛ spũalis incorporatio per charitatez.s.dum recogitans ei quem recogitat iũgitur ardore charitatis.ꝛ ita ei incorporatur

3 ¶ Dñ dz quis solũ manducare spũaliter ꝛ nõ sacraliter.ℛ.q; tunc q̃n sacrm est in voto ꝛ effectus eius percipitur. q; sicut quidã ante q̃z baptizentur ex desiderio baptismi percipiũt effectum ipsius.sic ꝛ in hoc sacro. nec frustra inducit postea sacrm.q; plenius inducit effectum ipsa susceptio sacralis q̃z solũ desideriũ fm.S.Tho.in.iij.pte.q.lxxx. Vel melius fm S.Bo.in.ij.di.xl.q; non esset vera voluntas nisi deduceretur in opus cum adest facultas.

¶ Quid est manducare sacramentaliter solũ ℛ.fm.S.Bo.in.iiij.di.ix. q; est maducare sacramentum ut sacramentum. Ad hoc autem ut manducet sacramentum ut sacrm necessaria est intentio.ꝛ intenitonis regulatio. Intẽtio inq̃z est necessaria. q; si quis iret ad mensã ꝛ intenderet corpus reficere.ꝛ aliquis pro pane cõi sacramentũ sicut panem offerret.ꝛ ipe omnino intenderet cibum sumere non dicerẽ sacramentaliter manducare. necessariũ est ẽt ut huius intentio dirigatur fm fidem que est in ipso vel in altero. q; oportet credat q; sub illa specie aliquod spirituale lateat qõ sumere intendat.vel oportet q; saltem sumere intendat qõ alios credẽ existimat.licet ipse non credat.ꝛ sic pz ,p quanto quis dicatur sacraliter manducare.quia.s.q; sacramentum vere existat ibi.ꝛ ipse qui manducat illud ut sacrm sumere intendat.siue q; credit esse verum sacramẽtum.siue quia existimat alios credere. hec sanctus Bonauen.vbi.s. Adde q; tunc solus sacramentaliter sumit q̃n ,pter aliquod impedimentum qõ in ipso sumente est.vel malã eius dispositionẽ caret effectu ꝛ fructu ipsius sacramenti qui est spũalis mãducatio hoc est spirittaliter incorporari corpori mystico per fidem ꝛ charitatem.vel magis incorporari ꝛ augmentum fidei ꝛ charitatis ꝛ manducatio non conuenit indigne suscipientibus.

¶ Vtr vere in hoc sacro xps manducetur.ℛ fm Ricar.in.iiij.di.ix.q; est in sumptione hoc sacramẽti quedam manducatio carnalis qua comestum masticatur.ꝛ in stomachũ trahit. ꝛ postea digerit.ꝛ vltimo in substantiã manducantis conuertit.ꝛ sic vere manducat illa species sub qua realiter continet verũ corpus xpi. Est ꝛ alia manducatio sacramentalis qua corpus xpi verum realiter sub illis speciebus panis contentũ sumitur.sed hic sumptũ corporaliter non masticatur.ꝛ si species sic in ore masticentur q; p digestionem ibi factam nõ corrumparur in eis forma propria sed descendant in formã propriam in stomachũ descendit ꝛ corpus xpi in stomachũ ,p descensũ speciei sub qua continetur. ꝛ tamdiu ibi manet corpus xpi q̃diu in eadem specie forma ,pria

Universidad de Deusto
Biblioteca

speciex saluatur. Si ãt species panis tãdiu i ore masticetur q; per digestionẽ in ore factaz corrumpatur forma propria in eis ⁊ non descendit in stomachum. tunc nec corpus xpi descendat in stomachum. ⁊ sic intelligitur illud de conse.di.ij.c.tribus cum dr. q; cito species dentibus atterit. tam cito in celum rapit corpus xpi. Adde tñ fm sanctum Bona.in.iiij. di.ir.q; cum corpus xpi maneat sub illis speciebus q; diu illa spes sit habilis ad refectoez humanaz. quia ad hoc est statuta ⁊ ad hoc ordinatur. ⁊ hoc habeat cuz est extra stomachũ ⁊ in stomacho. quia ibi reficit. ⁊ tadiu ibi corpus xpi moretur donec refectionis operatio cõpleat. Jõ siquis cuomat illaz cuomit corpꝰ xpi. ⁊ si species pñt discerni ab alijs dñt sumi cũ reuerentia ⁊ cremari. ⁊ cineres iuxta altare recondi. ut in.c.si per negligentiã ď conse.di. ij. Si ãt species ille transeant ꝑ stomachũ indigeste pp aliquam infirmitatem. tunc sunt extra proprietatem refectionis. ⁊ tõ si vadãt in secessum non est ibi corpus dñi. ⁊ hanc opinionem sanctus Bona. vbi.s. dicit probabilem. ⁊ placet cum qua conuenit Ricar. vbi.s.

6 ¶ Quis potest idonee suscipere sacm eucharistie. R. ¶De. aurco. in. iiij. di. ix. q. ij. q; idoneꝰ susceptor est homo viator adultus fidelis mẽte preditus. Jeiunus deuotus apparitiõe miraculosa non prohibitus sine conscientia peccati mortalis legitime confessus in conuersatione crimine non notatus corpore mundꝰ a ministro idoneo tempore debito ⁊ recta intentione sumptꝰ vbi. r v. notãda cõmemorat

7 ¶ Primo dicit homo. q; lz angeli beati manducent xpm in sua specie inquantũ ei vniunt in fruitione charitatis perfecte ⁊ visione manifesta. non tñ contingit eis spiritualiter mãducare hoc sacm quod est per fidem credere in xpm cum voluntate sumendi hoc sacm.

8 ¶ Vtrum brutum possit sumere corpus xpi sacramentaliter. R. ut. s. patuit q; non.

9 ¶ Sed nunqd si mus comedit illas spes trãsibit corpus xpi in eius ventrez. R. S. Bo. in. iiij. di. xiij. quidã dixerunt q; sic ꝓ rationẽ supradictam. Sed alijs videtur q; non. q; xpus non est sub illo sacro nisi eatenus quatenus ẽ ordinabilis ad vsũ humanũ. s. ad mãducationem. sed sicut ex̃cito mus rodit. ita ⁊ tam cito inhabile facit. ⁊ sacm esse desinit. Et hec est opinio cõior fm sctm Bo. ⁊ magis pia. Et sic patet q; solis hominibus debet dari non bestijs uel quibuscunq; ẽt angelis. q; illusio esset.

¶ Secundo dicit viator. quia nulli mortuo debet dari. ⁊ si petunt illusio est. 10

¶ Tertio dicit adultus. q; licet greci antiquitus pueris darent. ut de conse.di. ij. paruuli. 11
tñ sacraliter sumere non possunt. q; nõ ymmutatur sacramento. ut sacramento. sed ut cõmuni cibo propter carentiam discretionis.

¶ Sed qñ est etas debita. R. Aureo. vbi.s. q; 12
relinquendũ est arbitrio boni viri. Et tõ dico q; tunc est etas debita qñ pueri bñt vsũ rõis q; pñt concipere deuotionẽ huius sacri. ⁊ discernere ⁊ diiudicare corpus xpi. ⁊ reuereri ab alio cibo. saltem ex alioꝝ instructione qõ põt esse in. x. uel saltez in. xij. anno. vñ si apparerẽt in eis tunc signa discretionis ⁊ reuerẽtie pñt sumere fz Tho. in. iiij. di. ir. imo debent saltẽ semel in anno sumere. vnde tenentur ad hoc eos inducere qui eorum habent curam.

¶ Quarto dicit fidelis. q; nulli infideli. dz pa 13
ri. imo nec infidelis potest sumere sacramentaliter etiam nisi habeat intentionem sumẽdi ipsum ut sacm ecclesie. licet ipse non credat.

¶ Sed nunquid catheccuminis debeat dari. 14
R. Aureo. vbi.s. q; non. quia non sunt de familia christi per baptismum.

¶ Quinto dicit mente preditus. vñ de mon 15
actis ⁊ amentibus non debet dari. distinguit tñ Aurco. vbi.s. aut talis amens nunq; bũt vsum rationis. ⁊ tali non dz dari. Aut aliq̃ habuit vsum rõis. Et tunc subdistinguit. q; aut ostendit signa deuotionis extra. ⁊ sic põt cõicari. aut non pretendit signa deuotiõis. ⁊ tunc recurrẽdũ est ad tps preteritũ q; si antea sanã petijt ⁊ deuotionẽ ad ipsũ habuit põt dari ⁊ dz in articulo mortis. si nõ timeẽ de periculo cuomendi vel alterius irreuerentie ut hr in. c. is qui. xxvi. q. vi. Si vo nullã deuotõnem ad ipz habuit tpe sanitatis nec eũ petijt debito tpe nullo mõ eis dz dari. Idẽ dic de dõmoniacis fm prefatã distinctionẽ fm Tho. i iiij. di. ir. ⁊ in tertia parte. q. lxx. Amentibus vo qui bñt dilucida intervalla pt dari tunc qñ bñt vsum rõis fm Aureo. predictum. vbi s. Multo fortius potest dari illis qui largo modo dicuntur amentes. s. qui habent debile vsum rationis. dummodo possit aliquam deuotionem huius sacramenti concipere.

¶ Sexto dicit ieiunus. nã quicunq; aliq̃ co 16
mestibile uel potabile pꝰ mediã noctẽ sũpht nullo mõ pt cõicare. siue digesserit siue nõ. re

consc. di. ij. c. liquido. vsj. q. i. nihil. de celebra. missa. c. ex parte. Excipitur casus infirmitatis q; si de eoz periculo mortis dubitat ẽt post cibum sunt cõicandi ne fine cõtione decedant de conse. di. ij. presbyter. Nec ob. c. sacra. ď cõ sc. di. i. q; obrogato est. ⁊ de hoc vide. J. Adissa. ¶. iij. q. v. vi. ⁊ xiiij. cum tribus sequen.

17 ¶ Septimo dicit deuotus. Nã sicut qui cibũ corporalẽ non põt digerere uel masticare nõ est aptus manducare ipsũ. sic qui deuotionez non habet. non est dignus cõicare de consc. di. ij. c. illo. ⁊ c. tribus gradibus. vñ. S. Bo. in iiij. di. xij. Adaiorem inquit efficatiã recipit hõ in vna missa uel manducare cum bona ꝓparatõe q̃ in multis si se nõ ꝓparet diligent.

18 ¶ Octauo dicit apparitione miraculosa nõ phibitus. Nã si apparet in forma pueri uel hmõi nõ dz sumere fm prefatũ Aurco. vbi. s q; nõ apparet sub spẽ conueniẽti humane refectioni. Dicit tñ sctus Tho. in. iij. p. q. lxxxij. q; consulendũ esset presbytero q; iterato corpus ⁊ sanguinẽ dñi ꝓsecraret ⁊ sumeret. Sed ego nõ credo. q; que fiunt miraculose nõ sũt sub legibus l. nã ad ea. ff. de le. Et ẽt q; verisimiliter posset ẽt in alia consecratõne fic apparere. ⁊ sic esset processus in infinitum.

19 ¶ Nono dicit fine conscientia peti mortalis. Nã suscipiens cũ conscia peti mortalis peccat mortaliter fm Aurco. vbi. s. ⁊ cõiter oẽs. sed si consciam nõ dz de mortali. lz sit in mortali petõ. nõ peccat mortaliter fz Aurco. vbi s. nisi sit ignorantia crassa. uel affectata. q; debitã diligentiam de cõmissis non adhibuit. Landul. in. iiij. di. ix dicit q; diligentia debita est qñ facit illa que prudens facit de re quam vellet studiosissime examinare. Et Sco. i. iiij. di. ir. dicit q; tenetur quis se examinare fm diligentiã nre fragilitati possibilem. Addit tñ Aureo. q; qñ quis dolet de preteritis peccatz mortalibus commissis. ⁊ hz propositum non peccandi. ⁊ deuotionem ad sacramentum q; potest presumere q; non sit in mortali.

20 ¶ Vtr presbyter peccet mortaliter dando ei quẽ scit in peccato mortali constitutũ. R. fm Ri. in. iiij. di. ir. q; si talis nõ petit sibi dari sic peccat sibi dãdo. Si vo petit ⁊ tũc distingue aut est notorius peccator. ⁊ sic peccat si ei dat q; hz ꝑ ipz legitimã exceptionẽ. Aut non est notorius q̃uis possit probari ꝑ duos testes uel tres. ⁊ si petit in occulto. dz ei denegare. q; hz legitimã exceptionẽ ꝑ eum. ⁊ moneat ne peꝑ

tat in publico ut hr. de cõsc. di. ij. ne ꝓhibeat qõ petit. Si vero petit publice tũc si est sacerdos extraneus non dz sibi dare q; legitimam hz cãm de consc. di. ij. tribus. Si autem est sacerdos proprius parrochialis. sic dz sibi dare q; nullam hz exceptionez quã in publico posit obijcere. de offi. iudi. or. c. si sacerdos. Nec ob. q; sit maius peccatũ sumere cuz petõ mortali q̃ infamari. q; sacerdoti ministranti corpus xpi peius est peccare mortaliter infamãdo iniuste peccatorem occultum q̃ ille mortaliter peccet. q; nullus dz mortale cõmittere ut alium a mortali liberet. ¶Peccator tamẽ occultus fm sanctũ Tho. iij. per. q. lxx. potius debet eligere infamari q̃ indigne ad mensaz xpi accedere. Quod credo vex qñ quis indigne accedit. s. cum mala voluntate. puta q; si penitet de peccatis. Secus esset de indigne sumente. q; non est confessus. de quo dic ut. s Eucharistia. ij. ¶. v. ⁊ j. ¶. xriiij.

¶ Sed nunqd esset minus malũ dare tali ho 21
stiã non ꝓsecratã. uel nõ ꝓsecrare ⁊ sic sumere R. q; non. ut pz in. c. de hoĩe. de ce. mis. Jõ dr prorsus quidẽ falsa remedia sunt abijcienda que sunt veris periculis grauiora. ibidem.

¶ Quid si solũ sit susceptus de crimine mor 22
tali. R. q; si suspitio sit violenta ⁊ notoria dicendum est sicut de eo quez scio in mortali fz q. s. dictum est. alꝰ nõ elicitur. ij. q. i. c. ij. ⁊ ij in glo. ⁊ xxij. q. i. dixit dominus.

¶ Vtr existens in petõ mortali peccet vidẽ 23
do corpus xpi. R. q; non. dũmõ cũ hũilitate ⁊ reuerentia videat. Silr nõ peccat tangẽs ex necessitate. puta q; cecidit in terrã ⁊ hmõi fz sanctum Bo. ⁊ sanctum Tho. in. iiij. di. ir.

¶ Quid de illo q; lz vere nõ sit in petõ morta 24
li. tñ fm ꝓsciam scrupulosam se existimat esse R. q; peccat mortaliter. nisi eã deponat. q; qd quid fit ꝑ ꝓsciam edificat ad gehennã. vñ ni fi sit er probabili ꝓiectura dz deponi. ut in. c. inquisitioni. de sen. excõ. q; ut dr in. c. nõ solũ de regula. li. vi. decet ⁊ expedit ut conscie puritati nõ desit iudiciũ rõis. ne dũ spũalis ꝓfectꝰ q̃rit salutis dispendiũ incurrat. hec ibi.

¶ Decimo addit legitime ꝓfessus q; quantũ cũq; doleret de petõ cõmisso nõ sufficeret ut digne sumat sz oz ut legitime ꝓficat. aliꝰ peccat mortaliꝰ nisi ut est dictũ. s. Eucharistia. ij ¶. v. Tenet tñ Aureo. vbi. s. q; sacerdos parrochialis qui nõ hz aliũ sacerdotẽ. ⁊ religiosus in via cũ socio nõ sacerdote q; pñt celebrare

cū contritione ⁊ cū ꝓposito ꝓfitendi ex quo ñ hꝫ cui ꝓfiteaꝫ. qz religiosus non ꝑt extra suuꝫ ordinem confiteri in religione minoꝝ. Dō limito tū vex. qñ sine alioꝝ admiratione desistere non poteſt. aut qz tenet celebrare. Idem dicas de eo qui volens cōicare coꝝ sacerdote celebrante recolit aliqđ mortale nō ꝓfessū legitime q̄ potest cōicare cū ꝯritione ⁊ ꝓposito confitendi qñ sine admiratione ⁊ aliqualī nō non posset desistere quin cōicaret nec hꝫ aut tps. aut sacerdotem cum quo confiteri possit

26 ¶ Undecimo dicit in ꝙersatōne crie nō notatus. vñ histrionibus ⁊ hmōi nō dꝫ dari de conse. di. ij. ꝓ dilectiōe dr. Iputo nec maiestati diuine nec cuāgelice discipline ꝙgruere tā turpi ⁊ infami contagione fedetur. vñ fm gl. ibidem. nec talibus. nec cuicunq; infami notorio manifeste danda est cucharistia. Si tū reuertantur ad dñm. eis cōmunio ⁊ reconciliatio non negatur. ut ibidem dr in. c. se. Non ē tñ intelligendum sic ut statim debeat ei dari cucharistia. sicut fit a multis ⁊ male. sed ꝓp reuerentiam sacramenti dꝫ differri vsq; post peractam penitentiam quā publice debet facere nisi articulus necessitatis uel pictatis aliquando in casu. aliter fieri persuadeat.

27 ¶ Utrū sit danda cucharistia suspendendis uel decapitandis ꝓ suis maleficijs. ſ. q̄ sic si peniteant ⁊ pure confiteantur. uel cupiant ꝓfiteri si possent. qz nec cucharistia nec sepultura est eis deneganda. ⁊ missa. ꝓ eis posset celebrari ⁊ oblatōes offerri. xxvi. q. vij. c. i. ⁊ vl. ⁊ dist. l. penitentes. ⁊. xiij. q. ij. ꝓ obcuntibus. immo hodie in cle. i. de pe. ⁊ re. ⁊ precipitur officialibus q̄ eis administrare ꝑmittāt si petūt.

28 ¶ Quid de excōicatis interdictis scismaticis ⁊ hmōi. ſ. q̄ nullo mō dꝫ eis dari. Addit corpore mundus. ſ. ab ea imundicia q̄ tolli ꝑt alii nō tollendo fꝫ Aureo. vbi. s. peccat grauiter cū tali imundicia sumendo cucharistiā. Sed imundicia que tolli non ꝑt. puta lepra fluxus sanguinis uel seminis. ⁊ alia infirmitas. non impedit sumptionē cucharistie. fꝫ bñ celebrationē misse fm q̄ dictū est. s. corpore vicisti.

29 ¶ Utꝝ nocturna pollutio impediat sumptiōꝫ huius sacri. ſ. ut colligo ex san. Bo. in. iiij. di. xij. ⁊ Aureo. vbi. s. ⁊ ē cōis opinio. q̄ aut pollutio ꝓuenit ex cā peti mortalis certa uel ꝓbabili puta ex crapula uel morosa cogitatiōe ⁊ hmōi. ⁊ sic necessario tenet abstinere. aliter peccaret mortaliter. ut colligit in. c. nō est. vi. dī. ⁊ est ar. in. c. quisquis. xiiij. q. i qz lꝫ ipa pollutio fm se nō possit esse pctm mortale. hꝫ tñ pctm mortale ānexū rōne sue cāe. Istud ego limito vex. nisi p̄sq̄ꝫ sumat aut celebret ꝑterat de pctō ⁊ ꝓfiteat. qz si contrit ⁊ confessus est de pctō. ⁊ necessitas uel scandalū cogat ad celebrandū uel sumendū non peccabit. sine necessitate tñ si credo ēt ꝓfessus possit sine pctō sumere uel celebrare. sed bñ fine mortali pctō fm Jo. de saro. in sum. ⁊ Ipe. de pal. in. iiij. Aut pollutio ꝓuenit a cā que ē pctm veniale tñ ꝓbabiliter. ⁊ sic non impedit necessario. fꝫ de ꝙgruo. nisi potioꝝ cā vigeat fm Ricar. in iiij. ⁊ fm Tho. in. iij. par. q. lxxx. peccat tñ veni aliter si fine cā necessaria cōicet uel celebret. nisi in duobus casibus fm predictū Jo. Primus q̄ est dies festus in quo est ꝙsuetū cōicare. Secūs q̄ imineret scādalū nisi celebraret puta qz alius non est uel est prelat⁹ q ꝙsueuit celebrare ⁊ hmōi. Sil'iter dico de illa que ꝓuenit ex illusiōe diabolica. ⁊ hoc ꝓp duo. Primū ꝓp imundiciā corporis. Secūz ꝓp euagationē mentis siue ineptitudinē. Idem dic q̄ ꝓuenit ex cā que nullū ē pctū q̄ de ꝙgruo dꝫ abstinere. In hoc casu sanct⁹ Bo. vbi. s. ⁊ bñ distinguit dicens q̄ aut sentit inquinationē illam inclinasse multū aīam. ⁊ sic consulendū est q̄ faciat reuerentiam sacro ⁊ abstineant. Si autem sentit magis expeditam naturam ⁊ vlteriꝰ deuotio uel solēnitas uel aliud q̄ multum recompenset. puta charitas alterius qui cogeretur celebrare ī mortali uel compassio aiarum ⁊ huiusmodi ad sumendū uel celebrandū trahat. tunc arbitroꝝ dicit ipsum sine remorsu conscientie accedere posse. Aut pollutio prouenit ex diabolica tentatione. utpura q̄ñ cū maiori deuotione disponit celebrare aut rōne solēnitatis ⁊ hmōi citius polluī. sic de illo legitur in collatiōibus patrū qui semp hanc patiebatur in festis q̄ñ erat cōicaturus cui decretum fuit ut semper cōicaret. ⁊ sic cessauit talis illusio. ⁊ sic nō debet abstinere

¶ Sed per quantum tempus debꝫ abstinere ſ. q̄ per. xxiiij. horas fm Alb. ⁊ san. Tho. Sz Ipe. de pal. limitat verum cum accidit circa mediam noctem. sed si ante mediam noctem accideret abstinere non tenetur nisi quando prouenit ex causa mortalis peccati.

¶ Quid de coitu ꝑiugali. ſ. credo distinguē dū fore ut de pollutiōe nocturna. nisi q̄ ꝑt cē q̄ exigens peccaret mortaliter ⁊ tū reddēs u

ritus ñ peccaret. ⁊ sic solū in exigente caderet ꝓhibitio non in reddente. ⁊. c. omnis homo. de conse. di. iij. ⁊. xxiij. q. iiij. sciatis. dꝫ intelligi de consilio in coitu de quo non est pctm. vel saltem solū veniale. Credo tñ q̄ exigens non digne suscipiat. sed per. xxiiij. horas ad min⁹ debet abstinere ꝺ bono consilio non de precepto. vt no. in glo. in d. c. omnis. ⁊ sequit Ipe. de pal. ⁊ Tho. in. iij. parte. q. lxxx.

31 ¶ Utꝝ menstruata vel mulier post partū im mediate dꝫ abstinere. ſ. q̄ nō de necessitate. si tū ex reuerentia abstinet nō peccat. di. v. c. ad eius. ⁊ ꝺ puri. post par. c. vno. dūmō cōicet fm institutionē ecclesie in. c. ois. de pe. ⁊. re.

32 ¶ Utꝝ somniū homicidij. vel alterius peti mortalis impediat sumptionē hmōi sacri. ſ. q̄ hmōi somnia non inducūt pollutionē corporis nec tantā distractionē mentis sicut sōniū fornicationis ꝓp intentionē delectatōis ⁊ iō nō ipedit. Si tū somniū homicidij ꝓueniat ex cā que est mortale pctm ipedit sūptōꝫ sacri rōne sue cāe fm sctm Tho. in. iij. par. q. lxxx. Intellige nisi ꝓius conteraī ⁊ ꝓfiteatur

34 ¶ Tertiodecimo dicit a ministro idoneo. ſ. sacerdote. de conse. di. ij. peruenit. nā nullus tā gere dꝫ ēt diaconus nisi in necessitate. ut si ca su caderet ī terrā vel aliquo alio casu. lxiij. di. diaconos. Nex est q̄ diaconus cū presbyt est fessus vel alꝫs impotens ⁊ necessitas coget de iussu ꝑsbyteri ꝑt dispēsare. ul' ēt sine iussu qñ iussus expectari nō ꝑt. ut no. Hug. in. d. c. diaconos. aliq ēt tenent. ut no. Ipa in. c. q̄nto. de ꝙsuc. q̄ ēt laicus ꝑt administrare tpe necessitatis articuli mortis qñ nec sacerdos vel diacon⁹ adest. allegat. ℣. vex. xxij. dist. Itē alij tenent q̄ in tali necessitate mortis. lꝫ p se eucharistiā assumere. nec ob. c. fi. xxiij. q. i. qz loquit de hereticis a quibus nō lꝫ accipe. Sed tamē Ipa. tenet ꝑium. ſ. q̄ non. lꝫ nisi sacerdoti ad ministrare. ⁊ credo sit securioꝝ opinio. qz i tali necessitate ꝙstituto dr. cred e ⁊ manducasti.

35 ¶ Sz an debeat a ꝓprio sacerdote solū sumi ſ. q̄ potest sumi a ꝓprio episcopo ⁊ archipresbytero. de officio archipresbyteri. c. ij. ⁊ a ꝓprio sacerdote ⁊ ab habente licentiam ab eis. caueat religiosus. qz si ministrat excōicationē incurrit. vt dr. ī. excōmunicatio. v. casu. xij.

36 ¶ Quartodecimo dicit tpe debito. qz ꝺ ad celebrationē misse requirit dies. ⁊ nō nox. vt. ī. Missa. ℣. xli. Quo vero ad alios cōicare volentes nō inueni quin possit oi hora recipi. dum mō sint ieiuni. vex est q̄ mane dici est ꝙgruentior hora. Itē q̄ nō omittaī gn sumaī saltē semel in anno in pascha. qz ad hoc tenet̄ glibet fidelis postq̄ꝫ ad ānos discretōis puenit. nisi er aliq̄ rōnabili cā ad tps de ꝙsilio ꝓprij ꝙfessoris duxerit abstinendū. ut in. d. c. ois. alii peccat mortaliter. Dō āt quidam volucrūt intelligere precise ꝺ die pasce nō bñ senserūt. Uñ papa Eugenius declarauit ad remouēdas ambiguitates q̄ sufficit q̄ suscipiat in die iouis scta ⁊ vlterius vsq; ad dñicam post pascha immediate sequentē inclusiue q̄ñ magis sue deuotioni videbitur expedire. ⁊ sic satisfacit ꝑcepto. ⁊ credo q̄ magis artantur quo ad pueros sub pena mortalis peccati habentes curā puerox. ut ad hoc sacrm eos inducant tpe pasce q̄ꝫ ipse cū ignorātia eos excusset saltē vsq; ad tpa. xviij. annox. vel circa. Item tpe debito. ſ. vt solū semel in die cōicet fꝫ san. Tho. in. iiij. di. xij. ar. de cōse. di. i. sufficit. Pluries autem non licet. nisi ut dicitur. ī. de sacerdote in titulo. Missa. ℣. xlv. Item dic tempore debito. ut. ſ. non vadat statim ad sumendū post q̄ꝫ confessus qui in multis fuit peccatis ⁊ magnis. sed dꝫ pluries confiteri ꝓius ⁊ oratiōnibus ⁊ iciunijs se odoriferum reddere. ar. de pe. di. i. non sufficit. ⁊. c. in actione.

¶ Sed nunquid videt rōnabilis cā abstinendi cū quis dicit se odiū habere ꝺ aliquez. ſ. q̄ non. nec aliud pctm mortale qz tenet̄ desistere ⁊ cōteri ⁊ confiteri ⁊ cōicare. aliter nō cōicans saltem semel in anno excōmunicandus est. de conse. di. ij. si quis intrat. ⁊. d. c. omnis. 37

¶ Utꝝ liceat q̄tidie sumere. ſ. fm san. Bo. in. iiij. di. xij. q̄ quantū est ex parte sacri cuius virtus est hoibus salutaris. vtile est hoibus ipsū q̄tidie suscipere. Facit. c. si quotiens cū qz. de conse. di. ij. sed exꝑte sumentis in quo requirit ut cū magna deuotione ⁊ reuerētia ad hoc sacrm accedat. aliqñ expedit quotidie sumere. ⁊ laudabiliter q̄ñ quotidie se preparatū inuenit. ⁊ hoc voluit dicere Aug. ꝺ conse. di. ij. c. nō iste. Sic vine inquit vt merearis quotidie accipe. Sed qz multotiens in pluribus hoibus hꝰ deuotionis impedimēta occurrūt ꝑp indispositionē corpis vel aīe non est vtile oibus ad hoc sacrm quottidie accedē. sed tñ q̄ñ se preparatū inuenit. qz maioꝝ efficaciā recipit homo in vna missa vel manducatōne cum bona preparatōne q̄ꝫ in multis si se non preparat diligenter. Et iō si qs cogneſcat ex 38

perimentaliter q̄ ex frequenti sumptione bꝰ
sacri seruꝰ charitatis augeat in eo. t reuerē-
tia ad sacrm nō minuit quottidie dꝫ cōicare
uel saltē frequenter. Si aūt sentiat p multam
frequentationē q̄ reuerentia minuitur t ser-
uꝰ nō erescit dꝫ interdum abstinere. ut post
ea cū maiori reuerentia t deuotione accedat.

39 ¶ Quintodecimo dicit recta intentiōe. s. ut p
ipsum vniamur xpō per charitatis amorem.
t muniamur contra diaboli tentationes.

40 ¶ Vtr debeat dari ad accipiendū aliq̄ō expe
rimentū. nō. q̄ non. ij. q. v. cōsuluisti. t de pur.
ca. ex tua q̄. Hec ob. c. sepe contingit. ii. q. v. q̄
illud abrogatū est. vñ nec pp purgationē infa
mie. uel pp aliud temporale dꝫ dari uel sumi.

41 ¶ Addo. xvi. in sumptione fm Durañ. ut. s.
sumatur discrete t leniter dentibus anterio-
ribus teratur t lingua moliat ne aliqua pars
eius dentibus inhereat.

42 ¶ Addo t. xvij. fm eundē Durañ. s. ut nō sta
tim post cōionem expuat pp reuerentiam sa
cramenti. ne si aliqua pars sacramenti inhe-
sisset dentibus expui contingeret. Item ut nō
statim vadat ad manducandū aliū cibū. Vñ
debet esse aliqua mora t tanta q̄ ille spēs sint
consumpte uel alterate propter reuerentiam
sacri. Vnde debet saltem aliquas orationes
priuatas dicere ante q̄ aliquem cibū sumat.
non requritur tñ tale spaciū sicut dr in. c. tri
bus. de conse. di. ij. quia illud abrogatum est.

43 ¶ Quid si cuomat. nō. q̄ si per ebrietatem uel
vomacitatē cuomerit. laicus. xl. dies dꝫ penite-
re. c. si quis per ebrietatem. de conse. di. ij. cleri
ci uel religiosi per. lxx. Epi vero per. xc. Si ve
ro per infirmitatez cuomerit per. lxx. dies pe
nitere debet. d. c. si quis per ebrietatem.

44 ¶ Vtr actus coniugalis sit prohibitus post
cōionem nō. q̄ non quo ad reddentē. q̄ tene
tur ad hoc. sed quo ad exigentem est prohibi-
tum eodem die. non tamen peccat mortaliter
si exigit. sed solum venialiter fm Alber.

post communionem sit prohibitus actus coniugalis

Eucharistia iiij circa efficaciam sacramenti huius quero quis sit eius effectꝰ nō. fm sanc. Bo. in. iiij. di. xij. t cōiter alios q̄ primo confertur gratia cum virtute charita-
tis. Oīm enē. n. effectū quem facit cibus t potꝰ quantū ad vitā corporalem. facit hoc sacrm ad vitam spūalem. Jo. vi. Caro mea vere est cibus. Vñ reficit spūal'r q̄ō sine gra esse non potest. t confert gra cū virtute charitatis. q̄ iste panis ñ est simpl'r panis sed ꝓiunctus cū diuinitate. t ō est sicut carbo igni vnitus. Et amor non est otiosus. Ideo p hoc sacrm q̄tū est de sui virtute. nō tm habitus gre t virtutꝫ conferꝫ. sed et excitat in actuꝫ. Et ideo aia spi
ritualiter reficitur. t p hoc delectat. t quodā modo inebriat a dulcedine bonitatis diuine. Scō virtutes augent sicut per cibū corpus augmētat. Tertio pcta venialia remittunt sicut si cibū corpus restaurat q̄ō quottidie de perdit. Vñ remittunt pcta venialia que mi-
nuūt charitatē. t plura t pauciora fm q̄ bō magis uel minus se disponit. Quarto remit-
tit et mortale. q̄ exns in mortali nō hꝫ pōciaꝫ ipsius nec affectū. Vñ reuerenter accedēs q̄-
uis antea de eo non fuerit ꝓtritus. consequit gram charitatis. que ꝓtritionē pficit t remi
sionē pcti. imo nedū valet sumenti. sed etiam offerenti. t illis pro quibus offertur ad remis
sionē pene debite. suis pctis. fm devotionem maiorem uel minorē. Aduerte tñ hic fꝫ ꝑd. in. iiij. di. ix. q̄ si quis fecit debitā diligentiaꝫ q̄uis sit in mortali ignorans non peccat sed meret. t ei valet ad remissionē pctoꝝ. Si vo fecit diligentiā non debitā sed fm suam fra-
gilitatem quantū potuit sic non meret nec et peccat. Si autem non adhibuit diligentiam possibilem humane fragilitati sed fuit negli-
gens in discutiēdo. t sic peccat mortaliter su-
mendo si est in mortali q̄uis ignorans. Ō limitat Ricar. in. iiij. di. ix. q̄ si si adhibuisꝫ di
ligentiam fm humanā fragilitatem peccari mortalis recordatus fuisset. Quinto preser-
uatur homo a peccatis q̄ spūaliter roborat. Jnno. inquit. Eucharistia liberat a malo. con
seruat in bono. delet venialia. t cauet morta-
lia. huius etiam virtute sacramenti virtutes augentur. oīum gratiarum fructus cruberat

¶ Vtr in oībus habeat efficaciā suam. nō. q̄ non. sed oꝫ. ꝑdicit primo istū cibum ab alijs discer
nere per fidem. Scō hospitium preparareꝫ sui probationem. Tertio in hospitio prepara
to recipere cuꝫ honore t deuotione. primum t secundum nō. prime. con. xi. Non diuidi
cans. t probet autem. Et quia multi hoc non faciūt. iō imbecilles infirmi t dormiūt multi

¶ Vtr incurrat culpā mortalē q̄ non recipit effectū hꝰ sacri. nō. S. Bo. in. iiij. di. xij. q̄ hꝫ vir iustus ex quadā corruptiōe vel distractōe non preparando se debite nullā uel modicā reportet efficaciā ñ tñ incurrit culpā mortalē

Secus ēt de illo qui nō suscipit effectū huiꝰ sacramēti quia indigne accedit. s. existens in mortali t huiusmodi. q̄ sic mortaliter peccat

5 ¶ Vtr istud sacrm habeat efficaciaꝫ in aliq̄ qui est in pctō mortali. nō. S. Bo. vbi. ō. q̄ hꝫ nō sit artanda dei largitas quin aliq̄n faciat t possit facere ois culpe remissionē. tñ fm fo-
rum cōe t generalē rōnem institutionis huiꝰ sacramenti. quia sic datum est in cibum illis qui sunt ō corpore mystico xpi. t omnes tales hōt charitatem. Ideo non hꝫ efficaciaꝫ in co qui est in peccato mortali sed in solis iustis.

4 ¶ Vtr venialia pctō impediant effectū huiꝰ sacri. nō. fm Tho. in. iij. q. lxxix. q̄ non loquen
do de venialibus ,put sunt preterita. Sed ꝓ-
ut sunt in actu non impediunt ex toto sed in parte. Jsta sicut dictū est effectus huius sa-
cramenti est non solū adeptio habitualis gre t charitatꝫ. sed et q̄dā refectio actualis spūa-
lis dulcedinis q̄ q̄dē impedit si aliqs accedat ad hoc sacrm mēte distracta p pctā venialia. si aūt totalr augmentū spūalis gre t charitatꝫ

5 ¶ Vtr hēat maiorē efficaciam in sumptōne pluriū hostiarū simul q̄ꝫ in vna. nō. fm Tho. vbi. nō. q̄ nō. q̄ hꝫ sacerdos in vna missa con-
secret plures hostias. ñ tñ multiplicat effectꝰ hꝰ sacri. q̄ nō est nisi vnū. nec est plus virtutꝫ in multis hostijs cōsecratis q̄ꝫ in vna cū sub oībus t vna sit totus xps. Ideo sumens plu-
res hostias simul non pcipit maiorē effectuꝫ In pluribus Vo missis multiplicat sacrificij oblatio. t ideo mltiplicat effectus sacramēti.

Eunuchus an possit ordinari Vide. ō. Corpore viciatus. ¶. i.

1 ¶ An debeat portare puluerem. nō. q̄ non. lv. di. eunuchus.

Exactio non est vbi qs sponte solvit. vide glo. t Car. in cle. presenti de censibus. t ibi dicit ꝑdau. q̄ exigere t extorquere dicit violentiaꝫ. ut. ff. de le. iij. l. fideicōmissa. ¶. si rem suam. Dicit tñ q̄ si precesserit extorsio licet sequat̄ voluntaria solutio q̄ satis est exactio. facit simile q̄ō nō. Hosti. in. c. preterea. de iure patro. t de pe
nis. c. constitutus. Exactio aliquando dicitur talia. de qua habes. ¶. Talia.

Exaltatio filia superbie. vide. ¶. ij.

Examinatio que debet fieri in ordinandis. vide ¶. Ordo. vij. t in confirmādis. vio. ō. confirmatio

Excepta intelligitur in generali sermōe persona loquēs u. iur. c. petitio.

Exceptio firmat regulam. vide. ō Alienatio. ¶. x.

Excommunicatio. i. quid ē nō. ps. sup Rubri. eiusdem tituli. Excōicatio est censura a canone vel a iudice ecclesiastico prolata priuans cōmunionem sacrorum. t q̄n q̄z hominum. Facit ad hoc. xi. q. iij. c. audi.

¶ Quotupler ē excōicatio. nō. q̄ duplex. vna dr maior. t hec fuat a sacramentis. t ab ingressu ecclesie t multis alijs de quibus no. in. c. a nobis. cl. ij. t. c. si vere. co. ti. xi. q. iij. in multis. c. Et hec dr anathema. ut. xi. q. iij. ¶. euidenter. Alia dr minor. t hec sepat a sacramentis tñ ut in. d. ¶. eiudenter. Intelligē percipiendis nō ministrandis. c. si celebrat de cle. exco. mi. t etiam ab electiōe passiua. vñ reddit ipsum excōicatū inhabilē ad quodcūq̄ beneficiū ecclesiasticum consequendū. ut no. i c. si celebrat. de cle. exco. ministran. vnde dicit Jnno. ibidem q̄ nec dignitatem aliquam cōsequi ꝑt nisi prius absoluatur. et si eligentes hoc ignorant. ut tenet glo. ibidē. t cōiter doc.

¶ Quot modis infligitur excōicatio. nō. q̄ tā maior q̄ꝫ minor infligitur duobus modis. Aliquando a iure communi seu municipali vel statuto. t hec dicitur excommunicatio a iure. de qua. ¶. excommunicatio. v. t. vi. t. vij. Aliquando infligitur a iudice protestatez ha
bente. Et hec dicitur ab homine. vel a iudice. de quibus dicitur. t nō. in. c. nuper. co. ti.

¶ Quis pōt excōicare. nō. q̄ excōicare excōi-
catione maiori proprie spectat ad officiū epa
le. at patet in. c. coerripianf. xxiiij. q. iij. q̄ dicit mucro epi. in. c. visis. xvi. q. ij. Item fm glo. i c. nemo episcopus. ij. q. i. t in. c. cum in cunctis de elec. de iure cōmuni possunt omnes eccle-
siarum prelati. ut in. c. cum ab ecclesiarum. de offi. ordi. vbi de hoc plene no. t voco prelatuꝫ t iudicem ordinarium super plebem suam hꝫ quēcunq̄ fm glo. in. d. c. cū ab ecclesiaꝫ qui p
ficit collegio vel vniuersitati ecclesiastice ab eo qui hꝫ administrationem cum iurisditiōe ut pnta ab epo uel qui est electus a collegio si
ue vniuersitate. licet subsit alteri. pura epo. ut extra de electio. c. i. xciij. di. legimus. t hoc ve
rum nisi epi prescripsissent ne possent excōi-

Universidad de Deusto
Biblioteca

care.uel nisi vellent excõicare cum illa solẽnitate. de qua in.c. debent.xi.q.iij. scilicet cum xij. sacerdotibus circũstantibus habentibus candelas accensas in manibus.q̃ solũ epi tali modo excõicare possunt.possunt ẽt excõicare illis quibus ex consuetudine uel indulgentia competit.ut capitulũ. ut de rescrip. ex pte decani. Host.ẽt vult q̃ in notoriis que nõ indigent indagine iudiciali possũt excõicare ẽt sacerdotes parrochiales.p̃missa tñ monitiõe q̃ posset tolerari vbi ex consuetudine habebant.uel epi prohibitio non obstaret.alias nõ nec.c.cũ inhibitio.de clan.despon. q̃ allegat Host.probat hoc.potest etiam dici q̃ qui pt facere statutum potest excõmunicare. intelligo in ecclesiasticis. etiam si non sit sacerdos.

Excõmunicatione minori potest excõmunicari quis siue simpliciter.de pe.di.i. in actiõe siue ad tempus.lxxx vi. di. tanta. ꝛ ab illis qui possunt excõmunicare maiori. ut in dicto capitulo cum ab ecclesiarum notatur.

4 ¶ Vtrum prelati excõmunicati interdicti suspensi a iurisditione intrusi ꝛ huiusmodi possint excommunicare.ff.q̃ non.xxiiij.q.i. audiumus.c.quia de concess.preben.cum similib9 ꝛ qui non seruauit interdictum.c.fi. de concess.preben.de quo tamen dic.ut infra excommunicatio.iij.§.ij.

5 ¶ Vtrum ille prelatus qui tantum habet tem poralem iurisditionem possit excommunicare.ff.q̃ non.ar.de offi.ordi.c.dilectus.

6 ¶ Vtr̃ sola consuetudo reddat aliquẽ excõicatum.ff.fm Host.i.q̃ sic.quando est approbata per ꝓpam.uel per alium prelatũ quo ad suos subditos.q̃ perinde est. ac si esset statutum. alias non quantũcunq̃ sit longa.

7 ¶ Qui possint excõicari.ff. q̃ vniuersitas ꝛ collegium prohibentur excõicari ne contingat in noxios ligari.c.romana.§.in vniuersitatem.de sen.excõ.li.vi. Si tamen excommunicaretur teneret sententia. ut ibidem no.gl.

8 ¶ Vtrum excõicatus possit excõmunicari.ff. q̃ sic.ꝛ pro eadem causa ꝛ ꝑ diuersis.ꝛ ab eodem iudice.ꝛ a diuersis.c.engeltrudam.iij.q. iiij.c. excellentissimus.xi.q.iij. ꝛ de hoc vide glo.in.c.officij.co.ti.

9 ¶ Vtr̃ episcopus vel alius prelatus possit excõicare nõ suum subditũ ff.fm cõiter doc. q̃ non dũmodo rõne delicti uel ẽctus seu rei de qua agitur non sit effectus de eius iurisdictione.ut no.in.c.i. de priui.li.vi.ímo plus dico q̃ proprius prelatus non potest ratam hẽre fm Inno.ꝛ alios in.c.prudentiam de offi.delẽ.ẽt si sit lata in eius territorio.q̃ quod nullũ fuit non põt ratificari.ꝛ excõmunicatio aut est nulla aut statim ligat.ut in.c.pastoralis ꝺ appel.nisi feratur sub conditione.

¶ Qui liganť sententijs excõicationis quorũ 10
cunq̃ prelatorum ꝑlatis per modum statuti
ff.ut colligo ex ꝓpa.in.c.a nobis.el.i.ꝺ sen.ex
co.ꝛ Bc.in.d.c.ut animarum.ꝛ distinguo sic
quod aut fit contra statutum ab existentibus
in territorio statuentis siue sint subditi siue
forenses ꝛ sciunt statutũ. ꝛ sic sunt excõicati.
Limitat hic Inno.ut refert ꝓpa.in.d.c.a nobis.vex q̃ statutũ ẽ aptũ ꝛ ꝓhendere tã subditos q̃s ñ subditos. Si vo sũt ignorantes sic
nõ liganť.nisi ignorantia sit crassa uel supina
Si vo fit ꝺ statutũ ex̃ diocesim statuentis sic
nõ liganť forenses. Subditi vo statuentis liganť in q̃tuor casibus. ꝓmo si statutũ agit
originare cãm in territorio ex facto negatiuo
cõmisso in limitib9 alterius territorij. Exẽpla
puta statuto cauet̃.q̃ quicũq̃ fecerit vbicũq̃
furtum. nisi. j. mensẽ a die cõmissi cris cõpare
at coram iudice delicti.uel coram nobis fit excõ
catus iste faciens furtũ ligať nõ rõne furti ñ
fiendi.q̃ est factũ negatiuũ in territorio alie
no.sed ex ea parte q̃ nõ cõparuit.qđ ꝓparere
est factũ affirmatiuũ ꝑtium faciendũ in limi
tibus territorij statuentis. Nõ q̃ ꝑ edictum
ad hoc potuit artari.ut in.c. ex tuc. de cle.non
resi. facit qđ no.l.de rapto.c.pe.ꝛ.c.romana.§
ꝑhentes.de fo.cõpe.li.vi. Scđo liganť q̃ñ statutũ principaliter concernit rẽ subiectã statuentis.puta epus excõicat ꝑ statutũ clericos nõ
residentes liganť clerici ẽt extra diocesim residentes.rõne rei qua subiecti sunt epo que sita est in eius diocesi de foro compe.c.fi.ẽt si ꝑ
sona sit extra diocesim ut ꝓbat̃ in.d.§.ꝑhentes.ꝛ ꝑ hoc qđ hic sequit. Tertio vbi quis tenet̃ ad aliqđ faciendũ.ꝛ illud nõ facit factũ vbi illud facere debebat.ut.ff.de reg.iur.l.qui
nõ facit.ꝛ de vsu.c.i.li.vi.ꝛ qđ no.glo.magna
in cle.i.ut lite nõ contesta. Quarto liganť q̃ñ factũ est principiatũ in territorio lz sit cõpletum alibi.facit qđ no. Jo.an.in.c.i.de priui.li.
vi. de sagittante in loco non exempto cũ ipse
sit exemptus.ut efficiat̃ subditus vtriusq̃ iudicis.ꝛ ꝑ hoc ꝓ q̃ religiosus facieus ꝺ statutũ qđ excõicat quẽcunq̃ qui assentit prelatõi
extra ordinem nisi prius restitutis libris est ca

cõicatus si assentit.q̃ originatõ facti fit i subiectione prelati statuentis licet efficiatur exemptus ab eo post prestitũ consensum.ꝛ sic ꝺ terminant dñi de rota per no.per Inno.in.c. preterea requisiti fuimus.de ap.de illo qui ex cõmunicauit si elegerit. Et ideo limita ter.d. c.ut aiar̃.q̃ statuto non ligantur extra territoriũ delinquentes.q̃ñ delinquens ꝛ res circa quã delinquit.ꝛ ẽt ipsũ delictum sunt totaliter extra prouinciam seu territorium statuentis.

¶ Qui liganť q̃ñ snia ꝑferť non ꝑ viã statuti 11
sed snie bois.ff.fm ꝓpa.ꝛ Bc. vbi.ꝺ. Aut ꝑ
fertur generaliter pro preterita culpa.ꝛ sic nõ
ligat eũ q̃ eã cõmisit extra territoriũ sniantis
sed bene ligat subditũ qui eã cõmisit in territorio q̃uis sit extra territoriũ tpe snie. Sz eũ
qui nõ est subditus seu de territorio lz ibi deliquerit siue proferatur generaliter siue spãliter ꝺ eũ nõ ligat eũ extra territoriũ existentẽ. nisi
fuerit citatione preuent9 anteq̃ recederet uel
nisi ad requisitionẽ inder ꝑ quem ꝑius sub quo degit ipsũ citaret ꝑ ut tenet̃ requisitus ut iret
ad respondendũ.q̃ si nõ faceret posset excõicari. Aut proferť spãliter pro lata culpa. ꝛ sic
ligat subditũ qui delinquit extra territorium
ꝛ ibi exĩtez. Nõ q̃ cũ coram vtroq̃ ordinario
possit ꝓueniri de fo.cõpe.c.fi. Ergo ꝑt cogi ꝑ
ordinariũ ad cõparendũ.ꝛ si nõ ꝓparet excõicari ꝑt. Et lz nuncius erequať citationẽ extra
territoriũ ꝑ ordinariũ.tũ citatio decernit facta in
ꝑprio territorio ipsi9 iudicis quo ad omnes
effectus.nisi ante talẽ citationẽ alibi caperet
domiciliũ q̃ tunc non posset citari nec conse
quenter excõicari tanq̃ ꝓtumax fm cõmunẽ
opinionẽ. lz ꝓpa.in cle.pastoralis. de re iudi.
tenear q̃ ẽt subditus ex̃ territoriũ citari non
possit. Aut snia ꝑfertur generaliter uel spãli
ter pro culpa futura.ꝛ sic equiparať statuto q̃
ad subditos solũmõ in hoc.ut non liget ignorantes nec extra territoriũ deliquẽtes. Quo
vero ad forenses postea deliquentes nullo mõ
ꝓparatur statuto nec liganť.q̃ cũ sumat snia
vires incontinenti contra quos ꝓferť sic ñ
potest comprehẽdere nisi subditos fm cõiter
legistas in.l.cunctos populos.C. de sum.tri.
Et aducrte q̃ ista snia pro futuris culpis nõ
potest ferri nisi mora exhibenda satisfactione
uel culpa seu offensa precesserit aut alia rõnabilis cã que in ipsis sententijs exprimenda ẽ
ut in.c.romana.§.caueat.co.ti.li.vi.si tñ ferať
tenet.licet sit iniusta.ut ibidem tenet Bc.

¶ Vtr̃ archiep̃s in dioceſi sui suffraganei de 12
linquens ligeť statuto ep̃i excõicantis taliter
delinquentes.ꝛ sil'r eps qui fecit statutũ si faẽ
ptra.ff.q̃ diuersa fuit opinio. ut ꝑs ꝑ Archi.
ꝛ Bc.in.d.c.ut aiarum. tñ mihi placet opinio
Jo.de ligna.in tractatu de censura ecclesiasti
ca q̃ aut statutũ dicit q̃ quilibet exercens iurisditõz in tali loco ꝛ tpe uel celebrans in pontificalibus sit excõicatus.ꝛ tunc facientes cõtrariũ non ligantur.q̃ sic eps ut eps. ꝛ archiepiscopus ut archiepiscopus faciunt contra
ꝛ nõ ꝑñt ligari. Et sic intelligit opi. dicentiũ
q̃ non liganť. Aut dicit statutũ q̃ faciens furtum uel aliud maleficium sit excõicatus.ꝛ sic
ligantur.q̃ non cõmittunt ut eps uel archieps.sed ut priuatus.ꝛ sic intellige dicentes q̃
ligantur. Destruat ergo statutum si nõ vult
ligari.absolui tamen poterit a suo confessore

¶ Quid si archieps participat in crimine ex 13
cõicati ab episcopo suo suffraganeo.ff. q̃ ligatur sententia iuris.ꝛ erit absoluendus ab
episcopo suo suffraganeo.c.nup.de sen.excõ.

¶ Vtr̃ inferiores prelati ab episcopis habe 14
ant territorium.ff.fm Jo.an.in.c. cum contingat.de fo.compe.ꝛ sequitur Bc.in.d.c.ut
aiarum. q̃ nõ. Limita nisi essent exempti cũ
suis subditis fm Jo.de sancto geor̃gio.

¶ Quõ liganť subditi religiosoꝝ exemptoꝝ 15
extra loca delinquentes.ff. Bc.in.d.c. ut aiarum.q̃ eo modo quo ligantur subditi episcoporum extra dioecsim.q̃ subiecte ecclesie sũt
eis pro territorio.ut sunt iudices personarũ
ꝛ non loci simpliciter dic. ut. j. Sententia.§.v.

¶ An loca exempta sint de territorio. Vide 16
Statutum.§.ij.

¶ Vtrum ignorantes ligentur statuto excõi 17
cante factum damnatum. puta falsificantem
instra. vide. j. excõicatio. vij. casu vltimo.§.ij.

¶ Vtr̃ excõicatio ex iniusta causa uel falsa li 18
get.ff.q̃ non.quantum ad deum.xi.q.iij.§.ex
bis.sed quo ad ecclesiam si est ab eo qui iurisditionem habet super eum sic ligat.sed debet
eam renocare ul̃ absoluere quando cognoscit
errorem suum uel iniusticiam. non obstante
contradictõne aduersarij.sed caueat inder ne
pretendat errorem vel iniusticiam in preiudicium alterius partis in debite.c.sacro.ꝺ sen.
excõ. Et propterea caueat ille qui se tenet excõicatum iniuste uel ex falsa causa ne excõicationem contẽnat.q̃ contẽnendo cã peccaret
mortaliter ꝛ posset excõicari.xi.q.iij.§.cum ꝑ

nisi in casibus de quibus j. excōicatio. iij.

20 ¶ Utz excōicans aliquem conditionaliter. puta si non soluerit titio hinc ad pascha liget cū si nō soluit, qz non potuit vide pena. §. xiij.

¶ Utz snia excōicationis edita in fauorem alicuius liget si ille cuius fauore agitur psentit ut nō faciat qō ei precipit. puta mandat ticio sub excōicatōis late snie pena ut soluat Sempronio centum. j. pascha. Sempronius est cōtentus prorogare terminum vsq; ad penthecosten erit ne excōicatus titius non soluens infra pascha. ff. q. nō. fm ꝟ de. in. c. i. de locato. facit. c. pter crea. de appel. Bar. in. l. i. §. t post operum. ff. de no. oper. nunc. t Joan. an. in. c. quicunqz. de senten. excom. lib. vi. Ego addo notabile dictum Bal. in. l. maximum vitium C. de liberis preteritis. vbi dicit statuto cauet q frater excludat sororem a successione pris. Mortuus est pater. filius habet multos creditores qui vult admittere sororem suam ad successionem. t sic renunciauit statuto. an creditores possint impedire renunciationē tanq̄ in fraudem creditorum fiat. t determinat q non. Et sic tene etiam de alijs penis. Intelige tñ si consensus prestatur ante commissaz penam quia post penam inflictam consensus superueniens non tolleret eam. faciunt nota per Bar. in. l. i. §. filius. ff. de lega. iij.

21 ¶ Sed pone q prorogato termino Titius nō soluit etiam in termino prorogato. erit ne excōmunicatus. ff. q non. si prorogatio fit sine auctoritate iudicis. Secus si fieret cum auctoritate iudicis prorogantis mandatum quod erat ut solueret in pascha ut soluat in penthecoste sub eadem pena. quia sic ligaretur. Aliter non. quia secundum Baldum in. l. tale pactum. ff. de pactis. excommunicatio non potest nasci ex pacto. sed ex sententia.

22 ¶ Quare debet quis excōmunicari. ff. q solum pro peccato mortali cui est annexa contumacia. puta qz monitus non vult resipiscere. ut est tex. in. c. nemo episcoporū. xi. q. iij. Mecmirum quia nulla maior pena in ecclesia. ut in. c. corripiantur. xxiiij. q. iij. vnde dicit ꝟda. in. c. per venerabilem. qui filij sunt legitimi. q vbicunqz in iure ecclesiastico reperitur pena mortis pro excommunicatione. debet exponi. ut in dicto. c. p venerabilez. probatur. p pterea dicit textus in. c. cum medicinalis. de senten. excommu. libro sexto. q iudex in ea. p ferenda debet se ostendere prosequi quod corrigentis est t medentis. hoc ibi.

Excommunicatio. ii quomodo debet quis excommunicari.

¶ Utrum requiratur monitio precedens ff. q sic. tripler. vel vna. p tribus coram psonis idoneis facta cū interuallo dierum nisi necessitas aliud suadeat. ut not. glo. in. c. statuim⁹ co. ti. li. vi. Aliter excommunicans sine mōtione per mensem vnum est interdictus ab ingressu ecclesie ipso facto. ut in. c. sacro. eodem titu. nisi sit episcopus vel superior. in. c. quia periculorum. eodem titu. libro sexto. Aduerte tamen hic q quando prelatus precipit sub excommunicationis late sententie pena subito ne faciat tale crimen. tunc non requiritur alia monitio. sed faciens contra. statim excōmunicatus est cum habeat annexam contumaciam fm Jo. de lig. in tractatu de censura 1

¶ Utrum debeat proferri in scriptis. ff. q sic t causam excommunicationis expresse conscribere propter quam profert. Et exemplaz huiusmodi scripture requisitus tenetur tradere. infra mensem excōicator quilibet aliter p mēsem vnum ab ingressu ecclesie t diuinis officijs est suspensus si est inferior episcopo. ut in. c. cum medicinalis. eo. ti. li. vi. Similiter in sententia suspensionis t interdicti est seruandum sub eadem pena. ut ibidem.

¶ Utz in hanc penam cadant prelati religioz si hoc non seruant. ff. Lap. ut refert Be. in. d. c. cum medicinalis q nō. eo q continue hēant monere t corrigere subditos. t sic oportet semp habere calamū. Ego autem credo verum. ꝟ primo qñ periculum esset in mora ut non posset seruare predicta. quod etiam tenet Jo. an. ibidem. t glo. in ver. temerarius. Secundo qñ statuta sui ordinis aliam formā traderent. t illam seruarent licet non istam. qz ut no. in. c. qualiter t quando. cl. ij. in fine. d accu. ordo iuris non seruatur in regularibus Tertio crederem excusari si ex ignorantia ꝺ facerēt. qz faciliter religiosi ignorant iura. ut in. c. veniens de simo. Alias nō credo excusari. t sic limita Jo. an ibidem. qui tenet q ligā tur ista pena si non seruant predicta. 3

¶ Utz sit certa forma verboz determinata ff. q non. oportet tñ q vtatur talibus verbis que exprimant consensum iudicis de presenti excōicantis. sicut in simili dr. de spon. i. c. si ter virum. t ō spon. duo. c. i. ar. a ꝓio sensu in 4

c. audi. xi. q. iij. Non autez de preterito vel futuro. Vnde si dicat denunciamus talem excōmunicatum. quē tamen prius non excōicauit non erit excōicatus. Simili si dicat volo sit excōicatus vnus de istis duobus. neuter erit excōicatus. Et licet quidam dicant q si intentio sit excōicandi qualitercunqz loquatur erit excōicatus. non credo. sed tene quod dixi qz i excōmunicatione requiritur vltra intentiōez expressio certa. quod etiam tenet Jo. Et facq̄ no. in. c. cum desideres. eo. ti. t no. Inno. in c. cum olim. el primo. de priuile. Et idem dicē dum de absolutione. Ex quibus collige q ex cōmunicandus. ꝟ primo debet moneri. Secūdo debet subesse causa iniusta. Tertio animꝰ bonus iudicis. Quarto verba congrua. Et quinto q̄ pferatur in scriptis. Et sexto q exē plum scripture si requiratur dek infra mensē

5 ¶ Utz excōicatio maior possit ferri ad tpus. ff. q sic fm do. Anto. t ēt eius absolutio. ut recitat ꝟda. in. c. veniens. el scō. de testi. vbi dicit q potest absolui ut testimoniū det. t pꝰ ea reincidat. sed suspendi non potest. sed oz q aut totaliter liget. aut totaliter tollat fm glo. in. c. pñi. de sen. excō. li. vi. potest bñ ferri conditionaliter. t deficiente conditione non ligabit. sed absulutio non potest fieri conditionaliter. qō intellige de conditione propria que supendit actū. sed de conditione preterita. q̄ proprie non est conditio bene pt fieri. ut puta si feci ti sic ego te absoluo. sicut dicimus. Si tu non es baptizatus egote baptizo.

6 ¶ Quid si dicat hēo te. p excōicato. ff. q excōicatus erit. ut pz per ea que diri. s. Liuis. §. i.

7 ¶ Ex quibus verbis cognoscit quō excōicatō sit late snie vel ferende. ff. fm. ꝟda. in. c. si diligenti. de foro compe. q qñ profertur snia in iure respectu preteriti temporis. ut puta excōicatus sit vel interdictus. tunc ipso iure regulariter ligat. c. cupientes in. §. ceterum. t ibi tenet glosa. in ver. suspensos. de elec. li. vi. facit. c. ij. de testi. cogen. t glo. hoc tenet in. c. quicūqz. de here. li. vi. t gl. in. l. in criminali. C. de iurisdi. om. iudi. Et hoc verū nisi alio iure appareat q sint ferende snie. ut no. in. c. ij. de foro compe. in verbo si sequestratus. t. xxx. di. p totum. vbi dr anathema sit. s. per sniam ferendam. Si vero verba non sunt respectu preteriti tpis. tunc si sunt declaratoria sic ipso iure ligant. ut si dicat decernimus excōicatōi sub iacere t hmōi vel viribus carere. pro hoc tex.

cū glo. in. c. nouit. de his que fi. a prela. Si aūt verba sunt dispositiua. tūc si sonant in futurū est canon ferende snie. nisi addat aliqō verbū qō ostendat q ipso facto. vide bonā glo. in regula. in penis. li. vi. Item tenetur cōiter dr verbo subiaccat q sit late snie. lz sonet in futurū. Similiter verbum habeatur. ut no. in. c. vnico. de iniur. li. vi. t probat in. c. si quis suadente. xvij. q. iiij. Et sic intellige quod dicitur in rubro. C. cōminationes vel epistolas.

¶ Utrum cum dicitur siue a iure. siue ab homine precipio sub pena excōicationis. sit lata snia. ita q contra faciens incidat ipso facto. ff. q non. nisi aliud appareat ex coniecturis. ita concludit glo. notabilis que cōmuniter tenetur in. c. vnico. de sagita. t in. c. ij. de simo. t in. c. ij. de matrimo. contra interdic. eccle. contra. nec approbo distinctionem Hostiensis t Hug. qui volunt q si profertur a iure sit late sententie. allegat. xxx. di. per totum. sed paruz facunt. Si autem profertur ab homine. tūc non sit late sententie. sed primum tene. 8

¶ Utz vbicunqz fit mentio de excōicatione intelligatur de maiori. ff. q si profertur a iudice est certum q sic. si aliud non exprimatur p tex. in. c. penul. de sen. excō. Idem posset dici quādo profertur a iure t ista est ratio. qz verba debent intelligi fm cōmunem consuetudinem. ut in. c. ex litteris. de spon. t. l. labeo. ff. de supe. leg. vnde quia communis vsus habet ut accipiatur pro maiori sic faciendum est. 9

Excommunicatio. iij. in quibus casibus excōicatō ab homine lata nō tenet nec est timenda.

ff. q in. xv. fm cōmunē doc. in. c. solet. t. c. presenti. eo. li. vi. ꝟ primus quādo est a non suo iudice. de consue. c. ad nostrā cum suis concordan. in glo. t hoc verum nisi ex certa scientia quis consensisset in eum tanq̄ in iudicem. p primum. ff. de iurisdi. om. iudi. l. si per errorem. t. ff. de iudi. l. ij.

¶ Secundꝰ qñ est a suo iudice sed excōicato: t licet aliqui teneant q quando excōmunicatio est occulta q ratione publici officij tenet. tu tamen tene q nō valet. vt est tex. in. c. audiuimus. t. c. aperte. xxiiij. q. i. t tenet glo. in. §. i xxiiij. q. i. verum est q excōmunicatus ab excommunicato occulto non debet in aperto celebrare vel immiscere se diuinis. quia si nō posset probare cum excōicatum scandalizaret populum. ꝟda. in. c. veritatis. de dolo t cōtu. 2

penet post factū istaz opinionē. sed ante factū dicit tenendū q valeat. sed non credo nisi vt dixi quo ad hoc vt non celebret in publico. ni si possit probare q sit excōicatus. Idem dic si est a suo iudice. sed intruso, xij. q. ij. alienatōes vel suspenso seu interdicto a iurisditione. de concess. preben. quia cum ibi notatis.

3 ¶ Tertius casus quando ille prelatus qui cā tulit violauit interdictum hominis. c. tanta de excess. prela. Et hoc verum nisi fuisset absolutus a dicta violatione. q: tunc teneret sntia excōicationis ab eo lata post absolutionem.

4 ¶ Quartus quando quis excommunicat subditum contra priuilegij sui tenorem. de priuile. c. cum capella. t. c. quanto.

5 ¶ Quintus quādo prelati excōmunicant subditos qui nolunt eos procurare vltra cuectionis t personarum numerum taratū. in. c. cuz apostolus. de censi. dum eos visitant. ut in. c. quorundam. de excessibus prelatorum.

6 ¶ Sextus q̄ fertur a delegato impetrato ab excōmunicato in casu non permisso. ut de rescrip. c. i. li. vi. Nam solū potest impetrare excōicatus rescriptum super articulo excōicationis vel appellationis. alias non ut ibidem

7 ¶ Septimus quando fertur contra insinuantes vel exponentes superioribus aut apostolice sedis legatis vel inquisitoribus statum ecclesiarum monasteriorum. seu locorum suorum. personarum. t rerum ipsorum. ut in. c. quia plerique de officio or. li. vi.

8 ¶ Octauus quando delegatus excōmunicat ꝓtra intentionē delegantis. de preben. c. vltri

9 ¶ Nonus q̄ excōicatur quis post appellationem legitimā ut in. c. solet. t. c. venerabilibus eo. li. vi. t. c. p tuas eodē. Fallit hoc ut no. Nda. in. c. venerabili de censi. q̄ prelatus procedit extraiudicialiter ut pars ad conseruationē iurium suoꝝ. q: sicut potest se defendere gladio materiali. sic t spūali. nec tenet admittere probationes in contrarū vel appellationē. ut in. c. dilecto. eo. li. vi. Dō limito verum q̄ est in possessione. nel saltē non ꝓstat q: nō sit in possessione. Secus esset q̄ constaret eū non esse in possessione. utputa q: constat monasterium esse exemptum. t constat episcopum non esse in possessione ipsum visitandi. q: tunc si excō municaret post appellationem non teneret.

10 ¶ Vtz appellatio post excōicationē inflictā ipsā suspendat. R. fm Nda. in. c. p tuas. eo. ti. q: ñ. sed solū defert iurisditionē ad superiorem. ut patet in. c. pastoralis. t qō ibi no. de appel.

11 ¶ Vtz allegans sniam nullā. t nō petens absolutionē ad cautelā fit audiendus. R. Nda. in d. c. per tuas. q: sic. t licet in. d. c. per tuas. non ponant nisi duos casus in quibus dz quis audiri. tū hoc intelligitur gratia exempli. t propterea pro oi casu in quo quis dicit sniaz nullam debet audiri q̄uis non petat absolutionem fm cōmuniter doc. in. d. c. per tuas. t in d. c. solet. Secus de allegante sententiam iniustam. quia non auditur ante absolutionem.

12 ¶ Decimo q̄ cōtinet intolerabilē errorē. ut i c. p tuas eodē. t dictis. c. solet. t venerabilibꝰ. Et dr intolerabilis error q̄ aligd sub vi precepti ꝓtinetur in snia qō cōiter vel in suo genere est petū. veluti si excōicat q: elemosynā pauperi tribuit. vel q: faciebat aliquid quod in se bonum est. aut q: non operabatur illud qō ex suo actu illicitū est. t prauū. ut dr i c. venerabilibus. Addit glo. in. d. c. per tuas. q: est intolerabilis error q̄ ꝑcipit impossibile. Itē q̄ pronunciat expresse contra ius scriptum. utputa q: dicit ,pnuncio excōicationē valere q̄uis sit lata post legitimam appellationem. Sed hic aduerte q: aliq̄ error est expressus t tunc clarum est q: non ligat per tex. predictoꝝ Aut nō est expressus t sic glo. in. d. c. per tuas tenet q: ligat. sed Nda. in. d. c. cum apostolus. tenet veram glo. q̄ non constat notorie de errore. sed q̄ notorie cōstat. utputa q: quis voluit eum procurare vltra numerum debitum excōmunicat q: non ligat. clc. pastoral. §. pissana de re iudi. ut no. per Innocen. in. c. fraternitatis. ō fri. t male. t placet mihi ista opi.

13 ¶ Quid si ꝓtinet errorē facti puta. q: dicit ei cōico te q: fecisti furtū cū non fecerit R. glo. i d. c. p tuas. q: ligat. sz ego credo glo. verā nisi notorie ꝓstaret de errore facti. q: sic ñ ligaret.

14 ¶ Vndecimo q̄ snia proferē generaliter ꝓiudicantes facientes puta restōem. vel non soluentes. t aliquis non facit q: non potest q: sic nō ligat fm Fede. consilio xciij. Ratio fm Nda. in. c. Nda. t. B. de officio dele. quia verba similia debent intelligi ciuili mō. ar. l. si cui. ff. de serui. vide pena. §. xiij.

15 ¶ Duodecimo q̄ sententia excōmunicationis ponitur ut aliquid faciat quis i certo termino t terminus prorogatur ab illo cui debebat facere. de quo vide. s. excōicatio. i. §. xx.

16 ¶ Tertiodecimo q̄ iudex ferens sniam non tēdit ligare. q: excōmunicatio sumit vires ab

intentōe excōicatoris. fm Nda. in. c. ex pte. cl. i de offi. ordi. facit qō no. glo in. c. ij. de testi. cogen. t in. c. Nd. t. B. de offi. dele. t in. c. i. de iudi. t iō q̄ iudex generaliter excōicat non reuelantes. nel qui fecerunt aliquid si intendit alios crimere ab hoc non ligantur quod nō.

17 ¶ Quartodecimo q̄ aliqs inferior a Npapa excōicat aliquē cū pticipantibus cū eo in casibus in quibꝰ minor excōicatio incurrit. Nā ꝛ tales pticipantes ipo iure est nulla. nisi fuerit nolatim moniti tribus vicibus. vel vna ,p tribus cū aliquox dicrū interuallo. ne cū tali excōicato pticipent. c. statuimus iuncto. c. ꝓstitutionē. co li. vi. t fine dicta monitiōe excōicās est interdictus p mensem ipo facto ab ingressu ecclesie. c. sacro. eo. ti t no. i. d. c. Statuimus Secus est de papa q ꝓt excōicare aliquē cū participantibꝰ. t sic ligarent eadē snia. t ab ipso solo essent absoluendi. c. qō in dubijs. eo. Sil'r fm Jo. An. t Ab. t sequit Nda. in. d. c. qō i dubijs. Si qs iudex excōicaret ꝑdictos pticipātes cū aliquo excōicato ab alio nō a se teneret excōicatio q̄uis non essent moniti. Et sic in istis duobus casibus timenda esset. alꝰ non

18 ¶ Quintodecimo q̄ excōicatio ferē sub conditione. t ante conditionis euentū mortē excōicato q: sic expirat t non ligat post mortē eius fm Nda. in. c. cū ad hoc de cle. non resi. t quelibet ēt alia snia expirat ex quo nō habuit effectū in vita sntiantis. facit. l. fi. ff. de pe. t similiter dicit Be. in. d. c. ut aiax q: subditus q efficiē fori alterius pendente conditione non ligat fm Archi. sz fm Jo. An. ligat nisi appellauerit ō foro cōpetenti. c. pe. de of. dele. c. gratum. t. c. relatum. t idem Inno. tenet t verī.

19 ¶ In oibus ꝑdictis casibus snia excōicatōis nullo mō est timenda. nec quo ad deuz. nec q̄ ad eccl'iam. q̄ notorie constat de aliquo ipsorum. Sed q̄ non constaret tunc quo ad ecclesiā esset timenda. t ipsaz contēnens peccaret mortaliter. t posset excōicari. t sic intelligēdū est capitulū primū. xi. q. iij. vbi dr. Snia pastoris siue iusta. siue iniusta fuerit timenda est.

20 ¶ Ex predictis patet decisio notabilis t quotidiane qōnis. Ep̄s excōicat oēs qui sciunt qd accepit aliquid si non reuelant. an teneaī. Et dic q: si aliter non exprimit non tenentur. nisi scientes t qui ,pbare possunt. ut. s. denunciatio. §. xiij. Si āt exprimeret in snia q: siue probare posset siue nō q: tenean denunciare. sic continet errorez intolerabilē. t non valet nisi adderet q: qui non potest probare teneaī sibi dicere tanq̄ patri t prouisori ut secrete ,putare possit. t tunc tenerentur ei dicere fm distinctionē quam habes. s. Denunciatio. §. r. Item alterius qōnis. Ep̄s excōicat oēs non audientes missaz in parrochiali ecclesia in festis. q: si aliud non addit solum erunt excōicati qui sine rōnabili cā cā non audiunt. aut in casu a iure. vel generali consuetudine pmisso t iō illi qui propter aliquam infirmitatem ñ audiunt t hmōi non erunt excōicati. Sil'r q audiunt in ecclesia minox t predicatiorū. Si vero in snia adderet siue ex rōnabili cā dimittant. siue nō. siue in casu pmisso a iure. vl' a cō suetudine. siue non. sic continet intolerabilez errorem t non ligat. q: sicut ep̄s attentādo ꝺ ius nihil facit. c. vides. r. di. t qō no. in. l. non dubium. C. de legi. Ita ēt attentatū ꝺ consuetudinem generalē totius orbis est nullū. ut in c. bis. t. c. catholica. xi. di. q. esset si posset prohibere ne audirent in ecclesijs minox t predicatorum t huiusmodi. Idem dic q̄ mandat ne quis laboret in festis fm predictaz di. Itē q̄ precipit alicui ut solnat in tali termino tricio centum fm prefatam di. t faciunt ad predicta quod dic. j. pena. §. xiij. vbi plene videbis pro hac materia t similium questionum.

Excommunicatio iiij. in q bus casibus incurritur minor excōicatio ipo iure.

Ad quod dicendū est q: licet plures casꝰ numerentur in iure nihilominus omnes reducuntur ad istos duos. Quorum primus est peccatum mortale. Nam quotiēscūq; quis peccat mortaliter est excōicatus minori excōicatione ipso facto. ut ꝑz in. c. audi. xi. q. iij. vñ si celebrat vl' recipit ecclesiastica sacra nisi prius conteratur ō peccato peccat mortaliter. c. fi. de clc. excō. mim. Quod limita. ut. s. Baptismus. v. §. xi. Et hec excōicatio minor est solum quo ad deum si peccatū est occultū. ut in d. c. audi. Si Xo est notoriū sic excōicatus est ēt quo ad ecclesiaz. ut in. c. vestra. de coha. clc. t multi. de quo dic ut. s. Clericꝰ. viij. §. iiij. Et ad istum casum reducit illud quod habetur i c. minor. xvij. q. iij. t in. c. tanta. de simo. t in. c. si quis deinceps. xvi. q. vij. cum similibꝰ. Secundus casus est cum quis participāt cuz excōicato maiori excōicatione in locutione. oratione. salutatione. comestione. t similibus de quibus dic ut. j. Excōicatio. viij. per totum.

Xcommunicatio v. De casibus in quibus quis incurrit ipso facto excõicatõs maiores. Et a qua nõ põt absolui nisi a se de aplica. ¶Primus casus est in. c. si quis suadente. xvij. q. iiij. iuncto. c. nõ dubiũ. x. c. veniens. x. c. ad eminentiã. x. c. cũ illo. x. x. c. de monialibus. co. ti. cum. c. religioso. co. ti. li. vi. vbi excõicantur quicunq; suadente diabulo in clericũ vel monachũ vel monialẽ canonicus aut cuiuslibet religionis conuersum vel conuersam. aut nouiciũ quẽlibet cuiuslibet religionis violentas manus iniecerint pro cuius casus declaratione queruntur infrascripta.

1 ¶Dñ dicat̃ iniecere suadente diabolo. ff. q. qñ dolose facit. nã dolus regrit̃ ut excõicatio hec incurrat̃. ut no. Jo. an. in. c. quante. in no. uella. de sen. excõ. x est ter. apertus in. c. i. x in c. cum voluntate. co. ti. ex quo patet q. penitẽs clericum in. viij. casibus non est excõicatus.

2 ¶Primo si indeliberate siẽ facit ludens pcussus aliq̃ sine deliberatõe repcutit. ut in. d. c. i fm Mondal. q. h ẽ oditio ludi. ut pcussus ḡuiter repcutiat ne videatur inferior i ipso ludo

3 ¶Secundo si ex ludo x ioco intellige leuiter. x non in derisionem. ut in. d. c. i.

4 ¶Tertio si cã correctionis ut in. d. c. cũ voluntate. intellige de his qbus est pmissũ siẽ sunt plati q. p scipsos clericos uel religiosos ẋberare possunt exceptis episcopis quibus non licet aliquẽ pcutere. ut in. c. non liceat. lxxx vi. scd per aliꝰ faciant. ut. v. q. v. illi qui. Nõ tamen per laicum si clericus est qui verberãdus est. ut in. c. vniuersitatis. co. ti.

5 ¶Quid si sit prelatus. sed nõ illius clerici quẽ verberat. ff. q. est excõicatus. q. fm ¶Da. in. c. ut fame. cod. oportet sit suus prelatus. x secundo q. ad eum spectet correctio. q. non sufficit habeat auctoritatem in ciuilibus sicut rector vniuersitatis habet aliter ũtis duobus non concurrentibus erit excommunicatus.

6 ¶Vtr verberantes ex mandato prelatorꝫ excusent̃. ff. q. si est inferior ẽpo prelatus dz ipe verberare nisi cã vigeat aliter est excõicatus tã precipiens qꝫ obediens si p aliũ facit. ut in. d. c. vniuersitatis. Si Ro est cps vel si non est cps. x cã vigeat excusat̃ verberãs de corꝫ mãdato. ut in. c. ex tenore eodem. dũmõ sit clericus monachus uel puersus si verberare vult clericũ monachũ uel conuersũ. q. h z p laicum possit capi clericꝰ ex necessitate uel monachꝰ aut conuersus. ut in. c. ut fame eodem. tñ verberare non licet aliquo modo nisi causa subsistente. aliter excõicatus esset. ut in. d. c. vniuersitatis. x hic capio laicum pro seculari. ppter. ut in. d. c. vniuersitatis. x sic consuetudo interpretatur. d. c. vniuersitatis. ut pro causa rationabili x per conuersos seu laicos religiosos possint de mandato prelatorum verberari.

7 ¶Vtrum prelatus uel alius de eiꝰ mandato detinens clericum sit excõicatus. ff. q. nõ nisi modũ excedat. ut puta cũ clericus quiete se capi x duci pmittit. x capiens calce vel pugno impingit. ut dicit Jo. an. in. c. clericos. co. li. vi. vel nisi clericus fideiussorum de parendo daret. quia tunc non potest detineri. nisi excessus enormitas. uel alia rationabilis causa aliud suaderet. vt in. d. c. si clericos.

8 ¶Vtr prelatꝰ verberans clericũ ex odio nõ cã correctõis sit excõicatus. ff. q. sic. ar. d. c. cũ voluntate. Sed not. fm Mondal. ti. excõicatõ q. nõ requirit̃ q. prelatus verberans cogitet de correctiõe sed sufficit sit pson̄a q̃ hz auctoritatẽ a iure verberandi x cã subsit. ppi quã debeat puniri. vñ pcutere ex correctione est pcutere pro culpa digna correctõe. que snia x si sit benigna. securius tñ est fm eundẽ ut saltẽ habitu cogitet de correctione. q. h z tũc mouetur ex ira non erit excõicatus. sed longe melius est ut differat donec ira quiescat. ut dr i c. illa prepositorꝫ. x. c. ira. x. c. cũ a pce. xi. q. iij.

9 ¶Vtr mgr̃ possit fil'r cã. discipline ẋberare ff. q. sic. c. i. x. c. ex tenore. x. c. cũ voluntate. §. fi. co. ti. nec distinguit̃ an clericus sit in sacris aut in minoribꝰ sic̃ nec in prelato in dictis. c.

10 ¶Vtr pr̃ uel dñs familie vel ,ppinquus fil'r possit. ff. q. sic si sũt in minoribꝰ clerici. d. c. cũ voluntate. facit. l. si filiꝰ. C. de pa. po. x l. vnica C. de emenda. ,ppin. xl v. di. §. necesse. ad fi. h z Jo. de lig. pe. de pu. x ¶Dau. q. ẽt si pr̃familias verberaret exñtem in sacris cã correctõis nõ erit excõicatus. x plz post facũ licet añ factũ teneam cũ ¶Da. in. d. c. cũ volũtate q. incidat ¶Nec ob. dicto prefatorum doctorꝫ ratio glo. in. d. c. cum voluntate. q. ut dicit ¶Da. ibidem x in. c. constitutus. de in inte. re. sola dignitas episcopalis. non facer ordo liberat a patria potestate. ar. c. per venerabilem. qui fi. sint le.

11 ¶Sil'r pt pbyter uel qlibet alius. rõe officij qõ hz in eccl'ia. q. cui officiũ cõmittit̃. x oia si ne quibꝰ offm̃ exeq nõ pt. ar. c. i. de of. dele. Et si talis clericus pturbat offm̃ in eccl'ia hz hũs officiũ nõ habeat magisteriũ sup cũ. pt tñ eũ expellere x verberare. vt no. Inno. x Host. in c. veniens. co. ti. ¶Da. ẽt ibidẽ dicit q. ẽt si nõ hz prelationẽ excusatur in tali casu percutiendo. Sil'r pñt facere scnes clerici cã deuotõis in pueros clericos x iunior̃es in minoribꝰ ordinibus constitutos. ut in. d. c. cuꝫ voluntate § fi. x hec intellige de leui percussione nõ grauj. qui tñ oẽs supradicti si excederent moduꝫ dũmodo non ex proposito non erunt excõicati. ut no. Ber. x Host. in. d. c. cum voluntate.

12 ¶Quarto rõne cobertionis pt detineri sine excõicatione. puta ,tinuat actũ malũ nec pt cõpesci aliter fm Inno. in c. si vero. cl. i. co. ti. q. inder pt cũ capere x quilibet alius. x ligare dũmodo q̃ primũ restituat prelato suo. Sil'i mõ potest fm ¶Da. in. d. c. si vero familia protestatis inuenicns clericum de nocte q. pt timere ne velit facere aliq̃ malũ. q. est ꝺ cum presumptio. c. consuluit. de offi. dele. Iterꝫ qñ capit̃ propter malũ qꝺ egit ut ducat̃ ad prelatũ suũ ut puniat̃. x dubitat̃ de fuga eius fm ¶Da. in. c. cũ non ab hoc. deinde. facit in ar. C de decurio. l. generali. Idem dic si creditor timet ꝺ fuga clerici debitoris fꝫ Inno. x ¶Da. in. c. ut fame. co. ti. facit. l. ait prętor ff. de his q̃ in fraudem credi. Iterꝫ pt si fecit aliqꝺ delictũ detineri p. rr. hoꝛas. ad vocandũ testes ne sit locus inficiationi facit. l. capite quinto. ff. de adul. x in aut. vt licet ma. x auic. §. is quoqꝫ

13 ¶Quinto rõe defensionis tã sue q̃ suoꝫ seu ẽt alioꝫ h z detinere cũ x ad iudicẽ ,ppriũ ducere fm ¶Da in. d. c. cũ non ab hoc. x ẽt pcutere mutilare x occidere cũ moderamine inculpate tutele. imo dicit glo. in. §. i xxiij. q. viij. q. nec ẽt peccat. sed ¶Da. in. c. olim. cl. i. de resti. spo. nec solũ pro defensione pson̄e. sed ẽt rerum h z pcutere. ut in. d. c. olim. x. c. dilectus. de sen. excõ. li. vi. x in l. furẽ ff. de ficta. non tñ occidere vel mutilare licet. qñ ablatũ est recuperabile p iudicẽ fm Bar. in. d. l. furem. q. sic incurreret excõicationẽ. secus si esset irrecuperabile ablatum. ut in. d. c. olim. x in. d. c. dilectus. x no. i d. l. furem. x de hac materia vide. §. defensio. Idem dic de auxiliatoribus taliũ. ¶Ducrte h q. licet non sit excõicatus faciens violentiam clerico pro recuperatione rerũ sibi ablataruꝫ tñ si h facit ex intervallo postq̃ clericus pcunit ad locũ destinatũ x adeptus est possessionem pfectam rerum ablatarꝫ incidit in excõmunicationẽ fm ¶Pe. de censu. ecclesiasticis

x qñ dicatur ex intervallo vide. §. defensio.

14 ¶Sed pone q. excedat modũ pcutiẽs clericũ cã defensionis. ff. fꝫ ¶Da. in. d. c. olim. q. pp h nõ erit excõicatus. dũmõ ex ,posito ñ faciat q. ut dixi requirit̃ dolus ut incidat in excõicationẽ. facit glo. in. c. significasti. cl. ij. de homi. x l. si ex plagijs. §. tabernarij. ff. ad. l. aqui. vi. bonã glo. in. d. c. cũ voluntate. x in principio. xxiij. q. i. Secus si ex proposito. Et dꝺ excedere quando non seruat moderamen inculpate tutele. de quo habes. §. defensio. §. iiij.

15 ¶Sed pone q. fugiendo potest euadere sed ñ fugit x sic percutit ĩuasorẽ. ff. fm Bar. in. l. i. C. vñ vi. x sequitur ¶Da. in. c. olim. cl primo. de resti. spo. q. licite posset percutere. q. fuga est quedam iniuria. l. Item apud labeonẽ. ff. de iniur. x dicit Ey. in. d. §. tabernarius. q. fuga reddit quẽ viliorẽ. hoc limita verũ qñ esset talis q. fuga esset ei confusio: cum ergo iniuria corporalis sit maior q̃ iactura rerum. l. in seruoꝫ. ff. de pems. x pro iactura rex liceat percutere ut dictum est. ergo a fortiori pro iniuria corporali. sed tñ non euitaret irregularitatem si occideret Cle. si furiosus. de homici.

16 ¶Serto ratione turpis operatiõis cũ vxore matre. sorore ul' filia a clerico facte. ¶Ita sic cũ talibus pson̄is inueniens cũ sine excõicatiõe percutit. nec distinguo inter leuem x atrocẽ pcussionẽ cũ ius nõ distinguat. ut in. c. si vero cl. i. co. §. vl. cũ ẽt lex permittat occidere ut. ff. de adul. l. qõ lex aut. §. qõ ait. ¶Peccat tñ grauiter si mutilat vel occidit. ut no. in. d. c. si Ro. excõicatus vero non est. licet aliqui dixerint q. sic. Ego tñ quia difficile est iustum temperare dolorem. ut. C. de adul. l. graccus. tenerẽ q. ẽt excõmunicatus occidendo uel mutilando qñ maturo consilio x pensato animo id faceret non ex calore ire subito quia tunc cessaret rõ qua canon excusat ab excõmunicatione. x lex ab occisione. al's non sit excõmunicatus

17 ¶Quid si inuenit non cum predictis personis aut aliqua earum sed cum aliqua alia cõsanguinea. ff. fm Bar. in. l. i. C. vñ vi. x sequitur ¶Da. in. c. olim. cl primo. de resti. spo. q. licite posset percutere. q. fuga est quedam iniuria. l. Item apud labeonẽ. ff. de iniur. x dicit Ey. in. d. §. tabernarius. q. fuga reddit quẽ viliorẽ. hoc limita verũ qñ esset talis q. fuga esset ei confusio: cum ergo iniuria corporalis sit maior q̃ iactura rerum. l. in seruoꝫ. ff. de pems. x pro iactura rex liceat percutere ut dictum est. ergo a fortiori pro iniuria corporali. sed tñ non euitaret irregularitatem si occideret Cle. si furiosus. de homici.

Sexto ratione turpis operatiõis cũ vxore matre. sorore ul' filia a clerico facte. ¶Ita sic cũ talibus pson̄is inueniens cũ sine excõicatiõe percutit. nec distinguo inter leuem x atrocẽ pcussionẽ cũ ius nõ distinguat. ut in. c. si vero cl. i. co. §. vl. cũ ẽt lex permittat occidere ut. ff. de adul. l. qõ lex aut. §. qõ ait. ¶Peccat tñ grauiter si mutilat vel occidit. ut no. in. d. c. si Ro. excõicatus vero non est. licet aliqui dixerint q. sic. Ego tñ quia difficile est iustum temperare dolorem. ut. C. de adul. l. graccus. tenerẽ q. ẽt excõmunicatus occidendo uel mutilando qñ maturo consilio x pensato animo id faceret non ex calore ire subito quia tunc cessaret rõ qua canon excusat ab excõmunicatione. x lex ab occisione. al's non sit excõmunicatus

¶Quid si inuenit non cum predictis personis aut aliqua earum sed cum aliqua alia cõsanguinea. ff. fm Bar. in. l. i. C. vñ vi. x sequitur ¶Da. in. c. olim. cl primo. de resti. spo. q. licite posset percutere. q. fuga est quedam iniuria. l. Item apud labeonẽ. ff. de iniur. x dicit Ey. in. d. §. tabernarius. q. fuga reddit quẽ viliorẽ. hoc limita verũ qñ esset talis q. fuga esset ei confusio: cum ergo iniuria corporalis sit maior q̃ iactura rerum. l. in seruoꝫ. ff. de pems. x pro iactura rex liceat percutere ut dictum est. ergo a fortiori pro iniuria corporali. sed tñ non euitaret irregularitatem si occideret Cle. si furiosus. de homici.

Universidad de Deusto
Biblioteca

adulterio occidere non veniunt ascendentes

18 ¶ Quid sinon venit in actu coitus cum predictis psonis sed in oculis ampleribus. & huiusmodi signis propinquis coitus. uel explendi. uel explcti. ff. Mo. vbi. s. q si huiusmodi fiant in loco suspecto non erit excõmunicat⁹ verberans eum. Secus si in publico osculare tur fm morem patrie.

19 ¶ Utrum post expletum opus nephariu3 cũ aliqua prefatarum ex interuallo percutiens fit excõmunicatus. ff. Dire. li. iij. ti. ij. q fic. ni si forte ter monuisset cũ. ut in auc. ut lice. ma. & auie. §. his quoq3. & C. de adul. auc. si quis ei vbi patet q si ter coram testibus monuit suspectum. & postea inuenit confabulari cũ vxore potest eum occidere credo. tñ q sit etiam excõmunicatus si monuit ter. dũmodo non inueniat cum in actu aut propinquitatibus. ar. d. c. si vero. posset tñ eũ capere post talem monitionẽ inueniens eũ colloquentẽ & iudici psentare. argumen. in. l. capite. v. ff. de adulte.

20 ¶ Quid si procurat ut clericus vocet ab vxore ad turpitudinẽ & sic eum verberat. ff. Mona. vbi supra q excommunicatus est tam ipe q3 vxor. quia in dolo sunt.

21 ¶ Utrum mulier perita de turpitudine a clerico licite eum percutiat. ff. Mona. vbi. s. q sic. si eam inuitam tangebat. uel vim corpori inferebat. dummodo faciat cum moderamine inculpate tutele. Secus si eam non tangebat. sed solum verbis eam impetebat. Dõ verum credo quando solum verbis potuit cũ repellere. alias licite cum percutit. nec etiam excommunicata est si zelo castitatis accensa modum excederet. non ex proposito sed subito & improuise. ar. eorum que notant in glo. principio. xxiij. questione prima.

22 ¶ Septimo ratiõe perditionis priuilegij clericalis. quod quidem perditur multis modis aliquando ratione inhonestatis. de quo vide supra Clericus. ix. §. iij. cum sequentib⁹. & Clericus. x. §. i. Aliquando ratione bigamie. de q supra Bigamia. §. x. cum sequentibus. Aliq̃ propter qualitatem persone sicut clerici coniugati si non deferunt habitum & tonsuram sine aliqua monitione omne priuilegium perdunt fm Joban. Mo. & Archidia. in capitulo Johannes de clerico. cõiuga. tex. est in. c. vnico. de clericis coniugatis li. vi.

23 ¶ Sed nunquid si isti reassumunt habitum & tonsuram gaudeant priuilegio. ff. Joban. mo. & Archi. & Joban. de ligna. q fic. per Cle. primaz. de vita & honestate cleri. Alij dicunt quod nunquam. sed primũ verius. Aduerte tamen hic q est dupler priuilegium fm ffda. in. c. i. de aposta. scilicet fori. ut tantum conueniantur sub iudice ecclesiastico. Aliud canonis si quis suadente. de quo hic. ffPrimũ cum maiori difficultate pditur q3 secundũ. q3 nec ex sola dimissione habitus. aut imitione eoz miũ & hmõi. perditur. ut in. c. si iudex. co. li. vi sed bene quandoq3 fm ut dictum est.

¶ Aliqñ pp depositionẽ. utputa q3 est degradatus actualiter. de quo vide. s. degradatio. 24
Aliquando propter heresim. quia hereticus perdit omne priuilegium. c. excõmunicamus de here. ita tenet Jnno. in capitulo si vero. & sequit ffda. in. c. contingit. el primo. co. ti. Aliquando propter excõmunicationem secundũ aliquos. Cõmuniter tamen opinio est q percutiens excõitatum clericum est excõmunicatus. quia non amittit priuilegiũ fm Jo. Vincen. Bofre. Jnno. Jo. an. nõ. de ß. in. c. multi ij. q. i. & in. c. excõmunicatorum xxv. q. v.

¶ Septimo ratione ignorationis. ffputa q comam nutriebat. nec aliquid apparebat de clericatu. & sic credebat laicum. ut in. c. si vero el. ij. co. ti. uel si habebat habitum non cum vidébat. q3 de nocte erat. q3 fm Host. & Jnno. i c. cum nõ ab homine. de iudi. & d. c. si vero. ex ergo intendat percutere clericum. uel intendere debeat ut sit excõmunicatus. Si vero videret ei tonsuram licet non crederet clericũ cẽt excõmunicatus percutiens. quia credere debebat. Intellige si ille erat clericus. quia aliter non esset excõmunicatus. etiam si clericũ crediderit qui clericus non est. per. d. c. si vero. secundũ Ber. & Jnno. nec etiam irregularis est fm Fede. consilio. xiij. si in tali dubio celebrasset. ut sequitur ffda in. d. c. si vero.

¶ Octauo ratione qualificationis facti. naz 25
oportet ad hoc ut quis incidat ad excõmunicationez percutiendo clericum q peccet mortaliter. quãdo ergo iniectio manũ est taliter qualificata q peccatum mortale non est. excõmunicatio non incurrit. sicut probatur in puero qui non est doli capax qui percutiendo nõ incidit. ut in. c. i. co. ti. propter quod teneo cum ffDe. de perusio. q fugiens inimicos si equus vl gladiũ violent de manu clerici accipiat. ut se defendat nõ incidat in excõmunicationẽ q3 uis Ber. bix. & Tancre. teneant contrariũ

Sed verius est dictum ffPetri per rationem suã qui dicit sic. Nullus sapiens diceret hũc peccasse mortaliter. Et cum excõmunicatio nõ inferatur nisi pro mortali. xi. q. iij. Nemo epi scoporum. ergo non erit excõmunicatus. qõ no. bene pro multis. Idem dic si quis violent includit clericum ne ab inimicis ledatur. q3 si fit violentia nõ tamen inest dolus fm Jnno. in. d. c. nuper. duo enim requiruntur. s. animꝰ dolosus & opus fm nõ. Jo. an. in. c. perpetuc. de clc. li. vi. Similiter socius q3 uis turbatus clericum impellit non ex deliberatõne. sed ex subito motu nõ erit excõmunicatus. ut tenet Ricar. in. iiij. di. xvij. facit ter. in. §. notañ & q. iij. inconsultus calor calũnic vitio caret. & ob hoc nullam penam erogari oportet. & propterea dicitur. Si quis suadente diabolo. qõ proprie nõ. dolum & mortale peccatum.

26 ¶ Nunc restat videre quis dicatur clericus vel monachus. ff. q nomine clerici hic comprehenditur omnis habens aliquem ordinez etiam primam tonsuram solum. ut de eta. & qualc. cum contingat. & no. p. ffDe. de ancha. c. i. de clc. coniuga. li. vi. Nomine monachoz uel monalium veniunt hic omnes professi quãcunq3 regulam approbatam. Et nomine nouiciorum veniunt ingressi religionem approbatam ut probent si in ea manere debent Nomine vero conuersorum & conuersarum hic veniunt oẽs qui mutato habitu se & sua alicui de religionibus approbatis dedicauerunt perpetuo. siue sint masculi. siue sint femine. Et licet glo. in. c. quisquis. xvij. q. iiij. teneat q conuersi & penitentes gaudeant priuilegio clericali. Et per hoc inferatur ab aliquibus q mulier inclusa ut totaliter vacet deo & heremite qui contemptis mundanis. ut deo vacent deserta loca inhabitant. Et conuersi ecclesiarum secularium qui se & sua dedicarũt deo. & incedunt tonsorati. uel mutauerunt habituz & intersunt cõmuniter horis diuinis & huiusmodi. similes sicut sunt fratres & sorores tertij ordinis sancti Francisci qui viuunt in congregatione sicut ceteri religiosi q gaudent isto priuilegio ita q verberans eos sit excõmunicatus. Hoc tamen ego non teneo pꝰ factum sed bene ante factum. tum quia non sunt religiosi proprie eo q tria vota non promittũt vni de religionibꝰ approbatis. & cras possunt esse mere seculares si volunt. tum et q nec sunt conuersi religionis approbate. & ter. in. d. c. non dubiuz. & alibi non loquit sim pliciter de conuersis. sed de conuersis religionis. multo minus heremite qui causa questus ut sunt cõiter nostri temporis sibi formant habitum. & illi conuersi ecclesiarum qui sibi proprietatem suorum retinent & fratres tertij ordinis prefati qui in domibus ppriis cũ vxoribꝰ & filijs viuũt gaudent isto priuilegio ar. c. duo. sũt. xij. q. i. & qõ nõ. ho. & cõiter doc. in. d. c. non dubium. & Lar. in clc. de decl.

¶ ffPostremuz sciendum est. quid est injicere 27
manus violentas. & dic q est omnis violentia que fit persone. vnde fm ffda. in. c. nuper co. ti. canon. d. c. si quis suadẽte ponderat potius effectum violentie q3 ipsum modum inferendi violentiam. & hoc patet in. d. c. nuper. vbi detinens clericum in custodia publica vl priuata. vel in domo aliqua. quãuis manus ñ injiciat est excõmunicatus. ex quo libere nõ põt ire. Item iniuriosa manus iniectio absq3 violentia in clericum facta inducit hanc excõmunicationez. ut in. c. contingit. el primo. co. ti. Ex quo patet q non solum qui cum percutit. etiam voluntarium est excõmunicatus. ſz etiam si clericus seipsum percutit ex ira vel odio. sicut faciunt qui tedio vite uel alia desperatione ducti seipsos interficiunt uel mutilant. ut tenent cõmuniter doc. in. d. c. contingit. Similiter qui spuit uel aquam aut aliud effundit super eum. uel ponit custodes ut capiant cum si ceciderit de domo. Similiter si vis fiat rebus sibi inherentibus. utputa equo cui insedet. vel qd aliud quod tenet eripitur violenter. Aut scinditur sine frangitur. ut tenet Lar. in. clc. i. de penis. nisi sit res quam ppria auctoritate capere potest. q3 tunc non incidit

¶ Sz quid si solo metu inducat ut ei aliquid 28
det. ff. dire. li. iij. ti. ij. q non est excõmunicatus. Similiter qui cuz in aliqua domo observant solum. ut ei verecundiam aliquã faciãt Nec etiam qui cum dormit. vl non sentit furz tiue zonam uel bursam uel quid simile aufert q3 in huiusmodi violentia persone nõ fit. uel rebus sibi coherentibus. Concor. Lar. in clc. i. de penis. Item nec est excõmunicatus qui licet habeat animũ ledendi. non tñ cũ tangit licet vibret ensem super caput eius. uel si tangit ei vim non infert nec lesionem. quia verba sunt cum effectu accipienda. c. relatum. de clc. non resi. nec obest conatus sine effectu. de spon. c. inuenis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

29 ¶ Vtr pſequens clericū. ut percutiat. ꝛ ipſe fugiens cadit ꝛ ledit ſit excōicatus. ff. Rod. q̄ nō. niſi quaſi coactus ut euadat ſe peipitet vel in aliud periculū ſe ingerat. Sed ego credo q̄ ſit tutius dicere q̄ ſit. excōicatus q̄ ſatꝭ manum imponit. ꝛ eſt ſecurius hoc tenere.

30 ¶ Mandās ēt dñ̄ iniſcere manus. q̄ ut dñ̄ in c. mulieres. co. ti. is vere cōmittit & mandato vel auctoritate fit. ꝛ iō eſt excōicatus ſi mandatarius clericū percuſſit. ut in. d. c. mulieres.

31 ¶ Quid ſi mandator reuocauit mandatū ſed ante q̄ꝫ veniret ad noticiā mādatarij peuſſit. ff. Iꝫ Inno. teneat ñ cē excōicatū. tñ ſm Ber. ꝛ Poſt. ut refert dire. vbi. ſ. niſi re integra reuocauerit mandatariū. ꝛ eū certificauerit ſup hoc erit excōicatus. ar. l. ſi mādaſſet. ff. māda. de procu. ex inſinuatione de reſcrip. ex pte de cani. Hoc ēt tenet Jo. xxx vi. di. tibi domino

32 ¶ Quid ſi poſt mandatum mortuus eſt mādator re integra. ff. Fꝫ Dire. vbi. ſ. q̄ licet mādatarius poſtea percuſſerit non erit tñ̄ mandator excōicatus. quia ſuperſtes tñ̄ ligatur. xxiiij. q. i. quodcunq̄ꝫ. licet ſi notoriū ſit de mādato. ꝛ ſigna penitentie non oſtenderit nō ſit ſepeliendus in ſacro. nec eccleſia orābit, p eo ratione peccati notorij. ut tenet Ho. ꝛ Ber. ꝛ Inno. Pa. aūt. in. c. a nobis. el. ij. co. ti. videtur tenere q̄ niſi mandatarius habuerit noticiam de eius morte erit excōmunicatus. etiā ſi penituerit in morte ꝛ eſt tutius. licet de rigore iuris non ſit excōmunicat⁹. cum in veritate mandatum reuocatum fuerit morte. vt no. idem Pa. in. d. c. mulieres.

35 ¶ Quid ſi nō mandauit. ſed dixit aliqua verba doloſe. ut inducat ad percutiñ. ff. q̄ ſi talia ſunt verba que cooperarent mandato vel conſilio. puta dicit faceret mihi ſingulare cōſolationē. vel ſemp vellem ei bonū qui peuteret. nulli dubiū q̄ ſi ſequiſ peuſſio ex hoc erit excōicatus. ut in. d. c. mulieres no. q̄ nō refert quid ex equipollentibus fiat. Vnde ut refert Bar. in. l. ſi quis mihi bona. ſ. iuſſum. ff. ō ac qui. here. q̄ dñs verberatus a quodam dixit coram famulis ſuis. niſi alind de tali audiero ante q̄ꝫ domū reuertar ero male contentus. ꝓpter quod famulus interfecit peuſſorem fuit punitus ipe dñs de homicidio. ꝛ ꝓpterea dic Pa. in. c. ex lrīs de excel. pla. q̄ nō refert an directe vl idirecte aligd ꝓſulaſ. ut ꝓbaſ in. d. c. ex litteris in ēo. qui dixit oēs dicūt q̄ maluz eſt ſi cuaſerit cui homicidiuz imputatur. ꝛ faceit ad hoc. l. certum. ff. ſi cer. pe. ꝛ. l. cū quid cor ti. facit qō no. Bal. ꝛ Ang. ꝛ Raph. ꝛ Inno. ſ. l. quid ergo. ſ. pe. ff. de lega. i. qui volunt q̄ inſtigans ꝛ ſolicitans aliquem ut percutiat ſit excōmunicatus ſi ſequatur percuſſio. Secus āt ſi nō ſunt talia verba q̄ nō erit excōicat⁹.

¶ Cooperans auxilio vel conſilio non ſolum 34
eſt excōmunicatus. ſed etiam, phibere valēs ſi nō obuiat ne verberetur. c. quante co. ti. qō indubitatum eſt ſm omnes. ꝛ in eo ſub cuius poteſtate eſt verberans. Jn alijs autem qui non habent ex officio ſi non prohibēt doloſe ſimiliter eſt indubitatum. q̄ ſunt excōmunicati. Si vero hoc non facit doloſe. ſed q̄ non vult ſe imiſcere rumoribus vel ex timore vel negligentia non prohibet. tenent cōmuniter doctores q̄ non excōmunicatus. in. d. c. quante. vbi Jo. an. in nouella dicit notabile verbū in hunc inquit vel alium canonem nullus incidit. niſi ſit in dolo. ar. ff. de adulte. l. penulti. ff. de ſicca. l. i. Idem Jo. de ligna.

¶ Sed quid de clerico qui volūtarie ſubijcit 35
ſe verberibus an ipſe ſit excōicatus. ff. q̄ non vt tenet Pa. in. c. contingit. el. i. Nec obſtat quia non obuiat. quia non facit doloſe. ſed in ſatiſfactionē. ꝛ vt maius forte malum euitet. nec etiā obſtat quod participat in crimine. q̄ ſm Jo. an. in. c. delictum. de regu. iu. li. vi. in mercurialibus. talis verberans vno impetu plures ictus dat. ꝛ eſt ſolum excōicatus vna excōicatione. q̄ ꝓ vno facto habeē. hoc idē no. Bar. in. l. nunquā. ff. de ꝓcura. delic. ꝛ q̄ ſit verior opinio patet in. d. c. contingit. vbi dē ter. excommunicandum talem clericum.

¶ Ratum habens q̄ aliquis nomine ſuo in 36
iecit manus violentas in clericū eſt excōicatus. q̄ ratihabitio mādato comparat. Secꝰ ſi nō ſit factum noīe eius. q̄ licet ratum habeat. non tñ̄ eſt excōicatus, quānis peccet mortaliter. de ſenten. excom. c. cum quis. li. vi.

¶ Queritur vtr prefati iniicientes manus i 37
eccleſiaſticam perſonā ſint ſemper a ſede apoſtolica abſoluēdi. ff. q̄ diſtinguendū eſt inter iniuriam leuem mediocrem ꝛ enormē. vt ꝓ iniuria leui quilibet epiſcopus poſſit abſolue re iure ſuo. auctoritate. c. peruenit. co. ti. ꝓ iuria vero mediocri non poteſt ēpo abſoluere niſi ꝓuilegiatos. ꝛ qui ſint no. in. c. ſi vero. el primo. eo. ti. ꝛ in. c. quoniā. de vi. ꝛ ho. cle. vbi hoc eſt priuilegium clericorum communiter viuentium ꝛ clauſtralium. Jn iniuria autem enormi regulariter nullus poteſt abſoluere ei tra ſedem apoſtolicā. vt in. d. c. ſi quis ſuaden te. vel legatoꝝ eius. de quo vide legatus. ſ. iiij niſi in caſibus de quibus. j. ſ. xxxx viij.

38 ¶ Sed nūquid inferior ēpo qui hꝫ quaſi ēpa lem iuriſdictionem poterit abſoluere ſicut epi ſcopus poteſt in iniuria leui vel mediocri. ff. q̄ cōmuniter tenetur q̄ non. quia. d. c. peruenit loquitur de epiſcopo ꝛ nō de inferiori. q̄ dicit fratenitati. nam inferiores dicuntur fi lij. vt in. c. q̄ꝫ graui de cri. falſi. Fallit hoc in habentibus auctoritatem epiſcopalem a papa quia poſſunt ſicut epiſcopi quoſcunq̄ꝫ in foro penitentiali abſoluere. Similiter fallit in prelatis religioſorum quorūcunq̄ꝫ qui ſi ſunt ſacerdotes poſſūt abſoluere ſibi ſubditos ſc ad inuicē peutientes dūmō iniuria non ſit enormis. vt in. c. cuꝫ illoꝝ. co. ti. ꝛ extenditur iſtud priuilegium ad magiſtrum ꝛ fratres hoſpitalis ieroſolimytani. vt in. c. canonica. eo. ti. qui poſſunt abſolui a ſuo priore ſi preſbyter eſt. ꝛ dñ̄ ille prelat⁹ qui non habet ſuper ſe maiorez in conuentu. nū autem ille prior trium vel q̄tuor qui inſtituitur ꝛ amouef ad arbitriū ſuperioꝝ niſi ſuper hoc habeant priuilegiū ſpeciale. poteſt tamen ēpo cōmittere hanc auctoritatem abſoluendi inferiori. vt no. in. c. fi. de offi. ordi. ꝛ ſimiliter prelati religioſoꝝ. cū illō competat eis ex priuilegio rōe dignitatis. vt in. c. eis quibus de offi. ordi. in ter. ꝛ in glo. c. fi. de offi. dele. loquiſ quando cōmiſſio fit rōe perſone. quod bene no. ꝓ limitatione. d. c. fi.

39 ¶ Sed quid ſi prelatus predictorum religioſorum non eſt ſacerdos. vel eſt excōmunicat⁹ vel mortuus. vel aliter impedit⁹. ff. ſm Ho. q̄ in defectū ipſi⁹ ſp eſt ad ēm proximum recurrendus vt patet in. c. monaci. ꝛ. c. cū illoꝝ ꝛ. c. canonica. co. ti. ꝛ concor. cum hoc Fede. in quodam conſilio. ꝛ Be. in. c. religioſo. propter rationē ne euagandi ꝛē. Sed Pa. in. d. c. monaci. tenet contrarium in religioſis exemptis ꝛ dicit ſimilē in contrariū facere nō. per Jo. an. in regula ſcienti de reg. iu. in mercurialib⁹ Et hoc credo veriuſ. per. c. pe. de offi. oꝝ. ꝛ ter. iuncta glo. notabili in cle. pe. de ſen. ex. Jbunt ergo ad papā. de q̄ vide infra exemptus. ſ. vi.

40 ¶ Quis abſoluet abbatem excōmunicatum ꝓ iniectione. ff. Pan. in. c. vniuerſitatis. q̄ epiſcopus. vt in. d. c. monaci. niſi iniuria ſit enormis. vel niſi ſit exemptus.

41 ¶ Vtrum ſi regularis percutiat regularez al 41
terius clauſtri. prelatus percutientis poſſit abſoluere. ff. ſm Pa. in. d. c. cū illoꝝ. cū Moſti. ꝛ Ber. q̄ debet aduocari prelatus percuſſi ñ vt abſoluat ſed ut iniuriaꝫ remittat. aliter abſolui nō debet. ꝛ iſtud eſt verius. Iꝫ do. Anto. teneat q̄ ambo debent abſoluere. vel committere vnus alteri vices ſuas.

¶ Vtrum regulares extra clauſtrum ſe per 42
cutientes poſſint ſimiliter abſolui. ff. q̄ licet Moſti. dicat q̄ non. Ego teneo cuꝫ Pa. in. c. cum illoꝝ. ꝛ cotuꝫ prelatus poterit eos abſoluere. quia dicta. c. cum illorum. ꝛ. c. canonica loquunf indiſtincte. nec repetunt in clauſtro.

¶ Sed quid ſi regularis percuſſerit clericum 43
ſecularem ſue vel alterius dioceſis. ff. q̄ prius epiſcopus abſoluet cum in eo caſu in q̄ poſſet clericum ſuum ſi percuſſiſſet alium abſoluere. vt in. c. religioſo. co. ti. li. vi. ꝛ non prius prelatus ſuus. niſi ſit exemptus taliter q̄ etiam ratione delicti non poſſit conueniri niſi ſub ſuo prelato. quia abſoluetur a ſuo prelato de conſenſu epiſcopi.

¶ Querif quid tenendū ſit de monialibus q̄ 44
ſe inuicez percutiunt. ff. q̄ abſoluenf ab ēpo. in cuius dioceſi ſunt earum monaſteria. ꝛ B non ſolū ñ exempte. ſed etiam exempte. ita tenent communiter doctores ꝛ glo. in. c. de monialibus. co. ti. niſi aliud habeant priuilegiū.

¶ Quid ō ſororibus ſancte Clare ꝛ. ſ. Domi 45
nici. ff. Pa. in. d. c. de monialibus. dubitat an poſſint abſolui a ſuis prelatis. ſed hodie clax eſt per priuilegia ipſarum q̄ poſſunt.

¶ Vtr nouicius qui iniecit manus violen 46
tas ante nouiciatum poſſit abſolui a ſuo prelato. ff. ſm Jo. an. in. c. cuꝫ illoꝝ. extra de ſen. ex. ꝛ Be. in. d. c. religioſo. q̄ abbas ñ ꝑt abſoluere nouiciū tempore nouiciatus. niſi ſit expreſſe vel tacite profeſſus. ꝛ Iꝫ Inno. ꝛ Ho in d. c. monaci. ꝛ Archi. in. d. c. religioſo videant tenere contrarium. ſ. q̄ poſſit. tamen eos limita quando percuſſio fuit facta tempore nouiciatus. non ante niſi ſint priuilegiati.

¶ Quid ſi nouicius percutiens in nouiciatu 47
ꝛ abſolutus egrediaf. ff. q̄ ſi egrediaf niſi ſe repreſentet quā primū cōmode poterit ei qui de iure eū abſoluere poterat incidet in candē vt in. c. eos. co. ti. li. vi. Nec oia locū hūt qñ in iuria eſt leuis. vel qñ eſt mediocris vel grauiſ non qñ iniuria eſt enormis. q̄ a papa ſolum. vel ab eius legato poſſunt abſolui. vt in. c. ad eminentiam. co. ti. iuncto. c. cum illoꝝ. co. ti.

Quando autē iniuria dicitur enormis, vide supra. Enormis. Quādo nō. grauis uel leuis aut mediocris relinquit arbitrio iudicis fm ꝯDa. in. c. peruenit. eo. ti.

48 ¶ Queritur in quibus casibus expresse conceditur episcopis. ut ab enormi uel graui iniuria absoluant. ff. q. in. vij. casibus.

49 ¶ ꝯPrimo in articulo uel periculo mortis cōstituto. ut in. d. c. si quis suadente. 7. d. c. non dubium. 7. c. ea noscitur. §. fi. 7. c. quod de his eo. ti. nec solum episcopus sed quilibet sacerdos secundum modum de quo supra Absolutio. iij. §. xvi. Et quis dicat in periculo mortis. vide mors §. vi.

50 ¶ Secundus in habente legitimum impedimentum propter quod non possit adire papā uel alium qui potestatem habeat absoluendi. ut in. c. de cetero. 7 in. c. quod de his eo. 7 in. c. eos. eo. li. vi. Et quid sit legitimū impedimentum. ff. q. est omne quod arbitrio boni viri rationabiliter impedit. utputa quia habet capitales inimicitias. d. c. de cetero. etiam er culpa sua. l. nec timore. ff. quod me. ca. de spon. veniens. uel est infirmus. ut i. c. quod de his eo. licet non sit periculum mortis. uel est pauper non mendicans qui viuit ex artificio quod si potest i via exercere. uel si mendicans sibi. uel vxori. uel alteri subueniebat quod alibi non posset. Secus in mendicante qui solum sibi hz prouidere. qz si eundo 7 mendicando posset necessaria inuenire non posset absolui. ut no. ꝯDa. in. c. ea noscitur eo. uel est multum senex in. d. c. quamuis. 7 huiusmodi. Imponetur tamen eis ut cessante impedimento se representent. exceptis senibus. qz senectus nunquam deficiet. 7 licet videantur fortes. tamen quia periculum est absoluentur fm Inno. 7 Mo. in. d. c. quamuis. 7 de istis impeditis dic ut. ō. absolutio. iij. §. xvi.

51 ¶ Tertius in nobilibus magne potentie qui non possunt terras suas relinquere prius tamen antecz̄ absoluantur intimanda est cōdītio summo pontifici. 7 secundum eius consilium absoluentur. nisi sit periculum in mora. c. mulieres. §. i. eo. ti.

52 ¶ Quartus in mulieribus cuiuscunqz conditionis sint. d. c mulieres. 7 qualitercunqz percusserint etiam atrociter.

53 ¶ Quintus in his qui sui iuris non sunt sicut sunt filij famil. serui 7 huiusmodi. etiam si filius habet. 7 ipse familiam. Et hoc intellige in iniuria mediocri simpliciter. in enormi Vel non possunt absolui. nisi fecerint in fraudem uel nisi quando dominus uel paterfamilias non existens in culpa ex eorum absentia graue damnum incurreret. qz tunc possunt etiaz ab enormi absolui. nisi sit facta per volum. ut no. in. c. relatum. eo. ti. Nec distinguo in filijs familias fm ꝯDa. in. c. relatum. 7 placet quia sufficit qz non sint sui iuris.

54 ¶ Sed an hoc idem erit in viro qui in fraudē vxoris fecit. uel in liberto. ff. glo. in. d. c. relatū qz non qz cum hoc edictum sit prohibitorium non extenditur nisi ad expresse exceptos ar. c. cum illorum. eo. ti. 7 no. ꝯDa. in. d. c. relatum. Hosti. tamen ibidem tenet qz idem erit iudicium sicut de supradictis. quia tales persone non sunt sui iuris. 7 placet mihi. d. c. mulieres quando patronus uel vxor graue damnū pateretur propter eorum absentiam. ar. d. c. relatum. Cum autem efficiuntur predicti sui iuris uel liberi tenentur se p̄sentare apostolice sedi

55 ¶ Sertus in inuenib⁹ nec distinguo an sint sui iuris uel non. siue sint diuites uel non. qz simpliciter non tenentur ire. qz eorum itineratio periculosa est. ut no. ꝯDa. in. d. c. ca noscitur. impedimento tamē inuentutis sublato tenentur se p̄sentare pape. nt no. in. d. c. q̄uis

56 ¶ Septimus in hostiario uel officiali qui pretextu officio arcendo turbam percussit clericum. nt no. in. c. fi vero. el primo. eo. ti. Hoc intellige verum in mediocri non autem in grui percussione. ut no. ibidez. 7 hic accipio grauem pro enormi mediocrem pro graui. Alaz fm Mdonal. inter enormem 7 leuem est media que grauis dicitur. que ut diximus arbitrio iudicis extimabitur exqualitatibus 7 circumstātijs. ff. de verbo. ob. l. continuus. 7 de voto. c. qz sup his. Aduerte etiā hic qz si officialis laicus aliter q̄z arcendo turbam injecit manum in clericum qz non potest absolui nisi a papa qualitercūqz leuiter percusserit. qz iniuria est grauis. qz vsurpat sibi iurisditionem in clericum. ut ano. ꝯDa. in. d. c. fi vero. 7 ibi ter. apertus. Quod verum intelligo quando hoc facit tanq̄z officialis. Secus si percusserit tanq̄z persona priuata. quia nisi esset iniuria grauis nō esset mittendus ad papam.

57 ¶ Octauus pueri impuberes qui doli capaces percusserunt. ut in. c. i. eo. ti. siue ante puberatem petant absolutionem siue post. c. fi. eo. ti. nec tenentur se p̄sentare cessante pu-

ritia. d. c. fi. 7 c. q̄uis. qz nihil dē de iuramento. 7. c. q̄uis excipit pueros. Vñ dicit ꝯDa. in d. c. fi. qz beneficium semel indultum minori qz quoscepit habere locū nō extinguit per superuenientiam maioris etatis. quod nota.

Casus ij. est in. c. querēti. de offi. dele. ꝯ si obediente snie delegati vltra annum. de quo dic vt. ō. absolutio. ij. in prin.

Casus iij. est in. c. dura. de crie fal. vbi excōicati ex generali snia suoz dio cesanoz hūtes lras apostolicas falsas. insi in fra. xx. dies post q̄z cognouerit se hre litteras falsas illas destruerint aut resignauerint illis. non possunt absolui post lapsū dictoz. xx. dieꝝ nisi a sede apostolica. vl de ei⁹ spāli mādato. Aliqui rñ tenent qz isti. xx. dies incipiūt currere a die notitie. s. qz habent predictas litteras falsas. vt Host. sed ꝯDa. in. d. c. dura. 7z qz incipiunt currere a die excōicationis prolate per ordinarios contra tales. ita qz nisi illa processerit non erunt excōmunicati. 7 hoc credo verius. saltem post factum. 7 hac etiam sentētia ligantur si excōicatio processerit. q̄z uis ipsis litteris falsis nō fuerint vsi.

1 ¶ Quid de falsarijs litterarū apostolicarum ff. qz omnes tam clerici q̄z laici qui per se vel per aliū vitium falsitatis exercuerint cū fautoribus 7 defensoribus suis sūt excōicati ipso facto. 7 hodie per processum annualem factū in die cene. dñi nō possunt absolui citra sedez apostolicam. necnon falsarij supplicationum gratiam vel iusticiam concernentiū per pontificem vel vicecancellariū aut regentem officium cancellarie signatarum.

2 ¶ Vtz vtentes litteris apostolicis falsis sint excōicati ipso iure. ff. qz sic. si sunt laici tamen poterūt absolui a suis ordinarijs. vt patet p c. ad falsariorum. de cri. fal. clerici vero nō sūt excommunicati fm ꝯDa. in. d. c. ad falsariorū q̄uis Hosti. teneat contrarium.

3 ¶ Vtz corrigentes lras pape sint excōicati. ff. fm Mo. vt recitat ꝯDa. in. c. er litteris. de fi. instru. qz sic etiam si vnam figuram sine litteram vel etiam dimidiam abiecerint deleuerint. aut cām clauerint sine licentia illius ad quem spectat' post q̄z littera est bullata vel signata. nec possūt absolui citra sedem apostolicam. ꝯDosset tamē impetrās totam litteraz lacerare seu bullam si illa non vult vti. ex quo patet qz etiam simplex notarius qui litteras apostolicas scripserit nō potest illas corrige-

re post q̄z sūt bullate vel signate sine licētia officialis ad hoc deputati. hoc tamē 7 hñ limitat Ri. in. iiij. di. r. ar. xij. q. iiij. verum si talis abrasio. vel correctio. seu mutatio faciat. vt bulla que añ erat inualida efficiat valida vel si erat vtilis sit magis vtilis.

¶ Vtz impetrās litteras dñi pape tacita veritate. vel suggesta falsitate sit excōicatus. ff. Ri. vbi. ō. q. iij. qz licet sit falsarius nō tamen est falsarius litteraz dñi pape. qz veras litteras impetrat. 7 ideo nō est excōicatus. 4

¶ Vtz recipientes lras apl̄icas exītes ipi in curia ō manu alteri⁹ q̄z pape vel officialiū ad hoc deputatorū sint excōicati. ff. qz sic. si sunt laici. vt in. d. c. dura. attamē fm Jo. an. 7 pe. ō ancha. in. d. c. dura. qz quottidie fit ꝯ nō ligat. 5

Casus iiij. est in. c. significauit. eo. ti. vbi excōicant clerici qui participāt i diuinis officijs tam in eccl'ia q̄z alibi spōte 7 sciēter cū excōicato a papa snialiter vel iudicialiter fm cōem lecturā. lz glo. ibidē alii sentiat ex quo collige qz quinqz regrunt vt ista excōicatio incurrat. ꝯPrimo qz sint clerici. Secdo qz sciēter. Tertio qz spōte. Quarto qz in diuinis pricipēt. Et quinto qz ille cū quo participant fit excōicatus a papa iudicialiter. 7 isti ñ pñt absolui nisi a papa. vt in. d. c. significauit.

Casus v. est in. c. tua nos. eo. ti. vbi oēs incendiarij propie dicti post q̄z fuerint publice excōicati 7 denūciati nō possūt absolui citra sedem apostolicam.

Casus vi. est in. c. conquesti. eo. ti. vbi effractores cum spoliatione eccl'iarum post q̄z fuerint denūciati nō possūt absolui nisi a sede apostolica. ꝯDno cuius casus 7 pcedētis. maiori cuidētia est sciendū qz incendiarij 7 effractores eccl'iaz cum spoliatione sūt excōicati ipso iure. sed incēdiarij alioz locoz nō. nisi excōicent. vel per statuta vel alio modo. Añ rñ denūciationem nō sūt mittēda ad sedem apostolicam. Sed si aliqui predictorum denūcientur excōicati publice tunc non pñt absolui nisi a papa. fm cōem 7 veraz opinio. in. d. c. tua nos. 7. c. cōquesti.

¶ Qui dicuntur incendiarij propie. vide. ꝯ. Incendiari⁹. in principio. 1

¶ Qui āt dicant effractores. ff. qz sūt illi qui dolo malo. aut p iniuriā violēter pietem fodiūt. aut vitream fenestram frangūt. seu seraturam. vel hostia. vel cardines. seu vectes. dū tenēt hostia firmata. aut ipsū tectū eccl'ie 2

fm Archi. Alij autem qui faciũt enormia in ecclesia. ut rapiendo corpus xpi ⁊ huiusmõi. frangendo calices ⁊ similia non sunt effracto res proprie. nec excommunicati ipso iure fm Hosti. ⁊ Jo. de ligna. nec etiam si excõicaren tur ⁊ denunciarentur essent mittendi ad papam. sed possent ab illo qui eos excõmunicauit absolui oportet ergo q̃ spoliatio fiat cum effractione. vnde sola effractio per se nec sola spoliatio facit aliquẽ innidere in hunc casum. ut denũciatus sit mittend⁹ ad papam. qõ no. q̃ panci aduertũt. sed sic est. ut in. d. c. ꝙquesti.

3 ¶ Sed nunquid hic noie eccl'iax veniãt mo nasteria ⁊ loca pia. ℟. fm ℣a. in. d. c. tua nos q̃ sic per tex. liij. di. c. abbati. §. hac auẽte. no. glo. in. c. grandi. de sup. ne prela. li. vi. ⁊ in. c. fi. de sen. ex. Ratio est quia ista excõmunicatio principaliter est in fauorem ecclesiarum. ⁊ iõ latissime accipitur respectu ipsarum. licet al's non veniant monasteria. necq̃ pia loca nomi ne ecclesie. quia in iure ponuntur vt diuersa. ut patet in. c. sciant cuncti. de elec. in vi. ⁊ i. d. c. fi. de sen. excõ. Addit etiam ℣anor. in. c. fi de ecclesijs edi. q̃ ecclesie non consecrate ⁊ ho spitalia veniunt hic nomine ecclesiarum. Jn tellige si auctoritate episcopi aut pape sunt edificata. aliter nõ essent loca religiosa. ut no. in. c. ad hec. de reli. domi.

4 ¶ Vtr effractor cũ spoliatione domus crũt in spatio priuilegiato ecclesie sit excõicatus. ⁊ post denunciationẽ habeat ire ad papam. ℟. q̃ non. q⁹ talis domus non dr̃ locus religios⁹ nisi sit ecclesie vel clericorum. ut in. c. quisquis. xvij. q. iiij. Et effractores locorum non religi osorum etiam post denunciationem non sũt mittendi ad papam. ut patet in. d. c. conque sti. ⁊ al'ibi in glo. Jntelligo hic q̃ nõ sint ecclesie vel clericorum quo ad dominium. sed tali modo q̃ dicantur loca religiosa.

5 ¶ Sed quando dicuntur tales publice denun ciati. ℟. q̃ quomodocũq̃ publice denuncien tur siue nominatim siue in genere. puta denũ ciamus excõmunicatos omnes qui fecerunt tale incendium seu effractionem talis eccle sie. seu loci religiosi ⁊ huiusmodi. ut patet in d. c. tua nos. quod non distinguit aliter.

6 ¶ Vtr incendiarij sint absoluendi etiam añ denunciationẽ anteq̃ satisfecerit dãnũ pas sis. ℟. q̃ nõ. ut no. in. c. pessimã. xxiij. q. vlti.

Casus sequentes vsq̃ ad casum. xi. sũt in. vi. li. decretalium.

Casus vij. est in. c. fũdamẽta ỗ elec. vbi excõicank. ℣rimo oẽs qui sine sede apostolice notationi electioni uel assum ptioni in senatorẽ capitaneum patriciu3 aut rectorem. vel ad regimẽ vrbis rome assentiũt vel se intromittunt per se uel per alium vltra annuale spacium. nisi ex ipa vrbe naturaliter sint oriundi aut continui habitatores. nec ha bent extra territoriũ talem potestate3 q̃ pos sent euacuare rõnem constitutionis predicte Jtem scõo excõicank intendentes uel obedi tes eisdẽ fic assumptis. Jtem tertio excõicank qui ipsos notaucrunt elegerunt uel assumpse runt. Jtẽ quarto excõicank dantes auriliũ cõ siliũ uel fauorẽ publice uel occulte tã notato ribus ⁊ assumptoribus. q̃ notatis ⁊ assũptis nec oẽs predicti possunt absolui nisi a papa.

Casus viij. est in. c. clericis. de imu. ecc. sed quia hodie non ligat per cle. vnicam. co. ti. id eo pertransco.

Casus ix. est in. c. felicis. de pe. vbi excõ municank. ℣rimo omnes insecutores cardinaliũ ro. ecclesie hostil'r. uel cleri corum aut religiosor̃ familie pape uel cardi nalium predictorũ. Jtem scõo percussores ⁊ ca ptores. Jtem tertio socij talia faciẽda uel mã dantiũ. Jtem quarto per factũ ratum habue rint uel ꝓfiliũ dederit aut fauorẽ. Jtẽ quinto qui tales postea receptauerint uel defensauer rint scienter. Jtẽ sexto excõicank principes sena tores ꝯsules ptãtes rectores siue alij dñi ⁊ co rũ officiales qui. j. mensẽ a die notitie bite de predicto delicto ñ puniunt predictos reos fc tenorẽ. d. c. felicis. nec possũt absolui nisi a pa pa. exceptis istis vltimis. s. principes ⁊c. qui potuerunt absolui a suis ordinarijs. Aduerte hic q̃ insecutio sumit in malã partẽ. ⁊ capere telligit cũ effectu. q⁹ si nõ capiat sed fiat insul tus ad domũ ut ei fiat iniuria. uel si obsident uel claudunt in domo. nõ ut eos ibi custodiãt sed ut eis inferant verecundiã nõ bẽbit locũ pena ista. fm qõ no. Jnno. in. c. nuper. co. ti.

Casus x. est i. c. quicũq̃. co. ti. vbi excõi cank oẽs dantes licentiã alicui occidendi capiendi seu al's in psonis aut bo nis suis. uel suor̃ grauandi eos qui sniam ex cõicationis uel interdicti tulerunt ꝓ quecũq̃ siue eos occasione quor̃ sũt prolate. uel obser uantes tales sniam. seu taliter excõicatis nolẽ tes cõicare. nisi sniam ipsa3 si fuit ad pẽnas grauandas reuocauerint anteq̃ in aliquo fit

ꝓcessum. uel si dicta licẽtia fuit ad bona eorũ capienda. nisi. j. octo dier̃ spaciũ restitutionẽ fecerint fieri. uel satisfactionẽ ⁊ licentiã reuo caverint. Jtẽ scõo excõicank oẽs qui predicta licentia data. ut ausi fuerint. Jtẽ. iij. qui aliqd premiser̃ ad que cõmittenda dari licentia. p bitet cõmiserint suo motu. nisi ut dictũ est re integra si ad personas. ⁊ si ad bona infra octo dierum spacium restituerint uel satisfecerint Jn qua excõicatione omnes predicti si p spa cium duorum mensium manserint non nisi per sedem apostolicam poterunt absolui.

1 ¶ Querit idem Archi. quid veniat noie suo rum. ⁊. ℟. q̃ veniũt oẽs qui sunt sub ptãte co rum. ut insti. de his qui sũt sui uel al'i. iu. p to tum. Jtem q̃ veniũt ꝓ sanguinei. ut in. c. sciãt cuncti. de elec. in. vi. Jtem domestici. ut. C. de his qui ad ecc. confu. l. presenti. §. sane. ⁊ qui dicank domestici familiares. vide familiaris.

2 ¶ Jtem graue dicuntur qui prohibent ne eis coquatur molatur vendatur ⁊ hutusmodi.

Casus sequentes sunt in cle. vsq̃ ad ca sum. xvij.

Casus ri. est in cle. multor̃. de here. vbi excõicank oẽs inquisitores here tice putatis inferiores epis qui odio gra uel amore lucri aut cõmodi tpalis obtentu cõtra iusticiam ⁊ conscia suam omiserint ꝓ quẽ piam procedere. vbi fuerat procedendũ ꝓ here si. Jtẽ scõo excõicank predicti si obtentu eodẽ prauitatẽ ipsa3 heresis. vel impedimentũ sui officij alicui imponendo prelũpserint aliquẽ quoq̃ mõ verare ñ pũt absolui nisi a papa. ni si in mortis articulo premissa satisfactione. i tellige si potest fieri. aliter non valeret absolu tio. Vnde aduerte fm Car. in cle. predicta q̃ ad incurrendũ istam penam oportet fiat contra iusticiam ⁊ conscientiam copulatiue. Jtem no. q̃ quoquo modo verent aliquem siue in citationibus fideiussionibus ⁊ similibus in currunt istam penam fm ℣dau.

1 ¶ Quid si omittũt ex timore uel ad euitandũ scandalũ. ℟. glo. q̃ nõ incidũt in hãc penam.

Casus rii. est in cle. religiosi. de priuile gijs. vbi primo excõicantur oẽs religiosi qui clericis aut laicis sacramentum vnctionis extreme uel eucharistie ministrare presumunt. uel solẽnizant matrimonia sine li centia spãli presbyteri parrochialis. Jtem si predicti absoluunt excõicatos a canone pre terq̃ in casibus a iure expressis. uel per priui legia sedis apostolice concessa eisdem. ul' si ab soluũt a sententijs promulgatis p statuta si nodalia uel prouincialia. seu a pena ⁊ a culpa nec possunt absolui nisi a papa.

¶ Queritur an ligentur oẽs religiosi. ℟. fm Car. ibidem q̃ non. sed solus religiosi religio nis approbate. quia alij non sunt proprie reli giosi. ut in. c. vno. de voto. li. vi. ⁊ licet quidam istud restringant ad religiosos cremptos. ut ℣petrus de stagno. tamen communiter te netur q̃ habeat locum etiam in nõ cremptis ⁊ in religiosis prefectis ecclesie parrochiali. si alijs q̃ suis parrochianis ministrant fm gl. in clemen. i. de deci. ⁊ ℣dau. ibidem. 1

¶ Quid si nouicius faciat aliquid predictor̃ ℟. secundum Car. q̃ ligatur. ar. c. religioso. ỗ senten. excom. in. vi. 2

¶ Vtr religiosi conuersi similiter. ℟. Car. q̃ ℣de. de ancha. tenet q̃ non ligantur sicut nec moniales. cr quo ordinem non habent. sed ℣enze. tenet q̃ ligantur. ⁊ videtur verius. 3

¶ Vtrum religiosi ministrantes alijs religi osis sacramenta predicta ligentur prefata pe na. ℟. Car. q̃ ℣de. de sta. dicit quendam cardi nalem consuluisse. q̃ nõ fm Lap. tenet q̃ ver bum clerici intelligitur tam de regularibus q̃ de secularibus. sed verbum laicis etiam comprehendit religiosos uel monachos lai cos. Sed primum credo verius per ea que di xi supra. Clericus primo. 4

¶ Vtr tpe mortis possit ministrare cuibari stiam licite. ℟. Car. ℣dau. ⁊ Lap. q̃ nõ. Jo. ⁊ Archi. xxvi. q. vi. si presbyter. Jnno. ⁊ Mo. in c. omnis. de peni. ⁊ re. tenẽt q̃ sic ut recitat di rectoria. li. i. ti. xv. ⁊ hoc credo verum si alius sacerdos non potest haberi qui ministret. 5

¶ Vtr rector ecclesie qui non est sacerdos ul' vicarius rectoris possit dare lniam dictis re ligiosis ministrandi predicta sacra. ℟. Car. q̃ sic. ⁊ sic serua. licet alij teneant contrariũ. Si militer ℣dau. tenet q̃ episcopus ⁊ archipre sbyter ciuitatis possint predictam licentiam dare. ⁊ ℣en. ⁊ Ste. idem tenẽt de vicario epi scopi in spiritualibus uel delegato. aut eius penitentiario. tutius est tamen fm ℣dau. nõ recedere a littera. non tamen est necessarium. 6

¶ Quid est solẽnizare matrimoniu3 ℟. Car. in. d. cle. i. q̃ ℣en. dicit q̃ comprehenditur om nis solennitas. que obseruatur iuxta ritum ecclesiarum religionis de spon. c. primo. siue fiat benedictio solẽnis. siue dicat missa spãlis 7

Universidad de Deusto
Biblioteca

super ꝟbentes ⁊ huiusmodi. Inducere aũt fedus mrimonij vel pronunciare verba inter ꝟbentes nõ est eis prohibitũ Zen.⁊ Ste.

8 ¶ Vtr verbũ excõicatos a canone intelligat solũ de maiori excõicatione.ff.Lar. vbi.s. q sic.fm Lau.⁊ nõ de minori.facit.c.si quem.⁊ c.nuper.de sen.ex. Idem tenet Lap.⁊ facit.c. i.de rescrip.li.vi. Be.aũt in.c.vnico de his q vi.li.vi.dicit q etiam intelligit de minori.qr ler penalis prohibens absolutionẽ ab excõicatione includit etiam minoris absolutionem. pro hoc est glo.in cle.i.de priuilegijs. Itẽ vbi cunq fit mentio de excõicatione.⁊ materia i q̃ profertur est proportionabilis etiã minori de vtraq intelligitur.vt no.glo. ¶De.in.c.presidentes.de here.in.vi. Et licet hec opinio sit tutior.tamen prima mihi videtur verior.

9 ¶ Queritur de quo canone intelligit.ff.Lar. vbi.s. ¶Pau.⁊ Lau.q intelligitur de quocunq a papa promulgato. qr ille proprie per excellentiam dr canon. licet aliquando improprie accipiat ꝑ illo episcopi.vt.iij.di.ij.porro.

10 ¶ Quid si supradicti absoluunt excõicatos per sententiam hominis etiam pape. ff.glo. Lau. ¶Pau.⁊ Zen.ibidem tenent q nõ ligantur prefata pena.quia si voluisset intelligi expressisset.ar.c.ad audientiam.de veci.

11 ¶ Vtrum nomie sententie hic veniat excõicatio solum.ff.glo.⁊ ¶Pa.ibidem q etiam venit suspensio ⁊ interdictum. sed Lar. dicit q verius est q solum intelligitur de sentẽtia excõicationis quod bene probat littera per alternatiuam. qr.s.dicit de his qui absoluunt excõicatos a canone.⁊ postea subijcit vl a sẽtentijs per statuta.⁊ sic restringitur verbum sententijs per verbum excõmunicatos.ar.in cle.religiosi.de priuilegijs ⁊ de rescriptis.c.ij

12 ¶ Quid de sententijs latis per statuta legatorum de quibus habes de offi.le.c.fi.ff.fm Lau.⁊ sequitur Lar.q ibidem est sicut de statutis synodalibus vel prouincialibus.

13 ¶ Vtr religiosi pdicti absoluẽtes a pena tm ligent predicta censura.ff. fm Zen.quem sequitur Lar.q nõ.qr littera loquit copulatiue a pena ⁊ a culpa.d.cle.religiosi.de priuile.

14 ¶ Quid si predicti religiosi absoluunt a peccato ⁊ non ab excõicatione quam quis incurrit pro peccato.ff. Zen.⁊ Lar.tenent q non incidunt in penam.⁊ placet ne fiat extensio.

15 ¶ Vtr religiosus ignorans penam hãc.⁊ ad ministrans sacrm eucharistie vel extreme vnctionis sine licentia rectoris parrochialis.nõ tñ in contemptũ ipsius incurrat hanc penam ff.Lar.se consuluisse per litteram.d.cle.que dicit presumpserint.quod nõ.dolum ⁊ temeritatem ministrantis q non ligantur.⁊ placet mihi per ea que dixi supra.dolus.§.v.⁊.j.Ex communicatio.vij.casu vltimo.§.ij.

¶ Vtr recipientes prefata sacra a dictis religiosis sine licentia suor rectorum parrochialium sint excõmunicati.ff.q non prima vice vt patebit infra. Excommunicatio.viij.§.i.

¶ Vtr sit credẽdũ. Dicẽti se hr licentiã.ff. gl.q sic.⁊ ꝑcor.Lau. ¶Pau.⁊ Ste.q nemo vr immemor proprie salutis.i.q.vij. sancimus.

¶ Quid de mercenarijs Scholaribus ⁊ huiusmodi.ff.glo.q sufficit licentia sacerdotis parrochialis in cuius parrochia inhabitant. nisi cã recreatõis vel alia tpali statim recursu ad propria aduenissent.qr sic nõ sufficeret.

Casus xiij. est in cle.i.de pe. vbi excõicatur quilibet qui iniuriose vel temere pcussierit.cepit.aut bãnierit aliquẽ cpm seu qui predicta mãdauerit.vel facta ab alijs rata habuerit vel socius fuerit his faciendis aut cõsilium.aut fauorem dederit vel defensauerit eodem.nec potest absolui.preter eũ in articulo mortis.nisi a papa ⁊ cum absoluentibus fuerit in articulo mortis nõ valet absolui nisi prius caucat idonee q carebit pene imponẽde ⁊ pniam dño auriliante faciet. Item scõ excõicantur oẽs officiales quocũq noie censeanf qui in aliq predictor fuerint culpabiles.nec valent absolui nisi vt predictus est:

¶ Sed quid si eps nõdũ erat ꝓsecrat. ff.gl. qñ nõ erit locus iste pene.qr non est episcop de cele.mi.cle.ij. Secus de eo qui renunciauit cpatui.qr habebit locum in eo illa pena.

¶ An habeat locu predicta pena in inclusione facta episcopo ad verecundiam.ff.Lar.q nõ.qr hic capere accipit pro detinere.sicut ⁊ i c.felicis.de pe.li.vi.accipit vt supradictũ est.

Casus xiiij. est in cle.cupientes. in.§.fi. de pe.vbi excõicant oẽs religiosi ⁊ clerici seculares qui inducunt ad vouẽdũ iurandũ ⁊c.de eligen.sepulturis apud eccl ipsor.de quo dic vt.j.sepultura.§.xxv.

Casus xv. est in cle.grauis.ꝺ sen.ex. vbi excõicant omnes dñi tempales etiam si sunt epi qui in terris seu locis eorum interdicto suppositis cogũt quomõlibet diuina officia celebrare.aut qui voce preconia seu ꝓ campanar pulsationẽ ad officia cadẽ audienda aliquos presertim excõicationis aut interdicti sententia inodatos euocant. vel qui excõicatis publice aut interdictis prohibent ne de ecclesijs exeant dum missarum solẽnia agunf a celebrantibus moniti generaliter vl specialiter vt exeãr. Item scõo si excõicati publice ⁊ interdicti qui in ipsis sunt ecclesijs ꝓ q̃s fuerint noiati moniti a celebrãtibus vt exeant remanere presumpserit sniam excõicationis incurrũt.a qua solum a papa possunt absolui. Et sic collige q hec pena est cõtra gentes.euocantes prohibẽtes. ⁊ remanẽtes. Item aduerte quod verbus quomodolibs cõprehẽdit omnem modum compulsionis realem vel personalem.directũ vel indirectũ. vt puta cõsanguíneos vel ꝑsos in personis aut rebus grauando.vt no.glo.in.d.cle.

5 ¶ Quid si euocarẽt nõ excommunicatos vel nõ interdictos.ff.Lar.post ¶Pau.ibidem q incidũt in predictam penam cum locus sit interdictus. ⁊ dictio presertim stat ꝓ maxime.

4 ¶ Vtrum hec pena habeat locum in cessatõe a diuinis posita in dictis terris.ff.q sic.quia quãdo cessatio a diuinis est generalis habet vim interdicti.vt in cle.i.eo.ti.in.§.i cessatiõibus secus si cessatio esset specialis.

5 ¶ Quid intelligitur hic nomie diuina officia ff.Lar.post ¶Pau.ibidem q restringit solus ad missas.⁊ ideo si aduocarẽt ad alia officia preter missas nõ haberet locum hec pena.

4 ¶ Quid si predicti recipiãt nõ subditis suis vel pdicta nõ faciũt in terris ipsor sed i alienis.ff.ibidẽ Lar.⁊ nõ habet locũ hec pena.

5 ¶ Vtrum predicti aduocantes secrete per nũcium ad diuina ligẽtur prefata pena.ff.Lar. ibidem post ¶Pau.⁊ Zen.q nõ nisi voce preconia. vel voce tube. aut.comn. vel per campanarum pulsationem aduocent.

6 ¶ Quid si cõpellũt i loco ñ interdicto.ff. ¶Pau. ibidem q nõ habet locum hec pena.

7 ¶ De quo interdicto intelligitur. ff.glo. ibidem q tam de interdicto a iure q̃m ab homine.

Casus xvi. est in cle.cum ex eo.co.ti. vbi excõmunicãtur fratres minores recipiẽtes tempore interdicti illos de tertio ordie ad diuina. Sed quia hodie vacat ꝓprivilegiũ dñi Sixti quarti ptrãseo qr ñ ligati.

Casus sequentes sũt per processum curie ãnualem factum in die cene dñi vsq ad casum.xxxij.

Casus xvij. est cõtra hereticos gazaros patarinos.⁊ alios quocũq noie censeãtur,ac ꝓ oẽs fautores. receptatores. ⁊ defensores eorũdem.

Casus xviij. est cõtra pirataſ.cursarios ⁊ latrũculos maritimos ac oẽs receptatores eorũdẽ cũ dãtibus eis auriliũ ꝓsiliũ vel fauorẽ. Et dicitur pirata quicũq in mari deprehẽdatur nisi habeat iustum bellum cõtra eos quos cõprehẽdatur quod no. quia pauci aduertũt credẽtes q nisi quis indifferenter deprehẽdetur in mari ñ sit pirata ⁊ ñ incidit in hãc penam sed falsum est.

Casus xix. est cõtra omnes qui in terris suis noua pedagia imponũt vel prohibita exigũt sed a sponte soluẽtibus pedagia recipiẽs ñ incurrit excommunicatõem fm glo.⁊ ¶Pau.in cle.quoniam. de immu.ec: quia exigere est ab inuito extorquere.

Casus xx. est cõtra omnes falsarios bullarum apostolicarum de quo dictum est supra.casu tertio.

Casus xxi. est cõtra illos qui equos arma ferrum.lignamina.⁊ alia ꝓhibita deferunt saracenis. turcis. ⁊ alijs xpi noĩs inimicis quibus xpianos oppugnãt.p cuius intelligẽtia querũtur ifrascripta.

¶ Quid venit hic nomie armorum.ff. glo.i. c.ita quorũdam. de iudcis. q etiam fustes.⁊ lapides pro machinis veniũt.sed nõ lapides pro edificijs fiẽdis in.l.ij.C. que res expor. ñ de.dicitur q lozice scuta.arcus. sagitte.spate gladij.⁊ sella nomie armorum veniunt. Ego vero dico q illa que communiter sũt pro vsu offendendi vel defendendi se ⁊ non pro alio vsu veniunt nomie armorum. Illa vero quibus possumus vti pro armis ⁊ pro alio vsu. puta pro instrumento dicuntur arma ex intẽtione vtendi bis pro armis defensionis vel offensionis.alias non.vt no.in cle.ne in agro de statu mona. Et ideo gladius ad inciendum panem nõ venit nomine armorum secundum ¶Panor. in.c.clerici.el primo. de vi. ⁊ ho.cle.

¶ Quid venit nomine ferri hic.ff.q accipitur hic ferrum pro ferro infecto. vel facto sub quacunq forma. vt in.l.ij.C. que res expor.ñ de.quod tamẽ limito per rationem expressam in.d.l.ij.de ferro.per quod posset pugnare vel se munire. quia brochete ⁊ similia non credo sint sub ipso comprehensa.

Universidad de Deusto
Biblioteca

3 ¶ Quid intelligit sub nomine ligaminuz. ℟. q intelligit quodcunqz lignū p qđ naues galeas aut alias machinas possent facere ad impugnandum vel defendendum sc̃a xp̃ianis secus de alijs lignaminibus quibus non possunt vti ad offendendum. vel defendendum.

4 ¶ Quid intelligit noīe prohibitoꝝ. ℟. q sunt ōia quibus pñt xp̃iani impugnari. vel ipsi infideles nc impugnentur a xp̃ianis muniri q oi tempore prohibent. Similiter quecūqz victualia uel mercimonia tpe guerre cuz eis habite ab aliquibus xp̃ianis legitime. Tpe No pacis mercimonia quecūqz. t victualia non sūt ,phibita eis deferri. nisi in dispendiū xp̃ianoꝝ ficret puta q tumentes de guerra muniunt se. uel ut inuadant xp̃ianos. Tenet tñ Inno. t Jo. in. c. significauit. de iudeis q ,p redimendis captiuis tpe guerre arma etiā sine pena excōicationis possunt deferri. qđ ante factū nō tenerē. sed bñ post factū. de alijs No mercimonijs nō est dubiū inter doc. pp predictū. c. significauit. q p̃ redemptione captiuorum possunt deferre etiaz tempore guerre.

5 ¶ Quid si tempore pacis deferantur arma. t alia ,phibita nō tñ ea intentōne ut impugnētur xp̃iani. ℟. q nihilominus liganť si sūt talia quibus possunt pugnari sm glo. Jo. an. t do. an. ac. ¶ Da. in. d. c. ita quozundam. Quidā tñ tenent q non ligantur nisi ea intentione ꝺ ferant ut xp̃iani impugnentur. uel ne possūt infideles impugnari. t cōuenit satis hec opinio cum tex. in. d. c. ita quozundam. licet prima opinio sit tutior. maxime ante factum.

6 ¶ Utꝝ deferentes ,phibita infidelibus t penitentibus postea ea reportantes t nō dimittentes infidelibus ligentur. ℟. q nō. q verba cum effectu sunt accipienda. Idem dic de deferentibus arma p̃ sui tuitione ad terras infidelium q non ligantur. nisi postea ea ipsis venderent quia sic ligātur. Si autem statim vendita recuperarent nobilominus ligarentur. Idem dic de permutatione.

7 ¶ Quando dicitur tempus guerre. ℟. q dicitur quādo aliquis princeps xp̃ianus auctoritate principis. vel papa facit cum eis bellum quo ad illum dominum. puta Soldanum ul' Thurchum. non quo ad alios dominos infideles. nisi essent tali in subsidium.

8 ¶ Aduerte hic q̃ lz Nicolaus Bonifacius t Clemens multos ligauerint circa predicta tñ q bodie vacant gtransco. solūmō remanent excōicati exercentes regimē in galeis aut nauibus infideliū in. c. ita quozūdam. sed nō est papalis sed ordiarius potest absoluere. Verum est q tam isti qꝫ supascripti nō debent absolui nisi quicquid acquisierint ex tali commertio damnato expendant in subsidiuz xp̃ianorum. t vltra tantundem de suo si possunt

¶ Quid de dantibus eordam vel anchoram t huiusmodi ut possint negociari cum infidelibus tempore pacis. ℟. q requiritur licentia apostolica. q̃ per talia pñt xp̃iani impugnari

¶ Utrum portantes clauos paruos t cultellos p̃ pane incidēdo sint excōicati. ℟. q nō quia non comprehenduntur sub nomine armorum. vel ferri vel aliorum prohibitorum.

¶ Utrum portantes ferrum arma. t alia prohibita de vna terra sarracenorum ad aliam. vel sarracēos cum armis suis. utputa de marica in alexandriam sunt excommunicati. ℟. q non. nisi hoc facit in dispendium christianorum sicut declarauit Bre. in. an extrauagāti que incipit postulastis.

Casus xxij. est ꝺ impedientes seu inpedentes victualia. vel alia ad vsū roꝝ curie necessaria adducentes. seu ne ad ipsā adducantur vel deferanť impedientes aut perturbantes t cōtra defensores talia facientiū.

Casus xxiij. est ꝺ oēs qui illos qui ad sedez apostolicā veniūt t recedūt ab eadem temeritate propria capiūt spoliāt t detinent. aut ex proposito deliberato verberare mutilare uel interficere p̃sumunt. t cōtra omnes qui talia fieri faciunt uel mandāt

Casus xxiiij. est ꝺ illos qui iurisdictionē ordinariā uel delegatā nō habētes morantes in cadē curia temeritate ꝓpria capiūt spoliant t detinent. aut de ,ppósito deliberato verberare mutilare vel interficere p̃sumunt. t qui talia fieri faciunt seu mandāt.

Casus xxv. est ꝺ oēs illos qui p se vel p alīū seu alias quascūqz personas seculares uel ecclesiasticas ad romanam curiam super eoꝝ causis t negocijs recurrentes. Illa que in ea prosequentes aut procurantes uel procuratores ipsoꝝ. uel aduocatos seu iudices super dictis causis deputatos occasione cāꝝ uel negociorum hmōi. verberant mutilant. uel occidūt. aut bonis spoliāt. t ꝺ dātes auriliū' consilium vel fauorem in predictis

Casus xxvi. ē ꝺ oēs illos qui ne parcat iris' aut mādatis aplicis. t legatos ac nūciorum. t iudicum delegatorum eorūdem gratiam t iusticiam cōcernētibus. decretisqꝫ super eis t re iudicata seu processib⁹ executorialibus nō habito p̃ius coꝝ būplacito t assensu. nc ve tabelliones t notarij supbuiusmodi litteris t processibus executorialibus insti'a seu acta cōficere. aut cōsecta parti cuius interest tradere sub grauissimis penis prohibere. statuere seu mandare p̃sumunt. t cōtra dantes auriliū cōsilium uel fauorē.

Casus xxvij. est cōtra omnes qui se ab obedictia ro. pontificis pertinaciter subtrahere. vel quomodolibet recedere p̃sumunt. t cōtra dantes auriliū cōsiliuz vel fauorem predictis.

Casus xxviij. est ꝺ oēs qui iurisditionē ad ecclesiasticas personas pertinētē vsurpant per se vel per alium. seu alios directe vel indirecte. aut in eisdem cōsiliū auriliū vel fauorem p̃stare non verentur

Casus xxix. est ꝺ oēs mutilātes. vulnerantes. interficientes. seu capiētes t detinentes. seu depredantes romipetas t peregrinos ad vrbem cā peregrinationis t deuotionis accedentes. t in eo morantes. vel recedentes ab ipsa cum omibus in his dantibus consilium auriliū vel fauorem.

Casus xxx. est ꝺ oēs illos qui per se vel p̃ alīū directe vel indirecte sub quocūqz titulo vel colore occupāt. detinēt. ul' hostiliter discurrūt seu inuadūt in totū. seu i ptē almā vrbez. aut alias ciuitates. vel terras t loca t iura ad romanā ecclesiā spectātia cū adherētibus. fautoribꝰ. t defensoribꝰ eoꝝ. seu dātibus auriliū cōsiliū vel fauorem in eisdē.

Casus xxxi. est ꝺ quoscūqz p̃sumētes absoluere quēlibet p dictū processum excōicatuz. nisi in articulo mortis p̃stita p̃ius de stando sancte mris ecclesie mādatis satisfactione vel officienti cautione ēt preterea cuiuscūqz p̃uilegij vel concessionis apostolice nō facientis plenam t expressaz. ꝺ predicta prohibitione mētionem. nec absolutio aliter impensa valet. Et licet ¶ Paulus secūdus plures alios casus posuerit quos i nulla concessione volebat intelligi vel nisi specialiter exprimeretur. Tñ Sixtus quartus solūmodo ad predictos supra expressos se restrinxit. t iō casus ¶ Pauli in dicto ,pcessu omitto.

1 Aduerte ēt q̃ ꝑfatus Sixtus in extrauagāti q̃ incipit. Et si dñici gre. excōicat oēs absolutes a q̃cūqz p̃dictaꝝ excōicationū p̃ pcessū facta. vel dispēsātis i voto vltra mario. sctōꝝ ¶ Petri t ¶ Pauli. sctī Jacobi. t castitatis exq̃cūqz cōcessione ab ipso Sixto habita. nisi de d. extrauagāti de xbo ad verbū in ipsa cōcessione fiat mētio. Et bñ aduertāt cōfessores q̃ ad illos q pfessiōalia habuerūt ab ipso exceptz illis pfessiōalibus q̃ data fuerūt tpe cruciate mihi cōmisse. qz quo ad illa nō valet dicta extrauagās. sicut patet in bulla predicte crucia te. Et ego auribus propijs ab ipso audiui.

¶ Sūt t alij casus per extrauagantes in quibus snia excōmunicationis infligitur ipso facto. t nō potest impendi absolutio nisi per sedem apostolicā. Et qz multe sūt revocate. aliq̃ nō sūt in vsu solūmō ponā que cōiter hñtur in vsu. t sūt sequētes vsqz ad Excōicatio. vi.

Casus xxxij. est sub ℟ica de sepul. t est Bonifacij. viij. vbi excitant oēs exterātes. vel in frusta incidētes. aut in aqs coquētes ut carnem ab ossibus euellāt corpa defūctoꝝ. ut alibi tumulāda deferāt. vbi nō. q ad incurrēn. predictā penā oportet tria cōcurrāt. ¶ Primum q̃ ille mortuus circa cuius cadauer volūt facere predicta. sit mortuus in terra. vbi viget cultus xp̃ianus. qz si esz mortuus in terra infideliū nō caderēt in penā faciēdo p̃dicta. Secōm q̃ predicta faciāt cadauerī mortuo. Tertiū q̃ faciāt aio ut alibi tumulan. deferāt. qz si facerent ex odio vel pp eyrugiam nō incꝰderent in penā predictam.

Casus xxxiij. ponit de regularibus. vbi Martinus excōicat oēs religiosos mendicātes euntes ad ordines seu monasteria nō mēdicātū. ut ibi sint fratres. ēt sub pretextu cuiuslibet licentie ēt apostolice generalis. Itē scōo excōcat ipos recipiētes. Sz hec pena ii ertēditur ad euntes ordinē cartusieñ.

Casus xxxiiij. ponitur de simonia. vbi ¶ Paulus secundꝰ excōicat oēs q̃ cūqz dignitate p̃ditos. q̃ qnōlibet dādo vel recipiēdo simoniā p̃miserit. aut q fuerit mediatores. ut ipsa fiat in ordine vel bñficio.

Casus xxxv. est sub ℟ica ꝺ snia excōicationis. de quo Jo. an. in. c. nemo de simo. facit mētionem ꝺ dātes aliq̃d. p gra obtinēda apud sedē apostolicā. quā ptrāseo qz revocata est p cle. v. ut dicit Jo. cal. t recitat Jo. de lignano ibidem.

Casus xxxvi. ponit sub ℟ica de priuile. vbi excōicant q libellos famosos

aut cantilenas vel rithmos faciūt. detinent vl̄ publicāt in infamiā statꝰ ordinū minoꝝ ⁊ predicatoꝝ. ⁊ Alc. quarti. que incipit Ex alio.

Casus xxxvij. est in dicta cruagāti vbi excōicantur predicantes docentes vel defensantes. q̄ prefatoꝝ ordinum fratres non sunt in statu perfectionis. ⁊ q̄ non licet eis de clemosynis viuere. Aut q̄ non possunt predicare. siue confessiones audire de licentia Ro. pon. seu aliorum prelatorum ordinariorum. sine consensu curatorum.

Casus xxxviij. est ibidem contra facientes violentiam damnabilem in locis predictorum ordinū. ⁊ tam isti q̄m dicti. in. xxxvi. ⁊. xxxvij. cau precedenti non possunt absolui nisi a sede apostolica. aut a ꝓseruatoribus dictoꝝ ordinū. preter q̄m i articulo mortis.

Casus xxxix. est contra omnes intrantes monasteria sancte Clare ⁊ ordinis predicatorum qui ipso facto sunt excommunicati si intrant. preter q̄m in casibus per eorum regulam ⁊ statuta concessis.

Excommunicatio vi. de casibus ex cōmunicationum qui reseruantur in iure episcopi solum qui sunt duo. ℙrimus ē in. c. perueniit. co. ti. de quo dic vt. s. excōicatō v. casu. i. §. xxxviij. Secundus casus est in cle. cum ex eo. co. ti. contra fratres minores recipientes. ad diuina tempore interdicti fratres tertij ordinis. Sed q̄ hodie vacat per priuilegium domini Sixti quarti. ideo pertranseo.

Excommunicatio vij. de casibus ex cōmunicationū non reseruatis a iure alicui. ⁊ a quibus potest absoluere quilibet ordinarius. vt patet supra. absolutio. i. §. ij.

Casus primus est in. c. administratores xxiij. q. v. vbi excommunicantur omnes ꝓncipes ⁊ officiales qui tertio admoniti ab episcopis vel ecclesiasticis prelatis recusant eis facere iusticiaz ℙsuper eorum cauſ.

Casus ij. est in. c. lz. de elec. vbi excōicat ille qui electus a paucioribus q̄m a duabus partibus cardinaliū in summū pōtificem. assentit electioni de se facte. Sco excōicantur oēs qui talem recipiūt ꝓ papa.

Casus iij. est in. c. quoniam. de offi. ordi. contra illum qui se ingerit in ecclesia in qua est episcopus se ꝓ episcopo gerens. sine consensu illius episcopi.

Casus iiij. est in. c. i. de loca. vbi excōicatur magistri. ⁊ scholares bonōie conducētes hospicia domoꝝ alioꝝ magistrorum ⁊ scholariū in lesionē vel impedimentū inhabitantiū. nisi ꝓius tempus conductōis sit elapsum. vel nisi de consensu ipsoꝝ magistrorum vel scholarium inquilinoꝝ. Et no. q̄ nomine magistroꝝ veniunt doctores. sed nomine scholariū non veniunt existentes in studijs ꝓ scholaribus. vt sunt cartarij ⁊ scriptores ſm Jo. an. ⁊ Boff. q̄bus predicti gaudeant priuilegio scholariū. vt no. in aut. habita. C. ne filius ꝓ patre. ⁊ hoc tene q̄buis Inno. ⁊ Au. teneant q̄ etiam ligantur.

¶ Vtꝝ locatores ligent̄ prefata pena. ℟. glo. in. d. c. i. tenet q̄ non. Bar. in. l. fi. C. de accepti la. ⁊ in multis alijs locis. ⁊ Be. in. c. ij. de confes. li. vi. ⁊ in. c. cupientes. de elec. li. vi. tenet q̄ ligant. sed tu dic ſm ℙda. in. d. c. i. q̄ vbi per se esset eadem ratio in correlatiuis. sic esset vera scōa opinio. sed in casu nostro non est eadem ratio. ⁊ iō est verior opinio glo. q̄ locator certat de dāno vitando. sed ꝓductor certat de lucro vel cōmodo. ⁊ in odiū aliquoꝝ aliq̄n. facit c. sup eo. de vsuris. vbi pena non extendit ad mutuo accipientē. q̄ non est eadem rō. ⁊ cle. i. de consan. ⁊ affi. Idem dic in statuto qđ. imponit penā vendēti frumentū q̄ nō extendat ad ementē. facit qđ dico. j. lec. §. vi. ⁊. j. pena. §. v. posset tamen locator incurrere predictaz penam exparticipatione. Nam conductor ipsā incurrit tractando de conductiōe. ⁊ ideo si ꝑ tractatum in alio tempore venit ad locationem erit locator excōicatus p. c. nuper. co. ti. 1

¶ Vtrū debeant predicti expectare tempus finitum locationis. ℟. Jo. an. tenet q̄ nō. sed solum tempus conductionis fiende. sed ℙda. tenet q̄ tutius est expectet. ⁊ videtur magis conuenire tex. d. c. primi.

¶ Vtꝝ ista excōmunicatio sit tm̄ localis. ℟. cōiter tenetur q̄ sic. sed Mo. tenet q̄ sit generalis ad oia studia que sunt sub dominio pape. ⁊ glo. in. l. ne cui. C. locati. ⁊ istud est tutius ꝓpter ꝓlogum in verbo doctoribus ⁊ scholaribus bononie commorantibus. quia comprehenduntur etiam alibi existentes. 3

Casus v. est in. c. nō minus iuncto. c. ad uersus. de immu. ecclesiaꝝ. vbi excōicantur primo omnes officiales laici quorūcūq̄ locoꝝ qui angarias. ⁊ exactiones idebitas ecclesijs ⁊ ecclesiasticis personis imponunt.

Secundo excōmunicantur predicti qui iurisdictionem prelatorum. ⁊ auctoritatem quam habent in suis hominibus euacuant. Nam tam isti q̄m alij primi si moniti competenter non desistant ipso facto. tam ipsi q̄m fautores eorum sunt excōmunicati nec debent absolui donec satisfecerint competenter. Tertio excōmunicantur successores predictorum officialium nisi infra mensem excessum suorum predecessorum purgauerint ⁊ satisfecerint.

1 ¶ ℙro quorum intelligētia est aduertendū ſm ℙda. in. d. c. aduersus. q̄ successor non est excōmunicatus ipso facto. nisi predecessor decesserit preterta officij ad cōmodum ipsius officij uel vniuersitatis. secus si deliquit ad cōmodum ꝓprium. vel ad libidinem suam satisfaciendam. nam tunc ipse reus solus tenetur. ⁊ ipse. uel eius heres conueniri debent iuxta illud quod legitur ⁊ not. in. l. i. ⁊. ij. ff. ad l. iul. repe. in. c. i. de solu.

2 ¶ Queritur an prefatus officialis teneatur satisfacere de suo etiam si nihil habuit si cōitas in cuius vtilitatem est versum extortum non velit satisfacere. ℟. ℨ ℙda. in. di. c. aduersus. q̄ sic per argumentum predicti. c. ⁊ p no. Inno. in. c. sicut dignum. de homi. aduerte tm̄ ſm Bof. q̄ cōmunitas in cuius vtilitatem ē versum si est affecta locupletiōr tenetur satisfacere. facit. l. iulianus. ff. de actio. emp.

3 ¶ Sed pone q̄ officialis seu rector non consensit. sed resistit quantum potuit. nunquid tenetur ad restitutionem si non dimisit officium. ℟. ſm Inno. in. c. nouerit. de sen. excō. ⁊ Jo. an. in. d. c. aduersus. q̄ sic. ⁊ cum videnē sequi communiter doc.

4 ¶ Quid de successore qui non negligit inducere vniuersitatem ut satisfaciat. sed eam inducit ꝓ posse. ⁊ tamen nihil facit. ℟. q̄ tenetur dimittere officium ut sic communitas cogatur ex necessitate officialis satisfacere. ⁊ b est tutius ſm communiter doc.

5 ¶ Vtrum dantes cōsilium predictis siue oēs consiliarij talis vniuersitatis teneantur. ℟. ℙda. in. d. c. aduersus. q̄ si dederunt consilia ad hec grauamina inferenda. ⁊ moniti nō reuocauerint indubie sunt excōmunicati. ut in d. c. aduersus. ⁊ in. c. nouerit. de sen. ex. ⁊ tenē quilibz ipsorum in solidum ad satisfaciendū ſm Inno. in. d. c. sicut dignum. Si vero tacuerunt ita q̄ non consuluerunt nec ꝓ. nec contra. tūc dic q̄ inuoluuntur pena ⁊ peccato cū bis qui expresse consenserunt. ut no. Inno. in c. i. de his que fiunt a ma. par. capi. de quo vide supra cōsentire. §. ij. Si autem expresse cōtradixerunt. sed non dimiserunt officium. an inuoluantur peccato ⁊ pena. Inno. in. d. c. nouerit. recitat opiniones contrarias. tamē ego tenerem q̄ licet non dimiserint officium non tencantur per no. ꝓ Inno. in. d. c. i. nisi essent tales q̄ ex cessatione consiliationis inducerēt cōmunitatem ad desistendum.

¶ Vtrum predicta pena habeat locum in quo cunq̄ successore officialis excōmunicati ꝓpter quodcunq̄ delictum. ℟. ſm Inno. q̄ nō sed solum habet locum in successore excōmunicati ex causis predictis. uel aliter qualitercunq̄ ꝓpter libertatem ecclesie violatam. uel nisi ſm Hosti. successor foueret factū dānatum. ꝓpter quod predecessor fuit excommunicatus. puta quia tenet clericum positum in carcere a predecessore suo. uel quid simile. facit. c. si concubine. de sen. excō 6

¶ Vtrum iudex secularis compellens clericū uel etiam secularem personam que alias est de foro ecclesiastico. etiam sine districtione p sone fit excōmunicatus. ℟. ſm ℙda. in. d. c. aduersus. q̄ si monitus non desistat excōmunicatus est ipso facto. quia turbat iurisditionē ecclesiasticam. ut est tex. in. d. c. non minus. ⁊ tenet Hosti. ⁊ Jo. an. hodie autem per ꝓcessum curie sunt excōmunicati excōmunicatione papali. ut. s. excōicatio. v. casu. xxviij. 7

¶ Sed que sūt persone que non possunt iudicari a seculari iudice. ℟. q̄ sūt ℙrimo omnes illi qui gaudēt priuilegio canonis. si quis suadente. de quibus dixi. supra. Excōmunicatio. v. casu. i. exceptis clericis coniugatis. de quibus dic ut supra. Clericus. vlti. §. pe. Secūdo sunt omnes persone astricte perpetuo seruitio eccl̄e. uel predictis qui gaudent priuilegio predicto. si quis suadente. v. no. ℙda. in. c. nullus de fo. compe. ⁊ Fede. facit. c. i. p exceptionem. de priuilegio. li. vi. in verbo perpetuo. Secus si nō sunt ꝑpetuo obligati. Et sic limita glo. in. c. clericus. xi. q. i. Tertio sunt omnes de familia episcopi ſm cōmunem opi. ut no. ℙda. in. d. c. nullus. Quarto vxor clerici qui dēfert tonsuram ⁊ habitum. ⁊ non est bigamus ter. est. i. l. fi. C. de incolē. Mulieres inquit ter. honore maritorum cinginus. ⁊ genere nobilitamus. ⁊ horum ex eorum persona statuim̄ ꝟ ibi. Quinto rectores hospitalium ꝓrum 8

Universidad de Deusto
Biblioteca

si sunt perpetuo obligati fm eundem ꝟSpa. in d.c.nullus.alꝫ non. Sexto fratres tertij ordinis beati Francisci.t sorores fꝫ Bar.in.l.i.ff. de pc.t.l.semper.ff.de iure.imu.t.d.An.in.d.c.nullus.t hodie non est dubium. ut patet ex priuilegio domini Sixti quarti quod dicitur bulla aurea. Jesuate aut heremite fm communem opinionem non pertinent ad forum ecclesiasticum.quia cras possunt esse seculares

Casus vi.est in.c.non magno.ne clc. vel mo.ꝺ quoscūq religiosos tacite vel expresse ꝓfessos. audiētes leges vel phisicā nisi.ꝺ spaciū duoꝝ mensium ad clausꝝ redierint. Addo quod dicam.ꝺ.casu xxvij.

Casus vij.est in.c.fi. ne clc. vel mo. vbi ercōicatus ꝺ religiosos de qua i precedenti casu extenditur ad archidiaconos decanos.plebanos.prepositos.cantores.t alios clericos personatum habentes. t omnes sacerdotes nisi infra spacium duoꝝ mēsium desiterint audire leges vel phyſicam. ꝟPro cuius casus t precedentis declaratione.

8 ¶Queritur quādo incipiūt currere predicti duo menses.ff. fm ꝟSpa. in dictis capitulis. q quo ad religiosos incipiūt a die exitus monasterij. vt predictas scientias audirēt in decanis vero t alijs de quibus in.vij.casu incipiūt fm ꝟSpa.a die exitus proprioꝝ larium cum effectu auditiōis prefatorum scientiarū

2 ¶Quid si nō exeunt proprios lares. nec religiosi monasteria.sed i domibus proprijs aut monasterijs audiunt scientias predictas.ff. fm ꝟSpa.in.d.c.fi. t est cōmunis opinio q si exeunt ercōmunicati.t sic tenc quānis quidā tencāt q nihilominus sūt ercōicati.

3 ¶Utrum religiosi qui ereūt monasteria ex aliqua alia ratōabili cā.t sic audiūt predicta! scias ligētur pena predicta.ff.fm ꝟSpa. in.d.c.fi. q ñ. quia vt ligētur dicta pena requirit vt ereāt monasterium.t scḋo vt ereāt illa intentiōe.s.studendi in predictis sciētijs.t tertio q stent per duos menses extra monasterium.siue audiāt siue ñ. Ex quo patet q si exiret extra monasterium ex aliqua rationabili cā non vt audiret predictas sciētias. t ex tali rōabili cā pseuerās extra monasteriū vltra duos mēses. Interim audiret ꝓdictas scias ñ esset ercōicatus.sec⁹ si solū staret t ꝓncipaliter extra monasteriū.vt audires.q: tūc tps duoꝝ mēsiū inciperet a die cessatiōis cause ꝓpter quā exiuit t dispositōis stādi extra vt audiat

¶Quid si religiosus exiuit vt audiret predictas scias postea mutato ꝓposito audit theologiam.ff. Inno.tenet q nihilominus ligat 4
Sed ꝟSpa.in.d.c.fi tenet q ñ est necesse vt reuertatur ad monasterium. nec incurrit penā sed cautius est ut faciat q abbas significet ei q studeat theologie. t sic censetur reuerius ad claustrum.t hoc erit magis tutum.

¶Utrum religiosus legēs predictas scias in suo monasterio ligetur predicta pena.ff. mihi placet opinio ꝟSpa in.d.c.fi.q non ligatur nec similiter decani t alij.de ꝗbus i vij.casu. 5

¶Sed nūquid peccāt prefati studētes in camera propria. vel monasterio in legibus ff. ꝟSpa.in.d.c.fi.q nō.si hoc faciūt ad finē intellegēdi melius canones. secus si principaliter studerēt propter ipsam sciam ciuilem. Idem dic de predictis tenēribus libros predicte scie

Casus viij.est in.c.clerici.ne clc. vel mo. vbi ercōicantur oēs sacerdotes qui post monitōem officium vicecomitis aut prepositi secularis habuerit. t cōiter doc.l. c.clericus debēt comprehēdi nomie sacerdotum oēs existētes i sacris. Et sic tenc.

Casus ix.est in.c.i.ō scisma. vbi ercōicā tur oēs inuitātes ordinatiōibus vel alienatiōibus factis a scismaticis.de quo vide Scisma.§.ij.t.iij.

Casus x.in.c.ercōi.de rapto. vbi ercōicātur oēs qui rpianos naufragium patiētes dānata cupiditate spoliāt res suis.nisi ablata restituāt ꝯprimum poterūt fm ꝟSpa.i.d.c.t videt etiam tenere sic glo.ibi dem. t est tutius. fm autem Jo.an. requirit monitio vt restituāt. aliter aīa monitōem nō erūt ercōicati. Sed ñ placet.

Casus xi.est i c.ad falsariorum de crimine falsi.de quo habes supra.Excommunicatio.v.casu.iij.

Casus xij.ē in.c.nouerit fraternitas tua de sen.exco. vbi ercōicant. ꝟPrimo oēs illi qui statuta edita t ꝓsuetudines introductas ꝺ ecclesie libertatē fecerint seruari Scḋo ercōicant oēs qui eadem statuta nō fecerint deleri ꝯprimum scierint. Ō limito vt. si hūt ptātem delendi. Tertio ercōicant statuarij ꝓdicti. Quarto scriptores ꝓdictorū statutoꝝ. Quinto ptātes ꝓsules rectores t ꝺ filiarij locoꝝ. vbi ꝓdicta statuta edita fuerit Sexto quicūq iudicant fm predicta statuta Septio q iudicata redigūt i publicā formā.

1 ¶Quid dē ꝺ ecclīastica libertatē.ff. fꝫ ꝟSpa. in.d.c.nouerit. q est oē illud qō statuit ꝺ priuilegiū aut vniuersali ecclesie a deo. Vt illō Oēcūq ligaueris super terram.xxiij.q.i. vl a papa.utputa q ad pias cās legata valeant coram duobus testibus t huiusmodi. vel ab i peratore.ut verbi gratia q nullus iudicet clericos t ecclesiasticas personas.nisi coruꝫ prelatus t similia.secus si tale statutū esset ꝺ priuilegium datum alicui particulari ecclesie.q: non essent ercōmunicati fm cōmuniter doc. Adde tamen fm Bar.in aūt.cassa.C. de sacr. san.ec.q statutum quo clerici efficerentur timidiores.t laici audaciores esset ꝺ libertatez ecclesiasticam. ut verbi grā. si statueretur q qui percutit clericū soluat.r.qui Vo laicū.xx.

2 ¶Sed qd si ponaf in fine statutoꝝ q si essent aliq ꝺ libertatē ecclesie habeant pro non scriptis.ff. fm ꝟSpa.in.d.c.nouerit. t Bar. in.d. aūt.cassa. q nō sufficit ad euitandā ercōicationē predictam.sed oportet q deleri faciant.

3 ¶Utꝝ scientes statuta. sed ignorantes cē ꝺ libertatē ecclesie ligenf.ff.Inno.tenet q non ligantur. Jo.de ligna.tenet q nō sūt audiēdi sed tu tene opinionem Inno.que est verior.

4 ¶Utꝝ ꝓfiliarius aut officialis qui nō ꝓsensit sed ꝺdixit talibus statutis fiendis.nec ea seruari fecit fit excommunicatus si non dimisit officium.ff.fm Jo.in sum. titulo.de sentenexco.q sic. Sed ego dico fm q.ē.casu.v.§.v.

5 ¶Dñ ligant supradicti.ff. ꝟSpa.i.d.c.nouerit q statuentes dictantes scribentes.aut seruaf facientes statim ligant.Officiales vero t cōsiliarij tūc ligant qñ ea scientes seruauerunt vel ut seruarentur operam dederunt. aut cuꝫ possent ea deleri non fecerunt. aut officio nō renunciauerūt. Intellige tamen q debet dari cis aliquod tempus ad delendū vel renunciandū.q: nō incōrinēti post sciaz tenenf curare.ar.in.l.ratum. t in.l.dicimus.ff. de solu.

Casus sequentes vsqꝫ ad casum.xxxv. sunt in.vi.decretalium.

Casus xiij.est in.c.vbi periculum de electione.vbi ercōicantur omnes. ꝟPrimo qui mittūt scripturam vel nuncium vel secrete loquunf cardinalib⁹.vl alicui coꝝ erūtibus in conclaui pro electione pape. vbi no.q missio aut locutio oportet q sit secreta fm Archi.t Be.ibidem.aliter nō esset ercōicatus.pp qō dic Be.q qñ statutū enumerat plura prohibita. t vltimo ꝓhibito qualitatē aliquā restrictiuā adiungit.illa qlitas restringens referf ad oia numerata. Itez scḋo ercōicant oēs dñi rectores aliiq officiales cuiuscūq dignitatis aut conditionis existant qui diligenter nō obseruant.aut fraudē circa ea cōmittūt q sibi ꝺcipiunf obseruāda i morte pōtificis morientis in coꝝ terra. ut habef in.d. c. vbi periculū.qō intellige fm Be.ibidē. vexnisi tales officiales impedirenf de iure vel de facto ad talia seruanda.q: sic non ligarentur.

Casus xiiij.est in.c.sciant cuncti.de elec. vbi ercōicant oēs qui ꝓ se vel ꝓ alios spoliando.seu alias iniuste ꝓsequendo grauare presūpserint in bñficijs seu alijs bonis suis clericos, vel quoslibz psonas ecclesiasticas.aut coruꝫ consanguíneos. vel ecclesias mōasteria seu loca cetera ex eo q tales psone ecclesiastice.ad quos spectat electio nolnerūt vel nolunt eligere eum ꝓ quo rogabantur. Et no.fm Archi.t sequitur Be.ibidem q ꝓ verbum spoliando intelligitur.siue auferant latenter.siue vastent quocunqz modo.siue inuadant imobilia. siue rapiant mobilia q vim t publice.siue fraudent per dolum.

¶Querif an predicta pena habeat locum. si grauant affines.ff.fm Be.ibidem q non. 1

¶Usqꝫ ad quē gradū itelligunf isti ꝓsanguinei.ff.fm Be.ibidē q usqꝫ ad.vij.gradum. 2

¶Utꝝ hec pena habeat locū in pūtatōe postulatione vel ꝓfirmatione.ff.fm glo. in.d.c. q sic.dūmō hēat fieri a clerico vl psona ecclesiastica. secus si patronus esset laicus. Idem dicit Be.ibidem in conferente t postulante Et quo collige q constō penalis quatenus ꝺ cernit fauorem ecclesie est extendēda ad aliū casum qꝫ expressum dūmodo casus ad quem fit extensio concernat fauorē ecclesie.facit qō s.dict. Excommunicatio.v.casu.vi.§.iij.

¶Utꝝ mādatari⁹ fit ercōicatus.ff.fꝫ. ꝟPe. de anch.quem sequif Be.ibidem q aut mandatarius scit qualitatē facti.q: scit hoc fieri I contēptum eligere debentis. t tunc est ercōicatus. t sic limita t intellige glo. ibidem. Si vero ignorat qualitatem facti. tunc q: nō facit in contēptum canonis nō erit ercōicatus. facit.c.si vero. de sen.ex. t placet hec opinio Jo. de imo.sed punietur alicna pena. 4

Casus xv.est in.c.generali de elec. vbi ercōicant ꝓmo illi qui regalia.i.collectā que fit nōie regis vel imperatoris.seu vectigalia concessa ecclesijs a rege.aut custodiā

Universidad de Deusto
Biblioteca

seu guardiaz sicut in ecclesia ꝑmensi. vbi laici debent custodire. donec ecclesie sit prouisum uel aduocationis seu defensionis titulū quod idem est quia aduocatus dicitur defensor in ecclesijs monasterijs. aut alijs pijs locis vacantibus de nouo vsurpando bona ecclesiarum monasteriorum aut locorum ipsorum occupare presumunt cuiuscunq; sint dignitatis. vbi no. fm. Bc. ibidem. q; duo requiruntur ut sint excōmunicati. primum q; predicta iura de nouo vsurpent. & dicūtur de nouo si a quadraginta annis citra fm Bar. p.c. fi. de consuc. Secundu; q; virtute illius vsurpationis bona vacantium predictorum occupent. aliter nō sunt excōicati. & addit Bar. q; non solum si. ℨ. nominata iura. sed etiam qō cunq; aliud per quod occupēt bona predicta vsurpent. incidunt in penam predictam. secūdo excōicantur clerici predictarum ecclesiarū monachi monasteriorum. & persone certe locorum eorundem qui predicta fieri procurāt intellige fm Jo. an. si procurant opere. consilio. versuasione. aut cooperatione.

Casus xvi. est in. c. idēnitatibus. de elec. vbi excōicantur deputati uel vocati ad dirigendas moniales in electionibus qui se non abstinent ab his per que inter eas superfaciendis electionibus ipsis oriri possit discordia. nel exorta nutriri. vbi dicit Bc. q; non euocatus ad electionem. uel vocatus ad alia q̄ ad dirigendam electionem non incurrit hanc penam. licet nutriat discordiam. & non solum ista pena habet locum in electionibus monialium. sed etiam in his qui nō renunciant proprijs. sed viuunt sicut canonici seculares in secularibus ecclesijs.

Casus xvij. est in. c. hac constitutione de offi. deleg. vbi excōicatur qui libet procurans ut conseruator sibi datus se intromittat de alijs q̄ de manifestis iniurijs. de quo dic ut. ℨ. conseruator. §. i.

¶ Est & alius casus in. c. cum gentes. de offi. leg. de quo dic ut. ℨ. legatus. §. vlti.

Casus xviij. est in. c. vnico de his que vi metus uc cau. vbi excōicantur omnes illi qui absolutionem. uł reuocationē quācunq; a sententia excōicatōnis suspensionis nel interdicti extorserint p vim. aut metum. quod intellige fm glo. & Archi. ibidem si absolutio seu reuocatio sit facta. q; si iudex noluisset absoluere seu reuocare non haberet locū predicta pena & si vis aut metus fuit illata

¶ Quid si sententia erat iniusta. &. q; nihilominus ligabuntur predicta pena. si p vim uel metum obtinuerunt reuocationez. ar. xi. q. iij. c. i. & sine faciat per se siue per alium. c. mulieres. de senten. excom.

¶ Quid si obtineretur talis absolutio per vanum metum de quo timere non debebat. &. fm Bar. ibidem. & Archi. q; non ligabuntur quia proprie non appellatur metus talis timor. l. metum cum. l. sequen. & l. non timor. ff. quod me. causa.

¶ Utrum habeat locum predicta pena in absolutione a minori excōmunicatione fic obtenta. &. q; non. ar. c. si quem. de sen. excō.

Casus xix. est in. c. mulieres de iudi. vbi excōmunicatur qui fingit cām. vel facit fraudez ut iudex personaliter vadat ad mulierem pro testimonio ipsius capiendo vbi dicit glo. q; iudex ut posset visitare dictam facicbat eam nominare in testem si tamen iudex non iret ad eam licet fingatur causa nō i curreretur ista pena fm Jo. an. ibidem.

Casus xx. est in. c. ad apostolice de re iudi. quod quia vocat omitto

Casus xxi. est in. c hoc consultissimo. de re. cc. non alic. vbi excōicantur omnes compellentes cuiuscunq; conditionis sint prelatos uel ecclesiasticas psonas ad submittendū ecclesias. subijciēdo bona imobilia uel supponendum iura ecclesiarum laicis nel recognoscendum seu profitendum se tenere ab illis tanq̄ a superioribus uel ad statuū. eos laicos tanq̄ patronos uel aduocatos ecclesiarum seu bonorum ipsarum in perpetuū seu ad non modicū tempus sine capituli consensu & licentia specialis apostolice sedis. ut no. fm glo. ibidem. q; ut incurratur ista pena requiritur. ꝑmo q; sint bona imobilia uel iura que in imobilibus computantur. Secundo q; supponantur tāq̄ sint sua. vel recognoscantur ab eis. Tertio q; non sit ad modicum tempus. q; si fieret ad modicum tempus et aliqua iusta causa cum consensu capituli nō incurreretur hec pena. Quarto q; fiat sine licentia capituli & pape. Secundo excōicantur omnes laici qui ex licentia pape. & cōsensu capituli contractus inierunt de ecclesiasticis immobilibus. vel inient in futurum si aliquid pluscp̄ importat natura contractuū ipsorum vel pactum in eis factum vsurpauerunt vel

exegerunt. si moniti legitime nō desistunt ab huiusmodi vsurpatione. restituēdo etiā taliter vsurpata. vbi dicit archi. q; si ē ℨctus emphiteoticus accipiāt. qō ē a iure pmissū & nō vltra. & sic de alijs ℨcribꝰ initis. Itē dicit q; nō sufficit abstinere a tali vsurpatione ad cuitandum pena pdictā. nisi vsurpata restituant.

Casus xxij. est i. c. vnico. de reli. do. vbi excōicāt nouū ordinē aut religionem inuenientes. vel habitū nouę religionis assumentes. intellige. s. vt cū alijs simul viuāt alis sorsum assumere nō ꝓhibent. Scōo excōicant oēs fratres mēdicantiū ordinū pꝰ cōciliū lugdunense institutoꝝ. q aligd i ꝓprio habere ii pnt ex eoꝝ regula. si aliquē recipiūt ad ꝓfessionem. siue si domos vel loca eoꝝ alienant sine licētia sedis apostolice spāli. aut etiam fm archi. si alienāt bona mobilia. Excipiūtur ab ista pena fratres minores & predicatores & heremitaꝝ scī augī. & carmelitaꝝ. vt ps i d. c. Cōciliū aūt predictū celebratū fuit ab Jno. iij. anno domini. M. cc. xv.

Casus xxiij. ē in. c. q̄q̄. de ccn. vbi excōicant generaliter p se vł p alios suo nomine vel alieno ab ecclesijs vel ecclesiasticis psonis exigūt pedagia vel guidagia. p rebꝰ suis ꝓprijs quas deferūt vel deferri faciūt nō cā negociatiōis. Intellige si. sunt psone singulares q hoc faciunt. Secus si cēt vniuersitas. vł collegium q; nō excōicāt ſ subijciūt ecclesiastico interdicto. Quid aūt sit negociatio. ꝓpc. vide ē. clericus. ix. §. q. bodie tñ papalis est vt. ℨ. dictū est. Excōicatio. v. casu. xix.

Casus xxiiij. est in. c. clericis. de imu. ec. Sz q; p clericū. co ti. est reuocatus pertranseo.

Casus xxv. ē in. c. qm̄. de imu. ec. vbi excōicant oēs q ipetratores lit aut apostolicaꝝ. vł alios ad foꝝ ecclesiasticū recurrētes sup cāis q̄ ad idē foꝝ de iure vel ātiq̄ cōsuetudine ptinere noscunt cōpellūt seu cōpelli ꝓcurāt. aut p se vel aliū ipedūt ne coram iudicibꝰ ecclesiasticis delegatoꝝ seu ordinarijs possint iustitiā obtinere vł ꝓcurā de dictis causis coram eis ꝓponere iudices ecclesiasticos. vel ipetrātes aut litigātes seu litigare volētes aut ꝓponēs ipsoꝝ seu res illoꝝ aut ecclesiaꝝ suaꝝ etiā p captionē modis ne alijs quibuscūq; aggrauant cū dātibꝰ aurilia ꝓsilium vł fauorē ad ꝓdicta. nec tales debēt absolui nisi ꝑ us integre satisfecerint tā iudici cui. iurisditionē ꝑturbauerūt q̄ ꝑ

pti ꝑturbate de iuria dānis & expēsis & ilesse ptim papal ē. vt ps. ℨ. Excōicatio. v. casu. xxv.

Casus xxvj. ē in. c. cos. de imu. eccl. vbi excōicāt oēs seculare dīnus hītes q suis subditis iterdicūt ne platis aut clericis seu psonis ecclesiasticis quecūq; vēdāt aut emāt aliqd ab eisdē. nec ipsis bladū molēt coquāt panē aut alia obsequia exhibere presumāt vbi no. fm Bc. ibidē q; ꝓdicta pena locum hꝫ solū in illis q hīnt dīnium. & nō in alijs & qñ ꝓdicta imdicūt suis subditis. secus si predicta interdicūt non suis subditis.

¶ Quid si fiat tale ꝓceptū vł statutū ne gł possit vēdere vł alienare ñ subditꝫ vł illis q non portāt onera cōis. &. fm Bc. in. d. c. cos q nō ligāt predicta pena. q; nō ē ℨ libertatē ecclesiasticā. cr q̄ nō fit mētio de ecclesijs vel ecclesiasticis personis. nisi illud intelligeret de ipsis. vñ pōt iudex ecclesiasticus ipsos cōpellere. vt declarent q; bēant locū quo ad laicos. nō q̄ ad ecclesiasticas psonas.

Casus xxvij. ē in. c. vt piculosa. ne cleri. vł mo. vbi excōicāt tria genera psonaꝝ. ꝑmo oēs religiosi tacite vel exꝑsse. ꝓfessi aliquā religionē approbataz temere habitū suę religiōis dimittētes. vbi no. q; ad i currēdū hāc penā duo requiruñ. ꝑmū q; dimittāt ex monasteriū egrediēdo. q; si itelligeret q; cēnt excōicati dimittēdo in monasterio existendo. sequerenť duo incōuenientia. ꝑmo q; ter. fuisset supflu dicēde i scholis vł alibi. Sufficisset. n. dicē vbilz q; eē ñ ds. vel dicit gl. in ℟ica. ff. qō me. cā. Scōo sequeret q; religiosus dormiēs sine habitu cēt excōicat. q; temere dimittit. ℨ. c. vidua. xx. q. i. & ℨ. c. sanctimonialis. xxiij. di. ad hoc. de vi. & ho. cle. c. ft. in fi. que iura volūt q; semp habitu vti ds. qō cēt valde amaꝝ Xbū si ligaret sine habitu dormiēdo. qō ñ ē credēdū fm Jo. an. in. d. c. vt piculosa i nocuella. Et iò dic q; os dimittant habitū vt sint in scholis vel alibi ex monasteriū. q; sic euagādi hīnt materiam. vt vult rō. d. c. als. cuius dimittant i monasterio nec ex egrediūt ñ credo ligētur. q; cessat rō. l. si mata euagandi. Scōm qō regrit vt ingrat hec pena ē vt dimittāt temere sine rōabili cā seu licita religioso. q; tz ex monasteriū appareāt sine habitu & eū dimittāt. tñ si hec faciūt ex cā licita religioso quā ꝑplere non pnt cōmode cū habitu. puta pp balnea vel pisca tionē licite fiendā nō ligāt pp Xbum temere & no. i gl. ibidē. & in. c. i. de sen. excō. li. vj.

Universidad de Deusto
Biblioteca

1 ¶ Sed qđ si religiosus deferat bituz ſz occulte puta ſub veſtib⁹ laicalib⁹ ſine rōabili cā t ex mōasteriū.R'.Jo.an.i.d.c.ōs q.de vi.t ho. cle. t glo.i clc.ij.co.ti. videnť tenē q. ſit excōicat⁹. ¶Da.āt i.d.c.ōs: tz q. nō.t ego poſt factuz ſil' tenco.qz pſtō penalis nō dz extēdi ad caſuz nō hūtē piođā rōez: vt no. Jo.an.i rla odia.de re. iur.in.vj.in mercurialibus.lz ante factum ſit tenenda opi. Jo.an.t glo.

2 ¶ Quid ſi aſſumit bitū alteri⁹ religiōis. R'.q mihi plz opi. Bc.ibidē.q. nō icurrit predictā penā. Et ita cōſuluit Lap. ¶ſone.cxriiij. Nec ob. Xbum ſue religiōis:qz vna ē religio gene-ral'r ſumpta quo ad tria vota.

3 ¶ Scđo excōicanť oēs religioſi q accedūt ad quis ſtudia lr'ax. itellige ex̄ clauſtrū. niſi a ſuo plato cū pſilio maioris ptis ſui puētus ſibi eūđi ad ſtudū licētia pmtus ſit cōceſſa.

4 ¶ Nūqđ ligabiť abbas ſine prefata licētia vadens.R'.Bc.ibidē q. non.

5 ¶ Tertio excōicanť oēs voc.ſiue magri q religioſos habitu ſuo dimiſſo leges vel phificam docēt vel i ſcholis ſuis preſumūt retinere.

Laſus xxviij.eſt in.c.qcūqz ō here.vbi excōicanť oēs qui preſumpſerit eccleſiaſtice ſepulture tradere hereticos credētes receptatores:defenſores vel fautores corū ſcient:nec debēt abſolui niſi,pprijs manib⁹ publice extumulēt huiuſmōi corpora dānatorū.

1 ¶ Quid ē tradere eccleſiaſtice ſepulture.R'.ſz Archi.q. ē talū cadauera in cimiterio eccleſie tumulare.vel etiā alibi ad modū rpianoz cuz pſalmis t oſonib⁹ad ſepulturā deducere.xiij. q.ij.qui diuina.t.c.queſitum.

2 ¶ Qui aūt dicanť fautores receptatores t huiuſmodi.vide.j.hereticus.

Laſus xxix.eſt in.c.vt iqſitōnis ō hŕti. vbi excōicanť ptātes: dūi tpales rectores: vel eoz officiales:ſeu balini q de crimine hereſis cognoſcūt vel iudicāt: ſiue ſi captos,p codē crimine abſqz cpoz vel ingſitoz licētia a carcere liberāt:vel excutionē,p huiuſmodi crie cis a dioceſano vel iqſitorib⁹ ininnctā nō iplent,put ad eoz ſpectat offiū. Jtem ſi directe vel indirecte preſumūt ſniam dioceſanoz vel ingſitoz aut pceſſum impediret vel ſi dioceſano vel iquiſitorib⁹ preſumpſerit ſe opponere i his q ad prefatū fidei negociū incumbūt:aut aliter ipedire cum oibus dātibus eis in predictis auxiliū pſiliū vel fauorem. Limitat tū Matthęus ibidem verū ſi facit aīo ipediendi officium. Secus ſi ipediret aīo offendēdi q: eſt inimicus ſuus:qz ſic non eſſet excōicatus:licet impediret.

Laſus xxx.eſt in.c.vnico.de ſciſma. Et qz vacat hodie omitto.

Laſus xxxi.ē in.c.i.de homi.vbi excōicanť oēs q p aſaſſinos aliqđ interficiūt.de quo dic vt.ō.Aſaſſinus.§.j.

Laſus xxxij.eſt i.c.i.de vſu.vbi excōicāt tur oēs pſone ſingulares eccleſiaſtice ep̄is inferiores que vſurarijs alienigēis pcedūt domos ad fenus exercendū:de quo vide infra vſura.ij.§.xiij.

¶ Quis dr oriūdus.R'.q. is q ortus ē ibi vel in vico ciuitatis illius.ff.ad munici.l.q ex vico vel etiam ſi pr̄ cius inde originem duxit.ff.eo. ti.l.aſſumptio.§.filius. 1

¶ Quid ſi vſurarius nō ſit de terra oriūdus. ſz de dnio ſub cuius ē terra.R'.ſm Lar.t Frā. ibidem non bz locū hec pena. 2

¶ An predicta pena pcipiēdat pducētes inde os.R'.Lar.i clc.i.de vſu.Bc.i.c.vſuraz ō vſu. in.vj.t ¶Dan.t Bal.i quodā pſilio:qō ieput Inter iudeos.t Lau.t Rodol.i ſuo tractatu de ptractib⁹ tenent q. ſic.Et ſic tenc.lz aliq teneāt prium.vt.j.vſura.ij.§.xiiij. 3

Laſus xxxiij.eſt i.c.vnico de ininr. vbi excōicanť pcedētes repreſſalias ꝯ pſonas eccleſiaſticas vel eoz bona:vel ſi generaliter cōceſſas preterita cuiuſuis pſuetudiniſ ad eaſdē referūt ſeu extēdūt niſi ifra mēſez a die pceſſiōis reuocēt.Intellige ſi ſunt pſone ſingulares. Jtē nō.ſm Archi.ibidē q. pcedere ptinet ad pcedētes t extēdere ad eos gb⁹ tales repreſſalie ſunt pceſſe.

¶ Quid ſi añ mēſem ,pceſſerūt ad actū.R'.gl. t Bc. ibidē q. ſunt excōicati qz,phibēt actuz t precipit reuocationem infra mēnſem. 1

Laſus xxxiij.eſt in.c.felicis de pe.de q bēs.ō.Excōicano.v.caſu.ur.

Laſus ſequentes vſqz ad caſuz.xxxvi. ſunt in clementinis.

Laſus xxxv.eſt in clc.vnica de ſeq.poſ. vbi excōicanť oēs q ſequeſtrationem que dz fieri p ordinariū loci de beneficio nō poſſeſſo pacifice p triēnium integrū p⁹ ſententiā diffinitiuā ꝯ poſſeſſorē apud ſedez apoſtolicam dūtaxat in petitorio vel poſſeſſorio,p mulgatā ipedire:vel fructus ſequeſtratos q ſu plunt onerib⁹ tenētis ſequeſtratū būficiū occupare pſūpſerit a q nō abſoluanť niſi vſurpata reſtituant t impedimentum remoueant.

1 ¶ Quid ſi ſeqſter ꝯuertit fructꝰ i vtilitatē būfi cij.R'.gl.¶Dan.t Je.q. ſi pōt pp Xbū r̄ſtituat

Laſus xxxvi.ē in clc.i.de ſepul.vbi excōicanť oēs q interdicti tpe i caſibus nō pceſſis a iure:vel excōicatos publice ſ.maioz excōicatiōe nō minoz ſm Jnno.i.c. ſacris de ſepul.aut notatiz iterdictos. Intelligē a diuinis t ptcipatiōe ſacroz ſz ¶Dan. q. interdicti a iuriſditōe vel ab aliq offō nō pŭať ſepultura vl' vſurarios māifeſtos ſciēter ſepelire pſumūt i cimiteriis nec debēt abſolui niſi pius ſatiſfecerit illis quib⁹ iniuria facta ad arbitriuz dioceſani.

1 ¶ Vtz ad icurrēdū pdictā penā regrať q. locus ſit būdict⁹.R'.ſz Lar.ibiđ q. ſic.qz ſi dr ciuitū niſi p būdictōez.ar.c.nemo.ō pſc. di.i.t b veri⁹:lz aliq teneāt priuz:quoz opi. pōt eſſe Xa qñ loc⁹ diu hŕeť,p būdcō lz i Vitate ſi cēt.

2 ¶ Quis dr publice excōicat⁹.R'.ſz gl.i.c exceptōez de excep.q. ſi agit de pena icurrēda reſpectu cōicātū ipſi excōicato itelligit ſi iudex tulit ſniaz i loco vbi publice iudicare pſueuit pūtb⁹officialib⁹ ſuis t ptib⁹.vel alia abūte p ptūaciā al' ſec⁹.Sz gl.i.d.clc.i.vult q. ex q̄litate fori t ex multitudie aſtātiū vl' paucitate dicaſ publicū vl' nō publicū. vñ ſz eādē gl.ſepeliēs oeckte excōicatū:lz ſciat nō icidit i penaz. ¶Dan.i.d.c.exceptōez limitat b vez qñ nō cēt excōicat⁹ ſz modū quē dic gl.i.d.c. exceptōnē aut ſi cēt tñ ſepeliēs igrabat t magis plz.q Xo ad excōicatū dr publice excōicat⁹ex q a iudice fuit excōicat⁹.ipſo preſente vl' ꝓtumacit abſente.lz nō fuerit denūciat⁹ ſz ¶Da.in.d.c. exce.

5 ¶ Quis dicať notatiz interdictus vel excōicatus. vide notatim.

4 ¶ Quid ſi vſurari⁹manifeſtus fecit cautionē R'.Lar.i.d.clc.q. poterit ſepeliri licite.t ita tz glo.t Matthęus ibidem.

5 ¶ Vtz hec pena liget ſolū humo vl' tumlo ꝯponētes an pcomitātes vl' portātes ſeu officiātes.R'.pau.tz q. ſolū tumlo ꝯponētes.Ste. tz q. oēs ēt pcomitātes.Blo.dic caſuz dubiū Ego credo niſi fiat fraudulent q. ſolū ē excōicat⁹ ꝯponēs i tumlo cū mādātib⁹ t auctē pſtātib⁹ fil' cū platis dolose nō,phibētib⁹ tz pmittētib⁹ ſepelire t officiātib⁹ ſm more ſepulture.

Laſus xxxvij.ē i clc.i.de deci.vbi excōicāť oēs religioſi adminiſtratōez vl' būficia nō būtel q noualiū aut aliaſ decias eccl'ie obitas t ad eoſ ñ ſpectātes ſibi appropriāť

pſumūt:ſeu q ō aīalib⁹ fāiliaz aut paſtoz ſuoz vl' aliox ēt aīaliū ĩmiſcētū eoz gregib⁹ aut q ō aīalib⁹ q̄ i fraudē eccl'iaz emūt ēptaqz vēditorib⁹ vl' alijs ab ipis tenēda tradūt ſeu q ō iris qs tradūt alijs excolēdas decias ſoluē nō pmittūt aut ,phibēt:ſi p⁹regſitōez factā ab eiſdē iniēſt nō dſtiterīt.J.mēſez: vl' ſi ō bis q̄ ꝯ p missa vſurpare vl' retiere pſūpſerūt ifra duos mēſes eccl'ijs dānificat; emēdā ñ fecerīt cōpetētem:nec debent abſolui niſi ante ſatiſfactionem ꝓdignam fecerint.

¶ Quid de decimis debitis ꝓuato cr priuile gio vl' feudo.R'.gl.ibidē nō eſſe locū iſti pene. 1

¶ Quid ſi predicti lz nō,phibeāt alijs:tñ ipſi nō ſoluūt decias eā debeāt.R'.gl.ibidē. ¶Dau. t Je.q. nō erūt excōicati aliter petozie ſent cōditionis q̄ laici nō ſoluentes decimas. 2

Laſus xxxviij.eſt in clc.i.ō ſta.mo. vbi excōicanť duo genera pſonaz. ¶Primo oēs mōaci t canonici regulares adminiſtratōez aliquā nō būtes q ſine l̄ſia ſpāli ſuoz plato ſe trāſferūt ad curiaſ p̄cipū vt dā nū aliqō ſuis prelatis aut mōaſterijs inferāt. Vbi no.ſz glo.t Lar.ibidē q. ad icurren. hāc penā duo regrūť. ¶Dio q. intrauerit curiā:qz ex ſolo critu clauſtri ob hāc cāz nō ligareť. Sc cūdū qō r̄griť ēvt cā dānificādi mōaſteriū vl' plātū curiā intrauerint. vnde lz dānū nō itulerit:vtputa qz pētuit eos:tñ ex quo pp hāc cāz curiā intrauerūt liganť:licētiā Xo hŕe vl' nō hŕe nō puto pōderandū:vt dicit glo.ibidem.

¶ Quid ē admiſtratio.R'.Lar.in.d.clc.t Lau. q. p admiſtratōe ōbem⁹ intelligere pceptionē tpaliū fructuū nō aūt ſpūaliū officioz. 1

¶ Jtē ſcđo excōicanť mōaci q ſine licētia obtēta abbatū ſuoz tenēt arma itra ſepta monaſterioz.vbi dicit Lar.q. ſepta ē clauſura mōaſterij quā nō lz egredi niſi de licentia. 2

¶ Quid ſi talis ē abbas q parit ꝓtumeliā creatori.vl' iniungit mōacis intolerabilia: vl' eos ,pſequ odio capitali poterūt ne mōaci ſine licētia arma ſumē. Si aliſs remediſ nō pſit ſibi,puidē.R'.Lar.ibidē q. ſine pdicta pēa pſit aſſumere.xi.q.iij.c. Julianus.

¶ Quid ſi tenēt arma in altquo mōaſterio nō in ſuo.R'.q. non erunt excōmunicati. Et no.q nomine armorum intelligunt ea que cōmuniter ſunt ad inuadendum vel defendendum. Si vero eſſent talia quibus poſſent vti vt armis vl' vt inſtrumētis:ſicut baculus ſapis furcha t huiuſmōi:tūc talia ſumūt ſignificatū ab 4

Universidad de Deusto
Biblioteca

itentione deferentis. Itē no. q' prefati casus ñ
hñt locū in alijs monachis nisi in nigris.

Casus xxxix. est. in clc. attēdentes. ó sta-
mo. vbi ercōicanť ipedītes vi
sitatores monialiū quarūcūq; t ēt canonicaꝝ
regulariū in his q̄ ptinēt ad officiū visitatiōis
earūdē. Vbi no. fm Lar. ibidē q' ad incurren
dū pdictā penā oz. ¶Primo q' impedimentuz
effectualiť prestet. Secō q' admonitio vt dcī
stāt sit eis fcta p visitātē. Tertio q' monitio
ñ precedat ipedimētū: alś nō ligarenť ista pe-
na. Et dicit sufficere vnicā monitionē etiā ge
neraliter factā: dūmō fiat a visitante.

Casus xl. est i clc. i. de rcli. do. vbi ercōi
cāť oēs statū bigbinaꝝ assumē
tes vel assūptū sectātes. Secō ercōicanť reli
giosi q dictas bigbinas fouēt i coꝝ statu: seu
vt assumāt dictū bigbinatū dāt eis cōsiliū fa
uorē vel auxiliū directe vel indirecte.

Casus xlj. est i clc. vnica. de ꝓsan. t affi.
vbi ercōicāť oēs sciēter ꝑbētes
mr̄imoniū in gradib⁹ ꝓsanguinitatꝭ vel affi
nitatis ꝓhibitis. Itē secō ꝑbētes cū monali
bus. Itē ītio religiosi vl' mōialeś aut clerici i ſa
cris ꝓstituti ꝑbētes mr̄imoniū cū gbuscunq;.

1 ¶Quid si ignorauit q̄ ꝓtrarit: ſz postea sciuit
gradū ꝓhibitū. ℟. cū glo. t Lar. in. d. clc. q' nō
ligať ista pena: nisi ꝑbat de nouo quātūcunq;
cohabiret: ſz peccet mortaliter.

2 Vtrum ꝑbens cū ipubere sibi ꝓsanguinea vel
affine ligeť predicta pena. ℟. Lardi. t Lau. ibi
dem q' nō ligať q: spōsalia potius isti iuris i
terpretatiōe ꝑbūt q̄s mr̄imoniū. c. vnico. de de
spō. ipu. li. vj. t ꝑbētes spōsalia nō liganť pdi
cta pena. vt tz gl. Ste. t ¶Dan. ibidē. qđ itellige
nisi p copulā carnalē efficiāt matrimoniū.

3 Vtrum cōtrahens cū furiosa sibi affine ligeť
predicta pena. ℟. q' nō.

4 ¶Quid si solū ꝓrit p Vba de pñti: ſz nō ꝓsū
manit. ℟. glo. q' nibilominus ligať.

5 ¶Quis dicať religiosus vt icidat i istā penā
℟. glo. q' glibet tacite vel expresse ꝓfessus ali
quā religionē approbatā.

Casus xlij. est in clc. nolētes. de hereti.
vbi ercōicāť oēs ingſitores seu
cōmissarij sup heresi deputati q ꝑtextu officij
ingſitiōis quocūq; mō illicito pecuniā extor
quēt ab aliqbus. Itē secō si sciēter pdicti acce
ptēt bōa eccl'a. Itē ītio si fisco ēt eccl'ie ob cle
ricoꝝ delictū applicēt bōa ecclārum. vt dicit
Lar. q' hec pena ñ compbēdit epos. t ē Vbi or
opi. ſz aliq ꝺdicāt. Itē dicit q' noīe pecunie in
telligiť qcūq; cr̄iabile. facit. l. i. t. xj. C. de con
sti. pecu. t. i. q. i. totū. Itē dicit q' solū ħ ſz locuz
ista pena q̄n ꝑtextu officij ħ faciūt. Et aduer
te q' pdicti nō pñt absolui ꝑtrq̄ in mort̄ ar
ticulo: nisi prius satisfecerint de pecunia sic ex
torta: nec ꝓuilegiū aut pactū vel remissio va
let ꝺ hoc. vt in. d. clc.

Casus xliij. est i clc. vnica. de vsur. vbi
ercōicāť ptātes: capitanei: recto
res: ꝓsules: iudices ꝓsiliarij: aut alij quis offici
ales q̄rūcūq; cōitatū q faciūt statuta: scribunt
vl' dictāt q' vsure soluanť: aut q' solute nō re
stituāť cū repertū. Itē secō q sciēť iudicare ſz
illa statuta pſū pserit. Itē ītio si pdicta statuta
hacten⁹ edita de lib⁹ cōitatū ipsaꝝ si deicue
rint si hñt ptātē sup hoc ifra tres mēses itelli
ge tā de ptāte iurī q̄s fcī fm glo. t Lar. ibidē.
Itē q̄rto qcūq; pdictoꝝ ꝓsumētes obſuare p
dicta statuta seu ꝓsuetudines effectū coꝝ bā
tes quoquo mō. Sz alij a pdictis ſnātes talia
statuta nō ſūt ercōicati fm Lar. ibidē. Itē no.
q' is q scribit. vel dictat vt incidat i penā pre
dictā oz hec faciat tanq̄ officialis fm ¶Dan.
aliter nō ligareť. Similiter nō ligatur scribēs
sniam cōformē statuto: nisi poneret tenor stati
in sententia.

¶Quid si faciūt statutū pp vsurarios rep̄mē 1
dos vt ſi exigāt nisi tm. ℟. gl. t. Lar. q' nō ligāť
¶Quid ó dñis q cū iudeis vsuras exercētib⁹ 2
pacta faciūt. ℟. Lar. ibidē q' sic sunt ercōicati
fm Lau. marie si vsure exigāť a xpianis: sicut
q̄ſ faciunt pacta cum xpianis vsurarijs.

Casus xliiij. est i clc. cupiētes. de pe. vbi
ercōicāť oēs religiosi mendicam
tes q loca⁹ ó nouo accipiūt ad bitādū. Itē ſcō
pdicti q accepta loca hucusq; mutāt vel trāſse
rūt i alios quouis titulo. de q̄ dic vt. j. Loca
Aduerte tū q' licz sit nouū qō fuit t postea re
ficiť. vt no. xviij. q. ij. de mōchis. tū fm Lar.
hic nō ꝓhibēť loca destructa reficere. Tamen
¶Dan. verū nisi ipa loca defecerint esse de coꝝ
dominio: t postea ex nouo iure. ℟. acquirūt.

¶An āt pdicti mēdicāteſ possint augmētaſ 1
loca iā capta. ℟. Lap. ꝓsilio: clxxxviij. q' sic in
pdicta pena. facit. c. fi. de ꝓcess. ꝑben. li. vi. t. c.
ꝓsuluit de iudc. t clc. i. de sup. ne. pla. ga aliud
ē de nouo cape aliud augmētare. preterea hic nō
accipiť locus. vt. i. l. locus. ff. de V. sig. ſz capiť
p alio loco diuerso pluraliť. vñ pp augmētaꝝ
onem nō dñť hſe duo loca. Itē tertio ibidē et

cōicāť oēs religiosi q' aliq̄ ꝓferre presumun t
i sermonib⁹ suis vel alibi ista ītentiōe vt a de
cimaꝝ debitaꝝ ecclīs solutōe retrabāt audiē
tes. Vnde tria regrūtur vt icidāt in pdictam
penā. ¶Primū q' dicāt ītētiōe retrahēdi. Secōz
q' decime a gb⁹ retrahere intēdūt sint debite.
Tertiū q' dicāt plonis audiētibus que er ōbi
ro debēāt solue dictas decumas. Itē q̄rto ibi
dē ercōicanť oēs religiosi q predicare pſūpse
rint negligētia nō purgata de ꝓscia facienda
circa decias nō soluētib⁹ ꝓfitentib⁹ vt soluāt.
¶Pro q̄ est sciendū q' in. d. clc. ꝓcipiť sub iter
minatiōe maledictiōis eine q' in prima dñica
q̄rta t vltima q̄dragesime: t in festis ascēsiōis
dñice: pent̄. natiuitatis bti Joannis baptiste:
assūptiōis: t natiuitatis bte V'gis ¶Marie pdi
cādo pplis ſi a plat̄ ecclie aut coꝝ vicarijs
vl' loca tenētib⁹ eoꝝdē fuerit regſti audiētes
erpsse de solutiōe decimaꝝ iformēt. Itez scōo
precipiť predictis religiosis q' regſti a predi
ctis ꝓsciaz faciāt illis quoꝝ ꝓfessiōes audiunt
q' decias soluē nō omittāt q' si p⁹talē regſtio
nē sciēter postpoluerit ꝓfitētib⁹ ꝓsciaz facē de
huiusmōi soluēdis decimis tādiu ab officio
pdicatiōis ipso facto sunt suspēsi: donec ꝓfitē
tib⁹ ipſis nō fecerint ꝓsciaz si ħ ipm sibi dicen
di cōmode facultatē habuerit: t iō ħ nō facien
do pdicādo interī ſūt ercōicati ipso facto. oz q̄
q' ꝓsciaz faciāt sibi ꝓfitētib⁹ si cōmode pñt an
q̄ predicēt. alr nō cuitāt predictā penam.

Casus xxxv. ē in clc. i. de sen. ercō. vbi
ercōicanť oēs religiosi cuiuscū
q̄z ordis t pditōis cr̄ist̄ q intēdictū ipositū a sc̄e
aplica. vl' a locoꝝ ordiarijs qō mater ecclia
fuat nō seruauerit. Idez dic de cessatiōib⁹ ge
neralibus a diuinis: t ligat hec pena etiā si in
terdictū sit nullum.

Casus xxxvi. q aliq̄ ē papalis. aliq̄ n
cp̄al'. aliq̄ nō: nō. i. c. eos. de sen.
ex. li. vi. vbi illi q a sniа cāonis vel hoīs pp mō
tis piculū vl' aliud ipedimētū fuerūt absoluti
ab alio q̄s ab eo a quo de iure erāt absoluēdi si
liberati a tali ipedimēto q̄cito cōmode pote
rūt ptēplerint se pñtare illi q legitime debebat
eā absoluē t satisfacere. put ab eodē eis iniun
geť ipso facto sniaz ercōicatōis incurrūt t ab
eo solo poterūt absolui a quo a pria ercōicatō
ne erāt absoluēdi. Idē dic de illis q cū absoluū
tur a papa vl' legatis ipsi⁹ a gbuscūq; senten
tijs iniūgiť eis vt se ordinarijs aut alijs gbus
cūq; repūtēt, p susceptōe pnie vl' p satisfactōe
ipēdēda his gb⁹ iniuriā fecerūt si nō faciūt q̄s
pmū cōmode poterūt eādē sniaz ipso facto in
currūt. de q̄ vide. ℟. absol'o. iij. ℣. xvi. Et aduer
te ħ q' Jo. an. dic q' istō ħ locū tā in sniа iurī
q̄s bois. t ita sequunť dñi de rota.

Casus xxxvij. q ē aliq̄ papalis. aliq̄ n
cp̄al'. aliq̄ nō ē in. c. nup. t in. c
si ꝓcubinc. de sen. erco. ꝺ ptic̄pātes cū ercōica
tis. de q̄ dic vt. j. ercōicatio. viij. ℣. i.

Casus alius ē p cr̄uagātē pauli fi posi
tā sub ℟ica de re. cc. nō alie. vbi
ercōicanť alienātes res eccl'iasticas siue facien
tes pactū p qō ipsoꝝ dñiuz trāſferat ac oēs cō
cedētes: hypothecātes: ifeudantes: vl' inēphi
teosiz ꝓcedētes: aut locātes nisi in casib⁹ a iure
ꝓcessis: exceptī fructib⁹ t bōis q̄ fuādo fuari ñ
pñt. Itē secō ercōicāť q tal' alienata recipiūt

¶ Sūt t multi alij casus ercōicationū tā pa- 1
pales q̄s p statuta ordinarioꝝ i coꝝ diocesib⁹
ꝓmulgati q̄s omitto b:euitatis cā. t etiaz pp
ca que inferam in sequenti questiōe.

¶ ¶Pro declaratiōe oiuz pdictoꝝ casuū tā in 2
isto. c. q̄s in duob⁹ ꝓcedētib⁹ q̄ruuť ifrascripta.

¶ Vtrū ignorātes predictas snias ercōicatio 3
nū ligenť q̄ ad deū t ꝓsciaz faciēdo vel omittē
do id pp qō sniа ercōicatōis iponiť. ℟. Aut ig
rātia ē affectata crassa vel supina: t sic ligaren
tur ſz cōiter doc. p ter. clax in. c. vt aiax picul'
de ꝓsti. li. vi. Aut ignorātia nō ē affectata nec
crassa aut supina. Et sic quo ad foꝝ ꝓscie ex nō.
in. c. cogſcētes. de ꝓsti. t in. c. a nobis. el. i. de sē
tentia ercōicatiōis. t in. d. c. vt aiax distinguo
Aut id qō cōmittiť vl' omittiť pp qō ercōica
tio infligiť nō ē, ꝓhibitū vl' ꝓceptū a lege diuia
ſz solū a iure positiuo vel p statutū. Et tūc tal'
ignorās nō ligať sniа ercōicatōis: q: ad eaz in
currēdā regriť dolus ver⁹ vel ꝓsumpt⁹ sicut
est lata culpa. l. q' neruа. ff. ꝺpositi. ħ tz Jo. an.
in. c. quāte. co. ti. in nouella: vbi dicit notabile
V'bū. Nō q' in hūc vel quēcūq; canonē nul'us
icidit nisi sit in dolo. Hoc idē tenere videť Jn
no. in. c. cū medicialis. co. ti. li. vi. t facit qō no.
Bar. in. l. qcunq;. C. de seruis fugi. vbi dicit q'
vbicūq; logmur de pena capitali vel corpora
li subintelligiť dolus. ó ħ vide. j. ¶Pena. ℣. vi. ℊ a
fortiori subintelligiť i ercōicatōe q̄ punit aiaz
Cū ℊ talis nō sit in dolo V'o. vt ꝑz. ℟. Do'us. ℣
i. nec ꝓsumpto q: nō ignorat crasse nec supi
ne. qō ē lata culpa. ℊ nō ligabiť sniа ercōicatio
nis. facit qō no. Jnno. in. c. nouerit. co. ti. vbi
dicit q' faciēs statutū ꝺ ecclesiasticam liberta-

rem ignorans forte ꝺ ecclesiasticā libertatē non ligatur sñia excōicatiōis. Itē ħ ꝑz per ea que no. in l. g ꝺ. & in l. figs incesti. & in aut. incestas. C. de nupt. & innti. nup. vbi ꝑz q ignorantia uris excusat a pena impositā vetitaꝫ nuptias ꝺ henti. facit. l. si adulterium cū incestu. §. i. ff. de adul. Aut id qđ cōmittit vel omittitur ꝓp qđ excōicatio infligitur est cōtra legem diuinam & cōmittens scit forte ꝓtra legem dei: & ignorat eē ꝓhibitū per ius cōe vel per decretales aut statuta quecūq; & hoc est diuersitas iter doc. Mā glo. in d. c. a nobis. & Bar. in l. cūctos populos. C. de sū. tri. & fi. ca. videt tenere qđ ligatur q: est in dolo faciendo rem quā scit sibi eē ꝓhibitam. ꝓ quo facit. l. nec cremplū. C. ad l. cor. de fal. & c. cum illoꝝ. in fi. co. ti. huiꝰ opi. vt etiam Sco. in. iiij. di. vi. Cōtrarium & Jo. an. in d. c. vt alia. & quo ad excōicationem. d. Anto. & Pa. in. d. c. a nobis. & Be. in. d. c. vt alia. Sed ꝓ oppdia sic distinguo: aut loquimur de excōicatōibꝰ que infligūtur a iure cōi: aut per extrauagantes vel statuta quecūq; sup facto dānato a lege diuina que cōiter in diocesibus publicant & sciuntur. vt est illa de nō cōtrahēdo i gradu ꝓhibito: de nō ꝟberando clericū & filiabꝰ: & sic ligat: q: ē lata cāpa iḡare qđ oēs sue ꝺditionis sciunt: q: si ē bō boni sensus non ignoraret talia si faceret que cōiter hoies sue ꝺditiōis faciūt. l. si iret ad ecclesias & ad ꝓdicationes: & silia ipsa non ignoraret. Cum ḡ talis nō sit extra culpā ignorantie sic non euitabit penā. Et sic intelligo & limito glo. & Bar. tenētes q ligant. Aut loqmur de excōicatiōibꝰ iuris cōis & extrauagantiū vel statutoꝝ quoꝝ cūq; super facto dānato a lege diuina que cōiter nō publicāt i diocesibus nec sciunt. Et sic cū talis ignorās sit eē oēm culpā ignorantie nō ligabit pena excōicatiōis: nisi sit ꝑsona cui ex officio ignorare sit ꝓhibitū. & sic intellige & limita Jo. an. & d. Anto. cū ceteris q tenent q non ligat sñia excōicatiōis. Rō ē q: quātitas pene ꝺz ꝓportionari quātitati culpe. c. felicis. de pe. li. vi. sed talis peccās solū offendit legē diuinam ꝺ quā se scit facere. non aut offendit ꝺditorē canonis cū ipm canonē ignoret & sine oi culpa. ḡ solū ꝺz puniri pena legis diuīe quā ꝓuaricat nō pena excōicatōis que nō ligat: nisi rone ꝓtemptus regularit. vt in. c. sacrū. co. & c. nemo epoꝝ. xi. q. iij. cū silibus q ꝓeptus non est in casu nro ꝙ ad canonē vl statutū qđ ignorat: q: vbi dat ignorātia cessat ꝓeptus sm. d.

An. in. d. c. a nobis. facit. c. fi. q matri. accu. ꝓ
Itē qđ no. Inno. & doc. in. c. si vero. cl. ij. codez vbi ꝑz q peutēs clericū ignotās clericū cē nō excōicat, & faciat factū dānatū lege diuia. q nō ꝓtēnt canonē cū ignoret clericū esse: & sic ligat. Nec ob. q sepe in excōicatōibꝰ ꝺ q suffi ciat affirio in valuis. S. Petri rome. q: id ꝺz intelligi quo ad ꝓsumptionē foꝛ ꝓtentiosi: vel ꝙ ad illos q sunt in culpa: vt non possint publicari in eoꝝ terris. Aliter sequeret q quilibz teneret hre, procuratoꝛ in curia: vel studere iuri canonico. qđ ē impossibile multis.

¶ Vtrū mādās fieri aliqd qđ, phibet aliq̄ pena fataꝝ excōicationū sit ipso facto excōicat. &c. sm distinctionez. de q. j. mādatū. §. i.

¶ Sed qd si qđ mādauit nō habuit effectū. &c. q nō est excōicatus in nullo casu predictoꝝ. nisi solū in illo de quo. s. in casu. xxxi. s. in. c. i. ō homi. in aliis aūt casibꝰ vt incidat in excōicatōes nō sufficit q solū mandauerit: sed oꝛ effectus mandati seqtur. vt no. in. c. felicis. de pe. li. vi. p Bof. & alibi per doc.

¶ Vtrū ratū hūs maleficiū qđ aliq̄ predictarū excōicationū, phibetur ligē sil'r cū faciente &c. q ligat si tñ interueniāt q̄ regrūtur vt ratihabitio habeat locū que vide. s. ꝓsentire. §. iij.

¶ Vtrū ꝓsulētes vel fauorē dātes: inducētes alios ad aliqđ predictoꝝ faciēdū sil'r sint excōicati. &c. q. nō. nisi vbi expꝛmit & ꝺ oātes ꝓsiliū auriliū vl fauorē: & excepto si darent ꝓsiliū: auxiliū: vel fauorē ad factū dānatū post q̄ ille cui dāt ꝓsiliū: auxiliū: vel fauorē iā est ligatꝰ: q: sic ligarent cadē pena & ab eodē cēnt absolvēdi. vt i. c. nup. de sen. excō. & j. excōicatio. viij. §. i.

¶ Quero de q ꝓsilio intelligit qñ excōicatio infligitur cū dantibꝰ ꝓsiliū. &c. vt colligo. ex Lar. in cle. si qs. de pēs. q intelligit de fraudulento ꝓsilio non de nudo qđ nihil addicit ad peccatū vt no. l. d. c. nup. in gl. ij. & in. c. sicut dignuꝫ de homi. Et dicit Pau. q ꝓsiliū prestat suadēdo rogando: mandādo: instruēdo: vel vtilitatem inde secuturā ostendēdo. vt no. Inno. in. c. ad audientiaꝫ. de homi. Itez dicit Pau. q ex nudo ꝓsilio regl'r qs non tenet. vt insti. mandati. §. tua tñ gratia. Et ꝺz nudū ꝓsiliū vel simplex fauor illius q ad maleficiū faciendū nihil addicit. puta q: sic oino faceret & cū tanto anio: sed vbi quis magis efficaciter inducitur: & alias esset facturus tunc non est nudum consiliū nec simplex fauor vt elicio ex glo. in. d. c. felicis. Item nō. secūdum Pau. in. d. c. felicis. q ad i-

currendam penam excōicationis: oꝛ ꝓsiliuz fauor vel auriliū sint circa factum damnatuz per qđ incurritur excōicatio q: si esset circa alia non haberet locum.

9 ¶ Quis dicatur defensoꝛ vel receptatoꝛ hēs. j. hēnicus. §. xxiij. cū sequētibus: & sm ꝑdictā declarationem ligabūtur in quocūq; de ipis fit mentio spāliꝫ.

10 ¶ Quis dicat socius. &c. gl. Lar. & Pau. in. d. c. felicis q est ille q aliqd coopatur ad actum dānatū. Vnde no. q qñ sunt plures ad delinquēdū: & nullus est principalis tūc dicuntur agentes. Sed qñ vnus ē principalis & alius cooperās: tūc stricte ꝺz socius in cēsuris. & large socius criminis dicatur triplr. s. ꝓcomitans: faciens: & non cōsipiens. vt. xvi. q. iiij. ita plane. Extra vi. di. facientis. & in. d. c. fic dignum. §. ij. & tales reglr non puniūtur eadem pena.

11 ¶ Queritur q: in plerisq; casibus excōicationū predictaꝝ ꝺ q non sunt absolvendi nisi ꝑ ius satisfecerint vel aliud fecerint. Vtrū teneat absolutio ante satisfactionem & iniunctionē illoꝝ que mandant in dictis casibus. &c. & p regula ē tenendū q vbicunq; ius vtitur isto verbo pōt negatiue. q tunc absolutio impensa ꝺ id qđ sic imponit ē nulla: vt ꝑz p glo. in regula ꝑma. de reg. in. li. vi. Idem dic qñ canō vtitur Nbo non valeant. & tales casus sūt. xi. & xiij. & xvij. & oēs casus seqntes vsq; ad casuz. xxxj. inclusiue. s. Excōicatio. v. & xvij. & xlij. s. Excōicatō vij. vbi aūt canō vtit Nbo nullatenꝰ. tunc sm Zen. in cle. vnica. de seque. nō valet. Iz fz Lar. ibidē valet. Sed ego dico q vbi alis absolutio alicui ptinet de iure tūc iz absolutio si omittatur qđ ꝓcipit canon ficn. quātūcūq; vtatur Nbo nullatenus: aut Nbo non mereat vl nō absolvat: sed vbi absolutio de iure non competit tali. puta q: ꝺitoꝛ canonis sibi vel alteri reseruauit & solum ꝓcedit in aliquo casu. verbi gra in articulo mortis & huiusmodi sub aliq̄ forma sit sub qbuscūq; verbis velit: tūc nō valet absolutio nisi seruata modificatiōe seu forma i ipso canone expꝛssa. facit gl. in cle. i. de iure patro. in verbo: inhibentes. qđ bñ nō.

Excommunicatio

viij. de ꝑticipantibꝰ cū excōicat, maiori excōicatione: & q: diuersimode participatur diuersas inferā qōnes p quas intelligere quis poterit qñ participando ligat maiori excōicatione vel minori: aut quādo licite & sine peccato participat.

¶ Vtrū participās cū excōicatis in crimine currat aliquā censurā. &c. q. aut excōicatus cuz quo ꝑticipat ē excōicatus: cū damnibꝰ ei auriliū ꝓsiliū & fauoreꝫ. & tūc si participat in eodē delicto: siue anteq̄z sit excōicatus siue post. s. dādo auriliū: ꝓsiliū vel fauorē ad ipsum faciēn. vl' cōtinuañ. sic ligat eadem sñia excōicationis. & abtinuañ. sic ligat eadem sñia excōicationis. & absolui a quo potest excōicatus codez solo pōt absolui a quo potest excōicatus cū quo sic ꝑticipauit. aut talis nō est excōicatus cū quo sic ꝑticipauit. aut talis nō est excōicatus cū dantibꝰ ei auriliū: ꝓsilium vel fauorem & tunc si participat cū eo dādo aurilium cōsiliū vel fauorem in facto dānato anteq̄z ille cōmiserit factū pp qđ excōicatꝰ est: sic solū peccat mortalr. Si aūt ꝑticipat postq̄z ille committit factum dānatū: & est excōicatꝰ sic ligat eadem excōicatione. & ab eodē poterit absolui a q̄ pōt excōicatus cū q̄ participauit. & sic intellige. c. nup. & c. si ꝓbibne. de sen. ex.

¶ Quid si participat non in codez delicto pp qđ excōicatus ē ille cū quo ꝑticipat: sed in alio peccato mortali. &c. q peccat mortalr. & solum est excōicatus minori excōicatiōe: nisi talis fuisset excōicatꝰ a papa cū participātibus ei i casibus nō ꝓcessis: q: sic ligaret cadē sñia. si aūt esset excōicatꝰ cū ꝑticipātibꝰ ab inferioribꝰ a papa. dic vt. s. Excōicatio. iij. §. xvij.

¶ Vtrū ꝑticipās in diuinis ligat cadez cēsura. &c. q aut talis cū quo ꝑticipat fuit excōicatus sñialr: & noiatim a papa. & sic si sunt clerici dic vt. s. Excōicatio. v. casu. iij. Si vero nō fūt clerici. dic q peccāt mortalr. & fūt excōicati solū excōicatiōe minori. ar. c. significante. co. ti. sm cōm opi. doc. in. c. sacris. qđ mc. cā. Aut ē excōicatus a quocūq; inferiori a papa: & denū ciatus. & sic clerici participātes in diuinis peccant mortalr: & est eis interdictus ingressus ecclesie. vt habes. j. Suspēsio. i. §. xxiij. Laici vero solū peccāt mortalr. Aut est excōicatus generaliter a papa vel a quocūq; alio prelato seu a canone vel per statutum. & sic tam clerici q̄z alij non peccāt nec sunt excōicati etiam minori excōicatione: nisi sit talis excōmunicatus, p sacrilega iniectione manuum in ꝑsonā ecclesiasticā: ita notorie q nulla possit tgiuersatiōe celari & ꝑ eruagantes factā in ꝓcilio ꝓstātiensi sub Adartino. v. & vt dicit Archi. Flo. in summa sua. hūit ipse a duobꝰ notabilibus fidedignis q fuerūt ꝑsētes q: fuit acceptata i. d. ꝓcilio ab oibꝰ: & est ꝑpetua. Fuit etiā vt habui ego a fidedignis cōfirmata & approbata in ꝓcilio cō

Universidad de Deusto
Biblioteca

stanticñs cuius tenor talis est. Ad euitandum scandala & multa picula que ꝓscientijs timorat' ꝓtingere possūt xpi fidelib⁹ tenore presentiū misericorditer indulgem⁹ q⁹ nemo decepsa cōione alicuius sacerdotis administratione vel receptōe: aut alijs gbuscūq; diuinis int⁹ & cū p tertu cuiuscūq; censure aut sentēie ecclasslice a iure vel ab hoie generali'r ꝓmlgate teneat abstinere: vel aliquē vitare aut iudictū ecclesiastlcū obseruare: nisi snia vel cēsura huiusmōi fuerit illata ꝑ psonā: collegiū: vniuersitatē: ecclīā cōitatē: vel locū certū a iudice publicata: vl' denūciata spāl'r & exꝓsse ꝓstoib⁹ aplicis & alijs i ꝓiū faciētib⁹ nō obstātib⁹ gbuscūq;. Saluo si quē ꝓ sacrilega manuū iniectiōe in clericū sententiā latā a canone adeo notorie cōstiterit incidisse q⁹ factū non possit aliq̄ tergiuersatione celari nec aliq̄ suffragio excusari. nā a cōione illi⁹: ꝛ denūciat⁹ nō fuerit volumus absīnē iux canonicas sanctiones. hec. D. extranagans.

4 ¶ Vtrū ꝓticipantes cū predictis excōicatis noiati denūciant̄ a quocūq; ꝓlato i alijs q̄ in criminib⁹ & diuinis' peccēt mortal'r. R. ꝓpa. in d.c. sacris. recitat diuersas opi. & dicit q⁹ cōis opio est q⁹ solū peccat venial'r & est excōicatus minori excōicatōe nisi in sex casibus. Quox ꝑ m⁹ est qñ cōicat in ꝓtemptū clauiū. Scōs ꝑceptū supiozis. ar. c. ij. de ma. & obe: Tertiꝰ qñ in diuinis. Quartꝰ quādo in crie mortali. Quintus qñ est excōicatus cū ꝓticipātib⁹ sibi. Sextꝰ si cōio sit nimis frequēs. Et ꝛ ꝑdicta opi. sit satis rōnabilis: tñ magis mihi ꝓbꝫ opi. sci Boāuenture in. iiij. di. xviij. q. pe. g ꝛ q⁹ solū peccat mortal'r in duob⁹ casib⁹ cōicans in actu crimis alijs a crie & a diuinis. s. qñ cōicat in ꝓtēptū sentētie late. aut scōo qñ credit, pbabil'r q⁹ ex tali cōione snia venit in ꝓtēptū. Sed si ,pbabiliter estimat q⁹ snia nō magis ꝓtēpnet ex sua cōione & cū timore ℔ facē ex q̄dā affabilitate aut pusillanimitate & hmōi: sic solū peccat venial'r: & ligat minori excōicatione: cū q̄ snia ꝓcor. Tho. i. iiij. ca. di. q. ij. ar. iiij. & ℣De. ca. di. ℣Intellige ꝑdicta si cōicat in ,phibitis que sūt vltra crimē & diuia ista q̄ cotinentur in isto ℣ius. os orare vale cōio mensa negat. os. i. locutio quā ℣Buido & ℣Hugo in. c. qm multos. ri. q. iij. extendūt et ad litteras recipiēdas vel mittēdas. & nuncios & munera. ℣Assurgere aūt vel ei reuerētiaz facē aut inclinare se salutāti vel mouere labia dūmō nihil dicat nō inducūt minorem excōicanē sm Rodo. cū pene sint restringēde p regula cā odia. ℔ re. iur. in. vi. ℣Orare p ℔ ,phibetur nō solū ꝓticipatio in diuinis & sacris: sed & et ne qs oret in ecclia: vel cē sil' cuz excōicato. Dicit tñ Inno. in. d. c. nup. q⁹ si excōicatus sit in ecclesia vel i alio loco non cā orādi: sed ,p alio negocio q⁹ non ,phibet qs ibi orare cū in oratione sibi non cōicet. & plz mihi: ꝛ ℣Nosti. ibidē teneat ꝓtiū. Vale. p ℔ ,phibet salutatio quelz ficnda excōicato: sed loco ei⁹ dz dicere ℔s emēdet vos vel si scribit loco salutationis dicat spūs sanctus ris ꝓsilij & huiusmodi: q⁹ sic non est ipm salutare modo q̄ ,phibet. ¶ Cōio p ℔ ,phibetur ne qs facto cōicet excōicato. puta cooperando in alio quo exercitio: vel habitādo in domo cū excōicato. Dicit tñ Inno. in. d. c. nup. q⁹ si ego & excōicatus sum⁹ in aliq̄ domo: ego ,p meis negocijs & ipse ,p suis q⁹ non dicor cōicare ex: sed qñ ego & ipse sil' ,p eodē negocio cohabitam⁹. Similiter dicit q⁹ si ego & ipe haberem⁹ vnā solā camerazz cōem q⁹ liceret mihi in ea cū eodē excōicato iacere comedere & huiusmodi dūmodo non cōicent ei in eadem mensa: nec in eodē lecto aut locutione vel oratione. ¶Mensa. p ℔, ,phibetur comestio vel potatio cū excōicato. & ō his oibus hr. xi. q. iij. c. sicut. & in tribus. c. se. & no. in. d. c. nuper.

¶ Sunt multe ꝓsone que licite communicare 5
ꝑnt cū excommunicato. de qb⁹. xi. q. iij. c. qñ multos que cōꝓhēdūtur his ℣Nsib⁹. ℣Vtile: ler. bumile: res ignorata: necesse. hec anathema gdez faciūt ne possit obesse.

¶ Vtile. s. cū quis ꝓticipat ,p sua vtilitate: puta petendo ab eo debitū quo ei teneť: extra. eo. c. si vere. & ctiā in iudicio ꝓp ℔ potest cū puenire. Itē pp vtilitatez aīe excōicati vz cū corrigēdo vel inducēdo ad pniam. licet ēt interponat alia verba vt magis efficaciter possit eū iducē c. cū excommunicato. xi. q. iij. facit. c. cū volūta te. eo. ti., ꝓpterea ad predicationē admittuntur de ꝓse. di. i. c. ep⁹. facit. c. responso nr'o co. ti. excusanť etiam pp hoc q cā predicationis vel cōfessionis habitant inter eos & elemosynas recipiūt ab eis: qñ alias id facere bono modo nō ꝑnt eis non cohabitando. d. c. cū volūtate. Itē licite possum participare cuz excommunicato ,p salute aie tnee & ,p vtilitate tpali. puta querēdo ab eo ꝓsiliū: cū alios peritos hr̄e non possuz ℣Dicit tñ ℣Ray. q⁹ in hoc non sunt multū laranda habene: sed discrete & cū intentione solū vtilitatis predicte ꝓsequēde & non alio modo. Et tā diu possunt ꝓticipare ꝓ salute aiax ipox excōicatox q̄diu spez de eox correctione ,pbabiliter habent & non plus.

7 ¶ Per. s. matrimoniꝫ ,pterea vxor cohabitā do viro & obediendo q̄uis sit excōicatus non peccat nisi excommunicatio esset inflicta ꝓpter tale matrimonium.

8 ¶ Sed nūquid licitū sit viro cōicare cum vxore excōicata. R. quidā dicunt q⁹ nō. ſz tu tene q⁹ silr licite cōicare potest q⁹ ad iparia non indicanť vir & vxor. c. gaudemus de diuor. verū est q⁹ si vir cum debeat esse caput mulieris. xxxiij. q. v. hec imago. nō inducit vxorez ad pe tendam absolutionē sm q⁹ dz & teneť: peccat mortaliter. ij. q. vij. c. negligere & esset excōicatus minori excōicatione. secus qñ non potest eam cogere & suscepit necessaria ab ea vel efficeretur pior.

9 ¶ Sed qd si vir vocat ad mēsam excōicatum nūqd mulier posit licite cū eis comedere. R. q⁹ nō. ſz comedat in alia mēsa diuersa ab illa.

10 ¶ Humile sub ℔ excusanť filij serui & ancille. Rodo. tamen intelligit de filijs q sūt i patria ptāte secus de emancipatis q: tenenť euitare eū nisi ipsi cōmensales eius essent & ab eo necessaria haberent. q: sic excusarenť. Idez dicit ℣Hugo de patre respectu filij qō teneť vitare filiū excōicatū: nisi ab eo recipiat alimēta & idē dz Inno. qō limitandū puto: quādo non facile pōt aliūde necessaria habere.

11 ¶ Excusantur ēt serui ancille rustici seruiētes & oēs alij subditi de familia excōicati qui non adeo curiales sunt vt eox ꝓfilio scelera perpetrenť: tales enim ꝑsone ex q̄ erant ante snias latam ad familiare obsequiū exhibendū astricti: excusanť cōicando ēt post sniam. c. inť alia. co. ti. Idem intelligas de nutricibus & illis q ꝓrūt societatem vel alio modo p aliquez ꝓcum eis erant obligati. Qō limitat ℣Io. & ℣Ber. qñ sine eox incommodo non possunt abstinere. sil' ꝓducto: mercēnarij facē pōt: q̄uis postea excōicet. Idez dic de vasallib⁹ & habentib⁹ em phiteosiz ab eis q⁹ possunt eis reddere pensiones & alia ad que obligātur sm veriorez opi.

12 ¶ Sed qd dicem⁹ de illo q vel ex ꝓcto vel ex iuramento teneť aliquid soluere vl' dare alicui i certo tmino q postea excōicať. R. q⁹ sup ℔ sunt diuersa opi. inť doc. sed mihi ꝓbꝫ opi. ℣Nosti. q⁹ si talis obligatus potest desistere a tali solutione vel datione sine suo icōmodo vel dāno: q⁹ non teneť: nec dz cū excōicato ꝓticipare dando vel soluēdo qō ,puniserat: q: in oī iuramēto vel obligatione subintelligitur ista clausula. s. si talis ꝑmanserit cui liceat cōicare. ar. xxij. q. ij. nec quis. nec peccat non adīplēdo qō ,pmiserat facit ex ꝛelo ecclesiastice discipline: secus si facēt solū ex cupiditate auaricie: q: sic peccaret ,quo ad deum.

¶ Quid si qs ꝑbat cū excōicato nūqd excusa- 13
bitur ꝓticipādo postea. R. q⁹ si ℔ facit ex magna necessitate. puta q: non potest alit' viuē bono modo sic excusať p. c. si vere. co. ti. Si autez modo fuit compulsus a tali necessitate sic non excusabiť ꝓticipādo cū eo: si modo ꝑrit sciēs cū excōicatū. ℔ eliciūtur ex dictis doc. i. c. nos sancto⁹. xv. q. vi. & in. c. veritatis de do. & ꝓtu. & in d. c. si vere.

¶ Res ignorata. s. qñ ignorādo cū excōicatū 14
ꝓticipat qō itellige vex nisi ignorātia sit crassa vel affectata: & sic nō excusaretur.

¶ Sed qd si audiuit de aliq̄ q⁹ sit excōicatus 15
nūqd teneť eū vitare. R. q⁹ aut ꝓbabiliter credit cū excōicatū. puta q: ℔ habuit a ꝑsonis gravib⁹ & fidedignis. & sic teneť: si aūt non credit ,pbabil'r excōicatū sic non dz eū vitare: sed deponat ꝑsciam. s. q⁹ non sit excōicatus: q: multi multa loquūtur. & q cito credit leuis est corde qō si nō pōt eam deponere tenetur eū vitare ar. c. inq̄sitioni. co. ti.

¶ Vtrx sel' excōicatus sit semp vitādus. R. 16
q⁹ sic nisi ꝓfter de absolutione p regulaz semel malus de re. iur. in. vi. & est bonus ter. ꝓ ℔ i c., ꝓposuit. de cle. exco. mi. qō limito quo ad cōsciam vex: nisi esset talis ꝑsona de q̄ probabiliter posset credi dicto suo affirmanti se esse solutū. ar. c. ex pte. de offi. ordi.

¶ Nisi esse pp necessitatē cōicāt excōicato ercu 17
sat. vñ si necessitas est absoluta que dī vir: sicut ex est q⁹ excusat p. c. sacris de his q̄ vivāt me.

¶ Sz qd de necessitate ꝓditiōata que est metus 18
R. q⁹ aut metus ē talis qui caderet in cōstantē virū: & sic ex tali metu ꝓticipans etiā in diuis non peccat nec minorez excōicationē incurrit: nisi ꝓticipet in crie. vel nisi cā excōicatiōis cēt ꝓ fide defensanda. rō q: ex q̄ qs nō tenetur obedire ꝓlato ꝓcipienti q⁹ se exꝓnat morti vl' cruciatui: & huiusmodi. nisi ,p fide & cōi salute qñ als nō pōt defensari. vt ꝑz. ℟. charitas. §. v. ℣. religiosus. §. xxix. Sic nullus teneť euitare excōicatos qñ id facere nō pōt sine tali piculo q: preceptū de excōicatis vitādis cū sit iuris positiui nō pōt ad hoc ligare aliquē. Si aūt metus nō sit talis sic ꝓticipās ex tali metu nō cuꝫ

Universidad de Deusto
Biblioteca

tat minorē ercōitionez.t fz ꝫ intellige.d.c. sacris.dū dīc q ꝑ nullo metu dz qs petñ mortale incurrere:q ꝑsupponit talez facere ꝑ petū qđ fuare teneť.vel dic q logtur ō ꝓticipatione in crie vel de metu q nō caderet in cōstātē t fm ꝓdictā di.ꝓcorda doc. q sūt varij in.d. c.sacris.q ad eam non aduertunt.

19 ¶ Quid de necessitate victus t huiusmōi.nū qd talia possint peti ab ercōmunicato.ſ.q sic fm cōiter doc.i.d.c.si vere.t i.c. inter alia.c.ti. Vnde breuiter concludendo dico q qñ cōico ercōicato nō i eius fauorē aut cōmodz sed ꝑ euitando meo dāno vel subleuāda mea necessitate nō incido i minorez ercōicationē.dūmō nō participē in crie aut in diuinis eī casuz iusti metus. ar.eoꝝ que nō.in.d.c.nos predecessorum.t.c. veritatis.

20 ¶ Quo debeo cuitare ercōicatū.ſ.q aut est occultus t sic debeo cū cuitare in occulto : puta ereūdo eccl'iaz fingēdo aliā cāz t huiusmōi t tal'r q nō ꝓdā cū.ar.c.si tñ . vi.q.ij.t.c. cum nō ab hoīe.eo.ti. Et voco hic occultū ercōicatū illū q cōiter hī ꝑ nō ercōicato:fz aliq pauci sciāt.t nisi sit eius ꝓlatus q cū eo cōicat.q tal' ꝓlat' teneť cū monere vt eccl'iaz creat:t si non vult si pōt ꝓbare dz cū publice ĩcrepare. Si vo ē publice ercōicatus.puta q cōiter scitur sic dz cū publice cuitare.vnde si intrat eccliam cā orādi vel audiēdi diuina dz cū publice monere vt creat: q si nolut pōt ad preceptū ſsacerdotis violēter eici si mō nō imineat periculz effusiōis sāguis.vel saltē dēbēt ō eccl'a ipi exire

21 ¶ Quid faciet sacerdos si incepta missa ppēdit ibi ercōicatū cē.ſ.q si est occultus non dz dimittere officiū.vij.q.i.nihil.limita nisi sit ꝓlatus suus:t possit ꝫ probare:q tunc faciet vt dcñ est in.§.precedēti.si vero est publice ercōicatus. Si publice moneat cū vt creat: q si nō vult exire t sacerdos nōdū inchoauit canonē dz dimittere missaz.ar.c.ois.xxiij.q.i.t hic nomine canonis ītelligo a Te igitur:t vltra fm Archi.in.c.de hymnis.de ꝯsc.di.ij.quāuis dominus.Alex.vincē.in.c.cū marthe.de cele. mi. recitat Hosti.Inno.t ſPa.tenere q canon incipit a verbis ꝓsecratiōis. Si vero inchoauit ꝓsequtur vsqz ad sumptionē sacrī:q facta itez moneat eū vt creat q si non vult exire dimittat post cōionē t in sacristia eā dicat .

22 ¶ Vtrū participās cū ercōicato ctiā ab inferiori suo vel a se ligetur minoi ercōicatione. ſ.fm ſPa.in.c.cū desideres.ro.ti.q sic:si est inferior a papa.t addit q ctiā si vellet eū hfe ꝑ soluto nihilominus ligareť.q non pōt cū tali modo absolnere.

¶ Vtrū ercōicatio transeat in tertiaz ꝓsonaz ſ.q nō nisi qñ participātes ligantur ctiā maiori excommunicatione. 23

Xcommunicatio

vtilissimo.ō malis q̄ ĩducit maiorē ercōicatio vt ostēdat quantū est timēda. Vbi sciendū q ꝛri. malum inducit.

¶ ſPrimo priuat participatiōe aliorꝝ.naz ex cōicatus teneť cuitare alios fm ſPa.in.c.nulli de sen.exco.t ꝓtēnendo cuitare alios toties peccat mortaliter.facit.c.illud.de cle.exco.mi.t c.sicut.ij.q.vij. vnde licet ercōicato possint cā humanitatis in substētatiōez vite etiā non ex pectata extrema necessitate necessaria vite ministrari.vt alimēta:vestes:t hospitiū fm gl.in c.qñ.xi.q.iij.tñ vtēsilia t alia ist'a sine quibus viuere pōt non sunt ei mīstranda.Solūmō ꝫ in casu in quo homo ex precepto charitatis tenetur cōicare cū eo pōt fm theo. 1

¶ Scōo excludit hoīem a sacris ecclesie.iij.q. iiij.engeltrudam. 2

¶ Tertio priuat suffragio.eccl'ie qđ suffragiū fm theo .in. iiij.di.xxij. valet ad ꝗttuor.vz ad augmētum gratie quā habent:ad merendam grām quā nō hīt : ad protectionē dei habendā:t ad defensionem ab hostibus ꝓmerendā. Et propterea dī tradi satbane.c.audi.ti.q.viij vnde sacerdos ercōicatus non pōt dicere.dñs vobiscum in officio. 3

¶ Quarto non pōt interesse diuinis officijs aut cā alijs orare in ecclesia als peccat mortaliter nec dz ex ita ꝑpe stare q audiat.de pen.t remiſ.c.qđ ite.posset tñ solus i ecclesia orare. 4

¶ Quinto excludit a regno celorꝝ.xxiij.q.i.qđ cūqz.t.n.q.iij.nemo. 5

¶ Sexto si igerit se diuinis exīs i aliquo ordine irregularis efficit:vt.j.irregularitas.i.§.ti. 6

¶ Septio efficit infamis. vi.q.i.ifames. Bal. tñ hoc refert ad ercōicationem notoriā. 7

¶ Octauo nullum būficiū ecclesiasticū pōt acquerere.c.postulasti.de cle.exco.mi.t in.c. bonei fi.de era.t quali. 8

¶ Nono nō pōt eligere de appella.ꝓstitut'. 9

¶ Decimo si sic ercōicatus recipit būficiuz fz absoluat postea t ei ꝓceda tñ fructus anteriores restituere tenetur.c.sacro.eo.ti.t c.pastoralis.in fi.de appella. 10

¶ Vndecimo ab officio t beneficio ē suspensus.d.c.pastoralis.in fi. 11

¶ Duodecimo obligati ei ex debito fidelitat' sicut sunt vasalli non tenētur ei quādiu durat ercōicatio fm ſPa.in.d.c. veritatis. 12

¶ Tertiodecimo nō pōt ꝯbere matrimoniuz sine peccato mortali licet teneat. 13

¶ Quartodecimo nō valēt littere ꝯpetrate a papa p eū super alio articulo.c.ipso iure de rescriptis .li. vi. 14

Quintodecimo nullus pōt ꝓ eo orare ītelligē solēniter. 15

¶ Sextodecimo nō pōt ꝓstitui procurator ō ꝓba. p' cessionē:nec ꝓcuratoreꝝ ꝓstituere.c.fi. de ꝓcura.qđ limita vez vt actor:secus vt rē ad defendēdū se.c.ītellexim⁹.de iudi. 16

¶ Decimoseptimo q ſtās ercōicatus p ānū pōt ꝑuari oīb⁹ būficijs:si q̄ dz.ri.q.iij. rursus. t.c.gēqs.qđ limtat gl.in.c.cū ꝓtumacia ō de re.li.vi.t Inno.in.d.c.cū bone.t do.An. in.c.i ō indi. vez si ercōicat⁹ fuit ꝑ cā criali.sec⁹ si ꝑ ciuili:q si stetissz p mille ānos nō possz ꝑuari. gl.ē singularis in.c.ꝓtingit.de dolo t ꝓtu. 17

¶ Decioctauo q dz soluē ꝑ singlo dic vnū grossuz aīāq absoluat fm statutū aliq̄x cpox qđ qdē fz videat simoniacū p.c.ad nfam . t.c. nemo ō simo.fz Hosti.t Jo.an.in.c.ad aures de simo.deiminat ꝓiū:t qđ licitū est: qđ ītelligo vez si fit in penā:t vt citi⁹ ꝗrat absolonē. 18

¶ Decionono nō valēt ꝯctus facti p ercōicatū rōne publici officij si erat public⁹ ercōicat⁹ vnde actus publici t ciuiles nō tenēt: puta q tutor: crīs inīpōit auctoritatē alienādi:seu susscepit.ꝓcuratoris offīi vel administrationē bonoꝝ eccl'ie:aut instīa ꝓficit:sine vt arbit' laudū.ꝓtulit:q tales sunt actus publici. Si vero cōpromissum fuit in eū vt i arbitratorē ita q arbitramētū accipiat effectū ex ꝓsensu partiū vt est qñ reducit partes ad ꝓcordiā bene fz nō ex vi sue fnie sed ꝓsensus partiū. Besta aūt ꝑ occulte ercōicatū rōne publici officij bene tenent si modo officiū est publicū auctoritate t vtilitate:secus si fuisset publicū auctoritate: sz vtilitate priuatum fm ſPa.in.c. post cessionē de.pba.quo tñ ad actus spūales si sunt tales i qb⁹ imprimit character sic tenēt: vt collatio ordinū t huiusmodi:fz indigeat dispēsatiōe tal'r oriat⁹ vt.j.irregularitat.i.§.xxx.Alij aūt act⁹ spūales in quibus nō imprimit character : vt collatio beneficij t huiusmōi tenēt qñ publice non ē ercōmunicatus rōe publici officij.l.barbarius.ff.de offi.ꝓto.sunt tñ retractandi si is i cuius fauorē sūt facti sciebat cū ercōicatū:sed dubitat de ercōicatione:an teneat rōe publici officij lata ab ercōicato occulto. ſPa.i.d.c. veritatis de do.t ꝓtu.fz post factū ad penā irregularitatis cuitādā q non valeat t plz . Electio ēt licet videat q̄ ad capitulū ꝓtinere ad officiū publicū:tñ quo ad singulares non ē offīm publicū sed ē quedā fraternitas.t ideo non fz facta ab ercōicato etiaz occulto. Alij aūt ꝯct⁹ sup tpalib⁹ initi nō rōne publici officij sed priuati vt emptio:vēditio tē.cōiter teneť q̄ tenēt vt no. ſPa.in.c.si vere.eo.ti.t in.d.c. veritat'. quāuis multi doc.teneāt fore nullos ꝯctus. 20

¶ Vigesimo non pōt testm facere fm aliqs cōiuz tñ tenetur q pōt testari.vt no. Albri.i.l. i.C.de here.īnsti.t Lar.in.c.q̄q̄s.de vsu.li.vi. t ſPa.in.c.ad probandū.de re iudi.q equiparat relegato. 21

¶ Vltimo priuat ecclesiastica sepl'tura q cui nō cōicam⁹ viuo:nec mortuo cōicare debem⁹ c.sacris.de sepul.qđ limita nisi absoluatur. vi de multa alia si plz i.d.c.ad ꝓbandū.t in.c. veritatis.t in.c.si vere notata a doctoribus.

Xcusatur

qs a peccato ex bē cem. ſPrimo ex alienatiōe mentis illicitū agēs quā alienationē adducit qñqs facti q̄litas. sicut Loth qñ volunt filias prostituere vt liberaret quos susscepat.vt dicit Aug.in.c.qđ ait.xxiij.di. Alij qñ furor siue insania. Aliqñ ebrietas. Ñ quādo ex toto qs est extra seipm excusatur a toto: vt pz in.c.aliquos scimus.t.c.illa cauēda.xv.q i.t i.c. iebriauerūt.ibidez pz ꝙ est puniēdus ꝑ ebrietate:sed non ꝓ commisso in ipsa.t sic videtur tenere glo.ibidem.de quo vide.s. Ebrietas.§.iij. Secūdo ex coactione: intellige absoluta.facit.c.non est.xv.q.i.t.l.di.c.prel bytero⸗ Tertio ex ignorantia siue errore:intellige vt.j. dicam: Ignorantia.§.iij. facit ꝑ hoc.xv.q. vi. si a sacerdotibus.xxxiij.q.ij.in lectum. Quarto excusat consuetudo.de quo.s. Consuetudo. §.ix. Quinto necessitas.de cōse.di.v. discipulos Sexto pietas:vt pz in.c.conquestus.de ferijs. Septimo iocatio t ludus.vt in.c.i.de sen.exc. t.xv.q.i.illud relatum.dummodo non sit noxius.q.ff.ad.l.aq̄l.l.nam ludus noxius i culpa est. Octauo quando fecit diligentiam debitaz vt i.c. Joānes.t in.c.gdā vt asseris. de homi. Nono ideliberatio mēt'.xxiij.q. iij. nabucho donosor. Decio ex obediēcia supioris.xiij.q.

Universidad de Deusto
Biblioteca

v.c.dicit dñs.xi.q.iij.gd ergo.xxiij.q.i.gd cul/patur. Intellige si nō sunt cōtra legem supio/ris.vt.xi.q.iij.si dominus.t.c.sc.

i ¶ Utrū clericus cui eps precipit vt vadat ro/mā possit se excusare:q; alij sūt melio:es t ma gis apti.R.gl.in.d.c.qd ergo.t.xxiij.q.i.c. si.q; nō.q; legatōib⁹ ordo nō est seruandus.ff. ō le/gato.l.sciēdū.§.pe. Itē q; Jo.vltimo respon/dit dñs petro.qd ad te:tu me sequere.

Xecuto: propie dicit q rē indi/cata ducit ad effectū:vt dicit gl.in.c.sup qōnū.de offi.dele.de quo ha/bet.ij.q.vi.c.ci qui appellat.N.ab executore.t in.c.nouit.de appel.t multis alijs locis q ali/quādo dr merus executo: qñ cā est cognita a supiore t mera executio sibi mandat. vnde ab isto appellari nō pōt tam de iure canonico q̄ ciuili.vt de re iudi.c.qō ad psultationē.t.d.N. executore.t.C.quo⁹ ap.non re.l.ab executiōe. nisi executo: sententie modū excedat: vt dicit ter.in.d.l.Aut nisi male interpreteť sententiā t huiusmodi.de quibus p gl.in.d.c.qō ad con sultationē.Aliquādo vero dicitur mixtus:t ē qñ aligd a supiore mandat. exequendū simpli/citer. vnde talis dz admittere rōnabiles excē/ptiones.c.er parte.el.ij.de offi.dele.t.c. caz te decet.de eta.t quali.t in.c.cū a deo.de rescrip. Et hoc vex nisi pstet q supio: ex certa sciētia sic velit.vt no.gl.in.d.c.er parte.Et ab isto exe cutore mixto pōt appellari si aggrauat vel in/iuriatur.vt.C.de appel.l.sigs prouocatione.

i ¶ Quis pōt esse executo: in causis ecclesiasti/cis.R.merus executo: pōt ee quilibet clericus Mixtus vero nō nisi in dignitate pstitutus. vel canonicus ecclesie cathedralis vel psona habens alias si cōmissio fit ei auctoritate litte rarū apostolicarū vel legatorū:aut delegatorū apostolicorū.Secus si ab alijs.q; tunc quilibz clericus potest esse:vt p3 per no.in.c.statutum de rescrip.li.vi.

2 ¶ Executores testōrū:siue fideicōmissarij q pōt dari.R.q; sine testō: sit clericus siue laicus pōt deputare executores tā laicos q̄s clericos secu lares:t etiam religiosos quoscūq;.dūmō reli/giosi a suis superioribus obtineāt licentiaz exe/quēdi exceptis fratribus minoribus quibus est ꝓhibitum in cle.exiui.in.§.proinde vir scūs. de N.sig.Fallit hoc fm Bar.in minorica qñ distributio dz fieri in frēs ipsos vel moniales Sed clare subiectas cure ipsorū heredes volun/tarie soluēte:q; sic frat minor pōt ee executor. t q; tā clericus religiosus q̄s laicus possit esse exe cutor.nō.in.c.religiosus de testa.li.vi.t p doc. in.c.tua nobis.t ibi Jda.t in.c.Joānes.de te/sta.etiā si sit minor.xxv.annis fm gl.in.d.c. re ligiosus.t ß de ꝓsuetudine.Et seq̄t Albri.in.l. nulli licere.C.ō epi.t cle.dūmodo adultus sit. Itez nō admittit seruus nec surdus mutus,pāg furiosus:q̄uis aliq tenuerit q; ēt seruus t pupil lus possit ee.vt ibi no.Albri.iz est verū q; nō. ¶ Utrū fcia possit deputari.glo.Jo.an.i.d.c. religiosus tz q; ꝓsuetudo que ē optima interpret egū hz q; sic. Jda.in.d.c.tua nobis.dicit q; ita fuit ꝓsultū q; nō pōt. Sz Bal.iz cū Joā.an.t pliz.q; mulier nō cōparet:vt,pcuratrix:sed inter tat actionem nōie ,pprio.de quo per eundem Bal.in.l.id quod pauperibus.t in.l.siquis ad declinandā.C.de epi.t cle.Et sic nō ob.L nec fe/mina.ff.de ,pcur.t l.alienā.C.eo. t.l.ij.ff. de reg.iu.t.iij.q.vij.§.tria.q; vt dixi nō vt procu ratrix comparet.

¶ Utrū possint deputari mixti.s.seculares t religiosus simul vel clericus.R.q; sic fm Jo. an.in.d.c.Joannes.

¶ Utrū cuz simplr deputanť tres vel ꝯtuo: executores.vno mortuo alij possint ,pcedē.R. q; sic.vel etiam si viueret t nollet exeq possent ipi exeq nisi testō: aliud exꝑsserit vt ē tex.in.d. c.religiosus.

¶ Quid si vnus executo⁹ venit sed ē in remo tis.R.q; nihilomin⁹ ceteri exequētur:vt i.d.c. religiosus.imo fm glo.ibidem non est necesse vocet:tūc sicut t in electōe.vt in.c.q; propter t in.c.cū inť vniuersas.de elec. Sec⁹ si nō mul tū distaret:q; tūc vocādus ēt:t si in tmino as signato nō venerit,pcedēt ceteri. Et ß intellige qñ simplr fūt deputati. Sec⁹ si cū aliq limita/tiōe:puta q; vn⁹ sine alio non possit t hmōi:q; tē fuādū ē q; testō: statuit.vt i.d.c.religiosus.

7 ¶ Utrū offiñ pfati executoris trāseat in hēdi bus.R.gl.in.d.c.religiosus.q; nō.nisi testō: ex presserit.Et ß tene p dictū ter.iz aliq tenuerit q; trāseat p.l.cū vn⁹.t.l.a filio.i pn.t.l.alimen ta.in pn.ff.de ali.t ci.le.Alij vero q; re integra nō transibit sed non integra sic.vt de elec.c.in causis.t.l.mandatū.C.man.

8 ¶ Quid si sit ōputat⁹ executo: abbas.S.Jpro culi an eo mortuo succesor ei⁹ exequet.R. glo. i.d.c.religiosus.q; si abbas mortuus erat ,ppi quus testatori non transibit ad successorem: quia videtur electa persona ex affectione siue nomen eius fuerit exꝑssum vel non.facit ad

hoc.xij.q.iij.pontifices.de testa.reqsiſt. Si ār non erat ,ppinquus:tūc si nomē erat exꝑssum non transibit. Si vero nō erat exꝑssum trā/sibit.de offi.dele.qñ requisiſti.

9 ¶ Querit an teneat ōputat⁹ executor accepta re.R.Jda.in.d.c.ioannes.q; nō:nisi tacite ac/ceptasset vel exꝑsse.q: nō posset renūciare. Et dr tacite acceptare qñ aligd fecit qō ptinet ad ß t hmōi. Itē si sciēter recepit lras quibus sibi offiñ deferebat.ar.l.i.§.t.ff.de ,pcur.aut si ipse psensit qñ testator ad illud offiñ eū deputabat ad ß.l.vxori.§.i.ff.ad.l.cor.de fal.facit.l.er sen/tentia.ff.de te.tu. Jdoſz tñ eps i legatis ad pi as cās citra acceptationē cōpellere si fi vt exe cutorē saltē vt delegatū. sicut i q̄libet alia de legatione.vt.C.q; pro sua iurisdi.l.vnica: t.c. pastoralis.de offi.dele.

10 ¶ Quando tenētur executores exequi.R.Jda. in.c.nos quidem.de testa.q; aut testator prouī dit sibi de tempore. t aliud serua. Vnum ta men semper nota.q; licet testator mādet aligd fieri infra certum tempus computandū a die mortis.intelligitur t suppletur t sciēter t adi/te hereditatis.vt ,pbat ter.i. l.statuliberos.§. si quis heredi.ff.de statuliber.facit text. iuncta glo.in.l.fina.§. si autem dubius.C.de in.deli. Si N⁹ testator nō prouidit sibi de tēpore:tūc Jda.dicit in.c.si heredes.de testa.q; si res lega ta est in patrimonio testatoris pōt absolui sūa mora.Ita dominiū illico adita hereditate trā sit in legatariū.vt in.l.si tibi homo.§.cum ser/uus:t qō ibi no.ff. de le.i.t in.l.cuz res.i prin. ibidez dicitur q; si nō soluatur sine mora here des cōdēnant ad prestandū vsurā t oēm vtili tatē. Idem etiaz si esset pecunia legata:vt i.l.si domus.§.i pecūia.ff.de leg.i.vbi dicitur q; ad solutionē tēpus modicū dādū est. Sed gl.ibiō illud breue tēpus dicit fore.x. dies a precepto iudicis:vel saltem arbitrariū pēsata quātitate t qualitate hereditatis.t si nō hz dz repire vn decūq;.l.si pecunia.ff.de le.ij. Et hoc tenē quo ad obligationē.quo aūt ad penā.s.vt cogātur soluere cū oī emolumento t itereſſe:dic q; i le/gatis ad pias cās est tēpus ser mētiū:vt i aut. de eccle.ti.§.si aūt legatū. Idem dicerē in lega tis ad non pias cās per ar.a maiori. in.d. §. si aūt legatum.t hoc a die ifinuationis testamē/ti q; si per annum a die monitionis per iudicē sibi facte nō iplet quecūq; relicta privatur to/ta hereditate t veniet ad substitutos.vel si nō sunt venient ordine seruato coheredibus adcū/

tibus:vel generali fideicōmissario t ceteris.fz q; habeť i aut. amplius.C.de fideicōmiſ.iz pos/sit iudex cogere etiā ante prefatū tps executo res vel heredes alio remedio.

¶ Vtz executore non exequēte deuoluať ad ti episcopū executio.R.Jda.in.d.c.nos quidē.q; si pcessit duplex monitio post negligētiā debē tis exequi statī in legatis ad pias causas deuol uiť:nec requiriť aliud tēpus.vt vf inuere ter. in aut. de ec.ti..§.si aūt.qui hoc iussi sūt. Et sic intelligerem nō.per Bar.in.d. aut. amplius. Si i sola vnica monitio pcessit expectatur ān⁹ ātez deuoluať ad epm. Sed aduerte q; hodie episcopi p statuta disponūt vt currat ānus,a die mortis.Imonēdo generaliter quoscūq;.t sic post oium deuoluetur intelligēdo a die mor tis t sciētie t adite heꝛditatis vt supza dixi. Li. mitat Ri.in.iiij.di.xxxv.hoc verū si hēt bo na i pōptu:de quibus possit infra annum lega ta implere:aliaz nō deuoluitur ad epz.Dō nō.

¶ Queritur:quidam reliquit centum pauperi 12 bus declandis per semproniū:an elapso ano declaratione nō facta episcopus possit eligere pauperes vigore statuti prefati i precedēti.q. R.Bar.in.l.cū quidam.ita.ff.de le.ij.t sequit. Jda.in.d.c.nos quidē q; non.quia statutuz lo quitur de executore:t in eo haberet locū vt nō posset amplius se itromittere.ar.c.litteras. de sup.ne.prela.sed habens declarare nō est execu tor.sicut dicimus dziam iter iudicem qui decla rat t executorem.C.de exe.rei.iud.l. executorez qō no.quia probat q; frater minor qui nō pōt esse executo: bene posset ee declarator t simili ter consultor.cū nullo iure prohibeatur.d'quo dic vt infra.§.xxvi.

¶ Utrū prefata devolutio habeat locum taz 13 in legatis ad pias causas q̄s nō pias.R.Jda.i c.si heredes.de testa.q; in legatis ad pias cau sas non est dubium. In alijs autem est diuersi tas iter doc. Sed ipse Jda.sic cōcordat q; aut eps vult se ipedire añq̄ heres sit privat⁹ he reditate.s.ante lapsum āni.t sic potest se impe dire t compellere. Similiter si heres icidit i pe nā privationis.sed de facto caz possidet.q; ne mo eam petit.nam tūc cessat ratio.d.aut. am pli⁹:t que vult vt hereditas cū honore exequē di transeat ad aliū.t habebit locum.d.c.si he redes.qō logtur generaliter. Nec ob.q; nō dz eps ipendere officiuz suū non iploratū ad vti litatē privatā p̄ determiata i.c.bone memorie el priuo.de postu.pla.q; pro quo ipendit ē mi

serabilis ꝓsona.ꝛ ideo pōt: vt ibi no.q defunctus ē destitutus oī auxilio.ꝛ iō merito etiam nō imploratus pōt iudex impedere officiū suum. Aut vult se ipedire postq̄ pcnit ad alios hereditas ꝓp primonē primo.ꝛ sic nō pōt respectu executōis:ʒ bñ respectu cōpulsionis fiēde heredi nono vt exeq̄tur q̄ tūc habebit locū.d.aut.amplius. Et sic ꝓcorda.d.c.fi heredes cū.d.aut.amplius.

14 ¶ Quid si testator exp̄sse ꝓhibuit ne eps se ipe diar.R. Ioa.in.c.tua nobis.de testa.q̄ quo ad cōpulsionē executor ſi valet q̄ sicut ipse ſi vt ueret nō posset se eximere a foro epi.ita nec executores subtrahē potuit.vt p̄z in.d.c.tua nob Quo vero ad deuolutionē executōis dicit idē Ioa.ibidē q̄ ſi testator ꝓuidit ō alio executore in casu negligētie p̄dicti ille exequē nō cp̄s ar. in.l.nulli.ꝛ in.l.ſiqs ad declinādaʒ.C. de epi.ꝛ cle. Aut solū ꝓhibuit epʒ exeq nō ꝓuso sibi de alio executore:ꝛ tūc in legatis ad pias cās nihilominꝰ exequē nō obstāte ꝓhibitōe.tex.bonus ē in aut.de ec.ti.§.ſi qs aūt ꝓ redemptōe cū duob⁹.§.ſc.ꝛ in.d.c.tua nobis. In alijs autē non.

15 ¶ Vtrū executor hēat actionē p̄ heredem. R. Ioa.in.c.ioānes.de testa.q̄ aut ē purus executor.ꝛ sic nec de iure ciuili nec canonico hʒ. sed pōt iplorare officiū iudicis p̄ detinētes bona defuncti ar.in.l.hereditas.in fi.ff.de pe.hē.ꝛ i l. gnt⁹.ff.de an.lc. Et ſ voluit Dy.in.l. luciuſ. §.menia.ff.ad tre.ꝛ Bar.in.l.ſi qs ticio.ff.ō le. ij. Blo.in.d.§.menia limitat vex:nisi in legatis ad pias cās:q: tūc dic hēre actionē p̄ heredes.allat.l.nulli.C.ō epi.ꝛ cle. Idē tʒ glo.in. d. l.ſiqs ticio. Si vero nō est purus executor sed legatarius:sicut q̄n Xba disp̄onis ꝓferūtur in cū tacite vl exp̄resse. Exēplū dicit testō relinq̄ ticio centū:ꝛ volo illa restituat seyo:tūc poterit agere p̄ detinentes bona tanq̄ legatarius. ꝛ est vtile:q: ſi deficeret fideicōmissum ex ꝓsona ſi deicōmissaria accresceret sibi ꝛ nō heredi. vt i d.l.ſi qs ticio. Idē erit vbi tacite ꝓferē in cum dispositio.puta q: est particeps illi⁹ relicti.fm gl.in.d.§.menia.ꝛ i gl.d.l.ſi qs ticio.ꝛ ibi vide.

16 ¶ Vtrū executor possit vendere bōa defuncti ꝓ executiōe vltime voluntatis.R. Ioa.in.d.c. Jo ānes:q: ſi est executor vniuersalis: puta q: oīa sunt distribuēda paupibus.sic potcrit.d.l. ſi qs ad declinādū. Si Xo ē ꝑticularis nō pōt: nisi testator exp̄esse ꝓcesserit.vt in.l.alio heredē ff.de ali.ꝛ cl.lc. Sicut cōiter dicit ē in testamē

tis daf libera vendendi aūcitas ipsis,ꝓ execu- 17
tione vltime voluntatis. Et qd importēt dcā Xba vide Bar.i.d.l.alio. Et cautela ē q̄ addaf sic. Dans eis generale mādatū cū libera admi nistratiōe agendi:exigendi:distrahendi ꝛc.

¶ Vtrum cū testator relingt centum,ꝓ restitu 17
endis male ablatis:ꝛ nō repiūtur male ablata vsq; ad illā summā residuū sit distribuēdū.R. Ioa.in.d.c.tua nobis: Ja.ō arc.in tractatu executiōis.vt refert ꝛ scḡf Bal.in.d.l.ſiqs ad ō clinandaʒ.distinguit q̄ aut testator ꝓhibuit in aliū vsuʒ ꝙuerti.ꝛ ſic cedet heredi residuū:q̄ē admodū q̄n deficit aliud legatū.vt.d.l.ſiqs tu cio.ꝛ exp̄sio cāe limitat legatū.vt in.l. fi.ff.de an.ꝛ ar.lc.Aut simp̄r disposuit:ꝛ tūc dʒ dictā residuū dari paupib⁹.vt in.l.legatū.ff.de vsu. ꝛ vsufruc.lc.q: sicut destinatū in vnum pium vsum:si nō pōt dʒ ꝙuerti in aliū piū.vt i.c.nos qdem.de testa.ꝛ facit in ar.d.l.legatū.ſic ꝛ hic. Et hoc puto verissimū.q̄ tenet etiā Jo.an. i addi.ad Spe.in ti.de instru.edi.§.nūc vero ali q̄.X.ꝛ sciās. Et maxime fm Ioa. vbi.ō. q: ex quo exp̄essit certā quātitatē ꝓsumendū est illā deberi:ʒ nō apparcant creditores. Et idē dicit fore seruandū in cautiōe quā facūt vsurarij.vt etiam no.in.c.quāquaʒ de vsuris.li.vi Cōsulo tū hoc fiendū de ꝑsilio cp̄i vel heredis ꝛ istud sequendū in ꝓscientia quāuis alij distinguant si executor est nudus minister.ꝛ sic redet heredi.d.l.ſi quis ticio.ꝛ l.codicill. in prin. eo.ti. Si vero nō est nudus executor:tūc residuum erit ipsius executoris. Posset hec opi.cō scientia ꝓcedere quādo legaʒ dicto executori cū exp̄ressione creditoꝝ secūdum q̄ in libro suo inuenet ꝛ huiusmodi quia tunc residuum summe videret voluisse legare executori.vt.l. pater.§.tusculanus.ff.de le.iij.ꝛ.l.filio.§. matri.ff.de adi.le.

¶ Vtrū executor cui testator dedit aliqd ad di 18
stribuendū vbi ei videbit̄ ꝛ placuerit: teneat illud distribuere in pios vsus.R.q̄ sic ſi aliud non apparet de mente testatoris.facit.c.cū tibi.de testa. Sʒ melius Xbū videbit̄.ꝛ verbuʒ placuerit q̄ referr̄ ad arbitriū boni viri.ff. de fideic̄omiſ.li.l.thais.§.soror sua.ꝛ.l.fideicommissa libertas.la.ij. Bon⁹ aūt vir arbitrabitur magis ad salutes aie testatoris dispensandum q̄ alias de fo.ꝓpe.c.ꝙquestus. Et ad salutem magis facit vt inter paupes dispensetur.l.id quod pauperibus.ꝛ.l.nulli.ꝛ.l.ſi quis ad ꝑcūnandū.C.de epi.ꝛ cle.nec impeditur dispositio

testatoris:lʒ non sint exp̄resse ꝓsone q̄bus dē beat fieri:vt in dictis legibus. Item q: debemus interpretari volūtatem testatoris in melioreʒ ꝛ fauorabiliorem cām,ꝓpter regulaʒ: q: in testamentis fit melior interpretatio.c.cū dilecti,de dona.ff.de re.iur.l.in testamentis.ff.ō vi.tri.olcoq; lc.l.iij. Cum ergo nulla sit melior q̄ vt in pauperes rp̄i dispensetur.ita fiet alū ſi non fiet: episcopus reuocare poterit ꝛ debet execution̄.Ioa.tamen de pu.tractatu de cano.poꝛ.cp̄i.c.ix.tenet q̄ medietas debet dari pauperib⁹:ꝛ medietas pijs locis.Nihil tamē allat.ꝛ est satis equa.

19 ¶ Vtrū executor etiā cū ꝓsensu cp̄i possit immutare vsum destinatū per testatoreʒ in melioreʒ vide infra Legatū.ij.§.ri.

20 ¶ Vtrū religiosus exemptus deputat⁹ executor ſi in exequendo deliquit possit puniri ab ordinario. R. q̄ sic.ter.est in cle.vnica.de testa. vbi etiam eis religiosis iponitur vt reddāt rōnē de executione ordinarijs. ꝛ fil̄r ordinarijs vt exigāt.Limitat Ri.in.iij.di.xlv.ar.v.q.ij. vex in religiosis q̄ habent exemptioneʒ cōeʒ q̄ tamen possent ꝙueniri rōne ꝛctus vel delicti:seu rei.vt in .c.i. de priuile. lib. vi. Secus in alijs. qui etiam ex predictis conueniri non possunt:q: non possunt tales puniri ab ordinarijs.ꝛ placet.

21 ¶ Vtrū prelatus religiosi q̄ dedit licentiaʒ acceptandi executioneʒ religioso possit eaʒ reuocare re etiam nō integra.R.glo.in.d.cle.vnica q̄ sic.cū religiosus nō habeat velle nec nolle ꝛ executio fiet per collegam:aut si alius deputatus nō est per cp̄m.

22 ¶ Vtr executor possit distribuē i filios vl cō sanguineos,pp̄ios.viō.ō. Elemosyna.§.iij.

23 ¶ Vtr dilatio executiōis pie ꝓiudicet aie testatoris.R.fm Ri.vbi.ō.q.iiij.q̄ sic.cuius rō est dupler. Ioa.prima q: ecclesia ꝛ paupes nō excitant ad orādū:sicut facerent ſi eis darē legatū.Accelcratio aūt ferentiuʒ oīonuʒ ꝓ aia defuncti multum valet ad eius alleuiationem ꝛ celeriorem expeditionem. Scōa rō q: sic aia i charitate decedens ꝛ aliquid purgabile secuʒ portās in hac vita meruit vt elemosyne ſi ꝓ ea denf,pſint nō ad augmentum gratie:sed ad alleuiationem ꝛ breuiationē pene. Et iō quanto citius implē tanto citius alleuiat:ꝛ ecōuerso quanto tardius impletur tāto tardius liberat nō tū pp hoc ſi nunq̄ implerent ꝑpetuo starēt in penis.sed solū multo tardius liberare

tur. Et quo pʒ q̄ grauissime peccant ꝛ magnā ꝑditionē faciunt q̄ q̄citius possunt nō exequūtur. vnde vocant necatores egentiū in.c.q oblatiōes.el primo.cū duobus.c.ſc. xiij.q ij.ꝛ in.c.q oblatiōes.cl.ij. Et dicūt venire ad crimā nitionem fuder: ꝛ q̄ habēdi sunt sicut q nō credūt iudiciū dei. Idē dicendū de restitōe quā statuerūt fieri.vnde in cronicis minoꝝ legitur q̄ quidā impediebat intrare padisuʒ quousq; facta fuit restitutio.q: nisi fiet luet in penis.facit ad hoc.c.in lr̄is,de rapto.

¶ Sed nunqd executant prefati executores ſi 24
ꝓpterea tardant vt res defuncti melius vendant.R.fm.S.Tho.in q̄libet.q: mora modici tp̄is nō videt esse magnū piculum. Vnde ſi executor ꝓ modicum tp̄us differat vt rebus defuncti melius venditis ampliores elemosynas facē possit.licite facit.Dō intelligo vex q̄n tā tū est augmentū q: preualet tarditati. puta q: elemosyna illa quā habuisset de illis rebus cito venditis ꝛ tp̄s tardatōis in quo penā sustinuit nō iudicantur tantū satisfactoria quātuʒ ē elemosyna que elicitur ex tardatiōe.alʒ non liceret q: nō est fiendū malū mihi,ꝓ bono alterius. Et hoc pʒ ex eo qō subiungit. Si vero inquit.s.Tho.p multū tp̄s differat: vt in modico ampliores elemosynas faciat nō excusatur a culpa q: forte defunctus a purgatorio liberatur interi. Et sic frustrat remedio quo mltū indigebat. Faciat ergo q̄ magis rōnabiliter videtur expedire aīe defuncti.

¶ Quid si qs deputaut executorē cū ista ꝓdi 25
tiōe:vt exeq̄t cū ꝑsilio talR.q̄ aut dixit cū ꝑsilio.ꝛ sic executō lʒ teneat petē ꝑsiliū tū nō tenetur seq. Si Xo dixit q̄ exeq̄t fʒ ꝑsiliū:sic tenet seq ipm.vt tʒ Albri.i.l.nulli.C.de epi.ꝛ cle. vide.ō.Consilium.§.iiij.

¶ Quid sit frat mior ille cⁱ ꝑsilio exeq dʒ.R.q̄ 26
diuersa ē opi.iter doc. Sʒ tu dic q̄ frat mior lʒ nō possit eē executor:pōt tū eē ꝑsultō:q: executō oʒ q̄ sit ꝑcatō peccūiaꝝ ꝛ vēdito: rex ꝛ huiusmōi q̄ nullo mō ꝙueniūt fri miori:lʒ dat cōsiliū i nullo derogat sue ꝓfessiōi. Et sic p ꝑ cuacat rō. Be.i.c.fi.ō te.li.vi.q tʒ q̄ ū pōt eē ꝑsiliar⁹ tali mō q̄ alr nō possit fieri dispēsatio:nisi fm suū ꝑsiliū. Et sic fm p̄dicta limita. Nā si testō religd.c.dāda paupib⁹ declarādis p frēʒ minoꝝ.ꝑ nō derogat sue,pfessiōi ꝛ lʒ. De ꝑ p Bar.exp̄resse in tractatu minoricarum.

Exemptus dʒ q nō subest iurisdictiōi ordinarij vt

Universidad de Deusto Biblioteca

patet ⁊ no.in.c.cum persone.de priuile.lib.vj.
Solus ergo papa vel legat⁹ de latere pōt cognoscere de causis cōtra exēptū.vt no.in.c.qō trāslationē.de offi.le.secus in alijs legatis.vt ibi.vñ eximere proprie ē aplice sedis.⁊vj.q.i: frater.vj.q.üj.nunc vero.no.Jo.an.in glo.d.c.i.de priuile.li.vj.

1 ¶Quot modis daf exēptio.nō.vt no.ꝑ.Jpa.in c.tuax.de priuile.q⁹ duobus modis.Jpio ratione loci.puta moasterij vel eccl'ie ⁊ hmōi.⁊ in istis habet locum.c.i.de priuile.li.vj. q⁹ rōe delicti cōmissi extra locū exēptum.vel rōne cōtractus alibi initi.vel ratione rei alibi site pñt cora ordinario cōueniri ⁊ ab eo puniri.Et exēpta ecclesia vel monasteriū intelliguntur exēpti etiā ipsius monachi vel canonici clerici ēt ⁊ cōuersi perpetuoꝝ oblati:nō aūt ciusdē ecclesie pſbyi qui parrochianox curam habet q̄ ad ea que ad candē curā ptinēt.nec ipsi parrochiani.vt in.c.ꝑ exēptionē.de priuile.lib.vj. Exīmitur etiaꝫ exēpto monasterio fm glo.in d.c.ipsius cimiteriū:⁊ dom⁹ ⁊ theatrū cū hortis ⁊ arcis que sunt iurta eccleſiā.ar.xij.q.i.ne ceſſaria.⁊.c.nulla.rvij.q.iiij.diffinuit. Jdē dic in dormitorio ⁊ domib⁹ clericox q̄ sūt iux ecclesiam cū eox hortis.ar.d.c.i.q: nec ēt rōne delicti pñt puniri ab ordinarijs.alr cox priuilegium cēt inutile:qō eē nō dz.vt i.c.si papa.de priuile.li.vj.er qb⁹ oibus ꝛclude q⁹ exēpt⁹ rōe alt cuius loci vel rei nō cēſet exēptus rone alteri⁹ rei vel loci. Vñ ꝓuilegiū ꝓcessuꝫ ꝓsonis respectu certi loci nō extēdit vltra locū. Vñ cēſet ꝓuilegiū potius reale q̄ ꝓsonale.vt no. Jpa.in c.cū capella.de ꝓuile.sec⁹ i exēptione respectu ꝓsone vt pz.Aduerte q⁹ si canonici alicuius ecclesie exīmāf ipsi soli sūt exēpti:nō aūt eccl'ia vl' alij ei⁹ clerici.Si aūt clerici cuiusuis eccl'ie exīmāf tūc tā canonici q̄z alij clerici sūt exēpti:ñ aūt eccl'ia nisi aliud exprimaf.vt in.d.c.ꝑ exēptionē:nec etiā ꝓuersi vl' oblati.vt dicit gl.ibidē.

2 ¶Quibus ⁊bis ꝓbaf exēptio.nō.q⁹ multipliciter.vt ꝓbaf in.d.c.si papa.puta si dicatur in priuilegio a papa vel sentētiādo eccliaꝫ iuris beati petri exīstere.siue ad ius,ꝓprietatē romane eccl'ie pertinere.vel ad romanā eccliaꝫ specialiť ant sine medio ⁊ simplr;pertinere.vel si dicat q⁹ ecclesia sit libera:seu q⁹ potiaf romane eccl'ie libertate:siue q⁹,eps ñ audeat illic cathedrā collocare:seu aliquod imperium exercere vel ptātem:aut q⁹ exīmit a ptāte epi. Jtē si recipiant in ꝓprios subiectos p hmōi ⁊ silia cognoscif exēpto.vt ibi pz.secus si reperief sub defensione.vt in.c.ex pte.el.ij.de priuile.vel in ꝓprios filios:qz nō essent exempti.vt ibi dicitur.⁊ ibi vide.⁊ quod ibi no.

¶Utruꝫ exēptus teneatur etatus ab ordinario cōparere.nō.Jpa.in.c.cū ordinē.de rescrip. q⁹ aut ē notorie exēptus ⁊ iā diu toleratus priuilegio exēptionis:sicut sunt mendicantes:⁊ sic ſi tenef nec valebit ſnia ſup ꝓncipali: qz eſt a nō suo iudice:neqz tanq̄z ptra ꝓtumacē. Ad hoc ter.in.l.nō vf.ff.de iudi.⁊ bonus ter.i cle. pastoralis.§.pisana.⁊ ibi bona glo.ff.de re iudi.⁊ glo.in.c.veniēs.de accu.⁊.ij.q.iij.ſi epūs.⁊ per Jnno.in.c.ij.de dila.⁊ Bar.in.l.ii.ff.ſi quis in ius vo.nō ic.lz in aliis terminis.Si Xo nō constat ita notorie:tunc tenetur comparere ⁊ allegare priuilegium ⁊ in loco ꝛgruo ⁊ securo infra terminum competentem ordinario ostendere.fm q⁹ dī in.c.cū ꝓsone.de ꝓuile.li.vi. 3

¶Utrum pendente litte super validitate priuilegii:seu an fuerit ꝛcessum vel nō debeat ꝓpriuari vel interdici vsu possessionis.vel quasi etiam si possessio sit contra ius.nō.Jpa.in.c. i.vt lite pen.ni.Jnno.q⁹ non.ter.ēſt in dicto.c. cum persone.in.§.q⁹ si tales. cum.§. sequente. ⁊ hoc idē tenent ibi docto.vt dicit Jo.mo.vt ibi no. Bc.q⁹ pendente lite non ēſt turbandus in possessione sua:etiaꝫ si possideat contra ius commune:dummodo ex aliqua probationeꝫ non sufficienti ad finalem intentum ipse instaficet possessionem.⁊ ita videtur sonare ibi ter. vnde Jo.an.in glo vltima ibidem dicit. Nō quantus fauor priuilegio debetur.Ēſt enīz se priuilegium fauorabile:sed ꝓscriptio odiosa.de deci.c.ex parte.⁊.c.tua.de re.iur. odia. Hec Jo.an. 4

¶Quid ſi exemptus litigat cum ordinario ⁊ non allegat exemptionem an perdat eam.per hoc nō.Jpa.in.c.i.de sentē.⁊ re iudi.q⁹ nō:nec tenet sententia.Jslee ob. tacuturnita .quia ēt ſi voluisset non potuisset in illum consentire. vt in iudicem.de arbi.cum tempore.⁊ hoc pz Jo.an.in regula scienti.lib.vi.in mercurialib⁹ facit quod no.in.l.i.C.vbi de cri.agi oz.Nō ēſt fm Jpa.in.d.c.cum tpe.q⁹ exemptus nō pōt renunciare exēptioni:qz tangiť ne dum fauor exempti:ſz etiā ſupioris qui ipsum exemit.vt i.c.ad aplicā.de rſa.⁊ in.l.figs in ꝓscribendo. 5

C.de epi.⁊ cle. Albi.tñ in.d.l.ſi quiſ.tenet q⁹ exemptus pōt renunciare priuilegio exemptōis p.d.l.ſi quis. Et ad.ll.contrarias respondit q⁹ loquunt de priuilegio iuris cōmunis introducto in fauorē ordinis clericalis renunciari non pōt sed suo priuilegio ſpūali bene potest. ⁊ verus credo qñ ipse impetrauit.Et prima opinio ēſt vera quādo ſuperior proprio motu aliquē exemit.Quod nō bene.

6 ¶Utrū exemptus possit absolui ab epo ab excōicatione inflicta a canone quā sibi conditor canonis non reseruauit.nō.Jpa.in.c.ſignificasti.de fo.compe.Fedc.consi.xiiij.⁊ Jo.de lign. in cle.ne in agro. de sta.rſa. tenent q⁹ ſic. Sed Jo.an.in rſa scienti prealle. dicit q⁹ non. Jpa. hoc sequiť.qz non ēſt sue iurisditionis:nec pōt se submittere sine licentia pape rōne dicta in precedēti.q.in fi. Excipere tñ videť Jo.an.in c.religioso.de sen.ex.li.vi.excōicatos pro iniectione manuū violenta p rōnem ter.ibidem.ſ. ne materia euagandi.cū tñ ꝓriū teneat in cle. cū ex eo.de sen.ex.in glo.fi. Et ꝓpterea teneo q⁹ nec in illo casu.c.religioso.nec in alio exemptus possit absolui ab epo: nisi vbi specialiť ei cōmittāf a papa.⁊.d.c.religioso loquiť de non exemptis quos antea non poterat absoluere propter.c.cum illorum.de sen.ex.Et hoc tenet. qz si de exemptis intellexisset sic dixisset sicut dicit in.d.cle.cum ex eo.in fi.

7 ¶Quid potest exercere archiepus vel epūs in loco exempto.vide.ē.Archiepiscopus.§.iij.

8 ¶Utrū exemptus rone loci si deliquerit alibi vel contrahat aut res ipsa cōsistat possit in loco domicilij conueniri aut puniri p ordinariū nō.q⁹ non.nec habet ptātem remittendi eū si conueniaf. vt in.d.c.i.de priui.li.vi. Similiter si delictū vel contract⁹ vel res ipsa litigiosa sit in loco exempto nō poterit impedire se.Jntelligiť ergo.d.c.i.q⁹ rone delicti vel contractus pōt p ordinarios ꝓueniri.ſ.si inueniaf extra locū exemptuꝫ vel remittentur. vt no.in.d.c.i. Sunt tñ quidā exempti rone loci ox ⁊ persone qui etiam rone delicti aut contractus vel rei nullo modo possunt conueniri. vt fratres minores:predicatores:⁊ cisterciēses ⁊ multi alij

9 ¶Utrū delinquens in loco exempto ligetur statuto epi.vide.ī.Statutum.§.ij.

10 ¶Utrū cū statuto epi caueť ne quis accedat ad quelibet monasteria monialiū sub pena excōicationis quā incurrat ipso facto sint excōicati qui accedunt ad monasteria exempta monialiū.nō.q⁹ sic.ſi sine licentia illi⁹ ad quē ptinet accedunt. Ratio qz sine ꝓfata licentia accessus ēſt prohibitus.vt in.c.periculoso.de sta.mo.li. vi.Et ideo ſi epi vt compescant tales accessus addunt penā licite faciūt.⁊ ideo liganť.nec dicendū q⁹ delictū cōmittaf in loco exempto.ſolū sed etiā in nō exempto. vz cū accedūt añq̄z peruenerint.Jtem pz p hoc qō no.Bar.in.l.relegatox.ff.de interdic.qui dicit q⁹ ciuitas ꝓpter cōmodū ciuitaſ vel odiū eox ad quos nō vult vadāt ꝓhibere pōt ciuibus suis ne vadant ad talem terrā.hoc no. Jpa.in.c.postulasti.de fo. compe.ergo ſimiliter in casu predicto. Et hoc tenet.d. Jpbi.de perusio'in.c.vt aiax.de cōſti. li.vi.secus ſi prohiberent ne quo ꝺ mō ſine eox licentia quis accederet:qz nisi presidentes monasterijs essent culpabiles in admittendo non valeret eox statutū cū esset cōtra ius cōmune vt in.d.c.periculoso.ꝺ qō epūs nō pōt statuere nisi ex iusta cā.vt tenet Bal.in.l.oēs ppli.ff.ꝺ iu.⁊ iure.⁊ do. Anto.in.c.vestra.de loca.possūt imo obligant̄ primates archiepi ⁊ epi vniuersi sub pena eterne maledictionis,in propria dioc̄si monasteria exempta que imediate subsūt romane ecclesie auctoritate apostolica cogere vt seruant clausurā. vt in.d.c.periculoso. Similiter dñt ea visitare eadēz auctoritate singulis annis. vt in cle.attendentes de sta.reg. ⁊ ſ de precepto fm glo.ibidē propter ℣. debeant quod ēſt preceptiuuꝫ.vt in.c.oblate de ap. ⁊ in c.vt fame. de sen.ex.lz.in.c.i. de despon.impu. sapiat honestatem.

¶Utrū exempti possint oratoria vel capellas in locis non exemptis edificare.nō.q⁹ nō.nec in sic cōstructis celebrare vel celebrari facere: nisi de licentia dioc̄sani,loci. vt in.c.auctoritate.ꝺ priuile.li.vi.Jntellige nisi ex licentia pape hoc facerent:aliter dioc̄sani eos cōpescere possunt vt in.d.c.auctoritate. Et intellige de oratorijs publicis:qz in priuatis pñt. vt no.glo.ibidem. Hec intelligo in publicis factis oratorijs q⁹ non possunt celebrare. verū qñ epi prohibitionem fecissent:ne in eis celebraref:alias qñ cōiter in eis celebraf ſi fiat de ꝓsensu illius qui curam ox hz sufficit sine alia licentia epi. 11

¶Utrū in locis exemptis predicta in precedēti.q.facere possint.nō.q⁹ non.nisi licentiam vel priuilegiū sedis apostolice habeant ſpeciale.vt in.d.c.auctoritate.§.inhibemus. 12

¶Utrū causas ⁊ lites suox hoīm ac liberox seu censualium possint exempti assumere.nō.q⁹ 13

nō. vt in.d.c.auctoritate.§.causas.

Xemplum maluz dantes precipue prelati ꝛ qui habent alios regere mortaliter peccāt. Et vt dr̄.ri.q.iij.ꝑcipue tor mortib⁹ digni sunt: q̄t ꝓditōis crēpla ad alios transmittūt. ar.xxvi.di.nemo.xciij.di.pcenit ad nos: in fi.ij.q.vij.paulus.ꝛ.c.cū pastoris.xvij.q.i. qui bona. De hac materia no. infra Scandalum.

Xequie pompatice: curatio funeris: conditio sepulture: potius sunt viuoꝝ solatia q̄z mortuoꝝ subsidia. xvij.q.ij.c. aīe.§. curatio. Hinc ter. in.c.nō extimemus. ca.q. dicit corpori humano quicqd impendiť nō est ꝓsidiū salutiſ sed hūanis officiū ſm effectū quo nemo carnē suā odio hz. Vñ oportet vt q̄diu pōt ꝓ carne ꝓximi curā gerat cū ille inde recesserit qui gerebat. hec ibi. Et de ħ vide. j. sepultura.

Xheredatio filioꝝ hodie nō pōt fieri nisi pr̄ habeat iustā cām quā hz deserere in testamento. vt. C. de inoffi. te. aut̄. sed hodie.

1 ¶ Sed que sunt iste cause. ff. xiij. que ponunť in aut. vt cuz. de ap. co. §. cās. ¶ Prima si filius parentibus manꝰ intulerit. Scda si grauē iniuriā eis fecerit. Tertia si eos criminaliter accusauerit de cā que nō sit aduersus ꝓncipem vel rempublicā. Quarta si cū maleficis cōuersať. Quinta si maleficus efficiať. Sexta si vite parentū insidiať. Septima si cuz nouerca sua aut cōcubina patris sui se imiscuerit. Octaua si ꝓ persona ipsiꝰ vel debito ciuſ incarcerati inquantum potest fidciubere noluerit. Et hec octaua cā intelligiť solū de masculis. Nona si prohibuerit eos facere testamentū. Decima si ꝑ pentū volūtatē inter arcnarios ꝛ minimos pseuerauerit cū pr̄ illius professionis non fuerit. Undecima si filia vitā luxuriosaz elegerit cū parentes eaz velleť ꝓ posse nubere ꝛ dotare: nisi neglexerint eam nubere vsq; ad. xxv annū. Duodecima si parentibus furiosis de bitā curaz impenderit. Tertiadecima si de carcere parentes deducere neglexerit. Adde. xiiij. si volūtatē vltimā executione demandare noluerit. vt. §. executor. §. r. ꝛ. xv. si filius est hereticus: cum pater sit catholicus. vt. d. §. causas.

2 ¶ Similiter filius pōt patrē erheredare. ¶ Primo si de crimie cū accusauerit. excepto crimie lese maiestaſ. Scō si vite filij insidiatus fuerit. Tertio si vroꝛi sue vel pcubine se cōmiscuerit. Quarto si testari in quo poterat ꝓhibuit. Quinto si nō egit curā eius cū esset furiosus. Sexto si captus a sarracenis non redemit. Et si moritur intestatus ibi non succedet sed ecclesia. ꝛ dabuntur bona eius ꝓ redemptione captiuoꝝ. vt in.d.aut̄. cum de ap.co.

¶ Utrū in istis casibus in quibus pōt erhere 1
dare possit alimenta sil'r denegare. ff. Jo. an. ꝛ ¶ Da. sequiť in.c.quintauallis. de iurei. vbi et in gl. ponūť ꝓducti casus q; sic. Et idē tz Bar. in.l.diuus adrianus. ff. de parici. per.l.si quis a liberis. ff. de li. agno. Et idē tz ¶ Da. in.c.et litterā. de eo qui du. in ma. quā po. p adul. de patre ingrato ꝺ filiū. Que limita nisi ipsos pertineat. ꝓ q̄ facit glo. in.l.fi. C. de epi. ꝛ cle. ꝛ ter. in.c. nō liceat. xix. q. iij. vbi dr̄. q; p religiōis ingressū purgať ois ingratitudo. ꝛ q8 no. Spc. in ti. qui fi. sint le. ver. qd si filia. ꝛ sequiť ¶ Da. vbi. §. g dic̄ q; si filia formicatrix vult penitere de pcto pr̄ tenet̄ eā alere. ar. c. ferrū. l. di. ꝛ per ꝓs dicit ¶ Da. vbi. §. q; et tenet̄ eaz dotare. q; eā dotis nō minꝰ est fauorabilis q̄z eā alimeta. vt no. Ly. in.l.si oi. C. de admi. tu. ꝛ Bar. in aut. ex cōplexu. C. de incc. ꝛ inuti. nup.

¶ Utr liceat erheredare filiū vt heredē faciat 4
ecclesiā. ff. Aug. in.c.quicūq; xvij.q.iij. Uniuersaliter cūq; erheredato filio heredē vult facere ecclesiā querat alium qui suscipiat non augustinū.

¶ Utrū ff erheredeť a ffe. ff. q; sic in tribus 5
casibus. ¶ Primus si insidiatꝰ est vite ipsiꝰ. Secundꝰ si de crimine inscripsit ꝺ eū. Tertia si in bonis eius notabiliter lesit. Et hoc ēt habz locū q̄n moriť ab intestato ff: vt non succedat ei frater. vt in aut. de nup. §. ingratitudinem.

¶ Utrū vir ꝛ vroꝛ ꝛ ccontra vroꝛ virū possit erheredare. ff. q; sic. vt no. in.d. §. causas. 6

Xorbitantia a iure cōi debēt trahi ad sequelā. ō reg. iu. li. vi. que a iure cōi exorbitāt nequaq̄ ad ꝓsequētia sūt trahēda.

Xorciste er greco in latinum adiurantes siue increpantes vocantur. dicit ter. in. e. deos. circa fi. xxi. di.

¶ Quid ptinet ad eoꝝ officium. ff. ter. an. c. p 1
lectis. xxv. di. ad exorcistam ptinet exorcismos memoriter tenere manusq; sup euergumenos. i. lunaticos ꝛ obsessos a demonibus ꝛ cathecuminos in exorciçando imponere. hec ibi.

¶ Cuz ordinatur debet accipere de manu epi

libellum in quo exorcismi sunt scripti cuz istis verbis. Accipe ꝛ cómenda memorie. ꝛc̄. vt in c. exorcista. xxiij. di.

Xorcismus est adiuratio cōtra diabolū. vt de conse. di. iiij. in. c. añ. xx. dicts.

1 ¶ Quid vz exorcismus añ baptismū. ff. Ri. i iij. di. vi. ar. vltimo. q. i. ꝓ ipsuz virtute diuina artatur ptās diaboli ne possit de cetero tantū quantū ceteris paribus posset si nō esset exorcizatus ꝛ maxime impedēdo ne baptismū suscipiat. faciat ad hoc. c. sic nostis. de ꝓse. di. iiij.

2 ¶ Quid si aliquis baptiçet sine exorcismo. ff. Ri. vbi. §. q; debet post baptismum exorciçari facit. d. c. sicut nostis. Ratio q; tz in baptiçato paruulo nō sit peccatū: tñ in eo remanet actualiter fomes pcti. Et ideo etiaz post baptismū habet efficaciam reprimendi diabolum.

3 ¶ Per quē debet quis exorciçari. ff. q; per sacerdotem. de conse. di. iiij. sacerdotes. ꝛ de hoc vide. §. Catheciſmus. q; idem est.

Xpense tam in cibarijs q̄z in vestibus debent fieri ſm dignitatē illius cui sunt ꝓstande ꝛ facultates illius qui hz ꝓstare. hoc colligiť in.l. habitatio. ff. de ven. in pos. mit. ꝛ in.l. sed ꝛ si quidē. §. i. in ver. vestiri. ff. de vsufruc. Et ꝓpterea dicit Bal. in. d. §. i. q; abbas hz melius vestiri q̄z monachus: mgr̄ in theologia q̄z alij frēs: doctor q̄z scholaris. Et idē dic de cibarijs ꝓ elegantem doc. Bal. in. l. i. C. de epi. audi.

1 ¶ Utrū ille qui aliū vulnerauit teneať ad expensas. ff. q; sic. ad oēs quas procuratione feē vr. ff. si quis. pau. fe. di. l. ex hac. ꝛ. ff. de his qui deie. vel effu. l. vltima. vide glo. in. c. si quis mē bioꝝ. xxiij. q. vltima. ꝛ in. c. i. de iniurijs.

2 ¶ Utrū in extimandis facultatibus sit habē da rō expensaꝝ. ff. q; sic. vt no. glo. in. c. q̄n de vi. ꝛ ho. cle. vñ illi fructus extimandi sunt qui supsunt deductis expensis. C. de fruc. ꝛ li. er. l. i.

3 ¶ Utrū expense facte in re aliena sint attendē de. ff. q; aut erat possessor male fidei. ꝛ sic de rigore iuris ñ ꝓsit hr̄e nisi solū illas q̄s feē grā fructuū querendoꝝ congregandoꝝ aut conseruandoꝝ: qua etiā a male fidei possessore deducuť. vt in. l. si a patre. §. fructus. ff. de peti. de. ꝛ. l. plane in fi. ibidem. ꝛ in. d. l. i. alias si q̄s fecit amittit. vt. l. er argento. ff. de condi. fur. ꝛ insti. de re. di. §. ex diuerso. Sed in foro conscientie ſm Ho. xi. Usura. v. poterit etiā repetere eas quas fecit ad conseruationē rei vt pascendo equuz ꝛ huiusmodi: vel ad opportunam melioratione: vt curando aial morbosū: nutriendo porcum ꝛ huiusmodi: ꝛ placet pr̄onem dictarū. ll. Similiter dic de eo qui sert ꝓsit vel pinxit in re aliena: seu edificauit q; in ꝓscia poterit petere: ꝛ ille in cuius re expēsas fecit tenetur non inquantū expensa vz sed solū inq̄ntū sibi dicta res est plꝰ vtilis arbitrio boni viri. Si aūt erat possessor bone fidei sic poterit oēs expensas quas fecit tollere si, sine lesione rei potest fieri. l. iulianus. la. ij. ff. de rei ven. vel si non possunt tolli dñs rei soluet eas l. in fundo. eo. ti. aut vendere ei rem in qua expensas fecit. q. ff. de peti. he. l. si quid possessor. §. sic ante dr̄. q; quis nō debet culpari de administratōne rei quā tenet vt suā bona fide. Idē dic q̄n fecit credens vtiliter gerere negociū ꝓximi sui. ff. de neg. ge. per totum.

¶ Expense nō veniunt nomine damnoꝝ vel 4
interesse: q; expensa est quam quis fecit eundo redeundo: vel maiorem familiā tenendo: aut aduocatis soluendo ꝛ huiusmodi. Dāna Xo vel interesse sunt in re vel circa rem. ꝛ ideo qui remittit vnū non videtur remittere aliud. vt de iniurijs. c. in in nostra. in ter. ꝛ in glo.

¶ Expense dicuntur necessarie: que si facte nō 5
fuissent perijsset: aut facta fuisset deterior res circa quā sunt facte. Utiles sunt que rem meliorē faciūt ꝛ deteriorē fieri non sinunt. Volūtarie Xo sunt que rem tantū ornāt: sed fructū non augent. l. impensas. ff. de ver. si. Quō aūt debeantur q̄n sunt facte in re aliena scienter ꝛ bona fide. vtputa in re locata. habes. j. locatio §. xxi. ꝛ. §. Comodatum. §. xiij. ꝛ. §. dos. §. xxv. ꝛ. j. ¶ Peculium. §. xxij.

Xperientia facit artez. In experientia casum. i. metaphisice. vñ in. c. quaz fit. de elec. li. vi. in ꝓin. dr̄ magistra rerum. ꝛ. ff. de le. iij. l. legatus. §. ornatricibus dr̄. q; prebet cuilibet artificio nutrimentū ꝛ in. c. vt constituere. l. di. dr̄. Cogunt enim multas inuenire medici nas multorum experimenta morborum

Xpositio sacre scripture ꝛ canonū ex cā psona loco ꝛ tpe debet fieri. vt. xxix. di. c. scien dū. ꝛ. c. se. Quoꝝ modi q; medulitus nō indagantur in errorꝺ labrinthū nōnulli intrudēdo impingunť cū ante iudicant q̄z intelligant ante inculpant q̄z iterando lecta perquirant. hec ¶ si. ꝛ habetur in. d. c. sciendum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Vtrū liceat varijs modis sacrā scripturaz vl iura exponere. ff. glo. in. c. qd hoc est. l. di. q aduocatus pōt varijs modis iura exponere. Qō limita verum qñ eadem ratio legis hoc requirit aliter nō ercusanť. q. vt dř in. c. intelligentia. de v. si. intelligentia dictox er causis est assumenda dicendi: q non sermoni res: sed rei debet sermo esse subiectus. t in. c. in his. co. ti. dř. Verba intentioni dñi deseruire cū suis concor. ibi. nō. in glo. Idem dic de sacra scriptura q exponiť quattuor modis. ¶ Primo fm historiam. historia est rei geste narratio. ab histrion qō est videre vel cognoscere q: apud veteres nemo scribebat historiā nisi interfuisset. Secō allegorice. a leon qō est aliud t goze. qō est dicere vel locutio. t est qñ p vnū factū datur intelligi aliud: qō ē credēdū. Tertio anagogice ab ana qō est surſū: t goge qō est ductio. t est qñ p vnū factū datur intelligi desiderandū. s. gloria. Quarto tropologice. a tropos qō est cōuersio: t logos qō est sermo. t est qñ p vnū factum datur intelligi faciendū. Et propterea dicit Nicro. in. c. hereſis. xxiiij. q. iij. Qui aliter scripturā intelligit q̄ sensus spūs sancti flagitat: a quo scriptura est. lz ab ecclesia non recesserit: tñ hereticus potest appellari: t de carnis operibus est eligens que peiora sunt. hec ille. facit ad hoc. c. relatū. xxxvij. di. Qō bene nō.

Xpositus filius infans a patre: siue ab alio eo sciente vel ratum habente eoipso liberatur a pria ptāte. Idem in seruo t liberto expositis qui liberanť a dñica prāte. Idē in languidis cuiuscunqz etatz sint expositis. vel si alicui alimēta negari ptigerit impie. vt in. c. vnico. de infan. expo. Si Vo co ignorante vel inuito sit expositus poterit cū repetere. sed restituet expensas infra. x. dies post eplam contestationis factam. vt ibidem no. t in. c. fi. xxxvij. di.

1 ¶ Vtrū recolligens talem exposituz acquirat aliqō ius in eo. ff. q non. vt in dictis iuribus.

2 ¶ Vtrū expensas factas possit repetere. ff. q si sunt alimenta vel causa alimentox facte nō repetet: nisi in duobus casib9 fm glo. in. d. c. fi. ¶ Primus si protestatus est q volebat repetere vt. ff. de negť. ge. l. nemini. Hoc limito nisi esset psona que ad hoc teneret: sicut ecclesia q tenet alere pauperes: q: qualitercunqz ptestet non repetet. vt. c. sacrox. xij. q. ij. t. l. alimenta. C. de negť. ge. t qō ibi no. Limito secō q in cōscia poterit repetere persona que ad hoc non tenebať. lz nō fecerit ptestationē qñ a principio habuit aium repetendi. ar. corū que no. ller. §. iiij. Secus casus est qñ expositus t collectus nō vult ducere filiā collectoris in vxoꝛ C. de nup. l. patrem. Si Vo sunt alia ab alimētis q̄ expendit. puta in erudiēdo puero in aliq arte t hmōi repetere poterit. C. de infa. et. l. l.

¶ Sed nunquid excusenť predicti exponēte: si ex necessitate. puta q: eos alere non poterāt exposuerūt. ff. glo. in. d. c. fi. q nō. q: debuit cū mittere in renones. s. hospitale. vt. C. de ca. tol. l. vnica. §. sed scimus. q si talis locus non erat tunc videť glo. dicere q excusať de filio: sed de seruo non. p. d. l. vnicam. t in auten. de nup. §. t multo potius. Sed ego credo verus quo ad penā predictā. in. §. i. sed nō quo ad deum: q: quātū in ipo est occidit: nisi forte expositio taliter nō fieret q nullū periculū exposito immineret.

Xpressio qñqz nocet. Vñ l. nonnunq̄. ff. de condi. t de. dicit. Nonnūq̄ contingit vt q̄dā noiatim expressa officiant: quātis omissa tacite intelligi potuissent nec essent obfutura. inde dictū est. expressa nocent: non expressa nō nocent: hec ibi. facit ad hoc. l. si quis. ff. de bere. insti. t glo. in. c. consulti. de procu. ff. de reg. iu. l. expressa.

Xtimatio rei qñ debeat fieri ff. q tempore contractus. vt in. c. cum dilecti. de emp. t vendi. t in. l. ij. C. de rescin. ven.

¶ Quantū fieri debeat. ff. glo. in aui. de ali. t emphi. §. sanctissimas. q debet fieri fm redditus quos res extimanda affert. facit ter. ibidē t in aui. de ec. titu. §. si autem annale. t ter. in. l. si quos. C. de rescin. ven.

¶ Qualiter fiet fm redditus. ff. q tantū debz valere res quot fructus producit in. xxv. ānis vel si est res que debeť ecclesie in. xxv. annis vt in. d. §. si ante annale. vbi est ter. de triginta quinq̄ annis. t ibi no.

¶ Quid si res est nō fructuosa. ff. q extimabitur fm q cōiter appreciať. l. precia in pn. ff. ad l. fal. Et hoc habet locū hodie cōiter in oibus rebus. t q dř: res tantū valet quantum vendi pōt p. l. i. §. si heres. ff. ad treb. t. l. quereba. ff. ad. l. fal. t. l. si quis vxori. §. vlti. ff. de fur. debet intelligi vxox nō habito respectu ad affectionē singularū psonarū: sed cōium. vt in. d. l. precia nisi affectio esset rōnabilis respectu extimanti de quo dic vt. s. Emptio. §. vij. t. ix.

4 ¶ Vtrū extimatio faciat venditionē. ff. q sic in duobus casibus. ¶ Primus cū eo aio fit extimatio vt ipsa prestet. secus si fiat vt apparcat quanti res sit facta deterior. vt. l. si inter viruz C. de iu. do. Qō tunc apparet qñ in pacto est vt transacto certo tpe res que extimata data est reddať. q: tunc non facit venditionē. vt. d. l. si inter. Scōus casus est qñ res simpliciť dať extimata in contractu: de cuius natura est vt transferatur dñium. vt in. l. quoties. t. l. plerūq. ff. de iure do. t. l. extimatio. ff. so. ma. Exemplū mulier dedit rem extimatā. c. viro suo censebiť vir emisse. Fallit hoc quādo natura contractus repugnat vt faciat venditionē. vt in. l. seruos. ff. fa. here. Exemplum ego t tu sumus heredes t facimus extimationem ō here ditate. tunc non facit venditionem.

5 ¶ Vtrum extimatio faciat transire periculuz in accipientem. vide. s. Casus. §. vi.

Extrema vnctio. vide. j. Vnctio extrema.

f **Abule** ociose vel secularij negocioz nō debēt recitari in conuiuio clericoz aut religiosorū vt in. c. cōuiuia. t in. c. pro reuerentia. xliij. di. nec fabularū oblectamenta excitantiū mentez ad incentiua libidinū. c. ideo. xxxvij. di.

Acilitas venie incentiuū prebet delinquēdi. xxiij. q. iij. est iniusta. de vi. t ho. cle. c. vt clericoz. vñ Stephanus papa dicit. Ecclesiastici vigoris ordo profundiť si aut temere illicita presumanť: aut non concessa impune tentenť. proinde si negligēter ea que male vsurpanť omittimus excessus viā peculdubio alijs aperimus.

Acultas dicit qñ sine difficultate pōt quis facere. vt no. Inno. in. c. in pñti. t in. c. romana. de sen. ex. li. vi.

Actum legitime retractari nō oz. lz casus postea cueniat a quo nō potuit inchoari. de reg. iur. li. vi. ¶ Da. in. c. discretionē de eo qui eo. cō san. vto. fne. dicit verā regulā qñ factū iam est pfectū. puta matrimoniū: licet supueniat affinitas nō retractať. t. l. si a me fuerit. ff. de iudi. cum alijs que videntur contraria intelligunť qñ factum non erat perfectum sed solum inchoatum: quia tunc retractatur.

i ¶ Vtrum sit dicendum factum quod nō durat. ff. glo. in. c. ad nostram. de regula. q. quando ex facto volumus iudicare animū: tunc est verum q nō dicitur factum. s. aio faciendi qō nō durat. t ibi ponit multas cōcor. Adde ter. in. c. nam t ego. de ver. si. cum concor. in glo.

¶ Vtrū factū illegitime censeať factum. ff. q 2
nō. vt in. c. veniens. de presby. non bapti. sicut inutile t nullū. paria iudicanť. c. inter corporalia. de transla. prela. sic etiā dicitur nō esse: qui minus idoneus est. vt in. l. i. ff. qō cuiusqz vni. facit ter. cū glo. in. c. fraternitatis. de fri. t male. Vnde Bar. p. d. l. i. dicit q si procurator nō facit fidem de mandato, perinde est ac si non comparuisset: t dās tanq̄ cōtumax debet puniri. Item excipere t non probare idem est sicut non excipere. c. cum super. de concess. pre. Et paria sunt quo ad iuris effectum non esse t non apparere. l. duo sunt titij. ff. de te. tu. Itē non fieri t tarde fieri: vel eo modo quo fieri non debet. ar. c. auditis. de procu. ff. qui satisd. cō. l. quoties. t ibi glo.

¶ Vtrum plus sit facto consentire q̄ verbo. 3
ff. q sic. glo. est in. c. in causis. de elec. vide glo. in. c. dilecti filij. el. ij. de ap. vbi plus factis logimur. Factum alienum promittens quomodo teneatur. vide infra Sponsalia. §. xiij. Factuz vbi promittitur venit qō interest in obligatione. ff. si quis in ius vo. non ie. l. cum quis.

Alcidia vide infra Legitima.

Alsarius dicitur quis diuersimode. vt no. in. c. in memoriam. xix. di. t in. c. quisquis. xi q. iij. t de cri. fal. per totum.

¶ Vtrū sit falsarius qui absentiū noia in in- i
strumēto ponit: vel qui sigillū furtiue surripit ff. q sic. vt no. in. c. quanto. t. c. ea. de his que fiunt a prelatis. Item fm Bar. in aui. presbyt C. de sacrosan. ec. falsitas nō solum cōmittitur in dicendo falsū: sed etiam in tacendo verum.

¶ Vtrū aperiens litterā alterius vt legat sit 2
falsarius. ff. glo. in. c. cū olim. el. ii. de offi. dele. tenet q debet puniri tanq̄ falsarius. allegar. c. olim. de rescrip. t. c. ad audientiam. de cri. fal. Inno. Vo tenet q iste minus peccat q̄ si falsificasz sigillū apponēdo adulterinū. tñ falsariuš est: propter qō dicit ¶ Pe. de anch. q̄ solū debet puniri pena extraordinaria. c. de causis. de offi. dele. t concurrunt cōiter doc. t. c. allegata per glo. loquunť de falsario qui facit rasurā viciādo sfam. vt in. d. c. olim. vel apponendo sigillū adulterinū. vt. d. c. ad audiētiam. Bar. dicit q

si aperit ostendendo aduersario mittentis pōt
puniri vt falsarius.ar. bonū in.l.i.§. is qui.ff.
ad.l.cor.de fal.ver.is qui deposita instrumen-
ta ostendit aduersario incidit in crimen falsi.
Ō no.contra notarios ꝛ aduocatos qui ostē
dāt iura partis aduersario. Si Vo aperit: sed
nō ostendit aduersario. sic non punit crimine
falsi.ꝛ videt ter.in.d.c.cū olim.ꝛ.ff.de cri.stelli.
p totū.ꝛ ad.l.qui testm̄.ff.de fal.dic q; est spāle
in eo qui aperuit testm̄ clausū vt puniat pena
falsi. Et quo colligē q; peccat mortaliter aperi
ens lras alterius vt legat nisi spem habeat in
ratibabitionc. Ō intelligo qn̄ aduertenter ꝛ
studiose facit cum veniat puniendus crimine
stellionatus. Ō limito verū nisi haberent̄ p
derelictis.puta eas protecit vel lacerauit ꝛ hu
iusmodi.q; si tales legit p aliq̄ bono fine. licet
alias curiositas est non tū mortalis de se.

3 ¶ Vtrū lacerans vel cōburēs vel celans scri
pturas publicas vel priuatas que ad aliū spe
ctant ita q; amplius nō apparcant:sit falsari⁹
R̄. q; sic. vt est casus.ꝛ ibi Bart.in.l.paulus.ff.
de fal.vbi dicit ter. legis cor.,pena oēs tenēri
qui etiā extra testamēta cetera falsa signasset
sed ꝛ ceteros qui in rōnibus:ꝛ tabulis:lris pu
blicis.aliaue qua re fine signatione falsum fe
cerint.vel vt verū nō apparcat quid celauerit
surripuerit:delcuerint:subiecerit: ꝛ resignauc
rint.eadem pena affici solere dubiū nō est. hec
ibi.glo.in ver.surripuerint.dicit sic vt nō esset
cōburendo. Et sic patet qd̄ dicendū de falsā
tibus libros mercatoꝝ:cōburentibus: vel oc
cultantibus: vel alias scripturas.ꝛ vltra dictā
penā teneā ad restitutionē totius interesse.ter.
est in.l.qui tabulas.ff.de fur.de quo vide infra
Restitutio.i.in verbo scripturas.

4 ¶ Vtrū falsificans monetā sit falsarius ꝛ pec
cet mortaliter.R̄.q; sic.fm Jo. Jo.an. Jpe. ꝛ
Jo.de imo.in.c.quanto.de iureiuran.ꝛ patet p
ter.ibidem.vbi dicitur q; seruans falsam mo
netam agit inique.ergo fortius falsans. patet
etiā per extrauagan. Jo.xxij.qua excōicat oēs
tales in regno francie ꝛ teneā restituere omne
damnū datum,illi persone:communitati vel
populo dānificato.vt no.prefati doc.vbi.§. vl
si nesciatur specialis persona:saltem pauperib⁹
ar.cor que no.in.c. cum,tu. de vsuris. ꝛ in rla
peccatū.de re.in.li.vi.ꝛ vide Jo.in sum.ti.de
censi.§.ex quibus.ver. quid si moneta. Idem
dic fm Bira.obdo. de illo qui recepit falsam
ignoranter quā postea sciens erpēdit p bona

Ō limito in pecūia alicui⁹ importātie.sec⁹ in
denario vsuali.sic dico ō furto.j.furtū.§.xxxiij
¶ Quot modis falsatur moneta.R̄.q; tribus
modis fm cōiter doc.in.d.c.quanto. Primo i
forma.s.quando imponitur signum illius qui
cam cudi non facit.vt in.l.falsi nominis.ꝛ ibi.
qui nomine.ff.de fal.ꝛ in.d.c.quanto. Secādo
ex materia metallica.s.quando fit de ere vel
de stagno: vel non de debita liga.vt in.l.paul⁹
ff.de solu.fm Bar.vel cum talis materia imi
scetur vbi non debet.vt in.l.qui nūmos.ꝛ in.l.
cornelia.ff.de fal.la.i.Tertio ex pondere. Nam
ista tria requiruntur de substantia monete.vt
in.l.i.§.i.ff.de contrahen.emp.

6 ¶ Sed quero quod pondus debet habere.R̄.
fm glo.ꝛ doc.in.d.l.i.ꝛ Bar.in.l.ij.§.i.ff.si cer
pe.q; de iure tantus debet esse valor comate:ꝛ
tantū pondus quantū erat prius in materia ā
deductis erpensis nec laboze que de iure debēt
fieri de publico. Sed fm Jnno.quē cōmuni
sequuntur doc.ꝛ seruatur ex consuetudine tā
tum debet esse in pondere quantū erat in ma
teria deductis erpensis ꝛ laboze.q; nemo suis
erpensis tenetur eam facere.ff.qui.ex cau.ma.
l.i.ꝛ.c.qui sentit.de re.iur.li.vi. Jmmo plus ex
dit Jnnocē.q; si princeps indiget poterit inde
sentire aliquid lucriꝝ ꝛ sic minuere a predicto
pondere. Sed Jpa.in.d.c.quanto.de iureiurā.
limitat verū.nisi spargatur extra regnū: q; cū
dāno non subditoꝝ suoꝝ non potest: quaꝝ
credo verissimā. Credit Jnno.etiam q; prin
ceps cū cōsensu populi possit minuere. hoc est
q; sit minoris ponderis q̄ deberet ꝛ tū expen
datur ac si esset iusti ponderis. Ratio q; quili
bet potest renunciare iuri suo.vij.q.i.q̄ persua
sus.ꝛ dicit sufficere consensū maioris partis
magnatuū regni.q; negociuꝝ regni reputatur
negociū vniuersitatis.ar.in.l.ij.§. sanctissim⁹
C.de iureiurādo propter calum. Sed Jpa.vi
dubitat de hoc,cū tractetur de preiudicio sin
gulorum coꝝ.ar.coꝝ que no.in.c.cum oēs. de
consti.ꝛ.C.que sit lon.consue. in Rica. Et ego
credo requiri consensum singuloꝝ: nisi qñ ex
alia causa propter hoc alleuiarent̄.puta ab an
gariis ꝛ huiusmodi per ea que no.in dictis iu
ribus. Dicit tū Jnno.non sufficere consensuꝝ
populi vt erpendatur extra regnum.

7 ¶ Vtrum princeps fraudet monetam quādo
reprobat valentem ꝛ minus valentē acceptat
vt de'reprobata habeat bonum,forum ꝛ illam
conflari faciat ꝛ cudi. R̄. Jo. vt recitat Jpa.

vbi.§.q; sic.facit ter.in.l.eleganter.§.qui repro
bos.ff.de pi.ac.

8 ¶ Vtrum radentes vel tondentes sint falsa
rii. vel subtilius ex aqua particulaꝝ auri vel ar
genti tollendo ita q; cognosci non potest.R̄.q;
sic.vt in glo.d.c.quanto.ꝛ tenentur ad restitu
tionem dānificatis. vel si ipsos ignorant pau
peribus de necessitate.c.fi.de iniurijs.

9 ¶ Vtrum illi qui singulos denarios ponde
rant ꝛ grauiores retinent ꝛ conflari faciūt sint
falsarij.R̄.vt colligo ex Jo. Jo.an. Jpe.de an
cha.ꝛ Jmo.vbi.§. Si illi qui cudunt pecuniā
quia aliqui denarij sunt quandoq; minus:,p
terea dimittunt alios,plus in pondere q; nō
possunt equaliter omnes sculpere. tunc tales
sunt falsarij ꝛ tenentur ad restitutionē cōtati
q; corpus pecunie dānificauerunt. Si autem
omnes denarij sunt iusti ponderis: sed aliqui
sunt ampliores ꝛ illos radunt:dūmodo rema
neant iusti ponderis: seu conflant non credo
falsarios.licꝝ male faciant:ꝛ nullo modo sit eis
consulendum. Quod si nolunt abstinere: non
credo eos fore extra statū salutis propter hoc.

10 ¶ Quid de falsario litterarum apostolicarum
vide.§.excōmunicatio.v.casu.iij.

11 ¶ Vtrum falsificans mensuras ꝛ pondera te
neatur.R̄.q; vltra mortale tenetur ad restitu
tionem totius damni dati. vt patet ex.c.ij. de
emp.ꝛ ven.ꝛ deberet.xxx.diebus in pane ꝛ aq̄
penitere.vt ibi: lꝝ sit arbitraria hodie. Idem
dic de vtente scienter falsis. Et falsans mensu
ras tenetur.l.cor. de fal.ff. de extraor.cri.l.an
nonam.circa fi.que est pena publicatiōis om
nium bonorum cum deportatione si liber est.
si seruus vltimus supplicium. vt.l.i.in fi.ff.de
fal. Vtens Vo falsis potest puniri in duplum
ꝛ relegari in insulam.vt.ff.de fal.l.pe.

12 ¶ Vtrū instrumenta confecta p falsum nota
rium sint nulla.R̄.vt colligit Jpa.in.c.frater-
nitatis. de here.p Jnno.ibidem:aut loquimur
de instrumentis confectis post falsitatē cōmis
sam.vel ēt ante tū nondū dānatū sed toleratū
in officio.ꝛ sic valent ptertu officij: lꝝ postea
damnet̄.facit.l. barbarius.ff. de offi.pre. Aut
loquimur de instrīs confectis post dānationē
notarij.ꝛ sic non valent vt.l.si aliquid.C.de su
scep.prepo.ꝛ archa.facit ter.in.l.si quis ex ar
gentarijs.§.fi.ff.de eden.Bar.tū in.l.i.ff.ad.l.
iul.repe.limitat verum qñ notarius fuit dam
natus,ppter falsitatē cōmissā in officio tabel
lionatus.ꝛ sic loquit̄.d.l.si aliquid. secus si al's
fuit̄ dānatus de falso cōmisso ex alia cā extra
officiū tabellionatus:sicut in quodā filio ipe
Bar.cōsuluit ,p quodā notario dānato. q; ex
tracrat duas chartas de libro cōtati valebāt
eius instra.lꝝ sit infamis effectus. Et hoc vex
dūmō illud officiū non habeat un se dignitatē
vt q; est notarius principis.l.i.C.de man.prin.
vel salariū de publico. vt q; est notarius in bā
cho.q; tunc non valerent.alias sic.

13 ¶ Vtrū instrumētū factū a notario nō dāna
to,qō hꝝ diuersa capitula sit falsū si falsitatē hꝝ
in vno capīo.R̄. Jpa.vbi.§.q; aut falsitas pue
nit ex vitio notarij.ꝛ tūc aut ꝓcernit substātia
lia instrumēti.puta q; in indictione aut die.ꝛ
tūc totū corruit.vt no.in.c.inter.de fi.instru.ꝛ
in aui.vt ꝓpo.no.impa.circa fn. Aut ꝓcernit
substātialia negocij.ꝛ tūc distigue. Aut capīa
sūt ꝓncra:ꝛ tūc totū reprobat̄. Aut ñ sūt ꝓncra
ra sed separata.ꝛ sic solū illud capīm falsū repro
bat̄. Et sic limita Bar.i.l.si ex falsis.C.ō trāsa.
q; tꝝ q; qñ venit ex vitio notarij totū corruit.qō
Jnno.ēt tꝝ. Si Vo falsitas ē circa extrinseca:
vt q: scripsit ꝓbētes cē ꝓsanguineos:vel aliqō
aliud qō ñ facit ad negociū.lꝝ h̄ sit falsū nō re
probat̄ pp hoc instm.q; hoc nō est vitiū nota
rij. Et idē dic in teste. Et idē voluit Jnno.in
d.c.fraternitatis. vide glo.in.d.l.si ex falsis.

Ama est illese dignitatis statum
legibus ꝛ moribus cōpro
bar⁹.l.cognitionē.§.extimatō.ff.de va.
ꝛ extraor.co.ꝛ in glo.c.vſa.de coha.cle.ꝛ mu.

1 ¶ Vtrū fama sit defendenda.R̄.fm glo. in.c.
senti.ri.q.iij.q; aut sumus inter tales q parati
sūt imitari.ꝛ sic peccat mortaliꝛ q cā nō defen
dit ,p posse. Et sic intellige.c.nō sunt audiendi
ea.q.ij.c.nolo.rij.q.i.ꝛ de ꝓse.di.i.iubem⁹. Aut
sumus inter tales qui solū parati sunt repꝛehē
dere,nō imitari.ꝛ sic sufficit nobis cōscia nra
ꝛ non tenemur defendere. Et sic intellige.c.gd
obest homini.cum.v.c.sc.xi.q.iij.

2 ¶ Quot modis leditur fama:ꝛ quō sit restitu
enda.vide.§.Detractio.

3 ¶ A quibus est abstinendū propter famam cō
seruandam.vide.j. Scandalum.§.iij.

4 ¶ Fama propꝛie est qñ tota ciuitas vl' vicinia
vel maior pars acclamat aliquid.vel dic q; est
cōmunis locutio ex verisimilibus coniecturis
surgens.vt colligitur ex no.in.c.si duo.xxxv.q.
vi.ꝛ in.c. super eo. de eo qui co.consan. vxor.
sue.ꝛ in.d.c.vestra. Vnde primo oportet q; sit
ex verisimilibus coniecturis.quia alias ,ppte

non est fama quo ad iuris effectū: sed sunt vane voces populi. de quo p Bar. in. l. de minore §. tormenta. ff. de questio. p glo. t doc. in. c. ingressionis. t in. c. cū oporteat. de accu. t non sunt audiende. vt in. c. ij. ō elec. t ter. in. l. decurionū filij. C. de pen. l. duo marcho. C. de ma. te. t. l. si priuatus. ff. qui t a qui. Vnde dicit Pda. in c. veniens. cl. i. de testi. q. testis deponens de fama debet reddere rōnem: seu cām sufficientes sui testimonij. Scōo requirit q sit saltem maior pars. q. vt dicit Pda. in. c. cū in tua. de spō. q dicta paucor non infamant. Et propterea differt fama a rumore: q. rumor est qñ aliqua pars vicinie aliquid asserit: sed fama qñ maior pars. Vnde se habet in plus. vt dicit glo. in. d. c. sup eo. Pdo quo no. q noie partis venit media pars. vt in. c. ij. §. i. de decī. li. vi. t in. l. nomē filiar. §. portionis. ff. de ver. si. Sed qñ addit aliqua: tunc verificat in qualibet minima parte. q. dicto aliqua restringit. Attamen ꝛ requirat maior pars ad famā faciendam. tñ ad probandū sufficiunt duo testes. vt no. glo. ij. q. i. §. qñ. cl. ij. t in. l. iij. ff. de testi. t no. Bar. i d. §. tormenta. Et contra probationē fame admittitur contraria ꝓbatio. t si secunda est clarior offuscatur effectus prime. Et ideo eo casu quo infamia sufficeret ad torturā: si probaret per aliam partem bona fama tolleret presumptio prima. t sic probat tex. in. d. c. cum in tua. t qō no. Bar. in. l. fi. C. de questio.

Amilia quid cōprehendat. ff. Archi. ō primi. ꝛ li. vi.

Dicit q. tripler est familia quedā ꝑpetua t religiosa: vt religiosi clerici t consimiles t tales gaudent priuilegio cōuentus vel collegij de sta. mo. recolētes. C. loca. l. mulites. Alit tenerent duplici iure ꝯ. c. cognouim⁹. cū si. rij q. ij. t ō hac loquit. c. cū olim. de arbi. Est t alia s. que non ecclesiasticos tm cōprehendit: sed et laicos: sicut sunt vxor: filij: nepotes: serui: familia: qui in eius domo eius sumptibus vinūt cōtinue de qua intelligit. ff. de publi. l. i. §. familie C. ad. l. co. de sic. l. si forte: que ponit de pe. di. i. t de here. c. filij. li. vi. in fi. t de testi. c. in litteris vbi de hoc. t. iij. q. v. c. i. Et de tali intelligit qō dr in. d. c. licet. de q vide. j. Interdictū. vi. §. iiij Est t alia familia q nec ē nec ꝑpetua mercenaria: sicut clerici t religiosi t alij ecclesiastici dicunt de familia ecclesie. de quibus. xvi. q. vi. de lapsis. Est t alia de qua in. l. fi. C. de ver. si. vbi nomen familie cōprehendit parentes liberos omnes q3 ꝓpinquos t substantiā t libertos et t patronos necnon t seruos. t hec significatō habet locū in fideicōmissis: vt ibi patet.

¶ Ad quid teneat pfa. ff. q. ad duo tenet de precepto. s. ad administratōez necessarior ad vitā t ad disciplinā tam verbo q3 exemplo morum vt colligit. i. ad thimo. v. t ad ephe. iij. t no. in §. necesse. xlvij. di. aliter est peccatū mortale de sui natura: nisi excuset aliqua circūstantia. puta necessitas t huiusmodi. vel nisi fit familus de quo in. sc. iij. §. dicam: vel sit circa ea que nō sūt necessaria ad salutē omissio correctionis. t sic intellige. xxiij. q. iiij. duo ista. t. q. v. si putes.

¶ Sed nunqd infirmanti teneat subuenire q ex mercede locauerat operas suas. ff. quo ad expensas fm Bar. in. l. si cū dotē. §. sui aūt. ff. soma. t in. l. in rebus. ff. cōmo. q. ad magnas expensas nō tenet. Ad limito verū rōne familiaris. secus si teneret vt pauper. Quo Ho ad salariū. Jo. an. do. Anto. Jo. de imo. t Pda. in. c. i. de cle. egro. t cōiter doc. tenent q. nō q3 casus contingens in psona: que locauit operas liberat cōductorē a prestatione mercedis. l. si vnus §. itē cū quidā. t qō ibi no. ff. loca. t qō no. in. l. in rebus. ff. cōmo. t glo. in. l. fi. §. idem iuris. el. ij. ff. ad. l. ro. de iac. Hoc tñ limitat Pda. vbi. ē. qñ salariū debet solū rōne psone. Secus si oriretur rōne aliox etiā. Hñ ptās q habet famulos t iudices quibus habet soluere: ꝛ infirmet vel moriat: tenet nihilomin⁹ heres. t ideo ipse pōt petere t debitores debent ei soluere. ter. est in. l. pecuniam in prin. ff. de condi. ob cāz. facit qō no. in. l. decē funeto. ff. de offi. asse. Inno. videt tenere qō debeat salariū in. c. ꝓpter sterilitatem de loca. facit. c. i. de cle. non re. li. vi. t ibi Be. p illū ter. dicit doctori vel famulo nō debet subtrahi salariū ꝓpter infirmitatē. allegat qō habet in Spe. ō cle. nō re. §. postq̄. V. quid si mercenarius. Et istud ꝛ Sali. in. l. licet. C. loca. t pulchre Ang. in disputatōne. Exorta guerra. facit. l. quesitū. ff. de re iudi. Et hoc procedit indubitanter. vbi cōsuetudo sic est. q. tūc debet. q. illud videt actū qō est consuetū. l. q. si nolit. §. qui assidua. ff. de edi. edic. Sed vbi consuetudo nō est: tene q. nō debet: nisi vt dictum est. t in casu speciali. vt. C. de aduo. di. iudicox l. post duos. vbi aduocato debet salariū et publico constitutū. licet moriat infra annū. secus esset de salario promisso a parte: q. nō debetur nisi ꝓ rata tpis fm Bar. in. d. l. dicē functo. Similiter in. l. cū berel. §. stich⁹. ff. de sta. li. vbi qi

p seruū, nō stat qui n seruiat: nihilominus liberat̄ legatā ꝓpter ℞ cōsequit. de q̄ dic vt. j. Lotat̄ legatā ꝓpter ℞ cōsequit. de q̄ dic vt. j. Locatio. §. rv. vbi pulchre tangitur hec materia.

5 ¶ Utrū cū dñs nō pōt corrigere suā familiaz vel aliquē ipsox teneat ipsū expellere. fr. q. si nec verba nec verbera emēdant: sed subtractio necessariox seu expulsio corrigeret tenet expellere. ar. cox que. no. in. c. nō ois. v. q. v. Si Ho licentius peccaret expellendo faciat quantum potest. t ꝛ ille nō se corrigat excusat. vt pz ī. c. q̄tūlibet. t. c. sc. xlvij. di.

4 ¶ Utrū possit cā correctionis verberare clericos. vide. ē. Excōmunicatio. v. casu. i. §. iiij.

5 ¶ Utrū pfa. teneat de furtu familie. vide. ē. Dñs. §. iiij. t. j. obligatio. §. pe. t vltimo.

6 ¶ Utrū familia epi gaudeat ꝓuilegio fori. fr. Pda. in. c. nullus. de fo. cōpe. cōiter tenet q. sic.

7 Utrū familia vel aliquis cox teneat reuelare delictū dñi sui requisit⁹ p obedientiā superioris fr. q. nō si criminaliter vult procedere. vt. iiij. q. iij. c. lege iulia. cl. ij. Si āt ciuiliter sic credo teneat. q. nulla lege repellit. vt no. glo. iij. q v. c. i Qō credo verū qñ nullū malū sibi imineret ex hoc. alias secus qz nō teneor cū malo meo facere bonū proximi temporale.

8 ¶ Utrū dño familie qui fecit iurare familiaz de veritate dicenda sit parendū. fr. fm Durā. aut iste dñs est truculent⁹ t ꝓbabiliter habet ferus. t sic nō tenet. q. illicitū fuit iuramentū. Si Ho est mansuetus: t ꝓbabiliter credit q. si ꝓcedet nisi rōnabilit. tūc distingue q. aut res puta asportate erant ad custodiā suā deputate t sic sicut pōt. ꝓsequi asportantē sic t dño reuelare. Si Ho nō erant deputate ad eius custodiā: tunc si pōt. ꝓbare tenet dicere veritatez si Ho nō pōt. ꝓbare nō debet reuelare nisi tali q possit prodesse t nō obesse. t si alio mō iurauit nō fuit licitū iuramentū nec obligatoriū. Idez dicit Hug. de testibus sinodalibus q. nō tenet denunciare eo ꝛ iurauerint nisi crimina que pōt. ꝓbare. xxiij. q. iiij. quisqs. als esset ꝓditor. ij. q. i. si peccauerit. nisi hoc faciat secrete illi q habet corrigere paternaliter. ar. xxj. q. v. hoc videtur. De hoc vide. ō. Denunciatio. §. r.

9 ¶ Utrū obligat⁹ ꝓcurare aliquā familiā vel fratres alicuius domus teneat excrescere familia vel fratribus in numero. fr. fm Pdan. q. si familia vel fratres habeant numerū determinatū: tunc nō tenet. Si aūt indeterminatū: vt sunt fratres minores alicuius cōuentus. sic tenet. facit. c. quanto de censi. si tū nimis grauaret ꝓ iudicis officiū sibi ꝓuidebitur. Et sic patet q. quo' ad conscientiam non tenetur.

Amiliaris quis dicat. fr. fm gl. iij. q. v. in sūma. qō large dicunt oēs qui cohabitant cū aliquo. vt in. c. in litteris. de testi. t. c. infirmante. de offi. dele. Blo. in. d. c. in litteris. dicit familiares appellant ꝓsanguinei colon⁹ ascripticius: mercenarius filius in ptāte: liberus: seruus t oēs habitantes in domo. Domestici Ho sūt quib⁹ rōne patrie ptātis vel dñice imperari pōt fm glo. in. d. c. in lrīs. Dñi enī dr familiares' domestici intelligunt oēs qui in expensis alicuius cōmensales cōtinue existunt: etiam si aliqñ abesse ꝓ eius negotijs gerendis contingat vt no. in. c. fi. de ver. si. li. vi.

Amiliaritas cum mulieribus ꝓhibet ecclesiasticis. xxxij. di. interdixit. t duobus. c. sc. xxxiij. di. quozūdaz. lxxxi. di. clericus. xviij. q. ij. cognouimus. de coha. cle. t mu. p totū. vide. ē. Clerici. v. imo vt dic h Piero. in. c. hospitiolū tuū. xxxij. di. si pōt digne cū deo habitare q femina ꝛ accessibus delectat. Familiaritas nimia parit ꝓceptū. ō iudex. c. t si indecos. c. t si indecos.

Atum q credit mortalit peccat **Auere** xxvi. q. vij. nō obseruet; peruersis. idem est. ac si ipse facerēt. xi. q. iij. qui consentit. lxxxiij. di. nemo. t. c. sc. xxiij. questione. iiij. si quis.

Autor quis dicat. vide. j. hereticus. §. xxiiij.

Emina nō debz tonsari etiā cā religionis. c. vroratus in fi. de cōuer. cōiu. Et intelligit nō solū de tonsura que dr clerica. sed etiā de rasura: que fit p abscissionē capillox vsqz ad aures. facit. xxx. di. quecūqz mulier. t. xx. q. ij. c. i). t cle. attendentes. de sta. rl'a. Blo. tñ in. d. cle. videt tenere q cōsuetudo ꝯria excusat. t q. c. quecūqz mlier. Intelligit ō illa q̄ vult remanere in seculo nolēs religiōi deseruire: sed mūdialiū viuere t placet. Peccat ergo mortalit talis tonsurās se. cū in. d. c. quecūqz mlier sit excōicanda. Qō etiā intellige nisi ex necessitate hoc faceret: vel causa religionis seu mundi contemptus.

¶ Quare femina citius pubescit. fr. glo. in. l. ij C. de bis q ve. eta. impe. q. mala herba cito crescit. Sed est alia rō quā reddit doc. in. c. Iraſ. ō despon. impu. s. q. scr⁹ mulieris ē debilior t ci

tius deficit. ꝛ iō citiꝰ pficit. sic in alijs videm⁹

2 ¶ Que sunt illa que mlier nō pōt exercere. Rñ multa. Jsō pōt predicare: nec docere publice. xxij. di. mulier. nec ꝓfessiones audire: nec alijs discipere. vt in. c. noua. de pe. ꝛ re. Jtē nec tangere sacra vasa. xxiij. di. sacratas. nec sacratas pallas pingere. nec incensū circa altaria deferre. vt in. d. c. sacratas. Jtem nec actū alicuius ordinis exercere. vt in. d. c. noua. ꝛ in. c. tanta. ō er. pre. ꝛ no. in. c. dilecta. de ma. ꝛ obe. Jtez nec iudicis nec magistratus gerere officiū: nisi in casibus de quibꝰ in glo. xv. q. iij. ℌ. i. nec postulare: nec ꝓcurare nisi in ꝓpria cā ꝛ suoꝝ. vt no. in. l. femine. ff. de re. iu. ꝛ iij. q. vij. ℌ. tria. xv. q. iij. ℌ. i. Jtē nec testis esse. ō quo dic vt. j. Testis ℌ. v. nec psonaliter posset trahi ad iudiciū cā ferendi testimoniū: aut alia qualibet cā que in iure non exprimit contra eius voluntatē: ꝛ si est religiosa nō potest etiā si vult trahi ad iudiciū ex quanis cā psonaliter. c. mulieres. de iudi. li. vi. Jtem nec viri habitu vti sub pena anathematis. xxx. di. si qua mulier. Jtem nec accusare nisi in certis casibus. de quibus. xv. q. iij. ℌ. i. inter. ꝛ in glo. Jtem nō potest se obligare: seu ꝓ priā substantiā pro debito viri nisi creditū sit conuersum in suam vtilitatē. vt in aut. vt nul. iudi. ℌ. ꝛ illud Vo. Jtez non debet incarcerari vel detrudi pro aliquo debito. vt ibidem.

Fenus est vsura, sed differt in ℌ ab vsura. q: vsura ē lucrū de capitali acceptum. Fenus Vo est lucrum de vsura. Vnde Bracismus. Est vsura suos cum quis tradit mihi nummos. Sepe lucri fenus duplex vsura vocatur. Quod quidez fenus ĩprobum exercentes sunt infames. l. ĩprobum. C. exer qui. ca. infa. irro. De quo dic vt infra Vsura. q: cōmuniter vnum pro altero accipitur. vt in. d. l. ĩprobum.

Erie dicuntur q: prestant vacationem ab his que fiūt in foro iudiciali: ꝛ operibus seruilibus: quarū alique sunt ob reuerentiā dei introducte. vt in. c. conquestus. de ferijs. ꝛ. C. eo. ti. l. dies festos. Alie sunt ob reuerentiā principis vel ciuitatis vt dies natiuitatis sue: vel dies ꝓncipij de imperio. C. eo. ti. l. oēs. Alie fiūt ad requiē laboris vt tempus messium ꝛ vindemiarum. de quibus in. d. c. conquestus. ꝛ ff. eo. ti. l. i.

1 ¶ Vtrum partes possint renunciare dictis ferijs. Rñ. q: primis ꝛ secūdis nō: tertijs sic: vt in d. c. conquestus. ꝛ xv. q. iiij. in summa.

¶ Vtrū nullo mō possit quis compelli ad iudicium in prefatis ferijs. Rñ. q: nō. nisi in casibus de quibus. ff. eo. l. i. ꝛ de quo in. c. vltio. de iudi. ꝛ nisi necessitas vrgeat. puta q: res erāt periture. vt exempla habes in. l. i. ij. ꝛ. iij. ff. eo. ꝛ. l. ff. de dam. infec. Aut pictas. puta cā debiliū vel miserabiliū personarum. d. c. conquestus. q: in operibus misericordie non est habenda distinctio dierū. ar. lxxvi. di. vtinā de consecra. di. v. nunq̄: ꝛ sūma. Ratio est que ꝓ religione facit. ff. de reli. ꝛ sump. fu. l. sunt persone.

¶ Festū seu ferie solēnes: que in honorem dei sunt introducte: ꝛ in quibus abstinendū est ab opibus seruilibus q̄ sunt. Rñ. sunt. j. scripta ꝓpo sita in. c. cōquestus. de ferijs. s. Natiuitas dñi. S. Stephani. S. Jo. euange. Sctoꝝ Innocētiū. s. Siluestri. Circūcisio dñi. Epiphania domini. Septē dies dñice passionis. Resurrectō dñi cū. vij. diebus sequentibus. Pentheceste cū duobus sequentibꝰ. Natiuitas bti Joānis baptiste. Sctoꝝ. xij. apostoloꝝ. S. Laurentij. purificatio Marie virginis. Annūciatio eius Assumptio eiusdem. ꝛ Natiuitas ipsius. decollatio sancti Michaelis archangeli. Festū oīm sctoꝝ. Dies dñici. Omnes alij dies quos epi in suis diocesibus cū clero ꝛ populo duxerint celebrandos. Jn. c. pronūciandū. de cōse. di. iij. vbi prefate solēnitates ponunt: addunt etiam tres dies rogationū. Dedicatio cuiuscūq; oratorij. Festū sci Martini pontificis ꝛ confessoris. Jn. c. crucis. d. nri. de consc. di. iij. ponitur. Festū inuentionis sancte crucis. Jn. dc. si dōm de reli. ꝛ ve. san. ponit festū corporis xpi. Adde fm Jo. an. quē sequitur. d. Anto. ꝛ etiaz Pda. in. d. c. conquestus. cum non reprobet festa gtuoꝝ doctorū ecclesie. Sed in istis ꝛ oībus aliis predictis standum est consuetudini fm Jo. ꝛ Pda. in. d. c. conquestus. Simliter de festo sci Bartholomei quo ad diem in quo fiat. c. consilium. de obser. ie. Vnde hodie dies passionis ꝛ septimana resurrectionis ꝛ dedicationis oratorij. ꝛ quattuoꝝ doctorū ꝛ euangelistarū non seruant. Sed limita vt videlicet intelligamus q: consuetudo deroget prefatis festiuitatibus dūmodo non sit dñicus dies. vel coꝝmaior: sic est festum natiuitatis dñi: resurrectionis: ascensionis: pentheceste: ꝛ epiphanie. vt in. c. licet. de ferijs. dicitur in glo. quā sequunt doc. vbi addit Jo. an. assumptionem virginis gloriosam. c. fi. de sen. ex. li. vi. q: non credo valere consuetudinem in contrariuz: cū videantur quasi

iuris diuini. vt patet in. d. c. licet

4 ¶ Vtrū consuetudo possit alias a prefatis festiuitates introducere: ita q: de precepto teneamur ad illa. Rñ. q: sic. sicut potest facere aliam legem ꝛ quī sit vide. ō. Consuetudo. ℌ. ij.

5 ¶ Vtrū epūs cū clero solū possit inducere festū Rñ. q: nō. sed oportet q: faciat cū pplo. vt. ō. ps.

6 ¶ Festū imaculate conceptionis glorioseq; virginis mris dei Marie. lz ecclesia romana antiquitus nō celebrauerit. vt ps ꝓ Tho. in. iij. pte q. xxvij. ꝛ ꝓ. S. Bonauen. in. iij. di. iij. ꝛ ꝓ glo. de cōse. di. iij. in. c. pnūciandū. q: eius puritas nōdū erat revelata: tū hodie de ipsa cōceptiōe facit solēne officiū ꝛ festū cū largitione indulgentiarū que in festo corporis xpi fiūt date illis qui intersunt diuinis ꝛ hoc ꝓpter multa miracula ꝓ que manifestū est q: sine petō originali fuit concepta. Et iō hodie ad cuitanda scandala precipit sub pena excōicationis late sententie a qua nō possint absolui nisi a romano pōtifice: preterq̄ in mortis articulo oībus cuiuscunq; status: gradus: ordinis ꝛ conditionis fuerint: ne de cetero ausu temerario psumant in sermonibus ad populuz: seu alias quomōlibet affirmare q: tenentes virginē esse preseruatā a petō originali in sua conceptiōe polluā tur labe hereſis vel mortalis peti vel festū eiusdem conceptionis celebrantes: neq; tenere libros vel legere aut habere ꝓ veris hoc contnentes. Similiq; pena etiā liganf qui ausi fuerint asserere q: contrariā opinionē tenentes. s. q: sit concepta in peccato originali incurrant heresim vel mortale peccatū. hec habenf in extraua. Sixti quarti. que incipit. Grave nimis

7 ¶ Quid de istis festis. S. Antonij. S. Nicholai. S. Catherine. ꝛ hmōi que ex consuetudine celebranf. Ignoraf tū an ex tali consuetudine sint introducta q̄ habeant vim legis ꝓceptine Rñ. q: nō credo peccare mortaliter nō seruātes nisi esset scandalū. Nō q: non sunt introducta vt de precepto: sed ex deuotione. Vbi aūt esset scandalū, sic ibi ē ꝓsuetudo obligatoria. erq̄ tādiu est q: est prescripta: ꝛ reputaf obligatoria

8 ¶ Qū incipit dies festus: vide. ō. dies in prin.

9 ¶ A quibus est abstinendū dieb⁹ festiuis predictis. Rñ. q: ab oi opere seruili: nō solū pcti: sed etiā mechanicis vt agricultura. vt dr in. c. lz. de ferijs. Jdeo cuius intelligentia est notandū fm Ri. in. iij. di. xxx vi. ar. iij. q. iiij. q: opus seruile dr triplicī. Aliqñ materialiter solū sed formaliter liberū. vt verbi gra scribere nō ꝓpter

tpale lucrū: sed ad edificationē aiaꝝ ꝓpter diuinū cultū ꝛ huiusmodi. ꝛ istud non prohibet imo concedit. vt ps in. d. c. conquestus. vbi cā pietatis que alis ꝓhibenf pmittunf. facit. l. dius. ff. de ferijs. vbi ca q̄ faciūr ad disciplinam militare possunt pagi diebus feriatis. Sedo dr opus seruile formaliter solū materialiter aūt liberū est. vt puta cū aduocatus cogitat de his que die crastina debet proponere ꝓpter lucrū tpale: rusticus de aratione terre ꝛ ordinatione boum. ꝛ lz ab isto abstinere debeam⁹ in diebꝰ festis non tñ astringimur de precepto. Vnde non peccat mortaliter talia faciens nisi' ꝓ hoc opus excludatur illa vacatio quā dz cultui diuino ex necessitate quā explicabo i se. q. que sit. Tertio dr opus seruile materialiter ꝛ formaliter seu finaliter. ꝛ hoc est oē opus corporale ordinatū: sicut ad propium ꝛ prorimū finez ad bonum corporis temporale seu ad lucrū. ꝛ istud est illud qd prohibetur de precepto diebus festiuis. Vnde semp peccat mortaliter ipsum faciens nisi excuset, ꝓpter istoꝝ quattuoꝝ vnum fm. F. de may. in tractatu de. x. preceptis. Jdri mū operis modicitas seu paucitas: que nō impedit spūs libertatem. Scōm necessitas opis que nō possit peruenire cōmode nec differri: vt decoctio cibo ꝝ pro illo die: vel necessitas coactionis quā faciunt dñi. aliter coꝝ bona prescriberent. facit. c. licet. de ferijs. Tertiū, cordis pietas. vt. in. c. conquestus. de fe. vt. ō. dictū est Quartū publica vtilitas. vtpote pro pace ꝛ cōcordia ꝓ ponte ꝛ hmōi: que etiaz sunt pia. qō libet enim istoꝝ excusat q: nō fit mortale: saltē laborare in diebꝰ festiuis. Ex quibus ps quid tenendū sit de multis questionibus: que reduntur ad infrascriptas questiones. xxiij.

¶ Prima de mulieribus que aliqua pūcta pomunt vel scopant domū: vel de illo qui vendit vnaz solū rem: vel qui putat ramū: facit coquinam: itinerat modicū: ꝛ hmōi. q: non peccant mortaliter ꝓpter modicitatē operis. Nō q: fm. S. Bo. in. iij. di. xxxvij. sup litteram. ꝛ cōiter theolo. nō prohibitōis operū est: vt vacem⁹ deo. ꝛ q: ista modica non impediunt vacationem predictā: lz aliqualiter minuant. ideo non est pcti mortale talia facere nisi quis talibus per notabile temp⁹ occuparet: vl vsq; ad vltimam defatigationem: qd quidē arbitrio boni viri relinquendū est vt attendat si ratio legis euacuatur vel non. sed solū minuaf. faciunt ad hec que no. in. c. intelligentia. de verbo. sig.

10

Universidad de Deusto Biblioteca

11 ¶ Secta de carnificibus qui p notabile temp⁹ occupantur: q; si faciunt propter necessitatem quam nec preuenire possunt. puta quia estas est vel sunt plura festa: excusantur. alias non.

12 ¶ Tertia ō tabernarijs qui si faciūt ꝓpter necessitatem excusantur. Secus si ad ebrietatem ad ludū ⁊ huiusmodi. Et idē dic de hospitib⁹.

13 ¶ Quarta de his qui panem: herbas: fructus ⁊ huiusmodi vendunt: q; si faciunt pro necessitate dici festi excusant. alias nō: sicut qui vendunt multa que sunt solū ad gulositatem: nisi esset modicitas distractionis: sicut est in his q̄ vendunt candelas ⁊ canistria inqueharata ⁊ hmōi: in qb⁹ nō oz facere precia: sed qlibet scit q; tantū hz soluere. ⁊ sic soluit: ⁊ accipit ꝓ quo soluit sine alio strepitu: q; in modico distrahit

14 ¶ Quinta de medicis minutoribus: aromatarijs ⁊ huiusmodi. de quo dic q; licet: quia medicinalia sunt necessaria.

15 ¶ Sexta de cursoribus ⁊ mulionibus qui sine necessitate magna differre nō possunt: ⁊ alijs viatoribus ⁊ conductoribus rerū. ⁊ dic q; excusant. Itineratio tñ nō sic stricte, phibet: q; pōt quis ēt itinerando intendere deo. Et ideo nisi fit vsq; ad vltimā fatigationem non credo sit prohibita: vel cum omissione diuinorum.

16 ¶ Septima de ferratoribus equor. dic q; excusant. q; sicut illi necesse habent ambulare. sic istis licet principaliter, ꝓpter necessitatem eor quibus seruiunt. q̄uis lucrum habeant.

17 ¶ Octaua de facientib⁹ vitros. similiꝫ de tinctoribus ⁊ coctoribus laterū qui dicunt fornasarij ⁊ huiusmodi. qui sine magno damno desistere non possunt. dic q; licet.

18 ¶ Nona de molēdinis siue cū iumētis: siue ad aquā: vel ad ventū. Dic q; si faciunt, ꝓpter necessitatem ulloꝝ quibus inseruiūt excusantur: q̄uis etiam posset dici q; molendina ad aquā ⁊ ventū nō sint prohibita laborare cū ex modico opere hois crescere possint non vident cuacuare rōnem huius precepti. Melius tñ est abstinere ⁊ securius nisi necessitas requirat.

19 ¶ Decima de rusticis qui cōpelluntur a dñis laborare. Dic q; si iusto motu faciūt est necessitas que excusat: alias non. Idem dic de famulis: filijs ffa. vroze: ⁊ huiusmodi.

20 ¶ Undecima de conducentibus laboratores in festis. ⁊ qui exigunt debita a suis debitorib⁹ Dic q; si alijs diebus non inueniunt excusantur dūmodo diuina non dimittant.

21 ¶ Duodecima decuntib⁹ ad mercata vel nūdinas. Dic q; si auditis diuinis ꝓpter necessitatē faciunt. puta q; nō alio loco vel tpe possent vēdere vel emere, p bono cōtatis: aut vt ex lucro prouideāt sibi ⁊ suc familie: vel vt dent pauperibus ſz ſpe. de pa. in. iij. Et quo prelati sciunt ⁊ tolerant excusantur a mortali nisi forte a prelat⁹ loco⁹ essent interdicta. Intelligo verū in festis minoribus dñica. q; talis tolerantia prelatoꝝ videt derogare illi festo. secus in maioribus. q; nō credo liceat: nisi pro necessitate vl' pietate solū: q̄uis prelati nō interdicant. q; tunc locū habet illud. Multa per patientiā tolerant ⁊c. ff. de may. in tractatu r. preceptoꝝ tenet q; solum est peccatū mortale. ſPrimo si dimittit missam. Secundo si cpo precipit ne fiant. Addo ⁊ tertium quando solum fit ex lucri cupiditate. c. i. de ferijs

¶ Tertiadecima de bellatoribus. Dic q; propter necessitatem licet.

¶ Quartadecima de habentibus segetes vel fenum in agro propter inundantiam aquarū ⁊ huiusmodi. dic q; licet colligere.

¶ Quintadecima de habente domū q̄ ruinaminat. dic q; propter necessitatē reparare licet

¶ Sextadecima de doctore qui vt expediat lū qui de longe venit facit consiliū. dic q; licet.

¶ Decimaseptima de venatoribus. ff. q; nō licet. q; si nō licet in quadragesima et diebꝫ festis nioꝝ fm glo. lxxxvi. di. in. c. q venatorib⁹ quātomin⁹ in die festo. Nō credo tñ peccent mortaliter qui diebꝫ festiuis ipsis intendūt nisi id faciant cā lucri principalis vel dimissis diuinis.

¶ Decimaoctaua de citharistis ⁊ alijs sonatoribus. ff. si ad laudē dei ⁊ sanctoꝝ pulsant. vel ꝓpter recreationē alicuius ⁊ hmōi pia vel necessaria excusant: si principaliter pp hꝫ faciunt lz secūdario pp lucrū. sec⁹ si pp cām nō ptā vel necessariā: vel ꝓpter lucrū principaliter. q; nō excusant: nisi sicut alij ex quattuor predictis.

¶ Decimanona de laborantibus agros pauperū vel reficientib⁹ domos eoꝝ vel laborāntib⁹ circa edificationē ecclēaꝝ aut monasterioꝝ ⁊ hmōi. Dic q; licet si fiat pp pietatē ⁊ deū nō ꝓpter carnalē amorē vel spe remunerationis future. q; opera pietatis ⁊ misericordie nō dēt cessare diebus festiuis. dicto. c. conquestus.

¶ Vigesimo de studentibus. Dic q; si studiū fit principaliter ad illuminationē ꝓximi intellectus ⁊ alioꝝ. licet consequenter veniat sup⁹ nō erit peccatū. vt tenet ſpa. in. c. i. de fe. ar. c. cum ex eo. de elec. li. vi. q; studiū tale est ꝓpter publicam vtilitatē: maxime in theologia ⁊ iure canonico. Studere autem principaliter propter lucrum non licet.

30 ¶ Vigesimaprima de scholaribus legentib⁹ in diebus festiuis potius vt doceant q̄z doceant: aut nefaciāt se. Dic q; hz fm ſpa. vbi. s. dū nō principaliter non faciant propter lucrum sed si in consequentiā nō nocet. ar. l. i. ff. de auct. tu. ⁊ in. l. rogasti. §. i. ff. si cer. pe. ⁊ in. c. quid proderit. lxi. di.

31 ¶ Vigesimasecūda de scriptoribus. ff. q; scholarib⁹ lectiones seu recollectas notare scribere vel sermones: aut legendo libros corrigere nō est illicitū. dūmodo nō nimis intendant huiusmodi sicut qui de quinterno ad quinternū scribunt: vel non faciant causa lucri habendi. ⁊ de pictoribus q diebus festiuis vt addiscant stāt in ecclesijs ad designandū. Scribere tñ spūalia ⁊ propter spiritualem causam non est illicitum: etiam in quantitate. d. ca. conquestus.

32 ¶ Vigesimatertia de laborantibus circa pōtes reficiendos: viā aptandā: port⁹ repandos Dic q; hz. dūmō nō ꝓpter lucrū principaliter: q; publica vtilitas sub noīe pietatis cōprehēdit.

33 ¶ Vigesimaq̄rta de facientibus serta ⁊ alias vanitates. dic q; non licet. eo q; nulla publica vtilitas inest.

34 ¶ Sed si queras pro quanta necessitate predicta liceant. ff. q; licet quidā in. c. licet de fe. dixerint licere pro necessitate vite sustentande solum: tñ hoc nō credo verū cū prefatū. c. licet. qō loquit de allectibus que nō sunt necessaria ad vitā: q; sine ipsis viuere possumus sit contra eos. ⁊ rps in Matth. xij. c. Cuius vestrū bos vel asinus cadat in foueā nō extrahet illū. ⁊c. ꝓterea dicendū fm Tho. ſa fe. q; non solum pro necessitate prouisionis que ptinet ad conseruandū psonā suā vel alioꝝ ⁊ rerū: sed etiaz ad quodcūq; dānū vitandū. ⁊ satis confirmat hoc dictū p. l. i. ij. ⁊. iij. ff. de ferijs. ⁊ melius. xv. q. iij. in sūma. ⁊ qō no. in. d. c. conquestus. Itez etiā necessitas excusat qua laborat, p acquirēdo aliquo vtili qō alio tpe nullo modo haberi posset. sic patet in. d. c. licet. vbi piscari allecia concedit: q; alio tpe nō possent haberi. Et idē de quocunq; simili. Ratio est q; nō est tā arta observatio dñice: quo ad opera sicut fuit sabbati. Et hz ille qui laborat habeat lucrum: tñ si principaliter seruit propter necessitatem illoꝝ pro quibus laborat excusat. sicut si illi laborarent excusarentur.

¶ Nō tñ q; ad hoc vt necessitas vel pietas excusent prefatos oēs oz q; nō dimittāt diuina illa quibus necessario est insistendū diebus festiuis nisi forte esset tāta necessitas q; arbitrio boni viri excusarent. Itez scdo q̄ inest necessitas, p acquirendo aliquo vtili requirit dispensatio: si pōt haberi cōmode ⁊ ab eo si potest: vel a proprio sacerdote si eum cōmode adire non pōt. Item tertio q; si prouenit aliq̄ lucr ex nūa. hz principaliter fiat, ꝓpter necessitatez alioꝝ q; faciat aliquas elemosynas in recōpensationē. hec nō. in. d. c. licet. quāuis nō credam istud fm esse necessariū. securū tñ est. 35

¶ Utrū op⁹ mortalis peti sit ꝑ istud preceptū Sabbata sanctifices. ff. fm Nicho. de lira super Exo. xx. q; sic. cū sit opus totaliter seruile. vñ erunt duo pcta mortalia. s. q; fornicat⁹ est. ⁊ q; opus seruile fecit in festo. Et hoc vr fm Ale. in. iij. p. sum. tractatu de isto precepto rōe creatus: sed rōne actus non erit nisi vnū solū: ⁊ sic erit circūstantia cadens sub speciali phibitione: ⁊ ideo necessario confitenda. ſPctū aūt veniale nō rūpit festū ſz. S. Tho. vbi. s. ar. iiij. 36

¶ Utrū citatio facta ad diē feriatū teneat. ff. glo. in. c. vlt. xv. q. iij. q; si citat vt rūdeat die feriato est nulla ipso iure. ff. de ferijs. l. i. ⁊ sic cuz liqueat q; est nulla nō tenet cōparere. secus si esset dubiū an teneat citatio vel nc. q; oz ire ad allegandū priuilegiū feric. iij. q. ij. si epus. ⁊ ibi glo. Si aūt citet nō ad respondendū: sed vt cōpareat die feriato bene tenet citatio. vt. ff. de adul. l. miles. §. feraginta. 37

¶ Utrū cā agitata in die feriato teneat. ff. q; non. etiā si de consensu partiū, pcesserit. intelligo de ferijs ob reuerentiā dei statutis. ꝓterea ois processus iudicialis debet cessare ō precepto. vt in. c. i. de fe. nisi necessitas vel pietas aliud requirat, vt no. xv. q. iiij. in sūma. ⁊ in. d. c. conquestus. 38

¶ Utrū actus qui ptinēt ad voluntariā iurisdictionē: vt emancipare: contractus inire: iustitiam facere: scribere: instrumenta conficere: ⁊ huiusmodi valeant in diebꝫ predictis. ff. ſpa. in. d. c. conquestus q; sic. vt videt exp⁹situm in l. actus. C. de ferijs. lz peccent mortaliter faciētes: nisi excusent ꝓpter aliq̄s de quattuor: de quibus supra dictum est. §. ir. 39

¶ Quibus est insistendū in prefatis festiuitatibus. ff. dicit ter. in. c. ieiunia. de conse. di. iij. Die aūt dñica nihil aliud agendū est nisi deo vacandū nulla operatio in die illa sancta agat 40

Universidad de Deusto
Biblioteca

nisi tñ hymnis ⁊ psalmis ⁊ canticis spūalib⁹ dies illa transigatur. hec ibi. Et ꝫ talibus sit insistendū: tñ non de precepto nisi. v.

41 ¶ Primū vt conterat̄ vel saltē atterat̄ de pec cato mortali cōmisso: in q̄ iterū est. ⁊ hoc pbat̄ q2 de p̄cepto tenemur vacare deo in aliq̄ hora dici festi ſm oēs. sed hoc facere nō pōt: qui est in mortali: nisi de eo pterat̄ vel atterat̄. ꝓpterea dr Leui. xxiij. Sabbatū requietionis est af fligetis q̄z aias vr̄as. ⁊ iterū. Aia que nō fuerit afflicta die hac peribit. ⁊ q2 hoc fit de precepto in eo qui se esse in pctō mortali recognoscit ha beo p̄o indubitato p ca'que dixi. s. Contritio §. v. Sed de eo qui nō aduertit nec recogitat ē magis dubiū. sed credo potius cū teneri saltē generaliter in aliq̄ hora dolere ⁊ esse male con tentū de pctis oībus saltez in genere. aliter nō video quō excuset̄ a mortali. ꝓpterea in missa premittit confessio vt sit admonitio. Ad hoc faciunt que dicam. j. Obligatio. §. viij.

42 ¶ Secundū vt audiat missā integrā. de cōse. di. i. oēs fideles. ⁊ c. missas. Dicit tñ Ri. in q̄li bet. i. q. xix. q2 si ex vero contemptu omittat̄ vl interpretatiuo est mortale. Et vocat ꝓtemptū interpretatiuū q̄ſ sine aliqua legitima cā ad ñ audiendū missā in festis assuefacit. Voco ego legitimā causā corporalē infirmitatē: dñe pue ros tenellos vel infirmos consuetudinē p̄hic que hz vt mortuo aliquo nō egrediant̄ p tpus similiter ne puelle nubiles ducant̄ ad missam dūmō non ducant̄ ad coreas ⁊ spectacula al's nō excusant̄. Castellani ⁊ ⁊ similes vel timor inimicoꝝ vel aliquid aliud q̄ hz rectū iudiciū legitia excusatio dēat appellari. Si āt omittit ex aliqua passione aī vel pigricia: vel nō cā, rō nabili: si tñ ad hoc nō est assuetus est veniale pctm̄. Si Xo ex legitima cā erit nullū pctm̄. Et q̄ dico de tota die de parte notabili secus de modica. puta introitu. ⁊ huiusmodi. q2 ter. vult vt totā vsq̄z ad benedictionē inclusiue au diat. in. d. c. missas. Itē dicit Archi. in. d. c. oēs fideles ſm Aug. q2 istud preceptū ñ remouet quin cū necessitatis vel honestatis: seu ex cā minus iusta nō possit ante finē misse quis dis cedere sine hac pena. Q̄ limita nisi ducat in consuetudinē. Idē dic si nō audit sacerdotem eam dicentē q2 excusant̄ q̄ſ cōmode audire nō possunt. dūmō existant ibi p̄tialiter. Idē dic q2 excusant̄ seculares qui nesciunt discernere inter missā de officio vel votiuā si audiūt vo tiuā in die festo. sed nō sacerdotes publice eas dicentes. ⁊ etiā seculares q hoc sciunt discerne re nisi audiant illā de officio. de quo habes. §. Missa. §. xxxiij. Si āt audiē in parrochia vel alibi an sufficiat. vide. j. Missa. §. iij.

43 ¶ Tertiū est vt in oratione perſistat. Nam cū oratio sit de precepto. vt. j. Oratio. videtur q2 dies festus sit tempus determinatū. Et hoc est indubitatum q2 homo tenetur in aliqua hora orare. Vnde si stat ad missam illud sufficit nisi voluntarie alijs intendat. q2 tunc non suffi ceret cum sit vacandū deo in aliqua hora: saltē de necessitate ſm omnes.

44 ¶ Quartū est vt audiat predicationē si est qui predicet. Quod verū intelligo de illis qui nesci unt necessaria ad salutem: ⁊ ſm eam distinctio nem quā supra posui de missa. §. xiij. Alios āt non credo teneri nisi rōne ſcandali. Et. c. sa cerdote. de consecra. di. i. Intelligo de eo qui egredit̄ ex contemptu vel cum scandalo alio rum q2 tūc peccat mortaliter. ⁊ venit ercōmu nicandus. vt ibi dr. alias non.

45 ¶ Sed quero q̄ magis est preeligendū in fe sto: an additio misse an predicationis: cū vtrū q2 nō potest audiri. Rī. q2 auditio predicationis q2, rō legis in hoc magis militat. vt patet intu enti iura. de consec. di. i. in. c. oēs fideles. ⁊. c. la cerdote. ⁊. c. ēpus nullum: que magis rōne au diendi scripturas sanctas ⁊ verbum dei pteri piunt missam audiri q̄z alia ratione: facit ad hoc i. q. i. c. interrogo vos.

46 ¶ Vtrū audiens missam dicendo suas ora nes satisfaciat. Rī. q2 non: licet nō credā q2 pec cet mortaliter: q̄ſ ex deuotione facit. sed melꝰ esset omittere: nisi q̄ſ sacerdos dicit secreta. Aduerte tñ q2 nō excusarem a mortali illū qui diceret aliqua ad que tenetur. puta officiū q̄ſ dr missa ⁊ est de precepto: vt audiat. ar. c. er lit teris. de proba. cum ibi nota. in ver. vices duo rum: secus si missa esset de consilio audienda.

47 ¶ Quintū ad q̄ tenentur omnes ſm aliquos in diebꝰ festiuis est oblatio quā quilibet tenet facere in predictis festis. De quo dic vt infra. Oblatio. §. i.

48 ¶ Sūt ⁊ alie ferie que canonice dicunt. i. ij. iiij ⁊. vi. de quibus in. c. de illis. ri. q. iij. in quibus carnes non debemus comedere: sed hodie cōsiliū est ſm ſMosti. ⁊ Inno. nisi. vi. feria: vt in c. ieiunia. de consec. di. iij. ⁊ addit̄ dies sabbati ō quo in. c. sabbato. de consec. di. iij. ⁊ di. v. in. c. q2 dies. dicitur in sabbato debet a carnibus abſti nere' qui particeps religionis xpiane deliberat

esse nisi festuꝫ. i. natiuitatis: vel infirmitas im pediat. hec ibi. Sed hoc est preceptū vbi con suetudo est. vt in. c. consilium. de obserua. iciu: Vbi autem consuetudo non est q2 non come dantur carnes in sabbato. consiliū est ſm glo. in. d. c. q2 dies. de consec. di. v.

49 ¶ Sed si natiuitas dñi veniat in. vi. feria vel sabbato nunquid carnibus vti possumus? Rī. q2 sic. mihi quis se voto vel regulari obseruātia astrinxerit ad non comedendum. vt in. c. fi. de obseruan. iciu.

Eudum

est bñficiū q̄ dr be nivolētia p̄cedit ali cui ita q2 pprietas rei imobilis bñficia rie penes dantē remaneat. Vsusfructꝰ āt illi⁹ rei ita ad recipientē trāſeat vt ad eū heredesq̄z suos masculos ⁊ feminas ſi de hoc nō aliter est dictū in ppetuuꝫ ptineat ad hoc vt ille siue sui heredes fideliter dño seruiant: siue illud seruiti tiū sit noiatim exp̄essuꝫ quale debeat esse siue nō. ter. est in. c. i. §. fi. sub rubrica. ī qui. cau. feu. amit. in li. de consue. feu. Vñ nō. q2 si feudū da tur vt ex eo p̄stetur seruitium reale nō est ꝓ pric feudum sed contractus innoiatus ſm Ly. in aut. ingressi. C. de sa. san. ec. ⁊ exemplificat Bal. in p̄fato li. in rubrica. de pace constan. in ver. libello ꝫ. vbi dicit q2 in quibusdā parti bus lumbardie, p̄o feudis ecclesie soluitur par caponū vel spatula porci ⁊ hmōi. ſm cū equi paraf emphitheosi. Similiter ſi esset emptū ñ hz natūrā feudi ſm Bal. vbi. s. de feu. dato. c. i. ⁊ in. l. qui sc. C. vndeli. Sed q̄ ponit̄ omnſ p sonale vt ire ad parlamentū regis vel exercitū vel canalcatam ⁊ huiusmodi: tunc proprie est feudum ⁊ regulaf lege feudorum.

1 ¶ Quotuplex est feudū. Rī. Bal. in ꝓlogo pre fati li. sup prin. q2 multiplex. Aliud regale. Ali ud nō regale. Itē aliud simplex. aliud conditio natū. i. nō sub conditione datū sed sub qualifi catione: vt cū cōcedit feudū habitationis. Itē aliud antiquū seu paternū. ſ. q2 fuit illius qui fuit cōs parens agnationis. aliud nouū. Itē aliud paternū cuius natura aspicit tñ masculos descendentes vsq̄z ad. iiij. gradū ⁊ nō plus sed ſi addit̄ ⁊ antiquū extendit̄ vltra. vt not. Bal. ō suc. feu. §. hoc quoq2 in fi. Aliud mater nū cuius natura aspicit primo masculos: deinde feminas. Itē aliud hñs ꝓpriā naturā feu di. Aliud impropriā. Itē aliud reale q̄ transit ad heredē. Aliud psonale q̄ solū ad vitā alicu ius cōcedit. Itē aliud ligiū vbi iuraf fidelitas contra oēm hoīem. aliud nō ligiū in quo p̄ior dñs excipit̄. Itez aliud franchū. ſ. a seruitijs ⁊ oneribus exhibendis. aliud nō franchū. Item aliud annale ⁊ est feudū guardie ⁊ castaldi ⁊ ꝓ mercede alicuius rei. Castald⁹ est is cui res dñi gubernanda mandat̄: vt in. l. iubemus. C. de sa. san. ec. aliud nō annale. Item aliud nobile q̄ nobilitat possessorē. aliud burgense. ſ. q̄ non nobilitat. Itē aliud ecclesiasticū. ⁊ hoc triplex. Primuꝫ q̄ dat̄ ecclesie. Scōm q̄ recipit̄ ab eadem. Tertiū q̄ datur vel recipitur a clerico aliud sacramentale. Et q̄ſ quis inuestit̄ de du catu dr dux. de comitatu comes. de marchio natu marchio. Qui aūt est a principe inuestit⁹ vel a potestate de aliqua plebe dr capitaneus. Qui āt a capitaneis antiquo iure dr valuasor Qui aūt a maioribus valuasoribus sunt inue stiti dicunt̄ valuasini. ſ. minores valuasores. hoc dicit Bal. in. c. quis dicat̄ dux: marchio. in prin. in li. de consue. feu.

2 ¶ Quis potest feudū dare. Rī. Bal. de his qui feu. da. pos. §. abbatissa. q2 quilibet tam masculus q̄z femina: tam nobilis q̄z rusticus: dūmō habeat legitimā suoꝝ bonoꝝ administrationem vt in. c. i. §. noui. p quos fi. inue. Mosti. ꝫ q2 etiā potest minor. xiiij. annoꝝ si feudum sit vetus: si Xo sit nouū oportet q2 sit pubes ⁊ in rauerit non contrauenire.

3 ¶ Vtrū p̄latus possit rem ecclesie infeudare sine alia solennitate vel licentia. Rī. q2 sic. anti quū: q̄uis sit reuersū ad ecclesiā etiā nō obstā te, iuramento q̄ faciūt p̄lati de nō alienādo cū modificatione tñ de qua. s. Emphitheosis. §. xxi. De nouo āt nō pōt. vt in. c. fi. de feu.

4 ¶ Quis pōt inuestiri. Rī. ſm Mosti. q2 quilibꝫ ēt seruꝰ dūmō sciente dño faciat. Et tam p se q̄z p procuratorē pōt quilibet inuestiri.

5 ¶ Quot modis acquirit̄ feudū. Rī. Mo. q2 q̄tuor modis. Primo p inuestituram dando sibi possessionē corpalē. Scōo p aliq̄ equivalens inuestiture. sic cū dñs dic. vade i possessionē ta lis fundi ⁊ tene, p feudo. Tertio p p̄scriptionē vt si. xxx. ānis tenuit feudū ⁊ dño seruiuit: ꝫ i uestitus nō fuerit. Quarto p successionē.

6 ¶ Quis succedit in feudo. Rī. Bal. de his qui feu. da. pos. §. ⁊ q2. q2 h repit̄ tale capitulū. Fide li absq̄z liberis ex se descendentib⁹ ⁊ in feudū succedētib⁹ si q̄dē feudū fuit cōis parētis frēs defuncti cū filijs p̄mortuoꝝ fratrū in stirpē suc cedant. bis Xo nō extantibus ad agnatos, p xumiores' id volumus ptinere: ⁊ si q̄dē in pari

Universidad de Deusto
Biblioteca

gradu sunt pariter admittunt. si Jo ex vno ē vnus t ex alio plures non in stirpem sed in capita succedere debere ordinamus. hec ibi.

7 ¶ Vtrū femina succedat. R. Bal. in. d. §. t q; dicit glo. hic q; nō. nisi in tribus casibus. ¶Primo qñ noiata est investitura. Scō qñ feudū redemit a dño. Tertio qñ dñs ei dedit ꝓpter seruitiū pñs. in quibus casibus ab aliquo ex parentibus nō est inquietanda. vt in. c. si quis sine filio mas. quē ad. feu. ad fi. per. ¶Adde quartū si feudū fit datū ad nullū seruitiū q; nō extantibus masculis succedet femina ſm Bal. in d. §. t q;. Quintū qñ feudū erat quesitum iure emptionis ſm Dofre. in sum. sua. potius ex natura contractus q̄z feudi.

8 ¶ Vtrū concesso feudo titio ꝓ se t descendentibus filijs masculis t feminis filiabus filia simul cū masculo supstute admittat. R. Bal. in Rica epm vel ab. aut abba. feu. da. nō pol. §. cū etiā q; nō: sed masculus solū: q; natura feudi est vt preferat masculus. Et si postea filius decedit sine filio nō admitteret femina soror pre mortui fratris: q; semel excluſa fuit p masculū t ideo reuertit ad dñm. qō verum est in feudo simplici t recto. secus in feudo ꝓcesso ad certū seruitū qō femina posset explicare p se vel per alium: q; tunc admitteť cū masculo simul. ff. ō vsufru. accre. l. si quis titio. t. l. si mulieri. ſm Jaco. de bel. qui dicit q; fuit in facto in regno apulie. Ex quo infert Bal. q; statutū excludēs feminā extante masculo semel excluſam non amplius succedere nisi vt fratri habet succedere non vt patri mortuo sine masculo.

9 ¶ Vtrū clericus succedat in feudo. R. vt colligo ex diuersitate opi. ꝓ ꝓcordia q; aut feudū erat sibi apertū. t tūc si promoueat ad sacros ordines sic renunciare videť: q; trāsit ad statū cōpatibilē. facit. c. de multa. de prebē. t cle. gra de rescrip. nec poterit isto casu seruire p substitutū: nisi esset feudū ex quo prestareť solū seruitiū reale: qō nō est ꝓpie feudū vel feudus ex q̄ prestareť seruitiū qō nō repugnat eius ordini q; tunc succedet eo q; p clericatū nō pdunt iura successionis. xij q. iij. c. i. cū si. Si Jo ꝓmouet solū ad minores ordines succedet: q; pōt seruire p substitutū: vt vult glo. in. c. i. ō bñ. fe. Aut feudū nō erat sibi apertū: puta q; erant tres fratres. t primogenitus possidebat feudū t ipse erat vltimus qui effectus est cardinalis ¶Postea mortui sunt alij fratres sine herede. t tunc succedit: q; nō potest dici q; habuerit animū renunciandi: nec etiā facultatē: t tūc de ea tate iuris admitteť q; possit seruire p subſtitutum lz secus de iuris rigore nisi tale esset seruitiū qō de sui natura posset per quēlibet exerciari: q; tunc etiā de iuris rigore succedit. ar. l. ꝓtinuul. §. si ab eo. ff. de ver. obli. Et hec est determinatio Bal. in A. quisquis. C. de epi. t cle.

¶ Quid si efficit religiosus quis succedet: R. Dofre. t Oldo. in aut. ingressi. C. ō sa. san. ec. q; trāsit ad monasteriū eo mō quo erat penes ingressū. l. si quis. C. de epi. t cle. Jnno. in. c. in pñtia. de proba. limitat verū si seruitiū ad qō tenet potest prestari ab ecclesia: aliaſ ad dñm reuertet. C. de ca. tol. l. vnica. §. ne autē. Albri. in d. aūt. tenet q; ſm ius ꝓsuetudinis feudorum reuertit ad dñm indistincte. vt est casus. si de feu. contro. fuc. c. qui clericus. t de va. ani. qui bene. ar. de. c. primo.

¶ Sed quid si pater obtinuit ꝓ se t suis heredibus t successoribus quibuscunq; transitus ad extraneū vel legatarius vel clericum. R. Bal. in. l. i. ff. de re. di. t sequitur Ludo. de ro. in. l. id tpus. §. i. ff. de vsuca. q; sic sed ipse Bal. in. c. i. §. donare. ti. qualiter olim feu. po. alie. cōrigit se t dicit q; dictio quibuscunq; intelligit de succedentibus ab intestato. ar. l. si quando. C. de inoffi. testa. Vñ dic q; non venit extraneus. Ratio q; res non debet regulari ſm naturam contractus. sed contractus ipse ſm naturam rei deducte in co. vt. l. stipulatio ista. §. si quis. ff. de ver. ob. vbi lz stipulatio sit transmissibilis in heredē de sui natura. vt in. l. veteris. C. de contraben. sti. tū non transmittitur qñ res in ea deducta nō est transmissibilis: vt est videre in feudo nec legatarius etiam veniet nec clericus. Et sic dictio quibuscunq; restringitur p nō. in. l. i. C. de sa. san. ec. t per Jaco. de are. in. l. i. §. Jtem nunciatio. ff. de no. ope. nūc. Limita tū de clerico ſm q; diri. ō. in. q. tr.

¶ Sed nunquid succedet frater vel filius fratris qñ quis fuit de nouo beneficio investitus si decedit sine liberis. R. q; non. sed ad dñm reuertetur. vt in titu. de natura. suc. feu. Et qō dictū est. ō. q; deficientibus filijs veniūt agnati intelligitur de feudo acquisito ab antiquo. t. ab eo qui fuit cō is parens totius cognationis

¶ Vtrū vasallus possit vni ex filijs prelegare totus ius feudi. R. Bal. in ti. de probi. feu. alic. q; non vllo modo nisi de voluntate t cōsensu filiorū. q; ler feudo. dictat q; ad oēs equaliter pueniat. vt in ti. qui feu. da. pol. §. sed cuz hoc.

Limita nisi sit ducatus vel marchionatus: t huiusmodi qui debent primogenito solū. Jason tñ lotharius tenet q; illud. c. i. ō suc. feu. vbi dī q; vltima volūtas vasalli nihil valet in feudis limitat ad eam dispositionē que est vltima voluntas. secus in stipulatione. q; in coherentibus pſone pater pōt stipulari vni cohercdū. vt. ff. de pac. l. anus. t sic posset assignare in totū. ar. l. filio. §. fi. ff. de ri. nup. cum multis alijs.

14 ¶ Vtrū feudū possit dari in dotē. R. glo. in. c. fi. de feu. q; sic ad tps vite feudatarij t nō pl⁹.

15 ¶ Vtrū vasallus valeat grauare filium heredem vt de vino qō educitur de vinea feudali det oī anno ꝓ aīa sua. R. Bal. in ti. de suc. feu. c. i. q; sic. q; testatur de fructibus non de feudo qui fructus sunt res proprie heredis. vnde nō dī alienatio fendi qñ alienantur fructus separati. ff. de do. l. in edibus. §. ex rebus.

16 ¶ Ad quid obligat vasallus dño. R. q; ad. vi. que no. de vsi. feu. in. c. i. de for. fi. t. xrij. q. v. de forma. t de iureiurando. ego. ¶Primū ne sit ei in aliquod damnū corporis sui t q; impediat ꝓ posse. Secūdū ne dānū in tpalibus faciat vel vtilitatē impediat. Tertiū ne reddat ei difficile vel impossibile qō facere cū velle videt. Quartū ne reuelet eius secreta p que vel minus tutus: vel noceri ei possit. Quintū ne sit contra eius iusticiā vel honestatem. l. maculādo vxorem vel filiam eius vel famā dicto facto vel cōsensu. Sertū vt fideliter ei prebeat consiliū auxilium t fauorem. Adde septimum q; tenetur iurare fidelitatē nisi ex pacto sit remissum. Formā aūt iuramenti ponit Jo. sic. Ego. N. juro sup sctā dei euangelia q; ab hac hora in antea vsq; ad vltimū diē vite mee ero fidelis tibi. C. dño meo contra quēcūq;: excepto imperatore vel rege. Intellige in cā iusta t etiam debet excepere si habet alium dñm antiquiorem. Adde octauū q; tenet ſm q; comūtum est vel natura feudi t regionis ipsius seu consuetudo requirit.

17 ¶ Sed quid si dñs moriens reliquit plures filios: vtrū iurabit oībus. R. q; sic. si oēs equaliter succedunt. Posti. tñ tenet q; non. sed solū vni similiter iurabunt oēs filij seu heredes vasalli si feudum indiuisum habent. Si Jo ad vnuz peruenit ille solus iurabit.

18 ¶ Vtrū vasallus possit per alium seruire. R. Bal. in. c. mutuo. epm. vel abba. feu. da. si pos. q; si seruitū debet fieri principi vel non pōt fieri per substitutū nisi de volūtate principis vt. C. de mutile. l. si quis ex corpore. Et ideo si incurrit talis infirmitas q; seruitiū exhibere nō potest perdet feudum nisi esset a casu fortuito sine culpa precedente. vtputa q; a latronibus cecatus: quia tunc nō perdet ne detur afflictio afflicto. ar. C. de fur. auten. naui. t. C. de episco. audien. l. tam dementis.

¶ Quō amittit feudū. R. q; xij. modis. ¶Primo 19
si vasallus efficitur clericus vel religiosus. de quo dic vt. ō. in. q. ir. t facit. xxiij. q. viij. §. i. q; arma nō portat. Secūs si heres vasalli steterit q; annū t diem q; nō petierit a dño investituram feudi. Intellige h t in seqnti est si maior xiij. annis vel puella. xij. vt no. in. c. veritatis. de iureurā. p. ¶Da. Tertius si vasallus mortuo dño ab eius heredibus infra tempus predictū investituram non petierit de quibus duobus habetur in qui. cau. feu. amit. c. i. Sed predicta limita qñ iurauit pſone soluz. vt cū dicit. Juro tibi. Secus si iurasset sibi t successoribus vel sub noīe dignitatis. q; non tenet amplius iurare successoribus nisi magna longinquitate peteret memoria. vt no. ¶Da in. d. c. veritatis. Jtē nisi esset miles. q; habet annū t mēsē. Jtē nisi iusta cā cū impedierit vt habeť de ꝓhi. feu. ali. p lotharium. c. qñ inter dñm. Quartus cū vasallus tribus vicibus requisitus corā paribus t huiusmodi fidelitatē iurare nolucrit: q̄ius dñs sit paratus facere investituram. Quintus si vasallus interficit proximum germanū suū vel filium germani sui vel aliud commiserit quo particida nuncupari posset vt totam hereditatem haberet. Sertus si vasallus dimittit dñm in prelio: non mortuū vel ad mortem vulneratum. Septimus propter multas causas ingratitudinis que enumerātur quibus modis feu. amit. c. i. t. ij. t de feu. fi. cul. non amit. c. i. t. ij. puta concubuit cū vxore filia: vel sorore t huiusmodi. Octauus si scienter negauerit feudū vel partē aut conditionē eius. secus si ignorāter. Nonus si iſeudauerit feudū alia lege q̄ ea quā habet ipse vel in talem vasallū qui feudū seruare nō pōt. Decimus si dñm accusauerit aut testimoniū ꝑ eum tulerit in cā criminali. Et quidā dicunt etiā in cā ciuli. Undecimus si vocatus a dño q; secū vadat in expeditione publica. puta vocatus ab imperatore vt secuz vadat pro corona suscipienda t hmōi non venerit nec aliū acceptum dño miserit: vel stipendia militie non dederit. Duodecimus si feudū alienauerit. Jsti casus hñt in sū. ¶Posti. ti. codē

Universidad de Deusto
Biblioteca

20 ¶ Sed querit an alienans feudū sine cōsensu dñi ipso facto cadat. Rō. Ipa in.c. vlt. de feu. q̄ sic. & pōt sine alia sententia expelli & alteri conferri: etiā si alienando diceret. saluo iure dñij ſm Bal. q̄ sit cā bene. amit. c. i. q̄ factū sequēs est contrariū. ar. c. ca tc. de iureiur. & qō no. ibi Secus si dixisset. Et aliter vel alio mō nō intendo: q̄ operantur vt dño ꝓtradicente nō videatur facta alienatio. Et hoc verū nisi aliqua captio dño possz interuenire. puta daret castellum tali quem dñs expellere postea non posset

21 ¶ Quid si nō alienat nisi partē. Rō. Jo. an. quē sequit Ipa. vbi. š. q̄ solū perdit illā partē quā alienauit. etiam si esset maior pars. de prohib. feu. alie. imperialem. §. i.

22 ¶ An possit alienare ꝓ aīa. Rō. q̄ nō. neq; legare: neq; disponere. ꝓ aīa. vt in. c. i. q̄liter feu. alie. lz. nec etiā de iure canonico ſm Jo. in sū. de īmu. eccle. Limita predicta. ſ. q̄ feudū non pōt alienari: verū si est tpale: secus si est perpetuū. q̄ pōt alienari & ꝓ mortuario ecclie donari: ſm Hosti. quē sequit Ipa. vbi. š.

23 ¶ Quid si alienat suas cōmoditates ad tp̄us longissimū. Rō. Bal. in ti. de pace cōstan. in. fin. in. viij. charta q̄ nō cadit: dūmodo actū sit q̄ dñium vtile nō transeat. allegat glo. singularē in. l. codicillus. §. instituto. ff. de le. ij. Idem dicit in emphitheota. Idem tenet Bar. in. d. §. instituto. vbi dicit q̄ vendens fructus domus ad centū annos non videt alienare. Sed non placet: sed si vult alienare faciat sic. Vendo vl concedo fructus vel ipsam ꝓceptionē fructuū cū hoc si dño placuerit vel dñs nō reuocauerit Et sic saluo & salnato honore & iurisditōe & cōsensu dñi: & si de iure possuz nec aliter nec alio modo. Si autem dño non placuerit: vel non consenserit vel reuocauerit vel de iure nō possum: res sit inempta vel venditio vel alienatio sit irrita & ipso iure nulla. & sic erit tutissima cautela nisi sit captio domini. vt dixi.

24 ¶ Vtrū possit pignori dare. Rō. Ipa. vbi š. q̄ non. q̄ que prohibent alienari generaliter a lege vel p testatorē vel p pactum contrahentiū: aut prohibent a iudice pignori dari. l. fi. c. de rebus alie. nō alie. & per Bar. in. l. in quo ff. de pig. Nō q̄ p ꝓstitutionē pignoris de facili p̄uenit ad distractionē rei. ff. de distrac. pig. l. ij. & iij. & C. de iure domi. impetran. l. ij. Et ꝓpterea vno ꝓhibito prohibet oē per qō p̄ueni tur ad illud. l. ornatio. ff. de despon. cum concor. ibi in glo. positis. Secus est qñ quis prohibet emere: q̄ in pignus pōt accipe: nisi fiat in fraudem ꝓ tanta quantitate q̄ nō est verisile debitorē luturū. ar. l. qui habebat in ꝓin. ff. de leg. iij. ſm Bar. vbi. š.

¶ Ad quem reuertet feudum vasallo priuato. 25
Rō. Bal. qui. mo. feu. amit. §. aut si libellario: q̄ si priuat er dolo cōmisso in ꝑsona dñi ad dñm reuertit. vt que sit prima cā amit. bene. c. i. §. deniq; Qñ Jo delinquit extra ꝑsonam: tunc veniunt agnati & non dñs. Qñ Jo et cā alie nationis: tunc sunt opi. sed Bal. ibidem dicit q̄ si fecit in fraudē agnatoꝝ: tūc ipi agnati re nunt nō dñs. Si Jo non in fraudē fecit tunc reuertit ad dñm: tñ filij vel agnati imo etiam filia masculis non existentibus debet reduce re a dño & cogitur dñs eos inuestire. vt de bis qui feu. da. pos. §. cum Jo. Dō intellige si feudum nō erat nouū ſm Jo. de beluisio. Bar. tñ vt recitat Ipa. vbi. š. in. l. cū. ff. š inter. & relig. & in. l. vt iureiurādi. §. si liberi. ff. š ope. li. dicit q̄ si pater cōmisit delictū ꝓpp qō directe venit priuādus feudo. puta q̄ alienauit & hmōi vel cōmisit aliquid contra tenorē iuramenti. tunc nocet filio etiam si processisset ab antecessore generatione. ar. in. l. i. ff. si quis ali. te. pro. & in. l. ratio. §. fi. ff. de bo. proscrip. vbi ps q̄ si quis ꝓhibuerit aliquē testari: vel interfecit cōsanguineum cui debebat succedere ab intestato filio occupat hereditatē. nec veniunt aliqui consanguinei qui sunt prohibenti vl occidenti gradu inferiores: vt ibi ps: cum nō. Si Jo delictum non est propter quod directe sit priuandus: sed per quandā consequentiaz: puta q̄ dānatur propter aliquod maleficiū: ita q̄ eius bona veniunt publicanda: tūc procedat distinctio Dy. in regula nō debet. li. vi. qui distinguit & tenet q̄ si feudū a prīs ꝑsona habuit originē nocet filio. Secus si est a genere vlteriori: q̄ tunc non nocet. Cum qua distinctione transit Jo. an. & do. Anto. in. d. c. fi. š feudis. Distinctio tñ Baldi mihi videtur equior.

¶ Vtrum vno feudatario deficiēte accrescat 26
feudū alteri. Rō. Ipa. vbi. š. q̄ nō. nisi fuisset expressū. vide Bar. in. l. si mihi. ff. š V. obligato.

¶ Vtrum vasallus vasalli mei sit meus vasal 27
lus. Rō. q̄ non. sicut nec libertus liberti mei est meus libertus. ff. ꝓ socio. l. nam socij.

¶ Vtrum filius repudiata hereditate patris 28
possit feudum tenere. Rō. ſm Hostien. q̄ non. Sed aut totum debet retinere: aut totum repudiare: nisi dominus de nouo beneficio investiat agnatis consentientibus. Agnati Jo be ne possunt feudum retinere repudiata hereditate. vt in constit. Fe. an agna. vel fi. de fun. rebe. pos. feu. re. c. si contingeret.

29 ¶ Vtrum vasallus inuito dño possit refutare feudum. Rō. Jo. de imo. in. c. i. de feu. q̄ nō allegat glo. singularem in. c. fina. de capi. qui cuven. & Ipa. in. d. c. i. Idem tenet glo. in. c. que in ecclesiarum. de consti. Bar. Jo in. l. is cum quo. ff. de aqua plu. ar. & Dy. consil. xliij. & Jaco. de bel. in. d. c. fi. sic concludunt q̄ si est datū ad certum seruitium non potest. Si Jo ad seruitium incertum: tunc potest anteq̄ illud seruitium sit indictum: quia nondum est purificata obligatio. facit in simili glo. in. l. incola. ff. ad munici. misi iurasset specifice non posse refutare ſm Bal. in preludijs feu. Fallit si dñs esset in pctio: & tunc vellet refutare: q̄ dñs tūc non posset sibi prouidere de equali vasallo. ar. l. filie mee. ff. so. mat. Plaz cedere feudo est quoddam diuortium. & non valet nisi possit consuli indēnitati domini. Hosti. in. c. vno. de va. qui contra consti. lo. feu. alie. tenet q̄ potest Sed tu tene opi. Bart.

30 ¶ Vtrum dominus teneatur vicem rependere vasallo fidei. Rō. q̄ sic. alias censebitur male fidus. vt in li. feu. de for. fi. c. i. in fi. facit. xxi. q. v. de fouma. rcv. distin. esto subiectus. & debet priuari feudo per superiorem si perfide se habet contra vasallum suum.

31 ¶ Vtrum ecclesia possit sine vsura recipere in pignus feudum & facere fructus suos. Rō. ſm c. i. de feu. q̄ sic dūmō interim non recipiat seruitiuz a vasallo. Et istud habet locum etiaz in feudo laicali ſm cōmuniter doc. & lz glo. ibi sit contraria non curabis de ea. Dicit tñ Lardi. ibidem quem sequitur. d. Anto. & cōiter alij q̄ si feudum esset liberuz non posset retinere fructus: q̄ prefatum. c. i. intelligitur quando non est liberum. Sed iudicio meo non habuit respectum ad seruitium: q̄ cōiter seruitum non tantū valet quantū fructus feudi: aliter nō cēt beneficiū feudum. Et ideo mihi videtur saluo melioi iudicio q̄ ter. fundauerit se super naturam feudi. que est vt dñium rectū remaneat apud dñm & vtile penes vasallū: sed cum obligatione saltem fidelitatis: lz nulluz seruitiū sit debitum. Et ideo dimissa obligatione de consensu ipsius vasalli. consolidatur ipsum dñiuz vtile cum directo: non ex aliena re sed propria & sic non oportet attendere an sit liberum vel

32 ¶ Quid si dñs recipit interim seruitium a vasallo. Rō. q̄ si vasallus facit tanq̄ ex debito: tūc fructus teneret restituere: nisi ꝓtestetur. ar. in l. ij. C. de iure. domi. impetrā. & in. c. cum. Ad. š consti. Secus esset si ex liberalitate sciens se nō teneri vasallus exhibet consueta seruitia.

33 ¶ Vtrum idem sit in emphitheosi & locatione Rō. q̄ sic. vnde Spe. in ti. de feu. §. quando. vers. rl. q̄ feudum & contractus emphitheoticus & liuelarius sunt eiusdem nature. Et dicit Bal. in prefata. viij. charta. in ti. de pa. constan. verum in feudis in quibus non debetur seruitiū sed certa quantitas pecunie: vini: & huiusmodi alias non. Sed quo ad hoc non video quin locat recipere fructus liberando a seruitio' ratione iam dicta. lz Jo. an. & Hosti. & alij dicerint indigere declaratione papali: sed non placet. Et dico q̄ vbicunq; ler feudalis non est cōtra iuris ciuilis aut naturalis rationem habet locum in emphitheosi: alias nō. vt tenet Bar. in. l. si mihi & titio. ff. de ver. obli. & Bal. i. c. i. de inuc. š re. alie. fac. Aduerte etiam in conscientia q̄ meliorationes que cōmuniter in contractu emphitheotico fiunt nō possz ratione mutui tenere. Ideo prefata omnia limito tam in hoc dubio q̄z antecedenti de feudo & emphitheosi vbi melioratio nō est facta q̄ tunc licet. Item quando est a causa libera: q̄ si exhibuisset quantitatem pecunie vel quid aliud dño ꝓ ipso habendo. sic non liceret quando fructus disproportionarentur a seruitio siue a fictu. Quod bene nō. q̄ pauci aduertunt.

34 ¶ Vtrum idem sit in vsufructuario obligante proprietario. Rō. ſm Jo. in sum. q̄ sic. si habet a causa libera a proprietario: alias non. vbi fructus disproportionantur a seruitio.

Jctio vide. j. Simulatio: & quomodo fictio iuris valet & quando. vide. š. Consensus. §. iiij.

Jdeicōmissum & mortis cā donatio legatoꝝ appellatōe continent ff. de. le. iij. l. & si fideicōmissuz. sed fideicōmissū ideo factum est. q̄ fideicōmissa olim petebant ex fide heredū: sed hodie fere exequata sunt fideicōmissa & legata. habent tñ aliquas differētias. de quib⁹ vide in glo. d. l. & si fideicōmissuz & quod ibi no. & est ter. in. l. i. ff. de lega. i.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Fideiussor est q̃ pro alienis debitis se interecedit. Et differt a mandatore: q̃ mandator interuenit a principio. fideiussor. No põt accedere tam ante factum q̃z post: vt habetur in anten. presente. C. de fideiuss. propterea tam in ff. q̃z in. C. eo. ti. additur ꝛ mandatoribus.

1 ¶ Fideiussio non tenet quando est accessoria ei quod non tenet glo. in. c. grauis. de censi. cuz concor. ibi positis.

2 ¶ Quis põt fideiubere. R. q̃ quilibet qui habet liberam administrationem suoꝝ bonoꝝ.

3 ¶ Utrum mulier possit fideiubere pro viro. R. q̃ non. ꝛ si fecit non tenetur ipso iure. l. ij. i glo. ff. ad sc. consul. velle.

4 ¶ Utrũ mulier possit fideiubere p̃ altero. R. q̃ nõ. Fm q̃ no. in. l. q̃zuis. ff. ad velle. Et fm q̃ ibi distinguit ponunt. vi. casus in quibus mulier põt fideiubere. Primus q̃ fideiubet pro precio bando vt quis manumittat seruũ. Secundus q̃ pro dote alicuius mulieris. Tertius q̃ renunciauit beneficio velleiano certiorata de eo. Quartus q̃ accepit precũ pro fideiubẽdo vel aliqd loco precij. Quintus q̃ in fraudẽ fideiussit: vt deciperet. Sextus q̃ pignus vel fideiussorẽ pro alio dedit post bienniũ a dicta cautione numerandũ iterũ ad idẽ se obligauit vel pignus vel fideiussorem dedit. Secus si infra biennium consensit: q̃ non valeret.

5 ¶ Utrũ clericus possit esse fideiussor. R. q̃ p laico nullo mõ potest. ꝛ si facit est abijciendus vt in. c. i. de fideiuss. Sed aliqui limitant in frequentia fideiussionis ꝓpter verbũ inseruiens in. d. c. positũ. qđ notat frequentia. i. valde seruiens. sicut ꝛ ponitur in. l. gallus. §. ille casus indifficilis. i. valde difficilis. ff. de lib. ꝛ po. Sz mihi videtur q̃ nullo modo debeat fideiussor esse pro laicis. vt. xi. q. i. c. te quidem. in tex. ꝛ in glo. nisi in casu necessitatis in quo sicut obligatur subuenire indigenti. vt. xij. q. i. videntes sic ꝛ fideiubere. Et hoc tenet glo. in. d. c. te qui dẽ. ꝛ glo. in. c. pe. eo. ti. Sed ꝓ ecclesia vel ꝓ alio clerico bene potest fideiubere. vt in. c. ij. eo. ti. ꝛ in. d. glo. d. c. te quidem.

6 ¶ Sed nũqd obligat̃ si fideiusserit. R. q̃ sic. vt in. c. peruenit. ꝛ in. c. constitutus. eo. ti. Limitat tñ Mo. q̃ solũ tenet̃ de patrimonio suo vel ꝺ redditibus beneficij quos facit suos: non aũt in preiudiciũ ecclesie. Archi. in. c. statutũ. de rescrip. li. vi. Sz q̃ nec ẽt ꝺ fructibus bñficij. Sed cõis opi. est in ꝓrium ꝛ cũ opi. Mo. ꝛ sic tene.

¶ Utrũ religiosus possit fideiubere. R. q̃ nõ vt in. c. pe. eo. ti. nec etiaz si esset abbas nisi hoc fiat de maioris partis conuentus capituli ꝛ abbatis licentia. vt ibidem 7

¶ Utrum heres fideiussoris obligeꝫ sicut fideiussor. R. q̃ sic. l. põt accipi. ff. de fideiuss. 8

¶ Utrũ fideiussor qui ꝓmiserat aliquẽ pẽsare liberet si talis pro quo fideiussit posti fideiussionẽ cõmisit capitale crimen propter qđ fuit condẽnatus ad mortẽ vel bãnitus ꝛ fugit. R. q̃ sic. vt est casus in. l. sed ꝛ si quis rei. ff. si quis cau. in ꝑn. ꝛ no. in. l. si decesserit. ff. qui satisda. co. Et ibi ꝺ q̃. d. Albe. cũ fideiussisset ꝓ quo dã scholari Bononie accusato de q̃dã maleficio de eo presentando sub pena mille librarum. post quã fideiussionẽ accusatus fuit prefatus scholaris ab alio: de alio maleficio qui fugit ꝛ nõ cõparens citatus fuit bãnitus ꝛ diffidat̃ fm consuetudinẽ Bononie ꝛ condẽnatus ad mortẽ: post quã ꝺ condẽnationẽ obtinuit q̃ erat obligatus sue fideiussioni. Et hoc verũ nisi fideiussor eẽt in dolo vel lata culpa respectu maleficij postea perpetrati: q̃ in conscia teneret ad restitutionẽ dãni proximi. alias non. 9

¶ Utrũ fideiussor rei decapitãdi cui dict̃ reꝰ fuerat assignatus ꝛ fugit sit ipse decapitandꝰ R. Cy. in. l. ad cõmentariensẽ. C. de custo. reo. ꝛ Bar. ꝛ ibi ter. in. l. si quis reũ. ff. de cu. reo. q̃ si sed pecunialiꝫ puniet̃. R. nõ q̃ nemo põt se obligare ex cõtractu ad penã capitalẽ. q̃ nemo est dñs mẽbroꝝ suoꝝ. xxiij. q. v. si ñ lz. ꝛ in. l. liber hõ. ff. ad. l. acquil. Si tñ fuerit in dolo puniet̃ pena arbitraria. vt no. in dictis locis. ꝛ in glo. c. cũ bõ. xxiij. q. v. Nec ob. d. l. ad cõmentariensem. q̃ loquit̃ de illo qui habet ex officio custodiam qui punitur eadem pena qua erat puniẽdus incarceratus si est in dolo fuge vel in negligẽtia nimia. vt ibi no. 10

¶ Utrũ possit quis interponere fideiussorem in cã criminali. R. Pa. an Rubrica de fideiuss. q̃ si nõ venit imponenda corporalis pena põt alꝫ nõ. Et sic intellige. c. si clericus. de sen. ex. li. vi. facit. d. l. si quis seruũ. iuncta. l. diuus pius. ff. de custo. re. ꝛ est bonus ter. in. d. c. cũ bono. ꝛ ibi etiã glo. Fallit in muliere: de quo dic. vt i auten. vt nulli iudi. § necessariũ. 11

¶ Utrũ cum plures insolidũ sunt fideiussores debeat diuidi debitũ inter eos. R. Pa. in. c. pe uenit. eo. ti. q̃ sic. si sunt oẽs presentes. ꝛ soluendo. ꝛ hoc postulent ante litem contestatã. ff. de fideiuss. l. si dubitet. §. i. Et istud est beneficiũ diui adriani positum. C. de cõsti. pe. l. diui adriani. ꝛ habes in effectu. insti. eo. ti. §. si plures. ꝛ ani. ꝛ habes in effectu. insti. eo. ti. §. si plures. ꝛ hoc verũ nisi huic beneficio renunciassent. 12

¶ Utrum presente debitore principali ꝛ indiscusso possit conueniri fideiussor. R. q̃ non vt in aut. presente. C. eo. ti. Et fm Pa. in. d. c. pueniat. si constituerit se principalẽ debitorẽ: vt fit cõiter hodie. Et hoc verũ est nisi renũciauerit huic bñficio. vt. C. de duo. re. sti. aui. h ita. ꝛ nisi debitor notorie sit nõ soluendo. vel non possit conueniri: vt nõ. in. d. aui. presente. 13

¶ Utrũ creditor teneatur cedere actiones suas fideiussori. R. q̃ sic. Intellige quas habet cum ꝓ quo fideiussit. aliter potest ei denegare solutionem debiti. vt. l. modestinus. ff. de solut. ꝛ l. fideiussoribus. ff. eo. 14

¶ Utrũ debitor teneatur satisfacere fideiussori de oi dãno. R. q̃ sic. Intellige qñ ei euenit ex sua culpa ꝓpter fideiussionez. c. ij. ꝛ. iij. eo. ti. ꝛ de so. compe. c. fi. q̃ officiũ suũ nulli debet esse dãnosum. ff. de fur. l. si seruus cõmunis. §. qñ No. ff. ad velle. l. ij. §. i. ff. quẽadmodũ te. aperi. l. sed si quis. ff. qui. ex cau. maio. l. videlicet. iiij. i. q. iij. §. venturis. ꝛ in glo. d. c. ij. 15

¶ Utrũ repetere possit vsuras quas solvit fideiussor pro creditore. R. Jo. an. in regula dãnũ. li. vi. in mercu. ꝛ sequit̃ Pa. in. d. c. ij. q̃ aut simpliciter erat solũ obligatus ad debitũ soluẽdum. ꝛ sic nõ repetet: sed sibi imputet si solvit q̃ nõ erat obligat̃. facit. l. centũ. ff. de eo quod certo. nisi solusset vsuras vt interesse. Et hoc verum qñ fideiussor obligasset se nõ solũ simpliciter: sed etiam in omnem casum venientem ex debito principali: q̃ teneretur de augmẽto debiti. vt. d. l. centum. ꝛ l. quero. §. i. ff. loca. ꝛ l. mora. ff. de verbo. oblig. alꝫ simpliciter fideiubens nõ tenetur ad interesse: nec ad augmentum debiti. vt no. glo. in. d. c. iij. ꝛ sequuntur doc. ꝛ ideo sibi imputabit si soluet mre fori lz iure poli debitor teneatur si ipse erat obligatus in vero ad interesse: seu augmentũ creditori. alias non. Aut obligauerat se fideiussor ad vsuras soluẽdas. Et sic fm legistas: ꝛ canonistas distinguitur: quia si solvit sponte: non repetet fm glosam in dicto. c. ij. quia mdebite erant. vt in. c. debitores. de iureiurãdo. Si No solvit coactꝰ: sed non opposuit exceptionem: non repetet. Si autem opposuit: sed per iniquitatem iudicis fuit coactus soluere. Et sic non posset repetere nec debitor teneretur per legem exceptionem. ff. eodez titulo. ff. de euictio. l. si per imprudentiam. Sed in contrarium secundum Theologos: ꝛ in conscientia tene firmiter q̃ tam in isto casu quando soluit coactꝰ qz etiam quãdo sponte soluit: eo quod fic promisit eas soluere q̃ possit repetere ꝛ q̃ debitor sibi teneatur. quia sic intelligitur mandasse vt soluat debitum. vt lege si procurator. ff. de condition. indebi. Et sic sibi imputet debitor qui ex fideiubere fecit pro vsuris nisi solueret in fraudem vt faueret vsurario: q̃ sic non repetet. Aut non solum fideiussit soluere vsuras sed etiaz iurauit. Et sic repetet secundum omnes: quia lz posset petere absolutionem a iuramento. non tamen tenetur secundum Bof freduz: quia lz teneatur fideiussor ercipere. vt notatur in glosa. dict. capitul. ij. per multa iura: non tamen tenetur agere. 16

¶ Utrum fideiussor remaneat obligatus pro rogato termino a creditore. Respon. secundũ Panormita. in capitulo constitutus. eodem titulo. communiter tenetur q̃ aut fideiussor erat obligatus ad tempus solvz. puta vsqz ad annum. ꝛ sic non tenetur post annum pro rogato termino per legem: item quer̃tur. §. qui impleto. ff. locati. vbi patet q̃ si locaui tibi domum vsqz ad annum dato fideiussore. Si conducis postea tacite ad aliud tempus: fideiussor non tenetur nisi de nouo promittat. Aut obligatio erat pura: lz solutio dilatata sit ad tempus: ꝛ sic lz solutio sit prorogata non tamen liberatur. Ratio: quia nulla facta prorogatione termini tenetur fideiussor etiam post terminum sicut ꝛ reus principalis. argument. capitul. cum dilecti. de dolo. ꝛ lege celsus. ff. de arbitris. 17

¶ Utrum fideiussor ante tempus possit agere contra debitorem vt liberet cum. Respon. q̃ sic. in tribus casibus. Primus si diu in debiti solutione stetit. Secundus si dissiparet bona sua debitor incepit. Tertius si condemnatus fuit super fideiussione. ꝺ quibus habes in. c. fi. eo. ti. ꝛ vide quod ibi not. 18

¶ Utrum fideiussor pro alienatione rei dotalis vel donationis propter nuptias constante matrimonio teneatur de euictione. Respon. Panormita. in capitulo cum contingat. de iureiurando. Barto. in lege cum ler. ff. eodem titulo. ꝛ Jo. andre. post multas opiniones. videntur concludere. q̃ si mulier vendit non tenetur: nec ipse: nec ipsa mulier. dicta lege cum ler. sed si vendit: maritus vel, alius tenentur 19

Universidad de Deusto
Biblioteca

vendens ⁊ fidciusso⁹ vel ad rem tradendā vel ad interesse.fm q⁹ notatur in lege rem alienaz ff.de contrahenda emptione. argumen.leg. ⁊ sijs.C. de pac.mi. Ratio:quia ler non resistit venditioni ⁊ actioni personali.sed alienationi id est translationi dominij. Vnde vro⁹ nō obligatur:quia tenceretur ad translationem dominij.l.ex empto.in prin.ff.de ac.⁊ emp.⁊ vendicio fidciusso⁹ q⁹ bret regressū ꝑ mulierē. Et h verum nisi mulier iurasset q⁹ si iurasset tenere tur tam ipsa q̄ fideiusso⁹. Et hec opini.placet omissis alijs multis in.d.c.cum contingat.per Joan.⁊ do.Anto.tactis.

20 ¶ Vtrū fideiusso⁹ possit aliquid recipere sine vsura a debitore.R.quida tenent q⁹ nō q⁹ esset vsura. Rō q⁹ videt q⁹ fideiussio sit qdā mutuū interpretatū. Sed ego credo q⁹ nō sit vsura aliqd accipere. Dūmō fraus neq; dolus interueniat.puta q⁹ conuenit cū aliquo ne credat debitori nisi fideiubeat vt sic lucrari possit: q⁹ tunc non liceret.alꝫ sic.q⁹ hic nō est mutuū verū neq; ēt interpretatū. Sed si rōe facti aliqd acciper bñ esset iniusticia ⁊ ꝺ ebaritatē q̄ nullū periculum habet vel laborē in fideiubendo: sed q̄ aliquid accipit rōne periculi cui se exponit: vel forte laborū ⁊ ceterorum que faciliter incurrunt in talibus fideiussionibus esset oīno licitum aliquid accipere: moderate tn̄. ⁊ sic est contractus innominatus:non mutui.

Jdes dr̄ dupliciter.s.pactiōis ⁊ consensus, vt habet in.c.i de spon.duo.Dis pactio quantūcunq; simpler dr̄ fides. Vnde veniens ꝺ ꝓmissionē dr̄ venire ꝺ fidem prestitam. Et sic capitur in l.i.ff.de pac.⁊.ff.de consti.pecu.l.i. Vñ dr̄ fidei quasi fiet.⁊ hec respectu ꝓmissionis de futuro Alia est que est consensus de presenti. Et hec facit matrimonium: vt no.in.d.c.i. de hoc habes etiam.j. Juramentum.i.§.vi.

1 ¶ Vtrum fides sit frangenti seruanda. vide.j. Juramentum.v.§.xvij.

2 ¶ Est ⁊ alia fides que dr̄ substantia speranda rū rerū.arg.non apparentiū ad hebr.xi.c. Et de ista intellige que.j.dicam in toto isto capi.

3 ¶ In quo differt fides ab opinione. Respon. vt.j.Opinio.

4 ¶ Que ptinent ad fidē.R. Tho.fa fe.q.xi. ar. ij.q⁹ directe ⁊ principaliter articuli fidei. Jndirecte Vo ⁊ secundario ea ex ḡbus si nō crederent seqret alicui⁹ articuli corruptio. Et circa vtraq; potest esse hereſis eo mō quo ⁊ fides.

¶ Quot sunt articuli fidei.R.cōiter dr̄ q⁹ sunt xij.q⁹ quilibet apostolo⁹ qui fuerunt.xij.suum posuit.⁊ oēs insimul oēs articulos approbauerunt. Sed verius dicendū est q⁹ sūt.xiiij.scptē ptinentes ad diuinitatē.⁊.vij.ad humanitatē xp̄i qui oēs ponunt in symbolo minori q⁹ sunt infrascripti. ¶Primus quē posuit ¶Petrus est. Credo in deū patrē oīpotentē creatorē celi ⁊ terre. Jn quo tria ptinent. ¶Primū vnitas deitatis.ibi credo in deū:nō deos. Secūs distinctio psone patris:ibi patrē oīpotentē. Et vt dicit Ri.in.iij.sen.hic oīpotentia includit omnē scientiā:sūmā bonitatē:prouidentiā respectu oīm ⁊ omnē perfectionē. Tertium creatio oīm ibi creatorem celi ⁊ terre.i.visibiliū pertarum ⁊ invisibiliū p celum significans. Secūs articulus quē posuit btūs Andreas est. Et in iesū xp̄m filiū eius vnicum dñm nostrum:cius dicit.i.patris.⁊ vnicum: q⁹ solus vnus est filius ⁊ dñm nostrū.s.iure creationis:gubernationis ⁊ redemptionis. Tertius articulus quē posuit Joannes est. Qui conceptus est de spū sancto natus ex Maria virgine. Quartus quē posuit Jacobus maior est. ¶Passus sub pontio pilato crucifixus mortuus est ⁊ sepultus. Quintus articul⁹ quē posuit Thomas est. Descendit ad inferos:tertia die resurrexit a mortuis Jn quo continent duo articuli. ¶Primus descendit ad inferos.s.fz aiaz. Secūs resurrexit a mortuis s.glorioſus ⁊ jmortalis. Sext⁹ articul⁹ quē posuit Jacobus minor est. Ascendit ad celos: sedet ad dexterā dei patris. Ascendit enim non solū super oēs celos.i.super oēm creaturā corporalē:sed ctiā sup omnē spiritualē:q⁹ ꝓpter dignitatē vnionis oēs excellit.ephe.i. ꝓptera addit:sedet ad dexteram dei pris.i.in potentibus bonis pris. Septimus articulus quē posuit ¶Philippus est. Jnde venturus est iudicare vivos ⁊ mortuos.i.eos qui in eius aduentu vsi reperient ⁊ in momēto mutient:⁊ postea resurgēt cū eis qui primo erant mortui. Octauus articul⁹ quem posuit Bartholomeus est. Credo in spm̄ scm̄. qui.s.est tertia psona in trinitate. Nonus articulus quē posuit Matth⁹ est. Sanctam ecclesiā catholicam.i.congregationē fidelium. Decimus articulus quē posuit Simon cananeus est. Sanctoz; cōmunionē remissionem peccatorū. Et iste articulus cum illo quē posuit beat⁹ Mattheus est vnus articulus ⁊ ad vnū ⁊ eundem articulum ptinet q⁹ est de operatione dei per quam dat nobis esse gratie. Et est sensus. Credo in spiritum sanctum facientem sanctam ecclesiam catholicaz i. vniuersalem in qua est cōmunio sanctorum ⁊ remissio peccatorum. Et ideo non debet dici Jn sanctam:sed sancta⁹. vel est sensus. Credo catholicam ecclesiam esse sanctam.s. per operationem dei ecclesiam in quam habentem cōmunionē sanctorum ⁊ remissionem peccatoz Tamen ad hunc articulum reducitur fides de sacramentis.quia in eis cōmunicant fideles ⁊ sunt instrumenta sanctificandi.⁊ ex consequēti peccata remittendi. Vndecimus articulus quem posuit Judas tadeus est. Carnis resurrectionē. Duodecimus articulus est quem posuit Matthias. Vitam eternaz. Et est sensus istorum duoz. Credo q⁹ deus resuscitabit nos ⁊ dabit nobis vitam eternam.s.bonis.⁊ ex cōsequenti sequitur q⁹ dabit malis penam eternam.hec ex Ricar.in.iij.di.xxv.

6 ¶ Vtrum simplices qui in subtilitatibus fidei errant peccent.R. Tho.fa fe.q.ij.ar.vi. q⁹ ñ.si nō pertinaciter perueꝛse doctrine inherent in particulari ꝺ vniuersalis eccl'ie fidē. Spe.Vo ti.de here.⁊ Aluarus.vt refert Jo.de li.tenēt q⁹ peccant mortaliter: ⁊ sunt heretici. Specu. allegat.xxiij.q.i.scisma.C. de here.l.ij. ⁊ de ius vocan.l.venia.xxxvij.di.c.si. Aluarus Vo allegat.vi.q i. quero.xvi.q.i. si cupis.xxij.q.ij. in ipsarum. Sed ego credo veram opinio. S. Tho.imo plus dico q⁹ aliqñ talis error posset esse meritorius.vtputa aliquis audit aliquem predicatorem famosum vel episcopum predicasse aliquē errorem.⁊ simpler credit aīo obediendi fidei.paratus tamen co⁹rigi.nam ex intētione opera iudicantur.c.cū voluntate.de sen. exco. Aliquando cū peccato veniali:vtputa vetula credit trinitatē esse vnā feminā: ⁊ q⁹ credit ecclesiam sic tenere sic credit: ⁊ tamen non est hereticа:quia conditionaliter credit si ecclesia sic tenet ⁊ credit. Aliquando est cum mortali:vt est quando homo scienter credit aliqd quod est contra articulos fidei vel determinationē ecclesie.⁊ hoc patet ex.c.dānamus. in fi. de sum.trini. Ad iura q̄ adducit Specu.l.ij.cū sua glo.est contra ipsum.l.venia.nihil facit ad materiam.c.scisma.loquitur de hereticis paratis se ñ corrigere. Ad iura' Aluari que vident velle q⁹ ignorantia non excusat.loquuntur de ignorantia iuris naturalis que non excusat. Et hoc tenet sicut tenet etiam Jnno.in Rubrica. de sum.trī. ⁊ Lar.in cle. vnica. de sum.trī.

Vide etiam qs.j.dicam. Hereticus in prin.

¶ Vtrū oēs teneantur habere fidem explicitā R.fm sanctū Bo.in.iij.di.xxv.⁊ conuenit cuz eo. Ricar.ibidē q⁹ credere explicite ⁊ distincte est fidei proiecte.⁊ non est necessariū:nisi illis qui fidem necessario alijs habent manifestare qui.s.officium docendi ⁊ predicandi sūpscrūt. Credere Vo implicite est fidei diminute:⁊ nō sufficit habenti vsum rationis:q⁹ cum quedaz sint notorie divulgata nō posset quis illa ignorare sine contemptu ⁊ totali negligentia sue salutis. Credere Vo partim implicite.s. quosdā articulos ⁊ quosdam alios explicite est necessarium ad salutem. Teneñ eni etiam simplices ad illos articulos explicite credendos quos eis manifestat non tñ predicatio sed ēt ecclīastica ꝓsuetudo:vt ē de vnitate ⁊ trinitate quā ex signatione nosceꝛe possunt cum dicunt. Jn nomine patris ⁊ filij ⁊c. Item de natiuitate passione ⁊ resurrectione que festa predicāt.⁊ remissionē peccatoz quam ex actu presbyterorum nosceꝛe possunt. Jdeo ab ignorantia taliū nullus excusat vtens ratione:q⁹ nō potest esse sine negligentia ⁊ contemptu:nisi sint fm Ri. vbi s.illi quibus xp̄s nec p se nec per alium: nec p inspirationem interiorem locutus est.q⁹ tales non tenentur credere explicite nisi id quod credebatur in lege nature. Tenet ēt Alex.de alex fa fe.titulo de perpleritate conscientie q⁹ puer in carcere sarracenorum inclusus ab infantia fm Aug.de questionibus noui ⁊ veteris testamenti.si non fuerit a quo didicerit nec ad eum rumor doctrine fidei peruenerit immunis erit.⁊ cum non habeat impotentiam omnino credēdi.dicit Alex.q⁹ si faciet quod in se est deus illuminabit cum vel per occultam inspirationem vel per angelum:aut per hominem.

7

8 ¶ Vtrum sit necessarium ad salutez confiteri ea que sunt fidei.R.q⁹ sic.p loco.⁊ tempore fm Tho.fa fe.q.iij.ar.ij.puta q̄ si aliquis interrogaretur de fide ⁊ taceret: ⁊ ex hoc crederet vel q⁹ non haberet fidem vel q⁹ non esset vera:vt alij per eius taciturnitatem a fide auerterentur ⁊ huiusmodi casibus in quib⁹ bonor debitus deo ⁊ vtilitas proximis impendenda subtrahitur nisi confessio fiat est necessaria de precepto. Jn alijs autē casibus non est necessaria de precepto sed de cōsilio si modo vtilitas fidei speratur. Vituperabilis est confessio fidei q̄ solum est ad perturbationem infidelitez dicente dño: Matth.vij. Nolite sctū dare canibus

Universidad de Deusto
Biblioteca

facit.c.in mandatis.xliij.di.

2 ¶ Quid de illo qui licet interius credat: tamē propter timorem facit aliquem actum infidelitatis.puta exhibet reuerentiaz idolo portat aliquam vestem designatam ad aliquod determinatum signū infidelitatis:t hmōi.R.q; peccat mortaliter.quia fm Aug'.xxvj.q.iiij.sicut Sanctius est mori q̄z vti idolatico.hec ille.Secus esset si non designaret determinate infidelitatez sicut'legimus in beato Sebastiano qui vtebat chlamyde militari ex bono zelo: vt lucraretur animas xp̄o.t huiusmodi.

10 ¶ Vtrum liceat prece vel precio aliquem adducere ad fidem.vide.i. Judeus.§.xxxiij.

11 ¶ Vtrum liceat disputare de fide.vide.s. Disputatio. De hac materia vide.i. Infidelitas.

Filius quidā dr̄ spurius.t propie est natus ex matre nobili t patre ignobili: vel patre incerto t matre vidua sed in iure spurius dr̄ omis natus ex illicito coitu:preterq̄z de cōcubina in domo retenta ab eo qui non est cōiugatus.vt no.in.c.tāta.qui fi.sint le.t no.Bar.in.l.lxxvi gener.ff.de his qui.vt indig.q̄uis nat⁹ de adulterio proprio noie vocet manęr. Deutero. xxiij.t in.c.nisi cū prīde.§.psone.de renū.t oīs talis spurius in nihilo succedit p̄r: vel p̄unct̄ p lineā paternā:q; nō dr̄ agnatus.de quo ter. in.c.dicat aligs.xxxj.q.iiij.t glo.in.c.p venerabilez.qui fi.sint leg. t qō no.in aut.ex cōpleru. C.de ince.t inutil.nup.t insti. de suc.co.§. vulgo.t isti.ad orphi.§.nouissime. Immo nec p̄ p̄ōt talez instituere heredē.aut.l̄z.C.de na.li. t d.c.dicat aliquis. Unde dicit ꝟda.in.d.c.p venerabilem. q; bastardi nobiliū non dicunt de parentela parentū: q; sordes non computant̄ inter precipuos.C. ad orphi.l. si qua illustris. nec arma parentum portare possunt.t est sua Bal.in.l. cum legitime nuptie.ff. de sta.ho. t sequitur.d.Anto.in.d.c.per venerabilem.

i ¶ An tales succedant matri. Distingue q; aut est vulgo quesitus t propie solū spurius:t sic succedit cum legitimis filijs:nisi mr̄ sit illustr̄ femina. vt in.d.l. si qua illustris. t ibi p glo. t Bar.t Insti.de succes.cogna.§.vulgo quesit⁹ Idē dic de notis.Aut sunt ēt mançeres: sicut nati de ea quc non poterat esse legitima vxor siue q; alteri nupta vel ipse:siue q; p̄sanguine⁹ vel affinis:t sic in nihilo succedūt:vt in.d.aut. ex compleru.p̄ōt tñ heredes eos instituere fm Mar.t Ald.t videt tenere glo.in.d.t.tanta.

¶ Quer̄t an parētes succedant p̄fatis spuriis. 1
R. ꝟda.in.d.c.tanta. q; non in eo casu q̄ ipsi filij succedunt parentibus.t hoc verum de quibuscunq; filijs illegitimis.

¶ Quero an prefati spurij possint instituj de redes ab alijs extraneis.R. ꝟda.in.c. cū habo 2
ret.de eo qui dur.in ma.quam po.per adul. q; sic.q; non prohibentur nisi parentes:vt no.gl. in aut.qui.mo.na.effi.sui.§.vlti.

¶ Vtrū parentes possint prefatis spuriis ali 4
qd relinquere rōne alimentoꝝ.R.q; sic.vt no. Bar.in.d.aut.ex cōpleru. Immo tenet ō equitate canonica cos alere fm facultates eoꝝ.t tñ pater q̄z mr̄:tū q; tales non sunt in p̄tāte vel p̄ris nec mr̄is. Insti.de nup.§.sūt t alie psone t.l.vulgo precepti.ff.de sta.ho.tū q; alimēta debent instinctu nature que sic mr̄em obligat siē p̄rem.vt no. Inno.in.c.ij.de regula.t ꝟda.in d.c.cū haberet.Secus de iure ciuili.vt in.d.aut ren.ex compleru. Vñ dicit Bal.in.l.fi.§.fi.a sicero.ff.de his que in frau.cre.q; de equitate canonica p̄ōt p̄ donare spurio:vt habeat p alimentis. Et sīl̄r legare pro alimentis.no.Bar. in.l.fi.ff.de his qui.vt indi.t Ly.in.l.non oīti tulo.C.de admi.tu.dicit q; ēt spuria dz dotari. vt no. Inno.in.l.luciuſ.la.ij.§.i.ff.de le.ij.Limita predicta nisi essent in nimia quantitate in fraudem legata. Et conclude q; prefati contra predicta a patre recipiendo de ei⁹ bonis tenet restituere etiam in conscientia.

¶ Filius alius dr̄ nothus: vt no.in.d.§.sunt t 3
alie persone.qui aliq̄ dr̄ naturalis tñ: q̄uis spurij etiā sint naturales tñ.t talis est ille qui est natus ex coitu neq; dānato:neq; approbato de iure ciuili: vt est filius concubine solute in domo retente a soluto:q̄ posset esse ei⁹ vxor legitima.puta q; nō est consanguinea nec affinis.vt in.l.in pcubinatu.ff.de cōcubi.t ille succedit patri ab intestato in duabus vncijs tertius hereditatis:dūmō nō existant filij legitimi vel vxor legitima:vt in auten.licet patri.C.de natura.li.q; filijs legitimis existentibus vl̄ nepotibus non potest nisi vnā vnciam relinquere ei t matri t non vltra.vt.l.mr̄e.C.de natura.li. Sed si nihil reliquerit ei: in nullo succedet.sed tñ debet alimentari a legitimis.

¶ Sed nunqd si nō habet filios legitimos po 6
terit tales heredes instituere.R.q; sic.quia in totuz:legitima tamen reseruata parentibus si habet.vt no.in.d.aut̄ licet patri. Et l̄z Bot. teneat q; non succedat.cum hodie talis coitus

sit reprobatus.vt in auten.de leno.col.iij. t in auten.fecimus.colla.v.t.C. de concubi.l. vnica.tamen ego teneo cum glo.in dicto.c. tanta. t in.c.nisi cum pridem.de renun. q; succedunt enim de iure canonico. q; ergo ius canonicum non statuit oppositum non debemus in hereditatibus recedere a dispositione iuris ciuilis.facit.c.per venerabilem.qui filij sint legi. t sequitur ꝟda.in.d c.tanta.

7 ¶ Filius alius dicit̄ legitimus tū.t iste est adoptatus vel arrogatus. Et dicunt̄ legitimi tū q; non natura sed legis institutione sunt filij. vt de cogna.leg.in rubro t nigro. Et isti succedunt patri legitimo simul cum filijs legitimis naturalibus vt no.C. de adopti.l.fina.t Insti. de here.que ab intest.def.§.item adoptiuos t in.l.si pater.ff.de adoptio. Intellige verū si nō sunt legitime mancipati a patre adoptante:q; si sunt mancipati in nullo succedunt. vide supra.D.dop.§.i.t.ij.

8 ¶ Filius alius dicitur spiritualis t legitimus sicut est susceptus de baptismo vel chrismate. Et iste in nihilo succedit.q; cum sit spiritualis non extendit se ad tpalia. Filius alius dr̄ spiritualis tū:sicut sunt oēs xp̄iani pape. t de dioces episcopi:t de parrochia presbyteri: vt in.c.omnes.xxx.q.i. Et isti similiter in nihilo succedunt parentibus suis isto modo.

9 ¶ Filius alius naturalis t legitimus.naturalis dr̄.q; naturaliter est generatus. legitimus q; ex legitima parentum ꝑiunctione approbata p leges:isti succedunt ab intestato parentibus oibus alijs exclusis:vt in aut̄.de here.que ab inte.Limita nisi in casu in q̄ aliqui specialit admittunt̄:vt dictū est in filijs adoptiuis:t sūt quasi dōi vinctibus parentibus:solū eis deest administratio.vt insti.de here.qua.t dif.§.sed sui. Unde ex consuetudine lege vnuata filij comitum appellant̄ comites:t filij regum reges etiam in vita parentū. vt.xxiij.q.i.c.fi. t per Bar.in.l fi.C.de digni.

10 ¶ Vtruz filius naturalis tñ efficiat̄ legitim⁹ per sequens matrimoniū inter patrē t matrē eius.R. ꝟda.in.d.c.tanta.q; sicquicunq; sit filius naturalis:si tpe quo genitus,fuit poterāt ee legitime vir t vxor in mr̄imonio parentes eius.Et l̄z Bar. in.l.pe.ff.de cōcubi.velit solū hoc esse verum in concubina in domo retenta postea pro vxore capta. tñ canoniste cōmuniter tenent contrariū:t hoc tenetis.Secus esset si tpe generationis non potuisset esse mr̄imonium inter parentes:q; licet per dispēsationē vel alio modo sit postea contractū mr̄imoniū non tñ erunt legitimi.fm Joan.an. in quadā apostilla.Bal.in.li.fcu.ti. fi de feu.contro.fuc. vult q; nisi interueniat instrumentum dotale. vt volunt iura.insti.de nup.§.aliquando.t insti.de here.que ab inte.defe.post prin.t in aut. qui.mo.natu.effi.sui.§.fi.,q̄uis sequatur matrimoniū non legitimant. Sed ego teneo contrariuz:sicut tenēt moderniores canoniste cōmuniter t in practica sequuntur legiste.

¶ Vtrū filij nati ex clamdestino matrimonio ii
sint legitimi. Respon.glo.in.c.quod nobis.qui fi.sint legi. q; si nullum est impedimentū post approbationē matrimonij erunt legitimi siue sint nati ante approbationez matrimonij:siue post. Et hoc,sequuntur omnes.t ꝑbatur in.c. ij.de clamde.desponsa.,Illaz approbatio retrotrahitur t perinde est ac si a principio fuisset contractum in faciem ecclesie. Immo plus dicit Alanus q; lz clamdestine contrahentes nō p̄sumantur coniuges.vt dicit glo.in.c.lator.qui fi.sint le. tamen hoc procedit respectu nubentium:sed respectu filioꝝ p̄sumunt̄ coniuges quod est notandum. Et quo infert ꝟda.in.d. c.lator.q; natus ex viro t muliere simul cohabitantibus p̄sumit̄ legitimus:q; fauore legitimationis p̄sumit̄ inter eos matrimoniū. ꝑ quo facit.l.in libere mulieris.ff.de ritu nup. Et marime ,pcedit si vocabant se cōinges. vt no. Inno.in.c.ex parte.de resti.spo.dicit ēt Host. q; si multo tpe simul tanq̄z coniuges cohabitarunt p̄sumendum est esse matrimonium.facit quod nō.ipse in.c.illud.de p̄sūp.Si autez erat impedimentū: tunc sunt opi. Jo.an. t.d. Anto.tenēt q; post approbationē legitimant. lz postea separent. Bto.tenet q; hoc est verum in natis post approbationē:sed non in ante natis. Jo.cal.tenet q; nullo mō legitimantur. Et hoc putat ꝟda.verū de rigore iuris. facit.c.fi. in.§.si quis.de clam.despon. Et hanc teneo ꝑ pter prefatū.c.fi.vbi est ter. apert⁹.vide ō hoc s. Clamdestinū qñ dicatur in prin.

¶ Vtrum natus de sponsa de futuro sit legi- 12
timus.R. ꝟda.in.c.per tuas. qui filij sint legitimi.q; sic.si nullum sit impedimentū.alias secus:fm q; dictum est in prece.q.

¶ Vtrum filius qui cōmuniter reputatur fili 13
us viri t vxoris teneat credere vxori dicenti eum illegitimū. vide.s. Adulteriū.§.v.

¶ Vtrum ex tractatu parentū quis constitua 14

augm. pro numero filiorū debeant fieri testamēta quā distributio: p epm. vide. te. in. c. plurimi xxij. q. ij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

tur filius.R. ¶Anor. vbi.ō.q ex nominatione
filij ⁊ tractatu vt filij constituitur quis in pos
sessione filiationis etiam si sit natus extra do
mum. Vnde ibidē dicit dominus Anto.quē
sequitur ¶Anor.vbi.ō.⁊ not. Butri.in.l.qui
dam.ff.de probatio.q tractatus parentuz. pu
ta quia illi tractabant cum vt filiuz:⁊ ipse eos
vt parentes probat aliquem filium alterius
imo plus vult glosa in capitul.transmisse. qui
filij sint leg. q probatio huius tractatus pre
fertur negationi parentum. Item do. Anto.
in.d.c.vult q etiam sola fama probet filium si
nihil probetur in contrarium.

16 ¶Quid si probet q vror eodē tempore cōmi
sit adulterium quo talis cōceptꝰ est. Respon.
¶Panormitan. in dicto capitulo transmisse
⁊ capitulo per tuas.eodē titulo q si pater seu
maritus cohabitabat eo tempore cum vxore
reputabitur legitimus.quia cum possit esse fili
us vtriusq debemus fauore filioꝝ presumere
q sit filius mariti potius q̄ adulteri: pro hoc
est ter.in.l.milesl.§.defūcto.ff.de adulte.facit.l.
q: semper.ff.de in ius voca. Idem dic de filio
nato de concubina retenta in domo. vt semp
presumatur filius concubinarij.vt habes glo
sam singularem in capitulo michael. de filijs
presbyterorum. Secus si fuisset absens tanto
tempore q non potuisset cum generare. vt.ff.
de his qui sunt sui: vel alie.iu.l.filium.

17 ¶Vtrū filius, natus ex illis q post matrimo
niū ꝛctū de cōi ꝓsensu fecerūt votū: vl' qñ alter
intrauit religionē ⁊ repetitus fuit sit legitimꝰ
vide.j.¶Matrimoniū.iij. ¶Impedimētū.v.§.v.

18 ¶Vtrū appellatione filioꝝ veniant natura
les tm̄.R. ¶Da.in.c.in ꝓsentia.de proba. q aut
apparet de tacita volūtate disponentꝭ: vt q ē
eadē rō de legitimo sicut de naturali.⁊ tūc ve
niūt ēt naturales:siue tractet de pena; siue de
cōmodo siue in legibus:siue in statutis vel te
stamentis ⁊ hmōi. Si vo nō apparet de men
te:tūc si tractat ō cōmodo veniūt ēt naturales
rrr.q.vij.c.vnico. Et hoc er benigna interꝓ
tatione potius q̄ ex significatione,ꝓpria:q ex
,ꝓpria significatione noīe liberoꝝ vel filiorum
veniunt solūmodo naturales legitimi nō ad
optiui vel naturales tm̄.vt in.l.si ita quis.§.fi.
ff.de.le.ij.nō veniunt etiam vbi tractat de cō
modo:spurij:⁊ ex coitu dānato nati.

19 ¶Vtrū filius denominet a patre.R. q sic de
iure.vt in.c.ij.de cōuer.infi.⁊ insti.de le.ag.tu.
§.i.Et hoc q sequit familiā ⁊ agnationē ꝓris
Mec ob.c.rainutius.ō testa.q: sm̄ Jo.an.illud
erat per superbiam:quia mater erat nobilior.
Vnde filius sequitur priuilegiuz patris in tri
bus. ¶Primo quo ad honores. Secūdo quo ad
curialem conditionem.C. de decurion.l. cos.l.
exemplo.⁊.l.nullus. Tertio quo ad originem.
ff.ad munici.l.i.vide glo.in.c.dicat.xxxij.q.iij.
⁊ glo.in.l.cum legitime.ff.de sta.ho. De illegi
timus dic vt in.§.sc.

¶Vtrū filius illegitimꝰ sequaꝫ ꝯditionē filiꝭ
ꝓris.R.q nō de iure:sed mris sm̄ glo. quā se
quunt cōiter doc.in.c.i.de cōiu.ser.que vult q
partus ancille erit penes dñm ancille.l.⁊ seruo
rū.in.ꝓin.ff.de sta.ho.,ꝓ q̄ facit ter.in.l.partū
C.de rei ven.⁊ not.in.c.vnico. de na.ex li.ven.
⁊ in.c.fi.de ser.non or.⁊ insti. de in.perso.§.fi.
Mec ob.c.liberi.xxxij.q.iiij. vbi dꝭ semper qui
nascit deteriorē partem sumit:sed expone dete
riorē.s.matrꝭ que fragilior est. Hoc tū limitat
¶Da.in.c.licet.de cōiu.ser.verū nisi cōsuetudo
vel statutū habeat aliud,sicut hodie est q natꝰ
ex ancilla nō est seruus si pr̄ est liber. Nō not.

¶Vtrū pr̄ ⁊ mr̄ teneant alere filios.R.q sic. 21
de quo vide.ō. Alimenta.§.i.nisi in.v.casibus
quos no. ¶Da.in.c.cū haberet.⁊ de eo qui dur.
in ma.quā po.,ꝓ ádul. ¶Primus si filiꝰ cū accu
sauit.vt.l.si quis a liberis.§.item iudex.ff.de li
agno. Secundus si pater eget ipse:q nō tenet
vltra q̄ potest.d.l.si quis.§.sed si filius. Ter
tius si filius cōmisit crimen ingratitudinis ꝯ
patrē.l.si patrē.in glo.C.de alen.lib. Quartus
si filius habet artē vel aliud vñ viuat.d.§. sed
si filius.⁊.§.alimenta ibidē. Limita tū hoc sm̄
Bar.in tractatu alimentoꝝ.nisi sit filius nobi
lis q: eū dedeceat in tali arte operari. Quinus
sunt oēs cause ex quibus pr̄ potest exheredare
filium:ita ⁊ denegare alimenta.de quibus vi
de.ō.Exheredatio,⁊.j. Ingratitudo.§.iij.

¶Sed si diuortiū fiat apud quē debet alere q 22
bus expensis.R. q ertumabit iudex pensaꝫ cir
cūstantijs:puta q: minor triennio apud mr̄em
⁊ hmōi. vt no.i.l.vnica.C.de diuor.fac.⁊ apud
quē li.edu.⁊ in auten.si pater ibidē posita vbi
dicitur:q si pater fuit causa diuortij nutrietur
apud matrem expensis patris. si modo mater
non conuolauit ad secūdas nuptias.si vo mr̄
dedit causaz apud patrē expensis matris loca
pletis:nisi pr̄ minus idoneus sit. q tunc apud
matrē locupletem:nisi alter coꝝ esset infidelis
q: apud fidelem sunt alendi vt patet per ea q̄
dixi.ō.Baptismus.vi.§.xi.

23 ¶Vtrū filius magis teneat subuenire patri
q̄ extraneo.R. q patri ēt infideli q̄ extraneo
fideli ceteris paribus. vt no.glo.xxx.di.c.i.⁊.xlij
di.quicūcamus,⁊.lxxxvi.di.non satis.

24 ¶Est filius qui non hꝫ nisi vnū panē ⁊ habet
patrē qui fame perit:⁊ filiū similiter cui debet
subuenire.R. Ly.in.l.ij.C.ō pa.qui fi.di. q po
rius patri q: posset cum vendere. Ego addo q:
ius diuinū sic eū obligat:quod dicit. Honora
patrem tē. Et qñ dicitur q amor magis descē
dit q̄ ascendat.l.isti quidem.§.fi.ff. qō me.cā.
liberoꝝ.ff.de ver.sig.⁊.l.liberi.⁊ ibi glo.ff. de
inoffi.testa. Respon. Ja.ibidem. q verum est
quo ad ordinem dilectionis: non tamen quo
ad effectum obligationis.nam per naturalez
filiorum non debet conditio aui fieri deterior:
q: iam habet illum obligatum. Sed in contra
rium facit quod no.Bar.in.l.si quis a liberis.
in.§.fi. vel parens.ff.de li.agno. vbi dicit post
glo.q pater tenetur alere filium de iure natu
rali.⁊ filius tenetur alere patrem de iure gen
tiū:⁊ sic videtur fortius vinculū quo tenet pr̄
filio q̄ quo tenet filius patri. Contrarium tū
determinat in.l.i.in fi.ff.de iu.⁊ iure.facit etiā
contra quod no.Bar.in.l.non quēadmodum
ff.de li.agno. vbi vult q si quis habet patrem
⁊ filium diuites ⁊ indiget alimentis q potius
debet petere a patre suo q̄ a filio rōe predicta

25 ¶Vtrū filius possit nubere sine licentia pris
R.q sic.tam masculus q̄ femina:q̄uis nō ex
pediat.vide.ō. Dos. Et quō tenet eam dotare
que nupsit sine scitu patris in.§.iiij.

26 ¶Vtrū possit vouere.vide.j. Votum.ij.§.v.

27 ¶Filiusfa.viuente matre emancipatus acqui
rit vsūfructū in maternis bonis ꝓ virili.i.,p
media parte si est vnus filius ⁊ pater ꝓ alia
post mortē matrꝭ:casus est.C.de bo.mater.l.si
viua matre. Idem dic in nepotibus ⁊ ,pnepo
tibus. Idem dic si sunt plures filij. q ,p virili
parte simul cū patre. Sed si aliqui sunt eman
cipati:aliqui in patria prāte ꝓ virilibus par
tibus venīt oēs.sed vsusfructus nō emācipa
torū remanebit apud patrez. vt in.d.l.si vius.

28 ¶Sed nunquid idem erit in alijs bonis aduē
titijs.R.q non sed solum in maternis. vt no.
glo.in.d.l.si viua

29 ¶Vtrum filius possit agere contra patrē.R.
¶Da.in.c.nō est.ō spon.q sic rōne pcti. alꝫ nō
est admittendus vt no.glo in.c.si ecclesia.xxiij.
q.iij. Sed glo.in.c.querit.ij.q.vij. tenet q sm̄
canones pōt conqueri de patre taz in ciuili q̄z
in criminali negocio:sed sm̄ leges non potest
nisi in castrensi cā ciuiliter non in alia.ff.de iu
dici.l.is nulla. ⁊ etiaz in quasi castrensi.vt.ff.ō
fur.l.si qs vroꝝ.i.rūso.nō tū de furto sed actiō
ne in factū.C.de dolo ma.l.superstite. Et ꝑ nō
existens emancipatus:sed emancipatus bene
potest agere petita venia ⁊ impetrata.C.de in
ius vo.l.vlti.sed in criminali cā nō auditur.ij.
q.i.prohibentur.nisi iniuriam in ipsū cōmise
rit.vt.C.de pat.potestate.l.congruentius.

¶Ad quid tenentur filij parentibus.R.vt col 30
ligo ex Aler.de alex.in.iij.par.sum.in tractatu
de.iiij.precepto.q: ad tria de precepto. ¶Primū
est q: tenetur eos diligere. Ratio quia cum fi
lius sit obligatus anime patris ⁊ matris ex cu
ius operationis virtute generatus est tenet ei
rependere.quod non potest in alio nisi amando.
q: sic consolat eos cuz hoc perpendunt. Et
hoc est qō dicit Micro.in li.ō honore parentū
Redde amoris vicem.⁊ Joan.xiij. vt cognos
cat mundus.tē.q.d.exemplum capiendo q di
ligo patrem:⁊ non sufficit q: consistat in corde
sed oportet ostendat in signo:nec dz esse amor
quo obligamur omnes diligere:sed specialis ⁊
precipuus. Et propterea non excuso a mortali
filios qui nunq̄z signa amoris ostendunt parē
tibus imo semper loquuntur dure ⁊ videntur
eos habere exosos. Secundum ad quod tenet
est obedire in his que pertinēt ad dispositionē
rei familiaris:⁊ mlto magis in necessarijs ad
salutem. vt sunt ea que pertinēt ad bonos mo
res. In his scienter contenens obedire morta
liter peccat. Secus si ex inaduertentia vl' raro
sine contemptu:quia videtur veniale. Ad alia
autem obedire est de consilio solum. Tertium
est q: debēt eis i necessarijs subuenire:siue sint
infirmi vel alia necessitate. vñ mortaliter pec
cant qui cum possint eorum necessitatibus nō
subueniunt nisi forte esset quid minimū.

¶Vtrū malitia patris noceat filijs. R. q sic. 31
q̄tum ad penā temporalem. vt patet.C.ad.l.
iul.maie.l.quisqs.⁊ in.c.cum sm̄. de here.li.vi.
⁊ in.c.nisi.cum pridem.§.i.de renun.lvi.di.nū
q̄.⁊.c. nasci. Item etiam ad penaz eternā pro
pter malum exemplum vel malam curam. vt
de Hely.i.R.i.facit.c.si gens.lvi.di. Similiter
malitia filij inducit presumptionez contra pa
trem.vi.q.i.qui crimen.xxxvij.di.legant.

¶Vtrum possit filius intrare religionem ⁊ 32
an teneatur ad eius ministrationem ingressus
vide.j.religiosus.§.xi.⁊.§.xxi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

35 ¶ De filijs illegitimis ordinandis. vide. ſ. Ordo. iij. Fxiij.

34 ¶ Quomodo filij acquirunt ſibi ⁊ non alijs fratribus. vide. ſ. Peculium.

Finis aliqñ inſpiciendus eſt: aliqñ medium: aliqñ principium: vide multas allegationes in. c. ſcientes. de cenſi. Et eſt queſtio brocardica.

Fiſcus eſt burſa cęlaris vl' pncipis. xvi. q. vij. maiores. vel põt dici q' fiſcus hodie ẽ facꝰ ſine ꝓſcia g imburſat oia q̃ſita male. ff. ō calũ. l. i be redẽ. ⁊. ff. de inoffi. te. l. papinianus meminiſſe.

i ¶ Utrum fiſcus preferatur alijs creditoribus vide. ſ. Reſtitutio. ij. ℌ. xvi.

2 ¶ Fiſcꝰ turpia lucra ẽr ab heredibꝰ extorquet lz crimina ſint extincta. d. l. in heredẽ in pin.

Flagella quomodo ſunt ſatisfactoria. vide. ſ. ſatisfactio. ℌ. viij.

Fletus de mortuis' improbat. xiij. q. ij. q̃ꝫ prepoſterũ.

Fmes eſt lãguor nature q car nis ꝓcupiſcẽtia appellatur. xv. q. i. ℌ. vt itaq;. Qui quidẽ non eſt petñ ſed pena pcti. ibidem. ℌ. i.

Forma eſt que dat eſſe rei ſm Jnno. in Rubrica. de conſecra. eccle. vel alta.

i ¶ Quid ſi omittaf forma in ſacramentiſ. ff. q nihil fit. i. q. i. qui perfectionem. in glo.

Fornicatio ẽ ois illicitꝰ coitus. vt. xxxij. q. ij. ℌ. q ergo. ⁊ i. c. meretrices. ca. cã. q. iiij Sz ꝓprie fornicatio ẽ inordinatꝰ ꝓcubitꝰ naturalis q̃ ſolutꝰ ſolutã naturali vſu cognoſcit Et intelligiſ ſolutꝰ q̃libet vinculo. ſ. ꝓiugij: cõſanguinitatis: affinitatis: ordis: religionis ſeu voti. Etiã dr naturalis ad dfam illius vſus q dr ℨ naturã. vt nõt. in. d. c. meretrices. Et ſic ẽ ꝓpria ſpẽs luxurie. vide. ſ. Luxuria. ℌ. ij.

¶ Quid de clerico fornicatore. vide. ſ. Clericꝰ. v. ⁊. viij. ℌ. iiij.

¶ Utrũ accedentes ad meretrices excuſenf ꝓpter ignorantiã neſciẽtes ee. phibitũ. ff. q. nõ imo peccãt mortaliꝰ accedẽdo: ⁊ totiẽs ẽticns q: ignorãtia iurꝭ naturalis ⁊ diuini i tali caſu claro neminẽ excuſat. i. q. iiij. p totũ. Item peccat mortaliꝰ ſi gs indurit aliquẽ ad cas q ẽ nõ intendebat. de pe. di. i. noli. ⁊. ij. q. i. notum.

¶ Que differentia eſt inter fornicationẽ ꝓprie incęſtum: ſtuprum. ⁊c. vide. ſ. Luxuria. ℌ. ij.

Fortitudo vera eſt p quã q mediocriꝰ timet ⁊ audet ad hoc inclinatꝰ ex hitu pp bonũ finẽ q eſt ꝓſeruatio bom cõis i piculis mortis. vt elicif a pho. iij. ethi. Eſt ãt fortitudo vt ibidẽ dr circa timores ⁊ audacias q̃ſi cohabitua timox ⁊ moderatiua audaciax. ⁊ qdẽ circa timores piculox mortis eſt fortitudo ſimplicit circa Xo alia eſt fortitudo ſm qd. Actus enĩs fortitudinis pncipalior eſt ſuſtinere. i. imobiliter ſiſtere in piculis q̃ aggredi. q. iij. ethi. in ſuſtinendo triſtia maxime dicunf alig fortes

¶ Utruz homo tencatur ſuſtinere mortem. vide. ſ. Charitas. ℌ. v.

Frus eſt exercendarũ litiũ locus a fando dictus. c. forrus. de verbo. ſigni.

¶ Quõ fortif gs fox. ff. gl. i. c. i. iij. q. vi. p illos versus. Cõtractus crimen reus res religioꝝ. Vir rõ filius vel ꝓuocat atq; recuſat. Excedit iuſſus vl' ſi conſentit vterq;. Et ibi vide expoſitionem cum allegationibus.

Fratres quomodo diuidunt acquiſita per aliquẽ ipſorum. vide. ſ. Peculium.

Fraus nõ põt eſſe ſine dolo. ſz bñ dolus ſine fraude. ió fraudi ineſt dolus ſicut ſpecies generi. Ita dicit Pda. in. c. ex tenore de reſcriꝑ.

¶ Fraus ⁊ dolus nemini dz patrocinari. ter. eſt in. d. c. ex tenore. facit. xvi. q. vi. c. i. et. q. iij. conſtituit. xxx. q. i. dictum eſt.

¶ Fraus legi fit aliqñ de pſona ad pſonã: ſic qñ mulier vult donare viro ⁊ ecõuerſo: cũ nõ poſſit vt de dona. inter vi. ⁊ vro. c. vlti. ſupponit aliam pſonam. puta q' ſoluat eius creditori: vt. ff. de do. inter vi. ⁊ vro. l. hec rõ. ℌ. vltimo Similiter tutor qui non põt emere rem pupilli interponit aliã pſonã que emat. Aliqñ fit rõ ad rẽ. ſicut cũ quis dat frumentũ filiola. vel ſimile vt vendat ꝓ eo q' pecuniam mutuo dare non põt. l. iiij. ℌ. i. ff. ad macc. q: idẽ eſt ac ſi mutuaret. ar. xiij. q. iij. plerigz. i. q. i. ſunt nonnulli. Aliqñ fit vnius contractus ad aliũ ℨctũ ℨnũ vt cum vro: vendit viro qõ donare intendit. l. ſi ſponſus. ff. de do. inter vi. ⁊ vro. ar. xvi. q. iij. ſi ſacerdotes. Aliqñ fit vnius ℨctus ad aliũ ℨctũ ſiſem. vt cũ mulier que fideiubere nõ põt facit ſe pncipalẽ debitricẽ. l. q̃nis. ℌ. ſi cũ eẽm. ff. ad vel. ⁊. l. ſe. Et omnes tales preuaricantur

legem ⁊ in cõſpectu dei non excuſanf. facit qõ nõ. in. c. intelligentia. de ver. ſig. ⁊ in. c. quanto de pnũ. ⁊ in. c. conſtitutus. de conceſ. pben.

3 ¶ Fraudare nemo videtur eos qui ſciũt ⁊ cõſentiunt. ff. de reg. iur. l. nemo.

4 ¶ Fraudẽ videf facere ẽr is qui nõ facit qõ dz facere. ff. de his que in frau. cre. l. in fraudem.

Frigiditas quõ impediat mrimoniũ. vi de. ſ. matrimoniũ. iij. impedimento. xvi.

Fructus ſm Bar. in. l. er diuerſo. ff. de rei ven. Quidã ſũt naturales. vt poma ⁊ hmõi. que natura, pducit ⁊ ſicut ,pducit vtimur. alij ſunt partun naturales: partim induſtriales. vt lac: lana: ſegetes: vnũ: ⁊ hmõi. qui naturales ſunt inq̃ũ a natura. ⁊ induſtriales inq̃ũ in alias ſpecies ex induſtria ipſis vtimur. Jn. d. l. er diuerſo. ⁊. l. certũ. C. ō rei ven. cõiter dr q' relingf arbitrio boni viri an ſint naturales vel induſtriales. vt ſi plus verſaf de induſtria hoim di canf induſtriales. vt. de vino: lana: caſeo: ⁊ huiſmodi. ar. l. querif. ff. de ſta. ho. ⁊. iiij. q. iij. hermofrodita. Si Xo magis de natura dicanf naturales. Alij ſolũ ſunt induſtriales. ſic fructꝰ qui acgrunf ex artificio vel negociatõe ⁊ hmõi qui alio mõ dicunf ciuiles: eo q' nõ ,pueniant ex re ſed ex promiſſione hois pcipiunf pp rẽ: vt eſt penſio domꝰ ⁊ hmõi: vt in. l. ſi naues. ff. de rei ven. ⁊. l. domũ. C. eo. ti. Et iſtox quidã ſunt bonefte preptox. quidã ihoneſte: vt ſi locauit domũ ad exercẽdũ q̃ſtũ inhoneſtũ. l. ancillarũ. ff. de peti. here.

i ¶ Utrũ bone fidei poſſeſſor faciat fructus rei quã bona fide poſſidet ſuos. ff. vt colligo ex. c. grauis. de reſti. ſpo. ⁊. d. l. er diuerſo. cũ ibi no. q' longa eſt diſtinctio doc. quo ad fox contentoſũ cã omitto ⁊ ſolũ dico quo ad obligatõz reſtitutionis in conſcia q' oẽs fructus tã naturales q̃ induſtriales: ſiue poſſidet ⁊ cũ titulo ſiue ſine titulo tenef reſtituere ſi ertãt: ſi Xo cõſumpſit tenef ſolã reſtituere inq̃ũz factus eſt locupletior. puta q', in eã rẽ erpẽdit. in quã oportuiſſet expendere tãtũ ō ſuo vel aliq̃ emit er quib' ampliauit patrimoniũ ſuũ. facit. d. l. certũ. ⁊. l. ſi me ⁊ titiũ. ff. ſi cer. pe. Verũtñ dimittet de fructibus induſtrialibus ex re lucroſa quãtũ induſtria ſua eſt extimanda in dicto negocio exercitata in vtilitatẽ ſeu augmentũ dictox fructuũ accipiẽdox: q' nemo militat ſtipendijs ſuis. de lucro ãt facto ex re que de ſe nõ eſt lucroſa: dic vt. ℨ. reſtitutio primo. in verbo poſſeſſore. ℌ. i. Si Xo nõ eſt factus locupletior: nõ tenef de conſũptis. ff. de peti. he. l. vtrũ er quo dolo non deſit poſſidere.

¶ Utrũ prefati bone fidei poſſeſſores poſſint vſucapere fructꝰ predictos. ff. Pda. in. d. c. gravis q' fructus naturales indubitabiliter vſucapiunt p triennũ: vt no. in. l. ſequif. ℌ. i. ff. de vſuca. facit. l. i bello. ℌ. ſi gs ſeruũ. ff. de capti. Aliqñ ãt cũ fecerit ſuos nõ põt vſucapere q' qõ meuz eſt vſucape nõ poſſũ. d. l. in bello. ⁊ videf ter. in. d. l. ſequif. ℌ. lana. Sz bñ vſucapit aduerſus iudicis officiũ p' qõ' tenebaf reſtituere: q' poſſũ preſcribere rẽ mcã aduerſus actionẽ q̃ potcrã cogi ad reſtitutionẽ eius. vt eſt ter. in. d. ℌ. ſi gs ſeruũ. Et hoc voluerũt glo. ⁊ Bar. in. d. l. ſeqf. in. ℌ. fructus. Et ſic pz q' in conſcia poſt triennũ bona fide tranſactũ erũt ſui oẽs qualitercunq;: nec tenetur reſtituere. De poſſeſſore male fidei quomodo tencatur. vide. ſ. Reſtitutio i. in. ver. poſſeſſor.

¶ Sed nõ. q' fructus ſunt illi 'qui ſupſunt deductis expenſis que fiunt gr̃a fructuũ querendox: congregandox: ⁊ conſeruandox. ff. de pe. here. l. ſi a dño vel patre. ℌ. fructus. ⁊. l. plane. i fi. ⁊. C. de fruc. ⁊ li. er. l. i. vbi dr hoc fructuũ nomine continef qõ iuſtis ſũptibus deductis ſupereſt. Nam nullus caſus intercenire põt q hoc' genus deductõis impedire poſſit. ff. fam. her. l. fundus qui. i. rñſo. ff. ſo. ma. l. fructꝰ. Nñ fructus intelligiſ deduct; neceſſarijs impenſis ff. de oper. ſer. l. fructus. ff. de vſur. l. qõ in fructus. ⁊. ff. man. l. qui mutuã. in fi. ⁊ in glo. d. c. grauiſ. ⁊ vide. ſ. Expenſe. ℌ. iij. Vnde dicit ter. in. d. ℌ. fructus. intelliguñ deductis expenſis que querendox: collocandox: ⁊ conſeruandox eorum gratia fiunt: ⁊ non ſolum in bone fidei poſſeſſoribus naturalis ratio expoſtulat: verũ etiam in predonibus. hec ille.

Fugere an poſſit prelatus ꝓ perſecutione. vide. ſ. Epiſcopus. ℌ. xxiij.

¶ Utrũ incarceratus ꝓ delicto ſuo poſſit fugere. ff. ſi tenef iniuſte: eſt clax q' ſic. Si Xo tenef legitime: tũc diſtinguo q' aut tenef nõ ꝓ morte inferẽdã vel aliqñ mẽbrũ abſcindeñ. ſed pp aliud puta ad punitionẽ ⁊ hmõi ⁊ ſic nõ lz facit qõ no. glo. in. c. ius gentiũ. di. i. Si Xo tenef ad mortẽ vel abſciſionẽ mẽbri. tũc fz dñm Anto. ſi petñ eſt manifeſtũ peccat fugiendo: ſi fugit vt in petõ ꝓſeueret. Si Xo vt peniteat ſi

Universidad de Deusto
Biblioteca

tñ si fugit nõ tenet se restituere. Secus si occultũ:q; põt fugere. Jlã nullo iure cauetur q debeã expectare mortẽ nisi violentia alicui fieret in fugiendo:q; tunc haberet iniustũ bellũ. Idem dico de pcordantibus cũ eo vel auriliãtibus:dũmõ fiat sine violentia alicuius ⁊ aio cõpassionis:nõ aio fouendi tales in peccatis ⁊ sine scandalo alicuius maxime custodis:nec distinguo vtr̃ sñia vel nõ:q; qualitercũq; sit credo fugere posse si bono mõ vt dixi põt facere facit glo.in.c.inter cetera.§.sed cuꝫ his.xxij.q.iiij.in fi.que dicit q; ly reo cooꝛrũpere aliquẽ ꝓ vita ꝓseruanda.facit.ij.q.iij.§.notañ.in fi. facit.l.i.ff.de bo. eoꝝ q mor.sibi ꝓscie. vbi dicit ter. Ignoscẽdũ censuerũt ei qui sanguinẽ suũ qualitercunq; redẽptũ voluit.⁊. S.Tho.fa se q.lxix.dicit q; si qs esset dãnatus vt fame piret posset cibũ sumere.imo videt tenere q; tenet si põt ipꝫ sumere. Sil'r dic de fuga.ly q; teneat si credo neq; comedere vltra pdenatõez vl' fugere:ly possꝫ patienꝫ ferre,ꝓ petĩ sui satisfactõe

2 ¶ Quid de eo q; queritur vt capiatur an possit fugere.R.q; siue sentẽtia contra cũ data sit vel non põt fugere.non tñ cum violentia officialium qui vellent eum capere:q; ipsi habent iustum bellum contra eum.iij.q.v.non putes. xi.q.iij.qui resistit.⁊ sic eos impugnando mortaliter peccaret. Similiter auriliantes.

Annus debet fieri in sũptibus ſm dignitatem vel facultatem defuncti.l.si quis sepulchꝛũ. §.sumptus.ff.de reli.⁊ sumpti.fu.

i ¶ Funeris impensa semp ex hereditate deducitur que etiam oẽ creditũ solet precedere cum bona soluendo non sunt.l.funeris.cũ duabus ll.sc.ff.de reli.⁊ sump.fu. Hoc limita in sũptibus necessarijs non ad pompam vel statum:q; non liceret ex alijs debito in conscientia.

2 ¶ De suo expedit mortuũ funerari. Ideo mulier de dote quasi de ꝓprio patrimonio funeretur.l.in cum.ff.de reli.⁊ sump.fu.

Arios an possit in aliq; casu se obligare.R.i c.fic.tenet.ꝺ regula.q; nõ. cũ nõ consentiat. Vsi nõ.q; ẽt bñ faciẽdo nõ presumẽt sane mentis. Et quo infero q; ly faciat testamentũ tanq; qlibet mẽtis cõpos:nõ valet. Idẽ videt si daret bona sua ꝓ aia.facit.c.fi.de suc.ab ite.

i ¶ Vtrum possit baptizari. Vide supra Baptis'mus.vi.§.r.

2 ¶ Vtrum debeat ei dare coꝛpus cꝛisti. vide ẽ.Eucharistia.iij.§.xiij.

3 ¶ Vtrũ imputet sibi illud qõ facit ad penã vl' culpam.R.q; nõ.facit de.si furiosus.de homicidã satis suo furoꝛe punit.ff.ad.l.pom.de pari. l.pe.in fi.ff.de offi.presi.l.duus.i.respõso. Patri ẽt põt iniuriã:sed non facere.ff.de iniur.l.illud relatũ.que ꝛer ponit i.c.illud.xv.q.i. Vnde qõ facit perinde est ac si sine facto plene accẽdisset.ff.de admi.tu.l.vlti.in fi.

Artum ꝓprie est actio rei alicui mobilis coꝛpalis fraudulosa inuito dño fcã aio lucrandi siue ipsi⁹ rei:siue vl' rei:siue possessiõis.ff.c.l.

¶ In quo differt fur a latrone.R. Da.in.c.ij. de fur.q; fur ꝓprie dr qui de nocte furat. Latro ũt q; dic.facit.d.l.i. que dicit q; fur dr a furno.i.nigro.eo q; obscure ⁊ ꝺ nocte plerũq; fit. Bar. Vo in auten.sed nouo iure.C.de ser. fug.dicit q; fur dr qui furat clam sine aggressura. Latro vo cum aggressura:siue cũ armis siue sine. vt in.d.aut.sed nouo. Capiant tamẽ sepe equinoce. vt in.c.tua.de hom.

¶ Vtrũ sola voluntas constituat aliquẽ furẽ. R.q; nõ.quo ad hoies. vt ꝓ in.d.l.i.§.i.⁊ iõ ois fit contractatio. Secus quo ad deũ. de pe.dis. i.vulgaris.⁊.c.si,ꝓpterea.xxiij.q.viti.c.viti. qz contra preceptũ. Non concupisces rem proximi tui.⁊ est mortale peccatũ cũ limitatõe ſm q;.j. dico furtũ mortale esse.§.xxiij.

3 ¶ Vtrũ in re ꝓpria possit esse furtũ.R.q; nõ. nisi alius haberet in ea aliqꝺ ius.puta q; impignorata vl' cõmodata ⁊ hmõi.vt.ff.c.l.si cũ pignoꝛ.⁊.l.si is q rem.la.i.,ꝓpterea dr rei aliene Idem dic si credebat suam ly nõ esset q; nõ cõmittit furtũ. isti. vi bo.rap.§.qz tñ.sed quo ad petñ sic propter erroneã conscientiam.

4 ¶ Vtrũ in re imobili:puta in agro ⁊ hmõi:vl' non coꝛporali:vt sunt actiones ⁊ seruitutes cõmittat furtũ.R.q; non.ff.e.l.verũ.la.i.propterea dr mobilis coꝛpoꝛalis.

5 ¶ Vtrum sine animo furandi cõmittatur furtum.R.q; non. vt.l.furtũ.ff.de vsuca.in prin.⁊ instit.de ob.que ex quasi delic.na.§.furtum autem fit.xiij.q.vi.c.vlti.⁊.d.§.quia tamen.ꝓpterea dicitur fraudulosa.

6 ¶ Sed quid si credebat ꝓpria auctoritate rẽ suaꝫ posse accipere.R.q; furtũ nõ cõmittit:sed perdit ius qõ habebat in re.d.§.qz tñ.⁊.§. Et hoc de iure fori.secus de iure poli.

7 ¶ Quid si credit dñm permittere.R.q; nõ cõmittit furtũ.ff.e.l.si is qui rem.la.ij. Intelligi

si suberat causa legitima credendi:alꝫ non.

8 ¶ Quid si dño videt ⁊ non contradicit R.q; si non contradicit ex timoꝛe vel verecundia pernde est ac si contradiceret.l.pe.ff.eo,alꝫ videt cõsentire.lxxxiij.di. erroꝛ:Fallit hoc in isto casu:q; hic expressus consensus exigit:vt.ff.eo.l. qui vas.§. vetare. ⁊ casu.l. si quis seruo.C. de fur.vbi persuadens seruo vt tollat rem a dño ly seruus eam tollat dño scienteꝛ:tamen talis tenetur furti ⁊ serui coꝛrupti.

9 ¶ Vtrum rapiens ancillam aio fornicandi sit fur.R.q; non.L verũ.la ij.alꝫ incipit certuꝫ.ff. eo.propterea dr aio lucrandi.

10 ¶ Vtrũ ille qui solum vsum vel possessionem vsurpat sit fur.R.q; fic.l.distin.qui saccum.ff. eo.l.qui iumenta.sicut vtens re depposita vel re cõmodata ad alium vsum ⁊ huiusmodi. ⁊ tenet ad restitutionẽ; estimationis ipsius vsus.

11 ¶ Quot sũt species furti.R.q; multe. Prima dr sacrilegii.vt.j. Sacrilegiũ. Secda dr peculatus.l.de re religiosa vel publica.ff.ad.l.iul.peculi.l.i.xxiij.q.viij.quid ergo. Tertia abigeat⁹.l. dispergendo gregẽ ⁊ inde furãdo.ff. de abige. l.i.§.i. Quarta dr plagiatus.l. hominis liberi venditi vel emꝓti sciẽter.ff.de plagia.l.i.⁊.iiij. Et eodem modo si seruum alienum solicitauerit vel asportauerit:vel ad aliam regionẽ furtiue duxerit.C.de pla.l.i.

12 ¶ Nota etiam q; furtũ aliquando dicitur manifestum.l.cum fur deprehenditur cum re ꝓpria usq; veniat ad locum destinatum: siue deprehendatur ab eo cuius est res:siue ab alio.ff.c.l. iij. Aliquando dr non manifestum.l.cum non deprehenditur cum re furtiua:vel si deprehenditur cum re furtiua:tamen ⁊ lata ad locum destinatum erat.l.fine igitur.ff.eo.

13 ¶ Quot modis participat quis in furto ⁊ tenetur ad restitutionẽ si principalis nõ restituit R.t.modis. Primo cooperatione:sicut faciẽs ferramina ꝓ furtis faciendis vel scbalas vel faciens scortum:vel alio mõ prestãs opem vel consiliũ. Jam tales tenentur furti. Institu.ꝺ obligatio.que ex quasi delic.nascũ.§.interdũ ⁊.ff.eodem.l,is qui opem. ⁊.ff. de sicca.l. nihil interest.⁊ tenetur insolidum. Et sic nihil habuit quando sine sua cooperatione non fuisset furatum.alꝫ non nisi de peccato mortali.

14 ¶ Vtrũ dantes signũ: puta fumi quo parati ad furtũ vel rapinam vadant tenẽtur.R. sm Jnno.⁊ Posti.q; sic. Similiter illi qui verbis animatiuis aut instrumentis bellicis: vt sunt tibicines. Item qui ignẽ ponũt in vna domo: vt illuc alij currentes alias domos predent ⁊ consimiles ſm eosdem ⁊ insolidũ restituere tenentur si alias nõ fuisset factũ sine coꝛ opere q; si factũ fuisset sine ipsis etiam tenent ſm q; magis vel minus fuerunt efficaces in hoc.

15 ¶ Vtrũ illi qui cum raptoꝛibus vel furibus ⁊ hmõi vadunt vt ipsos defendant ab illis quos dãnificare volũt indebite tenent.R. Jnno.⁊ Jo.in.c.sicut dignũ.de homici.q; sic. sine associauerint eos vt retraherent a rapina:sine nõ. dũmodo raptoꝛes siue furꝛes non iuissent si ipsi eos non associassent. Vnde ſm predictos tenẽtur restituere in cõscia id qõ predicti rapuerũt vel que coꝛ aurilio rapta fuerunt. puta q; cui rapiebant se defendissent si ipsi nõ fuissent. vt q; tales non iuissent si eos nõ associassent: vel non tantũ rapuissent. Similiter tenentur qui pacificandi aio cum eis vadunt tñ aduersarijs timoꝛe incutiunt quo res suas nõ audent defendere nisi eisdẽ hoc significent. q; dant causam efficacem. Concoꝛ. Dir.ti.resti.

16 ¶ Vtrũ cũ multi ꝓcurrũt ad furandũ vel rapiendũ. nec hñt aliquẽ capitaneũ seu dũm sup se nec vnus magis animauit alium q; alius ipsũ teneant quilibet insolidũ.R. Jnno.in.d.c.sicut dignũ.⁊ sequit ibidem. Jda. distinguit sic. aut vnus fuit in culpa in subtractione facta ꝓ altiũ aut nõ. Si sic:aut dedit cõsiliũ.⁊ sic tenet insolidũ in conscia:siue principalis inueniat:siue ñ siue dãnũ passus ꝺ principalẽ velit agere siue nõ. Si tñ principalis esset absolutus a dãno passo. tunc etiam liberat q dedit consiliũ. nisi ad eũ aliquid peruenisset.qz id tenet restituere Econtrario tñ si absoluatur consultoꝛ nõ liberatur principalis ꝓ regulã. Accessoriũ cõuenit sequi naturam principalis sui.de reg.iur.li.vi. Aut nõ dedit ꝓsiliũ sed auxiliũ.puta q; associauit ⁊ hmõi.⁊ sic tenet inq;tũ dãnũ est plus datũ auxilio suo. Et si in totũ:puta q; res erat ponderosa ⁊ vnus sine alio portare si poterat vel vnus sine alio nõ iuisset: vel nisi eũ associasset.tenetur in totũ.ff.de fur.l.sed ⁊ si quis furripuit.§.si duo. Et rõ diuersitatis est inter damtem ꝓsiliũ ⁊ auxiliũ:qz cõsiliũ vagat sup totuꝫ furtũ. Auxiliũ vo nõ.sed ad id super quo prestat. Aut nõ fuit in culpa subtractionis re alterius.⁊ sic nõ tenet restituere nisi inquantũ ipe asportauit. Jo.tñ indistincte tenet q; oẽs tenentur insolidũ:etiam q̃uis vnus per se potuisset.allegat.l. ita vulneratus.§.fi.ff. ad legem

Universidad de Deusto
Biblioteca

aegl. t.l.si plures.ff.ar.fur.ce.t.l.i.§.fi.ff.si gs
te.li.esse iuf.fuc. Sed iste leges loquũt quo ad
penã.q: oẽs tenent insolidũ. vt no.glo.in.d.l.
si plures. Sed in conscia tene cũ Jnno.t Jda.
vbi nõ hz locũ pena nisi post condẽnationẽ q
solũ tenent ad restitutionẽ. vt dictũ est. Quer
te cũ q: qñ plures dolo malo dederũt damnuz
alicui. si vnus restituat alij liberati sũt.l.si plu
res.ff.de dolo. Nec credo in conscia etiã de ne
cessitate tenean̄ primo satisfacienti.q: obstat
sibi turpitudo sua: nisi iste fuisset cã sine qua ñ
indurisset eũ ad tale quid faciẽdũ: sed de bono
consilio debet dari pauperibus si quid habuit
17 ¶ Scõo participat iussione seu mandato t te
netur insolidum ad restitutionez de omni dã
no etiam si nihil habuit utilitatis. t similiter
crequens.ar.c.iulianus.xi.q.iij.
18 ¶ Tertio consilio. de quo dic vt.s. cõsiliũ.§.i.
19 ¶ Quarto cõsensu. Intellige vt teneaṫ ad resti
tutionẽ si consensit expresso cõsensu sm Ri.in
iiij.di.xv.sine quo furtũ nõ fuisset factũ. alis cõ
sentiẽs solũ mortaliṫ peccat. sed restituere non
teneṫ. Et sic intellige t limita.ij.q.i. notũ. cum
notatis in glo. que volunt vt cõsentiens ligeṫ
eadem pena. de hoc vide.s. consensus.§.vj.
20 ¶ Vtrũ ille qui audiens aliquẽ suo noie intu
lisse dãnũ primo habet ratũ teneaṫ ad restitu
tionem. Nic. Ado. ti. resti. q: sic insolidũ. xi.q.iij.
qui cõsentit cũ duobus. c.se. t de resti.spo. c. cũ
ad sedem. q: sm Sco. talis est consensus inter
pretatus. Limitat tñ Ado. verũ qñ ex tali rati
habitione damnificati impediunt recuperare
dãna. Credo ego etiam q: teneṫ q̃uis nõ im
pediren̄ recuperare dũmõ tale dãnũ non fu
isset datum si non presumpsisset talis damni
ficans eum ratum habere.
21 ¶ Quinto palpando. s. adulando vel laudãdo
eũ subtilẽ: strẽnuũ t hmõi. t teneṫ insolidũ sm
Ri. vbi.s. si pbabiliter credit q: ex hac adula
tione sunt moti ad dãnificandũ primũ. q: ta
lis adulatio ẽ quidã psensus. lxxv vi. di. c. nemo
t.ff.de ser.co.l.i.§. psuadete. q̃uis Ado. vbi.s.
teneat hoc verũ i pticulari adulatore nõ in ge
nerali. tñ tu tene idem sm q: Ricar. dicit. Jdẽ
de detractore qui est causa sine qua non.
22 ¶ Sexto recursu. s. qñ dãnificantes hñt ad eũ
recursũ sicut ad patrociniũ prestantes sm Ri.
vbi.s. xi.q.iij. qui consentit peccantibus.
¶ Septimo receptatione. Nã scienter receptãs
rem furtiuaz t furẽ teneṫ furti. vt est ter.in.l.
cos. t ibi Bal. C. de fur. nõ tñ, punieṫ ac si fur
tum fecisset. sed sicut qui furto operã prestitit.
Et ita intelligut Bar. in.l. furtũ. ff. de fur. d.l.
cos. sed quoad restitutionẽ teneṫ sm Jnno. t
Ado. in.c sicut dignũ. de homi. t oi damno qñ
ex receptatione aut defensione factũ est qñ fa
ctũ nõ fuisset. Receptatione Xo rerũ furata
rũ teneṫ si ex sua receptatione res que furata
est habita nõ est a vero dño. d.l. cos. ar.l.q vas
§.ij.ff.de fur. Et hoc si scienter fecit. l. quo nau
fragiũ. ff. de incen. ru. t nau. §. nõ tantũ. Sed
si ignoranter vel vt rem redderet dño. q: tunc
non teneretur. vt in.d.§. non tantum.
¶ Sz qd si iã receptauit an teneaṫ cas res re 24
stituere dño. Nic. Ado. resti. v.q: sic. nisi imineat
piculũ i restituẽdo: vel latroni vel alteri pone
¶ Octaua participatione. s. rei furtiue comen 25
dendo vel alio mõ scienter recipiẽdo nisi in ca
su extreme necessitatis. t teneṫ ad restitutionẽ *
inquantũ participauit. Et hoc verũ nisi res fu
rata transisset in dñium furis. pura q: pecũia
t est mixta cũ alia: vel granũ: vel vinũ t est cũ
alio mixtũ taliter q: nullo modo possz discerni
ab illo cũ quo est mixtũ. q: tunc trãsit in dñuz
furis. l. si alieni nũmi. ff. de solu. t.l. naz t si fur
ff. si cer. pe. t in.l. si frumentum. in prin. ff. de
rei ven. t recipiens non tenetur restituere nec
peccat si fur est soluendo. alis sic. Secus si igno
ranter t in bona fide cõsumpsisset: nec factus
esset locupletior. alis si extat vel factus est locu
pletior post q̃s scit teneṫ restituere. nisi sm qs
diri. s. fructus. §. i. t. ij.
¶ Nono nõ obuiando sm Ri. vbi.s. s. qui ea 26
mando vel alio mõ posset, pbibere ne furtũ fi
at t nõ facit. Intelligo q: teneṫ qñ dolose non
prohibet qñ non habet ex officio. ar. cozũ que
no. in.c. quante. de sen. excõ. Et sic limita Ri.
vbi.s. Secus qñ nõ, pbibet ex negligentia: vel
q: non vult se imiscere rumoribus vel alteri
periculo. Et sic intelligo t limito glo. in.c. non
inferenda xxiij.q.iij. t in.c. dilecto. de sen. excõ.
i. vi. vel quando habet ex officio. vt sunt pela
ti: officiales: tutores: t huiusmodi. q: tenentur
ar.c. facientis. lxxxvi. di. cum si. t quod no. in
dicto.c. sicut dignum. t tener Bal. in.l. quoni
am iudices. C. de appel. t Dy. in.l. quoniam
multa facinora. C. ad.l. iuliam. de vi. pu. t Bal.
in.l. mancipia. in princi. C. de ser. fu. qui plus
dicit q: non faciens restituere cum possit ex
negligentia under tenetur ipse. Et Sco. si
militer dicit q: non faciens restituere cum pos
sit ex officio t debeat q: tenetur insolidum.

Et hoc intellige sm eũdem Sco. quando hoc
facendo non vergit periculum reipublice seu
maluz euidens vel proprie persone: q: si sic nõ
peccaret nec teneretur ad restitutionez non fa
ciendo: dummodo proponeret bis cessantibus
obuiare.
27 ¶ Decimo nõ manifestans. s. requisitus in iu
dicio vel extra tali modo q: res restitueret si di
ceret veritatẽ quã sine piculo, ppie plone põt
dicere t etiã alterius persone q: tenetur inso
lidũ. Vnde si in iudicio regsitus tacet vel non
vult respondere t dicere veritatẽ quã scit sm
Bal. in.l. presbyteri. C. de epis. t cle. efficitur te
stis falsus t teneṫ ad restitutionem insolidum
facit qõ no. Jda. i.c. qui cũ fure. de fur. t Bar.
in.l. cunile est. C. eo. Fallit hoc si sciret in cõfessi
one. c. dilectus. de excess. prela.
28 ¶ Sed quero vtrũ teneaṫ filz revelare furem.
Nic. gl. in.d.c. qui cũ fure. q: de iure ciuili non te
neṫ. q: põt aliquid accipere: vt indicet. ff. õ pre
scrip. ver. l. solent. ff. de cõdi. ob tur. cau. l. 4. §.
vlti. sed de iure canonico sic. Sed mihi videṫ
dicendũ sm Jnno. in.d.c. dilectus. t in.d.c. qui
cũ fure. t de symo. c. nemo. t Bar. Ang. t Ra
pha. in.d.l. ciuile est. q: taz de iure canonico q̃s
ciuili ad instãtiam partis non tenetur nisi re
uelare furtũ: nõ furẽ ad penã. lz inder vl' ex of
ficio iplorato vel dũ procedit per ingsitionem
generalem põt cõpellere ad indicandũ furem
ar.l.iij.t.l. Scruit. ff. de offi. pfi. Et sic recte epi
pñt admonere t exco̅icare non indicãtes non
solũ furtum: sed etiam fures: q: superiores te
neṫ expurgare, puinciã malis hoibus. Limi
to h qñ non imineat periculum mortis in fure
sm Hosti. t multomagis sibi. Et etiã limito
sm ea que dicaz. j. ingsitio. §. i. t. ij. t. s. denun
ciatio. §. rij. Nec obstat predictis si dicaṫ q: ad
instañ. partis teneṫ qs perhibere testimoniuz
p furem. ar.l. nullum. C. de testi. q: aliud est idi
care aliud pbibere testimoniũ: q: qñ quis testi
ficaṫ iam fur est detectus p accusationẽ: lz nõ
sic qñ indicat. t ideo non teneṫ ad instantiã ptis
29 ¶ Vtrũ iuenicns rez aliena cõmittat furtuz
accipiẽdo eã. Nic. Jda. i.c. ex litteris. co. ti. q: aut
habebatur p derelicta. t sic nõ cõmittit: aut nõ
hẽbatur p derelicta: t sic committit. l. falsus. §
q alienũ. ff. eo. ti. xiiij. q. v. c. si quid inueniſti. t. c.
multi. nisi acciperet aio reddẽdi dño. vt no. gl.
in.d.c. si qd. Fallit hoc i thesauro occulto. de q̃
dic vt no. glo. in.d.c. si quid. t vide. s. emptio. §
xxiij. t. j. innẽta. per totum.

¶ Quid si non inueniṫ dñs cuiꝰ erat. Nic. Jda. 30
vbi.s. dabiṫ pauperibus. ar.c. cũ tu. de vsuris.
t in aut. oẽs peregrini. C. eo. de suc.
¶ Vtrũ inueniens aialdans sibi dãnũ i sua 31
possessione qui ipm accipit t ducit ad domuz
suam cõmittat furtũ. Nic. videṫ q: sic. vt in.l. iij.
ff. eo. Sed dic q: si animo celãdi eũ dño: furtuz
cõmittit. Si vero nõ aio celandi: sed q: igno
rat cuius sit includit donec sciat: lz: vt no. in.l.
quintus. alis incipit q̃uis. ff. ad.l. acquil. nã nõ
lz in eo agere aligd mali: sed dominum admõe
re vt suuz recipiat. t de damno satisfaciat. vt
ibidem.
¶ Vtrum emens rem furatã teneaṫ restituẽ. 32
vide. j. restitutio primo. in X. emens.
¶ Vtrum quis possit vsucapere in re furtiua 33
vel vi ablata p dñm rei. Nic. q: non tam quo ad
furem q̃s quo ad eius heredes: t etiã quo ad eũ
qui emit quãtũcũq; bona fide emerit: seu quo
ad quẽcũq; quocunq; titulo habuerit. insti. de
vsuca. §. qõ aũt dictũ est. De quo tñ dic vt. j. p
scriptio. §. ir.
¶ Vtrum furtũ sit peccatũ mortale. Nic. q: sic. 34
q: p preceptũ Exo. xx. Nõ furtũ facies, in quo
precepto non solum, phibeṫ furtuz, ppie acce
ptum. vt. s. diffinitum est. sed etiam oĩs illicita
vsurpatio rei aliene. xiiij. q. v. penale. xxxij. q.
iiij. meretrices. t quãtũcũq; modica. vt. xiiij. q
vlti. c. vlt. t insti. de re. di. §. gallina p. vbi dicit
glo. q: etiã in vno ouo. Nõ limita quo ad pec
catũ mortale. qñ. s. voluntas etiam maiora sub
traheret: vel quando itendit dare notabile no
cumentum, primo. alis minima accipere non
erit peccatum mortale. facit. c. t si qõnes. õ sy
mo. vbi nõ cõmittitur simonia in modico. t. i
l. elegãter. §. vlt. ff. de dolo. dr. Nam nisi ex ma
gna re t euidenti calliditate non dz actio dari
de dolo. t ibi gl. dicit magna. i. vltra duos au
reos. Quod limito verum circa magnũ dñm.
Secus circa cões personas q: videtur magnũ
facit ad h de pse. di. ij. c. re vera. in prin. vbi dr
q: oẽs in deserto mortui sunt. cũ tamẽ Caleph
t Josue superuixerint.
¶ Vtrũ vroz que habens vir, pdigũ celat de 35
bonis eius p eius, phibitionem vt sibi t viro
, puideat tpe necessario cõmittat furtũ. Nic.
do. q: non. nec peccat nec teneṫ obedire viro p
cipienti sibi q: ei oia tradat: q: sic esset dare gla
diũ furioso.
¶ Vtrũ furãs ex necessitate peccet mortal'r. 36
Nic. Jd. in.c. qñ. de sumo. q: quedam sunt mala

Universidad de Deusto
Biblioteca

in se. vt adulterare: perimare: & huiusmodi. & illa pter tu pauptatis nō sunt cōmittēda. vnō in ipsis hz locū illud. c. ita ne. xxxij. q. v. & .c. sacris. ō his q̄ vi me. cā. fi. q. poti⁹, dz qs quelibz mala tolerare q̄s malo cōsentire: nec ignoscit pretertu pauptatis si talia cōmittātur. l. palā. §. nō est. ff. de ri. nup. vbi dr. Nō ē ignoscēdū ei qui obrētu pauptatis turpissimā vitā egit.

Quedā sūt mala q̄ tñ necessitas excusat vt furtū: q: tpe necessitatis oia sunt cōia. xlvij. di. sic bi. Et ideo nō cōmittit furtū nec peccat mortal'r q: tpe extreme necessitatis cibū vl' vestitū & huiusmodi furaf vt nō pereat eo q· nō cōtractat rez inuito dño. facit. c. discipulos. de pse. di. v. Si Xo nō est necessitas extrema: hz magna excusaf a tāto: sed nō a toto. Et sic intellige. c. si quis. co. ti. Posset etiā excusari a toto quādo ille a q̄ accipit abūdat. vt dicā in §.

37 Sed nūqd tenetur restituere talis si venerit ad piguiorē fortunā. ff. q· si necessitas fuit magna solū. sic nō tenef precise restituere: sed vel restituere si pōt cōmode sine magna inedia: vl' quādo nō excusat a toto penitere tres hebdomadas. vt in. d. c. si quis. Et ista extimatio relinquif arbitrio boni viri quādo debeat dici magna vel nō. Si vero ē extrema non tenetur restituere: q: de iure suū factū est. Posset etiam dici q· hz aliquis nō sit i extrema necessitate q· sine peccato & obligatiōe ad restituēdū pōt occulte & bono modo accipere rē alteri⁹ quādo. s. ille ita abūdat: & iste tal'r necessitatur q· de precepto sibi tenetur subuenire qō quādo sit. vio. §. clemosyna. §. i. Nō no. Et qō dixi licere extī in extrema necessitate: dic etiam licere alteri, p eo faciēti: q alto mō, puidere nō pōt fm. s. Tho. Limita tamē ista vera nisi ille cui furat⁹ ē cēt i cōli necessitate: q: sic nō liceret: & restituē tenef si abstulit. De q̄ vide. j. restitutio. iij. §. iij

38 Vtrū cōmittat furtū & peccet q rpianos captos ab infidelibus furaf & liberat. ff. q· non. q: nullo mō poterant eos hre captiuos. vt. C. ne rpi. man. ba. vel. pa. in rubro & nigro. Et ideo cū iniuriose cos tenēt nō peccat q cos liberat. Sil'r dicendū cēt de eo qui liberat detētū iniuste a rpiano. facit qō no. xxiij. q. ij. dns.

39 Sed nūqd liceat res infideliū capere. ff. q· si esset indictum bellum contra eos liceret. d. c. dominus. al's nō. sicut nec a rpiano.

40 Vtrū ille qui nō pōt hre sibi debitum possit furtiue sibi satisfacere. ff. q· sic. l. si non sortē in prin. ff. de pdi. inde. ar. dc or. co. c. cū dilectus

ūno dolus cū dolo cōpensari dz. l. si duo. ff. de dolo. & paria delicta mutua cōpensatione tollūtur. c. intellerimus. de adulte. cū pcordā. suis Et hoc vex credo si nullum istox. iiij. pcurr. Primū q· possit iudice sententiante suum re habere: q: nemo dz sibi iusdicere. Secūduz scā dalum sui vel proximi innocentis cuius forte custodie erat res cōmēdata. Tertium periculū mortis corporalis vel alterius lesionis magne Quartum periculum mortalis peccari. s. periurij & huiusmodi: q: aliquo istox interuenien te nō hz: immo si accepit & imminet periculum aliqō istox trium postremo dictox tenef restituere. ar. c. cū ex injuncto. §. sup quoq;. de no. ope. nun. Concordat Pda. in. c. olim. el. i. de rsti. spo. Vbi addit fm Inno. q· qñ quis nō dz copiā supiozis pōt ppria auctoritate sibi ius dicere. ar. c. per venerabilem. qui fi. sunt leg. & bona gl. in. §. ius gentiū. di. i.

Sed quid si episcopus vel alius prelatus ju- 41
cipit sub pena excōicationis q· qui habuit aliquid de rebus talis teneaf restituere rē. Num quid talis q sibi furtiue satisfecit teneaf. ff. q· non. q: ex quo licite pōt sibi in recōpensationem detinere iā suū est factum: nec amplius ē alterius nec ēt si diceret in snia. q· etiā qui alio recōpensandi: vel qualitercūq;: q: tunc snia cōtinet expresse intolerabilem errozem. Et ideo nō hz nec fil'r ligatur qui non reuelat quando scit talem retinere aio recompensandi certus ē debito q· talis debeat hre. secus si non sit certus q· talis debeat habere. q: licet ipse dicat: non credo excusaretur nō reuelādo: q: multe fraudes aliter possent fieri. Qūo teneatur fuelare & qñ vide. ō. denūciatio. §. xij.

Vtrū liceat accipere rem meā apud alium 42
depositā. ff. q· non. l. si qs. C. depo. nec ēt si cēt comodata. l. pretertu. C. como. in pscia tamen hz si comodatario vel depositario nullum damnū pōt cuenire fm Oldericū. & Mosti. allat. l. bonafides. §. i. ff. depo.

Vtrum liceat furari vt faciat elemosynas 43
ff. q· non. xiij. q. v. c. forte aliqs cogitat. immo teneē restituere si fecit & q̄ntus sit vsurari⁹ cui furatur. tamē non licet nisi faceret pro cristiani in necessitate fm q· dcm ē. ō. §. xxvij.

Vtrū si res furata pereat libereē fur a resti- 44
tutione. ff. q· non: q: fur sicut & quilibet alius malefidei possessor semp est i mora. vnde si deterioraf ēt tenetur fm eam extimationem in q̄ melius valuisset apud dñm a tpe postq̄ eam

accepit. Facit. c. grauis. & qō ibi no. in gl. de restsi. spo. & l. in re furtiua. ff. de pdi. fur. & in. l. nauis. §. generalr. ff. de re. ven. Excipitur casus quādo rem dño loco & tpe obtulit & ipe recipe recusauit. q: purgauit moraz. d. l. in re furtiua. nec tenetur si perierit vel deteriorata fuerit. l. vlti. C. de cōdi. fur.

45 Vtrū teneatur fur ad restitutionē fructuū rei. ff. q· hic. nō solū perceptos sed ēt percipiendos a vero dño seu quos pcepisset. d. c. grauis & d. l. i re furtiua. §. si ex eā.

46 Vtrū fur possit repetere seu retinere expē sas quas fecit in re furtiua. ff. q· nō. nisi vt dicū est. ō. expense. §. iij.

47 Vtrū filiusfamilias vel vxor religiosus & huiusmodi possint ō voluntatem patrisfa. vel mariti & hmōi restituere rem furatā ab eis. ff. q· si res extat apud eos q· tenentur. l. in ciuilez rē. C. de furtis. Qō intellige fm qō dcm est. ō: § xviij. si sine periculo fieri pōt. si vero nō extat sed ē psumpta vel alienata. tūc si pceū vt res est versum in vtilitatē dñi vel mariti pōt bono modo de bonis dñi vel mariti restituere ēt eo ōdicente. Et voco hic vtilitatem dñi etiam si se vestiuit vel calciauit fm conueniētiam sui status & hmōi. Si vero expendit inutiliter: vt puta in vanitatibus & hmōi. nō pōt ō volūtatez dñi restituere nisi habeat vltra dotem vel peculiū castrēse vel q̄si pcor. mōal. restō. ij.

48 Sed qd si maritus ipse furat⁹ est vel pater poterit ne vxor vel filius restituere ō suā voluntatē. ff. q· sic: si res est in eius ptāte. d. l. i ciuilem rem: sed si ē i ptāte patris vel mariti nō Si tamē facerent bona fide nō peccarēt mortaliter quia nō cōmittūt furtū cum nō sit fraudulosa nec animo lucrandi. pcor. Rodo. & Jo. xiij. q. v. c. vltimo.

49 Vtrū actio furti deē contra quēcūq; furē. ff. q· sic. facit. l. impuberem. ff. eo. Intellige si ē doli capax. Item nō solū cōtra furem: sed cōtra eū qui dedit opem vel pstitit. l. is qui rē pignori. §. si tu. ff. eo. Fallit in patre cōtra filiū & ecōtrario. & in vxore cōtra maritū. & ecōtrario pstante matrimonio. sed daf eis actio rex ātio tax. l. si quis vxori. ff. eo. & l. si. C. eo. ti.

50 Que pena furis. ff. q· si agatur criminaliter pena est vt fustigef vel vt eruler vel alio modo puniaf arbitrio iudicis: nō tamē vt occidatur vel demēbref. vt. C. de ser. fu. aut. sed nouo iure. Et hoc verū si est simplex latro. secus si cū armis siue violenter aggredif in domibus vl

in itinere vel in mari: vel si palā furripit: q: tūc suspēditur. l. capitaliū. §. crassatores. & §. famosos. ff. de penis. Sed quid de cōsuetudine q̄ suspendūtur oēs latrones quantūcūq; simplices si vltra certā summā furati fuerūt. Ray. hz q· necessitas pacis cōis & frequens incorrigibilitas huius malitie bonum facit rōnabilez dictā pscuetudinem. Si vero agaf ciuiliter. tunc si ē manifestum pena q̄drupli. si vero non ē manifestū pena dupli. vt insti. de obli. que ex delic. na. §. pena. & §. fi. Et pōt hec pena peti etiam post annū & i perpetuum. Insti. de ppe. & tpa. act. §. furti. & hz primo egerit criminal'r poterit itex agere ciuiliter & ecōtrario. C. quādo ciui. ac. preiu. cri. l. vnica. & l. fi. ff. eo. ti. An aūt hec pena in pscientia sit soluenda. dic q· non. vide j. lec. §. iiij.

Vtrum fur possit occidi a priuato: vide ho- 51
micidium. i. §. v.

Vtrū fur sit excōicatus q furatur calices pa- 52
ramēta & hmōi sacra. ff. Pda. i. c. ex litteris. co. ti. q· nō. nisi. cū furto simul fregerit ostia ecclie vel armaria vel fenestras & hmōi. facit. c. pquestus. de so. cōpe. & c. cōquesti. de sen. excō. & qō ibi no. vide excōicatio. v. casu. vi.

Vtrū fur q suspendif sit sepeliēdus in cimi- 53
terio. ff. Pda. in. c. ij. co. ti. q· sic. & oēs alij qui, pter sua delicta vita priuanf. & ēt oia alia sacra mistrāda si penituerāt de peccato. vt ē ter. i. c. fi. xiij. q. ij. nec valet pscuetudo in ptiū. cle. i. ō pe. & re. gl. tū in. d. c. fi. dicit verū quo ad sepulturaz dūmō fiat de auctoritate principis. allat. ff. de cadauc. puni. l. i. & bene. nec cle. logtur nisi de sacramētis reprobans cōtrariam cōsuetudinez.

Generalis clausula ptinet oīa nisi ppia mēs appareat testatoris. ff. de penu. legato. l. q penū legat. & ff. de peculio. l. q peculij. C. ō iofficiosa testa. l. si qñ. in glo. Nō enī videtur qs generaliter cōcedere qō spāliter non est cōcessurus. C q̄ res pigno. obl. po. l. i. in gl. nec ctiā maiora expressis: nisi spāl'r cōmittanē. ff. de procu. l. pō. ponius. in prin. & l. mandato.

Generali per speciale proculdubio derogatur. de rescrip. pastoralis. 1

In generali mandato multa sunt que nō intelliguntur nisi exprimantur. de offi. leg. c. i. in glo. 2

In generali locutiōe psona loquēs itelligit 3
excepta. c. petitio. in gl. de iureiur. cū pcordātij ibi positis. vnde si, pmisi tibi dare aliquid ptra

Universidad de Deusto
Biblioteca

ocm hoiem nō tenet dare ꝯ me.

Lacius nō est reddēdus furioso effecto etiā si iurasset. xxij. q. ij. ne quis arbitret. Et facit ad ꝓbandum q ex iuramento vel voto nō tenet hō qñ venit ad cū casum in q̄ nullo mō iurasset vel iurare nō potuisset.

Loriuana Vide vana gloria.

Ratia accipitur multipl'r: aliqñ ꝓ amore ⁊ sic accipit i. c. i. como. aliqñ ꝓ ꝓcessione bñficij: seu alicuius indulgentie vel auctoritatis. sic dic. gre de rescrip. ⁊ qō hr̄ in regula. qō ob grām. li. vi. ⁊ intellige qñ ad illud beneficium facien dū nō est obligatus: q: q facit id ad qō est obligatus rōne naturali non facit grām. vt dicit Bal. i. c. i. §. hec sacra. de pace iur. fir. i verbo ꝓ gr̄az eccl'ie. ⁊ facit tex. predict⁹ ꝓ eo. ⁊ l. ticius. ff. de obseq. patro. Aliqñ accipit ꝓ dono spūs sci. i. q. i. gra. ⁊ i cle. i. de magistris in gl. ⁊ ꝓ magistrū in secūdo sen. Et hec ē dupler. s. gratia gratis data. Et h̄ stat cū peccato mortali. Et ē oē bonū additū naturalib⁹ nr̄is. sicut gra ꝓdicandi: ꝓphetandi: faciendi miracula ⁊ huius modi. Alia dr̄ gratū faciēs. Et h̄ ſm Ricar. i ij. di. xxvi. ar. i. q. i. nō differt a charitate ſm aliquid absolutū. Et iō idē ē real'r qō charitas ſz Frā. de may. in. ij. di. xxii. q: q̄ non pñt separari sunt idē real'r. Sz ꝓ rōnes formales respectiuas differūt q: hñt habitudines diuersas habētes distinctos terminos. Charitas enim dr̄ ad obm. s. essentiā diuinā sed nullus est in gra essentie diuine sz voluntatis: ⁊ ita differūt formal'r ⁊ plz. lz alij tenent al'r: hec nūq̄ pōt ee cū petō mortali: ⁊ sine hac nullus saluabit'. De quo vide p theologos i. ij. di. xxvij. ⁊. xxviij.

¶ Vtrū bānit⁹ ꝓp aliqd̄ delictū cuius bona sūt ꝓfiscata si a dño recipiat ad gra coīpo sit restitut⁹ ad bona: ⁊ remissa sibi culpa. R̄. gdam tenent q sic pp tex. in. l. i. §. fi. ff. d̄ questi. vbi dicit Bar. q bānit⁹ qñcūq̄ recipit ad grām principis videt restitutus. Idem vr̄ et sensisse in. l. fi. ff. de sen. pa. Sed salicet⁹ i. d. l. fi. dānat dcm Bar. ⁊ dicit cū Cy. ibid̄ q ñ restituit: ⁊ magis plz ꝓ tex. in ti. de pace cōstā. i ꝓin. in Vbo plenitudinē gre nr̄e receptus: ⁊ ibi dicit Bal. q qñ ge recipit ad plenitudinē gre q remittunt culpe ⁊ restituit ur ad fauores. Ergo qñ solum simpl'r ad grām recipit nō restituitur ⁊ merito. Facit etiā q: rescripta fisco dānosa i dubio sunt restringenda ad minus ꝓiudiciū. ar. l. si qñ. C. de op. publi. ⁊ Bar. itelligēdus ē qñ faciens grām mādat ſm̄az vel bānū cācellari: q: ad ducit. §. fi. d̄cm qō no. Vide. s. dānatus. §. il.

¶ Vtrū gra scōo mō accepta ꝓcessa alicui per papā expiret p mortē ei⁹. R̄. qdā doc. tenēt q si gra ꝓcessa hz ānexā iurisditionē: ⁊ sit ꝓcessa sine lr̄is q: expirat. si Vo ñ hz ānexā iurisditō nē. sic ñ expirat ēt si sit ꝓcessa solo Vbo. Sz Jo. an. i ꝓlogo sup. vi. li. i nouel. tz simpl'r q ñ expirat ēt solo Vbo cōcessa. Idē tz Archi. abidez. ⁊ est veri⁹ p clc. dudū. de sepulturis. Item ducit q lz reuocetur nō expirat ante certificationez de reuocatiōe ſm gc. in. c. i. de ꝓcess. prēb. li. vi. nisi papa expresse vellet statim nō valere.

¶ Quid de gra ꝓcessa ab inferiorib⁹ pape: vtrū expiret morte. vide indulgētia. §. vij.

Radus cōsang̃ninitatis ⁊ affinitatis qūo cōputant. Vide. j. matrimonium. iij. ipedimēto. vi. ⁊. xv.

Terra qūo ⁊ qñ sit licita. vis. s. bellum.

Ula est inordinatus appetitus ſm Aug.

¶ Quot sunt ci⁹ species. R̄. Bre. rr. li. mora. ⁊ ponitur de ꝓse. di. v. quinq̄ modis sit gnq̄. Pruna spēs ē quando hora ꝓcuritur ō bita de quo hēs dc ꝓse. di. i c. solent. Scōa quā do cibos lautiores querit q̄z cōueniat cius q̄litati. dc q̄ xli. di. c. i. ij. ⁊. iij. Tertia quādo nimis studiose ⁊ accurate cibos ꝓcurat ō quo dic: vt xli. di. c. iij. Quarta quādo nimis comedit vel bibit q̄z mensura refectionis exigat. Quinta qñ cum nimio defiderio affectat dc quo di. xli. c. i. vnde versus. Propere laute nimis ardēter ⁊ studiose.

¶ Vtrum gula sit peccatū mortale. R̄. Ale. de ales in cōpendio suo: q: appetitus comedendi vel bibēdi potest esse quinq̄ modis. Primo cibū vel potum solummō appetendo: ⁊ hoc nullum est peccatū: q: naturale est. Secundo qñ tali appetitui adiūgit delectatio in cibo vel potu Et sic ē veniale petm̄. Tertio qñ tali appetitui adiūgit trāsgressio alicuius ꝓcepti puta q: frāgit iciunium de precepto ad qō obligat sic ē mortale peccatū. Quarto quando tali appetitui finali affectu inheret. puta paratus facere quecūq̄z vt eū ꝓsequat: sic est mortale: ⁊ grauis sicut fecit Esau. Quinto quādo pp talē delectatōez appetit⁹ ducit totam vitā suā huiusmodi dele-

tatiōibus deputare sicut diues q epulabatur quotidie. Et h̄ est multum vicinū mortali. addo. vi. ꝓ clariori intelligentia: qñ tali cibo vel potu seu tanto sciēter ⁊ aduertenter vti vult: qō notabile nocumētum, ꝓprie ꝓsone ꝓstat. puta tm̄ bibit vel comedit aduertēter q: pdit vsū rōnis: q: tūc peccat mortal'r. Sil'r si comedit a liquid sciēter quo notabilem ifirmitatem vel malū incurreret esset mortale: q: cōtra ꝓceptū Mat. xxij. diliges, primū tuum sicut teipsum. Sec⁹ si iaduertēter nisi ita esset frequēs q: tenētur aduertē. sicut dicimus de ebrietate. xxv. di. §. alias ea demū. vel etiā secus si modicum nocumentum ex tali cibo incurrat aut verisil'r credat incurrerē. sic ifirmus q potius vult pati augmentū febris q̄z sitī ⁊ hmōi: q: tē ē vēiale.

3 ¶ De iciunio ⁊ hora comedēdi ⁊ cibis quibus vesci lz. vide. j. iciunium.

4 ¶ Quot sunt filie gule. R̄. q: sunt. vi. Prima ebrietas. Scōa hebetudo mētis. Tertia iepta leticia. Quarta multiloquiū. Quita scurilitas. Sexta īmūditia. de quib⁹ in suis capitulis.

Abitus aliqñ dr̄ quedā qualitas animi acqsita ex frequētatis actibus vel ex vno multū vehemēti quo aīa facilit disponit ad aliqd faciendū q differt a dispōne: q: illa de facili mobilis. sed habitus de difficili ſm Ari. in predicamēto qualitatis. aliqñ dr̄ vestis seu tegumētā q̄ hō tegitur. de quo in. c. precipimus. xxi. q. iiij. ⁊ de. vi. ⁊ ho. cle. c. deus qui.

i ¶ Qūo aūt sit peccatum in vestimēto ex ornatu. vide Ornatus.

2 ¶ Quali habitu debēt vti clerici. R̄. glo. i sum. xxi. q. iiij. q: pñt vti pānis ēt preciosis ſm ꝓsuetudinē regiois vt ꝓnunēt se morib⁹ eox̄ iter q̄s viuūt: ⁊ ne vilescat clerical' dignitas. vt. lxxx di. cpi. de q̄ vide. s. clerici. iiij. ⁊. j. ornatus.

3 ¶ Qualis dz ee habitus religiosi. R̄. fil'r ſz statuta suę regule ita tamē q: ꝓueniat religioni ⁊ penitētie. vt. xx. q. i. c. vidua.

4 ¶ Quo tpe dz vti hītu religiōis. R̄. q: oī tpe seu lectulo quiescēs: seu in quocūq̄z loco consistens. vt dr̄ in. d. c. vidua.

5 ¶ Vtrū peccet mortal'r religiosus dimittēs habitū. R̄. q: sic sine cā rōnabili ⁊ est excōicat⁹ de q̄ vide. s. excōicatio. vij. casu. xxvij.

6 ¶ Vtrū liceat tā clerico q̄z religioso ex cā rōnabili occultare hītum seu transformare. R̄. q: sic. vt in. d. c. clerici officia.

7 ¶ Vtrū vir possit vti veste mulieris vel econtrario. R̄. q: ñ. limo vr̄ petm̄ mortale si ꝓposito malo vtit: q: pōt excōicari. vt. xxx. di. si q̄ mulier: ⁊ ſm aliquos sunt excōicati sed nō credo.

¶ Quid dc vrēte habitu monachali vl' alio religioso cā ludibrij. R̄. gl. in. c. cū decorē. de vi. ⁊ ho. cle. q: ꝓhibitū ē. Et sic videt mortale petm̄ ⁊ grauī puniēdus. vt in auī. de san. cpi. §. vl. C de epi. audi. l. minime.

Ebetudo mētis ē grossities intellectus q̄ hō nō pōt ptingē ad cognitionē rei: nisi ꝓ multa ei sit exposita: nec tūc ēt pfecte pōt ꝓsiderare oia q̄ ptinēt ad rōnē rei. ⁊ dr̄ bebes eo q: accuto opponit. Accutum. n. ē penetratiuum. ita hebes siue obtusuz ē qō nō pōt penetrare. Vñ inquātum ipotat debilitatez mētis circa spūalia ꝓsiderāda sic opponit dono intellectus qō subtil'r penetrat. ⁊ differt a cecitate mētis: q: ista ipotat oīmodā priuatio nē cognitiōis spūalis. sz hebetudo nō: q: nō total'r priuat cognitione.

¶ Vtrū hebetudo sit petm̄. R̄. q: in tantū q̄z tū hz rōnē volūtarij sicut ⁊ cecitas mētis: vt ꝓz i eo q est affectus circa carnalia: ⁊ de spūalibus subtil'r discutē fastidit vl' negligit. Dec oia ex scō Tho. Fa fc. q. xv. ar. ij. Et q̄ ꝓz q: nō ē mortale nisi qñ voluntarie ita implicat se irenis q: omittit illā discussionē que de necessitate salutis ē: sic in ꝓfitēdo pcā vl' i cogscēdo necessaria ad salutē: ⁊ ē filia gule sz Bre. xxxi. mōaliū

Edificans in solo alieno ō suo iure efficit hedificiū dñi soli. isti de re. diu. §. ⁊ ex diuerso. Secus si in littore maris vt piscatiōi ītēdat casaz hedificauerit: q: q̄z diu casa durauerit sua est: vt in. l. in tm̄. ff. de re. di. Fallit hoc q: hedificiū ñ efficitur dñi fūdi: qñ hedificatuz ē de rebus eccl'ie: q: solū cedit hedificio. xij. q. ij ap'licos ſm Jo. ibidē. ⁊ in. c. inuestigādū. de peculio ſm Bēr. Intellige tū q: ecclesia soluet p̄ciū soli. Sil'r itelligē ꝓdicta qñ sciēter ge hedificat in alieno solo. q: si bōa fide credēs hedificare in suo: hedificat i alieno i ꝓscia tenet dñs soli vel ad vendēdū fūdū vl' satisfaciēdū ꝓ hedificio arbitrio boni viri. Sil'r fallit qñ hedificans hz cām vl' ius in re a dño: vt ē emphiteota vl' feudatari⁹ colonus aut iglin⁹ q hedificāt vt plenioꝛē vsum hēant in re tali: q: lz scienter hedificauerit in alieno: tñ dñs tenet eis: vt in casu ꝓdicto: vt nō. Ang. ar. in. d. §. ex diuerso. Si Vo qs hedificat de aliēo i suo solo tūc hedi

Universidad de Deusto
Biblioteca

ficatū ē suū.l.adeo gdē.§.cū in suo.ff.de acgrē re.do.ſz reſtituet ertimationē de iure ſi fuerit ꝺdēnat⁹ in duplū.d.§.cū in suo.t.l.gēma.ff.ad erbiben.t ſi deſtrueret hedificiū poſſz petē suū puta trabē,ſi mō duplū nō fuerit ꝓſecut⁹.iſti. de re,diui.§.cū in suo.t.d.§.cuz in suo. Sed in ꝓſcā ſi nō fuerit cōdemnatus ſufficit reſtituat ertimationem ſolū.

1 ¶ Utrū hedificans cū dāno vicini sui teneaſ ad reſtitutionem.ſ.q nō.ſi nō facit aio nocēdi,primo:ſed ſibi ꝓſulēdi.l.i.§.deniqz.ff. de aq plu.ar. Mā vſqz ad eccl̄ pōt gs elevare suū hedificiū ſi eſt ſibi vtile t ſeruitutē nō bz.l.altius ff.ſi serui.ven. Et tz gl.in.c.cū eccleſia. de clec.i Xpo iniuriaꝝ. Secus ſi aio iniuriādi,primo b facēt.nā tūc ſine denūciatio noui opis ſit facta vel nō: Jn ꝓſcia teneā.d.§.deniqz.

2 ¶ Utrū teneaſ hedificās demoliri hedificiuz ſuis ſūptib⁹ aliqñ.ſ.q ſic.qñ p⁹ denūciationē noui opis ſiue iure:ſiue iniuria hedificauit. ff. de opc.no.nū.l.ꝓtor ait.§.i.cē eo.ti.p totum.

3 ¶ Quādo gs poſſit hedificare caſtrū vel noua hedificia. vide.s.emphiteoſis.§. rviij.

4 ¶ Utrū quis,poſſit in alieno aliqd facere inuito dño.ſ.Ang.ō arctio.inſti.de lege ſuffia. cani.tollen.q ſic:qñ facienti ꝓdeſt:t dño nō nocet.vt ibidez.t in.l.i.§.fi.ff.de aq plu.ar. Secꝰ ſi lederet.C.de serui.t aq.l.aquam.t.ff.ſi serui. ven.l.t ſi forte.in prin.t.l.ſicut.§.pe. Jdem dic q neino pōt facere in ſuo qō alteri nocet. t ſibi nō prodeſt.t q ſi facit aio nocendi tenetur de dolo.d.l.i.§.deniqz.t.ff.ō dā.ifec.l.pculus.

Ereditas vocaſ as.i. pōdus rij.vnciaꝝ: t diuiditur in.rij.ptes que vocanſ.rij. vncie q vocāſ diuerſis noīb⁹.ſ.ſecūr vncia.ſ.vna. Alia ſertās.i.ſerta ps hereditatis que ſunt due vncie.Quadrās.i.tres vncie que ſunt quarta ps. Trienſ.i.qttuor vncie que ſunt tertia ps.Quincūr.i.quiqz vncie. Semis.i.ſex vncie. Septūr i.ſeptez vncie.Bes.i.octo vncie.Dodrās.i.nouem vncie.Dertās.i.decē vncie.Decunr.i.vndecim vncie.Appellatiōe vero aſſis duodecim vncie ꝓtinentur.vt inſti.de here.inſti.§.hereditas.ſm Jnno.etiam in.c.ex lr̄is.de iure patro. Hereditas eſt quoddā ius vniuerſale:t ea vē dita vel data trāſit ius patronatus.t oia iura Et iō hereditas eſt ſucceſſio in vniuerſum ius qō defūctus habuit tempore mortis.l.nihil.ff de verb. ſig.

Ad quos dz hereditas deuenire defuncto aliō nō diſponente vel intaſtate.ſ.q ¶ laicis de iure cōi. ¶Primo venūt legitimi deſcendentes ſi ſunt oibus aliis excluſis:t ſi ſunt primi gradꝰ multi eqliter ſuccedūt. Si vero ſunt nepotes t vlteriores ſolum ſuccedūt in ſtirpes.i.in eaz partem quā pr̄ eorum ſi vixerent haberent: nec diſtinguitur an ſint maſculi vel feie etiā adopti ui:q indiſtincte coēs admittuntur.vt.C.de iuſt t legi.here.aui.in ſucceſſiōe. Si Xo deſcendentes nō ſunt:tūc veniūt aſcendentes. ¶Puta pater anus abauus t̄c.cū fratribus t ſororibus ex vtroqz parente cōiunctis defuncto vel coꝝ filij quos fratres vl ſoꝛores ſeu filios ſi nō bz ſuccedūt aſcendentes:ſalua ſemp prerogatiua gradus.ſ.quia pater pferr̄ auo.t ſic cū ceteris. Et ſic ſolū venit de aſcendētibus:t ſic de ceteris. Et ſic ſolū venit de aſcendētibus qui eſt,primio: defuncto cū fratribus: ſi ſunt in capita.ſz cum filijs fratrum in ſtirpes excluſis fratrib⁹ ex vno parente tantū. Si aūt dicti aſcendentes ſunt i eqli gradu:puta ex pte patris in primo vel ſecūdo:t ex parte matris ſil'r in primo vel ſecūdo t huiuſmodi:ſic equaliter paterni,p dimidia:t materni,p alia dimidia ſuccedunt qꝫuis ſint plures perſonee pte vna qꝫ alia.puta auus t auia ex vna parte t ex alia ſolū auus vl auia:vt in aut.de here.ab ite. §.i.t.ij.t in aui.defuncto poſita.C.ad tertullianum.t quod ib no.in gl.Aliter qui eſt in proximioꝛi gradu defuncto:ſiue paternus ſiue maternus ſit admittitur:vt in.d.aui.defuncto. q ſi nec aſcendentes ſint veniūt collaterales. Et primo fratres t filij alicuius fratris premortui qui.ſ.erant cōiuncti ex vtroqz parente defuncto de cuius hereditate agitur.nō tū in capita ſed in ſtirpes:quo ad filios fratrum premortuoꝝ ipſi fratres bene ſuccedūt in capita. t iſti pferūtur fratribus qui ſunt ex vno parente ſolum.vt.C.de legi.hē.aui.ceſſante. Dic tū Bar.in.l.omnes.C.cōia.de ſucceſ.q qñ parentes veniūt ad ſucceſſionem in bonis quibus ex linea materna:pferūtur parentes ex linea materna. Et i bonis paternis parētes ex linea pr̄na.l.iij.C.de bo.mai. Sil'r quando ſunt duo filij ex diuerſo matrimonio pferuntur i lucro matrimonij illi qui ſunt nati ex illo matrimonio alijs natis ex alio.

¶ Sz nūquid cū fratrib⁹ prefatis veniant filij 1
filij alterius fris.ſ.ſm Bu.q non.ff.q cū eo
qui in alte.po.l.ſed ſi ex pte.

¶ Utrū filij filioꝝ p̄fatoꝝ fratrū p̄ferāt̄ fri 1
bus ex vno parente ſolū.ſ.q ſic.

4 ¶ Utrū filij filioꝝ ſoli ſine patruis t amitis ſuc
ceſſiones admittant i capita. ſ. Ago t Joſt.q
ſic quāuis ſint filij diuerſoꝝ fratrū:ſed nō neꝑ
potes.ſ.nati ex eis.

5 ¶ Sedo nō erūtib⁹ predictis vel aliq̄ eoꝝ ve
niunt fratres ex vno latere tantū cōiuncti t eoꝝ
filij qui pferūtur patruis defuncti.

6 ¶ Tertio prefatis nō erūtib⁹ pferūtur q gra
du ſunt,primiores defūcto:t ſi pares ſūt pariꝫ
admittūtur.vt.C.de legi.hē.aut.p⁹ frēs:t ertē
dit b cōputatio vſqz ad decimū gradū t vltra
ēt.vt hr̄.rrrv.q.v.c.ad ſcdē.ſz ipator ſolū dixe
rit d decimo gradu erp̄eſſe. Et i p̄fata ſucceſſi
one tā aſcēdentiū qꝫ deſcēdentiū ſeu collatera
liū ceſſat oīs dzia tā ſeruſ qꝫ emācipatōis:h tū
uttēdo:vt cū agit̄ de ſucceſſiōe p̄ris ſolos ꝓſanguineos admittas:de reb⁹ vero matꝛis vterinos. Filij Xo naturales tū vl ſpurij ſm angelū in aut.quō natura.cſſi.ſui.§.fi.ſi ſūt ex eodē pr̄e nō ex eadē mr̄e nō ſuccedūt ad iuicē vnus alteri. Si Xo ſūt ex eadē mr̄e:tūc vnus ſuccedit alij ab itеſtato:q cogſcūtur ad inuicē.l.ij.ff vnde cogna. Si Xo vnus ſpurꝰ deceſſeret relicto fratre ſpurio t alio legitimo ex eadē mr̄e: tūc venit legitimꝰ t excludit illegitimus q qñ de ſucceſſiōe tractaſ ille frat̄ pferr̄ q pluribꝰ neribꝰ eſt ꝓuictus. vt deū ē:de ſucceſſiōe vero fratrū ad iuicē ſerua qō deū ē:t durat in infinitū quouſqz memoria poſſit hr̄i de cognatōe inſti.de gra.cog.p totum.

7 ¶ Prefatis aūt oibus aſcēdentibus deſcendentib⁹ t collateralibus deficiētib⁹:veniet vir ad ſucceſſionē vroꝛis t vꝛoꝛ viri.vt.C. vñ vir t vt.l vnica.qō ſi nō eſt veniet fiſcus.vt.C.de bo. vacan.l i.Si Xo cēt pactū vl ſtatutuz aut ꝓſuetudo cōtra oia vel aliqō predictoꝝ illō ſer ua:ſi tale ē q iuri cōi poſſit derogare.

8 ¶ Si Xo loqmur in clericis ab inteſtato mo
rientib⁹ diſtinguit̄ aut ſint bona,ppria clerici: de qbus libere poterat diſponere. De quibus deū ē.s.clericꝰ.xiij. Et in talib⁹ ſuccedūt agnati ſm q deū eſt.s. Si Xo nō hz ſuccedet eccleſia cui ſeruiebat tpe mortis: vl altare ſi ſolum ſeruebat altari qō hēbat bona diſtincta ab eccleſia ipſi altari deputata.vt no.xij.q.vlt.c.vl in aut. de eccleſi.titu.§.ſi qs cp̄s. Fallit b in pref byſis ex ſeruitute,pmotis ad ſacerdotiū cum ꝓſenſu dñoꝝ:q: de coꝝ bonis ſi ab itеſtato decedūt ſi unt qttuor: pres qꝫ vna epo:alia eccle: tertia pauꝑibus:t qrta parētib⁹ aſſigneſ: t ſi nō ſint tdonci vtputa heretici.xxiij.q.ij.ſane t hmōi.

eps in vſum eccleſie diſtribuat:vt in.c.ij.de ſucc.ab inte. Hec ē abrogatū. vt ibi doc.cōiter tenent.ſz gl. volueriꝫ q ſic. Si Xo ſunt bona eccleſie quib⁹ diſponere clerici nō p̄ſt:ſuccedit eccl̄ia:vt in.c.i.de ſucce.ab inte.t.c.i.t.c.relatū.el ij.t.c.requiſiſti.de teſta.

¶ Quid de ſucceſſiōe in feudis.vide.s. Feudū 9
§.vi.cū ſequentibus t emphiteoſio. vide emphiteoſis.§.v.cū duobus ſequentibus.

¶ Quid de ſeruis manumiſſis decedentib⁹ ab 10
inteſtato.ſ.q ſuccedent deſcēdentes vl aſcendentes vl collaterales ſz q deū eſt:excepto q patronus vendicat partē nō tū totū: vt inſti. de ſucce.liber.§.ſz nra ꝓſtitutio.t ibi vide de coꝝ ſucceſſione.Bar.i.l.defuncto.C.ſi in frau. patro.dic q ſi vnꝰ patronꝰ viuit p̄ferr̄ filio alt̄ patroni:t filius patroni p̄ferr̄ nepoti alterius patroni.

¶ Utꝝ clerici laicis ſuccedāt ſm q deū eſt:t 11
eo ordine.ſ.q ſic idubitanter:q iura prealleguata nō excipiūt eos imo ēt religioſi. Jntellige q p̄ſt hr̄e,ppriū in cōi ēt ſi dū laici erant cōmiſerūt vitiū ingratitudinis.vt.rir.q.vl.c.fi. Fallit b in feudis. De quo.s.feudū.§.ir.

¶ Utrū filius aliqñ excludaſ ab hereditate pa 12
tris:vel alius de predictis.ſ.q ſic in.v.caſib⁹. ¶Primo ſi p̄ fuit hereticus:q ipſo iure bona hereticoꝝ ſunt cōfiſcata.de hē.c.cuz ſm.li. vi. Secdo ſi p̄ cōmiſit crimen leſe maieſtatis.l.qſqs.C.ad.l.iul.ma.t.vi.q.i.§.verū hoc. Aduerte tū q pena incapacitatis nō extēdit̄ ad filios niſi qñ crimen eſt cōmiſſum in eū qui ſi recognoſcit ſupioꝛē. Secus ſi eſt cōmiſſuz in eū qui recognoſcit ſupioꝛez:q: lz ſit crimen leſe maieſtatis.vt.l.i.ff.ad.l.iul.ma.non tū quo ad incapacitatē q̄ ad filios ſm ſalice.in.d.l.quiſqs. Et ēt aduerte q crimē leſe maieſtatis cōmittit a ſubdito tū cle.paſtoralis.de re iudi. Tertio ſi pat erat patronꝰ vel habebat aliqō ius ſeu feudū in ecc.eſia qō deberet trāſire ad filios t ipſe interfecit vel mutilauit rectoꝛem vel clericum vel alius eccleſie q ipſo iure perdit omne ius t dignitatem t ad filios non perueniet.de penis. c.in quibuſdam:q talia deuoluuntur ad eccleſiam cui iniuria facta eſt.immo filij taliū vſqz ad quartā generationez i clerico collegio nul laten⁹ debēt admitti nec i aliq religiōe p̄ſt eē prelati niſi fuerit cū eis diſpēſatū. vt i.d.c.in q buſdā.eps tū diſpēſare pōt.ex q cōditor canonis nō ſibi reſeruat.ar.e.nuper.de ſen. excom. Quarto ſi filius vel alius qui poteſt ſuccedere

furioso debitā curā nō ipenderit ſz ſuccedet il
le qui cū in ſua domo ꝓpꝛijs ſūptib⁹ vſq; ad
finē vite,ꝑcurauerit euacuata ēt inſtitutōe illi
us qui neglexit:ſi mō talis in ſcriptis āmone
rit cos vt curā haberēt: vt in aut.cū de appel.
cogno.§.cās. vbi ēt dicit gl.q; ſz nullus extra
neus eā,ꝑcurauerit.tū hēditas ab agnatis au
ferꝛetur vt.ff.de bis q.vt ind.l.ſz. vbi inſtitut⁹ i
dignus iudicatus eſt ſucceſſiōe qui ꝑ negligen
tiā ſuā ⁊ culpā id egit vt mulier a q̄ inſtitutus
fuerat mozeret.vbi dicit gl.ſ.nō adhibēdo me
dicū vel malū.Quinto ſi in captiuitatē eos q;
bus ſuccedere deberet mozi ꝑ ſuā negligētiā ꝑ
miſit.vt i.d.§.cās.⁊ ſic ſuccedet eccl'ia ciuitat⁹
ex q̄ oriē vt ibidē.⁊ ēt in caſibus i qb⁹ pōt exhe
redari.vt.ſ.exheredatio.§.i.

13 ¶ Vtrū filiꝰ poſſit exheredari ꝑ patrē.ff.vt.ſ
exheredatio.⁊ ſſ ffrem.⁊ vir vxoꝛe ibidem.

14 ¶ Vtrū dōs qui de cōſuetudine totū accipit
q; erat illius q fine ſuſcep⁹ mortu⁹ eſt teneat.ff.
ſm Hoſti.ſi talis cōſuetudo preſcripta ē execu
ſak.q: pōt allegare q; hoc pactū ab initio fue
rit q: terra ſua erat.

15 ¶ Q̄o ſuccedēt filij legitimi.vide.ſ. filius in
pn̄.cū ſc.vex eſt q; Aco tenet q; naturales tū
ſuccedūt ad inteſtē de ſucce.cogna.§. vulgo.ſz
Hoſti.ꝺicit.aut.qui.mo.na.effi.ſui. §. filium
ſed tu dic:vt.ſ.§.vi.

16 Quis ſuccedet damnatis ex aliquo delicto ad
mortē.ff.q; deſcēdentes vel aſcēdentes ſm q;
dictū ē.ſ.ſed collaterales nō:niſi vſq; ad tertiū
gradū.vroꝛes vero taliū ſolū habebūt dotē ⁊
donationē ante nup. Si vero dotē nō habue
rint accipient ptē legibus diffinitā. Blo.dicit
q̄tū ex moꝛe lucrarent ſiue habeāt filioſ ſiue
nō.⁊ ſi neminē ꝑdicto ꝛ habeant fiſco applicā
tur.vt.C.de bo.dāna.aut.bona.

17 ¶ Vtrū bona ingredientis religionem ab inte
ſtato proueniant monaſterio.ff. Hda.in.c.in
pn̄cipio.de ꝓba.q; quo ad fratres mnores nō:
quo aut ad ꝓdicatores ⁊ alios mendicātes ſic.
nō tū vt imobilia aut iura ꝓpetua ſibi retine
ant:ſed vt vēdant:⁊ iploꝛatione officij iudicis
Jtē dic i oibus alijs relictis pretq̄ ꝑ religiōis
ingreſſū ēt i frib⁹ minoꝛib⁹.ſ.q; petēt iploꝛatōez
officij iudicis:⁊ vt vendant:quo aūt ad alios
religioſos nō mēdicātes indubitāter ſuccedit
monaſteriū.

18 ¶ Sed quero q; mōaſteriū ſuccedet cū mendi
cātef nullū habeāt : ⁊ alīq trāſferāt ad placitū
plato ꝛ.ff. Hda.vbi.ſ.q; nō,pueniūt i predictū
monaſterio pticulari:ſed erūt i ptāte illius qui
preeſt: vt prouideat ,put ſibi videbit.

¶ Vtrū nouitio moriēti ab inteſtato ſuccedat i 19
monaſteriū.vide.j.nouitius.§.xi.

¶ Quid ſi ingrediēs erat vſufructuarius ſolū 20
ff. Hda.vbi.ſ.q; trāſibit i monaſteriū vſufru
ct⁹:ſz ſolū durabit i vita ingredientis:⁊ nō plus.

¶ Quid de collatis tali ingrediēti ea lege vt nō 21
alienent.ff. Jo.an.ſz q; ſuccedet monaſteriuz
ꝑ ar.l.i.ff.de fū.inſtr.⁊.l.pn̄.§. iulian⁹ agrippa
ff.de le.iij.⁊ in eo qō no.de iure patro. et Iris.
Hda,vbi.ſ.,ꝓtrarū ſz.⁊ quidaz alij ꝑ ar.l.peto
lucij ticij.ff.de le.ij. Facit qō legit⁊ no.i.l.ſi ita
qs.§.ea lege.ff.ō Ro.ob. Ego Ro ſic ꝓcedo diſ
tinguendo. Si,phibita ē alienatio vt in fami
lia remaneat.ſic ē vera opio Jo.an ꝑ.d.l. peto
§.fi.a ꝓpio ſenſu. Si Ro vt ad extraneū puenī
at,phibitū ē.ſic nō ſuccedet monaſteriū.

¶ Sed quero q̄ſi accipiet q; ſibi debef aliquis 22
ex hēditate ingrediētis ſiue fecerit teſtamentz
vl non.ff. Hda.vbi ſ.Bar.dic q; q̄ſi moꝛs iſta
ciuilis opaf oēm effectū quem moꝛs naturalis
ſicut eſt i ingrediētib⁹ ordinē mino ꝛ q nihil in
cōi vel particulari pūt hīe tūc ſtatim hēbit p⁹
ingreſſum cū effectu.i.,pfeſſionez exꝓeſſaz.ar.
l.deo nobis.C.de epi.⁊ cle.ſed q̄ſi nō operatur
oēm effectū in ꝑ quē moꝛs naturalis, puta q;
habent ſaltē i cōi.tūc ꝺz exꝑectare moꝛtē natu
ralē ipſius ingredientis:⁊ iteꝛi diſpoſitio ſi fecit
erit i ſuſpēſo.Et cū hac opione trāſit Ly.⁊ do
min⁹ Anto.⁊ Hda.i.d.c.i pn̄cipio.Limita tū niſi
i teſtō alr de tpe determinaſſet:q: illud erit fuā
dū. Jtē limita vera predicta niſi quo ad fūos
legitimos:qui legitimam habebūt ex equitate
ſtatuz p⁹ ingreſſuz.nō aūt alienēta ſm ꝓdictos
doc.Dō vex credo q̄ſi legitima eis ſufficiat:alr
nō ſaltē in cōſcia:ſz vel monaſteriū habit eis
ſtatim qō debent hīe ex bonis ingreſſi vel ſtatī
alienēta preſtabit:donec eis talia bona dederit
Facit ad hoc.d.l.deo nobis. §.nam ⁊ maritus
⁊ qō no.ibi in glo.

¶ Hēditas quo diuidit⁊ inꝛ frēs q bñt peculiū 23
caſtrēſe vl q̄ſi:aut aduēticiū.vid peculiū ꝑ totū

Eres aliqñ,primū.a.primū ſignificat nō vltiorē.vt.ff.ō V.
fig.l.ſciendū.ſed regularit nomen hered
dis ꝑ multas ſucceſſiōes accipit:vt.d.l.ſciendū
⁊.l.vlt.C.de here.inſti.vbi heres heredis teſta
toris dr heres.vide glo.in.c.ex trāſmiſſa. defi.
preſ by. Aliqñ tū deſcēdentes p⁹ primū heredē
vocanf ,pheredes.vt tenet glo.in.c.ſi.de pecu.

cleri.q̄uis alias,phēs dicaf q ſe putat heredez
cum nō ſit.ff.de pe.here.i.l.,pherede.⁊ iſti. de i
terdi.§.adipiſcendc. Aliqñ quilz deſcendēſ cui
relinquit aliquid dr,pheres . vt in.d.glo. Mo
minc vero ſuo ꝛ heredū nō veniūt extranei he
redes.de quo ꝑ Bar.⁊ alios in.l.gallus . ff. de
libe.⁊ poſtu. Nō limita verū in his q̄ nō trāſci
unt ad heredes extrancos.

1 ¶ Vtrum ōs inſtituerit q; aliquis ſit heres.ff
q; ſic.vt pz in.c. non oīs.xxxij.q.ij.⁊.q.iiij.di
cat ibi. Eijce ancillam tē. Hon emz erit heres
filius tē.

2 ¶ Vtrum heres inſtitutus ſolū in certa re qui
,ppꝛie non dr heres ſed legatarius.vt in.l.quo
ties.C.de here.inſti.poſſit in foꝛo anime nō da
to alio hērede adire totam hēditatē ſm q; vult
l.i.in.§.ſi ex fundo.ff.de here.inſti.ff. Hda.in.c
q: ingredientibus.de teſta.q; Fe. ꝓfilio. xxxvi.
⁊ multi alij doc.in ſacra pagina ꝓſuluerunt q;
ſic.q: ius humanū non cōtrariū diuino ꝺz ſer
uari in foꝛo aīe.Ergo licite poterit:limitāt tū
dūmō doloſe nō ſit inductus teſtato: ad inſtitue
dū eū in certa re:vt puta q: perſuaſit q; nō poſ
ſet hīe regreſſum ad alia bona.

3 ¶ Quid ſi ita ſit inſtitutus i certa parte ꝑ ad
dito:⁊ volo q; de bonis meis plus nō poſſit pe
tere ſed ſit cōtentus tē.⁊ inſtituit alius heres
vniuerſalis qui non vult adire hereditatem:
an ſupꝛaſcriptus poſſit ipſe eā adire.ff. videf
q; ſic.ar.d.§.ſi ex fundo.⁊.d.l.quotiens. Sed ꝺ
rium eſt vex q; nō poteſt.vt in.l. quotiens .§.
ſed ſi duo.ff.de here.inſti.vbi ꝑz q; .§. predict⁹
ſi ex fundo.⁊ predicta.l.quotiens.ꝺz locum.q̄ſi
volūtas teſtatoꝛis ē ſimplex ⁊ non reſtricta ex
preſſe:vt in caſu iſto. Et ideo veniens ſuccedē
tes ab inteſtato:q: teſtamentū nō reperiē hīe
heredē:⁊ nō pōt quis ,p parte decedere iteſta
tus:⁊ ꝓ parte teſtatus.l.ius noſtrū.ff. de re.
iur. Si dicis q̄o pōt ꝓhibere q; nō plus pe
teret.ff.ꝑ.l.domus.§.fi.ff.de vſufr. vbi teſta
toꝛ phibet ius accreſcendi.⁊ caſus eſt in.l.i. ff.
de minſto.rup.teſta.

4 ¶ Vtrum heres teneatur ex delicto vel q̄ſi de
licto defuncti.ff.vt colligo ex Bar.in.l.i.ff. de
priuatis delictis:q; aut actio eſt penalis ex vtra
q; pte.vtputa q̄ſi petiē pena que ē applicanda
parti.Nā tā ex parte rei q̄ actoꝛis eſt penalis
Et ſic nō tenef aliq̄ iure. Si Ro actio ē penal
ex parte rei ⁊ proſecutoꝛia rei ex parte actoꝛis.
vtputa q; ago,ꝑ ſatiſfactiōe dāni mei:⁊ ſic de
iure ciuili:ſi delictū fuit cōmiſſum circa ꝓximum
qui gdē cōtractus tenuit:ſic tenef heres:q: nō
fundaf intentio actoꝛis imediate ex delicto ſed
ex cōtractu:puta q: agitur actōe cōmodati vel
depoſiti ⁊ hmōi:⁊ nō ex dolo vel delicto. Casus
eſt in.l.ex depoſiti.ff.de ac.⁊ obli.⁊.l.ex cōtra
ctibus ibidem.⁊ bon⁹ rex.in.l.ſi hoiem.§.datur
actio.ff.depo. Si vero fuit cōmiſſuz delictū cir
ca ꝓximū qui non tenuit.vtputa q: dolus dedit
cām ꝓximi,q: nō ꝛz.vt in.c.delicti.de emptio.⁊
ven.ſic nō tenef:q: cū agere nō poſſit ex cōtra
ctu cū non ſit:oporteret ageret ex delicto ꝓxima
heredez ⁊ crimina moꝛte extinguūtur.xxiij.di.
quoꝛūdā.⁊ nullus poſt moꝛtem pōt accuſari.
xxiij.q.ij.c.i.ff.de bo.co.qui au.ſen.moꝛ.ſi.ꝑſ.l.
vl.xxxiij.q.ij.admonere.niſi in caſibus hereſ.
xxiij.q.ij.ſane. vel ſi hereticos iſtituit heredes
de here.c.ſi gs ep̄s. vl ſi in crimine notoꝛio de
ceſſit.vt no.in glo.d.c.quoꝛūdā.⁊.xxiij.q.ij. in
ſumma. vl generalr dic q̄ſcūq; cōmiſit defun
ctus crimen pp qō ipſo facto pena ſit inflicta
a lege ſicut in hēſi ⁊ crie leſe maieſtatis: q: tūc
accuſaf ⁊ agitur cōtra hēdez nō vt puniat ex
illo delicto:ſz vt bona auferāt⁊ab eo que i cō
miſſuz eccideꝛūt. Facit.l.cōmiſſa.ff.de publi.⁊
ter.bonus i.c.ij.de ꝓſcrip.li.vi.alſ nō tenetur
hēs,ꝑ q̄cūq; delicto cōmiſſo a defuncto ſiue i
contractu nullo ſiue ex omnez cōtractū:niſi in
duobus caſib⁹. Primus ſi lis fuit ꝓteſtata cū
defuncto.vt.l.vnica.C.ex delic.defū. Nō q: in
iudicio q̄ſi cōtrahimus.vt in.l.ij.§.idem ſcri
bit.ff.de peculio. Et ō videtur initus ꝓcⁱ⁹cuz
defuncto ꝑ ꝓteſtationē litis. Secūs ſi aliquid ꝑ
uenit ad hēdez ex delicto defuncti.q: in tū te
netur ⁊ nō plus:vt in.d.l.vnica. Fallit in ꝓdi
tiōe furtius.q: in.l.ſi ꝓ fure.ff.de cōdi.fur.di
cit ter.furti actio penam petit legitimam cō
ditio rez ipſam.⁊ ſequif ꝓditio rei furtiue: q:
rei ꝺz,pſecutionem heredez quoqz furis obli
gat nec tātū ſi viuat ſeruꝰ furtiuus ſed ⁊ ſi de
ceſſerit.ſ. viuo fure vl moꝛtuo. De iure aūt ca
nonico ſz Bar . indiſtincte teneri q̄ſ quis agit
,ꝑ ſatiſfactōe dāni cōtra heredez.⁊ hoc ſequū
tur cōiter doc. Et ſic intelligende ſunt glo.in.c
ex preſentiū.de pigno. de ſolu.c.i.de rapto.i lit
teris.de vſu.tua nos. Intellige iquātum here
ditas ſe extendit. Et pl̄z in ꝓscia.ſz Hda.in.c.fi.
de ſepul.ſolū admittat vex q̄ſ defunctū peni
tuit:q: iura canonica loquunf q; tenef q̄ſ de
functū penituit. vt no.gl.ſingularis.in.c.a no
bis.cl.ij.de ſen.ex.q: tūc agit ex q̄ſi cōtractu nō
ex delicto. Si Ro nō penituit nō tenef ſz eū

Universidad de Deusto
Biblioteca

des. ¶Pa. ⁊ gl. dict. c. a nobis. nisi quatenus de iure ciuili teneꝫ.

5 ¶Vtrū heres teneaꝫ soluere legata ī testamēto minus solenni facta. ℟. q⁹ in foro iudiciali nō: de quo dicendū. vt in. l. si veritas. ⁊. l. fi. C. ō fideicōmiſ. Sed in foro aie pendet hec questio et alia. ſ. vtrū ex volūtate defuncti oriaꝫ obligatio naturalis: ⁊ cōiter vltramōtani tenēt q⁹ nō Cismōtani q⁹ sic. De quo vide p canonistas i c. fi. de soln. ⁊ p Bal. ⁊ Legistas. in. l. cū gs. C. ō iuris ⁊ facti ignorātia. Et ibi dicit Albericus q⁹ opio cismōtanoꝝ ē cōis opio: ⁊ sic tenet caꝫ: q⁹ verior. Et qua opione do. Anto. motus dicē se cōsuluisse in facto ī quo tū vnus testis fuerat adhibitus tenebatur heres i foro anime. ¶Paaūt in. c. q⁹ pleriqꝫ. de imu. eccleſiaꝝ distinguit q⁹ aut defunctus non egit soleniter relinquere sed totū cōmisit fidei heredis. Et sic tenetur ciuiliter ⁊ naturaliter. Et sic in vtroqꝫ foro casus est notabilis ſm vnā lecturā quā ſequitur Bar. i d. l. fi. Aut nō cōmisit fidei heredis: sed simpliciter relicta fecit fine solēnitate debita: ⁊ indistincte teneē heres in foro aie si ei de hoc cōsteꝫ. Nō q⁹ solēnitates fuerunt iducte ad falsitatez tollēdā. Vbi ergo cōstat q⁹ nulla falsitas ītervenit debet cessare: ⁊ dispositio legis ⁊ seruari equitas ⁊ obligatio naturalisqꝫ oriē er dispositiōe defuncti. l. cū ampli⁹. §. is natura debet. ff de reg. iu. ⁊ pro hac opione facit q⁹ no. Imno. de elec. in. c. sient. ⁊. l. er testamēto. C. de fideicōmiſ. Ego dico q⁹ si erat legās doct⁹: ⁊ non erat necessitas que excluderet ſolēnitatē debitam: ⁊ sic non valeat: q⁹ videē voluisse potius illudere. Si vo erat ignorās vel forte nō potuit ſolēnitatem obſeruare: sic valeat in ꝓscia alio nō cōstāte de mente. vide de hoc. ī. testamētum. § ir. ⁊. r. ⁊ legatū. ij. §. viij.

6 ¶Vtrum heres teneaꝫ satisfacere ex ℨcto vel quasi defuncti in quo ipse defūctus erat obligatus vltra vires hereditarias. ℟. q⁹ si fecit in uētariū nullo mō tenetur. Si vero nō fecit in uētariū i foro aie nō teneē ſ⁊ Jo. an. ⁊ do. An. ⁊ ¶Pa. in. d. c. q⁹ pleriqꝫ. In foro vero contenti oſo sic. vt in. l. fi. C. de iur. delibe. Fede. tū ꝓsilio rri. dicit q⁹ etiā teneaꝫ in ꝓscia vltra vires. Sz prima opio videē equior quo ad cōsciam.

7 ¶Vtrum hereditate erausta p legata possit heres aliquid de ipsis legatis detrahere. ℟ñ. q⁹ aliqñ detrahitur falcidia: aliqñ trebellianica: aliqñ legitima. de quo dic vt. ī. legitima. Si nil iter aīa oia deducere pōt expēſas funeris ⁊ alias necessarias quas fecit cā hereditatis: vt i testamēto ⁊ in inuētario ⁊ hmōi: q⁹ sic dz eē īmunis a grauamine sicut est a lucro in. l. scim⁹ §. ⁊ si prefatam. cū quiqꝫ. §. sequētibus. C. de ure delibe.

¶Vtrum heres sciēter soluēs legata: nec retinens sibi falcidiā possit repetere vel si ignorāter. vide solutio. §. xxi. 8

¶Quid si plures sunt hēdes an quilibet tenea tur insolidū ad oīa debita vel legata. ℟. q⁹ regulariter quilibet teneē solum p parte hēditaria. C. de act. here. l. p hereditarijs. Fallit hoc l vij. casibus. ¶Primus qñ defunctus aliter disposuit. ff. de lega. ij. l. cū ab vno. Secūs si obligatio sit pp impensas funeris vrotis: quia nō solum obligantur heredes: ſz ⁊ vir ſm portionez quā hīt. puta si vir habet centū ⁊ heredes. cc. tunc vir teneē pro tertia: ⁊ heredes solum pro duabus. Tertius si bona defuncti crāt expēſe vel tacite hypothecata debitoribus: q⁹ vno eī ſtēte nō soluēdo tū alij obliganě. Quartus in alimentis legatis qñ sic p iudicē est diffinitum vel defunctū. l. iij. in prin. §. i. ff. de alimen. lega. Quintus quādo res legata possidetur ab vno insolidum dicta. l. pro hereditarijs. ⁊. ff. cōmo. l. sed mihi. §. heres. Sextus quando obligatio cōsistit in implendo pollicitationem factam a defuncto ad honorem dei vel ſanctoꝝ vel republice. ff. de pollu. l. i. §. si quis. ⁊. l. er pollicitatione. Septimus quando obligatio est individua. ff. de ver. obli. l. in executionibus. §. ſcīa. ⁊ de ꝫ habes in glo. d. l. pro hereditarijs. 9

¶Quid si heres ē pupillus nūquid differetur solutio debitoꝝ vel legatoꝝ. ℟. q⁹ nō. vt. l. ſub pretextu. C. de act. here. 10

¶Vtrū dilatio restitutōis facta ab herede ꝓ longer ſtatū in purgatorio defuncti ⁊ quomō eps potest cōpellere heredes nō exequētes vel alios executores ⁊ multa alia ad hoc: vide ī. executor. 11

¶Vtrum heres rogatus restituere hereditatē possit alienare aliquid de ea. ℟. q⁹ non. C. cōmunia. de le. l. fi. nisi in casibus positis i auten. res que ibidem posita: qui sunt isti. ſ. causa dotis ⁊ donationis propter nup. ⁊ loquitur in liberis nō in extraneis. potest tamē retinere sibi quartam trebellianicam. vt in. c. Raynutius. ⁊. c. Raynaldus. de testamentis. Si vero rogatus ē restituere quicquid ſupererit de hereditate: tunc ad minus quartam partē seruabit substituto. vt. C. ad trebelli. aut. cōtra rogatus. Et vide de hoc in glo. in. d. c. in presentia. Adduc vide de hoc in glo. i. d. c. in presentia. q⁹ licet quis sit pure ſm glo. i. d. c. in presentia. q⁹ licet quis sit pure rogatus restituere hereditatem nulla facta mentione de filijs. Si tamen postea habuerit filios: vel nepotes substitutio euanescit. C. de fideicommiſ. l. cum acutiſſimi. C. de inſti. ⁊ substi. l. generaliter. ff. de condi. ⁊ demonſtra. l. cuz anus. 12

¶Vtrū bona ingredientis religionem nō ,capacem vt sunt mendicantes: qui nec in communi debent habere sint propinquoꝝ. nm. ℟. communis opinio est. q⁹ ad succedentes ab intestato veniant: per auten. bona. C. de bonis p scrip. Sed hoc limita nisi predicta bona fuerit ei relicta sub cōditione si decesserit sine liberis restituendum: q⁹ tunc debent erogari ad pias causas. Casus est singularis in aut. de sci. epi. §. sed ⁊ hoc presenti. in fi. Et hoc ſequitur Angelus in diſputatione que incipit. Nobilis q⁹dam genere. Hec omnia limita vera: niſi imploratione officij iudicis ea vellent vendere ⁊ precium in suas necessitates cōuertere: q⁹ succederet. vt. ſ. hēditas. §. xvij. dictum est. 13

¶Vtrum heres dedicans se monasterio erudat substituturum. ℟. glo. in. d. c. in presentia. q⁹ ſicſi est priuatus ⁊ etiam cum rogatus ē restituere priuato. Secus si substitut⁹ vel cui rogatus est restituere esset eccleſia vel locus religioſus vel alia pia cā: q⁹ nō excluderet: vt in. d. §. sed ⁊ hoc pñti. vnde sumpta est aut. nisi rogati. C. ad trebel. 14

¶Sed qd si non ingredit monasteriū: sed effi citur clericus. ℟. glo. in prefato. c. in presentia. q⁹ non euanescit substitutio nisi duo cōcurrāt. ¶Primum vt perpetuo maneat in eccleſia. Secūdum vt redditus expēdantur in piaſ cās: vt in prefata aut. dicitur. Sed ¶Pa. ibidem restrigit ad clericum conuersum alicui monasterio: Sed magis placet: vt ſimpliciter intelligatur: ſicut glo. intelligit. 15

¶Vtrum cōuersio seu dedicatio ſuipſius ⁊ ſuarum rerum eccleſie ſeculari euacuet substitutionem. ℟. glo. in. d. c. in presentia. q⁹ aut fit clericus. dic vt. §. precedenti. Aut non fit clericus. Et sic non expirat. licet alij dicant q⁹ etiaꝫ expirat. Sed primum verus. Secundum equius. 16

Quid si quis ingreditur religionem in fraudē substituti. ℟. ¶Pa. in. d. c. in presentia. abbas tenet q⁹ non euacuat substitutionem: q⁹ dolus ⁊ fraus nemini patrocinatur. c. ſedes. de reſcrip. ⁊ placet communiter hoc. Facit. xx. q. iij. §. fin. Vbi inductio facta causa bonoꝝ impedit acquisitionem eoꝝ: ergo fortius quādo fraus interuenit. 17

¶Vtrum heres inſtitutus cum conditione ſi ſine liberis ex ſe legitime deſcendētibus vel ex corpore suo nascentibus si ingrediatur monasterium euanescat substitutio. ℟. ¶Pa. in. d. c. in presentia. post diuersas opiniones recitatas concludendo cum Bar. ⁊ Ly. in. l. ſi ita gs. ff. de le. ij. q⁹ euanescit: ⁊ credo sit verior. cōcor. Archi. ⁊ Jo. xiv. q. vi. c. ſi qua. 18

¶Sed quid ſi non intrauit sed inſtituit monaſterium heredem. ℟. Archi. in. d. c. ſi qua. q⁹ nō euanescit substitutio ſm Bof. 19

¶Vtrum heres teneatur soluere legatum cā dotis factum ſi illa ingrediatur monasterium. ℟. ¶Pa. in. d. c. in pñtia. q⁹ sic. ⁊ idē ſi eſſet ei relictum cā donationis pp nuptias. 20

¶Vtrum substitutio expiret facta sub iſta conditione ſi ingreditur monasterium vel ſi nupſerit vel non nupſerit. ℟. ¶Pa. in dicto. c. in presentia: q⁹ non: quia communiter tenetur q⁹ habetur conditio pro non adiecta in substitutione que impedit religionis ingreſſum: ſicut illa que impedit matrimonium carnale. l. cum tale. ff. de condi. ⁊ demon. l. ij. C. de indic. vidui. Et ideo mulier non tenetur reſtituere relictum ſibi cum onere reſtituendi ſi nupſerit l. quotiens. ff. de condi. ⁊ demon. Vbi legatum factum ſi non nupſerit tenet: cuius faciat contrarium. l. filie. ff. de condi. ⁊ demon. Idem dicit Albri. in. l. deo nobis. C. de epiſ. ⁊ cleri. q⁹ puella cui relinquuntur centum ſi nupſerit. Si vero religionem intrauerit. l. q⁹ nihilominus ſi intrauerit habebit centum: quia in caſu predicto omnis conditio dilatio ⁊ grauamen: remiſſa intelligunt: cum predicta inſtitutio ſuccedat loco debiti bonoꝝ ſubſidij: vt est expreſſum. C. de inoffi. teſta. l. quoniam. in prioribus Et hoc dicit verum in filia cui bonoꝝ ſubſidium debetur: ſed in extranea nō: ſed ſolum ſi conditio ertet ⁊ etiam non haberet filia quando legitima eſſet ſibi legata: ⁊ iſtud eſſet vltra bonoꝝ ſubſidium. Et de hoc vide cundē ibidem diffuſe: ⁊ in dicta. l. quoniam in prioꝝb⁹. Ricar. malumbra diſputauit ⁊ tenet q⁹ ſi relinquatur alicui centuꝫ ſi nupſerit. ⁊. l. ſi ingrediatur religionē q⁹ nihilominus ingrediēdo habebit cētum: nec diſtinguit: an ſit filia vel extranea: ⁊ est verum. Et sic tene.

Universidad de Deusto
Biblioteca

22 ¶ Statuto cauetur: q̄ filie extantibus masculis filijs non succedāt sed debeāt de bonis paternis dotari t cē ꝓtēte. queritur si patre mortuo qui religā filiū t filiā: t anteq̄ frater soror cē dotaret mortuꝰ est relicta filia sua: dicta amita debeat hīre solū dotē vel tanq̄ heres. ff. Albi. in l. publico. C. ad l. iul. de adul. quidam tenēt q̄ sic: q̄ neptis non succedit vt masculus sed veriꝰ vt fm Hugolinum de la fontana: q̄ succedet neptis nō amita. Rō q̄ ex morte patris iam ius fuit quesitum filio: t illud transmittit filie. vt. C. de ca. tollen. §. in nouissimo. q̄ in hoc repꝛesentat personam patris sui. ar. C. de here. vel ac. ven. l. empta. t sufficit semel ius fuisse quesitum. vt. ff. qō me. cā. l. videamꝰ de quo vide. s. feudū. §. viij. Sed si filius premortuus fuisset ante patrem relicta filia. vera ēt opinio prima: q̄ tale statutum est factum: q̄ per masculos conseruatur agnatio. vt. ff. de ven. inspi. l. i. §. pe. Ergo non debet pozigi ad serum femineū. vt in. d. l. publico. vide. s. excōicatio. i. §. xx. Quō frater pōt admittere sororē in fraudē creditoꝝ.

23 ¶ Utrū heres teneatur seruare ordinē in soluēdo creditoribꝰ vel legatarijs. ff. q̄ sic. q̄ creditoribus prius satisfacere dz siue ex cōtractu vel q̄si: aut delicto vel quasi sint postea legatarijs. Si tñ prius solueret sine dolo legatarijs prius venientibꝰ nō poterit inquietari a creditoribus: si nihil ei remansit de hereditate: ꝛ habebūt regressum ꝑ legatarios. Quis aūt i creditoribus sit preponendus. vide. j. restitutio. ij. §. xvi.

24 ¶ Quis pōt heres instituī. ff. q̄ oīs qui nō ꝓhibet a iure. ar. de spon. cū apud. Et quis ꝓhibeat. ff. q̄. xiij. Primo hereticus aut paganꝰ. de hē. c. figē cpo. Secdo credētes: receptatores: t defensores hereticoꝝ. de here. c. excōicamus. el. i. §. credētes. Tertio apostata. Quarto collegium illicitum. Quīto deportatus. C. de here. instī. l. i. Sexto dānatus ob crimen famosum. Septimo insecutor cardinalium de penis. c. felicis. li. vi. Octauo excōicatus. Nā qui tpe institōis vel mortis vl aditōnis hereditatis erat excōicatus nō valet institutio. Secus si post institutionē fuit excōicatus: sed ante mortem absolutus: vel post mortem fuit excōicatus t ante aditionem absolutus tenet institutio. ff. de here. instī. l. sed si in ꝓditiōe. §. solemus. t. l. si alienū. §. in extraneis. Mono spurij nati ex dānato coitu. de quibꝰ. s. filius in prin. Decimo incestuosi cū monacha. xxvij. q. i. si quis follis tauerit in gl. Undecimo crimē lese maiestatis cōmittentes. de pe. di. i. c. si quis tamen in mi litibꝰ. Duodecimo simoniaci fm aliquos: q̄ participantur ledētibꝰ maiestatē. Terciodecimo illi qui non possunt hīre nec in proprio nec in cōi. vt sunt frēs minores. cle. criui. §. cupientes de ver. si. De materia hēdis. vide. s. hēditas. t j. legatum t testamentum.

Eremita

dī qui vere t purā solitariam eligit vitam. xvi. q. i. qui Xpc.

¶ Utrū possit hīre. ꝓpriū. ff. gl. in. d. c. qui vere. q̄ sic. t ē ter. xix. q. iij. §. ccontra. 1

¶ Que est strictior vita: an heremitax an religiosox. ff. gl. vbi. s. dicit q̄ monachox. Inuicige in heremitis qui nō sunt religiosi. 2

¶ Utrū heremita gaudeat ꝓuilegio clericali ff. gl. vbi. s. q̄ sic. t dicit, ꝓbari p. d. c. q vere. sed iudicio meo nihil ꝓbat: nisi q̄ sunt digni bonore. Et ꝓpterea dico cuꝫ Jo. de ligna. in de. p litteras. de prebē. q̄ sicut laici nati sunt: ita laici pseuerāt t sub iurisditione impatoris cū eis nō adueniat aliquid eripiēt eos ab ipius iurisditiōe: qō duplex est. vz receptio ordinis vl cōuersio ad aliquā religionē approbatā. in. c. fi. de religio. do. xvij. q. iiij. si quis suadēte. de sen tē. excō. nō dubiū. cū similibus. t sequif Joa. i. c. nullus. de. fo. cō. ꝛ sit equum dicere q̄ sunt ecclesiastice pſone t de foro ecclesiastico per. c. nulla ratiōe. xciij. di. t. c. fi' aūt. xi. q. iij. 3

¶ Utrꝫ religiosi possint vitā heremiticā diger re. ff. q̄ sic. de licēcia suoꝝ prelatoꝝ t cellas siue habitacula in heremo siue locis: vbi nō sit hominū habitatio de ꝓpinquo capere t mutare. possūt etiā religiosi mēdicātes. vt in. c. cū ex eo ō erces. pla. li. vi. Sed ꝑlati nemini debēt dare licētiā: nisi iā in societate perfectis: cū sit periculosissimū solitarie habitare ipfecto. cui dicit. Ve soli q̄ cū ceciderit nō habet sublevantem. Et ideo sāctus Tho. Fa. fe. q. clxxxviij. dicit: q̄ vita socialis necessaria est ad exercitiū g fectōnis. q̄ mutuo se instruūt verbo t exēplo t connectiōe que ad perfectionem perducunt. Solitudo aūt competit iā perfectis: qui alioꝝ regimine nō indigēt. Et ideo si absq̄ exercitio precedēti talis vita assumaf periculosissima: si supplcatur per diuinam gratiā. ℞ ille. 4

Ereticus

est fm archi. in. c. q cunq̄ de here. li. vi. Primo qui tenet contra quattuor cōcilia. Item qui aliter sentit de sacramentis. s. corpore xpi: baptismate: cōfessiōe t alijs q̄z sacrosancta predicat t obseruat ecclesia. c. ad abolendā. de here. Item qui conatur auferre priuilegium ecclesie romane sibi a xpo traditū. vt in. c. omnes. xxii. di. q̄ est vt sit caput omnium ecclesiarum. Itez dubius in fide. c. dubius de here. Item omnis scismaticus. xxiiii. q. iii. iter hereſim. Item omnis simoniacus. i. q. i. gl' quis. Item omnis pcisus ab ecclesia. iiii. q. i. c. ij. Item omnis interptūs male sacrā scripturā xxiii. q. iii. hereſ grece. Itē qui nouā opimonē iuenit. xxiiii. q. in. hereticus ē. Itē q trāsgredif pcepta apostolice sedis. xix. di. nulli. Item qui non tenet articulos fidei. Sed loquendo de heretico, ꝓpr: t vt sit excomunicatus. t subiacet alijs penis cōtra hereticos statutis. Dic q̄ tria requirūt fm Alc. de alcs fa fe. ti. de hereſi ꝓmū falsa credulitas in rationali. i. fm glo. xxiij. q. iij. §. q̄ vero sermo. q̄ erret i articulos fidei t eius sacramentis. vt in. c. ad abolendā de hereti. Addit Joan. in clemē. vnica. co. ti. q̄ etiam ille g falsam t extortam expositionem i diuinis scripturis ponit cōtra id qō tenet ecclesia. Intelligo. s., p articulo fidei est hereticꝰ. Bto. tamē in cle. i. §. sane. de vsu. dicit indistincte de tenēte aut gignēte puersuꝫ dogma vel falsas opiniōes q̄ hereticus ē. Lardi. in. d. cle. etiam voluit hoc extēdere ad tenentem cōtra canones: t multi doc. ibidem. sed ego dico clariꝰ: q̄ falsa credulitas cōtra fidem ē duplicit. Primo directe t ꝑncipaliter. Et hoc est omne qō ē ꝓtra articulos fidei. Secūdo idirecte t secūdario. sicut ea ex qbus sequitur corruptio alicuius articuli sicut dicere aliquid falsū in scriptura diuina ꝓtextum. q̄ ē corruptō illiꝰ articuli de spiritu sācto qui locutus ē p. pphetas. Similiter dicere q̄ ecclesia male determinauit in aliquo circa fidē ē ꝓtra illud. sācta ecclesia catholica t hmōi. Secundū qō requirif vt qs sit hereticus ē puersa volūtas i cōcupiscibili. Tertiū impugnatōis ꝓtinacitas ex pteruasibilis. s. q̄ ptinaciter ℞ tenet: q̄ ꝛ quis erret in fide t alijs ꝓdictis. Si tñ paꝰ ē corrigi nō ē hereticus. ter. ē. xxiij. q. iij. dic apostolus t. c. q in ecclesia. t glo. ibidē. t glo. in. c. nec licuit. xvij. di. t ter. plamus. in. c. hec ē fides. xxiiij. q i. t in. c. dānamus. de sū. trī. in Xpo ꝓtinaciter ꝓpterea dicit. Lau. q̄ q errorē nō defēdit: imo paratus ē intelligere rōnē, nō ē putādus hereticus. Similiter ille q dubitat ex animi infirmitate: nō tñ ꝓtinaciē insistit. Et. c. dubiꝰ. ō hereti. itelligatur qñ in dubio ꝓtinaciter insistit.

¶ Qua pena puniūtur hereticiꝫ ꝓpric. ff. vt colligo ex diuersis iuribus q̄ vltra mortale peccatū. xiiij. penis. Prima q̄ ipso facto fūt excōicati. de quo. s. excōicatio. v. casu. xvij. Nec dū hereticus excōicatur: sed etiā suspectus de hereſi nisi ad arbitriū epi se purgauerit. c. ad abolēdā §. laicus. de hereticis. t de sen. exc. vt fame. Et si excōicationē p annum sustinuerit animo indurato: tunc vel vt hereticus cōdemnabif. c. excōicamus. §. i. de here. cum ꝓtinacia. de hē. li. vi. Requiritur tñ vt specifice sit vocatus vt de fide respondeat fm Jo. an. ibidem: t se ō tali suspitione purget. 1

¶ Sed quid si sit occultus oīo: puta q̄ ꝛ heresim in corde solum erit excōicatus. ff. glo. in. § i. xxiiij. q. i. q̄ sic. Idem ꝛ Ray. t Bof. t Jo. de anco. in suis summis eo. ti. t gl. in cle. i. dē hēti. quā sequitur Lardi. que allegat multa iura ad hoc. Archi. aūt in. c. cū quis. de here. li. vi. allegat multa ꝓ t ꝓtra. Et finalr reliquit disputationi. Sed salvo meliori iudicio mihi videf dicendū q̄ si hereſis sit solum in corde: nec aliquid oſdatur in signo vel opere q̄ nō ē excōicatus. Et ℞ ꝛ Pe. de Palu. in. iij. t Jo. in. c mulieres. de sen. ex. t sequif glo. in. c. cuꝫ ge. de sen. excō. li. vi. loquendo de eo qui ratā hz verberationem clerici solum in corde: nec ē excōicatus quo ad ecclesiā. Nec obstāt iura que allegat gl. i. d. cle. i. q̄: ꝓcedo q̄ si aliquid ꝑcipit ecclia in opere faciendū ēt: vel non faciendum cum tali intētione vel aīo: q̄ faciens ꝑ ligaf ēt quo ad ecclesiā: licet ecclesia nō iudicet crquo occultum est. Et ita loquunt iura per. d. gl. allegata. Nam in. d. cle. i. ingfitor mittens procedere ꝑ cōsciam ligatur. Ecce qō ꝓcipitur fiēdū cle. i. de sta. mona. loquitur de actu exteriori: q̄ quis ad curias principum vadit eo aīo vt offē dat. Ecce precipit abstinēdū ab accessu tali aīo Et oīa alia semper habent opus annexum faciendum vel non faciendū: si bene attendanf. Et ideo quātumcūq̄ sit occultuz tale opus facti tali aīo vel non erit ligatus. Secus vbi cogitationi cordis nihil additur operis: q̄ soluz deum habent vltorem. C. de iureiur. l. iureiurā di. xxxiij. di. c. habuisse. t. l. di. §. sed illud. Y. quorū. Si vero aliqd oſendat in signo. s. verbis factis t huiusmodi. sic erit ligatus quātūcunq̄ sit occultus. Et sic patet q̄ ecclesia ligat oīa occulta. Et tamen non ligat ea que solum ꝓtinet

Universidad de Deusto
Biblioteca

in corde sine aliquo opere adiuncto facto vel omisso. Et sic cõcorda doc. in h.

5 ¶ Quid de illo qui osculatur sepulchrum mametti vel aliquid facit ad eius venerationem sicut alij infideles. ff. de lex. de ales fa fe ti. de apostasia. q. si faciunt qr ita credũt t ideo ꝓfitent sic sunt apostate heretici t excommunicati. Si vero hoc faciũt solum verbo vel ꝓpter metum nõ in corde: sic peccant mortal'r, nõ tñ sunt heretici nec excõicati.

4 ¶ Secũda pena est q. nemo cum hereticis debet habere negociationem neq; in domo vel terra sua eos tenere vel fouere. Facit. c. sicut ait eo. ti. Et fm ꝗDa. ibidem extẽditur. d. c. ad oẽs hereticos. licet loquatur de tollosanis. Et no. q. licet cum nullo excommunicato sit participandum: tamen cum hereticis multo ꝑ minus. Vnde licet non excommunicẽtur omnes participantes cum eis eadem excõicatione: tamẽ credentes: fautores: receptatores: defensores hereticorum bene ligantur. vt patet. s. excõicatio. v. casu. xvij. posset tamen aliquis sine petõ participare cũ eis in his que spectant ad corũ salutẽ: fil'r t filij: vxor t huiusmodi qui iudicio bom viri aliter comode facere nõ possunt: nec ineſt periculum peruersionis t etiam ceteri in casibus in quibus licet participare cum excõmunicatis. de quibus habes. s. Excommunicatio. viij.

5 Tertia pena est q. bona ipsoꝝ ipso facto quo crimen incurrunt heresis applicantur fisco in terris. s. imperij: si sunt seculares iudicis secularis. In terris vero ecclesie: vel si sunt clerici applicantur fisco ecclesie: nisi clericorum bona essent ecclesie: vel ipsi haberent stipendium ab ecclesia: q. applicabuntur ecclesie a q̃ stipendiũ habebãt vel cuius erant: vt in. c. vergenti. co. ti. hec in. c. cum fm. eo. ti. li. vi. Verũtamen exercitio ipsius confiscatiõis vel occupatio dictorum bonorum non fiet donec per aliquam ꝑsonam ecclesiasticam fuerit sententiatum sup prefato crimine heresis cõtra ipsum hereticum vt in. d. c. cũ fm. de quo vide. j. ꝗDena. §. iij.

6 ¶ Sed quid si in vita ipsoꝝ hereticoꝝ nõ fuit sniatũ ipsos hereticos. ff. ꝗDa. in. c. fi. q. si ꝑ mortem ipsorum sniatum fuerit super eorum crimine nihilominus applicabũtur fisco: vt in c. ij. de rescrip. li. vi. q. confiscatio fuit facta in vita ipsoꝝ corpso q. inciderunt in heresim. Et de hoc est ter. in. c. accusatus. co. ti. li. vi. in. §. in eo vero casu.

¶ Quid si habet filios catholicos. ff. fm glo. j. summa. xxiij. q. vij. t in. c. vergentis co. ti. q. nihilominus confiscantur. Et sic nihil habebũt de bonis parentum filij: nec etiã agnati. Vnde per. d. c. vergentis conigitur aut. de nestorianis. C. de hereti. que volebat vt deuoluerent ad filios vel agnatos catholicos bona hereticoꝝ. quod t sequitur Archi. in prin. xxiij. q. vij Et Cy. in. l. gl quis. C. ad. l. iul. maiestatis. Bof. dicit hoc verum in terris ecclesie: sed non in alijs. Et istud vltimum est magis pium: quãuis primum sit verius. 7

¶ Quarta pena est q. hereticos: credentes: receptatores: defensores: t fautores: ipsorũq; filij vsq; ad secũdam generationem nullum ecclesiasticũ beneficium vel officium publicum adipisci possunt: vt in. c. ij. co. ti. li. vi. Hoc intelige de secũda generatione per lineam patris q̃ est filius t nepos: sed per lineam maternã nõ nisi ad primum gradum. s. filiam extenditur: vt in. c. statutum. cl. ij. co. ti. li. vi. Et etiam nisi emendati tales heretici: fautores: receptatores t alij essent t reconciliati ecclesie parati ad penitentiam peragendam fuissent: vt in. d. c. statutum. 8

¶ Quinta pena est q. si quis vir ecclesiasticus ad preces hereticorum fautorum: receptatorũ: t aliorum similium pestilentium dignitates personatus t quecũq; alia ecclesiastica beneficia sibi ter ẽ adeptus ipsis est priuatus ipso facto t inhabilis ad similia. si vero ignoranter solũmodo sic bitus ẽ priuatus: vt. d. c. quicũq; li. vi. 9

¶ Serta pena est q. filij hereticoꝝ ipso facto quo sniatum ẽ cõtra coꝝ parẽtes de heresi efficiuntur sui iuris t effecti intelligũtur a die cõmissi criminis. Vnde emãcipatio facta nõ valet post cõmissum crimẽ: vt in. d. c. quicũq;. 10

¶ Septima pena est q. vxores que ꝓtrarent matrimonium cũ illis quos sciebãt hereticos amittũt dotes ipso facto. Secus si ignorabãt licet postea scinerint: vt in. c. decreuit. eodem titu. li. vi. 11

¶ Octaua q. appellare nõ possunt hereticorum credentes: receptatores: fautores: t defensores eorũ: vt in. c. vt iquisitiõis negociũ. co. ti. li. vi. 12

¶ Nona est q. ꝓ hereticos credentes t alios predictos admittuntur excõicati t participes vel socij eris ad testimoniũ: vt in. c. i fidei fauorẽ. co. ti. li. vi. Et officiales lꝫ sint excõicati post ꝓ eosdẽ suũ exercere officiũ: si regniti fuerint ab ipsis vl igsitoribꝰ vel coꝝ delegatis: t licet pũ 13

eos regrere: vt in. c. presidentes. eo. ti. li. vi.

14 ¶ Decia q. hereticis sine sint ꝓiecti sine cẽnei nihil ẽ relinquẽdũ seu nõ pñt istitui heredes: vt i. c. hiqs eps. cũ. c. seq. t qõ ibi no. de here. Secus faciẽtes si sunt epi vel clerici sunt excõicadi eriã post mortẽ. vt i deci. c. notaꝫ.

15 ¶ Vndecima q. vasalli hereticoꝝ t qcũq; alij q hereticis aliq̃ obligatiõe crãt astricti vt famuli liberti t hmõi ipso facto liberãtur: vt dr t notaꝫ. in. c. fi. eo. ti. ꝗPropterea si aliqs ꝓmitisset eis hereticis solucre sub pena vel iuramẽto certo die nõ teneꝫ. vt no. gl. ibidẽ. Et hoc intellige si est manifestũ ipm hereticus icidisse ꝓfidiã. Et dicit pbil. idẽ eriã si sit occult⁹: dũmõ ꝓbari possit: sed Jo. an. limitat dictũ suum verũ: si ad probationem ꝑcessum ẽ: q: tunc ꝓbatio facit delictũ manifestum: vt in. c. cũ olim. ẽ. N. fig. Secus si nõ est ꝑcessum ad ꝓbationem ꝗDa. Vo ibidem vult q. a die cõmissi criminis sunt liberi: cuius nõ possit allegari predicta absolutio nisi facta manifestatione ꝑ sniaꝫ. Ego teneo cũ ter. q. eo ipso q. est manifestũ in here sim incidisse tales absoluti sunt quantũcunq; snia nõ feratur ꝓ eos. q: per exceptionem coꝝ petitionem elident.

16 ¶ Duodecima pena est q. dãnati presentibus secularibus potestatibus aut coꝝ baylinis relinquantur aiaduersiõe puniendi clericis ꝑ sua a suis ordinibus degradatis. vt in. c. excõicamus. cl. i. eo. ti. t ista aiaduersio est pena ignis decõsuetudine. lꝫ de iure sit pena mortis. vt in Larriani. C. de hereti. uncta. l. vltimum suppliciũ. ff. de penis.

17 ¶ Sed quero quid si hereticus damnatus p ecclesiaꝫ velit redire nunquid ei parceꝫ. ff. Jo. an. in q̃dam apostilla. in. d. c. excõicamus. tꝫ q. sic. Et idem glo. singularis. in. c. excõicamus. cl ij. co. ti. Sed lꝫ istud sit humanum. tamen ego credo de iure cõtrarium. Jam vt acceptetur oportet q. ꝓtinuo post deprehensionẽ erroris ad fidei catholice vnitatem sponte recurrat t errorem suum ad arbitrium presidentis publice abiurct t satisfactionem condignam exhibeat. vt in. c. ad abolendam. eo. ti. qõ nõ facit q expectat condemnationem. Et. d. c. excõicam⁹. cl. ij. qõ videtur ꝓprium: loquitur de deprehẽso non cõdemnato. Archi. tamen in. c. vt cõmissi. eo. ti. li. vi. dicit qõ relapsis dũtarat non parcitur: semel tñ lapsis parcẽdũ est. er quo volunt ad fidẽ redire. Et vt dixi hoc ẽ mitius.

18 ¶ Vtrũ rediens sponte ad veritatem fidei t reconciliatus recuperet bona. ff. q. non. sed solũmõ euitat penã mortis. Et q. olim debebat detrudi in perpetuum carcerẽ ad agendam penitẽtiã: hodie p ingsitores vna cũ presidente põt cõmutari. vt in. c. vt cõmissi. eo. ti. li. vi. Et filr recupabit bona si ex misericordia ei concedãtur. alr nõ. vt i. d. c. vergentis.

¶ Tertiadecima pena q. nullus clericus dz ei prebere ecclesiastica sacra: neq; tradere ecclesiastice sepulture: neq; elemosynas aut oblatiões eoꝝ recipere. alr clericus priuandus ẽ suo officio: regularis sua ꝓuilegia i illa dioceſi vbi cõtrafecerint non ei seruentur. vt in. c. excõicam⁹ el. i. eo. ti. Hodie tamẽ quicũq; tradiderit ecclesiastice sepulture est excõicatus ipso facto per c. quicũq;. eo. ti. lib. vi. de quo. s. excõicatio. vij. casu. xviij. Sed hec oia limita: nisi penituerint t signa manifesta penitentie in eis appareant q: tunc ecclesiastica sacramẽta possunt t debẽt dari etiam si forent relapsi. vt in. c. super eo. de here. li. vi. 19

¶ Quartadecima q. nullus tabellio publica i strumẽta vel scripta, p hereticis credentib⁹ fautoribus t ceteris facere põt: nec aduocatus in aliqua cã vel facto põt eis patrocinium prestare: nec litigantibus sub coꝝ examine: alr ipso facto sunt suspẽsi ab officio: t ꝑpetuo infames: vt in. c. si aduersus. eo. ti. Intellige fm ꝗDa. ibi dẽ. nisi reuertãtur ad fidem. q: tunc possunt ꝑ dicta ꝑ eis impendi. 20

¶ Qua pena puniuntur credẽtes: fautores: receptatores: t defensores hereticorũ. ff. q. xviij penis. ꝗPrima q: sunt excõicati ipso facto: de quo. s. excõicatio. v. casu. xvij. Secũa q. si post excõicationẽ infra annum satisfacere cõtẽpserint extunc ipso iure sunt infames: vt neq; ad publica officia seu ꝓfilia seu ad eligẽdos ad huiusmodi aliquos: neq; ad testimonium admittuntur: sunt intestabiles: etiam nec ad successiõnẽ admittuntur. Jnullus eis cogatur respondere super aliquo negocio: sed bene ipsi alijs. si sunt iudices t dant sniam nulla ẽ. Jnec aliquis põt cãm agitare sub eis. Si aduocati sunt: nõ sunt admittendi ad patrocinium. Si tabelliones istrumẽta per eos ꝓfecta nihil valent: sed cum auctore suo damnãtur. Si vero clericus fuerit ab oi officio t bñficio deponatur. Nec habẽtur in. c. excõicamus. cl. i. co. ti. Ex quibus collige. xij. penas cõtra prefatos. Adde quartã quintã: octauã: nonã: tertiãdecimã: t quartãdecimã in precedẽtibus. §. dictas. 21

Universidad de Deusto
Biblioteca

22 ¶Quis dicitur credens hereticis.ff. Archi. in.d.c.quicūq;.co.ti.li.vi.q; ille qui ore ꝓpio dicit se velle mori i fide talis hereticiꝝ qui dicit se credere erroribus eorum.ad hoc de peni. di.i.c.pōt.similiter qui adorauerit:reuerentiaꝫ suo more exhibuerit:ꝓsolationem vel communionem in morte seu in infirmitate ab hereticis receperit: vel similia ꝓpetrant que ad ritus eorum ꝓtinent credentes dicūtur:q; plus facti⁹ q̄ verbis loquimur.ar.de appel.dilecti.cl ij. Et loquor de his factis in ḡbus error exprimitur.q; in alijs factis vt visitare eos vel alimoniam prebere non est credere:sed potius fauere. Credentes tamen eox erroribus hereticis sunt.c.ercōmunicamus.cl.ij.co.

23 ¶Quis dicitur receptator.ff.Archi.vbi.s̄.q; ille qui scienter recipit hereticos t si non frequenter.q; ly fm grammaticum sit verbū frequentatiuum:tamen i iure ꝓ simplici Xbo ponitur: vt probatur.ff.de recepta.l.fi. In iure ciuili receptator dicitur qui latēter recipit t celat: vt cōseruatus manus iudicis euadat. vt.l. i.ff.de recepta.t.l.ꝓgruit.ff.de offi.ꝓfi.t.l. vlti.C.de his qui la.occul. Et sic accipitur etiam de iure canonico nisi solum in casu isto hereticox. Nō q; ſpāliter ois receptio ꝓhibetur. vt in.c.sicut ait.co.

24 ¶Qui dicūtur fautores.ff.Archi.vbi.s̄.q; si sunt persone que publica ptāte fungant ex sola omissione dicūtur fautores.puta si ab ecclesia cōdemnatos non fugant vel non puniūt sicut debent t precipitur i.c.ad absoluēdā.co. t i.c.ercōmunicamus.cl.i.co. Hoc ꝓbat.xxiij. q.iij.qui potest.t.q.v.qui vitijs.t.q.viij. preterea.t.xvij.q.iiij.§.qui autem. Item dicit idē Archi.q; si prelati nō faciūt carceres ad custodiam hereticox: vel silia que ad eorum officiū pertinēt ex auaricia:non dicūtur fautores: ga id in fauorem hereticox non faciunt. secus si ꝓpter eos non faciunt. Si sunt priuate persone ly non capiant hereticos ex omissione sola non dicūtur fautores:sed si celant eos postq̄ iurauerunt indicare possunt dici fautores cuꝫ pecent mortaliter in hoc celando veritatē. xi. q.iij.gsquis. Idem dic de priuatis astrictis p iuramentum ad indicandum t celant in casu i quo tenent indicare qō quando sit. vide.j. Inquisitio.§.xi. Secus in alijs priuatis nō astrictis:q; nisi omittant dolose non dicūtur fautores. Et commissione vero oēs dicūtur fautores:q; vel verbis excusant eos vel laudant t huiusmodi. vnde si predicta verba ꝓuocāt fm plices ad amorez hereticox:t deuotionē quaꝫ habent ad ecclesiā habeāt minuere. t talia nō dicantur ex lubrico lingue:q; lubricum linguae ad penaꝫ non debet trahi.ff.ad.l.iul.maie.l. famosi.tunc fautores dicūtur.xi.q.iij.non soluꝫ ij.q.i.c.fi. Multomagis fautores sunt qui facto eis fauent:puta alimoniā mistrando:ipos liberando: vel per que liberari possunt dādo t silia.ad hoc.xxiij.q.iiij.est iniusta.ff.de furtis. l.si pignore. Et idem dicit in eo g precibus cessat liberat.ar.xiij.q.vi.c.i.

¶Qui dicantur defensores.ff.q.s̄.Archi.q; 3
cunq; defendentes errorem hereticox t tales dicūtur heresiarche. Item dicūtur defensores illi qui personas ipsox defendūt resistendo viribus vel potētia ne ad manus iudicis veniant puniendi: vel examinandi. Et de hoc.xxi.q. v.p totum.xxvij.q.i.si custos.vel ne fiat executio: vt in.c.ex litteris.de offi.delc. Mota tamē q; defendens hereticū ne ledat a priuato vel g in iudicio eidem patrocinatur credens cū bñ iustam cām non dz defensor: vel fautor etiam si postea appareat q; non erat iusta cā:q; dec ē iusta defensio que talibus reseruatur. Secus si cōtra ꝓsciam ei patrocinatur:q; defensor est ita nō. Lar.in cle.i.de penis.

¶Quo heretici fautores credētes defensores 26
receptatores eox t etiam infamati de heresi recipiantur ad pniam.ff.q; ad arbitriū epi prius debent abiurare errorē t promittere p fidē pturā q; tenebūt firmiter fidem catholicam.t hoc publice vel priuate sicut crimen ē publicū vel priuatū.i.q.vij.quoticns.de cōse.di.ij.ego berēgarius.t.d.c.ad abolendam.postea dz absolui fm ecclesie formam de qua hēt .xi.q.iij. cū alijs.de sen.ex.cū desideres. Et postea ipsi cū alijs.de sen.ex.cū desideres. Et postea ipsi nō q̄ talibus solet iniungi. vt in.d.c.quoticns t ego. Si tñ tps non adest t signa pnie in extremo demōstrent pñt ab olim sine solēnitate prefata fm Ho.t Inno.in.c.a nobis.cl.ij.de sen.excom.

Ermofroditus dr̄ illc qui hz vtrq; sexū.i.virilem t femineum.

¶Utrū possit esse testis i testamēto.ff.gl.iiij. 1
q.iij. Itē idonei.Y.hermofrodita.q; nō. sicut nec mulier.insti.de testa.§.testes. In iudicio tñ sic eo modo quo mulier. Et ly intelligo quā do magis hz de femina q̄ de viro. Secus esset si sexus virilis magis incaleſceret. Si vero est parilitas:glo. ꝑdicta nō determinat. Sed dicerē nō admitti nisi quatenus mulier admittit

¶Utrum possit ordinari.ff.q; nō.q; est mōstruosus.ar.xxxvi.di.illitteratos.t.xlix.di.c.vlti. Si tñ ordinatur t seruus virilis magis icaleſcit recipit characterē.alꝫ fi.etiā si equaliter incaleſceret secundum Rodo. 2

¶Utrum possit ꝫbere t an debeat ꝫbere cū 5
viro vel cū muliere.ff.glo.ꝑdicta q; seruus magis incaleſcēs dz attendi:t sic determinari.

Ironia est mēdaciū i Xbis vl' fcis dictū: vt qs minꝰ extime tur q; seipsum existimet. vt puta cum aliquis asserit de se aliquod vile: quod in se non recognoscit.aut negat aliquod magnum quod tamē existimat in se esse.t est aliqñ peccatū veniale:qñ id qō dicit vel ostendit i se cē vel nō esse ñ ē scādalū nec ꝓpric fame vel alteri⁹. Aliqñ est mortale qñ esset in scādalū ꝓpriū vel alioꝝ vl qñ hoc fieret ex inordinata ambitiōe: vt ꝑficere tur alicui ꝑlature spūali.puta q; vadit male vestitus t despect⁹ gp hoc solū vt preficiat t deliberate. Et intellige si est idignus.vl' si ꝓpter honorē solū t hmōi fm q; diri ambitiōz ē mortale.de quo vide.s̄.Ambitio. Et de tali dr̄ ecclesia. Est qui nequit se humiliat :interiora aūt ei⁹ plena sunt dolo.alꝫ esset veniale peccatū talis ambitio cū tali hyronia. Et sic intelligite dictū. Aug.i.c.cū humilitatis.xxij.q.ij mirora tamē de se dicere salua veritate t maiora abscondere,ꝓpter būilitatē nō est hyronia nec peccatū fm gen⁹ suū fm san.Tho.xxij.q.cxiij.

Ystrio quis dicatur.ff.q; ille qui de ꝑsona sua ludꝫ facit.

¶Utrū sit peccatū. ff.S.Tho.xxij.q.cxl viij. 1
q; non.si fiat moderate t loco t tpe t ꝑsonis ꝓgruis t gestib⁹ vel verbis honestis vt ꝓ sublenatiōe ai alicui⁹, vñ t licite tales recipiūr ali quid ꝓ mercede. Et sic nō intelligit de istis.c. donare. t.c.qui venatorib⁹.lxxxvi.di. nec.c.ꝓ dilectiōc.de.ꝑse.dist.ij.alꝫ autē ludum facere de persona cum gestibus inhonestis aut turpibus seu in loco aut tempore ꝓhibito ē mortale peccatū: vt ꝑz ꝑ.d.c.ꝓ dilectiōc.i quo denegatur ei corꝑ⁹ rpt:t talibus donare est peccatū mortale si fiat ꝓ eox ludo exercēdo. Secus si fiāt pp necessitatem ad naturam sustentādam vel ne ab eis infamarētur fm Rodo.

¶Utrū tales hystriones,ꝓhibiti possint ordi 2
nari.ff.ꝫ gl.i.d.c.donare q; nō. vt i.c.maritū xxiij.di.qi ifamet sūt.iiij.q.i.c.i.ff.ō bis q nō. infa.l.ij.§.vlt. Limitat tñ ꝓdicta.in.c.cū decoreꝫ de vi.t.honc.cle. vex q̄ bis exercuit artē illā in publico. Facit.l.palā. ff.de.ri.nup.xxv.q.ij. ita nos. Inno. Xo i.d.c.cū decorē. vult vt sit infamis q; hēat hoc offm i curia: vel q; assuescat se in illo actu:alꝫ nō sit infamis: t est opinio magis pia.t mihi placet.

Omagium est qñ qs facit ꝓmissiōz alteri genib⁹ fleris t manib⁹ itra manus illi⁹ positas.ita q; efficiē hō illi⁹ nullius alteri⁹ fidelitate salua.t talis appellaē homoligiū: t fit solū imperatori vel regi t hmōi g non bñt super se superiorē t talis hois ligius differt a vasallitico in quo reseruaē saltē ꝑ imperatoris fidelitas vl' auctoritas.nec pōt qs cē hō ligi⁹ duoꝝ:sed bñ pōt cē hō ligius' vnius t vasall⁹ alteri⁹ vel pluriū. De q̄ homagio nō.i glo.cle. pastoralis i.§.rursꝰ.Y.hōꝝ ligi⁹.ō re iudica.

¶Utruꝫ sit simonia ꝓ re spūali.puta bñfi 1
cio ecclesiastico homagiū exigere.ff.q; sic vt ē ter.i.c. ex diligēti.de simōia.t.i.c.fi. de.re.iur. Ratō q; homagiū ē seu ꝓtinet tpale cōmodū illi⁹ cui prestaē:q; efficiē eius subditus t obligaē sibi ad certa seruitia. Fidelitatis aūt iuramētū bñ pōt exigi sine simonia:q; tñ obligat vt sibi sit fidelis t ꝑatur potius dignitati q̄ ꝑsone. Et hoc vex q̄ ē i tali dignitate cui debeē fidelitas talis:alꝫ etiam esset simonia fm vnam lecturam in.d.c. ex diligenti.

Omicidium i.dr̄ volūtariū qō aio t intētiōe occidēdi hoiez ꝓpraē cū effectu. vñ dr̄ hōicidiū hoīs ab hoie fcā occisio. Et istud cōmittit facto: ꝓcepto:ꝓsilio: defensiōe: t disuasiōe:cooꝑatōe:aiatōe:auriliatōe. Ꝓpro quorū declaratiōe multa dubia subinferūtur

¶Utrū homicidiū volūtariū ab hoie factū 1
vt est hō sit petū mortale.ff.q; sic semp: q; ꝓceptū. Non occides Exodi.xx. imo terribile petū vt ꝑz.l.di.c.si q; volūtarie. vbi vult ter.q; iponaē ei pnā:vt semp.s.hoīs statuti iaceat ad tanū ecclē t cōiōnē in crituvite sue nō recipiat.dicit glo.si nō fecerit predictā pniam. Et notāter diri esse mortale peccatū homicidiū volūtarium ab hoie vt hō ē. Nō aūt ab hoie vt a lege siue vt ē legis minister.q; nō ē petū dūmō nō desit iust⁹ ordo:iusta cā:iust⁹ aīus. Deest iusta cā:qñ aligs sine demerito occidit.iust⁹ anim⁹:cū ex liuore vindicte occidit Justus ordo cū occidit ille cui lex nō cōmittit.

VI

Universidad de Deusto
Biblioteca

vel cum occidit non eo ordine quo lex statuit: de quo .xxiij.q.v.in.c.reos.t p totam.q.

1 ¶ Utrū liceat alicui occidere seipsū aut mutilare.R.q; ñ.sine mortali pctō.q; nemo mēbrorū suox est dñs.xxiij.q.v.si nō licet.t in.l.liber hō.la.ff.ad.l.agli. ¶Propterea dicit Aug⁹.in d.c.si nō licet. His ergo exceptis quos vel lex iusta general'r vel ipse fons iusticie de⁹ spāliter iubet occidi quisqs hoiem vel seipsū vel quēlibet occiderit homicidij crimine teneb'.hec ille. Fallit hoc in mutilatōe q̄ fit cā medicamunis q̄licet. Et de hoc.lv.di.c.si quis.cl.ij.t.iij.

3 ¶ Utr liceat alicui occidere seipsū ne aliqs cogat eū ad pctū.R.q; nō.vt in.d.c.si ñ lz.t.xxiij q.iiij.displicet.vñ Piero.i.c.nō est nr̄m.xxiij. q.v.dicit.vñ t in psecutionibus nō licet mihi ppria manu perire absqs eo vbi castitas periclitat'.hec ille. Et lz aliqui ex hoc dicto dixerit q; vbi castitas impugnat':lz se occidere. Hoc est falsū vt pz in prēallegatis.c. Et iō hec dictio absqs ponit inclusiue sicut ibi. ¶Pulchre sunt gene tue absqs eo qō intrinsec⁹ latet. Sic t dictio vsqz ēt inclusiue ponit.ff.de pigno.ac.l.i. xiij.q.ij.ebron. Et qō legit ō sansone qui se interfecit.t idē de aliq̄ alio dicēdū q; hoc fuit ex speciali reuelatione dei. vt dr̄ in.d.c.si nō licet.

4 ¶ Quid si iudex occidat malefactorē ordine iusticie non seruato.R.q; peccat mortaliter.sic t q̄ñ ex aio vindicte vel ex cupiditate occidit:q; iuste qō iustū est exequeris dicit ter.in Deute. t nō.in.d.c.reos.qō credo verū: nisi ex aliq̄ vt genti cā hoc faceret t notorie cōstaret occisū dignū morte. Et p hoc facit.c.ō occidendis.t c.officia. Sed melius.c.nō frustra.iij.q.v.

5 ¶ Utrū liceat occidere furē.R.glo.in.c.cū hō xxiij.q.v.q; latronē insidiantē in itineribus:t nocturnū depopulatorē agrorū lz cuilibet occidere.C.q̄ñ licē.vni sine iudi.l.i.t.ij. Latronem seu furē nocturnū sil'r licet.diurnū Vo nō nisi armis se defendat.vt in.c.si perfodiens.de homici. Limitat tñ ¶Pa.in.c.i.de homicidio.t p̄dicta glo.verū:q̄ñ aliter nō pōt comprehendi. Facit.l.furē.ff.de sicca.t.c.ij.de homici. Limitant ēt scō:dicentes q; q̄ñ fur nocturnus vel diurnus cognoscit.t res possunt rehaberi per iudicē q; non licet occidere. Facit qō no.Bar. in.d.l.furē.aliter sic, t nō solū p cū cui furatur sed ēt p quēlibet. Irregularis tñ erit tam iste occidens q̄ ēt iudex de quo in precedenti dubio dictū est etiam si seruaret ordinē iusticie.

6 ¶ Utrū vxor a viro filia a patre cōmittendo adultertā simul cū adultero possit occidi.R.q; pater in ipso actu in domo ppria vel in domo generi pōt interficere vtrūqz.ff.de adul.l. nec in eo.t.l.se.Marito ēt ignoscit si occidat adulterū quo ad mitigationē pene.C.ō adul.l.grauc⁹. si mō cū adultero deprehendat in domo sua cū adultera.vt.l.marito.ff.de adul. alias nō de iure antiquo:sed ō iure nouo pōt post trea denūciatiōes factas vbiqz occidere.vt in quī. vt liceat matri t auie.§.penl'.t vl. Dicit tñ gl. in.c.inter hec.xxiij.q.ij.q; lz tales:t similes excusent a pena ciuili:nō tñ excusant a culpa seu a pctō homicidij.vnde in.c.quicunqz percussit xxiij.q.vlti.dr̄ qui sine aliqua publica administratione maleficū:furem:sacrilegum:adulterum:periurū:vel quēlibet criminosū interficerit: trucidauerit aut mēbr̄ debilitauerit velut homicida iudicabit'.t tanto grauī⁹ quanto nō sibi a deo cōcessā ptātem vsurpare nō timuit. Aduerte tñ q; aliud est qñ lex aliqd punit.vt puniendo:vt in occidendo adulterū. Et sic nō licet sine mortali pctō. Aliud est qñ lex concedit:sicut qñ diffidat aliquē.vt in.c.p humani. de homi.li.vi.t filibus.q: tunc si aliqs talē occidit nō aio vindicte:sed zelo iusticie.sic ñ peccat ſm Jo.an.in addi.ad Spe.q; facit vt minister legis.qō lz.xxiij.q.v.nō est crudelis. Et sic concorda istud qō hic dr̄ cū eo qō dr̄ in dubio precedenti. Ille autem qui aliquez occidit defendendo se vel proximū non proprie dr̄ homicida.de quo dic vt.j. Homicidium.iij.

7 ¶ Utrum sit homicida qui percutit mulierem pregnantem.R.q; si partus erat iam format⁹ t ex percussione interijt homicida est.secus si non erat formatus:hec probantur.ff.de pena l.si quis aliquid.§.qui abortionis.

8 ¶ Utrū ictaliter aliquē percutiens qui postea ab alijs occisus ē sit homicida.R.q; sic vt est ter.in.c.significasti.el.ij.eo.ti. Similer si non apparet an ictaliter percusserit vel ne tñ homicida est:itez homicida est si animo occidi habuit t pcussit q̄cunqz nō ictaliter si postea ab alijs pcussus interijt:vt in.d.c.significasti.

9 ¶ Mandato seu precepto cōmissū homicidiū imputatur non solum mandatario:sed etiam mandanti:q; vt dr̄ in.c.mulieres.de sen.excō. Js vere cōmittit cuius mandato delictum cōmitti probatur. Et iō sic peccat mortaliter.aut excusatur sicut si ipse faceret:t perinde determinandū est de mandatoribus quo ad irregularitatem sicut de mandante percuti clericum

quo ad excōmunicationē.vt.ſ. Excōmunicatio.v.casu.i.§.xxxi.t tribus sequentibus.

10 ¶ Utrū prelatus habens iurisditionem temporalem qui iniungit suo officiali q; super tali maleficio inquirat t iusticia exequatur sit irregularis t homicida si officialis mandatus excedens aliquem occidi faciat.R.q; non.q; dicit ter.in.c.episcopus.ne clc. vel mo.li.vi. q; lz clericis non liceat causas sanguinis agitare:eas tamen cum iurisditionem habent temporalez debent t possunt metu irregularitatis cessante alijs delegare.hec ibi.

11 ¶ Consilio etiam efficitur quis homicida qñ ex consilio seqnit homicidium nec soluz qñ cōsilium est directe de morte alicuius sed etiā qñ cōsulitur in cā propinqua ad mortē.ſ. aliquid ex quo sequit mors.vt nō. ¶Pa.in.c.ad audientiam.co.ti. Et ſ intelligе quo ad cāz ppinquā ſm Jnno.ibidē.vbi cōsulit res illicita ex qua mors sequit. Sed vbi ꝓsulit res licita. puta cōsuluit vt malefic⁹ capiat':vl' vt exponat se p patria vel fide christiana:q; lz homicidiū seqāt non imputat' ei. Facit.xxiij.q.viij.oī timore. t melius.c.hortatu.t precibus adriani. t sic nō est homicida ſm eū. Sed ō est qō no. Jo.an ex litteris. de exce.prela. t per ¶Pa.in.c.i. de furtis.t est ter.in.c.si quis viduam.l. distin. t in.c.sicut dignum.eo.ti. t ibi determinatur q; clericus vel alius interrogatus de pena delicti si respondet q; est mos est homicida. si casus iminet de presenti per dicta iura. Sed ego cōcordando dico q; dicit verū Jnno.quo ad peccatum:sed quo ad irregularitatem dicit verū Jnno.qñ est in consulendo rem licitam.t non homicidium:t qñ homicidium posset non accidere:lz verisimiliter debeat euenire. sicut dictum est.§.Bellum.q; lz prelatis dicere:pugnate viriliter t hmōi. Et dictum Hosti. t ¶Pa, intelligitur quo ad irregularitatem non quo ad pctū in eo qui consuluit sup morte que infallibiliter exequet': q; dicūt q; si nō iminet casus de presenti q; lz clericus consulet q; est pena mortis puniendus malefactor:nō ppterea est homicida.ſ.quo ad irregularitatē:nec etiā quo ad peccatum: nisi malo animo hoc faciat vt.ſ. Irregularitas.i.§.iiij.

12 ¶ Utrū consulens alicui vt aliū interficeret q voluit interficere interfectus est sit homicida R.q; quo ad pctū mortale est indubitatū quo autem ad homicidiū:quidā vt Jnno. t Jo. in.d.c.ad audientiam.referunt.q; si verisimile erat q; non poterat interfici ab illo nō erit homicida:nec cōsequenter irregularis. Si Jo verisimile fuit q; poterat interficisic erit homicida. Sed Jo.an.in.c.fi.eo.ti.li.vi.t ¶Pa.in.d.c. ad audientiā.tenent indistincte talē cōsultorē homicidā cēseri quo ad penā irregularitatis. Et i istud magis assētit ēt Jnno. t est verius

13 ¶ Quid de eo q ꝓsulit i gnē q; adulteri sūt occidēdi vl' alij q tñ de iure nō sūt occidēdi.R.fz Rodo.si reputabā' iuris perit⁹ t errauit nō i aplicib⁹ iuris sed i iure claro t certo.sic est irregularis si ꝓsultus ex suo ꝓsilio cōfisus aliquē occiderit. Si Jo si erat reputat⁹ perit⁹:fz simpler vl'idiota aut errauit in subtilitate aliq̄ i q̄ sūt opiniōes diuerse.sic ñ erit irregularis: dūmō casus nō imineret de pſēti: vt.s.dictū est.

14 ¶ Utrū ꝓsulēs alicui vt aliquē interficeret q̄ñ ille cui dedit ꝓsiliū per multoz tps stete rit añq̄ interfecerit sit homicida.R.fm Jnno. vt ¶Pa.recitat t segf i.d.c.ad audientiā.q; sic. q: debebat reuocare cōsiliū. Et si putabat ami cum nō desistere:debebat ſ inimico intimar': vt caueret:alias nō euadit q̄ñ doluerit de cōsilio. Jlō credo tñ q; debeat reuelare specifice illum cui dedit cōsiliū:sed bono modo seruata eius fama auiset inimicū,t sufficit,ex quo consilium reuocauit.

15 ¶ Quid de ꝓsulēte alicui vt se exponat p patria vl' iure suo.R. Jnno.i. d,c.ad audientiā.q; nō ē homicida nec irregularis ēt si interficiat. xxiij.q.iij.p mēbris,t.q.viij.hortatu.si tamē sciret eū ibi moriturū: sic videt hōicida t irregularis fz Jnno.t Jo.ibidē. Quos limita q̄ñ ꝓsuluit p iure propio ita se exponere. Sed secus esset si ꝓsuluisset q; p rpo morte sustineret vl' p ecclesia ēt p patria:q; lz sciat moriturū non est homicida: nec irregularis. Et sic intelige Jnno.t Hosti.vbi.s.

16 ¶ Desēsiōe cōmittit homicidiū:puta associādo homicidā ad factū homicidij.vt cū si oportet defēdat:t talis q̄cunqz ēt ei hōicidiū dissuadeat tñ fz Jo.homicida erit.facit.c.hericus. de cle.pu.i due. Nec i hoc distinguitur an al's esset factur⁹ vel ne quo ad irregularitatē. Sed quo ad restitutionem bene est distinguendum q; si al's erat facturus non tenetur.

17 ¶ Permissiōe ēt cōmittit homicidiū ñ p̄bēdo cū pōt:vt pz in.c.ñ iferēda.t.c.se.t.c.fi. xxiij.q.iij. Sed lz glo.in.d.c.nō inferenda.hoc referat solū ad platos:tu tñ dic q; cū iura loqn tur vniuersaliter. Jō est distinguēdū in illis q

Universidad de Deusto
Biblioteca

nō sunt ꝓlati nec hñt ex officio an dolose omittant ꝓhibere. Et sic credo homicidas si aliqs occidit. Si Xo nō dolose hoc nō ꝓhibent: sed ex negligentia vel pusillanimitate: aut qz nolūt se imiscere rumoribus: vel nolūt aliū hmōi rumoribꝰ imiscere sic mr filiū vxor virū ꝛ hmōi. nō credo cē homicidas. Et ad hec facūt notata i.c.q̄nte.de scn.ex.p Jo.an.ꝛ sequētes lz peccent: ꝛ forte mortaliꝫ qñ sine piculo oi pñt obuiare p iura ꝓallegata: nō tñ sūt irregulares ñ obuiantes nisi dolose vt occideret desisterent.

18 ¶ Vtrū cū quis vult aliquē interficere iniuste nisi ego dem sibi aliquā certā pecuniā meā tenear. R. glo. in pn. lxxxiij. di. q. quidā dicūt sic. qdā nō. Ipsa videt tenere q nō nisi sit ꝓlatꝰ Sed ego credo q siue sit ꝓlatꝰ vel nō q teneat aliī petñ mortale nō euadit si mō habet vltra necessitatem sue vite ꝛ illoꝝ quibus tenetur ꝓuidere: qz sicut tenetur cristenti in extrema necessitate subuenire. sic ꝛ tali. Ex quo alio mō non potest eum a morte liberare.

19 ¶ Vtz ñ reuelās tractatū homicidij sit homicida si sequat. R. Jpa. in.c. petrꝰ. co. ti. Aliq dicūt q nō: sufficit q ꝓhibuerit. Jo. an. distinguit q aut dolose nō reuelat: ꝛ erit homicida aut non dolose nō reuelat: ꝛ nō erit homicida ꝛ hoc placet Jpa. ibidem. Ego credo q si non reuelat illis qui possunt prodesse ꝛ non obesse q erit homicida quantūcūqz prohibuerit. Et de hoc vide Jnno. in. d. c. petrus.

20 ¶ Vtrū iniuriatus ab aliq̄ audiēs amicos suos vel parentes velle vindicare sit homicida si non prohibeat exprēsse. R. fm glo. in. d. c. petrꝰ q si homicidiū sequit erit homicida nisi exꝑsse ꝺdicat: qz tractantibus talia si nō ꝺdicit videt ꝓsentire. Silis casus est. i. q. iiij. qz ꝓlatus.

21 ¶ Coopatiōe ēt cōmittit homicidiū. vñ i.c. sic dignū. §. i. eo. ti. dr q illi q ad capiendū ipz aio feriēdi aut occidēdi accesserint: lz manꝰ in eo ñ imposuerit: tñ ex q mors secuta ē homicide sūt facit ēt. c. studeat. l. di. Vbi peuticus aliquē q interijt ex ꝑcussione sine directe. puta qz vulnꝰ letale fuit siue occasionaliī. puta qz ex ꝑcussione de equo eccidit vel de alio loco. ex quo casu interijt homicida est. Et sic intellige de coopatione simili in quocunqz homicidio: vt puta qz multi vulneraucrunt: de q etiā. xxiij. q. vlt. c. fi.

22 ¶ Vtrū erbibens ꝓtiam suā in bello iniusto aiando ꝓtulēdo vel inmicis timoꝛe incutiēdo sit homicida si aliquis ibi occidit. R. Jpa. in.c. significasti. co. ti. q. sic. Secus esset in bello iusto. vt. s. bellū. ꝛ in. c. petitio tua. in glo. co. ti.

¶ Vtrū erbibēs ꝓtiā suā vbi sit homicidiū sit homicida ꝛ irregularꝭ. R. q si est ꝓlatus ibi hūs iurisditōz ē homicida ꝛ irregularꝭ ō exꝛ. ꝓla. c. er lris. Alij Xo nō. vbi et sola curiositate stant ad videndū: peccāt tñ grauiꝫ clerici.

¶ Vtz ingsitoꝛ hereticoꝝ sciēs q cū ꝓnūcuerit talē hereticū occidet efficiat irregularis ꝓnūciando. R. fm Jo. in. d. c. ad audiendū. s homi. q nō. xxiij. q. viij. legi. ꝛ. q. v. si audieris.

¶ Aiatiōe incurrit homicidiū. vt ꝓz in. d. c. dignū. Limitat tñ Jpa. ibidē vexp qñ incitatio seu inaiatio ē ad homicidiū spāl'r: q: tūc tenet Secꝰ ēēt si esset incitatio ad odiū in genere: qz ñ teneret ō delicto postmodū inde secuto. Idē dic qñ aiatio est ad factū licitū: lz homicidiū sequat. Sic cū ꝓlatꝰ hortat in bello iusto vt viriliter pugnent. de quo vide. s. Bellū. §. iij.

¶ Auriltatōe ēt cōmittit homicidiū: vt i. d. c. sic dignū. Vñ dicit Jpa. in. d. c. q ꝓstans qdāqz auriliū quātūcūqz modicū i delicto cōmittēdo tenet: ēt custodiēdo vestimēta. Sz distingue si vis bñ itelligere: q aut auriliū ꝓstat ad ꝓpriā dū factuz legitimū ꝛ iustū: ex q tñ facto sequit homicidiū. ꝛ sic nō tenet de tali homicidio tal auriliator: q ad petñ: lz q ad irregularitatē. Si auriliatꝰ fuit directe homicidio bñ tenet. Secus si indirecte: sic dictū ē de auriliante pugnā tes in bello iusto ꝛ hmōi. Aut ꝓstat auriliū suppcō illicito: ex q sequit homcidiū. Et sic homicida reputat quātūcūqz auriliū sit idiu. ccū. Et sic logt. d. c. sic dignū. Silr si auxiliū ꝓstat sup homicidio ꝓpetrando sine iuste siue iniuste incurrit irregularitas: si homicidiū factum est.

¶ Vtrū clericus accomodās arma alteri sit irregularis si ille interficit. R. q si in bello iusto vel vt se defendat ꝺ iniuriantē nō erit. Secus si in bello iniusto. c. fi. de homi. De materia homicidij q ad irregularitatez. vide. i. irregularitas. i. §. i. cum multis sequentibus.

Dnicidium

ij. casuale dq̄ ꝓter volūtatē euenit ꝛ ex casu fortuito: de q. l. di. §. econtra. cum multis capitulis sequentibus.

¶ Vtrū sit homicida quo ad culpā vel penaz q a casu boiez occidit. R. vt colligo ex gl. Ber. in. c. sic. de homicidio: q aut dabat operā rei licite ꝛ adhibuit oēm diligentiā quā debuit. Et sic excusaf: ac si nō fecisset. c. er lris. eli. ꝛ. c. dilect. co. ti. ꝛ. l. di. si duo. Si Xo nō adhibuit debitā diligētiā imputaf ei quo ad culpā ꝛ pena

irregularitatis. l. di. de clerico iacente. potest dispēsari cū eo vt in ordine suscepto ministret fm Jo. in. d. c. clerico. Si Xo dabat operam rei illicite: siue adhibuit diligentiā vel non imputaf ei, vt in. c. quantū. l. di. Et quo patet qd tenendū de multis quēstionibus.

1 ¶ Quid de clerico qui riram faciēs supueniēbꝰ eius amicis occiderūt cū cū q̄ rixabaf. Ad quā rndendū est q ē homicida ꝛ irregularꝭ. ita no. Jpa. in. c. petrus. co. ti. ꝛ doc. ibidem. ꝛ facit ter. ibidē. Limitat tñ Jpa. si rixā illicite crerce bat: alꝰ nō. q: si fuit sine culpa: factū alioꝝ nō debet sibi imputari. c. significasti. cl. ij. co. ti. Limitat hoc ēt fm Jo. in. d. c. ad audientiā. vexp si nō ꝓhibuit quantū potuit. Silr nō esset homicida nec irregularis si inimici illius cū quo rixaz faciebat supueniissent ꝛ occidissent: q̄nis rixa fuisset illicite: q: nō intuitu clerici cū occiderunt: sed ꝓpter inimicitiā quā habebant cōtra eum. Jta no. doc. in. d. c. significasti. cl. ij.

1 ¶ Quid de eo q ꝓcussit latronez q asportabat res suas: ex q ꝓcussiōe fugere nō potuit: ex quo ab alijs posica occisus est. R. q est homicida ꝛ irregularis fm cōiter doc. in. c. significasti. cl. ij co. ti. ꝛ in. c. de cetero. ibidē. q: dedit operā rei illicite. Sed si tenemus q ēt clericꝰ licite ꝓ defensiōe rerū ꝓsit pcutere nō erit irregularis dūmō lctaliī nō ꝓcusserit nec aio occidendi fecerit; ꝛ magis placet cōis opinio doc. q: dictum c. de cetero loquit de cā ꝓpinqua homicidij vt sit irregularꝭ. Secꝰ in cā remota. vt est in casu isto ex q nō habuit aium occidendi. Et ꝓ hoc facit. d. c. significasti. ꝛ. c. exhibita. co. ti. ꝛ. ff. loca. l. q domū. in fi. Et videt sensisse glo. in. d. c. de cetero. ꝛ in. c. tua. de homi. nisi forte dicaf: q lz posset operā rei licite. tñ debuit cogitare q si vulneraret eū nō valens fugere q occideret ex q erat verisile. Et sic erit irregularis. Sz mihi nō placet. Jā vt habet in. d. c. tua. clericꝰ vulnerans grauiter furē ingressū suā domū: lz fur postea captꝰ sit ductus ad officialē: qui officialis mittens clericō ꝓdictō: vt exponeret si q̄ sciret de ꝓdicto fure interſigna: sed nūcijs. tribuens cultellū ꝛ sotulares quos a fure abstulerat si in nullo alio se impediuit: lz talis fur occidaf nō est irregularis: ergo nec a fortiori predictus

4 ¶ Quid de eo q videns latronē clamauit: ex q̄ clamoꝛ captus fuit ꝛ occisus latro. R. q ē homicida ꝛ irregularis: vt lz Jnno. ꝛ Ho. ꝛ seq̄tur Jpa. i. d. c significasti. cl. ij. ēt si nō habuit aīm ad mortē: q: debuit cogitare de homicidio q̄ cōiter sequit in tali clamoꝛe. Et hoc credo verū fm Jpa. ibidē: si cōiter sequit; alꝰ nō. ex quo aium nō habuit vt occideret. Silr nō est irregularis. qñ clamauit ꝓ sua liberatione: qz ille volebat cū interficere. Secus si ꝓ rebus vel alijs. vt. j. dicef Homicidiū. iij.

¶ Quid de ludente cū pregnante q̄ dispergit. R. fm Jo. an. ꝛ sequit Jpa. in. c. sicut ex lrarum. co. ti. si ꝺditio ludi erat gracilis ꝛ ludꝰ fuit licitus rōne ꝓsone: vt q: maritus fr vl alia ꝓsona ꝓiuncta nō erit irregularis: q: nō est in culpa aliqua. co q ludus lcuis nō est ꝓhibitus in ꝓgnante: dūmodo ꝓsone cōueniat ludenti cum ca. alꝰ sic.

6 ¶ Quid de clerico vel quocūqz alio qui implorat officiū iudicis ꝓ recuperandis suis rebus lz sciat ꝓ certo q sine sanguinis effusione nō poterit recuperare. R. q nō est irregularis fm Jo. an. Et est ter. i. c. ij. co. ti. li. vi. dūmō ꝓmittat protestationē q nō intēdit ad vindictā sāguis. ꝛ b tene. lz Vin. tenuerit ꝓriū: qz ita declaratū est in. d. c. ij. Et credo verū qñ alio mō nō pōt recupare. Et sic itellige ꝓfatū. c. ij. qñ mortē nō intendebat sed recuperationē suā: qz si intentio erat maculata erit irregularis: si mors vl mutilatio est secuta fm Ho. Et sic intellige. c. er lris. de excel. ꝓla. ꝛ. xxiij. q. v. c. ij. de pe. di. i. c. periculose. Idem tene ēt si furem capiat ꝛ iudici tradat fm limitationē predictam.

7 Quid si post suspēsionē seu occisionē leteꝭ ꝛ bēat ratū. R. q nō erit irregularis: qz lex ꝓmotionis attendit factum. xv. q. i. c. fi.

8 ¶ Quid de sacerdote qui ꝓ edificatione ecclie vel domus aduocauit aliquē in adiutoriū qui a casu interijt. R. q non est irregularis si nihil de contingentibus omisit. c. fi. eo. ti.

9 ¶ Quid de ludēte cū alio q a casu occidit sociū R. q si ludebat cū ꝓsonis cū qbus erat licitū ꝛ ludo licito ꝛ verisiliter ex ꝺditiōe ludi talis casus euenire nō debebat nō est irregularis: vt ꝓz in. c. lator. co. ti. vbi clericus ludens cū clerico qđ lz ꝛ nihilominꝰ vnus ipsoꝝ alterū accipiens ꝛ ꝓsternēs ad terrā cultellū sibi infixit vt moꝛtuꝰ est: ꝛ tñ ꝓstratus nō est irregularis: qz cōditio ludi nō erat ꝓsternēdi: ꝛ ideo nō fuit in culpa sed ꝓsternens. Si Xo nō ꝓsiderauit ꝺditionē ludi ex q̄ tale qđ euenire poterat erit irregularꝭ vt in. c. ꝓtinebaf co. ti. vbi volēs equitare sup sociū q habebat falcē in latere occisus est. ꝛ sociꝰ est irregularis. qz ꝺditio ludi erat vt q teti gisset baculū alterius sup eū equitaret. Et ideo

debebat deponere falcē: ex quo ludi ista erat cōditio. Si tñ prohibuisset ne eū equitaret, tenet ꝑa. in. d. c. q. nō esset irregularis. Ho. tñ et alij tenent q. ēt propter ludi conditionē: q. potuit euenire. Sed ꝑa. opinio magis placet: pōt tñ cēs dispensare in casu quo efficitur irregularis vt in subdiaconatus officio ministret si subdiaconus erat vt in. d. c. continebatur.

10 ¶ Quid de eo qui dat poculū amatoriū. ex quo sequit homicidiū q̄uis nō intēderet. R. q. homicida ē et irregularis: vt no. ꝑa. in. c. si aliqs eo. ti. Facit. l. si quis aliquid. §. qui abortionis ff. de penis. Nō q. dat operā rei illicite. Secus si ñ sequit homicidiū: puta q. fetus nōdū erat format⁹: q. ꝛ peccet mortaliter quicūq. dat aliqd ad potādū vel ex libidie vel odio et hmōi. vt ñ possit gnāre aut ꝓcipe vl nasci soboles ꝓcepta vt ꝓz i. d. c. si aliqs. tñ irregularis ñ ē: vt ibi glo.

11 ¶ Quid de eo q. inseques aliū qui ex fuga ceciderit et mortuus est. R. q. est homicida si fugiens timebat de graui malo sibi infligendo nisi fugeret. Secus si de leui et cā ludi. Vñ ꝑa. in. c. exhibita eo. dicit q. si qs ꝓiecit lapidē: vt alius ꝓcutiat: dūmō ꝓcussio non possit esse grauis: et alius ne ꝓcutiat fugiens cadat et occidat non erit irregularis: vel si ꝓiiceret lapidē a remotis et alius timens fugeret et corruens interiret silr nō est irregularis. Secus si vt grauiter ꝓcuteret: vel iactus potuisset graue ꝓcussionem facere nisi alius fugisset: q. tūc tenet de homicidio: q. tūc noxius esset ludus etiā in pueris.

12 ¶ Quid de illo puero qui vesicaꝫ pueri inflatā violenter frangens ex terremotu mulierē grauida exꝑauefacta fugiens dispersa est. R. q. nō est homicida: nec irregularis ꝑ doctrinā ꝑa. in. d. c. exhibita. q̄uis Inno. Abbas et Vin. videant sentire q. tam in isto q̄ in precedenti imputet ei homicidiū. Sed mihi videt durū nec ter. in. d. c. videt velle. vñ nō quelibet cā ꝺz attendi sed ꝓpinqua ad hoc vt sit irregularis. Facit. ff. ad. l. cor. de sicca. l. nihil interest. i glo. Nō enī q. faber facit cultellū ē homicida: si tñ aio nocendi facit et minorē diligentiam adhibuit tunc cōsiderat cā remota fm Ber. in. c. de cetero. t. c. presbyteros. de homi. Vnde cum quis percutit alium vulnere nō mortifero: tñ ex imperitia medici vel incuria vel expositione ad labores et sudores ille mort̄ non est irregularis fm Ber. in. c. exhibita. de homi.

13 ¶ Quid de clerico qui venando vel se exercendo iaculū proiecit et aliū a casu interfecit. R. q. tenet de homicidio et est irregularis siue adhibuerit diligētiā vel nō: q. dabat operā rei sibi illicite. c. bi qui arborem. §. si Ho. l. di.

¶ Quid de custodientibus infirmos q. ad eos ꝓ 14
petitionē dederūt ei vinū vl aliquid hmōi. R. q. si certū est eos mortuos ꝓpter hoc. et ipsi q̄ potuerūt ꝓcuidere q. irregulares sunt: nō ꝺnt tñ facere sibi hanc conscientiaꝫ q. ꝓpter hoc sint mortui fm Rodo. qñ bono aio id fecerūt: nisi sit cuidens culpa vel dissoluta negligentia. Et si habent conscientiam ꝺnt deponere ad cō silium boni viri: nisi contra ꝓceptum medici expresse dedissent: q. ñ excusarent: vt no. i. d. c. tua nos. de homici. Idem dic de vertentibus infirmos vnde vel apostema frangitur vel anbelitus obturatur et suffocat.

¶ Quid de parentibus qui a casu ꝓpios filios q̄ occiderūt. R. si ex culpa graui vel leui tenent⁊ homicidio: vt ꝓz in glo. c. fi. de his qui ꝓpri. occi. Nā ꝺat eis ꝑ culpa graui pnia. vij. vel. x annoꝝ. ꝑ leui triū. Si aūt nulla culpa ꝓcesserit: nō tenent. Nō tñ fm Ho. et ꝑa. et alios doc. in. d. c. fi. q. si culpa sit occulta siue grauis vel leuis nō ꝺz dari pnia publica. Ꝺ qō faciunt multi qui imponunt publicam pniam: de qua in. c. i. capite. l. di. et male. q. fieri ñ ꝺz talis pnia nisi crimen adeo fuerit graue q. totā cōmouerit vrbē. vt in. d. c. in capite. Collocare tñ apud se filios tenellos parentes nō debent aliter sūt in culpa. ij. q. v. ⁊soluisti: et eis imputat homicidiū si sequitur: nisi forte ita pauperes essent q. nō possent eos pannis fouere contra frigora: q. tunc tenendo apud se in lecto si debitam faciunt diligentiā in reliquis non tenent aliqua culpa: q. duobus malis cōcurrentibus minus eligit. xiij. di. nerui. et ió si est minꝰ periculū collocare penes se q̄ aliter tenere excusantur.

¶ Quid de tenentibus aialia que aliqnē interfecerunt. R. si nō fuerunt in aliqua culpa nō tenent de homicidio: alꝰ sic. puta q. erāt feroces et non tenuerunt ligata et huiusmodi. ar. c. bi q arborem. t. c. sepe. l. di. et qō nō. in. c. de occidendis. xxiij. q. v. Et hoc tene fm Ho. ꝛ Inno. in c. ad audientiam. de homi. videatur tenere q. nullo modo sit irregularis. 16

¶ Quid de illo qui vocat milites ad defensionem sui iuris si aliquis ibi occidat. R. non tenetur de homicidio: vt in. d. c. de occidendis. et q. iij. eadem causa. c. maximianus. 17

¶ Quid de medico cui preter volūtatē infirmi⁹ 18
mortuꝰ ē i mānibꝰ seu sub cura. R. si ista q̄tuor

cōcurrāt nō ꝺz culpā. ꝑ Primū q. istud officium sibi ꝓuenierat: q. nō erat ei ꝓhibitū exercere sīc est clericis et religiosis cirogiā in. c. sniam. et. c. ñ magno. ne cle. vel mo. Secundū si erat peritus in arte. Tertiū si exhibuit omnē diligētiā fm artem. Quartū si informauit de his que sunt ꝓria egritudini infirmi. Nā istis seruatis non imputat ei homici liū. ita no. ꝑa. in. c. ita vos eo. ti. also tenet. de era. et quali. c. ad aures.

19 ¶ Quid de eo q. impellit in aliū et ille moritꝰ vel de eo qui declinās cū qui volebat ꝓcutere percussus est alius ex tali declinatiōe et occisus. R. fm Ho. in. c. sepe. l. di. non est irregularis: nec homicida: nisi in fraudem fecerit.

20 ¶ Quid de eo q. mandauit aliquē verberari in bibendo ne interficiat vl mutilet. R. si mandatarius interfecit vel mutilat seu interficit vel mutilat ꝓpter talem ꝑcussionē faciendam. Homicida iudicat mandator: q. mādando in culpa fuit. c. is qui. eo. ti. li. vi. q̄ verisilr hoc ꝓssit euenire debuit cogitare ibidē. Idem dic de eo qui mandat aliquē capi: q̄ verisilr mors poterat ꝓuenire. et hoc quo ad cū qui iuste et ex officio mandat. Secus in alijs q. qualitercūq. mors sequatur irregulares sunt q̄uis verisimiliter non debebat euenire.

21 ¶ Quid de illo qui volenti fugere inimicos ꝓ timorē mortis ⁊soluit vt remaneret et pacē ꝓcuraret ꝓpter qō remansit et occisus est. R. nō tenet qñ bono aio fecit hīs ꝓbabilez cām credendi q. ex remansione nō imineret periculuꝫ puta q. inimici erāt eiꝰ consanguinei vel talis amici q. eos poterat cohibere. Secus esset si ñ habuit ꝓbabilē causam credendi vel si habuit non tñ fecit quantū potuit: q. sic imputaretur ei homicidiū: vt in. c. tua nos. eo.

22 ¶ Quid de eo q. misit puerū ad aquandū equū monēs vt caueret a flumie q. submersus ē. R. si rōnabilr ꝓsit dubitari ē irregularis alii nō.

23 ¶ Quid de illo qui cū corrigia q̄ habebat gladiū verberans famulū interfecit. R. q. est irregularis: q. probabiliter debebat credere occasionem non remouendo gladiū.

24 ¶ Quid de illo qui interrogatus de malefacto re ipsū eis ostendit. R. si ꝓbabiliter potuit cogitare q. ad mortē cū quererent est irregularis alꝰ nō. De hoc etiā habes. j. Irregularitas. in ꝓn. Et ibi vide multos casus.

Homicidium iij. cōmittit necessitate. i. defensione: que quando et quomodo liceat. vide. s. defensio.

¶ Quid si violentia inferat rebus solū. Vtrum occidens ꝓ ipsis saluandis excusat. R. ꝑa. in. c. significasti. el. ij. eo. q. nō clericus nec ēt ꝓ ipsis recuperandis: vt in. c. suscepimus. eo. Si Ho est laicus de iure ciuili est clarū q. pōt impune occidere si aliter saluare ñ poterat eas. vt in. l. furē. ff. ō sicca. et in. l. ita q̄. ff. ad. l. aqui. et B habebit locum in oī foro contentioso seculari. Sed quo ad irregularitatē tam clericus q̄ laicus occidens vel mutilans ꝓ ipsis saluandis erit irregularis. vt ꝓz in. c. suscepimus. eo. Nō glo. xxiij. q. iij. in ꝓn. An autem peccet mortaliter occidendo ꝓ rebus saluandis: dic vt. s. defensio. §. iij. et. v. 1

¶ Quid si violentia inferat ꝑsone solū: vel ꝑsone et rebus simul. R. ꝑa. in. d. c. significasti. q. aut pōt euitare fugiendo aggressorē: et sic clericus tenet fugere ꝑ. d. c. suscepimus. Ja laico Ho Bar. in. l. a. C. vñ vi. videt tenere q. nō tenet fugere: q. fuga est iniuria. vt. l. ita apud labeonē. ff. de iniur. et dicit Ly. in. l. si ex plagijs. §. tabernarius. ff. ad. l. aquil. q. fuga. reddit fugientē vilionē. Ergo sicut ꝛz ꝓ iactura rerū multo magis ꝓ iniuria corporali q̄ est maior iniuria. l. in seruo. ff. de penis. Tu dic q. siue in clerico siue in laico si pōt fugere nō licet occidere vel mutilare: aliter incidit in penā irregularitatis fm Ray. et Ber. Bof. tñ ꝛz q. post peractā pniaꝫ poterit in susceptis ordinibus ministrare sine dispensatiōe: sed nō ascēdere ad maiores. et ita intelligit. c. de his clericis. l. di. Si Ho aliter nō pōt effugere nec euadere: nisi mutilet vel occidat: sic licite tā clericus q̄ laicus occidit vel mutilat et fine oī pena irregularitatis: vt in cle. vnica. eo. et fine oī petō ita q. statim ꝑsbyter possꝫ celebrare fꝛ Jo. ō ligna. tractatu de iusto bello. Facit. c. olim. el. i. de resti. spo. dūmodo non faciat aio vlciscendi. Facit ꝓ hoc. c. ij. eo. 2

¶ Quid si interfecit ꝓ defensione ꝑsone alterius quā aliter nō poterat saluare. R. q. ꝛz hoc possit fine oī petō qñ volebat iniuste talez ꝑsonā interimere: tñ irregularis efficit. vt nō. in. d. cle. vnica. co. vide. s. clericus. et. §. viti. 3

Universidad de Deusto
Biblioteca

Quarto nō soluens legata defunctoꝝ.xiij.q.
ij.qui oblationes, cum duobus.c.sc. ⁊ dicunt
mēbra diaboli.xij.q.ij.cū deuotissimā. Quito
de rebus alienis faciens elemosynas.xiiij.q.v
imolans.xvi.q.i.decime. Serto alios ad malū
puocans.de cōse.di.iiij.queris.de pe.di.i.noli
Septimo decimas debitas non soluendo.d.c.
decime. Octauo ꝓuocans ad iuramentū quē
scit falsē iuraturū.xxij.q.v.ille. Nono odiū al
teri gerendo. de pe.di.i. homicidioꝝ.i. Jo.iij.
Decimo alteri detrahendo.d.c.homicidioꝝ.⁊
vi.q.i.summa iniquitas. Undecimo morienti
pniam negando.xxvi.q.vi.agnouimus. Duo
decimo de se malā suspitionē dando.xi.q.iij.si
fūt audiendi. Tertiodecimo oppressionē vl in
iusticiam: aut iniquitatē exercendo. de pe.di.i.
ois. Quartodecimo cā libidinis explende vel
odij meditatione hoi vel mulieri aliquid faci
endo vel ad potandū dando: vt nō possit gene
rare aut ꝺcipere: vt in.c.si aliqui.ò homicidio.

Omicidium

v.q̄ ad pe
nā.s.irregu
laritatis: ⁊ als de iure canonico. Utrū
ois homicida sit irregularis. ℟. q̄ sic. quilibet
q occidit pⁿ baptismū p industriā ⁊ p insidias
vt no. ℣Da.in.c.i. de homicidio. ⁊ ibi pz et ter.
⁊ ēt ē irregularis ois homicida volūtarie occi
dēs siue ex iusticia siue legis aut canonis pmis
siōe: siue ex vindicta siue sine petō siue cū petō
solūmō excipit ille q occidit nō valens aliter eua
dere: ⁊ B intellige si bz occidens vsū rōnis: q:
ois furiosus infans ⁊ dormiēs si occidūt non
sūt irregulares. cle. vnica. co. ti. Vñ iuder quā
tūcūq; ex iusticia ꝓcedit est irregularis. li. di.
aliquātos. ⁊ accusator: aut testis vel ēt notariꝰ
sniam scribens vel ꝓferens aut attestationes
scribens vel legens dū publicant. Adduocatꝰ i
tellige ꝺ reū vel ēt ꝓ reo si mors infligat accu
satori: assessor: ⁊ glibz aliꝭ officialis in cā mortis
vel mutilatiōis mēbri irregularis est. vt no. in
d.c.aliquātos. ⁊ p totū. cē ne cle. vel mo. sniam
⁊ i glo. i sūma. li. di. Et nō solū qñ gs interficit
vel mutilat p se sed ēt ex mādato: ꝓsilio: defen
sione: pmissiōe: coopatiōe: aiationē: auxiliatiōe
fm q. ē. in. i. c. bⁿ tituli declaratū est forte homi
cidas solū excipio q̄ ad irregularitatē eū q non
obuiat cū possit: q: bz sit homicida fm q. diri. ꝺ
non tū credo erit irregularis nisi fm q. ꝺ. diri
Homicidiū. l. ℔. xvij. q: ler. ꝓmotiōis factū re
grit. xv. q. i. si gs nō iratꝰ. Et ꝓ his oībus facit
c. fic dignū. eo. ti. ēt si occisus vel mutilatus sit
paganus. l. di. clericū. homicida Ño casualis in
casu in quo ci imputaf silit irregularis est: als
nō. Et q sunt dictū est in. ij. c. huius ti. Homi
cida siliter ex necessitate nō excusaf: nisi ꝓ cus
sione sue pſone: vt dictū est. c. iij. huius ti. Ño
micida Ño spūalis nullo mō irregularis efficit
per baptismū ēt tollit irregularitas homicidii
aīi cōmissi. vt. ꝺ. Baptismus. vij. ℔. iij.

¶ Utrū cū homicida voluntario solus papa
possit dispēsare. ℟. fm cōiter doc. in. c. sicut di
gnū. eo. ti. q̄ sic. q̄uis glo. tenuerit q: nec ēt pa
pa possit. Sz tu tene cū cōiter doc. q: pōt. imo
dicit ℣Da. in. c. ego. de iureiur. q: clerici pñt vti
armis ēt offensibilibus de lnia pape q: solū est
ꝓhibitū de iure positiuo, sed eo inferior nemo
pōt dispensare quātūcūq; ēt sit occultus. c. vit.
de tempo. ordi. Vincentius tū tenet q: si oino
occultū est: ⁊ egit pniam q: nō indiget dispē
satione: q: eccle nō est obnoxius: q: pctū occul
tū. xxxij. q. v. christiana. nec deo, ꝓpter pniam q̄
ei satisfecit. Et iō celebrare pōt ⁊ vti ordinib⁹
sine alia dispensatione. Lau. Ño ⁊ Jo. ꝓcō. cū
Vin. si mō dispēsatio ēpi interuenit. ℘. Ño
in. c. ex tenore. de rēpo. or. tz q: si est oino occul
tū, put occultū distinguit ꝺ, ꝓbabile sic respici
endo legē, ꝓmotōis publicā sic nō indiget. Sz
si aspiciam⁹ ad legē ꝓscie ifformatā ex lege posi
tiua: fic indiget dispensatōe qō intelligo de dis
pensatione nō papali: sed epali vt satisfaciat
ꝓscie. Et ad. c. fi. de tempo. or. qō videf contra
riū. Ñdet q: loquit de dispensatōe nō papali
sed ēpi que ē necessaria: vt tz Lau. ⁊ Jo. ⁊ videf
tenere ēt ℣Da. ne quis cōstituat se iudicē in cā
ꝓpria eristimando oino occultū qō forte non
est. qō not. q: facit ad multa.

¶ Utrū cū homicida casuali q est in culpa infe
rior: papa possit dispensare. ℟. ℣Da. in. c. cōtine
baf. eo. ti. q: epⁱ pōt dispensare in minorib⁹ so
lū. vt in. c. ad audientiā. eo. ti. Archiepⁱ Ño vt
cōmissarius pape pōt in subdiaconatu tm. In
diaconatu Ño vl presbyteratu solus papa dis
pensat: vt in. d. c. continebatur.

¶ Utrū mutilatio mēbroꝝ extra casū infirmi
tatis parificet quo ad pctū mortale: ⁊ quo ad
irregularitatē ⁊ eius dispensationem homici
dio. ℟. gl. singularis in cle. vnica. co. ti. q: sic. fa
cit. c. aliquātos. li. di. cum multis aliis ibidem.
⁊ c. clericis. ne cleri. vel mona. ⁊ c. in archiepa
tu. de rapto. c. io qui de homici. li. vi. ⁊ alijs. al
legatis in dicta glo.

¶ Utrū epⁱ possit dispensare cū homicida ca

ea bōficiū. ℟. fm Ño. q: circa simpler pōt. sed
circa curatū nō. sed solus papa. ar. c. fi. de fili.
presbⁱ. ℣Ño. ℣Da. in. c. fi. de pu. in duc.

¶ Quid si nō mutilat sed debilitat an sit irregu
laris. ℟. ℣Da. in. c. de diacono. q cle. vel vo. qō
nō. ar. i. q. i. sicut vigeri: q: lz mēbrū debilitatū
sit quasi inutile quo ad operationē: tñ valet sal
tem ad decorem: ⁊ in penis facienda est mi
tior interꝓtatio. ꝓcor. Baspar. in. d. c. diacono
In ꝺrium tū facit qō not Ly. in aut. sed nouo
C. de ser. fugi. Unde Bar. in. l. ij. ff. de pu. iudi.
in fi. dicit q: mutilatio, ꝓprie est: qñ mēbrū ledi
tur: ita q: nō pōt exercere suū officiū. Hoc pro
batur in. l. idē ophilius. in prin. ff. de edil. edi.
Truncatio Ño est qñ ex toto abscindit mēbrū
d. cle. vnica. Non dicit truncat sed mutilat. Et
ió intellige q: nō est irregularis: qñ quis non
debilitat ex toto: sed qñ ex toto: ita q: nihil pōt
facere: sic teneo q: sit irregularis p. d. cle. vnicā
⁊ c. qui percutit. xxiij. q. viti.

¶ Utrū truncatio vl mutilatio digiti inducat
irregularitatē. ℟. do. Cardi. in cle. predicta. q:
nō sed cum fit in principalibus membris fm
Landul. all. c. i. de cle. pug. in duc. qō loquit de
mēbro. ℣Pro quo not. q: mēbrum ꝓprie sum
ptum ⁊ stricte est fm Bar. ⁊ Jo. de imo. in. l. ij
circa fi. ff. de publi. iudi. pars corporis habens
officiū separatuz ⁊ distinctum sicut manus ad
palpandū ⁊ pes ad ambulandū. Facit. c. fingu
la. i. rrrir. di. iūcta glo. Facit ter. in. d. c. sicut vi
geri videor: ⁊ in auten. predicta. sed nouo iure.
Digitus aūt non est ꝓprie mēbruz: sed pars
membri seu officium membri: vt i. l. nō sunt li
beri. ff. de sta. ho. ⁊. d. l. idem ophilius. Et ideo
optime tenendum non esse irregularem talem
truncatorem vel mutilatorem.

¶ Qua pena punit pater qui occidit filium vl
filius q occidit patrē. ℟. ℣Da. in. c. i. de his qui
fi. p. occi. fm leges ponaf in sacco de corio cuz
cane simia vipera ⁊ gallo. ⁊ sic proijciaf in flu
mine. Si nō habeat portatur in insulā a feris
deuorandus. l. vnica. C. de his qui pa. vel fi. p.
occi. ⁊. li. ff. ad. l. pom. de paricidis.

¶ Qua pena puniunt alij homicide. Clericus
ꝺz deponi ⁊ sine alia incorrigibilitate tradi cu
rie seculari: hoc intellige qñ volūtarie occidit.
Si Ño a casu. tunc glo. in. c. fi. de illis qui fi. oc
ci. dicit, q: si a casu nulla culpa ꝓcedente: sic nul
la penitentia imponit: nisi forte ad cautelā: q:
bonaꝝ mentiū est culpā agnoscere: vbi culpa
nō est. c. ꝓsilii. ℔. ij. de observā. ieiu. xxv. di. ad
eius. ⁊ de pe. ⁊ re. c. quesitū. Si Ño culpa prece
dente: dic vt. ꝺ. Homicidium. ij. ℔. xv.

¶ Ad quid tenētur homicide: vide. j. Restitu 9
tio primo. in. ℣. homicida.

Omo

cōstituit ex aīa ⁊ corpore
altero istoꝝ deficiente ñ
est homo, vt patet ex. c. cuz christus. de
here. ⁊ in. c. in quadam. de cele. miss. ⁊ in. c. sicut
de homici.

¶ Utrū liber hō possit dari in pignus ⁊ in sub i
sidiū aliarū rerum deficientiū. ℟. q: non. Facit
c. latoz. de pigno. imo perdit recipiens cū in pi
gnus debitū: ⁊ tantundē de suo dare tenet de
tento vel eius pentib⁹: vt no. glo. in. c. ex rescri
pto. de iureiu. ⁊. C. de aci. ⁊ obli. autē. oio. Ubi
ꝺ q: quadruplum restituat. Rō q: illa que nō
sunt in nostro cōmertio obligari non possunt
l. i. ℔. eam rem. ff. que res pigno. Sed liber hō
non est dñs membrorum suoruz. l. liber homo.
la. i. ff. ad. l. aquil. Et ideo pulchre dixit Bal. in
l. ij. C. de patribus qui fi. distra. q: illa. l. ij. habu
it ortum a legibus antiquis fm quas pater po
terat occidere filios. l. in suis. in fi. ff. de li. ⁊ po.
que hodie est correcta. Et ideo solum permitti
tur venditio causa paupertatis seu egestatis vi
ctus: quia filius sic venditus potest se redime
re precium offerendo ipse vel alius pro eo vel
mancipum. vt in dicta. l. ij.

¶ Utrū liber hō possit dari in obsidem. ℟. q: 2
de iure ñ pōt nisi ꝑ papā ⁊ imperatorē: vt no.
in. l. obsides. ff. de testa. ⁊. l. diuus. ff. de iure fisci
⁊ p cū qui non recognoscit superiorem: vt no.
Bar. in. l. famē. ff. de publi. iudi. ⁊ in. l. hostes.
ff. de cap. ⁊ in. l. i. ℔. de qua. ff. de postulat. Tñ ꝺ
consuetudine vsurpatū est contrariū fm glo. i
l. ij. C. de patribus qui fi. distra. Et sic de facto
seruaf: vt etiā ciuitas que recognoscit superio
rem det obsides ⁊ alij similes ⁊ habet talis cō
suetudo vim legis. l. de quibus. ff. de legi. imo
videtur licere de iure cōi dare obsides pro pa
ce seruanda fm glo. in. c. vt pridem. xxiij. q. viij
sed non ꝓ pecunia. vt in. d. c. ex rescripto. ⁊. d. l.
ex rescripto. ⁊. d. li. q: liber homo nō potest ob
ligari pro pignore. nec potest haberi in eo ius
pignoris: sed tñ ius retentionis.

Onestas

requiritur in oi ne
gocio: q: est vnuz
preceptū iuris. insti. de iusti. ⁊ iur. ℔. in
ris precepta sūt hec: honeste viuere ⁊c. In ma
trimonijs. ff. de ritu nup. l. semp. in coniunctio
nib⁹. nō solū qō liceat cōsiderandū est, sed ⁊ qō

honestum sit. hec ibi. In lege di. iiij crit. aut. in voto. t. magne. de voto. In iuramento. xxij. q. v. de forma: nec fisco rē quā vendit retractare ꝑmittit, ꝓpter honestatē. l. vlti. C. ne fiscus rez quam ven. cuin. l. x. Nec actio furti daf viro ꝓ vroꝛē; nec pri contra filiū vel econtrario ꝓpter honestatem. ff. de furtis. l. si quis vroꝛi. in fin. t. §. i. C. de fur. l. fi. Nec arrogatio. l. nec ca. §. pe. ff. de adop., ꝓpterea dicit ter. in. l. er dāmi infecti. in prin. ff. de dāno infecto. honestꝰ modus seruandus est t non īmoderata cuiusq; luxuria sequenda est. propterea dī in. l. filiꝰ qui ff. de condi. insti. Nam que facta ledunt picta tem: ertimamus verecundiā nēam. t vt generaliter dixerim que ꝓ bonos mozes fiunt: nec nos facere posse credendum est. hec ibi.

Onor est maximum exteriorū bonoꝝ. vnde potentatus t diuitie ꝓpter honoꝛes desiderabilia sunt. iiij. etbi.

1 ¶ Cui debetur honoꝛ. ff. q. solum virtuti fm philosophum. iiij. etbico.

2 ¶ An sit honoꝛ preferendus vtilitati. ff. q. ficar. in. l. iulianus. ff. si quis ob ca. te.

3 ¶ Vtrū possit appeti honoꝛ sine pecō. ff. q. ſi. Vnde phus. iij. etbi. dicit q. non sunt vere foꝛtes qui ꝓpter honoꝛes faciunt fortia. Nec ob. q. honoꝛ est premiū virtutis. iiij. etbi. t, ꝓptera sit appetibilis: q. illud est verum qō est premiū virtutis ex parte alioꝝ: qui. s. non būt maius qō retribuāt, ꝓpterea dicit idē phus ibidē q. honoꝛ est, ꝓpter virtutem nō virtus, ꝓpter honoꝛē. Nec ob. q. idez phus dicit q. honorū amatoꝛ plusq; oꝑtet: vel vñ non oꝑtet virtuperabilis est. Ergo sine pecō aliqñ potest appetiꝛ: q. concedo qñ non ꝓpter seipsum appetitur: sed ad gloriam t laudem dei vel salutem aiarum, al's semper peccatum est.

4 ¶ Vtrū sit mortale pecūm inordinatus appetitus honoꝛis. ff. q. sic. fm q. ambitio est mortale peccatum: de quo vide ambitio: al's non

5 ¶ Vtrū oblatus honoꝛ sit suscipiendus. ff. q. nō. nisi fm q. dī. i. q. i. non est in fi. Quisq; igit sacerdotiū non ad ciationis pompam: sed ad vtilitatem adipisci desiderat prius vires suas cum eo q. est subiturus honore metiat vt si est impar abstineat: t ad id cū merā etiaz cui sufficere existimat accedat. hec Grego.

6 ¶ Vtrū querenti sit dandus. ff. q. nō. īmo auferendus. vt. i. q. vi. c. sicut hic. Fugienti Xo ē dandus ꝛbidem. t. viij. q. i. in scripturis.

¶ Vtruz ꝺocto: qui in docendo principaliter querit suū honoꝛez peccet mortaliter. ff. Henri. de ganda. i. quol. q. xxxiij. q. qui vtit aliquo principaliter ad qō non ordinatur in quo deū contēnit peccat mortaliter. Et sic concludit q. doctoꝛ qui principaliter querit honoꝛem suum in docendo: t sic prefert honoꝛem suum bonori diuino peccat mortaliter. q: vt dicit Aug⁹. li. i. de doctrina christiana: ad fidez: spem: t caritatem tota militat diuina scriptura que principaliter ordinatur ad honoꝛē dei. In quo deꝰ contēnitur si principaliter ad alterius honoꝛē ordinetur. Sed sane intellige t limita verum quando legit aliquid quod est principaliter ordinatū ad honoꝛem dei. vt cum predicat t huiusmodi. q: secus credo quādo legit aliquid qō non est principaliter ad honoꝛē dei vt sunt leges t multe scientie que ad pacem hominū t vtilitatem principaliter ordinantur: q: tāc nō contēnitur deus. Et sic non erit mortale petūm t de hoc vide vana gloria.

Ora canonica ꝑt hic accipio est officiū diuinū certa hora dei naturalis deo ꝓsoluendū ab ecclesiasticis ꝓsonis.

¶ Quot sunt hore canonice. ff. fm glo. in de. 1
i. de cele. mis. q. sunt. vij. s. matutinū: prima: tertia: sexta: nona: vesperc: t completoꝛium.

¶ A quibus debent dici. ff. q. ab ōibus ecclesi 1
asticis ꝑsonis. Facit. c. fi. xcij. di.

¶ Vtrū omnes ecclesiastici tenentur de prece 1
pto ad omnes horas canonicas dicendas. ff. fm glosa. in. d. c. fin. q. sic. t eam videtur sequi Inno. in. c. i. de cele. missa. Sed doc. cōmuniter in. d. c. i. dicunt q. nō omnes tenentur. Sed solum tripler genus ecclesiasticoꝝ. Primū genus est illoꝝ qui sunt beneficiati. hoc patet p. d. c. fi. vbi dicit ecclesie deputati. s. per beneficium: t sic soluitur opinio glo. predicti. c. fi. facit. c. cum fm. de preben. Secundus genus sūt existentes in sacris: lz non sint beneficiati: ꝓpter quod ibi no. Et ꝗuis ꝓpa. in. d. c. i. dicat esse tutius q. etiam existentes in minoꝛibus ꝗnis non sint beneficiati teneant̄ter quo in parte dñi sunt assumpti: tamen ego non credo nisi de bono consilio. Tertiū genus est illoꝝ qui per professionem vel votuz ad id faciendū se obligauerunt. c. licet. de voto.

¶ Vtrū clericus beneficiatus existens in mi 4
noꝛibus cum est absens ex cā legitima t deferuit ecclesie per vicarium teneatur ad horas canonicas. ff. fm ꝓpa. in. d. c. i. q. sic. t hoc est de mente Innocen. in. d. c. i. Jo. an. t est tutius. lz Abbas t quidam alij dicant q. non tenetur: quos credo dicere verum si nullam vtilitatem in absentia reciperet ab ecclesia: al's non est vera opinio: cum non solum beneficium detur: vt seruat ecclesie. sed etiaz vt oꝛet ꝓ his qui beneficium constituerunt. Concoꝛ. cum hoc Lar. in. d. cle. prima.

5 ¶ Vtrum clericus excōmunicatus teneatur ad horas. Respon. q. si est minoꝛi excōmunicatione innodatus potest t debet dicere etiaz cum alijs fm q. infra dicam. Si vo est excōmunicatus maioꝛi excōmunicatione: sic solus tenetur dicere sine. Dns vobiscum. t etiaz degradatus si est in sacris: vel si non est in sacris si tamen tenet beneficium. Facit quod legitur no. in. c. legi. xvi. q. i. in prima glo. t concoꝛ. cōmuniter doc. in hoc.

6 ¶ Vtrum papa possit dispensare vt prefati nō teneantur ad horas canonicas. ff. fm ꝓpa. in dicto. c. i. q. non. quin septies in die teneantur laudare deum. Jn modo autem dicendi dispensare potest.

7 ¶ Vtrum dimittens officium ex infirmitate excusetur. Respon. secundum Innocen. in. d. c. i. q. sic. si est talis infirmitas in qua directe vel occasionaliter sibi obesset vel obesse timeꝛet si celebrationi intenderet. Dicit tamen Panoꝛ. in. d. c. i. q. si nocumentum esset leue vtlin febꝛe quartana vel longa vel modica: nō excusaretur si non diceret.

8 ¶ Quid si ex oblitione aliquam horam dimittit. ff. nō credo sit mortale peccatum. debet tamen supplere quod omisit: t doleat de negligentia sua. Jnno. autem in. d. c. i. videtur sentire q. confessoꝛ posset ei unponere aliam penitentiam etiam si voluntarie dimisit. lz consuluit vt imponat q. ꝑ suppleat que omisit nisi quando videret non proficere. Sed hoc tene de bono consilio: t qō confessoꝛ posset ei imponere alind qō sit ad laudem dei: puta. vij. ꝑsalmos t hmōi. tenet Tho. in quol. t ꝓpa. de pal. in. xiij. di. ev. etiam si dimisit voluntarie.

9 ¶ Vtrum non habens librum vel carens visu t huiusmodi excusetur: si non dicat horas. Respon. q. sic. ar. clc. fi. de vita t honesta. cledum tamen suppleat per psalmos vel paternoster: t huiusmodi.

10 ¶ Vtrū prefati obligati ad horas peccēt moꝛ

talit ipsas omittendo ex negligentia. ff. Henri. de ganda. in quol. tenet q. peccat mortaliter omittendo: nisi rōne infirmitatis vel alterius cause legitime impediat. Riga. Xo anglicus in quol. dicit q. si dimittat ex negligentia: non auderem dicere q. mortaliter peccaret. Si Xo ex fastidio diuini cultus vel cōtemptu: sic moꝛtaliter peccat. Credo etiam q. consuetudo in huiusmodi dimissione sit mortale peccatum. Hec Riga. que opinio est humanioꝛ.

¶ Vtrū clericus beneficiatus non dicens offi 11
cium teneatur restituere fructus quos interim recepit ab ecclesia. ff. Jo. cal. in. d. c. i. dicit q. sic q: ꝓpter officium datur beneficium: vt in. c. diuersis. de cle. coniuga. Et ideo cū aliquid datur ꝓpter causam: causa nō secuta repetitur ff. t. C. de condi. causa da. ca. non se. per totum. Do. Lar. tenet contrarium. t ꝓpa. dicit q. prima est nimis rigida. Sed ego credo q. lz sit rigida tñ est vera: t ideo sequenda. Et responsio ꝓpa. ad motiua Calde. nō est valida: q: lz dent redditus vt viuat: vt dicit. c. diaconi sunt. xciij di. t. c. ij. de preben. non quidem tamen simpliciter: sed vt viuat fm cultū dei. t facit ꝓ hoc c. clericus victum. xci. di. arguendo a maioꝛi. t hoc tenet etiam Lau. in clericis qui non implent officia sua: sed voluntatibus vacant q. tenentur fructus restituere.

¶ Quid debeat dici ꝓ hora. ff. Lar. in cle. i. de 12
cele. mis. Lau. dicit q. si est constitutio vel consuetudo illa seruet. xij. di. nouit. q: nec hoc vel illud dicere est in precepto: cum diuersi diuersa dicant. de consc. di. v. in die resurrectionis. Verum est q. clerici seculares debent dicere fm oꝛdinem romane ecclesie. dicto. c. in die. vel fm ecclesiam metropolitanam. xij. di. c. fi. nec reꝓbatur vsus alicuius ecclesie antiquus ſz Lau. vbi clerici sunt cōtenti tribus psalmis. lz eccla romana vel metropolitana hoc nō seruet. Secus esset si priuata ꝓsona hoc sibi faceret. Aduerte etiā q: dicit directoriū li. i. ti. viij. q. clerici ordinati ad titulū sui patrimonij possunt dicere quodcunq; officium volunt: q: nō obligāt ad istā vl illā ecclesiā. Jn regularibus Xo dicit seruandā eoꝝ regulā vel statutū in hoc xij. di. c. fi. Et hoc verū nisi sint priuilegiati vt clerici t religiosi q. sunt cōmensales domestici alicuius cardinalis seu cp̄i gr̄az t cōmunionē sedis apostolice habentis qui licite se eis conformare debent. vt in cle. fi. de cele. mis.

¶ Quid de eo q. ex dispensatiōe est bñficiatus 13

Universidad de Deusto
Biblioteca

in duabus ecclesiis.R.q3 dz dicere officiū ſm illā i quā tenet facere residētiā:q3 si ad nullius residētiā tenet.tūc credo q3 pōt se ꝓformare illi eccl'ie i q̄ se repit officia celebrare. Si Vo dic̄ p se tūc ſz Tho.in quolibet videt q3 debeat dicere ſm ordinē illius eccl'ie in q̄ hz maiorē dignitatē:quis forte in alia hēat pinguē būficiū qđ credo de bene esse,nō de necessitate forte verū:cū possit dicere qđ vult.vt satis pz p nō.in c.i.de cele.miſ.p Jnno.t alios doc.

14 ¶ Vtrū peccet mortaliť q ad libitū suū mutat offm ꝓsuetū.R.credo q3 sic i clerico pbēdato t religioso.Sec9 i alio ordiato ad suū primoniū

15 ¶ Vtrū monach9 ꝓpositꝰ ecclesie seculari tenetur dicere offm monachale.R.q3 si ꝓpetuo ē assūptus:t sic translat9.sic cū nihil habeat cōe cū monasterio.xvi.q.i.ne,p cuiuslibet.nā dicet monachale:ſz illius ecclesie ad quā translatus est't placet Jo.xvi.q.i.c.iij.t Bof.in sūma de sta.mo.t Jo.in sum.co.ti. Secus esset si non esset translatus nisi ad tps.q3 dz dicere monachale:t ꝑ videt sentire glo.in cle.fi.de cele.miſ. Et facit ter.ibidem in argumentum.

16 ¶ Quid si dicendo officiū in choro cū alijs ex aliq̄ necessitate intermisit psalmū vel lectionē R.ſm Jnno.in.c.dolentes.de cele.miſ.q3 non q3 nō tenet illud reassumere ſz sit cautius reassumat.dūmō nō subtrahat vocē suaz ab officio chori.imo pl9 dico q3 ēt si aliqd omisit ex negligentia sua.q3 nō dz supplere subtrahēdo vocē ab officio chori:sed postea supplicat si aliquid notabile omisit.Si Vo esset versus vel qđ minimū supplear p aliquem psalmū vel pater noster.Idem dic ſm Henri.de gan.in quolibz q3 si qs nō ex malitia:sed cū cā legitima nō interſit in pncipio officij vel fini q3 non oportet a capite reincipere vel finē perficere ꝓpter pfectionē charitatis: qua vnū corpus reputant.t qđ vnus dixit ertimatur alter dixisse. Et hoc verū nisi chorus multū in pncipio ꝓcessisset: vel multū de fine restaret.hec ille.

17 ¶ Vtrū teneat qs dicere id qđ ſz ꝓsuetudinē chori aliquis solus dicit vl' associatus:qñ dicit officiū in choro.R.q3 nō ſm Jſpe.de pal.in.iij di.xv.q3 id qđ dicit vnus reputat dici ab oib9 qñ ex aliqua rationabili causa ita est consuetū vt solus tale quid dicat.

18 ¶ Vtrū dicens officiū si pretermittat vnā horā ex oblione vel quid ſile.puta lectionez vel psalmū teneat utq3 reiterat totū.R.vt colligo ex doctrina Jnno.vbi.ꝛ.t sequit Landul.q3 nō sed sufficit supplere qđ omissū est.Vñ q3 dimittit hymnū vl' psalmū pmi nocturni cū aduertit:t ſest in.iij.nocturno.nō oz reincipiat dicendo offm: vel q3 dixit tertiā t aduertit nō dixisse primā non oz dicat iterū tertiā.Sed post offm supplicat omissū:t dolcat de negligentia. Dicit Jſpe.de pal.vbi.ꝛ.q3 q notabilit male dixit offm:si vult euadere mortale dz redicere totū. Sz si modicū dimisit:puta psalmū vel Nūc vl' dictiōz tenet illud repetere p9 offm vl' aliqd loco eius dicere:si vult euadere pctm veniale.

¶ Vtrū debeat dicere pr nr post horas.R.q3 sic.post vesperas t matutinū.de cōic.di.v.c.i semp.t de cōsuetudine dr in fine oīm horaz: q3 matutinū accipit,p oi officio vsq3 ad nonā t,p vespere oē aliud qđ restat:vt pz i.d.c.id sp t.c.conuenit.ibidem.

¶ Qua hora sunt dicēde hore canonice.R.nōn dici tempore suo.ſ.matutinum in nocte:prima in ortu solis. Et sic de ceteris:nisi ex necessitate vt hic.j.dicam.

¶ Sed nunqd in sero ꝓterit qs dicere matutinū sine pctō.R.vt ex pdictis pz.q3 sic.ti.ex rōnabili cā facit.q3 ſm Tho.in quol'.2Dcti9 ē in deo debitas laudes ꝓueniendo reddam9 t alia honesta officia postea faciam9 q̄ si p vnū aliud impediar.Secus cēt si faceret nō ex rōnabili cā: q3 sic ecť pctm.ar.c.clericus.d.i.tci.di.

¶ Vtrū sit mortale pctm nō dicere horis debitis sine cā rōnabili.R.q3 nō.nisi qs faceret i cō temptū dei vel eccl'ie:cū nullū tūs ꝓpiat q3 dicať horas debit'.nisi cle.i.de cle.miſ.q videť ꝓceptiua pp Vbū sancm9.ſ.q3 offm horis debitis i cathedralib9 regularib9 t collegiatis eccl'isſ deuote psallať. Et iō credo q3 peccaret mortaliť ꝑlati.si ꝑfatis eccl'ijs horas debitis nō faceret dicere:t ēt illi q3 vl' sūt būficiati in ꝑfatis eccl'ijs vel subditi ꝑlatoz regulariū: cū iponit eis a ꝑlatis si ñ dicerēt. Jſlec accipias horā debitā ita ad punctū:sed grosso mō t largeſicut dicere matutinū in aurora vel q̄si ꝓcincať i media nocte:t hmōi.alꝰ āt a ꝓticularib9 pśonis vl' in,alijs eccl'ijs a ꝑdictis nō dicere horis debitis erit pctm veniale sine rōnabili cā. Et cā Vo rōnabili ēt i ꝑdictis eccl'ijs liceret. vtputa q3 ꝓcessio est ficinda vel ꝑdicatio t hmōi.Et ꝓpterea ꝓueniunt tempus debitum.

¶ Vtrū matutinū sit dicendū anteq̄ missa dicatur.vide.j.missa.§.rlij.

¶ Vtrum idem sit de prima.vide ibidem.

¶ Vbi dñt dici horę canonice.R.q3 in eccl'ia vt nō.gl.xcij.di.in.c.fi. Sed hoc intelligo q̄ ad clericos q3 in ipsa sūt būficiati pp Vbū positū i.d.c.fi.eccl'e deputat9.q̄ videť clerici9 būficiat9 q3 peccet mortaliť sine rōnabili cā ibi nō dicēs officiū:q3 dicit ibi ter.in.d.c.fi.q3 q nō ꝓuenerit deponat a clero.t q̄ ad eccl'ias collegiatas vel regulares.clarū est q3 est de ꝓcepto:vt ibi dicať.vt pz in cle.ē de cele.miſ.nō. Jnno.in.c.i.ō cele.miſ.quo ad alias non credo.

¶ Sed nūqd peccet totiēs mortaliť quoticns ꝑ ꝓuenit clericꝰ būficiatꝰ vl' religiosꝰ ad chorꝫ sine rōnabili cā.R.q3 ñ credo.q3 materia nō videť ita ponderosa:ſz qñ ꝓueret in ꝓsuetudinē vel qñ offm eccl'e pateret iactura in celebratōe tūc nō excusarē a mortali. Et sic limito t intelligo.d.c.fi.et aliq̄ tū rōabili cā:ſz plans t alijs se absentare:dūmō offm dicāť cūdo vel stādo in domo sua. Hec ob.c.cp̄s. de ꝓse.di.iij. Dō videť innuere sufficere cp̄o.si dic ꝑsico ad eccl'iā ꝓueniat.q3 illud.c.nō dat lniam absentie sed nō vult vt,p alia cā q̄s infirmitatis t filis absit dicꝰ festiuis.Et q3 alijs dicꝰ debeat interesse facit.c.ꝓuenit ad nos.vij.q.i.t.c.cp̄s vilem.xli.dis.cessante.intellige impedimento.

17 ¶ Quo ad attentionē seu deuotionē. Querit vtrū peccēt mortaliť nō dicētes offm deuote t studiose.R.glo.in cle.i. in verbo fructꝰ. de cel. miſ.ſz q3 sufficit dicere ore:ſz nō corde. Et cū ea ocurrāt multe canoniste in.c.dolentes.de cele. miſ.Aliq̄ ār tenēt q3 ē de ꝓcepto vt dicať deuote t studiose p.d.c.dolentes. Vt sic deuoto debitū attētionē:t studiositas modū dicēdi. Sz tu dic ſm Jſpe.de pal.in.iij.di.xv.q3 attentio ad officiū ſic ad qlibet bonū opus pōt regi dupler. Jſprimo vt offm ab intētiōe ꝓcedat. t isto mō attentio regriť ad officiū.nō solū ,ppť meritū:ſz ēt ad euitādū pctm:q3 nullū opus ē meritoriū nisi ex intentōe ꝓcedat. aliť nō esset dūmanū:cū hō sit hō p rōnem t volūtatē. Si milii ad euitandū trāſgressiones ꝓcepti:q3 ꝓceptū dať hoibus. Et iō oz q3 nō ,ꝓcedat ex solaimaginatōe q̄ cōis est nobis t brutis.Sz ex deliberatōe q̄ regrit attentionē.Sedo mō vt totū offm attentio ꝓcomitet actualiť t hoc nō regrit.nec in officio nec in alijs bonis oꝰonibus vl' opib9:q3 ē ipossibile hūani fragilitati. Jſregriť tū q3 ōās scieni nō distrahit mētē ab offō q3 ꝑ nō posset esse sine mortali pctō vel veniali Jſtā cuagatio q̄ ē ꝓter intētionē t pp ꝓcc'ētē occupatōez licitā nō est pctm. Sec9 si pp illicita. Sed cuagatio q̄ est aduertentia t solūz ſm actū interiorē:ſz sit temeraria t grauis forte:ñ tñ est mortale nisi pp ꝓrēptū:q3 eccl'a nō hz iudicare de interioribꝰ actib9 mere pp qđ miſter eccl'ie ſz dicēdo offm aliud cogitet:ñ videť trāſgressor ꝓcepti ex natura facti. Si āt cuagatio mētis sit ex ꝑ q3 aligs scienť se occupat in actu exteriori q3 nō secū patiť attentionē:sic videť cē mortale pctm t directe ꝓ ꝓceptū.c.dolentes.ꝺ cele.miſ. vbi ꝓcipiť vt studiose pariť t deuote dicať.ꝑ nō obseruant q occupantes se in actu exteriori scienť sibi attentionē subtrahūt. Jdē Tho.i.iiij.di.xv. dic̄ q3 qñ aligs mētē ex,pposito distrahit ad alia i ordō:sine culpa nō ē:t ꝓcipue si in alijs spōte se occupat q̄ mētē distrahūt:sic sūt ertiora opa. Et si mens ad ꝑiū euageť:erit culpa mortalis. Si āt sine ꝑ q3 ꝓcipiamus:mens ad alia euageť:vel culpa caret: vel puissima erit:nisi ꝓcedēs cogitatio:er q̄ ꝓtigit cuagatio talis esse dicať in culpa.hec ille. Et,ꝑ tenēas limitando tū dictuz Tho.verū quo ad oꝰonem que est de ꝓcepto:sic ē offm:t hmōi nō āt q̄ ad oꝰonē q̄ ex deuotiōe est t volūtate solū. Ꝺduerte tū ſm Tho.xxij.q.lxxxij.ar.i. q3 deuotio nihil aliud esse videť: q̄s volūtas q̄dā ,ꝓmpte se tradēdi ad ea q̄ ꝓtinent ad dei famulatū. Sil'r attēde ſm Tho.in.iiij.di.xv.q3 regritur q3 attētio remanеat in oꝰone:nō ꝓ essentiā actus:nec sufficit q3 sit in habitu solū:sed q3 sit ſm virtutē q̄ ē mediū qđ inter ꝑdicta duo. Et tūc videť manere ſz virtutē:qñ accedit ad oꝰonē cū intētiōe aliqd impetrādi vel deo debitū obsequiū reddēdi.ēt si i ,ꝓsecutōe mens ad alia rapiať:nisi tāta sit cuagatio q3 oino depeat vis pme irētiōis. Et iō oz q3 sepius hō coz reuocet ad scipm. Et ex his pz qđ tenēdū de ꝓfabulātib9 t alꝰ dissolutōes faciētib9 i offō. aut ip sū dicētib9 faciēdo aliq̄ exercitiū manuale:qđ bene nota. Et ſm predicta intellige t limita. ꝺ.c.dolentes .t doc.ibidem.

¶ Vtrū clericus cātās i ecclesia offm diuinū vt placeat populo peccet.R. Jſpa.i.c.vt quisqs de vita t hone.cle.q3 sic grauit. Vnde dicit Jſsido. Deuz moribus stimulat qui populū vocibus mulcet. Facit qđ dr t notať.xcij.di.c.i.t.ij De quo tamen vtrum sit mortale vel veniale vel nullum. Dic vt.j. Jſplacere.

Onor future vite est filia luxurie inq̄tum reputat bonū eternū vt bonum arduū:q3 propter delectationes venereas non appetit:imo fastidit bona eterna ac si nō essent ardua t sūma.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Ospitale qđ alio vocabulo dr̃ sinodochiũ: aliud dr̃ fligiosũ: aliud nõ religiosũ. Ospitale religiosũ dicitur quãdo auctoritate epi scopi edificatũ est.c.ad hec. de religi. domi. t tũc pertinet ad ipsum episcopũ: non vt disponãt õ redditib⁹ ad libitũ: sed vt ordinet vt dispẽsent ad vsũ destinatũ. ar. clc. qr contingit. de reli. do. Hospitale qđ nõ est religiosum est illud quod sine auctoritate epi cõstructũ ẽ: nec episcopus põt se de eo intromittere. sed patronus q edificauit ad libitũ disponet: vt in.c. iter dilectos. t ibi p Inno. de dona. Et q̃uis eps exercuerit ibi vnũ ius episcopale: nõ põt tũ p hoc alia exercere fm Fede. consi. xxv. quia de possessione vnius articuli non est inferẽdum ad alios articulos: vt in.c. cũ contingat. de dec. Nec obstat c. primũ. de reli. do. qr locus de quo logtur necessario debebat cẽ subiect⁹ alicui episcopo. t ideo presumitur pro eo qui exercuit vnũ ius in eo. Simile infert Jo. an. in regula. quod alicui. lib. vi. i mercurialibus qđ patronus qui exercuit ius presentãdi. alio nõ aperẽte presumitur patronus ex quo ius patronatus ad aliquẽ debet pertinere t alius nõ aparcat. nisi iste q exercuit actus patroni: nõ sic in casu nostro: qr hospitale necessario nõ est religiosum: vt patet. Limita tamẽ hoc verum: q episcopus nõ potest se intromittere quãdo nõ est religiosum. fm Ida. in. c. i. t. c. de sinodochijs. de reli. do. verũ nisi patronus qui ipsum edificauit esset mortuus: qr tunc ad curam episcopi pertineret vt voluntas defuncti pia mãdaretur executiõi: vt videtur ter. in auten. õ ecclesi. titu. §. si quis edificatione. t. §. seq. Vnde lz talis locus nõ teneatur episcopo respõdere: in episcopalib⁹ tamen episcopus curam habere potest ex quo pius locus est. Quod verũ ẽ nisi testator qui ipsũ edificauit aliter expresse disposuisset: qr illud seruandum. vt in dicto §. si quis. Exquo patet q̃ quilibet potest hospitale edificare etiam cum oratorio. fm Hostien. t Ianor. in dicto. c. ad hec. sine alia auctoritate Sed i oratorio non potest celebrari sine licentia episcopi. de consecra. dist. i. c. uniquiq. t. d. c. inter dilectos.

¶ Quis potest prefici p rectore hospitalis. fr̃ Ida. in. d. c. de sinodochijs q religiosi nõ possunt deputari nisi talia hospitalia habeant cura ãiarũ: vl nisi hospitale esset subiectũ monasterio: t monachus deputaret per abbatem tanq̃ obedientiarij fm Fede. cõsi. clv. Clerici seculares possũt esse rectores. sed non possunt habere in titulũ beneficij. vt in clc. qr contingit. de reli. do. t clc. per litteras. de preben. Et ãi ci omnes possũt institui rectores: dũmodo sint viri idonei t prouidi t boni testimonij: q sciãt velint t possint loca ipsa t iura eorũ vtiliter regere: vt in clc. predicta. quia contingit.

¶ Quid debẽt facere pdicti rectores. Respon. q debẽt ad modum curatorum t tutorum iramentũ prestare ac inuentarium facere de bonis ipsorũ locorũ t annuatim reddere rationem ordinarijs sub quib⁹ sunt vel ab eis deputatis: alioquin collatio: puisio: t ordiatio talium est nulla ipso iure. vt in. d. clc. qr cõtingit. Verum qr nõ extenditur hoc ad hospitalia militariũ ordinum aut aliorũ religiosorũ. Precipitur tamẽ omnib⁹ rectoribus sub obtestatõne diuini iudicij t per obedientiã vt reddituus in vsus pauperũ conuertant t non in alios. rectores tamen militariũ t religiosorũ hospitalium sufficit. pudeãt fm eorum ordinum institута t antiquas obseruãtias pauperib⁹. qđ est limitandum qñ quod superest erpenũt. p fide vel pie. al's nõ excusantur si male erpendunt vn nõ pios vsus: qr negari nõ potest: qn tales redditus sint instituti propter pios vsus.

¶ Quid de administratiõe sacramentorum t celebratiõe in ipsis hospitalibus pauperibus ibidẽ. Respon. q debet seruari antiqua consuetudo quo ad exercẽda t ministranda spiritualia supra dicta. vt in. d. clc. qr contingit.

¶ Precipit omnib⁹ ad quos de iure vel cõsuetudine vl statuto vl priuilegio ptinet cura hospitaliũ q bona depdita alienata indebite instatũ debitũ reducãt t reforment vt rectores iurta facultates prouẽtuũ insistãt sustẽtatiõi t receptiõi miserabiliũ personarũ. In quo si negligẽtes fuerũt ordinarijs iniũgitur: vt ipsi si nõ sunt exempta auctoritate propria. Si vero exempta sũt auctoritate apostolica compellant ad predicta facienda per censuram ecclesiasticam compescendo tã eosdem q̃ quoscũq; ptradictores cũ dantibus auxiliũ ꝓsiliũ vel fauorem. Non obstantibus quibuscunq; priuilegijs quo ad hoc. d. clc. quia contingit.

Ospitalis quomõ debz esse clericus vide supra Clericus. iij.

Ostiarius dr̃ idẽ qđ ianitor nã i veteri testã. fmi paralipo. v. Hostiarij electi sunt ad custodiã templi vt nõ ingrederet in illud imundus in spũ in oi re. Vñ hostiarij dicti sũt eo q pfint hostijs tẽpli. Jpsi enim tenẽtes claues oia int⁹ extra. q̃ custodiũt at q̃ iter bonos t malos habẽtes iudiciũ fideles recipiũt t infideles abijciunt. xxi. di. clcros. in fi. t. xx v. di. perlectis

Osti seruãda ẽ fides. pmissa. xxiij q. i. noli. t. xxij. q. iiij. innocẽt Qđ limita. vt. j. Juramentũ. v. §. xvij.

Umilitas vera requirit tria ¶ Primũ sui ipsius nihilationẽ. hoc est q reputet se oibus viliorẽ. Et lz cognoscat se habere aliqua dona dei que alij non habent. tanto magis debet in se vilescere cogitans q si deus talia alijs dedisset gratiores deo esset q̃ ipse. Et sic cum veritate potest se existimare viliorem omnibus t magis ingratũ. Et hoc est quod volunt dicere Bedda in omel. sabbati tertie dñice quadragesime. Cũ alium inquit peccantẽ conspicimus aliorum deorsum inclinemus. t q̃ abiecti ex nra fragilitate sumus. si nos diuina pietas nõ sustẽret humiliter inspiciamus. hec ille. t Jo. xvij. Cum feceritis hec oia dicite: qr serui inutiles estis: quasi dicat ex consideratione humili obligationis quam habemus: qr cuz augent dona rationes etiam crescunt donoꝝ. Secũm promptam aliorum obtemperationẽ. Vñ de renun. c. nisi cum pridem. tunc veram humilitatem ostendis cũ p eam locum sublimez effugies. t tũ p obedientiam non dimittes. Nam vera humilitas facit vt quisq; magis alijs õ se credat q̃ sibi ipsi: qr dicit Bre. si se meliorẽ alijs non crederet nequa q̃ aliox consilia sue deliberationi postponeret. Et hoc verũ in oi dubio q potius debet alijs credere q̃ sue opinionẽ. secus in alijs. Tertiuz qđ requirit humilitas est: vt dona dei que in se habz abscondat t se solum vilem ab extra demonstret: nisi inquantũ bonor dei t bonũ proximi aliud regrit Nam non esset humilitas qñ pro salute proximi t ad edificationem aiarum posset ostendere t predicare dona dei que habet si ea occultaret. qr dr̃ Matth. v. Luceat lux vestra cẽ. Mõ tamen debet magis vilescere in apparentia q̃ importet condicio sua t qualitas respectu eorum cũ quib⁹ viuit: qr sic potius esset superstitio q̃ humilitas. xli. di. c. quisqs rebus. in fn.

Jactantia ppie importat q bõ verbis se extollat scõm Tho. xxij. q. clxxij. ar. i. Et patet ex c. imitare. vi. q. i. Et procedit fm Brego. in li. xxiij. moraliũ. Aliqñ ex superbia siẽ a cã interius motiua: qr ex hoc q quis p arrogantiã interiꝰ supra se eleuat. plerũq; exteriusꝰ maiora quedã de se iactat. Et propterea ponit a Brego. ibidem. Tertia species superbie: lz non sit idẽ qđ superbia: sed est tanq̃ a cã impellẽte. Aliqñ Ro procedit ab inani gloria. sicut a cã finali inquãtũ. s. iactator intẽdit: q p suaz iactantiã gloriã pſequeꝝ. Et iõ ponit ẽt a Bre. filia inanis gloꝛie ratõe finis. vt not. Alex. de ales. xxij. ti. co.

¶ Verũ iactãtia sit peccatũ mortale. fr̃. vt colligo ex Alex. t Tho. vbi. s. q sic quadruplicit. Primi duo modi sunt inq̃ntum consideraꝝ ex se. Scõi duo inq̃ntum cõsideraꝝ ex cã vel fine Primo est mortale peccatũ qñ iactator pfert qđ est p̃ gloriã dei. sicut ille õ q̃ Ezechie. xxviij Elevatũ est cor tuũ: t dixisti deus ego sum. Tales sunt qui iactant se suis meritis habere aliq̃ dona dei: vel a se habere: vel illi qui de peccatz mortalibus que fecerunt vel non: iactant se: vt strẽnui videanꝫ: vel etiã laudãt alios t iactãt de pctis mortalibus que fecerũt: vt no. glo. in c. sũt plurimi. vi. q. i. Secus esset de veniali: qr nõ est contra deũ. Scõo est peccatuz mortale qñ iactantia est p̃ charitatẽ. primi: sicut cũ qs iactando se prorumpit in contumeliã. primi: sicut pharisęus Luce. xviij. Non sum sicut ceteri: velut t hic publicanus. al's aũt iactare se de eo qđ nõ est contra gloriã dei vel charitatẽ. primi ex se est veniale. Tertio est mortale peccatũ qñ. pcedit ex tali superbia vel vana gloria que sit mortale peccatũ. Si Ro nõ erit mortale peccatum talis superbia vel vana gloria: sic nec iactantia ex eis procedens. Quomõ aũt superbia vel vana gloria sit mortale. vide superbia t vana gloria. Quarto est mortale qñ procedit p appetitũ lucri in dãnũ. primi notabile sicut cũ quis se iactat magnũ medicũ: aduocatũ: peritũ: multas sanctitates facere: siẽ ceratani t bmõi: qui false in nocumentũ. primi se iactãt secus si nõ cẽt in nocumẽtũ. primi: qr cẽt veniale pertñ. Intellige ẽt si sit nocumentũ alicuius importãtie: qr id quod minimũ est: rõ apprehẽdit quasi nihil. ij. phi. nisi intenderet etiam nocere in multo: si posset.

¶ Verũ iactantia possit esse in factis siẽ in dictis. fr̃. q. ppie nõ: sed equivalẽter sic: sicut cũ qs in vestibus: in equis: in domib⁹: in supellectilibus familia: in pulchritudine: t bmõi. vt appa-

reat diues de magna domo ⁊ nobili ꝓplapia: ⁊ huiusmodi. Et sic erit mortale peccatū: sicut iactātia in dictis: si ꝑdicta que facit sint ꝺ gloriā dei: ⁊ charitatē ꝓmi. vel ex superbia ⁊ vana gloria mortali vel in deceptionē ꝓximi.

Conomus ꝺr cui res ecclesiastica gubernanda mādatur. vt. lxxxix. di. q. in quibusdam ⁊ idē est iconomus q⁹ sindicus: ⁊ ꝺz cē clericꝰ nō laicus. vt patet in. d. c. ⁊. c. indicatū. ibidē. ⁊ in c. qm. in quibusdam. xvi. q. vij. de quo dic vt. ꝺ laicꝰ. §. i. Sed aducrte q⁹ est ꝺifferentia inꝰ actorem ꝓcuratorem ⁊ sindicum seu iconomū ſm glo. i. c. erga epm. ij. q. vij. q. actor cōstituit a nō dño ⁊ auctoritate iudicis: ⁊ ad ꝓsites lites tm. ¶ Procurator Xo sp a vero dño cōstituit: siue ad vnā litē: siue plures: siue ꝓsētes siue futuras. Sindicus autē siue iconomꝰ ab vniuersitate ꝓstituit seu a collegio: ⁊ ad vnā cāz ⁊ plures ⁊ ꝓsites ⁊ futuras: ⁊ auctoritate epi. ꝺ iura. calū. c. iperatox. in fi. Canō tm oēs administratores eccle vocat ꝓcuratores. i. q. iij. saluator. vide glo. ibidē. ⁊ i. ꝺ. c. ipatox. cū suis allegationibus. Tenet tm ¶ Pa. in. d. c. imperatox. q⁹ si ad vnā certam cām solum constituit q⁹ pōt fieri sine auctoritate superioris. al's non.

Dulia est quedā reuerētia sine adoratio. de qua. s. Adoratio. per totum

Eiunium ſm. S. Bo. in. iiij. di. xv. parte. ij. ar. i q. iiij. ꝺr cōmunissime, ꝓ abstinentia ab oī mortali. Isa. lviij. Nōne hoc est ieiunium qd elegi dissolue colligatiōes colli tui. ꝺr et cōiter oīs afflictio que consistit in vigiliis flagellis ⁊ disciplinis. ¶ Proprie ät ꝺr ieiunium afflictio carnis ꝓ subtractionē cibi ⁊ potus factū ſm institutionē ecclie. Et sic diffinit ieiunium ſm Bof fre. est subtractio prandij: ⁊ post cenā cuiuslibz cibi priuatio vsqz in diē sequentē. ⁊ abstinētia a carnibus ⁊ trahentibus sementinā originez ab ipsis. vt a lacte a caseo ⁊ ouis. Elicit hec diffinitio. iiij. di. c. deniqz. Et ponit a ¶ Pa. in rubrica. de obseruatiōe ieiunioꝝ. ¶ Pro cuius declaratione queruntur dubia infrascripta.

i ¶ Vtꝝ sit aliq̄ hora determinata in q̄ in diebꝰ ieiuniox sit comedēdū. videt q⁹ sit cena. ibi pꝰ cenā: ergo vsqz ad cenā est abstinendū. Sz hic uiter notandū est q⁹ in iure nulla hora est determinata ꝓ comestione in die ieiunij: nisi solum hora vesperox tpe quadragesimali. vt in. c. solent. de cōse. di. i. que ideo deputata est vt sicut celebratis vesperis non restat aliud officiū diurnū: sic fictōne iuris videamur. xl. dies ieiunare. de quo p Archi. in. d. c. solent. Et per ¶ Pa. in rubrica. de obser. ieiu. Et ideo seruanda est consuetudo circa horā comestionis que cōiter est i hora none vel circa ſm Archi. in. d. c. solent.

¶ Sed nunqd frangit ieiuniū q aū ꝓfatā horā mādncat. R. videt q⁹ sic. in. xl. p ter. in. d. c. solent qō dicit q⁹ nō sunt credendi ieiunare q antoēs vespertinū celebrēt officiū mādcāt in. xl. Sz nō credo ēt in. xl. frangat ieiuniū q aū ſtantas horā comedit ēt si ꝓ notabile spatiuz pucrat nisi faccret in fraudē ieiunij: q⁹ si quis attēdat ad verba prefati. c. solent. potius loquit de ꝓfectione cēs de necessitate. Et sz glo. in. xxv. dis. §. als ea demū teneat q⁹ sit petiū mortale aū horā comedere. Tū. c. i. ꝺ ꝑse. di. iiij. qō allegat. ꝓ sua opinione nihil facit pro ea. ¶ Melius forte facret pro ea. c. vtinā oī tpe. lxxvi. di. qō unusquisq suetudinē ꝓrie estimādā legē. q⁹ quidē admitterem qñ talis consuetudo esset introducta ex mente vt frangeret ieiuniū qui aū predictā horam comederet: q⁹ quidē nō credo nisi vt dixi qñ in fraudē ieiunij fieret. Et iō cōcludo cum Aug⁹. in. d. §. als ea demū: q⁹ quotiens qs ex pore sanus alijs ieiunantibus prandere voluerit. s. ante horā qō est petiū veniale. Et sic tene Si Xo ex cā rōnabili nullū petiū erit: qō quidē sz ēt Jnno. in ꝓfata rubrica. Et sic dicit debere intelligi. d. c. solent. Aduerte tm ſm doctrinā scti Tho. in. iiij. di. xv. q⁹ vbi hora comedendi in die qñ nō ieiunat esset hora tertie. In die ieiunij hora comedendi esset serta. Vñ dicit q⁹ ieiuniū eccle ꝺz cē penale ⁊ satisfactoriū. Sz supra tps cōiter comedendi aliqd addit nō ſtantū q⁹ penitus humor cibi assumpti exhauriat aut virtus naturalis debilitet: vñ puo refidno tpe. s. a serta vbi cōiter sumit cibꝰ nona occurrit in qua cibus ſm institutionē ecclesie sumendus est in diebus ieunij. hec ille. Et quo ꝑs si esset tertia veniret. vi. Nō bene not.

¶ Vtrū plus q̄z semel comedere sit frāgere ieiuniū. R. q⁹ varia fuit doc. opi. Bof. ⁊ cōi theologi in. iiij. sen. tenent q⁹ sic. si comedat ꝓpter cibū. Et iō ꝺiffinitiue ꝺr cuilibet cibi priuatio. Secus ſm eos si aliqd sumeret ꝓ modū medicine: sicut sunt electuaria ⁊ hmōi. Et ſm Jnno. in Rica. de obser. ieiu. solū licēt ꝓ remouenda infirmitate vel fugienda. Sed ꝓ seruanda sanitate: vbi nō est signū infirmitatis nō ꝛz nisi q̄tenus ꝛz vti alijs cibis. Alij tenēt q⁹ nullo iure cauetur q⁹ soluz semel in die ieiunij comedamus. Et propterea dicūt licere pluries in die comedere sine fractiōe ieiunij: dūmodo fiat ex rōnabili cā: ⁊ ſm consuetudinē illox in ter quos viuit. Et huiꝰ opionis vr fuisse ¶ Pa. i ꝓfata Rica. Rō ſm eū: q⁹ cū non habeamus ius specificum recurrendū ē ad cōsuetudinez loci. Facit. c. vtinā. lxxix. di. Et ad dictū Jo. in. c. ij. eo. ti. qui dicit q⁹ ꝓsuetudo in ieiunijs in dictus ab ecclesia nihil pōt facere. Dicit verus q⁹ ꝓsuetudo ex toto aufert ieiuniū: ⁊ nō ꝛz rōnabilē cāz in se. sed fuit inducta vt hoies seruēti dederēt pp tpalia gaudia. als secus vt no. gl. in. d. c. ij. Et ꝓpterea dicit idē ¶ Pa. putarez tm q⁹ aliqd comedere ꝓ collatōe de sero magis ad sustentationē nature q̄z ad delitias non sit peccatū nec frāgere ieiuniū: dūmodo fiat ſm ꝓsuetudinē loci ⁊ tēperate. hec ille. Facit pro ꝛ qō no. Jnno. in. d. rubrica q⁹ prādere pluries i die ieiunij est cōtra ꝓsuetudinē approbatā ecclesie: ⁊ sic vr sentire q⁹ nō sit de iure specifico Itē Jnno. dicit ibidē q⁹ cistercienses fecerunt statutū vt seruiētes alijs aliquid sumāt i die ieiunij ⁊ licite. Itē q⁹ seruiētes dñis qui faciunt credentiam nō frāgūt ieiuniū. Mihi vero vr q⁹ opio que ꝛz q⁹ solum semel debeamus comedere sit verioz. si non verba: sed mētem legis volumus amplecti in. c. q̄dragesima. de ꝓse. di. v. Et iō cōcludo q⁹ comedens plus q̄z semel in die aliquid eox q̄ cōiter in cibum solent sumi: vt panem fructus ⁊ herbas: q⁹ etiā sci: herbis vsi sunt ꝓ cibo frāgat ieiuniū nisi comestio ordinet potius ad medicinam q̄z ad cibuz respectu intentōis comedētis ⁊ principalr ex modo ⁊ quātitate sumptum ad id ordinet: ꝛz consequenter aliqliter nutriat: vtputa q⁹ indigens petu ⁊ timēs ne dilauet stomachū ⁊ noccat aliqd sumit sine sit electuariū siue etiā panis vel fructus ⁊ hmōi: ꝓ euitando nocumēto potus nō ad sustentationē q⁹ non frāgat ieiunium: nec restringo me solū ad electuaria vt gdā: sed vt dixi ad panē fructus ⁊ quodcūqz aliud qō sumitur per modū medicine. ar. c. ad cius. v. di. Et hoc etiā vr tenere ¶ Pe. de pal. in quarto. Cōuemētius tm ē a pane abstinere cum sit principalior cibꝰ in vsu: nisi sit alterat⁹: ⁊ nisi sit cā tētia alterꝰ rei. Nec obstat q⁹ talia nutriant. q⁹ ſm Tho. in quarto di. xv. ecclesia nō attēdit in statuēdo id qō quocūqz modo nutrire pōt: sed ul qō pricipalr ad nutriēdū ordinatū est. Ē

ille. Et sic tene q⁹ finis legis nō frustrat ex huiusmodi sumptione.

¶ Vtrū plures bibere vinū vel aquā frāgat ieiunium. R. Jnno. in predicta rubrica q⁹ nō: si nc aū pastū siue post. ¶ Posset tm ſm Ric. in. iiij di. xv. ar. iij. q. vij. frāgere ieiuniū: qñ vz qs in mane biberet vinū vr ceruisiā nō ad extinguendū siti sed famē. Silr etiā nō frangit ieiuniuz q etiam ante pastum comedit ficus aut polētā aut aliquid hmōi p modū medicine ne deficiat in die ieiunij ſm ¶ De. de pal. in. iiij. 4

¶ Quibus cibis frāgit ieiunū. R. ſm Ricar. vbi. s. q⁹ per esum carnium: ⁊ sic trā scūt cōiter doc. in prefata. R. Archi. in. c. rogatōes. de ꝓse. di. iij. facit. d. c. deniqz. ⁊. c. consilium. eo. ti. De ouis Xo ⁊ caseo ⁊ alijs lacticinijs. Bof. in prefata diffinitione vr tenere q⁹ silr frāgant. Jnno. in prefata Rica dicit q⁹ pōt statui vt propē penuriā piscij vtamur istis lacticinijs in alijs ieiunijs ꝓter quadragesimā. Tu dic q⁹ cū nō habemus ter. expressum qui oua ⁊ lacticinia ꝓ bibeat nisi solū in. xl. vt in. d. c. deniqz. q⁹ cōsuetudo seruanda ē in alijs ieiunijs extra quadragesimā ſm Ricar. vbi. s. q. v. ⁊ ¶ Pa. in. d. rubrica. Facit. d. c. vtinā. ⁊ est cōis opio. Et ideo posse sunt comedi vbi ꝓsuetudo ē in oibus ieiunijs ꝓter quadragesime ieiunia. als non ꝛz. Non tm dicerez frāgere ieiuniū q etiā comedēt oua ⁊ lacticinia extra quadragesimā vbi cōsuetudo non ē. qñ non per gulositatē: sed ex aliq̄ rōnabili cā faceret. Nota etiā ſm Host. in sum. eo. ti. q⁹ cuicūqz cōcedit vsus ouox ⁊ casei itel ligit cōcessum q⁹ etiā pōt vti sagimine. i. lardo ar. c. ꝓsbyter. lxxxij. di. ⁊ ibi glo. 5

¶ Vtrū ieiunū cadat sub ꝓcepto. R. ſz Ricar. i. iiij. di. xvi. ar. iij. q. ij. iij. ⁊. iiij. q⁹ ieiunium aliquādo accipit largissime, put est actus nature ⁊ sic quilibet iciunat anteq̄z comedat. ⁊ isto modo nec est actus virtutis: nec de ꝓcepto. Secō modo accipitur large, put est actus virtutis abstinētie. s. frenare delectatōes: gustus: ꝓ cōparationē ad cibū ſm regulam rōnis: siue semel comedat in die siue pluries. Et sic cadit generaliter oibus sub ꝓcepto. Nō intelligas tm q⁹ semp mortaliter peccet quādo excedit: ſz solū quādo rō virtutis totaliter extinguitur. Et hoc est i casibus quādo gula ē mortalis: de q̄ vide. s. gula. Tertio mō accipit, ꝓprie, put abstinemus etiā ab illis quib⁹ vti possemus saluo actu virtutis. Et sic accipit i ꝺiffinitōe premissa ⁊ oib⁹ supioribus ⁊ ſm cōez itelligētiā vo. 6

Universidad de Deusto
Biblioteca

cabuit. ꝛ isto modo cadit sub precepto in duo/
bus casibus. s. qñ er iuramẽto gs vel er voto se
obligauit. Scõo qñ er precepto ei⁹ dicit ab ec/
clesia vel ab alio prelato. Facit. d. c. vtnã. ō eõ
se. di. v. c. iciunia.

7 ¶ Sed quero qñ ꝛ quibus dieb⁹ iciuniũ indici
tur ab ecclesia. R. q⁹ i infrascriptis tpib⁹. ¶ Pri/
mo quadragesima tota exceptis dieb⁹ dnicis
vt in. c. quadragesima. de cõse. di. v. vbi dr q⁹
summa observatiõe est observãda: ꝛ incipit in
quarta feria que precedit primã dnicã q̃drage
sime quo ad seculares: vt in. d. c. quadragesima
Quo aũt ad clericos incipit scõa feria p⁹ dnicã
gnq̃gesime: vt in. c. deniq̃. iiij. di. Sz cõiter te
neꝛ q⁹ est ꝓsiliũ nõ preceptũ: sed solum in quar
ta feria predicta. Scõo quattuor tpa: vt i. c. sta
tuimus. di. lxxvi. statuim⁹: iquit vt q̃ttuor tpa
anni ab oibus hoibus cũ iciunio obseruentur
Prima tpa cadũt in q̃dragesima. s. quarta fe
ria. ꝛ. vi. ꝛ sabbato post primã dnicã quadra/
gesime. Scõo cadunt. iiij. ꝛ. vi. feria ꝛ sabbato
post pent. Tertia cadũt. iiij. ꝛ. vi. feria: ꝛ sabba
to post exaltationẽ scẽ crucis. Vltima cadunt
iiij. ꝛ. vi. feria: ꝛ sabbato post festũ scẽ Lucie. vt
pz in. c. de iciunio. lxxvi. di. ꝛ per totum. Tertio
oẽs vigilie duodeci aplox sunt in observatõe
iciunij celebrãde preter vigilias aplox ¶ Philippi ꝛ Jacobi ꝛ bti Joãnis euãgeliste. vt dic
ter. in. c. ꝓsiliũ nr̃m. co. ti. ꝛ sunt hc. s. vigilia sci
Matthie. ¶ Petri ꝛ Pauli. Jacobi. Bartolo/
mei. Matthei. Symonis ꝛ iude. Andree ꝛ
Thome. Quarto vigilia assũptõis dñe: vt i. c. i
eo. ti. Quinto vigilia natiuitatis dñi nostri. in
d. c. i. Sexto vigilia oium scõox ꝛ sci Joãnis ba
ptiste: ꝛ sci Laurentij. fz Inno. vbi. s. ꝛ cõiter
doc. Nullo tñ iure inuenit exp̃ssum: sed rõne
ꝓsuetudinis hoc dicũt. q⁹ vt dicit Ricar. i. iiij.
di. xv. ar. iij. q. viij. si in aliqua regione ẽ aliq̃
iciuniũ cõsuetum qõ tñ nõ est preceptuz p ius
scriptũ nihilominus observãdũ est ab crãtib⁹
ibidẽ. Facit pro hoc. c. cõsuetudo. di. i. ꝛ. c. eccle
siasticax. ꝛ. c. in his rebus. xi. di. Sed dico ego
vex qñ cõsuetudo hz oia requisita: de quib⁹. s.
consuetudo. Septimo vigilia pẽtecostes. vt
lxxvi. di. c. de iciunio. Et lz Bratianus teneat
q⁹ sit de cõsilio. in. §. necessario. ea. di. Tñ veri⁹
vr̃ q⁹ sit de precepto fm glo. Jo. ibidez in. d. §.
Et pz euidenter in. d. c. de iciunio.

8 ¶ Quid si vigilia aliq̃ruz prefatax solẽnitatũ
veniat in dñica. R. q⁹ in sabbato precedẽti iciu
nãda ẽ. vt un. c. i. ꝛ. ij. de observa. iciu.

¶ Qñ dz celebrari vigilia sci Matthie tpe b̃ 9
scrti. vide. s. b̃ scrtus.

¶ Sunt ꝛ alie vigilie seu iciunia indicta ab ec 10
clesia sed nõ ō precepto: vt cõiter teneꝛ. s. adue
tus dñi. De quo in. d. c. cõsilium ꝛ rogationes
de quibus in. c. rogatiões. de cõse. di. iij. Item
iiij. ꝛ. vi. feria. vt in. c. iciunia. ca. di. ꝛ sabbata
oia. vt in. c. sabbato. ca. di.

¶ Vtrum iciunia indicta de precepto ab eccle 11
sia possint trãsferri de die in diẽ. R. fm Inno.
in prefata rubrica q⁹ sic: sicut dr fieri in frãcia
vbi sunt ecclesie sancti Quirini. vbi vigilia ci/
um scox iciunaꝛ tertio die precedẽti. Limitat
b̃ ¶ Pa. in. d. rubrica dũmodo fiat auctoritate
epi. ar. c. ij. de obser. iciu. in fi. ꝛ benc.

¶ Vtrũ prefata iciunia de precepto ab eccle 12
sia possint reddi vel in aliud cõmutari. R. Jn
no. vbi. s. q⁹ nõ nisi cã vel necessitas in iciuniũ
te subsit. Qõ itelligo ab ifertore a papa. Sed
est de iciunio voti vel pnie. De quo. s. ꝓfesso.
vi. §. iiij. ꝛ. j. votum. iiij. §. ij.

¶ Vtrũ oẽs teneãtur ad iciunia indicta ab ec 13
clesia de precepto. R. Jnno. vbi. s. q⁹ sic. oẽs qui
sunt sane mẽtis doli capaces ꝛ potentes ad ie
iunãdũ cũ peccare possint ꝛ peccata defleꝛ: vt
in. c. i. de delic. pue.

¶ Vtrum semp peccẽt mortaliꝛ prefati qñ sol 14
uunt iciunia ecclesie que sunt de precepto. R.
glo. in. §. alꝭ aũt ea dcmũ. xxv. di. ꝛ cõiter doc.
teneꝛ q⁹ sic: si sine ratõnabili cã quis ea soluat.
Dñs Lar. in. c. ij. de obser. iciu. tz q⁹ nõ: nisi ex
cõẽptu vel inobediẽtia hoc faciat. vtputa q⁹
nõ vult se subijcere precepto supioris. Et dicit
b̃ teneꝛ Archi. in. d. §. alias. Sed Archi. ibidem
recitat Jo. de fant. hoc tenentẽ. Sed ego dubi
guo fm q⁹. j. dicã inobedientia. in pti.

¶ Que sunt rõnabiles cause excusantes a iciu 15
nio. R. vt colligo ex Ric. vbi. s. ar. iij. q. iij. cuz
quo ꝛcurrũt cõiter doc. q⁹ sunt. v. ¶ Prima eas
vt sunt pueri qui fm aliquos vsqz ad puberta
tẽ excusantur a iciunio. ar. c. ex lris. delpo. ipu.
vel fm alios vsqz ad plenã pubertatẽ que est
in. xvij. in muliere. ꝛ in. xviij. anno in masculo
Aut fm alios vsqz ad. xxv. annũ. ar. l. si quis a
liqd. C. de his qui ve. eta. ipe. Post. i. c. iij. de ob
ser. iciu. ꝛ cõiter theologi tenent q⁹ vsqz ad vi
gesimũ: aliꝭ vigesimũ primũ annũ excusant. ar.
c. cũ vicesimum. de offi. dele. Intellige q⁹ nõ te
nenẽ ad oia iciunia sed bñ ad aliq̃ eis cõmẽsu
rãda fm augmẽtũ ꝛ ppigtatẽ ad dcm vigesi
mũ primum annũ fm Tho. in. iiij. di. xv. ¶ Pro

pterea dico b̃ remittendũ arbitrio boni viri:
vt pẽsata qlitate etatis ita iudicẽt ar. c. de cau
sis. de offi. dele. Et idẽ dico de scnib⁹: lz qdã di
cãt eos nõ teneri p⁹ ãnos. lv. ar. l. ij. §. fi. ff. ō de
curio. in ter. ꝛ in gl. ibidẽ: vbi excusant a mune
ribus psonalib⁹ post. lv. annũ. excepto a tutela
ꝛ cura. a quib⁹ solũ excusant post. lxx. annum.
C. qui eta. l. vnica. Scõa cã est infirmitas: q̃ i
eis natura debilis ẽ ꝛ cibũ necessariũ in vna vi
ce si sumerent noceret. Et idẽ dico de debilib⁹
eadẽ rõne. Tertia laboriositas: licut in illis qui
laborãdo victũ acquirũt: seu rõne itineris vel
alio modo nõ pñt simul cũ labore sufferre iciu
niũ. Adduerte tñ q⁹ intentio maioris luere non
excusat fm Astẽ. Silr non excusant q nolunt
ꝓducere oparios nisi. iciuniũ soluant nisi cã sit
necessaria fm Asten. que festinantiã requirit.
Quarta mẽdicitas qñ cibũ necessariũ i vna vi
ce hr̃e nõ pñt. Quita q̃litas mulieris pegnan
tis aut nutriẽtis ex appetitu extraneo: aut nu
trimẽto fetus nõ pñt iciunare sine periculo vl
ex vel fetus seu pueri: nõ solũ excusant. imo
tenentur soluere iciuniũ fm Ro. vnde dicit. s.
Tho. in. iiij. di. xv. q⁹ subtractio cibi per iciuniũ si impediret ea que necessarie sunt agẽda cũ
quibus quiuit ex societate vel officio teneꝛ: nõ
esset licita sed diceꝛet rapina.

16 ¶ Sed nũquid seruientes mẽsis nobiliũ aut
legentes ad mẽsam religios ox q aliquid preci
bãt ne deficiãt in legẽdo vel ꝛuiẽdo soluũt ie
iuniũ. R. Rod. q⁹ nõ si hoc facũt positis mẽsis
vl pax añ: ita q⁹ pp cõtinuationẽ tpis dici de
beat totũ vna mẽsa. Idẽ dicẽdũ de illis q iam
icepto prãdio portãt cucumiũ ad vicinũ. vl ali
quid aliud faciunt: ꝛ postea redcũt ad comesti
onem pficiendam.

17 ¶ Vtrũ vrores pp. phibitionẽ virox excusẽt
R. fz Jnn. i Ricã de obser. ie. q⁹ si a iciunijs i
dictis ab ecclia: fz a volũtarijs sic. xxxiij. q. vlt.
manifestũ. Credo tñ q⁹ ps byt, ppri⁹ pp scãda
lũ viri cui aliq̃ mõ nõ põt obuiari posꝛ dispẽ
sare cũ eis. ar. c. vt cõstituerẽt. i fi. l. di. q̃ pacce
ptũ iuris positiui nõ obligat quẽ cũ scandalo.
ar. ij. c. de no. opc. nũ. ꝛ. c. nibil. de prescrip. cum
similibus.

18 ¶ Vtrũ peregrinãtes ex deuotõe excusent. R.
q⁹ sic. si talis pegrinatio nõ põt differri ꝛ sil cũ
ea iciunare ñ pñt. Illec ob. q⁹ pceptũ dz ꝓponi
ꝓsilio. q⁹ fz Astẽ. itẽtio dãtis hmõi pcepta ñ ẽ
excludẽ alias pias cãs ꝛ magis necessarias. Se
cus ẽ ō preceptis legis nature: q̃ phibẽt b̃ qõ
fz se ẽ malũ. Idẽ. s. Tho. vbi. s. Et addit qõ dz
fieri cũ dispẽsatõe supioris. Idẽ dic de quacũ
q̃z alia opatiõe bona. puta obediẽtia prelati: p
dicatiõe: auditione cõfessionũ ꝛ hmõi. ar. c. nõ
mediocriter. de ꝓfe. di. v.

¶ Querit si alie cãe a pdict' possint assignari q 19
excusent a iciunio idicto ab eccl'ia. R. q⁹ sic mul
te. Et iõ tã i prefatis causis q̃z i aliꝭ ẽ notãdũ
q⁹ si cã sit euidẽs ex q̃ nõ põt ex toto iciunare:
licite hõ p scipz põt frãgẽ iciuniũ: prelti ꝓfue
tudine iterueniẽte: vel recursus ō facili nõ põt
hr̃i ad supioꝛẽ. ar. prefati. c. ꝓsiliũ. Si vo sit du
bia vel nõ ex toto tollit facultatẽ iciunãdi: sed
solũ in pte: vtputa debilitas vel pegriatio aut
labor: ꝛ hmõi: dz ad supioꝛẽ recurri q ptãtẽ hz
i talibus dispẽsandi fm Asten.

¶ Quis ẽ supior q possit i b̃ dispẽsare. R. Jo. 20
i. c. ꝓsiliũ. de obs'. iciu. q⁹ ẽ epc: nec suffic' licẽtia
simplicis pb'ri ẽt ex iusta cã nisi sũma necessi
tas imineat: ita q⁹ ad epm nõ possit hr̃i recur
sus sine piculo. Rod. ãt dicit arbitrio boni vi
ri lmitãdũ. p quãta necessitate sit frãgẽdũ po
tiõ q̃z p doctrinã generalẽ: ꝛ sic cũ ppri⁹ sacer
dos sit ordinari⁹ iuder ꝓscie: vr̃ q⁹ ipse possit.
Ego Jo credo q⁹ si loq̃mur de dispẽsatiõe q ẽ
q̃dã relaxatio iuris: q⁹ tũc ptinet ad epm solũz
q cã subsistẽte i iciunare debẽte põt dispẽsare
ꝛ i aliud bonũ cõmutare talia iciunia. Et cã le
gitima ẽ debilitas psone siue, pueniat ex defe
ctu nature siue laboris. ar. d. c. ꝓsiliũ. i fi. Si ve
ro loq̃mur de declaratõe. s. vtꝛ sit cã legitima
vel nõ: sic credo sufficiat illa ꝓfessoris, pprij q ẽ
bonus vir ꝛ ẽt ꝓsiliũ medici: lz medicus peccat
si sine rõnabili cã vt frãgat cõsulit. ar. c. quid
culpaꝛ. xxiij. q. i. Et sic itelligo Rodo.

¶ Vtrũ nõ iciunãs vno die teneaꝛ altero die 21
iciunare. R. q⁹ licet ter. c. i. de obser. iciu. videaꝛ
velle q⁹ sic: quasi sit obligatus ad duo. s. ad iciu
nãdum: ꝛ illo die. Facit ctiã ad hoc in ar. c. cuz
dilecti. cũ notatis in glo. in N. forma. de dolo
ꝛ contuma. Tamen per. c. ij. de obser. iciu. Ego
teneo q⁹ non teneꝛ: quia ibi non imponitur
frangentibus: vt alio die iciunẽt. Facit ad hoc
quod no. Jnno. in. c. i. de ecle. mil. de illo qui di
misit officium: q⁹ non tenetur illud reassumere
quasi sit seruitus cuiuscunq̃z dici ꝛ varicꝛ ex
tempore. Nam si teneoꝛ prestare operas certo
tempore ꝛ impedioꝛ non sum obligatus alio
tempore: q⁹ non sunt cedez opere sed variãtur
ex tempore: vt est ter. no. i. l. si non sortem. §. li
bertus. ff. de cõdi. inde. Jtẽ si religẽ mibi vsu

Universidad de Deusto
Biblioteca

fructus p̄er bienniū futurum ⁊ impedior non possum petere vsumfructum alterius bienniꝫ: qz nō est idē vsufructus.l.si vsufructus mihi. ff.de vsufruc.⁊ reddi.⁊ habita.⁊ ter.c.i.ɔ̄ itelligi de trasłatiōe fiēda ex cā pp̄ solēnitatem.

22 ¶ Sed nunquid totiens peccat mortal̄r quotiēs comedit ī die ieiunij fracti sine cā.R̄. Jo. de neap.ī quol.t̄ꝫ q̄ fic:qz vī reduci ad p̄ceptū negatiuum:t̄ꝫ magis plꝫ opi.durādi in. iiij. q̄ non nisi semel:nisi comedens nouo cōtemptumentis plurics comederet.qz tunc toticns peccaret mortal̄r. Et hec ē cōior opi.aliū obligare tur ad ipossibile:qz ex̄ā semel ieiuniū fregit: iā illud non pōt amplius facere illo die. Et ideo p̄ceptū ē sibi factū ipossibile. Secus esset de ieiunio q̄dragesime:qz t̄ꝫ fregerit vno die pōt tñ ieiunare ⁊ tenet altero die. Et sic quot dies omittit in q̄dragesima tot petā mortalia committit.

23 ¶ Vtrū liceat ieiunare ī dñica ⁊ alijs festis solēnibus.R̄.q̄ sic.nisi qs faceret q̄si volēs deuiare a cōsuetudine pp̄li rp̄iani:qz turpis est oīs pars que suo toti non congruit:pōt ēt esse illicitū fm Tho.vbi.ꝑ.si adco p̄tinaciter ieiuniū teneret q̄ non credēt p̄ deuotionē festi vtilitatē ieiunij cōpensari posse. Idem dic q̄n ex alia supstitione hoc faceret.

24 ¶ Vtrū ieiuniū factuꝫ in peccato mortali,p̄fit.R̄.q̄ sic quantum ad obedientiā mādati: si ē p̄ceptū ab ecclesia vel ex voto ⁊ hmōi. Secūdo valet ad macerationē.Tertio ad oīa alia vꝫ ad que valēt opera facta ex̄ charitate;. de q bus.ī.satisfactio.Ꝑ.vi.

¶ Diuersis intentiōibus ieiunaī.vñ versus. Abstinet eger:egens:cupidus:gula:simia:virtus. Eger:vel qz nō pōt comedere vel pp̄ medicinam. Egens qz non hꝫ. Cupidus ne exp̄ēdar. Bula vt postea auidius comedat. Simia i.hypocrita: vt laudeī:virtus.i. virtuosus vt mereatur.

Gnorantia

Alia bona q̄ quis ignorat ea que ei essent occasio peccati.vt in.c. q̄ꝫuis.di.xxxviij.Alia neq̄ꝫ mala neq̄ꝫ bona q̄ qs ignorat que non expedit scire Alia mala qua quis ignorat que scire expedit. Et hec multiplex est.Alia iuris.Alia facti.Ignorātia iuris alia iuris diuini:alia iuris naturalis:alia iuris canōici ⁊ ciuilis:⁊ de istis scribitur.xxxviij. di. in summa.⁊.i.q.iiij.Ꝑ.vlt.in ter.⁊ in glo.hic ād nō intēdo tractare de ignorātia facti:qz hec excusat vt in regula ignorātia.li.vi.sed ignorantia iuris. p̄ cuius declaratiōe querunt plura.

¶ Vtruꝫ ignorātia mala sit peccatū.R̄. q̄ aut ignorantia dicit p̄uationem cognitionis necessarie ad salutē. Et sic fm. S.bona.in. ij.di. xxij.q.penul.pōt esse dupl̄r. ꝓmo ita q̄ est i nobis:sed nō a nobis:⁊ hoc mō culpa non est. ⁊ cum nō simus eis p̄incipium in ipsa:nec imputamur nec demeremur. Scōo ita q̄ est in nobis ⁊ ex nobis:⁊ hec ignorātia est culpa. ⁊ hec fit tripl̄r. ꝓmo mō cū sumus in via p̄itatis volūtarie ab ea recedimus in viaꝫ erroris nos p̄cipitātes. Et hec est ignorantia erronea:vt in hereticis. Scōo modo cū ad viam possumꝰ pertingere veritatis cupimus in tenebras esse. Et hec ē ignorātia affectata. Tertio mō cū ex quadā pigritia ⁊ negligentia nō curamus veritatem addiscere. Et ꝫ dicitur crassa ⁊ supina Sed p̄ima maior culpa q̄ꝫ secūda:⁊ secūda q̄ꝫ tertia. Et de hac dī in.c.ignorātia.xxxviij. di. ⁊ in.d.Ꝑ.fi. Si vero ignorātia dicit p̄uationē cognitiōis coꝝ que nō sunt necessaria ad salutem:sic non ē peccatum. vt.xxij.q.ij.c.i quibus rebus.

¶ Sed que sunt necessaria ad salutem scire.R̄. fm Tho.p̄ima fe.q.lxxvi.q̄ omnes tenent scire cōiter ea que sūt fidei ⁊ vniuersalia iuris p̄cepta. Singuli aūt ea que ad eoꝝ statū seu officium spectant.

¶ Vtrū ignorātia excuset aliquem a peccato. R̄. fm S.bona.vbi.ꝑ.q.vltima.q̄ si tāta sit.q̄ p̄uet rōnē volūtarij ⁊ rationem cōtemptus: excusat a toto:sicut est ignorantia innūcibilis que p̄uat simpliciter cognitione iuris:sicut i furioso ⁊ in infante:nisi in talem ignorāntiam venisset ex culpa sua:qz tūc nō excusat a toto: sed a tāto.de quo dic vt.ꝑ.cbuctas.Ꝑ.iij. Item dic fm Tho.in quol.de eo qui hꝫ sufficiens impedimentum pp̄ quod scire non potuit: puta fuit in carcere vel in terris ad quas cōstituno pape non pervenit ⁊ huiusmodi.q̄ non peccat faciens ꝯ cōstitutiones. Si vero ignorātia oīno non p̄uat rationē volūtarij ⁊ rōnem contemptus.sic distinguo fm Ricar.cadē di.⁊ li. q̄ aut est ignorātia cōmissionis q̄ quis nō vult scire:vt liberius peccet:qac dī affectata. Et sic nec excusat nec alleuiat peccatū. Aut est rōne omissionis qua quis negligit scire que tenet⁊ satis faciliter potuisset scire. Et hec dī crassa ⁊ supina.⁊ hec excusat a tanto.l.q̄ nō est tā grauc peccatum:sed nō excusat quin sit mortale.

E circa ea q̄ sunt p̄cepti diuini aut nature.xxiiij q.i.si qs dederit.⁊.xxxviij.di.c.q ea. Si aūt sit circa ea q̄ sūt p̄cepti iuris positiui:sic credo q̄ aliq̄s excuset a mortali fm eā distictionē: de q̄ dicā.ī.inobedientia. Et fm predictā itellige qđ dī.vi.q.i.quero.⁊.xxiij.q.i.c.scisma.⁊. xxxj.q. vij.quēadmodū.xxviij.q.i.Ꝑ.ex bis.

4 Et predictis ⁊ ad euitādū cōfusionē multorū q̄ circa ignorātiā scribūtur:aduerte q̄ si ex ig̃rātia qs facit aliqđ qđ nō est ꝫ legē dei nec natura:credēs nō fore,p̄hibitū aliq̄ lege cū tamen sit,p̄hibitū:⁊ talis ignorātia non est affectata nec crassa vel supina:puta q: laborat ꝓ viribꝰ scire sibi necessaria:puta si est mulier vel rusticus:mercator ⁊ hmōi. vadit libēter ad predicatōes ⁊ alia loca vbi declarātur talia:⁊ facit qđ cōiter faciūt alij de sua q̄litate ⁊ q̄uenit facere Si ē religiosus studet libenī interrogat: ⁊ huiusmodi:q̄ talis ignorātia excusat eū ab oī pena etiā excōicatiōis in iure posita quo ad foꝝ sic etiā ab oī culpa.per ter.claꝝ i.c.fi.qui matri.accusa.pol.⁊ p̄ rōnē.c.cognoscētes.de p̄sti. Absurdū enī esset ad penā obligari ignorātez Facit.l.fi.ff.de decre.ab or.facien. Jura vero q̄ videnī innuere p̄iū fundāt se sup̄ p̄sūptiōe vt eundēter colligit glo.in.l.i.C.de interdic.matri.approbata p̄ doc.ibi.⁊ i.l.fi.ff.de ritu nup. ⁊ in.l.qui ꝫ.C.de ice.⁊ iuri.nup. Et magis apte colligit ex his q̄ notātur.in.d.c.cognoscētes vbi determinat q̄ volēs,pbare ignorantiā ad euitandā penā sit audiendus. Hec non intelligo de prelatis officialibus:medicis artificibꝰ ⁊ hmōi:q ex̄cere hūt aliq̄ officia:ex quibꝰ dānū notabile posset inferri,primo ex ignorātia q: nō debēt officia talia assumere:nisi sint sufficienter instructi ad ea exercēda:aliter eis iputat Si aūt ignorātia sit affectata nō euitat penaꝫ q: in dolo est. Si vero sit crassa vel supina: puta q: nescit qđ cōiter oēs sue p̄ditionis sciunt: puta q: predicat:sed ipse predicationez nunq̄ꝫ vult audire vel nō curat itelligere:vbi talia publice declarātur:cū tū comode possit:nō curat penā:vt in.c.vt alia.de cōsti.li.vi. De istis dī xxxviij.di.c.fi. Qui enī rebelliter viuit ⁊ discere atq̄ agere bona recusat: magis diaboli q̄ꝫ rp̄i mēbrū esse oñditur:⁊ potius infidelis q̄ꝫ fidelis ē mōstrat. Si vero id cōtra qđ facit ex ignorātia est ꝫ legē dei:tūc distiguo:aut exp̄ssum ē ⁊ explicitum ī lege dei vel nature. Et sic ignorātia non excusat a mortali peccato. xvi.q i.fi cupis:nec etiā cōsequeni excusat a pena inris diuini nec positiui fm Sco.in.iiij.di. vi.fa cit qđ no.gl.in cle.cos.de cōsangui.⁊ affi. Facit l. venia.C.de in ius vocā.⁊.Ꝑ.fi.i.q. iiij. Qđ limita quo ad penā iuris positiui ꝫ q̄ supra di xi.excōicatio.vij.casu vltimo.Ꝑ.ij. Si aūt nō ē explicitū sed reducibile:maxime cū subtilitate sic credo excusari a culpa ⁊ a pena illos q̄ nō sūt ig̃rātes ig̃rātia affectata:crassa aut supina. Et enī dux esset dicere:q̄ peccat mortal̄r qui facit fm subtilitatē cōtractū illicitū:credens licitum ⁊ huiusmodi. Facit p̄ hoc.xv.q.i.merito .⁊. c. fi.xxxvij.di.

5 ¶ Vtrū ignorātia iuris tollat bonā fidē quo ad faciendū fructus suos.R̄.q̄ non:ter. ē in.l. sed ⁊ si lege.Ꝑ.scire.ff.de petitio.here.Qđ limito nisi sit affectata vel crassa.

6 ¶ Que differentia iter ignorātiā nescientiā ⁊ errorē.R̄.q̄ ignorātia ē nescire qđ scire tenet ⁊ dī.xxxvij.di.c.si. Nescietiaē ignorare qđ scire nō tenetur. Error ē vnū ꝓ alio putare. xxij. q.ij.in qbus.⁊.xxxviij.di.c.q̄uis. Sed melius fm Frā.in.ij. Nescietia simplicē negationem scie iportat. Ignorātia vero scie p̄uationem. Vnde ignorātia nihil aliud est nisi carere scia quā quis natꝰ ē hr̄e. Hoc enī ē de rōne cuiuslibet p̄uatōis. Ad̄iq̄ aūt ignorātia est aliquid scie cōtrariū q̄ dī ignorātia puerse dispositionis:puta cū aliqs hꝫ habitū falsoꝝ principioꝝ ⁊ falsarū opionū:ex quibus ipeditur a scia veritatis. Error aūt ē approbare vera ꝓ falsis. Vnde addit actum quendam sup ignorātiā: qz pōt quis ignorās esse sine hoc q̄ sniaꝫ ferat super ignotis:⁊ tūc est ignorās ⁊ nō errās:sed q̄n iam falsam sentētiaꝫ fert de his que nescit: tūc,ppie dī errare. Et q: peccatuꝫ in actu cōsistit. Errorꝫ hꝫ rōnē peccati:qz sine p̄sumptione esse non pōt:qđ quis sniam ferat de his q̄ ignorat maxime in quibꝰ piculū cōsistit. Nescietia vero de se nec rōnē culpe vel pene hēt. Vnde ꝓ aliqs nesciat q̄ non est aptus natus scire non est neq̄ꝫ culpa neq̄ pena:qz est ēt inbeatis.vt dic̄ Dyo.ī.v.c.ecclīastice hierarchie.

Legitimus

filiꝰ qs sit ⁊ qđo succedit ⁊ quot sunt differētie:⁊ qđo legitimat vide.filius ⁊ legitimatio.

Magines

scōꝫ quare depingūtur.R̄. Bre.i c.perlatū.de cōse.di.iij.sic inquiēs: qđ legētibus scripturas hꝫ ⁊ idiotis p̄stat pictura cernētibus q̄ in ipsa ignorātes vidēt qđ se-

qui debeāt in ipsa legunt qui litteras nesciunt vnde precipue gentibus ꝓ lectione pictura ē. hec ibi.

1 ¶ Vtrū imagines scōꝝ sint adorāde. ff. glo. i c. venerabiles. de ꝑse. di. iij. q; sic adoratōe dulie que solū reuerētiam exhibet nō latria: ꝛ iō non sunt violāde. de cōse. di. iij. platuz cū duobus. c. sequētibus.

2 ¶ Vtrum imago xꝑi sit pingenda sub forma agni. ff. q; non. sed in forma humana: vt in. c. sertā sanctam sinodū. de cōse. di. iij. Dicit tn glo. q; non ē ꝓhibitū pingere xꝑm in specie humana ꝛ sub ipso agnū: sed solum pingere ipm in agno ꝓhibetur.

3 ¶ Vtrū liceat imagines scōꝝ i aggrauationē cessatiōis aut excōmunicatiōis in ira prosternere lapidibus aut spinis supponere ꝛ hmōi: ff. q; nō: q; id fieri districte ꝓhibet in. c. si canonici. de offi. or. li. vi.

4 ¶ Vtrū liceat sculpere signū crucis i solo vel silice aut marmore humi positis. ff. q; non. C. nemini licē. sig. sal. l. vnica. ꝛ videtur esse precepti: q; vult grauissima pena puniri. vbi dicit glo. forte mortis. exquo valde reprehensibiles sunt qui supra sepulturas humi positas crucēs imp;imūt.

Misericordia est filia auaritie qua non subuenit indigētibus: vide auaritia. §. iij.

Mundicia ē filia gule q̄ quis prouocat se ad vomitū vt sepius comedere possit. Vel tantū comedit q; necesse hz euomere cōiter est veniale petū. Aliqñ tn mortale sicut qñ comedit intendens euomere pp delectationē gule: nulla alia cā bona adducēs ad hoc: vel qñ ex hoc generat sibi notabile nocumentū in corpore nec ꝓpica vult desistere hoc aduertēdo. Aut qñ hoc facit vt habeat pollutionē in nocte dormiēdo ꝛ huiusmodi.

Munitas ē q̄si sine muneribus data libtas ab i qō ē sine: vel īmūitas q̄si puritas. ide dr̄ qs īmunis a petō. de pur. ca. c. fi. Dr̄ ēt emunitas: qō idē ē q; libertas. q̄si ex munia. i. munera data libertas ab e qō est extra.

1 ¶ Ad quid se extendit īmunitas ecclesie ꝛ cimiterij. ff. q; ad. xxix. ꝓmo q; secularia placita non sunt in ecclesia vel cimiterio tractanda: ecclesiastica tn̄ pn̄t: vt in. c. i. de īmu. eccle. ꝛ c. cū ecclesia: ꝛ sentētia iudicis secularis data ea ē nulla ipso iure: ꝛ maxime snia sanguinis que sub anathemate ꝓhibet ibi ferri in. d. c. cū ecclesia. Limita nisi sit data alia a sanguine p viā volūtarie iurisditionis: q; sic tz fm ꝓpa. in. d. c. cū in ecclesia. de causis ecclesiasticis aūt bene tz ar. c. q̄ fronte. de appel.

¶ Vtrū quis possit doctorari i ecclesia. ff. ꝓ. an. in. c. decet. co. ti. lib. vi. q; sic. ꝛ plz ꝓpa. i. d. c. cū ecclesia. 1

¶ Vtrū cōtractus facti in ecclesia teneāt. ff. ꝓpa. in. d. c. cū ecclesia. fm gl. in. d. c. decet. q; sic q; illud. c. decet. logtur solū de strepitu iudiciorū ꝛ cū sit penale nō dz extēdi ad ꝓctus. Et q̄ aducrte q; dispositio odiosa cōcepta sup q̄s cōtractu non extēdit ad cōtractū purū. Vlā in dicto quasi ꝓhimus. l. iij. §. idē scribit. ff. de pecu. Idē dic de cōcepta supra ꝓtractu pure: nō extēdi ad quasi cōtractū: ita dicit Bar. i. l. more. ff. de acqui. hē. vbi vult q; si statutū ꝓhibet mulierē ꝓbere sine certa solēnitate q; pot mihi lomnus adire hereditatē q; tūc non vere ꝓbit sed q̄si cōtrahit cū debitoribus hereditarijs. ad qō vide qō legitur i. l. apud iulianū. ff. q. et ca. i po. caſ. §. pe. ꝛ fi.

¶ Scōo nō debēt in ecclesia vel cimiterio fieri cōclamatiōes: seditiōes: ipetus: vniuersitatū cūctiones ꝛ publica parlamēta negociationes nūdinarus ꝛ foris vt i. c. decet. de īmu. eccl. co. ti. li. vi. Jo. an. tn̄ tz q; parlamēta ꝛ societates ꝓ actu pietatis aut spiritualitatis pn̄t fieri vt refert ꝓpa. in. d. c. cū ecclesia. 4

¶ Sed nūqd peccat mortalr qui aliquid predictoꝝ in eis facit. ff. q; nō. vnde dicit ter. in. d. c decet. ordiarij locoꝝ hoc faciāt obseruari suadēda suadeant interdicta cōpescant. Ex q̄ concludo q; illa q̄ totalr ipedirēt oratione tpe debito sint ꝓhibita sub peccato mortali: alia non nisi ex se sint mala: vel qs ex cōtemptu faceret Et sic intellige. c. pe. ꝛ fi. xlij. di. 5

¶ Tertio q; i ecclesia nō debēt sepeliri nisi epi vel abbates vel digni pres byti aut fideles laici. xiij. q. ij. nullus. Et intelligūt quidā de laico fideli qui miracula facit a virtute fidei. Alij ō quolibet fideli: cuius bonitas fuit manifesta. Mo. vero itelligit de quolibet fideli in dignitate ꝑstituto vt comite: rege: ipatore. Sz ꝑ hoc die nō suaf ꝛ male: q; de iure ciuili nullus dz i ecclesia sepeliri: vt no. Albu. in. l. nemo aplor C. de sa. san. ec. ꝛ ēt Alex ibidē in summa. 6

¶ Quarto nō dz ecclesia incastellari: nec in ꝓ 7

pugnacula edificari vt inde fiat guerra: vl̄ vt ibi recipiunt̄ q guerrā faciūt nisi insta necessitate ꝛ auctoritate epi. de custodia eucha. c. relitor tenent doc. fm ꝓpa. in. d. c. cū ecclesia. q. f. vt boni viri defendant̄ a malis. Et ꝫ cōi 8

¶ Quīto intra ecclesiā vel cimiteriū nō debēt suppellectilia poni vel hospitari i ea nisi ꝓ necessitate. alꝰ videt mortale in isto ꝛ in precedēti. vt in. d. c. relinqui. 9

¶ Vtrū venditio candelarū q̄ fit in ecclesia sit ꝓhibita. ff. q; videt sit tollerabilis. Nec obst. q; dñs ciecit vendentes in tēplo: q; ibi fiebant pacta ꝛ multa perturbantia cultum diuinū. Sz in vēditiōe candelarū nullus sit strepitus. Et iō non ꝓhibetur. Secꝰ esset ō alia negociatiōe q; illa est ꝓhibita. 10

¶ Certo q; in ecclesia vel cimiterio nō dz vl la violēcia fieri vel aliquis violenter extrahi: aut eius cōfinia frangi: vt in. c. sicut antiquit̄ ꝛ vij. q. iij. nec ea que in ea posita sunt ꝓ vi aut furtū auferri. alr sacrilegiū cōmittūt. c. q̄s i uētus. xvij. q. iiij. Et sic peccat mortalr. vt i. d. c. q̄s quis ps. 11

¶ Vtrū excōicatus ꝓfugiēs ad ecclesiā gaudeat ꝓfata īmunitate. ff. q; sic: q; cū ler non ecciṗiat. nec nos. 12

¶ Vtrū seruus fugiēs ad ecclesiā possit violēter extrahi. ff. q; aut venit sine armis. s. vt dño se subtrahat: ꝛ sic redderē dño. ꝓstito tn̄ ꝓs iuramento de īpunitate. c. inter alia. eo. ti. Aut venit cū armis. Et sic ꝓtinꝰ extrahit. l. si seruꝰ C. de bis q ad ec. ꝓfu. itellige. ꝓmissa īpunitate 13

¶ Vtrū iudeꝰ ꝓfugiens ad ecclesiā gaudeat isto ꝓuilegio. ff. fm gl. in. l. i. C. de bis q ad ec. cōfu. q; nō. Et dicit ꝓpa. in. c. inter alia. co. ti. q; ē verior q̄s opi. gl. d. c. inter. q; lex ꝓdicta īducit ꝑsuptōez iur. ꝛ de inre ꝫ quā ñ admittit̄ ꝓbatio. l. di. fer. q; ꝓfugit nō ꝓp ꝛelū fidei: hz ꝓp euasionē debitoꝝ vel crimiñ. Inm. rñ ē cū gl. ꝑsati. c. ini. Ego dicerē q; si venit ad ecclesiā ꝛ petit bapt̄smū q; gaudebit: alꝰ non: q; vl̄ venisse vt effugiat nō cā fidei. 14

¶ Vtrū clerici ꝛ religiosi ꝓfugiētes gaudeāt ista īmunitate. ff. ꝓpa. in. d. c. iter alia. q; nō qn a prelatis suis nō possint extrahi ꝛ flagellari ꝛ hmōi dūmō nō faciāt ex odio sed cā disciplie vide ꝑ eū diffuse si placet. 15

¶ Vtrū ꝓfugiēs ꝓp debitū gaudeat isto ꝓuilegio ff. ꝓpa. i. d. c. im alia. q; legiste i. l. pn̄ti. C. de bis q ad ec. ꝓfu. distiguūt aut ē debitū pp tributū. s. debitū ꝓncipi. Et sic ēxhibit̄: vt in aut. de mā. ꝓn. §. publicoꝝ vero tributoꝝ. ꝛ ibi no. in gl. Sz ꝓpe. vt refert Ly. tz q; nō exhet: hz ibi citabit̄: ꝛ si se defendet bn̄ qdē: finaūt ꝓcedet ad missionē i possessiōe bonoꝝ: ꝛ ita itelligit dcā aut. ꝛ plz ꝓpa. Sic ꝺo debitū ē pp aliud: tūc nō exhet inuit̄ fm oēs. d. l. pn̄ti. Sz i mō ꝓceden di sunt opi. Addibi plz opi. Jaco. de rauc. q; dicit q; dabit̄ sibi securitas stādi ꝛ exēndi ex ecclesiā p. xxx. dies infra qs respondebit aduocatus ad iudiciū ꝛ inder si dabit sniam ꝺ cuz ꝺdēnabit q; aut redeat ad ecclesiā aut pareat snie: ꝛ cum hac opi. trālit Ly.

¶ Vtrū cōmittēs maleficiū ꝛ vadēs ad ecclesiā gaudeat isto ꝓuilegio. ff. ꝓpa. i. d. c. inf alia q; sic q̄ ad duo ꝓncipalr. ꝓmū vt nō possit i de violēt exhi. Scōz vt non possit amplius de illo dānari ad mortē vel ad aliā penā corporalē seu corpis afflictiuā. ꝓdō tn̄ pecuniaīr dānari vl̄ alia pena ex corꝑ ꝛ cogi ad pniaz agēdā ꝛ aliā satisfactionē: ita tn̄ q; violēter nō exhaf fz cōiorē opionē. Et aduerte q; hz egrediat de ecclia: exq̄ sel ꝓfugit ad eā: nō pōt amplius de illo corporalr dānari. ꝛ hoc dicit gl. in. c. rem. xvij. q. iiij. Et fuit snia Hugo. vt firmat: ꝛ sequit Archi. ibidem. 16

¶ Excipiūt ab ista īmunitate dcā. s. §. r. q̄ttuor genera hoiz. ꝓmū latronū publicoꝝ q palā ꝛ publice furāt: vt sūt pirate: vel illi q̄ publice stāt i strat̄. vt deprēdent oēs trānseūtes. Scōz ē nocturnū depopulatoꝝ agroꝝ: ꝛ differt isto genꝰ a ꝑ fz Inn. q; isto i nocte segetes destruit dū ibi se absc̄ndit vl̄ iacet: vl̄ q; vltra homicidia ꝛ deprēdatōes q̄s faciūt in strata publica cōburūt agros illoꝝ q cis ñ fuiūt vl̄ sūt ꝛij. Cō uenit̄ tn̄ ista duo genera: q; qlibet deprēdat i strat̄. Tertū genꝰ ē illoꝝ q aliqō maleficiuz enorme cōmittūt i vna ecclia vt deprēdāt ab alia Secꝰ si cōmitterēt ex ecclesiā vl̄ cimiteriū sub spe vt defenderēt ab ea: q; gaudēt: vt i. c. fi. co. ti. Et hz loq̄t de homicidio vel mutilatōe: tn̄ ēt hz locū i aliis delictis grauiꝰ: fm ꝓpa. ibidez pp idēptitatē rōnis. Secus esset i nō enormibus ibidem cōmissis: q; gaudēt. Sed qd si cōmisit maleficiū i ecclesia: sed nō sub spe vt defendat̄ ab ecclesia. ꝓpa. i. d. c. fi. vult vt nō defēdat̄. alij ꝺ: ꝛ magis plz p. d. c. fi. Quartū genus fm ꝓpe. de ancha. est raptorum virginum homicidaꝝ ꝛ adulteroꝝ: ꝑ aut. de mā. ꝓnc. §. Nō si delinquēres. Sed cōmuniter tenēt ꝛ verius 17

Universidad de Deusto
Biblioteca

q̄ est cōtecta illa aut̄. p ius canonicū. t q̄ gaudent hac īmunitate.

18 ¶ Utrū cōfugientes ad eccl'iam tpe belli sint capiendi. ff. q̄ nō. si ipsas non ĩcastellaucrunt aut ide pugnauerunt. ar. c. fi. co. ti. nec res eox ibi repōsite: nisi essent ad pugnandū: vt in. c. sic antiquitus. xvij. q. iiij.

19 ¶ Utrū detentus sub iuramento redeundi dimissus cōfugiēs ad ecclesiā sit 'educendus. ff. Jo. an. in addi. ad Spec. ti. ō ĩrein. q̄ si iniuste detinebatur nō redibit. maxime si iminet periculum mortis vel mutilatōis: sed petet absolutionē a iuramēto. Secus si iuste detinebat: q̄ tūc cōpellēdus ē redire vt voluit. Bar. in. l. relegati. ff. de penis. Nō tñ dz pati ecclesia vt inuitus abstrahat: nisi prestita cautiōe de ipunitate mortis vel trūcationis.

20 ¶ Utrū violenter abstrahēs aliquē de ecclesia nisi in casu permisso teneat illum restituere. ff. Pa. in. d. c. ĩter alia. cū Bar. in. l. pūti. C. ō bis q̄ ad ec. ofu. q̄ de iure pōt peti se restitui cum de facto sit priuatus. Concord. Oldra. cōsilio. liij. t ecclesia pōt agere cum sit spoliata libertate. vt in. c. miror. xvij. q. iiij. Et ideo non liberant nisi restituāt etiā si dōs prestaret iuramentū vel cautionem de seruo extracto. Et facit ad q̄nem. An captus i territorio alieno possit peti. t q̄ sic. p. d. c. miror. t firmat Bar. in. l. si cui. ff. de accusa.

21 ¶ Qua pena punit̄ de iure ciuili qui tales vi oleter extrahit cōstrigit aut reqem aut vestes vel victum negat. ff. q̄ crimē lese maiestatis ĩcurrit t vltimo supplicio feriendus. d. l. pūti. De iure canonico dz excōmunicari t cōdemnari pecunialiter t imponi sibi publica penitētia: nec restitui cōmunioni: nisi restituat quem violēter extraxit. vt in. d. c. miror. iūcto. c. si qs cōtumax. t. c. quisquis. t q̄ ibi no. xvij. q. iiij. Et sic pz q̄ peccāt mortal'r tales. Et not. q̄ nedū in ecclesia vel cimiterio hz istud priuilegiū. sed etiā per. xl. passus: si est ecclesia maior. s. matrix: vel per. xxx. si est minor vt capella. xvij. q. iiij. sicut antiquitus. c. frater. c. miror. Capelle tamen que sunt ĩtra ambitū murox ciuitatz vel castri seu ville nō ponunt ĩ. xxx. passuum observatione fm Hostiē. xvij. q. iiij. quisquis. Et no. fm Isido. q̄ passus est mensura quinqz pedū. pes vero. xv. digitox. vide glo. in. d. c. sic antiquitus: vbi hoc dr. Limita istud spatium q̄n vadit ad requisita nature. Secus si iret vt accederet ad aliā domos. vt i. c. diffininit. xvij. q. iiij. q̄ possent tūc capi ifra dictū spatiū.

¶ Quis faciet expēsas ꝓfugiēti ad ecclesiā. ff. Pa. in. d. c. ĩter alia. q̄ ipse si hz de suo vel laborabit si pōt vt viuat: qō si nō pōt vel nō hēt de suo: eccl'ia sibi, puidebit fm Archid. post Hugo. in. c. diffininit. xvij. q. iiij. 17

¶ Utrum existēs in ecclesia t vulnerās exīsse et violet īmunitatē. ff. Pa. in. c. fi. co. ti. q̄ sic. q̄ delictū fuit ibi pricipiatz t habebit locū. c. fi. eo. ti. s. vt non defendat. 13

¶ Utrum mādans fieri delictū exīs in ecclesia violet īmunitatē. ff. Bar. in. l. si vt ꝓponit. ff. de fideius. t latius p eū in. l. nō solū. §. si mādato. ff. de iniur. ter. in cle. pastoralis. in N. decreto. 14

¶ Utrum ecclesia non consecrata gaudeat ꝑfata īmunitate. ff. fuerūt opiones. sed mihi plz opinio glo. Jo. quā sequitur Pa. in. c. ecclesia: eo q̄ sic. t ibi videtur ter. etiaz monet se q̄ palatiū epi gaudet hac īmunitate. vt. xvij. q. viij. c. id cōstituimus. Ergo multo fortius ecclesia. Itē facit quia oia priuilegia pcessa ecclesijs extēduntur ad hospitalia in. Loia priuilegia. C. de epis. t cle. Itē q̄ de proximo faciēdū est hr̄ p iam facto. vt. l. non tm. in pūn. ff. de accusa. tu. t in. l. penul. ff. de testa. mili. Pane tenet Bar. in. d. c. ecclesia. t Jo. de ligna. p⁹ Laur. in cle. i. de pe. t re. Intellige si auctoritate epi vel pape edificata ē. 15

¶ Utrum hospitale t priuata oratoria similiter gaudeāt. ff. Bof. q̄ sic. si auctoritate epi sunt fundata. Et facit q̄ ipse no. in. c. fi. de cohabedi. t tz Lau. in. d. cle. i. t placet Pa. in. d. c. ecclesia. p. d. Loia. al's non. 16

¶ Utrū ecclesia ĩterdicta sil'r gaudeat. ff. Bof. t Bin. q̄ sic. ar. ꝓfati. c. ecclesia. t sequuntur cōiter doc. 17

¶ Utrū cōfugiens ad corpus xp̄i sil'r sit defendus. ff. Jo. q̄ sic. lz hoc i iure nō exprimat̄ q̄ vbi maior ē rō. t vbi maius ius. t mulier tā gens fimbriā xp̄i saluata ē. Mat. ix. 18

¶ Septimo ecclesia hz īmunitatē q̄ ci⁹ rusticis nō pōt eius rura deserere: t al's se transferre: vt in. c. iij. eo. itellige fm glo. ibidē de illis qui glebe sunt astricti. t q̄ sint vide. s. colonus.

30 ¶ Octauo quilibet pōt regulariter rē suam ecclesie relinquere. l. generali. t. l. inbemus. C. de ss. ss. ec. t etiā donare ĩter vivos sine ĩmutatione in infinitū. l. illud ibidem. t i aut. ō nō alie. re. ec. §. si minus. cūius gl. i. d. §. teneat ꝓiū: sed primū verius. vt. s. donatio. §. rr.

31 ¶ Nono trāsferr̄ dominiū rei in ecclesias solo pacto. i. sola nuda, pmissione. l. vt sit iter divini. C. de ss. ss. ec. in gl. t hāc segr̄ Albri. ibi dē. Et idē est fm Rodo. qū dat aliqd ecclesiastice psone ĩtuitu ecclesie. In emptione tñ regitur solutio pcij vel fides de pcio al'r dominū non acquiret fm glo. predictam.

32 ¶ Decimo gegd fuerit emptū de pecunia ecclesie reuerti dz ad eā. xij. q. iij. c. aplicos i glo. t. q. v. firū. Et hoc fiat fit emptū noie ecclie vel nō. de pecu. cle. c. i. t. c. inquireudū.

33 ¶ Undecimo q̄ nō tenēt ad munera mere personalia. Et dicūtur munera mere personalia que animi, puisione t corporali labore sine alio quo gerentis detrimēto ppetrātur. vt in. l. fi. i ꝑn. ff. de mu. t ho. Quox munerū mere psonaliū quedā sunt sordida vt cloache mundande: calces coquēde: barene fodiēde: fossati vel stabuli mūdandi t hmōi: de quibus in. l. mariax C. de excusa. mu. Et ad hec non tenent̄ ecclesie nec earum mancipia: aut clerici vel eox vrores aut familie t coloni. vt. xvi. q. i. c. generalr §. nouax. t. §. plz. ij. C. de epi. t cle. l. ij. t. l. nemine. C. de ss. ss. ec. que vult q̄ in aduētu pricipis teneantur: nō valet quo ad clericos ecclesias atq̄ seruos qui sunt dñio ecclesiax subiecti: q̄ iure diuino sunt crēpti. vt in. c. fl imperator. xcvi. di. t no. Innocē. in. c. ij. de maio. t obe. Facit. l. rescripto. t q̄ ibi not. Bart. ff. de mu. t ho. Et hoc itelligo de familia ꝑpetua ecclesiarū t eax seruis: sed bene valet quo ad colonos liberos q̄ seruunt pro mercede: cuz sint sub iperatore: iurta no. in. c. iudicatum. lxxxix. di. t ab ipso a multis exempti: vt in. l. i. t. ij. C. de epi. t cle. Et ideo potuit eox īmunitatez limitare: vt in simili no. glo. in. c. cū fm leges. de here. li. vi. Nā tales tenentur ad gabellas t alia onera de parte eis ctingente fm Fede. consilio. iij. Sunt t quedā alia munera personalia que nō sunt sordida: sed habēt annexum honorem: vt sunt officia secularia. sic non tenētur clerici per. c. sacerdotibus. t. c. sed nec ꝓcurationes. ne cle. vel mo. vnde in. l. plz. C. ō epi. t cle. dr. Placet nostre clementie vt clericis ni bil cōmune cū publicis actionibus vel ad curiā pertinētibus cuius corpori nō sunt annexi habeāt: hec ibi. Ex quo pz q̄ nō sunt de vniuersitate nec in eā vocem pōt hr̄e: vt tz Inno. in. c. dilecta prope finem. de excē. p. Sunt ēt quedam alia munera personalia que non hūt nec bono: em nec vituperium annexum: vt legatio: tutela vel cura t huiusmodi. lz enim ab istis sint exempti: vt in. l. generalr. C. de epis. t cle. posita in. c. generalr. t vi. q. i. tamen fm gl. iuncto ter. in. c. puenit. lxxxvj. di. possunt si volunt legitimā tutelā clerici accipere non dati nā: aut testamētariam: sed epi t monachi non lxxviij. di. ex̄s. t. xvi. q. i. monachi. Tutelā āt miserabiliū personarum omnes clerici t monachi pōt suscipere: q̄ officium pium est: vt i d. c. peruenit. Et in oibus predictis muneribus personalibus quo ad ecclesias t clericos bēnt locū predicta tz in ordinarijs cūs eōordinarijs muneribus seu indictis vel superdictis: vt in. l. plz. C. de ss. ss. ec. t aut. itē nulla cōitas. C. de epi. t cle. t. c. cūs cūs. de censi. li. vi. Et que dicant ordinaria vel extraordinaria: idicta et superindicta vide. j. munus.

¶ Utrū clerici teneātur custodire ciuitatem seu oppidum. ff. Pa. in. c. peruenit eo. ti. q̄ nō nisi maxima necessitas subesset: vt no. gl. xvi. q. i. §. plz. que quidem per laicum non dz discerni fm Hosti. in summa: sed per epm t per eū compellātur: vt in. c. ecclesia scē Marie. de cōsti. puta q̄ aliter non pōt defendi sine eis. Nā tūc tenent̄. ar. l. nullus penitus. C. de cursu. pu. t in. d. c. peruenit. Nam quilibet debet suā patriā defendere. Facit ter. in. c. penul. de homic. Vbi rpe invasionis pōt clerici vna cuz laicis arma sumere t pugnare nec sunt irregulares lz multi sint occisi: dūmodo, ppijs manib⁹ nullum occiderit cūius vulnerauerint. 34

¶ Utrū tenēatur ire ad bellum vbi volūt alios ipugnare. ff. Pa. in. d. c. peruenit. q̄ non. etiaz si ageretur de recuperatiōe terre sancte: q̄ clericatus reddit eos inhabiles ad pugnādū etiaz cum sarracenis: vt probat̄ in. c. cr multa. in. §. fi. de voto. 35

¶ Duodecimo ecclesia non tenēt̄ ad munera patrimonialia seu realia. Et dicūtur patrimoniox munera que sumptib⁹ patrimonij t dānis administrantis expediunt̄: vt in. l. fi. §. patrimoniox. ff. de mun. t ho. Et hec munera sunt duplicia. Quedam sunt mere patrimonialia. Et hec triplr indicūtur. Primo rei de eo q̄d fiendū ē de ipsa re: vt q̄ nauis, ecclesie vl' equus 36

Universidad de Deusto
Biblioteca

vel curtus vadat ad seruitium reipublice. Secũdo ponunt super eo qđ percipit ex ipsa: vt s. dctur certa ps fructuum: t de istis habes i. d. §. patrimonio x. Tertio ponũtur ipsi rei de eo qđ non percipitur ex ipsa re nec est in ipsa re: vt prestare certã quãtitatem pecunie annuati de quo habes in. l. hactenus. §. i. ff. de vsufru. t in. c. i. de cen. An aũt ecclesia teneat ad ista. R. fm Jsa. in. c. fi. de vi. t ho. cle. q si tales res quibus ponunt talia munera habebant onus tale ppetuum annerum t inuariabile ac certum siue ex dispositione publica puta principis: siue ex dispone priuata: vt. c. quanto. de censi. t antecz venirent ad ecclesiam: sicut ps exemplũ de tributo: vt in. l. iperatores. ff. de publ. t in. c i. in fi. de censi. vbi innuitur q quelibet possessio ab antiquo est onerata onere soluẽdi tributa: t sic ecclesia de talibus rebus tenetur: q res transit cũ onere suo: de decu. pastoralis. t de pigno. cr litteris. Fateor: tũ q italia tanz princeps prouinciax non obligat hodie ad talia tributa: vt no. in. l. i. ff. de censi. Si vero nõ erant onerate tali onere certo t inuariabili qñ peruenerunt ad ecclesiã: sic nõ tenetur ecclesia cuius essent onerate onere incerto t variabili: vt sũt iste descriptiones que fiũt hodie: q extimãtur bona cuiuscũq vt soluat plus vel minus fz ipositionẽ collecte: t hãc opinionẽ tz Jnno. in c. non minus. co. ti. Et recitat Jsa. ibidem Jo. de ligna. in cle. pñti. de censi. t Jo. an. post Archi. in. c. i. co. ti. li. vi. t placet. tz aliqui teneant q si possessiones pus erãt ascripte vt tantum soluat p solido vel libra q tũc teneat ecclesia: sed prima tutior tz ista nõ sit cõdẽnanda. Sũt tũ aliq onera que rõne naturali succũbũt ipsis rebus: vt reficere ante domũ viã t sic ecclesia tenet: vt no. Bar. in. l. ad instructiões. C. de sa. san. cc. Jtẽ i purgatione puteꝯ necessarij tote vicinie in q est ecclesia: vt no. Spe. ti. de cẽsi. Jtez soluere ad portã vel põtẽ p plaustro pro ipsius põtis vel porte pseruatione: q destruũt viam: vt no. in. d. l. ad instructiões. t no. Bal. de pace constã. Et idẽ de silibus. Adanlus vero ecclesie qui ẽ dos ecclesie fm eoem opionẽ doct. dz esse liber ab oi munere antecz pcerner. vt in. c. i. de censi. t dz eẽ tãta quãtitas terre ex q vnus rusticus cũ sua familia viuere possit: vt dicit gl. rxiij. q. viij. fm canonicam. Sunt t q dã munera patrionialia mixta t dicũt mixta: q hũt on cũ sũptu. ff. ꝺ mu. t ho. l. fi. §. mixta. pticipãt eni de onere psonali ꝛten hũt onus annexũ: t cũ patrimoniali quatenus sũt cũ sumptu t hec dupl r indicũtur. Jmo pone habito respectu ad rẽ seu bona patrimonij t hoc differt a tertio modo iponẽdi onera i rebus patrimonialibus: q: ibi quelibet res tenetur p munere qđ eã respicit t nõ vltra. d. l. imperatores: hic vero est psona obligata: t per oes res patrimonij. l. auferẽ. §. fiscus. ff. de iure fisci. t ad ista nõ tenet ecclesia nec ẽt laici non subditi: tz habeant patrimoniũ in loco. l. rescripto. §. fi. t ibi per Bar. ff. de mu. t ho. nisi aliꝰ habeat cõsuetudo quo ad laicos: vt no. Bar. l. vna. C. de capitatiõe ciuiũ. nõ quo ad ecclesiã q: psuetudo nõ valet. aut. cassa. C. de sa. san. cc. iuncta aut. Jtẽ nulla cõitas. C. de epi. t cle. Et isto modo põt intelligi tex. c. non minus. co. ti. t. c. fi. de vi. t ho. cle. t. c. qz qz. de censi. li. vi. Secũdo modo iponũtur persone nulla facta mentione de re. t sic dr capitũ q: iponi per capita nõ habito respectu ad bona patrimonij. vt. d. l. vna. t ad ista fil r nõ tenet ecclesia nec clerici q: nõ sunt subditi iperatori. d. c. qz qz. imo nec laici ciuiles tz tm rustici: vt i. d. l. vna. no. Bar. t hec oĩa, pcedũt regulariter.

¶ Sed dubitat de pcernẽtibus pictatẽ vt instructio põtium t viax. R. Jnno. dicit q ecclesia tenet p. d. l. ad istructionẽ. t p. c. ij. co. ti. filr i hedificatione murox ciuitatis vel ville. Sic glo. in. d. c. nõ minus. Idẽ Vincẽ. t Jo. t. d. Car. t Jphilî. t Jsa. de anch. t Albu. i. d. l. ad istructionẽ. Addẽs qđ idẽ putat de fontibus t puteo cõi. ar. ff. ne quid i lo. pu. l. ij. §. viaz. t de cif huius opionis eẽ Dy. t Old. Sed in cõtrariũ ẽ cõis opio canonistax. i. e. fi. ꝺ vi. t ho. de. t i cle. pñti. de cẽsi. t p Jo. de ligna. t p Bar. i l. rescripto. ff. de mu. t ho. t. d. l. placet. t gl. rvi. q. i. §. nonax. Jo. an. t Jsa. in. d. c. nõ minus p multa motiua. Et iõ dic q. d. l. ad instructionẽ t silẽs non valẽt: q: tz. c. i. cũ silibus. de no. op. nũ. dicãt standũ legibus cr quo in canonibus nõ reperitur cõtrariũ tũ hoc nõ est vex qũ iet iperialis est dãnosa ecclesijs seu ecclesiasticis psonis: q: tũc nõ tenet nisi specifice approbetur ab ecclesia: vt ẽ cõis opio doc. in. c. fi. de solu. t in. c. ecclesia sancte Marie. de cõsti. t. c. fi. de re. ec. non alie. t. r. di. fi i adiutoriũ. Distiguo tm hic fm Jsa. in. d. c. nõ minus. q aut necessitas vel pictas imminens cõcernit vtilitatẽ ecclesiarum a remotis p quãdam cõsequẽtiam: t tũc est tex. apertus in. d. c. nõ minus. q nõ tenent nisi spte velint approbare epo cũ clero t prius cõsu-

37

38

39

40

41

42

lo romano pontifice p. c. aduersus. eo. ti. Addncrte tamen q si tanta esset necessitas vel pietas q non posset fine scandalo t periculo haberi prius romani põtificis recursus q tunc sufficeret deliberatio cleri cũ epo. Facit. c. fi. de ec. edi. t qđ ibi no. Aut necessitas vel pictas cõcernit de directo t principalr vtilitatẽ ecclesia rũ t laicox: vt puta q: praua societas territoriũ ciuitatis icendit. deuastat predia in quo ecclesia multas possessiões hz: t tũc ecclesia dz contribuere: nõ tn ad deliberationẽ solum populi sed oportet q clerus t populus principalr cõueniãt t deliberent: q: qđ oes tangit dz ab oib approbari. in cle. i. t. ij. de censi. t. c. ad hoc. de offi. archi. Fatet tn Jsa. vbi. ꝺ. in. d. c. non minus. q si clerꝰ nollet fi ne legituma cã consentire q possent laici implorare aurũliz supioris ecclesiastici vt cõpellat eos: vt i. c. nullus. de iure pa. in ar. t in hoc casu nõ habet locuz dispositio. d. c. aduersus. de consultatiõe romani põtificis: q: hec ipensa nõ fit pp publicam vtilitatẽ sed pp priuatam ecclesiax: t sic sumus extra casũ prefati. c. aduersus. Facit cle. i. t. ij. de cẽsi.

¶ Tertiodecimo hz imunitatẽ q ecclesie vel clerici nõ tenent ad gabellas que hodie iponũtur i vino t filibus fm Jsa. in. d. c. nõ minus in fi. p. d. aut. itẽ nulla cõitas. tz Bal. in. d. l. placet. C. de sa. san. cc. nisi gabella fuisset ipposita p oneribus ad que tenetur ecclesia: q: tunc succedit loco onex. vt voluit Butri. i. d. l. ad instructiones.

¶ Vtrũ ecclesia teneat ad gabellas si aliqd donatur vel ligat ei fm statuta quorũdam. R. q nõ. rxiij. q. viij. §. qzuis. cũ duobus sequẽtibꝰ. Idẽ si donat clerico. ar. c. fi. de vi. t ho. cle. t ibi Jsa. t qđ no. in. c. filr. rvi. q. i.

¶ Quid si clericus trãsferat res ecclesie ad aliꝰ locum negociationis cã. R. Jsa. in. d. c. fi. q nõ potest erigi pedagium vel gabella: q: de licto clerici nõ potest nocere ecclesie. vide Fde. pfi. cc. secus si sunt sue nõ ecclesie.

¶ Vtrum clerici debeant soluere gabellam p vino vel frumẽto quod vendunt ex prebenda sua habito. R. Bal. t Jsde. t Ly. in. Lomnis. C. de epi. t cle. q: non: nec etiam ad portam. Idez Bar. in. d. l. pliz nec etiam fm Jsa. in. c. fi. de patrimonio debet soluere gabellas vel pedagia: Facit clemẽ. presenti. de censi. t. c. quãquã. co. ti. lib. vi.

¶ Quid de gabella que ponit sup carnibus vino t huiusmodi: quã ecclesie soluunt indirecte cũ emant carius ab illis qui vendũt pp talem gabellã. R. fm Ricar. in quol. q si cõsules ponũt talem gabellã propter abusum t excessum cox. sic nõ tz sed soluãt de suo, pprio. Si vero ponũt pp cõem vtilitatem tam clericox qz laicox. sic tz eis. Si Vo pp vtilitatẽ laicox prici paliter idirecte Vo clericox t remoti: puta q, p speritas ciuiũ redũdat in vtilitatẽ ecclesie t psonax ecclesiastica x: tũc distinguo: aut faciunt alio exto rquẽdi pecunias ab ecclesiasticis quas alio modo nõ pñt. t sic non tz. Aut nõ alio exto rquendi ab ecclesiasticis hoc faciunt: q: ẽt si nõ essent ecclesiastice psone que emerẽt talẽ gabellã ponerẽt: tũc tz eis habita auctoritate dñi tpalis t habita moderatione ne ponat magis sup bis que spius emũtur a clericis: aut ab eẽmeris: aut a pauperibus qz ab alijs ciuibus: t sic clerici nõ possunt conqueri: cum possunt alibi emere: tz non ita cõmode. hec probãtur. ff. de no. ope. nun.

43

¶ Que pena collectantiũ ecclesias vel clericos R. fm Jsa. in. c. aduersus. de imu. cc. d. Anto. in suis reportationibus voluit q postqz fuerit excõicati seu inciderunt excõicationẽ post monitionẽ p. c. non mun. siue tollerẽtur siue ignorent: nõ tenẽt snic: aut statuta taliũ ipso iure siue sint edita cõtra ecclesiã: siue ꝺ quãcũq psonã etiã laicã. Alij volunt q subito exquo cũ effectu collectauerũt ipso iure sint nulle: t huius opio. vr Jsa. t mihi plz: q: ex verbis proemij colligitur mens disponẽtis. vt. l. fi. ff. de here. ifti. t p Bar. i. l. ambitiosa. ff. de decre. ab or. fa. Ex quibus patet q. d. c. aduersus. voluit aliqd addere ad ius antiquũ qđ pz in verbo addicimus. ibidez. De alia aũt pena vide. ꝺ. excõicatio. v. casu. xxviij. t excõicatio. vij. casu. v. Tenẽtur etiã vltra pctm mortale cõmissum ad restitutionẽ omniũ ablatorum. rxiij. q. vi. c. fi res cũ similibus.

44

¶ Quartodecimo hz imunitatẽ q nec ecclesia nec monasteria vl hospitalia tenẽt ad lucratiuã descriptionẽ. vt i. §. sancim. rxiij. q. viij. Et no. q lucrativa descriptio ẽ ẽrta ps bonox q a curialibꝰ relinquebant: quã fiscꝰ vẽdicat exceptis relictis curialibꝰ t cox piũctis. de quo habet. C q t a gbꝰ quarta ps. l. i. t. ij. t. C. de ipo. lucra. ꝺ scrip. l. vnica.

45

¶ Quitodecio q laicox statuta nõ hũt locuz sup rebus ecclesie. c. fi. de re. cc. non alie. vide. j. statutũ. §. vij. Jpredictũ priuilegium. Limitãt qdã verũ nisi papa approbaret tale statutum.

vt in glo.c.ecclesia scē Marie.de cōsti. Q̄ vē
rū credo fm Bal.ibidē.qñ expresse t noiatim
approbaf a papa:secuſ si generalr approbaret
statuta:q; nō valerēt ꝺ ecclesiā per talē appro
bationē:cū sit cōtra libertatē ecclesiasticam: t
sic tene t vide eūdem Bal.in.c.i.per quos fiet
inuestitura.

¶ Sed qd de statutis laicoꝝ ipediētibꝰ quo
qūo liberam facultatē donādi ecclesijs: aut p
aia.fl. ℔a.i.c.relatū.el.i.de testa.q; non valēt
vt no.in.l.i.C.de sa.san.ec. Facit qđ no. Jo.an.
in.c.fi.de immu.ec.li.vi.vbi dicit q; nō obstan
te statuto quo gs phibetur donare forēsibꝰ:
seu nō suppositis iurisditioni q; poterit dona
ri ecclesie:q; nō possunt iferiores tollere priui
legiū superioris. Et hāc opinē fouet aperte
Bal.in.l.generali.C.de sa.san.ec. Et idē i aut.
cassa.co.ti.ponit aliā qōnē notabilē. Statuto
cauetur q; testamētuꝝ insinuet per heredes in
fra ser mēses:alr sit irritū ipso iure. Clericus ē
heres t nō insinuat nūqd sit nullum testamē
tū. Et rīdet q; non:q; statutū non astrigit cle
ricū nec fortiꝰ ecclesiā qñ fuisset heres istituta.
Et ex his infert ℔anor.in.d.c.relatū. q; ex̄uis
statuto caueaf q; mulier nō possit donare ec
clesie seu ad piam cāꝝ seu testari t se obligare
ecclesie vel ad pias cās sine p̄tia duox agna
tox suox:tamē potest donare:testari:t se ob
ligare ecclesie:vel ad piā cām sine hac solēni
tate:q; relicta vel donata ecclesie: vel ad pias
cās debent determinari fm canones t nō fm
leges vel statuta que sunt pars iuris ciuilis.l.
omnes populi.ff.de iusti.t iure. Idē tꝝ domi
nus Anto.in.d.c.relatum.t per Bar.in.l.i. C.
de sum.tri. Sed Bal.in.c.ecclesia scē Marie.
t.c.que in ecclesia.de cōsti.tenet valere si dis
ponat statutū . de re imobili. Sed ꝺ eū est ca
sus in.c.fi.de re.cc.nō alie.t ibi.imo t bene.

47 ¶ Vtrum laici possint statuere sup mortua
rijs.fl. Jo.de imola in.d.c.fin.q; sic. quatenus
disponit in his que nō applicātur ecclesie. Ad
dit ℔a.ibidē:aut cōcernunt diuinū cultū vel
refrigerium aie:q; cū hec sint annexa iuri spiri
tuali non valeret.vtputa q; non denē nisi tot
cerei vel nō inuenē nisi tot clerici t huiusmo
di. Igiē solū valet i p̄cernētibus pompas mū
danas que sunt potius cōsolationes vinoruꝝ
q̄ suffragia mortuox:nec ecclesia talia appro
bat:vt in.c.quā prepostex.xvij.q.ij. Et sic trā
seunt cōiter doc.in.d.c.fi. Et q; dicit Bal.in.l.
i.C.delati.liber.tollen.per istum ter.q; equi t
arma ducti ad sepulturam militis: t cerei de
bēt remanere apud clericos vel frēs sepelicn
tes quasi sequela cadaueris .ar.l.medico. ff.
ff.de au.t arg.le.ideo non valeret statutuꝝ lai
corum.

¶ Vtrū istud priuilegiū.d.c.fi.ō re.cc.nō ali. 41
de quo.s.i.ff.xlv.extendatur ad res patrimo
niales clericorum.fl.glo.in.c.ecclesia scē Ma
rie.de consti.q; sic.t i.c.fi.de vi.t bo.cle.t in.c.
er litteris.de pigno.t.xvi.q.i.in.c.sil'.est etiā
glo.singularis apud legistas fm fran.tigrin.in
l.fi.ff.patrimoniorum.in verbo pontifcc.ff. de
mu.t bo.habes.l.decernimus.C.de epi.audie.
Jn cōtrariū faciunt que dico.j. prescriptio ff.
xxx viij. Et credo verius.

¶ Sextodecimo q; nec etiā prelati aut psone 43
ecclesiastice p̄nt ecclesijs nouos census ponere
aut veteres augē aut alio mō grauare: vide ꝺ
s.census.ff.i.

¶ Vtrū archiepi aut epi possint aliqd exigere 50
ab ecclesijs vel a clericis.fl. ℔a.in.c.cū apls.
de cēsi.q; dū visitāt p̄nt exigē obuētionez que
eis ꝓcedit in.d.c.cū apls.aliud non.de q̄ vide.j
visitatio.ff.iij. Talias āt t exactōes eis facere
nō p̄nt:sed ad charitatiuā subuentionem p̄nt
cōpellere:si rōnabilis t manifesta sit cā. puta
vult ire romā pro cōi vtilitate vel necessitate
t hmōi:t nullo modo pōt p̄scribi istud sub
sidium charitatiuum. Ab oratorijs autez t a
lijs locis non religiosis etiam rōne visitatio
nis non p̄nt exigere procurationē.c.vi.de cēsi.
t ibi ℔anor.

¶ Vtrū rector ecclie possit rē ecclie.p sua ne 51
cessitate obligare:puta q; erat infirmus vel ege
bat idumētis:vel p necessitate ecclesie. fl. Jo.
an.i.c.ex p̄stium.de pigno.q; sic.t succesſor te
nebiē:t cū eo trā seūt cōiter doc. Sz ego limi
to sic.q; aut ecclesia bñ abūdabat fructibꝰ t sic
nō tenebiē successor:q; fructus futuri tpis re
seruantur successori: vt de ipsis viuat p.c.p̄ti.
ff.ponzo.de offi.ordi.li.vi. Aut fructus nō suffi
ciebāt ad necessitatē t sic ē Na opi. Jo.an. Di
stiguit ēt ℔a.i.d.c.ex p̄stiū.t bñ. q; si ecclesia
erat ipotens a principio qñ cā ipetrauit.t sic si
bi iputet nec poterit obligare nisi pro sua vita
sed tenē viuere de idustria aut fortius et pa
trimonio.ñ āt vēdē vl obligare rē eccle.ter.ē no.
cū gl.xxi.q.i.c.i. Fac.c.clericꝰ victū. xci. di. Si
Xo ē facta ipotēs postq̄ cā accepit ēt i isto ca
su ñ pōt cā obligare. sz dz agē ꝺ parrochianos
vt p̄stēt sibi necessaria ex q̄ fuit eis i diuinis. t
est cā licita subtrahēdi parrochialia diuina: vi
de boni glo.de cōse.di.i.bō rp̄ianus.

52 ¶ Vtrum debeat fieri cōpensatio cū pditis ex
negligētia administratoris ecclesie cū acq̄sitis ex
eius diligētia.fl. ℔de.de ancha.in.c.ꝺsensus.ō
re.cc.nō alie.q; sic.allegat.l.cū querit.ff. de ad
mi.tu.t.l.gayus.t ibi Bal.cū seqtur.ff. de vſ.
sz ꝺ eos facit qō no. ℔a.i.c.ex p̄tium.de pig.
Vbi tz q; si rector ecclie potuit acquirē aliqd
ecclie t nō fecit q; tenef ipsi ecclesie:t pro ꝺ ha
bes ter.cū gl.xij.q.iiij.c.fi.ad instar tutoris qui
ad ꝺ tenef: vt in.l.gegd.C.arbi.tute.t sic pz qđ
etiā tenef de leni culpa. vt pz in.d.l.quicgd.si q̄
laborat vt acgrat ecclesie.t in.d.c.fi. Sed ꝺ nō
intelligas,q; tenef laborare psonal'r vel ex do
ctrina aut artificio vt acgrat:sz solū cū solliciꝰ
tudine i reb'ecclie t ex rali sollicitudie acgitū
ē ecclesie:t iō nō pōt dari in recōpēsationē: sz
ꝺ. ℔de.intelligit de acquisito p exercitiū corpo
rale vel alio mō in quo acgrit sibi.de quo bēs
s.clericus.xiij.de quo bñ pōt recōpensare:t sic
intelligē.l.per ipsum all'.

53 ¶ Vtrū prelatus eccl'ie possit de rebꝰ ecclesie
dare remunerādi cā.fl.gl.i.d.c.cōsensus: q; sic
Facit.c.si quos.t.c.cū redēptor.xij.q.ij. Et di
cit gl.in.d.c.fi pr.s.i.t in.l.filiusfa.in pri.de do
na.t ter.in.l.ēt.s.ex p̄terito.ff.de ma. vidi. Fac
l.cū plures.ff.de admi.tu.t qđ no.Bal.in.l.i.C
mā. Vnde dicit idē Bal.in.l.iubemus.C. ō sa.
san.ec.q; pretertu bñficij colorati nō pōt prela
tus remunerare amicū suum.t iō vera merita
debēt esse. Facit gl.in.d.c.si quos.ex quo aduer
te q; remuneratio nō ē restricta ad regulas iu
ris.gl.ē singularis in.l.acglius regulus.ff.ō do
na.t facit.d.s.i. Adeo q; quilibet administrator
donare pōt remunerādi cā.l.tutor fm dignita
tē.s.fi.ff.de admi.tu.t ex gl.c.eps qui mācipiū
xij.q.ij.fil' iunctis. Addit etiā.d.Anto.t ℔a.
in.c.ceterū.de dona.qđ etiā pōt dare ex cā alia
puta vt ecclesia bēat amicos,p sua defensione
t hmōi. Limitāt tñ in isto casu t cā remunerā
di verā:dūmō res que donaf sit mobilis t mi
nima:vel de fructibus:q; imobilia t etiam mo
bilia magna nō pōt nisi cū debita solēnitate t
causis.de quibꝰ.s.alienatio.s.ij.t.iij.t.iiij.

54 ¶ Decimoseptimo se extēdit immunitas eccle
sita q; ecclesia si caret,ꝓpio prelato nō currit si
bi p̄scriptio:sz prelat' supior possit ,p ea agē
fm Inno.in.c.olim.el.i.de resti.spo.ter.ē i.c.i.
de re.cc.nō alie.li.vi.sz Bar.in.l.ij. ff. de aqua
plu.ar.dubitauerit.

¶ Decimooctauo q; res eccl'ie nō p̄nt alienari 55
sine certa solēnitate. vide.s.alienatio.

¶ Decimonono q; vnā eccl'iaꝝ nemo pōt lede 56
re qn videaf oēs ledere:q; particulares ecclesie
sunt mēbra vniuersalis eccl'ie. Facit.c. loquif.
xxiiij.q.i.sicut in sil'i dr':qui tāgit aurē totū ho
minē tetigisse dicaf.c.vulgaris.de pe.di.i.

¶ Vigesimo q; de psonis ecclesiasticis nemo 57
pōt iudicare nisi iudex ecclesiasticus de fo.cō.
per totū. Et que sint iste psone habes exēcōica
tio.vij.casu.v.s.vij.

¶ Vigesimoprimo q; de rebus ecclesiasticis t 58
ēt patrimonialibꝰ clericox aut de causis spūa
libus iudex secularis iudicare non pōt. Et de
istis vide.s.exēcōicatio.vij.casu.v.

¶ Vigesimosecūdo q; loca pia sunt sub iuris 59
ditiōe ecclesie.c.ad hec.de reli.do.t in cle.q; cō
tingit.de reli.do.fm ℔a.in.c.cū sit generale.ō
fo.cōpe.t iō ledētes ea sunt sacrilegi censendi.
d.c.cū sit generale.sed ledēs i bonis clericox si
ne violētia psone nō cōmittit sacrilegiū:sz sup
ipsa sit iurisditio iudicis ecclesiastici. vt in.c. si
clericus.de fo.cōpe.

¶ Vigesimotertio q; relicta in testamēto mi 60
nus solēni facta ecclesijs t pijs locis valēt.c.cū
esses.c. relatum .c.indicante.de testa.de quo.j.
legatum.i.t.ij.

¶ Vigesimoquarto q; eccl'ia vl' eius possessio 61
nes nō p̄nt,p aliēnis debitis obligari t obligās
ē suspensus ab administratiōe tpaliū t spūaliuꝝ
de solu.c.ij.que tñ suspēsio pōt p eām relaxari
cōsulto idēnitati eccl'ie primo.c.ex parte.cl.i.ō
X. sig.nō cōprehendit tñ hec suspensio epōs.c
qz periculosum.de sen.ex.li.vi.

¶ Vigesimonono q; exēcōicanē vsurpātes re 62
galia:custodiā t huiusmodi.de quibus.s.exēcō
municatio.vij.casu.xv.

¶ Vigesimosexto q; clericus qui ecclesiā ex col 63
latiōe laici tz:si nō resignauerit suspēdendus ē
ab officio bñficio laicus exēcōicandus . de iure
pa.c. preterea.t.c.relatū:iuncto.c.si aūt vobis.
xi.q.iij.t.c.cū nō ab hoie.de iudi.

¶ Vigesimoseptimo q; in choro nō debēt lai 64
ci cū clericis stare.de vi.t ho.cle.c.i.de cōse. di.
ij.sacerdotum.

¶ Vigesimooctauo q; eccl'ia t ecclesiastica or 65
namēta nō debēt in vsuꝝ secularium p̄uerti.ō cō
se. di.i.ligua.t.v.c.se.de re.do.c.ad hec.

¶ Vigesimonono q; ludi theatrales cuꝝ laruis 66
t filibꝰ inhonestis nō p̄nt fieri i eccl'ia.c.cū de
corez.de vi. t ho.cle.secus de honestis qui diu

cūt ad deuotionē.ar.de ꝓse.di.ij.semel.t di.iiij queris.quasi in fi.

67 ¶Qua pena puniunt violātes ecclesiasticaz imunitatē.R.q diuersa fz q diuersimode violatur. Mā si qui violāt quo ad primū puniuntur nullitate sñe: vt dixi.ē. Si ꝫ fm: erit soluz mortale petñ. Si ꝫ tertiū: nec mortale peccatū ē pp ꝫsuā cōsuetudinem. Si contra quartū vltra mortale nō aduuātur ab ecclesia. Si cōtra quitum vī mortale. Si ꝫ sertū peccāt mortali ter t alia pena de qua dixi. Si ꝫ septimū compellunt. Si ꝫ octauum credo tenēt̄ur ad restitutionē de dāno dato vltra mortale qđ committūr. Idē dic si ꝫ.ix.x.xi.xij.xiij.t puniūt pena: vt ibi dixi. Si ꝫ decimūquartū idē dic. Similiter si cōtra.xv.dicit Albri.i.aui.cassa.C.de sa.san.ec.q faciētes statuta ꝫ libertatē ecclesiasticā puniūtur pena priuationis iurisditiōnis t mille marcaz. Rectores: statutarij: scriptores iudicātes fm talia statuta sunt ipso iure infames t coz sñe nulle t alij actus legitimi nihil valēt: vt patet i corpore. vnde hec aut. sumitur in originali qđ multi hñt post libz feudoz: t ē cōstitutio Federici iuniorīs: t etiā sunt excōicati. vt.ō.excōicatio.vij.casu.xij. Si ꝫ .xvi.ibi dixi. Si cōtra.xvij.xviij.t.xix.peccāt mortalr Sil'r si cōtra.xx.xxi.t.xxij. Si cōtra.xxiij. vltra mortale tenenť ad restitutionē. Si cōtra.xxiiij xxv.t.xxvi.patet ibi. Si cōtra. xxvij. male faciūt. Si cōmittūr cōtra.xxviij.est nullitas alie natiōis t peccant mortalr. Sil'r si ꝫ.xxix. mortale peccatum est.

Impedimentum vide de j.matrimoniū.iij.

Imperium mex est hñe gladij ptātē ad animaducrtēdū in facinorosos hoies qō t ptās appellatur. Dixtū vero iperiū in danda possessione cōsistit: vt in.l.iperiū.ff.de iurisd. om.iudi.t vide ibi glo.

Impossibile dr aliqñ illd qō nō cōmode possumus facere: t sic sumit in .c. cathanēsis eccl'ie.xxi.di.ff.de X.sig.l.nepos.pculo. Impossibile dr qō non est honestū vt de cōdi.isti.l.filiusl. Impossibile dr qō non iuste pōt fieri.xxiij.q.ij.sane.cl.i.t est i ar.q illud possumus qō de iure possumus.

Impubes dr masculus donec compleuerit xiiij.annum. Femina aūt.xij.q: in ista etate homines incipiūt pubescere.l.fi.C.qñ tutor vī cura.t insti.qui.mo.fi.tu.in pri. Et ꝫ vsq; quo ad tutelā: sed quo ad matrimoniū ꝫtrahendū tādiu ē impubes masculus vel fcia q̄diu nō est potēs ad generādū. vt in.c.puberes.de despō. impu.i ter.t in glo.

¶Impubes vel furiosus capitalē frauđ.i.pena pp quā capite puniēdus est cōmittere non pōt.ff.de edi.edic.l.cum aūt.§.i.Facit.C.de fal. mo.l.i.in fi. 1

¶Impuberes torqueri nō debēt: terreri tñ solēt t habena vel ferula cedi.ff.ad senatus ꝫsul. silenianū.l.i.§.impubere aūt. 1

Incantatio vide.Sortilegium. Suptilitor.t.ō.diuinatio.

Incarceratio vide.ō.Carcer.

Incendiarius qs dicat profe.R

No.t Bof.q ille qui cuntrariꝫ castrū: domū: segetē: t silua aliena icendit malo studio vt odio vel vindicta vel alio iniuriādi: vt in.c. pessimā.xxiij.q.viij.xij.q.ij.c. cū deuotissimā. de iniur. siquis domū. Secus si icēderet ex negligētia vel casu vel iusto bello: qr talis nō proprie dr incēdiarius. Itē incēdiarī, ꝓprie dr q malo studio ignē fecit apponi: aut ꝓsiliū dederit aut auxiliū sciēter: vt i.d.c.pessimā.

¶Vtrū tales incendiarij ꝓprie sint excōicati ipso iure.R.vt.ō.excōicatio.v.casu.v. 1

¶Qua pena puniūtur incendiarij.R.q de iure ciuili. dicit ter.in.l.qui edes.ff.de incendi. Qui edes accruūue frumēti iurta domū positi cōbusserit: quictus verberatus igni necari iubet si mō sciēs prudēsq; id cōmiserit. Si vero casu. i. negligētia aut norā sarcire iubet: aut si minus idoneus sit leuius castigat: t ibi. Et quo ꝓz illud. Qui nō pōt soluere in ere luat in corpore.ff.de iurisdi.om.iu.l.fi quid id.§.i fuos.t.ff de i ius vocā.l.fi.t.ff.de penis.l.i.in fin. Qui vero ad ius canonicū vltra mortale si sciēter t volūtarie fecit vel ex lata culpa: tenēť ad restitutionē tot' dāni dati.c.fi egressus.cū.c.le.di iur.t ibi cōiter doc. Facit.l.si fortuitu.ff.de incēdi. Si vero fuit in leui vel leuissima culpa: sic fil'r tenēť ad restitutionē: si modo teneba: de leui vel leuissima culpa. non credo tñ peccarū mortal'r. Si aūt nihil omisit de cōtingentibus nō tenēť. Qñ aūt gs tenea: de leui vel leuissima culpa: habes.ō.cl'pa.§.iiij.t.v. Et aduerte q multes incēdiarij culpabiles nō solū tenenť de dā-

no icendij: sed ēt de rebus pdit is ꝓ icēdio. ar. c.fi.de iniur.

¶Vtrū rapiens res illoz q patiūtur icēdiuz tenēt̄ur ad restitutionē.R.q fic.c.si quis domū.de iniur. nisi hērent ꝓ derelictis: puta qr ignis tñ inualuit q nullus sine piculo vite potest eis succurrere: t dñs dimittebat eas ꝓ dere lictis: tūc si qs eas capet nō teneret restituere ō necessitate.ar.l.si qs mercēs.ff.ꝓ derelicto. 3

¶Vtrū destruēs domū vicini tiore icēdij ne sua cōburat teneat̄ ad restitutionē.R. Dic. ti. de icendiarijs.q nō si erat iustus metus: puta qr iā ignis ꝓuenerat ad domū vicini: vl ꝓbabiliter dubitat: qr rps erat vētosum t dmōi.l.iij. §.qō aut prętor.ff.de icē.rui.t nau. Vñ dic ter. i.l.si alius fecerit.§.est t alia exceptio.ff.qō vi aut clā. Nullā iniuriā aut dānū dare vī eque piturīs edib⁹.facit.l.si qs fumo.§.qō dr.ff.ad.l aq. Si aūt nō fuit iustus metus: tūc tenet̄ ad sumptū dānū fm Yo. Addit tñ Yo. q si a vicinitate dom⁹ alicui⁹ est dirupta iusto metu incēdij: q iudex ex officio t summa equitate debet facere q vicini ei satisfaciant quilibet ꝓ parte sua.ar.l.i.§.egssimuz.ff.ad.l.ro.de iactu. t Literdū.ff.q po.in pigno.ba. 4

Incertorum restitutio. vide.j. Restitutio.ij.§.ri.t se.

Incestus ē cōsanguineaz vel affiniū abusus. Vñ incestuosi dicūtur qui ꝓsanguineis vel affinibus abutunť.xxxvi.q.i.§.cū ergo.

1 ¶Vtrū incestus sit grauius adulterio.R. q sic xxxij.q.vij.§.sunt cni.t.c.se.vincit tñ a petō ꝫ natura: vt in.d.c.qō incipit. Adulterij maluz.

2 ¶Vtrū accedēs ad monialē cōmittat incestū R.q sic.xxvij.q.i. virginib⁹: qr sponsa dei ē q̄ē pr nr.xij.q.ij.qui abstulerit. nec solū incestum: sed t adulteriū. qr sponsam alterius corrūpit t etiā sacrilegiū: vt i.d.c. virginibus: sed tñ non sunt tria peccata sed vnū solum fm Yugo. Iz fortiaf diuersa noia.

3 ¶Vtrū incestuosus possit cōtrahere matrimonium.R. ꝓa.in.c.i.de eo q cogno.ꝓsan.vroxif fuc.q nō. sed nec ēt erigere pōt debitum a ꝓpria vroxe q̄q̄ prius habuit antecq̄ incestū cōmisit. xxvij.q.ij.q dormierit: nisi dispēsēť cum ea: t si erigit peccat mortal'r fm Vincē. qr facit cōtra preceptum canonis.ar.c.ij.de ma.t obe. Iz tu tenes vt.j.matrimonium.iij. impedimēto it.in prin.

¶Sz qd si ꝫbit de facto.R. ꝓa.i.c.trāsmisse de eo.qui cogno.cōsangui. vroris sue.q tz matrimoniū t reddere teneť debitū: erigere autez nō poterit sine peccato mortali nisi dispēsetur cū eo. ꝓa.tñ in.c.lfis.de presumptiōibus. vī velle q ista pena.s.q nō possit ꝫbere vel erigere ice stuosus solū locū hēat qñ ꝓstat de incestu q̄litercūq;.ar.d.c.litteris.t plz mihi. 4

¶Quis poterit dispēsare vt talis ꝫbat vel pꝰ ꝫctū erigat.R. ꝓa.in.d.c.i.q si incestus est vere cōmissus: vrputa qr cognouit cōsanguineā vroris sue: cū q iā cōsūmauit matrimonium vel cum consanguineis propriis: quod est vere incestus: vt in.d.§.cum ergo. tūc episcopus nō poterit dispensare nisi ex causa: puta ratione inuentutis t huiusmodi. quo casu bene poterit.c.si duo.xxxv.q.vi. Idem tenet t dicit communiter tenere docto. in.c.trāsmisse. de eo qui cogno. consangui. vt etiam erigere possit. Si vero incestus non est vere commissus: vrputa quia cognouit consanguineam sponse nondum cognite: sic episcopus poterit dispensare etiam sine causa vt contrahat: non tamen cuz sponsa illa de futuro: si commixtus est in vase t ibi consūmauit cum eius consanguinea: sed cum alia que sibi non sit affinis poterit etiam fine dispensatione: vt est glo. in.c.quidā.xxvij. q.ij.cum ter. Quidam predicta intelligunt de eo solum qui commisit incestum cum consanguinea vroris sue: sed de alio incestuoso nō habent locum. ita q potest t contrahere sine dispensatione t erigere debitum post contractuz Sed contra videtur ter.c. si duo viri .xxxv.q. vi.t.q.iij.c.de incestuosis. vbi ter. clarus. t .c. nec eam.t.xxxij.q.vij.si quis viduam. Et ideo dic q generaliter omnis incestuosus prohibetur contrahere. Nec obstat q titulus de eo q cogno.consangui. vroris sue: solum loquitur de incestu cum consanguinea vroris: qr vnum ius supplet̄ur per reliquum: t de hac materia vide matrimoniū.iij. ꝫpedimento.ix.i pri. 5

Inconsideratio ē quādo inter diuersa que occurrunt non bene iudicatur t determinatur quid est faciendum: t ideo inconsideratio est ex defectu circa actum iudicij: sicut consideratio pertinet ad iudiciuz rectum. Quod quidem rectum iudicium in hoc consistit quando vis cognoscitiua apprehendit rem aliquam secundum q in se est. qō prouenit ex recta dispositione virtutis appre-

benſiue: ſicut patet in ſpeculo quod ſi ſit bñ diſpoſitū apparēt imagines recte. Si ✠o ſit male diſpoſitū apparent torte vel obſcure. Quod aūt virt⁹ cognoſcitiua ſit bene diſpoſita ad recipiendā res ꝓout ſunt contingit radicaliter ex natura conſūmatiue ex exercitio ⁊ munere gratie ⁊ directe quidem ex virtute cognoſcitiua ex eo q̄ non ē imbuta prauis opinionibus ſed veris ⁊ rectis. Indirecte ✠o ex bona diſpoſitione virtutis appetitiue: ex qua ſequitur q̄ bñ iudicat de appetibilibus. Defectus autem recti iudicij ad virtum incōſiderationis pertinet ex eo q̄ contēnit vel negligit attēdere ea ex quibus rectum iudicium procedit: ⁊ ſic in circunſpectus ē ad non intuēdum circunſtantias negocij: loci: temporis: perſone ⁊ huiuſmodi: ⁊ pericula que poſſunt contingē. Et quia hoc maxime facit luxuria: propterea ponit filia eius.

Aconſtātia ſimiliter eſt filia luxurie: que ē quādo quis non ſtat conſtans in bono ꝓpoſito ſz ſine cauſa rationabili ex aliqua paſſione: precipue ex amore concupiſcentie facit contrarium illius quod deliberauerat. Jō ſicut precipitatio eſt ex defectu circa actum cōſilij: ⁊ inconſideratio circa actum iudicij. ita inconſtantia circa actuz precepti deficit. quia deficit in precipiēdo que ſunt conſiliata ⁊ iudicata. ⁊ licet ira ⁊ inuidia que impediunt rationem ad aliud: cauſent inconſtantiam: tamen luxuria eam extinguit. hec ex ſancto Tho. xxij q. liiij.

Adicium quid eſt. Reſpon. Bald. in l. ea quidem. C. de accuſa. Indicium plenum: eſt damnatio rei per ſigna ſufficientia per que animus in aliquo tanquā vero quieſcit ⁊ plus inueſtigare non curat. vt. C. de rei ven. l. indicia. Semiplenum vero indicium eſt preſumptio fortiter mouens animum ad aliquod credendum vel dicendum: de quo in. l. cum probatio. ff. de proba.

1 ¶ Qualr probatur indicium. Reſpon. q̄ ad minus p duos teſtes: vt ē gloſa ſingularis. ⁊ ibi docto. in. l. fi. C. fami. herc. ⁊ Bar. in. l. fi. ff. de queſtio. ⁊ vt preiudicēt, reo oportet citetur ⁊ iurēt teſtes. aliaſ non preiudicat. vt no. in. l. ſi quis. ff. de adul.

2 ¶ Vtrum vnum indicium ſufficiat. ſ. q̄ regulariter non: ſed oportet ſint plura. vt nota. glo. ⁊ Barto. in. l. i. §. occiſorum. ff. ad ſilleia. ⁊ Bal. in. l. congruit. ff. ō offi. preſi. teneret tamē proceſſus ſi nō opponeretur: quāuis plura ſui proceſſiſſent indicia: ſed tamē damnari nō poſſet etiam ſi in tormētis eſt confeſſus ⁊ poſt ratificauit. vt eſt ter. cum glo. ⁊ ibi Bar. in. l. penul. de queſtio. ſecus ſi ſponte ⁊ ſine tortura ē confeſſus ſm Pe. de anch. in cle. i. de homici. Sufficeret tamen aliquando vnum indicium puta vnus teſtis integer ⁊ bone fame qui teſtificatur q̄ vidit committere tale malefitium: tunc poteſt poni ad torturam ad inquirendū no. glo. ⁊ docto. in. l. ſi quis. C. ad. l. iul. maie. ⁊ Bar. in. l. i. §. ij. ⁊. l. maritus. ⁊. l. penul. ff. de queſtio. Item confeſſio extraiudicialis rei ſi eſt domo male vite ⁊ conditionis ſufficit. vt dicit Bar. in. l. fina. ff. de queſtio. Item iuuenis inuenitur exire de domo pulchre mulieris vt inuentus eſt cum ea in locis ſecretis ⁊ aptis ad fornicandum. vt no. in. c. litteris de preſumpti one: ⁊ huiuſmodi: ⁊ ita videtur relinquendum arbitrio iudicis quando vnum ſufficit.

¶ Vtrum ſufficiant indicia ſi reo non def copia ⁊ aduocato ſuo. ſ. q̄ non. vt. l. cuſtodum. ibi glo. Bar. Ang. ⁊ Jmo. ff. de pub. iudic. Limitat ange. in. l. ſi vacantia. C. ō bonis vacan. niſi quādo iudex procedit ex mero officio ⁊ nō ad querelā. vt no. d. Anto. in. c. qualiter ⁊ quando. el. ij. ō accu.

¶ Vtrū fama ſit ſufficiēs indicium. ſ. q̄ nō vt tz Bar. in. l. i. §. idem corneio. ff. de queſtio. niſi iungatur cum alijs indicijs. Fama tamen cum vno teſte in ciuilibus facit plenam probationē. vt in. c. veniēs. el. i. de teſti. ſecus in criminalibus.

¶ Vtrum particeps criminis inrogatus vl ſponte dicēdo faciet indiciuz contra ſocium. ſ. q̄ nō: vt no. Bar. in. l. i. §. ſi fu⁹. ff. ō queſtio. facit quod no. glo. in. l. ſi filium. C. de li. cā. Sumlit nec pr̄ vl filius: aut alij commēſales de quibus in. l. parētes. ⁊ liberi. C. de teſti. facium indicium vt nota. Bar. in. d. §. idem corneio. Et hec procedunt quando nulla alia indicia vigentia pceduntꝫ ō ſocius ō ſocio non eſt inrogādus. l. fi. C. ō accu. Fallit in aſciſinis. vt no. glo. in. l. non ideo minus. C. de accu. ⁊ in delictis in offenſam generalitatis: vt no. Bar. in. l. repen ff. de queſtio. ſicut ſunt latrones ⁊ huiuſmodi.

Adignatio eſt filia ira qua nō vult videt vl audire cum cui irascitur ⁊ cōiter eſt veniale peccatum niſi ꝑ accidens. l. rōne ſcandali vel q̄ denegat loqui vel rūdere in caſu quo tenetur de precepto. de quo vide. §. Diligere. §. iij.

Adulgentia ſm Archi. ⁊ ſequit Be. i. c. indulgentie. de pe. ⁊ re. li. vi. q̄ꝫ dic̄ remiſſionē pene. ij. q. iij. in fi. Q̄ꝫ cōceſſionē gr̄e vt lite pen. c. fi. de priui. dudū. Q̄ꝫ diſpēſationē. lxxvij. d. c. fi. in fi. de elec. dudum. el. ij. Q̄ꝫ ius cōmune. xxiij. q. ij. interfectores. ⁊ xxv. q. vi. de inceſtuoſ. Q̄ꝫ accipitur ꝑ vacare ſeu operā dare. vñ dr̄ idulgere gule noli q̄ ventris amica eſt. Sed hic accipio indulgētia ꝑ indulgentijs que dantur in eccleſijs ⁊ hmōi que ſic diffinit. Indulgētia eſt quedā remiſſio pene debite ꝑ pctō poſt ꝓtritionē habitaz de eo. hoc colligit ex no. in. c. q̄ō aūt. de pe. ⁊ re.

¶ Qualis eſt iſta pena que p indulgentias remittitur. ſ. glo. in. d. c. q̄ō aūt. recitat quinqz. ⁊ ego addā duas. ⁊ ſic fuerūt ſeptem opiniones. Prima tenet q̄ ſolūmodo remittit illa pena quā deus ꝑ ſupplemento ſtatuit unponendā in alia vita illis qui ſolūmō fecerūt pniam ſm q̄ canones imponunt: ſed illam quam canones imponunt faciendam nullo modo remittit: ſed hec opinio eſt falſa: tum q̄ ꝫ ter. apertū in. c. cū ex eo. de pe. ⁊ re. vbi dr̄ q̄ ꝑ indulgētias pniales ſatiſfactio enerual: tum etiā q̄ preſupponit q̄ canones pniales neceſſario ſint exequendi ꝫ ter. in. c. deus qui. eo. ti. qui vult q̄ penitētia bodie ꝑ arbitriū diſcreti ſacerdotis ſit moderanda. ⁊ ſic eſt arbitraria. Facit ad hoc. c. mensurā. de pe. di. i. Secūa tenet q̄ ſolū remittit penā taratā a iure ſeu canone pniali: ſed nō eā quā diuina iuſticia ſtatuit imponendam. ⁊ hec eſt falſa. tū q̄ preſupponit vnū falſū ꝫ cnā gciū q̄ eccleſia nō poſſit abſoluere quo ad penā cū etiā abſoluat quo ad culpam ꝑ virtutez ſacramēti ſm Sco. in. iiij. di. xiiij. etiā quo ad deū. cū dicat Matth. xvi. xxiij. q. i. Q̄cūqz ligaueris ſup terrā tē. tū etiā q̄ ſic indulgentie eſſent nociue: q̄ abſoluendo eos a pena hui⁹ mūdi tranſmitteret tales ad graniora tormēta in purgatorio. Tertia opinio tenet q̄ remittunt penā debitā peccato. ⁊ quo ad deū ⁊ quo ad eccleſiā. ſed cōcedens onerat ſe ad ſatiſfaciendā ꝑ illo cui dedit. ⁊ hec ſimiliter falſa. tum q̄ aliq̄ ſunt tā modica merita ꝓcedentiꝫ q̄ non ſufficiunt ſibi. tum etiā q̄ nullus concedens ad hoc ſe obligare intendit ⁊ nemo obligatur niſi qui aīm obligandi habuit. l. obligationū. ff. ō ac. ⁊ obli. Quarta opinio tenet q̄ remittit ſolū illa pena debita peccato. ꝑ quo nō ſatiſfecit ex negligētia: ſiue quo ad eccleſiā ſiue quo ad deū. nō aūt illa quā cōtēpſit facere ſeu noluit. ⁊ hec eſt falſa. tum q̄ remunerare vult negligentiā ꝫ. l. nō. ff. ex qui. cau. ma. nō enim negligentibus ſubuenit ſed neceſſitate rerum impeditis. hec ibi. tum etiaz q̄ preſupponit q̄ quis poſſit pētere pniam ⁊ eſſe capax indulgentie. cum talis in peccato mortali ſit. qō falſuz eſt. Quinta opinio tenet q̄ remittitur etiā pena inferni. allegat ter. de pe. di. iij. c. vltimo. vbi patet q̄ bona facta in petō mortali valent ad tolerabilius iudiciuz ſubeundū. ſed hec ſimiliter eſt falſa. tum q̄ illud. c. nō intelligit q̄ talia bona minuāt penaz inferni debitā pctis ſed q̄ malū non cōmittendo ⁊ faciendo bonū nō augeat. tum etiam q̄ exp̄eſſe tenet ꝫ. c. tres ſunt. de pe. di. i. ⁊ de conſe. di. iiij. ois. vbi patet q̄ pena eterna nullo mō poteſt remitti niſi p contritionē propriam loquendo de eo qui peccauit actualiter. ſ. de adulto. Facit. c. maiores. ō baptiſmo. in. §. hic ✠o dicimus. Secta opinio tenet q̄ per indulgentias remittit pena tarata a deo ⁊ etiā a ſacerdote unpoſita ſi modo ipſe ſacerdos qui eam unpoſuit hoc ſibi conceſſerit vt eam per ta!. a remiſſiones vel in parte vel in totum poſſit redimere. ⁊ hec ſimiliter non videtur vera. lz glo. in. d. c. q̄ō aūt. ⁊ multi canoniſte eam tenuerint. tum q̄ videt artare ptātem ſuperioris quaſi nō poſſit remittere penā impoſitam ab inferiori ſuo. ꝫ id q̄ō legit. ⁊ no. in c. q̄ō ſup his. §. rurſus de voto. tū etiā q̄ videt ꝫ ter. prefati. c. cū ex eo. in verbo enerual. Se prima opinio tenet q̄ prefate indulgentie valent ſm Fran. de de may. in tractatu de ptāte clauiū primo quo ad augmentū gr̄e. Maz ſm Aug. Charitas mereꝫ augeri ſed per opa meritoria facta ab erūte in gra mereꝫ augmentum gr̄e ergo tē. q̄ non datur niſi facientibus opa de ſui natura meritoria. Secūo quo ad augmētum glorie. q̄ cum nullus poſſit lucrari indulgentiaz niſi per fidem: ⁊ fides ſit virtus cui ꝑmittit viſio dei. ergo tē. Tertio valent quo ad penaz debitā in purgatorio. q̄ qñ alicui aliq̄ō debitū eſt remiſſū ab eo qui habet ptātem perinde eſt: ac ſi ſolutū eſſet. ſed ſicut eccleſia imponendo pniam remittit penam purgatoriaz. ꝫ remittēdo p indulgentiā abſoluit ab ea. Quarto valent quo ad penam impoſitam a ſacerdote ſm partem vel totuz ꝓout ſonant. ⁊ hec eſt

Universidad de Deusto
Biblioteca

vera opinio quam sequuntur Boffre. Jo. an. Jſda. in. d. c. qō ät. ⁊ cōiter alie canoniſte. ⁊ Theologi in. iiij. ſen. di. xx. Ex quo ꝑz q⁹ ille cui impoſuit ſacerdos pniam. vij. anno⁹ iciunā do⁹ accipiendo indulgentiā. vij. anno⁹ abſolutus eſt. ly melius ſit eam facere. ⁊ hanc ꝓ ꝓpurgatorio reſeruare ꝓ reſiduo: ſi impoſita nō fuiſſet condigna.

2 ¶ Querit quantū remittit ꝑ indulgentias de ꝑfata pena vel debita pena in purgatorio. vel in hac vita ꝓ pctis cōmiſſis. R. q⁹ diuerſa fuit opinio inter doc. canoniſtas ⁊ theo. Mā quidā dicunt q⁹ valent ſm internā ſuſcipientis deuotionē ⁊ nō plus. ⁊ huius opinionis videtur fuiſſe Ray. Sz hec eſt falſa: q⁹ ſequeretur q⁹ ſine exteriori operatione valerent: qō eſt contra cōmuniter Theo. in. iiij. di. xx. vbi volunt q⁹ niſi quis faciat illud ꝓ quo datur indulgentia nullo modo ipſam conſequaꝫ quantūcūqz habeat bonā voluntatē. ly conſequaꝫ meritū bone voluntatis. Seōa opinio tenet q⁹ valent ſm, deuotionis quantitatē ⁊ dati ſeu laboris magnitudinē. vnde ly dicatur. qui porrexerit manus adiutrices tali eccleſie habeat de indulgentia quadraginta dies. tñ ſi vn⁹ dat plus altero vel de magis longinquo venit ad viſitandū eccleſiam in qua eſt indulgentia. vij. anno⁹ participabit magis q̄ ille qui dat minus vel venit ō prope. Sed hec opinio implicat cōtradictionē eo q⁹ non eſſet indulgentia ſed cōmutatio. aut oporꝛet dicere q⁹ eccl̄ia prædicaret falſū ſi non ambo haberent quadraginta dies vel ſeptem annos. Et ꝛō eſt tertia opinio que tenet q⁹ tantum valet quantū valeret ei pnia tot dierum vel tot anno⁹ ab eo facta in hac vita: ꝓ quot daꝫ indulgentia. hoc eſt q⁹ tantū minus punietur in purgatorio quantū ſi feciſſet pniam per tot dies vel annos quot ſonat indulgentia. ex quo concludunt q⁹ ſicut pnīa facta cum maiori feruore ⁊ auſteritate p annū. plus valet ceteris paribus q̄ facta cū minori. ſic illi qui plus dat ⁊ plus laborat coꝛreſpondet annus efficacioꝛi pnīe q̄ alij: ⁊ iō plus habebit de remiſſiōe q̄ uis ambo remiſſionē tot anno⁹ habeant. Et hec opinio non placet mihi. q⁹ videt derogare verbis indulgentie: cū dicatur q⁹ datur indulgentia tot anno⁹: ⁊ debet intelligi de annis vere ⁊ optime penitentie fiende: q⁹ verba in potiori ſignificato ſunt intelligenda ⁊ latiſſime in beneficio principis de ver. ſigni. c. olim tibi. Quarta opinio tenet q⁹ quo ad remiſſionē extenſionis pene tantū valent bis qui ⁊ de ꝓpe cum modica elemoſyna ſicut bis qui de longe ⁊ cū multa elemoſyna ſm qō tenet in forma. ſed q̄ ad remiſſionē pene intēſiue. ſ⁊ quo ad diſpoſitionē ſui ad recipiendū augmentum gr̄e ſunt impares: q⁹ qui plus dat ⁊ magis laborat ceteris paribus plus habebit. hec ät opinio ni ſi velit dicere qō dicit tertia opinio implicat cō tradictionē: niſi quo ad illā' diſpoſitioncm augmēti gr̄e: q⁹ illud eſt vetiſſimū. Ratio q⁹ ſi nō debeo ferre niſi pniaꝫ ſeptē anno⁹: ſi dimittat mihi extenſine ſiliter ⁊ intēſiue remittet. Quarta opinio eſt q⁹ tantū valent quantū ſonant, ⁊ tantū multū danti quantū parū: vel modicū laboranti quantū multū. q⁹ indulgētia eſt quedā liberalitas que non reſpicit merita ſed largitatem concedentis. Et hec q̄z quis ſit magis cōs opinio nō mihi placet: cū videaꝫ irrationabile non facit qō iniungit in indulgentia ſm q⁹ eū decet q⁹ ꝓpterea non dz dimittere quin faciat illud ſm q⁹ ſibi placet. q⁹ ly nō habeat tantū de illa indulgentia: tñ plus habebit de remiſſione pene ꝓ tali facto q̄z non haberet ꝓ alio ſil̄i ceteris paribus facto. vbi non daꝫ talis indulgentia. Inno. ⁊ Jo. tñ tenēt q⁹ dūmō quis faciat qō imponiꝫ eam habebit. Sed magis placet opinio ſancti Bo. nec per hoc ſequiꝫ q⁹ bō debeat dimittere alia opera meliora vel ſatiſfactoria: ⁊ huiuſmodi ſolum intendere. q⁹ ly iſte plus dimittant de pena. alie tñ ſunt magis meritorie premij eſſentialis' quod eſt melius ⁊ ꝓfuatine a recidiuio ⁊ ſubingatiue carnis dñio rōnis. Aduerte hic q⁹ aliqñ dr̄. Damus indulgentiam oim peccato⁹: vel centū anno⁹ ꝛz de penitentia ſibi iniuncta. q⁹ tunc ſolum remittitur penitentia impoſita a confeſſore. ⁊ ideo ſi moꝛeretur non ſtatim cuolaret. quia non imponitur eque cōmuniter. Aliquando dicitur. Damus indulgentiā oim peccato⁹ de quibuſ contriti, ⁊ oꝛe confeſſi ſunt. ⁊ ſic oblita non remittuntur vel ignorata. Aliqñ ſimpliciter daꝫ remiſſio oim peccato⁹. ⁊ tunc ſi nullū peccatū poſt cōmiſerit ſtatim cuolaret ad glo⁹ az ſi moreꝛ. Intellige etiam q⁹ opinio ſancti Bo. prędicta non intelligitur qñ indulgentia datur ſic Damus indulgentiā cuicunqz dicenti decem pater noſter: vel danti vnū ducatū tali loco ⁊ huiuſmodi. q⁹ in talibus non riquirit' condecētia ꝑſone vel ſtatus. ſed effectus opis impoſiti S. intelligit ſcūs Bo. qñ imponiꝫ aliqd genꝛ alij. q⁹ tūc intelligiꝫ q⁹ illud dz implere ſm q⁹

manus adiutrices: ſicut diues qui dat vnum ducatū. Sed non econtrario: q⁹ ſi diues vellet dare vnū denariū: nō cenſebitur poꝛreriſſe manus adiutrices'. ⁊ ſic non habebit tantum de indulgentia. ſicut nec rex diceretur auriliū deduſſe alicui dando obolum. ſed ſm q⁹ conuenit regi dandū. Similit ſi ꝓpter bono⁹ andā eccleſiā datur indulgentia viſitantibus eque habebit eam qui de ꝓpe ſicut qui de longe venit. dūmō viſitet ſicut ei conuenit. ſ. nō furtim nō ſine ſocietate magna: ſi eſt dñs ⁊ hmōi. aliter non tantū habebit. ⁊ hec opinio ſaluat eccliaz ⁊ non prędicet falſa. q⁹ veram daꝫ indulgentiam vt ſonat. Concludit rōnabilitatez vt intelligaꝫ q⁹ id qō imponiꝫ dz fieri ſm q⁹ conuenit faciēti. ⁊ excludit diſpoſitionē theſauri dū preſupponit rōnabilem largitatē in diſpenſatoꝛe. Addit tñ ſanctus Bo. vbi. ſ. q⁹ ly homo non facit qō iniungiꝫ in indulgentia ſm q⁹ eū decet q⁹ ꝓpterea non dz dimittere quin faciat illud ſm q⁹ ſibi placet. q⁹ ly nō habeat tantū de illa indulgentia: tñ plus habebit de remiſſione pene ꝓ tali facto q̄z non haberet ꝓ alio ſil̄i ceteris paribus facto. vbi non daꝫ talis indulgentia. Inno. ⁊ Jo. tñ tenēt q⁹ dūmō quis faciat qō imponiꝫ eam habebit. Sed magis placet opinio ſancti Bo. nec per hoc ſequiꝫ q⁹ bō debeat dimittere alia opera meliora vel ſatiſfactoria: ⁊ huiuſmodi ſolum intendere. q⁹ ly iſte plus dimittant de pena. alie tñ ſunt magis meritorie premij eſſentialis' quod eſt melius ⁊ ꝓfuatine a recidiuio ⁊ ſubingatiue carnis dñio rōnis. Aduerte hic q⁹ aliqñ dr̄. Damus indulgentiam oim peccato⁹: vel centū anno⁹ ꝛz de penitentia ſibi iniuncta. q⁹ tunc ſolum remittitur penitentia impoſita a confeſſore. ⁊ ideo ſi moꝛeretur non ſtatim cuolaret. quia non imponitur eque cōmuniter. Aliquando dicitur. Damus indulgentiā oim peccato⁹ de quibuſ contriti, ⁊ oꝛe confeſſi ſunt. ⁊ ſic oblita non remittuntur vel ignorata. Aliqñ ſimpliciter daꝫ remiſſio oim peccato⁹. ⁊ tunc ſi nullū peccatū poſt cōmiſerit ſtatim cuolaret ad glo⁹ az ſi moreꝛ. Intellige etiam q⁹ opinio ſancti Bo. prędicta non intelligitur qñ indulgentia datur ſic Damus indulgentiā cuicunqz dicenti decem pater noſter: vel danti vnū ducatū tali loco ⁊ huiuſmodi. q⁹ in talibus non riquirit' condecētia ꝑſone vel ſtatus. ſed effectus opis impoſiti S. intelligit ſcūs Bo. qñ imponiꝫ aliqd genꝛ alij. q⁹ tūc intelligiꝫ q⁹ illud dz implere ſm q⁹ faciēti ꝓuenit. Nota ēt q⁹ iſti anni vel dies indulgētie ñ ſūt anni celi vl̄ purgatorij: ſed anni huiꝰ vite qō ē dicere q⁹ tātū diminuūt ō pena quātū ſi ꝑ annū vel ꝑ tot dies feciſſet pniam.

¶ Sed quero vtrum dies iſti vel anni indulgentie ſint vtiles vel continui. Reſpon. Jo: in. c. cum ex eo. de pe. ⁊ re. ⁊ ſequitur Jſda. ibidem q⁹ dies erunt vtiles. annus Jo continuꝰ Vult dicere q⁹ ſi ſacerdos impoſuit alicui vt iciunet quadraginta dies: ſiue ꝓtinue: ſiue interpolate accipiendo indulgentiaz quadraginta dierum erit abſolutus. Si Jo debet agere pniam per annū qualiſcunqz ſit illa penitētia puta iciunandi per annū qualibet ſeptimana bis vel ter. q⁹ iſta ſolūmodo tollitur per indulgentiam anni. ita q⁹ indulgentia nō diuiditur ꝑ dies: ſed valet reſpectu anni integri, ꝓut penitentia eſt annualis. Sed ego hoc vltimū credo verū qñ indulgetur annus de iniunctis penitijs: ꝓout aliquando dr̄. vt in. d. c. cum ex eo. Secus autem credo quando ſimpliciter datur annus indulgentie. q⁹ credo ſit vtilis: ⁊ ſic dimittit de pena debita peccato in foꝛo anime ſiue ſit impoſita a ſacerdote: ſiue a iure: ſiue a diuina iuſticia. eccl̄r. v. dierum ſi eſt plenaria ſtatim euolat ſi in tali ſtatu moꝛitur: nec purgatoꝛium ſentiet ſm Jo.

¶ Quomodo intelligitur indulgentia. R. q⁹ certa doctrina non poteſt dari: ſed inſpiciantur eius verba. ⁊ ſic ſm q⁹ ſonant intellige ar. de priuile. c. cum ⁊ plantare. Subintelliguntur tñ aliqua ſemper: ſcilicet q⁹ dans habeat poteſtatem: ⁊ ſuſcipiens ſit debito modo diſpoſitus. de quibus infra, dicetur. ⁊ tertio q⁹ faciat qō in ipſis continetur: ⁊ ſm q⁹ ei conuenit facere. Item aduerte q⁹ quādo datur indulgentia ſic puta a primis veſperis vſqz ad ſecundas vel vſqz ad octo dies: ſic ſolum ſemel habetur: ēt ſi intrat deciēs. Secus ſi diceretur q⁹ toticns quoticns quis viſitauerit. vel quando eſt perpetua ſm ſanctuz Tho. in. iiij. di. xx. ⁊ Cal. qui allegat. c. i. de filijs preſby. li. vi. ⁊ c. non poteſt R. ij. de preben. li. vi. ⁊ ſequitur Jo. an. ⁊ Be. in. d. c. indulgentia. Matth. tamen vt recitat Lar. in cle. i. de priuile. tenet q⁹ etiam habebit toticns quoticns viſitat: etiam quādo eſt temporalis. ⁊ ſequitur ipſe Lar. ⁊ in cle. ij. de peñ. ⁊ re. ⁊ credo verius.

¶ Quis poteſt dare indulgentias. R. q⁹ ſolus papa pōt dare plenarias ⁊ in toto oꝛbe. q⁹ ipe ſolus eſt aſſumptus in plenitudine ptātis. d.

Universidad de Deusto
Biblioteca

c.cum ex eo.t.xxiiij.q.i.quodcunq;. Item legati dñi pape possunt de iure facere perpetuas indulgentias in terminis sue legationis. sicut t perpetua statuta.de offi.lega.c.vltimo in textu.t in glo. Item Archiepiscopi in sua ꝓuincia t epi in sua dioces: dūmodo non excedant summā dierum quadraginta: siue sit ꝓ anniuersario ecclesie: siue ꝓ quacunq; alia causa. In dedicatione Xo basilice possunt cōcedere vsq; ad summā vnius anni t nō plus: siue dedicet ab vno episcopo aut archiepo: siue a pluribus. vt in.d.c.cū ex eo.t.c.nostro.co.ti. Hoc no. Lardi.in.dicta clemen.ij.q; si excedant hūc numerū nō valent vt in.c.indulgentic. de pe. t re.li.vi. Quod intellige fm glo. ibidem quo ad excessū non quo ad numerū concessū. Alij autez prelati inferiores siue seculares siue regulares vt Abbates t huiusmodi non possunt facere aut dare indulgentias. vt no.glo.in.d.c. nostro.nisi ex speciali cōcessione aut priuilegio vel alia causa legitima. puta prescriptiōe t huiusmodi.id ci competat. vt in.c.accedentibus. de exce.prela. Possūt tñ cōmunicare bona sui collegij. Item sacerdotes omnes in foro penitentiali possunt dare indulgentiam illis quos possunt absoluere. ita refert dñs Lardi.in clementina religiosi.de priuilegijs. Aluarus hoc tenentem argumento.c.deus.qui de peni.t remiss. Sed tu vide glo.in.c.Mensuram.de pe. di.i.que hoc tenet. Hoc idem tenet Pa.in.c. sicut dignum.de homici.allegat.c.quem penitet de pe.di.i. Hoc idem tenent Inno.t Ber. in.d.c.quod autem. Sed de quanto non determinatur: nisi q; Aluarus dicit q; potest dare indulgentiam annorum vel dierum sicut ei videbitur dūmodo discrete faciat. Hoc idem tenet Innocen. vt refert t sequitur Archidiaconus. in.d.c.indulgentie. Et ad iura que videntur contraria. Respon. Archidiaconus q; est verum de generalibus aut publicis remissionibus que facere non possunt. vel debent intelligi de penitentia iniuncta a superiore. puta episcopo quam remittere non potest. xxi.disti. Inferior. Quod limita fm quod dixi.ē. Confessio. vi.§.iiij.

6 Quid si prefati prelati non sunt sacerdotes. ſ. Lau.in Clementina si dominus.in fine de reli.t vene.sanctorum.q; nihilominus possūt dare.argumen.d.c.quod autem.de elec. transmissam. Iz Hostien.dicat q; non dent: nisi sint presbyteri.

Utrum durent post mortem concedentis 7
Respon.q; sic secundum Innocen.in.c. quod translationem. de offi.lega.t est dictum solenne. Facit quod no. Lappus in.c.fina. de rescri. li.vi. t sequitur Be.ibidem facit quod nota. glosa. t Doctores.in.c.cum ad hoc.de clericis non residentibus.t Laudunus in clemen.fi.ō electus. Et facit ad litteras quod saluusconductus non expiret morte concedentis. Vide glosam singularem.in.c.cum eo.de elec.li.vi. Nec obstat.l.fi.ff.de penis.quia loquitur in penalibus. Quod bene nō. Panor. Xo in.c.finali de offi.lega. Idem tenet quo ad indulgentiam: ō qua hic loquor. Sed de indulgentia seu licentia. vt puta eligendi confessorem: vel non residendi in beneficio non. Sed tenet q; expirat morte concedentis: Vel finito eius officio: nisi sit facta cum causę cognitione: t consensu sui capituli. quia est in preiudicium ecclie. Et sic tene q; in concessione preiudicatiua concessa p inferiores Pape sine causę cognitione expirat. Secus esset si concederetur a papa. vel nō esset alteri preiudicatiua. Et sic concorda doc.

Quid si tales dantes sint in peccato mortali. 8
Respon. fm Hostien. q; nihilominus valent propter officium quandiu tolerantur ab ecclesia. Facit.c.Dictum est.i.q.i.

Unde assumuntur iste indulgentie. Respō. 9
cōmunis opinio doctorum: tam Theologorū in quarto ꝙ Canonicorum in dicto.c. indulgentie. Et Clementina vnica.de reli. t vene. sanctorum. t in dicto.c.quod autez est. q; sunt ex abundantia meritorum que vltra meniam demeritorum suorum sancti sustinerūt t christi. Sed ego teneo cum Fran.de may.in tractatu de indulgentijs q; cum merita sanctorum sint vltra condignum remunerata a deo: t sic exhausta q; soluz dātur ex merito xpi t passionis eius cuius minima gutta sanguinis vel sudoris sufficeret ad expiationem omnium peccatorum que nunquam fuerunt perpetrata aut perpetrabuntur: quia eius respectu nihil sunt omnia. vt in.c.damnamus.circa fi.de sum.tri. quia vere dolores nostros ipse portauit. de cele.mis.c.cuz Martha. cuius dispensatio tradita est super terram illi qui curez habet mystici corporis t clauez totius ecclie militantis. de transla.c. quanto. t.xxiij.q.i. quodcunq;.

Sub qua forma sunt concedende questori- 10
bus. Respon.q; secundum formam que scribitur in dicto.c.cum ex eo.

11 Utrū prefati prelati possint cōcedere indulgentias nō suis subditis. ſ.q; non nisi in duobus casibus. Primus est in.c.nostro. de pe.t re. vbi archiepi concedunt simpliciter p totaz prouinciam. Iz non sint eius subditi nisi in casibus a iure expressis. Intellige tñ q; non valent nisi existentibus de prouincia non aduenientibus qui ibi non habēt domiciliuz. Secundus casus est qñ illi qui volunt eas accipere habēt licentiā a ꝓprio epo fm aliquos. vt no. Inno. in.c.qō autem. de pe.t re. Alij Xo dicunt q; ēt de licentia propij sacerdotis parrochialis possunt ipsas accipere. Et cum hoc transit Host. Bu. Xo in Spe. dicit q; tutius est q; habeat consensus epi t fm eundem sufficit etiam consensus metropolitani sui.d.c.nostro. Addit ēt Bu. ibidem q; ex causa iusta potest epus status eius in dioces sua cōcedere. vt indulgentie sue ꝓsint venientibus de dioces aliena. Facit.d.c. qō autem. non tñ posset cōcedere q; indulgentie ab aliis episcopis in eius dioces cōcesse valeant. ex quo ꝑz q; illi qui habent litteras diuersoꝝ epoꝝ dantes indulgētias facientibus eis elemosynas non valent: nisi quo ad indulgentiam propij episcopi: vel nisi habeant licentiā a proprio epo vel sacerdote: vt tales indulgentie ei prosint. de fo.compe. significasti.

12 Sed quid si episcopus concedit indulgentiam. t archiepiscopus similiter tale quid facientibus. Respon. q; omnes subditi episcopi habebunt vtranq;. alij Xo habebunt solam archiepiscopi fm Xo.in.d.c.cum ex eo.

13 Pro quibus causis indulgentie sunt fiende ſ. fm cōiter doc. q; pro dei laude t gloria que precipue relucet in sanctis eius. Sancti Xo honorant in constructione ecclesiarū t cōmemoratione virtutum. t ideo recte dantur celebrātibus eorum festa cristi fidelibus predicationibus visitantibus eoꝝ ecclesias t hmōi. Item scō pro cōmuni vtilitate t defensione fidei: terre sancte: promotione studij t huiusmodi.

14 Utrum possint dari pro temporalibus tñ. ſ. q; non simpliciter: sed bene pro temporalibus ad spiritualia ordinatis fm. S. Bo. vbi supra t sic non est simonia.

15 Utruz pro spūalibus tñ. ſ. q; sic. sicut Innocen. iiij. dedit indulgentiā. x. dierum orantibus pro rege Francie t predicantibus crucem

16 Utrum pro remissione iniurie. ſ. Sanctus Bo. q; non. quia in datione indulgentie debet attendi illud quod sit mere voluntatis non necessitatis. Sit etiam quid turabile: sit etiam aliquo modo penale si recte dantur. quorum primum deficit in proposito.

Quibus prosunt indulgentie. ſ. vt colligo ex Inno.t Xo.in.c.quod autem.de pe.t re. t etiam a theo.in.iiij.di.xx. q; vt valeant requiruntur fm aliquos. vij. Primū q; sit contritus t confessus. videtur tamen satis rationabile q; hoc intelligatur fm ecclesie interpretationem. vnde ille qui fuit confessus in pascha t post cecidit in mortale peccatum si conteratur de eo t deliberet confiteri in quadragesima futura censebitur confessus t contritus. t sic habebit indulgentiam. t Iz hec sit pia opinio quā Pa. in.c.ois vtriusq;.de pe.t remiss.tāgit. t Jo.an. in.d.c.quod autem. t in glo.in cle.vnica.de reli. t ve.sanctoꝝ. t Lar.ibidem tenet. tamen tutius est q; confiteatur maxime cum vix sciant seculares vere conteri. si confiteri non potest cōmode conteratur. t credo eam habebit: non autem existens in mortali. ſ. non contritus.

Secundū q; habeat deuotionem fidei qua credat tantam potestatem esse apud ecclesiam quia Iz non habeamus manifesta testimonia ante tempus Gregorij. tamen credendum est q; ante etiam faciebant Iz non ita frequenter quia ante sua tempora raro fieri poterant ita solennes t catholici: quia erant magis perfecti: non ita indigebant.

Tertium q; sit subditus eius qui facit. fm quod dictum est supra.

Quartum q; faciat illud ꝑ quo datur indulgentia. alꝫ non valet: cuius habeat bonam voluntatem. Nam fm Tho.in.iiij.xx.di. non instante conditione nō potest quis consequi qō sub conditione conceditur. Nec ob. q; deus respicit bonam voluntatem. xxiij.q.v.si quid. q; verum ē tum ad augmentum gratie t glorie sed non quo ad accidentalia cuiusmodi est remissio pene. valet tamen per accidens talis bona voluntas. q; inquantum augmentat gratiam. per consequens t contritionez auget. t ita operatur ad remissionem pene.

Sed quid si aliquis facit ꝑ eo. ſ. q; si indulgentiam concedens exprimit valebit. alꝫ non valebit si ß exprimit. et si ille ꝑ ā facit sit mortuus: non ꝑ modū indulgentie sed suffragij. t hec est cōis opinio theologoꝝ. t ēt Iz Inno. in d.c.qō autem. Nec ob. q; dicas papam nō hre auctoritatem super mortuos. q; hoc est verum

Universidad de Deusto
Biblioteca

p se ⁊ directe. ⁊ sic nō valent mortuis indulgē
tie: sed p modū suffragij bene valent. Alij aūt
tenent. vt refert Lar. in. d. clemen. ij. q. qñ est a
papa taliter data q; etiam pro mortuis possit
fieri id qđ imponit. qđ valet fm Tho. in. iiij. ⁊
ſDc. ⁊ Aug. de ancho. in libro de potestate pa
pe. Et ad illud qđ dr Matth. xvi. Quodcūq;
ligaueris super terrā ⁊c. R. referri ad papam
crūtem super terram. q; cū mortuus fuerit am
plius ligare vel soluere non potest. Requirit
tn si debet valere pro alio q; tam ille qui acci
pit q̄ ille. p quo accipitur sint in statu gratie.
aliter non valeret: neq; per modū indulgentie
neq; per modum suffragij. Et placet mihi.

22 ¶ Vtrum religiosus possit facere id pro quo
datur indulgentia vt eam habeat. R. q; ls non
habeat ꝓpium: nec pro sua voluntate possit
exire claustrū. superior tamen potest ei dare li
centiam aliquid dandi vel visitādi loca sancta
⁊ sic eā habebit sicut alij: non tñ debet dimit
tere religionis obseruantiam propter ipsas. q;
plus meretur quo ad premiū essentiale religio
nem seruando q̄ indulgentias capiendo: licet
minus quo ad dimissionem pene.

23 ¶ Vtrum ille qui dedit indulgentiam si facit
illud pro quo dedit habeat eā. R. Vin. in. d. c.
cum ex eo. ⁊ Bul. in Spe. ⁊ Archi. in. d. c. in
dulgentie q; nō. l. vnica. C. ne quis in ca. su. ⁊. l.
inquisitio. C. de solu. Theologi in. iiij. di. xx. di
cunt q; ls principaliter non possit prelatus sibi
dare indulgentiam. tamen data alijs etiā sub
eadez forma potest ea vti. ⁊ sic tene q; valet vt
tenet Baspar in. d. c. nostro. ⁊ sequitur Be. in
d. c. indulgentie. de pe. ⁊ re. li. vi.

24 ¶ Quintū q; tantū det pro quanto nollet su
stinere penam sibi inuncia. vñ quantū daret
ne haberet iciunare tot diebus tantū dicūt ds
dare si vult eam habere. sed hoc cōiter nō tene
tur a doctoribus. vt tenet ſPa. in. d. c. qđ autē
sed sufficit faciat fm q; ei conuenit. vt dixi. s.

25 ¶ Sertū q; ille qui eaz vult accipere nō possit
facere debitam pniam: vt peccatū suū requirit
quia si posset facere ⁊ non faceret non valeret
indulgētia. sed hoc falsū est vt. s. patuit. ⁊ ideo
non requirit necessario ista duo.

26 ¶ Septimū q; subsit necessitas in eā pro qua
datur. Sed hoc similiter non est verum. quia
etiam sine necessitate potest dari. vt. s. patuit.
⁊ sic ps q; quattuor tantūmodo sūt necessaria.

27 ¶ De pena religiosoz pronunciantiū vel pre
dicantiū indulgentias indiscretas, habetur in
cle. religiosi de priui. vbi patet q; peccant mor
taliter. q; ꝓhibetur eis in virtute sancte obedi
entie sub pena maledictōnis eterne. Et dicunt
predicare indulgentias indiscretas fm glo. qđ
pronunciant indulgentias non concessas. i. q̄s
non habent. Lar. in. d. cle. religiosi. dicit q; etiā
si sunt concesse eis dummodo sint indiscrete:
adeo q; eis non potuerunt concedi dicuntur indi
screte fm ſDau. qui dicit q; dicuntur indi
screte quando concedens excedit quantitatem
d. c. cum ex eo. Idem etiam dicit Henr. q; indi
screte dicuntur quando probari non possunt.
ar. de proba. quoniam. ⁊. c. post cessionem. ⁊ de
fide instru. c. ij. sed quomodo peccēt mortaliter
tene q; solum est quando pronunciant indul
gentias non veras aut non validas.

Septa leticia est filia gule que
quando sit peccatum. vi
de Ludus. §. ij.

Fama est lese dignitatis ꝺ
litas reprobata quā
tum ad vitā ⁊ mores p argu. a prius
sensu sicut fama est illese dignitatis status: vi
ta ⁊ moribꝰ comprobatus: ⁊ in nullo diminu
tus. l. cognitionū numerus. §. extimatio. ff. de
vari. ⁊ extraor. cogni. Et ideo infamis dr cuꝰ
status vita ⁊ moribus est reprobatus. sic col
ligitur. ff. de in ius vo. l. sed ⁊ si hac lege. §. pre
tor i glo. ⁊. ff. de obseq. a libe. l. honori. ⁊ l. licet.

¶ Quotuplex est infamia. R. tripler. l. facti. ꝑ
uenit ex cōi hoīm locutione. de qua per Bar.
in. l. de minore. §. tormenta. ff. de questionibus
Secunda iuris. Tertia canonica.

¶ Quō incurrit infamia facti. R. q; aliqs incur
rit a crimīe. ita q; crimē est ꝓbrium cū infamia
⁊ hec repellit a testimonio in causis graniorꝫ
⁊ in cā criminali: sed in alijs admittunt: fm q;
plus ⁊ minus sunt infamati. Aliqñ causa in
famia facti ab alio. puta q; fuit incarceratꝰ vel
fuit pp crimen repulsus a testimonio. vt in. c.
testimoniū. De testibus. vel cū pr̄ p verba tur
pia instituit filiū heredē. dicendo filiū meū p
ditorē: nequā ⁊ hmōi instituto heredem. vel ei
lego. vt. C. ex qui ca. infa. irro. l. ea que pr̄. Itez
causaſ p verba iudicis dicētis alicui postmō
caluniaris vel bis faceres si ad frugem melior
vite te querteres ⁊ hmōi. vt in. l. verbū. ⁊ in. l.
interlocutio. C. co. ti. Multis ēt alijs modis i
currit. vñ qñ apud bonos ⁊ graues viros infa
maſ ex aliquo facto: sic incurrit infamiā facti.
d. l. licet. ⁊. vi. q. i. sunt plurimi. vt no. in. c. licet

vide te. in. c. Infames. leg q. 1. q̄ pōt
ex. spēs infamie p sōnā ex. pōt
et alius p sonā q non possimus ad
rendere ad sacros ordines.

ex quadā. de testi. Infamiā enī non faciunt di
cta paucoꝝ nec multarū leuiū psonarū: dūmō
apud graues ⁊ bonos nō sit opinio lesa. Et nō
q; ls graues dicunt qui nō sūt leues. puta ē hō
bone fame ⁊ opinionis antiquus. sic bñmerit⁹
dr q nō demeruit. ff. de ic. ij. l. cū pr̄. §. rogo. ⁊. l.
cū quidā in pn. ⁊ de seruti. c. vno. Vñ ⁊ senib⁹
maior fides adhibet. ff. de fide instru. l. vltia. ⁊
ar. ff. fami. hercis. l. si que sunt. vbi heres in ma
iori parte ꝓponit illi q in minori pte est heres.

5 ¶ Que effectū operat hec ifamia. R. q; primo
repellit a dignitatibus. c. inter dilectos. ō erce.
pcla. q; vilibꝰ ⁊ indignis ponte dignitatis pa
tere nō dēt. ⁊ de re. iur. infamibus. li. vi. Item
repellit a testimonio. Intellige in cā criminali
nō ār in ciuli. nisi fm qđ dixi de infamia q̄ hz
ortū a crimine. secus si esset infamatus: q; fuit
incarceratus ⁊ hmōi: vel a testimonio alīs re
pulsus fuit: q; ñ repellit. Ita no. Jo. an. ⁊ ſPa.
in. c. testimoniū. de testi. ⁊ in. c. inquisitionis. §
pe. de accu. Ricar. tñ in. iiij. di. xx v. tenet q; in
famia facti ipso iure nō itercidit actꝰ legitimoꝫ
alle. c. fi qs plbyter. ō purga. ca. sed sūt talibꝰ i
terdicēda: donec purgatiōne canonicā fecerit.
et extra de pur. ca. Item repellit a ꝓmotiōe or
dinū. de accu. Dipotens decꝰ. lxxxi. di. tātis va
mel. ⁊ suspendit iā ꝓmorū fm q; crimen impe
dit fm Inno. de postu. pcla. c. fi. de elec. c. sup
eo. de renun. c. nisi cū pridem. Item inducit que
relā inofficiosi testamenti ō testm̄ frīs si infa
mis heres a fre fuit institutus ⁊ rūpit. C. de i
offi. testa. l. frēs. Item purgationē inducit si iu
dex videbit. de accu. veniens. ⁊ ibi Jo. de hoc
in glo. in. l. nullā. C. ex qui. ca. infa. alt. irro.

4 ¶ Quō tollit hec infamia facti. R. ſPa. in. c. ex
diligenti. de simo. q; tollit p ꝓriū factū vt no,
Jo. vi. q. i. c. oēs i glo. ſPōt ēt princepsꝰ dispo
nere vt talis infamia nō habeat effectū vt no,
Pa. in. c. cum te. de sen. ⁊ re. indica.

6 ¶ Quō incurrit infamia iuris. R. q; p senten
tiam. ⁊ regulare est q; non incurrat infamia iu
ris in criminibus publicis nisi p sententiam. l.
iff. de bi. qui no. infa. nō. Dy. in. d. regula infa
mibus. ⁊ Pa. in. c. testimoniū. de testi. Et que
sint publica crimina habet insti. de pu. iudi. p
totum. de quo vide supra Crimen. §. vij. Itez
incurritur infamia iuris ipso facto in casibus
in quibꝰ iure cauetur q; incurratur ipso facto
vt cū imperator militi aufert insignia: vl mit
tit aliquē in exilium. l. q; ait. §. ignominiosa. ff. ō
bi. qui no. infa. Item qui exercent improbum
fenus exigentes vsuras vsurarum. iij. q. vij. §.
porro. ⁊ ibi vide bonū tex. cum glo. Item cum
aliquis deprehenditur in adulterio. l. palam. §.
que in adulterio. ff. de ritu nup. vel contrahit
simul cū duabꝰ: vel simul habet duas sponsas
l. quid igit. ff. de bi. qui no. infa. de bigamis mu
per a nobis. Item qui lenocinū exercuit vel si
lias vel neptes ꝓstituerit. l. athletas. §. ait prae
tor. ff. eodem. ⁊ ibi de multis. Item qui pugna
uit cum fera. ff. de postu. l. i. §. bestias. ⁊ multis
alijs. de quibus vide in. d. §. porro. ⁊. d. l. athle
tas. Et nō q; regulariter oēs infames ff̄ leges
sunt etiam infames fm canones. probat hoc
tex. notatus in. c. omnes Xo. vi. q. i. no. Inno.
in. c. qualiter ⁊ qñ. el. ij. de accu. Similiter oēs
qui ex culpis suis ad ordines non possunt pro
moueri. vt in. d. c. omnes. est tex. ⁊ ibi vide bo
nam glo. de hoc. ⁊. d. §. porro.

¶ Vtrū confessio delicti in iudicio reddat alī 6
quē infamē infamia iurꝭ. R. Bar. in. l. infamē
ff. de publi. iudi. no. ſPa. in. c. at si clerici. de in
di. q; non. q; iudiciū pretoꝝ videtur requirere
ad hoc vt sit infamis q; sit condēnatus de cri
mine. Li. ff. de bi. qui no. infa. ⁊ in causa crimis
confessus non habet ꝓ condēnato. vt. l. si con
fessus. ff. de custodia. ⁊ erbi. re. ⁊ ideo Bar. in. l.
furti. ff. de bi. q no. infa. dat cautelā vt soluat
qñ requirit fnia ad infamiam incurrendā con
dēnatiōnē ante sententiam ⁊ sic euadet. ar. l. si
reus. ff. de procur. Similiter nō aliam cautelā
s. q; talis non litiget per se sed per procuratorē
q; ls ipse condēnetur ⁊ procurator ꝓcuratorio
nole: tamē in hoc casu nec dñs nec procurator
efficietur ifamis: vt probatur in. d. l. furti. §. si
quis alieno. per tex, ⁊ glo. ⁊ ibi Bar. hoc no. ⁊
doc, ⁊ no. q; loquitur qñ quis conuenitur vt
condemnet actione famosa vel ex crimine: ex
quo sequitur infamia prima: tamē cautela nō
valeret vbi infamia irrogatur ipso iure. vt in
c. testimoniū. de testibus. q; per solutionem vi
deretur reus confiteri crimen. l. ad solutionez
C. de re. iudi. ⁊. l. qñ. ff. de bi. qui no. infa.

¶ Vtrū prelatus efficiat infamis si remouear 7
ꝓpter polum. R. ſPa. in. c. licet beli. ō fimo.
⁊ ibi glo. q; sic. sicut iura volant in tutore.

¶ Vtrū infamia iuris tollat execution̄e ordi 8
nū. R. ſPa. vbi. s. q; sic. ⁊ ēt exercitū cuiuscūq;
dignitatis ⁊ adimit honorem querendū. vt dicit tex. in. l. infamia. C. de decuri. ⁊
ideo prelatus non expectet sniam: sed resignet
sponte a principio. ⁊ sic caitabit infamiam.

¶ 4.

Universidad de Deusto
Biblioteca

9 ¶ Sed nūquid talis infamia priuat titulo bñficij ⁊ alijs dignitatib⁹ ipso facto.R. ꝯda.in.c. querelā.de iureiurā. puta q⁹ sic in dignitatib⁹ ⁊ honoribus citra titulos bñficiales.probat̄ ex ter.l.ij.§.mules.ff.de bi.qui no.infa.vbi glo.dicit q⁹ sicut infamia priuat ipso facto militē militia vt ibi, sic pari rōne priuat militia celesti in alijs dignitatib⁹ ⁊ honoribus. Idē videt velle glo.in.l. frustra.C. de re.mili. In beneficialibus autem non inuenio ter. dicit ꝯda.in.d.c. querelā hoc dicentem. vñ non debemus imponere hanc penam spūalem in ipsis er quo iure canonico non cauet expresse. vt in simili dicit glo.in.c.fi.de iure patro. Fatetur bñ idē ꝯda. q⁹ collatio facta infami ipso iure est nulla regula infamibus.de re iur.li.vi. ⁊.l.ij.C. de digni. facit.c.inter dilectos.de ecce.prela.

10 ¶ Vtrū condēnat⁹ de falso cōmisso in officio testificandi efficiatur infamis.R.i.c.cū dilect⁹ in fi.de or.cogni.q⁹ sic.si directe fuit condēnatus secus si directe nō fuit actum ꝫ eū: sed vt repelleret a testimonio.ar.d.c.cum dilectus. ⁊ l.lucius.ff.de bi.qui no.infa.

11 ¶ Vtrum sententia arbitri infamet.R. q⁹ nō sed oportet q⁹ sit iudicis ordinarij.l.quid ergo §.er compromisso.ff.de bi.qui no.infa.

12 ¶ Quis potest tollere infamiā iuris.R. ꝯda.i d.c.cum te.dicit q⁹ per solum principem tollit quo ad eos qui sibi sunt subiecti.sed non quo ad subiectos pape.sed per ipsum papam solū vt in.l.i.ff.de postu.⁊ in.c.cum te. de sen. ⁊ re. iudi.⁊ hoc directe.sed indirecte potest aliquando episcopus vt cum dispensat in casibus sibi a iure permissis.vt puta condemnatus de adulterio efficitur infamis. ⁊ tamen episcopus potest dispensare super adulterio. ⁊ sic consequenter infamia:sed non principaliter seu directe. Et de hoc vide Bar.in.d.l.i.⁊ in.l. infamem.in fi.ff.de publi.iudi.

13 ¶ Vtrum papa possit restituere laicum non subditum suę iurisditioni.R. q⁹ non.ij.q.iij.§. hinc colligitur. nisi forte esset sibi necessarius in clericatu. ⁊ tunc ipse tantum posset: ⁊ non alius:illos autem de patrimonio suo restituere potest ⁊ illos qui iuri aliorum non subsunt ⁊ omnes clericos.vt in.c.per venerabilem qui filij sint legitimi.notant Ber. Innocen. Jo. in dicto.c.cum te.'Similiter tenent doctores q⁹ etiam collegium Cardinalium potest sicut ⁊ papa.sed ꝯda.in.d.c.cum te.tenet contrariū scilicet q⁹ non potest.

¶ Vtrum Reges possint tollere infamiam in suis. Respon. q⁹ non illi qui subsunt Imperatori fm Innocen. sed bene illi qui nō recognoscunt superiorem fm dominū Anto. in dicto c.cum testamento.

¶ Vtrum restitutus per Imperatorem indigeat alia dispensatione vt promoueatur. Respon. secundū ꝯdanor. in dicto.c.cum te. q⁹ nō dūmodo egerit penitentiam. vel dic q⁹ episcopus potest dispensare respectu criminis: qđ fuit notorium vt promoueatur:et quo restitutus est per Imperatorem vel Regem: qui non subest Imperatori.

¶ Quomodo incurritur infamia canonica.R. q⁹ et quolibet peccato mortali. vt. vi.q.i. infames. ⁊ in glo. in summa ibidem. ⁊ ista durat donec sublatum sit crimen. vt in dicto.c.infames.⁊ glo.in.c.illi. vi.q.i. ⁊ ideo post penitentiā cessat talis infamia.hec no. ꝯda.in.c.et diligenti.de simo.

Afidelitas Vtrū sit peccatū.R.fm Asten.q⁹ infidelitas dupliciter potest sumi. Primo negatiue pure. ⁊ hec est in illis qui nihil vnq̄ audierūt de fide christi.⁊ isto modo nō habet rationem culpe sed pene.quia talis ignorantia diuinorum est secuta propter peccatum primorum parentum.⁊ sic tales infideles non damnantur propter infidelitatē sed propter alia peccata que sine fide nō pñt remitti. Et q̄ hoc facit Jo.xij. Si non venissem: ⁊ locutus eis non fuissem:peccatum non haberent.s.infidelitatis in christum fm Aug. Secundo mō sumitur infidelitas contrarie:scilicet inquantuꝫ contrariant ⁊ contēnunt credere quod audiunt.fm illud Isa.l. Dñe quis credidit auditui nostro.⁊ in hoc proprie ratio infidelitatis complet.⁊ sic est mortale peccatum ⁊ grauissimū inquantum magis elongat a deo: non tñ quo ad affectionē: sed ēt cognitionē. ⁊ iō magis punietꝫ quilibet infidelis pro isto pctō q̄ quicūq̄ alius ꝓ quocūq̄ alio ceteris paribus.

¶ Vtrū omne quod facit infidelis sit peccatū R.Asten.glo.super illud ad ro.c.xiij.⁊.xxviij. q.i.§.et his. Omne quod non est ex fide pctm est.dicit q⁹ non ois vita infidelium peccatum est:sed qđ solū facunt aliqđ.op⁹ ex infidelitate: vel relatum ad ipsam: vt quando sarracen⁹ iciunat:vel legem machometi seruet hoc mandantē.vl' iudeus sabbatiçat ⁊ huiusmodi.⁊ sic mortaliter peccat: als secus.q⁹ possunt facere multa que sunt de genere bonorū:in quib⁹ nō est peccatū. An aūt vendentes eis: vel alio titulo concedentes aliqua quibus vtunt ad cor ritum peccēt mortaliter.dico saluo meliori iudicio q⁹ si quis hec eis venderet vt tales ritus facerēt sic peccaret mortali q⁹ cooperet cor peccato. Sed vendens eis simpliciter aliquas res ꝫ illi talibus vtant fm ritus cor nō credo peccet mortaliter.aliter ecclia que eos tolerat ⁊ permittit habitare inter xpianos videret ponere laqueū dānationis xpianis:cum sciat q⁹ quasi oia vtantur fm aliquam conditionem suarum sectarum:sic iudeus carnes:palmas:cedros ⁊ simina:vtitur fm suam legem.

1 ¶ Quot sunt species infidelitatis.R. Asten. q⁹ si infidelitas attendat fm comparationem ad fidem sic sunt tres. Nam peccatum infidelitatis cōsistit in renitendo fidei. ⁊ sic aut nōdum suscepit:vt in gentilibus siue paganis.⁊ sic est prima spēs. Aut fidei suscepte.⁊ isto mō vel suscepte in figura vt in iudeis.⁊ sic est secunda spēs: vel suscepte in manifestatione veritatis: vt in hereticis. ⁊ sic tertia species. Si Jo attendat infidelitas fm errores ad diuersos articulos fidei:sic nō sūt determinate spēs infidelitatis cū possint multiplicari i infinitū.

3 ¶ Que est pcior infidelitas.R. Asten.q⁹ illa heretico:um est pessima. vnde.ij. ꝯde.ij. Melius eis erat non cognoscere viam veritatis q̄ p⁹ cognitam retro:sum conuerti.

4 ¶ Vtrum infideles sint ad fidē cogendi. vide quod dict supra Baptismus.vi.§.rij.⁊ supra Fides.§.ir.

5 ¶ Vtrū sint in cor ritibus tolerādi.R. Astē. q⁹ ꝫ infideles peccent in cor ritib⁹:tñ possunt tolerari sine pctō pp duo. vel ꝓpter bonū qđ ꝓuenit ex eis:sicut in ritibus iudeor hoc bonum habemus q⁹ fides nostra habet ab eis testimoniū in talibus ritibus in quibus figurabatur. vel secundo possunt tolerari sine pctō ꝓpter malum vitandū vl' scandalū aut dissidiū quod prouenire posset: vel impedimentū salutis cor qui sic tolerati paulatim conuertunt ad fidem: ⁊ propter primū sunt tolerandi inꝺei. ꝓpter secundū solū alij infideles.als non.

6 ¶ Vtrū fideles possint eū infidelib⁹ ꝓuersari R.Asten.q⁹ si in aliquo casu eccla interdiceret ꝓpter aliqđ pctm cor indirecte puniendū sic nō liceret. Si aūt ecclesia nō interdiceret: tūc distingue aut fideles sunt firmi ⁊ sic non ꝓbnt ꝓuersari cū eis:maxie si necessitas subest aut sunt debiles in fide ⁊ simplices: de quorū subuersiōe probabiliter potest timeri.⁊ sic pro bibēdi sunt:maxime ne magnā familiaritatē habeant:neq̄ sine necessitate conuersentur.

¶ Vtrū infideles qui non recognoscūt dñiū ecclesie licite possint reb⁹ suis spoliari.R. Jo. in.c.qđ sup his de voto q⁹ sic.p illud 2Matth. vlti. Data est mihi ois potestas in celo ⁊ in terra:quā quidem transtulit in vicarium suū.scilicet fm quod recognoscunt dñium ecclesie. nec sūt in eius si recognoscunt dñium ecclesie. nec sūt infesti christianis. pro hoc habes ter.cū glo.xxiij q.vij.§ ō rebus. Jnno in.d.c.qđ sup his tenet q⁹ non possunt: nisi sint infesti christianis: vel aliter delinquūt in lege nature. ⁊ facit pro eo ter.c.dispar.xxiij.q.viij. Sed mihi magis placet opinio Jo.⁊ marie in infidelib⁹ occupantibus ꝓuinciā Micrososolomytanā:q̄ cum sit consecrata sanguine xpi ⁊ multor martyr nō dz cē sub dñio infideliū. ℞ intelligo q⁹ pñt spoliari auctoritate dñi pape ñ a ꝓpria pſona. 8

¶ Vtrum infidelibus sit credendum in preiudicium aliorum.R. ꝯda.in.c.i.de here. q⁹ non ar.d.c.primi er quo sunt infideles deo:nō presumuntur fideles hominibus. ⁊ ideo testes non admittuntur contra christianos.ij.q.vij. non potest.⁊ c.pagani.

¶ Vtrū liceat assumere habitū infideliū. ⁊ sic se simulare infidelē.R. Rod.q⁹ si fiat ex rōnabili cā ꝫ sic fecit sctus Sebastianus:dūmō in tali vestimento non sit aliqđ signū: vel aliqs character principaliter cōstitutus ad discernē dum cōfessores alicuius infidelitatis.q⁹ sic nō liceret:q⁹ ꝓ tale signū mentiret contra fidei ꝓfessionē.sine cā Jo rōnabili nullo mō licet. 9

¶ Vtrū dubitare de fide sit pctm mortale.R. q⁹ sic.q⁹ dr. Dubius in fide infidelis est.c.i.de here.sed tūc dubitat cū nō magis declinat ad vnā ptē q̄ aliā.secus si titubat vel vacillat.ꝫ tñ nō firmat se nisi sup fide vera. de ℞ vide.s. Hereticus.in prin. Et vtrū sit disputandū de fide.vide.s. Disputatio. Infideles an possint ꝑcio induci ad fidē.vide.j. Judeus.§.xxiij. 10

Afirmus familius an debeat habere salariuꝫ vide.s. Familia.§.ij.

Agratitudo Vtrū sit peccatū.R. ꝯde. aurco.in.iij.di.xxij.q.ij.in fi.q⁹ ingratitudo pōt cadere duplici. Aut tanḡ circūstantia actus.sicut est qñ aliquis peccans ex aliquo alio fine habet tñ ingratitudinē tanḡ circun-

Universidad de Deusto
Biblioteca

stantiam. vt est quilibet: qui ꝫ receperit multa beneficia a deo: tamen voluptate ductus consentit fornicationi: ꝛ isto mō non est peccatuꝫ per se: sed circunstantia peccatum aggrauans Alio mō cōsideratur ingratitudo per se: sicut quando non est alius finis mouens ad tale faciendum. nisi qꝛ despicit beneficia: vel parui pendit: vel nō recogitat. ꝛ sic est petñ spāle.

1 ¶ Utrū sit mortale petñ. Rñ. fm Tho. fa fc. q. si ea que pretermittit facere sūt necessitatꝫ sic ē mortale. Aut ea que cōmittit sunt ꝫ id qō necessario dꝫ cauere. ꝛ sic similiter est mortale. vl qñ ex cōtēptu premittit recognitōꝫ beneficij vel recompensationem. alꝫ est veniale.

2 ¶ Utrū propter ingratitudinē reuocet donatio. vide. s. Donatio. i. §. xlij.

3 ¶ Utrū pater rōne ingratitudinis filij. puta qꝫ cum accusauit. ꝛ ex omni causa ex qua pōt cum exheredare possit alimenta ei denegare. vide supra Exheredatio. §. iij.

4 ¶ Quot mōis cōmittit ingratitudo. Rñ. Fꝫ. S. Tho. fa fc. q. cvij. q. tribus modis. ¶Primo nō recognoscendo būficia dei ꝛ hoim vt dꝫ: ppter ea dicit Scñ. qꝫ ingratissimus est q obliuiscit būficiū. Secdo qñ ñ laudat seu ñ regratiat būfactorē. Tertio qñ nō recōpēsat būficio recepto s. faciēdo honorē vl seruitiū būfactori tpe suo. Addc. iiij. qñ in mēte sua contēnit būficiū receptū: vel ipsū būfactorē qñ ei iniuriā fecerit dando būficiū. Quito qñ murmurat de būfactore: vel būficio eius cū vilificans. Sexto qñ facit iniuriā vel aliquid in contēptū illius būfactoris reddens malum pro bono.

5 ¶ Utrū ingratis sint būficia subtrahenda. Rñ. q. aut ex būficio presumit q. attrahent ad gratitudinē: vel ad minus malū. ꝛ sic nō sunt subtrahenda. aut inducunt ex beneficijs ad peiora vel ad psecuendū in maluꝫ: ꝛ sic subtrahi debent. ita no. in. c. non oīs. v. q. v.

Iniuria quid est. Rñ. q. quadruplicit accipit. ¶Primo generaliter. ꝛ sic est oē qd nō fit iure. Facit. c. qd dicā. xiij. q. iiij. Secdo accipit spāliter ꝛ sic est inigtas vel iniusticia indicantis; quasi ius iniquū ꝛ iniustū. Tertio iniuria dr culpa. vt in. l. aquilia. Quarto accipit singulariꝫ ꝛ p pnē. ꝛ sic fit. Aliqñ re qñ manus violente inferunt. ff. eodē. l. i. §. iniuriā. xvij. q. iiij. Si quis suadente. Aliqñ fit verbis puriando vel cōtumeliā dicendo. Facit. c. olim. cr. co. ti. Fit ꝛ tertio mō. s. lr̄is: cū videlicet libꝫ vel chartā vel bistoriā ad infamiā alicuius ptinentē conscripsit: cōposuit: vel edidit: vel dolo malo fecit vt aliquid hoc fieret. puta dumsit scripturā caderet in platea. ar. ff. de ver. signi. l. iste. nec dissimile quid vtrum noīe suo vel alterius ediderit. vel famare: vel nō. dūmō aliter p circunstantias cognosci possit. Eodē mō tenet si sine scriptura in notā vel signū aliqō istoꝝ prodidit. puta veste lugubri vtitur in iniuriam alicuius: vel comua posuit in porta ꝛ hmōi. ff. de iniur. Itē apud labeonem. § ait pretor ne quid infamandi cā fiat. ꝛ. v. q. i. c. quidā maligni spūs. ꝛ de ista quarto modo dicta hic loquor.

¶ Quid de illo q dicit alicui: latro: fur: homicida ꝛ huiusmodi: cum dicat verum. Rñ. fm Jo. q. si facit aīo accusandi vel denunciandi ad puniendū delictum ꝛ probauerit non punit nec tenet iniuria. ff. co. ti. l. cum qui in fin. vbi dr. peccata cnī nocentiū nota esse ꝛ expedire: ꝛ oportere. ꝛ. C. eo. ti. l. si quidem. ꝛ idem si faciat excipiendo vt cuꝫ repellat a testimonio de testi. c. ex parte. vel ab ordine aut beneficio de accusati. c. super his. qꝫ hec a iure concedūtur. ꝛ nemo facit iniuriā qui vtitur iure suo. de elec. c. cum ecclesia vulterana. Si Jo dicit ad infamandum tñ quod presumitur quando non habet causam iustam dicendi tunc iniuriam facit ꝛ condēnandus est. d. l. si quidem. ꝛ l. iij. C. eo. vi. q. i. ex merito. ꝛ. c. deteriores. ꝛ no. Jo. ꝛ Ber. in. c. si culpa. eo. ti.

¶ Quis potest facere iniuriā. Rñ. q. ille tñ qui ꝛ pati caꝫ pōt. Fallit hoc in furioso ꝛ puero q nō est doli capax: cui iniuria fieri pōt. ipsi in alijs nō possunt facere. ꝛ idem de dormiente. Aduerte tñ q. nemo iniuriam pōt facere nec tenet de iniuria: nisi q scit se iniuriā facere vl scire debeat. ēt si ille cui fit nesciat: qꝫ si qs per iocū peruciat: aut dū certat nō tenet iniuriax. hec habent. ff. eo. l. illud. ibi ēt dr nā qꝫ bi pati iniuriā pōt ñ facere cū iniuria affectu faciēdi cōstat. xv. q. i. §. illud cle. si furiosus. de homi.

¶ Cui datur actio iniuriax. Rñ. q. illi qui capatit. ꝛ nō q. nedū iniuria fit in psona ppria alicuiꝰ: sed ēt ei dr fieri si fit in filio. vel ei quē hꝫ in ptāte. Jnsti. eo. §. patit. dū tñ iniurians sciat eū filiūfamilias: ꝫ ignoret cuius datur ēt actio filiofamilias in noīe suo. l. filiusfa. ff. de ac. ꝛ obligat. Item in sponsā vl vroꝛē. ꝛ sic daf actio viro ꝛ mulieri. ꝛ si sit filiafamil. ēt patri. l. i. §. vlti. ff. eo. nō tñ cā que fit viro inuriam patitur sponsa vel vroꝛ. qꝛ vroꝛes a viris non viri defenduntur ab vroꝛe. l. ij. ff. eo. de sponsa. dicitur in. l. Item apud labeonem. §. sponsa. Item daf heredi ob iniuriam factaꝫ cadaueri defuncti cuius est heres. Item si fama defuncti sit lacessita. d. l. i. §. sed si forte cadauer. Itē datur dño ob atrocem factā seruo. d. l. Item apud labeonē. §. pretor ait. ꝛ. §. se. ꝛ Jnsti. eo. §. seruus. Item datur episcopo pro iniuria facta clericis ꝛ abbati in suis monacis vt no. in. c. parrochianos. de sen. ex.

4 ¶ Nunquid matrone in veste meretricali deprehense fiat iniuria si intēpteā. Rñ. q. nō. facit. c. in audientia de sen. exco. Non iniuriat mrimonio fm Jo. ꝛ Ber. qui ipsū ignorauit. C. de adul. l. si ea. sicut nec militie qui militē ignorat. ff. loca. l. si ignorās. secꝰ si in bitu honesto.

5 ¶ Utꝛ iniuriā quis possit repellere. Rñ. q. defendendo solum licet. sed petiendo fuit diuersa opinio Aug. in. §. si Jo ira. l. di. tenuit q. nō licet. Ber. Jo ꝛ Lau. in. c. suscepimus. de homici. restringit hoc ad clericos. Sed ego dico fm doctrinā Alex. in. iij. parte sūme. q. ēt petiendo licet necessitate cogente: si iniuria aliter vitari nō pōt: ꝛ nedū laicis: sed ēt clericis. de quo vide. s. Clericus. x. ꝛ homicidium. iij. ꝛ defensio. §. iij.

6 ¶ Utrum iniuriatus teneatur eaꝫ remittere Rñ. glo. in. c. si quis contristatus. xc. di. q. non. q ad actionem. s. vt satisfactionē habeat. xxiij. q. iiij. si illic. imo dicit q. bñ facit agendo: vt satisfaciat. xlv. di. ꝛ qui emendat. xxiij. q. v. de occidendis. qꝫ iniuriato: tenetur nedum petere veniam: sed etiā satisfacere de dāno dato ex iniuria si pōt. aliter nō potest absolui: nisi iniuriatus remisisset actionē iniurie liberaliter quo ad conscientiam. Sed rancoꝛē coꝛdis etiā in iniuriante nō satisfaciendo tenet iniuriatus dimittere. vt de pe. di. v. c. vltimo. Immo nunquam dꝫ admittere. eo qꝫ non licet aliquē odio hre xxiij. q. iiij. cum in lege. xi. q. iij. c. inter verba.

7 ¶ Quomodo dimittitur seu tollitur actio iniuriax. Rñ. q. tribus modis. ¶Primo remissiōe vt per supplicationē aut preces. xxiij. q. iiij. si illic aut per pactum. ff. de pac. l. si tibi decem. §. i. Secūdo remittit dissimulatione. ff. de iniur. l. non solum. §. i. ꝛ Jnsti. eo. §. vltimo. Unde si iniuria illata ꝛ per annū vtilem: si est p metū aut continuū: si alio modo est illata ñ agit abolet ur. l. si cum exceptione. §. in cause. ff. quod me. cā. ꝛ. C. de iniur. ꝛ quod no. in glo. l. si non conuitij. ¶Posset tamē indirecte agere etiam post annū per viā exceptionis. puta si esset excōicatus iniuriato: ne absolueretur fm Jo. ꝛ ¶Da. in. c. ea noscitur. de sententia exco. Itē tertio remittitur actio iniuriarum salutatiōe osculatione: comestiōe ꝛ huiusmodi signis. Nam huiusmodi signa sunt reconciliationis sicut subtractio est signū inimicitie. vt no. glo. in. c. cum Adrianus. lr̄iij. di. ꝛ in. c. cum super abbatia. de offi. dele. Quod intelligo verum: nisi a principio prouocasset aduersariū: citare eum faciendo. qꝫ tunc per osculū ex predicta signa nō tolleretur: nisi expresse renuncietur vl transigat. Et sic intellige pdictā. l. nō solū. §. i. Nō credo etiā q. tollatur actio iniuriatum: si homo exhibet signa que necessario tenetur exhibere inimico. qꝫ per illa nō dicitur quis reconciliatus. ꝛ pro hoc facit quod no. Bar. in. d. l. si tibi decem. q. infirmus sacerdoti dicendo q. remittit iniuriā sibi illatā: intelligitur remisisse odium et nō satisfactionem iniurie. qō nō. Item tollitur actio iniuriarum quotiēscūqꝫ quis incitat iudicē vt torqueat iniuriantē eo ipso qō ipsum torquet aut condēnat ad vindictā: remittitur iniuria. Uñ aliā satisfactionē pro iniuria petere nō poterit. vt est bonus ter. et ibi Bar. in. l. sed ꝛ si vnius. §. si ante iudicē ff. de iniur. nisi protesteris q. ex hō nō vis tibi preiudicari: quin p tuo interesse possis agere actionē iniuriax. vt. l. fi. ff. de iniur. Item remittit per mortem: qꝫ iniuriax actio nō transit ad heredem ante litis contestationē moriē te iniuriato. vt. l. iniuriax in prin. ff. de iniur. Et hec omnia limita fm ¶Da. in. c. olim. de iniur. quo ad actionē iniuriax vera. sed non q ad dāna et expensas. quia per hoc nō tollitur quin agere possit ad restitutionem. ar. c. i. de iniurijs. ꝛ sic serua in conscientia. et etiam si iniuriatꝰ nō ageret: tenet ad interesse et damnum: qō intulit nisi ipse remittere velit. vt in d. c. i. ¶Nō tamen fm Jo. in sum. ti. de pe. q. si iniuriatus nollet componere cum iniuriante vel nimis grauaret eū tunc iniuriato: in conscientia possit tenere arbitriū iudicis pnīc. ar. c. veniens. de iureiur. ꝛ. c. ij. de arbitris.

8 ¶ Aduerte etiam qꝫ si quis soluat pecuniam pro remissione iniurie obtinenda infamis efficitur: nisi pactum fiat auctoritate iudicis. ff. de bi. q no. infa. l. furti. §. pactus. no. Jo. in. d. c. si illic. Sliter essꝫ infamis si esset cōdēnatꝰ p iudicē: siue ciuiliter: siue criminaliter agat. ff.

de hi.qui no.Infa.l.athletas.§.vlti. Et ideo cuz agitur ꝺ aliquē constituat ꝓcuratorē: vel faciat cōpromissū.vt.ꝺ.dictū est. Infamia.§.vi.

9 ¶ Quando autem iniuria dicatur enormis: vel atror. vide enormis.

Iniusticia

Vtrū sit pctm̄ mortale.ff. fm sanctuz Tho.xxij.q.lxx.arti.i.q.xi.q; iniusticia ē dupler. Vna illegalis opposita iusticie legali ⁊ hec fm essentiam est vitium speciale:inquantum respicit obiectum speciale.s.bonuz cōmune quod contēnit.sed quo ad occasionez est vitium generale:quia per contemptū boni communis potest homo ad omnia peccata deduci.sic etiam omnia vitia inquantum sunt contra bonum cōmune rationem habent iniusticie quasi ab iniusticia. Alia iniusticia dicitur fm inequalitatem quandam ad alterum ꝓut s.homo vult habere plus de bonis scilicet diuitijs:honorib⁹:⁊ minus de malis.s. laborib⁹:expensis.⁊ sic habet materiam specialem. ⁊ est vitium speciale oppositum particulari iusticie.de qua infra. Justicia. Facere autem iniustum ex genere suo peccatum mortale est:q; infert nocumentum proximo quod est contra charitatem. Excusatur aūt vt non sit mortale peccatum. vel ratione ignorantie fm pbum. v ethicoꝝ. Item rōne paruitatis: vt si quis auferat pomū alicuj:q; deficit a rōne perfecta ck quod est iniustum facere inquantum reputari potest non esse omnino contra voluntatē eius qui hoc patitur.⁊ hoc probabiliter.

Inobedientia

Vtrū sit pctm̄ mortale.ff. distinguendo. Aut est circa precepta diuina ⁊ scienter vel ex ignorantia que non excusat.de qua.ē. Ignorantia.§.iiij.sic ꝙ est mortale.facit.xxxij.di.§.porro.⁊.lxxxi.di.c. si qui presbyteri sunt. vbi dr̄ Idolatria.⁊.xiiij q.i.quisqs. Si Ro fiat ꝺ ex ignorantia:que ex causat sic non peccat mortaliter. Aut inobediē tia est circa precepta iuris positiui.⁊ tūc distinguo:q; aut talis lex seu preceptuz ꝑ longa tpa non fuit preceptum papa sciente ⁊ transgressores non puniente: sic non est mortale pctm̄: imo excusant. Facit qđ no. ℣da.in.c.cuz olim. de clc.coniuga. vbi declarat grecos non peccare.lz accipiant vxores clerici coīū. Ex quo no. q; qñ lex generalis recipitur in vsum a certo genere personarum ⁊ ab alio non: q; non observantes non peccant saltem post longa tpa §.leges.iiij.di.⁊ quod no.doc.in.c.i. de treu. ⁊ pa.nec obstat quod ibi tenet Hosti, q; loquit qñ talis prevaricario est peccatum de sua natura:q; tunc nō excusat non receptio. Secus ēt si essent ciusdē generis:⁊ maior pars acceptaret:quia lz superior non puniret:tamen minor pars non excusaretur:sed haberet locum remissa per patientiam tolerantes tc̄.c.cuz iam dudum.de preben. Idem dico si talis lex fuit recepta:sed ꝑ consuetudinem abrogata q; non peccant inobedientes vt.ꝺ.dixi. Consuetudo.§.ij ⁊.x. aut talis lex non est abrogata neqz per cōtrariam consuetudinē:neqz per nō acceptationem.⁊ tunc fuit diuersa opinio inter doctores quidam dicunt vt Collectarius in.c.i.de consti. ⁊ multi alij q; talis inobedientia nō est mortale pctm̄:nisi fiat ex cōtemptu, ⁊ hmōi opinio videtur fuisse beatus Ber.li.xi. de precepto ⁊ dispen. vbi dicit.non qualiscūq; mandati preteritio criminalē inobedientiā facit:sed repugnare ⁊ nolle obedire. Idem in li.viij. dicit si verbum loco vel tpe silentij per obliuionē surreptum fuerit contra preceptum: veniam facilime impetrabit.q; etiam vir peccatū reputabitur. Idem in li.xij.ibidem dicit. Si iubenti seniore mihi silentiū verbū elabitur reum me esse fateor:sed venialiter, Si Ro ex cōtemptu sciens ⁊ deliberans sponte in verba ꝓrumpo prevaricatorē, me constituo ⁊ criminali.i. dicille. Alij tenent q; predicta opinio,est vera:nisi fiat ex consuetudine ꝺ legem q; sic etiam esset mortale. Et huius opinionis videtur Ricar. de media villa in quolibet.i.q.xix. Alij Ro dicunt consideranda verba legis.q; si precipit ꝑ verba cōia:vtputa. Statuimus ordinamus ⁊ filia:sic verum est q; non est mortalis inobedientia nisi sit ex contemptu. Et quid sit cōtemptus vide.ē. Contemptus. Si Ro ser loquit per verba preceptiua seu equipollentia: sic est mortalis inobedientia,quāuis non fiat ex contemptu:dūmodo scienter ⁊ sine cā rōnabili ⁊ ꝓ hoc facit.c.ij.de ma.⁊ obe ⁊.c.qđ precipit. xiiij.q.i. Et huius opinionis videt ℣da.in rubrica de obseruan.ieiu. Alij Ro tenent vt.ꝺ. Tho. in.iiij.di.xv.ar.iij.q.i. q; precepta iuris positiui magis obligant ex intentione legislatoris q̄ ex ipsis verbis. Et iō trāsgressor talis magis est reputandꝰ q obuiat intentioni legislatoris q̄ qui deuiat in aliq̄ a legis ordinatōe Intentioni autem legislatoris obuiat qui ex cōtēptu vel sine aliqua rōnabili causa preceptum non seruat. Secus in casu in quo probabiliter credi potest:si legislator adesset cum obligare non vellet:talis non est reputandus preceptī transgressor: nec peccat mortaliī. Et hec videt coincidere cū opinione Ricardi que magis mihi videtur equa.⁊ ideo sequenda quam etiam sequitur archidi.lxxvi.di.in.c.vtinam.⁊ Be.in.c.generali.de elec.li.vi. Facit ꝑ hac opinione glo.in.c.quisquis.iiij.q.v.⁊.c.honoratus lxxiij.di.⁊.lxxxiij.di.c.i.⁊.x.di.quis aut. Et qđ no. ℣da.in clemen.i.de etate ⁊ qualitate. Maz durum valde videt q; prelatus intendat semp inicere laqucū moralis pcti in suis preceptis. ⁊ ideo solū credo sit in contemptorib⁹ ⁊ illis qui prevaricationem ⁊ inobedientiā ducūt in consuetudinē que est quidā contemptus inter pretat⁹: ⁊ q; sic ex toto frustraf finis legis:sed inobedientia que non ex cōtemptu:neqz ex cō suetudine procedit. Credo q; sit veniale pctm̄ cū hec non ex toto frustret finē legis:nec sit taliter contra intentionē eius. Similiter dicendum de inobedientia prelatorū aut superiorū Multo-magis excusatur a mortali qui facit cōtra ex ignorantia non affectata crassa vel supina. Si Ro inobedientia sit contra consilia:aut lex consilij est perfectionis. vt Matth. Vade ⁊ vende oīa.⁊ sic non est pctm̄. Et sic intellige glo.in.d.c.generali.de elec.li. vi.⁊ iura que allegat. Si aūt lex est consilij reuerentic.qđ est qñ subditus deberet facere tñ superior non vult precipere:sed potius consulere vt abstineat vt no.glo.in.c. ad aures.ō tempo.ordi. sic peccat venialiter.vt no. Archidia.in.c.testm̄. vi.di. ⁊ xxv.di.§.alias ea demū.

¶ Vtrū inobedientia statuti penalis sit pctm̄ ff. Henri.ō gan.in quolibet.iij.q.xxij.q; aliqñ in statuto sunt duo precepta.puta cum dicitur Statuimus ne quis faciat tale quid ⁊ qui fecerit solvat talem penam.⁊ tunc obligat ad culpam ⁊ penam. Et sic intellige glo. ⁊ Be.in.c. vt animarū periculis.de cōsti.li.vi.⁊ Inno.in c.qđ super his.de voto.⁊ Jo.an.in.c.relatū.ne clc.vel mo.⁊ Be.in.c.perpetue.de elec.li.vi.q ducūt q; statutū penale preceptiuū lz contineat aliam penam corporalem obligat ad mortale. Aliqñ Ro est vnum solum preceptuz, puta cū dr̄. Statuimus q; si quis fecerit tale quid solvat talem penam.⁊ sic obligat solū ad penam ex forma statuti. Ex intentione Ro statutis obligat ad culpam si passim temerarie aut cā leui prevaricetur. Aduerte etiam q; in conscia

neqz in primo casu neqz in secūdo tenetur ad penā:nisi post condēnationē fm glo.c. fraternitatis.in fi.xxij.q.ij.⁊ qđ lz statutum non fit preceptiuū ex forma:tñ obligat ad mortale qñ imponit penā mutilatōis vel mortz corpalis.

Aquietudo mētis

est filia auaritie que cōiter est veniale pctm̄ nisi ꝑ eā omittant necessaria ad salutez.

Aquisitio

manifesti ſaltē ꝑ famā ex bono ⁊ equo iudicis competētis canonice facta inuestigatio fm Ro.

¶ Quotupler est ingsitio.ff. vt colligo ex ℣da. in.c.qualiter ⁊ qñ.ci.ij. de accu. q; tripler est. Quedā generalissima qua inquiritur sup statu totius prouincie vel diocesis.⁊ in hac nō est opus q; infamia precedat.nec habet locū dicta diffinitio.q; prelatus tenet eaz facere quolibet anno.c.cū venerabilis de censi.⁊.c.romana.de censi.li.vi. Quedam est generalis qua inquirit sup statu alicuius ciuitatis castri vel alicuius loci. Et de hac non loquit prefata diffinitio.q; nō requirit infamia.vt in.c.i.de offi.or.l.congruit.ff.de offi.presi. Tertia est inquisitio specialis que fit contra certam personā.⁊ hoc potest fieri dupliciter. ℣Primo non ad imponendam penam:sed ad peccatū euitanduz ex debito officij.vtputa q; matrimoniū nō contrahatur ꝓpter impedimētū.de duor.c.porro.xxxv q.vi.si duo. Et idem dic qñ vult inquirere de aliquo canonico impedimento eadem ratione fm Ro. Item vbi agitur de restitutione vsurarum ⁊ debitores propter iuramentū impediuntur petere. Item generaliter qñ vult inquirere de aliquo crimine:non ad priuatū cōmodū:sed tm̄ ad penitentiā peccati.⁊ tunc nō requirit infamia precedens fm Inno.⁊ sequitur ℣da.in.d.c.qualiter ⁊ qñ.facit.c.cum dilectus.⁊.c.nihil.cum similibus.de elec. ⁊.c.fi. de clā.despon.⁊ qđ no.ꝑ Inno.in.c.i.de excel.prela. Sedo pōt fieri inquisitio specialis ad penā imponendā.⁊ tunc si fit ad denunciationē publici officialis.sic nō oꝫ precedat infamia.l. ea quidē.C.de accu.c.preterea.ō testi.cogē.sed oꝫ sit notoriū.als ñ credit ei.de quo tñ dic:vt.iiij q.iij.§.vlti.als aūt nō precedente infamia ꝓcedere nō potest in inquisitione ad penā imponendā.vt in.d.c.qualiter ⁊ qñ.⁊ no. ℣da.in c.ad nostram.el.ij.de iureiuran.

¶ Sed querit qualis infamia oꝫ precedere.ff. 2

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pda.in.d.c.qualiter ⁊ qñ.q; si fit inquisitio cō/
tra prelatū seculares; oz fit talis ⁊ tanta q; sine
scandalo vel piculo dissimulari non possit. vt
in.d.c.qualiter ⁊ qñ. Si Vo p̄latum regu/
larem.puta abbatē vel priorem cōuentualem
sic debet seruari dispositio prefati.c. qualiter.
Si p̄ regulares 'inferiores:,sic puto q; non re/
quiratur tanta infama:sed solū fama 'publica
cū indicijs vt suspitionibus aliquibus. aliter
in cā criminali nō credo iudex possit ,pcedere
ad aliquē actū: vel capture:aut arestationis p̄/
sone: vel tormento⁊:aut inquisitionis infama
tionis. vt no. Inno.⁊ Jo.an.in.d.c.q̄liter ⁊ qñ.
⁊.d. An.ibidem.similiter Ange.in.l. si vacan/
tia.C.de bo.vaca.⁊ Bar.in.l.de minore.§.tor/
menta.⁊.l.fi.ff.de questi. In alijs autem a pre/
dictis.s.a captura:aut restōne ⁊ ceteris predi/
ctis si nō seruatur ordo ad vnguem nō obest
Pda.tñ tenet in.c.pe.de accusa.q; etiā sine infa
mia p̄ claustrales pōt fieri inquisitio. Dō ve/
rum credo vbi tractaret de modico preiudicio
Secus si procederet ad depositionē ab ordine
aut incarcerationē ⁊ hmōi. Si Vo inquisitio
specialis ad penam fiat contra alios a predict;
claustralibus.'sic non pōt fieri'nisi fama publi
ca precedente.⁊ talis fama debz deferri iudici
sedenti p̄ro tribunali ad banchū.al's in secreto
nō valet.ita no.Ange.in.d.l.si vacantia.⁊ cum
alijs indicijs seu suspitionibus aliter non pōt
procedere iudex ad aliquem actum. vt diri.

5 ¶Quō ,pceder prelatus in inquisitione.Rō. q;
primo oz descendere ad locū vbi cōuersat pso
na p̄ quā vult inquirere:q; ibi veritas melius
inquirit. vt in.c.post q̄ñ.⁊ qō no.glo.ō elec. Et
ß intellige si pōt cōmode. al's nō teneť. Secō
si inquisitio est generalis debit iuramentū cle
ricis si est contra ecclesiā sup his que sciunt vl
credunt in sua ecclesia'reformāda tā in 'capite
q̄ in mēbris:exceptis criminibus occultis ,de
mera veritate dicenda. vt in.c.qualiter ⁊ qñ.cl
ij.in fi.de accu. Nec iuramentū vel interdictū
seu excōicatio lata ab abbate vel alio p̄ subdi/
tos ne reuelēt ingsitori valet neq; liget eos. ō
of.or.c.plerīq;.li.vi. Si Vo est spālis citabit u
lū p̄ quē vult inquirere.d.c. qualiť.cl.ij.§.oz.⁊
v.q.ij.si primates. Tertio,pcedet ad receptiōz
dictoꝝ coꝝ clericoꝝ quos inquirit:vel testiū
si qui ,pducunť ab aliquo:presentibus tñ eis:p̄
quos inquirit nisi per contumaciā se absentēt
⁊ ea que eis obijciuntur ⁊ nomina testū sunt
eis exponenda. Fallit hoc in casu de quo infra
Inquisitor.§.ij. Quarto exceptiones tam con
tra testes q̄ alios ⁊ replicatiōes legitimas ad
mittet:vt deponendi falsū audacia prohibeat
vt in dictis.§.debet.⁊.c.si primates.

¶Vtrū ille p̄ quē fit inquisitio possit ,negare
infamiā precessisse.Rō.q; sic. ⁊ sic oportebit q; 4
primo iudex hoc cognoscat.vñ si infamatus si
inuenitur non poterit iudex procedere:alis sic.
c.cū oporteat.de accusa.⁊.d.c.qualiter.cl.ij.⁊ ij
accusator probet cum infamatum,nihilomin⁹
reus poterit ,pbare q; sit bone fame.ar.ō pur.
ca.cuz in iuuentute. ⁊ potentius est p̄uilegiū
bone fame q̄ infamie.ar.c.licet.in fi.de accu.⁊
no.Ber.in.d.c.qualiter.cl.ij.

¶Vtrū ille contra quē inquritur possit recu
sare iudicem si habet illum suspectū.Rō.q; sic.c. 5
cum speciali.de appella. vtputa q; ex odij fomi
te procedit: vel q; est criminosus.ar.ij.q.vij.ut
dicet. Ista tñ quo ad omnia non sunt seruāda
in inquisitione regularium: quia facilius ⁊ li/
berius possunt a suis administrationib⁹ amo
ueri.d.c.qualiter.cl.ij. Quod limita nisi in gra
ui preiudicio infligendo. ar.d.c.qualiter. cl.ij.
in fi.in verbo facilius ⁊ liberius.

¶Vtrū inquisitores generales possint proce/ 6
dere ad inquirendū de veritate criminū etiam
non receptis testibus super ,infamia. Rō. Pda.
in.c.cum dilecti de accusa.q; sic. satis est q; eis
constet de infamia propter frequentem clamo
rem.'Secus est in delegato ad vnam causam
tñ. vt in.c.cum oporteat.de accusa.

¶Quis potest inquirere.Rō.q; quilibet p̄lat⁹ 7
contra suum subditum. Immo tenetur:ne san
guis subditorum exquiratur in die iudicij de
eorum manibus.de officio or.c. irrefragabili.
de regula.c. vlti. Facit.c.licet hely. de simo.xxx
vij.di.legant.⁊.d.c.qualiter.cl.ij.

¶Vtr monaci ⁊ religiosi possint deputari ge 8
nerales ingsitores a sede apostolica.Rō.Pda.in
d.c.cū dilecti.q; nō. nisi sint in dignitate sic mo
nacī. vt in.c.statutū.ō referi.li.vi. Nō q̄ dicit
Pda.in.c.cām.cl.i.de iudi.q; appellatōe fratrū
in statutis ⁊ odiosis nō veniūt monaci. Idem
dic in monialibus vt non veniāt appellatōe
sororꝝ.⁊ dicunť ,ppie fratres mendicantes si
militer sorores:n̄ mēdicantes Vo ⁊ habitū re
solitarie monaci vel moniales appellantur.

¶Vtrū epūs possit dispensare in criminibus 9
ne prelatus amoueat ab officio.Rō.Pda.in.d.c.
qualiter ⁊ qñ.cl.ij.q; sic:quando procedit p viā
inquisitionis. ⁊ facit.c. inquisitionis. de accu.

circa principiū.vbi dicit q; pōt superior penā
moderari:nisi tale sit crimen q; impediat ,ordi
nis executionē ⁊ beneficij retentionē:etiā post
pactam pniaz. Ergo vbicūq; ista cessant:quā
tacumq; grauē sit crimen:etiam maius adulte
rio poterit: Nedum epūs:sed quilibet superior
dispensare:vt nō remoueat ab administratio/
ne. Secus qñ procedit p viam accusatiōis. Et
ita intellige.c.at si clerici de iudi.

10 ¶Vtrū de iuribus singulariū personaruz sit
procedendū inquirendo: vel extra ordinē sine
instantia partis.Rō. Pda.in.c.ad nostrā.cl.ij.de
iureiurando q; nō.sed libello oblato ⁊ seruato
ordine iuris. Dō etiam sequif Jo.an.in.c.fi.ō
foro compe.li.vi. etiam si factū allegatur noto
riū.facit.l.ad peremptoriū.ff.de iudi.⁊.l.prope
randū.C.eo. vbi p; q; iudex nō debet citare ab/
sentem:nisi parte petente. Et si aliter citat nō
valet citatio.vt no.in.c.i.de iudi. Quod limita
fm Bar.in.l.iiij.§.hoc aūt iudicium.ff.de dā.
infect.nisi sit causa miserabilium personarum
que se iuuare non possunt

11 ¶Quid si testes interrogentur super occultis
criminibus.Rō.q; non debent respondere si in/
quisitio sit generalis.nisi de crimine de quo in
famia precessit.d.c.qualiter ⁊ qñ.cl.ij. multomi
nus si inquisitio sit specialis contra aliquem.
Si Vo infamia precessit contra aliquē:tūc te/
stes dicent super oibus que sciunt de eo quod
inquiritur veritatem:etiam si illud quod sciūt
sit occultū. vt si de fornicatione agitur ⁊ voca
tur aliquis qui simul cum eo fuit debet dicere
secretas circunstantias etiam quas secreto no
uit:dūmodo sit infamatus de crimine super q̄
fit inquisitio. puta cuz tali muliere cōmisit for
nicationem.sed si tantuz de fornicatione esset
infamatus non expressa aliqua:tunc nō debet
testis reuelare fornicationē occultam.hoc nō.
Innocen. ⁊ Hostien. in.c. qualiter.cl primo
Jo.⁊ Archi.ij.q.v.habet hoc.

12 ¶Vtrum ille contra quem fit inquisitio tene/
atur dicere veritatem super certo crimine in/
terrogatus.Rō.q; sic:si fama sit contra eum.de
quo vide.s. Confessio dilecti.in prin.

13 ¶Quid est,indicium:⁊ quomodo per indicia
potest procedi contra aliquem ad inquisitionē
vide.s. Inducium.

Aquisitor hereticoꝝ nūnoꝝ
epō esse non pōt:
nisi quadragesimū etatis sue annū at/
tigerit. Cle.dolentes.de hereticis.

¶A quibus possūt tales inquisitores'institui. 1
Rō.glo.in.d.cle.dolentes. q; per ministros vel
,punciales illorum ordinū quibus a sede apo.
stolica est cōmissum. Item ab'episcopis vel ca
pitulis sede vacante. vt in.d.glo.

¶Vtrum prefati inquisitores possint alijs cō 2
mittere vices suas.Rō.glo.d.cle.q; sic.⁊ cōmissa
rios quos dant vocamus vicarios: vel substi/
tutos.cle.i.§.porro.§.notarij.de hereti.

¶Vtruz inquisitores prefati possint se impe/ 3
dire de diuinationibus aut sortilegijs aut vsu
ris.Rō.q; de diuinationibus ⁊ sortilegijs si ma
nifestam sapiunt heresim possunt se intromit
tere. vtputa q; faciunt manifestas inuocatio/
nes demonuz attribuendo demonibus aliqō
diuinū. Secus si solum inuocant ad 'exercen/
dum opera que naturaliter possunt.quia tunc
talis inuocatio non sapit heresim fm D ldra.
alias non possunt etiam si sapiūt heresim:'sed
non manifeste. similiter nec de vsuris.'ter.est
in.c.accusatus.§.sane.de here.li.vi.

¶Sed nunquid inquisitores poterunt ipsi co 4
gnoscere:,an sapiat heresim vel nc.Rō. q; non.
q; iurisditio est sibi attributa existente condi/
tione. vt no.glo.in.d.c. accusat⁹. ⁊ glo.i.c.i. de
offi.dele.li.vi.que videtur contraria intelligen
da est vera q; inquisitor potest cognoscere an
sapiat manifeste heresim quando certuz est q;
sapit heresim:sed dubitat an sit manifesta vel
nō. Quia tunc potest recipere probationes an
sint manifesta. Sed intelligo manifesta fm
eandem glo.illa que notoria sunt ⁊ ita paten/
tia q; nulla tergiuersatione celari possunt.de
verbo.signi.ex pre. de cohibi.cle.⁊ inuli.c.vlti.

¶Que prohibentur prefatis inquisitoribus. 5
Rō.q; non extorquant pecuniam pretextu offi
ci inquisitionis quibusuis modis illicitis. Itē
q; nec scienter acceptent bona ecclesiarum ob
delictum clericorum:'aut fisco applicent: q;' si
contra fecerint 'tam ipsi q̄ eorum cōmissarij:
et etiam episcoporum aut capitulorum sede
vacante sunt excōmunicati ipso facto:nec po/
terunt absolui ante satisfactionez pecunie sic
extorte nisi in mortis articulo. Cle.dolentes.ō
here. Item districtius inhibetur eis ne abu/
tantur quōlibet ,portatione armorum. Item
q; nō habeant nisi officiales necessarios.de cle.
dolentes. Itē precipitur tam epīs q̄ alijs inq
sitoribus q; nō imponāt ma'iciose aut fraudu
lenter crimē heresis'alicui:aut q; impediāt exe
cutionē officij inquisitōis falsc. Item q; odio

Universidad de Deusto
Biblioteca

gratia, vel amore lucri: aut cõmodi tpalis obtentu contra iusticiam t contra consciam non omittant ꝓcedere vbi est procedendũ. alias eps per triennii suspensus est ab officio: t eius superior hec faciens. Inferiores ℣o episcopis sunt excõicati excõicatione papali. Cle. multorum. de here. ℣õ bene no. ℣õ istos inquisitores qui citant aliquos ꝓ hereticis qui tñ nõ sũt q: sunt excõicati ipso facto. Item q nõ possũt de crimine heresis inquirere ℣õ episcopos nisi in litteris apostolicis exꝓsse vt possint hec facere contineat. vt in. c. inquisitores. de here. li. vi. Item inquisitores ordinis minorũ nõ ꝓnt se intromittere de ordine predicatorũ. Nec inquisitores de ordine predicatorũ de ordine minorum ꝓtextu cuiuscunq; heresis. vt in privilegijs eor: aliter sunt excõicati ipso facto. t est papalis per extrauagantem ℣Dau. secundi.

6 ¶ Vtrũ inquisitores hereticor possint procedere contra illos xpianos qui ad ritum transeunt iudeorum. ℟. q sic. dũmodo metu mortis absolute seu precise non fuerint baptiçati. c. cõtra xpianos. de here. li. vi.

7 ¶ Vtrum officium inquisitionis eis ab apostolica sede cõmissum expiret per mortem romane pontificis concedentis. ℟. q non. vt in. c. ne aliqui. de here. li. vi.

8 ¶ Vtrũ inquisitores possint indicere silentiuz oĩbus predicatoribus ℟. q non. nisi soluz questuarijs qñ continget congregationẽ fieri ꝓ negocio fidei vel dictor questuariorꝫ predicatio eidem negocio impedimentum afferret. c. vt officium inquisitionis. de here. li. vi.

9 ¶ Vtrũ inquisitores prefati possint conuocare clerum t populũ ciuitatum vel castror: aut aliorꝫ locorꝫ. ℟. q sic. ꝓout negocio fidei viderint expedire. Similiter conceditur eis: vt aduocent peritos quoslibet. vt in sententijs huiusmodi proferendis consiliũ ꝓbeant. t q tales peritos aduocatos vt eis obediant in prefatis ℣silijs dandis in virtute obedientie possint cogere. c. vt cõmissi. de here. li. vi. Ex quo aduerte q non possunt ꝓcipere sub obedientia t minus sub excõicatione clero t populo: vt vadant ad eorum predicationes contra qõ sepius faciunt dicti inquisitores t non valet.

10 ¶ Vtrũ inquisitores prefati possint procedere contra aliquos sine episcopo. ℟. q citare capere ac tute custodire mancipare: necnõ in vinculis ac manicis ferreis ponere t inquirere ℣õ illos quos iusticia ꝓ huiusmodi crimine cõcedit possunt: sed tradẽ carceri: ita attroci qui magis est ad penam q custodiã: aut exponere ꝓmentis: aut ad sententiam contra illos nõ ꝓcedendo. ¶ Quomodo precedent inquisitores prefati contra aliquem. ℟. q si per viam accusationis seruent ordinem suũ. Si per inquisitionem faciant que supra dicti de iudicijs t inquisitione. Excipitur tñ q accusatores vel testes seu deponentes qñ ꝓpter potentiam personarum cõtra quas deponunt aut accusant graue periculum imineret eis: si noia eorum publicarentur tunc nõ publice sed secrete coram diocesano vel eo absente vicario ipsius qñ inquisitores procedunt. vel episcopus aut eius vicarius coram inquisitore: si cõmode põt t aliquibus aliis ꝑsonis ꝓuidis t honestis iurisq; peritis tenũ processũ sup quo deliberandũ est manifestent. t de ipsor consilio ad sententiam vel condẽnationem procedere possunt. t plena fides talibus testibus adhibeat: lz eor noia non fuerint ꝓmulgata: t possunt ꝓcipere inquisitores prefatis honestis personis sub pena excõicationis quã incurrãt ipso facto ne revelẽt predicta nomina. Episcopus tñ non potest ꝓcipere inquisitori: nec inquisitor epo. Sed papa precipit in virtute obedientie vt teneant secreta. Cessante tñ tali periculo debent accusator: t testimonia publicari. Item possunt ꝓcedere simpliciter t õ plano t absq; aduocationũ t iudicior strepitu t figura. vt in. c. fi. de here. li. vi. Item q procedendo per viam inquisitionis excõmunicati t participes: vel socij criminis admittuntur ad testimonium contra hereticos receptatores; defensores; fautores: t credentes eorum: si ex circunstantijs vera dicere ꝓsumantur. c. in fide. de here. li. vi. Secus si ꝓcedatur per viam accusationis vel exceptionis: quia tales non admittuntur ſm Joan. andre. ibidem Item religiosi omnes qui ante religionis ingressum erant ℳonarij: quantũcunq; sint in sacris libere istud officium tabellionis possunt exercere quo ad omnia que ad officiuz inquisitionis pertinent: non obstante aliquo statuto contrario. d. c. vt officium. de rescrip.

i: ¶ Itẽ nota q statutum loci per quos officium inquisitionis directe vel indirecte impediretur: vel quomodolibet retardaretur ipso iure est nullius roboris: t per censuram ecclesiasticam possunt cogi rectores illorum locorũ ipsa reuocare vel moderare vt non impediãt. c. statutum. de here. li. vi. Et etiam possunt aduocare brachium seculare p censuram ecclesiasticaz cõtra hereticos. vt in. d. c. vt officiũ.

13 ¶ Item statutũ de duabus dictis i. c. nõnulli. de rescrip. nõ ipedit iquisitionis officiũ: vt i. d. c statutum. Item secũdum Jo. an. possunt ꝓcedere cõtra hereticũ: lz alibi cõmiserit crimen si i sua ingsitione inuenitur.

Insignia vtrum possit quis sibi assumere. ℟. ℣Da. in. c. dilecta. de erecꝛ. ꝓcla. communiter tenetur q sic: t arma sicut t nomen assumitur ad placitum vt agnoscat ab alio. Insti. de ic. § si quis in nomine. t. l. ad recognoscẽdos. C. de ingenu. t manu.

1 ¶ Vtrum insignia alterius possit quis assumere. ℟. ℣Da. in. d. c. dilecta. q sic. sicut t nomen: quod limtat verum nisi illi cuius sunt ꝓtenderent aliquod dampnum: vtputa facinorosus assumens arma alterius posset ille offendi loco facinorosi: t talis imploꝛare potest officium iudicis: t iudex potest ꝓhibere: q: ad cũ spectat quies populorum. l. i. §. quies. ff. de offi. ꝓfec. vr. Idem dic vbi interest reipublice: sicut si aliquis accipit insignia boni artificis qui non est ita bonus: t ita decipiũt populi. De hoc habes per Bar. i tractatu de insignijs t armis.

2 ¶ Vtrum quis possit assumere insignia dignitatis. ℟. q non. si non habet illam dignitatem alo ẽ falsarius. l. eos. Et quod ibi no. ff. de falsi. Facit. c. i. de cleri. non or. mi.

Inscriptio secũdum aliquos est quando accusato: profitetur vera que i libello sunt vel secũdum alios cum profitetur se velle prosequi vsq; ad finem. Sed secũdum alios: t verius inscriptio est quando accusato: se obligat ad penam talionis. i. similem: quia talio ꝓprie idem est qõ representatio ad consimile: t hanc tenet Jo. an. t glo. in. c. super bis de accu. t probatur in. c. tuc. de procura. t sequitur ℣Panor. in dicto. c. super bis. t de istis opinionibus vide in. l. si cui. in princi. ff. de accusa. t. l. in causis. C. de accusa.

1 ¶ Vtrum accusanti sit necessaria inscriptio. ℟. glo. t doc. in. c. super bis. q sic. nisi in. viij. casibus. t ibi vide: t lz inscriptio non fiat: tamẽ deficiens debet puniri pena talionis secũdũ Accur. in. l. ij. C. de fi. instru. t Barto. in. l. fi cui prodicta.

Institutio seu instituere secũdum ℣Hostien. ẽ ecclesie vel ecclesiastici beneficij collatio.

¶ Quis potest instituere. ℟. de iure communi

1 episcopus. Item capitulum sede vacante. de insti. t si capitulum. li. vi. Item ille qui habet ex delegatione episcopi. de insti. ex frequentibus Itez qui habet hoc de consuetudine. c. cum venissent. de insti. dummodo sit clericus: talis tamen ab isto institutus non debet administrare. nec possessionem ecclesie adipisci: nisi de cõsẽsu diocesani t eius auctoritate. d. c. ex frequẽtibus. Item abbates in ecclesijs sibi subiectis pleno iure possunt curaz committere sine ꝓsentatiõe episcopo facta. ar. a contrario. de ꝓben. c. i lateranẽsi. de capel. mo. c. ꝓsbyteri. li. vi. r vi. q. ij. visis.

Intentio accipitur dupliciter vel ꝓout est motus vel motiuum voluntatis: vel ꝓout dicit finez intentum: t isto secundo modo hic accipio.

¶ Vtrum intentio habitualis sufficiat ad meritum bone actionis. ℟. S. ℣Bon. in. ij. di. xli. q. vlti. primi. ar. in fi. q si loquamur de intentiõe habituali qua quis refert ad deum in generali omnia opera dici vel anni: sic talis non sufficit ad meritum. Sed si loquamur de intentione habituali qua quis refert aliquod opus ad deum in primordio illius operationis vel alterius ad quam illa consequenter se habet: ita q opus sequens directam habet ad opus primũ ordinationem vel consequentiam: sic talis sufficit ad meritum. Vnde si aliquis intendit ꝓ eo dare. c. marchas. t incipit hodie dare vnaz cogitando de deo actualiter: postea dat alias t nihil de deo cogitat: tamen actiones ille sunt ei omnes meritorie t fructuose: t per hũc modũ est in viris religiosis qui in principio ex charitate deuouerũt portare religionis pondus: quicquid enim faciunt qõ ad suã religionis obseruantiam spectat ex prima intentione est eis meritorium ad salutem: nisi q absit contraria intentio superueniat. Si autem opus alterius generis inciperet oporteret q intentio renouaretur vt illud opus eiset meritorium. Vnde si

religiosus ad ea que ad religionē nō spectant vult se exercere o3 q̄ intētionem renouet: quia ille habitualis ad illa nō se extendit: ⁊ iō nō est parue securitatis ⁊ vtilitatis religionem itrare. Dicit etiā idē. S. Boñ. ibidē. q̄ intentio habitualis ℈uis de deo nō cogitet actualr: tñ si ex sola boni operis cōsideratiōe charitas, pura vel aliqua alia virtus charitate informata ad ipm bonū opus inclinat ipsum est meritoris: sicut vir obediēs meretur obediendo prelato precipienti sibi etiā si nihil cogitet de deo: sed solum cōsideret q̄ ē bonū obedire.

2 ¶ Vtrum opus ab intentione recipiat quātitatem siue boni quo ad bona: siue mali quo ad mala. R. S. Boñ. di. rl. ar. i. q. ij. q̄ quātitas bonitatis ⁊ malicie cōsidet quātitati itentionis ſm q̄ quātitas intētionis attendit quātuz ad actum intendēdi: sed inquātum attenditur ex pte intenti nō sp correspondet. Vñ gl. sup illō Matth. xij. bonus homo ⁊c. dicit quantū bonum intēdis tantū facis. Dicit idē. S. Bo. q̄ si li tantum ⁊ ℈tum sunt aduerbia sic dicunt quātitatem actus intendēdi: ⁊ verū est generaliter siue respectu malo℈ vel bono℈: q̄ quantum actus intēdendi ē magis intensus in bonitate vel malicia tñ operatio exterior ē bona vel mala: omne enī meritum vel demeritū ad actum voluntatis reducitur: ly circūstantie exteriores aliquo modo faciāt ad voluntatis depauationē. Si ℵo li tantū ⁊ quantū sunt nomina: tūc dicūt quātitatē ex parte intenti: ⁊ sic non verum generaliter: q̄ nō semp operi exterius facto mēsuratur itentio: q̄ frequēter homo intēdit magnū bonū ⁊ nō facit: ⁊ minimū bonum ex humilitate: ⁊ facit magnū.

3 ¶ Vtrum opus ab intentiōe recipiat qualitatez. s. bonā vel malā. R. S. Bo. vbi. ē. q. i. q̄ intentio bona vel mala dr̄ dupl'r. ℐ Primo modo bona dr̄ in qua est perfecta ⁊ bona ordinatio operis ad finem: ⁊ hoc modo nō tñ respicit bonitatem finis: sed etiā rectum ordinē ei⁹ qui est ad finē. Et hoc est q̄d dicit Ber. ad Eugenium exponens illud. Si oculus tuus simplex. q̄ ad hoc q̄ oculus sit simplex requirūtur duo necessario. s. q̄ veritas sit in electiōe ⁊ charitas in intentione: q̄d est dicere q̄ amat q̄d ē amandū: ⁊ eligit q̄d est eligendū. Mala ordinatio dr̄ in qua ē indirecta: ⁊ sic est verū generaliter q̄ ſm intentionem qualificatur op⁹ exterius. Secūdo modo dr̄ intentio bona: q̄ q̄d finaliter intendit ē bonum: ⁊ isto modo nō qualificat: q̄ si quis furat vt faciat elemosynā vel mentitur: vt ℈uertat aliquē nō dr̄ facere: sed ad malicia nō hz instātiā q̄ malicie itentio℈ iputatur oē opus factū qualecūq̄ sit: q̄ deus cor interrogat p̄cipal'r: ⁊ de istis intelligitur magis cordis inspector ē dns q̄ℨ operis. xv. q. vi. c. i. ⁊ illud rēa linguā non facit nisi rea mēs xxij. q. i. c. hoīes. ⁊. c. se. ⁊ minister legis volūtarie occidens malefactorem homicida reputat xxiij. q. v. c. cū homo. ⁊ illud q̄d no. xli. di. quilibet. ⁊ xxi. q. iiij. c. omnis iactātia. Nō obstat q̄ non sic est in bono: q̄ plura requirūtur ad constructionem q̄ℨ ad destructionem.

4 ¶ Vtrū intētio bona absq̄ operib⁹ valeat ad meritum. R. S. Bo. vbi. ē. q̄ si illē hz facultatē bene operādi ⁊ oportunitatem operādi: sic nō sufficit intētio: q̄ nec bona voluntas dz dici. sed semiplena. Si ℵo facultas non adest tunc bona intentio ⁊ bona voluntas sufficit ad meritum vite eterne.

5 ¶ Vtrū opera exteriora addāt aliquid supra meritū bone volūtatis. R. S. Bo. vbi. ē. ar. ii. q. i. q̄ aut loquimur de premio substātialiter: ⁊ sic de ℈digno nihil addit opus extrinsecū: q̄ quātitas meriti pensat̄ ex quātitate radicis de cōgruo: tñ absq̄ dubio opus priuilegiatum addit supra bonā intentionem ⁊ volūtatem prout eo q̄ volūtas in illo opere preparat̄ ⁊ disponit ad susceptionem maioris gratie p̄ quā digna est maiori retributione. Si aūt loqmur de premio accidentali sic opus extrinsecum addit supra bonam volūtatē sicut priuilegiatum: ⁊ alia etiā que dispositiue addūt ad rōnem meriti: q̄ excitāt actum voluntatis ad bonum: ⁊ dilectionē ⁊ cōseruationē gratie. ⁊ illud Martini: palmā tñ ⁊c. intelligitur non de palma q̄ est aurcola: sed de palma que est respectu p̄mij essentialis que dr̄ aurea.

6 ¶ Vtrū euentus sequens addat ad bonitatē ⁊ malitiam actus exteriorisR. Tho. ſma ſc. q. xx. ar. v. q̄ aut est p̄cogitat⁹: ⁊ sic addit. aut nō est p̄cogitatus: ⁊ tunc aut per se sequitur vt in pluribus: ⁊ sic addit. Cōstat enim actum ex genere solo esse meliorem: ex quo sequi p̄t plura bona: ⁊ peiorē ex quo plura mala. Aut sequitur p accēs: ⁊ vt i paucioribus: ⁊ tunc non addit: nō. n. iudicat̄ de re aliqua quod est p accidens: sed tñ q̄d est per se.

7 ¶ Vtrū ℈s per intentionē possit opera sua vel alio℈ alteri applicare. R. ſm Aſten. q̄ sic. ⁊ sic tripl'r. ℐ Primo mō in singulari: vt cū pro alio determinate satisfacit: ⁊ sic glibet pōt alteri bona sua cōicare. Secūdo modo in spāli: vt cū ℈s congregatiōe sua ⁊ suis familiaribus ⁊ bñfactoribus ⁊ ad ꝺ ēt ordinat opa sua satisfactoria: ⁊ sic ille q̄ preest religioni pōt illa opa cōicare alij applicādo intentionez eo℈ q̄ sunt de sua ℈gregatiōe ad hunc determinate. Tertio mō in generali ⁊ sic qui preest ecclesie generaliter pōt opa illa cōicare applicādo suā intētionem ad hunc vel ad illum: ⁊ iō q̄ preest ecclesie generali pōt cōicare ea que sunt ℈gregationis ⁊ huius hoīs: sed non ecōtrario. prima cōicatio ⁊ secūda nō dr̄ indulgentia sed tñ tertia, ppter duo. ℐ Primo q̄: per cōicationes illas primas ly absoluat̄ homo a reatu pene quātū ad deū non absolvitur tñ q̄ℨ ad satisfactionem ad quā est obligatus ex precepto ecclesie vel confessoris sed p tertiā sic: vt. s. p̄z indulgētia. Secūdo q̄: in vna ℈gregatiōe nō est sufficiētia meritoꝝ: vt sibi ⁊ alijs valere possint sicut est i ecclesia romana precipue pp meritū xp̄i: ⁊ ille solus q̄ ipsi preest pōt per intentionem suaz applicare opera alio℈ alijs que dicūtur indulgentie. alij aūt hñt ex eius cōcessione.

8 ¶ Vtrū actio, precedens a voluntate deliberatiua si per intentionem ad deū nō ordinat̄ sit mala seu pctm. R. vt colligo ex scō Bo. i. ij. di. xli. q. i. ar. iij. q̄ aut b, ꝓuenit p inordinatā affectionem siue ꝓuersionē ad creaturā: ⁊ sic est mala ex cōuersione. Aut ꝓuenit pp operātis negligentiā: ⁊ sic est mala ex omissione. Aut ꝓpter operantis infirmitatez ⁊ miseriam. ⁊ hoc neutro modo est mala sed indifferens. deus enim decreuit pp suā pietatem ⁊ pp nr̄am infirmitatem multas opationes non iputare nobis nec q̄d meritū nec q̄d demeritū. ⁊ ꝓinter tales operationes respectu nr̄i non videnē bone morāt nec male: vt cum quis logtur alicui ex naturali pietate: vel alium salutat ex vrbanitate: vel facit ex necessitate nature: puta comedit vt refician: ambulat vt recreet: nec tñ hoc refert i deū. tales. n. actiones nō sunt meritorie: q̄ ad deū non referūtur. dicere q̄ essent demeritorie dur videret cū non fiant pp inordinatā ꝓuersionem ad creaturā: nec omittunē ad deum referendas negligentia sed tñ pp quandam infirmitatez que est i nobis ex corpore corrupti buli aggrauante aiam. ℐ Nec obstat his Bre. super illud Matthe. xiij. De oi ℵbo ocioso ⁊c. vbi dicit q̄ verbū ociosum est q̄d caret rōne iuste necessitatis vel pie vtilitatis: q̄ vt dicit Ricar. in. ij. di. xl. nō sp o3 q̄ act⁹ explicite ad finē q̄ est ds referat vt nō sit ociosus sed q̄ referat ad bonū finem vel ciuilem vel corporis necessitatez aut honestā recreationez. Solū ℈ ille dr̄ ociosus q nō referē ad aliquem bonuz finem. Meritoriꝰ aūt vite eterne solus est actus q̄ ordinat̄ p intentionem ad deū: aut merito cōdigni si fiat ex charitate. vel cōgrui si fiat ex charitatez. Demeritorius vero si nō referat̄ i deū ex inordinata ꝓuersiōe vel omissione.

9 ¶ Vtrū bonitas actualis volūtatis addat aliquā bonitatem sup bonitatem ipsius habitus gre R. ſm. Ric. vbi. ē. q̄ actualis volūtas elicita a volūtate potentie p grāz addit hitui gre boni tatē aliquā a deo remunerabilem quātū ad p̄miū subāle ita q̄ p̄miū subāle hitui gre ⁊ actib⁹ iuniorib⁹ volūtatis p gre habitū elicitis corrūdet: vñ pp tales act⁹ plus habebit ꝺ premio subāli q̄ℨ si sine ipsis a corpore decessisset.

Interdictum

dr̄ ab interdico interdicis. q̄ idez ē q̄d, phibeo: ⁊ sic pertinet ad inditū iuris canonici erā inditi administratio aliq̄rū sacro℈ ⁊ celebratio diuino℈ vel executio aliq̄℈ spāliū ſm Inn. ⁊ sic est eccl'astica cēsura Aliq̄n dr̄ inditū. i. inī duos datum vl' ini duo dicta. vt isti. de inditi. i pn. ⁊ isto mō accipit in inditis a lege ciuili: sive a pretor: ⁊ quedā sunt publica ⁊ ista sūt. ix. q̄dā sunt priuata ⁊ ꝺ sunt. xxviij. de gb⁹ vide gl. ⁊ doctores in. c. pastoralis de cā pos. ⁊ ppri. ⁊ i. c. itē cū gs. de resti. spo. ⁊ ꝺ istis hic nō itendo tractare: ℥ vide si plz in speculo. co. ti. Sz de inditi ꝑ mō dicto nec etiaz itendo dicere de inditi quo aliq̄ō priculare spāle inditi: puta cū gs inditi ab offō vel a bñficio ⁊ hmōi: q̄ de ꝺ dico, i. Suspēsio. Sz hic itendo solū tractare de inditi: erā in aliq̄ terra vel eccl'a vel aliq̄ pſone inditi cūtur a celebratōe diuino℈ pceptiōe sacro℈ aliq̄℈: pulsatōe cāpana℈ ⁊ ceteis: de gb⁹. j. dicā. iidem. v.

¶ Quot sūt spēs inditi. R. q̄ duc. Vna hominū: alia loco℈. Interdictū hoīm aliud generale aliud spāle: aliud singulare. Generale inditū hoīm ē cū interdicit̄ ppls regni castri vl' ville aut ciuitatis. Et sic aduerte q̄ q̄n inditi ppls vl' vniuersitas vel cōe: q̄ tūc nec locꝰ nec clerus ē inditus. Itē ſm Ł. al. nec pſone ecclesiastice que ex toto sunt trāslate i ecclesiā: q̄ de pplo nō sunt. xij. q. i. duo. sicut q̄n interdicit̄ clerus tātū: non est interdictus ppls nec vniuersitas vel cōe: q̄ sunt diuersa clerus ⁊ ppls. ⁊c.

Universidad de Deusto
Biblioteca

sen.cr.si snia.li.vi. Vnde clerici possunt celebrare sicut prius. sm Jo.an.in.d.c.si snia.s. alta voce pulsatis campanis: interdictis tamē exclusis: q: prohibitio.c.quod in te. de pe. ⁊ re.⁊ c.nō est vobis. de spon.⁊ moderatio.c.alma.ō sen.cr.li.vi. Intelligitur qñ locus est interdict⁹ ⁊ non expresso loco in snia interdicti: non bēt locum cessatio diuinox ⁊ alia q̄uis sit generale. Cal. tamen tz q: dz seruari moderatio .d. c.alma. Sed non credo ei. Dic ergo q: possunt clerici alta voce celebrare sicut prius: ⁊ in ecclesijs suis alta voce: ⁊ qō i isto casu possunt admitti oēs qui nō sunt de populo illo ⁊ nō sūt cā interdicti. tz Archi. in.d.c.si snia.⁊ Fede.cō silio. lxx. Silr sm Cal. illi possunt admitti qui de illo erant populo sed domiciliū trāstulerūt Aste. tamen li. vij. ti. xvi. tz q: non: nisi absoluant̄ erq̄ semel fuerūt interdicti: sed dictū Cal. est verius: ⁊ sequitur Be. in.d.c.si snia. ⁊ etiā absentes excusant̄ donec sciāt. c. apostolice. de cle. excō. mi. post q̄z sciūt tenent̄ seruare.

2 ¶ Vtrū populus nō interdictus. si fiat de populo taliter interdicto efficiat̄ interdictus. R. sm Cal. q: sic.

3 ¶ Vtrū bānit⁹ q ē de populo iterdicto sit amplius iterdictus. R. q: sic. si ad tps ē bannitus: q: adhuc ciuis est ⁊ de populo. l. relegati. ff. de interdic. ⁊ relegatis.

4 ¶ Sz nūqd habitātes in ciuitate q non sunt neq; ciues neq; de populo illiuſ ligātur interdicto. R. q: nō. d.c.si snia. sed ligant̄ illi q sunt facti ciues ex gratia: tz ibi nō habitent.

5 ¶ Vtrū ipuberes populi iterdicti sint silr. R. Jo. de deo q: si nō sunt doli capaces non sunt iterdicti: secus si sunt doli capaces.

6 ¶ Quid de mulieribus q̄ viris p̄dicūt ⁊ alijs hoibus q ꝓ posse resistūt. R. Jo. de deo. q: nihilominus erq̄ sunt de illo pplo q: sūt inidicte

7 ¶ Speciale iterdictū hoim ē cū interdicit̄ ali qō collegiū vel vniuersitas i pplo iclusa: puta studiū papie ⁊ hmōi vel capłz. Mā interdicto caplo vel collegio vel vniuersitate singule plone de ipsa sunt interdicte. sm Jo.an. ⁊ Be. in d.c.si snia: ⁊ istud cōprehendit tam clericos q̄z laicos q sunt de illo collegio vel vniuersitate.

8 ¶ Sed quid si interdicat̄ familia alicui⁹ nunquid clerici de eius familia erunt interdicti. R. Rod. q: sic. nisi special̄ crimanť. Vnde aduerte hic sm Archi. ⁊ seqt̄ Be. in.d.c.si snia. q: interdicto collegio vel vniuersitate clerici q non sunt de illo collegio vel vniuersitate poterūt ianuis apertis ⁊ pulsatis cāpanis alta voce celebrare excōicatis ⁊ interdictis exclusis. Secus vbi cēt interdictus locus: q: non possunt nisi sm q: j. dicam.

¶ Vtrum si interdicātur doctores oēs alicuius ciuitatis intelligant̄ inidicti clerici q sunt doctores. R. q: nō p gl. i.d.c.si snia. Silr si interdicūtur clerici nō veniūt religiosi nō bñtes dignitatē: ⁊ de h vide. ō. Clericus. i. Be. tū in.d.c.si snia. dicit q: clero interdicto veniūt clerici seculares regulares ꝓuersi ⁊ cōuerse: q ita sūt ad ecclesiam trāslati q: ꝓpter de populo dici non pōt. De q̄ dicto ego valde dubito: ⁊ potius credo cōtrariū nisi aliud cōster dē mente ꝙ ea que ē. dixi. Clericus primo.

¶ Quid si vn⁹ de pplo inidicto igredit monasteriū an possit diuinis interesse sine relatione iterdicti generalis vl spāls. R. Fede. ⁊ seqt̄ Be. i.d.c.si snia q: sic. q: desinit esse de pplo ꝙ purgat̄ eius lepra sine alia relatione.

¶ Singulare interdictū hoim dr̄ cū alīq certa pson̄a interdicit̄ vl ēt incerta: vt cū dr̄. Qui fecerit sic sit inidictus ipso facto: ⁊ isti quocūq; vadūt sunt semp interdicti: nisi absoluant̄ si interdictū nō est ad tps. Vnde aduerte nō. bñ q: tales iterdicti sine generalr sine spāls vl singulariter nō pñt exercere aliquē actū ecclesiast̄ tpe interdicti: de quib⁹. j. dicet q ptinēt ad ordines aut ad celebrationē diuinox: alr essent irregulares vel suspēsi sm q: infligit̄ pena vocātibus interdictum: vt. j. dicetur. ⁊ d tali interdicto non loquitur. c. alma.

¶ Vtrum interdicti generaliter spāls vl singulariter sint vitādi ab alijs. R. sm Host. Joan. ⁊ Ber. q: sic in diuinis officijs qñ propinquoie seu alia certa locutiōe p snias sunt dehēti. Alij aūt nō sunt vitādi nisi a iudice specialr cētur nisi cox offensa p quā sunt iterdicti esset multū notoria ita q: nulla ter giuersatiōe possit celari. c. tua nos. de coha. cle. ⁊ mulic. Sz tu dic vt. ō. Excōicatio. viij. ¶. iij.

Aterdictum. ii.

Aliud loco⁹ generale: vt cū iterdicit̄ regnū vel prouincia vel diocesis. Aliud spāle vt cū interdicit̄ ciuitas aliqua: castrū vel villa. Aliud singulare vt cū interdicit̄ certa ecclesia vel capella vel certe ecclesie: ⁊ sic interdicto loco aut generalr vl spāliter aut singulariter non sunt interdicti homines vel clerici talis loci. Vnde extra illa loca possunt audire diuina ⁊ sepeliri si ibi eligant

rint sepultarā: vel ibi mortui fuerit: q: nō sunt interdicti nisi fuerint i culpa interdicti ponendi ter. in.d.c.si snia. nō. ¶ Pa. in.d.c. qō in te. ⁊ d.c. non ē vobis. Aduerte tū q: id qō statuit̄ in interdicto generali loco cox bz locū in inidicto speciali loci. Et hoc ideo q: interdicta ciuitate vel villa itelligitur tota iterdicta generalr. ⁊ ideo habētes p̄uilegium q: tempore generalis interdicti possint celebrare submissa voce intelligēt generale interdictuz: quādo etiam aliqua terra est interdicta quo ad illam terram: vt dr̄ ⁊ nō. in.c.cū partibus. de ver. sig. Inno. tamen ⁊ Postien. tenēt q: interdicta ecclesia aliqua i penam populi: tz multi ex eis non deliquerit: sed solum vel dñs vel vniuersitas q: talis populus etiaz qui non est in culpa nō poterit alibi eligere sepulturam apud ecclesiam nō, interdictam nisi ex p̄uilegio speciali h̄ habuerint: sed h nō credo vez: q: c. qō allegat. ſ. vt p̄uilegia. de priui. logr̄ qñ ppls ē interdictus.

1 ¶ Quid si inder dicat iterdico regnū frācie. R. q: interdictū extēdit̄ ad totā terrā que adheret ei tempore late snie siue rōne dñij siue ratione feudi. de postu. prela. c. i. vel secūdum glo. in. d. c. extēditur etiam ad terras que adherebant ei prestando auxiliū tempore interdicti prolati. si vero dicat interdico terras regis francie: tunc sm Rodoñ. non extenditur ad feuda: q: pene sunt restringende: sed cōtra euz est ter. d.c.i. in verbo terrarum ipsius. ⁊ iō dic silr esse interdicta: q: in feudis habet vtile dñium: ⁊ etiam in ciudūtur terre in ḡbus solū hz vsufructum. sm Jo.an. ⁊ seqt̄ Be. i.d.c.si snia. si vero aliquam terram haberet in pignus nō esset iterdicta. q: nō est ipsius quo ad dominiū. secus si diceret̄ q: interdicit oēm terram quam tenet: q: sic essz iterdicta. c. cū Bertolduſ. de re iudi. q: creditor habet possessionem veram pignoris. ff. de vsu ea. l. seruī.

2 Sed quid si habet terram cōmunem cum altero. R. Be. in.d.c.si snia. q: si est indiuisa nō cōprehendet̄ ne iustus patiatur: secus si est diuisa q: pars sua subiacebit.

3 ¶ Vtrum interdicta cuitate veniāt ei⁹ suburbia. R. q: sic. ⁊ etiā ptinētia hedificia. Et idem dic de interdicto castri vel ville: tz ꝓpter nō habēt suburbia: vt in. c. si ciuitas. de senten. excom. lib. vi.

4 ¶ Sed quero qd dr̄ suburbiū aut cōtinēs hedificium. Jo. de deo dicit q: suburbia intelligūtur illa que sunt ifra vltimā portam ⁊ faciunt cum ciuitate publicas functiones ⁊ vocāt̄ ad cōsilia ⁊ cūctiones. Vel dic sm Be. q: dicunt burgi extra ⁊ ꝓpe ciuitatem in quibus domus sūt ptigue. Vel dic q: suburbia dicūtur dom⁹ per quas ē iter rectum cūdi ad ciuitatez vel locū ⁊ cōtinentia hedificia sunt pulchre domus circa ciuitatem nō intra: suburbia vbi nō sunt burgi directe introducētes ad ciuitatē. Blo. i d.c.si ciuitas. dicit q: arbitrio iudicis ē reliquē dum que dicāt̄ continētia hedificia: q: non dicit ter. cōtiguis: sed cōtinētibus. Legiste vero in. l. ij. ⁊. l. hedificia. ⁊. l. qui in cōtinētibus. ff de ver. sig. quasi in idem coicidūt. Ego vero q̄ ad hoc attenderem ad rōnē legis exp̄essam ⁊ dicerem oia illa dici continentia hedificia que ita sunt ꝓpe ciuitatē q: in illis celebrādo contemneret ecclesiastica cēsura: puta q: quasi ita cōmode eo conuenire possunt sicut si nō esset iterdictum. sed vbi non ptēnitur pp hoc: puta distat p miliare ⁊ ē valde laboriosum illuc ire nec passim populus pōt eo ꝓuenire tūc nō accuperet sub hac significatione.

¶ Vtrū dño vendēte terrā interdictā siue generalr siue spāliter: aut singulariter alicui⁹ dño q nō est in culpa cesset interdictū. R. q: non sm Be. i.d.c.si snia. q: secū portat onus suum. 5

¶ Vtrū dño emēte terrā post latā sniam iterdicti ꝑ oēm suā terrā: sit illa terra iterdicta. R. sm Be. i.d.c.si snia. q: nō. nisi lator interdicti exp̄ssisset nedū terrā habitā sed hñdam. 6

¶ Vtrum iterdicta eccla sit inidictū cimiteriū vel ei⁹ capella. R. q: sic. si capella vel cimiteriū sunt cōtigua eccle: alr nō. ⁊ iō i nō ptiguis posset celebrari. d.c.si ciuitas. ¶. fi. 7

Aterdictum. iii.

taz ꝓsonarū q̄z locox qs potest ponere. R. q: oēs illi qui pñt excōicare vel suspendere rōne iurisdictionis ordinarie vl delegate quā hñt super illos quos volunt iterdicere. de ver. sig. queren ti. de offi. dele. c. q: pontificali. li. vi. Et quis potest excommunicare. habes. ō. Excommunicatio. i. ¶. iij.

¶ Vtrum epi possint iterdicere personas singulares ecclesiasticas vel seculares aut cox loca vel terras que hñt p̄uilegium ne possint interdici. R. q: sic. ⁊ etiam excōmunicare: nisi talia p̄uilegia sint cōcessa regibus vel regnis: aut cox filijs vel religiosis nō rōne psone sed ordinum vel locox: vt in. c. ne aliqui. de priui. li. vi. nec ēt pñt inidicere exēptos ēt idirete: pu

Universidad de Deusto
Biblioteca

sa interdicēdo ne eis vēdāt aut cōicent: t ꝓfa/
ciētes sunt puniēdi.c.quāto.de priuile.rōne ta
mē delicti t ꝓctus posset: vt.s. ereptus.§.viij.

2 ¶ Vtrū canonici eccl'e cathedralis possint po
nere i aliquo loco vl eccla interdictū.R.q. nō si
ne assensu episcopi.c.que sunt. de his que, fi.
a ma.par.ca.

3 ¶ §Pro q cā pōt poni interdictū.R.q. p subsi
dio pecuniario vel debito pecunie vel alterius
quātitatis.laicus aliqs non pōt interdici nisi
ex spāli auctoritate sedis apl'ice t expressa: al's
non tenet si ponatur per ordinarium Bonifa
cij. viij. que incipit. §Prouide attendentes. §Do
nendū est igitur pro culpa aut dñi aut populi:
t huiusmodi nō singularis alicuꝰ persone que
offm nō hz generale. vt pz in.c.sane.de offi. de
le.t in.c.nō ē nobis.de spon.

4 ¶ Quo dz poni.R.q. precedēte monitione t i
scriptis q scriptura ꝓtiet cām sicut t de excōi
catiōe dcm ē.s. Excōicatio.ij.§.i.t.ij.

5 ¶ Vtrū sit aliq forma verboꝝ seruāda. R. q.
nō necessario sed sufficit dicere. Nos pp tales
cām regnum vel castrum vel ecclesiā talē sup
ponimus interdicto t hmōi: vt no.i.d.c.sane.
t.c.nō est nobis.

Interdictum.iiii.

In q bꝰ ca
sibus incurrit interdictū.R.q. generale
interdictū t spāle locoꝝ i nouem casibus icur
ritur ipso iure. §Primus qs ciuitas i qua mori
tur summus pontifex nō seruat dispositionez
c. vbi periculū de electione.li.vi.q. tūc ipso fa
cto ē interdicta: vt ibidē. Secūdus qs ciuitas
dat auxiliū: cōsilium: vel fauorē: isecutoribus
cardinaliū vel coꝝ captoribus aut clericoꝝ vl
religiosoꝝ de familia dñi pape vel cardinaliuꝫ
captoribus: aut pcussoribus vel mādatoribus
predictoꝝ aut socijs talia facientiū: vel si infra
mēsem saltem tales delinquētes non punierit
si pōt ipso facto est interdicta. de penis. c. felici
li. vi. excipit Roma. Tertius qs collegium vel
vniuersitas ab ecclesijs vel ab ecclesiasticis p
sonis exigit pedagia: guidagia: vel alia per se
vel per aliū de rebꝰ suis qs non cā negociādi
deferūt aut ad huiusmodi, soluēda compellit:
tūc ipso facto omnis ciuitas castrū vl villa aut
alius locus dicte vniuersitatis vel collegij sub
iacet interdicto. de cēsi. c. qs qs. li. vi. Quartus
qs collegiū vel vniuersitas aut archiepiscopi:
vel epi t alij tā supiores qs inferiores ecclesia
stici sustinēt penā quā incurrerūt in cōducen
do aut locādo domos vsurariis alienigenis:
que eis ponit in.c.i. de vsuris.li.vi. per mēsem
de qua hēs vsura. ij.§.xiij. nā post mensem ex
oēs ipsoꝝ sunt inidicte qdiu ijdem vsurarij i
eis cōmorātur. vt in.d.c.i. Quintus qs clerici
vel religiosi inducūt aliqē ad vouēduꝫ aut p
mittēdū de sepultura si in coꝝ eccl'ia vel cimi
terio eū sepeliant: tūc si infra decendiū eccl'ie
vbi de iure venit sepeliendus oia que occasiōe
sepulture habuerūt nō restituēt etiam si nō pe
tant: t cadauer si petat ipso facto cōtī eccl'ie
t cimiteria sunt interdicta. c. aiarum periculis
de sepul.li. vi. t tādiu durat donec plene satisf
fecerint: vt ibidē. Sextus qs ciuitas cōmittit
aliquid in cpm suum: vt capiat: putat: bānē
tur ipso facto est interdicta. Ec. si quis suadē
te. de penis. Septimus qlibet locus vel loca in
quibus eps detinet inuitus sunt interdicta ipso
iure. d. cle. si quis suadente. Octauus qs religio
si erepti ecclesias t decimas recipiūt a laicis si
ne ꝓsensu diocesanoꝝ: vel excōicatos admit
tūt ad diuina seu interdictos noiatim aut ifi
tuunt vel destituūt iconsultis epis in ecclesijs
non sibi pleno iure subiectis: vel qs hospitali
rij t templarij plus qē semel in anno celebrāt i
ecclesia posita in loco interdicto vel defendunt
ne cōfratres ereptoꝝ seu ipsoꝝ oblati q in to
tū non se trāstulerunt possint indicari a locoꝝ
ordinarijs: tūc ecclesie coꝝ ipso facto sunt iter
dicte fm glo. in.c.i. de iniur'.li. vi. t Archi. in.c.
episcopoꝝ. de priui. li. vi. t sequntur §Da. in.c.
cū t plātare. de priuile. t facit. c. si quis suadēte
xvij. q. iiij. qēnis glo. in. d c. cū t plātare. t cōiter
doc. ibidē teneāt q nō sint ipso iure. Sed p
ma opio mihi vr verior. §Non ecclesia dr interdicta qs ē polluta humano sanguine vel semie
de quo dic vt. s. Cōsecratio ecclesie. §. viij. De
cimo icurrit in dictū regni: castri: vl loci: qs do
minus coꝝ ipedit ne legatus aut nuncius pa
pe possit ereg suum offm t tādiu donec persi
sterit i tali contumacia. c. super gentes. de of
fic. legat. libro. vi. Extrauagans est. Aduerte
tamen q licet in supradictis casibus aliqua
terra vel ciuitas vel eccla ipso iure subiaceat
interdicto nō tn tenet quis illud seruare añ de
claratione per iudicē fiendam: ita q in ea cele
brās añ dictā declarationē nō incidat i penas
statutas ꝫ nō seruātes interdictū. de quibus. i.
dicet. Interdictū. vij. t hoc ppter ꝓstitutionē
ꝓstañ. ꝓcilij. de q.s. Excōicatio. viij.§.iij.

¶ In quibus casibus icurrit interdictū gene/ 1

rale vel spāle pson ipso iure. R.q. in qttuor
casibus. §Primus qs eps cōmunitas vel vni
uersitas. §Primus qs eps cōmunitas vel vni
uersitas iponit: exigit vel recipit collectas ab
ecclesiasticis tē. de quibꝰ in.c.clericis. de imu.
vi. seu qs bona deposita in ecclesijs aresta
uerit: occupauerit: vel arestari aut occupari fe
cerit: seu dederit in bis auxiliū: cōsilium vel fa
uorem scienter: ipso facto ē inidicta: nec absol
uitur nisi de spāli mādato sedis apl'ice: nō ob
stantibus quibuscūq priuilegijs: vt in.d.c. cle
ricis. qō tn vacat per cle. vnicā. co. ti. Secūdus
qs vniuersitas vel collegiū permittit in terris
suis vsurarios alienigenas ꝓducere domos vl
eis locat ad exercendum fenus ipso facto ē in
terdicta. c. i. de vsuris. li. vi. Tertius qs ꝑsona
ecclesiastica regularis aut secularis quātūcunqꝫ
erepta: t cuiuscūqꝫ ordinis aut statꝰ existat scie
ter celebrat vel celebrari facit in locis interdictis
nisi fm pmissionē iuris vel excōicatos publice
vel interdictos ad diuina officia vel sacra aut se
pulturā admittit: tūc ipso facto est interdicta:
ab ingressu ecclesie. t tādiu donec satisfecerit
ad arbitriū eiꝰ cuius iniam ꝓtēplerunt. c. epo
rū. de priui. li. vi. Hodie tn sepelientes excōica
tos publice aut noiatim interdictos sunt excō
municati ipso facto. cle. eos. de sepul. Quartus
qs vniuersitas ꝓcedit, repesalias aut ꝓcessas
extēdit ad personas ecclesiasticas vel coꝝ bo
na: nisi infra mēsem reuocet: ipso facto ē interdi
cta. c. t fi pignoratiōes. de iniur. li. vi. Sūt alij
casus interdicti: de quibꝰ. j. Suspēsio. §Primo
q potius suspensiones noiant qē interdictū cū
etiā casu tertio precedenti.

Interdictum.v.

que ꝓ
hibent
tpe interdicti vel in loco interdicto exer
ceri. R.q. omne spāle. quod reducitur ad ser:
vt clarius intelligat fz q colligo er Inn. §Da.
t cōiter doc. in. d. c. non est vobis. t. c. fi. de ex
cess. prela. t. c. q in te. de pe. t re. t. c. fi. de sen. ex.
li. vi. Vñ aduerte t no. bene q: quicquid ptinet
ad aliquod ser ifra positoꝝ intelligitur semp ꝓ
hibitū tpe interdicti: nisi vbi inuenitur in iure
spāliter ꝓcessum.

1 ¶ Et primo, phibetur oē exercitiū deputatum
certo ordini ecclesiastico. Et hꝰ ꝓcedit siue sint
clerici ꝓfessi siue inferiores: vt no. §Da. in
c.ij. de cle. excō. mi. Et dr exercere officium de
putatū certo ordini: puta qñ dicit epistolā: vt
subdiaconus: euangelium vt diaconus: vel of
ferēdo calicē: vrceos: t hmōi: vt lector vl exor/
cista: t huiusmodi: vel dicendo matutinum t
aliud officium vt hebdomadarius t similia que
conueniunt alicui ordini. Facit. c. si quis episco
pus. cl. ij. xi. q. iij. vnde talia exercentes sunt ir
regulares ipso facto. Secꝰ esset si exerceret aliꝗd
quod qō non est deputatum certo ordini eccle
siastico sicut cantans responsoria vel psalmos
non officiando principaliter: sed tanquaꝫ qui
libet alius laicus. Item nec auditio diuinoruꝫ
pertinet ad certum ordinem t talia exercentes
tempore interdicti non erunt irregulares nisi
auctoricando audirent diuina. puta quia precla
tus facit celebrare: q: sic esset irregularis fz gl.
in cle. archiepiscopo. de priuile.

¶ Vtrum benedictio solennis episcopi sit pro 2
hibita tali tempore. R.q. sic. quia eam facit ra
tione ordinis. rcv. di. c. ecce ego. nisi in festiuita
tibus: de quibus infra: non autem simplex pro
hibetur: nec benedictio pere vel baculi peregri
norum: quia non pertinent ad ordinem: t idez
potest dici de benedictione vestimentorum il
lorum qui volunt intrare monasterium: vel
tertium ordinem beati Francisci quod licite
potest fieri.

¶ Secūdo prohibetur ministratio sacramen/ 3
torum exceptis eo modo quo ꝓcedūtur de iure
de quo vide. j. in. c. se.

¶ Tertio prohibetur celebratio diuinoꝝ: vt in 4
c. responso. de sen. excom. de cle. excō. mini. c. ij.
t. iij. Sed quid venit hic noie diuini officij. dic
solūmodo ordinatum in breuiario vel missali:
vt. j. pz. in. c. se. §. i. cum sequentibus.

¶ Quarto prohibetur collatio ordinuꝫ nisi vt 5
j. dicam in. c. se.

¶ Quinto prohibetur sepultura ecclesiastica: 6
tn extra cimiterium t ecclesiā lz sine officio. cū
offo nō: al'r clericus incurreret penas positas ꝫ
tales. de quibus. j. dicē. in. c. se.

¶ Sexto pulsatio cāpanaꝝ. ar. d. c. alma. Si 7
tn laici pulsarēt sine coꝝ ꝓsensu clerici excusan
tur fm Jo. de deo. Hoc intelligo de pulsatiōe
ꝓ horis canōicis: q: Aue maria vel cāpane de
festo vel pro alio signo qē pro horis non credo
sint prohibite.

¶ Septimo apertio ianue eccl'e tpe celebratio 8
nis officij: nisi, put. j. dicē. in. c. se.

¶ Vtrum prefata ita prohibeātur i ecclesijs 9
ereptis sicut in alijs. R.q. sic: vt in. c. auctorita
te. de priui. li. vi. t ita seruabūt sicut facīt alie
ecclesie celebrādo fz modificationē. c. alma. de
sen. excom. li. vi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Interdictum.vi.

Que cõcedũtur tpe interdicti generalis locorũ vl specialis vel singularis.Nō.q̃ vndecim:

1 ¶ Primum celebratio officioꝝ diuinorum ꝛ missaꝝ in ecclesijs ꝛ mõasterijs sicut fiebat añ interdictũ cũ ista modificatione.tñ.s.submissa voce:ianuis clausis:campanis nõ pulsatis:excõicatis ꝛ interdictis exclusis i.d.c.alma.§. ad dicimus.Aduerte hic q̃ istud.c. alma. logẽ de generali ꝛ speciali iterdicto tã hoium q̃z locorũ:nõ de singulari interdicto alicuius ecclesie fm glo.in.d.§.addicimus.ꝛ iõ ibi nõ posset celebrari.Quod nota bene:q̃ pauci aduertunt.

2 Sed quero a quibus celebrari debẽt prefata diuina.Nō.Archi.in.d.c.alma.q̃ a ꝓprijs clericis ecclesiaꝝ vel mõasterioꝝ monachis:nisi ꝛ ipsi ẽnt interdicti:vt.s.interdictũ.i.§.xi.

3 ¶ Qui pñt admitti ad ista diuina.Nō.q̃ nullus nisi clerici aut monachi illaꝝ ecclesiaꝝ in q̃bus celebrant.vnde aliaꝝ ecclesiaꝝ clerici vel mõasterioꝝ monachi nõ pñt admitti fm Archi.in d.c.alma. Cal.tñ vt refert Be.in.d.c.alma. tenet q̃ post factum non essent irregulares: sed ante factum non auderet cõsulere q̃ quis admitteret religiosos vel clericos extraneos. Federi.ꝓsilio.lxxvij.dicit q̃ videtur absurdũ tales nõ admittere.ꝛ Joan.an.dicit q̃ est nimis duꝝ tenere q̃ nõ admittantur.Et credo q̃ sit veri9 q̃ possunt admitti omnes clerici aut religiosi aliaꝝ ecclesiarũ:ꝛ verbum canonici q̃z clerici ecclesiaꝝ restringit distributionem non auditionem seu celebrationẽ quam permittit: sicut prius poterãt interesse:ꝛ nũc fil'.Fac ad hoc.d.c.q̃ in te.Seculares aũt de terris non iterdictis nullo modo possunt admitti:vt in.d.c.lz.ar.c.quoniam epi.de priuile.li. vi. q̃ quod per priuilegium vni conceditur alteri denegatum comꝓbatur.

4 ¶ Utrum cũ alicui singulari persone cõcedit vt modo premisso.s.ianuis clausis ꝛc.possit celebrare vel audire diuina tẽpore interdicti: ei9 familiares qui non dederunt cãm:ꝛ domestici possint admitti ad audiendum ꝛ celebrandum sibi officium diuinum.Nō.q̃ sic. vt in.d.c. licet vobis.§.ꝓceditur.Et quid comprehendaẽ sub istis.vide.s.Familia.nisi ob istã cãm i fraudẽ sint assumpti.c.vlti.de Ẏbo.fig.li.vi.

5 Quid si nõ sit singularis persona lz quẽt9 aut collegium cui cõceditur auditio diuinorum tẽpore interdicti:nũquid eius familiares domestici fil'r sint admittẽdi.Nō.q̃ non. vt in.d.c.§ vobis.§.non sic.nisi super hoc habeant priuilegium.vt ibi.

¶ Quid si in conuentu vel collegio nõ sunt nisi tres quorum duo sunt infirmi nũquit terti9 poterit celebrare cũ familiari.Nō.Hostie. in.c. q̃ nõnullis.de priuile.q̃ sic.ne priuilegium sit inutile sicut conceditur singulari persone. vt in d.c.lz.dummodo non dederit cãm interdicto: vt in.d.c.lz.Archi.dubitat.sed ego.credo verũ dictum Hostien. 6

¶ Quomodo debet intelligi priuilegium quo conceditur aliquibus religiosis q̃ tempore interdicti possint recipere ad diuina confratres suos.Nō.q̃ debet intelligi de illis confratribus qui lz in seculo remanent tñ corꝝ ordim sunt oblati mutato habitu seculari: vl etiã qui iter viuos bona sua dederũt eis retento vsufructu in vita sua:vt in.c.vt priuilegia.§.i.de priuile. ꝛ in.c.cum ꝛ plantare.§.de confraternitatib9. ibidem. 7

¶ Quid si priuilegiati vt admittãtur tempore iterdicti dederunt cãm interdicto vel corꝝ culpa:dolo vel fraude fuit interdicti sñia prolata:vel ad perpetrandum delictum:cuius occasione interdictum latum extitit dederunt auxilium:consilium vel fauorem.Nō.q̃ non obstãte priuilegio nullo modo admitti possunt: vt i d.c.licet.§.fi. 8

¶ Que missa potest celebrari. Nñ. Be. in.d. c.alma.recitat ꝛ sequitur Joan.an.ꝛ Cal.q̃ ẽt peculiaris.licet Joan.mo.tenuerit q̃ solũ quotidialis poterat celebrari. 9

¶ Cõceditur aliquibus vt tempore generalis vel specialis interdicti locoꝝ possint celebrare in suis festis ianuis apertis sicut minoribus ꝛ predicatoribus:nũquid poterũt tales alios admittere ad celebrãdum.Nō.Inno.ꝛ Postien.i c.priuilegia.de priuile.q̃ si priuilegium sit eis datum personal'r cõceditur cũ dr:cõcedimus vobis vt possitis celebrare.Si vero psonaliter non esset datum sicut cum dr:ꝓcedimus vobis vt i vris ecclesijs celebretis:tunc pñt admittere alios ad celebrãdum:ꝛ sic est priuilegiũ fratrũ minorũ ꝛ predicatorum. 10

¶ Utrum seculares ꝛ quicũq̃z alij possint extra ecclesiam predicta diuina officia auscultare. Nō.Posti.q̃ excõmunicatis ꝛ interdictis non lz audire diuina:neq̃z lz clericis ita alte dicere q̃ audiãtur de foris.Intellige studiose:posset eni ita alte dicere q̃ se audiant in choro ad vocem etiam si sic dicendo audirentur ab extra ar.d.c.alma.Silr non est eis aperienda fenestra vel hostium vt videant eleuationẽ corporis xpi ꝛ huiusmodi:nec par extra portanda: nec ad offertorium post euangeliũ admittẽdi. Ad predicationẽ tñ pñt admitti liberẽ:nec distinguit an dederit cãm vel nõ vel sint excõicati vel nõ. vt in.c.respõso.de scn.excom. iuncto.c. episcopus nullũ. de ꝓse.di.i. 11

¶ Utrum dicẽtes officium ꝓ viã vel cẽ ecclesiam tpe interdicti generalis vel specialis locorum frãgant interdictum.Nō.q̃ si hoc faciãt studiose vt seculares audiant:sic violant iterdictũ: vt ꝓbat ar.c.fi.de priuile.li.vi. vbi patet q̃ etiam celebratio diuinoꝝ extra ecclesiam ꝓbibetur tali tempore. Secus aũt si sic dicendo a casu seculares trãseũtes audiant:tũ q̃ quod modicũ est rõ apprehẽdit quasi nihil.ij. phisi: tũ q̃ nõ ꝑ rõnem legis. 12

¶ Utrũ liceat clericis vel laicis i loco inditto legere cuãgeliũ vel psalmos ꝛ hmõi.Nō. q̃ sic. sicut ꝛ predicare:sicut ante dictũ est. 13

¶ Utrũ tempore generalis vel specialis interdicti locoꝝ possint seculares ꝛ alij orare i ecclesia oratione priuata.Nō.Monal. q̃ sic. q̃ talis actus non continctur sub aliquo ꝓhibitorum vt ꝓz.ẽ. Item renet Rodo.q̃ etiam'si sint ipsi orãtes interdicti vel illa ecclesia possunt orare oratione priuata. 14

¶ Utrũ introductio post partum ꝛ bñdictio nuptialis possit celebrari tempore iterdicti.Nō. Post.tenuit q̃ nõ licet. 15

¶ Scõm q̃ cõceditur est celebratio diuinoꝝ officioꝝ ꝛ missaꝝ alta voce ꝛ solẽniter ianuis apertis:pulsatis campanis ꝛ oibus interdictis admissis:solummodo excõicatis exclusis. Et bene solum ꝓcedit in festiuitatibus natalis dñi:pasce ac penthecostes ꝛ assumptõis virgis gloriose. Ita tñ q̃ illi quoꝝ cã interdictũ est latus altari non appropinquent. vt in.d.c.alma. Extendit b.c.ad festum corporis xpi ꝛ eius octauam ꝓ Martinum. v. ꝛ Eugeniũ. iiij. in cẽua. que incipit. Excellẽtissimi. Sed aduerte q̃ ista celebratio si fieret ab interdictis personis cẽnt irregulares. vt.s.ꝓz. Silr si eccla esset special'r interdicta.q̃.d.c.alma.intelligitur qñ interdictũ ẽ generale loci vel spãle fm glo. ibidẽ. 16

¶ Utrũ bñtes priuilegia vt in suis festiuitatibus celebrare possint:vel in suo iocũdo aduentu:vt de tẽplarijs dr in.c.vt priuilegia.de priuile.possint celebrare nõ seruata moderatione huius.c.alma.Nō.Jo.an.ꝛ archi. i.d.c. alma. q̃ nõ.q̃ coꝝ priuilegia ꝓ istud.c.reuocantur quo ad b. Secus si priuilegia obtinuerũt post istud cap'm alma. 17

¶ Quero q̃ hora dies ichoabiẽ.Nō.Jo. mo.i.d. c.alma.q̃ qñ dies incipit lucescere:q̃ dies dr a diã qõ ẽ clax:ꝛ mane ꝛ vesperam cõprehẽdit iurta illud.factũ ẽ vespere ꝛ mane dies vn9. de of.dele.c.ꝓsuluit.in aut.de iudi.§.sedebũt. Jo. an.ibidẽ dicit q̃ incipit i vigilia festi ad vesperas quo ad celebrationẽ officioꝝ. de fer.c.ij.ꝛ q̃ cõtinuare poterũt vsq̃z ad vesperas crastine diei inclusiue. Sed cõpletoriũ ꝛ reliq̃ post vesperas cãtare nõ poterũt fm formã predictã.c.alma. ꝓ iura allegata.Archi. vero ꝓcor.cũ Jo.an.lz addit q̃ in vesperis cõpletoriũ cõtinet.xi.q.iij.sigs cps.cl.ij.ꝛ.rcij.di.c.vlti.vbi Lauren.Hugo.ꝛ Jo.b nõ. Et hoc dicit,ꝓbari ꝓ.d.c.ij.vbi Alex. dicit q̃ sicut magnitudo diei exigit tardius terminari ꝛc. Itẽ,ꝓbat q̃ predicta concessio.c.alma.est gratiosa ꝛ fauorabilis:ꝛ sic est larga interpretatio fiẽda.c.q̃uis.de ꝓbẽ.li.vi.ꝛ hoc sequit.Be.in.d.c.alma.ꝛ sic bz ꝓsuetudo.ꝛ sic tenc.Vnde Federi.consilio.cxi.dicit q̃ sicut generaliter permittitur celebrario diuinoruꝝ officioꝝ sic intelligenda est permissio generaliter. de quo de ꝓiugi.lepro.c.ij.de priui.q̃ circa. maxime cum hoc sit fauorabile:ꝛ per consequens ampliandum:ꝛ sic priuilegium principis:ꝛ sit late interpretãdum. Et ideo in istis festiuitatibus potest epi'scopus altaria ꝛ virgines consecrare:ꝛ vela benedicere:ꝛ illa imponere monialibus:ꝛ calices ꝛ paramẽta benedicere ꝛ sil'ia vt est benedictio aque:benedictio abbatisse:ꝛ abbatis:q̃ sub nomine diuinorum ista veniũt q̃ sacramẽta non sunt cum sint tñ.vij.hec Fede. Similiter potest sacerdos benedicere sponsas:aquã:hmõi:ꝛ aspersionem facere: candelas ꝛ olinas sil'r benedicere. Intellige tñ q̃ fiãt a personis non interdictis:q̃ pertinẽt ad ordinem:vt de aqua.de cõsc.di.iij.c.aquam. De benedictione paramẽtoꝝ ꝓz de cõsc.di.i.c. vestimenta.ꝛ.c.consulto.de sacra vnctione.c.vnico in fi.de cõsecratione eccle.vel alta.c.penul.aliter essent irregulares.vt ꝓz. Secus esset de aliis que rõne ordinum non cõueniunt vt benedictio mẽse:ꝛ gratiaꝝ actio post mensam ꝛ similia. Lunitare tñ benedictionem mẽse ꝛ gratiaꝝ actiones licere:dũmodo non fieret in forma officij. An aũt aliis temporibus a dictis festiuitatibus b possit.Nō.Fede.ibidẽ.q̃ sic fm

moderationem.d.c.alma.t fm q̄ diuina offi
cia pñt celebrari:alis non.

19 ¶Tertium qđ ꝓcedit est pnia quoꝝcūq; tam infirmoꝝ q̄ sanorum dummodo excōmunica ti non fuerint. Intellige si fuerunt excōicati,p pter delictum propter qđ interdictum est posi tum;nō de excommunicatis ex alia cā: q; si sic sunt excōmunicati non possunt absolui pri/ q̄ in articulo mortis t exceptis illis quorum culpa latum est,interdictum: vel dederunt au xilium:consilium vel fauorem delicto: ꝓpter quod latum est interdictum:nisi prius satisfe ecrint si possunt. vel de satisfaciendo pmittere rint idoneam cautionez:aut si hoc nō possunt nisi iurauerint q; cum poterunt satisfacient: t ad satisfactionem faciendā per illos q possunt t tenentur dabunt auxilium:ꝓsilium: t fauo rem:ac iuꝝ posse suum laborabunt ad hoc fi deliter: vt in.d.c.alma.

20 ¶Vtrū absolutio generalis possit fieri tpe i terdicti.R. Jo.cal.q; sic:q; nō est offm diuinuz sed hec nō ē bona rō q; bñ ptinet ad ordinem: vñ si talis faciens absolutionē generalem esset iterdictus:efficeretur irregularis. sed iō ſz q; fi cut pnia oibus ꝓcedit:ita t absolutio siue ge neralis siue particularis.

21 ¶Quartū qđ concedit est sacm eucharistie qđ morientibus tantū ꝑmittit.c. permittim⁹. de sen.ex.t etiā dānatis ad mortē.cle.i. de pe. t re.sed nūquid debeat eis deferri cū cāpanel la.R. Cal.q; sic.fm morem ꝓsuetū.

22 ¶Vtrū sanis possit dari.R.q; nō. etiā si sint sacerdotes nō celebrātes:q; qđ non ē ꝓcessum intelligit pohibitū in ꝓfatis.ij.q.v.cōsului sti.nec obstat.c.qđ in tc.de pe.t re.vbi dr cōce di viaticū cui ꝓcedit pnia:q; verū est t ꝓpric tunc dr viaticū:qñ dat morientibus sed quan do dat sanis nō ꝓprie dicitur viaticū ſz eucha ristia:t iō sanis siue clericis:vel laicis denega tur. Intellige in clericis nisi qñ celebrant:quia tūc cōicare tenētur. Jo.cal.vt refert Be.i.d.c. alma.dicit q; est dnꝝ dicere q; etiā clericis sit iterdictū corpus xp̄i. Unde Be.ibidē dicit q; clericis illius eccle pōt ꝓcedi corpus xp̄i: q; nō ē eis,pohibita ꝑticipatio sacroꝝ nec officioꝝ di uinoꝝ:vt in.d.c.ꝑz.q; possunt secrete celebra re:t sic sumere corpus xp̄i. t hoc magis plz t tene q; verius est.

23 ¶Vtrum saltē debeat dari corpus xp̄i illis secularib⁹ quibus ꝓcedit audire diuina p.c. al ma.vt dictū est.R.Archi.in.d.c.q; licet aliqui dixerint q; sic:tñ verius est q; non:q; i.c. si ter tia.de sen.excō.li.vi.ponūtur vt diuersa au ditio diuinoꝝ t perceptio sacroꝝ. Et ideo tene q; nō pōt dari.

24 ¶Utrum mulieribus pregnātibus ꝓpinqs partui.R. Jda.in.d.c.qđ in tc.fuit diuersa opi nio:sed sibi plz vt cōsideretur ꝓditio mulieris t si iminet periculū mortis,pbabiliter tūc pote rit eis ministrari viaticū:t placet:idē in īrāti bus mare t obsessis fm predictā dicti.

25 ¶Utrum ꝓcedaꝫ extrema vnctio.R.q; nō vt dicit Jda.i.c.resp̄so.de sen.ex.t do.an.de lu trio.in.c.nō est nobis post alios.de spon. nec etiam clericis fm Jo.an.t Cal.

26 ¶Sed nūquid offm recōmendationis aie cō cedaꝫ.R.Cal.q; sic.q; videtur annexum sacra mento penitentie.

27 ¶Quitū qđ cōceditur ē sacm baptismine dē paruloꝝ sed etiā adultoꝝ:vt in.c.qñ.de sen. excō.li.vi.Et catheciſmus:t totū offm baptis mi tanq̄ accessoriū ꝓceditur.t ꝛz Cal.q; si etiā quis baptiçaret i eccla interdicta specialiter nō incurreret irregularitatez:q̄uis si bonestē ali bi possit fieri nō liceat.

28 ¶Sertū ꝓfectio chrismatis in die in quo scā.d. c.qñ. Intelligit tñ Archi.ibidē.q; non pōt ꝓfi ci alta voce neq; campanis pulsatis sed cū mo deratione.c.alma.s.ianuis clausis tc.

29 ¶Septimuz qđ ꝓceditur ē sacramentuz con firmationis quod etiam adultis potest exhibe ri.d.c.quoniam.

30 ¶Octauum qđ ꝓcedit est sacm matrimonii qđ legitime potest tali tempore ꝓbi. sed bene dictio nuptialis fm Ho. ꝓhibetur. Jda.in.c. nō est nobis:vbi de hoc no.de spon. dubitat: ſz mihi vr q; ꝓcesso pricipali ꝓcedaꝫ t accesso rium.c.accessoꝝium.de reg.iu.li.vi. Attamē se curius ē abstinere nisi in diebus i qbus licet ce lebrare publice.

31 ¶Nonū qđ ꝓcedit est sepultura ecclesiastica que solum clericis cōceditur qui seruauerunt iterdictū:sine pulsatione campanaꝝ tñ t solē nitate t cū silentio.d.c.qđ in tc.sed hodie etiā credo possint sepeliri ciꝰ officio sine nota dicta per ar.c.cui licet.de reg.iu.li.vi.fm moderame nē tñ.c.alma.fm Fede.ꝓsilio.lxx.t etiam cum campanis t aliꝫ cōsuetis in diebus in quib⁹ pōt publice celebrari.

32 ¶Sed quid si eccla est spāl'r interdicta nūqd ibi sepelienꝫ.R. Jnno.t Jo.an.c tanta.de ex ces.ꝓcla.q; fm quosdam non possunt ibi sepe

liri. Posti.tñ ꝛz q; sic:q; quod facit interdictū generale generalit facit:spāle spāliter.l. si duo in fi.ff.de admi.tu. Jda.in.c.q; in tc.ꝛz q; clerici eccle spāliter interdicte possint ibi sepeliri. Alij vero q non sunt clerici talis eccle specia liter iterdicte:debent in ecclesia alia non in terdicta sepeliri.

33 ¶Utrū penitētes t absoluti sint tumulandi i eccla vel cimiterio sil'r sicut clerici.R. doct.q; non.si tñ de facto sepelirentur nō sunt exhu mādi. Sed si alibi sepeliant cessante iterdicto tūc sunt ad eccl'as deferendi.

34 ¶Utrū ꝓfratres q ex priuilegio religioſoruz quoꝝ sunt ꝓfratres admittūtur ad diuina: pos sint sepeliri i eccla interdicta.R.q; nō,ſz i alijs libere possint eligere sepeliri.d.c.vt priuilegia.

35 ¶Utrū sepultura ecclastica ꝓcedaꝫ oibus in diebus in qb⁹ licet celebrare soleniter:vt dictū ē.R.Cal.ꝛz q; sic.nisi special'r sint interdicti vl cām dederint iterdicto:t placet mihi sua opio ſz Jo.an.t Jo.de ligna.t Be.in.d.c.alma. te neāt ꝓtū quo ad laicos. Fede.etiā ꝛz ꝓsilio.cri. q; clerici officiādo istis festiuitatibus circa se pulturā nō efficiūtur irregulares.

36 ¶Utrū priuilegiatus tpe iterdicti super ad missiōe ad diuina t receptōe ad sacra possit se peliri i cimiterio.R. Cal.q; sic.t idē videt etiā si solū esset priuilegiatus sup auditiōe diuino rū solū nō facta mētione sacroꝝ p regulā cui cōicamus viuo t etiā mortuo.

37 ¶Utrū mortuaria t alie oblatiōes possint re cipi,p defunctis tpe interdicti vel ab ipsis iter dictis.R.q; sic.si mortui sunt penitētes: t pro eis ordā est.ri.q.iij.quicūq; intra.

38 ¶Decimum qđ ꝓceditur est ordinum colla tio:vt no. Jnno.in.d.c.non est nobis. Videtur tñ velle q; solum clericis possint dari sed non laicis.sed Jda.in.d.c.t in.c.quod in tc. dicit q; posset attentari q; ex necessitate poterūt etiam laici ordinari in loco interdicto sicut dictum ē de chrismate cū non fiat baptismus sine eo.d. c.quoniam:q; erquo ꝓcedātur aliqua que non nisi per clericos possunt ꝓferri cōsequēt per mittantur t ea fine quib⁹,ar.c.qñ.de sen. exc. li.vi.sed sine necessitate nec laici nec clerici pos sunt ordinari in loco interdicto:sed alibi ordi nent si ipsi nō sunt interdicti q; pñt.

39 ¶Undecimum quod ꝓceditur:sed est speciale epiſcopis t alijs superioribus vt vbilibet pos sit cum altari portatili celebrare t celebrari fa cere t audire diuina cuius sit interdicta,terra: ciuitas vel castrum:seruato tamen quod dictū est.s.ianuis clausis:campanis non pulsatis: i terdictis exclusis.vt in.c.fi.de priuile.li.vi.ha betur t nō.simile priuilegium habent fratres minores t predicatores.c.q; in his.de priuile. t nō.in.d.c.fi.in gl. Secus si esset interdicta ec clesia vel aliquis locus singularis quia nec epi scopus nec fratres predicti possent ibi celebra re.vt no. Jo.an.in.c.queſiunt.de cle.nō reſidē. t sequitur ibi Jda.

40 ¶Duodecimum quod conceditur immo pre cipit omnibus obligatis ad dicendum officiū vt illud quotidie t integre dicant.licet ipsi spe cialiter t singulariter sint interdicti sigillatim tamen debēt dicere sic vt dictum est de excōi catis.s.hoc.ſ.v.

Interdictum.vii. violantes incurrunt penas.vij.

1 ¶Prima est irregularitas:hanc incurrit om nis clericus qui licet non sit ipse interdictus ta men exercet aliquid deputatum certo ordini i loco interdicto nisi secūdum q; permittitur a iure.vt.s.dictum est. Intelligit h Federi.consi lio.vij.verum quando publice t palam more solito celebratur:sicut dicimus de excommuni cato vel interdicto sicut prius celebrante.i.cle. pe.de sen.excom. Similiter existens interdict⁹ simpl'r si exerceat aliquid deputatum certo or dini vbicūq; ē irregularis.c.is qui. t.c.is cui. de sen.excom.li.vi.t.c.cum eterni.de senten. t re'iudi.li.vi.

2 ¶Secda q; supradictus ē ineligibilis ita q; nō pōt eligere nec eligi.d.c.is qui.

3 ¶Tertia q; supradictus fit ipostulabilis ita q; nō pōt postulari.c.i.de postula.prela.

4 ¶Quarta q; talis ē bñficijs eccl'asticis spoliā dus:t si monachus vel monialis est dz retrudi i artiori monasterio ad agendū pniam.c.postu lastis.de cleri.excom.muni.

5 ¶Quid si talis celebrat nō in loco interdicto: nec ipse interdictus sed tñ personis interdictis R.q; nō est irregularis:est tñ interdictus ci in gressus ecclesie donec satisfaciat ad arbitrium illius cuius sniam ꝓtempsit.c.epiſcoporuz.de priuile.li.vi. Similiter fm Feder.vbi.s.Quā do admittunt laici aliūde venientes ad diuina in ecclesia nō interdicta existente in loco inter dicto generaliter vel specialiter.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Sed quid si tales clerici exercẽt ea q̃ nõ sũt deputata certo ordini: vt puta cãtare in choro legere psalmos: vel epistolam: sicut faciũt alij laici. R̃. fm Inn. in. d. c. tanta. ꝛ sequitur ℔Da. in. c. ij, de cle. excõ. mini. q̃ non icidunt in prefatas penas: iurisdictõ alia tñ exercere pñt. vnde ꝛ excõicare ꝛ absoluere pñt si ipsi nõ sunt interdicti. dicit tñ ℔Da. in. d. c. ij. q̃ nõ debẽt absoluere cũ illa solẽnitate. c. a nobis. el. ij. de sen. excõ. sed ei nõ credo quo ad absolutionẽ: q̃ absolutio ab excõicatiõe siue cũ illa solẽnitate si ue sine ea non põt ipendi ab interdicto: sed si ille q̃ ipendit nõ sit interdictus: tũc absoluere potest ẽt cũ illa solẽnitate: q̃ cũ absolutio pmittit ergo ꝛ solẽnitas ꝓsueta. Inn. tñ ꝛ Jo. ꝛ Laudu. cõcordãt cũ ℔Da. ꝛ addũt q̃ efficeretur irregularis qui absolueret cũ prefata solẽnitate: lꝫ eis nõ credo rõne predicta. Itẽ fꝫ Buliel. durãdi silr est irregularis clericꝰ q̃ soleniter in cimiterio sepelit hoiez interdictũ. ar. c. i. de postu. pla. lꝫ ego dico silr si hoiez nõ inidictũ sepelit i loco interdicto soleniter. s. cũ offõ solito: rõ quia istud cõpetit certo ordini fm q̃ cõiter seruat. not. ẽt aliã penã in cle. eos. de sepul. de qua. s. excõicatio. vij. casu. xxxvi.

7 ¶ Quinta pena ẽ q̃ clericus qui nõ seruat interdictũ loci ẽ suspẽsus ab offõ ꝛ bñficio. d. c. tanta. de excel. pla. i ter. ꝛ in gl. ꝛ sequũt cõiter doc.

8 ¶ Sexta pena ẽ ℑ religiosos q̃scũq̃. s. excõicatiõis qui nõ seruãt interdictũ cũ matricẽ ecclesiã loci seruare sciũt: qõ itelligo de generali interdicto. ipposito a sede ap̃lica vel a locoꝝ ordinarijs q̃: si esset ab eoꝝ legatis fcm: spãli eorũ mãdato: nõ hꝫet locũ hec pena: silr si singulariter ecclesia matrix ẽt interdicta nõ hꝫ locum i clc. ex frequẽtibus. de sen. ex. si vero matrix ecclesia nõ seruaret p̃dictũ generale interdictum solũ incurrẽt penas q̃s ꝛ clerici incurrũt: de q̃ bus in isto capitulo dicitur.

9 ¶ Vtrũ laici nõ seruãtes interdictum icurrãt aliquã penã. R̃. q̃ nulla inuenif i iure ipsis imposita. peccarent tñ mortaliꝫ si ꝯ facerent i cõẽptum eccle: alꝫ nõ nisi in quattuor casibus positis i cle. i. de sepul. ꝛ cle. grauis. de sen. exc. de quibus hẽs. s. excõicatio. v. casu. xv. ꝛ excõicatio. vij. casu. xxxvi.

10 ¶ Sed nunqd laici tenenf de eccla exire si sacerdos recipit interdictũ ad diuina. R̃. ℳdonal. q̃ ñ neq̃ peccat audiẽdo lꝫ solus sacerdos

11 ¶ Vtrum clericus simpler q̃ hꝫ tñ prumã tõsurã incidat i penas predictas sicut alij clerici R̃. ℳo. q̃ sic. si in officio suo cãtet. s. tã q̃s psalmista. vt in. c. psalmista. xxiij. du.

¶ Vltima q̃ clericus decedens interdictuf priuat ecclesiastica sepultura. d. c. is cui.

Interdictum. viii.

qũo relaxaf. R̃. q̃ aut interdictũ fertur ad tps sicut cũ quis iterdicif vsq̃ ad annũ vel donec satisfecerit: vel talis ibi moꝛet: ꝛ tũc nõ requirif absolutio aliq̃ post tale quid: q̃ anno trãsacto vel satisfacto vel recedendo tali inidictũ ẽ amotũ ipo facto ꝛ licite post hoc celebrat quis. Ita no. ℔Da. in. c. nõ est vobis. de spon. nec distinguo an sit a iudice vel a iure: quia in vtroq̃ hꝫ locũ qõ dixi: ꝛ idem dic de q̃ũq̃ alia suspensione tã iuris q̃s hois. Secus de sentẽtia excõicatõis ad tps q̃: requiritur absolutio. ita no. doc. in. c. fi. de mat. ꝯ. cõtra inter. ecclesie. ꝛ ibi reddũt rõnem cẽ q̃: excõicatio requirit certã formã i absolutione: sed in interdicto vel suspẽsione sufficit cõstet de mente iudicis: ꝛ lꝫ aliqui dubitent de excõicatõe lata a papa ad tps. tñ tene q̃ regrif absolutio: nisi aptẽ cõstet papam velle cum absolutum cẽ fm do. Anto. ꝛ sequitur ℔Da. in. d. c. fi. Si vero interdictũ vel suspensio nõ est lata ad tps sed simplr: tũc requirif absolutio: ꝛ si est a iure põt absoluere ordinarius vel legatus sedis apostolice: nisi cũ ꝑdicto iuris sibi vel alteri reseruauit. ar. c. nuper. ℌ. in scõa. de sen. ex. Si aũt sit a iudice sic ille qui tulit põt absoluere vel eius supior tñ ꝛ nõ alius: aut de mandato eiꝰ qui eaꝫ tulit. xxiij. q. i. si petrus.

¶ Vtꝝ sit seruanda aliqua forma in eiꝰ absolutione. R̃. ℳost. q̃ sic. dicendo reuoco: vel reuoco vel absoluo: ꝛ silia verba. Debent etiam iungi eis vt satisfaciant fm q̃ dicitur de excõmunicatiõis absolutiõe: q̃: i hoc ambulat pars passu. vide. s. absolutio. iij. ℌ. i.

¶ Vtrũ interdictũ possit ad cautelã relaxari. R̃. q̃ generale interdictũ nõ potest. c. presenti. de senten. excom. lib. vi. Sed si interdictum sit singulare cõtra personaꝫ sic potest relaxari ad cautelã. ar. a cõtrario sensu. d. c. presenti. Ratio q̃: specialiter interdicto omnia sacramenta negantur donec absoluatur: ꝛ sic idem ẽ qđ ꝛ de excõmunicatione a qua quis absoluitur sub ꝑditiõe, vt in. c. solet. de senten. excõ. lib. vi. hoc tenet Jo. an. ꝛ Bar. in. d. c. presenti. Limita hoc si peniter: alꝫ non, quia relaxatio daret causam peccandi nisi forte in casu sicut cũ absoluitur inuitus ab excõmunicatione: de quo ẽ. absolutio. iij. ℌ. vij.

5 ¶ Vtrũ episcopus vel alius possit suum interdictum suspendere. R̃. Lau. Tancre. ꝛ Vin. q̃ sic. vt no. in. c. ad hec. el. iij. ꝛ. c. directe. ꝛ. c. preterea. de appel.

4 ¶ Vtrum p appellationẽ sequentẽ suspẽdat interdictum latũ. R̃. q̃ non. nisi eius effectus fit suspẽsus ad tps: q̃: sic põt appellari a sentẽtia suspensa sicut a ꝑditionali. d. c. preiea. Et hꝫ itellige de interdicto vel suspensione. Secus in sniã excõicatiõis cuius effectus nunq̃ potest relaxari nisi in toto absoluaf. c. cũ desideres. de sen. ex. hoc no. ℳosti. in. d. c. ad hec. Hoc intelige de interdicto a diuinis ꝛ sacramẽtis ꝛ aliis spũalibus. Secus esset in interdicto a tpalibus. vt puta q̃ non ingrediatur possessionez talem. ff. de appel. l. cõstitutionis. vnde Jo. an. i d. c. is cui. restrigit solum in merẽ spũalibus p que ligaf aia: ꝛ iõ per appellationẽ suspẽditur interdictum a beneficio. ꝛ suspensio. de q̃ vide ℌ. suspensio. ij. ℌ. primo.

5 ¶ Vtrum priuilegiũ cõcessum a legato a latere quo interdicti tpe valeat celebrare inidictis ꝛ excõmunicatis exclusis valeat quantum ad sententias suas ꝛ suoꝝ successoꝝ ordinariorum. R̃. fm Laudu. q̃ sic, nisi specialr a successore reuocef. ꝛ tꝫ idẽ q̃ etiã valet quo ad sniaf papę. ar. d. c. dilectus. el. ij. de rescrip.

6 ¶ Vtrum papa dãte licentiam celebrãdi i ecclesia specialiter interdicta relaxetur eo ipso interdictum. R̃n. fm ℳostien. in. c. vt priuilegia. q̃ non.

7 ¶ Vtrũ de auctoritate ep̃i possit quis celebrare in ecclesia interdicta. R̃. fm ℳostiẽ. in. d. c. ad hec quoniam. q̃ non. q̃: istud pertinet ad solum papã. de priuile. c. cum ꝛ plantare. Secus esset in cessatione a diuinis: q̃: posset ep̃s ercipere quos vult ꝛ subijcere ꝛ tempus ꝛ modum determinare fꝫ Inno. in. d. c. vt priuilegia. Et idẽ tenet in ecclesia per eum interdicta: allegat d. c. dilectus. sed non põt cõcedere vt persona interdicta vel suspẽsa celebret nisi pro delicto alterius sit suspẽsa ab eo.

Interdictum. ix.

quando nõ indiget relaxatione: q̃: ipso iure nõ tenetur qs seruare. R̃. q̃ in duobus casibus.

1 ¶ Primo quãdo fertur cõtra participantes cum excõmunicatis in casu quo minorem incurrit excõmunicationem sine canonica monitione premissa: tunc nullum ẽ ipso iure sicut ꝛ suspensio quelibet. Intellige si feratur ab iferiori a papa. c. statutum. de sen. excom. li. vi. Et dr canonica monitio ꝛ legitima q̃ñ noiatim admonentur. alꝫ non. vt in. c. constitutionem eo. ti. ꝛ li. cõtra alios vero lꝫ debeat precedere monitio quando fertur p cõtumacia fm Inno. in. d. c. ad hec quoniam. tñ tenet silr si proferatur sine scriptis q̃uis inder incurrat penã de qua in. c. i. de sen. excõ. li. vi. ꝛ. s. excõmunicatio. ij. ℌ. ij. Sed magis breuiter dic q̃ i illis casibus in quibus sentẽtia excõmunicatiõis nõ tenet: sic nec interdictum. de quo vide. s. excõmunicatio. iij. per totum. Secũdo quãdo interdictum est latum, ppter aliquos: ꝛ ipsi nõ seruant cũ ter. est in. c. petisti. de priuile. Sed aduerte fm ℳostien. ibidẽ. q̃ si ciuitas vel ecclesia est interdicta, ppter aliquẽ. i., ppter eoꝝ delictũ: tunc lꝫ ipsi violẽt alij tamẽ seruare tenẽtur: si aũt sit positum pro eoꝝ querela ad eorum vtilitatem. tunc si ipsi non seruãt nec alij seruare tenẽtur: ꝛ sic efficitur nullum. d. c. petisti. ꝛ sic cum intellige.

¶ Vtrum q̃ñ interdictũ est nullum: tñ matrix ecclesia seruat teneantur religiosi illud seruare R̃. q̃ sic, aliter incurrunt penã excõicationis. cle. ex frequentibus. de sen. excõ. in gld. 2

Interesse.

fm Bar. in. l. vnica. C. de sen. que ꝓ eo q̃ inter proser. proprie et stricte est estimatio alicuius vtilitatis non habite ꝓpter alicuius factum iniustum vel cõcessionez iniustam: ꝛ est duplex. aliud lucri cessantis: ꝛ hoc ẽ quãdo homo impedit a lucro quod fecisset si talis pecunia sibi restituta fuisset: vel si talis lesio sibi non fuisset illata ꝛ huiusmodi. Aliud ẽ interesse dãni emergentis: ꝛ hoc duplex. aliud in re: aliud extra rem. Interesse damni emergẽtis in re vel circa rem: quod etiaꝫ dicitur intrinsecum fm Barto. vbi. s. ꝛ istud est ipsa res seu eius estimatio: vel id quod prouenit immediate ex ipsa re vt fructus ꝛ partus ꝛ huiusmodi ponitur exemplum: vendidisti mihi vinum quod valebat. xx. ꝛ tibi tradidi preciuz nec dedisti nunc valet. xl. ℌ traditum fuisset tantum habiturus eram: ꝛ de hoc. ff. de ac. emp. ꝛ venditoꝛ. Interesse extra rem vel extrinsecum est quod prouenit nõ ex ipsa re sed propter ipsam rem: exemplum vẽdidisti vinum nec tradidisti sed si tradidisses ex eo potuissem negociari ꝛ lucrari: vendidisti

Universidad de Deusto
Biblioteca

gratum:t q; non tradidisti seruo meo fame pe
ricrūt t istud qñ petaf in cōtractibus habes i
l.iulianus.§.i.ff.de acti. empti. t vendi.l.cum
venditorem.C.de acti.empti.t ven.t.ff.de ver
bo.obli.l.si insulam.t quando teneaf in consci
entia:habes vsura.i.§.xxx.interesse quādo ha
bet certam quātitatem vel spēm duplum exce
dere non pōt:t quādo excedit duplum habes
in.d.l.vnica.in ter.t in glo.sed quo ad cōsciaz
hēs.j.vsura.i.§.xxx.

Aterpretatio legis

Ad quē ptinet.R.q; iterpretatio legis
diuine vel canonice pertinet ad papam.c. per
venerabilem:qui filij sint legitimi. Sed inter
pretatio legis ciuilis inquātū concernit cleri
cos silr pertinet ad papam. vt in.c.i.de iura.ca
lum. Inquantum aūt cōcernit laicos pertinet
ad iperatorem.l.fi.C.de le.q; est eius interpre
tari cuius ē cōdere:de reg.iur.li.vi. Et h itelli
ge vez generalr sed quātū ad vnā cāz potest
iudex etiam interpretari. vt no. Inno.in.c. cuz
speciali.de ap. vide bonam glo.in.c.i.de postu
la.prela.facit.l.vnica.C.de profesto.qui i vbe
nisi esset ita arduum q; firmus intellectus da
ri nō possit:q; tūc recurrendū ē ad principez.l.
pe.t fi.C.de le.h ffda.in.c.i.de iura.calum.

1 ¶ Vtrū interpretatio priuilegij perticat ad pn
cipē solum.R. ffda.in.c.cū venissent.de iudici
is.q; aut dubium ē super potestate.l.si potuit
dare.t sic nulli inferiori a principe lz: vt in.c.i.
de transla.prela.xvij.q.iiij.§.qui autem.ix.q.iij
cuncta per mūdum. Aut dubium est superva
liditate vel surreptiōe:t sic potest inferior iu
dex fm cōiter doc. Aut dubitatio est circa ver
ba solum:t tunc si casus est clarus t decisibi
lis de facili:sic potest inferior cognoscere ad p
iudicium partium fm cōiter doc. Nō q; infe
rior interpretatur legem superioris in preiudici
um partiū: vt no. Inn.in.d.c.cū speciali. Facit
c.inter alia.de sen.excom.t.d.l.fi. Si vero ca
sus est dubius sic pertinet ad principem si ciuf
presentia de facili pōt haberi.ar.d.c.cū venis
sent.t.d.c.inter alia.t i.l.ex facto.§.i.ff.de vul.
t pupil.substi.q; si de facili non pōt adiri prin
ceps pp longā distātiam:sic poterit interpre
tari per rōnem naturalem t verisimilem que
potest notari per expressa verba:pro hoc ē ca
sus.in.d.l.ex facto.§.ij.vbi iurisconsultus iter
pretaf legem ex naturali rōne. Itē quod not.
Inno.in.c.cū speciali.facit ter.in.c.cum pso
ne de priuile.li.vi. Aut dubiū versatur circa intē
tionē pricipis:t nō pōt decidi sine magno du
bio:t sic interpretatio est solius pricipis:ad p
dicta facit ter.in.c. venerabilē.de elec. dicit etiā
Specu.in ti.de lega.§.nūc ostendēdum.q; ciuf
potest interpretari iurium allegationes:de pu
gno.significāte.t.d.c.venerabilē.procedit i ar
duo negocio:vt dictum est.

¶ Vtrū in contractibus sit interpretatio fa
ciēda:vt res potius valeat qz pereat.R.q; sic.
de fide instru.c.inter dilectos.in glo.t.ff.de re.
du.l.quotiens i actionibus.de V.sig.c. abbate
§.contra quod fuit. Si vo res valeret fm in
tellectū vtriusqz:tūc accipiendum ē illud qđ ē
magis verisimile.ff.de re.du.l.cū in testō.t.ff.
de ver.ob.l.cuz qui.t quod cōsuevit.xxviij. di.
de siracusane.t quod magis conuenit iuri. de
consue.cū dilectus.§.fi. vbi interpretatio fit cō
tra eū qui legem potuit apertius dicere.ff. de
pac.l.veteribus.de priuile.c.q; in glo. Interpr
tatio i contractibus fit plena. In testamentis
plenior. In bñficijs quoqz plenissima.ō dona.
c.cum dilecti. Interpretatio locutionū dz fieri
fm personas que loquunf vel quibus loquif
xxvi.di.deinde in glo.

Aterrogationes in cō

fessione vtrū sint faciende a confessore.
R.q; sic.p ter.clarum.Aug.de pe.di.vi.c.i. vbi
dicit. Diligens inquisitor:t subtilis inuestiga
tor sapienter t quasi astute interroget a pecca
tore qđ forsan ignorat vel pre verecūdia velit
occultare. hec ille. Et nota q; cōfessor tenetur
sub pena mortalis peccati eas interrogatiōes
facere quas cognoscit necessarias cōfitēti pro
validitate cōfessionis habens probabilem opi
nionē q; cōfitens ex oblitione vel ignorantia
seu negligentia omittit. ar.c.sit rector. xlij. di.
Secus esset qñ habens probabilem opinionem q;
cōfitens talia scit t aduertit:q; sic potest cre
dere eū vel nō cōmisisse vel alis cōfessum fuisse
t sic non tenef interrogare nisi forte videret q;
ex verecūdia nō auderet dicere. Dimittere aū
interrogare ex inaduertētia aut oblitione nō
credo sit peccatū. Ex negligentia vero dimitte
re interrogationes qs probabiliter cōscia sibi di
ctat faciēdas de necessitate vf mortale peccā
tum p ea que dicā.j.negligentia.§.i.multoma
gis vf mortale qñ scienter:t sine oi rōnabili cā
voluntarie dimittit. tenef. n. cōfessor circa con
fitentē facere ex precepto charitatis ea q; velit

sibi fierēt rōnabilr ptinētia ad necessitatē sa
lutis siē integre pfiteri t in via salutis dirige
re alr procuraf illud preceptū. Diliges pri
mū sicut teipm. Non tñ dz cōfessor esse nimis
scrupulosus in interrogādo oia que possibile ē
cōmiserit peccator: sed solū circa ea dz interro
gare que pbabiliter credit cōmisisse.

1 ¶ Quid debet attendere confessor circa inter
rogationes.R.fm Asten.q; tria. Primum q; i
terroget de peccatis non de fabulis vel alijs
mūdanis. Scōz q; nō interoget nisi ō peccatis
cōsuetis:t que cōmuniter sunt nota explicite.
Quereret eni de peccatis icōsuetis t enormib9
nisi i generali t a lōge t per quādā circūlocu
tionē nocet cōfitenti:q; sepe discit qđ nescit:
propterea dr puer.xi.q. inuestigator ē malorū
opprimef ab eis:t in.l.i.§.q; cōnē.ff.de qō. p
bibet fieri qđ specialis i pudiciū alteri9. Terti
um ē q; non descendat nimis ad particulares
circūstantias peccatoz carnalium:q; vt dicit
pbs.iij.ethi. Delectabilia qz̄to magis p̄sideratur
tāto magis sunt apta mouere t nocet talis
interrogatio:t pfessori:t cōfitenti. Sufficit. n.
dre vtimā spēm peccati in bmōi:t circūstan
tias que cadūt sub spāli,phibitione t a longe
t cū verbis honestis: vñ nullo modo descēdat
ad alia spāliter:puta mulier cōfitef q; fuit co
gnita ex vas debitum nō querat postea i quo
loco vel qūo t bmōi:sicut faciūt qdā q potius
sunt cōtamiatores qz̄ cōfessores qui scpissime
peccāt mortalr delectādo se de bmōi iterroga
tōibus:t pp delectationē faciēdo eas.

2 ¶ Secūdo de qbus sunt interrogatiōes facien
de.R.q; sunt faciēde de peccatis cōib9 sicut est
trāsgressio decē preceptoz:cōmissio septē pec
catorum capitaliū:abusio qnqz sensuum:t de
circūstātijs q̄ mutāt spēm:t aliqñ que aggra
vāt notabilit nō oēs de oibus sed de illis que
cōiter cōtingūt in tali statu:q; derisio essz q̄re
a feia de militia tē. Vñ vt cōfessor simpler
dēat formam iterrogādi h annotabo talē or
dinē q erit qsi vna tabula totius istius angeli
ce summe circa ea que pertinēt ad pfciam. Atē
dē ergo o cōfessor qui salutifere vis cōfessio
nes audire ad infrascripta.

3 ¶ Presentato tibi penitēte debes primo iter
rogare eū de quo loco vel terra ē: si aliter eum
non agnoscis: vt ex hoc intelligere possis: si ha
bes auctoritatem ad eum confitēdum:q; si es
sacerdos parrochialis non habes potestatem
nisi super illos qui sunt de parrochia tua: fm
q; habes.ē.cōfessio.iij.§.iij.t.§.ix.t ser sequē
tibus. Idem dic similiter de illo cui commissa
est audiētia confessionum a parrochiali sacer
dote. Si vero est tibi commissa ab episcopo ta
lis auctoritas vel ab ei9 vicario generali in spi
ritualibus vel ab alio habente iurisditionem
quasi episcopalez. Tunc si es frater minor vel
frater de ordine predicatorum aut heremita
t huiusmodi:t talem auctoritatem habes per
presentationē factam fm formam cle. dudum
de sepul. de quo habes.ē.confessio.iij.§.xvi. vt
es admissus ac si eēt seruata talis forma sic po
tes audire omnes de illa diocesi vel iurisditōe
illius:t in illa diocesi solum t non extra illam.
Si vero non es presentatus fm formam dicte
cle. nec admissus: ac si esset seruata: sed soluz ti
bi concessit licentiam audiēdi, confessiones: sic
potes vbiqz eius subditos audire: de quo vide
in.d.§.xvi.t sequen. Et si inueneris q; habes
auctoritatem eum confitendi. Interroga.ij.ō
eius statu t conditione si aliter eum non agno
scis: vt perpendere possis si erit capax absolu
tionis vel ne. Nam si inueneris eum in tali of
ficio vel in tali arte quam exercere nō potest si
ne mortali: tunc indica ei a principio: ne forte
cum audiendo:t postea volens cum absolue
re scandaliçetur de te: posses tamē talem q ha
bet aliquid quod non vult dimittere fm q; te
netur admonere q; si vult confiteri libenter au
dies cum: sed absoluere nō posses: nisi dimit
tat qđ exercere si pōt sine mortali:t quomodo
lz cum non absolnas talis cōfessio valet ei ad
multa bona: presertim vt deus citius illumiet
eum ad pniam fm q; dicitur in.c.quod quidā.
de pe.t re. Et his dictis si voluerit cōfiteri po
teris eū audire t monita salutis dare:t aliquā
pniam sed nullo mō absolutionē:q; sic pecca
res mortalr. de quo habes.ē.cōfessio.i. §.xiiij.
t confessio.vi.§.ij.t.iij. Interroga.iij. quam ū
est q; non fuit cōfessus t cui cōfessus fuit: t si
debita bona voluntate fuit confessus:t si fecit
penitentiam:t si aliquid retinuit scienter qđ
non fuit pfessus: vt ex istis possis scire de quā
to tempore dz confiteri:t si confessiones facte
sint reiterande:t quādo hoc sit hēs ē.pfessio
i.§.viij.cum multis se. Interroga.iiij.si adhi
buit diligentiam vt suorum peccatorum hēat
memoriam:t si inuenires qđ non: puta q; oz
reiterare confessiones de multo tempore. t ipe
penitēs h nō cogitabat:t, ppterea nullā posuit
diligentiam super peccatis cōfessis. tūc admo-

Universidad de Deusto
Biblioteca

nendus est vt vadat ⁊ conetur reducere ad memoriam sua peccata discurrendo per status ꝙs habuit per officia que exercuit: per societates quas tenuit: per loca in quibus habitauit: per exercitia que operatus est: vt sic integre confiteri valeat: ⁊ quantam diligentiam debeat ponere. habes. ℨ. confes. i. ℸ. xij. ¶ Predictis factis ⁊ inuento ꝙ facta diligentia ꝓm posse suum ē dispositus ad digne confitēdum: debes cūdez penitentem inducere: vt genuflexo dicat humiliter: confiteor deo ⁊ē. vsqz mea culpa: si scit eā dicere ⁊ q⁹ stet facie versa lateri confessoris: si ē mulier vel inuenis: ⁊ nō permittas ꝙ aspiciat in faciem tuam: qz multi propi ꝑ cognuerunt: ⁊ postea bonis verbis ⁊ persuasionibus inducum vt dicat peccata sua. Et si scit ordinate dicere noli eum impedire: sed solum vade supplēdo: vbi ipse deficit i exprimendo circūstantias vel declarando quomodo est mortale: ⁊ tenet abstinere vel ad restitutionem vel est excommunicatus ⁊ huiusmodi: si vides ꝙ ipse penitens hoc non intelligit vel non perpendit: vel si nescit ordinate dicere fac vt confitcatur saltem grauiora que magis grauant eius conscientiam: vt ex illis possis scire de quibus debeas eum interrogare. Et dictis aliquibus de grauioribus: Si vides ꝙ nescit ordinate dicere. Incipe tu interrogare eum sicut in infrascriptis videbis: nō tamen omnes de omnibus vt dixi: sed tm̄ de his que verisimiliter presumit cōmisisse vel rōne status vel exercitij aut conditionis persone. Et caue ne cum erasperes ꝓpter aliquod peccatum donec totam compleuerit confessionem ne forte pre verecūdia non integre confiteatur: sed cōpleta ꝯfessione: tunc eum reprehende ⁊ argue secundum ꝙ videris expedire.

4 ¶ Ordo aūt interrogādi sit iste circa peccata cognoscendas ⁊ dicenda. primo circa decem precepta.

Circa primum preceptum decalogi quod est. Non habebis deos alienos ⁊ē. Exo. xx. quod quidem quomodo intelligatur. habes ¶ Preceptum. ℨ. iij. ex cuius expositione sic facies interrogationes.

Si adorauit aliquam creaturam vel cū primo apparet fecit ei aliquā oꝛonē ⁊ huiusmodi.

Si adorauit diabolū ēt sub angelo lucis apparente: qz mortalia sunt: vide adoratio. ℨ. r.

Si inuocauit demones vel fecit aliqd̄ pactuz cum eis: vide sors. ℨ. tij.

Si vsus est nigromancia aromancia ⁊ huiusmodi. vide ibidem.

Si vsus est sortibus vel incantatōibus ad sciēdum occulta vel furta ⁊ hmōi. vide ibidem.

Si voluit scire futura ꝓuanā inspectionē creature ibidem.

Si qñ obmauit leporivel alteri animali credidit presagiū alicuius futuri ibidē.

Si quādo mulier pregnās peꝛit ignē ⁊ hmōi vtit ad sciendū futura: vide ibidem.

Si vsus ē lr̄is pūctis astrolabio aptione libroꝝ ⁊ huiusmodi ad sciēdum futura ibidē.

Si obseruauit sōnia vt idiuinaret. ibidē. ℨ. v.

Si voluit colere deum ꝓm ritum iudeoꝝ: vide superstitio. ℨ. i.

Si vsus fuit ligaminib⁹ aut characteribus ꝓ sanitate dāda. vide superstitio. ℨ. i.

Si fecit annulum qñ legit passio tp̄i vl̄ crucē in tali die: ⁊ hmōi. vide ibidē. ℨ. ij.

Si vsus fuit arte notoria vl̄ cā dicit. Vide ibidem. ℨ. iij.

Si vsus ē herbis ℨ demones. vide ibidē. ℨ. vj.

Si vsus ē breuibus ligandis ad collum vl̄ portādis. ibidē. ℨ. vij.

Si incātauit aialia. ibidem. ℨ. viij.

Si carminauit infirmos. ibidē. ℨ. ix.

Si dixit vel fecit dici missas vl̄ psalmos: vt ꝙ mozerctur. ibidem. ℨ. x.

Si colligendo herbas obseruauit aliqua vana ibidem. ℨ. xi.

Si aliquod fecit vt sciret infortunium alicuius. ibidem. ℨ. xij.

Si ꝓ maleficiū destruxit aliō malum. ibidē. xiij

Si credidit feminas ire de nocte vel cōuenire catas ⁊ huiusmodi. ibidem. ℨ. xiiij.

Si habet libros de predictis sortilegijs vl̄ superstitionibus tenetur eos combure. alias non est absoluendus. vt. ℨ. Curiositas. ℨ. i.

Si obseruauit dies egyptiacos. vid̄ supstō. ℨ. xl.

Si dedit poculū vt amaretur ab aliquo videt mortale: quia omnino superstitione vtitur.

Si credidit ꝙ ex cōstellatione cogatur quis ad bonum vel malum. vide sors. ℨ. iij.

Si vsus est sacramētis vl̄ sacralibus ꝓ danda sanitate ⁊ huiusmodi. vide sacramētum. ℨ. vj.

Si acceptauit duellum vl̄ obtulit vl̄ fuit causa vt fieret. Vide duellum.

Si accepit ferrum candēs vl̄ dedit ꝓ manifestanda veritate. vide purgatio. ℨ. i.

Si est hereticus vel fautor hereticorum. vide hereticus. in principio. ⁊ per totum.

Si fuit dubius in fide. vide hereticus. in ꝑn. ⁊ infidelitas. ℨ. r.

Si apostatauit a fide. vide apostata. in prin.

Si fecit actū infidelitat̄ tiõe mort̄. ibidē. ℨ. pe.

Si portauit vestes infideliū. ibidē. ℨ. vltimo.

Si nimā practicā hz cū iudeis. vide iude⁹. ℨ. i

Si balneū intrauit cū iudeis. vide balneū. ℨ. iij.

5 ¶ Circa scōm preceptū. Non assumes nomē ⁊ē quo intelligat habes preceptuz. ℨ. iiij. ex cuius expositione sic formabis interrogationes.

Si vota facta non implcuit vl̄ deliberauit nō implere cuz posset: ⁊ tenet̄ peccauit mortaliter ⁊ quando teneatur vel non. vide votum ꝑ. per totum. ⁊ votum. iij. per totum.

Si assensit impedimento non implendi votū vide votum. ij. ℨ. vij.

Si facta vota sine determinatione temporis nimis tardauit. votum. iij. ℨ. ij.

Si in casu qñ obligatur ad vota parentuz nō ea implcuit. ⁊ qñ fit. vide votum. iij. ℨ. viij.

Si impetrauit dispensationem voti sine cā legitima. vide votum. iiij. ℨ. x. ⁊. xi.

Si fecit votū sciens ꝙ vouere ñ poterat. vide votū. ij. ℨ. ir. ⁊ qui non possunt habes ibidem.

Si fecit votum de re mala fienda que sit mortale peccatū: peccauit mortaliter vouēdo. ⁊ tenet̄ facere cōtrariū. secus esset de re peccati venialis: ⁊ quomodo non obligat. vide votū. i. ℨ. v. ⁊ facit ad hoc qō not. in. c. periurium. ℨ. i.

Si fecit votum de re bona sed ꝓpter malum finem. vide votum. i. ℨ. iij.

Si apostatauit ab aliqua religione vel ordine vide apostasia. ℨ. ij. ⁊ per totum.

Si blasfemauit deum vel sanctos. vide blasfemia. ⁊ quot modis blasfematur ibidem.

Si maledixit deū vl̄ sctōs. viō maledictio. ℨ. i.

Si noluit deū vel sctōs opꝓbriose vel per mēbra verecūda aduertent: peccauit mortaliter ēt si fecit per ioco. qz ℨ preceptū predictū directe.

Si sacramentis ecclesie fecit aliquod enorme: puta conculcando vel huiusmodi: qz mortale est contra preceptum predictum.

Si sacramenta recepit vel administrauit in peccato mortali: mortale peccatum est nisi in casu. de quo baptismus. v. ℨ. xiij.

Si iurauit falsum quod credebat verum. vide periurium. in principio.

Si iurauit verū cū tm̄ crederet dicē falsū. ibidē.

Si iurauit falsū sciēs se mēdaciū iurare. ibidē

Si iurauit aliquod malum se facturum. ibidē ℨ. i. ⁊ iuramentum. iij. ℨ. vij.

Si iurauit in cōi sermone sine debita discretione. ibidem. ℨ. ij. iuramentum. ℨ. r.

Si iuramento affirmauit id de quo dubitabat vide periurium. ℨ. iij.

Si iurauit per verbum: credo quod tamen nō credebat. ibidem. ℨ. iiij.

Si credidit contrauenire iuramento cum tm̄ non contrafaceret. ibidem. ℨ. v.

Si iurauit ex metu falsum. ibidem. ℨ. vij.

Si iurauit ex metu falsum. ibidem. ℨ. vij.

Si indurit aliquem ad iurandum quem sciebat falsē iuraturū. vide iuramentum. iij. ℨ. xi.

Si iurauit vituperose per deum vel sanctos ibidem. ℨ. xij.

Si iurauit non ꝓm intentionem dantis iuramentum. vide iuramentum. iiij. in prin.

Si non compleuit quod sub iuramento promisit in casu quo tenebat̄ ⁊ quando hoc sit habes iuramentum. v. per totum. ⁊ quō est mortale peccatum non implere quod iuramento promisit. habes periurium. ℨ. i.

Si fecit se absolui a iuramento sine cā legitima. vide iuramentū. vi. p totū. ⁊ ō cā legitima que sit ⁊ quis potest soluere a iuramento.

Si qñ tenebat ozare volūtarie se occupauit in his que distrahunt mentem. vide hore. ℨ. xxvi.

Si simulauit sanctitatem quam non habebat vide simulatio. ℨ. vltimo.

Si adiurauit homines: vel demones: aut alias creaturas. vide adiuratio per totum.

6 ¶ Circa tertiū preceptum. sabbata sanctifices eius expositionē habes. j. preceptū. ℨ. v. ex cuius declaratione sic sūt formāde interrogationes

Si existens corpore sanus ⁊ nō occupatus in spiritualibus bonis steꝛit ociosus. nec aliquid operatur tempoꝛe non festiuo: vnde viuat vel vnde tribuat egentibus: quia magnus excessus ociositatis videtur mortale peccatum. de quo vide preceptum. ℨ. v.

Si in diebus festiuis de precepto non habuit attritionē de peccatis mortalibus cōmissis: ō quibus non fuit contritus. vide ferie. ℨ. xli.

Si vacauit ludis aut corcis. de quo vide corea per totum. ⁊ ludus. per totum.

Si non vacauit deo in dictis festis saltem in aliqua hora: qz mortale. vt ferie. ℨ. ir.

Si fecit bastiludia quia sunt prohibita quibus cunqz diebus sicut torneameta ꝑm Ricar. in iij. distin. xxxvij. ex consimili ratione. vt in. c. i. de tornea.

Si fecit opus manuale vel fecit fieri in predictis festis in casibus nō ꝓcessit. vide Ferie que

operalicent ꝛ que nō.ꝛ que sint festa precepta ꝛ qñ est mortale opus seruile in die festo:ꝛ qñ incipit festum.vide ibidem.per totū.
Si audiuit missā integrā in predictis diebus vide ibidem.§.xlij.
Si existens in missa occupauit se in vanis.vide de hora.§.xxvi.ꝛ Ferie.§.xlij.
Si audiens missā in p̄dictis diebus dixit orationes q̄s tenebat dicere ex voto vel pnia aut rōne ordinis.vide Ferie.§.xlvi.
Si audire predicationem contempsit in festis vide ibidem.§.xliij.
Si nō fecit oblationem in missa ad quam tenebatur vide oblatio.§.i.
Si in diebus festiuis de precepto cōmisit aliq̄ petā mortalia.vide in.d.§.v.ꝛ Ferie.§.xxxvi.
Et q; difficile ē scire dicere que peccata cōmisit in festis.ꝛ interrogare in quolibet petō si illud cōmisit in festo est difficile.potes sine alio scrupulo peccatorem interrogare sic. peccasti mortaliter in festis. ꝛ si dicit q; sic. interroga scdo in quot festiuitatibus.Et si nescit interroga cū si quasi in oibus vel in maiori pte ip̄arum vel in minori.Et tertio interroga si in eodem festo alīq̄n bis vel septies ꝛ sepi⁹.ꝛ sic sufficit quo ad istam circunstantiā absq; hoc q; exp̄imat speciem peccati q; cōmisit vel absq; hoc q; in quolibet peccato quod confitet interroges si fecit in festo qō bene nota.

7 ¶ Circa quartū preceptū.Honora patrem tē. cuius expositio habet ¶Preceptum.§.viij.ꝛ ex qua interroga vt infra.
Si nō dilexit p̄ez vel matrē.vide Filij.§.xxx.
Si non ostendit eis signa dilectionis sed dure se habet cum eis.ibidem.
Si dixit eis verba iniuriosa vl verberauit q; videtur mortale per dicta. in dicto.§.xxx.
Si non obediuit eis.vide ibidem.
Si non subuenit eis indigentibus.ibidem.
Si non seruiuit in infirmitatibus eorum.vel fecit seruiri ibidem.
Si maledixit eis.vide maledictio.§.i.
Si nō fuit exercutus eor volūtates seu legata facta post eor mortē. vide executor.§.xxij.ꝛ xxiiij.ꝛ Heres.§.v.vsq; ad.§.xij.ꝛ legatū.i.ꝛ ij.per totum.

9 ¶ Circa quintum preceptū.Non occides. vide ¶Preceptum.§.ix.ex quo sic interroga.
Si habuit animū offendendi proximū in persona vulnerando:mutilando:occidendo:ꝛ hu iusmodi.vide in.d.§.x.
Si vulnerauit vel occidit aliquē. vide ibidē.
Si cōmisit homicidiū sp̄ualc.i.inducendo aliquem ad peccatum mortale vl aliis modis de quibus habes Homicidium.iij.per totum.
Si procurauit abortum alicuius mulieris.vide de abortum.per totum.
Si incarcerari fecit aliquem indebite. vide Carcer.§.i.ij.ꝛ.iij.
Si pueros tenellos tenuit inrta se i lecto ꝛ suffocauit dormiendo.vide Homicidiū.ij.§.xv.
De multis modis quibus fit homicidiū ꝛ cū petō mortali bēs homicidiū.i.ij.ꝛ.iij.per totū
Si asperit spectacula in quib⁹ imminebat pcm lū ,pbabile mortis vel mutilatōis mēbroꝝ.vt tormenta:bastiludia ꝛ hmōi peccauit mortaliter in duobus casibus. ¶Primo qñ talia aspexit q; etiā si preciperet ei ne staret ad vidē:nihilominus nō desisteret. Scdo qñ eius aspectio est cā vt fiant sine qua nō fierent.alias est veniale peccatū de se:nisi forte rōne scandali:vt in clericis religiosis ꝛ huiusmodi.
¶ Circa.vi.preceptū.Nō mechaberis.vide ꝑceptum.§.x.ex cuius expositione sic forma interrogationes.
Si fecit fornicationem vide ibidem in.d.§.x.
Si cōmisit adulterium.ibidem.
Si stuprum perpetrauit.ibidem.
Si sacrilegium operatus est.ibidem.
Si incestuosus fuit.ibidem.
Si fuit sodomita.ibidem.
Si alio modo per sese polluit qualitercunq. vide Luxuria.§.ij.
Si voluntarie cogitauit de hmōi peccatis ꝓpter delectationem.ibidem.
Si voluntate desiderauit aliq̄ ipsoꝝ cōmittere ibidē. Nō ꝫ aduerte q; totiēs peccat mortaliter: quotiēs ꝫ deliberate appetit ꝑpetrare ex diuersis internallis tp̄is vel p̄sonarū: puta q; nunc desiderat vnam personam ad malefaciendū:postea occupatus in aliquo alio alia cogitat.demū postea itez recordat de illa p̄sona ꝛ iterū eā concupiscit. Similiter qñ nunc vnā p̄sonā ꝛ postea aliā desiderat:q; in istis casib⁹ sunt diuerse auersiones aliqne rōne tp̄is: aliqne materie.vñ q; in hoc petō carnis magis sūt inuoluti hoies cōiter q̄s in alio ꝛ mltū in mortari in interrogatione de hmōi est periculosum ꝛ confessori ꝛ confitenti:vt dictū est. Ꝫo vt expedite possis que sūt necessaria ptranire talem modū tenebis. Si illa p̄sona que confitet est p̄sona spūalis vel mulier aut aliquis verecundus ꝛ qui non est coniugatus p̄sertim puella interrogabis eam. primo si cōmisit aliqđ petū inhonestatis: vel luxurie:operc:vl vo luntate. Si nihil dicet ꝛ tū tibi videbit q; sit ivolenta in aliquo. Tunc interrogabis eū de cogitationib⁹.Si delectatus est cogitare de huiusmodi carnalibus.ꝛ inuento q; sic:declara ei quō est peccatū mortale:vt habes.§. Cogitatō §.ij. ¶Postea procede ꝛ interroga: si delectata est audire loqui de huiusmodi: vel videre: vel tangere se vel aliam personā ,ppter huiusmodi delectationem: ꝛ quotiens : ꝛ si in diebus festis magis q̄s in alijs. ꝛ si inueneris q; talia cōmisit potes postea interrogare si habuit aliquā pollutionē propter talia per se vel cū alia p̄sona vt sic caute inducas eam ad confitendū que ex verecundia forte taceret. Si Nō p̄sona que confitetur interrogata primo generaliter ſ aliqō petū luxurie cōmisit:ꝛ respōdet q; sic interroga si fuit cū femina vel femina cū masculo:ꝛ inuento q; sic.interroga si erant soluti vel non:si affines vel consanguinei. Si religiosus vel religiosa:ꝛ huiusmodi:vt scias si fuit fornicatio vel adulterū ꝛ huiusmodi. Et inuento q; in hmōi est inuolutus. Tunc non oportet interrogare de cogitationibus motiosis q; cōiter sunt in talibus deliberate in malū si possibilitas adesset. Ideo circa tales interrogabis primo de cogitationibus deliberatis in malū istud. Et q; numerū difficile est ꝛ varietatem personarū exp̄imere:sufficit tibi quo ad necessitaten confessionis:vt interroges quantū p̄se uerauit in talibus cogitationibus.puta a tpe quo als confessus est qō est annus vel plus. Secundo interroga q̄s sepe tales cogitationes habuit. puta bis in die vl in hebdomada:aut plus oibus computatis: vel si forte maiorem partē temporis in huiusmodi occupauit. Tertio interroga si sic in diebus festiuis:sic in alijs circa predicta vacauit: vel forte plus in festis. Quarto interroga si in ecclesijs vel locis sacris eas habuit. Quito interroga si sic desiderauit coniugatos:religiosos:cōsanguineos:ꝛ hmōi sicut alios indifferenter. Sexto interroga si se puis varians mentē de vna persona ad aliam sin q; occurrebant memorie vel magis stetit in desiderio cū vna persona. Et sic sufficit quo ad cogitationes:ꝫ alio modo numerū vel tempus aut locum' exp̄imere nesciat. Et idem seruandū est in omnibus peccatis que sep̄issime cōmittūtur p̄sertim quo ad quattuor prima.

¶Postea interrogabis eum si vt suū posset cōsequi desideriū malū dedit operaꝝ in ducendo corcas.in dando munera:in faciendo matinatas:cantando:sonando: procando: loquendo: ambasiatas mittendo:litteras scribendo ꝛ huiusmodi.ꝛ quantum se occupauit in istis: ꝛ a quanto tpe ꝛ si diebus precipue festis vel in ecclesiis aut locis religiosis. Vel si fuit p̄sona cui predicta fiebant:interroga si consensit vt talia fierent vel exhibuit se p̄spectui talis vel recepit litteras aut munera:ꝛ quantū tp̄s p̄se uerauit:ꝛ si in festis vel in ecclesijs. Nam facientes ꝛ p̄sentientes in hmōi oīes mortaliter peccant. Et si munera sūt q̄ inducant ad amorem carnalem cogenda est vt pauperibus eroget. Si Nō talia non sunt nō est cogenda nisi de bono consilio si ille donare potuit. de quo habes donatio primo.per totum.
¶Postea habes eū iterrogare de opere luxurie Et si dicit q; peccauit cū femia masculus sine femina cū masculo nō habes querere nisi tm ¶Dcio si erāt soluti vel cōiugati affines vel religiosi ꝛ hmōi vt scias que spēs sit luxurie. de quo habes luxuria.§.ij. Scdo interroga si stetit naturaliter in vase debito si dicit q; non. Noli q̄rere quō vel in q̄ loco corpis cognouit eam:q; non expedit sufficit dicat q; nō in vase debito:sed extra pollutus est siue inceperit in vase siue nō. Tertio interroga. si sic peccando cū tali quesiuit cuitare generationē vel stetit tali mō q; non posset fieri. Quarto quotiens vel quantum perseuerauit ꝛ si in festis vt in plus vel in ecclesia ꝛ sufficit.
Si dicit q; peccauit p̄se polluēdo seip̄m volūtarie nō oportet q̄rere de mō sed solū quotiēs vel quantū p̄seuerauit vt.ē.dictū est de cogitationib⁹. Et scdo si desiderauit facere malū cū alia p̄sona qñ talibus dabat operā.ꝛ que sint ille persone.i.si soluti vel affines ꝛ hmōi.
Si dicit q; peccauit cuz alio masculo polluēdo se eū eo non oportet querere.de loco corpis sed de quotiens:festis vel loco sacro:aut si p̄sona erat sibi cōsanguinea.vel religiosa ꝛ hmōi ꝛ si cum diuersis personis.Et si consensit propter lucrum vel munera:consulat vt det pauperibus taliter acquisita.
Si confitetur q; peccauit cum brutis non oz querere de nomine bruti vel loco corporis sed de quotiens.ꝛ si in festo vel in ecclesia. Et sic pertrānsire.qō bene notabis.
Si fuit mediator peccatoruz carnaliū. Nam

Universidad de Deusto
Biblioteca

tales grauissime deū offendūt. vt p3 in.c. noli de pe.di.i.ꝛ tenenꝫ quantū possunt taliter inductos reducere ad bonū ꝛ sunt inducendi ad restituendū quicquid ꝓpter hoc lucrati sunt.
Si seduxit virginem ꝓmittendo eam accipere in vxorem ꝛ hmōi. vide stuprum.per totuz.
Si habuit pollutionem dormiendo. vide pollutio.per totum.
Si otrarit cū aliq̄ clandestine. vide clādestinū
¶Circa.vij.preceptū. Nō furtū facies. cuius expositio habeꝫ preceptū.ℌ.xi. vñ sic interroga Si fecit furtū ꝓprie dictū ꝛ quid sit. vide furtum in prin.ꝛ qñ sit mortale. ibidem.ℌ.xxxiiij.
Si cōmisit rapinam que est qñ violenter accepit alienum maius peccatū cōmisit q̄z furans vt in.c.penale est.xiiij.q.v.
Si res naufragantium accepit. vide naufragium.per totum.
Si pedagia iniusta vel a quibus non debuit exegit. vide pedagium.per totum.
Si exactōes vl̄ talias exegit. vide talia.p totū
Si bellum iniustum fecit vel in eo fuit. vide bellum.per totum.
Si participauit i dādo dānū ꝓmo opando mandando:ꝓsulendo:ꝓsentiendo:adulādo:receptādo:defensando:comedēdo:emēdo. Nō obuiando ratū hūdo:nō manifestādo ꝛ hmōi de gb⁹ hēs furtū.i multꝫ.ℌ.ꝛ restitutio.i.p totū
Si inuenit aliquid quod nō restituit. vide inuenta per totum.
Si aliqua prescripsit mala fide. vide p̄scriptio
Si cōmisit vsurā. vide vsura.i.per totum.
Si mutuauit pecuniaz vel granū vinum ꝛ huiusmodi vt aliquid lucretur. vide ibidē in p̄n.
Si mutuauit sup aliq̄ pignus vt eius fructꝰ hēat donec pecūia sibi tradaꝫ. vide pignꝰ.ℌ.xv
Si emit aliquid ꝓ minori q̄z valeret ꝓpter p̄uentionē solutionis. vsura.i.ℌ.lxiij.
Si vendidit pro precio carioꝛi propter dilationem solutionis.ibidem.ℌ.lxiij.
Si fecit cambia ficta ꝛ huiusmodi illicita.ibidem.ℌ.li.cum plurjbus sc.ℌ.
Si dedit pecuniam in societatez nolens scire aliquid de periculo. vide societas.ℌ.vij.
Si dedit a ialia in socidam volens habere capitale saluum. vide societas.ij.per totum
Si accepit sub vsuris sine necessitate vel ab eo qui non erat paratus. vide vsura.ij.ℌ.ij.
Si accepit in dono aliquid ab eo qui donare non poterat vide donatio.i.ℌ.xxxviij.
Si accepit a personis ecclesiasticis aliqua bona ecclesiarum. vide alienatio.ℌ.xiiij.
Si incendit ecclesias vl̄ fregit aut loca religiosa. vide excōmunicatio.v. vel alio modo fuit incendiarius. vide incendiarius.
Si fecit concussionem cōminando nisi mihi dederis ꝛc̄. vide concussio.per totum.
Si vt haberet aliquid cōsensit in aliquod opꝰ peccati mortalis. vide auaritia.ℌ.ij.
Si per simoniaz aliquid acquisiuit. vide simonia.per totum.ꝛ dicam circa status.
¶Circa.viij.preceptum. Non dices falsum te ij
stimoniū ꝛc̄.cuius expositio habetur preceptū ℌ.xij.ex qua potes sic interrogare.
Si dixit mēdaciū in iudicio vel extra ꝑ doctrinam xp̄iane religionis vel in damnū proximi vide mendaciū.ℌ.ij.ꝛ.iij.ꝛ testis.ℌ.xxx.
Si noluit testimoniū dicere productus in testem. vide testis.ℌ.xxvi.ꝛ.ℌ.xxvij.
Si vsus fuit astucia. vide astucia.ℌ.i.
Si accepit pecuniam vt non diceret veritatē vide testis.ℌ.xxviij.
¶Circa nonū p̄ceptū. Nō ꝓcupisces domū ꝓ ij
rimi ꝛc̄.ꝛ.x. Nō desiderabis vxorē eiꝰ q̄ūcūq̄ ligāt hēs p̄ceptū.ℌ.xiij.ex qbꝰ potes sic interrogare
Si voluit hre res ꝓximi sui qualitercunq̄z fieri cū iusticia vel cuz iniusticia ꝛ deliberate quod peccatū mortale est ꝑ istud preceptū: secus esset si optaret hre salua iusticia q: sic vel nullum vel veniale esset peccatum. vide auaritia.ℌ.i.
Si fuit contentus habere amatores vel amatrices huiusmodi. de quibꝰ dic vt.s.cogitatio.
Si posuit se ad fenestras vt videretur. dic vt ē. hic circa preceptum non mechaberis.
¶Circa.vij.peccata mortalia primo interro ij
ga de superbia ꝛ sic forma interrogationes.
Si propter inordinatum amorem excellentie egit aliquid contra diuina precepta. vide superbia.in prin.ꝛ.ℌ.i.
Si ertimauit habere bonum quod habet a se non a deo. vide superbia.ℌ.ij.
Si bona que habuit credidit a deo sibi data ꝓpter sua merita ibidem.
Si se iactauit hre bona que nō habebat ibidē
Si despectis alijs singulariter appetit videri habere quod non habet ibidem.
Circa filias superbie interroga primo de ambitione. vide ambitio quid sit in principio.
Si desideranit beneficia ecclīastica principalit ꝓpē honorē vel bonū tpale. vide ambitio.ℌ.i.
Si appetiuit dignitatē sciēs se indignū. ibidē
Si quesiuit dignitates p vias illicitas. ibidē.

Si emit officia. vide officiū.ℌ.i.
Si mutuauit sup ipsis officijs. ibidē.ℌ.iij.
Si p partialitatē quesiuit officia vt oi mō admittet partē mortaliter peccauit ꝓpter inordinationem voluntatis.
De.ij.filia que dr̄ ꝓsumptio quid sit. vide presumptio.ij.in prin:
Si posuit se ad faciendū que erāt supra facultatem suam. vide presumptio.
Si exercuit officium qō nesciebat in periculū prim. vide ibidē.
Si exposuit se periculis pcōꝝ mortaliū ꝓbabiliter: mortaliter peccauit. Si aduertebat de periculo. vt p3 p ea que notaui Cogitatio.
Si nimis presumpsit de dei misericordia. vide presumptio.
De.iij.filia que dic ir̄ curiositas. vide curiositas.quid sit.in prin. Si stetit ad audiendū peccata que aliquis confitebatur. vide confessio vltimo.ℌ.xvij:
Si voluit addiscere vel videre aut audire que fieri nō p̄it sine mortali pcō. puta fornicationes ꝛ incantatōes ꝛ hmōi. vide curiositas.ℌ.i.
Si voluit addiscere a quibus ñ debuit vt demonibus. ibidem
Si voluit experirī que nō licent vt si incantationes hūt effectū: mortaliꝫ peccauit. ibidem.
Si attēdēs curiosis dimittit addiscere vl̄ intēdere necessarijs ad salutē ē mortale pctū ibidē
De.iiij.filia que est ingratitudo.
Si despexit beneficia dei aut alterius. vide ingratitudo.ℌ.i.
Si non retribuit benefactori. ibidem.
Si benefactori iniuriatus est. ibidem.
De.v.filia que nūcupaꝫ iudiciū temerariū qd sit. vide iudiciū.ℌ.xvij.
Si iudicauit in malū determinate factū alterius. vide presumptio.i.
Si vsurpauit iudiciū nō hīs officiū. vide iudiciū.ℌ.xvij.quō multiplicit dr̄ temerariū.
De.vi.filia que dr̄ adulatio.
Si fuit adulator alicuius de pctō perpetrato vide adulatio.ℌ.i.ꝛ.ℌ.v.
Si adulando prouocauit aliquē ad superbiaz vide ibidem.
De.vij.filia superbie que dr̄ irrisio ꝛ quid sit. vide derisio.in prin.
Si derisit ꝓmū. vide derisio.ℌ.i.
Si derisit sacra vel volētes seruire deo. ibidē.
De.viij.filia que est tentare deū ꝛ quid sit. vide tentare deum.
Si exposuit periculo ꝓbabili mortis sine necessitate. vide intimiditas ꝛ tentare deum.
De.ix.filia que est pertinacia ꝛ quid sit. vide ꝑtinar.
Si fuit nimis ptinax in suo sensu. vide ibidē.
De vltima filia que est arrogantia. vide arrogantia quid sit.
¶Circa vanam gloriam que quomodo aliqñ ij4
est capitale peccatum. aliqñ filia superbie. vide vana gloria.
Si voluit laudari de eo quod est contra deū. vide ibidez.ℌ.i.
Si pretulit gloriam suam deo. ibidem.
Si ordinata ad nostram salutē rettulit ad gloriam ꝓpriam. ibidem.
Si constituit finē in laude hoīm. ibidem.
Circa filias vane glorie ꝓut est capitale vitiū interroga primo de ornatu indebito ꝛ qñ sit ī debitus habes Ornatus.p totū.ꝛ sic interroga
Si mala intentione ornauit se. ibidem.
Si inhoneste. ibidem.
Si nimis superfluе. ibidem.
Si nouas inuentiones adinuenit. ibidē.
De inobedientia que est.ij.filia. vide inobedīē tia.per totum.
De inobediētia circa p̄cepta eccl̄e sic ītrroga
Si obseruauit festa precepta ab ecclesia.ꝛ que sint habes ferie.ℌ.iij.
Si ieiunauit in vigilijs preceptis. vide ieiuniū ℌ.vij.que sunt precepta.
Si confessus est semel in anno. vide confessio ij.ℌ.ij.ꝛ.iij.
Si suscepit sacr̄m corporis xp̄i semel in anno vide eucharistia.ij.in prin.ꝛ p totū.
Si audiuit missā i festis ꝑcepti. vide ferie.ℌ.xlij.
Si fecit torneamenta seu consensit vt fierent. vide torneamentū.p totū.
Si contraxit matrimonium clandestine. vide clandestinū.p totū.
Si fecit aliqō cox̄ qō ꝓhibeꝫ sub pena excōis late sñle. de q̄ vide excōicatio.v.ꝛ.vi.ꝛ.vij.
Si fuit excōicatus ab aliquo.
Si participauit cū excōicatis. vide excōicatio viij.p totū.
De inobedientia certarū ꝑsonarum habes infra circa status.
Si fuit inobediens suis prelatis vel dñis. vide obedientia.ꝛ vide inobedientia.
Si fecit ꝺ psciam. vide conscia.ℌ.i.
De iactantia q̄ ē.iij.filia. vide iactantia.in p̄n.
Si iactauit se de aliquo peccato mortali facto

vide ibidem.§.i.
Si tacrauit se in vituperiū alioꝝ.vide ibidē vl in decptionē alicuius ibidem.
De ptinacia q̄ ponit ab aligbus filia superbie habes.ē.§.xiiij.
De ipocrisi.vide simulatio.§.iiij.
Si simulauit sctitatē in decptionē populi vel vt assecret prelationes.ibidem.
De discordia que est.vi.filia vane glorie.vide discordia.
Si noluit cōcordari cū alijs in his que erant bona ꝓpter elationē suā.ibidem.
De contentione q̄ est.vij.filia.vide contentio.
Si būit ꝓtētiōz ꝓp emulationē alicuius ibidē.
Si ꝓtēdit disputando ꝓtra veritatem.ibidem.
Si ꝓtendit in iudicio ꝓtra iustitiam. ibidem.
Si ꝓtēdit ita iocdiate q̄ scādalū fac aligb⁹.ibi.
Si subornauit aliquos i electione vel testimonio ⁊ huiusmodi.vide subornatio.
Si nimis vilipendit se.vide ironia.
De astutia.si vsus est simulatiōe.vide astutia.
15 ¶ Circa auaritiā que est capitale peccatū.vide auaritia.in ꝑn.quid sit.
Et quia consistit in retinendo acquirēdo ⁊ appetendo sic interroga.
Si retinuit que restituere tenebatur.vide restitutio.iij.p totū.⁊ qs tenet.habes restitutio.i.
Si nō soluit creditoribus in termino cū possz vide solutio.§.xxv.
Si retinuit supflua ⁊ nō fecit elemosynas. vide auaritia.§.iij.
Si nō fecit elemosynā de arte sua.puta medicus pauperi infirmo.aduocatus cliētulo pauperi.de q̄ vide aduocatus.§.x.⁊ medicus.§.v.
De auaritia in acquirendo.vide auaritia.§.ij. ⁊ satis patet.ē.in.vij.pcepto.
De auaritia in appetendo.habes auaritia.§.i.
Si appetiuit illicite vel illicita vel multā aio suffocato.vide ibidem.
Circa filias auaritie.prima est ꝓditio.
Si ꝓdidit castrū vel terrā inimicis vltra mortale tenet de oī dāno.
Si ꝓdidit res ꝓrimi volētib⁹ eas auferre iniuste vltra mortale silr tenet ad restitutionem
Si habita sub figillo secreto vel ꝓfessionis revelauit habes ꝓfessio vlti.§.i.⁊.§.xxiij.
Si apperuit lras alterius figillatas.vide falsarius.§.ij.
Si secreta dñi sui revelauit in ei⁹ dānū vltra mortale tenet ad restitutiōz.vide feudū.§.xvi.
De fraude que est.ij.filia habes fraus.
Si fecit fraudē legi.ibidē.§.ij.
Si fraudauit iustas gabellas.viō pedagiū.§.vi
Si vendidit vnā rē ꝓ alia.puta vinū limphatū ꝓ puro:corrupta ꝓ sanis:pecus ꝓ castrato ⁊ hmōi.habes emptio.§.viij.
Si aliquā fraudē fecit in decptionē proximi. vide dolus.§.ir.
De fallacia q̄ est.iij.filia.habes falsarius.
Si falsificauit aliqō instrm:bullā: vel libz.vi de excōicatio.v.casu.iij.⁊ falsarius.§.i.cū se.
Si destruxit instra vel scripturas.vide falsarius.§.iij.
Si occultauit scripturas.vide restitutio.i.i iiz tera scripturas.
Si falsificauit figilla platoꝝ.vide falsarⁱ.§.ij
Si falsificauit mensuras.ibidē.§.ri.
Si monetā.ibidē.§.iiij.cū sequentibus.
Si ex falsa cā obtinuit aliqō beneficiū ecclesiasticū vltra mortale tenet renūciare si alⁱs non obtinuisset.vide rescriptū.§.ij.
De inquietudine mentis q̄ quis nimis solicit⁹ est circa tpalia.⁊ tūc est mortale pctm̄ qñ pēl quis omittit necessaria ad salutē.alⁱs est venale pctm̄.vide inquietudo.
De violentia que est.v.filia satis patet in.vij. pcepto ⁊ in titulo Rapina.
De imisericocdia q̄ est.vi.filia q̄ non subuenit gs indigēti:hēs auaritia.§.iij.⁊ elemosyna.§.i
De acceptione psonarū que est.vij.filia habet acceptio psonaꝝ.
Si i iudicio accepit psonā vl i distribuēdis officijs vel būficijs vel el'ynis.vide ibidē p totū
Si in electionibus nō elegit magis dignū.vide electio.§.xxi.
De turpi lucro q̄ est.viij.filia.viō turpe lucrū ⁊ tale est pctm̄ quale illud ꝓpter qō acquirit.
De ludo qui ꝓuenit aliqñ ex auaritia.vide ludus.p totum.
Si lusit ad pillā vel aliū ludū in quo versatur industria.vide ludus.§.ij.qñ licet.
Si ludit ad ludū in quo versat fortuna.ibidez §.iiij.
Si stetit ad inspiciendū ludentes.vide ibidem §.vi.
¶ Prodigalitas est ꝑria auaritie sed tñ pctm̄.vide prodigalitas.
Si supflue expendit res in pompis:equis ⁊ huiusmodi.notabilis excessus videt mortalis.vt patet Ornatus.§.vi.⁊ ibi vide.
¶ Circa luxuriā que est capitale vitiū.vide luxuria.⁊ de hoc habes.ē.vi.pcepto.

Circa ꝙo filias luxurie quaꝝ ꝓma est cecitas mentis.de qua Cecitas mentis.in principio.
Si ita occupatus fuit in mundanis mente q̄ nescit aliqd de deo intelligere vel necessaria ad salutem.vide ibidē.§.i.
De precipitatiōe q̄ est.ij.filia.vide ꝑcipitatio.
Si fuit p:ceps in opibus suis contenens cō siderare vel in periculū.vide ibidē
De incōsideratione que est.iij.filia luxurie.vide inconsideratio.
Si fuit incaut⁹ maxime vbi iminebat piculū vel vbi tenebat de leui vel leuissima culpa q: excuset aliqñ a mortali nō tñ ab obligatiōe restitutionis.vt habes culpa.§.v.⁊.vi.
De amore sui quo quis querit delitias ⁊ quietem.vide amor sui.
De amore seculi qui est.v.filia luxuric.habes diligere.§.iij.
Si voluit ppetuo stare in mūdo.vide ibidem.
Si dilexit mundū constituens ibi finē vl ad voluptatē.vide ibidē.
De horroꝛe futuri secli ex quo bō vellet nūq̄ mori.vide diligere.§.iij.
De incōstātia q̄ est.vij.filia habes incōstātia.
De odio dei quod est.viij.filia luxurie habes odium dei.
De stultiloquio aut scurilitate que sunt filie luxurie dic si vsus est verbis libidinosis aut inhonestis aut gestibus vel ad ꝓuocandū alios: vl vñ ꝓbabiliter hñt ꝓuocari ad luxuriā est mortale pctm̄. Idem dic de turpiloquio. vide scurilitas.
17 ¶ Circa gulā q̄ est aliud capitale pctm̄ sūt for mande interrogationes circa eius species.
Si preuenit horam in comedendo.
Si nimis laute comedit.
Si nimiū studiū apponit.
Si nimis comedit.
Si cū nimio ardoꝛe seu appetitu ⁊ qñ gula sit mortale pctm̄ in predictis habes gula.
De eius filiabus.quaꝝ prima est ebrietas.vide ebrietas qñ est mortale pctm̄.
De bebetudine mentis que est.ij.filia.vide bebetudo.
De inepta letitia.scias q̄ nō est mortale pctm̄ nisi p ipsam dissolueret quis in ea que sūt mortalis peti.vt coniçando in casu,phibito ⁊ hmōi alⁱs est veniale pctm̄.
De multiloquio que est.iiij.filia habes multiloquium.p totū.
De scurilitate q̄ est.v.filia habes scurilitas.
Si fecit actus ita scurriles q̄ ad ꝓuocandū ad luxuriā sunt efficaces videt mortale.
De imundicia que est.vi.filia gule.vide imundicia.
Si comedit vel bibit vt possit luxuriari q: est mortale secus est si vt satisfaceret vxori in reddition debiti.q: sic nullū pctm̄ vl veniale qñ hoc fecit vt magis delectaret cū vxoꝛe.
¶ Circa inuidiā que est aliud capitale pctm̄. 18
vide inuidia.⁊ quō est mortale pctm̄.
De eius filiabus.quaꝝ prima est odiū ꝓximi de quo vide odiū dei.⁊ sic interroga.
Si desiderauit malū ꝓximi ⁊ quāto tempoꝛe perseuerauit.⁊ si sepe in huiusmodi occupauit mentē:q: quotiens deliberate desideravit malum ꝓximi totiens mortaliter peccauit si erat notabile malū ⁊ p diuersa tpa. Si'liter qñ in eadem cogitatione transibat nūc de desiderio mali in rebus ad desideriū mali in psona vel in filijs:q: sicut sunt diuersa subiecta ita videtur diuersa mortalia pctā.
De tristitia in ꝓsperis que est.ij.filia.si tristatus est de bono notabili ꝓximi deliberate ꝓpter inuidiā est mortale peccatum vt prelat⁹ de maioꝛi prelatione.doctoꝛ de maioꝛi ꝓcursu scholaris de maioꝛi ingenio. Cuius de maioꝛi honoꝛe. Mercatoꝛ vel artifex de maioꝛi'credi tu:spūalis de maioꝛi fama ⁊ hmōi .viō inuidia
De letitia in aduersis ꝓximi.idez dic vt.ē. Et vide ibidem.
De susuratione.vide susuratio.
Si quesiuit seminare discordias reportando malū alteri de altero.ibidem.
De detractione.vide detractio.p totū quō est mortale pctm̄.⁊ quō tenet ꝓ totū
Si dixit malū de ꝓximo falsc.ibidem.
Si vere dixit sed quibus nō debuit.ibidem.
Si augmentauit malū.ibidē.
Si audiuit libenter detractiones.ibidē.
¶ Circa iram que est aliud capitale pctm̄.de q̄ habes ira. 19
Si appetiuit vindictam de ꝓximo.ibidem
Si noluit loqui cū ꝓximo nec reconciliari.vide diligere deū.§.ij.
De filiabus eius. quarum prima est tumoꝛ mentis dic vt.ē.in.i.filia inuidie.§.xix.⁊ de imꝓlicatiōe in hmōi cogitationib⁹ d̄ vindicta fienda sm̄ regulā supradictā.ibidē.
De.ij.filia.s.indignatione habes indignatio.
De.iij.filia que est clamoꝛ.vide clamoꝛ.
De.iiij.filia que est contumelia seu conuitiuz

habes ꝓtumelia ⁊ ꝓuitiũ. Aduerte hic q⁹ l⁹ qs nõ dicat ꝓuitiũ vel ꝓtumeliã: vt ei auferat honorẽ: sed cã correctionis. sed tñ dicit talia q̃ de se notabiliter ledũt. puta mulieri q⁹ est putana ⁊ hmõi ⁊ audientes scandaliçanť de tali cui dr q⁹ sic credũt esse nõ excusareť a mortali pctõ.

De. v. filia que est rira. habes rira.

De maledictione q̃ est. vi. filia hẽs maledictio.

De blasfemia dictũ est. s̃. §. vi.

De bello simliter. §. xi.

De seditione q̃ est. vij. filia. habes seditio.

Si tenet partialitatẽ vel cã sequit̃ paratus q̃/litercũq; ꝓ parte est in statu dãnationis nec põt absoluí: nisi disponat dimittere.

De murmuratione habes murmuratio.

Si murmurauit contra deũ deliberate tenẽs eũ ininstũ: q⁹ mortale.

Si contra prelatos ipsos temerarie iudicãdo mortale est.

20 ¶ Circa accidiã que est vltimũ capitale pctñ. vide accidia

Si dimisit necessaria pp accidiã. ibidẽ. §. i.

Si penituit se benefecisse. ibidẽ.

Si incurrit infirmitatẽ notabilẽ pp tediũ est mortale q̃ põt se iuuare. vide accidia. §. i.

De filiabus ei⁹ quarũ prima est desperatio. vi de desperatio.

De scõa q̃ est malitia q̃ est pctñ in spñ sctũm qõ hz ser spẽs. Prima dr p:sũptio de misericordia dei sine meritis. Scõa desperatio q̃ desperat de misericordia dei. Tertia impugnatõ veritat̃ agnite vt liberi⁹ possit peccare. Quarta inuidentia fraterne grẽ. cr q̃ vellet oẽs esset mali ⁊ nullus bonus: ne esset sibi confusio male viuere. Quinta obstinatio. Sexta impnia. vide peccatum. §. iij.

De. iij. filia q̃ ẽ pusillanimitat̃. viõ pusillanitas

Si desiit bona facere ad q̃ tenebať ex pusillanimitate. vt puta corrigere fratrẽ. vide correctio fraterna. §. i. ⁊ similia. Si Vo dimisit ñ necessaria: est veniale pctñ.

De. iiij. que est ociositas dictũ est. s̃. in. iij. precepto. ⁊ habes in ti. ociositas.

De. v. filia q̃ ẽ pigritia seu torpor. vide torpor

De. vi. que est euagatio mentis in illicita habes euagatio mentis.

De. vij. q̃ est negligentia. vide negligentia.

Si fuit negligens in addiscendo necessaria ad salutẽ: in ꝓfitẽdo: in suscipiẽdo sacra: in opib⁹ mie exercendis q̃ qñ sit mortale pctñ p⁹ negligentia. §. i. Aduerte hic q⁹ si qs ex negligentia omittit implere vnũ ꝑceptũ. puta de ꝓfitendo semel in anno solũ est vnũ pctñ mortale. sed si deliberauit sepius nolle confiteri tot sunt pec cata mortalia quot sunt deliberationes facte p interualla tpis. qõ no.

¶ Circa opa misericordie spualia que sunt cõ 21
sule: castiga: dimitte: solare: fer: oza.

Si noluit dare ꝓsiliũ petẽti i bis q̃ ptinẽt ad salutẽ vl̃ i re: vñ notabile dãnũ põt euẽire. ꝓpter cũ tñ posset: mortale est: vel qñ hẽbat ex officio

Si nõ correxit quos debuit ⁊ tenebať. hẽs correctio prelatoꝝ. ⁊ correctio fraterna.

Si dimisit rancorẽ ꝑ ꝓximũ. dictũ est. s̃. §. xir.

Si nõ fuit ꝓsolatus tribulatos posset esse mortale in prelato qñ subditi ex tali omissione inducunť in desperationẽ vel aliud malũ. ⁊ ipse bono mõ posset salua disciplina.

Si nõ orauit ꝓ oibus posset esse graue in illis qui viuũt de elemosynis magna negligentia.

¶ Circa opa mie corpalia q̃ sũt visito: cibo: po 22
to: redimo: tego: colligo: condo. q̃ tũc cũ puniť cank̃ sũt mortale pctñ qñ ex eoꝝ omissione nõbilit̃ ledit̃ ꝓxim⁹. ⁊ hõ põt bono mõ facere. puta si plat⁹ visitaret infirmũ quẽ visitare posset nõ desperaret sed ꝓficeret. Eget cibo ⁊ potu ⁊ hẽs vltra ꝓdecentiã tui stat⁹. Est in captiuita te ⁊ redimere posses de superfluitatibus tuis. Est nudus ⁊ tu caudã ducis. Est sine domo ⁊ tu habes ampla palatia. Ex dictis. s̃. auaritia ⁊ elemosyna potes colligere qñ homo tenetur de precepto.

¶ Circa quinq; sensus qui sunt visus: gu 23
stus: auditus: odoratus: ⁊ tactus. in quibus sc pius põt esse mortale. vt si voluit videre que sunt mortalis pcti in eo qui facit vl̃ inductiua ad mortale de quo habes curiositat̃. Idem dic de auditu. Gustus aũt ⁊ odoratus cõiter sunt venialia. Tactus q̃q; mortale cum cã luxurie vel morose delectationes. vt. s̃. cogitatio.

¶ Circa ꝑcepta eccle que generalit̃ tangũt oẽs 24
dictũ est. s̃. in. ij. filia inanis glorie. §. xviij.

¶ Hũc de statibus aliq̃ ptinlaria sũt ponẽda 25
in gb⁹ sũt interrogandi vltra ea q̃. s̃. posita sũt ꝑ ꝑcepta ⁊ in peccatis capitalibus. ⁊ primo.

Circa pueros doli capaces: sũt interrogandi ꝺ iniectione manũ violẽta in pson̄ ecclesticã er q̃ possent eẽ excõicati. de q̃ hẽs. s̃. excõicatio v. §. i. cũ mlt̃is sc. postea de ꝓfessiõe ⁊ cõione si fecerũt de pnia: de inobedientia: de mendacijs de inhonestate: auditione misse: de furtis ⁊ silibus in quibus cõiter illa etas solet peccare.

16 ¶ Circa xpianos in cõi. Si suscepit sacr̃a neces 17
sitatis ⁊ que sint. vide sacr̃m. §. vi.

Si portauit habitũ infidelium. vide apostasia §. vltimo.

Si nimiã familiaritatẽ hz cũ iudeis vel cũ infidelibus. vide iudeus. §. i.

Si fecit ꝑ ꝓsciam. vide ꝓscia. §. i.

Si habuit ratũ aliq̃ malũ factũ noĩe suo. viõ consensus. §. v.

Si alicui cõsuluit aliq̃ pctñ vl̃ malũ. vide cõsiliũ. §. i.

Si ꝓtempsit aliquã exhortatiõz supioris. viõ contentus. §. i.

Si qñ tenebať habuit ꝓtritionẽ de pctis. viõ ꝓtritio. §. iiij. ⁊. v.

Si correxit quos scuit velle, delinquere. vide correctio fraterna. §. i.

Si denunciauit prelatis peccata que sciuit. vi de denunciatio. §. i.

Si in dubijs tutiorẽ partẽ elegit. vide dubiuz §. i. ⁊. ij.

Si crisms excõicatus vel interdictus ⁊ monitus a celebrantibus vt exiret ecclesiã noluit exire. vide excõicatio. v. casu. xv.

Si famã suã neglexit. vide fama. §. i.

Si incarceratus fugit. vide fugere. §. i. ⁊. ij.

Si vsus est habitu femineo vir crñs: vel ecõtrario aut religiõis. vide habitus. §. vij. ⁊. viij

Si fuit histrionus. vide histrio. §. i.

Si impressit in terra vl̃ in lapide humi posito signũ crucis. vide imagines. §. iiij.

Si fecit aliq̃ enorme in ecclesia. vide immunitas. p totũ.

Si scuit necessaria ad salutẽ. vide scia. §. ij.

Si fuit excõicatus ab aliquo iudice. vide absolutio. ij. ⁊ excõicatio. i. p totum.

Si iniecit manus violentas in pson̄ ecclesiasticã. vide excõicatio. v. §. i. cũ multis sc.

Si notatim interdictos: excõicatos: vel vsurarios sepeliert. vide excõicatio. vij. casu. xxxvi.

Si ꝓcrẽt mrimoniũ in casib⁹ ꝓsanguinitat̃ vel affinitat̃. ꝓhibit̃. vide excõio. vij. casu. xli.

17 ¶ Circa ambassiatores dñoꝝ vel cõitatũ.

Si steterũt absentes sine cã vel ꝓ factis suis i expensis dñoꝝ vel cõitatũ. vide absens. §. i.

18 ¶ Circa tutores vl̃ curatores aut administratores rerum alienarũ.

Si infideliter se habuit in cõmissis fraudãdo vel dilapidando. aut nõ bñ ministrando. vide administratio. §. i.

Si exegit vsuras ꝓ pupillis: aut alio mõ fecit ꝓ eis ꝺctus illicitos. vide restõ. i. i hꝛa vsurari⁹

¶ Circa cõiugatos. Si ꝺrit clandestine. vide 19
clandestinũ. vel in gradu ꝓhibito. vide matrimoniũ. iij. p totũ.

Si ꝓsumauit añ bñdictionẽ. vide debitũ. §. i.

Si negauit debitũ pctenti vel reddidit se impotentẽ. ibidem. §. vi.

Si cognouit cã saciãde libidinis. ibidẽ. §. xxiij

Si cognouit bñs itẽrõz ad alterã ibidẽ. §. xxi.

Si vsus est mrimonio extra vas vel mõ inde bito. ibidẽ. §. xxv.

Si tpe menstrui ibidẽ. §. xxij.

Si in diebus festuis vel in ecclesia. ididem. §. xxviij. ⁊. §. vi.

Si pregnationis tpe. ibidẽ. § xxiij.

Si p tactꝰ hũit pollutiõz eꝝ vas. ibidẽ. §. xxvi.

Si exegit vel reddidit debitũ adultero vel adultere. ibidẽ. §. vij.

Si ꝓrit excõicatus: vel in pctõ mortali crñs: q⁹ peccauit mortaliť ꝓbendo p verba de pñti. vide matrimoniũ. ij. §. vi.

Si nõ ꝓrit ea intentione qua debuit. vide matrimoniũ. ij. §. vi.

¶ Circa vxores. Si fuit litigiosa in domo. ⁊ ꝺ 20
reliquis: de quibus. s̃. §. ix.

Si habuit dotẽ de vsuris. vide restõ. i. sub hꝛa vsurarius.

Si fuit inobediens viro. vide obedientia ⁊ inobedientia. p totũ.

Si ꝓcurauit sterilitatẽ vl̃ vsa ẽ supstitiosis: vt hꝛet filios. viõ mrimoniũ. ij. §. xxij. cũ du. sc.

Si dedit bona viri ꝑ ei⁹ volũtatẽ. vl̃ elemosyna. §. vij. ⁊ vide furtũ. §. xxiiij. ⁊. xxv. ⁊. xlvij

Si habuit bonã curã de filiabus marime: ⁊ si docuit eas vanitates ⁊ hmõi: in ḡbus sũt multa mortalia: nõ durit ad missas: predicationes sed coreas: ꝑ supradicta q̃ est mortale

Si vsa ẽ ornatu indebito. vide ornat⁹. p totã

Si violauit fidẽ viro. vide adulteriũ in prin.

¶ Circa viros si stetit nimis in remotis cã cu 21
piditatis ꝑ volũtatẽ vxoris. vide debitũ. §. vi.

Si nõ seruauit fidẽ vel hz ꝺcubinã: q⁹ nõ ẽ absoluẽd⁹: nisi a se eijciat. vide ꝺcubinari⁹. §. i.

¶ Circa patrẽfamilias. Si alimẽta dedit qui 22
bus tenebať. vide alimẽta p totũ.

Si soluit decimas debitas. vide decia. §. i. ⁊. ij.

Si fecit elemosynas. vide elemosyna. §. i.

Si ministrauit nccia familie tã corpi q̃ aie docẽdo ⁊ hmõi. vide familia. §. i. ⁊ fili⁹. §. xxi.

Si nõ dotauit seu maritauit filias tpe debito vide dos. §. iiij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Quō teneť ex facto familie habes dīs.§.vl.
Si prouocauit familiam suam nimis craspe/
rando:ꝛ furiose ꝛ ceteris.vt.ō.§.xix.
Si non ꝓcurauit vt confiteretur semel in an
no ꝛ cōmunicaret videtur mortale peccatum.
33 ¶ Circa filiosfamilias. Si furatus est res pris
sui vt expenderet in superfluis vel ludis aut
alijs malis qꝛ est mortale. Secus si accepisset
ꝓ faciendis sibi vestimentis:aut calciamentis
aut alijs necessarijs:qꝛ sic liceret . ergo pater
nō ꝓcurit vt tenetur.ꝛ de reliquis vt.ō.§.viij.
34 ¶ Circa doctores ꝛ magistros.
Si quesiuit magisteriū seu doctoratū propter
honorem principaliter. vide honor.§.iiij.ꝛ.vij
Si fecit se ꝓmoueri ad doctoratū cris inept⁹
ꝛ ignoras vī mortale p.c.i.ꝛ.c.quātō:d mgrīs
Si legit ꝓncipaliū ꝓp honorē.vid honor.§.vij
Si legit scientias ꝓhibitas vel personis pro
hibitis. vide magister.ꝛ que sunt persone pro
hibite. vide excōmunicatio.vij. casu.vi.ꝛ.vij.
Si ex pacto receptus est in canonicuꝫ vt scho
las regat. vide magister.§.x.
Si exegit cristens salariatus a scholaribus ali
quid. vide ibidē.§.xi.xij.ꝛ.xiij.
Si exegit aligd ꝓ lnia docēdi dāda.ibiō.§.xv
Si admisit ignorantes ad doctoratū mortalit
peccauit:qꝛ ex tali facto dic mēdaciū pnitiosū.
Si nō exegit iuramentū a doctorādo qꝛ nō ex
pendet plusq̄ dꝫ in doctoratiōe. ibidē.§.vlti.
Si existens in mortali notorie docuit publice
in theologia:quia mortaliter peccauit ſm ꝟ̄pe
trum. vide ꝟ̄predicare.§.vij.
Si seruauit iuramenta vniuersitatis. vide iu
ramentum. vi.§.ij.ꝛ.iij.
Si iactauit se de doctrina alios vituperando
aliquādo ꝛ in pluribus potest esse mortale. vi
de.ō.§.xiiij.in.ij.filia.ꝛ.§.xviij.
Si notabiliter fuit negligens circa profectum
scholarium videtur mortale. vide negligentia
Si verberauit aliquē crudeliter videt mortale
qꝛ solū leuis castigatio eis ꝓmissa est.c.cū volū
tate. de ſnia excōicationis.ꝛ si crant clerici eēt
excōicatus. vide excōicatio.v.casu.i.§.x..ꝛ.xi.
Si iniusto mō puta detrahendo vel per sectas
subtrarit scholares alterius doctoris:qꝛ vltra
mortale teneť ad restitutionem si iam intraue
rant ſm ꝟ̄o. de signa.secus si nōdū intrauerāt
Si impediuit ꝓpter odium vel partialitatem
doctorandū:vel in collegio recipiendū idoneū
qꝛ vltra mortale tenetur ad restitutionē dāni.
35 ¶ Circa scholares. Si seruauit iuramenta vni
uersitatis. vide iuramentum. vi.§.ij.ꝛ.iij.
Si fecit sectas pro rectore fiendo multa mor
talia ibi adueniunt.
Si elegit rectorem insufficientez videtur mor
tale ſm aliquos:sed hoc non determino in vni
uersitatibus scholarium.
Si studet in ꝓhibitis scientijs. vide magister
ꝛ supra. excōmunicatio.vij.casu.vi.ꝛ.vij.
Si sepe contendit contra veritatem ne fucē
bere videatur. vide.ī.§.xiiij.in.vij.filia.
Si studet ꝓpter malū finē qꝛ tale peccatū qua
lis finis:vel ꝓpter honorem. vide honor.§.vij
Si studuit curiosa dimittendo necessaria ad
salutem est mortale peccatū. vide curiositas.
Si tractauit cum aliquo ciue bononiensi de
conductione hospitij alterius scholaris. vide
excommunicatio.vij.casu.xiij.
¶ Circa medicos. Si cristens ignorans mede 36
tur. vide medicus in ꝓn.ꝛ.§.i.
Si in medendo non fuit secutus traditiones
medicine:sed voluit facere experimēta ex capi
te suo in periculum notabile proximi. ibidem.
Si prolongauit infirmitatem. ibidem.
Si consuluit aliquid contra salutem anime ꝓ
sanitate corporis. ibidem.§.vij.
Si non admonuit infirmū efficaciter vt con
fiteretur in principio infirmitatis. ibidē.§.viij
Si ꝓgnāti aligd dedit vt filiū moreret peccauit
mortaliť:qꝛ ñ fūt facēda mala vt bōa eueniāt
Si dedit medicinam de qua dubitabat an no
ceret. ibidem.§.ij.
Si nō annūciauit mortē infirmo. ibidē.§.xij.
Si non debito modo visitauit infirmos pos
set aliquando esse mortale.
Si pauperibus noluit mederi gratis. ibidē.§.v.
Si habuit partem cū aromatario.ꝛ ꝓpter hoc
grauat infirmos emere ab eo cū cor damno:
qꝛ sic teneretur eis ad restitutionem: ex quo ei
soluerunt. secus si ex hoc nullum habent dāni
¶ Circa aromatarios. Si in cōponendis me 37
dicinis nō posuit q̄ medic⁹ ordinauit. sed vnū
ꝓ alio vel corrupta ꝛ q̄ virtutē nō habebāt ex
vetustate ꝓ bonis ꝛ hmōi ex gb⁹ segr vel plō
gatio infirmitatis vel aliud malū ꝓcurio infir
mo. qꝛ vltra mortale teneť ei ad restitutionem.
Si vēdidit venena vl q̄ faciūt abortū ꝛ hmōi
i l ō gb⁹ sciebat ñ debēti ad bonū. vid art.§.ij
Si sophisticauit aromata ponens in specie
bus vnum pro alio vel in sirupis aut in cande
lis ꝛ huiusmodi. vide emptio.§.viij.
Si vendit diminuto pondere aut falso ꝛ hu

iusmodi. vide falsarius.§.xi.
38 Circa mercatores. Si portauit prohibita in
fidelibus. viō excōmunicatio.v.casu.xxi.
Si negociat ꝓp malū finē. vide negociū.§.ij.
Si in loco sacro tenuit mercatum. vide immu
nitas.§.i.ꝛ negocium.§.ij.
Si carius vendidit q̄ emit in eodem loco. vi
de emptio.§.x.ꝛ.j.negociū.§.iij.
Si vendens pro alijs aliqua vendit pro xij. ꝛ
solum.x. dat dominis rerum. ibidem.§.vl.
Si vendidit vnum pro alio vel corrupta pro
bonis. vide ibidem.§.viij.
Si vsus est falsis mensuris ꝛ huiusmodi. vide
falsarius.§.xi.
Si vendidit rem plus iusto precio aut propter
tpo solutiōis ꝛ huiusmodi. vide emptio.§.vij
Si fecit cambia. vide vsura.i.§.li.cū sequētib⁹
Si aliqs ꝛct⁹ vsurarios. vide vsura.i.ꝓ totū.
Si cōponunt cū alijs vt vendant vno precio i
damnū reipublice quia vltra mortale tenetur
damnificatis. vide negocium.§.ij.
Si expēdit falsas monetas scienť ē mortale ꝛ
teneť ad restōez ꝫ ipse ēt fuerit decept⁹ ab alio
Si bonas monetas radit. vide falsarius.§.iiij
cum sequentibus.
Si emit res raptas vel furatas. vide restitutō
i. in littera emens.
Si infideliter se habuit in societate quam ha
bet cum aliquo. vide societas.i.ꝛ.ij. per totum
Si vendidit in festis vel cum mendacijs per
iurijs ꝛ alijs illicitis. vide negocium.§.ij.
39 Circa prosoneras. Si mediator fuit ꝛctuū vsu
rariorum. vide restitutio.i.in lra vsurarius.
Si male ꝓsuluit scienť in aliq̄ ꝛctu quia vltra
mortale teneť de dāno dato. vide dolus.§.ir.
Si decepit i ꝓcio dās itelligere vni qꝛ vult tā
tū ꝛ alij qꝛ ñ pōt br̄e nisi tātū. vide ēptio.§.vl.
40 ¶ Circa artifices si fecit artem cuius opus est
ad malum vt tarillos ꝛ hmōi. vide ars.§.ij.
Si accepit insignia alteri⁹ mgrī. vide insignia
De fraude in arte in mensuris ꝛ hmōi.
41 Circa lanifices. Si vendit pannū vnus lane
ꝓ alia vel tincture. vide emptio.§.viij.
Si soluit laboratoribus de panno aut venden
do vltra iustum precium ꝛ emendo ꝓ viliori.
vide vsura.i.§.lviij.
Si filatoribus dedit.xiiij. vncias pro libra te
neť ad restitutionē nisi sic a ꝓncipio ꝓuenisset
Si pannū nimis trarit. vide emptio.§.viij.
Si nō soluit laboratorib⁹. vide solutio.§.xv.
42 Circa tabernarios. Si vendidit vinum lim
phatum ꝓ puro. vide emptio.§.viij.
Si miscuit in vino nociua. ibidem.
Si tenuit meretrices vel lusores omnia pecca
ta ei imputabuntur.
Si scienter administrauit ad ebrietatem alteri
us. vide ebrietas.§.i.
Si ex culpa sua perdidit sibi tradita in custo
dia. vide custos.in ꝓn.ꝛ nauta.in ꝓn.
¶ Circa macellarios. Si vendidit carnem cor 43
ruptam pro sana de pecude pro castrato ꝛ hu
iusmodi. vide emptio.§.viij.
¶ Circa pistores. Si fecit panem nimis pon 44
derosum: vel immiscuit aliam farinam ꝛ hu
iusmodi. vide emptio.§.viij.
¶ Circa sutores. Si fecit vestes impudicas q̄ 45
non possunt deferri sine peccato mortali. vide
ars.§.ij.ꝛ hoc quando sit. vide ornat⁹ ꝓ totū.
Si male icidit ex clpa sua. viō culpa.§.v.ꝛ.vi.
Si furat de panno serico ꝛ hmōi. vide furtus
ꝓ totū.
¶ Circa aurifices. Si vendidit aurū alchimi 46
cū ꝓ vero. vide emptio.§.viij.
Si cudit monetā sine licentia principis. vide
falsarius.§.iiij.cū sc.
Si radit eā vel facit aquam vnde aliquid imi
nueret. ibidem.
Si emit lapidē precios ꝓ vili ab illo qui igno
rabat. vide emptio.§.vij.
¶ Circa alchimicos. Si laborauit in dicta ar 47
te. vide alchimia.
¶ Circa datiarios. Si exegit datia iniusta. viō 48
pedagiū.§.i.cum sequen.
Si exegit a psonis ecclesiasticis. ibidem.§.iiij.
Si imputauit fraudē datij. vbi nō erat vltra
mortale teneť ad restitutionē totius dāni.
Si fraudauit socios vltra mortale teneť ad re
stitutionem.
¶ Circa musicos ꝛ histriones. Si pulsauit bis 49
q ex libidine corizabant vel illicite. vide coreа.
Si gestus impudicos ꝓuocātes ad petū mor
tale fecit. vide histrio.
¶ Circa laboratores ꝛ rusticos. Si nō labora 50
uit fideliť in notabili excessu eēt mortale petū
Si ꝓmisit bestias nocere in agris ꝛ hmōi te
neť ad restitutionē si fuit in culpa.
Si fraudauit dīm in parte sibi danda teneť
ad restitutionē nisi dīs in alto grauasset eū. vi
de furtum.§.xl.
Si nō seminauit possessiones vel coluit quas
tenebat sicut debuit. vide culpa.§.v.ꝛ.vi.
¶ Circa venatores. Si i dieb⁹ festis ꝑdita missa 51

Universidad de Deusto
Biblioteca

vel per totā dicm se occupauit. vide ferie. §. ix.
Si dedit dānum i agris: qr teneť si est notabile ad restitutionem.
52 ¶ Circa locatores. Si sciēr locauit equū pcm losum aut vas vitiosū: vide locatio. §. xxiiij.
Si cōductor fuit in culpa perditionis rei locate. ibidem. xxiij. §.
Si petijt mercedez quā non debuit vel ſoluit min⁹ qz debuit. ibidē. §. xxij. t. §. xv.
53 ¶ Circa laborātes i fūdo lanā: vl tigēdo setā t hmōi q teneť p si furāť secūdo si male laborāt vel destruūt. de q vide locatio. §. xxiij.
54 ¶ Circa reuēditores rez. Si finxerūt q ñ poterāt vēdi nisi p tāto: t tñ vl erāt g emerēt p plus vl ipſi p modico emerēt: vt p pluris vēderēt tenenť ad restōnē qr p fraudē acqsierunt.
Itē si vēdiderūt p plus qz tribuāt dño. vide emptio. §. xxviij.
55 ¶ Circa iudices. Si habuit iurisditionē ab aliq nō Xo dño. vide dñs. in prin.
Si dedit iniquā ſniaz sciēter vel p ignorātiā aut negligētiā. vide iudex. §. xxi. cū sequē.
Si ers ignorās nō elegit bonū assessorē. ibidem. §. xxij.
Si elegit assessorē in fraudem cū non indigeret. vide iudex. §. xvi.
Si accepit pecuniā vt iudicaret vl nō iudicaret: aut vt iniq̄ iusticiā. vide iudex. §. viij. cuz multis sequētib⁹. t ſuſpensio. i. §. xx.
Si nō ſuauit ordinē iuris vt mortale: nisi aliq cā vrgens ad hoc impelleret.
Si reo dedit dilatiōes indebitas qr vltra mortale teneť parti lesē ad restitutionē.
Si reo fecit īterrogatiōes ad qs nō tenebať respōdere. vide pfessio delicti. per totū.
Si posuit ad torturā sine legitimis idicijs. vide tortura. §. i.
Si allegatiōes friuolas admisit: qr vltra mortale teneť lesō ad restitutionē.
Si appellationē legitimā nō admisit vl friuolā admisit qr vltra mortale teneť pti lesē: ꝫz q dico appellatio. §. xv.
Si pauperibus nō ꝓuidit de aduocato. vide aduocatus. §. r.
Si penā relaxauit vl auxit. ij. vide pēa. §. xviij
Si arestauit aliquē vl bona ci⁹ descripſit vl officiales mſit: vt sic pecuniā ertorquēt ꝺ iusticiā vel aligd aliud iuenit er quo pecunias bret qr teneť ad restitutionem.
Si i ſnia appoſuit culpā obscurā: vt ille cōtra quē dabať se posset defendē ꝺ iusticiā: qr vltra mortale teneť ad restōnē de dāno dato parti.
Si ptē ñ ꝺdenauit i expēſis cū debēt t petunt qr vltra mortale teneť ad restōnē pti.
Si vt ertorqret pecūias mō suo feē q id qō in re ordiario debebat expedire facēt iuſ slegato
Si purgauit ꝓuiciā maſ hoib⁹ viō iudex. §. vij
Si iudicauit ſm allegata ꝺ veritatē quā sciebat. vide iudicare. §. vij.
Si ſniaz alicui⁹ cēſure eccl'astice ꝓtulit sine monitiōe t scriptis. vide ſuſpēſio. i. §. xvi.
Si iudicare pſuſpſit nō sibi ſubditos nec rō ne rei vel delicti. vide iudicare. §. xvij.
Si ꝓtraxit ſniaz i lōgū vt pecunias ertorquet mortal' peccauit t teneť ad restōz nō ſolū pecūie accepte a pte que iusticiā hēbat ſz t ad oē dānū qō habuit er tali dilatiōe.
Si inipoſuit auctē in aliq ꝓtractu mulieris vl minoris i eoz dānū pp pecuniā vel amicitiā qr vltra mortale teneť ad restōz leſo.
¶ Circa officiales dñoz t cōitatum.
Si cōmiat⁹ ē alicui niſi ei daret tē. viō ꝓcuſſio 56
Si exegit iiusta grauamia de mādato sui ſuperioris qr vltra mortale teneť ad restōz tot⁹ exacti. si ille ñ vlt restituē i cui⁹ vtilitatē exactū.
Si execut⁹ ē iniquā ſniaz. vide iudicare. §. vij.
Si non obuiauit malis quātum potuit bono modo. vide ꝓsentire. §. ij.
Si fuit ꝓdito: terre vel castri habes. §. §. xxv. auaritia. in prima filia.
Si fuit officialis tyrāni aut iniuſti dñi. vide dñs. in principio.
Si nō accuſauit ꝙs tenebať ex offō qr si ex iuramēto tenebať: erit mortale petñ. als nō ſp.
Si emit offā vel ſup ipſa mutuauit. vide offm
Si bñs ſoluere de pecūia dñi vel cōitatis aliſ ertorſit tantū ꝓ ducato ers ipſe salariatus. qr restituere teneť.
Si quos inuenit de nocte dimiſit ꝓpter pecuniā ꝺ statuta qr videť mortale.
Si ſeruauit statuta q iurauit in prin. officij.
¶ Circa cōſiliarios dñoz vel cōitatū. Si ers 57
in cōſilio cōſenſit alicui malo. vide ꝓsensus. §. ij. t ꝓſiliū. §. i.
Si dedit fraudulentū ꝓſiliū. ibidē.
Si ꝓpoſuit aliqua in ꝓſilio in dānū aliquoz. qr vltra mortale teneť ad restitutionē dāni totius qñ ſine eo nō fuiſſet.
Si ꝓsenſit ad aliq statuta fienda q erant iniuſta aut ꝺ libertatē eccleſie. vide ibidē. t excōicatio. vij. caſu. xij. t caſu. xliij.
Si res cōitatis ꝓmiſit dilapidari vl ex inutilibus cōmiſſiōib⁹ aut qlitercūqz. vide admiſtratō 58
¶ Circa arbitros vel arbitratores. Si iniquā dedit ſententiam ſciēter. vel ex ignorantia. vide iudex. §. xxi. cum ſequentibus.
Si ꝓmiſit expirare cōpromiſſū. vide arbii. §. i.
Si pro ſpuali dedit temporale in recompenſationem. vide ibidem. §. vij.
Si pro pace abſtulit ab vno. t dedit alteri. vide ibidem. §. vi.
59 ¶ Circa accuſatores. Si accuſauit aliquē male intentione. vide accuſatio. §. vi.
Si accuſauit aliquē calūnioſe. vide ibid. §. viij
Si iurauit non accuſare. ibidem. §. vi.
Si accepit pecium vt non accuſaret. ibidem.
Si accuſatus reſpondit calūmoſe. ibidē. §. xiij
Si accuſatus tacuit veritatem. ibidem. §. xxij.
60 ¶ Circa aduocatos. Si inhibit⁹ a iure aduocare aduocauit. vide aduocat⁹. §. i. cū mltis ſe.
Si defendit iniuſtā cauſam. ibidem. §. xiij.
Si amiſit cauſam iuſtam per ſuaz ignorantiā vel negligentiam. ibidem. §. xij.
Si imoderatū ſalariū ertorſit. ibidem. §. xiiij.
Si non aduocauit ꝓ pauperibus. ibidem. §. r
Si fecit pactum cum clientulo de quota litis ibidem. §. xb
Si reuelauit aduerſario ſecreta clientuli. vide falſarius. §. ij.
Si cauſam vſurariam defendit qr vltra mortale tenetur ad restitutionem.
Si frustratorias dilatiōes queſiuit qr tenetur ad restitutionem parti leſe.
Si falſas leges vel inſtrumenta produxit vel inſtruxit clientulum de falſitate dicenda.
Si qlitercūqz fuit cā alicui⁹ dāni i hmōi aduocatiōe: qr vltra mortale teneť de dāno pti leſe.
Si ſolūmō attēdit ad ordinē iudiciariū t nō ad merita cāe ſic hodie cōit faciūt aduocati. t tū ñ excuſanť a mortali: t ab obligatōe restitutiōis dāni ſi defendūt cāz iniuſtā q ad merita quātūcūqz q ad modū procedēdi ſit iordiata: qr ordo ſ ē inent⁹: niſi pp deceptiōes euitandas.
61 ¶ Circa ꝓcuratores. Si defendit cām iniuſtā mortale eſt t teneť ad restitutionem leſo.
Si infideliter vel negligenter ſe habuit. vide locatio. §. xxiij.
Si in poſitionibus ponendis vel rñendis ꝓuarit vel fuit cā ꝓurij mortaliť peccauit.
62 ¶ Circa notarios ſi ex ignorātia dictauit male inſtra vel teſtā ꝓpter qō ꝓrumi dānificati ſunt. vide culpa. §. v. t. vi. t. j. tabellio. §. vi.
Si inſtra q recepit ñ poſuit i ꝓtocoll' ſuis: er

magna negligētia vt mortale petñ i iſtris ergb⁹ er eaz pditōe ꝓmi poſſēt notabiliter ledi
Si malicioſe occultauit vel deſtruxit inſtra. vide falſarius. §. iij.
Si falſauit inſtra addendo aliquid qō nō fuit expreſſum vel alio mō. vide falſarius in prin.
Si nō bñ informauit in renūciatione alicui⁹ iuris ponenda in inſtro partē q erat ignara: qr teneť ei ꝺ dāno eo qr ē cā deceptōis ꝓmi
Si fecit inſtra in fraudē vſurarum. vide reſtitutio. i. in littera vſurarius.
Si petijt indebitum ſalarium tenetur reſtituere. facit qr dico emptio. §. vi.
Si notari⁹ epi petit ab ordinādis ſalariū nō ſm inſtm ſz ſm qlitatē ordis: qr ē ſimoniac⁹ quātūcūqz ñ ſit ſalariat⁹. viō ſimōia. iij. §. xxij
Si recipit inſtra ꝓ teſtō: renunciatione: donatione vel alia obligatiōe illius q nō erat ſane mentis qr vltra mortale teneť ad restōez leſo.
Si ſcripſit dictauit vel redegit in publica forma ſtatuta ꝺ eccl'aſticā libertatē vl in fauorē vſuraz. viō excōicatō. vij. caſu. xij. t caſu. xliij
Si rogat⁹ ꝓ paupib⁹ noluit gratis facere: qr teneť ſm qr dico de aduocato ¶ aduocat⁹. §. r.
¶ Circa litigātes. Si calūnioſe accuſauit ali 63
quem. vide accuſatio. §. viij.
Si mala intentione. ibidem. §. iiij.
Si accuſatus dedit pecuniā accuſatori vt deſiſteret. ibidem. §. xi.
Si calūnioſe ſe defendit. ibidem. §. xiij.
Si non reſpondit veritatez interrogatus qñ tenebať. vide confeſſio delicti. in prin.
Si litigauit ſciens iniuſtam cauſam habere. vide litigioſa. §. ij.
Si bñs iuſtā cām litigauit nō p media iuſta ſed indebita: vt puta cū mendacijs piurijs t hmōi mortaliter peccauit ſm Tho. xxij. q. lxix nō tamen tenetur ad reſtitutionem.
Si aligd obtinuit p iniuſtā ſniaz. vide ſententia. §. vij.
Si appellauit cauſa afferende more. vide appellatio. §. xv.
Si rōe ſtudij vl artⁱ fraudulenť ꝓuenit aduerſariū coꝝ aliq iudice. vide argumētatio. §. iij
Si bñs ꝓſeruatorē ꝓcurauit vt itromitteret ſe de non notorijs. vide conſeruator. §. i.
¶ Circa teſtes. Si requiſitus in iudicio nolu 64
it dicere veritatem. vide teſtis. §. xxvi.
Si falſum teſtimoniū dixit ibidem. §. xxx.
Si dubiū ꝓ certo ꝓpoſuit. vide piurij. §. iij.
Si pecuniam accepit ꝓ teſtimonio ferendo.

Universidad de Deusto
Biblioteca

vide testis.§.xxviij.

65 ¶ Circa tutores vl' curatores. Si bñ admiſtrauit i vtilitatib⁹ pupillox. viō admiſtratō.p totō.
Si cōſūmauit bona ipox vel ſibi appropriauit q: tenet ad reſtitutionē vt pz ibidē.

66 ¶ Circa executores teſtōx vl' vltiax volūtatū
Si alimentauit relictū. vide dos.§.xxvi.
Si ſoluit debita defūcti. vide heres.§.v.t.vi.
Si legata implcuit vel nimis deſtulit. vide executor.§.xxiij.t.xxiiij.

67 ¶ Circa curiales. Si fuit adulator vt obtineret bñficia t hmōi. vide adulatio.p totū.
Si ꝓpoſuit dñis aliq̄ vnde poſſent extorquere pecunias indebite. vide ꝓſiliū.§.i
Si bona ꝓfiſcata iniquc ſibi fecit donari q: tenetur reſtituere.
Si fuit leno ꝓ dño mortalia mlta in hoc ſepe cōmittuntur
Si totū tps expendit in ocioſitate. vide preceptū.§.v.
Si reportauit mala de alio vt eum poneret in inimicitiā dñi. vide ſuſurratio.
Si delectatus fuit dicere mala de alijs vel audire. vide detractio.

68 ¶ Circa principes t dños ſeculares.
Si hz dñium ex iuſto titulo. vide dñs.in ꝑn.
Si neglexit facere iuſticiā petentibuſ: q: vltra mortale teneť eis ad reſtitutionē dāni qō paſſi fuerūt ex ℞.facit qō habes iuder.§.xxi.
Si feč iniuſticiā alicui multomagꝭ teneť ibidē
Si q̄ſuit ponere diuiſionē in populis vt poſſet regnare q: mortale eſt. vide ſuſurratio.
Si impoſuit collectas indebitas ſubditis ſuis vide talia in prin.t.§.i.
Si exigi fecit pedagia inuſta. vide pedagiū.p totum.
Si fuit ambitioſus ad maius dñium ꝓpterea ꝓcurauit bella vel aliud iniuſtū q: vltra mortale teneť de oi dāno. vide ambitio.§.i.
Si fecit ꝓfederationē cū aliquo de defendēdo ſe iuſte vel iniuſte mortaliter peccauit.
Si hūit bellū iniuſtū t q̄ſi ſit iniuſtū hēs bellū §.iiij.t quō teneť ibidē in.§.v.t.x.t.xi.
Si poſuit officiales malos. vide dñs.§.iiij. t adminiſtratio.§.ij.
Si vendidit officia vide officiū.
Si ea q̄ erant cōitatis ſibi appropriauit teneť reſtituere. vide talia.§.ij.t.x.
Si incarcerari fecit aliquē indebite. vide carcer.§.ij.t.iij.
Si dānuit aliquē indebite. vide dānū.§.i.
Si nō pmiſit teſtari aliquos. vide talia.§.x.
Si coegit nubere filiā alicuius alteri vt ei ſuccedat pōt eſſe mortale ſm qualitatē rei.
Si fecit fieri torneamenta vel haſtiludia ,vel ſpectacula inhoneſta. vide ludus.§.vi.
Si iuſticiā vendidit. vide iuder.§.xix.t.xx.
Si fecit ſtatuta vel leges miq̄s. vide lex.§.xxij t excōicatio .vij.caſu.xij.t caſu.xliij.
Si vaſallos indebite grauauit vel ſpoliauit. vide talia p totum.
Si ipſe vaſallus criſtēs fuit infidelis dño ſuo vide feudū.§.xvi.
Si tolerauit vſurarios ,ꝓpter lucrū ſuū. vide vſura.ij.§.xiiij.
Si nō purgauit ,puinciā malis hoibus. vide iuder.§.vij.
Si ,ꝓpter auariciā cōmutauit penā corporalē in pecuniariā: q: vltra mortale teneť leſioſi ꝓpter hoc aliqua ſcelera facilius perpetrant.
Si nō tenuit vias ſecuras. vide rapina.§.i.
Si pupillos t miſerabiles pſonas non voluit audire nō dando publicas aliq̄ audientias: q: vltra mortale teneť de dāno qō eis inferť. vide culpa.§.v.
Si angariauit ruſticos in laboribꝰ t maxime in feſtis. vide talia p totū t ferie.
Si tēuit nimias pōpas aut expēſas. viō ornat⁹
Si nimis occupauit ſe in ludis t venationib⁹ vide ludus t venatio.p totū.
Si dedit dānū in agris ,ꝓpter venationes. vide venatio.§.ij.
Si nō correxit familiā ſed paſſ curauit eos cō peſcere a pctis. vide correctio.i.t.ij.p totum.t quō teneť. vide dñs.§.i.
Si fuit excōicatus vel a iudice vel ꝓpter aliq̄ infraſcriptorum.
Si inici fecit manus violētas in pſonas eccleſiaſticas. vide excōicatio.v.caſu.i.p totū.
Si fecit fieri aliquā iniuriā ullī qui tulerāt ali q̄s ſnias excōicatōis vel interdicti vel q̄ fuerūt cā vt ponereť vl' obſtauerūt: viō ibidē caſu.t
Si fuit fautor hereticox eorum vel impedimit officiū inquiſitoris. vide hereticus.per totum t excōicatio.v.caſu.xvij.t excōicatio.vij.caſu. xxviij.t.xxix.
Si coegit celebrare tpe interdicti. vide excōicatio.v.caſu.xv.
Si fuit receptator pirratarū vel cū eis participauit. vide ibidem caſu.xviij.
Si impoſuit noua pedagia vl' exegit ,phibita ibidē caſu.xix
Si permiſit deferri prohibita infidelibus. ibidem caſu.xxi.
Si impediuit victualia ne ad curiā portarenť ibidem caſu.xxij.
Si volētes ire romā vel redcūtes cepit: pcuſſit t hmōi. ibidē caſu.xxiij.t.xxiiij.t.xxv.
Si inꝓpēdit ne obediret litteris apoſtolicis ibidē. caſu.xxvi.
Si vſurpauit iuriſdictionē eccleſiaſticā ibidē caſu.xxviij.excōicatio.vij.caſu.v.
Si rompetas detinuit vel ſpoliauit. ibidem caſu.xxix.
Si inuaſit terras eccleſie. ibidē caſu.xxx.
Si ſe ſubtraxit ab obedientia romani pontificis. ibidem caſu.xxvij.
Si corpus alicuius defuncti fecit incidi vt alibi ſepeliretur. ibidē caſu.xxxij.
Si tertio admonitus ab eꝑis voluit eis facere iuſticiā. excōicatio.vij.caſu.i.
Si exegit vel exigi fecit pedagia a pſonis eccleſiaſticis vel alia onera. ibidem caſu.v.
Si xp̃ianos naufragiū patientes ſpoliauit bonis ibidem caſu.x.
Si grauauit pſonas eccleſiaſticas vel cox conſanguineos q: noluerūt eligere quem volebat ibidem caſu.xiiij.
Si regalia vel cuſtodiā t hmōi ſibi vſurpauit in eccleſijs vacantibus ibidem caſu.xv.
Si extorſit abſolutionē ab aliqua cenſura per metū. ibidē caſu.xvij
Si cōpulit prelatos eccleſiaſticoſ ad ſubmittē dū ei bona eccleſiarū. ibidē caſu.xxi.
Si interdixit ſuis ſubditis ne coquant molāt t hmōi pſonis eccleſiaſticis. ibidē caſu.xxvi.
Si ꝓcurauit aliquē occidi facere p aſſaſſinos ibidē caſu.xxxi.
Si cōceſſit repreſalias ꝛ eccleſiaſticas pſonas ibidem caſu.xxxiij.
Si impediuit viſitatōeſ mōialiū. ibidē cāu.xxxix
Si immunitatē eccleſiaſticā violauit capiendo boies in eccleſia. vide immunitas.p totū.
Si preſentauit indignos criſtens patron⁹ ali cuius eccleſie. vide ius patronatus.§.xviij.
Si fecit ,pmoueri indignos t ſi ,p pecunia q: vltra mortale ē ſimoniac⁹. vide ſimōia.iij.§.i.
Si voluit q: primo bñficia ab ipſo petanť eꝑ a papa mortale eſt niſi aliq̄ rōnabili cā facerent puta ne indignis darenť t hmōi.
Si fidē ſeruauit promiſſā. vide pactū.§.iiij.
Si ſoluit ſeruitoribus ſuis t creditoribus. vide ſolutio.§.xxv.

¶ Circa eccleſiaſticas perſonas t primo circa clericos in cōi. 69
Si eſt irregularis t q̄ vel quō incurrit habes irregularitas primo. per totū.
Si eſt ſuſpenſus t in quibus caſib⁹ incurrat eam. vide ſuſpenſio primo.p totū.
Si recepit ordines ſimoniace vel a ſimoniaco vide ſimonia.vi.§.ix.
Si recepit ordines i pctō mortali. vide ordo.ij
Si exercitus eſt ea q̄ ſunt ordinis in pctō mortali. vide clericuſ.viij.t euchariſtia.ij.§.v.t euchariſtia.iij.§.xv.t.xxiij.
Si criſtens excōicatus vel interdictus aut ſuſpenſus miniſtrauit. vide irregularitas primo
Si nō portauit tonſurā vel habitū. vide apoſtata.§.i.t.ij.t clericus.iiij.§.i.ij.t.iij.
Si imiſcuit ſe negocijs ſecularibus: vide clericus.ix.§.iij.cū ſequentibus.
Si exercuit inhoneſta clericatui. vide clericus x.p totū.
Si eſt debite litteratus. vide clericus.ij.p totū.t eꝑs.§.xxvi.
Si fuit ordinatus ante etatem debitam. vide etas.per totū.
Si dimiſit horas canonicas dicere. vide hora.§.iij.cū.viij.§.ſequentibus.
Si dicendo voluntarie ſe occupauit in aliquo alio. ibidem.§.xxvi.
Si nō bñdixit menſam nec gr̃as reddidit pⁿ cibum vide clericus.xij.
Si exercuit officiū ordinis ſine debitis paramentis vel mō. vide miſſa.§.xxxv.
Si celebrauit in eccleſia polluta: vide cōſecratio eccleſie.§.viij.
Si celebrauit tpe interdicti. vide interdictum vij.per totū.
Si celebrauit ad faciendū maleficia. vide miſſa.§.liij.
Si celebrauit non ieiunus. ibidem.§.iij. cum duobus ſequentibus.
Si in altari erecto. vide altare.§.ij.
Si pluſq̄ ſemel in die. vide miſſa.§.iiij.
Si cum hoſtia vel vino corruptis. vide euchariſtia.i.§.i.cum ſequentibus.
Si cū euagatione mentis. vide miſſa.§.xij.
Si nimis raro celebrauit. ibidē.§.xliij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Si ante ōiem. vide Eucharistia.iij.§.xxxvi.ꝛ missa.§.xl.
Si existens in aliquo notorio delicto. vide clericus.viij.§.iiij.
Si habita pollutione celebrauit eadem die. vide eucharistia.
Si promisit alicui dicere missas: ꝛ non dixit. vide missa.§.v.cum sequenti.
Si existens bigamus portat tonsuram. vide bigamus.§.xij.
Si nimiam habet conuersationem cum mulieribus. vide clericus.v.§.ij.ꝛ aliis sequentib⁹.
Si participauit cū excōmunicatis in diuinis. vide excōio.v.casu.iiij.ꝛ excōio.viij.§.iij.
Si fuit falsarius litterarum apostolicarum. vide excommunicatio.v.casu.iij.
Si sepeliuit interdictos excōicatos vel vsurarios. vide excōio.vij.casu.xxviij.ꝛ.xxxvi.
Si vsurarijs manifestis aliemgenis domos concessit ad fenus exercendū. ibidē casu.xxxij.
70 ¶ Circa beneficiatos vltra predicta interroge tur de infrascriptis.
Si obtinuit beneficiū per simoniā vel per preces carnales: aut aliud turpe. vide adulatio.§.ij.ꝛ simonia.iij.ꝛ.v.ꝛ.vi.per totum.
Si est indignus propter litterarū ignorantiā vel aliud canonicum impedimentum. puta qꝛ infamis: irregularis: corpore viciatus ꝛ huiusmodi. quia sic tenetur resignare in manibus valentis accipere resignationem. de quo vide beneficiū.§.xliij.ꝛ nisi fuerit cum eo dispensatum vel in casu. vide corpore viciatus.§.iiij.
Si obtinuit beneficiū non intendēs clericari vide clericus.vij.§.v.ꝛ.vi.
Si permutauit beneficia. vide permutatio.§.iiij.
Si renunciauit beneficio simoniace. vide renunciatio.§.ix.ꝛ.x.
Si facit residentiam in beneficio suo. vide clericus.vij.in multis.§.
Si habet plura beneficia quorum vnū sufficeret. vide beneficium.§.xxxiij.
Si fecit quattuor partes de fructibus beneficij. vide clericus.iij.§.i.
Si habens patrimonium seruauit vt viueret de ecclesia. ibidem.§.ij.
Si expendit fructus beneficij in vsus inhonestos. ibidem.§.iiij.
Si male tractauit ecclesiam: ꝛ eius hedificia. vide clericus.iij.§.i.
Si vasa ꝛ paramenta ad diuinum cultum tenet immunda. vide vasa sacra.

Si alienauit bona ecclesiastica que seruande seruari poterant: sine legitima causa ꝛ cum debita solennitate. vide alienatio. per totum.
Si locauit sub annuo censu vices suas alteri. vide simonia: ꝛ.§.xxv.cum.ij.sequentibus.
Si indurit ad vouendum vel iurandū de eligenda sepultura in sua ecclesia. vide excommunicatio.v.casu.xiiij.
Si leges vel physicam audiuit. vide excōmunicatio.vij.casu.vij.
Si habentes eligere non elegerunt meliorem vide electio.§.xxi.
Si appetunt episcopatum aut prelationem superiorem. vide episcopus.§.ij.
Si male administrauit bona ecclesiastica. vide administratio.
¶ Circa prelatos habentes iurisdictionez ma 71
rime episcopos vltra predicta.
Si electus se fecit confirmari. vide confirmatio prelatorum. per totum
Si nō correxit publicos criminosos. vide correctio.i.§.iij.ꝛ episcopus in prin.ꝛ.§.x.
Si posuit indignos in officio vel beneficio. vide de episcopus.§.xviij.ꝛ administratio.§.ij.
Si fuit nimis pomposus in ornatu ꝛ huiusmodi. vide ornatus. per totum.
Si indebite dispensauit in votis habes votū iiij. per totum.
Si in aliis. vide dispensatio. in prin.cū multi.§.
Si aliquid exigit pro licentia ministrandi vel docendi. vide magister.§.xv.
Si contulit ordines indebite quibus non debebat vel quando vel non modo quo debebat vide ordo.i.ij.iij.iiij.v.vi.ꝛ.vij.
Si non examinauit ordinandos sed ordinauit indignos. vide ordo.iij.§.xxiij.
Si sacramentum confirmationis non tenuit notabilis negligentia videl mortale. vide confirmationis sacramentum.§.i.
Si crisma ꝛ oleum sanctum non consecrauit in cena dñi omni anno. vide oleum. per totum.
Si non fecit consecrationes ecclesiarum altariū ꝛ vestimentoꝝ qbus debuit: ē graue peccā.
Si non habuit testes sinodales. de quibus vide episcopus.§.x.
Si non visitauit singulis annis dioecesim. ibidem.§.xij.
Si non deputauit in ecclesiis cathedralibus ꝛ conuentualibus viros ad predicandas ꝛ audiendas confessiones. vide ibidem.§.xiij.
Si ordinauit in diaconum vel subdiaconum qui nescit officiū. vide ibidē.§.xv.
Si non est vsus lincis si non erat religiosus ibidem.
Si non seruauit nec fecit seruari canones. vide cpūs.§.xxij.
Si cōtulit beneficia simoniace. vide simonia. vi. per totum.
Si plura contulit vni. vide beneficiū.§.xxiiij. ꝛ.xxxvij.
Si ratiōe psanguinitatis. vide acceptio personarum.§.iiij.ꝛ.§.x.
Si non puidit de beneficio illis quos ordinauit. vide beneficiū.§.x.
Si visitando accepit munera ipse vel aliquis de suis. vide visitationē.§.iij.
Si posuit indebitas collectas. vide taliam. in prin.ꝛ.§.i.
Si vsurpauit bona vacantiū ecclesiarū. vide bñficiū.§.xxxix.ꝛ.xl.
Si non soluit debita iuste contracta a suo predecessore. vide dignitas.§.i.
Si questuarios ꝑ lucro pmisit indiscreta ꝑdicare. qꝛ tenent ipsi reddere rationem dño ō omni malo: ꝛ satisfacere subditis, de oi dāno dato propter hoc.c.fi.de iniurijs. ꝛ vide simonia.iij.§.viij.
Si incerta sibi appropriauit. vide restitutio.ꝛ §.xiiij.ꝛ.xv.
Si testamenta ꝛ legata nō fecit implere. vide executor.§.xi.
Si non tenuit bonū vicariū cū ipse nō attendat: tenet de oi dāno.
Si iniustam sententiam dedit ꝛ alia supradicta de iudicibus.
Si in excōicando non seruauit debitā formā vide excōicatio.ij.p totū.
Si in diebus festiuis non interfuit diuinis. vide hora.§.xxv.
Si crēptos molestauit indebite mortaliū peccauit. si in aliquo notabili hoc fecit.
Si consecrauit corruptā scienter ꝑ moniali. vide consecratio virginū.
Si visitauit monasteria monialiū. ꝛ fecit vt serment clausuram. vide ē. exceptio.§.x.
Si hospitalarios visitauit ꝛ fecit vt facerent debitū. vide hospitale.§.ij.ꝛ vltimo.
Si dedit malum exemplum subditis. vide exemplum.
Si magistrū tenuit in ecclesia. ꝛ fecit in aliis teneri ꝑ pauperibus ꝛ clericis. vide magister §.vij.ꝛ.ē. cpūs.§.xij.

¶ Circa ꝓfessores. Si audiuit cōfessiones nō 72
bñs auctoritatē. ꝛ si vis scire si habes auctoritatē. vide confessor.iij.per totū.
Si absoluit a quibus nō potuit. vide quid potest. Confessio.iij.ꝛ.v.ꝛ Casus. ꝛ a quibus excōmunicationibus habes Absolutio.i.§.i. ꝛ ij.iiij.ꝛ.v.ꝛ Absolutio.ij. in principio. ꝛ ꝑ totum. ꝛ de modo absoluendi Absolutio.iij.per totum.
Si absoluit manifestos vsurarios. vide vsura ꝛ.§.viij.
Si dispēsauit sine auctate. qꝛ peccauit mōtaliꝫ
Si nimis festinanter interrogauit vel nō interrogauit. vide hic in principio.
Si interrogauit qō nō debuit ex delectatiōe. vide.ē.§.i.
Si reuelauit confessionem. vide confessio vltimo. per totum.
Si existens in mortali audiuit confessionē. vide clericus.viij.§.i.
Si audiuit cōfessiones principaliter propter lucrum. vide simonia primo. per totum. ꝛ simonia.ij.§.vi.
Si hz sciam debitā. vide confessio.iiij.§.xxxij
¶ Circa predicatores. 73
Si predicauit in mortali peccato existens. vide predicare.§.vij.
Si habet sciam debitā. ibidem.§.vi.
Si predicauit mendacia. vide mendaciū.§.iiij
Si predicauit propter honorem. vide Honor §.vij.
Si ꝑpter lucrū. vide simonia.ꝑ totum. ꝛ simonia.ij.§.vi.ꝛ simonia.iij.§.ix.
Si predicauit sine licentia qꝛ mortaliter peccauit totiens.
Si predicauit indulgentias indiscretas. vide religiosus.§.lxv.
¶ Circa ingsitores hereticoꝝ. Si extorsit pe 74
cunias. vide inquisitor.§.v.
Si bona ecclesiaꝝ applicauit fisco. ibidem.
Si abusi sunt armoꝝ multitudine. ibidem.
Si malicioſe imposuerunt crimē vel impedimentū sui officij alicui. ibidē.
Si obmiserūt ꝓcedere ꝯ ꝓsciaz er amore: lucro: ꝛ huiusmodi. ibidem.
Si inquisitor vnius ordinis ꝓcessit ꝯ fratres alterius ordinis ibidē
Si impediuit se de diuinatiōib⁹. vide ibidē. §.iiij.
¶ Circa religiosos in cōi. Si intrauit p simo 75
niam. vide simonia.iiij.ꝑ totum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Si intrauit lactorem habens votū strictioris. vide religiosus.§.xxxiiij.
Si non,fuit obediens. vide religiosus.§.xxix.
Si p̄prietarius fuit.ibidem.
Si contra votum castitatis.ibidem.
Si officium dixit. vide hora.p totum.
Si seruauit alia p̄cepta regule vel p̄stitutionū obligātia ad mortale. vide religiosus.§.xxviij.
Si elegit meliores. vide electio.§.ij.
Si infamauit alias religiones. vide detractio per totum.
Si voluit consentire electioni.ibidez.§.xxxvi.
Si secreta sui ordinis reuelauit in scandalum ipsius peccauit mortaliter,q̄ p̄ditor est.
Si in visitatione non reuelauit que debebat. vide denunciatio.§.x.
Si fecit aliquid p̄ca que generaliter p̄hibent religiosis. vide religiosus.§.vltimo.
Si recessit a monasterio sine licentia prelati. vide apostata.§.iiij.
Si frequentauit monasteria monialium. vide monasterium.§.viij.

76 ¶ Circa monachos. Si seruauit que sibi p̄cipiuntur. ⁊ que sint vltra regulam habes.j. Monachus.§.x.

77 ¶ Circa abbates. Si būt curā sibi cōmissorū eos vita ⁊ doctria istruēdo,viō abbas.§.xxiij.
Si dispensauit cū eis sine causa legitima. viō dispensatio.§.vij.
Si imposuit monasterijs aut prioratibus nouas pensiones vl̄ aurit veteres vel applicauit sue mense. vide abbas.§.xxvi.
Si seruauit regulam ⁊ sibi precepta vt.j.monachus.
Si regsiuit apostatas. vide abbas.§.xviij.

78 ¶ Circa abbatissam. Si fecit se benedici vbi est consuetudo. vide abbatissa.§.ij.
Si fecit seruari clausurā. vide monialis.§.iij.

79 ¶ Circa hospitalarios. Si fecit inuentariū. vide hospitale.§.iij.⁊.iiij.
Si renuit hospitalitatem. ibidem.§.vltimo.
Si bona hospitalis conuertit ad alium vsum vide legatum.ij.§.xi.
Si perierunt ex negligentia sua. vide Administratio.

80 ¶ Aduerte q̄ p̄fatas interrogationes solum posui q̄ circa predicta cōiter est mortale pctm̄ ꝛa'iqñ non ꝓpter imperfectionem actus:⁊ dimisi multas interrogationes: que sunt cōiter generalia peccata.eo q̄ non sunt necessario cōfitenda talia petā nisi qñ dubitaī an sint mortalia. Item secundo ratione statuti obligantis ad peccata venialia confitenda tm̄ tunc sufficeret confiteri in genere. Item tertio videtur q̄ teneatur confiteri venialia qñ esset periculū ne traherent ad mortale. Nam cum tunc teneaī de ipsis,penitere:multo fortius confiteri ꝓpter cuitādū mōtale ad qđ iducūt qñ h̄ aduertit. Addiī ab aliq̄ quart⁹ casus i q̄ teneī qs p̄fiteri venialia.s.qñ nullū habet mortale.⁊ in pascha teneaī confiteri q̄ tunc confiteatur venialia. Sed q̄ vt dixi qualitercunq̄ quis teneatur confiteri venialia sufficit confiteatur illa in genere.nisi i casu qñ dubitat an sit mortale. Ideo pertrāseo ⁊ sufficit quo ad venialia confiteatur sic. peccaui multis modis:cogitatione:delectatione:omissione:dissolutione: locutione: visu: tactu: gustu: odoratu.⁊ multis alijs modis de quibus oībus tam mortalibus q̄ venialibus dico meam culpam. Item non omittat confiteri oblita ⁊ ignorata sic. Item dico meam culpam de omibus peccatis meis mortalibus q̄ ignoro aut oblitus sū nec vnq̄ legitime confessus forte ex mca ignorantia vl̄ negligenria.q̄ valet talis confessio vt remittāī tur vel reducantur ad cognitionem ⁊ non teneatur reiterare confessiones.q̄uis multa fuerit,tunc oblitus confiteri si modo diligentiam ꝓm suam conditionē fecit. Quibus oībus cōpletis faciat terminare peccatorem suam confessionem sic dicendo. Ideo precor beatissimā ⁊ gloriosam virginē mariam oēs sanctos ⁊ tē pr̄ orare pro me. Quibus pactis confessor increpet corrigat ⁊ dulciter admoneat peccatorē abstinere a socictatibus ⁊ causis petōx. Non tñ erigat iuramentū vel ꝓmissionem de aliq̄ nisi solum de his in quibus iura sic voluerunt vt in ercōicatione ⁊ hmōi: postea imponat ei pniam talem quā statim possit complere ante recidiuationem ,p sacramental.⁊ postea aliaz quā videat q̄ peccator verisimiliter faciet.vñ caueat ne imponat pniam talem quam verisimiliter non implebit.q̄ esset potius illū illaq̄are q̄ soluere. Esset bene bonū illi notificare quā pniam mereī.vt sic magis tuncat.postea concede ei illam indulgentiā quam potes de quo circa indulgentia.§.v. Deinde absolue eū sic.miserea tur tui omnipotens. Indulgentiaz ⁊ absolutionē,dñs nr̄ Jesus xp̄s te absoluat.⁊ ego auctoritate ipsius:absoluo te a vinculo ercōicationis maioris vel minoris inquantum possum ⁊ restituo te sacramentis ecclesie. Item te absoluo ab oībus peccatis tuis mortalibus ⁊ venialibus confessis oblitis ⁊ ignoratis:⁊ a circūstantijs eoz. in noīe p̄ris ⁊ filij ⁊ spūsci amen. ¶Postea imponas ei sic taliter q̄ intelligat. Oia bona que facies ⁊ mala que pacienti sustinebis impono tibi in remissionem tuorūz peccatoz. vade in pace. Et si haberet casū vel ercōicationē a qua non posses absoluere impone ei q̄ vadat ad eū qui eū potest absoluere nec ingerat se sacris donec de eo sit absolutus nisi rōne scādali euitādi si ercōicatio ē occlta.

Atestatus quis dī decedere quattuor modis

Prio si nullū testamentū fecit. Secō si fecit sed ñ iure. Tertio si fecit iure tñ postea raptū est posthum natiuitate. vel irritū factū est capitis diminutōe testatorīs. Quarto si nulli sūt heredes ex eo testamēto. vt i aut.ō here.ab intestato.in p̄n.p̄ñ addi ⁊ duo alij modi ex p⁹ facto.prim⁹.s.p querelā expugnato testamēto scōus p bonorum possessionez ꝺ tabulas vide Ego.in summa.C.de suis,⁊ legi.here.

Atimiditas vñ causaī.R. ꝼz scīm Tho. xxij.q.lxvi. q̄ aliq̄s ex defectu amoris ꝓpij. vt cū qs min⁹ debito amat vitā ,ꝓpriā ⁊ ea q̄ ordinanī ad eā. Aliq̄s causaī ex elatiōe ai de se p̄sumentis ⁊ alios contēnentis. Aliq̄ aūt causaī ex stoliditate seu stultitia.

1 ¶ Vtrū sit pctm̄.R.q̄ sic vndecūq̄z causet nisi stoliditas sit inuincibilis.⁊ ē rō.iij.ethi.intimiditas est ꝺ fortitudinē p defectū non timendi vbi esset timendū: sicut timor ꝺ fortitudinē p excessum timendo vbi non timendū est.

2 ¶ Qñ est pctm̄ mortale.R.illa que causatur ex defectu amoris ⁊ elatōis tūc est mortale pctm̄ qñ sine necessitate exponit se periculo ,pbabili notabilis lesionis corporis.⁊ multo magis aīe vel nō curat de eius notabili lesione omittēdo punitionē debitā facere.tertia ℞o q̄ causaī ex stoliditate cōiter est a veniali: nisi ,pueniat ex lata culpa in his in qbus imminet periculū ,pbabile notabilis nocumēti:⁊ ,ppterea omittit debitā ꝓuisionē nisi vbi stoliditas est inuincibilis.

Atrusus dī qui nō canonice sed pviolentiā occupat honores vel beneficia ecclesiastica vnde fur est ⁊ latro ⁊ est in peccato mortali et tenetur restituere omia que inde recipit.c.gratus.de resti.spo.

Auenta an sint restituēda.R. q̄ quedā sūt q̄ fuerūt in dñio alicuius ⁊ talia inueniens tenet restituere.imo furtū cōmittit qui ea aio nō restituendi accipit.l.falsus.§.qui alienū.⁊.§.se.ff. de furtis.et.xiiij.q.v.c si quid inueniſti. Siue talia amiserit dñs ipsarū er ruina vel incēdio vel naufragio. vt.ff.de incen.rui.nau. p totū. Idē dico de iactatis in mare cā nauis alleuiā de.ff.ad.l.rho.ō iac.l.qui alleuiāde. Et ibi no.i glo. vel q̄litercūq̄z amisit.et hoc verū nisi habe rent ,p derelictis et tūc credit Fede.ꝓsilio.cvij q̄ habeanī p̄o derelictis si dñs tacet: nec p se nec p alios pquirit:q̄.d.l.q alleuiāde. videt statim imponere necessitatē pquirēdi res amissas et sic ista negligentia nō qucrendi tollit primā p̄sūptionē quā facit lex.s.q̄ ñ habeanī ,p derelictis nisi aliter cōstet p q̄litatē:et act⁹ de volūtate dñi cū nemo p̄sumaī iactare res suas.d.l. falsus.§.si iactātiū.et.d.l.q alleuiāde. Ō no. p limitatōe eoz q̄ dico.j.naufragiū.§.iij. nec talia inuenta qñ non habenī ,p derelictis p̄nt vsucapi.q̄ in eis deficit titul⁹ p derelicto. vt in.l.si qs merces.ff.,p derelicto. Vñ ꝓsuetudo aliquoz q̄ iactata in mari vel a flumib⁹ portata occupant: videī expresse reprobata p.d.l.q alleuiāde.et ibi gl.no.et lz loquaī de iactatis in mari tñ idē ē de ablatis a flumie cū parū differāt ab illis. Vt dicit ter.insti.de re. diuisione §.vl. Facit aut.nauigia.C.de furtis. Quedā sūt q̄ nūq̄z fuerūt in dñio alicui⁹. vt lapilli in littore maris:fere siluestres:et hmōi.et talia fiūt occupanti sine bestie capianī i fundo ,pprio:siue in alieno.dūmō nō fuerit ,p̄hibitus intrare a dño fundi. Siue fuerint antea vulnerate ab aliq̄ dūmō eas nō ,psequereī insti. de re. diui. in multis.§.et.ff.de acqui.re.do.l.iij. nisi secus sit de consuetudine.q̄ tunc stabiī cōsuetudini l.q̄ si nolit.§.qui assidua.ff.de edi.edic. ꝼm gl. in.d.l.iij.§.illud. Simliter si essent capte in re the alieno nō credo sit accipientis. ꝼz gl.in.l.i laqueū.ff.de acqui.re.do.et insti.de re.diui.§. singulos.lz rigor iuris videaī velle q̄ sint capientis ibidem. Fere ℞o siluestres sed domestice facte sicut pauones:columbe:apes in alueo et huiusmodi tā diu sūt possidētis q̄diu hūt aium reuertendi domū sed si bis aufugiāt nec bonis debitis non impedite reuertunī fiunt capientis.q̄ consuetudo induciī p bonum actū.l.iij.C.de epi.au.et sic non dicuni habere animū reuertendi. Annalia ℞o naturaliter

domestica: vt galline ⁊ hmõi. semper sunt dñi ⁊ capiens ea tenet restituere cũ fructibus: puta ouis ⁊ hmõi. §. gallinax. insti. de re. diui. ⁊ ff. de acqui. re. dõ. l. naturalem. §. pauonum.

1 ¶ Vtrũ inueniens thesaurũ teneat restituere ℟. q̃ si in suo solo inuenit sic suum erit. si Xo in alieno solo ⁊ a casu sic medietas erit sua ⁊ alia medietas erit dñi soli. Si Xo data opa. totũ erit dñi fundi. insti. de re. diui. §. thesauros. ⁊. C. de thesau. l. vnica. nec est verũ qõ dic̃ glo. in. c. si gd. xiiij. q. v. q̃ inuentus in loco sacro vl religioso sit inuentoris: sed erit ꝫ distinctionẽ predictã. vt expresse patet in. d. §. thesauros.

2 ¶ Quid de terra per alluuionẽ addita terre alterius. ℟. distinguẽdo q̃ insula nata in mari est occupãtis. In medio Xo fluminis est cõis habentiũ predia iuxta flumẽ ex vtraq̃ pte. si Xo nõ est in medio. est illius cuius est primior ager Xo a flumine diuisio circundatus remanet cuius erat. Et si flumẽ mutat alueũ. primus alueus efficit eox ⁊ pdia circa eũ bñt. ⁊ scõus alueus est publicus ⁊ si reuertit ad primũ. secundus alucus erit eox qui habẽt predia circa eũ Similiter ager inundatus aqua ipsa recedẽte remanet eius cuius erat. Nec' habentj insti. de re. diui. §. insula. ⁊ sic serua: nisi consuetudo sit in contrariũ vel statutum.

3 ¶ Sed quõ tenet restituere ille qui nescit cuius sit. ℟. q̃ si res nõ habebat̃ ꝑ derelicta tenet facere denunciare publice: ⁊ si post nõ comparet cuius sit. errogabit in pauperes ſm Xo. vel si ipse est pauper retinebit auctoritate epi vl sui confessoris ſm Ray. ⁊ orabit ꝑ illo cuius erat Si Xo ꝓbabiliter põt presumere q̃ dñs eam habebat ꝑ derelicta sic poterit vsucape. l. idez qõ. ff. pro dereli.

Auestitura ppie ẽ possessionis rei traditio. impropie ãt ẽ alicuius corporei loco possessionis in manibus positio. Vñ qñ dñs dat vasallo hastã vl aliqõ sile dicẽs se facẽ iuestiturã. vt i ti. gd ẽ iuestitura iuestire dr.

1 ¶ Vtrũ sit fienda coram testibꝰ. ℟. q̃ sic. non q̃ nõ valeat sine testibus ⁊ instrõ: sed vt veritas ꝓbari possit. ⁊ gdẽ si fiet de bñficio nouo: tũc si pes. i. vasallos hz coram tribꝰ vel saltẽ duobꝰ ex eis tenet facẽ. si Xo pares. i. alios vasallos nõ hz faciat coram alijs idoneis testibus. Si ãt inuesti. ar de veteri bñficio põt fieri coram quibuscũq̃ idoneis testibus. vt in ti. Qui testes sunt necessarij: ⁊ ẽt si est clericus qui inuestitu-

ram facit de rebus propijs. de rebꝰ Xo ecclie admittunt oẽs testes idoneos ſm Xo.

Auidia ſm Da. li. ij. ẽ dolor de alicuius bonis. ſz aduerte q̃ cũ obiectũ tristitie sit malũ. ꝓprium Jõ de bono alterius potest esse tristitia. put apꝓhenditur vt malũ ꝓprium. ⁊ ſm hoc quadruꝓliciter. ꝓmo mõ iquantũ ex eo nobis alicuod periculũ immet. ſ. ne ab eo ledamur: ⁊ hec tristitia nõ est iuidia: ſz effectus timoris. vt dicit ꝓbs ſecũdo retho. ⁊ potest esse sine peccato vt dicit Bre. xxij. mor. Alio mõ apꝓhenditur iquãtũ est diminutiuũ ꝓprie glorie vl excellẽtie ⁊ hec tristitia est ꝓprie iuidia ſm phum vbi ſ. ⁊ ex genere suo est peccatũ mortale. Job. v. puulũ occidit iuidia: cũ sit cõtra charitatẽ. sũt tñ primi motus iuidie qñq̃ etiã in perfectis ex surreptiõe: qui sũt venialia peccata. ⁊ est similе de iuidia parulox: i quibus nõ vere est vsus rõnis ⁊ de motu iuidie ſm q̃ est passio ſz sualitatis. Tertio mõ apꝓhendit bonũ alterius inquantũ deest nobis q̃ alius hẽt: ⁊ sic tristatur: ⁊ hec tristitia nõ est iuuidia: ſz ꝓprie dicitur zelus ſm phum vbi. ſ. Et. ſi est de bonis honestis ẽ laudabilis ſm illud. p. co. xii. Emulamini carismata meliora. Si autẽ sit de bonis tpalibus: aut ꝺ bonis iboneſtis põt ee peccatũ: ⁊ sine peccato: ⁊ aliqñ cũ mortali. puta cũ talia sunt cõtra deũ. Quarto mõ apꝓhendit bonum alterius ꝓut põt cedere in dãnũ iml totum iniuste: ⁊ sic nõ est iuuidia ſm Greg. nec peccatũ. puta cũ qs ꝓtristatur de ꝓsperitate alicuius tyranni: q̃ videt q̃ magis tyranniçabit.

¶ Quot sũt eius filie. ℟. ſz Bre. xxvi. mor. v. ſ. Odium. susurratio. detractio. de q̃bus hẽs in locis suis exultatio in aduersis. ⁊ afflictio in prosperis. primi iquãtũ eueniũt ꝓmo cõtra conatũ inuidẽtis: ſz qñ tristatur de ꝓsperis ſz q̃ bñt q̃ndã gloriã: ⁊ sic est inuidia nõ eius filia Emulatio Xo ⁊ inuidia idem sũt generaliter ſz proꝓrie inuidia attendat̃ in actu interiori. Emulatio Xo i actu exteriori. vt dicit glo. super illud Bal. v. emulationes inuidie.

Pocrisis vide simulatio

Potheca qd sit ⁊ de ea vi. pignus. ꝑ totum

Ra est qdã passio appetitus sensitiui ꝓprie q̃ quis vindictã appetit: q̃ qdẽ passio in. tantũ est bona inquãtũ regulat̃ a rõne. Si Xo ordinẽ rõnis ex-

cludit est mala. Ordo ſit rõnis in ira põt attẽdi ꝓpitum ad duo. Primo q̃tũ ad appetibile i q̃ tendit qõ est vindicta. vñ si quis appetit q̃ ſm ordinẽ rõnis vindicta fiat sic dr̃ ꝑclus. ⁊ est laudabile. Si ãt appetat q̃ fiat vindicta qualitercũq̃ ẽt ꝺ ordinẽ rõnis: sic est ira ex ꝛgenere suo petñi mortale: q̃ ꝺriat charitati ⁊ iusticie. posset tñ cẽ pctñ veniale ꝓp impfectionẽ actꝰ ⁊ hoc vel ex parte appetentis. vt cũ appetitus preuenit indiciũ rõnis: nec sequit cõsensus ad eũ: vel ex parte appetibilis: vt cũ appetit i modico vindicare: qõ si inferat nõ erit mortale. vt trahere puerũ ꝑ capillos ⁊ hmõi. Scõo attendit ordo rõnis in ira qnãtũ ad modũ irascẽdi. vt. ſ. motus ire nõ ĩmoderate ferueſcat interiꝰ vl exteriꝰ: qui ordo si pretermittat nõ erit sine petõ: ẽt si iustam appeteret vindictaz: sed non erit mortale ex genere suo. sed posset esse mortale petñ. puta si ex vehementia ire excidat a dilectione dei vel proximi.

1 ¶ Quõ ꝓgredit̃. ℟. q̃ tres hz modos. ſ. ꝓmo in corde vindictam appetendo. de quo Matt. v. Qui iratꝰ fratri suo. ſ. ꝑ iram mortalẽ. Secundo in signis manifestat̃: ⁊ ideo subiungit. Qui dixerit fratri suo racha qõ est iteriectio irascentis. Tertio in facto nocumentũ inferendo liuore vindicte. Si primus gradꝰ est mortalis multo magis' scõus est grauior. tertius est grauissimus si deterius noceat.

2 ¶ Quot sũt eius filie. ℟. Bre. xxx. mo. q̃. vi. ſ. Rixa: tumor: mẽtis: cõtumelia: clamor: idignatio: ⁊ blassemia. Adde. vij. ſ. bellũ. ⁊. viij. ſ. maledictio. ⁊. ir. ſ. seditio. de quibus in locis suis.

Rregularitas est impedimentũ seu repulsio exercitõis diuini officij seu sacri ex canonica constitutione ꝓuenies. ar. de tem. or. c. vlti. ⁊ dr̃ stricte irregularitas q̃si extra regulas aliorũ q̃ ad ordinationẽ. q̃ regrit dispensatio. dr̃ ẽt magis large irregularis qui nõ põt ministrare in susceptis. nec ascẽdere ad maiores. hec introducta est a iure positiuo vt ij. q. vij. §. itẽ damel. ſz in veteri testamento fuerũt ꝓordinata i ꝓsona Dauid. ꝺ ꝑse. di. i. c. i.

¶ Irregularitas in q̃bus casibꝰ incurrit ipso iure. ℟. q̃ aliqñ ex delicto. aliqñ ex defectu corꝓoris. aliqñ ex defectu sacri. de quibꝰ habes ꝓ doc. in. c. nisi con. §. ꝓsone Xo. de renun. sed ꝓ clariori intelligentia casus ex quibus aliquis efficit irregularis. hoc est q̃ nõ põt ꝓmoueri vel si ꝓmotus nõ põt exercere suũ officiũ. explicando inferius qui reducunt̃ ad. xxiij.

¶ Primo ex homicidio: vel truncatione: aut mutilatione membrox. vt. ſ. Homicidiũ. v. 2

¶ Sz gd si fuit in leuissima culpa homicidij. dãdo opaz rei licite. ℟. q̃ ñ ẽ irregularꝫ. Facit ter. in. c. q̃sitũ. de pe. ⁊ re. in verbo verũ si ꝓ in curiã. ⁊ ibino. pa. ⁊ ꝓ hoc limita. ⁊ intellige qõ dixi. ſ. Homicidiũ. ij. §. i. ⁊. j. §. xvij. 3

¶ Vtrũ clericus respondens iudici sic. ꝓ tali crimine debet̃ pena mortis: sit irregularis. ℟. ꝺa. in. c. ex lris. de exce. prela. sic distinguẽdo ſm Xo. q̃ aut crimen iminet puniendũ de ꝓsẽti. Et sic si ex ꝛofficio suo generali vl spali sequitur homicidiũ est irregularꝫ. in. c. si quis viduã. l. di. Si Xo ex sua rũsiõe nõ sequit homicidiũ q̃ oino iudex erat dispositus illum occidere: ⁊ iste interrogatus fuit a quodã alio ⁊ hmõi: sic nõ est irregularis. Sil'iter nõ est irregularis: qñ crimẽ nõ iminet puniendũ de pñti: cuius respõdeat q̃ meret mortẽ. Et sic intellige glo. in. d. c. ex litteris. 4

¶ Vtrũ cristens in bello si aliquis ibi occidat sit irregularis ꝛz ipse nõ occiderit. ℟. q̃ si bellũ est iniustũ oẽs irregulares sũt qui fuerũt ex parte iniuriantiũ si illuc iuerũt: vt bellãtibus prestarent auriliũ: consiliũ: vel fauorẽ. multo magis si vt aduersarios lederent ſm Jnno. ⁊ Xo. in. c. petitio. de homi. secus si cã pacificã di: vl cã iusta iuerũt. ar. a ꝺrio sensu. in. c. quantum. l. di. ⁊. c. presbyterũ. de bo. tñ verũ est ſm Ray. ⁊ Rod. ⁊ Bul. q̃ ab cpo potcrit cũ predictis dispensari. 5

¶ Vtrũ crñtes ex parte se defendẽtiũ in bello iusto sint irregulares. ℟. q̃ sic oẽs qui occidũt nisi sit talis necessitas q̃ alias ꝓpriam vitam euadere non possint. Alij aũt qui nõ occidunt nec mutilant nõ sunt irregulares: ꝛz ibi multi occidank. imo licet clericis hortari ad bellũ: si fit ꝺ rem publicã: aut ecclesiam: aut fidẽ catholicã: nõ tñ arma sumere. vide. §. bellũ. §. iiij. vñ ꝺa. in. c. penul. ⁊ vlti. de cle. pcu. refert. ⁊ sequit Xo. tenẽtẽ q̃ clericus q̃ prestat opẽ oppressis vel obsessis iniuste: ⁊ adiuuat repellentes iniuriã ꝓjiciendo lapides ⁊ hmõi. dũmodo nemiñẽ ipse occiderit q̃ nõ est irregularis. 6

¶ Vtrũ ꝓlati ⁊ alij qui intersunt vindicte sanguinis sint irregulares. ℟. q̃ nõ ſm Alten. nisi ad ꝰ dederint auriliũ: ꝛfiliũ: vel fauorẽ vel nisi intersint tanq̃ auctoritatẽ prestãtes. vt habet in. c. ex lris. de exces. prela. ꝺa. tñ in. d. c. lris ꝛz q̃ tales prelati si habent iurisditionem tpalez 7

ibi q efficiunt irregulares: exhibendo pniam vbi vindicta sit sanguinis. si mors vel mutilatio sequit: q videnf prestare opem. l. di. si quis viduam. secus de prelatis qui nō habent iurisditionē tpalem in loco: grauiter tñ peccant: q contra. c. sniam ne cle. vel mo. faciunt.

8 ¶ Quid de prelato qui nō liberat hoiem ab iniusta morte cū pōt. vel nō pascit famē morientez cū possit. ff. Asten. q lz mortalissime peccet nō tñ est irregularis. q: lex ꝓmotionis factuz requirit. xv. q. i. si quis nō iratus. Sed ego credo potius contrariū. s. q sit irregularis qñ scienter t voluntarie pmittit eū mori: si tñ moriatur. ar. c. ꝓetrus. de homi. t. c. Matthe. de simo. q: in isto casu non solū est omissio sed ēt cōmissio. sicut t in dictis iuribus patet.

9 ¶ Utrū verberans aliquē cā correctionis si ex vulnere mortuus sit efficiaf irregularis. ff. q sic. dūmodo ex illo vulnere sit mortuus. secus si decessisset alia infirmitate ex vulnere nō secuta. c. presbyterū. t. c. de cetero. t. c. ad audientiā de homici.

10 ¶ Quid si postq̄s cōualuit recidiuauit. ff. q nihilominus irregularis est. q: semp cā subfuit. de pe. di. iij. si quis semel. t. d. c. ad audientiam nō. Ber. in. d. c. presbyterū. quod credo quādo recidiuum fuit sine culpa alia. ar. c. preterea. de cle. percusso.

11 ¶ Quid de illis q simul ꝓiciūt lapidef. t lapis vnius aliquē interficit. ff. q oēs si ignorant a quo ꝓiectus sit debēt abstinere ab officio. ar. c. significasti. el. ij. de homi. fm Boffre. Facit c. continentia. de cle. percusso. Alij. ꝺicunt dicēdo neminē in dubio repelleñ. ar. d. c. continentia. t. c. petitio. de homi. debet intelligi qñ conscientia cū remordet. Vñ nemo cox est repellē dus nisi se repellat. ar. c. presentiū. ō cle. percusso Jo. tenet q: relinquendi sunt conscientie sue. Et ideo si aliquibus ex eis videf q: ipsi nemi nem interfecerūt nō erunt irregulares. Si Jo conscientia eis dictat q: sic. fic abstinent. d. c. significasti. t hoc tene in ꝓiscientibus in iusto bello. secus crederem si causa ludi t non adhibita debita diligentia.

12 ¶ Quid de clericis q cū alijs trahūt ad māganellos. vñ aliquis occisus est: aut ꝓbabilit creditf. ff. q irregulares sūt. c. fiē dignū. de homi. Alij aūt dicūt q: licet clericis turrim vel murū impetere: t machinis impugnare t suffodere: lz nō liceat eis ꝓsonaliter pugnare. vñ si homicidiū ex hoc facto ꝓter cox intentionē euenerit nō imputabit eis. sed q: sint irregulares videtur tutius etiam in bello iusto.

¶ Quid de illo q dicit ducētib⁹ latronē clamite os ne clamet. vel videte ne tales liberent eū. ff. q: irregularis est si mors ꝓbabiliter fuisset impedita. al's non. 13

¶ Quid de interrogato si talē vidit t indicet vel si nō pōt ire nisi p duas viaf dicit q: p istā nō iuit. t illi eū insequntes occidūt. ff. q si sciunt vl scire debuit q: ꝓsona talis quereba ad mortem: vel mutilationē irregularis est. secus si ꝓbabiliter credidit q: ꝓpter aliā cām: t eius intētio nō fuit corrupta. fz Rod. t Buil. duranꝰ. 14

¶ Utrū clericus qui pugnantibus arma minstrauit sit irregularf. ff. q: sic si aliquis occidat. ar. c. sicut dignū. de homi. Et appellatione armoz veniūt ēt fustes t lapides. ff. de ver. sig. l. armoz. fm tñ Inno. t Jo. in. c. sententiam ne cle. vel mo. non est irregularis clericus si in bello iusto minstret balistā alicui tñ: vt se defendat t sua: nec credit illū aliquē velle occidere: sed tñ se defendere t sua. similiter si lanceā vel ensem minstret tñ vt se defendat t tñ ille occidit. sic videf diceñ. etiā vt in primo casu. sed tuti⁹ ē dicendū fm Jo. vbi. ō. q in vtroq casu sit irregularis. q: non licet clerico minstre rīū ita imediatū in mortē alicuⁱ ꝓbere. de penis. c. q: in dubijs. 15

¶ Utrū clericus qui cum socio latronez capit t ligat: t postea clerico inscio soci⁹ latronez ne fugiat occidit. ff. q: irregularis est. quia fines licite defensionis exceſſit. c. suscepimus. in glo. de homici. 16

¶ Quid de illo q vadēs ad spatiū sup equū: q ex petulātia fractis habenis occidit puerū. ff. q: nō ē irregularf. q: nec volūtate nec facto occidit: nec rei illicite dabat opaz. Facit. c. dilecti⁹ de homi. dicit tñ ibi Ber. q: si de facili frenum potuit frangi erit irregularis. ar. c. significasti. el. i. de hōi. vel si ꝓp eiⁿ impitiā equⁱ la sciuit vt insti. ad. l. aeql. §. impetu quoq. vel ꝓp eius impotentiā. silr si q debuit ꝓuidere t facere nō ꝓuidit nec fecit. d. §. impetu quoq. 17

¶ Utrū portātes ligna ꝓp celū fidei ad cremā dū hereticos sint irregulares. ff. fm Rod. q si ligna q portauerūt sint coopata, ad monē sūt irregulares t a papa solū dispesādi. Si aūt nihil coopauerūt. puta q: iā erat mortuus aīq fuissent accensa: fic nō sunt irregulares. vel saltem eps pōt cū eis dispensare. si aūt dubitāt sic sine dispensatōe pape ñ dēt mistrare nec. ꝓmo 18

ueanf. c. di qui. l. di. c. ad audientiā. de homici.

19 ¶ Utrū clericus bīdicēs aquā feruētē vel feraī candēs: vel pugiles sit irregularis. ff. Ray. q: sic fi mors sequaf. t Rod. dicit hoc esse tutiⁿ ꝺicere. vide. s. etiā de hoc homicidiū. i. t. ij.

20 ¶ Sed ꝓ maiori intelligentia oim predictoꝝ nō aliqs regulas. ꝓma est q: nec iudex aliqs vel magister seu doctor in dubio dz aliquē indicare irregularē. ar. ō pe. di. i. §. pene. Seda q: in dubio quilibet dz se reputare irregularē. vt in. d. c. ad audientiā t iō in foro aīe marime qñ quis nō est de hoc infamatus est relinquendꝰ ꝓscie sue. vt in. c. er lras. de homi. has duas pomt Jo. in. d. c. ad audientiā. Tertia est q: ad ħ vt qs incurrat irregularitatē ex homicidio est necesse q: interueniat vel consiliū: vl ꝓceptū vel factū: vel defensio: vl coopatio occidentis Panc ponit Inno. in. d. c. ad audientiā. Quarta est q: oz q: cā homicidij vt sit irregularis sit ꝓpinqua. ff. ad. l. cor. de sicca. l. nihil interest. secus est de remota cā seu occasione. Jō eni iō q: faber cultellū facit homicida est. c. tua de homi. i. ff. t. d. c. exhibita. Et hoc verū fm Ber. ō cā remota: nisi aium nocendi habuerit: aut minorē diligentiā habuit q̄s deberet hīe: vel non cogitauit q̄ cogitare debebat. c. ꝓsbyterū. in fi. de homici. Quinta regula q: infans occidens nō ē irregularis nisi sit doli capax. cle. furiosus de homi. nō Jda. in. c. i. de delic. puc. t Jo. an. ibidē. vbi ponit exemplū. Bze. de puero. v. anor blasfematoꝛe rapto a diabolo. Similiter dic de furioso. facit pro hoc. l. i. C. de fal. mone. Sexta regula q: cristēs solū in culpa leuissima homicidij dando operā rei licite nō est irregularis. vt. s. in. §. iij. dictum est.

21 ¶ Utrū plat⁹ q subditū suū quātūcūq̄ deliq̄rit incarcerat cū tali afflictiōe q: in paucis diebus moritur sit irregularf. ff. Jo. de lig. in cle. i. de pe. t rc. q: sic. t iō dicit q: carcer nō dz esse numis crudel: nec dz tñ cox vita attenuarī q: in paucis diebus verisimiliter moriaf: sed pane t aq̄ sustentari: sic vult. c. nō minus. de ver. sig. sequit Jda in. c. cū nō ab hoste: de iudi.

22 ¶ Scdō ꝓbit irregularitas accipiēdo ordines in excōicatione maioꝛi cristēdo. vt in. c. i. de eo qui fur. t in. c. cū illoꝝ. de sen. cr. Et lz inferioꝛ a papa talē possit aliqñ absoluere ab excōicatione in q̄ erat nō tñ poterit dispesare secū i tali irregularitate: nisi de mādato pape. siue scienti in excōicatiōe crīs ordines accepit siue ignorani. l. facti memoriā nō bīs: aut ex ignoraīa iuris: ħ nō credēs sibi eē ꝓhibitū. vt in. d. c. cū illoꝝ. Si tñ efficiaf talis religiosus post laudabilē cōuersationē p aliqđ tps in religione pōt eps cū eo dispensare auctoꝛitate apostolica. vt in. c. fi. de eo qui fur. oꝛ. Dispensat etiā abbas cuz monacis. fm q: dictū est. s. Abbas. t qđ dixi de excōicato: hz locū fm Ray. in suspēso vl interdicto vel simpliciter vel a talibus ordinibus si ipsos recipit sic suspensus.

¶ Tertio ꝓbitur irregularitas qñ aliqs minores ordines t subdiaconatū vno die suscipit. c. cū. h. de eo qui fur. vel cū duos simul sacros oꝛdines recipit. c. fi. de eo qui fur. oꝛ. siue ħ faciat vno die vero vel ficticio: sicut cū quis ꝓtinuat iciuniū vsq̄z ad dñicam: q: est vnus dies ficticius. de tēpo. oꝛ. c. lras. Sz cū istis pōt eps dispensare. vt in ordinibus susceptis nō furtiue possint mistrare: dūmō eis nō fuerit ꝓhibitū sic ordinari sub excōnis late sntie pena. q: tūc si posset nisi fm q: dixi de excōicato ordines accipiente. Sz in ordine sic furtiue recepto vel ad maiores nō pōt: nisi solus papa dispensare fm Jo. an. t videf sequi Jda. in. c. i. de eo qui fur. oꝛ. t facit ter. prefati. c. in fine. iūcto. c. se. t. d. c. lras. ꝓ hoc intellige nisi religionē intrauerit. q: pōt eps auctoꝛitate pape dispensare. vt. d. c. fi. t etiā abbas. c. ij. de cle. qui fur. oꝛ. su.

¶ Quarto ꝓbit irregularitas p iteratione sacramentoꝝ illoꝝ in qbus imprimit character scieni factā. siue q̄ ad ministrātē: siue q̄ ad' suscipiētē. ar. lx viij. di. c. i. t de ꝓse. di. v. dictū. Et lz quidā teneāt ħ generaliter de oībus sacris in qb⁹ imprimit character: tñ Sco. i. iiij. di. iiij. q. vlti. lz t bñ q: ꝓ iteratiōe solū bapti ꝓbit: sed nō ꝓ iteratōe alioꝝ sacroꝝ: cū irregularitas fit pena q̄ nō dz ꝓponi nisi vbi inuenit de iure expssū. t iō cū nō inueniaf nisi ō bapio. vt in. c. ij de apo. iō dic q: scieni rebaptiçans fm Jo. si clericus est fm canones deponendꝰ est. ar. c. q bis. t. c. eos. de conse. di. iiij. si laicⁱ excōicandⁱ nec pōt ordinari. Vñ ēt Acolitus q misteriuz prebuit scieni presbro rebaptiçanti si publicū sit nō dz ad ordines ꝓmouerī: nisi religionē intret: q: tūc pōt p epm secū dispesari. Si Jo sit occultū post pniam poterit ꝓmoueri. d. c. ij. licet quidā: t male fm Jda. ibidem intelligunt illud. c. intelligere q: iste acolitⁱ rebaptiçauerit vel fuerit rebaptiçatus. Si Jo rebaptiçat qs ignoranter ignorantia facti exhibita ꝓius diligentia debita oīno excusaf: sed ex ignoraīa iuris nō excusaf. q: fm Sco. l. iiij. di. vi. est ꝓ ius

Universidad de Deusto
Biblioteca

diuinū. Rebaptiçatus Ño sciēter est irregularis.ignoranter Ño si postq̄ sciuit ꝛ ratū hūit silr irregularis est.l.di.confirmaſ.ꝛ.i.q.vij. g in qualibet. Si aūt nō ratū hūit sed tū ignorāter est rebaptiçatus ignorantia facti ſm Ño. nō ē irregularis:ꝛ3 pōt ꝓmoueri.ſm Ño Boſ. indiget dispensatiōe epi cui nō credo.ar.c.pla cuit.i.q.iiij.nec ob.d.c. q bis.ꝛ qđ ibi no.q: ſm Sco.istud.c.cū accapiaſ ex pñiali Theodori epi cātuarieñ.infligere nō pōt irregularitatē:nisi forte dicaſ q; oia.c.a Bratiano i decreto posita sūt a papa ꝓfirmata. Sꝫ ꝟ nō est manifestū Addo ēt ego q; ꝓfirmatio simpler nihil addit rij.di.ꝑceptis.de ꝓfir.vti.vel inuti.c.cū dilecta cū.c.sequētib⁹.ꝛ de priui.c.q: intētiōis.iō ēt si forent cōfirmata nō iuducerēt irregularitatē Et si dicaſ q; ꝛ3 ille epūs nō potuerit ius cōdere tñ potuit indicare ius cōditū:sic facit ubi:cū dicit ſm canones.ſ. Sco.q; glosator debuit hūc canonē allegare.ꝛ iō ꝓcludit Sco.q; sic ignorātia ꝓbabilis excludit ꝓferentē ab irregularitate:sic ꝛ suscipiētē.ignorātia Ño iuris rebaptiçati nō excusaſ a pena irregularitatis.

25 ¶ Sed qd si qs dubitat an sit baptiçatus vl cōfirmat⁹ vel ordinat⁹.ſ.q; pōt iterari.q: nō dr iteratū qđ nescit esse factū.de ꝓse.di.i.solēnitates.ꝛ di.xiij.si nullā.ꝛ de ꝑsbytero.nō ba. veniens.intellige si debitā diligentiā prius fecit.de conse. di.iiij.cū itaq;.ꝛ3 tñ baptiçans bis verbis vti.Si tu nō es baptiçatus.ego te baptiço tē.vt.s.Baptiſmus.vij.ſ.r.

26 ¶ Quid si coactē sit rebaptiçat⁹.ſ.q; si coactō fuit absoluta sic excusaſ. Si Ño fuit cōditionalis sic nō euadit irregularitatē.vt no.in.d.c. eos.de conse.di.iiij.

27 ¶ Quinto ꝓbit irregularitas apostatando a fide catholica:sic fecit Julianus apostata. vt in c. Julianus.ri.q.iij.vex est q; si apostataueruṫ pp iustū timorē si erāt sacerdotes sol⁹ ꝑapa dispensabit. Si Ño diaconi inferioris gradus aut laici epūs poterit dispensare.Si aūt apostataueruṫ sine alīq timore:sed voluṫarie:sic nullus nisi papa dispensat cū eis.vt in.c.presbyteros.l.di. imo Jnno.i.c.i. de aposta. ꝛ Ño.dic q; oēs tales apostate hodie sūt vere hereticī: ꝛ i ipsis hūit locū oia iura'ō hereticī;ꝛ pene ꝓ eos statute de irregularitate apostatarū arcligiōe vide supra apostasia.ſ.vi.

28 ¶ Sed nunqd idē erit de fideli facto heretico ſ.q; si clericus erat poterit post pniam ꝛ abiuratiōnē in ordic suscepto ministrare.sed in suscipiendis tam clerici q̄ laici sūt irregulares. vt i.q.vij.saluberrimū. Idē dic de eo q in ꝑceptū ecclesie ab hereticis sc fecit ordinari cū quibus solus papa dispensat.i.q.vij.ꝓcurientibus.

¶ Sexto incurrit irregularitas cū quis incurrit infamiā iuris vel facti. de quo supra infamia.ex̄plū habes infra sortes.ſ.iiij.in sortilegio manifesto.

¶ Septimo incurrit cū quis ordinaſ ab epo excōicato.q: executionē conferre non pōt qui eam nō habet.i.q.i.gratia. ꝛ.c.statuimus. ꝛ.q. vij.daibertū. Si tñ hoc fecit ignoranter sic epūs dispensare pōt tam in suscepṫis q̄ in suscipiē dis. Si Ño scienter:sol⁹ papa. de epo qui resi. epi.c.ij. Idē3 dico de ordinatis scismaticis.vt de scisma.fraternitati.ſm Ber.ibidē3.Unde nō q; licet hereticī:excōicatī:simoniacī: in ordine vel beneficio:scismaticī: depositī: suspensī: interdictī;ꝛ degradatī. verum corpus xpi conficiant:ꝛ ordines dent veraciter:si veram formam seruent ecclesie.xix.di.scōm.ꝛ.i.q.i.disi. ꝛ.c.q; quidam.ꝛ de conse.di.iiij.ostendit: tñ a talibus ordinati executionē nō habent ꝛ sic dicuntur irrite tales ordinationes de scisma.c.i. secundū:tñ distinctionē ꝓmissam dicunt ēt Bo.ꝛ Jo.q; coacti vt a talibus reciperent ordinem ex metu qui pōt cadere in constantem virum non indigent dispensatione:ꝛ magis placet.vel epūs poterit dispensare.hodie tñ ista habent magnā modificationē ex cōstitutione concilij constanticnsis vt.s. Excōicatio.viij.ſ. iij.ꝛ ideo nō incurrit hec irregularitas: nisi q̄ ad illos quos tenemur euitare p dictā constitutionē:non quo ad alios.

¶ Octauo incurrit cū quis recipit ordines ab eo qui renunciauit epatui:sic distinguendo.q: si resignauit solū loco:ꝛ nō dignitati. q: sic remanet epūs:si de licentia ꝓprij epi qs ab eo recepit ordines nō est irregularis.Si Ño sine licentia ꝓprij prelati sic irregularis est.de or.ab epo.q; resi.c.i. Si Ño talis epūs resignauit non solū loco.sed ēt dignitati: tūc ordinatus a tali cū licentia sui epi in minoribus ordinibus nō est irregularis:sed si sine licentia sui prelati vl maiores ordines a tali suscepit scienter vel ex ignorantia crassa.sic irregularis est ꝛ solus papa dispensat.Si aūt ex ignorantia ꝓbabili sic ēt irregularis est:sed epūs potest dispensare. vt in.d.c.i.Et ex hoc ꝓ3 q; epatus est ordo in q̄ imprimit̄ charact̄.q: vere cōfert ordines ꝛ characterem ipsorum:q: nō reordinant:sed dispē

santur vt ministrent.

32 ¶ Nono incurrit cū qs recipit ordines ab alieno epo sine licentia sui ꝓlati ſm aliōs:ꝛ ordinator est suspēsus p annū a collatiōe oim ordinū de tempo.or.c.cos.li.vi. Jntellige si ordinatus erat clericus:aliter non incurrit. Item intellige de anno ꝓtinuo ꝛ integro.c.ꝓuida. de elec. li.vi.sed ſm glo.in.d.c.cos.ꝛ Ño.ꝛ3 ordinator ēt suspensus.ordinati tñ sic nō sūt ipso iure irregulares:sed sūt suspendēdi p.c.q: translatōs ꝛ ibi Idē ꝛ3.d. Anto.de tēpo.or. ꝛ si celebrent anteq̄ suspendāt nō efficiuntur irregulares.ꝛ hoc seqt̄ Ño. Bual. Bul. ꝛ magis placet: ꝛ3 grauiter peccent celebrando anteq̄ eor ꝓlati habeāt ratū talē ordinationē.vt no.in.d.c.cos Fallit hoc qū ꝓlati sūt suspēsi manifeste pp alienor ordinationē.q: q̄diu sic sunt suspensi ei⁹ subditi pōt sine eor licēṫia ab alienis vicinis epis ordinari.vt in.d.c.cos qui. Et manifesti sunt: vel p̄iuris euidentiā. q: cōuicti vel cōfessi sunt in iudicio:aut q: manifeste ordinauerūt alienū:ꝛ nō solū predicta locū hūit i epis sed in abbatibus ꝛ quibuscūq; ordines ꝓferentibus. Sed q̄ ad vltramontanos ab epo cismontano ordines suscipientes sine licentia epi de cuius dioceſi traxerūt originē. vl in cuius dioceſi būficiati sunt q̄ ꝓtect p patentes lr̄as cām rōnabilē ꝓtinentes.q: ipsos nolit vel nō possit ordinare.Tene q; sunt suspensi ipso iure tali suspensione q; si celebrant efficiunt irregulares:nec poterūt a tali suspensione absolui nisi a papa.vt in.c.i.de tempo.or.li.vi. Sed hec pena ꝛ3 locū in quibuscūq; ordinib⁹ receptis ab epo italico ab vltramōtano quocūq; ſm cōz opinionē in.d.c.i.sed si habebit locū in italico ordinato ab vltramontano epo. vt ibi ꝛ3 glo. Similiter nō habebit locū in exēṫib⁹ intra montes si ordinent ab italico epo.vt ibi no.

33 ¶ Quero qs pōt dare predictā licentiā accipiendi ordines ab alieno epo.ſ.q; epūs de cuius dioceſi est oriund⁹ ordinād⁹. vel epūs in cuius dioceſi būficiū ꝟ ecclesiasticū vel domiciliū: ꝛ3 nō sit oriūd⁹ ibi. Itē epo agēte in remotis pōt cā dare eius vicarius generalis in spūalibus Sede Ño vacante:capitulū dare pōt. Alij aūt officiales epor ꝛ ēt archidiacono non p̄sit.c.significasti de offō archi.nec quicūq; alij inferiores prelati religiosi:vel alij nisi sint p papam priuilegiati.vel ſm Jo.an.nisi habeant ꝟ ex p̄scripta ꝓsuetudine. Religiosi tñ in prioratib⁹ nō exemptis p suos prelatos deputati priores ꝛ eor socij p̄nt dū ibi morant a locor ordinariis ordinari.ꝛ3 nō sint ibidē oriundi.c.cū null⁹ de tempo.or.li.vi.

34 ¶ Utrū possit absoluere ꝛ dispēsare cū istis ō licentia missis epūs cui mittunt:sicut posset sup̄ ꝓprius prelatus.ſ.q: sic. q: oia videnṫ ꝓcessa sine quibus ordinatio nō pōt expediri.c. preterea.de offi.dele.

35 ¶ Decimo incurrit irregularitas:cū qs ordines recipit extra tpa statuta. di.lxxv.c.vlti.de tempo.or.c.ij.ꝛ.c.cū gdā.ꝛ.c.ꝓsultatiōi. Jnno. tñ credit ꝛ Ño.q; nō sunt ipo iure suspensi ab ordine suscepto:sed dr suspendi.ar.c. lr̄as. in fi.de tem.or.ꝛ sic exponūt dictū.c.cū quidā ibi debes expertes reddere.ſ.p sniam.do. Anto.in c.lr̄as de tem.or.tenet q; ordinatus est suspensus ipso iure:sed ordinātes sunt suspendendi. ꝛ hoc est verius.vt ꝓ3 in.c.ij. de tē.or. Cōcedit tñ epis dispensatio in suscepṫ:vt mistrēt in.d. c.ꝓsultatōi.sed ꝛ3 Rodo.nō poterit dispēsare in suscipiendis cū ibi nō dicaſ nisi de suscepṫ Nō tñ ille epūs q ordinauit poterit dispensare. sed ei⁹ successor ſm do. An.in.d.c. ꝓsultationi.

36 ¶ Undecio incurrit cū qs p saltū ꝓmot⁹ administrat in ordine supiori ſm Ño.in sūma.ꝛ sol⁹ papa dispēsabit.sed Archi.in.c.solicitudo lij.di.ꝛ3 q; talis nō est suspensus:nisi sicut ille q est in mortali:sed ē suspendēd⁹.ꝛ iō si celebrat anteq̄ supplicaſ omissū:peccat mortalit:sed nō efficit irregularis.ꝛ est verius.vt in.d.c.patet.

37 ¶ Sed nunqd suscipit characterē ordis supioris talis.ſ.q; sic ſm cōiter Theo.ꝛ est verius. Fallit hoc in epo q nisi sit sacerdos nō suscipit characterē epalē ſm Ray.sed verius credo q̄ suscipiat characterē:sed nō executionē si nō ē sacerdos.c.ex lr̄is de exce.prela. sed si est sacerdos ꝛ3 nō habuerit aliquē alior ordinū ēt suscipit executō3.q: pōt ꝓferre oēs ordines ꝑter illū quē ñ ꝟ3.i.q.i.c.gra.ꝛ.q.vij.daibertū:ꝛ3 peccet mortaliter. Et si daret illū ordinē quē non ꝟ3 incideret in penā. de qua in sequenti.ſ.dr. Et ille non esset ordinatus.

38 ¶ Duodecimo incurrit cū quis administrat in ordine quē nō ꝟ3.vt in.c.i.ꝛ.ij. de cle.nō or.mi. Et nō q; ꝓdicta pena locū ꝟ3 si exerceat aliquid deputatū certo ordini tanq̄ in offō ꝓstitutus puta diaconus legit euangeliū3 vt diaconus: Subdiaconus epla3 vt subdiacon⁹;ꝛ hmōi. secus si legeret nō tā q̄ in tali officio.sic si monialis legit cuāgeliū i matutino.xxvij.q.i.diaconissā in glo.ꝛ clericus deficiēte subdiacono

Universidad de Deusto
Biblioteca

in solẽnitatibus indut⁹ sine manipulo cantat epl'am, vt no.in.c.vt quisqs presbyter. de vi.t ho.clc.q; nõ est irregularis fm Jo. t Jnno. ibidẽ. Jpa. Vo in.c.vt gsqz de vi.t ho.cle.tz q; nõ effugit irregularitatẽ: si cũ vestibus sacris cantat epl'am vel cuãgeliũ. secus si sine vestib⁹ cantat epl'am. q; licet. facit qõ no.xcij.di.nõ li/ceat.t magi placet. q; hec opinio est verissima si sic indut⁹ administrat calicẽ diacono vel p̃/sbro: qõ est ,ppriũ officiũ subdiaconi: t princi/palis actus ordis talis. t opinio Jo. t Jnno. dz intelligi qñ solũ cantat epl'am ẽt cũ dalma/tica sed sine manipulo t sine oblatione calicis diacono: sed vt simplex clericus. Et cũ talibus sic administrantibus in ordinibus nõ suscepti vt dictũ est nõ licere. Jõ dispensat nisi papa: fm Jo. t Bo. vt ad maiores ascẽdat sed i su/scẽptis poterit eps dispẽsare. Ber. Vo in.c.ex lris. de cle.ñ or.mi. tenet q; eps põt dispensare ẽt vt ad maiores ascendat. Sed tenc primũ fz Jpa. in.c. quãto de p̃sue. t in.d.c.ij. limita ẽt p̃/dicta vera in exercentibus actũ deputatũ ordi/ni sacro. q; fm Tho. in. iiij. di. xxiij. Officia q̃t tuor ordinũ minor̃ exerceri licite pñt a nõ or/dinatis. Jtem q; tale quid exercẽat nõ ex ludo seu ioco: q; lz peccet mortaliter nõ tñ erit irre/gularis. xv. q.i. illa in fi. q; volũtas t ,ppositu; maleficia distinguũt. c. cũ voluntate. de sen. ex. hoc sequit Jo. Jtẽ q; nõ sit mere laicus. q; fz directo. li. iij. ti. viij. nõ incurreret irregularita tẽ mere laicus administrans in aliq̃ ordine. t pla cet q̃dã Cal. in.c.ij. de cle. exco. mi. teneat ꝓriũ Jtẽ q; hoc nõ faciat ignoranter q; si ,pbabilit credebat se ordinatũ nõ erit irregularis.

39 ¶ Sed pone q; qs in ordinatiõe sua omisit ali qd qõ certũ est non esse de substantia: sed tñ dz suppleri. Jmungd si antecq̃ suppleat administrat in tali ordine erit irregularis. ff. q; nõ. nã licet nõ debeat mistrare donec fuerit suppletũ, qõ est omissum. vt in.c.i. de sa. nõ itc. tñ q; ista su/spensio nõ est ,ppter delictũ suũ. iõ peccat mor/taliter ante supplctionẽ ministrando: sed non est irregularis. Facit qõ no. Jpa. in.c. si celebrat de cle. exco. mi. de vitiato corpore ministrante qui non efficit irregularis fm cũ. Quidã tñ te/nent q; est irregularis: sed nõ credo verum: q; nullo iure ,pbatur.

40 ¶ Tertiodecimo incurrit irregularitas qñ ex/cõicatus interdictus: vel suspensus quis crũs celebrat: vel facit aligd attributũ certo ordini eccleiastico ctiã minori. puta acolitatus: exor/ciste t hmõi: fz cõmunẽ opinionẽ. vt no. Jo. t Jo. an. t Jpa. in.c.ij. de cle. exco. mi. t dispen/sat solũ p papam. vt in.c.i. de re iudi. li. vi. t in c.i. de sen. exco. li. vi. Secus si attentat aligd ex crcibile ctiã p laicos. vt q; cantat Requiẽ etc nam: vel versum psalmi t hmõi: q; lz grauiter peccet nõ cnitando cõionem sibi interdictam tñ nõ efficitur irregularis. vt in.c. tanta. de ex/cess. prela. nisi quis audiret diuina auctorizãdo Vt q; eps facit corã se celebrari. q; tũc irregu laris efficit. Secus si audiret nõ auctorizando vt vult glo. in cle. ij. de priuile. t Jpa. in.c. illud de cle. exco. mi. Et ita intelligit Jo. an. qui dicit q; celebrans t concelebrans exponit. f. auctori/zando q; efficit irregularis.

¶ Sed quid si ignorat se excõicatum interdi- 41
ctum vel suspensum. ff. Rodo. q; si est ignorã/tia probabilis facti. puta q; miserat, pcuratorẽ qui tñ ,curator nõ comparuit: t sic fuit excõi catus sic excusat nec efficit irregularis celebrã/do antecq̃ sciat. Secus si ignorauit crasse. puta q; citatus noluit cõparere: t sic fuit excõicat⁹ q; nõ excusat ab irregularitate. t sic intellige c. aplice. de cle. exco. mi. Idem Rodo. dicit de eo qui ,pbabiliter dubitat de excõicatione. pu/ta q; ꝓscius de culpa quã fecit crstimat se fuis se excõicatum. q; si fuit t celebrauit irregular, est. Jtem dicit Jpa. in.d.c. illud: q; habens no/ticiam excõicationis p solam famã si nõ absti net irregular, est. si modo verũ cõperit postea Sed aduerte fm glo. in.d.c. illud. q; dicta pau cor̃ nõ faciunt famam de accu. c. inquisitiõis nec tenetur credere. lz dicat ei ab aliquibus. ri q. iij. non solum ille. qõ verum est: nisi ex cõsi entia culpe vel dictis plurium insurgeret no/tabile dubiũ: q; sic non effugeret irregularita tem non abstinendo.

¶ Sed quid si iudex dicat. suspendo te ab offi 42
cio vel beneficio. ff. Jpa. in.c. latores. de cle. ex. mi. Bof. in.c. quanto de magistris dicit non valere talem sniam ratione incertitudinis. Lin C. de sentẽtijs que si. cer. quã. d. Anto. dicit aut constat de intentione: t sic seruat. aut nõ cõstat t sic tutius est abstinere ab vtroq; tũ si nõ ab stinet non efficit irregularis. Et ꝫ tenet Jpa. ibidẽ dicens. Jlã lz snia iniusta liget: tñ hoc dz intelligi verum qñ de ea apparet. sed hic non apparet an ab officio vel a bñficio voluerit in spendere. Et ideo non efficit irregularis: ipsã non seruans.

¶ Vtrũ excõicatus minori excõicatione sit ir 43
regularis si celebrat. ff. Jpa. in.c. si celebrat. de cle. exco. mi. q; nõ: q; põt exercere que sũt iuris dictionis: t conferre sacra. t collatio tenet t hz suã effectũ. tñ peccat mortaliter sciẽter hoc fa ciendo t sine necessitate. Jõ aũt quare nõ effi cit irregularis est. q; excõicatio minor nõ in/ducit suspensionẽ ordinũ vel officij: sed tñ pri uat participationis sacror̃. vt in.d.c. si celebrat Vtrũ ois suspensus celebrans sit irregular, vide. f. suspensio. iij.

45 ¶ Xiiij. incurrit irregularitas rõne crimis. vt 44
xv. di.c. primũ. t. xlviij. di.c. qñ. t. i.q. vij. si qs oẽm. sed distingue vt no. in.c. ex tenore. de tẽp. or. t. ñ. dixi crimen. ff. iiij.

46 ¶ Quis aũt põt dispensare in hac irregulari/ 45
tate. vide. ñ. dispensatio. ff. v.

47 ¶ Xv. incurrit irregularitas ex bigamia vt ex 46
de bigamis p totũ. t de hoc t quis põt dispẽ/sare. vide. ñ. bigamia. ff. viij. cũ sc.

48 ¶ Xvi. incurrit cũ qs in sacris exns ꝯbit ma/ 47
trimoniũ. dic vt. ñ. bigamia. ff. ir.

49 ¶ Xvij. incurrit p solẽnem pniam factã. l. di. 48
er penitentibus. põt tñ eps dispẽsare in mino ribus ordinibus ,ppter necessitatẽ eccle. l. di. placuit. Jn maioribus aũt solus papa. l. di. er penitentibus. t. li. di. qui in aliquo. dicit tamen Jnnocen. t Hostien. q; hoc non seruat curia. t sic videtur q; hodie non habeat locum hec irregularitas.

50 ¶ Xviij. incurrit cũ qs celebrat in loco interdi 49
cto. vt in.c. is q ꝺ sen. ex. li. vi. t a solo papa dis pensat. de quo. ñ. interdictũ. vij. ff. i. vel sup al/tari eno: miter fracto. vt. f. missa. ff. xxxvi.

51 ¶ Xviij. incurrit vitio aduenciente in corpore 50
siue a propósito: siue a casu. de quo dic vt. ñ. cor/pore vitiatus.

52 ¶ XX. incurrit rõne illegitimitatis. vt in.c.i. 51
de fi. presby. t in.c. is qui. eo. ti. li. vi. verũ est q; in minoribus ordinibus põt eps dispensare: lz ad sacros ordines nõ põt cũ eis dispensare ni si papa. vt in.d.c.i. Sed si efficiantur religiosi possunt ,pmoueri de iure cõi ad oẽs ordines etiã sacros. vt in.d.c.i.

53 ¶ Quid si illegitumatio sit secreta: ita q; solum 52
ipse illegitimus eam scit. ff. sm directo. in ti. ꝺ fi. presby. qõ peccauit mortaliter si se ordinari fecit. c. fi. de temp. or. nec credo debeat vti susce ptis sine dispensatione.

54 ¶ Quomodo quis dicatur illegitimus. vide. ñ 53
filius. p totum.

55 ¶ XXi. incurritur cum quis adultus vsqz ad 54
egritudinẽ differt baptismũ accipe. l viij. di. c. si quis. t hoc vcx nisi postea eius studiũ t fides ,pbabilis fuerit: aut hoim raritas exegerit. als nõ põt ordinari sine dispensatione pape. ar. p̃/fati. c. nec p baptismũ tollit hec irregularitas vt dicit glo. ibidem. q; idem non potest parere obligationẽ t liberationẽ. ff. de solu. l. qui ho/minẽ. ff. vlti. t hoc est quia ecclesia presumit q; non ex voluntate: sed ex necessitate baptiçatur vt in.d.c. si quis.

¶ Xxij. incurrit si religiosus claustrũ egredit 56
ad audiendũ leges vel phisycã si aũ duos mẽ/ses nõ fuer. t reuersus: t solus papa dispensat in hac. c. vlti. ne cle. vel mo.

¶ Xxiij. incurrit irregularitatẽ quilibet eps 57
presbyter aut diaconus qui ꝑtextu iniuste ex/cõis bz recursũ ad Jmperatorẽ: t a solo papa dispensabit. xxi. q. vlti. c. pe. t in.c. si quis eps. xxiij. q. vlt. ampliaꝰ ad oẽs qui sunt sub eccles astica regula predicta irregularitas: sed non ipso iure: sicut in predictis. De hac materia vi de. f. ordo. iij. p totum.

Irregularitas

quõ tol/latur. ff. tri bus modis. Jprimo p baptismũ delet oĩs irregularitas ꝯcta añ baptismũ cũ pctõ fz Archi. xxvi. di.c. deinde. t Jpa. i.c. gaudem⁹ ꝺ diuor. t ẽt illa q̃ venit ex sequela pcti: sicut est infamia. Jtẽ oĩs irregularitas homicidij: siue fuerit cũ pctõ: siue non. Facit ,p hoc. c. si quis viduã. l. di. t. ff. i. t. c. si quis post. li. di. irregula ritas Vo bigamie ,ppter defectũ sacri nõ tol/lit. xxvi. di. acutius. t. c. deinde. t hec est cõior opinio: lz alij tenuerint q; nulla irregularitas deleaꝰ p baptismũ vt facit Ri. de mediauilla. i ij. quolibet. q. xx. Alij. Vo tenẽt q; illa irregula ritas que prouenit in homicidio sine pctõ nõ delet. vt no. Jpa. in.d.c. gaudemus. sed tu tene qõ dixi. ñ. baptismus. vij. ff. iij. q; verior est vt patet in dictis iuribus.

¶ Scõo tollit p religionis ingressũ. vt no. glo. i
in.c.ij. de aposta. sed nõ oĩs fm p̃dictã glo. sed ea solũ que nõ ,puenit ex delicto, ,ppio. vt i.c. i. de fi. presby. ita q; põt ,pmoueri ad ordines sine dispensatõne: sed nõ ad dignitatẽ vel pre lationem sine dispensatione. vt. c. fi. de fi. pre/sby. t Jo. in.c.ij. de aposta. t sic dicit intelligẽ dam aut, de mona. in prin. vbi dicitur q; religionis ingressus omnẽ tollit irregularitatem Sed tu dic fm Jpa. in.d.c.ij. q; non tollit nisi tñ illã de qua est in iure expressum q; tollatur

Universidad de Deusto
Biblioteca

Inducit bñ facilioꝛem dispensationem.

¶ Tertio tollit ꝑ dispensationē pape. vñ in oi irregularitate pōt dispensare: cū ois irregularitas sit de iure positiuo. ij. q. vij. Itē daniel. t ꝛʒ Inno. de renun. c. nisi in verbo irregularitaſ t hoc cōiter teneꝯ. Ēpi aūt quō dispensari possunt victū est. t habes. s. dispensatio. §. v.

Krisio vide. s. iterrogatio i fili ab⁹ supbie. t. s. derisio.

Ronia Vide ironia p. b:

Istrio Vide histio p. b.

Adeus dī ille qui ad lr̃aʒ legem mosaycam seqtur tenēdo circūcidendo: t alia legalia faciendo ad lr̃am. Jdeo xp̃iani qui nimis adherent littere iudaiçare dicunt. de sacra vn. c. vnico. §. penul. qō faccre nō dñt. v. di. §. i. t. vi. di. §. vlti. de cele. mi. c. cum marthe. §. ceterum de consti. translato.

1 ¶ Que sunt que ꝓhibent iudeis indirecte ab ecclesia q̄ xp̃iani nō dñt tolerare. Ñ. xvij. Jdimo ne habeant cōionem assiduam xp̃ianoꝝʒ maxime simpliciū. vñ xp̃iani nō debent comedere cum eis: nec habitare: nec eos ad sua conuiuia recipere. xxiiij. q. i. nulluſ. t. c. oēs. dicit tñ Hugo. in. d. c. oēs: q⁹ si cibos nō discernūt licet comedere cum eis. sed vbi cibos discernūt nullo modo licet. coꝛ quoq; açima xp̃ianis est ꝑ hibitū comedere. q⁹ est cibus discretus ab eis qui inhibeꝯ in. d. c. oēs. Et clericus contrariuʒ faciēs debet deponi: t laicus excōicari. d. c. nulluſ. Rod. tñ tenet q⁹ in necessitate liceret comedere. qō verum credo nō vt açima: sed vt panē t nō q⁹ cōio in mercimonijs cū iudeis nō ꝓhibetur nisi aliq̄n in penam. vt in. c. post miserabilem de vsu. sed solū nimia familiaritas. vt in. d. c. nullus. t. c. ad hec. de iude. cuʒ similibus. vñ admonitus nolēs abstinere ab coꝛ nimia familiaritate peccaret mortaliter.

2 ¶ Sed queriī vtrū liceat xp̃ianis eis fuire. Ñ. Jda. in. d. c. ad hec. Jo. voluit q⁹ sic. extra de domū: sed in domo nō. c. iudei. eodem. sed Jda. t meli⁹: dicit q⁹ nec extra domū assidue. cū ter. ibi nō faciat mentionē de domo. t iō ꝓhibeꝯ assidua familiaritas t cōtinua ꝓuersatio tā in domo q̄m ex domū. ꝓpterea xp̃iani i familiari seu assidno seruitio iudeoꝝ esse nō dñt. Intellige q̄n psone iudeoꝝ interſunt. secꝰ esset si edificiū edificent ad vtilitatē iudeoꝝ mercede ꝓstituta t hmōi: vel laborēt agrōs. facit. d. c. nullus.

¶ Vtrū xp̃ianus possit hre seruū iudeū. Ñ. q⁹ sic. vt i. c. t si iudeos. eo. ti. xxiij. q. viij. c. dispar. nō tñ dz cū eo morari: ita q⁹ eū habeat familiarem. xxviij. q. i. sepe t. c. nullus. t. c. oēs. 3

¶ Vtrum liceat mulieribus xp̃ianis nutrire filios iudeoꝝm. Ñ. Jda. in. d. c. ad hec. t glo. t Jo. an. t do. Anto. tenent q⁹ non. neq; in domo neq; extra domuʒ. Sed dominus Lar. dicit q⁹ solum ꝓhibentur in domo ꝓpter ter. ꝓfati. c. ad hec. qui dicit in domo. sed ego dico etiam extra domum non licere quando nimia familiaritas t conuersatio ex hoc contrahitur. alias extra domum non est ꝓhibitum ar. d. c. nullus. iuncto isto. c. ad hec. 4

¶ Sed nonne eꝑs poterit dispensare: vt etiaz in domo nutriant. Ñ. Jda. in. d. c. ad hec. q⁹ nō t ita consuluit dñs Lar. q: ista ꝓhibitio est in honoꝛem fidei. 5

¶ Vtrū iudeus possit hre xp̃ianuʒ ascripticiū vel originariuʒ. Ñ. q⁹ sic. vt in. c. multoꝝ. eo. ti. sed seruū nullo modo. vt ibidē. 6

¶ Secundo nō debent mederi xp̃ianis. vñ in d. c. nullus. t. c. omnes ꝓhibetur xp̃ianis ne in suis infirmitatibus iudeos adnocent: neq; medicinas ab eis recipiant. dicit tamen glo. in d. c. nullus. q⁹ medicinalia possunt xp̃iani a iudeis emere: t postea preparare ea: sed non medicinas preparatas. 7

¶ Tertio ꝓhibeꝯ ne cū xp̃ianis balneenꝫ in vno balneo simul. d. c. nullus. supradicta oia ꝓhibenꝫ laicis sub excōis pena. clericis vo sub pena depositionis. t sic peccant mortaliter ꝛ facientes. Limitarē tñ de medico: verū nisi in casu necessitatis q̄n alium hre non posset q⁹ necessitas facit licitū: qō alias nō est. c. consilij in fi. de obserua. iciu. hoc idem tenet Hugo. t similiter est dicendū q̄n licet habeat alium medicū sed non sufficientem. 8

¶ Quarto ne iudei ex testō xp̃iani aliquid capiant. C. de iudeis. l. i. Item nō pōt aliquis xp̃ianus aliquid congregatione iudeoꝝ: vel iudeo aut pagano in testamento relinquere. t si fecerit etiam post mortem anathema indicabitur xxiij. q. ij. sane. cl. ij. nisi legaret. intellige extreme necessitati alicuius. 9

¶ Quinto ne procedant in publico sine habitu distincto: vel signo quo discernantur a xp̃ianis. vt in. c. nōnullis. eo. ti. t hoc verū tam in masculis q̄n in feminis. t debet esse patens sine signū: non sub plica vel mantello ſʒ doc. in. d. c. in nonnullis. 10

¶ Sexto ꝓhibeꝯ eis ne nouas synagogas construant. vt in. c. cōsuluit. eo. ti. possūt tñ antiquas reedificare: vel ruinosas reſarcire: ita tamē q⁹ noua edificatio nō perdat antiquā formaʒ: q⁹ vbicunq; mutatur ꝓistina forma. vtputa q⁹ fit ꝓciosius vel magis amplū: tunc dī nouū edificiū: t cadit sub ꝓhibitōne noui edificij. vt ꝓbat ex ter. istius. c. consuluit. Facit qō in filio. no. in glo. in. c. admonere. xxiij. q. ij. t in. c. ꝓcliuter. lxxxij. di. que vult q⁹ sagimine licet vti illis diebus quibus vtimur ouis t caseo. ſʒ nō licet vti carnibus quasi sit mutata forma t ꝑ consequens rei substantia. t etiaz facit qō no. i. eū cām. de testi. in verbo in tpe t in g. o. in. l. iulianus. §. sed t si quis. ff. ad exhiben. 11

¶ Sed qd si antiqua synagoga ex toto corruit t funditus. Ñ. Jda. in. d. c. consuluit q⁹ nō potest reedificare. q: esset nouū facere ex q̄ funditus est destructa. Facit ad hoc qō legiſ t no. in. l. inter stipulantē. §. sacram. ff. de ver. ob. vide bonam glo. in simili. in. c. iij. de iure patro. Et nō q⁹ si nouas synagogas erigere ꝓesumpserint in quinquaginta libʒ auri sunt puniendi. C. de iude. l. hac victura. 12

¶ Septimo non possunt ꝓfici alicui publico officio inter xp̃ianos: nec ad aliquam dignitatem vel ministeriū. vt in. c. cum sit. t. c. pe. codē t. xvij. q. iiij. cōstituit t. d. c. nulluſ. vñ in. l. fi. C. de iude. dī q⁹ nullū honoꝛem: nullam dignitatem: nullam ꝓeminentiā inter xp̃ianos pñt habere: intellige de nouo. secus essʒ in antiqua q: tolleratur: t per istā. l. infert Bar. q⁹ nō possunt doctoꝛari: cū sit dignitas t ꝓeminentia doctoꝛatus. nec ob. l. generaliter. §. fi. ff. de decurio. que pmittit iudeos promoueri ad dignitates q: intelligitur inter seipsos iudeos. non inter xp̃ianos. Vnde infert Jda. in. c. ex spāli. co. ti. q⁹ et omne cōmertiū ꝑ qō xp̃ianis aliqō grauamen posset ingeri est ꝓhibitū iudeis t paganis. t ideoʒ vendatur eis redditus regalis t possint illud emere. vt i. d. c. ex spāli: tñ collectio non poterit per ipsos fieri sed ꝑ xp̃ianos: q: sic colligendo posset iudeus cōmittere fraudes: t tenetur dare pauperibus quicquid lucratus est ex tali officio. vt in. d. c. cum sit. t hoc fm prouidentiam episcoꝑi. 13

¶ Octauo ꝓhibeꝯ ne in triduo ante pascha t maxime in die veneris sancti hostia vel fenestras aptas teneāt aut in publicū ereant extra co. ti. q⁹ super his. t in. c. nonnullis. 14

¶ Nono ne decimas prediales retineant: sed vt ecclesijs soluant. de decī. c. de terris. 15

¶ Decimo ne testimoniū dicant contra xp̃ianū de testi. iudei. imo repelluntur ab oibus actibus legitimis. ij. q. vij. alieni. t hoc verū nisi i casu hereſis si quis ad eos reuerteretur tunc ꝓ testibus admittunt. vt in. c. contra xp̃ianos. ō here. li. vi. sed bñ cogunt xp̃ianum contra eos testimoniū dicentem admittere in. d. c. iudei. 16

¶ Undecimo non possunt conuenire xp̃ianū apud iudeum: sed bene apud iudices xp̃ianos arbitrū. in cā ciuili tamē possunt eligere iudeū vt. C. de iudeis. l. iudei. sniа tñ dz exequi per ordinariū xp̃ianum iudicem vt ibi. 17

¶ Duodecimo ne emant seruū xp̃ianum: vel non xp̃ianum si mō vult baptiçari. c. i. t. c. vlt. eo. ti. vnde si iudeus emit xp̃ianum seruum: vl qualitercunq; acquirat statum efficit liber nullo ꝓcio dato. liiij. di. mancipia. Si vo seruuʒ non xp̃ianum emit ꝓ sibi seruiendo: tunc voluntate patefacta q⁹ vult effici xp̃ianus statim vendicat sibi libertatē nullo dato ꝓcio. c. fraternitatē. liiij. di. si autem talem non xp̃ianum emit non ꝓ sibi seruiēdo: sed causa mercimonij: tunc si fuit expositus ad vendendum infra tres menses qui incipiūt currere a die emptionis fm Jo. in. d. c. fi. vl fm Jo. an. t Jda. in. c. i. eodem a die quo petijt christianitatem: tunc non liberatur ab eius seruitute nisi ꝓbentur iudeo. xij. soldi ꝓ quolibet bono seruo: qui soldi debent esse aurei fm Bin. Bo. t Jda. quoruʒ lxxij. facitnt vnā libraʒ auri. C. de susce. prepo. t archa. l. quotiens cunq; certa sūma soldoꝝ. t videtur sentire glo. in. l. quicunq;. C. de ser. fugi. t ꝓ ista opinione facit glo. C. de fal. mo. l. si quis nūmos. sed fm Ber. t Jo. in. d. fi. c. da bunt de moneta que est in vsu in illo loco. ar. ff. de le. iij. l. nūmis. t. ff. de le. i. l. si seruꝰ pluriū §. si numerꝰ. t magl placet. Et aduerte q⁹ dicit ꝓ seruo bono. ergo defalcabitur si ille nō est ita bonus. q: ibi bonus accipitur ꝓ optimo fm Jda. in. d. c. i. si vo nō exposuit venalez infra dictos tres menses. tunc statim liberatur nullo ꝓcio dato. d. c. fi. 18

¶ Utruʒ vernaculus. i. natus ex ancilla iudei si vult effici christianus liberetur similiter. Ñ. q⁹ sic. nullo dato ꝓcio. l. deo nobis. C. de epi. t cle. §. vltimo. 19

¶ Sed quid si aliquis talem emat qui causa mercimonij fuerat emptus a iudeo. Ñ. q⁹ non efficietur eius seruus: sed restituet ei ꝓciū xij 20

Universidad de Deusto
Biblioteca

solidorum. ꝛ erit omnino a seruitute liberatus
insti. de nox. ac. ℌ. dñis.

21 ¶ Sed pone q̄ nō hz precium. ℟. q̄ si sit in ma
nu iudei. puta q̄: nemo est xp̄ianus qui velit cū
emere: Tunc nihilominus liberabit. ꝛ hostia-
tim queret preciuz. ff. de manumiſ. l. iiij. ℌ. suis
aūt. vel si nullo mō potest hr̄e seruiat sibi per
quinquenniū. vt no. gl. rrrvi. q. i. de raptorib⁹.
Si Xo sit in manu xp̄iani: tunc si alio mō hr̄e
non potest precium seruiet ei tantū q̄ seruitiū
compenſetur cum precio. ꝛ sic liberatur. ff. de
cap. l. in bello. Hoc verum nisi precium fuisset
datum pro anima ꝛ non animo repetendi. ar.
ff. de neg. ge. l. nenſenius. ꝛ. ff. de reli. ꝛ sump.
fu. l. ꝛ si quis. ℌ. idem labeo ait.

22 ¶ Tertiodecimo ne vsuras exigāt: sed exactas
restituāt. vt in. c. post miserabilē de vsuris p̄sit
compelli ad hoc per p̄incipes ꝛ dñt vt in. d. c.
q̄ si non faciunt debent compelli per iudicem
ecclesiasticū censura ecclesiastica. vt dicit Jo.
ꝛ Jo. an. in nouella in. d. c. post miserabilē. Fa
cit. c. postulasti de iudeis. ꝛ qō ibi no. vſi p̄in-
cipes terrarū peccant mortaliter nō cogendo
cos ad restituendū vsuras. ꝛ simiter xp̄iani si
ip̄is non restituentibus monerentur ne cum
eis haberent cōmertiū si post montionez eis
factam cōmertium cum eis haberent. vt in. d.
c. post miserabilem. ꝛ. c. quanto. de iudeis.

23 ¶ Quartodecimo ne intemptent contra catho
licam fidem quicquā detestabile. sicut est q̄ nu
trices christiane ꝓiciant lac in latrinas postq̄
susceperunt corp⁹ xp̄i. vt in. c. ꝛ si iudeos eodē.
ꝛ huiusmodi.

24 ¶ Quintodecimo ne quenq̄ qui nō est sue na
tionis aut secte p̄sumant circūcidere. ēt si sit
cox seruus. vt. l. vnica. C. ne xp̄ianū. man. ꝛ ibi
est eis pena capitalis. i. perpetui exilij que dr̄
capitalis. vt. ff. de penis. l. rei capitalis. Aliq̄n
dr̄ mors naturalis. vt ibidem in p̄in.

25 ¶ Sextodecimo ne iudeus xp̄ianā in vroxem
accipiat. l. ne quis. C. de iudeis: qō si fecerit cri-
men adulterij punietur. vt ibidem.

26 ¶ Septimodecimo ne fidē catholicā ꝓpugnet
peruerso dogmate aliter pena sanguinis puni
tur. vt in. d. l. hac victura in omne euum.

27 ¶ Vtrū ecclesia possit punire iudeos ꝛ paga-
nos si delinquunt. ℟. q̄ sic si delinquūt ℌ. l. na-
turalem: q̄ illam oēs recipiunt. Jtem iudeos
si agunt contra. l. veteris testamenti ſm Aug.
de anch. in li. de potestate pape.

28 ¶ Jtem nō ſm cundē q̄ iudei ꝓ papā ꝛ alios
p̄incipes quibus subdunt dñt cogi ad labora-
dum manibus ꝓprijs. alias sunt participes
turpis lucri ꝛ petōx que faciunt. Hec obstat
c. sicut de iudeis. vbi dr̄ q̄ nullus exigat coacta
seruitia ab ipsis nisi consueta. q̄ illud intelligi
tur de seruitijs ad vtilitatem dñox solum.

¶ Jtē nota q̄ puniunt pena ignis q̄ns aliquez
ex suis q vult xp̄ianus esse saxis aut alio faro-
ris genere intēptat. vt. l. iudeis. C. de iudeis.

¶ Que prohibentur xp̄iani facere contra iude-
os. ℟. q̄ nouem. ℙ Primo q̄ violenter non dñt
cogi ad fidem. vt in. c. sicut de iudeis. de quo
dic vt. s. baptismus. vi. ℌ. rij. Secundo q̄ non
offendant neq̄ in p̄sonis neq̄ in bonis fine
iudicio terrene potestatis. d. c. sic iudei. Tertio
q̄ non impediantur obseruare suas consuetu
dines in suis festiuitatibus. dūmodo nihil fa-
ciant in opp̄obriū xp̄ianox. xlv. di. qui sincera
ꝛ. d. c. sicut iudei. ꝛ. l. iudeis. C. de iudeis. Quar-
to q̄ non exigantur coacta seruitia ab eis que
nō sunt consueti facere. d. c. sicut. de quo dic vt
s. baptismus. vi. ℌ. rij. Quinto q̄ non fodiant
cox sepulchra siue corpora humata obtētu pe
cunie nec cox cimiteria quisq̄ mutilet vel in-
uadat. d. c. sicut. ꝛ contrafacientes xp̄iani sunt
priuandi officio ꝛ beneficio si sūt clerici. si laici
excōmunicandi. vt in. d. c. sicut. Sexto q̄ non
debent in sabbatis cox ad iudiciū trahi. C. de
iudeis. l. die sabbati. ꝛ. d. c. sic. Septimo ne im
pediantur sua prout melius poterūt vendere
sicut nec xp̄iani. C. de iudeis. l. nemo. Octauo
q̄ si conuertant ad fidem nō spolient bonis in
ste acquisitis: neq̄ debita succession̄e: ꝛ si abi
ta fuerint p̄cipiē potestatib⁹ cox locox sub
pena excōicationis q̄ ea faciant restituere. c. in
dei. cl. ij. eo. ti. Et quo infert ℙ Pa. q̄ non p̄dunt
agnationē suam. Vſi debent succedere attinē
tibus suis ꝛ multo minus bona legitime acq̄si
ta cuius contrarium cristimant vulgares qō
errōneū est. Nono q̄ nō ꝓhibeant conuerti
ad fidem ꝛ baptismū suscipere: etiam si sūt ser
ui xp̄ianox. ar. c. duc sūt. xix. q. ij. remanebit tñ
seruus si prius erat seruus alicuius xp̄iani: cuz
seruitus sit approbata a deo iure diuino: ciuili
ꝛ canonico. xij. q. ij. ꝛ si quos vsq̄ ad. c. ecclax
dulcius tñ tractandus est q̄ alij serui qui non
sunt xp̄iani. ar. de ma. ꝛ obe. per tuas.

¶ Vtrum eorum filij sint bapriçandi ipsis in-
uitis. vide. s. baptismus. vi. ℌ. ri.

¶ Vtrum ecclesia peccet permittendo iudeos
ritus suos obseruare. ℟. q̄ nō. q̄: nō approbat

sed permittit. quod autem permittimus nolē-
tes precipimus. i. concedimus. quia malorum
hominū voluntatez ad plenam̄ non possum⁹
prohibere. rxxi. q. i. hac rōne.

33 ¶ Vtrū pecunia ꝛ alijs blandimentis possim⁹
allicere iudeos ꝛ alios infideles ad fidem. ℟.
glo. in. c. dz homo. rxiij. q. iiij. q̄ sic. allegat. c. qō
aūt. rxiij. q. vij. ꝛ. c. qui sincera. xlv. di. Similit
sub tali conditione potest xp̄ianus aliquā du-
cere in vroxem vt fiat xp̄iana. rxvij. q. i. caue.
ꝛ sic in spūalibus licite fit pactum vbi agitur
de connersione alicuius ad fidez. ꝛ sic non ob.
i. q. ij. q̄ pio. q̄: aliud est vendere donū dei vel
aliud spūale. Aliud est ꝓpter temporalia in-
ducere ad spūalia. q̄: primū illicitum. de simo.
per totū: sed nō secundū vt in iuribus prealle-
gatis. Vſi Siluester dona promisit conuertē
tibus. vt no. in. d. c. q̄ pio. ꝛ capl'm q̄ pio logr̄
de dono religionis q̄ pecunia minime debet
vendi. de quo vide simonia. iij. ℌ. vi.

34 ¶ Vtrū bona vsurariox iudeox possint ab ali
quo vel dono vel cractione vel rōne pene vel
quocūq̄ alio ti. lucrativo vel oneroso accepta
℟. q̄ sic. dūmō nihil contra iusticiā fiat: sed
retineri an possint distigue. q̄: si sunt nō solue
do restituenda sunt non ipsis: sed quibus dñt
ipsi. Si Xo sint soluendo: dic vt. j. Restitutio
primo. in ver. vsurarios. ℌ. xvij.

Vider quis pōt esse. ℟. q̄ glibz
qui nou ꝓhibet. ar. c. cū
apud despon. ꝛ. l. mutuſ. ff. de procura:

1 ¶ Sed qui sunt qui ꝓhibent. ℟. q̄ surdus: mu
tus: ꝛ ppetuo furiosus: impubes femine: seruꝰ
excōicatus. Jtem consanguinei rei ꝛ inimici
actoris: vel alia cā suspecti. Jtem imperiti: seu
illiterati: de quibus omitto breuitatis causa.

2 ¶ Vtrum iudex vel p̄latus malus peccet iu
dicando subditos. ℟. ſm Aler. in. iij. q̄ sic mor
taliter. De quo dic vt. s. Correctio. l. ℌ. iiij.

3 ¶ Vtrū iudex possit iudicare sine actore. ℟. q̄
ordinarie ꝓcedendo q̄ nō. Facit. c. si legitimꝰ
de accu. extraordinarie ām sic. vt in inquisitiōe
ꝛ denunciatōe. vt. s. inquisitio ꝛ denunciatio.

4 ¶ Vtrum iudex possit compellere partes ad fa
ciendū compositionē. ℟. q̄ si cā est ciuilis q̄ si
nec etiā p̄inceps ex potestate ordinaria. l. i. ff.
de nouiope. nun. tñ si lis est longa ꝛ intricata
multū: ita q̄ de facili non potest decidi: iudex
potest compellere partes ad concordiā. ter. vi-
detur iudicio meo in. c. placuit. xc. di. dicit etiā
ℙ Pa. in Rubrica de treuga ꝛ pa. q̄ ad pacem
bene potest. ꝛ debet reducere partes: ꝛ etiaz cō
pellere tam iudex secularis q̄z ecclesiasticus re
spectu subditorum suorum. xc. di. si quis con
tristatus. c. placuit. tenet etiam Bar. in. l. con
gruit. ff. de officio p̄sidis.

¶ Vtrū iudex possit compellere ne potētiores 5
viri contumelijs afficiant viliores. ℟. q̄ sic. ꝛ
tenetur. l. illicitas. ℌ. ne potentiores. ff. de offi
cio p̄sidis.

¶ Vtrū iudex teneat ꝛ possit cōpellere aduer- 6
sariū ad p̄stañ. cautionem de non offendēdo
nec actorem: nec suos: qñ talis verisimiliter ti
mens implorat eius officium. ℟. q̄ sic. vt in. d.
ℌ. ne potentiores. ꝛ ibi per Bar. ꝛ bonus ter. i
l. denunciamus. C. de his qui ad eccle. confu. ꝛ
ibi per Ly. Facit ter. in. c. de benedicto. rxxij. q.
i. ꝛ in. c. lras in fi. de resti. spo.

¶ Vtrū iudex teneat er necessitate officij pur 7
gare ꝓuinciam malis hoibus. ℟. q̄ sic. ter. est
in. l. iij. ꝛ. l. congruit. ff. de officio p̄si. ꝓpter
quod dicit Bal. in. l. gallus. ff. de libe. ꝛ postu. ꝛ
Raph. ꝛ Jmola. q̄ licet statutū ciuitat̄ dicat
q̄ pōt punire. q̄ li verbū potest importat ne-
cessitatē. d. l. gallus in p̄in. Et ideo si non facit
tenet̄ de negligētia. Facit qō no. Bal. ꝛ Ange.
in. l. mancipia. C. de seruis fugi. debet ergo iu
dex delicta ingrere aliter tenebit̄ in sindicatu.
ꝛ hoc verū in iudice qui habet merū imperiū
l. imperium in p̄in. ꝛ qō ibi no. Bar. ꝛ in. l. iu
bere cauere. ff. de iur. om. iu. ꝛ in. l. i. ff. de offi
cio eius cui man. est iu.

¶ Vtrum iudex possit aliquid petere ꝓ labo
re i iudicando. ℟. q̄ de iure canonico iudex or
dinarius vel delegatus ecclesiasticus nihil pōt
petere, vt in. c. cū ab oi. de vi. ꝛ ho. cle. ꝛ. c. statu
tū de reseri. li. vi. ꝛ licet loquatur ō delegato tñ
idem tenet̄ in. d. c. cū ab oi ꝓ ℙ Pa. ꝛ Jo. an. ꝛ ce
teros. de ordinario. est etiam glo. in. c. non licet
ri. q. iij. De iure Xo ciuili ordinarius secularis
petit sportulas solum: nec aliud potest petere
iij. q. iij. offerat̄ que sportule sunt munera a. l.
non diffinita vt in aut. generaliter. C. de epi. ꝛ
cle. Delegatus Xo etiam a p̄incipe nō hz nisi
duos aureos in p̄incipio ꝛ duos in fine qñ cā
crcedit centū aureos: q̄ si nō crcedit nihil ha-
bebit. in aut. de iudi. ℌ. ne autē labor. nō glo. in
d. c. cum ab oi. Excipiuntur esculenta ꝛ poculē
ta. i. comestibilia ꝛ potabilia si sunt talis quali
tatis q̄ in paucis diebus possint consūmi ſm
Archi. ꝛ glo. in. d. c. statutū. ꝛ sint er mera libe
ralitate oblata. q̄: sic possunt ab oibus recipi.

Nota ſcripte in singulari sibi mi-
nus sufficere de officio cleri. ij. colūna.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Alia aũt oia ẽt si sit vnus denarius prohibenꝫ oẽs iudices accipe. vt. ff. de of. presi. l. plebiscito t. l. solent. ff. de of. procon. §. fi. no. gl. in. l. iij. C. de condi. ob tur. cãm. facit. l. i. C. de pe. in. q ma. iudi. ẽt si recipiant vt expediant cãm. t si recipiũt alia preter predicta esculenta t poculenta tenenꝫ restituere de necessitate. ar. d. c. statutus t. c. exigit de cẽsi. li. vi. imo si sit iuder delegatꝰ ecclĩasticꝰ q talia recipit nõ põt libetari ex remissione sibi facta a dante talia nisi restituat. t si restitueret i fraudẽ vt postea ille sibi donarꝫ nõ valeret fm glo. i. d. c. statutũ. Secꝰ aũt si sine fraude restitueret: t ille postea liberaliter ite⁊ donaret fm gl. põdictã. sꝫ ego verã credo. si pꝰ iudiciũ finitũ sine fraude dat liberalit. aliter nõ

9 ¶ Utrum officiales inferiores t nũcij t hmõi possint aliqd exigere a litigantibus t hmõi. ℟. fm Alex. de ales in. iij. pte sũ. q. fic. fm ꝓsuetudinẽ terre: sed p vim vel imoderatã iprobitatẽ recipe non possũt. t hoc qñ nõ hñt redditus deputatos. Jo. tñ in sũ. tenet q ẽt si hñt redditus deputatos põt aliqd paruũ recipere. dũmõ nõ p vim vel improbitatẽ imoderatã. Assessor Xo nõ põt si habet salariũ deputatũ. aliter tenet restituere. ar. c. cum ab omni.

10 ¶ Sed quid si iuder secularis habet ꝓficisci extra domiciliũ. ℟. q siue sit iuder ordinarius secularis: siue eius delegatꝰ potest petere expensas d. c. statutũ. sicut t testis cũ proficiscit extra domiciliũ. iiij. q. iij. §. venturus. q: nemo cogitur militare suis sumptibus: ea tñ moderatiõe: ne partes enorme dãnũ patiant. ar. r. q. iij. illud t si pauperes litigantes sint tũc ꝺꝫ abstinere ẽt a sumptibus iuder delegatus. vt in. d. c. statutũ t ordinarius etiam secularis nõ debet habere sportulas in aur. de man. prin. §. si tibi quoꝫ.

11 ¶ Sed nunqd delegatus ordinarij ecclesiastici sic habebit expensas cũ proficiscit extra domiciliũ sicut delegatus principis vel ordinarij secularis. ℟. q sic. tam pro victualibus qꝫ̃ ꝓ vecturis equorũ t similiũ nisi esset delegatus ad vniuersitatem causarum: vel ad vnam set maliciose: quia tunc ordinarius habet prouidere de suo. ar. c. inter cetera de offi. or. t glo. in. d. c. statutum. sed glo. in. d. c. cum ab oi tenet indistincte q nõ potest delegatus ordinarij. sed ordinarius debet sibi facere expensas. sed opinio prima videtur magis equa.

12 ¶ Utrũ ordinarius ecclesiasticus sit⁊ possit petere expensas qñ proficiscit extra domũ. ℟. q nõ nisi cũ ꝓficiscit ꝓ cõsecratione ecclesie. vt in. c. cum sit romana de simo. Et cum visitat ꝓuinciam suã. de censi. c. cũ apls. t. c. exigit. eo. li. vi.

¶ Utrũ iuder ordinarius aut delegatus q rem in pere pñt expẽsas teneanꝫ cõputare illas quas domi fecissent. ℟. glo. tꝫ q: sic. in. d. c. cuꝫ ab oi. sed ℣da. in. d. c. cum ab oi. tenet q nõ: t magis est benigna: qm̃ quis prima sit tutior:

¶ Quid si delegatꝰ ecclesiasticꝰ nõ hꝫ redditꝰ vel bñficiũ ecclesiasticũ sufficiẽs vñ vivat. ℟. ℣da. i. d. c. cũ ab oi. q: poterit petere id qõ põt petere iuder delegatus principis secularis vt ꝺixi. s. p ar. a ℞rio sensu: sed magis mihi placet ℞ria opinio q nõ possit: nisi forte pp talẽ cãm occuparet ab aliq̃ honesto exercitio de quo vivit. q: tunc tenerẽ opinionẽ ℣da. veram.

¶ Utrũ cõsuetudo excuset seu valeat q̃ dantur in sportule ordinario t delegato ecclesiastico. ℟. do. Car. in cle. statutũ de elec. distinguit q: aut precessit exactio. t sic nõ valet nec excusat talis cõsuetudo. aut ꝓsuetudo nõ hũit ortũ ab exactione. t sic possunt partes cõpelli ad obseruã dũ laudabilẽ cõsuetudinẽ. c. ad apl'icã. ℣ fimo. Sed hec distinctio q̃ ad primũ est vera. q: qñ precesset exactio est ℞ honestatẽ t mentẽ istius c. cũ ab oi. t facit. c. ex multis. i. q. iij. sed quo ad scõm nõ credo verã. q: si nõ precessit exactio sic cũ sit ex mera liberalitate donatũ ñ inducit cõsuetudo: sꝫ q̃libꝫ donatio hũit effectũ suũ iuxta ea q̃ no. in glo. t Bar. in. l. cũ de in rem verso. ff. de vsuris. facit. l. si certis annis. C. de pac. nec valet. d. c. ad apl'icã. q: loquit qñ aliqd fuit datũ in piam'cãm. q: tũc vident voluisse laici inducere consuetudinem. t ideo dico cũ gl. in. d. cle. statutũ de elec. t ℣o. an. ℣da. t cõiter doc. in. d. c. cũ ab oi. q: non valet talis consuetudo t ꝭ Car. dicat vbi. s. q: non peccat mortaliter recipiendo. dũmodo nõ imoderate qñ est consuetudo. q: habet pro se doctores famosos pro hoc iuxta nõ. ff. de re. iudi. l. comprobatis. t de postu. c. vnico. li. vi. hoc nõ credo verũ: nisi in eo qui nescit discernere: que sit verior opinio t quis habeat validiores rõnes. nec etiã credo istum excusari. a restitutione fienda.

¶ Utrũ iuder ordinarius vel delegatus ecclesiasticus possit. a partibꝰ petere salariũ. ꝓ assessore. ℟. fm cõiter doc. in. d. c. cũ ab oi: q: nõ ordinarius: q: ꝺꝫ scire canones de quibꝰ verſat corã se. Et ideo si nescit t indiget assessore. pui deat de suo. Delegatus tñ licite petit: dũmodo fraudulenter non faciat. vt puta q: dicit se indigere: cũ non indigeat. d. c. statutum. §. assessore

vel participare vult i lucro cũ assessore: q: sic cũ faciat fraudẽ legi peccaret mortaliter: t teneret ad restitutionẽ partibꝰ.

17 ¶ Utrum salariũ possit petere ꝓ notario. ℟. delegatus põt: dũmodo non participet ipe cũ eo. vt in. d. c. statutũ. sed de ordinario dubitat q: videt q de suo debeat ꝓuidere suis officiali bus: sed ego credo q possit petere.

18 ¶ Utrum datuꝫ iudici mihi i casu pmisso possit repeti. ℟. q si dedit vt corrũperet iudicez sic nõ potest repetere. t fm glo. in. c. qui recte iudicat. ri. q. iij. cõiter sic presumit. iõ multi tenent q: non repetit: sed si dedit vt iustam daret sentẽtiam: quam alꝰ nolebat dare: vel vt non daret iniustam: t sic non liberatur iuder dando pauperibus: q: repetere potest in ꝓscia: vbi nõ stamus presumptioni sed veritati. i. q. i. iubemus. de simo. nemo. xi. q. iij. non licet. Si autez dedit simpliciter: vt iudicet amittit principalẽ cãm. vt. ff. de condi. ob cãm. l. ij. §. fi. t sic nõ repetet: sicut quando dat vt ꝓ se iudicaret. facit glo. in. d. c. qui recte. quod limito verũ: nisi qñ aliter nollet iudicare: nisi daret q: posset repetere t sibi teneret restituere.

19 ¶ Utrũ cõmittat simonia dando pecuniaꝫ ꝓ simonia. ℟. glo. i. q. iij. vendentes. q: non: q: in probanis non cõmittitur simonia: ꝭ grauii peccet: nisi in casu quando iuder aliter nõ vult dare iustam sniam: q: tunc nec peccat cũ redimat vexationẽ suã: sed potest dici secũdum ℣da. in. d. c. cũ ab oi. q: si do pecuniam vt habeam sententiam pro me: qua volo consequi spũale: vel annexum sibi q: tunc sit simonia. Sed ego nõ admitto hoc in casu predicto. s. cum iuder non vult sine pecunia iustam dare sniam: q: cũ redimam vexationem meam non credo q: sit simonia: si modo habeo tam ius in tali re. secus si ꝓ sententiam de nouo acquirerez: quia sic esset vera opinio ℣da.

20 ¶ Utrum snia lata intercedente pecunia sit nulla ipso iure. ℟. glo. in. d. c. cum ab omni. t sequitur ℣da. q: sic. i. q. vi. §. venales. C. quãdo ꝓ no. nõ ẽ ne. l. venales. i ter. t in glo. snia tamen arbitri tenet. ꝭ agens ex ea repellatur exceptione doli. C. de arbi. l. iij. t in glo. predicta. secus si pgram dat: q: tũc nõ ẽ nulla ipso iure: sed dat restitutio: vt in. d. glo.

21 ¶ Utrũ iuder teneat ad restitutionem partis si eius negligentia aliquod damnum incurrit ℟. glo. in. c. quoniam contra. de proba. in ℞bo negligentiam q: sic. t eam sequunt doc. ℣dan. autem. in. d. c. quoniam ℣. ait q: in foro aie est ℞a opio si fuit in dolo: vel lata culpa. alꝰ non sed de hoc dico latius. ℣. culpa. §. v. t. vi.

¶ Sed quãdo dicitur cõmittere negligentiã. ℟. ℞o. q: tunc quãdo negligit terminare cãꝫ vel habere tabellionez: vel aducrtere quid scribatur: vel non ꝓuidet de aduocato vt tenetur vt. ℣. dictum ẽ aduocatus. vel non curauit revoluere libros t huiusmodi que suo officio incumbunt: multomagis tenetur si ex dolo dat damnum. vnde si iniquã sniam dedit: vel aliquid aliud fecit contra conscientiam t cõtra iusticiam in grauamen alterius partis vltra restitutionem ad interesse tenetur. vt. C. de pena iudi. qui ma. iudi. l. nouo iure. xi. q. iij. quattuor xxiij. q. ij. dñs deus. t. q. v. administratores: si ẽ ecclesiasticus iuder ordinarius vel delegatus: si cõtra cõsciam t cõtra iusticiam hoc fecit ipso facto est suspensus per annum ab executione officij. vt in. c. cum eterni. de re iudi. lib. vi. Si vero damnificauit partem per imprudentiam sic tenetur siꝛ ad resti. in culpa cnim fuit cũ se insufficientem sciuit vel scire debuit: t tñ cãm iudicare presumpsit. t hoc verꝫ in ordiario delegatus autem qui necessitate obedientie iudicat: t bonafide: t de cõsilio peritorum ꝭ iniuste iudicet nõ tenetur ad restitutionem: nec peccat: sed cuius assessor tenebitur. l. ij. ff. q: gsqꝫ iur. si modo cũ elegit qui habebatur ꝓ docto t bone opinionis: t ita credidit cũ doctum ad hoc. alꝰ nõ excusaret si vellet ꝓcedere fm caput suum: vel imperituꝫ vel malũ sciẽter eligeret assessorem fm ℞odo.

¶ Utrũ iuder incidat in penam statuti ipo nentis penam non terminanti sniaꝫ infra certum diẽ si nõ terminat. ℟. ℣da. in. c. licet. de ꝓba. q: sic. si fuit requisitus: q: non tenet impendere officium suum ad vtilitatem priuatam nisi requiratꝰ. vt. l. iiij. §. hoc aũt. ff. de damno infec. t ibi Barto.

¶ Utrũ iuder secularis teneat prestare bracchium suum iudici ecclesiastico. ℟. q si ciꝰ subditus resistit sibi de iure. vt puta precepit ei aliquid appellauit ad superiorez: episcopus dicit q: nõ potest. t petit brachium seculare contra eũ: tunc dico q: nõ tenetur. Ita no. ℣da. in. c. i. de offi. or. secus si resistit ei de facto. vt ibi not. Idem dic in crẽpto q allegat crẽptionem quã ẽps non admittit appellat: non tenetur iuder secularis cpm iuuare.

¶ Utrũ iuder post latam sniam diffinitiuam

Universidad de Deusto
Biblioteca

possit eã interpretari seu declarare. ff. q nõ in
feriores: nec arbiter. maiores aũt bene possunt
declarare: sed nõ mutare aut corrigere. vide in
c. i. de postulãdo in glo. t qõ ibi no. t ‡Pa. ibi
dẽ: interlocutoriã vero sentẽtiã põt corrigere
t revocare de accusa. c. ẽliter t qñ. cl. i.

26 ¶Vtrum iudex possit penã minuere vel au
gere. vide. j. pena. §. xviij.

27 ¶Vtrum nõ pdẽnãs partem aduersam i ex
pẽs. teneat ipse de suo restituere alteri parti.
ff. q sic. l. sancimus. C. de iudi. quod limitat
glo. in. c. fi. de rescrip. verum si fuit petitum.
alꝫ non.

Vdicare

Vtrũ liceat ex su
spitione. vide. j. p
sumptio.

1 ¶Quid est iudicare simplr t pure. ff. nõ ẽ re
mouere ordinẽ iuris sed tantũ subtilitatem p
niciosam: q predicta verba iportãt ex suo pro
prio significato idẽ q sine malicia t sine plica
t involutiõe. Ad hꝰ glo. in cle. sepe. de ver. sig.
in verbo simplr. t ordo iudiciarius nõ est iuẽ
tus ad involuendum: vt in. c. dilecti filij. de iu
di. t iõ nõ remouebit fm ‡Pa. in. d. c. dilecti.

2 ¶Quid si dicatur procedas sine solẽnitate iu
ris. ff. ‡Pa. in. d. c. dilecti. q cẽsetur sublata so
lẽnitas iuris ciuilis t canonici: sed non diuini
t iurisgentiũ. t ideo duo testes sufficerent. licet
forte plures requirerenꝫ. filr etiam si sunt ifa
mes: q infamia est de iure positiuo. i. c. p tuas
de simo. non tñ recipiunꝫ non citata parte: q
citatio ẽ species defensionis: que est de iure gẽ
tiũ: nec põt tolli. cle. pastoralis. de re iudi.

3 ¶Quid si dicaꝫ iudices, put volueris. ff. ‡Pa.
vbi. s. q intelligitur solum dolus exclusus. ar.
i. l. creditor. §. lucius. ff. man. t ideo non potest
tollere ius alterius sine cã: sicut nec cõmittens
q nemo plus iuris in aliũ trãsfert qꝫ ipse ha
beat de dote post diuor. resti. c. nuper. t ppter
ea dicit Bar. in extranagãti ad reprimendum:
q ille cui cõmittitur vt faciat q vult: vel sicut
libuerit. licet non teneaꝫ sequi regulas iuris ci
uilis: remanet tñ ligatus regulis iuris natura
lis gentium: seu naturalis equitatis: quod idẽ
est. vt in cle. pastoralis. de re iudi. vbi impator
iualide egit: q excessit regulas iuris naturalis.

4 ¶Quid si dicaꝫ iudices fm veritatem: t equi
tatem. ff. ‡Panor. in. c. litteras. de iura. calũ. q
debent seruari solẽnitates etiã rigorose iuris
positiui. d. An. dicit q rigorosas nõ teneꝫ ser
uare. t placet mihi.

¶Quid si dicaꝫ iudices prout tibi videbitur. 5
ff. ‡Panor. in. c. i. de iudi. q debet iudicare iu
dicio intellectus cui cõgruit hoc verbum vide
bitur. ita no. Bar. in. l. quid tamen. §. si arbiter
ff. de arbitris. Et idem cum dicitur relinquo
vel committo arbitrio tuo vel prudẽtie tue. vel
iudicio tuo: tũc denotant arbitrium boni viri
fõne regulati: sicut cum dicitur: vt visum tibi
fuerit. vel tibi videbitur. Ita no. ‡Panor. in. c.
i. de seque. pos. similiter hec verba: si ertmaue
ris: si arbitratus fueris: si tibi placuerit. vt pro
batur in. l. fideicõmissa. §. qꝫ qꝫ. ff. de. lc. ij. t in
l. thais. §. sororeꝫ. ff. de fideicommis. liber. vbi
ter. no. vide ter. cum glo. in. c. ij. de cor. vitia. t
pꝰ Bar. in dcã extranganti ad reprimendum. t
‡Pa. in. c. i. de cõstitu. Et ideo tenetur seq eã
regulas iuris ciuilis fm Bar. in extranagan
te. allegat. l. i. ff. de arbi. Et propterea aduerte
q omnia verba exceptis istis. volo: libet: arbi
trium plenum vel liberũ. vt ibidẽ no. Bar. im
portãt arbitrium boni viri.

¶Quid si dicat sine strepitu t figura iudicij 6
simpliciter t de plano. ff. cle. sepe. de ver. sig. t
ibi videas quomodo potest omittere oia que
nõ sunt de iure gentium vel naturali.

¶Vtrum iudicandum sit fm allegata t pro 7
bata. an secũdum q iudex cognoscit veritatẽ
ff. q diuersoꝫ fuit diuersa opio. Jo. t Archi.
iij. q. vij. iudicet. Ber. t Hostien. de offi. or. c. i.
Innocẽ. de cens. i. c. venerabilis. Hostien. de po
stu. prela. c. bone. el. i. tenent q si agat in forma
iudicij sic iudicabit fm allegata t probata po
tius qꝫ fm veritatem. ff. de offi. presidis. l. illici
tas. §. i. d. c. iudicet. xi. q. iij. summopere. vi. q. ij
si tantũ. t. c. placuit. quia aliud facit vt iudex
aliud vt homo: vt in. d. c. ij. de offi. ord. rrij. q.
iiij. si ecclesia. Et ideo iudicabit fm conscien
tiam quam habet vt iudex. non quaꝫ habet vt
homo: in dicto. c. ij. t de offi. delega. pastoralis.
§. quia vero. facit. c. si omnia iudicanda. vi. q. i.
Hostien. tamen t Archi. dicũt q si immnet
periculum anime vel leditur publica vtilitas:
quod tunc de iure t de facto supplere potest: t
debet pro periculo anime quod possit. facit de
elec. cum vobis. §. his igitur. de crcep. exceptio
nem pro vtilitate publica. arg. C. de procu. l. i
tem. ff. de. postu. l. quos prohibet. Hugo tenet
q nullo modo debet iudicare contra veritatẽ
sed debet delegare causam. ff. de iur. om. iudi. l.
pretor. Rodo. dicit q si innocentem condem
net ad mortem vel mutilationẽ membrorum

aut cõdemnandum exportat etiam ad prece
ptum superioris q peccat mortaliter. Secus
autem esset in alijs penis pecuniarijs vel cau
lis ciuilibus. glo. in. c. pastoralis. de offi. ordi. t
l. c. i. de offi. or. t Ricar. in quolibet. iij. q. xxv. t
Tho. xxij. tenent cum prima opinione: sed sal
uo meliori iudicio: ego dico q aut iudex proce
dit in iudicio: aut extra iudicium. Si in iudi
cio sit tene q nullo modo potest iudicare con
tra veritatem. quam p certo scit: nisi cum pec
cato mortali: siue simus in criminalibus: siue i
ciuilibus. tum primo q est contra preceptum
diuinum. Exo. xxiij. non suscipies voceꝫ men
dacij. Et infra: neqꝫ in iudicio plurimoꝝ ac
quiesces sententie: vt a veritate deuies: t post
innocentem t iustum non occides. tamẽ etiaꝫ
quia dicitur in. c. qui scandalizaverit de re. iu
ris. vtilius scandalum nasci permittitur qꝫ ve
ritas deseratur. Hec ibi. t i. c. postulatus do.
iij. q. vij. dicitur q non ante iudicandum ẽ qꝫ
ad conscientiam nostram reuertamur: t quid
placeat deo: siue displiceat debemus dirimere
t in. c. tunc. xi. q. iij. dicitur: tunc vera est absо
latio presidentis cum interni sequitur arbitri
um iudicis. ergo a contrario: nec absolutio t
multominus condemnatio. Jteꝫ in. c. summo
pere ibidem dicitur q fm q in. l. diuina t hu
mana cõstitutum est debet iudicare: t post nõ
er corde nostro sed precepto diuino condẽna
tionis sententiam proferamus. t i. c. cum eter
ni. de sen. t re iudi. li. vi. ibi dicitur in ferendis
sententijs pre oculis habeat solum deum illius
imitantes exemplum qui querelas populi ta
bernaculum ingressus ad dominum referebat
vt fm eius imperium iudicaret. hec ibi. Ergo
non fm falsas allegationes. Item ter. clarus ẽ
in. d. c. cũ eterni. si quis inquit Jnno. iiij. autez
iudex ecclesiasticus ordinarius aut delegatus
fame sue prodigus: t proprij persecutor bono
ris ptis cõsciam t ꝺ iusticiam in grauamẽ al
terius ptis i iudicio qcũqꝫ fecerit per grãm vl
p fordes ab executione officij per annum no
uerit se suspensum ad extimationem litis pti
quã lesserit nihilominus cõdenandus. hec ibi.
Ecce q nõ dicit ꝺ allegata. sed ꝺ psciam t per
fordes falsoꝝ. Item t alia rõne credo q nõ er
retur a mortali: q officiũ iudicentis latissi
mum est. dicit. l. i. ff. de iurisdi. om. iudi. Vnde
iudex potest: vt in pluribus iudicare prout suc
pscie rõnali videtur. vt pz in. l. appellari. ff. qs
t a quo appellatur ibi. t quod optimum est sta
tuere. facit. ff. de arbi. l. qualem. vbi dicitur oĩ
modo dicat quod sibi videtur. Jtẽ in. c. ad no
stram. de consue. dicitur postqꝫ tibi demeritis
cõstiterit sniaꝫ, pferre valeas: sicut ordo postu
lat rõnis auctoritate presentium non obstãte
psuetudine cõcedimus facultatem. facit. l. rem
non nouam. C. de iudi. q iudices iurent oĩmõ
sese cũ veritate t legũ obseruatione iudicium
disposituros. Jtem. C. de iudi. l. placuit. i omni
bus rebus precipuam esse iusticie equitatẽ qꝫ
stricti iuris rõnem. Hec ibi. Facit ad idem. c.
fi. de transac. Et ideo sepe quando volunt sci
unt̃ inuenire colores, p iniusticia defẽsanda: ita
in isto casu tenẽtur vt ptra veritatem nõ iudi
cẽt diligẽtissime facẽ qõ falsitas detegaꝫ. vt. ij
q. i. ds oipotẽs. t si nullo mõ detegẽ pñt. tũc po
tꝰ debẽt offm resignare qꝫ ꝺ iusticiã sniare. fa
cit. p hꝫ qõ no. gl. i. c. pastoralis. de offi. delega.
Vbi dicẽ mer executor: si scit sniaꝫ latã auctо
ritate frax falsax vel p falsa istra vl p dolũ ad
uersarij q nõ dꝫ exeq eã. Sꝫ remittẽ ad supio
rẽ. vt i. c. de ccio. de re iudi. t. c. si qñ. de of. dele.
C. si ex falsis istris. l. iudicati. ff. de iudi. l. si pro
§. marcellus. t ad ter. ibidẽ q dicit t si sciat illã
sniam iniustã qõ teneẽ ereq si non põt alr ab
solui a mãdato. ff. d. glo. q itelligit de iniusti
cia solẽnitat̃ iuris. t ita exponit iniusticia. i. ꝺ
ius litigãtis. Secꝰ si esset iniq: t dr iniq qñ ẽ
ꝺ veritatẽ. q sic nõ teneẽ obedire. vt ibidẽ all.
Sed si nõ dꝫ supiorẽ cuꝫ nulli subsit nisi deo:
multo minꝰ dꝫ ꝺ certã sciẽtiã pdẽnare inocẽtẽ
p q̃cũqꝫ testimonio. ppterea dic. l. pñtẽ. ff. de
pe. sanctius ẽ nocẽtẽ ipunitũ reliquere qꝫ ino
cẽtẽ dãnare. t sic ꝛcludo qõ pdẽnare aliquem
nullo mõ ꝫ iudici ꝺ vitatẽ. de q ipse certꝰ ẽ: ab
soluẽ ãt bñ põt si ,pbatões nõ sũt legitime qꝫ
uis iudex sciat ,p certo eũ culpabilẽ. q: iura il
lud volũt exprsse vt nemo publicet pctũ alteriꝰ
qõ si põt, pbare. vt i. c. si sacerdos. de offi. iudi.
l. illicitas. §. neqꝫ licitas. ff. de offi. presi. t. ff. de
fer. iũcta gl. l. cadẽ oẽne. i fi. t. c. si tñ eps. vi. q
ij. t. c. qtiẽs. t. c. mẽnã. ij. q. v. absoluit̃ ifamatꝰ
exq defecerũt accusatores i, pbando. Et hanc
opi. vr tenẽ Mic. de li. sup Exo. xxiij. nec ob. c.
iudicet. iij. q. vij. q: nõ dicẽ fꝫ allata sꝫ dicẽ iurr le
ges t iura, pnũcirt qõ ẽ dicẽ. iurr qõ statuerũt le
ges t iura, pcedat i, pcedẽdo t discutiẽdo. t det
sniam q̃ qdẽ volũt vt vnicuiq reddat qõ de
beẽ. l. i. ff. de iu. t iure. nec ẽt ob. c. coꝝ q. t. c. se
xi. q. iij. q: loquũtur qũo i exaiatiõe testiũ dꝫ pse
cutari t ordo iurr̃ seruari i coꝝ discussiõe. nõ cni

dicit q̄ dēt ſnia ſm eox dem. Imo. inuit contrariū ſi bene attēdaſ. nec ēt ob. c. nos inquē q̄ij. q. i. cū. c. deus oipotēs ibidē ⁊ aligbus alijs: q̄ ly dicāt neminē cōdēnandū niſi cōuictum: non tū ſequitur q̄ oīs conuictus ſit cōdemnādus: exquo iudex eſt certus de falſitate: imo capitulum iudicantē. xxx. q. vlti. demōſtrat oppoſitū vbi dr. tādu actio ventiletur quousq̄ ad rei veritatē ꝓcuretur: frequenter etiā interrogare oportet ne aliquid forte prętermiſſum remaneat q̄ annecti ꝓueniat. ℔ ibi. Et iō dicam cū de bonafide agitur: nō eſt de apicibus iuriſ diſputādū. ff. man. l. fideiuſſor. §. quidez actio. nec ſiſt ob. d. l. illicitas. q̄ ibi dr preſes prouincie id ſequaſ nō ſimplr: ſed addit q̄ cū cōuenit ſequi ex fide eox que ꝓbabūtur ⁊ breuiter nunq̄ inuenient ius q̄ dicat q̄ iudex teneaſ iudicare ſm allegata ⁊ probata: ſed bene ſm ordinē iuris: ⁊ ſic intellige ordinē. ſ. i procedendo ⁊ examinādo ⁊ etiā ſentētiādo. Sed us nō vult q̄ in ſentētiādo aliquis puniatur qui ē innocens ⁊ ꝓra veritatē. vt. ō. patet. ergo nō debet iudicare contra veritatem quam ꝓ certo ſcit Ad id quod dicūt de ſcādalo iā patet ſo. p. c. q ſcādaliçauerit ibi vtilius ſcādalū tē. vt. ō. Similiter nō obſtat q̄ iudicat: nō vt homo: ſz vt iudex: q̄ illud verū eſt: ſi eſſemus extra ea que ſunt ꝑ legē dei que non ſunt peccata. ſed i prevaricatione ꝓceptox dei non habet locum illa diſtinctio: q̄ nō iudex punietur. ſed homo q̄ cuis fecerit vt iudex. Si ℣o loquamur quādo iudex procedit extra iudiciū: vt in officijs dandis ⁊ alijs que eius arbitrio cōmittunt: ſic nō habet dubium quin teneaſ ſequi propriā conſcientiam: non allegata. vt. ff. de iuriſdi. om. iudi. l. i. ⁊. ij. in diſpēſationibus. vt. i. q. vij. erigit

In criminib⁹ etiā extraordinarijs ex cā que ſibi vr̄ pōt penas tēperare. ff. de pe. l. aut facta. ⁊ l. capitaliū. l. di. vt cōſtitueretur.

8 ¶ Quid de officialibus quib⁹ mādaſ execution ſnic iniuſte. ℟. Alex. de ales. in tertia ꝑte ſumme de quīte ꝓcepto. ⁊ Ricar. in quolibet. iij. q. xx. v. q̄ ſi ſententia continet intollerabilez errorē vel iniuſticiam manifeſtam nō debēt obedire. al's non peccāt exequēdo: quod ego limito quādo non ſunt certi de innocentia cōdemnati: q̄ i dubio excuſantur. ſed quādo ſunt certi de iuſticia: ſic credo peccāt mortaliter obediēdo. vt in precedēti. §. dictum eſt.

9 ¶ Vtrū iudex ſecularis poſſit iudicare de his q̄ ſunt peccata: vt vſura ⁊ huiuſmodi. ℟. ℣da. in. c. i. cū ſit generale. de foro cōp. q̄ ſic. dummodo non diſputetur vtrum ſit peccatum principaliter: vt patet. ff. ⁊. C. de condi. inde. per totū ⁊ quod me. cā. ⁊ vi bono. rap. ⁊ de furtis ⁊ ſiliquis. ⁊ hec eſt cōmunis opinio. ⁊ hoc eſt verum q̄ coram eo poteſt obijci de iuramento: ſi non vertitur dubium de eius validitate. vt in. c. rex debet. xxiij. q. v. Sed ſi dubitatur vtrum ſit vſura vel ne: peccatum vel ne. tunc iudex ſecularis non poteſt: ſed ad eccleſiā eſt percurrendū. c. ꝑ venerabilez. q fi. ſunt legi. ⁊ i clc. vnica. de vſuris. Et ideo ex dictis patet q̄ poteſt iudex ſecularis compellere ad reſtitutionem vſurarū: q̄ etiam de iure ciuili reꝓbantur bodie ſecūdū cōmunem opionē. Fallit hoc in crimine hereſis: de quo nullo modo poteſt ſe intromittere niſi exequendo. Excipiuntur multi alij caſus i glo. ⁊ per doc. in. d. c. cum ſit generale. Sed tu dic ſm ℣da. nullum alium eſſe: niſi vt dictum ē cum agitur de dubio. ſ. vtrum valeat iuramētum vel ne ⁊ huiuſmodi: q̄ tunc non poteſt: ⁊ ſic tene. Et vide glo. xxxij. q. v. c. xp̄iana religio ⁊ ibi per Archi.

¶ Vtrum iudex teneatur iudicare ſecūdū ſtatuta ſeu cōſuetudines loci inter illos quorum vnus eſt ſibi ſubditus: alter non. ℟. ℣da. in. c. quod clericis de fo. compe. q̄ aut ſtatutum cōcernit ſolēnitatem actus exhibēdi tempore cōtractus. ⁊ tunc ſiue ſit ſtatutum laici ſiue clerici nō valebit actus niſi illa ſolēnitas fuerit obſeruata: q̄ ſubditus non potuit cōtrahere cū non ſubdito: etiam ſpreta lege ſui ſuperioris. Immo peccauit. c. ij. de maiori. ⁊ obedien. ⁊. c. requiſiſti. de teſtamētis. ⁊ nulla fuit contracta obligatio: lege ſibi reſiſtente ⁊ inhabitante conſenſum ſuum. l. cuz ler. ff. de fideiuſſo. ⁊ q̄ no. in. c. ſi diligenti. de fo. compe. ⁊ in. c. cum cōtingat. de iureiurā. ⁊ ſic cōtractus non tenuit cum debeat eſſe vtriuſq̄ obligatorius. l. habeo ff. de ver. ſig. ſicuti. videmus q̄ donatio facta etiam non ſubdito vltra quīgētos aureos ſine inſinuatione non valet. l. ſanctimus. C. de dona. Et ideo iudicabitur ſecūdum hoc ſtatutus in vtroq̄ foro inter clericum ⁊ laicum. facit q̄ determinat Feder. conſilio. lxx vij. q̄ ceſſio actionis contra plebeum facta nobili ab eccleſia non valet. exquo ſtatuto ꝓhibetur ne nobilis cā poſſit recipere. ratio q̄ ſtatutum diſponit in caſu licito ⁊ inter ſubditos ⁊ non i fraudem libertatis eccleſiaſtice er, quo patet q̄ laicus tenetur in teſtādo ſeruare omnes ſolēnitates legis ſue. al's nō valebit quātūcūq̄ inſtitutio nec clericī: niſi hoc fecerit ꝓ aia ſua: q̄ in talib⁹ ſufficit ſeruare diſpoſitionē iuriſgentiū. c. relatū. el. i. de teſtis. ⁊. l. i. C. de ſac. ſan. ec. Aut ſtatutum ꝑmittit rē: exēplum ſtatuto cauctur. Si lr ſi ſtatuto cauctur ne res dotalis ſine certa ſolēnitate poſſit alienari nō valet alienatio iſta nō ſeruata etiā facta clerico nec ꝓ hoc dico q̄ ſtatutū laico x liget clericos ſed tm̄ ſubditū ⁊ ipedit obligationē oriri. l. non dubium. C. de legi. Et ideo ſi clericus vult illuz obligare faciat q̄ ſeruet ſeruāda. Aut ſtatutū ꝑmittit perſonam vtputa q̄ debeat aliquid facere poſt cōtractū pfectū: vt appręhēdere poſſeſſionē infra certū tp̄s aut probare per tot teſtes ⁊ huiuſmodi: ⁊ tūc clericus nō artat̄ reſpectu ſtatuti laici ēt litigās in foro ſeculari nec laicus reſpectu ſtatuti cp̄alis ipſius clerici nec forēſ. q̄ limita q̄ aliquid ē explicandum per ptē ex iudicez: quia debet iudex eccleſiaſticus etiā litigātē ſm ſuā legem iudicare. facit q̄ nō. in. l. i. ⁊. c. de poſti. pcu. Secus vbi aliud eſt explicādum in iudicio q̄ non pōt iudex eccleſiaſticus artari ſtatuto laicox. Vnde ſi cox ſtatuto cauctur: q̄ nō poſſit probari mutuū ꝑ teſtes ſi laicus litigat ꝓtra clericū in foro eccleſiaſtico non aſtringitur laicus illi ſtatuto. Ad hoc facit q̄ notat̄ in. c. ij. ō arbi. li. vi. faciūt nōta ꝑ Bar. in. l. cūctos popul. C. de ſum. trī. vbi dicit q̄ etiā ſi tale ſtatutū cōcernens pſonam indirecte tāgit bona q̄ nō ligātur. Exēplum ſtatuto cauctur q̄ primogenitus ſuccedat certe forēſis non ligaſ: ēt ſi habeat ibi bona. Secus ſi cōcernet principaliter bona vt ſi diceret q̄ bona deferātur ad primogenitū. facit. l. i. ff. de tuto. ⁊ cura. da. vbi ly ꝓtor ſeu prouincie poſſit dare tutorē. nō tamē eum qui nō eſt ciuſdē prouincie. vel habet ibi domiciliū ⁊ ſic fuit diſputatū per dominū Lau. in. q facti cauetur ſtatuto mutine q̄ ſi res poſſeſſa ab aliquo euincaſ ab eo q̄ poſſeſſor non tenetur eā ſibi reſtituere: niſi dato ſibi precio quo emit Bononienſis litigaſ mutine cū mutinenſem obtinet ſniam: nūquid dabit ſibi preciuz: certe non. q̄ illud ſtatutū nō porrigit vires ad forenſes licet ibi litigent. Facit ad hoc q̄ nōt̄ do. ℘. de ancha. in. c. canonū. de poſti. Exquo ſequit ℣da. vbi ſupra q̄ cuis ſtatuto cauetur q̄ vſurarius nō teneatur reſtituere pign⁹ etiā ſi probet quis ſe eſſe dūm niſi reſtituto precio ꝓ quo eſt impignoratum q̄ nō extendetur ad rem clerici vel forenſis impignoratā dño iſcio q̄ ſi res eſt clerici nō ſubijcitur iuriſditioni laicox. c. fi. de vi. ⁊ ho. clc. Si vero laici extranei ⁊ ibi ſit delata furtiue: ⁊ cōtra voluntatē dñi nō pōt dici de iuriſditiōe ſtatuentis ſicut dixim⁹ de re mobili que non ē permanſura in loco: vt no. in. c. fi. de foro cōpe. Facit. l. heres abſens. § nūquid. ff. de iudi. Aut ſtatutū dat modū dicē di cām: ⁊ tūc ſi prefigit legez iudici iudex teneaſ ⁊ ſub eo pōt allegari. Exēplum ſtatuto cauetur q̄ iudex ſeq̄tur libros mercatorum: ⁊ tunc i foro ſeculari facit fidē in preiudiciū ſubditorum nō autez clericox vel extraneox. Si tamē vult recipere libruz ꝑ ſe vigore ſtatutox tenctur recipere ꝑ ſe. ar. c. cū olim. de cenſi. cū ibi not. Si vero non prefigit legem iudici ſed loquitur generaliter adhibeatur fides libris mercatoruz: tūc vbiq̄ pōt allegari ꝑ ſubdituz ſtatuētis ni ſi in caſu quando nō vult ſuſcipere ꝑ ſe.

¶ Vtrū iudex eccleſiaſticus poſſit iudicare laicū ſubditū principis laici vel etiā principes laicos. ℟. q̄ ſic ratiōe ſpūalitatis. ℘duta ſi cauſa ē ſpūalis: vt de dictis matrimonijſ ⁊ huiuſmodi: vel rōne peccati cuiuſcūq̄ mortalis. vt no. in. c. ij. ⁊. c. nouit. de iudi. al's nō. 11

¶ Vtrū laicus poſſit iudicare i aliquo caſu clericū. ℟. q̄ ſiue cā ſit ſpūalis: vt de decimis: matrimonijs: ſiue criminalis: vt de hereſi vl' vſuris ⁊ hmōi. ſiue temporalis nō poteſt: vt in. d. c. ij. poſſet tamen auctoritate ſibi delegata ab epiſcopo in cā temporali mere de clerico iudicare. al's non. vt. d. c. ij. Fallit etiam hoc quando clericus eſt degradatus ⁊ traditus curie ſeculari: q̄ tunc poteſt. 12

Vdicium eſt duplex: vnuz ordinarium ſm legem dei. aliud temerarium. ℘primuz eſt duplex. ſ. iudiciū diſcretionis. de quo i. l. cuz pretor. ff. de iudi. iij. q. vij. ſ. tua. Vnde dr furioſus caret iudicio: ⁊ iſtud conceditur oībus nī manifeſtis ⁊ certis: aliud eſt cohertionis ⁊ ℏceditur aliquando prelatis: ⁊ aliqñ alijs. ⁊ iſtud aliquādo dr extraordinariū. i. delegatuz vt no. Ber. Imo. ⁊ ℣do. in. c. quoniam. ⁊ ibi i glo. de probat. Item extraordinariū dr quando non ꝓceditur i figura iudicij ſed iudex ꝓcedit ex officio ſuo i modū inquiſitōis vel denūciationis: vt de accuſa. c. ſup his. ⁊. c. qualiter. el. ij. Item in cauſis electiōis: poſtulatiōis: aut ꝓuiſionis ſup dignitatibus: perſonatibus: officijs: canonicatibus: prebēdis: ſeu quibuſcūq̄ alijs būficijs eccleſiaſticis: aut ſuper decimis:

matrimonijs: ⁊ vſuris: in quib⁹ ꝓcedendū eſt ſimplr: ⁊ de plano dī extraordinariū. de quibus no. in. c. olim. de accuſa. per Inno. ⁊ Jo. ⁊ i. c. ſtatuta. de here. li. vi. ⁊ Jo. mo. ⁊ Jo. an. Item pōt dici extraordinariū qñ iudex eccleſiaſticus cognoſcit de tpalib⁹ rebus laicoꝝ rōne peccati annexi. de iudi. nouit.

1 ¶ Quot modis iudiciū redditur nullus. ℟. q⁹ tripliciter. ¶ Primo rōne iudicis icōpetentis. puta q: nō hꝫ ptātē ſup eū quē iudicat. vt de iudi. c. at ſi clerici. cū ſuis cōcor.

2 ¶ Utrū qlibet laicus poſſit ſe ſubijcere cuilibet iudici qui ꝓeſt. ℟. q⁹ ſic. ſi vult. l. i. ff. ō iudi. ⁊. l. i. C. de iuriſdi. om. iu. ⁊ intelligit velle ⁊ ꝓſentire qñ ſcit eū nō eſſe ſuū iudicē: ⁊ tñ litigat ſub eo: vt in. l. ij. ff. de iud. Limitat gl. i. d. c ſi diligenti vex in cā ciuili: ſecus in criminali. vide ¶ Pa. ibidē. Sed qd ſi ille cui vult ſe ſubijcere nō hꝫ iuriſditionem in actu. vide. ē. cōfeſſio. iij. §. iiij.

3 ¶ Utruꝫ ſit clericus. ℟. q⁹ nō ſub iudice laico etiā ꝓpter tpalia bona ſua. c. ſi diligēti. de for. cōpe. niſi agēdo ꝫ laicū ſub iudice laico ꝓueniret etiā de crimīe ciuiliter tñ: q: tūc tenetur reſpondere. vt glo. no. de iudi. c. at ſi clerici. Sed ¶ Pa. ibidē tꝫ q⁹ etiaꝫ ſunt ſolēnes doctores: q tenēt q⁹ nō pōt ꝓueniri: vide p eū ibidē. Sed aduerte q: in cā ſpūali ſeu āexa nō habet locū rēcōuētio coꝝ ſeculari iudice. ar. c. tuam. de or. cog. ⁊. c. lator. qui. fi. ſint legi. ⁊ ſic tenēt cōiter doc. ī. d. c. at ſi clerici. ſꝫ i tpali credo q⁹ ſic.

4 ¶ Utrū laicus laicū ſup re ciuili poſſit cōuenire ſub papa. ℟. fm. gl. xi. q. i. in ſum. ⁊ ¶ Pa. in. c. lꝫ ex ſuſcepto. de fo. cōpe. q⁹ nō niſi in. xvi. caſibus. ¶ Primus qñ ℏ hꝫ ꝓſuetudo. vt in. c. ſi clericus. de fo. cōpe. Secūs qñ ſumus ī terris ſubiectis eccleſie: quo ab tpalem iuriſditionē. vt in d. c. no. Tertius qñ cā ſuper qua additur ſpectat ad eccleſiaſticū de iure: vt in. c. tuā. de or. cog. ⁊. c. cū ſit generale. de fo. cōpe. Quart⁹ quando vacat iperiū. ⁊ addit papa in cā ſpectāte ad iperatorē. vt in. d. c. lꝫ. Quintus qñ daf negligentia p̄cipis in iuſticia admiſtrāda. vt in. d. c. lꝫ ⁊. d. c. cū ſit. Sextus qñ ipetraf a perſona miſerabili ⁊ oppreſſa. vt in. c. ex parte B. de fo. cōp. Septimus qñ iudex ſecularis qui nō hꝫ in ꝓuincia ſuperiorē: allegaf ſuſpectus vl nō vult facere iuſticiā: vt no. in aut. vt diffe. iudi. §. i. ⁊ ij. Octauus in cā reconuētionis. iij. q. viij. §. cum ius i agendo. ¶ Nonus fm Jo. in cauſis mortuarioꝝ a defunctis derelictoꝝ. i aut. de eccleſiaſti. ti. §. ſi aūt. Decimus qñ ſecularis iudex vocat auriliū eccleſie. xxiij. q. v. adminiſtratores ꝫ Inno. puta q: ſubditi ſunt ſibi inobedientes. Undecimus rōne adminiſtrationis aſſumpte a laicis qō intellige: vt no. i. c. iudicatū. xxxvi. di. Duodecim⁹ ſi eccl'ax ſuu vl' boies ſuētes ide bite a laicis collectant. c. eccleſiaꝝ ſeruos. xii. q. ij. Et in aut. itē nulla cōitas. C. de epi. ⁊ cle. Decimustertius qñ in prouincia nō eſt iudex aut ſuperior laico tūc pōt adiri cps. vt ē caſus i aut. vt differē. iudi. §. ſi vero cōtigerit. Decimusquartus qñ aliqd ē ambiguū ⁊ vt difficile inē indices variatur. vt in. c. p̄venerabilē. q. ſi. ſint legi. Decimusquintus qñ agif per viā denūciatiōis euāgelice: vt i. c. nouit. de iudi. Decimusſertus qñ cā. pphana ē annexa ſeu cōiuncta cū cā ſpectāte p̄incipalr ad eccleſiā. Exēplū ponit gl. de dote: vt in. c. de prudētia. de dote p⁹ diuor. re. ⁊ hoc qñ nō agif principalr de dote ſed ex conſequētia: ⁊ circa predicta vide predictū ¶ Pa. in. d. c. lꝫ. cū multis declaratōibus.

¶ Scōo reddit nullū iudiciū rōne ꝓſone agētis: puta quia eſt minor ⁊ agit ſine auctē curatoꝝ. C. de iudi. l. propādū. in fi. ⁊. C. q legi. plonā in iudi. habeāt. l. i. Silr ſi ē ſeruꝰ vl monachus ⁊ hmōi. Itē excōicat⁹. Silēs enīz nō pūt agere niſi ī caſibus expreſſis a iure. 5

¶ Tertio reddit nullū ex defectu rei: vt puta q nō pōt tractari ſub tali iudice ſicut ius patronatus. de iudi. c. quāto. vel res eccleſiaſtica. c. decernimus. de iudi. 6

¶ Qui ſunt q nō pūt vocari ad iudiciū. ℟. q⁹ multi de quibus. ff. de in ius vocā. l. ij. ⁊ iij. ⁊ ſunt ꝓſul: prefectus: pretor: ¶ Magiſtratus q hꝫ ipiū merū vel mixtū: nec eps dū ſacra agit: nec ille qui vxorē ducit: nec illa que ducit in vxorē nec qui funus familiare proſequit vel iuſta mortuū faciētē obſequia: nec q pp religionē loci ſe mouere nō pōt vt regulares vel iclusa. ¶ Donātur alibi alij vt ſunt ifames ⁊ furioſi. ff. de cōdi. fur. l. ij. ⁊ hoc vex p ſe: ſed bene p tutores ⁊ curatores. Itē nec ſeruus dñi: nec libertus patronū i famoſis actiōib⁹ niſi venia ipetrata in ius vocare pōt de gb⁹ no. in dcis. ll. de i ius vocā. ⁊ ſequentibus. 7

¶ Quid ſi pupillus vocaf in iudiciū ⁊ nullus eū defendit. ℟. nullum erit iudiciū. ff. de re iudica. l. ptumacia. 8

¶ Utrū mulier poſſit vocari ī iudiciū. ℟. q⁹ ſi ꝓſonalr niſi in caſibus expreſſis a iure. ⁊ ℏ itel lige cōtra eius volūtarē. Sec⁹ ſi vellet: vt in. c. mulieres. de iudi. li. vi. Et ſunt iſti caſus expreſſi a iure in quib⁹ vocaf. ¶ Primus in cā criali. ff. de pub. iudi. l. penul. §. ad crimē. Secūdus i cōtrēdo teſtimonio in cā criminali qñ pōt admitti. de quo vide. ī. teſtis. §. v. Tertius qñ eſt turpitr filiox ſi nō vult actorē cōſtituere. inſti. de cura. §. vlti. Utx aūt mulieres religioſe poſſint ſi ipſe volūt ſilr euocari ad iudiciū. ℟. q⁹ ſi pro nulla cā perſonaliter intellige. vt in. d. c. mulieres.

10 ¶ Quid ſi citenī de facto aliq̄ mulieres cōtra ꝓmiſſa. ℟. q⁹ iuriſtū ē ipſo iure. vt in. d. c. mulieres. imo eſt excōicat⁹ fingens cām vt iudex vadat ad mulierē, p ferēdo teſtimonio: ſꝫ ex cā vera ſi caꝝ teſtimoniū eſt neceſſariū dꝫ iudex adeas ire: vel ſi non decet alium mittere: vt in. d. c. mulieres.

11 ¶ Qualr puerilis iudiciū. ℟. quattuor modiſ Timore: cupiditate: odio: ⁊ amore. ri. q. iij. quattuor modis.

12 ¶ Qua hora pōt iudiciū exerceri. ℟. q⁹ de nocte nō ē honeſtū. de of. dele. ꝓſuluit: tñ ſi iudex ꝓcedit de nocte cū lumīe cā dele ad litis ꝓteſtationē vel ſnie, plationē valet qō agit: lꝫ facere nō debeat: dūmō aliud nō impediat q: multa, p̄bibent q̄ tñ facta tenēt. de regula. ad apoſtolicā. de iureiur. quēadmodū. §. q⁹ ſi poſt. de hoc no. in aut. de iudi. §. ſedebūt.

13 ¶ Utx tpe vel hora feriata poſſit. ℟. q⁹ nō. vi de. ē. feric. in pun. cū duobus. §. ſequē.

14 ¶ Utrū iudex poſſit iudicare victima die ſui officij. ℟. q⁹ nō. vt in. l. cū qui. ff. de iuriſd. om. iudi. tꝫ tñ ſi iudicat. vt i. l. memiſſe. ff. ō of. ꝓcōſu. ⁊ ℏ itellige i ordinario q: delegat⁹ etiā victima die iudicat: vt in. c. cōſulnit. de of. dele. Bar. tñ i. l. eā q. limitat vex p⁹ aduēturꝫ ſucceſſoris: qñ ante licite iudicat. d. l. memminiſſe.

15 ¶ Quo loco. ℟. q⁹ i loco ſue iuriſditōis niſi de conſenſu ptiū ⁊ iudicis territorij. ir. q. ij. cp̄s cuꝫ duob⁹ ſequētib⁹. c. vide. gl. i. c. vt litigāt. cſ. ō of. ord. li. vi. Fallit ēt ℏ i eo expulſo. Sꝫ q ſūt volūtarie iuriſditōis pūt vbiq̄ exerceri. l. ij. ff. de offi. pcō. ⁊. c. nouit. de offi. le. ⁊ ibi glo.

16 Quomodo debet iudicare. ℟. q⁹ ſedere debet: vt no. in. d. §. ſedebūt.

17 Temerariū iudiciū qō vniuerſalr prohibetur dī ſer modus. ¶ Primo ex pte iudicantis p vſurpationē officij ſibi nō ipoſiti. Secōo pp idignitatē. Ro. xiij. tu qs es q iudicas. Tertio pp ignorātiā ex pte vero rei ē. Quarto qñ iudicatur pſona ēptū ad cuētū futurū: q: nēo deſpādus eſt. de pe. di. vij. nemo. Quinto qñ iudicaf intentio incerta. Sexto qñ iudicaf factū occultū: q: de incertis ⁊ occultis temerariū eſt iudicare ſm gl. ſup iſtud ¶ Matth. vij. Nolite iudicare ⁊. ⁊. i. ad Corin. iiij. ⁊ de reg. iur. c. eſtote. ⁊ i predictis modis cōiter eſt petñ mortale: q: ꝫ preceptū xpi. ¶ Matth. vij. nolite iudicare. vide preceptū. §. vij. ⁊. j. preſumptio. primo.

Uramentum

¶ Primo eſt aſſertio vl negatio de aliquo licito poſſibili ⁊ honeſto ſacre rei attestatione firmata fm Boſ. Jo. Archi. ⁊ in aut. de man. prin. §. ſed neq⁹. ⁊ no. xxij. q. i. §. i. vñ dī iurare q: quaſi p iure introductū eſt vt qō ſub inuocatione dīni nī teſtimonij dī, p vero habeaf.

¶ Quot modis iuratur. ℟. q⁹ duobus modis. 1
¶ Primo ſolo ſermōe ſiē in veteri lege dicebāt viuit dñs viuit aīa mea ℟ addat mihi dñs. i. ℟. xij. xxij. q. i. ⁊ iurabūt. In ꝓmtiua eccl'ia, teſtis eſt mihi deus. deū inuoco in teſtē. veritatē dico i xpo ⁊ nō mētior. teſtis ē mihi ꝓſcia. xxij q. i. ſi petñ. ⁊ ſic deus te aduuet. xxxv. q. vi. de parētela. Itē p euāgeliū xpi p crucē p ordinē ſacrū p ſanctos. vt no. in. c. ſi aliq̄. xxij. q. i.

¶ Sed vtrū liceat iurare p creaturas. ℟. fm. ſ. 2
Bona. in. iij. di. xix. ar. ij. q. ij. q⁹ iurare p creaturas aliqñ fit p imprecationē: vt cū dī. ita viuat filius meus. ⁊ iſto mō nō inuocaf creatura ad teſtificandū ſed oppignoraf ipſa creatura creatoꝝ: fm q⁹ dicit Aug. ⁊ lꝫ iurare ſic: q: lꝫ oīs creatura ſit creator, tñ ſolatiū ex⁹ nobis a deo ꝓceſſū eſt. ⁊ iō tanq̄ noſtrū deo oppignorare poſſum⁹. Aliqñ iuraf p creaturas ⁊ inuocant in teſtē ſꝫ ſc: ⁊ ſic nō licet iurare: q: ſic eſſet credere in eis eſſe aliqd numinis rōne cuius veritas poſſꝫ dici ⁊ ꝓfirmari. Et ſic intelligit iſtud ¶ Matth. v. nolite iurare neq⁹ p celū ⁊c. ⁊ iſtud xxij. q. i. ſi quis per capillū. ⁊. c. conſidera. Aliqñ inuocaf creatura in teſtem inquantū relucet i ea diuine veritatis veſtigiū ⁊ ſic iurare eſt iurare per deum qui relucet in ea: ⁊ ſic licet iurare. ⁊ de hoc habes per Jo. Boſſre. ⁊ Ber. in c. ⁊ ſi xps. de iureiuran.

¶ Quid de accepētib⁹ iuramētū idolatrarū 3
vel cogētib⁹ eos iurare p deos ſuos. ℟. ſā. Bo. vbi. ſ. ar. iij. q⁹ i iuramēto facto p idolū ē duo conſiderare: aut idoli venerationē ⁊ ſic non licet: nec recipe nec exigere. Aut ꝓſiderat verbi ꝓfirmatio ſolū: ⁊ ſic licite exigit marie, p bono cōi ſicut fecit iacob ad laban. xxij. q. i. mouet te.

Universidad de Deusto
Biblioteca

4 ¶ Vtrum sit iuramentum dicere in Vitate dico vobis. ff. ¶Pa. i. d. c. 7 si xps. q' sic. q' inpo nit deū qui ē veritas ad cōfirmationē actus. i c. quadā. de cele. miſ. hoc tē. hoc limito veruz qñ hoīes quibus fit hñt illō p iuramēto: 7 ille qui iurat sic intēdit iurare: alis nō credo: de q̄ dic vt j. periuriū. in prin'

5 ¶ Vtrum sit necesse dicere iuro. ff. ¶Pa. i. d. c. 7 si xps. q' non. sz sufficit q' ad cōfirmationē Vitatis qs iterponat deū iplicite vel explicite

6 ¶ Vtrū ois fidei prestatio sit iuramentū. ff. ¶Pa. in. c. querela. de iureiur. q' sic. sed nō econtrario: q' nō oē iuramentū ē fidei prestatio: q' tunc dī quis prestare fidē qñ promittit aliqd p fidez meā vel sic deus me adiuuet 7 huius modi: 7 sic fidei prestatio nō includit nisi iuramentū pmissoriū 7 nō assertoriū vel fm alios differt a iuramēto q' fit p libz vel rē sacrā: fidei āt prestatio non fit cū interuētu rei sacre: sed melius dic q' fidei prestatio est cū aliquid promittit p fidem sine verbo iuro. iuramētū vero est cū dicit iuro p deū vel p aliquid. vñ licet quo ad peccatū mortale nō sit dria: q' fm Archi. i. c. i. de sepul. li. vi. 7 Inno. 7 cōiter doc. i. c. 7 si xps. de iureiur. sicut iuramētū est dicere iuro tibi p fidē meā vel cuāgeliū: sic ēt iuramentum ē dicē promitto tibi p fidē meā siue sub fide mea: vez ē q' quo ad penā piurij puta depositiōis in clerico: vt i. c. querelā. de iureiur. nō incidit qs nisi expresserit verbū iuro fm alios. vt. j. piuriū. §. xi. 7 sic intellige iura q̄ ponunt vt diuersa iuramētum 7 fidei prestationē. vt in. c. puenit. de fideiuſ. 7 in. c. querelā. ne prela. vices suas. 7 . c. ij. de spon. simpler vero pmissio dī que nec iuramēto nec fidei prestatione firmatur.

7 ¶ Scdo mō iurat cū interuentu alicuis sacre rei sicut cū iurat i manu cpi vel sacerdotis aut sup cuāgelia vl corpis xpi: aut crucē 7 huiusmodi: vt. lxiij. di. tibi dño.

Iuramentum tupler ē ff. q' dupler: aliud iudiciale: aliud cōiudiciale. iudiciale ē q' defertur i iudicio: 7 istud aliqñ dī iuramētum de calūnia quo quis iurat se bona fide nō aio calūniandi cām mouisse vl rādere seu aliquid aliud, pponere. vt. C. de iur. calū. l. ij. §. i. ff. fa. her. l. iter coheredes. §. qui familie her. Et no. q' calūnia ē falsa petitio vel iusta repulsio facta scienter. ar. cox que no. ff. ad turpil. l. i. §. calūniari. ij. q. iij. §. notādum. 7 istud iuramentū nō tñ dz esse de preterito sed ēt de futuro. d. §. qui fa. her. Aliqñ solū dī iudiciale 7 dī iurare in litē et co q' pp litē siue rez i litē. i. iudicio petitā prestat: vñ aliqñ dat a iudice qñ deficiētibus, pbationib⁹ hñs vnum testē vel famā, p aliq̄ cōpellit cū iurare sup quo ē fama. 7 dī necessariū q' ps cui defert nō pōt sine cā recusare: vt in. c. fi. de iureiur. in pri. iūcta superscriptione. 7 i. l. genetalit. C. de nō nu. pec. Appellat ēt decisoriū q' prestat ad litis decisionē: vñ dī q' maiorē hz auctoritatez q̄ res iudicata. vt in. l. ij. ff. de iureiur. 7 istud pducit act. de iure ciuili. l. actori. C. de iureiur. Aliqñ ēt istud iudiciale dat a parte partī: 7 istud hñ potest recusari: vt in. d. c. fi. Extraudiciale vero iuramentū appellat voluntariū q' voluntate et ex cōuentiōe ptiū suscipit: 7 istud aliqñ dī assertoriū qñ asserit aliquid sic esse vel nō ee. vt in. c. si vero. de iureiur. Aliqñ dī obligatōis introductoriū vel, pmissoriū: sicut qñ, pmitto tibi dare vel facere aliqd. vt in. c. cū pringat. de iureiur. Aliqñ dī cōfirmatoriū sicut cū filia renunciauit bonis paternis 7 iuramentum iniponit tali renūciatōi. vt in. c. ij. de pactis. li. vi. 7 i ant. sacra pube. C. si aduersus venditionem.

Iuramentum iij. ō bis que cōsiderāda sunt in oi iuramēto. vñ sciaz fm Mo. 7 Bof. q'. vij. sunt attēdenda. 7 primo.

¶ Quis pōt iurare 7 dico q' ois qui est doli capax. vñ nec pueri q' nō sunt doli capaces obligant ex iuramēto. xxij. q. v. c. puuli. nec furiosus. xv. q. i. merito. nec ēt admittunt ad iurandum. d. c. paruuli.

¶ Scdm cui ficndū est iuramētum. ff. q' in iudicio iudici cōpetenti: ex iudicium pōt fieri cui cunqz. 2

¶ Vix clerici possint iurare. ff. q' nō. cuicūqz laico sup cuāgelia. xxij. q. v. nullus ē. hoc itellige nisi de licētia prelati sui. vt in. c. i. de iura. calū. hoc vez. si iurat tanqz supiori: 7 sic intellige. d. c. nullus aliter. sic ēt sine licentia: vt in. c. et rescripto. 7 x. peruenit. de iureiur. Itē nō pōt iurare de calūnia nisi de licentia sui supioris nisi ille cuiā quo litigat sit eius supior sed habita lnia pōt etiā i manu laici iudicis. xxij. q. vi. c. nos. Itez prohibet iurare i actu testificādi sine lnia supioris. vt in. c. q̄ q̄. xiiij. q. ij. Et itellige i manu laici: exceptis ergo tribus casib⁹ predictis pōt iurare licite ēt i manu laici 7 sine lnia alia vt in. d. c. et rescripto. 7 peruenit no. ¶Pa. i. c. 3

de iura. calum.

4 ¶ Tertiū quid pōt iurari. s. pro q̄ re. ff. q' p oi re licita iusta 7 honesta. nā pro re turpi illicita vel iniusta factū iuramentū nō tz. ar. c. vlti. de pactis. 7 clarius. j. patebit.

5 ¶ Quartum p qō pōt iurari dictū est. s. iuramentum primo.

6 Quitum ad qd scu cur. s. p fine bono 7 licito. q' cuius finis bonus ē ipm quoqz bonū est: ar. viii. q. iij. c. artaldus. nā si, p cā mala illicitū ē: vt sunt piuratōes: cōspiratōes 7 hmōi. ar. d. c vlti. de pac. de re iudi. c. i.

7 ¶ Vtrū iurās sine cā legitima peccet mortal'r ff. q' si iuret qs sine cā necessaria vt ista necessitas cōprehēdat vtilitatē nō solū proximi sed etiā, ppriā: q' aliter nō credit ei: sic non peccat mortal'r. Facit. d. §. al's ea demū. 7 . c. florentinū lxxv. di. in gl. q̄uis sit piculosum. vt pz in. c. ita ergo. xxij. q. i. in tex. 7 in glo. Si Xo iuret, p cā illegitima vel ihonesta aut illicita, cōiter est peccatū mortale. xxij. q. iiij. §. illicitū: q' assumptio ē nois dei in vanū. 7 pbat in. c. sicut nris de iureiur. 7 ibi sentit glo. 7 Inno. 7 ¶Pa. Facit. c. q' sacro. xxij. q. iiij. Hoc intellige qñ aduertit: 7 de cā illicita: 7 de iuramēto fm q' dico p iuriū mortale. j. piuriū.

8 ¶ Sextū quo sit iurādum. ff. q' tres dz habere comites. s. veritatē iudiciū 7 iusticiā. Hiere. xxij. de iureiur. 7 si xps. §. Jacobus. xxij. q. ij. aduertendū. Nō est fm. S. Boñ. vbi. ō. i lra. q' iuramentū cōparat ad tria. s. ad rē de q̄ fit: 7 sic debet Vitas que est adequatio rei ad sermonē ad iurātem. Scdo cōpat a quo procedit 7 sic debet iudiciū. i. discretōis. Tertio cōpat ad cām pro qua fit: 7 sic debetur iusticia. s. vt cā sit iusta.

9 ¶ Vtrum sp sit petñ mortale qñ predicta deficiūt. ff. ¶Pa. i. d. c. 7 si xps. q' nō semp sz aliqñ veniale fm quātitatē culpe. vt no. Archi. i. d. c aduertēdū. qō melius patebit. j. piurium. in prin. cū gnqz §. se.

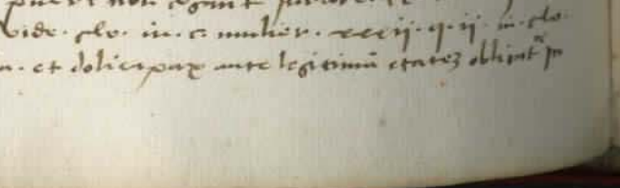
10 ¶ Vtr iurās sine iudicio discretōnis peccet mortal'r: sicut faciūt illi qui in quolibet verbo iurant. ff. q' cū iuramētuz prohibeat nō q' sit malū sed pp piculum piurij. Idco si talis iurat falsum nō excusat a mortali: p ea que dicā j. piuriū. in prin. 7 fm illā distinctionē. Si vero iurat vez sic nō erit mortale peccatū. Vez est q' tenet abstinere sicut a mortali pp piculū q' de tali dī ecclesiastici. xxxiij. vir multum iurans replebit iniquitate.

¶ Vtr inducens aliū ad iurādum quem scit falsē iuratur vel nō fuaturz iuramētū peccet mortal'r. ff. fm Ric. in. iij. di. xxxix. q' aut facit vt psona publica ad istantiā partis: 7 ex ordine iuris 7 sic non peccat. si vero facit vt psona publica. tñ p ordinē iuris: aut vt persona priuata sic peccat graviter: sed dsis Lar. ī cle. vnica. de iureiur. dicit q' talis vicit homicidā. xxij. q. v. si quis quictus. 7 . c. se. 7 sic pz q' est mortale. 7 ex hoc cōcludit ¶Dan. in. c. clericus. de coha. cle. 7 mulic. q' nunqz est deferendū iuramētū illi cōtra quem ē vehemēs suspitio de trāsgressione 7 deferens peccat itellige mortal'r fm distinctionē dictam. alle. c. ille. xxij. q. v. 7 facit optime ter. d. c. clericis. vbi non vult clericos cogi iurare dimittere cōcubinas. qō no. p dātes secularib⁹ iuramēta 7 silibus qui nō seruant: 7 ideo ponāt potius penā: 7 hoc q' tale iuramentuz est cōtra insticiā. Non credo tamen mortal'r peccare illū qui dat iuramentum etiā vt persona priuata illi quē scit falsum iuraturz qñ ille ē iam dispositus iurare: puta q' obtulit se iurare qñ hoc facit ex aliqua rōnabili cā. 7 de isto non loquit. c. ille. sed de eo qui iducit nō dispositum iurare.

¶ Vtr iurās vitupose p mēbra ihonesta peccet mortal'r. ff. q' tales proprie sunt blasfemi: vt pz in. c. figs per capillum. ibi alio mō blasfemia tē. xxij. q. i. 7 iō sic peccat mortal'r sicut dictū ē de blasfemia. ō. in pri. Mā verbum alius facit positionē ciusdē qlitatis regularitatis lz hēat exceptionem aliqñ: vt in Jobe. 7 alij duo latrones. 7 no. ¶Pa. in. c. accedens. de preben. 7 iō h alio modo presupponit blasfemiā: secus si iuraret p aliqō membrum honestū 7 cū reuerentia. vtputa p scm caput dei. 7 raro nō cōsuetudinarie. scdm vv sic esset veniale

¶ Septimo attendēdū est i iuramēto quādo tempus enim reddit iuramentū illicitum: vt qñ iurat in iudicio diebus feriatis nisi pro pace 7 alijs pijs causis vt de ferijs. c. conquestus qō autez fiat a iciunis est de honestate. xxij. q. v. honestum.

Iuramentum iiij. quomō iuramentum interpretandū est. ff. fm Inno. in. c. veniēs. de iureiurā. q' in iuramēto determinato super aliquo singulari sic interpretat in foro anime fm intentionez iurātis. facit c. humāe aures. xxij. q. v. sed hoc ego limito verum qñ ille qui dat iuramentum seu exigit do

Universidad de Deusto
Biblioteca

lose tinig facit. sicut cū vir prestat iuramentū vxori sup adultio. Mā cū talis inig a tali cōfessionē exigat poterit iurare fm suā intentionē qō est/ vex. lz fm itellectū audietis sit falsū fm Rodo. quē sequit Astē. li. i. ti. xviij. ar. vij. Facit qō no. theologi. in. iij. di. xviij. vbi circa litterā dicit Ric. q obstetricēs nō peccassēt lz nō respondissent ad intentionem pharaonis: q: nō fuit ei data auctoritas ad aligd agendū cōtra deū. Silr qñ quis ex iuramēto exigit ab aliquo qō ipse nō potest sine peccato implere. potest habere intentionem cū iurat illud facere. s. quātum poterit sine peccato: sicut si mulier que hz impedimentū ex communicata: quia nō potest ꝓbare i mortis articulo cū oporteat eā iurare de stādo cū viro: debet intelligere sic s. quantum poterit sine peccato ⁊ nō periurat: vt no. in. c. litteras: de resti. spo. Si aūt ille qui prestat iuramentū est in bona fide ⁊ in casu licito prestat: tūc hz locū. c. quacūq; ar. xxij. q. v. q: si sciēter non iurat fm intentionē prestātis peccat mortaliter ⁊ ē periurus: ⁊ etiā credo q teneat sicut ille itellerit implere. ar. c. quacūq;. nec obstat q sicut votū dolosum non obligat sic nec iuramētum q: votū fit deo, ꝓprie: sed iuramentum fit homini: ⁊ obligatio cōtrahitur aliter i voto: q: per intētionē aliter in iuramēto q: per deliberatā verboꝝ attestationē. Si autem vterq; fuit in simplicitate: Sed vnus vno modo itelligebat alter alio modo sic iterp̄tatur fm intentionē iurātis in foro aie: vt no. in. §. ex his oibus colligit. xxij. q. v. in foro aūt ꝓtētioso stabit verbis: vt in. c. ex lris. de spon. Si vero verba hūt duplicē itellectū i stipulatiōibus ⁊ alijs ⁊ctibus cōtra stipulantem ⁊ vēdentē interp̄retabunt. l. inter stipulātē. §. i. ff. de ver. obli. ⁊. l. labeo. la prima. ff. de cōtraben. emp. In iudicijs in pri. interp̄tat ꝓ actore in medio ꝓ vtroq; in fi. c. ꝓ reo. ex de ꝓba. ex litteris: vt ecclesia. bñfi. c. vt nr̄m. In delictis aūt ⁊ delinquētē nisi aliud appareat de presumpti. c. i. Si Vo loquamur de iuramēto generalr ꝓstito, ꝓ obediētia prestanda mandatis: sic dicit Inn. in. d. c. veniēs. qō interp̄retet: vt nō extendatur nisi ad ea de quibus cogitatū est: vel debuit cogitare: vt in. c. quintauallis. de iureiur. ō deci. ex multiplici. de resti. spo. audita. xxij. q. ij. ne quis. Alij dicūt q interpretet generalr: nisi sit ⁊ pri⁹ iuramētū: vt in. d. c. veniēs. vel ⁊ ius. vt i. d. c. qntauallis. vel ⁊ presūptionē cōtra q: si h mādari credidisset nūq; iurasset. ar. c. pretitio. de iureiur. Ego credo q i foro aie inig tabit fm intentionē iurātis nisi fuerit dolosa.

¶ Vtr̄ iuramētū prestitū i mafia iuris restringat ad limites iuris. Rō. ꝓda. in. c. tua nos. de cleſijs hedificādis. q: sic. ita q: recipit oēs limitatōes ⁊ restrictōes quas recipit ius illud. Facit ter. in. l. fi. C. de ꝓdi. inde. ⁊ i. l. fi. ff. qui satisda. cog. ⁊ no. per Inno. ⁊ gl. in. c. ꝓ tuas. de arbi. vbi dicit q cū gs iurat stare ſnie arbitri sub pena q non obligatur nisi vel pere ſnie vel soluere penā: ⁊ iō si soluit penā sufficit. Silr si iurauit nō sub pena q: tenet vel seruare ſniam vel ad ieſſe. ff. de arbi. l. diē. §. fi. q: itelligitur ista clausula. Ego pebo ſnie vl̄ soluam penā: q: iste intellect⁹ ē sibi dat⁹ a iure. ꝓda. i. c. gntauallis. de iureiur. dicit vex in ſnia arbitri: sec⁹ in ſnia arbitratoris: q: in tali ſnia nō est talis datus itellectus. Itē ꝓ h facit Inno. in. c. cum oēs. de cōsti. qui dicit q prelatus qui iurauit nō alienare bona ecclesie q pōt nihilominus alienare in cā necessaria: vt in. c. fi. de ecclē. edi. ⁊ ēt vtili cū in h casu necessitas ⁊ vtilitas equipōtur a iure. xij. q. ij. sine exceptione. ⁊ sic iuramētū intelligit de alienatiōe illicita solū. Facit. c. petitio. de iureiur. vbi iurās nō esse ꝓ aliquem itelligit illicite: secus legitime ēt, ꝓ ꝓpria vtilitate. Facit ēt. c. ex pte tua. de cle. nō resi. vbi iurās residere in ecclesia pōt iuramēto non obstāte se absentare, ꝓ necessitate vel vtilitate ecclesie. Itē facit qō no. in. c. ꝓpt nobis. de dolo. vbi ille qui iurauit pere mādatis ecclē vel iudicis si se grauat pōt appellare: q: iuramētū nō se extēdit ad h qñ est generalr latū: ⁊ qō no. i. c. ex tenore. de sen. ercō. vbi tz idem ꝓda. q ēt ex cā noua superueniēte vel si erat ꝓius erat occulta: poterit ille qui iurauit respondere coram aliquo iudice nō obstāte iuramēto generali illū recusare: nec obstat predictis q: iuramentū habet clausulā seu vim clausule. Si non valet qō ago vt ago: valeat quātūz pōt: vt in. c. quāto. ⁊. c. ad nostrā. de iureiur. no. in. l. cū pater. §. filius matrē. ff. de leg. ij. ⁊ ꝓ Bar. i. l. siquis ꝓ colo. ff. de fideiuſ. ⁊. in. l. sciendū. ff. de verbo. ob. Et iō dz aliquid opari qō non faceret si predicta essent Na: q: aliquid operat tūc q: adijcit vinculū ⁊ ligat strictius ipm iurantē ⁊ qñq; accumulat fox foro. vt in. c. fi. de fo. cōp. li. vi. In casu aūt vbi nihil operaret vel pax: tūc bene vex ē q: hz vim illius clausule: sed hoc nō ē in casib⁹ predictis q: strictius strigit: ⁊ iō sufficit. Facit ꝓ eo predictis qō no. do. Ant. in. c. ex lris. de spon. ⁊ sequit ibidē ꝓda. q: sicut equitas pcto ria facit: vt in stipulatiōibus pretorijs, ꝓmittēdo simplr factū alienum in dubio inip̄reteꝛ, ꝓ mississe se factuꝝ ⁊ curatuꝝ quātum in eo ē vt in. l. quoties. ff. de ver. ob. Ita equitas iurī canonici hoc iducit in materia canonica. vt ꝓ i d. c. ex litteris. ⁊ in glo. ibidē. vbi parētes qui, ꝓ filijs iurāt spōsalia nō peccāt. lz nō sequātur nō ex eoꝝ defectu: non q: illud iuramētum intelligitur quātū in eis est se facturos. Itez facē qō no. ꝓda. in. c. cū clerici. de ꝛb. sig. vbi dicit q iuramētum generalr prestitum dz restringi quātū pōt vt min⁹ obliget iurātez: q: vbi tractat de obligatiōe ē facīda stricta interp̄retatio. all. c. ad nostrā. cl. iij. de iureiu. ⁊. c. i. eo. ti. li. vi. ⁊. l. quicqd astringēdē. ff. de ℵ. ob. Itē in. c. quēadmodū. dicit idem ꝓda. q: iuramētū i aliquo cōtractu recipit oēs cōditiones ⁊ limitatōes ⁊ subauditiones qs hz ille ℨctus. ⁊ silr si apponitur in alia dispōne vel obligatiōe q: regulatur ab illa. facit, ꝓ hoc. l. fi. C. de nō nu. pe. ⁊ no. ꝓ Bar. in. l. si societatē. §. arbitroꝝ. ff. ꝓ socio. qō bene no. q: faciūt ad multa i materia iuramēti ⁊ voti. vide ad h q. j. d. §. v. ⁊. vi. Itē si iuro alicui dare cras pecuniaz: intelligit nisi fuero ab eo absolutus: q: pōt ⁊ prorogare īmnū ⁊ absoluere. vt in. c. i. de iureiur. Itē si iurasti pecuniā tibi reddere ad certū tp̄s spe future numeratōis intelligit si pecuniā mihi mutuaueris. C. de non nu. pe. l. idubitati. Itē si iuro tibi dare dotē intelligit si nuptie subsecute fuerit ff. de iure do. l. stipulationē. Itē si iuro tibi reddere bladū vel vinū, itelligit eiusdē bonitatis. ff. si cer. pe. l. cū quid. Itē si quis iurauit facta pace cū aliquo de non eū offendēdo sub certa pena: tralis, ꝓmissio refertur ⁊ restrigit ad offensam rōne inimicitie ꝓcite nō ad nouā ex ꝓ⁹ facto ifurgentē ex nouā cā fm Bar. i. l. aut facta. §. cā. ff. de pe. segt ꝓda. in. c. cū inī. de renū. Itē si aliqs renūciauit cū iuramēto iuri qō hz vel hre spat i aliq re: aut hre pōt: nō itelligitur ad ius superueniens ex noua cā vel noua spe. vt dicit ꝓda. in. d. c. cū inter.

¶ Sed quid si prelatus iurauit nō alienare bona eccle sine ſnia pape aut ſupioris. Rō. ꝓda. in d. c. tua nos. q: interp̄retat vt nō possit alienare sine ſnia: q: designatio huj⁹ verbi licentia ē q: hz primo peti ēt in casu licito q̄si prelatus reſpondet i se cognitionē. Vtrū casus sit licitus vl̄ nō p̄o h facit in fili. c. lz. de regula. Itez q: si intelligereꝛ de illicita solū: sic iuramentū nihil valeret quia nec cum licentia superioris potest fieri. Ergo oz intelligatur de omni licita: concor. Joan. and. ibidem. sed bene non obstante iuramento posset alienare si superior non posset adiri. argu. optimum in. l. tutor. qui repertori. ff. de admini. tuto. vbi ex causa necessitatis potest tutor inuentario non facto administrare bona pupilli: quod alīs necessitate cessante non potest. Facit ad hoc quod no. Jo. xij. q. ij. c. sine exceptione. ⁊. c. placuit. Hugo ⁊ Archidia. in. c. abbatibus. eadem causa ⁊. q. ⁊ Jo. de fant. in clementi. prima. de rebus eccle. non alie. vbi dicit in casu illius. clemen. alienationem posse fieri impune: si necessitas non capit tantam dilationem: ⁊ tenuit ꝓpan. in disputatione que incipit condemnatus. Sequit hoc Lard. in. d. clemen. i. ⁊ ꝓda. in. c. fi. de eccle. edi. quod no. p̄o religiosis habentibus prelatos nō i remotis.

¶ Vtrū iuramentū illius qui iuranit aliquaz accipere sit interp̄retandū vt possit intrare religionē. Rō. ꝓda. in. c. cōmissū. de spō. fm vnaz lectu. q̄ sibi placet q: sic: ⁊ iō interp̄tat. q: cā accipiet nisi ingrediat religionē: nec obstat q vt ꝓtrahat ibi ꝓsulē: ⁊ postea ingrediat: q: istud fit ꝓpter vulgi opinionē ne apparcat piurus cū in veritate nō sit. Si Vo diceres quō inueniatur ista interp̄retatio. Rō. q: subintelligit nisi moriat ⁊c. vel dic q habet in. c. peruenit. cl. ij. de iureiur. vbi dr̄ ꝓmissū non infringit qui in melius cōmutat.

¶ Vtrū iuramētū interp̄retabit vt hēat locū in casu ficto. Rō. ꝓda. in. c. ex parte. cl. ij. de cleri. nō resi. q: si iuramētū nō tendit in aliquā lesionem illi⁹ qui iurauit ⁊ facit ad bonū illius cui prestitū est. tūc subest cā large interp̄trandi. vt in. d. c. ex parte. vbi ille q iurauit residere si se absentat ꝓ necessitate eccl'ie: habet ꝓ residēte Si Vo iuramēti obseruantia rendit i dānum illius cui fit: licet respiciat vtilitatem alterius tm̄: tunc non verificat in casu ficto. ꝓbatur istud fm cōem lecturā in. c. ad nostram. cl. i. de iureiur. vbi dr̄ q: iuramentū dz seruari in casu specifico ⁊ non in casu ficto. Nam ibi tenet Inno. ⁊ Jo. an. q: debitor qui iurauerat nō molestare creditorē super pignore donec solvisset sibi debitū q: non sufficit: q: creditor fit satis/

Universidad de Deusto
Biblioteca

factum ex fructibus pignoris sed oportet prio q̄ fiat realis solutio debit̄ ꝫ ficte soluerit ex q̄ percepit debitū ex fructibus pignoris. Facit. l. lutius. ff. de cōdi. ⁊ demon. vbi no. q̄ ꝺditio debet fieri in forma specifica. Bar. tū in. l. amplius. ff. rē ra. ha. determinat cōtrarium i isto casu: q̄ iussus dare seu soluere implet cōditionē compensando. l. si peculium. §. i. ff. de statu lib. Itē impeditus iusta de cā facere qō ꝓmisit: ñ ē periurus. l. fi. ff. qui satisda. cog. ⁊ c. significā te. de pigno. Sed si tibi non soluo q̄ tu mihi non soluis facto tuo ipedio: ergo nō ero piurus. Et hec opio mihi vī verior de iure: nec ē ꝺ casum. d. c. ad nr̄am: q̄ iste debitor certat de dāno vitādo. ⁊ creditor nullum dānū hz: ⁊ iō habebit locū fictus intellectus in tali casu: ⁊ sic ꝓcedit opi. Bar. ⁊. d. c. ad nr̄am. non ꝓbat cōtrariū. q̄ fm Joā. an. ex forma iuramēti requirebatur numeratio pecunie.

5 ¶ Vtrum in oī iuramēto debeant subaudiri multe conditiones. R̄. glo. in. c. quēadmodū. de iureiurā. q̄ in iuramento assertorio nulla conditio subintelligitur. In iuramento vero ꝓmissorio bñ multe subintelligūtur: vt si deo placuerit. xxij. q. ij. beatus. §. i. Itē si placet pape: vt in. c. veniētes. de iureiur. ⁊ alie: de qb⁹ in. d. gl. que melius patebūt in se. c. Et no. fm predictā glo. q̄ pp hoc iuramentū nō est cōditōale ⁊ ēt fm ℔Da. ibidē si exprimātur. vt in. c. significasti. ⁊ qō ibi no. de elec. ⁊ in. l. iij. ff. de leg. i. ⁊. l. aliqñ. ff. de cōdi. ⁊ demon. Sed tu dic vt. j. matrimoniū. iij. ipedimēto. iij. §. i.

6 ¶ Et hec oīa que de interpretatione iuramēti diri intellige qñ ille qui iurat nō hz expresse ⁊ specifice animū obligādi se super aliquo determiato ꝺ interpretationē: q̄ tunc nō valeret interpretatio: vt no. in. c. veniens. ꝓ pa. de iure iurā. ⁊ facit. c. iuramēti. xxij. q. v. in ar.

7 ¶ Quid si iurat sup re non subiecta pape. R̄. ℔Da. in. c. cōstitutus. de rescrip. q̄ in rebus vel iurib⁹ nō subiectis sibi nō subintelligit illa cla. d. c. veniētes. iō papa nō pōt absolue a iuramēto prestito sup reb⁹ nō spectātibus ad eū sine cā rōnabili: vt no. glo. in. c. quāto. de iureiurā. ⁊ Jnno. in. c. cū inter p. de renū.

Uramentum. v. de obligati one iuramenti, ꝓmissorij vtrū semp sit obligatorium. R̄. vt colligo ex Archi. in. c. si aliqd. xxij. q. iiij. ⁊ canonistis in. c. si vero. de iureiurā. ⁊ theo. in. iij. di. xxix. q̄ sic. vt. j. periuriū. §. i. Fallit B in. xxvij. casibus se.

¶ Primus qñ iuratur aliquid qō ē peccatum mortale: q̄ istud vergit in interitū salutis eterne q̄ pena eterna punit. c. vnū ozariū. xxv. di. vnde qui iurauit spolia diuidere nō tenet: quia dz reddere. c. ca te. de iureiur. vel spoliare ꝓximū nō tenet fm Jo. an. in. d. c. ca te. ⁊ illud qō dicitur. xxij. q. iiij. §. ecce refert ad ꝓscientiā erroneā qua se credebat teneri: propterea nō seruādo mortaliter peccat. 1

¶ Secōs qñ qō iurat est peccatū veniale in se. q̄ silr vergit in dispēdiū ꝓprie salutis: q̄ ꝓpa ipedit homo vt nō cito ꝓueniat ad salutē eternā. c. qualis. xxv. di. ⁊. c. ij. ō pac. li. vi. Ꝺo go tenet q̄ si seruat tale iuramētū peccat mortaliter. q̄ facit cōtra istud. c. i malis. xxij. q. iij. Sed Rodo. ꝛ q̄ solū venialiter qō verū ē qñ simplr cōmittit veniale: sed si iō cōmitteret: q̄ iurauit: dic q̄ mortaliter peccaret q̄ nomē dei assumit in malū. 2

¶ Tertius qñ iurat aligd qō ē ꝺ cōsilia cuāgelica: puta q̄ nō efficietur eps: religiosus ⁊ huiusmodi. nec obstat. c. florētinū. lxxxv. di. q̄ nō dicit q̄ teneat votū sed peccauit mortalr iurādo ꝺ secūdā partē iusticie que ē facere bonū fugere. Sed tu dic q̄ mortaliter peccaret q̄ nomē dei assumit in malū. 3

¶ Quartus qñ iuramētū excludit opus pietatis quod quis iurat ex calore iracūdie. fm Jo. an. i. c. er litteris. de iureiur. sicut i silī dicit gl. singularis. in. c. hē er lr̄is. de diuor. q̄ ꝓfessio facta ex calore iracūdie nō valet qō limitat. d. An. verum qñ calor iracūdie fuit tantus q̄ deliberate istud iuramentū non fecisset: q̄ hec volūtas non ē discreta. Facit glo. in. c. dudū. de cōuersi. pīuga. que dicit q̄ calor iracūdie non obligat. Et idē dico qñ iurat abrupte. facit qō no. Jnno. in. c. litteraturā. de voto. ⁊ Ric. di. xxxix. ar. iij. q. ij. sup. iij. sentētiarum. 4

Nonus qñ iuramētū est metu extortū: intellige si animus obligandi se nō habuit. alꝰ bene tenet fm cōiter doc. sed si nō habuit animum obligandi se q̄ nō obligetur. ꝓ ex iā dictis. ⁊ facit glo. in. c. auctoritatē. xv. q. vi. an aūt peccauit fic iurādo cū tali aio. dicit ℔Da. i. c. si Vo. co. ti. q̄ si est homo perfectus peccauit venialiter alꝰ non. sed ego dico q̄ nec perfectus nec ipfectus peccauit etiam venialr. Et ꝓ hoc facit q̄ m sili dī in. c. ne qs. xxij. q. ij. intellige ḃ vt colligit ex. d. c. neqs. qñ iurādo habuit animū solū inducēdi iuramētum ad reuerentiā dei non ad obligationē suā ⁊ in mēte habuit aliquam cir 9

cūstātiam debitā qua vex iurabat. puta, ꝓmitto q̄ dabo tibi centū cū ista subauditiōe. l. si tū tibi obligatus ex debito ⁊ nō aliter, ꝛ ḃ nō erp mat ⁊ buiusmodi: q̄ sic vtiē silatiōe licita que ꝛ. vt in. c. vtilē. xxij. q. ij. Secus esset si iurādo credebat se obligatū ex iuramēto: ⁊ tñ nō intēdebat obseruare: q̄ sic esset peccatum mortale. vt i. c. querelā. de iureiur. Facit. c. ille. xxij. q. v. ⁊ qō no. glo. in. d. c. auctoritatē.

¶ Sed qs si sum⁹ in dubio an habuit animuz obligādi se vel nō. R̄. ℔Da. in. d. c. si vero. q̄ ꝓsumēdū q̄ nō habuit animū obligādi. ar. c. sup eo. de renū. ⁊. l. cū de idebito. §. i. ff. de, ꝓba. 10

¶ Quero quare magis ecclesia obligat in iuramēto etiā metu extorto q̄ in voto: cū iuramēto ⁊ votū ambulent pari passu. R̄. ℔Da. in. d. c. si vero. q̄ ex hoc q̄ iuramētū frequentius accidit: ⁊ ne detur materia deicrādi. Cū quātū ad veritatē obligatiōis pari passu obligatiōis vadūt votū ⁊ iuramentum. vt i. c. debitores. no. in. c. i. de iureiurā. ⁊ in. c. ꝛ. ⁊ in. c. magne. de voto. Ex quo infert ℔Da. in. c. verū. de iureiur. cū gl. ibi q̄ non seruātes iuramētū metu extortum nō sunt puniēdi tanq̄ ꝓ directo periurio. Alij tenēt in. d. c. verū. q̄ nō peccat mortalr: tale iuramētum nō seruās: ꝛ venialr. facit ter. in. d. c. verū. qui dicit q̄ ꝓ mortali crimine non sunt puniēdi. ⁊ no. q̄ loquitur in eo qui iurauit aīo obligādi se: q̄ si animū non habuisset nō esset dubiū. Cōclude ergo sic q̄ si būt animū obligādi se qñ iurauit q̄ tenet seruare: nisi vergat in dispēdiū, ꝓprie salutis: aut alterius ꝺctiōis de supradictis: sed nō de preceptor: ita q̄ mortaliter peccet. Si vero nō habuit aīum obligādi vel sumus i dubio: sic nō obligatur ad seruandū. vt ē ter. in. c. i. quod met⁹cā. ⁊ qō dī in. c. si vero. debet intelligi ad timorem: ne passim qs cōtraueniat: sed cū bona maturitate ⁊ licentia superioris. Silr. c. licet. de iureiur. li. vi. Facit ꝓ hoc q̄ ibi dicit nō vi vel metu extortum: ⁊ ibi tenet Archi. ⁊ multi in. c. cū ꝓpingat. eo. ti. verū q̄ nō ꝛ iuramētū metu extortū in casu a lege, ꝓhibito. Facit aut. sacra puberū. C. si aduer. ven. sed si nō est in casu a lege, ꝓhibito. sic ꝛ iuramētū fm Vincen. ⁊ sequitur ℔Da. in. d. c. cū cōtingat. q̄uis metu extortū: fm tū q̄ dixi. §. sub peccato veniali. Et hec itellige in iuramēto, ꝓmissorio ex metu q̄ pōt cadere in cōstātē extorto. ⁊ ꝺ iusticiā: q̄ si essz iuramētū assertorū nō excusaret pp metū si mēdaciū iuraret a peccato mortali. xxxij. q. v. ita ne. ⁊ ꝺ bis que

Universidad de Deusto
Biblioteca

vi vel me.c.sacris.no.gl.in.d.c.auctoritatē.nec
silr in iuramēto,pmissorio excusat leuis metus
nisi vt dcm̄ ē qm̄ nō habuit animū obligādi se.
12 ¶ Decimus nō obligat iuramētū:qm̄ res sup
q̄ est iuramentū factū nō pdurat in eodē statu
sed venit ad talē statū q: temerariū ēt tūc tali
ter iurare,puta qs iuranit q: nō efficiet miles
vel negociator: vel nō recipiet feudū a tali dño
postea venit ad pauptatē:ita q: nō pōt viuere
nisi efficiat miles vel negociator: t huiusmodi
rō q: si a principio fuisset iste casus t iurasset
iuramētū fuisset temerariū.t iō pōt ,ppria au
ctoritate cōtrauenire fm Archi.i.c.aiaduertē
dū.xxij.q.ij. Facit pro hoc.xxij.q.ij,nequis.t di
cit gl.in.d.c.quēadmodū.semp subitelligi i iu
ramēto.s.si res in eodē statu pmanebit. Idem
de illo qui iurauerat reddere gladiū3 hoī sane
mētis quē nō reddet effecto furioso.xxij.q.ij.
ne quis. Item cū quis iurauit aliquā accipe
re t illa ,ptraxit p verba de presenti cū alio. Si
militer qm̄ quis cū abundaret,pmisit tenere ob
stagia:nūc nō pōt nisi mendicet:t eū nō cōue
nit mēdicare nō teneť.ar.c.querelā. t.c. breui.
co.tī. Secus fm Jo.si cū non dedecet mendi
care vel si tpe iuramēti hec cōditio inerat.s.q:
oportebat mendicare:q: teneť. Itē qm̄ quis iu
rauit nō mutare sepulturā vel testamētu3: q:
pōt ex noua cā.vt.j sepultura. Facit quod no.
Jda.in.c.veritatis.de iureiur.vbi dicit q: si iu
rauī respectu dignitatis vel alterius qualita
tis existentis in iurāte vel i illo cui iuratur q:
illa deficiēte non teneť. Puta iurauī tibi quā
do eras eps obedire.nūc cū sis depositus nō te
neo:c. venerabilē.de elec. vel iurauī tanq̄ ca
nonicus vel scholaris.ar.d.c. venerabilez. t.c.
cū inter.p.t qō ibi no.de renū.t t3 Fede.,filio
clviij.sed istud dictū suum limitat Jda.qm̄ iu
rauit nō simplr sed vt talis.secus si simplr q:
semp obligatur si verba iuramēti iportāt. ar.
xxij.q.viij.c. vnico.nisi vt dictum ēveniret ad
talem statum in quo si vellet iurare ēēt temera
rium.quod bene no.
13 ¶ Undecimus qm̄ est cōtra bonos mores na
turales.vtputa q: prebet occasionē delinquen
di.vt in.c.quēadmodū predicto.t in regula nō
ē obligatoriū.de reg.iu.li.vi. Exemplum vir iu
rat nō agere cōtra vroē rex amotax: q: non
valet.vt.ff.de pac.do.l.cōuenire. Ratio q: tale
iuramētū preberet occasionē mulieribꝰ furan
di. Silr qui iurauit nō denūciare aliquem nō
tenetur:q: est cōtra bonum aic delinquētis t
charitatis.ij.q.i.si peccauerit.t de iudi.c.nouit
Facit.l.si vnus.§.pacta.ff.de pac.limitat tamē
istud exemplum Jo.in.d.c.quēadmodū:verum
q: non tenetur nisi qm̄ vellet denūciare solum
pp cōmodū ,ppriū:q: sic nō licēt. Facit.c.ad no
strā.xl.i. de iureiur.sed o3 denūciet vel agat,p
pter bonū cōe principaliter.t si secundario pp
bonū proprium.
¶ Sz qd ō accusatōe.dic vt.s.accusatio.§. vi. 14
¶ Duodecimus qm̄ iuramētū est cōtra votum 15
vel iuramētum vel,pmissionē prius factā.vt i
c.sicut ex litteris.de spō.t.c.quāto.de iureiur.
t in.c.itellecto.eo.ti. Intellige si promissio erat
fuit simplex fm Jo.t Jda.t Jnno.in.d.c.fi.
quis post Jnno.tenetur ,rium in.c.venīes.de
iureiuran.sed non est,verum per.c.iuramenti.
xxij.q.v.
¶ Sed quero vtrum actus gestus cōtra ,mū 16
iuramētum sit ipso iure nullus.R. Pa.in.d.c.
itellecto:q: si actus dependet a mera volūtate
iurātis.puta q: nullo iure prohibetur sic tenet
Unde dicit Jnno.in.c.dilecto.de preben.q: si
quis iurauit nō alienare libū:t tñ alienauit te
net alienatio:lz sit periurus. Facit.c.vltima vo
lūtas.xiij.q.ij.in glo. vbi tangit q: q iurauit nō
mutare testamentum si mutat tenet secūdum:
lz sit periurus:nisi in casu de quo.ō.§.xij.Jo.
in.c.cū marthe.de celebra.missa.tenet q: nō va
let scōm testamētum. Sed Jo.an.in regula q:
semel placuit.li.vi.tenet q: valeat q: nullo iure
cauetur q: sit nullum factum per qō fit contra
iuramētum:quod vex est quando actus depē
det a mera facultate iurātis. Si aūt dispositio
actus non dependet a mera volūtate iurantis
puta q: interdicitur a lege fauore ipsius iuran
tis.exemplum in muliere t minore qui nō pōt
alienare vel alium contractum facere sine cer
ta solēnitate:t tūc actus iuratus cōtra primū
iuramētum non valet ipso iure. t sic intellige
glo.c.licet.de iureiurā.li.vi. Ratio q: actus si
ne iuramēto erat ipso iure nullus obstante,p
hibitione legis.rōne aūt iuramēti sustineri nō
poterit:q: iam obligauerat se deo per primum
iuramētum:t sic secūdum iuramētum fuit illi
citum.t idē dic quādo actus prohibetur rōne
publice vtilitatis:t iste ē casus.d.c. intellecto.
Dicergo q: si lex seu statutu3 nō resistit actui
iurato q: si fiat cōtrariū non est ipso iure nul
lus.secus si resistit. Ita tenet Arch.in.c.fi a se
de.de preben.lib. vi. Baspar de calde.in.c.cuz
contingat.de iureiuran.t Specu.de emp.tit.

quod no.,p cautela mulierū que timent ne in
ducantur ad aliqua faciēda in eorum ,reiudi
cium.q: iurent prius in manu alicuius coram
testibus se nolle tales alienationes vel renun
ciationes facere:dūmodo quādo cōtrarium fa
cūt intendant non facere cōtra iuramentū pri
mu3.l.nō effectualr renūciare sed solū verbali
ter:q: sic nō erūt periurę in cōscia eo q: primū
iuramētum itellexerūt effectualiter non verba
liter solum.
17 ¶ Decimustertius nō est obligatorium iura
mentum qm̄ ille cui est prestitum frangit fidez
iuranti.sed no.fm Jda.in.c. peruenit. cl.ij.de
iureiuran.q: quādoq3 due obligationes respi
cūt se ad inuicem.puta promisi tibi equu3 pp
quod aliud promisit mihi cētum.t sic si ego nō
seruo promissum:nec ille tenebitur mihi de cē
tum.t sic intellige illud. Frangenti fidez fides
frāgat eidē.ff.,pto socio.l.si ,uenerit.i fi.xxviij
q.ij.si infidelis.ff.de inoffi.testa.l.si istituta.C.
de pac.l.cum proponas.la secunda.t sic intelli
git dictum.c.peruenit.t.c.constitutus . de pe
nis. Idem dico quādo conditionaliter promi
si:puta iurauī ire romam:si dederis centum si
non das non teneor:quia promissio mea non
purificat nisi a tempore cristēs cōditionis .l.
cedere diem.ff. de verb.sig.insti. de verbo. obli
ga.§.et cōditionali. Quādoq3 aūt obligatōes
non referuntur ad inuicez sed ad diuersa. Exē
plū promisi tibi simplr centū:t nō ex hoc sz sim
pliciter promisisti mihi aliquid facere:tūc licet
ego nō impleā promissum:tamē alter teneť: qa
non promisisti mihi rōne promissionis mee.sz
simplr t de specie ad spēm non fit compensa
tio.vt no.in.c.ij.de deposito.hoc tenuit Ly.in
d.l.cum ,ponas.t sic intellige.c.nolt. xxiij .q.i.
vbi dr q: hosti seruanda ē fides.nec obstat .c.
qō deo patri.xxxiij.q.v.de voto viri t mulie
ris:vbi licet alter frangat,alter tamen tenetur
seruare:q: ibi simpliciter quilibet eorum vouit
deo non cōditionaliter t ci est obligatus.secus
si cōditionaliter saltē tacite.puta q: si de hoc
cogitasset non vouisset q: sic nō tenetur p ea q̄
dixi supra iuramētū.iiij.in prin.t iuramētum.
vi.§.i.in fi.
18 ¶ Sed quid si ille cui iurauī non iplet ,pmis
sum ex necessitate aliqua.puta q: non pōt.R.
q: nihilominus ego non teneor ad iuramentū
factum propter illud:q: vr tacite sub tali cōdi
tione iurasse.t hoc tenet Jo.Anto.t Jda.in.c.

sicut.cl.iij.de iureiurā.t placet.licet alij tene
ant hoc vex solum nō teneri qm̄ ex negligētia
alius nō attēdit vel ex volūtate.
¶ Utrū ille q: iurauerat seruire sub certa mer 19
cede soluēda quolz mēse qui non potuit imple
re seruitium propter defectum solutionis. Pu
ta quia non potuit stare in loco:nunquid pote
rit agere,p interesse suo erquo per eū nō stetit.
R. Albri.in.l.ediles.ff.de edil.edic.q: sic. p:o B
bonus ter.in.l.si in lege.§.colonus.t in.l.q ope
ras.ff.loca.secus si non iplcuit seruitium cum
posset:q: nō habebit salarium per predictaz. l.
ediles.§.i.t per.l.iulianus.§.offerri.ff.de acti.
emp.t ven.
¶ Utrum iurans vel,pmittens non expellere 20
inquilinum possit expellere:si non soluit pensi
onē.R.q: sic.fm Jda.in.c.tua nos.de iureiur.
Facit.l.quero.§.inter locatorem.ff.locati. vbi
patet q: si conductor preterit id quod teneť ex
natura contractus:nō teneri ei locatorē ex pro
missione locationis. Idem dico i patre qui,p
misit nō,erberedare filiū. Intelligitur nisi cri
men ingratitudinis commiserit.l.quidam cū
filium.ff.de ver.obli.t generaliter fm Bar.i
d.§.inī locatorē. Dic.§.facit adoēs ,ctr i qui
bus aliquid vltra citroq3 promittitur vt quili
bet non teneatur seruare quod ,pmisit si p ad
uersam partē nō seruať.id propter qō sunt ,p
missa.d.§.offerri. Silr si vir iurauit nō dimit
tere vroē. Intelligitur nisi faciat cōtra legem
,iugij.vel si promisit dotē pōt dimittere si nō
soluit iurta notata.in.c.vestras.de dote post
dinor.resti. Item si iurauī te nō offendere. In
telligitur nisi cām offensionis commiseris.l.q
seruū.ff.de ver.obli. Facit qō no.in.l.cū pater.
§.libertis.ff.de lega.ij.t qō no.i.d.c.quēadmo
dum.in glo.
¶ Decimusquartus quādo mandatum legis 21
vel superioris vult cōtrariū iuramēto.puta iu
rauī tibi dare decē. Judex precipit,ne tibi dare
debeā ex aliqua legituma cā.nō teneor.c. signi
ficauit.de cēsi.l.fi.ff.qui satisda.cogū. vel de le
ge.puta fuisti excōicatus post iuramentum ti
bi factū de aliquo tibi dādo:nō teneor nisi ab
soluaris.de quo tamē dic.vt.s.excōicatio. viij
§.xij. Idco i oi iuramēto subitelligitur. Saluo
iure superioris vel alterius fm Jo.an. in. d.c.
quēadmodū. Facit.c. veniens.eo ti.
¶ Decimusquintus quando iuramentū est in 22
preiudicium alterius.puta canonici iurant q:

Universidad de Deusto
Biblioteca

si aliquis eox efficiat episcopus seruabit quedam in preiudiciū episcopalis dignitatis. Sic ātalis factus episcopus non tenetur. vt in.c. sicut est nostris. de iureiuran. Idem dic si cardinales iurassent in preiudicium sedis apostolice q assumptus in papam non teneret. Similiter cū vir iurauit non stare cū propria vxore Intellige propter odium q nō tenetur r etiaz propter continētiam. Sed tunc ad reglitionē vxoris tenetur redderе: sed non exigere. q illō est solum in preiudicium suum. vide quod no. in.c. tua nos. de iureiuran. in glo. hoc videt tenere Hostien. Tancre. Bosfre. r Jo. an. Idē dic cum quis promisit tenere secretum: quia quando est alteri nociuum non tenet: ign possit r debeat reuelare illis qui possunt prodesse r non obesse. xxij. q. v. hoc videtur. Sentit gl. in.c. ego. de iureiuran. Sil'r intelligitur q non tenetur reuelare: nisi producat in testem: q fz Inno. in.c. qualiter r quādo. el. i. de accusa. tenetur dicere etiam si cogitasset de hoc quando iurauit. Facit. c. q: plerīq. de offi. ordi. lib. vi. r c. cōstitutio. el. i. de testi. r. c. olim. de accu. Itē cum quis exigit iuramētum ab aliquo de veritate dicēda. Si talis est homo ferus de quo presumitur verisimiliter q procedet nō seruato ordine iusticie: sic nō tenetur reuelare quod scit etiam si posset probare similiter: r quāuis non sit crudelis sed qui procedet ordine debito nō debet reuelare ei que nō potest probare. ar. c. si peccauerit. ij. q. i. r. ij. q. vij. plerūq. hec Rodo. illis tamē qui possunt prodesse sed nō obesse teneretur si iurauit. ar. xxij. q. v. hoc videtur. Idem dic de eo qui iurauit non prestare auxilium tali. Intelligitur. s. iniuste fm Jo. an. allegat. c. petitio. de iureiuran. r. c. i. de his que fiūt a maio. par. ca. r. c. grauem. de excessi. prelato. etiam si iurasset de iusto auxilio non dādo nō obligatur: quia iuramētum non ligat ad illicita r contra ins. dicto. c. quanto. eo. ti. Idez dic de illo qui positus in dignitate r alienans bona iurat nō reuocare q non tenet. vt i. c. itelleto. eo. ti. q: est in preiudicium alterius. s. dignitatis. c. cū contingat in fi. eo. ti. c. ij. de pac. li. vi Et hoc tene etiam si non iurasset prius nō alienare: licet glo. sentiat oppositum in. d. c. intelleto. per predicta: r hoc intelligo in notabili alienatione per quam leditur dignitas notabiliter. Secus esset in re modica q proprium est principum donare. c. i. de dona. r in iuramento facto a prelato de non alienando nisi consulto papa non debet referri ad modicam alienationem: q iuramētum non extēdūr ad verisimiliter nō cogitata. c. veniens eo. sentit Ffde. cōsilio. cciij. Idco iuramentum filiorūfa. r minorum r vxōū r seruorum non valet in p iudicium illorum qui eorum curam habent: r ideo possunt ea irritare sicut r vota. fm Ffd. co. de li. super. c. xxx. numeri. secus in alijs: puta voto castitatis: sicut de voto habes. j. votum. ij.

¶ Decimussertus quādo iuramētuz est cōtra legem positiuam vel statutū: r licet fuerit multe opiniones. vt recitat Pda. in. c. cū contingat de iureiuran. tamē istud mihi videtur verius dicenduz circa istud: quod aut lex positiua seu statutum aliquid prohibet ppter bonos mores conseruandos r cōtra hanc nō valet iuramētum: vt in regula. non est obligatorium. de reg. iu. li. vi. Exemplum in muliere que vinculo viro debit fidem adultero de cōtrahēdo p mortem sui viri cum eo: nō valet. Et intelligo de bonis moribus naturalibus: q: sic lex est indispensabilis r inuariabilis. v. di. in pri. r. viij di. que ꝯ bonos. Sec⁹ i bonis moribus ciuilibus: q: iuramentum cōtra ipsos valet. c. significante. de pigno. vbi valet iuramentum cōtra pactum legis cōmissorie. Aut lex seu statutū fundatur super bono publico principaliter: r sic nō tenet iuramētum factum cōtra: q: pactis vel iuramētis ius publicum remitti nō potest ad ff. ius publicū. ff. de pac. Aut lex seu statutum non ē fundatū in bonis moribus naturalibus nec super bono publico principaliter: sed in odii alīquox: r sic tenet iuramētum quādo potest fine dispendio salutis implerī: licet nō sine dispēdio rerum temporalium: vt in. d. c. significante. r in. c. debitores. de iureiuran. Idem dicendū quādo lex principaliter est fundata super fauore priuato licet cōsequenter r secundario super publica vtilitate q: iuramentum ligat. Et iste est casus proprie. c. ij. de pac. li. vi. r hoc quādo non cōtinet aliquam turpitudinem cōtra bonos mores naturales: nec ex parte iuramentis: nec ex parte materie super qua prestatur: nec contra bonuz publicū principaliter. Et rō quare teneat iuramentū in istis duobus casibus ē: q: iurādo non peccant q: talis lex potius est priuilegiatiua q̄ preceptiua: r ideo cum contrarium nō est in dispēdium salutis eterne: ꝫ solum rerū temporaliū. Aut si peccant trāsgrediēdo tñ pōt seruare sine peccato. r nō

tenet iuramentū. c. r si xp̄s. de iureiuran. iūcto §. illicitum. xxij. q. iiij. secus aūt esset q̄ſ est contra bonos mores naturales vel contra ius publicum principaliter: quia, sine peccato seruari non potest.

14 ¶ Dez talis cōtractus factus cōtra legē vel statutum principaliter fundatum super fauore vel odio priuato: ita firmetur iuramēto q: ctiā heredes obligent. Rt. Fz Pda. in. d. c. cuz cōtingat. q: cōis opinio ē q: sic: q: iuramentū cōfirmato: iiū validat actū inualidū: r ex eo orīt actio. vt in aut. sacra puberx. C. si aduersus vē. limita nisi dolō vi vel metu sit iuramentū ex toztum. vt in. c. contingit. eo. ti. r. c. ljz. eo. li. vi. r in. c. ij. de pac. li. vi. r dicta aut. sacra puberum. secus esset in iuramento introductorio obligationis. puta iuro tibi dare centum nulla cā p cedente: q: iste nō ē modus inducēde obligationis nisi in liberto: vt in. l. vt iureiurandi. i pri. ff. de opc. lib. r. l. fi. ff. de lib. cā. r ibi Bnil. de cu. r Bar. in. l. iusiurādum. la. ij. ff. de iureiur. r iō nō ligaret heredes de iure ciuili sed de iure canonico si fuit in culpa nō implendi: r iuramētum erat simpler: puta iurauit dare. x. r penituit de peccatis suis credo q teneat p id qō diri. ō. heres. §. v.

15 ¶ Sed qd si in predicta. l. vel statuto fundato sup bono priuato vel odio dicat nō valere cōtractū: nūquid valebit si iuramentū interponatur. Rt. q: sic. Facit qō no. Inno. in. c. ij. de regula. vbi dicit q: in istis spūalibus ius naturale preferī iuri positiuo.

16 ¶ Quid si addat statuto q: si seruata non fuit solēnitas debita presumit dolū vel aliā illicitā cām. Rt. q: si cōstat contractum esse verū r nō ficticiū aut dolosum quo ad ipm minorem r huiusmodi: pro quo fit: sic iuramētum ligat tā in foro anime vbi creditī pro se r cōtra se: vt in c. significasti. el. i. de homi. r no. in cle. i. de penis. q̄ etiā in foro cōtentioso q: cessat rō statuti. Si vero fuerit dolus vel fraus tunc si statuto suberat cā presumendi dolum: vt q: cōiter in loco decipiebant dolose minores tūc salvabitur opinio Bal. r Bar. r aliox qui tenēt iuramentum non valere: q: nō tollit presumptionem statuti legitime inducta. secus eēt si statuto non suberat cā presumēdi fraudē: q: tunc ligat iuramētum.

17 ¶ Sed quero eps statuit q: quilibet clericus absens reuertat infra certū diem sub pena excōmunicatiōis clericus de licētia episcopi, iuerat ad studium r iurauerat creditori suo nō recedere ante eius solutionez: querit an obligat iuramentū vel preceptuz prelati seu legis: r videtur q: iuramētum sit nullū: q: cōtra obedientiā superioris non potest seruari sine interitu salutis. d. c. cū contingat. r. c. ij. de pac. li. vi. sed Pda. in. c. veniētes. de iureiur. dicit. r est dictū Jo. an. in mercurialibus i regula in malis promissis. li. vi. q: ergo cū licētia epi fuit i studio r pro necessitate studij ꝛrit debitum. vr se obligasse cū inia epi: q: vno ꝓcesso cōcedūtur oia sine quibus illud nō hz effectū. c. preterea. r. c. prudētia. de offi. dele. r. l. ad rē mobilē. r. l. ad legatū. ff. de. pcu. r sic nō dz recedere sed seruare iuramētum. sec⁹ si sine inia epi vel nō p necessitate studij sed p lasciuia: q: tūc iuramētū non valet ꝓtra obēdiētiā superioris. Idez dico i patre reuocāte filiū q predicto modo iurauerat. r idē de quolibet subdito: r facit p mercatoribus q ꝓtra, phibitionē suox dñox vadunt ad certa loca prohibita fm q prohibere pñt: vt i l. relegatox. ff. de interdi. r re. r qō ibi no. quia nō poterūt se obligare ad ibi stādū nisi superiores tacite vel exp̄sse cōsentiant.

¶ Decimusseptim⁹ nō obligat iuramētuz qñ 18
iuramētū ponit super ꝛctu simulato: sed distingue fz Pda. i. d. c. cū ꝓtingat. q: aut simulatio ē de ꝓsensu vtriusq; partis tā sup ꝓtractu q̄ super iuramēto: r tūc si ex iusta cā: puta iusto timore: vel q: indigebat mutuo cōcepit pignus i forma venditōis vt creditor lucrarē fructus r sic nō obligat iuramētum q: defuit ꝓsensus r fuit iusta cā simulādi ad hoc. c. i. qō met⁹ cā. r. l. fi. C. de nō nu. pe. Si vero ex iusta cā fit: puta cā frandandi gabellas vel aliter ad decepti onē priorimi simulauit vnū cōtractū esse aliuz r iurauit singula contenta in instro vera: tunc eo ipso est piurus q: simulatio intentionis ex iusta cā non excusat. vt no. in. c. interrogasti xxvij. di. sicut ille qui prece vel precio deposuit falsum. c. i. de cri. fal. r volens cōtrauenire nō dz audiri. sed si iurasset solum non ꝓtrauenire illi ꝛctui quē simulabat in deceptionem, primi fz grauiter peccauerit iurādo in dānā, primi tñ non obligat q: defuit cōsensus: vnde respectu dei nō exigitur absolutio a iuramento. ar. c. tua. de spon. sed i foro ꝓtē. cōpellit observare nec audit volens allegare turpitudinē suā. r ꝟ vex inquātū ē solū in preiudiciū suum r nō iminet periculū aie. Aut silatio solū erat sup contractu ex pte vtriusq; sed iuramētū intercenit

Universidad de Deusto
Biblioteca

ne agat ꝺ tacite vel expresse: ⁊ ℔ ne ꝺctus fene-
raticius detegeretur. ⁊ tũc iuramẽtum obligat
⁊ pinde ẽ ac si iurasset soluere vsuras. Fac qꝺ
no. Cy. in. l. si ex cautione. C. de ñ nu. pe. vbi cõ
cludit q; iurãs non opponere exceptionem de
nõ nu. pe. obligatur. ꝯ simplex renũciatio non
valeret. In foro tñ aie si nõ habuit intẽtionẽ
obligandi se nõ tenet: vt dixi. ꝑ. Aut simulatõ
est de vno cõtractu ad alium ꝺctum q nõ põt.
Silr si ꝺctus simulatus non põt seruari sine
peccato vt ꝺctus simoniac⁹: ꝯ ꝓcipiaꝫ sub alio
ꝺctu q: tũc iurãs scienter peccat mortalr: ⁊ te
netur nõ seruare. xxij. q. iiij. p totũ. Aut simu-
latio fuit ex parte iurãtis tñ super ꝺctu solum
ab eo sitato: vt q: aliud gerebat in corde: aliud
in verbis: vel vsus est verbis duplicib⁹ callide
iurãdo: ⁊ tunc ſm ſꝺa. in. d. c. cũ ꝓtingat. intel
ligiꝫ ſm intẽtionẽ recipientis. ⁊ sic ꝺs vr reci
pere. xxij. q. v. quacũq; ⁊. ℣. ex bis oĩbus. ⁊ sic li
gat iuramẽtum ſm distinctionẽ: de qua. ꝑ. iura-
mẽtum. iiij. in prin.

29 ¶ Sed qꝺ remediũ erit qñ iuramẽtum ĩterue
nit ne ĩ ꝺctu simulato vsure petant: ercquo iura
uit non agere ꝺ tacite vel expſſe. ℟. q; ad verba
iuramẽti ẽ recurrendũ q; si ℣ba excludũt actũ
⁊ exceptionẽ tacite vel expresse tũc denũciet ec
clesie q̃ potuit eũ absoluere. d. c. quẽadmoduꝫ
q; si iurauit nõ denũciare nõ valet iuramẽtuꝫ
vt dictũ ẽ. itelligo qñ pricipalr facit er zelo sa
lutis ꝓmi: ꝯ secũdario pp suã vtilitatem: q:
si pricipaliter faceret pp suã vtilitatẽ non cre
do tutus sit in ꝓscia ercquo iurauit non denun
ciare. ⁊ sic intelligo ⁊ limito. c. i. ⁊. c. debitores.
de iurciurã.

30 ¶ Decimooctauo nõ obligat iuramentuꝫ rõne
ipossibilitatis vel necessitatis: aut magne diffi
cultatis post veniẽtis. Mã de ipossibilitate di
cit: ipossibiliũ nulla est obligatio. ff. de reg. iur.
de necessitate ⁊ magna difficultate dicũt doct.
ĩ. c. q̃relam. de iureiurã. ⁊ in. c. bꝛeui. eo. q; excu
sat a periurio. rõ q: deus respicit aiuꝫ nõ ma-
num. xiiij. q. v. si qꝺ inueniſti. ⁊ facit. l. fi. ff. qui
sat. cog. vnde dicit Inn. i. c. venerabilẽ. de elec.
q; vigente necessitate põt quis, ꝓpria auctori-
tate frãgere iuramẽtũ si nõ potest hꝛi supior
a q̃ petat absolutio. xi. q. iij. antecessor.

31 ¶ Sed qꝺ si tpe iuramẽti credebat se nõ posse
iplere vel nõ hẽbat, pbabilẽ cãꝫ credẽdi q; pos
set facere. ℟. Jo. q; peccauit mortalr iurãdo:
q: defuit ĩ p̃ veritas. in scõo iudiciũ. ⁊ sic ẽ piu
rus: secus si probabilr credidit posse facere.

¶ Decimonono nõ est obligatoriũ iuramẽtũ 32
qñ qs nõ habuit animũ obligãdi se cũ iurauit.
puta qs ex dolo inductus iurauit q: oino non
iurasset nisi dolus fuisset: etiã si dolus venit re
ipsa q: non ꝯ. facit. l. tres fratres. ff. de pac. ⁊ l.
si soror. C. de colla. ⁊ Fede. cõsilio. cccv. vbi dei-
minat filiã minorẽ seductã a fribus q̃ renũcia
uit bonis ꝓnis: credens q; nõ valeant multo
plus q̃ dos sua q; non valet: quando multo
plus valẽt: q: vbi dolus est ibi excluditur volũ
tas. l. i. ff. de dolo. ꝯ. S. Boñ. vbi. ꝑ. q. iij. ar. i. q;
vniuersalr nõ obligat iuramẽtũ. si animũ obli
gandi nõ habuit ꝺ tñ indẽnitati ꝓmi facti
facere si dolose decepit eũ ſm Ric. cadẽ di. ar.
i. q. ij. ⁊ an peccet mortalr iurãdo. dic vt. ꝑ. ꝯ
facit. c. veniens. eo. ⁊. c. ꝙntauallis. ibidem.

¶ Vigesimo nõ obligat qñ iuramẽtum com- 33
mutaꝫ ĩ meliꝰ. vt in. c. pernenit. el. ij. de iurcur.
sed hoc ꝯ duas limitationes. ſPrimã q; ẽ est
vex qñ vtrũq; nõ põt ipleri ſm do. Anto. in
d. c. peruenit. Mã tũc qñ iuratũ est ipeditiuꝫ
vel turbatiuum maioris boni ꝯ fit tutũ bꝛe ĩ-
cẽtiã a superiore tamen non ẽ necessaria. q: po
test contrauenire iuramẽto. allegat. c. cõmissã
de spon. ⁊. c. licet. de regula. allego. c. scriptme
de voto. vbi hoc tenet Jnno. apte. facit gl. in. c
monachuꝫ. xx. q. iij. ⁊. xxxiij. q. v. noluit. secus
esset si bonũ iuratũ nõ esset ipeditiuũ maioris
boni: sed vtrũq; posset fieri q: sine auctoritate
supioris nõ posset ꝓtrauenire iuramẽto: ꝯ cpſ
posset dispẽsare vt ꝛueniat rõne maioris bo-
ni ſm Jnn. in. c. debitores. co. ti. Silr dic si cẽt
dubiũ an essꝫ maius bonũ necessario requi' dis
pẽsationẽ cpi. ar. c. i. de voto. Secũda limita-
tio est q; ℣a ẽ dcã regula qñ iuramẽtum non
ꝓcnit, ppriã vtilitatẽ alicuius: q: si ꝓcneret
nõ cẽt ℣a ẽt si vnũ sit totaliter ipeditiuũ alte
rius nec, pdest ĩ hoc auctoritas superioris. Fal
quod no. in. c. quãto co. ti. ⁊ in. c. cũ inter. p. de
renũ. ⁊ Jo. an. in mercurialib⁹. in regula i ma-
lis. de reg. iur. li. vi. Mã debitor q iurauit vnã
rẽ dare nõ põt dare meliorẽ aliã ꝓ illa inito
creditore. l. ij. ꝑ. i. ff. si cer. pe. ⁊ isti. qui. mo. tol.
obli. in ꝓn. nisi velit ĩ ꝓpriã religiõis obſuã
tiã cõmutare: ⁊ vnuꝫ ẽ ipeditiuum alterꝰ. ⁊ ℔
plꝫ fauore religiõis ⁊ ẽt seqt ſꝺa. i. d. c. ꝓuenit.

¶ Vigesimoꝓimo nõ obligat iuramẽtũ ſm 34
aliquos qñ id qꝺ inrak cõsistit in facto vt tene
atur p̃cise ad factũ: rõ q: ſm aliqs de iure ciuili
obligatꝰ ad factũ sufficit si soluat interesse. vt i
l. stipulatiões nõ diuidũtur. ff. de V. ob. ⁊ i. l. si

qs ab alio. i fi. ff. de re iudi. q: ſꝫ cõiter doc. te-
net vel ad factũ vel ad interesse ⁊ nõ ꝑcise ad
factũ. vt no. Bar. in. d. l. stipulatiões. ꝯ ego di
co ꝛnũ. ſ. q; ꝑcise teneat ad factũ de iure di-
uino ⁊ canonico: ⁊ hoc intellige si põt ipleri ⁊
nõ sit cõtra bonos mores ⁊ aliqꝺ predictoꝝ
ĩ q̃ nõ obligat iuramẽtum. ⁊ probatur hoc per
c. i. ⁊. c. qualiter. de pac. ⁊. c. iuramẽti. xxij. q. v.
Facit. c. licet. de voto. ⁊. c. ex litteris. ij. de spon.
⁊. c. nouit. de iudi. ⁊ dictum. c. ⁊ si ꝛps. ⁊ hoc vr
sensisse Bart. vbi. ꝑ. qui vult q; vbi obligatio
peccendit a lege cõpellitur quis ꝑcise ad fa-
ctum. ar. in. l. qui liberos. ff. de ritu nup. cũ silr
bus. Jdẽ dicit si a testatore: nisi inducaf spes
seruitutis persone. vt in. l. titio. ℣. titio. ⁊. ff. de
cõdi. ⁊ demon. hec regula esset vera qñ quis, p
misit factum alienum q: nõ tenetur nisi face-
re quãtum ĩ ipso est bona fide. de spõ. ex litte-
ris, nec obstat q; dictũ est. ꝑ. iuramẽtum. iiij. ℣.
i q: ibi nõ tenebaf ꝑcise stare ſmiẽ sed vel pa
rere vel prestare penã. ⁊ hoc etiã non haberet
locum qñ promittens ꝑcise itendebat se obli
gare ad parendũ ſmic: vl' potest dici' qꝺ vex est
q; sufficit prestare interesse sine periurio qñ fa
cũ esset inutile pti si prestaretur vel ẽ factum
impossibile q: tũc non obligaret iuramentuꝫ
sup tali facto prestitum.

35 ¶ Vigesimo secundo non obligat quãdo qs 35
iurauit seruare qꝺ non est. puta iuraui seruа-
re statuta intelligitur de factis: ⁊ si' addidit q;
per idem iuramẽtum prestitum obseruabit. ẽt
que fient nõ obligaf ad illa que fient rõne iu-
ramẽti ita q; sit periurus. sed bene rõne ꝓmis
sionis obligabitur. vt in. c. clericus. co. ti. ꝯ iste
casus nõ est rõne cius qꝺ non est: sed q: seruа-
re futura nõ iurauit: sed promisit solũ per iura
mentũ ꝓius prestitum non tamen tunc factũ
⁊ ideo si iurauet seruare etiã facienda teneret: ſ:
aliter esset periurus.

36 ¶ Vigesimotertio non obligat iuramentum 36
prestitum circa ea que subduntur potestati al-
terius: puta vꝛor que iurauit peregrinationeꝫ
vel abstinentiam silr seruus monachus ⁊ bu-
limodus. ⁊ ideo non possunt implere cum eis
contradicitur a viro dño vel abbate. ⁊ de hoc
dic vt. j. votũ secũdo. facit quod. ꝑ. dixi. ℣. xxij.

37 ¶ Vigesimoquarto non obligat iuramen- 37
tũ quando animo euadendi solum quis aliqꝺ
iurat q; metus causa perlatũ. xxxi. q. ij. Lotha-
rius, in fi. vnde q iurauit redire ad carceres: si
carcer est iniuriosus non tenetur redire q; me-

rus cã. c. i. secus esset si non esset iniuriosus: q:
tenet etiã si imineret periculũ mortis: ſm glo.
in cle. pastoralis. de re iudi. ⁊ Bar. in. l. relegati
ff. de penis. Et ideo istud est verum qñ vult e-
uadere illud quod indebite sustinet: ⁊ sic vt eua
dat iurat non intendens se obligare: secus eẽt
si intendebat se obligare qñ iurauit: quia tunc
dic vt. ꝑ. ℣. ir.

¶ Vigesimoquinto non obligat iuramentuꝫ 38
quãdo iuramentũ est conditionale vel ꝓpter
cãm: q: nisi conditio ertet vel cã non obligaf
de condi. appo. c. verum. de iureiuran. c. pene
nit. el. ij. ⁊ hoc intellige quando tota obligatio
ponebatur in ꝓditionis euentum: vel ꝓpter
cãm: alꝰ tenerctur. vnde iurans ire ad sanctuꝫ
Jacobum vt fratrem suum videat ⁊ peccata
sua redimat. ꝯ frater suus decesserit tenet nꝰ
hilominus ire ꝓpter aliã cãm.

¶ Vigesimoserto non obligat quando sin- 39
gulares firmant statuta collegij cũ iuramento
dictis statutis sublatis per ipsam vniuersita-
tem. vt dicit Jo. an. in. c. i. de bis que fi. a ma.
par. capi. q: nõ obligat nisi remanentibꝰ statu
tis. vnde eis sublatis per vniuersitatem tollit
iuramenti' vinculũ. quasi iuramentuꝫ liget sin
gulos vbi singulares cõtraueniunt: secus si cõ
traueniũt collegialiter tollẽdo statutum. ſDa.
vero in. c. dilecto. de ꝓbẽn. distingunt ⁊ bene
q; aut singulares de collegio iurant vt singula
res. ⁊ sic ẽ vera opio Jo. an. Exẽplũ statuto ca
uetur q; nullus det vocem non matricula:us.
Jurauerũt singuli seruare statutum. Simili
q; nullus vadat de nocte statuũt: iurant serua
re statutum certe: q: hoc concernit obseruan-
tiam singulorum. idco si collegium tollat statu
tum: non peccabunt contrauenientes q: iura-
mentum erat statuto accessoriuꝫ ⁊ remoto pri-
cipali remouetur ⁊ accessorium. Si ℣o iura-
mentum astringit eos ad obseruantiam vt
collegialiter sic sine periurio non possunt cõ
trauenire etiam collegialiter causa rationabili
non subsistente: exemplũ. vt in. d. c. dilecto. Mã
canonici iurãtes vt etiam collegialiter non re
cipiant q: non est dubiuꝫ q; vt singuli nõ pos-
sunt eligere canonicos. ſPaulus vero ĩ clemẽ.
i. de regula. dicit si iurãt statutum seruare q; si
collegialiter contrauenint non sunt periuri:
quia tollunt statutum ⁊ per consequens iura-
mentum. Si vero iurant seruare ꝓtẽta ĩ statu
tis special'r: puta nõ ibo de nocte ⁊ huiusmodi
nõ bito respectu ad statutũ sic sunt ꝑiuri si cõ-

trauenirit qualitercūq. Aduerte tamen quod in casu in quo non possūt cōtrauenire collegialiter debet intelligi nisi per causā concernentem fauorem publicū: quia sic posset cōtrauenire non obstāte iuramēto: q. istud intelligitur exceptū. vt no. Pa. i. d. c. dilecto. ꝛ sm ꝓdicta intellige glo. in. c. in his. xi. di.

40 ¶ Vtrum successores i aliquo collegio vl' vniuersitate i qua predecessores fecerant statuta et iurauerant ea ꝓuare: tenēātur sub pena piurij talia statuta seruare. Respon. q. nō: quia obligatio iuramēti ē psonalis ex pte iurātis nec extenditur ad successores quantum ad piurium. licet tenantur ipsum ꝓseruare de solu. c. i. de vsuris. c. tua. de iureiuran. c. veritatis. sed ex pte eius cui iuratur transgreditur persona vnde ꝓmittēs obediētiā plato ꝛ successoribꝫ eius nō tenetur iterum ꝓmittere successori q. est ei obligatus sicut ārcessori cui ꝓmisit. Fallit in liberto q teneť ꝛ dz ꝓfessionē facere ifrā nū nouo patrono. xij. q. ij. lōgigtate. ꝛ. c. sepe fit. not. Inn. ꝛ Ber. in. d. c. veritatis.

41 ¶ Vigesimusseptimus quando quis iurat incaute ꝛ hoc ꝓpter aliquā necessitatem implere non potest. xxv. di. §. alias ea demum: exemplum pone de matre que iurauit filium Ꝟberare ꝛ huiusmodi minima: quia videtur venire tale piurium ꝓmissoriū: q. non videť deꝰ acceptare cū maiori obligatiōe q̄ꝫ natura coꝝ importet: vt ibi patet.

42 ¶ Vtrum i dependentibus ab alio alicuius vel cōscia sit stādū eius iuramēto. R. Pa. i. c. vidua. de regula. q. sic. vt extra de sen. excō. c. si vero. cl. ij. de homi. significasti. ꝛ. c. vidua. ꝓdicto: q. vł ꝓtrarium. q. intellgitur q̄n certa ꝓsūptio extrinseca cōiecturat animū: q. tūc ñ statur m ꝓciudicio alterius: alꝫ sic.

Iramentum

vi. q̄ ad absoluti onē qs potest absolucre a iuramēto licito tam ex pte iurātis: q̄ꝫ recipiētis. R. Pan. in. c. quāto. de iureiurā. Aut iuramētū fuit ꝓstitum in materia spectante principaliter ad papā. vt puta cū canonici iurauerūt nō recipe vltra talē numerum aliquē in canonicuꝫ ꝛ huiusmodi. ꝛ sic papa pōt etiā sine cā absoluere q. in tali iuramēto intelligitur excepta auctoritas pape: vt ē. c. veniētes eo. ti. Et hoc voluit Hosti. in. d. c. quāto. Aut fuit prestituꝫ in alia materia: ꝛ tunc aut est ad honorē dei principaliter: ꝛ sic sine causa nullus potest absoluere ni si solus deus. ꝛ sic intellige Jo. an. post Innoc. in. c. ij. de spon. Nā papa nō potest remittere sine cā obligationē deo quesitā. ij. q. iiij. si manet. xxiij. q. iiij. si is qui. Ex quo inferi q. sicut papa nō potest alium absoluere in hoc casu: sic multominus seipsum. c. fi. de isti. ꝛ. c. per vras. de iure pa. Aut subest iusta cā sic: taꝫ papa potest q̄ꝫ cps: ꝛ q. episcopus possit. no. Inno. i. c. debitores de iureiur. Et ideo subsistente iusta cā poterit epꝰ cōmutare ꝛ interpretari sm do. An. in. d. c. quāto. ꝛ Spe. i. ti. de lega. quādo. f. dubitať de eius validitate ꝛ alijs dubijs ꝛ ei absoluere sm Inno. quem sequitur Pa. in. c. cū cōtingat eo. ti. sed ē differentia iter papā ꝛ epm: q. episcopus non potest nisi respectu suę dioecesis. papa vero respectu totius orbis vel respectu magnaruꝫ personaꝝ aut magni dubij est requirendus: ꝛ sic potest intelligi. c. venerabilē. de elec. ar. c. si vero. cū similibus. eo. ti. Aliquis aūt extra episcopū vel qui nō habet episcopalē iurisditionē non potest absoluere in iuramēto sicut nec in voto dispensare. vt no. in. c. i. de voto. Sed que est cā legitima absoluēdi a iuramento prestito in materia spectāte ad honorē dei. R. q. pp scandalum euitandū: vt no. i gl. in. d. c. quanto. ꝛ Inno. in. d. c. venerabilez. vel maior vtilitas: vt no. Inno. in. d. c. debitores. ꝛ est ter. in. d. c. peruenit. el. ij. co. vel subest alia iusta cā de quibus. xv. q. vi. nos sanctoꝝ ꝛ. c. auctoritatē. Et credo q. hoc sit relinquēdū arbitrio ipsoꝝ vt ex predictis colligāt: quo in alijs debeant iudicare. Si vero materia ui q̄ ē prestitum non pertinet ad papā nec ad honoreꝫ dei sed comodū. sic papa potest ex cā absoluere. vt i. c. quāto. de iureiurā. ꝛ i. c. ij. de voto. alꝫ nō respectu laicoꝝ sibi i tpalibꝫ nō subditoꝝ. vt in cle. pastoralis. de re iudi. ꝛ q̄ no. i c. que in ecclesiaꝝ. de cōsti. ꝛ in. l. fi. C. si contra ius vel vti. pu. Facit quod no. j. obediēna. §. ij Silr dic q. pōt epꝰ ex cā legitima absoluere a iuramēto licito. ꝛ dz cā legitima quādo inest turpitudo ex parte recipientis. Vñ dicit Pa. in. c. i. de iureiurā. q. si notoric cōstat de turpi receptione poterit episcopus absq; hoc q. ei tet vel cogitat suscipientē relarare ꝛ absoluere. puta cū quis ex metu exegit iuramētuꝫ super eo de q̄ alꝫ ēt de iure nō tenet: vt crempliicat idē Pa. i. c. ad nostrā. cl. iij. eo. ti. q. iuria sibi irrogať illaq̄ando iuramēto ad iurꝫ obsuātiā p metuꝫ: ꝛ ideo pp periculū piurij pōt petere absolutionē ꝛ sic extēde. c. si vero. eo. ti.

1 ¶ Vtrum in oibus predictis i quibus dixi iuramētum nō obligare possit quis ꝓpria auctoritate cōtrauenire. R. vt colligo ex Inno. i. c. cum quidam. de iureiuran. q. quando est dubium an sit obligatoꝝium tūc nemo preter auctoritatē superioris pōt cōtrauenire nec iudex secularis in casu i quo est dubium iter doc. an sit obligatoꝝium vel ne pōt se itromittere sed remittere ad iudicē ecclesiasticū. Ita no. Pa. in. d. c. cū contingat. Quādo vero nō est dubiū de iuramēti obligatione tunc si potest seruari absq; dispendio salutis debet absolutio peti, ꝓpter reuerētiā sacramenti. Si vero sit in dispendiū salutis: tūc potest homo ꝓpria auctoritate cōtrauenire. Et no. hic q. in dispēdium salutis dicitur omne illud qō charitati dei derogat vel eius perfectiom vel disponētibꝫ ad eam. Videtur tñ Pa. in. c. cū quidam. de iure iurā. tenere nō esse necessariā absolutionez sūperioris ēt quando potest seruari sine interitu salutis nisi solū ne noteť de trāsgressione iuramenti. hoc est dicere ꝓpter scandalum: ꝛ sic credo quādo. f. est clarum q. non obliget iuramentum. quod no:

2 ¶ Vtrum iuramentum qō cōcernit fauoreꝫ iurantium tantum sit remissibile per eos q. iurārūt. R. Jo. an. in. c. ij. de spon. ꝛ Jo. de lign. in cle. i. de vsuris. q. sic. ꝛ facit. d. c. ij. secꝰ si cōcerneret cultum dei vel religionē. vel pietatē puta iurārūt duo sibi inuicē q. religionem intrabūt q. dicent duo psalteria: vel q. de lucro eorū dabūt certam partem pauperibꝫ ꝛ huiusmodi. quia nō possūt sibi remittere. Similiter nō possūt si sibi iurārūt id ad qō tenebanť puta q. nō faciēt furtū q. mercatoꝝes nō falsificabūt merces ꝛ huiusmodi. Similiter ēt nō possūt remitttere quādo iurant sup aliquo faciendo vel nō faciendo: qō nō pertinet ad eū cui iuratur sed simpliciter. puta iuro tibi q. nō negociabor vel nō faciam talem artem si tamē tale iuramentū respiceret incomodū alterius puta cōmunitatis vel aliorum: nō valeret: vt dictū est. Similiter nō teneretur quando iurādo de aliquo faciendo vel nō faciēdo itendebat si ille cui iurabat similiter faceret. q. sic si ille non seruat nec iste teneť. Facit qō no. Jo. Innocen. ꝛ Ber. in. c. peruenit. ij. ꝛ facit. c. sicut. cl. ij de iureiur.

5 ¶ Vtrum vniuersitas que iurat aliqd seruare vel facere vel nō facere teneatur quādo maior pars facit cōtra. R. Rodo. q. si quādo iurarunt habebant aliquā conditionē in mēte sm illā debent seruare. puta si alij omnes vel maior pars seruabit: ꝛ ego. Si vero nullaꝫ conditionez habebat sz dubitatur an fuerit simplex. vel sub aliqua conditione tunc si iuramentum spectet tātū ad comodū iurantiuꝫ ꝛ medictas vel maior pars seruat ꝛ hoc vergat in dānuꝫ seruantium ꝛ lucruꝫ nō seruātium: benigne interpretanduꝫ est q. aliquibus nō seruantibus alij nō tenentur seruare. Si vero nullum inconodū patiuntur seruantes nō ē tutum cōtra uenire sed denunciē ꝓlato. vt vel cogat seruare vel sibi inuicē remittere. Si vero ꝓcerneret comodū aliorum a iurantibus non posset nec sibi remittere nec alijs non seruantibꝫ nō seruare sine piurio si simpliciter iuraret. Et si dubitāt an simpliciter iuraret vel sub ꝓditiōe dimittant incertum. s. non seruando ꝛ seruent quod est certum.

¶ Vtrum licite quis possit petere absolutiōez a iuramēto in casibus vbi tenet. R. sm' Pa. in c. cū cōtingat eo. ti. q. aut iuramētū ꝓtinet turpitudinem ex parte suscipiētis. ꝛ maxime ꝓcurrēte materia turpi sup qua prestatur sz ex pte iurantis nullū iminet peccatum: sic potest peti absolutio nō obstāte cōditiōe aduersarij. Casus est in. d. c. debitores. ex quo patet q. fluxa. qui cū iuramento renūciauit macedoniano potest petere absolutionem i terris: vbi cōiter hodie filij non iducūtur ad tantum malum: ꝛ ħ ē turius sm do. An. in. d. c. cum cōtingat. ꝛ placz Pa. q̄ꝫ posset de subtilitate iurisdici q. nō tenet iuramētū si bene pōderetur. l. i. ff. ad macedo. q. emanauit ad cōpescendum libidinem peccantium: ꝛ sic ꝓpter bonum publicū corꝓris ꝛ anime contra qō iuramentum nulluꝫ est. c. si diligenti. de fo. cōpe. ꝛ. c. cōtingit. el. i. d sen. excō. Item q. iuramentum nō solū est nullum quādo cōtinet i se peccatum sed etiam q̄n potest ꝓbere occasionem peccandi. c. cum abomni. de vi. ꝛ ho. cle. ꝛ. c. nā concupiscentiā. de cōsti. ꝛ. c. sicut ex litteris. de iureiurā. Aut iuramētū nullā aliā turpitudinē hz nisi q. ꝛē ꝓ legē ꝓstitū. Et i ħ distiguo. Aut ei ler resistit pp fauorē reip. ꝓncipalr: ꝛ nō ē ei necessaria absolutio: q. iuramentū nō valuit. d. c. si diligēti. aut resistit principalr pp fauorē iurāt, lz scdario i fauorē publicū: vt i muliere minoꝝe ꝛ hmōi ꝛ tūc si potest fuari sine dispēdio salutis absolutio nō pōt peti. c. si Ro. cū silibꝫ. eo. ti. qō itelligc vcꝝ q̄n sine dolo vi vl' metu: sed spōte ꝛ sciē

4

Universidad de Deusto
Biblioteca

ter est iuratū. Si vero iuramentum fit contra legem ⁊ in cōtractu: puta emptionis: ⁊ datur enormis lesio: ⁊ non iurauerit non cōtrauenire: tamen potest absolutionem petere. q: presumitur dolus. l. omnes. §. lucius. ff. de bis q̄ i frau. cre. l. qui testiū. ff. de proba. ⁊ nihil interest vtr̄ interueniat dolus a pposito: vel re ipsa. l. si quis cū aliter. ff. de verbo. obli. Et verba iuramēti debent itelligi ciuili modo. s. q̄ nō contraueniat nulla ratione vel cā: exceptis grauib⁹ lesionib⁹. ar. l. creditor. §. lucius. ff. man. Intellige nisi sciēter iurasset: q: cessat dolus ⁊ re ipsa ⁊ ex pposito. ⁊ ideo non poterit. Sic etiā si nō intellexerit enormem lesionē licet dixerit non contrauenire: neq; magne neq; parue vt ponūt notarij non propterea prohibetur qui possit petere absolutionem. de hoc vide. ☞. arbiter. §. r.

Iurisditio fm Aco. dī a. dicione q̄ ē ptās ⁊ iuris q̄si iusta ⁊ legitima ptās.

1 ¶ Jurisditio sine cohertiōe non valet: de offi. dele. c. pastoralis. vñ dicit ter. in. l. fi. ff. de officio cius cui iur. ma. Jurisditio sine modica cohertione nulla ē iurisditio.

2 ¶ Jurisditione cōmissa omnia sine quib⁹ explicare nō posset intelligūt commissa. fil'r. ff. ō iurisdi. om. iudi. l. ij.

Ius est ars boni ⁊ equi. ff. de iusti. ⁊ iur. l. i. Jus cōstare nō pōt nisi sit aliquis iurisperitus p quez possit quotidie in melius perduci. ff. de origi. iur. l. necessariū. Jus diuiditur in ius naturale gentiū: ciuile: ⁊ publicū. de quo vide di. i. p totū. ⁊. ff. de iusti. ⁊ iur. p totū. Vtrū facta cōtra ius valeāt. vide. j. ler. §. xviij.

Ius patronatus est ius honorificum onerosum ⁊ vtile alicui cōpetens i ecclesia: pro eo q̄ de diocesani cōsensu eam cōstruxit fundauit vel dotauit ipse vel is a quo cām habuit fm Joā. an. ⁊ ℣a. in Rica. de iurepatro. ⁊ dī honorificus: q: habet honorem presentandi rectorem q: fine eius presentatione si episcopus vel alius prelatus istituit ipso iure est nulla per. c. decernimus. xvi. q. vij. ⁊ ℣o. an. in. c. ij. de offi. vica. li. vi. nisi q̄n patronus fuisset negligens in presentando: q: elapso tempore bene instituit. ℣papa ℣o bñ posset sine pñtatione patroni: ⁊ sil'r legat⁹ de latere si patronus sit ecclesiastic⁹: non tamen posset predictus legatus si esset secularis. vide glo. in cle. per lras. de preben. ⁊ iste est casus. c. cū dilect⁹. de iurepatro. onerosum dicit q: patronus tenet defendere ecclesiam ne bona indebite dilapidentur. xvi. q. vij. filijs. Vnde ſ. sentatus tenet reddere rationem de administratione patrono. Intellige si patronus ē ecclesiasticus non secularis: vt nō. in. c. cuz ⁊ plā tare. de priui. ⁊ ℣a. in. c. ex litteris. ⁊. c. cū pter. eo. ti. Non tamen valde stricte dicēdo qd expendat quotidie sed in genere. Ita nō. ℣a. in. c. ex litteris. de iurepatro. Vtile dicit etiaz q: si veniret ad inopiam tenet ecclesia ex reditibus vltra necessaria remanētibus alimentare patronum pinguius q̄z alios pauperes. c. quicūq;. cl. ij. ea. cā. ⁊. q. ⁊. c. nobis. in fi. de iure patronatus. Et nō q̄ iuspatronatus habens: aliquando dicit patron⁹: aliquando aduocat⁹ ⁊ vicedomin⁹ custos guardiam habens eius frequētationis vel processionis secūduz ℣o. c. preterea. eo. ti. ⁊ in. c. in singulis. in fi. de sta. mo. ⁊ iō supponūt pro eodem.

¶ Quibus modis acquirit iuspatronatus. ff. q: ex tribus. ℣primum q: fundauit ecclesiaz i. fundum ad edificanduz dedit. d. c. nobis. ⁊. c. abbatem. xviij. q. ij. 1

¶ Secūdum est ex pstitutione ecclesie. c. monasteriū. xvi. q. vij. ⁊ hoc intellige si facit de consensu epi: cū alio modo ecclesia fieri non debeat. de pse. di. i. nemo. de iurepro. q̄n. ⁊. c. nobis sicut. xvi. q. vij. filijs. 2

¶ Sed quid si ad refectionem dedit. ff. q: nō acquritur iuspatro. fm Lau. ar. ff. ne quid i lo. publico. l. ij. §. vicinales. q̄ verū est quādo nō est omnino destructa. Secus si funditus erat destructa ⁊ de consensu reparauit: q: per inde est: ac si de nouo fecisset. de inde. consulit. ⁊ i auc. vt nullus fab. oratorij. dom. §. i. sed pim⁹ qui edificauerat amittit iuspatronatus si nō dederat fundū: vel fm glo. in. c. q̄n eo. dotem. etiā si de cadē materia sit reparata. 3

¶ Tertiū est ex donatione. d. c. filijs. ⁊. c. quicū q̄z. ibidem. Et hoc intellige de dote data ante cōsecrationem: q: post cōsecrationem nō iduceret: q: nulla seruit⁹ rei sacre potest imponi. ff de serui. l. seruitutes. la. ij. §. vlti. ⁊ quod humani iuris desinit esse: seruitutem non recipit. ff. cōmunia predio. l. caueri. tamen Jnno. ⁊ ℣o. tenent q: si non habet dotem ⁊ sibi detur post consecrationem q: acquiritur iuspatronatus: q: sine substātia rerū non posset ecclesie deser- 4

uiri. i. q. iij. si quis obiecerit. ⁊ magis plz ⁊ no. q: nisi detur p dote vel rōne dotis non hēbit iuspatronatus sed erit benefactor fm ℣pa. in d. c. quoniam. Limitat etiam hoc ibidem ℣da. q: ex dotatione post cōsecrationem efficit patronus. Verū quando fūdator nō potest compelli ad ipsam dotandam sicut fit in istis capellis. quod nota.

5 ¶ Vtrā possint cē plures i dote cōstituenda ff. Jnno. q: sic. Et qlibet erit patron⁹: vult ēt gl. i. vij. di. in summa: ⁊ sic limita gl. in. d. c. qui cūq;. que vult q: dans modicā dotē nō sit patron⁹: q: vez est q̄ vn⁹ solus dat: secus si plures sil' dant sufficientem. Idē dic in fūdatiōe ⁊ edificatione: ⁊ sic pz q: multi pñt esse patroni: pura q: vn⁹ dedit fundū: alter edificauit: alter dotauit: vel plures edificauerunt vel dotauerunt.

6 ¶ Vtr̄ iuspronatus transeat ad heredes. ff. pa. in. c. i. de iurepa. q: sic ēt extraneos. ita q: si pater instituit filiū i certa re: ⁊ etiā heredez vniuersalem iuspatronatus trāsibit in extraneū non i filiū: ⁊ si plures sunt heredes in oēs trāsit: vt in. d. c. i. ⁊ cle. fi. eo. ti. ⁊ non solū transit ad masculos sed ēt ad feminas heredes. fac. c. fi. de pceſ. prebē. sentit gl. in. c. q̄n inuestitura. xvi. q. vij. ⁊ ideo filij qui repudiauit hereditatē paternā nō erit patronus. fm Fede. cōsilio. xcv. Et hodie determinatū est p. d. cle. fi. q: succedūt nō per capita sed per stirpes: vnde si plures succedūt vni ex duob⁹ patronis etiam oēs habētur loco vnius: ⁊ l; vn⁹ habeat plus de hereditate q̄z alij dūmodo non sit hēs i certa re pstitutus cōliter erit patronus.

7 ¶ Vtr̄ iuspatronat⁹ possit diuidi inter heredes. ff. pa. in. d. c. i. q: non q̄liter cūq; intelligat ista diuisio: cū ipm ius sit incorporale. pñt bene cōuenire patroni vel alternatis vocib⁹ presentent. d. cle. fin. Sil'r si hñt plures ecclesias pñt conuenire vt pñtet vn⁹ in vna: ⁊ alter in altera: q: sicut diuisio pmittitur i tempore: ita ⁊ respectu loco⁹: ⁊ ista nō est diuisio q̄ prohibet in. d. c. i. de iurepatronatus.

8 ¶ Vtrū iuspatronatus possit adiudicari vni ex heredib⁹. ff. pa. in. c. quorumdā co. ti. q: si. q: si cōliter diuidūt non apparet quare ħ. Si incōliter diuidūt ⁊ tūc si dat pro restauratione illi qui minus habet illicitum est ⁊ symoniacū. c. preterea. eo. ti.

9 ¶ Vtruz iuspatronatus trāseat cū vniuersitate bonoz. ff. q: sic. xvi. q. vij. nemini. ⁊ co. ti.

c. ex lris. ⁊. c. cū fm. 10

¶ Vtrū trāseat donatione. ff. q: sic. c. ex insinuatione. ⁊. c. ꝓsultationib⁹ eo. ita tñ q: si est laicus nō potest donare cuicūq; laico aut clerico recipienti noīe ꝓprio sine lnia epi. vt in. c. nullus. ⁊. c. preterea co. ti. sicut nec aliqd aliud ius spirituale. Si vero donaret ecclesie aut loco religioso tūc fm aliquos pōt sine lnia epi. vt nō. in. d. c. nullus. ⁊. c. ex insinuatiōe. ⁊. c. illō. ⁊. c. vni eo. eo. ti. in serto. 11

¶ Vtrū possit dari in feudū. ff. q: sic cum vnī uersitate. c. cū scōm. eo. ti. sed spāliter nō.

¶ Vtr̄ vēditione transferat. ff. q: si speciālr vēdat ē symonia: si emit itētiōe vt possit pñta re quē velit vl' ꝓuare: ⁊ dz spoliari ille q̄ emit ⁊ ecclā dz eē libera ꝑz Jnn. Si ℣o emeret cum vniuersitate tpaliū cū qb⁹ trāsit ēt iuspronatus nō ē symonia ꝑz ℣o. ⁊ Cal. vt pz cx. c. ex lris. c. ti. quod vez credo cū nō emit principalr talia bona tpalia pp iuspronatus cōsequēdū: q: si principalr pp hoc emeret esset symōia. ita nō. pa. in. c. q: clerici. eo. ti. Itē ꝑz Jo. an. i. c. vnico eo. li. vi. si dicat vēdo tibi villā ⁊ iuspronatus qd habeo in ea nō valet vēditio: sec⁹ si simplr vēdit villā: vt i cle. pastoralis. de re iudica. Et iō emptor vel feudatari⁹ cū acqrāt directū vl' vtile dñiuz rex: sil'r acqrūt iuspronat⁹ licite si cur alios fruct⁹ hūt. ff. de contraben. emp. l. i le ge. §. dolia. 12

¶ Vtr̄ vēdēs oia iura q̄ hz i tali villa q̄ nō ē sua itelligat vēdere iuspronatus qō ibi hz. ff. q: nō: q: ad hoc vt trāseat oz q: res q̄ vēdit talis sit q: ēt sine exprssiōe vniuersitatē vel iuspronatus i se ꝓtinet: sicut ē villa vel castrū qō in se ꝓtinet honorē: iurisditionē: districtū: ⁊ iuspronatus. ff. de ℣. sig. l. pupillus. §. territoriū ꝑz qñ dicit vēdo tibi oia iura resolvit hec vniuersalis in singulares. s. vēdo tibi hoc ⁊ illud. cū aūt iuspronat⁹ sic nō possit vēdi sic in tali vniuersali nō cōprehēdit. Sz si sit aliqd vniuersale qō multa iura i se ꝓtineat vt ē hereditas: bñ trāsit cū illo iuspatro. ff. de pe. her. l. itē videdū. §. fi. ⁊ duab⁹ sequētib⁹. 13

¶ Quid si vēdat qs palatiū vbi hz capellā q̄ forte hz multa priuilegia: ⁊ multos reddit⁹ trāsiet iuspatronatus cū palatio. ff. q: sic. ar. l. si mercedē. §. si eū fundū. ff. de act. emp. q: ad capellā nō ē nisi ꝓ palatiū. ꝓuū nō. ℣o. ⁊ Jnn. in. c. ex litteris. co. ti. 14

¶ Vtr̄ possit pignori obligari. ff. verior opio ē Jnno. q: non: etiā cum vniuersitate: q: cum 15

Universidad de Deusto
Biblioteca

creditor non possit vti pignore si vacaret ecclesia nemo posset pñtare.

16 ¶ Sed infra quātū tps dz patronus pñtare ff.q si est laicus dz quattuor menses:si clericus scr a tempore vacationis.c.cā te.decet co. ti.t est ter.in.c.vnico eo.li.vi.

17 ¶ Sed nūquid poterūt variare.ff.q sic si est laicus antequ eps pfirmet:vt in.c.qō aūt. t.c. cū aūt.t.c.pastoralis.eo.ti.si est ecclasticus patronus nō pōt variare postq̄ pñtauit.d.c.pastoralis.cū.c.predictꝫ.eo.ti.

18 ¶ Vtrū pñtans indignū priuet iure pñtandi ff.q si est clericus q pñtat indignū priuat ea vice.ter.ē in.c.sicut in fi.de supple. negli. prelati.t.c.iij.de ec. edifi. Si vero ē laicus nō pmatur vt dicitur subtiliter de offi.or.c.cūvos hoc tenet Inno.t Hosti.t Ber.i.d.c.cū vos. t archi.in.c.suscepti.de preben.li.vi.peccat tamen mortaliter sciēter pñtando idignū:qz infideliter agit in officio sibi commisso:vide administratio.

19 ¶ Vtrū qs possit pñtare scipm.ff.q non sed bene filiū dūmodo sit idoneus.Facit.c.per vestras.eo.ti.t ibi nō.Bar.t Jo.t Jpa. ponit in.c.cōsuluit.eo.ti.silr possunt presentare vnū ex scipsis.Facit.l.vbi adsunt.ff.de tuto. tenet glo.i.d.c.cōsulnit.

20 ¶ Vtr pñtatus a maiori parte patronorum sit admittendus.ff.Jpa.in.c.qñ.eo.tit.q aut pñtatio fit ab istis sicut a collegio:t tunc regritur maior ps respectu totius capituli fm Jo. an.t videt ter.in.c.ecclesia.el.i.de elec. Aut pñtatio fit ab istis vt a singularibus vt cōiter fit a laicis:t tūc admittit qui,pñtat a pluribꝰ.verbi gratia:sunt sex patroni:tres pñtant admittitur qui pñtat a tribus:vt a pluribus pñtatꝰ qō bene nō.qz facit ad multa.

21 ¶ Vtrum oporteat q sint simul qñ volūt presentare.ff.Jpa.in.d.c.qñ.q si agūt vt collegium oporteat oēs vocare:aliter poterūt cōtempti'annullare presentationem.Si vero agunt vt singuli.Fedc.cōsi.xcvij.tz q non.Sz Bar. in.l.oēs populi.ff.de iustitia t iur.tz q siue a collegio vt collegiū est:siue a pluribus vt singulares:pfensus est explicandus dūmodo maior ps premdicet minori:semper debent simꝫ esse p.l.iurisgentū.ff.de pac.t hoc ē veriꝰ quo ad vocationē:qz forte si fuissent pñtes induxissent ad pfensum alteriꝰ.t pro hoc facit.c.ij. t qō ibi no.de arbi.li.vi.

22 ¶ Sed qd si duo tū sunt patroni t duos presentant.ff.Jo.an.in.c.cū aūt.eo.ti.q eps potest quē voluerit coꝛ istituere:t ē bona gl.in.c. si plures.xvi.q.vij.hoc tz Inno.in.c.i.eo.ti.t Caldc.t Car.in.d.c.cū aūt.t Jpa.i.c.cā te.eo. ti.t plz.lz alij cōtrariū teneant.

¶ Vtrū patronus possit aliqd exigere:puta aliquos cereos in cognitione iurispatronat⁹. ff.pa.in.c.preterea.eo.ti.q nō nisi tpe fundatōis a diocesano istud fuisset sibi refuatū nec valet si ipe pfonꝰ fūdādo sibi aliqō fuitiū reſuet nisi eps auctē pstiterit:vñ si eps auctē prestitisset posset tale ius vendere ti.remanēte apō cū:t hoc credo verꝫ si dedit dotē pinguē t abūdārem:secꝰ si solū necessariā ad sustētationem ministroꝝ:qz tūc nullū seruitiū potent sibi retinere.Irē nō.Jpa.in.c.i.de cen.Fallit hoc qñ locus religiosus,ppriis expēsis ecclesiā edificauit qz tūc talis locꝰ dz i ea oia tpalia sicē eps spualia.vt de priui.c.ir.t plātare t ēt iuspātādi.de supple.negli.prela.c.sicut.

¶ Vtr liceat clerico suscipe ecclesiā de manu laici patroni.ff.Jpa.in.c.preterea.eo.ti.q nō. t si facit peccat mortalr:tz non sit suspensus ipso iure:tñ debet cōmunione priuari.Et quo infert Jpa.q si talis impetrat a papa:non expsso q prius habuit a laico nō valet.Et quo dz cōmunione priuari.vt in.d.c. preterea.t.c. postulasti.de rescrip.

¶ Vtr laicus edificans capellā in ecclesia: t cā dotās acgrat solum sibi iuspa.an ecclesia simul.ff.Jpa.in.c.ad audiētiam. de ec. edi.q ecclesia simul:qz nō pōt negari qui ecclesia donat fundū ex qua datione iuspatronatus acgritur.c.pie mētis.xvi.q.vij.t iō simul pcurret cū laico in pñtatiōe. Sīr si clericus edificat ex bonis ecclesie capellā non ipse vel parēs eius acquirūt iuspatronatus:sed solū ecclesia ex cuius bonis ē edificata.

¶ Vtr er delicto patris publicatis oībus bonis eius priuetur filius iure patronat⁹ qō habebat pf.ff.q si publicatio fit ab iperatore vel iudice seculari nō priuat iure patronatus nec p aliquo crimine ēt lese maiestatis.pōt impator priuare laicum ipso qz dz istud a papa.Ita nō.glo.t archi.in.c. filijs. xvi.q.vij. Intellige hoc verum qñ nō est in aliqua vniuersitate secularꝫ:qz si esset ex priuatiōe illꝰ vniuersitatis secularis trāsiret.t vide bo.glo.in.c.latis peruersum.lvi.di.que dicit:q licet pr cōmiserit crimen lese maiestatis.Ex quo filij efficiūtur infames l.quisqs.C.ad.l.iul.maie.vi.q.i.si quis

cum militibus.Filij tñ clerici non efficiuntur infames:t non perdunt beneficia:t sic nec iuspatronatus:etiā filij qui non sunt clerici nisi cū vniuersitate.

17 ¶ Quid si laicus dz iuspatronatus cuꝰ ecclesia simul habebit ne ser mēses ad pñtandum ff.fm Jo.an.t Archi.in.d.c.vnico.eo.ti.li.vi. q sic.ita q rōne cōmunionis priuilegiū ecclie transibit ad laicū:ad instar eius qō dr de eo q dz rem cōem cū pupillo que non pōt vsucapi vel prescribi pp pupillū.vt in.l.si cōem.ff.quēad.ler.a.ita per ecclesiā consequit qō p se consequi non posset.de cōcess.preben.c.pe. Idē dic quando clericus t laicus hūt pñtare q habet tps ser mensium fm Jpa.in.c.cam te.eo.ti. q maius dignū trahit ad se minus dignuꝫ.c. q in dubijs.de cōse.ec. vel alta.t hoc tz Jo.an.lz Hosti.aliter.Et intellige de patrono ecclesiasticō qui dz iuspatronatꝰ rōne ecclesie:qz si haoc ret rōne patrimonij esset idem p oia sicut i laico sic t in clerico.c.cū dilectus eodem.t glo.in dc.fi.eo.ti.nō.Jpa.in.d.c.cam te.t in.d.c.cum aūt.quod nō.

Justicia ſz q est habitus virtutis pōt accipi qttuor modis fm Ricar.i.ij. di.xxxiij.ar.v. q.ij.Primo cōmunissime.ſ.p qualibet rectitudine animi:t sic quelibet virtus est iustitia quedam.t sic diffinit ab Anselmo.li.de veritate. cxij. Justicia est rectitudo volūtatis pp se seruata.Secūdo,p rectitudine per quā hō iustificatur alterū vt est pſona singularis:t sic est iustitia particularis distincta per essentiam ab aliis virtutibus q sic pōt diffiniri.Justicia ē cōstans t perpetua volūtas ius suum vnicuiq tribuens.ff.de iustitia t iure.l.iustitia.Alio modo ad alterꝫ:qō est cōitas:t sic est iustitia legalis:t h est oi virtuti generalis inquātū precipit oia exteriora cuiuslibet virtutis ad bonū cōe referre:fm q vult philosophus.v.ethi.c. ii.Est tamē vna virtus spālis distincta i cēnsa ab aliis virtutibꝰ.vñ nō est generalis alijs p predicationem:sed p virtutē.

¶ Que sūt partes eiꝰ subiectiue.ff.fm phz.v. ethi.duc.ſ.cōmutatiua que dirigit vnā priuatā pſonam ad aliam i bis q pſistūt mutuo inter duas personas ad inuicē.Alia distributiua q̄ ē ordo ciꝰ qō ē cōe ad singulas personas que dirigit iustitia distributiua cōmuniū fz ꝓportionabilitatem. 1

Justificatio impij quattuor requirit.p mum motū liberi arbitrij:cōtritionez animi.Infusionē grē:t remissionē culpe.

1 **Laicus** dr a laos grece t latine ppls fm Isy. vij. ethi. t sūt illi q pñt hre vroꝛē possidere,ppriū de qbus.rij.q.i.duo.

¶ Vtrum laicus possit cē procurator vel syndicus rerū ecclesiasticarꝫ.ff.Jpa.in.c.decernimus.de iudi.Collectarius dicit q generalis administrator cē non pōt loco prelati absentis: vel illius q reputat abūs vt ē minor:vt in.c.ij de eta.t qua.or. Sed si prelatꝰ presit spiritualibus bene pōt cōmutti cura tpaliū laicis:maxime vbi clericus nō reperitur ydoneus,alias nō.per Innocen. qui dicit q laicis generalis administratio cōmitti non pōt ita vt sup oēs dsentur:sed spālis quarūdaꝫ rez administratio pōt:ita vt superior administratori rndeat:t plz pa.q̄ alias glo.in.c. iudicatum. lxxxix. di.t idco dictū.c.decernimus.logtur q non pōt cē yconomus.i.habere generalē administratiōz omnium bonorum ecclesiasticorꝫ tā temporaliū qz spualiū:t sic presit oibus sed bene potest cē yconomus eccle in tpalibus.c.in noua.xvi. q.vij.hoc idē tz Baspar de cal.t Host.t Jo. an.in.c.vnico.de sindico.

¶ Vtrum possit esse procurator clerici laicus ad electiōē.ff.q non.vt no.doc.in.d.c.decernimus.qz vbi bz crercere actum spirituale iudicio suo non pōt cōstitui laicus:vt no.Jo.an.i regula qō alicui suo non lz.de reg.iur.li.vi.Et sic limita.c.i.de procura.li.vi.vt solum habeat locum i iudicialibꝰ:vbi ēt in causis spualibus admittit ad agendū t defendendū. 1

¶ Vtrū possit laicus esse vicarius epi.ff.fm doc. q non:vt nō.in.d.c.in noua.t in.d.c.cōtigit de arbi.t in.c.vno de sindico.Facit glo. in d.c.decernimus.que dicit q cause spuales nō possunt cōmitti laicis ēt tanq̄ delegatis per epm.Et hoc intelligo q nō potest esse vicarius epi in spūalibus:secus si eps bz iurisditionem 1

tpalez in loco: q bene põt laicum suum vicarium facere, vt in.c.fi.ne cle. vel mo.li.vi. sed in spūalibus tenēt doc. q nec etiā clericus coniugatus. c. Johes. de cle. cōiuga. t in.c. vnico. de cle. cōiuga. li.vi.

4 ¶ Vtrum laicus possit predicare. ff. Pa. i. d. c. decernimus. q sic si cōmittatur ei ab episcopo vide bo. glo. xcvi. di. c. bene quidem. facit. c. cum ex iniuncto. de hered. vide glo. in. c. adicimus. xvi. q. i. sed non teneas dum dicit etiam mulierem.

Atria grece idem est qđ religio latine fm Aug. x. de ciuitate dei. c. iiij. vnde dicit ibidem q cultus deo debitus quattuor nominibus notat. duobus apud grecos. s. Latria t theusebia. i. cultus diuinus vel bonus: t duobus apud latinos. s. religio t pietas: qui correspondēt prefatis duob⁹. differt tm latria, ppric a theusebia q hec respicit cultum dei interiorem qui proprie pertinet ad virtutes theologicas. sz latria respicit seruitutem exteriorē que pertinet ad iusticiam: vt elicitur a sancto Bona. in. iij. di. ix. q ij. ar. iij. t sic est virtus cardinalis, ppriet quando aliqui doc. dicūt q est virtus theologica intelligitur fm qđ ē theusebia.

1 ¶ Qui sunt actus latrie. ff. q sunt due species actuz latrie. Prime speciei actus sunt illi qs producit mediantibus virtutibus quibus imperat ordinans eos in dei reuerētiam: t sic religionis actus per modū imperij ponitur Jaco. p̄ esse visitare infirmos: qui est actus elicit⁹ a misericordia t immaculatum se custodire: q elicitur a temperantia. Secunde sunt illi quos producit per se t immediate per quos homo ordinatur tm ad deum: t inter hos habet aliquos interiores tanquam principales: t per se vt est deuotio t oratio. Aliquos vero exteriores quasi secūdarios t ordinatos ad interiores quibus ipsa vtitur quasi signis ad excitañ. mētem ad actus spūales: t in aliquibus bonuz exteriorum corpus ad venerandū deo exhibetur vt in adoratiōe. In aliquibus vero deo de rebus exterioribus offertur: t hoc vel promittēdo vt in votis vel i dādo: vt in sacrificijs: oblatiōibus: primicijs: decimis t huiusmodi.

2 ¶ Vtrum sacrificium sit latrie. ff. q triplex ē sacrificiū: primū bone opationis: t istud est omniū virtutum. scōm orationis: t istud virtutum theologicaz est. tertium ē imolationis t istud est latrie speciale.

Atro in quo differt a fure. ff. q latro furaf de die: sed fur de nocte. Jura tm sepius vnū p altero accipiūr: vt pz in. c. i. de homicidio.

¶ Quis dicaf publicus latro vel depopulator agroz. vide. j. immunitas. §. xvij.

Audemium ē quedaz solutio quiq̄ gesime ptis vel extimatiōis rei fienda dño ab eo qui de nouo acgrit emphitheosim de quo dic. vt. j. emphitheosis. §. xxxiij.

Ectoris officium ē lectiones pnunciare: t ea que prophete pronūciauerūt populis pdicare. xxv. di. perlectis. t. xxi. di. cleros.

¶ Quo mō dz ordinari habeā. xxiij. di. c. lector sed melius i pastorali cpoz.

Egatum quid ē. ff. q est donatio quedam a testatore relicta: sed ab herede prestanda q debeā post mortē testatoris: t post aditā hereditatē ab herede colligit. insti. de le. §. i. t hodie fideicōmissum t legatum fere idem sunt t fere adequata sunt: t gegd iuris ē in vno etiā in alto. ff. de leg. i. l. i. sed fideicōmissum dictum ē q olim fideicōmissa pēdebāt ex fide heredū t ideo fideicōmissarij dicuntur quibus legata soluēda fideicōmittunt: dicūtur ēt testamētorū executores.

¶ Quis pōt legare. ff. q solū illi q pōt testari ff. de leg. i. l. ij. t q pōt testari. vide. j. Testm. §. i. Legatū. n. relinqui non pōt nisi in testō: vel codicillo. Dū testari codicillari: t legare ad hoc equipollent: vt qui potest vnū possit t reliquā ff. de iure codicil. l. diui. §. codicillos is domuz. Fallit hoc in legatis ad pias causas: vt. j. legatum. ij. §. vij.

¶ Cui pōt legari. ff. q regulariter illi soli qui pōt heres instituī: t q pōt istitui. vide. ē. heres §. xxv. t q. l. sit pson̄a certa. alr non valet. l. vulgo. ff. de statu hoium. Fallit tm hoc in aliquibus casib⁹ de qb⁹ in. §. sequētib⁹ t legatū. ij. §. ij.

¶ Sed nūqd pater possit legare filijs spuriis ratione alimētorum vel relinquere dotes filiabus spurijs: cū dos succedat loco alimentoz q tamen spurij nō possunt istitui heredes. ff. q sic fm Bar. i aut. ex cōplcru. C. de incc. nup. vide. ē. filius. §. iiij.

¶ Vtz fratribus minoribus possit legari. ff. q sic cle. crimi. de verb. sig. §. cupientes dūmodo non sit valor hereditatis vel tanta eius qn

q prohibeāt fieri in mō t forma legati fraudulēter p successiōe hēditatis de q ñ sūt capaces.

5 ¶ Vtrū cū legat fratribus mēdicātibus anniuersarium perpetuū liceat eis recipe. ff. fm Pe. de pal. in epla ad magistrū ordi. predicatoz q sic. recipiendo gratis t petēdo ex iudicio: q hoc non ē hre redditus: sed ī iudicio petere ea tanqz redditus sibi debitos ē cōtra, p fessionē eoz. Idē dicit de censib⁹ annuis ac ēt de redditibus fratrū ad vitā. Farinerius ordinis minoz general in pst. dicit q nō lz fratri b⁹ inducere aliquē ad talia legata facieda q si facta fuerit in iudicio nō petāt: quasi tacite renuat qđ dicit petrus: q ex iudicio peti possūt p modū elemosyne. Hec obstat qđ dicūt alig nō licere: nisi qñ dans sciret nō teneri se ad talia dāda t tñ ex sua liberalitate dat: q licet in pscia illc teneaf fm qđ. j. dico: t ppterea det: nihilomin⁹ frēs ea petere pūt ex iudicio p modū elemosyne: sicut liceret petere elemosynam ab illo q bz vitra necessitatē sui status: q ēquis ipse teneaf facere elemosynā nō tñ per b segr q frater minor nō possit ab eo petere. Aduerte tñ q annuos reddit⁹ ad modicū tps. s. de ē annoz legatos pūt petere mēdicantes ī iudicio exceptis frībus minoribus: q lz de talibus sint capaces: nō tñ pñt in iudicio talia p se petere. vt in. d. cle. crimi. §. vez. de ver. sig. Similiter sunt capaces annui redditus ēt in perpetuū qñ est ad certum vsum diuini cultus: puta vinā pro missis: frumentū pro hostijs fiendis t hmōi fm. d. Car. in. d. §. t Federi. de se. secus p victu vel vestitu.

6 ¶ Vtrū qs possit legare ecclesie pstruēde. ff. Pa. in. c. nos quidē. de testa. q sic. sed non donare: q nō valet donatio facta loco cōstruēdo. abbate sanc. de re iudi. li. vi. Nō diuersitatis ponitur a Bar. in. l. seruos ad custodiam. ff. dē ali. t cib. le. q: donatio requirit personam t sciam. ideo absenti licet possit donari nō tñ fit dñs anteqz sciat t cōsentiat. Labsenti. ff. dē dona. c. si tibi absenti. de prebē. li. vi. t etiā iccrte persone potest legari dūmodo ex euentu possit certificari. l. cū pater. §. surdo. ff. de le. ij. sec⁹ si certificari nō posset euētu: q nō posset ei legari. vt no. glo. in. d. c. nos.

7 ¶ Vtrum legatum factuz ecclesie sancte Marie cum plures sint sit nullum. ff. Panor. in. c. indicante de testa. q non. sed dabitur ecclesie parrochiali si sic nominatur: vel pauperiorū q

tale habet nomen. Bl. vero in. d. c. nos quidē dicit q si nulla ecclesia sancte Marie sit i loco dabitur ecclesie cathedrali: vt nō. in glo. prefati. c. indicante. facit. l. que conditio. ff. de condi. t demonstra. vbi si testator mandauit aliquid fieri in foro t non dixit in quo itelligitur de foro illius municipij vbi habitat: t hoc de auctoritate episcopi t executoris: similiter quando legatur ecclesie fiende t nō dicitur de loco: episcopus t executor, puidebūt de loco vbi debeat fieri: t hoc fauore pie cause nisi aliter cōstet de mēte testatoris.

¶ Quid si legatarius moriāf ante conditionis 8
euentum. ff. Pa. in. d. c. nos quidem. q aut legatum ē factum persone intuitu seu contemplatione anime. puta q alie persone funisset relicturus: tunc deficiēte illa pson̄a debet cōuerti relictum ad alium pium vsum vt voluntas defuncti in effectu impleatur: sicut dicimus in legato facto ad aliquid faciendum in ciuitate pp perpetuam memoriā defuncti: q alibi fiet si in loco vbi ordinauerat fieri non possit: vt. l. legatum. ff. de vsufruc. lega. Si vero relictum fuit contemplatione persone vel collegij certi non habito respectu ad piam cām tunc deficiente legatario expirat legatuz t remanet apō grauatum. vt in. l. pater. §. tuschulanus. ff. de lega. iij. C. de cadu. tollen. l. vnica. §. si autem aliquid sub conditione. Si autez dubitatur an habuerit respectum ad animam vel ad personam: tunc in dubio fauore religionis debem⁹ presumere q ad piam causam reliquerit. arg. l. sunt persone. ff. de reli. t sumpt. fune. Et hoc nō. t sequitur Barto. in. d. §. tuschulanus. Et hec deputatio ad alium vsum pium debet fieri de consensu episcopi t heredis simul. d. l. legatum. t nō. in cle. quia contingit de reli. do. t facit ad questionem legati facti puelle pro ea maritanda que moritur: an sit dandum alteri quia si factum est intuitu persone: puta q seruiuit t huiusmodi non dabitur alteri. Si vo intuitu anime sic dabitur alteri. t sil'r de quo cūqz legato quod nō potest cōsequi suum effectum. Quod nō.

¶ Vtrum legatū factū duobus re ꝯiunctis si 9
vnus repudiat: vel moriatur vino testatore vl deportet t hmōi: accrescat alteri. ff. Pe. de perusio tractatu de canonica portiōe epi q sic. l. re cōiuncti. ff. de le. iij. t. l. vnica. §. his ita. C. de cadu. tol. nō aūt accrescit coniunctis cognatōe

legali.l.mulieri ⁊ titio.ff.de condi.⁊ demonst. ⁊ dicũtur verbis ⁊ re coniunctis: puta qñ stichus legatur petro ⁊ martino re tantum cuꝫ diuisim: puta lego petro stichum meum. Itez lego martino stichuꝫ meum: vt insti.de le.§.si cadẽ res.in ter.⁊ in gl'. Item verbis ⁊ non re qñ titio ⁊ seio lego fundum equis portionibꝰ ⁊ preferr cõiunctus verbis ⁊ re. alijs coniunctis re tm̃. Sed an ꝓiunctus verbis tantũ preferat cõiunctis re tm̃ est opinio diuersa: ꝙ dic q ea ꝙr veniunt. vt no.in.d.l.re ꝓiũcti.

10 ¶Quid de legato facto ab aliquo alicui eccle sie sub cõditione.ſ.si ibi sepeliatur qui legãs moritur excõicatus ⁊ non sepelit ibi.ℛ.Bar. post do.in.l.mũes.§.ream.ff.de adul. q nihilo minus soluetur legatũ eccle.cũ facto legantis ⁊ eius culpa acciderit ⁊ sequitur Bal.in.l.sigs ad declinandũ.C.de epi.⁊ cle.⁊.l.i.C. de his q̃ pene no.facit ter.no.in.l.nulli.C.de epi.⁊ cleri. Ratio q: i legato ad pias cãs attẽdit duplex fauor.ſ.legãtis ⁊ cui legat: ꝙz ergo in notorio peccatore cesset favor aie eius: non tñ cessat favor ecclesie cui reliquit. Item q illa conditio ẽ impossibilis: ⁊ ideo nõ vitiat legatum.l. obtinuit.ff.de cõdi.⁊ demon.

11 ¶Quid si legat alicui aliqd sub cõditione: si habuerit liberos vtrũ si ingredit religionẽ de beat hre.dic q sic. vt.§.diri heres.§.xiiij.cũ se.

12 ¶Si titio pecunia legata fuerit: ⁊ eius fideicõmissum sit vt alienum seruũ manumitteret nec dns eum vendere velit nihilominus legatũ capiet: q: per cũ non stat quominus fideicõmissum prestet. Mã ⁊ si seruus mortuus esset a legato nõ submoueretur.l.si titio.ff.de leg.i.

13 ¶Si in singulos annos aliquid alicui legatũ sit plura sunt legata ⁊ primi anni erit. purum sequentium conditionale.ſ.si viuat: ⁊ ideo eo mortuo nõ trãsmittetur ad heredem.l.si i singulos.ff.de annuis legatis.

14 ¶Quidã testamẽtum faciẽs leguit filie sue nupte.x. ducatos ꝓ quolibet anno pro vestimẽtis vt iduat se: que filia stetit per quattuor annos q non induit se: nec a fratribus pecuniã ipsam petijt. Queritur an possit petere pecuniã preteritoꝝ annoꝝ. ℛ.q nõ.ar.l.quidam p̃dia.ff.de vsufruc.lega.

15 ¶Quid si legatarius moritur ante legantem ℛ.q deficit legatum: ⁊ remanebit heredibus legantis: secus si moreretur post mortez testãtis: sed antecꝙ hẽs adiuisset hereditatẽ: q: tunc debeꝛ heredibꝰ legatarij.l. vnica.§.sed vt manifestiꝛ.C.de cadu.tollen.

16 ¶Vtrũ legatum factũ ẽpo presumet factum ꝓtẽplatione ecclesie.ℛ. ℐpa.i.c.requisisti.de testa.q: in dubio ad cõiecturas est recurrendũ vt si est factum ei a psona cõiuncta non presumat: q̃uis dixerit relinquo h ẽpo. Sil'r si dixeret relinquo dño ℐoanni nõ expresso ẽpo: ⁊ sic erit suũ: ⁊ succedũt propinqui ab intestato.c. q nos.de testa. Si vero ab extraneo legitur sic presumit factũ contemplatione ecclesie. Idez dic per omnia de quocũq habẽte administrationẽ seu prelationẽ in eccla. Et nõ hic: q ad ministratio verificatur nõ solũ in eo q hz aliquã dignitatẽ: sed etiã in quocũq prelato large dicto. vt est hns eccl'az curatã: ⁊ quilibet q hz ministeriũ in ecclesia separatum a cõgregatione. ꝓpterea canonicus nõ dr habere administrationez: vt nõt ℐpanor.in.d.c. requisisti. Item no.q extraneus hic accipitur qui non est ei ꝓiunctus in quarto gradu affinitatis vel consanguinitatis: vt est ter.in aut.licẽtia.C.de epiſco.⁊ cle.in aut.de ecclesia.titu.§.interdicimus. Idem glo.xij.q.iij.c.i.⁊ ẽ cõis opi. q̃uis alig alr teneãt: vt.§.clericus.xiij.§.v.

17 ¶Cuius contemplatione presumetur legatũ factum non habenti administrationem in ecclesia qui tamen est ecclesiasticus.ℛ. ℐpa.i.d. c.requisisti.q in dubio presumetur factum ituitu persone: si talis potest habere proprium: Si vero non potest habere proprium: puta q religiosus: sic presumitur factum intuitu monasterij seu ecclesie. Facit.l.deo nobis.C.de epiſco.⁊ cleri.c.vnico.xviij.q.i. Et sic quãdo factũ ẽ intuitu ecclesie nõ poterit disponere nisi sicut de alijs rebꝰ eccle.quod nõ.

11 ¶Vtrum legatum factum filiofamilias i dubio presumatur factum ituitu patris.ℛ. ℐpa. in.c. Raynutius.de testa. Barto.in.l.cum aliquis.C.de iur.delibe. dicit q si fit per ista verba: lego filio ℳartini. non intelligitur contẽplatione: patris maxime si exprimaꝫ nomen filij: puta titio filio ℳartini: ⁊ nomiato patris intelligitur facta cã demonstratiõs. Nec obdicta.l.cum aliquis: quia loquitur in seruo: quia exprimitur qualitas que si esset vera de iure acquireretur domino legatum: ⁊ sic videtur contemplatione domini factum. Sed secus in filios: quia filiatio non facit reictũ acquiri patri: quia posset esse emancipatus ⁊ maxime hodie cum in aduenticijs acquiratur filijs proprietas: sed si fieret de patre mentio: ⁊ de patria ptã re: idẽ esset sicut de seruo ſz de hoc dubitat ℐpa. q: filiatiõis q̃litas nõ imꝑdit, ꝓpterate acquiri filio: ⁊ iõ vr q solum vsusfructus acquiraꝫ patri.

19 ¶Vtrum legatum factum canonicis oibus talis ecclesie etiam si exprimantur noia presumatur ecclesie contemplatione factum. ℛ. do. ℐpetrus vbi.§.q sic. per.l.ciuibꝰ.ff.de reb. du. vbi dicit ter.ciuibꝰ ciuitatis legatum vel fideicommissum datum ciuitati relictum videt: qõ verum est ſm glo. nisi sit datum vt singulis: q: non acquiritur ciuitati. sed ipsis ciuibus. facit.l.annua.§.a titia.ff.de annuis lega. secus si vni nõ habẽti administrationẽ vel prelationẽ qui est simpler canonicus: q: sibi acquireꝛ nõ ecclesie vt diri: ⁊ hoc verum nisi probaretur q intuitu ecclesie legatũ fuit. vel nisi legatarius fraudem adhibuit.d.c.requisisti.in fi. Facit.l. nõnunq̃.ff.ad trebel.

20 ¶Vtrum cum legatarius non potest vti legato nisi respectu ecclesie. puta legat quis ,iter p fundũ suum clerico quo vadat ad ecclesiam intelligatur contemplatione ecclesie in dubio.ℛ ℐpe. vbi.§.q sic. ⁊ sic acquiritur ecclesie. ⁊ ita intelligitur quod no.gl.in.l.non plures.C. de sa. san.eccle. nec legatũ sit inutile. vide qõ no. doc. in.l.i.C.de sac.san.ec.

21 ¶Quid si quis leget sic. lego ℐpetro ⁊ filijs eius possessionẽ vel aliud.ℛ.q ℐpetrus habebit medietatem. ⁊ filij eius aliã medietatẽ cõsequenter.ff.de vsufr.accre.l.si quis titio. ⁊ de testa.c.Raynaldus.in glo.vnde nõ refert i hoc casu sine legetur titio ⁊ mevio vel titio cũ mevio: vt in.d.l.si quis titio.qõ nõ.

22 ¶Quid põt legari.ℛ.q res testatoris ⁊ res heredis nec refert an sciuerit vel ignorauerit esse suam vel heredis. vt insti.de lega.§.si quis rem suam.

23 ¶Sed nũqd res aliena a testatore possit legari.ℛ.q sic. si sciebat testator esse alienam: ⁊ de re tenetur eam emere ⁊ prestare: vel extimationem soluere si talis sit que extimari possit: vt insti.de le.§.non solum.⁊.§.qõ autem. cum tali distinctione q: aut res que legatur erat testatori pignorata: ⁊ sic in ea hz ius solũ. ⁊ tũc non presumitur nisi legatum illud ius esse qõ in ea habebat: ⁊ sic nõ dabitur extimatio. vt in.l.serui electione.ff.de le.i. Aut res legata erat res testatori cõmunis simul ⁊ alteri: ⁊ sic intelligit solum legasse ptem suam: nisi direrit totam talem rem: q: sic extimatio debetur: vt no. Bar.

in.l.cum alienam.C.de lega. Aut res omnino est aliena: ⁊ tũc si est heredis debetur res oĩno ter.est in.l. vnum ex familia.§.si rez.ff.de le.ij. Si vero nõ est heredis sed alterius ⁊ si sciẽter leguit debetur extimatio vel res dicta.d.l. cũ alienã: dũmodo sit talis cuius cõmertium haberi possit: al's esset inutile legatum: puta si legaꝛ res sacra vel pricipis.l.apud iulianum. ff. de leg.i. Si vero legatur ignoranter aut extraneo: ⁊ non valet: aut cõiuncte psone cui alias fuisset relicturus si sciuisset esse ẽt alienam debetur extimatio.d.l. cum alienã. ⁊ Bal.in.l.i. C.de sac.san.ec.tenet ecclesiam esse ꝓiunctã psonã cũ sit mr̃ oium fideliuz.xij.q.ij.qui absulerit. Sed ℐpa.in.c.filius nostr.de testa. non tenet q ecc'a hic habeatur ꝓ cõiuncta pson: sed solũ cõiunctus ex sanguine: vt in.c.nõnulli de rescrip.⁊ qõ debeaꝫ coniuncte persone itel ligitur qñ errat generaliter: sed qñ errat ex cã specifica. puta q: credebat suam exemptionez facta a pupillo que nõ valebat: tunc vitiaꝫ legatũ in totũ ẽt factũ cõiuncte persone. vt no. in.d.l.cum alienam.

24 ¶Sed nũqd qõ predictũ est i qõne precedenti habebit locũ in foro canonico ⁊ aie.ℛ. ℐpa. in.c.filius.de testa. dicit q cõis opio tz q sic: ſz ipse credit q nõ habeat locũ in ꝓscia. rõ q: i.d. c.filiꝰ noster. dr: q: lege dei viuimꝰ nõ legibꝰ vr̃ ãuere h ee ꝯ legẽ dei. ⁊ iõ nullus subiectꝰ obedientie iuris canonici poterit hanc dispositionem legis obseruare ⁊ etiã in repetitiõe. c.cũ esses.de testa. ita tenet rõ: q: dispositio q̃i bet debet attẽdi ſm rõnẽ certã. c. intelligentia de ver.signi.⁊ ideo patet per dictum.c.filius. q est dzia in hoc inter ius ciuile ⁊ canonicũ: ⁊ q dispositio.c.filiꝰ astringit oẽs quos astrigit ius canonicũ. Ego admitterem dictuz suũ qñ heres nimis grauaretur: q: sic nõ videreꝛ fuisse de mente defuncti sed cẽ errore deceptum sed qñ cõstaret de mẽte defuncti: puta q: sciebat dispositionẽ iurꝰ ciuilis: sic credo ẽt in cõscia habeat locũ q: peride est ac si legasset rem illã si emi posset vel saltẽ extimationẽ.

25 ¶Vtrũ legata domo debeaꝫ hortꝰ. ℛ. ℐpa.i c. Raynutiꝰ. de testa. q: si hortus coheret domui. sic debetur. ff.si serui. ven.l. testatrix. ⁊. ff. de acti. emp. ⁊ ven.l.si creditor. in fi. qõ limito vez qñ cadẽ ianua claudit domũ ⁊ hortuz: secus si sic non coheret q: nõ debetur. Et sic intellige glo.in.c.fi.xij.q.ij.⁊ ℐpa.vbi.§.in.d.c. Raynutius.

Universidad de Deusto
Biblioteca

26 ¶ Vtrū legatis aligbus rebus: t postea vēdi
tis per testatorē teneaf heres. ff. q sic nisi ven
dēdo testator habuerit aiuz adimēdi legatū. i
sti. de lega. §. si rē suā. t in dubio, pbabit heres
saltem p qrtuor testes volūtatē defuncti muta
tā. vt i glo. d. §. si rē suā. Idē dic si rem legataz
pignori tradidit q nisi habuerit animū adimē
di legatū teneť heres cū luere: t legatario tra
dere. vt isti. dele. §. sed t si rē. in tex. t i glo. In
pscia credo ver qñ testator i morte noluit mu
tare testū: secus si morte preuētus nō potuit i
vltimo aliqd disponere: q: tunc presumerez q
aio adimēdi legatū alienauerit.

27 ¶ Vtz legatū quo mihi liceat cedere lapides
i solo testatoris trāscat ad meos heredes. ff. q
nō. tex. ē in. l. apud iulianū. §. si gs. ff. de lc. i. rō
fm glo. q ē ius pſonale.

28 ¶ Vtz possit legari qō nūdū est i rez natu
ra. ff. q sic. dūmodo sit futuz: vt fructus futu
ri i tali fundo: aut qō nascet ex ancilla t huius
modi. insti. de leg. §. ea quoq res.

29 ¶ Vtz iura act. t seruitutes t huiusmodi in
corporalia possint legari. ff. q sic. nisi viuēs te
stator debitū exegerit vel remiserit t in dubio
presumiť legarū voluisse adimere exigendo vl
remittēdo. isti. de leg. §. cū aūt. in tex. t in gl.

30 ¶ Vtrū debitori possit sua liberatio legari. ff
q sic. insti. de lega. §. si quis debitori: nisi testa
tor viuus exegerit. insti. ibidē. §. câm.

31 ¶ Sed qro an i dubio presumeť legatū factuz
creditori fuisse factū aio recōpēsādi. ff. Bart.
in. l. si cū dotē. §. si pť. ff. so. ma. t cōiter moder
ni in. c. officij. de testamētis distinguunt q aut
relictū sit p debitorē necessariū q ex necessitate
iuris teneť ad debitū: t sic presumiť aio recōpē
sandi factū: vt in. d. §. si pater. vbi dř q si pater
q tenebaf dotē dare filie sue legat eidē aliquid
in testamēto q illa nō potcrit petere legatū t
dotē: q vť legasse aio recōpēsandi cū dote de
bita. Aut legatum sit p debitorē voluntarium
puta q ex sua volūtate obligauit is ad debitū
t sic in dubio nō presumiť factū animo recom
pensandi: nisi sit expressum vt probaf in. l. vni
ca. §. sciēdum. C. de rei vx. ac. vbi habeť q ma
ritus qui teneť restituere dotē vxori post mor
tē leganit aliquid simplr vxori potit vxor vtrū
qz petē. Silr dic ō legato facto cuicūqz credito
ri a debitore. ad hoc. C. de here. insti. l. si compē
sandi. ff. de lega. i. l. lucius. in pri. t. ff. de lega. ij.
l. vlti. §. penul.

32 ¶ Vtrū per suggestionē: sollicitudinem: vel i
portunitatē faciens adimere legatū factum a
licui: t faciens sibi relinq teneaf. ff. communis
Bertho. cepola i suis cautelis q teneť actione
de dolo vel in factū subsidiaria ei cui adēptuz
est: vel cui nō est relictum ex sollicitudine eius
ff. de doli exccp. l. i. nō Ang. in. l. fi. C. si quis ali
quē testa. prohi. Facit. l. i. t ibi nō. C. de pc. bo.
subla. li. io. Sed melius dic vt. j. Restituto pri
mo i verbo ipediens.

¶ Quid valet vxori legatum quo legaf ei dos 33
sua. ff. q valet q: plenior ē actio ex legato qz ex
dote. insti. de leg. §. fz si vxori. q: sic dicit ibi gl.
legatum stati debetur. dos vero si pstiat i mo
bilibus debeť post annum solū. Itē valet q ñ
habebit, pbare dotē talis quātitatis si exhiba
tur. als sic. C. de fal. cau. l. iij.

¶ Quero quid debeaf qñ legatum fit in gene 34
re. ff. q si illud genus ē generalissimū: sic nullū
est legatum. Exēplum si dicerer, lego substātiā
vel rē. Si vero genus est subalternum: vt lego
aial: corpus t huiusmodi. sic similiter nullum ē
q: dando muscam liberaretur. Si vero genus
est insertum: puta q: est species specialissima:
tunc aut res eius generis habet certos fines a
natura designatos: vt bos: equus: t huiusmo
di: aut hz fines ex sola distinctione hominis:
vt fundus: vt. ff. de lc. i. l. qō in rerum. §. si quis
Aut facto hois: vt domus vel fundus: quod p
factum hominis de duobus fit vnum diruen
do parietem t huiusmodi: vt. ff. cōia prędio. l.
si quis duas. §. i. Si loquimur de primo sic fun
varia opio sed plz mihi opinio Jo. quam sequi
tur Accur. in. l. legato generalr. ff. de lega. i. q
aut testator quos reliquit seruos vel boues i
certos t de incertis sunt in suo patrimonio: t
tunc eligit legatarius. vt insti. de lega. §. huic. si gene
raliter. dū tamen non eligat optimuz. d. l. lega
to. Aut nō sunt i suo patrimonio. t sic electio
erit heredis. vt. ff. de tritico lc. l. iij. in prin. t. l.
iiij. Similiter vbi testator de certis seruis sen
sit incertum: puta q leguit vnū de seruis sui
sic electio erit legatarij. l. q duos. ff. de leg. i. Si
vero loquimur de fo: sic non valet: q: videtur
derisorium: q: heres prestādo fundū vnus di
giti vel vnguis liberaref. d. l. quod in rerū. §. si
qs aūt. Si vo logmur de certo: tūc aut legās
domū in genere relingt domos aliquas: aut ñ
si sic. electio erit legatarij. Si nō legatū erit de
risoriū. ff. dele. i. l. si dom⁹. in pn. Aducrte tū q
qñ electio daf heredi in rebus legatis in gene
re: t illud genus est talis qlitatis q in ipso sit

quedam que nihil valent: t magis expedit nō
habere qñ habere: tunc nō pōt talia dare: ſz dz
dare mediocrez. vt in. d. l. legato. t. C. de dona.
l. si quis argentū. §. i. t. C. cōmunia delega. l. fi.
§. i. Si vero sumus extra talia: tunc poterit he
res dare minimum in tali genere. l. si ita scri
ptū sit. in fi. t. l. apud iulianum. §. seyo. ff. de le.
l. ff. de reg. iur. l. semper in obscuris. ff. de ver.
obli. l. si ita stipulatus. Fallit hoc in legatis ad
pias cās: q: debetur id quod est melius fauore
pie cause: vel saltem mediocre: puta legatum ē
vas dabitur argentcum inter aurum: t auri
calcum: seu eneum. Ita habetur t nō. in. l. titia
§. seya. ff. de aur. t arg. leg. ex qua Bar. ibidem
dicit q si legaf calix itelligitur argēteus: si pla
neta itelligitur de serico: t silibus.

35 ¶ Quid si quis legauit quartuor lagenas olei 35
que sunt in tali vase: que nō sunt nisi duc: vel
de pecunia que ē i tali capsa: legat vni. xxx. alij
xx. alij. x. t nō sunt nisi. xxx. ff. q soluz debetur
quod inuenitur. l. si quis testamēto. ff. de lega.
i. cuicuqz pro rata defalcabitur: puta ille cui
xxx. legauerat non habebit nisi. xv. cui. xx. x. t
cui. x. v. debebuntur. vt ibi dicitur. Facit. l. cuz
certus numerus. ff. de tritico. vi. t olc. le. t de
lagenis est casus. in. l. si quis seruum. §. si quis.
ff. de lega. ij.

36 ¶ Quid si testator errat in noīe. ff. q non offi 36
cit dūmodo constet de quo sensit. l. si in nomi
ne. C. de testa. Facit. ff. de le. i. l. iiij. t insti. de le:
§. siquis in nomie. Silr falsa demōstratio nō
officit: puta cū dicit. lego seruum meum quem
emi a titio: cum tamē sit emptus a diuo. dum
modo pster de seruo. Insti. de lega. §. huic. Si
militer falsa cā non vitiat legatum: vt si dicit
lego tale quid Petro q: fecit mihi tale serui
tium: cū tamen non fecerit. insti. de lc. §. longe.
secus si conditionalr vt ibidem.

37 ¶ Vtrū legās ancillam Bertam: t postea vē 37
dens eam emit aliam cui nomen Berte impo
nit: an debeat ista secūda. ff. q sic. ff. de condi.
t demō. l. filie sue. §. titia vr.

38 ¶ Vtrū legans mihi omnia sua mobilia itel 38
liganf omnes fructus etiam. ff. q sic, omnes
qui tempore mortis testatoris erant a solo se
parati. ff. de re. ven. l. fructus. Sed non habe
bo ex tali legato nomina debitorum suorum:
nisi aliter constet de mente: q: nomina debito
rum suorum nec sunt mobilia nec immobilia:
sed in. iij. specie. ff. de re iudi. l. a diuo pio. §. in
venditione. Item q: non est nostrum quod no
bis debetur: sed tantum illud quod possumus
vendicare. ff. de aur. t arg. le. l. ij. Sed, tu ō hoc
dic vt. §. Alienatio. §. viij. t idem dic de lignis
t lapidibus ad hedificium preparatis q non
veniūt. ar. ff. de le. iij. l. ligni appellatio. §. fi. idē
in lecto legato venit ornamentum eius. vt in
d. l. librorum. li. iiij. §. fi. ff. de leg. iij.

¶ Vtrū legatis vestibus vxori: veniant aurea 39
vl argentea ornamēta dictarum vestium vi
detur q non: q: accessoria preciosiora suo prin
cipali ñ accedūt. Lud. de ro. in no. tenet q veni
ant etiam preciosiora: t accedāt principali: vt
l. si non sunt. §. peruenianus. ff. de aur. t ar. le.
t Bar. in. l. cum aurum. ff. de aur. t arg. le. t di
cit gl. falsam. in. l. ij. ff. de pecu. le. que vult q ac
cessiones preciosiores non extinguantur de
structo principali.

¶ Quid si legat centuz Titio si voluerit. ff. q 40
non transibit ad heredem titij: si titius non ex
presserit se velle. l. si ita legatum sit. §. illu. si vel
let. ff. de lega. i.

¶ Quid si habens lancem maximam: mi 41
norem t minimam legat lancem minorem.
Respon. q debetur medie magnitudinis: si
aliud non appareat. ff. de aur. t argen. lega. l.
qui lancem.

¶ Item si legat cirographum: intelligitur le 42
gasse actiones in eo contentas. l. qui cirogra
phum. ff. de le. iij.

¶ Vtrum testator qui legauit vni fundū: alij 43
vsūfructum fundi: debeat intelligi legasse vni
cuiqz ipsorum dimidium vsufructus dicti fun
di. ff. Lud. de ro. in no. q fi. c. l. si alij. ff. de vsu
fru. lega. secus in iudicis sententia: vt. l. t puto
§. i. ff. fami. hercis. quod verum est si aliud de
mente non constet.

¶ Vtrum si legans sic dicit. lego centum Ti 44
tio: t si illos perderet iterum relinquo ei alios
centum: cius heres tencatur pluscz semel resti
tuere. ff. q non: nisi semel. ff. de leg. iij. l. fideicō
missa. §. siquis decem.

¶ Si legaf alicui vsusfructus sub certo tempo 45
re: puta vsquequo talis pucnerit ad. xx. annos
qūis talis moriaf: nihilominus vsusfructus du
rat vsqz ad tempus. xx. annorum: secus si mo
riaf vsufructuarius ante. xx. annos. q: expirat
Si vero legaf sub incerta cōditione: puta do
nec talis fuerit furiosus vel remāserit t hmōi
quorum cuētus incertus est si cōditio euenerit:

Universidad de Deusto
Biblioteca

expirat. Si aũt moriat in furore nihilominus durabit vsq; ad vitã vsufructuarij.l.ambigui tatem.C.de vsufruc.

46 ¶Quid habebit ille cui relinquitur victus ⁊ vestitus: siue alimẽta: quod idẽ est.ff.dz habere cibum: potum: vestimẽta: lectum: habitationem: ⁊ ea sine quib⁹ viuere nõ posset.ff. de alimẽtis.l.legatus.ff.de verbo.signi.l. victus. nõ tamen ea que ad disciplinam pertinent .d. l.legatus.

47 ¶Quid si dicit.relinquo q; uxori mee fit dña ⁊ vsufructuaria omnium bonorũ meorum.ff. q; per hoc q; dicit dominã habebit gubernationẽ domus ⁊ familie: ⁊ eius curã: per hoc q; dicit vsufructuariam habebit victum ⁊ vestitum. Silr si diceretur relinquo eam dominaz ⁊ dominatricem bonor̃ meorum: intelligitur q; secũdum qualitatẽ patrimonij honorifice habeat sua necessaria ⁊ fit gubernatrix dom⁹ ⁊ sic sapiẽtes ⁊ cõmunis vsus interpretantur. vt no.glo.in aut.hoc locuz habz.C. si secundo nup. Et sic fecit Dauid cũ dicitur de eo: cõstituit eũ dominum domus sue.i.rectorem. ⁊ sic ponitur in greco qõ est.ff.man.l.credito:.§.lutius. Dominus tamen Bertho.cepola in tractatu suo de seruitutibus dicit verũ sola alimenta fore relicta per illa verba dñam ⁊ vsufructuariam si filij sunt instituti. secus si extranei. vt est glo.in.d.aut.hoc locum. ⁊ ibi p oẽs. ⁊ Bar.in.l.titia.cũ testamẽto.§.fi.ff.de lega.ij ⁊ Bal.in.l.vnica.C.de indic.vi. quod intellige superstantib⁹ filijs: secus si morerenť filij viua matre: q; tunc efficeretur proprietaria: vt no.singulariter Bar.per ter.in.l.sicut i ãnos. ff.quib⁹ modis vsufr.amit.

48 ¶Quid si dicit lego vsufructũ oĩum bonor̃ meorum vxori mee: vel relinquo vxorem meam vsufructuariam.ff. q; insolidum habebit vsumfructum omnium bonor̃. ita q; poterit facere de illis quicquid placuerit: etiam si cẽt vltra quantitatem alimentor̃. vt.ff.de vsu.le. l.vxori mee: nisi filios haberet in quo casu filij hẽnt saltem legitimam partem in vsufructu sm dñm Odofre. sicut ipse notat in aut.nouissima.C.de inoffi.testa. que limitat.d.l.vxori: q; ad filios: sed non quo ad extraneos.

49 ¶Vtrum legans vxori sue habitationẽ: seu vsumfructum habitatiõis domus fuit: qõ idẽ est.l.cum antiquitas.C.de vsufruc. Et in codẽ testamento legando dictã domum alteri ademerit dictum legatum vxoris.ff. q; non.ter.ẽ in.l.sempronio.in prin.ff.de vsufruc.vbi glo. bat q; legato generali vsusfructus vel habitationis non derogatur per legatum specialiter. pro hoc.

¶Quid si dicit relinquo ticio fundum ad vsumfructuã.ff. dominus Bart. vbi.ã. q; est relicta, pprietas. Silr quãdo dicit relinquo fundum ad gaudimentum per .l. proculus .ff. de vsufruc.⁊ ibi dominus Flo. qui tamen distinguit verum si extranei sunt instituti. secꝰ si filij dilecti. ⁊ plz i pscia. lz alij indistincte velint q; proprietas sit relicta nõ vsusfructus.

¶Quo potest fieri legatũ.ff. q; põt fieri quauis cũq; verbis aptis tamen ⁊ idoneis: vt si dicat lego: do: dare iubeo: volo: rogo: posco: opto vt des.l.ij.C.communia dele. Item põt fieri pure: vt cũ dr̃ lego tali.c.⁊ in diem: vt lego tali vsq; ad pascha. Et die: vt lego tali a pascha in antea: ⁊ sub cõditione per fi: vt lego tibi.c.si filiam meam acceperis: vel per cũ: vt lego tibi centum cũ fueris.xiij. annoruz. tũc inest conditio hec dũ cõpletus fuerit.xiij. annus: ⁊ nõ aliter. C. de lega.l.fi. Fallit tamẽ in libertate vt videatur potiꝰ esse relicta in diez. puta si dicit seruum meũ liberum iubeo cũ filius meꝰ erit xxv. annor̃. C. de fideicom. lib. l. fideicommissaria. Et vt scias differentiam iter legatuz qñ fit pure. ⁊ quãdo fit sub conditione: vel in diẽ nõ. q; quando legatum fit pure. statiz mortuo testatore cedit legatario: vt.j.§.lvi. Quãdo vero fit sub conditione ante cõditionis eventuz nõ cedit legatario. ⁊ ideo si moriatur ipse legatarius anteq̃z pditio impleatur remanebit apũ grauatum: ⁊ non trãsmittet ad suos heredes. Limita hoc in legatis ad pias cãs: vt.ã.§. viii Quando vero legatum fit in diem: tũc si dies est incertus omnino: sic legatum est conditionale.l.dies.ff.de condi.⁊ demon.⁊.l.stipulatio ista.§.inter certam.ff.de verbo.obli.⁊.l.si dies quando dies le.ce.⁊ glo.nõt.in.l. scpus saturninus.ff.ad trebel. Si vero dies est certus ꝺ certitudine. vt puta cum legatur titio i pascha futuro vel quando curret. M.ccc.xc.⁊ huiusmodi. vel dies est certus ad minus in se. lz sit incertus in proprio subiecto: puta cum relinquitur talis possessio titio quãdo erit.xxv. annor̃ q; istud tempus est certum in se: q; suo cursu perire non potest quin veniat illud tempus. lz in proprio subiecto ⁊ sub tali qualificatiõe hoc est incertum: q; talis potest mori anteq̃z sit

xxv. annorum. Et tunc legatuz factum tali tẽpore vel die cedit legatario statiz a die mortis testatoris quo ad trãsmissionem: q; si legatarius moreretur post mortem testatoris: ⁊ añ illũ diem vel tempus nihilominus legatum debebit eius heredibus: vt p̃z in.l. vnica.§. cũ igit. C. de cadu. tol. Idẽ dic quando legatur fructꝰ qui nascit ex tali fundo: q; lz moriatur legatarius: tamẽ trãsmittit ad heredes suos: vt no. glo. in.l.fructum qui meus erit. ⁊.l. item quia. ff. de pactis. Intellige nisi aliud impediat. l.si ea questio. C. de his qui. vt indi. hoc p̃z in.l. si cum heres. ff. quando dies le. ce. ⁊.l. hẽs. in pri. ff. de condi. ⁊ demõstra. vbi p̃z q; quando quis legat Titio possessionem cum moriatur: lz sit incertum quando moriatur: tamen q; certum est q; morietur: ⁊ ideo legatum est ad diez certum: ⁊ sic debebitur eius heredibus: secus si legaret sic: heres dato possessionem ticio cũ morieris. q; sic est cõditionale q; est in diem incertum: eo q; ignoratur quis prius sit moriturus an heres vel titius. Et iõ si titius premorietur legatum remanebit apud heredem grauatuz. Item aduerte q; dictio si non semper facit cõditionem. nam quando apponitur tempori pterito vel presenti: non facit conditionem. l. instituatio talis. in fi. ff. de condi. insti. ⁊.l. eas. in principio. ⁊.l.si ita stipulatus fuero hãc summam. ff. de verbo. obli. Nec ob.l.si sic. ff. de le. iq: impropric loquitur. Quãdo vero si respicit eventum futuri temporis cuius eventus ẽ certus omni certitudine: sic nõ facit conditionem sm Bar. in.l.i. ff. de condi. ⁊ demon. Idẽ dic quando condutio est impossibilis. l.i. ff. de condi. instit. Sed quando eventus est certus an sed incertus quando vt more: sic facit conditionem sm Bar. vbi.ã. ⁊ gl. in.l. in omnib⁹ obligationibus. ff. de reg. iur. similiter facit cõditionez quãdo eventus est omnino incertus. Item dictio si aliquando ponitur pro q; .l. videamus. in principio. ff. de in litez. iura. l. titiũ ⁊ meuiũ. ff. de administra. tuto. aliquãdo ponitur pro quãuis. l.fi. C. de libe. ⁊ cor̃ lib. Aliqñ ponitur simul cum dictione ⁊ sic. ſ. ⁊ si. ⁊ stat. p quãuis. l.i. §. nunciatio. ff. de no. opc. nun. ⁊ diffuse. vide Bar. vbi.ã. Dictio vero cũ: Aliquãdo habet vim copule. l. illi cum illo. ff. de vsufruc. le. ⁊ sic non facit conditionem nisi antea appareat voluntas disponentis. l.si ita fuerit. §. fi. ff. de testa. mi. ⁊.l.si ancilla. ff. de le. i. Aliquãdo vero cũ: est cõiunctio videlicet quãdo apponitur verbo preteriti: vel presentis tẽporis: ⁊ sic non facit conditionem: sed ponit cautiue cũ pro q;: vel aduersatiue, p quamuis. l. demonstratio. §. i. ff. de condi. ⁊ demon. ⁊ ibi Bar. Aliquãdo repitur aduersiũ. s. cũ .p quãdo qõ est quando apponitur verbo futuri tẽporis. ⁊ sic videtur q; tunc non sit differentia inter si: ⁊ cũ: ⁊ qõ vtrũq; faciat conditionẽ. l. q pmisit. ff. de cõdi. inde. cũ multis alijs. in gl. d. l. demõstratio. sed q; multe leges videntur cõtraric. Bar. ibidem dicit. q; est tripler differentia. ¶Prima. q; si principalr denotat cõditionẽ Secũario vero tempus: q; nulla est cõditio q̃ i se nõ habeat tempus futurum. Cum vero denotat principaliter tempus q; nõ est aduerbiuz temporis. Secũario conditionẽ. pbatur in.l. si titio. ff. quãdo dies le. ce. Et ideo quando ponitur circa substãtiã obligatõis vel circa volũtatẽ que exprimitur per verbum futuri subiunctiui si ponitur per si: non valet lz bene per cũ. Vbi gratia. Stipulatio q̃ fit sic. promitto tibi centum si volueris non valet: secus si dicat .promitto tibi centum cũ volueris. l. cẽtesimus. §. fi. ff. de ver. ob. q; in primo cõditio est exꝑssa p si. Jn.ij. est tacita per cũ. ⁊ exꝑssa nocent. l. nõ nunq̃. ff. de condi. ⁊ demon. Scõa differentia est: q; si legas mihi decem cũ petiero non facit cõditionẽ. l. si decem cum petiero. ff. de verbo. obli. ⁊.l. titia. ff. de condi. ⁊ demonst. sed bene si lego decem si petiero. vt not. in.d.l. si decem. q; per si est conditio exꝑssa: per cum tempus principalr. Et ideo cum talis temporis exꝑssio sapiat exactionẽ de presenti siue executionem nullam suspensionem inducit. ⁊ ideo lz moriatur anteq̃z petat: non deficit cõditio. l. liber nõ §. decẽ. ff. de verb. ob. Tertia differentia ẽ: q; si siue apponatur circa dispositionem siue circa executionem facit dispositionẽ cõditionalem l. gbus diebꝰ. §. gdã titio. ff. de cõdi. ⁊ demon. Sed cũ: facit dispõnem cõditionalẽ i vltimis volũtatibus. vt. d. §. quidam titio. ⁊ ibi nõ. secꝰ in ꝯtibus: sed bene facit dispositionẽ resoluẽdam sub pditiõe. vt. ff. de in di. adiec. l.ij. ⁊ ibi bona glo. limita tñ q; cũ facit dispositionez in vltimis voluntatibus cõditionalẽ. verum qñ addicitur dispositioni vltime que cõcernit voluntatẽ disponendi siue dispositionem. l. si cui legetur. ff. de le. i. nisi quãdo relinquitur cõiuncte persone: q; tunc in dubio facit diem. d. l. scpus saturninus. ff. ad trebel. sed secus quando dispositio cõcernit preceptum soluẽdi. siue exe

Universidad de Deusto
Biblioteca

cationem:t tempus certum saltem in se sicut est tempus certe etatis:q; tunc non facit cõditionẽ:sed dilationẽ q; de natura:cũ est facere tempus.l.his verbis.t ibi Bal.C.quando di. le.ce. Aduerte ẽt q; ly dicat:lego tibi cẽtũ ea cõditione vt facias tale quid:qõ tale legatum nõ est conditionale sed modale.l.mcuia.ff.de ma. testa.t.l.ij.ff.de dona.t sic verbũ ea cõditione accipit ipropꝛie fm Bar.in.d.l.quibus diebꝰ.

52 ¶ Vtrũ relictum i diem debeaf cũ fructibus inter medij temporis.R.q; si gratia legatarij fuit appositus dies.puta q; puer:sic debentur Si vero dies fuit appositus gratia heredis: sic nõ debenf:t sic concorda.l.in fideicõmissaria.ff.ad trebel.t.l.in fideicõmissi.§.cũ polidius.ff.de vsuris.t.l.cũ.ff.de annu.leg.t est glo. in.d.l.er his verbis.

53 ¶ Sed pone q; legatũ conditionale non iplef nõ ex defectu legatarij:sed alio mõ. R. q; aut conditio respicit factum ei⁹ cui relinquit solus vtputa si manumiserit seruũ suũ:t tũc si conditio deficit per casum:q; moritur seru⁹ morte naturali:sic cõsequef legatũ.l.que sub condi tionc.§.quotiens.ff.de condi.insti.nisi fuerit i mora.l.pe.ff.de cõdi.t demon. Si vero deficit per aliũ puta:q; fuit interfectus tũc aget ꝓtra interfectorem.lege acquil.l.ide Ueratius.§.idẽ Julianus.ff.ad.l.acquil. Et si occisor est nõ solũẽdo de equitate debet admitti ad legatum.l. titio.§.fi.ff.de cõdi.t demon.t.l.fi.ff. de eo p quem fa.crit. Si vero cõsistat in facto ei⁹ cui relictum est t alterius etiam:tũc si per casum fortuitum cucnit ne impleat amittet legatum nisi fauore alimentorum.l.annua.ff. de annu. le. Si vero non per casum sed per factũ alterius sic non amittet:sed ipsus habebit.hec distictio probaf in.l.i testamẽto.ff.de ꝓdi.t demõ. t in gl.l.i.C.de insti.t substitu.t est equissima: nisi aliud dicas. In aliquo casu fauore libertatis.l.cũ ita legatur.ff.de cõdi.t demõ. Limita etiam illud quo dr:qõ quando cõditio nõ impletur per factum eius vel q; legatus deficit nisi ꝓditio esset inhonesta: q; sic habetur,p nõ adiecta.d.l.cũ ita legatũ sit.ff.de ꝓdi.t demon.

54 ¶ Vtrũ legatũ factum sub conditione:si nupserit sempronio:expiret si nõ ei nupserit. R. q; sic.si honeste possit ei nubere:sed si sit indignus eius nuptijs tenet legatum licet ei non nubat:q; cõditio que perpetuã viduitatẽ iducit remittitur:sed non que tẽporalem t qõ vni pmittitur alteri,phibet:t qõ in vno prohibef in ceteris permittit.hec habenf ex.l.cuꝫ ita legatũ sit.t in.l.cũ tale legatũ.§.meuic.ff.de cõdi.t demon. Idem si legatum sit vt nubat fm arbitriũ sempronij.q; proide est:ac si nõ sit adiecta.l.filie suc.ff.de cõdi.t demon.

¶ Qua actione petunf legata.R. non solum p actões personales sed ẽt p in rẽ t hypothecariã i res mortui.t idẽ dic i fideicõmi. vt i sti.de le.§.nfa.t.C.cõia.de lega.l.i. 55

¶ Quãdo possunt peti legata.R. q; non ꝑit peti:nisi adita hereditate:nisi in legatis ad pias cãs.dc quo.j.legatum.ij.§.ut .vnde scias q; dominiuꝫ rei legate postq̃ adita est hereditas ipso iure transit ab eo qui legauit ad legatariũ recta via.ff.de fur.l.a ticio. Idẽ glo.in.c. Raynaldus.de testa. Et ideo extunc pertinẽt ad legatarium fructꝰ rei legate.nõ glo.in.l.legatus. C.de vsuris.l.a titio.ff.de fur.l.legatum.la Ff. de le.ij.t.l.si tibi homo.§.cum seruꝰ.ff.de le. i. Fallit hoc quãdo legatur res aliena.l.cu alienam.C.de leg.t.l.nõ dubium.ff.de le.iij.uc in legato relicto i genere.l.apud officiũ.ff.de eꝓ. lega. Idẽ in legato alimentiue.l.bmõi.§. fitchẽ. ff.de leg.i.t.l.statuliberũ.§. fitchum. de leg.ij. Itẽ in legato facto in diem. q; nisi aducnẽte die:nõ trãsit.l.sempronius.ff.de vsufru.le.Itẽ qñ aggranat heredẽ ad vendẽdũ rem.l. vro:ẽ ff.de lega.iij. 56

¶ Quo ordine capiẽt legatarij.R.q; nullum ordinez obseruamꝰ sed sil'oẽs cõliter tuemur. dicit ter.i.Lis cui.§.si plures.ff.vt i posse.leg. 57

¶ Quibus modis efficitur caducũ legatũ.R. q; primo qñ qõ legatur in testamẽto dr ꝓ non scripto:t hoc cõtingit tripl'r:aut q; decessit legatarius quẽ testato: viuere credidit.Aut q; qõ legaf non est in rerꝫ natura:nec põt esse vt equus mortuus quem testato: viuere credidit aut q; rei legate nullum ẽ cõmertiũ:vl que alienare prohibenf.t vt dicit Aco.q; etiam si sit cõmertiũ sed cũ grandi difficultate:vt in predijs necessarijs cesaris non valet legatum nec estimatio etiã dabit:vt insti.de leg.§.sed si talis res:nisi volũtas testatoris appareret velle estimationem dari qñ estimari possunt.ff.de le.i.l.si quis inquilinos.excipit fm eosdem casus quãdo quis redemit hominem liberuꝫ ab hostibus q; potest liberari a pignore qõ tacte habeo in eo:donec soluerit pccium vel seruierit p gnquẽnium.l.senatus.ff.de lega.i.itez aduerte q; si cõmertium rei legate sit in cõe ly nõ alꝫcui sic ad dãdũ dãnato:tũ valebit legatũ 58

t prestabit talis heres. Si vero cõmertiũ nõ sit ei cui prestari debet: aut propter eꝰ delictũ puta q; hereticus aut ꝓpter sectam, puta gaudeus qui non potest habere mancipiũ rpianum:tũc nec res nec estimatio debeᵗ aut ꝓpꝑ conditionem status:vt q; est seruus cui militia non debetur.aut propter vitium corporis q; est claudus t legatur stipendium cursoris: t sic si sciebat testato:dabitur estimatio: als non. vt no.gl.in.l.sed si res.ff.de legi.i. Itẽ ea que sunt cõiuncta edib⁹ ne vbs deformeᵗ nõ sunt in cõmertiũ.ff.de lega.i.l.cetera. itez nec res sacre. Secũdo dicitur legatũ caducum in casu caduco tripl'r.aut q; legatarius premoritur testatori:aut efficitur seruus pene:aut q; testamentum inprobe inofficiosum dicit. ff. de inoffi.testa.l.papinianus.§.meminisse.aut ẽt propter graues inimicitias exortas inter legatem t legatarium:si tamen redeant ad amicitiam reintegraf legatũ:sed ꝓpter leues inimicitias non efficitur caducum. vt.ff.de adi. le.l. iij.in fi.t.ff.de his qui.vt indig.l.si inimicitie. Tertio dicit propie caducuꝫ qõ post mortem testatoris deficit quacũq; rone:vt si legatarius spernat vel conditio sub qua legatum ẽ legatum deficiat.C.de cadu.tol.l.vnica. 59

¶ Vtrũ factũ legatũ sub conditione: puta si fecerit pontem in tali loco reddaf caducum si ille cui imponit prius fecerat.R.q; sic.p.l. conditionum.ff.de condi.t demon. Sed tu dic q; quo ad actionem cõsequendam non sufficit aliquid fieri fato:q; nõ vt temperare qui fato facit.vt in.d.l.in fi.sed quo ad penã euitãdam non refert qualitercũq; fiat.l.ea quidem .C.si manci.ita fue.alie. Et sic ps q; non debetur legatum predictum. Et q; si fieret excõicatio cõtra nõ implentes legata talis non ligaretur: sil'r nec aliam penam incurreret si esset apposita. Facit qõ no. Ludo.de ro.t Bar.in.l.cũ seruꝰ. ff.de V.obl.t.l.forma.§.si cũ ego.ff.de cẽsi.

Legatum.ii.

ad pias cãs ẽ omne qõ relinquif,p aia:vt sentit glo.t Clarꝰ Bar. in.l.siquis titio.ff.de leg.ij. Item qñ relinquif aliquid miserabilibus ꝑsonis:vt pupillis: viduis:peregrinis:pauperibꝰ:t huiusmodi: auxilio propio destitutis fm do. Ioꝑt.de peru. tractatu de canonica portione epi.all.lxxx vij. dic.i.hc eni persone in iudicio t extra quadaꝫ prerogatiua letantur.C.qñ impera. inter pu. t vi.per totũ.t.in.l.si qs ad declinãdã.C.de epi. t clc.t in autẽ.de eccles.ti.§.fi.de Vb.fig.c. fin per quibusdam.in fi.t hoc verũ de pupillis t viduis:miseris:pauperibus non diuitibus.c. er tenore.de fo.cõpc.c.significantibus.de offi. delc. Item quãdo relinquitur ecclesie vl alijs pijs locis.c.fi.de testamentis.t pia loca sunt hospitalia:monasteria:t quelibet loca alia: in quibꝰ senes:pauperes:t languide persone alũtur:t alia charitatis opera exercenf.d.l.si quis ad declinandam.t.l.orphanotrophos. ibidez. t.d.§.fi.t de reli.do.c.de senodochijs. Itẽ fm quosdam qñ relinquitur ad custodiam ciuitatis vel aliorum loco ꝙ cõmuniũ seu publicoruꝫ ar.c.ij.de immunita.ecclesia.C.de dona.l. pe. §.ij.sed clare.l.illud.C.de sac.sanc.ec.t que ibi no. Item quãdo relinquitur ad refectionẽ põtium t viaꝫ.vt dicit gl.in.l.i.§.ad municipiũ. ff.ad.l.fal.sil'r murorum t fossatorum:ciuitatũ vel castrorum t similium:t hoc si necessitas imminet:alias non.argu.l.ad instructiones. C. de sacro sanc.eccle.t.l.omnes pronunciarum. t.l.ad portus.C.de operibus publicis.t.l.vnica.C.de quibus munc.t.l.penult.C.de priuile. domus:auten.t.c.ij. t.c.non minus.c. aduersus:de immu.eccle.t.C.ad legem falci.autẽ. similiter. Item quando legatur in ornamentis ecclesie.pro luminaribus:,p fabrica ecclesie vl libris aut alijs ad diuinum cultum pertinentibus:siue sit ad temporalẽ vel perpetuum cultum.c.fin.de testa. Facit glo.in.d. auten. similiter. Item quando relinquitur pro redimendis captiuis.l.nulli.C.de episco.t cleri.in aut. de eccle.ti.§.siquis. Item quando relinquitur pro puellis maritandis fm Bart.in.l.i.ff.sol. matri.t in.l.si ego.in princi.ff.de iure doc.t in l.ij.§.fi.ff.de dona.arg.c.fi.de ferijs. vbi dicit doc.q; dos ẽ pia causa:t ideo relictum pro dote est ad piam cãm. Item quando relinquitur pro alimentis. Intellige egentium.xij.q.ij. aurum. Item generalr qõ deo relinquitur ,p aia reliqui censef.d.§.ad municipium. Et iõ dic q; proprie dicitur relictum ad pias cãs qñ relinquitur pro honore dei vel sanctorum: vel pro salute anime: sine id reliquatur ecclesijs: siue pauperibus:siue locis publicis:q; pium ẽ qõ fit propter cultum diuinum.secus si fieret pro honore mundi vel pro perpetua fama:q; non dicitur pium: veruntamen in dubio presumetur quod relictum fuerit supradictis fuisse reli

Universidad de Deusto
Biblioteca

ctum pro deo ⁊ pro anime salute.⁊ sic legatus ad piam causam.

1 ¶ Sed quero vtrum quādo relinquitur ꝑ male ablatis in certis dicatur ad pias cās.ff. Jo. an.in additi.ad spec.ti.de instrumēt .cdic.q; sic si relinquatur pauperibus vl' ecclesiis.⁊ silib⁹: als non.vnde dicit:q; potius consideratur cui legat:q̄ quare legat.l.illud.C.de sac. san. eccle. vbi dicit glo.q; quādo legaf diuiti pro anima nō est ad pias cās.secus si non diuiti.d.l. si qs titio.qō verū ē quo ad psumptionem: secus quo ad veritatem que principaliter respicit intentionem.

2 ¶ Quid si quis legat centū nō exp̄essa cā ꝓp quā legat:nec persona cui legat.ff. Jo.an. vbi s.q; illud est legatū ad pias causas:⁊ vt nō. Albr.in.l.ad instructionē.C.de sa sanc.ec.legatū incertū etiā relictū ad ptum vel publicū vsū vt viarū ⁊ pontū refectio valet.vt.ff.de lega.ij.l. quidam in testamento

3 ¶ Vtrū relictū consanguineo pauperi sit ad piā cām.ff.Bal.in.l.i.C.de sa.san.ec.q; nō nisi dicat pro anima:⁊ pro deo hoc facere:⁊ facit pro hoc qō no.Bar.in.d.l.i.

4 ¶ Vtrū legata ad pias cās gaudeāt codē p̄uilegio cū relicto eccle.ff. ꝓDa.in.c.relatum. eli.de testa.q; sic.q; eccl'a p̄uilegiaf pp aiam contemplatione dei. Facit qō no. Jo.an. in.c.i. de in integrum restitu.l.vi.vbi volnit.q; sicut ecclesia potest petere restitutionē in integrū: ita ⁊ alia pia loca possunt.

5 ¶ Vtrū delegatis ad pias cās possit detrahi falcidia vel trebellianica.ff. ꝓDa.in.c.Raynaldus de testa.cōiter tenetur q; non.quo ad falcidiam:sed quo ad trebellianicam.Bar.i.l.marcellus.ff.ad trebel.Bal.in.l.id quod pupillus C.de episco. ⁊ cleri.⁊ multi alij tenent: q; nec etiam detrahaf.sed Jo.an. tenet contrarium i glo.sua.⁊ etiam multi alij.vt no.Albn.in.l.si quis ad declinandam. C.de episco.⁊ cle.⁊ licet prima opinio sit magis pia:tamen secūda nō est condemnanda.

6 ¶ Quot testes requirūtur i legatis vt valeāt vide.j.testm.§.v.

7 ¶ Vtrū legata facta ad pias cās sine instōne heredis valeāt.ff. ꝓDa.in.c.indicante.de testamen.q; si noluit mori intestatus nō valēt.isti. de lc.§.ante heredis.sed vbi quis eligit mori intestatus sic valent.ncdū legata ad pias cās: sz quecūq; alia legata:⁊ i dubio vī voluisse mori intestatus qui facit talia legata :qō probat ter.d.c.indicante.⁊ facit qō legif.⁊ nō. in.l.iij. ff.de iure codicil.

¶ Vtrū ex defectu testamēti vitient legata ad pias cās.ff. ꝓDan.in.d.c.indicante.q; non fm vnam opionem.vt no.in.l.i.C.de sa.san.ec.⁊ i l.eā quā.C.de fideicōmiss.facit pro hoc qō no. Bar.in.d.l.i.⁊ Bal.in.l.illa institutio.ff.de re.insti.q tenent:q; cū quis reliquit sua respectu pie cause dispositioni titij q; valet.licet nō valeat testamētū qū heres ponitur in volūtate alterius.de quo.j.testamētum.§.his.nō diuersitatis est:q; talis cuius arbitrio cōmittitur hz regulā iuris diuini:humani:⁊ gentium limitās eius voluntatem que est vt pie oibus deo ⁊ religioni debeantur:⁊ ad rediměda peccata.xiij.q.ij.anime.de pe.di.i.medicina.Et iō aliud nō pōt facere:sed in prophanis nulla est regula limitans.⁊ iō posset aliud velle q̄ testator:⁊ propterea cū voluntas testatoris sit incerta:ideo ē captatoria.i.adulatoria seu decepteria:ſm glo.in.c.cū tibi.de testa.Aducrte hic fz Bar.in sua minorica. q; aut testator voluit vt testamentū valeret iure directo testamenti:⁊ non aliter:⁊ sic testamētum est nullum : heres ad quem veniūt bona nō tenetur in ꝑscientia aut voluit q; si non iure testamenti:saltem valeret iure codicillorum ⁊ oi alio modo quo posset.Tunc ille ad quem bona perucnerūt tenē in cōscientia implere legata defuncti:⁊ sic est p̄sumendū:nisi quando testator prouidit sibi puta alium substituendo:vel quādo ordinauit quid fiendum:si quod ordinauerat non habebit effectum. Facit.l.cū proponas .C.de re.insti. Idē dic fm Bart.in.l.in testamento. ff.de fideicōmiss.liber.⁊ ꝓDa.in.c.i.de succes.ab ite.q; licet voluntas defuncti non fuerit perfecta ratione publicationis:fuit tamen perfecta rōne volūtatis:vrputa q; testamentum manu sua conscripsit volens postea rediqi in publicam formam:sed morte vel furore preuentus non potuit:qō nihilominus heres tenef. Idē dic si incepit facere testamentum nec potuit complere:q; legata facta valent:q; non pōt negari quin sit perfectus cōsensus rōne voluntatis:licet nō ratione operis. Idem Barto.in.l. cū quis.C.de iuris ⁊ facti igno.tenet q; si testamentum ē nullum qz deficit voluntas defuncti: vel quādo est nullum ex p̄teritione heredis ignorādo q; cum habeat sic legata non debent:quod limito nisi sint talia q; si ēt sciuisset se habere filiū fecisset.ar.xvij.q.iij.c.fi.sed qū

testamentū est nullū qz nō sunt testes sufficiē tes: vel deficit alīq̄ solēnitas iuris ciuilis : tūc qñ cōstat heredi:de volūtate defuncti: vel per duos testes pōt probari:obligatur naturaliter iure gentium ad implendam voluntatem defuncti.quod nō.

9 ¶ Quid si heres renūciet hereditati: vel nolult adire.ff. ꝓDa.in.c.relatum.el.i.de testi.q; nihilominus legata ad pias cās valebunt : qz non subijcuntur talibus solennitatibus iuris ciuilis.

10 ¶ Vtrū legatum ecclesie edificande seu monasterio debeat solui cū fructibus intermedijs tpis.ff. ꝓDa.m.c.nos quidem. de testa. q; sic. vt consuluerunt Bar.⁊ Fran.de alber.qz ter. p̄fati.c.nos.dicit q; relicta ecclesie cōstruende debent solui sine diminutōe. Facit pulcher ter.in.l.si ita relictum.§.pegasius.ff.de leg.ij. vbi dī q; si reliquitur prediū in certū diem.puta post.x.annos:vel cuz legatarius erit pubes debetur prediū cū fructibus intermedijs tēporis:si dies fuerit apposita fauore legatarij: sic in casu nostro dies apponitur fauore ecclesie vel monasterij:qz si fuisset constructa tempore testamēti legasset simplr⁊ non in diem: quod bene nota.

11 ¶ Vtrū legatū ad certū vsum possit ad aliuz vsum conuerti.ff. ꝓDe.de peru.vbi.ō. Aut ipse vsus potest impleri de iure ⁊ de facto.puta qz legauit quis vt monasterium fiat in tali diocesi:ep̄s est contētus ⁊ sic lz de iure.de cōse. di.i. nemo:nullū est impedimentum in facto:qz est pecunia ⁊ cetera necessaria.nec est qui aduersetur:⁊ sic potest fieri de facto:⁊ tunc dico q; nō potest conuerti in alium vsum:⁊ iste est casus d.c.nos quidem.⁊.ff.de admi.re.ad ciui.perti. i.⁊ de hoc est casus in.l.nulli.C.de epis.⁊ cle. immo si per legatariū non impletur tale legatum redit ad heredem:⁊ pro hoc est casus i.c. cū dilecti filij.de dona.facit quod no.de cōdi. appo.c.verum. Et hec intellige vera nisi in legatis ad pias cās: vel nisi interueniat dispēsatio pape vel alterius: vt.j.dicaz. Aut ille vsus potest impleri de iure:sed nō de facto:puta ꝓpter guerras vel qz pecunia est modica vl' nō est locus in ecclesia vbi legatur pro capella fiē da ⁊ huiusmodi:⁊ iste casus est i.l. municipio pecuniam.ff.de admi.re.ad ciui. perti. Et i.d. c.nos quidem ibi impleri nō pōt. quod verbū etiam intelligitur de impotētia facti.de rescrip. c.scisitatus.⁊ tunc potest fieri cōmutatio autoritate superioris:etiā si i testamēto sit clausula q; non possit cōuerti ad alium vsuz q̄ deputatum.ratio qz volūtas testatoris dz interp̄tari fz ius cōmune:vt res magis valeat q̄ pereat.c.abbate.de ver.sig.⁊ ideo cuz de iure cōi possit in alū vsum conuerti non obstat talis clausula. Et ex his dicit Bu.i Spe.ti.de edic. instru.in.§.nūc aliqua.q; si mihi legatur vt vadam vltra mare.⁊ nullus audet ire q; ꝓsequar legatum:lz non vadam.dūmodo vadam ad finem legatum:lz non vadam.dūmodo vadam ad finem milem locū. Silr si testator legat pro labore itineris vel penitentie sibi iniūcte vt vadam romam:⁊ pp impedimētum non possum ire: q; cōsequor legatum:dūmodo vadam ad locum simile.d.l.legatum:excipitur quod legatur pro succursu terre sancte:qz si nūc non possum exspectabitur tps:⁊ seruabitur legatus.c. magne de voto. Ludo.de ro.in no.dicit q; legatum factum pro calice vl' reparatione ecclesie:⁊ ecclesia non habet opus:de hoc poterit per episcopum solum fieri conuersio in alium vsum piū Aut vsus potest impleri de facto sed nō de iure:⁊ tunc aut hoc est qz non est ad aliquē finē honestū.puta legat quis centum vt fiat ludus tetralis in eccl'a:qui est illicitus de iure.c.cū decorem.de vi.⁊ honest.cleri.⁊ sic legatum iuste est ⁊ non fiet conuersio.ar.cox q̄ no.in'glo. l.i.ff.de condi.insti.vl' non potest fieri de iure: non qz non sit ad finem honestū:sed qz ius ꝓhibet:⁊ sic fiet conuersio i alium vsum honestum:vt est casus in.d.l.legatum.ff.de vsuf.le:⁊ sic intellige.c.nos quidem.in verbo nō pōt ipleri.s.de iure. Exēplum testator legat q; prędicatores ⁊ minores se cōferāt ad habitandū in suis domibus:⁊ celebrent ibi diuina pro salute aie sue:de iure hoc nō potest fieri.c.vnico. ō exces.prela.li.vi.cle.cupientes.de pe.tñ vsus ē honestus qz pro aia ⁊ laude diuina. Silr legat vt fiat ecclesia in tali loco:non potest fieri pp priuilegium quod habent predicatores ⁊ minores ⁊ huiusmodi.⁊ ideo fiet in loco cōgruo ⁊ honesto. Facit ad supradicta quod supra diri donatio.i.§.rl vij.

12 ¶ Cuius auctoritate fiet talis cōmutatio.ff. do.pe.vbi.ō.q; si non subest cā.puta qz potest de iure ⁊ de facto impleri:tunc solus papa potest.l.legatuz.ff.de admi.re.ad ciui.perti.⁊ cle. qz cōtingit de religi.do. Si vero subest cā legitima potest diocesanus etiam si potest implere de iure ⁊ de facto nisi testator prouidisset quid sit fiēdū de legato vsu non impleto: qz si

Universidad de Deusto
Biblioteca

puidisset non posset fieri commutatio. vt no. Bar. in. l. liberto. §. lucius. & ibi ter. ff. de an. le. & q̃ eps ex cã legitima possit cõmutare i aliũ pĩũ vsum. Facit qõ no. do. an. in. c. verum. de codi. appo. vbi vult q̃ nõ obstãte prohibitiõe testatoris ne alienet: nihilominus põt in magis pium. Vide. s. donatio. i. §. li. Idẽ tz Roge. & Hugo. Itẽ Ange. & ĩmo. in. l. i. ff. de ẽsti. pĩn. vbi volunt q̃ iusta subsistente necessitate pñt relicta per testatorem in alium vsum cõuerti. vt no. per Barto. per illũ ter. in. l. fi. ff. de ope. publi. & in. d. l. legatum. Et quib⁹ cõcludẽ q̃ voluntas & legata testatoris circa pias cãs possunt sine cã etiã per papam mutari i aliũ vsum pium & per eũm cã subsistente solũ: q̃uis alij cõiter teneãt contra de episcopo. i cle. q̃ cõtingit. quã limito quãdo sine cã vult fieri cõmutatio: q̃ tunc pertinet ad solum papã al's non. facit qõ. j. dico. §. r vij. facit pro ℔ qõ dicit Ludo. de ro. vt. s. no. i. §. precedẽti.

13 ¶ Queritur vtrũ i tali cõmutatione requirat cõsensus heredis grauati. ff. pe. vbi. s. q̃ si nõ põt impleri de iure vel de facto requirit consensus heredis grauati & ecclesie cui fit legatũ & ita loquitur. l. legatũ. ff. de vsufru. le. & sil'r dic quandocũq̃ ex causa legitima debet fieri commutatio.

14 ¶ Quid si dubitetur an sit cã legitima vt fiat cõmutatio: vel eccl'a cui legat: aut heredes nõ cõsentiunt in cõmutatione. ff. pe. vbi. s. q̃ solus episcopus poterit. C. de nup. l. i. & si ecclesia cui legatur cõsentit vt fiat cõmutatio & heredes cõtradicũt nihilominus episcopus faciet eccl'ie legatarie fauore volũtatis defuncti adimplende & nõ heredi. & ista est casus in. d. l legatũ. Fallit hoc i legato pro monasterio ficto qõ sine cõsensu heredis nõ potest cõmutari: nisi fuerit negligens: q̃ tunc etiã sine ei⁹ cõsensu potest episcopus clapso termio dicto. c. nos quidem.

15 ¶ Qui potest suum officiũ impendere vt legata suã cõsequantur effectum. ff. ℣Dan. in. d. c. nos. q̃ etiam iudex secularis etiam in legatis ad pias cãs. est ter. in aut. de eccles. titu. §. figs edificationem: sil'r tam secularis q̃z eccl'iasticus potest compellere vt legata soluãtur que fiunt non certe persone, vel si certe: tamen tales est q̃ non potest in iudicio petere vt sunt frẽs minores. d. §. siquis. secus esset & non ad piam cãm sit legatũ & certe psone factũ: tũc q̃ oz q̃ solũ ad istantiam partis cõpeliat.

¶ Utruz episcopus i legatis ad pias cãs pos- 16
sit se itromittere. ff. ℣Da. in. c. si heredes. de testa. q̃ si testator prouidit sibi de executore non potest nisi in defectũ. vt. s. Executor. §. ri. & in c. tua nos. de testa. & in aut. de eccle. titu. §. figs pro redemptione. Si vero testator nõ prouidit sibi de executore: tunc in legatis pro redẽptione captiuoz & pro alimonijs pauperũ p̃uidebit episcopus: vt in. d. §. siquis aũt pro re. & l. nulli. C. de epi. & cle. Jn alijs aũt heres vt i d. c. si heredes. & c. tua. & c. nos. de testa. nisi in negligẽtiam. vt. s. executor. §. ruij.

¶ Utrum legatũ factum, p cõstruendo hospi- 17
tali pauperũ: in quo poneret rector ad arbitriũ certi prelati possint heredes mutare i edificationẽ mõasterij religiosoz. ff. Lappus abbas in cle. qui cõtingit. de reli. do. vt refert do. an. i d. c. nos quidẽ. qõ Jo. an. cũ quibusdã iuristis cõsuluit q̃ sic. cũ licentia epi: etiam cõtradicente illo prelato: q̃ q melius facit non aliud: sed idẽ facit. c. peruenit. el. ij. de iureiurã. sed plus ẽ ecclesiã religiosoz facere q̃z hospitale. facit c. scripture. de voto & regula plus semp. de. re. iur. li. vi. ergo ꝛc. Sed cõtra videtur. ruij. q. ij. vltima volũtas de cele. missa. cuz martbe. cuz sil'ibus. vbi ps q̃ voluntas defuncti pro lege oz seruari: ergo forma mandati oz diligentissima accuratione seruari: nec eo casu plus cõtinet in se qõ est minus vel ecõtrario de preben. cũ de beneficio. li. vi. ad ℔. ff. do. An. q̃ ista sit vera i materia odiosa vl' ambitiosa & sic restrigibili. de preben. q̃uis. li. vi. sed opio Joã. an. logtur i materia fauorabili: & maxime aie defuncti: in q̃ fit plena iterpretatio. c. cũ dilectus de dona. Vnde verisil'r presumit q̃ defunct⁹ nõ ordinasset demõstrãdo sibi vsum vtiliorẽ. facit ad ℔ qõ no. Bar. in. l. fi. ff. de ope. pub.

¶ De cautela dãda illi qui vult legare, paia & 18
timet parẽtes. vide. j. pactũ. §. ruij.

Egatus ẽ cui a papa certa pa-
tria vl' prouincia committitur gubernanda ſz Boſſr. vnde gerit vices pape: & est ordinari⁹ in prouincia. c. legatos. de offi. le. li. vi.

¶ Quomodo faciet fidem si requiraf. ff. q̃ p 1
litteras suas. l. vnica. C. de man. prin.

¶ Quod sunt spẽs legatoz. ff. due. Quidam 2
sunt improprie legati nũcij & nõ iudices: & sut illi qui sepe mittunt a papa pro ambassiata: vl ad aliquod nudũ ministeriũ exercendũ. de gb⁹ di. i. iusgentium. & xcvij. c. nobilissimus. & quasi

per totum, & istos qui impedit oz tradi hostibus vt fit seru⁹. l. vlti. ff. de legationib⁹. Et ibi loquitur de legatis quozũcunq̃z etiam hostiuz & fm canones sunt excõicandi. xciij. di. siquis ita. no. gl. in. d. c. iusgentiũ. Quidam sunt legati iudices quos papa facit ordinarios i certa, puincia: & de istis loquitur diffinitio premissa: & titulus de officio legati: & isti sunt in triplici differentia. Primi sunt legati nati: q̃ nat⁹ in sua dignitate efficitur legatus pape vt archieps cantuarien. q̃ eo ipso q̃ archiepiscopus est legatus ẽ pape: vt in. c. i. de offi. legati. & isti dicũtur legati rõne dignitatis. Secũdi sunt legati de latere: vt sunt illi qui mittũtur ỗ curia pape: etiã si non sunt cardinales. fm gl. in. c. pe. de officio legati. Sed ℣Da. in. c. i. eo. ti. tz & bene q̃ solum cardinales dicũtur legati de latẽ maxime hodie. Tertij sunt legati qui nec sunt de latere: q̃ nõ cardinales: nec sunt nati q̃ nõ in tali dignitate: & sunt illi quib⁹ papa cõmittit legationis officium i aliqua prouincia vl' sua vl' aliena. vt in. c. volentes. eo. ti. & tales dicuntur legati rõne psone nõ rõne dignitatis: vt ℣mi.

3 ¶ Utrum legati nati vel rõne psone habeant iurisditionem i exẽptos. ff. ℣Da. in. d. c. i. q̃ nõ & probat in. c. i. de ℣. fig. li. vi.

4 ¶ Utrum possint predicti legati absoluere p mictionem manũ violẽta in eccl'asticuz. ff. q̃ legati nati nõ possunt nec i prouincia nec extra nec subditũ nec extranei. Rõ ſz ℣Da. in. c. pe. de officio legati. q̃ clerici pderent priuilegiuz c. siquis suadente. xvij. q. iij. cum nullus haberet ire ad papã pro absolutione eo q̃ dignitas est ppetua. Jntellige fm ℣Da. ibidẽ de iniectione a qua epi ñ possunt absoluere: q̃ ab illa a q̃ episcopi absoluunt multo fozi⁹ ipsi cũ sint ordinarij. Legati vero rõne psone possunt absoluere subditos exẽtes in prouicia: sil'r extraneos in sua puicia delinquẽtes & exẽtes: subditos vero suos extra puiciã suaz nõ possunt absoluere fm gl. & cõiter doc. in. d. c. pe. nec ẽt de ẽsensu iudicis illi⁹ puicie. fm ℣Da. ibidem sed Jo. mo. & Jo. an. quos sequitur Be. in. c. i. eo. ti. li. vi. tenẽt q̃ pñt. & magis plz hec opio. Subditos etiã suos & in sua puincia qui extra puiciã inuecerint manum violẽtam i clericũ fm ℣Do. nõ possunt absoluere. Sz Spec. recitat aliquos tenere q̃ pñt. & mihi plus placet: sicut possunt ẽt cos punire de delicto extra cõmisso: extraneos vero aliũde venientes ligatos absoluere nõ possunt. Legati vero a latere pñt absoluere quoscũq̃z tã in prouincia eis decreta q̃z extra: tam subditos q̃z exẽncos. fm gl. & cõiter doc. in. d. c. pe. ℣Do. tamẽ limitat si habere locũ: cuz iniuria ẽ enormis q̃ reseruat pape. all'at. c. si vero. & c. cum illozum. de sen. ex cõ. cum silibus. Sed tu tene q̃ pñt: etiã i enor mi fm Joã. an. Jura vero excipiẽtia enormẽ iniuriam nõ loquunt in legato a latere: sed in alijs inferioribus. Et hoc segtur Archi. i. c. i. ỗ offi. le. li. vi. & cõiter doc. in. c. ad eminentiam. de sen. excõ. Fallit hoc i duob⁹ casib⁹. ℣Prim⁹ q̃ sunt in presentia pape. Sedis q̃ sunt reuocati ante regressuz fm ℣Da. in. c. pe. de offi. le. q̃ tunc absoluere ñ pñt. ℣Nec silr excõicato a papa vel ei⁹ delegato. c. studuisti. eo. q̃ in istis nõ fit exẽtio ỗ vno ad aliũ: vt i. c. q̃ trãslatõz. e. ti.

¶ Quid pñt facere dicti legati. vide in. c. legatos. de offi. le. li. vi. & que nõ possunt facere habes in gl. c. q̃ trãslationẽ. de offi. le. & in mltis c. li. vi. eo. ti. que omitto cum hodie illi qui habentur i vsu legati mlta possint ex speciali cõcessione que ex eorum litteris potiusq̃z ex doctrina cognoscitur. 5

¶ Utrum legatus possit processum delegati 6
ipedire: aut eius sniam irritare. ff. q̃ non. c. studuisti. de offi. le.

¶ Legatus an possit absoluere excõicatũ a se i 7
sua prouincia extra, puinciã exñs. ff. fm Jnn. q̃ sic si nõ fit reuocatus in foro pniali: sed i foro cõtẽtioso non: nisi reuertat in prouinciam. Jntellige nisi egressus esset cũ aio nõ redeũdi: q̃ sic expirat legatio.

¶ Quid de ipedientibus legatos vl' nũcios apo 9
stolicos ne exerceãt eoz officia. ff. q̃ excõicati fũt ipso facto & terre: regna vl' loca predictorum sunt interdicta tamdiu q̃diu in contumacia pstiterint eozum domini. c. super gentes & regna. vt habetur in quadã extranaganti subti. de officio legati. & c. siquis autem legationem. xciij. di.

Egitimatio filiozum illegitimoz quot modis fit. ff. xi. modis ℣Primus quãdo pater offert cum inter vinos seruitio curie ciuitatis ex qua est oriundus: vl' si pater est oriundus. de veteri roma. s. Constantinopoli vel noua offerat eum curie cuiusc̃ũq̃z ciuitatis metropolis: vt insti. de nup. §. vl. Secũdus q̃si pñ offert cũ iperatori & fit curialis. in aut. gb⁹

Universidad de Deusto
Biblioteca

mõis na. effi. sui. §. siquis igit. Tertius q̃ pr̃ filiã suã naturalẽ in mr̃imonio copulauerit officiali curie ciuitatis de qua est oriũdus. vel si pr̃ ẽ oriũd⁹ de veteri: velnoua roma copulet officiali ciuitat⁹ metropolis. ut. C. de na. liber. l. iij. in fi. Quartus q̃ nullo alio legitio exñte vel si exist̃it nõ p̃dicit ꝛ̃ pscentit: filius naturalis pr̃e defũcto pfert seipsũz curie isto mõ. vadit ad regimen ciuitatis: ⁊ dicit nos egetis tali officiali: ego offero me curie ⁊ seruire in tali officio: si curia recipit eũ erit legitimus. vt in. d. §. si quis igitur. Et itellige tales filios naturales p talem oblationẽ legitimatos: vt succedãt patri ab intestato: nõ tãmẽ alijs cognatis ex pte pr̃is nec ipsi eis. vt in. d. aut. §. filiũ. ℞o. Quintus q̃ pater deficiente prole legitima offert principi preces pro filijs naturalibus vt sint filij legitimi successores ẽt sine matrimonio: dũ tñ princeps p̃ces admittat. d aut. §. illud tñ. Sextus q̃ pr̃ in testõ dicit eũ sibi velle succedere si tñ filiꝰ post mortem pr̃is principi supplicauerit: ⁊ testñ oñderit: tũc enim dono principis ⁊ legis heres erit legitimꝰ: dũ modo volũtatẽ patris sequat. vt in. d. aut. §. si vero is qui. Septimꝰ q̃ pr̃ i extrema volũtate noiat filiũ ⁊ heredẽ instituit. C. de nat. lib. aut. itẽ si quis. qõ limita ꝛ̃ q̃ i casu sequẽti. Octauus q̃ in publico ist̃ro. s. scripto per notariuz aut etiã si sit scriptũ ꝓpria manu cum subscriptione triũ testium filiũ naturalẽ noiauit filiũ. nec adiecit naturalem. Sed Bal. in. c. inotuit. ō elec. tz q̃ oz addat suũ quasi dicat i sua ptãte ⁊ sic legitimũ: nec sufficeret sola noiatio fm Bal. ibi. Et si sunt plures filij naturales ex eadẽ matre nati lz testimoniũ tantũ dederit vni tñ oẽs erunt legitimi. Et hoc intellige q̃ ꝓ les legitima nõ supereſt fm glo. in. c. p tuas. g fi. sint legi. quã sequũtur cõiter doc. Monus q̃ pr̃ filiũ ex ꝓcubina noiat filiũ legitimũ fm do. An. in. d. c. per tuas. qõ intellige si mater talis ẽ q̃ potuit cẽ vxor sua q̃ generauit. vt in aut. vt licẽ. ma. ⁊ aute. §. ad hec. R̃ō ibi ponit q̃ ex tali noiatõe vr̃ testimoniũ phibere: q̃ cũ matre legitimũ habuit vel hẽat matrimoniũ. Ex quo cõcludo q̃ si mater vel ipse aliũ acceptisset in cõiugium vinẽtib⁹ ipsis nõ legitima ret talis noiatio: qd nõ bene: als sic: ⁊ si ex alia vxore hret filios venirẽt isti cũ illis: ⁊ silr si pl⁹. Decimus q̃ pr̃ ꝓhit matrimoniũ cũ illa que ẽ mater filioꝝ naturaliũ ipsius patris: de quo dic vt. s. filius. §. xi. Undecimus q̃ legitimã-

tur p papã: Impatorẽ: aut pricipes q non hñt supiorẽ aut hñtes ptãtẽ ab eis: ⁊ de p̃dict⁹ vide i. c. p tuas. p doc. ibi qui fi. sint legitimi.

¶ Vtrum papa possit talr legitimare vt succedãt i hereditate ⁊ admittãtur ad alia tpalia. R̃. ℔Da. in. c. p venerabilẽ qui fi. sint legi. Varia fuit opio: sed i practica seruaꝛ opio Bar. i aut. ex cõpleru. C. de incẽ. ⁊ inuti. nupti. i. q̃ nõ põt i terris sibi nõ subiectis: matime q̃n tales sunt adulterini vel icestuosi. ⁊ ꝓ ℔ est bon⁹ ter. i. c. dicat aliqs. xxxij. q. iiij. ⁊ in. c. vnico. xxxv. q. vij. sed quo ad spũalia nõ ẽ dubium.

¶ Vtrum legitimus sed legitimat⁹ ꝓ sequẽs matrimoniũ sit legitimus quo ad oia. R̃. fm ℔Da. ⁊ gl. in. c. tanta. qui fi. sint legi. q̃ sic. ⁊ ℔do. An. ibidẽ teneat q̃ nõ i statutis: q̃ statutũ nõ cõprehendit fictũ. l. iij. §. hec ℞ba. ff. de negoti. gẽ. ⁊ sic isti ficte sunt legitimi pp verbũ beaneſ: qõ est ℞bũ fictum: tñ magis plz prima opio: q̃ q̃ñ verbũ habeaneſ ꝓferſ ab hñte potestatẽ paria sũt dicere habeãtur ꝓ legitima ⁊ sunt legitimi. Facit. c. ex pte. de spõ. ⁊ qõ dic Bar. in. l. si is qui. ꝓ emptore. ff. de vsuca. ⁊ i. l. si maritus. ff. de adul. vbi vult q̃ dicere habeãtur ꝓ ciuib⁹ ab habẽte potestatem. Idez est ac q̃ sint ciues. ⁊ sic tene.

¶ Vtrum talis succedet i feudo si dictũ est q̃ trãsferaꝛ ad posteros ex se legitime descẽdentes. R̃. Bal. in. c. naturales. si de feu. cõ. fue. dic q̃ nõ. Sed Jaco. de belui. ⁊ cõiter doc. in. c. lator. g fi. sint legi. tenẽt ℔riũ. s. q̃ succedet. ⁊ ter. d. c. naturales. itelligit de legitimato p rescriptũ principis: q̃ cuz illa legitimatio sic stricti iur⁹ tanẽ dispẽsatio ℔ ius est restrigenda. c. q̃ dilectio de pban. ⁊ affi. sed matrimoniũ tanẽ fauorabile purgat pcedẽtia. ⁊ iõ succedet.

¶ Vtrum legitimat⁹ ab ꝑatore vel hñte potestatẽ ab eo sit legitimus quo ad spũalia. R̃. ℔Da. in. d. c. p venerabilẽ q̃ nõ. ⁊ iõ nec ad ordines ⁊ alia spũalia admitteſ. vide glo. x. dilege ⁊ c. Barto. in. d. aut. ex compleru. nec ẽt erit legitim⁹ in dñio illoꝝ qui ñ recognoscũt Imperatorẽ quãtũ ad ea ꝓ que ficret alteri preiudiciũ puta ad successionẽ bonoꝝ ab itestato. vt no. in. d. c. p venerabilẽ.

¶ Vtrũ comites hñtes ptãtz legitimãdi ab imperatore possint legitimare i preiudiciũ agnatoꝝ. R̃. d. ℔An. d. c. p venerabilẽ q̃ nõ: nisi pr̃ ⁊ agnati pscientiãt: q̃ hec ptãs tanẽ alteri preiudicialis est restringẽda. l. i. §. si quis a princ pe. ff. ne qd i lo. pub. Sed Bal. i rubrica codi. ẽ

cum q̃ simplr ẽ cõcessa auctoritas legitimã dicit sed credo vez dictũ Bal. in filijs naturalibus tantũ: sed i spurijs ⁊ alijs ex dãnato coitu nõ credo: nisi exp̃esse cõcedanſ. Facit qõ no. Jo. an. in addi. ad Spe. in ti. qui fi. sint legi. q̃ dicit q̃ si spuri⁹ duplr. s. ex pr̃e vxorato ⁊ matre maritata ipetrat a papa vel ab Imperatore rescriptũ legitimatiõis q̃ nõ valet si nõ exp̃ssit. facit qõ no. ℔Da. in. d. c. per venerabilẽ. vbi dicit q̃ incestuosus vel adulterinus nisi id exprimat semp rescriptum legitimatiõis erit surrepticiũ: ⁊ viciat. c. postulasti: de rescrip. facit ẽt qõ no. ℔do. ⁊ Bof. in summa q̃ lz papa legitimet aliquẽ ad dignitates non intelligit legitimus quo ad cpatuz ⁊ alias miniores: sed tñ quo inferiores. de cõcess. prebẽ. c. dilectus. vide ẽt. §. dispẽsatio. §. ir. Aduerte tamẽ dic q̃ dicit Ang. in aut. qũo natu. effi. sui. §. si quis igit. q̃ pr̃ põt legitimare filiũ in piu dicium filioꝝ legitimoꝝ: sed filiꝰ illegitimus non potest se legitimari facere in legitimoruz pcndicium.

6 ¶ Vtrũ legitimatus simplr itelligaſ etiã quo ad dignitates. R̃. ℔do. q̃ sic. sicut simplr restitutus ad oia restituitur. C. de sententiã. pa. l. i. ẽtis Bof. teneat cõtrariũ.

7 ¶ Vtrũ papa dispẽsando in matrimonio contracto in gradib⁹ phibitis de iure canonico legitimet filios ante cõceptos. R̃. q̃ non: sed bñ postea cõcepti erũt legitimi quo ad oia: ⁊ si ex ptẽsse legitimet ante conceptos nõ erunt quo ad oia: sed solũ quo ad spũalia ⁊ tẽporalia i terris pape nõ in alijs. vt i. d. c. fi. g fi. sint legi.

Egitima portio ẽ tripler. legitima trebellianica ⁊ falcidia. pria debeꝛ de iure nature tñ filijs ⁊ ipsis mortuis debetur nepotibus ex eis legitime natis: nec eis potest i poni grauamẽ super ipsa p legata aut fideicõmissa: sed bene pñt grauari p debitam: nõ potest etiã cisdẽ i poni conditio vel modus. ⁊ si apponaſ ꝓ nõ adiecto. C. de inoffi. te. Loimodo. ⁊ l. si. ⁊ hec ẽ tertia pars hereditatis si sunt ẽm tres filij vel pauciores. Si vero sunt gnaꝛ vel plures: tũc erit medietas totiꝰ hereditatis quã inter se diuident eq̃liter. C. de iof. testa. aut. nouissima. Et aduerte q̃ ista legitima aliquãdo sic dicitur. vt in. d. l. omnimodo. Aliquãdo dr̃ debita ps: vt in. l. scimus. C. de inoffi. test. Aliq̃n dicitur debitũ simplr. vt i aui. de trien. ⁊ se. §. i. Aliquãdo debitũ bonoꝝ subsidiũ. vt. C. de inof. dona. l. si totas. Aliquando dicitur debita iure nature: vt in aui. de trien. ⁊ se. §. hoc nos.

¶ Vtrũ ista legitima possit per statutum vel cõsuetudinem i totuz tolli. R̃. Albri. dicit in. l. quoniã in prioribus. C. de inoffi. testa. q̃ cõiter doc. ⁊ etiã vltramontani tenẽt q̃ nõ. Alij magni tenent q̃ potest in totum tolli. Sz prima verior videt. posset tamen statutum vel cõsuetudo diminuere vel distiguere eam: sed nõ in totum tollere. Rõ q̃ sicut a natura alimentatio filij a patre dependet. ff. de iust. ⁊ iure. l. i §. hinc descendit. Ita post mortẽ patris alimẽtatio filij ab hac portione iuris nature dependere vr̃. vt innuitur in aut. de trien. ⁊ se. §. i. ad fi. ⁊ §. phibem⁹. aut. ibi si vult filioꝝ ⁊c. pro ℔ facit insti. de iure naturali. §. i. ⁊. ff. de pac. l. iuſ agnationis ⁊c. ℔Da. tũ distinguit ⁊ bene in. c. Raynutius. de testa. q̃ aut filius non hz vnõ vinat aliunde: ⁊ sic est vera opio vltramõtanorum. Aut habet vnde vuat: ⁊ sic vera ẽ scõa opinio. Aduerte tamen q̃ in legitima filius ñ potest grauari p fideicõmissum fm cõem opinionem p. l. quoniam in prioribus. C. de inoff. testa. ⁊. l. cũ patronus. ff. ō leg. ij. lz Bar. ⁊ Dy. dubitauerit in. l. i. ff. de vul. ⁊ pupil. sub. Sed succedentes ab intestato ipsi filio si contingat filium decedere impuberẽ possunt grauari: ⁊ ẽ casus in. l. si fundũ. per fideicommissum cuz. l. se. ff. de leg. i. ideo dicit Bal. in. l. cũ virum. C. ō fideicõmiſ. q̃ substitutus filio impuberi potest grauari vt restituat legitimam filio debitã Et si verba sunt dubia: puta restator dirit post mortem filij mei ipuberis hereditas integra restituaſ scio: nec exp̃ssit per filiũ: vl̃ succedẽtes ab intestato filio meo: vl̃ per substitutum dato filio meo fideicõmissum debebitur in legitima etiã fm Bar. in. l. qui duos. ff. de vul. ⁊ pupil. sub. ⁊ cõiter sequunt̃ scribentes ibi. ⁊ refert ℔Da. fuisse consultum p ℔Jo. de imo. ⁊ fulgo. in. c. Raynutus. de testamen. licet Barto. in. l. coheredi. ff. de vulga. ⁊ pupil. sub. aliter dixerit.

¶ Quid si filius instituaſ in minori parte. R̃. 2
q̃ nihilominus aget vlz ad supplemẽtũ. d. l. omnimodo: q̃ hec legitima datur in bonoꝝ subsidiũ de iure nature.

¶ Secũda trebellianica a trebellio auctore sic 3
dicta debeꝛ hec iure institutionis: ⁊ ẽ quarta ps

Universidad de Deusto
Biblioteca

hereditatis totius: sicut cū quis institutus heres rogat vt restituat alij hereditatem sine liberis moriēdo: iste sic institutus potest retinere quartam partem totius hereditatis. ifti. de fideicōmiss. here. §. sed q. C. ad trebe. per totū. Institutus tñ heres in certa parte hāc nō habebit fm Bal. in. l. i. ff. ad. l. falci.

4 ¶ Tertia falcidia a falcidio auctore debet iure institutionis: et est quarta pars totius hereditatis quā quis retinet quādo institutus heres fuit: et supra dodrātem. s. tres partes hereditatis est aliquid legatum vel fideicōmissum. de testa. Raynaldus.

5 ¶ In qb⁹ casibus cessat falcidia. ℟. q. i sex casibus. ℣. Primus ī his que legant sic vt nō possint alienari: vt ad successores eius cui relicta sunt debeant peruenire. C. ad. l. falcidiam. aui. sed in ea re.

6 Secūdus in his que ad pias cās relinquunt ecclesie aut pio loco. vt in aui. sil'r. C. ad. l. falci. Adducte hic q. si ecclesia vel ali⁹ pius locus instituerē heres: tūc detraheret falcidiam de legatis factis alteri ecclesie vel pio loco: q. currit priuilegium cū priuilegio: et sic cōcurrentibus priuilegijs vtūtur iure cōi. facit. l. assidu⁹. C. qui po. in pi. ba. Nō. ℣a. in. c. in pītia. de proba. Idē tz Dy. et sequit Albi. in. l. si qs ad declinādam. C. de epi. et cle. Et hoc idē etiā si i directe relinquat fm Bal. in. l. si auia. §. titio. ff. de cōdi. et demō. puta cū relingt fundus cuz pacto vt restituat ecclesie.

7 Tertius in testamēto militis. C. ad. l. fal. l. in testamēto. et. d. c. Raynaldus.

8 ¶ Quartus in male ablatis certis vel incertis legatis et alijs alienis. l. iponēda. C. ad. l. falci.

9 ¶ Vtrum pater legās tātum p male ablatis q. legitima iure nature debita minuitur obliget filiū vel illū cui debet. ℟. Monal. q. si talia male ablata nō pūt ꝓbari non tenetur heres soluere vt debitum. s. vt ea alienū: sed vt legatum: et ideo si legitimā minuit non tenetur soluere. secꝰ esset in illo cui falcidia competit: q. cū talia legata sint ad pias cās cessat hodie: vt dictum ē: et iō non detrahet.

10 ¶ Sed quid faciet talis q tot habet restituere incerta que ꝓbare nō pōt que erhauriunt q̄si totā hereditatē si nō pōt inducere filiū vt sit cōtentus restituere. ℟. fm Monal. q. non faciat testamentum: sed codicillū: in quo ordinet q. oīa bona sua distribuātur pauperibus p male ablatis incertis asserens q. plura sunt q̄z omnia bona sua.

11 ¶ Quitus si testator certus de sua quātitate patrimonij ꝓhibeat exp̄esse deduci falcidiaz

12 ¶ Certus si heres nō fecerit inuētariū fz mo dū et tps statutū: hi duo hūtur in aui. sed cum testator. C. ad. l. falci. Idē si. j. tempus legitimū nō paruerit volūtati testatoris. vt i. c. Raynaldus. in fi. de testamētis.

13 ¶ In quib⁹ casibus cessat trebellianica. ℟. q. i tribus casib⁹. ℣. Primus in legatis ad pias cās vt dixi. ē. legatum. ij. §. v. Scōs si testator ꝓhibuit. vt in aui. de here. et fal. §. si vero expressit. Nō q. cū testator possit tollere falcidiam: multomagis trebellianicā que minus ē priuilegia ta. vt. ff. ad. l. falci. l. in quartā. liz cōtrariū tenet gl. in aui. sed cū testator. C. ad. l. fal. Sed verius ē q. pōt. vt i. d. §. si vero. Tertius ē qū substitutio euanescit vtputa q. ingredit religionē ille qui rogatus si sine liberis decederet: vl nō maritaret et huiusmodi. vt in aui. nisi rogati. C. ad trebel. Addo quartum quando iudex officio compulsus solum adijt hereditatem q. sic totum restituet. insti. de fideicom. hered. §. in primis.

14 ¶ Vtrum legatis multis factis tā ad pias cās q̄z nō pias ꝓcedentibus facultatem hereditatis debeat fieri detractio tam de legatis ad pias cās an solū de alijs. ℟. Albri. in. d. l. si quis ad declinādam q. sic cōmuniter de omnibus. nec ob. q. cessat falcidia in predictis: q. nō ē falcidia: sz declaratio legati inaniter facti ab initio. vt. ff. ad treb. l. i. §. si is quadrigenta.

15 ¶ Quid cōputat in istis legitimis. ℟. ℣a. in c. Raynutius. de testamētis q. in legitima que dicitur falcidia que prouenit iure institutionis nō computantur nisi ea que venerūt iure institutionis hereditis nō aūt legata vel alio modo p ueniētia. In quarta vero trebellianica cōputantur non solum que veniūt heredi iure institutionis: sed oia que prouenūt ei ex testamento: puta iure legati vel donationis non alia p ueniētia extra testamētum. In legitima vero que ꝓuenit iure nature computātur nō soluz ea que prouenerūt ex testamento quocūq; titulo: sed etiam vndecūq; sint profecta: vt patet in iuribus allegatis in gl. d. c. Raynutius. et l. in quartā. ff. ad. l. falci. Distiguit tñ ℣a. ibidem circa hoc vltimum sic: q. aut pater donauit filio ob cām. puta dotis vel donatis. ꝓpter nuptias: et illud computaf cum legitima. Aut donauit simpliciter: et si dōatio tenuit. puta q donauit emācipato vel ꝓpter merita sic nō cōputabitur. Si vero nō tenuit in vita ꝑris: liz sit confirmata morte computabitur cum legitima. de quo vide. et dic vt in aui. ex testamē to. C. de colla. et i. l. filiū quē hītez. C. fami. her.

16 ¶ Vtrum quis possit deducere duas legitimas portiones. s. legitimā debitā iure nature et trebellianicam: olim fuerunt opiniones in. l. q̄s q̄s. C. ad. l. falci. Sed hodie dic cum Bart. in d. l. q̄s q̄s: et in. l. papinianus in. §. meminisse. ff. de inoffi. te. et Bal. in. d. l. filium quem habent. et canonistas in. c. Raynutius. t. c. Raynaldus. ō te. q. si substitutio seu rogatio sit pure facta: aut ad certum diem qō perinde ē: ac si sit pure facta: tunc non poterit detrahere ni si vnam quaz voluerit. Si vero rogatio sit facta sub cōditione vel ad incertum diem sic poterit detrahere ambas duas: et sic cōcorda ius ciuile cū canonico: quod videtur discordare in hoc: et hec est communis opinio fm ℣a. in. d. c. Raynutius. et rationez diuersitatis vide ibi per eum.

17 ¶ Vtrum legitima portio que debet iure nature amittatur ꝓp delictū ꝑris in lesam maiestatem. ℟. dña Cardi. in cle. pastoralis. de re iudi. in verb. ceterū. tz q. non. vnde dicit q. filij audita condēnatione patris furtim et dolose si capiūt suam legitimam non tenent saltem in foro anime ad restitutionem faciendam prīcipi: q. possunt tenere de iure nature que per positiuum ius nō potest tolli. ar. in. d. ℣. ceteruz ꝓ hoc de testa. Raynutius. §. q. vero. q. pater non pōt priuare filiū legitima: nisi in casu ingratitudinis. vt. C. de inoffi. te. l. q̄n in prioribus. facit. c. ius dictū. de ver. sig. in aui. de her. et fal. §. siquis autem non implens. dī q. etiaz per reatum iobediētie nō potest priuari filius legitima. Sed Zen. in. d. ℣. ceteꝝ. tenet ꝛriuz. ratio q. per contractum potest tolli legitima debetur enim deducto ere alieno. ff. de ioff. te. l. papinianus. §. quarta autem. Sed in delictis quasi contrahimur: q. per quasi contractum se obligat ad penam. ff. de iure fisci. l. iperatores. no. gl. ff. de postula. l. i. §. bestias. Idem tenet Jo. de lig. q. legitima est quota bonorum qua ꝑ habebat tpe mortis: nihil aūt hz quādo sunt confiscata. ff. de inter. et rele. l. iij. et qō nō. ff. de iutepatro. l. diui frēs. Et licet de rigore et subtilitate iuris istud sit verius. tamē mihi magis plz opio Car. tā q̄z magis benigna: et eā teneo: rō q. per titulum lucratiuū et p donationem nō pōt ꝑ alienare in preiudicium filij. C. de inoffi. dona. per totum. et de dona. et qō ibi no. c. fi.. sed fiscus hoc capit ex titulo lucratiuo: et ideo non pōt in preiudiciuz filij. Et ad rōnē Zen. dico verā quādo per quasi cōtractum dānificauit prīcipem i bonis ex cuius damno pater esset ei obligatus ad restitutionē. als nō q. tūc non est es alienum: nec ꝓprie pōt dici q. ꝑ teneatur ex quasi ꝓtractu: q̄z sim pliciter ex delicto. Ad Jo. de lig. tā patet rīsio q. in fraudem filij titulo lucratiuo facta alienatio non valet.

18 ¶ Vtrū falcidia ad trebellianica amittat per negationem fideicōmissi in qualitate vl quātitate facta ab herede illi cui fideicōmissum ē factū. ℟. fm Bal. in. l. scimus. §. Insam. C. de iure deli. q. sic: si ille probauerit qualitatē vl quātitatē fideicōmissi: nec aliquam ex ipsis poterit detrahere.

Egitimus filius qs di caf. Vide. s. filius.

Eno qs dicaf. ℟. gl. i. §. q. si in adulterio. xxxij. q. i. q. ē q dā nataz adulterā ducit: vl qui recōciliat sibi eam. vt. C. de adul. l. castitati. vl qui scienē tenet adulteram. vt in. d. §. qō si. vl qui recipit pecuniam ꝓ adulterio. ff. de adul. l. i. §. lenocinij. Lim a prefata in trib⁹ primis casibus vera nisi emēdatam teneret. Item lenociniuz cō mittit qui questuaria mancipia habet q. hoc non est minus q̄z ꝓpꝛio corꝛe questum facere. l. palā. §. lenocinium. ff. de ritu nup.

Eprosus separa tur ab habitatione hominum: vt in. c. i. de cō in. lepꝛo.

¶ Vtrum lepꝛa post veniens dissoluat matrimoniū. ℟. q. non. vt patet in. d. c. i. et ij. eodem titulo. Sed sponsalia bene soluit: vt patet i. c. fi. eodem titu. 1

¶ Vtrum vxor teneatur cohabitare cū viro. vl ecōtrario vir cum muliere lepꝛosa. ℟. fz gl. in. d. c. i. q. non in eadem domo vel lecto: sed bene tenetur ei debitum reddere. vt in. d. c. ij. Sz ℣a. aureolus in quarto. di. xxxij. dicit q. vbi non posset sine sua verisimili infectione etiā reddere debitum q. nō teneē: et ponit regulam q. nullus teneē reddere debitū vbi ē piculū ℣ infi- 2

Universidad de Deusto
Biblioteca

mile de vltimata infirmitate. ꝛ facit ad quod dixi. ſ. debitum. ℌ. iij.

3 ¶ Vtrū leprosi teneantur ad decimas. ℟. glo. i. c. ij. de eccle. edifi. q; ſic. niſi de hortis ꝛ terris ꝛ ferinis aialium ſuorum que ſole excipiūtur in. d. c. ij. ꝛ ideo de alijs tenentur ſicut alij chriſtiani.

4 ¶ Vtrum leprosi poſſint habere eccleſiam ꝛ preſbyterū q eis celebret. ℟. q; ſic: ſi tot ſunt ſimul q; eam cū cimiterio poſſint cōſtruere: dūmodo veteribꝰ eccleſijs de iure parrochiali nō faciāt iniuriam. d. c. ij.

5 ¶ Vtrū leprosi poſſint promoueri. vide. ſ. corpore vitiatus. ℌ. ix. q; nō. neq; celebrare niſi vt ibi dicitur.

6 ¶ Vtrum ſacerdos ꝛ leprosus factus poſſit in parrochiali eccleſia prelationis officio fungi. ℟. q; ſi ſine ſcandalo ꝛ abhominatiōe populi nō poteſt illud exercere: debet ab officio remoueri: ita tamen q; ſecūdum facultates eccleſie adminiſtrentur ei neceſſaria quouſq; vixerit: vt in. c. tua nos. de cle. egro. Rectoribus vero eccleſiarum qui ſine ſcādalo illorum qui ſunt fam non poſſunt ſeruire altari: dandus eſt coadiutor: qui curam habeat animarum cui ad/iutori ad ſuſtētationem congrua portio de facultate eccleſie eiuſdem aſſignetur: vt i. c. de rectoribus de cle. egro. Ex quo patet q; non prohibetur celebrare quando ſine ſcandalo poteſt: vt in ſecreto ꝛ huiuſmodi. argu. d. c. de rectoribus.

Ex ſecundum

q; rōnalis creatura ordinatur ad gratiā omiſſis alijs exceptionibus legis ſm Fran. de mayro. in. ij. ſenten. eſt ars honeſte viuendi ligans hoicm ad ſui obſuātiaꝫ alr nō eſſet lex niſi ligaret.

1 ¶ Quotupler eſt lex. ℟. vt colligo ex Sco. in iiij. di. xvij. tripler. Prima dicit lex nature: ꝛ iſto modo aliquid dicit duplr de lege nature. Vno modo tangꝫ principia practice nota ex terminis vel cōcluſiones neceſſario ſequentes ex eis: ꝛ hec ſtrictiſſime dicūtur de lege nature Secūdo modo dicitur de lege nature ꝛ large id qō eſt verum practicū conſonum principijs ꝛ cōcluſionibus legis nature in tantum q; ſtatim notum eſt oibus illud conuenire tali legi. Secūda lex dicitur poſitiua diuina que continetur in his que ſunt in veteri ꝛ nouo teſtamēto. ꝛ lꝫ Bratianus vocet ipſam legem nature: limita cum qō eſt verum: prout ē poſita ab auctore nature: ꝛ diſtiguitur ℈ ius poſitum ab aliquo q nō eſt auctor nature. Tertia lex dr poſitiua: ℏ eſt poſita ab hoibus. Adulta eni eccleſia ſtatuit ꝛ Imperatores vltra ius diuinum propter obſeruantiā honeſtioreꝫ in moribus ꝛ pp reuerentiā maiorem in ſuſcipiēdis ꝛ ad miniſtrandis ſacramentis. De prima ꝛ ſecūda habes ifra Papa. ℌ. i. ꝛ preceptum per totā de quibꝰ hic tractare nō intendo: ſed de tertia lege poſitiua que quidem lex poſitiua tātū hꝫ de recitudine iquātuꝫ a lege nature derivat Si vero diſcordet ab ea iā non erit lex: ſed corruptio legis. vt Aug. in ꝓ libro de lib. ar. Non vr ingt cē lex q; iuſta non fuerit. Vñ inquātū hꝫ de iuſticia in tantū hꝫ de veritate legis. ꝛ ℈ eſt qō dicit Iſi. in. c. cōſuetudo. di. i. Lex erit oē quod rōne cōſiſtit. Mā ſm Frā. vbi. ſ. q; principia legis nature nō pñt eodē modo applicari oibus pp multam varietatē rerꝫ humanarꝫ iō exinde, puenit diuerſitas legis poſitiue.

¶ Quis poteſt facere leges. ℟. ſm Bal. in. l. omnes populi. ff. de iuſticia ꝛ iur. q; quātum qs hꝫ de iuriſditione tantum habet de auctoritate cōdendi legem vel ſtatutum: nec vlteriꝰ extēditur: niſi hi quoꝝ intereſt conſentiāt vel adminus ſint preſentes ſm Inno. in. c. i. de loca. ꝛ in. c. a nobis. el. i. de ſen. excō. allat. c. fi. de his que fiūt a prelatis. Rō ſm dūm Matth. in. c. cū laicis. de re. eccle. non alien. q; poteſtas ſtatuendi dependet a iuriſditione ꝛ imperio i ſtatuente ꝛ ſubiectione quo ad eum in quem ſtatuitur. c. eccleſia. de conſtitu. c. bene quidem lxxxvi. di. glo. ꝛ Barto. in. l. prima. ff. de iuriſdi. om. iudi.

¶ Vtrū lex canonica vel quelibet alia lex ſeu cōſtitutio vel ſtatutū obliget ad mortale peccatum ex trāſgreſſiōe eius. ℟. Pa. in. c. clerici officia. de vita ꝛ ho. cle. q; non ſemp: ſicut nec lex cuiſlis inducit ſemper decapitationē. Cōſidera ergo q; aut lex habet in ſe materiā preceptiuā ꝛ veriſilr excogitatam multum a cōſtituente: ꝛ tunc non cures de verbis: q; verba ſunt accōmodanda materie. ter. ē cum glo. i. c. rogo. xi. q. iij. ꝛ pulcher ter. in cle. criui de ver. ſig. ꝛ ſic dic q; inducit mortale. Si vero nō cōſtat de materia vbi quis eſſet certus de mente ſtatuētis q; vult iducere ad mortale: ſic induc. Facit qō no. glo. in. c. iij. ꝛ. c. p venerabilez. qui fi. ſint legi. ꝛ ibi p Pa. Aut cum neſcitur de mente latoris: tunc cōſidera q; aut verba ſunt preceptiua: puta precipimus: iubem⁹: ſic obligat ad mortale. Facit. c. qō precipitur. xiiij. q. i. Aut vtitur verbis imperatiui modi ꝛ ſi materia non eſt neceſſaria nec multum ponderoſa non obligat ad mortale: vt exemplum ſi quis te percuſſerit in vna marilla prebe ꝛē. q; eſt cō filij. xxiij. q. i. paratus. Si vero materia eſt neceſſaria ꝛ multū ponderoſa ſic inducit mortale. ter. eſt in cle. criui. in. ℌ. Itez. q; preter ea. de ver. ſigni. Exemplum in pr̄. vouete qō eſt conſilij: q; votū fit de ſupererrogatione: ꝛ reddite iſtud eſt precepti: q; quod eſt promiſſum eſt debitum de pac. c. i. ꝛ debitum reddere eſt preceptum iuſticie. l. iuſticia. ℌ. iure precepta. ff. de iuſti. ꝛ iur. Facit q; obligare ſe ē voluntatis: ſed reddere eſt neceſſitatis: vt in. l. ſicut initio. C. de act. ꝛ obli. Aut vtitur verbis inhibitorijs: vt inhibemus: prohibemus: interdicimus: ꝛ hmōi. ꝛ ſic inducūt mortale ſm pa. in. c. nam concupiſcentiam. de pñi. Aut loquitur p verba cōia vt decerno: ſtatuo ꝛ ſimilia: ꝛ ſic non obligant ad mortale: vt dicit idem Pa. in. d. c. nam concupiſcentiam: ſilr eſt verbum cōe innouo ꝛ ordino ſiue i plurali dicāt ſiue i ſinguli. Aut loquitur per verbum dz: ꝛ ſic inducit mortale: q; debet ex ſuo, ppio ſignificato importat neceſſitatē: vt gl. in cle. Attēdentes de ſta. regu. Idē dicit glo. in. c., pposuit. de appe. ꝛ per Bar. in. l. iij. C. de pigno. ꝛ in. l. ſepe. ff. de offi. pre. prouincie ꝛ alijs allegatis: i. d. cle. attendentes. per gl. ꝛ quāuis rōne materie aliqñ fit ꝛgruitatis. i. c. i. de deſpō. ipu. ꝛ no. gl. in. d. l. ſepe. ꝛ in. l. ij. tñ dicit Pa. in. c. i. de dolo ꝛ cōtu. Impropietates ſunt vitande nō ad ſequentiam trahende. c. ꝓpterea. ꝛ. c. fi. ꝛ qō ibi no. de ver. ſigm: ideo ſolum habebit locū q; fit pfilij in caſu ſpāli ratione materie que cōſultua ē. Aut cōminatur ſub pena excōis: ꝛ ſic inducit mortale: q; niſi p mortali nullus excōicatur. xi. q. iij. nullus. ꝛ c. nemo epoꝛ. ꝛ de ſen. excō. c. i. li. vi. Facit ad hoc i ar. c. preterea. de of. deleg. ꝛ. l. oratio. ff. de ſpon. ꝛ. l. ij. ff. de iur. om. iudi. q; eadem obligatione q; obligat excōicatio: ſilr ꝛ illud p qō ad ipſam perucnitur. Facit quod no. in cle. qm̄. de vi. ꝛ ho. cle. vbi tz Stephanus q; peccat mortaliter cōtrafaciens ſanctioni: ꝛ dr ſanctio, ppria cōſtitutio ſeu lex penal. vt ibi nō. glo. Aut logitur per virtutē obediētie: vel ſub pena maledictionis eterne: vel ſub indignationis omnipotentis dei ꝛ huiuſmodi: ſic inducit mortale. vt in. c. vnico. de ſta. reg. li. vi. Aut cōſuetudo habet vt talia verba obligent ad mortale: vt ſic inducent. ar. c. dilectus. de cōſue. ꝛ. l. minime. ꝛ. l. ſi de interpretatione. ff. de legi. ter. ē i. d. cle. criui. ℌ. Itē q; preter ea. ſed aduerte hic q; vbi ex ſe inducit ad mortale nō ſemp peccat mortalr cōtrafaciens: vt. ſ. inobediētia dictuꝫ eſt: ꝛ ibi vide in prin.

¶ Vtrum in foro ꝑſcientie lex canonica civil' vel alia ēt preceptiua ſemp ſit ſeruanda. ℟. q; nō. in. xi. caſibus vt colligo ex Inno. in. c. q; plerig de imu. ec. ꝛ de homi. i. c. ſicut dignū. ꝛ ex conſilio. xxi. Fede. Jo. Lal. ꝛ Pa. ī prologo decretaliū. ꝛ Joā. an. in. c. ēpōz. de vſuris ꝛ alijs. Primus q̄ lex poſitiua diſtiguit inter forū cōtentioſum: ꝛ cōſcientie: q; ſic nō ſeruabitur in foro penitentiali auctoritate ipſius legis. c. tua. ꝛ qō ibi no. de ſpon. Scōs q̄ ius fundat ſe ſuper preſumptiōe: ꝛ nō ſuper veritate: q; ī foro cōſcie attendimus ad veritatem. vt credamus confitenti de omnibus: q; ſolum agit de preiudicio ipſius anime. c. ſignificaſti. de homi. Ideo ſi ſit veritas cōtra preſumptionē nō ſeruabitur: vnde lꝫ heres non fecerit inuentariū: tñ in ꝑſcia non tenebitur niſi inquātuꝫ hereditas ſe extendit: quāuis ius aliter velit q; ꝓ ſumit plus eſſe i hereditate. vt in aut. de here. ꝛ fal. nō. hoc probatur in. d. c. tua. ꝛ in. c. litteras. in fi. de reſti. ſpo. ꝛ i. c. a nobis. el. i. de ſen. excō. ꝛ vide Bal. in. l. i. C. de ſa. ſan. ec. Tertius q̄ lex nō eſt ad vtilitatem cōem ſed priceps propter vtilitatez propriā edidit. Facit. iiij. di. c. erit aūt lex. ꝛ dr iniuſta tūc lex ex fine ſceūdū Pa. in. c. canonum. de conſti. Quartus quādo lex nō diſtribuit eque onera ſubditis: ſicut dz facere bonus pr̄famil. q; ſic eſt iniuſta ex forma ſm Pa. in. d. c. canonum. Quitus quādo excedit auctoritatē conſtituentis: vt pz in ſtatuto epi qō non ligat delinquētes extra dioceſim ſuam ꝛ ſuos ſubditos: vt in. c. vt aiarū de conſti. li. vi. Facit. l. fi. C. de iur. om. in. ꝛ ſic dicitur iniuſta ex auctoritate. ꝛ pro iſtis tribus caſibus Facit qō nō. Bar. i. l. vectigalia. ff. ō publi. vbi dicit q; gabella licite fraudaf que iuſte nō eſt impoſita. Sextus quando ē penalis: q; ante condemnationem non tenetur quis ſolvere in foro anime penā: vt eſt glo. ſingularis in. c. fraternitas. xij. q. ij. de quo dic. vt. j. pena. ℌ. iij. Septimus quādo ratio legis ceſſat in foro anime. Nam licet lex nō exprimat rationē ſeu cauſam: nos tamen debemus eam coniecturare: ꝛ ad limites illius limitare vel ampliare eam iuxta theoricam. doc. in. l. non dubium

Universidad de Deusto
Biblioteca

C.de legi. Exẽplum in ciuitate obsessa statuit q̃ porte ciuitatis mancant clause. Et hoc pro vtilitate communi: vt in pluribus. pone q̃ cõtingat hostes insequi aliquos ciues: ita q̃ i dãnum cederet ciuitatis: nisi aperirent̃ porte: tũc sunt aperiende: q̃ esset nisi aperirentur cõtra bonum t vtilitatem communem: verũ est q̃ nõ pertinet ad quẽlibet hoc interpretari nisi piculum sit subitanẽ: vel sit manifestum legislatorẽ illõ intendisse sed solũ ad regentẽ ciuitatẽ t huiusmodi. Item aliud exemplum statuto cauetur q̃ vxore morientẽ sine liberis vir lucretur dimidiam dotis: cuius non exprimatur cã: tamẽ nos debemus coniecturare cãm buius statuti: videlicet sumptus mariti: quos facit in ducendo vxorem ad domum: nec alia cã potest esse: t sic si non ducit eam non debet lucrari. Secus esset si sic lucraretur mulier: sicut vir: q̃ tunc cã extimaretur affectus maritalis. t ideo etiam si non duxisset lucraretur. ℞ nõ. ¶Panor. in.c. ex publico. de cõuer. coniu. Facit quod idem ¶Panor. no. i. c. q̃ in insulis. de stamona. vbi dicit q̃ lex debet ampliari t restringi ad limites rationis exprẽsse: etiam si verba non patiantur: vt in. l. adigere. ℌ. quãuis. ff. de iure patrona. t in. l. cum pater. ℌ. dulcissimis. ff de lega. ij. t in. l. pater. ℌ. fundum. ff. de lega. ij. Facit. c. cum dilecta. de ꝓbr. vti. vel inuti. t bonus ter. in regula fi. de regu. iuris. lib. vi. t qõ no. Barto. in. l. item queritur. ℌ. qui impleto. ff. loca. t idem ¶Panor. in. c. i. de iuramen. calũ. dicit q̃ etiam in penalibus seu odiosis quando ratio est exprẽssa extenditur t ampliat̃ dispositio legis: vt in. d. regula fi. t quod ibi nõ. Dy. t Joan. an. in mercurialibus. t quod no. in dicto. ℌ. dulcissimis. secus esset in penalibus ſm eũdem ¶Panor. in. c. i. de senten. t re iudi. in simili sub terminis facilioribus vel paribus: vt no. Innocen. in. c. cum speciali. de appella. Item iste casus ꝓbatur: q̃ ratio legis plus debet attendi q̃ lex ipsa. l. i. C. que sit long. consuetudo. t prima distinctio. c. consuetudo. ibi dicitur lex est quicquid ratione constitit. vnde Bal. in c. i. de consti. dicit q̃ lex constitit in substantia rationis. t Bar. in. l. cum mulier. ff. soluto matri. dicit q̃ ratio legis t mens legis idem est: t propterea dicit glo. in. l. i. t. ij. C. que sit lon. consuetudo. q̃ nõ minus debet attendi ratio legis q̃ lex ipsa. hoc intellige de ratione finali: que dicitur ipsa lex secũdum Bal. in. c. dilectus. cl ij. de rescrip. t in. l. si quis seruo. C. de fur. dicit q̃ ratio finalis est anima legis. Item vbicũq̃ habet locum ratio legis habet locum eti& lex C. de interdic. l. i. secundum Archi. t sequitur Be. in. c. vbi periculum. de elec. lib. vi. immo plus etiam si verba ꝓtradicant. vt. l. scire oportet. ℌ. aliud in verbo: t si maxime verba legis. ff. de excusa. tuto. non enim in folijs: sed in fonte consistit euangelium. c. marchion. i. q. i. t. c. intelligentia. de verbo. signi. Facit tex. in. l. iij. C. de lib. prete. vbi eni inquit manifestissimus est sensus testatoris interpretatio verboũ nullã tantũ valet vt melioꝛ sensu exsistat. Bal. etiam in. l. cõmissorie. C. da pac. inter. emptio. t ven. dicit q̃ inducꝛ licet sit imposita necessitas seruandi statutum secũdum formam prout iacet ad litteram. argu. l. i. ℌ. si is qui nauem. ff. de exercito. tamen non habebit locum hec necessitas nisi saluo intellectu: q̃ littera occidit spiritus viuificat: t facit ꝓ hoc glo. in. c. illo vos. in ver. pignus. de pigno. Et ad iura que dicit legem seruandam etiam in foro anime. dic q̃ verum quando est eadem ratio in vtroq̃ foro q̃ sic non cessat in foro anime ita. ℌ. ¶Panor. i c. tua. in fi. de vsuris. t quomodo ratio vel causa finalis potest cognosci. vide. ℌ. causa. ℌ. v. Octauus quando verba legis non adaptant ad aliquem casum: nec eius dispositio adaptatur si de mente aliter non constet. Hoc ẽ notabile dictum Barto. in. l. iiij. ℌ. totiens. ff. de dã. infec. t in. l. ita autem. ff. de administra. tuto. t ibi dicit statuto cauetur q̃ soluantur ꝓ gabella de quolibet contractu scr denarij ꝓ libra. istud non habebit locum in re inestimabili q̃ cum verba non adaptentur nec dispositio. Facit. c. idemnitatibus. ℌ. sed cum eas. t ibi Be. de elec. lib. vi. t Barto. in. l. constitutum. ff. de test. mi. Nonus quando lex ciuilis licet non sit improbata de iure canonico fouet iudicium odiosum ꝓrsus vel rigorem quẽdam Exemplum in. c. filius noster. de testa. vbi licet lex ciuilis disponat valere legatum rei alienc: tamen non est seruanda in foro anime: quia fouet lucrum odiosum heredi: nec est fundata super naturali equitate aperte non constito de voluntate defuncti: t facit in simili. c. cr gte. in fi. de censi. t. c. dilecti. de iudi. t. c. i. de dolo t cõtuma. de quo dic vt. ℌ. legatum. i. ℌ. xxij. Decimus quando lex est iniusta siue ex forma vel ex fine vel ex auctoritate. vt dictum est. xj. iiij.

t. v. casu. siue etiam qualitercunq̃ inducat ad peccatum contra legem dei aut iuris canonici vt sunt leges que concedunt vsuras contra. c. super eo. de vsuris. Item que concedũt incantationes contra ventos t nubes: sicut. l. eorum. C. de male. t mat. ꝓtra. xxvi. q. v. t. vi. in multis. c. notata. Item que cõcedunt prescriptionem cum mala fide contra regulas possessor. de regulis iuris. li. vi. Item que permittunt deceptionem inter contrahentes vsq̃ ad dimidiã contra illud. Qui non egit dolum tẽ. Itẽ que nolunt aliquem obligari ex nudo pacto cõtra cauramẽti. xxij. q. v. Item que nolũt valere legata ad pias cãs: nisi per tot testes probentur contra. c. relatum. t. c. cum esses. t. c. indicante. de testamẽtis. Item que volunt teneri heredẽ ex delicto defuncti. contra nõ. in. c. in litteris. de rapto. t i. c. tua nos. de vsuris. Item que nolunt spurium alendum contra naturalem ꝓpietatem. Item que prohibent vel permittunt: aut disponunt super contrahendis matrimonijs dissoluendis t huiusmodi ꝓtra canones. Item que prohibent comprehensam in adulterio teneri in. l. crimen. t. l. castitati. C. de adul. contra. ℌ. subauditur. xxxi. q. i. intellige si vult corrigere se. Item que concedunt concubinatum cõtra illud Exo. xx. Nõ mechaberis. Itez que priuate persone concedunt homicidiũ cõtra illud. Non occides. t de huiusmodi habes in locis suis diffusius. Aduerte tamen q̃ quãdo lex seu statutuz aliqd denegat propter equũ bonum publicum: vtputa q̃ non soluens gabellam non audiatur: vel instrumentum quod non est registratum in libris communis reputetur falsum: habebit locuz in conscientia etiã secũdum Baldum in. c. si quis per trigita. Si de feudo contro. fuc. Idez exemplificat Bart. in extrauaganti ad reprimendam in verbo denunciationez in macedoniano t vellciano. qõ nõ. Undecimus quando lex ciuilis non fuit moribus vtentium recepta: t canon nõ dispositiue exprẽsse non obligat de necessitate: vt no. ¶Panor. in. c. litteras. de iuramen. calũ. de lege canonica vel statuto: dic vt. ℌ. Cõstitutio. ℌ. i. quãdo nõ fuit moribus recepta.

C Utrum clerici t alie persone ecclesiastice tenentur seruare leges aut statuta laicorum. ℌ. ¶Panor. in. c. ecclesia sancte Marie. de consti. Aut lex disponit specifice super rebus ecclesiasticis t bonis earum: t sic est nulla tanquaz cõdita ab eo qui non habet potestatem: t sic nõ est seruanda: quia nec Imperator aut alius secularis habet potestatem super ecclesias: aut ecclesiasticas personas: vt in. d. c. ecclesia. Et hoc verum nisi in duobus casibus. Primus est quando est priuilegiatiua: q̃ potest quis priuilegiare etiam non suum subditum: sic intelligc. c. nouit. de iudi. vbi allegatur lex Theodosij. Secũdus quando lex est fundata super naturali ratione: quia tunc debet seruari non ratione legis sed ratione iusticie naturalis. l. scire oportet. ff. de excusa. tuto. ℌ. qui non iuste. Aut lex disponit generaliter non faciendo mẽtionem de clericis vel ecclesiasticis: sed non potest seruari sine peccato: vt in prescriptiõe malefidei: t sic nõ est seruanda a quocũq̃. c. fi. de prescrip. t. c. licet mulieres. de iurciuran. li. vi. Aut est generalis t rationabilis: nec cõtradicit canonibus: t tunc si est fauorabilis seruanda est etiam quo ad clericos t ecclesiasticas personas: vt in. c. ij. requiris de appella. Unde statutum quod disponit: vt existentibus masculis: mulier non succedat: ponitur etiam ad clericos. vt no. ¶Panor. in. c. constitutus. de restitu. in integ. Similiter priuilegiũ concessum hominibus alicuius loci comprehendit etiam clericos illius loci: licet non exprimat. Facit. c. dilecti de foro compe. nõ. Jo. de ligna. in. c. clericus de foro compe. t Bal. in. l. cunctos populos. C. de sum. trini. t nota quando talis lex generaliter disponens potest se habere ad commodum t incommodum non potest dici prejudicialis. Exemplum statutum disponit q̃ ꝑmogenitus succedat: certe secũdogenitus licet sit clericus non succedet. Similiter in statuto quo masculi excludunt mulieres non succedet mulier quãuis sit effecta religiosa. Et ideo oẽs leges disponẽtes super cõtractibus emp. ven. locato: commodato: t huiusmodi. si nõ contradicũt canonibus sunt seruande: etiam quo ad ecclesiasticas personas. Facit. c. i. de noui ope. nun. t est de mente Hostien. t Joan. an. in. c. i. vt lit. pen. Secus si simpliciter afferret prejudicium vt qui non facit inuentarium: vel q̃ infra tale tempus non adiuit hereditatem sit priuatus: t huiusmodi: q̃ nunquam potest eẽ ad cõmodum ecclesiasticoruz: t ideo non tenẽtur. Similiter quando statuitur ne possit aliquid vẽdi nõ subditis. Aut lex ciuilis est generalis t rõnal: ꝛ deuiat a iure cãonico tũc i foro

Universidad de Deusto
Biblioteca

secularí seruabitur:sed nō in foro ecclesiastico: necꝫ in terris subiectis dominio ecclesie:q; tūc debet seruari lex canonica in vtroꝫ foro. Facit.c.fi duobus.de appel.ꝛ qō no.in.c.qō clericis.de fo.compe. Aut lex ciuilis disponit sup materia ad ecclesiā pertinente:non disponendo ipsam materiam sed tollendo lucrū quod alias dederat:vel imponēdo penaꝫ actionū explicanti. Exemplum primi de raptore contrahēte matrimoniuꝫ cū rapta: in quo casu lex pnat omnibus bonis datis sibi a raptore: ꝛ sic non valet:vt vult glo.no.in.c.de puellis.xxx vi q.ij.ꝛ eam sequi videt Fede.cōsi.xxxv.ꝛ mihi placet q; videtur intimidare matrimoniū:ꝛ sic nō est seruanda etiam quo ad non ecclesiasticos. Exēplum secūdi:lex punit mulierē pntem infra annū luctus.vt.C.de secū.nup. q; si per totum.ꝛ non valet rōne predicta. Sed ȝ limito nisi pena apponeretur fauore filiorum sicut lex que imponit penam matri: que agnouit tutelam filiꝫ transeūti ad secūda vota non petito tutore filio:vt in.l.omnem matri. C. ad tertu.q; tunc valet. Aut lex ciuilis disponit circa accidentia temporalia ad actum spiritualeꝫ vt in dote:ꝛ tunc si non ȝdicit canoni:valet.c. Raynutius.ꝛ.c. Raynaldus.de testamentis. ꝛ qō legitur ꝛ nō.in.c.ij.de do. post diuor. re. Et hoc verum nisi intimidet contractionem matrimonij. Si vero cōtraducit canoni tunc pendet ab illa questione cuius fori sit cā dotꝭ. ꝛ Inno.in.c.de prudētia de do.post diuor.re. ꝛ ſDa.tenent q; est mixti fori.ꝛ sic lex seruabit in foro suo:ꝛ canon in suo foro:ꝛ locus erit puentioni.c.cum sit generale.de foro competē. Aut lex ciuilis procedit circa actum spiritualē presumēdo ꝛ lex canonica inuenitur cōtraria: puta lex presumit matrimoniū si masculus ꝛ femina simul habitāt.l.i libere.ff.de,ritu nup. si sit libera:ꝛ non faciat questū de corpore: vt ibi lex canonica presumit adulterium siue fornicationem.xxx.q.v.aliter.ꝛ sic standum est in vtroq; foro iuri canonico:q; lex imitatur canones.c.clerici.de iudi. Et sm hoc limita iura que dicūt leges seruandas:que non contradicūt canonibus.

6 ¶ Vtrum in penalibus fiat extensio legis. ℟ Jo.de Jmo.ꝛ sequitur Bern.i.c.si post qȝ.de elec.li.vi.q; sm mentem comprehensiuam sic: ꝛ fortius in fauorabilibꝰ sed sm mentem extēsiuam:nō fit in penalibus.c.statutum.de elec. li.vi. In alijs aūt non penalibus fit extensio ex idēptitate rationis.vide de hoc glo.ꝛ Be. i.c.sepe.de rēp.ordi.li.vi.ꝛ.ſ. ſDcna.§.v.

¶ Sed qūo mens cōprehensiua legis mōstratur.℟.sm Jo.de Jmo.ꝛ Be.in.d.c.si posti. 7
de elec.li.vi.q; ex ālꝭtuor. ſDuno ex cōi vsu verboꝝ:q; prevalet oī rigoꝛ ꝛ significationi verboꝝ.ff.de lega.iij.l.liboꝝ.§.q; tamē casus.ꝛ de cōsue.c.cū dilectus. Secūdo si aliter intelligendo sequeretur absurdus sensus cū debeat esse possibilis ꝛ honesta.iiij.di.erit aūt.ꝛ nō. Bar.in.l.omnes populi.ff.de iusti.ꝛ iur. Exēplum lex dicit:q occiderit hominē capite puniatur:si ad litterā deberet itelligi sequeretur q occidens se defendēdo:vel furiosus esset occidendus cōtra cle.si furiosus.de hom.q; ē alsonum. Tertio monstratur mens cōprehensiua quādo in illa est expressa ratio:q; ex illa vt dictum ē colligitur mens legis. Facit cle.ꝛ de elec. Exemplum in.c.ex parte.de postulan.vbi prohibitio de aduocādo facta monachis extē ditur ad canonicos:q; licet sint diuersi tamen q; cōstitutio fundat se super religione. iō extē ditur etiam ad canonicos.ꝛ iō ois constitutio que habet respectum ad religionēȝ loquatur de monachis cōprehendit etiam canonicos ꝛ omnes qui promittunt tria vota.secus si loqꝛetur de religione cū aliqua qualificatione.puta monachus niger ꝛ huiusmodi. Quarto cōprehenditur mens legis quādo per eandē;cō stitutionem vel per aliam apparet id qō ibi ē positum gratia exēpli fuisse positum:sicut in.l. i.ff.vti.possi.dꝭ q; licet verba edicti loquantur de edc:tū in fundo ēt habet locū.vt in.§.ȝ interdictum in oībus ibidem.

¶ Qualr deprehenditur mens extēsiua legis 8
℟. Jo.de Jmo.ꝛ Be.vbi.ſ.q; cōprehenditur ex idemptitate rōnis non scripte.vt i.l.i.C. de interdic.ꝛ re. Facit.c.inter ceteras.de rescrip. ꝛ.c.ij.de trāsla.prela. Jlā de silibꝰ ad filia idē iudiciū ē.vt in.d.c.dꝭ.

¶ Vtrū lex seu cōstitutio cōcernat futura solum.℟. ſDa.in.c.cognoscentes.de cōsti.q; sic 9
ne afficiat aliquos sine culpa:ꝛ hoc nisi caueāt i lege vt extēdaī ēt ad preterita.

¶ Vtrum cum lex vel statutum loquitur per 10
verba preteriti temporis idulgēdo aliquid extendaī ad futura.℟. ſDa.i.d.c.cognoscētes q; nō.ne detur materia delinquendi:vt est ter.limitās hanc materiam in.l.cum lex.ff.de legi. per quā dicit Bar.q; si statuto cauetur q; quilibet bannitus soluens.x.eximaī de banno:nō

habēt locum respectu eoꝛ qui bāniunī de futuro:q; daretur materia delinquendi,secus si cessaret hec ratio:q; ȝ loquaī p verba preteriti vel pūtia extendiī ad futura: q; lex semper loquiī.l.arriani.C.de here.

ii ¶ Quomodo interpretatur.vide.ſ. Interpretatio.in prin.

12 ¶ Quando lex incipit ligare.℟.q; ad hoc q; lex sit oportet vt constituaī.scōo vt,pmulgetur:ꝛ publicatio est vltimus actus perficiens legem sm glo.in cle.prologo p.l.humanū.C. de legi. Et ideo post qȝ est soleniter edita ligat statim scientes sine expectatione alterius temporis. vt no. ſDa.in.c.i.de postu.prela.ꝛ glo.ꝛ pau.in c.ij.de re.ec.non alie.li.vi.

13 ¶ Sed qñ presumiī scia legis.℟. ſDa.in.d.c.cognoscentes q; in legibus ꝛ ꝓstitutionibꝰ inferioꝛ tps est arbitrariū sm loci qualitatē ꝛ conditionē psonaꝝ. In legibus aūt Impatoꝝ presumiī scia post duos mēses a publicatōe facta in pincia.vt in aui.vt facte noue consti. In ꝓstitutōe Vo pape Jo.an.in data li.vi.vult vt liget post duos menses a publicatōe facta Rome.sed rōnes sue nō mihi placent.ꝛ iō idē dicam q; de constitutione Jmpatoris:sic videt etiā tenere ſDa.in.d.c.cognoscentes.ꝛ ȝ papa dicaī bre pedes plūbcos habet tm epos ꝛ archiepos:q; quos notitiam dare potest.

14 ¶ Vtrū volens ,pbare ignorantiā sit admittē dus.℟. ſDa.in.d.c.cognoscentes q; sic sine alquo dubio.vt in.c.fi.qui mat.accu.po,ꝛ in.l.finali.ff.de decre.ab or. Et sic pz q; in cōscia nō ligaī ignorans sine culpa sua. aliter supflue ꝛ frustratorie admitteret ad ,pbandū ignorātiā ꝛ hoc est sine dubio qñ lex regrit dolū.facit gl. in.c.ad falsarioꝝ.de cri.fal.alꝭs secus esset.vide ē.Ignorantia.§.iiij.ꝛ distingue vt ibi.

15 ¶ Quomodo tollitur lex seu constitutio p consuetudinem.vide.ſ.Consuetudo.§.ii.ꝛ.r.ꝛ.ſ. Statutum.§.xvi.

16 ¶ Vtrū tollatur per legem contrariā.℟. ſDa. in.c.cum accessissent de constitu.ꝛ Bart. post Ly.vt in,d.l.omnes populi.dicunt q; sic:ȝ nō fiat mētio de prima,nisi habeat clausulā derogatoriam ad secundam.q; tunc opus esset facere mentionem de prima.ar.l.si quis.in princi. ff.de le,ij.ꝛ in.c.nōnulli de rescrip. Aliqui tamen in dicta.l.si quis,dicunt q; si loquamur de priuilegio vel rescripto ꝛ testamento que sunt priuata ler:sic oportet fiat mentio quando habent clausulam derogatoriam ad secundū. Si

aūt loquimur de legibus ꝛ statutis non oportet fiat mentio etiam si habent clausulam derogatoriam ad secundum:per cle.dudum de sepultu.q; cum presumantur omnia scire videntur scienter velle reuocare statuendo in contrarium.sed secus est in priuata:que est in facto:ꝛ mihi placet.

¶ Vtrū ex non vsu inducatur consuetudo de/ 17
rogatoria legi.℟.vt colligo ex ſDa.in.c. Joannes de cle.coniuga,q; aut nō vsus habet in se actū racitum contra dispositionē iuris:ꝛ tunc inducitur consuetudo. Exempluꝫ lex defert hereditatem cōmuniter ꝛ equaliter filijs tam masculis qȝ feminis.l.maximū virtuꝫ.C.de lib.ꝓ. sed consuetudo prefert primogenito:vel solus masculis:ꝛ secundusgenitus vel femine nūqȝ sunt vse illa lege.iō consuetudo inducīt,ppter actum contrariū legi. Si vo non vsus nō hȝ actum contrariū nec tacitū nec expressum legi sic non inducitur consuetudo contra legem p nō vsum sic:verbi grāȝ forte sint plus qȝ centum anni q; nullus vendidit hermofroditū nō tñ est abrogata.l.querīt.ff. de sta.ho. que vult vt extimetur sm statum prevalentez. Similiter non agam contra eum qui mihi damnū dedit actione legis acquilie: non tamen per hoc abrogatur illi legi. quia illa lex non necessitat ad agendum:sed dat facultatem.

¶ Vtrū actus gestus contra legem sit nullus 18
ipso iure.℟.q; non.in quattuoꝛ casibus. ſPrimo quando causa prohibitionis non est ppetua sed temporalis.vt in.c.i.de mat.contra.interr.ecclesie,ꝛ dicitur temporalis quando est restricta ad certum tempus.puta ,pbibetur matrimonium propter venerationem certi diei. Similiter de professione facta infra annū que prohibetur in capi.ad apostolicam de regula. li. vi. Secus si prohibitionis causa est perpetua. puta cum prohibetur aliquid propter malum quod inde sequi potest: vt matrimonium propter consanguinitatem ꝛ huiusmodi.ꝛ sic intellige.l.non dubium.C.de legibus.ꝛ.c.vides.x.di.ꝛ.c.contradicimus.xxxv.q.iij.ꝛ.c. nō oportet.xxxiij.q.iiij. Et ista est theorica glo.in c.tua fraternitas,de spon. duorum. Secundo quando prohibitio legis concernit principaliter fauorem alicuius: talis prohibitio habet potius vim exhortationis respectu illius pro cuius fauore principaliter fit. q; potest renunciare.pro hoc.iiij.di.§.hec ꝛ si legibus. hoc ponit ſDa.in.c.ad apostolicaȝ de regula.ꝛ infert

Universidad de Deusto
Biblioteca

quod posset per hoc intentari: lz statuto caueatur: ne mulier possit contractuz facere sine presentia duorum agnatorum q̄ valeat contractus sine eorum presentia: si statutum expresse non annulet actum factum. Facit. l. si quis in conscribendo. C. de pac. facit. d. c. ad apostolicū vbi patet obligationem acquiri deo: lz sit actꝰ prohibitus a lege fauore profiteri volentis. Tertio quando lex dat certam formam super eo quod alicui conuenit ex sua potestate. Exemplum episcopus ex sua iurisditione potest absoluere ab excōmunicatione: vbi conditor canonis sibi non reseruat. Attamen lex dicit q̄ non absoluat: nisi faciat sic vel sic. Si facit contrarium tenet tamen absolutio: secus quādo lex dat potestatem illi qui eam alias non habet cum tali forma. quia si non seruat formam nihil facit. hoc capitur ex. d. Lardi. in clemen. i. de iure patro. ꝛ concor. glo. ibidem. ꝛ ℣Pau. Quarto quando lex punit contrafacientem. q̄ tenet si expresse non annulet factum contra. secus quando non punit: sed solum prohibet q̄ sic non tenet: ꝛ sic loquitur lex non dubium. C. de legibus. hoc ponit dominus Cardina. in clementina prima. de rescripti. diuersa tamen circa hoc est doctorum opinio: quibusdam dicentibus q̄ in omnibus casibus facta contra legem sunt ipso iure nulla: nisi lege speciali actus sustineatur secundum Joan. andre. in. d. c. ad apostolicam. ꝛ cum eo cōmuniter doctores. Sed mihi placent dicti quattuor casus: in quibus valent gesta contra. l. qui faciunt ad magnam declarationem dicte. l. non dubium. ꝛ per quos clarius non potes intelligere quādo factuz contra legem alia lege sustinetur. q̄ tunc quando aliquis de predictis quattuor casibus concurrit.

19 ¶ Vtrum facta in fraudem legis teneant. ℟. q̄ non. vt no. Bar. in. l. si libertus minorem. ꝛ ibi ter. ff. de iure patro. Secus esset si fieret in fraudem hominis etiam principis. vide ℣Pa nor. in. c. dilectus. de prebē. ꝛ quod no. in dicta l. si libertus. Et quomodo fit fraus legi. vide supra Fraus. §. ij.

20 ¶ De ista materia legis. vide supra Consuetudo: ignorantia. ꝛ infra. Statutum. vnde appellatione legis comprehenditur consuetudo. Facit. c. i. iuncta glo. prima ꝛ secunda de spon. vn. deconsuetudo est quedam lex. l. de quibus. ff. ō legi. ꝛ di. i. consuetudo.

21 ¶ Aduerte fm Innocen. in. c. fi. de rebus ecc. non alie. ꝛ sequitur ℣Pa. in. c. i. de testi. in interq̄ vbi ius canonicuz in alia materia dat regulam specialem q̄ non debemus illam distinguere per ius ciuile. verbi gratia. canon induxit suam solēnitatem in alienatione rei ecclesiastice. ideo nō debemus seruare illā iuris ciuilis positam in auten. hoc ius. C. de sa. san. eccle.

¶ Vtrum contendentes leges iniquas peccent: ꝛ ad quid tenentur. Respon. q̄ lz de iure tales leges seu statuta non valeant. viij. di. quc contra 21
ℭ. xxxij. q. vij. flagitia. tamen facientes ꝛ cōsentientes peccant mortaliter. de quibus Isa. x. Ve qui condunt leges iniquas. ꝛ si sunt contra libertatem ecclesiasticam sunt excōmunicati. vide. ē. Excōmunicatio. vij. casu. xij. ꝛ tenentur restituire omne damnum quod prouenit alicui ratione talis legis. Et omnes volūtarie obseruantes similiter mortaliter peccāt: ꝛ oia acquisita occasione talis legis tenentur restituere: sicut in simili dicam de participantibus cū raptoribus. ꝛ nō solum dicuntur inique quando sunt contra legem dei ꝛ nature: sed etiam quando sunt contra ius positiuum ad pauperes oppriumendos: ꝛ iusticiam impediendam. fm ℣Do. quod no. bene.

¶ Vtrū lex indulgens aliquid quod potest intendere in alterius preiudiciuz intelligatur saluo interesse partis. ℟. q̄ sic vt tenet Bal. de pa. iura. fir. ꝛ ℣Pa. in. c. i. de iudi. 23

¶ Lex cōmissoria quid sit. vide infra ℣Pactuz §. xvij. 24

Jbellarius contra

ctus qui dicitur datio ad luellū. idē est qō emphiteosis. ꝛ ideo ibi vide. ꝛ de laudemio soluendo: cuius quidā vt Bar. in. l. si finita. §. si de vectigalibus. ff. de dam. infec. tenent q̄ differt. q̄ emphiteosis fit a dño sed datio ad luellū fit a non dño. s. vasallo emphiteota ꝛ huiusmodi: sed tpibus nostris cōmuniter nō differt: nisi quando fit illicite ꝛ vsuratie. vt ps. l. Vsura. i. §. xliij. ꝛ. §. lxiij.

Jbellus famosus

est compositio in scriptis facta in infamiam alicuius: eius quod probare non vult: ꝛ in publico iactata

¶ Que pena componentis libellum famosuz vel inuentuz qui non combusserit vel destruerit: sed dolose manifestauit vim ipsius. Respon. fm glo. in summa. v. q. i. si conuictus est fm leges decapitatur siue deportat. v. q. i. c. hi qui inuenti. ꝛ. l. vnica. C. de fa. libe. ꝛ fit intestabilis. iij. q. ij. ob carmen. ff. qui testa. facc. non pot. l. qui. fm canones verberandus est. vt in c. i. v. q. i. ꝛ anathematizandus. vt in dicto. c. bi qui. ꝛ. c. ij. eadem. q. sed si sponte confitetur nō timore probationum mitius agitur cum eo. v q. i. c. ij. ꝛ sic punitur ad arbitrium iudicis. de officio delega. de causis in fi. Si vo vellet pbare quod in eo continet non punit. vt in. d. c. ij. q: expedit crimina nocentum nota facere. ff. de iniur. Lenim qui in principio. ꝛ C. de iniur. l. iij. Quod verum intellige fm Deo. ꝛ Postiē. in iudicio. q: extra nemo debet alium prodere. vi. q. i. suma. de peniten. di. i. homicidiorum.

1 ¶ Vtrum teneatur talis restituere famam. ℟. q̄ sic. alium libellum in contractum faciendo. ꝛ vltra hoc tenetur leso satisfacere de alio dāno. vt. ē. Detractio. §. iij.

Jber dicit ille qui

nullius subest potestati. ff. de capti. ꝛ postli. reuer. l. non dubito. §. liber aūt populus

¶ Liberam habet potestatem quando sine alterius consensu quis potest disponere. ꝛ non aliter in. c. fi. de postula. prela.

¶ Quid excludit verbum libere. Respon. q̄ omnem moram ꝛ conditionem. c. extirpandus §. penulti. de preben. ꝛ. c. si beneficia. de prebē. li. vi. ꝛ de officio ordi. c. ordinarij. §. quod si forte. li. vi. Et ibi per Joan. andre. ꝛ Archi. de homici. pro humani. li. vi. Immo fm alios denotat quandam prerogatiuam absoluta: seu dominium super actum cui adijcitur. vt. l. procurator: cui libera. ff. de procura. ꝛ. l. iusiurandum quod ex conuentione. §. fi. ff. de iureiurando de electi. c. cum nobis olim. in fi. vide p Bar. in. l. alio. ff. de ali. ꝛ ciba. lega. ꝛ ℣Pa. in. c. cum liberum. de sepul. ꝛ in. c. vestra de loca. Vnde liberum dominium non habet quis super actū qui qs vult illum exercere impeditur aliqualiꝫ Omnis enim pbibtio siue temporalis: siue pretua contradicit libertati. l. libertas. ff. de sta. bo. quod no. q: facit ad multa.

Jbertus

est seruꝰ manumissus. De quo vide. j manumissio.

Jttera

an preiudicet scribenti. ℟. ℣Pano. in. c. fraterni tati. de cleri. non residen. concludendo post Bar. in. l. Lucius. ff. de fideiusso. Aut sunt

littere generales sicut cum dicitur presentium latori adhibeas fidem: ꝛ huiusmodi. Et isto casu cum iste lator non possit contrahere vel aliquid intentare in preiudicium scribētis: si cui scribitur sibi mutuaret pecuniam: ꝛ hmōi nō preiudicaret scribenti. vt in. l. fi. C. qō cum eo q in ali. potesta. q: potius sunt littere recōmendatitie: nisi aliud addaf. puta sub periculo meo ꝛ hmōi. vel nisi dolose dedit illi litteras: q: tūc tenetur. ar. l. qō vendito. ff. de dolo. Si vo sūt littere magis speciales. puta q: dicit in eis tali de mea intentione plene informato adhibeas plenam fidem. q: tunc tenetur: ꝛ aget acti. mandati contra scribentem: ille cui scribūtur sed nō debet eis credere in aliquo qō ei appro priet. Facit. l. si vo remunerandi. ff. man.

¶ Quid de eo qui litteras alterius apperit. vi de. ē. Falsarius. §. ij. i

¶ Vtrum damnificans primum ex litteris teneatur ad restitutionem. vide. j. Restitutio. i. ij ver. scriptura. 2

Jtigiosa res

dr de cuiꝰ dnio causa inter petitorem ꝛ possidentez mouet in iudicio. vide. ē. cessio actionū. §. ij.

¶ Vtrum res littigiosa possit alienari. vide ibidem. in prin. i

¶ Vtrum litigans teneatur ad restitutionem expensarum ꝛ damnoꝝ parti aduerse. Respō. q: sic. si sciebat iniustam causam fouere: aut si a principio non sciuit: tñ in processu cause cognouit iniusticiā: ꝛ non desijt tenetur. ar. in. c. domꝰ. de secū. nup. ꝛ in. l. si quis inficiatꝰ. ꝛ ibi Bar. ff. depositi. 2

Jtigiosus

Idez est quod contentiosus: de quo vide supra Contentio. ꝛ discordia. ꝛ granius peccat per se qz adulator. q: litigiosus frangit amicitiam. ꝛ sunt illi ꝓprie qui ad oia contrariantur causa cōtristandi de nullo curantes. vt dicit pbus. iij. ethico.

¶ Vtruz littigiosus debeat ordinari. ℟. q̄ nō xlvi. di. §. i. i

Oca

An liceat mendicantibꝰ dimittere. ℟. q̄ capta ante cōcilium. de quo in. c. cum ex eo. de excess. prela. li. vi. nō possunt: aliter sunt excōmunicati ipso facto. Clemen. cupientes de penis. sed capta post illud concilium bene possunt dimittere fm Lap. quem sequit dñs ℣De. de ancha. ꝛ Be. in. d. c. cum ex eo. ꝛ in dicta dc. in verbo

hactenus.i.vsq; nunc.quia ſm ☞apiam hactenus per.h.aſpiratum facit duas partes.ſ. hac t tenus id eſt vſq; nunc. Ex quo infert Be.q; fratres ordinis mei Bononie in monte potuerunt dimittere primum locum quem ecperant t alium capere: cuj habeant licentiã capiendi vnum locum in dicta ciuitate.

1 ¶ Vtrum dicti mendicantes poſſint loca de nouo capere.ff.q; non ad habitandũ: que ſint propinqua habitationibus hominũ ſine licentia ſedis apoſtolice:que de cõſtitutione Boni facij expreſſam faciat mentionem. Secus eſſet de locis in heremis.vbi non eſt propinqua hominum habitatio.q; illa de licentia ſuorũ prelatorum t capere t mutare poſſunt.d.c.cum ex eo. Et nõ q; illud capitulum nõ prohibet trãſitum ſingulorum fratrũ de loco ad locum qui eſt permiſſus ex cauſa.c.licet.de regula.cum ſimilibus:ſed prohibet nouum capitulum: ſiue nouum conuentum capi.vel locum ad locum mutari.ſm dominũ ☞De.de ancha.vbi ſupra. Et ſic patet q; captio caſetarum: vel mutatio quas mendicantes capiunt ad habitandũ ex tranſitu vel ꝓ infirmaria t huiuſmodi non cadit ſub iſta prohibitione:ſed ſolũ qñ,ꝓ nouo cõuentu ſeu capitulo capiunt.

2 ¶ Vtrũ loca exempta ſint in dioceſi taliter q; in ea delinquentes incidant in excõicationes ꝓ ſtatutũ dioceſani impoſitã ꝺ taliter delinquentes. vide.j.Statutum.§.ij.

3 ¶ Vtrũ prefati mendicantes poſſint augmentare loca ſua ſine licentia pape.ff.ſm ☞appũ vt recitat Be.in.d.c.cum ex eo.q; ſic.q; iſta acquiſitio:t poſt acquiſitionem edificatio eſt de actibus iam permiſſis.l.ab ea parte.ff.de proba.ergo iſti iuri antiquo ſtabit niſi quatenus ei derogatum eſt per.d.c.cuj ex eo:quod tñ in duobus imutat ſcilicet in acquiſitione habitationis in loco de nouo:t ſecundo in mutatiõe t translatione quibus in nullo caſus noſter cõcludit. Item ꝓhibitus acquirere nouũ ius in re nõ ꝓhibet augmentare ius iam queſitũ añ ꝓhibitionem.vt in.c.fi.ff.ij. de concel.prebẽ. li.vi.ſic in ꝓpoſito.vide de hoc.ſ. Excõmunicatio.vij.caſu.xliij.

Ocatio eſt perſone vel rei ad vſum facta conceſſio mercede in pecunia numeranda conuẽta.alꝰ ſi res vel ſpecies daret non eſſet locatio ſed contractus innominatus.ſcilicet do vt facias: t ageret preſcrip.ver.ff. depoſiti.l.i.§. ſi quis ſeruuj.t ideo locator dicitur qui ſub mercede pecuniaria locat domũ ſuam t huiuſmodi cõductor qui ipſã accipit ſolũdo penſionẽ vt in.d.§.ſi quis. Aduerte tñ q; contractus innominatus inducitur ſm naturam contractus nominati cui aſſimilatur:niſi aliud actum fuerit.vt in dicto.§.ſi quis.ſequitur Bar.

¶ Quid poteſt locari.ff.q; omnes ſtle res que vendi poſſunt:niſi ſint ſeruitutes prediales.vt iter:actus:via t cetera que locari nõ poſſũt vt eſt tex.t glo.in.l.locare.ff.locati. Seruitutes ãt ꝓſonales:que ſunt vſus fructus bene poſſunt locari.ff.de vſufruc.l.arboribus:ſed non ſeruitꝰ vſus.vt in Inſti.de vſu.t habi.§.minus.ſed ſi fit ab vſufructuario extinguit locatio ꝓmotẽ ipſius vſufructuarij.vt.C.de iur.do.l.ſi socrus tua.t ꝓ marimã t mediã capitis diminutiõez inſti.de vſufru.§.finitur. A ꝓprietario añ fieri non põt locatio ſeruitutis perſonalis. 1

¶ Locare non põt aliquis prelatus religioſus ad vitam:nec ad certum tempus.ſcilicet longũ redditus vel partem eoꝝ:aut iura:aut poſſeſſiones monaſteriorum:vel aliarum adminiſtrationum ſibi cõmiſſarum:niſi neceſſitas vel vtilitas expoſtulet conuentus:t cum conſenſu cõuentus: vel ſi non habet:tunc cum cõſenſu fiat ſuperioris,aliter ſuſpenſus eſt ipſo facto: nec conductori acquiritur aliqõ ius. Secus ad modicum tempus.hoc no.in clemen.monaſteriorum.de re.ec.non alie. 2

¶ Vtrum fructus decimarum poſſint locari ad annuũ cenſum laicis. Reſpon. ☞a.in.c.veſtra.de loca.q; ſic. 3

¶ Vtrum beneficiatus poſſit locari redditus ſue eccleſie ſine alia licentia. Reſpon. ☞a.in.d.c. veſtra.q; ſic. Intellige non magnum tempus.puta ꝓ nouem annis poteſt. Facit glo. in clementina prima.de re.ec.nõ alie.nec valet ſtatutum ſeu ꝓhibitio ſuperioris in contrariũ hoc impedire:propter verbum libere quod ponitur in littera.d.c.veſtra. 4

¶ Sed quid ſi ante tempus locationis finitus moriatur.ff.q; extinguitur locatio q; comparatur clericus vſufructuario vel vſuario.c.vltimo de pecu.cle. t ideo extinguitur ſicut ius vſufructuarij. de dona.c. conſultationibus.de pigno.c.vltimo.ſm Jo.mo.qui ſic no.in.c.hoc conſultiſſimo.de re.ec.non alie.li.vi.t ſi ſolvit penſionem non rehabebit a ſucceſſore in codẽ beneficio:niſi ſit conuerſum in vtilitatem eccleſie.vt no. ☞o.in.c.ij.ne prelati vices ſuas. 5

6 ¶ Vtrum ſacerdos poſſit locare operas ſuas ff.q; ꝓ diuinis officijs dicẽdis nunq; licet.de ſimo.c.cum in eccleſie t multis.c.aliter eſſet ſimoniacus:ſed ꝓ temporalibus bene poteſt locare.licet tñ ei paciſci cum aliquo q; maneꝯ in aliqua eccleſia vt celebret ibi diuina: ita tñ q; non habeat intentionez ad diuina:ſed ad mãſionem quã ibi facit:vel ad laborem quez ſuſtinet:vel ad damnũ quod ratione more patitur vt in.c.ad queſtiones de re.permu.p.ar.t no. Inno.in.c.penulti.ne prę.vi.ſu.

7 ¶ Vtrum ſcholaris recedens poſſit ponere alium loco ſui in domo vel camera cõducta. Reſpon. ☞anor.in.c.inter dilectos de fide inſtrumen.q; ſic.quia conductor poteſt locare alteri rem conductam.l.nemo.C.loca.niſi aliud conueniſſet.vt in dicta.l.

8 ¶ Sed an poſſit hoc facere inuitis ſocijs. glo. inſti.loca.in fi.dicit q; ꝯ poſſit iure locationis alteri locare.ratio tamen ſocietatis ꝓhibet q; prevalet iuri locationis:cũ videatur electa induſtria perſone.inſti.ꝓ ſocio.§.ſoluitur. Idez tenet Specu.de iudi.§.ij. Et clarius Aço.p.l. perceptione.ff.de his qui deic.vel effu.t addit q; ſi ſcholaris non degit in domo vt debet vel ſari poteſt contra eum agi acti.ꝓ ſocio:ſed vtili q; directa datur qñ contrahitur ſocietas ad cõmodiorem vſum:t vberiorem queſtuz.de q; leges loquunt.vt no. Specu.vbi.ſ. Et quo vi de q; in materia odioſa nõ veniet ſocius in domo. Et ideo ſi ſtatutum dicit q; ſocius teneaf ꝓ ſocio non veniet ſocius in domo:q; non eſt ꝓprie iſta ſocietas. Et in odioſis verba ſtricte capiuntur.l.iij.§.hec autem verba.ff.de negoge.t t in.c.in noſtra.de iureiurando. Inſuper dicit ☞a.in.d.c.inter dilectos.q; ſi male verſatur t non poſſit compeſci aliter a ſua inſolentia q; poterit expelli per.l.ſi conuenerit in fi.ff. ꝓ ſocio.t.v.q.iiij.in loco.

9 ¶ Vtrum locari poſſit domus ꝓpinqua alteri magiſtro:ita q; voces adinuicem confundãtur. Reſpon.q; non.t ſi fecerit primus poterit expellere vltimũ.C.ꝺ ſtu.li.vr.ro.l.vnica. in fi. t hec cauſa tractari poteſt in ferijs tpe meſſis ſm ☞o.de iudi.c.ſignificauerunt. Et idez poſſet dici de quocunq; alio qui impediret lectionem prefati magiſtri.ar.d.l.vnice.

10 ¶ Cui poteſt locari aliqua res. Reſpon.q; omnibus qui poſſũt emere:niſi ſit miles vel curialis quibus non poſſunt locari predia ad colẽdum:ne amiſſo vſu armorum ad opus rurale ſe tranſferant.vt.C.loca.l.milites.l.curialis. t l.vltima.ſubuenitur tamen ignoranter facienti.ff.loca.l.ſi quis ignorans.vbi dicitur q; põt exigere mercedem. Non enim contemnit diſciplinam qui ignorauit militem. Idem videt in clericis t monachis niſi ex cauſa neceſſitatꝭ extra ne cle.vel mo.c.i.t.c.ſecundum. vbi hoc no.Ber,t ☞o.

11 ¶ Vſq; ad quod tempus poteſt fieri locatio. ff.q; t ad tempꝰ:t in perpetuum. vt.ff. ſi agervecti.l.i.t dicuntur vectigales agri qui in perpetuum locantur.ſ.q;diu vectigal ſoluatur. vt dicta.l.i.t ſuccedit heres in locatione t conductiõe ſi moritur conductor infra tempus locationis in iure cõductionis.ſecus in vſufructu qui ꝓſonalis eſt t extinguitur cuj perſona.ff. loca.l.ſi quis domũ.§.ſi fructuarius.

12 ¶ Sñ eſt merces ſoluenda.ff,ſm Aço.t ☞oſfre.q; ſi actum eſt qñ ſit ſoluenda id ſeruabit. alias conſuetudo regionis t ſi non apparcat de cõſuetudine id quod minimũ eſt ſcilicet in fine anni.ita dicit.l. ſemp in ſtipulationibus ff,de reg.iur.t no. ☞o.t Ber.de cẽſi,ex pte.facit de rę.iur.in obſcuris.li.vi.ff,de verbo.obliga,l.qui hoc anno.t,l.cũ qui. t.ff. qñ dies vſufruc.ie.ec.li.in prin.t ꝺ vera in ſtipulationibꝰ niſi cã quare daf merces aliud regrat. vtputa q; datur ꝓ ſumptibus. Et ſic debetur in principio,in alijs vide in.l.i.Ç. quãdo dies le.ec. t in dicta.l,qui hoc anno, t Innocen.in.c. propter ſterilitatem,de loca.

13 ¶ Sed nunquid poteſt locator inquilinum ex pellere ante tempus finitum conductionis.ff. q; ſic in quattuor caſibus. ☞primus ſi non ſoluit penſionem ꝓ biennũ:ſed ſi paratus ſit ſolvere audiendus eſt.ff.loca.l.quero. intellige ſi alius de ſequentibus non inceſt. Secꝰus ſi domus locata ſit neceſſaria ſue habitationi,intelige ex neceſſitate ſuperueniente cui aliter prouidere non põt. vt.l.edem.C.locati. aliter non diceret neceſſitas ſi poſſet ꝓuidere alio modo Secus eſſet ſi tpe locationis aliam domũ nõ habebat q; ſibi imputabit nec expellere poterit.ff.loca.l.ſi quis domũ.§.huic ſubiungi. Tertius cũ domus eget refectione q; minat ruinã que tñ tempore locationis nõ minabitur. t in iſto caſu t precedenti fiet remiſſio penſionis,prorata temporis.c.ꝓpter ſterilitatem.de loca.t d.l.edem.t.d.l.quero.§.inter locatorem.vel ꝓ uidebit de alia domo equeidonea.ff.codẽ.l.cũ plures.in principio. Sed an ea refecta poterit

conductoꝛ petere in ea reponi.ff.q; sic glo.iun cto ter.l.si duo.§.cum inquilinus.ff.vti possi.t ibi per Bar.Quartus qñ conductoꝛ in domo puerse ꝓuersaꝭ sine lesiõe rei: vtputa tenet publicas meretrices.t sic non remittitur pensio ſm ℣o.vel versatur peruerse cum lesione rei tenendo porcos in solario:incidit arbores: nõ colit suo tempoꝛe.t tunc remittitur pensio.sed agit ad interesse dñs de damno dato ſm ℣o. in d.c.ꝓpter sterilitatem. Et ſm hanc distinctionem concoꝛ.doc.in.d.l.edem.t in.d.c.ꝓpter.qui videntur contrarij.

14 ¶ Vtrũ inquilinus possit simpliciter propter necessitatem dimittere domũ ante finitũ tps contra voluntatem dñi.ff. ℣a.in.d.c. ꝓpter sterilitatem q; sic ſm Vin.t Jo.an. hoc tenet etiam glo.in.l.si in lege.§.si domus.ff.loca. Et quo potest inferri q; propter pestem potest dimitti.q; est probabilius necessitas.t facit ter.in l.habitatores.ff.co.ti. t sic in conscientia esset seruandum:quãuis in foro contentioso forte aliter teneretur.

15 ¶ Vtrũ sit minuenda pensio rei locate qñ conductoꝛ nõ potuit vti re conducta.ff.q; aut qs locat res.t si stat p locatoꝛis voluntatem: quo minus re conducta nõ vtaꝭ cõductoꝛ:sic teneꝭ ei ad interesse.l.si de fundo.C.locati. Si ℣o ñ ex voluntate sed p casum fortuitũ ex eius pte vel ex parte rei locate cõtingẽte:sic pensio remittiꝭ ꝓ rata. Exẽplũ ex parte locatoꝛis.puta q; ꝓpter delictũ eius fundus locatus publicatus est. Exemplũ ex pte rei veluti si edes locate cruste fuerint: vel ager terremotu coꝛruit vt.l.si quis domũ in fi.t.l.ex cõducto.§.i.t.l.ſ addes.§.si quis.ff.loca. Idem dicendũ qñ ex necessitate locatoꝛi aduenient oportuit cõductorẽ expellere:vel ꝓpter refectionẽ domus.l.qui insulã.in ꝓin.t.l.fi fundꝰ.ff.co.ti. Si ℣o stat p ꝓductoꝛẽ:vel p eius culpã quominus re locata vtatur:nihilominus totã pensionẽ soluere teneꝭ.l.colonus.§.nauem.ff.locati. Si ℣o ex casu fortuito ex quo re locata vti nõ potuit;sil'ter teneꝭ qñ locatoꝛ alteri locando verisimilẽ mercedẽ habuiſſ;at's nõ. vt patet ex.l.fi.§.i.ff. ad.l.ro.õ iactu.facit.l.sed addes.§.cũ quidã.ff. locati. Sed in casu qñ quis locauit operas:nec per eum stat'quo minus eas soluat:sed p conductoꝛẽ:sic talis conductoꝛ etiã si impediaꝭ ex casu fortuito: nihilominus pensionem prestabit vt est casus in.d.§.cum quidã. Qõ verũ credo in conscientia qñ talis locatoꝛ nõ habuit cui locando operas:acquireret mercedẽ ꝓpter talẽ locationẽ:quã mercedẽ habuiſſet si tali non locaſſet. Si ℣o stat p locatoꝛẽ quominus opas prestaret:tũc si nõ impediꝭ casu fortuito teneꝭ ad interesse oẽ:nec mercedẽ habebit. Si ℣o impediꝭ casu fortuito: sic remittiꝭ pensio ꝓ rata tpis.vt est casus in.l.si vno.§.item cũ quidaꝫ. ff.loca. Idem in.l.si bi.C.locati.t.l.aduocatioiſ C.de condi.ob cãm.nõ aũt tenent ad interesse Et si iam incboasset opas: vel feciſſet aliquas expensas ad se ꝓparandã:t tali casu fortuito impeditur repetet eas expensas quas fecit ꝓpter hoc.vt in.l.si pecuniã in ꝓin.ff.de condi. ob cãm.habeꝭ de eo qui parauerat se ire ad locandũ:t impediꝰ fuit p tempestatẽ. Fallit hoc vt non remittaꝭ pensio qñ ex casu fortuito fiat p locatoꝛẽ in aduocato. q; nõ repetiꝭ salariũ ab eius heredibus ipso moriente.l.i.ff.de va.t extraoꝛ.cog. Idem de quocũq; hõte officiũ publicũ.t sic loquiꝭ.l.arboribus.§.de illo.ff.õ vsuf. t.l.diem functo.ff.lo.t.l.diẽ functo.ff. de offi cio asse. Item fauoꝛe libertatis.vt in.l.cum heres.§.stichus.ff.õ sta.liber.hec elicium er Ago. t Bar.t alijs in dicto.§.cum quidam. Et hoc tenet:nisi consuetudo aliter haberet vt.ſ.familia.§.ij.

¶ Sed quid si locata re cõductoꝛ vsus fuit:sed sterilitas in eius fructibus contigit.ff. ℣a.in d.c.ꝓpter sterilitatẽ q; si sterilitas ꝓuenit ex casu fortuito:vel ex vitio rei sine culpa coloni, vtputa q; timet magnã siccitatẽ:vel aquaꝝ abundantiã:vel frigus vel grandinẽ t hmõi:t ñ põt recõpensari cũ fertilitate anni precedentis vel sequentis imediati.dũmodo duret eadẽ locatio ſm ℣o.in ſũma.co.ti.sic fiet remissio p rata.puta erat solitus colligere.xv.modios: t soluebat.iij.aureos nõ recollicit nisi decem:sic nõ soluet nisi duos aureos:mſi sequenti anno vel precedenti recollegit.xx.modios. Et idem dicas ex si soluaꝭ certa spẽs:q; ꝛs nõ sit ꝓprie ꝛ ctus locationis:vt dixi:tñ quo ad hoc idez est iudiciũ. ℣Predicta tñ non intelligas de partiario qui cum dño lucrum t damnũ partitur.q; non fit remissio.vt no.glo in.d.c.ꝓpter sterilitatẽ. Et ꝙuis doc.fuerint varij in.d.c.ꝓpter t in.l.ex conducto.ff.co.ti.qñ dicatur sterilitas mihi placet maxime quo ad conscientiam qõ Jo.an.t ℣Da.in.d.c.ꝓpter sterilitatẽ sequunt. vt.ſ.dicatur sterilitas qñ ñ colligũtur nisi due partes de tribus solitis.secus esset in alio modo dico. Sed aduerte q; si fructus affuiſſent:sed postq; recolligi fuerunt marcuerunt:vel cum erant recollecti exercitꝰ preteriẽs ipsos destruxit t hmõi:nõ dicetur sterilitas:nec fiet remissio pensionis.vt in.l.ex conducto.§.si vis.ff.loca. t.l.damnũ.C.co.ti.

17 ¶ Sed quid si sit fertilitas nungd augmentabiſ pensio.ff.ſm ℣Da.vbi.ſ.q; aut hoc contingit q; fructus plus valent solito.t sic nõ fit augmentatio:sicut nec fieret minutio si minus valerent. Aut ꝓuenit p industriã coloni: t sic nõ augmẽtabiſ pensio:ne sua industria sibi sit dãnosa.vt.ff.co.l.ex conducto.t.l.fi.C.de alluui. Aut cõtingit ꝓpter bonitatẽ rei:t sil'r nõ fit. Aut ꝓuingit melioratio casu fortuito.puta locaui molendinũ:ex quo conductoꝛ solũ perciebat quinquaginta ꝓpter alia molendina q; nunc sunt destructa percipit centũ:t sic fiet augmẽtatio pensionis pro rata sicut fieret remissio ꝓpter sterilitatẽ:casu fortuito contingente q; contrarioꝛ cadẽ est disciplina xxxij. di. hoſpitiolũ.t.l.i.ff. de bis qui sunt sui vel ali.in. B idẽ ꝛs glo.in.l.si merces.ff.co.ti. ℣Propterea ad uerte q; ꝓtus locationis t ꝓductionis est ꝓcꝰ bone fidei.vt insti.de actꝫ.§.actionũ. t iõ mercedeꝭ ꝓuenire arbitrio boni viri.l.si in lege locatõis.in ſn.ff.locati.aliter restituere obligaꝭ.

18 ¶ Quid si quis cõducit molendinũ ꝓ se t suis heredibꝰ ꝓ certa mercede in ꝓpetuũ:t diuisio filijs fit multiplicatio in infinitũ.nungd teneaꝭ molendinũ molere illis oibus illo precio q; ꝓuenit.ff.ſm. ℣Dile.in fuiſ.q.xl viij.q.t Mug. q; nõ.q; nõ videꝭ de hoc cogitaſſe.l. si quis in vna.ff.õ periculo t cõmo.rei ven. Sed Albri. in aut.hoc tus.C.de ſa.ſan.eccle.dicit q; imo teneꝭ de stricto iure. ad qõ facit.l. si seruitus ita ij.ff.de serui.vrba.predio. Sed de equitate conscientie tene ꝓmam.

19 ¶ Vtrũ locãs fũdũ alicui ad mediũ nulla facta mentione de arboribus:nunquid colonus habebit ptẽ fructuũ arboꝝ.ff.q; non.sed locatoꝛ habebit oẽ.l.fructus.ff.de vsur. Et si colonus destruat arbores tenebiꝭ. Similiter eius culpe imputaꝭ.si aliquis eius odio arboꝛes ꝛcidat.l. si merces.§.culpe.ff.loca. Qõ limita ſm glo.in d.§.culpe.verũ qñ ꝓpter culpã suã seu dolũ tale odiũ est causatũ.al's nõ.

20 ¶ Nunquid postq; colonus seminauit agruꝫ si dñs cũ vendat alicui ꝓterit expelli per emptoꝛem.ff.q; non.sed medietatem fructuũ habebit:vel ꝓut conuenerant:si tñ venditoꝛ ẽs fructus accepiſſet aget colonus contra vendi

toꝛẽ.ff.de lega.i.l.nihil speciale.tũ priuilegiũ hꝫ colonus fiſci.fꝫ ℣Rodoneñ. Nic aduerte q; succedens in re locata si est de beneficijs ecclesiasticis.t sic facta ab habẽte administrationẽ:t cũ debitis solẽnitatibus t causis de quibus.ſ. alienatio. Et ad debitũ tps teneꝭ stare locationi.t si ecclesia foret lesa posset petere restitutionem in integrũ.c.i. de resti.in integ.t.c.i. de rec.non alie. Si ℣o non habebat administrationẽ plenam.vt sunt canonici simpliceſ.sic non tenetur stare.q; equiparatur vſufructuario qui nõ põt locare vltra tempus vite'sue.l.si quis domũ.ff. loca.nisi cum causa rationabili t auctoꝛitate cp̃i feciſſet. Cũ ℣o res locata non est ecclesiastica.tunc succeſſoꝛ vniuersalis teneꝭ stare.l.veram veritatis.C.loca. Succeſſoꝛ ℣o particularꝭ in dicta re non teneꝭ stare nisi locatoꝛ habuiſſet administrationẽ plenam.vt maritus in ꝓdio dotali. q; sic tenetur.vt in.l. si filio.§.fi.ff. ſo.matri. Idem in tutoꝛe respectu pupilli.l. si tutele.ff.de admini.tuto.

21 ¶ Quid si conductoꝛ aliquid expendit in re cõducta.ff.ſm ℣o.si expendit necessario vel vtiliter aurit:edificauit vel instituit aget ℣ locatorem.vt restituat expensas.ff.õ loca.l.dom⁹.t i d.l.sed addes.§.si inquilinus..t ibi glo.sed clarioꝛ ter.est in.l.colonus.i.ff.co.ti. Si tñ posſit tollere expensas sine lesione rei non teneꝭ locatoꝛ:sed ipse eas tollere posſet.vt in.d.§.si inquilinus. ℣Predicta non intelligas de expensis factis ꝓ pascendo aiali locato vel colenda possessione t hmõi.sed de alijs:puta curatõe morbi:reparatione ruine,vel plantatione vineaꝝ t hmõi.vide etiã qõ dico.ſ.edificans.in ꝓin.

22 ¶ Vtrũ in locatione possit interuenire vsura ff.q; sic.est vsura ex parte cõductoris.videlicet qñ rõne mutui interpretati puta q; ante tpus soluit pensionẽ solũ habito respectu ad precẽtionẽ tpis:vel mutuo veri minuit de pensione debita.t sic restituere teneꝭ. Facũt no.in.c.ad nram.de emp.t ven.t in.c.ilo vos. de pigno.

¶ Ex qua culpa tenetur conductoꝛ de re cõducta locari.ff. q; de dolo lata culpa t leui. quia gratia vtriuſq; ꝓtrahitur.institu. quibus modis re.contrahi.obli.§.vltimo.ꝛs alij teneant q; ex tenentur de leuiſſima:sed primum cõmuniter tenent glo.t doc.in.l.si quis domum.§.celsus. t in.l.si merces.§.qui colũnam.ff.loca. Et qõ dico de conductoꝛe idem dico de locatoꝛe. Et ꝛs ℣Bar.in.§.'qui columnaꝫ. velit teneri locatorem operarum ad transuehendas colũnas:t

Universidad de Deusto
Biblioteca

similia:que faciliter frangunt ēt de leuissima ꝓpter tēr.qui ibi dicit culpa abest si oia facta sunt q̄ diligentissimus quisq; obseruatus fuisset.ꝛ dicat forte speciale in ℔ casu.glo.ibidem tz ꝛriū.Tu tñ sic ꝓcorda.q; aut aliquis locat operas in re q̄ requirit diligētissimā curā.vtputa polire adamantē.incidere brocatū ꝓ veste fiē da ꝛ hmōi.ꝛ tenebiꝫ de leuissima.d.§.q colūnā Aut si locat opas in re talis importantie. Et sic vera est glo.q; teneꝫ solum de leui. Hec obstat glo.in.l.qui mercedē accepit ꝓ custodia.ꝛ in.l.dñs.ff.co.ti.vbi dicit q; si specialiꝫ mercedē accepit ꝓ custodia q; tenetur de leuissima. Ido cuius intelligentia aduerte q; q̄ si qs mercedē accipit ꝓ custodia si sumus in contractu in quo solū tenebaꝫ de lata culpa. vt in deposito.sic acceptio mercedis ꝓ custodia faciet vt teneaꝫ de leui.ꝛ sic intellige.c.bona fides. de deposito.ꝛ.l.i.§.si vestimenta.ff.depo. Si Vo sumus in ꝯctu in q̄ teneꝫ de leui culpa sic in loca.to.sic acceptio mercedis ꝓ custodia rei locate faciet vt teneaꝫ de leuissima.ꝛ sic logr: ꝛ intelligē.l.qui mercedē.ꝛ.l.dñs.ꝓdictas. Vō bñ no. ꝓ soluendis multis ꝓtrarietatibꝰ. Hec solū teneꝫ de culpa sua:sed etiā illoꝝ quoꝝ opere vtitur.Si ipse diligentiā nō adhibuit.l.si merces §.qui colūnā.ff.locati.ꝛ.l.item queritꝫ. ꝓ totus rriij.q.iiij.tres personas.

24 ¶ Vtrū locās vasa vitiosa ignoranter ꝛ ꝓpterea vinū effusū est.vl' marcuit teneaꝫ ad restitutionē.R.q; sic.ad restitutionē interesse vini: nec ignorātia eū excusat.secus esset in pascuis locatis vbi herba pestifera erat quā ignorabat q: lz alia conductoris sint mortua:nō tenebitur locator.vt in.d.l.sed addes.§.i. vbi dicē gl. hoc esse speciale in locato vt interesse extra res hic veniat. In conscientia tñ non haberet locū dicta.l.nisi q̄ locasset talia vasa ꝓ bonis. secꝰ si simpliciter exhibuisset videnda per conductorem: ignorans ipse an sint bona vel ne. q; tunc cum non sit in aliqua culpa non teneretꝫ. A fortiori teneꝫ ad restitutionez interesse qui scienter locat rem vitiosam. ar.d.l. sed addes. Et q; dico in vasis intellige in omni re vitiosa ex qua damnū ꝓvenire ꝓtest. Vō no. ꝓ illis qui locant equos qui volunt se in aquis si destruantur vestes tenentur.ꝛ similes.secus in cōmodato.

25 ¶ Quid si nauta ponat res meas in alia nauī q̄ vbi posueram : ꝛ perierunt. R. q; tenetur dicta.l.item queritur.§.i. ꝛ hoc verū si inuito dño. Si Vo bona fide ꝛ sine culpa:nō tenetur similiter non tenetur etiam si dolose posuisset quando vtraq; nauis perijt in eadem nauiga tione.ff.ad.l.ro.de iac.l.fi.§.i. q; lz sit in culpa infideliter rem tuam contractando.non tamē ex tali culpa est amissa: ex quo omnino periturā erat.quod bene no.

¶ Quis ꝓbabit affuisse dolum vel latam culpam.R.fm Jo.q; conductor, puta pastor: siē argentarius debet ꝓbare amissile rationes cū ruina vel incendio.l. si quis ex argentario.§. vltimo.ff.de edendo. Idem de custode carceris l. vltima.ff.de custo.ꝛ exhibi.re.tamen alia qui doluꝫ allegat probare debet.l.quotiens.§.qui dolo.ff.de probatio. Ego tamen hoc nō teneo sed dico q; q̄ si quis teneꝫ solum de dolo ꝛ lata culpa.q; incumbit probatio dicenti cum fuisse in dolo vel lata culpa.sed q̄ tenetur ō leui vel leuissima:tūc teneꝫ ꝓbare casu amissile. Et sic loquunꝫ di.§. vltimus.ꝛ dicta.l. vltima.

Verum nō dr̄ nisi deductis expensis.l.illad.i gl. C.de colla.ꝛ.ff.ꝓ socio.l.mutuus.

Alius ꝛ iocus alius spūalis ꝛ diuinus.ꝛ iste est ille q puenit ex magna mentis deuotione.d quo in ꝓ. Omnes gentes plaudite: quem exercuit Dauid q̄ an archaz dñi saltabat.ij.R. vi.ꝛ iste sanctus ꝛ virtuosus est.

¶ Est ꝛ alius ludus qui dr̄ humanus qui fit ad recreationē suam: vel aliorum: vl' causa virtutis experiende.ꝛ iste aliq̄ dr̄ theatralis a loco apto ad theorandu.s.speculandum. Aliq̄ larualis.que larue sunt deformitates hoim ꝓ appositionem locorum vel rerum que vulgariter dicuntur maschere. Aliquando histrionalis in quo quis de persona sua facit ludum qui vocatur vulgariter stragitator. Alius illorum qui ludunt al bagatelle que sunt rerum bonestaꝝ demonstrationes. Alius hastiludualis in quo ludiꝫ cū hastis.i.lanceis qui dr̄ vulgariter giostra. Alius torneamentoꝝ qui hodie nō est in vsu.in quo quidā includebant se in quodaz circuitu ad pugnandū. Quidā pilealis:balistalis:saltalis:scacalis:corealis:ꝛ huiusmodi.qui habent noia ab eo in q̄ exercenꝫ que plura sūt q̄ꝫ vocabula. vt.l.natura.ff.de prescrip. ver.

¶ Vtrū talis ludus humanus sit ꝓhibitus R. q; de se nō est malus.sed aliq̄ ratione alicuius circumstantie est ꝓhibitus etiā de precepto. Primo rōne loci. Ita tales ludi nullo modo possunt fieri in ecclesia: aut loco sacro.c. cum decorem de vi.ꝛ ho.cle.ꝛ.c.decet. de immu. eccle.ii. vi. Vñ non excusarē a mortali qui talē faceret in ecclesia:nisi forte quid modicū.cū vi deatur iure diuino ꝓhibitus ibi. domus mea domus oronis vocabit. Demonstratōes Vo que fūt ad honorē dei.puta passionis xpi ꝛ vite alicuius sancti non sunt ꝓhibite ibi fieri: q̄ nō ꝓprie vocanꝫ ludi. vt no.in.d.c.cū decorez. Sed ꝓhibenꝫ tales ludi rōne periculi lesionis corporalis: sicut torneamenta ꝛ huiusmōi de torneamentis per totū. Vnde ois ludus in quo ꝓbabiliter imminet periculū mortis corporalis ꝓhibetur sub ꝑna peccati mortalis.q; ꝛ ꝓceptū dei. Mat.xx. Diliges.primū tuū. Facit lex cruenta iuncta glo.C.de gladi.ꝛ.l.nā ludus.ff.ad.l.aquil. secus q̄ non imineret ꝓbabiliter:lz aliq̄ accidisset ꝛ raro. Tertio ꝓhibeꝫ rōne ꝑsone. Nam clericis ꝛ multomagis religiosis ꝓhibetur ois ludus cum armis.vt in.c. ꝓtinebaꝫ.de homici. q; ꝛ arma portare nisi cā defensionis sunt ꝓhibiti de precepto. vt in.c. clerici arma. de vi.ꝛ ho.cle. Similiter ꝓhibeꝫ eis ludus histrionalis.vt no.i.c.donare.lxxxvi di.de quo dic.vt.§. histrio. Quarto ꝓhibeꝫ rōne scandali.vtputa clericis ꝛ religiosis aliquez ludum exercere in publico ex quo seculares scādalizareꝫ esset peccatū mortale. fm q̄. j. dicā scandalū.§.ij. Idem dico q̄ si quis ex tali ꝓuocaret aliū ad scandalū mortaliꝫ peccati.sicut in coreis.ꝛ multo magis si sibi imineret ꝓbabiliter tale scandalū.ꝛ hoc aduerteret peccaret mortaliter.secus si de scandalo nō adverteret: q; nisi forte in lata culpa si credo peccaret mor aliter. Aduerte tñ q; clericis ꝛ religiosis est ꝓhibitus rōne honestatis clericalis ois ludꝰ In quo ex ꝓpria ꝑsona faceret ludū in publico.sicut esset saltatō:coriçatio:ꝛ hmōi. Vñ nō excusarē eos a mortali.ar.c, ꝓ dilectōe.in fi. de ꝑse. di.ij.ꝛ q̄ nō. doc.in.d.c.cū decorē. secus in secreto cū aliquibꝰ domesticis. Itē ludus larual' est eis interdictꝰ q; nō ꝑsit mutare habitū: nisi ex cā rōnabili vt.§. excōicatio. vij. casu.xxvij. Et lz Jaco. de arc.in.l.si quis cū sciret.ff., ꝓ emptore.ꝛ Ey.ꝛ Jo.an.in anī. de san.epi.ꝛ cle.in.§ interdicimus cl.ij. teneant q; ludus scacoꝝ ꝓ hibeat clericis. Nō fm Mar.in.d.§.interdicimus.q; nō minus facit eos deviare a diuinis officijs in quibus debent insistere. vt.l.generaliter.C.de epi.ꝛ cle.sicut ludus aleaꝝ qui est ciꝑ ꝓhibitus ibidē. Ego tñ dico verā esse ꝓdictaz epi.etiā in oībus ludis q̄ꝫ ꝓpter eos dimitterent debita diuina ad que tenenꝫ.alꝫ nō. Vñ lz ludere ad scacos. vt tz R.i.in.iiij.di.xv. sicut alijs secularibus:nisi rōne scandali: vel inhonestatis clericalis.vtputa publice ludēdo. Qui to rōne cupiditatis. vñ tz Mat. vt no. Lar.in cle.ij.de vi.ꝛ ho.cle.q; ludens ad scacos cā cupiditatis peccat mortaliter. Dō intelligo verū q̄ñ talis cupiditas esset mortalis de se. de quo q̄ñ sit mortalis. vide.s.auaritia.§.i. Et idē dic q̄ñ fieret ex quacūq; alia mala intentiōe foret mortale:si intentio est de eo qō est petm̄ mortale. Attende tñ q; q̄ñ talis ludus humanus fit cā lucri principaliter est illicitus. Vñ peccant venialiter.q; dñt ludere principaliter cā recreationis.ꝛ solatij:ꝛ exercendi ingeniū vel virtutem corporis. Verū est q; faciliter inducit ad mortale.q̄ñ fit principaliter cā lucri. vt patz ex experiētia:ꝛ vitupandus. lz lucratū nō fit nisi de bono ꝓsilio pauperibus erogandū. Secto rōne tpis:puta q; dies festus precepꝰ. Mā cū tali die ꝓhibeaꝫ oē opus seruile. Ero.xx. nō video quō hastiludia talibus diebus ꝛ hmōi: in quibus requirit multa seruitꝰ possint fieri sine peccato mortali. In alijs ludis in quibus modica seruitus ineſt nō esset mortale: lz fiat in festo:nisi ꝓ totū diem se in hmōi occuparent dimissis diuinis. Hoc q̄ dixi de hastiludijs q; sit mortale petm̄ tenet R.i.in.iij.di.xxxvij. Sz si ex nulla istaꝝ circūstantiaꝝ fiat illicitus nō erit petm̄.si fiat cā honeste recreatiōis:vel virtutis:aut ingenij exercendi. Aut si erit petm̄ erit veniale.de corea tñ vide.s.corea. Aduerte q; in ludis q̄ fiunt cā virtutꝫ exercende: vel ingenij.nō licet ludere nisi ꝓ vnū soldū. vt in.d. aut.aleaꝝ ꝛ soldi.lxxij. faciunt vnā libram auri. C.de su.ꝓpo.ꝛ Archi.l.quotiēscūq;. Sed tu hoc limita fm ꝑsonā ad istam rōnem sic.si nō cōcediꝫ nisi vnus soldus in ludo magnis.ergo grossus solum paruis.

¶ Est ꝛ tertius ludus qui dr̄ diabolicus:quia operatione diabolica est inuentus ad inducendos hoies ad petm̄ ꝛ iste est in triplici differentia. Primus cōsistit in ludibrijs:que ludibria aliq̄ sunt derisio,primi.de quo.s.derisio. Aliq̄ Vo fūt ea ꝓ que gs merito venit in derisū vt sunt rex inhonestaꝝ demonstrationes.ꝛ talis ludus oībus ꝓhibitus est taz exercere q̄ꝫ videre. Unde q̄ñ tales demonstrationes dñt ꝓuocare ad lasciuiam videntes tunc peccant mortaliter tā exercentes q̄ꝫ volūtarie videres

facit qđ ſ. viri. curioſitas. Vnde dicit ter. in
prēmio. ff. quis enim ludos appellat eos ex qui
bus crimina oriunt. hec enim fieri nullo pari
mur mō. hec ibi. Secundus ludus dī lud⁹ alee
t ſub iſto cōprehendit omnis ludus qui ini
citur ſolū fortune vt ludus chartarum. tarillo
rum. t hmōi. Tertius ludus dī mixtus. q; par
tim initur fortune. t partim induſtrie. vt lu
dus tabularum cum tarilliſ. q; reſpectu tarillo
rum verſatur fortuna. reſpectu tabulax ducē
darum verſatur induſtria.

4 ¶ Vtrū iſti duo ludi vltimo dicti ſint ꝓhibiti.
ſ. q; ſic. vt p; in aut. alearum vſus. C. de reli. t
ſumpti. fu. t in. c. epiſcopuſ. xxv. di. t ly Aug.
in. d. c. cp̄s. teneat q; ſemper peccat mortaliter
ludens ad predicta: tñ non credo veruz. nec. d.
c. cp̄us. facit ꝓ ſua opinione. quia dicit deſer
uiens. t dictio de auget. vt. ff. depoſiti. l. i. in
prin. Ideo ſm glo. ibidem t Rodoneñ. peccat
mortaliter ille qui valde ſerui ludo .i. ducit
in conſuetudinem. al's aliquando t raro non
credo foret mortale. Hec obſtat dicta aut. alea
rum ludus: q; ipſos prohibet per verbum de
cernimus. quod non inducit ad mortale. vt di
xi. ſ. ler. §. iij. Clericis tamen t religioſis videt
eſſe mortale ludere: aut ludentes ad ipſos vide
re. vt in aut. de ſanc. epiſcopis. §. interdicimus
t ibi ſequitur glo. Sed ego hoc nō credo. quia
imperator non poteſt precipere clericis. t ideo
idem dico de clericis quod de laicis q; peccant
mortaliter quando tales ludos ducunt in con
ſuetudinem: niſi ratione ſcandali. vt ſupra di
ctum eſt de ludo humano. Ratio quia iſti ludi
non ſunt prohibiti: q; mali ſint de ſe: ſed ideo
ſunt mali: q; ꝓhibiti: t cauſa ꝓhibitionis ſunt
mala: que cōmuniter ex ipſis ſequunt: que non
ſic cueniunt in raro ludentibus ſicut in cōſue
to. t q; prohibitio non ſe extendit niſi ad deſer
uientes talibus ludis. Ideo tene quod dixi.
Verū eſt q; eſt periculoſū talib⁹ ludere ꝓpter
multa peccata que cōiter in ipſis fiunt.

5 ¶ Sed quid ſi quis ludit ad prefatos ludos gra
tis cā recreatōis vel cā ꝓuiuij ex ꝓſuetudie nū
qđ peccat mortaliter. ſ. glo. in. d. §. interdicimus
videt tenere q; ſic clericus. Sed ego attendēdo
ad narrationē. d. aut. ad aleax vſus. t ꝓsiderā
do q; debeamus cuitare correctionē iuriū. c. cū
expediat. de elec. li. vi. Dico q; non ꝓhibet. im
mo licite pōt ij eis ludi gratis. vel in aliq̄ mo
dico ſine cā ꝓuiuij ſiue cā recreatōis. Et ſic in
telligo. l. qō in ꝓuiuio. ff. de aleato. Et intellige
modicū reſpectu ꝓſone q̄ ludit. t tale modicuz
qō ēt faciliter donaret. q: in hmōi ludis ſic fa
ctis ceſſat rō ꝓhibitionis. niſi rōne alicuiuſ cr
cūſtantie. de quib⁹. ſ. §. ij. eſſet mortale. Nec ob
ſtat. d. c. eps. q; nō diſtinguit ſed abſolute loqt
de oi aleatore: ergo nec nos debem⁹ diſtingue
re. q: hoc verū eſſet niſi rō nos induceret ad diſti
guendū ſicut hic facit. c. marchion. i. q. i. vbi dī
non putem⁹ in verbis ſcripturarū eſſe euange
liū: ſed in ſenſu nō in ſupficie ſed i medulla: ſi
in ſermonū foliis: ſed in radice rōnis. hec ibi.
¶ Vtrū inſpectores ꝓdictox ludox. ꝓhibitox 6
peccent, mortaliter. ſ. glo. in. d. §. interdicimus
videt tenere q; ſic ſi ſunt clerici. Sed tu dic q;
ſiue ſint clerici ſiue laici inſpectores. q; aut ex
aſpectu eox inducunt efficaciter alig ad ludē
dū. t ſic ſi ludētes peccāt mortaliter. ſic inſpecto
res. Si vo eos nō inducūt ad ludū ex eox aſpe
ctu. nec ad ꝓtunc andū ipſū ſic ſi aliud mali nō
admiſcet ñ peccāt mortaliter eos videtes t aſpi
cietes. niſi eſſent tales q; corrigēdo poſſent eos
facere deſiſtere a tali ludo qui eſt petñ mortale
in ludēte: q: tūc talis peccaret mortaliter nō cor
rigendo ſed aſpiciēdo. q: videt ꝓſentire erranti
lrrriij. di. erro. cū ſilibus. piculoſū tñ eſt tales
aſpicere ludentes in ludo ꝓhibito. q; faciliter
poſſet cis placere talis ludus deliberate qō ēt
mortale. vt no. theologi in. ij. ſnia. di. xliij.
¶ Vtrū acquiſitū in ꝓfatis ludis diabolicis 7
ſit neceſſario reſtituēdū. ſ. q; ſi ille q; dedit ſeu
amiſit ñ poterat alienare nec donare ſic filiuſ
famil. ſerui. t alij de qb⁹. ſ. donatio. i. t tūc ſi
ne dubio lucratū eſt reſtituendū pri vī dño. vī
illi q; dedit. ſicut cū gs luſit vltra ſūmā. cccc.
ſolidox. q: ſicut donare nō potuit: nec ludere
vt. ſ. donatō. i. §. xx. t iō ſibi eſt reſtituēdū. t ſic
de ſilibus. t in hoc ꝓcordant oēs doc. Si vo
poterat alienare: tūc diſtinguo q; ſi interuenit
fraus. puta q: lucratus fuit cū falſis tarillis.
aut alia deceptiōe. t ſic ſiliter cōcordant doc.
q; teneť neceſſario reſtituere ei a q̄ habuit. imo
dicit Bal. in rubrica. C. de ꝓdi. ob tur. cām. q;
teneť furti tales. t ēt ludentes ſcienter cū illi
qui non ꝓſt alienare. ar. l. ſeruus cuiuſdā. ff. d
ꝓdi. indebiti. nec facit ſuū qō lucrat. l. falſus. C.
de furtis. Aut nō iteruenit alig fraus. t ille q
ꝓdidit potuit alienare. t in hoc eſt diuerſitas
inter doc. Mā cōis opi. ſm Aſten. eſt q; tenea
tur dare ꝓauperibus. t hoc ſequunt cōiter ca
noniſte in. c. clerici officia. de vi. t ho. cle. Alij
diſtinguūt de ſubditis imperator: vī nō. Sed

tu dicuiter dic q; ly opinio predicta ſit multuz 1
rōnabilis vtpote: que retrahit hoies ab hmōi
ludus. tñ multo iure probať q; neceſſario ſit fact
enda. ſicut nec alia turpiter acquiſita. Nec ob
ſtat q; cp̄s auxilio preſidis poteſt talia lucra ſi
nō repetunt ab his qui miſerūt exigere t pau
peribus diſtribuere. vt dicit ter. in. d. aut. alea
vſus. t ſic videť q; ſint pauperū q: ly poſſit au
ferri in penā nō tū ſequit q; ipſi teneant dare
ſicut nec in alijs caſibus in quibus fiſcus tur
piter acquiſita pōt tollere. vt in. l. i. C. ad. l. iul.
repe. t in. l. i. ff. de iure fiſci. Et faciunt q̄ infra
dicam reſtitutio. i. in verbo turpiter acquiſitū
t ſic tene quo ad neceſſitatē reſtitutionis. bene
tñ faceret cp̄s ſi talia acciperet t daret paupe
ribus. Siliter confeſſores debent ea erogari
facere pauperibus. vt in quo deliquit in cō pū
niatur. Si tñ nollet non eſt ei deneganda ab
ſolutio. Aduerte tñ q; vbi leges imperiales li
gant q; illi qui amiſerunt ſi vellent repetere
poſſent vſq; ad. l. annos. t ſic repetendo tene
rentur eis de neceſſitate reſtituere. vt in. d. aut.
aleax. Nec obſtat q; dicunt quidam eſſe abro
gatam per non vſum: q: non eſt verum. vt p;
ex dictis. ſ. ler. §. xvij. Sed vbi ler imperialis
non ligat ſicut in terris pape t ſimiliū. nō poſ
ſet repetere. vbi ler imperialis viget ſi epi nō
accipiūt lucra: poſſūt officiales facere: vt dent
pauperib⁹ vl i publicos vſus vt in. d. aut aleax.
¶ Sed pone q; ludens in caſibus in quibus te 1
neť reſtituere lucreť. t poſtea cū cadē ꝓſona in
alio ludo perdat tunqđ poterit compenſatiōz
facere. ſ. q; ſi in eodē ludo clarū eſt q; ſic. t vo
eo hic eundē ludū qñ ſe nō diuerterūt ad alia.
ar. l. ꝓtinu⁹. in fin. ff. de ver. ob. Et facit qō no.
Bar. in. l. inficiādo. §. infans. ff. de fur. Si vo
in diuerſo ludo. puta q: hodie lucratus fuit t
eras cū eodem amiſit. ſic de ſubtilitate iuris ñ
poterit compenſationem facere ſi ille cū quo
luſit ſit de illis qui non teneť de neceſſitate re
ſtituere. ſed de equitate cōſcientie credo q; poſ
ſit. Facit qō no. Jſa. in. c. filius. de teſta. t. c. ex
parte. in fi. de cenſibus.
¶ Que pena ꝑ tenentes ludū aleax. ꝓhibituz 9
ſ. q; primo domus in qua ludiť debet publi
cari. vt in. d. aut aleax vſus in verbo domibus
eox publicatis. Secundo ſi tenens ludū ver
beret non oritur actio ex tali iniuria: nec puni
tur verberans vel dānū ei dans qñcūq; t vbi
cunq; factū fuerat ſiue tpe quo ludiť ſiue alio
ſm Bal. in. d. rubrica. t Bar. t eſt ter. in. l. i. §.

notandū. ff. de alea. Tertio q; ſi fuerit ei aliqđ
ſubtractum tpe quo in eius domo luditur: ſiue
luſoribus: ſiue ab alio nō poterit repetere. nec
hz rei perſecutionē nec etiā penalē furti. vt eſt
ter. in. d. l. i. §. i. ff. de alea. tñ in ꝓſcientia pauperi
bus eſt dandū. ar. c. cuz tu. de vſu. Quarto qui
alium compulit ad ludendū etiaz ex metu qui
non cadit in cōſtantē poteſt puniri iudicis ar
bitrio. t poteſt poni in carceribus. vt in. d. ter.
§. i. ibi. qui cōpulit. Vñ generaliter intelligo illū
cōpellere eo ipſo q; ſtat cū altari parato. Et eſt
preſtat domū: tarillos: ſcamnū: lumia: t hmōi
nā iſtis ſuaſionibus t illecebris dī compellere
iuuenes qui nō poſſunt refrenare iuuenileſ ca
lores. l. fi. §. filij autem. C. de bo. que liber. ſicut
dicim⁹ i materia macedoniani in. l. i. t. iij. ff.
ad macedo. t p totū. Aliter niſi ita arcte intel
ligereť dicta ler effectū non haberet. qō nō eſt
dicendū. l. ſi prator. in prin. ff. de iudi. que ler p
dicta pōt ēt intelligi in eibus alijs qui blandi
tijs t ſuaſionibus inducunt hoies ad ludū: q;
dicantur compellere. ſicut dicimus de rapto
ribus virginū. q; niſi eſſet qui ſolicitaret: qui
doloſis artibus circūueniret. nō faceret cā pu
ellā in tantū dedecus ſeſe. pdere. ter. eſt in. l. vni
ca. §. ij. C. de rapto. virgi. Quinto q; eis cōtra
ctus celebratus inter ludentes ad inuicem nō
tenet vt no. Bar. in. l. ſi quis cuz ſcirēt. in fi. ff.
pro emp. nec vendens in ludo teneretur de cui
ctione. vt in. l. ſi filiofamil. §. i. ff. quarum re. ac.
non datur. Sexto q; mutuans pecuniam luſo
ribus. vt ludat ſecum non poteſt eam repetere
vt eſt glo. ordinaria. in. l. i. in prin. t in. l. fi. ff. de
alea. ego credo etiam hoc veruz generaliter in
quocunq; qui ſcienter mutuat ludere volen
ti q; non repetet. t videtur caſus in. l. veruz. §.
penul. ff. de muno. nec dicas q; loquitur de mi
nore vt etiam loquitur. l. ſi vo non remuneraꝝ
di. §. ſi adoleſcens. ff. mandati. q: idez eſt de ma
iore. vt dicit glo. in. d. §. ſi adoleſcens. Itē quia
dicta. l. verum loquitur qñ minor etiam priui
legiatus mutuat minori etiā priuilegiato. t tñ
ibi ly ſint in pari priuilegio: potior eſt conditio
illius qui perdit pecuniaz. Facit qō not. Bar.
in. d. l. ſi quis cum ſciret.

Vſuria eſt ſolutio i volupta
tes ſm Iſy. in ſi. ethi
mologiax. Voluptates aūt marie ve
neree ſolvūt animū hois. t ideo luxuria eſt ꝑn
cipaliter in eis. Secundario aūt dī eſſe in qui
buſdam alijs pertinentibus ad exceſſū ſm glo.

attende hic in ſumma de exceſſib. ꝑlato in. ſ. finis
p clericis ludentes vī in locis q̄ miſſis a ſuis. cum lucro
q; turpis lucri tunc reperus nō eſt licitus

Universidad de Deusto
Biblioteca

ad gal.v. vbi dicit. q luxuria ē q̄dā superfluitas

1 ¶ Quot sunt spēs luxurie principaliter. R. q sunt, ser de quibus habeā. xxxvi. q. i. §. cū ergo. s. Fornicatio simplex: Adulterium: Incestus: Stuprum: Raptus: ⁊ vitium contra naturaz Adde excessum in actu coniugali. de quib⁹ habes. j. preceptum. §. r.

2 ¶ Vtrum sit pctm̄ mortale. R. q sic. sed not. q luxuria habet initiū in corde cogitando cā delectationis. ⁊ istud est pctm̄ mortale sm distinctionē posita. ꝫ. Cogitatio motiua. Multo magis si vltra cogitationē pcti mortalis addatur sensus. puta q̄ vult delectari in videndo: tāgendo: loquendo: ⁊ hmōi. Iz nolit cōsūmare op⁹. Itē est pctm̄ mortale deliberatus cōsensus in opus si facultas adesset. Matt. v. Qui viderit mulierē. s. desiderando corde deliberate ad cōcupiscēdū eā iā mechat⁹ est. s. ꝓpter pctm̄ mortale. ⁊ illius speciei cuius est materia quā appetit. puta si solutā fornicatio. si ꝓiugatā adulteriū ⁊ hmōi. q̄ cireūstantia cū mutet spēm ē cōfitenda de necessitate sm alios. ~~Et quomodo credo. q solū est ꝫ vnā quinquenē~~. s. Nō ꝺcupisces ꝓximi tui vxorē. vel ꝫ aliud nō rē. nec est ibi aliq̄ mā lesa. Iz sit bonū ꝓfiteri eā. sed mlto magis est pctm̄ mortale cū ꝓsentit in opatiōez Vñ si est pollutio solū sine alterius cōmixtiōe sic dr̄ mollities vel immundicia. Si No coitus sit ad rem alterius speciei. sic dr̄ bestialitas. Si aūt ad rem eiusdē speciei sed indebiti sexus. sic dr̄ sodomia. Si quarto sit ad rē eiusdē speciei ⁊ debiti sexus. sed nō seruat naturalis modus cocundi. vel q̄ztum ad instrumentū nō debitū vel q̄ztum ad monstruosos cōcubendi modos sic hi quattuor modi dicuntur pctm̄ contra naturam. Si cum alio eiusdez speciei ⁊ in debito vase ⁊ debito modo fit talis pollutio aut est cū soluta. ⁊ sic fornicatio: aut cū ꝓiugata: ⁊ sic adulteriū ⁊ hmōi. ⁊ sic semp pctm̄ mortale si est voluntaria preter matrimoniū.

3 ¶ Quod est grauius horum. R. peccatū cōtra naturā est maximū. ⁊ isto infimū est mollities grauissimū bestialitas. medium sodomia post peccatū contra naturam maius est incestus. post incestū est adulteriū. Verū intellige accipiendo in suo sūmo. q̄ maius pctm̄ est coire cū matre q̄z alterius vxore. Adulteriū est maius stupro. vtrūq̄z aūt aggrauat per violentiā. vñ raptus virginum est grauius stupro. ⁊ raptus vxoris grauius adulterio. hec oīa aggrauant sm rōnem sacrilegij. Infunū oīm predictoꝝ ē fornicatō: q̄ cōmittit sine iniuria alteri⁹ ꝑsone

¶ Quot sunt eius filie. R. Ysy. ponit quattuor ex parte sermonis. naz sermo dz esse decens. ꝫ 4
qō est turpiloquiū. Scdo licitus. ꝫ qō est scurilitas. Tertio expediens. ꝫ qō est ludrica. Quarto sale ꝺditus. s. sapientie. ꝫ qō est stultiloquiū Et est quinto cecitas mentis. Sexto precipitatio. Septimo incōsideratio. Octauo amor sui. Nono est odiū dei. Decimo amor mūdi. Vndecimo horror futuri seculi. Et duodecimo inconstantia. de quibus. ꝫ. interrogationes.

¶ Vtrū in tactibus ⁊ osculis ⁊ hmōi sit pctm̄ mortale. R. q̄ sic. q̄ deliberate fiūt cū delectatiōnis luxuriose sm q̄. ꝫ. ditū. cogitatio. secus q̄ fiunt causa amicitie. 5

Magister sm No. dr̄ is qui alicuius rei siue negocij pre ceteris curam gerit. l. i. §. magistrū. ff. de exerci. Et hoc nomen magister dr̄ a monendo siue monstrando. ff. de ver. sig. l. quibus precipua. ⁊ de magistris. c. q. Sed ꝓprie magister vocat qui docet grāmaticā vel alias artes liberales: ⁊ theologiā: ⁊ sic accipit ō mgris c. q. nōnullis. ⁊ cle. ij. eo. ti.

¶ Quis debet esse magister. R. q̄ debz esse docibileus: ꝓuidus: ⁊ discretus in scia quā vult docere. c. i. ij. ⁊. iij. eo. ti. ⁊ idone⁹ est qui primo moribus: ⁊ post facundia alios anteceᷣlit. l. vnica C. de ꝓfessori. qui in vrb. iuncta. l. mgros. C. de ꝓfessori. ⁊ medi. Nam qui alios docet non dz hīe necesse ab alijs doceri. ar. xxxvi. di. §. cete. Debet etiā habere bonā conuersationē testē doctrine. lxiiij. di. valentinianus. 1

¶ Vtrū religiosus dēat ad magisteriū assumi R. q̄ si ingerit se vt fit cōiter hodie non debet. xvi. q. i. monachus. cum multis. c. ⁊. q. vii. c. in noua. Si No non ingerit se sed admittitur a prelato suo ad quē ptinet. sic possunt ⁊ debent assumi. xix. q. i. sic viue. ⁊. c. si clericatus. ⁊. c. doctos. ⁊ extra eo. ti. c. i. ⁊ pe. 2

¶ Que scientie legi possunt. R. q̄ omnes que faciunt ad instructionē anime: corporum: vel rerum: nisi sint reprobate. ⁊ sunt iste que legi possunt singulariter 3

Grāmatica de qua. Quicqd agant artes ego semper predico partes.

Dialetica de q̄. Me sine doctores frustra colere sorores.

Rethorica de qua. Est mihi dicendi ratio cuz flore loquendi.

Musica de qua. Inuenere locū p me modulamina vocūm.

Geometria de qua. Rerum mensuras ⁊ earū signo figuras.

Arismetrica de qua. Explico per numerū que sit ꝓportio rerum.

Astrologia de qua. Astra viasq̄z poli varias mihi vendico soli.

¶ Vtrū mathematica possit legi. R. q̄ mathesis cū aspiratōe medie ad exercitiū nō licet docere: q̄z significat artē diuinandi: ⁊ est reproba. ta. vt. C. de male. ⁊ mathe. l. nemo. ⁊. l. culpa. Sz ad instructionē doceri posset. xxxvij. di. legim⁹ Sz ego credo q̄ ēt ad instructionē nō liceat: q̄z cuius vsus malus est ipsū quoq̄z malū est. vt dr̄ in primo sen. di. i. Sed alia mathesis que hz penult. breuē bene licita est que est de quattuor vltimo dictis scientijs. vñ versus. Scire facit mathesis: dat diuinare mathesis. 4

¶ Theologia pre oībus doceri potest co. ti. c. q̄ nonnullis. Jus canonicum ⁊ ciuile de priuilegijs cum dē diuersis. li. vi. 5

¶ Sed quid de poetis qui vt in pluribus sunt ad alios inuenū corrūpendos. R. q̄ distinguendū est de libris gentiū. Mā quidā libri sūt q̄ vt in pluribus sūt de lasciuijs. vt Ouidius de arte. ⁊ similes. ⁊ tales legere vel audire oīno prohibitū est. Et sic intellige. c. sacerdotes. ⁊. c. legātur. ⁊. c. ideo. xxxvij. di. Sunt alij libri gentiliū seu poetarū qui plurimū multū vtilitatis afferūt: lz in eis aliqū sint aliqua turpia immixta: ⁊ tales libros legere vel audire causa eruditionis vocabulorum: vt per eos sciant loqui recte atq̄ ornate nō est prohibitus. ⁊ sic loquitur. c. turbat. cadem distin. cum duobus. c. sequentibus. dūmodo sit talis magister qui fabulas lasciuas abbreuiet ⁊ obscure legat. Et sic limita glosam in summa. distin. xxxvij. vide etiam qō dicam. j. scientia 6

¶ Vbi dñt magistri instituī ad legendū. R. q̄ i oīb⁹ locis: vbi facultates ecclesie suppetunt: siue sit cathedralis: siue alia ecclesia collegiata que habeat facultates sufficiētes ad hoc dz poni magister qui legat in grāmatica cui competens beneficiū assignet: seu percipiat fructus vnius prebende: ⁊ tādiu solū q̄ēdiu ꝓseuerat in docendo clericos gratis illius ecclesie: ⁊ alios pauperes. In metropolitana No ecclia dz esse magister qui doceat in sacra pagina: ⁊ ō bis q̄ ptinent ad curam aiaꝝ. xxxvij. di. de quibusdā ⁊ eo. ti. c. ⁊. c. quia nonnullis. Hodie No statutū ē q̄ romana. parisien. oxonien. bononien. 7

salmacinen. eccl'ia habeat duos viros peritos ad instruen. in lingua hebrayca. caldaica. ⁊ arabica. clemen. i. eo. ti. ⁊ ibi ponit cuius supbius.

¶ Quid si non vacet aliqua prebenda. R. quilibet de prebendatis dz dare tantum q̄ faciant vnam prebendā si supest ad coꝝ necessitatem ar. c. fi. de his que fiunt a maio. par. capi. ⁊ de eccle. edi. c. de his. vel si non supereᷣt expectent donec vacet prima. ar. c. dilectus. cl. ij. de preben. sm Ber. ⁊ No. 8

¶ Sed pone q̄ sit prebenda vna assignata magistro: nunquid tenentur canonici eligere aliū canonicū: cū magister non sit canonicus: ⁊ statuto cū iuramēto firmato caueatur q̄ sint tot in numero. Respon. q̄ non auctoritate illius concilij. c. quia nonnullis. eo. titu. nec faciunt contra iuramentum nec currit eis tempus: q̄z non dicitur vacare talis prebenda: nisi q̄ magister desistet a legendo. 9

¶ Vtrum magister possit eligi in canonicum sub illa conditione vt doceat. R. q̄ non. quia debet cessare omnis conditio ⁊ pactio. alias esset simoniacum. Sed si vacaret aliqua prebenda: tunc ea vacante possent statuere: vt istud onus sit ei annexum. ita no. No. ⁊ Ber. in. d. c. quia nonnullis. cui⁹ No. videatur tenere q̄ etiam in primo casu non est simonia. sed pmutatio de spirituali ad spirituale. c. ad questiones. de re. permu. 10

¶ Vtrum talis magister cui assignata est prebenda vel ꝓuisio de eccl'ia possit aliquid exigere a scholaribus. R. q̄ non. etiam pretertu cuiuscunq̄z consuetudinis. in. c. i. eo. titu. ⁊ si exigit a clericis illius eccl'ie: vel a pauperibus alienis cōmittit simoniam sm Hostien. in. c. quia eodem titulo. ⁊ Joan. Barto. Bzir. ⁊ Archidiac. in. c. de quibusdam. xxxvij. distinc. Et hoc intellige si redditus sunt sufficientes: secꝰ si sit pauper. nec habet prouentus sufficienter assignatos: quia magistri necessitas subleuanda est dicto. c. quia nonnullis. quia sic non esset simonia sm Alexan. nec est vendere scientiam sed laborem suum. facit. l. ij. ff. de ori. iur. sicut ⁊ episcopus: lz non possit facere exactiones: tamen ex necessitate exigit subsidium charitatiuum. c. cum apostolus. §. prohibemus. de censi. ⁊. c. cum sit. de simo. ⁊. c. conquerente. in fi. de offi. or. 11

¶ Quid de alijs magistris. Respon. q̄ similiter non debent exigere aliquid quando sunt salariati debite de publico in studijs generali 12

bus a quocunq; fm ſpanor. in dicto.c. quia nonnullos. In alijs extra ſtudia generalia. ſimiliter non poſſunt a ſcholaribus illius loci ſm do. Anto. nec a pauperibus: ſed bene a diuitibus alienis. t etiam ſm conſuetudinem. l. q; ſi nolit. §. qui mancipia. ff. de edil. edic. Facit. l. ſi fundus. ff. de cuic. t quod no. Bar. in. l. nemo eſt qui neſciat. ff. de duobus reis. Si Vo non ſunt ſalariati poſſunt erigere: ſed non a pauperibus. de cenſi. c. licet. Et hec intellige vera q; poſſunt erigere quando non eſt ſibi prouiſū ſufficienter. t loquor hic nō de his qui legunt vt addiſcant: vel propter honorem: quia tales non gerunt vtiliter negocium alienū ſed ſuū ff. de nego. geſt. l. ſi pupilli. §. ij. ſed de illis qui ad vtilitatem ſcholarium legunt: vt ſūt docti.

13 ¶ Nunquid omnes magiſtri poſſint oblata a ſcholaribus ſponte recipere. Reſpon. q; ſic. c. dilectus filius. el ſecundo. in fi. de ſimo. x. q. iij. priſcis. quia quedam ſunt que lz inhoneſte petantur tamen honeſte recipiuntur. l. i. §. eſt quidem res. ff. de va. t extraor. cog.

14 ¶ Vtrum magiſter propter lucrum datum ſibi a ſcholaribus concedens eis vacationem vel celebrationem feſti peccet. Reſpon. Rod. q; ſi hoc facit propter recreationem eorum nō eſt ſimonia: ſed tamen turpe lucrum. Secus ſi faceret propter feſtum colendum vel non colendum. quia eſſet ſimonia ſm Ray.

15 ¶ Vtrum poſſit fine ſimonia aliquid exigi p licentia docendi danda. Reſpon. Hoſtien. t Boffre. q; ſimonia non eſt: ſed turpe lucrum de neceſſitate reſtituendum ei qui dedit ſi erat idoneus: quia non turpiter dedit: ſed potuit redimere vexationem ſuam. c. dilectus. el primo de ſimo. Secus ſi non erat idoneus: quia cum turpiter dederit non ei reſtituitur: ſed pauperibus de bono conſilio eſſet dandum. vide qō no. Ber. in. c. prohibeas. eod. titulo. Idem dic de epiſcopo qui non vult dare licentiam ſuo clerico eundi ad ſcholas. niſi aliquo ſibi dato. Rodoſi. tamen credit ſimoniacum epiſcopum ſi propter lucrum dat licentiam pro quinquennio a iure conceſſo. c. ſuper ſpecula. eodem titulo. Similiter ſi a maius tempus quando habet reſpectum principaliorem ad ſoluendum cuz a ſpirituali officio quod debet eccleſie. Si Vo propter morum in ſtudio faciendam. ſic turpe lucrū eſt: nō ſimonia: ſed mortale petū.

16 ¶ Vtrum quis poſſit petē licentiam docendi in theologia. Reſpon. ſm ſanctum Thomam in quolibet. q; ſic. cum cōmunicare ſcientiaz ſit opus charitatis. Quod intelligo verum quando hoc querit propter bonum finem. ſed propter ſuperbiam: t extollentiam non licet.

17 ¶ Vtrum ille qui obtenta licentia fecit expenſas in commodis ſm conſuetudinem poſſit alium ſubſtituere cum pacto quod reddat ſibi expenſas. R. Rodo. q; ſic. dummodo ſubſtituat legat vice ſua: t conſuetudo ſit ſubſtituendi. Si Vo totū ius ſuum in cuz tranſfert: ſic non poteſt aliqd etiā p intereſſe ſuo paciſci. t multo minus de certa portione emolumenti percipienda: nec eſt ꝑ q; eccl'ie tradit tali mō. q; bōficia ſūt aſſignata p ſuſtentandis clericis. ſed iſtud pro labore docendi.

¶ Vtrum peccent mortaliter admittentes ad doctoratū niſi exigant iuramentū q; non expēdent vltra tres mille turonenſes argenteos in tali doctoratus vel magiſterij ſolēnitate. R. q; ſic. t ſunt ſuſpenſi per ſex menſes ab huiuſmodi p motione etiam ſi ſunt epiſcopi. vt in cle. vltima. de magiſtris.

Aioritas nō querit a ſuo dei ſed inferioritas. xl. di. multi. xciij. di. diaconi ſunt.

Aledictio proprie eſt impetratio ſeu optatio mali alicui facta ſub rōne mali. b eſt inq̄ſtum eſt malū: intendens ipſū malū. vt colligit ex. c. deus. xxiij. q. iij. Large ūt accipit etiā p blaſfemia dei vel ſancto z. vt in. c. ſtatuim⁹. de male. t ois talis maledictio prohibet. xciij. q. iij. ſi igit. xl vi. di. clericus. t. c. i. de male.

¶ Vtrū ſit petū mortale maledictio. R. q; aliq̄ quis imprecatur malū alteri ſub rōne boni vt. l. conuertatur. vel nō habeat cām faciendi mala. vel ei qui meret maledici. ficnō eſt petū ſm Aleran. ſa ſe tractatu de maledictione. qñ fit cum alijs debitis circunſtantijs. imo maledictio iſto mō erit bonum. lz ſit malum ei cui maledicitur. ſed quando quis maledicit p̄ne tunc ſemper eſt peccatum mortale ſi fit cuz deliberatione rationis. t de malo notabili. Secꝰ ſi ex impetu vel de re minima. Dicit tamen Aler. q; ſi talia ducantur in conſuetudinē poſſet eſſe mortale p̄ter contemptum.

¶ Vtrū liceat maledicere creature irrationali R. ſm Aler. vbi. ſ. q; maledicere creature irrationali ſm ſe conſiderate eſt otioſum t vanū t p ꝓns illicitum. Maledicere autem eis put ordinantur ad hominem. t ſic eſt idem peccatum ac ſi fieret homini. t ita mortale ſicut dictum eſt. t de talibus intelligitur illud. maledici regnum dei non poſſidebunt. xxiij. q. iij. §. illicita. t de pena maledicentium deum vl' ſanctos. vide. ſ. blaſfemia.

Aleficium dr aliqñ ſortilegiū vel incantatio: vt. xx vi. q. v. nec mirum. t de hoc. ſ. ſortilegiū. t quomodo poteſt deſtrui. vide. ſ. ſuperſtitio. §. xiij. Aliqñ dicitur quodcunq; crimen. vt furtum: rapinā: t hmōi. vt inſti. de obliga. que ex deli. na. Eſt etiam quaſi maleficiuz nocumentū qō fit proximo preter p̄poſitū. vt inſti. de oblig. que ex quaſi delic. na. p totū.

Alicia dicitur tripliciter. Primo p habitu vitioſo ex quo p̄cedit q; homo eſt valde inclinatꝰ t p̄mptus ad agendum opera illius vitij habituati. t ſic eſt peccare ex malitia. i. ex electiōe mali propter illaz inclinationē habitus vitioſi ſed nō eſt petū in ſpm ſanctum. Secundo dr malicia contemptus t abhominatio rerū ſpiritualium procedens aliquando ex inordinata triſticia mentis. t iſto modo eſt filia accidie. Tertio malicia dr peccatum in ſpm ſanctum. de quo dic vt. ſ. peccatum. §. iij. Et iſtis duobꝰ modis ſemp eſt petū mortale malicia ex qua in contemptuz bona ſpiritualia vel diuina habentur. ſi eſt in deliberatione voluntatis ſm ſanctum Tho. ſa ſe. q. xxv.

Andatum dicitur quando quis ad ſatiſfactionem ſue voluntatis imponit aliqd alicui nulla data pecunia: ſeu quocūq; alio: interueniant quecunq; verba. ita tū q; ſint que mandantur ad vtilitatez ſeu ſatiſfactionē mādantis. Si Vo ſunt ad vtilitatez illius cui cōmittit. ſic dicē p̄ſuaſio. t perſuaſor nō mādator. vt no. Bar. in. l. non ſolū. §. ſi mandato. ff. de iniur. Si āt data pecunia ſi eſt circa delictū ſic dr mandatū accipiens aſaſſinus. de quo in c. p humani. de homici. li. vi. t dicta. l. non ſolum. Vbi Vo non eſt circa delictum mandatarius dicitur locator: t mandans conductor. nec eſt mandatum p̄prie.

¶ Vtrū mandans delictū includatur ſub diſpoſitione iuris vel ſtatuti punientis cū q fecerit tale delictū. R. Pda. in. c. mulieres. de ſentē. excom. ſic diſtinguit aut verba ſcripta ſunt in rem. puta dicit ius fiue ſtatutum p homicidio imponatur talis pena. t ſic includit ex p̄pria ſignificatione verboꝝ. quia de homicidio qō mandauit tenctur. l. hec verba. ff. de adulte. t. l. aut qui aliter. §. hec verba. ff. qō vi aut clam. t vtrobiqꝫ per Bar. t per Ly. in. l. non ideo minus. C. de accuſatio. Aut verba ſunt ſcripta in perſonaz. vt q; dicitur. ſi quis cōmiſerit homicidium puniatur tali pena. t ſic ſi cōmittit per inſtrumentū quod neceſſario operatur neceſſitate facti ſicut mittens ſagittam t huiuſmōi vel operatur per inſtrumentū neceſſitate iuriſ ſicut quādo p̄curatori vel ſubdito aliquid mādatur licitum. ſic includitur mandans. q; ipſe vere facit qñ actus attribuitur principio. facit l. item mella. §. i. ff. ad. l. aquil. t p hoc ter. in. l. ſi pater. in fi. ff. de manu. vin. t. l. iij. §. ſi p̄curator. ff. q; quiſq; iur. t ideo ſtatutum puniens p ponentem exceptionem contra inſtrumentuz mandās procuratori proponere tenetur pena ſtatuti. Si Vo inſtrumentū p quod explicatur operatur voluntate propria non neceſſitate facti vel iuris. vtputa q; mandauit delictum cōmitti. mandatarius non tenetur obedire. tunc in diſpoſitione iuris cōmunis mandator comprehendit: non ex p̄pria ſignificatione: ſed interpretatione iuris. quod vult parum intereſſe vel p ſe vl' p aliū facere. vt dicit ter. in. l. i. §. deieciſſe. ff. de vi t vi arma. ſed non habebit locū in ſtatuto in quo fictio nō habet locum. l. iij. §. hec verba. ff. de nego. geſt. Et hoc tene. lz Bal. in dic. l. non ideo minus. aliter diſtinxerit. Diſtinguo tamen ſm Bal. in. l. omnes populi. ff. de iuſticia t iure ſic q; aut ſtatutum indulget. vtputa homicide remittat certa pars pene. t ſic comprehenditur. q; ceſſat odium: t fauor eſt ampliandus. regula odia. li. vi. Aut punit t tūc aut pena regulari que non multum crobitat a iur' cōmunis diſpoſitione. t ſic includitur. q; tunc ſtatutum debet interpretari: ſm ius cōmune. vt in. c. cum dilectus. de conſuetudine. nota. Innocen. in. c. cauſaz que. de reſcrip. t Bar. in dicta. l. omnes populi. quaz quidem penaz ius cōmune vult vt cōprehendatur. vt ſupra dictū eſt exemplū in iure cōi nō eſt expreſſa pena: ſtatutū exprimit penā: t loquit de faciēte t includit. Aut punit pena irregulari: t q; crobitat a cōi iure. Et ſic nō includit. ſed habebit locum in caſu ſuo. t hoc ſenſerūt doctores antiqui in ſimili in. l. quicunq;. C. de ſeruis fugiti. in illa queſtiōe: nūqd maſculinū p̄cipiat femininū. qō in odio regulari cōprehendit. ſed in irregulari nō. Nec obſtat predictis. c. mulieres. de ſentē.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ere cõmuni. in verbo vere quod videtur innuere q̃ nõ interpretatiue. q̃ illud verum est ſm Bar. in. l. ſed ſi vnius. ff. de iniur, i peccato ſed non in pena. ⁊ quod non vere comprehendat Facit. c. vt fame. de ſenten. excõmu. vbi. ter. inquit facere videantur. Ergo interpretatiue ad idem. de cle. pu. in duel. c. ij. vbi pugil vere homicida dicit. ⁊ mandans nõ. ꝫ tenetur de homicidio. Item quia ter. ponit vt diuerſa facere ⁊ mandare. l. diſtin. ſi quis viduam. ⁊ de homici. c. ſicut dignum. Ergo in penis irregularibus a iure cõmuni per ſtatuta nõ habebit locum. vbi fictio non habet locum. vt diri. Idẽ dic q̃ quo ad effectus naturales qui ex ipſo facto p̃ueniunt vel requirũtur nunq̃ ſunt paria facere per ſe vel per alium. Facit quod no. Bar. in. d. §. deiecciſſe. vbi vult q̃ non eſt idem adulterium facere per alium. ſicut per ſe ſed q̃ ad effectus ciuiles qui conſiſtunt in reprimendis iniurijs. ſic tene qõ. ſ. dicit. Et ſic intellige. Et limita glo. in. c. ſciant cuncti. de elec. li. vi. ⁊ iura in ea allegata.

2 ¶ Vtrum mandatarius ,non ſeruans formã mandati faciat aliquid validum. ff. q̃ non. q̃ geſta contra formaꝫ mandati ſunt nulla. ⁊ nõ ſolum quando fit expreſſe contra formam. ſed etiam quando fit preter. ⁊ citra formam. q̃ q̃ ad actum datur certa forma. paria ſunt agere contra citra. ⁊ preter formam. Vide ter. cum glo. in. c. ſi cui. de elec. li. vi. ⁊. c. prudentiam. de officio delega. facit. l. diligenter in prin. ff. mãdati. no. ſ̃pa. in. c. fi. de reſti. ſpo. Qõ limita vt ſ. abſolo. iij. §. ij.

3 ¶ Quid de mandato qualificato. ff. ſm ſ̃pa. in. d. c. fi. q̃ diſtribuitur in duo mandata. ⁊ ſi ñ poteſt impleri in facto ſeu ſubſtãtia debet impleri in modo ſeu qualitate. Ex quo infertur q̃ ſi duo mandantur etiam data certa forma ꝫ non poſſint ſimul impleri debet tamẽ fieri qõ poteſt ⁊ valebit actus. Facit qõ no. per glo. ⁊ doc. in. c. conſtitutus. de reſcrip.

4 ¶ Quid de eo qui mandauit delictum qõ poſt multum tempus ille exequitur. cõcludit Inno. in. c. ad audientiam. de homici. qõ tenetur ſi ſi reuocauit expreſſe vel tacite. vtputa q̃ feci pacem cum inimico vel parentelaꝫ. vt. l. iij. §. fi. ⁊ ibi glo. ⁊ Bar. ff. de adimen. lega. Et hoc ſeq̃ Bal. in. d. l. non ideo minus.

5 ¶ Vtrum mandans teneatur mandatario de caſu fortuito. ff. ſ̃pa. in. c. ſicut. de iureiuran. q̃ agens actione mãdati petit damna que veriſimiliter ꝓtingere potuiſſent quaſi mandãs ea debuerit cogitare a principio ſm Inno. in d. c. ſicut. ⁊ ſic petit expenſas ⁊ dãna. ar. ff. ſ̃ negotio. geſt. l. nenſenius. ⁊ ſic dicit intelligendaꝫ. l. inter cauſas, §. non omnia. ⁊. l ſi quis alicui. §. impendia. ff. mandati. niſi dãna cõtigiſſent ex caſu fortuito qui veriſimiliter nõ fuiſſet cogitatus, d. §. nõ omnia. ⁊ hoc tenet etiam Jo. an. in regula. damnũ in mercuriali. li. vi. Et intellige p̃dicta in eo qui gratis ſuſcipit mandatũ nam mandatũ dr̃ eſſe gratuitum. l. i. §. i. ff. mãdati. ⁊ ideo iſti ſtipendiarij qui veniunt p̃ pecunio non poſſunt agere ad dãna. q̃ nõ ſunt mãdatarij. vt dictũ eſt. Item illi qui cauſa pietatis vel parentele ⁊ hmõi hoc faciũt. xxij. q. iij. nõ inferenda. Similiter nec illi qui ex debito tenẽtur. xi. q. iij. ſi dñs. ⁊. c. iulianus, vide qõ no. in d. l. nenſenius.

6 ¶ Vtrum mandatum expiret mortemãdatoris. ff. doc. in. c. gratũ. ⁊. c. relatũ. de officio delega. q̃ re integra expirat. l. mandatũ. C. mandati. alſ nõ. Quõ res dicatur integra ⁊ quõ nõ vide ibidem per doctores.

Anifeſtum nos reſcribim⁹ ītelligere quod vel per confeſſionem vel ꝓbationẽ legitime notum fuerit: aut euidentia rei que nulla poſſit tergiuerſatione celari, dicit ter. in. c. cũ olim. in fi. de ver. ſig, ⁊ ibi dicit glo. q̃ propre manifeſtum dr̃ qõ non eget ꝓbatione. ⁊ ſic eſt notorium. ſed manifeſtum ꝓprie, put eſt ſpẽ diſtincta a notorio dr̃ qõ ꝓbari põt.

¶ Vtrum in diſpoſitione vbi fit ſimpliciter mentio de manifeſto debeamus accipere manifeſtum ꝓprie ⁊, put eſt ſpecies diſtincta a notorio. ff. ſm ſ̃pa. in. d. c. cum olim. q̃ debem⁹ conſiderare materiam ſubiectam. vt no. in. c. rogo. ri. q. iij. ⁊ etiã vſum loquendi ar. c. ĝnis de ver. ſig. In dubio vero debemus capere ꝓprie. Ad hoc. l. nõ aliter. ff. de leg. iij. ⁊ in. c. fi. ſ̃ ver. ſig. ⁊ maxime in penalibus.

Anumiſſio eſt libertat' datio, nam dũ q̃s in ſeruitute eſt: manui ⁊ poteſtati ſuppoſitus eſt, ſed ſi manumiſſus eſt. liberatur a manu ⁊ pr̃ate dñi. vt inſti. de liber. §. i. ⁊. xij. q. ij, cum redemptor.

¶ Quis poteſt manumittere. ff. q̃ is qui habet adminiſtrationẽ reruꝫ ſuaꝫ. ⁊. xviij. annũ inceperit inter viuos libertatẽ dare poteſt. inſtit. quibus ex cau. ma. non poſ. §. penulti. In

vltima vo voluntate qui teſtari poteſt ſcilicz in. xuij. anno poteſt ⁊ manumittere. vt in. d. §. penul. ⁊. C. qui manu. non po. aut. ſed hodie no uo iure. Item epiſcopus poteſt manumittere ſeruos eccleſie bene meritos. xij. q. ij. ſi quos ō ſeruis. poteſt etiam ⁊ nõ bene meritos. dũmõdet eccleſie ꝓ vno duos eiuſdem meriti ⁊ pecuꝫ. xij. q. ij. epiſcopus qui. Intellige de bonis ꝓprijs. Item cauſa miſerãtionis poteſt. d. c. cũ redemptor. Abbas poteſt etiam cũ conſenſu epi ⁊ monachoꝫ. xij. q. ij. abbatibus. vel ſi conſuetudo ſit q̃ poſſit vel non poſſit. illam ſcrua. de bis que fiunt a p̃ela. ſi cum nos. ⁊. c. ea noſcit.

1 ¶ Quid ſi quis ſit ſeruus pluriũ nunquid põt manumitti ab vno illoꝫ alijs contradicentibꝰ ff. q̃ ſic. ſed manumiſſo: tenetur alios ſeruare indẽnes. C. de cõi ſeruo ma. l. i.

3 ¶ Vrũ valeat manumiſſio in fraudem creditoꝫ facta. ff. q̃ non. C. qui manu. non po. l. i. ⁊ inſti. er qui. cau. ma. §. i.

4 ¶ Vtrũ poſſit manumitti ille qui ꝓpter delictũ incidit in ſeruitutem. ff. ſ̃pa. in. c. ita quorundã. de iude. q̃ non ſm Jo. an. Facit. l. ij. C. quibus ad li. ,pela. non licet.

5 ¶ Quõ fit manumiſſio. ff. multis modis. inſti. de liber. §. multis modis. Vbi inter alios dr̃ q̃ poteſt fieri in ſecreto. vt ſi dicat dñs. eſto liber vel p̃ epiſtam vel p teſtñ vel per quãlibet vltimam voluntatem.

6 ¶ Quõ reuocat manumiſſio. ff. ,ꝓter omnes cauſas ingratitudinis ex quibus reuocatur donatio. de quibus. ſ. donatio. i. §. xlij. in aut. vt liberi de cetero. §. illud.

7 ¶ In quo differt manumiſſus ab eccleia: a manumiſſo: a priuato. ff. q̃ primo. q: ,ꝓter opas non p̃ſtitas reuocatur in ſeruitutem. vt. xij. q. ij. diaconi. ſecus in alijs. vt. C. de libe. cau. l. ſolo. Secundo q: filij coꝫ remanent obnoxij eccleſie ſue patrone. xij. q. ij. de libertis. ſed alij non. C. de liber. ⁊ coꝫ li. i. i. ⁊. ij. Tertio q: ſerui eccleſie poſſunt manumitti cum hoc q̃ nõ poſſit alteri q̃ eccleſie ſua bona relinquere. xij. q. iij. c. i. ⁊. iij.

8 Vtrũ in manumiſſione poſſit dñs aliquod ſeruitium ſpuale ſibi imponere. puta q̃ ſibi dicat bonas. ⁊ hmõi. ff. q̃ ſic. ita q̃ ſi fuare noluerit etiam ſi ordinatus fuerit degradet. ⁊ priſtine ſeruituti ſubijciat. c. nullus. de ſeruis nõ or.

9 ¶ In quibus ꝓſtitit iuſpatronatus. ff. vt no; in. l. fi. C. de bo. lib, in glo. ſ. primo: vt nõ ꝓponat turpẽ actionẽ: aut exceptionẽ aduerſus patronũ. Secundo reuerentiã ei debet tam in faciendo q̃ nõ faciendo. Tertio p̃ſtare debet ei alimenta ſi alſ non habet. Quarto patronus habet ius reuocandi cum in ſeruitutem rõne offenſe cõmiſſe contra ipſuꝫ. Quinto patrons habet ius ſuccedendi liberto. Vnde tenetur libertus ei relinquere legitimã que eſt tertia ps ſuoꝫ bonoꝫ ſi in bonis habet pluſ q̃ centum aureos. ⁊ nullos liberos habet cum decedit: ſi vo minus q̃ centum aureos habet in ſubſtãtia nõ tenet ei aliquid relinquere. q̃ ſi mortuꝰ fuerit ab inteſtato nullo liberoꝫ relicto ſic ſuccedet in totũ. Vide ibideꝫ ⁊ inſtitu. de ſucceſſ. libertoꝫ. §. ſed noſtra conſtitutio. Vide etiam glo. in. l. venia. C. de in ius vocan.

Athematici ſine aſpiratione dicũtur diuini. ſed cum aſpiratione ſignificat ſciam quadriuialẽ. vnde verſus. Scire facit matheſis: ſed diuinare mateſis. de quo vide j. ſortilegiũ ⁊ ſuperſtitio. ⁊. ſ. diuinatio. Vnde tales non debent ad limen alterius domus accedere. alſ concremari debent: nec aliquis eos ſuſcipere ſeu conſulere. alſ debent deportari ⁊ bona coꝫ confiſcari. ⁊ diuinator gladio vltore feriri. vt. C. de malc. ⁊ mat. l nullus. l. nemo. ⁊. l. culpa.

Atrimonium i. quidem eſt coniũctio marie ⁊ femine inter perſonas legitimas indiuiduã vite conſuetudinẽ retinẽs xxvij. q. ij. §. i. inſti. de pa. po. in prin. ⁊ in. xiij. ſen. di. xxvij. de preſump. illud quoq̃ nobis.

1 ¶ Vtrũ matrimoniũ ſit ſacm̃ noue legis. ff. q̃ matrimoniũ põt dupliciter accipi: aut quãtũ ad eius reſtitutionẽ. ⁊ ſic nõ eſt ſacm̃ noue legis. q: fuit ante nouã legẽ inſtitutũ. alio mõ quo ad eius effectũ, ⁊ ſic ꝫ ſit ante nouã legem inſtitutum. non tñ habuit vim conferendi gratiam ſicut mõ in noua lege in q̃ non eſt cuacuatũ ſed confirmatũ. ⁊ factũ gr̃e cauſatiuum ⁊ ſic eſt ſacramentũ noue legis. hec Ricar. in iiij. di. xxvi. ar. tiij. q. ij.

2 ¶ Quid eſt i iſto ſacro materia ⁊ forma. ff. ꝫ Ri. vbi. ſ. eadem. q. verbũ primo prolatum eſt materia ⁊ verbũ ſecũdo eſt forma. q: ſicut verbũ accedens ad elemẽtũ facit ſacm̃: ſic verbũ accedens ad verbum precedens qui dicit: accipio te in meã vxorem eſt forma huius. ſ. dicendo. ⁊ ego accipio te in meũ virum vel econtrario Ber. in. c. tua nos. de ſpon. vult q̃ verba

Universidad de Deusto
Biblioteca

sint forma. & consensus sit materia.

3 ¶ Quid est res & quid est sacm in mrimonio ff. Rica. vbi. s. ar. iiij. q. ij. q. expressio sensus per verba de psti est sacm tm: res & sacm est vnio sensuu: & mutua obligatio causata per mutuu sensu p verba de psti expressu. hoc ei est res respectu significationis exteriorис que est p sensibilia signa: & est sacm duplicis rei. s. charitatis quã significat & dispositiue efficit & vnionis xpi & ecclie quã significat sed non efficit: ipsa aũt charitas est res tm & nõ sacm. obligatio vo interior p mutuu cõsensu expressa siue coniunctio exterior est res & sacm.

4 ¶ Vtrũ gra gratũ faciens conferat in hoc sacramento. ff. Ricar. vbi. s. ar. ij. q. iij. q. sic. si digne contrahant ex diuina institutione.

Atrimonium ij. quo dic q ad legitime trahendũ: dnt fieri bãna & quomodo publice contrahendum est. de quo vide. s. clandestinũ.

1 ¶ Per quid trahit. ff. q p mutuu consensu verbis expressu. c. tua nos. de spon.

2 ¶ Vtrũ sine mutuo consensu aior possit dhi mrimoniũ. ff. sm cõiter theologos q quo ad deũ & veritatẽ nõ põt esse matrimoniũ. si non ambo psentiant: simul dicant: aut faciãt qcd voluerint ab extra. xxvij. q. ij. sufficiat. lz eccla aliud iudicet. vt in. c. is qui. de spon.

3 ¶ Vtrũ requiraf q sensus presteꝫ sil eodem tpe. ff. Pda. in. c. dilectꝰ. de spõ. tenet q de subtilitate iuris necessario requirit vt simul codẽ tpe presteꝫ. q: dicit glo. in. l. consensu. ff. de act. & obli. & in. l. i. ff. de dben. emp. q in petibꝰ q p ficiunt iure gentiu debent sensu sil prestare. Et specu. in ti. de spõ. dicit q rnsio alterius dz sequi imediate p. l. continuus actus. in prin. & l. i. ff. de ver. ob. Vo. Vo in. c. er litis. de spon. quẽ sequit Jo. an. dicit q sufficit psentiat per prius & duret in ppposito suo. & postea alterius sensus accedat ex post facto. & est verior opi. Vo. vt est ter. in. d. l. i. §. si Vo presens interrogauit. vbi dr internallum medij temporis nõ vitiauit obligationem. secus si nõ pseueraret in primo proposito. q: sic esset vera prima opinio q non esset matrimoniũ quantũcũq alter consentiret postea.

4 ¶ Vtrũ verba exprimentia sensu de psti sint necessaria ad matrimoniũ trahendũ. ff. cõiter theologi in. iiij. di. xxvij. & moderniores canoniste. vt no. Pda. in. c. tuc fraternitati. de spon. tenent q non sunt necessaria etiaz in loquentibus: dumõ p alia signa exteriora sensus exprimat. vt p mutuum & hmõi. Et istud tenẽz alij dicant aliter. Facit p hoc: q legata & fideicõmissa solo nutu relinqui possũt. etiã a loquente valente. vt. C. de fideicõmis. l. & in epistola. & ff. de lega. iij. l. nutu. c. cum apud. de spon. vbi dr q sufficit consensus. ergo non requirunt verba precise: cum p alia possit exprimi: quia illud dicitur sufficere quo posito nihil aliud requiritur ad substantiã actus. vt no. glo. in. c. statutũ de rescrip. li. vi. Item non refert quid de equipollentibus fiat. c. licet ex quadam. de testibus Item patet q mutus potest contrahere. vt in c. cum apud. de spon. ergo verba non sunt necessaria. vt patet in. d. c. tue fraternitati. & in gl. in. d. c. sufficiat. Et ideo si quis diceret accipio te in meã vroꝛẽ & si consentis vt sit matrimoniũ da mihi osculũ. & illa dat erit verũ matrimoniũ. lz nullũ verbũ dixerit de matrimonio contra. inter. ee. contrac. c. i.

5 ¶ Vtrũ sine aliquo sensibili signo exprimente consensuz de presenti trahatur matrimoniũ ff. sm cõiter theologos vbi. s. & canonistas in d. c. tue fraternitati. q nõ. q: est sacm: et rõne sacri est q sit in eo aliq sensibile signum. & ideo dicit glo. in. d. c. tue. q ad esse matrimonij duo concurrũt necessario. vnũ materia. s. consensus. aliud forma. s. verba vel signa consensũ exprimentia. Adducte tñ q si pater contrahit & dicit verba p filia presente & tacente q erit matrimoniũ. q: verba parentũ & taciturnitas filiorum presentiuz & verba intelligentiũ equipollent sensibili signo exprimenti consensum interiorem. Quod verũ intelligo si ipsi p quibus trahuntur aliquo signo annuãt: alꝰ non credo q sola taciturnitas sufficiat. Et sic intelligẽ & limita glo. in. c. non ois. §. cum dr. xxvij. q. ij. & in. d. c. tue fraternitati. & sanctum Thor & Ri. in. iiij. di. xxvij.

6 ¶ Vtrũ consensus de futuro cum carnali copula faciat matrimoniuz. ff. sm Ri. in. iiij. di. xxviij. q. quo ad deum & rei veritatẽ sine consensu reali de presenti nõ potest esse matrimoniũ. c. tua nos. de spon. Et ideo distinguit sanctus Bona. eadem di. q aut copulat sibi affectu coniugali ita q vir credit copulari cui sua vroꝛe. & econtrario. & sic copula facit matrimoniũ ppter consensuz tacitũ de presenti quo videtur implere velle qõ promisit scilicet eam accipere nunc de presenti sicut antea promiserat de futuro. Aut cognoscit eam affectu fornicario. & sic nõ est matrimoniũ quo ad deum. sed presumptũ quo ad ecclesiã contra quam presũptionem nõ admittitur pbatio. vt in. c. is qui de spon. si tamen contraberet de facto cuz alia teneret secunduz matrimoniũ sm Ricar. vbi ꝫ. quod no. bene.

7 ¶ Quõ cognoscentur signa que exprimunt consensuz de presenti. ff. q recurrendũ est in foro ale ad intentionem. q si de intentione nesciꝫ. sic dicendũ est q si aliqua verba precesserũt ab vno eoꝝ. vel ab aliquo alio in eorum presentia & sic postea signa: sic sm verba determinabit ꝰ signis. vtputa si alter dicit. Ego te accipio in vroꝛẽ & si tu similiter cõsentis me accipere in virũ bibe: vel annue capite & hmõi. sic erit matrimoniũ. Si vo precedentia denotant consensum de futuro. sic & signa. Quod si nulla verba precesserũt. sic non iudicabo pro matrimonio: ex quo de intentione non constat. Tutius tamen est pro matrimonio presumere. q: nullus periculum imminet. alꝰ sic.

8 ¶ Quõ verba cognoscentur in dubio quando de intentione non constat. ff. q verba quedã sunt clara que demonstrant consensũ de psti. sicut cũ quis dicit. accipio te in meã vroꝛem. & illa replicat. & ego accipio te in meũ virum & similia. Quedã sunt dubia vnde nota q verbũ placet & verbũ volo denotant sm tps presens sm dũm Anto. in. c. ex litteris. el. i. de sponsa. verbum autem infinitiuũ nihil perfecte significat. sed determinabitur sm verba precedentia vel ad presens vel ad futurum. Vñ si verbo volo vel placet addatur verbum infinitiuũ denotans actum non dependentem solum a libera voluntate. pferentis. nõ inducitur dispositio de presenti sed de futuro. puta cum dicit placet vel volo ascendere arboreꝫ. Si vo verbum infinitiuũ denotat actum qui procedit solum a voluntate. pferentis libere. Et tũc si denotat principium actus nõ inducit dispositio de presenti. Exemplũ volo tecum contrahere vel volo te desponsare. & sic nõ erit matrimoniũ. Si vo denotat executionẽ actus. sic inducitur dispositio de presenti. Exemplũ volo te habere in vroꝛem. vel dicatur placet mihi te retinere pro vroꝛe. & sic erit matrimoniũ. quia qui vult consequens vult & antecedens. vt in c. preterea. & in. c. prudentiam: de officio delegati. In hoc tamen multum instant docto. sed p. transeo & vide si vis Barto. in. l. cunctos populos. C. de summa tri. & canonistas in dicto. c. er litteris.

9 ¶ Quid si dicat, puidebo tibi tanq vroꝛi nec & illa similiter idem respondeat. Respon. sm Hostien. in. c. ex parte. de spon. q, p matrimonio est iudicandum.

10 ¶ Vtrum si dicatur viro vis talem pro vroꝛe & respondet placet. & similiter idem dicit mulier sit matrimonium. Respon. vt patet ex dictis matrimonium est. no. etiã Hostien. in. c. spon sam. de spon.

11 ¶ Quid si dicat promitto tibi q non dimittã te, p melioꝛi vel peioꝛi vroꝛe. Respondeꝫ. sm Hostien. in dicto. c. ex parte. q matrimonium erit. Nam in talibus & similibus dubijs iudicanduz est pro matrimonio. ar. de senten. & re. iudi. c. fina.

12 ¶ Vtrum vir dicens, pmitto tibi q habebo te, p legitima vroꝛe. & sil iter respondet mlier contrabat de presenti. ff. q sic. vt in. d. c. ex parte. in ter. & in gl. iij. q. v. c. nec illud. §. sed objcitur. q: verbum habebo potest referri ad tempus presens. de ma. cõtra. inter. eccle. contra. c. ex litteris. & ideo sm Vo. & Bof. subaudiendũ est de cetero vel hoc tempoꝛe. secus esset si diceret. pmitto tibi q ducam te in vroꝛez sm Jo. in dicto. c. nec illud. q: sic essent sponsalia. & similiter dicit Panor. in dicto. c. ex pte. q erit matrimoniũ si dicat, pmitto tibi q non habebo aliam vroꝛem nisi te. & illa similiter respondet. secus si diceret non accipiam aliaz in vroꝛem. q: non erit matrimoniũ.

13 ¶ Quid si dicat, pmitto tibi q retinebo te, petuo mecũ & illa respondet similiter. ff. q. nõ est matrimoniũ. nisi dicat q vult eã tenere in vroꝛe. in aut. qui. mo. natu. effi. le. §. penul. Jo. tamen in. c. i. xxx. q. v. & glo. in. c. solet. xxxij. q. ij. tenet q de iure canonico est matrimoniũ. & ita tene in dubio. Sed qñ constat de mente nõ est curandum de verbis quo ad deum & conscientiam. q: qñ ambo intendebant contrahere de presenti. semper erit matrimoniũ etiam si verba sonabant consensum de futuro. ar. c. intelligentia. de verbo. sig. cũ similibus.

14 ¶ Sed quid dicendũ cũ aliquis dirit verba exprimentia psensum de psti vel de futuro: & secuta copula postea dicit q nunq talia verba ptulit aio contrahendi sed solũ animo extorquendi copulam. ff. q alter non debet credere q: nec tenet. Unde in. c. per tuas. de pbationibus dr. Nimis indignum est iurta legitimas

Universidad de Deusto
Biblioteca

sanctiones.vt q̄ sua quisq; voce dilucide ꝓtestatus est in eo casu ꝓpio valeat testimonio infirmare. Si pur temerarie credit q̄ dicat verū sic nō dz nec petitionē alterius etiā in carnalē copulā ꝓsentire nisi de nouo dicat se velle ꝑbere. Si aūt dicat postea se esse mentitū ⁊ petat debitū ⁊c credat ⁊ reddat. Si ꝯo credit non esse virū ⁊ pmanet in prima temeraria credulitate:sic nō dz reddere.q; faceret ꝯ ꝓsciam.⁊ si ſi reddit peccat ēt.q; vir reuocando q̄ prius dixerat expirat illud prius dictū.q; reuocatio cōcordat verbis quib⁹ ꝓsensit de ꝓsenti. hec Ri. vbi.ꝫ.di.xxvij.ar.i.q.iiij.

15 ¶Sed pone q̄ prefatus nō eaz durit nec vult ducere sed potius aliā accepit.Rō.q̄ in foro ecclesie si pōt ꝓbare mulier q̄ dixit p verba de ꝓsēti vel de futuro secuta copula carnali q̄ cogitur eū ducere:nec admittet ꝓbatio in cōtrū. vt no.in.c.is qui.de spon.sed in foro aie si aliā nō accepit cogend⁹ est vt eam accipiat: si euidenti nō apparet q̄ potius se decipi fuerit.puta magna est disproportionabilitas. Si ꝯo aliā duxit aio contrahendi ⁊ in primā non consensit. nō debet etiā ad preceptū ecclesie scōam dimittere:sed pati humiliter etiā excōicationez.⁊ tali modo cū scōa habitare q̄ non generet scandalū alijs.q; primū matrimoniū non fuit ex q̄ consensus ex parte alterius defuit.sed secūdū. Et hoc tene q; cōiter tenet. vt no. ꝯPa.in.d.c. is.licet quidā dicant q̄ ꝛz primū non fuerit matrimoniū.tñ ēt scōm non pōt esse.q; ecclesia talem inhabilitat ad contrahendū cum quacūq; alia a prima in.d.c.is qui fidem.

16 ¶Quid faciet prefata mulier que nō pōt probare ꝯctum matrimoniū q; fuit clandestinum Rō.si statim vir reuocauit ⁊ patefecit q̄ non cōsentit.Aut si sit multa disproportionabilitas. ex quibus verisimiliter pōt credere q̄ nunq; i eam ꝓsenserit ⁊ silia.sic credo q̄ si ille tranſiit ad scōa vota:aut oīno renuit eam accipere q̄ poterit ei credere ⁊ cū alio contrahere:marie si sic iurat ⁊ ex qualitate vite sue pōt ꝓsumere q̄ nō mentiret in hoc.alꝫ nullo modo debz cōtrahere cū alio ſz viuere in castitate.⁊ sibi imputet q̄ fatue eget clandestine ꝓtrahendo.Sz si pur de facto ꝓxit ⁊ ꝑbabiliter credat q̄ talis prefatus nō habuerit aium in cā consentiēdi sic poterit exigere ⁊ reddere.Si ꝯo nō hz aliquā ꝑbabilitatē ad hoc credendū.credo q̄ teneat reddere sed exigere nō possit.Si ꝯo crederet q̄ prefatus tūc ꝓsenserit ꝛz postea negat nec poterit exigere nec reddere ar.eoꝝ que no. in.c.ingressioni.de senten.excō. Qō no.q; sepe in practica euenit.

¶Quid si quis post ꝯctum matrimoniū non animo consentiendi sed decipiendi credens ex ꝓsilio peritoꝝ tale matrimoniū tenere cognoscit prefatā mulierē tanq̄ coniugē credens sic firmū esse.Rō.q̄ talis copula nō facit matrimoniū quo ad deū.q; ex quo nullū vinculū precesserat quo ad deū copula nō facit matrimoniū. vt no.in.c.is qui.de spon.vbi dicunt doctores q̄ si sponsalibus solutis sequit copula non inducit matrumoniū ex quo vinculū sponsaliū ē solutū. Idē dicūt vbi interuenerit ꝓmissio de ꝑbendis sponsalibus in futurū.Facit.l.fi.ff.de condi.ob cām. Item error iuris nō inducit cōsensū motrimonialē.q; nihil tam contrariū cōsensui q̄ error.l.si p errorē.ff.de iurisdi. om.iudi.Facit q̄ not.Bar.in.l.multū.ff.de condi.⁊ demon.vbi dicit si iuder errat in fundamento iurisditionis non valere processum ꝛz in veritate haberet iurisditionē. ⁊ probatur in.c scitatus.de rescrip.iuncto.c.prudentiā.de officio delega.vbi iudices delegati cum clausula. Si nō oēs ⁊c. Si ꝓcedunt sine alio ignorātes impedimentū ⁊ credentes posse sine eo procedere nō valet processus:ꝛz habeant iurisditionē q; errant in fundamento iurisditionis. ita iste errauit in fundamento matrimonij.cā cōsensus sit eius fundamentū.⁊ de substātia eius.vt in.c.tue.de spon.⁊ similibus. Vñ si talis accepit aliā nō potest eā dimittere in foro aie aut religionē exire:si quā ꝓfessus est.⁊ statur eius confessioni in hoc vltimo. vt no.glo.in.d.c.is qui.⁊ ibi per doc.⁊ in.c.significasti.de homici. Idem consulit do.Alex.de neus in facto.

¶Vtrū matrumoniū possit ꝯbi inter absentes p ꝓcuratoreꝫ.Rō. q̄ sic.xxxij.q.ij.bonorā.de cōuer.ꝓiuga.c.ex parte.el.ij.in ter.⁊ glo. si tria ꝓcurrant. ꝯPrimo q̄ specialiter mandet eidem de matrimonio ꝓtrahendo. Scōo q̄ specificetur eidem de certa ⁊ spāli seu determinata persona cū qua ꝓtrahat noīe ꝓstituentis. Tertio q̄ ꝓstituens ꝓcueret in eadē voluntate vsq; quo procurator ꝓtraxerit. Alꝫ procurator quantūcunq; generaliter sit cōstitutus nō potest cōtrahere matrimoniū ꝑ cōstituente.nisi exꝑsse id habeat in mandatis. nec hoc sufficit nisi determinet certa ꝑsona cū qua ꝓtrahere dēat in mandato.hec ꝓbant in ter.⁊ glo.de ꝓcura. c.ꝓcurator.li.vi.nec prefata sufficerent si mutaret animū.vt patet ex dictis ħ supra.ꝛz eccle. fia nisi expresse reuocaret iudicaret pro matrimonio:cui quo ad deū ⁊ conscientiam nō esset matrimoniū:ex quo consensus deficit tpe quo procurator contrahit.

19 ¶Sed pone q̄ ꝓcurator in mandato hz specialem ptātem de contrahendo matrimonio: sed non determinationē persone cum qua debeat contrahere. tñ habet oretenus vel per litteras aut alio modo.Rō.q̄ si contrahit cum illa erit matrimoniū. Nec obstat glo.in.d.c. ꝓcurator.que tenet contrarium.q; intelligenda est quando alio modo non specificauit ꝑsonam per rationem suam. Veruntñ stulta est que cum tali ꝓcuratore contrahit nisi faciat fidem q̄ ad contrahendū secum sit specialiter ꝓcurator deputatus:q; sic ille posset negare q̄ nō misit eā vt ꝓtraheret cum illa: sed cuz alia.⁊ in foro ꝓtentioso excluderetur.

20 ¶Vtrum per solas litteras possit ꝓtrahi matrimoniū inter absentes. Rō. vt patet ex dictis q̄ sic.ſi duo cōcurrūt. Vnum q̄ mittens litteras quibus exꝑimit q̄ talem accipit in vxorē de ꝓsenti si ipsa cōsenserit.q̄ ꝓcueret in eadem voluntate vsq; quo illa cui littere mittuntur exꝑresse consentiat. Secundū q̄ illa persona exꝑimat consensum receptis litteris alicui alteri vel per litteras scribat ipsum consensuz aliter nisi exꝑimat quantūcūq; consentiat nō erit matrimoniū ſm Rodoñ.ar.d.c.bonorantur.⁊.c. veniens.qui cle. vel vouē. ⁊.c.ex publico.de cōuer.cōiuga.

21 ¶Sed nunquid statim vt litteras rescripserit quibus similiter ⁊ ipsum accipere exꝑimat in virū:aut alij manifestauerit sic.talis mihi scripsit q̄ me accipit i vxorē.⁊ ego notifico vobis q̄ similiter ego accipio eum in virum:erit matrimoniū.Rō.videtur prima facie q̄ nō. donec ad noticiā alterius perueniat.q; ante nō est cōsensus.i.simul sensus:sed dissensus.i. separatus sensus.⁊ facit ꝑ hoc.l.consensu.⁊ qō ibi no.ff. de acti.⁊ oblig. Sed tñ ego credo q̄ statim: vt exꝑressit sit matrimoniū.q; ibi sunt substantialia matrimonio scilicet cōsensus exꝑressus am borum ⁊ cum substantialia sint sufficit.ar.eoꝝ que no.per Bar.in.l.platam.C.de sen.⁊ inter lo.om.iudi.⁊ istud tene. Erquo enim vel nuncio hoc exꝑressit vel ꝑ lras sic est consensus.q; simul ambo cōsentiunt ⁊ cū signis necessarijs ar.ad hoc.in.d.c.bonorantur.

22 ¶Quid si dicat promitto vobis tribus soꝝ-

bus q̄ vnam de vobis accipiam in vxorem.⁊ ille omnes respondent placet.⁊ postea cognoscit vnam ex illis.Rō.ſm Hostiē. q̄ matrimonium cum illa erit.q; ipso facto consentit.c.dilecti.⁊.c.vt nostrum.de appe. Et hanc opinionē tene.ꝛz glo.in.c.ex lris.el.ij.de spon. teneat ꝓtrariū:⁊ multi doc.quā verā intelligerem si quis ꝓmitteret tribus feminis nō consanguineis.q; vnam cognoscendo posset aliam nubere dominus accipere ſm fidem. sed nō sic in casu ꝓposito.⁊ ideo ꝑ matrimonio est iudicandus nisi cognouisset eam aio fornicandi solū.

¶Quero in quid est cōsensus qui facit matrimoniū.Rō.ſm opinionē Ri.in.iiij.di.xxxi. ar. ij.q.i.q̄ ad hoc vt consensus faciat matrimoniū oportet vt sint ibi tria bona matrimonij implicite ⁊ in habitu saltem.s.q̄ contrahentes ꝓsentiant. ꝯPrimo in vinculi inseparabilitatē rōne cuius est in matrimonio bonū sacramenti. Scōo in bonū fidei quantū ad eius essentiale q̄ est nō negare vsum sui corꝑis si ꝓmat alter petat nisi deus a debito reddendi liberauerit. Sed quantū ad accidentale bonuz fidei seu accessoriū q̄ est non exhibere alteri cui suo ꝓiugi vsum sui corꝑis nō est necessariuz:sed solum ad bene esse matrimonij. Tertio i bonū prolis quantū ad eius essentiale q̄ est eam suscipere conditionaliter.s. si deus eam dederit vel non procurare aliq̄ impedimentū ne proles veniat.sed cui ꝛz ad eius accidentale bonū s.absolute velle prolem ⁊ eam educare nō est necessariū. Vnde si quis contraberet cū intentione separabilitatis. nō dico quo ad thorum sed quo ad vinculū:q; sic esset cōtra bonuz sacramenti:aut cū intentione denegandi se ipsū alteri ꝓiugi petenti sine alia diuina reuelatione q; ꝯ scōm bonū.s.fidei. Aut cū intentione nō suscipiendi prolem si deus eā daret:aut nō eā educandi:aut ꝓcurandi venena sterilitatis ne ꝓles ꝓcipere:aut nascerē: vel educerē. q; ꝯ tertiū bonū matrimonij.s.prolis matrimoniū talis nō contraberet. Et ideo oportet prefata habeat in intentione saltē implicite. Explicite Ꝯo sufficit q̄ in ꝓtrahendo intendat illud qō inter contrahentes requirit ad matrimoniuꝫ Alsaria aūt verū matrimoniū contrarit cū Joseph.ꝛz nō intenderet ꝓsentire in carnalē copulam.q; erat certificata q̄ Joseph nūq; cū regreret ⁊ si eam requisisset q̄ deus absoluebat a tali obligatione. Similiter ille qui contrahit cuius nō habeat aiam cōsūmandi sed religionē

intrandū.q; cum intrat absoluitur a deo a tali obligatione.

24 ¶ Vtrū intentio libidinis vel pulchritudinis aut diuitiaꝝ excludat matrimoniū.R.fm scm Bo.in.iiij.di.xxx.q; multe cause pñt esse inductiue ꝛ sine pctō dūmō nō sistaī i eis. vñ si moueret sicut cā principalis est minus honesta ꝛ esset ꝓtra sacri vtilitatē: nō tñ ꝓtra sacri veritatē.nisi ita esset finis q; nō quereret nisi libidinez vel diuitias:nō vroꝛē ducere.q; sic esset cōtra veritatē sacri.

25 ¶ Sed nunqd ꝓtrahens ex alio fine q̄ꝫ ꝑdis habēde peccet.R. ꝑde.de pal.in.iiij.di.xxxi.q; sic venialiter qñ ꝓtrahit principaliter ꝓpter vitādā fornicationem:si mō sit talis qui sm cōmunem spem possit hre filios:alꝫs nō. Vñ lz finis matrimonij primus ꝛ per se sit intentio generandi.tñ qñ principale factū est impossibile sic in sene vel sterili lz de secūdario ꝙ est intentio vitandi fornicationē facere principale. Alie aūt intentiones sicut reformatio pacis. ꝛ alie honeste si principalit ꝛ p se intendaī.sic est petñ veniale.sic cū vir cognoscit vroꝛē ꝓpter sanitatē: vel baptiçaī vt saneī. Alij Ro volūt q; sit mortale q; cū mrimoniū sit sacrm nō pōt fine pctō mortali principaliter intendi finis extraneus.sicut si qs baptiçareī principaliter ꝓpter questū.nō curans de gra baptismali.sed istud dicit idē ꝑPetrus q; est nimis durū. sed tñ nō est sine rōne.ꝛ iō securius est:lz tñ idē q; ꝓtrahens principalit ꝓpter voluptatē peccat mortaliter. Si Ro quis ꝓtrahit secundario ꝓpter diuitias: pulchritudinē ꝛ hmōi.non est peccatum.nisi sit inhonesta intentio.

26 ¶ Vtrū ꝓtrahens in pctō mortali pecceet mortaliter.R.fm ꝑPetrū predictum q; sic. q; dicit Aug.i.q.i.p ꝑIsaiā:q; sacra talia sunt vnicuiq; cū quali ꝓscia quis accedit. Sed nunqd teneaī cōfiteri videī tenere q; sic.sed ego nō credo de necessitate nisi i ꝓposito.intellige q; peccat cōtrahendo p verba de pñti.

Matrimonium iij. que impediūt vt nō ꝓtrahaī.R.q; sunt.xviij.quoꝝ duo ꝓma impediūt de necessitate precepti ita q; peccat mortaliter ꝓtrahēs.tñ ꝓtractū de facto nō dirimūt.Tertia Ro impedit solū ad tps ꝛ alij qñ in ppetuū. Alia Ro sequentia tali mō impediūt q; etiaz si de facto ꝓtrahaī nō tenet nec est mrimoniū postea ꝓtractū.ꝛ ꝛhendo peccat mortaliter nō in oibus:sed solū qñ ꝓtrahit cōtra impedimentum. v.vi.vij.viij.ix.x.xi.xij. xiiij.xv.xvi.ꝛ aliquando incurrit excōmunicationē si ꝓtrahit in unpedimēto ꝙsanguinitat vel affinitatis:vel voti solēnis:aut ordinis.vt ē.excōicatō.vij.casu.xli.ꝛ quis pōt dispensare vt quis ꝓtrahat in ipsis impedimentis. vide j.unpedimento.xviij.ꝯ.ij.ꝛ.iij.

Impedimentum primum dī interdictū ecclie.ꝛ istud interdictū ē duplex quoddā generale q̄ ꝓbibeī clandestine ꝛhere mrimoniū oibus.de quo dicit.ē.clandestinū.Aliud ē interdictū spāle q̄ alicui a iudice ꝙspecialiter ꝓhibeī ꝓpter aliquā cām legitimā ne ꝓtrahat. ꝛ istud interdictū nō pōt fieri nisi ab eo q; pōt de cā matrimoniali cognoscere sicut est epc vt alius ordinarius.ꝛ qui habeat peritiā canonū de consan.ꝛ affi.c.i. Vnde ꝛhens contra istud interdictū peccat mortaliter. ꝛ si causa ꝓpter quā factū est interdictū est ꝓpetua.sic oino separabuntur data sntia diuortij ꝓbato impedimento.de matri.ꝓtra.inter.eccle.ꝓtra.c.vltimo Si Ro erat tpalis sic tenebit mattimoniū:sed in penā dñit ad tps separi. ō matri.ꝓtra.inter. eccle.ꝓtra.c.i.ꝛ.ij.

Impedimentum ij.dī feriarum. Istā vt notat ꝑIda.in.c.capellanus.de feriis.p ꝓhibeī nuptie celebrari ab aduētu vsq; ad epiphaniā inclusiue.lz Host.dicat etiam includi octauā.sed tu tene non includi.q1.c.nō oportet rrriij.q.iiij.nihil dicit de octaua.nisi cōsuetudo esset.q1 illa sernāda.l.si de interpetatōe.ff. de legi.Item a septuagesima vsq; in octauam pasce inclusiue.q1 in.d.c.capellanus.dicit post octauas.ergo nō in octaua. Item a primo die rogationū qui est secūda feria ante ascensionē dñi vsq; ad octauā penthecostes inclusiue.q1 Ifa dicit in.d.c.capellanus.post.vij.dies post festū penthecostes.nō enī cēnt.vij.dies nisi dñica includeret. Facit qđ ibi dī tres septimanas que nō essent nisi includeret.ꝛ exponeīam cā dicit post.vij.dies festi pent̄.qđ caret octauis nuptie suspendaī in dñica que sequit ꝛ deinceps ꝛc.vt intelligas ō dñica secūda post penthecostes: nō q1 oportet expectare vsq; tunc sed q1 si vult celebrare eas in die solēni vt cōtigit oportet expectet vsq; tunc.

¶ Vtrū in ꝑfatis tpibus ꝓhibeaī totalit ꝛc matrimonij.R. ꝑIda.in.d.c.capellan⁹.q; nō.q1 mrimoniū sine alia celebritate lz solū p verba

de pñti coīa facie ecclie pōt of tpe ꝛhi cū ñ inueniaī aliq̄ cā ꝓhibitōis:q1 in tali ꝙsensu nulū ē pctm.imo est sacrm vt i.c.debitū. de biga. sed solū ꝓhibeī solēnitas nuptialis. vt sūt cōmissa ꝛ alie silēs solēnitatēs.ꝛ solēnis traductō ꝛ carnis comixtio. vt lz glo.in.d.c. capellanus Qui aūt facit contrariuz peccat mortaliter: q1 contra interdictum ecclesie contrahit de matri.contra.inter.eccle.ꝓtra.p totū. Tenet tamē ꝑde.de pal.q; solum erit peccatuz mortale qñ prima vice cōsūmat:nō postea nisi faceret i cō temptū ecclesie. Credo etiam q; si mulier que alium habuit virū ꝛ vir qui aliam habuit vroꝛem contraherent simul ꝛ ꝙsūmarent sine alia solēnitate conuiuij q; nō peccarent mortaliter q1 in eis cessat rō ꝓhibitionis predicta.

Impedimentum iij.dī cōditio.ꝛ h accipio hanc conditionē ꝓprie.ſ.,put est suspēsiua actus.de qua habes.ē.cōditio.ꝯ.ij. q̄ fit p hanc dictionē si. Vnde si quis cōtrahat cū aliqua sub ista conditione.si pater suus erit ꝓtentus.ꝛ hmōi non erit matrimoniū donec cōditio impleaī.ꝛ si nunq̄ impleret nō q̄ꝫ esset matrimoniū. Ad cuius declarationez est sciendū. q1 conditiones sūt in quadruplici genere.ſ.honeste:turpes:indifferentes:ꝛ impossibiles.honeste sunt oēs ille que faciunt ad cōdecentiam matrimonij vt q; parentes sint contenti. vel q̄ nō derogant honestati. vt si dederis mihi dotem.si pater tuus remiserit mihi iniuriā ꝛ huiusmodi. Et iste si apponāī in mrimonio ipsū ūpediūt vt nō sit donec cōditio veniat in esse Vñ si ille qui sub tali conditiōe ꝓtrahit mutet aīm ꝛ dissentiat. vel altam sine cōditione accipiat anteq̄ꝫ conditio impleaī. tam nō erit matrimoniū primū:lz postea cōditio cueniat. Vere tñ est q; si nō transiuit ad scōa vota ecclesia cōpellet cū vt eā accipiat.ex quo cōditio aduenit de cōdi.appo.sup eo in ter.ꝛ glo. Fallit hoc in duobus casibus. ꝑPrimus si pendente ꝙditiōe cōmisecantur carnaliter. Et intellige sm q; ē. dixi matrimoniū.ij.ꝯ.vi. vel cōsensus de pñti absolutus aduenit.de condi.appo.c.de illis. ꝛ.e.super eo.ꝛ.c.p tuas.q1 tunc erit mrimoniū de pñti absolutū. Secūs casus est si conditio est necessaria. vt cū dī accipio te in meā vroꝛē si sol fuerit in cancro in estate. ꝛ hmōi. q1 erq̄ oio talis cōditio est extritura necessario.statim est matrimoniū.q1 talia futura sunt iam presentia in causis suis.ter.est apert⁹ in.l.si pupil

sus.ꝯ.i.ff.de nouā. Vñ nec ꝓprie dz dici conditio.l.heres meus.ff.de cōdi. ꝛ demon. Hoc tenet Ro, Lar.ꝛ ꝑIda.in.d.c.p tuas.de condi appo.ꝛ.S.Bona.in.iiij.di.xxviij. ꝛ.S.Tho. in.iiij.di.xxvij. Sed cōtrarium tenet glo. Jo. Boffrc.ꝛ Jo.an.in.d.c.p tuas. ꝛ dicunt q; si transeant ad scōa vota tenebit scōm matrimonium cōtractum ante cōditionis eueniū. Ego Ro credo in foro contentioso verioꝛem secdaz opinionē. In foro autem aīe iudicandū est sm eorum intentionem. Si enim nō intendebant tunc cōtrahere:sed in tempus conditionis:sic nō erit mrimoniū. ꝛ sic erit vera scōa opinio: q1 lz stipulatio sub conditione que oino est extritura nō sit conditionalis.est tñ in diem: ita q; nō debeī aliquid anteq̄ꝫ veniat.vt no.in.d.ꝯ.i facit.l.heres meus.in prin.ff.de cōdi.ꝛ demō. vbi lz legatum factū ticio cū moreīī non sit cōditionale. tñ nō tenetur heres soluere anteq̄ꝫ moriaī.esset bene conditionale si legareī cum tm ticio cum morietur heres. Ratio quia si moreretur legatarius primo q̄ꝫ heres.legatuz expiraret morte legatarij:sed non in primo casu:q1 transiret ad heredes. vt in.d.l. heres. Et sic patet q; conditio que oino est extritura aliq̄n facit contractum conditionatum: aliquando non,ꝛ quando nō est conditionatum.est tamē in diem.ꝛ sic non erit matrimoniū de ꝓsenti nisi aliud intendat.

¶ Sed nunquid cōditio que necessario subintelligiī in contractu si exꝓimaī faciat conditionalē.R.q; nō.vt in.l.hec verba testatoris.ff. de lega.i.ꝛ in.l.cōditiones.ꝛ.l.aliq̄s.ff.de condi.ꝛ demon. Nam legatū factū sub ista conditione,si heres hereditatē adierit nō est ꝙditionale.q1 necessario subintelligiī.vt in dictis iuribus patet. Sed si ꝓtractus posset fieri etiam nō cristente illa cōditione. sic si apponaī facit ꝓtractū conditionalē.ꝛ sm hanc distinctionē cōcor. Archi.ꝛ Jo.an.in.d.c.vnico.de spon.li. vi.qui videnī cōtrarij. Sic ergo patet quō matrimoniū vel sponsalia nō sunt conditionalia quando dī contrahō cum tali si ipsa in me cōsenserit ꝛ hmōi.secus si diceret si deo placuerit ꝛ hmōi.q1 non necessario insunt: q1 potest esse matrimoniū cōtra voluntatem dei.

¶ Sed pone q; quis cōtrarit sub cōditione si pri suo placuerit.pī ꝓmo dissentit: sed postea mutata volūtate ꝙsentit.R.q; nō erit mrimoniū p.l.boues.ꝯ.hoc sermone.ff.de verb.sig. ꝛ l.hec conditio.la picola.ff. de condi. ꝛ demon.

Universidad de Deusto
Biblioteca

qz ista conditio. si pater meus consenserit debz verificari de primo presenti. ergo qz nō fuit. iō expirauit. Vñ sicut copula carnalis que de sui natura hz purificare cōditionem: nō purificat qñ inuenit extinctum vinculū. vt puta qz superuenit affinitas post matrimoniū conditionaliter contractū ante conditionis euentū. Aut qz conditio expirauit z nō fuit impleta. sic z in p posito. z hoc tene post q̄z aliam accepit. lz do. Car. in. d. c. sup eo. dicat tenere matrimoniū sic taliter habentes pscuerabāt in primo pposito.

3 ¶ Sed qd si prefatus pr nec consensit nec dissentit expresse. R. credo qz nō erit matrimoniū p. l. q heredi. §. i. z p. l. meum. ff. de pdi. z demō. vbi pz qz cōditio dz impleri in forma specifica q regrit qz expresse consentiat. Do. tñ z sequit Car. in. d. c. sup eo. dicūt qz tenet matrimoniū z qz sit spāle in matrimonijs. Et hec opinio tenenda. vbi ad scōa vota nō est deuentū. alias primū verius est. de iure iudicio meo.

4 ¶ Vtrū matrimoniū contractū sub pditione cū sint affines: si dñs papa voluerit dispensare tenebat aduenīente pditione. R. Pda. z Inno. i d. c. sup eo. videnť tenere qz nō. p quibus facit l. inter stipulantē. §. sacrā. ff. de ver. ob. z. l. cōtinuus. §. cū quis. eo. ti. facit. l. apud iulianū. ff. ō le. i. Sed in cōtrariū qz teneat. est. d. An. z gdā alij in. d. c. sup eo. z est verior. p. l. si rē meā. ff. de ver. ob. Vbi possū stipulari rem meā in tpe cōditionis. qñ mea nō erit. lz nūc cū sit mea non possim. Facit sil'. l. iij. iūcta. l. pe. ff. de ope. pu. Vbi valet mandatū priuati de opere publico faciendo principe annuente. qō tñ als nō valeret. Item ob. d. §. sacrā. z. §. cū quis sub pditione qz ibi vitū erat in re que nō erat in cōmertio: nec pōt esse: sed nō sic est in casu nostro. qz sublato impedimento. phibitionis p dispensatōz nihil obstat. Faciunt nō in. c. in causis. in fi. de elec. z in. c. nisi cū pridē. in fi. de renun. Itē nec l. apud iulia. predicta. qz dz intelligi verūz esse cōditionē fore impossibilē q̄ pendet ex voluntate principis. in his que princeps nō solet cōcedere. vt ibi pz. qz ibi loqnť de predijs in primonio Cesaris redactis. que Cesar nō solet alienare nō insolitis concedi dispensatue. vt est ter. in. l. interdicit. ff. de condi. z dc. Et iō hanc partē tenc. afiq̄ transeat ad scōa vota. p qua facit qō nō. Bar. in. d. l. si rem meā. sed postq̄ transiuit posses tenere primā.

5 ¶ Vtrū teneat cōditio si donaueris mihi centū accipio te in vxorē. R. qz nō. text. est in. l. si ita stipulatus fuero. §. si tibi nupsero. ff. de ver. ob. Qō limita qñ talis stipulatio fit nō cā dotis: vel qñ nō subest iusta cā petendi illud. als sic. Vñ dicit ibi Bar. qz si nobilis cōtraheret cū plebea. nō esset inhonestū: si in recōpensatione nobilitatis aliquid erigeret.

¶ Sed pone qz. B. cōtraxit cū. A. sub prefata pditione. z ante pditionis euentū contraxit cū C. sub eadē pditione demū. A. z. C. eodem tpe dat centū: qō ista erit matrimoniū. R. qz neutrū rōne incertitudinis. Facit. l. si ita fuerit. in prin. ff. de re. du. z. l. duo sunt titij. ff. de testa. tu te. Itē qz Jctus pditionalis suscipit robur ab impedimento. l. cedere die. ff. de ver. sig. z iō pinde est ac si cū duob⁹ 3beret simul eodem tpe Nec obstat. l. potior. §. videam⁹. ff. q po. i pigna. l. nec emptio. in prin. ff. de 3ben. emp. Vbi implementū pditionis trahit ad die Jctus celebrati. vt pinde habeat ac si a principio fuisset Jctus purus. vt sic primū videat valere. qz predicta iura intelligunť qñ nō est in ptate gerentis sm tollere. qz si esset in ptate eius tollere vt in casu nostro bñ tolleret. vt in. d. l. potior. in prin. Nec scōm pōt primo preiudicare. qz non est maius vinculū q̄z primū. Et hoc teneas qz cōis opinio est: nisi pditio impleta fuisset citō ab aliquo coz. qz illud esset matrimoniū.

¶ Vtrū ptrahens cū aliqua cū pditione. si te inuenero virginez tenebat. R. sm Car. in. d. c. p tuas. q si ista cōditio intelligat: si te inuenero p aspectū matronax z hmōi. Sic tenet pditio Si Vo referat si te inuenero virginē. s. p copulam. z sic reicit tanq̄ turpis. z tenet matrimoniū. lz nō sit virgo. Et sic intelligo glo. in. d. c. p tuas. z cōiter doc. qui eam sequunť.

¶ Quid si dicat si pmiseris me coire tecū accipiam te in cōiugē. vel dabo tibi centū R. qz nō erit matrimoniū p copulam. qz pōt se liberare dando centum.

¶ Quid si dicat cōtrahā tecū si pmiseris coitū aut pmio tibi q si vxorē accipiā te accipiaz si pmiseris me coire tecū. R. q p matrimonio est iudicā dū in prima copula. sed nō an copulā. qz sm Inn. lz ista pditio sit inhonesta tñ suspēdit Jctū. sed purificat in prima copula. Alij dicūt q si intelligat de copula mrimoniali. sic ē honesta z suspendit si de alia fornicaria. sic dz haberi p nō adiecta. vt. nō. i. c. duob⁹. ō spō. duo z fuerit mrimoniū ēt an copulā. z videt verū

¶ Cōditio q̄ est de preterito vel de pñti aliq̄ nō ppric cōditio ē. vt in. l. institutio talis. ff. de cō

di. insti. vitiat tñ si nō fuit. vt ibi in glo.

11 ¶ Alie cōditiones sunt turpes: z inhoneste. z si sunt p substantialia matrimonij. vt p inspa rabilitatē aut ptra bonū fidei. vel ptra bonum polis. eo mō quo de substantia sunt. de quib⁹ qñ fiūt substātiales dixi. ē. mrimoniū. ij. §. xxiij sic vitiant z nō vitianť: vt pz in. c. fi. de condi. appo. facit. c. de trahe. i. q. i. z. l. cū hi. §. si pretor ff. de trāsac. qz remota parte substantiali non pōt consistere aliquid. Si Vo nō sunt contra substantialia matrimonij. sic vitianť z nō vitiant. z sic pinde est ac si fuisset contractū sine cōditione. vt nō. in. d. c. fi. Et B pz solutio mul taz quēstionū. Vñ ptrahens donec aliā multerē inueniat nihil facit. Itē si venena sterilitatis procurabis. Itē si nō seruabis mihi fidē aliā volo posse accipe z hmōi qz nihil fit. Als sec⁹ vtputa. si te adulterā dā. pstitues. lz canonistē tenēt cōiter qz nō fit matrimoniū. Tu tñ dic qz est matrimoniū z cōditio reicit. qz nō ē ptra essentialia matrimonij. vt. ē. dixi. z ter. d. c. fi. i quo se fundāt canonistē: intelligit qñ illud pōt sub conditione resolutiua.

12 ¶ Alie pditiones sunt impossibiles. vt si celuz digito tetigeris z hmōi. z tales reiciunť fauore matrimonij z habent p nō posite. vt in. d. c. fi. lz in alijs ptractibus a matrimonio vitient cōtractum. vt in. d. c. fi. z. §. impossibilis. insti. de herc. insti.

13 ¶ In suma nō. qz ad hoc vt pditio quelibet suspendat mrimoniū vt nō sit añ ei⁹ cuētū oz q vltr. occurrāt. Primū qz sit apposita in principio Jctus matrimonij. Mā si mrimoniū esset Jctū pure pmo: z postea poneret cōditio nō posset eū suspēdere nec rescidere. c. dicit. xxxij. q. i. facit qō nō. d. An. z Pda. i. c. i. ō pdi. appo. Secōm regrit qz in pditiōe vterq; psentiat expresse. Vñ lz vir⁹ ponat pditionē si alter expresse in cā ñ cōsentit ēt si taceat mrimoniū erit purū. vt nō. i. c. fi. de pdi. appo. Et cuius pditio cēt p substātialia matrimonij. nihilominꝰ mrimoniū tenet. vt ibidē nō Inno. z Pda. facit. c. aliqñ. xxxij q. ij. saltē q̄ ad ecclīaz. Tertiū qz pditio nō sit necessario futura. de q̄ tñ dic. vt. ē. in prin. aut qz nō sit turpis aut impossibilis. qz sic habeť p ñ adiecta: exceptā illa q̄ est ptra substātialia matrimonij. Quartū qz nō intercedat psensus ō pñti absolutus post pditionē z añ ei⁹ cuentū. Quitū qz si intercedat carnalis copula añ cuētū pditiōis. qz sic stati erit mrimoniū si fuerat pctū p Vba de pñti sub illa pditiōe. ēt si pcesserat pditiōis defect⁹. dūmō alter erat ignorans puta. qz ptrarit si patri placeret. z pr ptradicit tñ alter ignorat hoc: z psentit i copulā mrimoniū erit. vt nō. d. An. in. c. p tuas. de pdi. appo. adducit in filī nō. in. c. ex pte decani. de rescrip. z sil' Jo. ibidē. qō tñ credo vex q̄ ad foz cōtentiosū. z ēt in foro psciē. si ambo mrimonialiť intēdebāt copulari als si. vt. ē. Mrimonū ij. §. vi. Sertū qz sit ppria pditio si mod⁹. lz tñ Jo. de pax. in. iiij. qz idē sit dicendū de mō sic de pditiōe. z sm candē distinctionē: excepto qz qñ mod⁹ est possibilis z honestus nō suspēdit obligationē. sicut facit pditio. tñ tenet implere nisi ei⁹ fauore sit appositꝰ. qz tūc nō tenet. si sol ei⁹ fauorē respicit. Cōditio Vo apposita p modū cause: sive cā sit vera sive falsa sm Jo. predictū habeť p nō adiecta i mrimonio: nisi eēt necessaria. puta ptrahо tecū qz es libera. qz si esset serua ñ valeret. Idē qñ dicit ptrahо tecū. qz es Joānes filiꝰ titij. z hmōi. qz si esset error pditionis vel psone: z sic vitiaret mrimoniū. Septimū qz pditio nō sit de preterito vel pñti. sed de futuro. vt. ē. §. x.

Impedimentum iiij. dr erro: nā qd impedit cām de sui natura impedit z effectū. Cōsensus'āt vt. ē. dictū ē. est cā mrimonij z iō qō euacuat psēsū euacuat mrimoniū. Cōsensus Vo est actꝰ volūtatis q̄ psupponit actū intellectꝰ. qz vt dicit Aug. v. de tri. Inuisa diligere possumus incognita nequaq̄. Et qz error impedit cognitōez. iō z psensū q sequit ex cognitione. ppterea dr q errat: ñ psentit. l. si p errorē ff. de iurisdi. om. iu. Vñ in. l. cū testamentū. C. de iur. z fac. igno. dr cū errantis volūtas nulla sit z i. l. nō iccirco. ibidē cū errantis psensus nullꝰ sit. facit. xxix. q. ij. §. his ita ñdet.

¶ Vtrū matrimoniū dolo ptractuz tenebat. R. glo. in. c. cū dilectꝰ. qō me. cā. q̄ sic. lz dolus dederit cām ptractui. z idē i glo. l. a diuo pio. ff. ō ritu nup. z in. c. pstituit. xx. q. iij. Limitat Pda. in. d. c. cū dilectꝰ. z bñ verū: nisi sit talis dolꝰ q excludat psensū: qz sic nō teneret. Facit qō nō. Jo. an. in. c. vnico. de cōmo. z facit. c. cū locū. ō spon. qō bñ nō qz facit ad mīta. vt in votis: iuramentis. z hmōi spūalibus. qz cōiter tenctur q̄ tenēt. vt in dictis glo.

¶ Vtrū ois error impediat mrimoniuz. R. qz nō. sed solū ille error q est ptra substātialia matrimonij. Duo āt includit mrimoniū essentialiī. s. duas psonas q̄ iungunť: z mutuū corpis

ptātem inuicem. ¶Primū tollit ꝑ errorē ꝓsone Scōm ꝙ errorē cōditionis seruilis. q; seruus nō potest libere libertatē sui corpis alteri tradere sine consensu dñi sui. Et ideo bi duo errores solū impediūt matrimoniū. Alij aūt errores etiā si sint ad bene esse matrimonij nō impediūt, vtputa credebat q; ꝑ esset ꝓcentus: vel q; esset diues: vel nobilis: vel pulchra: & hmōi cū ista sint accidentalia matrimonio, nō impediūt. d. §. bis ita respondetur.

3 ¶Circa primū errorē. s. ꝓsone est notandū. q; ad hoc q; aliquis erret in ꝓsona oz q; p visū vl famā: vel anditū habeat notitiā aliquā ꝓsone cū q̄ ꝓtrahere intēdit. q; vt dixi in penitus incognitū nec cōsensū nec amorē possum⁹ dirigere. ar. l. cū ab eo. §. mallā. ff. de ꝓtraben. emp. vū credens absentē sibi aliqualiter notū pnēz & ꝓsentit nō in pnēm q est ali⁹: sed in absentē ꝓsentit errat in ꝓsonā. q; errare est aliū ꝙ alio accipe. xxij. q. ij. in quib⁹. xxx viij. di. q̄uis. Sed si nullā de abūte hz cognitiōz nō errat sed decipit in pnēe. de q̄ ponit exēplū de eo q dicit se filiū magni regis in genere. vel primogenituz magni comitis. & hmōi. & sic est error fortune si ꝓsone q nō ipedit. vt dictū est. xxix. q. i. §. error. Itē cū aliq̄ scat aliquē bre filios multos. nullū tñ coꝛ cognoscit: si aligs coꝛ se dicat primogenitū. & illa ꝓsentiat in eū ꝓp spem successionis bonoꝛ paternoꝛ erit error fortune & nō impedit. sicut no. Hug. xxix. q. i. in prin. Calde. tñ in c. ij. de ꝓiugio seruoꝛ. & Jo. xxix. q. i. in sūma. & Mo. in sūma tenēt q; in isto vltimo casu est error ꝓsone & nō est mrimoniū. & credo sit verū: nisi forte intenderet ꝓsentire absolute in pnēz quē tñ putabat aliū: sed si cōsensus ferebat in eū nō vt in pnēm: sed in primogenitū erit verum. q; nō erit matrimoniū.

4 ¶Circa scōm errorē. s. conditionis seruilis est sciendū q; triplex est conditio status. s. melior cū qs cōtrahit cū libera quā credit seruā & ecōuerso. Scōus equalis cū. s. seruus ꝓtrahit cum ancilla quā credit liberā. Tertius deterior. vt cū liber ꝓtrahit cū ancilla quā credit liberā vl ecōuerso. ¶Primus error nō impedit matrimoniā: q; nō ledit in aliq̄ sic ꝓtrahens. Nec scōus fil⁹ q; eq̄ ledit ꝓter q̄. vñ in neutro errore decipit: nec hz q; obijciat alteri. ar. xxix. q. ij. p totū. & de diuo. c. significasti. Tertius Jo error impedit matrimoniū. xxix. q. ij. si qs ingenu⁹. Nō est q; alter tantū ledit sine culpa & grauiter. q; in bono ꝓprio quā ñ bēbit i sua ptāte: & i bono fidei: q; nō poterit ei reddere debitū libere. & in bono sacri. s. in inseparabilitate cohabitatōis Hz potissima rō quare iste tertius error impedit matrimoniū est ecclesie cōstitutio. Alij aūt duo errores nō impediūt sm cōz opi. tā doc. theo. in. iiij. di. xxx vi. q̄z cano. hz quidā ꝓtrariū teneant. vt Bof. & Mo. in sūma. sed nō curo de eis. Sed cōmunē opi. teneas quā sequitur Inno. de cōiugio seruoꝛ. in. c. ꝓposuit

¶Vtrū scienter habens liber cū ancilla vel cōtrario teneat mrimoniū. ff. q; sic. xcv. est. xxix. q. ij. si qs liber. & sic liber tenēt sequi ancillā. fz ¶Da. in. c. i. de cōiugio seruo. 5

¶Vtrū liber ꝓtrahens ignoranter cū serua cui in tps data est libertas teneat matrimoniū. ff. q; nō. q; vt dicit lex. statu liberi. i ꝑn. ff. ō statu. ea que interim facit. vt seruus facit: ñ vt liber. 6

¶Quid si dñs tradit alicui libero suā ancillā vt liberā in matrimonio quā tñ ꝓtrahēs ignorat ancillā: teneat matrimoniū. ff. q; sic. q; statim efficit libera. vt in aut. de nuptijs. §. si vo ab initio. & hoc tz glo. in. c. fi. & ¶Da. de cōiugio seruoꝛ. & Bof. 7

¶Vtrū habens liber cū ancilla ignoranter postea hoc cognoscens cōmisceat eidē p copulam teneat matrimoniū. ff. ꝑn glo. in. d. c. ꝓposuit q; hūs ꝓsciam er ꝓbabili cā & discreta q; alieⁿ est seru⁹. si cognoscat eā. iudicat sibi. & erit mrimoniū. & sic intellige. xxij. q. iij. innocens. ff. de pe. be. Litē veniūt. §. anteq̄s ptes. Si aūt et leui & temeraria cā cui nō bz credi. tūc nō iudicat sibi tutubans ꝙ ignoraⁿte hūdus est. C. de adu. inde. l. vltī. ff. de libe. ho. erbi. l. iij. §. si qs volēte nō enī cuilibz referenti credere tenēt. xcv. est. ff. q; cū fa. tuto. l. ij. ibi & si dictū sit et & bona fide nō crediderit. Aduerte hic q; si seru⁹ habit cū libera quē cū seruū ignorat peccat mortaliter cō miscendo ei. erq̄ scit matrimoniū nullū esse. secus si ignoraret matrimoniū nō tenere: & idē dic de quocunq; qui scit certitudinaliter q; mrimoniū nō tenet et quocūq; impedimēto. Dñ Jo hz sciam vel ꝓsciam. i. firmā credulitatē ō impedimento q̄nis clare non sciat filr peccat mortaliter cognoscēdo: siue talis ꝓscia ꝓcedat ex ꝓbabili cā vel temeraria nisi eā deponat. Dñ Jo hz scrupulū ꝓscie. i. q; dubi⁹ est. tūc si et leui vel temeraria cā hz deponere & sic petere & reddere pōt sine peccato. Si Jo dubiū ē ex ꝓbabili cā pōt reddere. sed nō petere oz. aliter exponeret se periculo & peccaret mortaliter. sed reddendo nō. q; in dubio obediendū est. & 8

exculat. xxiij. q. i. quid culpat.

9 ¶Vtrū talis habēs ꝓbabilē cām credendi ꝓ indicet sibi fi ad mandatū ecclesie reddat debitū. ff. ꝑn Tanc. Inno. & Jo. an. & ¶Da. in. d. c. ꝓ posuit q; sic. q; nisi velit cum ea esse tanq̄z cum vxore. ꝓpria nō debet in hoc obedire. & est verior opinio. hz Jo. & glo. in. d. c. ꝓposuit. teneat q; debet obedire nisi sit certus. sed istud non teneas quia non debet contra conscientiā formam venire. ar. de resti. spo. c. litteras. sed in pcbendo alimenta & huiusmodi. bene debet obedire nisi sit certus.

10 ¶Vtrum liber contrahens cum ancilla ignoranter quā postmodum dominus eius facit liberam teneat stare cum ea. ff. q; non. quia matrimoniū nullum fuit: & semp ei cōmiscuit ex primo cōsensu qui nullus fuit. ar. C. ad velleya. Lāuis. ꝑn Bof. & Jo. xxix. q. ij. si quis ingenuus. & Ber. in. c. vlti. de coniu. seruo. quidam tamen tenēt q; fit matrimoniū si post manumissionem illa cognouit eum cōtrahere intendēs q; impedimēto sublato per hoc nihil impedit & verius credo.

11 ¶Vtrū liber ꝓtrahens cū asceriptitia: aut originaria ignoranter teneat matrimoniū. ff. ꝑn Hugo. xxix. q. ij. in prin. q; sic. q; edictū de matrimonio est ꝓhibitoriū. & ꝓtrahere tales pōt C. de agri. ce. & colo. l. vlti. ideo tenet.

12 ¶Quid de libero contrahente cum filia serue, vbi de cōsuetudine patrie est q; partus sequat patrē. vt in. c. licet. de cōiu. seruo. ff. q; si cōsuetudo sit ꝓscripta. hz mater ei⁹ sit serua. q; verum erit matrimoniū. vt in. d. c. licet. dūmodo pater sit liber.

13 ¶Sed pone q; liber qui cōtraxit cū serua ignoranter. postmodum sciens seruā nihilominus vult matrimoniū esse. sed illa nō vult. nūquid erit. ff. q; nō. sed verū est q; cōpelleret ab eccl'a nisi transisset ad ſcda vota.

14 ¶Vtrū liber possit ꝓpria ancte ancillā quam ignorant acceperat vxorē dimittere. cōperto q; sit serua. ff. q; quo ad thoꝛ certū ē q; sic. q̄ Jo ad cohabitationē hz Ri. in. iiij. di. xxx vi. q; nō si ꝓtraxit in faciē ecclesie: aut coram testibus. secus si clandestine. sed Mo. & mlti alij sunt contrarie opinionis. qñ scrutus est notoria: sicut & in adulterio. de quo habet. ſ. matrimoniū. iiij in prin. & §. i. Hz ego dico q; opinio Ricar. est vera quo ad cohabitationē. vt pz in. c. posito. ō dinoꝛ. sed quo ad redditionē vel petitionē debiti est vera secunda opinio. & ſm hanc distinctionem intellige & limita. d. c. posito.

¶Quid si seruus ꝓtrahit mrimoniū cū ancilla vel cū libera que scit eū seruū. ff. q; hz de iure ciuili mrimoniū nō teneat vt in. L. cū ancillis. C. de incest. & innti. nup. & ſ de iure canonico hz. cui stādū est in hac materia spūali. vt in. c. pe. & vl. de secū. nup. & nō. Bar. in. l. priuilegia. C. de sa. lan. cc. & est gl. in. c. ij. de re. iur. li. vi. Dñ nota q; aut talis seruus vel ancilla ꝓtrahit cū volūtate dñi sui. & tūc magis tenēt ad reddendū debitū vxoꝛi q̄z ad seruitiū dñi. q; ex quo ꝓsensit ad matrimoniū videt ꝓsensisse ad accessoria. c. prudentiā. de offi. dele. & l. ad legatū. ff. de ꝓcu. nec pōt eū dñs taliter distrahere q; impediat reddere debitum loco & tpe debito. Aliter ſm Sco. in. iiij. di. xxx vi. q. i. peccaret mortaliter dñs Et idē dic si sūt diuersoꝛ dñoꝛ: si ambo ꝓsentirūt. Et sic intellige & limita Tancre. & alios q̄ vident velle q; nō pōt eos vendere. ſ. taliter q; redditio debiti impediat: aut ꝓtraxerunt dño ꝓtradicente: aut ignoraⁿte. & sic hz teneat mrimoniū tñ magis tenēt dño q̄z petenti debituz vt nō do. Anto. Car. & ¶Da. et cōiter doc. in. c. de cōiu. ser. et poterit eos vendere ad libitum. Verūtū vt dicit Sco. vbi. §. de bono et equo bz in eoꝛ venditione attendere q; sibi possint reddere debitū. imo dico q; ō necessitate tenēt si cū equali conditione vtili sibi hoc pōt facere: alſs non. et sic intellige Sco. 15

¶Vtrū liber q ꝓtraxit mrimoniū se vendēs i seruū: aut ꝙlitercūq; si efficiat seru⁹ dissoluat mrimoniū. ff. q; nec valet venditio qua se vendidit q; nō bz ptātem sui coꝛpis. xxxiij. q. v. q̄ dco. nisi vxoꝛi ad h cōsentiat. Hoc limitat. S. Bo. in. iiij. di. xxx vi. verū: q̄ntum ad cā seruitutē qua impediret quo ad redditionē debiti. secus in alia seruitute q̄ nō impedit. Aduerte tñ q; hz error ipediat mrimoniū nō tñ obligat ad culpā ꝓtrahentes qui errant: nec ēt scienter ꝓhentes cū seruis solūmō peccat. et credo mortaliter seruus vel ancilla q scienʒ habit cū libera. ignoraⁿte cū seruū vel ancillā. q; videt eis q̄z tū m ipso est dolū et in re notabili inferre et multo magis peccāt mortaliter si cōmiscent cū eis hz non peccēt ipsi liberi existentes in bona fide. 16

Impedimentum v. dē vo tū. s. castitat'. Dñ nō q oē votū castitat' emissū obligat ad id q̄ est ꝓ vnū q̄ est de essentia mrimonij vt. §. patuit. et ideo ipsū mrimoniū impedit: et si sit tale votū solēne: talii impedit q; nō tenet

matrimoniū post ꝓtractū sed est nullū. Si vo nō sit solēne sed solū simpler ipedit gdē. sed tñ post ꝓtractū tz. vt nō. in.c. rursus. c. ꝑsuluit. t.c. insinuante. g clc. vel vouē. xxix. cā p totū. nec cures de opinione Hugo. quā dicit Ber. in.d.c. rursus tutiorē. q nō est verū. q tz vtrūq; votū equaliter obliget quo ad deū. tñ eccl'ia noluit statuere vt matrimoniū post ꝓtractū ñ teneat nisi solū post votū solēne. vt p3 p.c. vnicum. de voto. li. vi. t est cōis opi. taz canonistarū. xxvij q.i. t qui clc. vel vouen. q3 Theolo. in. iiij. di. xxxviij. Quid aūt sit votum simpler vel solēne vide. j. votum. i. §. viij.

1 ¶ Utrū cōtrahens post votū simpler peccet mortaliter. R. fm Balsp. Cal. in.d.c. rursus. q aut qñ ꝓtrahit bz aīum consūmandi matrimoniū. t sic peccat mortaliter q: facit ꝓtra votum xxvij. q.i. in multis. c. Aut nō habuit aīum cōsūmandi sed religionē intrandi ante consūmationem. t sic nō peccauit mortaliter cōtrahendo. q: in nullo facit cōtra votū. t sic concorda opi. contrarias.

2 ¶ Sed pone q: hūs votū simpler castitat' cōtrahat. nunqd poterit consūmare sine peccato mortali. R. q: si cōtrarit aīo nō cōsūmandi sed intrandi religionē. sed post q3 ꝓtrarit mutat. p positū. t alter exigit debitū q: reddēdo nō peccat mortaliter. q: ad hoc teneť nec mutando. p positū peccat mortaliter. q: nō erat illud ꝓpositū infirmatū sub voto. t sic poterit esse q: p3 votū simpler castitatis qs ꝓtrahat mr̄imoniū. t ꝑsūmat sine petō mortali. secus si feciſſet votū religionis. q: tz possit ꝓtrahere sine mortali cū ꝓposito nō ꝑsūmandi nō tñ poterit ꝑsūmare sine mortali petō. q: añ ꝑsūmatiōz pōt illud implere. sed nō sic in prefato casu. q: ūn religione talis teneť intrare. t nō intrans teneť reddere exactus. nec ob. c. virgines. xxvij. di. q: intelligit de ꝓiungente se carnali aio post votū. Aduerte hic. t in. §. ꝑcedenti. q: si talis ꝓtrahē do cū intentione intrādi religionē. si videret q ulla cū q3 ꝓtrahit notabilit ledeť. puta q: cū maiori difficultate ineniet aliū virū nō credo euadere mortale. nisi intenderet ei satisfacere. t oīno teneret ei satisfacere de dāno.

5 ¶ Utrū talis q ꝓtrarit post votū simpler castitatis possit sil'r exigere sine mortali petō. R. gl. in.c. agatosa. xxvij. q.ij. t in.c. gdā. t in.c. placet de cōuer. cōiug. tz q: nō. sed glo. in.c. si qs votū xxvij. q.i. recitat quosdā tenere q: solū prima vice peccat mortaliť. sed nō postea. q: p mr̄imoniū sequēs votum extinguitur. vt no. in.c. de viduis. cl.ij. t sequit Jo. i.d.c. rursus. t cōiter doc. Et hāc opi. dicit Lar. in.d.c. rursus. versiō de iure. S3 Jo. an. t cōiter sequēt' i.d.c. rursus dicūt primā opinionē tutiorē quā theo. in. iiij. di. xxxviij. cōiter sequunť. posz tū ꝺdicta diuersitas reduci ad ꝓcordiā. vz vt prima opi. dicat locū q3 qs si nō peteret redderet se nūnis onerosū alteri p:i. marie si ille q fecit votū sit vir. q: sic petēdo pp istū respectū ñ peccaret. t sc̄da opinio loquat' t intelligat' q3 qs solū petit ad satisfaciendū suo appetitui. vt sic nō possit petere sine petō mortali. Si qs tñ vellet simpliciť tenere q: post ꝑsūmatū matrimoniū nō peccet exigendo ēt ad satisfaciēdū sibi. noli cū ꝺcta re de mortali. q: de iure nō videť min⁹ vera q3 sc̄da. Iz sit tutius nō exigere si pōt. q: si nō pōt abstinere ab exigēdo petat dispēsatiōz ab ep̄o vt possit exigere. t q: eps er cā possit dispēsare in h̄ casu tenēt cōiter moderniores in.d.c. rursus. t cā legitima dispēsandi est tale periculū. q: difficile est vt in medijs vndis qs sine labore. Mā t eps dispensat ꝓpter periculū fornicatōis vt post votū simpler castitatis quis ꝓtrahat. vt in.c. veniens. qui clc. vel vo. Itē cū incestuoso vt not. glo. in sum. xxxiij. q.ij. §. de penitentibus. ergo t in isto casu.

¶ Utrū supradictus mortua vxore possit aliā accipe. R. fm Hugo. t Archi. xxx. q.i. de eo. t xxxiij. q.ij. antiqui. q: nō. q: votū nō erat ablatū. sed executio voti. de cōuer. coniu. c. quidam Et idem dicit Archi. de vxore que ad preceptū viri fregit vota abstinentie. t huiusmodi. sed tu dic. vt. j. votum. i. §. xiij. 4

¶ Sed pone q: ambo qui fecerant votū castitatis simpler ꝓtrahant simul. nunqd tz matrimoniū. R. Jo. xxvij. q.i. in.c. si quis votū qō tz: sed neuter poterit exigere. t hoc est verū. ꝑa. Vo dicit in.c. tua nos. de iureiur. q: si suspicio est de incōuenientia q: eps ex officio reintegrabit vt vterq; possit exigere. vt nō. glo. in.c. nosce. xxx. q.i. et in.c. quod de patri. xxxiij. q.v. sed si fine dispensatione ꝓiungentur. tenet Inno. in.c. dudum. de conuer. coniug. q: proles non erit legitima: q: non est amplius matrimoniū quo ad exercitiū carnis. Idem tenet glo. xxxi. di. c. ministri. Idē dic si post contractuz ambo fecerunt votū castitatis. vt no. ꝑa. in.c. carissimus. de conuer. coniuga. 5

¶ Quid de illo q post votū simpler iurauit alicui de cā accipere. R. agat penitentiā de iuramento q: nō valet. c. rursus. q clc. vel vo. Si ir nō tz votū simpler p⁹ iuramentū ꝑstitū de ꝺ bēdo fm Jo. t Bof. nisi sit de religiōe intrā da. q: pōt intrare religionē. c. cōmissū. de ꝑpon. 6

7 ¶ Utrū hūs votū castitatis querēs an teneat matrimoniū si ꝺbat sit ei respondendū. R. quidā dicunt q: nō. q: si dicat q: sic: dabit ei cām peccandi. si dixerit q: nō mentieť. Alij aūt dicunt q: pōt respondere q: tenebit. q: t papa h̄ facit. Ego vo credo q: pōt rādere q: tenebit. dūmō taliter grauet factū q: nō sit imputādū rādenti. sed ei q ex bono malū accipit. si postea contrahat: maxime qñ videt q: votū nō seruat q: nō video quō nō possim dicere facere volēti oīno maius malū q: potius illo dimisso faciat minus. xiij. di. nerui. cum similibus.

Impedimentum

vi. dr̄ cōsanguinitas que est vinculū ꝑsonaꝝ ab eodem stipite descendētiū vl' descendētiū carnali ꝓpagatōne ꝛctū f3 Jo. in sūma. co. ti. Hec ꝑsanguinitas bz tres lineas fm cōiter doc. vna ascendētium altera descendētiū. tertia collateraliū. A prima gsq; trahit originē sic pr': t auus: pau⁹: attau⁹ ꝛē. t idē dic ō matre. auia ꝛē. In sc̄da ppetuat mēoria t gen⁹. vt ē fili⁹: nepos: pnepos: abnepos: t sic fil'r. filia: nept' ꝛē. Tertia respicit illos q nec ipsi a nobis: nec nos ab ipsis trarim⁹ ori ginē. tñ ab eodē sanguine sūt ꝓpagati. vt duo frēs t cox filij q patruelesi dicūť. t filij ꝑfatoꝝ t idē i femis. hec. pbant. xxxv. q.iij. c.i. t p totū ff. de gra. l.i. t. l. iur. ꝑsult⁹. Bz et hec cōsanguinitas gradū qui describiť sic. Brad⁹ est habitudo distantiū ꝑsonaꝝ: q cognoscit quotta generationis distantia due ꝑsone distāt inter se t colligit in.c. lris. t.c. qō dilectio. de consan. t affi. ꝛdo cuius intelligentia nō. iiij. regulas. Prima q: aliť cōputat grad⁹ collateraliū in linea de iure canonico. Aliter ō iure ciuili. Mā duo frēs sunt ff t sor: faciūt vnū gdū cū pr̄e t mr̄e de iure canonico. sed de iure ciuili faciunt duos. t ō i mr̄imonio attēdim⁹ ad ius canonicū. Rō huj⁹ diuersitatis reddit. xxx v. q. v. in c. ad sedē. t ibi vide. Scōa regula q: ꝑsona addita ꝑsone si carnis ꝓpagatione i linea ascēdētiū vl' descendētiū addit gradū dēpto stipite q ō demit. q: filij est de sanguie pr̄is t mr̄is vñ nō fit descēsus p duos gd⁹: tz tñ p vnū de pr̄e ad filiū vl' econuerso. Rō q: hīc vn⁹ ñ ē numer⁹ sed ꝓncipū numeri. sic h. Itē si qs vult facere vnā fenestrā regrūt necessario due colūne. sed si aliā vult addere sufficit vna sola. sic in ꝓposito. Tertia regula ē q: i linea transuersali toto gdu ꝑsone descēdētes a stipite distāt inī se q̄to distāt a stipite. vñ nepos ex vno filio. t ꝓnepos ex altero filio distāt a se i scōo gdu ex vna pte. t i tertio gdu ex altera pte. Quarta regula ē q: qñ ꝑsone distāt inequlit a stipite dz cōputari fz gdū magis remotū a stipite. vt quātū ille remotior fz gdū magis remotū a stipite. vt quātū ille remotior distat a stipite tñ intelligant inī se distare vt. c. vl. de ꝑsan. t affi. Et si ꝑsuetudo cēt in pria q: cōputatō incipet a ꝓpingori. illa cēt seruāda pp scā dalū. vt in.c. qō dilectio. de ꝑsā. t affi. Qō credo vex in ꝺbēdo. sed in ꝛcto tenet vt diri a remotiori. dz fieri nisi s'm. j. dicam in impedimento. xvij. i

¶ Sz qro vsq; ad quē gdū ꝑsanguitat' ꝛipedit mr̄imoniū. R. q: de dictamine legis nature ipe dit mr̄imoniū filij cū mr̄e t filie cū pr̄e. Beñ. ij. reliquet hō pr̄em t matrē t adherebit vxori sed magis est ꝺ ius naturale q: fili⁹ habeat matrē in tali turpitudine vt subiectā. t ꝓptercā phus. viij. de aīalibus narrat de camelo q cum coopuisset mr̄em post cognoscēs interfecit ingeniatorē. Sil'r de equo q cū ꝛcubuisz cū mr̄e cooperta. discoptā cognoscēs ꝓiecit se de alto t interfecit se. Et dictamine legis diuine ꝓhibent mr̄imonialiť copulari ꝑsanguinei in ꝑmo gradu t scōo in linea equali ꝑsanguinitatis t affinitatis: vt p3 Leui. xviij. Et statuto legis ecclesiastice ꝓhibeť matrimoniū vsq; ad quartū gradū inclusiue. c. nō dz. de ꝑsan. t affi. Hec et Ricar. in. iiij. di. xl. Vñ ꝺbētes infra tales gradus nulla longinquitate annoꝝ defendunť gn sint incestuosi. d.c. nō dz. Quidā hāc ꝓhibitionē vsq; ad quartū gradū dicunt verā in collateralibus. sed in descendentib⁹ tenent q: est ꝑpetua ꝓhibitio. Rō q: maior reuerētia debeť parentib⁹ remotis q3 ꝓpingq; t huj⁹ opinioīs est Ri. vbi. s. ꝑc. Du. Jo. t Aco. in. l. nemini C. de nup. Sed ego credo cū Bof. q: nō sit ꝓhibitio ēt in talibus nisi vsq; ad quartū gradū q: cū. d.c. nō dz. loquat' indistincte de ꝑsanguinitate: nec nos distinguere debemus. 1

¶ Quid si duo ꝺbant sil' quoꝝ vn⁹ distat a stipite quinto gradu vel sexto. alter primo vel secūdo. R. q: mr̄imoniū tenet. t q3 Jo. dicat verū si alter sit in scōo vl' tertio. sed nō si sit in primo. q: vna caro censeť cū stipite. tñ h̄ nō teneo. nec alius doctor h̄ tenet. t ideo tene q: tenet mr̄imoniū. vt ēt tenet Dir. Et q̄ ꝛclude q: impetrās dispēlationē a papa vt possit ꝺbere in 2

Universidad de Deusto
Biblioteca

tertio vel quarto gradu ꝓsanguinitatis. ꝙuis
ex alio tatere ꝑsona cū qua vult ꝺbere sit i scdo
nihilomin⁹ valet dispensatio fm ꝑda.in.c.qō
dilectio.de consan.t affi.q: ꝙuis dispensatio
ꝓ ius sit stricte interpretāda. tñ inipretari pōt
fm dispositionē iuris cōis.qō vult vt cōputa
tio fiat a gradu remotiori.t sic si erit subrepti
tia talis impetrario:ꝙuis nō sit expressū q: ex
alia parte erant in scdo gradu ꝯiuncti. A fo
tiori poterit cū talibus dispensare ille cui gene
raliter ꝓcessa est auctoritas dispensandi in ter
tio vel quarto gradu. vt p3.ē. Dispensatio.ℱ.
ir. Et sic ꝓsuluit Jo.cal. vt recitat.d. Jo. Anto.
ꝺ scto geo:gio.in.d.c.qō dilectio.

Impedimentum vij. ꝺ co

gnatio

spūalis que quidē est quedā ,primitas ꝑsonaꝝ
,ueniens ex sacrī datione vel ad illud tentiōe
Nam sicut homo per carnalem cognitionem
accipit esse nature.ita in generatōe accipit esse
gratie.t de hoc habetur.xxx.q.i.omnes de co/
gnatiōe spūali.c.vlti. Vnde si talis cognatio p̄
cedit matrimoniū non solum impedit: sed di/
rimit post contractum.xxx.q.i.c.i. t de cogna.
spiritu.c.veniens. Si Vo sequitur nō dirimit
sed impedit quo ad actionem debiti carnalis si
fine necessitate contrabif. vt.xxx.q.i.ad limina
t scienter non per errorem.c. si vir de cogna.
spiri.alias nō fm Tho.in.iiij.di.xlij.Ber.Vo
t Rodñ.in.d.c.si vir. videntur innuere q: scie
ter fine necessitate contrahens ipsā cognatio/
nem spiritualem potest etiam erigere.q: nullo
iure inuenitur ꝓhibitum.hoc idē tenet Car.
ibidem. sed tutius est petere dispensationem
fm ꝑpanor.in.d.c.si vir. t Hostien. quia glo.
xxx.q.i.in.c.nosce.t Jo.an.t.d. Anto.in.d.c.si
vir.tenent q: non potest exigere.t cum ipsis te
net sanctus Tho.in.iiij.di.xlij.t potest epis̄o/
pus dispensare vt exigat fm ꝑdc.de pal.era/
ctus tñ reddere tenetur,

1 ¶ Ex quibus sacramentis contrabitur cogna
tio spūalis.ℛ.q: ex tribus solū.s.ex baptismo:
confirmatione:t eathecismo.vt no.in.iiij.sen
ten.di.iiij.t habetur in.c. ꝙuis. de cogna.spi.
li.vi. Attamen cognatio que contrabitur in ca
thecismo ꝛz impediat contrahendū: non tñ di/
rimit contractum de cogna.spi.c.contracto. t
xxx.q.i.si quis filiastram.t est clarum p.c.p ca
thecismū.de cogna.spi.li.vi. Et quid sit cathe
cismus. vide.ē.catheciſmus.

2 ¶ Dualiter computanť gradus in cognatiōe
spirituali.ℛ. ꝑda.in rubrica.co.ti.q: non habij
gradus.sed habet tres species. ꝑdama ꝺ pa/
ternitas que est inter regeneratū t regenerā/
tē siue regenerans ministret sacrm siue tenear
ad sacrm etiam si tenentes sint plures.vt in.c.
ꝙuis.co.ti.li.vi. Scōa est compaternitas que
est inter generantē ministrantē vel tenentem.
seu tenentes ad sacrm t genitores regenerati
t ministrans: vel tenentes si sunt ꝯiugati t cō
sūmauerūt matrimoniū transmittunt hanc cō
paternitatē etiā ad vxorē siue virū. ita q: vxor
cognita vel vir efficiť compater genitoꝝ leua
ti ab altero coꝝ.co.ti.Martinus.t li.vi.co.ti.
c.nec dum.t.xxx.q.iiij.si quis.secus si vxor nō
esset cognita.xxx.q.iiij.post vxorē. Idco succes/
sive quis potest habere duas cōmatres vxores
Tertia species ꝺ frarernitas que ꝺbitur inter
regeneratū t filios regenerantis ministrantis
vel tenētis ad sacrm.xxx.q.iij.pictatiū.t co.ti.
ex litteris.siue sint nati ante hanc compaterni
tatem siue post.co.ti.c.tua nos. Filij Vo quoꝝ
neutro ad compaternitatē est deuentū possit
inter se libere contrahere.nisi consuetudo con
trariū haberet que scandalū generaret ꝛcum
tñ teneret. vt cōmunius teneat in.c.virū.co.ti.
nisi esset talis consuetudo de qua.j.dicam que
dirimit. Impedimento.xvij.

¶ Vtrū filius vxoris ex altero viro sit frater 3
spūalis filij spūalis mariti dicte vxoris prius
cognite anteq̄ teneret vir eius dictū filiū. ℛ.
Be.in.c.f.de cogna.spi.li.vi. Dicit q: do. An.
tenet q: non.q: nō reperiť expressuꝫ. Ipse Vo
Be.videť tenere contrariū qō tenendū est añ
factū:sed post tenet oppositionez primā p rōnem
de qua in sequenti.ℱ.

¶ Vtrū pater spūalis licite possit contrahere 4
cum sorore carnali filij spūalis.ℛ.q: sic.t ratiꝫ
eum eius filia t etiam cum filia spūali filij sui
carnalis.q: ꝛz cognatio spūalis a patre in filiū
transeat non tñ econuerso. Vnde non habet
ramos t cum edictum de matrimonio sit ꝓhi
bitorum.de spon.c.cum apud.xx.q.iij.ℱ.si qs.
t.c.se. Ideo nō egredieť ꝑsonas expressas que
in summa sunt.r.in baptismo.t similiter dicas.t
in confirmatione. vt patet in.c.i.co.ti.li.vi.t p
torū titulum decretalium.co.ti.t sunt cōbina/
te. ꝑdnne sunt inter baptizatum t leuantem:
Secunde inter leuantez t parentes leuati.Ter
tie inter baptizatum t filios leuantis.Quarte
inter leuantem t vxorem prius cognitam leua/
tis.Quinte inter vxorē prius cognitam leuan/

tis t parentes leuati.

5 ¶ Sed numqd extendeť ad filios illegitimos
leuantis ad filiū leuatū.ℛ. ꝑda.in.c.martinus
co.ti.q: sic. fm cōiter doc.ter.est.c.fi.co.ti.xxx.
q.iii.in summa.etiam ad spurios.

6 ¶ Numquid etiam ad filios adoptiuos.ℛ. q:
nō vt tenet glo.in.ℱ.qō aūt.xxx.q.iij.

7 ¶ An extendatur ad fornicarie cognitaz sicut
ad vxorem cognitam.ℛ.fm Archi.t Jo.an. i
c.i.co.li.vi.q: nō.t dicit ꝑda.in.d.c.Martinus
q: est cōmunis opinio. t ideo eam tene quam
etiam tenet Ricar.in.iiij.di.xlij. nec cures de
opinione contratia.

8 ¶ Queritur an vir t vxor in matrimonio con
sūmato cōmunicent sibi passiones spūales:sic
actiones.ℛ. ꝑda.in.d.c. Martinus.q: nō. vñ
filius ex altero conceptus si teneatur ad bapti
smū non efficitur leuans ipsum.nisi solum cō
pater illius cuius est filius non alterius. quā/
uis in matrimonio sit ei coniunctus.xxx.q.iiij.
qui spiritualem.in glo.t in.c.i.co.ti.li.vi.

9 ¶ Vtrum vir t mulier qui simul leuauerunt
vnum filium possint simul contrahere.ℛ. fm
Inno.q: sic.t facit ter. cum glo.xxx.q.iiij.c.fi.
Et sic patet q: vir t vxor simul vnū leuare pos
sunt.ꝛz non sit honestum.

10 ¶ Vtrū nō baptizatus leuans vel baptizans
aliquē contrahat hanc cognationē.ℛ.fm.Ri.
vbi.ē.t Tho.t ꝑdc.q: nō.q: oim cognationuꝫ
spūaliū que p sacrm contrahunť t oim sacroꝝ
baptismul est fundamentū. vt in.c.i.de pre.nō
bap. Vlo.tñ in.c.in baptismate de ꝑse.di.iiij.
ꝛz q: ꝛz suscipiens nō efficiať cōpater.fit tñ ba
ptizans ꝙuis nō sit baptizatus. Et placet mi/
hi.q: cū nō possit dici quin sit pr illius quē ba
ptizauit.ergo erit cōpater.secus in suscipiente
q: ergo nō pōt esse pater suscepti. p.d.c.in ba
ptismate.ergo nō erit compater. Secus in co/
gnatione spūali passiua. fm glo.in.c.i.xxx.q.i.
q: si quis tenet filium nō baptizati vel tenens
filiū aliciuus baptizati efficitur compater pris
filij leuati t alterius coniugis illius xpiani: ꝛz
non sit baptizata.cōco:. Alber. Item dic q: ba
ptizatus ꝛz non confirmatus tenens in confir/
matione non contrahit compaternitatem. vt
ē.Confirmatio.ℱ.ri.

11 ¶ Vtrū nō tangens sed simulans se tangere
t respondēs eū alijs patrinis efficiať cōpater
ℛ.q: nō nisi tangat: vel tenendo dū baptizať.
vel leuando de sacro fonte: vel tenendo ad cō/
firmationē.hoc sequiť Jo.an.in regula. qui p

alīū.de re.iur.li.vi.facit.c.de bis.t.c.ad limina
xxx.q.i.t Archi.in.c.i.co.ti.li.vi. allegat.c.pri/
mū.t.c.omnes.xxx.q.i.

¶ Quid si teneat t nō respondet per hoc intē 12
dēs non effici compater. Respon.fm Rodo.
q: nihilominus efficitur.quia respōsio non est
de substantia.sed tactus seu tentio vel leuatio.
Et ꝙuis aliqui teneant q: necessario requirun
tur verba.alij q: saltem signa ,p verbis.vt recī
tat Be.in.c.ne dum.eodem.titu.li.vi.tu tamē
tene q: tactus t leuatio sūt satis signa equipol
lentia ,p verbis.

¶ Quid si nō tangit puerum sed lintcum solū 13
in quo puer est inuolutus.ℛ. Archi.in.c.ꝙuis
de cogna.spi.li.vi.q: nihilominus cōtrahitur
compaternitas fm Hugo. Idem ꝛz Jo.an. t
no. Archi.xxx.q.iij.c.fi. t satis videtur facere
ter.in.d.c.ꝙuis in verbo accesserit. ꝑdc.de pal.
videť tenere q: requiratur tactus.

¶ Vtrū ista cōpaternitas possit ꝺbi p ,pcura 14
torē.Mar filius t Lar.vt recitat ꝑda.in.c.ve/
niens.co.ti.tenēt q: sic. Jo.an. t Archi. vbi.ē.
tenēt q: nō. Sz mihi placet opinio ꝑda.vt añ
ꝛctū mrimoniū teneať q: ibi est cognatio spūa
lis post ꝛctū tenēda est alia opinio.s.q: nō ꝺba
tur. Et idē dic in vniuersitate an possit ꝯtrahe
re silr hāc cognationē p,pcuratorē q: añ factū
sic vt singuli de vniuersitate sint cōpatres. q:
dispositio ꝓcepta in vniuersitate resoluiť vt cō
cernat singulos de ipsa si actus nō eadit in vni
uersitate vt res nō pereat.facit ter.in.c.si snia
de sen.ercō.li.vi.t glo.in.c.romana.in.ℱ.in vni
uersitatē.de sen.creō.li.vi. sed post factuꝫ tene
cū Fede.cōsilio.xv.q: nō pōt cōtrahi.q: nō ꝺz
aiam t nō est baptizata.

¶ Sed nūqd ,pcurator erit ipse cōpater in ca/ 15
su quo nō possit ꝯtrahi p,pcuratorē.ℛ. Jo.an.
vbi.ē.ꝛz q: sic. q: ꝛz nō intenderet obligari: tñ
q: re interuenit. t iō ēt extra qō agiť nascitur
obligatio. vt.l.si is qui.in fi.ff.cōmo. Sed ꝛctū
tenet Fede ꝓsitio.xv.t eā verioꝛē credit ꝑda.
in.d.c. veniēs. facit qō nō. ꝑdc.de anch.qui di
cit q: tenēs filium alterius quē credebat filiuꝫ
vnius cū quo intendebat cōpaternitatē cōtra
here nō cōtrahit compaternitatem cum nō sit
filius illius. Et ideo ꝺc ante contractū verus
quod ꝺcit Jo.an.t post contractum verā opi
nionem Fede.

¶ Vtrum baptizans vel confirmans efficiať 16
cōpater.ℛ.olim fuit dubiū.hodie clarus. in.c.
i.co.ti.li.vi. Vnde quicunq: baptizat: siue in

Universidad de Deusto
Biblioteca

necessitate siue habeat voluntatē cōtrahendi compaternitatē siue non: dūmodo baptiçat ex ficit cōpater: siue sit masculus vel femia. Nec ob. l. consensu. ff. l. in oibus negocijs. ff. de acti. et ob. q; habent veritatē qñ nihil volūtarie fit sed hic ly nollit esse compater: tñ vult baptiçare vel tenere et ideo contrahitur. facit. d. l. si is q in fi. q; qui vult principale necessario vult et accessoriū. Nec ob. qđ dictū est de ꝓcuratore sm opi. Fede. q; ꝓcurator non tenet nisi suo ideo non valet nec principale nec accessorium.

17 ¶ Utrum spūales filij possint inter se contrahere. R. q; sic. et ēt cum adoptiuis. vt nō. in. c. vnico. de cog. le.

18 ¶ Utrū pater possit tenere filium illius qui tenuit suū. R. Pa. iu. c. super. eo. ti. q; sic. q; nō est prohibitum.

19 ¶ Utrū epūs possit dispensare vt sint plures q teneant ad baptismū vel confirmationē. R. q; sic sm dñicū de sctō Georgio. in. d. c. quāuis.

20 ¶ Sed nunquid peccent plures tenentes. puta duo vel tres sine epi dispensatiōe. R. si sm morem patrie cōiter tenent videnť excusari a peccato sm Jo. an. et Archi. in. d. c. quāuis.

21 ¶ Quid de baptiçato in domo p necessitatem vel alio respectu. et postea in ecclesia solenniter R. Tanere. tenet vt recitat glo. lx viij. di. c. prebyteri. q; si quis miles baptiçareť. miles suscipit sacrm. aliter non fieret injuria sacro de cōse. di. iiij. ostendit. hoc idem videtur tenere glo. in. c. ij. de aposta. Sed tu tene cū glo. in. d. c. ꝓbyteri. q; non est verū. q; nō imprimit nouus character. Et sic tenendo concludē q; solū compaternitas ꝓtrahetur p illos qui tenuerunt in domo et non p alios qui tenuerūt in ecclesia: nisi forte illa que contrahitur p catheciśmū si in domo non fuit catheticatus. sed hec vt dixi ñ dirimit matrimoniū post contractū.

Impedimentum octauū di cit cognatio legalis que est ꝓpinquitas personarum ex adoptiōe ꝓueniens.

1 ¶ Quot sunt cius spēs. R. tres. Una est quasi descendentiū. que est inter adoptantē et filiū adoptatam. vt in. c. vnico. de cogna. le. Secūda spēs est quasi collateraliū que est inter liberos naturales adoptantis qui sunt in eius ptāte. et ad optatū. l. qui in adoptionē. ff. de adop. Vtez inter duos filios: filioꝝ adoptiuoꝝ. intellige si sunt coꝝ patres arrogati: alś non sm glo. in d. c. vnico. insti. de nup. §. spēs aūt. Tertia spēs est quasi affinitas que est inter adoptatum et vroꝛē adoptantis et econuerso inter vroꝛē adoptati et adoptantē. sed non inter patrē et adoptantē et matrē adoptati. Fm Tho. et ꝑc.

¶ Utrū hec cognatio legalis impediat matrimoniū ꝫbendū et dirimat ꝛctū. R. sm Hugo. et Ricar. i. iiij. di. xliij. Jo. de ligna. et glo. et Pa. in. c. vnico. de cogna. le. q; sic. q; dicit adoptiōe durante nuptie nō pūt inter eos consistere. ad idez in. c. i. et in. c. p adoptionē. xxx. q. iij. Jo. an. et Specu. tenent q; non dirimat: ly impediat. Aduerte tñ q; prima spēs et tertia semper impediunt. sed scda nō: nisi ad tps id est qđiu sūt in eiusdem patris ptāte. sed ea soluta vel mortc vel emancipatione filij adoptiui vel naturalis vel alio modo quo adoptio habet solui nō prestat impedimentū. hoc ꝑ insti. de nup. §. i. ij. et. iij. et co. ti. c. vnico. et. xxx. q. iij. ita diligere debet homo.

¶ Utrū cognatio legalis transeat ad nepotes filiū filij adoptiui. R. q; sic. nec tñ hec cognatio habet gradus: q; in eodem gradu attinet pī filio et nepoti.

¶ Utrū filius qui nō transit in ptātem patris adoptantis possit contrahere cū filia naturali adoptantis que est in eius ptāte. vl econuerso R. Aug. xxx. q. iij. in ꝓin. Jo. et Inno. tenent q; sic. sed sm Pa. in. d. c. vnico. et glo. in. d. q. iij. qđ aūt. et cōiter doc. tenent q; ly non transeant in ptātem adoptantis. tñ impedit ne cōtrahere possit cū naturali. q; p adoptionē acquirunt quedā iura que p emancipationē dissoluunť. l. pe. C. de adop. et ius canonicū indistincte tenet et loquit de adptato nō de arrogato. Ideo idē ius. et sic ꝑ q; etiā filius illegitimus qui nō est in ptāte patris non potest contrahere cum filia adoptiua patris.

¶ Utrū filius naturalis arrogantis possit contrahere cū filia filie adoptiue. R. q; sic. q; cum mulier neminē habeat in sua ptāte eius filia non potest transire in ptātem arrogatoris matris. et ideo nulla cognatio inest inter eos. ff. de adop. l. si pater. Secus eēt in filia filij arrogati que in eius ptāte erat qñ fuit arrogatus q; contrahere non posset cum ea sm Jo.

¶ Utꝝ filij adoptiui possint ꝫbere inter se. R. q; sic: sicut nō. Hugo. xxx. q. iij. ita diligere. sed Jo. non admittit in arrogatis qđiu sunt in ptāte adoptantis. sed in adoptiuis sic.

Impedimentum ic. dē crimine. nus

quedā sunt crimina que impediūt matrimonium cōtrahendū de rigore iuris sed non diriműt cōtractum. Et ser. no. in gl. c. q; pres byterū. de pe. et re. c. in gl. xxxiij. q. ij. i. §. de penitentibus. Primum est incestus de quo dic. vt. s. Incestus. Secūdum vroricidium. Tertiuꝝ raptus sponse alterius. Quartū lenatio proprij filij malitiose facta de sacro fonte. Quintum pres bytericidiū. Sextū acceptio monialis in vroꝛem. Septimū de solēniter penitentibus: sed tñ eps posset dispensare rōne inuentutis. xxxiij. q. ij. antig. Sed tu dic q; sufficit licentia ꝓprij sacerdotis: imo de cōsuetudine nō fuit iste rigoꝛ vt petat dispēsatio sm Ray. et Rodoñ. Vñ Jo. i. c. i adoloscētia. xxxiij. q. ij. tenet q; iuuenis incestuosus sine dispēsatione pōt ꝫbere: sed nō senex: et tutius tñ est petere dispensationē quāuis etiam non esset condemnandus si non peteret. de quo dic vt. s. Incestus. §. iij. et. iiij.

¶ Que sunt crimina que impediunt ꝫbendū: et dirimūt cōtractū. R. q; sunt duo. Primum. cū quis vinēte vroꝛe, ꝓria contrahit p verba de ꝑsti cū alia: vel econuerso vroꝛ cū alio vl si dē de ꝫbendo dedit: et ad cōlibet istoꝝ secutū sit adulterium. vt in. c. fi. de eo qui duxit quam pol. per adul. xxxi. q. i. relatum. Aduerte q; ad hoc qđ quodlibet istorum sit impedimentum requiritur. Primo q; vterq; sciat q; alter coꝝ habet cōiugem: q; si cū ignorante aliquis contraheret posset esse matrimoniuꝝ inter eos pō mortem vroris prime: vt est casus in. c. i. eo. ti. Quod limitat Pa. ibidem si super iducta fuit ignorās toto tempore vite vroris: et dicitur ignorare quādiu non habuit certitudinem vl probabilem opinionem. vt in. c. i. inquisitioni. de sen. excō. alś si certiorata de vita primevroris pmitteret se cognosci non posset inter eos esse matrimonium. d. c. fi. et sequuntur cōmuniter doc. et idē dic per oīa quādo data fide segť adulterium: q; parificanť. d. c. fi. Secūdo requiritur q; sit fides data de ea accipienda vel ea de facto acceperit in vroꝛem: quia si fides data non fuisset de ea accipienda in vroꝛem non esset impedimētum. Et aduerte q; aliqui volunt. vt ponit Ric. in. iiij. di. xxv. q; si solū nude promisit q; non erit impedimētum: sed oꝛ sit fides data vel iuramentum interpositū: ly magis credo q; etiam ex nuda, pmissione oriať istud impedimētum: maxime ante factū. Tertio requiritur q; post matrimoniū cōtractum vel fidem datā sequať adulteriuꝝ q; solū adulteriū sine cōtractu vel datiōe fidei nō inducit illud ipedimentum. nec ꝫctio seu datio fidei sine adulterio. vt. c. significasti. eo. ti. xxxi. q. i. c. i. Quarto requiritur q; matrimonium primuꝝ esset validū: q; si prima vroꝛ non erat legitima nō erit ipedimentū: vt in. d. c. significauit. licet dederit fidem cū adulterio: et sufficit q; primā matrimoniū sit cōtractum ꝓverba de presenti ly nō sit ꝓsummatū: et etiā si esset sepatuꝝ quo ad thorum: vt in. c. significauit. et. c. ex litterarum. eo. ti.

¶ Sed quid si quis dedit fidem vni mulieri 2
vinēte ꝓpria: sine copula tñ: et postea mortua vroꝛe accepit tertiā. Et ista tertia viuente cognouit illam cui dederat fidem primo. R. sm Jo. an. in. c. si gs. c. ti. q; nō poterit mortua tertia eā hře i vroꝛē: q; ꝓsātē legitimo matrimonio dedit fidem et cognouit: nec matrimoniuꝝ intermediū hz remouere ipedimentum. Facit c. in scripturis. viij. q. i. et. l. singularia. ff. si cer. pe. Sed Baspar calderini tz cōtrariū. et sequitur Pa. in. d. c. siquis. q; per ipm vł recessisse a fide illi data: et per ꝑns nunc repitur solū adulteriū quod non habet ipedire. d. c. fignificasti. et hec tenēda pō factū sed añ illa. Jo. an.

¶ Utrum ꝫbens cū vna de facto viuente ei 3
vroꝛe qua mortua ꝫbit cum tertia licite possit stare cū ea. R. sm glo. que cōiter plz doctoꝝ in. c. i. eo. ti. q; sic. si cū ista tertia mortua prima vroꝛe cōtrarit anteq̄ ꝓsentiret tacite vel expſse cū illa quā de facto tenebat: q; matrimoniū nullum erat: ly etiā illa eēt ignorās viuente prima: tñ anteq̄ cū alia cōtrahat compellendus ē cū ea cōtrahere si ignorabat eū hře vroꝛem: sed ipsa nō: et si cum pluribus iscijs ꝫcerat locus erit gratificationi sm Jo.

¶ Jdone q; quidam ꝓmittit fidē Berte: q; si 4
sibi ꝓsentiet post mortē sue vroꝛis accipiet in vroꝛē illā quam sibi cōsanguinea Berte consulit q; accipiat Bertam. R. sm Astēn. q; si talis Berta vel ille q promisit, pbabiliter credebat q; cōsuleret de berta. sic non poterit cē matrimoniū iter eos q; esset in fraudem. Si tñ q fidē dedit aut berta. hoc nō ertimabāt: sed de alia q; ipsi berte esset grata et huiusmodi. sic poterit eā Berta hře post mortem sue vroꝛis sz cōsiliū eiꝰ ꝓsanguinee.

¶ Secūdum crimē ē cuz qs machinatus ē in 5
mortē alicuius vt possit in vir vel vroꝛē alteꝝ hře. Jdo cuiꝰ intelligētia: aduerte primo q; si

Universidad de Deusto
Biblioteca

adulterĩ nõ interuenit oꝫ q̃ aũbo .ſ. vxor⁹ tus :ꝛ illã quã vult hr̃e i vxorẽ ſint machinati i mortẽ alterius ꝛ q̃ mors ſequat cuꝫ effectu. Aliter ſi vn⁹ ſolũ machinatus fuiſſet mortem cũ effectu alterius nõ eſſet ipedimẽtum qui illũ hr̃e poſſet pp quẽ hũdum mortẽ alterius p curauit. vt no. Jo. an. ꝛ ſequit̃ ℔a. in. c. ſup h. co. ti, lꝫ doc. varie loquant in. c. i. de cõuer. infi de. Si vero adulteriũ iteruenit ſufficit machinatio vni⁹ tm̃ cũ effectu vt ſit iſtud ipedimentũ. facit. c. ſi quis viuẽte. xxxi. q. i. ꝛ ſic intellige d. c. ſup hoc. Sed ſi effectus homicidij non interuenit. machinatio ẽt cũ adulterio nõ iducit iſtud ipedimẽtũ. vt no. Jo. A. in. d. c. ſup hoc.

6 ¶ Sed pone q⁹ interfecit alterꝫ ſed nõ ea intẽtiõe vt alterꝫ hr̃et i cõiugẽ ſed ob cãꝫ aliaꝫ. q̃. q⁹ iſtud ipedimẽtũ nõ erit ſm Ber. ꝛ Jo. i. d. c. ſup hoc. Jdẽ dic vt. ſ. per oĩa. ſi homicidium mandauit vel cõſuluit ꝛ ſecutum ẽ.

7 ¶ Quid ſi ratũ habuit. q̃. q⁹ ſi nõ ſit operatus aliqd vt occideret ratihabitio nõ iducit iſtud ipedimẽtũ: ſiue ſit factũ homicidiũ noie ſuo: ſiue nõ: ſm gl. in. c. ſi qs viuẽte. xxxi. q. i. ꝛ gl. in. c i. de ꝓuer. infi. Vicẽ. ꝛ Jo. An. ꝛ ℔a. in. d. c. i. q⁹ edictũ de matrimonio ẽ, ꝓhibito: iuꝫ. c. cum apud. de ſpon.

8 ¶ Quid ſi alter coꝝ q machinati ſunt ſit ifidelis. q̃. q⁹ nihilominus cõuerſus nõ poterit cã hr̃e: ꝓ qua hũda virũ eius occidit. ar. d. c. i. de conuer. infide.

9 ¶ Quid ſi hũs vxorẽ cõmittit adulteriũ cum Berta ꝛ ſibi dicit: ſi nõ habeꝝ vxorẽ accipem te in vxorẽ: poſtea iterficit vxorẽ: nõ tñ eo, ppoſito vt bertã accipiat. q̃. Baſpar calde. ꝛ recitat do. An. de ſcõ Boꝝgio. in. d. c. ſup hoc. q⁹ poterit Bertã accipere in vxorẽ: q⁹ nec hic eſt fideidatio ꝓ verba ꝓmiſſa: nec homicidiũ fecit eo, ppoſito: nec adulteriũ cũ dicta machinatõe Sed Car. iꝑm reꝓbat: dicẽdo q⁹ nõ teneret matrimoniũ cũ dicta berta: q⁹ nõ attendit̃ qñ adulteriũ interuenit: an machinatio interuenerit er, ppoſito hũdi eã an nõ. Et iſtud tenc añ factũ: ſed poſt factũ tenerẽ opionẽ Calde. que eſt verioꝫ de iure.

Impedimentum decimũ dicitur cuius diſpitas. Mã nullus fidelis ſiue baptiçatus põt ℈bere cũ nõ baptiçata ẽt ſi ſit cathecumina nec ſimp̃r nec ſub ꝓditione ꝓuertẽdi ad fidẽ: ꝛ ſi ℈bit matrimoniũ nullũ eſt. xxviij. q. i. c. cauc. ꝛ. c. cũ nõ oꝫ. ꝛ ibi nõ. Hugo. ſponſalia vero ſub conditiõe ſi cõuertat̃ bene valent. Vñ q̃uis nõ baptiçatus crederet oẽs articulos fidei: tñ matrimoniũ ℈ctũ cũ tali a baptiçato non tenet. vt. d. c. cauc.

¶ Vtrũ matrimoniũ poſſit eẽ iter ifideles. q̃. q⁹ ſic. vt pꝫ in. c. gaudemus. de diuoꝫ. vnde ſi i- 1
fideles ꝓuertãtur põt ſtare i matrimonio con tracto ſm ritus coꝝ niſi fuerit ℈ctũ in gradibus diuina lege, ꝓhibitis. de quib⁹ hẽs. ſ. ipedimẽtũ. vi. Dicit tñ ℔c. in. iiij. di. xxxix. q⁹ poſſet eẽ q⁹ coꝝ matrimoniũ non eſſet ℈ legẽ nature nec diuinã: ꝛ tñ nõ teneret: puta q⁹ eſſet ℈ctũ ℈ coꝝ ſtatuta ipm annullantia: q⁹ ſi nihil põt talia ſtatuta ℈ matrimoniũ inquãtum ſacramẽtũ eſt: põt tñ inquãtũ ẽ fedus humanũ ſicut ſolũ eſt in infidelibus: ꝛ iõ ſi conuerteren tur taleſ oporteret q⁹ denuo ℈berẽt. qõ nota ꝓ limitatõe. d. c. gaudemus.

¶ Vtrũ matrimoniũ ifideliũ erceſet actũ cõ- 2
iugale. q̃. ſm ſcm̃ Boñ. in. iiij. di. xxxix. q⁹ ſic q̃ ad culpã ꝛ ꝑniter penã ſi affectio libidinoſa nõ interueniat: nõ tñ acquirũt palmã q⁹ nulla datur eis gr̃a ꝓp defectũ fidei.

¶ Vtrũ ifideles conuertẽs ſe ad fidem poſſit 3
vxore dimiſſa aliã fidelẽ accipe. q̃. ꝓa. in. c. q̃ to de diuoꝫ. q⁹ eo ipſo q⁹ alter ℈iugũ non vult cohabitare fideli cõuerſo. vel ſi vult cohabitare non ſine iniuria creatoꝛis vel ſine peccato diſſoluit̃ matrimoniũ i infidelitate ℈ctũ ꝛ põt ℈bere cũ alia fideli: nec oꝫ inder ſtatuat tꝓ: ſꝫ ſufficit clare ꝓpendat q⁹ nõ vult ei cohabitare ſm ℔a. in. c. gaudemus. de diuoꝫ. Si Xo vult cohabitare ſine eius inductiõe ad malũ vel ſine peccato: fic non põt cũ alia ℈bere ifideli viuente: ſed rõ tenetur cohabitare cuꝫ ea ſi non vult cõuerti. xxviij. q. ij. ſi infidelis. ℔ſõ. Ric. i iiij. di. xxxix. Si tñ anteq̃ aliã accipiat ꝓ verba de ꝑſenti cõuertat̃ illa q̃ prius erat obſtinata tenet eã accipe nec aliã poterit ducere: vt no. cõiter theo. in. iiij. di. xxxix.

¶ Quid ſi infidelis hẽat plures vxores. q̃. q⁹ 4
illa cũ qua primo ℈bit eius erit: ꝛ ſi ſil̃ duas accepiſſet: ſic nulla erit ei⁹ vxoꝛ: niſi vna illaꝝ habuiſſet ipedimẽtuꝫ quo cã accipe non potuiſſꝫ q⁹ tũc alia eſſet ei⁹ vxoꝛ.

¶ Quid de vxore q̃ repudiata alteri nupſit. q̃. q⁹ vir non poterit ei obijcere fornicationẽ ſed tenet̃ ſi vult ei cohabitare ſine peccato cã accipere ſi vult vxorẽ hr̃e aut ſaltem continere. d. c. gaudemus. in glo. 5

¶ Vtrũ vir ꝓuerſus poſſit ĩtrare religionem 6

vxore volẽte ei cohabitare. q̃. q⁹ ſic ſm Aug. in. d. c. ſi infidelis. Si vero ꝓuerſionis eius ſit aliq̃ ſpes nõ oꝫ intrare ſm ſcm̃ Tho. in. iiij. di. xxxix. q⁹ ſi nõ eſt ſpes ꝓuerſionis põt intrare ꝓ ius vxore requiſita de converſione.

7 ¶ Vtrũ vno coniugũ ad ifidelitatem reuerſo diſſoluaꝫ matrimoniũ ℈ctũ iter ifideles. q̃. q⁹ nõ. c. quelibet. de diuoꝫ. vnde ter. i. c. q̃to. de diuoꝫ. dicit q⁹ ſacrm̃ fidei. i. baptiſm⁹ ratum effecit coniugij ſacramentum.

8 ¶ Quid ſi fidelis ℈bat cum hereticꝫ vel ſciſmatica. q̃. q⁹ tꝫ matrimoniũ ſm cõiter Theo. i iiij. di. xxxix.

9 ¶ Vtr̃ mulier ꝓuerſa ad fidẽ gaudeat ꝓuilegio doriũ. in. l. aſſiduis. C. q po. in pig. ba. q̃. ℔a. i. c. pe. de diuoꝫ. q⁹ ſic. allat multa.

10 ¶ Quẽ dꝫ ſequi, ꝓles infidelis. q̃. ſi ẽ adultus ſeq̃tur quẽ voluerit: ſi aũt minoꝛ cũ ſalus eius depẽdeat a parẽtibus dꝫ ſeq fidelẽ vt, ꝓbatur in. c. er lr̃is. de cõuer. infide.

Impedimentum vndecimuꝫ dicitur: metus ſeu coactionis qõ ipedit ꝛ dirimit matrimonium ex ipſo ℈ctũ. c. cũ locũ. de ſponſa. Sciẽduꝫ tñ q⁹ duplex eſt coactio. de qua. in. l. i. ff. qõ metus cã. ſ. abſoluta ꝓ vim. vt puta. cũ quis capit: ligat̃. ꝛ hec nõ põt cadere in cõſenſuꝫ ſed bñ in copulã carnalẽ: vñ in caſu quo copula faceret matrimoniũ ſic coacta copula non facit. ar. l. diſti. ꝑ byteros. de ſpõ. veniẽs. el. ij. xxxi. q. ij. c. i. ꝛ. ij. Quedã ẽ coactio cõditionalis .ſ. coactio per metũ. vñ ſi metus ſit iuſtus vt ille qui põt cadere in cõſtãtem. ſ. mulierẽ quo ad mulieres qs minoꝛ metus excuſat: vt no. glo. in. d. c. cuꝫ locũ vel virũ quo ad viros. Jdeo ter. in. c. conſultationi. de ſpõ. ꝓp hoc dicit metus q⁹ poſſit cadere in cõſtãtes: ſic matrimoniũ tali metu ℈ctũ ipſo iure ẽ nullũ: vt tꝫ glo. in. c. veniens. el. i de ſpon. ꝛ cõiter doc. ſecꝰ ſi ℈bat̃ er minoꝛ metuꝛ: ſic ℈ctũ tꝫ. ꝛ de hoc vide ꝛ dic vt. j. Addet⁹ ℣. vij. ꝛ viij.

1 ¶ Quid ſi ratificetur ꝓ ſequentẽ ꝓſenſum tacitũ matrimoniũ metu ℈ctũ. q̃. q⁹ matrimoniũ erit verꝫ ſi alter ꝓcuerat in ꝓriſtino cõſenſu liberoꝛ: qꝫ cõſenſus tacitus ꝓ ſe nõ ſufficiat ad matrimoniũ ℈bendũ: ſufficit tñ cum expreſſione cæteroꝝ que ꝓceſſit ſm Ricar. in. iiij. di. xxix. qõ notabis.

2 ¶ Quid ſi matrimoniũ metu ℈ctũ ꝓfirmeꝰ in ſameto. q̃. magis, ꝓbabiliter ſm Ricar. in. iiij di. xxix. q⁹ non tenet: q⁹ qõ nõ ẽ non põt ratifi cari. ꝛ de h̃ dic vt. ℣. iuramẽtum. v. ℣. ir.

¶ Vtꝝ ꝓ copulã ſequentẽ ratificeꝰ. q̃. q⁹ non 3
niſi conſentiat i matrimoniũ lꝫ ꝓſumaꝫ conſenſiſſe ſi nõ reclamat ſi põt ſm ℔ſc. in. iiij. di. xxix.

¶ Quid ſi metus mortis carceris: ꝛ hmõi qui 4
põt cadere in ꝓſtãtem nõ inferaꝫ ꝓſone que hꝫ ℈bere ſed eius fũlijs vel fũtab⁹. q̃. q⁹ nihilominus reddit matrimoniũ nullũ fꝫ Ricar. vbi. ſ. Jdem idẽ iudiciũ fit de metu qui infertur per ſone ꝓprie cũ eo qui infertur perſone fũlij ꝛ vxoris ꝛ huiuſmodi.

Impedimentum xij. dr̃ ordinis vnde aduerſe q⁹ ſi quis poſt ſuſceptionem ordinis ſacri. ſ. ſacerdotij diaconi aut ſubdiaconi ℈bit matrimoniũ dirimit. vt in. c. vnico. de voto. lt. vi. ꝛ ẽ excõicat⁹ ipſo facto. vt in clc. eoſ. de ſangui. ꝛ affi. Si Xo ℈bit p⁹ ſuſceptionẽ minoꝝ ordinũ nõ dirimit: ſed i officijs nõ miniſtrat ſi ſũt clerici occidẽtales: ꝛ bñficia nõ aſſequunt̃: ꝛ iõ ordo ſacer ipedit ꝛ dirimit: ñ ſacer ſolũ ipedit.

¶ Sed qd ſi ſacer ordo ſupueniat matrimonio 1
iaꝫ ℈cto nũqd dirimit. q̃. dicvt. j. matrimoniũ iiij. ℣. viij. cũ ſequentibus.

Impedimentum xiij. dr̃ ligaminis. ſ. cũ quis alteri coniugi eſt ligatus.

¶ Vtrũ alligat⁹ alteri per ſpõſalia poſſit cum 1
altera ℈bere. vide ſpõſalia. ℣. xx. cũ ſequẽtib⁹.

¶ Vtꝝ obligatus matrimonialr alteri poſſit 2
cũ alia ℈bere. q̃. q⁹ nõ. ꝛ is q noie ſuo nõ iuſſu eius in cuius ẽ ptãte: vel noie eius quã hꝫ in ptãte bina ſpõſalia ℈xerit: vel binas nuptias fit ifamis ipſo iure. l. i. in fi. ff. de biſ qui nõ. infa. ꝛ efficit bigamus ſm qõ dixi. ſ. Bigamia. ꝛ dꝫ ieiunare p. xl. dies in pane ꝛ aq̃ qõ vocãt carenã. ſ. quadrageſimã ſic dictã: q⁹ caret cibis: ꝛ vij. ſequentibus annis penitere. c. accepiſti. de ſpon. duoꝝum.

¶ Vtrũ er diſpenſatione pape poſt matrimo 3
niũ ℈ctũ poſſit quis alteri nubere. q̃. q⁹ ſi matrimoniũ nõ eſt conſummatũ papa põt diſpenſare. vt no. in. c. er publico. de cõuer. cõiuga. vñ dicit Jo. vnum mirabile qõ recitat ℔a. in. d c. er publico. q⁹ papa er conſenſu vtriuſlꝫ ſpõ ſi poteſt er ptãte abſoluta diſſolucre matrimonium non conſummatũ nulla alia cã ſubſiſtente ſed de ptãte ordinata non poteſt ſine cauſa: ꝛ cum hoc dicto Jo. trãſeunt cõmunit doc. Si Xo matrimoniũ eſt conſummatũ iter fideles ſic papa nõ poteſt diſpẽſare q: cũ matrimoniũ

Universidad de Deusto
Biblioteca

ꝓsūmatū consistat ī facto non pōt hꝛi,p ifecto
xxxij.q.ij.si paulus.l.in bello.§.facte. ff.de ca
ptiuis.

4 ¶ Utrum mulier credēs vir̄ mortuū possit ꝯ
bere cū alio.Rn.q⁹ si verisilr ꝓsumit de eius
morte sic ꝯbere pōt ſm aliōs. vt no.i.c.qñ fre
quēter.vt lite non ꝓtestata.sed tu dic q⁹ oꝫ ha
beat certū nuncium de morte viri de spon. in
pūtia.de secū.nup.c.dūs.nisi velis dicere q⁹ sa
tis est certificata.qñ hꝫ violētas suspitiōes p⁹
erpectationē aliqualē. Et aduerte q⁹ vnus te
stis sufficit.vt in.d.c.in pūtia. Excusaſ etiam
ab adulterio qñ,pbabiliter credidit mortuum
vir̄ t,cū alio ꝯrit.xxxiiij.q.i.t.ij.cū per bellicā
an aūt possit exigere debitū vel reddere:dic vt
ō.uij. Impedimēto.§.viij.

5 ¶ Quid si credēs vrorē viuere suā q̄ tñ mor
tua est contrabit cū alia.Rn.q⁹ matrimoniuꝫ ē
erquo non viuit ſm rodoſi. Hugo.tū.in.d.c.
cū per bellicā. dicit q⁹ si credebat hoc sibi lice
re et viuēte sua erit matrimonium. si mō pri
ma mortua ē. Si vero non credebat licere sic
matrimonium nō erit q⁹ non maritali affectu
sed adulterio ei coniungitur nisi postquā scit
q⁹ est mortua ei ,coniūgaſ maritali affectu p⁹
seuerāte alia parte in effectu maritali alſ nō:
t est verius.

Impedimentum xiiij. dr̄ publice honestatis iusticia:q̄ est,ꝓpinquitas ex spōsali
bus,pueniens robur ex istōne ecclesie trahēs
pp eiusdē ecclesie honestatē. vnde ipedit t di
rimit tā matrimonia q̄ē et sponsalia sequēt̄ia
nō p̄cedentia.vt i.c.ex spōsalibus.de spō. li.
vi. Et ista publica honestas iusticie cū sit qō
dā silē affinitati.ió ipedit ſm illos gradus ſꝫ
quos affinitas ipedit vsq̄ ad quartū gradum
iclusiue.de qb⁹ dicē.j.xv. Impedimēto.

1 ¶ Quot sunt spēs publice honestatis iusticie
Rn.q⁹ olim due.quar̄ prima q̄ ꝯbebaſ ex scōis
nup.puta ꝟPetrus vrorem habebat:quo mor
tuo:cius vror accepit aliū vir̄ de quo habuit
filium vel filiā talis,ples cū nullo consangui
neo ꝟPetri:poterat ꝯbere sed hodie sublata ē
per.c.non debet.de ꝓsang.t affi. Alia q̄ hodie
hꝫ locū:est que ꝯbit ex spōsalib⁹ de futuro vel
ex matrimonio de pūti nōdū consūmato ſm
ꝟPa.in.c.spōsam.de spon. Vnde nullus ꝓsan
guincus sponsi pōt accipere talem spōsā vsq̄
ad quartū gradū incluſiue nec eōuerso.c. Ju
uenis.t.c.ad audiēdū.de spon.t si accipit non
crit eius vror q⁹ dirimitur.

¶ Quid requirit vt sponsalia inducāt ꝓcha 2
tū ipedimētum.Rn.q⁹ quiq̄. ꝟDuo q⁹ sint ꝓcta
a maioꝛibus septēnio ter.est i.d.c.ex spōsalib⁹
t vt dicit ꝟPa.in.c.Juuenis.vbi requirit certa
certa respectu discretionis non pōt p̄uenire:
vt pꝫ in etate ad cōfectionē testamēti. vt in.l.
qua etate.ff.de testa.t idem no.in.c. puberes.
de spō.ūpu. Jō oꝫ complcuerit ꝯbentes siue ,p
quib⁹ contrabūt.vij. annos.

¶ Sed nūqd si maior ꝯbit cū mīori septēnio: 3
prima tū septēnio:oriaſ publice honestatis iu
sticia.Rn.q⁹ non.ſm ꝟPa.in.c.iuuenis.de spō.
t in.c.fraternitati.de eo qui cognouit consan
guineā vro.sue.t h̄ ex defectu consensus. vt i
d.c.ex sponsalibus.

¶ ꝟDone q⁹ talis maior cohabitauit cū mino 4
ri septēno desponsata p verba de futuro;t in
ꝛeueniat extraoꝛdinaria pollutio:vel sit dubi
um:an eā tēptauit.Rn.ſm ꝟPa.vbi.s.q⁹ ex qua
dā eqtate oriē publice honestatis iusticia: sed
tū nullo iure probaſ. Secus si ꝯrisset p verba
de pūti t eā traduxisset ad domū t forte tēta
set copulā:q⁹ sic esset ipedimētum qō dirimēt
vt pꝫ in.d.c.iuuenis.

¶ Scōm qō requirit vt iducaſ istud ipedimē 5
tū est q⁹ nō sint ꝯcta sub cōditione. Illa aū cō
ditiōis euentū non oriē istud ipedimētum.vñ
posset ꝯbere cū aliquo cōsanguineo sponsi aū
ꝓditionis euentum.

¶ Quid si quis ꝯbit cū aliqua cū ista condi 6
one:si deo placuerit t postea inueniē ei⁹affinis
vel aliud ipedimētū hꝫ quo cū ea ꝯbere non
pōt de iure.Rn.q⁹ non oꝛitur publice honestaſ
iusticia:q⁹ fuerūt conditionalia:t ideo poterit
ꝯbere cū eius ꝓsanguinea.nec ob.q⁹ dicta con
ditio subintelligebaſ etiā si non fuisset appos
ta:q⁹ si nō apponereſ exp̄esse nihilomin⁹ cēt
pura:sed exp̄esse apposita faciūt conditiona
lia ſm ꝟDo.in.c.ad audiētiam.de spon.t Jo.
an.i.d.c.ex spōsalibus. vide qō dixi.s.iij,ipedi
mento.§.i.

¶ Quid si apponaſ aliqua ꝓditio que habeſ p 7
nō adiecta.vt.s.patuit.iij.impedimento.Rn.ni
hilomin⁹ spōsalia pura crūt t oriē istud impe
dimentum.vt in.c.vlti.de ꝓdi.appo.

¶ Tertium qō requirit vt sit istud ipedimen 8
tum:oꝫ q⁹ spōsalia sint certa:q⁹ i icertā ꝓsonā
nō iferē ꝓsensus nec oriē istud ipedimentū.

¶ Quartū oꝫ q⁹ nō defecerit ꝓsensus:vñ con 9
sanguineus furiosi ꝓtinue pōt eius sponsam
ducere quā i amētia despōsauit cum ꝓsensus
defecerit.c.dilectus.de spon.xxxij.q.vij. nec qꝫ
Limitat hoc ꝟDe.de pal.t bñ vꝛ qñ defect⁹
cōsensus ē apparēs vt i pueris t amentibus:
secus esset qñ esset latēs:sicut i illo qui ꝓtrahit
nō alio ꝯbendi sed decipiēdi:q⁹ tunc oriē istud
ipedimentū:q⁹ eccl'a istituit istud ipedimentū
pp apparentiā honestat⁹:t iō ipedit q⁹ de itē
tiōe nō pōt ꝓstare:ꝓfirmaſ p Vincē. Archi. t
Jo. An.t Jmo.t Be.in.c.vnico.de spō.li.vi.
q̄ tenēt q⁹ ioco ꝯbens si de ioco apte cōstat nō
inducit publica honestas.ergo si non ꝓstaret
inducetur.

10 ¶ Quintū q⁹ nō sint cōtracta post matrimo 10
niū vel spōsalia prius facta:q⁹ figs ꝯrisset ma
trimoniū vel spōsalia:t p⁹ viuēte prima spon
sa ꝯberet cū alīq ei⁹ ꝓsanguinea: nō dirimēt
sponsalia ꝓcedentia.d.c.ex spōsalib⁹.

11 ¶ Quid si spōsalia ꝯbentes habuerit tp̄s de 11
bitū t fuerit pure ꝯcta t cū certa persona t cū
ꝓsensu:sed tū fuerūt nulla de iure.puta cū affi
ne:vl cū religioso:vel i sacris:aut cū maleficia
to:t huiusmodi.Rn.q⁹ nihilomin⁹ oriē publice
honestatis iusticia:q⁹ i matrimonio attēditur
potius honestas.l.semp.ff.de ritu nup. Nec
ob.q⁹ nulla oriaſ obligatio:sed bñ publica ho
nestas que ipedit matrimoniū contrahendū
t dirimit contractum.

12 ¶ Sed qd si minoꝛes septēnio ꝯctis spōsalib⁹ 12
pseuerāt vocātes se spōsū t sponsā:vel fil'ia
cēt:vel se inicē oſculanſ vsq̄ p⁹ septēniū: t ex
hoc manifeste apparet eos pseuerare in cadē
volūtate.Rn.q⁹ si ex talib⁹ signis manifeste ap
pet q⁹ pseuerāt in eadē voluntate p⁹ septēniū
cōpletū oriē publice honestatis iusticia:vt no.
in.d.c.ex spōsalib⁹. Alſ si nō manifeste appet
lꝫ perdurēt i eodē,ppōsito:nō oriē istud ipedi
mentū:vt colligiē ex.d.c.ex spōsalibus.

Impedimentum xv. affini tatis que qdem affinitas ē,p̄mitras ꝓsonarū
ex copula carnali ,pueniens oi parētela carēs.
vñ affinitas mediāte ꝓsanguinitate t carnali
cōmixtione,ppagaſ ió ꝓsanguinitatez imitaſ
Sed i hoc differt:q⁹ ꝓsona cōiuncta siue addi
ta alicui ꝓsone:p,ppagationē fit ꝓticeps eiusdē
nature lꝫ indifferēti gradu.vñ non mu
tat genus attinentie:sed tm̄ gradū:sed ꝓsona
addita siue coniūcta per copulā carnalē alicui
ꝓsone nō fit ꝓticeps eiusdē nature:sed q̄si con
iungiē ab extrinseco:vñ cōiungiē alio genē con
iunctōis sed i eodē gradu. Et iō ꝓsona cōiunc
ta p carnis copulā sāguini alteri⁹ iducit p̄mū
gen⁹ affinitatis.ꝓsona vero addita p copulam
ꝓsone q̄ primū inducit genus facit scōm gen⁹
t ꝓsona addita secūde iducit tertiū gen⁹. Vbi
gra vro: frīs mei ē mihi affinis in primo ge
nere:t in eodē gradu quo frater me⁹: t rcliqe
cōsanguinei mei sī eodē gradu quo sunt mi
hi t in primo genere. Alia ꝓsona q̄ nō est mi
hi ꝓsanguinea:nec affinis aliunde si coniūgaſ
cū p̄fata vroꝛe fratrī mei:erit mihi affinis i se
cūdo genere t ꝓsanguinei mei:t in eodem
gradu q̄ sumus fratri meo. Tertia vero ꝓsona
aliūde:nec consanguinea:nec affinis:si cōiun
gaſ scōe ꝓsone ꝓiuncte vroꝛi frīs mei erit mi
hi in tertio genere affinitatis t ꝓsanguinei
mei:ita nō.in.c.nō oꝫ.de ꝓsangui.t affi.

¶ Qūo ipedit affinitas matrioniū. Rn.q⁹ si p̄ 1
ueniat ipedit ꝯbendū t dirimit cōtractū i pri
mo genere tm̄ hodie:t vsq̄ ad quartū graduꝫ
iclusiue:vt i.d.c.nō oꝫ.lꝫ olim ipediret ēt in se
cūdo t tertio genere:vt.xxxv.q.iij.p totū. Mi
ꝓsona cognita carnal'r ab aliq̄ cōsanguineo si
poterit ꝯbere cū aliquo de illa cōsanguinitate
q nō distat vltra quartū gradū ab eo consan
guineo q eā cognouit:t ecōtrario. Et si cōtra
bit nō tꝫ matrimoniū:t itelligiē,pbitū in ifi
nitū in recta linea:ſm vnā opi.quā nō tenco.
vt.s.dixi.impedimentum.vi.§.i.

¶ Quid si affinitas supnēiat matrimonio iaꝫ 2
cōtracto ꝓverba de pūti lꝫ non ꝓsummato.Rn.
q⁹ nō dirimit cū.vt in.c.ij.de cōsan.t affi.t ul
le p quē ꝓtracta ē affinitas non pōt petere de
bitū sine pcō mortali:sed bñ tenēt reddere ve
re vel iterpretatiue petēti. ꝟDe.de pal.tꝫ q⁹ si
matrimoniū nō ē cōsummatū:q⁹ nec ēt redde
re pōt sine mortali peccato:q⁹ pōt religionem
ītrare. Sed hoc non credo:q⁹ lꝫ possit non tñ
tenetur ītrare.

¶ Sed nūqd ep̄s poterit dispensare cū tali vt 3
etiam exigere possit sine peccato.Rn.vt.s.Jnce
stus.§.v.

¶ Utruꝫ remaneat affinitas post mortē ꝓso 4
ne cognite.Rn.q⁹ sic.q⁹ ē vinculum ꝑpetuum.

¶ Utrum coitus fornicari⁹ causet affinitatē 5
Rn.q⁹ sic.q⁹ p oēm coitū oꝛdinatū ad carnis p̄
pagationē p quē ꝓsanguinitas ꝯbi possit con
trahi affinitas.non aūt p coitū cē vas vel so
domiticū:t hmōi.xxxv.q.ij.crimoꝛdinaria.t
de eo q cogno.ꝓsan.vr.sue.c. fraternitatis. t
xxxv.q.x.fraūitatis. Bof.tū tꝫ absurdū ꝯbi

affinitatē p fornicariū coitū etiā ordinatū ad generatōz.t iō tz q ñ ꝑbiť nisi ex primitate p ueniēs ex nuptijs: vt pz in.l.ſi facile.§.sciēdū. ff.de gradib⁹. Sz ꝓiū cōiter teneť.t sic serua Et illc.§.sciendū.logē de affinitate per quam defertur hereditas ad aliquem.

6 Quid ſi clauſtr pudoris itrauit ſed ſemē non emiſit.R.q affinitas nō ꝑbiť:ēt ſi mulier ſola emiſſet.ſz q̄uis clauſtr nō itret:ſz tñ ſemē ſi itus mittit ꝑbiť affinitas:q: pōt fieri generatio ſic fit i balneo: vl i ōmōib⁹ ſuccubus t icub.

7 ¶ Quid ſi vir itrās clauſtrū emittit ſemē t ñ mulier.R. ¶Da.in.c.frainitatis.de eo q cogno. ꝓſan. vr. ſuc. Inn.ibidē tz q nō ꝑbiť affinitas ſed q: oz ſil emittāt tā vir q̄z mulier. Idem tz Mo.i ſum.t Hugo.in.d.c.extraordinaria.ſz ipſe ¶Da.dicit q Mo.in.d.c.frainitati.dicit q ſufficit q vir emittit i clauſtro pudoris:lz mulier nō emittat:q: ſm medicos pōt fieri generatio Et ħ ſegē Fede.ꝓſilio.ccxc. Et vſ ſeg ¶Da.i iudicio meo ēt Inno.i.d.c.frainitati.t Rodo.t ¶Oc.de pal.in.iiij.al'r Btā Ygo non potuiſſet effici mr t Ygo.ſi oporteret mulieré ſemiare.

Impedimentum ſertūde cimū di

citr ipotētia coeūdi q̄ qdē eſt vitiuz animi vel corporis vel vtriuſq̄ q̄ quis ipedit alij carnaliter cōmiſceri.

1 ¶ Quot ſunt ci⁹ ſpēs.R.q trēs. ¶Dria dr naturalis vt frigiditas i viro. Artatio i muliere. Et defectus etatis in vtroq: vel altero. Altera ē accidētalis que ꝓuenit a cā extriſeca t accidentali: vt caſtratio. Et tertia maleficialis q̄ a demonib⁹ prouenit.

2 ¶ Circa frigiditatē t artationē:dic breuiť q ad hoc vt ipediat matrimoniū contrahendū t dirimat ꝛctū requirit ꝑ q precesſerit tale matrimoniū:q: ſi aduenīret p⁹ cōtractū nō dirimeret.lz eſſet rōnabilis cā diſpēſationis fiēde per papā vt alter apt⁹ cōtraheret cū alio:ſi nō dū erat matrimoniū ꝓſummatū.vt no. ¶Da.in c.er pte.t in.c.ex publico.de puer.coniuga.Et idē dic de ipotētia accidētali ſm cūdē ¶Da.allegat.c.q ſcdē.t.c.ꝓſultatiōi.de fri.t malc.Secūdo regriť q ſit tāta q nullo mō poſſit coire hoc ē ſm pe.de pal.q ſit talis q ipediat actuz ꝑpetuo ſaltē:q: lz ipediret effectū generatiōis ſed non actū q̄ eſt emiſſio ſeminis i vaſe nō eēt ipedimētū. Tertio q ſit perpetuū ipedimentū ita q nullo mō medicamie aut remedio poſſit remoueri:q: ſi poſſet ſine piculo mortis remoueri non dirimeret.ħ nō.in.c.i.t.ij.xxxiij.q.i.t de frigi.c.ij.t.iij.t q̄ſi per totū. Nec facio vim i frigiditate que ē a natura aut in illa q̄ eſt per ſenectutez:q: q̄ non pōt iuuari ipedit.vt no. Ric.in.iiij.di.xxxiiij. Et cadē rōne dic de nimia caliditate q̄ contraz ipediret:ſm ſcāſ Tho. ca.di.Quarto q ſit ignorās q̄ cōtrahit de tali ipotētia:q: ſm ¶Oc.de pal.q ſcit ſe:vel aliuz ipotentē t cū accipit non pōt amplⁿ cū deuenire ad viculū:q: eſt vex matrimoniū:t hec quattuor dic etiā requiri in ipedimento accidē tali vt dirimatur.

¶ Sed qd dc eo q bz virgā erectā ſed nō pōt emittere ſemē pp ipedimentū naturale vel accidētale.R. ¶Da.in.c.ij.de frigi.t maleſi.xxxij. q.vij.in.c.bi qui.tz q pōt ꝓtrahere t tz matrimoniū:q: pōt mulierē ꝓuocare:ſed cōiter tenēť ꝓtra:q: ex quo non pōt h:fe actū generādi: pōt mulier dicere ego volo effici mater.vt i.d. c.i in fi.t ſic tene ſi ante precesſit ꝓtractū matrimonij tale ipedimentū t non ſit remediabile.

¶ Utrum mulier pp artitudinē ſeparata a ꝑ viro t ꝓiuncta ſcōo que efficiť habilis. primo ꝑpter vſuz ſcōi ſit reſtituēda ꝑ.R. ¶Da.in.c. fraternitati codez. q: ſi non poterat coniungi ꝑ viro antea ſine periculo mortis ꝑ aliq̄ remediū q: nō reſtituť ſed ſtabit cū ſcōo:q: in ſmo non fuit matrimoniū. vt tz Abbas t ¶Oc.t ſe quiť Joā.an.in.d.c.fraternitati.in fi.q̄ verus limita q̄ſ apte apparet de diſſimilitudine mēbroz ambox.al's eſſet reſtituēda:q: vſ eccleſia decepta:t ſic pcorda docto.

¶ Circa etatē vero vt nō. diri. Etas ad ꝓbendū ſpōſalia ē septē annox cōpletox. vt i.c.vnico.de deſpon.ipu.li.vi. Sed i matrimonio regritur q: vir bēat cōpletū.xiiij.annū. t mulier. xij. vt in.c.puberes.t.c.ꝓtinebať.de deſponſa. ipube. Unde ſi añ illud tps ꝓbať non erit matrimoniū ſed ſponſalia.c.vnico.de deſpō.ipu. li.vi. Et hoc vex niſi malitia ſuppleret etatez t tunc eſt ſm Tancre.t ¶Mo. c. de illis.cl.ij. de deſpon.ipube.q̄ſ ſe inuicē cognouerūt alit nō Sed tu dic cū Jo.an.q: ſufficit q: ſint experti copulam carnis:ſi non inuicē ſaltē cum alijs. Uñ exponitur illud malitia.i. vigo: naturalis ſeu potentia coeūdi ſupplet etatē. qō pz in.d. c.de illis ibi potuerūt coniūgi. Et iura que dicūt q matrimoniū tz:ſi ſunt primi pubertati: lz doc.in hoc ſit diuerſa interpretatio. Tñ tu hec intellige cū Hoſti.in ſum.q: eſt prima etati q̄ſ ē viripotēs qō per experiētiam pōt ſciri

d.c.puberes.t.c.a nobiſ.de deſpon.ipu. Unde gl.in ſum.xx.q.i.refert ¶Bř.dicētē q puer no uē ānox reddidit nutricē ꝑgnātē. Et Alber.i quarto.dicit ſe vidiſſe puellā nouē annox ꝑcepiſſe:t in decimo peperiſſe.

6 ¶ Sed qd ſi puer pubes t habilis etate ad ꝛctū bēdā ꝑbiť:t ē ipotēs ad coeūdū.R.gl.tz q matrimoniū nō ē validū.in.c.puberes.t ſeḡ ibi ¶Da.de deſpō.ipube. Et q bīet actū generandi non pōt nō dř pubes:q̄ aſſimilat ipuberi:t facit iſtud.c.puberes.in fi. Doctores tñ cōiter tenent q non ſeparabiť:ſed expectabiť tps pubertatiſ.ſ.decē t octo ānox.l.itē mella.ff de alimen.t ciba.ie.t hec eſt humanior t verior:q: ex quo ipedimētum nō eſt ꝑpetuū nō reſtat qn ſit matrimoniū.aliter ifirmus ipotēs nūc ad coeūdum non poſſet contrahere:qō fal ſum ē:t iō erit matrimoniū:ſed ſi in.xvij. nō poterit iudicabitur ipedimētum perpetuum:t ſic diſſoluetur.

7 ¶ Sed nūqd peccāt q contrahūt matrimoniū añ debitā etatē.R.ſm ¶Oc.de pal.in.iiij.q ſic mortaliter ſi ſine iuſta cā t inia epi ꝓtrahunt: q: ꝓhibitionē.c.ij.de deſpon.ipu.

8 ¶ Sed pone q minor ſeptēnio fuit cognita a ſponſo maiore.xiiij.R. Jo.de deo q erit matrimoniū.ſed ¶Da.in.d.c.cōtinebať tz q nō erit quātūcūq: fuerit cognita q: non bz cōſenſum aptū ad matrimoniū ꝓtrahendū niſi eſſet multū diſcreta t doli capax.

9 ¶ Pone q dicti ipuberes qui p⁹ ſeptenniuz ꝓtraxerūt matrimoniū qō iuris interpretatione ſunt ſponſalia.vt in.c.vnico.de deſpon.impu.li.vi.perſeuerant vſq: ad plenā pubertatē t in pubertate iteruenerūt oſcula t amplexus t dona.nunqd erit matrimoniū.R.q ſi interuenit copula.ter.eſt clarus in.d.c.vnico. q ſic efficitur matrimonium. Si vero copula nō iuenit neq: conſenſus expreſſus poſt pubertatē.ſic opi.eſt diuerſa. Jnno.tz q nō efficiť p q̄ſ cūq: alios act⁹ eē copulā vel nixū ad cā. Mo. vero fuit varius i.c.atteſtatōes.de deſpō.ipu. t i.c.ad id.de ſpō. Archi.i.d.c.vnico.p⁹ multas opi.vt ꝓcludere q nō ſit matrimoniū niſi inueniat vl nou⁹ conſenſus expreſſus: vel copula: vel traductio ad domū.t ħ vſ ſeg Alan⁹. Dicē.t Bof.in.c.ſras. de deſpon. ipu. ¶Da.in.c.fi.de ſpon.tz q per oſcula iocalia t amplexus t huiſmodi ſigna:efficiť matrimoniū.al'ſ at glo.t Jo.an.in.d.c.vnico. Ray.tenet q ſi q̄ſ ꝓtrahere tunt intendebāt contrahere matrimoniū:ſic nō erit nec matrimoniū nec ſponſalia. 2¶ Patrimoniū q: etas ipediebat ſponſalia q: hoc non intendebant.nec verba ad hoc poſſunt referri: t ſic aduenīēte pubertate ēt ſi ſequať copula: non erit matrimoniū nec verū nec preſumptū Si vero q̄ſ ꝓtraxerunt intendebant cōtrahē. ſi non vt agebant.ſaltem quantū valere poterat:ſic erūt ſponſalia t non inducēt matrimoniū:niſi aut p copulā:aut per cōſenſum cuidēter expreſſum.t ſic intelligit ter.d.c.vnici. Ego vero ſaluo meliori iudicio iuxta illud.l.claudi⁹ felix.in fi.ff.q po.i pi.ha.dico q ad hec vt ſpō ſalia efficiāť matrimoniū verū:oz interueniat nouus conſenſus i matrimoniū expreſſus cuz aliquibus ſignis vniuocis:ħ ē q talia ſigna nō poſſint fieri legitime:nec ſoleant fieri niſi cuz vxore in legitimo matrimonio conūcta.iſtud cōiter ſequunť theologi.in.iiij.di.xxxvij.patz in ar.per.l.minorē.ff.de ritu nup.t per.d.c. atteſtationes.t qō ibi no.t ideo ſi poſt pubertatē amboz nouū conſenſum habuerūt oſſum p aliq̄ ſignū qō ſolummō coniugib⁹ exhiberi ſolet:ſic indubitanter matrimonium efficitur. Si vero nouū talē conſenſum in pubertate non habuerūt.ſed ſimpliciter perſeuerauerunt i tali opinione prima nihil de nouo determinātes: tunc reduco doc.ad concordiaz. Et dico q ſi interceſſerūt actus qui non ſolent fieri niſi cum vxore vt traductio ad domum:habitatio mutua ſeorſum:t hmōi:ſic talia ſigna faciunt matrimoniū preſumptū. Et ſic intelligo t limito dictū glo. Mo.t ¶Da.ac ceterox. Si aūt ſigna exhibita poſt pubertatē ſunt ſigna q̄ ēt ſponſis de futuro exhibenť:vt ih aliqb⁹ locis oſcula t amplexus t hmōi:ſic non faciūt matrimoniū nec vex nec preſumptū:q: ħ nō,pbat cē q̄ſ ab ħ contigit abeſſe.l.neq: natales.C.de ,pba.c.ij. de trāſla.epcia.t ſic intelligo Jnno.cū ceteris. Iſtā pcordiā vř tenere do. An. in.d.c. atteſtationes.t de iſtis vltimis non logř.d.c. vnici. q̄ pz in Nbo conſtiterit euidenter.nec gl.ibi dē ſi bñ pōderetur q: dicit ſe amplexabanť nō ſimplr:ſed addit vt coniuges.

¶ Circa vero impedimentum naturale vel accidentale eſt ſciendum ſm ¶Pano:.iij.c.i.de frigi.t maleſi.q: quando non poteſt per aſpectum pbari ſemper debet ad minus habitare per triennium anteq̄z matrimonium diſſoluatur.vt in.c.fi.eodē. Secus in impedimēto qō pōt p aſpectū,pbari:vt in.d.c.fraternitati. Vel per inramētū,ppriū cū ſeptima manu ꝓpriquox.vt in.c.laudabilem.co.ti.q: ſtari poteſt diuini.

Universidad de Deusto
Biblioteca

11 ¶Quid de spadone vtroq; testiculo.ff.qui/dam tenent q; non dirimitur.q; fm Auicēnā potest exigere virgā ⁊ semen emittere:ꝛ non possit generare.Sed fm ℘da.in.c. qō sedem. de fri.⁊ malc.doc.cōiter tenēt q; nō pōt ꝓbere:⁊ sic non ꝛ matrimoniū ⁊ dirimēt:secus si esset castratus tm̄ vno testiculo:⁊ sic potest ⁊el ligi ter.⁊ glo.in.l.si serua.§.si spadom.ff.de iu re do.vide glo.in.c.hi. gl.xxxij.q.vij.Sed ego teneo q; ex quo hꝫ actū generādi q; ꝛ matrio niū ꝛ nō habeat effectū. vt.ē.dcm̄ ē.aliter steri les nō possent cōtrahere:qō falsum ē:⁊ fm ℞ limita glo.℘dictas.Nec ob.c.i.co.ibi volo esse mr̄.volo filios,pcreare:q; ille vir nō habebat actum nec effectum.

12 ¶Circa vero maleficiatos. Aduerte q; aliquā do quis est maleficiatus respectu oiuꝫ.⁊ sic ꝓ bere nō pōt:⁊ si ꝓbit p⁹ primū matrimonium ꝛctū ⁊ cōiungit cū scōa redire tenet ad primā q; ꝓꝫ:q; ipedimentū nō erat ppetuū:⁊ iō ꝑmū matrimoniū fuit firmū. Si aūt sit maleficiat⁹ respectu vni⁹ plonę:sic nō restituet quāius co gnoscat secūdā:q; primum matrimoniuꝫ fuit nullū ⁊ scōm fuit validum.

13 ¶Sed nunqd iudicabit ipedimētum ppetuū qō remouēri posset p aliqō maleficium.ff.fm scm̄ Boñ.in.iij.di.xxxiij.⁊ scm̄ Tho.cadē di. q; sic.q; non pōt hō p maleficium iuocare de mones pro aliquo casu.

14 ¶Si querat de abboiatiōe:vt q; ipedit matri moniū ꝛ scūs Tho.vbi.ē.q; ē idē iudiciuꝫ qō de maleficio cū sit cā extrisecā ⁊ accidētalis.et ℞ intellige qñ ex tali abboiatōe i imaginatiua fantasia aut estimatiua ꝓcipit talis horor q; nullo mō pōt hīc actum generādi cū tali.

15 ¶Sed quid si inueniat aliquis qui vellet de/struere maleficiū eum alio maleficio.vide.j.su pstitio.§.xiij.

16 ¶Quero qd si dubium sit:an tale ipedimentū ipotētie coeūdi precesserit matrimoniū ꝛctum p verba de pūti an nō.ff.℘da.in.d.c. frainita tis q; ꝓsumet̄ pcessisse ex q̄ nūq̄ potuit cogno scere.facit i ar.l.iij.C.de edi.edic.Et ℞ idem se quit Ric.in.iiij.di.xxxiij.q; debem⁹ ꝓsume/re q; sicut precessit ꝓsummationē ita ⁊ ꝛctioꝫ Mā ex futuro ꝓsumit ē preteritū.vt no. in c.scribā eisdē.de ꝓsūp.⁊ sic doc.magis vidē tur i hāc opionē iclinari:⁊ plꝫ mihi.ꝫ glo.i sū ma.xxxiij.q.i.dicat q; ꝓsumēdū ē subsecutuꝫ Nec ob.c.ꝫ ex quadā.in fi.de testi.vbi dr̄ q; i dubio ,p matrimonio ē ꝓsumēdū.q; dic̄ pa. vbi.ē.q; ē vex qñ matrimoniū pōt hīc suum effectū.s.cuitationē fornicatiōis vel bonū,prin Et hanc mirabilē limitationē ꝛ ēt do.An.in c.ſe vestre.de frigi.qō bñ notabis.

Impedimentum

decimā septimā

fm aliquos dr̄ ꝓsuetudinis vel statuti:pro cu ius itelligētia queritur.

¶Vtrum ꝓsuetudo possit ꝛ matrimoniū. ff. fm ℘da.i.c.sup eo.de cognatōne spūali:q; aut ꝓsuetudo habilitat als ihabiles p ius canonicū vt puta q; cōtrahāt in.ij. vel.iij.gradu ꝓsangui nitatis:⁊ hmōi:⁊ sic nō valet.vt,ꝑbat i.d.c.su per eo.fm verā significationē iuncto.c.q; sup bis.de cōsan.⁊ affi.⁊ hoc ꝛ ℘o.quasi sit irra tionabilis.Et quo ifero q; ꝓsuetudo nō appro bata a papa nō pōt tollere ipedimentū publi ce honestatis cū cōsuetudo nō valeat cōtra bo nestatē ecclesie.c.cū decorē.de vi.⁊ ho.cle. Aut cōsuetudo solū inhabilitat alias habiles:vt in filijs duox cōpatrū p quox neutrū vēt ꝛ ad cognationē spūalē:⁊ tunc valet vt nō ꝓbat Facit.x.titaq;.⁊.x.cetex.d.c.sup eo:⁊.d.c.oli de cle.cōiuga.Aut ꝓsuetudo nō solū inhabili tat vt nō ꝓbat:sed ēt hꝫ vt dissoluat ad rpm:⁊ sic valet:vt voluit Jnn.q; peccauerunt ptēn do ꝓsuetudinē patric.xxx.q.v.aliter. Aut taliter inhabilitat:q; si fuerit cōtractū hꝫ vt dissoluat i ppetuum:⁊ tunc si ē approbata p papā saltē tacite sic valet vt probat in.d.c.sup eo,ſꝫ lectu rā ℘o. Sed si nō apparet de approbatōe pa pe:tunc nō valet ſꝫ ℘o.in.d.c.sup eo.⁊ ppea dicit casum prefati.c.nō extendendū. Sed ℘da. ꝛ cōtrariū.vbi cū de cōsuetudine cōcurrit scā dalū:q; sicut papa pōt ins diuinū interpretari ⁊ addere ⁊ diminuere.vt no. Jnno.in.c. que i ecclesiax.de consti. Jta ⁊ ꝓsuetudo.vt ꝛ idem Jnn.in.c.f.de cōsue.⁊ hoc ēt sentit gl. magna in.d.c. super eo, que vult q; vbi esset cōsuetu do q; nō ꝓberet in quintū gradū:si ex cōtracta generaret scādalū non valet matrimoniū:qa vt dcm̄ ē. Cōsuetudo cōtinēs i se scandalum ex preteritioe pōt inhabilitare alias habiles. secus si a principio nullū fuisset ipedimentum q; tūc scādalū superueniēs nō pōt dissolucre q; pp scādalū non ē recedendū a veritate iurīs diuini.c.ij.de no.ope.nun.⁊ in regula q; scāda liꝫauerit.de reg.in.sed.d.An.d.Butr.i.d.c.sup eo.limitat sic. Nō aut consuetudo hꝫ ꝑcursuꝫ iuris antiqui:⁊ tunc dirimet i ppetuum itemet niēte scādalo:nisi ita dirimat. Si vero nō hꝫ

ꝑcursum iuris:⁊ tunc si a nouo iure approbet vel a papa fiāt dirimet:qō si nō hꝫ ꝑcursuꝫ iu ris antiqui vel noui vel approbationem pape tunc non pōt creare nouum ipedimētuꝫ ad di rimendū i perpetuū.⁊ hoc est verissimū ⁊ di ctum ℘dano.intellige de ꝓsuetudine generali quā papa scit ⁊ approbat non de particulari: nisi fm dictum do. Anto.

1 ¶Quid si cōsuetudo mariti ⁊ vroris sit diuer sa.ff.℘da.in.c.i.de spon.Aut ꝓsuetudo dispo nit sup solēnitate ꝓtrahendi:⁊ hꝫ obseruari cō suetudo patrie vbi matrimoniū ꝓbit:etiam si ambo essent peregrini vel forēses:q; non esset violāda ꝓsuetudo patrie cū scādalo alioꝝ.vt i c.que cōtra.viij.di.⁊.l.si frigidus.ff.de cuic.⁊ l.ij.C.quēadmodū testa.apiāt̄.Aut ꝓsuetu do disponit super executione vel alijs seruan dis p⁹ cōtractum:⁊ hꝫ attēdi cōsuetudo domi cilij ipsius mariti.l.fi.§.idē rescripserūt. ff. ad munici. Nā si ꝓsuetudo ē domicilij mariti q; maritus lucretur certā ptē dotis:ꝛ in loco sit alia ꝓsuetudo:tñ seruabit consuetudo domici lij mariti ⁊ lucrabit:vt ē de mēte Bar.in.l.cri gere.ff.de iudi.vbi ter.cū glo.⁊ in.l.cūctos po pulos.C.de sum.tri.⁊ ſegtur Bal.in rubrica d̄ inuestitura.de re.alie.facta.c.vltimo. Sꝫ limi tat verā nisi error iteruenerit:q; mulier igno rabat ⁊ ꝛit simplr̄ fiducia iuris cōis.ar.ff. de iur.⁊ facigno.l.regula.⁊.ff.de ꝓba.l.cū de ide bito.Alij tenēt q; si ꝛit i loco mulieris ille lo cus ispiciat:si in loco viri ille attendat:si in lo co tertio ꝓsuetudo viri obseructur:q; ē caput mulieris.de spon.c.i. Sed opionē Bar.sequit do.Anto.q addit q; si maritus mutauit domi cilū post ꝛctū matrimoniū q; hꝫ attēdi ꝓsue tudo domicilij tpe cōtractus ⁊ non domicilij vbi dissoluitur matrimoniū q; hꝫ attēdi locus vbi orta fuit obligatio:⁊ non vbi recepit puri ficationē:⁊ facit ter.iuncta glo.fm intellectuꝫ qué ſequit m.l.si vxor.ff.de iudi.

3 ¶Vtrum statutū patrie valeat circa matrio niū.ff.℘a.i.c.i.de spon.do.Ant.sic distinguit q; aut statutū patrie disponit circa substantia lia matrimonij:puta inualidādo matrimoniuꝫ vel ꝑsonas:⁊ sic non valet.Exquo ꝑꝫ q; leges ꝓhibētes matrimoniū inter tutorē ⁊ pupillā rectorē,puicie:⁊ ꝓuinciale ⁊ hmōi nō tenent. Idem dicas si habilitaret ihabiles.de quo vi de p Fede.consilio.xxxv.vbi ꝛ q; generaliꝫ sta tuta laicox circa matrimoniū sunt nulla: quia hec materia nō ē de foro seculari: sed ecclesia/

stico:vt in.c.tuā.de or.cogni.facit qō no.Bar. in.l.titia.ff.solu.ma.⁊ per doc.in.c.fi.de secun. nup.Aut statutū disponit iferendo penā circa substātialia ipsius:⁊ inferendo dānum:⁊ sic nō valet:vt disputat Jo.an.in.c.statutū.de here. li.vi.Exquo patet q; nō valet statutum infe rens penaꝫ contrahēti cū minore.xxv. annis. nisi pntib⁹ agnatis:q; intimidat matrimoniū qō libe ex dꝫ esse.c.cū locū.de spon.Baspar tū de Cal.in.c.ij.de clan.desp̄.dicit ꝓsultū fuisse q; valet statutū in isto casu ⁊ fil'i. Sed ℘da.ma gis plꝫ opi. Jo.an.⁊ ē magis cōis.de quo vide in.d.c.i.per do. Jo.Anto.de scō gcorgio. Qñ qꝫ statutū iponit penā auferēdo lucrū qō lex secularis attulerat:sic valet fm.d.Anto. Sed Fede.vbi.ē.⁊ ℘da.tenent ꝛciū. Qñq; statutuꝫ non disponit circa substātialia matrimonij:ſꝫ circa dependētia:puta circa dotē.⁊ sic valet ſꝫ Jnno.ar.c.Raynutius de testa. Qñq; circa so lēnitates disponit:⁊ sic valet:⁊ peccāt non ser uātes. ℘da.ꝛ cōtrariū:q; nō ptinet ad laicos Sed tu dic vex q; nō valet statutum in solēni tatibus alijs adhibitis in tali ꝛctu:⁊ maxime que nō faciunt ad certitudinē matrimonij: ⁊ sic intelligo dictum pa.⁊ limito Bar.in.l.edici mus.C.de murile.⁊ Bal.in.l.i.ff.de iusti.⁊ iu re.qui tenēt q; suadēte publica vtilitate ler ciui lis potest penā apponere subdītis suis:⁊ sic p accidēs erit licitū.s.statuere circa solēnitates matrimonij:qō als nō esset licitū.l.gracchus. C.ad.l.iul.de adul.Quis ipsi teneant generaliē valere penā appositā circa matrimoniū ꝛbendum. Et sil'r dictū predicti do.Anto.⁊ dictum ℘da.erit vex:vt dixi in alijs solēnitatib⁹: que nō faciunt ad honestatē matrimonij:vel eius certitudinē:q; sic nō ligaret.

¶Sed nunquid predicta hēbunt locū i spōſ. ff.fm do.Jo.an.predictuꝫ in.d.c.i.q; sic per.l. oō.ff.de spon.facit ter.in.c.cū hāt.de eo qui du.in ma.quā pol.p adul.vbi equiparant matrimonium ⁊ sponsalia. Et ℞ vex quo ad dis positionē:sed non quo ad penam:q; pena ap posita circa matrimonia non hꝫ locū i spōſali bus fm glo.cōiter approbatā in cle.eos.in ℣. ꝛbere.de ꝓsan.⁊ affi.qō no.benc. 4

Impedimentum

decimū octauuꝫ

dr̄ privationis qñ.s.aliquis est surdus:mutus ⁊ cecus.nā talis nō pōt cōtrahere:⁊ si cōtra hit non ꝛ:sed dirimit fm aliquos. Rō q; qui nūq̄ vidit nec audiuit:nec pōt scire qd sit ma

Universidad de Deusto
Biblioteca

trimoniū non potest contrahere nec consentire in matrimoniū. Sed istud ego limito ſm Ho.t Pa.in.c.cū apud.de ſpon.vbi: ſi nullo modo potest exprimere conſensum ſuū. Sed ſi posset exprimere ꝓſensum ſuum in ꝓtrahēdo p aliqua ſigna ſic erit matrimonium ꝓtrahendo: qz licz ignoret quid ſit matrimoniū, put ſacramentū eſt: non tñ, put eſt vinculum quod a iure naturali elicitur: quo rō dictat vt alicui inſeparabiliter adhereat ad generationem, pcurādam. Difficilimū tñ eſt hoc tales poſſe oſtēdere per aliqua ſigna. Silr furioſus priuatus iudicio rationis non potest contrahere. vt no. in.c.dilectus fili⁹. de ſpon. niſi hꝫ lucida itervalla: t tūc ꝓſentire posset. Idē dic de ebrio.

1 ¶ Nota, ꝓ intelligentia oīm predictoꝝ singulare dictū Ho. in.c.ſi vir. de co.ſpi. q⁹ vbi doc. t magiſtri p ſuas gl. matrionū ſoluūt: nec inſ expreſſum adducūt ſi repiē vn⁹ doctor vel magiſter ſcribēs ꝓtiū matrimoniū ſuſtinēs ipe ē ſequēdus. ar.c.licet. ex gdā. de teſti. q: ſm eum tolerabilius eſt aliqs ꝑ ſtatuta hoīm copulatos dimittere ſil: qꝫ ſic ꝓiunctos ꝑ ſtatuta dei ſeparare. d.c.licet. Iſtud dcm̄ ſeqr̄ t recitat pa. in.d.c.ſi vir. Sz limitat dicēs: niſi cōis opi. haberet qſi ter. p:o ſe: t ppea exponit id qō dr̄ in d.c.ſi vir. ſ.q⁹ eſt ſequēdū in hoc qō humanius dicit. i. rōnabilius t equs. Idē fere dicit i.c. fi. de ſen. t re. iudi. t dicit cōfirmari dictū prefatū Ho. p.d.c.fi. ſed limitat niſi opio illi⁹ doctoris cuidēter eſſet falſa: vel niſi ,pbabilib⁹ rōnibus poſſet cōuinci. Addo t aliā limitationem t dico vt̄ prefatū dcm̄ qñ matrimoniū ſuſtētatū pōt hr̄e ſuū effectū, ſm q.ſ. dict. Matrimoniū tertio ipedimēto. xvi. in fi. alſ qñ non pōt hr̄e ſuū effectū matrimoniū nō eſſet iudicādū, p eo ad dictū vnus ꝑ cōem opionē.

2 ¶ Vtrū papa poſſit diſpēſare in oīb⁹ impedimētis predictis. ſ.q⁹ qdā ſunt ipedimēta q̄ remouēt ꝓſensum: ſicut ē ipedimētū tertiū. ſ. cōditōis: t quartū. ſ. crroris pſone, t vndecimuz ſ. metus ſeu coactionis: t decimūoctauū. ſ. ꝓpatiōis ſenſus. Vñ ſicut papa non pōt ſupplere ꝓſensum ſine quo non ē matrimoniū: ſic nec i ipſis pōt diſpēſare vel ipa tollere. Alia ſunt ipedimēta ex ſtatuto eccleſie cuiuſmodi ē impedimētū primū. ſ. interdictū eccleſie: t ſecūdum ſ. feriaꝝ. t quartū. ſ. cōditōis ſeruilis: q: vt matrimoniū cōtractū cū ancilla a libero nō tenear. ꝫ ē ex ſtatuto eccle ſm Ric. in quarto. di. xxxvi Et Pe. de pal. Et quitū. ſ. voti caſtitatis: t ſeptimū. ſ. cognatiōis ſpūalis. t octauū. ſ. cognationis legalis. t nonū. ſ. criminis. t decimū. ſ. diſparitatis cult⁹. t duodecimū. ſ. ordis. t qrtūdecimū. ſ. publice honeſtatis. t ſextūdecimū. ſ. ipotentie coeūdi. Mā poſſe generare non eſt de ſubſtātia matrimonij. aliter ſenes nō poſſent cōtrahere: qō falſum ē: t ideo eſt ex ſtatuto eccleſie. Et impedimētū decimūſeptimū. ſ. cōſuetudinis: t in iſtis papa pōt diſpēſare. Similiter dico de ipedimento. vi. ſ. conſanguinitatis. t. xiij. ſ. ligaminis. t. xv. ſ. affinitat⁹: quo ad aliqua que in ipſis ſolū ſunt ex ſtatuto eccleſie: ſicut eſt in ꝓſanguinitate t affinitate: vt qs nō poſſit cōtrahere in ſcōo gradu in linea equali. t. xij. t. xiij. t ſilr in ipedimēto ligaminis quo ad ꝫ ne quis poſſit ꝓtrahere cuz alia poſt matrimoniū ꝓtū cū aliqua p verba de ꝓſenti ſolum. Et i hoc cōcordant cōiter doc. lz quo ad vorū ſolēne aliqui tenuerint q: papa nō poteſt diſpēſare. ſicut Tho. xxij. q. lxxxviij. t quidam alij. Sed tu tene q: pōt: vt ēt ipſe Tho. i. iij. di. xxxviij. t Ric. cadē di. t Henri. de gan. in. v. quolibet. q. xxix. t ē cōis opi. tā Theo. qꝫ canoniſtaꝝ. Alia ſunt ipedimēta iuris diuini t legis naturē. de quib⁹ habes. ſ. Impedimētum. vi. ſ. i. ſ. de ꝓſanguinitate t affinitate vſqz ad ſcōz gradū i linea inequali. Et in iſtis vtrum papa poſſit diſpēſare: ſic fuit diuerſa opi. canoniſtarū i. c. lr̄as. de reſti. ſpo. t in.c.p venerabilē. g ſi. ſint legi. t in.c., ppoſuit. de ꝓceſſ. preben. gbuldā dicētib⁹ q⁹ non pōt p.d.c. litteras. Sed tu dic t tene q: lz papa non poſſit tollere dicta impedimēta generaliter: tñ in aliquo caſu ſpāli legitima cā ſubſiſtente pōt i dictis impedimentis ꝓſanguinitat⁹ t affinitat⁹ diſpenſare: vt ēt lz Jo. an. t recitat t ſeqr̄ Pa. i. d. c. litteras. de q̄ vide j. papa. ſ. i. An aūt poſſit ſilr diſpenſare in ipedimēto ligaminis inquātū eſt de iure diuino. ſ. vt poſt matrimoniū ꝓſummatū quis ꝫbat cū altero teneā cōiter q: non. t ſic ſerua i dubitāter q̄ ad ꝫ vt quis poſſit dimittere vt o rē vel vro: vix: q̄ ad viculū p⁹ matrimoniū cō ſummatū. Silr ēt quo ad ꝫ vt vro: poſſit hr̄e duos viros: ſed q̄ ad ꝫ vt vnus vir poſſit hr̄e duas vxores: credo papā poſſe diſpenſare qñ genus fideliū eſſet reductū ad pauciſſimos viros. de quo dic vt. j. Papa. ſ. i.

3 ¶ Sed nūgd eps ſilr poterit diſpēſare in aliquo predictoꝝ ipedimentoꝝ. ſ.q⁹ in iterdicto eccleſie ſpāli facto a ſuo inferiori pōt t i impedimēto criminis: qñ cria ſolū ipediūt matrimoniū ꝓtrahēdū. de ghus. ſ. Impedimentū. ix. in pri. Sz in iterdicto facto a ſupiori ſuo: vel i criminib⁹ q̄ ipediūt t diriműt p⁹ ꝓtū. de gh⁹. ſ. in.d.ix. ipedimēto. ſ. i. t. v. Aut i aliis quibuſcūqz ipedimētis matrimonij ne ꝫbaī non poteſt eps diſpenſare niſi in caſib⁹ de quibus. ſ. Diſpenſatio. ſ. v. Ēpm poſſe diſpēſare cōtra canonē vel concilium dictum eſt.

4 ¶ Quid de illo q audiuit ꝓtenū ipedimētuz fore inter ſe t vroꝝ ſuā. ſ.ſm Rod. q⁹ ſi audiuit a fidedignis teneā ignorā tia: t ſi ꝓcipiat, pbabilē opi. ex dicto tali nō dz exigere debitū: ſed ſolū reddē donec i. relligat veritatē diligēter ingrendo. Si vero iquirēdo nihil inuenit vel audiuit hoc non a fidedignis: ſic dz deponere ꝓſciaz nec peccaret mortal̄r ſi nō crederet q̄uis audierit a fidedigno. vtputa a ſacerdote vel cōpatre t hmōi: q: nō obligat cuicūqz credere niſi ,pbet: lz ſuſficit ingrat: t ſi aliud nō inuenit nō credat.

5 ¶ Nūgd ſacerdos teneat reuelare ipedimentū vide. ſ. cōfeſſio. xiij. ſ. r.

6 ¶ Petrū vro: teneat ſeq vix trāſferentē ſe ad aliā patriā. ſ.q⁹ non. ſi ,pbabiliter dubitat de morte ſua: vel q⁹ vellet eā exponere ad ſcortuz vel ſi vir vellet ire vagabūdus cū tñ non eſſet q̄ ꝓtraxit. Mā in iſtis caſib⁹ non teneā eū ſeq alſ ſic, ita no. doc. in.c. de illis de ſpon. t i.c.i.d ꝓiugio leproſo. de q̄ dic vt. j. vro:. ſ. ir.

Atrimonium

uij. q̄ ad ſeparabilitatē: vtꝫ ſit ſeparabile matrimoniuz poſt q̄ ſemel legitime ē ꝓtum p Nba de ꝓſenti t ꝓſummatū. ſ.q⁹ ꝫ pōt intelligi dupl̄r. Aut quo ad ꝫ: vt alter poſſit alteri matrimonialiter copulari altero dimiſſo. t ſic nunq̄ ē ſeparabile matrimoniū inī fideles ꝓctuz t ꝓſummatū vt pz in.c.gaudem⁹. de diuo:. nec papa poſſet in hoc diſpēſare. vt pz in.c.ex publico. de puer. ꝓia. ſec⁹ i matrimonio ꝓſummato iter fideles. de q̄. ſ. Matrimoniū. iij. ipedimento. x. Aut q̄ ad thoꝝ t cohabitationeꝝ tm̄. t ſic ſeparī pōt pp. v. Pdio pp adulteriuz: vtputa q: alt⁹ fornicatus ē. xxxij. q. i. dixit dñs. de quo dic vt. ſ. Debitum. ſ. vij. Scō, ppter vitium ſodomiticuz ſm Hugo. Lau. Joā. Cal. do. Anto. t Pa. in c. maritus. de adul. q: noie fornicationis intelligitur omnis illicitus coitus. xxxij. q. vij. non ſolum. t. q. iiij. meretrices. quāuis Inno. in. d. c. maritus, t glo. in.c. omnes. xxxij. q. vij. tenēāt contrarium: ſed primum videtur verius: quia maior in hoc fit iniuria matrimonio q̄z in alia pollutione. Et idē poſſet dici de quacūqz alia pollutiōe habita cū alia pſona q̄litercunqz q⁹ pōt ſeparī. Sec⁹ in pollutione qūā qs hz p ſe ipm ſolū ſm Rod. t glo. in. d. c. omnes. Tertio ſi alter querit alterꝫ trahere ad aliqō aliud peccatuz mortale ſm glo. in. d. c. oēs ſanctiones. t Inno. in. d. c. marit⁹. t in. c. queſiuit. de diuo:. t Pa. in. d. c. queſiuit. Qō veruz intellige ſi aliī compeſci non poteſt. Quarto pp bereſim: t ſi antecā cōuertaī intrauerit religionē etiam ſine auctoritate eccleſie non redibit ad cū ſi conuertaī poſtea: ſiue bereſis fuerit notoria: ſiue nō ſm Pa. in. c. de illa. de diuo:. ſi Nō religionem non intrauit compellet redire ad cū ſi cōuertatur ab bereſi ſi ſine auctoritate eccleſie ſe ab eo ſeparauit: q̄uis alij aliter ſentiāt. vt no. Pa. in. d. c. de illa.

¶ Sz nūgd ſilr i ꝑdict⁹ caſib⁹ ſepatio poterit fieri ſine iudicio eccle. ſ.q⁹ ſi delictū ē notoriū pōt, ppria auctē dimittē eā nō tñ lucrabit dotationē pp nuptias vel dotē. ſm Jo. an. i. c. pleruqz de dote p⁹ diuo:. re. ſi non hz pences ſec⁹ q: petere nō poſſit: ſed ſi hz pences ſec⁹ exceptionē adulterij lucrabit ꝑ petentē ſz pa. in. d. c. pleruqz. Si Nō delictū non ē notoriū: ſic ſolū dz fieri auctē eccleſie quo ad ſepationē cohabitationis. alij inſtāte altero cōpellet cohabitare: ſz q̄ ad redditionē debiti pōt, ppria auctoritate denegare. Er q̄ ſibi ꝓſtat de delicto alteri⁹. faciūt no. in. d. c. pleruqz. t in. d. c. gaudemus.

¶ Quo dicetur notorium. vide. ſ. Adulterium. ſ. viij.

¶ Vtrū ſepati pp ſpūalem fornicationē ſint abſoluti a debito reddēdo: ſicut ſepati pp fornicationē carnalē. ſ.q⁹ ſic ſm Ho. t Pa. i. c. queſiuit de diuo:. Qō intellige quo ad cum q eſt innocens: ſed quo ad eum qui culpabilis ē quantūcunqz ſententia diuortij ſit lata ſiue ꝓpter fornicationem ſpūalem ſiue carnalem. ſi innocēs petit cuz ſibi reconciliari dz: t ipſe teneā ſibi reddere debitū: q: qō fauore meo itroductum ē non debet retorqueri in dānū meum. l. q⁹ fauore. C. de legi. niſi intraſſet religionē vel ſuſcepiſſet ſacros ordines: q: nō poſſet repetere nec aliter tenereā reddere. hoc ſequitur Ber. in. c. lr̄is tuis. de diuo:. t Ho. ibidez.

¶ Quinto ſepaī pp ſcimoniam. Pdio cuius declaratione plura ſunt querenda.

Universidad de Deusto
Biblioteca

5 ¶ Vtrum ambo ꝓiuges possint vouere cõtinẽtiã. ff. q. sic. de cõi consensu: de q̃ dic vt. ff. ꝓmatrimoniũ. iij. ipedimẽto. v. §. v.

6 ¶ Vtrum alt solũ possit vouere castitatẽ sine ꝓsensu alteri⁹. ff. q. sic. in suũ ꝓiudiciũ: sed non alteri⁹. vñ p⁹ votũ exigẽ ñ poterit sine peccato mortali: ꝛ bñ reddẽ tenet ꝛ ẽt exigẽ qñ reddẽt se nimis onerosũ alteri nõ petẽdo. facit. c. qui dã itrauit. ꝛ qõ ibi no. de conuer. coniu.

7 ¶ Quid si alt cõsensit vt alt voueret statu non mutato. ff. q. cõsentiẽs nihilomin⁹ poterit exigere ſm Jnn. ꝛ, segt Jpa. in. c. i. de ꝓuer. ꝓiu. si ipse ꝓsentiẽs non vouit: ꝛ ille qui vouit tenet reddẽ: sed nullo mõ exigere: ẽt si non exigendo esset onerosus alteri: q: concedendo lniã in b sibi ꝓiudicauit.

8 ¶ Sed nunqd poterunt mutare statum. puta effici religios: vel alter ordinari. ff. vt colligo ex Jpa. in. d. c. i. Aut b, pcedit ex cõi ꝓsensu. Et tunc si alter vult effici cps regrit q̃ vxor ꝓpus sit, pfessa in aliq̃ monasterio: ẽt si non sit suspecta de icontinẽtia. vt in. c. sane. de ꝓuer. ꝓiug. Est enī spãle b. Si vero nõ vult effici cps. sed subdiaconus: diaconus: vel pr̃sbyter: aut religionẽ itrare. tũc põt de ꝓsensu alteri⁹ partis cuius altera ps non voueat continẽtiã. facit. c significauit. ꝛ qõ ibi no. de ꝓuer. ꝓiu. ꝛ non debeat quis ordinari ad sacros ordines vel recipi ad religionẽ: nisi vxor faciat votũ sil'r castitatis. vt in. c. cũ sis. de ꝓuer. ꝓiuga

9 ¶ Sed pone q̃ cũ ꝓsensu alteri⁹ vir sit factus religiosus vel sacerdos: nunqd ille qui consensuꝫ dedit poterit aliũ repetere. ff. q̃ i hoc sunt opiones. Abbas in. d. c. i. Jnno. in. d. c. quidaꝫ. tenẽt q̃ si est inuenis poterit: ꝛ ad eius petitionẽ dꝫ igressus vel ordinatus revocari. Cal. ꝛ q̃ nõ poterit ipm repetere sed bñ iplorare officium iudicis: ꝛ iuder ex officio ne adulteriuꝫ cõmittaf p remanẽtẽ in seculo educet alteruꝫ de monasterio vel ordine: ꝛ coget reddere debitũ. Alij volunt: ꝛ hoc magis mihi plꝫ q̃ si ille qui dedit lniam ẽ iuris ꝓscius q̃ nõ poterit repetere: nec ex officio ei restituet. q: dãdo licentiã talr mutãdi statũ videt vouisse castitatez saltẽ durãte vita alteri⁹: q: qui vult vnũ videt velle ꝛ oẽ illud p qõ pueniꝫ ad illud. c. prudentiã. de offi. dele. Facit. c. vidua de regula. Sed igressus alteri⁹ nõ dꝫ fieri nisi alter vouerat cõtinẽtiã. vt in. c. cũ sis. de ꝓuer. coniu. ergo dando licẽtiã vr vouere. Si vero illud ius ignorauit: sic restituet ei saltẽ ex officio. hoc tꝫ glo. in. c. g vxorẽ suã. xxxiij. q. v. ꝛ in. c. feriati. xxxij. di. ꝛ fm eã ꝓcorda opiones.

10 ¶ Quero nũquid iste restitutus p⁹ morte vro ris vel alteri⁹ ptis teneaf redire ad monasterium. ff. q̃ sic. q: ẽ vere religiosus: erquo vxor cõsensit. facit. c. cr pte. cl. i. de ꝓuer. coniu. ꝛ qõ ibi no. Bal. Jdẽ dic de ordinato ad sacros ordico q̃ tenet viuere caste ꝛ clericaliter.

11 ¶ Quid si qs intrat religionẽ: vel accipit ordines sacros vxore cõtradicẽte vl ignorãte. ff. q̃ vxor poterit cũ revocare. d. c. quidã. ꝛ ipe teneꝫ sibi debitũ reddere: sed nõ poterit exigere nisi qñ non exigẽdo efficereꝫ nimis onerosus alteri parti: vt dictũ est. ꝛ.

12 ¶ Pone q̃ vxor sciuit ꝛ non ꝛdixit nec lniam dedit: sed dissimulauit: nũquid revocare potest. ff. q̃. sic. vt no. in. c. cõsuluit. de ꝓuer. coniu. Idem dic si consensit ex timore iusto. vt in. c. accedens. eo. ti. Idem dic si per dolũ consensit c. veniens. eo. tt.

13 ¶ Pone q̃ vir vxore contradicente vel dissimulãte itrauit vel ordinatus ẽ in sacris ꝛ eaꝫ vxor nõ repetijt i vita sua: ꝛ potuisset. poterit ne talis post mortẽ vxoris erire: ꝛ aliã accipere vxorem. ff. fin Cal. ꝛ sequitur Jpanor. i. d. c. i. non: q: causa cessante que invalidabat eius ingressum cessat ꝛ sequela. Et sic tene. c. q̃q̃. Jnno. i. d. c. quidã multum variauerit.

14 ¶ Sed nũquid si talis revocetur ab vxore ipa mortua tenebitur redire ad monasterium: vel viuere clericaliter in castitate. ff. q̃ quo ad illũ qui sacros ordines recepit: non est dubium q̃ tenetur viuere in castitate: ꝛ si contraheret de facto cum alia non teneret matrimonium. vt in. c. vnico. de voto. libro vj. Sed de illo qui solum religionem professus fuit: est opinio diuersa inter docto. Sed ego credo q̃ non tenetur redire quia obligatio semel extincta non reuiuiscit. l. si res. §. aream. ff. de solu. sed solum caste viuere: quia eam quantum i se fuit potuit valide promittere. Et secundum hanc distinctionem potes concordare doc. in dicto. c. quidam. Et ita limita ꝛ intellige. d. c. quidam.

15 ¶ Quid si talis non solum non vult redire ad religionẽ: sed de facto mortua prima vxor ꝛrit cũ alia. ff. q̃ ꝛ. d. Anto. in. d. c. quidã. teneat tutius esse dicẽdũ q̃ non teneat matrimoniuꝫ tñ mihi vr q̃ sit tutius tenere q̃ tencat si fuit revocat⁹ ab alia vxore. Rõ: q: vt matrimoniũ nõ tencat oꝫ votũ sit solẽnizatũ g, pfessionẽ tacitam vel exꝓssaꝫ vni de religionibus approbatis: vt in. d. c. vnico. sed iste nõ fuit ꝓfessus q: votum fuit nullum q̃ ad ius positiuũ: q: paria sunt non, pfiteri ꝛ inualide, pfiteri. ar. c. ij. de trãsla. prela. Jtem vr ter. pro hoc in. d. c. gdam vbi nõ cõpellitur redire ad monasteriuꝫ: sicut facit in. c. cr pte. cl. i. co. ti.

16 ¶ Vtrum spõsa violẽter cognita a viro possit itrare religionem ipso inuito. ff. Jpa. in. c. verũ. de cõuer. cõiug. segt opionẽ Ber. briri. qui tꝫ q̃ põt: q: nõ videt cõicasse corpus suuꝫ et quo inuite fuit cognita, facit. c. ille aũt. xxxij. q. v. Jposset dici eẽ vex hoc: vbi illa nõ fuit in culpa tardatiõis igressus: vbi aũt fuit in culpa nimis tardãdo ingressum sic nõ posset intrare: q: ille exegit quod sibi debebaf: ꝛ sic ẽ extra culpam. Et ſm hãc distinctionẽ ꝓcordari possunt opiones qs recitat Jo. an. in regula: que cõtra. de reg. iur. li. vi. in mercurialib⁹. ꝛ fm h etiam oꝫ dare vnam limitationem ad. c. cr publico. de cõuer. coniu. vt videlicet itelligaf qõ deus cõiunxit. s. per carnalẽ copulã volũtarie habitã: vel ex debito extorta ꝛ est singularis. Attamen ego hoc nulli cõsulerẽ: sed potiꝰ iudicarem matrimoniũ cõsumatũ ita q̃ alter alteri matrimonialiter coniungi nõ possit alteri⁹ viuẽte: cui sic carnaliꝫ fuit copulat⁹. Alsdo. ꝛ Rodonen. tenent q̃ si spõsa erat de futuro q̃ poterit: ꝛ plꝫ q: est vex: nec hꝫ dubium.

17 ¶ Vtrũ matrimoniũ non ꝓsumatum iter fideles legitime ꝓtractũ sit dissolubile. ff. q̃ aut fuit ꝛctum in etate indebita. s. infra annos pubertatis: ꝛ sic cum peruenerit ad etatem debitã si alter cox vult dissolueꝫ. vt i. c. accessit. de despõ. ipu. Et idẽ dic si solũ alter erat in etate debita q̃ cũ puenerit ad etatẽ poterit dissolue re: vex est q̃ hoc dꝫ fieri auctoritate eccl'ie: vt no. glo. in. d. c. accessit. Aut fuit cõtractũ i debita etate: ꝛ tunc si vult solum promoueri ad sacros ordines nõ põt nec dissoluitur matrimonium. vt cõiter teneꝫ in. d. c. i. Aut vult intrare religionẽ: ꝛ sic põt ꝛ dissoluitur matrimoniuꝫ statum p, pfessionẽ factã: ita q̃ alter qui remã sit in seculo libere põt ꝛdere cũ altero: sed ante, pfessionẽ nõ. vt in. c. vex. ꝛ in. c. cr parte. cl. ij. de ꝓuer. cõiu. ꝛ intellige p professionẽ tacitam vel exꝓssam factã ꝛ vni de religionibus approbatis aliter nõ dissoluit: vt in. d. c. vnico. ex quo infert Jpa. in. d. c. cr parte. cl. ij. q̃ ꝛ spõsus efficiaf mãtellatus: vel de tertio ordine nõ dissoluitur matrimoniũ. q: ꝛ sit modus approbatus: nõ tñ religio. Silr nõ dissoluit p igressuꝫ solusꝫ religiõis approbate: nisi vt diri tacite vl exꝓsse, pfiteaf. Vnde si qs intrare vellet ꝛ non ,pfiteri non posset altero inuito. Aduerte tñ q̃ sunt quedã mulieres de tertio ordine sci Francisci que viuunt collegialiter ꝛ, pfitenf tria vota religiõis ex cõcessione aplica. Et ideo talis ,pfessio bene dissolueret matrimonium nõ cõsummatũ: sicut declarauit Sixtus papa quartus: siue ante sit ꝛctum: siue post dictam professionẽ contraheret.

18 ¶ Et q: sepe a doc. ꝛ in sacra scriptura fit mẽtio de ꝓiunctis p propria noia vt ipsa qsq̃ itel ligat sub breui cõpendio iferius clare demonstrabo. Jlurus dr vxor filij patri ꝛ matri viri sui. Gener dr vir filie pr̃i ꝛ matri vxoris sue. Socer dr predictus pr̃: ꝛ socrus predicta mai dictis nurui ꝛ genero. Nouerca dr scẽa vxor filijs ex alio matrimonio viri. Vitricus dr secundus vir filijs ex alio matrimonio vxoris. Jprivigni ꝛ privigne dicũtur predicti filij ꝛ filie alteri copulato. Jpatruus ꝛ amita sunt frat ꝛ sororꝫ patris. Auũculus ꝛ matertera sũt frat ꝛ sororꝫ matris: ꝛ istis si addit magn⁹ sunt frater vel sororꝫ aut vel auie. Jpatruelles sunt filij duox fratrũ g hñt etiã patruũ ꝛ amitã. Consobrini sunt filij duax sorox iter se qui hñt ẽt aunculũ ꝛ materteram. Amitini ꝛ amitine sunt filij fratris ꝛ sororis inter se.

Edicus tripliciter põt esse in culpa de morte ifirmi

Jprimo ante factũ. l. qñ intromittit se de eo qõ ignorat: vel ad ipm nõ spectat vl nõ sufficit ad agendũ solus. Secũdo in facto: q: lꝫ peritus: nõ tñ sequif traditiões artis: sed fantasiã sui capitis vel exꝑimẽta noua. Intellige nisi experimenta noua: vel sua fantasia sit rationabilis q: liceret. Tertio post factũ qñ ẽ negligẽs circa custodiã ifirmi. ita no. Bar. Jnn. ꝛ Jo. in. c. tua. de homi.

1 ¶ Vtrũ euentus mortalitatis debeat medico ipũtari. ff. q̃ nõ. si diligẽtiã quaꝫ debuit ꝛ potuit exhibuit. ff. de offi. ꝓcõs. l. illicitas. §. ficuti. vide. ꝛ. homicidiũ. ij. §. xviij. Et aducrte q̃ medicus teneꝫ in foro aie nõ solũ qñ volũtarie ledit. puta, plongãdo ifirmitatẽ ꝛ huiusmodi: lꝫ ẽt qñ ex ignorãtia vel iperitia: vel nõ sequens traditões artis aliquẽ lesit. vt no. Jpe. in aut. sed hodie. C. de iudi. nã ipitia medici culpe annumeraf. l. siquis fundũ. §. celsus. ff. locati ꝛ. l. iperitia. ff. de reg. iu. ꝛ in glo. i. q. iiij. non ẽ ipu-

Universidad de Deusto
Biblioteca

tãda. Limitat hoc ꝓpa.ĩ.c.ad aures.de eta. ꝛ qualit. ex. qñ assumpsit officiũ volũtarie. Secus si ex necessitate: qñ ex ignorãtia ꝛ imperitia ledit: vtputa vtiã aliquib⁹ expertis alias ꝛ bona fide: q: sibi imputet qui talem elegit crq̃ dicebat se imperitũ.

2 ¶ Quid si dubitat medicinã nociuã. ℟. q⁹ nullo modo dz dare: sed tutiorẽ partez eligere de ꝓfessũp. c. illõ. de homi. c. petitio. q: securi⁹ ẽ. homine reliquere ĩ manu dei q̃s medicinas dare de quibus dubitat ꝙz Jnn. i. c. tua nos. ó homi. ꝛ ibi pa. Et intellige cum in dubio qñ nõ hẽt aliquid ex quo ꝓbabilius extimet ꝓfecturã q̃s nociuã. Secus si haberet aliquã ꝓbabilitatem potius de vtilitate q̃s de nocumẽto: q: sic possz dare adhibita debita diligentia ꝛ studio q: sic nõ, ꝑpue est in dubio: sed ĩ opinione vel titubatione.

5 ¶ Vtrũ sit ĩ culpa medic⁹ qñ medicinã fm artẽ dedit: sed ex defectu spẽ ꝛ vel admixtiõe alia fit nociua. ℟. q⁹ nõ. si debitã diligentiã adhibuit. c. aplicc. de clc. cꝛco. mi. fm Jnno. ꝛ Jo.

4 ¶ Vtrũ cirugicus icidẽs aliquẽ q pp icõsuetã disponẽ vena ꝛ vel q: pp insolitũ tumoꝛez vel tremoꝛẽ qui venit sup cũ mo⁹tuus ẽ fit in culpa. ℟. q⁹ nõ: si debitã diligẽtiã adhibuit: ꝛ erat peritꝰ. ar. c. ex litteris. de fri. ꝛ malc. ꝛ hoc verũ si non dubitabat de hoc: q: si dubitabat debuit omittere. vt no. Jnno. ꝛ Jo. nc clc. vl̃ mo. c. sniam. ꝛ. d. c. tua nos.

5 ¶ Vtrũ medic⁹ tenea⁹ gratis curare. ℟. q⁹ sic. si est paup ifirmus. fm glo. lxxxiij. di. ℟. i. Si vero diues ẽ nõ tenet: cũ nemo cogat de suo facere bñficiũ. ꝛ. q. ij. ꝓcaric. ꝛ licite recipit mercedẽ suã. xiij. q. v. c. non sane.

6 ¶ Sed qd si infirm⁹ sit diues: tũ ex auaritia vult soluere medico: dz ne medicus cũ mo⁹ mittere. ℟. q⁹ nõ. sed dz ei medicinas ꝛ alia necessaria facere suis expensis q̃s postea repetere poterit cũ sanus effectus fuerit: q: vtiliter gessit negociũ eius. ff. de neg. gest. l. ꝓponiuꝰ. ꝛ si moꝛiat repetet ab heredibus: q: sufficit si vtiliter cepit gerere: ꝛz euentus non sit secutus l. sed an vltro. ff. de nego. gest. nec põt ei obijci q̃ cã pietatis hoc fecerit: nisi fit ei ꝑpinquus. vt. l. alimẽta. C. de nego. ge. q: tũc oz protestet q⁹ gratis nõ intẽdit ℔ facere. als non repeteret d. l. alimẽta. nõ. hoc gl. in. d. ℟. i.

7 ¶ Vtrũ peccet moꝛtal⁹ medicus ꝓsulẽdo aliquid ꝙ aiam, ꝓ salute coꝛporali. ℟. q⁹ sic. ꝛ nc ℔ faciat, ꝓhibet⁹ ci sub pena excõicatiõis. in. c. cũ infirmitas. de pe. ꝛ re.

8 ¶ Vtꝛ silꝛ peccet moꝛtaliter si non admonet infirmũ vt ꝓficiat. ℟. q: sic. q: facit ꝙ ꝓceptum vt in. d. c. cũ infirmitas. nec põt dici abꝛogatũ ꝑ ꝙriã ꝓsuetudinẽ: q: nõ consuetudo: sed corrupt̃la est ꝛ ꝙ bonos moꝛes. ꝛ ideo nõ valet fm Jo. in. d. c. cũ infirmitas. Excusaretur tũ medicus ĩ casu rẽtino q idiget celeri remedio q nõ aũ ipm ifirmũ induceret ad ꝓfessionez. Et aduerte q: non sufficit admonere: sed dz iducere cũ effectu. vt i. d. c. nõ. nihilomin⁹ si ifirmus nollet cõfiteri nõ credo ꝙ ℔ medicus debeat desistere a medicamic: q: intelligendũ est moꝛtalit̃ nisi ꝓcuret ꝙ confiteat. Et ꝓ hoc allegat. xxvi. q. vi. Si quis. ff. de ꝛ. ob. ꝛ. l. stipulatio ista. ff. de ꝛ. obli. nõ ex ꝓte infirmi q: si dimitteret cũ forte moꝛeret desperatus: qui sanatus postea poterit ꝙerere: ꝛ sic ꝓceptum ecclesie videret ꝙ ꝓceptum dei de charitate ꝓximi: qõ nullo modo credẽdũ est. facit ter. cũ glo. ꝑ hoc. lxxxiij. di. in ꝓin.

9 ¶ Sed nũqd ad ℔ tenet medicus in oi ifirmitate. ℟. q⁹ nõ: saluo meliori iudicio: sed solũ in infirmitate ꝓiculosa fm se. Nõ q: sicut infirmus nõ tenet cõfiteri de necessitate ꝓcepti i oi infirmitate: sed solũ q̃ ẽ periculosa: sic nec medicus tenet eũ inducere: ꝛz sit optimũ q⁹ me dici iducãt in oi infirmitate. Et dico piculosã i. q: possit, ꝓbabilit̃ inducẽ piculũ moꝛtis: secus q̃ est clare ꝛ q⁹ non ẽ piculosa.

10 ¶ Vtrum infirm⁹ teneat obedire medico. ℟. Jnno. ꝛ Jo. in. d. c. tua: q⁹ nõ de ꝓcepto. si tũ ifirm⁹ accipit aliqd vel facit ex certa scia vel ex affectata: vel ipobabili ignorãtia: ꝓp qõ notabile malũ icurrit peccat moꝛtali. ar. c. si non ꝛz. xxiij. q. v. Idẽ dic de seruiẽtibus q ci aliqd admistrãt tale. Sec⁹ si non esset notabili detrimentum quãuis aliq̃liter modicũ. tñ q: aliq̃s fit magis cruciat q̃s febris ꝛ inter duo mala minus eligẽdũ est. xiij. di. duo. Et si ex tali administratiõe moꝛs sequeretur vel mutilatio mẽbꝛi essent seruiẽtes irregulares: secus si ex ꝛei ignorantia vel culpa ℔ fecerunt.

11 ¶ Vtrũ ars medicine sit ꝓhibita clericis ꝛ religiosis. ℟. clericis in sacris: religiosis ꝛ clericis minoꝛibus bñficiatis: non ꝛz vti nisi gratis: ꝛ vbi piculũ nõ imminet. nc clc. vel mo. c. multa. Cirugiã vero q̃ idiget incisiõe vel adustione cũ sanguinis effusiõe fm Ber. in. c. ad audientiã. de fal. sa. oino exercere nõ põt: q: simplicit̃ est eis interdicta. c. sniaz. c. sup speculã. nc clc.

vel mo. de homi. tua nos. de postu. c. i.

12 ¶ Vtrũ medicus teneat nũciare moꝛtem ifirmo quã ꝓscit cito venturã. ℟. Jo. de neapoli in quoꝛz. xi. distinguit q⁹ aut ꝓbabilit̃ credit q: talis pnũciatio erit multũ vtilis aic infirmi. vtputa q: cõfitebitur cũ sit in peccato moꝛtali ꝛ ordinabit testmũ: erq̃ cuitabũtur multe lites: ꝛ sic tenet ꝑ se vel ꝑ aliũ ei manifestare: aliter peccat moꝛtaliter: q: dãnificat, primũ indirecte: cũ nõ ipedit dãnũ eius cũ põt. Idem dic si est in dubio an sit vtilis vel nõ. Qõ si, ꝓbabiliter credit q: talis annunciatio nõ erit vtilis infirmo. puta q: iã ordinauit facta sua: sed forte erit potiꝰ dãnosa coꝛpoꝛi: tunc non tenet ei dicere de necessitate ꝓcepti: ꝛz fit melius dicere q: melius se disponeꝛ: ꝛ bonũ aic semp est, ꝑponẽdũ bono coꝛpoꝛi.

13 ¶ Vtrũ medicus possit ꝓmoueri. ℟. si pitus erat ꝛ nihil omisit de cõtingentib⁹ fm ꝓbabilitatẽ sue cõscie põt, ꝓmoueri. als nõ. de eta. ꝛ qualit. c. ad aures. ff. de vari. ꝛ extraoꝛ. cogni. l. ꝛ si medicus. ꝛco. Jnno. ꝛ Jo.

14 ¶ Vtrũ medicus qui cõuenit ꝓ. x. ducatis cũ ricio liberare eũ de aliqua infirmitate, puta quartana ꝛ hmõi: ꝛ liberat eũ: sed. ꝙ. modicum ꝑs ticius recidit in eãdem infirmitatem teneatur ite ꝛ, ꝓ illis. x. cũ liberare. ℟. vꝰ q⁹ sic q: non extinxit ifirmitatẽ: sed cessare fecit angustiã ipsius. Jtem q: non videtur curasse: cum vitiose curauit. Jtẽ q: verba cũ effectu sunt accipiẽda: q⁹ tõ dz intelligi cũ curaret pfecte. Jn cõtrariũ vꝰ q⁹ nõ teneat: q: de ꝑnti infirmitate tñ vꝰ cogitatũ: ꝛ tõ soluto eo quod debeꝛ sublata est obligatio in perpetuũ: q: in ifinitũ non debet obligari. nã infinitas cuitatur. ff. locat. martin⁹. in glo. Sed tu dic q⁹ aut redijt ex culpa infirmi: ꝛ sic non tenetur. l. qõ qs ex culpa. ff. de regu. iuꝛ. Si non ex culpa ifirmi: tũc aut statim redit: ꝛ sic tenet q: non vꝰ cũ liberasse. aut ex internallo: ꝛ sic non tenet. vt. ff. de reg. in. l. quicquid.

Embrum ꝓpꝛie quid sit. vide. ℟. Homicidiũ v. ℟. vi. Et ideo ĩ statutis ita accipit: nisi aliud appareat de mente statuentis. vt ꝙ no. Bar. i. l. ij. ff. de publi. indi.

Endacium fm Augu. est falsa vocis significatio: cum intentione fallẽdi. xxij. q. ii. ℟. ille ergo.

1 ¶ Que differentia est inter mendacium ꝛ falsum. ℟. q⁹ mentiri est contra mentem ire. Unde ille qui dicit q⁹ putat aliud: siue illud sit verum: siue falsum mentitur. c. is autem. ij. q. iij. Falsum vero potest quis dicere sine mẽdacio cum. ſ. credit verum qõ tamen non est: ꝛ si debitam adhibuit diligentiam nõ peccat: q⁹ si nõ peccat venialiter. vt in. c. homines. xxij. q. ij. ꝛ si in casu in quo teneret debitam diligentiam adhibere. puta in actu testificandi vbi immnet notabile dãnum, primo: vel in iudicio: q: sic esset moꝛtale: vel cũ vult iurare. xxij. q. ij. c. animaduertendũ.

2 ¶ Quot sunt genera mendacioꝝ. ℟. fm Augu. in. c. i. xxij. q. ij. q⁹ sunt octo. ꝓmus is dicit̃ ꝛina religiõis ꝛpiane. ꝛ fm Alex. in ꝑa se. religio hic accipitur nedum ꝓ eo q⁹ nos religat ad ea que sunt fidei: sed etiam ꝓout religat ad bonos moꝛes: q: in his duobus consistit religionis ꝛpiane summa. Secundum est vt aliquem ledat iniuste in coꝛporalibus cum nullius vtilitate: sicut falsus testis in cã criminali. Tertium est q⁹ alicui noceat: sed tamen alteri prodest: vt testimonium in causa pecuniaria. Quartum est quod fit sola mentiendi vel fallendi libidine: vt cum delectatur in astutia mendaciozum compositione non habens respectum nec ad nocẽdum nec ad adiuuãdũ aliquẽ: sed solũ q: plz sibi. Quintũ est qõ fit placẽdi cupiditate: vt mẽdaciũ adulationis. Sertũ est qõ nulli nocet: ꝛ alicui, pdest. ſ. ne pecũia sibi auferat: indebite vel iniuste ledatur. Septimũ ẽ qõ similiter alicui est vtile ad coꝛpus. ſ. vt moꝛtem euadat. Octauum ẽ qõ similiter prodest alteri. vt virginitatem seruet. Sed secũdũ Alex. vbi ℟. S. Bosi. i. iij. di. xxxviij. ꝛ Ric. ibidem. Mendacium habet ꝑ suo formali cõpletiuo intentionẽ fallendi. ꝛ ideo fm intẽtionem mentientis diuersum erit mẽdaciũ in specie. Si eni intendit solum ꝑdesse: sic erit mendacium officiosum. Si delectate: sic ẽ ociosuz Si ledere sic est pernitiosum. ꝓpernitiosum continet tres primas differentias: q: aut i ꝛspiritualibus ꝛ sic est primum. Aut in coꝛporalibus: ꝛ sic est secũdum. Aut in temporalibus: ꝛ sic est tertium. Officiosum continet tres vltimas spes. ſ. si in temporalibus. Sic est sertũ Si i coꝛporalib⁹: sic septimum. Si in spualib⁹ sic est octauũ. Ociosum continet quartã ꝛ quintã spẽm: q: aut vult delectare sciꝑm: ꝛ sic est quartũ. Aut alteꝝ: sic ẽ quintũ. ꝓprimũ istoꝝ ẽ grauiꝰ: ꝛ vltimum leuius.

Universidad de Deusto
Biblioteca

5 ¶ Vtrum oē mendaciū sit peccatum. ℟.q. sic c.super eo.de vsuris cū similib⁹:t etiam mortale peccatum est ſm.S.Boñ.Alex.t Ricar. vbi.ē. ℘Primo rōne sue speciei:siue per se t sic tātum tres prime spēs sunt peccatū mortale. vnde quicūq; mentit cōtra veritatem diuinā cū mendacio occultando vel cōnūpendo peccat mortaliter. Similiter circa ea quox cognito pertinet ad hois bonum.puta ad perfectionē scientie t informationē morum erit mortale:q; cōtra charitatez dei t proximi. Secus si cēt circa aliquid qō nō refert ad salutem vtruz sic vel sic cognoscatur:q; esset veniale. Idem dic q; est mortale qñ est in nocumentum corporis primi vel rex de aliquo alicuius iportantie ēt si alteri prodesset:secus si in dānum alicui⁹ rei minime:q; nō esset cōtra charitatem:t iō veniale. Secūdo est peccatum mortale per accidēs. Et hoc dupliciter. ℘Primo rōne intentionis.puta q; ita afficitur q; nō curaret offendere deū vel primuz notabiliter:q; preponit mēdaciū charitati dei t proximi.multomagis si intendit dicēdo mendacium iniuriare deū vel ledere notabiliter .primū:etiā si non ledat peccat mortaliter. Secūdo rōne scādali:vt cū qs dicens mendaciū,pbabiliter scādalum seg aduertit:tñ non curat sed dicit mendaciuz t peccat mortaliter. Et in hoc ꝓcordant cōmuniter Theo.in.iij.di.xxxviij.Additur t tertium ex q̄ fit mortale.s.cū dr in iudicio. Vnde ſz Burā dū omne mēdaciū preter iocosum qō i iudicio dr de his que ad iudiciū pertinēt ē mortale:q; subuertit veritatē iudicij:qō cedit in pernicie vniuersitatis.t plz quādo dicitur de eo ō quo tenetur dicere veritatē.al's non:t quando sit: habes.ē. Cōfessio delicti.t.ē.furtum. ¶.xxvij. t.j.testis.¶.xxvi.Additur t,quartum ex quo efficitur mortale ſm Hosti.s. ratione cōtemptus.s.cū quis ꝓ nihilo habet dicere mēdacia iocosa sicut vera:sicut faciunt ioculatores t similes.ar.xxv.di.¶.alias ea demum . Quod limito verum quādo etiā si esset mortale nollet abstinere.aliter non.t sic incidit cum ꝑ.Addit t quintum secūdū alios.s.rōne perfectionis ſz istis non assentio:nisi vel quādo perfectio est talis q; obligauit se voto vel iuramēto i nullo casu mentiri:vel ratione scādali:vt dictum ē. Et ita cōiter tenent doc.Facit q.ē. diri. Circūstātia.¶.iiij. In alijs aūt casibus cōmuniter est veniale peccatum:nisi ꝓscia eis dictaret q; esset mortale:q; sic esset eis si ꝓ tale dictamē diceret mēdacium peccatum mortale.

¶ Vtrum ꝓdicator vel doctor semp peccet mortaliter mentiēdo.℟. ℘Dc.in.iij.di.xxxviij. 4
q; non:nisi scādalum vel contēptus doctrine sit annexus:q; si hoc sciēs mentit peccat mortaliter. Similiter si diceret contra id quod est faciendum ex necessitate.secus si ex ꝓfitio nisi rōne scādali.vt diri.

¶ Vtrum liceat ꝓ alterius vita ꝓseruāda mē tiri.℟.q. non.d.c.super eo.t qualitercūq; dicatur mendacium semper est peccatum saltez ve niale.xxij.q.ij.per totum.Quidam excipiūt locosum quod ꝓprie non videtur mendacium quia vt dicitur in.c.nē quis.xxij.q.ij. non fallit.quia nouit ille cui dicitur iocandi causa fuisse dictum. 5

¶ Vtrum solū sit mēdaciū i verbo.℟.q; nō.ſz ēt in simulatis opib⁹.xxij.q.v. caucte.t iō qō diri de mendacio:idem dic de oī simulatione quā quis facit vt proximum decipiat:ſm scīm Tho. Secus de simulatione que fit pp bonuz de quo dic vt.j. Simulatio. 6

Ensa epiſcoporum nō dz splēdere auro vel argento.xli.di.

¶ Quid dz esse t abesse in mensa clericorum t religioso⁹.bēs.ē.clericus.ij.per totū. i

Ensuras Vide supra. Falsarius.¶.ri.

Ercatio Vide.j. Negociatio

Eretrix que dicat.℟.q. illa que multorū libidini patet xxxiiij.di. vidua.alibi dr q; meretrix ē cuius turpitudo venalis est.xxxij.q.iiij. meretrices.t requiritur q; .xl. homines admiserit ſm glo.in.d.c.vidua.allegat.c.latores.de cleri. ercō.mi.

¶ Vtrum sit ꝓhibitum cōmiscere cū eis.℟. sic de iure diuino.t peccat mortaliter.dicto.c. meretrices. i

¶ Vtrum accipiens meretricē in vroē mere at.℟.q; sic.si facit vt eā a malo retrahat.xxxij. q.i.nō est culpādus.sec⁹ si alio malo fine. 2

¶ Vtrum teneatur restituere quod acquirit ex tali questu.℟.q; non ſm Inno.in.c.quia plerīq;. de immuni. eccle. t communiter doctores:sed bene de bono consilio: nisi accepisset ab his qui alienare non possunt.t qui sint.vide.ē.Donatio.vel etiam per fraudem quia fieri teneretur. 3

Eritum ꝓprie dr actio que fit vt ei qui agit sit iustū aliquid dari.

1 ¶ Quotupler est meritū.℟.ſm.S. Bona. in iij.di.xviij.ar.ij.q.ij.q; tripler. ℘Primū dr ꝓgrui. t istud est qñ quis ex actione nō habet debitū recipiendi:sed tamē illi cui fit decet dare. sicut cum homo atteritur de peccato suo:ſz non meratur grām:tñ conuenit deo vt facienti quod in se est ex sua bonitate det. Secundū est meritum digni:t istud est cum aliquis iustus rogat ꝓ aliqua persona que est in peccato . dignum quippe est q; iustus erandiat.Tertium est meritum condigni:t istud est qñ agens habet debitum recipiendi.t ideo cum prima ratio dandi sit amor:impossibile est q; aliquid possit sibi facere debitū q amicitia caret,ꝓpterea exītes extra charitatē nō possunt mereri de cōdigno.

2 ¶ Vtruz aliquis possit mereri t demereri in eodem actu.℟.q; non.cuius actus aliquis ſm genus nature possit esse meritorius:t in genere moris demeritorius.vt p3.xxij.q.ij.si quelibet.vbi Brego.loquens de mēdacio obstetrix dicit.Nam benignitatis eax merces que eis in eterna potuit vita retribui premissa culpa mendacij in terrena est recompensatione declinata.

3 ¶ Quō autem intentio sufficiat ad meritum vel opera.vide.ē. Intentio.

Etus est instantis vel futuri pericli mentis trepidatio.ff. quod me.ca.l.i.

1 ¶ Quotupler est metus.℟.q; dupler.s.leuis.s. quo timet quis leue malum vel minas multaz quas minans implere non habet possibilitatē Et secundo metus probabilis siue grauis qui dr iustus metus.t iste est ille qui potest cadere in constantem virum vel mulierem.vt cū quis potens inferre minatur mortem aut grauem cruciatum corporis.vt in.c.cum dilectus.s.extra eo.ti. Aut seruitutē seu status subuersionem. puta q; scindet instra vel priuilegia libertatis vel detinebit in carcerem:aut stupratiohez.vt ff.eo.ti.l.isti quidē.insti.eo.ti.¶.i.ij.t.iij. Et intelligē qñ predicta vel aliqō predictox minat: nedum in persona propria:sed etiam in personis liberorum aut vroris aut similium psonax vt in.d.l.isti.in fi.

2 ¶ Vtrū metus iustus causetur ex imperio vel supplicatione regis vel dñi.℟. ℘Da.in.c.vlti. qui cle.vl vo.q; nō.nisi sit consuetus tyrānice tractare non obtemperantes suis precibus.q; tūc bñ causat.vt tenet Jo.an.in.d.c.vl.t Bar. in tractatu de tyrāno.facit qō idem Bar.no. in.l.ad inuidiā.C.qō me.cā. vbi dicit q; sola reuerentia mariti nō causat iustū metū in vroze nisi precesserint minc vel verbera. t idem voluit Inno.in.c.cām matrimonij. de offi.dele.

3 ¶ Vtrū metus perdendi bona tpalia vel gra uem iacturā in cis.puta maiorē partē sit iust⁹ ℟. ℘Da.in.c.Abbas extra eo.ti.q; sic. si nō pōt sustētari sine illis bonis que quis timet perdere.q; alibi dr q; spūalia nō possunt diu ēe sine tpalibus.i.q.iij.si quis obiecerit. t gl.in.l.aduocati.C.de aduo.diuer.iudi.dicit nō.pecuniā vitam hominis.facit ꝓ ista opinione.c.presbyteros.l.di.t.l.pe.C.co.ti.t di.c.abbas.

4 ¶ Vtrū metus ercōis sit iust⁹.℟.glo in.c.olim inter.de re.spon.q; sic.sed Jo.an.in.c. dilectus de his que vim.distiguit q; aut iuste cōminat t nō excusat.q; culpa sua incidit in metum.l.si mulier.ff.eo.ti.aut iniuste cōminat: t sic est,iustus:cū grauis sit pena inter hoies cōuersari t carere hoium cōmertio.l.bi qui sanctam.C.de aposta.c.sacro.de sen.ex. Et hanc distinctionē approbant dñi de rota decisione.xl.

5 ¶ Vtrū timor infamie sit iust⁹.℟.glo.in.l.nec timorc.ff.eo.ti.q; timor infamie facti non causat.vtputa q; aliquis dicit q; malū dicet de eo: sed metus infamie iuris talis qui hz iuris effectū iustus est,vt in.l.isti.¶.fi.ff.eo. vbi p3 q; deprehensus in aliquo delicto quicquid facit ne ꝑdatur ex iusto metu facit q;,ꝑditus potest pati mortē vl cruciatū t hmōi.t hec oia intelligē q; causant iustū timorē qñ quis nō habet facile remediū prouidendi.q; si posset prouidere,sibi.puta adeundo superiorē vel alio modo non ,puideret non esset iustus metus sed sibi imputaret.ar.c.fi.de elec.t.l.quibus diebus in prin.ff.de condi.t demō.t.l.qui pōt facere.ff. de re.iur.t.c.pastoralis.¶. preterea.de offi.or. quod limita.vt.j.¶.x.

6 ¶ Vtrū metus iustus excuset a petō.℟. q; nō a toto:sed solū a tanto. nō tñ etiam a tanto q; si illud ē de genere peccati mortalis q; fiat veniale.c.sacris.extra eo.ti.c.ij.de homi.ij.q.i.in primis. q; debet potius quelibet mala tolerare q̄ malo cōsentire decernat.xxxij.q.v.ita ne Limita tñ predicta ad ea que sunt iuris diuini secus in his que sunt peccata mortalia ex dispositione iuris positiui.q; sic excusaret a mortali vt p3.ē. Inobedientia.in prin.

vide gl. in primis. ꝓ q. i. ibi. dr q; mere alegat potes aliquādo ad ꝓpōsitū.

7 ¶ Vtrū ꝓtractus factus ex metu iusto sit nul
lus.ff. vt colligo ex ℐpa.in.c.cū locū. de spon.
t in.d.c.olim inter.q aut ℨctus requirit liberū
consensū:aut nō. Si sic tunc cōtractus est ipo
iure nullus. Nō q: lz coacta voluntas sit volū
tas.xv.q4.merito.tñ nō est voluntas libera.t
sic deficit qualitas libertatis que est de substā
tia ℨctus.t ideo nullus. In alijs autem vbi nō
requiritur liber consensus non est nullus ipso
iure.quia vt dixi coacta voluntas pur voluntas
est. vt plene legi.t notat in.l. si mlier.§.fi.
ff.co.ti.sed veniunt acta rescindenda actione
qō me.cā. vel officio iudicis.

8 ¶ Que sunt illa in quibus requirit liber cōsen
sus.ff.q primo oia que sūt meritoria:vt pnia
cōfessio:eleemosyna:t hmōi que si fiant ex tali
metu excludūt meritū.t pinde est ac si non fo
rent facta. Excipiunt illa in quibus imprimit
character.vt baptism⁹ t hmōi.q: virtute cha
racteris aduenīte libera voluntate ꝓualescūt
sed nō alia.vt in.c.de iudeis.rlv.di. ℐpropte
rea Crisō.sup Mat.xxij. Qui solo timore fuit
deo penā quidē cuadet:sed ꝑmiū nō acquiret
q: nō vult deus vt timeaℓ vt dūs:sed vt amet
vt pius pater. Facit ter. Augu. de pe.di.vij.c.
nullus in fi. Quē sero penitet inquit nō solum
oportet deum timere iudicē: sed iustū diligere
nō tm̄ penā timeat:sed amrieℓ ꝓ gloria.hec ille
Scōo mrimoniū.facit.c.notificasti.xxxiij.q.v
t.c.veniens.el.ij.de spon.t.d.c.cū locū. Tertio
dotis ꝓmissio vel solutio i.l.si mulier.§.si dos
ff.co.ti.q: si principale nō tenet nec accessoriū
de re.iur.li.vi. Quarto iurisditio.vñ ꝓrogatō
eius ex iusto metu est nulla.l.ij.ff.de iudi.t gl.
in.d.l.si.mulier. Itē electio prelati p metum fa
cta est nulla.c.vbi periculū.§.ceterum de elec.
li.vi. Quinto auctoritas tutoꝝ extorta p metū
est nulla.l.i.§.vl.ff.de aucto.tu. Sexto absolu
tio ab excōicatione.de quo.ē. Excōicatio.vij.
casu.xviij. Septimo testes testoꝝ.vñ si in vin
culis tenent:aut ab hostibus nō valet.l.qui te
staℓcitro.ff.de testa. Octauo votū.limita vez
quo ad metū mundanū qui incutit ab hoe ad
hoc vt vouear:nō āt q̄ ad metū aliū,ꝓpter quē
euadendū aliquis vouet:q: sic tenet votū. Nō
diuersitatis q: votū teneat ex aliquo metu fa
ctū qñ metus nō infertur vt vouear:sed ex alio
respectu t nō pnia:ꝓfessio ꝛc. Est q: tale votū
fit pctati diuine t misericordie quā interpel
lat vt eū liberet a malo instanti. Et iō qui non
pōt nō misereri acceptat ꝑmissionē t subsidiū
impendit:sed in pnia:confessione t hmōi.neu
cōcurrit solū misericordia sed t iusticia.vñ mi
sericordia dei acceptat inq̄ntum non derogat
diuine iusticie.s.vt nō sint fine merito t cōpē
satione:sed vt sint digna vita eterna: hoc non
pōt q: derogaret diuine iusticie que non vult
nisi voluntariū libera voluntate ac se conuer
suꝝ in.c.sicut nobis de regula.t in multis alijs
nō.glo.in.d.c.abbas.t.d.l.mulier.

¶ Quid de iuramento metu extorto. ff. vt.ō. 9
Iuramentum.v.§.ir.

¶ Quid si qs veniat in talē metū ex culpa sua 10
ff.q nō subueniℓ ei nec hz:seu cōpetit ei aliq̄s
remediū.d.l.si mlier in pnn. vbi liberta cōmis
so crimine ingratitudinis t tunēs ne revocet
in seruitutē ꝓmittit aliquid dño cōminātī ser
uitutē nō audiaℓ:sed quo ad ꝓsciam distingue
q: aut talis timor pōt iuste incuti tali. puta q
cōmisit crimē capitale cōminaℓ qs cū velle ac
cusare pp quē timorē ille dat centū.talis lz tur
piter accipiat pecuniā vt desistat ab accusādo
tū restituere non teneℓ de necessitate si mō ille
donare potuit. Si vo timor incutiℓ iniuste q̄
ad deū.puta pr̄ cōminaℓ interficere adulteruz
cū filia.qō licet de iure ciuili.vt in.l. nec in co.
ff.de adul.tū q: non lz quo ad deū. Ideo ex tali
timore extorto nō poterit tenere in consciā:nu
si inq̄ntum est in recōpensatione sui interesse.
puta fame lese.t hmōi:alꝰ nō. Facit ter.cū gl.
in.c.inter hec.xxxiij.q.ij.

¶ Vtrū agens certū quid ex metu presumaℓ 11
ꝓsentire ex taciturnitate sequētis tz te. ff.glo.
iuncto ter.in.c.antecedens.de comer.cōm. q nō
nisi interueniat aliqs actus positiuꝰ approba
tiuꝰ primi actꝰ. vt in.l.ij.t.l.pe.C.co.t p Inno.
in.c.sup eo.de renū.t facit.c.ad id qd.de spon.
vbi sponsa q̄ metu ℨcit si cohabitat viro spōte
presumit matrimoniū:marie si interuenit co
pula. facit.c.vnicū.de despon.impu.li.vi.

¶ Vtrū ꝓbanti metū ex quo amisit bona sua 11
stetur eius iuramento circa quātitatē bonoꝝ
ff. ℐpa.in.c.fi.extra eo.q sic si iniuste metū in
cussit:t cōtra eū q incussit.secus si ageret ℨ vil
lā in cui⁹ territorio est factū. nā oportet ꝓbet
p alios:t pōt adducere socios t familiares pp
difficultatē ꝓbandi.bonus ter.est in.l.cōsensu
C.de repu.t in.c.veniens.el.ij.de testi.

¶ Vtrū metus ꝓbabilis vel leuis sit annulet 13
ff.q nec excusat:nec rescindit:nec ānulat.t dr
ille qui cadit in virū leue: aut vecordē q timet
vbi timendū non est.t dr meticulosus.ff.co.l.

metū.q: nō tollit actū requirentē liberū cōsen
sum.vt no. ℐpa.in.d.c.veniens. el.ij. de spon.
sed quo ad consciam.dic vt.j.§.xv.

14 ¶ Vtrū ille qui p metū extorsit aliquid tenaℓ
ff.dir.co.ti.q sic.t ſm leges pōt agi ℨ eū etiā
quo ad penā si agaℓ.i.annū.sed post annū nō:
sed solū quo ad rei ꝓsecutionē q: pretorie acti
ones sunt ꝑpetue quo ad rei ꝓsecutionē: sed q̄
ad penā sunt temporales.insti.de perpe.t tem
pora.ac.in prin.ff.ō vi t vi.ar.l.i.§.sed si p me
tum.ff.q: me.cā.l.si cū exceptōne.§.i.ij.t.iij.ſz
tamen canones etiam ad penam post annū q:
nulla conditio temporis potest opponi.iij.q.i.
c.reintegranda.t ibi per doc.t nō solum tene
tur de bis que habuit per talem metum: sed ō
oibus que amisit ille cui talem intulit metum.
d.l.si cum.§.pedius.q: metus fuit cā seu actio
amissionis.d.l. si cum.§.in hac actione concor.
Inno.t Hosti.in.c.fi.co.ti.

15 ¶ Quid si metus sit solū ob timorē reuerentie
ff.q datuꝝ ex tali timore est oino restituendū:
si datū sit ℨ voluntatē dantis. Facit.l.i.§. que
honorande.ad fi.ff.qua.re.ac.nō da. Vñ qñcū
q̄ nō adest voluntas dñi rerum in dando nisi
ex metu:acceptuꝝ est restituendū:nisi fuerit in
culpa metus. ſm q.s. dixi.§.r. Nec obstat.l.
vani.ff.ō re.iur.t.l.metū.ff.q: me.cā.q: loquū
tur quo ad forum contentiosum.

16 ¶ In quo differt metus a vi.ff. ℐpa.in.d.c.sa
cris.q: metus est vis conditionata.s. cā dixit.
interficiā te si nō feceris sic. t hmōi.c.ad audi
entiam.extra eo. t fit sine violentia corporali.
Vis aūt est quedam coactio qua quis ligatus
cogitur facere aliquid corporaliter. Et dr vis
absoluta:t dec excusat a toto:si intrinsecus nō
consentit.q: non dicitur quis agere: sed potiꝰ
pati.d.c.sacris. Nec autem magis large accipit
dicens. Vis est impetus maioris rei:cui resisti
non potest.s.cōmode,ff.q: metus cā.l.i.t.ij.de
pac.quāuis li.vi.

Ilites nostri tpis lz nō habeāt insignia obseruantie
veteris: habent tm̄ insignia obseruantie
noue.ſm Bal.in.l.i.C.qui bo.ce.pos.all'at'i.ar.
c.translate.de consti.

1 ¶ Quis nō potest esse miles.ff.q impugnātes
securitates nauigantiuꝝ t hostes publici t in
fames milites esse non possunt. vt in.l. prima.
in ver.optimos fidelissimosq̄ cōmilitones.ff.
de testa.mili.

¶ Vtrū miles possit incarcerari ꝓ debito con
tractus vel vltime voluntatis.ff. Bal.vbi.ō.
q nō. Sed Bar.in.l.miles.ff.ō re iudi.limitat
ad debitū contractū in castris solū.

¶ Quō instituunt:t de eorum priuilegijs.ba 3
bes in.l.pe.ff.ex qui.can.ma.in glo.

¶ Vtrū ars militie sit licita.ff.q: sic.si debito 4
mō fiat.xxiij.q.i.militare.de quo dic vt.s.bel
lum. Licet etiam militibus se exercere in bis:q̄
nulli sunt nociua causa exercitij. puta in cursi
tationibꝰ equorum:in proijciendo tela: t hmōi
in quibus non iminet probabile periculum ꝓ
rimi:ficut in torneamentis iminet.t ideo pro
hibēt.facit ad hoc.ij.ff.primo.vbi Dauid pre
cepit vt docerent filios Israel arcum.i.artem
sagittandi.

Inor quis dicaℓ.ff.q: ille qui ſi 2
hz.xxv.annū completum.
ff.de mino.l.i.

¶ Vtrum minor possit petere restitutionē in 1
integrū:nō solū in lesione que demit de patri
monio:sed etiam in lesione lucri cessantis.ff.q
sic vsq; ad q̄drienniū post q̄z ipleuit vigesimū
quintū annū. De bis tamen solū in quibus le
sus est infra.xxv.annū. vide gl.in.c.ij.de resti.
in integrum.

¶ Vtrū teneant gesta cum minore sine aucto 2
ritate curatoris.ff. ℐpa.in.c.in presentia.de ꝓ
ba.q si intrat religionem potest alienare oia
sua bona. q: fingitur mori.l. deo nobis.C. de
epi.t cle.sed non intrando nō potest alienare
etiam in pias causas.

¶ Mino: si renunciauit beneficio eccleſiasti 3
co non restituitur.q: in spūalibꝰ vt maior ad
mittitur:t agit t conuenitur.ff. de mino.l. ait
pretor.in glo.in pnn.

Iserabiles psone que di 4
cantur.ff.ſm
Inno.in.c.significantibus de offi. de
lega.t ℐpa.in.c.licet de censi.q: sunt ceci t alij
modo laborātes qui pōt aurilū ab eccl'ia im
plorare:qñ numis aggrauant in collectis.facit
d.c.significantibus.t qō ibi no.

¶ Vtrū ceci t alij modo laborantes ꝑpetuo 1
excusenℓ a muneribꝰ.ff. ℐpa.in.d.c.licet. q: sic
a psonalibus que imponunt psonis. vt.l.ij.C.
qui.mo.se exc. At realibus aūt muneribus ordi
narijs non excusantur: nisi princeps velit ea
remittere.C.de vaca.mu.t de munc.patri. q̄si
per totum.secus si sunt extraordinaria.q: non
tenentur ad illa.l.vnica.C.de super.indic. Fa
cit.c.indicatum.lxxxix.dis. t quando dicantur

realia ordinaria vel extraordinaria. Vide infra. Dunus.

1 ¶ Missa fm Hugo. de sancto vic. de sacramentis. li. ri. dr q̄si trās missa: eo q̄ populus per ministeriū sacerdotis qui mediatoris vice fungit inter deū t hoies. p̄ces: vota: t oblatōes trāsmittat deo

1 ¶ Missa a quo debet celebrari. R. q̄ a solo sacerdote rite ordinato. de sūma tri. c. i. §. vna. de p̄secra. di. i. c. i. in fi

2 ¶ Utrū cristens in mortali: vel pollutus nocturna pollutōne licite celebret. vide. s. Eucharistia. iij. §. xviij. t. §. xxix.

3 ¶ Utrū sacerdos qui nō est iciunus possit celebrare. R. fm Sco. in. iiij. di. viij. q̄ non. vij. q. i. nihil. de const. di. ij. liquido. t taliter debet esse iciunus q̄ citra mediā noctē nihil sumpserit quantūcūq̄ minimū: etiā si sit species electuariū: vel medicina: q̄ canon' dicit nullus post cibū potūq̄ quēlibet minimū sumptū missas facere p̄sumat. vij. q. i. nihil. imo plus ibi dicē glo. q̄ etiā si ante mediā noctem sumpsisset cibum: t adhuc sentiret eructationes t cibū: non dz celebrare. de cōse. di. ij. trib⁹. t Ho. de accu. in. c. si constiterit.

4 ¶ Quid de reliquijs cibi remanētib⁹ in ore. R. q̄ si casualiter deglutiant nō impediūt. q̄ nō trahiciūt p modū cibi vel potus: sed p modum saliue fm. S. Tho. in. iij. parte. q. viij.

5 ¶ Quid si sacerdos in mane lauādo os deglutiat stillas aque. R. q̄ pōt celebrare: nisi fecerit ex p̄posito. ar. xriij. q. v. de occidendis. xv. q. vi. c. i. cōco. Ri. in. iiij. di. viij. Tho. Ho dicit vex nisi trahiciatur in magna quātitate.

6 ¶ Quid si cibus sit digestus: sed tñ nō dormiuit p totā noctē. R. q̄ pōt celebrare. q̄ solum quies: tempus: t digestio requirunt fm Jo. t Ber. bur. t Archi. in. d. c. nihil. t Ho. t Pa. in. d. c. si constiterit. lz ibi glo. videat sentire cōtrariū: sed male.

7 ¶ Quomodo debet celebrari. R. q̄ debet seruari ordinarium misse: tam in dicendis q̄ etiam in actibus.

8 ¶ Utrū debeat celebrare capite discoopto. R. q̄ sic. de cōse. di. i. c. nullus. vñ qui sine rōnabili cā celebraret capite coperto peccaret mortaliter secus si ex aliqua rōnabili cā. p̄pter verbuz tremere positum in. d. c. nullus

9 ¶ Quid si post inceptam missaz desistat. R. q̄ si sine rōnabili cā dimittit peccat mortaliter: alʒ nō. vt in. d. c. nullus.

¶ Qñ euangelium legitur omnes debēt stare nō sedere: nec genuflecti manere. vt in. c. auctoritate. de consc. di. i. 10

¶ Utrū debeat aliqd aliud dici a sacerdote q̄ q̄ dicit in missali. R. q̄ nō. ar. c. vlū. t. c. de noibus. de cōse. di. i. Cogitari tñ p̄st quecūq̄ deuota. fm. S. Bo. sed nō exp̄imi. 11

¶ Utrū requirat attentio. R. fm R̄i. angelicū in quol. q̄ sic. vñ Dio⁹. de eccl'iastica ierarchia Ad sanctissimū cuntes sacrificiū mundari cōuenit ab ipsis vltimis aie fantasmatibus. vñ desperans se posse habere p̄babiliter cordis stabilitatem peccat grauiter accedendo. si tamen sperat t ex infirmitate detrabitur minus peccat. hec ille. 12

¶ Quid si omittat aliqd. R. q̄ peccat mortali si scieni facit. tñ p̄secrat: si ibi sit materia debita: t forma cū intentione cōficiendi. de quo dictum est. s. Eucharistia primo. Et hoc intellige q̄ peccat mortaliter scienter dimittendo aliquid notabile. puta euangelium: vel eplam: secrata. t bmōi. secus esset de aliquo verbo solo alio a forma consecrationis. Idem dic si omittatur tp̄s debitum: paramenta t reliqua necessaria: qō est mortale qñ fit scienter. 13

¶ Quid faciet sacerdos si missā dicendo ppendat nō fuisse debitā materiā ministratā. R. fz cōiter Theo. in. iiij. di. viij. q̄ siue defectus sit in hostia: siue in vino: t aduertit anteq̄ cōsecrationis canonē inceperit: sic accipiet aliā hostiam si defectus est in hostia: vel vinū si est in vino. t reincipiet si est in hostia defect⁹ ab illa oone. Suscipe sancte pr̄. q̄ dicta: omissis alijs dicet. Veni sanctificator. tē. Et sic oibus alijs omissis p̄sequat vbi erat qñ aduertit. Si vo defect⁹ fuit in vino incipiet ab illa oone. Deus qui humane: cū offerimus tē. Et alia. Veni sanctificator tē. t alijs dimissis p̄sequatur vbi dimiserat. Si iam cōsecrauerat t post p̄secrationē deprehendit: q̄ defectus erat in vino debito sic accepto cū aqua solū: incipiet ab illa oone. Simili mō: vsq̄ ad orationez. vñ t memores t alijs omissis p̄sequat vbi dimisit Si vo defectus erat in hostia t iam p̄secrauerat vinū sic accepta alia hostia incipiet ab illa oone. Qui pridie t loco illius relatiu: qui dicet Dñs nr̄ ieſus xp̄s pridie q̄ pateret tē. vsq̄ ad oonem. Sili mō t oibus alijs omissis p̄sequat vbi dimisit. Et notant sic diri. q̄ si solū diceret. hoc est corpus meū: non p̄secraret fm Sco. t Landul. in. iiij. di. viij. q. ij. q̄ oō illud 14

significat q̄ exp̄imit verbo: non q̄ est in intentione p̄ferentis. t ideo si nulla fieret mētio de xp̄o: intelligerent illa verba de corpe sacerdotis vel sanguine: nō de xp̄o. t sic nō p̄secraret.

15 ¶ Pone q̄ nō aduertit de defectu: nisi post sūptionē hostie q̄ nō erat triticea aut debita. R. fm cōiter doc. vbi. s. q̄ nō obstante q̄ nō sit iciunus. nihil omin⁹ accipiet aliā hostiā debitā t incipiet. vt dictū ē. Dñs nr̄ ieſus xp̄s pridie q̄: vsq̄ ad finali mō tē. t postea alijs omissis sumet cam: t p̄sequet vbi omiserat.

16 ¶ Sed quid si sumpto corpe inuenit aquā loco vini in calice quā bibit. R. Tho. in. iij. parte. q. lxxxiij. tenet q̄ est alia hostia t aliud vinū sumendū t consecrandū. Quidā alij dicūt q̄ p̄pter scandalū nihil est reiterandū: t marie cuz non sit iciunus. Sed tu tene opinionem Sco. vbi. s. q̄ solū est accipiendū vinū cum aqua t dicendū. Sili mō posteq̄ Dñs nr̄ ieſus xp̄s cenauit: accepit calicē tē. vsq̄ vñ t memores: t sic alijs omissis dicat. Sāguis dñi nr̄i ieſu xp̄i custodiat aiam tē. t sumat. q̄ istud pōt fieri sine scandalo. Nec obstat q̄ nō sit iciunus. q̄ est magis p̄ceptū q̄ sumat integre eē iciuno stomacho. vt patet in. c. comperimus. t. c. relatum. de consc. di. ij.

17 ¶ Quid faciet sacerdos si q̄n bz aquam in ore ante q̄z deglutiat aduertit. R. Directoria li. i. ti. xvii. q̄ si pōt sine scandalo sputet in calice t extrahet pticulā hostie: t aquaz reponet in alio vase: t sic accipiat vinū t consecret. vt dictū ē: t in co' ponat particulā hostie. t sumat postea illā aquā si pōt facere sine piculo vomitus: vl si timet de vomitu reponat aquā in sacrario. Et idē dicrē de particula q̄ idē esset cōburēda t cineres in sacrario reponendi: eq̄ sine periculo vomitus recipere non possem.

18 ¶ Quero qd faciet sacerdos q̄n musca vel aranea cadit in calice. R. q̄ si cadit ante consecrationem proiiciat illud vinū t accipiat aliud cū aqua: t faciat fm q̄. s. dictū est. §. xiiij. Si vo cadit post consecrationē extrahat eū t lauet cū vino: nisi esset res venenosa vel que p̄uocaret vomitū. q̄: tūc oia simul essent reponenda in vase alio et aliud vinū cum aqua sumendū et consecrandū. vt dictū est in. §. xiiij. et. xvi. fm Archi. Hugo. et Jo. de fanto. in. c. si' per negligentiā. de consc. di. ij. q̄ nihil abominabile sumi debet occasione huius sacramenti. vt no. glo. in. d. c. si p negligentiam. et finita missa accipiat sanguinē illū et igne cōburat cū aliqua stupa: vel panno lineo in ipso madefacto et cineres ponat in sacrario.

19 ¶ Quid si gutta sanguinis ceciderit. R. q̄ si ceciderit sup tabulā et similia' lābatur si pōt fieri sine horroze: et postea locus radat et rasura comburat t cinis iurta altare recondat: et sacerdos. xl. diebꝰ peniteat. Si vo ceciderit sup lintheū abluat tribus vicibus calice supposito et aq̄ ablutiōis iurta altare cōdat: et sacerdos peniteat quattuor diebus: nisi puenerit ad tertiū lintheū: q̄ tūc. ix. Si vsq̄ ad q̄rtū. xx. diebꝰ peniteat. de cōse. di. ij. c. si p negligentiam.

20 ¶ Quid si sumendo sanguinē remanet particula in calice. Respondeo debet digito ad labium calicis adducere et sumere: et nullo modo apponere vinū ante eius sumptionē: q̄ vinuz citius descenderet. et sic sumeret nō iciunꝰ fm Sco. in. iiij. di. viij. Quāuis ego arbitrer q̄ ēt si apponeret vinū: et sic simul sumeret nō peccaret. lz vinū citius descendat: q̄ qō fit tali mō dr fieri simul p ea que notant in. c. q̄. p̄pter. de elec. et in. l. cōtinuus. ff. de verbo. ob.

21 ¶ Utrū hostia non consecrata que est in altari vel gutta vini que est in pede calicis: vel aliter a vino quod est in calice sepata consecretur. R. q̄ nō. nisi hoc intēdat sacerdos. i. q. i. detrahe.

22 ¶ Quid si amisit aquam ponere in vino. R. q̄ si aduertit ante consecrationē hostie debet eā apponere reiterando. vt. s. diri. §. xiiij. quādo defectus est in vino. quod si aduertit post consecrationem hostie: sed ante consecrationē vini apponat nihil reiterando fm Monal. Si post consecrationē vini aduertit: tunc fm. S. Tho. in. iij. parte. q. lxxiij. nullo mō apponat. q̄: appositio aque non est de necessitate sacri. vi diri. s. Eucharistia. i. §. xvij.

23 ¶ Quid si vinū in calice congeletur. R. q̄ sacerdos debet ipsum ante consecrationem resolvere: vt habeat rationem actualem potus. si tamen non resoluit adhuc conficit. quia vinuz congelatum non differt a non congelato: nisi qualitate accidentali.

24 ¶ Quid si ex frigore hostia dilabit in calicem. R. q̄ debet vlterius p̄cedere: nec est necesse aliquid reiterare. fm Tho. in. iij. parte. q. lxxiij. lz fm Inno. vt recitat Landul. in. iiij. di. r. si aliq̄ pars remansit in manu frangat illā et partez mittat in calicē. q̄: prima casualiter cecidit.

25 ¶ Quid si sacerdos, nō recolit se aliqua dixisse R. q̄ sacerdos nō dz p̄pter hoc turbari: q̄ quia multa dicit non recolit oia. Si tñ p̄babiliter

Universidad de Deusto
Biblioteca

sonstet aliqua omisisse si quidē sunt de necessi
tate sacri.puta forma consecrationis dz reite
rare ab illa forma: t cuncta p ordinē ꝓsequi.
Si vo nō sunt de forma ꝓsecratōis sic nō dz
resumere in mutādo ordinē officij.sed dz vlte
rius ꝓcedere ſm Tho.iij.parte.q.lxxxiij.

26 ¶ Utrum semper sacerdos celebrans debeat
sumere corpus t sanguinem.R. q sic.de cōse.
di.ij.perlatū. Si sacerdos deficit in missa ali⁹
qui sit ieiunus debet supplere.vt.s. Euchari
stia.iij.in prin.

27 ¶ Quid si aliquis casus necessitatis alicui eue
nerit.puta infirmitas t bmōi:poterit ne sacer
dos illi hostiam dare:cū aliam non habeat cō
secratā.R.q nō totam sed bene partem:t aliā
partem ipse sacerdos sumere.ſm.S. Tho. in
iiij.di.xij. Et idem credo etiam si non sit infir
mitas.sed alia rōnabilis causa.

28 ¶ Quid si hostia inueniatur fracta ante cōse
crationē.R.nihilominus potest cōsecrari.nisi
sit scandalū in populo. q tunc aliam accipiet
q: fractio t quadratura t huiusmodi non vi
tiant sacramentum.

29 ¶ Utrū in memento:viuox vel mortuox de
beat fieri aliquox nominatio.R.q non est ne
cesse:nisi solū vt supplicantis deuotio: reddat
affectus.ar.xiij.q.ij.cum grania. t.c.non exti
memus.nō.glo.de conse.di.i.c.visum. t se.crē
pz q tm̄ singulox noia sunt exprimenda quā
to ex coꝝ noiatione augmentat deuotio cele
brantis.q: nō minus quilibet hz sub generali
cē si specialiter fieret.de conse.di.v.nō mediо
criter.t no.glo.in.d.c.visum.

30 ¶ Utrū prefatio ꝓpria debeat dici in missa cō
memorationis seu votiua.R. ſpa.in.c.cōsiliū
de cele.mis.q sic ꝓpria si habet. Et solū sunt.x
ab ecclesia approbate.ix.habent in.c.inuenim⁹
de consecr.di.i.s. Natiuitatis dñi. Epiphanie.
Quadragesime. Masche. Ascensiōis domin
ſPentecostes. Sancte crucis. Sanctox apo
stolox. Et sancte trinitatis.t in.c.sanctorum.
lxx.di.ponitur decima ō domina. Alie sūt de
lende de missali:nisi ex spāli priuilegio sit con
cessum:vt fratribus minoribus de beato Frā
cisco p Sixtum quartū.

31 ¶ Utrū Gloria in excelsis deo debeat dici in
missis votiuis.R.q nō.vt in.c.cōsiliū. de cele.
missa. Nec etiā Credo in vnū deum dicitur.lz
consuetudo derogauerit illi iuri quo ad Glo
ria in excelsis:que dicitur in missis votiuis.be
te virginis:t quo ad alios ēt i missis spās scī.
Minores tamē habēt ex priuilegio vt possint
dicere gloria in excelsis in missis spiritus san
cti:quas p ecclesia dei celebrant. Dicit tamen
Mo.in.d.c.consilium.deuotam consuetudinē
non reprobamus.

¶ Utrūz perfusio post sumptionē sanguinis 32
debeat fieri cum vino.R. q sic. vt de celebra.
missa.c.ex parte.

¶ De quo dz missa celebrari.R. ſPa.in.c.qui 33
dam laicox.de cele.missa.q dz celebrari de eo
de quo fit officiū: vñ missā peculiarē audiens
vel dicens nō satisfacit precepto de audienda
missa:q: illa que precipit est missa de festo.vel
que ſm officiū dz dici.vt in.d.c.quidā laicox.
Credo tñ q seculares ,ppter ignorantiā excu
sent:sed nō celebrātes.t ,pperes in.d.c.quidē
t.c.t hoc.de conse.di.i.dr q tales misse pecu
lares seu votiue dñt celebrari in occulto.t hoc
intelligo in diebus in quibus quis tenet de p
cepto audire missam.vel in ecclesia collegiata
seu conuentuali in qua quottidie est celebran
da vna missa de officio.vt in cle.i.de cele.miss.
t sic intelligo ter.in.d.c.gdā laicox.q: si sit ali⁹
qui celebrauit missam de officio:t nō sit de p
cepto q missa'audiat pōt quis missam votiuā
dicere sine oi scrupulo:t in publico t i secreto:
nec sufficit ſm Adonat.q audiat introitum t
huiusmodi in diebus in quibus tenet de offi
cio audire.q: missa dicitur cum canone. vt pz
in.d.c.quidam.

¶ Utrū missa de sctis tm̄ valeat aiabus defū 34
ctox:sicut si dicat ,p defunctis.R. Mo.in.c.ij.
de cele.mis.q sic. t q do. Hugo. Lar. dicebat
q celebrando ,p dña faciebat celebrare ,p defū
ctis.t ecōtrario.d.c.ij. t de conse.di.ij.quotiēs
cūq;. Caue tñ q: si promisisses spāliter ,p defū
ctis ,ppriā missā dicere nō satisfaceres missaz
dicendo de dña rōne ,promissionis Ite aduerte
q hoc est verū qñ maior deuotio q̄ quis dicit
missā de dña t bmōi supplet vel sancti itercef
sio:al's nō nisi quo ad veritatem sacri: sed nō
quo ad veritatē orationū. q: plus valet ,p de
functis dicta ſm ſDe.in.iij.di.rlv.

¶ Cū quib⁹ dz missa celebrari.R. q primo cū 35
indumētis debitis que ſm Inno.iij. vt recitat
Dir.li.i.ti.vij.sunt calciamenta:amictus:alba
cingulū:manipulus:stola:planeta. ar.xxiij.di.
ecclastica.xxv.di.vinū.xi.q.iij.cpo.ō pena de
gradatio.li.vi. Et q̄lia dñt esse predicta dicēdū
q ſm ꝓsuetudinē rōnalē regionis seu congre
gationis.ar.l.de quib⁹.ff.de legi. Et an debeāt

esse dñdicta cōiter tenet q ficte exceptis calcia
mentis:t etiā cingulo qō de ꝓsuetudie nō bñ
dicit ſm Ri.in.iiij.di.xiij.t Sco.ea.di. Sedo
cū igne.de cc.mis.c.vl. Et celebrans sine igne
dz officio t bñficio priuari ibidē. Tertio cū ca
lice:corporalibus:altari lapideo:t tribus toba
lijs sup eo:t missali:hostia acima:vino t aqua
que in minori quantitate debet poni q̄ de vi
no.vt in.c.pernicios⁹.de cc.missa.

36 ¶ Utrū peccet mortaliter qui sine aliquo pdi
ctox celebrat.R.q sic qui sine igne t aqua vel
in pane fermentato si est sacerdos latinus.vel
in vase ligneo.vt pz in.c.lras.de cc.mis.vbi dr
q dz talis sacerdos deponi ab officio t bñficio
Et idē si in vase vitreo vl de auricalco:aut ere
de ꝓse.di.i.vt calix. Idē si sine altari lapideo t
cōsecrato:corporalibus:casula:stola:manipulo
cingulo:alba:amictu.vt in.c.i.de conse.di.i.nō
tñ efficit irregularis cū nō inueniat iure cautū
hoc:siue faciat sciens:siue ignorans ſm Ric.t
Sco.in.iiij.di.xiij.l. mortaliter peccet. nisi ce
lebrat sup altare inmuter factū.q: sic esset ir
regularis.de cōse.di.i.ecclesie: nō tñ si celebrat
sup altare nō ꝓsecratū.lz mortaliter peccet.de
ꝓse.di.i.ecclesie.t.c.ꝓcedim⁹ cū duob⁹.c.se. Et
hoc intellige si sciens facit: secus si ex obliuiōe
manipuli vel stolā omisisset. De calciamentis
āt habendis nō credo sit preceptū cū nō inue
niat in iure. Vñ si qs ipsa omitteret nō ex con
tempt:sed q: nō hz nō peccaret.ar.d.c.i. ſDz
hoc q calciamēta nō sunt de necessitate. q: sic
oporteret hre spālia quibus nō vterent nisi ce
lebrando:cuius ōrium seruatur cōiter.

37 ¶ Sed vtx sine missali possit dici.quidā dicūt
q peccat mortaliter celebrans sine missali: in
quo ad minus nō sit canon tū q: exponit se pe
riculo errandi:tū q: ꝓsuetudo tta hz vt sine li
bro in quo sit canon ñ dicat. Et placet q: sepe
optime memorie viri in hoc errant. Canon fz
cōiorem opinionē dr.a Te igit vsq; ad cōio
nem.t ſm Durā.dz dici expedite:ne misce ve
nientes.i.vane cogitationes pdant suauitatez
vnguenti.i.oroms t ne populus fastidiū con
cipiat:nō tñ nimis festinanter nec sacrificium
fiat sine sale discretionis t deuotionis.t dz le
gi in libro ne erro: cōtingat. Idem dicerez de
trib⁹ tobalijs si nō haberent q sufficeret vna
Et nota q preceptū est clericis q vasa t vesti
mēta in quibus celebrari debet sint munda t
nitida in.c.relinqui nolumus.de custo.cuch.t
ideo peccat mortaliter faciens contrariū.xiij.
q.i.quod precipitur.

¶ Quarto dñt esse saltē duo presentes celebra 38
tioni missax.de conse.di.i.hoc quoq;. Et hoc
verū in missa publica:sed in missa priuata pōt
dici vno ꝓsente seruitore solū qui respōdeat in
ꝑsona totius populi.vñ nemo sacerdos p se so
lus pōt celebrare.vij.q.i.illud de fi.presbyt.c.p
posuit in fi. Eps vo sine diacono celebrare ñ
pōt nisi necessitas cogat.xciij.di.diaconi sunt
in glo.in ver.habet.

¶ Vbi debet missa celebrari.R.q in oi loco cō 39
secrato ab epo pōt libere celebrari.de conse.di.
i.c.i.t.c.sicut.t.c.sequenti.t.c.null⁹. Et hoc ve
rum nisi sit interdictus t pollutus. de quo.s.
Consecratio ecclesie.§.viij. Fallit hoc in.c.au
ctoritate.de priuile.li.vi. vbi ꝓhibet celebrari
in ecclesiis constructis ab exemptis in locis ñ
exemptis sine licentia epi. Itez licet minorib⁹
t predicatorib⁹ celebrare in oi loco honesto cū
altari portatili ab epo cōsecrato saluo iure par
rochiali.qō quidē ius ſm Ric.nonū in extra
vaganti que incipit. Nos attendentes cōsistit
circa oblationes decimas t primitias solū.t h
siue sit ꝓsecratus locus vel nō.dūmō nō sit in
terdictus vel pollutus.t sic intellige.c.in his.ō
priuil. vbi hoc priuilegiū pomt si'r epis lz. in
d.c.fi.de priui.li.vi.de quo.s. Interdictū. vi.§.
rcrir. Aduerte q sacerdos dz tenere hostiā t
calicē qñ consecrat sup lapidem consecratum:
ſm ſDe.de pal.t dz lapis esse ita magn⁹ q sal
tem possit super eo capi totus pes calicis cum
hostia.de quo vide Altare. Mō etiā q quicun
q: celebrans vel faciens celebrari diuina in ci
uitatibus:castris: vel villis:nisi quatenus a iu
re ei cōcedit est ei interdictus ingressus eccle
ipso facto cuiscūq; ordinis vel priuilegij sit
manitus.c.epox.de priuil.li.vi. Idē si in locis
a iure vel a iudice ,phibitis.vt ibidem.

¶ Utrū de licētia epi possit celebrari in loco ñ 40
ꝓsecrato.R. Inno.in.c.i.de ꝓse.eccle. vel alta.lz
q sicēt sine lnia si mō hz altare viaticū. Arch.
post altos in.c.missax.de conse.di.i. t ſDa. in
Rubrica.de conse.eccle.vel alta.lz q nō:ēt cuz
lnia epi. Sed ,p concordia dico q in sua dioce
si potest episcopus dare licenciam vt in eccle
sia non consecrata vel oratorio possit quis ce
lebrare cum altari portatili consecrato cr neces
sitate.vt no.glo.de consecra.dist.i. vnicuiq;. t
xviij.q.ij.quidam. In alijs autem locis nō po
test dare nisi quando ecclesia deest.vt in.c. con
cedimus.de conse.dist.i.ar.d.c.fi. quia frustra

Universidad de Deusto
Biblioteca

cõcederet epis illud priuilegiũ si haberent de iure cõi. Aduerte tñ q in loco fluctuanti: vt in mari t fluminib⁹ celebrare nõ licet alicui. sed extra suã diocesim nõ potest dare licentiam celebrandi in loco nõ consecrato.

41 ¶ Qua hora põt missa particularis celebrari. R. q ab aurora vsq ad nonã etiã in quentua libus ecclesijs põt quottidie celebrari. de cõse. di.i. §. in iciunijs. t.c. necesse est. t hoc sequitur Sco. in. iiij. di. xiij. Jllec ob. c. nocte. t.c. solent. de conse. di.i. t.c. nõ licet. xliij. di. t.c. qõ a patribus. t.c. fi. lxxv. di. t.c. vlti. lxxvi. di. q: intelligitur de solẽnibus missis. fm Jo. in sum. de cele. missa. Solẽnis Jo debet dici in conuentualibus ecclesijs hora sua. s. in vigilijs t in q̃dragesima t quattuor temporibus hora nona Jn festis hora tertia. Jn profestis hora sexta. quod tñ cõmuniter nõ seruatur. q: tardius dr in festis q̃ alijs diebus nõ festiuis. t excusant vt p3 in iure prealle. Et sic intellige glo. in. c. i. de cele. missa. t alios doc.

42 ¶ Vtrũ possit dici missa de nocte. R. fm Jo. vbi. s. q non. nisi in natiuitate dñi: vel nisi fm Rodo. de licentia epi vel superioris iminente necessitate. puta q infirmus moriat: nec habeat eucharistia. als cã añ auroram celebrans peccat mortaliter. Jdẽ dicendũ de celebrantib⁹ ante dictũ matutinũ. ar. xi. di. c. in his. t.c. ecclesiastica. t extra de cele. miss. c.i. t vl. fm. Jo. Similiter de prima dicendũ est vbi est psuetudo fm Jo. quã quidẽ psuetudinẽ attendo ad primã q dr in choro: nõ ad eã q dr a priuato. vñ i religione minor cũ multe misse dicant de cõsuetudine añ primã: nõ credo q: volens missã dicere teneat' primo dicere primã. q: sic oporteret bis eã aliq̃n dicere. s. p se t postea in choro qõ nõ ẽ necesse. ar. c. primi. de cc. mis. t sic p3 q: pñt dicere missã licite anteq̃ dicant primã

ante aurorã celebrãs peccat

43 ¶ Quotiens dz missa celebrari. R. in ecclesijs conuentualibus t collegiatis dñt quottidie due misse celebrari. s. vna fm officiũ: t alia p mortuis. vt in. c. creatura. de cc. missa. in ter. t in glo. t collegialiter debent dici. t dicit Jpa. ibidem q peccant nõ seruantes. tñ cõiter non seruat. t sic non peccant.

44 ¶ Vtrũ quilibet sacerdos teneat quottidie celebrare. R. q: nõ. Et in diebus festiuis. vt p3 in c. quottidie. de cõse. di.ij. exceptis hñtibus curã aiar: qui ad minus in dieb⁹ festiuis tenent celebrare: nisi p aliũ satisfaciant pplo. ar. c.i. de cc. mis. Aduerte tñ q si sacerdos post sui indignitatẽ t sacri reuerentiã abstineat nõ peccat fm. S. Bo. i. iiij. di. xij. puta q: pollut⁹ t hmõi si Jo stat p quadã incuria t negligentia sua: ita q: ad minus nõ celebret in pcipuis festis. t marie in illis in quib⁹ seculares deuoti solent cõicare. peccat quidẽ t si nõ mortaliter saltem grauiter. vt p3 p. c. dolentes. de cc. mis. vbi vallat de talcs reprehendunt. Ri. Jo in. iiij. di. xiij. t3 q: tenent in talibus diebus celebrare. Jdẽ t3 S. Tho. in. iij. parte. q. lxxxij. t sic videt q: non excusent a mortali q̃ sine rõnabili cã i talib⁹ diebus nõ celebrant. Vñ dicit idẽ. S. Tho. q: l3 q̃ ad actus ordinis q ptinẽt ad corp⁹ xpi ministeriũ nõ teneat nisi q h3 ex platiõe. vt pdicare absoluere t hmõi. tñ celebrare tenẽt vt deo sacrificiũ reddat. Et si nulli hoim teneat. Jdẽ ẽt ponit in. iiij. di. xiij. t põt timere ne tã q̃ seruãne q̃ q abscondit pecuniã dñi pdẽnet. Quotidie ãt celebrare laudabile est si mõ ex hmõi celebratiõe ñ minuat reuerẽtia debita ad sacrm t deuotio. Si ãt minueret tũc aliq̃n cessandũ est. de quo vide Eucharistia. iij. §. xxxvi.

45 ¶ Vtrũ institutio beneficij q: quis celebret oi die obliget institutũ ad sic celebrandũ. R. Jpa. in. c. psuluisti. de cc. mis. t in. c. significatũ. de pben. q: nõ. q: talis institutio est illicita t daret materiã peccãdi. t iõ talit institutus dz accipere interpretatione ab isto ter. c. significatũ. vt. s. intelligat q: debet celebrare t tenear quãto frequẽtio⁹ põt salua honestate sua t debita reuerẽtia t deuotõne ad sacrm: t sic intellige de quocũq; bñficiato. Silr dic q̃n instituer et ad dicẽdũ missã peculiarẽ quottidie. q: hoc nõ obstante põt t debet dici de feria. c. quidã. de cc. mis. Et sic patet q: quis aliquando tenetur frequẽtius celebrare.

¶ Vtrũ quis possit pluries dicere missã in die 46
R. Jpa. in. d. c. psuluisti. q: nõ. Facit. d. c. psuluisti. t. c. referente eo. t. c. sufficit. de pse. di.i. nisi in duobus casib⁹. Jprim⁹ in die natiuitatis in quo tres pñt celebrari. sine dicat vna in media nocte: alia in aurora: t tertia i hora debita: sine dicant sil'in die vl vna: t post interuallũ duas vel ecõtrario: q: sic h3 psuetudo. sed ante auroram ñ dz dici nisi vna. s. illa de media nocte. Secũdus respectu alicui⁹ necessitatis. vtputa q: aliqua magna pson venit. puta cps t silcs. t quos nõ decet transire die q: nõ audiãt missã. c. fi. de priuil. li. vi. Et idẽ dic de quolibet alio magno viro. ar. c. primi. de cel. mis. Silr credo q̃n esset dies festus precept⁹ ab ecclesia: t aliqui nõ audierint missam: lz nõ sint ita magni dñi per eandem rõnem. Jtẽ si aliquis infirmaret ad mortẽ t nõ haberet corpus xpi. p eo cõmunicando. Addit g'o. tertiu3 casum ibidem. s. si esset consuetũ in aliqua ecclesia q: dicant due misse. vna p viuis. alia p mortuis. t nemo est qui sit apt⁹ nisi vnus solũ: tũc poterit ambas dicere. Quartus ppter pauptatẽ ecclesiar vel raritatem sacerdotũ. xxi. q. i. c. i. in fi. t de elec. c. pastã. t. q. iij. vnio. Quintus q̃n due misse pro pie occurrũt dicende. puta de vigilia t de festo: t nõ est nisi vnus sacerdos qui possit. extra de cele. mis. c. i. t. c. referente. fm Ber. t Jo. in d. c. cõsuluisti. Jntellige tñ in oibus predictis casibus q: põt plures dicere. dũ tñ purificatio nẽ non receperit: t sit iciunus: als nullo mõ licet. de cele. mis. c. ex parte. Jtem q: non dicat nisi duas. q: plures non licet nisi in natiuitate fm cõmuniter doc.

47 ¶ Quid si postq̃ sumpsit cõionem h3 hostiaz consecrataz que supfuit. R. fm Jpe. q: si cõmodo nõ habet vnde honeste conseruet licet ei sumere. dũmodo sit iciunus. ar. de cõse. di.ij. c. tribus gradibus. Secus esset dicẽdũ de reliquijs que etiã l3 acceperit purificationem anteq̃ de ipis aduerteret. tamen postea sunt sumende: tũ q: nõ possunt sic seruari. imo leuiter amittent ppter coꝛ paruitatẽ. Et in isto casu er q̃ est in actu purificationis t recollectionis reliquiarũ. quicqd sit dr fieri incontinenti. i. quasi simul sumeret oia anteq̃ censeat nõ iciunus. p ea que no. in. c. olim. el. i. de resti. s. o. in glo. t p Bar. in. l. i. ff. de verb. obli. Quod bene nota pro scrupulosis.

48 ¶ Quid de illis qui ppter adulationes secularũ plures missas celebrant in die. R. q: peccãt mortaliter. vt in. c. sufficit. de conse di.i. Multo magis si ppter pecuniã. q: simoniacus est saltẽ mentalis: si pactũ nõ intercesserit expressũ. Si Jo interuenit esset mentalis t realis t teneret restituere. quicqd accepit pauperibus t de necessitate. vt. j. simonia. vij. in pun.

49 ¶ Jpo quibus debet dici missa. R. q: generaliter p oibus viuis t defunctis mortuis in statu purgatorij. de conse. di.i. c. visum.

50 ¶ Vtrũ sit dicenda p paruulis mortuis. R. S. Tho. in. iiij. q: sic p pueris baptizatis: nõ quia eis prosit ad remissionẽ pene q̃ nõ tolerant: nec ad augmẽtũ glorie: sed potius celebrat ad cõmendandũ redemptionis mysteriũ.

51 ¶ Vtrum liceat orare p ercõicato. R. Hostiensis. in sũma. q: sic. in memento etiam specialiter. t etiam in alijs orationibus: que fortiter dicunt generaliter: tñ non specialiter. q: non licet. de sen. ercõ. nuper.

¶ Quid dicendũ si presbyter qui ppmisit alicui 52
dicere vnã missã de dña: t alteri sepatim aliã p aia matris t pris eius. t tertio p salute sua t similibus: dicat solũ vnã missam de dña cuz collecta. Deus qui nos patrẽ t matrẽ. t alias collectã. O ipotẽs sempiterne de⁹ miserere famulo tuo tc. Jntendens predictis oibus satisfacere. R. q: sup hoc fuit diuersa opinio. Vñ p intelligentia est sciendũ q: missa quelibet q̃ dr respectu opis opati: generaliter valet oibus 53
viuis t defunctis crñtibus in charitate qui ñ sunt in pria. Scõo valet singulariter illi q eaz dicit si digne celebrat. Tertio valet spãliter si sunt in statu gre illis qui faciũt eam dicere p se: vel quib⁹ predicti: vel sacerdos p intentiõz applicant. Ex tum igit ad generalẽ participatõnẽ sacerdos nihil põt disponere: nec debet q̃ tũ ad singularẽ. similiter nõ dz ordine charitatis eaz alteri tribuere. q: nemo debet presumere se habere vltra necessitatẽ de merito. Ex tũ Jo ad tertiã spãlez que est alteri applicabilis per intentionem. dicendũ est q: non minus habebit quilibet horum triũ q̃ si p singulo coꝛ singulariter eam diuisset. Ratio q: deus non equaliter: neq; vno mõ acceptat meritũ misse applicatũ isto tertio mõ sed fm q: sue bonitati videt: considerata deuotione t ceteris que cõcurrunt in eo qui eam dicere facit. Vnde aliqñ vna missa posset liberare vnã aiam de purgatorio cũ tanta charitate mouere possz se qs ad faciendũ eã dicere: quã non faceret liberare alius faciendo dicere viginti vel triginta. t sic quantũ ad hoc talis sacerdos satisfacit. q: quilibet predictoꝛ trium non minus habebit de merito q̃ si p quolibet coꝛ singulariter vnã diuisset. Et sic intelligo opinionẽ illoꝛ qui dicunt nõ minus valere vnam missam p oibus q̃ si singulariter pro quolibet diceret. de cõse. di. v. in. c. nõ mediocriter. Jllec ob. q: dicunt quidã q: meritũ tali mõ acceptum est finitũ. t iõ quanto pluribus diuidit minus quilibet habebit. q: verũ si quilibz totũ haberet: nisi alteri cõicaret: sed nõ est sic. sed tantũ quilibet habet de ista finitate quantũ videt diuine bonitati. t est tantũ q: sufficeret p oibus aiabus liberandis: si mõ sic merita nostra mererent: q: missa respectu opis opati nihil aliud ẽ q̃ applicatio

ante
si presbyter promisit dicere vnã missã de dña pro vna parte & alteri separatim aliam pro alia parte &c

in mortem ipsius videtur esse mutuo requiescendo q. q. de ipsis

meriti passionis xpi.qđ p tale sacrificiū imedi
ate applicat illi ,p quo dr.t ideo sicut licet mul
tis dictū meritum passionis xpi applicet.nihi
lominus quilibet non minus habebit q̄s si so
lum sibi fuisset applicatū.q: nullus ex toto pōt
cum habere.sed in tantū in quantū videt diui
ne bonitati ipsū ,p tali acceptare fm eius qui
dicere facit deuotionē. Et ,pterea ,pter me
ritū passionis xpi quod p sacramenta applicat
nō minus efficacie habent si simul multis cōferant q̄s si ,pyno solo:sed quilibet tantū habe
bit quantū videt diuine bonitati ,p quolibet
acceptare. Hoc pz in baptismo: q: si multi ba
ptiçant in necessitate nō minus habebunt de
remissione.t sic de alijs sacris. Secus de alijs
bonis a sacris.eo q: cum non sint applicatiua
meriti passionis xpi. Ideo si pluribus cōica
bunt quilibet minus habebit respectu operis
operati. Et er hoc patet quare missa magis va
let ad remissionē peccatox t sacra q̄s alia opa
q: est ,pter meritū passionis xpi qđ deo patri
offert ,p remissione illox quibus applicat. qđ
nō fit in alijs bonis. Quo Xo ad meritū gene
rale:sic nō satisfacit.q: quanto plures misse di
cunt tāto magis aīe viuentiū cristentiū in gra
t aīe in purgatorio relcuant. vñ magis fuisset
relcuate si diuisset tres missas q̄s si solū vnam
Vñ q̄tum ad hoc nō satisfacit: presertim qñ
plures misse dicte fuissent si ipse nō acceptas
set.t ideo tenet satisfacere vel in missis vel in
alijs bonis p specialem applicationē. Que cre
do si fiat non solū in vna missa:sed etiā in plu
ribus t in alijs oratiōnibus t bonis sufficien
ter satisfacict.sicut faciūt boni religiosi qui in
tendūt satisfacere nedū in missis:sed etiā in re
ligs oronibus. Vñ credo attenta consuetudie
t ēt q: nō pauciores misse ,pter hoc dicunt q:
religiosi qui sic,p duobus aut trib⁹ vel alijs ce
lebrant simul.vt dictū est qui ēt intendūt spā
liter in oibus missis t alijs bonis que faciunt
predictis satisfacere q: optime satisfaciūt: nec
illi qui talibus faciūt dicere minus habebūt ō
subsidio misse. sed ēt supabundanter q̄s si alii
dicere facerent. Aduerte tū q: si spāliter ,pmi
sisset dicere missā de dña. vel de spū scto vel in
tali altari aut tali die:tenet seruare ,pmissā:ali
ter nō satisfaceret ,pmissioni dicendo missam
de alio vel in alio loco. Et sic concorda opi.que
no.in.d.c.nō mediocriter.t in.iiij.di.xlv.

53 ¶ Vtr̄ idē erit si sacerdos er motu suo diceret
vnam missā ,p tribus quo ad meritū spāle.fr.
q: nō.q: sic ad meritū tale nō ꝺcurrit nisi sola
motio sua:que vna nō tātū valet sicut due vel
tres respectu operis operantis.t iō minus ha
bebūt de isto merito spāli. Idē dic qñ vnus fa
cit vnā ,p pluribus dicere p eandē rōnem. Et
istud est qđ dicūt theo.vbi.ō.q: vna missa spe
cialiť ,p aliq̄ dicta plus ei valet q̄s qñ dr̄ genera
liter ,p multis. Secus esset si ipse sacerdos ,p
aliquo diceret vnā missā t in eadē intenderet
satisfacere ,p aliquo alio qui eū rogauit. vt cā
dicat ,p aia sui prīs.q: sic respectu opis opan
tis nō minus valeret.q: sic ibi sunt due motio
nes qđ nō esset in primo casu.

¶ Quid de illo q celebrat vt deus pdat aliquē 54
vel aliquos.fr. q: peccat mortaliť. ar.rr vi.q.v
quicū q:nec nocet ei ad cuius pditionē fit cum
natura sacri sit vt ,pfit.ar.i.q.i.si aūt deus.no.
Jo.t Archi.i.q.i.dictū. Posset tñ excusari a
mortali qñ tales sunt inimici reipublice t im
peditores bonox.vt dictū est.ō.invidia.

¶ Vtrū statim post celebratōz misse fit como 55
dendū.fr.q: nō de iure.vt in.c.trib⁹.de ple.di.
ij.sed de ꝺsuetudine nō seruať illud ius. Debz
ergo fm Ꝺa.in.d.c.ex parte.de cele.miss.tam
diu stare donec ille reliquie sint verisiłr in cor
pore corrupte. Addo ēt q: donec aliquae gras
post missā deo rettulerit.

¶ Vtrū tantū valeat missa bom sacerdotis sīc 56
mali.fr.fm q: colligo er.S.Bo.Ric.t Sco.t
sancto Tho.in.iiij.di.xiij.q: quo ad sacrim sic ē
cōtus.i.q.i.c.intra. Quo Xo ad orationes que i
ipsa dicunt q̄tū proferunt er persona totⁱ
ecclesie.sic similiter tantū valet. Inq̄tum Xo
habent efficaciam ex deuotione orantis sacer
dotis:sic plⁱ valet missa boni sacerdotis q̄s ma
li. Et ideo bene facit qui libentⁱ audit missam
boni sacerdotⁱ.dūmodo in substantialibus nō
credat excedere.q: periculose erraret fm predi
ctos doc.

¶ Quis tenet audire missā.fr.q: de ꝑcepto gli 57
bet q nō est excōicatⁱ nec interdictⁱ:aut legiti
me impeditus dieb⁹ festis ab ecclesia preceptis
de q̄.ō.feric.ℌ.xlij. De bona honestate quilibet
oī die marie cps vel religiosus aut ecclesiasticⁱ
ar.c.fi.de priuil.li.vi. Et qñ sit mortale petñ ñ
audire in festo.vide in.d.ℌ.xlij.

¶ Vtr̄ a quolibet sacerdote cā dicēte sit audi 58
enda.fr.q: dic vt.ō.clericus.viij.ℌ.ij.

¶ Vtrū sit audienda in ,ppria parrochiali ec 59
clesia in diebus festinis.fr.fz Ꝺa.in.c.dñicis.
de parro.q: sic. nisi ex aliqua cā legitima alibi

audire velit.puta q: parrochianus est cōcubi
narius publicus, vl' vt denotius audiat.q: me
lius officiatur vel ,pter predicationē t hmōi.
Si Xo alibi audiuit er contemptu ,pprij sacer
dotis dicit q: facit contra ꝑceptum superio
ris.t qui cū admittit:dicit q: quodāmodo cō
mittit furtū. Sed tu dic q: de iure in maximis
festiuitatibus sicut sunt festa dñi nri. t beate
marie.t Joānis baptⁱ.t similia quilibet tenet
audire missā:aut in ecclesia parrochiali:aut in
publico oratorio facto a populo fm glo.in.c.si
quis.extra.de cōse.di.i Et a fortiori potest au
dire in ecclesijs mendicantū t religiosox au
ctoritate sedis apostolice edificatis. In orato
rijs aūt priuatis audientes nō satisfaciunt sīc
est in domibus disciplinatox. Sed an peccent
mortaliter taliter audiētes si postea nō audiūt
in parrochiali vel publico oratorio: aut eccl'ia
religiosox.dico q: nō.q: nullo cauet iure q: ꝑ
fit preceptuz. Nec ob.c.si quis extra.q: ibi nul
lum verbum est positū laicis qđ fit preceptiuū
sed solum clericis ne celebrent predictis festiui
tatibus in talibus oratorijs sine iussu vel per
missioe epi. Similiť nō ob.qđ ibi dr̄ q: ad par
rochias est legitimus ordinarius q: conuentus
ergo ad alias non erit legitimus. q: nō sequit
cū contineat absurdum sensum.q: ibi dr̄ q: in
ciuitatibus:aut parrochijs in predictis festis
audiat.ergo etiam alibi est legitimus conuen
tus. Non ob.etiam predictū.c. vt dñicis. q: si
quis bene attendit nihil precipitur laicis: nec
etiam oibus sacerdotibus:sed solum sacerdoti
bus parrochialibus imponitur q: ejciant illū
qui cōtempto ,pprio sacerdote. ergo si audiat
in aliqua ecclesia que nō sit parrochia t sacer
dote nō parrochiali non ꝺz expelli. ergo licite
potest audire. Et q: solū parrochialibus preci
piat.patet in verbo alterius. qđ est relatiuū ex
duobus tm.t alius alia aliud ex pluribus.lz ꝑ
misceu vtamur. Et iō nisi haberet parrochiā
nō dr̄ alterius.q: predicta relativa faciunt po
sitionem regulariter ciusdem qualitatis. Itez
posito q: esset aliquod ius preceptiuū esset ab
rogatū per contrariam consuetudinem. vt.ō.
consuetudo.ℌ.ir.patet.

Jsericordia fm Augu.ir de ciui.dei.ē aliene miserie in corde nro compassio qua si possumus subuenire cogimur. Est ēt mi sericordia diminutiua penax:quā impedire ñ potest excessus ire. Et nota q: misericordia:pie tas:t clementia:t mansuetudo conueniūt in quantū in cundē effectū cōcurrunt. qui scilicet est ,phibere mala ,primox.sed differunt q̄tū ad motiuum.q: misericordia hoc facit ex anu cītia quam habet cum prorumis. Ꝺictas Xo ex reuerentia quam habet ad aliquem superio rem scilicet deum vel parentez. Mansuetudo inquantū remouet iram incitātē ad vindictā Clementia Xo hoc facit ex animi lenitate in q̄tum iudicat equum esse, vt quis ampliuſ nō puniatur. Crudelitas tamen que culpam attē dit:sed modum in puniendo excedit opponit proprie clementie que dicit quandam ai lenita tem siue dulcedinem per quam quis est dimi nutiuus penarū. Seneca Xo li.ij. de clemctia dicit q: clementia est lenitas superioris ad infe riorem. Mansuetudo aūt cuiuslibet ad quēlibet. Sepissime tñ accipitur misericordia ,p cle mentia:t mansuetudine:t pietate.

¶ Que sunt opera misericordie spūalia.fr. q: septem in hoc versu contenta. Consule.ſ.dubi tantem per doctrinā. Castiga.ſ.per correctiōz Solare afflictum. Remitte iniuriam. Fer de fectus aliox. Ora ,p oibus t doce ignorantes Et que sunt opera misericordie corporalia.ha bes.ō.elemosyna.ℌ.ir.

Oderamen inculpate tu tele quid est vide.ō.defensio.ℌ.iiij.

Odestia dr̄ a mō que aliqñ ē in moderando mo tum aī ab excellentia per humilitatem Aliqñ a ptinentibus ad cognitionē. vt est stu dium. Aliqñ quo ad corporales actus: t actio nes vt decenter fiant.t nō scurriliter:t hmōi. Aliqñ Xo quo ad apparatū exteriorem. Et iō modestia est circa minora. Temperantia Xo est in refectione delectationis boni difficilis. Et ,pterea differt ab ea.

Ollities opponit pseuerātie fm pḃum.vij. Ethi. dicitur enim proprie fm philosophuz mollis qui recedit a bono ,pter tristitias can satas ex defectu electionum quasi cedens debi li mouenti. Dicitur etiam alio modo mollities ,put est contra castitatem:que alio modo dicit immundicia seu voluntaria pollutio. vt patet ex gl.i.chorſ.vi.ibi.nec adulteri:nec molles. vt gl. i.mulierbria patientes. Et isto modo semper est mortale peccatum, vt ibi patet. Sed primo modo non semper: sed quandoreccdit a bono

necessario faciendo.

Monachus grece latine singularis dr.q3 dz esse singularis.i.separatus a conuersatione seculari.vt.xvi.q.i.c.i.innecta glo.ibidem Vñ ibidem in.c.monachus.dr:monachus nō doctoris sed plangentis officiū habet qui vel se vel mundū lugeat.et dñi pauidus prestolet aducentum.hec ibi.

1 ¶ In quo differt monach9 a cōuersis et oblatis,R. ℔a.in.c.non est. de regula. q conuersi sunt qui obtulerūt se et sua mutādo habitū et ꝓfitendo cū:tñ seculares sunt.q3 non ꝓmouētur ad ordines. Oblati Vo sunt qui se et sua obtulerunt monasterio.habitu tñ nō mutato Et vt dicit glo.xxvij.q.i.vt ler. Isti conuersi et oblati magis astringunt monasterio q3 monachi.vñ nec etiā cā artioris religionis possunt transire ad alia monasteria q3q3 petant a supiore lniam.q3 efficiunt quasi serui monasterij. Monachi Vo hodie ꝓprie sunt qui et habitū mutāt et ꝓfitent et ꝓmouent ad ordines.xvi q.i.in multis.c.

2 ¶ Vtrū monachus possit prefici in aliq ecclia R. ℔a.in.c.monachi.de sta.mo.q solus non. vt in.c.ij.co.ti.et in cle.ne in agro.§.ad hec.co.ti. Cū socio Vo monacho potest de licētia sui abbatis.aliter nō.lviij.di.c.i.et.ij.q3 nō habet nec velle nec nolle in hoc.c. si religiosus. et.c. quozundā.de elec.li.vi.

3 ¶ Vtrū monachus possit habere curaz aīaz. R. ℔a.in.c.i.de capel.mo.q nō in ecclesia vbi monachi collegialiter habitant: sed debet ab epo capellanus instituī qui populum regat de consilio monachoz. In alijs aūt locis possūt deputari.vt patet in.d.§.ad hec.dūmodo non solus.vt dictū est.

4 ¶ Vtrū possit monachus fieri canonicus ecclesie secularis.R.q non.c. in noua.xvi.q.vij. de electio.cum causaz que inter.fm Jo.lxxiiij di.quozundam.

5 ¶ Vtrū monachus possit prefici ecclesie quo runcūq3 regulariū.R.q nō.vñ si eligit quis alterius religionis in prelatū non valet electio. cle.cū rationi.de elec.

6 ¶ Vtrū possit eligi in episcopū.R.q sic.vt in d.cle.cum rationi.

7 ¶ Vtrū monachus deputatus alicui ecclesie ēt epat9 teneat ad obseruātiā regule suc.R.q sic. q3tum ad tria substantialia regule.et vt habitū deferat ēt si sit epūs. de vi.et ho.cle.c. clerici officia:in fi.nec ex eo q9 hz administrationē hr̄e ꝓprīū.q3 cā tm hz rōne officij sibi impositi.de sta.mo.c.monachi.§.i. In obedictia Vo distinguit.q3 si transit ad epatuz ex toto absolui a iurisditiōe abbatis.xviij.q.i.c.vnico. Si Vo transferr ad ecclesiā secularē q nō est subiecta abbati suo:nec in spūalibus nec in tpalibus ex toto eximit ab obedientia abbatis.xvi.q.i. in parrochia.si Vo sit solū subiecta abbati in tpalibus.sic eximit ab obedictia abbatis quo ad spūalia.xvi.q.ij. visis.et.c. sane. Si Vo sit subiecta quo ad spūalia solū.sic eximit quo ad tpalia. Si Vo sit in oibus subiecta. sic ex toto obediet abbati. Quo Vo ad alia a tribus votis et ab habitu ñ eximit absolute. Nā abstinentia carnū tenet abstinere sicut ante.nisi dispensatū cū aliq monacho a papa.vt solus prefici tur alicui ecclesie.et sine scandalo illoz cū qb9 vuit nō posset abstinere.q3 tūc comedere posset.Fz Bof.allegat.c.quisqs.xli.di.factus ep̄us fm Jo.et videt sequi glo.in.c.carnē.de cōse. di.v.etiā pōt comedere. Jeiunia Vo et festū et vigilias seruare nō tenet.vt dr.xvi.q.i.c.nemo. Et breuiter si attendant verba.d.c.nemo. dico q ab illis solūmodo absoluit precepti regule,q cōmode nō pōt seruare cū exercitio prelationis sibi impositi.sed illa q nedū nō impedimt officiū prelationis imo potius adiuuāt credo q teneat seruare.Qō bene no.Et sic intelligc.xx.q.i.monachum.

¶ Sed quid de officio.R. vide.ē.hoc.§.xv. 1

¶ Sed pone q predictus monachus indiget aliq dispensatiōe ad quē recurret.R.q si talis ecclesia subest abbati in spūalibus ad ipsū abbatē recurret. Si Vo subest epo.tūc epm habebit loco abbatis.c.si qs monachus.xvi.q.i.Si Vo sit exempta illa ecclesia et imediate sub papa.sic oportebit ad ipsū papā,recurrat.ar.eoz que dixi.ē.exemptus.§.vi. 2

¶ Que sūt q pcipiunt vel ꝓhibent monachis spāliū in iure.R.q sūt.r.q notant in.d.cle.ne i agro. ℔primū qō pcipit est delatio habit9 debiti fm formā in.d.cle.positā.Scōm q oi mē se confitent et suscipiant eucharistic sacrm. Tertiū q,ille q preest exponat regulā vulgarij in capitulo vel ab alio exponi faciat. Sed pdicta solū astringūt monachos nigros. vt in.d. cle.no. Quartū ne utant camisijs.vt i.c.cū ad monasteriū.de sta.mo.Quintū q seruēt silentiū ꝓtinuū i dormitorio:refectorio: t oratorio In claustro Vo certis locis ibidē. Sextuz q

faciant capitula de triēnio in triennīū.c.in singulis.co.ti. Septimū aucupationes t venatōnes interdicunt eis.d.cle.nc in agro, Octauuz ne ad curias principum vadant.vt suis monasterijs dānū inferant,aliter sunt excōicati ill i qui administrationē ñ habēt. Jlonū ne arma infra septa monasterij tenent. Et de isto t superiori.vide.ē.excōicatio.vij.casu.xxxviij.De cimū ne carnes comedāt:nisi in necessitate.vt in.d.c.cū ad monasteriū. Multa sūt alia que nedū eis sed etiam oibus religiosis sunt ꝓhibita.que vide.j.religiosus.§.lxv.

u ¶ Quid de monachis qui in illis monasterijs comedūt carnes in quibus memoria nō extat q nō comedunt.R.d.Car.consuluit vt recitat ℔a.in.d.c.cū ad mōasteriū.q impune pōt cōmedere vt ex quo ipsi nō fuerūt auctores nec apparet ex q cū fuit introductū pōt ꝓsumi ex aliq cā legitia introductū. Sec9 qñ ex corrupte la.q3 nō excusant.de ꝓsue.C.cū tāto. Sed de hoc vt.j.religiosus.§.xxxij.

12 ¶ Vtrū appellatione monachoz veniant alij religiosi.R. ℔a.in.c.ex parte.de postulādo.q qñ cōstitutio emanat respectu religionis.hz locū quā de monachis.tñ extendit ad omnes religiosos cuiuscunq religionis. Et hoc mīsi possit assignari ratio diuersitatis inter eos t monachos.quod no.

13 ¶ Vtrū monachus possit ꝓfiteri epo vel penitentiario.R.fm Rodo.q sic.nisi sit exemptus vel priuilegiatus a papa.

Monasterium an obligēt ex fō monachi..R.q nō.neq3 ex delicto:neq3 cōtractu:nisi in duobus casibus. ℔primus si hoc sit versum in vtilitatē monasterij.q3 in tantū tenēt:t nō plus.ar.x.q.ij.hoc ius. Secūs si a pactu sit cōmissa administratio.q3 in tantū in quantū se extendit admīistatio in tantū obligāt t nō plus.fm Jnno.in.c.olim. de priuile. Et ß intelligo tā in monacho q3 in abbate. Facit in ar.q non obligēt.insti.de aucto.tuto. in prin.vide glo.xi.q.i.de ꝑsona.

i ¶ Vtrū possit acqri p monachū obligatio alteri monasterio.R.ficēt p monachū fugitiuū vt.ff.de acqui.pos.l.i.xviij.q.ij.abbates.

1 ¶ Vtrū relicto monacho cū tali cōditione q nihil acquirat monasterio valeat.R.q nō.nisi talis conditio intelligat q nihil acquirat monasterio respectu vtilitatis: nō respectu iuris sicut no.Bar.in aut.excipit.C.de bo.que liber.

q: tunc valet qō est dicere q9 uentus ꝓmittat illū administrationē habere relicti. sicut t seruus dr̄ habere ,ꝓprīū.vt.l.is qui suis.ff.de manu.t facit qō legit t no.in glo.l. lucius.§. tres heredes.ff.ad tre.Qō quidē dictum Bar.Limito veruz:qñ talis administratio refertur ad casum licitū.ſ.vt dispenset in pios vsus.qō religiosis lz etiā.de testamē.c.ij.li.vi.vel vt conuertat ad vsū vestimentoz: vel libroz t hmōi Jllō aūt liceret vt possz administrare ad libitū i:la bona tanq3 ꝓpria etiam de licentia pape. d.c.cū ad monasteriū.

¶ Quid si abbas non vellet ꝓsentire vt predicta licitā administratione susciperet.R. Relictū nō valebit t remanebit apud gravatū.l. vnica C.de ca.tollen.t glo.in.d.§.tres heredes. 3

¶ Vtrū bona ingredientis ptinent ad monasteriū iure successionis:aut iure traditionis inter viuos.R.q magna est ptrouersia iter doc. t glo.iurīs ciuilis.de quo vide Albz.in aut.ingressi.C.de sa.san.ec. Sed tu tene veriꝰ cē q iure successionis. Attñ si lesū fuerit potuit restitui ad minoris similitudinē,vt,C.si vt ab hoste.se ab.p totum. 4

¶ Quid de bonis ingredientiū ordinē minoz aut alioz9 qui nihil possunt habere.R.Albz. in.d.aut.ingressi. recitat opiniones quattuor. ℔primā q habeantur ꝓ derelictis.Scōa q ptineant advenientes ad intestato.Tertia q ad epm in cuius dioceſi subsunt. Quarta q acquirantur eccl̄ie romane cui subsunt t inde alant Et hec est verior.ō quo nō me extendo.q3 hñt oēs tales priuilegia in hmōi. quibus oportet stare.t vide.ē.legatū.i.§.y. 5

¶ Vtrū acquisita p monachū expulsū vel fugitiuū efficiāt monasterij sui.R.vt colligo ex no.ab Jnno.in.c.cū olim de priuil.t Jo.in ti. de infantib9 expo.t alios,q si monasteriū noluit eū recipere vel maior pars capituli.sic erūt epi vel alteri9 monasterij si ipsū est ingressus. Si Vo solus abbas vl minor pars fuit in culpa.sic acquiret monasterio suo. Si aūt nō curauit redire talis monachus. t totū monasteriū videns eū vagabundū neglexit. sic similit acquiret epo vel alij monasterio si qō ingredit sicut de seruo dr̄ in.l.qō seruus.ff.de stipu.ser. q fit apprehendentis. Qō si monasteriū repetijt:sed nō potuit obtinere aliq impedimento sic acquirit monasterio suo.in aut.de san.epi. §.si monachus. ℔prelatus enim potest monachū fugitiuū vendicare cū oibus bonis q eum 6

Universidad de Deusto
Biblioteca

acquisitis.c.abbates.xviij.q.ij.Aut si forte ad aliud monasteriū sit translat⁹ ppter pctm̄ suū. puta q; ponit in alio monasterio ad pniam faciendā thmōi.xxvij.q.i.c.si qua monachar̄ū. sic bona illa que ꝓpio mōasterio attulerat.q̄ ad vsufructū erunt secundi monasterij.xvi.q. vi.de lapsis.t post eius mortē redibunt ad primū. Si vo transit ad scōm monasteriū licite. q; strictius vel q; ꝓmouet in prelatū alterius. sic tenent aliqui in.c. q; a te.de clc.coniuga. q; quicquid acquiret postea erit secundi. sed alia primi.t videt ter.ꝓo hoc.xviij.q.i.in.c.vnico Alij dicunt q; oia sibi vndecunq; puenta erūt secundi vel dignitatis:q; videntur accedere ad personā ꝝ expresse fuerūt collata tempore ingressus ratione predicta.t illud.c.vnicum.log tur de acquisitis ex industria monachi q; erūt penes primū monasteriū in quo ea acquisiuit nō de patrimonialibus datis primo monasterio.t hoc vltimū sentit dñs Lar.in.d.c.q; a te. ꝙPa.vo ibidem tenet vt bona patrimonialia sequant̄ personā.ar.huius.c.q; a te.t.c.et trās missa.de renun.t.l.ij.ff.de colle.illiei.t hoc seq videt Jo.t Jo.an.in.d.c.q; a te.t magis placet mihi opi. Lar.

7 ¶ Vtrū monasteriū possit grauari noua consuetudine:seruitio:vel onere.R̄ q; nō nisi a p̄n cipio de consensu episcopi a patrono fit ei imposita.vt in.c.sciētes.de censi.nō tm̄ intelligas q; in dote necessario possit ēt a principio iponi aliquod onus:sed intellige in alijs a dote p̄dicta.

8 ¶ Vtrum quis possit frequentare monasteria monialiū.R̄.q; non.nisi ex cā manifesta t rōnabili.alīs post admonitionē frequentantes si sunt clerici deponunt̄.si laici excōicent̄.c.monasteria.de vi.t ho.clc.

9 ¶ Vtrū monasteria dupla femina; t religio so; sint licita.R̄.q; nō.vt in.c.diffinimus.t.c. in decima.xviij.q.ij.

10 ¶ Vtrū qs possit p̄fici duobus monasterijs R̄.q; nō.sic nec pluribus ecclesijs curā habitib⁹ aīarum.nisi vnū dependeat ex alio.de preben. c.cum singula.li.vi.imo plus si monachi vni⁹ monasterij prioratus vel ecclesias aut administratōnes seu officia vnius monasterij ꝓsueta ꝑ eiusdem monachos gubernari sine licentia pape cōmitterent monacho alterius monasterij sūt primati auctorate ꝓpria.t recipientes fiunt ineligibiles ipso iure.d.c.cū singula.ꝙfi.

¶ Vtrū abbas possit vsufructuz alicuius rei relictū monacho ei auferre.R̄.q; sic.ꝑ no.i aut. ingressi.C.de sa.sanc.ec.t in.c.ij.de sta.mo. Dz qd si addat si molestet mōachū cadat a legato glo.in.l.lucius.ꝙ.tres heredes.ff.ad treb. Hāc questionē format t ibi Bar.t ꝑ Ly.in.l.q̄dēs in fi.C.de dona.que sub mō.t ꝑ Bar.t Bal.t Jo.de imo.in.l.si alicnū.in.prin.ff.ō here.instituendis. Et concludē q; si legans disponat ꝑ viā pene nō valet.q; impositio pene sup facto impossibili de iure vel de facto si valet. vt.l.cerdonez.ff.de op.liber.ij.l.i.C.de his que pe.noie Sed si vult non possit molestari dicat lego vt relinquo vsufructum tali monacho donec t quousq; abbas faciat ei questionez t ertē nō relinq̄.ita dicit Bal.in.d.l.i.in.vij.q.t ꝙPaulus de castro.in.d.ꝙ.tres heredes. Sed in eo quod habuit monachus ante controuersiam poterit abbas controuersiā facere t illi auferre fm predictos.

1

2

3

4

Monialis nō dz hre singulare habitationē sed cōi ter taz in ecclesia q̄ in refectorio t dormitorio esse debet.xviij.q.ij. pernitiosam.vt sibi fiat testes castitatis t honestatis t in aut. de mona.ꝙ.cogitandū.

¶ Mō dz loqui monialis cū aliquo monacho nisi cuz socia.vel presente abbatissa t breuiter c.diffinimus.t.c.in decima.xviij.q.ij.

¶ Vtrū possit cantare in choro cū monachis. R̄.q; nō.vt in.d.c.pnitiosam.

¶ Vtrū moniales teneant̄ seruare clausuram R̄.q; sic oēs. vt in.c.piculoso. de sta.re.li.vi. Nec obstat q; quidā dicūt q; nō pōt eis indici vita artior ipsis inuitis.q; hoc nō ptinet ad artiorē vitā.sed ad ꝓseruationis honestatis debite.t iō nō exeuisant̄ a petō mortali que non obseruant clausurā cū possint.pōt tm̄ abbatissa exire ꝑ homagio faciendo cū honesta societate.itatū q; ad alia nō diuertat. Similiter si esset aliqua que nōbili morbo laborans sine aliarū infectione ibi esse nō posset.vt in.d.c.periculoso.vbi prelatis ipsarū precipit̄ q; prouideant.t q; nō ꝑmittant patere accessus quarūcūq; psonarū ad eas.nisi ex rōnabili cā t manifesta t q; singulis annis eas visitent.t illa que sunt ita exempte q; imediate subsunt pape:dz epūs auctoritate aplica visitare.vt no.in clc.attendentes.de sta.mo.t in.d.c.periculoso.

5

¶ Vtrū teneat receptio monialiū nō mendicantiū facta vltra numerū carū que possint sustentari sine penuria de ꝓuentib⁹ monasterij R̄.q; non.imo ipso iure est nulla.d.c.piculoso.

6

Dicta quot modis falsat.vid̄ s.falsarius.ꝙ.iiij.t.v.t dc q̄ dz fieri solutio.vide.j.solutio.ꝙ.ij.

Dies incurrit cū quis nō facit id qd̄ facere tenet t eo tpe. vt no.in c.vltimo.de locato.

1 ¶ An requirat monitio vt quis constituat in mora.R̄.q; si dies est apposita obligationi nō requirit q; dies interpellet ꝑ hoc.d.c.vltimo t.C.de cōtraben.t cō.stipula.l.magna.de quo vide obligatio.ꝙ.viij.Si vo dies nō est apposita obligationi nec alia conditio:sic requirit monitio fm Bal.i.l.nō ignorat.C.de fructi.t li.erpen.t Ange.in.l. si manumissori.C. de ob se.ꝑa.ꝓe.t ꝙPa.in.c.licet heli.de fimo.t in.c.ij de accusa.Facit ler in fideicōmissi.t ibi est casus aureus.ff.de vsurit.t in.l.quidā iberus.in verbo qua de re volo vt cū ibero loquaris.ff. de serui.vtba.predi.t id qd̄ legit t notat in.l. debitores.presentes prius denunciationibus cōueniendi sunt.C.de p̄gno.t in.l.si er legati causa.ff.de verbo.ob.t in.c. accusatio.ij.q.vij. lz glo. dicat in.d.c.licet heli.q; in pecuniarijs admonitio est de honestate nō de necessitate. Cū Ludouic⁹ de roma in suis notādis tenet q; si debitor;citat fine monitione t ꝓfitet debitū q; dz actor condēnari in expensis si poterit ꝓbare q; nō fuit monitus.q; debitori incūbit ꝓbatio;t sic negatiua. Nō q; ius presumit q; creditor monuerit cū.q; cōiter sic solet fieri. vt dī in.d.l.in fideicōmissi. Et istud est verissimū de iure fori. Sed de iure poli teneo q; si creditor ex timore etiā reuerētiali nō audet petere debitū vel ignorat;q; tūc ēt fine monitione cōstituat debitor in mora:alīs nō.q; ex quo scit q; debet t sine oi respectu pōt petere t nō petit videt ꝓsentire q; teneat. Et sic intellige.l.in oibus obligatiōibus.ff.de re.iur.t theologos in.iij.Attendite q; morosus tenet etiam ad restitutionem damni dati ei cui non soluit t lucri cessantis. fm ea que dico infra vsura.i.ꝙ. riiij.t xxx.

2 ¶ Quō purgatur mora.R̄.q; ex celeri solutiōe ante requisitionē factam.vt no.in.d.c.vltimo Facit.c.cū Bertoldus.de re iudi.t.c.et tue. de clc.non resi.Aduerte hic q; mora t culpa equiparant:nisi in hoc q; mora ē purgabilis.l.si seruū.ꝙ.sequit.ff.de ver.obli.Et sic pōt intelligi. l.si is.in fi.ff.de iure do. Et iō si res q̄ est restituenda vel damna eodem modo esset peritura apud dñm vel cum cui est danda nō tenet morosus.l.fi.ꝙ.i.ff.ad le.ro.de iac. nec creditor lucret cū aliena iactura. Hoc sequit fulgo.i.l.qō te.ff.si cer.pe. Similiter si obtulit post mora tpe debito.vt in.d.ꝙ.sequit.

¶ Sed quid si dubitat an peritura fuisset. R̄. q; debitor morosus nō liberat.q; iterpretatio fit cōtra cū.l.cū res.ꝙ.fi.ff.de le.i.

3

Dis est triplex:corporalis:spūalis: t gehennalis. de pe. di. vltima.c. vltimo.

¶ Vtrū quis possit sibi infligere mortē corporalem. vide.s.homicidiū.i.ꝙ.ij.

4

¶ Vtrū mors temporalis sit satisfactoria pro pctis.R̄.Sco.in.iiij.di.xxi.q; mors naturalis quantūcunq; sit necessaria.tū si voluntarie acceptetur est sufficiens pena ꝑ omnibus pctis venialibus.t forte ꝑ magna parte pene debite.ꝑ mortalib⁹.Ex quo infertur q; multo magis est satisfactoria mors que infligitur alicui etiam pro peccato suo si voluntarie t patienter sustineatur.

5

¶ Vtrū mortuus resuscitatus restituat in integrū.R̄.vt elicitur ꝑ glo.t Archi.in.c.ij.xxxij q.vij.t ꝑ Jo.an.t ꝙPa.i.c.fraternitatis.de fri. t malc.post Vine.et Ber.brix. q; quo ad ea q̄ imprimuntur in anima nō perdidit:et ideo nō restituitur. Vnde sacerdos resuscitatus non reordinatur: nec baptiçatus et hmōi. Jo.an.⁹ idem sentit etiam in ꝓfessione.lz character nō imprimat.q; obligatio acquirit deo qui non morit.c.fi.de condi.appo. Sed ꝙPa.tenet contrariū in hoc.q; talis obligatio est restricta ad tempus:;ppterea ꝓfitentes dicūt.toto tpe vite mee ꝓmitto tē. Et hoc credo verius t opi. Jo.an.militaret q̄n quis simpliciter ꝓmitteret seruare talem regulā. In alijs autem in q; bus nec character imprimit:sed adherent corpori. Jo.an dicit q; nō restituit nec recuperat q; actio semel extincta nō reuiuiscit.c.et transmissa.de renun. Sed glo.in.l.ex his.ff. de legi. t in.l.seruus effectus.ff.de actio. t obliga. tenet q; recuperet indistincte. Vnde dicit q; rūpet testamentum quod ante fecerat t recuperat bona. Archi.vbi.ꝙ.tenet q; restituit quasi nūc postliminij. Et idem tenet Jo.de fant. t bñ. Nō q; si restitutio principis in integrum refertur ad omnia.l.i.C.de sen.paf.ij.q.iij.quotiens.in fi.ergo fortius restitutio dei. Sed tu dic q; sicut nō extinguitur obligatio illius qui

6

7

Universidad de Deusto
Biblioteca

ꝓmisit nauem alienam, sed soluꝫ cessat quãuis dñs nauem destruat aio reparandi eam ex eisdem lignis q; eadem nauis censeꝫ. vt in.l. qui res suas. ff. aream ꝓmisisti. ff. de solu. Sic in ꝓposito q; dñs dissoluit talem aĩo vt postea ex eisdem pulueribus resuscitaret. Et opinio cõtraria posset seruari quando fuisset morte resolutus non aio restaurandi. q; tunc nauis ꝫ restaurctur non est eadem. sed in isto casu non potest esse. In matrimonio tñ certum est q; nõ restituitur nisi de nouo contrabatur iterũ. q; semel fuit dissolutum ex morte. t ideo nõ recuperat iure postlimij. vt in.l. non vt a patre. ff. de capti. t postlimi. reuer. secus in alijs. vt dictum est. Bar. etiam in.l.i.C. de sa. san. eccle. tenet q; resuscitatus iterum moriturus: vt Lazarus recuperat t reuocat testamentũ. sicut per natiuitatẽ filiorum. sed resuscitatus non amplius moriturus nõ rumpet

4 ¶ Vtrum spolians mortuos peccet. ff. q; sic. t grauissime punitur ꝑ leges. vt de sepul. violla. l. prętor. ff. aduersus eos. t ꝓbus. iiij. etbico. latronibus tales annumerat.

5 ¶ Vtrũ mors ciuilis equipareꝫ morti naturali in dubio. ff. Be. in.c. susceptũ. de rescrip. li. vi Archi. ibidez. t do. Anto. in.c. licet. de offi. de lega. plene ꝓsequitur. Sed tu conclude. q; aut verbum mors proferatur a iure in materia stricta t exorbitanti a iure cõi. Et in dubio intelligitur de morte naturali. vt in.d.c. susceptum. t l.iij. ff. hec. verba. ff. de nego. gest. t ibi glo. t Bar. Aut ius nõ est strictum in quo scribitur mors. sed est extendibile ex idemptitate rõnis Tunc si mors ciuilis hz eundẽ effectuꝫ quo ad id de quo agitur: quẽ hz mors naturalis: t sic equiparatur: t ita procedit. c. placuit. x. q. i. Aut mors ciuilis nõ habet per oĩa eundem effectũ quo ad id de quo agitur quem habet mors naturalis. nõ extendeꝫ nec equiparabitur morti naturali vt dicit glo. in.d.c. quesitum. t in.d.c. licet. alꝫ sic. Si ℞o verbũ mors ꝓfertur ab homine. tunc in dubio nõ equiparatur: q; verbũ hois debet referri ad mortẽ naturalẽ. vt in.l. er ea parte. ff. insulam. ff. de verbo. ob. Jo. autẽ xvi. q. i. placuit. dicit q; regulariter mortis appellatione intelligiꝫ naturalis mors.

6 ¶ Quis dicatur esse in mortis periculo. ff. infirmus quotidiana febre. O besssus in loco vbi machine iaciuntur. vel a talibus hostibus qui eũ volunt occidere. Jlaungaturus ꝑ loca periculosa. vel iturus per loca insidiosa. Aut etate confectus t hmõi. vt patet. ff. de dona. cã mor. l. mortis cã. cum tribus sequentibus. Vel dic q; arbitrium boni viri est sequendum. vt pensatis conditionibus iudicet si probabiliter imminet periculum mortis: t tunc dicatur in periculo mortis.

¶ Vtrum liceat requirere a moriente q; sibi re- 7
uelet statum suũ post mortem. ff. ſm Tho. in quol. q; sic. dũmodo hoc subintelligatur si deo placuerit. t hoc non fiat ex infidelitate vel dubitatione fidei.

Vlier Vide. s. femina.

Vltiloquium ſz Alter. ſa fe. de multiloquio dr vt est multitudo locutionis cum superfluitate. vel ꝓter vtilitatem vel necessitatẽ. Et sic intelligiꝫ illud prouer. x. Jn multiloquio non deerit peccũ. Aliud tñ est ꝓprie loquendo multiloquiũ aliud verbositas siue linguositas. q; linguositas sonat in ꝓcemptũ ꝓuenientẽ ex ꝑsuetudine superflue t mordinate locutionis. Multiloquiũ ℞o nõ determinat tantũ quantũ linguositas. sed stat in genere. t ꝫ sit veniale. tñ linguositas põt esse mortale. Vñ Job. i. Jnunquid verbosus iustificabitur: quasi dicat non.

Vnus tribus modis dr. Aliqñ capitur ꝓ dono. qõ quidẽ est ꝓprie id qõ sponte prestam⁹ t ex nulla necessitate vel iuris officio. qõ quidẽ si nõ prestaretur nulla esset reprehensio. vt. ff. de verbo. signi. l. munus ꝓprie. Differt tamen q; munus est donũ cum causa. Donum ℞o se habet in plus. q; etiam aliqñ sine causa. vt patet in.l. inter donum t munus. ff. de verbo. sig. Aliqñ capitur ꝓ officio cum honore. Aliqñ ꝓ honore sine onere. vt habetur de his oĩb⁹ in.l. munus tribus modis dr. ff. de verbo. sig. Vnde in.d.l. munus. ꝓprie est qõ necessario subimus lege imperioue eius qui ptãtem hz iubendi. Et de isto hic tracto.

¶ Quotupler est munus. ff. q; tripler. Quoddam sordidum qõ consistit in vilibus officijs vt in arena fodienda: calce coquenda: t alta ecmpla in.l. maximarum. C. de excu. munc. Et potest dari ista regula in ipsis agnoscendis ſz Bar. in.l. vnica. C. de multeribus. q; sicut illud est honor: q; in loco reputatur honor. vt notat Jnno. in.c. de multa. de preben. ita illud est vile quod reputatur vile t habet officia vilia t

hec tãtum dãtur vilibus personis nõ maiori- 1
bus vel humilioribꝫ. C. de susce. ꝓpo. t archa.

¶ Quoddã munus dr honestũ cũ honore an- 2
neco t ista munera appellanꝫ honorez in.l. cui muneris. ff. de mu. t ho. t ista sunt officia seu dignitates publice. d.l. vnica.

¶ Quoddam dr munus honestũ solum: quia 3
nõ habet nec honorem nec vilitatẽ annexum. vt est tutela: cura t huiusmodi. ff. de excu. tut.

¶ Qũo dicũtur prefata munera ꝓsonalia me- 4
re. ff. q; tunc qñ explicanꝫ labore corporali solũ sine sũptu vel detrimẽto rei ꝓpriæ. l. fi. in ꝓin. ff. de mu. t ho.

¶ Quãdo dicuntur patrimonialia seu realia. 5
ff. q; tunc, ꝓprie quando consumptu ꝓprio fiunt ab alijs.

¶ Quãdo dicũtur mixta. s. ꝓsonalia t patrio- 6
nialia seu realia. ff. q; qñ cũ labore corporali a nobis explicãtur: t cũ sumptu nro: vt colligiꝫ d.l. fi. §. patrimonioꝝ.

¶ Qũo dicũtur ordinaria prefata munera si- 7
ue ꝓsonalia siue realia. ff. q; ordinaria sunt qñ hñt certam t ordinatã prestationẽ ꝑ aliquam legem vel statutũ seu cõsuetudinẽ longã. vt. ff de vaca. t excusa. munc. l. in honoribus. §. qui muneris publici.

¶ Qũo dicantur extraordinaria. ff. q; qñ non 8
ꝑ legem vel statutũ vel ꝓsuetudinẽ iponũtur: sed ſm volũtatẽ dñoꝝ ſm Bar. t pz in.l. vnica. C. de vaca. publ. mune. Vnde per accidens ista imponuntur.

¶ Aliqñ ista munera dicũtur indicta vt quã- 9
do ꝓceps imponit ꝑ.l. aliqõ munus. vel per statutũ qõ a principio erat extraordinariuꝫ: ſz nõ efficiꝫ ordinariũ.

¶ Aliquãdo dicit sup indicta vt quando su- 10
pra ordinariũ aliquid iponit ꝓp necessitatẽ occurrentẽ. Facit. l. vnica. C. de super indicto. est t alia distinctio Bre. super illud Jsa. xxxiij. q; ecutit manũ suã ab omni munere. qõ triplex est. Munus a manu: ab obsequio: t lingua. de quo. j. simonia. v. in ꝓin.

Armuratio ſm quãdã apostillam ſz illud sapiẽtie primo. Custodite vos a murmuratõne. Est quedã querela cũ ipatiẽtia in his que homo deberet patienter ferre: t cõmittitur aliqñ cõtra deũ per displicentiam eo q; nõ tribuat ꝓsperitatem vel aduersitatẽ ſm merita hominũ: vel q; immittit tribulationes vel non regit mũdum modo nostro: t tñ iniuste. q; Jere. xi. Justus quidem tu es dñe si disputẽ tecum. ꝫ nobis sint occulta talia iudicia. Aliquãdo est cõtra prelatos. de quibus dr xc. di. Alienus sit a fratrum vnitate qui murmurauerat. t iõ apostolus. Jte murmuraueritis tẽ. ꝓme. co. ij. t qñ sit peccatum mortale. dic q; tũc quãdo ex ipsa sit ꝫ aliqõ ꝓceptũ dei. puta q; dicit vel credit deũ iniustum vel iudicat temerarie t hmõi.

Vtilatio quid sit. vide. s. homicidiũ. v. §. vi.

Vtus per signa potest petere sacra t ei sũt dãda. xx vi q. vi. qui recedũt. t. c. se.

¶ Vtrũ possit cõtrahere matrimonium. vide s. matrimonium. ij. §. iiij. t matrimonium. iij. impedimẽto. xviij.

Vtuum ẽ qõ de meo sit tuũ ff. si cer. pe. l. ij.

¶ In quibus rebus ꝓsistit ꝓprie mutuum. ff. q; in rebus que consistunt i numero vt pecunia t huiusmodi pondere: vt massa auri: vel argenti. t huiusmodi vel mẽsura. vt vinũ oleũ: triticũ: t que vsu cõsummunt. vt in.d.l. ij t insti. qui. mo. ꝓtrabitur obligatio. in pri. Vñ Rodoñ. mẽsurã restringit ad mensuram qua grana vel liquida mẽsurantur non ad illã qua panni vel terre. Et aduerte q; debet dari mutuum vt reddaꝫ non eadem res in numero sed similis in genere siue tantũdem t eiusdem vtilitatis t precij t eodem modo. Vnde si dedit pecuniam: non illam restituet sed similem: t huiusmodi. Aliter transiret vel in commodatum: aut depositum vel alium contractuꝫ. l. ij ff. de cõtrab. emp. t. l. ij. ff. si cer. pe. Et nota q; hic non accipitur genus ſm porphirium: sed ponitur specialiter ꝓ quibusdã rebus que cõsistunt in numero pondere t mensura. Vnde ꝫ Aço q; si quis mutuo dedisset pondus argẽti t reciperet pecuniam ad numerũ q; est mutuum si pecunia sit argentea: q; idẽ genus redditur t tantũdem facit. l. i. §. vlti. ff. de auro t argen. le. t ꝓptera si res mutuata perit periculum ẽ mutuũ accipientis etiã si casu fortuito. l. incẽdiũ. C. si cer. pe. insti. qui. mo. re cõtrahi. obli. §. utẽ. Secus si data cẽt pecunia in bursa ꝓsignata: q; nõ est mutuũ. l. si ab initio. ff. si cer. pe. oz ergo q; tradaꝫ vt sit accipiẽtis mutuum nõ ꝓsignata: aliter nõ erit mutuũ.

¶ Vtꝫ dare mutuũ petẽti sit de precepto. ff. 2
ſm Sco. in. iiij. di. xv. q; hñs pecuniam sibi ꝓ

aliquo tempore inutilē mortaliʳ pēccat si eam non mutuat indigēti ⁊ petēti:q; facit cōtra p̄ceptū nature ⁊ rp̄i. Luc. vi. mutuū date. ⁊ mat. v. Sed si ei cēt vtilis puta negociādo vl̄ aliud de ea faciēdo: tūc distingue ꝟ q. ē. dixi ō el'yna §. i. quō ē de p̄cepto ⁊ ſm illā distinctionem a fortiori dic de mutuo qđ no.

3 ¶ Quō in mutuo sit vsura. vide. j. vsura p̄mo per totum.

Aufragium est naue fracta submersio rex̄ ⁊ corpor̄ qđ plex̄q; casu fortuito p̄tingit pp̄ vi tēpestatis vel fluminis .l. deprecatio. ⁊ p totū. ff. ad. l. ro. de iac.

1 ¶ Vtrū rapientes aligd de naufragio teneantur. ff. q. sic ad restitutionē: nec excusat aliqua cōsuetudo. d. l. dep̄recatio. ⁊. ff. de incen. rui. ⁊ nau. l. siquis ex naufragio. nec excusant a peccato mortali si rapiūt intentōe retinēdi: nec excusant ex aliquo p̄cepto: q; cōtra p̄ceptum dei: leuitici. xix. Diliges p̄rimū tuū sicut teipz. Ep̄s aut alius p̄latus dz deponi. Laic⁹ anathematiçari. xxiiij. q. iij. illi qui ⁊ de treuga. c. i nouam⁹. ſm leges ifra annū i q̄druplū. ſPost annū in simplū punit̄ur. l. i. in p̄in. ff. de icē. rui. nau. Et hoc vex̄ nisi sint nauigia que exercēt pirraticam p̄auitatem. vel nisi rp̄iano nomine inimica. vt in cōsti. Fede. ad decus. §. nauigia. C. de furtis. aut. nauigia.

1 ¶ Quid de dñis qui p̄ueniūt cū nautis de certa quātitate danda ne deprehendantur in naufragio. ff. q. tenēt̄ur restituere q̄quid hac de cā accipiūt. nisi spōtanea liberalitate eis̄ dare ſm Rodoſi. bene liceret statutū quo qs lucraſ tantū. p̄ rebus recup̄atis i mari naufragij. ſ. intelligе si fit pp̄ vtilitatē naufragor̄ qui alit nō recuperarēt res suas: sed pirent i mari.

3 ¶ Vtrū inueniēs res iactatas in mari vel ex naufragio tenеaſ eas restituere. ff. ſPa. i. c. cū dilecti. de accusa. q; aut crāt p̄ derelict⁹. ⁊ sic fiunt capiētis: q; qđ in nullius bonis est efficit naturali rōne capiētis. insti. de re. diui. Si vero nō crāt p̄ derelictis: sed fuerūt p̄oiecte vt euaderent periculum maris. tūc cum p̄iciens remaneat dñs eas occupans aīo retinēdi cōmittit furtū. vt in glo. d. c. cū dilecti. ⁊. l. q̄ rōne §. vlti. in ff. de acquirē. re. do. ⁊ ē excōicatus vt in. c. excōicationi. de rapto. si non restituit q̄p̄imū potuit Et quānis Jo. an. ibidem dicat requiri monitionē anteq̄z incurrat excōicationem. Tamē ſPa. ibidem dicit q; quo ad deū ⁊ p̄sciam ē excōicatus: si q̄p̄imum potuit restituere nō faciat: ⁊ multo fortius hoc hz locū in his q rapiūt violenter res naufragor̄. Si aūt simplr̄ accepit nō cōsiderādo an essent derelicte vel ne: excusaſ a furto: vt est tex. no. i l. falsus. §. si iactū. ff. de fur. Et ēt ego credo ab excōicatiōe. ar. d. l. falsus. ⁊ bis que no. Jo. an. in. c. quante. de sen. excō. in noucila. De quo vide. ſ. inuenta. in p̄n. ⁊ limita vt ibi.

¶ Sed quer̄ an sit p̄sumēdū q; tales res sint p̄o derelictis. ff. idē ſPa. vbi. ē. q; ex p̄iecturis pōt p̄esumi. Mā si librum obtusum pannis ⁊ bene sigillatum. p̄i icit p̄esumit nō habuisse. p derelicto: secus si aptū ⁊ sic in similibus. Sūmiliter quando non statim quesiuit. de quo. ſ. inuenta. in p̄in. 4

Auta campo ⁊ stabularius tenentur de leuissima culpa: nō de casu. l. ⁊ ita. §. at ℌ edicto. ff. nau. ca. ⁊ sta. ⁊ dicitur nauta qui nauē exercet: non remiger. vt. l. i. co. ti. §. nautā. Sil'r campo ⁊ stabulari⁹ q hoc exercēt: ⁊ institores eor̄: vt i d. l. i. §. fi. ſNec obstat. l. i. §. si vestimēta. ff. depositi. vbi depositarius nō tenеt nisi de leui culpa qz est speciale in istis vt teneāt̄ur de leuissima culpa. Sed ego i p̄scia nō credo teneāt̄ur nisi de leni. vt. ff. nau. ca. ⁊ sta. l. nauta. Et dicta. l. ⁊ ita loquit̄ in odiū talium q̄ solēt fraudē facere vt ibi p̄z in. §. at hoc edicto. Et iō cū fundet se sup̄ p̄esumptiōe nō habebit locū in cōscientia nisi specialiter accepisset mercedē. p̄ custodia: vt. §. locatio. §. xxiij. vel nisi quādo res requirebat diligentissimam custodiā quā sciēter accepit custodiendā: q; sic tenеt̄ de leuissima.

¶ Sed quomodo. p̄baſ datum tali in pecunia ff. q; si p̄sueuit portare talē quātitatem pecunie: tūc credeſ suo iuramēto. alʒ non. nisi q̄tenus p̄obet. ar. ff. de re. mi. l. nō omnes. §. a barbaris. nā talis dz numerare pecuniā i p̄spectu hospitis. ff. depo. l. i. ff. fi cista.

¶ Vtrū naute ⁊ p̄refati dātes claues camere dño deponēti excusenſ si perdaſ. ff. ſm glo. in l. dz. ff. nau. ca. sta. §. itē si p̄dixerit. q; si a p̄incipio dedit claues ⁊ p̄dixit q; nolebat teneri excusaſ. alʒ nō. Sil'r tenеt quādo a p̄incipio nō dedit claues sed postea: lz p̄dixerit p. l. fic. C. de acti. ⁊ ob. nisi ille exp̄resse p̄sensisset nolle illum teneri. 2

¶ Vtrū p̄refati habeāt locū in eo qui hospitatur aliquē non tanq̄z caupo sed sicut cius sine mercede sicut fit q̄n rex venit i ciuitate aliq̄ 3

a distribuit suos per domos. ff. q; non. vt. l. si melior. ff. si melior fa. mo. dix. ⁊ ar. ff. de alcato. l. i. §. item notādum. ⁊ iō si gratis fit tenеt̄ solū de dolo ⁊ lata culpa.

4 ¶ Vtrū naute possint p̄onere res suas depositis q̄n vtraq; nō p̄t saluare. vide. ſ. cōmodatum. §. xvi.

Ecessitas tripler. p̄rima sine q̄ vita corporalis sustentari non p̄t: ⁊ de hac dr̄ p̄ime. Jo. iij. Qui habuerit substantiā huius mundi ⁊ viderit frēm suum necessitatem hr̄e ⁊c. Secunda necessitas dr̄ opportuna: sine qua vita cōmode sustentari nō potest: ⁊ ad hanc remouendam i. primo quilz ex pietate inducitur ad ro. xij. necessitatib⁹ scōr̄ cōmunicātes. de quo dic. vt. ſ. auaritia. §. iij. Tertia ē. p̄ficua sine q̄ vtiliter vita nō sustentaſ. vt puta bīdi libros p̄ studendo ⁊ hmōi. ad quā succurrendam p̄fectio amoris inflammat. p̄ prima necessitate secūda ⁊ tertia: lz mēdicare pēsatis circūstantijs. Et ecclesiastici p̄nt redditus hr̄e ecclesiasticos. alʒ nō. nisi cū dānatione ſm Henri. de gādauo. in. xiij. quol. q. xxvi. Et sic intelige gl. ff. c. precarie. ⁊. c. ſe. x. q. ij

1 ¶ Vtrū illud qđ dr̄ necessitas facit licitū ⁊ nō subijcit legi in. c. lz. de ferijs. intelligaſ de p̄ria solū. ff. q; de p̄ria solū ⁊ ℌ itelligeq̄ tale qđ qđ ē ꝛ legem nō ē malū de se. vt puta q; ex aliqua circūstantia potest licite fieri: q; tali necessitate occurrēte nō regritur alia dispēsatio: sed p̄ria auctoritate qđ pōt ꝟuenire. Sil'r dic p̄o secūda necessitate dūmodo recōpensatio aliq̄ fiat. sicut dicit do. Anto. in. c. i. de ferijs. q; licet doctoribus p̄sulere. p̄ festibus i festo dūmodo aliquā elemosynā i recōpensationē faciāt Facit glo. in. c. p̄s byter. i. verbo denariū. lxxxij di. ⁊ melius dictū. c. licet. sed ego credo sit tuti⁹ hr̄e dispensationem a p̄elato in ista secunda. In tertia vero necessitate omnino requiritur dispēsatio. aliter nō faceret licituz. Et ſm ℌ intellige gl. in. l. i. §. cū i eadē. ff. ad. l. ro. de iactu. que dicit q; tpe necessitatis oia sunt cōicanda. ⁊ qđ ibi dicit Ange. ſ. q; tpe caristie si mendic⁹ furet panē nō icidere i penā. facit. c. iij. de fur. ⁊ similia: que loquunt̄ de necessitate: q; aliquā do de p̄ima aliq̄n de alijs.

Egligentia est omissio alicuiʳ qđ fieri dz ⁊ potest. vnde non potest esse negligentia vbi quis non est in mora. de elec. c. vlt. ⁊ de concess. p̄re. q; diuersitatem. no. in. c. si compromissarius. in p̄in. de elec. li. vi. Et ideo aliquādo negligentia dicitur lata culpa. vnde. ff. mā. l. si fideiussor. in p̄in. dicitur dissoluta negligētia. ppe dolum est. i. lata culpa. Et quando dicatur lata culpa. no. in. l. nomina. C. arbi. tute. cū suis concor. ⁊. ſ. culpa. i p̄in. Nomine etiā negligentie simpliciter venit leuis culpa etiaz ⁊ leuissima. vt patet in. c. p̄allegatis. Facit ⁊ leuissima. vt. ff. de act. ⁊ ob. l. i. §. is quoq; apō vbi ter. quasi apertus. Aliquando vero includit dolum. i. cum lex imponit penam negligēti diuersam a delinquente: q; tunc sub negligēte includit dolosam negligentiā. vt no. Be. i. d c. si compromissarius.

¶ Vtrum negligentia sit peccatum mortale/ ff. q; si quis omittit ex negligentia facere illa ad. que tenetur de p̄cepto vel ex officio i his vbi versatur notabile damnum sibi commissorum: fic est mortale peccatum de sui natura. Et hoc nulli dubium in his que sunt de iure diuino p̄cepta: vel ex officio commissa. In his autem que sunt de iure positiuo solum. nō credo semper sit mortale: nisi includat in se dolum vel cōtemptum. vt. ſ. patet in ti. de mobe dientia. Et sic intellige ⁊ limita gl. in. c. ea que de offi. archi. ⁊. lxxxi. di. c. dictum. ⁊. xi. q. iij. plaeuit. xij. q. ij. indigne. In alijs autem que non sunt de p̄cepto: negligentia cōmuniter ē venиale peccatum. vt patet. xxv. di. §. alʒ ea demum. ⁊ hoc verum nisi faciat totaliter excidere a charitate dei: q; etiā sic esset mortale peccatum ſm Tho. xxij. q. liij. 1

¶ Vtrum teneaſ ad restitutionē de dāno dato. p̄imo ex negligētia i officio suo vl̄ alio operide. ſ. culpa. §. vi. 2

Egotium seculare qđ ē. ff. q; cū sit ml'tipler nō pōt diffiniri: sed ex aliquor̄ enumeratōe possumus alia similia iudicare: sicut fit xxv. di. §. criminis appellatio. ⁊. xxiij. q. v. de liguribus. ⁊ cē ne cle. vel mo. c. i. dr̄ ergo negocium seculare. ſPrimo cū qđ plus iusto appetit. qđ turpe lucrū est. Itē ⁊ munera iniusta accipe vel dare. Et vniuersaliter oia per que hō seculariter vuit i aliquo peccato. dicitur seculare negociū. ℌ p̄z in. d. c. i. Item dicitur seculare

negociuz mercãtia seu negociatio. Itẽ omne quod fit pro lucrãdo: sicut artes: ꝓcurationes cã ꝛ: ⁊ negocio ꝛ factiones ⁊ hmõi. Vnde dicitur negociũ quasi negãs ociũ. de ver. sig. c. forue. §. constat. ⁊ seculare: q⁹ secularibus rebus dñis ipenditur. Vel fm glo. in sum. xxi. q. iij. dicit. ℣ñio, ꝓ mercãtia. Secũdo, ꝓ causis secularibus tractandis. Tertio pro administratõe rex seculariũ. de h̃ hẽs. s. clericus. ir. §. i.

1 ¶ Que negocia secularia, phibent. ff. q⁹ secularib⁹ ⁊ phibent illa q̃ sine mortali fieri nõ pñt. Sed clericis ⁊ religiosis sunt iterdicta multa: vt p3 in. d. c. i. ⁊ hẽs. s. clericus. ir.

2 ¶ Utrũ negociatio que pñstit in vẽdendo ⁊ emẽdo: que alio modo vsitatiori dr̃ mercantia sit licita. ff. Alex. in tertia parte summe. tractatu de iudicialibus: cũ quo ꝓcor. Inno. in. c. i. ne de. vel mo. ⁊ Jo. an. in. d. rubrica. ⁊ pa. in. d. c. i. q⁹ de se nõ ẽ mala nec illicita. Sed põt fieri illicita rõne circũstãtie: causꝫ: pſone: modi: tpis: loci: cõmercij. Ex circũstãtia causꝫ. s. q̃n ꝑpter cupiditatẽ vel aliquod aliud malũ fit: ⁊ sic tale peccatũ est qualis finis per quẽ fit. Vnde ille qui negociãdo itendit lucrũ tanq̃ vltimuz finẽ: ⁊ cupit sine labore ⁊ solicitudine ex auaritia diuitias cõgregare cijcietur de tẽplo paradisi fm Alex. ⁊ sic p3 q⁹ efficitur mortale peccatũ ei. Negociari aũt pp, ꝓpriã necessitatez vel pietatẽ. s. ad dispẽsandum in pios vsus lucrũ: vel propter reipublice vtilitatẽ: vel proximi ẽ cã legitima: q̃ facit vt fiat sine peccato aliter ñ. Circũstãtia pſone facit illicitam. s. si ẽ clericus vel religiosus, de quo. s. clericus. ir. Oz ergo sit secularis qui negociator debet esse. Ex circunstãtia modi fit illicita. s. quãdo exercetur et cũ dolo vel cũ mẽdacijs vel alijs pactis seu piurijs. Et si sunt ꝓccata mortalia: sicut mẽdaciũ qõ dicit itentiõe decipiẽdi, primũ etiã in magna rc si posset vel piuriũ: sic negociatio ẽ mortale peccatũ. Itẽ ex circũstãtia tpis. s. festiui ab ecclesia ꝓcepti. de quo dic vt. s. feric. §. xxi Itẽ ex circũstantia loci. s. diuino cultui deputati: sicut est ecclesia vel cimiterium. In ecclesia eni nõ potest fieri sine peccato mortali nisi magna necessitas exc̃set, vt p3 ꝓ. c. decet domuz dei. de imu. eccle. li. vi. iuncto. c. relinqui nolumus. de cu. eucharistie. Et hoc itellige de actu ali q̃ctatõe rex que sine strepitu fieri non põt. Sec⁹ esset i vẽditõe candelarũ que sine verbis fit. Aut i cõuẽtione alicuius rei emẽde vel vẽdende postea: q⁹ nõ eẽt mortale pctũ. Item ex circũstantia cõmercij: q⁹ gdẽ est dãnosum reipublice: sicut cũ quis emit vilius: vt carius vẽdat ⁊ cũ dãno reipublice: sicut sunt illi q̃ totuz granuz emunt: vel oẽs merces ⁊ hmõi. vt postea vẽdãt modo suo. Si vero cõmerciũ ẽ vtile reipu. sicut illud quo mercesꝫ portãtur de terra vbi abũdant ad aliam vbi deficiunt: vel illud quo de vna re fit alia sicut faciũt artifices de lana pannũ. de cera candelas: ⁊ hmõi: vel illud, q̃ qs ꝓseruat res q̃s emit vt vẽdat tpe debito: eo q⁹ quilibet non põt stati emere. sic istis lz negociari si alie circũstantie adsũt. Alijs ãt est dãnatiõis. ⁊ de eis loq̃t Criso. lxxxviij. di. cijciẽs. ⁊ no. Sco. in. iiij. xv. di. q. ij. ar. ij.

3 ¶ Utrũ ille q̃ carius vendit q̃s emit in eodẽ loco licite h̃ facere possit. ff. Alex. vbi. s. titu. de legib⁹. q⁹ si id ꝓ se emit ⁊ postea ꝓcessu tpis nõ indiget: licite vẽdere põt, ꝓ precio occurrenti: q̃uis sit carius q̃s q̃n emit: q⁹ nõ ad hoc emit ⁊ lucrũ aduenit rõne tpis. Si vero emit vt vẽderet tpe quo carius erit: sic si fecit, ꝓ utilitate terre suc. s. ne boies postea indigerent: ⁊ non iuenirẽt: ⁊ ipse aliquid lucraref, ꝓ sua sustentatione ⁊ suc famile: vel si a casu aliquid emit, ꝓ bono foro: ⁊ postea inuenit q̃ illud vult emere, ꝓ carioꝛi: ⁊ ꝓcurrãt ea que dico. s. ẽptio. §. vij. cũ alijs circũstantijs predictis hic. sic lz laicis sed non clericis. Si ãt fecit solũ vt lucraref sine aliqua vtilitate rcipu. imo potiꝰ cũ damno: sic peccat mortal⁹: vt p3 p. d. c. cijciẽs. ⁊ de istis intellige illud. c. gcũ q̃s tpe. xxiij. q. iij. vbi turpe lucrũ dicitur tẽpoꝛ vindemie vilius emere vt cari⁹ vẽdat. istis ꝓcordat Hugo. ⁊ Lau: xxiij. q. iij. si quis. ⁊ Tho. xxij. q. lxxvij. ⁊ Pa. in. c. i. ne cleri. vel mo. Non tamen tenetur ad restitutionem talis turpis lucri de necessitate: sed de cõsilio fm Rodoñ. Misi forte fuisset cũ talis excrescentie: puta quia totum emit vt carius postea posset vendere: quia sic teneretur ad restitutionem damnificatis: si tale damnum alias non occurrisset. Quid de artificib⁹ qui faciunt artem que non est nisi ad malum. vide. s. ars.

Eophitus dr̃ nouus i fide vel i religiõe: vt xlviij. di. c. q̃n. ⁊ c. ficut.

¶ Utrũ neophitus i fide possit ordinari. ff. ⁊ q⁹ nõ: etiã ad minoꝛes ordines. vt p3 in. §. i. ⁊ d. c. q̃n. eadem di.

Igromantia vide. j. sortilegiũ.

Ominatim gs dr̃ interdictus vel excõmunicatus. ff. ℣a. in. c. in lateranensi de ꝓx. q⁹ vbi agit̃ de pena icurrẽda ipso iure: sic nõ dicit̃ quis noiatim: nisi exprimat̃ ei⁹ ꝓpriũ nomẽ: q⁹ hoc importat etymologia vocabuli: ⁊ in istis odiosis nõ est recedẽdũ a ꝓpria significatione verboꝛ nisi de mente cõstet: vt in. c. statutum. de elec. lib. vi. Misi circũstantie sint ita exꝓsse ⁊ stricte q⁹ ex toto importãt vices ꝓpriij nois. facit ꝓ hoc. l. ij. ff. de lib. ⁊ posthu. ⁊ isti. de erbe. libe. §. noiatim. ⁊ in. l. quoticns. §. si qs nomẽ. ff. de bere. instit. facit. l. certũ. ff. si cer. pe. vrputa dr̃ filius petri qui nõ h3 nisi vnicũ filiũ ⁊ hmõi. Et sic intellige ⁊ limita Inno. in. d. c. in laterañ. hoc ẽt sequit̃ glo. ⁊ Imo. in cle. i. de vi. ⁊ ho. cler. in ℣ho noiatim. Si vero nõ agit̃ de pena incurrẽda ipso facto tũc etiã dr̃ noiatim exꝓssus qui per circũstãtias nõ sic strictas exꝓmit̃. Et sic intellige ⁊ limita glo. ⁊ ℣an. in cle. i. de vi. ⁊ ho. cle. in ℣. noiatim. ⁊ glo. in. c. ꝓstitutionẽ. de sen. excõ. li. vi. ℣puta si diceretur magister carpẽtariuſ talis loci: iunior: ⁊ hmõi: qd no. bene. Et ad glo. in. c. a nobis. cl. i. de sen. excõ. quã videntur seq cõiter doc. dic q⁹ itelligit q⁹ ita fũt excõicati q̃ si noiatiz fuissent exꝓssi sed nõ q⁹ dicant noiati excõicati: q⁹ qs põt excõicari: lz nõ noiet̃r.

Starius vide tabellio.

Stozium dr̃ tripler ſz glo. in. c. vestra. de coha. cler. ⁊ mu. ⁊ ibi ℣a. segt̃. s. notoriũ ꝓsumptionis: ⁊ istud est quãdo ius vehemẽter aliquid ꝓsumit: vt in filiatione q̃ ex cõiecturis a iure inductis dicitur notoria: ⁊ idez ẽ istud notorium sicut ꝓsumptio iuris. Scõm est notoriũ iuris: q⁹ in iure fiue in iudicio orit̃ ficut cũ quis ꝓuincit̃ in iudicio: vel spõte cõfitet̃: vel per sniam ꝓdẽnat̃ in iudicio. Tertium est notoriũ facti: ⁊ istud est cũ populus ẽ testis alicuiꝰ facti: ⁊ non est locus inficiationi: vt no. Archi. ij. q. i. de manifesta. ⁊ bonus ter. in. c. cũ dilectis filijs. de pur. ca. Et dr̃ notorium facti dara ⁊ famosa locutio ex euidentia rei surgẽs que tergiuersatione aliqua celari nõ põt: vt ꝓbat in. c. tua. de coha. cle. ⁊ mu. ⁊. c. euidentia. ō. secu. Et istud notorium facti est tripler. ℣primũ facti permanẽtis vt q⁹ palatium dñorum est i platea: ⁊ sic dr̃ notorium q̃si res nota oibus volẽtibus videre eam. facit aut. qui semel. C. qũo ⁊ q̃n in. ⁊. d. c. euidentia. Scõm est facti trãseũtis ⁊ nõ redeũtis: vt si i ꝓspectu populi fit aliqs interfect⁹: silr vox ꝓconis: q⁹ notoriũ ẽ ꝓ tũc ñ ꝓ, nũc, ⁊ sic intellige qõ no. gl. i. d. aut. q sel. Tertiũ est facti iterpolati: erẽplũ i eo q̃ paratus ẽ mutuare sub vsuris: ⁊ de meretrice q⁹ nõ semp mutuat vel peccat. Sed Bar. p⁹ Jaco. butrio. in. l. ciues. C. de appella. dicit q⁹ notoriũ est qõ h3 actũ pmanẽtẽ: vt edicta i albo ꝓ torio: ⁊ qõ in platea est palatiũ dñoꝛ. Illa aũt que nunq̃ habuerũt actũ pmanentem vt vor preconia: ⁊ hmõi: nõ pñt trãsire in notoriũ: sed bene in manifestum.

¶ Sed quot hominũ scia regrit̃ ad faciendum notoriũ facti. ff. fuerũt varie opiones. Sed mihi plz opio gl. i. d. c. de manifesta. que dicit sufficere sciam. r. hominũ ad minus. Quã sic intelligo. vt colligo ex ℣a. in. d. c. vestra. q⁹ si vicina nõ h3. r. boies seu pſonas non põt exire notoriũ. Si vero h3. r. personas solũ oz oẽs sciant. si aũt h3 plus oz q⁹ oẽs sciãt vel maioꝛ ps ⁊ illa pars non sit minoꝛ. r. pſonis. Et q⁹ talis vicinia faciat notoriũ: habes bonũ ter. in. d. c. cũ dilectis filijs. Et sic p3 q⁹ nõ regritur scia toti⁹ populi: vt volũt aliqui.

¶ Utrũ in notorijs sit ordo seruandus iuris. ff. ℣a. in. d. c. vestra. q⁹ in notorio ꝓsumpto vbi agit̃ de cõsanguinitate, ꝓbãda regritur: lz ibi est spãle. Sed i notorio requirit̃ nisi scia ⁊ sola citatio. Et hoc intellige verũ nisi ꝑtet q⁹ nulla defensio cõperat vel põt cõpetere: quia sic nõ requirit̃ citatio: sed vbi põt cõpetere vt est cõiter. sic necessaria ẽ citatio: alr nõ valebit snia. Silr requirit̃, pbatio notorij per duos testes ad minus. no. gl. i. l. iij. ff. de testi. nisi sit notoriũ facti pmanẽtis. vt in. d. c. euidẽtia.

Quale in priuilegijs pijs locis cõcessis: intelligit̃ ois ager de nouo ad cultũ redact⁹. de q̃ nõ exrat memoria q⁹ aliq̃ fuisset cult⁹. de ℣. sig. c. gd per nouale.

Quicius ꝓprie dr̃ qui habitu religionis accepto nõdũ ꝓ aliquã, pfessionẽ astrictus experit̃ religiõis austeritatẽ.

¶ Quis possit esse nouicius, ꝓprie. ff. q⁹ quilibet qui est rõnis capax. ⁊ pubes. xx. q. i. per totum. ⁊ de regula. c. cum simus. ⁊ quilibet q⁹ potest eẽ religiosus ⁊ qs sit. vide. j. religiosus. §. iiij. Vnde lz ante annos pubertatis: vel oblatus a parẽtibus: aut alias qs possit suscipere

Universidad de Deusto
Biblioteca

babitū.tñ ꝓprie non est nouicius. q; experiri non pōt qđ sit castitas:nec malitia pōt supplere etatē. vt in.c.ad nostrā.t.c.significatū.de regula.t iō oz cōpleuerit.xiiij.annuz masculus. femina vero.xij.

2 ¶ Per quantū tps dz quis esse nouicius. R. q; regulariter p annū. vt in.c. ꝓsaldus. xvij.q. j.t i.c.ad apostolicā.de regula.Tamē q; istud tps dat in fauorē nouicij: vt expiat.t silr monasterij: vt, pbēt si ,p eis puenit. Ideo prelato cū puentu ꝓsēriēte.t inuenīēte volūtate nouicij:pōt ante annum ,pfiteri:t tz professio:licet male faciant ꝓlati si sine magna discretione ꝟ faciāt: vt in.d.c.ad aplicā. Fallit hoc i monachis q hūt monasteria in insulis multum rigidis:qb⁹ ,phibetur.ne ante.xviij.annum aliquē recipiāt ad ,pfessionē. vt in.c.q; i insulis.de regula. Quā quidē,phibitionē Jo.an.t post cū Sda.in.d.c.q; in insulis extēdunt ad frēs minores t predicatores.vt nō recipiāt ad professionē aliquē ante.xviij.annū.t plz mihi per idēptitatē rōnis expresse.vbi dz fieri cretēsio legis vt.ē. dicit ler.ℌ.vi. Etiā fallit in oibus mendicātibus:qui nō pōt recipere ante annū cōpletum ,pbatōis ad,pfessionē:vt in.c.nō solum.t c.cōstitutionē.de regula.li.vi.

3 ¶ Sed qđ si quis non obstāte,phibitiōe recipiat ad,pfessionē ante annū probatiōis vel añ tps debitū.R. q; siquis recipiat ad ,pfessionez ante annos pubertatis professio nulla est ipso iure. vt in.d.c.ad nostram.t.c.significatuz. Et ꝟ in quacūq; religione. Si vero quis recipiat ante.xviij.annū. vbi non ē recipiēdus. Jo.tz q; etiā nulla sit professio pp.d.c.q; in insulis.t cōiter ipm recitando transeunt doc.t facit ,p sua opinione.l.non dubiū.C.de legi. t regula que ꝫ ius.de reg.iu.li.vi. Sda. videt dubie loq an sit obligatus illi religioni quā professus est tantū. Sed tñ q; saltem in genere sit obligat⁹ affirmat. Sed ego credo q; nō religioni in genere:sed i specie illi quā professus est obligat: q; talis prohibitio principaliter respicit fauorē profitētis:cui ipse pōt renūciare. Et hoc iudicio meo aperte probat per.d.c.ad apostolicaz. vbi patet q; abbatibus,phibet receptio añ annum.alr non punirent facientes ꝫnium. t facta tenent. Et sic ad.l.non dubium.t regulā q ꝫ ius.pōt dici q; nō est nulla:q; alio iure sustētat.l.d.c.ad apostolicam. Si aūt loquamur de professione que fit ante annum probatiōis sic tenet: vt dictum ē. Jlisi in religione mendicā

tium in qua:professio facta ante annū,pbationis cōpletum non obligat nisi religioni i genere.nō aūt illi quā quis professus est sm q; ifra dicam. Et illi tales qui receperūt aliquē scientes peccauerūt mortaliter. Et nō pōt amplius ad professionem recipere:t viterius debet puniri pena que pro grauioribus culpis solet infligi. vt in.d.c.nō solum.

¶ Sed nūquid si durāte suspensione predicta recipiet altū ad professionem efficietur irregularis.R. Be.in.d.c.non solum q; non.q; oz q; actus qui fit post suspēsionem sit actus de attributis certo ordini:cuius modi non est receptio ad professionem. Igitur non erit irregularis:cuius alij dicant q; sic:t nō bene. 4

¶ Sed quis poterit absoluere a dicta suspensione.R. Be.in.d.c.nō solum.tz q; solus papa q; cū.c.nuper.de sen.ex.nō hūt locū in inferioribꝰ epōz isti sint exempti. Ergo cū ab epō nō possit absolui necesse hūt ire ad papā. Sz ego cū tenear q; d.c.nuper.bēat locū etiam in curato vt apte loquitur ideo poterunt absolui a ꝓlatis suis. Et sic cōcorda opiones que sunt i d.c.nō solum.t rcitat Be.sic distinguēdo q; Aut suspēsio ē ad tps t solus papa absoluit: nec bz locū.d.c.nup. Aut nō est ad tps.t sic bz locū.t hoc tene qđ segt glo.ibidem.de quo vide.ē.absolutio.i.ℌ.iiij. 5

¶ Utrū predicta pena.c.nō solū.habeat locuz in monialibꝰ scē Clare:t predicatoꝝ. R. Be. q; sic.cū dño Lappo.t lz ex priuilegio habeant ,priū:t nō mendicēt p hoc non tollitur quin sint de ordine mendicantiū:nec priuilegiuz in vno valet ad oia. Quod limito de illis prime regule sancte Clare. Sed de minoritis nō credo cū ex regula habeāt propriū. Et attende ad eoꝝ regulam:an habeāt propriū.t sic non extē dit ad eas:an nō possint hre:t sic extendit:q; uis ex priuilegio habeāt possessiones: vel de facto nō mendicēt. 6

¶ Quero qñ incipit annus probationis.R. q; a die t hora ipositionis habitus. dūmodo sit pubes quo ad alias religiones:sed quo ad minores:t predicatores:t monasteria in saluatici insulis oz bēant annū.xvij.cōpletū. vt p̄z p ꝓdcta.c.ad nostrā.c. significatū.t.c.qi i insulis. 7

¶ Nūquid furiosus potest esse nouicius. R. q; non.accipiendo nouiciatum pro anno ,pbationis: vt de regula.c.sicut refert. Unde si steriisset in religione per cētum annos nunq; poterit profiteri t si profitetur professio nulla ē. 8

sicut nec matrimoniū contrahere. vt.ff.de spō sa.l.furor. Nec ratificat per rām habitionem post q; fuerit sane mentis. Sicut nec professio facta ante annos pubertatis:nisi per delationem habitus inducentis ,pfessionem tacitam post q; est sane mentis.t complent annos pubertatis:aut per professionem expressaz se obligauerit. vt patet per.c.i.de voto.li.vi.facit.c. sicut tenor.ō regula.t placet mihi.q; uis Do. t communiter cum sequētes videantur tenere q; ratificetur:si non contradicit: sed pseuerauerit.post q; est sane mentis t pubes factus t idem dicūt de ipubere:sed tu tene istud pseuerare. vt dicit cū delatione habitus inducentis professionem tacitam.

9 ¶ Utrum nouicius possit exire.R. q; sic libere sine omni licentia. vt patet in.c. statuimus. de regula. ꝓ verbū libere nec incurrit i aliquā ihabilitationez quo ad ordines vel beneficia ecclesiastica vel secularia ex tali egressu: patet hoc ex.c.postulasti.de regula. Fallit hoc in illo q professus ē tacite. vt pz in.d.c. statuimus.

10 ¶ Quid de bonis que donauit religioni ante ingressum: vel in ipso ingressu.R. Sda. in.c. qō a te de cle.coniuga. q; si donauit omnia:tunc i dubio videtur donasse causa mort⁹. Unde cū cessante per professionem tacitā vel expressam reuocatur inde recedendo.arg.l.scia.in fi.p.R. ff.de dona.causa mor.t.l.non omnis.in princ. ff.si cer.pe. Facit quod no.Barto.in aut.ingressi.C.de sacro san.eccle. Et idem dicit Barto. ibidem de illo cuius professio non tenet q; uis professus credaret tenere quod recuperabit: quod probat per.l.si pater.t.l.nec apud. C. de berc.insti. vbi quis credens aliquem fratrem vel filium:t hac contemplatione reliquit bona sua:reperto contrario auferunt ab eo: t veniunt ad succedentes ab intestato. vt.d.l.si pater. Si vero non donauit omnia sed aliqua solum:t sic dico non videtur donasse cā ingressus.t ideo non recuperabit.ar.eorum que habentur in.c.beneficium.t.c.constitutionez. de regula.li.vi. Et sic limita t intellige Hostiē.t Sdanor.in.d.c.statuimus. qui videntur cōtrarij. Similiter non recuperat si donauit nō cā ingressus:sed ex internallo. vt in.c.fi.de dona. t.l.perfecta donatio.C.de dona. que sub modo. Idem dicit Barto.vbi.ē. de illo qui sciebat professionem non tenere q; donata nō recuperabit:qua videtur donasse.l.cuius per errorem.ff.de reg.iur.t.l.campanus.ff.de oper. liber. Et intellige quo ad iuris presumptionez t in dubio. Sed in conscientia vel alio modo vbi potest sciri q; solum donauit cā ingressus t nō alio mō:sic recuperabit q; semper videt datum cā mortis.

¶ Quid de bonis nouicij morientis ante pro- 11
fessionem tacitam vel expressam.R. Ly.t multi alij doc.in.d.aut.ingressi.tenuerūt q; debēt spectare ad monasterium:q; ibi moriendo videtur mori vt monachus. Idem tenet do.Anto. in.c.in presentia.de proba.Bar.in aut.si qua mulier.in fi.C.de sacro san.ec.pro prefata opi. allegat.c.fi.de suc.ab intesta.tamen nō firmat sed dicit relinquendum canonistis. Sda.in.d. c.in presentia.distinguit t bene.q; aut intrās expresse contulit bona sua monasterio. Et sic ē vera opi.predictorum quod sunt monasterij: si non expresse reuocauit. Si vero expresse non contulit sed simpliciter itraunt cā probationis sic succedēt proximiores t nō monasteriū. Plā cū iste non fuerit religiosus cū effectu.c.religioso.de sen.ercō.li.vi. Bona ei⁹ nec tacite nec expresse trāficrūt in monasteriū: presertim cū adhuc hēret facultatem faciendi testū. Jō primiores succedent.

¶ Quomodo nouicius efficitur tacite,pfessus 12
R. q; tribus modis efficitur tacite professus. Sdrimo sm Jo.an.t do.Anto.t Sda.in.c. vidua.de regula.quando se ingerit actibus q solum cōueniunt professis de iure vel consuetudine. Et hoc facit er certa scientia.l.sciens solū conuenire talem actum professis. Itez q; hoc faciat sponte:t non ex metu. Item q; per triduz i eodem proposito persteterit aut loco p seuerātie triduī qō fecerit cuz habitu professorum distincto in forma scissura vel colore. Alii vno istorum deficiēte:nō inducit professio tacita.puta si facit nesciens competere solum ,professis vel ex metu:vel sine persteuerātia triduī dummodo loco persteuerante triduī non ponatur habitus professoꝝ:q; idem facit qō triduum. Secūdo idcirco tacita professio ex delatione habitus,pfessorum. Dummodo faciat primo scienter sciens solum conuenire professis:t sciens q; ex tali hac assumptione de iure vel consuetudine inducitur professio.Sm Inn. t do.Anto. Item secūdo q; habitus professorum sit distinctus in colore vel forma aut scissura. Tertio q; spōte. Quarto q; dcī ei ab eo q; potest inco;porare religiōi. Aut eo cōsentiente accipiat sm Sdanor.in.d.c.vidua.t facit.c.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ponectum.de regula.Quinto q̄ dek̄ pscueran
tia triduī in eius dclatiōe:ꝛ sic intellige.c. isti
tutionē.in fi.de regu.li.vi.Quidā tñ excipiūt
duos casus in quibus nō regrik̄ istud quintū
ſ.perſcucrāria tridui. ¶Primus si in ifirmitate
suscipik̄.facit.c.sicut.cl.ij.de regula. Et scdus
qñ quis prius vouerat itrarc:ꝛ intrando susci
pit habitū ,pfessoꝛ. ¶Da.vero.in.c.ad nostraz
de regula.dubitat de hoc. Sed ego audacter
credo q̄ ctiā in istis duobus casibus requirak̄
pscucrātia tridui.per.d.c.cōstitutionē.in quo
nihil excipitur:nec ego credo.Certo q̄ defera
tur habitus in monasterio: q: quantūcunq;
deferak̄ extra monasteriū nō censetur ,pfessus
vt in.c.vt clerici.de regula.no. ¶Da.in.c. ex re
scripto.de iureiur.Sed hic nota dictū abbatis
in.c.cū illoꝛ.de sentē.ex.q̄ vbicūq; fuerit mo
nachus.dūmō sit sub obedientia abbatis sem
per fingik̄ in clausiro.ꝛ ideo istud sertū intelli
gitur qñ extra monasteriū.i.extra obedictiam
alicuⁱ⁹ prelati defertur.qō nō inducik̄ tacita,p
fessio:q: cessat presumptio:co q̄ si vellet ,pfite
ri intraret monasteriū:seu poneret se sub obe
dictia abbatis vel prelati.Tertio inducik̄ pro
fessio tacita p dclationem habitus nouicioꝝ
non distincti in forma:coloꝛe:vel scissura vltra
annū.cle.cos.de regula. Intellige in monaste
rio fm q̄.ā.dictū est:q̄uis sit distinctus alia
distinctōe occulta,puta q: benedicik̄ ꝛ hmōi.
Si vero distinctio i scissura:coloꝛe:vel forma
se patenter exhibeat.sic nunq̄ inducitur pro
fessio:ēt si ferak̄ p.xx.annos.vt nō.in cle. cos.
i glo.ꝛ ¶Da.in.c.ex parte.de regula. Addik̄ ab
aligbus.sed ego nō tenco.Quartū inducens ta
citā profesſionē qñ quis habuit absolute pro
positum mutandi vitam.ꝛ p̄z per.c.,psulti.ꝛ.c.
statuimus.de regularibus .ꝛ.c. beneficiū .ꝛ.c.
nō solum.de regula.li.vi.Sed quomō hoc in
telligak̄.fuit diuersa opi.Sed verioꝛ est opio
qō tunc,ppositū dī absolutū mutandi vitam
qñ quis facit votū pscuerādi in religiōe ꝛ nō
aliter. Vnde q̄uis quis ingrediak̄ religionem
cū,ppositō pscuerādi nō pp hoc efficik̄ tacite
,pfessus.imo plus dico q̄ ctiā si fecisset votuz
de itrando:non pp hoc efficitur tacite,pfessus
imo pōt redire ad seculū sicut alij nouicij. Et
qō plus est satisfecit voto.vt.j.votū tertio .ſ.
xviij.Et q̄ nō inducat tacitā ,pfessionē factuz
votū de intrādo vel volūtas pscuerādi ,pbaī
aperte p.c.ex trāsmissa.de renunc.vbi iudicio
meo ē ter.clarus.si nō cauilek̄:imo plus dicit
dñs Lardi.i ꝓsilio facti.ꝛ sequik̄ ¶Da.i.d.c. cō
sulti.q̄ ctiā ille q̄ fecit votū de perſcuerādo ñ
efficitur tacite ,pfessus p dclationē habituſ no
uicioꝝ distincti.vnde si postea egrederet ꝛ cō
traheret matrimoniū:dicit matrimoniū tene
re.ꝛ ad.c.nō solū.ꝛ alia capitula q̄ videnk̄ con
traria.ſ.q̄ loquunt̄ q̄ talis nō pōt redire ad
seculum sine peccato mortali: erquo absolute
habuit,ppositum mutandi vitā.ſ.fecit votuz
pscuerandi:sed nō dicūt q̄ sit tacite ,pfessus:ꝛ
iō istud tene q: verius.

¶Dic aducrte q̄ sicut,pfessio expressa que di 13
rimit matrimoniū postea ꝓtū nunq̄ inducik̄
quātūcūq; quis vouerat nisi fiat in manib⁹ il
lius q̄ hꝫ ptātez recipiēdi ꝛ incoꝛporādi religi
oni quā,pfitetur fm Be.in.d.c.,pstitutionem
ꝛ.c. vnico.de voto.li.vi.ꝛ Lap.ꝛ Inn.Jo.mo.
ꝛ Jo.an.in.d.c.porrectū. Vel nisi qñ fuit facta
in manu alterius recipiētis noīe dicti prelati:
ꝛ ipse ratificauit antc q̄ ꝓtraheret:sic pari ra
tione in tacita. Et iō ingessio in actibus ,pfes
soꝛ:vel delatio habitus ꝛ hmōi supradicta si
debēt inducere tacitā ,pfessionez:oporet fiāt
sciētibus illis qui pñt incoꝛporare:ꝛ cōsentiē
tibus:aliter nō inducik̄ quantūcūq; gl talia fa
ciat:qō no.q: sepe in practica.

¶Nota ēt q̄ ,pfessio tacita que fit ifra annuz 14
nō obligat tacite,pfessum illi religiōi precise si
cut expressa:vt oñdit ter.in.d.c.cōstitutionem
Sed bñ obligat illaz religionem in qua tacitā
,pfessionē fecit sibi:q: eū expellere nō poterit:
aliter nō ēt iste religiosus vere:ꝛ sic si ꝓbēt te
neret matrimoniū:cuius ꝓriū dicit ter. in.d.c.
vnico.de voto.li.vi. Nō q: si illa nō teneret si
bi in qua,pfessus ē tacite multominus alia:ꝛ
sic si nulla vellet eū recipere remaneret religio
sus nullius religionis:qō est ipossibile:ꝛ iō nō
poterit eū inuitū expellere exquo ꝓsensit vt ta
cite,pfiteret. Illa autē,pfessio que fit per dcla
tionē habitus vltra annū obligat illi religiōi
in specie.cle.cos.de regula. Jn foro tñ aie non
tenetur nisi religiōi in genere:si modo p talez
delationē nō habuit animū obligādi se. Et ex
hoc potes colligere ꝛ pcordare:quo ad ꝓsciam
docto sic. ¶Professus tacite in vna de religio
nibus approbatā nō teneť illi precise:sed soluz
vni i genere ꝛ si ꝓbēt non tenet matrimoniuz.
¶Professus expsse i religiōe mēdicātiū ifra an
nū si nō intendebat se obligare nisi illi quā ,p
fessus ē nō teneť:nec illi quā,pfessus ē:nec alij
sed libere pōt redire ad seculū. Si vero se iteꝛ

debat obligare saltē religiōi in genere:sic non
pōt redire ad seculū:si tñ ꝓbit tenet matrimo
niū. Si tacite,phiteak̄ obligak̄ religioni: ꝛ si tñ
ꝓbit ñ tꝫ matrimoniū. Nō q: tacita,pfessio nō
phibeť in religionibus ēt mendicantiū. vt in
d.c.nō solū.sed solū expressa.ergo qñ hītes po
testatez incoꝛporandi sunt passi: vt tacite,pfite
reť se obligaucrūt illi.lꝫ ipse ex beneficio iuris
nō sit precise obligat⁹ eis.

15 ¶Vtrū requirat q̄ annus probatiōis sit con
tinuus vel sufficiat interpolatus.ſ.fm Bar.
in.l.iterdū.§.quotiēs.ff.de publi.requirik̄ an
nus ꝓtinuus:ꝛ facit prefatus ter. vbi seruⁱ⁹ dī
nouicius qui nō stetit in vrbe p annū ꝓtinuū.
Facit.l.vnica.C.de profes.qui in vrbe cōstan.
Mā intermissiōe tpis diuersificanť mores ꝛ
opera hominū: vt in.l.si nō sortē.§.libertus.ff
de cōdi.indebi.facit ctiā q: qñ iura faciūt mē
tionē de certo tpe:ꝺz intelligi de tpe ꝓtinuo:
vt no.glo.in rubrica.ff.de varijs ꝛ tēpo. pre
scrip.ꝛ in.l.genero.ff.de bis q̄ no.infa.ꝛ p Jo.
andre.i.c.i.de elec.li.vi.ꝛ videť ter.in.c.cupiē
tes.§.ceteꝝ. Jbidem segtur istam opi. Jo. de
ligna.ꝛ pⁱ⁹ cū ¶Panoꝛ.in.c.ad apostolicā.de re
gularibus. Et adducit ¶Da.illud qō legitur ꝛ
notatur in.l.vbi fideiussoꝛ.ff.de solu. vbi foꝛ
matur questio notabilis. ¶Done q̄ statuto ca
uetur bannitum,p centum ducatis ipune pos
se offendi:bannitur quis respectu vnius debi
ti pro qnquaginta.ꝛ respectu alterius debiti,p
alijs quinquagita.ꝛ ꝓcluditur q̄ nō pōt talis
offendi ipune:q: exquo debita sunt diuersa ñ
debēt ꝓiungi ad faciendū vnum totum.ꝛ sic ē
ibi casus q̄ quinquagita ꝛ quinq̄ginta nō fa
ciunt centum.ꝛ sic in casu nostro q: intermis
sio temporis minuit austeritatē regule. Quia
durus est cōtinuare per annum cōtinuum q̄ꝫ
per annum iterpolatum.ꝛ istud tene: quāuis
Ber.Bur.ꝛ Specu.in titulo de sta.regula.ꝛ
glo.de reg.iu.in regula eū qui certus est .li.vi.
tenent ꝓrium.vel fm alios dic q̄ loqtur quā
do qs per totum vnū annū,pbauit religionez
ꝛ postea egredik̄:g postea rediēs non oꝫ ,pbet
iterū p aliū annū:sed licite statim recipi pote
rit:q: vez est:ꝛ sic serua.

16 ¶Vtrū sit necessariū q̄ nouicius deferat ha
bitum illius religionis quam vult ,pfiteri: an
sufficiat delatio alterius habitus.ſ.q̄ lꝫ glo.
i.c.super eo.de regula.arguat.tñ tenet cū Tā
cre.q̄ requirik̄ delatio habitus illius religiōis
quā vult,pfiteri. Et ita hꝫ consuetudo que est

optima legū interpres.l.si de interpretatione.
ff.de legibus. Et qō deferāt in monasterio:q:
extra monasteriū delatio habitus cuiuscūq; nū
q̄ꝫ induceret tacitam,pfessionē.d.cle.cos. licet
possit talis compelli vel ad dimittendū habi
tum talem:vel ad intrandum monasterium.
vt no. ¶Panoꝛ.in.c.vt clerici.de regula.ꝛ lūni
ta.vt.ā.§.xij.

¶Vtrū valeat,ptestatio impedire tacitam,p 17
fessionē.ſ.q̄ sic.fm ¶Hostī.ꝛ Jo.an.ꝛ ¶Da.in
d.c.vt clerici.ꝛ gl.in.d.cle.cos.ꝛ iō qui nō vult
tacite profiteri,ptesteť q̄ per delationez talis
habitus nō iniēdit tacite,pfiteri.

¶Vtrū nouicij obligentur ad precepta regu 18
le.ſ.q̄ nō. nisi eo modo quo alij xp̄iani. De
bēt tñ induci vt eā seruēt quatenus,pbēt eius
austeritates:lꝫ aligd sit indulgenduz eis ne re
trocedant.vt in.c.qō scripsi.xxxv.q.iij.

¶Vtrum nouicius possit eligi in prelatum 19
alicuius religionis.ſ.q̄ non. ad prelationes
alicuius religionis. vt patet in .c. nullus. de
elec.lib.vi.

¶Vtrum nouicij possint ordinari.ſ. q̄ non 20
etiam ad primam tonsuram.vt in.c.monaste
rijs.xix.q.iij.

¶Vtrum sit excōicatus q̄ nouiciū pcutit vio 21
lenter.ſ.q̄ sic.de sen.exc.li.vi.c.religioso. Sz
aduerte hic q̄ accipik̄ large ēt pro eo qui ē in
fra annos pubertatis indutus habitum reli
giōis in monasterio:possent tñ pſ ac tutoꝛes
impuberē reuocare si sine coꝛ consensu intra
uit.xx.q.ij.c.ij.

¶Vtrū beneficiū ingredientis religionē vacet 22
ſ.q̄ non. Nec infra annū,pbationis eius pōt
alteri conferri:nisi de eius ,psensu:vel nisi con
stet q̄ habeat animū absolute mutandi vitaz.
Sed per alium deseruiet assignata sibi eiusdē
bñficij portione cōgrua.vt no.in.c. beneficiū.
de regula.li.vi.Et fm Jo.an.ibidem. Reliqui
fructus beneficij ,pseruabūtur:vel in vtilitatē
ecclesie expendenť.c.q: sepe.de elec. li. vi. Nec
interiz ipse nouicius eos habebit:q̄uis Ber.
bur.tenuerit q̄ imo sui crūt:ꝛ predicta,puisio
mandabitur executioni per epm.c.cū ex co. de
electio.lib.vi.

¶Sed nūqd poterit beneficiū nouicio ,pferri 23
ſ.q̄ nō. Ad epatū tamen eligi potest de elect.
c.nullus.li.vi.

¶Vtrū canonicus in nouiciatu debeat voca 24
ri ad electionem epi.ſ.Jo.an.in.d.c. benefici
um.q̄ non. Sed secus esset de patrono: vel eo

ad quem nō iure collegij sed iure singulari de
ctio pertinet qz dz vocari.

Aptie quid sint habes.ē. ma
trimoniū.i.qz idē sunt.

1 ¶Quo tpe sunt celebrāde.hēs.ē. ma
trimoniū.iij.ipedimēto.i.

2 ¶Utrū sint benedicēde.ff.q. sic.si nullus ipo
rū alijs nuptijs ꝛctis fuit benedictus.Si ve
ro alter coꝝ in alio matrimonio fuit benedi
ctus non dz iterari:qz alter sine altero non de
bet benedici sed benedictio dimitti.Tho.Vo
in.iiij.di.xlij.tenet q virgo lz cōtrahat cuz bi
gamo debet benedici:qz saluaf aliquo modo
significatio.Hoc credo verum vbi consuetu
do hoc habet fm Ber.in.c.vir aūt. de secūdis
nup.Aliter pref byter benedicēs bigamos dz
ad sedem apostolicam mitti suspēsus ab offi
cio t beneficio.vt in.d.c.vir aūt. Sed verius
dic fm Jo.an.q ista pena intelligitur ꝯ sacer
dotes qui benedicūt secūdas nuptias viuente
altero.Item communiter tenent doc.cū Jo.
ibidem q non est suspensus ipso iure:sed sus
pendendus.

Anciatio noui opis ē pro
hibitio facta illi
qui aut edificat:aut edificij formā mu
tat in alterius prēiudicium q ē edificiū nouū
facere.vt.ff.de no.ope.nun.l.pe.¶.opus nouū.
Sed qui antiquū refecit opus nouū. nō facit
d.l.i.¶.si quis edificiū.intellige nisi ex toto cēt
destructum. vt no.in.c.cōsuluit.de iude. Un
de nihil aliud est nūciatio nisi prohibitio no
ui operis.d.l.i.¶.nunciamus.t co.ti.c. signifi
cantibus.

1 ¶Quibus de causis fit denunciatio noui ope
ris.ff.q. tribus. Primo gratia iuris propij
cōseruandi. Secōo dāni depellēdi.Tertio pu
blici iuris tuendi.d.l.i.¶. nunc videmus. t.¶.
nunciatio.

2 ¶Pro qbus opibus pōt fieri nūciatio hec.
ff.q. tantum pro illis opib⁹ que solo ꝑiuncte
sunt: vel in solo fiūt:quoꝝ edificatio vel demo
litio videt opus nouū.vt.d.l.i.¶.hoc aūt edi
ctū.Et ad futura nō ad preterita fit vt ibidez.

3 ¶Utrū hec denūciatio fiue prohibitio se extē
dat ad ecclesiā aut locū religiosum.ff.q. sic.cū
non sint in prēiudiciū alteri⁹ cōstruēda. vt in.c.
i.co.ti.Fallit in casu qū eps pp necessitatez po
puli aliā ecclesiā vult edificare:lz sit in prēdi
cium aliarum ecclesiarum.de eccle.edi.c.ad au
dientiam.

¶Utruz hec nūciatio se extēdat ad purgatio 4
nē cloacaꝝ t riuoꝝ.ff.q. nō.qz publice vtilita
tis t securitatis est riuos t cloacas curare .ff.
eodem.l.de pupillo.¶.si qs riuos.

¶Qualiter fit hec nūciatio.ff.triplr. Primo 5
p pretoris inhibitionē. Secūdo cū simplici ver
bo inhibendo. Tertio p iactū lapilli sic dicēdo
nūcio tibi opus nouū per iactum lapilli t sta
tim proijciat lapidem i ope ipso. Et istud ter
tiū t primuz est melius:qz prima t secūda nū
ciatio cōstituit in possessione:t certificat pos
sessorē eū qui vult edificare:sed si pretorez vel
iactū lapilli nō.vt.d.l.de pupillo.¶.meminisse
t.d.l.i.¶.in operis. Dicunt tamen aliqui q dz
fieri ter iactio lapilli.ar.ff.de re iudi.l.puma
cia.xij.q.ij.idigne.de cōsti.c.ex his.

¶Cui dz fieri hec nūciatio.ff.q dño vel pro 6
curatori:seruo:puero: vel fabro:seu illi qui fa
bricat.d.l.de pupillo.¶.nūciare. Et dz fieri i re
presenti t ipso ope t non tantū domino:sed il
lis qui ibi sunt.

¶Quot modis remittitur hec nūciatio.ff.q 7
ttuor modis. Primo verbis expresse. ff.c.ti.
l.nō solū.¶.sciēdū. Secōo p transactionē. ff.eo.
ti.l.i.¶.inde queritur. Tertio morte nūciatoris
d.l.non solū.¶.morte. Quarto satisdatione. ve
rū ē q denūciūs dz tres menses ad deliberan
dum an velit docere de iure suo: aut recipere
cautionē de demoliendo in quib⁹ denūciatus
nō poterit edificare. Sed si infra tres mēses nō
ostendit de iure suo post ipsos tres mēses ca
ueat denūciatus de ope demoliēdo t edificet.
C.e.ti.l.vnica.t in.c.vlti.eo.ti.

¶Quis effectus nūciationis.ff.q. qcgd edifi 8
catuz est p⁹ eā demoliri dz expensis ipsius edi
ficātis.d.l.i.ff.i.t.l.pretor.¶.i. eodem. t extra
eodem per totum.

Obedientia que est

hois ad deum sic diffinif ab Anselmo
Obedientia est affectio volūtatis ꝑiūcte deo:
sicut econtrario. Inobediēcia est affectio volū
tatis diabolo instrumentaliter copulate:qz sicut
hō per instrumētū operatur:sic diabolus per
inobedientiā sepat hominez a deo. De.inj.t.xi.
q.iij.¶.cuidenter. Obedientia que est hominis
ad hominem est debita reuerentia minoris ad
maiorem:

¶Utrū qs teneaf obedire in oib⁹ suis maio 1
ribus.ff.q. tripler est superiotas. Prima est i
spūalib⁹. Secūda est in tpalib⁹:quo ad regimē

reipublice. Tertia ē in tpalibus: quo ad regi
mē ppzie familie. Et iō fm Alexā.in.iij.parte
summe i tertio precepto.obediēcia limitaf fm
gradū superioritatis. Illi.n.qui preest spūalib⁹
obediendū est in spūalibus necessarijs ad salu
tē vel ad hoc pertinētib⁹:sicut pape epō t cete
ris prelatis ecclesiasticis ab his qui subijciun
tur iurisditioni eoꝝ:dominis t principibus:
q: presunt temporalibus ad rēpublicam perti
nentibus:sic eis in hoc est obediendus ab coꝝ
subditis:si mō potestas eoꝝ non sit vsurpata
fm Ric.in.ij.di.vltima.qz si est vsurpata non
tenētur nisi pp scandalū. Et aduerte q ecclesia
stici nō sunt subditi dñoꝝ tpaliū:t iō nō pūt
eis aliquid precipere.de cōsti.c.ecclesia. Patri
autem carnali cū preest cure rei familiaris de
betur ei obedientia a filijs:in his que ptinent
ad dispōnem rei familiaris. Unde talibus in
prefatis nō obedictes scienter t sine rōabili cā
t in re alicuius importantie:aut ex ptēptu pec
cant mortaliter:nisi foret illud qō ꝓcipiē ꝯ pre
ceptū dei vel in salut⁹ dispēdiū:aut ꝯ ꝓceptum
superioris ad ipm precipientem. In alijs aūt que
ad coꝝ superioritatē nō pertinēt nō est necessa
rium obedire. Eliciūtur ista a.c.figs de ma.t
obe.in glo.t. viij.q.i.sciendum.xi.q. iij. si dñs
t similibus. Dicit tamen Tho.fa Fe.q. clxij.q
in his que pertinēt ad interiorē motū volūta
tis non tenetur homo homini obedire: qō li
mita verum:nisi opus extrīsecum nō posset p
fecte perfici sine applicatione animi:qz tūc nō
haberet veritatē:sed tenef obedire applicādo
suum ad pficiēdū qō precipif.

1 ¶Utrū pape sit obediendū in oibus.ff. Pa
in.c.inquisitioni.de sen.exc.q si preceptū sapit
peccatū:tunc nō est ei obediendū : qō intellige
ndū de veniali.xi.q.iij.qd ergo. Si vero ꝓcep
tum non sapit peccatū:tunc ab ecclesiasticis
psonis est sibi obediendū.lz videatur durum.
xix.di.in memoria:nisi qñ ex obedientia ꝑsu
meretur status ecclesie perturbari vehemēter
vel aliud malum futuꝝ seu scandalū. Mā tūc
etiam si preciperetur sub pena excōicationis
late sententie nō est ei obediendum.vt no. pa.
in.x.si quando.t in.c.cum a deo.de rescrip. Ex
quo infert Pa.i.d.c.si quando.q quādo man
dat aliquid ex cuius executione presumif scan
dalum futuꝝ in ciuitate nō est ei obediendum
q: hoc fit auctoritate legis.vt in.d.c.si quādo.
t in aut.vt nulli iudicū.sed dz rescribere Pa
pe.Limita.ij.q non tenētur obedire fm Pa.
in.c.cum olim.de cle.conīu.quando papa cum
maiori parte concilij indiceret continentiam
certo generi personarum post promotionem
eis resistentibus:qz continentia persuaderi po
test imperari nō potest.xxxij.q.i. Integritas.
Et sic potest dici q nec papa potest idicere eis
vitam strictiorē contra coꝝ velle.lxxiij.di.ge
sta.t qō ibi notatur.t in regula q omnes tan
git de reg.iu.li.vi. Item si papa credat manda
tum iustum t iuste facere:sed tamē subdito cō
stat mandatum in se continere peccatum nō ē
exequendum.vt in.c.litteras.de resti.spo.A se
cularibus autem est obediendum pape,in spi
ritualibus t ecclesiasticis que pertinent ad sa
lutem t bonorum morum t necessariorum cō
seruationem. In temporalibus vero non tenē
tur ei obedire:nisi sint ei subiecti vel ratōe cau
se vel ratione persone. Unde si preciperet secu
lari nulla rōne sibi subdito:q det sibi bōa sua
non tenetur obedire. Idem dic de episcopis t
alijs prelatis spūalibus quo ad temporalia.
Et similiter de prelatis secularib⁹:quo ad spi
ritualia.t hoc sequitur Inno.in.d.c.igsitioni.

¶Utrum subditi seculares teneātur obedire 3
dñis suis volētib⁹ eos subijcere alterius dñio
ff.q nō.qz nō pōt hoc facere sine coꝝ volūta
te.c.dilecti.de ma.t obe.t.c.fi.eodem.

¶Utrū in omni obedientia sint intelligende 4
alique conditiones.ff.glo.in.c.ij.de voto.q sic
f.si possibilitas adest.facit.c.querelam.t.c.bre
ui.de iurciuran.t.l.paulus.ff.que sententie si
ne appe.re. Item admittit omnem rationabi
lem causam.vt no. Panor.in.c.magne.de vo
to.facit.c.si quando.de rescriptio.t.c.ex parte.
de officio delega.t quod no. Archi.in.c. vti
nam.lxxvi.di.

¶Utr ꝯ obediēciā currat ꝓscriptō.ff.q.fm.qz 5
sp est i mala fide.l.i.C.de seruis fugit.t.c.fi.de
regula.t in glo.c.sicut nobis.de regula.

¶Utr subditus dubitās ne id qō ꝓcipif sit 6
ꝯ deū vel nō.teneaf obedire.ff.q. sic.imo excu
satur.vt in.c.qd culpaf.xxiij.q.i.nisi sit de his i
quib⁹ ignorātia nō excusat.c.ad aures.de rēp.
ordi.imo bonū sine quo pōt esse salus dz dimit
ti pp obediētiā.xi.q.iij.quid ergo.dz tñ subdi
tus qstū pōt in tali dubio inquirere.

¶Utrū sacerdos teneaf denunciare excōica 7
tū quē scit inocentez ad ꝓceptū epi.ff.fz Tho.
in quo⁹ libet:q si solū mandet denūciationē obe
diat. Si Xo mādet excōicationē dic q si ꝓba
re nō potest eius inocentiā q debet obedire.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Sed ego dico q̄ nullo modo dz obedire: q: hz excusationē paratz: dicendo q̄ aut cōmittat cause cognitionē: aut ipse excōicet si non vult cōmittere: t ipē denūciabit: alr nō dz ꝑ ꝓsciaz obedire. vide. ē. Judicare. §. vij.

8 ¶ Utr̄ obedictia i his q̄ quis p se vult sit meritoria. ff. q̄ sic. si fiunt principalr: pp obedictiā: sec⁹ si fiūt principalr: q: placēt. ita no. viij. q. i. sciēdum. t illud Bre. fm hāc distictionez est intelligendū.

9 ¶ Utrū clericus teneat obedire epō precipienti sibi q̄ det libros suos alteri: vel q̄ resignet beneficiū. ff. fm Ray. q̄ nō. q: nō pertinet ad epz hoc precipe. vij. q. i. q: frater. qō itelligo qñ sine cā hoc precipit. Sed cū cā precipiendo sic teneā. puta q: clericus est ineptus t vult dare idoneo pp bonū ecclesie. ar. c. cum apls. §. prohibemus. de censi. xvi. q. i. predicator. t de magistris. c. sup specula. bmodo libri t tales res sint de bonis ecclesiasticis nō. ppijs: q: sic nō teneret. c. requisisti. de testa. de iurepatro. c. cū dilectus.

10 ¶ Utrū monachus religiosus nō ereptus magis teneat obedire epō cz suo plato. ff. q̄ non lviij. di. c. i. t. ij. t. xij. q. i. nō dicat. ¶ De obedientia religioso. x. vide religiosus. de hac materia vide. ē. inobedictia.

Oblatio vt dicatur: t sic tria regrūtur. ¶ Primū ex parte offerentis. s. vt sit xp̄ianus. q: ab infidelibus ecclesia nō recipit oblationē: sed certa tionē oblationū. p interesse. vt in. c. quanto. de vsu. Secūdū ex pte eius cui offertur: vt sit ecclesia: q: qō sit priuate persone: non oblatio: sz donatio ē. Tertiū ex pte rei dōate. vt. s. sit licite acquisita: q: illicite acquisita nō recipiunt. p oblatione. c. q: in oibus. de vsu. c. ex trāsmissa. de deci. t glo. in summa. xiiij. q. v. hec ¶ Pa. in c. causa. de verb. sig.

¶ Utrū oblatiōes sint de precepto. ff. q̄ oblatio accipit largo mō pro oi qō offert ecclesie: sine in vita: siue in morte. Facit. c. in nra. de sepul. siue sint mobilia siue imobilia. xij. q. i. videtes. t hec non sunt de precepto: nisi qñ a defunctis sunt legate. xiij. q. ij. qui oblatiōes. nā tūc peccāt mortalr non soluētes. Aut qñ quis se obligauit quoquo modo. Accipit scdo oblatio. ppue t stricte fm cōem vsum loquēdi: t ē oblatio que fit sacerdoti in missa: t hec est de precepto i precipuis festis fm Bo. alla. c. ois xp̄ian⁹. de conse. di. i. ¶ Pa. vero in. d. c. cā. dicit. Hoc vex vbi sacerdos idigeret. alꝫ aūt dicit reliquēdū ꝓsuetudini: q: nō repitur ure caurā q̄ talibus diebꝫ ex necessitate fiant tales oblatiōes. Archi. vero i. d. c. ois xp̄ian⁹. t gl. t Lan. t Hugo t Ray. tenēt q̄ nō sunt de precepto. t fm Hugo. illud qō dr. nō appebis in ꝓspectu meo vacuus: fuit cerimoniale t iura que vident inuere q̄ sint de precepto intelligi debēt de alijs oblatiōibus legatis ecclesijs vel ex voto debitis. Ego aūt istud credo verū q̄ nō sint de precepto ēt rōne ꝓsuetudinis: q: nemo offert nisi cui plz: t sic ꝓsuetudo nō pōt introduci. vt. ē. Cōsuetudo. §. ij. Solūmodo g̃ erāt de precepto rōne pauptatis sacerdotis: qñ parrochiani sui sunt diuites t abūdant: q: tunc pōt cogi ab epō p subtractionē diuinoz. ar. prime co. ix. sed si sunt eque paupes: sicut sacerdos sic nō tenent fm Jnno. t glo. t Ray. Sed de cā illud. lxxxi. di. Clericus iquit victum t vestituz suo artificio: vel agricultura sine officij sui detrimēto preparet. Laudabile tñ cōsuluz est vt semper offerāt in precipuis festis aligd in missa. t sic intellige. d. c. ois t filia. t hec est cōis opinio doc.

¶ Cuius erāt oblationes que fiunt vel in ecclesia: capella: vel imagini: vel celebrant. vide ē. ecclesia. §. ix. 1

¶ Quoz oblatōs prohibent recipi. ff. fm glo. in. c. oblatōs. xc. di. q̄ primo plonaz desidentiū. Scdo opprimētiū paupes. Tertio sacrilegoz. Quarto q̄ extrahit seruū violēter de ecclesia ꝓfugiētē ad ipam. Quito raptoz. Sexto vsurioz. Septimo meretricū. Aliqz vero nō sūt respuēde: q: ē penale: vt ibi dicit glo. 3

¶ Utr̄ sacerdos possit recipe oblatiōes q̄ ci offerūt. p missis dicēdis: cās penitēti imūrit in pnia vt facēt dict. ff. pōt. sed spēs mali ē: t iō si pōt psumē q̄ penitēs aliqō scādalū ex ō concipiat: vel aliqs aliꝫ dz respuere t ad aliū mittere. c. cū ab oi. de vi. t ho. clc. 4

¶ Pone q̄ sit cōsuetudo i aliq̄ ecclesia q̄ prepositus hēat oblatōes q̄ fiūt in dñica: t sacrista illas q̄ fiunt i festo sci Laurētij. Venit. d. sc stū in dñica. quis hēbit. ff. Bar. in. l. ꝓcōsul. ff de offi. ꝓconsul. q̄ erunt prepositi per dictā legem: q: inspicitur potius qō est naturale: cz accidentale. 5

Obligatio est iuris vinculum quo necessario astrigimur ad aliqd dandū vl faciēdum. vt insti. de ob. in prin.

1 ¶ Obligatio sine ꝓsensu nulla ē. l. i. ff. de pact⁹ t nemo obligaī nisi qui animū obligādi se habeat. ff. de ac. t ob. l. obligationū. la prima. facbear. ff. de ac. t ob. l. obligationū. la prima. facglo. in. c. iij. de voto.

2 ¶ Quotupler ē obligatio. ff. q̄ tripler. ¶ Pria dr naturalis tñ que in se cōtinet naturalē eqtatē. hec ꝑbitur per vinculum naturale. s. consensum. t pōt fieri iter oēs homes rōnis capaces: sed i foro cōtētioso hec inefficax ē ad agendū: iz in foro cōscientie liget: vt. j. ¶ Pactum. §. iij. Secūda dr ciuilis tñ: que ē cuz quis ciuiliter tātum ē astrictus: sed naturalis eqtas dissuadet cū teneri: sicut cū quis spe future numerationis fecit istrmētum: i quo ꝓfitēt se recepisse cētū: que tñ nō recepit. t hec nō obligat i foro cōscie: nisi inquātum a prelato cogeret. fm Jnno. in. c. q: plerīq̄. de imu. eccle. Tertia dicitur naturalis t ciuilis simul: que ē cū quis cuz solemnitate iuris potens se obligare: obligat se ad aliquid qō naturalis equitas vult eū obseruare: t de istis dr insti. de ob. per. totū. Et h obligat in vtroq̄ foro fm oēs doc.

3 ¶ Quot modis ꝑbit tertia obligatio. ff. q̄ qt modis. ¶ Primo ex ꝓtu. vt emptiōe: venditiōe: locatiōe: t huiusmodi. Secūdo ex quasi ꝓtu. l. cū quis gerit negociū alterius sine mādato ci⁹. Tertio ex maleficio: vt ex furto: rapina t hmōi. Quarto ex quasi maleficio. s. cū qs nō directe seu dolose deliquit: sed quasi: vt q: fuit in culpa: vt cum ex eius domo aliquid est effusum q̄ alteri nocuit. Jnstituta sub diuersis Rubricis. Jtē ꝑbit quattuor modis. ¶ Primo re. vt i mutuo cōmodato deposito: t hmōi Secūdo verbis i stipulādo. Tertio litteris: vt qñ in litteris ꝓfitēt se recepisse aliqd qō tamē nō recepit. Quarto solo cōsensu: vt in societate mādato: emptiōe: venditōe: vl locatiōe. In his nō requirit scriptura nec pnīta: sed sufficit eos q̄ contrahūt ꝓsentire per se vel p nūcium: vel per epl'am: secus in alijs: q: vltra cōsensuz requirit: vel littera res: vel Vba. hec hūt diffuse insti. g. mo. re. ē. obligatio. t sub alijs Ricis.

4 ¶ Utr̄ in generali obligatōe veniāt q̄ spāliter qs nō fuisset. pmissurus. ff. fm Bar. in. l. i. C. q̄ re. pi. ob. po. q: nō. vnde dicit q: si quis obligauit oīa bona sua nō intelligit obligare ea que nullo modo spāliter esset obligatur⁹: puta pānos: lectos: t alia suppellectilia sine quib⁹ viuere non possumus.

5 ¶ Utrū papa possit absoluere ab obligatōne q̄ quis alteri tenetur. vide. ē. Juramentum. vj. in pr̄in.

¶ Utrū obligatio sit extincta possit instaurari. ff. q̄ nō. ter. in. l. eū ex cā. C. de remiss. pig. sed oz alia fiat si debet inesse. 6

¶ Utrū obligatio dissoluaī aduenīente termino. ff. ¶ Pa. in. c. sicut ex lris de spō. capiēdo mētem Bof. que plz do. Anto. t ē amica veritati: q: aut terminus apponitur ad solicitandū iplemētum obligatiōis: t tunc lapsus termini nō liberat ab obligatiōe. ar. l. obligationum. §. plz. ff. de actio t ob. t ar. c. cū delicti. de dolo. t cōtu. t. l. celsus. ff. de ar. Et tunc ponitur ad solicitandū iplemētū qñ apponitur terminus ꝑtui iā perfecto. puta ꝑit quis sponsalia: t postea. pmittit q: infra certū tps ducet eā non dissoluitur elapso termino. Aut terminus apponitur ad finiēdam seu limitandam obligatiōnē: t tunc lapsus termini liberat ab obligatione si per eū nō stetit quin ipleret in termino Et isto modo dr appositus qñ apponitur ad solicitandū principium cōtractus. puta. pmissimus ad inuicē tali tpe ꝓuenire ad ꝑbēdū sponsalia elapso die liber est p quē nō stetit. 7

¶ Utr̄ obligatus stati tenetur. ff. ¶ Pa. in. c. lz beli. de simo. q̄ aut dies ē apposita obligationi: t si sunt eiusdē fori reus t actor: tenet re⁹ sine interpellatione offerre: t ire ad domū ci⁹: q: dies iterpellat. p hoc. c. potuit. de loca. t. l. magna. C. de ꝑben. t cō. stipu. Si nō sunt eiusdē fori nō tenet reus sponte ire ad forū alteri⁹ vel ad domū: sed dicat in domo sua parat⁹ suz soluere si fit qui recipiat: t sufficit iurta nō. in l. ite illa. ff. de cōsti. pecu. t ibi Bar. t Albri. in l. iubemus. C. de epi. t cle. qō no. p limitatiōe. c. potuit. de loca. Intelligē nisi aliud sit spāliter i pacto. Aut dies nō ē apposita: t sic requiritur monitio: vt in. l si ex legati. cā. ff. de verb. ob. t vide. ē. Alldoza. §. i. t. j. Solutio. §. rir. 8

¶ Utrū obligatus legere duob⁹ annis t ipeditus ex aliq̄ cā nō fecit teneat legere alijs duobus post illos sequētib⁹. ff. ¶ Pa. in. c. significauerūt. de iudi. q: nō. q: alic sunt ope illoz duorū sequētiuz: t alie precedentiū: q: ope persona les mutātur ex cursu tēporis. vt in. l. si nō sortē §. libertus. ff. de ꝓdi. inde. ad idē facit. l. si vsufructus i biēniū. ff. de vsufruc. lega. vbi finito tpe finitur ius. t hoc voluit Bar. in. d. termis in. l. t ideo hesitaī. ff. de verbo. ob. Secus dicit vbi factū ad qō gs teneī ñ dimerīficaī ex tpe q: tunc elapso tpe ad qō tenetur integraī tps. vt in. d. l. t ideo. 9

Universidad de Deusto
Biblioteca

10 ¶ Vtrū pactū seu ꝓmissio obliget qñ turpitudo tm̄ versat ex parte recipiētis obligationē. R. ffa.in.c.debitores.de iureiur.q. nō. p3 ibi. qz ꝓmissio de soluēdis vsuris nō obligat: qz si obligaret ēt naturalr solū cogeretur solue rōe pacti: vt in.c.i.de pact'. sicut cogitur qñ iterue nit iuramētum. Nō qz cū ler resistit etiaz alte rī ꝫuenti non nascit obligatio ctiā naturalis: vt in.l.cū ler.ff.de fideiuss.t ibi plene p Bar.

11 ¶ Sed ḡre obligat magis ex iuramēto q3 ex promissiōe: cū ōs nō faciat dīaz inter iuramētū t simplicē loquelā. vt in.c. Iuramenti.xxij q.v.R. ffa.in.d.c.debitores q. tō ē. qz simpler ꝓmissio ē nulla.t iō hr̄.p non facta pp turpitudinē recipiētis: sec9 in iuramēto: qz cui fit .s. deo nō turpit accipit: nec iurās peccauit. ffo missio enī dirigitur ī dominē. Iuramētū aūt in deum.

12 ¶ Vtrū administrator nō hns exp̄ssum mādatū ad penā apponēdaz: vel ambasiator possint obligare ꝓstituentes ad penā quā apponūt pro obseruatione ei9 qđ ꝓmittūt. R. ffa.i c.ij.de preca.q. fic.facit.l.bñ a ḡnone. C. de q. p̄script.t.l.fi. ꝓcurator cesaris.ff.de iure fisci. t.d.c.ij. vbi prelatus pōt apponere penam: t obligare se t successores: dūmodo ℞ctus sit rōnabilis.t.c.dilecti.in fi.de arbi.t qđ scribitur i.c.nulli.de re.eccle.nō alie. vbi rector eccle pōt obligare sine cōsensu ep̄i oia bona ecclesie generalr̄. pobseruatione ℞ctus alicuius: qz soluz sibi prohibēt specialis hypotheca. Qđ limita verū nisi cōtractus nō teneret: aut esset nullus qz cōtra ius. qz pena tollit. sec9 si esset nullus qz p̄eter iur. qz teneret pene appositio. d.c. dilecti vide glo.in.c.accessoriū.lib. vi.t ter.cū glo.i.c. significātibus.de offi.deleg. Limita sc̄do nisi pena cēt p̄eter naturā ℞ctus. vt in.d.l. si procurator. vbi non tenet fiscus ad duplū vel triplū. licet procurator obligauerit se si cuincerēt res quā vendit. sec9 qñ ꝓ obseruātia ℞ctus apponitur. vt in.d.l.bene a ḡnone.

13 ¶ Vtr̄ pr̄ obligēt ex ℞cto filij. R. Jo.de pla. insti. qđ cū eo. ℣.in rem. qđ si versum ē in vtilitatē p̄is. puta qz mutuo accepit pecuniā vt se vestiret ℔z ꝓuenētiā suā t bmōi. t sic tenet. l. iij.℣.labeo idē. ff.ō i rē X̄so.t.d.℣.i rē. Si X̄o nō est versum in vtilitatez patris: sed potius mutuo accepit vt faceret pompas: vel luderet t huiusmodi: sic nō tenē nec pr̄ pro filio nec dñs ꝓ seruo. J. q. si seruus. ℣. sed si sic accepit. ff. de in rē X̄so. nisi ei9 iussu fecisset. l.i. ff. qđ iussu. Si tū hret pompas tenet restituere creditori. l.iij.℣.sed si rē. ff. de in rē X̄so. Silr tenetur pr̄ si hz peculiū filij deducto tamen prius q. ipse pr̄ in dicto peculio hz habere. l. sed si damni. ℣. peculium. ff. de peculio. Idē dic de mercatoribus qui ꝓponunt institores q. tenentur de ℞ctibus factis. noie ipsox. ff. de instito. per totū q. videnī ℔here cū ꝓponente qui cōtrahunt cū ꝓposito. l. si institorē. ff. si cer. pe. Idē in creditore nauis. l.i. in ꝓin. ff. de crer. ac.

¶ Vtrū ille. ꝓ quo qs agit ei9 negocia vtiliter 14
obligē eidē. R. q. sic. ar. l. cū pecuniā. ff. de negotio. ge. t qđ no. glo. cū ter. i. l. que vtiliter. ff. eo. t. l. sed t ideo. ff. so. ma.

Vses potest dari liber hō pro pace seruanda non ꝓ pecunia. de iureiurā. c. ex rescripto. ar. ad idē. ff. de testa. l. obsides. ff. de iure fisci. l. diuus. Et illud qđ dr̄ q. liber homo nō potest obligari. extra de pig. c.i. t. C. que res pigno. ob. po. l. qui filios. Intelligitur q. nō pōt obligari: vt in eo sit ius pignoris: sed tātum ius retentionis. ita t glo. in.c. vt pridē. ℣. itē eisdem. xxiij. q. vlti. t in.c. exposita de arbi. Itē homo redēptus ex captiuitate tenet seruire p quiquēnū nisi soluat pēciū. C. de postliminio reuer. l. vlti. Itē sicut pr̄ pōt vēdere filiuz pp famem. sic t obligare. C. de patri. qui fi. distra. l.ij.

Ostinatio est quedam pertinacia. t iō dic vt. j. pertinax.

Occasionem prebēs alteri peccandi vt̄z peccet. R. Vandul. in.iij. di. v.q. vltra. in fi. q. dupler ē occasio. Quedā actiua. s. cum qs est quasi coadiutor in peccato: vel aliqđ tale facit qđ facere nō debet. vnde alius accipit crēplū t occasionem male operandi: sicut qui i. rl. sine necessitate comedit carnes: t alijs dat occasionē male operandi. t istud est peccatum t tale quale illud cuius est occasio. Quedam ē occasio passiua qñ. s. quis facit qđ facere debz. t ex hoc accipit alter occasionē peccādi: t talis non peccat: qz facit qđ facere dz: quod limita: vt. j. scandalū. ℣. iij. t. iiij. Vide de hoc etiaz. ℣. Cauta. ℣. vi.

Occultum dicitur dupliciter sm̄ ffa.in.c.ex litteraz. de tēp. or. ffulmo, put distinguit ℣ pbabile. Alio modo, put distinguit ℣ notorū. Et tūc ℔z aliqui sciāt: tñ notorium non est qñ aliq̄ tergiuersatione celari pōt.

Dium dei est filia luxurie: sed odiū proximi est filia inuidie vel ire.

1 ¶ Vtrum sit peccatum mortale. R. q. odium dei matimū pcōruz ē: qz vnūqđ qz quod ē pp se est potius eo qđ est pp aliud. In odio dei voluntas auertitur a deo sm̄ se. In alijs vero peccatis nō auertitur a deo sm̄ se: sed sm̄ aliud. i. quantū appetit aliquid inordinate qđ habet auersionē annexam a deo. Et ē odiū. primi qđ cū opponatur charitati ē peccatū mortale de se. Et tunc opponitur qñ vel non facit proximo qđ tenetur de necessitate: vel appetit facere: vel facit. primo aliquod nōbile malum. Vñ prime. Jo. ij. Qui odit fratrē suum homicida ē. per accidens tñ t ꝓpter imperfectionem actus pōt esse veniale: puta cū non ē in deliberatione volūtatis: sed in primo motu solū. Item qñ malū quod proximo desiderat est modicū: nec notabile malum vellet habēt. Item quando odit peccatū proximi: non naturā ℔z Tho. xxij. q. xxxiiij. Item quando malū non vt malum vellet proximo: sed sub rōne boni. puta ꝑ iustitia: vel ad bonum seu correctionē illius cui vellet: t bmōi: qz tunc proprie nō habet rōnem odij. Et q̄uis illa que cōmittūtur exterius quātum ad lesionem proximi sint grauiora tñ quantum ad voluntatis deordinationē odiū. primi est peccatum grauissimum eorum peccatorum que sunt contra proximum: t otius inuidia directe sm̄ Bre. xxxi. mor. Dispositiue vero et ira. Ric. tñ i.ij. sniaz refert quosdaz tenere q. potius oritur ex ira. ℔z aliqđ odiū et inuidia oriat.

Fficium diuinū vide. ℣. Jore.

1 ¶ Officiū ad quod tenetur frequens non meretur premiū necessario promissum generaliter facienti. Vnde cū promittitur aliqđ generaliter capienti bannituz nō debet famulo potestatis capienti. qz ad hoc tenebat ex officio suo. facit. l. ꝑgruit. ff. de offi. presi. t. c. i. de offi. or. no. ffa. in. c. ecclesijs. de censi.

¶ Vtrū pro habendo officio temporali possit aliqđ dari. R. Bc. in. c. ꝓ humani. de homi. li. vi. ℔z q. fic. si duo cōcurrant. ffdimuz q. publice det nō occulte: qz clādestine dare reprobat. ff. de poli. l. i. t. ij. ff. de admi. tut. l. non extimo. ℣sec ob. l. vnica. C. ad. l. iul. de ambi. q. prohibet aliquē ad offm̄. pmouendū precio vel ambitōe sed. pbate vite: qz sm̄ gl. logē qñ secrete datur. Secūdo si cupit. pdesse t nō preesse. Adde tertium si est idoneus. alis non. Facit. viij. q. i. q. ēpatum. secus in officio ecclesiastico. vide de hoc. ℣. Dignitas. ℣. ij.

¶ Vtrū officialis possit aliquid recipe quādo 5
gratis tenet impedere officiū. R. q. nō. vt i. l. i. C. ad. Iuliā repetū. vbi ꝓhibet aliqđ recipere cuz quis ē in administratiōe ēt ꝓ depositū offm̄ ꝓ aliq̄ prestito bñficio tpe administratiōis. de q̄ vide. ℣. Juder. ℣. viij. cū sequētib9.

¶ Vtrū liceat mutuare sup officia dñis. R. ℔z 4
S. Tho. in epla ad ducissam brabantie. q. si ex pacto mutuū det vt officiū recipiat sic vsura ē: qz. ꝓ mutuo accipiūt officij ptātē. Hoc ego limitarē i officijs secularib9: que nō dant gratis: sed vendūtur. secus esset in officijs que debent gratis dari: qz sic nō esset vsura ex parte dantis mutuū: cū nihil accipiat q. pecunia extimandū sit: ℔z ex officio ꝓuenit lucrum: qz illud lucrū aduenit rōne laboris: sed potius est iniusticia ex parte nolentis aliter dare talia officia. In spūalibus aūt officijs induceret, simoniam.

Lcum sanctū dr̄ triplex qđ ꝓ epos in die cene ꝓsecratur. ffdimū principale dr̄ crisma sanctū qđ de oleo t balsamo fit. t cū isto benedicūtur fontes baptismales: calix: t patena: ecclesia: t altare: t puer baptizatus in vertice t fronte: t ep̄i qñ ꝓsecrāt̄: in manibus t in capite: t oēs fideles cū crismantur: t istud ē annuatim consecrādū t innouādū. c. si quis de alio. de cōse. di. iiij. t grauiter puniūt sacerdos qui i baptismo vtit de alio q̄z de nouo. vt in. d. c. siquis. Scōm oleū scm̄ est catecuminoz: t dr̄ oleum benedictum siue scm̄: t isto inungūtur baptizādi inter scapulas: t in pectore: t manus sacerdotis cū ordinatur. Item principes t reges in brachio t humero. Item ecclesia t altare ante crismationem. Tertium oleum sanctum est quo inungūtur infirmi in articulo mortis. de quo. j. Unctio.

¶ Vtrū alio tpe possit cōfici prefatum oleuz i
q̄z in die cene. R. q. primū nō. de cōse. di. iiij. oi tpe. de sen. exco. q̄n. li. vi. de alijs duob9 non inuenitur prohibitū.

¶ Vtr̄ oleū nō sacrū additū sacro efficiat sa- 2
crū. R. vt. ℣. Aqua benedicta q. sic.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Opinio est assensus intellectus ad aliquid: nō q̄ sufficienter moueatur ab obiecto, ꝑpriō: sed ꝑ quandam rōnabilem electionem volūtarie declinans in vnam partem magis q̄z in aliaz cū dubitatiōe tñ & formidine alterius partis. ita tñ q̄ ad illam partem quam formidat non habetur rō exꝑssa cōcludens: formidatur tñ ꝑpter debilitatem rōnis alterius partis. Fides vero est cū certitudine absq̄z tali formidine. Scientia aūt est assensus intellectus moti ab obiecto per scipm cognitū: sicut in ꝑncipijs primis: vel per aliud sicut in conclusionibus: quaꝝ est scia. Nec. S. Tho. xxij. q. i. ar. iiij. dubium vero est motus indifferens in vtranq̄z partem contradictionis. de quo. ē. Dubium. Scrupulus est cū intellectus ex leuibus coniecturis seu medijs & multū debilibus mouetur ad vnam partem. & hec etiam dicitur suspitio & pusillanimitas spūs que repellēda ē vt dicit vi. q. i. Duces. in fi. Omnis enī suspitio potius abijcienda ē q̄z acceptāda. Et de his hēs ꝑper Lard. in cle. nec Romani. de elec. & in. c. litteras de ꝑsump.

¶ Cui opinioni est adherendū in varietate. ſ. distiguēdo. aut vna opiōnū bz ꝓ se legez vel antiquam consuetudinem approbataz: & alia non. & sic ulla est ꝓferenda: q̄ minime mutāda sunt que certam sniam semp habuerunt. l. minime. ff. de legi. Aut nō est ler nec cōsuetudo, ꝑ aliqua ipaꝝ: vel ē ꝓ vtraq̄z. & tūc debēt ꝓcordari. vt dicat in vno casu vnā obtinere: & aliam in alio si fieri pōt. vt in. c. litteras. de resti. spo. xxv. q. ij. §. bis ita respondet. de cogna. spi. c. i. Cōueniēs enī est iura iuribus ꝓcordare. dic ter. i. c. cū expediat. ō elec. li. vi. & l. vnica C. de inoffi. doti. & l. ꝓcipimus. in fi. C. de appel. Et soluitur aliquando cōtrarietas ꝑ aliud & simpliciter. vt. xij. q. ij. sine exceptiōe. de his que fi. a ma. ꝑ ca. cū apostolica. aliquando ꝑ aliter. de elec. c. q̄ sic. & c. publicato. aliquando ꝑ secūdū. vt de elec. cumana. & c. cum in iure. Si vero non possunt cōcordari tunc cōis opinio sequenda ē: q̄ in cā dubij ꝓ multitudic est ꝓsumendū. itaq̄z glo. in. c. fi. de peni. di. i. Bar. in. l. ꝓcibus. C. de ipu. & alijs sub. & glo. in. l. omnis diffinitio. ff. de reg. iu. & in cle. i. i fi. de sum. tri. dicūt doc. q̄ in dubijs & decisuis adherendū est carrocio doctorum: q̄ cōis opinio doc. inducit probabilem errorē. vide ter. iuncta gl. i. c. vnico. de postu. ꝓc. li. vi. facit ter. in. l. ij. ff. de iur. & facti. igno. Nō. Bar. in. l. de eo. C. de pc. iudi. qui ma. iudi. quod limita fm Bc. in. c. i. de sum. tri. li. vi. vex: nisi vera & certa rō ꝓbia assignetur. vt puta fm Jo. an. in. c. i. de cōsti. q̄ notorie dicit male: vel q̄ rōnabili pōt conuinci. Item vt dicit Pda. in. c. tua, nos de vsuris licite iudicaē cōtra cōmunem opinē doctoꝝ. & etiam gl. q̄s iure non ꝑbaē. vel ꝑ rōnem cui non possit responderi. Ita etiā notat Anto. in. d. c. tua nos. & facit ter. i. l. i. §. cūq̄z hec materia. C. de vete. iuꝝ enuc. ibi non oēs i omnia: sed certi per certa vel meliores vel deteriores inueniūtur: sed neq̄z ex multitudine auctorum q̄ melius & equius est iudicato: cū possit vnius & forte deterioris sniam multos in aliqua parte superare. ꝟ ibi. Si aūt non appareat que sit communis: tunc ꝓponenda est illa que validioribus rōnibus firmaē. ar. insti. de empti. & vendi. §. itez precium. C. de edic. dui adri. tollen. l. edicto. Facit. c. dño sancto. §. ecce inquantum. l. di. & marime si talis opinio sit subtilior. vt dicit ter. i. c. capellan⁹ de ferijs. aut vna opinio nititur rigori scripto: & alia equitati scripte: & sic ista ꝓponitur. c. vno. de repmu. li. vi. & l. placuit. C. de iudi. & per Ly. in. l. i. & C. de legi. Fallit in odiū indeorum contra quos rigor ꝓfertur equitati. c. ij. de iudeis.

In alijs autem opio benignior debet obseruari. l. benignus. ff. de le. Facit. c. fi. de transac. & hoc Pdan. in. d. cle. ne romani. in ꝓn. Et benignior dicitur illa que fauet iuramento: testamento: libertati: matrimonio: religiōi & sacramento. Facit. c. ij. de cog. spi. l. sunt persone. ff. de reli. & sumpti. fu. Sīr illa que soluit q̄z que ligat. regula odia. li. vi. l. arrianus. ff. de actio. & obli. Aut sunt antiqui doctores & sic moderni non eis ꝓponuntur: nisi nouis rōibus & cautis ad aliud sentiendum inducātur. Nam aliquando intellectus iunioris perspicacior ē q̄z senis. dicit ter. in. l. gallus. ff. de liber. & posthu. l. iij. di. §. verum. Aut sunt theologi & canoniste vel legiste: & tunc in materia iuris diuini veteris vel noui testamenti ꝓfertur Theolog⁹. In materia vero iuris positiui. canonista i materia canonistali: legista in materia legali ꝓponitur. Aut sunt quattuor doctores ecclesie q̄ sibi contradicunt: & tunc in subtilitatibus & questionib⁹ ꝓfertur Aug. In translationib⁹ vero Hieronymus. In sermonib⁹ Ambros⁹. In moralibus Bregorius. xx. di. §. i. Fac q̄ no. gl. in. c. sicut. xv. di. Aut diuersitas est inter papam & concliū: & tunc in concernentibus fidem concilium ꝓponitur: q̄ orbis maior est vbe. In alijs aūt papa est ꝓponendus. vt in c. sunt quidā. xxv. q. i. & di. xix. Anastasius. Et intellige papam ꝓferendum oībus: q̄s tanq̄z papa sic determiat aut statuit. Facit. c. de libellis. xx. di. Secus si arbitraretur sicut doctor: q̄ non ꝓiudicaret opinionibus aliorum. vt notat Inno. in. c. litteras. ō resti. spo. Dicit tamē Pda. in. c. tua. de decimis. q̄ q̄s dictum alicui⁹ sancti innatur auctoritate iuris diuini: potius est standuz ei q̄z interꝓtationi pape. vt dicit glo. xx. di. c. i. cuz hoc potius spectet ad ecclesiā vniuersalem q̄z ad priuatam personaz. Quod quidē dictum ist mirabile & valde dubito cum ad papaz pertineat ius diuinū interꝓtari vt supra dictum est. Sed potest dici q̄ verū dicit glo. ꝓfata quando papa diceret contra auctoritatem iuris diuini expresse: sed quando interꝓtando vt declarādo dicit: sic ꝓponit oīb⁹. Et sic intelige glo. in. c. hec est fides. xxiij. q. i.

¶ Vtrum sequens opinionē doctoꝝ non subtiliter inuestigataz que postmodum apparet falsa excusetur a peccato. ſ. Pda. in. c. capellanus. de ferijs q̄ sic. q̄diu nō apparuerit falsa. Facit glo. iuncto ter. in. c. vnico de postu. ꝓcla. li. vi. & in. c. fi. de spon. duo. & in. c. cum venerabilis. de consc. facit. l. regula. & quod ibi notat. ff. de iur. & facit igno. & quod notat Inno. in. c. per tuas. cl. ij. de simo. & glo. Boffr. & Tancre. in. d. c. capellanus. nō. Oldra. in. l. quesitum. §. i. ff. de fun. instruc. instru. q̄s le. q̄ sequens opinionem sui doctoris excusatur ab impensione expensarum: q̄ ꝑbabiliter quis sequitur opinionem sui doctoris. l. dicere. §. vnde videndū ff. de arbi. Istud tamen limita verum in his q̄ non sunt contra dei ꝓcepta. & l. naturaleq̄z insertam mentibus hominū: quoruz ignorantia neminem excusat. de quo dic vt. ō. Ignorantia Nec ob. ꝓdictis illud. c. inuenis. de spon. vbi dē q̄ in dubijs tutior pars est eligenda. & Ecclesiastici. iij. qui amat periculuz peribit in illo ergo videtur se exponere periculo qui in diuersitate opinionū non elegit tutiorem: q̄ hoc verum esset quādo ꝓprie dubium est: sed q̄s est opinio secus est. q̄ nec tunc sum⁹ in dubio: nec consequenter exponit se quis persculo, & quod bene no. Item nec ob. etiam illud Aug. de pe. di. vij. si quis. vbi dicit dimitte incertuz & tene certum. q̄ alia est certitudo in moralibus: alia in naturalibus. Propterea dicit ꝑbus. i. et bi. q̄ disciplinati est in vnaquaq̄z re certitudinez querere iurta exigentiam materie. eque enim vitiosum est persuadentem querere mathematicum & moralem demonstrantem. Non enim consurgit certitudo moralis ex euidentia demonstrationis: sed ex probabilibus coniecturis grossis & figuralibus magis ad vnam partem q̄z ad aliam se habentibus. Dicitur autem ꝓbabile quod pluribus & marime sapientibus apparet verum. nam si Joachim nō fuit hereticus: iz tenuerit falsum contra fidem. vt patet in. c. damnamus. de summa tri. & fi. ca. q̄ ab ecclesia talis articulus nondum erat damnatus multo magis excusatur quis sequendo opinionem doctoris: q̄s talis opinio ab ecclesia non est reꝓbata cum tali voluntate: q̄ si non crederet veram non ei adhereret: certe in isto nō potest esse contemptus: & sic nec peccatum inobedientie. & ergo tenet certū sibi certitudine morali: & dimittit dubiū sibi. ſ. opinionē ꝓriaz.

Ratio fm. S. Bo. in. iiij. d. xv parte. ij. ar. i. q. iiij. accipitur cōmunissime fm q̄ comꝓhendit omnē actum bonum. sicut accipit glo. i. ad Thes. v. Non cessat orare qui non cessat bene facere. Accipitur secundo cōmuniter fm q̄ cō ꝓhendit omnē actum contemplatiuc relatū ad deuz. Accipitur etiam ꝓprie oratio fm q̄ est ascensus mentis in deum ad aliquid deo standum: vel impetrandum: vel exsoluendum. Et isto modo accepta diuersimode diffinitur. vt patet per Bo. in summa. ti. de penis. & Jo. an. i Cle. vnica. de reli. & ve. san. Vñ fm Aug. in li. de verbis dñi. Oratio est quedam petitio & alibi dicit. Oratio est pius mentis effectus directus in deum: & plerunq̄z ne pigritetur in vocem prozumpens. Facit ad hoc de consc. di. i. quando aūt. Vel fm Damas. li. xxiij. Oratio est ascensus mentis in deum: vel petitio decentiuz, facit. c. fi. xx. di. Vel oratio fm Ray. est cōgeries vocuz ad aliquid interꝓtandū in deū tendentium. Vel fm Hugo. de sancto victore Oratio est deuotio quedam ex compunctione procedens. Ide enī descriptiones orationi conueniunt fm diuersos eius effectus. & ꝓpterea oratio aliq̄n dē oratio noie ꝓprio. & hoc fit q̄n mens nostra ascendit in deum: vel per quam aliquid deo vouetur vel offertur. & sic ei competit diffinitio. ij. Aug. & prima Damas. Aliquando dē obsecratio qua quis ꝓ cōmissis veniam deꝓcatur: & alia expedientia ad salutez

petit: ⁊ sicci cōuenit prima diffinitio Aug. ⁊ ij Dama. ⁊ alia Ray. Dī tertio postulatō: ⁊ hoc est qū quis cōstitutus in feruore spūs ⁊ charitatis fraterne etiā ꝓ salute alioꝝ orat ⁊ petit. Quarto dī grārum actio ꝑ quā quis recolendo beneficia dei tam preterita q̄s p̄ntia ⁊ futura totus in deum attractus quodam spū compunctionis regratiando deo totus fit illi devotus. ⁊ sic ei competit diffinitio. Hugo. Et ō istis dī. i. ad Thimo. ij.

1 ¶ Vtrū oratio sit virtus latrie. ſ. fm Ri. in iiij. di. xv. ar. iiij. q. ij. ⁊ fic. inq̄rtum quis orat deum vt sibi exhibeat honorē in recognitionē sūmi dñij. cum latria nō sit aliud nisi exhibitio honoris testificantis in co cui exhibetur summū dñium. Inq̄rtum ꝙo quis orat deum: vt ꝑ hoc satisfaciat de peccatis suis vel aliorum sic est actus pnie: nec mirū q̄ in genere actuū morum idem actus ex fine sortitur diuersas species. vt patet in. v. ethicorum. c. iiij. vbi mechās ꝓpter lucrum est auarus ⁊ propter concupiscentiam est luxuriosus.

2 ¶ Quis est orandus vtrū solus deꝰ. ſ. fm Ri. vbi. ſ. q. iij. ⁊ dupliciter quis potest porrigere alteri preces. aut vt tanq̄ ꝑ ipsū implende. aut vt tanq̄ ꝑ eius impetrationē adimplcantur. ¶Primo mō solus deus est orandus: q̄ illa bona que principaliter sūt petenda. ſ. gra ⁊ salus vel que nobis deseruiunt ad coꝝ acquisitionē a solo deo dantur: nec ab alio dari possunt tali mō. ſ. ad acquisitionem glorie ⁊ gre. Scōo mō orandi sūt sancti qui a deo ipetrant eruditionem oratiōis nostre. Dī Apoca. viij. dī. Ascēdit fumus aromatū de orationibus sanctoꝝ de manu angeli coram deo. maxime gloriosa virgo maria super ceteros est oranda isto scōo mō: q̄ plus valet q̄s ceteri omnes ceteris paribus. Et ꝓpterea cum oramus deum vel xp̄m dicimus miserer: vel da nobis: sed cū oramꝰ sanctos dicimus orate pro nobis.

3 ¶ Sed quero nunqd sancti vident oīonces nostras. ſ. ꝙ Ri. vbi. ſ. q. ij aie sanctoꝝ naturali cognitione nō cognoscant oia que fiūt in hac vita: ⁊ marie interiores motꝰ cordis. q̄ sol deꝰ scrutaſ corda. de fimo. c. tua. in fi. tñ in verbo vident ea que decet eos de nostris actibus cognoscere: de quoꝝ qualitate sunt illi actus quibus eos oramus orandoꝝ: q̄ ad coꝝ gloriam ptinet q̄ ad eos habeamus necesse recurrere. ⁊ q̄ ipsi prebeant nobis auxilium ad salutem.

4 ¶ Quō dꝫ fieri oratio. ſ. vt colligo ex Ri. vbi ſ. q. v. vi. ⁊. vij. ⁊ Tho. xvij. q. lxxxiij. Ho. ⁊ Jo. an. vbi. ſ. q. dꝫ fieri cū. vij. cōditionibus scu locis. Et primo cū humilitate. Judith. ix. Pūliū ⁊ mansuetoꝝ semp tibi placuit deprecatio. Ecclesiastici. xxxv. Oratio humiliātis se penetrabit nubes. Eraudisti orationē humilinꝫ. Nec humiliitas duo dꝫ hīc. ¶Primo diffidentiā ꝓpie virtutis hoc est reputes te indignū crauditione. Scōo cōfidentiā de dei misericordia ne desperes: sic ecclesia facit q̄ semp in fine oīonis dicit. ꝑ dñm nostrū iesū xp̄m ⁊c. quasi dicat. O dñe non ad me aspicies: sed ad misericordiam saluatoris. ⁊ ad aduocatā Mariam. sic vide qō in letanijs dī ꝑ passionē. ꝑ crucem ⁊c.

¶ Scōo cum bona dispositione: seu contritione suoꝝ peccatoꝝ. q̄ cuꝫ is qui displicet ad intercedendū mittit irati ainꝫ potius ad deteriora ꝓuocaſ. Dicit Bre. iij. q. vij. in grauibus. ⁊ xlix. di. c. id.

6 ¶ Vtrū oīo peccatoris exaudiaſ. ſ. vt colligo ex Ri. ⁊. S. Tho. vbi. ſ. q. aut peccatoꝝ aliq̄ petit vt peccatoꝝ. i. fm desideriū peccati. ⁊ tunc si exaudiſ ex misericordia: sed bene q̄ndoq̄ ad vindictā. dū ꝑmittiſ amplioꝰ ruere in peccaſ. Vñ Aug. Quedā negat deus ꝓpitius que cōcedit iratus. Et sic intelligiſ illud ꝓuerb. xviij. Qui declinat aurē suā ne audiat legē: oīo eius erit abhominabilis erit. Aut peccatoꝝ orat ex desiderio boni nature. ⁊ sic deus exaudit nō quasi ex iusticia: q̄ talis nō mereſ: sed ex misericordia: si tñ alie condītiones concurrant.

7 ¶ Sed quid si orat ꝑ alio: nunqd exaudieſ. ſ. q̄ aut orat vt minister ecclesie. ⁊ sic exaudiſ. i. q. i. c. dictū est. Aut orat vt ꝑuata ꝑsona: ⁊ sic nō exaudiſ peccatoꝝ ꝑ alio orans. Et sic intelligē. c. si quis inquit. ⁊. c. ipsi sacerdotes. ⁊. c. sacro sancta. ⁊. c. necesse. i. q. i. Verum est q̄ si ille qui inducit peccatorem ad orandū ꝑ se sit bonus tunc peccatoꝝ exaudieſ: nō ꝑ suo sed ꝑ merito poscentis. d. c. dictū est. Sed aduerte q̄ hic ⁊ in. ℣. precedenti accipiſ peccatoꝝ ille qui est in mortali: nec de eo est attritus vel contritus. q̄ si quis esset in pctō. tñ de eo dolet ⁊ ꝓponit abstinere ⁊ satisfacere: tunc nō hꝫ locum istud: sꝫ illud qō dicit Aug. sup Jo. omeſ. xliij. Si enī peccatoreſ deus nō exaudiret frustra ille peccator publicanus oculos in terra demittēs: ⁊ pectus percutiens diceret. Dñe ꝓpitius esto mihi peccatori: cuius cōtrariū ibi pꝫ. q̄ descendit iustificatus. ⁊ ideo tales exaudiunt.

8 ¶ Tertio oꝫ esse oīo associata cū breviloquio.

Matt. vi. Cum oraueritis nolite multū loqui. Facit de cōse. di. v. c. nō mediocriter. sed contrariū ipse Luc. xviij. dicit. Semper oꝫ orare ⁊ nunq̄s deficere. Item Luce. vi. dī q̄ pnoctauit orando. Et Luce. xxij. dī q̄ plurimꝰ orauit. Hacenus. xxv. di. c. nosce. Ad qō dicendū q̄ oīo non solū fm suam cām: que est desiderium charitatis: sꝫ etiam fm se ipsam pōt esse diuturna. Et quod ego dico q̄ debet esse brevis: Hoc intelligo taliter ne immoderatibus nobis aliud cordi nostro inserat inimicus. Et ideo sancti patres aliquantulū orabant: ⁊ postea aliquid operis faciebant. deinde ad oīonē redibant: sic ⁊ nos nō ita debemus ꝓlongare orationē q̄ in ipsa repleamur vagationibus: sed potius eam breuem facere vt cum feruore eam expleamus. Et hoc est qō dicit Aug. ad ꝓbā. multū log in oīando ē rē necessariam superfluis agere verbis. Cū plerūq̄s hoc negociū plus gemitibus q̄s sermonibus agaſ. Et hic loquiſ de oīone volūtaria nō de illa que est de necessitate. vt officium clericis. ⁊ hmōdi.

9 ¶ Vtꝝ oīo dēat esse vocalis. ſ. fꝫ Ri. vbi. ſ. q. iij. ⁊ dupler est oīo. Quedaꝫ cōis. ſ. que per ministros ecclesie in ꝑsona totius populi deo offertur. ⁊ talis debet innotescere populo ꝓ quo offertur vt excitēt ad deuotionē: ⁊ ne posit suspicari in ministris ecclesie illius oratōis omissio. ⁊ ideo talis oꝫ esse vocalis. Alia ē oīo singularis ꝑsone. ſ. que offerꝛ ab hoīe: inq̄rtuꝫ est singularis ꝑsona: siue ꝑ se oret: siue ꝑ alio. ⁊ talis oīo q̄ꝫ nō sit necessariū q̄ sit cū sensibili voce: nisi ad hoc hō sit obligatus ex voto tñ q̄ndoq̄ expedit ad meritū: vt mentali adūgatur vocalis: vt ꝑ vocalem feruoꝝ cordis amplius excitēt. Et quadam enim naturali vnione aie ad corꝑus motus corporis diuersimode affectiones aie excitant ⁊ imutant. Si tamen in casu vocalis oīo remitteret interiorem feruorem: tunc non esset vocaliter orandū oīone singulari. q̄ꝫ etiam ex excessu feruoris mentis ꝓrumpit hō in vocalem oīonem. ¶Pōt etiam fieri vocalis oīo ad redditionē debiti. vt vꝫ hō fm totū q̄ habet deo seruiat. Et illud Matt. vi. Orantes nolite multum loqui. Intelligendū est fm Aug. ad. ꝓbā. q̄ nō est loquendum multū. ſ. vt multa locutio sit efficax ad eraditionē quo eloquentiores erimus. q̄ deus ꝓncipaliter ad intentionē aspicit. ¶Propterea subiunxit Aug. ibidē non deest multa precatio: si feruens ꝑseuerat intentio.

¶ Quarto requirit oīo q̄ fiat cū bona intentōe ⁊ feruenti. Sꝫ h querit. Vtrū oīo vocalis sine mentali attentiōe sit efficax. R. fm Ri. vbi. ſ. q. vi. q̄ tripler est efficacia oīonis. ¶Prima est in meredo seu satisfaciendo. Scōa ē in impetrādo. Tertia est orantē spūaliter ⁊ sensibiliter reficiēdo. Vñ nulla istaꝝ hꝫ vocalis oīo: nisi ea comitet cōcors meditatio. Moralis enī nō est actus exterioꝝ nisi ꝓ cōpationē ad actū īois interiorē. Aduerte tñ q̄ intētio debita ⁊ actualis si adsit in ꝓncꝰ vocalis oīois. hꝫ postea mēs euageſ: nisi talis euagatio interrūpat primam intentionē ꝑ ꝓriā intentionē sic ē meritoria ⁊ impetrativa oīo vocalis sine attentiōe ꝑ virtutē prime intentiōis. sic cū qs ꝑ bonā intentiōꝫ incipit peregrinari vel elemosynā dare: totū secūdēs est meritoriū virtute itentōis pric. q̄ꝫ cessaret sua intentio actualis. Sed talis oīo sine attentiōe nō hꝫ tertiā efficaciā. ſ. spūaliter reficiēdi orantē: nisi q̄ diu eā cōcomitaſ attentio actualis. Et sic itelligiſ illud. i. Chor. xiij. Si orem lingua: et spūs meus non orat mens mea sine fructu. ſ. spūalis refectionis.

¶ Sꝫ q̄s dicek ꝑ euagationē internenire ꝓriā intentionē. R. hꝫ Ri. nō declaret. Dic q̄ tūc q̄s hō voluntarie alia cogitat nō ptinētia ad oīonem. Et de hoc vide. ſ. Pone. ℣. xxvi. Et quō ē petm. Vñ dicit Cypri. de oīone dñica. Quō audiri te a deo postulas: cū ipse te nō audias. Et Ber. causamur nobis deesse grām: sed iustius ipsa gra cōquerit nōnullos deesse sibi. Et Laſsianus. Nunq̄s orat quisquis etiā fleris genibus: si vagatione distrahit. ¶Propterea dicit Cypri. Nihil aliud cogitet alius q̄s id solū qō precatur. Facit de ꝑse. di. i. c. q̄s aut. ⁊ di. v. nūq̄s. Et est etiā aduertendū q̄ triplex pōt applicari intentio oīoni vocali. ſ. aut applicando eā ad verba que dicunt. aut ad illud qō petiſ. aut ad illū cui oīo porrigiſ ⁊ quocūq̄s istoꝝ modo adsit intentio nō est inefficax oīo ad satisfaciendū. Et ego dico nec ad impetrandū vel reficiendū. Sed scōa intentio melior est q̄s ꝓma. ⁊ tertia q̄s scōa. Vñ Hugo de virtute orandi. ¶Dura inquit oīo est q̄s ex abundantia deuotionis ita mens accendiſ: vt cū se ad deū postulandū ꝓuertiſ ꝓe amoꝛ eius magnitudine et petitionis sue obliuiscaſ. Mā aliq̄s nimia attentio ad verba possit esse impeditiua oīonis ſ. q̄s hō vult nimis in particulari cogitare de verbis. q̄ fm ꝑbum. ij. topicoꝝ. Nō possumꝰ multa cogitare sil. vñ sufficit q̄ prima intentio

Universidad de Deusto
Biblioteca

fit talis q̄ sufficiat ad integram informationē verboꝝ. Et iō Hugo vbi.s.dicit. Oratio perfecta esse oīno nequit si cā meditatio nō cōcomitetur aut precedat. His oībus cōcor. Tho. vbi.s. De hoc vide More. ℌ.xxvi.

11 ¶ Quinto requirit oratio q̄ vtilia ad salutem petat: et sic est petere iuste.

12 ¶ Utrū sit aliq̄ determinatū petēdū in oōe. R. fm Ri. vbi.s.q.iiij. Quedā sūt quib⁹ si possumus male vti. sic virtutes: gr̄a: et gloria. et talia determinate petenda sūt in oīone. Quedā sunt quib⁹ possumus vti bñ et male: sic hr̄e diuitias: filios: vroꝛē: et hmōi. et talia nō sūt determinate petenda in oīone: sed sub ꝓditiōe. s. si de⁹ ꝓuidet illa ad salutē nr̄az vtilia. Quedā sūt quib⁹ vti bñ nō possum⁹. sic pctis et hmōi malis: et talia nō sūt a deo petenda in oīone.

14 ¶ Sed cur aliquid petimus cū deus sciat q̄ indigemus. R. fm q̄ dicit Aug. in epla ad ꝓbā. Ille qui nouit qd nobis necessariū sit ꝓuisq̄ petimus nō voluntatē nr̄am vult sibi p petitionē nr̄am innotescere: q: eā nō pōt ignorare sed vult exercere in oībus desideriū nr̄m q̄ possum⁹ capere qō ipse ꝓparat dare. hinc et Bre. xriij.q.iiij. Obtineri inquit nequaq̄ pōt: que predestinata nō fuerūt: sed ea que scti viri orando efficiūt ita predestinata sunt vt precib⁹ obtineant. ergo nō oramus vt deus aliquid sciat vel vt eā imutemus: sed vt obtineamus qō voluit precibus obtineamus.

15 ¶ Sexto q̄ ꝓstāter fundatus in fide petat. vñ Jaco.i. postulet aūt in fide nihil hesitans.

16 ¶ Septimo q̄ petat pseueranter.

17 ¶ Utrū oīo sit semp meritoria. R. fm Ri. vbi s.q. nō. q: merito debeāt mercs fm iusticiā. et ideo oīo facta in peccato mortali nō est meritoria ꝓprie loquendo de merito. Addo etiā q̄ nō est meritoria q̄uis nō fiat in pctō mortali: si nō adsit debita attentio saltem actualis in ꝓn⁹ fm cōmunē opinionem Theolo. in.ij di.xli. Si tñ talis attentio adest erit meritoria nisi interrūpat: vel nisi in oīone necessaria. puta in officio respectu clericoꝝ sit notabilis negligentia in reprimendo vagationes. q: sic eēt pctm. de quo. s. More. ℌ.xxvi.

18 ¶ Ad quid valet oīo fine de eius effectu. R. q̄ valet ad vincēdas tentatiōes. Vñ Piero. sup Mat. xiiij. in tētatione intrat q̄ orare negligit Scdo ad augmētanda merita. Tertio valet ad impetrādū postulata. vt p̄z ex supdict⁹. Quarto valet ad vincēdos hostes. xxxvi. di. c. viti. de Moyse qui ōrās vincebat hostes. Quinto ad secretoꝝ diuinoꝝ reuelationē. viij. q.i. si ergo. Sexto ad celestiū degustationē. vñ sine ipa nō gustantur diuina.

19 ¶ Utrū semp eraudiat. R. fm Ri. vbi.s.q. vij q̄ si fit ꝓ se et debito mō semp exaudit. sed nō semp statim: sed ꝓ illo tpe quo diuina miseri cordia conspicit exauditionē vtilioꝛē esse oībus pensatis. Aut si ꝓ alijs: et sic nō semp exaudit. Aug. omel. cij. sup Jo. dicit. Exaudiūt oēs scti ꝓ ipsis nō aūt ꝓ oībus exaudiunt. Subdit tñ quanto digniores fuerint orantes ꝓ populo: tanto facilius in necessitatibus ꝓ quibus clamant exaudiunt. Hoc eni nō ꝓcnit ex defectu oīonis: vt nō exaudiat ꝓ alio orans debito mō. sed ꝓpter indispositionē illius ꝓ quo orat. q: obstinat⁹ forte. vñ Raban⁹ sup Mat. xri. Quotiēscūq̄ orantes nō exaudimur. iō fit q: ō aurliū nr̄e salutis petimus: vel q: eoꝝ ꝓ quib⁹ petimus guerfitas nc impetrem⁹ obsistit: vel in futurū petitionis defertur effectus vt desideria crescant et perfectus gaudia capiant que requirunt. Hec ille.

20 ¶ Utrū oīo sit in precepto ita q̄ quilibet teneatur. R. fm Ulde. icū q̄ sic ad oīonē mentalē. Et ego q̄ ēt ad vocalē tenent impfecti et cōcoboies. q: mētalē oīonē nō possent hr̄e sine vocali. et q̄ oīo sit de precepto oībus ꝓbo. hō ne sic. Hō tenet de ure naturali ad oia illa q̄ recta rō dictat nō posse fine ipsis salutē cōseq̄ p̄z ea necessitate qua quis vult aliquid ea necessitate vult illud sine quo talc quid nō pōt hr̄e ij. phicoꝝ. Finis imponit necessitatē his que sunt ad finē. l. oīo. ff. de spon. sed hō nō pōt salutē cōsequi sine oīone. ergo ad eā tenet de necessitate. Et q̄ hō nō possit saluari sine oīone p̄z. Mā fm apl̄m ad phil. Nō sumus sufficientes a nobis ēt bonū cogitare. ergo multo min⁹ opari nisi ex gr̄a dei nobis donet posse qō gdē nō donat regulariter adultis: nisi petant p argumentum a ꝓrio. Jo. vi. Petite: et accipietis. Facit. xriij.q.iiij.c. obtineri. ergo cū sine bona opatione nullus possit saluari. q: habitabit in tabernaculo dei q̄ opab⁹ iusticiā fm. p̄. et bona opatio nō possit esse sine oīone. ergo ꝓpositū confirmat. Exodi. xx. Demēto vt die sabbati sanctifices. qō sine oīone fieri non pōt. Item Luc. xviij. Oportet semp orare. Sup quo Crisō. dicit. Oportet necessitatē dicit. Corroborat exemplo in practica qua cōiter hoies nō timēt deū: q: nō habent oīonē. Ecōtrario si est aliqs timor dei inueniēs in habente gr̄am oīonis. Alberto ergo dicit Piero. vbi.s. In tentatōꝛ intrat q̄ orare negligit. Et sup illud Mat. xvij Hoc genus demonioꝝ nō ejcit nisi in oīone et ieunio. Hō sanat oculū qō nō sanat calcaneum. Jeunio sanant pestes corporis. oīone Ho pestes mentis. Sed aduerte q̄ istud preceptū de oīone est affirmatiuū qō solū obligat ꝓ sp: aliās plus: aliquos minus. Quanto eni quisq̄ est debilior: tanto magis indiget auxilio orōis Et iō certa meta vel hora nō est determinata sed tñ qlibet de precepto tenet quātū iudiciū sue rōnis dictat sibi fore necessariū orare vt a pctis desistat et in bono pseueret. Clerici tñ et religiosi hñt determinatū modū et tps oīonis de quo. s. More. Silr illi quibus in pnia per confessorem est iniunctū: vel qui ex voto habent. Alij. aūt nō videntur habere determinatum tps. nisi q̄ fm. S. Tho. in. iiij. di. xv. Seculares tenentur diebus festiuis diuinis officijs interesse: vt ministris ꝓ populo orantib⁹ suam intentionē conformēt.

21 ¶ Que oīo est efficacioꝛ. R. ꝛ Ri. vbi.s.q. viij q̄ oīo dñica. q̄ ostendit. Primo auctoritatis dignitas: q: xps eam fecit: et discipulos docuit Mat. vi. Secundo sententiosa eius brevitas. Tertio petitoꝝ vtilitas. Nam oīa que desiderare debemus et petere in hac continent. Vñ Aug. ad ꝓbā. Uz alia verba dicamus orando nihil aliud tñ dicimus q̄ quod in ista oīone positum est. si recte et cōgruenter oremus. Vñ aduerte q̄ eo ordine posita sunt quo desiderare et petere debemus. Exhibet. Primo reuerētia illi cui porrigenda est oratio. cū dr. Pater noster qui es in celis: in quo captat benivolentiam dei orans. Secundo q: finis magis desiderat q̄ que sunt ad finē. Iō primo petuntur que respiciunt finē q̄ que sunt ad finē. Respicientes finē sunt due petitōes. Prima est. sanctificetur nomen tuū. Hoc est fm Aug. li. ij. de sermone dñi in mōte: cū dicimus. Nos admonemus desiderare: vt nomen eius qō sp est sanctum: etiam apud hoies sanctū habeat. hoc est nō ꝓfanat: qō nō deo: sed hoib⁹ ꝓdest. Secōa est. Aduenjat regnū tuū. vñ fm Aug. vbi.s. in hoc excitamus desideriū nostrū ad illud regnū vt nobis veniat: et in ea regnare mereamur. Vñ p primā petimus vt deus ab hoibus glorificet. p secām vt ad eius gloriam veniamus Petitiones respicientes que sunt ad finē. Quedam sunt respectu boni: que sūt duo. Prima

est. Fiat voluntas tua: sicut in celo et in terra. In qua fm Aug. vbi.s. petit meritū quo beatitudinē mereamur: quod consistit in obediendo mandatis dei. et ideo sicut abangelis in celis fit dei voluntas: sic et a nobis in terris ꝓ verā obediētiā. Secōa est. Panē no. quo. da no. ho. In qua petitur victus quotidianus ad sustentationē necessari⁹. vel victus aie. i. eucharistie sacramentū tanq̄ instm quo possumus nos iuuare. Quedā petitio est respectu male culpe. et hec est. Dimitte. n. d. n. s. et. n. d. de. nostris. Vñ Aug. vbi.s. debita peccata dici manifestū est. et in hoc admonemus nos quid facere debeam⁹ vt remissionē pcōꝝ habeamus. fm Aug. ad probā. vt ibi. sicut et nos di. de. nr̄is. Quedam est que respicit mala inclinantia nos ad pctm que est. Et ne nos induc. in tē. qō si nō intelligit vt nō ꝓmittat nos tentari. q: q̄q̄z hō in tentatione ꝓbatur ad bona et humiliat⁹ ad deum. Sed sic intelligit vt nō deserti diuino adiutorio alicui tentationi: vel consentiam⁹ decepti: vl̄ cedam⁹ afflicti. fm Aug. ad ꝓbā. et iō aliud est tentari: aliud est in tentationē induci. Quedam respiciunt malū pene que est. Sed libera nos a malo. In quo admonem⁹ nos fm Aug. vbi.s. Nōdū nos esse in illo bono: vbi nullus patiemur malū. Unde de hac oīone dicit Isi. i. lib. de sum. bono. c. xxij. Fidei symbolū et dñica oratio ꝓ tota lege paruulis ecclesie ad celorū regna sufficit. Et Aug. in ench. c. xv. de quotidianis et brevibus lenibusq̄z pctis: sine quib⁹ vita nō ducit quotidiana oīo fideliū satisfacit Eorum enim est dicere. Pater noster ꝛc.

Ratorium

primatus qlibet in domo. ꝓpria hr̄e pōt: sed nō dz habere formā eccl'ie: nec ibi aliquis dz celebrare: nisi sit priuilegiat⁹ vel de licentia epi. aliter dz deponi celebrans. de consc. di. i. vnicuiq̄. et. c. clericos. et. c. si quis.

¶ Qua immunitate gaudet. vide Immunitas. ℌ.xxvi. et in quo differt ab eccl'ia. vide. s. Eccl'ia. ℌ.iij.

Rdo

primo fm Hugo. de sanc. vic. est signaculū quoddā in q̄ spūalis ptās et offm tradit ordiaro et fm. S. Bo. in. iiij. di. xriij. signaculū hic stat ꝓ signaculo in aiam diuinitus impresso.

¶ Quot sunt ordines. R. q̄ sunt. vij. vt habet ꝓ magr̄m in. iiij. di. xriij. c. i. s. Hostiariat⁹: Lector atus: Exorcistatus: Acolitatus: Subdiaconatus: Diaconatus: Presbyteratus. Prima

Universidad de Deusto
Biblioteca

tonsura enim nō est ꝓprie ordo: sed dispositio ad ordines. fm Ri. eadem di. Facit. xxiij. di. de psalmistatu. Qui psalmistatus idē est qō prima tonsura. Et in hoc ꝛcordant cōiter Theologi. sed canoniste tenent q̄ sunt nouē ordines fm nouē ierarchias. s. prima tonsura seu psalmistatus: t ordo cpalis. Et q̄ prima tōsura sit ordo: est ter. in. c. cū cōtingat. t ibi do. Anto. t canoniste. de eta. t qua. or. Similiter q̄ epatus sit ordo: t q̄ imprimat̄ character iudicio meo. Facit inconuincibiliter ter. in. c. i. de ordinatis ab epo: qui episcopi, rc. vbi ꝑz q̄ lz resignauerit nihilominus confert ordines. lz non executionem q̄ non posset si characterem indelebilem non imprimeret ordo episcopalis. t sic fm canonistas erunt nouem ordines. t de eorum officijs vide in suis titulis.

2 ¶ Vtrum in omni ordine imprimatur character. ℟. fm Ri. vbi. s. q̄ sic. t quid sit vide sup Character.

3 ¶ Sed nunqd ꝓcerigit̄ character baptismi. ℟. q̄ sic. de necessitate. c. veniens de pre. non bap. Secus de sacro confirmationis. q: non confirmatus si ordinet̄ recipit characterē ordinis.

4 ¶ In quo actu imprimit̄ caract̄ in q̄libet ordine. ℟. ꝑz Ri. vbi. s. ℙro generali regula tenē duz est q̄ in susceptione illius exterioris signi imprimit̄ character in quolibet ordine: in quo signo principalis ptās quā respicit ille ordo significat̄ expressus: ad quā cōcurrunt alicuius instri traditio t ꝟbi expressio: q̄ verbo exꝑssi⁹ determinat̄ instri significatio. Et iō q: ꝓncipalis ptās: quā respicit ordo Hostiarij expressiꝰ significat̄ in clauiū Ecclesie datione q̄s in aliq̄ alio: qō circa ipsum fiat. Et ptās lectoris in ꝟbis q̄ ab epo sibi tradit̄ codex lectionū diuinarum Et ptās exorciste ꝑ hoc q̄ de manu epi recipit librum exorcismoꝝ. ideo in eoꝝ datione imprimitur. Et ptās acoliti fm. S. Bo. Ri. t ℙe. t alios respicit principaliter portare cereos. t iō imprimitur ꝑ hoc q̄ accipit candelabrū de manu epi. Alij dicunt vt Tho. q̄ imprimitur ꝑ hoc q̄ traditur vrceolus. q: principalius per id significatur eius potestas. Sed verius est primū vt patet. xxi. di. Cleros. vel dic q̄ vtruq; q; debet accipere. vt in. c. Acolitus. xxiij. di. t i c. perlectis. xxv. di.

5 ¶ Sz quer̄ an requirat̄ q̄ talis instra accipiā de manu epi. ℟. q̄ nō de necessitate fm Ri. in istis ordinibus minoribus. sed sufficit post q̄s sit ab epo instructi qualiter in officio suo debeant agere: instrumentū accipiant ab archidiacono de mandato episcopi t voluntate: in cuius acceptione imprimitur character: q: instrumēti traditio principalius est ab epo q̄s ab archidiacono. Et ꝑ ista opinione est ter. in. c. acolitus. xxiij. di. In maioribus bene oportet q̄ de manu epi. xxiij. di. c. vij. diaconus.

6 ¶ ℙotestas subdiaconi ꝑz ꝑ hoc q̄ accipit de manu epi patenam t calicem vacuū. ideo in ꝟbis imprimit̄ character. q: principalis actus eius est vasa dñici corporis: t oblatiōes offerre diacono. Et legere epistolam est secundarius actus non principalis. ꝓpterea legitur etiam a non subdiacono. potestas diaconi nō potest exprimi q̄tum ad eius principalē actum: qui est potestas portandi corpus xpi in patena: t dispēsandi corpus xpi. t ideo exprimitur q̄tum ad eius actū secundariū in traditione libri euāgelioꝝ: i qua imprimit̄ character fm Ri. t Tho. Alij dicūt q̄ imprimit̄ character in manꝰ epi impositione. vt. S. Bo. t ℙe. t ꝑ hac opi. facit. xxiij. di. c. diaconꝰ. iuncto. d. c. clerof. ℙotestas sacerdotis conferr̄ q̄s ab epo dr. Accipite spūm scm: quoꝝ rē. t huius opi. est. S. Bo. t ℙe. Alij dicunt vt Sco. in. iiij. di. xxiij. q̄ ibi sunt due forme partiales. In quaꝝ altera confertur ptās cōficiendi eucharistiā. In reliqua ptās absoluendi in pnia. t istis ꝓsunt due materie. hoc est duo signa visibilia. ℙropria forme prime est traditio calicis t patene cum hostia: t vino: t verbis. accipe ptātem celebrādi rē. Secūde forme est impositio manus epi super caput cū verbis. Accipe spūm sctm. vt sic eps concorditer agat sūmo epo xpo: qui primo contulit ptātem apostolis cōficiendi q̄s absoluendi. hec ille. Et hoc credo verius quo ad primā materiā correspondentē prime forme. Sz quo ad secundā materiā correspondentē secūde forme que est manus impositio epi cū illis verbis accipite. Non credo q: ter. in. c. vlti. de sacra vncti. innuit. q̄ manus impositio nō est de substantia forme. q: si omissa fuerit non ꝟz reiterari: sed suppleri: nec fiꝛ predicta verba accipite. q: sunt quedā pastoralia que ipsa nō hīt: sed hīt alia verba q̄s imponitur manus. Epatus Vo ordo quo ad characterē susapit i unctione capitis et crismate. Sed hoc nō est verū ꝑ. c. vnicū in prin. de sacra vnc. vbi dicit supplēdū qō est omissū. Imprimit ergo et impositione manuū epoꝝ sup caput eius vt pōt elici ex. c. epi. iuncta glo. xxiij. di. Nec ob. c. vlt.

de sacra. nō ite. q: loquitur de impositōne. que fit diacono t sacerdoti que non est de essentia pslmistatus: seu prima tonsura que cōfertur cū ei capilli abscindūtur.

7 ¶ Que sunt necessaria in quolibet ordine. ℟. q: vt colligo in diuersitate doctorū dicendum est q: omia statuta in pastorali dīt intelligi ita necessaria q: si aliquid omittat̄ nihil fiat: t necessario totū sit iterādū: nisi omissa sint de illis de quibus in iure est expressū q: nō sunt de necessitate. vt vnctio. vt in. d. c. vnico. de sacra vncti. Et manus impositio in ordinatione diaconi vel ꝓsbyteri. d. c. vlti. de sacra. nō iterā. Et quedā orationes alie ab illis q̄ dicunt q̄s aliq̄ instra tradunt. Et quedā alia forte minima q̄ et se patent nō esse de substantia ordinis: sicut q: sit genuflexus: t silia: que magis sunt ad devotionē excitandā. Item tempꝰ. de tempo. or. c. sane. Item etas. di. lxxvij. subdiaconus. Itez q: ab epo ꝓprio recipiat: t non simul plures accipiat de sacra. nō iteran. c. i. t vlti. Item q: a latino vel greco epo recipiantur. de tempo. or. c. q: translationē. Item missa in minoribus ordinibus t huiusmodi.

8 ¶ Sed nunquid tactus corporalis instri sit de substantia ordinis. Tho. in. iiij. di. xxiij. tenere videt q: sic: t verius credo. q̄uis alij dicant q: solū porrectio instrumēti: t manus extensio sit de substātia. ar. l. qō mō. ff. de acquiren. possess. q: in sacramentis requiritur tactus corporalis vt patet in baptismo: vnctōne t hmōi. Et hoc patet in pastorali. secus dicunt quidā de impositiōe manuū. q: nō requirit tactus. sed Bof. t Vo. tenent q: similiter est necessarius p. c. fi. de sacra. nō iteran. Ego teneo q: lz in impositione manuū nō tangat q: non sit aliquid supplendū. Et similiter in instrumentis in quibꝰ character et eorum traditione nō imprimitur sed sufficit porrectio. lz fit melius tangere. Secus in traditione instrumentorum: ex qua character imprimitur.

9 ¶ Sed nunqd oportet tangat ambabus manibus. Item oia. pura patenā simul cum calice t hmōi. ℟. q: no credo: sed sufficit solum tangat modicū quid alicuius rei que nullū intermediū discontinuans habeat ad totū. ar. c. vnici. de cō se. eccleste li. vi.

10 ¶ Vtrū sufficiat traditio euangelioꝝ ꝑ libro exorcismoꝝ: vel superpelliciū ꝓ dalmatica t hmōi. ℟. q: nō. nisi in codē libro cōtinerentur oia simul: t tunc haberet intentionē tradendi illū librum qui ꝓtinet ad illū ordinem.

11 ¶ Quid si eps facit actus t alius dicit verba: vel ecōtrario. ℟. nihil valet. q: sacra sunt vnitatis: que diuidi non possunt. de conse. di. ij. q: passus. t. xxiij. q. i. loquitur. Fallit hoc in minoribus ordinibus. vt dictum est.

12 ¶ Vtrū requirat̄ necessario expressio verborū cū traditione instri. ℟. fm Jnno. in. c. ꝓsbyt̄ de sa. nō ite. q: sic. ita q: si pars illius oronis sit de missa a capite est inchoanda. t bene. q: materia cuiuslibet sacri est instri traditio. forma Vo est expressio verboꝝ.

13 ¶ Quid si aliquid sit omissū. ℟. q: si omissū sit de necessitate seu substantia ordinis sic totū ē iterandū. Si Vo nō sit nisi de bene esse. vt ea que nō sūt de necessitate: sic in alia ordinatiōe est supplendū. t ab eodē qui ꝓius ordinauerat si pōt: t nō ab alio. fz Jnno. vbi. s. Jlli qñ ꝓmus non potest ꝓficere: nec ante suppletionez pōt exequi ea que sunt illius ordinis. ar. liij. di. solicitudo. hec er Jnno. t Vo. t Bof. in. d. c. ꝓsbyter. nec poterit talis suppletio fieri nisi ꝛpe debito ad ordinationes renendas. ar. ꝓfati. c. solicitudo.

14 ¶ Sed quō supplebit qñ aliquid est omissū. ℟. si erat de substantia. vel dubiū. an sit de substātia fm Jnno. vbi. s. totū replicabit. Si Vo certum est q: non erat de substantia tunc indutꝰ qñ ordines dantur veniet t accipiet quod est omissum solum. ℙropterea qui nō habuit impositionē manuū fm Vo. solūmō cā accipiet q: fm eā non est de substantia. vt dictū est. Et si quis ꝓsbyter in sua ordinatione habuisset impositionē manuū: sed nō fuissent dicta predicta verba. accipe spiritum sanctū rē. sed alia fm aliqua pastoralia eorum: tunc nihil iterādum est vel supplendum.

15 ¶ Vtrū in collatione ordinuz conferatur gra gratum faciens. ℟. Ri. in. iiij. di. xxiij. q: sic. si suscipiatur digne.

16 ¶ Vtrū character vnius ordinis de necessitate ꝓsupponat characterē alterius ordinis. ℟. q: nō. fm cōiter doct. in. iiij. di. xxiij. Sed quo ad executionem sic. de quo dic vt. s. Jrregularitas. i. §. xxxvi.

17 ¶ Vtrū ordo liberet a fortuna seruili. ℟. q: sic epatus vel sacerdotiū siue sit seruilis: vel ascriptitia: vel curialis. xlv. di. seruus si sciente.

Rdo scdo a quo potest dari. ℟. fm Vo. in. c. cū contingat de eta. t qua. t sequit ℙa. in. c. quanto

de cõsue. q̃ p̃ma tonsura que clericatus dicit vel psalmistatus qui idem sũt põt dari a quocunq̃ sacerdote parrochiali suis subiectis. Et istud tz Hugo. Ray. Jo. Inno. t ẽt Archi. in c. nullus cp̃s. de tempo. or. li. vi. Bof. tenet q̃ nõ potest. Et sic videt hẽ vsus ecclesie romane. Ego cõ Jo. an. in. d. c. cum contingat. dico q̃ si habet supra laicum quasi ep̃alem iurisdictionẽ potest. c. abbates. de p̃uil. li. vi. si non bz sic nõ potest. Et hoc sequit do. Anto. in. d. c. cũ contingat. Abbas Vo si est p̃sbyter: t ab epo benedictus vel recusatus būdici põt dare tres ordines minores. s. clericatũ vel p̃mã tonsuram: hostiariatũ: t lectoratũ in suo mõasterio t suis mõachis: seu illis qui vt efficiant̃ monachi illuc accesserũt. t etiam secularibus oibus sup quibus bz quasi ep̃alem iurisdictionẽ. lxvi. di. c. i. t. ij. Et etiam in alto nonasterio potest eos inferre si est inuitatus ab eox abbate: t illud monasteriũ sit exemptum: als non. ar. lxix. di. c. i. Tenet tamen Jo. lxix. di. ꝯ. i. t. c. i. q̃ hodie abbas p̃fatus potest ẽt dare alios duos minores. s. exor̃ istatum: t acolitatum. Et hoc sequitur Jo. t do. Anto. in. d. c. cum cõtingat de hoc no. in. c. Abbates. de p̃uil. li. vi. Episcopus Vo potest dare omnes ordines omnibus de sua dioceſi oriundis: aut qui in sua dioceſi habent domicilium vel beneficium: aut de licentia episcopi cuius est subditus ordinandus Vel capituli sede vacante: vl̃ vicarij generalis episcopo in remot⁹ agente: vel sui p̃lati si sũt religiosi exempti. hec no. in. c. nullus. de tempo. or. li. vi.

6 ¶ Sed quid si sacerdos vel ep̃s aut abbas ordinat aliquem non si bi subditũ. vt. ꝯ. dictũ est. ff. fm Inno. in. c. i. de supplẽ. negli. p̃la. q̃ nihilominus character conferr̃. ar. ii. q. vi. Lugdunensis. De pena Vo tam ordinantis q̃ ordinati. vide. s̃. Irregularitas. i. ꝯ. xxxij.

2 ¶ Vtrũ papa possit dare licentiam nõ episcopo cõferẽdi ordines sacros. ff. Inno. in. c. quãto de cõsuetudine q̃ fic. dũmodo ille cui datur talis licentia habeat ipsos ordines: quos alteri vult dare: als non.

3 ¶ Vtrũ ep̃s qui resignauit ep̃atui: vel degradatus: hereticus: aut excõicatus est: cõferre possit ordines. ff. ℔ Ri. vbi. s̃. di. xxv. q̃ si fuit legitime ep̃s ordinatus: t p̃fert ordines t character impr̃imit. sed ñ executio. t de ℔ vide. s̃. Irregularitas. i. ꝯ. xxx. t. xxxi. moraliter tñ peccant scienter a talibus ordinẽ suscipientes fm eundem Ricar. vbi. s̃. Et similiter supradicti ordinantes nisi in casu. de quo. s̃. Irregularitas. i. ꝯ. xxxi.

Rdo tertio quibus põt dari. ff. q̃ oibus masculis q̃ a iure nõ ꝓhibent̃ ordinari. Mulieribus aut nullo mõ põt dari. Et si õ facto detur nihil fit q̃ characterẽ nõ suscipiũt. vt no. Ri. in. iiij. di. xxv. ar. iiij. q. i. Nec ob. c. p̃sbr̃. t. c. mulieres. xxxij. di. in quib⁹ vocat̃ p̃sbra. t. c. diaconissã xvij. q. i. c. sacratas. xxiij. di. q̃ nõ est ab ordine sed a p̃latiõe dr̃ abbatissa diaconissa: t a viro p̃sbytero dr̃ p̃sbytera. vel a viduitate: t sacrate dicunt̃ a voto ex quo se deo consecrarũt Quidam tñ dicunt q̃ nec etiam illi qui nõ habent vsum rõnis sũt capaces. vt no. Ri. vbi. s̃. q. ij. Sed de hoc valde dubitarẽ: si daretur an susciperet characterẽ. t potius tenerẽt̃ q̃ sic. ar. c. xp̃ianus. t. c. siluester. ri. q. i. t q̃ no. in. c. nullus. de tempo. ordi. li. vi.

¶ Sed qui sunt qui p̃hibent̃ ordinari. ff. p̃mo il li qui nõ habent debitam etatẽ. t que sit respectu cuiuslibet ordinis. vide. s̃. Etas. 1

¶ Secundo illitterati. vt in. c. nullus epis⁹ de tempo. ordi. li. vi. Vtrum autem suscipiet characterem si ordinetur. dic q̃ sic. ar. c. venies de p̃sbyt. nõ bapti. Et de hoc vide Clericus. ij. ꝯ. i. t. ij. 2

¶ Tertio criminosi. vñ exñtes in mortali non debent p̃mouer̃i. de tempo. or. c. er tuarũ tenore. t. c. ad aures. Et si notoria sũt crimina mortalia peccaret moraliter eos ordinãs: als non vt no. in. c. quesitum. de tempo. or. Ipse tñ qui suscipit peccat moraliter: siue sit publicũ: siue secretum. Et quotiẽscunq̃ exhibet se vt minister ecclesie peccat moraliter: t totiẽs quotiẽs huiusmodi actum facit. Vnde qui tangit res sacras quasi ex officio suo peccat mortalii. Secus si ex necessitate t sic quilibet laicus facere potest fm Tho. in. iiij. di. xxiiij. facit ad hoc. c. multi. xl. di. 3

¶ Sed nũquid sufficit contritio. ff. lz sit diuersa opinio nihilominus ego credo verius fore q̃ sufficit excepto q̃n vult dicere missam. de q̃ dic vt. s̃. Eucharistia. ij. ꝯ. v. 4

¶ Quarto bigami. vt in. c. acutius. xxvi. di. t ó bigamis. si totũ. de quo vide. s̃. Bigamia. 5

¶ Quinto solẽnter penitentes. l. di. c. er penitentibus. t. xxxvi. di. illitteratos. de quo vide penitentia. ꝯ. v. 6

¶ Sexto neophiti. xlviij. di. ꝯ. ꝓhibent̃. t. c. q̃n 7

t hõ ponitur ibidem. c. sicut.

¶ Septimo curiales q̃ pp aliq̃ offm̃ curie sũt obligati. li. di. c. i. ij. t. iij. liij. dist. legem. absoluti Vo a curia ñ ꝓhibẽt̃. lxi. di. osius. nisi als sint infames vel irregulares. vt in dictis iuribus. 8

¶ Octauo rõcinijs obligati. de q̃bus dic vt. j. Rõcinia. ꝯ. i. 9

¶ Nono serui. de istis dic. vt. j. Seruitus. ꝯ. iij t. iiij. 10

¶ Decimo corpore vitiati. habes de hoc. s̃. corpore vitiatus. ꝯ. i. ii

¶ Vndecimo illegitime nati. t quis dicat̃ illegitimus. vide filius. 12

¶ Vtrũ illegitimus intrans religionẽ possit p̃moueri. ff. q̃ sic de iure cõmuni fm Hostiẽ. t Ber. in. c. i. de fi. p̃sby. sed ad p̃lationem nõ potest sine dispensatione pape. de fi. p̃sby. c. is qui. li. vi. 13

¶ Quid si nõ intrat religionem. vide. s̃. Irregularitas. i. ꝯ. iij. 14

¶ Vtrũ dispensatio cũ illegitimo vt ad clericatũ vel ad ordines ꝓmouear̃ debeat intelligi de oibus ordinibus. vide. s̃. Clericus. i. ꝯ. iij. 15

¶ Duodecimo peregrini t ignoti ordinari nõ dñt. Peregrini sũt q̃ nõ sunt oriũdi de ep̃atu. vel nõ bñt ibi domiciliũ aut bñficiũ. vt in. c. cũ nullo. de eta. t qua. ordi. li. vi. Ignoti sũt quoz̃ origo t vita t regularitas nõ ẽ nota ep̃o. xxiij di. c. ep̃s. t. ij. q. vij. quereñ. Mã peregrini ordinari nõ dñt: nisi habeant lras autenticas. vt. j. Peregrinus. ꝯ. iij. fil⁹ ignoti. nisi prius exaiatione p̃uia cognoscantur. 16

¶ Deciotertio ifames. t de ℔ vide. s̃. Infamia. 17

¶ Decimoquarto oẽs irregulares t qui sint. vide. s̃. Irregularitas. i. ii

¶ Decimoquinto oẽs suspensi: aut interdicti vel excõicati. t de istis habes. s̃. Interdictum. iiij. ꝯ. i. t. j. Suspensio. i. ij

¶ Decimosexto oẽs ordinati in diaconos vel subdiaconos a papa non p̃nt̃ sine eius lnia ab alio ordinari ad supiores ordies. c. cũ i distribuendis. de tempo. or. t in. c. filium. i. q. i. xo

¶ Decimoseptimo Hermofredus. xxxvi. di. illitteratos. di. xlix. c. fi. t si ordinet̃ nõ suscipit characterẽ: nisi p̃eualeat sexus virilis. si equalis esset nõ susciperet fm Ro. xi

¶ Decimooctauo ꝓiugati: nisi velint religionẽ intrare: vel ad sacros ordines promoueri. c. fi. de tempo. or. li. vi. de quo dic vt Matrimonium. iiij. ꝯ. viij. xii

¶ Sed qd si ep̃s ordinat aliquẽ p̃fatox̃. ff. q̃ mortaliter peccat fm Tho. in. iiij. di. xxiiij. nisi cũ eis dispensaret in casibus in quibus põt. Et vltra ℔ si ordinat infantẽ: nisi religionẽ intraret. Aut ꝓiugatũ nisi velit ad sacros ordines, promoueri: vel religionẽ intrare: vel illitteratũ: lspẽsus est p annũ a collatiõe clericalis tonsure vt no. in. c. eos. t. c. nullus. de tempo. or. li. vi. xiii

¶ Vtrũ platus possit cogere clericũ ad ordies suscipiendos. ff. fm cõiter doc. in. c. queris de eta. t qua. q̃ si bz beneficiũ potest cogere: nisi legitime excuset. de quo vide ibidẽ. Si Vo nõ bz bñficiũ ecclĩasticũ nõ põt cogere: t ordinat̃ inuitum qui non est beneficiatus est suspensus a celebratione misse per annum. t debet depomere xxxiij. di. c. i. t. ij. 14

¶ Vtrũ coacte ordiat⁹ suscipiat characterẽ. ff. q̃ si coactio sit cõdũcibalis. puta vt euadat mortẽ sic suscipit. ar. c. vbi ista didicisti. lxxiij. di. t c. de iudeis. xlv. di. t. c. q̃ quidã. i. q. i. q̃ volũtas coacta volũtas ẽ. xv. q. i. merito. s̃z si coactio sit absoluta. puta q̃ p vim ordinat̃: sic nõ suscipit characterẽ. facit. c. maiores in fi. de baptis. 15

¶ Sz nũqd talis ordinat⁹ metu ꝓditionali teneat̃ ꝓmere. ff. q̃ ñ. si met⁹ talis fuit q̃ potuit cadere in ꝓstãtẽ vir̃ p. c. platũ. de his q̃ vi me. t in. c. ad aures de eta. t qua. or. q̃ integritas ẽ res voti nõ ꝓcepti. c. integritas. xxxij. q. i. 16

Rdo iiij. q̃ tpe bz dari. ff. q̃ prima tõsura põt dari oi tpe fm Jo. t sequit̃ do. Anto. in. c. ꝓsultrationi. de tem. or. Minores ordines põt ep̃s q̃libet in diebus dñicis dare vni vel duobus t nõ pluribus. fm. Jo. in. c. de eo. de tẽp. or. vbi ter. ẽ. Sed Inno. t Bof. ibidẽ tenent̃ q̃ ẽt pluribus q̃ duobus põt dare. dũmõ nõ videat̃ or diationẽ generalẽ facere. Sed opinio Jo. cuz inhereat littere est tutior. q̃ in re dubia tutius est fuire verbis edicti. l. i ꝯ. fi is. ff. de exerci. ac. Papa cõfert subdiaconatum in oibus dñicis diebus t alijs festis preciputis. di. lxxv. c. vl. Et Jo. dicit in. d. c. de eo. q̃ oẽs ordines t oi tpe potest conferre papa. ar. c. ad honorem. de auct. t vsu pal. j. 1

¶ Sed nunqd põt ep̃s dare quattuor ordines minores in alijs festis q̃s de quibus in. c. fi. de ferijs. ff. do. Anto. in. d. c. de eo. recitat quosdã tenere q̃ sic: t quosdã q̃ nõ. sed solũ in illis festis in quibus virgines ꝓfessari pñt. t Jo. dicit hoc esse tutius. ter. tñ dicit in. d. c. de eo. dominicis t alijs diebus festiuis.

¶ Vtrũ abbates siliter possint dare quattuor

ordines in predictis diebus dñicis: vel festiuis sicut epi̇scopi.do. Anto.in.d.c.de eo,t in.c.cuꝫ contingat, de eta. t quali.tenet q̄ sic, imo ſm Hosti. videtur q̄ potius his diebus debeant dare cẽ in quattuor temporibus ne videantur generalem ordinationẽ facere.t placet. Alij or dines debent dari ab epi̇scopis tũ in ser tem poribus anni.ſ.in ſabbatis quattuor tempoꝝ anni. Et in ſabbato mediante hebdomade qua dragesime:in quo cantatur. O mnes ſitientes Et in ſabbato ſancto.lxxv.di. per totum, t de tempo.ordi per totum.

3 ¶ Sed nunqd rps est de ſubſtantia ordinũ.ſ. q̄ nõ.c.ſane.de tempo.or.

4 ¶ Que pena cõferentis t ſuſcipientis ordines extra prefata tempora.t quis poterit diſpensa re. vide.ſ. Irregularitas.i.ſ.xxxv.

5 ¶ Utrũ poſſint conferri poſt prandium.ſ.q̄ nõ.tamen ſi conferunt tenent ſm Hugo.lxxv di.ordinationes.t Ber.Lau.Jo.t Bof.in.d. c.de eo. Ray. Yo ponit ieiuniũ ordinantis t ordinati inter illa que ſunt in dubio:an ſint de ſubſtantia vel nc.t ꝓpterea tenet q̄ totum ſit reiterandum:q̄ non dicitur reiteratum qõ ne ſcitur factum.c. veniens.de preſby. non bapti. Contrariũ tñ credo verius in minoribus ordi nibus per notata in.d.c.litteras. de tempo.or. t.lxxv.di.q̄ a patribus:in quibus miſſa nõ eſt de neceſſitate. Sed in maioribus dicerem cum Ray.cum miſſa ſit de ſubſtantia.vt notat do. Anto.in.d.c.littteras.

Rdo v. vbi debet conferri.ſ.q̄ in eccleſia cꝑali. ar.lxxvij. di.c.i. Sed de conſuetudine dant vbi volunt.lxxv.di.in palea.

Rdo vi.quo ordine dꝫ accipi. ſ.q̄ gradatim incipiẽdo ab infimo aſcendẽdo vſqꝫ ad ſupremũ ſ.prima tonſura ſeu pſalmiſtatus:hoſtiariatus lectoratus: exoriſtatus: acoli tatus: ſubdiaco natus:diaconatus:preſbyteratus:t epatus.lix di.ſi officia.lxxvij.di.c.i.

1 ¶ Quid ſi quis vno vel pluribus premiſſis ad ſuperiorem ordinet.vide ſupra Irregularitas ſ.xxxvi.

2 ¶ Quot ordines pñt ſimul conferri.ſ. Inno. t Yo.in.c.de eo.de tempo.or.tenent q̄ pma tonſura t quattuor minores nõ pñt dari vna die.p.c.litteras.t p.c.dilectus.co.ti. t in iſto.c. de eo nihil dr de pſalmiſtatu.t hoc ſequit̃ do. Anto.in.d.c.de eo.glo.tñ in.d.c,de eo.tenet q̄ omnes minores ſimul vna die poſſunt conferri.t Boſ.facit ,p ea ter.in.d.c.de eo. vbi dicit minores ordines.t ſic omnes minores.xix.di. Si romanoꝝ. Ego ſeruarem conſuetudinẽ in hoc:ſed vbi non apparet conſuetudine:tunc te nerem opinionem Hoſt.t Inno.que videtur verior.q̄.d.c.de eo,ſuperius expreſſerat ſolum de quattuor minoribus:t poſtea addidit mino res.t ideo iſta indiffinita reſtringenda eſt ad ſupra expreſſa. Facit.l.pomponius.in prin.ff.ꝺ ,peu. vnus aũt ſacer ordo cũ predict̃ minoribꝰ vel duo ſacri ordines eadem die vni ꝓpone cõ ferri nõ poſſunt: nec in hoc diſpenſari poteſt: niſi per papaꝫ.vt no. Inno.t Yo.in.c.dilectꝰ de tempo.or.ſed conferri debent ſinguli ꝓ ſe t p certa interſticia tempoꝝ.lxxvij.di. in ſingu lis.t.c.quicunqꝫ.vnde lꝫ aliquis ordinator cõ tinuaret ieiuniũ vſqꝫ ad dominicã de mane:t ordinandus:non tñ poſſet qui in ſabbato vnũ ſuſceperat:alium die dñico recipere. q̄ cenſet ꝓ eodem die.c. litteras. de tempo.or. Fallit hoc ſm Ber.in epi̇scopo qui i ſabbato poteſt in ſacerdotem ordinari:t in dominico in epi̇scopum conſecrari.

¶ Que pena conferentis ordines contra prefa taꝫ formã.ſ.duos ſacros vno die:vel minores 3
cum vno ſacro.ſ.ſm Ber.in.c.dilectus.de tẽ po.or.q̄ ſuſpenſus eſt a poteſtate ordinandi donec ꝓ papam cum eo diſpenſetur. Sed do. Anto.in.c.litteras.co.ti.dicit q̄ non eſt ſuſpẽ ſus:ſed ſuſpendendus ab ordinibus dandis ſic collatis. Sed ordinatus bene eſt ſuſpenſus ipſo facto: t a ſolo papa poteſt abſolui in.d.c. litteras.in fi.de quo vide ſupra Irregularitas i.ſ.xxiij.

Rdo vij.quõ debet conferri.ſ. q̄ primo dꝫ precedere ſcru tiniũ ſiue examinatio per Archidiaco num de iure cõmuni de officio Archi. ad hoc t.c.vt noſtrum.t de elec.c.nihil eſt.ſ.epi̇scopi. ſ.de vita:moribus: t qualitatibus: t ceteris q̄ requiruntur in ordinato.ſ. q̄ nullum impedi mentum de ſupraſcriptis habeat. Item q̄ ſit ſobrius non ebrioſus.xxxv.di. t.xliij.di. ꝓ to tum. Itẽ prudens.xxxvi.di.vſqꝫ ad.xl.di. Itez ornatus virtutibus.xl.di.vſqꝫ ad.xlij. Item ca ſtus.xliij.di ſ.pudicos.t.xxiij.di.vſqꝫ ad.xxxv Item hoſpitalis.xlij.di.t.lxxvi per totũ. Nõ litigioſus.xlvi. di.rc.di. lxxviij. di. lxxvi. di. peruenit. Nõ cupidus.xlvij.di.t.d.c.peruenit Itez domũ ſue bene preſidens.lxvij.di.ſ.no

eſſe.lxxvi.di.lxxix.di.xci.diſt. Item ieiunus lxxv.di.q̄ a patribus. Secundo debet miſſa ce lebrari ab eo qui vult ordinare. Unde aliqui vt Ray.tenent q̄ ſi miſſa omittatur nihil fit: ſed totũ iterandus eſt. Hugo tamẽ t Jo.lxxv di.in.c.ordinationes.el primo.t Ber.in.c.q̄ ſi cut.de elect.tenent q̄ non eſt de neceſſitate.qõ credo verum in minoribus. ſecus in ſacris. q̄ eſt de ſubſtantia. vt ſupra ordo.iiij.ſ.v. Fallit in prima tonſura:que communiter hodie ſine miſſa datur. Et ſi vnus dicit miſſaꝫ t alius cõ ſecret:nihilominus tenet ordo. vt dicit Ber.t Hugo.vbi.cõ.lꝫ fieri non debeat. Quod limito verum in minoribus:ſed non in ſacris. Tertio debẽt habere ordinandi indumenta pertinen tia ad ordinem quem volunt ſuſcipere. Quar to q̄ ordinans in quocunqꝫ ordine ſeruet ri tum paſtoralis:maxime circa porrectionẽꝫ in ſtrumentoꝝ in quibus character confertur:di cendo verba conuenientia:t faciendo vt ordi nandi tangant corporali tactu pro maiori cau tela:t nihilomittat de ordinatis in paſtorali. quia vt diximus excepto loco:tempe:etate:vnctio ne:impoſitione manũ:tactu corporali: ieiuni um:miſſa in minoribus. t q̄ ſit proprius epi̇ſcopus vel non: t orationibus aliquibus que non dicuntur cum aliquorum corporaliꝫ tra ditione.oĩa alia ab iſtis creduntur ita de neceſ ſitate q̄ ſi aliquid omittatur cõmuniter tenet q̄ nihil fit t totum eſt iterandum ſm aliquos lꝫ vt diximus tenent theologi q̄ in aliquibus cõ fertur character.t ſic ſm eos:ſi alia omitteren tur eſſent ſoluꝫ ſupplenda: ſed q̄ hoc nõ habe mus expreſſum tenendum eſt ſecuruꝫ. vt diximus.

1 ¶ Sed nunquid cum quis interrogatur t exa minatur tenetur dicere peccatum ſuum.ſ.ſm Inno.in.c.inquiſitionis.de accuſa.q̄ non.niſi etiam poſt penitentiam impediat executionẽꝫ ordinis: vel ſm Hoſtien.poteſt reſpondere:ſi aliquod horum cõmiſi egi penitentiaꝫ: nec in digeo diſpenſatione.

2 ¶ Utrũ epi̇scopus poſſit ſuo ſubdito ſine cau ſa legitima denegare collationem ordinis. ſ. q̄ aut eſt regularis:t ſic non tenet ei conferre: imo ſuus prelat̃ põt hoc ſibi denegare. Nec contra ſui prelati voluntatem poteſt ꝓmoue ri.t ſic loquitur.c. ad aures. de tempo.or. Aut eſt ſecularis t ſic non tenetur epi̇scopus. Aut eſt in dignitate t beneficio:t ſic nõ poteſt epi̇ ſcopus ei denegare.t ſic loquitur.c.ex tuarum tenor.de tempo.or.

¶ Verum ordinans indignuꝫ ſcienter peccet 5
mortaliter. Reſpon.ſm Aſten.li.v.ti.v. q̄ ſic. quia infideliter agit cum domino qui eum diſ penſatorem conſtituit.

Rnatus q̄ regrunt vt ſit ſine. pcto.ſ.q̄ ſer,t itel ligo tã de ornatu veſtimẽtoꝝ t corpis viroꝝ t mulierum cũ dc ornatu domoꝝ t ſup pellectilium

¶ Primũ recta intentio.ſ.vt nõ fiat ꝓ ſuphiã 1
vel libidinẽ:ſed ex legitia cã. Iſtã vt dicit Cri ſo.in.c.ſicut.xxxij.q.v. Sicut enim pctũ opus ſine voluntate nõ facit:ita iuſticia ex opere nõ ꝙſumat:niſi voluntas affuerit. Iſtã vir ornãs ſe vel mulier vt nõ appareat in cõtemptũ ho neſtis perſonis: vel vt placeat vir vxori ſue. t vxor viro t hmõi.ex tali intentiõe licit̃ eſt q̄ libet ornatus ſi mõ alie adſint conditiones de quibus.ĩ. Si ãt fiat ꝓpter aliã intentionẽ:ſic tale erit pctũ cũle eſt pctũ intentio. Uñ Aug. de ſermone dñi in monte. Exponendo illud.cũ ieiunatis nolite fieri ſic hypocrite ꝛc. In ſ ãt inquit.c.maxime aduertendũ eſt nõ in ſolo ni tore rerũ corpalium atq̄ pompa. ſed etiam in ipſis ſordibus t luxuoſis eſſe poſſe iactantiã. t eo periculoſiorẽ quo ſub noĩe ſeruitut̃ dei de cipit.hec ille. Ex quo pz q̄ t ſupabundantia t defectus t ẽt mediocritas ornat̃ ex intentiõe mala ſp mala eſt. Diſcutiat ergo prima intenti tio ornatus.t ſi ſit ad,puocañ.alios ad libidinẽ ſic eſt mortale pctũ.q̄ nõ ſolũ cõcupiſcere ſed velle concupiſci extra ſtatum matrimonij. dã nabile eſt ſm Augu. ſliter ſi ſit ,ꝓpter elatiõꝫ vanam gloriã:t ſuperbiã. que ſit mortalis: t qñ ſit:vide Superbia t vana gloria.

¶ Sz nunqd mulier ĩnupta poſſit ſe ornare vt 2
placeat alicui viro.ſ.q̄ lꝫ quidã indiſtincte te neant q̄ nõ.ꝓ dictũ apſli.i. Chorin.vij.cũ dic. Mulier q̃ nupta eſt mihi ꝛc. Tu tũ tene illud nupta accipi quantũ vel ad rem:vel intentiõꝫ. Et iõ illa mulier q̃ intendit nubere vt placeat alicui ꝓ vxore:ſi ſe ornat nõ hꝫ prauã intentio nem.ſed bene illa que cũ nõ intendat nubere vel nõ põt cum aliquo querit ei placere.t in ſ cõcor.doc.cõiter. Alex.t.S. Tho.xxij.q.clxiv. facit.c. non ſatis.lxxxvi.di. Et do.Luc.xi. Si oculus tuus ſimpler fuerit ꝛc.i.ſi intentio tua recta vel nequam fuerit.opus indifferens erit rectum vel neq̃.

¶ Secundũ qõ requiritur in ornatu eſt hone 3
ſtas. Iſtibil enim inhoneſtũ poteſt eſſe licitum

Vnde sicut sine iusticia nemo ingredit regnū dei.ita sine honestate que est vna de partibus eius essentialib⁹.l.iusticia.§.iuris precepta.ff. ō iusti.ꝛ iure. Et ꝓptera ¶Dau.ad Bal'.v.ponit impudicitiā vnū de excludentibus a regno dei. Directe aūt habet inhonestatem ille ornatus ex quo mulieres vel viri ostendūt loca impudica:ꝛ ꝯ viri nō ostendant nude sufficit ad impudicitiaz taliter eoꝝ formas ostendere q̄ fm rōnem rectam inpudicriā ostendunt. Sic̄ faciūt qui vestimenta ita brevia portant q̄ oia signa virilis mēbri apparent. Silr cōtinet impudicitiā q̄ mulieres taliter vestimenta aperiant q̄ pectus ꝛ mamillas ostendant. Vnde tales non audeo excusare a mortali q̄n notabilit in hoc excedunt. Excusarem bene viros q̄n tali habitu vterenē ex aliqua necessitate.puta equitando:ꝛ coram talibus qui non habent ꝓnoui ad lasciuiā sicut cum iuuenes ludunt in deploide simul ꝛ huiusmodi.ꝛ idē dico de mulieribus in domo coraz viris suis:aut alijs mulieribus aliter non. Nec valet q̄ sic est consuetum q̄ corruptela est.l.q̄ nō rōne.ff.de lega.q̄ potius auget peccatū.c.fi. de consue. Similit fm aliquos videtur impudicū q̄ mulier hēat caput discopertum. Sed Augu.in epistola ad possidium videtur tenere q̄ hoc sit verū quo ad decentiā nō necessitatem. Inquit enim capillos nudare feminas quas ꝛ caput velare Apostolus iubet:nec maritatas decet. hec ille. Et glo.sup illud.i. Cho.in.xi. Mulier velatuz habere debet caput:dicit q̄ alique excusantur: a peccato q̄n hoc nō faciunt ex vanitate sed ꝓpter cōtrariam consuetudinē:ꝛ sic tene q̄ cuz hoc de se non sit impudicum excusat consuetudo.ꝛ hoc sequitur. S.Tho.vbi s.

4 ¶Sed ¶nunquid fucantes se:seu colorantes se: aut alia figmenta adhibentes.vtputa adulterinos crines ꝛ huiusmodi faciunt contra honestatem taliter q̄ peccent mortaliter.ſ.circa hoc ē diuersa opinio inter doc. S.Tho.vbi s. ꝯ q̄ huiusmodi fictiones nō possunt esse sine pctō:non tñ semp est mortale. Sed solū q̄n fit propter lasciuiam vel in dei contēptuz. Aler. in.iiij.parte sūme recitat quosdam tenere.q̄ si talia fiant ad occultandū defectum.puta morphēā in facie vel nuditatē capitis q̄ nō videt pctū mortale. Si vo fiant ad fingendaz pulchritudinē maiorē.sic forte mortale pctū. Ipse vo Aler.dicit q̄ ꝯ hec opinio sit hūanior tñ turius sibi videt dicere.q̄ oino sit peccatū mortale.ad quod facit dictum Cypriani de habitu virginū:qui ait.Adanus deo inferūt q̄n illud quod ille formauit reformare contendunt impugnatio est ista diuini ꝓceris preuaricatio veritatis. Deum videre non poteris q̄n oculi tibi non sunt quos deus fecit:sed quos diabol⁹ infecit de inimico tuo tincta cum illo pariter arsura. hec ille. Et dictū Piero.ad Mauricii filiam. Crimen est post crismatis sanctificationem cuiuslibet pigmenti succo vel pulueré fordidari. Et dictum Augusti. de consecra.distin. v.c.fucare. vbi ostendit q̄ est adulterine falsicie ꝛ inhonestatis. Ego vo in occultantibus defectum tenerem opinionē. S.Tho. In alijs autem que talibus vtuntur ad fingendam maiorem pulchritudinem recitarem eis opiniōes predictas ꝛ inducerem ꝓ posse ad dimittendum ostendens periculum.q̄ si pur vellent tenere opinionem. S.Tho.non negarem eis absolutionem.sed me eronerarem ꝛ super ipsos vel ipsas relinquerem.

¶Tertium qō requiritur in ornatu ē cōueniēntia psone. Nam religiosus debet hr̄e habituz religiosū aliter cēt excōicatus.vt.s.excōicatio vij.casu.xxvij. Clericis aligb⁹ ñ licet vti vt.s. Clericus.iiij. Vnde tenet Olde.q̄ si religiosi vel religiose ferrent habitum nō conuenientē sue professioni q̄ peccant mortaliter si non in modico excedant. Idez dic de muliere que vtit habitu virili vel econtrario.ſ.q̄ peccat mortaliter.q̄ facit contra preceptuz Deuteronomi. xxij.ꝛ videtur sequi. S.Tho.vbi s. q̄ dicit q̄ specialiter est prohibitum. Addit ramē q̄ possit quis tali habitu vti sine peccato ꝓpter aliquam necessitatem vel causaz vt occultaret se ab hostibus:vel q̄ aliud non habet vestimentum ꝛ huiusmodi. Facit.ad hoc.c.clerici officia de vi.ꝛ ho.cle.ꝛ qō ibi no.

¶Quartū qō requiritur in ornatu est parsimonia ꝛ moderatio.ſ.ne sit superfluus vel quo ad multitudinem ꝛ diuersitatem vt in multis vestibus localibus ꝛ hmōi. vel quo ad preciositatem:vel quo ad curiositatem. Nam vsus superfluus est oino vitiosus. Vñ ad Bal'.v. Inter alia que excludunt a regno dei cū fuisset dictū de fornicatione ponitur luxuria vbi dicit glo. i. quelibet superfluitas intelligē notabiliter excedēs vt sit mortalis, vñ Tho. vbi s. dicit q̄ faciētes ornamenta supflua ꝛ curiosa peccant ꝛ q̄n supfluitas est notabiliter excessiua ñ est dubiū inter doc, quin sit mortalis, sed difficultas est in cognoscendo quādo dicatur notabiliter excessiua. vnde ꝓ hoc intelligendo mihi videtur dicendū q̄ ornatus dr̄ superfluus quando excedit conditionē status persone ad quā consideranda tanē ꝯ tria specula ex quibus intelligetur quādo dicat superfluus. ¶Primū tempus preteritū.ſ.qualiter peruenisti ad talem cōditionem puta dominiū:nobilitatē:ꝛ diuitias Si quippe per rapinas:vsuras:falsos contractus ex quibus restitutioni teneris obnoxius ad talem conditionem peruenisti vti nō poteris ñultitudine: diuersitate: preciositate: vel curiositate qua alij vtunt cōmuniter existētes in tali conditione ꝛ statu sine peccato mortali. Nam rebus obnoxijs restitutioni nō licet vti sine peccato mortali ad statum vel pompam. de restitu.spo.c.sepe contingit.ꝛ hoc est quod dicit Isa.ix.c. Vestimentum admixtū sanguine cibus erit ignis.ꝛ Jer.xj.c. In alis tuis inuentus est sanguis aiarum pauperum. Et q̄ꝝ vis super incertis restituendis possit prelatus ecclesiasticus dispensare vt quis de eis viuat fm qualitatem conditionis naturalis alicuius Si tamen hoc facit ad superfluitatem ꝛ statū solum.est in statu dānationis tam dispensans q̄ dispensatus. facit quod nō.in.c.dudum.cl. ij.de elect.ꝛ in.c.ꝛ si illi.xij.q.ij. Solūmodo eis dispensare licet de incertis vt viuere possint fm eorum conditionem: q̄ ille qui est consuetus vti cibis delicatis: vel vestibus non posset se grossis vti sicut qui ad hoc est assuetus.ꝛ iō oportet multū temperate hoc faciant. Si vo ad talem conditionem peruenisti nō per talia que necessario sunt restituenda sic credo:ꝛ si non sis naturaliter nobilis nihilominus potes te ornare fm illum statum ita q̄ ex hoc nō erit iudicandus tuus ornatus notabiliter superfluus. Secundū dr̄ tempus presens scilicet si ornatus talis conuenit tue conditioni. Maioris enim dignitati conuenit maior ornatus dicto.c.clerici officia. Et iō vt scias quid tibi conueniat attende q̄ cum nulla sit maior dignitas q̄ diuina:ꝛ tñ in ipso cultu diuino debet ornatus esse temperatus. vt patet in.c.gloria episcopi.xij.q.ij.a fortiori ornatus prelatorum ecclesiasticoꝝ. Idem dic q̄ ornatus imperatoris q̄ ēs mundanos superemineat. vt in.l.cum multa.in fi.C.de bonis que liber. debet esse temperatus. Ceterorum vo tanto magis temperatus debet esse quanto inferiores sunt ab ipsa ipatorꝝ dignitate. Et q̄ꝝ ita sit ō iure nihilominus consuetudo hodie attendenda est.q̄ vt dicit Aug.xli.di.c.i. Quisquis rebus preteritis strictius vtitur q̄ꝝ se habeant mores eorum cum quibus viuit:aut intemperatus:aut superstitiosus est. quisqs vo sic eis vtitur: vt metas consuetudinis bonoꝝ inter quos conuersatur excedat:aut aliquid significat dicit gl. puta infirmitatē ꝛ legitimā causam aut flagitiosus est. Jn oibus aūt talibus non vsus rerꝝ sed libido inculpanda est. Quid igit̄ locis:temporibus ꝛ personis ꝓueniat diligenter attendendū est.nec temere flagitia reprehendamus hec ille. Vnde si vis agnoscere si excedis ꝓfidera cōitatem bonoruz inter quos vivis qui sūt equalis dignitatis:nobilitatis:diuitiarū:abundantie.ꝛ notanter diri cōitatem bonoꝝ:nō alīqruz. Et si fm eoꝝ ꝓsuetudinē vteris preciosis vel mlr̄itudine:aut curiositate nō iudicabo excessū. Nisi occurreret tibi casus in quo alig ꝓximi essent in extrema necessitate. q̄ tūc dicas fm Ambro.in.c.sicut bi.xlvij.di. ¶Plusq̄ꝝ suffi ciat sumptui.ſ.tue necessitatis ꝛ familie violēter obtentum est.

¶Sed nūquid ille q̄ est equalis in diuitijs nobilibus possit ornare se fm q̄ cōiter nobiles faciunt ꝯ ipse sit ex infimo genere.ſ.ē.q̄ sic. Nisi quo ad deaurata que ō iure ꝓueniūt doctoribꝰ ꝛ militib⁹. Rō q̄ nobilitas hodie ñ attribuit fm virtutē sed fm pompā ꝛ opinionē. Fallit ēt hoc quo ad cōparationē prelatoꝝ: dñoꝝ: ꝛ officialiū quib⁹ licet aliquis esset ipsis ditior ñ liceret se ornare fm q̄ tales prelati:vel dñi:vel officiales cōiter faciūt. Cōclude ē q̄ si ge vtit ornatu precioso vel multiplici aut curioso fm conditionē status pūtis. vt cōiter faciūt pūti rpe'boni diuites vl̄ nobiles sibi eqles ñ peccat. 7

¶Tertiū rpe ꝓsiderandū est rpe futurū hoc ē q̄ consideret si in tali ornatu poterit se tenere taliter q̄ in futurū nō habeat cōmittere aliqua peccata mortalia. Nā si est necesse aliqua mortalia cōmittere vt in tali ornatu se teneat sicut illi qui ꝓpter talia bñt necesse in partib⁹ remotis ad negociā dū morari dimissis vxoribus ibi ꝓpter eoꝝ imbecillitates multa mortalia cōmittūt ꝛ hmōi. Nā tūc talis ornatus est supfluus ꝛ illicitus. fm ergo predicta tria tpa potes cognoscere. q̄n bz supfluitatē ꝛ q̄ꝝ sit difficilimū cognoscere q̄n habeat notabilē supfluitatē que sit petū mortale nisi fm primū rpus ꝛ tertiū. Tñ detestandi sunt q̄ vt in pluribus 8

Universidad de Deusto
Biblioteca

habent de superfluo. ꝛ sic de peccato. vtpote q̄ sunt occasio multorū peccatorū. Nam primo inducūt ad lasciuiam. secundo impediunt multa matrimonia. ꝛ tertio prebent materiā inordinate cupiditatis. ideo p̄s. xxx. Odisti obseruātes vanitates supervacue.

9 ¶ Quintū q̄ requirit ornatus vt sit licitus: ē vt non apponat circa cum nimia solicitudo. sm̄ enī. S. Tho. vbi. ꝫ: Nimia solicitudo circa ornatū ēt si nō sit deordinatio ex pte finis redit eū illicitū. Et q̄q̄ ista solicitudo nimia nō sit mortalis nisi q̄n̄ pp̄ ipsā dimitteret necessaria ad salutē nihilominꝰ saltē ē veniale petm̄.

10 ¶ Sextū q̄ requirit vt ornatꝰ sit licitus est vt nō sit scandalosus ꝓrio: dicit Alex. de ales. in 3a 3e. q. licet se ornare ꝓciosis vestibus sm̄ nobilitatē psone: ꝛ psuetudinē terre: ꝛ dignitatē officij. ita tū q̄ absit libido in voluntate: ꝛ scādalū in exteriori ope: nec mirū q̄ Adat. xviij. De hoi illi p quē scandalus venit. Aduerte tū q̄ lz aliqs ꝓuocet ad cōcupiscentiā ꝓpter ornatū alteriꝰ si ille q ornat se hic nō intēdit: nec est excessus in ornatu erit potius scandalū passiuū ꝛ occasio accepta. Sed q̄n̄ est in ornatu excessus ꝓtm̄ incitatiuꝰ ad libidinē vt in mulieribꝰ inuenientibus nouas inuentiones seu vanitates. ꝛ credūt ꝓbabiliter q̄ alīq ꝓuocant ad libidinē nō excusant a mortali si de hoc nō curant: sed potius volunt portare. Si ℣o nō credūt ꝓbabiliter q̄ prebeant occasionē ruine alteri sic difficilimū est determinare de mortali lz aliqualiter excedant. Verū est q̄ periculosus est excessus in ornatu ꝓuocatiuo ad libidinē vt in mulieribus facientibus foꝫas nouas q̄s singulariter diabolus ꝓuocat ad ornandū se magis q̄s viros: q̄ magis sunt efficaces ad illaq̄ndū alias. ¶ Et iō lz nō possit sīa dari de mortali ꝓ quanto excessu: nihilominus semp̄ inducende sunt ad dimissionē ꝓpter piculū ꝓpter q̄ cōminat eis dn̄s ꝓ Isa. iij. c. In illa inquit die. s. iudicij auferet dn̄s ornamentū calciamētoꝝ ꝛ torques. s. colaria: ꝛ monilia: ꝛ armillas s. ornamenta brachioꝝ. vt manicbe rechamate vel lōge. mitras. s. macā gnones vel lunctas discriminalia. i. pectines ad pectinandū caput vel cernetos. periscelidas. i. ornatus taloꝝ in fine vestis vt sunt caude vel fimbrie. murenulas i. cathenas paruas circa collū. olfatoriola: inaures: gēmas in fronte ꝓpendentes. ꝛ mutatoria i. diuersas vestes. ꝛ lintheamina vt faciunt romane sup̄ vestes. acus ꝛ specula. findones ꝛ camisias. vittas. i. bindellas ꝓ capillis colligēdis ꝛ theristra. i. vestes estiuas vt sūt iomee. acrianiculus: ꝓ crispanti crine caluiciū: ꝛ ꝓ falcapectorali ciliciū. hec ibi. Sis ergo prudēs o cōfessor vt nō precipites sniam vbi nō est precipitanda. ꝛ cautus vt nō relares q̄s sp̄ est restringendū q̄ cū cōuer in ornatu nō sint cōditiones supra posite sitq̄ ꝓsequenter in ipo petū. ꝫ taliter oātes: se dant operā rei illicite ꝛ ꝓpterea iuridice imputat eis malū q̄s ꝓbabiliꝫ ex eis euenit. s. lasciuia. facit. c. eū qui. ꝛ c. quantū. l. di. ꝛ q̄s no. in. c. sicut dignū. de ho. ideo detestādū ꝓpter q̄s merito saluator Luc. xvi. expressit q̄ diues dānatus induebat purpura ꝛ bisso.

Liositas est cum quis quiete necessaria saluti corporis accepta vacat ab aliquo opere spirituali vel corpali. ꝛ hec est filia accidie. Et q̄n̄ sit peccatū mortale. vide. ē. Accidia. ¶. i. ꝛ. ij. ꝛ ¶ Preceptum. ¶. v.

p **Actum** aūt dicitur a pactione inde est pactus nomen appellatū. ꝛ est pactio duoꝝ pluriūne in idem placitum seu consensus. vt dicit ter. in. l. i. ff. de pac. Et ideo ois contractus generaliter dr̄ pactum. sed cum habeat nomen pacifi cum ab ipso contractu denominatur. vt vendi tio: locatio. cum ℣o non habet nomen dicitur pactum a genere.

¶ Que differentia est inter pactum: pollicitationē: conuentionez: stipulationē: ꝛ ꝓmissionē R̄. q̄ pactum est consensus duoꝝ vel pluriuz ad aliquid faciendū vel dandum verbis expressum: ita q̄ verba premittantur a promittente: ꝛ consequenter a recipiente. Si ℣o verba premittantur a recipiente sic erit stipulatio. ex emptum dabis mihi decem. R̄. dabo. promitto facere sic. ꝛ tu respondes promitto. instituta. de verbo. obligatio. in princi. ¶ Pollicitatio ℣o est solius offerentis promissio. nec requiritur presentia persone cui fit pollicitatio. l. i. ꝛ. l. pactum. ff. de pollici. Et nō. glo. in clc. romani. de iureiuran. ꝛ glo. in. l. i. C. de iure do. Dicens q̄ pollicitatio fit sine interrogatione precedente ff. de pollicita. l. iij. promissio cōmuniter fit rogatione. de quo dic vt. ¶ Pollicitatio. in prin. Et potest promissio referri vel ad pollicitationem: vel ad stipulationem: vel ad nudum pactum. ff. de edi. edic. l. sciendum. ¶. dictum a ꝓmisso. Conuentio ℣o est nomen magis gene-

rale q̄s pactū. q̄ scholares in scholis: ꝛ fratres in capitulo conuenire dicuntur. ff. eo. l. i. ¶. conuentionis verbum.

1 ¶ Quotuplex est pactum. R̄. dupler: aliud vestitum: aliud nudum.

2 ¶ Sed quomō dicatur pactum vestitum. R̄. q̄ vi. modis. ¶ Primo re. secundo verbis. scilicet stipulando. tertio litteris. quarto consensu. ꝛ ō bis habes exempla. ē. obligatio. ¶. iij. quito coherentia contractus. puta vendidi tibi domum cum tali pacto q̄ ego debeā morari in ipsa domo per annū q̄ quidem valet q̄ vestitur coherentia contractus. s. venditionis. alias esset nudum. sexto interuentu rei. puta promisi tibi aliquid dare vt faceres mihi vel dares aliud. Nō statim cum dedero tibi q̄ promisi vestit pactū et pre mea. ꝛ iō interuentu eius es mihi obligatus ad faciendū quod promisisti ꝓbant̄ ista institu. de verbo. obligatio. Nudum ℣o dicitur quando non vestitum aliquo predictorum vel non continet causam: quia traditio rei sine causa nullius est efficacie. l. nunq̄ nuda traditio. ff. de acqui. re. do.

4 ¶ Verū ex nudo pacto siue ex sola promissione homo obligetur. R̄. q̄ de iure canonico ꝛ in ꝓscientia sic sub pena mortalis peccati. vt no. in. c. i. de pactis. ꝛ in. c. iuramenti. xxij. q. v. Sō limita verum sm̄ collectarium. ꝛ sequit ¶ Da. in. c. prudentes. de dona. ꝛ in. c. si cautio. de fide instru. q̄n̄ exprimitur causa. vt ꝓmitto tibi decem q̄ vendidisti mihi talem rem vel mutuo concessisti ꝛ huiusmodi. q̄ si sit nudū sic q̄ nulla causa est adiecta non obligat etiam in ꝓscia Ratio q̄ presumitur per errorē ꝓmisisse ꝛ sic nō potest allegari obligatio naturalis cum nihil sit tam contrariū consensui q̄s error. xxix. q. i. ¶. i. ꝛ. l. si ꝓ errorē. ff. ō iurisd. oīm iudi. Aduerte tū q̄ si quis dicit ꝓmitto tibi centū donare q̄ tunc liberalitas promissionis presumitur cā donandi. ꝛ sic non est sine causa. Similiter si ꝓmittitur aliquid loco pio q̄ presumitur obligasse se fauore pie cause nec presumitur ibi error. c. fi. de succe. ab inte. Limito etiam ꝛ verum q̄ ex nudo pacto obligatur. s. quando nude paciscens habuit animū obligādi se. q̄ sm̄ cōiter Theologos in. iiij. di. xxxviij. nemo ex quacūq̄z ꝓmissione obligatur. nisi qui habet animū obligandi se. facit. c. litterarum. de voto. ꝛ l. obligationum. ia. i. ff. de actio. ꝛ obligatio. Alias si non habuit animū obligandi non tenetur sub pena mortalis peccati ad pactum nudum seruandum: nisi subesset causa que ad hoc obligaret de necessitate precepti. puta promisi patri meo vestem qui moritur ex frigore q̄ tenetur q̄uis nō habuerit animū obligandi se. Datur iij. limitatio. ¶. si conditio vel rationalis causa nō aduenit postea que si a principio affuisset ꝛ ꝓmisisset: q̄ si talis causa aduenieret ꝛ ꝓptereā nō impleat nudū pactum nō peccaret mortaliter sm̄ Jo. de notbo. in. iiij. di. xxxviij. ꝛ ℣. S. Tho. 2a 2e. q. xi. quod bene nō. Addo ꝛ quartū s. q̄ sit honestum: licitum: possibile ꝛc. de quibꝰ ¶. dico de pacto vestito.

5 ¶ Verū oriatur actio ex nudo pacto. R̄. Inno. in. c. nouit de iudi. ꝛ multi alij q̄ non. sed solū competit officium iudicis implorare. Sed ego credo q̄ oriat de iure canonico. vt tenent Jo. an. do. Ante. ꝛ ¶ Da. cum glo. in. d. c. i. de pactis. ꝛ Archi. in. c. quicunq̄z suffragio. xij. q. ij. ad minus conditione ex canone predicti. c. iuramēti. q̄ intellige in casu q̄n̄ obligat ad mortale peccatū: alias nō.

6 ¶ Verū oē pactū vestitum obliget. R̄. q̄ nō. vt no. ¶ Da. in. c. pactiones. de pactis. Et q̄n̄ hoc sit q̄ nō obligat. dic vt diri. ē. Juramentum. v. q̄ vbi iuramentū nō obligat: nec pactū. Itē pactū dolo initū si valet. c. cū vniuersoꝝ. de rerū permu. Intellige quo ad dolosū. Itē si sit alteri captiosū. ff. ō rescin. ven. l. si id q̄ pure. in fi. Item ea que ꝓmittuntur ob nimiam reuerētiam alicuius nō obligant. l. i. ff. qua. re. ac. non da. Item q̄n̄ pactuz cōtinet turpitudinem. l. si vnus. ¶. pacta: que turpem cām. ff. de pac. ꝛ oē pactum ꝫ ius dicitur turpe. c. faciat hō. xij. q. i. sm̄ tū distinctionē. de qua in. ¶. viij. Item pactum in cōuentionibus innoiatis nō obligat si ille cum quo cōtrarit nō implet ex parte sua cōtractū. vt. l. naturalis. ¶. i. ff. de pre. ver. ꝛ. l. ex placito. C. de re. permu. Ideo cū quis cōuenit cum aliquo dare sibi centū vt numq̄ petat talē quid talis numq̄ poterit petere centū q̄ nūq̄ potest implere. q̄ semper poterit petere. secus si cōuentio fiat. ꝓmitto tibi centū si ꝓmittas mihi fideicōmissum. q̄ talis poterit petere eo q̄ potest remissionē facere. hec Bar. C. de pac. l. conditiones.

7 ¶ Verū pactū initū p fratres minores vel predicatores. aut alios mendicantes cū rectoribꝰ parrochialiū ecclesiaꝝ sup̄ iuribus parrochialibus puta exhibitione sacrorum. Jure funerādi ꝛ similibus vel sup̄ alijs quibuscūq̄z valeat R̄. q̄ si factum est per guardianos vel priores

cū cōsensu suox conuentuū vel locox valet. Is nō intercenerit licentia sui generalis aut principalis: aut capituli: aut sedis apostolice: quo ad fratres minores. Dūmodo alo sit honestū t licitū. de pactis. c. q; et co. li. vi.

8 ¶ Vtrū pactū iuramento firmatū qō in se cōtinet turpitudinē. s. peccati. vel est ꝺ ius valeat ff. ℞a. in. c. pactiones. de pactis. qō si cōtinet turpitudinē ex parte vtriusq; s. iurantis t recipiētis non valet. xrij. q. iij. p totū. Sil; si ꝺtinet turpitudinem solum ex parte iurantis. vt in regula nō est obligatorium. li. vi. Si ℵo solum continet turpituninem ex parte recipientis. sic tenet t obligat. c. debitores. de iureiurā. Ratio q; iuramentū principaliter dirigitur in deū in quo nulla potest versari turpitudo. Si ℵo nō est firmatū iuramentū an obliget. vide ē. obligatio. §. r.

9 ¶ Vtrū pactū de non cedendo bonis suis valeat. ff. ℞a. in. d. c. pactionē. q; sic. nisi fit notoria paupertas: q; tunc illicituz est: q; in effectu tunc videt se obligare ad carceres qō nō pōt cū nemo sit dūs membroz suoz.

10 ¶ Vtrū pactū factū patri a filia dū nuptui traderet. q; dote cōtenta nullū ad bona patrimonialia habebit recursū teneat. ff. q; nō. nisi fit iuramento firmatū. de pactis. c. q̄uis. li. vi.

11 ¶ Vtrū pactū qō est ꝺ substantiā ꝺctus nec cōtinet turpitudinē valeat. ff. q; si ponat p viam modi vitiat t nō vitiat fm Fran. de ramponibus in repetitione. l. fi. C. de cōdi. ob. cām. Vñ pactū q; precariū duret inuito dño si valet. vt in. c. precariū de precario. t. l. cū precario. ff. de preca. Similer si cōstituo ꝓcuratorē t ꝓmitto nō reuocare si valet: ita dic̄ Bar. i. d. l. cū precario. t Ange. in. l. ij. ff. de ꝓcu. t Bal. in. l. t in ꝓpetuū. ff. de ꝓcu. Et si promisit sub pena non teneť ad penā reuocando. facit gl. in. c. ij. de cōsue. li. vi. t Ange. in cōsilio. cxxij. Sed si apponatur p viā conditionis nō vitiat: sed vitiat. facit. c. fi. de condi. appo. t qō no. Bar. in auť. ingressi. C. de sa. san. ec. Sed contra videť. l. vbi mortis cā ita donatur. ff. de dona. cā mortis. solue vt ibi per Bar.

12 ¶ ℙromitto tibi ter te hospitari in domo mea stas p multos annos q; nō venis nunqd petere poteris extimationem. ff. Jo. an. in addi. ad Spe. de censi. refert suos magistros disputasse q; nō; t sic tenc Is videat q; teneatur. p tit. ff. de alimen. t ciba. lega.

13 ¶ ℙactū de hereditate viuentis regulariū nō valet. q; inducit votū captande mortis. vt. l. ff. C. de pactis. t ibi p doc. t p Bal. in libro de vsibus feu. de feudo dato inniceť. l. cōmissorie. c. fi quis. t p canonistas in. c. venerabilē. de elec. t ℙa. i. c. nulla. de ꝓcess. prc. Et ibi sic distinguēdo Dicit. q; aut pactū de futura successione fit ad ꝓseruādā legitimā successioz t sic vz: vt isti. ō legi. agna. succe. §. fi. q; pactum est legi consentaneum. Aut fit ad legitimā successionē minuendam t tunc non valet. l. pactum. ff. de pact. Sed si iuramento firmetur valebit. in. c. ij. de pact. li. vi. Aut fit ad legitimā successionē perdendam seu ad tollendā liberam testi factionē t sic non valet: q; contra bonos mores. vt. l. stipulatio hoc modo. ff. de verbo. obli. Addo q; fm Bar. etiam iuramento non firmatur per regulam nō est obligatorium. de reg. iur. li. vi. vt in. d. l. stipulatio no. t in. l. fi. C. de pac. Sed ego non credo. q; licet sit contra bonos mores non tñ naturales sed solum ciuiles. t ideo firmatur. d. c. ij. de pactis.

¶ Vtrū habēs parentes magnos quos tinet 14
t volens prouidere aie sue reliquit medietatez oīm bonorum suoū pauperibus. t dicit si contingeret me facere aliud testū in quo consanguineos meos instituerē per quod reuocaret presens iudicium et nunc tibi. p. notario publico tanq̄ pone publice stipulanti t recipienti p dictis pauperibus: dono irreuocabiliter t inter viuos dictā medietatē bonox meox cōstituens me ex nunc eā possidere precario noie facit tandē aliud testamentū. Modo queritur vtrū pauperes valeant aliquid hre ex tali donatione. ff. Bal. vbi. ō. q; fuerunt opiniones. vna q; sic. que est dñi Dy. ff. de testamentis. l. heredes pala. §. fi. t in regula. quod semel placuit. de reg. iur. li. vi. Alia q; nō. q; iste contractus donationis videtur impedire liberam testamenti factionem. ff. de verb. ob. l. stipulano hoc modo. Sed aduerte nos sumus extra casum doctox. Nam hic intercenit traditio. vñ t si donatio esset infirma t sine eā tamen dñs volens transferre dñium: transfert. ff. de cōdi. ob cām. l. iij. §. subtilius. vel q; causa est ipsa liberalitas. vt. ff. de donatio. l. hoc iure. Jtez ipsa pactas vt. ff. de condi. indebi. l. cum hic. §. fi in ea opinione sit mlier. t no. insti. de obli. que ex quasi ꝺctu. §. ex quibusdā ad hec. C. de sa. sanc. ec. l. fi. volens ergo sustinere opinionem Dyni faciat q; procedatur ad traditionis actū: q; et sub conditōne fieri potest. vt. ff. de acqui. pos. l. qui absenti t cautius si intercenial traditio coꝛ pozalis q̄s si precaria q; precariū forte non valet. Tu cogita ego dimitto te sine decisiōe. hec Bal. Sed tu tene q; si vult vt valeat donec publice pone iter viuos sub tali cōditiōe t tradat q; sic valebit idubitanter.

15 ¶ Vtrū cū vir facit testū t legat vroꝛi certū quid hoc acto q; si mutaret testamētuz siue nō ista vro: iure donatiōis iter viuos. debeat habere certā domū quā sibi legauerat: t demum mutauit testū nulla facta mentione de dicta donatiōe. An mulier debeat hre dictā domū videť q; nō. d. l. stipulatio hoc modo. Cōtrari mi dico q; ista donatio est pūs t pura: q; dixit siue mutauero siue non: t ideo nō est apposita in penā testamēti mutati. Caue tñ q; nisi iteruenerit traditio nō ꝓfirmať morte: t sufficit q; traditio interuenial tpe donatōis vl post viuo donāte. ff. de dona. inter vi. t vro. l. papinianus. alias incipit si quis pro vroꝛe. t argu. in. l. ij. C. si quis alteri vel sibi. hec Bald. vbi. ō.

16 ¶ Quo interpretanť pacta obscura. ff. q; i dubio cōtra ea qui cū apposuit t potuit aptiꝰ declarare. ff. de pac. l. veteribus.

17 ¶ ℙactū legis cōmissorie qd est. ff. i contractū venditiōis ē pactio q̄ reddit incemptuz q; venditum est si non seruatur qō est. ꝓmissum vt in. l. i. t. ij. ff. de le. cōmissoria. t fit ita. vēdo tibi fundū. t si infra talem diē non soluerus ꝓcuz incemptū sit. In pignoze aūt fit sic: msi luerit pignus ifra certū tps fit perditū: vel sit mihi pro soluto.

18 ¶ Vtrū generaliter sit reprobatū. ff. q; non. vt ff. de le. cōmisso. per totū. vbi ꝓz q; valet i ꝺctu venditionis: sed in pignoze generaliter est reprobatū. vt in. l. fi. C. de pactis pigno. t in. c. significante. de pigno. t ideo ipso non obstante pignus ē restituendū: nisi iurasset in tali pacto vt in. d. c. significante.

19 ¶ Vtrum istud sit pactū le. cōmissorie pigno/ro tibi hanc rem: t si non luero ifra mensez nū quā possim luere. ff. Bal. vbi. ō. de vsi. feu. de feudo dato inuicem. l. cō. q; sic Is nō dicatur q; dñiuz sit apud creditorez. ista ē glo. no. in. l. viti. C. de pac. pigno.

20 ¶ Vtrū possit fieri istud pactum cuz fideiussore videlz si nō extraxero te de obligatiōe q; pignus qō pro indemnitate tibi dedi loco indemnitatis sit tuum. ff. Bal. vbi. ō. glo. dicit hic: q; valet: q; speciale est in his q pro alio fiūt

obligati: q; hoc mō pōt indemnes seruari. vt ff. de cōtrahē. emp. in fi.

¶ Vtrum in dote valeat hoc pactum. Si tibi 21
pecuniam non restituero talem fundum loco ꝓmutationis assigno. ff. Bald. vbi. ō. videť q; sic. q; ista est quedam permutatio. vt. ff. de iure doti. l. ita ꝓstante. t. l. fi. Jtē speciale videť i dote. vt. ff. de solu. l. calipodius.

¶ Vtrum valeat istud pactum: obligo tibi ta 22
lem fundum pro. t si non soluero tibi infra mensem habeas cum emptum iusto precio. ff. Bal. vbi. ō. q; sic. t est mirabile q; licet non sit collatum in alicuius arbitrium declarandi ꝓcium valet: q; istud pactum est pars alteriꝰ cōtractus validi. iste ē casus mirabilis. ff. de pigno. l. si fundus. §. fi.

¶ Vtrū cum mutuasti mihi. r. nullo pignore 23
cōstituto hoc pacto q; si ū soluero ifra mēsem talis domus mea sit tua pro illis decem valeat tale pactū. ff. q. ō. ibidem q; sic. q; nō ē pactum pignoris. vt. d. l. fi. ff. de cōtraben. emptio. vbi ter. est notabilis.

¶ Vtrum cū pactum. l. cōmissorie est apposi/ 24
tū nō ipsi contractui pignoris. sed diu postea valeat. ff. qui. ō. ibidem q; sic. vt. ff. de pignoꝛ. acti. l. titius. vel vbi interuenit pactum rogatu debitoris t eius gratia: nō voraginc creditoris. Et dicunt q; ex interuallo valet ad exciꝑiendum nō ad agendum. vt refert Bar. i. d. l. calipodius.

Alla dicitur lineus pannus consecratus: qui extēdit super altare: t sup quo extēdit coꝛporale: t a q̄ ꝺz bñdici. vide. ō. benedictio. §. i.

Allium vt hic sumitur est speciale ornamentum archiepiscoporum in quo plenitudo officij confertur: de auctoritate. t vsu. pa. c. nisi specialis.

¶ Quādo debet peti. ff. infra tres menses a i
tempore cōsecrationis vel confirmationis: si ante non fuit cōsecratus aliter potest remouere. c. quoniam. c. dī. nec ante debet se archiepm nominare. d. c. nisi. Nec etiam potest antequā habeat ipsum pallium concilium conuocare conficere crisma: dedicare basilicas: ordinare clericos: nec epos consecrare. c. quod sicut. de elec. §. penul.

¶ Vtrū archiepus possit suū palliū alteri acco 2
modare. ff. q; nō. imo ꝺz cuz eo sepeliri q; ꝓnam eius nō transit. c. ex tuarum. t. c. ad hoc.

de auctoritate ꝛ vsu.pa.

3 ¶ Utrū semp debeat celebrare cū pallio archiepūs.ff.q⁹ tā in sua q̄ in aliena dioceſi poteſt abſq; pallio celebrare vel ſandalijs. Jn ſua vero dioceſi nō ſemp dz celebrare cum pallio:ſed tm̄ in diebus illis qui in eccleſie ſue priuilegijſ ſunt expreſſi:ex eccleſiā nō dz eo vti vt i,pceſſi oribꝫ .c.fi.de auctoritate ꝛ vſu.pa.

4 ¶ A quo dz peti.ff.q⁹ a papa.d.c.qm̄.ꝛ etiaz a patriarcha.c.antiqua.de priuile.

Apa ſummus eſt iter oēs: q; ipſe ſolus hz plenitudinē ptātis vt pz.ij.q.vi.qui ſe ſcit.

1 ¶ Utrū papa poſſit diſpēſare in oībus preceptis moralibus legis nature vel diuine.ff. Canoniſte in.c.litteras.de reſti.ſpo.ꝛ in.c.,ppoſuit.de pceſ.preben.ꝛ in.c.cū admoneſterium.de ſtatu.mo.ꝛ in.c.per venerabilē,qui fi.ſint legi. varie ꝛ pfuſe loquuntur: nec ex eox doctrina pōt hec queſtio declarari. Sed vt clare itelligatur ſic diſtinguo vt colligo ex doctrina Scoti in.iij.di.xxxvij.ꝛ Aler.in.iij.parte.ꝛ Henri.i v.quol.q.xxix.ꝛ Fran.in.ij.ſnia⁹.q⁹ ſunt aliq; de lege nature:ſcu diuina tanq̄ principia practice nota ex terminis:que ſunt hec. Finale bonū eſt appetendū. Malum intellige moris eſt fugiendū:q; aut auertit a finali bono vt ē cupiditas mortalis. Aut retrahit ab ipſo vt eſt cupiditas venialis:ꝛ iſta ſunt omnino idiſpēſabilia:aliqua ſunt de lege nature vt cōcluſioēs neceſſario ſequētes ex principijs predictis vt iſta deus eſt diligendus:ꝛ proximus. Et i iſtis nulla pōt cadere diſpēſatio: vnde iſto mō ius naturale dr̄ imutabile. vt dr̄.ff.i.di.v. Nō ē q; rō legis que eſt id q̄ dicūt predicta duo principia ab eis nō pōt ſeparari in aliquo caſu. vñ q; primū preceptū decalogi ꝛ ſm ſunt de huiſmodi. Jō ſimplr̄ ſunt idiſpēſabilia. Tertiū vero preceptū q̄ztuz ad cultū deo exhibendū: aliqñ ſilr̄ eſt de hmōi. Jō quantū ad hoc ē indiſpēſabile:hz quo ad determiationem tpis ſit diſpenſabile. vt pz in.c.hz.ꝛ.c.conqueſtus.de ſponſa. Sunt ꝛ alia de lege nature nō tanq̄ principia:aut cōcluſiones neceſſario a primis principijs deducte:ſed q; ſunt multū cōſona predictis principijs ꝛ cōcluſionibus:cuiuſmōi ſunt precepta ſcōe tabule ꝛ oia moralia data i lege moyſi ꝛ euangelica. Et primo.n.principio ꝛ cōcluſionibus neceſſarijs ſequētibus ex eo non ē quo ad primū niſi vnū preceptū,ſ.diliges cū ſed q;,primus fuit mutatus per peccatū ꝛ factus,pnus ad malū:ideo addita fuerunt plura pcepta tanq̄ multū pſona primis principijs ꝛ cōcluſioibus predictis. Et in iſtis quantū ad rōnem ipſox nō pōt cadere diſpēſatio:ſed bene quantū ad obſeruātiā ſanctionum:ſicut ꝛ Augu.in lib.,pfeſſio. ponit exēplū dicens: q; ſic medicina eſt ars imutabilis tū medicus aliqñ mutat precepta languētibus:ꝛ tū ratio precepti artis:i ſe ē imutabilis. vnde hz papa no poſſit diſpēſare vniuerſalr̄ in preceptis ſcōe tabule q; vt cōiter:ꝛ in pluribus in eis ieſt rō legis. Tamē ſi occurreret caſus particularis in quo deficeret rō legis:,ppter cās ſpāles impedientes obſeruationem preceptox legis et applicatōe ipſox ad diuerſas matias. Tūc papa poſſet diſpēſare. Aliter vt dicit Ric.in. iiij. di. xxxviij. Nō videret deus fuiſſe bonus paterfamilias niſi dimiſiſſet paſtorē ſup gregē ſuū qui poſſet cōſulere oibus occurrētibus ꝛ neceſſario expedientibus. Nec ēt poſſet dici q; papa ſit generalis cōmiſſarius dei aſſumptus i plenitudine ptātis cuius cōtrarium determinat̄.ij.q. vi.c.q ſe ſcit.ꝛ.xxiiij.q.i.qñcūq;. Et q̄ dico de preceptis ſcōe tabule idē dic de oibus preceptis veteris ꝛ noui teſtamēti. Vnde do.d.archi.flore. i ſūma dic̄ ſe audiviſſe a fidedignis q; papa martinus quintus habita pſultatione cuz multis doctiſſimis viris in ſacra theologia ꝛ iure canonico diſpenſauit cū quodam qui acceperat germanam ſuā in vxorē pp multa mala ꝛ ſcādala que euenīſſent ſi eam dimiſiſſet ꝛ quc cuitari nō poterāt:niſi ſic diſpēſaret. Et idez ego dico de ſilibus. Argu.ij.q.i.c.multi.in fi.ꝛ.d.c qui ſe ſcit.cum ſilibus. Et ſic ſcōm hāc diſtinctionem itellige ꝛ limita.d.c.litteras.ꝛ ſimilia que videntur dicere q; ꝑ legē diuinā ꝛ euāgelicā aut aplm̄:nō pōt papa diſpēſare: vt in.c. ſunt quidā.xxv.q.i.q; vcz eſt vbi rō legis nō ceſſat. Et in predicta opi.,ocurrūt oēs canoniſte:ſi bene itelligātur qñ dicūt q; papa pōt declarare:iterptari:ꝛ limitare ac diſtinguere ius diuinū q̄ nihil aliud ē dicere. niſi videre vbi rō ceſſat vel nō. vt ſic nō diſpēſet vel diſpēſet: ꝛ ſic tene firmiter.

¶ Sed quis poterit ſcire qñ rō legis deficit i aliquo caſu. ff.q⁹ iſtud aliqñ habemus ex exēplo ipſius dei qui multotiens diſpēſauit i ſua lege. vnde i ſili caſu poſſum⁹ꝛ nos cognoſcē. Sed qñ talis diſpēſatōis vel ſilis nō habem⁹ exēplū in ſacra ſcriptura:tūc ad ſolū papā pti net ipſius declaratio:cui dictū ē. Nō ↄq; lige

ueris ſuper terrā.in.d.c.qōcumq;.qui quidem multa declarauit:vt in materia vot:iuramen ti:ꝛ hmōi. Et aliquādo etiā ex ipſa noſtra rōne colligimus vt facim⁹,i gladio depoſito quē dicimus nō fore reddēdū deponēti effecto furioſo. vt in.c.ne quis.xxij.q.ij.ꝛ ſimilibus. Vnde firmiter credo q; ſi aliquis pctēs diſpenſationē in aliquo caſu ꝑ legem dei nō iterponat ipoztunitatē munex vel precū:ſed ſimplr̄ ponet ſe in manibus ipſius pape exprimēdo caſum ſuū q; ds nō pmittet errare vicariuz ſuuz in diſpēſando.

3 ¶ Utrū papa poſſit diſpēſare i oībus q̄ ſunt iuris poſitiui.ff.q⁹ quānis alig canoniſte teneant q; nō pōt diſpēſare ꝑ ſtatū vniuerſalem eccleſie:vt in.d.c.ſunt quidā. Jtē in his i gbus decoloztarcetur ſtatus eccleſie.p.c.ꝛ ſi illa.i.q.vii Ego tū dico q; vniuerſaliter pōt diſpēſare:hz tū nō eſſet tolerādus ſi diſpēſaret ꝑ pdcā ſine rōnabili cā pur diſpēſatio teneret:ꝛ ſic tenet cōmuniter.

4 ¶ Utrū papa poſſit diſpēſare in gradibus cōſanguinitatis:nō ſolū,put nūc:ſed etiā,put ex tūc.ff.ſm Jo.an.in.c.per venerabilē.q fi. ſint legi.q; ſi ꝓtū eſt i gradu,phibito diuina lege pōt diſpēſare,put nūc:ſed nō,put tūc.ſ.vt filij ſint legi.q ante diſpēſationē nati fuerāt. Sed in matrimonio humana lege ,phibito poteſt diſpēſare ne dū,put nūc:ſed ēt ,put ex tūc. Nō limito vcz q̄ ad iſtud vltimū:niſi ius eēt queſitū alteri,puta q; patre mortuo ſucceſſerūt iā agnati. vñ hz poſtea legitimaret filiū nō excluderet agnatos ſed in iure quērēdo valeret:vide legitimatio.ff.i.ij.

5 ¶ Utrū poſſit diſpenſare in bigamia. vide.ſ. bigamia.

6 ¶ Sz qd de obligatōe q̄ſita laico q ei ñ ſubeſt q̄ ad tpalē iuriſdictionē.ff. Jſta.in.c.ij.de voto q; ſi talis obligatio ſolū ꝓbit̄ ex fide prestatōe ſic papa pōt ex cā ab ea abſoluere ꝛ diſpēſare. vt in.c.quātō.de iureiur. Sec⁹ aūt ſi aliūde eēt q̄ſita:q; cū talis obligatio ſit de iuregētiū:non poterit p papā tolli. Cle.paſtoralis.de re iudi. ꝛ no. Jnno.i.c.que i eccleſiax.de ꝓſti.ꝛ legiſte i l.fi.C.ſi ꝑ ius vel vti.pn.

7 ¶ Que ſunt q̄ reſeruātur pape.ff.q⁹ abſolutio. ab excōicatiōe in.xxxix.caſibus.de gb⁹.ſ.excōicatio.v. Jtē diſpēſatio in multis.de quibus.ſ diſpēſatio ꝛ irregularitas. Jtē cāe grauiores facit.c.i.de iura.calum.ꝛ.c.multis.xvij.di. ꝛ.c. quoticns.xxiiij.q.i.ꝛ.c.vt debitus. de appel.ꝛ

que ſint. vide i.c.q; trāſlationē.de offi.le.i glo. q̄ hic omittor:q; pax ptinēt ad pfessores.

¶ De eo q gerit ſe,p papa:nō electꝰa duabus ptib⁹ cardinaliū;ꝛ de obſeruādis i eius electōe hēs.ſ.excōicatio.vij.caſu.ij.ꝛ caſu.xiij. 8

¶ Utrū papa poſſit decidere ꝑ aliud ſtatutuz in cā fidei ſine pcilio.ff.q⁹ nō. vt in.c.Anaſtaſius.xix.di.q; papa pōt errare i fide.xl.di ſi papa.ſed nō tota eccleſia.c.a recta. ꝛ ibi bo.glo. xxiiij.q.i. 9

Araferna dr̄ a para qō eſt iuē ꝛ ferna qō ē dos q̄ſi iurta dotē. Vnde bona ꝓfernalia dicūtur oia bona vroris extra dotē.vt dicit gl. in ſtica.C.de pac.,nuen.Ago i ſumma.C.de iure,do.Bal.in.l.ij.C.de ſen.q̄ſi.cer.q̄ſti.ꝛ i.l. fi. C.qui po.in pign.ha.ꝛ in.l.ob maritox .C.ne vr.pro mari.ꝛ i.l.ſi mulier.C.de pac.cōuen.Et de iſtis hēs ter.in.l.ſi ego.ff.dotiſ.ff.de iurē do. ꝛ glo.i.c.plerūq;.de dona.inter vi.ꝛ vro.

¶ Vrx ſtatutū loquēs de dote ertēdat ad paraſernalia bona.ff.q⁹ ſic ſm glo.in.c.ex lris. ō pigno.Albri.in.l.vbi adhuc.ī.xxij.colūna.C.ō iure do.ꝛ in rubrica.C.de re vro.ac.ꝛ in.l.de q bus.in.iiij.col.ff.de legi. 1

¶ Utrū bona paſernalia ſint priuilegiata ſic dotalia q̄ ad hoc vt bona viri ſint hypothecara ſicut,p dote.ff.gl.in.c.ex litteris. de pig. ꝛ glo.in.l.fi.C.de pac.cōnē.q; ſic. Vnde ſi ſpālem ſibi,p his hypothecaz a viro exegit illa erit ꝓtēta. Si āt nullā exegit hēbit hypothecara omnia bona viri pro omnibus prefatis bonis. vt in dicta.l. fi.ꝛ de quibus habet vir adminiſtrationem. De alijs autem que vroz penes ſe retinet non habet hypothecam in bonis viri ſm Jſdanoz. in dicto. c. ex litteris. Jſta tamen hypotheca non eſt priuilegiata: ſed communis ſm Jnnocē.ꝛ Jo.an.in.d.c.ex litteris. 2

¶ Utrū maritus debeat hr̄e fructus dictoruz bonox paraſernaliū.ff.q⁹ nō naturales q̄ſi dominiū cox nō ē trāſlatum in vix q; nunq̄z pre ſumitur trāſlatū niſi,phetur:vt no.glo.in.d.l. fi.ſed ſolū pōt habere commodum bonorum aliorum ,ppter labores in crigēdo. Aduerte hic q; quando maritus debet habere fructus: nihilominus ſi aliquid ſupereſt q; non ſit ꝓſumptum dicitur pertinere ad ipſam vroꝛem:ꝑ ea que nō.in.l.vbi adhuc.C.de iure dot.ꝛ in.l. fi. C.de pac.conuen.ꝛ ibi Bal.dicit Barto. conſuluiſſe. 5

J 2

Universidad de Deusto
Biblioteca

4 ¶ Sed nūquid in deferendo in domū mariti dicta bona: & ea eidem assignādo trāscant i dominiū mariti. ff. q. non. vt in. l. si ego. §. dotis. ff. de iure do.

5 ¶ Er qua culpa tenef vir si male d. bona administrat. ff. q. de dolo. ata culpa & leui culpa vt no. in. d. l. si.

6 Sexto actiōe repetūtur. ff. q. si dñium eorum trāstulit in maritum cōdicet cōdatione certi: vel sine cā: vel ob cām. Si aūt non transtulit dominiū ad exhibeñ. si non nitus sit maritus ammouere. Vel rerum ammotarum si sit nitus ām̄ouere. vt. in. d. §. dotis. Vel i m gl. ibi dē aget de positi. quādo eas custodiendas maritus accepit: vel mandati qñ vxor mandauit custodiā eaꝫ marito.

Arentis Appellatione nō tātum pater sed & auꝰ & proauus. & deinde omnes superiores ptinenf. Sed & mat & auia &, pauia. ff. de verb. sig. l. appellatione.

1 ¶ Parētes quō tenenf alere filios. & filij parentes. habes. ē. Alimenta. &. ē. filius. §. xxi. Et quō tenenf ex ptractu filioꝝ. ē. obligatio. §. fi. & ex delicto. ē. Dñs. §. iiij.

Aricida est qui parentē occidit vsqꝫ in infinitum in linea ascēdentium & descēdentium. Et non solū q occidit: sed & oēs q sunt conscij ad hoc vel opā in aliquo dederunt. vt. l. i. &. iij. &. iiij. &. l. vtrum. ff. de parici.

1 ¶ Que pena paricidaꝝ. ff. primo Ꝙgis debet cedi. deide in sacco corij cōsui cū cane: gallo: vipera: & simia: & sic iactari in mari: vel flumine. Et si flumen vel mare nō est, ppe bestijs subijciatur. l. pe. ff. de parici. &. C. co. ti.

Arrochia dī locus i quo de gut populus alicui ecclesie baptismali deputatus certis finibus limitatus. Vnde plurel ecclesie baptismales non debent esse in eisdem limitib⁹. xvi. q. i. plures baptismales. facit. c. i. xiij. q. i. de his que fiūt a prela. c. pastoralis. Aliqñ parrochia dī totus cpatus. c. i. de rapto. de parro. c. super eo. de offi. archi. c. ij. §. penul. Mo. Bo. & Bo. in summa. eo. ti.

1 ¶ In quo cōsistit ius parrochiale. ff. q. in. vij. Primo vt in diebus dñicis & festiuis populus audiat missam in sua parrochiali ecclesia. de quo dic. vt. ē. missa. §. lix. Precipitur tamē in virtute obedictie & sub interminatiōe male dictionis eterne religiosis omnibus ne dicāt aliqua verba: intelligē ifamatoria vel falsa vt retrahāt laycos ab ecclesiaꝝ suaꝝ frequentia vel accessu. in clc. religiosi. de priuile. Secundo consistit ius parrochiale i decimis. xvi. q. ij. in multis. de deci. c. ad apostolice. de quo. ē. decime. Tertio in oblationib⁹. x. q. i. q: sacerdotes & c. sancto. &. c. sequen. Quo aūt obliganf ad oblationes. vide. ē. oblatio. §. i. Quarto in pnitentijs accipiēdis. in. c. ois. de pe. & re. vide. ē. Cōfessio. iij. Quinto in exhibitione sacramentorum. Sexto in sepulturis. Septimo in benedictione nubentiū. de gb⁹. de sepul. per totum. xiij. q. ij. placuit. de simonia. c. suam. & vide in suis locis. Bre. tamen. it. in priuilegio qō incipit. attendētes declarat q: in priuilegijs minoribus cōcessis. vbi dī saluo iure parrochiali: intelligi debere circa oblationes decimas. & primitias solū & nō in alijs.

¶ Quomodo efficitur quis de parrochia aliā ff. q. acquisitione domicilij ibidem vt. ē. Domicilium. Item quo ad sacramētum cōfessionis & eucharistie. Efficitur etiam cum quis p maiorem partem anni: puta per plus qꝫ p sex menses in ea morā facit: licet ibidē non trāstulerit domiciliū fm̄ Sa. in. c. omnis utriusq; &. & de ħ vide. ē. Cōfessio. iij. §. x. &. xi.

Artis Appellatione quid continef. vide. ē. fama. §. iiij.

Atientia est suas & suoꝝ iniurias ac cetera mala equanimiter ferre. xxiij. q. i. §. i.

¶ Utrū semp sit habenda. ff. q. sic intus. sz ab extra nō quādo nō expedit saluti, primi. xxiij. q. i. paratus. q: vbi hostis non personā: sed fidem querit si sibi nō resistitur nō patientia: sz negligentia est. xxiij. q. iij. Alexandrinus. Et patientia prelatoꝝ qua vitia nutriunt pestifera est. xxiij. q. iij. iustum. licet aliquādo tolleret aliquod malū laudabiliter, ppter maius malum euitandum. xxiij. q. iiij. cccc. &. c. sequenti. Sed quando expedit saluti, primi sic etiam ē habenda ab extra: & sic intellige illud Au. vi. si quis pcusserit te in vnā marillā prebe ei &. sz Au. quantū ad preparationem animi: & alterā si eius saluti expedit. d. §. i. alias non. sicut nec xps cam prebuit in cōspectu pōtificis pcussus dicto. c. paratus.

Atria potestas est de iure ciuili introducta. & soluf. Prio cum pater transit in potestatez alterius puta efficit religiosus. Et iō cum sit in prāte abbatis nō potcrit hre filiū i potestate: vt in. l. fi arrogator. ff. de adop. facit. c. cū scim⁹. de regula. & nō. in aut. ingressi. & aut. si qua mulier. C. de ss. san. cc. Itez scdo soluitur qñ filius pp pubertatē, pfitef in religiōe approbata. vt no. glo. in. c. i. xx. q. ij. & gl. in. l. si ex cā. §. papinian⁹ ff. de minoribus. sed ante pubertatē nō potest pfiteri patre inuito q: nō desinit patria potestas p ingressum añ pubertatem: & iō tenef patri obedire. imo nec pf̄ pōt offerre filiū ipubere religiōi matre ꝓdicente. secundū Inno. & nō. Sa. in. c. ij. de regula. q: obediētia qua filius tenef matri est de iure naturali & diuino: sed patria ptās de iure ciuili. & iō in istis spūalibus magis ꝓsideraf rō naturalis qꝫ ciuilis. Nec auus sibi patre ꝓdicēte cadē rōne.

Atriarcha greca lingua sūmus patrū iter pretaf. xxi. di. cleros. dī etiā primaf qñ idē est. vt. xcviiij. di. pronicie. & sunt ḡttuor pncipales. s. Romanus. Cōstātinopolitan⁹. Jerosolomitanus. & Alexandrinus. Alij quoqꝫ sunt Aquilensis. Biturien sis. Cātuariensis. Bradensis. & Antiocenus: vt no. glo. in. d. c. cleros.

1 ¶ Quid pñt facere. ff. q. crucē ante se deferri faciūt: nisi in vrbe: & vbi ē papa vel eius legatus. Appellaf ad eos omissis medijs: itē supplet negligentiam metropolitani: & quedam alia de quib⁹ & in. c. antiqua. de priuile. &. d. c. puincie. &. ix. q. iij. ꝓquestus. & de offi. ordi. pñti. li. vi. & de appella. sollicitudinem.

Atronus babes. ē. Jus patronatus.

Eccatum est in triplici genere. Quoddā dicī originale: qō nihil aliud est nisi carētia iusticie originalis debite i primo parente accepte secūdū Ansel. in li. de cōceptu virginali. et istud est oīno involuntariū & in vniuersali & i particulari. Solūmodo fuit volūtarium volūtate aliena. s. adc. Et, ppterea pōt remitti sine actione & sine passione volūtatis illius in quo est: vt p baptismū. de quo i. c. maiores. in. §. hic vero dicimus de baptismo. Quc quidem iusticia originalis fuit quoddā auxiliū diuinū supnaturale necessariū homini rone sue cōpositionis: q: cū sit cōpositus ex aia & corpore ex intellectuali & sensuali que quoddāmodo si sue nature relinquātur: intellectū aggrauāt & impediūt ne libere ad summū cōtemplationis ptingere possit. Jō data fuit sibi iusticia originalis per quā si mens hois subderet deo etiā ei subderenf oēs vires inferiores: vt libere in deū posset tendere: cuius subtractio fuit facta p peccatuꝫ originale. Cuius duplex est pena. Una tarata peccato. s. priuatio iusticie originalis: & carentia visionis diuine. Alia est pena ꝓcomitans. & hmōi sunt infirmitates: mors: & alia mala q̄ sequūtur: sicut si uideꝫ p peccato iponeret pena cruciatōis oculoꝝ ad quā sequerenf postea multa dāna. Nec ex Fran. de maio. in. ij. sentētiaꝝ. Quoddā dī veniale: & istud aliquādo ē volūtarium voluntate, ppria simpl'r: sicut qñ ex deliberatiōe quis dicit mendaciū iocosum. xxij. q. ij. c. primū. Aliquando vero partim est pena sicut motus inordinati qui oriunf nobis ex corruptela prenaricationis adc. Partim vero est culpa: q: non sit a volūtate, ppria antecedēte: oritur tñ a volūtate ꝓcomitante & nō ꝓhibēte: vel non precauente cū possit, phibere vel precauere tales mot⁹ inordinatos. & de istis dī. xxv. di. §. alias. Et ad remissionē eius ꝓcurrūt tria. s. pena presens: gratia cōcomitans: & meritū antecedens. Quoddam dī mortale qō quidem ē voluntarium & in vniuersali & i ptīcular. & ideo non potest sine nostra actione dimitti: vt in. d. §. hic vero dicimus. Et de isto intelligif illud Augu. li. i. retractata. c. xij. & li. de vera religione. Peccatū est adeo voluntariū: vt si nō sit volūtariū nullo modo sit petñ. & xv. q. i. §. sed hoc nō generalr.

¶ Quo pōt discerni peccatū mortale a venia-
li. ff. q. precepta diuine legis naturalis: ac humane inducāt qd sit mortale vel veniale. Illaꝫ quicquid est contra ipsa de se hꝫ rōnem mortalis peccati: nisi vel rone surreptionis: vel modicitatis: vel rōnabilis cause quo ad precepta humana vel dispēsationis superioris excusetur. Peccatum vero veniale nō est ꝑ legē aliquā sed est pter legem: q: nō obseruat modum rationis quem lex sancta intendit. Nec ex. ij. sen tētiarum. di. xxiij.

¶ In q̄ differt culpa peccati a pena. ff. q. culpa seu macula est quedam relatio ad actū presentem vel preteritum quā diuina volūtas facit illum qui fecit reputans indecentem inesse morali. Et qua idecentia relata ad actum preteritum vel presentem nascitur obligatio ad penam ex determinatione voluntatis diuine. Et ideo aliud est remittere culpaꝫ aliud penā.

1 ante mortale ponendum est peccatum originale quod dicitur esse veniale in puero qui nascitur de parentibus fidelibus et baptizatis quia non habet actum proprium sed solum originalem contractum a parentibus.

pctm originale ꝙd dicitur esse veniale in puero qui nascitur de parentibus fidelibus et baptizatis quia non habet actum proprium sed solum originalem contractum a parentibus.

Quando enim deus non concipit hominem sub ista indecentia tūc remittitur culpa. Quādo vero nō concipitur sub obligatione ad penaz tūc remittit pena. Ex quo patet q̄ eē mortale non consistit in re extra: sed in extimatiōe ꝓpterea dicit philosophus. i. ethicorū. q̄ aliquando filij videntur trahere infelicitatez a parentibus. Et ibidem dicitur q̄ honor est honoratis: q̄ honorans agit virtuose ⁊ bonū in se morale: honoratus autem nihil facit. Similiter iniuria que fit imagini dicit fieri imaginato. de hoc vide ꝑde. aure. in. iiij. di. xiiij. q. iiij. ⁊ sic licet peccatum nō sit in esse naturali post actum ipsius: est tñ i esse morali. ⁊ iō damnatur si non deletur.

3 ¶ ꝑCcatū q̄n dr in spm̄ sanctū. ff. q̄ ē quando quis cōtendit abijcere vel remouere illud qō electionez peccati posset ipedire. verbi gra Instigat̄ gs ad peccatum ⁊ occurrit ei diuina seuēritas puniens illud peccatum: ⁊ talis istud abijcit studiose, pmittens sibi impunitatez vt peccet liberius. Et istud ē, ꝑprie peccatuz i spīritū sanctū. ⁊ dr etiam malitia ⁊ blasphemia in spm̄ scm̄: ⁊ est speciale peccatuz ⁊ grauissimū. Sunt autem. vi. que impediūt peccati electionez que ponūtur in. ij. sen. di. xliij. Duo ex pte diuini iudicij. Duo alia ex parte donoruz dei. Et duo vltima ex parte peccati. Et propterea sunt ser spēs peccati in spm̄ scm̄. ꝑPrime due sunt presumptio qua fine meritis ō misericordia dei presumūt ⁊ desperatio q̄ desperant de indulgentia peccatorum: contra duo prima. s. contra timorem dei ⁊ spem. Secūde due sunt s. impugnatio veritatis agnite: ⁊ invidētia fraterne gratie. Contra secūda duo. s. agnitionez veritatis fidei ⁊ aurūlū interioris gratie quaz etiam in alijs nollet crescere: ⁊ dolet si videt in fratres. Tertie due sunt. s. obstinatio ⁊ impenitentia. contra tertia duo. s. considerationē turpitudinis pcti ⁊ breuitatē ipsius delectatōis

4 ¶ Vtrū actꝰ qui ex sua specie est veniale peccatum possit esse mortale. ff. q̄ sic tripl'r. ꝑPrimo rōne finis cū constituitur in eo: vel iquantum refertur ad mortale peccatum sicut ad finem. puta cum quis dicit verbū ociosum cum tali intentione q̄ etiam si esset prohibituz de precepto nihilominus diceret: vel dicit vt ꝓuocet aliquam mulierem ad fornicatiō. ⁊ sic itellige illud Augu. xxv. di. ꝟ. criminis. nullum peccatum adeo veniale: qui fiat cruminale duz placet. glo. sic. dum placet complacentia fruiti onis seu finis. Secūdo rōne erroneitatis cuz ex conscientia erronea credit mortale ⁊ illud cōmittit. xxviij. q. i. omnes. Tertio rōne cōsensus in delectationem. de quo. ō. Cogitatio. hec ex scō Bona. in. iiij. di. xvi.

¶ Vtrū omne peccatum sit remissibile. ff. fm Aler. de ales. in. iij. pte summe tractatu de incarnatione dei q̄ aliqua peccata dicūtur irremissibilia negatiue que nullo mō remitti potest: sicut sunt peccata solum angelorum malorū ⁊ hominum damnatorum. Aliud peccatum ab istis non est irremissibile negatiue. Aliqua peccata sūt irremissibilia ꝓuatiue: ⁊ sic omnia peccata sunt irremissibilia: q̄ vt dicit Iero. ꝑDo minimo peccato non habent vnde satisfaciant simul homines vniuersi: q̄ nemo aliqd er se habet quo remittantur. Tertio dr cūtur peccata irremissibilia contrarie. co q̄ cōtrarie disponūt ad gratiam per quam remitti possunt: ⁊ sic peccata in spīritū sanctum, ꝑprie sunt irremissibilia: vt patet intuenti: non quia nō possunt remitti sed q̄ ꝺne disponūt hoiem vt remissionem consequat̄.

¶ Vtrū volūtas ⁊ opus exterius sit vnū peccatū. vide ꝑceptū. ꝟ. xiiij.

Æculium dicit quasi pusilla pecunia siue patrimoniū pusillum. ff. de peculio. l. depositi. Aliqñ dr omne patrimonium cuiuslibet hominis etiaz liberi: vt. ff. ad trebel. l. cogi. in ꝓn. ⁊ multis alijs modis dicit peculiū. vt no. gl. in ffica. ff. de peculio. Sed hic intēdo tractare de peculio qō filius acquirit viuente patre: ⁊ sub ipsius potestate cristens.

¶ Quot sunt eius species. ff. quattuor. ꝑPrima dr peculium, pfecticium. s. quod, pficisc̄ ex rebus patris. Vnde glo. in. l. cū oportet. C. ō bo. que libe. dicit q̄ ler capitur large vt comprehendat omne id quod occasione patris obuenit. l. additō. ff. de acqui. here. Et istud acquiritur patri quo ad ꝓprietatem ⁊ vsumfructum. Similiter dic de acquisitis a clerico ex bonis ecclesie vel eius intuitu q̄ sunt ecclesie quo ad ꝓprietatem ⁊ vsumfructum. Et ideo non potest disponere nisi vt a iure conceditur. vt. ꝟ. Clericus. xiij.

¶ Secundum dicitur aduenticium. scilicet qō acquiritur ex industria vel ex donatione facta aliunde q̄z intuitu patris aliter aliūde ꝓuenit ex euentu vel fortuna seu industria. Exciperes que ab iuratore vel augusta donant

que quasi castrense iudicātur. C. de bo. que li. l. cū multa. Idem dicit de donato a rege: quia statutū loquēs de imperatore generaliter itel ligit̄ fore statutū de rege particulariter ꝺz no. per Inno. in. c. sup quibusdam. de ver. sig. ⁊ in isto aduenticio filiusfamilias acquirit dominiū siue ꝓprietatem: sed pater hz vsumfructū donec virerit. Nisi remiserit vel nisi ab aliq̄ sibi detur vel relinquatur hoc pacto: vt ad patrem nō pertineat vsusfructus: vel nisi succedat filius vna cū patre in hereditate fratris vel sororis. Vel nisi quādo pater noluit assentire filio adēti hereditatem aliquam. Vel nisi pr̄ cōmiserit incestas nuptias. Vel nisi patre minus legitime diuertente bona filijs applicent Insti. p quas perso. no. acqui. ꝟ. sancitum. i gl. Item si filius recipit dotem patre nō consciente nec se obligante fm Bar. in. l. contra. ff. re. amo. q̄z in istis patri non acquiritur vsusfructus nec quicquam aliud. Sed si eum emācipauerit media pars vsusfructus dictorū bonorum aduenticiorum remanebit apud patrē solum. vt in dicto. ꝟ. sancitum. sed si premoriatur filij erit ꝑcialiter ⁊ totaliter: nec communicabit cum alijs fratribus. Si autē filius premoriatur anteq̄z pater: totum erit patris nisi filios reliquerit. nam tunc filij erunt loco patris. Vnde dicit ter. in dicto. ꝟ. sancitum. Si id quod suis laboribus: vel prospera fortuna ei accessit: hoc in alium peruenict luctuosum ei fiet.

3 ¶ Tertiū dicit castrense qō a parentibus cognatis aut alijs degenti i militia donatur: vel quod ipse filiusfamilias in malitia acquisiuit qō nisi militaret acquisiturus non fuisz: nam quod erat ⁊ sine militia acquisiturus id peculij eiꝰ castrēse non est. ff. de castrē. pecu. l. castrēse cum ibi notatis.

4 ¶ Quartum dr quasi castrense qō acquiritur a viris dissertissimis patronis causarum: virisq̄ deuotissimis memorialibus. s. notarijs ⁊ agētibus in rebꝰ nec non magistris studiorū liberalium artiū. archiatrisq̄z. i. medicis ⁊ omnibꝰ omnino qui salaria vel stipēdia recipiunt publica. C. de inofficio. testa. l. cū antigs. Ex predictis ꝺz q̄ notarij communes non acquirūt in qua si castrense: sed solum notarij cōmunis vel dominoz aut officialium q̄ deberent habere salarium de publico.

5 ¶ Sed qd de acquisitis per clericos: filiofamilias. ff. q̄ res omnes quolibet modo ad eoruz dominium venientes habebunt suas ad similitudinem castrēsis peculij: ita q̄ de ipsis ad libitum disponere poterūt ⁊ testari legitima ꝛc gata filijs vel parentibꝰ. vt in aut. de san. epis. ꝟ. ꝑcipue byteros. Et ponit. C. de epis. ⁊ cleri. aut. ꝑ byios. quod limita verum nisi acgrātur ex bonis ecclesie vel eius intuitu: quia tūc non poterunt disponere. de quo dic vt. ꝟ. Clericꝰ. xiij

¶ Vtrum acquisitum q̄ muratores: aut carpētarios: ⁊ alios laboratores in rebus communibus q̄ etiam habent salarium ex publico sit q̄si castrense. ff. q̄ non. q̄z non solum requirit q̄ id quod acquirunt sit ex publico: sed oportet q̄ sit ex publica causa: vrputa publico officio aduocationis notarij cōmunis vel officialiū ⁊ huiusmodi. aliter non erit quasi castrēse. Sali. tamen in. l. fi. C. de inofficio. testa. tenet q̄ ingenierij dnorum vel cōmunis id qō acquirūt debebunt ꝓ quasi castrēse. 6

¶ Sed nōgd aduocati q̄ ex aduocatione aliqd acqrunt non ex publico: sed a clientulis habebūt ꝓ castrensi. ff. fm Bal. in. d. l. fi. q̄ sic. quia cedit loco publici salarij. Ex quo eis hodie nō soluitur ex publico. l. fori tui. C. de aduoca. diuer. iudi. ⁊ ibi dicit Barto. q̄ similiter erit q̄si castrense id quod acquirunt assessores ꝺz glo. ibidem. Idem dic fm Bar. in. l. si mulier. ff. ō castren. pecu. de relictis aduocato pro emendis libris vel equo causa cūdi ad officia: ⁊ huiusmodi. 7

¶ Vtrum donatū filiofamilias: militi aduocato. aut aliud officiū publicū habēti fine alia exꝑssiōe sit castrēse vel quasi. ff. fm bar. in tractatu de duobꝰ fratribꝰ q̄ aut donant res necessarie militie fine apte: vt equus: ⁊ arma: militi. libri aduocato: tunc indubio dicet esse castrense vel q̄si a quocūq̄z donētur eisdem. l. miles precipua. ⁊. l. castrense. ff. de castren. pecu. Si autem donantur ea que non sunt apta ad militiam non erit castrense. etiam si exꝑsse dicerit. vt. l. si forte. ff. de castren. pecu. ⁊ quod ibi tenet Dynus. ⁊. C. eodem ti. l. i. Et hoc verum nisi in duobus casibus. ꝑPrimus quando ille qui donat solum ex militia vel aduocatione ⁊ huiusmodi notus est. Secundus casus est quando talia donata licet non sint apta ad militiam vel aduocationem: tamē dātur exꝑsse vt vendantur pro emēdis armis: libris: ⁊ huiusmodi necessarijs ad dicta publica officia. Alia vero que possunt eē apta ad militiam ⁊ ad alia: vt seruꝰ. tunc si ꝑcialiꝰ ⁊ no- 8

Universidad de Deusto
Biblioteca

minatim ad ipsa sint data: sic erūt quasi castrē se. Secus si simplr sine expressiōe: qr nō erunt castrensia: nisi vt dcm̄ est: sint data a noto solū ex militia. l. si milit. ff. de ca. pecu. t quod nō. Bar. in. d. l. si forte.

9 ¶ Quid de donato filiofamilias q nō est mi lestnce in aliquo publico officio cū ista exp̄ssiō ne qō sit ei castrense vel quasi. ff. fm Bar. in predicto tractatu. q̄ lz appositio taliū verboꝝ nō valeat nisi vt sit aduenticiū: vt. d. l. si forte. opabitur tñ vt patri non acquiraf vsusfructꝰ qō pōt facere donans. vt. C. de bo. q̄ li. aui. ex cipit: t sic lz vitieť expressum non vitiaf tñ tacitū. l. i. ff. q. mo. pi. vel hyppo. sol.

10 ¶ Vtrū lidri empti a patre filio suo sint qua si castrense. ff. fm Bar. in. d. tractatu. t in. l. i. §. ne castrense. ff. de col. bono. q̄ aut p̄ tradidit t se donare expressit: t tunc si filius erat ad uocatus acquirit sibi in quasi castrense. l. i. C. de ca. pe. t. l. castrēse. ff. eo. nec p̄ poterit sic da tum reuocare. l. si filius. C. fami. herci. Si vo nō erat doctor tempore donatiōis: sed schola ris: tūc nō pōt dici quasi castrense: qr conditio psone hoc nō patiť. Mā scholares nō gaudēt priuilegijs quo magistri t doctores. l. i. in fi. C de stu. libera. Et facit qō no. i. l. fi. C. de iurisdi ti. om. iudi. qō vex intelige. nisi ante mortem patris cōpleuisset studiū suū: qr sic cepit quasi militare. t tūc erūt quasi castrēse. l. siue emāci patis filijs. C. de dona. t. l. donationes in con cubinas. §. pater. ff. eo. Nota tñ q̄ licet nō fue rit doctor: nec effectus ante mortē patris: si pa ter ei non emācipato libros dedit: sed eos nō est adeptus nisi post emācipationē q̄ erūt sui qr p̄firmaf donatio. d. l. siue. t. d. §. pater. Idez dic de quocūq; donato a patre filio emācipa to: vel etiā nō emācipato si modo emācipatꝰ volūtate patris possedit q̄ erit filij: nec pater postea poterit reuocare. d. l. siue. Secus si post emācipationem tenuisset donata ante eā con tra voluntatem patris. Similiter idem dic q̄ p̄firmaf dicta donatio morte etiaz si non erit ipse emācipatus. t sic post mortem patris ta lia erunt sua. nec cōicabit cum fratribus alijs l. filie. C. fami. herci. fm opinionem approba tā in glo. d. l. siue. Aut pater nō tradidit nec ex pressit se donare. t sic licet emerit nomine filij sui: nihilominus erunt patris t cōicabit eos cū alijs fratribus post mortē patris. l. i. in pri. C. de ca. pecu. requiritur enim traditio vt vi deatur donare. l. ij. C. si quis alteri vel sibi q̄ si nesciturr an donauerit vel ne. tunc fm Bal. in additionibus ad prefatum tractatum Barto. ad coniecturas est recurrendum fm ea que. ī. dicā in. §. xxxij. Aduerte hic fm Bart. in aut. ex testamēto. C. de coll. q̄ donatū a patre filio emācipato est cōferendum post mortem t cō putabitur in eius parte. Sed donatuz filio exi stenti in sua p̄tate. lz nō valeat in vita ipsius patris tñ assumit sibi vim post mortem: t ha bet vim legati. vt in. l. in donationibus. C. ad l. falci. t. l. donationes. la prima. C. de dona. ini vi. t vxo. Et sicut legata t fideicōmissa nō cō feruntur. l. a patre. C. de coll. sic nec talis dona tio. Fallit hoc in tribus casibus. ¶ Primus qñ emergitur iequalitas. l. penul. C. de coll. Secꝰ quando pater hoc expressit. Tertius quando dedit vt haberet in peculio. l. si donatione. C. de colla.

¶ Vtrū omne acquisitum ex pecunia patris 11
a filiofamilias sit profecticium. ff. fm Bar. in predicto tractatu. t in. l. cū oz. C. ō bo. que libe. q̄ id qō acquirit filiusfamilias ex bonis p̄is siue sit pecunia: siue sint possessiōes sibi ab eo dem date sine labore t industria sua: puta dā do possessionem alteri colono. vel pecuniam mercatoci: ex qua habuit de lucro tale lucrum erit profecticiū. Sed id qō acquirit ex predictis bonis ex labore suo: vel industria. puta laborā do agrū predictū: vel negociādo de pecunia p̄ dicta sicut lucrū qō fit ex pecunia pro pte at tribuiť persone lucranti: t. p pte pecunie. l. i. C: p socio. t. l. si nō fuerint. §. i. ff. eo. si tale lucruz erit. p parte que debetur possessioni vel pecu nie erit. pfecticiū t pro parte que debeť operi psone lucrantis erit aduenticium. d. l. cum oz. post princi. vbi pz q̄ omne lucrum. puenies ex persona filij est aduenticium. Nec obstat. l. si ita. §. fi. ff. de vsu t habita. t. l. per seruū. §. fi. ff. de acqui. re. do. quas allegat Spe. qui lz ibi um: qr loquuntur in seruo qui acquirit dño ex opere persone sue. Et hoc tene: nisi ex pecunia patris fecisset vsuram: qr lz glo. in. d. l. cum oz. tenеat contrarium: tñ tu tene cum Bar. ibidē q̄ tale lucrum non erit nec. pfecticium nec ad uenticiū: sed totū restituc̄. per ipm filium: t glo. itellerit qñ vsure licite crāt de iure ciuili: qō hodie nō est. c. sup eo. de vsuris.

¶ Vtrū filiusfamilias q̄ lucraf vigore statu 12
ti ex morte vroris sue dotem vel partē debeat eam hre. p aduenticio. ff. Bar. in dicto tracta tu. q̄ aut filius sustinet onera matrimonij ac

lucro sue persone. t tūc filio erit aduēticium. Si vero non ipse sed p̄ sic erit profecticiū: t sic intellige opi. Dy. in. l. si cū dotē. §. nūc trā/ grediamur. ff. solu. matri. qui lz q̄ non ē aduē/ ticium sed cōmunicabit post mortez patris cū alijs fratribus. per. l. ij. C. fami. herci. Si vero parti pater t partim filiꝰ sustinet: tūc pro rata oneris partim erit. pfecticiū t partim aduēti/ ciū. l. sed t si quis. §. i. ff. de vsufru. t. l. si seruus cōis. §. fi. ff. de stip. seruo.

13 ¶ Vtrū donatū vel relictū ab extraneo filiofa milias sit aduenticiū. ff. fm Bar. in predicto tractatu: q̄ aut datū est p̄tēplatione p̄is: t sic erit. pfecticium. Si vero datū est cōtemplatio ne filij: sic erit aduenticiū in. l. sed si plures. §. arrogato. ff. de vul. t pu. substi. t. l. additio. ff. ō acq. here. t. l. sed t si quid donef. ff. de vsufru. t no. gl. i. d. l. cū oz. Si aūt nō apparet cuius con templatōe sit datū deprehendiť ex futuro euē tu. puta q̄ relinquiť filio. vt post mortem pa tris habeat: sic p̄sumit q̄ p̄tēplatiōe filij. Si vero vt tñ viuēte patre: sic p̄sumit p̄templa tiōe patris datū. Silr ex ope cōprehendiť: pu ta filiꝰ faciendo mercantiam acquisiuit ami/ citiā cū aliquo ex qua aliquid sibi donauit: qr tūc erit sibi aduenticiū. l. socius. §. fi. ff. pro so cio. t ibi ē casus expressus: qr cōtēplatiōe filij. Jō no. q̄ oēs leges que dicūt inspiciendum cu ius cōtēplatōe debent itelligi de cā. prima. d. l. socius. qm̄ in dānum acquirentis non p̄sideraf cā remota. l. fi. ff. coniūgen. cū emancipa. libe. sed bene quantum ad commodum. l. si forte. ff de ca. pecu.

14 ¶ Vtrū oē acquisitū p filiūfamilias sit p̄sum mendū ex bonis p̄is i dubio t sic. pfecticium ff. Bar. vbi. ō. q̄ aut resultat suspitio delicti: nisi sic p̄sumaf. puta. qr filia p̄sumetur tur piter acquisiuisse qr aliter nō potuit hre. t sic credeť ex bonis patris acquisitum: vt suspitio delicti euitef. l. si defunctus. C. arbi. tute. t. l. gn tus. ff. de dona. inter vi. t vr. t. l. etiaz si vroꝛis noic. C. eo. aut suspitio delicti euitaf: t sic p̄/ sumetur ex bonis filij. d. l. egibus. Aut nec eui taf nec oriť p̄sumptio delicti: t sic recurrēdū est ad pecturas. C. de epi. t cle. aui licentia. Et hec oia sunt seruāda ēt in prelato: tutore: vro re: t huiusmodi. qui circa bona alioꝝ versant in p̄cia. licet glo. in. d. l. etiam. t in. d. l. cum oz. aliter dicat.

15 ¶ Vtrū donatū filio a patre sit aduenticium ff. Bar. vbi. ō. q̄ aut p̄cesserunt merita filij q̄ si extraneus feciſſet ei donasset: sic donatio tz a p̄ncipio t erit ei aduenticiū. vt tz gl. C. de iofficio testa. aui. vnde si parēs. Et concor. Jaco. but. Aut nō donat pp merita sed vt filio: t sic est simpler donatio que nō valet: nisi morte p̄firmetur. vt. ō. patuit. §. r.

¶ Sed ad quid valet dictum peculiū aduētici 16
um filio cū vt dcm̄ est vsusfructus sit patris. nec de eo potest disponere nisi vt. j. Religio/ sus. §. ivi. ff. q̄ valet vt post mortē p̄is nō te neaf illud cōicare cū alijs fratribꝰ: sed erit spe cialiter suū. l. fi. C. de colla. ¶ Peculiū vero p̄fec ticiū ad nihil valet filio: nisi ad hoc vt publi ceť in casu quo alia bona patris publicanť: vt in. l. si finita. §. si de vectigalibus. ff. ō dam. ife. Et qō ibi no. Bar. post mortem tamen patris erit cōe cū alijs fratribus.

¶ Vtrū de peculio castrensi vel quasi filiusfa 17
milias possit testari: t ad libitum disponere. ff. q̄ sic fm oēs docto. q̄ illud acquirit sibi t quo ad dñium t vsum fructū nec illud cōicabit cū fratribus post mortē patris. d. l. cuz antiges. C. de inoffi. testa. t multis alijs.

¶ Vtrū pecunia data filiofamilias a patre p 18
studio sit ei iputanda post mortez patris i p̄te sua ab alijs fratribus tpe diuisionis. ff. Bar: in. d. tractatu q̄ si apud patrē nihil erat q̄ eēt filij nō imputabiť ei in partē. l. que pater. ff. fa mi. herci. Si vero apud patrem erat pecunia filij ex castrensi vel quasi peculio: tūc in dubio p̄sumeť q̄ p̄ administratorio noic egerit id de pecunia ipsius filij: t sic imputabiť ei i ptē: facit qō no. in. l. fi. C. de dotis. prnisi. Sed iudi cio meo mihi videť q̄ p̄ dando filio p studio vel filic. p dote q̄ p̄sumaf dare de suo: qr pie tas paterna ad hoc iducit. Secus in extraneo nisi patris substantia esset tenuis t filij abun dans: qr sic tenerē cū Bar. alꝰ nō.

¶ Quid si p̄ dedit pecuniam filio. p emendis 19
libris t ipse lusit: vel in meretricibus expēdit. ff. fm Bar. in aui. quod locum. C. de colla. q̄ post mortem patris computabitur ei in suam partem. ar. d. aui. sicut mulieri que passa est cō sumi dotem computabitur ei in partem suam vt in. d. aui. quod locū. Idem dic de donato p emācipatione a patre filio q̄ erit computādū ei tempore diuisiōis fm Bar. in. l. i. §. nec ca strense. t in. l. vt liber. C. de colla.

¶ Vtrū filius q̄ incepit studere viuēte patre 20
de eius mandato possit post mortem patris de cōibus bonis perficere studiuz. ff. Bar. in. d.

Universidad de Deusto
Biblioteca

tractatu q̄ non.nam factum patris erga filiū
initiatum eatenus obligat heredem quaten⁹
pater erat obligatus.l.t si filium.ff.de mun.t
ho.uncrq;l.honores.§.is qui.ff.de decu. t.l. si
filia.§.idem scribit.ff.fami.hercis.ꝓpter quod
cōcludit Bal.in addi.ad dictū tractatum.q̄ si
vult perficere studiuz faciat de suo:vel si vult
doctorari fil'r faciet de suo:q; est nouus actus
l.si seruus legatus.§.sed si ,cum mihi er testa-
mento.ff.de lega.i. nec fratres ei tenentur si
nolunt.

21 ¶ Vtrū tempore diuisionis fratrum veniant
expense facte a patre vroris filiisfamilias t a-
lia ornamēta.R'.Bal.vbi.s.t Bar.in.l.in hiis.
ff.solu.ma.q̄ de cōsumptis filius nō tenetur
nec alius frater posset dicere:ego ducam meā
t tantūdem expendam de cōi:nisi pr̄ aliter ca
uerit in testamēto.l.iij.§.fi.ff.de mu.t ho.t ibi
per glo.t.l.et parte.§.fi.ff.fami.hercis.De ex-
tantibus aūt vt sunt vestes:t alia ornamenta
si sunt necessaria ad quotidianū vsum nō cō-
ferūtur:sed sunt vroris:t a principio tenuit do
natio inter socrū t nuꝛ.l.et annuo.ff.de dōa.
inter viꝝ t vro.t.l.si dos.cū sua gl.ff.ad.lc.fal
ei.Si vero nō sunt necessaria ad quotidianuz
vsum:sed sunt preciosa:tūc illa qualia sunt de
bent cōferri.l.illud vestimētum.ff.de pecu.nec
potest dici q̄ mozte sit confirmata donatio q̄
nō p̄sumūtur donata: licet dicatur marit⁹
vester donat vobis istam coronam vel broca
tū:sed ad vsum cōcessa.l.mortis.in fi.ff. de do
na.inter vi.t vr. Sil'r dic in factis,p filia.l. cū
hic status.§.oratio.ff.eo.t,p predictis facit .l.
fi.ff.solu.ma.t qō dicit bar.i.l.si vt certo.ff. cō
mo.Angc.tamen in.l.si ex re domini.ff.de stip
pul.ser.per glo.ibi positā.determinat q̄ vestes
lugubres date mulieribus efficiūtur ipsarum
De dote vero data filie filij ab auo ipsi⁹ quo
modo non sit cōmunicanda.vide.s.dos.§.xxi.

22 ¶ Vtrum expense facte a patre in peculio fi
lij aduenticio sint cōmunicande inter fratres
post mortem patris.R'.fm bar.in dicto tracta
tu.q̄ aut fuerūt necessarie:vel ad perpetuā vti
litatem:t tūc filio iputabuntur.l.fi.§.fi. C. de
bo.que libe.t.l.iubemus.C.ad trebel.nisi pr̄ fe
cisset aīo non repetendi.ar.l.si in area.ff. de cō
di.inde.q̄ si de animo nescitur:tūc si sunt par
ui sumptus p̄sumunt donati.l.si seruus.ff.d
dona.inter vi.t vr. Si sunt magni sumptus:
ita q̄ excedant fructuum quātitatem,tūc vide
tur habuisse animū repetendi:nisi in cā alimē
toꝝ vel simili expendisset.l.neniemius.§. prēte
rea.ff.de nego.ge. Secus si non excederent fru
ctuum quātitatem:q; tūc videtur donasse.ar.
d.l.fi.§.si aūt res.C.de bo.que libe. Jn impen-
sis tñ que facit vir in rebus vroris gratia fru
ctuū querendoꝝ:conseruandoꝝ:t colligen-
dorum sine vlla distinctione sibi facit.l.fi.ff. d
impensis. Et nō repetet ab vroze vel eius he-
redibus. Jn aliis aūt si sunt modice ñ repetūt
l.omnino.ff.de ipensis. Si sunt magne repe-
tet.d.l.omnino.vbi aliqne etiam ponūtur exce
ptiones quas omitto:q; parum ad nos. Sed
in cōscientia sequere quod diri. Si vero dicti
sumptus nō fuerūt necessarij nec ad perpetuā
vtilitatem:sed solum ad fructuum vtilitatem
tūc nō sunt cōicandi:q; onera pertinent ad eū
dem patrem t expense. Et etiam idem dicēdū
de eo q̄ expendit in datijs t collectis cū habe-
at vsumfructū.l.si pendentes.§. sed t si qd.ff.
de vsufruc.t.l.neqz stipendiū.ff.de impensis.
Nec obstat.l.vnica.§.sed nec ob impensas.C.
de re.vro.actio.q; vir habet dotem propi one
ra matrimonij.ideo non debet grauari onere
impensaꝝ. Nec hoc erit in alio vsufructuario
q; simplr̄ hz et alia cā:vt ex ẽctu vel quasi.bis
cōcordat bal.vbi.s.

¶ Vtrū pr̄e obligante se,p delicto filij sit to- 23
tū computandū in parte dicti filij post mortē
patris:an de tota hereditate cū alijs fratrib⁹
R'.bal. vbi.s.q̄ si pater h̄ fecit ductus naturali
pietate sic omnes frēs debent,p parte sua su
stinere.l.liber captus.C.de captiuis. Sed si fe
cit ex necessitate.puta dictante hoc statuto. vt
no.glo.sup R'ica.C.de decre.decu.tūc nascitur
naturalis obligatio inter patrem t filiuz er ta
li gestione negociorū eius que transit ad hered
des.t ideo soluet de parte sua t non de cōmu
ni.l.igitur.ff.de libe.cā.qō nōnt doc.de eo qui
cogit̄ soluere condemnationem alteri⁹. in.l.ij.
§.fi.ff.de ver.ob.

¶ Vtrum patre dante damnum i bonis ad- 24
uenticij filij teneantur fratres emēdare de cō
mum.R'.fm bal.vbi.s.q̄ aut dilapidatio ẽ so-
lum fructuū.t sic non tenentur.d.l.cum opor-
ter. Quod limita verum quando pater habet
vsumfructum in dictis bonis.secus quādo ti
le qui leganerat prohibuit vsumfructuz queri
patri qō potest fieri.vt tenet glo.in aut.vt licet
matri t auie.t aut.incipitur.C.de bon. que
libe.q; tunc tenerentur. Si vero dilapidatio
cōcernit rei perpetuam deteriorationem: vel
intolerabilem lesionez:sic etiam tenenī.d.l.cū
oporteat.§.sed cū tacitas.

25 ¶ Vtrum debitum contractum post mor-
tem patris ab vno fratrum sit soluendum de
communi. Respond.Specu.titu. de iudici-
cijs.q̄ non.nisi contractum sit ratione com-
munis vtilitatis vel societatis. Similiter nec
dos debet solui de cōmuni nisi sit versa in cō-
munem vtilitatem. Idem dic de condemnati-
one soluta p vnum qō non soluetur de cōmu
ni:nisi maleficium fecisset pro communi vtili
tate scientibus socijs t acceptantibus in com
muni eius vtilitatem:q; sic esset cōmunis: q;
ex quo sponte susceperunt lucrum habebunt
t damnum condemnationis. Si vero ignorā
ter acceptauerunt lucrum factum ininste: tūc
socius auferet illud t satisfaciet.l.si igit̄.ff.pro
socio.t sic etiam ipse solus soluet condemna-
tionem eriā si essent socij omnium bonorum
sm Spec.vbi.s. Et licet de iure ex quo cōmu-
nicauit lucrum illicitus non posset illud aufer
re nisi post condemnationem.l.quod enim.ff.
p socio. Nihilominus quādo sacerdos iniun
xit ei vt satisfaciat illis quos lesit. Jntelligitur
non solū his contestata sed etiam sentētia lata
t sic preceptū sacerdotis est sententia sm Jo.
in.c.fi.de sepul. Similiter militans militet de
suo:vel maritans filiam: vel tenens filium in
studio faciāt de suo:nisi aliter fit cōuentū iter
eos.l.si socius,p filia.ff.,p socio.t recitat bal.i
d.l.si patru⁹.C.cōia vtri.iu.

26 ¶ Vtrū lucrū qō facit vn⁹ fratrum cum pecu
nia hereditaria mercando sit cōicandum eum
alijs fratrib⁹.R'.fm bal.vbi.s.in.d.l.si patru⁹
q; aut fecit noīe communi t sic cōmunicabit:
aut fecit nomine,ppio:t sic non cōicabit.l.ti-
tiū t meuium.§.alteꝝ.ff.de admini.tu.qō vez
ē nisi sit tutor vel curator aliorum fratrum: q;
sic lucrū qō fecit ex prima mercātia empta de
pecunia cōi debet eē cōe:hz nomie suo fecerit.
Aliud autē lucrū quod fecit de pecunia empti
onū iterata t noīe suo erit suū t non cōicabit.
Idem dic de illo q negociat̄ de pecunia mino
ris aut ecclesie.vt in.l.si vt,pponis.C.de re.vē.
Si vero nescitur cuius nomine fecerit:tunc si
ptinuauit negociū solitū cum alio fratre mor-
tuo supstitibus filijs fratris indiuisam substā
tiam possidētib⁹:sic vr̄ cōi noie fecisse.ar.l. nā
t seruus.ff.de neg.ge.§.si vino. Si vero fec̄ ne
gociationē isolitā sic p̄sumet̄ q; noīe ,ppio:
nisi ex libro rōnū aliud apperet.concor. Bar.
in d.l.si patruus.

27 ¶ Quo,i dubio cognoscetur:ẽctaz societatez
tacite iter fratres vel quoscūqz alios q sil' stat̄
ita q; oia lucra sint cōicāda.R'.fm bal.in.d.l.si
patru⁹.q; cuius nullus ipsoꝝ negociet.pōt tñ
ex actib⁹ apparere socialis effectus:sicut est int̄
nobiles q non faciunt questuarias mercātias
tñ quecūqz salaria:qualscūqz dotes acquirūt in
cōi cōferunt. vñ nemo pōt negare eos eē socia
les act⁹ er qb⁹ p̄sumit̄ itentio t voluntas vt
dicūt Ja.de are. Riçar.t Oldr.ci⁹ discipuli:ad
qlitatē ergo actuū ē recurrēdū. Mā in talibus
p̄sumitur mēs qlis ex actib⁹ colligi pōt. ar.l.
duo frēs.ff.de acqui.here.t.l.rep̄hēdēda. tu
magis es.C.de isti.t substitu. Sil'r dico hz eun
dem bal.vbi.s.q̄ p̄sumit̄ ẽcta:si vnus negocia
tur t alter quecūqz sibi cueniūt.puta ex reddi-
tu pbēde vel ex dotib⁹ t hmōi:ponit i cōi:t ita
faciūt hicinde. Jtē p̄sumit̄ societas ēt ex acti-
bus i vna mercātia vel arte t alter i alia vt in
aduocatis t tabellionib⁹. Maz lucroꝝ cōicatio
societat̄ ē ẽctio seu ichoatio. Sil'r dic idē bal.
vbi.s.q; si vn⁹ hz curā dom⁹ t ali⁹ eēt aduoca-
tus:vel al'r lucrarēt̄ t ponēt in domū: vr̄ ẽcta
societas. Idē dicit si vn⁹ ē maior t alt̄ minor t
pupillus hz tutorē q cōicat t ei cōicat̄. Idē di
cit q; si act⁹ sunt vniformes societas restrigit̄
tñ ad questus q veniūt ex ipsis:sed i actib⁹ dif
formib⁹ t in se varietatē hñtib⁹ p̄sumit̄ soci
etas generalr̄ ẽcta:nec ꝓfidero an vn⁹ plus lu-
crēt̄ t alt̄ minus i hac generali societate:hz cēq;
liter oia sunt ptiēda.l.si soci⁹,p filia.ff.,p socio.
vñ,p clariori itelligentia nō.q; societas tacita
vel erp̄ssa aliqñ est oīm bonoꝝ:t tūc est qñ er-
p̄sse agit̄ q; sint socij oīm bonoꝝ:vt ē ter.in.l.
iij.§.t.ff.,p socio. t in.l.cohiri.eodē.t isti tales
cōicant oia que acqrūt er qcūqz cā laborando
vel negociādo siue er dōar̄:siue er legat̄: siue
er hereditate t hmōi. Jtē stipēdia q̄ dant̄ mili
tibus.l.q stipēdia.C.de,pcura.t salaria qcūqz
hñtur er castrēsi vel quasi.l.cū duob⁹.§.idē pa
pinianus.als est lex.ff.,p socio. Et in isto casu
frater tenet̄ maritare filias alteri⁹ fratris nisi
aliud erp̄sse actum sit.l.si socius,p filia.ff.,p so
cio.nō tñ tenet̄ cōicare que acqsiuit illicite ne-
qz tenet̄ ad ꝓdēnationē quā,p sua culpa alter
,pmeruit. Aliqñ ẽctā societas generaliter oīs
questus vel quest⁹ t lucri.qō tñ ē dicere sicut
oīs questus.l.fz si additiat̄.ff.eo.de qua logt
d.l.cohiri.cū qnqz legib⁹ se.t isti cōicant oia q̄
,pueniūt ex ops.i.solertia alteri⁹:hz nō dōatio
nē simplicē siue cā mort̄ vel legata.l.hereditā
tēnce debita alteri⁹:nisi q̄ fiāt cā q̄stus vl' so-

cietatis. Aliqñ sunt socij certe rei.s. cõuiuendi
qz viuũt ad vnũ panẽ ⁊ vinũ vel certe negocia
tionis vel lucroꝝ q̃ ꝓsequũtur:ɪ3 i diuersis ne
gociatiõibus vel opib⁹ er quib⁹ lucranť:q̃uis
aliqñ alter ponat opam alter pecuniã:aliquã
do vtrũqz:de qb⁹. j. societas prio. Et er predi
ctis potes intelligere optime istam materiaz.
28 ¶ Pone q⁹ duo frẽs rustici colentes terras
vn⁹ bz filios scindẽtes terrã alter nõ:quo di
uidenť fructꝰ,pueniẽtes ex cultura.ff.ɜ Bal.
in.d.l.si patru⁹.q⁹ diuidenť in capita:qz socie
tas respicit capita coꝝ qui opas ponũt in so
cietate. Istud limita veꝝ q̃ ad lucra quod de
betur pſone:sed quo ad lucrũ qõ debeť bobus
vel terre que sunt cõia nõ diuideť per capita:
sed in stirpes:ſm cũde Bal.in quodã ꝓsilio.⁊
Bar.in.d.l.si patruus.
29 ¶ Quid si sint duo frẽs quoꝝ vn⁹ posuit opã
alĩ pecuniã i societatẽ ⁊ casu oia cõbusta sunt.
ff.ɜ Bal.vbi.s.q⁹ ille q posuit opã teneť alte
ri ad medietatẽ capitaľ.p.l.si cũ duobus.§. si i
coctũda.ff.,p socio.⁊ ita ẽt tz Já.de arc. i.l.i.C.
,p socio.glo.in.d.l.si patruus tz ꝓũ sed tu te
ne qõ diri.societas.i.§.r.
30 ¶ Vtrũ lucrũ vroris alteri⁹ fratris sit cõicã
dũ.ff.Bal.in.l.si vroꝛẽ.C.de ꝓdi. inscr. ⁊ do.
Bal.de pusio in.l.cũ duob⁹.ff.,p socio.q⁹ aut
mulier eadẽ opa facit sicut hoies in laborãdo
⁊ sic ipsa ɔ3 habere ptẽ lucri ⁊ diuideť i capita
vt.s.dcm̃ est de filijs. Aut vroꝛ exercet aliquã
artẽ vel mercanciaz vel est obstetrix vel ciro
gica:⁊ tunc si ponebat oia lucra in cõi:⁊ sil'vi
ri ẽcta est societas:qz mulier cũ viro põt ẽbe
re societatem ſm cũdez Bal.in.d.l.si vroꝛem
⁊ sic lucra erũt cõia. Aut vroꝛ tenebat sepatuz
lucrũ:vel ex alijs cõiecturis ꝑz q⁹ nolebat ẽbe
re societatez:tũc de opibus cõibus ⁊ obsegali
bus que fiũt a mulieribus in domo ſm quali
tatẽ pſone:vt facere lectũ:cochinã:⁊ hmõi:nõ
põt lucrũ cõsequi:qz teneť opari in domo i q̃
recipit alimenta. vt in glo.l.sicut.ff.de oper.li
ber.⁊ Bal.in.l. gaio seio. in fi. ff.de ali.lega.⁊
Ange.in.l.i.C.de legi.here.⁊ in.l.si cũ dotẽ .ff.
solu.matri.imo si desisteret a talibus obsegali
bus opibus ⁊ parue extimatiõis pp faciẽdaz
artẽ ps lucri talis artis deberet cõicari cũ viro
⁊ alijs fratrib⁹ ſm iudiciũ boni viri. Dõ limi
ta verũ nisi bñt alimenta iure legati: qz tunc
non teneť opari i domo dantiũ talia alimẽta
ſm Bal.⁊ Ange. vbi.s. Siaũt vltra talia ob
segalia exercet aliquaz artẽ ⁊ in ipsis lucratur
põt sibi retinere tanquaz ꝓpꝛium ⁊ non cogit
cõmunicare. Quod no. prio intelligentia coꝝ
que dico. j. vroꝛ. §. ij. Et quod dixi d vroꝛe idẽ
dic de filiab⁹ alteri⁹ frĩs:excepto q⁹ acquirent
patri:⁊ solũ istud lucrũ erit eis adventiciũ.
¶ Utrum fratres q sunt socij oĩum bonoꝝ si 31
vnus eorum habet filias possit eas dotare de
communi.ff. Specu.tenet q⁹ nõ.nisi sit pactũ
inter eos per.l.si socius prio filia. ff. prio socio.
Idem tenet ſſDe.de perusio in.xiiij.li.consilio
rum suorum. Contrarium tenet Bal.in consi
lio quod incipit factum tale.dominus Vbal.
in.d.l.cum duobus.arguens,p ⁊ contra.finaliť
dicit q⁹ quilibet potest adherere cui parti vo
luerit. Sed iudicio meo prima opinio videť
verioꝛ quando non sunt socij omnium bono
rum:sed quando sunt socij omnium bonoꝝ
vera est scda opi.⁊ ſm hoc ꝓcorda predictos.
vt.ɜ.rrvij.§.
¶ Quid si vn⁹ fratrũ dotauit filias alteri⁹ fra 32
tris scientis ⁊ patentẽ.ff.q⁹ poterit repetẽ do
tes qꝛtũliť gessit negociũ. Nec obstat q⁹ extra
neus dotãdo filiã alterius vꝰ donare dando
dotẽ.l.ex morte.C.de pac.cõuen. qz hoc verũ
qñ solus hoc facit. Secus si cũ patre simul fa
ceret:⁊ ita ꝓsuluit Bal.in.d.cõsilio.vbi.s.hoc
intellige qñ nõ est cõtracta societas omnũ bo
noꝝ:vt.s.patet.
¶ Utrũ cũ fratres stant sil'p⁹ morte patris ⁊ 33
vnus de fructibus laborum suoꝝ:vel de alijs
bonis posuit in domo,p cõi victu possit repe
tere illud plus in diuisione.ff.do. Vbal.vbi.s
q⁹ illi qui extant sunt sui nisi ẽcta fit societas i
illis. Si aũt sunt ꝓsumpti tũc si iter eos erat
ẽcta societas cõuiuendi qz viuebant ad vnuz
panez ⁊ vinũ. tũc nõ bñ ꝓsideratio ad illud p⁹
qz societat' iure ꝓsumpti intelligũť: vt ẽ casus
in.c.si duo fratres de fratribus de nouo bene.
inuesti.in vsib⁹ feu.⁊ hoc nõ rõne fraternitat'
vel cohabitatiõis sed cõis mense ſm Bal.i.d.
c.si duo.quod no.qz quotidiana in fratribus
quoꝝ vnus habet maioꝛem familiam altero.
Si vero societas conuiuendi nõ erat int eos:
puta qz vnus minoꝛ inter quos non ẽbit.l.ɜ i
conditionibus.§.fi.ff.,p socio.vel alter furio
sus vel,pdigus cui erat interdicta administra
tio vel monachus ⁊ similes.⁊ tũc expresse nõ
iputantur inter fratres que sunt facte prio ali
mentis nisi,ptesteť q⁹ nõ intendit donare.l.nẽ
scnius.ff.de nego.ge. vel nisi qz redditus cões
erãt sufficientes ad alimẽta sed ꝓseruabat fru

mentum vt melius venderet: vel qz naturali
cbaritate nõ teneba alimẽtare.ar.l.ti.ff.d pe.
here. ſm Bal.in.l.filie cuius.C.fami her. Itez
qñ ille qui fecit ipensas erat pauꝑioꝛ: vt no.i
l.alimẽta.C.de neg.gest.,p Jaco.butri. ⁊ Bal.
qz prima charuas incipit a ipso.l.presens. C.
de seruit.⁊ aqua. Et sic Bal.in.l.si paterno.C.d
nego.gest.ɜ de rusticis quoꝝ vnus multa po
sunt i domo prio alimẽtis q⁹ põt petere qñ in fi
lijs alimẽtatis nõ erant ope aliqles correspon
dentes alimẽt'.qz cõter rustici sunt pauperes
quoꝝ ocuius ẽ porcellus. vt dicit glo.in.l. ulci
tas.ff.de offi.presi.⁊ raro habent pecunias. vt
dicit Bal.in.l.idem.C.locati. ꝛo no ꝓsumit
donare cũ ipse nõ habeat supitua.qd no.
34 ¶ Utrũ cũ vnus fratrũ ponit lucra sua,p re 1
paratione cõis patrimonij:vel emit boues,p
colendis possessionibus communi⁹ possit illud
repetere.ff.d. Vbal. vbi.s.q⁹ sic expresse p ter.
in.l.cr duobus.ff. nego.gest.⁊ Bal.in.l.fiũe.C.
famil.herci.
35 ¶ Sunt duo fratres vnus legitimus alĩ⁹ spu
rius qui societatem cõtrahũt omnĩũ bonoꝝ
i vita patris ipsoꝝ:querit an moriẽte pre eius
hereditas trãseat etiã ad ipurĩũ. ff. Bal.i.l.i.
C.,p socio.q⁹ sic no vt successionis vel relicti ɜ
iure societatis.qđ no.prio cautela.tu q vis spu
riũ succedere in hereditate cum legitimo vt fa
cias eos cõtrahere societatem in simul omniz
um bonoum.

Ecunia aliquãdo capitur lar
gissime prio oĩ re mũ
di.i.q.iij.totum.⁊ in.l.nois.ff.de verb.
sig.dñ nois pecunie appellatione rem significa
re proculus ait. vbi glo.rem.s. omnem que sit
vel esse possit in patrimonio:⁊ sic rei appella
tio latioꝛ est q̃ pecunie. vt in.l.rei.ff.eo.qz res
facre;⁊ liber homo qui nõ põt esse in patrimo
nio sunt res ⁊ nõ pecunia. Sed stricte ⁊,ppꝛie
pecunia accipiť,p pecunia numerata.xiiij.q.iij
c.i.ij.⁊.iij.⁊.ff.de ic.i.l.talis scriptura.ĩ prĩ. Se
cũdũ etiaz quattuoꝛ magistros expositores re
gule beati Frãciſci pecunia accipiť:,p oĩ re q̃
quis vtitur ad aliquid,p precio vanduz. vnde
dicũt q⁹ non ɜ fratribus minoꝛibus aliqua re
cipe qbus vtanť,p precio ad aliqua emẽda.
1 Sed pone q⁹ aliqs vult dare fratri minoꝛi ali
quã res q̃ frater nõ indiget nũquid poterit cã
recipe vt vendat ⁊ de precio aliã necessariam
emat.ff.q⁹ non.qz sic esset recipere pecuniam
sed bene põt cã recipe alio nũq̃ cã distrahẽdi
ipse sed,pcuratoꝛi ordinis assignãdi vt ipse eã
vendat vel in necessariã cõmutet:qz sic nunq̃
est pecunia q̃ prohibeť in regula recipi q̃diu ẽ
in manu eius:sed postq̃ ẽ assignata,pcuratoꝛ
Lar.vero in de.criuit.§.pono.de ver.si. dicit
q⁹ hodie denari⁹ ⁊ pecunia ,procedẽ accipiũtur
⁊ sic exponit verbũ vel ,p,i. in predicta regula
minoꝝ:vt sit sensus nõ recipiãt denarios:vel
i.pecuniã,phibẽdo cuiuscũq̃ generis monetã
sed magis plɜ opi.q̃ttuoꝛ magistroꝝ.
¶ Utrũ mutuãs.r.in auro teneat recipe i ar 2
gento tũ ipso inuito vel in diuersa forma: pu
ta florẽtinos,p senẽsibus mutuatis.ff. ſſDa.in
c.quãto.de iureiur.colligendo mẽtem Bar.in
l.ſſPaulus.ff.de solu. Aut mutuauit.r.libras i
iiij.florenis:⁊ tunc sufficit restituere .r. libras
etiã i alia moneta:qz videtur extimatos illos
florenos ,p.r.libris vẽdidisse sicut dicimus in
dote cũ traditur extimata.l.cũ dotẽ.C.de iure
do.⁊ idẽ dic i deposito. Aut fuit dictũ mutuo
vel depono decẽ libras in florenis:⁊ volo mihi
restitutionẽ fieri i florẽis:⁊ tũc periculũ ɜ cõmo
dũ ptinet ad debitoꝛẽ seu depositariũ: vnde ɜ
nec restituere in florenis ſm extimationẽ exi
stentẽ tpe solutionis fiẽde.ar.d.l.cũ dotẽ. Aut
fuit simplr factũ mutuũ:puta mutuo tibi cen
tũ florenos ⁊ tũc ſi est passurus aliqđ 'damnuz
recipiẽdo in alia forma nõ teneť recipere.d.l.
ſſPaulus. Si vero nullũ dãnum ẽ passurus si
vult restitui in eadẽ materia:sed i alia forma:
puta florentinos,p senẽsi.sic tenetur re,e.i
alia materia:puta argentũ prio auro: nõ teneť
recipere. vt i.d.l.ſſPaulus. Sed i alia materia
nõ teneť reciperc:qz mutuũ ɜ restitui in eodẽ
genere ⁊ eadẽ bonitate. vt i.l.cũ quid.ff.si cer.
pe.⁊ aliud,p alio inuito creditoꝛe solui nõ põt.l.
ij.ff.si cer.pe. Cõsuetudo tñ est vt soluatur in
alia materia ⁊ seruãda est:qz videtur actũ qđ
ẽ cõsuetum.l.q⁹ si nolit.§.qui assi/ua.ff.de edi
li.edic.⁊ cõsuluit Oldradus. In depositio aũt
cõsidera si fuit actũ vt pecuniam confunderet
cũ sua.⁊ idẽ dic q⁹ de mutuo:an teneret sepa
ratã ⁊ sic eam reddet ⁊ non alii in forma aut
materia.

Edagium dñ a pedibus:da
tur eni a trãseũ
tibus in locis ꝓstitutis a principe: vel
ab eo qui ɜ sup hoc auctoritatẽ. Pontagiuz
vero dať prio ducatu p terrã alicuius vt secu
rius vadat. Salinarium aũt dať prio sale vt.s.
possint emere vel vendere. Hec habentur i.c.

Universidad de Deusto
Biblioteca

super quibusdã. de ver. sig. in glo. Vnde pedagiũ idẽ significat q̃ vectigal. vt no. do. Jpe. de ancha. in. c. q̃q̃. de censi. li. vi. ꝛ soluit q̃q̃ solum, p trãsitu personꝫ: vt ferrarie. Aliquando p rebus quas quis defert nõ vsus sui causa: Tributũ ẽ q̃ prestat fiscꝰ: idez est q̃ census vel pensio.

1 ¶ Quis potest iponere pedagia: guidagia: ꝛ salinaria. R. q̃ princeps vel rex romanoꝝ: aut ille cui a lateranẽsi cõcilio fuit cõcessum: vel qui ex lõga ꝓsuetudine de qua nõ extat memoria in ꝟsũ hoc hꝫ. vt no. in. d. c. sup qbusdã. alias non habẽtes auctoritatẽ ab aliquo prefatorũ exigentes sunt ercõicãdi de censi. inouamus. ꝛ de iure ciuili sunt ppetuo exilio dãnandi. C. noua vectiga. isti. nõ po. l. vlti. Sed hodie crẽ ciuitates italie hñt mecꝝ ꝛ mirtũ imperiũ obtinuerunt de facto vt iponere possint ista pedagia. vt no. Jo. an. ꝛ pa. in. d. c. sup qbusdã. Alij ãt q̃ de facto iponũt seu iposita exigũt: nisi habeãt auctoritatẽ ab aliq̃ predictoꝝ rapinaꝫ cõmittũt. Silr nõ sufficit q̃ vna ps ciuitatꝭ cõsentiat: sed oꝫ q̃ maioꝛ ps preserti eoꝝ quibꝰ tãgit fꝫ do. Baspar. cald. i. c. fi. de ma. ꝛ obc. facit. l. in pcedendo. ff. de aq̃. plu. ar. regula. Qõ oẽs tãgit li. vi. ꝛ sic pꝫ que ẽ cã efficiẽs.

2 ¶ Vtrũ prefata pedagia possint iponi ab hñtibus ptãtez sine iusta cã̃ que põt dici cã finalis seu formalis. R. fꝫ May. q̃ nõ. ꝛ exigẽs cõmittit rapinã si sine legitima cã iponit. Et cã legitima ꝛ iusta sunt publice necessitates: q̃s Bar. in. l. vniuersi. C. de vecti. appellat stipẽdia: pontes publice: domus: defensio strate: ꝛ hmõi. facit. c. si qs romiperas. xxiij. q. iij. iũcto. c. inouamus. de treu. ꝛ pa. ꝛ in. c. pucnit. ꝛ. c. cũ apls. de cẽsi. ꝛ. l. vectigalia. ff. de publi. ꝛ ibi p doc.

3 ¶ De qbꝰ debẽt solui pedagia. R. q̃ solũmodo de his que cã negociatiõis vel mercimonij deferũtur. C. de vecti. l. oium. vnde de his que qs facit portare p necessitate ad vsum sue vite ꝛ familie nõ põt exigi pedagiũ: ꝛ nec valet cõsuetudo i cõtrariũ sm Jo. Ber. in. d. c. sup qbusdã. imo vult ler vniuersi. C. de vecti. q̃ deceptiẽt q̃ de rebꝰ ad, ppriũ vsum vel gra ruris colẽdi: vel ad se defendendũ emptis vel delatis exigit pedagiũ: vnde in his fraudãtes nõ peccant. Sed attẽde q̃ aliq̃ pedagiũ dr etiã colleta que posset iponi sup hmõi i suos subditos ꝛ sic nõ liceret fraudare: q̃n ex legitima cã ipo nitur: sed forẽses nõ tenerent. ꝛ hoc dicit causa materialis.

¶ A quibus pñt exigi pedagia. R. q̃ ab oĩbus exceptis clericis: ecclesijs ꝛ alijs ecclesiasticis 4
ꝓsonis: ꝛ si qs a talibus exigit p se vel p interpositã ꝓsonã si est ꝓsona singularis excõicatꝰ est ipso facto. Si collegiũ vel vniuersitas ciuitatꝭ: castri: vel ville subijcitur interdicto donec restituerit extorta. Jntellige dũmõ pñati nõ cã negociatiõis deferant. hec hñtur in. c. q̃q̃. de cẽsi. li. vi. Et quõ idirecte pñt exigi. vide. s. immunitas. §. xxxviij. cũ. iiij. §. sc.

¶ Sed qd de iponẽtibꝰ noua pedagia sine au- 5
ctoritate legitima: vel augumẽtãtes antiqua vl exigẽtes iniusta: siue ex cã efficiẽti siue ex cã finali vel materiali. R. q̃ raptores sunt ꝛ tenẽtur ad restõnẽ eis a quibꝰ extorserũt vl eoꝝ de redibꝰ si sciũt eos: vel saltẽ paupibꝰ si eos ignorãt. ꝛ h de necessitate precepti. c. si res. xiij. q. vi. ꝛ hodie p ꝓcessum curie sũt excõicati excõi catõe papali. vt. s. excõicatio. v. casu. xx.

¶ Vtrũ fraudãtes pedagia vel guidagia pec- 6
cẽt ꝛ teneãtur ad restõnẽ. R. sm cõiter doc. in d. c. inouamus. ꝛ maxime Jpa. q̃ sic. si sunt legitima auctoritate iposita: vel ita antiq̃ q̃ de cẽsimitio nõ extat memoria. et iã sm Jo. si cã nõ est expressa a ꝓncipe cũ ea cõcessit imponi posse. Et etiã si ille qui recipit nõ facit id pro q̃ ꝓsumit q̃ sint ꝓcessa: dũmõ nõ cõstet q̃ pp illud fuerit iposita: ꝛ sic trãseũt cõiter doc. Sz ego dico q̃ vbi iponẽtes talia pedagia nõ laborãt loco ꝛ tpe, p vniuersali vtilitate. s. viaꝝ põtiũ: saluatione ꝓsonaꝝ ꝛ reꝝ iurta suũ posse ad qõ tenent fꝫ Archi. in. c. si gl romiperas. xxiij. q. iij. nõ peccant qui ea defraudant. sine mẽdacio tñ ꝛ ꝑiurio: nec tenẽt ad restõnẽ. nec ẽt credo peccẽt mortaliter fraudãtes q̃uis p̃dicti laborẽt i predictis, p loco ꝛ tpe. Nõ q̃ cõiter sic instituũt. s. statuimus q̃ quilibet soluat ꝛ. sub pena cadẽdi in cõmissum si aliter inuentus fuerit. Et iõ istud statutũ non obligat ad mortale. vt. s. dixi inobediẽtia. §. i. nec ẽt ad penã vt tz gl. in. c. fraternitas. xij. q. ij. nisi pꝰ condẽnationez: si obijcias q̃ dãnificant gabellas emẽtes. ad ꝟ. R. q̃ suũ dãnũ: q̃ ita ꝛ sub ista cõditiõe emũt vt vigilẽt als sibi imputet. Si vero statutũ ex q̃ iponũtur esset preceptiuum sic dr̃et locũ qd cõiter tenẽt doc. Si ãt non sunt legitima auctoritate iposita: tũc extranei. s. qui nõ sunt subditi talibꝰ iponẽtibꝰ nõ peccãt: nec in aliquo obligãt. Aduerte tñ q̃ pedagia nri tpis sunt cõiter illicita. Vnde nisi pbẽt legitime iposita debemus presumere iniusta. c. q̃q̃ de cẽsi. li. vi. ergo ante q̃q̃ pbẽt esse legitima sta bo in ꝓsumptiõe iuris. s. q̃ sint iniusta: ꝛ sic si tenear soluere. Et sic nota q̃ noua pedagia siue augmẽtationes factas nullus põt exigere: nisi sit certus: q̃ sint iposita ꝛ ab habẽte auctoritatẽ iponẽdi ꝛ ex legitima cã ex q̃ ius ꝓsumit oĩa fore iniusta. Vnꝝ ẽ q̃ subditus qui cogeret ad ipsa exigenda excusarẽ i dubio pp bonũ obediẽtie: sed nõ illi qui volũtarie ea exigũt. Nec excusarẽ eos a mortali peccato q̃n ꝺ hoc aduerterent si ea volũtarie exigerent. Als hoc nõ aduertendo. s. q̃ ius ꝓsumat iniusta nisi quatenꝰ pbent legitima nõ peccãt mortaliter: sed ad minꝰ tenebũtur ad restõnẽ exactorũ si postea ueniẽtur nõ fuisse legitima. Subditi vero obligãtur sm formã statuti q̃ i coꝝ preiudiciũ bene potuerunt pedagia iponere. vt no. Jpa. in. d. c. inouamus: q̃ potius tũc dicit collecta q̃s pedagiũ. Qd limita verũ q̃n pp bonũ reipublice fuerũt iposita aliter nõ obligant nisi qui ꝓsenserũt vt in regula q̃ oẽs tangit. li. vi. Jtẽ nec extranei nec subditi obligãtur q̃n sunt iposita ex certa cã: ꝛ cõstat ẽt ab habente ptãtẽ iponendi: ꝛ ille qui exigit seu exigere facit nõ implet cãm pp quã sunt iposita immo peccat mortaliter ꝛ restituere tenetꝭ: q̃ cã cessante cessat effectus. de appel. c. cũ cessante. sane intelligẽdo. s. loco ꝛ tpe debito: q̃ nõ semp sed p sp illud tenetꝭ facere. ꝓ quo ẽ pedagiũ iposituũ. Et hec oĩa intelligẽ: nisi i non soluẽdo talia pedagia imineret aliq̃ scandalũ: q̃ tũc indistincte teneret quilibet ad ea soluẽda. Cõsulo ergo ꝓsessoribus q̃ videãt decreta dictoꝝ pedagioꝝ vt possint bonũ iudiciũ dare: Vtrũ sint obligatoria ad culpã vel nõ. Jtez dic q̃ nimis grauati aliꝰ iposituõibus vel quãdo gabelle sunt nimis graues ꝛ sine necessitate nec ad vtilitatẽ cõis pñt fraudare sine peccato. silr q̃n ponẽs nõ hz iustũ titulũ dominij.

7 ¶ Vtrꝝ ꝛpiani teneãtur soluere pedagia sarracenis ꝛ alijs infidelibꝰ. R. sm Jo. q̃ nõ tenentur nisi solũ ad ꝟ vt sustineant i trãsitu p eos ꝛ plz mihi ista opi. hz aliꝰ ꝟsũ teneãt ꝛ male: tũ q̃ ꝛpiani nõ tenent ad coꝝ statuta. Limito tñ nisi expresse ex pacto volũtarie ꝓuenissent cuz eis ad soluẽdũ. Mã tũc si ipsi seruãt fidez ꝛpianis ꝛpiani tenentꝭ eis fuare. xxij. q. iiij. inocẽs. ꝛ xxij. q. i. noli. his ꝓcor. Archi. in. d. c. si qs romiperas.

8 ¶ Vtrũ erigẽtes pedagia seu erigere facientes teneãtur itinera tenere secura. R. Bal. i. li. de ꝓsuc. feu. in ti. de his q feu. da. pñt. in. §. abbatissa. ꝛ in ti. de pace iura. fir. §. puẽticulus. q̃ sic Vnde addit q̃ si fiũt alique robarie i coꝝ curia: territorio vel districtu ab eis possesso: vbi erigũt pedagia a trãseũtibꝰ tenent aut robariã restituere aut malefactorẽ exhibere. l. nequid. ff. de iceñ. rui. nau. Et q̃ teneãtur ad restõnẽ integram de spoliatõe itelligo vexꝝ: q̃n ex defectu coꝝ venit nõ faciẽdo qõ facere tenenꝭ. xxiij. q. ij. dñs. ꝛ. q. v. administratores. ꝛ. C. de appel. l. si appellationẽ. ꝛ segtur Jo. ꝛ Archid. in. d. c. si quis romipetas. non tñ tenetꝭ exactũ in pedagio restituere sm Jo.

Pena stricte ꝛ ppꝛie est dũtarat illa que ẽ corꝑeis afflictiua: ꝛ iõ appellatiõe pene nõ venit pena pecuniaria vel extra corpus sm Jpa. i. c. iter alia de inu. cc. ꝛ ibi ẽ ter. vbi dr cõfugiẽs ad eccliã nõ dz pdẽnari ad penã: ꝛ tñ postea dicit q̃ legitime puniẽdus vbi ẽ glo. puniendus. s. pecunialiter dũtarat vel alia pena ꝓꝛi corꝑalez: xvij. q. iiij. reũ. ꝛ. c. id constituimus. Sed large accipiꝭ, p oi eo qõ minuit de patrimonio: vel priuat ab aliquo legitimo. Bc. tñ i. c. fi. de cleri. vi. dicit q̃ ꝓstitutio, ppꝛie ẽ penal' que priuat iure quesito. vt i. c. si religiosus. c. ti. ꝛ li. ꝛ itape na ẽ q̃ punit ꝛ vindicat q̃ q̃sq̃ committit: vt i. c. pnia. ꝺ pe. di. iij. vide gl. i. c. dispẽdia. de rescri. eo. li. Et iõ illa ler ẽ penalis, ppꝛie que, p vindicta ledit vel i ꝓsona vel in alio quesito. ꝛ i. d. c. dispẽdia.

¶ Vtrũ cũ qs petit itereſſe qõ passus: vel q̃ restituat iniuste ablatum penã petat. R. q̃ si ille a quo petit eã bũit rẽ quã petit: tũc nõ ẽ pena: nec ex pte actoris: nec ex pte rei. Sz si eam nõ habuit puta q̃ petiꝭ interesse tũc ex pte rei est pena sed nõ ex pte actoris. Si vero peteret q̃ actori nõ abest nec reo aduenit: sic est pena ex pte vtriusq̃z. Et iõ solũ q̃n est pena ex parte vtriusq̃z vel saltez ex pte actoris hz locũ illud qõ dr̃. q̃ pena non est soluenda in foro aĩe nisi post pdẽnationem in glo. xij. q. ij. fraternitas. qõ no. q̃ facit ad multa: elicitur a Jpa. in. c. fi. nem. de do. ꝛ ptu.

¶ Quotupler est pena. R. vi. Prima dr̃ canonica vel legalis q̃e iponit a iure canonico vel a legibꝰ. de qua in. c. statuimus. xxvi. q. i. Et hec põt exigi tã a clericis q̃s a laicis sm Jpa. in. c. dilecti. de arbi. facit. c. si qs ꝓtumar. ꝛ. c. se. xvij q. iiij. Mã qõ fit lege pmittẽte nõ est peccatũz xxiij. q. iiij. q peccat. l. graccus. C. de adul.

1 ¶ q̃ ꝓple ꝙ pena. etiã corporalis: ꝙ ꝑuniaris. in gũ. 1. q. iij. ꝙ ꝑ in hanc mate ria vide. in ꝑte gũ.

an ꝑlati obũz imponere pecuniarias penas et cum sit aplicanda. vide. abb. in. c. peruenit. in. ꝑ. extermi. in. ꝑ. cohr. de offic. or.

Universidad de Deusto
Biblioteca

3 ¶ Sed quid si nō petatur tenetur ne in foro anime illā soluere. R. q; aut imponitur ipso facto. ꝛ sic fm Bal. in li. de vsu. feu. i ti. de feudis q; licet non sit necessaria sentētia ad esse: est tamen necessaria ad executionem esse. ꝛ sequitur Archi. in. c. felicis. de penis. li. vi. vbi dicit q; ꝛ etiam talia bona trāseant in dominiū fisci: ꝛ desinant esse criminosi: sicut in bonis heretici. ꝛ illius qui cōmisit crimen lese maiestatis etiā sine sententia. Tamen necessaria ē postmodum sententia que declaret cum criminosum ante q̄s excussio fiat bonorum vel alia executio: facit glo. in aut. de ecclesiis nu. 5. i. ꝛ. in. c. qui fm leges. in fi. ō here. li. vi. facit q̄ no. Bal. i. l. iubemus. ¶. iconomus. C. de sac. san. eccle. ꝛ Bart. i l. diuus. la secūda. ff. de custo. ꝛ exhi. reo. ꝛ Butri. in. l. raptores. C. de epi. ꝛ cle. vbi volūt q; requiritur ꝓcessus declaratorius persone bānite anteq̄s deueniatur ad excussionem bonorum ꝛ ipso iure sint cōfiscata. Item gl. in aut. de tabe. ¶. penul. q̄ vult q; licet tabellio a iure sit priuatus officio. tñ sine sentētia hominis valent instrumenta. Et hoc sequitur Pa. in. c. cuꝫ nō ab homine. de iudi. Sed limitat verum: nisi factū esset notorium q; in certis non est opus cōiecturis. Intelligo ita notorium q; nullis possit tergiuersatione celari. Et ex hoc patet q; in foro anime nō tenetur eam soluere ante sententiam: nec etiam licet sit notorium anteq̄s fiat excussio dictoꝝ bonorum: q; nō tenetur illa exhiberi: nisi sibi precipiatur: vel ab eo petantur cui cōpetunt. Nec quis posset ea auferre: nisi precedat sententia declaratoria. vt patet ꝓ ea que dixi. ¶. alasinus. ¶. vlti. Sed hic aduerte q; quando talis pena applicat bona alicuius alicui: puta fisco vel alteri ipso iure: q; licet talis ante sententiam non teneatur vt dixi dare tamen nō poterit ea titulo oneroso in aliū trāsferre: neq; fructus etiam talis rei. Nō q; si cōdemnaretur ꝓ sententiaꝫ fiscus vel ille cui fuerāt applicata. Vēdicaret ea a quocūq; cū fructibus medij temporis: nec tenetur restituere preciuꝫ nisi aliquid loco precij inueniat apō alienantem vel ipsum preciuꝫ. vt in. d. ¶. i. ꝛ. c. cū fm leges. facit. l. si cū dotem. ¶. vlti. cū. l. se. ff solu. matri. Et iō ne sit cā damni illius cui alienat non potest fm ꝓsciam ꝛ etiam sine peccato mortali: nisi alienasset ꝓ necessitate vite: vt ꝓ comedendo ꝛ huiusmodi: q; ar. coꝝ que nōt Bar. in. l. post. ff. de dona. talis administratio bonoꝝ necessaria vt ē supradicta nō est prefatis interdicta: sed solum volūtaria. ab legat. l. reo. ff. de solu. l. peto. ¶. predū. ff. de leg. ij. ꝛ. l. alienationes. ff. fami. ber. nisi als cēt solūēdo ꝓ damno dato: vel nisi ei reuciaret cōditionē rei ita esse: si modo tale delictuꝫ ꝓpter qō sua bona sunt fisco applicata potest aliquo modo ꝓbari. Sed si esset totaliter improbabile posset alienare etiam ti. oneroso. Ti. autem lucratiuo alienare bene posset. Et sic intellige ꝛ limita Bal. vbi. ¶. ꝛ in. d. ¶. Iconomus. ꝛ pa. in. d. c. cum non ab homine. ꝛ Jo. an. in. c. ꝓ bumani. de homi. li. vi. in nouella. Si vero pena nō imponitur ipso facto sed venit imponēda sic similiter non tenetur ante condemnationē. l. eius qui delatoꝝ. in ꝓnc. ff. de iure fisci. ꝛ ante condemnationem potest disponere quo modocūq; vult: q; eius est res sua: licet possit ea primari. Et no. fm Bar. in. l. fi. ff. de penis. ꝛ. l. in honorarijs. ff. de acti. ꝛ obli. q; hec pena in iudicio non potest exigi post annum sed solum infra annum postq̄s quis eam incurrit. Et hoc intellige quando est mere pena taꝫ ex parte actoris seu cui applicatur ex parte rei: ꝫ fallar in aliquibus casibus: de quibus vide glo. in d. l. in honorarijs. ꝛ fm hec tene glo. in. d. c. fraternitas. ꝛ istud serua licet aliqui aliter sentiāt ꝛ male.

¶ Vtrum ad incurrendam penam que ipso facto imponit negatiue requiratur monitio. R. Jnno. in. c. exturpande. de preben. q; non incurrit ante monitionem. Pano. ibidē tenet q; non requiritur sed ipso facto incurritur. est glo. in. l. i. C. de his quib⁹ vt indi. ꝓ q̄ Bar. in. l. in cognitione. ff. ad sileia. ꝛcludit q; pena apposita nō vindicanti mortem defuncti ipso facto incurritur quo facultatem habuit vindicandi ꝛ nō vindicauit. Est etiam gl. an cle. i. de here. ꝛ bonus ter. in. c. cupientes. post principium. de elec. li. vi. Sed tu cōcorda q; opi. Jnno. quā etiam tenet Jo. an. in. c. licet. de elec. li. vi. ꝛ multi alij est vera quando ius nō prefigit terminum. Opi. vero ¶da. ꝛ Bar. intelligitur vbi ius prefigit terminum: q; tunc terminus interpellat ꝓ homine. c. potuit. de locato. ꝛ sic cōcordat Be. in. d. c. licet. Sed vbi ius imponit penā affirmatiue ipso facto sic non requirit monitio. Et nota q; tūc dī imponi pena negatiue q̄s ponit ℑ omittētem siue nō facientem q̄ facere teneť. Affirmatiue vero ponit q̄s infligitur cōmittēti seu facienti aliquid q̄ nō est faciendū. q̄ bene nota.

5 ¶ Vtrum pena imposita a iure in vno vidcať posita in alio q̄s illa duo in iure equiparantur R. q; sic. per ter. cum glo. in. c. si post q̄s. in fi. de elec. li. vi. facit glo. in. c. i. de postu. prela. qui dicit q; dispositio etiam penalis concepta in electione procedit etiam in postulatione: quia ꝓ postulationē peruenitur ad electionem. l. oſo. ff. de spon. sequitur hoc ¶da. in. c. de multa. de prebē. ꝛ in. c. fi. de mutu. peti. Sed ego in fauoralibus habeo ꝓ indubitato q; dispositio concepta in vno extendať ad aliud q̄s equiparať. per aut. item si quis liberos. C. de naturalibus lib. vbi pater vnum filium naturalē in aliquo legitimo documento appellans simpliciter filium naturalem legitimasse videtur oēs alios filios naturales qui confratres sunt: q; habēt eandem cōditionē. Sed quo ad penam est glo. singularis in contrarium in cle. i. de consan. ꝛ assi. que dicit q; pena apposita contrahentib⁹ matrimoniū non extenditur ad contrahentes sponsalia. vñ dic q; q̄s aliqua duo in iure sunt parificata cōmuniter. ꝛ est eadē ratio exꝑressa tunc statutum in vno extenditur ad aliud etiā in penalibus: sed q̄s non sunt cōmuniter parificata sed solum in aliquibus casibus: tunc nō extenditur. Similiter ꝫ ratio sit eadem tamen non extenditur pena sed solum prohibitio nisi ratio sit exꝑressa: q; tunc extendetur etiam quo ad penam. vt. ¶. dixi. ler. ¶. vi. Et sic intellige gl. supradictas ꝛ limita. ꝛ glo. in cle. vnica. de officio vicarij. Et glo. in. c. constitutionē. de regula. li. vi. ꝛ glo. in regula que a iure. de re. iur. li. vi ꝛ sic concorda.

6 ¶ Vtrum pena que imponitur ipso iure habeat locum in eo qui peruenit ad actum ꝓpinquū delicto. R. fm ¶da. in. c. i. de eo qui mitti. in pos. q; non nisi perfecerit actum. ꝫ aliter sit puniendus arbitrio iudicis. qō probatur in. c. cum in cunctis. de electio. iuncto. c. perpetuo. eo. ti. li. vi. ꝛ ibi glo. Secus de pena que venit imponenda per decretū iudicis. q; sic punit ac si pfecisset ex quo peruenit ad actum ꝓpinquū vt in. l. si quis non dicaꝫ rapere. C. de epi. ꝛ cle. ¶. lis qui cum telo. C. de siccariis. Hoc tñ non haberet locum in penis per statutū impositis q; verba statuti exigunt actum perfectuꝫ. Ita no. Bar. in. d. l. is qui cum telo. ꝛ ideo non sufficeret inchoasse. Aduerte tñ fm ¶da. in. c. Raynaldus. de testa. q; incurritur pena posita contrauenientibus alicui facto ex sola conuentione de facto q̄s q̄s non habuerit iuris effectum. vt patet in. d. c. Raynaldus. ꝛ etiam si cōtradicat de iure. l. nuda. C. de cōtraben. ꝛ cō. stipula. Item no. Bar. in. l. quicunq;. C. de ser. fugi. q; vbicūq̄s de pena capitali vl corporali loquimur subintelligiť dolus. ff. de in litem iur. l. ij. ꝛ in. l. in actionibus. ꝛ insti. de suspec. tuto. ¶. suspectus. Secus in pecuniarijs penis. vt. C. de nota. act. l. si serui. Idē tenet Sali. in. l. penul. C. ad. l. cor. de sicca. Idem Bal. in. l. data opa. C. qui accu. non po. Idem ¶dau. de ca. in. l. i. C. vbi sena. vt cla. facit glo. in. l. quid ergo. ¶. ex compromisso. ff. de his qui no. infa. ꝛ glo. in. l. ꝛ si senior. C. ex quibus causis infa. irroga. Et ibi Bal. dicit q; cōmittens per lasciuiam puta currendo equū homicidium: nō debet occidi. ꝫ statutuꝫ dicat q; homicida decapitetur.

7 ¶ Vtrū sufficiat ad obseruantiā legis soluere penam solum q̄s ꝓhibet sub pena. R. vt. ¶. in. obedientia. ¶. i. Et illud serua in conscientia. in foro aūt contentioso sufficit. facit glo. in. c. dilecti. de arbi. ꝛ in aut. de iudicibus. ¶. q; vero. vbi patet q; pena soluta que erat in compromisso nō potest peti vt stetur sententie nisi addatur vt soluta pena stet arbitrio. ff. de trāsac. l. penul. ꝛ. C. eo. l. cum ꝓponas.

8 ¶ Secunda pena dicitur consuetudinaria de qua in. c. dilectus. de offi. ordi. sed hodie nō est in vsu: sed si esset in aliquo loco posset exigi ēt a religiosis vt ibidem.

9 ¶ Tertia pena dī contumacie punitiue. Nec de iure ciuili petebať vt in. l. ij. ff. de colla. bo. ꝛ C. de mō mulcta. l. illustris. sed de iure canonico nō potest peti a patre nisi q̄ꝫtuꝫ est interesse suū. c. i. de dolo ꝛ contu. vel nisi petatur ad satisfactionē iniurie. vt in. c. olim. de iniurijs. Iudex tamen si habet potestatem mulctandi sicut habet ordinarius: vt in. l. ij. in fi. ff. de iudi. bñ poterit exigere.

10 ¶ Quarta pena dī iudicialis. ꝛ hec potest peti sicut cum quis obligauit se sub pena. r. ad probandum aliquid in. c. cum dilectus. de elec. sed hec non petitur a clericis ꝛ a religiosis nisi pro interesse suo.

11 ¶ Quinta pena est arbitralis. ꝛ hec petitur ab eo qui non seruat arbitrium. c. dilecti. de arbi. ꝛ hoc potest peti a quocunq;. vt in. d. c. dilecti. ꝛ ibi glo.

12 ¶ Sexta pena dī cōuentionalis quā partes ex iudicio inter se imponūt. ꝛ peti potest quātū interest. l. ꝑdia. ff. de ac. emp. ti. ꝛ vendi. fm Jo. ¶do. Anto. in. d. c. dilecti. Sed fm Jnno. in. c.

Universidad de Deusto
Biblioteca

suã.de penis.t ꝟDa.in.d.c.dilecti.põt ẽt peti si
excedat inter esse:nisi sit in fraudẽ posita:sed ñ
credo a clericis seu religiosis:secus a laicis t p̃
sumitur in fraudẽ vsuraꝝ posita qñ simplicit
est posita sup ꝓmissione quantitatis.vt in.l.cũ
allegas.C.ō vsuris.t ibi per doc.t in.l.iulian⁹
§.idez ꝟPapinianus.ff.de ac.empti.t vendi.t
Bar.in.l.rogasti.§.i.ff.si cer.pe.t canonistę in
d.c.dilecti.Secus esset si apponerẽ sup facto.
vt in dictis iuribus.Sil'r nō p̃sumeret in frau
dem qñ ꝓmittit quantitas t postea factū.t vl
timo pena ſ3 do.Anto.in.d.c.dilecti.t allegat
Butri.in.d.l.cũ allegas.t Bar.in.d.§.i.t eam
sequo:nisi cõtrahens esset vsurari⁹:q̃uis Jo.
an.in addi.ad.Spe.teneat q̃ p̃sumit in frau
dẽ.t allegat Dy.in.d.l.cũ seruus.ff.de condi.t
demõ.Et vt intelligas pono tibi exẽplũ.ꝓmit
to tibi soluere centũ.t nisi dedero dabo tibi.r.
ꝓ pena.sic p̃sumit in fraudẽ.q̃ sup quãtita
te.Aliud exemplũ.ꝓmitto tibi facere domum
portare ligna.t nisi fecero soluã penam.sic nõ
p̃sumit in fraudẽ:q̃ est sup facto.Aliud exẽ
plũ.ꝓmitto tibi centũ in tali termino.t ꝓmit
to venire ad'iudicẽ t recipe preceptũ de soluẽ
do vel dando pignora.t si nõ fecero.ꝓmitto ti
bi soluere penã:sic nõ p̃sumit:q̃ ſ3 sit primo
quantitas:tũ post est factũ:t vltimo pena.

13 ¶Vtrũ ille qui ex ipotentia nõ facit ad qõd ob
ligaꝝ sub pena cuadat.ℛ.q̃ si logmur de pena
iuris vel statutoꝝ.sic est clarũ q̃ nõ incurritur
Idẽ dic de ſnia iudicis generaliter imponẽtis
penam. puta ercõicationis. ſm Fede. consi
lio.913.t sequitur ꝟDa.in.c.ꝟD.t.B. de offi.
deleg.q̃ verba generalia debent intelligi cimili
mõ.ar.l.si cui.ff.ō serui.t in.l.ratũ.t in.l.qõ di
cimus.ff.de solu.Si aũt spãliter imponit pe
nã.puta nisi cõparcas tali die excõmunico te.
tũc ſm ꝟDa.in.c.cũ sup cã.de testi.co.si ex ſnia
aperte constat q̃ iudex voluerit cũ ligare: siue
posset vel nõ.sic cũ ſnia sit nulla cũ ꝓtineat in
tolerabilẽ errorẽ nõ ligat.c.ꝓ tuas.de sen.exco.
similiter nõ ligat si apparet q̃ nõ voluit liga
re impotentẽ.puta q: dicit si ꝓtempseris vel si
distuleris cõparere tẽ.q: nõ potens nec ꝓmit
nit nec differt.vt dicit glo.in.c.q̃ sit.de elec.li.
vi.Si Vo nõ põt perpendimens iudicis sic q̃
ad deũ non ligat:sed quo ad eccleſiam t nos.t
sic intellige glo.in.d.c.vnico.viij.q.v. t i.d.c.cũ
sup cã.sed tũ ꝓbato impedimento nulla indi
get absolutione ſm Jo.t Spe.t placet ẽt ſm
ꝟDa.in.d.c.cum super cã. si esset ſnia pape: q:

debemus p̃sumere q̃ noluerit cũ ligare.ar.t.
nostrũ.vt eccleſiastica bñficia.t sic nõ esset ir
regularis ꝛ3 celebrasset.qõ bñ nota.Si aũt loq̃
mur de alijs penis sic certũ est q: in foro aie pe
ti nõ p̃t ſm Sco.in.iiij.di.xv.q.ij.nisi quãtũ
interesse importat.facit.c.ſignificante.de pig.
t.c.ij.de cõsti.t.c.ecclſis.de in integ.restitu.Et
ad.l.incendiũ.C.si cer.pe.quę vult vt incendiũ
nõ liberet qñ quantitas est in obligatione: q:
cũ obligatio sit in genere.vt.ff.ad.l.fal.l.in rõ
ne.§.diligenter.totũ genus perire non põt.ℛ.
q̃ qñ consistit in genere obligatio. verũ est q̃
obligatio ex impotẽtia nõ extinguiꝝ:ꝛ liberet
a pena.ꝓterea dicit Aug.in.l.rescriptũ.i ſn.
ff.de pac.q̃ etiaꝛ si teneamus q̃ fiscus habeat
tacitã hypotecam in malefic⁹ a ꝑtra delinq̃ẽ
tem nõ tñ p̃ferẽ creditorib⁹:imo creditores
p̃ferunt ei.allegat ter.cuꝛ sua glo.in.l.vnica.
C.de penis fisca.Ratio quia talis tractat delu
cro captando: t creditores de dãno vitando.
facit.l.fi.§.licẽtia.C.de iure delib. t.l.vnica.C.
de impo.in.descrip.t.l.fi.C.de codi.quod nota
bene ꝓ erigentibus penam vltra interesse suũ
ab illis qui sunt non soluendo: q: tenentur re
ſtituere eam creditoribus.

14 ¶Quid si obligatus sub certa pena ad aliquid
faciendũ vel dandũ ꝓ parte impleuit t ꝓ pte
nõ er culpa sua.ℛ.ꝟDa in.c.suã.de penis.q̃ si
obligatio est diuidua nõ cõmittit penã nisi ꝓ
parte nõ soluta. Si Vo est'indiuidua sic solvet
totã penam etiã de iure canonico.Et q̃ dicaꝝ
obligatio diuidua est qñ solutio partis p se va
let quo ad partẽ tantũ quantũ totũ ad se totũ
Indiuidua Vo dr̃ qñ non valet illa pars per
se.Exemplum promitto tibi scribere bibliam
t decretũ sic si scripsi solũ bibliam nõ soluam
penam in totum:q: obligatio est diuidua:quia
biblia per se valet ſm totũ suũ.secus si ꝓmisi
set scribere bibliã t scripsi quattuor quternos
certe nõ valet ꝓ biblia. t ideo obligatio erit
indiuidua q: ad nihil per se valere possunt sine
alijs.de hoc plene nota.in.l.stipulationes non
diuiduntur.ff.de verbo.obliga.t in.d.c.fuam.
vbi addit glo.hec vera quo ad penam que cõ
mittit in non dando vel nõ faciendo. Secus
qñ quis debet recipere.puta legatũ vel heredi
tatem si sic fecerit vel soluerit:q: nisi totum sa
ciet nõ habebit.vt in.l.mennus. t.l.cui fundus
ff.de condi.t demon. de quo vide plene in.l.si
seruus.ff.si quis cautio.

15 ¶Vtrũ statuta sint licita que solũ imponunt

pecuniariã penã ꝓ homicidio:adulterio:t hu
iusmodi.ℛ.Jo.t sequit ꝟDa.in.c.ij. de delic.
puer.q̃ nõ.q: boies exponũtur venales ad de
linquendũ:q: ml'ti bene timent cruciatus qui
nõ timent penam pecuniariã:vt habeant suũ
intentũ.ar.l.in seruoꝝ.t in.l.aut facta.ff.de pe
nis.t in aut.de manda.prin.§.oportet.

16 ¶Vtrũ ꝓmittens sub certa pena habere ratũ
cõmittat penaꝛ contrauenicns de facto.ℛ.ſm
Bar.in.l.id quod pauperibus.C. de epi. t cle.
q̃ non.Secus si promisisset habere ratuꝛ t fir
mum:quia ratum refertur ad ius:t firmuꝛ ad
factum. vt in glo.d.l.

17 ¶Vtrũ tps p̃fixũ in odiũ negligentis currat
ignoranti:vel legitime impedito.ℛ. ſm ꝟDa.i
c.q: diuersitatẽ.de concess.preben.q̃ nõ.Secus
qñ p̃figiꝝ nõ in odiũ negligentie sed in fauo
rem.vt p3 in.l.genero.ff.de bis q no.infa. vbi
tempus anni currit mulieri ignoranti mortez
mariti.t vide glo.in.c.statutũ. de preben.li.vi.
Et no.Spe.de edic.instru. vbi dicit q̃ ꝛ3 execu
tor testamenti nõ potuerit exequi infra annuꝝ
nihilominus executio devoluitur ad ep̃m.ar.l.
nulli.C.de epi.t cle.t.c.nos quidez.de testa.rõ
q: est in fauorem defuncti.

18 ¶Vtrũ inder possit augeri vel minuere penã
legis vel statutoꝝ.ℛ.ſm Jo.in.c in archiepa
tu.de rapto.q̃ si ,pcedit extraordinarie sic põt
Quid ergo.ff.de bis qui no.infa.Si Vo ,pce
dit ordinarie sic nõ põt inder delegatus.vt no.
in.c.de causis.de officio dele. Juder Vo ordi
narius potest ex causa mitigare vt no.Bar.in
d.Quid ergo.t sequt ꝟDa.in.c.ij.de emptio. t
vendi.facit.c.at si clerici.de iudi.Ber. Vo in
d.c.de causis.t de accusationibus in.c.sup his
dicit hoc verũ quando potest dispensare super
crimine,alꝫ nõ potest minuere etiam ex causa
Nota tũ qñ quis pluribus legibus pro codez
delicto diuersis penis potest puniri si ab aliq̃
iudice ponitur ei minor:non poterit aliquo
modo puniri alia pena. vt in.l. qui de crimi
ne.C.de accusati.t ibi Ange.t Sali.in.d.l.qui
de crimine. Vnde tenet Tho.xxij.q.lxvij.q̃ si
dimittit penaꝛ in casu quo nõ põt tenetur ad
restitutionem cõmunitati vel accusatori si in
tererat eius vt puniretur. Si Vo aurit tenẽ
reꝛtũ quo concor. Jo.t Ray.

19 ¶Vtrũ exigens penam maiorem q̃ſ sit dam
nũ illatum excusentur.ℛ.ſm Rodoñ.q̃ si ſm
consuetudinẽ legitimã t iudiciũ regis exigunt
excusantur etiã persone ecclesiastice qñ subest

cã t ordo iuris seruat:nec est corrupta intentõ
vt.s.hoc faciant ꝓpter auariciam: sed propter
iusticiam.Tutius tñ esset pauperibus ꝓgare
illud plus.

20 ¶Vtrũ pena apposita sup ꝺctu nullo vel qui
nõ tenuit vel ipso iure vel p sniaꝛ iudicis reuo
catus est sit soluẽda.ℛ.Jnno.in.c.ij.ō pcarijs
q̃ nõ.q: vbi principale nõ tꝛ nec accessorium.
c.inter dilectos.§.cctexꝝ.de fi.instru.c.si diligẽ
ti.de fo.cõpe.c.querelã.ne prela.vices suas.

21 ¶Cui debet applicari pena.ℛ.q̃ pena iuris t
statutoꝝ regulariter applicatur fisco.qñ intro
ducit accusationẽ.l.mulctaꝝ.C.de mõ mulcta.
Sed qñ introducit actionẽ applicatur parti.l.
iij.ff.de sepul.vio. Similiter qñ loquitur sim
pliciter videtur introducere actionẽ.ar.d.l.iij.
De alijs aũt penis tenet Boff.q̃ si contingit
damnũ vel iniuria alicuius illi applicabitur.ō
pe.c.ij. Si Vo nõ respiciat damnũ alterius sic
applicabitur vel parti si est conuentionalis vl
iudici vel fisco ſm q̃ de ea est statutũ.

22 ¶Vtrũ pena imposita ꝓpter crimẽ simplici
sine p̃finitõne tpis sit perpetua.ℛ. ꝟDa.in.c.
er litteris.de consti.q̃ pena imposita ,ppter cri
men sine causę cognitione.puta ,ppter interlo
cutoriam iudicis intelligiꝝ tpalis:t durat so
lum durante eius officio:vtputa interdicit offi
ciũ vl'ercercitiũ alicui.ter.no.ſm cõmunẽ intel
lectuꝛ in.l.fina.ff.de pe.Idem no. Jnno. in.c.
q̃ translationẽ.de officio lega.qõ limita in pe
na successiua:q: momentanea pena est ꝓpetua
puta mulctauit in pecunia aut in corpore:t hu
iusmodi.facit.l.illicitas.in.fi.ff.ō officio p̃si.
Si Vo fuit imposita cum causę cognitione. t
delictum merebatur vt esset perpetua: sic erit
ꝓpetua. Secus si delictũ nõ merebaꝝ penã p̃
petuã:ar.optimuꝛ in.l.si p̃ses.ff.de pe. t fuit
dictuꝛ Oldra.qõ sequunt cõiter doc.in.d.c. ex
litteris. Jn dubio Vo intelligiꝝ tpalis.

23 ¶Vtrũ pena extendaꝝ extra territoriũ ipsã im
ponentis.ℛ. ꝟDa.in.c.postulasti.de fo.cõpe.q̃
aut respicit psonã. Et sic tenet tripl'r. Aut pri
mo'diminuẽdo ei⁹ statũ sic infamia:ercõicatõ
interdictũ:t hmõi.t sic cũ sint affectue psone
porrigũt effectũ suũ extra territoriũ ẽt q: sequãt
cũ.sic lepra leproſũ.l.er ea.ff.de postulã.pp qõ
dicit Bar. in.l.qui vltimo.ff.de pe.q̃ semel cõ
dẽnat⁹ ad mortẽ q̃uis effugiat.nihilomin⁹ re
manet seru⁹ pene vbicũq̃ fuerit.t iõ nõ pote
rit facere testñ nec ꝓtrahere t sitia. facit.d.l.q
vltimo.t in aut.sed hodie.C.ō dona.inter vir.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ꝛ vro. Aut scđo interdicendo certū locū. puta ne vadat ad talem locū. vel vt moꝛet in tali loco. ꝛ sic nō poꝛrigit ex territoꝛiū: nisi p quādā ꝓsequentiā. puta qꝛ detentus in loco habitatōnis videt. interdictus ēt est ei locus originis. cuius sit extra territoꝛiū. de quo dic vt in. l. relegatoꝛ. §. i. ꝛ. §. interdicere. ff. de interdictis. ¶ Oct quā. l. dicit Bar. qꝛ nō pōt ciuitas imponere suo ciui vt moꝛet. in tali loco nō subdito nec ēt pōt interdicere ne vadat ad talē locū nō subditū ꝛ ß qñ fit in penā illius ꝑ quē ferť snia Secus si fit statutū ne subditi vadant ad talē locū nō subditū pp cōmoditatē ciuitatis. vl' in odiū eoꝝ ad quos iret qꝛ valet. facit. l. fi. ff. de decre. ab oꝛ. fa. Aut tertio respicit certā artez. puta qꝛ nō crerceat talē artē. ꝛ sic nō poꝛrigit ex territoꝛiū. vt ē bonꝰ ter. i. d. l. er. ca. p quā dicit Bar. in. l. cunctos pplos. C. de sū. tri. q; statutū ptinēs. ꝓhibitionē odiosā nō poꝛrigit in dubio extra territoꝛiū. ꝛ ideo dicit qꝛ filia q̄ ex statuto nō succedit. cum tale statutū sit odiosū l. maximū viciū. C. de libe. pꝛete. qꝛ nihilominꝰ potest succedere in bonis alibi sitis. Et simili puto qꝛ snia pꝛiuans aliquem beneficijs suis in dubio intelligeť de beneficijs que habet in territoꝛio disponētis. Aut respicit bona. puta qꝛ publicat ea. ꝛ tunc si fit de iure cōi. sic poꝛrigit ad bona sita extra territoꝛiū. ꝛ remanēt ibi ranꝗ vacātia. sed occupanť p iudicē territoꝛij ar. l. a diuo pio. §. i. ff. de re iudi. ꝛ. l. cū vnꝰ. ff. de bo. auc. iudi. pos. Si Xo fit ō iure spāli. tūc dic vt no. Bar. in. d. l. cunctos pplos. ꝛ qō no. Jo. an. in. c. cū secundū. de here. li. vi. vbi cōcludit qꝛ pena nō extenditur vltra territoꝛiū.

14 ¶ Vtrū qs possit puniri in loco domicilij de delicto alibi cōmisso. ff. ꝓpa. in. c. licet. de fo. cō pe. qꝛ sic. nisi requiraꝛ remissio p iudicē delicti quā dz facere si delictū ē atroꝛ. als ñ si ñ vult.

25 ¶ Vtrū mandans delictum fieri in alio loco debeat puniri vbi mandauit: vel vbi cōmissū est. ff. ꝓpa. in. d. c. licet. qꝛ cōis cōclusio Bar. ꝛ alioꝝ est in. l. si vt ꝓponit. ff. de fideiuss. qꝛ vbi delictū factū est: qꝛ ibi destinatꝰ est effectus delicti. facit cle. pastoꝛalis. de re. indi. Idē dicas i teste falso q dz puniri p iudicē ad quē eius attestatio transmittit. si sciebat illne debere transmitti. ꝓpōt tñ puniri in loco vbi deliqt. ꝛ locꝰ erit ꝓcuꝛtioni si ambo iudices ꝛcurꝛāt. sic de illo q de loco exempto mittēs sagittā. vulnerauit aliū in loco nō exempto. vt in. c. i. de ꝑsōpt; ꝛ qō ibi no. Sic siliter ille q deliquit in ꝓfinib⁹ qꝛ verū est dicere in cuiuslibet territoꝛio deliqsse. arg. l. arboꝝ. ff. cōi. diuid. Secus si ignoꝛabat illuc attestationē transmitti. qꝛ tunc debet puniri vbi deliquit. vbi agit de pena falsi. facit. l. erigere dotem. ff. de iudi. vbi attēdit locus ad quē destinat effectus matrimonij. Idē dic de notario q facit falsū instrm.

¶ Quid de officialib⁹ deputatis q nō accusāt quos inueniūt de nocte. ꝛ hmōi. ff. q; peccant mortaliter si se obligauerūt ad accusandū. vel pacto vel iuramēto. Si Xo nō se obligauerūt ad accusandū. nō peccant nō accusando. nisi faciant in fauendo malis cōmittendis. Et si qd acceperūt ꝑ fi accusando tenenť illud restituere vel fisco: vel illi cui pena erat applicanda. Et vltra ēt vsq; ad complemētū pene exacte si accusassent. sm doctrinā Tho. xxij. q. lx vij. vt ꝓz. §. §. xviij. i fi. Fallit hoc in criminalibus. vbi esset infligenda pena coꝛpalis. qꝛ si desisterent ex compassione etiam si aliquid acciperent ꝑ nō accusando iz turpiter acciperent non tamen tenerenť illud restituere de necessitate. 16

Enitentia

si virtus q̄ cōmissa mala cum emendatiōis ꝓposito plangim⁹ ꝛ odimus. et plangēda vlteriꝰ cōmittere nolum⁹ mgr in. iiij. scn. di. xiiij. ꝛ est vnū ō sacris nouelegis. quo bñ dispositis semp pctā remittunť de sū. tri. c. i. §. sacrim.

¶ Pnia. v. modis dr. Prima dr solēnis que imponiť sm illū modū. de q̄ in. c. in capite. l. di. quā omitto cū hodie nō sit in vsu. 1

¶ Scđa dr publica q̄ fit in facie ecclesie ꝛ publice ꝛ differt a solēni. Tū in mō. qꝛ in ista nō seruať ille modꝰ de quo in. d. c. in capite. Tū ēt qꝛ ista pōt imponi a simplici cōfessore. sm Buil. duran. Bof. ꝛ Jo. ar. c. penitentes. l. di. ꝛ. xxx. di. si quis pꝛesbr. de pe. ꝛ re. quchitū. Nec ob. c. accedentib⁹. de exce. pla. vbi reꝓhenduntť abbates. q publicā pniam imponebant: qꝛ ibi accipiť publica ꝑ solēnitatē solū imponiť ab epo. ꝛ hoc verū nisi aliud habeat ꝓsuetudo. Item ꝛ iij. differt. qꝛ ista publica iteraťr: solēnis Xo nō potest. 2

¶ Sed quero qñ dz imponi pnia solennis vel publica. ff. ꝓpa. in. c. q̄sitū. de pe. ꝛ re. q; ꝑ delicto graui ꝛ scādaliqđ totā vrbē deberet imponi solēnis. d. c. in capite. Si Xo est graue ꝛ publicū sed nō scandaliqđ: tūc imponeť pnia publica sed nō solēnis. vt no. in. c. fi. xxvi. q. vi. nūcto. c. i. de pe. ꝛ re. Si āt sit graue sed occultū: ꝛ etiā aliquib⁹ notū. tūc nec solēnis nec publica dz ponι. Et iō reꝓbat ꝓsuetudinē illoꝝ qui mulieribus ꝑ critione pueroꝝ quos penes se habebāt in lecto ponūt publicā pniam: ꝛ vide ē in. d. c. i. ꝛ in. c. statuimus. de male. ꝛ in. c. fi. de bi. qui. fi. ꝑ. occi. 3

4 ¶ Quib⁹ pōt ponι solēnis pnia. ff. qꝛ nec clericis: nec religiosis: nec ēt laicis insignibus dz ponι. ar. d. c. in capite. Et hoc verū nisi clericꝰ sit depositus. l. di. ꝓfirmandū.

5 ¶ Quis ē effectus pnie solēnis. ff. qꝛ laicꝰ pꝰ eā non pōt ad ordines ꝓmoueri. l. di. illud. nec clericus ad supiores: vt dr ibidem: pōt tñ eos dispēsare i ordinib⁹ minoꝝibus non aūt ad sacros. l. di. placuit. Itē nō dz matrimoniuz ꝓbēpur si cōtrahit tz. Juuenis tñ nō ꝓhibeť ꝓbore. itē nec mūitiā assumere. xxiij. q. ij. §. de penitētibus. ꝛ. c. antiqui. cū alijs. c. itē nec laicalē habitū deferre. l. di. c. vltꝛ. itē dz viuere sm regulā ecclesiasticā. de pe. di. v. cōtrariū. ꝛ. c. se. Itē cōueniēdus ē sub ecclesiastico iudice. xi. q. i. aliud. de pe. di. i. aliud. itē fit ifamis nō rōne pemtētie: sed rōne crimims publicati: qō⁹ vez itellige qñ ꝑ snam iudicis ponit. Secus si ex deuotiōe quis publicā pniam facit sm Host. de officio Archipre. c. ij.

6 ¶ Tertia pnia dr priuata. ꝛ dicit Sco. in. iiij. di. xiij. q. i. circa fi. q. qꝛ de vi vocabuli penitē idē est qꝛ penā tenere. Nec aūt nō tñ importat passionē pene vt inherenti. sed etiā actionē volentis respectu pene. Vnde pnia actualis ē punitio voluntaria vel voluntas punitōnis. ꝛ in hac est considerare. Primo velle peccatū pnire seu vindicare. Secūdo se peccasse nolle siue petū dētestari. Tertio punitionē iā inflictam velle libere acceptare. Quarto penā inflictam patienter ferre. In quolibet hoꝝ actuū saluať ꝓprietas vocabuli huius penitere ꝛ in ipsis ꝑ pric cōsistit eius significatū.

7 ¶ De quibus peccatis dz hō ꝑenirere. ff. sm cōiter theologos. qꝛ de oībus peccatis mortalibus actualiter cōmissis. siue añ baptismū siue post. De venialibus Xo ꝛ sit expediens. non tñ est necessaria ad salutē in hoc mūdo. nisi in duobus casibus. Primo rōne dubij. vtrum. s. mortale vel veniale ne periculo se exponat. Scđo rōne periculi qñ dz aliquā affectionem venialē quā nisi reꝑmat dubitat ne trahat eā ad mortale sm. S. Bo. in. iiij. di. xvi. q. ij. ar. ij.

8 ¶ Vtrū requirať singulariter de quolibet. ff. ꝛ sic de cognitis. s. cū de illis spāliter cogitat ꝛ teneť spāliter de quolibet cogitare vt penitеat si adsit oportunitas ꝓportionata fragilitati hūane. aliter nō remittunť de lege cōi. De incognitis Xo si ignoꝛantia est invincibilis: vel excusabilis. nō teneť nisi in generali penitere: si Xo est crassa vel iexcusabilis: sic teneť in spāli penitere. qꝛ teneť dare operā vt ea cognoscat ꝛ penitеat. hec ex Ri. in. iiij. di. xvi. ar. iiij. q. ij.

¶ Vtrū possit agi penitentia de vno pctō moꝛ tali sine alio. ff. q; nō. qꝛ aut deus totū remittit aut nihil. ꝛ iō oꝛ penitеat de oībus. ter. est in. § item. de pe. di. iij. cōcoꝝ. Ri. in. iiij. di. xv. ar. i. q. vi. Distinguo tñ sic. qꝛ aut loquimur de pnia ꝑut per eam remittiť culpa ꝛ recōciliať homo deo. ꝛ sic cū radix satisfactionis sit vna. s. charitas que secū nō compatiť petū mortale. Ideo est verū qꝛ nō pōt fieri nisi de oībus fiat. Aut loquimur de pnia ꝓout directe respicit satisfactionē tpalis pene debite. ꝑ peccatis iaz dimissis quo ad cūl pā. ꝛ sic bene potest fieri de vno peccato sine alio. 9

¶ Que sunt partes pnie. ff. tres. contritio: confessio: ꝛ satisfactio. 10

¶ Quarta dr pnia. s. illa. que a sacerdote ꝑ peccatis confessis imponiť. de ista vide. §. confessio. vi. ꝛ. j. satisfactio. 11

¶ Quinta pnia dr illa de qua dr qꝛ regulariter ꝑ quolibet pctō mortali dz imponi septennis xxxiij. q. ij. hoc ipsū. ꝛ quō debeat itelligi Pda. declarat in. c. accepisti. de spon. duoꝝ. qꝛ debet in isto tpe semel bis vl' ter ieiunare i hebdomada. sm discretionē ꝛ iudiciū sacerdotis. ꝛ facit qō no. in. d. c. hoc ipsū. Et sic intellige oia iura vel que pniam imponunt p numerū dierū: seu annoꝝ nō specificandi modū in. c. accusasti. de accu. videť velle idē Pda. qꝛ cum ferie solēnes sint. ij. iiij. ꝛ. vi. vt in. c. penult. xi. q. iij. qꝛ sacerdos dz imponere. vt his diebꝰ singulis hebdomadis iciunet: ꝛ sic satisfactū ēt et hoc verū ni si ex cā aliud disposuerit sacerdos. vt in. c. deꝰ qui. de pe. et re. et in. c. quē peniter. de pe. di. iij. Mi cū hodie sint arbitrarie. dicit Jo. qꝛ dz sacerdos in pnia imponendo attēdere quid expediat ad salutē peccatoꝛi. etiā solū imponendo vnū pater noster. facit. c. alligant. xxvi. q. vij. sed quiť Pda. in. d. c. deus qui. vbi bonus ter. et de hoc vide Confessio. vi. 12

¶ Vtrū sacerdos possit dispensare in pena debita eā dimittendo. ff. Pda. in. c. sicut dignū. de homici. qꝛ sic. vt est pulcher ter. de pe. di. i. quē penitet. Et ideo bonū est vt sacerdos in impo- 13

Universidad de Deusto
Biblioteca

sitione penitentie dispenset cū confitente circa residuū pene si maior ells imponenda. vide ad hoc. s. indulgentia. §. v.

14 Utruz pnia facta in peccato mortali sit valida an sit iterāda. R. q fuit diuersa opi. Ri. i quol. i. q. x. tenet q satisfacit precepto confessionis: nec tenet reiterare: sed nō satisfacit pene debite in purgatorio. Alij distinguūt q pnie ex quibus manet aliquis effectus post satisfactionis actū nō sunt iterande sicut est iciuniū: clemosyna: & hmōi. alie aūt que non relinquūt aliquem effectum oportet reiterare: vt sunt orationes & huiusmodi. Sco. Vo in. uij. di. v. q. i. circa finem q. dicit q qui vere semel penitet & recipit penitentiā cōdignā impositā sibi ab ecclesia claue nō errante quantūcunqz postea recidiuet: nō tenebit̄ p illis peccatis p quibus illā pniaz recipit: nisi ad illā pniam sibi impositā: & si illam implet in charitate nō tm̄ soluit penā: sed meret̄ grām. Si aūt implet extra charitatē voluntarie soluit penā sed nō meret̄ grām. Si Vo illa pena ab eo exigat̄ extra charitatē pena quidem soluit̄: ez ipse nō soluat. prima quidē est satisfactio simpliciter: q placans & reconcilians scōa est satisfactio: q voluntaria redditio sed nō simpliciter: q nec placans nec reconciliās. tertia ē satispassio vltra quā nō exigit̄ vltrior pena. Ex quo concludit q nō est necesse talem pniaz iterare: sed solū de peccato postea cōmisso. ponit exemplū de eo qui cōmisit crimen p quo precise meret̄ manus abscissionē: vñ si isti inuito abscindat̄ man⁹ satispatit̄ & satisfit regi sufficienter: nec fm iusticiā cogit̄ ad vlteriorē penā: q̄uis nō recipiat in grāz & amicitiā sic multo magis vbi quis sibi eā infligit. Vñ si talis p̄pter nouū mortale postea cōmissū dānaret̄: ante q̄z totā pniam impleuisset nō puniret̄ eternaliter: sed solū pena correspondēte illi pnie que ñ fuit hic expleta & tpaliter: q̄ exquo p iusticiā punitiuā imposita ē semel pena tpalis. hic de petō de quo vere penituit nunq̄z ei debet̄ nisi pena tpalis. & illa soluta nulla debet̄ alia p illis petis: sed tm̄ p alijs. Sda. Vo in. c. q̄ quidē. de pe. & re. & Archi. de pe. di. iij. §. vl. tenent q nō valet sed est iteranda simpliciter Sed ego teneo cū Sco. cui⁹ opi. videt̄ aperte tenere glo. singularis in. d. c. q quidā. vbi dicit q ez nō valeat talis quo ad vitā eternā: tñ valet ei q: sentiet fructū eius: cū de alio crimine pniaz egerit. de pe. di. iij. §. vlti. vbi ēt glo. ez q nō tenet̄ talē pniam reiterare: & has gl. cōiter sequunt̄ doc. & cū eis transeunt: ez Archi. dicat cōiter tenere contrariū & male.

¶ Utrū pnia in articulo mortis dilata valeat 15
R. fm oēs q sic p dicta Ezech. xviij. In quacūq̄z hora quersus fuerit petōr &c. Ez hora mortis cadit sub illo signo quacūq̄z. ergo &c. ez aduerte q est valde periculosū vsq̄z ad illud tps expectare. Et p̄pterea dicit Aug. de pe. di. viijm c. nullus quē sero penitet. oz nō solū deū time re iudicē: sed instū diligere nō tm̄ penā timeat sed antet̄ p gloria: dz eni de crimie dolere & ō oi eius predicta varietate. hec ille. Sed cū hec cōiter ñ adsint penitēti in extremis: tñ q̄ principaliter vt plurimū conuertunt̄ tales timore mortis & inferni: p̄z q̄ nisi mors imineret nō conuerterent̄: & ideo deficit primū necessariū. s. q nō cōuertit̄ q̄ diligit deū iustū. Itē nec cōuertit̄ principalit̄ pp gloriā: sed pp penā euitādā patet si de pena nō timeret p̄sentaret i malis vt priu. Itē cōiter deficit tertiū: q̄ cū sit quasi extra se ex infirmitate nō p̄t dolere ō singulis petis sicut tenet̄ nec cōfiteri. Et ideo credo verissimū dictū Piero. in tranſitu: vix inquit de centū milia hoim: quor mala fuit vita in morte diuinā indulgentiā obtinebit vnus. hec ille De materia pnie. vide. s. confessio. vi.

Ercussio dupler est. s. tpalis que fit malo & inutili sermone cū. s. indiscretus prelatus inutili sermone pcutit corda infirmor: & hec sp̄ de se est mala & petm̄ mortale: nisi aliqua circūstantia excuset̄. vt. xlv. di. c. vlt. Alia est pulsio corporalis q̄ fit corporali manu vel flagello vel simili: verberando: & hec si fit ex malicia vt ōdio est peccatū mortale: nisi esset in modico & leui: p̄z hoc in. c. i. xlv. di. iūcto. c. cp̄m ibidē. & i c. i. de clerico pcussore. q: si est clericus dz deponi q nō fieret: nisi esset mortale petm̄. Si Vo fiat ex charitate & cā correctionis & moderate sic licita est & meritoria in oibus ptātes: hūib⁹ in subditos suos. xlv. di. cū beatus. ita tm̄ q matrē pietas patrē Vo disciplina subditis prelatū exhibeat. vt. xlv. di. disciplina.

¶ Utrū clerici possint verberari. R. q cp̄s neminē dz verberare p̄pria manibus. lxxvi. di. nō liceat. Alij Vo prelati possunt clericos in minoribus ordinibus p̄ leuibus ēt culpis verberare. xlv. di. §. salamon. dūmodo fiat p eum ad quē ptinet. de sen. excō. c. cū volūtate. §. vlt. In sacris Vo existentes verberari nō debent nisi in maioribus criminibus. xxxv. di. c. aſi oīa

vide p. Salomonē de .l. h
quid agit pater p̄ filium

& d. c. cum beatus. alioquin essent excōicati. ar. a Prio sensu in. d. c. cū volūtate. in. §. si qui vero & de hoc. s. excōicatio. v. casu. i. & quō possunt ꝫ per alios clericos facere: non p̄ laicos: & ibi ponuntur multi casus in quibus potest percuti sine excōicatione.

1 ¶ Utrū religiosi similiē possint verberari. R. q sic a suis prelatis. ēt p leuib⁹ culpis. c. repte bensibilis. de appel. & de accu. c. qualiter & q̄n. i fi. Similiter possunt p alios regulares vel clericos seculares: nō p laicos: nisi q̄n sunt incorrigibiles. vt. s. in. d. casu. i.

Peregrinus dr̄ proprie qui cā deuotionis alicuas visitare vadit ecclesias: aut sanctor reliquias. vt no. in. c. romipetas. xxiij. q. iij. Et tales sunt sub p̄tectōne ecclesie. de treu. & pa. c. innouamus. Et qui tales rebus suis spoliat debet excōicari. vt i. d. c. si quis romipetas & duobus. c. se. Modie Vo p̄ p̄cessū curie sunt excōicati ipso facto: & a papa solū absolūtur qui romipetas spoliant. Item not. q̄ accedentes ad sedē aplicam interim cū rebus suis sub publica, protectione p̄sistunt. extra de peregrinis c. vnico. Unde istud est vltimū refugiū illorum qui grauant̄ ab aliquo delegato: vt arripiant iter ad sedem apostolicā: q: suspendūt eius iurisditionē. vt in. d. c. vnico.

1 ¶ Quid fiendū ō rebus eor si moriunt̄ in via R. Vo. q quicunqz aio retinendi accipit eas vel aliquid eor mortaliter peccat: q: sunt restituende heredibus eor si possint sciri: vel pauperibus erogande si ignorant̄: vel si forte non inuenitur qui eas deferat ad heredes: nec speratur in breui inueniri. Isec valet fm Vo. cō suetudo vel statutū in contrariū.

2 ¶ Peregrinus clericus quis dicatur. vide. s. ordo. iij. §. xvi.

3 ¶ Quō dz admitti. R. q oz habeat ltras cōmendaticias seu testimoniales vel pape vel sui ep̄i: & sic p̄t admitti: si mō figillū, p̄p̄ij ep̄i sit notum. ar. de preben. cū secundū. & de cens. fo p̄pe Si Vo nō sit notū oz sit figillū quinqz ep̄orum de cle. pere. c. i. Et si nullū prefator esset notus tunc vbi p̄t p̄iudicium magnū generari nō credit̄ etiam si centum haberet fm Inno. in. c. tua. co. ti. Ez vbi nullū p̄iudiciū p̄t euenire puta vult celebrare i secreto ex deuotōe: fic admittit̄ ēt si nullā faciat fidē fz Vo. i. c. tue. c. ti.

4 ¶ Quid si dicat se ltras amisisse. R. si p̄bat per duos testes amissionē & ñ tenor ear: & q sine vitio fuerūt admittit̄. de p̄uil. c. cū olim. in fi. no. Ber. in. c. i. eo. ti.

¶ Utrū recipiens ad ordines peregrinū sine 5
licentia sui prelati incurrat aliquā penā. dic vt s. irregularitas. §. xxxij.

Periculum vbi ē ibi & luerus collocari dz. l. fi. § sed cū i scōam. C. de. fur. & C. de ca. tol. l. vnica. §. p scōo. ff. de re. iur. l. fm naturā.

Periurium fm Vo. & Boff. dicit quadruplex.

Primo mō falsa iuratio: & sic p̄t esse triplicit̄. Primo q: est falsitas ex pte iurati: fiē cū qs iurat falsū qō credit esse ver: & si debita diligētia ē adhibita nullū ē petm̄. xxij. q. ij. homines. Si Vo nō ē adhibita dis: sed tm̄ alīq̄: sic est petm̄ veniale. Si Vo, pueniat ex ignorātia crassa vel supina iuris vel facti ē petm̄ mortale fm Ray. alle. xxij. q. v. q. piurat. pcor. Jo. an. p⁹ Tancr. i. c. tua nos. cl. i. de iureiurā. & Car. i cle. i. ō iurciur. Itē accusat a petō mortali i piurio, pbabilis error: fm Pa. i. c. tua nos. cl. ij. de iureiurā. puta cū qs credēs bñe rōnabilē cām appellā di appellar: ez p̄ius iurauerit ñ appellare ar. c. sacro. ō sen. exc. & c. qntaualliſ. de iureiurā. Scōo falsa iuratio ē ex pte iurāt̄ tm̄: vt cū qs iurat verū credēs esse falsū qō iurat. Tertio ex pte vtriusqz. s. cū qs iurat falsū sciens ee falsū. Et istis duob⁹ modis si fiat iocose ē petm̄ veniale fm Bof. xxij. q. ij. q̄ ait. & c. vltio. fz Vo thco. ē petm̄ mōtale pp irreuerētiā dei. Posz tm̄ dici q: mēdaciū iocosū nō sit, p̄p̄ie mendaciū. vt in. d. c. q̄ ait. Jō possz teneri opi. Boff. q: nō peccat mortaliter: q: nō, p̄p̄ie piurat. Sed opi. theologor & tutior: mlto magis peccat si fiat serioſe. xxij. q. ij. hoies. Qō tm̄ sic limitat. S. Vo. & Ri. i. iij. di. ix. si deliberat de dicto p̄firmādo & iuramēto p qō est p̄firmandū. Secus esset si deliberaret de dicto: sed nō de iuramēto q: sic nō peccat mortaliter: ez sit veniale q̄ue. Similiē est petm̄ veniale q̄n de neutro deliberat: sed totū, pfert ex surreptōe: nisi qs deliberare posset: & tm̄ contineret: q: sic mortaliē peccaret: ēt ex surreptiōe, p̄pter p̄temptū. Datur ēt alia limitatio fz Pe. aureo. ca. di. Si iuramētū fit p ea p q̄ hoies p̄sueuerūt iurare: q̄n volūt veritatē infallibilē assumere in testimoniū dicti sui vltimatū. Sec⁹ eēt si assumeret signū qō nō ē ad tale testimoniū institutū: & sine alio iurandi intelligе q̄n piurat p. deū sicut cōiter iurat̄: q: sic nō esset peccatū mortale fm eum: qō no. q:

Universidad de Deusto
Biblioteca

facit pro istis mulieribus que iurant p mea fi
dem in veritate p istu ignē t hmōi: vt nō pec
cent mortaliē cū piurāt: qz nec iurare intendūt
nec quibus iurat accipiunt p iuramento.

1 ¶ Scdo mō dr piuriū iuramenti transgressio:
t si iuratio fuit sup re mala: vt nō tre ad eccle
siam t filia: sic peccauit mortaliter iurando: t
tenet de precepto facere oppositū. xxij. q. iiij. c.
i.ij.iij.t.iiij. Qō limito ō re mala de pctō mo
tali: secus de veniali. de quo dic vt. s. iuramen
tū. v. §. ij. Si Vo fuit sup re superarogationis
sic sil'r peccauit mortaliter iurando. Sed nō te
net facere oppositū: qz nō tenet intrare religio
nē qui iurauit nō intrare: nō tū tenet iuramen
tū seruare. hec Aureo. Si aūt iuramentū pro
missoriū erat licitum t obligatorium sic peccat
mortaliter periurando. s. nō seruando qō iura
mēto ꝓmisit. Fallit hoc in. xxvij. casib⁹ in qb⁹
nō obligat. de quib⁹ vide. s. iuramentū. v.

2 ¶ Tertio mō dr piuriū indiscreta iuratio. s. cū
quis iurauit sine iudicio discretionis ꝑsiderā
do qō iuret. t vtrū sit verū vel seruabile. t sic
fm Bof. est pctm veniale. xxv. di. §. crimunis. i
fi. Ber. Vo i. c. tua. de iureiur. dicit q si fiat cū
deliberatiōe: sic est peccatū mortale. de iureiur.
sicut ex litteris. Si Vo iocose t incaute: sic est
peccatum veniale. xxv. di. §. alias ea demum. t
cum Ber. concor. Sanct. Bona. Ricar. t theo
logi. in. iij. di. xxxix.

3 ¶ Quarto mō dr piuriū affirmatio dubitatō
nis. vt cū qs illud de quo dubitat asserit cū cer
titudine efficaci iuramento ꝓfirmata. t sic pec
cat mortaliter fm Aureo. Secus si asseret il
lud humano mō sicut pōt sciri, in talibus. sicut
ñdet ordinandis quantū ꝓmittit humana fra
gilitas. qz nō esset mortale fm eūdē Aureo.

4 ¶ Quid de illo qui iurat p verbū credo cū tū in
veritate nō sic credat. ff. q. quo ad deū piurus
est t peccat mortaliter. sed quo ad fox ꝓtentio
sum nō. ēt si ꝓbaret postea ꝓtrium eius qō iu
rauit. vt no. ¶Da. in. c. ex lris. de iureiur. t facit
c. cum impositionibus. de iureiuran. li. vi. Rō
qz nemo pōt dare testimoniū de ꝑscia alterius
nisi ipse cuius est t deus.

5 ¶ Vtrū credens ꝓuenire iuramento qui tū nō
facit. cremplū nō credebā satisfactū creditori
cui iurauerā. cum tū foret satisfactum peccet
mortaliter. ff. q. sic. fm no. per ¶Da. in. c quan
to de iureiuran.

6 ¶ Vtrū ois piurus sit infamis. ff. ¶Da. in. c. te
stimoniū. de testi. fm leges distinguit. Aut qs
iurauit de preterito vel de pñti. t sic nō efficit
infamis ipso iure. lz falsū iurauerit. p. l. i. ij. t vl.
ff. de crimine stellio. t sic intellige. c. cū dilectus
in fi. de or. cog. Si tū condēnaret efficeret in
famis. nō tū rōne iuramenti q3 falsitatis. Si
Vo iurauit de futuro t nō seruauit. tūc si iura
uit sibi vel deo nō efficit infamis. Secꝰ si iura
uit ei cū quo ꝓtraxit ꝓtraueniendo iuramento
vel pactioni. qz sic efficit infamis. t sic intellige
l. si quis maior. C. de transac. t hoc voluit in ef
fectu glo. t Bar. in. l. lucius. ff. ō his qui no. in
fa. Sentit Jo. ō ligna. in. d. c. testimoniū. t Ar
chi. in. c. auctoritatem. xv. q. vi. t in. c. paruli.
xxij. q. v. t placet etiam de iure canonico cū nō
reperiam contrariū.

7 ¶ Vtrū ius vel metus excuset a pctō mortali
piuriū. ff. q. in iuramento assertorio cōit tenet
q nō. c. sacris. qō metus cā. qz nullꝰ pōt absolu
te cogi ad iuramentū falsū. Sed in iuramento
ꝓmissorio fuit diuersitas. Tho. xxij. q. iij. ar. i. t
Ri. vbi. s. ar. ij. q. iij. t multi alij tenēt q pec
cat mortaliter si nō seruat. Ad. c. verū. de iure
iur. ff. q. loquit in iudicio fori. ¶De. Aure. vbi
s. tenet q peccat venialiē. t hoc sequit Jo. an.
t multi alij t placet. t vide. s. iuramentū. v. §.
ir. cum duobus sequentibus.

8 ¶ Qō est graui⁹ piuriū vel homicidiū. ff. qdā
dicūt q piuriū est grauius pctō: qz est ꝑ rōnis
ordinē directe t imediate respicientē deū. t ho
micidiū ꝑ ordinē respicientē ꝓximū. Alij ꝑ vt
Ri. vbi. s. q. iiij. ar. i. q non sit grauius. Rō qz
homicidiū directe ꝓriat actui ꝛ virtuti digni
ori. s. charitati respectu actus secundarij. s. dilī
ges ꝓximū. ¶Periuriū aūt directe est ꝑ actum
virtutis latric. sed charitas est nobilior q3 la
tria. qz nobilius est ꝓximū diligere q3 verū er
causa legitima iurare. ergo ē graui⁹ homicidiū
q3 periuriū. t magis placet. t primam rationē
dico negandaz simpliciter: qz sic sequeret q la
bozans in festo grauius peccaret q3 homicida
quod non est verum. Verum est q periurium
est grauissimū post homicidium. Ideo impo
nitur penitentia q iciunct. xl. dies in pane t
aqua. t. vij. sequentes ānos peniteat. t nunq3
fit sine penitentia. vi. q. i. quicunqz. t xxij. q. v.
si quis se periurauerit.

9 ¶ Vtrum sit grauius periurium adulterio. ff.
Ricar. vbi. s. ar. ij. q sic. Ratio quia peccatum
dicitur grauius qō corrumpit ordinē digniō
rem. Certum est autem q ille ordo est dignior
qm debet esse hois ad deum imediate t directe

q3 ille qui debet esse ad deum t ad ꝓximū me
diante ꝓximo. primus autem ordo corrum
pitur p periurium. secundus per adulterium:
nec perfectius corrumpitur secundus per ad
ulterium q3 primus per periurium. Adulterium
non est propinquius maxime iniurie que pos
sit esse contra deum: imo econuerso: periurium
est propinquius blassemie: que est contra deum
et odio eius q3 adulteriū homicidio.

i ¶ Vtrū peccet ēt ꝑsona ꝓuata q exigit iuramē
tū de eo qō nescit: sed dubitat ō veritate. ff. fz
Aug. qz hoc ex hūana infirmitate ꝓcedit q ñ
peccat. Sed si scit veritatē t cogit iurare quez
scit, falsū iurat⁹ peccat mortaliter. xxij. q. ij. q
exigit. qō intellige vt. s. iuramentū. iij. §. ri.

ii ¶ Vtrū clericus nulla societate coactus veni
ens contra ꝓpriam ꝓmissionem vallatā fidei
interpositione sit priuandus suo beneficio. ff.
tenent Jo. Ber. t ¶Jo. in. c. querelā. ne prelati
vices suas. ¶Da. in. c. querelam. de iureiuran. q
debet priuari q: sic est periurus qui fide inter
posita ꝓmissuz frangit sicut qui periurat. t cū
piurus sit priuandus bñficio t deponend⁹ ab
ordine. vt probat in. c. cū non ab hoic. de iudi.
sic t frangens ꝓmissū fidei interpositione val
latā Archi. in. c. iuramenti. xxij. q. v. tenet q nō
q3 non est ita graue peccatum contrauenire ꝓ
missioni tali sicut iuramento. t cum Archi. est
do. Anto. t magis placet cum non inueniat ta
lis pena expressa sicut contra periuros. Et que
differentia sit inter fidei interpositionē t iura
mentū. vide iuramentū. i. §. vi.

iii ¶ Vtrū collatō facta de bñficio ecclesiastico p
iuro sit nulla ipso iure. ff. ¶Da. in. d. c. querelaz
de iureiur. q sic. de re. iur. infamibus. li. vi.

iv ¶ An aūt piurus cū sit infamis ꝑdat ipso iure
beneficiū. vide. s. infamia. §. ir.

Ermissio quot modis accipi
tur. vide. j. vsura.
ij. §. xiiij.

Ermutatio est vni⁹ rei cer
te ꝓ altera re
recta vicaria prestatio. C. de re. pmu. l. i
in glo. Et nota q permutatio nō inuenit ꝓ nisi
in genere t sic adaptat cōtractibus noiatis t
innominatis fm qō no. i. ff. co. ti. ff. t. C. vñ q3 ñ
dat vna spēs ꝓ altera sic est contractus innō
minatus: t nō pmutatio in specie. ꝓ hoc tex.
in. l. naturalis. §. i. ff. de prescrip. verbis. Blo. tū
t Bal. in. l. i. C. eo. dicūt q: imo inuenit permu
tatio in specie. s. q3 dat spēs certa p specie alia
certa. puta iste liber valens centū, p illa possessi
one ciusdē precij. Sed q3 dat genus p genere
vel ꝓ specie: vel species ꝓ genere. tūc est cō
tractus innominatus. nō pmutatio in specie
t sic itelligūt. d. l. naturalis. t ē veri⁹ q3 primū

1 ¶ Quō contrahitur permutatio. ff. rex inter
uentu. nō ex solo pacto q: ex sola conuentione
pmutationis nulla re bincinde secuta neutri
cōpetit aliqua actio. C. eo. l. ex placito. qz est nu
dum pactum. vt no. glo. in. d. l. i.

2 ¶ Vtrū statutū loquens de emptione habeat
locū in pmutatione. ff. q: in statutis iuris cōis
appellatione venditionis venit pmutatio fm
Bicho. de neapo. in. l. i. §. si quis in fraudez. ff.
si quid in frau. patro. t Buil. de cuneo. in. l. de
quibus. ff. de le. dicit q: oia que ō iure cōmuni
loquunt in venditione habent locū in pmuta
tione. facit. c. i. de his que fi. a ꝑla. in verbo vē
dere: vel permutare. Jn statutis Vo municipa
libus: tunc si est odiosū nō habet locū. Si Vo
est fauorabile: sic habebit locū t sic concor. iura
que videntur diuersa t doc.

3 ¶ Vtrū pmutatio bñficiorꝫ possit fieri sine au
ctoritate superioris. ff. q nō. c. quesitū. eo. ti. de
excess. prela. c. sicut vnire. ō censi., phibemus. de
preben. maioriꝫ, t q ꝓpria temeritate hāc p
mutationē fecerint priuandi sūt. eo. ti. cū olim
Fallit ꝓ qñ agit solū ō ꝓprietate. puta cū duo
epi litigāt sup aliqua ecclesia quā vnꝰ dicit de
bere esse sibi subiectā alter possidens negat. sic
poterit fieri permutatio q: vnus habeat vnaz
ecclesiā sibi subiectā alter alterā. Secus si age
ret: vt talis in tali beneficio recipet: vel intitu
laretur. qz nō pōt sine auctoritate superioris.

4 ¶ Vtrū clerici possint inire tractatū de pmuta
tione prebendaꝝ vel dignitatū t alioꝝ ecclesi
asticoꝝ bñficioꝝ. ff. q: quentionē inī se facere
nō possunt. vt in. d. c. quesitū. Tractatū aūt inire
pñt. dūmō ꝓmissionē vel pactionē nō faciant
t de hoc habes tex. cū glo. in cle. i. in verbo vo
lentibus. eo. ti. t tz Jo. an. in addi. ad Spc. i. ff
eo. t in. c. i. eo. ti. li. vi. t ¶Da. in. d. c. quesitū. Rō
qz tractatus nō includit deliberatū cōsensū. c.
fi. de bif que fi. a ma. parte ca. t iō pñt tractare
sed nō ꝓcludere sed supponere se dispositōi su
perioris ad quē ptinet talis collatio. Jnno. tū
in. d. c. quesitū. tenet q prebende eiusdē ecclesie
t eiusdē qualitatis possunt ēt pmutare sine au
ctoritate superioris. lz contrariū tencāt Jo. t
Jo. de lig. in. c. fi. eo. ti. qō est tuti⁹. lz Jnno. opi
nio possit teneri post factum fm Jo. de imola.

Universidad de Deusto
Biblioteca

adulti tñ doc. tenent q̄ nec etiam tractatuz in permutatione beneficiox possunt habere. sed mihi nō placet. tum q̄ episcopus aut aliuſ prelatus ad quē ſpectat nō poteſt dictam permutationem facere ſine eis quox ſunt ſm do. Anto. in. c. i. eo. niſi ex neceſſitate vel ex cā ſm glo. in. c. i. de re. eccle. non alie. que tñ nō ſm aſſertionē epi credeē ſm Bul. in cle. i. de electi. ſed oportet probetur: t ſic patet q̄ oportet eos prius tractare: aliter eſſent beſtie. tum etiā q̄ niſi prius tractarent nunq̄ conuenirent ante prelatum p permutatione fienda.

5 ¶ Vtrū auctoritas ptineat ad epm̄ de pmutatione ſuox inferiox. ſ. q̄ nō. niſi ad ipſū pertineat collatio vel inſtitutio illox būficiox. ſed ptinet ad eū ad quē collatio vel inſtitutio ptinet ar. c. ad hoc. ℔. fi. de officio Archi. t in. c. ſup eo in fi. de offi. dele. Si Ño ad vnū ptinet electio puta ad canonicos t ad aliū cōfirmatio neceſſario requirit cōſenſus coox qui hñt eligere ſm Jo. an. ar. d. c. ad hoc. Si aūt epūs pmutet cum capitulo requirit auctoritas Archiepi. c. i. ō re. ec. nō alie. cū Ño pmutare vult cū alijs ſufficit conſenſus capituli ſui ſm Ño. Qñ Ño ptinet ad ſuperiorē t ad capitulū collatio. ſic requirit cōſenſus vniuſq̄ nec pōt capitulū p ſe niſi qñ ſedes vacat. de ma. t obe. c. bis que. t. c. cū olim. t. c. vnico. de ma. t obe. li. vi.

6 ¶ Vtrū poſſit dari pecunia p recōpenſatione maioris būficij cōmutati ſine ſimonia. ſ. ℣Da. in. c. ad queſtiones. eo. ti. q̄ fic. ſi pecunia deē in recōpenſatione ꝓuentuū tpalitū nō ſpūalium q̄ ſi occaſione ſpūaliū iuriū de quibus plus bz vna eccla q̄ alia pecunia tribuaē ſimonia erit puta q̄ bz maiores auctoritatē in adminiſtratione ſpūaliū. t bmōi. Et ideo concludo q̄ tria requiruntur vt licita ſit pmutatio beneficiox eccleſiaſticox. ℣Primo q̄ non paciſcant: ſed ſolum habeant tractatū partes. Scdo q̄ nō fiat ſine auctoritate ſuperioris pmutatio. Tertio q̄ aliquid tpale nō deē pro recompenſatione ſpūalis. puta maioris auctoritatis vel adminiſtrationis ſpūalis t bmōi exiſtentis in alio beneficio in quo fit permutatio.

7 ¶ Vtrū habētes expectatiuas pape poſſint pmutare. ſ. ℣Da. in. c. cum olim. co. ti. q̄ nō. gaſunt grē pſonales. t nō excedunt pſonā cui cōcedunt. c. ſi cui de preben. li. vi.

8 ¶ Vtrū tales habentes expectatiuas ad ꝑma vacantia poſſint impedire pmutationē. ſ. q̄ nō. c. licet. eo. li. vi. imo ſi talia beneficia conferant alijs q̄ ipſis pmutare volentibus nō valeat ipſo iure. cle. vnica. eo. ti.

9 ¶ Vtrū mancipia eccleſie poſſint pmutari cuz mācipijs priuatox. ſ. q̄ nō niſi ad hoc vt libera fiant. c. mācipia eo. q̄ō eſt vex ſm Ño. niſi vbi expediret eccleſie cū donari poſſint. q̄ō eſt fortius. xij. q. ij. Si q̄s q̄libus. t q̄ñ ſit pmutatō oz dentur duo alij ea. q. c. epūs qui mancipia.

10 ¶ Vtrū ſerui fugitiui pmutari poſſint. ſ. ſm Jnn. in. d. c. mācipia. q̄ fic. t diſtrahi. c. iniuſtū eo. ti. q̄ō verum eſt patefacto vitio emptori ꝛz Ber. t poſtq̄ redierunt. ſed in fuga dum ſunt vendi vel permutari nō poſſunt. C. ad. l. faui. ō pla. l. in fuga.

11 ¶ Vtrū pmutatōes q̄ fiunt a mercatoribꝰ ō lana ad pannū t bmōi liceant. ſ. q̄ ſic. dūmodo fraus t dolus nō intercedat. t ea q̄ dicta ſunt in. c. emptio. ℔. vij. Jtē q̄ ſi fiat ad dānū tertij. ſicut fit q̄ñ dat pannos tertoribus ꝓ mercede laboris. ſi inde grauet laborator illicitū eſt: t reſtituere teneat. niſi a principio ſic cōuenſſent vel ſic eſſet ꝓſuetudo dāni tantū de panno.

Erpleritas ē dubiū. de quo dic vt. ē. dubiū.

Ertinar ſm Jſido. li. et bimologia ax dr̄ q̄ eſt ipſum tenens quaſi oīno tenax. q̄ in ſuo ꝓpoſito q̄ſi ad victoriā pſeuerat pluſq̄ oz. nec videat minꝰ ſapiēs q̄ alij. t opponit pſeuerātie ſm Tullū i Rethorica ſua: q̄ pſeuerās quātū oz ſtat ptinax plus q̄ oz: mollis Ño minꝰ q̄ oz vñ ſi quis firmat ſe in ſua ſnīa. q̄ ēt ſi eccla determinaret contrariū. vel in eo q̄ ptinet ad fidem: vel bonos mores: tenet oppoſitū eius qō dr̄ a doctoribus mortaliter peccat: t ſapit hereſim. di. viij. qui contenta: als niſi per accidens rōne ſcandali ptinacia nō eſt pctm̄ mortale.

Erſeuerantia ſm Tullū in Rethorica ſua. eſt in rōne bene cōſiderata ſtabilis t ꝓpetua manſio. ſine ipſa nihil valet velociter currere. de pe. di. iij. in caſſuz t ꝓpterea laudat. vij. q. i. ſuggeſtū.

Erſona miſerabilis q̄ dicat. vide. ē. miſerabilis.

Erſonatus vide. ē. dignitas. in prin.

Jetas accipit aliq̄n ꝓ cultu diuio. Qñ pietas idē ē qō religio latine. grece aūt latria ſeu theoſebia. vñ ꝓprie pietas eſt theoſebia. i. cultus dei interior. qui ꝓprie ptinet ad ſeruitutes theologicas. Religio Ño eſt latria que ptinet ad ſeruitutē diuinā exteriorē. iſtud elicitur ab Aug. x. de ciuitate dei. c. iiij. Aliqñ Ño accipitur pro miſericordia: manſuetudine: t clementia. de q̄ vide. ē. miſericordia. t ſic dicit quandā relenatione indigentie ꝓprii t compaſſionē in eius calamitate. t ſic accipitur i. Thimo. iiij. pietas ad oia valet. Sup q̄ Ambro. pictatē ſequēs inquit. ſi lubricū carnis patiaē vapulabit ſed nō peribit. q̄ ꝑ hoc q̄ aliquis pietatis operibus vacans in peccato mortali ſe diſponit ad grāz vt nō facile pmittaē in pditionem ire. t de iſta dicit. xxij. q. ij. ſi quilibet. xlij. di. ℔. i.

Jgnus dr̄ a pugno. vñ ꝓprie dr̄ pignꝰ res mobilis tradita de pugno ſeu manu ad pugnū ſeu manū. ff. de ver. ſi. l. plebs. ℔. pignus. Et differt ab hypotheca in noie t re. q̄ hypotheca ē obligatio rei imobilis. inſti. de actio. t obli. ℔. inter pignus. vñ pignus dr̄ cū tranſit in creditorem. hypotheca Ño cū nō tranſit. Sed quātū ad actionē nō differūt inter ſe: q̄ ꝑ vtraq̄ pignoraticia datur debitori: hypothecaria creditori. d. ℔. inter pignus. Vñ dr̄ hypotheca a ꝓpoſito q̄ō eſt ſub t theſis q̄ō eſt poſitio quaſi res ſuppoſita obligationi. Differt etiam ſm grāmaticos pignus pignoris: t pignus pigneris. vñ graciſſimus. ℣Pignora natox dicunt pignerarerum. ls hoc non ſeruet.

1 ¶ Que res pñt pignori obligari. ſ. q̄ quecūq̄z vēdi pñt: t q̄ vēdi nō pñt. nō pñt pignori dari ff. q̄ res pig. da. p. l. i. ℔. cam rem. Quedam tñ vendi pñt: que nō poſſunt pignori dari. vt ſūt aliena que vendi pñt. ff. de ꝓtra. emp. l. rem alie nā. ſed pignori nō pñt dari niſi nra. C. que res pigno. da. po. l. qui filios. Jntellige q̄ res aliena pōt vendi ſi eſt imobilis: q̄ ſi mobilis eſt ſi ꝛetat inuito dño cū. furtū cōmittit vendens nec valet venditio ſi venditor t emptor ſciūt nec emptio ꝛbit. l. ſi in emptione. ff. de ꝓtrahē. emp. Nō diuerſitatis ponit in glo. d. l. rem alienā. t ibi vide. Jtem generalis obligatō bonorum eccleſie pōt fieri ꝓ obſuatione ꝓtractus a clericis: ſed nō ſpālis ſine ſolēnitate. de qua ē. alienatio. Jta no. ℣Da. in. c. nullus preſbyter. de pigno. Jtem poſſunt pignori dari res preſentes t future. vt fructus pendentes: partus ancillarum: fetus pecoruz t ea que naſcunt. ff. de pigno. l. t que nondum. t qui res ſuas obligat de preſentibus t futuris intelligit. q̄uis non exprimat. l. vl. C. que res pigno. da. po. Sed tñ videtur excepta oc illud qō obligaturus ſpāliter nō erat vt veſtes: ſuppellectilia: t mācipia que in vſu habebat t ſimilia. l. i. C. que res pig. ob. ꝓ. o. t. l. obligatione. t. l. ocniqs. ff. de pigno. Si Ño quis dicat mobilia t imobilia t ſe mouentia nō veniunt actiones nec noia debitorū ff. de re iudi. l. a. diuo pio. t in venditione. Jteꝛ pignorari poſſunt res corporales t incorporales t noia debitorum. ff. de pigno. l. cum conuenit. Jtē ſeruitutes perſonales. vt vſus t vſusfructus. ff. eo. l. ſi is. ℔. vſumfructū. Jtem ſeruitutes predialeſ t ruſtice. vt q̄diu pecunia non ſeruet non licet ipſis vti: t ſi infra certum tempus non fuerit ſoluta liceat vendere. l. ſed an vic. ff. eo. Jtem cōmoditas ſeruitutū prediorū vrbanorū ſicut in ruſticis hoc continget. vt. ſ. liceat creditori ire t agere. d. l. ſed an vic. iura aūt nō. vt. d. l. ſi is. ℔. vlti.

2 ¶ Que res prohibetur pignori obligari. ſ. q̄ homines liberi etiam ꝓ debito. c. ij. eo. de quo dic vt. ē. obſes. Jtem nec eccleſie in auſ. de alie nati. t emphi. ℔. ij. qñ. Jtem monumēta. l. iij. C. que res pig. ob. po. Jtem ſacra vaſa: veſtimēta: libri: vel alia ornamenta eccleſiaſtica. l. ſancimus. C. de ſa. ſan. ec. l. i. ff. que res pig. ob. po. t. c. i. eo. niſi neceſſitate: vt eſt redemptio captiuox t ꝓ pauperibus alendis t bmōi. vt no. i d. c. i. t. xij. q. ij. aurum.

5 ¶ Quot modis ꝛbitur pignus. ſ. q̄ duobus modis. ſ. tacite t expreſſe. Tacite ꝛbitur t ſunt obligata oia bona vndecim perſonax. ℣Primo adminiſtratoris bonox ipſi eccleſie. ar. xiij. q. ij. illud tz glo. t ℣Da. in. c. ex litteris. de pig. Secūdo viri reſpectu dotis vroris ſue. vide. ē. dos ℔. ri. t etiam ꝓ parafernalibꝰ et donati. ꝓpter nuptias. vt. ē. dos. ℔. xij. et paraferna. ℔. ij. Tertio illius qui dotē ꝓmiſit de iſtis duobus habeē. C. de rei vr. act. l. vnica. et. d. c. et lris. Quarto ꝛbentis cū fiſco ipſi fiſco. C. in quibus cau. pig. ta. ꝛ. l. i. et. ij. Quinto tutoris pupillo et curatoris minori. C. in quibꝰ ca. pi. ta. ꝛ. l. ſi mf. et l. fi. C. de legi. tute. Sexto ꝓductoris oia bona inuecta ſeu illata in ruſtico predio dño ſciente ꝓ penſione debita. Jn vrbano Ño non diſtinguit an ſciat vl ignoret q: tacite obligant. ff. in quibus can. pig. vel hypo. l. ſi horreum. et. l. hoc iure. et. C. in quibus ca. pi. ta. ꝛ. l. ſancimus. Septimo patris tacite obligantur filijs ꝓ bonis aduenticijs et precijs coox. C. de bonis que lib. l. cū oz. Octauo matris cōuolantis ad ſecūdas

nuptias filijs prioris matrimonij p restitutõe eox q̃ a primo viro lucrata fuit. C. d secũ. nup. l. hac edicta. l. i. §. pe. et. C. i quib⁹ ca. pi. ta. ꝯ. l. fi mater. ¶ Nono defuncti p legatis et fideicõmissis. C. cõia de leg. l. i. Decimo primipilari fisco C. qui. mo. pi. ta. ꝯtra. l. satis. Undecimo bona conductoris vectigalium fisco. l. semp. §. cõductores. ff. de iur. imunita. Duodecimo ꝯbitur hypotheca i naui ei qui dedit ad eã reficiendã vel armandã. l. interdũ. ff. qui. poti. in pign. ha. Secus si dedisset ad emendũ eã q̃ nõ haberet hypothecã in ea. Idez dic de eo qui mutuauit ad militiam emendam q̃ habet in ea tacitam hypothecaz fm Jo. in sũma.

4 ¶ Que pacta prohibent in pignore. ff. q̃ oẽ pactũ turpe impossibile illicitũ. Itez pactũ legis cõmissorie qñ est pactũ quo debitor obligat se insolutũ dare pignus. ff. de solu. l. calopodius. Itẽ qñ ꝓuenit ne pignus redimat in ꝑpetuz. vel ante diem sibi prefixam. ar. c. precarium. de pca. Itẽ qñ fit pactũ nec liceat creditori pignꝰ vendere post interpellationẽ debitoris. l. si creditor. §. viti. ff. de distra. pignor. et de istis dr in c. significante. co. ti.

5 ¶ Quid si fiat pactũ vt die ꝑfixa nõ soluẽte debitore creditor ex tũc rẽ hẽat in feudũ. ff. q̃ nõ valet: q̃ ficret fraus legi: vt i ꝓsti. Fede. de feu. da. inuc. l. cõmissio. c. i. et de his pactz. vide. s. pactum. §. x vij. cum sequentibus.

6 Utrũ pactũ qõ amissio pignoris quocunq; casu liberet debitorẽ valeat. ff. q̃ sic. C. de pigno. ac. l. que fortuitis.

7 ¶ Quid põt facere creditor de pignore an possit vendere. ff. q̃ aut cõuenit expresse vt posset vendere. et sic dz primo denunciare debitori. t postea fm formã cõuentã poterit vendere aliter nõ. Aut cõuenit q̃ nõ venderet. et tunc dz ter debitori denunciare vt soluat. et inter vnã denũciationẽ et aliã debet esse triduũ. ff. de pigno. ac. l. si conuenit. de distraben. in glo. q̃ si ũ soluerit poterit vendere. alias vendendo sine trina monitiõe teneret furti. Si Jo nulla fuit facta mentio de vendendo vel non vendendo tunc debet semel nunciare vt soluat. et postea elapso biennio vendere poterit. hec ꝓbantur i d. l. si conuenit. de distraben.

8 ¶ Sed quid si creditor vendito pignore bona fide minus accepit q̃z sit debitũ suum. ff. q̃ residuũ repetet a debitore. Si Jo plus debito vẽdidit tenetur illud plus restituere debitori. C. de iure do. l. viti.

¶ Utrũ pignus possit p creditorem alteri pignorari. ff. q̃ sic vt est ter. in. l. i. C. si pignus pigno. da sit. Et iz Spec. dicat ñ licere vltra tres vices. Tenet tñ et verius Ang. in. d. l. i. q̃ etiã p mille vices q̃ ius quesitum a creditore in pignore est reale et est transitoriũ de pson ad pson in mille manus. et sic concludit ter. d. l. ũ in verbo tamdiu esse tẽ. 9

¶ Quid si alius cui res pignorata fuit alteri vendidit qui forte absentauit se q̃ remedium dabitur primo debitori ad consequendũ rem suã. ff. Spe. dicit q̃ aget contra primũ creditorem: sed primus creditor liberabit cedendo sibi actionẽ ꝯ cum cui legitime pignorauit. t sic alius respectu tertij tẽ. 10

¶ Utrũ possit pignorari vsurarijs nostri tpis qui habent ex priuilegio q̃ post annũ lucrant pignus. ff. q̃ sic. t si perdet dãnũ erit debitoris q̃ q̃ fit lege ꝓmittente nõ mereꝰ penã. l. gracchus. C. de adulte. t ideo cũ lex permittat pignꝰ pignori obligari sibi imputet debitor. Sõ tamen limito verũ si modo nõ pignorauit nisi ꝓ quantitate sibi debita: q̃ ꝓ plus nõ licet in alio casu. Itẽ si hoc fecit ꝓ necessitate vel vtilitate sua. q̃ ꝓ alio respectu nõ licet sub vsur accipe: Itẽ. iij. si hoc notificauit debitori istis nõ cõcurrentibus nõ liceret. 11

¶ Utrã creditor teneat fructus pignoris computare in sortẽ. ff. q̃ tã fructus quos percipit q̃z quos ꝑcipere potuisset t ex sua negligentia nõ percipit teneꝰ cõputare in sortẽ. et q̃ꝰ plꝰ supest restituere debitori. ita tenet glo. in. c. cũ ꝯ. co. ti: et sequit̃ Da. ibidẽ. t Jo. an. in. c. i. et. ij. de vsuris. Jo. in sũma tz oppositũ quo ad percipiendos. s. q̃ nõ teneat: nisi fuerit in dolo vel lata culpa. vtputa q̃ erat solita locari vel erat qui querebat eã ꝓducere. hoc idẽ sequit̃ do. Anto. Sz mihi magꝭ placet opi. Cal. q tz q̃ si sorti est satisfactũ teneꝰ etiam de pcipiendis. q̃ est male fidei possessor in nõ restituendo rem. Si Jo sorti nondũ est satisfactũ sic nõ tenetur de pcipiendis. qõ intelligo verũ nisi sit in dolo vel lata culpa. Et sic tenet et limita et concorda. l. i. et. ij. C. de pigno. ac. et doc. 12

¶ Sed quero quam pensionem soluet pro domo pignorata creditor. ff. Spe. tenet q̃ solam ad illam quantitatẽ quaz idem creditor prestitisset. l. in sũma. §. frumẽto. ff. de condi. indebi. Sed Da. in. d. c. cũ ꝯtraria. distinguit q̃ si fuit simpliciter pignorata tunc teneꝰ ad eam pensionem que cõmuniter inuenit a quocunq; alio 13

Si Jo fuit actũ vt solum illa soluat que sibi placet sic esset verũ dictũ Spe. q̃nis durũ. sed ego limito verum isto. ij. casu in modico. sed in aliquo notabili nõ credo verum aliter esset via aperiendi aditus vsurarijs t iniquitati. Nec ob. §. in frumento. q̃ loquitur quando p errorem limitatio fuit facta. q̃ tũc nõ obligat creditor nisi inquantũ fuit factus locupletior: qõ bñ no. q̃ pauci aduertũt.

14 ¶ Utrũ liceat pignore vti. ff. Da. in. c. i. de deposito q̃ si pacto intercedente eo vtitur vsuram cõmittit si cõmoditas quã ꝓsequit̃ ex vsura est extimabilis precio. c. i. de vsuris. t. d. c. cũ cõtra. t tenetur restituere. Si Jo nõ intercedit volũtas dñi t cõtra eius volũtarem vtitur eo furtum cõmittit. l. si pignore. in pun. ff. de furtis. nisi verisimiliter crederet dñm permissurum. vt no. in. c. dudum. el. ij. de elec. t insti. de obli. que ex quasi delic. nascũ. §. placuit. Attñ semp fructus seu extimatio vsus est computanda in sortem. nisi sit talis res cuius vsus inter amicos gratis solet concedi.

15 ¶ Utrũ creditor repetet expensas quas fecit in pignore. ff. q̃ si bona fide eas fecit poterit repetere: niſi sint imoderate. l. si seruos. ff. de pig. ac. t ar. in. l. in fundo. ff. de re. ven. Ber. tñ in. c. de vsuris. intelligit q̃ repetet expensas necessarias nõ voluntarias. Sed tu dic q̃ ẽt vtiles dũmõ ñ nimis magnas. vt no. gl. in. l. creditor. C. de pig. ac. ter. est in. d. l. si seruos.

16 Quid si res pignorata perijt aut deterioratur ff. q̃ teneꝰ de dolo lata culpa t leui. ita no. gl. i l si creditor. C. de pigno. ac. ter. est insti. quibus mo. re contra. obli. fi. ff. de pigno. ac. l. si cũ veneret. in fi.

17 ¶ Utrũ remittẽs pignꝰ: vel bidellus restituẽs libr socio ꝓducto vel famulo illiꝰ cuiꝰ ẽ teneat si talis cui dedit infidelit egit. ff. Da. in. c. fi. ꝺ fur. q̃ nõ. ar. in. l. cũ q̃. t in. l. argentarius. ff. cõmo. facit. c. significante. co. ti. t sequit̃. Bar. i. l. si gs vtor. §. apud labeonẽ. ff. de fur. Idẽ dicit si cũ assignauit alicui deferẽti aliq̃ signũ illiuꝰ cuiꝰ erat. t facit. d. c. significante. cũ ibi not. non est tñ credendũ de facili tali signo. ar. c. i. t. ij. de fi de instrumentox.

18 ¶ Quantũ durat pignꝰ. ff. donec facta fuerit tota solutio debiti vsq; ad minimũ quadrantem. l. q̃diu. C. de distra. pigno.

19 ¶ Utrũ possit creditor prescribere pignus. ff. q̃ non nullo tpe. l. pignori rem acceptam. ff. de vsucapionibus.

Ægritia est q̃dã tarditas ad exequendũ bonũ. Torpor Jo ẽ remissio in executione boni q̃ qñ sit mortale pctñ. ps. ꝺ. accidia. §. i.

Ægrata dr glibet q̃ in mari vel in fluminibus deprehendat. vt no. n aut. nauigia. C. de furtis. Et talis fuit excõicati excõicatiõe papali p. pcessũ curie cũ oibus receptatoribus eox t dantibꝰ eis auxiliũ ꝓsiliũ vel fauorem. Ita ẽt no. Jo. an. t do. Anto. in. c. excõicationi de raptoribus q̃ ter in anno ab orc sũmi pontificis excõicantur.

Ægere velle boibus vtrũ sit pctñ. ff. fm Tho. xxij q. cxv. q̃ aut qs querit placere pp charitatẽ nutriendã: vel vt in eis spũaliter ꝓficiat: vel vt ꝓuocent ad bonũ t in his que sũt bona vt cãtare in ecclesia horas vel laudes diuinas t hmõi: t sic laudabile est. Aut q̃rit placere pp inanẽ gliaz: vel pp lucrũ: vel in malis. t sic tale pctñ ẽ quale ẽ illud pp qõ placere cupit. ꝺ qꝺ ps. Deꝰ dissipabit ossa eox q̃ boibus placẽt. t ad Bal. ij. Si boibus placerẽ xpi seruꝰ ñ esset Intellige qñ est mortale illud ꝓpter qõ vel in quo cupit placere. puta si ꝓpter vanã gloriam sic est mortale pctñ talis cõplacentia qñ talis vana gloria est mortalis. vel si querit talis cõplacentia p opera peccati mortalis: sic erit mortale pctñ alias veniale.

Ollicitatio est solꝰ ꝓmittentis sponsio: vt qñ ꝓmissio fit de aliq̃ alicui: t illius ꝓsensus cui fit ꝓmissio nõ exstat acceptãs: vel q̃ erat abñs. vñ pollicitatio differt a pacto: q̃ pollicitatio ẽ vnꝰ tñ: pactũ Jo duox ad minꝰ ¶ Pollicitatio Jo tũc trãsit i pactũ qñ p nũciũ vel lras mittit t acceptat. q̃ ibi ẽ duox ꝓsensꝰ l. pactũ. ff. de polli. vñ pollicceri dicimur qñ nullo ꝑcedẽte rogamie aliq̃ ꝓmittimꝰ. ¶ Promittere Jo ẽ ꝓpie ꝑcedẽte rogatõe: vñ t pollicitatio differt a nudo pacto. no. gl. in cle. romani de iureiur. t Da. in. c. cũ iuramẽto. de homi.

¶ Utrũ ex pollicitatõe gs obligeꝰ. ff. q̃ si nisi qñ pollicet ciuitati: vniuersitati: clero: ecclesie: vl pupillis alicui loci: t cũ cã: puta ad honorẽ dei: vel silem. Si Jo fit alijs a ꝓdictis siue cũ cã siue nõ. vel ꝓdictis sine cã nõ obligat: nisi ceperint aliquid ꝓtextu ꝓmissionis. ff. de pollici. l. i. §. i. facit glo. i. c. scimus. xij. q. i. que dicit q̃ ex pollicitatione facta deo põt quis ꝓueniri facit. c. ex parte. de censibus. 1

Universidad de Deusto
Biblioteca

Ollutio nocturna aliqñ ꝓtingit ex precedente cogitatione carnaliũ. qñqz ex repletione cibi ⁊ potus: qñqz ex demonũ illusione. ⁊ ꝟz q cã est petñ̃ ita estimanda est.

1 ¶ Vtrz necessario impediat celebratoꝝ vel eucharistie sũptionẽ. dic vt. s. Eucharistia. iij. §. rrir.

2 ¶ Vtrũ nocturna pollutio q̃ incipit in sõno ⁊ pficit in vigilia sit petñ̃. R. sm. S. Tho. in. iiij di. ir. q. nõ qr nõ reputaꝝ cuigilasse q̃uscz recu perauerit verbũ aut vsũ. posset tñ̃ ꝓtingere in ipsa vigilatõe plenaria petñ̃. s. si pollutio placeat pp delectatõꝝ: q̃ qdẽ cõplacẽtia si fit ex surreptõe ẽ petñ̃ veniale. Si Vo sit de ꝑsensu deliberatiuo ⁊ ꝑcipue cũ appetitu futuri: sic erit petñ̃ mortale. Si ãt placeat: vt est cronematio nature ñ credit petñ̃. ⁊ codẽ mõ dico p ꝓducta q̃ appetere pollutionẽ in sõnis sine oĩ delectatõe ꝓpter alleuiationẽ nature nõ est petñ̃: sed dare operam vtendo calidis vel alio mõ esset mortale peccatum: si ꝓpter hoc facit. Secus si faceret ꝓpter gulositatẽ dubitando nihilominus de ea. qr sic esset veniale petñ̃.

3 ¶ Vtrũ oĩs pollutio in vigilia sit petñ̃ mortale. R. q̃ non. Aliqñ enĩ est sine petõ: sicut in patientibus fluxũ seminis: aliqñ cũ petõ veniali qñ̃ preter voluntatẽ ⁊ ꝓpositũ ꝓuenit ex aliq̃ tñ̃ peccato veniali. puta cogitatione nõ morosa aut auditiõe. petñ̃ Vo mortale semp est qñ voluntarie ꝓcuraꝝ ex quacunqz cã. aut qñ ꝓuenit ex cogitatione: locutione: vel tactu moroso. de quo hẽs. ꝟ. cogitatio. §. ij.

Ortio canonica. vbi. ꝟ. Canonica portio.

Ossessor bone fidei ⁊ male qĩ dicatur. hẽs Restitutio in littera possessor.

Ostulatio est quedam grẽ petitio superiori facta de ꝓmouẽdo aliquẽ ad prelatiõz ad quã de iure cõi ꝓpter defectũ aliquem vel alind impedimentũ eligi nõ põt seu ꝓmoueri aliter si postulef ille qui põt eligi nihil fit. ⁊ ecõtrario sm ꝟSda. in. R. de postu. prela. ⁊ intellige de defectu vel impedimẽto qui nõ est petñ̃ in eo. puta qr nõ hz etatem: vel est illegitimus vl alteri epatui seu prelationi obligatus ⁊ hmõi. Fallit in mutilato. de corpe vitia. c. exposuistis ⁊ in bigamo ⁊ irregulari. qr tales inhabiles nõ possunt postulari. filr crimnosus nõ põt postulari: vt in. c. i. ⁊. ij. de postu. prela.

¶ A quo debet postulari. ab eo qui põt dispensare in tali defectu vel impedimento. 1

¶ Quis põt postulare. R. Po. q̃ qui põt eligere. c. bone. cl. ij. ⁊ p totũ. co. ti. ⁊ de electione innotuit. ⁊ debent sic concludere vt papa dignet prebere assensũ q̃ talis translatio fiat. 2

¶ Quot voces requirunt. R. q̃ ad minus due partes oĩm sm Po. ꝺ elec. c. scriptũ. §. fi. aliter nõ facit iniuriã supior si nõ admittit. d. c. bone. ad. sic. ff. de aqua quoti. ⁊ esti. l. i. §. penulti. ꝟSda. tñ̃ in. d. c. bone. cl. i. tenet cũ Bof. q̃ sufficit maior pars vocum. 3

¶ Quis effectus postulationis. R. ꝟSda. in. c. i. de postu. q̃ postulat⁹ admissa postulatõe cõsequit ius ac si fuisset electus ⁊ ꝓfirmat⁹. vñ si indiget alia ꝓfirmatõe. vt in. c. ij. de postu. Intellige qñ postulaꝝ ab eo qui põt sup oi impedimento postulati dispensare: ⁊ b dr solẽnis postulatio. sed postulatio nõ solẽnis hec nõ opaꝝ. Vñ hz canonici postulẽt ab abbate monachũ in cpm ⁊ abbas ꝓcedat nihilomin⁹ oz denuo eligaꝝ ⁊ ꝓfirmet: ⁊ in ista nõ oz seruare formã c. qr pp. de elec. sed bñ in prima solenni. vt no. ꝟSda. in. d. c. qr pp. ⁊ de hac ptransco qr hodie parũ. vel nihil valet ⁊ pessime pp ambitionẽ. 4

¶ Est ⁊ postulatio idem qꝺ aduocatio. de qua ꝟ. Aduocare. 5

Osthum⁹ v. mõis dr. ꝑ natꝰ p⁹ mortẽ ꝓis scõo post testũ añ mortẽ. vt. ff. de iniusto ruptoqz testõ. l. ij. tertio arrogat⁹ filiꝰ ãrto p⁹ mortẽ aut. q incipit nepos in sui ꝓis ptãte esse vt posthum⁹. quinto nepos auo moriente filio patre. hoc no. glo. C. de posthu. in rubrica.

Rebenda ꝓprie ꝓsistit in fracturã preptõne. Canonica Vo i iure alicuꝰ q̃ canonicũ receptꝰ ẽad qꝺ ius postea ptinet ꝓbẽda: ⁊ stallꝰ i choro ⁊ locꝰ in caplo. ꝺ b hẽs de ꝓstitu. cũ. Ad. de instit. c. i. ⁊ p Inno. in. c. relatũ. ⁊. c. di lectus. de preben. ⁊ in. c. olim. de verbo. sig.

¶ Qui pñt brẽ prebendas vide. ꝟ. Bñficiũ. §. xiij. ⁊ de magris vide Magister. 1

¶ Vtrũ valeat ꝓmissio de ꝓbenda vacatura. R. Inno. q̃ nõ. de ꝓben. c relatũ. dicit tñ̃ glo. ibidẽ q̃ põt cõmitti canonico iam recepto. 2

¶ Vtrũ prebenda sit quid spũale. R. q̃ partim sic: ⁊ partim nõ. 3

Recarium dr qꝺ ꝓcibꝰ petenti vtẽdũ cõcedit tã diu q̃ diu is qui ꝓcessit paris.

vt in. c. vl. eo. l. i. ff. eo. ⁊ ẽ ꝑcus gratuitus silis aliis gratuitis. sed in multis dr a donatõe q̃ revocaꝝ. regularit. differt ⁊ a cõmodato. qr i cõmodato oz cẽ vsus certꝰ ⁊ tps saltẽ tacite determinatũ. vñ si vnũ istoꝝ deficit erit ꝓcariũ nõ cõmodatũ. Si enĩ ꝓcessi tibi libꝝ vt illũ transcriberes erit cõmodatũ qr ad certũ vsũ ⁊ tps tacite determinaꝝ. l. quãtũ cõmode transcribi põt. l. interdũ. ⁊. l. ꝓtinuꝰ. §. cũ ita. ff. de ver. ob. tnõ põt revocari añ vsũ cõpletũ. vt i. c. i. de cõmodato. ꝟPrecariũ ãt põt revocari ad placitũ ẽt si interuenisset pactũ de nõ revocãdo. vt i. c. ij. eo. nisi fuisset appositũ p viã ꝺditiõis: qr sic vitiat ꝑctũ. facit. c. fi. de ꝺdi. appositil. ⁊ qõ no. Bar. i aut. ingressi. C. ꝺ sa. sã. cc. Ró sm Bar. in. l. in cõmodato. ff. cõmo. qr si ẽ ꝓcessũ ad certũ vsũ. Hoc limito vꝝ nisi vellet revocare sine cã ⁊ cũ magno dãno alteriꝰ. qr obstaret sibi treptio doli cũ nõ possit negari qn ꝓcariũ sit bñficiũ. q̃ benivola actio ⁊ iõ nõ ꝺz qs aduersari in bñficio ꝓcessor: sic dicimus in mutuo concesso viatori q ipsũ detinuit postmodũ. qr eum penituit. vt no. Jo. an. in ꝑmio decretalium. Itẽ differt qr in ꝓcario venit solũ dolꝰ ⁊ lata culpa: sed i cõmodato venit leuissima. vt i. l. q̃stiõ. §. ꝟ illud. ff. de ꝓcario. ⁊. l. ꝟctus. ff. de iure iurã. ⁊ ibi reddit rõ diuersitatis. Hec electio a Ly. i. l. ij. C. cõmo. ⁊ Bar. in. d. l. in cõmodato. ⁊ Jo. an. in. c. vnico. de cõmo. ⁊ ꝟSda. i. c. fi. de ꝓ. ⁊ idẽ i. d. c. vnico. dic q̃ ẽt ꝓcariũ põt ꝓcedi ad certũ vsũ. ⁊ distinguef a cõmodato p nomẽ ꝓcariũ. puta cũ dicit: precdo libũ ad transcribẽdũ precario nomine.

1 ¶ Quot modis soluit precariũ. R. q̃ ꝑ volũtatem eius qui cõcessit. l. i. ff. eo. scõo morte eius cui cõcessũ fuerat. c. fi. eo. qr est ꝓcessio psonalis q̃ extinguit cũ psona vt in regula priuilegiũ. de reiur. li. vi. tertio alienatiõe rei precario ꝓcesse sis cui est alienata a primo dño velit revocare. d. c. fi. quarto finito tpe ad qꝺ res fuerat cõcessa. l. cũ precario. ff. eo.

2 ¶ Sed nũqd revocaꝝ morte ꝓcedentis. R. ꝟSda. in. c. ꝓcariũ eo. q̃ nõ. ⁊ ibi ter. Er q̃ infert vnũ notabile q. vbi actus validitatis pendet ex voluntate alterius nõ revocaꝝ p illiꝰ mortẽ. iõ qr ꝓsumit qs in ea volũtate ꝑseverare in q̃ discedit. e. maiores de baptismo. ⁊ iõ lz ꝑ clam stralis possit revocari ad libitũ abbatis. vt in. c. cũ ad monasteriũ. de sta. mo. nõ revocaꝝ tñ̃ p mortẽ ipsius abbatis. intellige si ab abbate cũ caplo fuit prepositus. vt. ꝟ. cps. §. ix. ꝓ b facit c. fi. ne sede vacan. secus si esset ꝓcessũ vsq̃z ad beneplacitũ suũ. qr per mortẽ revocaꝝ. c. si gracios. de rescri. li. vi. vide Bar. in. l. si centesimꝰ ff. de verbo. signi.

¶ Jn quibꝰ rebus ꝓsistit precariũ. R. q̃ in rebꝰ mobilibus: ⁊ inmobilibus: ⁊ in corporalibꝰ. Mã seruitus precario põt concedi. ff. eo. l. ij. §. vlt. ⁊ l. iij. ⁊. iiij. ⁊. R. in re propria constituere nõ põt d. l. iiij. §. item si rem. quod verũ est q̃tum ad dominiũ et proprietatem: sed bene q̃tum ad vsum possessionis seu detentiõis. l. certe. §. pe. ff. eodem. 3

Recaria femini generis pꝛt. ꝓducta ⁊ precarie pluralis numeri sm ꝟSda. in. c. i. eo. dicit q̃ nõ dr̃nt inter se. sed bñ dr̃nt a precario. qr precaria dr ꝟctus ad ꝑces alicuiꝰ vel aliquoꝝ initꝰ vsq̃z ad certũ tps sm q̃ ptes ꝓcuerunt: nec añ illud tempꝰ potest revocari. vel dr precaria ad preces aliquoꝝ facta donatio vsq̃z ad mortez accipientis. r. q. ij. precarie. ⁊ in glo. d. c. i. ⁊ dicit Bar. in aut. ingressi. C. de sa. san. cc. ⁊ in. l. si finita. ff. de dã. infec. qõ in oĩbus: ⁊ ꝑ oĩa precaria est eiusdẽ nature cũ ꝟctu emphiteotico. ⁊ idez voluit in. l. i. C. de iure emphi. est glo. r. q. ij. precarie. q̃ sequit naturã emphiteosis. ꝓ hoc bonꝰ ter. in aut. de nõ alienã. §. ler itaq̃. vbi pz q̃ ꝟctus nouus inuentus a ꝓsuetudine: ex quo resultat idẽ effectus q resultat ex aliq̃ ꝓtinucto a lege censeaꝝ ciusdẽ nature. Et hoc intelligo verũ vbi nõ fit gratis sed aliqd soluit. differt nihilominꝰ qr renouaꝝ de quinquẽnio in quinquẽ niũ nõ emphi. Vñ no. q̃ ꝓcaria fit aliqñ ẽt nõ gratis: sicut qñ sup solo ecclie fit aliqõ edificiũ ⁊ soluit annuatim aliquid: Fit ẽt qñ aliqs dat alicui ecclesie possessionẽ vnã: ⁊ recipit ab ecclesia duplũ aut triplũ vtẽdũ toto tpe vite sue ⁊ no. in. d. c. precarie. r. q. ij. Fit ẽt qñ clerico vl laico daꝝ aliquid vtendũ toto tpe vite sue. Alii qui volunt q̃ precaria ⁊ ꝑcarie in hoc differãt qr precaria est solũ vsq̃z ad mortẽ illius cui ꝓcedit: vel ẽt citra. ꝟPrecarie Vo aliqñ durat post mortẽ: et oz q̃ de quinquẽnio in quinquẽniuz renouef: sed precaria nõ.

¶ Vtrũ precaria possit fieri sede vacante sine ecclesia. R. q̃ nõ. r. q. ij. precarie. 1

¶ Vtrũ cuilibet possit fieri. R. q̃ nõ iconomo vl eius ꝓsanguineo. r. q. ij. hoc ins. 2

¶ Vtrũ requiraf solẽnitas in precaria sicut in alienatione rei ecclesie. R. q̃ in renouatiõe certũ est q̃ nõ requiritur, vt no. Abbas in. c. i. eo. 3

Universidad de Deusto
Biblioteca

t dicit q prelatus solus sine consensu capituli potest eam facere. facit tex. in l. si pupillo ff. de rebus eorum. t qō no. Bar. in aut. hoc ius C. de sa. san. cc. Jn concessione Vo credo q regratur si est talis rei: vel tanti temporis que alienari non possit nisi cum debita solennitate. vt patet ex dictis: tum quia non potest reuocari ante tempus conuentum.

4 ¶ Vtrum requiratur necessario q renouet de quinquēnio in quinquēniū. ff. q. lic. t cadit a iure suo post quinquēniū si non renouat. vt dicit glo. in d. c. i. t hoc verum in rebus ecclesiasticis: in laicalibus Vo credo q sm consuetudinem debet renouari quia presumitur actum quod est consuetum. l. semper in stipulationibus. ff. de iureiuran.

5 ¶ Vtrum habens rem precario nomine: vel sicut precaria possit eam prescribere. ff. gl. xvi. q. iij. c. Clerici. q regulariter non potest nisi ex magna longinquitate temporis dīs obliuiscatur de possessione taliter q nesciat vbi sita sit quod posset habere locum si possidens esset in bona fide: aliter non.

Receptum

est iussio vel imperium faciēdi aliqd vl ñ faciēdi. Quō distinguit ff. duplicit. s. p affirmatiū t negatiū. Affirmatiū stricto vocabulo dr preceptū t obligat p sp. s. p loco t tpe debito sed nō ad semper. i. ad oē tempus. vñ filius non tenet semp ad honorandū patrem in omi tempore. q b est impossibile: sed solum cū opportunitas occurrit t tempus requirit. Negatiū autem preceptum ppric dr prohibitio que obligat pro semper t ad semper: q teneor semp t omi tempore nō mechari. nō. hoc Archi. i. c. si peccauerit. ij. q. i. t Panor. in. c. nouit. de iudi. t theolo. in. iij. sen ten. di. xxxvij.

1 ¶ Quot sūt genera preceptorum legis diuine veteris. ff. q tria. Quedam sunt moralia que sūt de dictamine legis nature: vt sūt precepta decalogi. Quedam sunt figuralia seu mistica que aliud significant preter id quod littera sonat. Vor alia sunt sacramentalia: sicut illa: de quibus rō reddi potest quare ad litteram sic precepta fuerunt: vt de circuncisione: t de iobseruatione sabbati. Alia cerimonialia: sicut illa de quibus rō reddi nō pōt. q fic precepta fuerint ad litteram: vt illud. Non arabis cum boue t asino. t illud. Non facies vestes de lana t lino t hmōi. t de istis no. in gl. in. §. bis ita respondetur. vi. di. Quedaz sunt iudicialia vt illa que in decisione causarum sunt determinata. vt Exo. xxi. t sunt determinationes iusticie inter homines seruande. t hodie figuralia tam sacramentalia qz cerimonialia non tm nō sunt seruanda sed etiam sunt peccatum mortale post xpm ipsa seruantibus vt talia. Preceptа Vo iudicialia sūt mortua: q non obligant: nisi ille qui habet protestatem statueret obseruanda: q tunc nō obligarent vt iudicialia legis antique: sed vt ius canonicū vel ciuile: aut municipale in quo peccatur sm Sco. in. iiij. di. xij. q. v. t Pa. in. c. i. de homici. facit tex. in. l. i. C. de ve. in. enu. vbi dr oia merito faciamus nra: q ex nobis omis impartitur auctoritas. t. c. si apostolice. de preben. li. vi. Moralia autem precepta oia comprehenduntur in. x. preceptis decalogi. que ponūtur Exo. xx.

2 ¶ Quō ordinanr precepta decalogi moralia. ff. sm cōmunionē modū qui habetur ab Augu. super Exo. s. vt primū preceptū sit. Non habebis deos alienos coram me: t non facies tibi sculptile: nec omnē similitudinē. Secundū nō assumes nomen dei tui in vanū. Tertiū Memento vt diem sabbati sanctifices: t hec ad pti mā tabulam dicuntur ptinere. Primū preceptum secunde tabule est. Honora patrem tuū t matrē tuam. Secundū nō occides. Tertium non mechaberis. Quartum nō furtum facies Quintum nō loqueris contra proximū tuum falsum testimoniū. Sextū nō concupisces domū proximi tui: nō seruū: nō ancillam: nō bouem: nō asinum: nec oia que illius sunt. Septimū nō desiderabis vxorem eius. Magister tñ in. iij. di. xxxvij. ponit. viij. pro. vi.

3 ¶ Circa primū preceptum notandū q tria prohibentur nobis. Primo oēs prophane pactiones demonū: siue fiant per incantationes verborum: siue per inscriptiones characterum vel imaginū: siue per imolationes sacrificiorum. Et hoc vel ad ludificationem sensuū vt faciūt histriones: vel ad transmutationē naturarū: vt fecerunt magi pharaonis: vel ad inuestigationem futurorum contingentiū: seu occultorum: sicut faciunt diuini. oia prohibentur sub pena mortalis peccati. q. in his attribuitur creature qō debetur creatori: t ideo peccatur mortaliter ꝯ istud. Non habebis deos alienos coram me. Exo. xx. Secō ꝓhibent oēs false t superstitiose inuentiones errorum vel obseruantiarū ꝯ fidem t bonos mores cū dic. Nō facies tibi sculptile

Huiusmodi autem errores t superstitiōes procedunt: aut ex improbo ausu inuestigatōis phibite: aut puerso intellectu sacre scripture: aut ex inordinato affectu carnalitatis humane: de quibus Jere. Stultus factus est omnis homo a scia sua: confusus est artifex in sculptili suo: vana sunt opera eorum t risu digna: t i tpe visitatiōis peribūt. vnde semper est mortale peccatum nisi in casu: vt habes. ō. hereticus. in pri. t in casu. vt habes. j. Superstitio. §. i. Tertio phibentur omnes puerse appreciatiōes creaturarum. cum dr nec omnem similitudinem tc. Omnis aūt peruersa appreciatio creaturarum procedit aut ex subtilitate: aut ex cupiditate: aut ex delectatione. Primo modo est idolatria superborum. Secūdo modo auarorum. Tertio modo luxuriosorum. Vñ Piero. Dō quis pl⁹ veneratur t amat hoc illi deus est. t ideo superbus colit similitudinem celestium: q diligit super omnes preferri. Cupidus vero colit similitudinem terrestriū: q super omnia cupit ditari Lasciuus aūt similitudinem aquatiliū: q sup oia cupit delectari: t flectitur in delitijs: sicut aqua. ad phil. iij. quorum deus venter est. Quomodo autez superbia: auaritia: t luxuria sunt peccata mortalia hēs in titulis suis.

4 ¶ Circa secūm preceptum no. q nomē dei tripliciter assumitur. Primo ad efficiendum: vt in sacramentis: sicut i baptismo: cū dr. Ego te bapriço tc. Secō ad. pmittēdū: vt cū qs iurat vouet vel. pmittit aliqd deo vel sanctis. Tertio ad exprimēdum: vt cū quis loquit cum iuramento: sit r multipliciter assumit in vanum. Primo p sacramēti frustrationē: sicut cuz qs non credit: vt hereticus. vel grām sacramenti deserit t huiusmodi: qō semp mortale peccatū est. Secūdo p voti fractionem t hoc fit tripliciter. Primo p tardationem implēdi. Secundo p cōtrariam volūtatem seu fractionem voti. Tertio p apostasiam. t quomodo sit mortale hēs. j. Votum. iij. t Apostasia. in prin. cum duobus. §. sequētibus. Tertio assumit nomen dei in vanum p hominis blassemi locutionē vide. ō. Blassemia. Quarto assumitur i vanuz in predicatione que fit vana intentione. de q vide. ō. bonor. §. vij. t. j. Vana gloria. §. i. Quito in oratione que est sine vlla cordis affectione. de quo dic vt. ō. oratio. §. r. Sexto in puersatione seu operatione: in qua forma sanctitatis assumitur tm in exteriori ope nō pro deo: sed solum, p humano fauore. de quo vide simulatio t vanagloria. §. i. Septimo p iuramenti puersionē: t hoc dupliciter: aut iurando puerse: aut nō seruando. de quo vide Juramētum per totum: t piurium p totum. Octauo p vsurpationem adiurādo quē nō debet. de quo vide adiuratio. §. iiij.

5 ¶ Circa tertium pceptū nō fit Exo. Circa. 5
dr separatum ab vsu cōmuni ad cultum dei. pceptū ergo de sanctificando sabbato ē vt eor a curis supfluis sepet: t diuino cultui mācipetur: t hoc est vacare deo. Hoc aūt fit tripliciter Primo generaliter. s. dū nos a vitijs separamus: t intētionē nram ad sabbatum. i. regem eternitatis habem⁹. Secūdo spāliter dū. s. tēporibus statut: t ad hoc deputatis nos ctiaz a licitis sepantes opibus deo orādo: t meditādo vacamus: t hoc est sanctificatio sabbati. Tertio specialissime sicut est in viris pfectis cōtemplatiuis q ab oibus mūdanis se sepant: vt deo familiariter itendāt. Prima sanctificatio est necessaria. Secūda debita. Tertia perfecta. Aduertēdum ē etiam q vacatio ad deum est dupler. alia in habitu: t hec non recipit tarationē temporis quantū ad eos q sunt i charitate: q offerūt deo in habitu totū tempus vite sue: quātum vero ad seruientes deo ex timore pene habet tarationem tēporis. Alia ē vacatio in actu que etiam recipit tarationem tēporis: q: non semper homo mortalis pōt deo vacare actualiter. t ex hoc patet quid vult prima clausula huius precepti. s. Memēto vt diē sabbati scifices. Additur scōa clausula in qua precipit opari determinato tēpore cōtra ociositatem cū subditur ser dieb⁹ opaberis: t facies omnia opa tua. Pro quo sciendum q triplex est labor. Primus est debitus: t iste est duplex. s. vnus excludens ocium anime inimicuz t ad hūc tenentur omnes: q: quilz teneт se exercere in aliquo vtili ratiōe cuius excludat a se tentationis ingressum sm illud Eccle. xxxiij. Mitte illum in opationē ne vacet tc. Alius introducēs fructū: t iste est tripler. vnus prelatorum de cura subditorū. de quo prime Thimo. v. Alius actinox circa spūalia: vt est labor predicatox t prel byterox ministrantiū spūalia seu sacramenta. Alius est cōtemplatiuorum i quibus t si quiescat corpus a strepitu mundi tamen mens inigilat solicitando deo placere t alijs grām impetrare. Vnde predictis laboribus laborātes possunt viuere de elemosyna q, p illis a quibus accipiunt vtiliter laborant.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Scōs labor ē cōcessus. s. hoim mūdi circa de/cupatiōes tpaliū vt hēant vñ viuāt fm statū co x t alijs subueniāt. ō quo ad Ephe. iiij. ma gis aūt laboret opādo manibus tē. Et ad hūc tenent fortes corpore ne cogātur vincre ocio/se de bonis q̄ debētur alijs. Tertio est labor p/bibit⁹. s. curiositat; t cupiditat; q ertīguit spi/ritualē quietē deo. Segī tertia clausula i hec pcepto i qua iterdicit opationē in sabbato. cuz dī. Septima aūt die sabbatū dñi dei tui ē. Nō facies in eo oē opus: tu t filij tui: t serui tui: t ancille tue: t aduena que est itra portas tuas. Vñ ad litterā precipit: vt hō vacet a corpali/b⁹ opib⁹ que vacationē ad deū ipediūt in solē/nitatib⁹: vt est negociatio t hmōi opa seruilia Scias igit q opus seruile dī a seruitute. Vñ vt melī⁹ intelligas aduerte q est triplex fuit⁹ Prima ē fuit⁹ dei t hec nō phibet. vnde glo. numeri. xx viij. dicit q fabri t hmōi artifices ociāt in die sabbati. Lector aūt diuine scriptu re nō desistit ab ope suo: nec tū ptaminat sab/batū. Scōa fuitus ē peccati. Jo. viij. Qui facit peccatū seruus tē. t hec phibet intelligendo de mortali nō de veniali. vñ peccās mortal r fac ꝫ istud preceptū: nō tū sortit spēz ex h nisi mo uerēt ad peccatū vt puaricaret istud pceptum q: vt dicit phs. v. ethicox. c. iiij. Siquis luru/riet: vt lucret auarus ē: si aūt vt delectet luxu/riosus ē. tū circūstātia q̄ spāli, phibitiōe phi/bet. Et iō dupler ē peccatū rōne reat⁹ fz Alex. de ales. Tertia fuitus ē q hō seruit hōi. vnde opa corporalia intātū dicūtur seruilia iquātū ptinēt ad seruiētes. Inquātū aūt sunt cōia seruis t liber; nō dicunt seruilia. t iō op⁹ corporale ptinēs ad salutē, ppriā: sine, primi: si nec ad euitādū dānū imminens exteriozis rei nō est ꝫ obseruātiā sabbati. vt pz Jo. vij. t Matt. xij. in. c. lz. t. c. cōquestus. de feriis. xv. q. viij. si nulla. de cō. di. i. sicut nō alij. q: hec pcipiunt⁹ ibus., puer. xviij. Erue eos q ducūtur ad mō tē. deutero. xvj. Nō videbis bouem aut ouez frīs tui errātez tē. Et iō nō ptinet solū seruis sed etiā liberis: t de hoc vide vel dic vt. ꝫ. Fe/rie. ℌ. ix. t sequentibus.

6 ¶ Sed ārc magis precipit obseruatio sabba ti q̄ aliaz solēnitatū. ℟. q: cū oēs solēnitates veter; legis sint istitute i cōmemoratiōnē ali/cui⁹ būficij diuini vel pteriti cōmemorati: vel futuri prefigurati. Jō magis sabbatū precipi tur: q: būficiū creatiōis in h cōmemorat q̄ ē pcipuū inter preterita. cū dī. Exo. xx. Sex die/bus fecit celū tē. Silr būficiū prefigurale pci/puū t finale. s. ges mētis in deo: vel i pñti per gram: vl in futuro p gloriā: q̄ beneficia oia cō plectunt. Nō sic aūt alie que solū pp particu/laria būficia cōmemorātur. vt pascha pp libe rationē de egypto t figuram xpi.

7 ¶ Vtrū ꝟuenient fit mutatū in dñicā. ℟. q: sic q: sabbatū figurabat getē dñi i sepulchro die vij. t regē scōz futurā in celo p xpi meritū in vij. etate. t iō aduemēte veritate debuit cessare figura. Itē debuit cessare pp exclusionē error; ne fortitā gs crederet q: obligatio ad cerimo/nias veter; legis maneret. sicut pz de cō. di. iij c. puenit. vñ ꝟueniēter debuit in alīū diē muta ri: nec alī⁹ fuit qui magis ꝟueniret q̄z primus. tū, ppter beneficiū creatōis celi t terre t resur rectiōis xpi: t multis alijs de quib⁹ dī. xxv q: die dñico. de cō. di. iij. sabbato. t. c. ieiunia.

8 ¶ Circa. iiij. sciendū est q: ppric t p se honora ri pcipit in hoc pcepto hō q est pncipiū in esse nature sicut ē pr t mr carnal. t hō q ē pncipiū in eē gre pp misteriū: sicut est prelat⁹ spūa lis. t pfistit iste honor in reuerentia t sustenta tiōe. vt dicit gl. ad Ephe. vi. Reuerentia vero cōsistit in trib⁹. s. in affectu. s. timēdo pfis offensam ex amore Leuiti. xix. Vnusqsq; prem t matrē timeat. Jn effcū. s. obediēdo ad Eph. vi. Filij obedite parētib⁹. in signo. s. assurgēdo t hmōi. Sustētatio vero pfistit in solatio verbox: in fuitio opū: t in exhibitōe necessariox Jn isto ēt precepto fm theologos itelligit mā dari gegd pertinet ad reddendū debitū cuicū/q: pson sicut secūdariū includit in pncipali. Et de hoc pcepto vide. ꝫ. Filius. ℌ. xxx.

9 ¶ Circa. v. preceptū aduerte q: h precepto ex plicite, phibet homicidiū. Implicite vero oīs motus ire. sicut mōstrat dñs Adā. v. Jn hoc ergo precepto, phibet omnis lesio q̄ fit in pson na, primi. t iō peccat mortal r q̄squis eu⁹ occi dit: trūcat: mutilat: verberat: ledit nōbiliter: vl aīum deliberatū ledēdi hz; nisi in casib⁹ a lege cōcessis. de quib⁹. ꝫ. Homicidiū. i. t. iij. t. ꝫ. p cutere. t. ꝫ. defensio. Idē dic de incarceratione de quo. ꝫ. carcer. ℌ. iij. phibet duellū. de quo. ꝫ Duellū. Itē torneamentū. de quo. j. Torneamentū. Itē bellū. de quo. ꝫ. bellū. Itē Alex. de ales. in. iij. parte summe. in expositiōe hui⁹ pce cepti dicit. Jsta q: iterpretatiue in h pcepto phibet occisio spūalis q̄ qs est alteri occasio ruine i peccato mortali t spūalis mortis: sicut pstasio mali: t factū minus rectū prebens oc/

casionē alteri ruine: vel q: mortal in pscia, ppa vt per odiū: vel in aliena: vt p detractionē. de quo dic vt. ꝫ. Detractio scandalum: odium: t alijs locis suis.

10 ¶ Circa. vi. preceptū nō q: dicit mechari idē fit q: adulterari: t sic videat solū adulteriū, p/hiberi. tū fm Aug. in hoc precepto, phibet ois illicitus coit⁹: t illox mēbrox ois illicit⁹ vsus terminat p. viij. differentias. s. per fornica/tionē. de quo. ꝫ. fornicatio. p meretriciū q̄ fit duobus modis. s. per vagā insectationē libidi nis t mulierx soluta x: t sic differt a fornicatio ne q̄ est cū certa t vna sola persona. Itē mere/tricium est soluta x mulierx venalis t publicus cōcubitus. d. c. meretrices p adulteriū. de quo ꝫ. Adulteriū. per stupū. vide. j. stupx. p sacrile gū cōcubitū q est iordinatus ꝟcubitus: i quo cōtinentia deo sacrata ledit siue violat: sacra/ta dico p ordinē sacrū aut religionē: seu votuz ptinēte: per incestuz qui est inordinatus coit⁹ quo vinculū cōsanguinitatis, vel affinitat; vl paternitatis violat. ¶ Per peccatū sodomiticū q̄ est inordinat⁹ coitus quo naturalis vsus in illū puertit q est ꝫ naturā. t. viij. per libidino/sz coitū ꝟiugalē. de q̄. ꝫ. Debituz. ¶ Prefata x differentiarum. vij. prime semper sunt pecca/tum mortale. viij. vero aliq̄n sic. aliq̄n non. vt ꝫ. debitū pz. t. ꝫ. Luxuria.

11 ¶ Circa. vij. preceptum. nota q: furtum dicit tripliciter. s., ppric. de quo. ꝫ. furtū in pncipio. t cō muniter: t sic est omnis illicita vsurpatio rei alicne fm Aug. in li. q. Exodi. xxij. t sic comp/hendit rapinā vsuram t oēm illicitam vsur/pationē rerum alienax: vt un. d. c. meretrices. Interptatiue vero dī ois illicita possessio re/rū. Et hoc, phibet in prefato precepto: t ideo hītes superflua respectu status sui t familie si non subueniet indigentib⁹, p loco t tpe mō/taliter peccāt: multo magis t indigentes sunt in extrema necessitate. t de hoc habes. ꝫ. clyna ℌ. i. Item cōmittūt furtum prelati q res eccle sie dant meretricibus: cōsanguineis: potētib⁹ non indigentibus t huiusmodi. Similiter in/debite seruādo. Jtez cōmittūt furtum qui res accipiunt ab eis qui alienare nō possunt t ha/iusmodi. de hoc habes. ꝫ. furtum: rapina: vsu/ra: restitutio tē.

12 ¶ Circa. viij. no. fm Alex. in. iij. pte sū. de isto pcepto q: phibet in hoc precepto oē gen⁹ men dacij: q̄ē peccatū mortal: nō aūt illud q̄ est venīale. t hoc large ſz stricte solū mēdaciū i iu/dicio., phibet ēt falsitas apte dicētis t tacitur nitatis Vitatis. Qñ aūt peccet mortaliter quis mentiēdo. vide. ꝫ. mēdaciū. vel tacēdo verita/tē. habes. ꝫ. Cōfessio. t. ℌ. vij. t. j. testis. ℌ. xxvi.

13 ¶ Circa. xi. t. x. preceptū. vbi no. fm Alex. i ex/positiōe hox pceptox q: tripl⁹ pōt ꝟcupiscen tia sumi. Vno mō, p appetitu vegetabili. t ta lis ꝟcupiscētia, put ē iordinata ē a fomite mo/uēte. i. a corruptiōe originalis culpe. Alio mō pōt dici appetitus sensibilis: t h, put ē inordi/nata ē a mouēte sensualite cuz fomite. Tertio mō ꝟcupiscētia ē appetitus rōnalis: t sic ē a li beri arbitrij volūtate ꝟcupiscētia. ¶ Dño mō ē i suggestiōe. Secō i delectatiōe. Tertio i ꝟsen su. p hec ergo pcepta nō phibetur motus fm⁹ t scōs ꝟcupiscētie: q ꝟsistit ifra limites sēsuali tatis: sed ex phibitiōe h⁹ precepti, phibet ꝟsen sus voluntatis in opus vel delectationē. t hoc sub pena mortalis peccati

14 ¶ Vtx mala voluntas t op⁹ sint duo peccata ℟. fm Alex. vbi. ꝫ. q̄ qñ volūtas t op⁹ exteriuſ ꝟsideraf in radice. s. libidine. t i tētatione sunt idē peccatū formal r. Intellige si sunt ꝟiuncta vt cā t effectus. Si no ꝟsideraf volūtas in se t opus in se: sic sunt diuersa peccata: q: alie sūt circunstantie boni debite actui exteriori q̄z vo lūtati: q: diuersificātur modus: locus: t tps: t quedā alie. lz circunstantia finis sit eadez. Si ergo vt dicit Aug. peccatū est actus icidēs ex defectu boni. alius aūt defectus est bon⁹. alius inde. ergo fm hoc aliud peccatū ite⁹ dige mate/rialiter. Silr esset aliud q̄n sunt fm aliud t a liud tps. ita q: intermedio eadat aliquid aliud q: diuerse auersiones: t sic formaliter diuersa peccata.

15 ¶ Quare magis, phibet seorsz voluntas t op⁹ in mechia t furto q̄z in alijs. ℟. Alex. vbi. ꝫ. q: delectatio mechie t vtilitas diuitiax sunt pp se appetibilia inq̄tū hūt rōnē delectabilis vl vtilis. t iō debēt in eis, phiberi op⁹ t ꝟcupia. Sed hōicidiū t falsitas hūt in se horribilia: t fm se ita sunt. ergo sufficit cox, phibuto.

16 ¶ Quare magis, phibent in spāli suaritia t luxuria q̄z alia peccata mortalia. ℟. q: ppt ipro bitatē libidinis citius progrediuntur in opus exterius. Nihilominus alia capitalia prohibē tur implicite. Superbia prohibetur in adora/tione dei t honorificatione proximi. Jnuidia t ira i, phibitiōe homicidij. Accidia in sāfica/tiōe sabbati. Auaritia in prohibitione furti.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Lururia ꝛ gula: ꝛ delectatio inordinata carnalis sibi inuicē cōiuncta, phibētur in, phibitiōe mechie ꝛ adulterij.

17 ¶ Quot sunt genera preceptoꝝ cuāgelicoꝝ ſ. fm Aſten. li. i. ti. xl uij. q. quedā sunt spālia respectu pſonaꝝ pſidentiū. vt illa que spāliter dant apostol'. Mat. x. que omitto. Quedā sūt generalia respectu oīm. de gb⁹ Mat. l vi. ꝛ. vij ꝛ Luc. vi. q fic ordiant ab cuāgelista. ¶ Primū prohibet irā. cū dr audistis q: dictū ē antiqs. Nō occides. ꝛ de hoc hēs. s. homicidiū ꝛ Ira Scōm pcipit recōciliationē respectu ei⁹ quez lesim⁹. cū dr. Si offers mun⁹ ꝛc. vade corpaliter si sit presens vel spiritualiter si sit absens. scili cet motu cordis reconciliari fratri tuo: veniam petendo ꝛ satisfaciendo ei: vl si te lesit pp qđ cū odis vade odiū cordis sigm ꝛ opis dimittēdo: ꝛ hec duo ordinat iraſcibilē. Tertiū phibz volūtatē mechādi. ibi. qui viderit muli crē ꝛc. de quo. s. Logitatio. Quartū pcipit declinationē occasiōis mechie. ibi. si oculus tuus scādalizat. Vbi no. q⁹ in oculo vel manu cōsideraf vitiū siue actus vitiosus: ꝛ iste ē absciēdūd. ꝓsideraf ēt mēbꝝ: ꝛ istud cū sit bonum ē diligendū. Idē dicēdū de quocunqz primo. Quituz ꝓhibet sepationem ꝓiugij ex cepta cā fornicatiōis. ibi. q dimiserit vxorē. dic ūt tria ordinant ꝓcupiscibilē. Sertū cū sequētib⁹ q̄t tuor ordināt rōnalē. ꝛ ē illud q̄ dr: dico vobis nō iurare oīno. de quo iuramētū. Septimum pcipit patiētiā respectu lesiōis corporis. ibi si qs te pcussit i maxillā ꝛc. Itē respectu ablationis rerꝝ. ibi: si voluerit tunicā ꝛc. da ei ꝛc. Itē respectu angarie operꝝ. ibi: ꝛ quicūqz angariauerit te. hec ūt intelligūtur fm Aug. q̄ ad animi pparationē: vt. s. nolit pp talia illata pacē corđis p odiū amittere. al'r pſiliū est. Octauū est pceptū errogatōis. ibi: oi petēti te tribue. ō quo el'yna. ℣. i. Nonū est pceptū dilectōis inimicoꝝ. vide. s. diligere. ℣. i. Decimū regulat intētionē cū sequētibus: ꝛ ē, phibitiuū oblique intentionis. ibi: attendite ne iusticiā ꝛc. vide Intentio. Vndecimū remouet inordinatā affectiōz temporaliū. ibi nolite soliciti. vide. s. Auaritia. Duodecimū, phibet temerariū iudiciū. ibi nolite iudicare. vide Judicare. Tertiūdecimū pcipit debitā cautelā. ibi attēdite a falsis ꝓphetis. Quartūdecimū adducit in auxiliū grē perēde. ibi petite. vide Oratio. ℣. r. Quitūdecimū pcipit equitatē legis nature. ibi: quecūqz vultz vt faciāt vobis ꝛc. l. necessario. aliter ꝓsilium ē. Sertūdecimū tanḡ ipletiuū iponit conatū ad dei amorē: cū dr. intrate p angustā portam ſ. charitatē. fm gl. ibidē. vide. s. Charitas.

¶ Sunt ꝛ alia pcepta ab ecclesia indita generalr oēs ligāta q̄ sunt. ¶ Primū de celebratiōe festoꝝ. Scōm de auditiōe misse. Tertiū ō icunio in q̄dragesima ꝛ alijs vigilijs. Quartū de cōfessiōe. Quintū de cōione. Sertū de decis. Septimū de vitādis excōicatis. Adulta sunt alia q̄ tāgūt spāles pſonas: de quib⁹ habetur i diuersis capl'is b⁹ summe. vt faculᵗ iueniank.

Redicare qs pōt. ſ. vt col ligo ex Lard. in clc. dudū. de sepul. ¶ Prio papa pōt. rir. dī. i memoriā. ꝛ quilz cui ipse cōmittit. de offi. dele. c. fi. Cōmissarij vero eius alteri subdelegare nō pñt. d. c. fi. ꝛ epi ēt in alienis diocesibus: nisi, phibeātur ab epis diocesᵗ. xxi. di. in nouo. ꝛ glz diacon⁹ cui ipsi cōmittūt pñt i eoꝝ dioce si sed nō eꝛ. xvi. q. vij. nullus oino. Tertio oēs pīati ecclesiastici si sunt diacones pñt suis subditis pdicare: sed nō alijs: nisi ab epo approbatis aut priuilegiatis: vt de here. excōicam⁹. cl. i ℣. sane clerici. Quarto fm aliquos quilz clericꝰ qō limito vexꝝ vt sit diacon⁹ ꝛ non ꝓhibitus spāl'r. xix. di. fm. ꝛ ibi no. gl. ꝛ Inno. ꝛ Ho. de here. in. d. c. excōicam⁹. Quito minores ꝛ pdicatores ab eoꝝ pīatis licētiati. d. clc. dudū. Vbi si pdicare volūt ifra septa monasterij ipsoꝝz vel in locis alijs eoꝝ lz sint lōge a domib⁹ eoꝝ dūmō sint ad eoꝝ vsum pñt sine aliq licētia fz Lau. ꝛ Jenᶜe. in. d. clc. dudū. Sil'r qñ volūt predicare i plateis cōib⁹: nec pñt, phiberi in pfatis locis. nisi hora q̄ pīati. i. bñtes iurisditiōez ꝛsi epalē. vt no. Lar. ꝛ gl. in. d. clc. dudū. predicant soleniter. i. publice populo generalr: vel faciūt corā se solēnter predicari.

¶ Sed nūquid vicarius epi sil'r ꝺ poterit. ſ. Lar. ibidē q̄ fic. si ipse vult predicare: vt epi vicarij⁹. sec⁹ si vt alij⁹ prelat⁹: vel vellet corā se pdicari facere: q: i hoc nō repūtat pſonā epi: ꝛ sic nō tenenť cessare prefati fratres.

¶ Quid si talis bñs q̄si iurisditionem epalem vellet occupare tota hora matutialē. ſ. Lar. vbi. s. q̄ nō pōt. ꝛ Lau. ibidē dicit q̄ dz ptri il la hora matutinalis: marie si dicti frēs nō bñt aliā horā cōpetēt. ar. c. mādata. de pīump.

¶ Quid si volūt predicare i plateis pīatis aut ecclesijs alioꝝ. ſ. Lar. ibidē q̄ nō pñt sine licētia eoꝝ quoꝝ sunt: sed de eoꝝ lnia pñt etiā illa hora qua prelati pfati predicāt: excipiūtur solum eoꝝ loca ꝛ publice platee in quibus illa hora pdicare nō possunt.

4 ¶ Vtrū laici possint predicare. ſ. Pa. i. c. sic in vna. de here. q̄ nō. al's peccāt mortaliter.

5 ¶ Vtrū tpe interdicti possit pdicari. ſ. Lar. gl. ꝛ Pa. in. d. clc. dudū q̄ sic. ꝛ quilz admittit. de pse. di. i. c. eps nullum.

6 ¶ Sed quā sciam dz hīe predicator. ſ. Aler. i iij. pte sum. q̄ tripler ē actus docēdi. ¶ Primus simplr exhortādo. ꝛ iste ē oium: ꝛ istis sufficit scire mādata ꝛ credēda. Scōs ē pdicādi. ꝛ iste ē eoꝝ q bñt ex offō: ꝛ istis ē necesse scire exponere credēda ꝛ mādata. fm illud pme ¶ De. iij. pati oī poscenti reddere rōnē. Tertius catheđram tenendi. ꝛ istis ē necesse scire oia q̄ pertinent ad eorū doctrinam.

7 ¶ Quā ꝓsciam dz hīe predicator. ſ. Aler. vbi ſ. q̄ simplr errās i peccato siue occulto: siue manifesto docens ꝛ predicās si nō studeat dolere de peccato simplr dr ptenere: ꝛ iō peccare. Et ego credo mortaliter si ē i mortali. inf illud ps. ppterea ds destruet ꝛc. facit. l. di. gd est hoc. ꝛ c. cū eraudiero. ꝛ. xxxv. di. c. sexto die. in fi. ꝛ. xl. di. multi. Tho. in. iiij. tz q̄ si docet sacram scripturā ex offō prelatōis q̄ peccat mortaliᵗ si ē in mortali: siue occulto: siue manifesto. lz si docet sicut magister. sic si est i peccato occulto nō peccat mortalr. faē, p ħ. s. Correctio. i. ℣. iiij.

8 ¶ Vtrꝝ teneaf predicator facere que predicat. ſ. Aler. vbi. s. q̄ sic. q̄quid asserit faciēduz de necessitate salutis. nō ūt qō predicat faciēduz de pfectiōe religionis.

9 ¶ Quid si predicet pp honorem. vide. s. Honor. ℣. vij.

10 ¶ Predicatores sacris lr̄is semp debēt ifiste re nc tūc querāt discere cū er officio alios debēt docere. xxx vi. di. ℣. ecce. ppea nōie doctoꝝ veniūt predicatores ꝛ plati. glo. in. c. vnico. de sum. tri. li. vi.

11 ¶ Circa que docēda debēt ifistere. ſ. q̄ circa ¶ primo credēda sient articulos fidei. Secūdo faciēda ꝛ seruāda: sicut precepta. Tertio fugiēda: sicut peccata. Quarto timenda: sicut mors eterna. Quito appetēda: sicut gloria: ꝛ vt predicatio eoꝝ fructificet: etiā prius debent orare. vt dicit gl. Beñ. xxiiij.

Reces an iducāt simoniā. vi de simonia. v. ℣. iiij.

Recedentia determinat sequentia. xxij. q. vij. apostolus.

Recīosum ē oē raꝝ. xciij. di. legimus.

Recipitatio est vitāda. l. di. pōderet.

Est ūt precipitatio qñ quis pertrāsit gradibus regule diuine vel humane rōis p ipetū volūtaᵗ: vel passiōis fert in pcipitiū. ꝛ si ꝺ facit ptenēť ꝛ repudiāť diuia documēta erit pctū mortale. Sil'r qñ lz nō ptenat diuia documēta: tñ ē cū detrimēto eoꝝ q̄ sunt de necessitate salut': sic ēt erit pctū mortale: vel circūstātia q̄ repit' in oi pctō mortali. Vñ dr iniquitas oia precipitat. al's erit veniale petū: ꝛ qz luxuria maxime absorbet rōnem. iō precipitatio ponit' eius filia.

Redia vbana vel rustica qñ dicūtur. vide Seruit⁹ in princi.

Redo dr quadrupl'r. ¶ Prio q iniuste alios pdaf. sic q spoliat viatoreſ. ꝛ iste ē excōicat⁹. xxiiij q. iij. figs romipetas. cū duob⁹. c. se. Scōo dr q tollit a pſonis vitra stipēdia sibi tarata. xxiij. q. i. militare. ꝛ tales sunt raptores: ꝛ sic predo ptineť sub raptore sicut spēs sub genere. xiiij. q. v. nō sane. in fi. ꝛ sic dz puniri pena raptorū. Tertio fm Bof. ꝛ Ho. dr prelatus q vt seruitiū ipēdat legato vel alij plus exigit a subditis q̄z soluat. de imu. ec. q̄ pleriq. Quarto dr pdo fm Ho. Judex q iurgiū alienū deputat predā suā: aut officialis idebite pecuniā accipiens. l. oēs. C. ad. le. iul. repe.

¶ Quo precepto prohibeť preda. ſ. furti nōie xxxij. q iiij. meretrices.

¶ Cui dz dari preda i bello acquisita. ſ. de ire pricipi. xxij. q. v. dicat. sed tu dic latiue. vt. s. Bellum. in prin.

Refatio nulla dz dici i missa nisi illa ō qua i. c. iuuenimus. de pse. di. i. ꝛ in. c. scōz. xxx. di. vide. s. Missa. ℣. xxx.

Relatus large dr oīs habēs curā aiaꝝ fm Jnno. i. c. firmiť. de sum. tri. ꝛ i. c. qñ. vt lit. nō pte. stricte vero dicunť solū hītes iurisdiri onē: vt, pbaf i. c. decernim⁹. de iudi. iūcta gl. in clc. dudū de sepul. vbi ponit' prelat⁹ ꝛ rector sepatiz. do. Lar. in clc. i. de elec. cū glo. ibidem. ꝛ Lau. dicit q̄ noie prelati cōprehēdiť glz administrator hīs ppetuū offiū ēt si sit talis q ad nutū supioris possit āmoueri. al'as de sup. negli.

pte.c.i.ad fi.xvi.q.i.de pñtiũ.addit ℣dau.ibidẽ quocũqz noie cẽseat.de ℣.si.q̃uis.cle.i.de reſcri.t qõ ibi no.t er gl.p̃fata dicẽ car.obtinuiſſe q; miſter t cuſtos mioꝝ t ꝓuicialis p̃dicatorũ ſunt p̃lati:t q; p̃ſt cẽ ꝓcuratores:qz cle.i.õ ꝓcu.logẽ de religioſo nõ plato:t q; ẽt p̃ſt eſſe delegati pape.vr.ſ.delegatus.ℌ.iij.

1 ¶ Vtrũ ois prelatus ſit iudex ordinarius. ℜ. gl.in .c.ij. de iudi.q; ſic.

2 ¶ Vtꝝ negligẽtia prelati ſit pcñ.ℜ.gl.i.c.ea. q̃.de offõ archi.q; ſic t mortale:qñ ẽ in omiſſione neceſſarioꝝ ad ſuũ offm̃:vt viſitatiõis:correctiõis:t hmõi.t ſm ℣o.t ber.i.d.c.ca q̃ tenet nõ ſolũ õ dolo t lata:ſed ẽt leui culpa de dãno eccleſiaſticaꝝ rerũ:ergo fortius aiaꝝ.

3 ¶ Vtrũ p̃latus teneat oĩa agere cũ ꝓſilio capituli ſui.ℜ.℣da.i.c.nouit.de his q̃ fi.a pte.q; negocia mioꝝ põt ſine ꝓſilio.vt no.doc.i.d.c.nouit.t Inn.in.d.c.fi.de ma.t obc.t.l.ij.C. de iura.calũ.Mã rectores ex offõ iniũcto explicant ꝟ minoꝝ.vt i.d.l.ij.facit.c.edoceri. de reſcrip. negocia ℣o ardua cã rõabili exĩte quã bonꝰ vir arbitrabiť põt ſine cõſilio capituli.alꝫ nõ.

4 ¶ Vtꝝ teneat dicere culpã ſuã ſubdito qñ ceſſit in corrigendo.ℜ.c.qñ.lxxxvi.di.q; nõ.intellige niſi a ꝓpoſito hoc faceret.vt.ſ.Correctio.i.ℌ.ij.

5 ¶ Vtrũ prelatio ſit appetẽda.ℜ.q; nõ.nec deſidia fugiẽda.xvi.q.i.nos ãt. viij.q.i.oli.et tribus.c.ſe.rl.di.multi.vñ appetens cã efficit idignus.i.q.i.p̃incipatus.t pccat mortaľ ſi deliberate appetit vt preſit.vide.ſ.ãbitio.t.ſ.Episcopus.ℌ.ij.

6 ¶ Vtꝝ plat⁹ poſſit fugẽ.vide.ſ. Eps.ℌ.xxiij.

7 ¶ De qb⁹ ſpãliter ſunt iterrogãdi prelati. ℜ.ſ Interrogatiões circa prelatos.

Reſcriptio eſt quoddã iuſ er tpe ꝓgruẽs
aũcte legũ vim capiẽs:penã negligẽtibus iferens t litibus finẽ i ponẽs:t ſil'r diffinitur vſucapio:t aliqñ vnũ cõprehẽdit reliquꝫ ſꝫ ꝓprie differũt:qz vſucapio ẽ i reb⁹ mobilib⁹ t ſc mouẽtibus.preſcriptio vero ĩ imobilibus t iuribus ĩcorporalibus.vt iſti.de vſuca.t lõ. rẽ.pte.i.ℜ. Jur' tñ ꝓſultus ita diffinit. Vſucapio ẽ acquiſitio dñij p ꝓtinuationẽ poſſeſſiõis tẽpis ſpatio lege diffiniti.in.l.ij.ff.de vſuca.ℌ ℣da.nõ.in ℜica extra co.ti.

1 ¶ Que regrunť in preſcriptiõe ſm ius canoni cũ t ꝓſciam.ℜ.q.iiij. ℣dimũ bona fides.ſ.q; ts q̃ poſſidet rẽ quã poſſidet credat eẽ ſuã vel credat tradẽtẽ eẽ dñm:vel hẽ ius diſtrahẽdi ꝫ i facto erret.ff.de ℣.ſi.l.bone fidei. Hoc limito vꝫ ĩ p̃ſcriptõe vbi regrit alig⁹ act⁹ poſitiu⁹.ſecus vbi nullũ factũ regrit:vt i preſcriptiõe libertatis ℨ fututẽ ruſticã:qz ꝫ ſciã me tibi debere fututẽ eũdi:tñ ego poſſũ p̃ſcribere libertatẽ:ex quo ego nihil facio q; ſit pcñ.ℌ ꝫ Bar.in.l.ſegẽ.ℌ.ſi viã.ff.de vſuca.t ℣da.in.c. fi.õ preſcri. Idẽ dic õ p̃ſcriptõe actõis p̃ſonal' mere penalis:vt i rapina reſpectu q̃drupli q̃ ẽ vſq3 ad annũ p⁹ annum ſimpli.inſti.de vi bo. rap.in pñn.vt.j.ℌ.xlij.t idẽ dic de ſil'ib⁹.

¶ Sed qd ſi erret i iure.ℜ.q; nõ p̃ſcribet.l.ij. 2
ℌ.ſi a pupillo.ff.p ẽpto.t.l.nũ q̃s .la.ij.ff.õ vſuca.ſec⁹ ſi errabat i facto.ar.l.qõ vulgo.ff.p emp̃to.t ppea dicit Jnn.i.c.ſi diligẽti.co.q; poſſidẽs ℨ ius nõ preſumiť bone fidei:niſi ſit poſſeſſio lõgi tpis:vel,pbabilibus rõib⁹ fuerit acq̃ſita.facit.c.cũ eccl'a ſutcrina.de cã poſ.t.p.et q̃ pz q; ſi ius in q̃ errauit erat dubiũ q; error excuſaret i preſcribẽdo.t facit ter.in.c.cũ dilect⁹ t ibi ℣da.de ꝓſuc.qõ no. Jtẽ tz ℣o.i.c. cura. de iurepa.q; error mixtus.ſ.iuris t facti non tollit bonã fidẽ.dat exẽplũ in donatõe rei alienẽ:facta vxori q̃ vir non eſt effectus pauper vt qz dñs p̃ſentit quã mulier credit valẽ:qz vſu capiet.l.ſi vir vxori.ff.de dona.Bar. tñ in.l. ſi fur.ff.de vſuca.t i.l.ſed t ſi.ℌ.ſcire.ff.õ pe. here.t refert ℣da.in.c.grauis.de reſti.ſpo.diſtinguit t bñ q; quedã ſunt iura q̃,pbibẽt aliquos actus t faciẽs ℨ ẽt ex errore nõ preſumit i bona fide.t ſic itellige gl.i.d.l.ſi fur.q̃ dicit q; error iuris ipedit vſucapionẽ:qõ ẽt limito:niſi eẽt tale ius obſcurũ t dubiũ.Quedã ſunt iura nõ,phibẽtia ſꝫ actui nõ aſſiſtẽtia.vtputa teſtiũ ſi ſolẽne ñ approbať a iure vt valeat:t circa talia errãs nõ preſumit ĩ mala fide.d.ℌ.ſcire.

¶ Quid de illo ſi tpe preſcriptõis habuit ꝓſciẽ 3
tiã leſã poſtea icipit hẽ nõ leſã.ℜ.℣da.i.c. fi. eo.cũ do. Ant.q; ſi er legitia cã habuit leſã interrupta ẽ preſcriptio:t ſic incipiet preſcriptõ poſt q̃s ꝓſciaꝫ leſam reformauit p legitima idcia.ar.cox q̃ no.in.c.de quarta eo.t i.d.c. cura Si ℣o fuit leſa ex leui iudicio:quã tñ reformauit ex alijs legitimis iudicijs:hic nõ fuit iterrupta. ℣da.tñ inclinat q; oĩo iterrũpať t icipiat preſcriptio de nouo tpe reformatõis:ſed ℣ior ẽ prima opi.niſi ꝓſcia ſe firmaſſet:q̃uis ex leui iudicio q; res erat aliena.

¶ Vtrũ dubitãs an res ſit ſua vel nc: t hñs 4
iuſtã cãm dubitãdi preſcribat.ℜ.ſm do.Ant.

in.d.c.fi.q; non:qz iura regrũt nedũ q; nõ ſit in mala fide:ſed q; ſit i bona fide:t tõ tz nõ ſit in mala fide:nõ ẽ tñ in bona fide:qõ tñ limita: ni ſi dubitatio eſſet momẽtanea t vacillans:ſicut nõ eſt hereticus q dubitat:ſed nõ fixe t delibe rate.c.i. de here.qz ſic nõ ipediret. Et hec opi.i foro aie ẽ verior quo ad vſucapionẽ rei:ſed reſpectu fructuũ lucrãdoꝝ ſufficit malã fidem abeſſe.t q̃uis ℣da.t cõis opi.t gl.i.d.c. fi. tenẽt q; dubitatio ẽt firma nõ ipedit p̃ſcriptionẽ ẽt quo ad rẽ.facit ꝓ ipſis.xxxiij.q.ij.ſi vir go:ſed tz vexꝝ quo ad foꝝ ꝓtẽtioſum tene: non quo ad cõſciam.

5 ¶ Scõm qõ regrit in preſcriptiõe ẽ iuſtus titulus.c.ſi diligẽti.extra co.t dr hic titulus cã poſſidendi:vt donatio:vẽditio:t hmõi. Exigitur ergo cã ℣a nõ legitima ſm ℣of.vñ titulus erroneus.puta credebar,pcuratorꝫ ſuum emiſſe:preſtat cãm preſcribẽdi.ff.p ſocie'.l. fi. Et ppea dicit gl.in.d.c.ſi diligẽti.q; pro tanto dr titulus iuſtus:qz dat cãm preſcribendi. tz i veritate nõ ſit iuſtus:qz tũc nõ eẽt preſcriptio neceſſaria. Et iõ min⁹ iuſtus ,titulus dat cãm p̃ſcribẽdi:ſi modo adſit bona fides vt credat titulũ ſufficere t eſſe iuſtũ.t hoc vexꝝ q; regrit titulus q̃ aliqs iure cõi poſſidere non põt: vt laicus decimas. Jõ regrit titulus.alꝫ eſt ſemp̃ i mala fide. Sed vbi res p̃ſt de iure cõi poſſideri:ſic nõ regrit titulus in turib⁹ preſcribendis:vt ſunt ſeruitutes. Et q; nõ requirať titulus tenẽt cõiter doc.ſed ℣da.in.d.c.de q̃rta.co. limitat vexꝝ. ℣dio q̃ preſcriptio nõ eſt ℨ ius cõe.p.c.i.co.ti.lib. vi.facit.l.quẽadmodũ.C.de agri.cẽ.t co. Sedo q̃ nõ ẽ i vſufructu preſcribẽdo:qz ꝫ ſit ius ĩcorporale.l.i.in fi.ff.ad.l.falci.t quedã ſeruit⁹ in rebus alienis.l.i.ff.de vſu fruc.accreſcẽ.tñ regrit titulus i eo preſcribendo.alꝫ nõ preſcriberẽt ſpatio.x. vel.xx. annoꝝ vt pbať in.l.fi.C.de preſcri.lõ.tẽ.vñ dicit glo.i l.corruptionẽ.C.de vſufruc.q; ſi ẽt vſufructus cõſiſtit i re mobili.tñ actio p̃ſonalis ad ipſam nõ tolliť triẽnio.t idẽ vr dicendũ i acquiſitõe ipſius:t ctiã i acq̃ſitiõe cuiuſcũq; rei imobilis nõ,pcdit preſcriptio ſine titulo niſi ſit lõgiſſimi tpis.C.de preſcrip.xxx.an.l.ſi qs emptiõis. dico tñ q; fructus qui capiũtur ex agro alieno bona fide vſucapiũtur triẽnio.ter.eſt no. in.l. ſegtur.ℌ.fructus.ff.de vſuca.t ibi p Barto.q; ubi non agitur de preſcribẽdo iure. Et iõ cum dr q; tenetur reſtituere fructus extãtes i.c.gra

uis.de reſti.ſpo. Jntellige niſi poſſeſſor ꝓ trien niuꝫ t bona fide poſſideret. Tertio limitat qñ non agitur de ſeruitute per quã perſona obligatur vel aſtringitur ad aliquod ſeruitium. qz cum ſit quid graue neceſſario requiritur in tali iure preſcribẽdo titulus vel lapſus longiſſimi temporis:t ſic põt intelligi.l.cum de in rez ℣ſo.ff.de vſuris.t nõ. ℣y.in regula poſſeſſor de reg.iu.li.vi.

¶ Tertium quod requiritur ẽ ꝓtinuatio poſ- 6
ſeſſionis:q; res ſit poſſeſſa continue vſq3 in fi mẽ preſcriptiõis ſine interruptõe.c.illud.extra eo.de reg.iu.regula ſine poſſeſſione li.vi.Et q; poſſideat vt proprium:qz q alieno noie poſſidet vt coloni:t q precario:t huiuſmodi:nõ ꝓprie poſſident. ſed hi quorum nomine poſſident.c.cum veniſſent.de reſti.ſpo.t in gl.c.clerici.xvi.q.iij.Si tamen interrupta poſſeſſiõe quando poſſeſſor recupat eſt bone fidei: ſic ꝓſcriberet ea interruptione non obſtante.l.fi.C de preſcri.xxx.an.

¶ Vtrum poſſeſſio ciuilis.i.q; ſit talis ꝓſona 7
que poſſit legitime de iure cõmuni poſſidere necessario requirať ad preſcriptionem.ℜ.q; ad vſumfructum preſcribendum non:ſed ſufficit naturalis ſeu corporalis poſſeſſio.l.fi.C. de p̃ſcri.lon.tem. ℣o. ℣da.in.c.ad audientiam. eo. ti. Jn alijs aũt vbi p̃ſcriptio inducit ad acquiſitionem rei vel iuris:tunc requiritur ciuilis poſſeſſio.t ſic intellige ter.t glo. in.c. cãm.co. ti.t ideo naturalis non ſufficit. de quo plene per ℣y.in regula ſine poſſeſſione.lib. vi. Vbi vero preſcriptio inducitur ad extinguendum ſolummodo ius alterius t ad defenſionem cõtra ius alteri congruens:tunc tali defendenti non eſt neceſſaria vera poſſeſſio vel quaſi: alꝫ ſequeretur q; non preſcriberentur actiones perſonales contra id qõ habetur in .l.ij.C. de conſtitu.pecu.t in.l.ſicut.C.de preſcripti. xxx. annoꝝ.um.quia nemo vere eam poſſidet: niſi is cui vere competit.vt not. Jnnocen. in.c. in litteris. de reſtitu. ſpol'. Hec eſt notabilis diſtinctio. Laldc.in.c.cum non liceat. eodem. Aduerte hic q; poſſidens bona fide t vendens ſub conditione non interrumpit poſſeſſionem. Vnde ſi deficiente conditione venditio reſoluatur priora tempora cum poſterioribus continuare poterit ſm ℣da.in.c.illud autem.eo.ti.

¶ Vtrũ poſſeſſio lõgiſſimi tpis:de cui⁹ initio 8

Universidad de Deusto
Biblioteca

nō ē inciuilia hēat vim tituli.ff.fm Jo.an.i c.ij.de prebē.li.vi.q sic.qñ capacitas dat i crescente.alis nō.vñ laic9 quātūcunq; crescuerit actū spūalē vel alicui9 ordis nūq; tñ pōt illum pscribere.Et nō q fama phet iustā cām credēdi.vt no.in.c.inquisitiōi.de sen.exc.t.c.cū ptingat.de rescrip.t p Bar.i.l.ij.C.si ser.vel lib.t i l.eccl̄sius.ff.de vsuca.Et si fama erat q res fuit legata:vel q tale fiebat p priuilegiū pape qō fuit gditū tpe guerre:t hmōi.sic curret pscriptō.vt no.in.l.q volgo.ff.p empto.q:sic facit titulum sicut in illo cuius pcurator dixerat se emisse:t sic credebat.

9 ¶ Quartū qō requirit ē q res non sit vitiosa vt possit pscribi:t dr vitiosa si sit furtiua aut vi possessa:vt isti.de vsuca.§.qō ät.Et subdit ter.q nec vllus ali9 q̄uis ab eis bona fide emerit:vel ex alia cā accepit vsucapiēdi ius hz.Et aduerte q i re mobili oz iustus titulus iteruenīat a pncipio.alr nūq; prescribit:q sine titulo p voluntatē dñi pctās furtū cōmittit:t sic furtiua ē.secus ē in re imobili:q q̄uis mala fides fuerit i p.pōt tñ per alios prescribi ex eox bona fide.Et iō nūq; res mobilis i pscia pōt teneri quātūcūq; per lōgū tp̄s sit possessa t bona fide.nisi qui habuit cā a pncipio habuerit cū titulo.ppea dicit ter.i.d.§.qō ät.Vñ i reb9 mobilib9 nō facile,pcedit:vt bone fidei possessori vsucapio cōpetat.Qō nō q sepe venit in practica.Limita tñ fm q.j.dico.§.xliij.

10 ¶ Quero vtrū oēs alie res q̄ nō sunt vitiose: possint prescribi.ff.q regl̄r ois res:oē ius:ois actio prescribi pōt.c.ad aures.co.ti.sed hz mlt̄as exceptiones:q sunt multa que prescribi n pōt.vt.j.§.xij.cū sc.

11 ¶ Hz q requirūt ad prescribēdū iura seu fuitates q hūt cām pximā vel q̄si.ff.q regrum t v.Primū bona fides.l.q vsus fuerit eo animo q vsus fuerit iure suo:t q potuerit ēt aduersario dicēte.fec9 si cā amittat:q nunq; prescriberet.l.fu.t ibi no.ff.quēad.serui.amit.t.l.qui iure familiaritat̄.ff.de acq.pos.Secūm tp̄s debitū vt.j.patebit.Tertiū q vsus fuerit sciēte aduersario.l.ij.C.de serui.t ibi gl.t doc.t ēt patiēte.l.quotiēs.la.ij.ff.de serui.q scia t patiētia i iuribus incorporalib9 aduersarij pstituit q̄si possessionē.t iō sine ipsa non posset pscribi: nisi sit tp̄s lōg̃ issimū.s.xxx.annox.vel.xl.an.s Jhan.de castro.i.l.ij.C.de sui.Itē nisi hūisset prescribēs titulū ab alio tertio q cā vt dñs illi9 fundi pcessit:q sic ignorante dño pōt pscribi. vt no.Cy.Petrus tenere in.l.ij.predicta.Sō no.p limitatiōe illi9 q incorporalib9 nō est dare q̄si possessionē sine scia t patiētia aduersarij:q pauci aduertūt.vt in pascuis:aque ductus iurisditōib9 piscādi.Et nō fm Inno.q istud tp̄s incipit currere:ex quo gs cepit illo vti non vi:nec clām:nec precario sciēte illo cui fit preiudiciū t nō ignorēte.Quartū in negatiuis.puta alti9 nō tollendi regrit,phibitio.no.gl.in.l. qui luminib9.ff.de fun.vr.p.t,phibitio dz cē ex pte prendēt̄.fruitutē.Quitū q sit dñs fundi cui9 fructus est acquirēda,qō nota.

¶ Que sunt que pscribi nō pōt.ff.xvi. Pāo 11
p peccata de iure cānonico t i foro aie imo diuturnitas auget.c.cū hōret.de eo q du.quā pot. p adul.t.c.nō satis.t cū i ecclesie.de simonia. De iure ciuili vero si peccatū ē momētaneū tūc lapsus tpis alleuiat penā i.l.fi diutino tpe ff.de pe.t qñq; ex toto tollit.Vñ cōiter doc.t segtur Jhan.in.c.cū hōret.dicūt q aduersus qlibet crimē regulariū,pcedit pscriptio.x. ānox. vt p9 lapsum quis nequeat accusari.t i.l.adulter.C.de adul.dr q post qnquēniū non potest gs accusare adulteriū nisi in duobus casibus. vide glo.d.l.adulter.

¶ Sexto ptra obediētiā visitationē t procurationē que debet rōne visitationis.c.cū non liceat eo,cū similibus. 13

¶ Tertio ecclesie loca religiosa:nec nō ius decime primitie vel oblatiōis:t oia alia iura spiritualia nō pōt prescribi a laicis:q illa possidere nō pōt.vt in.c.cām.eo.ēt si mille anni trāsierūt.vt.s.dixi fm Jo.an.in.c.ij.de prebē.li vi Ab eis aūt a q̄bus possideri pōt bene prescribūtur.vt i.c.ad aures.eo. 14

¶ Quarto annexa spūalibus.vt iuspatro.silr prescribi nō pōt a laicis.dicit tñ Jhan.in.d.c.ad aures.q papa posset cōcedere priuilegiū laico vt possideret spūalia alię:q pōt dare ptātem cis exercēdi.t sic tunc prescribere possent q possidere pōt.Limita istud ad laicos seculares q laici puersi hz nō debeāt:tñ pōt tractare spiritualia cū clericis t prescribere.vide ter.iūcta glo.in.c.ex eo.de elec.li.vi. 15

¶ Quito nō pōt prescribi limes vel qō adhereret limitib9 epatuū,puinciax vel parrochiarux xvi.q.iij.hz.in regulis de proch.sup eo.rōne terminī cōfundant,puinciax vel parrochiax. 16

¶ Sexto liber hō,p seruo possessus n pōt prescribi.xvi.q.iij.§.pōt. 17

¶ Septimo publice functiōes agrox.i.pēsio 18

nes nō pōt a colono prescribi:nec fundus quē colit.d.§.pōt.C.de prescrip.xxx.vel.xl.anno.l. male agit.

19 ¶ Octauo via publica nō pōt prescribi ex non vsu populi.l.via.ff.de via publica.

20 ¶ Nono aque ductus ad publicū vsum ciuitatis:t alia iura ciuitatis ad publicū vsum destinata prescribi nō pōt.C.de aque ductu.l.diligenter.

21 ¶ Decimo reseruata principi i signū subiecti oīs.vt tributū t silia prescribi non pōt.vt.l. cōpit serenitas nra.C.de pscri.xxx.anno.facit qō no.in.c.cū non liceat.eo.

22 ¶ Undecimo res quā lex vel canon alienari phibet nō pscribit.sic tñ distingue fm Jhan.i d.c.cū nō liceat.q aut lex nō,phibet alienatiōnē:q ei9 rei n ē cōmertiū.nec pōt possessio hēri vt in rebus sacris:t sic non valet prescriptio. Aut,phibet alienationē simplr fauore ipsius rei.Et ēplum i fundo dotali:t sic pscriptio nō potest ichoari.l.si fundū.ff.de fun.dota.glo.t Bar.in.l.ij.C.de vsuca.p ēptore. Sed si erat ichoata ānq; talis esset dotalis fūdus t hmōi sup q se fundat ius:tūc non impedit vsucapio ter.est in.d.l.si fundū.Idē dicēdū qñ res ptinent ad psonā priuilegiatā p quā nō posset prescribi.vt no.Jo.an.in.c.vnico.de iurepa.li.vi. Intelige si ignorat,phibitionē iuris probabiliter:alit nō.Aut lex,phibet alienationē n simpliciter:sed sine certa solēnitate.vt in rebus minorū t ecclesie:tūc data bōa fide:t exclusō errore iuris,pcedit prescriptio si hz comitātia alia.puta cum a minore quē credebā maiorē:vel rex a prelato:sed putabā capitulū psensisse t hmōi. Secus si errabā i iure credēs q prelat9 sine capitulo posset:vel minor sine decreto.t sic intelligē glo.in.c.ij.de his q fi.a pre.t ter.iūcta glo.i c.de re.cc nō alie.li.vi.

23 ¶ Quid si ē,phibita aliēatio p defūctū.ff.idē dicē.li sicut de prohibita a lege.s.q vsucapio nō pōt.ter.ē in.d.l.ij.t ibi gl.t Bar. Et hec intelige qñ predicta prohibitio fit ex cā p restatōē:sine cā.n.nō valet.vt legit t no.i.l.filius.§ diu.ff.de le.i.t ibi per Bar.plene.

24 ¶ Utrū silr sit dicēdū qñ res p pactū,phibita ē alienari.puta cū res obligat̄ t creditor apposuit pactū:vt illa res interi nō aliencē t ipe dif dñi trāslatio.vt in.l.si creditor.§.vlt.ff.de distra.pigno.ff.q sic.q:nō currit prescriptio vt no.Bar.in.l.vbi ler.ff.de vsuc.Jhan.tñ i.d. cū si liceat,hz.q currat prescriptio:t credo ve

ri9 si ali9 a predictis ptrahēnib9 prescribat.

¶ Duodecimo res q tenēt pcario noie:q non ipse hz dñs possidet.l.certe.§.is q rogauit.ff.de pcario. Idē de colono ca rōne.l.male agit.C.de prescrip.xxx.an. Idē de eo q possidet noīe alieno ea.rōe.c.cū venissent.de resti.spo. Idē de pignore qō nō pōt pscribi a creditore t usufructuario:q cēsent i mala fide.Dicit tñ Jhan.in.d.c. cū non liceat:licet colonus t tenens precario noīe:t q possidet alieno noīe ñ possint ipi pscribē tales res tñ si colonus vēdit alteri:t q emit bona fide pscribit:hz dñs petit restōnē in integrū:si ignorauit ex cā generali.l.i.ff.ex q. ca. ma.hz Spe.eo.ti.t plz p ea q.j.dicā.hz Bar.in l.cū solus.ff.de vsuca.alii sentiat. 25

¶ Tertiodecimo res ēpta a,pdigo vel luxurioso:aut luxe alienāte:Distiguit tñ Jhan.in.c. si diligēti eo.q aut talib9 est interdicta administratio:t sic nō valet.Actus:nec iserit vsucapiēdi pditio.vt.l q fundū.§.q sciēs.ff.pro empto.aut nō ē inhibita administratio bonox t tūc aut ignorabat q i malū vsum volebat psumere:t sic pōt vsucapere:q est bone fidei.vt in.l. si qs cū sciret.ff.p empto.Si vero sciebat q in malū vsum volebat erpēdere pciū:sic nō valet vsucape.vt in.d.l.si quis cū sciret.t ē ter. no. i l.si vero nō remunerādi cā.§.si adolescēs.In turiosus mādat tibi vt pro meretrice fideiubeat idēqz tu sciēs mādatū susceperis non habebis mādati actionē:qō sic est q̄si perditurō pecuniā sciēs credideris.Sed t si vlterius duxerit mādandum tibi vt meretrici pecuniā credas nō obligabit mādati quasi aduersus bone fidei mandatū sit h.ter.ff.mādati,nec ob.l. affectiōis.ff.de dona.q:ego itelligo ante factū nō valere in ista lege.valeret p9 factū fornicationis soluēdo.hāc decisionē posuit Bar.in.d.l. si qs cū sciret.t fm hāc limitarē ego.l.fin.ff.de alea.vbi valet Actus vēditiōis factus alteri a colluxore.s.vex qñ non putabat peiuz in ludo velle psumere,al's talis emptor non poterit prescribere.Multo min9 valet Act9 factus ludo cū colluxore,vnde nec hz venditio:nec tenet ēptor de euictiōe cū simul delinqnt.l.fi.§.i.ff.qua.re. ac.nō da.Et p ppīs cū sit in mala fide:t Act9 sit prohibitus a iure nō poterit pscribere.qō nō bñ. 26

¶ Quartodecimo res ignorātis nō pōt prescribi.ita hz do.Pe.de pusio:tractatu de canonica portione ep̄i.c.ij allegat.l.cū ser.ff.de edi. edic.cū pcor.in glo.ibidē. Vñ pcludit q q̄si qs ignorat habitu t actu ius sibi cōpetere,puta 27

Universidad de Deusto
Biblioteca

qz ignorat legatū sibi factū: er quo resultat sibi ius agēdi: z sic nō currit prescriptio. Itē qñ gs ignorat actu sed nō habitu: sic etiā non currit puta collator scit se hre ius cōferēdi bñficium sed ignorat factuz: er quo resultat sibi ius agēdi. s. actū vacatōis. z sic nō currit prescriptio. c. qz diuersitatē. de pcēs. pre. c. ffas. ō sup. negit. pze. ffpa. vero i. d. c. vigilāti. dicit q ꝺ ignorantē z abntē currit prescriptio: nisi ignorans vel abñs possideat ciuiliter: qz tūc nō currit pscriptio. vt in. l. male agit. C. de prescrip. xl. an. Er quo infert q si me abñte aut ignorante igredit gs possessionē meā nō icipit tūc prescriptioz fuerit igressus bona fide: qz p hūc igressum nō pdo possessionē. vt in. l. si id qō. ff. de acq. poss. sed anteq incipiat prescribere: oz prius pdam possessionē. puta qz sciēs aliū igressum suspicere me posse repelli: vel traditi oblioni z caz negleri p decēniū. vt in. d. l. si id qō. z ab eo tpe icipit currere pscriptio: z nō prius. vt no. Dy. i regula sine possessione. li. vi. z sentit glo. z aptins Bar. i. l. i. C. de ser. fugi. Addit tñ q ꝺ contra ignorātē currat prescriptio: tñ si ignorantia fuit ex iusta cā vel, pbabilis q tūc subueniatur. ar. c. cū illoq. de sen. ex. z hec subuentio erit q restituet in integrū. vt voluit Bar. in. l. i. §. si gs aūt. ff. de actu it. ncreqz pti. facit gl. in. l. i. C. de pa. po. z ter. optimꝰ in. l. antepe. ff. de acq. he re. sed magis mihi plz opi. ffde. Vbi tñ ignorātia nō est crassa vel supina. Incorporalia vero nō pñt qñ possideri: nisi sciēte eo qui possidebat prius. Et data eius ignorātia nō pñt pscribi. l. ij. C. de serui. z aqua. no. Inno. in. c. bone. cl. ij. de po. prela.

28 ¶ Quintodecimo res excōicati. vt dicit ffpa. i c. i. eo. qz cū sit ipeditus a lege: nō ꝺ cōtra eum currere prescriptio. l. fi. i fi. C. de de āna. excep. Nō limito verū i eo g nō ē imora petende absolutiōis. Secus si esset i mora: qz tūc ipedimētum oriē ex culpa sua. z iō curreret.

29 ¶ Sertodecio res furtiue vel vi possesse: nec ēt ea que ex ipsis nascūtur. vt insti. de vsuca. §. furtiue. de q̄ dic vt. j. §. xliiij.

30 ¶ Que sunt tpa i gbus prescriptio nō currit sed dormit. ℟. ffpa. in. c. ex trāsmissa co. q. ir. tpa. ffPrimū tpus hostilitatis: z vbi ius nō redit. sed ß Limitat Inno. i. d. c. qñ pp guerram z hmōi actor agere voluit: sed nō potuit: quia nō erat g ius redderet. l. sed si p pretorē. §. si fer. ric. ff. ex g. ca. ma. z pp ß dicit Bar. i. l. de erate. ff. ad treb. q̄ citatꝰ tpe pestis ꝺ iustā cām non comparēdi. all'at. c. ad supplicationē. de renun. facit gl. in. c. si vero. de iureiurā. Et iō dicit idē Bar. in. l. naturali. ff. de vsuca. q tpe pestilētie nō currit prescriptio. vbi gs fugit ex tali timore: aut certe erit iusta cā petēdi restitutionē in integrū ex clausula generali. z idē dic de oī alia iusta cā que ipedit ne gs rē suā petat. l. qō qui dē. ff. ex g. ca. ma. Scōm tps est qñ ecclesia nullum ꝺ prelatū seu ꝺ inutilē ad agendū. vrputa qz est excōicatus: suspēsus: vel captiuꝰ. c. qz diuersitatē. de pces. prebē. xvi. q. iij. c. i. de elec. qz diligētia. Aut est dilapidator: aut male alienās prelatus. vt in. c. si sacerdotes. xvi. q. iij. z qō no. in. c. i. de in inte. resti. li. vi. Mlā toto tpe prelati male alienātis non currit. Tertiū tps qñ quis de iure ipedit agere sicut fiuiulfa. vt. l. i. in fi. C. de anna. excep. z in vroze viuente marito respectu rex dotaliū. l. in rebus. C. de iure dot. Itē in pupillo durāte etate pupillari. l. fiē vltra mediū. C. de prescrip. xxx. an. Quartū tps est scismatis quo ad eccl'am romanā. vt i. c. cū nobis. co. ti. Quintū tps cōditionis: qz res sub ꝺditōe nō prescribit. l. cū notissimi. §. sed illud. C. de pscript. xxx. annoꝝ. qz nulla currit mora. Sextū tps feriaꝝ repentinaꝝ: qz precauere nō pñt. vt ꝺ in. d. §. si ferie. Quidā tñ dicūt q currit: sed indulget restitutio. Septimum tempꝰ absentie reipublice cā. Tñ Inno. isto casu cuz precedenti tz q currit pscriptio: sed dat restitutio quando prescriptio fuit cōpleta tpe feriarū: aut absentie: vel paꝝ post. Secus si pꝰ magnum tempus: qz tunc non dat restitutio. faē l. ab hostibus. §. sed qō simplr. ff. ex q ca. ma. z satis plz. lz alij teneāt indistincte non currere. Octauum tps ē furie vel prodigalitatis fz Jo. an. in addi. ad Spc. co. ti. Nonū est tacētis bereditatis: z nō stat p heredē qn eā capiat: sed aliquo mō ē ipeditus fm ffpa. in. c. de quara. ō prescrip. sed do. An. ibidē tz q currit. sed restituet ex generali clausula.

¶ Sed quero an in prefatis casibus ita dormiat z impediat prescriptio q nō sit opus petere restitutionem. ℟. diuersa fuit opinio legistarū in. l. senatus. ff. de officio presi. z canonistaꝝ in. c. ex trāsmissa eo. sed mihi plz opi. Inno. q ipedit ipso iure: nec est necessarium petere restitutionē: nisi solū in tpe absentie z feriaꝝ potest dici cū silī rōne tps prodigalitatis etiam z sic illa tpa subducunt de medio prescriptōis Rō sua quare non currit ē q: pscriptio est odiosa. vt pz ex eo qō legit z no. in. c. vigilāti eo. ex. go non est laxanda. 31

32 ¶ Quātum tps requirit in prescriptiōe. ℟. q diuersimode fm q a diuersis z contra diuersa fit prescriptio.

33 ¶ Contra ecclesiā romanā non currit minor qñ cētenaria. intellige in his que spectāt pnci paliter non secundario ad ipsam. fm glo. in. c. ad audientiā eo. Vñ dic q generaliter oia que immediate ptinēt ad dispōnē pape gaudent privilegio: vt ē ecclesia lateranensis: et res ipsius z exemptio ꝺ quā nō currit minor prescriptio qñ cētenaria. Ita tz Jo. an. in regula scīēti. lib. vi. in mercu. z qō no. ffDan. i clc. frequēs de excel. prela. z ffDan. i. d. c. ad audientiā. Fallit ß i casu. c. ij. §. i. eo. li. vi. vbi catholici prescribūt cōtra ecclesiā romanā bona hereticoꝝ q ignorabant in vita q essent heretici. fi p. xl. annos bona fide ea possederūt. nec i isto casu potit romana eccla petere restitutionē. vt in. d. c. ij. pz. vbi ꝓhibet oēm molestiā pꝰ prescriptionē.

34 ¶ Cōtra ecclesiā inferiorē a Romana: siue fiat pscriptio a priuato vel ab alia ecclesia: si est i mobilibus: vel iurbus hñtibus ptinnā cāz vel non. sic requirit quadragenaria annoꝝ pscriptio. vt in. c. de quarta. eo. z in. c. i. eo. lib. vi. nec regrit titulus in hac quadragenaria pscriptione: sed sufficit bona fides: nisi sit ꝺ ius cōe qz sic requirit titulus verus vel putatiue verꝰ. c. si diligēti eo. ti. vel tps de cuiꝰ initio memoria nō est. d. c. i. Si vero est i mobilibus. sic fm ffpa. in. c. cū dilecta. de confir. vti. vel inuti. nō ꝺ locū vsucapio triēnalis cōtra ecclesiā Romanā: sed ꝺ alias ecclesias credo q habeat locū: nisi in rebus que alienari non possunt sine debita solēnitate. de qbus. ō. Alienatio. §. v. z quattuor. §. seq. Et q̄ prescribat: habes in aut. quas actiōes posita. xvi. q. iij. §. fi.

35 ¶ Quid si laicus habet rem cōmunem cū ecclesia z indiuisibilem. ℟. ffpa. in. d. c. de quarta q requirit quadragenaria prescriptio propi ecclesiam. ar. l. si cōmunem. ff. quēadmodū fui. amit. Jo. an. in. c. vnico. de iurepa. in nouella dicit q vbi ius ecclesie potest remanere illesum prescriptio communis contra laicum sufficeret. qō not. in. c. ad audientiam. eo. z. xvi. q. iiij nolumus.

36 ¶ Sed nūquid requirit quadragenaria in re que deuenit ad ecclesiaz que cum esset laici incepit ab aliquo prescribi. ℟. ffpa. in. d. c. de q̄rta cōio: z verior opi. est q non. sed pro preterito vtet priuilegio priuati: z pro futuro tempore

priuilegio suo. ar. in. l. fiscus. la. i. ff. de iure fisci z ideo si contra priuatum presentem currerāt v. anni ante qz veniret ad ecclesiā sufficient postea. xx. post qz venit ad ecclesiā. Et idē dic i silibus priuilegiar. facit aut. si gs. C. de prescri. long. tempo. z sic in isto casu mutat prescriptionem.

¶ Vtz prescriptiones iudiciales currāt contra ecclesiam. ℟. ffpa. in. c. fi. de in inte. resti. q sic. vt sunt q post decendiuz non appellet z huiusmodi: sed restituitur sicut z minor iure speciali. vt in. d. c. fi. z. l. i. C. si sepius in inte. resti. fue. po. z ibi sequit Bar. 37

¶ Vtrū res patrimoniales clericorum gaudeant isto priuilegio quadragenario. ℟. q nō. sz prescribūtur cōmuni spatio: sicut alte laicoruz tenet glo. in. c. possessiones. xvi. q. iiij. z in. c. qz de censi. li. vi. z Spc. in ti. de resti. in inte. tenet q non potest restitutionem petere si fuit lesus in talibus bonis: sicut facit in lesione in rebus ecclesie. z iura que dicunt q bona clericorum gaudent eodem priuilegio sicut bona ecclesie dicit q intelligunt quo ad defensionem. all'at c. ecclesiarum suos. xij. q. ij. facit qō dicit ffpc. z abbas in. c. cum sit. de fo. compe. q. s. raptores prefatorum bonorum non conueniunt coram iudice ecclesiastico. q priuilegium non ꝺz extendi nisi in casib⁹ iure expressis: z idē cōcludit do. An. nisi sit cadē oino rō cum expressis a iure. quod nota. 38

¶ Quid de legatis ad pias cās. ℟. q solūmodo habebit locū prescriptis. xl. annoꝝ fz gl. nō. in aut. de eccles. ritu. §. p tpalibus. z in. c. penul. xvi. q. iij. 39

¶ Cōtra hospitalia z alia pia loca requirit. xl. annoꝝ sicut cōtra ecclesiam. vt est ter. no. in. l. oia priuilegia. C. de epi. z clc. no. Jo. an. in. c. ij. de resti. in inte. li. vi. 40

¶ Contra principem distinguit ffpa. i. c. cum nobis co. ti. sic. aut sunt bona reseruata principi in signum subiectionis. vt in tributu seu cēsu. z sic nullo tempore currit. l. competit. C. de prescri. xxx. an. vel in signum singularis priuilegij vel dominij: vt legitimare spurios: creare notarios: erigere vectigalia: z pedagia: z huiusmodi: z sic requiritur scientia principis: z tantum tempus: de cuius initio memoria hominum non existat: vt est ter. in. c. super quibusdam. de verbo. signi. z per Barto. in. l. cūctos populos. C. de sum. trini. z. l. si publicanus. ff. de public. z in. l. i. ff. de aqua plu. ar. 41

Universidad de Deusto
Biblioteca

Aut sunt bona parit possedibilia:& si ista sunt
principiū incorporata requiritur spatiū.xl.an.
vt in.d.l.comperit serenitas nostra.& sic procedit glo.in.§.fusci.Insti.de vsuca. Si vero non
sunt incorporata:sed dūtarat delata tanquaz
vacantia:seu ex cā publicata.& tunc in bonis
delatis propter vectigal non solutum sufficit
tempus.v.annox.vt.l.ij.C.de aposta. In alijs
vero si precessit denunciatio sufficit tempus
iiij.annorum.vt.l.intra.iiij.ff.de diuor.& tem.
prescri. Si vero denūciatio non interuenit: &
sic si habuit bonam fidem tantum requiritur
tempus.xx.annox.l.in omnibus.ff.de diuer.&
tem.prescri. Si aūt vltra bonā fidem habuit
titulum.sic sufficit tempus.x.annorum.sic logtur.l.ꝯuis.ff.de vsuca.& no.Bar.in.d.l.in oibus. Contra quoscūqz alios a predictis distiguo. Aut sumus in actiombus personalibus.
& sic requiritur spatiū.xxx.annorum. Dō limitat ffda.in.c.in cā.de cā pol.& proprie. verum
quando concurrit sola patientia.secus si cum
patientia interuenisset aliud.vt est ter.in.l. p/
cula.ff.de proba.vbi ex taciturnitate lōgi temporis presumitur dimissum fideicommissum
debitum:si sepius de alijs habita ratione non
fit habita de fideicommisso mētio. Aut sumꝰ
in rebus immobilibus.& sic si possidet cū titulo requiritur ꝓpatium.x.annorum inter ꝓsentes continue.& per.xx.iter absentes.& l.fi.C.de
prescrip.lon.tem. Si vero partim fuit presens
partim absens duplicabitur,tempus absentie
solum. aut.q. siquis quibusdam.C.de prescri.
lon.temp.sine titulo p.xxx.annos cū bona fide
& reliquis prescribit.vt in.c.scōx.e.ti.xvi.q.iij.
placuit.& l.fi qs emptionis.C.de prescrip. xxx.
an. Aut sumus in seruitutibus:& tunc si bēnt
cām continuam vel quasi regulariter prescribit longo tēpore.s.x.annorum iter presentes:
& xx.int absentes sicut imobilia.ter. est in.l. fi.
C. de prescrip.lon.tempo.& in.l.ij.C.de serui.& ibi glo.& doc.hoc no. Si vero seruitus hz cāz discontinuaz.vt seruitꝰ vic:& seruitioꝝ ex ordinarioꝝ prestatio:tūc regularit nō prescribitur
vt est ter.in.l.seruitutes.la.iiij.& ibi p doc. ff.ō
seruitu. Fallit p qū qs vsus ē tāto tpe:cui? cōtrariū memoria nō exist.l.ꝫ iure.§.ductus aq̄
ff.de aq̄ quoti.& estiva.no.glo.& doc.i.d.l.seruitutes.& tps centū annoꝝ ē tps de cuius initio
non extat memoria.vt hz do.An.in.c.veniens
de testi.& Car.in.c.si diligēti.de prescrip. Itez
secōdo qñ habuit ti.possessionis a dño q: prescribet i.x.ānis iter ꝓntes.& xx.iter abntes.ita no.
gl.in.d.l.seruitutes. Silr & tertio prescribit qñ
habuit vcꝝ titulū a tertio:q: p.x.iter ꝓntes.&
xx.inter abntes.p ter.in.l.fi.in fi.C.de prescri.
lō.tē.fm ffpau.de castro.in.d.l.seruitutes. Advertere q: est dūa iter prescribēdo rusticanam &
vrbanā seruitutē:q: rusticana pdit p nō vsuz
sed vrbana nō nisi aliq? simul vsucapiat libertatē.puta habeo fenestras q̄s hz obstruā nō pdo
ius:sed si alius p idē tps altius eleuauit murū
suū sic amitto.h probat in.l.hec aūt iura.ff.de
serui. vrba.pdi. Quid āt sit seruitus vrbana &
rusticana.vide fuitus in ꝓn. Et no.q: tunc seruitus dr hr̄e cām ꝓtinuā vel ꝓpetuā q̄n ē in vsu
actualiter & potēriali.vt fun? : aque ductus:
& seruitus alti? nō tollēdi & silēs. Nō q: hz a principio regrat factū hois:non tū sp:q: postq̄z aq̄
ē deriuata i canale facto nature ꝓtinuat:& ꝓ
ipsam semp fluit:& in fuitute tigni imissi vel
oneris ferēdi:q: postq̄z sel ē imissum ꝓtinuat
Aliqñ vero dr hr̄e cām q̄si ꝓtinuā vel q̄si ꝓpetuā:qñ ꝓpetuo seu ꝓtinuo potēriali sed no actuali est vsu. vt est fuitus stillicidij: vel ductꝰ
aque ex celo cadētis. Nō q: hz non sp crescat
actu:tñ apta nata sp crescere sine facto hois:q:
cū pluit stillicidiū est sp aptū recipe aquā sine
facto hois postq̄z stillicidiū est. Idē ē in eligēdi iure:& iure percipiēdi decimas ex agro. Aliqñ
seruitus dr hr̄e cām discōtinuā qñ non ē sp i
vsu actualiter nec potēriali'r:sed necessario requirit factū hois qō nō pōt cē ꝓtinuū: vt est fuitus itinerisf:vic:& similiū. h no.p glo.& doc.in.l
fuitutes.la ij.ff.de fui.& i.l.fozamē.ff.ō fui.vz.
prc. Aduerte hic q: i fuitute q̄ amittit p ñ vsū
si hz solū iterualla diex vel noctiū tñ:vel breuioris spatij pscribit p.x.ānos iter ꝓntes.& xx
iter abntes. Si āt hēat iterualla ānox vel,mēsiā rgrit tps duplicatū q̄ ad ꝓntes vz.xx.ānox
sed q̄ ad abntes aliq tenēt silr.s.q:.xl. Sed credo q: non duplicat fm Jo.glo.i.l.fi.C.de fuit.
quem sequunt cōiter gl.Accur.Bar. & Bal.&
doc.ibidem.& Jnno.in.d.c.de quarta.q: p vltima opi.h ponit quē est sua iurta glo.no.in.l
qui filium.§.sabinus.ff.ad trebel. vbi dicitur
q: vltima opinio i dubio est tenenda. Itez.d.
duplicatio non hz locum in prescriptione.xxx
vel.xl.annorum,nec in prestatione annua: vt
vult glo.in.l.cū notissimi.§.fi.C.de pscrip.xxx.
an.& dr hr̄e interualla dierum vel noctiū q̄n alternis diebus:vel die seu nocte mihiz :& tibi
altero die.& ē. Tps vero annox vel mēsium q̄

de quinquēnio in quinquēniū: vel de anno q̄z
vna die vl plurib? licet ducē aquā. Aut sum?
i seruitute q̄ debet a re pson: vt vsusfructus:
vsus:iurisditio & hmōi:q̄z requirant factum
hois:tū nō dicūtur hr̄e cām discōtinuā: quia
aio possideri ꝓt qui cōtinu? est.hz actus hois
sit discōtinuus:nō sic i fuitute:que a re rei debet:cū res aium nō hēat. Jste seruitutes ergo
que debent a re pson lōgo tpe prescribit cuz
titulo tū vero:q: hz silitudinē cū dño qō lōgo
tpe nō ꝓscribit sine titulo:vt ē casus i.l.vlti.in
fi.C.de prescrip.lō.tēp. Et itellige de titulo habito a nō dño:q: si a dño nō oz prescribē. Aut
sum? in seruitute psonali q̄ pson a pson debet.& sic ꝓscribit aliqñ quinquēnio:qñ.s. pr tpe
mortis gessit se ꝓ libero nō i fuga nec latitās
sed in bona fide:sic p? quinquēniū elapsum in
q̄ nō est passus filij cōtrouersiā status efficit
liber.no. ffpa.in.c.hz.de cōiugio seruo. In pson a vero,ppria regrit tps.xx.annox cū bona fide:nec requirit titulus fauore libertatis.vt in
l.ij.C.de pscri.lō.tē.alias seruitus ois psonalis
ēs sit ꝓtinua pp ainm q nō pōt esse in seruitute reali sine titulo requirit tps lōgissimū.s.xxx
annox.vt no. Ly.in.l.ij.C.de serui.& aqua.cuz
titulo vero p.x.inter ꝓntes xx.Aut sum? i debitis legatis aut stipulatiōib?.& sic fm Bar.i
l.cū notissimi.C.de prescri.xxx.an.si obligatio sit de ꝓnti:hz exactio sit dilata in diē:sic cuz
testator legat centū alicui:ita q: tradant sibi.&
oi anno solū:sic vnica prescriptiōe tollet & per
spatiū illud q̄ alie res.ar.l.senatus.§. fin.ff.de
dona.cā mor.& c.de quarta.eo.ti.vbi vnica p/
scriptioe quadragenaria tollit quarta debita
ēo que cōiter solui? oi anno:q: obligatio ē de
ꝓnti orta:hz exactio sit dilata. Si vero obligato sit i diē:vt in legato simpl'r facto vt ānuatim det aliqd:q: tot sunt legata quot ānue p/
statioes.d.l.senatus.in fi.& sic nō currit ꝓscriptio:nisi a die ertātis obligatiōis.& sic oz tot
sint prescriptiōes quot legata. Sed aduerte q:
si heres testatoris scit se teneri:,vt cōiter ꝓsumit.vt no.in.l.qui romc.§.duo frēs.ff. de ✠.
ob.nullo tpe pōt ꝓscribere fm ffdc.de pusio.
tractatu de canonica portiōe epi q: hz malam
fidē. Idē dic de quocūqz debitore.vt no.Ang.
in.l.qui sequit.§.si uiā.ff.de vsuca.& dicit q: h
cōiter tenet ꝺ Bar.& si statuto caueat vt prescriberet.& hoc sequitur Jo.an.in.c.ij.de excepti.li.vi. Jo.an.c.per tuas.de dona.& Car.in
c.vigiliati.co.ti.& ē glo.no.in aui.vt ecclesia romana centū an.ha.pre.que dicit q: tale statutū
esset iniquū ꝓfidiū.& sequit Bal.in.c.si quis
per.xxx.fi de feu.fuc.cōtro. vbi dicit q: prescribēs scienter debitū sp poterit denūciari.secus
esset si ignorabat,pbabiliter:sic prescriberet ēt
quo ad ꝓsciam.vt voluit Jnno.in.c.cura.de iurepa.& in.c.q: plerīq;.de ītu.ec. ffda.tū in.c.f.
de prescrip.distiguit q: aut debito:nō tenebat
offerre ita q: cessando a solutiōe nō fuit in culpa:& sic prescribet.q: nō est in mala fide eo q:
potuit cogitare qō voluit donare vel relaxare
& quando tenet offerre vide bonū tex.cū gl.in
l.ītē illa.ff.de ꝓsti.pecu.& plenī? p Bart.& me.
ē. Obligatio.§. viij. Addit tū q: hz ꝓscribat poterit denūciari:& sic in ꝓscia tenet. Sz si ignorabat debitū prescribz in ꝓscia. Si aūt tenebatur offerre:sic nō ꝓscribet q: ē in mala fide.aut
sum? in actiōibus & exceptionibus: & cū varie
sint vario modo prescribūtur.puta exceptio ō
nō numerata pecunia p? biēniū nō pōt opponi.l.in ꝓctibus.C.de nō nu.pecu.repetitio debitox i alea nō prescribit nisi p.l.annos.vt in
l.aleax ludos.ff.de aleato.& huiusmodi.q̄ multe sunt que fm ffda.in.c.cū cā.de emp.& ven.
etiā currūt ꝺ ecclesiā fm spatiū decretū a iure
ciuili a quo sunt innēte:nec expectat spatium
xl.ānox. Aduerte ēt fm Bar.in.l.si ab hostibus.C.quib? non ob.lō.tpis ꝓscrip.q: actiones
pretoꝝ rei ꝓsecutoꝝ ie sunt perpetue:nisi denē ꝺ ius ciuile:puta reddibitoria:q: daē cōtra cōtractum validū de iure ciuili.iō finitur anno.
Secus si cōtra ꝓctum inalidū de iure ciuili.q:
sic est ꝓpetua.qō no. Itē distigue q: si actio ē
data i penā solū sic prescribit ēt scienter debito
re etiā in cōscia:q: in penalibus nō tenet in cōscia.xij.q.ij.fraternitas.in gl. Si vero data nō
est in penā sed in satisfactionem lesi. vt actio
quāto minoris & hmōi.sic data scia debitoris
non prescribit in conscia quin tenear satisfacē
leso.xiiij.q.vi.si res. Aut sumus i rebus mobilib?:& sic currit vsucapio.& quid requirit. vide
Vsucapio.§.ij.& iij. Aduerte tū q: cōtra minores non currit vsucapio.vt no.in.l.fi.C.in quibus ca.restī.in inte.non est necessaria.

¶ Sed qd dicem? de fundo dotali qui iā incepat ꝓscribi añq̄z daret i dote.ff.q: ꝓscriptio nihilomin? currat:hz nō potuerit ichoari postq̄z est fact? dotalis.secus erit de pupillo alteri
succedenti ꝺ quē nō currit prescriptio durāte
pupillari etate:hz antea fuisset inceptа:sed differt vsq̄z post pupillarē etatē.l.ficut.C.de pre/

i 4

Universidad de Deusto
Biblioteca

scrip.xxx.vel.xl.

44 ¶ Vtram successor singularis innatoris prescribat per.x.annos inter presentes:t.xx.inter absentes.Rn./Jpa.in.c.nihil.co.ti.q; non. quantumcuq; habeat bonam fidem ,ppter vitium reale quod sequitur quelibet possessorem.l.vitia,C.de acqui.possess.sed oportet currat spatiu xxx.vel.xl.annorum.t sic bene prescribit etiam in rebus innatis.vt no.insti.de vsuca.§.furtiue.dummodo sit bene fidei:t a se vult incipere prescriptionē:vt no.gl.in.d.§.furtiue. Successor vero vniuersalis non prescribit de iure ciuili si defunctus habuit malam fidem etiaz sine violentia:q; censet eadem persona cū defuncto.in aut.de iureiurā.a mo.presti. Dy.tñ in regula possessor.t glo.in regula qui in ius. li.vi.t glo.in.c.de quarta.eo.ti.t alia glo.in.c. cura. ō iurepa.tenet q; de equitate canonica si est bone fidei possessor:t in personam suaz inchoat prescriptionē prescriber. Sed Jpa. p; do. Anto.in.c.si diligenti.tenent q; non prescribit t melius q; cum non habeamus ius canonicū contra ius ciuile expressum in hoc: non debemus ab eo recedere:t iura que allegant loquūtur de singulari successore non de vniuersali. Aduerte tamen hic q; licet mala fides defuncti noceat heredi:non tamē noceat emptori ab herede fm Barto.in.l.post pluribus. in fine. ff.de vsucap.t.d. Fran. de aretio. in dicto.c.si diligenti.

45 ¶ Vtruz diu soluēs debitū teneaf postea cognoscens indebitum.Rn.q; nō quātumcūq; tēpus defluxerit:sed potest desistere a solutione de cetero.l.litibus,C.de agri.censi. t co.c. peruenit.de censi. t vi.q. iij. clerici. est glo.x.q.iij. c.quia.

46 ¶ Quo interrūpitur prescriptio.Rn.q; duob; modis.s.naturaliter sicut quādo deficit vnuz de substātialib; prescriptionis:vt si perdit possessionē t hmōi. Ciuiliter vero perdif diuersimode de quo ad fox cōtentiosum.de quo vide Jpa. in.c.illud aūt.co.ti.sed quo ad prsciam qualiter cūq; qs prstituaf in mala fide ante cōpletā prescriptionē vel vsucapionē quocunq; hoc fiat semp interrūpit:t hoc tene.

46 ¶ Vtrum tutus prscriptioe teneaf in foro aie restituere rem prescriptam cuz cognoscit rem fuisse alienā.Rn. Jpa.in.c.vigilanti.co.ti.q; nō ex multis rōnibus.Sed melior ē quā ponit in c.fi.co.ti.q; qō iure possidetur:iuste possidetur t si iuste bene.ergo nō alienuz sed suum.ergo non peccat nō restituēdo.xiiij.q.iiij.quid dicā t hāc opi.tz gl.in.d.c.vigilāti. Jo. Vincē. Tā cre. Boffre. Jho. Jo.an.in regula possessor li. vi.in mercurialibus.t Jnno.in.c.fi.eo.ti.Dugo in.c.si Xgo.xxxiiij.q.ij. Jo.Seo.in. iiij. di. xv.do.Anto. in.d.c. vigilanti. dicit se disputasse q; quo ad fox aic teneř. Rō q; cā prescribēdi non ē oīno sufficiens quo ad equitatem. Quo vero ad fox cōtentiosum dicit non teneri.Alij aūt indistincte tenēt q; teneř. Sed ego teneo opi. Jpa.q; nō teneaf:nisi forte ita esset scrupulosus q; nō posset deponere prsciam qn teneaf:q; sic teneref.xi.q.iij.cui est illata. Hec obstat rō dñi Anto.de prescriptione ꝯ cū qui nō pōt imputari de negligētia:q; hz remediū petēdo restitutionē ex clausula generali quā si petet i cōscia erit restituēdus.si vero non petet nō tenebiř restituere p nota.p Jnn.in.c. quia plerisq; de imu.ec. Itē q; prscriptio de iure canonico nō solū est in odiū negligētis:sed etiā ,ppter bonū t equū.xvi.q.iij.§. pōt. Vñ sicut dicit Bal.in.c.si quis p.xxx.si de feu. ꝓtrouer. fue.q; statutū laico; denegans audientiā i foro seculari propter equū seu bonum publicuz valet in conscia:nec hz locū denunciatio i indicio ecclesiastico:puta si statuto cauetur q; non soluens gabellam instā non audiaf:vel instm qō nō repitur registratū in li.cōis presumitur falsum. Idē dicit Bar.in cruaganti ad reprimendū in ver.denūciationē de velleiano t macedoniano q; nō valet denūciatio in foro ecclesiastico:q; daf eis maxima equitate naturali: sic a fortiori non habebit locū in prescriptione que tā a iure ciuili qz canonico,ppter bonum publicum est inuenta t cū maxima equitate:t iō verissimam crede etiam in prscia opi. Jpa.t sequentium cū.

¶ Sed quero qō remediū potit hře ille ꝯ quē 48
ē cōpleta prescriptio:t cui nulla pōt imputari negligentia.Rn.q; si aliquo legitimo ipedimento fuit detentus cōiter tenēt doc.q; petere poterit restitutionē i itegrū vsq; ad quattuor annos sequentes:qui incipiunt a die scie p; cessationē impedimēti legitimi.Rō q; istud quadrieniū non currit ignoranti.vt in.c.i.de resti. in inte.li.vi.In verbo siquis negligenter omiserit.Ignorans enim nō negligit. vt ,pbaf in c.ij.iuncto.c.q; diuersitatē.de concess. preben. Et hanc opi.tz Jo.de ligna.post Zenze.in clementina de in inte.resti.t Jpa.in.c.auditis.de resti.in inte.t plz unibi vt sapiat naturā eius in

cuius loco subrogaf.arg.c.ecclesia.vt lite pen. q; istud quadrieniuz succedit loco anni utilis: qui olim competebat.vt in.l.fi.C.de rēpo.t in inte.resti.t iō a principio erit utilis liz postea sit continuus.

49 ¶ Vtrū ecclesia petat restitutionē in itegruz p; cōpletā prscriptionē.Rn.cōiter teneř q; sic in c.i.e.t.glo.in.c.i.de resti.in inte.vsq; ad qttuor annos.vt.s.dixi de impedimento legitimo. t ad.c.scō; codex. dico q; est verum q; nō datur qñ ecclesia prscribitur ꝯ ecclesiam:vt ibi. Silr si velles tenere fm aliquo; opionem q; currit semp prscriptio in casibus qbus dixi dormire. dic q; dabitur illis similiter restitutio vsq; ad quadriennium.

50 ¶ Sed posset dicere aliquis ad qd valet prscriptio si talis ꝯ quē prscripsit pōt petere restitutionē.Rn.q; valet ad hoc quod fox prscie hz Jnno.in.c.q; plerisq. de imu.ec.q; nō teneř eā restituere nisi petaf:t si nō petiř.j.tps debitū iā ā plius nō tenebiř ēt si petaf.qō nota.

51 ¶ Vtrū negligēs possit agē ꝯ illū q rē suā alienauit postq; ille cui fuit alienata usu cepit rē sibi alienatā.Rn.q; sic.q; talis alienator teneř sibi ex delicto t sua negligētia nō fecit cessare de lucro illi;.de quo vide qō no.Bar. in.l.iij. ff.ō alie.iudi.mutā.cā facta.

Resumptio

primo erga aliquid aliō a se ē triplex. Jpria ē iurs tñ q; ē qñ ius sup dubio t verisili psumit aliqd. Scda ē iurs t de iure q; ē qñ ius sup aliq; presumit t vltra disponit ita eē nec posse ꝓbari:t de istis habes i gl.in.c.is q.de spō.t differt ista psumptio fa a fictōe iuris q; psūptio ē super facto dubio i quo ius vadit p ꝓiecturas psumendo ita eē t disponēdo q; vult ita eē t nō posse ,pbari ꝓbi. Fictio vero ē sup certo vno mō ꝓfitēte qō tñ aliter a iure eē fingif:puta certa est lex q; mulier nō ē stipulata dotē sibi reddi: tñ fingit stipulationē iterueniss vnica.in prin.C. de re.vx.act. Idē in arrogato q sp fingiř stipulat;.iiij.ptē de bonis arrogatoris si emancipeř l.si arrogator.C.de adop.t hāc dxiam no.glo.i d.l.vnica.i.§.accedit.t sic cōtra fictionē iurs ñ pōt,pbari:q; ler oīo itendit ꝯ veritatē fingere gl.ē in.l.a diuo pio.§.si pignora.ff.de re iudi.tz psūptio iuris t de iure aliqñ admittit ,pbationē.vt no.i.d.c.is q fidē.de spō.t in aut. sed tā necesse.C. de dona.ante nup.Tertia ē hoīs: t hec triplex. Jpria violēta.vt cū incnif sol; cū sola i loco suspecto.puta lecto t hmōi.de q̄ i.c. lris.t.c.sc.de pbīs.xxxij.q.i.dixit dns.t hec valz ad,pbañ.oia excepto crie maxime graui.facit.c lras.de psum.vbi ex vehemēti psumptiōe nō punif qs de crie q; in crie debēt esse ,pbationes lumie clariores.C.de,pba.l.f.v.q.vi.epiphaniā vñ ex ista iudicās,primū suū in aio solū aliqō delictū cōmisisse nō peccat.q; hz ex tali iudicare.vt pz i.d.c.lris.t tz Jlico.de lira sup Mat. vij.c.t Aler.de al.fa fc. Scda ē,pbabilis q; in surgit ex aliqb; suspitōibus,pbabilib;.t hec facit semiplenā,pbationē:t sigs infamat; sit iducit purgationē de pur.ca.c.sigs.de gradu:t alii qñ cū vno teste vel iuramēto facit plenā,pbationē.de presum.illud.t i hac debemus aspicere accū fm suaz exīntiaz t naturaz:vt in.c.lras t.c.tertio loco.eo.ti.nō fm accidentalia.t ideo male dicit glo.in.c.absit.xi.q.iij.dū dicit q; videt clericū osculātez mulierem dz presumere q; benedicat eam. Mā factum contra legez nō debet presumi nisi malum.ar.c.i.eo.t.l.nam ludus norius.ff.ad.l.acquil.sicut est talis actus: cum etiam clericus,phibeatur solus cum muliere fabulari.lxxxi.distin. Clericus. Et ex ista possumus iudicare sine petō malū qō videm; sed iudicare aliud qō nō videmus cuius ista ē psūptio est mortale petīm si ueniat ad firmaz assertionē cū ptinacia fm Aler.vbi.s. veniale No si stat in sola suspitione.t hec ē tuta: opinio q̄q̄ glo.in.d.c.lris.t.d.c.si quis de gradu videaf tenere fore licitū ēt iudicare ex hac suspitōe. Alta ē temeraria q; surgit ex malis hoibus:vel ex causis leuib;:vt vbi actus pōt eque referri ad bonū sicut ad malū.t de hac logf.c. estote.de re.iur.q; debem; interptari in melio rē ptē. Vñ nota fm Miche.t Aler.vbi.ē.q; ex talib; leuib; signis dubitare de bonitate frīs est petīm veniale q; ,pcedit ex hūana fragilitate.nec dē iudiciū ,ppie sed suspitio.sed ex talibus firmiter tenere in aio q; ff sit malus malo petī mortalis fic est petīm mortale:t hoc ,ppie dē iudiciū qō est cōtra charitatē fraternā. Secus si iudicaret de petō veniali q; esset veniale Si No ex talibus ,pcedit ad punitionē multo fortius est mortale.t de talibus intelligiř illud Molite iudicare.s.ex leuib; signis. Vñ hec presumptio hois dē firmatio ꝓceptus mentis ab hoīe facta ex aliquib; ꝓiecturis collectis: t differt ab opinōe vel suspitiōe:q; opio vel suspitio si firmat ꝓceptū vt not.Bar.i.l.admonēdi ff.de iureiur.vt no. Jpa.in.c.fi.de iureiuran.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Resumptio secūdo erga scripm ſz q accipit a theologis in.iij.di.xxvi.maxime a Ricar.ē duplex. Vna que oritᵉ ex ꝓpria virtute p quā qs audet i opa excedētia ꝓpriā virtutē: ſicut cū quis ponit ſe ad audiēdū confeſſiones.cū ignorās ſit ad medēdū.cum neſciat ad cōſulendū.t hmōi.vñ ſi ex hoc pōt ſeq aliqō periculū aie vel corpis: vel notabile damnum eſt mortale peccatū. Secus ſi quid puū malū q eſſet veniale.itē cū quis ponit ſe ad iudicādū quos nō pōt: vt laicus clericū.vel ad faciēdum offīm ad qō nō eſt ordinatus.t hmōi: cōiter ē mortalis ꝓſumptio.t hec eſt ſpēs ſuperbie.t opponit magnanimitati: vt dicit phs in iiij.ethicox.t oritᵉ ex vana gloria. Vñ Greg. xxxi.moza.ponit ꝓſumptionē nouitatū filiā vane glorie. Alia ē ꝓſumptio que ē peccatū in ſpm ſcm que opponit virtuti ſpei.t hec directe oritᵉ ex ſuperbia.ꝟ Ricar.in.iij. di.xxvi.q. vi.ar.i.qua qs talē ſe exiſtimet: qō dō eū etiaꝫ peccātem nō excludet a ſua gratia: vel nō puniet.t ſic pendit diuinā iuſticiam.t hec eſt grauiᵒ peccatū q̄ꝫ prima. Sz grauiᵒ iſta ē deſpatio.t de iſtis vide.ē.peccatū.§.iij.

Rimas quis ſit.lxxxxix.di.§ i.t vide patriarcha.

Rimicia ſm Aler.i.iij. parte ſumme ē pars ꝑma frugū dño offerenda.

i ¶ Utrū ſit de ꝓcepto.ſ.ſm Aler.q ſic i duobus caſibᵒ. ꝓmᵒ qñ eſt cōſuetudo. Scōus qñ eccleſie miniſtris indigent.t ipſas petūt.itel ligo de miniſtris illiuſ eccleſie cui debent.alꝫ ſunt de cōſilio.ſunt enī de iure naturali.t diuino.t de ꝓcepto iudiciali ſicut.t decime.t ſm diſtinctionē.vt.ē.decima.§.ij.

2 ¶ Cui debētur.ſ.q eccleſie parochiali.ar.c. doctos.t.c.moderamine.xvi.q.i.

3 ¶ Quota ps.ꝑ primicia dz dari.ſ.q quidam dicūt q ad minᵒ de.lx.vnū. Alij dicūt q in ſcibus ſp primogenitū.in aliis aridis.t ligdis de.xl.vnū ad plus.vel ad minᵒ de.lx. Sed placet mihi magis opi. Jnno.i.c.i.de decimis.q er q̄ nō inuenit exꝓſſum in iure canonico relinquit in optiōe dātis vt det q̄tuz vult: niſi cōſuetudo regiōis aliud iducat.t hoc tene.

Rinceps in ſpūalibus dicitur papa. Jn tpalibus vero iperator: regens ēt ciuitatē habet loco ꝓncipis.vt no.glo.t Ly. in.l. fi.C. de ꝓſcrip.lon.tēp.t Bar.i.l.hoſtes.ff.de captiuis.t ideo ſicut ſciētia ꝓncipis ſupplet defectū cuiuſlibet ſolēnitatis: vt dicit Bal.in.l. nullus.C.ad.l.iul.ma.t qō no.Jnno.in.c.cum oporteat.de accu.ſic ſi fiat aliquid de Inia aut cōſciētia regentis ciuitatē: qō vex credo i tpalibus nō aūt i oībus ſpūalibus.

¶ Utrū princeps poſſit alicui auferre rē ſuaz t dare alteri.ſ.cōiter tenetur q nō.ſine cā.vi de.ir.q.iij.p principalem.t.C.ſi cōtra ius. vel pu.vtilitatem.

¶ Utrū princeps obligeᵗ ex cōtractu ſuo.ſ. ſunt opiniones in.l.digna vox.C.de legibus. Bal.tamen de vſibus feudorum in ſica de natura feudi.tenet.q ſic. vnde dicit q ſi princeps inueſtiuit aliquem de baronia vel caſtro q nō poteſt cū priuare ſine culpa nec ſucceſſores in imperio vel regno.vt extra de iudi.Nouit.nec obſtat q habet plenitudinē ptātis: q deus ſubiecit ei leges ſed nō cōtractus ex quibus obligatus eſt.

Riuilegium ꝓrie ē qñ aliquid cōceditur contra iura:t ſic dī qñ ſi priuata lex.vt pz.iij.di.priuilegia. Si vero aliquid cōcedaᵗ qō fit ꝓter ius cōmune ſine ꝓiudicio alicuius:ſic ꝓrie dī beneficium.t non priuilegium. Hoc no. Panor.in.c.cuz olim.de verbo.ſigni.

¶ Quot ſunt ſpēs priuilegiorum.ſ. quinq. quoddam reale:vt illud quod eccleſie dignitati ciuitati vel alicui loco vel aliquibᵒ ꝓſonis ratione loci vel alicuius rei cōcedit extra.c.cuz olim.t.c.ſe.t tale eſt ꝓpetuū q adheret rei tm ſi forte res ꝓmaf.xxv.q.ij.c.i.t per totum.vel niſi reuocet er cā.c.recolētes.§.i.de ſta.mona. Quoddā ſingulariter ꝓſonale:vt illud qō alicui vel aliquibᵒ ꝓſonis cōcedit certis.t ꝓpriis nominibus exꝓſſis de offi.le.volentes.t tale nō egreditur ꝓſonam cui cōcedit: niſi ē exꝓmaf.de cōceſ.pre.c.cōſtitutus.t ſi cōcedit obtentu dignitatis non vtitur co ſi aliam dignitatem adipiſcatur.c.bone.§.fi.de poſtu. ꝓlat. Quoddam ē cōiter ꝓſonale qō cōceditur ꝓſonis nō exꝓſſis.ꝓprijs noibus ſicut de priuilegio minoꝝ.xxv.annoꝝ.ff.de mino.l.i.p totuz. Quoddā ſingulariter ꝓſonale eſt.t cōmuniter corporale vt illud qō alicui collegio vel vniuerſitati ꝓcedit ſic q quilibet ſingulariter de illa vniuerſitate ſe poſſit iuuare.de ſen.excō.c.cōtingit: hmōi ſunt priuilegia ꝓceſſa fratribᵒ mi

noribus.t ꝓdicatoribus. Quoddā tamē communiter corporale vt illud quo ſolum cōitas non ſingularis poteſt ſe iuuare: ſicut dī.xij.q. ij.qui manumittit.t ideo priuilegia talia dicūtur corporalia q cū collegio pereunt ſicut corpus cui inherent.

1 ¶ Quis pōt cōcedere priuilegiū.ſ.q papa i ſpūalibus.t imperator i temporalibus regulariter cōcedit etiam imperator priuilegia eccleſia t clericis.de imu.eccle.p totuz. Silr papa etiam in tpalibus: vt no.in.c.per venerabilē. qui ſi.ſint legi. Jtem epi t ſuperiores cū voluntate ſuoꝝ capitulorum eodem.cū oli.el.ij.ꝟ Bof.t breuiter dicas qui poteſt facere conſtitutionē poteſt priuilegium concedere reſpectu ſue conſtitutionis vel rei ad ſe pertinētis ſm Hoſtien.

5 ¶ Quomodo ē iterꝑtandū priuilegium.ſ.q ꝓuilegium.ꝓrie qō eſt cōtra ius debet ſtricte interpretari: vt minus deroget iuri communi quā poſſit.vt.C.cū dilectus.de cōſuc.vnde priuilegium quo diſpēſat aliquis illegitimus vt poſſit ad ordines ꝓmoueri intelligetur de minoribus tm.vt.ē.ordo.iij.§.xv.imo ſi non exꝓmitur cā quare cōcedit: aut non ſit er certa ſcientia vel motu.ꝓrio non ꝓſumitur de volūtate principis.l.i.C.de peti.bo.imo per iportunitatem obtentum.vt.l.i.C.de fundis limitrofis.Bal.in.c.ij cām.de.pba.vult q ponaᵗ ſil er certa ſcientia t motu.ꝓrio. Idem dic in reſcripto qō tollit ius tertij. Idem in ꝓuilegio ad beneficia.vt in.c.q̄nis.de preben.li.vi. Et hec limita niſi cōſuetudo aliter interꝑtetur.vt no.in.c.qō dilectio.de cōſan.t affi. Jtem niſi verba aliud exꝓmant: q non recedimus ab ipoꝝ ꝓprija ſignificatione: niſi de mente aliter cōſtet.ita no.in.c.olim.t in.c.in his.de verbo. ſigni. Aduerte hic ſm Jſida.in.c.cum ad hec.ō cie.non reſci.q ſi ꝓuilegium enormiter ledit eccleſiam vel alium non valet niſi fiat mentio ō hac enormi leſione q.in dubio non preſumit ꝓnceps concedere aliquid cū graui diſpendio alterius.l.quoties.C.de preci.imꝑe.offe.t i.c ſuggeſtum.de deci.t in.l.ij.§.ſiquis a principe.ff.ne qd i loco pu.ḡ taciturnitas iducit ſurreptionē.c.poſtulaſti.ō reſcrip. Vñ priuilegiū imunitatis ab oneribᵒ ꝓſonalibᵒ ꝓceſſuz alicui a principe nō liberat eū ab alijs oneribus que pōt breuiter t leuiter exꝑedire.caſus in.l.decurio fortunam.C.de decu. Si vero accipiamus priuilegiū largo modo.ſ.ꝓ oi ꝓceſſione: que ē ꝓpter ius.ſic dico q latiſſime priuilegium principis ē interpretandum in ꝓiudiciū ipſius cōcedentis: ſed in ꝓiudiciū alioꝝ dz diſtricte interpretari.c.q̄ circa.de priuile.in vl.glo.t per Jnno.in.c.olim.de verbo.ſigni.ſi etiam ſit cōceſſum cā pietatᵉ. vt no. Jſba.in.c.cuz dicat.de ec.edi. In dubio tñ debet potius interpretari vt aliquid valeat.c.abbate.de verbo.ſigni.t.l. quotiens.ff.de ver.ob.niſi ꝓiudicet iuri diui no vel libertatis ſpiritus.vt no. Jſa.in.c.licet de regula.

¶ Sed quid dicemus de priuilegio ſeu grā cōceſſa perſone cum ſimpliciter loquitur.ſ.q̄ intelligetur ſm ꝓditionez perſone.l.ſi quis filio §.irritum.ff.de iniuſto teſtō.c.placuit.t.c. ſic viue.xvi.q.i.t.l.plenū.§.ij.ff.de vſu.t habi.vñ dicit Bal.in.l.ex militari.ff.de teſta.mili.q ꝓuilegiū cōceſſum ep̄o de celebrādo tempore interdicti videᵗ ꝓceſſum vt poſſit celebrare i pōtificalibus ſm qualitatem ſuam. 4

¶ Quomodo amittitur priuilegiū circa negocia.ſ.v.modis. Jmo vnico actu contrario directe ſi fiat ab eo qui habet poteſtatem renūciandi priuilegio.de conſti.c.cum acceſſiſſent. Limita iſtud verum vbi priuilegium eſt ad nō faciendum t cōceſſum perſone priuate. Secus ſi cōceſſum eſſet cōmuni vel eccleſie: q nō pōtitur vnico actu: ſed requiritur tēpus.xl. annorum in eccleſiaſticis.vt no.glo.t doc.in.d.c. cū acceſſiſſent. Scōo pdiᵗ ſpatio annoꝝ.x.q̄ datum eſt ad aliquid faciendū: ſi priuilegiatus eo non vtitur.l.i.ff.de nūdinis.qō limitat Jſda.i d.c.cū acceſſiſſent. verum quando non conferᵗ eccleſie: alꝫ ſecus.t marime hoc locum hz q̄ſ non facienſ permittit facere actum contrariū l.hec aūt iura.ff.de ſerui.vr.prę. Tertio perdiᵗ per ſm priuilegiuz faciens mentionem de priori.vel ſi nō facit mentionem ſi primum erat generale:t ſecuz ſpāle.xxv.q.ij.per totū.de preſcrip.veniēs.t ibi vide q longam habet cauſam. Quarto p renunciationem propriā.de q̄ dic vt.j. renūciatio. Quinto p reuocationē ꝓcedentis.vide alios modos amittendi.in.c.ſuggeſtum.de deci.per doc. 5

¶ Qualiter priuilegiū ſit exhibēdū.ſ.q a locox ordinarijs requiſitis:i loco ꝑgruo t ſecuro: aut aliquibᵒ viris prudētibᵒ.t oi ſuſpitōe carētibus deputatis p ordinarios: ad hoc tenᵉ priuilegiatus exhibere integraliter t clauſulā de qua controuerſia eſt tranſcriptam.c.cū perſone.eo.ti.li.vi. 6

Universidad de Deusto
Biblioteca

7 ¶ Vtrum priuilegiati socius gaudeat eodē priuilegio. ff. ℣a.in.c.q̄z sit.de iudi.q̄ sic. q̄n priuilegiū cēt inutile priuilegiato si socij non gauderēt.alʒ nō.facit.c.lz.de priui.li.vi.

8 ¶ Vtrū ipetrātes lras familiaritatis a cardinalibus gaudeāt priuilegio familiarium. ff. ℣a.i.c.cū dilectus.de cle.nō resi.q nō debēt i aliquo gaudere.facit.c.fi.de ℵ.fig.li.vi.

9 ¶ Vtrū priuilegiatus ex aliquo t nō vtēs eo gaudeat priuilegio. vide.s.ar.§.iij.

Robatio alia cuidētissima q̄ fit p priuilegia vel instrumēta idubitata sicut in simili loquif rect.i.c.pia.de excep.li.vi. Alia cuidēs t clara que fit per testes vel facti euidētiā. de coba.cle.t mu.tua.t.ij.q.i.scelus.t in.c.i. t ibi glo. Alia minꝰ cuidēs que fit p iecturas.c.afferte.de ꝓsump. Sūt ēt versus ponētes nouē modos,pbationū.s. Aspectꝰ:scul ptū:testif: notoria:scriptū:iurans:cōfessus:ꝓsumptio:fama pbabunt.

¶ Vtrū in crimīnibus possit.pceđi p verisimiles ꝓsumptiones. ff.q non sed debent esse luce clariores.l.scīāt cūcti.C.ō.pba.posita.ij.q. viij c.ij.t.v.q.vi.epiphaniū. Fallit i crimine simonie.c.sicut.de simo.t hereſ.c.cū ꝓtumacia. de hereſ.li.vi.t i.l.i C.de hereticis.

¶ Vtrū equoca inducant,pbationē.ff.q non q hoc non,pbat eē qō ab hoc ꝓtingit abesse.c. ij.de transla.prela.t i.l.neq natales.C.de proba.facit qō no. ℣a.in.c.illō quoq. de ꝓsum. vbi datio anuli q̄nq signat inuestiturā. vt in.c er ore.de bi.que fi.a ma.pte ca.q̄nq dationes libertatis.l.ij.C.de iure.aur.anulo.q̄nq ℨtuz matrimonij i.c.femine.rrr.q.v.q̄nq est signū dignitatis: vt i.c.clerici officia.de vi.t e bon. cle.t iō arguere ad vnā solū nō valet.facit qō no.idē ℣a.in.c.fi.de cā pos.t.ꝓpte.vbi dicit q census solutio nō facit,pbationē subiectō is vt in.c.recepimus.de priuile.aliqñ sic. vt in.c. ois anima de censi.t ℬ fm subiectā materiaz.

Rocurator qs dicaf: vide.s.Iconomus.

i ¶ Vtrū,pcurator q vadēs,p facto dñi incidit in latrones t fuit vulneratꝰ spoliatus t hmōi sit a dño i aliq releuādus. ff. ℣a.in.c.cū ꝓ cā de ꝓcu.q nō de necessitate vr ter.in.l.iter cās §.nō oia.ff.mā dati.q hec sunt extrinseca a mādato t iputāda casui fortuito. Secus in socijs q vnꝰ imputat alteri dāna q occasione societatis ꝓtingūt.l.cū duobꝰ.§.qdā sagariā.ff.ꝓ socio.sed solū expēsas quas fecit cūdo t redeūdo t stādo,p cā:ēt si a pri.nihil dictū sit de expensis:t ēt quātūcūq volūtarie assumpserit mandatū. Si āt ꝓncipalr iret aut staret ,p negocijs suis nō pōt pcē nisi qō expēdit,p cā.sed de hoc vide.s.mādatū.§.v.

¶ Vtrū administrator ecclesie possit istituere ,pcuratorē.ff.q sic.c.petitio.de,pcura.lz nō fit dñs.vt in.c.ij.de donati.q̄nis regularū a solo dño possit istitui. 2

Roditio est filia auaritie: de qua habes iterrogationes circa auaritiam.

Rodigalitas Vtrum sit peccatum.ff.q sic.cū mediū liberalitatis corūpat. Est tū minꝰ peccatū q̄s auaritia ℣z pbm iiij. Ethicoꝝ.q magis clōgaf a liberalite cui magis ꝓtinet dare i quo excedit ,pdigus q̄ recipe vel retinere i quolet excedit auarus.

Rofessio tacita qūo fit vide.s. nouicius. §.ij.

¶ Que requirūtur ad ,pfessionē expressam. ff. ser. ℣primo q ,pfitēs cōpleuerit.xiiij. annuz si masculus.vel.xij.si mulier.vt in.c.i.de regula. li.vi. Fallit i casu de quo.s.nouiciꝰ.§.ij. Scdo q ,pfessio fiat ei q pōt religiōi incorporare vel de lnia eiꝰ fm Inno.t ℣a.in.c.ꝓnectum. de regula. Et sic,pfessio facta p se solū aut in manu cpi nō soleniçat votū fm do. An.i.d.c.porrectum.ita q si matrimoniū ȝberet teneret ni si reciperetur noie alicuius icorporare valent; q: valeret pꝰ ratificationē nō aūt ante:t sic nō teneret matrimoniū. Secus si nō recipeē nomine eiꝰ:q: ratificare nō posset. Be.in.d.c. cōstitutionē.de regula.li.vi.tz cū Lappo q si ,pfessio fit in manibꝰ alicuiꝰ hūtis admnistratiōnē religiosam obligat religiōi in genere:saltz nō i specie nisi recipiaf ab eo q pōt incorporare illi.qō crede vez si talis hñs admnistrationem pōt illā religionē i qua hz administrationem obligare tali quez recipit: alr non.vt pz p ca q dixi.s.nouiciꝰ.§.xiiij. Tertio q fiat alicui religiōi approbate.c.vnico.de voto.li.vi.ēt si fieret i domo,ppria in manu prelati.tz.d.c.ꝓnectū. Quarto q ꝓlatꝰ regrat ꝓfiliū capti sui.aliter nō valet fm Jo.an.in q̄dā apostilla i.c. ad aplicā.de regula.t segf ℣a.ibidē. Sed verus ē q nō tenet seq fm Jo.an.t cōiter doc.t nisi

requirat ꝓfiliū q actus sit nullus.pz i.c. nouit iūcta gl.de bi.que fi.a prela. vñ vacāte monasterio nō pōt aliqs recipi: vt in fili dicimus de collatiōe spectāte ad cpm. vt in.c. vnico.ne sede vacāte.li.vi. iūcto.c.fi.de regula.li.vi.qō verū credo:nisi hret abbas vel prelatus ex ꝓsuetudine vel priuilegio q ipse solū recipet etiam cū ꝓfilio. Secus ē de iure q creatio monachorū de iure ptinet ad abbatē t ꝓuētum fmr Jo. an.in.d.c.fin.allegat.c.ea noscit.de bi.que fi.a prela. Et iō vacāte monasterio nō poterit cōuētus recipe:sed prelato viuente:nec ꝓlatus sine ꝓuētu:nec ꝓuētus sine prelato poterit aliquē recipe.vt no.in.d.c.fi. Quito q fiat simplr de tribꝰ votis.s.obediēcia castitate t paupate q si nollet ,pfiteri nisi obediētiam solum e quo ad alia non teneri nō esset,pfessus,ppie si expresse h deducit in pactū:q: remota parte substātiali actꝰ remouef totum.vt in.c.tua. de spō.sed predicta tria sunt substātialia ,pfessionis religiōis.c.cū ad monasteriū.de sta.mo. Si vero exprsse nō deducit i pactum valet ,pfessio de vno voto obediētie solū:dūmō addat,pmitto obediētiā fm talē regulam.t sic itellige Jno.in.d.cū ad monasteriū. Jn religs vero lz nō structur forma tradita:puta in regula monachoruz i,pfitēdo tñ tz ,pfessio p quecūq verba fiat:q: defectus forme nō substātialis non dz vitiare actū sicut dirimus in creōicatiōe.c. sacro.de sen.excō. Jta no. ℣a.in.d.c.ꝓnectum Secto regrif q votū fiat vni religioni: q: vt refert do. An.in.c.rursus.g cle.vel vo.doc.bonifacius ꝓsuluerūt q si quis fecit ,pfessionem certe regule.puta in ordine minoꝝ que tū professio nō valet:puta q: ante ānū,pbatiōis licz nō possit redire ad seculū tñ si ȝbit matrimoniū tenebit:rō q: nō ē facta vni de religiōibꝰ approbatis vt requirif i.c.vnico.de voto.li.vj q: cū nō valeat quo ad fratres minores non ē factum vni sed in genere remansit votū: de,pfitendo vnā.d.c.nō solū.de regula. li.vi. ergo non dirimet. Sed nūquid sine peccato morta li poterit ȝbere talis.ff.fm Lap. Abba.t recitat Be.i.d.c.non solum.q si profitēs itēdit illā solum t nō aliā:sic nō peccat mortaliter: rō q iste nō,pfiteē regulā minorum q: nō valet nec aliam q: nō intendit.ergo votū nullū. Si vero ,pfitens indifferenter itenderet:si nō isti saltē illi tūc peccat mortaliter. Et lz Be.in.d. c.non solū.de regula.velit q etiaz dirimat matrimonium post cōtractum et quo ,pfessionez

fecit intrēdēs se obligare saltē alteri:tñ ego nō teneo:sed dico cū Lappo t Cal. vt ipse cos recitat.q exprsse,pfessus i ordine mēdicātium ifra annū nō obligaf talr qn teneat matrimoniuz si ȝbat:lz peccet mortalr qñ itendebat si nō illi saltē alteri se obligare vt dictū est.qō no.t vide ad hoc.s.nouiciꝰ.§.xiiij.

¶ Vtrū fcia ,pfitēs religionē masculoꝝ in ma 2
nibꝰ ipsoꝝ efficiaf religiosa lz nō ingrediatur monasteriū:sed remaneat in domo sua.ff.pa. in.c.insinuante.qui cle.vel vo.q sic.ēt si nō susceptt habitū.dūmodo exprsse fit,pfessa.vt i.d. c.ꝓnectum.t idē dic de masculo q er cā pōt profiteri cū pacto q stet extra monasteriū fm Jnno.in.d.c.insinuāte.t Bar.in aut.ingressi. C.de ss.san.ec.segf ℣a.in.c.ex publico. de cōuer.ꝓiuga.t ad.c.monachū.xx.q.iiij. nūdef q vez:sine cā fieri nō posse. Er quo pz q ditus nō est de substātia regule:sed de accēntalibꝰ vt no.idē ℣a.in.d.c.ꝓnectū.

Romissio vide.s. Pollicitatio.

Roprietas ꝓprie capiť pro dñio:t iō idē ē dicē cā,ꝓpietatis sicut cā dñij: t iō in statutis sola possessio nō verificatur pro ꝓpietate.vt no. ℣anoi.in.c.i.de causa pos. t ꝓprie.

¶ Quare fuit inuenta ꝓpietas.no.xij.q.i.di 1
lectissimis. vbi dr pp iniquitatē.s. negligentie fm glo.ibidē.

Rosoncta q cōtractus fa ciūt vsurarios vide Jnn.t Jo.an.i.c.michael.de vsu. glo.t Archi.xlvi.di.c.sicut nō suo.tu dic vt.j. restitutio.i.in ℣bo vsurarius.§.v.

Rotestatio vide.j. Recusatio.§.ij.

Rouincia ꝓprie dr q hz r.vel.rj. ciuitates t vnū regē.vi.q.iij.scitote.

Rudentia fm phm ethicorū.vi.ē recta rō agibiliuꝝ.

¶ Qui sunt actꝰ eiꝰ.ff.psiliari: de psiliari t iuē 1
tis iudicare. Cōsiliata t iudicata ad opꝰ applicare ꝓcipe. Et iste.iij. actꝰ ē pncipal q: alij duo ordinātur ad istū fm phm.vi.ethicoꝝ.

¶ Quot sunt eiꝰ ptes.ff.q.v. ℣prima dr mo 2
nastica p quā qs regit sciꝑm. Scda iconomica p quam qs regit vnam domum vel vnam

familiam. Tertia militaris per quam quis regit exercitum. Quarta pollitica architectonica sine regnatiua vel legis positiua per quam quis regit ciuitatem vel regnum. Quinta pollitica. ſ. simpliciter dicta subditorum per quas bene se habent ad conseruationem pollicie bene ordinate: de quibus. vi. Ethicorum. t. iij. Pollliticorum.

3 ¶ Que opponuntur prudētie. ℟. in prudētia que quidem pōt dici peccatum generale p participationem inquantū. ſ. in quolibet peccato est defectus in aliquo actu rationis dirigētis t ideo ſm peccata circa que est tale peccatum erit hz etiam in prudentia sub se spēs. ſ. precipitatio qua aliquis per ipetum passionis vl voluntatis ferē ad aliquid agendū pertransit: medijs p que oportet ordinate descēdere recta cōsiliando. Que media sunt memoria preteritorum. Intelligentia presentiū. Solertia in considerando futuros cuentus. Nō conferēs vnū cū alio. Et docilitas per quam gs acgescit aliorum sententijs. Habet etiam temeritatem q̄ est cōtemptus regule dirigentis: vnde temere dicūtur illa fieri que rōne nō regūtur et cōtēptu regule dirigentis. Habet t inconsideratione qua in recte iudicando deficit. Est t inconstantia que deficit in precipiendo. Est t negligentia que est p defectum voluntatis t ē p prīc i actus interiorus defectu ad quē pertinet electio. Est t pigritia t torpor de quib⁹. s̄. Et quādo predicta sint peccatum mortale. dicas q̄ solum quando sunt contra aliq̄d necessariū ad salutē q̄ precipit: vel q̄ est prohibitū, alias cōiter sunt peccata venialia.

4 ¶ Que sunt vitia q̄ silitudinem habent cum prudentia. ℟. q̄ sunt quattuor. Primum est prudentia carnis inquantū studium rōnis ordinat ad finem qui non est vere bonus: t qdē si sumat ſm absolutam rōnem: ita q̄ in cura carnis aut mundanor finis totius vite fit: sic est peccatuz mortale: q̄ per hoc auertit homo totaliter a deo: cū impossibile sit esse plures vltimos fines. t de hac dr̄ ad Ro. viij. Prudentia carnis inimica est deo. Si aūt sumat ſm rōnem particularis prudentie: sic est peccatuz veniale: q̄ sicut affectio ad aliquod delectabile carnis vel mundi inordinata sine auersione a deo est peccatum veniale: sic est studiū ad illā Sil̄r dic de prudentia seculi. Si vero quis curam carnis in finē ordinat honestum. puta cōnexionē ad ad carnis sustentationem: vt deo

Universidad de Deusto
Biblioteca

Quomodo hoc possit et quo ad hoc tempore habitet. Vide in c. cathia qui pudice. 1. q. iij.

seruiat: sic non erit prudentia carnis. Sil̄r nec prudentia seculi: quando vtitur rebꝰ mūdi ad finē honestum. vide de hoc Tho. xxij. q. lix. Secūdum ē astutia. Tertiū dolus. Quartuz fraus t hz hec tria cōuenit inquātū gs per vias nō veras t simulatas vult consequi aliquē finem. Cū differunt inter se: q̄ ad astutiam pertinet excogitatio huiusmodi viarum. Ad dolum t fraudem vero pertinet, ppie executio operis: sed dolus consistit in verbis t factis. fraus vero ,ppie in factis.

Abes gs dicaf. babes. xx. q. i. §. cū ergo. t. q. ij. c. si i q̄ libet. t de despō. ipu. c. pubes. ibi dr̄ puberes sunt vocati a pube. i. a pudentia corporis q̄ hec loca primo lanuginem ducunt: t hodie dic q̄ est masculus. xiiij. annorum: t femina xij. vt. s̄. impubes.

Ablicum dr̄ dupl̄r fz ſpa: in. c. ex lr̄az. ō tē: or. vide notoriū t. s̄. occultum.

Adicus dz esse sacerdos vt verbis t moribus pudorē idesinēter exhibeat. xliij. di. §. j.

Adicitia est animi virtus q̄ quis verecūdatur de actibus de qnibus hoīes magis vt recūdanf: vt sunt actus veneri ſm Aug. xiiij. de ciui. dei. comitē q̄z hz fortitudinē vt potius quelz mala toleret q̄z malo ꝓsentire decernat. xxxij. q. v. ita ne.

Anitio nō dz esse sine cā: licz aliq̄n sine culpa. ō re. iu. sine culpa. li. vi. ō q̄ vide. s̄. Correctō t pena. t vbi dz pūiri. viō. s̄. pēa. §. xxiij. cū se.

Argatio quadrupler. Alia spūalis. ſ. a peccatis. t hec fit per baptismū t pniam. de cōse. di. iiij. non potest. Et per sacramētoz̄ receptionem. de ꝓse. di. ij. cū omne. Et p fidei confessionem. xxv. q. vlti. c. vlti. de coha. cle. t mu. c. vestra. Et p quelibet opa pietatis. xxij. q. ij. si quelibet. Alia dr̄ ignis purgatorij. de qua. j. purgatorium. Alia dr̄ vulgaris que a vulgo est inuenta: t hec fit cū ferro candente: aqua feruēti aut cū duello t si cuaserit illesus fit immunis: tb̄ ꝓhibetur sub pena mortalis peccati. ij. q. v. mennam. t. c. ꝓsuluisti. t de purga. vul. per totū. q̄ est cōtra id Deutronomi. vi. Non tēptabis dñm. Alia dr̄ canonica a iure canonico inuenta: t hec fit per iuramenti prestationez̄ co

rā suo iudice: t illis apud quos infamatus est sic iurādo sup cuāgelia: q̄ tale crimē nō cōmisit sup quo ē infamatus: nec ad id opam dedit: t huiusmōi. t dz hr̄e tot cōpurgatores quot idi cēti purgationē canonicā videbit attēta enormitate criminis: q̄ sint bone opinionis: t non sit verisile cos periurare: t q ci⁹ uersationē sciāt t sint eusdē ordis si est possibile: q̄ simul ūrēt q̄ credūt cū verum iurasse: vel q̄ bonum erbum tuit iuramētum. hec, pbanf de purgatiōe canonica per totū.

¶ Dñ dz indici canonica purgatio. ℟. q̄ quādo apud iudicē suū gs est infamatus: t infamia publica laborat: t apud graues t bonos viros t non sit orta ab inimicis: tūc iudex dz prefigere terminū: vt si gs vult accusare compeat: t si accusator appet audiaf canonice. Si vero nō appet t infamia mala crebrescit: tūc ꝓcedat iudex ad iglitionē: t si nullus apparet ēt denūciator nec cōincitur: tūc cōpellat cū ad purgationē canonicā. h no. Jo. ij. q. v. ꝓsf bꝰter. t p totū. t de purga. cano. p totū. p doc.

¶ Sed nūqd iudex ex sola suspitiōe potit purgationē canonicā indicere. ℟. q̄ si ifamia non laborat vt diri nō poterit: nisi forte fuerit accusatus. ij. q. v. §. ccce q̄liter. vnde no. q̄ verisimilis suspitio sufficit ad indicēdā purgatōem predictā hz non sit ifamatus: sed temeraria suspitio repellit. extra eo. c. si quis de gradu. ij. q. i c. i. violēta aūt sufficit ad sniam. xxij. q. i. dicit no. Archi. ij. q. v. oibus. Inno. t Jo. in. d. c. si gs. ō gradu. Limita hoc vt. s̄. presumptio. i. ve rū in leuibus.

3 ¶ Vtrū ad dictū vni⁹ mulieris sit indicenda: ℟. q̄ sic. si ifamia ex h̄ apud graues resultat. c. significasti. de adul.

4 ¶ Que pena deficiētis i purgatiōe. ℟. q̄ si accusat t idicat sibi purgatio si deficit punietur ac si fuisset puictus. de simo. c. de h̄. Si vero p modū inquisitiōis agaf: aut denūciatiōis pena erit arbitraria. vt no. Hof. Jo. t ſpa. i. c. accedēs de accu. Sil̄r dic q̄ si non precessit aliquis modus agēdi neq; accusationē: ingsitionē: aut denūciationē: sed solū pp infamiam iudex indicit purgationē: tūc sil̄r si deficit punit extraordinarie. t est casus. c. significasti. ō adul. Et sic cū intellige. Et aduerte q̄ dicit Inn. q̄ cū iudex hoc casu, pecdat ex ꝓsumptione q̄ dz multū tpare sniaz: vt no. i. c. afferte. de ꝓsūpti.

Argatorium est pena grauissi

ma: minor tñ cā infernalis: vt pz. xxv. di. §. qlis de pe. di. vij. c. fi.

¶ Qui sunt qui purganf. ℟. q̄ illi qui moriuntur i charitate: qui tñ nō satisfecerūt, peorum peccatis i hac vita. xxv. di. c. qlis. t. c. se. 1

¶ Quo iuuanf aie defūctoz̄. vide. j. suffragia per totum. 2

Arificatio post partū mulieꝝ non est necessaria vñ si voluerit intrare ecclesiam vt gras agant: nō peccāt. Si tñ ex veneratiōe aliquādiu voluerint abstinere deuotio eaz̄ nō ē, pbibēda. de purific. pⁿ par. c. vnico.

Asillanimitas opponitur magnanimitati p defectū q̄: deficit pusillanimis a, pportione sue potētie: dū recusat in illud tēdere: qō est cōmensuratū sue potētie t sic ē peccatum: t tale qlis ē obligatio ad illō in qō tendere recusat: siue sit preceptū: siue sit ,pbibitio. Secus si sit circa ꝓsilia: vt intrandi religionē: audiēdi ꝓfessionē: vel predicādi: qui bus ex officio nō incūbit de necessitate: q̄: sic ē peccatū veniale. hec ex Tho. xxij. q. clxxxij. t est filia accidie.

Aadragesima quando t qūo fuit ista instituta nō. i. c. quadragesima de cōse. di. v. vbi dr̄ q̄ a rpo fuit instituta: t vt decimā annoz̄ deo reddam⁹: qñ est incipiēda t a quibus abstinēdū: t q̄ hora comedendū: vide. s̄. ieiunium.

Aarta falcidia vel trebelliani ca. vide legitia. Quarta funeralis. vide canonica portio.

Aestuarii dicūtur qui discurrūt ,p clemosynis: q̄ nullo modo recipi debent: nisi veras lr̄as: aut aplicas. Aut diocesani oñdāt: t ponit forma lr̄az̄. in. c. cūer eo. de pe. t re. t si hūt lr̄as aplicas nō debēt acceptari: nisi prius sint p eōm eraiati. de. abusionibus. de pe. t re.

¶ Vtrū tales questores sint permittendi predicare. ℟. q̄ nō. nisi solūmō qō i lr̄is ꝓtinet populo ꝓponere. vt in. d. c. cuz er eo. t de here. vt officiū. li. vi. t. d. cle. abusionibus. 1

¶ Quid si ꝓtinet in coz̄ litteris q̄ in locis religiosis honeste t charitative recipiant: t q̄ fideles ad coz̄ exhortatiōz̄ ꝓuocēt. ℟. q̄ nihilominꝰ clerici t rectores ecclesiaz̄ nō tenentur inuiti ꝓdicta facere: q̄ tales lr̄e q̄tū ad hmōi cō 2

Universidad de Deusto
Biblioteca

nocationes sunt reuocate ipso iure: vt hꝫ i extrauaganti. cle. iiij.

3 ¶ Quo nō debēt in tabernis: aut alijs locis incōgruis manere: aut inutiles expensas facere: aut hitū falsę religiōis portare: aut idulgētias vel alia mēdaciosa, pponere. hūtur i. d. clc. abusionibꝰ. ꝛ. d. c. cū ex eo.

4 ¶ Sed nūqd si publice delinquāt: tales poterūt ab ordinarijs puniri. ℟. q. sic. Ilꝫ sint exēpti de priui. c. tuarum.

Uestus dr oē qđ ex opera cuiuscūq; descēdit. ff. p socio. l. questus. glo. i. lucrum.

Ancor ē displicētia ꝯ aliquez pp quā desiderat vel q̄rit qs malū alteri: ꝛ est filia accidie qui ꝓcedit ꝯ aliquē: eo q̄ inducit eū ad bū opādū. Aliqñ filia ire: ꝛ est pctū mortale. si maluz qđ alteri querit vel optat: ē qđ alicuius iportātie ꝛ cū deliberatiōe voluntatis: vt elicio. a Tho. xxij. q. xxxv. limita tū vt. ꝛ. odiū.

Atio bz triplicē gradū in hoie Fz phm. i. ethicox. Primus ē añ cōpletū septēniū. vbi nō intelligit nec ꝑ se: nec ab alio cape nō pōt. ꝛ iō illo tpe nulli ꝓcui ē aprus. Scōs gradus ē cū ab alijs cape pōt Ilꝫ ipfecte: sed ipse ꝑ se non sufficit ad itelligēdū: ꝛ istud ē i fine ꝑmi septēnij regulariter: ꝛ tūc pōt ꝓmittere aliqua ad q̄ natura iclinat: nō tū cū obligatiōe ꝑpetua. Tertiꝰ est quando ab alio cape pōt ꝛ ꝑ scipm ꝓsiderare: ꝛ istud ē in anno pubertatis: ꝛ tūc pōt se obligare quo ad psonā. s. ad votū religiōis matrimoniuz: ꝛ hmōi. sed q̄ ad exteriora nō: nisi in fi. xxv. ānorū. Rō finalis est aia legis. vide lex. §. iiij. Et qūo cognoscat quādo ratio ē finalis vel ipulsiua. vide. ꝛ. causa.

Atiocinia sunt redditiones rōnuz ad q̄s quis obligat ex admistratiōe rei publice vel priuate. Illā sunt quedā rōcinia publica qbus obligant officiales curie ex admistratōe aliq̄x ad rē publicā ptinētiū. vt. C. de epi. ꝛ cle. l. officiales. Quedā dicūtur priuata qbꝰ obligantur hoies ex admistratiōe rex priuatarū: vt tutores: curatores: actores: ꝑcuratores: executores extra. de obliga. ad rō. c. vno.

¶ Utrū obligatꝰ ad rōcinia possit ordinari. ℟. q. pꝰ dimissionē admistratiōis si est obligatus rei publice ex admistatione, ꝓmoueri nō potest añ reddita rōcinia. c. preterea. l. di. secus si esset obligatus ex mutuo: vel alia cā. l. ex rescripto. ff. de mu. ꝛ bo. C. de epi. ꝛ cle. l. qsqs emelio. Si vero est obligatꝰ pfone ꝑuate: tūc si tenet ꝺ dolo ꝛ fraude ꝛ cōstat repelli. Si vero ꝓstare nō pōt: vel tenet ex alia culpa sic pōt ꝓmoueri. In officio ät admistratiōis exūs an possit ꝓmoueri. Alibi plz opi. Inno. in. d. c. vnico. vbi dicit q̄ si quis gerat tutelam vel curā legitimā vel necessariā a legibꝰ sibi ipositā: vel ēt suscipiat aut miserabiliū psonaꝝ: aut ecclesie, ꝑcurationes: seu admistratōes: ꝛ marie tū lnia epi q̄ nō ipedit ordinari cū possit talia suscipe etiaz ordinatus. alꝰ aūt, pbibet. li. di. per totū. ꝛ. d. l. officiales.

¶ Sed nūqd magister scholariū vel alius famulus q̄ iurauit p annū seruire poterit religionē intrare. ℟. q̄ sic fm Jdu. iij. di. c. legē. Ilꝫ dicat q̄ nemini ꝓsuleret. Jo. dicit q̄ tutius est ipere qđ iurauit. nisi obtineat lniam quā si nō vult dare poterit itrare aucte. c. pcenit. cl. ij. ꝺ iureiur. Addo q̄ etiā liceret qñ unmineret sibi periculū mortalis ꝑccati.

¶ Utꝝ obligatꝰ cā pignoris possit ,pmoueri. ℟. fm Jo. q̄ nō. añ reddita rōnē. ar. c. signifi cāte. ꝛ. c. cū cōtra. de pigno.

¶ Utꝝ filius vsurarij possit, pmoueri. ℟. fm Jo. q̄ nō. si succedat: nisi clamores ꝓis emēdet: vel hereditatē repudiet. c. tua nos. de vsu.

Aptor ,ppie dr qui rapit res mobiles. Ꝓdo Xo res mobiles. Vñ rapina dr in reb⁹ imobilibus. Depredatio vero i mobilibus ꝛ se mouētibus: vt animalibus ꝛ hmōi: fm Jo. an. quē segt Pa. in. c. i. de rapto. q̄uis vt plurimū equiuoce sumātur. Et fit rapina cū quis publice ꝛ violenter rapit. vt in. c. penalc. xiiij. q. v. de hoc vide insti. de vi bo. rap. pꝰ principiū. ꝛ ē grauius ꝑccatū q̄s furtū. vt in. d. c. penale.

¶ Utrū raptores largo mō, ꝑ quibuscūq; publice ꝛ violēter res alienas depdātibus tā mobiles q̄s imobiles possint recipi ad cōfessionez nisi restituāt rapta: vel que cōbusserūt: destruxerūt: depopulauerūt: aut alio mō dānificauerūt, primū: sicut tenent. l. duobꝰ. §. sigs iurauerit. ff. de iureiur. ꝛ. l. cū te nō solū. C. q̄ me. cā. ℟. ter. in. c. sup eo. de rap. sic q̄ quicūq; furrexerit i rapinā siue ecclesiaꝝ violationē ꝛ manifeste fuerit deꝑhensus: misi prius ablata restituat si poterit: vel emēdādi plenā securitatem fecerit penitētie bñficiū ei penitus denegetur Si vero vsq; ad obitū i ꝓtumacia sua duraue-

rit: ꝛ in extremis positus remediū pnie postulauerit humiliter: si emendationē: vel emēdandi securitatē prestiterit: ei pnia ꝛ ecclesiastica sepultura ꝓcedat. Qui aūt in sanitate obstinata mēte nō emēdauerit: ꝛ in morte securitatez ꝓstare nō poterit: si de peccato ꝓtritus fuerit: viaticū nō denegetꝫ. ꝛ sic nec ꝓfessio ꝛ absolutio: sed tū nullus clericoꝝ sepulture eius interfit: nec eiꝰ elemosynā presumat accipe: Ilꝫ sit sepeliēdus in cimiterio. Et qūcūq; clericus vel paꝛ byter ꝓfecerit: ꝺz deponi ab ordine irrecuperabiliter. s. sine dispēsatiōe ꝛ bñficio carere ec clesiastico: hec in. d. c. sup eo. Si vero non sunt manifesti poterūt recipi ad ꝓfessionē: sicut alij peccatores fm abbatē. in. d. c. sup eo. ꝛ ēt licet essent manifesti: si tū moniti nunq̄ fuerūt fm Jo. in. d. c. sup eo. dūmodo sint dispositi restituere vt tenent.

¶ Quid de raptoribꝰ depredātibus romipetas. vide. ꝛ. excōicatio. v. casu. xxix.

¶ Utꝝ raptor virginis sit pumēdus pena. l. vnica. C. de raptu vir. ℟. Pa. in. c. cū cā. de rapto. q̄ si precessit tractatus determinatus de matrimonio ꝛ ob hāc cām abducit nō cōmittit pena de iure canonico: cui stamꝰ in ℞. Sive ꝓdictus tractatꝰ nō precessit ēt si puella fuit voluntaria cōmittit pena. xxvij. q. vlt. ler illa. ar. xxxvi. q. i. §. cr hac. i fi. ꝛ obligat ad restitutiōnē: nō solū subtracti sed ēt lucri: qđ habuisset ille sub cuius prāte erat fm dñz. Jo. de platea Insti. de actio. que ex delictis nascuntur. §. in triduum.

Apina fit. Ꝓdo in naufragijs Scdo i pedagijs. Tertio i questis. talijs ꝛ similib⁹. Quarto i bello. Quito i extorsiōibꝰ officialiū plꝰ debito

¶ Utrū dñs agri vel territorij teneat de rapina in eo facta. ℟. Pa. in. c. ilꝫ de resti. spo. q̄ si fuit sciēs ꝛ potuit prohibere ꝛ nō, phibuit sic tenet. l. i. C. de fal. mo. Secus si nō potuit, phibere. l. i. §. is aūt. ff. si fa. fur. fe. di. Et idē dic de villa: ꝛ castro. ꝛ hec ē cōis opi. fm Barto. in. l. ne quid. ff. de incē. rui. ꝛ nau. Similiter tñ tenetur nō crialiter fm predictos.

¶ Sed nunquid stabitur iuramēto sup quāti tate rerū amissaꝝ robato. ℟. cōiter tenent legiste. in. l. si quādo. C. vnde vi. ꝛ Pa. in. c. super eo. de his que vi. q̄ vbi quis cōuincitur ex dolo alterius non admittit, pbatio per iuramentum in litem. Sed quando ꝓcuret de dolo suo sic credetur iuramento allegantis damnum: ꝓpterea dicit Inno. in. d. c. super eo. q̄. d. c. habebit locū in qualibet vi compulsiua: ablatiua: expulsiua: turbatiua: ꝛ inquictatiua. Ex quo infertur q̄ si probo furtum vel rapinam contra raptorem stabitur iuramēto meo de quātitate rapta. Et no. q̄ furtum vel rapina, pbaꝫ per socios familiares ꝛ hmōi.

Atihabitio vide. ꝛ. consensus. §. iiij.

Econciliatio ecclesie. vide Consecratio.

Ecompensatio vide Cō, pensatio.

Ecusatio Recusari pōt iudex delegatus ex multꝫ causis. nō. Pa. in. c. accedens. vt lite nō ꝓtest a. Primo q̄ consanguineus aduersarij. Scdo q̄ cōmēsalis ipsius. Tertio q̄ oriūdus de eius terra. idē de districtu. Quarto qñ non potest haberi accessus ad iudicem: misi per terram inimicoruz. Quinto quādo loquitur i aure ꝛ familiariter cum aduersario. Sexto quando in alia causa litigabat cū eo. istud no. Pa. i c. i. de iudi. Septimo qñ ē impitus ꝛ ꝺz alsessorē suspectum ibidē Pa.

¶ Utrum protestatio de non acceptādo eum tollat p ꝛiū factū. ℟. Pa. i. c. vnico. de litꝫ ꝓte. q̄ nō nisi factū ꝛiū tollat, ptestationē pp itellectū aliū intermediatū. Vbi gra. Inirogat an vera sūt q̄ ꝓtinent in libello. ℟. reus. Rndebo cū ptestatiōe q̄ nō itendo ptestari litē p bane rnsionē. ꝛ sic rndet: nō ptestat p istud factū ꝛiū. Secus si his dictꝫ diceret iuder nō admitto hāc protestationē: ꝛ postea ipse reus rnderet sine, ptestatione repetita ad libellū: tale factū ꝛiū tolleret, ptestationē ꝛ lis esset ptestata Secus si itez repeteret ꝛ ego, ptesto: nolle cōtestari litē: q̄ nihil mediū interuenit. ꝑ hoc facit de. vnica. de dolo. ꝛ qđ dr de pst. i. c. cū. Add. ꝛ. l. vbi repugnātia. ff. de re. iur. ꝛ in. c. solicitudinē. de ap. vel dic fm Bar. in. l. vnica. C. de iudicijs ptesta. q̄ quando protestatio respicit vnū ꝛ factum aliud. Nam in litꝫ contestatione oritur quasi contractus. Protestatio vero ordinatur ad tollendum istū quasi contractum: non autem responsionem: ꝛ sic sunt diuersa: ꝛ tunc per factum contrariū non tollitur. Sed

Universidad de Deusto
Biblioteca

qñ ꝓcernũt vnũ: ꝓtestatio ⁊ factũ. vtputa qꝝ rñdet ⁊ ꝓtestatur q: aio nõ rñdẽdi: tũc tollitur talis ꝓtestatio ꝑ ꝯriũ factum: qꝝ ꝓcernit idem factũ. Vel dic ſm ℔a. in. d. c. cũ. Ald. q: qñ ꝑ testatio fit in depẽdentib⁹ a mera volũtate ꝑ testãtis valet protestatio. vt si dicat nolle aliũ dicere ꝯ fidẽ: ⁊ postmodũ dicit ꝓtestatio descendit cũ. xxiiij. q. i. hec ẽ fides. Si vero depẽdet a volũtate protestãtis ⁊ alterius si alter cõsentit valet. c. cumana. ⁊ qñ ibi no. de elec. ⁊. c. fi. de ꝓdi. appo. Si ℣o nõ cõsentit nec ẽ iusta cã ꝓtestãdi nõ valet. Secus si subesset iusta cã. puta metus vel vis: puta vis ꝯtrã: aliter interficies mc: protestor q: quicquid dicam facio aio nõ ꝯtrendi. ⁊ v3. xxxi. q. ij. lotarius. Sil⁹ qñ iudex delegatus nõ cõsentit recusatiõi: ⁊ si nõ cõpeo ercõicabit de facto cõpeo cũ, ꝓtestatiõe de nõ ꝓsentiẽdo i ipz v3 ne cõpitio preiudicat Aduerte tñ q: ꝓtestatio dz ꝓcedere actũ sup̃ q̃ fit. vt. ff. de ꝓcubi. l. in ꝓcubinatu.

Egularis dr̃ qui ad viuẽdũ regulariter ẽ astrictus siue sit monachus siue canonicus regularis de sta. mo. c. q: dei tumorẽ: siue sit clericus siue sit laicus. lz laicus nõ possit recipi in canonicũ: vt in. c. ij. ⁊ c insti. tñ põt recipi i conuersum. de elec. c. cũ ex eo. li. vi.

Eligiosus dr̃ tripl⁹. ℔dũo largissime: ⁊ sic ẽ glibet xp̃ian⁹. vt in. c. ꝑ humani. de homi. li. vi. dr̃ xp̃iana religio. Scõo large ⁊ sic cõprehendit oẽs clericos seculares: ⁊ oẽm xp̃ianũ honeste viuentez. Mã in eo q: deo ipendit debitã religionẽ põt dici religiosus. ⁊ sic legr̃ i. q. i. c. nullus. cl. ij. ⁊. xxxiij. q. v. qõ deo. ar. de voto ex multa. vbi de hoc. Tertio accipit ꝓprie. ⁊ sic religiosus ẽ q professionẽ fecit alicui de religionib⁹ approbatis ꝑ sedem aplicaz. de voto. c. q: votũ. §. pñti. li. vi. ⁊ talis ꝓprie dr̃ religiosus. Et religiões approbate sunt q̃ttuor. ℔ma Basilij. Scõa Bñdicti. Tertia Augustini Quarta bti Frãcisci. vt no. Laudu. in clc. qꝝ regulares. de supplen. ne. pre. Sub istis militant oẽs, ꝓprie religiosi: exceptis cartusiẽsibus qui hñt sua statuta.

i ¶ Vtr̃ dispõsitio odiosa ꝓcepta erga regulares seu religiosos ertẽdaf ad fratres de tertio ordine bti Frãcisci: ⁊ hmõi. R. ℔da. in Rica. ꝺ regu. q: nõ q: tales, ꝓprie nõ dicũtur religiosi. vñ potius coꝛ regula ẽ quidã modus bñ viuẽdi: lz sit approbat⁹ ꝑ papã. ⁊ iõ solũ cõprehẽdet illos qui tria vota substãtialia, pmiserũt in religiõe approbata ſm ℑo. an. in glo. i. ⁊. ij. clc. ꝓmc. de decimis. Et hoc vꝛ: nisi addaf aliud: puta gcũq; religiosi. Mã tũc ẽt cõprehẽderen tur hospitalarij hierosolimitani qui nõ pñt ꝯtrahere matrimoniũ ⁊, pmittũt obediẽtiã superiori: ⁊ nõ pñt retrocedere ab illo statu. nõ tñ cõprehẽderenf alij hospitalarij quiv tũtur matrimonio. lz portent certũ habitũ: qꝝ nõ sunt religiosi: nec ſtricto: nec largo modo. ℑn fauorabilibus vero bñ cõprehẽdũtur prefati frẽs: quia largo mõ videnf sub regula rõne promissiõis facte supiori coꝛ.

¶ Quid de iuenieñtibus nouũ ordinẽ. R. q: nõ sunt religiosi nisi a papa exp̃sse approbẽtur: qꝝ cũ sit, phibitũ nouũ ordinẽ vel religionẽ ineni re. vt in. c. religionũ. de reli. domi. li. vi. ℑo nõ religiosi: sed potiꝰ irreligiosi sunt cẽsendi tales ⁊ hodie sunt ercõicati ipso facto ꝑ extrauagãtem ℑo. xxij. que icipit. Scã romana. Recitat ℔da. in. c. fi. de reli. domi.

¶ Religio begbinaꝛ reprobaf ⁊ oẽs cã sectãres sunt ercõicati ipso facto: ac religiosi dãtes eis auxiliũ: cõsiliũ: vel fauorẽ in prefato bigbinatu. cle. i. de reli. domi. Et no. q: sorores tertij ordis. S. Fran. nõ sũt ille begbine: vt no. glo. ibidẽ. cũ hẽant regulã approbatã a sede aplica ⁊ multomin⁹ sorores scẽ Clare.

¶ Quis põt efficì religiosus. R. q: glz qui nõ hz aliquã de ifrascriptis. viij. ꝺditõib⁹ q̃ꝛ prima ẽ etas imatura. de q̃ dic vt. §. nouicẽ. §. i.

¶ Secũda fuilis ꝺditio. Seru⁹ gppe sine ꝓsensu dñi nõ põt itrare religionẽ. ar. liiij. di. c. nullus epoꝛ. ℑprescribit tñ triẽnio a religiõe que hñ ignorat. si dñs scit ⁊ nõ repetit. xvij. q. ij. si qs icognitus. ℑste tñ si repetat a dño religiosus erit ſm ℑu. ibidẽ. ar. xxvij. q. i. de viduis. ⁊ religiõi tenebit q̃ztũ in ipso ẽ: ⁊ si manumittere tur nõ posset ꝯbẽ. nec ob. c. gdã. de ꝑuer. ꝓiu. qꝝ ille q hz vrorẽ nõ põt obſuare castitatẽ ea iuta: ⁊ sic religiosus ẽẽ nõ põt: sed seru⁹ sic: qꝝ nõ regrit coꝛp⁹ libeꝛ vt sit monach⁹ cũ i domo ꝑ pria qs possit eẽ religiosus. d. c. de viduis.

¶ Tertia debitoꝛ obligatõ. Qui. n. dz aliqd alteri nõ põt illud licite ptermittẽ vt religionez igrediaf. liij. di. c. general. Si tñ sit debitũ pecunie. vel talis debitor nõ hz vñ satisfaciat. tũc faciat qõ põt. s. cedat bonis suis creditori ⁊ sufficit. pp pecuniã eni ñ obligaf psona liberi hominis. sed vñ ad recõpensaz. Vñ hz ei reb⁹ suis exbitis religionẽ igredi nec tenef in seculo remanere vt ꝓcuret vñ soluat debitũ: si modo ex ꝛelo dei ⁊ feruoꝛe charitatis h̃ faciat qꝝ spũs sci auctoritate hoc facit cui nemo põt resistẽ. xix. q. ij. duc. de regul. lz. Si tñ monasteriũ qõ igredif aliqd acquireret ꝑ succession̄ hereditariã vel ꝺonatione aut legatũ rõe ipsi⁹ solũ: sic tenef satisfacere q̃ztũ se illud ertẽdit qõ habuit eius occasione solummodo. ar. c. si qua mulier xix. q. iij.

7 ¶ Vtr̃ talis tenear i religiõe laborare vt creditoribus soluat. R. qdã tenẽt q: sic. Sed ꝯriũ credo cũ ex toto sit religiõi subiect⁹ ita q: non ẽ momẽtũ in q̃ a prelato nõ possit occupari: ⁊ nõ hẽat velle nec nolle. c. si religiosus. de elec. li. vi. ℑtẽ si sterilset in seculo ⁊ cessaret bonis si teneref laborare vt satisfaceret ſm ℔da. ꝺ pal. in. iij. di. xxx viij. Ergo cũ ex, pfessiõe cedat bonis ꝑ q: nõ teneꝛ laborare vt satisfaciat: possz tñ prelatus cũ ꝓsensu monasterij hoc ei concedere. alꝰ non.

9 ¶ Quid si talis ẽt cũ iuramento ad tale debitum erat astrictus. R. idẽ per oia dicendu3. ar. c. lz. de regula.

9 ¶ Quid si ꝓmisisset talis opari manib⁹ vt satisfaceret. R. ſm ℔da. de pal. vbi. ẽ. q: hoc non obstãte poterit religionẽ itrare sed si bona sua sufficiũt satisfaciat ei ad iteresse. ⁊ sic dic de eo q̃ accepit vrorẽ q̃ patif aliqꝺ iteresse ex h̃ q: dz ei satisfacere. si hz aliq̃ ſm cũdez ℔da.

10 ¶ Quarta rõcinoꝛ detentio. Vñ obligat⁹ ad rõcinia itrare nõ põt. liij. di. c. legẽ. Et h̃ verus i obligatis ꝓpetuo. ℑn alijs ãt secus lz honestũ sit q: prius se exprediant. Et q̃ ꝑz ſm Bof. q: ptãs q iurauit regimẽ ciuitatis ꝑ annũ. magister scholariũ q silr̃ iurauit legere ꝑ annum: ⁊ hmõi pñt intrare religionẽ auctoritate. c. ꝓuenit. cl. ij. de iurciur. vide. §. ratiocinic. de hoc §. i. ⁊. ij.

11 ¶ Quita ẽ pr̃na subuentio. Et vt scias si põt fili⁹ intrare religionez. dimisso pre cui tenetur subuenire. Ero. xx. no. ſm Alex. in. iij. parte sũ. q: si pẽtib⁹ nr̃is obsega nr̃a necessaria sunt: ita q: sine ipsis sustẽtari nõ pñt: tũc nõ lz religionẽ itrare si mõ talia obsega nõ inducũt nos ad aliqd agendũ qõ fit cõtra deũ. ⁊ sic ꝯriũ ꝓsilentes pharisei icrepant a dño ℳat. xv. ⁊ sic ſm doc. ite lige illud. c. si, qui. xxx. di. Si vero eis ñ põt seruire vel debita obsega exbibere sine, ꝓprie salutis dispẽdio. tũc necessitudini generis diuine religiõis pietas anteferf. vt dicit Ambro. sup Lu. ⁊ sic poterit itrare ipsis dimissis.

Et sic logr̃ Iero. in epl'a ad eliodorũ q: solũ genus pietatis ẽ in hac pte eẽ crudelẽ. ⁊ Saluator. Lu. xiiij. Si qs venit ad me ⁊ non odit. Si aũt nõ sunt i tali necessitate: sic filius ipsis ẽt inutilis põt itrare: ẽt si cũ eis possit sine dispẽdio ꝓprie salutis ꝑmanere. ꝓbaf in. c. i. ⁊. ij. xx. q. ij Addit tñ Tho. in. iij. quol. q. vi. q: non solus ꝑ idigẽtia maxima: sed ẽt ꝑ mediocri pntũ. puta q: posset viuere sz tñ cũ notabili iactura ⁊ detrimento sui status ⁊ ꝺditiõis sue. puta quia oportebit eũ mendicare vel alijs seruire cũ maxima indecẽtia sui stat⁹ ꝺimittẽdus ẽ igressus religiõi. ẽt si ex voto hr̃et: ⁊ plz qñ põt sine piculo salutis h̃ facere.

¶ Serta ẽ dignitatis astrictio: vt sunt epi ⁊ alij superiores: q fine inia pape nõ pñt itrare. c. lz. de regula. ℑnferiores vero epis pñt ẽt inuitis suis epis. vt. xix. q. ij. duc. sicut sunt decani: ꝑpositi: archidiaconi: archipr̃esbyteri: curati: ⁊ oẽs alij inferiores epi. Bñficiũ tñ coꝛ alteri nõ dz ꝓferri nisi expresse vel tacite professi fuerit vel appuerit q: absolute voluerit vitã mutare. c. bñficiũ. de regula. li. vi. debent tñ petere inia q̃zuis nõ obtineant. vt in. d. c. lz.

¶ Sed cui⁹ erũt fructus bñficij añ ꝓfessionez R. q: dz assignari debita portio ipsoꝛ fructuũ alicui q seruiat ꝑ ipso. vt i. d. c. bñficiũ. reliquũ vero erit ipsi⁹ vt nõ sit onerosus monasterio qõ intrauit tpe. ꝓbatiõis. xvi. q. vi. de lapsis. q: nec, ꝓprie est religiosus. vt ꝑz in. c. religioso de sen. excõ. li. vi. q̃ iure suo nõ dz defraudari. vt. xvij. q. ij. cũ saldus. no. Tancre. ⁊ Bartholomeus brixiẽ. ⁊ interim remanet canonic⁹ curatus vel decanus sicut prius erat nec beneficium vacat.

¶ Septima matrimonij obligatio. f. p⁹ cõsummationẽ. nã tũc nõ põt religionẽ itrare: nisi ꝑz q: dico ℳatrimoniũ. iiij. itellige ẽt si copula est habita p⁹ ℑctũ matrimoniũ vel spõsalia. lz non si ante: qꝝ sic nõ impediret: nec matrimoniũ diceref ꝓsummatũ. ar. c. veniẽs. de spõ. vbi ꝑz q: copula precedẽs spõsalia nõ facit matrimoniũ. facit. c. vex. ⁊. c. ex publico. ⁊. c. ex pte. ꝺ cõuer. ꝓiu. q̃ regrũt ꝓsummationẽ: ⁊ est illud qõ segtur nõ qõ añcedit.

¶ Sed qd ꝺ illo q inranit aliquã ducere i vrorẽ nũqd poterit itrare. R. q: sic. aucte. c. puenit cl. ij. de iurciur. ⁊. c. cõmissum. de spõ. in q̃ dr̃ tutius ẽ ei rẽ. ℑntellige quo ad opionẽ ne de facto dicaf ꝯ iuramẽtũ feciſſe nõ q̃ ad veritatem ſm Ric. in. iiij. dic ẽt vt. §. §. ix.

16 ¶ Octaua coactiõis ipositio.nã o3 vt sit vo
lũtarius:alr nõ tz igressus.vt de regula.c.i.xx.
q.iij.pñs. Jn religiõe aũt minox vitra predi
cta.viij.regrũtur alia.v.s.q sit corpore sanus:
legitime natus:nulla vulgari ifamia notatus
alio ꝓptus:cõpetẽter lratus:vel ad honestos
labores apt⁹.attũ si gs recipeꝯ deficies in aliq
istox teneret receptio.nisi fit.i.ij.iuij.v.vi.vij.
vel.viij.q aliqñ reddũt receptionẽ nullam: vt
p3 p predicta.

17 ¶ Qũo o3 gs ĩrare:aut q̃ intẽtiõe.ſ.vt mo
riat mũdo ⁊ seruat rp̃o.xij.q.i.c.ij.

18 ¶ Vtr glibet debeat reputare votũ religio
nis,ꝓportionatũ sue ifirmitati.ſ.fm Ric. in
iiij.di.xxxviij.ar.vi.q.i.q fic.nisi p certã cõie
cturã seu expiẽtiã sibi cõstaret de ꝓuio.pp eni
custodiã que magis adhibeꝯ religiosis q̃s se
cularibus. Et pp bona crẽpla q̃ videt ibi fre
quẽtius. Et pp bona verba q frequentius au
diũt. Et pp maiores ꝓsolationes q̃s diuina be
nignitas ob fauorẽ religiõis: et ex scã societa
te ifũdit eis efficiꝯ ex obseruãtia,ꝓportõnata
i ipa exĩti q̃ ipropõtõnata eẽt remanẽti i sclo

19 ¶ Vtr gs possit,pfiteri i aliq religiõe ita q
liceat sibi retinere sua.ſ. ℣da.i.c.insinuante.q
cle.vel vo.q figo simplr vouit cũ tali ꝓditiõe.
vr indubio q sibi reseruauerit illa bõa: vt obe
diẽtiari⁹ monasterij:q verba appposita i ꝓtra
ctu debẽt itelligi fm naturã ℟ct⁹.vt i.l.si vno.
ff.loca.ẽt ipropriatꝫ verbis.vt ibidẽ i pn. ⁊ in
d.c.ifinuãte.fm vnũ itellectũ vt res potiꝰ va
leat q̃s peat.l.quotiẽs.ff.de ver.ob.⁊.c.abbate.
de ver.sig.⁊ sic erit religiosus.⁊ p̃fata bõa ha
bebit ad vsuz,p necessitate sua. Jdẽ dic si ,pfi
teꝯ vt i domo sua cũ oib⁹ bonis suis moretur.
vt no.Ber. Jnno.⁊ ℣o.in.d.c.ifinuãte.q ℔
nõ ẽ ℟ subãm monachat⁹ vt quis i certo loco
moreꝝ:aut de certis reddituꝫ viuat: cũ ℔ pos
fit supior ꝓcedẽ.c.cũ iter.℟.de elec.⁊ si postea
supior velit cũ ãmouere:poterit:tz nõ debeat
nisi ex iusta cã. Si vero voluit reseruare vt ,p
pruñ:ita q nõ sit locus interptatõi:⁊ tũc si fiat
reseruatio p viã cõditõis resolutiue vel suspẽ
siue sic vitiaꝫ actꝰ⁊ nõ ꝓditio.vt in.c.fi.de cõ
di.appo.⁊ fic nõ erit religiosus. Sil'r si fiat p
pactũ,puta q: dicit:aliũ nõ itendo ,pfiteri: nec
alio mõ:q hec verba bñt vim ꝓditiõis:vt dic
Bar.i'aut.igressi.C.de sac.san.ec. Si aũt simpli
ciꝫ p viã pacti vel modi reseruat sibi,ppietatẽ
vel facultatẽ ℣bendi matrimoniũ:sic facit trã
sire,pfessionẽ in aliã spẽm:q vbiẽ pactũ ℣ na
turã ℣ctus:⁊ ipropriatꝫ aliquatenꝰ verbis põt
trãsire i aliũ ℣ctũ:fit iterptatio alteriꝰ ꝓtractꝰ
vt ẽ ter.no.in.l.vbi ita donatur.ff.de dona.cã
mor.⁊ i.l.cũ manusata.ff.de ℣bẽ.emp.⁊ sic erit
iste nõ religiosus,ppie:sed oblatus monaste
rio:tz nõ i totũ.⁊ sic obligabiꝫ ad oia preter q̃s
ad reseruata:q si verba nõ patiantꝫ vt fiat trã
situs ad aliũ ꝓtractũ:tũc pactũ ificit ꝓtractũ in
totũ.un.l.per seruũ.ff.de vsu ⁊ habi.iũcta glo.i
d.l.cũ manusata.

¶ Vtrũ itrãs religionẽ ex cã ihonesta: puta 20
vt cẽt abbas: vel melius gauderet ⁊ hmõi te
neaꝫ:tz nõ cõsequaꝫ suã intẽtionẽ.ſ. ℣da.i.c.
vt clerici.de regu.q fic.q effectꝰ ẽ religiosus
℔ nõ obstãte.vt tz glo.in.d.c.vt clerici.⁊ faẽ bo
nus ter.cũ glo.in.c.quod interrogasti. xx vij.q
ij.ad materiam.

¶ Quid de illo qui dolo inducꝰ est ad religio 21
nẽ.ſ.q nihilominus erit religiosus.de ꝓcur.
ꝓiu.c.cr ptc.⁊.c.veniẽs.⁊.c.dudũ.qõ me.cã.cũ
dilectꝰ.⁊ibi no.Ber.⁊ ℣o.⁊ Jo.xx.q.iij.c.vl.

¶ Quid de illo q timore mortis efficiꝯ religio 22
sus.ſ.q si timor iferaꝫ ab hoie fic nõ ẽ religi
osus.qõ me.cã.perlatũ:nec obligaꝫ p tale vo
tũ:nisi postea ratificeꝯ.vt in.c.ponectũ.⁊ i.c.fi
cut nobis.de regula. Et hoc itelligo q̃ talis ti
mor iferꝫ ab hoie vt,pfiteaꝫ:vel faciat tale vo
tũ:⁊ sic loquiꝫ ⁊ o3 itelligi.d.c.platũ.qõ me.cã.
Si vero metus sit casualis seu naturalis: pu
ta ifirmus: vel i mari tpe tẽpestatis:vel i pcu
lo latronũ aut inimicox:sic talis metus nõ ĩ
pedit quin fit obligatꝰ religiõi ⁊ voto. Si mõ
del iberatẽ ℔ fecit.vt in.d.c.ponectũ.⁊ sicut no
bis.q os q̃q tales timores imittit vt ꝓcurta
mur.xvi.q.i.reuertimini.de ꝓle.di.iiij.sctm. in
aui.vt nõ luru,ℨ na.ℌ.i.⁊ ℔ segr Ber.Host.⁊
℣da.i.d.c.sicut. Alij dicũt q si q̃s cito ꝓualescẽ
tiã vel euasionẽ ꝓculi sẽtit ℨdicat nõ tenetur
etiã in metu casuali si votũ fecit.al'r.c.ex trãs
missa.⁊.c.vlti.de renun. Sed melior est opio
℣o.⁊ ℣a.

¶ Vtrũ allectus blãdiciis sit religiosus.ſ.q 23
sic ⁊ stare teneꝯ.tz bona sua pntiꝫ vel heredi
bꝰ remanẽ debeãt nõ monasterio allicienti. vt
xx.q.iij. ꝓstituit.

¶ Qũo aũt,debeat,pfiteri.vide.ẽ.,pfessio.i pn. 24
⁊ qũo tacite iducaꝫ.ẽ.nouci⁹.ℌ.xij. Et aduerte
q tũc dr,ppie quis itrare religionẽ ⁊ effici re
ligiosus cũ,pfiteꝯ tacite vel expresse:q verba
sunt cũ effectu accipiẽda.

¶ Ad que obligatur religiosus.ſ.q ad obser 25

uantiam illius regule quã,pfessus est nisi i ca
su.c.non solum.de regu.li.vi.vel qñ solum taci
te ẽ pfessus:q tũc tolũ obligaꝫ religiosi i ge
nere.vt.ẽ.nouicius.ℌ.xiiij.

26 ¶ Sed quero vbi remanebit iste talis obliga
tus religiosi in genere per professionem taci
tã.ſ.q o3 aliquam religionem intrare quam
vult ⁊ potest. Si vero nullam inueniat que eũ
velit recipere:debet stare in illa in qua tacitaz
professionem fecit:q illa tenetur eoz recipere
er q̃ passa ẽ tacite cũ,pfiteri: vl si noluerit potit
i ,ppria domo remanẽ ⁊ eẽ religiosus,pfessus.
xx vij.q.i.de viduis.qõ limita vt.ẽ.,pfessio.ℌ.i.

27 ¶ Vtrũ religiosi teneantur eẽ perfecti. ſ.q
non.nisi ea perfectione ad quam se obligaue
runt:sed tenentur ad perfectionẽ tendere fm
Tho.xxij.q.clxxxvi.cui contrariaꝫ pfectionis
contemptus. Vnde nõ sunt mendaces q̃s
gerant ab extra statum perfectiõis:q illud nõ
assumunt quasi profitentes se esse perfectos:
sed quasi profitentes se ad,perfectionem ten
dere. vnde bene essent mendaces:si ab intẽtõe
pfectõis animũ fuocaret fz ℟stẽ.li.vi.ti.xlvij

28 ¶ Vtr religiosus teneaꝫ de precepto ad oia
que continenꝫ in regula quam profitetur. ſ.
Henri.de gandauo.in.vi.quol.q.xvij.tz q cũ
quis simplr ,pmittit aliquam regulam ſuare
q tenetur ad ꝓtenta in ea omnia etiã sub mo
nitione sicut ad precepta. Sed istud nõ credo
verum q: sic sequereꝯ q monachi btĩ Benedi
ti obligarenꝯ ad oia cum dicat regula.c.cum
disciplina fratrum.q si nouicius habita dcli
beratione ,pmiserit se omnia i regula custodi
re ꝓtẽta q tũc recipiaꝫ. Et ℔ est expresse cõtra
cle.criui.ℌ. cũ igitur.de ver. sig. Et ideo dico
q simpliciter promittens regulã vel ,pmittẽs
sic q est tutius vt faciũt minores .ſ.promitto
seruare regulã fratrum minox.ſ. viuendo in
obedientia sine proprio:⁊ in castitate: q talis
nõ tenetur nisi ad tria vota fm q modificata
sunt in illa regula preceptoꝛie vel inhibitorie:
seu sub verbis equipollẽtibus alias nõ de pre
cepto:sed de bono cõsilio. Et ꝓ hoc est bonꝰ
ter.in.c.crijt qui seminat tẽ.de verb.sig.li. vi.
Jlã idẽ est dicere,pmitto seruare regulam ta
lẽ.ac si diceret,pmitto ꝓcurtatoz fz illã rlam.
Et sic intelliguntꝫ illa verba tam ex ꝓsuetudi
ne vouẽtium q̃s recipientiũ.tamen magis cau
tum est dicere.vt dixi q fratres minores fuãt
Addit.S.Tho.xxij.q.clxxxvi.q trãsgressio a
liox a preceptis positis i regula vel ordinatis
factis a prelato obligaꝫ solũ ad mortale pp eõ
tẽptũ regule:q hoc directe cõtrariaꝫ professio
ni p quam quis vouit regulareꝫ vitam:vel dic
fm eũdem Tho.vbi.ẽ.q religiosus teneꝯ ad p
fectionem rẽdere cui contrariatur perfectiõis
cõtemptus:⁊ iõ est mortale. Et vt scire possit
quisq̃ ad quid teneꝯ glz religiosus incipiẽs.cẽ
sui a regula beati Frã.q̃ q̃us fuerit vitiũa i
executione: tũ est prima in nobilitate ⁊ perfe
ctione.de qua or in cle. Ærũi.℔ est illa celestis
vite forma ⁊ regula ⁊.i.c. Ærijt q seminat. de
ver.sig.li. vi. ℣dec ẽ illa apud deũ ⁊ patrẽ mun
da ⁊ imaculata religio q̃ descẽdens a pre lumi
nũ p ei⁹ filiũ exẽplariter ⁊ verbaliter apostolis
tradita:⁊ demũ p spm scm btõ Frãcisco:⁊ eum
sequẽtib⁹ inspirata totius in se quasi ꝓtinet te
stimoniũ trinitatis.℔ est cui attestãte ℣paulo
nemo o3 de cetero esse molestus quã xpa passi
onis sue stigmatib⁹ ꝓfirmauit volẽs istitutorẽ
ipsius passionis suc signis nõbilr insigniri.hec il
le. Cuius declaratio cũ sit firma ⁊ certa. vtpo
te a spũ scõ emanata a quo regulabat sacrũ ꝓfi
liũ vienẽse:i quo fuit declarata plenissime qõ
errare nõ potuit circa ꝑdicta:cũ ptineãt ad fidẽ ⁊ bonos mores.xxiiij.q.v.a recta.iõ tutissi
mũ ẽ in.d.religiõe viuere:vbi nõ opionib⁹ ho
minũ viuiꝫ:aut doctox:sed scĩ spũs declaratio
ne:⁊ quilz ali⁹ religiosus tumoratꝰ ex ei⁹ declara
tione poterit scire quõ suã debeat itelligere,p
fessionẽ:⁊ ad q̃ teneaꝫ de precepto vel ne. Dic
ergo ter.cle.criui.de ver.sig.edite.in. d. ꝓcilio:
declaramus ⁊ dicimus q fratres minores nõ
solũ ad tria vota nude ⁊ absolute accepta erꝯ
fessiõe sue regule obligantur:sed etiam tenenẽ
ad omnia implẽda que sunt pertinẽtia ad hec
tria que regula ipsa ponit. Nam si ad hec tria
precise ⁊ nude tantum promittentes se seruaꝝ
re regulam viuendo in obedientia castitate:
⁊ sine,ppio:⁊ non etiam ad omnia ꝓtenta i re
gula que hec tria modificãt artarentur pro ni
hilo ⁊ vane,pfererentur hec verba. ℣promit
to semp hanc regulaz obseruare:ex quo ex his
verbis nulla obligatio nasceret. Nec tñ putan
dum est q beatus Franciscus ,pfessores hui⁹
regule quantum ad omnia contenta in regula
modificantia tria vota:seu ad alia in ipsa ex
pressa intenderit equaliter esse obligatos:quin
potius aperte discernit:q quo ad quedaz ipo
rum ex vi verbi trãsgressio ẽ mortalis. ⁊ quo
ad quedã alia non:cũ ad quedam ipsox verbũ
apponat precepti:vel equipollẽtis cidẽ:⁊ quo

ad quedã alia non. Itẽ q; pter ea que exp̃sse verbo p̃cepti ac exhortatiõis seu monitõis ponũtur i regula nõ nulla. verbo impatiui modi negatiue vel affirmatiue appositio inferuntur hactenus extitit dubitatũ: an tenerent ad ista vt ad hũtia vim precepti: dicim⁹ q; ly frẽs non ad oĩum que sub verbis ipatiui modi ponunt in regula: sicut ad preceptoꝝ seu p̃ceptis egpollẽtiũ obseruãtiã tenent. Expedit tn ipsis fratribus ad obseruãdũ puritatẽ regule t rigorẽ quo ad ea: sicut ad equipollẽtia preceptis sc̃ no uerit obligatos que hic iferius annotant. Vt aũt hec que videri p̃nt equipollẽtia preceptis ex vi verbi: vel saltẽ rõne materie de q̃ agitur: seu ex vtroq; sub cõpendio habeãtur. Declaramus q; illud qõ ponit i regula de non hũdo plures tunicas q̃s vnã cũ caputio: t alias sine caputio. Itẽ de nõ portãdis calciamentis: t õ nõ equitãdo extra casum necessitatis. Item q; frẽs viilibus induant. Item q; ieiunare a festo oim sc̃oꝝ vsq; ad natiuitatẽ dñi: t in sertis feriis tenent. Itẽ q; clerici faciãt diuinũ officium fm ordinẽ romane ecclesie. Itẽ q; ministri t custodes p necessitatibus infirmoꝝ: t fratribus iduẽdis solicitã curã gerãt. Itẽ q; si quis in ifirmitatẽ ceciderit alij frẽs debent ei seruire. Itẽ, q; frẽs nõ predicent in cpatu alicuius epi. cũ ab eo illis fuerit p̃dictũ. Itẽ q; nullus audeat populo penitus predicare nisi a generali ministro. vel alijs gbus id cõpetit fuerit exaiatus t approbatus t ad hoc istitutus. Item q; frẽs q cognoscerent se nõ posse regulam spũaliter obseruare debeãt t possint ad suos ministros recurrere. Itẽ q; oia que ponũtur i regula ad formã hitus tã nouicioꝝ q̃s professionẽ nec nõ ad receptiõis modũ ad, pfessionem spectãtia nisi recipiẽtib⁹ quo ad habitũ nouicioꝝ sicut dicit regula fm deuz alr videat: hec inq̃s oia sunt a fratribus tanq̃ obligatoria obseruãda. Itẽ ordo cõiter sẽsit tz t tenuit ab antiquo q; vbicũq; ponit i regula hoc verbũ tenẽtur obtinet vim precepti t obseruari dz a fratrib⁹ sicut tale. hoc in. d. cle. ex quib⁹ oĩbus pz nihil fore spãle in hac exp̃one magis q̃s in alijs: nisi hoc vltimũ qõ dicit de verbo tenẽtur: fz verba ipsa ex sua natura sic iportãt vel rõne materie: vel rõne vtriusq;. Regula bti Basilij fz q; inueni hz solũ ista vltra tria vota, s, abstinẽtiã a carnib⁹. Jeiuniũ ab exaltatiõe sc̃e crucis vsq; ad pascha exceptis dñicis: silentiũ de nocte: modũ officij q; comedãt i cõi refectorio: le

gant in mẽsa: vacent lectiõi t labori manuum ne sint ociosi: q; vtq; sint precepta vel ne: nõ iuni ab aliquo declaratũ: led p precedẽtia posset declarari. Regula bti Aug. iudicio meo idigẽt papali declaratõe. Vlã Henri. de gandauo in vi. q̃l. q. xvij. t quidã alij tenẽt q; oĩa q̃ in ipsa sunt cadũt de precepto pp verbũ qõ ponit Augu. in pri. dicẽs. Hec sunt q̃ vt obsuctis p̃cipimus. Alij dicũt ꝓriũ: q̃q; opio vr̃ mihi verior t benignior q; sicut in sacra scriptura q̃dã sũt que hñt modũ t intẽtionẽ precepti: vt illud: ß est preceptũ meũ vt diligat in uicẽ. Jo. xv. q̃dã que hñt preceptũ i intẽtõe sed nõ i mõ vt illud Ero. xx. Nõ furtũ facies. Jta sũt q̃dam q̃ hñt modũ p̃cepti: fz nõ intẽtionẽ: vt illõ Mar. vij p̃cepit eis ne cui dicerẽt: q; ex hoc ñ obligabat ad mortale eos si p̃dicassent miraculũ. Sic fatẽdũ ẽ de regula bti Aug. Jõ exponerẽ cã fm q; sacq; ꝓciliũ exposuit regulã bti frã. ipropriãdo verbũ p̃cipim⁹ rõne matie: sicut t ipropriãt Nba mõi ipatui pp materiã. i. d. regla mioꝝ Regula bti Bñdicti silr idigẽt declaratiõe papali alijs plura p̃cepta alijs pauciora ponẽti b⁹: tñ ego fz declaratiõz regule mioꝝ ita exponerẽ ci⁹ Nba. De frib⁹ p̃dicatorib⁹ tz Jo. õ ne apoli. i. xiiij. q̃l. q. xvi. q; tenẽt suare oĩa ptẽta i regula bti Aug. t i ꝓstõibus coꝝ, put sunt i ea t i eis ptẽta. ß est p̃cepta vt p̃cepta: t ꝓsilia vt ꝓsilia: dato q; plat⁹ nõ p̃cipiat nec mandet eis seruare. Nec ob. q; dicũt q̃dã q; ñ, pmittũt seruare regulã fz obedire plato fz regu ã t ꝓstões q; sic electus plat⁹ l nõ, pmisit tenẽt tñ seruare ea q̃ ptinẽt ad statũ prelatoꝝ: t xpianus ea q̃ ptinẽt ad st atũ xpiano ꝝ: sic frat p̃dicator eo ipso q̃, pfitẽt ordinẽ p̃dicatoꝝ: t vult cẽ frater p̃dicator, pmittit põter suare spectãtia ad talẽ ordinẽ saltẽ tacite t si nõ exp̃sse.

¶ Vtꝝ aũt obligent ad mortale trãsgrediẽdo 28
q̃dã tenẽt q; nõ. nec ẽt ad veniale fz solũ ad pnã nisi faciãt ex ptẽptu allegãtes Tho. xxij. q. clxxvi. ß dicẽtẽ fm ß est fallsz: q; ꝓriũ tz Jo. de neap. vbi. ẽ. vbi dicit q; trãsgressio aliorũ a tribus votis est peccatum mortale vel ꝓpter preceptum factum a prelato ociosus: sine i regula exp̃ssum. Item in prologo ꝓstõũ ipsorũ dr. Cõstitutiões nostre non obligant nos ad culpã nisi pp p̃ceptũ vel ꝓtẽptũ: q̃ vbicũq; interuenit p̃ceptũ obligant. Vñ gcgd est p̃ votũ castitatis vel paupertatis aut p̃ceptũ regule vel ꝓstõũ certe est mortale. Et Tho. vbi. ẽ. loquitur de preuaricatione aliorum que non sunt

de precepto in eorum regula vel ꝓstitutionib⁹ q; solum obligant ad penam t sic est verum. Et melius t securius est in cõstitutiõibus fratrum minorum sub regulari vita degentium que non obligant eos ad aliquam culpam nec etiam penam: nisi per prelatos eis imponat. t sic liberalissima ꝓscia viuũt licet habeãt mltas ꝓstitutiones pro eorum regulari vita conseruanda factas. Regula beate Clare hodie per declarationem Eugenij. iiij. habet. v. que obligant ad mortale. Primum obedictia. Secũdum paupertas. Tertum castitas. Quartũ electio abbatisse. Quintum clausura. t ea que pertinent necessario ad predicta. Ad alia vero non obligantur de precepto nisi eo modo que obligant vl a deo vl ab ecclesia generali sicut alij talis status. Aliarum monacharũ non vidi regulas: tõ pertrãseo q; p predicta pñt itelligi q̃s obligant ad mortale vel non.

19 ¶ Vtrum religiosi teneãtur de precepto obedire prelato i omnibus. K. q; aut prelatus p̃cipit aliquid qõ est fm regulaz aut ifra: aut p̃: aut supra regulã. Si prelat⁹ precipit qõ ẽ fz regulam sic tenent obedire ne dũ si sunt fm regulam explicite sed etiã implicite: vt sunt obsequia cõmunitatis t negocia ordinis promouenda sine quib⁹ ꝓseruari non posset ordo regularis obseruantie. Itẽ ea que faciunt ad regule pleniorem obseruantiam. Hec implicite sunt fm regulam. t in hoc ꝓcordant cõmunidoc. Si autem precipiat pter regulam: vt q̃ in ipsa non ꝓtinent nec ad ꝓtẽta in ea exp̃dient vel ordinant: vt leuare festucam vel aliqd hmõi: sic duplex ẽ opio: vt dicit Dc. i. q. q̃dam de quol. quidã dicũt q; in granioribus nõ tenent sed verus est t cõmun⁹ tenẽt q; nec i granioꝛib⁹ nec in leuibus que sunt pter regulam tenent obedire: q; ad hoc animũ habuit obligandi se. t facit, p hoc qõ no. Dda. in. c. lras. de resti. spo. t in. c. ex litteris. de spon. t quod no. Jnno. i. c. veniens. de iureiur. Si aũt sunt ifra regulam sic tenent. vt reficere corpus t hmõi. Si vero sunt cõtra regulam tunc distinguo. Aut prelat⁹ põt in tali precepto regule vel, pbitione dispẽsare ꝑ qõ precipit: t sic si ex rõnabili cã mouẽt ad id precipiendũ tenẽt subdit⁹ eidem obedire q̃tus videat subdito q; non sit rõnabilis: puta prelatus precipit q; frangat ieiuniũ q; ꝓbabiliter presumit de eius debilitate q̃tus subdito videat q; sit fortis dz in hoc iudiciũ suũ supponere iudicio prelati t ei obedire: q; sepe euenit vt alij magis perpendant debilitatem alterius ex aspectu q̃s ipse qui hz siue ex inexperientia siue ex feruore. Aliquãdo silr si dubiũ sit an sit cõtra regulam vel an possit dispensare tenẽt obedire. xxiij. q. i. quid culpat. Si aũt sit certũ q; est cõtra regule p̃ceptũ vel ꝓhibitionem in qua non potest dispẽsare prelatus. vel si potest clarꝝ est q; nõ ex rõnabili cã illud precipit sic non est ei obediendũ. t õ hoc habes. ẽ. Dispensatio. q; si prelatus p̃cipiat ea que sunt supra regulam. sic si sunt ad cautelam peccati cõmittendi. vt puta prelatus precipit vt iciunet in pane t aqua q; videt cũ luxuriosum sic nõ tenetur obedire: nisi q̃n verisilr videt non possit aliter euitare peccatum. Si vero sunt que precipiunt in penam peccati cõmissi. sic tenẽt. c. dilectus. cl. ij. t. c. q̃n. de simo. si aũt sunt i augmentũ meriti vt recipere martyriũ t hmõi. sic non tenẽt obedire. t sic loquitur. c. gesta. lxxiij. di. vbi dr̃ nõ posse idici strictiorem vitam aliquib⁹ qõ verissimũ credo q̃n solus prelatus hoc precipit. Sed si maior ps faceret statutum artans ad strictiorem vitam sic tz Jnno. vt refert Dda. t sequit̃ in. c. sup eo. de regula. q; omnes obligant. Sed ego dubito de hoc t potius teneo contrarium: q; hec austeritas maior q̃s regula cõcernit omnes de religione vt singulos non vt vniuersos. t sic regitur cõsensus omniũ. facit regula. Nõ oẽs tangit. li. vi. t qõ obijcit õ. c. periculoso. de statu. regu. li. vi. põt dici illud non debere dici. ẽ. regulam: sed fm regulam. t ibi modus conuersandi tarat̃ fm naturã rei: vt dicit ibi Jo. mo. t Archi. cũ nõ deceat mulieres euagari. c. mulieres. de iudi. li. vi. t fm prefatam distinctionẽ potes reducere ad cõcordiam qõ no. Ber. in. c. relatum. ne cle. vel mo. t Jo. an. in. d. regula qõ omnes. t Dda. in. d. c. super eo. t. S. Bona. i. ij di. vlti. q. vltí. t Aler. in. iij. parte sũme. t Tho. xxij. q. clxij.

¶ Vtrũ ois inobedientia sit peccatũ mortale. 30
vide. ẽ. Jnobedientia.

¶ Vtrũ religiosus magis teneat obedire pa- 31
tri carnali necessitatem patiẽti t requirẽti q̃s prelato suo cõtrarium imperanti. K. q; questio habet varietatẽ iter doc. Ricar. tz q; religiosi magis tenent patri carnali q̃s prelato in his que pertinẽt ad necessitatẽ illius precepti. Jo nota patrem tuum: q; sic tenent de iure nature t diuino: a quo precepto nulla, pfessio absoluit: q; ꝓsilia obseruãt: vt pfectꝝ ꝓcepta iplẽt

Universidad de Deusto
Biblioteca

Hoc idem tenet Henric. de gandauo in. vi. quol. q. xviij. q. tenent ad necessitatez vite naturalis pentū. t q̄ preceptum de honore ē per se t obligatio voti religionis ē per accidens: t q̄ ē per se nō dz solui per illud quod ē p accidens. In aliis aūt in quib⁹ nō obligantur ex prefato precepto. Honora patrem tuū dicit q̄ magis tenet prelato spūali q̄z patri. Alex. Nota bi. s. dicit q̄ illa que pōt religiosus sine detrimento regularis ordinis solummodo tenet patri exhibere. sicut orare: cōsulere: honorare. Alia aūt sicut est subuenire eius necessitatib⁹ cū nihil habeat nō tenet. t sic videt tenere q̄ potius prelato sit obediendū. Sed mihi videt dicēdū vt colligo ex Nicholao de lira. matth. xv. q̄ aut pr̄ erat in tali necessitate ante q̄z filius ingrederet religionem. t sic dico q̄ magis tenet patri vel matri in tali necessitate subuenire q̄z prelato recipienti ptrariū. Nō q̄ actio ex ꝯtu vel quasi cōtra aliquē cōpetens nō extinguit per religionis ingressum. Aut si extinguitur vt volūt quidam doc. q̄ p mortuo habetur. vt. C. de epi. t cle. l. deo nobis. §. hoc t cognitum. tamen s̄m eos ex edicto de capitis diminutione restituitur. l. tutelas. §. Iniuriarum ff. de capi. dimi. vnde dicūt doc. q̄ p⁹ ingressus poterit ex actione seu obligatione qua p⁹ tenebat cōuenire: sed per abbatem vel findicus respondebit. vt. C. de epi. t cle. auf. cā que cum monacho. t no. i auf. de mona. in prin. t i auf. de sanctis. epi. §. puidere. ergo multo forti⁹ ex obligatione precepti diuini. imo etiaz de iure positiuo tantuz tenet filius patri q̄ pr̄ pōt eū vendere. p necessitate famis. l. ij. C. de pa. qui. fi. di. tenet etiam ad alimenta. l. filia. C. de patri. potestate: etiam si pater sit relegatus ꝓpter incestuosas nuptias: vt in auf. de incc. t nepha. nup. ergo non debet priuari iure suo sine causa. vt no. in. c. satis peruersum ē. lvi. di. t in. c. vlti. xix. q. vlti. facit optime ter. xxx. di. c. si qui filij imo videt q̄ si ex ingressu sit inhabilis ad patri subueniendū q̄ monasterium teneat: quia monasteriū est loco heredis t filij ingredientis vt in auf. de icis. epi. §. sed hoc pūti. de ꝓba. in pūtia. in fi. t lex dicit q̄ heredes dz extranei tenent prestare alimenta. ar. l. si quis a liberis. §. ite rescriptū. ff. de libe. agno. ergo ꝛc. Aut pat t mater nō erāt i tali necessitate q̄ filius teneretur ei subuenire: sed post ingressum i talē necessitatem deuenit: t sic dico q̄ non poterit ei subuenire ꝑdicēte impio ꝓlato: q̄ iā est ei obligatus p vorū: t sic deo. t sic maiori vinculo ꝛligat prelato q̄z patri: q̄ preceptū de obseruatione voti ē de prima tabula: de honore parentū est de secūda. Ite primū est negatiuū: scdm affirmatiuū. ergo magis strigit: preterea semel deo dicata nō pōt cōtra volūtatem ipsius vsurpari. facit regula semel. de reg. in. li. vi. Illā religiosus abdicauit a se ne dū tēporalia dz t ꝓpriū velle. xii. q. viti. statuimus. xij. q. ij. nō dicatis. ff. de re. iur. l. velle non credit. ergo nō astrigit nisi ci in cui⁹ manu suā velle posuit: q̄ manifestū est actio quā excludit inopia debitoris. l. nā is ff. de dolo. t impossibilium nulla obligatio. ff. de reg. iu. Hec ob. q̄ preceptuz diuinū erat aū ingressum. q̄ dz esset nō tamē obligatio: q̄ cuz sit affirmatiuū non obligat nisi pro loco t tēpore. t ideo cū non esset tunc obligatus nō potuit tenere postea: regula factū legitime. de re. iur. li. vi. sicut si dispensasset bona sua pauperibus patre non indigente non posset repetere: dz veniret postea ad necessitatem. Ad ea tamē que pōt exhibere. s. q̄ permittūtur a prelatis ne teneret inquātū pōt sine regularis obseruātie detrimēto: sicut orare: cōsolari: t hmōi. vt dicit Alex.

¶ Quid de ingrediēte religionē alicui⁹ monasterij i quo nō seruat regula: puta comedūtur carnes in monasterio sci Benedicti vel tangūtur t recipiūtur pecunie i monasterio sci Frācisci: t hmōi. t sic, pfitet s̄m cōsuetudinē quā inuenit. R. Alex. q̄ non excusat: q̄ qui, pfitet regulā, pfitet non cōsuetudinem. Et ideo nō excusat si regulā nō obseruat. xx. q. iij. Pstituit. q̄ metus cā cum dilectus. t. c. fi. t si dicas q̄ nemo obligat nisi ad id ad qđ se obligare intēdit. R. q̄ hoc verū est explicite: sed iplicite non: q̄ qui vult principale puta esse frater minor vult t accessoria. s. obligationē ad precepta regule minor dz nō intēdat. t de hoc casus rotūdus in. c. ex pte. de regula. Illā est q̄ hītū religionis detulerūt q̄ ꝓfessus dat: t alia fecerunt q̄ ꝓfessis ꝓuenūt ꝓfessionē tacitā ad minus fecerūt t sic si nō illi religioi saltē alii i genere sūt obligati t obseruatioi ꝓtctoꝝ i ea. t hoc tenet. dz Joa. i. c. sup. c. ō regul. alr teneat. Sz p pria opione ē Inno. t Io. i. d. c. sup eo. t Joa. posset itelligi q̄ tal' erat simpler: nec sciuit nec potuit scire obligationē regule: solū credidit q̄ ad illa obligaret sz q̄ vinebant: q̄ credo q̄ tal' posset aliā religionē dz latiorē itrare sz si ibi vult manē tenet sz regulā viuere: nisi ex aliq̄ rōnabili

32

ad posz ꝓsumi q̄ aliqđ ꝓceptoꝝ nō seruat: q̄ sic ēt excusaret: vt. s. dixi. xxDonachus. §. ij.

33 ¶ Vtrū religiosus assumpt⁹ ad aliquā dignitatē puta epatū vel ēt iferiorē tenet ad regule obseruātiā. R. q̄ sic ad oia q̄ facē pōt sine p iudicio platioms vel officij sibi ipositi. vt no. Tho. xxij. q. clxxx v. t vide. s. xxMonachus. §. vij.

34 ¶ Vtr religiosus possit trāsire ad aliā religionē. R. colligendo dicta doc. q̄ aut ē latior ad quā trāsire vult: et si i sua religiōe nō fuat regula: tūc poterit ad latiorē trāsire s̄m Inno. t Joa. i. c. sane. de regula. Sed ego limito s̄z Joan. t bñ verū qñ nō est i, pnicia aliō mōasteriū eiusdē religiōis ad quod posset trāsire, vel in q̄ posset itrare: nec ē spes reformatiōis monasterij sui. Si vero in suo monasterio fuat regula. tūc nō pōt ad latiorē trāsire sine lnia pape sine cā legitima: sed cū ei⁹ lnia sic si ēt ñ subest cā legitia s̄z gl. i. c. cū singula. de pbē. li. vi. quā gl. credo verā q̄ ad ecclesiā militātē: sed si quo ad deū. ar. coꝝ q̄ no. i. c. nō est voti. de voto. q̄ si cā subest. sic dz Inno. t segtur Joa. in. c. non ē dubiū. de regula. q̄ epūs pōt dispēsare. ar. c. ñ mediocriter. de ꝓsc. di. v. do. An. i. d. c. nō ē dubiū. dz q̄ si cā ē vrgens pōt epūs: sed si cā nō idiget, tali celeritate recurrēdū est ad papā. Sed ego dico q̄ ꝓsiderādū ē an religiosus talis sit crēpt⁹ vt cōiter sunt. t sic epūs nō poterit dispēsare cū nulla auctoritatē habeat sup ipm: sed dispēsabit prelat⁹ suus q̄ loco epi pest illi religioi s̄m glo. in. d. c. nō dubiū. Aut si tale nō dz recurret ad papā. Si vero nō sit crēpt⁹: sic credo verā opionē Inno. Et do. An. logē de cōsilio. facit. p h. c. nō coganē. xli. di. Et de cā legitima crit debilitas corporis: aut delicata cōplexio t hmōi: aut religio ad quā vult trāsire est eālis suc: t sic sine cā pōt de lnia pape solūmō ēt quo ad deū. Si aūt cā subest: sic poterit epūs aut pprius platus cū ꝓsensu capituli dispēsare s̄m gl. in. d. c. nō est nobis dubiuz. facit. d. c. statuimus. xix. q. fi. t. xij. q. ij. sine exceptōe: aut religio ad quā trāsire vult est strictior: tūc req̄rit. Primo q̄ nō trāseat ex temeritate: aut leuitate. vel odio ꝓpriis plati: sed ex zelo melioris vite: t fi est ꝓtectas inter platū t subditum i h sic iudiciū supioris amboꝝ req̄rēdū est t ad cū pōt subditus appellare. Secō req̄rit q̄ nō solū religio sit strictior sed q̄ actualr artius ibi viuat: q̄ dz esset strictior si tamen ibi latius vi uteret nō liceret ēt si ex dispensatione latius viuunt. facit. c. sane. de regula. Illā trāsitus ē p

missus vt qs ducat artioreꝝ vitam q̄ ꝓsumitur motus spūs sancti. vt in. c. licet. de regula. t. xx. q. iiij. c. i. que ratio cessat quando i suo monasterio viuit strictiꝰ respectu regule t ꝓstitutionū q̄z i eo ad qđ vult trāsire. Vnde Bulie. naso. in. d. c. sane. dicit q̄ dz regula beati Benedicti sit artior q̄z regula beati Aug. tamen fratres predicatores qui regulam beati Augustini, pfitent tantum se artauerunt p constitutiones suas q̄ eorum religio est artior q̄z illa monachoꝝ: t propterea dicit q̄ nō effugiunt apostasiā trāseūtes ad dictā regulam monachoꝝ Idē dicit Jo. an. in. d. c. sane. q̄ iura nō ꝓmittūt trāsitum respectu melioris religionis: seu maioris vel respectu finis. vt puta q̄ fructuosior aut alio modo: sed solum respectu artioris vite: t q̄ ibi viuit strictius. vt in. d. c. licz. Tertio requiritur q̄ petat lniam. vt in. d. c. lz. t tūc cū currentibus poterit trāsire q̄z lnia non obtineat etiam si primum monasteriū esset priuilegiatum quo ad hoc: vt quis non posset trāsire ad artiorem. Addit Inno. iiij. si pior religio non incurrit grauem iacturam vel infamiam ex tali tranſitu: q̄ si incurrit non lz. ar. c. licet. de regula. xi. q. iij. si quis vero. Aduerte hic q̄ si frater minor transferat ad aliuz statum per papam. puta ad epatum vel ad aliam religionem q̄ tunc bona alteri iam quesita non recuperat. vt. C. de sen. pa. l. ij. t. l. tutor. Si vero nō sunt alteri q̄sita: puta: q̄ nōdū sunt mortui ei⁹ parētes gb⁹ dz succedere sic succedet si illi qui sunt i statu ad quē translatus est pōt succedere q̄ restituit ad oia per talē translationē. vt i l. i. C. de sen. pa. t. l. i. §. qui mortis. ff. ad tertul. Secus si transferret p alium modū puta pp demerita sua t huiusmodi. vt in. d. l. i. t. d. §. qui mortis.

¶ Sed a quo debet peti licentia. R. q̄ quo ad religiosos debet peti a suo prelato ordinario. puta in ordine minoruz a custode vel ministro In ordine predicatorum a prouinciali. In monacis ab abbate t huiusmodi. Quo ad epōs requiritur licentia obtenta a papa: vt. s. dixi. quo ad prelatos inferiores epis si non sunt imediate sub papa sufficit petita ab epo suo: licet non obtineatur s̄m Jo. an. in mercurialibus i regula cū nō stat. lib. vi. Qui vo subsunt imediate Pape nō pōt ipso denegāte: sed eo nō respōdente pōt. Sil' clericus tenet petere lniam ab epo si ecclesia grauiter ledit alr etiā sine lnia poterit s̄z Inn. Sed aduerte q̄ si prelat⁹ dicit

35

velle habere consilium sic tenet expectare debito tempore alias nō. Item ista licentia dꝫ peti ante factū fm Pa.in.d.c.licet. Ad epatū vero si est electus potest licentiare prelatus non requisito.c.si religiosus.de electio.li.vi. sed nō ante electionem.

36 ¶ Utrum alter transiens ad aliam religionē q̄ꝫ vt dictum est licere sit apostata.Ar. Pa.i.d c.sanc.q̄ nō apostasia maiori .de qua in.c.fi.ō aposta.ſz bñ efficit apostata apostasia minori q̄ certū ē q̄ retrocedit. Ex q̄ no.intellectuz singularem.ad.c.ij.ne cle. vel mo.li.vi.q̄ dimittēs habitū pure incurrit excommunicationem cuz sit,pprie apostata. Sed assumens habitum alterius religionis etiam latioris nō incurrit excōicationem. Hoc sensit Jo.an.ibidem in nouella:q̄ ter.ibi sentit in eo q̄ facit cā cuagationis q̄ cessat in eo qui intrat aliā religionem: t pro hoc vide bonū ter.iūcta glo.in.c. ex parte de tempo.ordi.t hoc etiā sequit. Pa.in.d.c.lane. Aduerte tñ ḃ q̄ recedens a religione lege permittēte recupat oia bona sua idistincte.c. q̄ a te.de cle.cōiu.t.c.ex trā smissa.de renū.als non.de quo dicvt.j.§.xliij.

37 ¶ Utrū religiosus possit assumi ad beneficia simplicia.Ar. Pa.i.c.super eo.de regula.q̄ nō etiam cum dispensatiōe.t facit iste ter.d.c. super eo.t vide glo.in.c.quozūdam.lxxiiij.di.que dicit monachum non posse habere canonicatū in ecclesia seculari licet possit ibi ē episcopus. vt in.c.vno.xviij.q.i.t hoc ē,ppter bonum cure que cā cessat in beneficijs simplicib⁹.vt no. in.c.qō dei timorem.de sta.mo.vide.s.dispensatio.t dic vt ibi.§.iij.

38 ¶ Utrū religiosus de ordine mendicantium transiens ad ordinem non mēdicantium etiā auctoritate apostolica possit assumi ad dignitatē in illo ordine ad quem transiuit.Ar.q̄ nō nec ad prioratus administrationes:nec ad q̄cūq̄ officia etiam tanq̄ vicarij seu ministeri siue tanq̄ locū alioz tenēs:nec aliaz curam aut regimen pōt p se aut ,p alijs exercere:t ecqd cōtrarium fuerit attētatum irritum est ipso iure cle.vt ,pfessoes.de regula.

39 ¶ De voto religiōis hēs.j.votū.iij.§.viij.

40 ¶ Quid tenent facere monachi qui ex reddi tibus quos percipiunt tenent ad curam aiaz quando vident abbatem negligere dictam curam.Ar.fm.S.Tho.in quol. q̄ debent supplicare abbati vt puideat:t si non vult debēt appellare contra eū sicut cōtra aduersarium veritatis:t nulli consulendū est: vt in tali monasterio ingrediat.

41 ¶ Utrū religiosus qui prius emiserat votum de artiori religione t tamen intrauit latiorem sit absolutus a voto.Ar.q̄ sic.vt in.c.qui post. de regula.li.vi. Debet tamen penitere de voto non adimpleto vt ibidem. De alijs verovotis quo cōmutant in votum religionis . vide votū.iiij.in principio.

42 ¶ Utrum religiosus electus vel fugitiu⁹ q̄ nō potest impetrare recōciliationem fm formam.c fi.de regula.possit transire ad aliam religionē laziorē.Ar.q̄ non.si pōt inuenire in pronincia monasteriū sue religionis qō velit eū recipe q̄ si nō potest poterit itrare latiorē cū lnia sui prelati si pōt hre.als poterit viuere alio modo regulariter t dꝫ fm Ray.

43 ¶ Sed quis dicit fugitiuus.Ar. Pa.in.c.fi.ō regula.fm Jo.an. Ille qui morat extra monasterium t celat se abbati.facit.l.quid sit fugitiuus.ff.de edi.edic. Vñ eoipso q̄ recedit a monasterio:t nō subest obedientie plati apostata est.vt no. Inn.i.c.fi.de renū.de ḃ.ō.apostasia.

44 ¶ Quid erit de bonis que religiosus contulit monasterio quādo vadit ad aliam religionez Ar.q̄ si exijt cū licentia sic vsufructus illarū rerum erit monasterij ad quod transit donec ibi virerit solummodo.ter.est cū glo.xvi.q.vi. de lapsis.xxvij.q.i.si qs rapuerit.fm Jo. Si vero vadit in casu non cōcesso sic non recuperat imo abbas potest eū vendicare cū omnib⁹ bonis.c.abbates.xviij.q.ij.de hoc vide.s. monasterium.§.vi.

45 ¶ Quid efficit religio.Ar.q̄ hoiem ad deū,pprie conducit si modo religiosus sequat regularem obseruantiam ita q̄ meliores inueniri non possunt eis.vt ait Aug.in.c.,quātunlibet xxxvij.di.

46 ¶ Utrum tollat p ipsius ingressm omniū peccatorum penam.Ar.q̄ sic.pz q: si millia millium ducatorum in elemosynas darentur ab aliquo censeretur merito ab omni peccatorum pena liber.iurta illud Dani.v.peccata tua elemosynis redime:multo magis in ingressu religiōis vbi homo ex toto se offert deo qui valet plusq̄ millia millium ducatorū. Item si per penitentiam potest t meretur omnium peccatorū remissionē.de pe.di. vij.in,fi.ergo multo magis cum excedat omne genus satisfactionis t publice penitentie.vt pz.xxxiij.q.ij.admonere. ḃ satis pz p glo.in.c.scripture.de voto. t de pe.

di.i.§.his auctoritatibus. vbi concludit q̄ nulla pna tali ingredienti est danda: imo si papa imposuisset ei q̄ ieiunaret:aut q̄ iret romā in peregrinatione aut in hierusalē t cōmutat eaz in ingressū religionis est absolutus.c.qui bona agunt.xvij.q.i.facit ad hoc aūt.de mo.in prin. vbi dr omnē quidem eius humanā maculam detergat. Item legit in vitis patrū q̄ cōsequit eam grām quaz baptizati. Istud sequit Tho. xxij.q.vlti. t gloriosus Bernadinus de senis in suo quadragesimali.t.S.Ber.in lt. de precepto t dispen.c.xl. dicit q̄ religio amatores suos angelis similes facit dissimiles hominibus imo diuinā in hoie reformat imaginē cōfigurans nos xpo ad instar baptismi.hec ille.

47 ¶ Utrū eripiat a patria potestate.Ar.q̄ sic.vt nō.in aut.ingressi.t in aut. si qua mulier.C. de sa.san.ec.t.c.cū simus.de regula.ter.est cū glo. xvi.q.ij.c.i.sequit Bar.t glo.in.l.si er cā.§.pā pinianus.ff.de minorib⁹.t Fede.,silio.xxxiij t Albricus in.d.aut.si mō pubes est.

48 ¶ Utrum tollat irregularitatem. vide.s. irregularitas.ij.

49 ¶ Utrū patre intrante monasteriū filius possit petere legitimā.Ar.fm Bar.in.d.aut.si qua mulier posita.xix.q.vlti.q̄ nō de subtilitate iuris q: legitima nō debeā nisi post mortē naturalem pris.l.i.§.si impuberi.ff.de colla.bo. Sz de equitate canonica dico cum Bal.in.d.aut. si qua mlier.q̄ poterit petere ne habeat postulare alimēta a monasterio t placet.

50 ¶ Quid de peculio aduenticio filij: cuius vsufructus est patris qñ pater ingredit religionē Ar.fm Bar.in aut.idem est,C.de bo.que lib. q̄ ergo patria prās soluit ex facto patris remanebit solū medietas.d. vsufructus apud patrē l.cum oz.§.cū aūt.C.de bo.que lib.t sic ad monasteriū in qō pater est ingressus.gl.in.d. aut. idez est.tenet q̄ nō finit. Mar. Vo tenet q̄ ex toto finit.t dicit ita fuisse decisū Bononie in facto.t ad glo.Ar.q̄ loquit de vsufructu quem habet pater in alijs bonis que nō sunt filioruz sed opinio Bar. videt magis equa.

51 ¶ Utrū bona ingredientis sint monasterij.Ar q̄ sic ipso iure.aut.ingressi.C.de sa.san.ec.c. q: ingredientibus.xix.q.iij.nec abusus aliquaruz partiū g sibi vsurpant talia pōt valere nec inducere prescriptionē:cum in rebus invasis aut furtiuis nō currat.vt.s.prescriptio.§.ir. Item transeūt feuda.de quo dic vt.s.feudū.§.r. Reseruabitur tñ legitima descendentib⁹.xix.q.iij c.fi.t idem videtur in ascendentibus: q: eque succedunt illis nō extantibus.

52 ¶ Utrū vsufructus amittat ex ingressu.Ar.fz Jnno.in.d.c.in pñtia q̄ nō:sed durat donec viuat.hoc idez sequit glo.t Albri.in aut.ingressi C.de sa.san.ec. Hoc limitant aliqui verum qñ monasteriuz potest habere proprū in cōmuni aliter non fm glo.

53 ¶ Utrū emphiteosis silr transeat ad monasteriū.Ar.fm Albri.i.d.aut.ingressi.q̄ sic.ar.l.peto. §.i.ff.de lega.ij. O dofre.tñ ibidē limitat vez nisi emphiteosim haberet ab alia ecclesia:quia tunc esset in optione ecclesie an vellet rem vel canonem. Aduerte bñ q̄ aut.ingressi:nō habet locū nisi in monasterijs que nō habent nisi in cōi:nō in his que habent in ,pprio. sicut ordo militie sancte Marie t tertij ordinis sci francisci t ecclesie seculares.fm Albri.in.d.aut.ingressi.

54 ¶ Quid si ingrediens fecerat testamentū ante ingressum nihil relinquendo monasterio sed extraneū heredē instituendo.Ar.fm do. Ari.in c.in presentia.de proba.q̄ aut expresse contulit bona sua tempore ingressus. nulla facta mentione de testamento:t tunc si hoc fecit incontinenti post conditū testm: sic nō reuocat testm: nec erunt monasterij illa bona: sed solū illa collatio bonoz presumit facta ad tps vite suc:q̄ nō videt quis incontinenti mutare aiam.ar.l. nō ad ea.ff.de condi.t demō. Si vo hoc fecit ex interuallo post testm conditū: tūc presumit mutasse animū fauore religionis t sic rumpit testm:t erunt monasterij illa bona. Aut nō contulit expresse bona sua monasterio:t tūc remanebit testm:t monasteriū solū petet portionez suā aliter q̄ rumpendo testm. Pa. Vo in.d.c. in pñtia.tenet Jriuz.s.q̄ nō petet portionē suā Sed ego in fratrib⁹ minorib⁹ credo verum. In alijs aūt qui pñt habere in cōi:opi.do. Anto.ē humanior religioni: sed illa Pa. videt verior de subtilitate iuris:p ea que no. Albri.i.d.aut. si qua mulier:sed talis ea bona non capiet: nisi post mortē naturalem fm multos doct. quos recitat Albri.ſz multi alij dicant q̄ statim post professionem.

55 ¶ Utrū ,pdigus vel dissipator bonoz cui interdicta sunt bona possit intrare religionez.Ar. Albri.in.d.aut,ingressi.q̄ sic. dūmō sit rōnis capax:ēt quo ad bona sicut de minore est verum.

56 ¶ Utrū filiusfamilias intrans monasteriū possit disponere ō bonis peculij.Ar.fz Pa.in.d.c.

Universidad de Deusto
Biblioteca

in pñtia.q̄ de castrensi vel quasi nō est dubiuz q̄ potest.l.penul.C.qui testa.fa pos. Similiter ō pfecticijs q̄ nō pōt:q̄ illa sunt in dispositōe patris. Sed dubiū est de aducnticijs.de quib⁹ nō pōt dispōere in vita pris ēt cū ꝓsensu patris:iurta ea q̄ no.in.d.l.penult. Sed tenet ℣da.ibidē q̄ pōt:q̄ statim p ingressum gaudet illo puilegio aut.presbyteros.C.de epi.t clc.ex quo qō est laicis aduēticiū est clericis quasi castrēse:t ideo p:uabif pater in vita sua vsufructu illox bonox.pariformiter dico in aduenticijs aducnientbus post ingressū.do.tñ Anto. in.d.c.in pñtia.tenet ꝑiū.s.q̄ nō poterit dispōnere.taliter q̄ pf p:uocf vsufructu in vita sua ipsox bonox ante ingressū acquisitox: sed bñ poterit disponere de directo dñio t ēt vtili taliter:q̄ mortuo patre transibunt ad eum cui illa reliquit vt in aut.de monachis.§.illud.

57 ¶Quid de libris datis a pfe filiofamilias. R: q̄ transibūt cū eo ad religionē fm diſpoſitiōez ingredientis fm Jaco.de rauc.t recitat ℣da.i d.c.in.pñtia.q̄ censentur quasi castrense peculium. ℣Petrus Xo dicit hoc verū in libris collatis doctoribus vel magistris. Secus in datis scholaribus. Et h idem sequif Bar.in.l.filie. C.fami.her.t hoc verius.

58 ¶Utrū religiosus succedat in bonis parentū t huiusmodi.R.q̄ sic. nec parētes possunt eos etheredare ꝓpter crimen ingratitudinis commissū in seculo.C.de epi.t cleri.l.deo nobis.vir q.iij.c.fi. Fallit in fratribus minoribus.d.clericiui.q̄ nō succedunt de iure.

59 ¶Qualiter aget monasteriū in prefatis in gb⁹ succedit vel ei acquirunt.R. ℣da.in.d.c. in presentia.q̄ aget his actionib⁹ quibus ille egisset ante ingressū t ꝓ gestis antea p ipsuz tenebif monasteriū inquantū ad ipsū monasteriū pueniet de bonis ingressi fm Inno.ar.l.ij.C.de impu.t al.sub. Vel forte t verius in totū h possit petere restitutionē tenendo q̄ monasteriū iure successionis venit vt.§.monasteriū.§.iiij.

60 ¶Utrū ingressus possit reuocare testū factā ante ingressū.R. ℣da.i.d.c.in pñtia.quo ad fratres minores nō est dubiū q̄ non pōt.sed q̄ ad alios tenēt ℣de.t Cy.in aut.si q̄ mlier.C.de sa. san.ec.q̄ sic. Sed Bar.distinguit. ℣da.tz q̄ si pōt vllo mō:pariformiter nō poterit facere testū si ante nō fecisset:q̄ ex q̄ ꝓfessus est mortuꝰ mūdo. Et hoc credo verius. nisi in casu.d.aut. que pmittit p⁹ ingressū inī liberos disponere.

61 ¶Utrū religio tollat crimen ingratitudinis. R.q̄ tenef cōfiter q̄ sic in.c.ij.de apostat. t in.c. vl.de eo q fur.or.fusce.t in.c.quantūlibet.x vij di.t in.c.nō licēat.xiv.q.vltī.

¶Quid si cōdēnatus ad mortē liberat⁹ ea tali 62
condītione:q̄ si egredief puniet pena priori.si ingredif t peritus ab vtroꝛe egredif vt tenef. R.nō pōt puniri illa pena fm Barto.bnr. in questionibus suis.q.i.t sequif Albri.in.d.aut. ingressi. Nō q̄ coactus cxist.

¶Utrū retrahens aliquē ab ingressu religio- 63
nis teneat restituere.R.fm Ri.i quol.iij.q.xiv q̄ aut retrahit q̄ nō credit aptū religioni siue vtilē:t si hoc credit probabiliter sic non tenef religioni:q̄ potius dānū ipsius ipediuit. Aut scō retrarit ,ppter vtilitatē suā t si ē spūalis puta q̄ eius cōsilio bñ vuit.sic nō peccat:q̄ ex charitate possū poti⁹ bonū meū spūale pelige re q̄s alterius. Idē dicerē q̄n retrahit q̄ videt q̄ vult intrare religionē in qua nō viuit regulariter fm qō tenenf:q̄ sic ,pcurat bonū eius. Si Xo est tpalis:puta q̄ sperat,pmotionē:honorē t hmōi si steterit i seculo sic peccat q̄ tpale ꝓposuit spūali nō tñ tenef religioni:sed subtracto:orando:bonū psuadendo:t salutē ,pcurando plusq̄s prius. Aut.iij.retrarit ex amicitia:t si est naturalis aut cōsanguinitatis sic tz peccet nō tenef religioni tñ. Si Xo est amicitia lasciua sic mag' peccat t tenef in istis duobus subtracto t magis in scō q̄s in primo: vt diri ,pcurando bonū eius nō tñ religioni. Aut iiij.retrarit alio impediendi vtilitatē religiōis t sic tenef fm posse suū facere q̄ illa psona intret t si nō pōt satisfaciat religiōi ad arbitriū boni viri vel melioꝛē ad cā inducat. Et ēt subtracto si nō pōt eā inducere vt intret religionē fm q̄ diri ,pcurando salutem eius solicitus q̄s prius.obligatū Xo religiōi retrahēs fm Sco. in.iiij.di.xv.tenef laborare vt redeat: t si non pōt tenef ipse si est psona idonea t abilis religioni religionē intrare.vt sic satisfaciat religioni t orare ,p aduerso.vt dī q̄ fecit May. Ego tñ credo q̄ si nolet intrare nō ,ppterea esset in statu damnationis sed sufficeret ei q̄ ,p posse alio mō satisfaceret religiōi:t ēt ei quē puertit

¶Utrū religio minuat pctū.R.q̄ tz pctū re- 64
ligiosi sit grauius pctō secularis:vel rōne voti ꝓ qō facit:vel rōne ꝓtemptus si maior adest: vel rōne scandali:tū ceteris paribus dico pctū religiosi eē leuius pctō secularis. ℣dio ,ppter intentionē quā hz crectā ad deū tz ad horā intercipiat ex qua de facili reuertif. tū q̄ habet

plura que cuz reducunt ad deletionē ipsi⁹ peccati.hec cr.S.Tho.xvij.q.clxxxvi.

65 ¶Que pcipiunt religiosis vniuersalii.R.multa.t primo in clc.religiosi.de priuil.sūt nouē.j. scripta. ℣Primo ne in sermonib⁹ ecclie ꝓlatz detrahāt. Intellige ad spāltia descēdēdo. Secūdo ne retrahāt aliquos ab ecclia suax frequentia.s. detrahēdo eis t hmōi illicitis. Tertio ne ,pnunciēt indulgētias indiscretas.s.falsas.vel fm q̄ dico indulgentia.§.vltī.Quarto cū ꝓfessionib⁹ testōx intercrūt ne retrahāt testatores a restitutionibus debitis aut legatis matricibus ecclijs faciēdis. ℣De.de pal.in.iiij. dicit q̄ pūt,pcurare vt magis eis legef q̄s alteri:dūmo nō faciant cū verbis illicitis: aut alio maligno ℥ ecclias matrices:q̄ nulli aufert suū cū nullū ius iterū acgsiuissent. Sed fr Aluar⁹ tz q̄ peccāt mortaliī.t hoc videf verius in religiosis. Secus in alio casu ab isto:q̄ tūc hfet locū opi. ℣De. Quinto ne legata vel debita aut male ablata incerta sibi vel sui ordinis tratribus vel ꝓuentibus in alteri⁹ ꝓiudiciū fieri vel erogari ,pcurent. Sexto ne absoluant a casib⁹ reseruatis pape vl epis. Hec ola in virtute sāte obedientie t sub intermnatōe maledictōis eterne inhibenf. Septimo sub eadē ,phibitōe phibenf eis ne psonas ecclasticas: psertim eorā iudicib⁹ delegatis a sede aplica suā ℥ eos iusticiā ,psequentes verare indebite:aut ad loca plura t ptertim multū remota ꝓuenire ꝓsumāt. Octauo pcipif ꝑlatis religiosis ad q̄s aliq̄ ,puenit occasione p̄missox q̄ nisi infra mēsem plene satisfecerint ecclesiasticis dānificatis de eo qō ad eos puenit postq̄z fuerit requisiti ipso iure sint suspensi:t quousq̄z debitā fecerit satisfactionē. Nono ne ministrēt extremā vnctionē eucharistie sacm: solēniēt mrimoniū ñ absoluāt excōicatos:nec absoluāt a pena t a culpa.ō q̄ dicvt.§.excōio.v.casu.xij. Decio nul⁹ religiosus pōt vigoꝛe lrax aplicax vel legatoꝛ a sibi ꝓuenire aliquē sibi subditū rōe aliq̄x loco nisi eorā eo eorā q̄ de iure ꝓuenit. Clc.i. de rescrip. Undecimo nullus religiosus potest eligi in prelatū alterius religionis vel habitus nisi solū in epm. Clc.i.de elec. Duodecimo ,p hibenf alienare prelati religiosi res ecclesie. vt in clc.i.de re.ec.nō alie. vide.j.suspēsio.i.§.xxxi Tertiodecimo pcipif eis ne ad iurandū vouē dā tē,inducāt aliās vt sepulturā eligāt apud eos.de quo.j.sepultura.§.xxxv. Quartodecimo ne decimas ecclesijs debitas vsurpent. Clc.i.ō decimis. de quo.§. excōicatio.vij.casu.xxxvij. Quintodecio pcipif mendicantib⁹ ne aliquē ad ,pfessionē recipiāt añ cōpletū annū qntūdcimū,c.nō solū.t.c.cōstitutionē de regula.li.vi Sextodecimo ne statū biginax foueant. Clc.i. de religi.do.vide excōicatio.vij.casu.xl. Decimoseptimo q̄ bonis debitis in ecclesijs eox officiū,psoluāt. Clc.i.de cele.mis. Decimooctauo q̄ nō dimittāt habitū sue religiōis:nec vadāt ad studia vel phicam aut leges audiāt.c.vt piculosa.ne.clc.vel mo.li.vi.vide excōio.vij.casu vij. Decimonono q̄ nō dicant aliqua vt retrahant audientes a solutione decimarū:t q̄ requisiti pdicēt de eis pplo:t q̄ pfessores non omittant facere pſciam ꝓfitentibus.clc. cupientes. de penis.vide excōicatio.vij.casu.xliij. Vigesimo q̄ mendicantes nō capiant loca de nouo. c.cū ex eo.de excel.prela.li.vi.t clc.cupientes.ō penis.vide loca p totū.t.§.excōicatio.vij.casu xliiij. Vigesimoprimo q̄ nō celebrēt i castris vel villis: nisi ꝗten⁹ eis a iure ꝓcedif.c. epox. de priuil.li.vi. Vigesimosecūdo q̄ seruēt inidicti ō qōcūq̄z qō viderit seruare matricē ecclīam clc.i.de sen.exc.vide iterdictū. Quedā alia pcipiunf monachis.de gb⁹ vide.§.monach⁹.§.r. t idē de cessationibus a diuinis in.d.clc.i.

Eligiosus locus:dī ois domus:monasteriū tēplū:hospitale: t quecūq̄z alia auctoritate pape:vl epi:ad pios vsus edificata.ō religio.c.de sinodochijs.t.c.ad hec. Secus si sine auctoritate epi vel pape sunt edificata a principio vel ex post facto.de ꝓse.di.i.nemo. qō est contra leges que volunt q̄ vbicunq̄z sepelitur aliquis.locus ille sit religiosus. qō nō est verū p ter.c.fin de sepul.t ibi sequif ℣da.

¶Utrū loca religiosa possint ad hūanos vsus 1
transferri.R.q̄ nō.d.c.ad hec.xij.q.ij.nulli.

¶℣Der quos dūt regi pfata loca.R.q̄ p religi- 2
sos ciusdē monasterij vel alterius sed ciusdem religionis.t si nō viuūt regulariter dūt expelli t poni alij districtioris vite: aut saltem clerici seculares:si alis nō pūt remanere ordinata. t h pōt eps sine papa tz glo.t Jo.an.t ℣da.i.c.inter quattuor.de reli.do.Fallit in hospitali.de q̄ vide.§.hospitale.§.ij.

Eliquie sanctoruz esse venales nō possunt.l.nemo.la. ij.C.de sa.san.ec.nec extra capsam ostēdi debent: nec de nouo inuente in publico venerari:nisi prius auctoritate romani pōtificis

fuerint approbate. de reli. ⁊ ve. san. c. ij. precipitur prelatis ne ꝓmittant varijs figmentis ⁊ falsis documẽtis decipi hoies qui vadunt ad coꝝ ecclesias cã veneratiõis ꝓpter miracula que ibi fiunt, sicut in plerisq; locis cã questus fieri consueuit in. d. c. ij. ⁊. dicit ꝙDa. in. d. c. ij. q. etiã dicunt vendi qñ ꝓ questu ostenduntur.

1 ¶ Qua auctoritate possunt corpora sanctorum ⁊ coꝝ reliquie transferri. R. q. solũ auctoritate pape vel epi aut sancte synodi. de conse. di. i. c. corpora. vbi dicit Joannes hoc verũ qñ corp⁹ est traditũ perpetue sepulture. C. de reli. ⁊ sũp. fu. l. vlti. nisi necessitas imineat: q; tunc sufficit auctoritas presidis ꝓuincie. l. i. C. de reli. ⁊ sũp. fu. q; qñ nõ sunt tradite ꝓpetue sepulture: tunc bñ pñt transferri sine alicuius auctoritate ad aliũ locũ religiosum. C. eo. l. si nec dum.

2 ¶ Quid si furtiue subtrahant. R. ſm Rodo. sacrilegiũ est. xvij. q. iiij. quisqs. etiã si ex deuotione hoc faciat ſm eundẽ ⁊ Hug.

3 ¶ Vtrũ sit simonia reliquias vendere. R. ſm Ray. ⁊ Bof. q; sic. i. q. i. qui studet.

4 ¶ Vtrũ reliquie sanctoꝝ debeant portari ad collũ. R. q; nõ. ar. dicta ꝙ. ll. si nec dũ. t. l. vltime. t. d. c. corpora. lz possent poni sup aliquo ꝓ aliquo tpe ex magna cã. ar. d. l. i. ⁊ hoc tene q̃uis Tho. xxij. q. xcvi. teneat q; liceat ex deuotione sine aliqua superstitione super se portare.

Emissio peccati ꝓ auctoritatẽ fit a solo deo. i. q. i. c. ita. ⁊ c. vt euidenter. de pe. di. i. verbum ꝓ officiũ aũt seu misteriũ fit a prelato ẽt malo xxiij. q. v. remittunt. ꝓ meritũ Xo solũ a bono fit. i. q. i. remissionẽ. de conse. di. iiij. quõ.

1 ¶ Que requirunt in peccatore vt fiat ei remissio pcti. R. ꝙPetrus aureo. in. iiij. di. xvij. q. i. q; nisi meritũ xpi applicet actualiter isti vel illi nulla culpa peccati deleat ⁊ cũ solũ in virtute passionis xpi deleat ⁊ iõ cũ sacra sint ĩmediatũ applicatiuũ passionis xpi ad nos oportet si culpa dz dimitti q; ꝓ aliqđ sacramentũ vel de facto exhibitus vl in voto fiat; ꝓpterea adultus quãtũcunq; contritus nisi simul cõcurrat oris cõfessio in facto vel ad minus in voto non consequitur remissionẽ peccati. de remissionibus vide. s. indulgentia.

Emittere idẽ ẽ qđ dare: vt pz in. c. veniens. el. i. õ testibus. ⁊. i. q. iij. c. ca que in glosis.

Enunciatio est rei vel iuris ꝓprij facta scienter legitima refutatio. vij. q. i. q̃ periculosum.

¶ Qñ renunciatio dr illegitima. R. q; ex trib⁹ i
ꝙPrimo rõne persone renunciantis: vt puta q; est minor de iudi. c. si annũ. li. vi. aut alius qui non potest renunciare.

¶ Scõo rõne ꝓsone in cuius manu fit renunciatio est illegitima. c. cũ dilecti. ⁊. c. admonet. ⁊ c. qđ in dubijs. de renun. vbi nulli ecclesiastico licet renunciare alicui bñficio ecclesiastico nisi in manu sui prelati ad quẽ ꝑtinet collatio. d. c. admonet. xviij. q. ij. abbas. qđ limita in beneficio acquisito p. c. veniens. de renun. ⁊ in epatu qui ñ põt renũciari nisi in manib⁹ pape. c. nisi de renun. Quõ aũ possit tractatus haberi sup renunciatione. vide simonia. ⁊. §. rrij.

¶ Vtrũ renũciatio aliox iuriũ fit fiẽda aduersario. R. q; sic. vl notario publico: vel iudici nomine aduersarij recipiẽtis. l. ij. ff. rẽ pupi. sal. fo. 3

¶ Tertio rõne rei que renunciari nõ põt dr renunciatio illegitima. Nã iuri naturali ⁊ agnationis ⁊ sanguinis nemo potest renũciare. vt l. ius sanguinis. ff. de re. iur. ⁊. l. ius agnationis ff. de pact. Iuri Xo positiuo qõ cõcernit certã formã vel solẽnitatẽ nõ põt quis renunciare: vt puta q; testñ cũ tot testibus: vel stipulatões fiant certo modo. l. nemo potest. ff. õ leg. i. facit c. q; ꝓpter. de electõe. ⁊. c. cũ esses. ⁊ qõ ibi no. õ testa. Si Xo nõ cõcernit certã formã vel solẽnitatẽ sed publicã vtilitatẽ: similiter nõ potest l. ius publicũ. ff. de pac. ⁊ in. c. si diligenti. de fo. compe. Si autem cõcernit publicã ⁊ priuatã ⁊ publica potest separari a puata: sic põt q̃tus ad priuatã. l. iurisgentiũ. §. sed ⁊ si paciscat. ff. de pac. puta ius dat actionẽ ꝓ aliali mo: boso: tñ partes possunt pacisci vt nõ possint agere facit ter. cum ibi nota. in. c. cum venissent. de instit. Si Xo nõ põt separari. sic renũciari non potest. d. c. cũ venissent. Si Xo sit solũ in fauorem priuatũ: tũc ille in cuius fauore est põ: dũ modo nõ sit ꝓtra bonos mores vel nõ inducat ad petñ talis renũciatio: q; nõ valeret. vt in. l. alia. §. eleganter. ff. solu. ma. ⁊. l. conuenire. ff. de pact. do. Si aũt fit solũ in odiũ alterius: tunc si cessat ratio illi⁹ odij põt renũciari. vt in. l. fi. C. ad macc. alꝫ nõ vt. l. nã ⁊ si. ff. ad macc.

¶ Quid si aliquid sit introductũ in fauorẽ amboꝝ. R. q; alter sine altero renunciare nõ põt vt dicit glo. in. c. ad apostolicã. de regula. facit l. qõ fauore. ff. õ legi. vñ dr q; in cõi iure potior est conditio ꝓhibentis. ar. ff. de serui. vr. ꝓ. l. ꝓ fundũ. ff. cõi diui. l. sabinus. ff. de libe. causa. 5

tũ. iij. ⁊. iiij. Si tñ aliquid concedit a plurib⁹ sine vniuersitati: sed in fauorẽ principalis partis cularis: sic bñ posset quilibet renũciare iuri suo ⁊ sic loquitur. c. ad apl'icã predictũ. ⁊. c. dilecti. õ fo. cõpe. Fallit hoc in ꝓuilegio: q; lz ꝓcernat fauorẽ tertij põt ĩpetrans renũciare antecq̃ sit presentat⁹: nisi appareat q; ꝓcedens statim voluit ꝓcedere ius illi tertio. q; cõiter nõ acquirit nisi in pñtatione seu noticia. c. i. de ꝓcess. prebẽ. li. vi. ⁊ qõ ibi notat. Idẽ dico q; renunciare nõ põt si fuit concessum motu ꝓprio.

6 ¶ Vtrũ exemptus possit renunciare exemptiõi vide. s. exemptus. §. v.

7 ¶ Qualiũ fienda est renũciatio. R. q; primo volũtarie. vij. q. i. q̃uis. Itẽ sciẽt. ⁊ iõ qñ qs aliqđ ius ignorat debet ei notificari. vt aut. quõ op. cpos. §. igitur ordinam⁹. q; ei qđ ignorat renũciari nõ põt. l. mf. ff. de inoffi. testa. Et hec est ꝓ notarios q ponũt clausulas renũciatiõis quas ignorãt q ꝓhũt. ⁊ ꝓptereа tenent eis de dãno qđ aliũ ñ icurrissent: puta q; ñ renũciassent si sciuissent. Tertio sine coactione. qõ me. cã. ad audientiã. Quarto quo ad bñficia ecclesiastica dz fieri pure ⁊ absolute. de offi. dele. c. cr pte. cl. i. õ simo. er ĩfinuatiõe. Vñ bãs vel remittẽs vel renũcians aliqđ spũale pacto vel ꝓditiõe tpali interueniẽte: simoniacus est. in fi. i. q. i. c. q̃ pio.

1 ¶ Sed nunquid si renunciat absolute: tñ in mẽte gerit vt sibi aliqđ tpale detur. R. q; simonia cus est. de simo. c. tua. in fi. Verã ẽ q; sola pnia abolet. c. vlti. de simo.

9 ¶ Vtrũ qs possit renũciare liti sup bñficio ecclesiastico vl spũali aliq tpali sibi dato. R. ꝙDa. in. c. cũ pridẽ. õ pac. q; nõ ẽt si recipiat ũlud nomine expensarũ: q; si renũciãs hz ius renũciat spũali tpali dato. qđ est simonia. d. c. cr parte. ⁊ q; ibi no. Dicũt tñ Inno. ⁊ Ho. in. c. no sine. õ arbi. q; valet cõpositio auctoritate supioris: vt ꝓbono pacis detur aliqđ tpale ei: de quo nõ ẽ certũ de iure sibi cõpetenti vt cedat liti vel renunciet si qđ ius hz. c. nisi. de preben. Secus si fiat auctoritate partũ: q; sic esset simonia nisi qñ hz ortũ a iudice: puta q; cõpromissũ est i eo. vel ipse sic diffinit. Et lz glo. in. d. c. cũ pridẽ. dicat nõ sufficere nisi iterueniat pape cfirmatio tñ cõiter doc. ibidẽ tenent cũ opi. d. Anto. q; ñ requirat. ⁊ ibi ꝙDa. sequit.

10 ¶ Vtrũ qs possit dare pecuniã alii vt desistat a lite q̃ est de re spũali. R. ꝙDa. in. d. c. cũ pridez q; si sit certus hr̃e ius in illo bñficio: bñ põt dare aduersario sine simõia vt desistat vel ne litẽ moueat. Si Xo nõ sit certus sed dubitat: tũc ñ põt: nec excusat auctoritas pape in bñficio. qõ annexã hz ptãtẽ clauiũ. q; videt data pecunia ꝓ illa ptãte spũali. facit. d. c. ex parte i filii. ⁊ qõ no. i. q. iij. saluator. ⁊. c. cr multis. In aliis aũt bñficijs hoc excusaret auctoritas pape cũ talis simonia sit de iure positiuo sm glo. in. d. c. cum pridẽ. Qõ nota q; pauci aduertũt hodie. ꝙDoss tñ inder ꝓ bono pacis cr officio suo cõponere partes vt bñs ius in bñficio⁹ det aliqđ nõ habenti sm formã. c. nisi. de preben. ſm ꝙDa. in c. sup eo. de transac.

¶ Quid de illo q expectans ꝓmne vacaturaz ii
primã in aliq ecclesia renũciat ꝓpter tenuia ut precludat via alteri expectanti. R. q; ꝓ hoc nõ impedit primũ expectãtẽ si hoc põt ꝓbari. Si Xo pigneus resignanti cõferat eo ipso detegit fraus ⁊ carebit habita quã resignauit. ⁊ ambita. de renun. c. si te. li. vi.

¶ Vtrũ renũciatio iuris futuri valeat. R. q; si 12
ius futurũ apparet sic valet. si aũt nõ apparet adhuc nõ valet. q; pacta nõ referũt ad ea q̃ apparere pñt. vt in. l. i. lege. ⁊ alijs ꝓcoꝝ. ibi positis in gl. ff. õ ꝓhẽ. cmp. ⁊ qõ nõ est: renũciari ñ põt l. tres frẽs. ff. de pac. Sed de hoc vide Bar. in l. cõditionis. C. de pac. q; parũ ad nos.

¶ Quid facit prelatus qui bñficiũ hz p simo- 13
niã. vel alꝫ intrusus est. R. q; tenet renũciare. ⁊ si cps est ⁊ est in articulo mortis: nec põt adire papã. nõ tñ dz dimittere possessionẽ quã õ facto hz sine licentia pape: sed abstineat a pceptione fructũ exceptа stricta necessitate vite. ⁊ querat q̃ cito poterit resignare. Et de hoc vide Ber. Inno. ⁊ Ho. de renun. nisi cũ pridẽ ⁊ Archi. vij. q. i. cum qui.

Eprelatia dr rerũ aliox generalis retentio auctoritate principis vel ciuitatis ꝓ recõpensatiõe dãni dati indulta. clicit er. c. dñs. xxiij. q. ij. ⁊ est qũ vnus de vno dñio nõ valẽs ꝙcq ius ꝓ aliquẽ de alio dñio retinet res oim q sunt sub tali dñio ꝓ satisfactione.

¶ Vtrũ sint licite. R. q; sic qñ ista interueniũt i
ꝙPrimũ q; dñs vl ciuitas regrat vt emẽdet qđ a suis improbe factũ ẽ. Scõm q; ꝙsset de negligentia iusticie administrande. Aduerte hic fz Bar. i tractatu de repsaliis. q; aliqñ supior hz ille qui dz dare de iure sed nõ de facto. vt puta q; nõ obedit ei sicut imperatori. ⁊ tũc nõ ẽ necesse adire superiorẽ. Aliqñ hz superiorẽ de facto sed nõ de iure. vt puta q; tyrannus est dñs. ⁊ si

fuit electus ex timore vel p vim: t habeꝫ cõiter ꝑ dño. sic valeꝫ q facit ſm Inno. in.c.nibil. de elec. t sic dz adiri. Si Xo nõ fuit electus sed p vim occupat dñium. t habeꝫ cõiter ꝑ tyrãno sic cũ nõ valeat qõ facit nõ est necesse vt cũ adcat. Aliqñ dz superiorẽ de iure t de facto: q est verus dñs t ei obedit. sed tñ nõ expedit creditori cũ adire: puta q expẽderet plꝰq̃ sit principale debitũ. vel est paup. tũc ſm Bar. vbi. ẽ põt ꝓcedere sicut si nõ haberet superiorẽ eius debitor. ar. l. si seruos. ff. de pigno. ac. t. l. mediterranec. C. de anno. t tribu. t sic ꝓ qñ predicta duo nõ requirunt. Tertiũ q iudex ꝓprius det ſniaz sup negligentia t iusticie defectu t cõcedat auctoritatẽ repꝛsaliaꝝ. Limita hoc vꝝ qñ nullus inuenit supior q de ciuitate vel dño negligente faciat iusticiã ſm Bart. eꝑm cõcordiensem: q si inueniret superior non valeret auctoritas iudicis ꝓprij quo ad illos qui nõ sunt sue iurisditionis: t ita intelligit. c. dñs. xxiij. q. ij. q ciuitas plectẽda ẽ p suũ. l. iudicẽ ꝓcor. Jo. de fant. t Franciscꝰ vercellenſ. in. c. vnico. de iniurꝫ. li. vi. Quartũ q nõ excedãt dãnũ. Quitũ q nõ extendaꝫ ad clericos vel ecclesiasticas ꝑsonas. Nec elicio ex Archi. in. d. c. vnico. Sextũ ſm Directoriũ ti. de pignorib⁹. q nõ fiãt in ꝑsonis: q istud est iniquũ: q in ꝑsona alius ꝓ alio graueꝫ: t ꝓz ipsũ nulla ꝓsuetudo valeret cũ sit ꝛria legib⁹. C. de ac. t obli. l. ob eas aliquã t auꝫ. ibidẽ. imo t. C. q̃ res pigno. obli. pos. l. q filios. t in auꝫ. vt nulli iudic. ¶. q: vero. t. C. ne vxo. ꝓ ma. l. vlt. t auꝫ. ibidẽ. sed oĩno. alꝫs istis ñ ꝓcurrẽtib⁹ q ipsis repꝛsaliis vtiꝫ q̃druplũ restituere cogiꝫ t actiõe ꝓ q̃ ꝫ facit cadit. vt in auꝫ. ne pignorationes fiant. q̃ est ꝑdicta auꝫ. sed oĩo.

2 ¶ Sz nũqd teneꝫ ad restitutionẽ q aligd p repꝛsalias illicitas exigit ab alio q̃ꝫ a suo debitore. ℟. Archi. in. d. c. vnico. qõ incipit. t si pignorationes. q sic. nec aliter saluari poterit nisi restituat. xiiij. q. vi. si res. de vsu. cũ tu. de re. iur. non remittitur. li. vi.

3 ¶ Quid de illis q repꝛsalias ꝓcedũt ꝛ ecclesiasticas ꝑsonas: aut eorum bona. vide ercõio. vi. casu. xxiij. t interdictũ. iiij. quasi in fi.

4 Vtrũ repꝛsalia ꝓcessa ꝛ. puta florentinos debeat extendi ad florentinos hñtes domiciliũ Senis ℟. ſz ſPa. l. c. qñ. de offi. or. q ñ. q: odiosa facit qõ no. Bar. in. l. ꝓuinciales. ff. de verbo. signi.

5 ¶ Vtrũ statutũ possit fieri vt quilibet possit capi ꝓ delicto alteriꝰ. ℟. Bar. vbi. ẽ. q ꝛ terras vel villas sibi nõ subditas nõ põt: sed bñ ꝛ sibi subditas. vt. C. de oĩ agro des. l. i. t valet statutũ q vror possit capi ꝓ viro fallente. vt. l. satis C. in g. ca. pi. vel hypo. ta. ꝛ. Et sic fr filius ꝓ pre l. fi. C. de priuil. et si nõ sit heres. Et aduerte hic q terre cũ certis pactis subuniſſe ꝓtectõi dñorũ nõ dicũt sibi subdite sed federate. t tõ ꝛ eaꝫ nõ valet tale statutũ. Qõ no. ꝓ limitatõe ſerte ꝓditionis in. ¶. i. dicte.

¶ Sed queriꝫ an tale statutũ possit excreꝛi ex territoriaz statutentis. ℟. Bar. vbi. ẽ. q sic põt agere ꝛ tales ꝓditiõe ex statuto: q actio vbiqz sequiꝫ eos qbus cõpetit. vt. l. fi. C. de ꝑscrip. lõ. tẽ. Qõ limita nisi filiꝰ sortireꝫ domicilũ alibi ante q̃ꝫ pr rũperet. ar. l. ciues. C. de incol. Sicr si filius esset natus post q̃ꝫ rupit pr eius: q: iura intelligunt de filio existẽte tpe quo rupit. l. in delictis. ¶. si extraneus. ff. de nora. t. l. tutius. ff. de testa. mili. Et idẽ dic q̃ſ statutũ dic q boies vnius terre vnus teneaꝫ ꝓ alio. Nã ille q de nouo est effectus illius terre nõ teneꝫ ꝓ debitis antiquis. l. ꝓuidendũ. C. de decuri. t qõ no. Dy. in. l. incolã. ff. ad muni. Sicr tale statutum intelligit de debitis cõtractis intra territoriũ: nisi aliud addat. vt. l. cũ vnus. ¶. is qui. ff. de bonis aucto. iudi. possi.

¶ Quid si talis q habuit recursũ ad iudicẽ debitoris t reportauit iniquã ſniaz. ℟. Bar. vbi ẽ. q dz appellare t adire iudicẽ appellationis. aliter repꝛsalie nõ erunt licite vel si ꝓhibeꝫ appellare: vel nõ est iudex appellationis: tũc põt recurrere ad suũ iudicẽ. 7

Esidere dñt clerici in suis bñficijs. t de hoc vide. ẽ clericus. vij.

Escriptum ꝓprie est id qõ princeps scribit ad iuris ꝓseruantiã vt qñ cõmittit cãz decidendã inter aliãs t differt a priuilegio qõ est ꝛ ius q̃ſi priuata ler. iij. di. priuilegia. Et ẽt differt a bñficio. qõ stricte sũptũ est gra ꝓcessa preter ius a principe. t hec est que latissime interpretãda est. vt in. c. olim. t qõ ibi no. de ver. sig. Latissime tñ rescriptũ accipit ꝓ oibus istis hec ſPa. in rubrica de rescrip.

¶ Rescriptũ t ꝓcessus p ipsũ rescriptũ habit⁹ impetratũ ab exrõicato sup alio q̃ꝫ sup excõicationis vel appellatiõis articulo ipso iure est nullũ. c. i. de rescrip. li. vi. 1

¶ Rescriptũ ꝓpetuaꝫ p solã citationẽ. de reſcri. ex tenore. t. c. significauit. in glo. 2

¶ Rescriptũ ĩpetratũ tacita veritate. aut sug- 3

gesta falsitate: vel ẽt quocũq alio tacito vel expꝛſſo q si tacitũ ñ fuisset vel false expꝛſſũ papa nõ ita facilẽ ꝓcessisset. nõ valet. co. ti. ſalris. sed si ex simplicitate vel ignorantia ꝑ fecit: dic vt in. d. c. ex lris.

4 ¶ Rescripta nõ extendunt ad res vel ꝑsonas ĩ eis nõ cõprehensas: qñ ꝑsonalia sunt t stricte intelligenda. c. significauit co. ti.

5 ¶ Rescriptũ nõ viciaꝫ ꝑ defectũ lre vel sillabe. Secus si esset ibi fallũ latinũ. ꝺ fide instru. c. ex parte. in ter. t in glo.

6 ¶ Rescriptũ primũ tollit ꝑ scõm, posterius faciens mentionẽ de primo. Si Xo nõ facit mẽtionẽ nõ valet scõm ꝛ primũ ope exceptõis. vt in. c. ex lris. t. c. pastoralis. ꝺ offi. dele. ſm Bof. in sũma. co. ti. nisi impetrans primũ fuisset in mora põtandi p annũ: vt in. c. fi aũt. co. ti.

7 ¶ Rescriptũ inseri dz in lris citatiõis ſm eũdẽ Bof. ꝓpter duo. ¶ Primo vt citatus sciat iurisditionẽ citantis: aliter no teneꝫ cõparere. Secundo vt possit deliberare.

8 ¶ Rescriptũ pdik ꝑ negligentiaz impetrantis anno elapso quo vti potuit t nol uit. c. si autẽ. de reſcri. t. c. plerũq̃. q̃ꝫ de iure ciuili duret ꝑ decẽniũ. C. de diuer. rescrip. l. falso.

9 ¶ Rescriptũ dr falsũ ipetratũ sine mãdato. vt i c. nõnulli co. i gl. nisi ipetreꝫ ab his ꝑsonis a gbꝰ de iure ñ exigit mãdatũ. vt i. d. c. nõnulli. i fi. t c. ex pte. i fi. co. ff. de ꝓcura. l. sed t hec ꝑsone.

10 ¶ Per rescriptũ sediſ aplice: aut legato ꝛ aligs nõ põt ipetrari ꝓ iudice: nisi ille q ẽ i dignitate ꝓstitut⁹: vl canonicꝰ eccle cathedralis: vl hz ꝑsonatũ: t talis ñ põt audire cãz nisi i locis infignib⁹: vel ciuitatib⁹ vbi possit copia hri ꝓtox nec aliquis põt ꝓueniri virtute talis rescripti vltra vnã dietã a fine sue diocesis. de gbꝰ oibꝰ vide in. c. statutũ. de rescrip. li. vi. t qõ ibi no.

Es inf alios acta nõ ꝓiudicat alijs nec prodeſt. ff. q po. in pig. ba. l. claudius. in. fi. t de re iudi. c. q̃uis. Fallit in quibusdã casibus. vide in. d. c. q̃uis. glo. t doc. q: parũ ad nos.

1 ¶ Quilibet in traditione sue rei põt pactũ apponere: dũmõ nõ sit legibꝰ improbatũ. l. in traditionib⁹. ff. de pac. de ꝓdi. c. verũ. in glo. Rem hre videꝫ qui fruiꝫ precio eius. ff. de vsufruc. l. qui precio. Que de tota re vendicãda dicta sũt eadem t de parte intelligenda sũt. ff. de rei ven. l. que de tota.

Res vna t eadẽ diuerso iure censeri nõ dz. de decl. c. cũ in tua. xij. q. ij. cognouimus.

Estitutio qd est t qs restituẽ teneꝫ. Sciẽdũ q restitutio est in pristinũ statũ repositio. l. restituere. ff. de ver. sig. Vñ dicit ter. in. l. plus ẽ ff. de ver. sig. Restituere est nõ solũ pñtiaz rei ꝑbere: sed ẽt possessorẽ facere fructꝰ q̃ꝫ reddere Sz q: ius diuinũ t canonicũ vtiꝫ aliqñ verbo reddãt ꝓ verbo restituẽ. vt in. c. cũ tu. de vsurꝫ qõ est verbũ latiusq restituere. vt. l. verbũ reddendi. ff. de verbo. sig. t aliqñ verbo emendent vt in. c. ij. de rapto. Aliqñ Xo verbo satisfaciãt vt in. c. in lris. de rapto. t satisfactuz intelligiꝫ qualitercunq voluntati satisfaciat. l. si rem alienam. ¶. ois. ff. de pigno. ac. t. l. i. ff. qui satisda. co. Ideo ego hic restitutionẽ accipio ꝓ quacũ q̃ꝫ satisfactione facienda ꝓprio.

Quis teneꝫ satisfacere. ℟. q̃ quilbet qui hz de alieno vel qõ ad aliũ spectat seu debetur ex cõtractu vel quaſi: ex maleficio vel quaſi: vel ex q̃cunq alia cã. ar. c. ſi res. xiiij. q. vi. t. l. iusticia. ¶ iuris precepta. ff. de iusti. t iure. Qõ vt melius intelligatur per casus infra scriptos ſm ordinem alphabeti annotabo

Accipiens aliqnid vt nõ accuset an teneaꝫ restituere. vide. ẽ. accusatio. ¶. vi.

Accipiens aliquid in fraudem creditorꝫ quõ teneꝫ. dic vt ℟. j. in ver. rapto. ¶. i. t in ver. vsurarius. ¶. xvij. t. ẽ. alienatio. ¶. xxvi.

Accipiens aligd ab ecclesiasticis vel ab illis q nõ possũt donare quõ teneaꝫ. vide donatio. ¶. xxxviij. t. ẽ. clericus. ij. ¶. iiij. t clericꝰ. xiij. ¶. xi.

Acquirens ex peccato, aliquid: puta adulterio: sodomia: t hmõi quomodo tenetur. vide. j in verbo mulier.

Administrator bonorꝫ aliorꝫ quõ teneaꝫ. vide ẽ. administratio. ¶. i. t. ij.

Adulator: obtinens beneficiũ an teneaꝫ restituere. vide adulatio. ¶. ij.

Adultera ꝓcipiens filiũ ex adulterio quõ teneatur. vide adulteriũ. ¶. iiij.

Adultere filius quõ teneꝫ restituere. vide adulteriũ. ¶. v. t. vi.

Aduocatus qñ teneꝫ restituere. vide aduocatꝰ ¶. xij. t. xiij.

Alchimista quõ teneꝫ. vide alchimia.

Alienationem rei recipiens ab eo qui non põt alienare. vide alienatio. ¶. xiiij. t. ¶. xx. t donatõ i. ¶. xxxviij.

Alimenta denegans ei cui teneꝫ exhibere an teneaꝫ. ℟. q̃ sic. t qs teneaꝫ. vide alimenta.

Ambasiatores quõ tenean. vide absens.

M 4

familiares famulos clericos ſmos sine consensu dñi sui q̃ad restitutiõez. vide. c. fratres. xxij. q. i.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Diam ledēs rōnalē: Vtrū teneat ad restōz. ℟. q̄ sic. ℣ Dicit̄ inrelligēdū ē sciēdū ꝙ Sco. in iiij. di. xv. q. ij. q̄ ē duplex bonū aie. s. naturale ⁊ accidentale. In bonis igr̄ naturalib⁹ aie cū sint incorruptibilia: sic ⁊ ipsa aia: nemo pōt eā ledē directe: ⁊ talia sūt bona illa sine qb⁹ nō ꝓtingit aiam cē: vt est intellect⁹: libe arbitriū: volūtas ⁊ hmōi. Indirecte tn̄ pōt qs i talib⁹ bonis aliū ledere ꝙ Bo. i. ij. di. xv. ar. i. q. iiij. i. ptis. s. vsu taliū p̄uādo: sic si qs poculū daret: vel aliud faceret q̄ amētē aliquē redderet: vñ talis aliquez talit̄ ledēs: qm̄ dignā leso recōpensationē facē nō pōt: marie si in ppctuā amētiā deducit. Jō arbitrio boni viri satisfacere tenet. ar. c. deteriores. vi. q. i. Vñ ꝑ regla tradit̄ cōiter a doc. vt no. Ri. in. iiij. di. xv. ar. v. q. iij. q̄ qñ restō si pōt fieri ſm dānū datū: tūc arbitrio boni viri reliquat. Itē dat aliā regulā supdict⁹ Ri. vbi. s. q̄ qñ res male ablata nō pōt restitui. restituto dz fieri in equiualenti si possibile est. ēt ne lite pen. ali. ino. c. ecclesie scte marie. cl. ij. ⁊ ſm Sco. vbi. s. lz qs digne nō possit satisfacere ꝓtio de dāno sibi illato: nihilomin⁹ ex b nō liberat̄ qn nō teneat satisfacere saltē quantū pōt. Vñ in casu ꝓdicto bon⁹ vir iudicabit vt petat veniā p se: vel si non pōt p interpositā psonā, deinde vt satisfaciat ſm posse dāna q̄ leso ⁊ alijs suis eucnūt ex tali lesione. vt. j. dicē de vulnerante ⁊ occidente. in verbo homicidiū. Jn bonis aūt accidentalib⁹ aie cuius modi sūt bona gr̄e mor-
rū ⁊ virtutū tā acquisita q̄ acquirenda pōt qs ſm Sco. vbi. s. indirecte aliquē ledere ⁊ dispositiue. s. inducendo ad actus vitiosos: seu pctā qb⁹ talia corrūpunt̄: puta ꝓtaminādo: suo malo exemplo suadēdo: blandiendo: rogando: precipiendo: vt talia faciant ⁊ hmōi. ⁊ talis mtro magr̄ tenet̄ ad restōz q̄z dānificantes i bonis tpalibus. vi. q. i. sūt plurimi: ꝓpterea tenet̄ doctrina: auxilio: ꝓsilio: oꝝ one: ⁊ hmōi quātū pōt ⁊ in se ē p scipsū ⁊ p alios: dūmō pctū occultū nō pandat: tale lesū ad bonū reducere. Directe aūt in talib⁹ bonis accidentalibus nemo pōt aliū ledere: qm̄ talia nō corrūpunt̄ nisi p pctm̄ ⁊ pctm̄ esse nō pōt: nisi sit volūtariū. xv. q. i. ñ ē.

Appellās iuste quō teneat. vid̄ appellatō. ℣. xv.

Arbiter vel arbitrator quō teneat. vide arbiter ℣. i. ⁊. vi.

Archidiacon⁹ quō teneat si aliqd perijt de reb⁹ ecclesie. vide archidiacon⁹.

Arras recipiēs quō teneat restituere. vid̄ arra.

Artifices facientes ea p que ꝓximi dānificant vide ars. ℣. ij.

Assessor quō teneat: vide iudex. ℣. ix. ⁊. ℣. xxij.

Bāniēs iniuste aliquē quō teneat. vid̄ bānū. ℣. i

Bellātes quō tenent̄. vide bellū. in prin. ⁊. ℣. vi. vij. viij. ix. x. vsq̄z xvij. ⁊. xxij.

Būficia ecclesiastica plura habens qñ teneat restituere. vide būficiū. ℣. xxxiiij.

Beneficij vacantis fructus vsurpantes quō tenent̄ ibidē. ℣. xl.

Būficiū iniuste possidēs quō teneat ibidē. ℣. 44

Beneficiatus nō dispensando fructus quō teneat. vide clericus. iij. ℣. i. Et qñ male dispensat. vide ibidē. ℣. iiij.

Beneficiatus nō residens qñ teneat restituere. vide clericus. vij. ℣. iiij.

Būficiū recipiens nō intendēs ꝓmoueri quō teneat. vide clericus. vij. ℣. v. ⁊. vi.

Beneficiatus cristens in mortali quō teneat restituere fructus vide clericus. viij. ℣. v.

Būficiat⁹ inducēs ad reliquēdū sibi qō erat qs relictur⁹ eccle quō teneat. vide cleric⁹. xiij. ℣. vij.

Beneficiatus nō dicens horas quō teneat restituere fructus. vide hora. ℣. xi.

¶ Vtrū ꝓferens būficiū indigno teneat ad aliqd. ℟. ſm Car. in cle. i. de eta. ⁊ qua. q̄ vltra peccatū mortale qō cōmisit tenet̄ ad restitutionez totiꝰ interesse ecclesie quā lesit lz ℣ De. de anch. ad instar magistratus qui min⁹ idoneo tutelā pupilli cōmisit. ff. de magi. cōue. p totū. 1

Bone fidei possessor. vide possessor.

Canonica portio cui est restituenda. vide eo. t.

Carcerans aliquē quō teneat. vide carcer. ℣. ij. iij. ⁊. v.

Causam dans dāno ꝓximi quō teneat habes causa. ℣. vi.

Cessationē a diuinis inducens quō teneat. vide cessatio. ℣. i. ⁊. ij.

Clericus nō cristens psonaliter horis canonicis ⁊ recipiens distributiones quō teneat. vide clericus. vij. ℣. viij.

Clericus negociando quō teneat. vide cleric⁹ ix. ℣. vi.

Comedens de alieno quō teneat. vide furtū. ℣. xxv. ⁊ hic in ver. raptor. ℣. i.

Cōmodans ⁊ reuocans aī rēs cōmodatū quō teneat. vide cōmodatū. ℣. iiij.

Cōmodatarius vtens re cōmodata ad alium vsum quō teneat ibidē. ℣. vi.

Cōmodās rē viciosā quō teneat ibidē. ℣. vij.

Cōmodatari⁹, si res cōmodata perijt qñ teneat ibidē. ℣. xi. vel si deterior⁹ erat ibidē. ℣. xij.

Cōcussiōz faciēs quō teneat. vide ꝓcussio. ℣. ij.

Confessor absolues quē nō pōt quō teneat. vid̄ confessio. v. ℣. xiiij.

Consentiendo quō quis teneat. vide consentire ℣. ij. ⁊ furtū. ℣. xix.

Conseruator̄ faciēs intromittere in bis q̄ dz quō teneat. vide ꝓseruator. ℣. i.

Cōsulēs dānū alteri⁹ quō teneat vid̄ ꝓsiliū. ℣. i.

Consiliarij locoꝝ q faciūt statuta iniqua quō tenent̄. vide lex. ℣. xxij.

Cōtractū illicitū faciēs quō teneat. ℟. q̄ si ℣ cer⁹ ē null⁹ vel vsurari⁹: tenet̄ ēt fruct⁹ restituē: nisi bōa fides excuset cū. vt. j. possessor. Si ℣ cer⁹ tenuit ō iure lz posset rescidi: puta q̄ min⁹ iusto ꝓcio emptū ē ⁊ hmōi. tūc si nec dol⁹ nec fraus inuenit: nō tenet̄ fruct⁹ restituere: lz supplere iustū ꝓciū: ℏ elicit̄ ex. l. ij. C. de rescin. vē. ⁊ glo. i. c. cū dilecti. de empt. ⁊ ven. ⁊ i. c. p tuas. de dona. ⁊. c. illo vos. de pigno. Et. l. i. C. de distrac. pig. qō no. q̄ sepe in practica venit.

Contumeliator quō teneat. vide ꝓtumelia.

Coopans in dāno ꝓximi quō teneat. vide furtū. ℣. xiij.

Culpabilis er q̄ culpa teneat. vide culpa. ℣. vi.

Custos qñ teneat restituere. vid̄ custos. in prin.

Dānator restitutor bona hītes quō tenent̄ vide. s. dānatus. ℣. ij.

Decimā fraudās quō teneat. vid̄ decia. ℣. xiij.

Defendēs se quō teneat. vide. s. defensio. ℣. v.

Delegatus aliquid accipiens quō tenetur. vid̄ iudex. ℣. viij.

Denarios falsans: radēs: vel falsos erpendēs quō teneat. vide falsarius. ℣. iiij. cū sc.

Depositarius quō teneat. vide depositū. ℣. iij. iiij. vi. vij. viij. xij. ⁊. xv.

Derisor dic q̄ tenet̄ sicut ⁊ ꝓtumeliator.

Detractor quō teneat. vide detractō. ℣. iij. ⁊. iiij

Dñs q̄ si bz iustū titulū: aut cui⁹ officiales deli quūt quō teneat. vide dñs. in prin. ⁊. ℣. iiij.

Donationē recipiēs ab eo qui nō pōt donare quō teneat. vide donatio. ℣. xxxviij.

Dotē qñ teneat qs restituere. vide dos. ℣. xxiij.

Emēs vel vendēs iniusto ꝓcio: vel rē viciosā quō teneat. vide emptio. ℣. vij. viij. ⁊. xxiiij.

¶ Vtrū scieni emēs rē raptā vl furatā teneat ℟. q̄ tenet̄ ad qnqz. siue sit ꝑn⁹ vel scōus. vel qcūq; ali⁹: vsq; i infinitū q emit: quō idē iuris est ac si ꝑn⁹ ēet. ff. de mino. l. lz vbi. ff. de peti. here. l. lz si lege. ℣. si aūt. ℣ Dicio tenet restituē rē raptā nec excusat: lz sit statutū determinās q̄ qñ emit publice i mercato vel hmōi sit emētis ſm Dir. ti. de fur. nec sine mortali pctō pōt eā tenere: qñ scit eius dñm ſm Jo. ar. c. vultera. xij. q. ij. ⁊. l. iij. ff. de fur. Scōo tenet si rē ñ bz siue q; vendidit: vl aliī quōcūq; alienauit: siue q; amisit aut perijt qlitercūq; ēt violent: siue q̄ cūq; casu ab vsu cecidit ꝓciū restituere ſm opti mū statū rei. i. ſm q; valuit plus postq̄z fuit ab ipo empta. c. ꝙuis. de resti. ſpo. ⁊. l. in re furtiua ff. de fur. ⁊. l. si nauis. ℣. si generalii. ff. de rei vē. rō ē q; furtū cōmisit rē alienā inuito dño ꝓtādo. l. i. ff. de fur. Et fur sp ē in mora. l. si ꝑ fure. ff. de ꝓdi. fur. Excipit casus qñ rem dño loco ⁊ tpe obtulit: ⁊ ipe eā recipe recusauit: tūc. n. purgaut morā. d. l. in re furtiua. Et ió si ꝑiret vel deterior̄aret sine culpa sua nō teneret. Tertio nō poterit petere ꝓciū a dño rei. l. in ciuile. C. ō fur. ēt si statutū cēt q; possz petē: q; tale statutū est ꝯ bonos mores: nec ēt a venditore i foro cōtentioso: nisi erp̄sse cauerit. l. si mācipiū. C. ō rei ven. Sec⁹ in ꝓscia q; bñ posset a venditore ꝓciū recipe ⁊ rē eidē restituere: q; pōt poti⁹ sibi ꝓsulere q̄z alteri ſm Aler. de ales in. iij. Quarto tenet restituere fruct⁹ pceptos ⁊ q pcipi potuerūt intermedio tpe. d. c. grauis. exceptis erpensis. de qb⁹ dic. vt. s. erpense. ℣. iij. Vltimo pdit erpensas volūtarias. de quo dic. vt. s. erpense. ℣. co.

¶ Quid si talis ignorabat fore ꝓhibitū a iure talia emere. ℟. ſm cōiter doc. q; nihilomin⁹ tenet̄ sicut ille. de q̄ in precedenti. ℣. dictus est. q; hec ꝓhibitio a iure naturali traxit originē cui⁹ ignorantia non excusat. 2

¶ Vtrū ignorantia facti crassa vel supina excusset talia ementes. vt puta eps ercōicabat tales raptores: vel q; emit a stipēdiario calicē vl missale: aut q; cōiter tenebant̄ rapta fuisse vel bellū iniustū vñ habita sūt. ℟. Jo. q; ñ. q; debuit cogitare: ⁊ ió sil'iter tenet̄ sic ille de q̄ i añ pcedēti. q. dictū ē. ar. l. late culpe. ff. d. ver. si. t. c. aplice. de cle. exc. mi. c. q̄ in humanis. xij. q. ij. c. si cupis. xvi. q. i. Sil'r ⁊ idē Jo. de illis qui dubitabant: nec tn̄ ꝑ posse quefierunt qō pariter tenetur. 3

¶ Vtrū cmens rē raptā vel furto habitā bona fide. s. nō credēs raptā sit̄ teneat. ℟. q; nō sed hec bona fides. v. sibi ꝓfert. ℣ Primū q; bona fide durante nūq̄z tenet̄ eā restituere ēt si perijt. l. ij. C. de fur. Secōm q; fruct⁹ ꝓsumptos bona fide durante nunq̄z tenet̄ restituere. l. bone fidei. ff. de acq. re. do. ⁊. l. fruct⁹. ⁊. l. si ex diuerso. ℣. fi. ff. de rei vē. sed solū tenet̄ restituē 4

Universidad de Deusto
Biblioteca

fructꝰ extãtes. vel inquãtũ factꝰ ẽ locupletior de q̃ dic vt.s. fructꝰ.§.i.t.ij. Tertiũ q: si dictaz rẽ alienauit vẽdẽdo: vel alio mõ durãte bona fide nõ teneꝯ reddere p̃ciũ nec aliud: nisi solũz lucꝝ si extat: vl̃ aliqõ ex q̃ factꝰ ẽ locupletior. Inã t ℔ natura. ff. õ p̃di. inde. Quartũ q: põt ex pẽsas q̃s fecit i bona fide circa rẽ p̃seruãdã vl melioꝛãdã retinere. vt. s. expẽse. §. iij. Quitũ q: si iudice sniante restituerit eã habebit actionẽ ẽt i foro p̃tẽtioso p̃ venditoꝛẽ. d.c. vulterane. ñ ãt si ad sacerdotẽ imperiũ restitueret. l. si rẽ. ff. de cuic. Vñ p̃sulendũ est ei vt faciat se citari in iudicio a dño rei: t citatus annũciet venditoꝛi vt ipsũ defendat t seruet. Jn p̃scia aũt qualiꝯcunqꝫ restituerit eam dño venditoꝛ teneꝯ ei ad p̃ciũ. c. fi. de emp. t ven.

5 Vtrũ emẽtes p̃dicta furata nõ vt ea retineãt sz vt restituãt dño: q aks ipsa hre nõ posset: aut ñ p tã puo p̃cio: possint p̃ciũ q̃ emerũt a nõ dño repetere. ff. fm Jo. t Adonal. q: sic. q: vtili gesserũt negociũ cui9 res erãt: t ẽt expẽsas moderatas: nisi de re empta habuisset vtilitatẽ: q: tũc teneꝯ cõpẽsare fructꝰ rei cũ expẽsis t p̃cio. ar. l. sz an vltra. §. ij. ff. õ neg. ge. t. c. cã dilecti. § fi. õ accu. t si pirẽt fine sua culpa: aut eas amittrent nõ teneremꝰ. Aduerte tñ q: in foro p̃tentioso nõ credeꝯ talibus emptoꝛib9: nisi publice p̃testati fuissent q: ea intentiõe emerunt. ar. l. nensenius. ff. de nego. ge. t. l. ij. C. de fur. t in. c. vnico. vt ecclesiastica bñfi. lz secus sit in cõscia.

6 ¶ Quid faciet ille qui emit rẽ quã scit fuisse rapta: nec inuenit dñm ei9. ff. fm Jo. t Bldo. q: post q̃z fecit diligẽtẽ ingsitiõz. tũc teneꝯ p̃cium ipsi9 rei vel, ipsã rẽ dare pauꝑib9 cũ fructibus ipsius si emit mala fide. Si aũt emit bona fide reddat eã rẽ venditoꝛi recupato p̃cio suo si põt vel si nõ põt restituat rẽ vel p̃ciũ pauꝑib9 cum fructibus non p̃sumptis bona fide t publice fm consiliũ Ray. vt ois suspitio viteꝯ t sic erit liberatus. ar. c. quattuoꝛ. rij. q. ij.

7 ¶ De emẽte rẽ ecclesie sine solẽnitate quõ tenetur. vide alienatio. §. xiiij.

8 ¶ Vtrũ emẽs de pecũia alteri9 aliqd noie suo teneaꝯ. ff. q: ñ. q: res empta ẽ sua. sec9 si emisz noie illi9 cui9 erat pecũja: q: tũc res empta ẽ illi9 cui9 erat pecũja. l. si patru9. C. cõia vtriusqꝫ iudicij. t. l. si ex ea. C. de rei vẽ. t. l. ad ꝓbatõz. C. de ꝓba. Fallit ℔ in re empta de pecũia eccle. vt s. immunitas. §. xxxi. Itẽ õ pecũia militis. l. si vt. p ponis. C. de rei vẽ. Itẽ de pecũia pupilli. l. iij. C arbi. tu. Itẽ de pecũia data ꝓiugi. q̃ res emit a marito. l. vxor. ff. de dona. inter vir. t vx. Nam in istis casib9 emptũ ẽt noie suo efficit illi9 cui9 erat pecũia. Jn p̃scia tñ teneret ad satisfactõez si res empta nõ esset p̃dictis tñ vtilis sit p̃ciũ. 9

¶ Vtrũ emẽs a furioso: p̃digo: vel minoꝛe t hmõi: gb9 vel p ius vl̃ iudicẽ ẽ interdicta ptãs vendendi teneaꝯ eã restituere. ff. q: sic. q: male fidei possesso: ẽ q̃ interdicta legũ emit. l. quẽadmodũ. C. de agri. censi. t colo.

Executoꝛ vltime voluntatis quõ tenetur. vide executoꝛ per totum.

Expense q̃s sint restituende. vide. s. expense. § i. t. iij. Et. s. expositus. §. ij.

Falsarius quõ teneatur. vide falsari9. §. iij. iiij. vij. viij. ix. t. xi.

Famulo infirmanti an teneaꝯ dare salariũ. vi de familia. §. ij.

Fideiussoꝛ suo q̃s quis tenetur. vide fideiussoꝛ. §. xv. t. xvi.

Fraudẽ faciẽs legi quõ teneꝯ. habes. s. fraus.

Fugere faciẽs detẽtũ in carcere ꝓ debito an teneaꝯ ad restõz. ff. fz do. Jo. de platea. i. l. q̃ties C. de erac. tribu. q: sic. q̃ verũ credo de illis q se liberare possent soluẽdo debitũ: ñ de illis q ita sũt pauꝑes q: nullo mõ p̃nt soluẽre: nec hñt pentes q ꝓ ipsis soluere vellẽt: q̃s tales iniuste detinent t p̃ charitatẽ si pati sũt cedẽ bonis. C. q bo. ce. pos. l. i. t no. glo. i. c. odoard9. de solu. q̃s q bonis cedit nõ dz pati cruciatũ: nec carceres nec vituperiũ ꝓ debito facto ex p̃ctu vel q̃si. l. fi. C. q bo. ce. pos. Et iõ ip̃obant p̃suetudines i p̃riũ. q̃s Aug. quãdã appellat frustratoriã t ihũmanã t irratiõabilẽ seuiciã. xiiij. q. vi. si res t iõ quãtũcũqꝫ lõga t statuto firmata sit non valet.

Vtrũ faciẽs fugere vel occultãs officiales rpe sindicat9 teneaꝯ ad restõz. ff. fz Bal. in. l. iij. C. de assel. q: sic. t in q̃druplũ q̃ credo verũ in cõscia post p̃dẽnationẽ sed ante solũ teneꝯ ad dãnũ q̃ restituere debebant ipsi officiales: si sindicati fuissent.

Fugere faciens incarceratũ ꝓ delicto an teneatur. vide fugere. §. i.

Fur quõ teneꝯ. vide furtum. §. r. t. §. xiij. cũ seq. vbi inuenies quõ iussione: consilio: consensu: t cetera participatione in furto quis tenetur

Hedificãs in solo alieno: vel de alieno: vel in dãnũ ꝓmi: quõ teneaꝯ. vide hedificãs p totũ

Heres q̃s tenetur ex delicto defuncti. vide heres. §. iiij.

Heres quõ teneꝯ soluere legata in testõ min9 solẽni facta ibidẽ. §. v.

Heres quõ teneꝯ ex ꝓtractu vl̃ quasi defuncti §. vi. ibidẽ.

Heredes q̃s sunt plures quõ tenenꝯ ad debita t legata ibidem. §. ir.

Homicida quõ teneꝯ ad restõz. ff. fz Sco. i. iiij di. xv. q: teneꝯ totã vitã suã erpẽdere ꝑ infideles vel hereticos in satisfactõez occisi: vl̃ i oroꝛib9: iciunijs: t hmõi. q: si ñ põt vel ñ vult ℔ facere: teneꝯ saltẽ ad aliquã restiõz arbitrio boni viri t vltra eã teneꝯ placare lesos quãtũ põt: t si occisus aliqs sustẽtabat teneꝯ illis ad tãtã satisfactionẽ quãtã vtilitatẽ siue lucrũ occisus dedisset: t extimabiꝫ fm tps q̃ verifiꝫ fuisz vicur9 t opatur9 siẽ extimar. l. hereditatũ cõputatõz. ff. ad. l. fal. t. l. cũ hi. §. mod9 q̃s. ff. de trãsac. Cõsiderabiꝫ ẽ q̃ ars quã faciebat: q̃litas pso ne: t etas: t lucꝝ qõ acgrebat t hmõi: vt fiat diqua restõ: qõ limito verũ: nisi qs aliquẽ occidisset q cũ aggressus ẽ t occidisz eã sue defẽsiõis ℔ aliqlit modũ excessisset: q: talis ñ sic stricte teneꝯ q: difficilimũ ẽ iustũ tpare doloꝛẽ. Itẽ ni si qs ordie iusticie interfecisset. Idẽ dic de vulneratẽ te aliquẽ irremediabiliter: puta abscindẽdo mẽbrũ vel mutilãdo q: teneꝯ: nõ solũ ad placationẽ lesi t expẽsas i medicos: sed ẽt ad oẽ lucꝝ qõ potuisset acgrere. Si ãt vulnerauit remedi alit nõ teneꝯ vltra p̃dicta de placatiõe t expẽsis: nisi ad lucrus qõ p̃didit rpe infirmitatis si fuisset lucratur9. Mis cõcoꝛ. Ricar. t Landul. in. iiij. ca. di.

Horas canonicas clericus non dicens quõ tenetur. vide hoꝛa. §. viij. t. xi.

Hospitalarii quando tenẽtur restituere. vide hospitale. §. iij.

Iciuniũ frangens an teneatur ad restitutionẽ vide iciuniũ. §. rr.

Immunitatẽ frãgẽs eccl'ie quõ teneꝯ. vide immunitas. §. rr. rrr. rrri. rrrij. rrrv. t. rrrvi.

Impediẽs aliquẽ a cõsecutiõe alicuius bñficij vtrũ teneaꝯ ad restõz: puta volẽbã emere possessionẽ t tu ipediuisti: vl̃ aliqs volebat legare mihi aut donare: t tu obuiasti: t hmõi. ff. fm Ri. in. iiij. di. xv. q: aut talis ipediuit alio dãnificãdi ꝓmiõ: t sic teneꝯ arbitrio boni viri dãnificator: ñ tñ tãtũ quãtũ erat illud bñficiũ qõ nõdũ habuerat: marime q̃s als ne hret potuit impediri. Facit ad ℔ insti. de re. diui. §. illud q̃situ. vbi hẽt q: si qs bestiã vulnerauerit t fugiens ali9 eã acccperit: q: sit accipiẽtis. rõ ibi ponit: q: multa accidere potuissent ne vulnerans eã hret. Dicit tñ Tho. rrij. q. ltij. q: si iam erat determinatũ q: talis teneꝯ ad equiualens. de q̃ hẽs. s. legatũ. i. §. rxriij. aut facit aio p̃sulendi, p ꝓie vtilitati: t sic nõ teneꝯ si ℔ ꝓcurauit p viã licitã t mõ licito. ar. ad hoc in. l. ij. ff. õ no. ope. nũc. t in. l. si in meo. ff. õ aq̃ plu. ar. vñ dicit ter. in. l. nemo. ff. de re. iu. nemo dãnũ facit: nisi qui id facit q̃ facere iusꝫ nõ hz. Fallit hoc in casu õ quo. s. clericus. xiij. §. vij.

Vtrũ ipediẽs rusticũ iniuste ne opas suas ere quaꝯ aut piscatoꝛes vl̃ aucupes a captõe pisciũ vel auiũ teneaꝯ ad restõz. ff. q: sic. rõ q: q̃s res ẽ ad aliqd destinata naturaliꝫ q ipsã iniuste impedit teneꝯ fm q̃ no. i. l. i. ff. de in li. inrã. t i. l. si idẽ. ff. de iurisd. om. iu. t ꝑ Bar. i. l. ini stipulã. tẽ. §. sacrã. ff. de ver. ob. t iõ q: rustico t venatori auferꝯ suꝰ ꝓꝓriꝰ vsus qui erat sui ꝓꝓrij iurꝫ t fructꝰ in coꝝ vsu casualit: t q̃si seminalit ꝓtẽtus: iõ teneꝯ ad restõz dãni arbitrio boni viri q bon9 vir attendet si verifiꝫ talẽ vtilitatẽ habuisz: t sic restitui faciet. Si Jo verifiꝫ ñ fuisset secuta: sic nihil faciet restituer: q̃ plz Bar. i. d. §. sacrã. Et õ ℔ vide. s. vsura. i. §. lrrvij. i. fi. Sz qd de fodiẽtib9 semia agri. ff. fz Rod. q: ñ teneꝯ ad oẽ q̃ poterat ꝓuenire lz ad tãtũ solũ quãtũ fructꝰ agri in dubio illo vẽdi potuissent

Incẽdiari9 quõ teneaꝯ. vide incendiarius. §. ij

Incendiũ patientib9 rapiẽs res quõ teneꝯ: vl̃ destruens domũ. vide ibidẽ. §. iij. t. iiij.

Infideles spolians quomodo teneatur. vide infidelitas. §. vij.

Iniuriato: quõ tenetur. vide iniuria. §. vi.

Ingsitoꝛ q̃s teneꝯ restituere. vide ingsitoꝛ. §. v

Insignia aliena assumẽtes quõ decipiũt ppl: an teneaꝯ ad restõz. ff. q: sic. t illi cui9 insignia acceperũt. si aliqõ dãnũ est passus t pplo decepto. t de ℔ vide. s. insignia p totũ

Inuenta quõ sunt restituenda t q̃s. vide. s. inuenta p totũ. t furtũ. §. rxir.

Iudeus quõ teneꝯ restituere lucratũ ex officio publico. vide iudeus. §. xiij. t. vlti.

Iudicans fm allata q̃s tenetur. vide iudicare. §. vij.

Iuder petens salariũ vel aliud quõ teneꝯ. vide iuder. §. viij. cũ seq.

Iuder si ex negligentia dãnificauit quõ teneꝯ. ibidẽ. §. xri. t. rrvij.

Iuder ex malicia dãs iniustã sniaz vl̃ grauãs ꝓtes in nõ dando sniam t hmõi. vide ibidem.

Vtrũ iudices q deputanꝯ a populis vt iudicẽt in aliquibus causis q: credunꝫ boni viri: lz sint

Universidad de Deusto
Biblioteca

indices ignari teneant ad restitutoz: si ex ignorãtia dederũt iniustã sniaz.ff. q sic. si fuerũt i culpa ad ingrẽdũ pitos aut alio mõ. Si ẋo õ ꝓsilio pitoꝝ ipsã dederũt ꝛ bõa fide ñ teneť:eo q tales ñ ꝓsitẽť se pitos:nec locãt se,p iudicib⁹ Vtr̃ inder q pp metũ iniuste indicauit teneat ad restoz.ff. q si met⁹ fuit q potuit cadẽ i ꝓstãtẽ virũ:ꝛ cũ accepit offm̃ nõ credebat veriſilr ad istud venire:lz mortaliꝫ peccauerit:tñ nõ tenet ad restoz. Si ẋo nõ ẽ met⁹ q potuit cadẽ i ꝓstãtẽ virũ: vel cũ accepit offm̃ dubitabat õ eo vl veriſilr poterat credẽ:tũc fz bal.i.l.fi.C.õ pe. in.q ma.iudi.tenet ad oẽ dãnũ.ij.q.i.in ꝑmis. Quid de iudicibus vl officialibus qui occidũt malefactores sine sacrorum perceptione.ff. q si petebant ea mortaliter peccauerũt ꝛ aie iporum erunt ꝓo ipsis.cle.i.de pe.ꝛ rc.

Ledens ,primũ in ꝑsona aut in bonis nõ a ꝓpositо:sed ex aliq culpa quõ ꝛ qñ teneat siue p se leserit aut p suos vel sua aialia.est sciendũ fz doc.in.c.fi.de iniur.q tripler est actio. Vna q dr legis acglie ꝛ hac actõe directa tenet gcũq liber hõ dãnũ dedit sua culpa,puta aperiendo cisternã i via publica:vel ,pijciẽdo lapides vbi hoies trãſcũt ꝛ hmõi. Indirecta ãt vel vtili tenet:qñ aliq aial suũ vel seruus sua culpa aut negligentia dãnũ dedit:puta si equs re insligã te recalcitrauit ꝛ aliquẽ lesit:vel,aial qõ erat ferũ:vt sũt lupi:leones:canes mordaces:ꝛ hmõi q cõiter nocere tentãt tenebas i publico nõ tali ligata q nõ possent nocere:vel q: tenebas i domo ꝛ a:igs missus a te lesus fuit: ꝛ tal tenet ad oẽ dãnũ qõ ex culpa sua dedit ,prio si põt recõpensari:si nõ põt satisfaciat arbitrio boni viri. Scõa dr actio de paupie:ꝛ hac actione tenet gs qñ fine sua clpa aial suũ alicui dãnũ dedit:puta bos ñ corruperit: nec equs recalcitrat fz ꝓsuetudinẽ:tñ p ꝓsuetudinẽ ꝛ sine clpa sua calcitrando lesit aliquẽ:ꝛ tũc ñ tenet ad aliõ:ni si solũ ad dãnũ aial ꝓdictũ: vel si nõ vult dare satisfaciat de leso. Tertia actio dr noialis: ꝛ hac actiõe tenet gs qñ eius seruus sine culpa dãnuz dedit:ꝛ iste siliter tenet vt dictũ est de actione de pauperie.ꝛ de his oibus vide glo.ꝛ doc. in ll.ff.si qua pau.fc.di. Et insti.eo.

Vtrũ ,pijciens aliqd de domo sua in via publica q̃ lesit aliquẽ vel in vestimentis vl in ꝑsona teneat.ff.ſm Spe.ti. de iniur.§.sequit. q sic. Silr tenet si tenebat appẽsũ et domũ sup viã publicã ꝛ effusũ est. Idẽ dic de laborante: nisi ponat signa vel faciat ,pclamata.

¶ Vtrũ ꝑcidẽs arborẽ vicini sui q̃ pendẽs sup domũ eius dabat ei dãnũ teneat.ff. ſm Spe. vbi.ẽ.q ũ:si fecit auctoritate iudicis.l.si plures §.i.ff.ar.fur.cesa. vel et auctate ,ppria:si tñ denũciauerit illi cui⁹ erat vt incideret:verũ est q hec denũciatio ,ppter foꝝ ꝓtentiosũ dz fieri p publicum instrm. Aduerte ẽt q si incideret ita male q nihil de ea posset fieri:cũ alis posset incidi vtiliter.qõ teneret in ꝑscia ad tale dãnũ. 2

¶ Quid de illis q ipedũt ne frumentũ vl alia merces veniat in aliq terra vt ipsi carius vendãt.ff.q tenent restituere illud q̃ plus vendiderũt:ꝛ ẽt satisfacere illis q̃s ipedierũt si aliq dãnũ sũt passi. Silr dic de illis q ꝓcurãt oẽs merces emere: vt postea ad libitũ vendãt q teneť ad oẽ dãnũ.l.ij.ff.ad.l.iul.de amo. ꝛ i gl. in.l.annona.ff.de va.ꝛ extraor.cri. 3

¶ Vtrũ ciues deputati ad diuidẽdũ collectas oib⁹ ſm extimatoz quã hũt in registro cõitat q aliq magis gravãt debito ꝛ alios cronerãt teneant.ff.ſm Ado.ti.iiij.resti.q si pl⁹ debito gravãt aliquẽ tenent ei ad illud pl⁹. Si ãt alleviãt vel amicos suos vel collecta ẽ deciminata puta de centũ.tũc tenet silr restituere illud alleniamẽtũ illis q⁹ dãnũ dederũt:vtputa q: sepius ẽ iterata illa collecta sup ciues:ꝛ tũc tenent ciuib⁹:vel q: dñs q debebat hre minus debito hũit fz iusticiã:ꝛ tũc dño tenent. Si ẋo collecta erat ideterminata:puta q: debebãt exigere quãtũ poterãt honesto mõ:tũc lz mortali pec cẽt se ꝛ alios alleviãdo:q: mẽtiunt saltẽ facto pnicioſe.rrij.q.ij.ꝑmũ tñ nõ tenent restituere. 4

¶ Vtrũ illi q cũ sint ignorantes assumunt aliq officia ex q⁹ ,primi dãnificãt: vt sũt notarij iudices:ꝛ hmõi tenant. vide culpa.§.vi. 5

¶ Quid de tenentib⁹ colũbas in colũbarijs.ff. ſm ꝑc.de pa.in,iiij.q tenent ad restoz de dãnis datz dñis agroꝝ. qõ limito vez q̃ cas nõ debite pascũt:vl ũ tm õ possessiõib⁹ circũ circa hũt q verisilr in ipsis vt plurimũ pascant. q iudicio boni viri credo sit remittendũ. Asten. ẋo li.v.ti.rrix.refert q̃sdã tenere. q tãtũ vtili ta'is prestãt in comedendo vermes ꝛ sterco:ꝛ çando quãtũ dãni:ꝛ iõ dicit nõ precipitandaz sniam.ꝛ ſm õdicta habes quid dicendũ est de tenentibus quecunq aialia. 6

Legata defunctoꝝ nõ implentes quõ tenent. vide executor.

Legata impedientes. vide legatũ.i.§.rrxiij.ꝛ ẽ.impedies.

Legẽ iniquã ꝓdẽtes quõ teneť. viõ lex.§.rrij.

Libellos famosos faciẽtes quõ teneant. vide libellus famosus.§.ij.

Lris dãnificans quõ teneť. vide.j.scripturas.

Litigantes temere quõ tenent. vide litigiosa res.§.ij.ꝛ.ẽ.argun..ntũ.

Locatoꝛ ꝛ conductoꝛ quõ tenent. vide locatio. §.rriij.rriiij.rrv. Et familia.§.ij.

Ludẽs quõ teneat ꝛ qñ. viõ lud⁹.§.ij.vij.ꝛ viij

Magister. Vtrũ tencatur restituere cracta a scholaribus. vide magister.§.xi.

Mandans qñ tenetur. vide mandatum.§.v. ꝛ furtum.§.rvij.

Medicus qñ teneť. vide medicus.§.i.

Meretrix qñ tenetur restituere. vide.ẽ.meretrix.§.vltimo.

Metus causa aliquid acquirens an teneat ad restitutionẽ. vide metus.§.riiij.ꝛ.rv.

Missam ,pmittens diuersis ꝑsonis quõ tenetur.§.lij.in.c.missa.

Monasteriũ qñ teneť ex facto monachi. vide monasteriũ.in ꝑin.

Moꝛosus in soluẽdo qõ teneť quõ obligat ad interesse. vide mora.§.ij.

Moꝛosus in reddenda alteri re. vtrũ teneat si perijt.ff.q sic qualitercũq ꝛ quõcunq pierit ſm Accur.in.l.q te.ff.de re.cre.ꝛ pbat p.l.cuz res.§.vl.ff.de lega.i. Qõ limito in ꝑscia verũz nisi eodẽ mõ fuisset peritura apud aliũ.

Mulier que non est publica meretrix: vtrũ teneat restituere acquisitũ ex ope luxurie.ff. Ly. videť tenere q sic.in.l.cũ te.C. de cõdi. ob tur. cãm. Alij vt Ado.ti.resti°.ij.tenent q non teneť in foꝛo aie de necessitate.lz fiscus iniuste acquisita possit auferre p.l.lucius.ff.de iure fisci. Sed ego distinguo ,p cõcoꝛdia coꝝ que no.in c.q: pleriq.de imu.ec.ꝛ in.c. ex transmissa. de deci.ꝛ in.c.nõ sane.rriij.q.v. q aut ista mulier facit damnũ alteri: puta q: scientibus vicinis suis cõmittit adulteriũ pp pecuniaz: vel aliud qõ sibi daꝛ. ex quo reddit in vilipenduz apud alios vir eius.ꝛ sic teneť de necessitate satisfacere iniurie facte alteri.ꝛ ideo ei restituere in satisfactionẽ. Aut facit sine alteri⁹ infamia. puta q: occulte ꝛ ignoraꝛ ꝛ sic nõ teneť restituere de necessitate in foꝛo aie.q: cũ nullũ ledat nisi seipsã.ideo nõ habebit satisfacere:nisi deo p penitentiã. Idem dic de masculo qui ,ppter sceleus aliquid recipit. ꝛ idem de quocunq recipiente aliquid ,ppter aliquã turpitudinẽ ſm predictam distinctionem.presupposito q ille qui dat potest dare cui vult.

Naufragiuz pacientes prędantes. quõ teneť. vide naufragiũ.§.i.ij.ꝛ.iij.

Nauta qñ teneť vide nauta.in ꝑin.

Negligens in suo officio quõ teneť. viõ negligentia.§.ij.

Omittens facere qõ teneť ne damnũ detur ,primo quõ teneat. vide furtũ.§.rxvi.

Officiales accipiendo aliquid a litigantibus quõ teneť. vide iudex.§.ix.

Pacto nudo quõ teneť. vide pactũ.§.iiij.

Palpans quõ teneť. vide furtũ.§.rxi.

Participantes in dãno ,primi.ꝛ quot modis vide furtũ.§.riij.cũ se.

Pedagia exigens vel fraudans qñ teneť. vide pedagiũ p totũ.

Penam quãdo quis teneť soluere. vide pena per totũ.

Permutatio facta in dãnũ qñ est restituẽda. vide pmutatio.§.xi.

Pignus accipiens quõ teneat. vide pignus.§ rij.vsqz.§.rix.

Possessoꝛ bone fidei quõ teneat. vide fructus per totum.

Quis dr male fidei possessoꝛ. ff. ſm Pa.in.c. gravis. de resti. spo. q est is qui possidet rem ꝛ scit ad aliũ ptinere:ꝛ econtrario. Bone fidei possessoꝛ est qui cuz ignoꝛat se possidere alienũ possidet cogitatõe dñi.ter.ẽ in.c.si virgo.rrxiij q.ij. Possessoꝛ male fidei vtrũ teneat restituere nõ solũ rem quã mala fide possidet sed ẽt ꝛ fructus ipsius rei.ff. q quilibet male fidei possessoꝛ teneť restituere rem si extat.c.si res.xiiij. q.vi.ꝛ.c.cũ tu. de vsu. vel si perijt: aut est deteriorata teneť eã restituere ſm extimationẽ illã ꝛ distinctionẽ de qua diri.ẽ.h teneri ementẽ rẽ raptam scienter:teneť ẽt nõ solũ ad fructus perceptos:sed ẽt ad illos quos ipse dñs ꝓcepisset si eam possedisset.c.grauis.õ resti.spo. ꝛ.l.in re furtiua.ff.de condi.fur.ꝛ.l.si pauis.§.vlti.ff.de rei ven. Intellige si res erat fructuosa:ꝛ de fructibus qui honeste ꝓcipi potuerũt.l.fructus.ff. de rei ven. Et quo ad ꝑsciaz limito verũ si dñs eos ꝓcepisset si talis nõ occupasset ,phabiliter q: si nihilominus nullos fructus habuisset:puta q: oia nõ locasset domũ:sic in conscia nõ teneť. Limito etiã predicta vera quo ad possessorem male fidei:qui rez habuit sine aliquo titulo.vt.l.generaliter.ff.õ re.ur. Sed quo ad possessorem predictũ qui rem habuit cum titulo: tene q nõ teneť nisi de fructibus ꝓceptis ꝛ nõ ꝓcipiendis.l.si fundum.C.de rei ven.nisi talis

titulus habitus fuerit p metū. q: tūc teneret ēt de pcipiēdo. l. sed ⁊ parᵗ. ff. qō me. cau. vbi gl. addit tres alios casus in ḡbus possidens mala fide ēt cū titulo tenet de pcipiendis. ¶Primᵘs ē qñ titulᵘ est habitus ꝯ interdicta legū. l. quēad modū. C. de. agri. censi. ⁊ colo. Scōus est qñ titulᵘ habet in fraudē creditoꝝ. l. i. ff. de bis q̄ in fraū. cre. Tertius est qñ titulᵘ habet ex emptōe rei fiscalis sine debita solēnitate: nec distinguo in istis possessoribus male fidei. Vtrū res resti tuēda fuerit aliena: puta q: nō trāsiuit i dñiuꝫ eius: aut fuerit altera debita: puta q: de iure ei uili transiuit in dñium eiᵘ: sed tū cū obligatiōe restitutionis: q: qualitercunqꝫ tenet fructᵘ re stituere ſm distinctionē predictā. vt pz. l. cū fū dus. ff. si ce. pe. ⁊ l. indebiti. in prin. ff. de ꝓdi. inde. Et clariᵘ in. l. videamᵘ. §. in fauiana quoqꝫ ff. de vsu. vbi dicit ter. Illā verbū restituat qō i hac re pretor dixit plenā hz sigmificationē: vt fructus q̄z restituant: ⁊ ō cū restituꝫ pretor inf serit veluti interdicto vñ vi: ēt fructᵘ sūt resti tuēdi. hec ibi. Ergo a fortiori cū deᵘ vl sacri ca nones hoc dicūt. Et de h vide ¶Da. in. c. grauis de resti. spo. Et glo. in. c. nō licet pape. xij. q. ij.

¶Quid si res ñ sit lucrosa nisi ex industria tñ vl sunt pecunie ⁊ hmōi. ff. ſm cōem opinionē theologoꝝ: vt pz p Sco. ⁊ Ri. in. iiij. di. xv. q. non tenet restituere lucrū sed sufficit restituat principale acceptū. ⁊ hoc tene in ꝓscia q̄ ad ne cessitatē q̄zuis aliq velint q ēt tenat restituere lucrū. vt no. Archi. xiij. q. iiij. Si quis vsurā Mo. tū ſm Sco. ⁊ Ri. vbi. s. q si directe dedit dānū: puta q: fuit necesse ꝓpter carentiā talis rei creditoꝝ emere frumētū tpe quo magis va lebat: vel recipe ab alio sub vsuris vel possessi ones distrahere ꝓ minori precio ⁊ hmōi. q tenet satisfacere damnū passo. Vñ ꝓ regula no. istā distinctionē q aliud ē esse causatiuū alicuius effectᵘ sufficieni ⁊ efficaciē: ita q sine eo nō sequeret: ⁊ talis tenet ad restitutione dāni cāti Aliud est esse causatiuū alicuius dāni: sed non sufficienter ⁊ efficaciē: ⁊ talis hz peccet: nō tū te net ad restitutionē. Quid de crpensis factis in re quā qs possidet mala fide. vid. s. crpēse. §. iij ¶Descriptio an excuset a restitutione. vide eo dem. §. xlvij. ⁊ j. vsucapio.

Raptor quō teneat. vide. s. raptor. §. i. ⁊. ij.

¶Quid de vxore filijs aut alijs qui vinūt de rebᵘ raptoꝝ. R. q aut talis raptor p taliū cōsū ptionē aut receptionē nō efficit non soluendo ⁊ tunc dico ſm Alex. lombar. q licite de hmōi bonis raptoꝝ possunt viuere ⁊ recipere. dum modo nō viuant de impie acquisitis in specie vel numero: puta de oue capone ⁊ hmōi rapti q si ita sunt mixta q nesciūt discernere tūc da beat in mente semp viuere de iuste acquisitis: ⁊ sic hz ſm predictū Alex. cū quo cōcor. Videri cus. ⁊ Blo. Ray. de talibus aūt impie acquisi tis q nō transcūt in dñium raptoris nullo mō licet alicui viuere: nisi in casibus de quibᵘ infra dicā qñ nō ē soluendo. Si vo ex tali ꝓsūptiōe efficit ñ soluēdo: puta q: tāta sūt q̄ hz restituē quāta oia q̄ hz: tūc nō hz alicui de talibus viue re: nisi in q̄ttuor casibus. ¶Primus qñ qs agit negociū spoliatoꝝ. s. inducēdo raptores ad resti tutionē. ar. c. qñ multos. xi. q. iij. ⁊ c. inter alia de sen. ex. qō limitat Rod. verū: qñ cōtinue in stant oportunis horis nō de illis q solū semel in āno vl bis instant: ⁊ hoc siue faciāt in gene rali ꝑdicatōe vt ꝑdicatores: siue spāli ꝑsuasiōe siue sequaē vtilitas siue nō. l. sed an vltro. ff. ō nego. gc. qō limito ēt ſm Directo. titn. de resti tutiōibᵘ verū: si spes correctiōis habeat: ⁊ fiat cū tali moderamie q pp h nō efficiant nō solu uēdo in totū vel i magna pte: alis nō liceret. ar. ij. q. vi. c. anterioꝝ. Scōus qñ nec p elemosynā nec alio mō honesto pōt necessaria vite inueni re: nā necessitas nō hz legē. de ꝓse. di. i. fi. ⁊ di. v. discipulos. ⁊ de re. in. qō nō est cū magna tñ pcitate dz sumere ⁊ dolere in mēte atq ꝓponere satisfacere si possibilitas aduenīret. Tertiᵘ est cū vtilē laborat bona raptoris augmētādo siue ꝓseruando aut curando: ⁊ hmōi. q: hoc ce pit in vtilitatē creditoꝝ. Intellige si vtilitas ē tāta quantᵘ sūpta. alii nō. ⁊ qō nō viuat vel ac cipiat de impie acqsitis in spē. Quartᵘ casus ē qñ quis hz multa incerta restituere: ⁊ cps cum ipo dispensauerit vt deipsis incertis tāq̄z pau per viuat. Nota ēt q preciū rerū rapta ꝝ vendi tarū nō est furtiuū. l. q vas. §. fi. ff. de fur.

Ratū habens dānū ꝓmi quō tenet. vide. s. furtū. §. xx.

Receptatores dānificantiū ꝓmū vl rerū abla tarū qūo tenet. vide furtū. §. xxij. xxiij. ⁊. xxv.

Religiosū retrahens vel a religione remouēs aliquē quō teneat. vide religio. §. lxiij.

Repetsalias faciens vel concedens qñ teneat vide repetsalia. §. ij.

Reuelare nolens rem furatā ꝓmo qñ tenet vide furtū. §. xxvij.

Riram faciens quō tenet. vide rixa p totū.

Seditionē concitans quando tenetur. vide

seditio per totum.

Seducens mulieres vel pueros subtrahendo eos qualitercūq̄z siue blanditijs siue minis ab bis sub quoꝝ ptāte sunt qui a legibus vocant plagiarij. Vtrū teneat. R. q sic. nō solū subtra ctos restituere sed ēt oīe lucrū qō habuissent ab eis bi sub quoꝝ potestate erāt toto tpe quo subtracti steterūt. fm. d. Jo. de platea. insti. de obli. que ex delic. na.

Quid de seducēte virginē. vide stupꝝ. §. i. ⁊. ij.

Sniam iniustā dās quō tenet. vide iudex h. s.

Quō tenet ille ꝓ quo data est iniusta snia. vid snia. §. vij.

Sepulturā recipientes indebite quō tenentur vide sepultura. §. xxxij. ⁊. xxxiij.

Simoniace acquisitū qñ est restituendū. vide simonia. vij. p totum.

Sociᵘs qñ tenet ex societate. vid societas p totū

Solutionē an teneat quis facere obligatus ex nudo pacto. vide pactū. §. iiij.

Solutio quō ⁊ qñ ē fiēda. vide solutio p totū.

Scripturas falsans vel destruēs an teneat. R. q sic. in solidum de oi damno dato ꝓmo p hoc: siue fiat in libris mercatoꝝ aut quarūcūq̄z alijs scripturaꝝ. l. i. ff. de magi. conue. ⁊. l. qui tabulas. ff. de fur. Idē dic de vtentibus falsis scienter. vide falsarius. §. iij.

Sed quid de occultantibus R. ſm. S. Bernar dinū in tractatu restitutionū q peccant mora liter nec possunt absolui nisi publicent. non tñ tenent ad restitutiōz. nisi qñ requisiti malicioſe pandere noluerunt. ⁊ ex tali occultatiōe postea deuentū est ad talez ꝓditionē q creditores sua hāc nō potuerūt. q: sic tenent de oi damno eo q: cām dant efficacem damno ꝓmi.

¶Quid de illo qui per lras suas dat dānū pri mo sicut si aliquis mercator scriberet q aliq merces valent multū in tali patria cū nō sit ve rū. R. q aut littere dirigebant ei cui dedit dam nū. ⁊ sic tenet ad restōz ei. Aut nō dirigebant ei. sed ipse eas aperuit. ⁊ sic hz mortaliter peccet scribēs. tū nō tenet ad restitutionē: sed sibi im putat qui eas aperuit. Si aūt mīsit. ij. vt frau dulenter decipiat aliquē. sic scribens tenet in so lidū ⁊ etiam crequēs si scienter hoc fecit vltra peccatū mortale qō cōmittunt.

Sponsalia contrahens quando teneatur. vide sponsalia. §. xvi.

Stuprans virginem quando tenetur. vide stu prum. §. i. ⁊. ij.

Tabellio qñ tenet. ⁊ quō. vide tabellio. §. vi.

Talias exigens quō tenetur ⁊ quando. vide ta lia p totum.

Testis qñ tenet. vide testis. §. xxvi. ⁊. xxx.

Torturā faciens alicui indebite. vide tortura.

Transigens ꝓpter indebitam cām quō tenet. vide transactio. §. v.

Turpe lucrū. Vtrū turpiter acquisituꝫ sit de necessitate restituendū. R. q aut acquisitū tur piter. i. cū peccato fuit aquisituꝫ intercueniente dolo fraude vel extorsione seu metu aut decep tione ⁊ huiusmodi casibus in quibus datur repetitio per actiones de dolo vel metus cā ⁊ similes. vel per officiū iudicis. Et sic tenetur ō necessitate restituere illi a q̄ sic extorsit: vl eius heredibus si quos habet ⁊ scit: vel saltem pau peribus si ignorant. ⁊ in hoc concordant doc. sequentes. Jnno. in. c. q: plerique. de imu. eccle. Aut acquisitū cuz petō ⁊ turpiter fuit acquisi tum sine dolo fraude ⁊ ceteris predictis. ita q ei qui dedit nulla competit repetitio p actiōes vel p officiū iudicis. Et in isto casu fuerūt va rij doc. Jo. in. c. cū sit. de iudeis. hz indistincte q est restituendū pauperib. Alij in. d. c. q: ple riq. allegantes Jnno sīr in cōclusione tenent. ⁊ sic videt quasi cōis opi. Sed cū nullo iure ꝓ betur dico q hz sit bonū ꝓsiliuꝫ vt in pauperes eroget. vt sic satisfaciat in quo deliquit: tū nō est de necessitate salutis. ⁊ hoc hz Car. in. d. c. ple riq. ⁊ glo. Ray. in ti. de rapto. §. sed quid. de fo carijs. Et iudicio meo etiam hoc hz Jnno. in d. c. q: plerique hz cōiter doc. qui tenēt cōtrariū ꝓ se adducant ⁊ male: q: si intelligeret illud qō dicit ipse Jnno. forte necessariū q sacerdos de beat ei iniungere vt in pios vsus erpendat q acquisiuit faciēdo illicitas negatiōes: vl qō alis iniuste acqsiit sine calūnia alicui fcā certe si bi cōtradiceret: q: supius ibidē ꝑmisit q vbicū q̄z aliqd male querit vel ex negociatiōe vel ex torsione er qua tū restituere nō tenet nō dānat eū si heredibus reliquat. Ité ibidē dixit q ma thematicus nō tenet restituere in casu ꝑdicto. Ité dicit de eo qui in ludo aliquid lucrat q nō tenet nisi fuerit in dolo aliū trahendo: ⁊ tū isti cū petō acgrūt. Et tō oz intelligat q sacerdos dz ei iniungere vt restituat pauperibus de bo no ⁊ equo nō tū de necessitate: ⁊ sic tene q: tali fauet ius naturale in retentiōe ꝓpter consensū dñi tradentis. Illā nihil tā naturale q̄z vt acq sitio fiat ſm voluntatē dñi tradentis. vt in. l. ni hil tā naturale. ff. de re. iur. ⁊ insti. de re. dimi. §. p traditionē. Et facit optie qō habet in. c. fi. de

simo. ꝛ glo. i ſũma. xiiij. q. v. ꝛ in. c. er trã ſmiſſa de deci. Et ad. c. cũ ſit. ō iudeis. q⁹ adducit Jo. dico q⁹ in penam illud eſt ſtatutũ. q⁹ aſſumpſit officium contra diſpoſitionẽ iuris: ꝛ nõ exce/det caſũ ſuum. Similiter nõ obſtat. c. nõ ſane. xiiij. q. v. q⁹ loquitur cõſultiue ſm Jpa. in. d. c. q⁹ plerigꝫ. Jlec etiã. c. ſi gs ꝓtumar. xvij. q. iiij. ꝛ. c. magne. ꝛ. c. q⁹ ſup his. de voto que allegat Jnno. q⁹ non ꝓbãt dictũ ſuũ ſi ſic intelligatur vt teneatur ō neceſſitate. Quod no. bene: quia fac it ad multa.

7 ¶ Vtrum recipiens aliquid ꝓ ceſſando a vexa/tione indebita ꝓtim teneatur illud reſtituere ſ̃. ſm Jpa. in. c. dilectus. de ſimo. q⁹ ſic. facit. l. i. ꝛ. l. generaliter. ff. de calũ. ꝛ. l. iiij. §. queſtiõe. ff. de condi. ob tur. cãm. Ratio diuerſitatis eſt: q⁹ eſt cũ calũnia acquiſitũ: ꝛ ſic ꝓtra volũtatẽ dñi ſed in caſu precedenti non. Et ex hoc ꝓ⁹ q⁹ qñ quis dicit aliquid vel ex timore etiam reueren tiali: vel vt conſequeret ſuũ debitũ: vl cuitaret altqō malũ ille qui exto: ſit ex ꝑdictis cauſis ſic tenet ad reſtitutiõ⁹: niſi ille liberaliter velit dare.

8 ¶ Sed quid de ipocrita q⁹ ſub forma boni x̃pi/ani vel religioſi: cũ nõ ſit: elemoſynas acquirit ſ̃. ſm Jnno. in. c. q⁹ plerigꝫ. de ĩmu. ec. q⁹ tenet ad reſtitutionẽ ñ forte illi qui dedit: q⁹ mercedem ſuã iam eſt conſecutus. Sed tu dic clari⁹ ſm Jo. de ripol. in ℨctib⁹ ſuis: q⁹ aut talis dãs elemoſynã vel quid aliud errat in ꝑſona: puta q⁹ credit dare Titio ꝛ dat Dyno. ſic Dynus te netur ei reſtituere vel illi cui intendebat dare. Aut errat in fortũa: puta q⁹ dat diuiti credẽs dare pauperi. ꝛ ſic talis recipiens tenet ei qui dedit vel pauperibus reſtituere niſi ipſe reci/piens effectus fuiſſet poſtea panper. Aut errat in conditiõe altera: puta credit dare ſancto vel celebraturo: ꝛ hmõi. ꝛ ꝛ tũc ſi cõditio nõ ineſt recipiens tenetur reſtituere vel ſatiſfacere p ſe vel per aliũz ſm intentionẽ dantis. Alij dicũt verum hoc ſi datum eſt preciſe tanq̃ ex cauſa finali ꝓpter illud: ſicut ſi daret ſic exꝑimendo Secus qñ dat q⁹ ſic credit: q⁹ tunc nõ tenet ſic̃ ſi darem tibi q⁹ credo ſis amicus meus cum tũ non ſis: q⁹ nõ teneris reſtituere ꝛ magiſ placet q⁹ vt dicit. l. ſi repetenti. C. de condi. ob cau. da. Conditio in corde retenta non inducit repeti tionem: maxime in caſu iſto: q⁹ vt. §. dictum eſt talis dans illi quẽ credit ſanctũ: ꝫ nõ ſit iã ha bet mercedẽ ſuã ꝓ qua dedit. ſ. ꝓ deo qui indi/cabit cã finalis ex quo aliud nõ eſt exꝑeſſum. Et ex predictis ꝑ⁹ q⁹ iſti queſtores qui faciunt ſe talis religionis cum nõ ſint: ꝛ qui ꝓmittũt dicere mꝫas miſſas cũ nõ dicant: ꝛ q⁹ nutriũt multos infirmos vel redimũt captiuos cũ tñ nõ faciant q⁹ tenenẽ ad reſtitutionẽ vel illis q dederunt: vel ꝓ quo dederunt: q⁹ ex quo petũt ꝓ tali cã dantes intelliguñ dare pro eadem ſi aliud nõ exꝑimunt. Jſlec ob. d. l. ſi repetenti. q⁹ ſatis cã eſt exꝑeſſa exquo petunt ꝓ ea. Secus de illo qui petit ꝓ deo ꝫ fingat ſe ſanctũ: ꝛ ille nõ daret ſi ſciret eum non eſſe ſanctũ: q⁹ cauſa ꝓ qua accipit eſt ſolus deus: ꝫ ſecũdaria ſanctitas ficta que nõ attendit: ſed cã ꝓncipalis. Tuto: quõ teneẽ. vide adminiſtratio. §. i.

Vendentes rem plus iuſto precio quõ tenenẽ vide emptio. §. vij.

Venatores dantes damnũ in agris qñ tenenẽ vide venatio. §. ij. ꝛ. iij.

Viſitator a viſitatis recipiens aliquid qñ te/neẽ. vide viſitator. §. iij.

Vſufructuarius qñ tenet. vide vſufructus. §. v. vij. ꝛ. xij.

Vſurarius mentalis. Vtrũ teneaẽ reſtituere id qõ eſt ſibi datũ a mutuo recipiente vltra ſor tem. ſ̃. q⁹ ꝫ doc. ſint ℨrij. In hoc tamẽ eos cõ/cordando ſic diſtinguo: videlicet q⁹ aut nõ mu tuũ accipiens dat liberaliter credens mutuan tem hoc nõ exigere vel velle: ꝛ ſic nõ teneẽ re ſtituere de neceſſitate: ꝛ iſto modo intelligẽda eſt opi. Ri. in. iiij. di. xv. q. v. ar, v. ꝛ Sco. ea. di. Alex. lombar. ꝛ Lar. in. c. conſuluit. ꝛ in cle. ex graui. de vſu. qui tenent q⁹ nõ teneẽ reſtituere. Et facit ꝓ hoc ter. in. l. inter oẽs. §. recte. ff. de fur. Vbi dℨ ℨctans rem credens inuitũ dñm cõmittit furtũ: ſed furtus nõ eſt obligatus ſi dñs erat volens: ad idem facit inſti. de obli. q̃ ex quaſi delic. na. §. placet. in fi. Jlec ob. l. ſi ego la. i. ff. ſi cer. pe. Vbi dℨ q⁹ ſi volui tibi rem do nare ꝛ tu credebas eam tibi mutuo dari nõ ef ficiẽ tua ante cõſumptionẽ: q⁹ in hoc caſu in tentio recipientis ꝛ cõcedentis diſcordant: ſed in caſu predicto cõcordãt q⁹ ille liberaliter dat ꝛ iſte ſcit ſe liberaliter datum recipere. Item ñ ob. rõ Jo. an. in mercurialibus in regula. petñ q⁹ ℨctus a principio fuit vitioſus: ꝛ ideo effe ctus ſiℨ: q⁹ verũ eſſet ſi effectus ꝓcederet a dicto ℨctu ſed nõ eſt verum ſed ꝓcedit ab alio. ſ. libera donatione qua ille donat ꝛ iſte donatũ liberaliter recipit. Aut mutuũ recipiens dat li beraliter ſed ideo dat q⁹ ꝑ ſigna vidit mutuan tem ſic velle: aut ne mutuũ auferat: ꝛ iõ ſicut dat: ꝛ tunc dic q⁹ talis tenet acceptũ reſtituere

ſe neceſſitate. Et ſic limita ꝛ itellige. c. Jſoluit de vſu. Jnno. ꝛ Jo. ac Jpa. ibidẽ cũ Jo. an. in dicta regula petñ. qui tenent q⁹ tenet.

1 ¶ Sed quõ ſcire poterit ſi dedit liberaliter vl ne. ſ̃. q⁹ ſi ſignis vel circũlocutionibus ſignifi cauit q⁹ aliquid vellet vltra ſortem: ꝛ tũc teneẽ reſtituere q⁹ nõ liberaliter dedit: q⁹ vt dicit. l. ſi Jo non remunerandi. §. idem pãpinianus. ff. mã. q⁹ qñ aliqs ſimpl'r rem concedit preſumit donare illi qui ꝓnus donauerat ſibi. Sic in ꝓ poſito q⁹ ex ſignis oſtendit ſe nõ mutuare gra tis: ideo credendũ eſt etiam illũ eo aĩo dare. ſ. nõ gratis. Si Jo nullum ſignũ oſtendit quo vellet aliquid vltra ſortẽ: ſed potius q⁹ gratis mutuabat: fatendũ eſt etiã cum gratis dediſſe. Et hoc verum niſi aliud de mente eius cõſtet.

1 ¶ Vtrũ ille qui mutuauit gratis teneatur re ſtituere id qõ ſibi datũ eſt a mutuũ accipiente. ſ̃. q⁹ ſi credit cũ gratiſ dare nõ teneẽ cuius ille nõ grat⁹ dederit: q⁹ vt dℨ. i. q. ij. nulla obligatio ſuſcipiẽti culpe maculã ingerit: que nõ ex ambientis petitione ꝓcedat: ꝛ obligatio antido/torũ iuſtã parit receptionẽ ꝑ errorẽ ſoluti. l. ſi teſtis. §. i. ff. ō fideiuſ. niſi eſſet error facti alieni vt puta putabat ꝑ ſuũ ꝓcuratorẽ eſſe ꝓmiſſuz cũ tñ nõ eſſet: q⁹ ſic teneret: Rodo. ꝛ Aſten. di/cunt q⁹ nõ teneẽ cuiuſdiu bona fides durat: nec ō ꝓſumptiõ: ſed poſtq̃ ſcit q⁹ nõ liberaliter dedit teneẽ de extantibus: niſi ꝑ vſucapionẽ vel pre/ſcriptionẽ ſua facta eſſent que opi. eſt turio: in conſcia cui illa Lan. de redul. in ſuis ℨctibus q dicit q⁹ ẽt nõ tenetur poſtq̃ ſcit nõ liberaliter dediſſe: ꝛ addit idẽ Rodo. q⁹ talis qui dedit ſi ꝫ de bonis ipſius mutuũ dantis q⁹ põt ſibi ꝑ retentionẽ cõſulere de eo qõ ſic ſoluit in ꝓſcia Qõ verũ eſt ante preſcriptionẽ ſed nõ poſt.

5 ¶ Vtrũ vſurari⁹ teneaẽ nõ ſolũ reſtituere rez ſz fruct⁹. dic vt. §. poſſeſſor: male fidei. Et ſilr de lucrato ex pecunia vſuraria. vt ibidẽ. §. i.

4 ¶ Vtrũ inducens aliquẽ ad fenerandũ conſulẽ do vel pecuniã mutuando: vel ſocictatẽ cõtra/hendo ꝛ hmõi teneaẽ ad reſtitutionem totius vſure. ſ̃. ſm Alex. lombar. ꝛ Monal. ti. vſura. v. ac Rodo. q⁹ nõ: niſi inquantũ ꝓcuit ad cũ: q⁹ in dando mutuũ ſub vſuris nõ dãnificatur primus: ſed in exigendo vſuras. Alij tñ dicũt q⁹ teneẽ. qõ nõ credo.

5 ¶ Vtrũ ꝓnete ſeu ſenſales vſuriox̃ ℨctum teneaẽ reſtituere oẽs vſuras ipſox̃. ſ̃. ꝫ Bal. in ti. de controuerſia feudi terminãda. §. ſilr q⁹ nõ. Sed gl. in. l. ſi ſciente. ff. ad. l. pompe. de pari. indiſtincte vult q⁹ teneaẽ cũ qua ꝓnenit Bar. ꝛ Ange. ibidem qui dicunt q⁹ pari pena ſunt puniẽdi tales ꝓnete: ſicut illi qui faciũt ℨctus. Hoc idẽ tz Birar. obdoñ. ꝛ ad idẽ facit l. is cuius ope. in prin. ff. de adul. multo fortius miniſter aliuſ. xlvi. di. ſicut nõ ſuo. qõ credo ve rum de ꝓnetis cooperantib⁹ in exactionib⁹ vſurax̃: vel inuenientib⁹ cautas fictiones gb⁹ vſure ſoluanẽ: q⁹ dãni dant cauſã efficacẽ. Jnõ aũt credo verũ de ꝓnetis ſolũ cooperantib⁹ vt mutuũ detur potius ꝓ neceſſitate debitoriſ ar. no. in. l ſi quã. C. ō ope. liber. Immo nec pec cant ſi ad hoc nullũ inducũt vt fenereẽ: ſed ſo/lum ad paratos dare ſub vſuris accedunt.

6 ¶ Quid de notarijs qui conficiũt inſtrã ō de/bito vſurarũ. ſ̃. ſm Birar. obdoñ. q⁹ aut palli ant vſuras in inſtrijs: puta q⁹ faciũt chartas de duplo: vel ſub noie emptionis: ꝛ hmõi: ꝛ ſic te nenẽ totã vſurã reſtituere: ſi vſurarius ipe nõ reſtituet: niſi ſm quoſdaz hoc feciſſet in fauorẽ potius receptoris mutui q̃ vſurarij: q⁹ põt te neri: ꝫ mortaliter peccent inſtrm falſũ faciens Si aũt nõ palliant vſuraſ: ſed apte ꝑ⁹ ꝓ inſtrã tũc nõ teneneẽ: q⁹ ñ dãt cãz efficacẽ: ꝛ ſm Bal. in rubrica. de ꝓbi. feu. alic. ꝓ fede. c. ij. tales con ficientes ſcienter inſtrã in fraudẽ vſurarũ. de bent oĩno ab officio amoueri ob infamiã: ar. in verbo ſcriba. ibi poſito.

7 ¶ Vtrũ teſtes taliũ inſtrox̃ ſimiliter teneaneẽ ſicut notarij. ſ̃. q⁹ ſic ſm predictã diſtinctionẽ q⁹ inſtrã nõ valent ſine teſtibus. Idem dic de prelatis qui ſe ſubſcribũt: vel ſigillant cedulas vſurariox̃. ꝛ cũ bis conco. Sof. Jo. ꝛ Dire/cto. ti. de vſuris.

8 ¶ Vtrũ aduocati, ꝓcuratores: iudices: ſtatuta rij: ꝛ alij quox̃ patrocinio: ꝛ fauore ſciẽter vſu re in iudicio: vel extra iudiciũ exigunẽ: vel non reſtituũẽ cũ repetunẽ teneaneẽ ad reſtitutionez ſ̃. q⁹ ſic inſolidũ. nec excuſaneẽ ex eo forte q⁹ ſcri pture eis ꝓrecte apparebant iuſte ſi ꝓſcia ciſ dictabat q⁹ erant de ℨctibus vſurarũ ſm Jo. ꝛ Jnno. in. c. Michael. de vſu. ꝛ Archi. i. c. ſi, gs oblitus. xiiij. q. iiij.

9 ¶ Quid de dñis terrarũ qui in terris ſuis vſu/rarios morantes nõ cogũt vt vſuras reſtituãt ſ̃. ꝫ Rod. q⁹ tenenẽ inſolidũ ſi põt ꝛ nõ faciũt etiã ſi nihil ꝓuenit ad eos. Alex. aũt lõbar. diẽ q⁹ ꝫ mortaliter peccẽt: tñ reſtituere nõ teneneẽ niſi inquãtũ ꝓcuit ad eos de ipis vſuris. Jõ aũt mortaliter peccent nõ credo verũ niſi de in deis vſurarijſ. de quibus precipit eis in. c. poſt

Universidad de Deusto

miserabilē.de vsu.vt cogant eos ad restituendū vsuras extortas. Et sil'r posset dici quo ad ipsos esse verā opi. Rodo.quo Xo ad xpianos vsurarios nō credo q; peccent mortaliter: vel tencantur ad restitutionē:nisi qñ requisiti nolent iusticiam ministrare.

10 ¶ Utrū socij tutores:factores ꝛ hmōi qui ad vsurā dant vl' vsuras exigunt ,p alijs tenean' ad restitutionē.R.fm Rodo q; si apud eos residet q̄si principalis auctoritas mutuandi: sic tenenk insolidū:si illi ,p quibus dederunt non restituunt. Si vero nō fuerūt auctores sed solum executores:sic illi qui ad solā manualē traditionē vsurarū mancipati sunt:ita q; ipsi nō tarant preciū ꝯctuū ipsox: nec cū eis cōtrahit pactū de vsura:sed solū pecuniā tradunt ꝛ pignus recipiunt.sic lz mortaliter peccent nō tenenk ad restitutionē:nisi coactiue exigant vsuras. Adis concor. Birar.obdo. Ray.ꝛ Bartholomeus brix.in.d.c.sic non suo.ꝛ addit Mo. q; ille in cuius vtilitatē versū est tenek principaliter:alter in subsidium.l.ex hoc edicto.§.i.ff.de eo per quē fac.erit.ꝛ l.eleganter.§.pe.ff.de dol. Pda.in.d.c. Michael. vult etiā vt in primo casu non teneantur si vsurarius est soluendo.sed fm qō dici tenc.

ii ¶ Utrū pupillus pro quo tutor multos ꝯctus vsurarios fecit teneaf restituere.R.q; si pupillus dicat tutori ꝛ ātō tpe habuisti pecuniā meā ꝛ ,pterea ista retineo,p lucro qō debeo et ipa habere:ꝛ sic ista intentione retineat non tenek restituere lz sit versū in suam vtilitatē 'sed solū tutor:nisi vsura excederet moderatū lucrū qō percepisset si in possessiones vel aliam iustā negociationem vt debebat ipsam constituisset vt patet.ī.tutela.§.ij.

12 ¶ Sed nunqd cū vniuersitas:ciuitas vel collegiū recipit vsurariū emolimentū singuli tenean' insolidū restituere.R.'fz Mo.in sum.ti. de pe.§.fi.q; sic.lz cā'vniuersitatis nō sit cā singulox.xij.q.ij.qui manumittit nec obligantur tanq̄ vniuersitas que aiaz nō hz sed tanq̄ singuli.c.conquestus.de vsu.c.sicut virū.vij.q.i.c. si habes.xxiij.q.iij.l. metū.§.aiaduertendū.ff. qō me.cā.,cordat' Io.an.post Alla.in.d.c.conquestus.sed Mo.ti.vsura.v.ꝛ Rodo. limitāt hoc verū de regentibus ꝛ ,phibere valentibus vel cōpellentibus aut precipientib⁹ taliter fenerari:nō aūt de alijs nisi participauerint commodū bursale vel ex hmōi relcuati fuerint ab expensis quas fecissent de suo: q; tunc in tantū restituere tenenk ꝛ nō plus.ꝛ ħ tene in ,scia cū quo Mon.,cor. Petrus de palu.in.iiij.di.xv. ꝛ Asten.ꝛ Io.an.in.d.c.,questus.de vsu.

13 ¶ Utrū impediēs volentē mutuare ḡtis ꝛ faciens vt mutuet sub vsuris teneaf ad restōem R.fz Rod.q; sic.q; impediuit indebite ,primi vtilitatē. Idē dic de impediēte ꝯctū licitū ꝛ reducente ad ꝯctū vsurariū. Concor. Mod nal.ti. vsura.iij. Idē dic de confessorib⁹ q absoluunt vsurarios aut recipiunt ad sacra vl' sepulturā q; tenenk restituere:si ex denegatione taliū fuisset facta restitutio.

14 ¶ Quid de fideiussoribus vsuriox.R.Lau. de redul.in suis ꝯctibus fm Ap. ꝛ Pdan. de eleaçaris ꝛ multos alios q; etiam si principale se constituit ,p vsuris restituendis q; nō tenek nisi intantū inquantū vires hereditatis vsurarij tpe fideiussionis valebant:ꝛ nō plus nec minus. Distinguit tū idē Pdan.inter fideiubere simpl'r,p vsur' restituēdis ꝛ sic ñ teneaf nisi vt dictū est: ꝛ int' obligare se simpl'r ad restitutōs vsurox.q; talis tenek quātū sue facultates portant lz vsurarius sit nō soluendo.

15 ¶ Utr̄ heres teneaf restituere oēs vsuras illi⁹ cuius est heres.R.q'fic.inq̄rum hereditas sufficit fm cōiter doc.i.c.cū tu.ꝛ tua nos.de vsur. ꝛ vide.s.heres.§.iiij.ꝛ vi.

16 ¶ Utrū qñ duo sunt heredes vsurarij debētes restituere.c.ꝛ diuisa hereditate de mille inter eos:vnus efficitur non soluendo de.l.an alter tenc̄atur in totuz de ipsis.c.R. Pdc.de anch.in regula.peti venia.de re.iur.li.vi.q.x viij.q; si diuisa hereditate obligatio hereditaria diuidaf ipso iure.l.i.C.si cer.pe.ꝛ.l.,p hereditarijs.C.ō heredi.vel ac.ven. Et sic si vnus efficiaf nō soluendo in foro ciuili alter nō teneaf.l. legatox. ff.de.le.ij.tñ in foro canonico in quo dicit ter. in.d.c.tua nos. q; heredes ea sunt districtione cogendi q̄ defunctus si viueret ō ad eos alienuz er delicto ꝛ petō ,pueniens teneē insolidū nec i tali ere hz locū diuisio.rij.tabulax.ar.d.c.cū tu de vsu.ꝛ vt dicit et Pda.in.d.c.tua nos. cōiter doc.in fauorē aie hic sequunt. Sed ego ,p clariori intelligentia distinguo: q; aut loquimur in rebus formaliter datis ,p vsuris:ꝛ sic cū talia sp̄ sint obligata illis qui ea dederunt teneē de necessitate illa restituere q̄s illa 'habuerit vt in.q.seq.patebit. Aut sunt res spāli empte de pecunia vsuraria spāli alicuius: ꝛ sic sil'r teneē illis de quox pecunia sunt empte.d.c.cū tu Aut loquimur de alijs'rebus q̄ nō sunt formaliter

date pro vsuris nec spāliter empte de pecunia vsuraria. Et sic tenc q; cū bona vsurariox fm cōem opi.modernox doctox in.d.c.tua nos.ñ sint tacite hypothecata,p vsuris restituēdis.q; nō teneē de necessitate nisi ,p medietate q̄tis alter heres sit factus nō soluendo:lz dicāt doc. q; opi.glo.d.c.tua nos.ꝛ antiquox doc.q tenēt q; oia bona vsuriox sūt tacite hypothecata sit in foro aie practicāda: qō intellige de bono ,silio:cū nullo iure ,pbeā.ꝛ fm hanc distinctōz intellige ꝛ limita Pdc.de ancha.ꝛ doc.in hoc.

17 ¶ Quid de accipientibus de bonis vsuriox R.distinguēdo q; aut accipiūt rez in spē datā ,p vsuris q̄ nō transit in dñium vsurarij. ꝛ sic tenc indistincte q; teneē cā restituere si certat vt notabiliter Bar.in.l. rē quā.in fine.C. de iur. dot.nec pōt extimationē dare ꝯ voluntatē dñi Lij.in prin.ff.si cer.pe.ꝛ ter.est clarus.xiiij.q.vi. si res.ꝛ.i.c.cū tu.de vsu.Et qñ nō transferatur dñium.vide.ī.vsura.ij.§.xviij. Aut accipiunt nō rē in spē datā de q̄.s.§.sed alias q̄scūq;.Et tunc distinguo q; aut vsurari⁹ cū talia accipiat est nō soluendo ꝛ sic si ħ sciunt restituere ēt obliganeē q; dant dāni cām efficacē.ꝛ si dubitant an sit nō soluendo dico q; si res adhuc certat q; teneē:ne,p're tpali in discrimine aiam ponāt fm Alex.in.iiij.parte.Si Xo ignorāt ꝛ credebant ,pbabiliter q; de bonis suis eis daret sic ñ teneē de ,supptis bona fide durante:sed soluz de extantib⁹:nisi inquantū facti sūt locupletio res aut cū talia acceperūt erat soluendo:ꝛ sic ñ teneē.ēt si postea factus est ex alia cā nō soluendo:nisi esset res hita vel empta ex pecunia vsuraria quā si habuit ti.lucrativo pōt ille ex cuius pecunijs est empta de equitate canonica eā ab eo aduocare officio iudicis. vt p̄z p glo.ꝛ doc.in.d.c.cū tu.in fi.Addit tñ Mo.ꝛ Bof.q; si talis res ēt ex cā lucrativa pueniit ad illū qui soluerat vsuras:q; ille cui prius donata fuerat liberaf.l.oēs debitores.ff.de act.ꝛ obli.ꝛ ēt vsurarius.Si Xo habuit ex titulo oneroso sic ñ teneē restituē:q̄nisi postea efficiaf ñ soluēdo.ꝛ ex predictis p̄z qd dicendū de multis questionib⁹.

18 ¶ Quid ō emētib⁹ pignora pdita ab vsurarijs R.q; teneē sic emētes rapta.ꝛ fz illā distinctōz de q̄.s.Emētes. Vex ē q; poterūt repetere vel retinere id qō verisil'r vsurari⁹ sup illo pignore mutuanit. Posset ēt teneri q; si res ñ certat.vel ignorāt dñs ei⁹ si certat nō teneri talē emptorē dare paupib⁹:nisi solū illud pl⁹ qō valebat res vitra id q̄ eā ab vsurario emit lz tutius eēt dare totuz: excepto mutuo accepto ab vsurario ab illo qui eam pignorauit.

¶ Quid ō filia vsurarij dotata.R.q; si rē hūit 19 datā i spē ,p vsuris teneē idistincte sic dictū ē de emēte pignora fz illā modificatōz. Si Xo alia habuit sic ñ teneē:nisi p ħ sit fact⁹ ñ solue do.ꝛ ħ sciebat gener:q; si ħ ignorabat nihilomin⁹ fm Rod.poterit dotē recipe ꝛ retinere ēt si postea sciat q; ē nō soluēdo:qō ē dictū mirabile.ꝛ mihi nō plz q; nullo iure,pbaf. Si Xo p ħ nō ē factus nō soluendo sed postea ex alia cā:nō teneē gener.q; hz dotē ex titulo oneroso Nec ēt filia fm Fede.,silio.xli.q; lz hēat dotē post solutū mūnoniū ex cā lucrativa q; tñ illa nō est pecunia q̄ transiuit in bonis mariti: sed est alia q̄ ,ficisci' ex bonis mariti. Jō ñ teneē Nec ob.ter.c.cū tu.de vsu.fm eundē Fede. q; vt dicit loquit de possessionib⁹ emptis ex pecunia vsuraria.ꝛ lz do. An.ꝛ Pdc.ō an. vi deaneē tenere q; imo teneē:q; lz nō fit illa:tñ succedit loco illius pecunie date. Itē q; mulier nō hz q̄rtā suā:nisi deducto ere alieno.l.pā pinianus.§.iiij.ff.de inoffi.testa.cū q̄ videt ,cordare Sco.in.iiij.di.xv.tñ ego credo verissimū dictū Fede. vt p̄z p ,dicta.nisi esset possessio empta ex pecunia vsuraria ꝛ data ,p dote.q; tūc soluto matrimonio teneret filia eā restituere.si pr̄ eius foret postea fact⁹ nō soluendo.p.d.c.cū tu q; factū legitime nō dz retractari.

¶ Quid faciet gener aut filia q; dotē habuerūt 20 aut de reb⁹ i spē datis ,p vsuris.aut cū socer eēt nō soluēdo.R.fm Birar.obdo.q; ille p quē ñ stat gn restituat ercusaf in ,scia.q; vnus fine altero restituere ñ pōt:durāte mr̄imonio. Remediū tñ esset vt si pr̄ hz multa icerta ad restituēdū:ꝛ ē soluēdo ,p certis adeat ep̄m q; ei dictā dotē tanq̄ paupi ,ccedat. si nō sūt bita in spē ,p vsuris.aut cōponat cū creditoribus.

¶ Quid de famulis vsuriox.R.q; aut fuiūt 21 vtiliū:puta laborādo agr̄:edificādo domū:babēdo curā rex:ꝛ hmōi. Et sic si vtilitas pōt cō pēsari cū eo qō accipiūt ,p mercede.sic licite eā accipiūt siue sint vsurarij soluēdo vel ñ.dūmō ñ accipiāt rē habitā in spē,p vsuris:q; talē nūq̄ lz accipe.vt.s.patuit. Si Xo ñ seruiūt vtilit sed pot⁹ inutiliter.sicut q; canes: aut ancipitres custodiunt:ꝛ hmōi.sic si est nō soluendo nullā mercedē possunt accipere.ꝛ si accipiūt teneē restituere. Idem dic de vendentibus res ad gulositatē vel pompā ptinentes.q; nō restituēdi dant cāz efficacē.facit.l.ait ,tor.ff. de his q; in

Universidad de Deusto
Biblioteca

frau.cre.t.l.fi.in prin.ff.de eo p quē fa.erit.

12 ¶ Vtrū ille q̄ mutuat pecuniā vsurario possit recipe ei⁹ restōez.ff.q. aut mutuat sciens ad ludū vel alio mō ad p̄sūmādū inutiliter t sic si ē ñ soluēdo nullo mō pōt recipe ei⁹ restōez.t si recipit teneť restituē. Si Vo ignorabat,pbabil'r q. vellet eā inutiliť p̄sumere.sic fm ¶Petrū de palu.tr.iij.di.xv.t.Asten.t Rod.poterit recipe ei⁹ restōz.multo magis si dedit vt vtiliť eā erpēderet. Idē dic q. debētes hr̄e ab vsurarijs ex p̄cto vl̄ quasi vl̄ ex delicto vel q̄si.q. pōt recipe qđ sibi debeť:lz vsurarius,sit nō soluendo.

13 ¶ Quid de seruientib⁹ vel ministrantib⁹ necessaria ad vitā vsurarij.ff.q. lz q̄ ad fo. cōtentiosū si nō est soluēdo nō possint recipe mercedez vt colligit ex glo.in.c.q. in oibus.de vsuris.tū in p̄scia credo possint recipere.nisi sint tales q ex p̄cepto charitatis teneant facere elemosynā t subuenire.qđ q̄ñ fit hēs.ś.elemosyna.ff.i.

14 ¶ Quō recipientes elemosynas vel viuentes de bonis vsurario⁹ licite possint habes.ś. Rapto⁹.ff.i.t fm illam distinctionē q. quo ad deū vsurarius rapto⁹ comparatur circa bona habita ex vsuris.

15 ¶ Vro⁹ q̄ñ nō pōt dare elemosynas t accipe de rebus viri.vide elemosyna.ff.vij.t.j. Vro⁹ ff.v.cum sequentibus.

Restitutio

scđo.f.cui facienda sit: t q̄ ordie. ¶Pro cuius declaratione quer̄unť plura.

i ¶ Vtrū res rapta vel qualitercūq; accepta iniuste a vero dño sit sp ei restituenda.ff.q. sic regulariť.iij.q.i.reintegranda.de re.spo.q̄si p totū.t ō ho.sicut dignū.ff.eos. Fallit tū hoc in.v. casibus. ¶Primus si iusto bello postea sit p̄inatus ea. Scđus si edicto imperiali siue ecclīastico sit ei interdicta ad tp̄s vel simpliciť. de here.c.excōicamus.el.i.de homi.c.p hūani.li.vi. Et tūc restitutio differeť.si interdictū ē ad tp̄s vel dabiť illi cui est applicanda p tale edictum Tertius si dñs ē pupillus vel furiosus aut minor:q. tūc nō illi sed tutori vel curatori ei⁹ restituet. Quart⁹ q̄ñ dñs mortu⁹ ē q. tūc dz restituere heredib⁹ ,p̄pie dicť. t q sint hēs.ś. heres in p̄n.t.ff.ij.t si dñs i morte oia sua reliquisset paupib⁹ distribuēda tūc paupibus dz dari fm Inn.in.c.qō sicut.de elec. Quint⁹ q̄ñ lenones t hmōi:aligd acceperūt a p̄latis eccl'asticis q. restitui nō ei dz sed eius supiori vel successori vl̄ in vtilitatem ecclesie expendāt.arg.c.si quis in atrio.xvij.q.iiij.t.c.cū vos.de offi.ordi. t.c. de hoc.de simo.t hoc auctoritate iudicis p̄siarij fm Ri.vel fm Jo.t gl. Ray. si eccl'esia satis abundat dabiť paupibus.ar.d.c.si qs in atrio. t hoc idem tz Adonal.ti.restituto.primo.

1 ¶ Vtrū res ablata ab eo q nō erat dñs sed iusto titulo possidebat sit ei restituenda.ff.q. sic. nec vero dño dz restitui sine eius voluntate.l. is cuius.ff.de fur.t.l.si qs p̄ductiōis.C.loca. ēt si sit fur q cā tali titulo alteri dedit.d.l. si quis. Fallit b̄ q̄ñ cā recepisset sub tali titulo in fraudē veri dñi.q. tūc teneret facere q. dñs cā br̄et eidē denūciando rem cante tū sine scādalo alicuius.xxij.q.v.hoc videť.

3 ¶ Vtrū hītes de bonis infidelium ex vsura t hmōi teneant eis restituere.ff.Fz Ado.ti.restitutio.iij.q. sic.nisi eccl'ia hēat bellū p̄ ipsos: q. tūc nō eis:sed paupibus xp̄ianis restitui dñt.

4 ¶ Vtrū acceptū ex turpi cā respectu dantis i casu i q̄ restituere teneť: possit restitui illi q dedit.ff.q. nō.sed dz paupib⁹ erogari.si ille q dedit potuit alienare: q. in pari cā turpitudinis potio:ē p̄ditio possidēt'.l.si ob turpē.ff.poro. ff.de p̄di.ob tur.cau.t.l.ij.C.co.ti.iucto.c. cū tu de vsu.Fallit b̄ in duob⁹ casib⁹. ¶Prim⁹ q̄ñ iuriā alteri⁹ ē datū.q. tūc illi in cuius iniuriā est datū dz restitui.vt p3 in simoniace dato.qđ restituit illi eccl'e in cuius iniuriā est datū.d.c. de ħ. Scōs casus ē q̄ñ turpiter datū t acceptū ipso iure applicat fisco vel p̄inato.q. tunc nō dz dari paupibus:sed illi cui applicat.q. ō alie no nō ē faciēda elemosyna.i.q.i.nō ē putāda si tū excepto isto casu scđo restituisset ei q dedit cēt liberat⁹ ab obligatōe restōiť q. nullo iure b ,phibeť.t pene sūt restrigēde.c.odia.ō re.iu.li.6

5 ¶ Vtr acceptū ex turpi cā respectu solū ipsi⁹ recipiētis:sit dantī restituend. in casu q̄ restituē obligat.puta dedit qs alicui ne faceret tale malū vel vt faceret id ad qđ tenebat.ff.q. sic. vñ iudex q nō vult dare sniam:nisi data sibi pecunia t hmōi ei q dedit dz restituere.l.i.t.ij.ff.de p̄di.ob tur.cāz.t exp̄ciſe in.c.nō sane.xiij.q.v. Fallit hoc in casu.c.cū sit.de iudeis.vbi ea que infidelis lucratus fuit a xp̄ianis occasione offi ci⁹ publici inter ipsos restituere teneť pauperibus fm ,puidentiam ep̄i.

6 ¶ Quid de oblatōe recepta a māifestis vsurarijs.ff.q. lz sint opi.diuerse i.c.q. i oib⁹ de vsu. tu tū dic fm Jo.an. q. aut vsurari⁹ inchoauit restituere: vel est parat⁹.t sic restituet ei vt ipe restituat gb⁹ erro⁹:sit.t sic intelligenda est scđa opi.que est in glo.d.c.q. in oib⁹. Si Vo nō est paratus restituere tūc habebit locū p̄ima opi. in predicta glo.quā sequit Bof.Inno.t Jo. vz q. fiat ep̄o.vt ipse restituat dāmificatis. qđ verū credo q. ep̄us est talis q̄litatis q. ħ faciet aliter ipse qui eā recepit dāmificatis restituet.

7 ¶ Quid si ille cui restō est fienda longe distat.t nō pōt ei mitti sine sūptibus.ff.q. nihilomin⁹ restituenda est ei:nisi sit medicū qd respectu illius cui debeť.q. habundās est.q. tūc fm Ro. posset pauperibus dari ,p aia eius.

8 ¶ Quid si nesciť vbi habuet.ff. q. non tenetur quagari vt eum querat.ar.l.q. nisi fiat.ff.i.ff.de ope.liber.t iō pauperibus dabiť.nisi expectet verisiliť rediturus.

9 ¶ Sed cuius sūptibus mitteť ei q̄ñ sciť vbi'est ff. ¶Pa.in.d.c.cuz tu.de vsu.q. si est male fidei possessor:puta fur:aut vsurarius: aut hmōi. t ipse recessit de loco vbi ea accepit vel erro⁹sit. teneť suis sūptibus eidem mittere. Si Vo ille cuius erant fuit ille qui se transtulit alibi. tunc suis sūptib⁹ emitteret.t sic intelligenda est gl. in.d.c.t sic distinguit ler in re legata.l.cū res.ff. de le.i.qđ limito vex:nisi inueniret aliqs fidus qui ēptis vellet deferre.ar.c.significāte. de pig. nō.tū fm Ber.q. si sūptus excedunt sūmā rei restituēde q. tūc pauperib⁹ est dispensanda.ar. d.c.cū tu.t.c.anteriorū.ij.q.vi. Si aūt nō ē male fidei possessor:sed aliquo iusto titulo b3: tūc credo arbitrio boni viri sit sequendū.cuius sūptibus mittat pensata cā t qualitate absentie. non fuerit in mora.

10 ¶ Vtrū cū plures sunt obligati alteri insolidū t vno soluente totū:alij teneant eidem soluēti glibet ,p pte sua.ff.¶Adonal.ti. Restō.vi.q. sic in foro p̄scie.q. vtiliť egit negociū eox.l. cū pecuniā.t.l.soluēdo.ff.de neg.ge.Fallit hoc in raptoribus:t furibus t hmōi.q. si ille qui habuit rē satisfacit nō teneť alij eidem satisfacere:nisi inquantū de talibus bonis puenit ad eos.

11 ¶ Sed qd fiet q̄ñ qs nescit cui restō ad quā tenet fienda sit:nec eius heredes cognoscit.ff.q. nihilomin⁹ paupertib⁹ vel in pias causas est restitutio faciēda ar.d.c.cū tu.t.c.diuine.lxxxvij di.t.c.ep̄s lxxxviij.di. t.c.p̄cesso.xij.q.ij. t.c.fi. vi.q.iij.c.t. de rap. vñ dicit Tho.Fa fo.q.lxij. q. si ille cui restō dz fieri sit oino ignot⁹ facta diligenti inquisitione de p̄sona eius:vel eius heredibus,dz bō restituere dando elemosynas,p salute ipsius siue sit mortu⁹ siue viuus. Et addo q. inter paupes eligendi,sunt pauperiores. t inter equaliter paupes iustiores q. si t oib⁹

debeť miserior̄dia iusto tū amplius. vt dicit Amb.in li.de officijs.t nō.in.c.nō satiſ.lxxxvi di.t vt dicit ¶Hiero.t nō.in.c.fi.xvi.q.i.in pauperibus nō tā pauptas q̄ religio attendēda ē.

12 ¶ Quid si facta restōne in p̄dictos paupes apparcat dño rei:vel eius heres.ff.q. si talis qui restituit fecit debitā dūigētiā ad ipsū inueniēdū:sic ū teneť amplius:q. bona fides ñ patiť. vt semel exactū exigat.c.bona fides.ō re.iur.li.vi. Secus si nō adhibuit debitā diligentiā. q. sic iterū teneret. q. vt dr̄ in.c. sicut dignū.ff. eos. de hoi.nō cui aliena cū ipsa potuisset eis quox fuerūt restituere:debucrūt paupibus erogari.

13 ¶ Vtrū restō predictox incertox sit necessario facienda paupibus illius loci in q̄ predicta restituenda sūt hita:vel dānū est datū.ff.Jo.t alii qui alij doc.in.d.c.cū tu. tenent q. sic. q. citius pōt puenire forte ad heredes vel ad eos quib⁹ est fienda. Sed Fed.p̄silio.xxiij.do.An.t ¶Pa. tenent q. est de bono p̄silio nō de nēcitate. t ħ tene q. iura simpliciter dicūt.q. erogatio fiat i paupes.vt in.d.c.cū tu.t i.d.c.sicut dignū. nec ob.c.i.de rap.q. ibi sciebat p̄sona cui faciēda erat restō.alis ep̄s nō fuisset motus credicare ex officio suo nisi ad petitionē ptis.c.innotuit. in fi.de elec.t.l.iiij.ff.hoc aūt.ff.de dam.infec.

14 ¶ Sed quero an requirať auctas supioris p tali restōne incertox.ff.Inn. de imu.ec.i.c. q. plerīq. dic q. dz fieri auctē p̄fessoris. Ray. Vo tz q. fiat auctē ep̄i: vel pniarij: vel capellani:in cui⁹ diocesi hita sunt.c.diuine.lxxxvij.di.c.ep̄s lo vltio.lxxxviij.di.p̄cesso.xij.q.ij. Jo.in.c. cū sit.de iudeis.t in.d.c.cū tu.tz q. nēciario reqrit auctas ep̄i. Sed tu tene cū Sco.in.iiij. di.xv. q.ij.q. lz sit bonū hr̄e p̄silio p̄fessoris aut alteri⁹ bone p̄sone.tū magis securū est q. ille q dz restituere ip̄e restituat. Et q. nō requirať alia auctoritas.tz Archi.in.c.ij.de testis.t in.c.nō sane.xiij.q.v.t. Jo.mo.i.c.q̄ēz.ō vsu.li.vi. Jo. de li. ¶Dau.t Bemi.t Jo.cal.sup clc.i.de p̄hi. ¶Pa.in.d.c.cū sit. Et facit ad hoc.d.c.cū tu.t.d. c.sicut dignū.ff.eos in glo.t in.c.tua. de testa. t alia iura que cōiter dicūt q. obligatus ad restōez dz restituere. Nec ob.d.c.cū sit. q. loquiť de iudeo de quo p̄sumit q. nō recte dispēsaret ,pterea ibi dr̄ q. fiat auctoritate ep̄i.t ideo nō extendeť ad casū dissimilis rōnis. Tū verū est fm predictū Archi.q. in.iiij.casibus ep̄s pōt se intromittere de restōne incertox. ¶Primus q̄ñ mortuo illo qui debebat restituere:null⁹ est relictus heres vel executor ad restituendū. Si

Universidad de Deusto
Biblioteca

Xo heres esset relictus: vel executor: tunc solū requireret de ꝓsilio cp̄i auctas. facit. c. de laicis xij. q. j. t. l. nulli. C. de epi. t cle. t in hoc ꝓcordāt Jo. Vin. t Ber. i. d. c. cū sit. in gl. imo ēt cp̄o ꝓhibente dūt t p̄nt restituē. vt in. c. religiosus. in fi. de testa. li. vi. Sēdus casus i quo pōt cp̄s se intromittere est qñ ille q dz restituere nō vult t in iudicio agit̄ ꝯ eū. Tertius est qñ restituens male dispensaret: puta amicis qui nō indigēt t hmōi: q cp̄s posset se intromittere: vt legitie iterū dispensaret: q nō d'factū qō aliter est factū q̄z debuit. ō re. iu. g er timore. nec ēt excusaret si interuenīēte auctē cp̄i male distribueret q cp̄s nō dz se intromittere: nisi q̄ būfiat: propterea ambo ecclesiē incurrerent iracundiā. l. si quis ad declinandā. ad fi. C. de epi. t cle. Quartus casus est qñ talia incerta sunt manifesto ꝝ vsurario ꝝ: q tūc cp̄o dispensare ptinēt vel ei auctē. Et addit Jo. de lig. in. d. c. cū sit. fm Jo. cal. in quodā ꝓsilio suo. t ffem Clarū. t Mgo. q cp̄s excōicare nō pōt de iure sacerdotes qui se intromittūt de dispensatione incertoꝝ. Exq̄ ꝓz q multo minus religiosos exemptos: t q nō est casus suus: nec sibi pōt de iure retinere: nisi in. xiij. casibus predictis. aliter bñ posset sacerdotes excōicare.

15 ¶ Utrū vsurarius sit tutus qñ p̄misso edicto generali: q qui soluit vsuras veniat infra tot dies ꝓ restitutione habenda. quib⁹ dictis elapsis cp̄s fert sniam. q cū nullus apparеat bona sūt incerta. t ipse tā q̄z incerta assignat cp̄o si post terminū predictū appareat aliquis. R. Fede. in suis consiliis tenet q sic. Sed ego distinguo. q aut sunt dispensata pie puta q: partem dedit cp̄o ꝓ mensa sua: t partem sibi retinuit: nō tū vt pauper: sed vt statū teneat. t sic non est tutus: nisi talibus satisfaciat. Et ex predictis collige q si habetur cp̄us talis conditionis qui redditus suos dispenset in pauperes: reseruata sibi solū necessitate. q tāc tales habentes dispensare incerta nō dūt id facere sine eius ꝓsilio t auctoritate. q: ꝓsumendū est q nouit melius pauperes q̄z alios alius. Si Xo talis' est cp̄s qui d paup⁹ nihil curat: sed potius de pompis t statu: aut sublimatione parentū: tunc tali nō sūt danda talia incerta: q: q tali ea daret: nō essz rutus in ꝓscia sed ipe ea dispēset vel videat quō dispensenf.

16 ¶ Quo ordine teneť quis satisfacere q plurib⁹ dz restituere: t ex diuersis causis: t nō valens oībus satisfacere. R. q ꝓmo t necessario dz restituere certa: q: si restitueret icerta ex qua restitutione efficeret nō soluendo ꝓ certis nō satisfeciset. imo potius dānationē sibi acgreret vt pz ex predictis. qō facit ꝯ heredes vsurariorū qui ꝓueniūt cū cp̄o de incertis: vt sepeliat cadauer vsurarij: cū tñ nō sit soluendo creditoribus sup certis. Secō restituendū est habentibus actiones ad rem: puta q: res restituenda est aliena que sp dño restituenda est fm q. s. patuit. Idē ēt si habeat rem que fuit alterius: t ab eo sine iusta causa abdicata: puta ꝓ metū vel aliter. ff. qō mc. cā. l. metū. §. cū aūt. Idē dic de rebus depositis si extant: Et generaliter sp dñi rerū si extant ipe res sunt preponēde oīb⁹ l. veri. §. in bonis. ff. de ꝓuri. cre. q si res extant t fuerant vendite: z sint translate in dñium ementis: tñ ipsi vendēti cuius erant est satisfaciendū de ꝓcio ꝓiusq̄z alijs. l. iulian⁹. §. offerri ff. de ac. emp. t ven. q si nō extarēt: sed alie subrogate fuerunt ex precio illaꝝ non preponenť nisi vt. j. dicam de habentibus actiones ꝓsonales. q: tales res subrogate non sūt ꝓ precio obligate. l. quidā. ff. de in rem ver. vbi est notabilis ter. t rō est q: precium ex illa re redactum nō erat obligatū: ergo nec res que emit ex ipso Idē quoq̄ dic in ꝓmutatione: q: vbi spēs in obligatione est: nō succedit alter⁹ loco alteri⁹ vt. ff. de ver. sig. l. labeo. t. ff. de rei ven. l. mater. Fallit hoc in empto ex spāli pecunia alterius. de quo dic vt. j. solutio. §. ij. Sed tñ i hoc casu nō preponeť habentib⁹ actiones reales. Post predictos habentes actiones ad rem veniunt vxores: ceteris paribus ꝓ dotibus suis q̄ preferunť nō solū pretendentib⁹ ꝓsonalē obligationē: sed ēt habentibus tacitā hypothecaz ēt anteriorē. l. assiduis. C. qui po. in pi. ha. facit. l: vbi. C. de iu. do. t. l. ij. C. de ser. pi. da. Fiscus q̄z sile priuilegiū hz cū vxoribus: t iō ꝓior tpe ꝓferet. l. q̄uis. C. de ꝓuri. fi. Ipsis tñ vxorib⁹ t fisco preferunť anteriores creditores exꝓssaz hypothecas habentes. sed nō posteriores. vt i glo. d. l. assiduis. Sed ego teneo ꝯriū q̄ ad vxores de habentibus exꝓssas hypothecas vt. s. dos. §. ij. Post ꝓdictos veniūt oēs habentes exꝓssas hypothecas t posteriores. t post ipos habentes tacitas hypothecas: t in istis habentib⁹ exꝓssas. q ꝓior est tpe potior est in iure. Aduerte tñ hic q expense facte in funerando prius sunt restituende q̄z satisfaciendū habentibus tacitas vel exꝓssas hypothecas in bonis

ipsi⁹ defuncti. vt est ter. in. l. pe. ff. de reli. t sūp. fu. t in. l. at si go. §. i. c. ti. Post istos veniūt deponētes: si depositū nō extat. l. si hoiez. ff. depo. §. fi. Et idē oic de habētib⁹ pecuniā i illā nego ciationē: vt. j. Solutio. §. ij. nō tñ tali ꝓuilegio gaudēt q sub noie depositi mutuāt ad vsuraz vt pz in. d. l. si hoiez. Tertio restituēdū ē būtib⁹ actiōes ꝓsonales t ini istos. Primo veniunt simplices ꝓuilegiarij. s. habētes ꝓuilegia ꝓsonalia: si realia. q: ꝓuilegiū hypothece: cū sit ad rē ē potior ꝓuilegio ꝓsonali. l. reptū. ff. ō pac. Post hos veniūt oēs cirographarij ꝓ rata: n attēta ꝓioritate ꝯctuū: q: licitū ē debitori pp cumulū creditoꝝ facere deteriorē cām priorū creditoꝝ: nō tñ dñium vel hypothecā seu priuilegiū habētiū. l. i. §. ꝓio. ff. ō sepa. bo. t ista ē rō qre in cirographarijs creditorib⁹ ñ attēdit tps. cū ꝓdictis oībus ꝯcordat Bal. in. l. ꝓ debito. C. de bo. auc. iu. pos. q̄ credo vera: nisi p statutū municipale aliud caueať. vt Janue in mercatoribus fallentib⁹: q: tūc illi stabitur nisi cōtincat iniquitatē exꝓsse.

17 ¶ Quid de herede q dz multos cui dz ex legatis t alios creditores ex alijs causis. R. q si debita sūt ꝯcta p eū cui⁹ē heres t fecit legatarios tūc dz ꝓponere creditores ex ꝯctu vel q̄si: seu maleficio vel q̄si ipsis legatarijs: si oib⁹ ñ pōt satisfacere. Si Xo legata sūt facta p eū cui⁹ē heres t debita ꝓ eū q ē heres t q dz soluere sic prius soluet legata: q: bona defuncti sūt tacita hypothecata. ꝓ legat⁹ t fideicōmissis. l. i. C. cōia dele.

18 ¶ Quis est ꝓponend⁹: an ille cui debeť ex ꝯctu vel quasi. vel ille cui debeť ex maleficio vel q̄si R. quidā dicunt q: ille cui debeť ex ꝯctu vl q̄si sed ego hoc nō credo. cū nullo iure ꝓbeť: t iō restituet fm ordinē predictū.

19 ¶ Quid de simpliciter soluente: nō seruato ordine sup̄ascripto. nunqd in cōscia liberať. R. Rodo. tenet q nō credidisset forte soluēdo oībus: vel nisi ignorasset vnū creditoꝝ forte potiorem alio cū quo concordat Jo. t Aldonal. ti. restitutio. viij. Quod verum credo nisi laboraret tali ignorantia que cum nō excusaret. c. apostolice. de cle. exco. mi.

20 ¶ Utrū restitutio incertoꝝ que pauperibus dz dari vt. s. patuit possit auctoritate cp̄i ꝑuerti in reparationē ecclesie: vel monasterij: seu edificationē. R. Jo. an. in. c. religiosis. de testa. tenet sic dicens fuisse disputatū p excellentissimos doc. q si eccl'ia indiget necessaria augmētatione: puta q: populus nō pōt in ea stare ad officium: nec facultates ecclesie sufficiunt ad eius reparationē. q potest cp̄s ꝓpria auctoritate sine pauperū grani dāno talia incerta ꝑuertere in ei⁹ reparationē. Si Xo facultates ecclesie sufficiūt: vl reparatio nō est necessaria sed voluntaria: vel nimia fames imminet sic nō pōt sed teneť pauperib⁹ dare. c. pastoralis. xcvi. di. t ꝓ ista opi. facit q: bona ecclīastica sic sūt pauperib⁹ obnoria: sic illicite acgsita. vt i. c. auꝝ xij. q. ij. t. c. fi. xvi. q. i. Et tñ cp̄s pōt ꝓ reparatiōe eccl'ie dare ccntesimā vel gnāgesimā. c. bone. xij. q. ij. c. aplice. de dona. g̃ t de illicite acgsitis idē poterit facere. facit ad idē. c. eccc. t. c. statuum⁹. xvi. qi. Sz q nō possit tz Idē. de pu. in tractatu de canonica portiōe cp̄i. c. vij. t dic q ꝓdicta determiatio nō ē bona: q: videť ꝯcasū. cle. q: ptingit. de reli. do. vbi pz q ea q relinquūť ad vsus pauperuz ñ pūt sine auctoritate pape in aliū vsū ꝑuerti. p quā cle. dicit idē Idē. q: executor: testamēti incerta nō poterit distribuere nisi pauperib⁹: quā opi. Idē tri credo verā in legatis factis pauperib⁹: nisi in casu qñ talis ecclesia vel monasteriū reparеť. ex cui⁹ repatiōe populus multū haberet. puocari ad obseruātiā rpiane religionis: q: tūc liceret: Et sic limitarē opi. Jo. an. ꝓdictā. q: in tali casu fit bonū pauperū: eo q: fideles ad cl'ynas abūdāti⁹ p ꝫ inuitāt: alꝫ ñ. ita tñ q ñ imineat numia fames sed in certꝫ restituēdis nō ē vera. sed tene opi. Jo. an. q. d. cle. q: ptingit. nō loquit de talib⁹.

Estitutio iij. s. qñ qs teneť ad eam faciendam pro cuius intelligentia

¶ Querit vtrū quis tenеať statim restituere cū pōt. R. q sic. qō pz p. c. sepe ptingit. de resti. spo. t rō est fm Sco. in. iiij. di. xv. q: ꝓceptū ō restituendo hz videať affirmatiū: tñ cadit sub illo precepto negatiuo. Nō furtū facies. Exo. xx. q̄ precepta negatiua obligant. t ꝓ semp t ad semp. t hoc est qō voluit dicere Tho. Fa sc. q. lxij. s. q: sicut accipe rem alienā est ꝯ iusticiam. ita t detinere eā. t ꝓpterea dicit ter. i. d. c. sepe ptingit. nō multū interest quo ad periculū aīe iniuste detinere: ac inuadere alienū: iō toticns mortaliū peccat quis: quotiēs scit se debere restituere aut satisfacere. primo: t pōt t nō vult vt p predicta patet. nec potest absolui nisi pri⁹ restituat. potens restituere. c. fi res. xiij. q. vi. nisi in casu quando doleret q non restituit q̄z primum potuit: t proponit q̄z primum poterit satisfacere.

Universidad de Deusto
Biblioteca

2 ¶ Quid de illo q cū possit restituere nō vult: sed heredib⁹ vt restituāt iponit: R. q p ℔ nō ē i sa
tu salutis: sed potius dānationis. ⁊ si sic moꝛit
oio dānat. Si tū ob ℔ iponeret heredi satisfa
ctionē. qꝛ melio⁹ p ipsū heredē poterit fieri q̄s p
seipsū ꝓponēs firmiter p seipsum satisfacere
si sic posset: ita erit in statu salutis.

3 ¶ Quid de ꝓstituto in articulo extreme neces
sitatis: an teneatur restituere. R. fz Sco. vbi. s̄
q nō. qꝛ in extrema necessitate oia sūt cōia. l. i.
§. cū i cadē. ff. ad. l. ro. de iac. vñ ista res iure po
li efficit detinētis erūtis in tali articulo nisi ille
cui dz restitui sil'r sit in tali extrema necessitate
qꝛ tūc illi debeꝫ q prius i talē deuenit necessita
tē. ⁊ si eo tpe deuenerūt dño est restituēda. qꝛ
duob⁹ ꝓcurrēt⁹ ꝑualet qđ est potius. ar. l. q̄rit
ff. de sta. ho. Et subdit Sco. q si talis detentoꝛ
cā rē nō occupauit añ talē necessitatē: lz veni
at ad pinguioꝛē fortunā nō tenet restituere. se
cus si preoccupasset ante talē necessitatē.

4 ¶ Vtrū debitoꝛ q nō ē i articulo extreme necess
sitatis: sed tñ nō pōt restituere sine suo magno
dāno tpali: puta destructōe artis ex qua viuit
ipse ⁊ familia sua. qꝛ oporteret vendere instrā:
vel libꝛos vel capitale: et qb⁹ victū lucraf. sil'r
statim teneaꝫ restituere. R. fz Sco. vbi. s̄. q si
ille cui debet ē abundās ita q̄ cōpetenter pōt
trāsire sine eo qđ sibi debet: tūc nō tenet statī
restituere: sed dz petere lniam differēdi restōez
p se vel p interpositā ꝑsonā si fieri pōt sine pi
culo: quā si dat pōt differre fz q̄ pueneꝛūt. Si
Vo nō vult dare tūc sm Jo. d̄ neapo. in quol.
ir. q. rxij. et differre pōt ānuatim aligd restituē
do. put melio⁹ poterit. p cuius dicto facit in ar.
c. sicut bi. iñ ver. iuadere. cū gl. rlvij. di. r. c. fi qs
de fur. vbi pz q magna necessitatas ēt fi nō sit
extrema excusat a restōne. dz tñ sibi cauere a su
ꝑfluis. qꝛ nō pōt viuere cū honoꝛe ⁊ cū decētia
statꝰ qs de alieno. sm R. i. iiij. di. xv. arti. v.
q. iiij. ⁊ si ipse in vita nō poterit satisfacere iu
beat heredib⁹ vt ipi cōpleāt. Si Vo ille cui de
beꝫ ita eget sic ⁊ ipse: tūc statiz tenet restituere
qꝛ nō licet: cū incōmodo alieno meū cōmoduz
facere de alieno. qꝛ prima charitas incipit a se
ipo. c. nō satis. lxxxvi. di. nisi ille cui debeꝫ libe
rali ꝓcederet licentiā differendi.

5 ¶ Vtrū restō sit differēda q̄n nō pōt fieri sine
dāno aie alicui⁹ aut coꝛporis aut fame. R. q̄ sic
donec cessent ꝑdicta pericula. qꝛ ordine charitat
aia ⁊ coꝛpus ⁊ fama dñt ꝓponi reb⁹ tpalibus.
facit. c. officij. de pe. ⁊ re. nisi ille cui faciēda est
restitutio esset in extrema necessitate. qꝛ tūc sa
lus coꝛporis illius est preponenda in re sua sa
luti coꝛporali alterius ⁊ fame. nō aūt aie. Vis
oib⁹ cōcoꝛdāt Sco. ⁊ R. i. iiij. di. xv. ⁊ Hen.
de ganda. in. vi. quolibeto. q. xriiij. ⁊ Jo. de ne
apo. vbi. s̄.

6 ¶ Vtrū ille a q̄ res pōt aduocari petita restōe
in integrū iure ſpālt vel generali teneaꝫ cā re
stituere in foꝛo aie ante q̄s iploꝛet. R. fm Inn.
in. c. qꝛ pleriqꝫ. de imu. ec. q si ℣ct⁹ tenuit iniꝛo
iure nō tenet: nisi is q pōt petere restōez fuerit
lesus malicia ℣hentis. Addo ēt vel nisi impedi
ret petere aliq̄ iusto timoꝛe: puta qꝛ dubitat nō
posse obtinere i iudicio ꝓpter fauoꝛē talis de
bentis ⁊ hmōi. qꝛ sic ēt si nō aduocaꝫ tenet in
ꝑscia. qđ no. Si Vo ℣ctus nō tz: sed est nullus
ipso iure: puta qꝛ res ecclesie est vēdita sine de
bita solēnitate ⁊ hmōi. sic tenet: lz si petaf. Qđ
limitat do. Anto. in. d. c. qꝛ pleriqꝫ. q̄ ad ꝑsciam
verū nisi ℣ctus teneret q̄ ad metas iuris natu
ralis. puta qꝛ fuit legitia cā alienādi rē eccliaſ
ticā ⁊ debitū ꝓciū ēsolutū: lz defuerit solēnitaſ
nihilomin⁹ in foꝛo aie nō tenet. qꝛ solēnitates
sunt adinuente ꝓpter deceptiones vitandas.
⁊ iō vbi cessant cessabit in foꝛo aie ipa lex. facit
qđ dixi. s̄. Electio. §. vltimo.

Restitutio vltio quō tollit⁹ obligatio. R. dicen
do q quo ad foꝛ contentiosū remittit
absolutiōe solutiōe rei interitu ⁊ cessione. Sed
hic solū dicā quō remittit q̄ ad ꝑsciam. ⁊ ꝓmo
p absolutionē. ⁊ ℔ p qōnes melius cognosces.

¶ Vtrū absqꝫ reali restōne ex sola absolutiōe
creditoꝛis vel relaxatione absoluat⁹ qs ab obli
gatiōe restitutōis. R. q̄ lz Birar. de se. ⁊ Dy. i
regula petñ. de re. iu. li. vi. videaꝫ tenere q nō
sed q̄ necessaria sit rei restō vel ꝓciū si nō ceꝛtat
tñ tu tene cū Egidio oꝛ. heremitarū. ⁊ Jo. an. i
d. regula petñ. Lap. de castiliōc. ⁊ multis aliis
q valet. ⁊ libere est absolut⁹. si tñ dicta relaxatō
liberalit fuit facta ēt si debitoꝛ ñ habuerit de
bitā dispōem ad soluendu: qꝛ in translatione
dñij rerū: seu circa ipsas res attendit pl⁹ volū
tas dñi eaꝝ q̄s alterius Insti. de fur. § placuit
⁊. l. inter oēs. §. pc. ff. de fur. ⁊ pz p ca q̄. s̄. dixi.
Restō primo. in pn. Et fm Egidiū ꝑdictū in
quol. lz talis debitoꝛ male dispositꝰ ad restituē
dū indigeat pnia de tali mala dispōne: alr nō
absolueꝫ a deo. tñ penitēdo ō tali mala dispōe
nō teneꝫ amplius restituere. Aduerte hic qꝛ sūt
casus in gb⁹ relaxatio creditoris ñ absolui ab

obligatōe restōis. Primus est in cle. nolentes
de here. de quo. s̄. excōicatio. vij. casu. xlij. Se
cundus casus est in. c. Felicis. de censi. li. vi. de
quo habe. §. Visitationē. §. iij. Tertius casus
est. s̄. Jude. §. viij.

2 ¶ Quid si talis absolutio seu remissio sit facta
nō liberaliter: sed p metū seu despationē: puta
ne eius indignationē incurreret: vel qꝛ oino ni
hil bñe posse se credebat vl' parū: aut cū fraude
fuit obtenta: puta dicendo q̄ nihil poterat sol
uere vel parū: cū tñ totū posset: vl' plus q̄s dire
rit. R. q nō valet. nec talis est liberatus ab obli
gatiōe restōis. Vo. tñ in sūma. ti. de vsu. tz q si
aliq̄ honesta ꝑsona tractat cū aliq̄ dicens si ex
corde residuū voluerit remittere faciaz q talis
restituet tibi tantū. ⁊ ille remittit q talis debi
toꝛ est liberat⁹. Qđ credo verū q̄n talis ꝑsona
honeste hoc tractat: puta intendēdo gerere ne
gociū amboꝝ vtilit. ⁊ q̄ ad obligationē restōis
sed nō q̄ ad petñ male dispositōnis. de quo tñ
sufficit peniteat sine alia restitutione.

3 ¶ Sed nūqd glibet cui debeꝫ pōt hāc absolu
tionē facere. R. q nō. lz solū illi q liberā de suis
rebus habēt administrationē: ⁊ qui pñt dona
re: ⁊ qui sint vide Donatio primo.

4 ¶ Vtrū cōciliū vniuersale vel ciuitat⁹ ⁊ hmōi
possit remittere qđ debeꝫ singulari ꝑsone ℣ ci⁹
voluntatē. R. fm Inno. in. c. in nra. de iniur. q
sic. si debeꝫ iure ciuili tñ. Sec⁹ si debeꝫ iure na
turali. qꝛ nō pōt. Qđ limita sine cā. qꝛ cū cā ēt
pōt. vt no. idē Inno. in. c. q in eccliaꝝ. de cōsti.
⁊ glo. in. l. fi. C. si ℣ ius vel vti. pu. vbi tz q̄ pu
blica vtilitas sit licita cā vt tollaꝫ qđ alteri de
beꝫ: ēt de iure naturali. qđ est notādū singl'r qꝛ
facit ad cognoscendū q̄n papa pōt dispensare
sup certis. ⁊ q̄n dñi vl' cōitates q habuerūt bel
lū inter se pñt cōponere sup dānis datis. de q̄
vide. s̄. Bellū. §. xiij.

5 ¶ Vtrū cū qs nō vult restituere: qꝛ nō pōt nisi
cū magno suo incōmōꝛ: ⁊ ille cui teneꝫ nō vult
dare dilationē vel remissiōnē aliquā possit ab
solui a suo ꝓfessore. R. fm Direct. ti. restitutio.
q ēt si nō imineat ꝑiculū vite restituere debēti
vel aliud graue incōmodū pōt ꝓfessoꝛ ꝑsciam
suā formareꝫ eo q intendat negociū vtiliter
gerere creditoris. eo qꝛ videt q nō ita cito vel
ita cōmode vel nūq̄s posset rem suā recupare.
⁊ sic dare absolutionē peccatoꝛi pōt. dūmō ꝑ
mittat bona fide satisfacere certo die: vel aliaz
cautionē faciat. nō tñ turamentū exigat: vt ita
creditoꝛ habeat suū: ⁊ peccatoꝛ nō recedat a cō
fessoꝛe despatus. p q̄ facit. l. soluēdo. ff. de neg.
gc. ⁊. l. ait pretoꝛ. §. i. ff. de mino. Et cū hoc ꝓcoꝛ.
Vo. in sūma. Qđ bñ notent ꝓfessores: q nō so
lū vtilit nō gerūt negociū creditoꝝ: sed potius
dānose absoluendo illos q restituerēt si absoꝛ
lutionē negarent. qꝛ tenent ipsi de oi dāno da
to creditoꝛibus.

6 ¶ Vtrū ep̄s vel ꝓprius ꝓfessoꝛ possit dare licē
tiā differēdi restōez incertoꝝ. R. do. Anto. in
c. cū tu. de vsu. tz q̄ ꝓfessoꝛ nō pōt: nisi habeat
auctoritatē ab ep̄o. Alij aūt tenēt q̄ ēt ꝓprius
confessoꝛ. Sed ego dico q ⁊ ep̄s ⁊ ꝓprius ꝓfes
soꝛ pōt q̄n ex rōnabili cā ℔ facit: ita tñ q p hoc
nō ledaꝫ paupes. sicut faciunt q talia incerta
concedūt ad pompā ⁊ ad statū illoꝝ qui dñt re
stituere: ⁊ ad dānationē tā concedentiū q̄s qui
bus concedit.

7 ¶ Vtrū dñs q si totū venderet qđ bz nō posset
restituere quicqd ipse vel sui predecessoꝛes in
debite a subditis rapuerūt bēat aliquē modū
liberationis. R. fm Ho. ti restituio. iiij. q sic
vz vt remittat hoibus suis in recōpensationē
aliquā seruitutē ad quā teneꝫ ei in ꝑpetuū. vl
dere eis aliquā certā ꝛmunitatē: vel faciat aliqđ
hospitale: vel aliā elemosynā d ꝑsensu ⁊ volū
tate dāna passoꝝ vel eoꝝ successoꝝ: ⁊ cū ℔ cō
coꝛdat Directo. ti. de restit.

8 ¶ Vtrū heredes gb⁹ relictū est q soluāt mille
libras ꝓ incertis habitis ex vsuris cū tñ non
apparcat de dictis vsuris nisi p ꝓfessionē te
statoris liberenꝫ p ꝑscriptoz. rxx ānoꝝ a dicta
restōe. R. Lau. post Fede. q̄ sic. si bona fide sp
sic possederūt: nec p eām amplius poterūt mo
lestari. Rō qꝛ cū actio q̄ cōpetit ex testō: vel cō
ditio q̄ cōpetit ep̄o p. l. nulli. C. de. epi. ⁊ cle. sit
ꝑsonalis. ⁊ spatio. xxx. annoꝝ claudaf. C. de p
scrip. xxx. vel. xl. annoꝝ. L p ꝓns. Jō heredes bo
ne fidei nō poterūt molestari. Nec ob. q̄ actio
nes q̄ cōpetūt ep̄is durēt. xl. annis. q: boc intel
ligūt de actionib⁹ cōpetentib⁹ ep̄atui vel eccle
collegiate: sed hic nō cōpetit vt ep̄o: sed vt ico
nomo ⁊ administratoꝛi pauperū. Quo Vo ad
eos quib⁹ bona sunt alienata vel relicta: si spa
tio. x. annoꝝ possederūt indubitanter sunt libe
rati ab obligatione restōis qꝛ actio ꝑsonalis ñ
cōpetit ℣ successoꝛē singularē. l. i. §. heres. ff. ad
treb. Secus si talis heres vel vniuersalis aut
singularis fuisset male fidei possessoꝛ: vel si alr
apparcat de vsura p factū. qꝛ sic nō esset libera
tus. vide ēt qđ dixi. s̄. Prescriptio. §. xlij.

9 ¶ Quō ēt p prescriptionē aut vsucapionē qs

liberatur ab obligatione restitutionis. vide. s. ¶Prescriptio. §. rlij.

10 ¶Utrū p cessionē bonoꝝ tollat obligatio restitutionis. vide. s. Cedere bonis.

Elusicitatus quō restituit i integrū. vide s. Addoris. §. uij.

Euclare Utrū gs teneat̄ pla to qō scit regis⁹ ab eo p ercōicationē: aut alio p̄cepto. viō s. Cōfessio delicti. t denūciatio: t ingsitio. Itē de sigillo p̄fessionis t secreti. vide. s. Cōfessio vltimo. §. iij. an teneat̄ vxor revelare marito adulteriū. vide. s. Juramentū. iiij. in prin.

Eucrentia differt ab honore eo q; reuerentia est p̄ncipiū motiuū honoris inquātū. s. gs ex reuerentia quā hz ad aliquē ipsū honorat. Itē respectu finis inquantū. s. gs honorat: vt ab alijs in reuerentia habeat.

¶In quib⁹ ꝓsistit reuerentia. Rī. q. in. vi. ¶Primo in dilectionis affectu. xcv. di. Esto subiect⁹ ij. q. v. hz. Scdo in obtatiōis obia. xciij. di. §. i. t. c. se. ij. q. vij. sacerdotes. vij. q. i. c. q. t ō ma. t obc. si gs. Tertio comitando t subsequēdo. xcv. di. nō oportet. Quarto intemeraric nō reꝓhendendo vel iudicando. xxi. di. nolite. Quinto defect⁹ coꝝ nō revelando: sed cooperiendo. xcvi. di. in scripturis. Sexto honorē debitū q ꝓsistit i gbuscūqz signis exteriorib⁹ exhibēdo.

Igor est iuris excessus q̄ q̄nqz statuit̄ ad terrorē aliorū vt in. c. ij. de torne. t in. l. aut facta. in fi. ff. de pe. ij. q. iij. si gs cp̄m. Q̄nqz tñ sumit̄ p ordine iuris s̄m regulas ipsius scriptas. vt in c. sup lr̄is. de rescrip. Q̄nqz p sublimitate. vt no. in. c. vt ꝓstituerē. l. di. t differt ab eqtate q̄ est ordinata iusticia tpata dulcedine misericor die. vt no. in. c. fi. de transac. facit. c. disciplina. xlv. di. Jus Xo est mediū inter eqtatē t rigorē. t accipit̄ p cōi occasione q̄ sit hz cōes regulas iuris. h ¶Da. in. c. in lr̄is. de restit. spo. t in. c. urgantium. de sen. t re iudi. Q̄ aūt rigor aut equitas sit seruanda. dic. vt in. d. c. fi. de trāsac. t in l. placuit. C. de iudi. qz parū ad nos ptinet.

Jsus vtrū sit petn̄. R. q. aliqn̄ p uenit ex serenitate consciē t p̄gustatōe suauitat̄ diuine. t iste ptinet ad fructū spūs qui est gaudiū. aliqn̄ ex mā suetudine nature. t sic attestat̄ bonitatē nature. aliqn̄ ex inordinatiōe ineptę letitie. de q̄ dr Ecclesiasti. vij. Melior ē ira risu. t sic isto mō solū est petn̄. hec Aler. in 3a 3e.

Jra videt̄ quoddā p̄ria atū bellux qō agit iter ꝓsonas p̄uiatas nō er aliq̄ publica auct̄e: hz magis ex i ordinata volūtate. t sp est petn̄ mortale in inuadēte. Jn defendēte Xo se aliqn̄ est sine petō vt qn̄ solo aio defendendi cū moderamine inculpate tutele fit. de q̄. s. defensio p totū. aliqn̄ fit cū petō venali. s. cū nō multū excedit modē ramen. aut qn̄ est leuis motus ai ad vindictā. aliqn̄ Xo cū mortali. s. cū aio effrenato isurgit in impugnantē ad occidendū vl̄ graviter ledē dum eū. t de ista intelligit illud ad Gal. v. t ē filia ire. vt dicit Bre. xxi. moza. concor. Tho. 3a 3e. q. xli.

¶Quid si ticius t sempronius percussissent se adinuicē: t ꝓtumeliā direrint. nūqd ista paria delicta tollant̄ mutua cōpensatione. vt dr̄ in c. intellexim⁹. t. c. fi. de adul. R. q. ñ s̄m ¶Da. in c. i. de iniur. t in. d. c. fi. etiā si nō agat̄ ciuiliter qz nō sunt circa idē factū: eo q; factū tuū nō ē meū. vt probat̄ in. l. apud celsū. §. Marcellus. ff. de doli exceꝑ. t ideo quilibet poterit agere ō iniuria sua t dāno. nec poterit repelli ab agēdo ꝓpter iniuriā factaz. vt dicit Jnno. multo minus tollunt̄ si agat̄ criminaliter ad penam legalem. qz cuiuslibet delictū punit̄ pena condigna. l. ij. §. ij. ff. de adul. Et dicta regula: paria delicta. intelligit̄, vera: solū qn̄ delictū est circa idem cōmissū: vtputa circa idem matrimoniū t agitur ciuiliter.

¶Sed nunquid peutiens ex iusto calore iracū die teneat̄. R. Spe. ti. de accu. §. i. tenet q; nō. qz calor iracūdie vitio caret calūnie. ff. ad turpil. l. i. §. queri posset. Sed ꝓrium credo: qz iniuriā ꝓpriam nō licet vlcisci. C. q̄n licet sine iudi. per totū. ar. per locū a spāli. in. l. si ex plagijs. §. tabernarius. ff. ad. l. acquil. facit. c. i. de iniur. t. l. fi. ff. de sicca. Mitius tñ agit̄ cū eo. qz difficile est iustū temperare dolorē. l. si adulteriū. §. imperatores. ff. de adul. t sic tenet in ¶scia q; tenet t qō dicit Spe. haberet locū in aiali irrōnali ꝓuocato si occideret. qz sic nō teneret̄ dñs. de quo in. l. i. §. cū arietes. ff. si qua. pau. fe. di.

Ogationum dies sunt dies tres imediate precedentes festū ascensionis dñi: in quibus iciunandū est t feriandū. Serui t ancille dñt esse liberi ab ope seruili: t quadragesimali cibo vti dñt hoies. vt habet̄ in. c.

pnunciandū. t in. c. rogationes. de cōse. di. iij. quibus abrogandū est quo ad iciuniū t festandū tmale. attamen excusant̄ ꝫ facientes a petō sed nō a pena. qz credendū est: q; mltra bona in fructib⁹ p̄starent nobis a deo si illo tpe quo incipiūt coꝝ maiora pericula hoies p iciuniū t sanctificationē in letanijs cōuenirent ad pcendam eius largitatem.

Acerdos nomen est t'cōpositū er greco t latino q̄si sacrū dans. xxi. di. cleros. Eiꝰ officiū est sacrm corporis t sanguinis dñi conficere: ofones dicere: t benedicere dons dei. vt dr̄ in. c. perlectis. xxv. di.

1 Utrū appellatione sacerdotis veniat solū presbyter. R. q; i materia fauorabili noie sacerdotis venit p̄sbyter diaconus t subdiaconus. facit ter. in. c. i. xv. q. v. secus in materia odiosa qz solū venit p̄sbyt̄. facit. c. si quis q̄. de coha. cle. t mu. t ibi ¶Da. hoc nōt.

1 ¶Sacerdos procbialis dz visitare infirmos sepe. c. i. de ce. mis. Itē dz stare iciunus vsqz ad horā cōgruā celebrandi: t si celebrat nō dz sumere purificationē, ꝓpter necessitatē: nisi hēat aliū p quē possit supplere. vt no. ¶Da. in. d. c. i.

3 Utrū possit ministrare sacra pegrinus t hospitibus ꝓfluentibus ad ecclesiā suā. R. ¶Da. i d. c. i. q; sic. vñ morientes ibi sine electiōe sepulture sepeliunt̄ ibidem. aut si alibi elegerūt debetur eis quarta portio.

4 ¶Utrū sacerdos volens suscipere eucharistie sacrm: puta qz infirm⁹ vl̄ alis impeditus a celebratione debeat hre oratorium siue stolā. R. q; sic t ita circa collum t super utrūqz humerū q; signū crucis preparet in suo pectore. sic etiaz qñ vult celebrare. vt i. c. ecclesiastica. xxiij. di. ter. aperte clamat.

5 ¶Sed nunqd cū facit officiū diaconatus vtet̄ stola: sicut cū celebrat. R. q; nō. ar. c. precipim⁹ t qō ibi no. xciij. di. sed vtet̄ sicut diaconus vti dz. s. q; habeat stolā sup humerū sinistrū taliter q; veniat ante t retro sub brachio dextro: t humerū dextrū cū eius brachio sit liberū ad ministeriū sacerdotale. xxv. di. vnū oratoriū. glo. tñ in d. ecclesiastica. dicit q; potius est sequenda cōsuetudo. p. c. scit facta. xij. di. t istud tene. Sed si consuetudo nō appareat dic q; nō vtet̄ nisi vt diaconus: qz tādiu qs hz priuilegium q̄diu locū tenet primlegiati. l. vl. C. de testa. mili. t. c. generaliter. xvi. q. i. t. d. c. precipimus.

6 ¶Utrū in petō mortali possit exequi officiuz suū. R. q; nō sine peccato mortali. xv. q. vlti. c. vltimo. t. lxviij. di. c. i.

Acramentum est s̄m Hugo. de setō victore. li. vi. de sacrīs parte. ir. c. i). Materiale elementū extrinsecus oculis suppositū ex institutiōe figurans ex silitudine repesentans: t ex sanctificatione aliquā grāz inuisibilē conferens. t elementū sumit̄ hic ꝓ qua cūqz re sensibili: sīē oculus ꝓ oi sensu. Similitudo Xo ꝓ representatione s̄m quandā ꝓportionabilitatē. s. vt sicut se hz aqua ad lauandū sordes corporales: sic grā ad spūales. s. cōpetit hec diffinitio sacramentis nouc legis: in quibus sunt tria. s. naturalis silitudo ex q̄ hñt aptitudinē representandi, actualis institutio occulta vel expressa ex qua hñt determinatā ordinationē respectu huius significati t spūalis significatio ex qua habent virtutem efficiendi illud significatum.

¶In quo cōsistūt sacra. R. magr̄ s̄nia x in. iiij di. i. q; in duobus. s. in verbis t in rebus. ita q; sub verbis cōprehendat intentio ꝓferentis: t sub rebus factū seu facta.

¶Que sunt necessaria in omī sacro. R. q; iiij. ¶Primū elementū siue debita materia. Scōm forma verborum. Tertiū minister debit⁹. Quartū intentio ministrantis. t de istis habes. s. Baptismus. t in alijs locis suis.

¶Sacrm tñ dr̄ puta in baptismo ablutio sub fouma verborum. i. cucharistia ipsa hostia consecrata: t hmōi res sacri in baptismo t alijs in quibus imprimitur est characi. In qbus Xo non imprimit̄ est quidā ornatus aie. Jn sacro aūt corpis xpi est ipsū corpus xpi vere sub illa specie contentū. t est corpus mysticū. s. sancta ecclesia: quc tñ in ipso non continet̄ sed signat̄ Est etiā quoddā qō est res t nō sacrm. t istud est gra gratū faciens: siue effectus sacroꝝ.

¶Quot sunt sacra noue legis. R. q. vij. s. baptismus: confirmatio: cucharistia: pnia: extrema vnctio: ordo: t mrimoniū. Jn quib⁹ aūt imprimat̄ character. vide. s. Character.

¶Utrū aq̄ bndicta fit sacrm. R. Ri. in. iiij. di. i. q; nō. qz p eiꝰ aspersionē remittunt̄ petā per modū meriti inquantū. s. excitat motū charitatis: seu feruoris voluntatis p̄quē fit remissio: nō aūt tanq̄z p vim sacri.

¶Quot sunt sacra necessitatis. R. v. s. baptismus: confirmatio: pnia post petn̄ mortale cōmissū: cucharistia: t extrema vnctio. vt no. i. q. i. §.

Universidad de Deusto
Biblioteca

sed nō dū. ꝛ in. c. veniens. de transac. in glo. q̄ iō dicunt necessaria: q̄ sine ipsis nō pōt qs saluari nisi ex ptēptu omittāt ꝛ haberi pñt. De pmo hēs de pse. di. iiij. ℌ. i. De scō ibidē in. c. nulli ministro. ꝛ di. v. c. vt iciunij. De tertio de pe. di. q̄si p totū. De q̄rto de pse. di. ij. ois hō. De quinto. xxvi. q. vij. ab infirmis. Sexta duo. s. matrimoniū ꝛ ordo dicūt sacra volūtaria. q̄ sine ipsis pōt hō saluari si ea nō vult.

7 ¶ Quō sunt danda. ℟. q̄ eo mō quo dr̄ in suis locis cū q̄libet habeat suū modū. In vno tñ oia pueniunt: q̄ in signo crucis oia sacra sunt danda. ar. xxvi. q. vij. non obseruetis.

8 ¶ A quo sunt suscipienda. ℟. q̄ baptismus pōt suscipi in necessitate ab oibus. vt. s. Baptis. v. Alio aūt excepto matrimonio nō: nisi a sacerdotibus. ꝛ de hoc dic vt in suis locis.

9 ¶ Vtrū possint recipi ab eo qui est i pctō mortali. ℟. vt. s. Clericus. viij. ℌ.

10 ¶ Quibus debēt dari. ℟. q̄ diuersi diuersimode sm q̄ sacra sūt. de q̄ vide in locis suis. Vnū tñ notandū est q̄ nullus existens in pctō mortali pōt aliq̄ sacrm suscipe gn peccet mortaliter. xl. di. multi. xxiij. di. illud. xi. q. iij. audi. sicut nec aliquis minister pōt ea ministrare in pctō mortali gn peccet mortaliter: nisi sm alios illa administraret vt laicus in necessitate: puta q̄ baptizat: q̄ habeo valde dubiū.

11 ¶ Que sacra pñt iterari. ℟. oia illa in quibus ſ imprimitur character. xxxij. q. vij. licite. ꝛ. i. q. i. q̄ quidam.

12 ¶ Quid cū dubitat an qs receperit aliq̄ sacrm puta baptismū ꝛ hmōi. ℟. q̄ si dubiū est ꝓbabile: vel verisimilis resultat ꝓiectura reiterandus est sm q̄ dicit. s. Baptismus. vij. ℌ. ix. q̄ non dr̄ iteratū q̄ nescit factū. de pse. di. iiij. ℌ nulla ꝛ de presby. nō bap. c. veniens.

Vtrū sacra vel sacralia: sicut est oleū sctm: aq̄ baptismalis: ꝛ hmōi possint recipi ꝓ sanitate acquirenda. vel ex alio fine q̄ eo ꝓpter quem sunt instituta. ℟. q̄ non fine pctō mortali: si talis sit finis principalis. q̄ vti sacris ad aliū finem q̄ ad eum ꝓ quo ordinata sunt est ipsis abuti. Excipit tñ ſ de. ō palu. in. iiij. sacrm matrimonij q̄ō sm eū qs cōtrahendo ex alio fine puta: ꝓpter diuitias ꝛ hmōi. nō peccat mortaliter. vt habes. s. Matrimoniū. ij. ℌ. xxv. secus si vteretur quis talibus sacris principaliter ex fine suo. ꝛ secundario ꝓpter sanitatem acquirendā: sicut fecit Constantinus Imperator. q̄ sic non peccaret.

Acrilegium est sacre rei violatio vel vsurpatio. ꝛ accipit hic violatio ꝓ qua cunq̄ irreuerētia aut dehonoratione. ꝛ dr̄ ꝙ Inno. q̄si sacrilediū. vel sm Lau. q̄si sacre legis lesio. ꝛ de ℌ hēs glo. xvij. q. iij. in. c. sacrilegiū.

¶ Quot modis cōmittit sacrilegiū. ℟. q̄ tribus modis. ſ Primo rōne ꝑsonę. sicut cū quis ledit ꝑsonam ecclesiasticā. xvij. q. iij. quisqs. Secōo rōne loci: sicut cū violat immunitas ecclesie vel cimiterij. vt ibidē. c. si quis. el. i. cū multis. c. se. Tertio rōne rei. ꝛ istud fit tripliciter. s. auferendo sacrū de sacro. i. loco. vel nō sacrū de sacro vel sacrum de nō sacro. vt no. in. d. glo. ꝛ hic loquor de sacrilegio ꝓprie. nam large cōmittit multis modis. vt no. in. d. glo. ꝛ ibi vide. quia nihil ad nos

¶ Aduerte ét q̄ oē pctm̄ q̄ō cōmittit ꝑsona ecclesiastica materialiter ꝛ q̄si p accidens dr̄ sacrilegiū. Vñ dicit Hiero. q̄ nuge in ore sacerdotis sunt sacrilegiū vel blasphemia. sed formaliter ꝛ ꝓprie sacrilegiū est illud pctm̄ q̄ō ꝑsona sacra agit cōtra eius sanctitatē directe. vt si virgo deo sacra fornicet ꝛ hmōi. Large ét sacrilegium est cū rem ecclesie quis indebite vsurpat xvij. q. iiij. ℌ. qui aūt.

¶ Que pena sacrilego ꝓportabes in. l. si quis in ℌ C. de epi. ꝛ cle. ꝛ. xvij. q. iiij. ꝓ totū. ꝛ ibi vide q̄ nihil ad nos: sed ad fori ꝓtentiosi solū. Sed q̄ ad ꝑsciam est excōicatio de qua vide. s. Excōicatio. v. casu. i. ꝛ. vi. ꝛ. ix. ꝛ. xiij. ꝛ. xxviij. ꝛ Excōicatio. vij. in multis casibus.

Acrista siue custos ecclesie dr̄ pulsare campanas ad horas iubente archi. Itez custodire palas: seu linteamina altaris ꝛ oia vtensilia ecclesie. Item lampades curare ne supra modū lucendo oleū depereat: aut minus lucēdo obscurior sit ecclesia. Item ꝓuidere de incenso: luminaribus: pane ꝛ vino ꝓ celebrando. Item oblationes ꝛ decimas sm iussū archidiaconi inf fratres diuidere. Hec notant in. c. plectis q̄si in fi. xxv. di. ꝛ de officio. custo. ꝓ totū.

¶ Quis debet deputari sacrista. ℟. q̄ aliquis de sanctionibus ecclesie. vt in capi. ij. de officio custo.

¶ Ex qua culpa tenetur si quid pereat. vide. s. Custos.

Agittari⁹ dr̄ qui artem balistariā exercet ꝛ vtrū liceat. vide. s. Ars.

Alarium an debeat famulo infirmanti: aut similibus vide. s. Famulia. ℌ. ij.

Anctus qs debeat hr̄i. vide. s. canoniçatio ꝛ religc.

Arracenus dr̄ q̄ deos deasq̄ colit: imo demones: nec nouū aut vetus testm̄ recipit. hoc templa precipiunt claudi sub pena mortis ꝛ amissione bonorū. C. de paga. ꝛ sarra. ꝛ templis co. l. i. ꝛ. i. ꝛ quasi p oia quo ad. ꝓhibitiōes indeis cōpant. C. co. l. vt ꝓphanos. ꝛ ē de iude. ꝛ sarra. q̄si p totū. Et iō vide. s. Judeus q̄ ꝓhibet xp̄ianis erga ipsos. excipit tñ casus. q̄ cū sarracenis xp̄ianus comedere nec bibere ꝓhibet. xi. q. iij. ad mēsā: sed bñ cū iudeis xxviij. q. i. oēs. q̄ magis sūt nobis puersi iudei ꝛ in cibis nos contēnunt. tñ Lau. ꝛ Jo. ꝛ multi sequaces tenēt q̄ cū sarracenis ēt si licet comedere q̄ ēt ipsi in multis iudaizant. Q̄ō verum credo q̄si in cibis talia obseruant: alias nō. Item q̄ indeis ꝑmittit corꝑ synagoga. sed sarracenis nullo mō ꝑmittit inter xp̄ianos publicā inuocationē facere machometi: neq̄ peregrinatio ad aliquē suorū: sic ad sctm̄. Et gen̄aliq̄ corꝑ dñs xp̄ianꝰ ꝙ ꝑmittit peccat mortaliter q̄ facit ꝓ ꝑceptū. Cle. vnice. ō iudeis. Itē q̄ cū iudeis pñt xp̄iani hr̄e cōmerciū. ſz cū ifidelibus seu sarracenis ecclt hodie ꝓhibitio sub pena excōicationis papalis quā incurrūt ipso facto q̄ tpe guerre cū eis hūt cōmerciū. vel q̄ deferunt eis ꝓhibita. ō quo vide. s. Excōicatio. v. casu. xxi.

¶ Vtr̄ xp̄iani possint furari quos detinent in corꝑ seruitio. ℟. q̄ sic. q̄ nullo mō licite possūt tenere eos.

Atisfactio dr̄ dupl'r. vno mō reconciliatio. ꝛ sic q̄ oēs ptes pnie ordinant ad recōciliationē q̄libet eaꝝ satisfactio dici pōt. Alio mō dr̄ solutio pene debite. sic est ꝑs vna pnie quę ē assūptio siue adimpletio pnie iuncte vel debite. ꝛ nihilominꝰ tñ ét ptibꝰ aliis pnie ꝓuenit p accidēs: vel ꝓ trittoni rōne doloris ꝓuncti q̄ ē in pte sensibili: ꝛ cōfessioni rōne erubescentie. Hec. S. Bo. m. iiij. di. xvi. circa ſfam.

¶ Satisfactio sm culpā ꝓteritā est iniurie illate recōpēsatio sm equalitatē iusticie. sm Ao futurā est peccatoꝝ cās excedere: ꝛ coꝝ suggestionē aditū ſ ꝓbere. de pe. di. iij. c. satisfactio.

¶ Vtrū deo qs possit satisfacere ꝓ pctō. ℟. q̄ cū ipsius adiutorio: vz cū merito passionis xp̄i: cuius hō ꝓ verā fidē efficit ꝓticeps sic pōt: alias nō. vt no. Ri. in. iiij. di. xv.

¶ Vtrū vnus hō possit ꝓ alio satisfacere. ℟. q̄ 3
accipiendo satisfactionē ꝓ preseruatione ꝛ cautela culpe future sic nō pōt: q̄ qs iciunādo nō affligit corꝰ alteri⁹ vt viuat caste: nisi inquātū p bonū crēplū allicit eū ad fil'ia facienda: siue inquātū pōt alteri mereri augmētū gr̄e ꝓ talia vt sic facit⁹ euitet pctm̄. Si Ao accipiat satisfactio ꝓ recōpensatione iniurie illate sic vnus pōt ꝓ alio satisfacere homi. Deo Ao ét pōt si nō ille qui cōmisit pctm̄ sit ꝓtritus de eo: alias nō. ꝓ pnia Ao iniuncta nō pōt vnus ꝓ alio satisfacere: nisi interueniat auctoritas confessoris q̄ in illa pōt dispensare. vel nisi interueniat casus q̄ ille cui imposita est nunq̄ cā potuit i hoc mundo implere. q̄ possꝫ tunc ꝓ aliū fieri. Hec habent ex dict. ℟i. ꝛ. S. Bo. i. iiij. di. xx.

¶ Sed nunqd ille cuius satisfactionē alter i se 4
suscepit: moriēdo statim euolabit. ℟. q̄ nō. sed oꝫ q̄ primo ille qui eū suscepit impleat. q̄ nemo paradisū ingredit: nisi sit extra omne debitū. ita q̄ nec ipse: nec alius ꝓ eo sit debitor. sm S. Bo. in. iiij. di. xx.

¶ Vtrū talis ꝓ alio satisfaciens satisfaciat ēt 5
ꝓ seipso. ℟. diuersoꝝ fuit opi. sed mihi placet opi. quā ℟i. in. iiij. di. xx. refert q̄ ēt est satisfactoriū ꝓ seipso nō ex debito: sed ꝓ diuinā misericordiā que magis charitatē attēdit q̄ opꝰ xiij. q. v. si qd. Vl' dic q̄ ꝓ alio sit satisfactoriū ꝓ modū solutōis pene; ꝓ seipso Ao est satisfactoriū ꝓ modū meriti ō cōgruo. Dicit eni. S. Bo. in. iiij. di. xv. q̄ ſz ō rigorē iusticie nō sit satisfactoriū id qd facit qs ad qd alias tenēt. tñ credit q̄ diuine misericordie benignitas tanta est q̄ acceptat totū: quasi ꝓ nihilo saluat nos. ꝛ de hoc infra Suffragiū. ℌ. ij.

¶ Vtrum satisfactio facta in pctō mortali va- 6
leat. ℟. aut loquimur de ea que fuit imposita a confessore penitenti ꝛ postea recidiuanti ante illius cōplementū. ꝛ sic dic vt. s. ſ Pnia. ℌ. xiij. Aut loquimur de alia quacūq̄ volūtarie assūpta. ꝛ sic dico q̄ nō valet quo ad diminutionē pene debite ꝓ peccato: nisi per accidens. vt puta quia citius conuertetur: ꝛ vera aget pniam sed quantū ad culpam futurā cauendā valet.

¶ Que sunt partes satisfactiōis. ℟. tres. s. oꝛo 7
ieiunū: ꝛ elemosyna. Sunt tñ alie secundarie: vt vigilie: peregrinationes: discipline: ꝛ hmōi. Vnde oia opa afflictiōis ad iciunū reducunt oia opa misericordie ad elemosynā: oia opera

Universidad de Deusto
Biblioteca

spūalia ad oronem. Nec er sancto Bo.in.iiij. di.xv.parte.i.articulo.i.q.iiij.

8 ¶ Vtrū flagella missa a deo vel ab hoīb⁹ ēt p pctis nostris sint satisfactoria. ℟.q⁹ sic iquātū cadūt sub volūtate patienter ipsa acceptante: t paticni sustinere volēte: dūmō al's sit in charitate. t de hoc vide. s. Mdoris.

9 ¶ Vtrū aliqua predictaꝝ trium partiū satisfactōnis sit magis satisfactoria. ℟.q⁹ elemosyna in se includit virtutem oronis t iciunij ꝓpter duo. ꝓmo q⁹ ꝓstituit cū cui dat debitorē ad orandū ꝓ eo qui dedit. Scōo q⁹ elemosyna data ꝓpter deū est quasi quedā oblatio deo facta que oblatio deo facta hz vim oronis: t similiū bonoꝝ exterioꝝ subtractio p elemosynā facta ꝓtinet virtualiter iciuniū: in quo macerat corpus. Sil'r oro virtute ꝓtinet iciuniū: q⁹ intentio interius ad deū debilitatē corporis parit cōplerius tū elemosyna hz vim satisfactionis q̄z oro t iciuniū. ꝓpterea dr. i. Thimo. iiij. Corporalis quidē exercitatio ad modicū vtilis est. Dicit glo. ois sūma disciplinc rpiane est in misericordia t pietate. Si tū generaliū loquamur pōt dici q⁹ in satisfactōe sunt tria. s. vitatio culpe augmētatio gr̄e: t solutio pene: t hoc tertiū est infimū in satisfactiōe. Ad primū valet oro Ad scōm valet elemosyna: qua quis sibi facit amicos de mamona iniquitatis qui impetrāt gr̄am. Ad tertiū valet iciuniū. Nec er Ric. in iiij. di. xv. articule. ij. q. iij.

10 ¶ Vtrū restitutio rei aliene sit pars satisfactōnis. ℟.q⁹ ꝓprie nō. q⁹ dz precedere oēm partez prie cū dicat cessationē ab iniuria. de quo vide s. Restō. ij. in prin. Sed large accipiendo restitutionē ꝓut dicit omne illud qō ad debitā satisfactionē exigit: sic est pars satisfactiōis.

Candalum

est dictū vl' factū minus rectū p̄bens alteri occasionē ruine. ita no. Lar. in. cle. i. de offi. ordi. fm Laur. a scandalon greeciqō latine dr ruina vel offensio vel impactio pedis. t elicit a Mtero. sup illud Mat. xv. Scis q⁹ pharisei audito hoc verbo scādaliçati sunt. Vñ sicut qñ aliqd ponit in via corporali p qō impingens disponit ad ruinā: sic in via spūali quicūq⁹ p factū suū seu dictū minus rectū. i. vel malū fin se: vel bñs speciē mali disponit aliquē ad casū in aliqō pctm. ꝓprie scandalū ci facit. Mo. in sūma. ti. de renū. dicit graue scandalū dr qñ ex dicto vel facto alij trahunt in consensū mortalis peccati. t ꝓpterea glo. de renun. in. c. nisi in ver. ꝓ graui. dicit q⁹ non est curandū de scandalo: nisi sit graue. de no. ope. nū. c. ij t de vo. c. magne de re. iuris. qui scandaliçaucrit. qō no.

¶ Quotupler est scandalū. ℟. dupler. s. actiuuꝝ t passiuū. fit dupliciter pōt quis ee cā peccādi alteri. Vno mō p se: puta qñ qs aliqō malū facit p illud intendēs aliū deducere in pctm. aut si nō intēdit, tñ factū ē tale qō ō sui rōne hz vt sit inductiuū ad peccandū. t sic istud dr scāda lū actiuū. Altero mō qs p accidens pōt esse cā peccandi alteri: puta q⁹ ꝓter intentionē scandali dandi id facit: t er ꝓditione opis nō est vt quis scandaliçet. Sed tū alius male dispositus est: aut er invidia quā hz ad aliū aut alio mō iō scādaliçat: t talis nō dat occasionē quantū in se est tali scandalo:, ꝓpterea vocat scādalū passiuū sine actiuo. Q̄ñq⁹ ēt est scandalū actiuum simul t passiuū. actiuū in altero qui dat. t passiuū cū ille q accipit peccat. Aliqñ est actiuum sine passiuo: puta cū aliqs inducit aliquem ad peccandū: sed ille nō peccat. Nec er Alex. fa se ti. de scandalo. t Ri. in. iiij. di. xxx viij.

¶ Vtrū scandalū sit spāle pctm mortale. ℟.q⁹ aut scādalū passiuū est tūm impactio ad venialc pctm: puta cū aliqs er dicto alterius mouet ad pctm venialc: t sic est venialc pctm. Aut est cuz impactiōe ad mortale pctm: t sic nō est mortale: nī tū aliud pctm spāle ab illo qō cōmittit q⁹ sumere occasionē pcti er dicto vel facto alteri⁹ nō cōstituit spālē rōnem pcti. q⁹ nō importat deformitatē spāli virtuti oppositā: sed solum ipsū pctm qō cōmittit. Si āt loquimur de scādalo actiuo: t si sit p accidens sic non est spāle pctm. q⁹ qō est p accidens nō ꝓstituit speciē. tū q̄ñq⁹ pōt ee pctm venialc. vt qñ actū cōmittit venialis pcti: vel actū q̄ de se non est malū. sed solum hz spēm mali cū aliqua leui inductione. Q̄ñq⁹ ē mortale siue q⁹ cōmittit actū mortalis pcti: siue q⁹ ptēnit salutē. primi: vt ꝓ ea seruāda nō ptermittat aliqs facere qō sibi libuerit Facit. c. cauendū. x. q. iij. t. d. ℔. p graui. i. q. i. bi quoscūq⁹. Si Vo sit scandalū actiuū p se: puta q⁹ intendit aliū inducere ad pctm: t si gdē intendit inducere ad pctm mortale sic peccat mortaliter. Sil'r si intendat inducere ad pctm venialc p actū pcti mortalis. Si āt intēdit inducere ad pctm venialc ēt p actū pcti venialis sic est venialc pctm. Et isto mō scandalū actiuū p se est spāle pctm. q⁹ er intentōne finis sortitur pctm rōneꝝ spālis pcti. t opponit directe cō

rectioni fraterne: ꝓpter hoc qō intendit spāle primi nocumentū. Nec oia er Alex. t Ri. vbi ℟. t Tho. fa fe. q. xliij. t ad illud Matth. xviij. Necesse est vt veniant scandala tē. Verum q⁹ est necesse nisi hoies vitam mutent.

¶ Vtrū aliquis teneat dimittere aliqō bonuꝝ opus ne ꝓximus scandaliçet. ℟. fm Ri. vbi. s. ar. i. q. ij. q⁹ aut bona opa sūt necessaria ad salutē vt sunt precepta. aut sunt superogatiōis vt cōsiliorū opa. aut in genere indifferentia: vt comedere carnes: bibere vinū: retinere tpalia: debita repetere: t hmōi. Opa cnī prima nō sunt ꝓ quocūq⁹ scandalo omittenda. q⁹ null⁹ debet velle dānationē suā ꝓ emitāda illa ꝓximi sui facit. c. ij. de no. ope. nū. t. xij. di. illa. xi. q. iij. uni verba. xxiij. q. iij. ℌ. i. ante fi. Dic aducrte fm Inno. vt recitat ℔a. de renun. in. c. nisi cuz. ℌ. ꝓ graui quoqz. q⁹ in preceptis iuris naturalis t euangelici est verū hoc: sed veritas iuris positiui er eā est temperanda relaxanda: t ꝓinz statuendū ꝓpter scandalū. vt no. de concel. ꝓben. c ꝓposuit. de voto. c. i. Secunda ēt opera sunt omittenda ꝓpter scandalū ꝓximi prouenies er malicia. q⁹ ꝓ hoc volentibus malicio se impedire bona opera daretur materia t occasio malignandi. Si Vo scandalū prouenit er infirmitate ꝓximi: vel ignorantia sic sunt ad tempus untermittenda quousqz. s. adhibeat sufficiens diligentia ad hoc vt ignorās instruatur: t infirmus aliquo modo confortet. vt nō de bono opere scandalum sibi sumat: nec talis retardatio merito preiudicat. q⁹ nō minuit de perfectione charitatis: sed magis disponit ad augmentuz. non tamen oīno sunt talia pretermittenda propter scandalum ꝓximi. Tertia etiam opera. s. indifferentia: quoꝝ omissio alteri non preiudicat nisi ipsi omittenti t etiam in temporalibus tūm: sic sunt omittenda de precepto quando ꝓbabiliter ꝓximus scandaliçabitur er infirmitate scandalo mortalis peccati Sed si venialis erit de consilio. Si aūt scandaliçatur er malicia: vt puta q⁹ ostensuz est sibi q⁹ non debet scandaliçari: t modo debito suasum vt non scandaliçetur: t tñ vult scandaliçari. q⁹ sic prouenit er malicia: t tunc nullum opus est pretermittendū propter scandalum er malicia prouenies. Alex. Vo in. iij. parte summe. c. de preceptis pnie tenet q⁹ si sim infirmus t timeo casum meum er nō repetitione rerum mearū potius teneor vitare scandalum meū q̄ꝫ ꝓximi Sliter si sum perfectus t repetaz debito mō hz sicut preponderat bonū cōmune bono spāli: sic preponderat scandalū cōitatis t pluriū. s. dissipatio pacis t vtilitatis cōmunis t incentinum delinquendi: que oia accideren si nō liceret sua repetere ꝓpter scandalum ꝓximi sui singulare. Aducrte tū bic q⁹ hz de iure ciuili nō fit curandū de scandalo qō potest contingere circa personam detentoris iniuste rem meam imo licet talē occidere qñ aliter nō pōt recuperari. vt no. Bar. in. l. furē. ff. de siccarijs. tñ ō iure canōico t i pscia t hz ℔a. i. c. nihil. ō pscri. nō consulerē bono viro ꝓ repetitiōe rerū tpaliū aliquid facere quo verisimiliter valde scua t horribilia deberēt eucnire. facit. c. suscepim⁹ de homi. t. c. ij. de no. ope. nun. t. c. si Vo. cl. i. de sen. exco. t qō ibi no. Inn. Si tū faceret ñ credo mortaliter peccaret quando scandalum prouenit er malicia.

¶ Sed nunqd quodlibet bonū sit faciendū ne ꝓximus scandaliçet. ℟. vt colligo er doctrina Alex. in fa fe. tractatu dē scandalo. aut bonum qō erpetit ꝓximus rōnabiliter petit: puta q⁹ paup petit vestimentū t hmōi. t tūc si ad hoc teneor de precepto: casus est clar⁹. si nō teneor al's de precepto sic debeo ei illud manifestare quō nō teneor t quō rōnabiliter illud ñ facio t tunc sufficit. t si scandaliçat sibi imputet: q⁹ scandalū est pharisecoꝝ qui scandaliçabant. q⁹ discipuli nō lauabant manus. t tū cum dñs satisfecisset scandalum accipientibus dixit. Sinite illos tē. Mat. xv. Si Vo nō rōnabiliter tale opus omitto: sic ne ꝓximus scandaliçaretur de mortali: teneor illud facere. facit. c. ij. de no. ope. nun. Aut qō petit irrōnabiliter erpetit: t sic nō teneor. sed sufficit satisfacere ꝓ posse ne scandaliçet er ignorantia vel infirmitate. t si ñ acceptat iā scādalū ē pharisecoꝝ. t sic hz Aug. erponit illud. Oi petenti te tribue. s. vel quātū ad verbū rōnabiliter te excusando: vel q̄ꝫtum ad factū qñ rōnabiliter teneris. t sic ꝑ quō dz intelligi illud facili⁹ scandalū nasci ꝓmittit q̄ꝫ veritas deseratur. s. veritas vite que cōprehēdit oia precepta t consimilia. veritas doctrine ad predicandū: t veritas iusticie ad puniendū. q⁹ loquit eo mō quo. s. diri. Et adde q⁹ ea que sūt de iure positiuo precepta sunt pretermittenda qñ qs scandaliçat er infirmitate vel ignorātia nō tū simplr: sed ad tps: vt dixi de cōsilijs suꝑerrogationis. Idem dic de punitione malorum Quid de fama vtrū sit defendāda ne alij scādaliçentur. dic vt. s. Fama. ℌ. i.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Scientia aliqñ habetur per cāz ⁊ hec ꝓprie est scire. ⁊ de hac loquit̄ phūs in libro posteriorū. ⁊. vi. ethi. facit. l. scire. ff. de legi. ⁊. c. intelligētia de verbo. signi. aliqñ scientia habet̄ per aliquē sensum corporeū. vrputa scio q̄ habes capuciū in capite. q̄ video. scio q̄ dirisisti tale verbum. q̄ audiui. scio q̄ tale quod ē dulce. q̄ gustaui. est dirum vel molle. q̄ palpaui. ⁊ talis scientia requiritur in teste. ff. de te. l. testiū fides. ⁊. iij. q. ir. testes. Credulitas tenet mediū inter scientiam ⁊ nescientiaz. q̄ nec in totali ignorantia cadit credulitas nec in scientia. vt no. ff. de iur. ⁊ fac. igno. sup rubrica. ⁊ Bar. in. l. admonendi. ff. de iureiur. ⁊ qō no. glo. in. c. ij. de testi. li. vi.

¶ Cui scientie est insistendū. ℟. q̄ clerici ⁊ ecclesiastice persone debent insistere illi scientie que est necessaria circa suū officiū. Religiosi vo q̄ sibi est ꝑcepta vel ꝓhibita vel de iure: aut p regulam. Curam aiarum habentes: aut confessores circa casus conscie debent insistere. ⁊ sic de ceteris. Clerici tñ ⁊ religiosi possunt intendere scientijs trivialibus: que ideo triviales dicuntur quasi triuiū. q̄ tripler via ad ideaz. s. eloquentiā: que sunt grāmatica: dialetica: ⁊ rethorica. Et sic intellige. c. primū. ⁊. c. q̄ nōnulli. de magistris nō tñ ad voluptatē: sed vt sciant discernere verum a falso. xxxvij. di. cur ergo. multo magis in sacra scriptura: theologia: ⁊ iure canonico: necnō in phia naturali ⁊ morali. xxxvij. di. turbat. ⁊. c. qui de mēsa. ⁊. c. si quid veri. ⁊. c. relatū. in fi. In scientijs vo quadrivialib⁹ s. arismetrica: musica: geometria: ⁊ astrologia: non credo debeant intendere: excepta musica. q̄ tales scientie: iz i se cōtinent veritatem ſm Hiero. non tñ ducunt ad pietatem. xxxvij. di. si quis grāmaticaz. imo habent: maxime astrologia multum curiositatis: ⁊ aliqñ noxie vanitatis. Leges aūt ⁊ phiaz possunt simuliter audire: nisi sint religiosi vel sacerdotes: vl̄ habentes personatus seu dignitatem: seu curam aiarum. vt. s. Excōicatio. vij. casu. vi. ⁊. vij. Sunt tñ increusabiles apud dcm: qui ꝓfatis scientijs intendentes que eis sunt necessaria: vel ad eoꝝ officium ignorant. xxxviij. di. qui ea. ⁊ que scia requirat: dic q̄ specialiter a q̄cunq̄ exigit illoꝝ ꝓceptorum ⁊ ꝓhibitionū cognitio que ad eum pertinet: vel ratione officij aut status aut alio modo. Christiani aūt cōiter tenentur scire que pertinent ad fidem. quedaz explicite ⁊ quedā implicite. vt. s. fides. ℣. vi. Et ꝓpterea Aug. in. c. vos ante oia. de conse. di. iiij. dicit q̄ patrini debent docere quos tenuerūt in baptiſmo symbolū ⁊ orationē dñicam. Vñ ex dictis in. d. ℣. vi. patet q̄ parentes qui non docent filios ⁊ filias se signare dicendo. In noie patris ⁊ filij ⁊ spūs sancti. amen. ⁊ Credo paruum. ⁊ decem ꝑcepta legis. ⁊ pater noster videntur peccare mortaliter: qñ omittūt ex negligentia eos docere vel doceri facere si possunt. Simili ter non excusant a mortali qui nescientes talia nō addiscunt si possunt cū sint necessaria ad salutem. Aduerte tñ q̄ quis posset scire ꝑcepta puta si interrogatur adorare deos alienos est ꝓtra ꝑceptum. respōderet sic. ⁊ idem de alijs. Vnde tali sufficit iz non sciat ordinate dicere. Et idem posset dici de aliquo qui nescit credo paruū. tñ si interrogaretur. deus est vnus. respōderet q̄ sic. ⁊ q̄ creauit oia: Ihs xp̄s est eⁱ⁹ filiꝰ. ⁊ sic de ceteris. rñderet q̄ sic. qō sufficeret sibi: iz nesciret ꝓfatū credo. Et ideo dicerem de pater nr̄. q̄ qñ quis scit q̄ est orandus ⁊ petenda salus ⁊ gr̄a ⁊ remissio petōꝝ ⁊ hmōi: iz nesciret dicere p̄r nr̄ q̄ excusarctur. iz consulendum sit oibus vt potius tam pater noster q̄z credo addiscant.

¶ Que scientie possunt doceri alijs a predictis vide. s. Magister. ℣. iij.

Cisma ꝓprie ⁊ stricte ē divisio p inobedientiā ab vnitate ecclesie facta. xxiij. q. iij. ini scisma extra de scisma. ad succidēdos. li. vi. Et hoc est aliqñ cū hereſi. vt in grecis qui ab vnitate ecclesie: se separauerunt. aliqñ scisma est sine hereſi: sicut sunt illi qui credunt romanā ecclesiā nec aliam volunt statuere sed eā credunt esse apud se: vt contingit quādo duo vel plures contendunt de papatu. Aliqñ scisma accipit large. s. cū qui ꝓprium epm ejciunt sedem epalem sibi vsurpantes ⁊ presbyteros sibi ordinātes. Scisma. iij. accipit largissime. ⁊ sic scismatici sunt omnes qui sunt in petō mortali. q̄ sunt extra charitatē. c. audi. xi. q. iij. Hoc not. Inno. in. c. i eo. ti. ⁊ sequit̄ Ioa. in rubrica. eo. ti.

¶ Vtrū oēs scismatici sint excōicati. ℟. Ioa. in. d. rubrica. q̄ ꝓprie scismatici cū hereſi clarum est q̄ sic. c. excōicamus. de here. Sed sine hereſi scismatici ꝓprie nō sūt excōicati vigore c. i. eo. ti. sed vigore. c. licet. de elec. vbi dr̄ q̄ gerens se ꝑ papa cū nō sit cū oibus sibi adherentibus excōicatōi subiaceant. ⁊ sic sūt excōicati ipso iure. Limitat tñ Ioa. in. d. rubrica verum in casu vbi nō cadit ꝓbabilis error vel ignorātia. Vbi aūt qō foret dubia: ⁊ maxime si cōstiterit un facto intricato ⁊ lōgeuo. put cuenit in scismate preterito: tūc putarē oēs cuitare excōmunicationē ⁊ petñ. l. regula. ⁊. l. ij. ff. de iur. ⁊ fac. igno. ⁊ in. c. apostolice. de cle. excō. mini. ⁊ i c. vt aiaꝝ. de ꝓsti. li. vi. dū tñ in voluntate habeāt semp adherere vero pape qñ per ecclesiā vel alio modo ꝓstaret de veritate. Scismatici vero large nō sunt excōicati nisi ꝓ violētiam factā epo ⁊ huiusmodi. alꝫ non: nec scismatici largissime.

¶ Vtrū emēs rē ecclesiasticā aut alio mō acq rens eā a scismaticis. ꝓprie sit excōicatus. ℟. q̄ sic. vt i. c. i. eodē. q̄uis alꝫ occupās rē eccle nō sit excōicatus. c. questus. de fo. cōpe.

¶ Vtrū tenēs beneficiū ecclesiasticū a scismatico sibi ꝓcessum: vel ꝓsentiēs ordinatōi facte p eūdem sit excōicatus. ℟. q̄ sic. vt in. d. c. i. sed hoc itellige i ordinatiōe quo ad executionem ſm gl. ⁊ Ioa. in. d. c. i. q̄ ordo bene ꝑcēt si forma fuerit sed non executio: si scienter a tali recipiat. Si vero ignoranter. Inn. iz q̄ etiā executio ꝑcēt. sed Io. iz q̄ vēz ē q̄ executio ꝑcēt ēdiu ē occultus: sed postq̄z fuerit patefactus regrit dispēsatio: ⁊ istud ē tutius.

¶ Sed q̄ dispensabit cū tali. ℟. Ioa. i. c. fi. co. q̄ in epatu solus papa. c. q̄ diligentia. de elec. Multo magis si dignitas sit empta: vt i. c. cū venerabili. de ꝓsue. In alijs vero ordinibus distinguc. Aut recepit scienter vel ex ignorātia crassa aut supia a tali scismatico. ⁊ sic solus papa. Aut ex ignorātia. ꝓbabili: ⁊ sic epūs dispēsare pōt: vt in sibi dr̄ in. c. i. ⁊. ij. de ordi. ab epi. q̄ re. nō tamen ab illo epo q̄ cū ordinauit q̄uis postea redierit ad vnitatē. vt no. gl. i. d. c. fi.

¶ Vtrum contractus alienatiōis factus i vtilitatem ecclesie teneat. ℟. q̄ sic. vt tenet glo. in d. c. i. alꝫ non.

Scriptura Aliqñ dr̄ apocha vel apoditia ⁊ hec fit inter ꝑtes. Aliqñ dr̄ epla: ⁊ hec est q̄ mittit ad absētem ⁊ cōiter dr̄ littera missiua. Aliqñ dr̄ liber rōnuz: ⁊ hic est quē cōiter solēt facere exercentes talē artē: seu boni ⁊ curiosi patresfamilias. Aliqñ dr̄ publica: ⁊ hec ē que fit a publica persona. s. notario cū publicis solēnitatibus regsitis. Aliqñ dr̄ autētica: ⁊ hec ē illa que ad sui validitatem nō requirit aliud. Quō aūt faciat fidē. Vide doc. mar. Ioa. i. c. scripta. de fi. instru. ⁊ in. c. i. eo. ti. ⁊ in. c. pcessio nē. de. ꝓba. ⁊ ibi dr̄ q̄ scriptura sigillata aliquo sigillo autentico cū subscriptōe duoꝝ vel triū plenā fidē facit. Aduerte q̄ vbi ius scripturā exigit si nō ert̄, ꝓbabit q̄ stat. ꝑ solēnitate ſm Inno. in. c. Innotuit. de eo q̄ fu. or. su. ⁊ iō clericus. ꝓbare hz q̄ sit clericus si scripturā non hz. no. Ioa. in. c. qñ ℣. de. ꝓba.

¶ Vtrū sit danda fides scripture antiquorū. ℟. Ioa. in. c. cū cām. de ꝓba. q̄ sic. ⁊ no. Bar. in. l. i. ff. si cer. pe. nō. glo. i. c. inter dilectos. de fi. instru. qō lumita vez qñ nō tractat̄ de magno dāno. Idē dic de scriptura in lapide ⁊ diffuse vide Ioa. vbi. ℣. de hoc.

Scurilitas differt a stultiloquio ſm Aler. ꝓ hoc. eo. q̄ scurilitas refert̄ ad lasciuiā affectiōis: stultiloquiū vero ad indiscretionē rōnis: ꝑñt tñ coincidere ⁊ inuicem cōuenire ⁊ sp est peccatū. ꝓprie accepta ⁊ filia luxurie. Sumit tñ aliqñ. ꝓ urbanitate sermonis ⁊ hoc ipso ꝓprie: ⁊ tūc si adsit finis debitus vt conseruatio amicitie bone vel remotio tristicie vel accidie non ē peccatū: dummodo nō fiat ꝑ verba turpia. Si aūt fiat per verba turpia vel inutilia: ⁊ tātū risum inordinatū, puocātia peccatū est: ⁊ sic ad Ephe. v. Non noictur in vobis turpitudo aut stultiloquiū aut scurilitas q̄ ad rē nō ptiner. i. nullius vtilitatis. Et magis peccant q̄ tales audiēdo sustinēt: cū sint auctores scelerū.

Secretum qñ quis debet reuelare. vide Cōfessio delicti. in pri. ⁊ Confessio. vlt. ⁊ Familia. ℣. vij. ⁊. viij.

Seditio ē tumultꝰ ad pugnā vt dicit glo. ij. coz. xij. ⁊ differt a bello ⁊ rira: q̄ ista iportāt mutuam ipugnationē in actu. Sed seditio pōt dici siue hmōi ipugnatio sit in actu: siue sit ꝓparatio ad talē pugnā. Itē q̄ bellū, ꝓprie est ℣ hostes extraneos quasi multitudinis ad multitudinē. Rixa aūt est vnius ad alterum vel paucoꝝ ad paucos: sed seditio, ꝓprie est iter partes multitudinis vniꝰ inter se dissidentes: vt cum vna ꝑs ciuitatis excitatur ad tumultū ℣ aliam differt tñ a scisma: q̄ scisma ℣ vnitatē spūalē: hec cōtra temporalem.

¶ Vtrū seditio sit peccatū mortale. ℟. q̄ sic. ex genere suo. vt ꝑz. ij. coz. xij. ⁊ necū in eis q̄ seditionem, pcurāt sed ēt in seqcibus taliū: ⁊ tenētur de omni damno inde secuto. Idez dico de tenentibus partialitatem. concoz. Tho. ſa ſe.

Ꝑ

Universidad de Deusto
Biblioteca

q.xxxiij.

2 ¶ Utrū pturbans regnū tirāni sit seditiosus ff. q non: q; tale regnū nō ordinatur ad bonū cōe sed ad bonū priuatū vt dicit philosophus iij.pol.t.viij.ethicox.t iō nō hz rōnem seditionis talis pturbatio: imo ē laudādus: q multitudinē liberat a tyrānica ptāte: nisi forte qñ sic inordinate perturbaret: q multitudo subiecta maius detrimentum pateret ex pturbatōe cōsequēti q̄z ex tyrānica dñatione. Idē dic de oi resistente seditiosis.

Ensualitas inordinata qñ q̄z ē sine oi cul pa: q; ēt aliqñ vitari nō pōt: t tunc est qñ volūtas nō est cā illius deordinatiōis nec cōmittēdo: nec omittendo: nec antecedent: nec cōmittant: vt cū corpus calefit sine aliq̄ apprehensiōe mētis: t hmōi. Q̄nq̄z ē cū peccato veniali: t tūc ē qñ talis inordinatio ifurgit i sensualitate p negligentiā volūtatis. Q̄nq̄z est cū peccato mortali: qñ. s. est ꝺ actuꝫ ꝓhibitum: vt ifurgens ex volūtatis ipio deliberato vl vt retenta t acceptata: sicut ē in cogitatiōe morosa t fortis in deliberata. hec Ric. un. ij. sniax.

1 ¶ Quis ē ꝓcessus tētationis t delectatiōis q incipit a sensualitate. ff. q iste. Illā p̄ delectabile offert siue ꝓcipit. Scōo delectatio aduertit Tertio i id ad qđ delectatio trahit ꝯsētit. ꝓmū ē sensualitas. scōm iferioris rōnis ptis q̄ hz di iudicare iteriores motꝰ qđ nō ē ptis sensitiue. diffinire vero an delectatio sit amplexāda: vel refutāda: ē supioris partis rōnis: cōtingit aūt delectari ad apprehēsionē delectabilis añ aduersionē delectatiōis: t hꝫ ē sensualitas. t ē peccatū venale: vel nullū vt dicit

Ententia ꝓprie fm Boff. t Tāncre. ē iudicialis diffinitio q̄ ptroversijs finē iponit ꝓnūciationē cōpetētis iudicis ꝺdēnatōꝫ vl absolutōꝫ ptinēs. ff. de sen. t re iudi. li. cū eo. c. ij. Er q̄ ꝓz q ercōicatio t inidictū ip: ꝓprie dicit sniax: q; ercōicatio, ꝓprie nō ē sniax: q; sniax finē iponit: vt. ri. q. iij. sūmopc. t no. gl. ij. q. vi. biduum. hz ñ ercōicatio hz pēa ē. ri. q. iij. nēo. xxiij. q. iij. conipiat. de sen. ex. sacro. Be. i. c. vt aiax de ꝓsti. li. vi. ꝓcludit q, ꝓprie ñ ē sniax. t i statutꝭ vbi fit mētio ō sniax nō veniret ercōicatio. est tñ sniax inlocutoria. cū ois vox iudicis ad cāz facies possit dici sniax. fac gl. i aui. de lit. q. si oēm t gl. i. q. vi. q. diffinitiua. t iō p viā iudicialē ñ potest ferri die feriata.

¶ Quotupler ē sniax. ff. bupler. ꝓnia dr iter- 1
locutoria. Scōa diffinitiua inlocutoria sniax ē iudicialis declaratio sup aliq̄ sūmarie ius tribuēs int ptes. dicta ām ꝓferēdi: q; q̄si loquēdo iter ptes sine aliq̄ solēnitate ferē. de sē. t re iu. c. q; ad ꝓsultatōꝫ. ij. q. i. in sūma. t ē semiplena sniax q̄ ferē iter p̄ncipiū cause t finē. nō sup p̄ncipali: sed sup icidētib⁹ qōnib⁹ vel emergēti b⁹ de ap. c. significāti b⁹. t de testi. significauit el. i. t de offo dele. c. cū oli. t q; nō sit plena diffinitio. pz. ff. de arbi. l. qlē. vñ q cā tulit pōt revocare ēt pⁿ decēniū: siue sit iudex ordinari⁹. ff de sen. t re iu. l. qō iussit. siue sit delegatus. de ap. c. cū celsāte. ēt si fuerit appellatū ꝑz Archi. vbi. s. t cōiter doc. i. d. c. cū cessante. Et hoc verū nisi appellatōi detulisset. vt i. c. cū appellatōibus. de ap. li. vi. vel nisi ps fecisset expēsas ad ꝓsequēdā appellatōꝫ. ff. de cō. ob cām. l. si pecuniā. i pri. si tñ vellet sibi de eis satisfacē: possz revocare ō ap. c. inipositā. §. illud demq̄. Silr dic de arbitrio iurꝭ a q̄ pōt appellari dicta. l. q̄lē. Dicit ēt gl. i aui. de bere. t fal. §. illud. i x. ō cetero. q; quodlibet ꝓceptū factū p iudicē vel eiꝰ nūciū dr sniax iterlocutoria. Diffinitiua sniax dr q; p eā ꝓcipialis qō diffinit ex de sen. t re iu. c. ij. ff. c. l. i. cui p eūdē iudicē ñ pōt aliqđ addi vel minui: nec mutari: detrahi: aut revocari post q̄z lata ē. d. l. qlē. nec a delegato: q; functus ē offō suo de offi. dele. i l'is. nec ab ordinario: nisi sit ꝯ ius ꝓstōis. de sen. t re iu. c. cū iter. nisi p bñficiū restōnis ex. e. c. cū Bertoldus. Fallit hō i. vi. casib⁹ i qb⁹ ordinarius pōt. p̄ si nulla ē vel annullāda: pp errorē facti retractare pōt. xxxv. q. ix. §. i. fm Jo. C. quo t qñ iu. l. si pces. t l. si vt. pponis. Itez. ij. pōt iudex ordinari⁹ retractare i mulcta q̄ pp iopiā ē remittēda. C. de mō mul. l. fi. in fi. ff. de offi. pfi. l. illicitas. §. fin. Itē. iij. i fructib⁹ t expensis t alijs accessorijs ꝓsilibus i qbus eadē die pōt supplere ñ tñ minui. sic itelligit. ff. de sen. t re iu. l. ꝓaulus rñdit. Itē. iiij. si aliqs absq̄ ꝺdēnatus venit adhuc iudex, p tribunali sedēte. ff. de re. i ite. l. dyn⁹. t. d. c. cū Bertolduf. §. postmodū. Itē. v. rōne publice vtilitatꝭ. ar. ff. ō decre. ab. oī. fa. l. qō semel. Itē. vi. vbicūq̄z x̄ti picul̄ aie t de error fit fides. de sen. t re iu. c. ini ceteras. de cōsue. c. fi. de prescrip. c. qm. priceps tñ pōt semp qñ voluerit revocare: mutare: t corrigere. ō resti. in inte. c. ex litteris.

¶ Utrū in oi sniax sit ordo iuris seruandus. ff. 2
q; sic. t diffinitiua: si sit lata ꝯ ordinē substātia

lis iudicio x vt ē citatio: inducie: litis ꝓtestatio: t testium receptio: nulla est ipso iure: intelligo si petant inducie. c. vij. q. iiij. vbi. Si vero cōtra ordinem q non est de substātia tz. t de hoc in. d. c. biduum. iterlocutoria vero bene tenet hz peccet grauiter q tulit sine ordine iuris ipaz caliqñ est suspēsus vt in sniax excōicatiōis. in c. i. de sen. excō. li. vi.

3 ¶ Qualis dz esse sniax diffinitiua. ff. absoluto ria vel cōdemnatoria. d. §. diffinitiua. C. de sen tentijs t interlocu. om. iu. l. iij. Certa. vt. ff. de sen. t re iu. l. in sūma. pura. vt. ff. qñ ap. sit. l. i. § biduum. t. d. c. biduū. Aduerte tñ q; qñ condītio est intrinseca. puta ꝺdemno reum si actor, paucrit: qō tz: vt in. d. c. biduū. t ibi gl. t Bar. in. l. a diuo pio. §. in venditione. ff. de regu. iur. Secus si conditio esset extrinseca: vt cōdēno te si papa venerit. t vide glo. t Bal. in. l. cuz iuder. C. de sen. t interlo. om. iu. t iusta debet cē super omnia.

4 ¶ A quo potest dari. ff. ab eo qui habet iurisditionem ordinariam vel delegatam vel p compromissum.

5 ¶ Qūo dz dari sniax diffinitiua. ff. sedēdo nō ꝑpedibus stando. alꝭ ē nulla. c. t si sniax. §. fi. co. ti. li. vi. Itē partibus pūtibus vel ꝓtumacibus in scriptis recitare alias cā solū in scriptis dādo sine recitatione est nulla. C. de sen. ex p. reci. l. i. Similiter si nō recitet i scriptis. l. vltī. C. de sen. ex p. reci. t. d. c. si sentētia. Fallit in brenib⁹ t causis vilium psonarū. C. de sen. ex p. rc. aur. nisi. Itē in cā matrimoniali. Itē qñ de partiū cōsensu procedit. no. ij. q. i. c. in primis. p Archi. t Jo. Itē ipse qui dat sniam dz ipse legere seu recitare: nisi fit eps aut alius illustris. d. c. si sniax. t. C. de sen. ex p. reci. l. ij. t. ij. q. vi. anteriozū. §. ulc. in fi. multa essent videnda: hz quia nihil ad nos: omitto breuitatis cā. Sed tu vide si placet Jo. in sum. co. ti. t directo. inris. et Spe. quomodo in multis casibus ē nulla. qūo annullāda: qūo exequenda: t quomodo transit in rem iudicatam.

6 ¶ Utrū religiosi ligent sentētijs suox prelatox ex locū cox. ff. Imola. i cle. dudū. de sepul. q; nō. t vr seq opionē Laudu. t Jo. in. c. cum illox. de sen. excō. Cardinalis Xo in. d. cle. dudum. dicit h dictū, ꝓcedere quo ad cōtentiosaz iurisditionē: q; nō potest ponere sedem quis i alieno territorio. de officio ordi. c. cū eps. li. vi. Sed respectu sententie voluntarie iurisditionis t ad quas nō ꝓceditur in forma iudicij verior est sententia aliorum qui tenent q; ligātur de offi. le. nouit. t placet mihi t etiam quo ad contentiosam iurisditionez in monasterio suo: q; vt dicit Pa. in. c. cū ꝓtingat. de fo. compe. Monacus vbicūq̄z ē semp ē de iurisditiōe abbatis quem vice dei sup caput suum imposuit. rix. q. iij. Statuimus. de elec. c. si religiosus. li. vi. t fictione iuris semper est i claustro. vt no. Inno. t Abbas in. d. c. cū illox. t Archi. in. c. vt piculosa. ne cle. vel mo. li. vi. facit qō. s. diri. Ercōicatio. ij. §. x. t. xj.

¶ Utrū sniax duret post mortē sentētiātis. ff. 7
Pa. in. c. a nobis. el. i. de sen. ex. q; aut hz cām successiuā: siue est ad effectū ꝓducendū: puta interdicit alicui artē suā seu officiū: t tūc si est cuz cause cognitiōe lata: durat: vt in. l. i. C. ō postulā. t sic itellige. l. i. §. sed vbē. ff. de offi. ꝑfc. vb. vbi ps q; prefectus pōt i ꝑpetuum aliquē priuare officio aduocationis: hz ipse sit tpalis. Si vero nō est lata cū cause cognitiōe: t sic nō durat. t sic logf. l. fi. ff. de penis. Si aūt sniax est quo ad effectū, ꝓductū. puta q; vinculū iniecit tpe, pbatiōis: t sic durat ēt post mortē. Exemplū in ercōicatiōe vel publicatione bonorum: q; nisi absoluat semper erit ercōicatus. vt in c. vnico. de ma. t obc. li. vi. facit. c. pastoralis. §. i. de offi. oī. Qūo ēt sniax ertēdat effectū ex territoriū. habes. x. Pena. §. xiij.

¶ Utr ille, p q̄ data ē iniusta sniax pⁿ cognitā i- 8
iusticiā teneat restituere gcqd habuit. ff. pa. i c. i. de ꝓcf. ꝑben. q; si ē declaratiua sic tenet aliter nō saluabit: q; tal sniax nō aufert directuz dñiuz: vt no, in. l. Julianꝰ. ff. de ꝓdi. ide, nec alteri accrescit ius. vt no. Jnn. i. c. q; pleriq̄. de immu. ec. tātū cni declaranit ad eū ptinere. l. sicut §. sed si q̄rit. ff. si seruꝰ. ven. c. fonus. de x. si. Et dr declaratiua sp qñ iudex inf litigātes sniat ad istū vel ad illū ptinere: siue dari debere. Si aūt sniax est priuatiua. puta: cū aliqs priuat beneficio ecclesiastico t ꝓcedit alteri talis cui cō cessuz fuit nō tenet restituere: hz cognoscat postea iniustā sniam fuisse: q; erq̄ nō appellauit vr renūciasse. t iō cū vacaret potuit isti ꝓcedi. Vide, p hoc bo. glo. Jnstitu. de offi. iu. in fi. t per Ly. in. l. i. C. cōia. vtri. iudi. t p Bar. in. l. pomponius. ff. de acqui. heredi. t per Joan. Calde. in. c. proposuit. de conces. preben. Quod quidem limito nisi talis fuerit in causa iniusticie. Item secūdo nisi sint alia a beneficijs ecclesiasticis. vt puta res temporales alteri⁹ q; sic i foro aie teneret. vt no. Jnno. i. d. c. q; pleriq̄.

vel nisi post sniam tempe debito prescripsisset bona fide.

Epultura est possessio siue terra vbi aliquis sepeliendus ē. vl' dr locus pcauus in loco ecclesiastico vel cimiterio factus in quo corpus catholici cōquiescit. vnde si talis possessio seu terra seu quodlibet aliō vas pro sepeliēdo sit p epm: seu de eius auctoritate ad sepulturā deputatum: sic est locus religiosus siue ibi sit aliquis sepultus siue nō: et vendi non potest de sepulturis. c. abolenda. t. xiij. q. ij. questa ē. t c. postq̄. t. c. precipiendus. Si aūt auctoritate epi talis terra seu locus nō est ad sepulturam deputat⁹: lz ibi sit aliquis sepult⁹ nō. pptera ē religiosus fm canones: vt no. Inno. i. d. c. abolēde. Facit. c. ad h. de religio. do. t qō supradixi. Religiosus locus. Nēdi tñ non potest: vt i dcis. c. q̄sta. t postq̄. lz aliud sit fm leges q: religiosus dr. ff. de reli. t sump. fu. l. ii. Aliqñ dr sepultura terra deputāda seu locus deputādus sepulture. t h vendi pōt. xij. q. ij. aurū.

¶ Sepultura aliqñ accipit p officio: qō ipendit sepeliēdis t talis sepultura vendi non pōt a clericis q hñt beneficium ratione cuius tenē tur: puta q: sacerdos prochialis t hmōi: imo simoniā cōmitterent si venderent. i. q. i. dictus xiij. q. ij. precipiēdum. t. c. i ecclesiastico. t de simo. cū in ecclesie. lz clerici petere non possint: laici tñ tenenť ad laudabilē ꝓsuetudinem suā dam: t vr q: nisi seruent peccent mortalit. ar. c ad apostolicā. de simo. t ita credo nisi ex aliq̄ rōnabili cā desistant. Alij aūt clerici q ad tale officiū nō tenenť rōne bñficij poterūt vendere nō quidem offīn sed laboē suum: q: nō tenetur de suo facere h. ar. c. charitatē. xij. q. ij. ō prescrip. cū ex officij. t. d. c. abolēde.

¶ Vbi dz esse locus sepulture. ff. fm Inno. in d. c. abolende. q: apud ecclesiā cōsecratā: q: cū ꝓsecrari debeat. vt in. c. sicut. xvij. q. iiij. Idco ad locū non cōsecratum non pōt accedere. de cōse. ecclesie. vel alta. c. si ecclesiā. li. vi. pōt tñ et esse remotus ꝓpter fetorem.

¶ Quis hz ius funerandi. ff. fm Inno. in. c. i. de sepul. q: non omnis ecclesia: sed solum illa que habet populum vel cui er priuilegio ē cōcessum. t hoc de iure canonico. Sed de iure ciuili competit omnibus qb⁹ inest ius inferendi mortuos. vt. ff. de mor. infe. p totū. Aduerte h q: pactum factum cum rectore ecclesie circa sepulturam non recipiendam valet etiam factum ab his qb⁹ a sede apostolica ꝓcedit libera sepultura. c. pactū. de pac. li. vi. 4

¶ Utr hūtes ius funerādi possint itrare alterius prochiā: t p se accipe fun⁹ t alia ꝓsucta facere. ff. q: si hñt er priuilegio pape: vt habeāt liberā sepulturā: sicut sunt minores t predicatores. vt in clc. dudū. de sepul. hic pñt et nō obstā te ꝓdictiōe epi vel curati: t etiā nō obstāte statuto qō excōicat itrātes alienā parrochiā. vt no. Ol. ꝓsilio. ccxxiij. t segq̄ Bc. i. c. vt aiax. de ꝓsti. li. vi. t do. Lar. in. d. clc. dudū. Jo. de lign. ibidē. t p3 in. c. cū libex. t. c. pñtia: de sepul. Nō q: ꝓcessa libera sepultura: ꝓcessum ē iter eundi ad capiendū fun⁹: sicut i fili dicit lex qñ ꝓcedit haustus aq̄ vr ꝓcessu3 iter ad illud. ff. de seruit. ru. predi. l. iij. §. pe. t vlti. t facit qō dixi. §. Liber. Si vero nō ꝓcedit libera sepultura: sed tñ sepultura. sic do. An. tz q: ēt pñt. Ric. de senis tz q: nō. Sz istud Bc. i. d. c. vt aiax. dicit, pcedere: vbi ꝓcedit solū q: possint recipe eligētes sepeliri apō eos. Sed ego teneo q: nō pñt sine lnia curati vel epi nisi habeāt liberā sepulturā q: de duab⁹ fuitutib⁹ vna sublata remanet altera: vt dicit gl. magna. i. c. omnis vtriusq̄ sexus. de pe. t re. 5

¶ Quis pōt eligē sepulturā. ff. q: ois fidelis t q hz liberū arbitrium t etatem legitimam. s. q: sit pubes: cuius sit in ptāte patris: tñ pōt eligere sine ꝓsensu patris. c. licet. in prin. de sepul. li. vi. Impubes vero t qui non est cōpos sue mentis eligere non potest. ar. c. vltimo. de suc. ab inte. 6

¶ Utrū religiosus possit eligere sepulturā. ff. q: nō. nisi qñ extra monasteriū moꝛ: ad qō cō mode deferri ñ posset: q: tūc pōt eligere sepulturā vbi plz. c. religiosi. eo. ti. li. vi. 7

¶ Utrum seruus⁹ silr possit. ff. fm. d. ꝓpe. de peru. in tractatu de quarta. canonica portiōe ecclesie parrochialis q: fic: si est pubes. Si vero est impubes eliget dñs. Ita no. Jo. in. c. de vroꝛe eodem. 8

¶ Utrū qs possit eligere sibi sepulturam i loco min⁹ religioso q̄s sit locus vbi de iure deberet sepeliri. ff. oliz fuit diuersitas. hodie clarū ē q: sic. p. c. cū gs. eo. li. vi. 9

¶ Utrū pr possit eligere p filio ipubere cum ipse ipubes eligere nō possit. ff. do. ꝓpe. supra dictus vbi. §. q: sic: cōsuetudine sic disponēte. vt in. d. c. lz. t idē credit Bc. in. d. c. licet. de matre sicut de patre. qñ sic hz ꝓsuetudo. Et h solū p filio legitimo naturali: non aūt p spurio vel naturali tātū q: appellatiōe filioꝝ nō veniūt, naturales tātū vel spurij. l. generaliꝛ. C. de insti. t substi. t in clc. i. de bap. sed p adoptiuis vel arrogatis bene potest. 10

¶ Utrū auus possit eligere p nepote ipubere ff. idē ꝓpe. vbi. §. q: nō: q: i materia odiosa appellatiōe filioꝝ nō prinenť nepotes: aliter enī filij: aliter nepotes appellanť. Secus appellatione liberoꝝ: vt in. l. qd si nepotes. ff. de testa. tute. multo minus frat aut aliq̄ collateralis. 11

¶ Utrū pr possit eligere p filio adulto seu pubere. ff. idē ibidē q: nō. q. d. c. lz solū pro ipubere ꝓcedit electionē sepulture. 12

¶ Utr decapitādus t hmōi possint eligere sepulturā. ff. q. §. ibidē. q: si snia ē data nec appellatiōe suspēsa nō pōt: q: nulla vltima voluntate pōt dimittere. l. cius. ff. de testa. q ēt nō pōt p aia aliqd relinquere. vt no. Jo. an. in addi. ad Spc. in ti. de instru. editōne. pōt tamen oia sacra petere. t recipere. i. ō pe. t re. Si Xpo snia nō est data vel est appellatione suspēsa sic potest eligere. 13

¶ Vbi dz qs sepeliri qñ nō elegit sepulturam ff. do. ꝓpe. prefatus. vbi. §. p multos casus ꝙs ego reduco ad. ri. vt totalis habeat intelligentia circa hoc. 14

¶ Primo est de prochianis q debēt sepeliri ñ in prochia: sed i ecclesia vbi sunt maiores sui: ita dicit glo. in. c. i. c. li. vi. facit. c. i. de sepul. t est casus in. c. is q. e. ri. li. vi. t ibi h tz Arch. t Jo. 15

¶ Sz q̄ro q dicātur maiores. ff. idē ꝓpe. vbi §. q: in isto casu intelligitur pater t auus. ter. ē i. c. cbion. xiij. q. ij. iūcto. c. i. de sepul. t iō lz pau⁹ t attau⁹ essent alibi: non tñ ibi sepelieť: sz vbi pater t auus: sz si pr esset sepult⁹ i vno loco t auus t alii maiores i alio: nō sepelieť filius cū pre sz cū auo t ceteris maioꝛib⁹, fm Jo. an. per. c. ij. i prin. t. c. fraternitatē. de sepul. t p. c. cū gs. de sepul. li. vj. lz alij cōtrariū teneāt pp ter. ꝙnios. xiij. q. ij. sz primū videť verius. 16

¶ Secūdus ē qñ nō appet vbi sint sepulchra maioꝝ q: tūc sepelieť i ecclia vbi audiuit diuina t ꝓcepit ecclesiastica sacra. d. c. i. t ibi p Jno. t ē casus i. d. c. is g. t i. c. in nostra eodem. 17

¶ Tertius ē qñ gs ñ hēt sepulchra maioꝝ t i vna ecclia audiuit diuina: t i alia ꝓcepit sacramēta vl' ē parrochianus duaꝝ ecclesiaꝝ: t tūc si vtraq̄ ecclia hēt ius funerādi: tunc locus ē preuentiōi. ō reseri. c. duob⁹. li. vj. sz obuētōes quarte dividenť. c. cū gs. eo. li. vj. t si nō est pnē tio: sed contendūt diocesanus ꝓcordabit ptes. 18

¶ Quartus est qñ eccl'ia est interdicta vl' cimiterium vbi de iure deberet sepeliri. t tunc si est eccl'ia sepulchrum maioꝝ suoꝝ sepelieť in parrochia. si vero ē parrochia sepelieť i eccl'ia cathedrali: t si oēs iste essent interdicte cū nullus ibi debeat sepeliri. c. vt priuilegia de priuile. t. c. si eccl'ia de priuile. li. vj. t. c. si de sepul li. vj. tunc sepelieť i monasterio ꝓpinquiori fm Archi. c. i. eo. li. vj. t Jo. an. in nouella ibidem. vel vbi ō debat soluere decimas fm predictos. 19

¶ Quintus casus ē de peregrinis t aduenis q sepelienť i parrochia ubi moriunť si nō scitur ubi sint sepulchra maiorū suoꝝ. vel si scit t ñ pōt comode deferri. Inn. t ꝙdo. tenent in. c. i. eo. q: i eccl'ia cathedrali. Alij aūt q: vtraq̄ ecclesia habet ius t locus ē preuentōi. t istud verius credo. Idem dic de damnatis ad mortez qñ sepeliri permittuntur quod de peregrinis. 20

¶ Sextus casus est de filio pubere. t debet sepeliri apud maiores ut in primo casu. vel si est fm secundum vel tertium casum. illud serua. 21

¶ Septimus casus de filiis illegitimis si sūt naturales tñ sepeliunť cum patre: nisi pater fuisset in dignitate. l. er facto. §. si quis rogat⁹ ff. ad trebe. t quod nō. in. d. l. generaliter. Si aūt sunt spurij non sepeliuntur cū patre quia nec filii nominandi sunt aūt ex compleru. C. d. ice. t inuti. nup nec etiam si legitimenť a principe nisi ad petionem patris: t eo uiuente fecisset. facit quod no. i aūt. qui mo. na. effi. sui. Sepelienť ergo tales in sepulchro matris. probat ff. ad munic. i. i. nisi sit illustris femina. Si Xpo sint filij adoptiui vel arrogati: si uiuente patre adoptante moriunť in eius sepulchro sepelientur. secus si mortuo: q: tunc sepeliunť cum patre naturali fm q: no. plene in. c. vnico. de cogna. lega. 22

¶ Octauus casus de vroꝛe: t dic q: si est cartaliter cognita: vel ad domū viri ducta: tūc sepelieť i sepulchro viri q: ibi consecuta ē domicilii mariti p conductionē. l. cū quedā puella. ff. de iurisdi. omniū iu. vel quia effecta vna caro cum viro. d. c. cbio. alias non. 23

¶ Quid si sit cognita t tñ pp adulterium separata. ff. q: non sepelieť cum viro q: non ē amplius de domo viri nisi sit reconciliata. 24

¶ Sed quid si mortuo viro recessit de domo mariti. ff. q: lz fuerint opi. tñ mihi placet opinio Archi. t Jo. i. c. is qui. §. mulier. eo. li. vj. q: sepelietur in sepulchro viri. q: licet ad aliud domicilium se transferat: tñ retinet domicilii

Universidad de Deusto
Biblioteca

mariti: vt.l.fulij.§. vidua.ff.ad munici. vel dic q locus erit p̄uentōi.t q de illa q̄ habuit plures viros: dic q vltimus cōsiderat q: vna caro est cum eo.

25 ¶ Sed pone q vir habeat i vna eccl'ia sepulchra maiox suox:t in alia elegit sepulturam t sepultus est ibi: vbi sepeliet vxor eius. R.q i eccl'ia vbi maritus actualiter est sepultus.d. c.ebron.q̄d intelligē q̄n maritus fuit ibi legitime sepultus.q: si fuisset ex̄cōmunicat⁹ vel interdictus nō sepelitur ibi. Similiter intellige si commode potest illuc deferri.al's nō.ar. d.c. religiosi.

26 ¶ Nonus casus de nouitijs religiosis q si nō erant obligati religiōi in genere debent sepeliri in eccl'ia vbi de iure conuenit:nō in monasterio vbi dicit Archi.i.c.cū gs.co.li.vj. secus si erat obligatus religioni in genere.t idē dic ō illis q nō sunt plene translati. vt q: habent sua in ꝓprio.

27 ¶ Decimus casus ē de ꝓlatis eccl'iax: nā regulariter debent sepeliri in eccl'ia vbi habent platurā:t si i duab⁹:locus ē ꝑuentiōi. vel dic si moriāt in vna eax ibi erit sepeliēdus fm Archi.i.d.c.cū quis. Alij āt clerici debent sepeliri in eccl'ia.vbi sunt clerici seu beneficiati.

28 ¶ Undecimus casus ē de illo q habet domiciliū i ciuitate vel villa.t transfert se ad villā ruralē recreationis causa: vel vt rura colat: t ibi moritur.quia nō sepelit i eccl'ia rurali: sed i sepulchro maiox suox fm q dixi i trib⁹ casibus p̄mis si cōmode ad eū pōt portari.d.c.religioso.vt no. Archi.t. Jo.i.d.c.is qui.

29 ¶ Qui sūt q p̄uant eccl'astica sepultura.R.q xij.differentijs ꝓsonax interdicit ecclesiastica sepultura. Primo excōicat⁹.cle.i.de sepul. t ō pēa Facientū hēs.ē. Excōicatio.vij.casu.xxxvj t hoc vex:nisi absoluant.Secō mānifestis vsurarijs.d.cle.i.t.c.q̄s.q̄s.de vsu.li.vi.habes. ē.d. casu.xxxv.ℏ vex nisi peniteāt t faciāt cautionē.Tertio q in tormentis moriūtur.c.i.ō tormentis.Quarto raptorib⁹q ptinaciū cum possunt in vita nō satisfaciunt:t in morte non p̄t.c.ij.de rap.Quinto blasfematorib⁹ dei t scōrū.c.ij.de maledi.Hoc vex si illā pniam sibi iposita ꝓtenūt.Sexto q non cōicāt sel in anno nec ꝓfitent.c.ois vtriusq.ō pe.t re.nisi signa ꝓtritionis oñdant. Septimo q moriāt in peccato mortali notorie.c.cū grauia. xiij.q.ij. Octauo notatiz inditis.d.cic.i.t ℏ sub excōicatione pena. Alij āt inditi sil'r p̄uātur. vt in.d casu.xxxv. Nono illi cui ē intictus igressus ecclesie.c.is q.de sen.exc.li.vi. Decimo illi q facer dotē tutorē filijs suis istituit.lxxviij.di. nec q̄s apō.gl.ibi ꝓiū rz. Undecimo iudeis vel paganis.de ꝓse.di.i.c.ecclesiā.t.c.se. Duodecio corporibus ex̄ceratis vel diuisis. vt.ē. Excōicatio.v.casu.xxxij.

¶ Quid si tales de facto sepeliuntur i ecclesia vel cimiterio.R.q si p̄nt discerni exhumandi sūt.al's nō.c.sacris.e.ti.t ecclesia vel cimiteriū recōciliādū.c.ꝓsuluisti.de ꝓse.cc. vel alta.

¶ Quid de puero ex̄cto de ventre mr̄is mortuo.R.q nō dz sepeliri cū matre:sed ex̄ cimiteriū.secus si nō esset extractus fm Jo.

¶ Qua pena puniendi sūt q ad sepulturā recipiūt aliq̄e i casu nō ꝓcesso.R.tenēt ad restōz corporis si petat. Itē omniū q̄ occasiōe illius receperūt.c.frainitatē.t.c.ex parte.cl.i.t.c. cuz liberū.co.ti.t alijs penis.vt.ē.dictū est. Excōicatio.vij.casu.xxxv.

¶ Quid si sacerdos prochialis corpus ei⁹q alibi elegit sepulturā violenter rapuerit:vel fun⁹ añq̄ deuēiret ad manus cox gb⁹ debebat spoliauit.R.fm Jo.t Jo.in.c.cū libex.t Jo.i.c. certificari.co.ti.t Oldra.cōsilio.ccxriij.q tenet restituere q̄cqd accepit t ip̄s corp⁹: t vltra ℏ pdit q̄rtā canōicaz ad similitudinem hr̄dis res hr̄ditarias subtrahētis q in eis quartā tre belianicā pdit: t ius istitutōis debitū qō al's erat detracturus.l. Paulus rñdit.ff.ad.l.falci. t.l.rescriptū.ff.de.bis.q.vt indi.q: ꝓhibere vī inferre i sepulchx.q siue i locū iferre ꝓhibeat siue in itinere.l.i.§. ꝓhiberi.ff.de mor.mfc.do. Jde.in.tractatu vbi.ē.rz q̄ ad canonicam p̄ē priuz. q: delictū p̄s hr̄i nō dz nocere ecclesie.de ordi.cogni.c.ij.xvj.q.vj.si epus.z q̄ō no.in regula delictū.li.vi.t glo.in.l.fi gs in rāta.C. vñ vi.sed ego teneo cū Jo.t Jo.si tale quid fiat a prelato:q: prelatus solus hū pōt preiudicare ecclesie i acgrēdis.xvi.q.vi.§.fi.sicut seruꝰ dño preiudicat in acquirēdis.l.fi.C.de acq.pos.seꝰ in acquisitis.

¶ Utrū pretertu debiti sepultura possit ipedi ri.R.q nō.nec pretertu cuiuscūq̄z alterius obligatiōis.l.cū sit iniustū.C.de sepul.vio.nec dz iferri molestia infra.t.dies ab obitu. al's ꝓ tūc ē inutile q̄cqd fit.vt in aut.sed nec aī.C. de sepul.vio.q Vo ad domū morientꝭ accedit t ip̄s vel alios molestat vel rebꝰ eius insignia ponit

ipso iure cadit ab actiōe:t ℏ tantādem heredibus iniuriati ꝓdēnatur t publicat tertia pars bonox suorum t est infamis:t idem in eo qui circa funus peccat.in aut.item qui domuz.C.de sepul.vio.

35 ¶ Utrū inducentes ad iurādū vouendū vel fidē interpositā:seu al's ad ꝓmittendum de sepultura eligenda peccent.R.q clerici t religiosi cuiuscūq̄z status aut ꝓditionis existant q ad vouendū vel iurandum seu al's ꝓmittendum aliq̄e inducūt: vt apud eox ecclesias eligāt sepulturam: vel iā electam vlterius non mutent sunt excōmunicati excōmunicatione papali a qua p̄terq̄ in mortis articulo nō possunt absolui citra papā.cle.cupientes.de penis. Sivero non inducūt ad vouendū vel promittendum sed solum vt simplr eligant:siue si inducūt ad vouendum t promittendum:nō tamen vt eligant apud suas ecclesias non incurrūt istā penam:nec etiam credo peccent si modo dolose nō faciāt.qō no.do. De.de ancha. t Jo. mo. in.d.cle.cupientes.

36 ¶ Sed nunqd ligātur ista pena si hoc faciant indirecte.R.q siue directe vel indirecte publice vel occulte p se vel per aliū ℏ faciunt.ligant fm Zenze.t refert Lar.in.d.cle.

37 ¶ Utrū sola inductio inducat hanc penam.R.q non:nisi habeat effectū.l.q ille faciat ad qō alter inducebat fm do. Lar.in.d.cle.cupientes facit qō no. Archi.xvij.q.i.§.si ergo.t Jo.an. i.c.mulieres.de iudi.li.vi.

38 ¶ Utrū p̄fati clerici aut religiosi q tale votū vel ꝓmissionē fecerūt fieri teneant restituere corpus illius q talē ꝓmissonē fecit si apud eos est sepultum.R.q sic.si petatur:t omnia que occasione funeris habuerunt. Et hoc.j.decendium:quod currit quo ad restitutionem corporis a die petitionis: sed quo ad restitutionem aliorum statim currit a die receptiōis fm Jo. an.in.c.i.de sepul.li.vi.q: p̄fatum.c.addit.ad cleric⁹q̄s.de pac.qō si nō faciūt ipso transacto decendio eorum ecclesie t cimiteria ecclesiastico rādiu sunt interdicto supposita:donec plene restituerint p̄fata.vt in.d.c.i. Limita hoc verum:nisi esset ecclesia i qua de iure esset sepeliendus:q: sic non teneretur restituere:nec corpus:nec aliud fm veriorem opini.vt no. Be. in.d.c.i.

39 ¶ Sed nunqd illi q tale votum fecerūt seu ꝓmissionem poterunt alibi eligere sepulturam. R.q non.sed sepeliētur apō ecclesias ad q̄s de iure:al's essent deferēdi.vt in.d.c.i.

40 ¶ Quid de illo qui non suasione aliquētū sed motu ꝓprio fecit votum vel iuramentum de sepultura electa non mutanda.R. fm Jo. q sine causa mutare non poterit:t sic intelligit c.si vero.de iureiuran. In quo dicitur q nemo potest venire contra ꝓprium iuramentum. Si vero noua causa post iuramentum est orta de qua non cogitauit quando iurauit.sic poterit sepulturam mutare:t sic intelligit t limitat opi.legistarum qui tenent tale pactum non tenere seu iuramētum.C.de legi.l.non dubium. in fi.xiij.q.ij.c.vlti.C.de pac.l.iuris gentium.§. si paciscar. Prelatus ex insta cā potest in sepulchrum vnius aliquem inuitere inuito alio de iure canonico:q: ecclesia est quidam locus specialiter deo dedicatus:quā episcopus libere facere potest fm Archi.tij.q.ij.precipiendū quāuis fm leges non liceat.l.ij.t.l.si plures.ff. de reli.t sum.fu. Sequitur Ludouicus de roma in notandis suis.

41 ¶ Utrum illi qui habent capellas a religiosis seu prelatis concessas sibi:in quibus fecerunt sepulchrum,p se t suis de domo possint eis inuitis ipsis priuari seu alij i ipsis sepulchris cōtra eorum voluntatem poni.R.do. Pde. vbi.ē q non.q: talis capella ad sepulchrum reputat tanq̄ hospitium.xiij.q.ij.ebrien. Sed de iure ē q in fundo in quo quis habet vsum nō potest dominus inhabitare inuito vsurario.ff.de vsu. t habita.lega.l.si heres.§.fi.t.l.sequen. Et vide quod nō. Ago.in sūma.insti.de vsu. t habita.§.si vero vsus.t.§.illud notanter. si tamen essent extincti t eorum dominus per mortem. bene possent alijs concedi:quia mortuo vsurario ille vsus redit ad ꝓprietarium libere.l. pe.C.de vsufruc. Verius tamen videtur q alius possit imponi ipsis inuitis:vt in precedentibus.ē.patet: nisi per hoc impedirentur suos mortuos imponere.

42 ¶ Utrum possit fieri pactio sup electione sepulture.R.fm Jo.qcquid tpale datur vel ꝓmittit:vt talis electio fiat simonia est .i.q.i. q̄ pio.de pac.c.fi.

43 ¶ Quid de his qui habent sepulturam: in quibus non ponitur nisi confrater vel canonicus. Respond.q si faciunt pactum aut est tara ꝓ quanto extraneus debeat ibi sepeliri q simonia ē.de simo.c.audiuimus.t.c. sic.

Universidad de Deusto
Biblioteca

q; nec ꝑ terra: nec ꝑ officio aligd recipi debet.

44 ¶ Quid de illo q mãdat corp⁹ suũ nõ debẽ sepeliri. ff. q. nõ dz i pleri. ff. de. ꝓdi. insti. l. gdã. & no. xxi. di. §. nunc aũr. in glo.

45 ¶ Cuius erꝓ fiet sepultura. ff. q. si ẽ vxor que hẽt dotẽ & alia bõa: si Homma remanẽat apud maritũ ipse tñr facere expensas oẽs. Si Xo solũ dos apõ cũ rẽaneret & alia bõa ad alios iret: sic glz ꝑ rata sua. puta si dos sũt cẽtũ & alia bõa. cc. tenebit pro tertia ptẽ: & alij ad qs dicta bõa veniunt ꝑ alijs duab⁹. Si Xo dotẽ ẽt restituit: si tenẽt hẽdes vroris. l. celsus. & l. sc. ff. de religi. & sum. fu. Si võ nõ hẽt nec dotẽ nec alia bona: sic tñr vir facere cas l. i. & l. si qs ff. de rc. & sũ. fu. Si ãt sũt alij ab vroꝛ: sic tñr heres aut pater respectu filij: aut dominus respectu serui. d. l. si quis.

46 ¶ Vtr valeat statutum factuz a laicis q non valeat nisi tãtũ expẽdi i sepultura. ff. q. nõ. fz Ludo. de ro. q: lz nõ sit factũ sup spũalib⁹ est: tñ sup ꝓneris cisdẽ. ar. l. q. si nolit i fi. ff. ó edili. edic. in. c. cuz laicis. de re. cc. non alie. Qõ limita vt. §. Jmmunitas. §. xlvij.

Eruitus est multiplex. Jdria ẽ fuitus dei. Scõa est fuitus peccati. de quib⁹. §. ꝓceptũ. §. v. Tertia fuitus ẽ q hõ fuit hõi. & sic diffinitur. Seruitus ẽ istitutio iurisgentiuz q̃ quis dñio alieno ꝑ nãm subijcit. insti. de iure pso. §. fuit⁹ di. i. c. iulgẽtiũ. xij. q. ij. c. cum redẽptor. Est alia fuitus largo mõ dicta q ẽ illa de ascriptitijs q̃ debẽt a pona rei. Est & alia fuitus realis q̃ est illa q̃ debẽt a re rei sicut ẽ fuitus vrbana & rusticana. q: nõ debẽt pone: lz ꝑdio. vt i. l. si vn⁹ ex socijs. ff. de serui. ru. ꝑdi. Vñ nõ. q. vrbana ꝑdia dñr oia edificia cã hitãdi facta & stabuli illis cõtigui: sine sint in ciuitate vel villa vbicũq; ff. de Xbo. si. l. vrbana ꝑdia. ff. cõmunia tam vr. q̃z rusti. ꝑ. l. i. Rustica Xo predia dñr oia ꝑdia sine domo ad hitãdũ: lz bẽant tectũ, ꝑ fructibus colligendis vel stabulũ ꝑ equis vel iumẽtis sepatũ ab oi edificio hitationis. vt. l. hoc iure. ff. g. mo. pi. vel hypo. tacite ꝓtra. & fz b fuitus dicit vrbana vel rustica. de qbus hẽs in c. ecclesia. de consti. Est alia q̃ dicitur mixta. q̃ iõ mixta dr. q: nõ ẽ mere ꝓsonalis q̃ debeat a pona persone, nec est mere realis q̃ debeat a re rei: sed est mixta eo q debeat a re pone q̃ ẽt ꝓsonalis appellat. vt. l. i. ff. de serui. q: cũ pona sp finit. vt. l. iij. §. fi. ff. qui. mo. vsusfruc. amit. q̃ ẽt realis dicit: q: tã q̃z ius reale vẽdicat: lz non rei vendicatiõe: qa incorporale ẽ: lz quasi ven dicat cũ agit iuriaꝝ si ꝓhibeat ire & himõi. vt. l. vti frui. §. vtꝝ aũt. ff. si vsusfru. pe. vt no. Ly. in Rica. C. de vsufruc. Spẽs huius sũt tres. s. vsus. habitatio. & vsusfructus. & de istis non loquor hic. sed solũ de ista tertia qua pona est serua pone. de qua loquor in infrascriptis.

¶ Quo mõ efficitur quis seruus. ff. q. quadrupliciter. Primo ex natiuitate vt cũ quis nascitur de serua. Modie tamẽ de ꝓsuetudine non seruat. & vide. §. Filios. §. rr. De iure etiã non esset seruꝰ si in aliquo tẽpore quo mater cũ habuit in ventre fuisset libera vel i partu. vt istũ de igenuis. §. sufficit. Jlotãr Ber. Jnn. & Insti. i. c. fi. de seruis nõ ordinandis. Secũdo efficitur seruus ex bello. de quo dic vt. §. Bellũ. i ꝑn. Tertio ex delicto: vt cũ libertus rõne ingratitudinis reducitur in seruitutẽ. l. si manumissus. C. de liber. & eo. libe. vt cũ alio modo a lege ꝑ pcm imponitur: vt a raptore puelle. xxxvi. q. i. de raptoribus: vel in decrẽtibus, ꝓhibita saracenis q efficiuntur serui capientium. vt ꝓz ꝑ extrauagãtes multorũ pontificũ. Quarto ex ꝓpria volũtate. sicut cũ maior. xx. annis cum intentione participãdi de precio. quod quidem i veritate participat sciens se esse liberũ consẽtit alicui venditori q̃ similiter scit cum liberũ esse: vt ipm vendat. Nam istis concurrẽtibus efficitur seruus. vt no. i. l. i. ff. qui. ad liber. ꝓcla. nõ licet. l. liberis. ff. de libe. cã. Si aligd ꝓdictorũ deficiat nõ valet. & si nihil deficiat de ꝓdictis: non tenẽt dñs q cũ emit recipere ꝓciuz si nõ vult: & si manumittat erit libertus nõ ingenuus. l. liber hõ. ff. de sta. ho. & de predictis habes Insti. de iure psonaꝝ. Fallit hoc in filio: quẽ ꝑ necessitate famis vigente põt vendere nõ tñ mater: & talis filius venditus igenuitatẽ recipit qñcũq; precũ cumptori restituet ipse: vel alio quicũq; pro eo, vt in. l. i. & ij. in ter. & in glo. C. de ꝓbibus q fi. diffra. Addo. v. modũ ex quo qs efficit seruus. de quo hẽs. §. Colonus. s. de illis q fingũt se inalidos vt mẽdicẽt.

¶ Quõ sui efficiunt liberi. ff. q. multis modis s. ꝙncẽdo in iudicio reũ necis dñi sui. Itẽ accusando falsariũ monete. Itẽ raptorẽ & ginis dissimulatiõe preteritũ. Itẽ desertorẽ militie. de quib⁹ habes in. l. i. C. pro q. ca. serui ꝑ ꝓmio liber. ac. Et fortius i pscia credo q̃ possit fugere ãcilla. qñ dñs cogit eã ad peccatũ fornicationis: & sic stare vt liberꝫ. Facit auctoritas Jhan li. i. ad corin. vi. Fugite fornicationẽ. facit regula qõ non est. de reg. iur. & priuilegiũ meretur amittere q̃ ꝓcessa abutit ptãte. de iure ẽt põ i ploꝛare offiũ epi vt cõpellat dñz cã manumittere: & poterit cõpelli. l. si lenones. C. de epis. audi. Multi sunt alij casus quos omitto q: non sunt in vsu. Efficiunt ẽt ex manumissione. de quo vide. §. Adanumissio. Itẽ ex expositione serui lãguidi: vel denegatiõe alimẽtoꝝ facta a dño. vide. §. Expositus. Itẽ ex emptione facta a iudeo de seruo xpiano. vide. §. Judeus.

3 ¶ Vtrũ seruus possit ordinari. ff. q., non nisi plene libertati sit restitutus. de quo hẽs plene i iij. di. per totum.

4 ¶ Quid si suus ordinet. ff. q. si ordinat dño sciente & nõ ꝺdicente: eo ipso efficit ingenuus & liber ad quoscũq; ordines sit promotus. l. iij di. c. si seruus sciente. Si vero dño ignorãte & pntatoꝛe & ordinatoꝛe: sic si fuit ꝓmotus ad minores redigit in pristinã seruitutẽ. l. iij. di. nulli. Si vero fuit ꝓmotus ad sacros ordines. s. subdiaconatũ & diaconatũ debit vicariuz vel preciũ & remanebit liber. l. iiij. di. er antiqs. qõ si nõ hz vel nõ põt dz deponi & restitui dño. vi de glo. in. c. ij. de ser. nõ or. Si vero ad faciendo riũ sic seruiet in his que ordinẽ suũ decent. alr nõ. & ß verũ si dñs repetet cũ infra ãnum a die scie ẽm Jo. q̃uis alij dicãt a die ordinatiõis q: post annũ nõ põt repetere. l. iiij. di. si seruus. Idẽ tz Ray. de originarijs ascripticijs & colonis, ꝓpie dictis q: nõ possunt ꝓmoueri & promoti restituũtur. vt. §. de seruis.

5 ¶ Vtrũ talis deꝓsitus gaudeat priuilegio clericali. ff. q. non. nisi tñ q: verberari nõ põt vt no. gl. in. c. ij. l. iiij. di. alꝫ verberãs ipm cẽt er cõicatus ẽm Jnno.

6 ¶ Sed nũqd tenet cõtinere talis. ff. q. sic. vt no. Jo. l. iiij. di. c. nulli.

7 ¶ Vtrũ seruus possit ꝺhere matrimoniũ alq̃ a predicto ordinato. vide. §. Matrimoniũ. iij. i pedimẽto. iiij. §. iiij.

8 ¶ Vtrũ tpe pscutiõis liceat xpianis se subijcere seruituti ifidelium cũ pacto q: rit⁹ xpianoꝝ non dimittent. ff. Jnno. de renun. c. nisi cũ pridem. q. sic.

9 ¶ Qui sine cã seruũ occiderit nõ minus puniꝛ tur ꝙ qui alienũ seruũ occiderit. l. i. in fi. ff. de bis q̃ sunt sui vel alie. iuris.

Igillum quis põt hẽre. ff. vt no. in. c. dilecta. de excel. ꝓe. & dic vt. §. de isignijs assumẽdis. & ẽm eã di. §. Jnsignia.

Jmonia primo quid ẽ. ff. q̃ est spũaliũ vel spũalibus annexoꝝ: aut a spũalibus dependentiũ vel ꝓsequẽtium: vel ad spũalia antecedẽt ordinãtiũ precedẽte pacto, pmissiõis: omissiõis: ꝺditiõis: modi sui cij precũ vel cuiuslibet tpalitaꝫ receptio siue donatio. Hãc descriptionem elicio ex dictis doctoꝝ que clarius. j. patebit.

¶ Quero qd in predicta descriptõe itelligatur noie spũaliũ. ff. vt colligo ex Jsa. in. c. ꝓsulere. de simo. & alijs doc. maxime Ri. in. iiij. di. xxv ar. iij. q. ij. & Asten. li. vi. ti. lv. Spũale dr dupliciter ꝓ posito. Jmo ꝑ cõpationem ad spm scm. Sco ꝑ cõparationẽ ad spm humanum. Spũale primo modo dictũ triplicit accipit. s. primo ꝑ essentiã: vt gra & virtutes gratuite. & istud spãle: nec de iure nec de facto põt vendi qz nõ cadit in cõuentionẽ. & de bis hẽs. i. q. i. c. i. & ibi glo. Sco accipit ꝑ causalitatẽ & dispositionẽ: vt sunt sacra q̃ sunt quodãmõ cã gratie & virtutũ: qz per ea ꝓsequmur gr̃am & virtutes, & ista cũ sint corporalia cadũt in pactũ: sed nõ sine simonia. vt in. c. nõ satis. & c. cũ in ecclesie eo. Tertio accipit spũale ꝑmo modo dictuz p effectũ. vt sũt ea que ꝓueniũt alicui ex aliquo dono vel officio spũali. vt, pp hare: miracula facere: diuinũ offiũ celebrare: & talia spũalia non pñt vendi: redimi: vel resignari, ꝑ pecunia. c. q̃ relã. eo. i. q. i. nullus eps. el. ij. nisi fin q. j. dicaz Spũale vero scõo mõ dictũ per cõparationẽ ad spm humanũ dr duplr. Jmo ꝑ essentiã: vt sunt scie oẽs que per inuestigationẽ humanã & doctrinã acgrũtur. & ß nec de iure nec de facto vendi pñt. vt ꝓz, puer. xvij. qd inquit ꝓdest stulto hre diuitias: cum non possit emere sapiẽtiam. Sco dr spirituale per cãm. vt doctrina predictaꝝ sciaꝝ que de iure & facto vẽdi põt aliquãdo: aliquãdo vero non fine simonia. vt patebit. j.

¶ Quid dr annexũ spũali ꝑ mõ dcm. s. ꝑ comparationẽ ad spm scm. ff. q. oẽ illud in quo spirituale ministrat vt vasa sacra: ecclesia: cimiteriũ & relige tcoꝝ: vestis sacerdotalis: vt sacra est & huiusmodi.

¶ Quid dr dependere vel ꝓsequi a spũali ꝑ mõ. ff. q. omne illud qõ ẽt spũali dependet sine ꝓse gf. vt hre ecclesiã vel dignitatẽ ecclesiasticam canonicã vel prebendã: siue aliud beneficiũ ecclesiasticũ: vel ius percipiendi decimas primitias vel oblatiões: & geqd cõpetit clericis rõe

1 acte vere

2 contra ꝓ: ecclesiam. ff. q. vnde querimur de spõe.

3 acte

4 ꝑ mõ. in c. fratres. i. j. q. i. quare simonia dr

5 boresis

ordinis: vt pulsare cāpanas: claudere hostia ecclesie ⁊ similia. q; hec oia ordini clericali sunt annexa. q; solis clericis cōueniūt. ⁊ istō ānexū vel depēdēs nō pōt vendi. c. ad aures. c. ad nostrā. co. ti. aliter cōmittit simonia. ⁊ ppea ꝓcuratores rerū ecclesiasticaꝝ. vt ꝓpositus: iconomus ⁊ vicedns qui ē qui pest rebꝰ epi. ⁊ silr ōfensores vt aduocatus vniuersitat' ecclesie sindicus. i. q pest causis ecclesie. ⁊ castaldus siue maior dōs. g. l. hz curā rex exteriorū epi ⁊ iudex epi: ⁊ silr subiecti rle. vt archidiaconus: archipsbr: canonicus: monacus. ⁊ glz ecclesiastico mācipatus offō. tales si p pecuniā ordinārī simoniaci iudicanꝫ. fm Ugo. ⁊ Archi. i. q. iij. saluator. Sz Ray. limitat vex qñ talis administratio hz ānexū aliquid spūalitatis.

4 ¶ Quid dr ad spūale p mō acceptū ancedenti ordinari. R. q; iuspatronatus qō ē prās pntā di ad offiū ecclesiasticū qō quidē silr vendi nō pōt sine simonia. vt in. c. i. de iurepatro. sz trā sit cū vniuersitate tēporali. vt in. c. ex litteris de iurepatro

5 ¶ Quid dr annexū spūali fo mō acceptum. s. p cōpatoz ad spūm būanū vel dependēs. R. q; sūt scholē: libri. ⁊ hmōi. ⁊ talia vēdi pñt de iure nisi ecclesia locū scholarū assignasset doctori.

6 Vex sola volūtas vēdēdi vel emendi spūalia faciat aliquē simoniacum. R. Tācre. ⁊ Ber. c. vl. co. ti. tz q; nō. ⁊ p eis facit. c. tua nos in fi. ⁊ d. c fi. co. ti. ⁊ c. vt nrm vt ecclesiastica būficia. sz ego distiguo cū Jo. q; q ad deuz ⁊ pcīa mortale sola volūtate cōmittit. vñ cū quis dicit missā: audit ꝓfessiōes: exhibet sacra. ⁊ hmōi pncipaliter hac intētione: vt pp id recipiat pecuniā vel aliō tpale peccat mortaliter ⁊ simoniacus ē q ad deū. silr q hac intētōe dat. secus si daret ꝓ sustētatōe ministri pncipaliter: vel ob reuerentiā sacri: vel ad suadā laudabilem ꝓsuetudinē. q; sic licet. i. q. ij. sicut epm facit. c. q p pecuniā. i. q. i. sz q ad ecclesiā nō. vt i. c. tua nos co. ⁊ iō sola pñia sine alia restōe deleꝫ vt i c fi. co. Qd quidē limitat Jo. ibidē vex i casu q simonia ē solū de iure positiuo. imo tz q; nec ēt peccat. sz vbi simonia ē de iure diuio sic tz q; talis ita dz iduci ad restituēdū qcqd accepit sicut ⁊ vbarius mētalis. ⁊ plz Spa. i. d. c. fi. sz B ſi tenco quo ad pcīa. q; sine dubio peccat mortaliʳ si hēt volūtatē ꝺliberatā ad dādū spūalia ꝓ talibus. Est bñ vex q; nisi sqē effectus. s. datō spūalis ꝓ tpali: nunq; erit simoniacus. vt no. i. c. nēo. co. Quo ād ad restōm dic vt. j. fi. mōta. vij. i pn. quo ad alias pēas ipositas a iur. P simoniacos firmiter tene q; requirit pactio. Jō in diffinōe dixi precedente pacto.

¶ Sz qd si neq; misträl spūalc: neq; accipiēs a ligd dat: vel accipit vl pascit ō dādo vl accipiē do sz ipsis igrantibꝰ aicus accipiēt spūale dat aligd cū pacto ꝓsiliario ministrāti. vt ad mnistrañ. iducat. R. q; hz dās spūale ⁊ recipiēs nō sint simoniaci: ex quo nō sciūt aligd: tñ tā amicus predictus qꝫ ꝓsiliarꝰ simoniaci sunt. i. q. i. statuimus. ⁊. c. si qui a simoniacis. 7

Jmonia. ii.

In quibus casibus pactio ꝓ missiōis: omissiōis: ꝓditiōis: modꝰ: seruitij: precum: ⁊ hmōi tpaliū. p re spūali vel annexo seu dependēti a spūali nō iducit simoniā R. q. xvij. casibus.

¶ Primo qñ possessio daf cū pacto vt i ca cōstruaf ecclesia. vt in. c. oliz cām. de resti. spo. vñ ēt pōt dari lnia cōstruēdi ipsaz ecclesiā sub certo pacto. vt in. c. quāto. de cens. ⁊ in. c. ex iſinuatiōe. co. q; talia pacta reputanf spūalia. sicut ⁊ in. c. significatū. de prebē. vbi daf pbēda cū pacto q; quotidie celebret in tali ecclesia: ⁊ q; non possit eā dimittere. ⁊ lz q; in traditiōe rei sue q libet pōt q sibi placuerit apponere pactū. c. verum. de cōdi. appo. 1

¶ Utrū laicus dādo rē tpalē ecclesie possit apponere ꝓditōz spūalē. puta q; fiat ān uersariū vel dicāt tot misse. vide. j. Simonia. iij. §. ij. 2

¶ Vex offerēs bona sua ecclesie: vt efficiaf canonicus: ⁊ ex illis bonis postmodū istituaf sibi prebēda sit simoniacus. R. q; sic. ter. ē i. c. tua nos co. secꝰ si pure ⁊ liberaliter donasſz: tpꝰ bumiliter peteret admitti i canonicū ⁊ retinere p dicta i prebēdā: ⁊ clerici pure consentirent: q; tunc liceret. 3

¶ Quid de eo q ꝓstituit de bonis suis prebendā in aliq ecclesia sibi retinēdo ptātez ꝓferēdi eā alicui alteri. R. q; pōt sine simonia retinere sibi iuspatronatus: vel i ppetuū: vel ad tps: sed nō valet nisi fiat de ꝓsensu epi ⁊ frūm eius si q sunt ibi i ꝓstōne eius. 4

¶ Pone q; statuto caneꝫ q; nouiter receptꝰ i canonicū vel monacū teneaf soluere certū gd Querif vtrū sit simonia pꝰ receptōz illud soluere. R. Spa. in. c. dilectꝰ. cl. ij. co. q; sic. ex quo ꝑ cessit taratio: q; talis solutio vt facta virtute illius tatiōis ⁊ non libere. facit ter. prefati. c. 5

dilectus. ⁊. c. ex multis. i. q. iij. ⁊. c. veniēs. co. ti. qō limitāt vex alig qñ tale solutū cedit i vtilitatē ꝓmouētis: aut canonico vex: secus si solueret ꝓ fabrica ecclesie: vel alijs ad diuinū cultū pertinēntibꝰ ſz Jo. an. ō ꝓsti. c. cū oēs. ⁊. c. ex pte. Sālaudabilis ꝓsuetudo dz seruari. c. ad aplicā. co. ⁊. c. significatū. ō preb. nō tñ dz retineri pbēda loco pignoris. ar. d. c. significatū. vel ēt pōt retineri si ꝓsuetudo sit q; nō assignef pbēda quousqz tale qd soluerit. In hoc enī casu fit permutatio spūalis ad spūale: qō liez. de re. pmu. c. ad gōnes. pa. tñ in. c. Jacobus. co. tz q; si statutum iponit tale onꝰ recipiēdo vel recepto de nouo: vt teneaf soluere certū qd ēt ecclesie vel ad cultū dei q; non valet sine simonia. ⁊ facit. d. c. ex multis cū alijs. Si vero statutū iponit onꝰ prebēde sic vz in fauorē cultꝰ diuini. ar. c. significatū. de prebē. ⁊. c. vnico. vt eccl. bñfi. ⁊ ar. in. c. si pp tua debita. de rescrip. li. vi. ⁊ hec magꝭ plz: sed nec primā opi. pdēno. 6

¶ Scōs ē cū aligd ꝓ opibus spūalibus alicui ꝓsbytero daf q ad ca: alꝭ nō teneꝫ. xij. q. ij. charitatē. Aduerte tñ q; i ꝑ fuerunt opi. vt refert Pa. i. c. significatū. de pbē. magꝭ. ista opio plz Pa. ⁊ glo. i. d. c. significatū. ⁊ Ric. i. iiij. di. xxv ar. iij. q. i. ⁊ Jo. ⁊ Bof. ⁊ Inno. in. c. qñ. ne p. vi. su. q tz q; licite pōt aligd recipe sacerdos. p missis celebrādis ⁊ alijs spūalibꝰ administrādis. dūmō nō intendat vendere spūale: seu recipe pecuniā. p spūalibꝰ: sed potius. p seruitio ⁊ recōpēsatōe laboꝝ dāuoꝝ q; sustinet trahendo ibi morā ⁊ sua sustētatōe. et q; ad ea erbibē da nō sit ex offō obligatus: q; si itēderet recipere ꝓ spūali cēt simonia. c. iudices. i. q. i. Silr esset simonia si sacerdos prochialis a suis subditꝭ ꝑ exigeret: q; ad ꝑ teneꝫ q nec ēt. p sumptu aligd pōt accipe ab eis sine simonia. p quocūqz spūali. c. vēdētes. i. q. iij. ab alijs aūt bñ pōt. Vex ē q; Bof. ⁊ Ray. dicunt q; si talis sacerdos q ēt nō obligaf ex offō dz sumptꝰ necessarios aliūde q; dz gratis cātare: q; si facit. p pecunia: aut erit simonia aut auaritia: sed cum simonia nō possit eē cū nō intendat vēdere spūale: ⁊ nemo teneaf suis stipēdijs militare. c. cum sit. eo. q ibi vt turpe lucrū: vt pz in. d. c. iudices ⁊ ar. xij. q. i. Illi q. vel ad minus hz spēm mali. Tu vero tene q; tria ꝓcurrere debēt vt liceat. Primū q; nō capiat nisi p sumptu vel labore. Scōm q; nō sit ex offō obligatꝰ ministrare. Tertiū q; nō habeat aliūde sumptꝰ necessarios. 7

¶ Sed si sacerdos parrochialis non hz sumptus necessarios: nunquid poterit sine simonia exigere aliquid p spiritualibꝰ. R. fm Spa. in. c. dilectus. el. i. co. q; si potest aliunde sibi honeste victum querere. puta scribendo ⁊ huiusmodi: sic nō potest exigere: sed laborare debet manibus. xcī. di. c. clericus. Si vero non potest tunc episcopus debet sibi prouidere: vel populus potest compelli ad prestandum sibi necessaria p victu. ⁊ facit glo. bona. in. c. omnis xp̄ianus. de conse. di. i. que dicit q; potest subtrahere sacramenta populo nisi oblationem faciat. ⁊ fm hāc di. intellige. glo. ⁊ ter. in. c. precipim⁹ xxi. q. ij. ⁊ fm predicta limita q: vsū sine reliq nō ꝓcedit. i. q. iij. si quis obiecerit. 8

¶ Tertius est quādo datur aliquid ꝓ vita eterna: vel remissione suorum peccatoruꝫ fm illud Daniel. iiij. peccata tua elemosynis redime. de testa. c. fi. xxij. q. ij. anime. Ixxxij. di. presbyter. in glo. Ratio q: predicta proponuntur nobis venalia a deo pro moneta dilectionis ⁊ operibꝰ charitatis q: elemosyna non est precium vite eterne: nisi inquantum imperatur a charitate: non sic alia spiritualia que conferunt p ministros ecclesie. 9

¶ Utrū faciens votū deo vt obtineat qd tpale sit simoniacus. vide. j. Votū. i. §. ix. 10

¶ Quartus est quando daf aliquid ꝓ redimēda veratione q; sibi sit in re spirituali. c. dilectꝰ el. i. co. quod limito verum quādo certus ē de iniustitia que sibi fit. secus essz in dubio: q: nō liceret. Unde si episcopus me iniuste excōmunicet possum sibi dare pecuniam vt sententiaz reuocet et me absoluat fm glo. in. c. ad aures. co. Inno. ibidem tenet contrarium. s. q; non possit sine simonia. Sed Jo. an. ibidē. ⁊ segrur Spa. dicit q; si tali iminet aliquod graue preiudicium et dilarata absolutiōe: puta q; debebat eligere vel eligi: vel currit sibi prescriptio ⁊ huiusmodi sic vera ē opio glo. q; tūc redimit veratione suā. d. c. dilectus. Si nō subest sibi aliqd preiudiciuz et dilatōe absolutōis: tūc est vera opi. Inno. ⁊ iō beat recursum ad supiorē. ar. c. nulꝭ. ō iurepa. Idē dic ō suspēsiōe vel interdicto. 11

¶ Utrū possit aliqd dari ꝺicēti mihi de iure vel de facto: ne scīr aliqō spūale. R. Spa. in. c. Matthæus. co. q; nō lz ꝓ iure q̄rendo sine simonia. ar. c. significasti. de ele. Sic ēt ꝓ possessione būda post ius q̄situm fm Inno. in. c. ad aures. de simoni. ⁊ glo. xvi. q. vij. decimas. sed

Universidad de Deusto
Biblioteca

p iure quesito sic. vt in.d.c.dilect⁹. Vbi ℣a. ẽt addit limitãdo predicta q⁹ si pp potentiam aduersarij non posset apud superiorẽ de facili ꝓseq possessionẽ:tũc vt cuitet magnũ incõmodũ posset aliqd dare sine simonia:sicut dictus est de absolutiõe ab excõicatiõe. Si vero iniuste possidet non põt aliquid dare sine simonia vt nõ vereatur. Silr ne epus eũ iuste deponat: vel ne accusetur iuste:vel illi q pretendit ius in beneficio:q; tũc nõ esset redimere vexationem vt no.in.c.nemo.co.ti. Dic aduerte q⁹ reddẽs spũale qõ vsurpat solũ ex pecũia: ls dãs possit sine simonia redimere:tñ ille a quo redimitur ẽ simoniacus ſm Hostiẽ.

12 ¶ Vtrũ possit sine simonia aliqd dari ꝑ̃ bꝝio ꝓ̃ baptismo q non vult aliter baptiçare. R. ℣a.in.c.cũ in ecclesie.c.ti.q⁹ i adulto nõ:quia pp ꝓ̃tritionẽ põt saluari.ar.c.debitus.t qõ ibi no.de baptismo.t in.c.ij.de pres by. non bap. Sed,p ifante sũt opiones. Alij:vt Tho. Fa fc. t ℣de.de tarẽ.t ℣de.de pal.i.iiij.t gl. in.c. baptiçãdis.i.q.i.dicũt q⁹ nõ ls:q; nõ sunt facienda mala vt veniãt bona.xiij.di.c. qõ ait loth. t ibi glo.t.xl vi.di.sicut.sed ℣da.vbi.s.t Ric. t Lãdul.i.iiij.di.xxv.reputãt vex i adulto:q; bona voluntas ei sufficit in tali casu. Sed qñ qs bꝝ puerũ t nõ reperitur ali⁹ q possit baptiçare vel sciat.vtputa q; ẽ mutus:vel nõ bꝝ manus ille qui q̃rit q⁹ baptiçẽt:nec aliũ bꝝ:tunc licite dat:q; nõ cmit spũale:nec ẽ dꝝ intẽdere: sed remouere vexationẽ t impedimentũ:t dꝝ itẽ dere emere tpale.s.aquã solũ.t ẽ tene.

13 ¶ Vtrũ licite detꝫ pecunia pagano vt se bapti çari pmittat.R.in gl.i.q.ij.in.c.q̃s pio.recitant opi.sed tene opi. ℣da.i.c.cũ in ecclesie.co.q dic q⁹ si pp pauptatẽ timeret venire ad fidẽ:tũc ls ei aliquid dare vt veniat. Si Xo nõ bꝝ voluntatẽ veniẽdi:nisi pp cupiditatẽ tũc nõ ls:q; baptismus ei paꝝ pdesset.xv.q.i.nõ est.imo peccat:q; abutit bono.t silr dãtes.ar.xxij.q.v.ad fidẽ:nisi probabiliter psumeret q⁹ postea mutabit volũtatem.

14 ¶ Quid si ecclesia mea vel prebẽda me remoto alii ẽ assignata.R.q⁹ si ꝓ̃ ꝑ̃cio eã recupero vl̃ redimo simonia ẽ:siue iuste:siue iniuste sim ã motus. Sec⁹ añ priuationẽ si iuste tenebam: q; sic ẽ redimere vexationẽ meã.cõco.Inno.i c.ad aures.co.t ℣da.in.c.Matthꝫ c.ti. Intelligẽ qñ remotus ẽ a prelato superiori:q; secus si expellerẽr ab aliquo tyranno.nã tũc ẽt post remotionem posset dare.

¶ Vtrũ sit simonia si pecunia detꝫ ẽpo vt nõ ꝓferat simoniace.R. ℣da.in.d.c.cũ i eccle.q⁹ sic ex pte recipientis:sed nõ ex parte dãtis. 15

¶ Vtrũ caplm dans aliqd alicui q electionẽ impedit.de quo cõstat q⁹ in electiõe nullũ ius hꝫ vt desistat:fit simoniacũ.R. q⁹ nõ: si impediret: ne simplr electio fieret:sed si impediret ne iste vt ille eligeret:sic nõ posset:sicut nec ille cuius electionẽ impediret,ſm Rodo. 16

¶ Quint⁹ casus ẽ qñ ꝑcuratio detꝫ ẽpo ꝓ̃ visitatione vel ꝓ̃secratiõe ecclesie.de cẽsi.c.cũ apls t de simo.c.cũ sit romana.de prescript.c.cũ ex officij.t.x.q.iij.relatũ.t ls doc.diuersimode vel sint assignare rõnem:tu tñ dic q⁹ B fit legis auctoritate.t iõ non peccat.xxiij.q.iij. q peccat. Aduerte tñ q⁹ tãc licite põt dari qñ ẽ procuratio moderata.de qua vide.j. Visitatio.ſ.iij.aliter non liceret. 17

¶ Sext⁹ casus ẽ qñ exigit in pactũ exꝓ̃sse: qõ a iure pmittit.vt dictũ est i precedẽti.ſ. vl̃ qõ inerat.vt in.c.oli.el.i.de resti.spo.t ibi ℣da. iõ vt dicit idẽ ℣da.i.c.i.de eo q mur.in posſ. q; ls spũalia nõ accipiãt extimationẽ:tñ interesse ex eis,puenies bene põt esse extimabile t sup eo tanꝫ super temporali procedi põt:vt dicit gl. in.c.coniũ.de offi.dele. 18

¶ Vtrũ vicar⁹ recipiendo salariũ sit simonia eius.R. ℣da.i.c.i.ne pre.vi.su.q⁹ ñ.q; locat operas suas:sicut nec assessor.vt i.c.statutũ. de rescrip.li.vi.nec aduocat⁹.xiiij.q.v.non sane. 19

¶ Septimus casus est qñ qõ exigit p modũ insinuationis exigitur:vt si dicat volẽti intrare religionem q⁹ aliquid secum portet vnde possit viuere.Dõ verum credo ſm ℣da.in.c. non satis.co.dummodo non deducat in pactum:t ita concorda Inno.in.c.tua.co.ti.qui videt tenere q⁹ non licet dicere:si vis viuere mecum: porta tecum.t glo.in.d.c.non satis. que dicit q⁹ licet sic dicere,de quo tamen dic vt.j. Simonia.iiij. 20

¶ Octauus casus est quando subest ꝓsuetudo vt aliquid ꝓ̃ spũalib⁹ exigatur.de quo tamẽ dic vt.s. Consuetudo.ſ.xij. Aduerte etiam q⁹ i illud habet locum vbi alaicis debetur aliquid clericis.Sed vbi ꝓsuetudo est vt a clericis aliquid exigat.tũc dic ſm ℣da.in.c.Jacobus.co. q⁹ ad priuatũ cõmodũ clerico ꝫ non valet:sed bene in fauorẽ diuini cultus si nõ processit:intellige exactio ante sacramẽtoꝫ exhibitionem t ppea dicit Inno.t Jo.de ligna.i.d.c.ad apostolicã q⁹ ꝓsuetudo qua detꝫ aliqd añ receptiõs 21

sacramẽtoꝫ ẽ corruptela:nec valet q̃tũcunq; lõga t qñ nõ precessit exactio:quare valeat in laicis t nõ clericis. Rõ diuersitatis est q:laici vident se obligasse sub noie cuiusdã oblatiõis facit qõ no.in.c.nouũ gen⁹.de deci.

22 ¶ Nonus casus ẽ qñ qs cã pmutatiõis aliqd dat i recõpensationẽ maioris bñficij. de q̃ dic vt.s. pmutatio.ſ.vi. Et aduerte q⁹ tractat⁹ pmutatiõis iter ptes sup bñficijs nõ inducit simoniã.vt.s. pmutatio.ſ.iiij.imo vt dicẽ Lay.i clẽ.vnica.de re.pmu.i renũciatiõe exꝓ̃mi põt q⁹ cã pmutationis renũciat sine simonia: q; a iure pmittit.de elec.significasti.de re. pmu .c. vnuersorum.t.c. vnico.de re.pmu.lib. vi.t. d. clẽ.vnica.

23 ¶ Decimus casus ẽ qñ vasa sacra vẽdũtur:q̃ ls sint annexa spũali:tñ vẽdi pñt sine simonia nõ habito respectu ad formaꝫ ꝓsecratiõis ſm Ric.in q̃ls.ij.q.xxij.ita tñ q⁹ alterẽt ecclesie in ea deꝫ forma vendãtur:sed ꝓsone seculari non ls vendere:nisi redacta i pristinã massam. Et idẽ dico de vestib⁹ sacris q⁹ alii ecclesie vẽdi pñt.

24 ¶ Sed nũqd ls aliqd exigere,p crismate habito respectu ad liquorẽ.R. ℣da.in.c.ea q̃ de anatice.co.ti.q⁹ nõ sine simonia:q; crisma inꝫtũ sacrm ẽ nõ solũ ẽ spũale:sed ẽt iquantũ liquor ẽ qd spũale.i.q.i.placuit.el.i.silr nec panis benedictus vel cãdele bñdicte.

25 ¶ Undecim⁹ casus ẽ qñ vendit dependens sine ꝓ̃iis ad id qõ depẽdet a spũali ſm Ric. vbi ẽ.sicut ẽ pceptio decimaꝫ t fruct⁹ bñficioꝫ panis oblat⁹ vel cera:granũ:t hmõi q̃ offerũtur i ecclesia. Illã ius pcipiẽdi spũale ẽ: t vendi nõ põt.sed bene fructus. Et iõ dicit ℣da.in c.ne pre.vi.su.q⁹ plat⁹ bene põt vendere obuẽtiões iurisditionis tanꝫ fructus ſm gl.ibi dẽ.sed tñ ſm Inno.nõ debẽt vendi exercenti illã iurisditiõꝫ:t bene q; pp ꝓ̃meritatẽ vident vẽdere ipsam iurisditionẽ.i.q.iij.c. siqs obiecerit.Silr alij fructus ecclesie ſm ℣o. vendi pñt cũ sint corporales.Intellige vex a beneficiato q̃diu ipse viuit:nõ a prelato q hꝫ ius cõferẽdi.ar.c. vnici.ſ.fi.vt eccle.bñ.t silr dicit idẽ ℣da.in.c.fi.ne p.vi.su.q⁹ pñt locari laico obuẽtões ecclesie.dummodo ponat clericũ loco sui pro recolligẽdis:ne ꝑ̃sumptuose ad altare accedat vbi fiunt oblationes.ar.c.i.t.ij.ne clerici vel mo.

26 ¶ Vtrũ dãs pecuniã,p administratione rerum ecclesiasticaꝫ cõmittat simoniam.R. ℣da.i.c. ꝓ̃uiere.co.q⁹ sic.t ibi ter. Hoc limito ſꝫ gl.i.c. Saluator.i.q.iij.qñ talis admistratio hꝫ aliqs spũale annexũ.als nõ.q; tpale iurisditionem posset dare sub pẽsione annua. Et idẽ dic.s. simoniacũ si detꝫ,p administratione pauperꝫ:t hospitaliũ.i.q.vij.siqs oẽm.in glo.t in aut. de sancti.cpis.ſ.sed neqꝫ.ſm ℣de.de peru.tractatu de canonica portiõe epi.c.iiij.siue hospitalia sint auctoritate epi ꝓ̃structa:siue nõ. Sec⁹ si detꝫ vt recipiat ad fuiẽdum solũ sine aliquo iure ꝓsequẽdo. Et sic itellige.c.vnicũ. vt eccle. bene.q⁹ ecclesia.i.ꝑlatura sub annuo cẽsu cõcedi nõ põt.de simo.c.nõ sat⁹.xxi.q.ij.precipim⁹ vñ emẽs ꝑ̃positurã iconomicatũ:vicedñiũ:ad uocationẽ:castaldatũ:t hmõi:simoniacus ẽ.i. q.i.siqs cps.ſm tñ limitationẽ predictã.

27 ¶ Vtrũ dãs aliqd vt fuiat tanꝫ vicarius in ecclesia sit simoniacus.R. ℣da.in.c. ad nostrã. co.q⁹ sic.vide bo.ter.cũ gl.in.c.ls.de pẽnis.

28 ¶ Vtrũ vendens villam t iuspatro.quod habet in ea sit simoniacus.R. ℣da.in.c.querela.ꝫ. de simo.q⁹ sic.q; copulatiua facit venire copulatũ principalr t nõ accessorie. Secus si dicat vendo villam cum iurepatronatus:t sic intelige Jo.an.in.c.i.de iurepatro.lib. vi. Ego Xo q̃ ad cõsciam recurrerẽ ad itentionẽ si habuit ſ.animũ vendẽdi iuspatronatus specialiter: t sic sit simoniachus:qõ ꝑ̃ qñ plus vendit villam.als non.

29 ¶ Duodecimus casus ẽ quando epus recipit clericum ad futurum spũale t temporale prestandum sibi cum,pmissione q⁹ annuatim soluet sibi certum salarium donec sibi prouiderit de beneficio. Illam licet hoc ſm ℣o.dummodo specialiter non se obligauerit ad fuitiuꝫ tẽporale prestandum:nec committitur simonia postmodũ remittendo salarium cum cõfertur beneficium:q; salarium erat sub pditiõe:t facta collatione beneficij erpirat cõditio.insti.ꝺ X.obli.ſ.omnis. Secus si promissio salarij fuisset pura t perpetua.ar.c.veniens.co.ti.quod quidẽ ℣da.in.c.cum essent.co.credit verum q⁹ ls qñ prelatus nõ inducit ꝓ̃cipaliter pp futitium:sed q; ille meretur:aliter si cã finalis sit fuitiũ non licet.ar.c.graue.de preben. Secus si sit cã impulsiua.

30 ¶ Quid de illo qui recipit promissionem beneficij prestandi pro voce electionis danda.R. simoniacus est.c.de hoc.co.ti. Idem dic si recipit,p electione nõ impediẽda:siue ante:siue post dummodo nõdum sit ius acqsitũ in ea electiõe Illã acquisito iure ls redimere suã vexationẽ

Universidad de Deusto
Biblioteca

vt.s.iiij.casu.

31 ¶ Tertiusdecimꝰ casus ē qñ pecunia daf̄ p̄o tpali iurisdictiõe bñda fm ꝓpa.in.c.i.ne.p̄. vices su.sz tñ lz nõ sit simonia ē graue pctm. facad b.c.nemo.t qõ ibi no.eo.tu.t.i.q.i.i summa t gl.i.in.c.qñ.ne prę.vi.su.q̄ tz q' ē simonia.dz itelligi vera fm ꝓpa.i.d.c.qñ.qñ tpalis iurisditio dz dependentiã ab offõ ecclesiastico: q' p talē ꝓueritatē cõmittf̄ simonia.d.c.ꝓsulere.c.ti.sz qñ nõ dz dependentiã ab offõ ecclesiastico nõ ē simonia sed turpe lucrũ t ꝛlegē.fm ꝓpa.i.d.c.i.vt i aut.vt iudi.sine q̄.suffra.t i aut. de mã.pn.§.illud. Ꝺo. tñ tz q' sit simonia dare pecuniã vt ꝓmoueaf̄ i ipatorẽ uel regẽ:ptãtẽ vel rectorẽ alicuius ciuitatis.q: iurisditio ē spiritualis.i.q.iij.ex multis.vñ vẽdere gastaldiõ natũ vel iconomatũ ē simoniacũ .i.q.i. si quis eps.t.i.q.iij. Saluator. Dis eni ptãs a deo ē: t ió spũal' vr̄. Sed credo fit verior opi. ꝓpa.i. mo Be.tz q' ēt lz dare aliqd.p bñdo offõ tpali.de quo vide.s.Offiñ.§.i.t dic vt ibi.

32 ¶ Quartusdecimus casus ē qñ spũale.p spũali crigitur.vtputa vnꝰ dz dicere primã missaz alter scõam:t cõueniũt ad iuicẽ q' vnus dicat missam.p alio.t ecõuerso. Tho. vero tz q' si intercueniat pactũ crit vitiosuz:nisi beneficio vel psonatui fit annexũ tale onꝰ: vtputa pbẽde.s. q' q cam habuerit dicat missaz de btã Ꝟgine vt cẽ de pbẽ.c.significatũ. Sile vr̄ tenẽ Ric.i iiij.di.xxv.ar.iij.q.i.dicẽs.q' si duo sunt baptiçandi.t vnus dicat baptiçabo te tali pacto q' baptiçes me:q' ē simoniacũ. Rõ q' i talib' nulla pactio vel ꝓuẽtio dz itercunire.c.tua nobis e.ti.t b pp duo. ꝓdio q: res a ñ dño cmiſ sic a ministro sacroꝝ q nõ ē dñs. Scõo q: ē ꝛ rõnẽ gr̄e q' vẽdaf̄. Sz tu aduerte q' qñ vnꝰ tenef̄ dicẽ primã missam t ꝓuenit cũ eo q tenef̄ dicẽ scõaz.p scõa dicẽda vt aliꝰ dicat ꝑmã . q' li .p nõ denotat appꝛeciationẽ sed admiuiculationẽ:cũ ille nõ possit dicere missaz .p alio:nisi dicat .p eo.t ió lz:sed i casu p̄dictoꝝ doc . li pro dic appciationẽ.t ió illicitũ ē pactũ:lz bñ posset dicere fm p̄dictos doc. Modie ego dico .p te: vel te baptiço:t rogo vt cras dicas.p me: vl' baptiçes me postea t hmõi fine pactiõe.

33 ¶ Quitusdecimus casus qñ daf̄ rõne ꝓuocatiõis ad oãdum:sicut qñ daf̄ clyna religiosis paupibꝰ vt ꝓuocenf̄ orare t missas dicere pro eis.de q̄ dic vt.j. Simonia.iij.§.ix.

34 ¶ Sextusdecimꝰ.rõne punitiõis:sicut i absolutiõe excõicatõis exigit pecunia nõ.p absolutiõe:q: esset simonia:lz .p punitione peccati.e. ad aures.co.ꝓcor. Ri.vbi.s.t addit.caueat absoluẽs ne in hoc magis itendat deseruire cupiditati q̄ correctioni.

¶ Decimusseptimus.rõne liberalitaf̄ q: gratis daf̄ t gratꝭ accipif̄:nõ rõne alicui' spũalis i.q.i.qcgd.sz tñ notabilitas i tali dato facit p̄ sumptã simoniã. vt i.c.t si qõnes.co.ti. 35

Imonia.iii.

Circa beneficia dignitates t officia.t p̄ circa electionẽ seu promotionẽ queritur.

¶ Vtr̄ reges t ꝓncipes t alii recipiẽtes pecuniã vt ꝓsentiãt electiõi seu ꝓmotioni ad aliquã dignitatẽ vel ꝓlaturaz sint simoniaci. R̄. ꝓpa.in.c.de b.co.q' sic:t tenenf̄ restituere illi ecclesie:de cuius prelatura agebaf̄:lz non esset de bonis ecclesie. vt pz in codex.c.de hoc. 1

¶ Quid de canonico q̄ ꝓuenit cũ aliis canonicis: vt cõplaceãt sibi de aliquo canonico recipiẽdo:t postea ipse eis cõplacebit de alio.R̄ q' simonia ē.c.q̄z pio.i.q.ij. 2

¶ Quid si dicat aliqs eoꝝ nunq̄z ꝓsentiã q' aliquis fiat canonicus nisi mihi ꝓsentialis de meo.R̄.fm Ray.simoniacus ē:si tñ ꝓsuetudo esset q' qñ vnus fuit erauditus i vna q' alter postea eraudiaf̄ in alia:posset tũc talē ꝓsuetudinẽ rogare seruãdam.ar.lxiij.di.q: igit̄.de cõsti.c.cũ omnes 3

¶ Vtrũ cõmittat simoniã q facit pactũ cũ illo cui bñficiũ ꝓfert vt retineat aliquã portionẽ ex redditib' bñficij.R̄.ꝓpan.in.c.i. vt eccle. bñ.q' sic.no.tñ q' epus ex iusta cã t necessaria pōt statuere vt reddit' certi tẽpis bñficij vacãtis deputenẽ ad certũ vsuz laudabilẽ.facit.c vlt.de Ꝟ.si. Itẽ.p solone suoꝝ debitoꝝ:itelligẽ ꝛctoꝝ noĩe ecclesie.sed si ꝛristet noĩe prinato.vt no.glo.in.c.i.de solu.facit.c.si pp tua. de rescrip.li.vi. 4

¶ Vtrũ.pmouendus i rectorẽ alicuius ecclie t paciscens vt soluat pẽsionẽ maioriz colatoꝝ sit simoniacus.R̄. ꝓpa.in.c.cũ clerici de pac.q' sic. Silr etiã si.pmouendus.ppria auctoritate obligaet se ad pensionẽ:t nõ tz collatio fm pa. ibidẽ.t Jo.an.teneat q' tenet. 5

¶ Circa officia queritur:qd de pl̄bytero q vẽdit offiñ portãdi aquã bñdictã p̄ suã prochiã.R̄. fm Rod.q' licite pōt fieri si vendit emolumẽta sibi ex ꝓsuetudie.puenire ꝓsueta. Si aũt vẽdit tale offiñ non est simonia:sed turpe lucruz Si aũt vendit aquã benedictam vel panẽ bñ 6

dictũ sic est simonia fm Alex.t Rodo.q: in receptione talium confertur remissio venialiuz peccatoꝝ.

7 ¶ Quid si qs vendat offiñ claudẽdi hostia vel pulsandi cãpanas t hmõi.R̄.fz Rod.q' simoniacus est sumpto noĩe simonie large:sicut talia officia sunt spũalia large. Si tñ datũ sit alicui tale offiñ gratis:t cõsuetudo sit loci q' possit ponere aliũ loco sui:t locare t vẽdere ad vitã ipsius dãtis nõ esset simonia fm Rod. Sz tu aduerte.q:.i.q.iij.c.i.dr̄ q' nõ est sacri muneris offiñ claudere hostia ecclesie.sed tñ sibi anexũ vel vnituz.t dicit gl.ibi q' tũc ē simonia emere aliquã administrationẽ vel officiũ ecclesie qñ ē annexũ alicui spũali vl' cõsueuit p̄ clericũ exerceri solũ:t sic tene q' ē simonia vendere officiũ. secus vẽdere redditus.

8 ¶ Quid de dãtib' aliqd vt possint in prochia vl' ẽpatu querere vl' questuare.R̄.fz.S.Tho.i quolibz q' sacerdotes plati recipiẽtes.simoniaci sunt:cum psuasio sacerdotis spũalis sit t ei credaf̄.q: plati aut pl̄byteri fũt.t sic ē simonia respectu plati vl' pl̄byteri ꝓcedẽtis:respectu vero dãtis sacrilegiũ ē q: ibi ē ōfraudatio clyna rũ cõtra itẽtionẽ dãtiũ.t tenef̄ vterq̄z ad restitutionẽ si tales questores fũt sceleratꝰ vt sunt chiaratani:sed quo ad restitutionẽ dic vt Restitutio primo in Ꝟ.turpiter.§.i.

9 Vtr̄ liceat dare vl' accipe pecuniã p̄o oratiõe p̄dicatiõe:dei laude: vl' pcessiõe.R̄.fz Ri.ubi.s. t Astẽ.li.vi.ti.lv.q' nõ. Hec eni t similia dñr spũalia iquãtũ ex gratia procedũt t ad gratiã disponunt que tñ p bonum misteriũ exhibenf̄. t ió vẽdere i his q' ē spũale:simonia ē. Et ió q pdicat principl'r vt laudẽ vl' fauoꝛẽ cõsequaf̄ humanũ vl' lucrũ:simoniacus ē.faltẽ mẽtalis i.q.iij.nõ solũ. Aduerte tñ q' dãtes elemosynas pauperibꝰ aut religiosis vt ipetrẽt orationis suffragiũ nõ dãt quasi itẽdãt emere oratiões:lz q̄si p gratuitã bñficentiã eos ꝓuocare ad oãdũ .p le.gr̄ꝛ t ex charitate.t sic ñ peccãt. 10 ¶ Quid de statuẽtib' i aliqua eccl'ia q' ꝓcessio nõ fiat i aliq̄ funere nisi tãtaz pecuniã legasset eccl'ie. R̄.fm Ray.t Tho.q' simoniaci fũt.ar.de iureiurã.c.sicẽ.el p̄o t ho.secus si statueref̄ q' legãtib' talem sũmã fieret talis bonor vel ꝓcessio.ar.extra eo.c.cũ fit. Rõ diuersitatis ē q: i p̄ ē exactio.q: ꝓsupponit q' .p minori nõ fiat:i secũdo hẽt spẽm gratuite recompensationis :q: nõ negaf̄:ne etiã fiat .p nõ legãtib'.ar. de iureiuran.c.sicut.el p̄ t secundo.

¶ Vtrũ liceat dare pecuniã .p anniuersario celebrando t hmõi.R̄.Ri.i.iiij.di.xxv.q' si licet .p hoc peccatũ facere de dãda pecunia: sz si ex deuotione deꝰ eccl'ia dz celebrare. Inno. Ꝟo in.c.qñ enormis.ne prę.vi.su.dicit q' non solũ licet:lz etiã est meritoriũ aliquos reddit' cõstituere i eccl'ia vt ibi fiat ãniuersariũ .p aliquo:lz hec constitui ñ pōt .p donatorẽ.q: nõ licet ei cõditiões spũales apponere sz tñ tpales vt.redẽptionẽ captiuorũ .xij.q.ij.aurũ.sz pōt constitui p illos q̄ hũt ãniuersariũ facere.cr̄ ō ꝓben.c.significatũ. Ꝺo .i.d.c.qñ.tz q' pōt imponi tale onꝰ redditibus:sed dicit tutius fore relinquere sic:reliquo tali eccl'ie ãnuatim.r.lib. sup tali possessiõe duidẽdas iter cos solũmõ q meo ãniuersario uererũt t rogo vt fiat oi ãno 11

¶ Vtrũ canonicꝰ vadẽs ad horas canonicas p̄cipl'r .p denarijs horarijs sit simoniacꝰ.R̄. Ꝺo.i.c.oli.ō.Ꝟ.fi.t segr̄ Jo.an.ō.de.nõ re.c. vnico.li.vi.tz q' ñ ē vera simonia q: nulla exp̄ssa pactio intercedit.sz qõ grauiter peccat t mẽ talē simoniã committit.sz p̄ solã penitentiã satisfacit.c. tua nos.de simo. 12

¶ Quid si clericus.p p̄cio vigilet ad defunctũ t dicat psalteriũ.R̄.Ꝺo.q' si fecit pactũ cũ eo legere psalteriũ:q' simonia ē. Si ãt q' vigilaret nõ ē simonia:lz sit tacite q' debeat legẽ psalteriũ.ar.de prebẽ.c.significatũ.q: sic vẽdit laborẽ: quẽ nõ tenetur ipendere. 13

¶ Quid si maior crux non portaf̄ nisi .p certo p̄cio.R̄.Ꝺo.q' ē signũ auaritie:t iducit vitiũ simonie.c.audiuimus.eo. Silr est simonia qñ taraf̄.p quãta pecunia gs ponaf̄ in tali sepultura cũ ibi sint plures fm Ꝺo. 14

¶ Vtrũ pactũ ō lecto redimẽdo añq̄z corꝑ ad ecclesiã deferaf̄ sit simonia.R̄.q' nõ.q: lectꝰ t hmõi ē gd tpale:t ió pōt vẽdi:redimi t hmõi si tñ clerici nolẽt sepelire:nisi prius ipositio p̄cio de eo redimẽdo:sic vr̄ simonia:cũ fiat pactũ ō tpali ad spũale sz Ꝺo.faĉ.c.vl.de re.pmu.silr cõmittf̄ simonia si clerici nolẽt sepelire:nisi fieret eis cautio ab heredib' defũcti ō receptõe eoꝝ q̄ cũ funere portãtur:t silr qñ nolũt sepelire fine pecunia.c.questa ē.xiij.q.ij 15

¶ Vtr̄ sit simõia.p matrimonio daf̄ pecuniã.R̄ fz Ri.i.iiij.di.xxv.ar.iij.q.i.q'.put matrimoniũ ē sacr̄m cadẽs i dispensatiõe ministroꝝ ecclesie: sic vẽdi ñ pōt:t ió simoniacꝰ ē g.p bñdictiõe nubẽtiũ pecuniã exactã accipit.c.cũ i eccl'ea. put Ꝟo matrionũ ē offiñ nẽ:sic lz dare t accipe p̄ciũ sic̄ t.p aliꝰ officijs ciuilibꝰ t corpalibꝰ. 16

17 ¶ Sed qđ si nolit bñdicere nisi data pecunia ℟. Alex. q̄ dz recurrere ad supiorē q si noluerit cogere ꝑ hyterū vt benedicat gratis: tuti? ē abstinere q̄z peccādi occasionem dare. ℣Pa. tñ. in. c. dilectus. cl. ij. co. ti. tz q̄ i sacris volūtarijs nō lz aliquid dare ꝓ eis bñdis: sed in necessarijs sic. Et sic videre? tenēdo opionem q̄ non possum ꝓsummare matrimonium sine benedictione. vbi ꝓsuetū est q̄ licite dare potest cū intētiōe dādi ꝓ redimenda vexatione non emendi benedictionē.

18 ¶ Quid de sacerdote q non vult dare lniam prochiano alteri ꝓfitendi nisi data pecunia. ℟. Rod. q̄ simoniachus est. Idem dic de licētia cōmunicandi. aut benedicendi spōsas. Aduerte tū q̄ si nō intenderet lniam ꝓfitendi cōicandi vel benedicēdi sponsas t hmōi vendere: sz sibi, puidere sup obuentionibus t oblationibus que eū ꝓtingerent t nō plus. nō essz simoniacus ſm ℟odo.

19 ¶ Vtrū sit simonia ex pacto dare aliquid ꝓ calicibus: vestibus: t lintcaminibus bñdiccndis. ℟. Ray. tz q̄ ñ. q̄ nō iuenit nisi i crismate baptismo: cōione: eucharistia: balsamo: sep'ltura t basilica dedicāda. i. q. i. diuina. c. placuit. c. vt vnusqsqz. extra eo. ti. cū in ecclesie. Sed tu dic verius cū ℣Bof. t ℣Jo. q̄ est simonia. c. ad nſam. eo. Idē dic ꝓ benedictione ℣Abbatū vel abbatissaꝝ: velatione virginū: aq̄ benedicta: t hmōi. ſm ℣Pe. de palu.

20 ¶ Vtrū archidiacon⁹ q hz eraminare ꝓmouendos vel ille q rñdet i scrutinio ordinādi hz formam. c. ij. ō scruti. vel ille minister q legit euāgelinm cū fit ordinatio sit simoniac⁹ si aliqd recipit ab ordinādis. ℟. q̄ sic. ſm do. ℣Anto. in. c. pe. extra eo

21 ¶ Vtrū ptēdēs scitatem quā nō hz vt ꝓmoueat ad ordines vel beneficia sit simoniacus. ℟. q̄ non. sed debet agere penitentiam. c. mandato. extra eo.

22 ¶ Vtrū notarius sine simonia possit aliquid recipere ꝓ scriptura facta de ordinatione. ℟. Laur. t segℓ Ber. bnr. in. c. sicut eꝑm. i. q. ij. q̄ nō. nec ꝓ labore: nec ꝓ charta: sed eps dz sibi ꝓcurare. ℣Pa. vero in. c. i. de simonia tz cū gl. ibidē. t cōiter doc. qō vex est in notario q bēt salariū de publico. Secus ē in illo q nō hz salariū: q: recipe pōt ꝓ suo labore solum: ꝓsidera ta q̄litate negocij non ordinis: sicut faciūt qui ꝓ clericatu tm: ꝓ⁹ diaconatu plus: t hmōi: q: sic est simonia. ar. x. q. ij. precarie. Idem dic q̄ est simonia exigere aligd ꝓ sigillo nisi expensas cere t sigillatiōis t clerico ꝑ ad hec deputato ꝑ. itelligc sup re spūali t in iurisdictiōe ecclesiastica: cū nihil aliud sit nisi quedā testificatio iudicis sup illud.

23 ¶ Vtrū recipiēs aliquā, pmissionē spūalitat', puta bñficij t hmōi: ꝓ aliquo negocio, pmouēdo apud sedē aplicā sit simoniacus. ℟. ℣Pa. in. c. cū essent eo. q̄ sic. vt ibi.

24 ¶ Vtrū statutū i fundatiōe alicui⁹ eccle factū q̄ caueat q̄ qsqs tātuz in redditibus ānuatiz decrit in ppetuū recipiat ꝓ canonico: t habeat qō decerit, ꝓ prebēda sit simoniacū. ℟. Rodo. q̄ si tale statutū fiat ad tps t principal'r intētione augēdi dei cultū. t q̄ dans ꝓncipal'r pp deuotionez det t sit dignus tolerari pōt. Et idem dic de monasterijs de nouo fundatis t egenis. ſ. q̄ qsquis daret tm̄ reciperetur ad illud monasterium vsqz ad certū numerum. ar. c. tua nos. extra eo.

25 ¶ Vtruz aliqs dignus ordinari vel bñficiari dās ex pacto vel exactus ianitori vt eū ad eꝑm pmittat itrare ad petendū beneficiū: vel ordinē vel electōis ꝓfirmationē sit simoniacus. ℟. ℣Rod. q̄ nō. si nō dat itentiōe corrupta. ſ. vt ꝑ itercessionē ei⁹ cui daꝝ ꝓsequat intentū: q: si cū tali itentiōe daret esset simoniacus.

26 ¶ Vtrū aliqs possit iduci vt intret religionez pp pecuniā dādā. ℟. q̄ nō. c. dilectus. cl. ij. co. ti. Sed vt qs ꝓuertat ad fidē. dicit gl. i. d. c. dilectus. q̄ pōt dari. ℣Jo. addit idē posse dici i sacramētis necessarijs: sed non i voluntarijs. sz ego tenco cū ℣Pa. in. d. c. dilect⁹. q̄ ex pacto vt cōuertat vel intret religionem vel recipiat sacramēta non lz: sed bene sine pacto: vt alliciat ad predicta capienda.

27 ¶ Quid de fraternitatib⁹ ita ꝓstitutis q̄ nullus recipiatur ad eas: nisi, pmittat vel iuret q̄ annuati soluet. t. deñ. ℟. ℣Ray. q̄ si fiat pp cāz honestam. puta pauperibus alendis: captiuis redimēdis: t hmōi. non est ibi simonia: imo licite sunt: t q ea despicit anathematizandus ē. xlij. di. si quis despicit. t ar. xvi. q. vij. sane. ℣Rodo. tū dicit q̄ si statutum est sub forma negatiua: non lz: q: excludit pictatē. Sed sub forma affirmatiua lz. ſ. vt qsqs fuerit recept⁹ oct tātū sed nō plz q̄ fiat iuramētū pp periculū periurij.

28 ¶ Vtrum ꝓ iusticia facienda dare pecuniā vel equipollēs sit simonia. ℣Rica. in. iiij. di. xxv. ar. iij. q. ij. tz q̄ sic. loquēdo de iusticia ecclesiastica vt quando datur epō vel alijs ꝓ reddēdo iure

sup spūalib⁹. i q̄ 7co. gl. i. c. vēdēte. i. q. iij. Idē tz ℣Rodo. Et sup tpalib⁹ si sit pson⁹ ecclīastica q̄ dz reddē ius rōne iurisditōis ecclīastice, sec⁹ cēt si cēt inder scl'ar': seu laic⁹. lz als ſuit peccet Alex. ō ales tñ tz q̄ ēt i iudice scl'ari vēdē iuduciū iust⁹ sit simonia. q: ℏ ē act⁹ ℵ tut', t ita q̄ ad aligd ē spūale. sz ꝓ aduocatōe aut ꝓcuratō ne ēt i cā spūali licet aligd accipe sine simonia. Sed gl. i. d. c. vēdētes. t ℣Ricar. vbi. ſ. t forte verius tenēt ꝓtiū. t q̄ ē solū gne pctī accipe ꝓ iusticia in rebus tpalibus. t ei q̄ est iudex.

29 ¶ Vtrū sit simoniacū occultare pctm̄ alicui⁹ ꝓ pecunia qñ ad eius offm̄ ptinet illud reuelare. ℟. q̄ sic. c. nemo. co. imo ēt occultare respectu p sone cōsanguinitatis vel affinitatis. vt ibi dr. Sed ℣Ri. vbi. ſ. limitat verū si talia respiciunt cām spūalē. al's nō: sed est graue pctm̄.

30 ¶ Vtruz testificari ꝓ pecunia sit simonia. ℟. ℣Ri. vbi. ſ. tz q̄ sic. in cā spūali: aliter non. lz sit graue pctm̄. Alex. ℵo dicit q̄ in causis ecclīasticis t a plonis ecclesiasticis si testimoniū vē daꝝ est simonia. In alijs grauiter peccaꝝ.

31 ¶ Sz nūqd aduocat⁹ silr cōmittit siōniā si ꝓ pecūia patrociaꝝ. ℟. q̄ ñ. q: patrocinū t ꝓsiliū admīculaꝝ exteri⁹ cāe. lz testioniū ē de substātia cāe. t iō testes cogūr nō aduocati ſm Alex.

32 ¶ De simonia magroꝝ. vide. ſ. Magister. ℌ. r. cū sequentibus.

33 ¶ De simonia sepulture. vide. ſ. Sepultura. in prin. t. ℌ. i. t. xlij. t. xliiij.

34 ¶ Vtr ꝓn⁹ siue bñs ius pñtādi q aligd recipit ꝓ pñtādo sit siōniac⁹. ℟. pa. i. c. veniēs. eli. ō testi. q̄ sic. ter. bo. de trāsac. c. ꝓterea qñ iter.

35 ¶ Circa pmutationē. vide. ſ. ℣Permutatio. ℌ. iij. iiij. t. vi.

36 ¶ Circa trāsactionē. vide. ī. Trāsactio. ℌ. iiij.

37 ¶ Circa renūciationē t remissionē vltra id qō hēs. ſ. Renūciatō. Quero vtꝝ renūciās lris sr bñficio ecclīastico obtinēdo sit siōniac⁹. ℟. pa. i. c. ad audiaz ō rescri. q̄ sic. si fit ex pacto ō aliq̄ tpali recipiēdo: siue ꝓ certa pēsiōe recipienda. gl. i. d. c. ad audiaz tz q̄ ē siōnia i eo q ꝓsecut⁹ ē bñficiū. sz i eo q nōdū ꝓsecut⁹ ē bñficiū q̄ ñ sit siōnia. Sz tu tene q̄ ē siōnia ēt in ℏ casu. si dec aligd ex pactiōe ptiū. sec⁹ si ex offō iudicis. l' mediātib⁹ bonis vir', renūciario ex vna pte pure fiat. t ex altera pte aligd tpale dec. vt colligit i c. sane. de renū. t ō pac. c. cū pdē. silr ñ ē siōnia si renūciet talib⁹ lris ex eo q̄ daꝝ sibi spūale: puta beneficiū ſm Jnno. t Host. de rescrip. c. ad audiam. qō limita cū sit pmutatio si 7currāt q̄

ſ. dicri. ℣Permutatio. ℌ. iij.

¶ Vtrū dās aliqō tpale ꝓlato ne remoneat eū a prioratu vel bñficio sit simoniac⁹. ℟. Rodo. q̄ sic. si necessitas vel vtilitas sit q̄ ām̄oneaꝝ: al's ñ. dūmō intētio nō sit corrupta. Silr simoniac⁹ est q dat spūale vt obtineat debitū tpale qō suū ē ſm Tho. in. iiij. di. xxv. de q̄ ego dubito p ea q̄ dicri. ſ. Simōia. ij. ℌ. xvij. t. xviij. t potius credo q̄ nō sit simonia. ar. c. i. de vsu. 38

¶ Vtrū renūciās bñficio: vt alteri certe pson dec̄ sit simoniac⁹. ℟. q̄ nō. nisi i pactū deducaꝝ c. dilectio. de ꝓben. ℣Nā hr̄e spem de ℏ nō est simonia. c. cū pridē. de pac. i. q. i. ordinationes. 39

¶ Vtrū remittēs debitū tpale ꝓ spūali consequēdo sit simoniac⁹. ℟. ℣Pa. in. c. vemēs. cl. i. ō testi. q̄ sic. q: remittere idē est qō donare. vt in glo. ꝓdicti. c. t in. l. gn ēt. ff. de calū. Limitat tñ glo. in. d. c. verū. qñ ex tali remissione aliqō cōmodū applicaꝝ pti. Addit ℣Pa. ibidē aliā limitationē. ſ. q̄ est verū q̄ remittere ē dare qñ debitū est liquidū. Sed qñ debitū est dubiū: tunc dr̄ potius facere q̄z donare. vt dr̄ in transactōe in. l. siue apud. C. de transac. 40

¶ Vtrū ꝓmittēs nihil petere ab ordinatore vl pñtatore vsqz ad tot ānos sit siōniac⁹. ℟. ℣Pa. in. c. ꝓ tuas. cl. iij. eo. q̄ sic. q: ex quo ordinator teneaꝝ assignare isti post ordinationē portiōez q̄ ꝓsideratis fructibus est qd tpale: talis remittit tpale ꝓ spūali consequendo. t ideo simonia ē. 41

¶ Vtrū dās pecuniā vt qs nō ordineꝝ vel eligaꝝ vel electio nō ꝓfirmeꝝ: aut eccle nō ꝓsecrēt t hmōi: sit simoniacus. ℟. q̄ sic. cē co. ti. nemo. Idē dic qñ ꝓ gr̄am ꝓsanguinitatis vl' affinitatis: vel penitentē nō recōciliat: vel minus penitentē absolvit vel pctm̄ celat. vt in. d. c. nemo. Dicit tñ Jnno. ibidē. q̄ verū est q̄ silitudinarie dr̄ simoniac⁹ talis ꝓ gr̄am sic faciens. q: sic punit acti simoniac⁹ esset. ℣Pa. t glo. in. d. c. nemo. tenet q̄ est simonia. t est verius. 42

¶ Vtrū corrūpēs iudicē vel testē in cā spūali ꝓ pecuniā sit simoniac⁹. ℟. ℣Pa. in. c. tua nos eo. ti. cū ℣Jo. q̄ sic. ꝓ quādā cōueritatē quā habent cū spūalibus. vel est qñ simonia. ar. d. c. nemo. secus in cā mere temporali. 43

¶ Vtrū aliqd accipe ꝓ innestitura eccleſiarū sit simonia. ℟. q̄ sic. ter. in. c. intātū. eo. t ibi dicit ℣Pa. q̄ nō tm̄ ꝓ innestitura iuris: sed ēt facti. ſ. ꝓ inductiōe in corporalē possessionē. etiā si ibi sit consuetudo. 44

¶ Quid de dantib⁹ primos fructus bñficij in curia: t soluēt⁹ taxā bullaꝝ t ceteroꝝ hz silū 45

curie.ſt.q; nō ſūt credendi ſimoniaci.q; talia ſi
ſoluūt ꝑ ſpūalib⁹:ſed ꝑ ſuſtētatōe curie ⁊ offi
cialiū.⁊ ſic tenē q; illa ī volūtate pape ſūt ordi
nata. Sed ſecus iudico in curijs ep̄oꝝ ⁊ alioꝝ
plaroꝝ habentib⁹ vñ viuāt ſm decentiā: non
ſm pompā.q; ſimoniacū eſt tales taras facere
ꝑ diſpenſationib⁹:abſolutionib⁹:⁊ hmōi.i.q.
iij.er multis. Secus ſi ꝓpter victus decentiaz
quā alias non habent hoc facerent.

Jmonia iiij. Circa ingreſſuz religiōis. Utrū in
trans monaſteriū cū pacto de dandis
tpalibus ſit ſimoniac⁹.ſt.q; ſic.c.intantū.c. ve
niens.co.dicit tū Jo. Boſ. Ray. ⁊ Ber.in.c.
qm̄ ſiōiaca.eo. q; ſi mōaſteriū cēt tenue q; poſ
ſent dicere voleti intrare. Si vis viuere mecū
porta tecū.q; ſz te libēt recipe vellem⁹ tñ bona
nr̄a nō ſufficiūt. Sz tu tenē in ꝓſcia opi. Tho.
in ſūma.q dicit q; ꝑ ingreſſu mōaſterij nō licet
aliqd recipe vel exigere q̄ſi ꝑcū.ſed ꝑ victu p
ſone recipiende.ſz aliqd recipe ſi non ſufficiāt
opes ad ſ̄ monaſterij. Si⁹ cēt licitū ē pp devo
tiōz quā qs oñdit mōaſterio largas el'ynas fa
cēdo cidē q; facil⁹ recipiat ſic licitū ē.ecōuerſo
ꝓuocare aliquē ꝑ tpalia bñficia ad devotōem
mōaſterij.ſz ſi ſit licitū aliqd ex pacto dare vel
recipe vt recipiat.c.q̄ pio.i.q.ij. Ro.cēt tz q; q̄ſi
mōaſteriū ētenue ⁊ idigēs q; ñ ē ſiōniacū ⁊ pa
ciſci i talib⁹ dūmō ſi fiat ꝑ ſpūalib⁹ ꝓferēdiſ.ſz
ꝑ erpēſ faciēdis vel recōpēſādis.vñ tz q; licet
erḥmē noia⁹ ⁊ q̄ntitatez mūer'.⁊ plz mihi q̄ ad
ꝓſciaz.⁊ ad.c.q̄ videt Jria.⁊ marie.d.c.q̄ſi ſiōia
ca.dic q; loquūt q̄ ad foꝝ ꝑtētioſū pp frandes
⁊ iō fūdāt ſe ſup ꝑſūptōe q̄ ceſſat ī foro aie:l' lo
quūt vt nihil ꝑ igreſſu: ſz nō loquūt gn ꝑ rele
uatōne ſūptus q̄ monaſteriū:aliter nō p̄t.

Jmonia v. circa ea q̄ ꝓhibēt
dari l' deduci i pactū
ꝑ aliq̄ ſpūali l' ānexo l' ab eo dependēte.⁊ pſio.
¶ Utꝝ ſolā ſit ſiōnia q̄ſi iteruenit pactū ō pe
cūia.ſt.q; nō.ſz dic q; tripler eſt mun⁹ qō idue
ſiōniā i ſpūalib⁹ ſi deducat i pactū. Jdimū eſt
mun⁹ a manu: vt ē pecūiā capiēdo.put accipit
i.q.iij.totū.ꝑ oi re tpali. Secōm mun⁹ ē a lingua.
Tertiuz ab obſequio. vt.i.q.i.ſunt nulli. Addit
ab aliqb⁹ q̄rtū mun⁹ ſāguis qō eſt cū qs ꝓfert
eccliā vl' ꝓbēdā alicui ituitu ꝓſāguitat' vl' ami
citie. Jſtā ſz gl.i.c.i. vt eccl'.bñfi.ſi ſolū ꝓfert pp
ꝓſāguitatē vl' aicutā:⁊ al's ñ ꝓferret ſiōniac⁹ ē
Sz Aler. ō al'.Fa ſc.⁊ Tho.Fa ſc.⁊ ī.iiij.⁊ ī ō'.
limitāt vꝝ q̄ſi ītēdit ex ſ̄ aliqd bonū redūdāſ
in ſeipſo: vt puta q; magnificet vl' nobiliter: vl'
vt faciat ſibi aliquā recōpēſatōez ⁊ hmōi.ſec⁹
ſi ſolū ītēdēs bonū tpale illi⁹ cui dat ⁊ ñ alteri
us.q; tūc licet ſit graue pctm̄ ſi tñ ſiōnia eſt i ſ̄
q̄rto mūere:q; nihil dat vl' recipit.⁊ magis plz
De ſ̄ tñ vide Jda.i.c.tuā.de eta.⁊ q̄ſti.or.⁊ i.q.
i.c.ſi qs.⁊.c.ſūt nōnulli. Jſoſſet tñ dici ēt tūc eē
ſimoniacus q̄ſi platus aliqd beneficiū eccleſia
ſticū daret alicui cū pacto ve intentiōe: vt ipſe
ſuis conſanguineis prouideret.

¶ Sz nūqd qōcū q; mun⁹ a manu inducit ſimo 2
niā in ſpūalib⁹.ſt.q; ſic ſi pactū ꝓceſſit. ſi Jo
nō ꝓceſſit tūc ſi fit adeo paruū q; nō dēat iducē
ꝓmouēt; aium il'pect; cā tpe ⁊ q̄ſtitate pſonaꝝ
ſic ñ facit ſiōniā.c.⁊ ſi qōes.eo.ti. Valde.n.ibu
manū ē a nemie velle recipe: ſz vlſſimū ē oia
ab oib⁹.ff.de of.pcō.i.ſolēt.§.vl.⁊ ſ̄ vex q̄ ad
eccl'az.ſz q̄ ad deū qcqd dat vl' recipit corrupta
ītēdōe q̄ſtūcūq; munimū,ꝑ ſpūali ſiōniacū ē ſz
ſola pnia ſine reſignatōe bñficij purgat.⁊ ſic
intellige.c.nemo.co.ſz Boſ. Aduerte tñ q; q̄ſi
dat aliqd ſine pacto nō vt rebituz: ſed vt dari
ꝓſuetū non eſt ſimonia ſm Rodo.

¶ Quid ſi id qō dat ſit de reb⁹ eccleſie.ſt.q; ni 3
bilomin⁹ ſimonia erit ſm.S.Tho.

¶ Quid ſi nō deſ mun⁹ a manu ſed a lingua ꝑ 4
ſpūali bñdo.ſt.ſiōnia ē. Aduerte tñ q; mun⁹ a
lingua aliq̄ⁿ dr̄ ipſa laus prinēs ad fauorē hūa
nū q̄ ſub ꝓcio cadit.aliq̄ⁿ ꝓces et qb⁹ fauor hu
man⁹ acgrit vl' dr̄iū vitat.⁊ iō ſi qs ꝑncipaliē
ad ſ̄ itendit ſimoniā cōmittit. Et ꝑncipaliē dr̄
intēdē q̄ſi ꝑ idigno admittēdo dat vl' recipit.
Sz circa dignū diſtinguit Boſ.⁊ Jo.q; aut
ꝓmouet qs ꝓcib⁹ ſuis ⁊ ſic ſi petit plātōz q̄ dat
ꝑ electiōz tūc ē ſiōnia.i.q.vi.ſic ia g. Si āt nō
dat ꝑ electiōz ſi ſit ſimplex bñficiū ſic licet ſi
indiget. Si ñ ē ſimplex:ſz bñs dignitatē vl' cu
rā aiaꝝ ſic nō licet.ar.i.q.i.ordiatōes.⁊.viij.q.i
in ſcriptur'. Eſt ⁊ ſiōnia ſz Hugo. Ray. Jo.
Tho.fa ſc.⁊ Dirce.li.iij.q; eo ipſo qō petit in
dign⁹ eſt. Sz Rodo.credit q; ēt licet in digni
tate ⁊ cura.Fac.c.tua nos.eo.ti.Jō ego credo
verū ſi idiget:puta q; nō bz aliunde vñ viuat:
al's nō.c.ad aures.eo.ti.ſi mō dign⁹ eſt ⁊ inten
dat,pdeſſe ⁊ nō poſſe. Si Jo.ꝓmouet ꝓcib⁹ ali
enis ſi ꝑ idigno ſic ſm oēs ſiōnia.eſt.i.q.i. de
ordinationib⁹. Si Jo.ꝑ digno tūc ſi ſūt ſpūa
les nō eſt ſimonia.i.q.i.latorē. Si Jo ꝓces ſūt
carnales.⁊ dicūt carnales q̄ſi illi q ꝓcant atten
dāt ad parentelā ꝑncipaliē: vel ameitiū rogā
tiū:⁊ prelat⁹ ꝓpter ipſas ꝑncipaliē mouet ſic ē

ſimonia.q; ꝓces ſuccedūt loco preciſ.d.c.ordi
natiōes.⁊.c.ſūt nōnulli.i.q.i. Si Jo prelat⁹ ꝑn
cipaliē nō ſegt ꝓces:ſed merita: ſeu q; dign⁹
eſt nō eſt ſimōia.c.gbuſdā.i.q.i.⁊.ar.c. tuā.co.
ti. Tenet ēt Jda.in.c.tua nos.co.ti.q; humiles
ꝓces emiſſe a digno nō inducūt ſimoniā:nec
ēt aliq̄ⁿ petiū.vt ex dictis.c.tua nos.⁊.c.latorē
ꝑz.imo fortiꝰ tz Jda.ibidē q; donās aliqd car
dinalibus vel prelatis:⁊ rogans,ꝑ aliq̄ bñficio
dūmō nō ducat ꝑncipali intentione: vt ꝑ talia
eternia ⁊ ꝓces adipiſcat ſpūale: q̄ius ſecūda
rio habeant talē ſpem q; extra oēm notā iudi
cet q; inſte iſta poſſūt fieri ſine ſpe ꝓmaria. vt
dicit Jnno. ⁊ Jo.facit.c.gd ꝓdcrit.ī.ti.di.i.q.
i.ſunt nōnulli.⁊ in.c.tuā.de eta.⁊ qua.

¶ Circa mun⁹ ab obſego. Quero vtꝝ ſeruiēs 5
alicui prelato vt ꝓſequat bñficiū ſpūale vl' mo
naſterio vt recipiat ⁊ hmōi ſit ſimoniacus.ſt.
Jda.in.c.cū eſſent.eo.ti.glo.ibi tz q; nō.q̄ſi ſine
oi pactiōe ſeruit:⁊ itentiōe ſecūdaria predicta
habendi nō primaria.ſi mō ſit idoneus nec ꝑ
latus aut monaſteriū directe ,ꝓpter ſ̄ ſeruitiū
intendat ei de bñficio ,puidere vel recipere q;
ſi ſic eſſet munus ab obſequio:⁊ ſimōia q̄ſi ꝑn
cipaliē ⁊ directe.d.c.ordinationes. Jō dic q; ſi
in ſeruitio interuenit pactū ſp eſt ſimōia.c.cū
eſſent.eo.ti.ſi nō interuenit pactū.ſi ſeruiat ꝑn
cipaliē gratis.ſz ſecūdario vt bēat aliq̄ⁿ ſpūale
nō eſt ſimonia ꝑz Boſ.⁊ ſic ꝓcordat iura q̄ vi
denē ꝺria. Jo.tñ ēt tenuit q; ſi ſeruitiū corpo
rale ſit honeſtū ⁊ dignū obſequiū ꝓtat:q; licite
pōt ēt ſeruire ꝑncipaliē:dūmō pactū nō ineu
niat. vt ſi qs epō ſeruiat romā cundo:ei⁹ ne
gocia ,pcurando a ꝺrio ſenſu.in.c. ſūt nōnulli.
i.q.i.ſed in ſeruitio idigno vel ꝑ idigno ſic erit
ſimonia. ſil'r dic in ſeruitō ſpūali q; ſi pactū in
tercenit ſimonia eſt:niſi tali bñficio ſit āncrū
illud onus. Vñ nō q; nō ſolū predicta inducūt
ſimoniā in dantib⁹ ſeu paciſcentib⁹; ſed ēt in
conſentientib⁹ ſiue mediatorib⁹ ⁊c.c.ꝑ ingſitiōz
de elec.⁊.c.ij.de ꝓfeſſis: necnō in paciſcentibus
aliqd dare vel facere miſtrantib⁹: ſed ēt mini
ſtris ſeu familiaribus adminiſtrantis:ſic dici
mus in Jeci q fuit ſerv⁹ Mclifci.i.q.i.in ſūma.
Dicit tñ Ri.q; ſz eps fecerit pactū vel ,pmiſſi
onē ,ꝑ aliq̄ bñficio dando:⁊ poſtea oblitus ta
lis pacti pure ꝓfert q; nō eſt ſimoniac⁹ quo ad
eccleſiā:nec ēt ī'le g recepit tale bñficiū ſi ſ̄ pa
ctum ignorabat.⁊ ideo non tenetur reſignare.
q̄ bene nō.

¶ Utrū auctoritas pape excuſet a ſimonia. ſt 6

Jda.in.c.i.eo.ti. dicūt doc.q; in curia ro. titul⁹
de ſiōnia nō bz locū ſic nec ter iulia. de ambitu
in curia principis.glo. Jo ⁊ Jo.i.c.er pte.eo.
ti.dicit.⁊ ſequit Jda.in.d.c.i. vex in his q̄ ſūt
ſimoniaca de iure poſitiuo ſolū:ſed nō in his
que ſūt ſimoniaca ꝺ iure diuino. Et iō tz Jda.
ibidē q; cū titulus bñficij habentis adminiſtra
tionē ordinis vel executionē clauiū ſit de iure
diuino ſicut ipſa executio clauiū q; papa talē ti
tulū vendens eſt ſimoniac⁹: ſicut ille g emit: nec
valet excuſare eius auctoritas.habes bonā gl.
in.c.licet.de penis.⁊ tertus cū glo.in.c.er dili
genti.de ſimo.q̄uis do.Car.teneat q; ois titu
lus bñficij ſit de iure poſitiuo.⁊ ſic ſm eū excu
ſaret eius diſpenſatio. Sz tu tene cū Jda,ſec⁹
in alijs nō habent⁹ executionem clauiū.

¶ Sed nunqd eo ipſo videat diſpenſare ex q̄ 7
ſcit ex certa ſcia ⁊ tolerat.ſt. Jo.de ligna.co.ti.
c.i.dicit q; ſic,ita q; nō cōmittit ſimoniā.qō ego
credo verū q̄ſi ſimonia cōmittit cū papa: vtpu
ta qs habuit bñficiū mediante pecunia a papa
hoc ſciente ⁊ ad hoc aſſentiente.q; tūc ſcia prin
cipis purgat hoc vitiū:⁊ ita talis ſi incurreret
penas iuris:ſiue ſimonia ſit de iure diuino ſiue
poſitiuo:nec teneret reſignare ſi ſimonia eſt de
iure poſitiuo:ſed de datis alijs a papa: ſz ipſe
ſciat q; dñi ⁊ curiales exigūt ⁊ tolleret nō ,ppt
hoc diſpenſare videt.⁊ ideo in penis inuoluūt
facit.ē.diſpenſatio.§.xij.

Jmonia ſexto quo ad penā: Sciendū q; eſt qua
drupler. Prima eſt ſuſpenſio. Querit vtꝝ ois
ſimoniac⁹ in ordine recipiēdo ſit ſuſpēſus ipſo
iure.ſt. vt colligo ex Jnno.⁊ Jda.i.c.tāta.⁊.c.
ꝑ tuas.cl.ij.co.ti.q; ſic. ⁊ q̄ ad ſe ⁊ q̄ ad alios:⁊
nō ſolū quo ad ordinē ſic ſuſceptū: ſed ab oīb⁹
alijs ordinibus ēt licite receptis.⁊ ꝑ ꝑns eſt re
motus ab adminiſtratiōe tpaliū bñficioꝝ ſuoꝝ.
facit glo.i.q.i.reperunt,⁊ vide glo.in cle. cupi
entes.de pc.nec pōt diſpenſari cū eo niſi ꝑ pa
pam.i.q.i.gra.

¶ Utrum ſimoniacus in ordine dando ſit'r ſit 1
ſuſpenſus.ſt. Boſ.tz q; ſic ꝑ triēniū.ſed Jnn.
in.c.pe.eo.ti.⁊ Jda.in.d.c.ꝑ tuas.tenent q; per
petuo ſit ſuſpenſus. ⁊ videt verius ,ꝑ hoc ter.
iuncta glo.in.c.ſi qs a ſimoniacis.i.q.i.⁊.§. Ve
rum.xxxij.di.

¶ Utrū ſimoniac⁹ in bñficio ſit ſuſpenſus.ſt. 2
Jda.in dictis.c. vbi.ō.q; ſic,Sed ſi eſt occult⁹ē
ſuſpenſus quo ad ſe nō quo ad alios:ſed ſuſpē
dendus. ar.i, q.iij.c.i. ⁊.ij, vnde ſi renunciat

Universidad de Deusto
Biblioteca

bñficio taliter acquisito põt vti ordine suo ps pactã pniam ⁊ alijs bñficijs licite habitis: sed bñficio illo retento in q̃ simonia est cõmissa nõ põt agere pniam. vt in.c.ingistrõnis de accusa. Si Xo est manifestus sic est suspẽsus q̃ ad se ⁊ ad alios ipso iure.d.H. verũ. vñ q̃uis renũciet bñficio ⁊terũ indiget dispensatõne sicut qlibet notorius criminosus. vt in.c.fi.de tempo.ord. Sed cps põt dispensare dũmõ nõ sit ille cuⁱ q̃ cõmisit simoniã. vt no.i.q.v.pscentiũ. Et aduerte q̃ tũc dr occultus fm Rodo.qñ nõ pstat per sniam vel pfessiõz in iure factã: nec p rei cuidẽ tiã q̃ nulla possit tergiuersatiõe celari. Limita tñ predicta oia qñ simonia est cõmissa co sciẽte secus si eo ignorante: puta p prem vel amicos qⁱ tũc nõ est suspensus q̃ a alios: nec quo ad se: nisi in ordie ⁊ bñficio sic habito: nõ aũt in alijs ordinibus susceptis aut bñficijs habitis vl̃ bandis.c.de simoniace.co.ti. vbi H voluit Inn.

3 ¶ Sed quero qs põt dispensare in simoniaco in ordine vel beneficio. Rñ.glo.⁊ Cal.in.c. post translationẽ.de renũ.⁊ do. Anto.⁊ Pa.in.d.c. de simoniace post multa tenẽt q̃ in simoniaco in ordie solus papa qñ scieni. Sed qñ eo ignorante cõmissa est simõia: tũc eps põt dispẽsare i.q.v.pscentiũ.⁊ ẽt põt eps dispensare cũ tali. Iz qñ hoc sciunt nõ renũciauit sed mistrauit in ordine susceptο: aut ad alios ascendit. fm Ro. In simoniaco Xo in bñficio scieni solus papa põt dispensare fm Ber.⁊ Ray.⁊ Bof. siue in illo bñficio: siue i alio quocũq̃z fm gl. ⁊ Jo.an. in.d.c.de simoniace. Sed Jo.Iz q̃ põt eps dispensare in simplici bñficio solũ. Pa. Xo in.c. de simoniacis.eo.ti. tenet ꝯ põt ẽt dispensare in curato vt illud habeat in alia eccl'ia: ẽt cũ executõe ordinũ si mõ sponte renũciat illud bñficiũ. vt probaẽ.i.q.i.c.i.nec ob.c.pe.de elec. fm eũdẽ Pa. qⁱ dicit q̃ loquit de dispensatiõe ad illud bñficiũ in q̃ fuit illa simonia cõmissa: vt illud habeat: qⁱ nõ põt nisi p papã fieri. Itẽ in eccl'ia empta nõ põt er dispensatiõe epi hre: ni si simpler bñficiũ ⁊ cũ executõe minoꝝ ordinũ solũ. Si Xo expectat sniam pdenatoriã: tunc nullo mõ eps põt dispensare nec in illa nec in alia: vt habeat qõcunq̃z bñficiũ. In eo Xo qui ignorani est ꝓmotus ad bñficiũ nõ põt nisi solus papa vt illud hẽat. sed in alijs põt epus. vt no.in.d.c.pñtiũ.⁊ qõ no.in.c.sũr.⁊.c.nobis.eo.ti. Sed Tancre.in.c. sicut nobis.eo.ti.Iz q̃ ẽt in bñficio illo in q̃ fuit ꝓmotꝰ põt eps dispẽsare si ipse eps non est in culpa.⁊ placet.

¶ Sed nũqd idẽ sit' iudictũ de mediatoꝝibus q̃ 4
ad suspensionẽ ⁊ q̃ ad dispensationẽ. Rñ. q̃ sic p
regulã accessoꝝium. de re.iur. li.vi.

¶ Vtrũ eps possit dispẽsare cũ simõiaco circa 5
officia mortuoꝝ: bñdictiões nubentiũ: sepultu
ras: crisma: bñdictiões vasoꝝ ⁊ hmõi. Rñ. Jo.
q̃ sic post pactam pniam qⁱ nõ ꝓhibetur.ar.c.
nup. de sen.erco. nec ob.c. Erga.i.q.i.qⁱ logr õ
simoniaco in dignitate.

¶ Quid de plato q̃ ꝓmisit bñficiũ alicui ꝑ pe 6
cunia ⁊ re integra reuocat pactionẽ. Rñ. Iz Ri.
q.ẽ. q̃ talis peccauit grauiter faciẽdo pactũ qⁱ
tñ ad effectũ pacti nõ ꝓcessit nõ icurrit penas
suspensionis ⁊ irregularitatis.

¶ Vtrũ ordinatꝰ ab epo quẽ audiuit simonia 7
cũ possit mistrare. Rñ. q̃ põt i susceptο mistrare
Iz ñ poterit alios ab eodẽ recipe: nisi deponat
ꝓsciaz.c.p tuas.cl.ij.co.ti. Vbi nõt Jo.v.nõ
bilia. Primũ q̃ ex varijs dictis in alteriꝰ piu
diciũ nõ est ꝓscia formãda. Scõm q̃ sic forma
ta est ad ꝓfiliũ platı deponẽda. Tertiũ q̃ si de
poni ñ põt ẽ oibꝰ mõis sequẽda. Quartũ q̃ est
virtꝰ cũ de ꝓscia scrupulosa fit bona: ⁊ i meliꝰ
iformaẽ: ⁊ ecõtrario ẽ debilitas ai ⁊ nimia sim
plicitas. Quitũ q̃ i diffrẽtibꝰ põt vnusq̃sq̃z ꝑ
ut sibi placuerit ꝓsciam iformare. Qõ bñ no. ⁊
iõ talis dz ministrare ⁊ consciam deponere.

¶ Secũda pena ꝑ simoniacos est depositio ⁊ i 8
famia. ⁊ hec iponit si de hoc i iudicio ꝓsluerit.
v q.iij. sanc. de accusa. inquisitionis.

¶ Tertia pena ẽ excõicatio papalis. Rñ Mar 9
tinus in ꝓcilio pstãtiẽsi in extrauagãti q̃ incipit.
mlte ita igr sacro approbãte ꝓcilio declaramꝰ
q̃ ordiari simoniace ab executõe suoꝝ ordinũ
sint ipo iure suspẽti. Electões aũt postulatiões
ꝓfirmatiões: ⁊ q̃suis ꝓuisiones simõiace eccle
siarũ: mõasterioꝝ: dignitatũ: psonatuũ: officio
rũ ⁊ bñficioꝝ quoꝝũcũq̃z dcinceps facte nulle
sint ipo iure: nullũq̃z p illas ius cuiq̃z acquiraẽ
nec ꝓmoti: ꝓfirmati aut ꝓuisi faciãt fructus
suos: sed ad illoꝝ restõem tãq̃z iniuste ablatoꝝ
teneãr. Statuentes insup q̃ dans ⁊ recipiens
ipso facto sniam excõicatiõis icurrat. ẽt si pon
tificali aut cardinalatus refulgeat dignitate.
In alia extrauagãti facta ãno.ij. sui pontifica
tus Mantue data: q̃ incipit. Damnabilẽ ꝓfir
mat oẽs excõicatiões: suspensiões: ꝓuationes:
⁊ interdicta: ⁊ alias censuras latas a sumis põ
tificibus ꝯ simõiacos q̃s vult incurrere ipo fa
cto oẽm simoniacũ occultũ vel manifestũ vbi
cũq̃z simoniã cõmiserit: cuiuscũq̃z status ẽt si

ẽbatus aut cardinalatꝰ: vel q̃uis alia eccl'iasti
ca: vel tpali prefulgeat dignitate dictaꝝ excõi
cationũ: suspẽsionũ: ⁊ penaꝝ absolutionũ sibi
reseruãs: nisi i mortis articulo: nec vult q̃ vir
tute pcessiõis indulti: aut cuiuscũq̃z facultatis
absoluẽdi ꝓcesse vel ꝓcedẽde a sede aplica pos
sint absolui nisi spãliũ de petõ simonie auctoꝝ
tatẽ absoluẽdi ꝓtineãt. Hoc idẽ Eugenius in
alia cruagãti q̃ incipit. Cũ detestabile. Data ro
me apud sctm Bisogonũ: ãno sui pontifica
tus. iij. Paulꝰ scõus in ꝓcessu quẽ i die ionis
sctẽ fecit: excõicat oẽs simoniacos tã in ordie
q̃m ẽt i bñficio ⁊ absolutionẽ reseruat sibi ⁊ suc
cessoribꝰ eiꝰ ꝓterq̃m i morte. nec vult sic ⁊ Mar
tinus q̃ possint absolui ex q̃cũq̃z ꝓcessione: nisi
faciant mentionẽ de simonia. Idem fecit Si
xtus. iiij. Et sic tene q̃ oẽs simõiaci in ordine ⁊
bñficio solũ sũt excõicati. Alij Xo simõiaci nõ
sed ipso facto cadunt in penas ꝯ ipsos latas a
iure. de qb' dictũ est hic. ſ. Nec te moueat. c. re
periũ. i.q.i. Sil'r.c. quicũq̃z. ibidẽ. ⁊ c. placuit.
ibidẽ. Sil'r.c.ex multis. i.q.iij. qⁱ Iz sub anatha
ꝓhibẽãt tñ loquñt solũ de ordine ⁊ bñficio. ⁊
sic i nullo iure inuenit sub pena excõis ꝓhibita
ois simonia. nisi vt diximus in ordine ⁊ bñficio. ⁊
ideo illi soli sunt excõicati.

10 ¶ Quarta pena simõiacoꝝ est. q̃ ꝑcipit sub pe
na excõis late sñie oibus cuiuscũq̃z dignitatis
aut statꝰ q̃ si sũt presentes in romana curia re
nelare teneãr pape vl̃ eiꝰ aplice sedis camera
rio aut suo vices gerenti in vniꝰ vel duoꝝ te
stiũ pñtia ifra duos dies naturales postq̃z sci
uerint: aut ad eoꝝ noticiã puenerit aliquẽ cõ
misisse simoniã a q̃ nõ nisi p romanũ põtificẽ
põt ꝓterq̃z in mortis articulo absolui. ⁊ h̃ p ꝓ
dictã cruaganꝫ Martini dãnabile. Cui Eu
genius in.d.cruaganti. Cũ detestabile. addit:
q̃ nõ solũ q̃ sciũt aliquẽ simoniã cõmisisse vel
ꝑcurasse: Iz ẽt q̃ sciũt illos q̃ fuerũt mediatoꝝes
teneãr renelare pape vl̃ eiꝰ camerario: vel cui
ipe durerit cõmittẽdũ p se vel p alios q̃s citꝰ
⁊ q̃ ñ possint absolui donec reuelauerit. qõ in
telligo si cõmode põt: ⁊ si sciũt veraciter non p
suspitiões. aliter nõ credo incurrere dictã ex
cõicationẽ. Credo ẽt hodie nõ ligare cũ sit ab
rogata p nõ vsũ. Aduerte tñ fm Astẽ.li.vi.ti.
lv. q̃ qñ simõia est solũ mẽtalis sine oi pactiõ
ne q̃ nõ ligaẽ talis aliq̃ ꝓdictaꝝ penaꝝ. qõ no.

Jmonia vij. q̃ ad restitutiõz
Querit vtrũ datuz
simoniace sit restituendũ. Rñ. Pa.in.c.

tus nos.eo.ti. q̃ aut datũ est sine pactõe: sed cũ
sola intẽtõe habẽdi spũalia: ⁊ tũc dicũt alig qs
sequit Pa. q̃ si talis simonia est de iure positi
uo: sic restõ nõ est necessaria ad salutẽ. Si Xo
est de iure diuino: sic necessariũ est restituendũ
acceptũ. Alij indistincte q̃ nõ est restituendũ
de necessitate p.d.c.fi. vbi est tex. aperte. Sz qⁱ
dictũ.c.fi. loquit in simonia q̃ est de iure positi
uo: iõ dico q̃ in tali casu nõ est necessaria. Et q̃
sit rõ: Iz Jo.an.⁊ Jo. multas adducũt tñ nul
la efficax est. fm H solũ qⁱ ius sic declarauit: fm
ipsũ nõ extendã ad simõiã q̃ est de iure diuino
⁊ iõ necessario restituendũ. ⁊ sic tenc. fm tñ di
stinctionẽ vsurariꝫ mẽtalis: de q̃ Restitutio. i.
in ſra vsurariꝫ. in pn. Si Xo datũ sit mediãte
pactiõe: sic absq̃z dubio de necessitate restituen
da est fm cõiter doc.

¶ Cui dz restitui acceptũ simoniace ꝑ ingressu 1
monasterij vel ecclesie. Rñ. Pa.in.c.de H.eo.ti.
Si loquimur de ecclesia seculari: tũc si ille qui
dedit ñ hz vñ viuat restituet ei.ar.c. veniẽs. eo.
ti. Si Xo hz vñ viuat tũc si oẽs de ecclesia de
linquerũt dz dari eccl'ie ⁊ crioſi expelli. Si aũt
nõ expellanꝫ dz dari fisco pape fm Jo. q̃ di
stribuat i pias cãs. Turpia lucra a fisco erto
quenſ. l. fiscus in gõnez. ff. de iure fisci. Si Xo
nõ oẽs deliquerũt: sed solus prelatꝰ vl̃ ꝑticula
ris: tũc dabiſ eccl'ie i cuiꝰ ignominiã erat datũ
Si logmur de eccl'ia regulari si oẽs deliquerũt
daẽ ei qui dedit vt intret sctm monasteriũ. vt
in.d.c. veniens cũ nõ possit stare in ꝑmo mõa
sterio. vt in.c.qñ.eo.ti. Si Xo ꝑticulares de
liquerũt: tunc pecunia dabiſ scõo monasterio
quo ad vsũfructũ tñ: ⁊ mortuo igresso redibit
ad primũ monasteriũ. ⁊ sic intellige glo.i.d.c.õ
H. ⁊ ꝓcordat cũ predictis Jo. ⁊ do. Anto.

¶ Quid fiendũ cũ cõmode ñ põt applicari vbi 2
vel in cuiꝰ ꝓtumeliã est data pecunia, puta qⁱ
in remotis ꝓuinciis est: vel videreſ inconueniẽs cã
ibi dari. cũ eccl'ia sit q̃si derelicta ⁊ hmõi. Rñ. q̃
pauperibus dabitur.

¶ Vtr̃ receptes bñficiũ simõiace teneaẽ illud 3
resignare. Rñ. q̃ sic. ⁊ restituere oẽs fructꝰ pce
ptos er eo ⁊ q̃ recipi potuerũt a diligẽti posses
sore. c. si res. rũij. q. vi. de resti. spolia. c. grauis.
Intellige qñ scienter simoniace hũit: vel q̃uis
ignorani tñ postea sciuit de preceptis pꝰ sciaz tñ
teneaẽ. nõ aũt in bona fide: nisi extantes vl̃ inq̃z
tũ factꝰ est locupletio: l. certũ. C. de re. ven.

¶ Cui dz restitui datũ ꝑ ordine habẽdo. Rñ. vi 4
deẽ q̃ eccl'ie cathedrali i cuiꝰ iniuriã videẽ da

tū si ñ est ordinat⁹ ad titulū alicui⁹ eccl̄ie: sed ſ. est ordinat⁹ ad titulū alicuius bñficij vel eccl̄ie illi debit⁹ ſm Vlde. ⁊ Modo.

5 ¶ Quid si pecuniæ ex pacto sit data pape. ℟. pa. in. c. i. eo. ti. q⁹ nihilomin⁹ non poterit retinere tale bñficiū ēt in casu in quo papa nō cōmitteret simoniam: sicut in simili disputat Jo. an. in regula cui licet. de re. iu. li. vi. in mercu. de ludē te cū ep̄o ad açardū. qui ep̄s fecerat statutū ex cōicans ludentes. q⁹ ꝯ ep̄us nō ligetur tali statuto: ligatur tñ ille qui secū ludit. sic in ꝓposito papa recipiendo pecuniā nō suspendit ꝓhib̄z de simonia. ⁊ plene disputauit idem ℣Da. in. c. extirpande. i. §. qui verū. de preben. sed ℣rium dixi. s. Simonia. v. §. vij. ⁊ est verius. Nec ob. similitudo de ludente cū ep̄o q⁹ ep̄s nō pōt facere q⁹ stante statuto suo ꝯueniēs nō ligef. sed bñ papa pōt. Et ideo tene qđ dixi. s. q⁹ ñ est simonia ⁊ sic beneficiū poterit retinere.

Implicitas est dupler ℣z ℣Da. in. c. discreti. de iudi. quedā ℣ria discretioni. ⁊ ℞ reprobat. xxxix. di. c. ℣Petrus diaconus. ⁊. xvi. q. i. si cupis. quedā ℣ria dolositati ⁊ hec ample ctenda. de qua in euangelio. Estote simplices sicut colūbe. ⁊ bonus ter. cū glo. in. c. veritatis de iureiur. ⁊. vi. q. i. ex merito. ⁊ hec est illa de q̄ dicit ter. insti. de legi. agna. succe. §. q⁹ ad feminas simplicitatē amicā legib⁹ amplerātes ⁊c.

Imulatio idē est qđ ipocrisis. vñ dicit ℣Isi. li. ethi. q⁹ ipocrita grece latine dr̄ simulator. vel dic q⁹ se habent sicut superius ⁊ inferius. q⁹ ois ipocrisis simulatio est: sed non ois simulatio ipocrisis sed tñ illa q̄ ꝯs cū ℟t mal⁹ intus se bonū simulat: ⁊ palā ostendit vt bon⁹ videaſ pp gloriā humanā. vt dicit gl. Mar. v. ⁊ est filia inanis gloric. ſm Bre. xxxi. mor.

i ¶ Utrū ois simulatio sit petñ. ℟. vt colligo ex S. Bo. in. iij. di. xxxviij. ⁊ Aler. de ales. ℣a pe. ti. de ipocrisi. q⁹ est triplex simulatio. ℣Prima ē cautele. ⁊ hec ℔z vt ꝓbaſ in. c. vtile. ⁊. c. q⁹ aut. ⁊ in. §. q̄ꝫ. xxij. q. ij. Mā dolū nō cōmittit qui fraudē excludit. l. cū. pr̄. §. plane. ff. de le. ij. ar. c. perlatū. qđ me. cā. c. charissim⁹. de ꝟuer. coniu. vt euitet aliqđ malus fingit aliquid. Secunda simulatio est instructionis. ⁊ hec nō est petñ. ⁊ hec fuit in xp̄o q̄n fuerit se longius ire. Luce vlti. in quo inuit exhibendū hospitiū pegrinis et quo coegerunt eū manere. et quo mereruēt eum cognoscere. Et ideo ille religiosus q̄ma ior̄em sanctitatē quā h̄z simulat vt ꝓmi edificēnt: ⁊ ad bonū incitent nō peccat: sed potius meretur. vt patet per Greg. xxxi. mor. Tertia simulatio est duplicitatis. ⁊ hec tenet rōem mēdacij. ⁊ semp est petñ. vt ꝓprie est in ipocritis Addit Aler. q⁹ artā. i. significatiōis sic Jacob se simulauit Esau. ⁊ hec ñ est petñ. Sic ēt si ꝯs in rep̄sentatione misterij passionis xp̄i finxit se iudeū: vel xp̄m vel pilatū ⁊ hmōi.

¶ Utrū aliqs possit se simulare malū. ℟. ſm Aler. in ſa se. q. nō. q⁹ aut ē ℞ p opa mala: siue vere siue apparenti. ⁊ sic efficit talis q̄le est illud opus. Aut hoc fingit p opa bona vere ⁊ apparenti. ⁊ sic nunq̄ pōt er hoc apparere malus. 2

¶ Utrū gerēs habitū sanctitatis vel religiōis q tñ non h̄z meritū sit ipocrita. ℟. q⁹ si er infirmitate post assūptionē talis hitus cadit a pfectione nō est ipocrita. q⁹ nō tenet reuelare suū petñ: nisi loco ⁊ tpe debito. vñ nō tenet reponere habitū. ſm Bre. xxxi. mor. Si aūt er malicia a perfectione deficit sic est ipocrita. 3

¶ Utrū ipocrisis sit petñ mortale. ℟. vt colligo ex S. Bo. ⁊ er Aler. vbi. s. ⁊. sancto Tho. in quol̄z. q⁹ in ipocrisi duo sūt. s. defectus sanctitatis: ⁊ simulatio eius. Si ergo intentio ipocrite referr̄ ad vtrūq̄. s. q⁹ nō vult hr̄e sāctitatē nec curat: ſz tñ vult scūs apper̄e: sic ē petñ mōtale ⁊ sic sumit i sac̄ scriptura. Job. xiij. Mō veniet in ꝓspectu eius oīs ipocrita. ⁊ Mar. xxiij. Ve vobis ipocrite. si ℣o accipiaſ ipocrita nō ꝓ q̄litate vite male: sed ꝓ simulatione: sic aliq̄n est petñ mortale: puta si hoc facit er fine qui est ꝯ charitatē dei vel ꝓximi: puta simulat se sctñ vt possit seminare heresim. vel ꝓsequaſ dignitatē eccl̄iasticā: vel quecūq̄ alia bona in quib⁹ cō stituit finē. Si aūt finis non sit ꝯ charitatē: sic erit petñ veniale: puta q⁹ solū delectaſ in laude. q⁹ ſm pbm. iiij. ethicor. magis dr̄ vanus q̄ꝫ malus. sed si finis sit bonus: puta ad laudē dei ⁊ salutē aiaꝝ vt ꝓmi edificent̄ sic meritoriū est: si tñ non ꝓtēnat bonā vitam. Dicit tñ Aureo. in. iiij. di. xvi. q. i. q⁹ si er ipocrisi sequit̄ oppositū bonoris dei ⁊ ꝓmi salut̄ qđ est petñ mortale. Similiter q̄n solū facit vt possit hr̄e vanam gloriā ⁊ hmōi. qđ limitoverū in vana gloria que sit mortalis: alſ erit veniale solū.

Obrietas dr̄ mensura debita circa ea q̄ sunt necessaria ad vitaꝫ. vnde sobrius quasi bria. i. mensurā seruans ⁊ noīe sobrietatis temperantia significaſ. ℞ exigit̄ in oibus: sed maxie

in ministris eccl̄esie. xxxv. di. ℞ totū. xli. di. p totum. de vi. ⁊ ho. cle. c. eterici a crapula. i. tbi. iij. Item in regibus ⁊ ꝓncipibus. ꝓuer. xxxi. ℣lo si regibus dare vinū. quo peccaſ mortaliter ꝯ ipsū. vide Ebrietas. Bula. ⁊ Ornatus.

Ocietas primo. ℔z ℣Marcum tullū. ⁊ nō ℣ço. in ſūma ti. ꝓ socio. est duoꝝ pluriūve conuentio contracta ob cōmodioꝝ vsum ⁊ vberioꝝ questū. facit ad hoc. l. si nō fuerit. §. plerūq̄ ff. ꝓ so. vnde contrahitur solo cōsensu. vñ si ꝯmeus socius aliquē admiserit quē meū socū esse voluerit: ei solum socius est. non mihi. ff. ꝓ so. l. qui admittitur ⁊ contrahit ad tps ⁊ in perpetuū. i. dum vixerit socij. ⁊ sub conditione. vt ff. ꝓ so. l. i. ⁊. C. eo. l. pe. sine fine. ℣o contrahi nō potest. l. nullā. ff. eo.

i ¶ Qui pñt ꝯbere societatē. ℟. q⁹ ille persone que pñt se obligare ⁊ ꝯbere. de quibus multos casus habes. ℣. Donatio. i. per totū.

2 ¶ Quō pōt ꝯhi societas. ℟. dicit ter. in. l. societatē. ff. ꝓ so. societatē coire: ⁊ re ⁊ verbis ⁊ per nunciū posse nos dubiū nō est.

3 ¶ Circa quid pōt ꝯhi societas. ℟. q⁹ circa ꝙia bona. Itē circa aliquā negociationē. Itē circa vnā rē. ff. eo. l. societas. sed i re turpi ⁊ flagitiosa ꝯhi nō pōt. ff. eo. l. neq̄ꝫ preterumittendū est.

4 ¶ Est vnus qui ponit pecuniā in manu mercatoris seu artificis: ⁊ mercator seu artifex ponit industriam suā seu exercitiū circa talem pecuniam. seu aliquis ponit pecuniam ⁊ operam: ⁊ alter operā solū: vel pecuniā solū: vel ambo pecuniā ⁊ operas: vt inde ex tali negociatione ⁊ arte hēat lucrū. vtrū liceat. ℟. q⁹ sic ſm Ang. de perusio tractatu de societate. ⁊ ℔z ꝺ iure ciuili q̄ꝫ canonico. q⁹ opera alicuius sepe valet ꝓ pecunia. l. i. C. ꝓ so. insti. eo. §. ij. no. glo. in. c. pleriq̄ꝫ. xiiij. q. iij. Et ℞ cūmō duo concurrant. ℣Primū q⁹ ars ⁊ negociatio sit licita. c. per vestras. de dona. inter vi. ⁊ vxo. Secūdum q⁹ eq̄tas seruet̄ in oibus. q⁹ ſm Bof. dāna ⁊ lucra dēt esse cōia in oibus. vt in. d. glo. c. pleriq̄ꝫ. ⁊. d. li. C. eo. ⁊ ſm industriā periculū ⁊ hmōi. ita vt qui plus posuit pecunie vel opere plus habeat de lucro. d. l. si nō fuerint in ꝓm. ⁊ ad arbitriū boni viri. q⁹ in hac actione sequēdū est. l. impo posita. ff. ꝓ so. al's cū ista equitas nō seruaſ nō poterit esse iusta nec licita. q⁹ cū societas sit fraternitas. l. verū. in ꝓm. ff. ꝓ so. ꝙ⁹ q⁹ erit iniqua ⁊ leonina. d. l. si nō fuerint. in fi. qđ bñ nō ꝓ tota ista materia. Et rō quare licite accipit ō lucro in societate ⁊ nō in mutuo est. q⁹ in mutuo transfert̄ dñium pecunie in accipientē. Jn societate ℣o nō. q⁹ dicit ter. in. l. si tibi arec mec. ff. de prescrip. ver. nemo societatē ꝯhendo rei dñs esse definit.

¶ Sed nunqd rōne pacti erit licitū q⁹ quis hēat caput fractū ⁊ alius sanū. s. q⁹ quis hēat de lucro: ⁊ nihil de dāno: vel magis de lucro q̄ꝫ importet id qđ ponit in societate ⁊ minus de dāno ⁊ hmōi. ℟. quidā dixerūt q⁹ sic. saltē de iure ciuili. q⁹ ꝓtractus ex conuentione legē accipiūt c. ꝓtractus. de re. iur. li. vi. Sed tu tene cū ℣ço. ⁊ ℣ccur. in. d. l. si nō fuerit. ⁊ do. ℣nto. in. c. fi. ō vsu. ⁊ ℣ng. vbi. §. Et ſm thcologos ⁊ veritatē q⁹ nullo mō licet. q⁹ vt dixi. socictas est quedaꝫ fraternitas. ⁊ tale pactū est ꝯ ei⁹ naturā. ideo nō valet. l. cū precario. ff. de precario. ⁊. c. fi. de prec. ⁊ ideo in ꝓscia tenetur restituere vel satisfacere oē qđ indebite habuit: vel in quo ꝓmuꝫ grauant ex hoc pacto. 5

¶ Utrū ponenti opas ſuas liceat facere pactū q⁹ s. tantū vult certū ꝓ opera sua ⁊ de dāno nihil vult sentire. ℟. q⁹ sic. q⁹ ſm Ang. vbi. §. non est iste ℔ctus societatis sed locatiōis operaꝝ suaꝝ. Et ℞ verū nisi dānū ꝓtingeret ex dolo suo vel culpa. q⁹ sic' nō liceret. l. itē querit. in ꝓin. ⁊. l. si merces. §. qui colūnā. ff. locati. 6

¶ Utrū tradens centū ducatos in societate cū pacto q⁹ vult ipsū capitale salū: nec de eo vult sentire aliqđ dānū: sed de lucro vult ſm discretionē socij quantū sibi placuerit dare licite faciat. ℟. q⁹ nō. sed est vsurarius. c. consuluit. ⁊. c. fi. de vsu. Et ꝓpterea ſm Bal. in. l. i. q. ir. ff. ꝓ so. talis q̄cūd accipit de lucro extenuat sortē. q⁹ tenetur cōpensare: vel si vtrūq̄ habuit tenet restituere lucrū. Aduerte tñ q⁹ si quis nolet de periculo capitalis se exponere et iueniret aliquē qui eū vellet assecurare ꝓ aliq̄ fibi dato: nō cēt vsura se liberare a periculo p talē assecurationē ℔z ꝓ lucro accipiat de capitali sic assecurato: qđ quidē lucrū, parit negociatio talis capitalis data ꝯ in societatē. Et idem dicerē q̄n soci⁹ accipiēs ipsū capitale ꝯueniret libere cū socio dante capitale de dādo sibi tale modicū de lucro. qđ verisil'r quil̄z alius sic faceret. si dans capitale remitteret totū lucꝝ aliud qđ deberet hr̄e ex tali societate. co q⁹ eū assecuret pro ꝓncipali. ⁊imo si nihil esset lucri: solueret nihilominus assecurationē: vtpote q̄n negociatio ē talis qualitat̄ q⁹ assecuratiōꝫ iueniret solnēdo. tria vl' q̄ttuor 7

Universidad de Deusto
Biblioteca

receptur⁹ .vi. vel .viij. ⁊ aliqñ pl⁹: ⁊ sic ꝓueniret cū socio: q⁹ solū daret sibi .iij. vel .iiij. ꝑ lucro ⁊ cū de capitali assecuraret: ⁊ sic itelligo illud qō ꝛ Jo.an.i.c.ꝑ vras. de do. inī vi. ⁊ vxo. in dote data mercatori. de q̄ hēs. ē. dos. ff. ri. Nō q: in isto casu pecūia posita i societate bñ stat pic'o ponēti: ꝛ illud picul̄ redimat ꝑcio q⁹ licet. Et iō ñ ē ꝓilegiū dor': q: sic licite pōt fieri i q̄cūq; capitali sic dato: dūmō ꝓcurrant duo. ¶ Primū q: socⁱ⁹ accipiēs libē ℔ velit facē: nō solū accipiendo tale capitale: ꝛ ēt si nō accipet ꝑ tali mō assecuraret. Sc̄ō q: tñ pl⁹ possit verissīr lucrari de tali societate vltra ꝑtē suā q̄tū ē illud qō solueret ꝑ tali assecuratiōe euicūq; cōiī. Tut⁹ tñ cēt si ꝓuenret cū socio de soluēdo sibi tñ ꝑ assecuratōe capitalis q̄tū q ꝛ alⁱ⁹ accipet si vellet assecurare: ⁊ i diuidēdo lucro ꝓmus solueret ꝓuentū ꝑ assecuratōe: ⁊ q: supesset de lucro sibi ꝓtingēte illud retineret. Nec ob. c. nauigāti. de vsu. q: ibi alⁱ nō mutuaret: nisi ꝓiculū ⁊ lucrū ꝑ periculo reciperet.

8 ¶ Vtr̄ vidua seu q ꝛ alⁱ⁹ q dat mercatori i societate cētū cū pacto q⁹ ip̄z capitale sit salvū: cū itētiōe tñ retinēdi i se ꝓiculū ipsⁱ⁹ capitalis: ꝛ solū facit tale pactū ne decipiat a mercatore: ñ vt capitale peat ipi mercatori: si sine culpa sua ꝓiret lucite sine vsura ℔ faciat. ff. q: ꝛ vsura i ℔ ꝓtu ñ sit ꝛ vera societas: tñ peccat mortal' ꝑ mēdaciū ꝓniciosū: qō dic̄ i sui ifamiā. xxij. q. ij. c. i. Et iō teneť notā facē itētōz suā: ne forte ēt mor̄te ꝑēta heredes vellēt i suo robore ꝓtū p manēre: ñ tñ teneť restituē lucr̄ qō habuit ꝼm. ſ. Bernardinū i suis ꝓtib⁹, ⁊ bñ. q: ꝑ. l. i. ⁊ totū ti. C. pl⁹ valē qō agiť. iste ꝓt⁹ ē vera societas i re: ⁊ iō nō restituet. ꝛ alij dicāt ꝓriū q possent saluari. q̄ ex ℔ aliqō dāmū passus est mercator ꝑ timorē piculi: vel q̄ ex notificatōe sue volūtatis nō cessat scādalū qō ꝓio dedit: q: tūc credo teneret restituere. eo q⁹ fama rebus est ꝓponenda. vi. q. i. deteriores.

9 ¶ Vtr̄ ponēs cētū apud mercatorē: ita q⁹ medietas vel tertia pars: aut q̄rta: vel aliq̄ alia pars ipsor̄ cētū, stet piculo mercatoris sit vsurari⁹ ff. q: ī ℔ fuit diuersa opi. doc. gbusdā dicētib⁹ q: sic. vt. S. Bernardin⁹ ⁊ multi alij. gbusdā q: nō. q: licite ℔ pōt fieri: vt gl. i. c. plerīq; .xiiij. q. iij. ⁊ multi alij. q̄ quidem diuersitas euenit ex diuersa opi. dubictatis sequentis.

10 ¶ Vtr̄ dānū dēat cē cōc: si capitale pdať an solus illⁱ⁹ q ēū posuit. gbusdā dicētib⁹ q: ꝺ⁹ eē cōc. vt Jac. ō are. p. l. si id qō. ℌ. itē ecclsuſ. t. l. cū duob⁹. ℌ. qdā sagariā. ff. ꝑ so. gbusdā dicētib⁹ q: q̄ten⁹ ē cōe lucrū ipsⁱ⁹ capitalis: eaten⁹ ⁊ dānū p. l. si nō fuerit. ℌ. i. ff. ꝑ so. ⁊ p. l. manifestissimi iur' est. ℌ. ſ ꝛ cū i scōdo ꝛ ꝓrio sensu. C. de fur. Quibusdā alijs dicētib⁹ q: solū ꝺ⁹ pure dānī. vt gl. i. d. ℌ. i. Nō q: sic ō capitali nihil lucrať socⁱ⁹ ſ ꝛ tm̄ ꝺ⁹ redire ad eū q dedit si inueniť saluū in fine societat': ita nihil ꝺ⁹ hr̄e de dāno ipsⁱ⁹. Sꝛ tu dic ꝓcordādo opi. q: si nullū sit pactū vl' alia ꝓsuetudo. tūc dic vel ꝼm ¶ Dc. vt refert Ly. i. l. i. C. ꝑ so. q: piculū capitalis si peat rōne societat', añ opas exhibitas sit cōc. si p⁹ aliqs exhibitas ēt aliqd sentiat de dāno: ſ ꝛ si post oēs opas exhibitas pdať soli ponenti illud ⁊ sufficit alteri pditio suar̄ opar̄: q̄ eglissima est p̄sertī i pscia. Vel ꝼm Bal. i. l. i. C., ꝑ so. sine añ opas sive p⁹ q: pdať solū ponēti: qō fortevert⁹ ē ō iur': q: sic nō erat hitur⁹ de lucro ipsⁱ⁹ capitalis: ſ ꝛ solū de lucro qō debebať suc idustrie. ita nullū ꝺ⁹ parti dānū de ipso. Et sic tenendo istā opi. ¶ Dc. vel Bal. nō licet facē pactū q: piculuz capitalis sit alterⁱ⁹ q̄ illⁱ⁹ q posuit. Nō q: i fine societatis si nihil cēt nisi capitale totuz rehabebit. Et iō cū socⁱ⁹ ñ hēat de lucro ipsⁱ⁹ capitalis: ñ ꝺ⁹ hr̄e ō dāno. Si Vo pactū fieret q: piculū capitalis sit cōc. qō licet. vt vult glo. ꝑdicta. vel sic hr̄et ꝓsuetudo: tūc scias q: eaten⁹ capitale ip̄z cēt dividē dū i fine societatis si nihil iucuicť de lucro, q̄ten⁹ erat pactū vel ꝓsuetudo ō piculo. Et iō q: S. Ber. ꝑdict⁹. ⁊ multi alij tenuerūt q: in fine societatis ēt si nihil de lucro sit capitale itegrū ꝺ⁹ redire ad dantē., pp̄terea tenēt non licē facē pactū de aliq̄ pte ipsⁱ⁹ capitalis piculi: ⁊ sic tene. Sed si ipsū capitale erit diuidēdū in fine societatis si nihil inueniret de lucro ꝼm q: pacti sūt vel est ꝓsuetudo de periculo. sic est vera opi. d: gl. quā seqnť Ang. vbi. ō. ſ. q: licet tale pactum al's nō. Et si pactū nullū esset factū de dāno: ſ ꝛ solū de lucro. intelligeť de dāno sic de lucro: q: si ipse dans nō intendebat aliqd sentire de dāno capitalis: ⁊ i fine simplr ip̄z hr̄e sic cēt vsurarius mentalis. ⁊ eo mō teneret restituere sic vsurarius mentalis. de q̄. ō. restitutio. i. in verbo vsurarius.

¶ Vtrū liceat facere pactū q: vnus hēat duas ii ptes lucri ⁊ vnā dānī: vel duas dānī ⁊ vnā lucri ⁊ hmōi. ff. q: in pscia oē pactū qō non facit deteriorē partē alteri⁹ arbitrio boni viri. ita q⁹ plus posuit plus habeat licitū erit. qō ⁊ segť Ang. vbi. ō. als nō.

¶ Vtr̄ ponēs opam i socictatē. ſ. nauigando n

egtād: ⁊ hmōi. teneať sūptib⁹ suis ponere. ff. ꝼm Bal. ⁊ Jaco. de arc. ⁊ Ly. in. l. i. C., ꝑ so. q: si q̄, pficiscť cā societat'. q: lucr̄ itelligiť dedu cis expēsis. l. illud. C. de codicil. l. mutⁱ⁹. ff., ꝑ so. Qō limitat Bal. vbi. ō. vex: excepť expēsis: q̄ſ domi fecisset: q: ille nō dñt fieri de corpe societatis. ar. l. ſ ꝛ si ex lege. ℌ. q: autē. ff. de peti. here. Ang. Vo vbi. ō. dicit ℔ vex: nisi ꝓsuetudo aliť hr̄et q̄ si esset deberet ſrnari. nisi ꝓtineret inig tatem apertā. q: videť actū: qō est ꝓsuetū. l. q si nolit. ℌ. qui assidua. ff. de edi. edic.

13 ¶ Quō teneňť socij ex disparib⁹ ptib⁹ q fundū vl' apothecā ꝓdurerūt. ff. ꝛ Bal. i. l. i. C., ꝑ so. ⁊ Ang. vbi. ō. q locanti teneť ꝑ eqlib⁹ partib⁹. Inter se Vo teneť ꝓrata societatis. vñ ēt supellectilia ⁊ vasa debent diuidi ꝼm partes gb⁹ diuidetur societas.

14 ¶ Vtr̄ ille q semel posuit capitale i societate ⁊ pditū est ante finitū tps societat' teneať iterū aliud ponere. ff. ꝼm gl. in. d. l. si nō fuerit. ℌ. i. ⁊ i. l. i. C. ꝑ so. ⁊ Ang. vbi. ō. q⁹ nō siue periculū cōc fuerit siue nō.

15 ¶ Vtr̄ dānū ꝑsone illⁱ⁹ q̄ ponit opas in societatē dēat cōicari ad inuicē: puta cū socⁱ⁹ resistēret volētib⁹ sibi auferre pecuniā vulnerat⁹ est ⁊ fecit multas expēsas ad curādū se ⁊ hmōi. ff. q: sic q̄ñ euenit ꝑ societatē vt exp̄sse vult. l. cuz duob⁹. ℌ. qdā sagariā negociatōz: dic̄ ter. coic rūt. alter ex his ad cōpandas merces, ꝓfect⁹ in latrones incidit suāq; pecuniā pdidit: ſerui ei⁹ vulnerati sūt res q̄, pp̄ria⁹ pdidit. dicit Julian⁹ dānū eē cōc. Jōq; actiōe, ꝑ socio dāni ptē dimidiā agnoscere deberet: tā pecunie q̄ rer̄ ceter̄: q̄s secū ñ tulisset socⁱ⁹: nisi ad merces cōinoie cōparādas, pficiscereť: sed si qd i medicos ipensū ē, ꝑ pte sociū agnoscere debē rectissime Julian⁹, ꝓbat. ℔ ibi. ff., ꝑ soc. Nec ob. l. sociū. ℌ. socius. ff., ꝑ so. q: illud intelligiť q̄ñ culpa socij id ꝓtigit ꝼm glo. ibidē: q: tūc nō teneť. Aducte ꝼm Bal. in. l. i. C., ꝑ so. q⁹ dānū oē extrinsecuz qō rōne societat' euenit ꝺ⁹ eē cōc: puta debita ⁊ ꝑdicta: sed dānū intrinsecū. ſ. ipsius capitalis nō nisi vt diri. ℌ. r.

16 ¶ De q̄ culpa teneť socⁱ⁹ alteri socio. ff. q: si ꝓct⁹ ē solū socictat', teneť de dolo lata ⁊ leui culpa nō leuissima. q: sufficit talē diligentiā adhibeat i reb⁹ cōib⁹ sic i, pp̄rijs. vt. l. cū duob⁹. ff. ꝑ so. vii q̄sus aliqs exp̄sse piculū i se susceꝑisse nō tñ intelligiť de illo qō euenit culpa consocij l. pe. C. de nauti. feno. Aū Vo cū societate ē ꝓct⁹ locatōis vl' alⁱ⁹ ꝓct⁹ quō teneať ⁊ ex q̄ culpa hēs. ō. Cōmodatū. ℌ. ri. ⁊ Locatio. ℌ. rxiij.

¶ Quō ꝺ⁹ diuidi societas: si nihil inter ipsos ē 17
ꝓuētū exp̄sse l' tacite: puta q: nulla ē ꝓsuetudo de ℔. ff. ꝛ Bal. i. l. i. C., ꝑ socio. q. ij. ⁊ Ang. vbi ō. q⁹ si alⁱ posuit cētū: ⁊ alⁱ opas. ⁊ de lucro hñt ducenta. extrahet ꝓio q posuit cētū sua cētū. ⁊ sic de q̄cūq; alio q aligd posuit: q̄ extracta reliq̄ ducēta q̄ sūt de lucro diuidēt inť se oēs. ita tñ q⁹ q plus posuit i societate: puta opas ⁊ pecūiā vel duas ptes pecunie respectu illius qui solū vnā partē posuit: ñ respectu ei⁹ q opas posuit q: opa valet tm̄ fiē ⁊ pecunia q̄ ponit hēbit pl⁹ de lucro. vt. d. l. si nō fuerit. in ꝑn. ⁊. l. qd eni. ff. ꝑ socio. ⁊ ℔ arbitrio boni viri. Et id qō qdā diꝛerūt q⁹ sic q posuit cētū, ꝑ ꝓmo extrahit cētū: sic ⁊ ille q posuit opas ꝺ⁹ extrahē alia centū, ꝑ opa sua nō valet: nec de iure diuino: ciuili: vel canonico. q: opa hois nihil est aliud q̄ officiū diurnū. vt. l. i. ff. de op. lib. imo opa hois ꝺ⁹ fruct⁹ ei⁹ eē. vt. l. iij. ⁊ se. ff. de ope. seruo. Et iō ille q posuit opas tm̄ nō ꝺ⁹ posuisse aligd ꝓfistēs in sorte vel capitali: ſ solū fructū sue ꝑsone: q fruct⁹ aut vsusfruct⁹ sue ꝑsone coꝛnūdēt fructui aut cōmoditati illoꝛ cētū, ꝑ q̄ bñfacit. d. l. cum duob⁹. ℌ. si i cocūda. ¶ Peciū igt ē velamētū artis. ⁊ sic itelligc illud qō sepe opa alicui⁹, ꝑ pecunia valet. vt instī, ꝑ so. ℌ. ij. i., ꝑ cōmoditate ⁊ vsufructu scu'iteruſorio dicte pecūie. ⁊ iō si alⁱ solū posuit opas ⁊ alter cētū solū ⁊ lucr̄ sūt ducēta. ille q posuit opas hēbit illa cētū: ⁊ p⁹ ea alia cētū ō lucro.

¶ Quātū durat societas. ff. rer. i. d. l. societatez 18
dissociamur: renūciatōe: mor̄te: capit' diminutiōe. intellige, put est moꝛs ciuilis ꝼm gl. ibidē ⁊ egestate. dicit gl. ſ. icidēte. vt si qs ex socijs bonis cesserit vt insti. eo. ℌ. itē. vl' fuerūt publicate vt in. l. actione. ℌ. publicatione. ff. ꝓo so. Adde q⁹ dissoluiť ꝼm q⁹ ꝓuenerūt i tpe duratiōis illo finito. Itē ex ꝓsuetudine si nihil actū est de tpe dicto. ℌ. qui assidua.

¶ De societate iter ffes ⁊ alios quō tacite ꝓhiť 19
habes. ō. ¶ Deciliū. ℌ. rxvi. cū sequentibus.

Societas ij. circa alia que ꝺ⁹ socidum alium ꝓhiť ser modis.

¶ Primo mō q̄ñ alia exp̄sse tradūť gra societatis ꝓhende. vt dicit gl. i. l. si pascenda pecora. C. de pac. vel q̄ñ ſ ꝛ exp̄sse nō dicať q: gra societatis tradūť. ſ. tñ tacite daňť gra societatis. ſ. q̄ñ daňť vt sint cōia: ⁊ sic ꝓhiť societas. vt. l. si tibi arec mec. ff. de p̄scri. ver. ⁊ facit qō no. Bal. in 1

Universidad de Deusto
Biblioteca

d.l.si pascenda. Et q; ꝫ mō aliq̄ ꝯdūc aialibus grossioris generis.aliq̄ in minutis. Jō primo ꝓponā q̄t modus aialiū grossa dank gra societatis expsse vel tacite. Et aduerte q; aialia grossa dicūtur quox fructus regularit nō ascendit ad valorē mris in anno. vt sūt boues equi muli ⁊ hmōi. ista aliq̄n dank extimata. aliq̄n inextimata. aliq̄n cū terra. aliq̄n sīn cōione terre. qō fieri pōt. vt i.d.l.cū duobus. §.in cōcunda.

2 ¶ Qn̄ dank extimata ⁊ sine terra: tūc periculū casus fortuiti est cōe inter socios. vt. dr i.d.l.cū duob⁹. §. damna. nec mirū. q; extimatio in hoc casu facit emptionē. l. extimate. ff. solu. ma. ⁊ sic ꝓ parte dn̄ium remanet apud tradentē: ⁊ tacite ꝓ alia parte rōne cōionis in illū cui cōicank ⁊ sine traditione transfert. l. i. §. in societate. ff. ꝓ socio. ⁊ pinde est ac si ille qui dat mutuasset pcuiū medietatis socio: ⁊ ipe posuisset aliā medietatē. ⁊ cōiter ab ipsis duob⁹ essent empta. ⁊ sic in societate posita. Et iō gl3 de piculo tenek ꝓ dimidio nisi culpa vel dolo alteri⁹ eueniret. Mā tūc solius culpabilis esset. d. §. dāna. Bal. tñ in. l. i. C. pro socio distinguit q. s. aut percunt casu fortuito. ⁊ sic erit cōe. aut emptio venit ex natura rei: ⁊ tūc dicit periculū solū esse dāti. q; sic ēt penes eū fuissent moritura. nec est vex fm eū q; ista extimatio faciat venditionē. vt. d. §. dāna ⁊. l. iij. ff. locati. ⁊. l. cuꝫ manu sata. ff. de ꝓbcn. emp. vbi dr nemo pōt cā rē vendidisse ō enius dn̄io id agit nc ad emptorē transeat. sed hoc aut locatio aut aliud genus ꝯctus. hec ibi. Sed saluo meliori iudicio ℔ nō teneo cū melio rameta ēt naturalia in ℔ casu cōicenk. vt. d. l. si fuerit sic ꝓuenit vt pericula sīr ēt naturalia diuidank sine cōicēk. nec valet qō adducit q; extimatio nō facit venditionē in isto casu. imo facit. vt ꝑ3 p. d. l. iij. ff. locati. ⁊ iō tenc q; periculū ēt naturale erit cōe. vt tenent multi doc. marie Ange, vbi. §. Qō tñ limito verū: nisi expsse aliō sit ꝓuentū. ⁊ sic intelligit ille. §. nemo. in. d. l. cū manu sata: vel nisi de consuetudine aliud fit. q; intelligit actū qō est ꝓsuetū. l. qō si nolunt. §. qui assidua. ff. de edi. edic. Et iō si pactū sit q; periculū capitalis nō sit cōe nō erit licit⁹ iste ꝯctus in foro aie: nisi recipiens vel alius g in vno alleniaf in alio equalenti grauarek. l. fm naturā. ff. de re. iurf. ¶ Pactū Xo circa fruct⁹ vel circa tps ꝺ3 ꝓtineat cōlitatē arbitrio boni viri. vñ nō videk instū q; fruct⁹ in ℔ casu debeant p. mediuꝫ partiri. Si alē ipsox ponit opas: q; ipsas opas pluſq̄ alius soci⁹ ponit: cū tantūdē in societatem posuerit. Et ꝓpterea ꝺ3 attendi si ope pñt fieri p minores ⁊ pupillos ⁊ hmōi: quox ope n̄ sūt i magna extimatōe: ꝫ alique sint: vt. l. ff. ff. de lib. cā. vel si recōpēsank p lacticinia ⁊ hmōi ⁊ de palea seu feno qō dat ad comedendū: ⁊ sic attendere: q; quilꝫ ipsox eqliter tantū posuit in societatē: ⁊ vltra videre qd vltra ponit aliusꝫ puta rusticus: q; operas: ⁊ sic nisi recōpensareꝫ in alio ꝺ3 brē plus de fructibus: aliter esset vsura: cū ex mutuo interpretato plus grauareꝫ. c. consuluit. c. in ciuitate. de vsu.

3 ¶ Qn̄ ät dank inextimata ⁊ sine terra: ⁊ tunc si nullū pactū fit de capitali aut de fructibus vel tpe sūt quedā eruagantia ⁊ iura posita iter ēordinaria capitalia feudox in fi. decie collonis sic dicentia. Jlle q accipit iumentū vel vaccam ꝺ3 tenere p. v. annos: ⁊ oēs poledri vel vituli dn̄t esse cōes: ⁊ qcqd poledri quesierūt tpe tritu rationis. Jumentū Xo vel vacca ꝺ3 esse illius qui eū vel eā posuit in fine societatis: nisi ille q accepit ad societatē tertiā partē precij dederit socio ponēti: q; si dedit tertiā partē: tūc in fine ipsū iumētū vel vacca erit cōe. Tu tñ attendes in ꝓscia ad arbitriū boni viri: vt equalitas seruek: ita q; qui plus ponit plus habeat: vt. §. dicū est. Si Xo pactū sit factū cū plurib⁹ modis ꝯctus ꝓcipi possint cū plura sint negocia ꝯvo cabula. l. natura. ff. de ꝓscri. ver. Attendendū est q; ꝓtineat equalitarē arbitrio boni viri per regulā in. d. l. si nō fuerint. ⁊. l. ꝓposita. ff. ꝓ so. Aduerte tñ q; qn̄ aial dak inextimatū non pōt pactū fieri licite. q; periculū sit alterius q̄ eius qui ipsū dedit. Hoc ēt ꝫ Bal. in. d. l. si pascēda Mā cū dictū aial positū sit in societate. in fine debeat esse ponentis: si pactū fieret q; periculū ad ipꝫ ponentē nō spectareꝫ eēt iniquū. ⁊ si ipe perdit aial ⁊ socius pdit opas. Nec ob. qō. §. dixi de capitali pecunie: q; nō valet silr̄udo. Nō q; pecunia finul ipso vsu cōsumit. ⁊ sic in ipsa societate totalit ererecť. sed secus est in aialib⁹ q̄ nō sic ꝓsumunt: sed qn̄q3 meliorank. Vñ sic melioramentū ptinet ad dantē: sic ⁊ periculū ptinere ꝺ3. d. l. fm naturā. Si tñ dans in aliq̄ pl⁹ grauareꝫ: puta q; recipiēs nollet teneri in fine de dāno ipsius aialis qō euenit culpa sua: sed solū in parte cum teneat in totū. l. cū duobus. §. in cocunda. ⁊. §. dāna. ff. ꝓ socio. sic posset in alio alleniari quo ad periculū ipsius aialis ꝓ regulā in. d. l. fm naturā. Et ex predictis ꝑ3 q; ille qui dat aialia inextimata cū pacto q; de ℏmis fructibus capitale sūm detrahat: illicite facit: ⁊

tenetur restituere qcquid accepit in grauamē alterius socij. Nam socius in hoc grauat q; operas ⁊ expēsas quas fecit: si starim extracto valore capitalis periret ipsiꝫ capitale amitteret. Et sic ipse esset in turo: ⁊ alter socius in periculo. Sed pone q; nō perit. sed cū tpe multiꝫ lucratus est: alter soci⁹ ad quā restitutiōꝫ teneb̄it pdict⁹. R. q; ad tantū quātū arbitrio boni viri extimabit periculū perditionis operax ⁊ expensax quas perdere poterat.

4 ¶ Qn̄ Xo dank aialia grossioris generis cū terra: vt puta cōico socio vnū par boum cū certa quantitate terre quā arare debeat. Et tūc si inextimata tradidi periculū totū ad me ptinebit Si Xo extimata periculū erit cōe. d. §. dāna. ni si dolo vel culpa alterius ꝓcesserit vt ibi dicit. Similiter fructus terre erit cōis qn̄ extimata sunt tradita. Nō q; vnus ponit partē boum ⁊ terrā: alter partē boū quā videt emisse rōne extimatōis ⁊ operas ⁊ equitas vult vt equaliter parciaf fructus: nō aūt erūt cōes fructus qn̄ ꝑ dicta aialia dank inextimata. Nō q; alter solꝫ ponit operas ⁊ alter aialia ⁊ terrā. qō verū intelligo: nisi forte industria socij tantū extimareť aut plus. ⁊ tō arbitrio boni viri iudicandū erit: vt equalitas seruek. d. l., ꝓposita.

5 ¶ De aialibus minutis vt ouib⁹: porcis: caprīs ⁊ hmōi. Aduerte q; inuenit in eruagantib⁹ positis in fine decie collonis feudox. q; talia aialia dn̄t dari ad tres annos: ⁊ in vno q̄ꝫ āno ꝺ3 dare ꝓ capra duodecim formaticos optimos ⁊ ꝓ pecude ser: nec tantū grossos quantū facerēt rr. pecudes: nec tantū paruos quātū facit vna munctura vnius pecudis: sed mediocres arbitrio boni viri. In fine Xo capra vel ouis data ante oia erit ipsius tradentis: nisi ille q accepit soluisset tertiā partē precij ipsi⁹. q; sic erit cōis Capreti Xo ⁊ agni⁊ lana erūt cōes. In porcis Xo oi anno sūt parciēdi procelli: nisi ille q accepit voluerit tenere eos vsq̄ ad tres annos ⁊ in fine triū anno x oia partiri dn̄t per mediū ⁊ ēt porcelli nati de porcellis: si tñ ꝓsuetudo vel pactū aliud esset. vel extimata data essent dic ꝫ q; dictū est de aialib⁹ grossioꝝ⁹. vt oio seruek eqlitas ⁊ iniusticia nulla fiat alteri ab altero.

6 ¶ Scdo mō ꝯdūc societas sic dank aialia ꝫ nō cōicank: nec cox dn̄iuꝫ transferť sed solū custodie alteri⁹ cōmittunk aliq̄ dato vel recepto ꝓcio: ⁊ tunc ꝓprie ꝯctus locatōis est ⁊ ꝓductōis l. ij. ff. locati. Si ät nō interuenit precū: ꝫ tradēs dicta aialia recipit aliqd: vt puta ꝓ bobus vt darēt vel ꝓ pecudibus vt stercoriçent: et hmōi. Aut recipit ille cui traduntꝫ ꝓ mercede custodie aliqd: vel opa aialiū vt stercoriçatō ꝓ mercede cōpensef: q; oēs tres modi ꝓsiderari pñt vt in filī in seruo dicit ter. in. l. i. §. si qs seruū. ff. depo. sic erit ꝯctus innoiat⁹ et regulabit fm ꝯctū locatiōis cui magis assimilaf. vt in. d. §. seruū. et. l. naturalis. in prin. ff. de ꝓscri. ver. cui⁹ natura est vt fructus et periculū pertineat ad dn̄m rei locate. l. itē si precio. §. i. et. iſ. ff. locati. ⁊ de eo habes. ē. locatio.

7 ¶ Tertio mō dank aialia et in totū transferūt in accipientē cū pacto q; teneat ea ad melioraꝫdū. ⁊ sic melioꝝata cōicenk. et sic dr ꝯctus unominat⁹. vt dicit ter. in. l. si tibi aree mee. ver. sed si pecrū. ff. de ꝓscrip. ver. Vñ precū dictoꝝ aialiuꝫ si vendak ꝺ3 esse cōe. vt. d. l. si tibi aree mee. et silr fructus ibidē ꝑ. l. si pascenda. C. de pac. et silr periculū ꝺ3 esse cōe sic et vtilitas. l. mutius. ff. ꝓ so. Aduerte tñ q; ℔ ꝯctus magis assimilaf ꝯctui societatis q̄ locatiōis. Jō pñt circa ℔ intelligi q̄ dixi. §. in primo casu. qn̄ dank inextimata vel extimata. Si Xo melioramētū nō sequaf: credo q; integra ad dn̄m tradentem sint restituenda q̄n cā data ⁊ cā nō secuta. ff. ō ꝺi. cā data. ⁊ cā nō secuta per totum.

8 ¶ Quarto mō dank aialia vt cooperiank vel vt cooperiāt: puta thaurus vel vacca ⁊ hmōi. et est ꝯctus inoiatus. iō ad arbitriū boni viri reducek. ne cū alicua iactura quis lucreť. l. nā ℔ natura. ff. de condi. indebi.

9 ¶ Quinto mō dank aialia aliq̄n extimata taliꝫ q; cōmodū et incōmodū sit recipientis. et sic resultat ꝯctus emptiōis et venditiōis. ar. l. certiaste. ff. so. ma. Jō si aliqd accipet vltra pciū rōe tpis esset vsura. c. ꝓsuluit. et. c. i ciuitate. de vsu. nisi emptor aialiū peept⁹ fructib⁹ morā trahēt in soluēdo pciū. q; tūc ꝓ itereſſe posset petere partē fructuū. l. curabit. C. de ac. em. et ven. ⁊ tz glo. et cōiter doc. in. c. ꝙquestus. de vsu.

10 ¶ Sexto mō sūt data aialia nec apparan cā so cietat⁹. quō l' mortuis ꝓncipalib⁹ ⁊ tūc ꝑ3 q; cō suetū ē talia dari sic ertiabit. d. §. q assidua. vel si de ꝓsuetudine sī apparet presumeť ꝯct⁹ innoiatus. l. ij. ff. de ꝓscrip. ver. et sic censebit ꝯctus societat⁹. et ꝓ oia fiet de fructib⁹ et religs sic ius societatis erigit. vel saltē fiet receptor aialiū debita cōpensatō fm exigentiā sūptuū et laboris sui. et hoc actione mandati. er quo ꝓ impositionē dn̄i pascenda suscepit. l. i. ff. man. vel saltē actione in factum siue ꝓscrip. ver. d. l.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ſi. Ex predictis igit pz quō societas sit licita vl illicita. ⁊ qd dicendū de multis casibus cuz infinitis modis possint ꝓcipi. vt in.d.l.natura. ff. de pscri. ver. Et ꝓpterea attende q in ꝛctu societatis aliqñ interuenit rō mutui interꝓtati: puta qñ dant ertimata aialia vel erigit q sint ad piculū accipiētis ꝫ naturā societatis: ⁊ tunc si guat i aliq accipiēs pp ℔ erit vsura. Silr ali qñ cū societate ꝓcurrit ℔ locatōis ⁊ pp. rea eqtas attēdat. ⁊ q ꝓuenit nature talis ℔. vt fic scias discernere qñ ē iniusticia vl iniquitas

Sodomia est turpitudo i masculum facta. xxxij q. vij. vsus. ⁊ est grauis petñ adulterio vt in.d.c.vsus. ⁊ gñ qz cū mre. ibidē. c. adulterij. Vñ clerici dz deponi ⁊ i monasterio detrudi ad agēdā pniam. Laicꝰ excōicari ⁊ pemtus reddi alienꝰ a cōione fideliū. c. clerici. de excess. ꝓcla. fm leges dz igne cremari. in aut. vt ñ lux. ꝫ naturā. vñ ibi dr q pp ipios actus sodomita ꝛ fames ⁊ terremot ⁊ pestilentie fiunt: ⁊ ciuitates cū hoibus pariter pereunt.

Solicitudo vtrū sit petñ. ℟ q si loquimur ō solicitudine, tpaliū sic tripler est. Vna ē anxietatis ⁊ auaricie. ⁊ ℔ est petñ sp. Mortale Vo petñ ē ex fine: puta q ꝓstituit finis in ipis querēdis parati oia facē pp ipsa babēda. Vñ Aug. in li. de opibus monachoꝝ. cū dicit dns. Molite solicit esse ⁊c. hoc dicit vt nō ista intueamur. ⁊ pp ista faciamus qcqd in cuāgelij predicatione fieri iubeā. Alio mō ē mortale petñ ex mō. qñ tñ in hmōi anxiat q omittit necessaria ad salutē ⁊ suffocat mētē in talib. ⁊ de hac loquit Bre. tit. di. c. hinc eni. in verbo gibbus Alia solicitudo dr dubitatis. ⁊ diffidentie cū hō tinct nc tpalia sibi deficiāt ⁊ iō anxiat pro ipsis nō tñ aliqd faceret ꝫ dei pcepta vel omitteret: ⁊ ista est peccatuz veniale. Tertia necessitatis ⁊ ꝓuidētie: ⁊ hec nō est petñ. imo bona ⁊ laudabilis. Vñ glo. Mat. vi. Mō labor ⁊ ꝓuidentia dānat: sed solicitudo mētē suffocās. ⁊ ō hac tertia loquit. c. diuine. lxxx vij. di. Solicitudo Vo spūaliū p se est bona. ⁊ ad hāc ꝛps iducit nos Mat. vi. ℣Primū querite regnū dei ⁊c. ℣Posset esse petñ p accidēs qñ hō tantū intenderet spūalib q omitteret ꝓuisionē hūanam debitā: qz esset tentare deum ꝫ illud Mat. iiij. ℣Non tentabis dñm deū tuum.

Solutio est ci qō debet reddi/ tio. isti. q me. tolli. ob. in prin. Sed large solutio est ab obligatione liberatio quocūqz mō. ff. de solu. l. solutōis. Nā qlitercūqz satisfactū sit creditori ad voluntatē suā pro soluto habet. lz solutū nō sit. ff. de pig. ac. l. si rem alienam. ℣ ois. ℔ no. Bof. ⁊ Vo. in sūma. co. ti. ℣. i.

¶ Quot sūt spēs solutiōis. ℟. duc. Vna naturalis siue vera q est p redditionē ei qō debet. Alia ciuilis siue imaginaria: ⁊ ℔ fit multis modis. s. p nouationē q ē: qñ extinguit ꝓ obligatio. ⁊ in alia obligatoz ciuilē vel naturalē trāsfert. ff. de noua. l. i. Aut p delegationē q est qñ aliū reū vice sua creditori vl cui ipe iusserit dat ff. de accepti. l. i. Aut p oblationē factā tpe ⁊ loca cōgruo. C. de so. l. obsignatione. ff. eo. ⁊. l. si solutur. ⁊. l. qui dece. in ꝑn. ff. de pign. l. creditor. Mō tñ ꝓdest oblatio si nō ꝓsignet. C. de vsu. l. ij. ⁊. l. acceptā. Itē oz q fiat cui debet: vel eo absente iudici. ⁊ si iudex deficiat bonestis psonis C. de vsu. l. si creditrici. de offi. or. c. pastoralis. in fi. Itē q res deposita duret: q si i vsus suos ꝓcrtat nō est tut offerēs. l. debitor. ff. de vsu. ⁊ si sic deposita res amittat nihilominꝰ debitor est liberatus. ff. de arbi. l. arbiter. la. ij. ff. de po. l. i. ℣. si pecunia in saeculo. Et ℔ vez in obligatione quātitatis. q si obligatio ēt in specie sola obligatio sufficeret. ff. eo. l. hoiem. ℣. i.

¶ Vtrū solutio debiti in quantitate existentis sit facienda fm pecunie valorē currentē tpe solutōis vel fm q valebat tpe ℨctus. ℟. q in q/cunqz dispositione ℨctuū sit debitū: solutio sp dz fieri fm monetam que currebat tempore contractus debiti: si nō reperitur q est reprobata vel diminuta in pondere: puta q tonsa vel per longū vsum effecta grossa. q argentū in superficie corrut er longo vsu: vel alio modo perpetuo est alterata: tunc debet solui ipsiꝰ ertimatio fm q cōmuniter tenetur p legistas ⁊ canonistas in. l. paulus. alias incipit creditorem. ff. de solu. ⁊ in. l. in minoꝝ. C. in qui. can. in inte. re. non est necessaria. ⁊ per canonistas in. c. quanto de iureiur. ⁊ in. c. olim. de censi. Et lz Bar. in. d. l. paulus. limitet illud verum. qñ talis diminutio contingit in moneta grossa ⁊ non in minuta. tñ do. Anto. in. d. c. quanto. et sequitur ℣Pa. ibidem tenet ita habere locū in moneta parua sicut in magna qñ deterioratio directe ꝛigit ipsā pecuniā: puta q duo anntq ñ valēt nisi vnū ō nouis. voluit ēt Ly. et ℣De. in. d. l. i mioꝝ. et Vo. in. d. c. ānto. q qñ solū pecunia ē reprobata ſi deteriorata q ō ea pōt fieri

solutio ex q currebat tpe ℨct. Sz Spe. eo. ti. ⁊ ibi Jo. an. ⁊ ℣Pa. in. d. c. quāto. tenēt q ſi pōt q magis moneta ꝓsideraī rōne cursus qz respectu materie. ⁊ videt ter. in. d. c. olim. Facit ēt. c. ejicies. lxxviij. di. Si Vo alteratio nō ēet ppetua sed ad tps vt ꝛingit q florenus hodie magis valeat qz cras: ita q crescit vel decrescit fz tpa cōiter tenet talē variationē nō debere attē di. ar. l. precia. ff. ad. l. falci. sic eni creditor vellet sibi solucret si plus valeret. ita dz recipe si minus valet cū speret augmētū. sic voluit Bar. i d. l. paul. ⁊ alij in. d. l. i minoꝝ. Qd mihi videt equū nisi qñ nō ēet spes q de, prio deberet hre augmētū: q sic videt q debeat solui fm ertiationē tpis ℨctus: q posset esse q nūqz crescet ar. in. l. iurisperitos. in prin. ff. de excusa. tuto. ⁊ qd no. gl. in. clc. ij. d' rescrip. Jaco. d' are. ⁊ Bar. in. d. l. paul. ⁊ Vo. in. d. c. quāto. tenēt q si est alterata respectu cursus nō respectu materie ⁊ ꝑpetuo: puta q ꝓinceps nō vult nisi expēdat p tanto: vt forte recolligat ⁊ cudi faciat: q nihilominus de ea pōt fieri solutio si debitor nō fuit in mora. Sed Oldra. ⁊ Fede. i. d. l. in mioꝝ ⁊ do. Anto. in. d. c. quāto. tenēt q dz solui ad ertiationē antiq currētis tpe ℨctus: q eadē rō q est de toto ⁊ de pte. ar. l. q de tota. ff. de rei vē. ⁊ c. pastoralis. ℣. itē cū totū de offi. dele. ⁊ videt ꝓbari in. d. c. olim. ⁊ videt magis equū. Et sic ꝛclude q siue fit reprobata i totū: siue alterata in pte respectu cursus: lz ñ respectu materie siue deterioꝛata respectu materie qō nō pōt fieri ō ea solutio. sed dz solui ertimatio fm tps ℨctus ⁊ hoc siue solutio sit fienda rōne ℨctus siue ex ꝛdēnatione iudicis. De ꝛdēnatōe ūt q fit rōne statuti. Spe. lz q dz solui de moneta currente. Sed ℣Pa. in. d. c. quāto. videt tenere q de moneta currēte tpe facti statuti. Ego tenco cū spe. q in penis mitioꝝ fit interpretatio. c. odia. de re. in. li. vj. De solutōe Vo q dz fieri ex mandato principis vel alicui dñi seu ex ei grā dicit do. Anto in. d. c. quāto. q si dns ignorabat valorē monete sic fiet fm cursū currentis. fm gl. ⁊ Lā dul. in clc. ij. de deci. Si Vo sciebat eius valorē sic fiet eius solutio fm ertimationē tpis ipsius mādati seu grē facte. ar. d. c. oliz. ⁊. l. fi. ff. ō au. ⁊ ar. lc. si Vo solutō ē respectu legati sic fiet fz ertimatōz tpis testi ꝛditi: lz testator postea ml rū lapuierit ita rū q sit mutata. ita ꝓsuluit Old. ⁊ facit ter. in. l. vroꝛē. ℣. restō. ff. de lc. iij. ⁊. d. l. fi. ⁊ seqt do. ℣De. de ancha. i. d. c. olim. ⁊ Jo. an. in addi. ad spe. eo. ti. ⁊. ℣Pa. i. d. c. quāto. Idē dicit Oldra. in pcepto arbitroꝝ. Idē dicit ℣Pa. vbi s. in pcepto iudicis ꝛdēnatis i certa quātitate ⁊ hec nō. q sepe in practica. Limita tñ pdicta in debito ꝛcto ex mutuo fm distinctionē quā ponā. j. vsura. i. ℣. xxxvi.

¶ Quis teneat soluere. ℟. q ille qui est obligat 3
siue sit principalis debitor siue fideiussor.

¶ Vtrū qlibet possit ꝑ alio soluere. ℟. q sic. ēt 4
si debitor hoc ignorat ⁊ nō velit. ff. eo. l. soluere ff. de nego. ge. l. soluendo. ⁊ tenet talis satisfacere prefato soluenti ꝑ eo. si mō sua intererat vt solueret. l. cū pecuniā. ff. de nego. ge.

¶ Vtrū tutor vel curator vel alis admiſtratoz 5
bñs teneat soluere debitū illius cui curā gerit ℟. q sic. l. quoticns. ℣. sicut aūt. ff. de admi. tu.

¶ Vtrū heres teneat soluere debita defūcti. ℟. 6
q sic. in totū. Sed in ꝓscia quātū se extendit facultas hereditatis. vt. s. heres. ℣. vi. secus si ēet legatarius: q tūc nō tenet nisi qñ hereditas est nō soluēdo: q tūc ex alienū precedit legata. vt s. restō. ij. ℣. xvij.

¶ Vtrū successor ꝑlatꝰ teneat solnē ꝑdecessoris 7
sui debita. ℟. q sic. si ꝑ necessitate suc psone: vl necessitate seu vtilitate eccle sunt facta cū eo. c. i. alis nō tenet eccl'ia nec successor eius. r. q. ij. c. hoc ius. ⁊ de fideiuss. c. qō gbusdā. Idē credo ō successore in dñio tpali laicali.

¶ Cui dz fieri solutio. ℟. q creditori vl ei suc 8
cessori cui cōpetit actio obligatōis si tñ sit cōpos mentis. ⁊ maioꝝ. xxv. ānis. vel alteri de mādato ipsius: ēt si creditor sit accusatus ad mortē. ff. co. l. reo. ⁊. C. eo. l. nihil itereſt. pōt ēt fieri ei socio si vtriqz eoꝝ est obligatus insolidū. ff. de pact. l. si vn. i ꝑn. ⁊. ff. de duo. re. psti. l. ij. ⁊. iij. ⁊ no. in. c. ca te. de iureiu. Aut ēt ꝓcurator ei qz/ uis sit reuocat ⁊ ignoret reuocatio. l. ei in ꝑn. ff. si cer. pe. Adducrte tñ ꝙ q si qs solueret filiofamilias sine ꝓsensu pris: vel minori sine ꝓsensu tutoris vel curatoris nō satisfaceret. l. i. ⁊ p totū. ff. ad macc. ⁊. l. pupill. ff. de act. ⁊ obli. nisi solutū sit ꝓcurſū in vtilitatē pris vel minoris l. i. ⁊. ij. C. si aduersus credi. ⁊. l. q si forte. ℣. fi. ⁊ l. in pupillo. ff. de solu.

¶ Debitor nō bñs pecuniā ad soluēdū pōt of 9
ferre rez melioꝛē ⁊ tenet creditor accipe. aut. ℔ nisi. C. de so. Eccl'ia Vo ſi tenet offerre melioꝛē sed aliā. vt aut. hoc ius. C. de sa. san. ec.

¶ Quis ē ꝑponēd si solutōe. viō restō. ij. ℣. xvi. 10

¶ Vtrū possit qs repetere pecuniā bitā ex vē- 11
ditōe rei sue i subsidiū. ℟. Ludo. i no. q sic. vt ē casus in. l. in ciuile. C. de rei ven. ⁊. l. si cū seruū.

ff.si cer.pe.t.l.fi.ff. de nego.ge. Sic t econtra
pōt agere ad rē emptā ex sua pecunia in sub-
sidiū:iz nō sit mihi obligata. Et q possit agere
est glo.in.l.pcul⁹.ff.ō iur.do.t casus in.l. uxor
marito.ff.de do.inter vi.t uxo. Itē ꝓponit ille
q pecuniā dedit negociatori faciēti diuersa ne-
gocia in ea negociatione alijs q eidē dederunt
in alijs negociatiōb⁹.ter.est in.l.peuratoris
§.si plures.ff.de tribu.sz Jo.plagiēlē.t Ludo.
de ro.in no.

12 ¶ Utrū exōicato sit facienda.R.si fit tz.tū nō
dz fieri etiā si ex iuramēto teneba.vt.ē. excōi
catio.viij.§.xij.

13 ¶ Utrū liceat solucre creditori creditoris mei
R. Bar.in l.solutū.§.solutā.ff.de pig.act.diffi
guit q si creditor creditoris mei hz bona obli-
gata:puta q ꝑduri domū ab eo qui eā ab alio
ꝑduxerat:sic liberor ipso iure ēt creditori meo
inuito.l.utrū pūte.ff.de ꝑstit.pe.cū possent ab
eo cōpelli.l.nomē.C.q̄ res pi.obli.po. Sil'r qñ
talis est factus creditor ꝓpter me: puta q creditor meus gerendo negocia mea accepit mu-
tuo ab eo.vt i.l.si liber hō.ff.de neg.ge. Si Yo
cā sit oīno separata a mea si fit eo volente idubie
liberor.l.iuito.ff.de so.t.l.pe.t.fi.ff. de neg.ge.
Aut eo ignorante t ōtingit liberatio ope exce-
ptionis.l.si opera.ff.de do.excep.gl.tñ tz indis-
tincte q liberaē.inst.qui.mo.tol.obli. in ꝓin.
t.d.l.pe. Sed tu tene cū Bar.quo vd forsz cō-
tentiosū:quo ad consciam tene glo. q creditor
liberaē ex talt solutiōe ēt si erat inuitus.d.l.sol
uendo.t tō satisfactū est ei,

14 ¶ Utrū recipiens scienti solutionez alteri de-
bitā cōmittat furtū.R.gl.in.c.ea te.de iurciur
q sic.nisi creditor ratū habuerit.all.l.falsus.§.
i.ff.de fur. Dō verū est fm Jda.ibidem,si sine
iusta causa recipit. Secus si ex iusta cā:puta q
credebat ad eum pertinere:vel quia erat gestor
negocioꝝ creditoris.

15 ¶ Quō dz fieri solutio.R.q dz fieri de illo qō
est in obligatōe:q: vnū ꝓ alio solui nō pōt cre
ditore nō ꝓsentiente.insti.q.mo.tol.ob.§.i.Fal
lit h̄ i ecclesia debitrice.d.aut.h̄ ius, Itē in eo q
dz aurū in cui⁹ substantia aurū nō inuenit.C.ō
solu.aut.h̄ nisi debitor.t.ff.de le.i.l.si domus.§
q ꝓhiteē. Itē in eo q dz seruū cui⁹ vult solucre
preciū q: dicit cū suū cognatū, Item in noxali
actione.ff.de re.iudi.l.miscs.§.i.t.ij. Itē de pe
cunia. vide pecunia.§.ij. Sed q̄ non hz qō dz
solucre,t sunt distrahenda bona sua,ꝓ solutōe
tue ꝓmo incipiendū est a mobilib⁹:t si nō suf-
ficiunt ad inmobilia:t postea ad iura. Et si non
inueniūt emptorem deē insolutū creditori.vi
de in.l.a diuo pio.ff.de re iudi.

¶ Quid de eo q teneē sub alīatōe.R.q regla- 16
re ē q i alīnatiuis electio est debitoris.vt i.l.ple
rūq;.in fi.ff.de iur.do.cū pcor.positis in glo.

¶ Utrū debitor teneaē ire vel mittere ad do- 17
mū creditoris.R.vt.ē.obligatio.§.viij.

¶ Quid si creditor esset in mora t vellet purga 18
re.R.tenebīr ire ad eius domū.l.cum quid.C.ō
condi.inser.

¶ Quid si obligatio sit solū ad hoc si volo acq- 19
rere.R.q teneor adire domū creditoris t solue
ēt sine monitiōe fm Bar.in.l.itē illa.ff.ō ꝑsti.
pec.sine cōmodū sit ꝓsonale:q: relingī libertas
uno si soluit deēt:t hmōi:sine sit cōmodū bur-
sale:puta alicui legaī iocalia si solucrit vestē.
d.l.cū qdā. Aduerte tñ q: in casib⁹ istis vbi qs
teneē ad domū creditoris ire sufficit q̄rere eum
apud vicinos t notos t in locis in qb⁹ est soli
tus ꝑuersari:nō p loca clandestina.ar.ij.q.vi c.
biduū,t voluit Bar i.l.predicta.itē illa.t Jda.
sequīē in.c.significante de pig.

¶ Utrū mittens debitū p nūciū infideliter se 20
habentē excusēt.R. Jda.i.d.c.significāte. Aut
spēs erat debita t ipsa remittebaī p nūciū qui
putabaē fidelis t sic periculū ptinet ad creditorē
Nō q: casus fortuitus nō imputaē ex q culpa
nō precessit.c.vnico.de cōmo. Aut erat quāti-
tas debita q̄ mittebaī:t sic perit periculo debito-
ris. Ratio q: eo ipo q pecuniā mihi mutuasti
meā feecisti.l.ij.ff.si cer.pe.t iō perit mihi añq̄
veniat ad man⁹ creditoris si perit: q: adhuc tū
dñs.no.Bar.in.l.cū q.ff.cōmo.sed penā si erat
apposita nō incurrit.

¶ Quid de eo q soluit idebitū an possit repetē 21
R. Jda.in.c.fi.de solu.distinguit q aut est ide-
bitū ciuilii sz naturalii debitū.t sic glo.i.d.c.fi.
distinguit.q si solut p errorē iuris nō pōt re-
petē:si āt p errorē facti poterit: vtputa hered
soluit legata integra credens nō posse retinere
falcidiā:errat in iure.nā naturalii erat debitū
sed nō ciuilii t nō repetet. Si āt sciebat sibi cō
petere falcidiā:sed credidit intellige ꝓbabilii.vt
in.c.aplice.de cle.excō.t in.c.ij. de cōsti.li.vi.s.
hereditatē sufficere:cū tñ nō sufficeret: h errat
in facto t repetet.l.error facti.C.ad.l.falci.cōi
tū teneē q̄ mior:mlier:miles:t hmōi cū exēnsē
tur ab errore iuris repetēt: si ēt ex errore iuris
soluerūt.vt.i.l.cū de indebito.§.i.ff.de.pba.Sz
q̄ ad hāc excusatōz gdā ꝓriū tenēt:sz ꝓmū vo-

rius.Sil'r magis repetet in ꝓscia si est idebitū
naturaliter:iz ciuiliter sit debitū:mlto magis si est
indebitū naturaliter t ciuiliē tā in ꝓscia q̄z i foro
ꝓtentioso q̄cūq; ignorātia solueris nisi in alīq
bus casibus de quib⁹ in glo.l.cū qs.C.de iur.t
facti igno.t ibi Bar.concordat quos dimitto
q: ad ꝓsciam nō ptinent. Sec⁹ qñ soluit sciens
q: tūc videē donasse.l.cui⁹ ꝓ errorē.ff.de re.iur.
exceptis solutis ꝓ usuris que repeti possunt.c.
debitores.de iureiur.

¶ Quid de illo q ꝓuenīē a creditore t nō hz vñ 22
soluat.R.q si debitor est ex maleficio sic poterit
verberari.xiiij.q.vi.si res.t sic nō pōt amplius
ꝓueniri.d.c.si res.qō itellige qñ creditor sic cre
git vt verberēē ꝓ debito al's hñ teneē ad inter-
esse si verberēē ꝓ maleficio.ar.xij.q.ij.fraterni
tas. Si Yo est debitor ex contractu vel quasi
tunc cedat bonis.

¶ Quō fit cessio bonoꝝ.R. fit in iudicio vel exē 23
iudiciū p nūciū vel eplam.ff.qui bo.ce.pos.l.in
oī. Dic vt.ē.cedere bonis. Et ad qd valet ibi-
dem. Aduerte q: vt valeat oz confiteaē debitū
l.pe.ff.de ces.bo.

¶ Sed nunqd cū debitor perit dilationē quin- 24
quēnij a pluribus suis creditorib⁹ t alīq dare
nolūt ei dabiī.R.q: sic si maior pars ꝓsentit. t
intelligiē maior respectu sūme debitoꝝ t non
ꝓsonarū. Et si oīa sūt equalia iterū valebit di-
latio data.l.vlti.C.qui bo.ce.po.

¶ Qñ dz fieri solutio.R.fm Jo.de ꝓse.di.i. so- 25
lent.q aut dico est adiectus fauore debitoris t
pōt preueniri. Aut fauore creditoris t sic non
pōt preueniri.l.cū q.ff.de annuis le. Sil'r non
pōt qs reperere ante tps debitū.c. vnico.de pl⁹
pe.nisi in tribus casibus. Primus in viro ver
gente ad inopiā. Secūs in debitore fugiēte.l.
ait ꝓtor.§.debitorē.ff.de bis que in frau.credi.
Tertius i debitore suspecto qui pōt cogi dare
cautionē.l.si fideiussor.§.fi.ff.q satisd.co. Limi
ta nisi fuisset suspectus tpe ℞tus q: nō cogere
tur. Aut dies nō est adiectus t dic vt.ē. mora.
§.i.t obligatio.§.viij.

¶ Quō ꝓbaē solutio.R. q si debitū sit scriptū 26
t debitor velit ꝓbare ꝓ testes t fine scriptura
solutionē oz q: ꝓbet p.v. testes rogatos q testi
ficari possīt ꝓ solutōe facta. vel quā voluit fa
cere:t ēt ꝓ confessione creditoris. Si Yo debitū
sit cancelatū liberaē debitor:nisi creditor ꝓbet
ꝓtrū.l.si cirographū.ff.de ꝓba.

Dispute dē cū aliquid fit: vt eis cuentu ꝓsiderato aligd eccl- 1

tū innotescat:vtputa cū accipiunt festuce ine-
quales t q habebit breuiorē fit talis vel faciat
sic:t hmōi.

¶ Quotuplex est sors.R.tripler. Prima dī 1
diuisoria cū querīē qd cuilibet sit dandū. sine
illud sit res:siue honor:siue pena aut actio aliq
Secūa dī ꝓsultoria.cū inquirīē qd sit agendū:t
hec fm se nō est mala sed rōne circūstātie pōt
aligd mali in se ptinere.vñ ꝓbibeē nr sub hac
specie hois in idolatriaz labantur.xxvi.q.ij.§.
his ita.t iō est petm̄ mortale vti ea:nisi i neces-
sitate:vt.ī.dicam. Tertia est diuinatoria que sic
diffinīē. Sors est ars diuinandi futura a scris
patrib⁹ dānata sub anathemate.xxvi.q.v.sor-
tes.q: diuinatio semp accipīē in malū sicut ꝓ-
pheria in bonā partē.i.q.i.nunq̄.

¶ Utrū sit licitū vti sorte in aliq casu.R.sz gl. 2
in sū.xxvi.q.ij.q sorte diuisoria qñ expectatur
euent⁹ ex fortuna solū t nō fit aliq superstitio: t
in reb⁹ tpalib⁹ solū sic tz. Sortes Yo q̄ fiūt ꝓ
magicas incantatōes: vel q̄ fiūt ad exercēdas
vanitates aliq̄s:vel ad igrēdū occulta vel futu
ra q̄ dicunē diuinatorie sūt ꝓhibite: nec vnq̄z
licent.xxvi.q.ij.bi q.et.c.illud. Sorte Yo ꝓsulto
toria q̄ fit cā necessitatis ad sciendū qd fiendū
qñ alit neq̄ scripture aucte:vt alio auxilio pōt
sciri,nō est illicitū vti.d.q.ij.c.nō exemplo.et.q.
v.nō licet. Mā cū nō supest hūanū auxiliū:tūc
ad diuinū possum⁹ recurrere: vt.xxij.q.ij.q̄riē
vtputa ciuitas est obsessa dubitat cler⁹ qs de-
beat fugere vel qs remanere tūc oīone ꝓmissa
fm Aug.sorte erit diriment̄. Facit.l.sed cum
ambo.ff.de iudi.et.l.si duob⁹.in ꝓn.C.cōia. de
le. Et fm hāc necessitatē itelligo.d.c.sortes.vbi
dī q: nō est aligd mali.qō limita fm Jda.in.c.
fi.de sortile.vez q: ea licet vti in tali necessitate
si q̄ttno:occurrāt. Primo in reb⁹ tpalib⁹:sed i
spūalib⁹,vt i electōe seu ex̄tractu aut i electō
ne cōpromissarioꝝ q̄tū ad officia eccl'astica ē
i oi casu,ꝓhibita. Secūo si fiat sine oī supstitōe
Tertio qñ cuēt⁹ sortiū expectatur a deo:q: si a
diabolo erit illicitū. Quarto qñ fit cū magz de-
liberatōe ꝓmissa oīone:sic apl's act.i in electōe
Matthie petēdo a deo ei⁹ volūtatē in h̄. Alit
aliq̄ istoꝝ deficiēte erit illicita. Laur.tū Archi.
et Jo.tenēt idistincte q: ois sors ꝓprie accepta
est ꝓhibita ꝓpter.d.c.sortes. Sed tu dic verū
in sorte diuinatoria et ꝓsultoria ex̄ predictū ea
sū necessitatis:secus in diuisoria.

¶ Quot modis fit sortilegiū sive indiuinatio.R 3
q trib⁹ modis. Primo p mālfestā inuocatōz

Universidad de Deusto
Biblioteca

demonū: ꝛ ꝫ siue noiek nigromācia vel aremācia: aut qbuscūq; noib⁹ fm q; fit diuersimode sp̄ē pctm̄ mortale ḡuissimū: ꝛ tenek ncdū desistere ab ea sed ēt libros cōburere. aliū absolui ñ pōt. Et q tales diuinationes addiscit mortaliū peccat. seu ēt artē magicā: q; fm Ri. i. ij. di. vij ar. ij. q. iiij. nō ē scia sz supstitio: ꝛ i fine tales a diabolo decipiūt ꝛ male termināt: ꝛ ō hac hēs xxvi. q. iij. c. igit. ꝛ eox noib⁹. ꝛ quō demones sciūt futura ꝛ tales decipiūt habes ibidē i. c. sciendū. ꝛ. c. ſe. ꝛ ꝓterea ō noīe nō curo: ex q̄ p3 ō inuocatōe demonū. Aduerte tñ q; aliud est inuocare demonē: qō licet. aliud occurrēti aliqd p̄cipe: sic faciūr scti cogentes eos aliqd dicē qñ i corpib⁹ obsessis sūt qō licet. q̄uis piculosū sit. nisi ex instinctu spūs scti fiat. de q̄ dic vt. ſ. adiuratio. Scō fiūt sortes siue diuinatōes sine manifesta inuocatiōe demonū. sed ex sola inspectōe aliq̄x corpox sic faciūt astrologi. ꝛ illi q ex inspectōe liniamētox man⁹ vel oculox: aut corporis bois vel aialis: aut ex eox garritu vl̄ volatu: siue ex eox obuiatōe futura occulta p nosticank̄. Et vt scias qñ talis diuinatio sit ꝓhibita aduerte vt colligo ex scīs Bo. m. ij. di. vij. ar. i. q. iij. ij. ptis. ꝛ Tho. ſa. ſe. q. xcv. ar. v. ℔dio si tale futurū sit in re ꝑsiderata sicut i cā ꝓpria ꝛ p se. ꝛ sic nō est ꝓhibita. vñ astrologi pñt diuinare ex ꝓsideratōe astrox q; eras siet eclipsis solis: vel lune: vel pluuia: vel venti: vel frigus: aut calox ꝛ hmōi. ꝛ sic talis diuinatio ñ est ꝓhibita. Si Ro tale futurū ē in tali re nisi dispositiue: puta bona habitudo corpis idicat bonā q̄litatē mēt'. ꝛ ecōtrario mala ꝛ hmōi. sic silr̄ ꝛz diuinare. ſ. q; talis erit iclinat⁹ ad tale vitiū vl̄ habilis ad tale studiū. dāmō libertas libe ri arbitrij nō excludak̄: q̄ dñari pōt ꝛ astris ꝛ ō quācūq; dispositōem seu iclinatōz corpis. Si ēt tertio insit sensitiue sic ē i aialib⁹ irrōnalib⁹ q̄ q; a rōe ñ ipediūt faciliꝰ sentiūt mutatōz corpox celestiū pp quā faciūt aliq̄ signa. sic diuinare q; pluet vel tps mutabit̄ vel vigebit frig⁹ si ē ꝓhibitū. qñ ad aliud nō extēdūt talia sig̃ nisi ad influctias corpox celestiū diuinādas. Si ār futurū tale ñ est in tali corpe ispecto. nec sic i cā p se. nec sic i dispositōe: nec sic tertio mō sic diuinare velle ē petm̄ mōtale ꝛ supsticiosū. sic faciūt q cū obuiāt lepori vel femie p̄gnāti dicūt malū futurū ꝛ hmōi. xxvi. q. ij. c. illos. ꝛ. c. se. Si milit̄ supsticiosi sūt q̄ ea q libero arbitrio subiacēt certitudinalit̄ scire volūt ꝛ diuinare. ꝛ ō isti hēs. xxvi. q. ij. c. illud q̄z. Jō Tho. vbi. ē. ingt q si p̄dicta signa extēdāk̄ ad ea q̄ nō subiacēt causalitati corpox celestiū. sic sunt actꝰ liberi arbitrij ꝛ ea q̄ p accidēs eueniūt sic diuinatio est illicita. ꝛ Bo. vbi. ē. dic q; diuinatio astrologox q̄ ꝓtendūt vltra vim astrox est p diabolica cōmercia. ꝛ sic p3 q; ē mortale petm̄. Tertio fit cū aliq̄x supsticiosox obseruatōe ꝛ istud oīno ꝑ bibek. q: ibi est tacita demonis inocatio g sic cōuenit cū ꝓmis inuentoribꝰ taliū. vt dr̄. xxvi. q. ij. c. q sine salutatōe. ꝛ. q. v. c. nec mix. sic faciūt illi q p tarillū ꝓiectū sup libro punctox vitā vel mortē vel bonā seu malā fortunā alteri⁹ scire volūt. Silr̄ q furta vel hmōi occlta p ispectōz astrolabij vel libri vel inscriptionē uuestigāt scire ꝛ hmōi. de ista habek de sorti. c. er tuax.

¶ Que pena sortilegox. ℟. fm leges dñt decapitari. ꝛ si ad domos aliox vadūt dñt igne cremari. Jtē bona cox publicari. vt. l. nullus. l. nemo. l. culpa. C. de male. ꝛ mathc. fm canones si est occultū iponik̄ pnia. xl. die x. c. i. co. ti. Si notū est ifames fiūt. et ēt q ad eos cōcurrūt. ij. q. viij. q̄s. et de testi. c. testimoniū. Si clericꝰ dz deponi: et in monasterio retrudi. xxvi. q. v. nō oz. et. c. si qs eps. et. c. se. laici si sūt serui verberib⁹ subijciūt: si liberi sūt iclusiōe digna detrudendi. xxvi. q. v. ℨ idolox. et oēs tales efficiuntur irregulares si sit notoriū: tñ eps poterit dispensare fm Ber. in. c. ij. eo. ti. 4

¶ Vtx liceat vti sōnijs ad scīēdū futura. ℟. q; si qs sit certꝰ ꝓcedere ea ex diuina reuelatōe sic z. Silr̄ z vti eis ad ꝓgnoscēdū naturalē cāz intrinsecā vl̄ extrinsecā: puta accēssionē colē aut alteri⁹ humoris seu febris future vl̄ pluuiaſ et hmōi. nō tñ certitudinaliū q; multipl̄r pñt impediri. Rō q; talia futura sūt in pte sensitiua. sic i dispositōe: nō sic in cā. Si Ro hmōi sōnia causenk̄ ex reuelatōe demonū. qō ē qñ inuocāk̄ exp̄sse vl̄ tacite: puta supstitiōes obseruādo sic erit illicitū et mortale petm̄. Et iō q; difficile ē intelligere qñ accidāt ex causis naturalib⁹ vel supnaturalib⁹ a deo vl̄ ab angelis. ꝓpterea ei⁹ curiosa obseruatio ē temeraria et ꝓhibita. vñ Ecclesiastici. xxxiij. Sic parturient̄ cox tuū fantasias patik̄ nisi ab altissimo imissa fuerit visitatio. ℔dio clariori tñ intelligētia aduerte q; quintupler est futurox dria q̄ ad sōna ptinet. ℔dima est quoūdā q̄ hñt cām naturalē determinatā i oi sōniāte. sic febris et abūdātia colere co q; natura repñtat in hoie i q̄ supabūdat colera in sōnijs imaginationē febris future. Silr̄ si sōniat ō occupatiōib⁹ ignis signū ē q; colera ꝓdūak̄. Si de aere vel volatu, signū sāguis. Si de aq̄ vel lūgribus signū fleme. Si de terra si gnū melāconie. ꝛ hmōi somnia sūt signa non cā accidēriū futurorū i hoie. Scōa ē quoūdā q̄ habēt cām naturalē ex̄ hoiem somniantē. vt sūt illa q̄ ꝓuenunt ex aliq̄ determinata ifluētia corpox celestiū. vt pluuie siccitas ꝛ hmōi. sicut ēt faciunt elemēta i brutis ꝛ sic somnia erunt sig̃ nō cā futurox nec necessaria sz ꝓingeni. q; multa pñt impedire tā ista q̄z illa ꝓmaputa medicina ꝛ dispositio supior. Tertia ē q; rundā habētiū cām volūtariā i hoie somniāte: vt sunt illa q̄ dependēt ex ope ipsius sōniātis ꝛ ꝫ sunt a casu: nisi habeātur per reuelationē sicut cū qs aliq̄n somniat: q; ē volūtarie facturus: qō tñ facere nō cogitauerat. Quarta ē quarūdā q̄ per aliquā cām determinatā ex volūtate creata ꝓuidēt: vt cū hō multū solicitus i vigilia de aliq̄ nō potēs cogoscere quō ꝓficiat aliq̄n somniādo ꝓuidebit ꝓp sedationē motuū interioū ꝛ exterioox. Quinta ē q̄rundā hñtiū cām volūtariā i alijs hoibus a somniāte. vt. ſ. q; illa somniat q̄ alij facere dispoſucrūt: ꝛ talia ꝓuidere nō pñt in somnijs p aliquā cām determinatā aut naturalē. Sed si aliquis illa somniat ꝫ ē a casu. iō dicūtur talia a casu p accñs fm ꝓbm de som. ꝛ vigi. ꝛ hec sunt a diabolo vt plurimū vt decipiat fidē adhibētē. vel aliq̄n a deo aut sanctꝰ angelis. ℔dia ḡ ꝛ scōa non ē ꝓhibū ingrē per somnia. dū tñ nō certitudinalr̄ credat. Silr̄ nec q̄rta: sed tertia ꝛ quinta sunt ꝓhibita ꝛ diabolicum est vt dixi nisi sit certus de diuina reuelatione. 5

Pectacula Ponsalia

vide ludus p totū ꝛ corca.

sūt futurox nuptiarū ꝓmissio. xxx. q. v. nostrates. ꝛ dicunt a spondeo. vt in. l. ij. ff. de spōsa. hic sponsus quasi ꝓmissus ꝛ spōsa q̄si ꝓmissa. ꝛ iō post ℨctū matrimoniū p Rba de ꝓsenti nō dicūt spōsus nec sponsa ꝓpe sz vxor ꝛ maritus. vnde si legat aliqd alicui si ℨcrit matrimoniū cū berta. illico debēt sibi legatū quo ℨrit p verba de ꝓsenti: sz non ꝛsūmauerit. vt in. l. cū fuerit. ff. de ꝛdi. ꝛ demō. Facit. c. sufficiat. xx vij. q. ij.

¶ Vtx noie maritate vēiat spōsa ꝓpe. ℟. ℔a. i rubrica eo. ti. q; i odiosis nō. Er q̄ ifert q; si statuto cauek̄ ne maritata succedat cū fribus in bonis pentū q; spōsa bñ succedet. Nec ēt spōsa de ꝓsenti vēit noie mariti vel vxoris. Nec matrimonij noie veniūt spōsalia. vt idē dicit i. c. iij. loco. de ꝓsūp. Jn differētibus Ro veniūt solū spōsalia de ꝓsenti. sed i fauorabilibus bñ venit spōsa de futuro. ꝓ ꝫ bonus tex. i. l. nō fine. C. de bo. q̄. li. ꝛ ibi p Cy. ꝛ alios vid bonā glo. insti. de nup. §. sed si vxor. xxvij. q. ij. in prin. Et ꝫ vex nisi addaſ aliqua q̄litas determinās ꝛ distinguens: puta maritata ꝛ cognita ꝛ hmōi. 1

¶ Quis pōt cōtrahere spōsalia. ℟. q; glz q; potest matrimoniū ꝫbere fm canones: lz sit sec⁹ fm leges: vt p3 i. l. si quis offiñ. ff. de ritu nup. ꝛ in. l. solet. ff. de bis q; no. ifa. ꝛ ēt q non pōt ꝫbere matrimonium potest contrahere sponsalia. vt. j. dicam. 2

¶ Vtrū abñtes possint ꝫbē. ℟. q; sic p nūciuz vel lras. l. sufficiet. ff. de spon. ꝛ ex q; cle. vel vouē. c. veniēs. ꝛ. xxx. q. v. nec illud. Et si nunciuz vel procuratorē reuocauit añq̄z ꝫberet nō erunt spōsalia fm Ro. lz nuncius ignorauerit. 3

¶ Vtruz alius sine mandato alterius possit ꝫbere spōsalia. ℟. q; sic. vt pr̄ p filio ꝛ mr̄ p filia ꝛ tutores ꝛ curatores: ꝛ qcunq; alij: q̄uis ñ habeant mandatū a principio. sed tñ spōsalia nō sunt: donec ille vel illa sciuerit ꝛ ratū habuerit. ꝛ ꝫ fm canones q; nō regrunt nisi ꝓsensuz vt in. d. c. sufficiat. ꝛ ex eo. ti. c. cū locum. de despon. ipu. c. vnico. li. vi. Aduerte tñ q; si pr̄ pñte filio ꝫbit spōsalia ipo tacente: licet alter nō cōsentiat exp̄sse tenēt sponsalia: q; taciturnitas opaſ ꝓsensum. vt in. d. c. vnico, secus ār in alijs ab ipsis pr̄e ꝛ mr̄e: q; nō sufficit sola pūtia: sed oz q; alter ꝓsentiat exp̄sse vel tacite. Facit. c. ad id qō. de spon. nec cures de gl. i. d. c. vnico. q; Jo. an. in nouella cā comerit. 4

¶ Vtruz minor possit ꝫbere spōsalia. ℟. q; sic dūmodo sit. vij. annox cōpletox: q; minor. vij annox nō pōt ꝫbere: ꝛ si ꝫbit nō tenent. Nec oūt publice honestatis iusticia. d. c. vnico. ēt si alter sit maior: nisi postea ratificet. 5

¶ Quomodo ꝓtrahunt spōsalia. ℟. q; duob⁹ modis. ℔primo simpliciter et absolute. Scōo sub ꝛditione. 6

¶ Quot modis ꝓtrahunt sponsalia absolute. ℟. ḡtuor modis. ℔dio p verba de pñti si ambo sunt ipuberes vel alter cox. Nā iuris interpretatōe sunt spōsalia de futuro. c. fi. ō despō. ipu. ꝛ clarius in. d. c. vnico. Scōo p verba de futuro ad ꝫ apta: vt puta, promitto vel iuro q; te accipiā in vxorē ꝛ filia. vt in. c. pe. de spō. Tertio p anuli subarratiōm. xxvij. q. ij. siqs desponsauc 7

Universidad de Deusto
Biblioteca

vit. Quarto p arrax datione. Sed q̃ ad istos duos vltimos modos dicit ꝟda. in. c. fi. ō de spō. ipu. q̃ sic possent dicere matrimoniū: ficut spōsalia; vt in. c. fcic. xxx. q. v. Et iō aduerte dū q̃ si precesserūt verba apta ad ꝯbendū matrimū tāc anuli subarratio vel datio arrax faciunt matrimoniū nō sponsalia. Si vero pcesserūt verba de futuro sic erūt spōsalia. Si vero nulla verba pcesserūt: tūc fm ꝟsuetudinē iudicabit aut p matrimonio aut spōsalibus. Et si ꝟsuetudo nō sit in hoc aliq̃ sic nihil probabūt. Si aliud certū nō pōt cōcipi: q̃ talia sunt sig̃ equoca ad multa: & iō nihil certū probāt. c. illō de pſump. p̃s q̃ arre ēt dāte in alijs ḡctibus. vt insti. de ꝓtrahē. emp. in pin. Si āt solū vnius verba pcesserūt: tunc imissio anuli: & acceptio arrax denotat ꝟsensum alteri⁹ exp̃ssum. Et sic erūt spōsalia vel matrimoniū fm ea. vt no. gl. in. c. pe. de spō. Jn dubio tñ in subarratiōe p imissionē anuli. ꝓsumēdū est p matrimonio: q̃ res fauorabilis est: vt in. c. lr̃is. de p̃sūp. & in. c. fi. de re iudi.

8 ¶ Vtrū aliqs, pmittēdo q̃ttuor puellis vnam ipax accipe ꝑbat sponsalia. R. q̃ nō. vt in. c. ex spōsalib⁹. de spō. li. vi. nisi aliq̃ cax facto in eū spāliter ꝟsensit.

9 ¶ Quid si p̃ iurauit dare vnā de filiab⁹ suis. R. Jo. & Bof. q̃ spōsalia nō sunt: ſ. tñ p̃ tenet vnā dare & quā voluerit. isti. de acti. §. preterea. Et si vnā obtulit & ipe nō acceptauit est absolutus a. pmissiōe. ff. de ℣. ob. l. stipulatus sus. & si oēs moriātur p̄ter vnā: illā dare tenet ff. de ꝯbē. ēp. l. si in emptiōe. §. si ēptio. Qō limita vex si puella voluerit. als nō. q̃ nō tenetur p tale iuramētū p̃ nisi ad faciendū qō i eo ēst. no. glo. in. c. er lr̃is. & c. ficut. de spon. & lx de iure ciuili, pmittēs factū alienū nō obligef: nisi specifice ēt, pmiſit se factu ax vel curaturu: vt insti. de inuti. stipula. §. sigs aliū. tñ q̃n, pmi sit cū iuramēto ēt simplr tenet p̃stare opam quā pōt: fic si specifice se obligasset. ar. c. ad nostrā. de iurciur. & l. cū p̃. §. filio⁹ matrē. ff. ō le. ij

10 ¶ Quid si, pmisit vnā ꝺcerminate: & si illam, nō posset daret alterā. R. si pña ꝟsensit nō potuit aliā br̃e: q̃ iest publice honestat, iusticia ēt si pp ipedimētū affinitat, cū fma nō potuit ꝯbē. Sec⁹ si nō ꝟsensit: q̃ tenet scōam dare de spō. c. er lr̃is. el. ij. & de resti. spo. ex parte.

11 ¶ Sed qd si aligs pmittit alicui q̃ eā despōsabit. R. q̃ si, pmissio fuit q̃ despōsaret eā de futuro: sic nō erūt spōsalia añq̃ despōset eā fm Vin. & do. Ant. i. c. fo g. de spō. Si ℣o, pmissio fuit q̃ despōsaret eā. ſ. p verba de p̃nti: sic talis pmissio faciet spōsalia fm Car. i. d. c. is q. Et sic sum⁹ in dubio: tūc in locis vbi ꝟsuetū ē q̃ ꝑmo cōiter accipiunt p verba ō futuro nō erūt spōsalia iudicāda. Sed vbi cōiter accipiunt p verba de p̃nti sine alijs ꝟsonsalibus erunt spō salia ḡcta per talē, pmissionem: qō bene no. q̃ sepe in practica.

¶ Vtrū indistincte possit in spōsalibus arrarū 12
traditio interuenire. R. ꝟda. in. c. gēma. co. tit. Jo. an. & dicunt ꝟsiderādā q̃litatem ꝟsonax & q̃ntitatē arrax. Si enī inter vīles ꝑsonas interuenit traditio magnax arrax: sic nō vz: q̃ ex ea dē rō in eis: sicut & i pena. & hāc opi. vt tenere Ly. in. l. mulier. C. de spō. & lx Bar. in. l. titia. ff. de ℣. ob. idistincte velit q̃ admittant: dūmō nō excedāt quātitatē dot, vel donationis pp nuptias. tñ prima opi. ē ego: i ꝟscia: q̃ cū habemus rōnē legis: non est curādum de verbis. l. non dubium. C. de legi.

¶ Sed que regrunt vt valeāt arre. R. q̃ duo. 13
ꝟdimo q̃ ḡctas sit vere numerata & tradita pti. Sec⁹ vbi ps ꝓsiterē tñ se recepisse fm Bar. in. d. l. titia. & Fede. ꝓsito. ctriij. Et ēt dicit Bar. ibidē. q̃ si vtraq̃ pars ꝓsiterē se recepisse ab altera: ēt si vere iteruenisset solutio: ſ. postea restituta fuit: q̃ si solui tibi mille: & a te recepi alia mille nō video: solutū esse. ar. l. q fic solut. ff. de solu. lx multi teneāt ꝯ eū in ℘ vltimo de q̃ vide Bal. in. l. fi. C. de spon. & vt ego: opi. Bar. & eā segt ꝟda. & do. Ant. in. d. c. gēma. q̃ facilius qs, pmittit q̃ erburset: & iō non vt erburset q̃ tātūdem recipit statim. & ppea tenz Bar. ibidē fundū nō posse dari loco arrax: ēt si vendēs ꝓstituat se noie alteri⁹ possidere: q̃. l. fi. C. de spō. logt de arriis traditis in q̃ntitate: & annullat aliā penā. q̃ non debem⁹ certa illum casus arras approbare. Sed ꝯ Bar. ē Ange. & Imola. i. d. l. titia. & do. Lucas de grassis dicentes q̃ ꝑdicta l. fi. nō facit mētionē de q̃ntitate: & sic fm eos pōt dari fundus. & est verior opi. Sed ō regrit q̃ nō sint i tali q̃ntitate respectu dātis q̃ trāsēat i locū pene. vt. s. diti. Aduerte tñ q̃ cessat ꝑditio arrax q̃n per eū non stat: nec cām prebuit vt non fieret matrimonium. C. de spon. l. viti.

¶ Vtrū pena apposita i sponsalib⁹ valeat. R. 14
pa. i. d. c. gēma. colligēdo dcā doctox i. d. c. gēma. & in. d. l. titia. q̃ aut pena apponit ini ꝯbē tes. & indistincte nō valet fm cōiorē opi. & tenz

Bar. i. d. l. mulier. ēt de illa pena q̃ est in lucro perdēdo. vñ si dicero, pmitto tibi dōare centū si nupseris mihi. nō valebit: vt i. l. si ita stipula. §. si tibi nupsero. & ibi per Bar. ff. de ℣. ob. Qō tñ limita vex: nisi is cui, pmissio fit esset nobilio⁹: q̃ tunc videret pot⁹ donare aio recō pēsandi rōne nobilitat. ꝟdo hoc facit qō no. Bar. in. l. i. C. de dona. añ nu. & l. si volūtate. C. de do., pmiſ. Aut pena apponit ini parentes ipox ꝯbētiuz seu alios ita ꝓiunctos ꝯbētibus ipsis. q̃ verisīl istī iducerent ad ḡctuz matrīonij ne parētes vl amici cox incurrāt seu solnāt penā: & sic non vz vt in. d. c. gēma. fm vnū itel lectū. & in. d. l. titia. & in. l. heres meus. i ff. ff. de pdi. & demon. Valeret tñ illa q̃ ē in lucro perdēdo. vt per Bar. i. l. titia. §. titio. ct. i. ff. de condi. & de. Aut pena apponit iter alios a pdictis & sic valt ēt si talis erneus, pmiſit noie mulieris sub certa pena fm cōes opi. Aduerte tñ singulariter q̃ tales, pmittētes sub pena q̃ titia ꝯbet cū sempronio si ḡctuz in ipsis ē faciūt nō incurrunt penā: q̃ difficultas ex q̃ factum ē in obligatione excludit cōmissionez pene: vt est ter. no. in. l. si vehēda. i ff. ff. ad l. ro. de iac. & in. l ij. ff. si quis cautio. & ℘ tenuit Jo. pla. vt refert Fede. ꝓsilio. ctriij. & do. Ant. i. d. c. gēma. & segt ꝟda. ibidē. Facit qō no. Bar. i filib⁹ termīnis. l. ꝓtinuus. §. illud. ff. de ℣. ob. qō no. q̃ facē vt ille q̃ in ḡctib⁹ sub pena pmitrit, p filio vl amico: qō ratificabit: q̃ si facit q̃ i se ē cuitat penā & hex de pena q̃ ꝓsistit i perdēdo vel minuēdo de patrimonio. Sec⁹ de alia q̃ ē in acgrēdo. q̃ cessaret lucrū: nisi ipteret, pmissum.

15 ¶ Vtrū possit inuenire pign⁹, p matrimonio ꝯbendo. R. fuit opi. diuersa. Jnno. tz q̃ sic. per l. vnicā. C. si rector. pui. do. Ant. tz q̃ nō pōt: nisi p, interesse p̃stādo. Jo. an. dicit distinguendū fm q̃litatē persone: q̃ vile pign⁹ nō hz intimi dare magnuz vix: & sic pōt inuenire. Sz ō in re vt verior opi. d. Anto. p q̃ facit qō no. gl. in l. si ita stipulat⁹ fuero. §. si tibi nupso. ff. de ℣. ob. q̃ dicit q̃ ois stipulatio i talibus ē reprobata, & i. d. l. vnica. ḡctus arrax vocat pignus. et ideo non obstat.

16 ¶ Vtrū interesse possit peti. R. Jaco. de arc. Ly. & cōiter doc. i, l. i. C. de spon. & in. d. l. titia. q̃ nō potest peti: nisi dolose pars se habuerit: q̃ tūc petet actōe ō dolo: tū āt pp stipulatōz: q̃ ex cō cessiōe inr, alia ps pōt a sponsalib⁹ dehistere. & sic matrimoniū itimidēt, ppī solēnem pene: & istud segt. Jo. i sum. & ꝟda. in. d. c. gēma.

¶ Querit an recipiēs arras lucretur eas ꝓtra 17
cto matrimonio. R. Fede. in dicto ꝓsilio p⁹ Jo. plagiarius. & ꝟda. in. d. c. gēma. q̃ non: & sequit Jo. in summa. lz i. d. c. gemma. teneat q̃ lucretur: sed non est verum cum nullo iure, pbet, & ideo restituet. Sed si nō segtur ex defectu alterius partis: sic lucrabit. Si vero ex defectu suo sic reddet duplum. l. arrīs. & l. fi. que incipit mulier. C. de spon. Hoc verum si accipiens ē maior. xx v. annis. vel si veniam etatis impetrauit als non tenetur. nisi. fimplum restituere. d. l. fi. quāuis ex defectu suo non fuerit secutus matrimonium.

¶ Quomodo ꝓtrahunt sponsalia sub condi- 18
tione: dic vt dictum est de matrimonio & fm illas regulas: vide matrionium. iij. ipedimento iij. Vnde aduerte q̃ ante aduentū cōditionis sponsalia nō sunt nec oriī publice honestatis iusticia: vt in. d. c. vnico. de spon. li. vi. nisi p factū a pditiōe recedat: puta cognoscendo eā. de pdi. appo. c. de ullis. in ter. & in glo. & in. c. super eo. & in. c. per tuas.

¶ Quid si qs dicat alicui: do tibi fidem q̃ te ac 19
cipiā i vroꝛē: & illa nihil rñdeat: nec verbo nec signo. R. q̃ sponsalia nō sunt. Sed tñ cōpellē dus est talis q̃ dedit fidē: vt eā fuet si alter voluerit fm Rod. Sed ego non credo q̃n aliqua intermedia interuenerūt: añq̃ alter ꝟsensuz de monstrauerit. ff. de ℣. ob. l. ꝓtinuus. ante

¶ Qūo sponsalia dissoluunt. R. q̃ i. x vij. mo- 20
dis. ꝟdio p mutuuz ꝟsensum ēt si erāt iurata ℘ tz Spe. ti. de legato. §. nunc oñendū. & ꝟda. in. c. preterea. de spon. dicit hāc esse coiorē opi. lz gl. in. d. c. preterea. teneat non posse fine pcato. Sed mihi plz dicto Jnno. in. d. c. s. q̃ aut iurauit intuitu dei aliquā mulierē accipere in vroꝛem: & non pōt illa remittere. Si vero non intuitu dei: sed ꝓpter eius complacētiam sic p̃t se absoluere.

¶ Sed nunqd si sponsalia non erāt iurata po- 21
terit alter non consentiente altero recedere a spōsalibus ḡctis. R. fm glo. in. l. i. C. de spō. q̃ sic. etiam de iure canonico. & sequitur Ly. ibidem. & hoc idem videtur sentire Bratianus lz dubie. xx vij. q. ij. §. sed aliud. & §. fi. Jste obstat. c. desponsatā. xx vij. q. ij. q̃ loquit i matrimonio de p̃nti. Jtē nec. l. i. ff. cr q. ca. isa. irro. Vbi spōsa efficit infamis si bina spōsalia cōtrahit q̃ est verum nisi sponsalibus p̃mis renūciet sed quando ipse renunciat habet locum. l. i. C de spon. que dicit vna desponsata alteri non

Universidad de Deusto
Biblioteca

phibeꝫ nubere. Nec obstat q̄ nudū pactū ecclesia cōpellit obseruare.c.i.de pactis. q̄ istud ē spāle in matrimonio pp rōnē lre: vt sit oīno libex.ar.c.regsiuit.de spō.t qō no. Inn.i.c. veniens.de iurciur.t plz mihi qñ aliq̄ noua cā eum ad b̄ induxit:q̄ si a pncipio fuisset impedimētum dedisset ne ꝓheret alit non credo sine peccato mortali posit recedere a spōsalib⁹ primis cum alia ꝓbendo:altera nō ꝓsentiēte.

22 ¶ Scō qñ alter intrat religionē ēt añ pfessionē.c.veniēs.g cle. vel vo.fm vnū intellectū,qō facere pñt ante carnalē copulā : ēt alio⁹ iuito vt.s.matrimoniū.iiij.ℌ.xvij.

23 ¶ Tertio qñ alter ꝓhit cum alia pſona p X̄ba de pñti:vel p verba de futuro carnali copula subsecuta.d.c.si iter vix.t.c.i.de spon.duo.

24 ¶ Sed qd si cognouit p⁹ spōsalia ℨcta aliam mulierē t p⁹ coitum ℨrit cū ea sponsalia etiaꝫ ſ.q̄ prima non soluentur ,ppter hoc: sed oꝫ coitus sequaꝫ contractum sponsaltorum.c.veniens.ei.ij.de spon.

25 ¶ Sed qd si prima spōsalia fuerunt ℨcta sim pliciter.scda vero cum iuramēto,ſ.q̄ tenetur redire ad pmā:q̄ nō dissoluunt p tale iuramtuz.c.sicut ex lris.de spon.xxij.q.iij.i malis ,p missis:t b̄ esset verū:si nō intēderet a⁹ pmis recedere. Secus si a pmis itendit recedere ex cā cuz possit vt dixi.iō scda tenebunt.t ad.d.c.sic. ex lris.dic q̄ loquit qñ sine aliq̄ noua cā vult frāgere fidem quā dedit pmne. alꝫ nō.

26 ¶ Quarto qñ alter se trālfert ad aliā regionē vñ si non é spes de ,prio reditu:credo q̄ dissoluant ēt iurata. vt vꝰ sentire ℌa.i.c.de illis.co. ti.t ēt gl.in.d.c.de illis.dū dicit fm leges:qſi innuat aliud esse de iure canonico.t plz mihi pp piculū incontinētie. Mā fm leges si p biēniuz expectanit alī eū q̄ ē in,puincia.t nō executus fuit nuptias libere alteri pōt nubē.C. de spō. l.ij.t si est in alia,puincia oꝫ expectare p⁹ tres annos.vt in.l.ij.C.de repu.t b̄ si é abñs ex,pbabili cā tñ.Si vero sit abñs ex,pbabili t necessaria cā:oꝫ expectare donec adsit.vt.ff.de spō. l.sepe.vide glo.q̄ b̄ tz in.d.l.ij.C.de spō.nec ob. d.c.ex lris.q: lz dicaꝫ q̄ ꝑtuor annos vel. v. expectauit b̄ non cōstabat:lz fuerit allegatum t si ꝓstasset papa pniaz non iposuisset de perurio:vel potes dicere q̄ ió ibi iponit pnia q: sine auctc supioris non debuit ℨuenire iuramēto. Sed si cū auctc supioris ℨuenisset:tūc credo euitaret ēt penā arrax: vt non eas amitteret si inuenerunt q̄uis ēt non expectet tps statutū p leges t fm ℌo.in.d.c.de illis.t alios doc.p⁹ ipsum iudex oꝫ talem absolucre pp piculū fornicationis.qō bene nota.

27 ¶ Quito qñ cert⁹ termin⁹ tpis appositus fuit ℌā ipso elapso ille p quē non stetit liber est t nubit sine piurio:sed alteri iponit pnia de piurio. vt in.c.sicut ex lris.c.ti. Et b̄ vex nisi a pncipio fuissent pure ℨcta t postea ꝓcuerūt de die nuptiax:q: per lapsum illi⁹ diei nō liberaꝫ alter:q: termin⁹ er post facto fuit appositus ,p solicitādo iplemēto,pmissionis iā facte t pure:nō ad finiendū,pmissionē fm theoricā do. An.in.d.c.sicut ex lris.

28 ¶ Sexto qñ alter lepra vel paralisim incurrit: aut visum vel nasum amisit:aut ei aligd turpis cuenit. vt in.c.lras.de ꝓiugi.lepro.t.d.c. sic t in.c.quēadmodū.de iurciur.i ter.t in glo. Et b̄ verū si turpitudo aduenit p⁹ ℨctū.secus si tē pore ℨcus incrat:sicut nec ꝓtrabēs pōt allegare suspectū debitorē pp pauptatē precedētem seu mores.ad qō facit.l.si creditores.ff.de pubile.cre.t.l.fi.C.de spō.t ibi p Bar. t ℌa.in.c. quēadmodū.de iurciur.

29 ¶ Septimo qñ alter fornicatur q̄ ad inocētez sed ille g fornicat⁹ est nō potest resilire si alter inocēs velit ℨbere secū.c.ij.de trāsla. prela. Et si ēt fornicatio esset violenta pōt spōsus cā dimittere fm Jo.an.t glo.in.d.c.quēadmodū.t segt ℌa ibidem.t ℌugo.xxvij.q.ij.raptor.t ēt tz q̄ pōt dimitti si tpe desposatiōis erat corrupta cū tñ crederet virginē.

30 ¶ Octauo qñ alter eoꝝ efficit hereticus: q: ē fornicatio spūalis.xxviij.q.i.si solū.t.c.iā nūc.

31 ¶ Nono pp capitalem inimicitiā supercuenīez inter spōsum t spōsam pōt alter petere separationē fz ℌo.in summa p rōnē.c.ij. de spō. t.c.regsiuit.eo.ti.

32 ¶ Decimo qñ ,pmisit spōsa dare certā quātitatē,p dote t nō pōt dare sic soluit spōsus ab obligatiōe fm Jo.an.i.c.de illis.de ꝺdi.appo. Idem dic de quacū q: alia cōditōe iteruenīente si deficit.

33 ¶ Sed qd si spōsa ℨrit sponsalia t non,pmisit dotem certā.ſ.q̄ vꝰ,pmisisse oia bona sua in dote.vt no.in.l.mulier bona.ff.de iur.do.t per Bar.i.l.si ꝓstāte.ff.so.ma. Et ió si labiꝫ i facultatib⁹ t nō potest dare nō cogit spōsus cā ducere:q: deficit ꝺditio subintellecta.l.si res i cōdē statu pmānerit:vt in ter.t in glo.t.d.c.quēadmodū. Facit.c.per vestras. de dote post diuoꝝ.resti.t qō ibi no.

34 ¶ Vndecimo qñ supuenit affinitas:vt si spō sus cognoscit ꝓsanguineā spōse vel ecōtrario xxvij.q.ij.si qs sponsam.de eo q̄ cognō. ꝓsan. vro.sue.c.ex lris.t de pluribꝰ alijs.c.

35 ¶ Sz qd si supuenit publice honestaꝫ iusticia nūqd dissoluent pmā spōsalia.ſ.q̄ nō:q: per spōsalia p ℨcta fuit ꝓ iducta publice honestaꝫ iusticia:t p scōo iductā non pōt tolli ꝓ iducta sic in sili.l.vij.di.si quis.

36 ¶ Duodecimo si fama sit q̄ iter eos sit canonicū ipedimētū t de fama vel scādalo doceaꝫ. c.cum in tua.de spon.de ꝓsang.t affi.c.ij.de testi.c.super eo.fm ℌo.

37 ¶ Tertiodecimo qñ spōsalia fuerūt ℨcta ifra annos pubertat⁹:t p⁹ pubertatē petit absolui añ aliquē tacitū ꝓsensum habitū i pubertate.c de illis.cl.i.t.c.a nobis.de despon.ipu.ēt si nulla sit cā q̄re vult absolui p⁹ pubertatē fz ℌa. in.d.c.de illis. Sec⁹ si pubes ℨrit cū ipubē ipe nō pōt resilire. Silr nec ipubes añ pubertatē.

38 ¶ Quartusdecim⁹ ppt susceptionē sacri ordinis fm do.Ant.p⁹ Jo.an.in rubrica de spon. Facit.xxvij.q.ij.ℌ.ccce.

39 ¶ Quintusdecim⁹ ,pter cognationē legalem vel aliud ipedimētuz.de quo dic vt.s.matrimonium.iij.q̄ er rotum

40 ¶ Sextusdecim⁹ pp votū simplex castitat⁹ postea factū.vt i.c. veniēs.g cle.vel vo.fm vnuz intellectū. Et lz Dure.fciter Jnn.ℌo.t ℌo.tenētes q̄ votū simplex de castitate ñ soluit spōsalia iurata:q: cēle viculū ē iuramentū voto. Et ió qō pcedit obtinet:tū tz q̄ soluit spōsalia q: maiꝰ bonū ē ꝓtinere cū nubere.t ió ēt licite pōt fieri si bono ꝛelo fiat:t sponsalia soluit:qō t segt do.Jo.an.in.d.c.de illis.de spō.

41 ¶ Septimusdecim⁹ ,ppt sentiā spōsi.fz ℌa. in.d.c.veniens.

42 ¶ Quero vtr in ꝑfatis casib⁹ regraꝫ auctas iudicis ecclastici.ſ.fm Jo.an.i.d.c.de illis.de spō.q̄ sic.q: cozā eo oꝫ ꝓbari cā.c.ponto.de diuoꝝ.alit ꝛuiter peccat.vt vꝰ p.c.si duo pueri.ō despō.ipu.facit.xxviij.q.ij.seculares. Fallit b̄ i ij.casu.t.iij.t.vij.fm Ri.in.iiij.di.xxvij.t.x.xj riiij.xv.xvi.fm do. Jo. Ant.i.d.c.ō illis.ō spō. Sed ego credo q̄ ēt fallit i alijs casib⁹ qñ notorie de eo casu ꝓstat pp quē dissoluūtur. Silr si spōsalia sunt secreta.idē dic fm Ric. vbi.s.q: secreta nō subsunt iudicio eccle. Et lz nō debeant alꝫ separi sine iudicio ecclesie:tñ si faciūt i casib⁹ predictis sine iudicio ecclesie.non credo mortalit peccent.t.c.ſ duo pueri prefatū.cū.d. c.seculares.loquunt qñ nō inest aliq̄ cā de ꝑdictis.t marime qñ nō sunt iurata spōsalia. Si aūt qs recedat a spōsalib⁹ nō ex aliq̄ predictoꝝ casuū peccat mortaliter fz Tho.lz eccla nō cogat.vt no.in.c.regsiuit.de spon.

Tatutum qs pōt facere. ſ. q̄ ille q̄ pōt facē legē.de q̄ vide.s.ler.ℌ.ij.

1 ¶ Vtr statutū ordinarij liget extra territoriū delinquentem subditum suum.vide.s.ercōicatio.i.ℌ.r.t.ri.

2 ¶ Vtr delinquens i loco erēpto ligeꝫ statuto epi.ſ. Be.i.c.vt aiarax.de ꝓsti.li.vi. Jo.cal.t Jo.an.ibidē disputanit q̄ nō.p.d.c.vt aiax.t per.c.cū eps.de of.or.li.vi.t per gl.i cle.q̄uis. de fo.cōpe. Nō q: locꝰ erēptꝰ t locꝰ extra dioces im equipanꝫ allat.c.luminoso.xviij.q.ij.c.i.ō sta.reg.in fi.li.vi.t cle.fi.de priuil.t mihi plz t est verior opi.lz Fede.de senis.t.D. Martilli us tenēat ℨriū.vt in ꝓsilio.ij.ꝑdicti Fede.

3 ¶ Sed nūqd si statutū prohibet ne vadāt ad locū erēptū ligabunt cūtes.ſ.d. ℌbilipp⁹ de perusio i.d.c.vt aiax.q̄ sic.si er cā b̄ fecerūt:q: sic facere pñt. Facit qō no.Bar.in.l.relegatox ff.de inidict⁹.vbi vult q̄ ciuitas pp cōmodū ciuitat⁹:vel odiū coax ad ꝗs nō vult vadāt:,phibere pōt ciuib⁹ suis:ne vadant ad talē terrā : t nō. Idē ℌa.in.c.postulasti.de fo.cōp.Qō bñ nō.,p statut⁹ cpox ercōicantib⁹ accedentes ad monasteria monialiū:q: ligāt:qñ er cā legitima b̄ faciunt in odiū monialiū:q̄ propi sua scelera b̄ mercnt. Sec⁹ si facerent in penā illius ℨ quē fert ſnia:q: tunc nō pñt,phibē fz ℌa.vbi ō.nisi habeāt iurisditiōz i loco erēpto:puta qa pñt arcere accessum:vt i cle.attendētes.de sta. mo.de ō v c.s.monialis.ℌ.iij.

4 ¶ Vtr statutū liget religiosum q: ercōicat acceptātes aliqō offm er ordinem nisi pri⁹ resig ucrit libros t alia q̄ hz in ordine si ,pnotus in epm assentit sine resignatione.ſ. vt.s. Ercōicatio.i.ℌ.r.

5 ¶ Vtrum statutū liget nō subditos delinquētes i territorio data scia statuti.vide in.d.ℌ.r. t quādo obliget ad culpā solum vel ad penaz vide obedientia.ℌ.i.

6 ¶ Vtr ignorātia excuset a pena statuti, vide in.d.ℌ.r.t.s.ignorātia.ℌ.iiij.

7 ¶ Vtrū statutū laicoꝝ loquens generaliter extendaꝫ ad clericos.ſ. vt.s.ler.ℌ.v.t de statuto impediente liberam facultatem dandi eccle siis vel circa mortuaria. vide.s.immunitas.ℌ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

8 ¶ Utx statutū factū a cōitate q̄ ciues dānifi
cati nō possint petē satisfactōz valeat. ℟. pa. i
c. in nr̄a. de iniur. q̄ nō. q̄ statutū i p̄iudiciū
singulox nō vz nisi ipsi ꝓsenserit. t cōitas nō
pōt statuere sup iuribꝰ singulox sed solus sup
iuribꝰ vniuersitatis. vt no. gl. singularis i. l. iij. C
q̄ lit̄ ō. ꝓsuc. t in. c. cū oēs. de ꝓsti. facit. l. id qō
nr̄m. ff. de reg. iu. ¶ Slā solius p̄ncipis ē tollere
ius alterius: nec ēt pōt sine cā. vt no. in. c. q̄ in
ecclesia. de ꝓsti. t i. l. fi. C. si ꝑ ius vel pub. vti.
t in cle. pastoralis. de re iudi. vñ si dz valere oz
vel q̄ singuli ꝓsentiant. qō ē impossibile cum ibi
sint multi fantes: vel q̄ cōtras hēt iura prin
cipis. t pp bonū publicū t ad tollēdum scāda
lū h̄ faceret. ar. d. c. q̄ in ecclesia. t q̄ ibi no. als
nō pōt obesse nō ꝓsentiētibus. ar. d. c. cū oēs. t
l. i. ff. de magistra. t qō no. Archi. t Bem. i. c.
lz. de ꝓsti. li. vi. Facit qō no. Ludo. ō ro. i nota.
dicēs. q̄ inferior a p̄ncipe non pōt statuere in
p̄iudiciū alteri⁹ nō citat̄ neq̄ ꝓsentiētis. vt. i
c. fi. de ma. t obe. t in. c. fi. de bis q̄ fi. a p̄cla. c.
cū omnes. de ꝓsti.

9 ¶ Utrū statutū q̄ cauet ne filia. succedat extē
dat ad bona sita ēt territoriū statuētiū. ℟. fm
Bar. in. l. cūctos populos. de sum. tri. q̄ nō. ꝛz
succedet. Facit q̄ dico. ē. pena. §. rxiij.

10 ¶ Utrū in re cōi pluribꝰ vt singulis valeat ge
qd maior ps collegij statuerit. ℟. Pa. in. d. c.
cū oēs. de ꝓsti. q̄ nō. nisi singuli ꝓsentiāt. fallit
i q̄ttuor casib⁹. Primꝰ quādo vellet deputare
rē ad vsum destinatū. in. li. de re. diui. §. religio
sum. in Xbo cōe sepulchrū. Scōs q̄ fit fauo
re admīstratōnis bonox pupilli. l. iij. ff. de ad
mi. tu. Tertius q̄ fauore liberatiōis: q̄ tūc va
let q̄ maior ps facit. l. maiorē. ff. de pac. l. fi. C. q
bo. ce. pos. Quartus fauore litigij dirimēdi. nā
valet ſnia duox er tribꝰ arbitris. Et h̄ intelli
ge i re q̄ ꝓuenit pluribus vt singularibus iure
singulari. Secꝰ si iure ecclesie vt sunt pbēde q̄
nō ꝓueniūt canonicis vt singulis: ꝛz iure eccle
q̄ sup talibus bñ pōt maior ps disponē t de
putare ad piū vsum: vt ē ter. no. in. c. fi. de bis
q̄ fi. a ma. par. ca. t ibi p Jnno.

11 ¶ Utrū collegiū, possit disponē sup rebꝰ ꝓua
ti. ℟. Pa. in. c. cū oēs. q̄ si non dz iura regalia:
puta q̄ hz dām sup se nō pōt. Bñ maior ps
scholariū nō pōt obligare vnū scholarem vel
disponere de rebus suis: vt no. gl. i. l. ij. C. q̄ sit
lō. ꝓsuc. nisi forte fm qō no. Bar. in. l. iiij. ff. de
re iudi. q̄ vniuersitas ēt obligata. t nō ēt tol
nēdo q̄: tūc posset ponē collectā singulis. vt ē
glo. no. in. l. i. ff. q̄ cuiusq̄ vniuer. Itē nō solū
cū necessitat̄: sed ēt pictat̄. vt in. d. c. fi. Itē fm
Jnno. t cōiter doc. ēt in casu vtilitat̄. t ꝓbat i
c. i. de bis q̄ fi. a ma. par. ca. Et mera eni volun
tate nō pōt disponere de iuribꝰ alteri⁹. vt no.
gl. in. d. c. cū oēs. t Jnno. ibidē. t Joā. an. in re
gula. qō oēs tāgit li. vi. i mercurialibꝰ. Sz ego
limito verū in p̄iudiciū: sed i bonū t vtilitatez
bene posset: q̄ maior ps ficte reputat totū. l. a
liud. §. referē. ff. de regu. iur. t. l. qō maior. ff. ad
munici. Itē aduerte fm Pa. in. d. c. cū oēs. q̄ si
dispositio fit in dānū vel dedecus vniuersita
tis vl̄ priuate ꝓsuetudinis vnꝰ solus pōt resiste
re: vt i. d. c. fi. t no. Jnn. i. c. accedētibꝰ. ō ꝑuile.

12 ¶ Sed q̄ro q̄r de vniuersitate debēt ꝓuenire
vt act⁹ valeat. ℟. pa. i. d. c. cū oēs. q̄ cōis Inia ca
nonistax t legistax ē vt laīte due ptes vniuer
sitat̄ conueniāt. vt i. l. nulli. ff. qō quinq̄s vni
uer. t. l. notationū. C. de decu. Et ex his duabꝰ
ptibꝰ maior ps dz ꝓsentire. Ita sentit Jnn. i. c.
vj. de no. opc. nū. t Bar. i. l. oēs populi. ff. de in
sti. t iu. de h̄ vide. ē. electio. §. xvi.

13 ¶ Sed qd si nō ꝓueniūt due ptes. ℟. Pa. i. d.
c. cū oēs. opi. canonistax ē. q̄ si est aliqs ad quē
spectat ꝓuocatio vniuersitat̄ t ad mādatum
ei⁹ nolūt ꝓuenire: q̄ tūc pōt explicare q̄ ꝓuene
rūt. ꝛz nō sit maior ps collegij. h̄ volnt Jnno.
i. c. i. de ma. t obe. t in. d. c. ij. q̄ nolentes venire
faciūt se alienos: vt in. c. cū nobis. de elect. t sic
nō cōputanf. Si vero nō est aliqs ad quē spe
ctat offm ꝓuocādi: tūc si instat tps termini pfi
xi vniuersitati ad act⁹ expeditionē mino: pars
pōt ꝓuocare maiorē. t nolentez venire pōt ex
plicare: q̄ mino: ps non dz ꝑuari iure suo, ppt
negligētiā vel ptēptū maioris ptis: vt no. in. c
in causis. de elec. t i. d. c. cū nobis. Si aūt imi
nꝰ nō est pfixus tūc oz sint due ptes. t monet
tertiā ptē: als tertia ps poterit agere de ptem
ptu: vt ꝓbat. in. d. c. ij. t. c. in causis. t. d. l. noia
tionū. Et h̄ tene. ꝛz legiste al⁹ dicāt.

14 ¶ Qūo statutū dz interpretari. ℟. Pa. i. c. cū di
lectus. de ꝓsue. q̄ vt euitet conectio legis seu
iur̄ cōis dz latissime vel strictissime interpretari:
sicut electio capit̄ ꝑ pfirmatiōe i. d. c. cū dilect⁹
nō tū talr q̄ Xba ipropriēnt vt iuri cōi ꝓueni
ant. Facit qō no. Bar. in. l. q̄rta. §. pretor. ait. ff.
de dā. ifec. Qō limito q̄n verba sunt clara: sed
vbi verba sunt dubia vel hñt multiplices itel
lect⁹. tūc debem⁹ facere interptationē t itellectū
ēt ipropriū vt minus recedam⁹ a iure cōi q̄s fi
eri pōt. vt no. in. d. c. cū dilect⁹. t in. l. ij. C. de no
ra. vide p Bar. in. d. l. oēs populi. ita tñ q̄ aliqd

operet t aliqd addat ad ius cōe: ēt q̄n est fm
ius cōe: fm Pa. t doc. in. c. er pte. de X. si. Fa
cit. c. si papa. ō p̄uil. vbi verba debēt aliqd ope
rari. Vñ dicit Bar. in. d. §. p̄tor. q̄ si statuto ca
uet q̄ iudex pōt ꝓcedere facta citatōe ad faciē
vel domū non dz alternatiua ipropriari: vt fit
ordis: lz p hāc ipropriationē statutū ꝓcordaret
cū iure cōi: sed dz itelligi ppric: vt sufficiat im
pleri altera ptē alternatiue: vt aliquid operet.
dicit tñ Bar. in. l. iiij. §. p̄tor ait. ff. de dā. infec.
q̄ si statuto cauet: vt citatio fiat ad ꝓsonā si re
periri potest q̄ pro nullo seruit: sed tunc dicas
plus timeri solet q̄ spāliter cauetur q̄s q̄ ge
neraliter.

15 ¶ Sed nūqd dz stricte interpretari q̄n genera
liter loq̄t vt alius lucret. ℟. q̄ non. ar. l. ꝓspe
rit. ff. q̄ t a quibus. sed vbi agit de diminutōe
patrimonij: sic dz stricte interpretari ne alius
iniuste incurrat damnum. vt plene no. in. d. l.
omnes populi. t videt ter. in. d. c. cū dilectus. t
in. d. l. ij. C. de nora. t Pa. in. c. ꝓstitutus. de re
sti. in ite. hoc segf Bar. in. l. sancimus. C. i gbus
ca. in ite. resti. nō est ne.

16 ¶ Utrū verificet i casu ficto. ℟. Pa. in. c. cuz
dilectus. de ele. non resi. q̄ si statutū logtur t
disponit in materia iuris cōis. in qua casus fi
ctus equipat vere: vtputa in casu in quo non
residens habet ꝑ residente. vt in. d. c. cū dilect⁹
sic verificat q̄ ꝓstitutio disponēs regulariter
id qō ius debet recipere omnes limitatiōes iu
ris. Facit. d. c. cū dilectus. t et ibi Ias. c. ad audiē
tiā ibidē. Si vero statutū esset contra ius vel
preter t odiosum: tūc nō verificat in casu ficto
sed verba debēt intelligi, ppric. i. in suo, ppio
significat o: t sic intellige. l. iij. §. hec Xba. ff. ō
neg. ge. t. c. i nostra. de iureiuran. Et facit qō
no. Bar. in. d. l. omnes populi. Facit. l. ij. C. de
nora. t. c. et parte. de X. sig. facit qō dicit Ludo.
de ro. in suis no. q̄ argumētū a ꝓuo sensu
valet in statutis: nisi querat vt quis incidat in
penā: q̄ tūc non vz. l. conuenticulā. C. de epi. t
cle. habes glo. in cle. i. in X. facere. de vsu. h̄ li
mitat Be. in. c. vt circa. de elec. li. vi. Verū q̄n
statutū non redderet illusoriū si nō recedatur
a ꝓpa significatiōe verbox: sed q̄n redderet il
lusoriū tūc est recedēdū. ar. l. si quādo. in pn. ff.
de le. i. t qō no. in. c. ad audiētiā. de deci. t tunc
indefinita eqpollet vniuersali. vt vult Bar.
in. d. l. omnes populi.

17 ¶ Qūo debet itelligi statutū seu ꝓstitutio: q̄n
ptim ē fauorabilis t ptim odiosa: puta q̄ ipo

nit penā. ℟. Jo. an. vt sibi ꝓpius. in. c. er reseri
pto. de loca. t in. c. sciāt cūcti. t in. c. fi. de elect.
li. vi. Sed ego ꝓcordo sic. q̄ q̄n principale itētū
ꝓstituētis est prebere fauorem: tūc dicaf fauo
rabile si odiū tūc dicaf odiosum. Ita cōit no.
legiste. i. l. q exceptionē. ff. de ꝏdi. ide. t ibi glo.
Si Xo ignoraf ꝓncipale itentū disponēt̄: tūc
dico q̄ ītenꝰ ptinet fauorē dz ertēdi: q̄tenꝰ Xo
ptinet penā dz restrigi: t h̄ vt fuisse de mente
Bal. in mltis locis. Et facit ad h̄ qō dixi. ē. ex
cōicatio. v. casu. vi. §. iij.

¶ Utx statuarij deputati a pplo possint iterp 18
tari statuta p se edita: si oriaf aliqō dubiuz. ℟.
Pa. in. c. er pte. de X. sig. Jo. an. in. d. c. t cōiter
legiste. t Bar. in. l. oēs ppli. pdicta pcludūt q̄
nō. er q̄ functi sunt officio suo. Nec ob. q̄ eius
est interptari cuius est pdere: q̄ in Xitare illi
nō ꝓdiderūt: sed pplus q̄ dedit auctoritatē: q̄ is
facit cuius auctē fit. c. si diligēti. de ꝓcri. t iō
dz recurri ad pplm seu cōciliū generale. h̄ limi
tat Pa. vbi. ē. q̄n interptatio est valde dubia.
Secꝰ si est clara t iuri pſona: q̄ tūc iudex coraz
q̄ vertit̄ questio poterit interpari sicut t legē
cōem t p̄uilegiū p̄ncipis: vt no. Jnn. in. c. cum
spāli. de appel. t Bart. in. d. l. oēs ppli. facit. l.
benignus. ff. de legi. t. l. fi. ff. de ꝓsti. pn. t. l. vni
ca. C. de ꝓseq. in vz. cōstā.

¶ Quātum durat statutum: vtrū post mortē 19
statuētis. ℟. Pa. in. c. a nobis. cl. i. de sen. ercō.
q̄ sic. nisi erpsse reuocet: vt ē ter. in. c. fi. de offi.
le. Unde fm Fede. ꝓsilio. xvi. ēt statutuz factū
a capitulo sede vacāte durat creato nouo epo
nisi reuocet per ep̄z creatū: q̄ dz ar. no. ne pla.
vices su. c. vlti.

¶ Quādo ligat statutū. ℟. q̄ statim habita no 20
tricia. de q̄ dic vt. §. ler. §. rij. t. riij.

¶ Quomodo tollitur statutum. ℟. q̄ tollitur 21
per vnum actum factum collegialiter a statu
entibus vel eorum successorib⁹ ꝑ statutum
fm Jo. t Jo. an. in. c. ad audientiam. de ele. nō
resi. t Pa. in. c. cum accessissent. de consti. nec
regitur futurus tpis fm Pa. in. d. c. ad audien
tiā. t in. d. c. cū accessissent. t i. c. p illox. de pbē.

¶ Utrū statutū q̄ ꝓcedit priuilegiū nō subdi 22
to seu extraneo possit reuocari. puta statuto ca
uet q̄ gēq̄s venerit ad habitādum i tali terri
torio sit erēptus ab oi collecta. ℟. Pa. in. c. no
uit. de iudi. q̄ nō quo ad illos q̄ iā venerunt: q̄
transiuit iā in quasi ꝓtuz quo etiā p̄ceps ob
ligat. vt in. c. i. de ꝓba. Et h̄ voluit Bar. erpsse
in. l. quod semel. ff. de decre. ab or. fa. t in. d.

Universidad de Deusto
Biblioteca

l.oēs ppli. Intellige nisi ip'si ꝓsentiāt. Quo vero ad illos q̄ nōdū venerūt pōt reuocari: ex q̄ res ē integra. ar.l.si pecuniā. i prin. ff. de ꝓdi. eb cāz. Et h̄ vex q̄ generaliter fit. Sec⁹ si spāliter fuiſſz ꝓcessum. q; reuocari nō posset. fac q̄ dis putata p Aug. i q̄ dcimnat nō posse reuocari statutū q̄ disponebat vt ptās h̄ret quartā ptē ꝓdēnatois post q̄s ptās ē electi⁹ t ꝓsentit electi oni. Idē dic de ꝓuilegio ꝓcesso nō subdito: t p h̄ infert Bar. in.l. priuilegia. C. de sa. san. cc. q laici q statuerūt singul' ānis dādā certā q̄titatē ,p el'yna clericis vel religiosis nō poterunt reuocare. allegat. c. ad apostolicā. de simo. hoc segt Inn. i. d. c. nouit. t Archi. ri. q. i. gēq̄s sup gl. fac q̄ no. Bemi. i. c. fz. de ꝓsti. li. vi.

23 ¶ Quid si statutū ē factū ad cōmodū subditorū. R. Bemi. in. c. fz. de ꝓsti. li. vi. q; aut subditi ꝓsentiunt reuocatōi: t pōt reuocari: aut singuli nō ꝓsentiunt: sed reuocanſ p maiores regentes cōitatē: t tūc si fit ex cā legitima sic pōt reuocari sm vnū casum. Inno. in. c. in nra. de iudi'. maxime q̄ statutum disponebat super eo: sup q̄ ciuitas nō erat obligata: vt ibi declarat Inn. Aut fit sine cā legitima: t sic nō valet reuocatio i ꝓiudiciū minox iur no. p Inno. in. c. q̄ i ecclesiax. de ꝓsti. Hoc limito verū q̄n statutum disponit de cōmodo subditox circa bona eox. Sec⁹ si ꝓcerneret circa exercitium iurisditōis: q; tūc pōt reuocare: q; supior est q̄ h̄z admīstrare. Ita sentit Archi. i. d. c. fz.

24 ¶ Vtx statutū iuratū tollaſ p clausulā nō obstātib⁹ q̄buscūq̄z ꝓstō ibus t statutis. R. gl. i. c. cū nō deceat. ō clec. li. vi. q; nō. t idē dicit Lud. de ro. in suis no. q; quētio vel pactū iuratum nō tollit per generalem clausulā: nō obstātibus q̄buscūq̄z pactis. glo. est in cle. dudum. §. pe. de sepul.

25 ¶ Vtx statuentes possint recedere a statuto ꝓfirmato p supiorē vel sedē apostolicam sine alia lnia. R. ꝓa. in. d. c. cū accessissent. t Bar. i d. l. oēs ppli. fz q; sic. Sed Bal. in. l. omnium. C de testa. fz q; non. Sed ꝓa. ꝓcordat q; aut statutū ꝓcernit principal'r fauorē statuētium: t sic ē vera opio Bar. Facit. c. ,p illox. de p̄bē. et si statutū ꝓtinet talē materiā q; nō valuisset sine supiore, vt idē ꝓa. no. in. c. cum. Ad. de cōsti. Si vero ꝓcernit fauorē aliox vel bonuz publicū sic vera est opio Bal. q; nō pūt sine lnia supioris. Rō q; ꝓfirmādo videt superior suā disp̄nē facere. Nā oīa nostra facimus gbus auctoritatē ipartimur. c. fi aplice. de p̄ben. li. vi

t. l. i. C. de vete. iur. enucle.

Tipulatio Quid sit. habes ō. pactū. in prin.

¶ Vtrū stipulatio trāscat ad heredes R. q; sic. l. veteris. C. de ꝓben. t cō. sti. qō intelligex fm glo. ibidē q̄ pōt per alium ipleri factum promissum. 1

¶ Vtx aligs possit alteri stipulari ,p altero. R. q; non: nisi sit ei⁹ ſuus vel filius. isti. de iuti. stipu. §. si qs alij. vel si procurator. l. si ,procuratori pūtis. ff. de V. ob. glo. tū tz i. c. quoties. el. i. i. q. vij. q; de iure canonico promittens titio se datux sempronio centum obligaſ. ar. c. iuramēti xxij. q. v. maxime si iteruenit iuramētum. ar. l. i. ff. de ꝓsti. pecu. Itē per iudices: officiales: executores: tabelliones: alteri acquirit. l. cū ,p quo ff. de in ius vo. 2

¶ Quō dz esse actus stipulātis t cōpromittētis. R. q; ptinu⁹ q; si p⁹ interrogationē se diuertit ad alia nihil ꝓderit: tz eodē die ,p̄misisset. l. ptinuus. ff. de V. ob. 3

¶ Obligatio stipulata sine ꝓditōe neq; ad certū diē p̄nt die debet: sed nō pōt peti illo die q̄ stipulata est. insti. de V. ob. §. ois stipulatio. t §. cū qs. Nolo. q; non valet stipulatio vel legatū factū i genere de aliq̄ re nulla demōstrata. ff. ō iur. do. l. cū p⁹ diuortium. Sz de legato dic vt ō. legatum. i. §. xxiiij. 4

Tola quō dz vti sacerdos q̄n cōicat t legit cnāgeliū t diaconus hēs. ō. sacerdos. §. iiij.

Tudium clericox t religiosox. vide. ō. mgr. t ō. scia. t quō studiū liberaliū artium ad vtilitatē eccle suadeaſ habes. xxxvij. di. de quibusdā. i poetis, phibet ibidē p totū. Itē in theologia cōmēdaſ in legib⁹ t phūica reprobaſ. ō quibus vide. ō. magister t scia.

Tultitia dī a stupore. vnde Fz Isid. xi. ethim. Stultus est qui pp stuporem non mouet: t differt a fatuitate Fz, eūdem: q; stultitia importat hebetudinez mentis. Fatuitas autem importat ipsius sensus priuationē. vide ō B. ō. hebetudo. Et tunc stultitia est peccatum q̄n aduenit eo q; homo imergit se taliter in terrenis q; non potest percipere q̄ dei sunt. als non. cōcor. Tho. xxij. q. xlvi.

Tultus ē q; non vult discere a q̄cūq̄z licite pōt. xxij. di. de constātinopolitana.

Tuprum ē mordinatus cōcubitus q̄ virginalis itegritas corrūpit vel stupri ē illicita defloratio virginū sub parētū cura exīstiū.

¶ Vtx stupri⁹ virginem teneaſ ad aliqd. R. ꝓa. in. c. i. de adul. q; si seduxit vel decepit eā: teneſ eā dotare t vltra dotationē eā accipere i vxorē si p̄ volucrit eā sibi dare. vt i. d. c. i. t. ij. co. ti. t si nō vult eā accipere dz corporaliter puniri. Vñ sola ꝓstitutio dotis non liberat cū fz cūdē. ꝓa. si pntes volunt eā sibi dare q; si nolunt saltē ad dotationē tenet et in ꝓscia: nisi fz Rod. cōponeret cum ea vel sibi remitteret: qd no. o ꝓfessor pp illos q; sub decepticōe accipiendi i vxorē puellas decipiunt: q; tales ex q̄ acceperunt eas vel, p̄miserūt accipe in vxores: t sic habuerunt copulā: q; teneſ de necessitate eas accipere: tz tunc habuerit aium ipsas decipiendi t bñdi copulā q; si ꝓrerunt cū alia matrimoniū: vel p̄ nō vult eā dare saltē tenenſ ad dotē: nisi sm Tho. esset tāta iēqlitas: q; potiꝰ deceptī se finxit q̄z sit decepta. Nec aliꝰ pōt absolui añq̄z ꝓbat cum alia: si pntes volunt eā sibi dare nisi vere eā accipiat i vxorē: t faciat dotē ni si ipsa dotē sibi remiserit. h̄ ex Alex. xxij. tracta tu de stupro. t Ri. t Sco. in. iiij. di. xv. Scōm leges vero dz relegari: t dimidia ps bonox ei⁹ publicari. Si vo sit vilis persona dz verberari isti. de publi. iudi. §. ij. Si ār per vim fecerit capite plectit. insti. vbi. ō. §. sin autem. 1

¶ Quid si nō seduxit eā: sed spōte acceuit. R. pa. i. d. c. i. tz q; hz et locū disp̄sitio p̄fati. c. q: si nō essent bois ifidie tātā facin⁹ nō ppetrasset vt dic tex. i. l. vnica. C. de raptu virginū. Vñ p sumit seducta. Sed ego credo vex in foro ptioso. Sed i ꝓscia sufficit q; q̄rat eā i bono statu reducere q̄ztuz i ipo ē. Facit regula scienti. Et qō ibi no. de reg. iu. li. vi. Et si ꝓrit an p̄ teneaſ eā dotare. vide. ō. dos. §. iiij.

Uasio quō obligat i dāno dato. vide. ō. furtum. §. xv ij. t. xix.

Ubarratio vide. ō. spōsalia. §. vij. t. ō. arra.

Ubdelegare non pōt delegat⁹ p̄ncipis et deputatus ad nudū misterium q̄n ē magnuz t graue: fic iudicare t sīa facere. Sec⁹ q̄n est pax q; pōt. c. q; ār. de inrepatro. t magnū seu graue t puū arbitrio iudicis relingtur. c. fi. de do. t ptu.

¶ Vtrū ille cui cōmittit p̄dicare crucē: ercōicare vel absoluere aliās vel dispēsare cū irregularib⁹ vel uniūgere pnias possit subdelegare alteri. R. q; nō. nisi sit legat⁹ a latere. vt in. c. fi. de offi. dele. Sil'r vbicūq̄z cōmittit alicui vt illud ꝓsonal'r exerc̄tur: subdelegare non pōt. Et vbi i cōmissiōe videt electa idustria ꝓsone vt i d. c. fi. Et de h̄ vide. ō. delegat⁹. §. vi. 1

Ubditus dī tripl'r. ꝓratione domicilij.

Scōo rōne originis, ppric vel p̄ne. ar. c. ij. de tē. ordi. li. vi. Et i. l. i. t i. l. origie. C. de munici. t or. li. r. Facit. l. assumptio. t qō ibi no. ff ad muni. t. l. rescripto. §. fi. ff. de mu. t ho. t tal' teneſ ad onera personalia si ibi repiaſ: tz alibi trāstulerit domicilū. de q̄ p Bar. in. d. l. assumptio. Fallit in muliere q̄ ꝓrit cū viro hñte aliū domicilū. de q̄ in. l. i. §. itē rescripserunt. ff. ad munici. Tertio rōne delicti sed large: vt dicit gl. in. c. nup. de sen. exc. nō ār, ppric: tz ibi sortiatur fox. no. gl. i cle. vnica. de fo. cōpe. qō no. ,p statutis t alijs disp̄sitōib⁹ odiosis facientib⁹ mētionē de subditis vt nō cōprehendaſ forensis delinquens i territorio. Idē dic de ꝓbentibus eadē rōne. no. ꝓa. in. d. c. nup. t in. c. proposuisti. de fo. cōpe. 1

¶ Vtx subdit⁹ ratione domicilij cui iuder p̄cepit sub pena excōicationis late sñie vt satisfaceret tali die alicui trāsferens domicilium tz fit excōicatus: si postea nō satisfacit. R. ꝓa. in. d. c. ,pposuisti. i. cū Jo. an. in regula. cū sunt ptiuz. de reg. iur. lib. vi. q; sic. q; iā preuentus erat: t vide ibi late per eos.

Ubdiaconus iō appellat': q; subiacet t p̄cept' t officijs leuitax: oblatōes leuit' defert. xxi. di. cleros. Itē ad subdiaconū ptinet calicē t patenā ad altare xp̄i deferre t leuitis tradere t eis ministrare vrecolū cū aq̄ t manustergiū coram epo t p̄s byter' t leuit' teneē: t, p lauādis manib⁹ ante altare aquā prebere. xxv. di. perlectis.

¶ Utrum teneaſ ad castitatem. R. q; sic. xxxij. di. in scōa. 1

Ubornatio sm Laur. t Zenc. vt refert Car. i cle. testibus. de testi. ē de aliq̄ falso exp̄mēdo t vo tacēdo i testionio testi p aliq̄ facta iformatio. t dī subornare q̄si subtus i aures aliq̄ malū ornare t sub colore po

nē. vt i aut. de testi §. qz Ro. vñ tal' peccat mor tal'r: t tenēt ad restōnē lesō. de iniur. c. fi.

Ubsanatio differt a deri sione qz derisio fit o:e. i. Rbo cachino, subsanatio āt fit naso rugato: vt dicit gl. sup illud ps. Do min⁹ in celo deridebit eos: sed ꝓuenit cū ea i fi ne qz vtercz erubescētiā itēdit, primi. Qūo āt fit pcm mortale: dic ſz q. derisio ē. vt. s. derisio

Ubstitutio ē scōaria ꝓdi tiōalis istitu tio. Rā substitutio cōtinet i se institu tionē. t iō istituꝰ dr ꝓmus gradus ēt si multi fuerit istituti. Et substitutio. scōs gradus t est cū qs instituit heredē sic: talis esto mihi heres t si nō eris vel decesseris titium substituo iste titius dr substitutus. l. i. ff. de vul. t pu. substi.

1 ¶ Quot sūt spēs substitutionum. Rq. duplices alia idirecta, alia directa. Jndirecta substitutio: siue obliqua: siue fideicōmissoria siue p̄caria ē illa p quā qs capit hereditatez ꝑ heredē mediāte: vt cū testator fideicōmiserit. A. heredi vt hereditatē. ſD. restituat. lz ergo p fideicōmissum. ſD. sit substitutus. A. dz hereditatē adire t aditā. ſD. restituere. t sic. A. mediāte t epā te ꝓuenit hereditas ad. ſD. Et no. q. si. A adiuerit spōte hereditatē retinebit quartā trebellianicā t reliquas tres partes hereditat' restituet. ſD. Si Ro iudicis officio cōpulsus adierit totā hereditatē restituet. ſD. insti. de fideicō. here. §. in primis. t. ff. ad trebel. l. nam qō. §. q compulsus.

2 ¶ Directa Ro substitutio ē q̄ qs capit heredi tatē defuncti ex disp̄one testatoris nullo alio mediāte vel sibi coopante: vt cū dicit testator A. mihi heredem instituo: sed si ipse nō erit heres. C. si heres. t sic. C. substituꝰ ē directe. Et hoc casu nō detrahit quarta p primū heredez vt in. c. si pr̄. de testa. li. vi. Diuidit āt in gnuplici dzia: quarū prima dr substitutio vulgar' t h dupler. Alia exp̄ssa que fit p istā negatiōnē: nō hoc modo: vz instituo mihi heredē. A. t si ipse noluerit vel nō potuerit heres ee. ſD. sit heres vel. ſD. substituo. Alia tacita qñ. s. negatio nō exp̄mit sed includit: vt cuz dr. A. t. ſD. mihi hēdes instituo t cos inuicē substituo: p h Rba cos inuicē substituo tacite subintelligit q si alt cor heres nō fuerit. s. qz noluit vel nō potuit qñ decessit añ aditā hereditatē alter sit heres insolidū. vt. ff. de here. isti. l. cū i testō. §. hec verba. Et dr vulgaris: p a q̄libet de vulgo. s. testatore fieri pōt. t cuilibet siue pupillo vel minori tē. Et de hac hēs isti. de vulg. substi.

¶ Effectꝰ huiꝰ substitutōis ē: vt bona testatoris tm: q̄ debebāt venire ad institutū veniāt ad substitutū nō bona instituti. isti. de pupi. substi. §. quo casu. 3

¶ Qñ expirat hec substō. Rq. ex̄cito institutus adierit hereditatē siue postea decedat cū liberis siue sine liberis. C. de ipnbe. t alijs substi. l. post aditā. t h nō solū qñ exp̄sse fit p negationē: sed ēt qñ tacite. Vnde lz titius, t sempronius fuerit instituti heredes: t ad inuicē substituti. si tm sempronius vel titius adierit hereditatē expirat substitutio. vt in. d. l. post aditā. 4

¶ Scōa directa substitutio dr pupillaris: qz fit soli pupillo vel pupillis: nec pōt tps excedere pupillare: sed expirat ad introitū pubertat. pōt ēt fieri i min⁹ tps: vt si dicat. Si filiꝰ meus infra quartū vel quitū annū decesserit sit. ſD. heres. Et hec ē duplex. s. tacita q nō hz formā pupillar' substōnis: sed sub ei⁹ verbis includit. vt cū dr. A. filiū pupillū meū heredē mihi instituo t si ipse mihi heres nō fuerit. ſD. sit heres. Et hec ex exp̄ssis ē vulgaris: ex tacitis ē pupillaris. Vnde siue sit. A. heres: siue nō. si i etate pupillari decesserit. ſHereditas directo iure ꝓuenit ad. ſD. sed ex vulgari succedit tātū i bonis testatoris: ex pupillari vero succedit in bonis t testatoris t pupilli. Alia ē exp̄ssa q̄ fit p verbū affirmatiuū: t facit exp̄esse mētionē de pupillari etate: t sub ea includit vulgaris tacita: vt isti. de vul. t pu. substi. §. i. t. ff. de vul. t pu. substi. Alia hoc iure. t fit cū dr. A. filiū meū heredē mihi instituo. Et si ipse mihi fuerit heres t i etate pupillari decesserit. ſD. sit heres vel substituo. t i ista regrūtur duo. s. verboꝝ affirmatio t tpis pupillaris cōp̄hēsio. 5

¶ Quid regrit ad istā substōnē pupillarē. Rq. q̄ttuor. ſPrimū q. ille cui fit substitutio sit de liberis testatoris. Et accipio h liberos nō tātū p filijs: sed ēt p nepotibꝰ. Scōm q. sit ipubes Tertiū q. sit in ptāte testatoris. Quartū q. ille cui fit substitutio instituat vel erheredet. t potest fieri nō tātū ipuberi filio ū nato: sed etiā posthumo: si tm nascēdo esset sub ptāte testatoris si viueret ipse testator: t ēt nepoti: si tm non sit recasurus in ptātē patris sui pꝰ mortē aui. ff. de vul. t pu. sub. l. ij. §. posthumus. 6

¶ Quis effectus huius substitutionis. Rq. est. vt non solum sit. ſD. heres iure directo: t capiat bona t hereditatē vtriusq; s. Rq. decesserit i etate pupillari: sed etiā excludit matrez: ita q etiaz legitimā mater nō poterit petere: vt no. in. l. papinian⁹. sed nec impuberis. ff. de inoffi. testa. t oēm aliā psonā: q̄ ipsi pupillo ab itestato succedere potuisset. ff. de vul. t pu. sub. l. lucius. Et hoc verum est in exp̄essa. Jn tacita aūt habet locū qñ alter filius testatoris frater pupilli substituit. Sz si sit extraneus substitutus tunc mater admittit: t substitutus repellit. l. p cibus. t. l. cū quidam. C. de impu. t ali. sub. nisi in quattuor casibus: vt insti. de vulga. substit. circa prin. nōtur. 7

¶ Quomodo euanescit hec substitutio. Rq. p p aduentum pubertatis. Scōo si hereditas patris non sit adhuc adita: q: cū nullus appareat heres testamentum paternum vt destitutum t sic euanescit etiam pupillaris. l. sed ñ plures §. sed si ex asse. ff. de vul. t pu. sub. Tertio si natūr posthumus. de quo mentio non ē facta i testamēto. ff. de vul. t pu. sub. l. fi pater filium. Quarto si patiat pupillus capitis diminutionem maximam mediam vel etiam minimam. ff. de adop. l. nec ei. Rō quare est iuenta est: qa cū filius in pupillari testari non possit ꝓmitti tur patri ipsi filio testm facere t de hercde, puidere. dnāte tali etate tm. d. §. quo casu. 8

Tertia directa substitutio dr exēplaris: q: fit ad exēplum pupillaris: sed differt ab illa. ſPrimo q: illa fit tantū a parēte qui eū hz i potestate. hec aūt fit ne dū a patre: sed etiam a matre filio furioso vel mēte capto non exīte in coū potestate. Scōo q: illa tātum fit pupillis ista adultis vel matoribus. Tertio q: in illa potest substitui quilibet quem voluerit i ista non: sed certo ordine sic: vt si hz liberos ei substituant. Si vero nō hz: tūc fratres substituant. Qō si nō hz, nec filios nec fratres: tūc quē voluerit substituet. C. de ipu. t ali. sub. l. humānitatis. Quarto q: illa exp̄irat aduenīente pubertate. ſz hec solum aduenīente sana mente. Quinto illa solum ipuberi hec adulto. Sexto illa fit ipuberi siue sit sane mentis siue sit furiosus. hec solum fit furiosis t mente captis. hec, ꝑbant' insti. de pu. sub. §. qua rōne. Et fit isto modo. A. filium meum furiosum mihi heredē instituo: t si decesserit añq; sanus mente fiat: talem ei⁹ filium vel frem vel aliū: puta titiū ci substituo: t sic bona vtriusq; trāsibūt ad substitutū. Et fuit equa valde vt furioso t mēte capto p̄ vel mr possent, puidere de substitutione. 9

¶ Sed qd si aduenit sana mens t nullo testō facto itez reuertit, in furiam. Rq. non euanescit substitutio. ar. l. qō fauore. C. de legi. t magis plz: lz alij dicāt nihilomin⁹ expirare. ar. l. q q̄sq. ff. de reg. iu. 10

¶ Quarta directa substitutio dr cōpendiosa: qz sub cōpendio hui⁹ aduerbij qñcūq; fit: t ꝓtinet pupillarem q̄ alias fit, plurioribus verbis. Et lz h dictio qñcūq; se extēdat ad oē tps: tm h restringit ad tps pupillare solum virtute hoz Rborum. ſD. sit heres: qz p hmōi verba directa videor voluisse fiue mec in tps pupillare, p uidere de herede qō infra aliud tps mihi facere non lz. Forma bꝰ est. A. filiū meum heredē istituo: verūtm qñcūq; dict⁹ filiꝰ me⁹ decesserit. ſD. sit hēs. Et sic solū i tps pupillar' vr voluisse, puidē filio ō substituto siue hēde. d. l. pcibꝰ. 11

¶ A q̄ pōt h fieri. Rq. a milite t qūo ñ explico qz nō ē i vsu. Jtē a pagano. i. qlz nō milite: lz os fiat filio pupillo t i ptāte exīti. Et ꝓtiet pupillarē exp̄ssa: qz hz eūdē effectū: t iō solū filio ꝓpupillo: t i ptāte exīti pōt fieri vt diri. verūtm lz hec substitutio sit directa de sui natura simplr pñt tii apponi in ea verba vel dictiōes vel aliqua mutari q̄ eā in fideicōmissum ꝓuerterēt t ad ius t ad naturā fideicōmissi reduceret. 12

¶ Qūo h substitutio cōpēdiosa pōt ad nāz t ius fideicōmissi deduci. Rq. q̄ttuor mōis sic sub q̄ttuor formis pōt fieri. ſPrio sic. A. filiū meū ipuberē mihi istituo hēde: t si qñcūq; decesserit. A. substituo. ſD. Jtā h Rbū substituo trahit hāc substōnē ad fideicōmissū. vt vlr gl. i. d l. pcibꝰ. t i. d. c. Raymntꝰ. t ꝑdictū aduerbiū i h casu suat, ppriā significatōz: t resꝑiē oē tps: t tē oi tpe suadet valē. l. q̄tiēs. ff. ō re. du. hic ē q q̄cūq; tpe moriat' siue i pupillari vel maiori eta te Rtute hꝰ Rbi substituo vr rogat⁹ cē a testatore p fideicōmissū pꝰ morte suā restituē hēditatē t bōa testatoris substituto. vñ ipo istituto morīēte mr t qcūq; successores siue ex testō vl ab itestato adibūt hēditatē: t aditā substituto restituēt iure fideicōmissi. isti. ō fide. hē. §. lz qz stipl'atōes defalcabūt: tñ t retinebūt legitimaz ipi⁹. A. si ipe. A. erat de liberis ipsi⁹ testatoris: ad qs legitia spectat: qz i hac testato: q̄uare cū ñ potuit. C. ō iof. tes. l. qñ. De relict⁹ Ro defalcabūt ītiā trebellianicā: t sic hēbūt mediā hēditatē. alterā Ro mediā restituēt substituto ex iure fideicōmissi. t riebūt ēt sibi oia bōa ipsi⁹. A. qz testō: ō suus tm rogasse itelligit ñ hēdit. si Ro A. ñ erat ō liber' defalcabūt tm trebellianicā: t hēbit ēt alia bona. q̄ ipse. A. alūde q̄siuit. Et h

Universidad de Deusto
Biblioteca

substitutū: q⁹ ius fideicōmissi hz: pōt fieri cui cūq; heredi ⁊ a q̄cūq; testatore. istī. de fideicō. here. ℔. in ꝑmis. ⁊. ℔. le. Et aduerte q: lz i ꝑfata forma non addaꝫ q̄cūq; decesserit sine liberis. Si tū. A. erat de liberis testatoris intelligeꝫ hec clausula sine liberis: q: ꝑ regl'a est: q⁹ q̄cū q; q; rogat aliquē de liberis suis alīi hēditatē restituē p⁹ mortez suā sp itelligit tacite hec ꝑditio. ſ. si decesserit sine liberis: q: nō est credendū q⁹ aligs excluſa, ple filij sui voluerit ad alium puenire hēditatē. Sed i cēneo herede non iest ral' tacita ꝑditio: nisi addaꝫ exꝑsse. C. de insti. ⁊ sub. sub ꝑdi. fac. l. general'r. ℔. vlt. Sēdo fit sic. A. mihi heredez istituo: lz si dict⁹. A. q̄cunq; decesserit sine liberis. ꝓD. sit heres: ⁊ hec est total'r fideicōmissoria: q: lz per istā dictionem sit heres videaꝫ directa: tū ꝑ istā additionē sine liberis trahūt ad fideicōmissuz. vt ꝑbaꝫ i. l. seuola. ff. ad treb. q: illa additio inuit: q⁹ in q̄cūq; tpe decesserit sine liberis: vī rogat⁹ per fideicō missum restituere hereditatez p⁹ mortē. Et iō q̄cūq; tpe' moriaꝫ sine liberis mater: aut q̄cūq; successores restituēt hereditatez substituto deducti supradicti. ff. de vul. ⁊ pu. sub. l. coheredi. ℔. cū filie. Tertio fit. A. mihi heredē istituo: lz si dict⁹. A. q̄cunq; decesserit sine liberis. ꝓD. substituo. Et hec oī tpe ē fideicōmissoria. ⁊ idē ius ⁊ cūdē effectū hz ꝑ oia sic due ꝑcedētes: tū rōne verbi substituo: tū rōne sine liberis: ⁊ ideo dic vt de illis. Quarto fit. A. filiū meū mihi heredē istituo. si tū filius me⁹ decesserit i pupillari etate vel postea q̄cūq; sine liberis. ꝓD. substituo sub hac forma cōprehendūt tres substitutiōes: vna pupillaris exꝑssa per ℔ q⁹ dī: si decesserit i pupillari etate. Et ex hac resultat tacita vulgaris q̄ sub pupillari exꝑssa ꝓtinet: vt dictū ē. ⁊ hāc nō pōt facere nisi pr̄ pupillo, ꝑpter pupillarē exꝑssā. Tertia fideicōmissoria ē ꝑpi illō q⁹ dī. vel postea q̄cūq; sine liberis. Sed si vult q⁹ clari⁹ iste tres resurgant. dicat testator. ꝓD pupillariter: vulgariter: ⁊ p fideicōmissū substituo. ⁊ vna q̄q; ista⁹ hz suū effectuz. Mā si. A. sit heres: ⁊ i pupillari etate decesserit substitutus vocaꝫ iure directo exclusa mre ⁊ alijs legitimis successorib⁹: ⁊ ℔ ꝑ effectū ꝑme pupillaris exꝑsse q̄ matrē repellit: ⁊ substitutū admittit. l. luci⁹. ff. de vul. ⁊ pu. sub. Si āt. A. non sit heres vel q: nolit: vel nō possit: tūc substitut⁹ erit heres iure directo ꝑ tacitā vulgarē q̄ ēt surgit ex pupillari vt dictū ē. Si vero. A. heres erit: occide fact⁹ pubes q̄cūq; sine liberis moriet habebit locū fideicōmissoria: vñ eo moriēte sine liberis successores restituent hereditatē cū defalcatiōe vt dictū est. Et vt diri iste quattuor forme substitutionū nō ꝑnt fieri: nisi filiofamilias pupillo ꝑ pupillarē exꝑssam q̄ ꝓtinet i ea. Vnde o notarij ex ꝑsilio meo q̄n aligs hz filiū ipuberē cui vult substituere: nō soluz i pupillari: lz q̄cūq; facias quālibet per se. l. ꝑ pupillarē. Sic. A. filiū meū mihi heredē instituo. Deinde rūtū si dictus. A. filius meus mihi heres erit: ⁊ in pupillari etate decesserit. ꝓD. heres sit vel fratres eius superstites heredes sint. deide facias fideicōmissoriam hoc modo. Si vero dictus. A. pubes factus postea q̄cūq; decesserit sine liberis: substituo ei per fideicommissum superstites frēs eius: ⁊ p̄mortuoꝝ fratrum eius liberos in stirpes ⁊ nō in capita: si testator vult q: vsq; ad ipsos vadat. Mā vt sic cautus: scias q: verba substitutionis non extendū tur vltra illos quos testator exꝑssit. Si enīz institutis trib⁹ vel pluribus filijs ita addiciaꝫ ⁊ si aligs eoꝝ decesserit sine liberis substituo superstites. Certe si decedit vn⁹ eoꝝ relicto filio. deide moriaꝫ sine liberis filius illius q primo decessit nō admittit cū patruis vel sine patruis ad fideicōmissoriam hereditatem illius filij testatoris qui sine filijs decessit: q: non extitit conditio substitutiōis in persona patris eius. Illos tantummodo testator substituit q supuenirēt illi. et adde vt duri si testator sic vlt.

¶ Quinta directa substitutio dī breuiloqua q: in breui ꝓtinet substitiōes. ſ. duas pupillares exꝑssas: ⁊ duas vulgares exꝑssas. ꝓPrima pupillaris ē vni⁹ alteri. Sēda alteri⁹ alteri. vñ si. A. fuerit heres ⁊ in pupillari etate decesserit. B. supueniēs hēs erit ō iure directo: ⁊ ccō uerso: ⁊ i vtroq; excludunt mr̄ ⁊ ceteri venientes ab itestato p effectū pupillaris exꝑsse. Vulgares ēt resultāt: q: si vn⁹ illoꝝ nō fuerit heres: q: noluerit vel nō potuerit ali ē isolidū heres: ⁊ fit ℔ mō. Testator hūs duos filios vl' plures ipuberes sub sua ptāte pōt facere ℔ mō. A. ⁊ B. filios meos ipuberes mihi hēdes istituo ⁊ eos inicē substituo. ꝓHāc substitutionē ler apellat reciprocam. vt. ff. de vul. ⁊ pupil. sub. l. iā hoc iure. Non pōt āt hec substitutio fieri nisi sint istituti filij pupilli i ptāte testatoris: alīs nō esset substitutio breuiloq̄: sed tacita vulgaris Et aduerte q⁹ verbū substituo non ꝓuenit ad oēm substitutionez in qua ꝓnit ad fideicommissoriā: lz nāe ill⁹ substitutōis se coaptat i q̄ ponitur: ⁊ cā in directo iure cōseruat: excepta sola compendiosa: i qua si ponaꝫ statim eam ad fideicōmissoriā cōuertit: vt patet ex dictis. Adulta alta cēnt dicēda: sed breuitatis cā hec que magis cōsueta sunt reseraui vt intelligas aliquid de successione legitima.

15 ¶ Quō aūt igrediētes religionē excludat substitutum, vide. ℔. heres. ℔. xviij. Et de legitima vide legitima. multa alia ad istam materiam.

16 ¶ Substitutio talis ꝑditiōis si sine liberis decedat alter sit heres euanescit etiā si naturales hz. Secus si addatur legitimis. Itē si filios habuit. sed ꝑmoriunt. Mā videt sine liberis decedere. Si āt dicatur sine herede decesserit non mine heredis soli filij itelligunt. Itē si nō hz filiū: lz nepotē ex filio substitutio euanescit. vi de glo. in. c. in ꝑsentia: de ꝓba. vbi hec ponūt.

17 ¶ Utr̄ rogatus restituere hereditatē possit eam alteri alienare. ℟. vide. ℔. heres. ℔. xij.

18 ¶ Quid si q⁹ is sit rogatus pure restituere hereditatē: nulla facta mentione de liberis. ℟. q⁹ si postea habuerit filios vel nepotes substitutio euanescit. de ꝓba. in ꝑsentia. in glo.

19 ¶ Ille cuius industria ē electa nō pōt alium substituere. c. fi. de of. dele. ⁊. c. is' cui. de of. dele. li. vi. l. unica. ℔. ne aūt. C. de cadu. tol. l. statu libero. ff. de statu lib. Fallit nisi velit substituere filium fm Ludo. de ro. in suis no.

20 ¶ An gs ꝑ substitutū possit deseruire. ℟. q⁹ ter. ē i. l. nullus q̄ neru. C. de decu. li. x. ⁊. i. l. sciē dū. ℔. legati. ff. de lega. Fallit fm Ludo. vbi. ℔. nisi se absētet electus ꝑ vtili sibi ⁊ necessaria cā q: tūc pōt vt si vadat ad balneā. l. si absēte. ff. de lega. ⁊. l. de policitationibus. ff. de polici.

Abtilitas in iure an sit bona. ℟ñ. ꝓpa. i. c. dilecti. de iudi. post Uin. Ido. Jo. an. ⁊. d. An. q⁹ aut ē ad capiēdos ⁊ decipiēdos simplices i iudicio vel extra. ⁊ hec ꝓbat vt i d. c. dilecti. ⁊ i. c. si cupis. x vi. q. i. Aut ē ad interꝑtationez iuris. ⁊ tūc si ē rōnabilis ⁊ iuri ꝓsentanea laudaꝫ vt i. c. capellan⁹. de ferijs. ⁊ bon⁹ ter. i. l. unica. C. de ꝓfe. q̄ in vbe ꝓstā. li. xij. vbi dicit q⁹ docto: legēs debet habere subtilitatē iterꝑtādi. Facit ter. i. l. nō pōt. ff. de le. ⁊ idē q̄ adhibeꝫ extra iudiciū ad veritatē eliciēdā ēt i foro anime. vt i. c. i. de. pe. di. vi. i verbo subtilis inuestigator. Si vero est irratiōabilis sicut quorundā qui tm̄ volūt subtilizare q⁹ scipsos nō itelligūt ⁊ verba puertūt. sic ē mala: ⁊ ipro baꝫ. vt i. c. i. xlix. di. vbi de hoc. ⁊ in. c. cū sancti. xxiiij. q. iij. Unde imperato: in. l. vlti. C. de legibus. dicit vanaz subtilitatē corū derisimus quam corrigendam censemus.

Accessio vide. ℔. heredi tas.

Accessor alius singularis q in certa re ꝓstituit. Alius vniuersalis. q in tota hereditate vel reliqua. vide gl. i. c. cū ad sedē. ō resti. spo. ⁊. ij. q. i. c. i ꝑmis. de iudi. q: Bulielmus.

¶ Quō successor teneꝫ stare ꝓctui facto a suo ꝑdecessore. vide locatio. ℔. xx. ⁊. ℔. dignitas. ℔. i.

Affragia facta p vnū. Utr̄ possint valē alijs ℟. q⁹ ad acgrēdū aliquē statū: puta bitudinē ⁊ ꝑ mōz meritiualē nō ꝑnt: lz bñ ꝑ modū oratiōis. ſ. merito ꝓgrui sicut cū qs ꝑ oratiōnē alteri ipetrat primā grām ex bonitate diuina nō ad merita respiciens. sed ad effectuz. Ad acgrendū vero aliquid qō ꝓsequiē statū alicuius vel ē accessoriū ad statū: sic opus vnius pōt alteri valere: nō solū de ꝓgruo sed ēt de cōdigno. ⁊ ℔ dupliciter. Uno modo ꝑ cōicationē in radice meritoꝝ opis q̄ est charitas: ⁊ sic glibet de bono alterius hz emolumētū si est in charitate iurta illud. ꝓParticeps ego suz oīum timentiū te. Alio modo ex intentōe faciētis vt cū qs aliq̄ opa spāliter ad ℔ facit vt tali ꝓ sint. Unde tunc talia opa efficiunt eoꝝ ꝑ quibus fiunt: q̄si eis a faciēte collata. vnde ꝑnt eis valere ad satisfactionē iplendā vel ad aliquid qō statū coꝝ nō mutat. Et istis duob⁹ modis valēt suffragia: nedū viuis: sed ēt mortuis: nō vt mutēt coꝝ statū sed vt liberent a penis: qō nō est mutare statū: q: vt dicit Aug. i Enchiridion. c. lxv. dū in hac vita viuerēt mruerūt vt hec sibi postea, ꝑdesse possent. Et illud. ij. co. v Unusq̄sq; ꝓpriā mercedē accipiet, ꝑut gessit in corꝑe. Et illud ecclesiastes. ix. vbi dī q⁹ nō ꝑnt ꝑtem i ope qō sub sole gerit. intelligit quo ad statū mutationē. Mā primum essentiale vel penam eternam quilibet habebit ex opere suo non alieno.

¶ Utrū suffragia facta p peccatores valeāt. ℟. q⁹ si logmur de opere opato: sic sacrificiū altaris ⁊ alia sacra ex seipsis ℔nt efficaciam absq; ope opātis quā equaliter exꝑlēt ꝑ quēcunq; fiāt: si aūt logmur de opere opantis: sic distinguo: q: pōt fieri ꝑ malū dupliciter. ꝓPrimo vt per actorē: ⁊ sic nō, ꝑsunt nisi forte per accidens: ⁊ ex cōsequēti: puta p elemosynas mali

Universidad de Deusto
Biblioteca

bois:boni ꝙ pauper ercitati orāt,p defunctis illis,p gb⁹ ille malus dedit. Scdo vt p ministr ⁊ fit:aut vt p mistrū ecclie publicū:vt ē sacerdos q celebrat exequas mortuor:⁊ talia semp ꝓsunt:q: malicia mistri nō nocet opi boni actoris. Aut vt p mistrū priuate ꝓsone:⁊ tunc si ad ꝑceptū crīstis i charitate vel ad ꝓsortiū: sic cum quo legūt psalmos vel offm mortuor:⁊ vn⁹ ē bon⁹ ali malus:sic,ꝓsunt i.li,p q̄ fūt. Si vero ad ꝑceptū nō crīstis in charitate:qñ mādauit fieri:⁊ sic nō,ꝓsunt defunct⁹: nisi postea eēt in charitate.qñ talia fiūt.⁊ de nouo demā det vel demādationē de nouo acceptet.q: sic valerēt. Si aūt erat in charitate qñ mandauit. ls postea non sit qñ exequūr nihilominus valēt defūctis. Et aduerte q· ls gs crīs in charitate demandando ꝓsequat fructū opex.l. ille executo: sit i mortali.nō tñ tm suffragiū sicut si exeq̄rēr p crīstētē i charitate.q: tūc talia opa cēnt meritoria ex duab⁹ pribus.hec ex Ric.i. iiij.di.xlv. ar.iiij.q.ij.⁊ ceteris theologis ibidē

2 ¶ Vtrū recipiēs multos ad ꝑticipationē bonoꝝ suoꝝ:ſna opa sint illi minus vtilia.R.fs Ri.in.iiij.di xlv.q· nō.q: plus sibi affert illud op⁹ charitatis.ſ.talis receptio bōa ſua cōicādo q̄s sibi detrahaī ēt q̄ ad remissionē pene ſue ꝺ fructu bonoꝝ cōcato:ꝝ.⁊ talia bona sic cōcata faciēti ea i nullo minus:ls magis q̄ ad augmētū p̄mij i gloria valēt.Tho.in.iiij.ea.di tenet q· nō valēt ad exp̄iationē pene ,ꝑne.nisi ꝑ modū meriti de ꝓgruo.ſ.er gr̄a ñ ex debito. Nō.q: duo reatus nō dimittūr p vnā satisfactionē:q̄ ei nō adeq̄r. ls p̄mū ē verius q: charitas opit multitudinē pctoꝝ.⁊ maior charitas plura pctā. vide de hoc.ꝺ. satiffactio.§.v.

3 ¶ Vtꝝ defūcti quoꝝ legata nō exequūr plus in purgatorio tardēt.R. vide executor.§.xviij.

4 Que sūt suffragia q̄ ꝓsūt defūctis.R.Bre.q· quattuor modis aīe defūctoꝝ soluūr.aut oblatiōibus sacerdotū:aut ꝑcibus sanctoꝝ:aut elemosynis caroꝝ:aut ieiunijs cognatoꝝ.xiij.q. ij.aic. Et duo p̄mi mōi fūt magis efficaces inquātū ferūr in deū q̄ duo vltimi q ferūr i ꝓximū.nisi forte p accidēs iquātū.ſ.cl'yna ipetrat p̄ma duo vel vnum cōmū vel aliq̄ alia tria.

5 ¶ Vtrū cultus exegarū valeat defūctis.R.fm Ri.i.iiij.di.xlv.ar.vi.q.i.q· sepultura valet p accidēs iquātū.ſ.iſpiciētes recordāī.⁊ orāt ,p eis. vñ dr monumētū quasi monēs mētē.vt dicit Aug⁹.i.de ciui.dei. Itē valet sepultura in loco sacro.q: frequētius orāt ,p crīstibus apō sc

q̄s alibi. Et eccl'ia gnāliī magis ,p crīstib⁹ in loco sacro q̄s alibi:siue q: cōmēdat aliquis scō rōne cui⁹ ibi elegit sepulturā.⁊ sil'a. Alia aūt a sepultura vt sūt eius ornamēta:cādele:incensuꝝ:pānⁱ:⁊ hmōⁱ:ꝓlatōes sunt vtiuoꝝ nō suffragia mortuoꝝ:q: eis ꝓdesse nō p̄t:nisi p accidens inq̄rū incitāt ad orādū.⁊ alia bona facienda pro defunctis:aut inquātum pauperes fructum capiunt vel inquātum eccl'ia decoraī:⁊ sic el'yna cōputaī tobie.xij.c.

¶ Vtꝝ suffragia facta pro pluribus tātuꝝ valeāt cuilꝫ hīē si fierent pro quolibet coꝝ i singulari.R.q· communis opi.theologoꝝ in.iiij.di. xlv.ē q· non. Fallit hoc in casu de quo.ē.§.ij.⁊ missa.§.lij.⁊.liij. 6

¶ Quib⁹ defunctis valēt suffragia;dic q· solū crīstibus in purgatorio ⁊ non alijs. Facit.c.cū Warthe.de cele.mis. 7

Superbia

ē appetit⁹ ꝓprie excellentie.vñ superb⁹ dr q sup vult videri q̄s ē fm Ysidoꝝ.li.ethi. Et iō si sumaī fm,ꝓpriā spēz quā hꝫ er rōne propꝝij obiecti sic ē spāle pctm:⁊ sic ē iordinat⁹ appetit⁹,ꝓprie excellētie. Oportet q̄ actualit intendēs propriā excellentia aliqđ iordinate faciat vt sit spāle pctm supbie. Si vero sumaī fm quādā redundātiā in alia peccata: sic hꝫ quādā generalitatē inquātū oia peccata p̄nt oūri ex ea. Et h̄ dupl'r. ꝓmo inquātum alia peccata ordināī ad finē superbie.q ē ꝓpa excellētia ad quā ordinari p̄t oē qđ gs appetit iordinate. Est scdo generale pctm q̄tum ad effectū:q: in oī pctō ē effect⁹ superbie.ſ.nō subdi legi dei:ls q̄tū ad affectū nō ē generale pctm vt qñ,ꝑcedit pctm ex infirmitate vel alia cā.⁊ iō ē aliq̄ pctm q̄ ad effectū:qđ nō ē q̄ ad affectū sicut volens occidē hoiez occidit ꝑez nesciēs:sic q̄tū ad effectū ē patricida: ls nō q̄tuꝫ ad affectū. Nec ex Fracisco de may.in scdo sen. Tertio mō idirecte ⁊ per accūs.ſ.remouēdo prohibēs iquātuꝫ.ſ.hō p supbiā ꝑtenit legē diuinā per quā prohibet a peccādo. Et iō Bre.xxx. mor.non ponit cā peccatum spāle:sed reginā omnium.

¶ Vtꝝ sit peccatū mortale.R.q· fm spēz suā accipiendo ex genere suo est pctm mortale:q: ꝓsupponit ꝑceptū diuine regule ⁊ legis:cui ñ vult subijci ex amore proprie excellentie ꝓscndo. Et h̄ vex est si sit in deliberatione volūtatis ¶Preuaricatio vero diuine legis:aut in opere aut i volūtate qñ ,pcnit ex ignorātia vel ex i

firmitate.sic non est superbia. Si vero est solū ex ꝓmptu sic est superbia prout est generale vitium. Qñ Xo est vt gs ꝓsequaī propriam excellentiā sic proprie est superbia ⁊ spāle peccatum mortale rōne finis.

1 ¶ Quot sunt spēs superbie.R.fm Bre.xviij mor.q· q̄ttuor. ¶Prima cū bonū qđ hꝫ a se ertimat hr̄e. Scda cū ertimat qđ daī sibi superi⁹a deo,p suis meritⁱ dari. Tertia cū se iactat hr̄e qđ nō hꝫ. Quarta cū despectⁱ ceterⁱ singulariter appetit videri hr̄e qđ non hꝫ. Aduerte tñ fm Tho.xviij.q.civi.q· vera ertimatio pōt cōtīgere dupl'r. ¶Primo i vniuersali in his q̄ ad fidē pertinēt.⁊ h̄ p infidelitatē. Scdo i aliq̄ ꝑticulari eligibili:⁊ h̄ nō facit infidelitas:ls aliud sic formicator ertimat,p tpe illo bonū fornicari:⁊ nō p infidelitatē sed,ppt̄ delectationē. Jō i vniuersali dicere fornicationē eē bonū: vel bonuꝫ alicui qđ hr̄e a se ⁊ nō a deo vel suis meritⁱ. h̄ ptinet ad ifidelitatē:⁊ est mortale pctm ifidelitatⁱ. Sz q· aliqs ex iordinato appetitu proprie excellentie ita de bonis suis glorieī:ac si ea a se hr̄et vl' meritⁱ suis. h̄ ptinet ad superbiaz:⁊ ē mortale pctm si ē i deliberatōe volūtatⁱ. Nec itelligas q· iste spēs superbie ꝓsistāt i ertimatōe: q: cuz ertimatio pertineat ad rōnē nō esset pctm: cuz pctm solū sit i volūtate p̄cipalr. Sz q· q· quis vehement appetit facilr ertimat. Jō pctm superbie ꝓsistit i iordinato appetitu proꝑe excellētie:er q̄ facilr ertimat se ea hr̄e a se vel ,suis meritis:vel q· plus hꝫ:vel ceteros despicit.

3 ¶ Que sunt ei⁹ filie.R.q· sunt ābitio:psūptio: arrogātia:pertinacia:curiositas: igratitudo: iudiciū temerarū:irrisio:tentare deum:⁊ adulatio. De qb⁹ in locis suis.

Superstitio

ē vitiū ꝓximum religioni:nō q· plus exhibeat i cultū diuinū q̄s vera religio:sed q: exhibet cultū diuinū vel cui nō ꝺz vel eo mō q̄ nō ꝺz. Vñ supstitiosi dei sunt fm Ysido.li.ethi.eo q· deꝑcabāī.⁊ imolabāt vt sui liberi supstites fierēt.gl.āt ad coz.ij.dic supstitio ē religio supza mōz suata. vbi accipit methaphorice religio:sic qñ dicim⁹ bonus latro.

1 ¶ Vtꝝ supstitionū diuerse sint spēs.R.q· sic sz diuersa obiecta l' diuersos fines sz h.n.actꝰ morales spēs sortiūr. Vñ ꝓria spēs superstitionis ē cū exhibet cult⁹ deo cui exhibend⁹ est:sed mō idebito:vt figs colēt deū nūc fm legē veterē obseruātiā. Scda ē cū cult⁹ diuin⁹ exhibetur cui nō debet.ſ.creature cuicūq;.⁊ ista hꝫ mul

tas sub se spēs. Mā si reuerētiā deo debitā exhibet creature ē idolatria. Si Xo h̄ fac vt instruaī ab ea sic ē diuinatio:q̄ demones ꝓsulit p aliq̄ pacta inita tacite vel exp̄sse cū eis. Si aūt h̄ fit propt̄ directōz humanoꝝ actuū:⁊ sic est superstitio q̄rūdā obseruātiaꝝ. Et h̄ dicit Augu. ij.de doc.xp̄iana. Superstitiosuz est inqt qcqd istitutū est ab hoib⁹ad faciēda ⁊ colenda idola sic deū creaturā vel aliā. Ecce p̄mū subdit vel ad ꝓsultatōes ⁊ pacta q̄dā signoꝝ cū demonib⁹ placita atq; federata. Ecce scdm p⁹ subiſert Ad h̄ q̄ pertinent oēs ligature execrabiliuz remedioꝝ q̄s non cōmendat ars medicoꝝ seu i ꝑcātatōib⁹ seu in characteribus suspendendis atq; ligādis.i quib⁹oibus ars demonū est exq̄dā pestifera hoiuz ⁊ maloꝝ angeloꝝ ertoꝝta Vñ ⁊ cūcta vitāda sunt xp̄iano ⁊ oio penitus exercratiōe repudiāda atq; dānāda. rr vi.q. v. nec miꝝ.⁊ i.c.illud.i.q.ij. ¶Pria aūt spēs superstitionū simpl'r est pctm mortale. Scda Xo species silr est mortale peccatū.⁊ de hac habes.ꝫ sozs. Sed qñ ꝓsistit solū in obseruatione quarundā obseruātiaꝝ sic aduerte q· solum ē mortale peccatum:qñ duo ꝓcurrūt. ¶Primum a.i. quid superstitiosum. Scdm q· sciat superstitiosum esse id seruās quacūq; intentiōe hoc faciat. Secus si ignoraret superstitiosum: q: sic nō esset mortale peccatum.

¶ Sed quero quomodo potest cognosci q· tale quid sit superstitiosum. R.q· consideranduz est: vtrum naturaliter videāt posse tales effectus causare pro quibus effectibus causandis talibus quis vult vti:⁊ si sic non erunt superstitiosa:ls enim cās naturales ad inducēdū effectus proprios adhibere. Si vero non possunt naturaliter causare tales effectus ꝓsequens est q· non adhibeantur ad hos effectus cāndos vt cause:sed tātū vt signa:⁊ non vt signa diuina. Sicut sunt sacra alia signa: sed tñ vt signa vana ⁊ superuacua:⁊ sic pertinent ad pacta signationū cū demonibus inita:⁊ sic superstitiosum. Nec ob.q· sicut corpora naturalia subdunt corporib⁹ celestib⁹.ita ⁊ corpora artificialia vt imagines:q̄ sicut illa:ita ⁊ ista sortiunt aliqs Xtutes ex ipressione corpoꝝ celestiū.ad aliquos effectus cāndos.q:.R.q· naturales Xtutes corpoꝝ naturaliū ꝓsequunt substātiales formas ipoꝝ q̄s sortiunt ex impssione corpoꝝ celestiū:⁊ ideo ex earundem ipressione formarum sortiuntur quasdam virtutes activas. Sed forme corporum artificialiū,pcedūt 2

er ꝓceptione artificis. Et iō cū nihil aliud sint ꝗ cōpositiō ꝛ ordo. vt dr̄.ij.phi. nō pñt naturalē virtutē hr̄e ad agendū. Et ide ē ꝙ ex impressiōe corpoꝝ celestiū fm ꝙ sunt artificialia nullā sortiūt virtutē: sed tñ fm materiam naturalem. Et sic pz ꝙ ꝙ faciunt annulū i tali cōstellatiōe vel ipressiōt imaginē vt valeat ad febres ꝛ hmōi superstitiosi sunt. concor. Tho. fa fe. q. xcvi.

3 ¶ Utrū ars notoria sit illicita ꝛ iefficar. ℟. ꝙ sic. qz illa ḡbus vtit non hñt virtutē causandi sciam vt cā: sed tanꝝ signa siue qz inefficar ē ad sciaꝫ acquirendā: qz cū querat acgrere sciaꝫ nō p modū cōnaturalē hoi. i. adinueniēdo vel addiscēdo oꝫ illō erpectet a deo: sicut sci hoies faciūt non per vana: sed p vexr dei cultū: aut a diabolo vt faciūt ꝙ arte notoria vtunt: qz p vanas superstitiones ꝙ demones cū nō pñt illuminare intellectū. iō nunꝝ sciam potērūt dare: lꝫ aliqñ erprimāt aliqua documenta sciarū ꝛ iō mortaliter peccāt tali arte vtētes ꝛ vt plurimū efficiunt fatui.

4 ¶ Utrū virtus imaginatiua possit immutare corpora natural'r. ℟. Quicē. vi. naturaliū. c. vi. ꝙ sic. accipiēdo imagiatuā, p ipsis virtutib⁹ interioribus. vt pz in trabe posita sup aquā ꝛ in terra: ꝛ multis alijs exēplis ꝛ ēt extranea qō ñ credo qz nimis extēdit ei⁹ virtutē ēt ñ itelligaſ in quacūqz imutatione sed in aliqbus alijs impedimētis sublatis.

5 ¶ Utrū fascinatio sit possibilis. ℟. ꝙ accipiēdo fascinationē, p illusiōe seu ludificatiōe sensuū p artē magicā facta: sic certū ē ꝙ ē possibilis: nisi ,phibeat a deo mediāte ministerio angelorr vel scōr. Si vero accipiat fascinatio ,p inuidia: ꝛ sic est ēt possibilis: sicut multiplicit experiēta docet. Si aūt accipiat, p imutatiōe ad malū facta in corpore alterius⁹ p oculos alterius respiciētis in eū: sic sil'r est possibilis naturaliter. vt dicit Auicēna. vbi.s. sed nō i oi corpore neqz ab oi aspectu. vide Ric. in quolibet q hāc qōnē formar: vnde pōt vetula infecta aspiciēdo puerr ipm inficere.

6 ¶ Utrū herbe vel armonie habeāt ℵtutez ꝑ demones. ℟. ꝙ nō: nisi per accidens. Nam cū actus actiuoꝝ sint in patiente dispōsito ſo de aia. Si demon inuenit passionē melācōnicam intēsiorē acrius verabit cū in quo est qñ est in maiori dispōne ꝗs qñ est in minori. Et sic cum herbe ꝛ armonie valeāt naturaliter ad talem passionem leuandam vel minuendā: sic conse-

quēter valent cōtra demonē vt min⁹ possit'verare illum. Sed directe ꝛ proprie nulla herba aut res corporalis pōt agere in puruꝫ spm̄ naturaliter. Et si aliqñ valet est potius ex aliqua superstitiōe q̄ prohibita ē.

¶ Utrū liceat suspēdere breuia ad collū. ℟. ꝙ sic. si. v. ꝓcurrāt. ¶ Primū ꝙ sint noia cognita ꝛ nota nō. ignota. Scōm ꝙ illa noia aut verba sint noia scā: puta cuāgelij aut sacre scripture aut aliquoꝝ scōr. Tertiū ꝙ in eis nō ponātur aliqui caracteres: seu signa p̄ter signum crucis. Quartū ꝙ nō inseraſ aliqd̄ vanum seu falsum. Quitū ꝙ i scribēdo seu insp̄ēdēdo aut portādo non obseruet aliqd̄ superstitiosuꝫ: siē qñ credit minus valeant scripta aīi euangeliū vel alio die: vel per puerr virginē ꝛ hmōi aliis istis nō ꝓcurrentibus supstitiosum ē: vt patet xxvi. q. vi. non lꝫ. ꝛ. c. nō obseruetis. 7

¶ Utrū incātatio serpentū ꝛ aialiū sit licita. ℟. ꝙ si in incātationibus serpētiū ꝛ filium beaſ respectus rātū ad sacra verba ꝛ ad virtutē diuinā: nō est illicitū. Sed qz vt plurimū fiunt illicite obseruātie circa tales incātatiōes: ꝛ p demones sortiunt effectū: iō reprobant. 8

¶ Utrū carminatrices ꝛ carminatores q carmināt ifirmos aut pueros peccent mortaliter ℟. si nihil supstitiosum dicūt aut docēt aut faciūt: sed rātū vtunt licitis precibus ꝛ adiurationibus: sicut p passionē ꝛ crucē ꝛ similia non est peccatum: sed nō debent consuli nisi discretis personis vel religiosis: qz cōmuniter superstitiones imiscent. 9

¶ Quid de illis q dicūt missam de mortuis ,p viuis vt morianſ. ℟. ꝙ peccāt mortal'r. xxvi. q. v. quicūqz. Et idem dic de eruētibus altaria aut operiētibus imagines scōr: vt in. d. c. quicūqz. Sil'r de dicentibus psalmos aliqs ad B. 10

¶ Utrū colligētes aliqs herbas vanas obseruationes faciētes peccēt mortaliter. ℟. ꝙ sic: si sciētes supstitiosum esse facūt: vt pz. xxvi. q. v c. non liceat. ꝛ. q. vi. non liceat. 11

¶ Quid de obseruationibus vanoꝝ ad preconoscenda infortunia ꝛ hmōi. ℟. ꝙ oia, phibita sunt: qz sunt signa ex vanitate hoium cooperāte diabolo. Illā cum in hmōi a principio aliquid veri cuenit a casu inceperūt hoies animū in his applicare. Et iō diabolus multa facit cuenire in talibus. vt hoies curiosiores fiāt in talibus ꝛ laqueis erroꝝ implicentur: vt dicit Aug. ꝓmo de doc. xp̄iana. ꝛ no. in. c. sciendum. xxvi. q. iiij. 12

¶ Utrū sciēs maleficiū possit sine pctō illud solucre. ℟. ¶ Petrus aureo. in. iiij. di. xxiiij. q. ij. ꝙ per aliud maleficiū fieri nō pōt sine pctō infidelitatis. Si tñ ꝗs esset actu dispositus ad faciendū maleficiū pōt aliquis vti eo: qz lꝫ malo alterius vti ad bonū suū sicut dicit Aug. de iuramento infidelis iurantis in noīe dei sui. Vñ lꝫ quis nō possit inducere aliquē ad aliqd̄ maleficiū faciendū. tñ si est aliquis dispositus actualiter facere aliqd̄ maleficiū vt aliud destruat possum: illo vti ad bonū meū. ¶ Potest ēt tolli p destructiōꝫ maleficij si scit: qz eo destructo demon nō amplius fatigaret: qz ex pacto nō assistit: nisi q̄diu durat tale signū. Vñ dicit Sco. eadē di. ꝙ nedū nō est pctm̄. imo meritoriū destruere opa diaboli: nec in hoc ē infidelitas aliqua: qz destruens non acquiescit opibus diaboli: sed credit demonem posse verare: ꝛ velle fatigare. dū tale signū durat: ꝛ destructio signi talis imponit finem verationi. ¶ Pōt ēt destruere quis maleficia p sacra: adiurationes: diuinas orationes: ꝛ hmōi meritoria. 13

¶ Utrū credentes se cū alijs nocturnis horis equitare: ꝛ vbicūqz voluerint subito posse transire: aut in aliam speciē creaturā posse mutari peccent mortaliter. ℟. ꝙ sic. postq̄ sup talibus audicrūt veritatem: ꝛ sunt infidēli deteriores xxvi. q. v. epi. Secus si ex simplicitate ante informationē de veritate. 14

¶ Quid de obseruatione lune aut diex. ℟. Archi. in. c. si quis clericꝰ. xxvi. q. v. ꝙ si quis obseruet ad precognoscendos futuros euentus fortuitos. vel ēt ad precognoscendū futura opera hoium p certitudinē: sic illicitū est ꝛ ars demonū. Si ℵo ꝗs vtaſ tali obseruatione: vel alia ꝓsideratōne astroꝝ ad precognoscendū futura que ex celestibus causantur: pura siccitates, pluuias ꝛ hmōi. sic nō est peccatū: qñ dubiū ñ est. quin res circa lunarē globū pstitute p supiora reganſ imutenſ ꝛ ,pcurenſ. ꝛ qō dicit Aug. in c. nō obseruetis. xxvi. q. vi. intelligit fm primū modū: nō fm secundū. 15

Aspensio

de qua ℬ loquor est quedā ecclesiastica censura qua interdicitur aliqd̄ officiū vel exercitiū cōpetens certe persone ecclesiastice aliqñ a iure aliqñ a iudice ,plata. elicit er glo. in. c. ad reprimendā. de offi. ord. ꝛ in clericupientes. de penis.

i ¶ In quibus casibus a iure incurrit aliqua suspensio. ℟. lꝫ glo. in. d. cle. cupientes. multos nu-

meret. tñ ego fꝫ pnitatē ingenij mei ad. xxxvij casus reduco qui ptinēt ad suspēsionē maiorē quē ,ppric dr̄ suspensio. quoꝝ.

¶ Primus ponit in. c. vlti. xviij. di. Vbi epr̄s ē suspensus duobus mensibus ab officio si post ,puinciale concilij celebratū infra ser menses nō conuocat oēs abbates p̄sbyteros ꝛ clericos. ꝛ nō refert eis oia acta concilij. 1

¶ Scōus ponit in. c. nullus. lv. di. vbi epr̄s ipo iure suspendit per annū a celebratiōe misse si ordinat soleniter penitentē scienter. 3

¶ Tertius ponit in. c. i. ꝛ. ij. lxxiiij. di. vbi epr̄us suspendit p annū a celebratiōe misse si ordinat aliquē inuitū. de q̄ dic. vt. s. ordo. iij. §. xxiij. 4

¶ Quartus ponit. xxij. di. c. nullꝰ. ꝛ. xv. q. viij. scisitantibꝰ. vbi clerici notorij. ꝓcubinarij sūt suspensi. de quo dic vt, s. ꝓcubinariꝰ. §. ij 5

¶ Quintus ponit. lviij. di. c. fi. vbi epr̄s qui ordinat monachū sine licentia abbatis est suspēsus a cōione alioꝝ a sua dioceſi. aliqui dicunt ac alijs epr̄is. 6

¶ Sextus ponit in. c. nihil est. ꝛ in. c. cū in cūctꝰ de elec. vbi clericus qui eligit indignū ꝗtū ad etatē legitimitatē sciam ꝛ mores electiōe actiua ,p illa vice est priuatꝰ. ꝛ a būficijs ecclie per triēniū ē suspensus. Epr̄s ℵo ꝗ facit vel pmittit fieri ,p illa vice priuatꝰ est ptāte cōferendi būficiū illud. si ad cū ptinet ipius collatio. ꝛ dꝫ suspendi a preceptōe ,ppij beneficij. 7

¶ Septimꝰ ponit in. c. ꝗsqs. de elec. vbi clericꝰ ꝓsentiens electiōi de se facte p ptātis secularis abusum fit ineligibilis. ꝛ eligentes prima vice sunt suspensi electiōis potestate. 8

¶ Octauus ponit in diuersis capitulis ꝛ titulis circa ordinatos. vel extra tpa: vl' ab epo qui resignauit: vel a nō suo: aut de eius licentia: vl' ab ercōicato: degradato: suspenso: ꝛ hmōi. de q bus dic vt. s. ordo. ij. §. i. ꝛ ordo. iij. §. xxiij. ꝛ ordo. iiij. §. iiij. ꝛ ordo. vi. §. iij. 9

¶ Nonus ponit circa ordinantes aīi tpa vel illitteratos vel nō subditos. De quibus dic vt s. in precedenti casu. ſo

¶ Decimꝰ ponit in. c. quoꝝūdā. de solu. vbi suspensus est ab administratione spūaliū quilibꝫ grauās ecclīam sibi cōmissā ,p debitis alienis aut lr̄as siue sigillū concedens quibꝰ possint ecclesie obligari. Verū est qz nō ligat hec suspensio: nisi inferiores epr̄is fm Jo. in gl. ibidē. ꝛ qz p epm ēt pōt relaxari. sed nō dꝫ facere nisi priꝰ sit satisfactum indēnitati ecclesie. c. cum olim de verbo signi. ii

Universidad de Deusto
Biblioteca

12 ¶ Undecimus ponit in.c.i.de clericis pugnā tibus in duello, vbi clericꝰ duellū suscipiēs vel alteri offerēs suspensus ē.poterit tñ ep̄s cū eo dispensare:si mors vel mutilatio nō sit secuta.

13 ¶ Duodecimꝰ ponit in.c.,puida.de elec.lib.vi. vbi suspendit quicūq; iudices p annū ꝓtinuū ab ep̄o ꝯfirmatione ꝛ ꝓsecratiōe qui se intromittūt de cognitōe negotiorū in causis electionū eꝓatuū.qñ antea ad papā ē appellatū. Aut qui ꝯfirmationē aut ꝓsecrationē ꝓferūt electi post talē appellationē. Et si solū ꝯfirmationē ꝓferūt sunt suspensi ab eo tñ. Si ꝯ firmationē ꝛ ꝓsecrationē:sic sūt ab vtraq; suspensi. Si ꝛ si partibus recedentibus ab appellatione eam ꝓferat nisi prius inquirat si partes aliq; prauitate interuenīēte recesserūt a dicta appellatōe.

14 ¶ Tertiusdecimus ponit in.c.tanta.de excess.p la.ꝰ non seruantes interdictū.de quo dic vt.ꝰ interdictū.vij.§.vij.

15 ¶ Quartusdecimus ponit in.c.sacro.ꝰ sen.ex. vbi suspendit p mensē ab ingressu ecclie ꝓferens sniam excōicationis:nisi ꝓmissa canonica monitione coīa idoneis testibus.

16 ¶ Quintusdecimus ponit in.c.cū medicinalis de sen.exc.li.vi. Vbi suspendit p mensez ab ingressu ecclesie ꝛ a diuinis officijs ferens sniaz excōicationis interdicti vel suspensionis non in scriptis. Idem est si nō conscribat cū m sniē. Idem ēt est si requisitus non tradat infra mēsem exemplū scripture. de quo dic vt.ꝰ. excōicatio.ij.§.ij.

17 ¶ Sextusdecimus ponit in.c.q; sepe.de elec.li. vi. vbi suspēdunt ab officijs ꝛ a gbuscūq; bñficijs,quent⁹ capitula collegia aut singulares p̄sone infrascriptaꝝ ecclesiaꝝ qui decedente p̄lato alicuius ecclesie cathedralis vel regularis vel collegiate bone ab eo dimissa. vel vacatōis tpe obuenientia occupant.ꝛ hec q̄diu ea nō restituant: vel ecclesie aut successori nō obstante quacūq; cōsuetudine ꝓtilegio aut statuto.ꝛ in cle.statutū.de elec.declarat id hr̄e locū in omi emolumento.ꝛ intellige qñ ꝓlatus principalis decedit. vide.ꝰ.beneficiū.§.xl.

18 ¶ Decimusseptimus ponit in.c.hac constitōe de offi.dele.li.vi. vbi ꝓseruato: suspēdit p vnū annū ab officio si scienī intromitrit se de alijs q̄ de manifestis.de quo dic vt.ꝰ.pseruato:.§.i.

19 ¶ Decimusoctauus ponit in.c.hoc ꝓsultissimo de re.ec.nō alie.li.vi. vbi ꝓlati submittētes bona ecclesiaꝝ seu iura sine consensu sui capituli ꝛ sedis aplice licētia laicis sūt suspensi p triēniū ab officio.i.executione officij ꝛ ab administratione.s.tpaliū fm Jo.an.,Jtez clerici,qui ꝺ scientes nō denunciāt supiori sunt suspensi p triēniū a peceptione bñficiorū illiꝰ ecclie. Quid aūt requirat vt hec suspensio incurrat. dic q; illa que requirunt vt laici sint excōicati qui vi aut metu id exigunt ab ecclesiasticis.de q̄ excōicatio.vij.casu.xxi.

20 ¶ Decimusnonus ponit in.c.cū eterni. de sen. ꝛ re indica.li.vi. vbi suspendit p annū ab offō iudex ecclesiasticus ordinarius vel delegatus q ꝯ iusticiā ꝛ ꝓsciam in grauamen partis alteriꝰ in iudicio quicq; faciens per grām vel sordes. Sed hoc nō hz locū in arbitrio fm Ber.qō limitat Jo.an.verū nisi succedat in locū ordinarij: vel delegati.de offi.dele.c.vno delegatorū. ꝛ eadē rōne:nec in auditore.

21 ¶ Vigesimus ponit in.c.pñti.ꝺ offi.ordi.li.vi. vbi epi ꝛ superiores suspenduntꝝ ab ingressu ecclesie inferiores Vo ab officio ꝛ beneficio qui in subiectis sibi dignitatibus ꝑsonatibus ꝓratibus vel ecclesie bona in ipsis inuenta post mortē rectoris eaꝝ. vel tpe vacationis obuenientia quoꝺ mō occupant.ꝛ tandiu donec restituerint occupata.nisi ex spāli ꝓtilegio: aut cōsuetudine prescripta eis ꝓueniant. Et aduerte q; hoc loquit de alijs bonis ab his de qbꝰ in.c. q; sepe de elec.li.vi.de quibus.ꝰ.§.xvij.

22 ¶ Vigesimus primus ponit in.c.exigit.de cēsi. li.vi. vbi epi ꝛ superiores suspēdunt ab ingressu ecclesie:inferiores ab officio ꝛ beneficio q vi sitantes exigunt pecuniā vel munera vel a nō visitatis recipiunt procurationem./de quo dic vt.ſ.visitario.§.iij.

23 ¶ Vigesimussecundus ponit i.c.vsuraꝝ.de vsu. li.vi. vbi suspēdunt epi ꝛ maiores q vsurarijs manifestis nō oriundis quocūq; titulo pcedūt domos ad fenus exercēdū donec eos expellāt.

24 ¶ Vigesimustertius est in.c.eꝓaꝝ.de priui.li. vi. vbi interdicit ingressus ecclesie illius q celebrant psentibus excōicatis publice vl interdictis:aut eos recipiūt ad sacra ecclīastica vel sepulturā ꝛ tādiu donec ad arbitriū excōicatoris satisfecerit cōpetenter. Et si hoc interdicto durante diuinis se ingerant in ecclesia in suis agentes officio sicut prius efficiūt irregulares c.is cui.de sen.ex.li.vi. Et hz Archi. bic limitet istud ad excōicatū ab hoīe ꝓpter verbū donec arbitrio eius cuius sniam. Tñ Jo.de fant.qnē sequit Bemi.ibidē intelligit de sen.inf. Et sic illud verbū cuius sniam.ſ. si est inf.ꝓditoris:si

hoīs:hoīs. Simile habes in.c.nup.de sen.exc Et sic tenet Jo.an. vt recitat Be.ibidē arguit: q; ꝓdicta pena solū hz locū quo ad exemptos ñ quo ad clericos non exemptos. ꝛ posset teneri post factum:hz ante factum sit tenendum q; ēt ligat non exemptos.

25 ¶ Vigesimusquartus ponit in.c. statuim⁹. de elec.li.vi. vbi suspendit triēnio a bñficijs q decessit in ꝓbatione eiꝰ qō obiecerit ꝯ ꝓsonam electi ad aliquā dignitatē vel ꝓsonatū ad q; bñficia si se ingesserit.ſ.illud tps ꝓpetuo priuatus est:nisi manifestissime constet q; cal ūniose nō egerit. Intellige in beneficijs que hz in illa ecclesia ꝓo qua electio celebratur.c. si cōpromissarius.de elec.li.vi.

26 ¶ Vigesimusquintus ponit in.c. cupientes.ꝺ elec.de qua.ꝰ.electio.§.ir.

27 ¶ Vigesimussextus est in.c.si cōpromissarius de elec.li.vi. vbi eadē suspensio imponit cōpromissario si eligit sciēter indignū.nisi cōpromittentes illud habuerint ratū.

28 ¶ Vigesimusseptimus est in.c.solet.de sen.ex. li.vi. vbi suspensus est ab oī actu legitimo ex cōmunicatus maiori excōicatione.

29 ¶ Vigesimusoctauus ponit in.c. nō solū. ꝛ in c.ꝓstitutionē.de regula.li.vi.vbi suspendūtur a receptione quorūlibet ad ,pfessionē mendicā tiū ordinū fratres q aliquē ante annū ,pbationis cōpletū recipiūt ad ,pfessionē.

30 ¶ Vigesimusnonus ponit in cle.qñ.de/vit. ꝛ ho.cle.de qua.ꝰ.clericus.iiij.§.ij.ꝯ clericos vir gatis vestibus vtentes.

31 ¶ Trigesimus ponit in cle.i.de re.ecc.non alie. vbi suspendit ab officio quilibet religiosus p̄ fidens monasterio prioratui ecclesie seu administrationi cuilibet si iura reddit⁹: vel possessiōes eusdē alicui ad vitā seu ad certū tps ꝓcedit q̄ nis titulo nisi necessitas aut vtilitas id exposcat monasterij. vel eccle.ꝛ tūc cū ꝓsensu ꝓuent⁹ si hz.Aut si nō hz sui ꝓlati. Hoc tñ nō extendit ad locationes ꝛ venditiones fructuū ad modi cū tps.vt ibidem.

32 ¶ Trigesimusprimus ponit in cle.religiosi. de deci.vbi suspenduntꝝ religiosi habētes administratiōes vel bñficia ab officijs ꝛ administratiōibus qui noualiū aut decimaruz debitarū faciūt fraudē.si requisiti infra mensē nō destiterint vel sinō satisfecerint vsurpatis infra duos menses.ꝛ tādiu donec satisfecerit.

33 ¶ Trigesimussecundus ponit in cle.cupientes. de pe.vbi suspenduntꝝ ab officio predicationis oēs religiosi exceptis illis q decimas recipiūt q post q̄ꝫ fuerūt regsti p rectores eccl'iaꝝ scient omiserint facere ꝓsciam ꝓfitentibꝰ de decimis soluendis:ꝛ ꝺ q̄diu non fecerint si cōmoditatem habuerint.

34 ¶ Trigesimustertius ponit in cle.i.de sta.mo. vbi suspēdit a bñficiorū collatōe abbas vl ꝑor nō bñs abbatē ,pprium:al's Vo ab administratiōe si quā hz q; si non hz inhabilitaf ad habendū bñficiū ꝛ administrationē:ꝛ hoc p annū si fotulares nō corrigiatos ꝛ altos vl capucia non fira portare ꝓsūpserit. Jtē fm p̄missā ꝓsonaꝝ distinctionē ꝑfatas penas suspensionis ꝛ inhabilitationis p biēniū ipso facto incurrūt:si venationi aut aucupationi clamorose: vel al's cū canibꝰ aut auibꝰ ex ꝓposito interfuerint:ꝛ loḡf de monachis nigris.ꝛ collatio ptinet ad priorem claustralē cū ꝓsilio ꝛ ꝓsensu maioris partꝫ capituli seu ꝙuentus durante tpe suspensiōis abbatis vel prioris vt ibi.

35 ¶ Trigesimusquartus ponit in cle.cū sit.de magistris. vbi suspēdunt qlibet epi ꝛ superiores p ser mēses sequētes a collatōe magisterij seu doctoratꝰ q aliquē ,pmouerūt ad tale offm nisi prius,recepto iuramēto q; vltra tria milia turonensiū argenteoꝝ in tali doctorationis solēnitate non expendet.

36 ¶ Trigesimusquintus ponit in cle.multoꝝ.de bere. vbi suspendunt epi p triennīū ab officio si odij gr̄e aut amoris vel cōmodi tpalis obtentu ꝯ iusticiā ꝛ ꝓsciam omiserit ,pcedere in crie hereſis ꝯ quēq;. vbi fuerat ,pcedendū aut obtentu codē prauitatē ipsā vel ipedimentū sui officij imponēdo quoq; mō verauerit aliquē.

37 ¶ Trigesimussextus ponit in cle.religiosi.de priui. vbi suspēdunt religiosi q ex admistratōe eucharistie:extreme vnctionis vel solēniçatōe matrimonij:aut quacūq; absolutiōe indebita aligd acq̄sierūt. nisi post q̄ꝫ fuerit regsti infra mensem restituerint donec satisfecerint.

38 ¶ Trigesimusseptimus ponit in.c.q; in oibus de vsu. vbi clerici suspenduntur ipso facto ab officij executione fm ,ſpa.ibidem qui recipiūt ad cōionem vel oblationē altaris manifestos vsurarios. ꝛ tandiu donec ad arbitrium epi satisfecerint.

39 ¶ Est ꝛ alia suspensio que ꝺr minor. Hanc incurrit qs ex duob⁹. ,ſprio ex quocūq; mortali petō in quo qs existens anteq̄ꝫ peniteat est suspēsus ab oī sacro ꝛ pticipatōe.vt i.c.quesitū. de coba.cle.ꝛ multi. Scōo ex participatione cū

ercõicatis in quo incidit minorẽ ercõicationẽ. Isti tñ si sic suspensi celebrent nõ efficiunt irregulares. vt in.c.si celebrat. de cle.ex.mi.

40 ¶ Est ꝛ alia suspensio q̃ quis est suspensus q̃ ad alios: sed nõ quo ad se que ꝓprie suspensio nõ põt dici. ꝛ ista ligant clerici peregrini. vt in c.i. ꝛ iij. de cle. peregri. nã tales nõ põt celebrare in publico anteq̃ fidẽ certã fecerint de eox ordinatione. sed bñ in secreto. vt in.d.c.iij. Si tñ celebrarẽt nõ essent irregulares. vt no. ℣a. in.d.c.si celebrat.

4i ¶ Nullus ep̃s aut superior incurrit sniam interdicti vel suspensionis impositã a iure vel a iudice. nisi de eis fiat specialis ꝛ exp̃ssa mentio c.q̃ periculosũ. de sen.ex.li.vi.

Aspensio iij. quo ad platonẽ. Sciendũ q̃ dz fieri in scriptis monitione premissa ꝛ ceteris sic ercõicatio. Et ideo qñ dicit de snia ercõicationis. s. ercõicatio. ij. dic de ꝓlatione suspensionis vel interdicti. vt patet in.c.i. de sen.excom.li.vi.

i ¶ Utrũ appellatio suspendat interdictũ vl̃ suspensionẽ sicut ercõicationẽ. ℟. q̃ sic. si ꝑcedat vt in.c.ad ℔'q̃m. de appel. a ꝯrio. Si tñ appellatio fieret ẽt post suspensionẽ a tpalibus: vt puta ab ingressu dom̃: vince ꝛ hmõi. vl̃ i inidicto ignis vel aque ꝛ hmõi: bñ appellatõ p̃ sequẽs suspenderet eã. l.nõ tñ. ff. de appel. nisi casus esset in quo damnatũ publice interesset statim puniri. l. ꝓstones. ff. ỗ appel. Erquo pz q̃ suspẽsionẽ a bñficio ab officio vel ab ingressu eccle nõ tollit appellatio sequens. q̃ spũalia sunt. ꝛ sic intellige Inno. in.d.c.ad ℔ q̃m. Secus si suspensio est a perceptione fructuũ bñficij que tpalis est. vel a prebenda: q̃ appellatio bñ suspendit ẽt post interposita. Secus si suspendere ꝛ quis a canonica: q̃ spũalis est. Jo.an. tñ in c.is cui. de sen.ex.li.vi. tz q̃ ẽt tollit appellatio sequens suspensionẽ a bñficio. Et illud qñ dr nõ suspendere appellationẽ sequentẽ interdictũ vel suspensionẽ dicit hre locũ i mere spiritualibus per que ligat aia.

2 ¶ Quid si snia suspensionis aut interdicti feratur sub ꝯditione. ℟. nõ ligabit donec ertet ꝯditio. Et breuiter qñ dr de ercõicatione dic ỗ suspensione fm Jo.an.in.c.licet. de sen.exc.li.vi. cũ eadem quasi sit rõ.

3 ¶ Quis põt suspendere vel interdicere. ℟. q̃ q põt ercõicare ꝛ ecõtrario. Sil'r qui põt ercõicari põt suspendi vel interdici. Et qui põt per censuram ecclesiasticã cogere põt hec tria facere. s. ercõicare: suspẽdere: ꝛ interdicere. que rria intelliguñt noie censure ecclesiastice. c. quereti de verbo. sigñi.

Aspensio iij. quo ad penã Doc. satis intricate loquũt. cꝰ̃ius ℣a. i.c.cũ dilect⁹. ỗ ꝓsue. ꝛ in.c si celebrat. de cle.exco.m. clarius dixerit nihilomin⁹ tu vt clarius capias.

¶ Aduerte ꝓmo ꝛ distingue sic. Quedã suspẽsio est a iure vt in casibus supꝛapositis. quedã ab hoic. Et hax suspensionũ quedã est ab aliq̃ qui ꝓprie est actus alicui⁹ ordinis: puta a celebratione ab officio: ab ordine: ꝛ hmõi. quedam ab alijs actibus qui nõ pertinẽt ad aliquẽ ordinẽ. Si suspensio sit ab actib⁹ alicuius ordinis sic: aut talis suspensio est cũ tali modificatõne s. quousq̃ satisfecerit vel penituerit. Et sic si ẽ a iure vt. xvi. xx. xxi. xxij. xxiij. xxx. xxxvi. xxxvij. di. sic fm Archi. ꝛ no. Be. i.d.c.q̃ sepe nõ efficiũt irregulares si celebrent vl̃ exerceãt actũ ordini deputatũ. q̃ fm eũ isti potius videtur a deo suspensi q̃ a iure. Si ℣o talis suspẽsio sit a iudice sic erunt irregulares. ꝯriuz tñ tz gl. in.d.c.pñti. q̃ ẽt suspensi a iure tali mõ sint irregulares. cuius opi. tenerẽ ante factũ. sed p⁹ factũ illã Archi. Si ℣o. d. suspensio nõ sit cũ tali modificatione: sine sit a iure vel a iudice efficiunt irregulares exercentes actum alicuius ordinis. vt in.c.i. de sen.ex.li.vi. ꝛ in.c.i. de snia ꝛ re in.li.vi. Si ãt dicta suspensio nõ sit circa ea que ptinẽt ad actus ordinũ: sed circa alia ab ipsis sic nõ essẽt irregulares eã non seruantes sed alio mõ dñt puniri. Et dicta duo. c. loquñt ꝓprie qñ exercet aliqd̃ deputatũ certo ordini. vt no. in.d.c.cũ dilectus. ꝛ.c.si celebrat. ꝛ in.d. cle. cupientes.

¶ Et aduerte scõ̃ q̃ est quedam suspensio ab actibus ordinũ que fit a platis vel a iure. de q̃ dic vt diri h.s. quedã que fit a ꝓfessorib⁹ ad certã ꝛps vel ẽt simpl'r ꝛ talis nõ inducit irregularitatẽ. lz nõ scruet fm Jo.an.in.c.is qui. ỗ sen. ex.li.vi. q̃ nõ inuenit iure expꝛssũ.

¶ Aduerte tertio' q̃ vt pz ex supꝛadictis in titu. suspensio. i. Suspensio multiplicit imponit. Et no. glo. in.d.cle.cupientes. Et iõ vt scias q̃ cõcernit actũ ordinũ explanabo. Aliqñ, cni gs suspendit a pontificalibus solũ. ꝛ sic si celebrat ẽt in pontificalib⁹ nõ efficit irregularis fm ℣o. ꝛ Buil. durandi. q̃ nõ sunt de substãtia ordinis vel officij): q̃ sine ipsis quodlibet officiũ põt

celebrari. Ego tñ tenendo q̃ ẽpatus sit ordo: vt cõiter tenẽt canoniste credo q̃ si celebrat in põtificalib⁹: vel exeq̃t aliqd̃ qõ ad ordinẽ ẽpatus ptineat efficit irregularis. Secus exercendo iurisdictionalia. q̃ illa sũt separata ab his q̃ sũt ordinis ẽpalis. Et iõ ep̃us suspensus a pontificalib⁹ nõ est suspẽsus a iurisdictionalib⁹. vt no. ℣a. i.d.c.cũ dilect⁹. Aliqñ suspendit a sacrox ceptione vel participatione. ꝛ sic silr nõ est irregularis si ỗ faciat. vt in.c.si celebrat. ỗ cle.ex.mi. q̃ participare nõ est ordinis vel officij: q̃ laici ẽt participant fm Inno. in.c.i. de sen.ex. li.vi. Idẽ tz ℣o. Aliqñ suspendit a collatione sacrox. ꝛ sic silr lz ꝓferat nõ est irregularis. q̃ sine solẽnitate ꝓferũt ẽt sacra a laicis fm Inno. in.d.c.i. ꝛ ℣o. ibidẽ. Limito verũ qñ ꝓfert sacra nõ tã cꝰ̃ bñs ordinẽ: sed simpl'r sicut laicꝰ̃. Aliqñ suspendit gs ab ordine subdiacoui. ꝛ sic si exerceret officiũ diacon vel presbyteri erit irregularis. Secus si ab ordine presbyteri esset suspensus. q̃ posset exercere officiũ inferiorum ordinũ. c. significauit. de cor. vitia. Sed suspẽsus ab officio sacerdotij seu sacerdotalib⁹ est suspensus ab ẽpalibus. sed nõ ecõtrario. Sil'r suspensus a collatione ordinũ simpliciter ẽ suspensus a collatione cuiuslibet ordinis. Sed suspensus a collatiõe sacerdotij nõ ẽ suspensus a collatione ordinis inferioris. Sed suspensus ab inferiori intelligitur suspensus a collatõne superioris ordinis fm ℣o. in.c. dilect⁹ filius. de tempo. ordi. Et iõ efficiunt irregulares si ỗ faciunt. Aliqñ suspendit ab officio. ꝛ sic suspensus est a pontificalibus etiam. Ideo si ordinat vel celebrat efficitur irregularis. Vnde suspẽsus ab officio idẽ est sicut de suspenso ab ordie ꝛ talis est suspensus ab oibus que fundantur in ordine fm ℣a. in.c.cum dilectus. de ꝓsue. Et ideo est suspensus a iurisditione spũali fm cõem opinionẽ. lz glo. in.c.si celebrat. de cle.ex. mi. teneat ꝓrium ꝛ male fm ℣a. ibidẽ. Nõ q̃ remota executione fundamenti remouet ꝛ accessoriũ qõ est iurisditio. nec obstat. c. dilecta. ỗ ma. ꝛ obe, vbi abbatissa q̃ nõ habet ordinez. tñ ꝓfert bñficiũ qõ ẽ iurisditionis. q̃ illud ꝓcedit sibi rõne religionis. sed non religioso nõ dat iurisditio spũalis. nisi rõne ordinis. nõ tñ credo incurrat irregularitatẽ si ea que sunt iurisditionis exerceret. ar. d.c.i. de sen.ex.li.vi. Itez no. glo. in.c.q̃ sepe. de elec.li.vi. ꝛ in.c. pñti. de offi. ordi. li.vi. q̃ suspẽsus ab officio ipso facto suspensus est ab oibus bñficijs sed nõ ecõtrario. Sed glo. in.d.cle.cupientes. sic concordat. vt suspensus ꝓ leui cã: puta facto ex quo imminet scandalũ de quo dubitat an sit mortale sic non priuatur. Si ℣o est ꝓ delicto graui sic si est in mora petende absolutiõis priuatur a ꝓceptione fructuũ beneficij: q̃ ꝓpter officiũ datur beneficiũ. Si nõ est in mora nõ priuabit fructibus bñficij. ꝛ sic concorda opiniones diuersas. Aliqñ suspendit quis a diuinis officijs. Et tunc nõ põt nec officiari: nec cũ alijs interesse seu audire fm ℣o. Bof. ꝛ Ray. Non tñ erit irregularis si solũ intersit vt simpicr laicꝰ̃ vt patet ex dictis.

¶ Utrũ interdictus ab ingressu ecclesie possit officiari extra eccl'iam. ℟. q̃ sic. sed nõ econtrario ꝛ cui interdicit eccl'ia intelligũt interdicta eccl'iastica sacra. xxxiij. q. ij. latorẽ. fm Jo. sed ꝓrium cõiter tenẽt in hoc casu: q̃ talis celebrare põt exẽ eccl'iam. 4

¶ Quid si interdictus ab ingressu eccl'ie intrat ꝛ audit ibi diuina. ℟. q̃ lz mortaliter peccet: nõ tñ efficitur irregularis. nisi ipse celebret: quasi vtens officio suo: sicut prius fm Be. in.d.c.is cui. de sen. ercõ. li.vi. 5

¶ Sed nũqd põt intrare eccl'iam ad orandũz tpe q̃ ibi diuina nõ dicunt. ℟. quidã tenẽt q̃ si Sed Calde. quẽ sequit Be. in.d.c.is cui. tz q̃ sic licite. ꝛ placet p rõnẽ ꝑfati. c.is cui. 6

¶ Aliqñ suspendit gs ab administratiõe eccle tam in tẽporalibus cꝰ̃ in spũalibus. ꝛ talis celebrans nõ est irregularis. q̃ nõ est suspensus ab ordine fm ℣a. in.c.si quorundam. de solu. ꝛ Jo. an. ibidem. 7

¶ Aliqñ suspendit gs ab aliquo officio: puta ab officio predicationis ꝛ nõ efficit irregularis si ꝑdicat vel celebrat. vt in cle. cupientes. ỗ penis. not. ℣au. ꝛ seq̃t Cal. ibidẽ. Secus si ab aliquo alio officio annexo alicui ordini. 8

¶ Aduerte quarto qñ gs suspẽsus ẽ a canone pp defectũ corporalẽ pp quẽ ꝑbibet ꝓmoueri de q̃ hẽs. ẽ. corpe vitiatus. ꝛ talis si ꝓmoueat ꝛ celebret. lz mortaliter peccet: nõ efficit irregularis. fm ℣a. in.d.c.si celebrat. 9

¶ Quid si iudex p⁹ appellationẽ posuerit interdictũ vel suspẽsionẽ. ꝛ post gs celebrauerit. ꝛ iudex appellationis ꝓnũciauerit appellatõz nõ tenere erit ne irregularis talis q̃ celebrauit ℟. fm Ber. ꝛ ℣o. in.c. pastoralis. ỗ ap.q̃ si appellauit ex cã friuola: ꝛ nõ ꝓbabili. sic erit irregularis. alꝫ non. 10

Universidad de Deusto
Biblioteca

Aspensio iiij. seu iterdictū quō relaxaſ. Aduerte qz ſi iponiſ a iure vel a iudice ſic: donec ſatisfeceris vel penitueris. ſic facta ſatisfactione vel pnia relaxatur ipſo facto ffz ℣Pa. in.c.cum tu. de vſu. no. in.c. non eſt. de ſpon. in ſexto. & in glo. Si Xo unponitur ſimpliciter ſic neceſſaria eſt abſolutio. Et de hoc vide.ſ. interdictum. viij. in prin.

1 ¶ Sed quis pōt abſoluere. ℟. ſm cōiter doc. in.d.c.ſi quoz. ūdā. qz ſi ſimpliciū eſt impoſita. a iure pōt ep̄s: niſi vbi ꝺdit⁹ canonis ſibi reſeruat. ar.c. nuper. de ſen.ex. Si Xo non ſit ſimpliciter ſed ad tp̄s facta. ſic tenet glo. in.c. cupientes. de elec. li. vi. & in cle. i. de here. qz ſolus ꝺdit⁹ canonis pōt abſoluere. ℣Pa. ēt in.d.c. ſi quorundam. tenet qz ēt ſi ſimpliciter ſit inflicta. ꝓpter peccatū: qz ep̄s non pōt: niſi in caſibus in quibus pōt diſpenſare. qz pena ꝓpter delictū poſita intelligitur ꝓpetua. vt in.l. ſeruus. C. de penis. no. Inno. in.c. ex litteris. de conſti. Secꝰ eſſet ſi. ꝓpter contumaciam eſſet inflicta. qz ſic poſſet ep̄s abſoluere. ar. in.d.c. ex lr̄is. & qō no. Inno. in.d.c.i. de excel. prel. In ſnia Xo ſuſpenſionis ſimpliciter facta ab homine abſoluet qui tulit vel eius ſuperior ſm qz dr̄ de ſnia ercōicationis. xxiiij. q.i. ſi petrus.

2 ¶ Sed quō abſolutio fiet. ℟. ſolo verbo ſm Xo. dicendo reuoco vel remouco vel abſoluo a tali ſnia & hmōi. Facit ad prefata que no. ſ. interdictū. quō relaxaſ. qz ambulāt pari paſſu interdictū. viij. p totum.

3 ¶ In quibus caſibus ſuſpendiſ quis & tñ non pōt reſtitui a ſuo ſuſpenſore: ſed ſolum a papa ℟. qz in tribul. ℣Prim⁹ qñ clerici vel regulares ꝓpter exhibitionem ſacrōrum hereticis: aut ꝓpter receptionē elemoſynarū vel oblationū ab eis: vel ꝓpter traditionē eccleſiaſtice ſepulture predictorum hereticorum ſunt priuati ab eorum ordinarijs officio. c. ercōicamus. de hereti. Scōus eſt in ſuſpenſo a collatione beneficioz p concilīū poſt primā & ſcōam monitiōz inuento culpabili in ꝓferendo beneficia indignis. c. graue. de preben. ℣Poſſet tñ iſte ab vno principali patriarcha reſtitui. vt in.d.c. graue. Tertius in degradato. c. ex tuc. de cle. non reſi.

Aspitio vide. ſ. audicare. & c.

Asurratio ē obloquō mala de. primo facta occulte ad diuidendā amicitiā aliquoz. Conuenit enim cū detractiōe. qz vterqz dicit malū de proximo in eius abſentia. Sed in intentiōe diſtinguiſ: qz ſuſurro intendit diſcordiam inter amicos deſeminare. vt dicit gl. ad Roma. i. Detractores autem alioz bona minuūt vel negant. & honorē ſeu famā intendūt pimere. Dicit ſuſurro bilinguis: qz vt plurimū duabus linguis vtitur. dicens vni malū de alio & ecōtrario: & nedū eſt peccatū mortale ſed grauiſſimū: vt pz ℣Prouer. vi. Ser ſunt q̄ odit deus &c. & ſeptimū qō deteſtaſ aia eius. ſ. qui ſeminat inter fratres diſcordias. Ratio qz amicitia preeminet inter bona exteriora: eccleſiaſtici. vi. Amico fideli nulla eſt comparatio. Et grauiꝰ peccat q̄ detractor: qui famā eripit Aut contumelioſus qui honorē ledit. qz. viij. ethicoz. Melioz eſt amicus q̄z honor: & amari q̄z honorari. Et tenet multo magis ad reſtitutionē q̄z fures & latrones. Et iō nō pōt abſolui nisi quantū pōt reſtituat amicitiā quā abſtulit vel alio mō ſatisfaciat ſi eam reſtituere non pōt. Hec ex Tho. ſa fe. q. lxxiij. ar. i. & ij.

Abellio dr̄ habens publicum offiū ſcribendi inſtra ad faciendā fidē. alꝰ dr̄ tabularius. vt i lgenerali. C. de tabularijs ſcribis. & de multiplici eius noīe no. in.c. q̄ñ contra. de ꝓba.

¶ Quis pōt facere aliquē tabellionē. ℟. qz prin 1
ceps & cui ipſe cōmittit. Item reges qui nō cognoſcūt ſuperiorē: & ciuitates que habent iura principis: & papa. vt vult Inno. in.c. cū. ℣Pd. de fide inſtru. & Bar. in.l. infamē. ff. de pub. indi. Idē dic de alijs magiſtratibus ſeu dñis iuriſditionē habentibus reſpectu iuriſditiōis eoz & nō ſolū prelati in tpalibus: ſed ēt in ſpūalibꝰ De hoc vide ℣Pa. in.d.c.cū. ℣Pd.

¶ Sed querit an notarij cōſtituti a talibꝰ poſ 2
ſint vbiqz ꝓficere inſtra. ℟. ſm ℣Pa. in.d.c. cuz ℣Pd. qz nō: niſi in territorio ꝓſtituentis. vñ creatus ab impatore nō ꝓficiet in terris pape: nec ecōtrario. Sed bñ inſtra cōfecta in territorio illius q eū ꝓſtituit: valent ēt extra territoriū ffz cōem opi. vt in.d.c.cū. ℣Pd. no. ℣Pa.

¶ Vtrū poſſint clerici eſſe tabelliones. vide. ſ. 3
clericus. ir. §. ir.

¶ Vtrū religioſus ſi in ſeculo fuerat poſſit ta 4
le officiū exercere. ℟. qz nō niſi ꝓ hereticos. vt not. Jo. an. in.c. vt officiū. de here. li. vi. dicit tñ Buli. in ſpeculo qz vetera poterit cōplere: ſed nō noua aſſumere. l. alienationes. ff. fami. her. & de iudeis. c. iudei.

5 ¶ Vtz tabellio puniaſ ſi ꝓficiat inſtra de actu reꝓbato a iure. ℟. ℣Pd. in.c.i. de fide inſtru. qz ſic. l. iubemus. C. de ſa. ſan. ec. glo. in.d.l. generali. no. Spe. ti. de inſtroz editione.

6 ¶ Quā ſciam dz hīc. ℟. Bar. in.l. ſi. C. de tabula. qz dz ſcire ſūmā & ſimilia que ptinēt ad artē notarie. alꝰ imputabiſ ſibi: nō tñ teneť eſſe doctor. Facit qō no. Inno. in.c. cū in cunctis. de elec. & ideo parti teneť reſtituere dānū qō imperitia ſua dedit. Facit. l. illicitas. §. ſicuti. ff. de offi. preſi. no. ℣Pa. in.d.c.i.

7 ¶ Que requirunť ad validitatez inſtroz. ℟. qz 1111
que no. ℣Pa. in.d.c.i. debet imponere. ℣Primo inuocationē noīs dñi. Secdo annū dñi. Tertio nomē imperatoris i terris ſibi ſubiectis vl regis vel pape. Quarto nomē ꝓſulis. ſed iſtud nō ſeruať. Quinto locū ꝛctus. Sexto menſem & diem. Septimo inditionē. Octauo ſeriem facti. Nono teſtes. Decimo ſignū ꝓſuetū notarij. Undecimo qz confecta corā partibus legant. Duodecimo qz ſit conſtitutus notarius ab eo qui hz ptātē. Terciodecimo qz appareat qz notarius fuerit rogatus. Quartodecimo qz talis notarius ſit habilis: qz ſi eſſet ercōicatus notorie: vel priuatus ptāte & huiuſmodi: non valeret. ō quibus oibus vide per eundē ℣Pa. in.d.c.i. ſi placet.

Aciturnitas aliqñ eſt actꝰ virtutis qñ cōgruo tpe teneť. Aliqñ Xo eſt nomē vitii. Vñ Bre. Si inordinatū ſilentiuz culpa nō eſſet. ꝓpheta non diriſſet. ve mihi qz tacui. & eſt in genere delicti. & eſt aliqñ mortale pctñ qñ. ſ. non loquiť cum teneť loco & tpe: puta tpe pfeſſionis: correctionis: inſtructionis: & hmōi neceſſario fiende. vt in glo. xxv. di. §. alꝰ. Aliqñ veniale: vt qñ hō nō loquiť cū deberet tñ ſed ñ de neceſſitate. Aliqñ nullū qñ expectaſ locus & tp̄s congruū. Et ſm hoc intelligiť illud ij. thi. vlti. Inſta: importune oportune. Vbi gl. oportune q̄ſtum ad eos quibus placet. Importune q̄ſtū ad eos quibus diſplicet: dūmodo in futuro ꝓdeſſe poſſit. Sed qñ oīno nō poterit ꝓdeſſe: ſed ſunt incorrigibiles ſic ceſſandū eſt ſm illud. nolite ſanctū dare canibus. ℣Mat. vij. niſi ſit plan⁹ q ꝓpter alios ne corrūpant teneť talē tradere ſathanc. de quo vide. ſ. correctio. i. §. iiij.

Aliam vel exactionē: collectam ſeu queſtā: vtrū poſſint domini ſuis ſubditis imponere. ℟. vt ex Ri. in.ij. di. xliij. q.iij. ar. i. colligo. qz ꝓnceps ſolus pōt de nouo imponere ꝓ boni cōis ꝓmotione aut defenſione cōpenſata ſubditorū qualitate & quantitate. & qñ eius facultates nō ſufficiūt ad hoc. ff. de publi. & vec. l. vectigalia. Similiter rex qui nō recognoſcit ſuperiorē: vl alij qui preſcripſerūt iura imperij. ℳ az nullꝰ niſi princeps ſolus: aut qui preſcripſerit iura imperij pōt ſup talijs & exactionibus leges cōdere vel priuilegia concedere. vt pz in.l. vnica. C. de vaca. mu. & l. ſemp. §. fi. ff. de iur. ꝛmunitatis. vñ alij iz ſibi vſurpent errant. vt patet in eo qō legitur. & no. in.c. per venerabilē. qui fi. ſint legi. & c. ſanc. de priuile. no. Bar. in.l. infamē. in fi. ff. de publi. iudi. & in.l. hoſtes. ff. de capti. & in.l. ſi publicanus. §. in oībus vectigalibꝰ ff. de publi. Si Xo talie non ſunt ad vtilitatez boni cōis non pōt eas imponere: & ſi imponit ſubditi nō tenenť ei obedire. Alij aūt dñi a prefatis nō poſſūt de nouo talias imponere ſuis ſubditis niſi per legem vel ſenatuſconſultum vel conſtitutionez principis eis concedať. d.l. vnica. vel p conceſſionē a principe ex cā & ſpecialiter impetratū. l. vnica. C. de ſupindicto. li. & no. Archi. in.c. ſi quis romipetas. xxiiij. q.iij. & qō legiť & no. in.c. innouamus. de cenſi. vel p conſuetudinem diutinam non per violentiaz ſed ſponte approbatam ab oībus cōiter. C. de canone lar. titulo. & l. precepit. & C. de auro coronario. l. vnica. i fi. li. x. & qz ſit talis conſuetudo de cuius initio nō extet memoria. vt in.c. ſup quibuſdam. de ver. ſigni. & vide qō no. Bar. in d. §. in oībus vectigalibus. aliter ſi exigunt tenenť ad reſtitutionē illis a quibus ertoſerūt: ſi ſciunt: vel eoz heredibus: aut ſi neſciūt pauperibus vel ad bonū cōe ſm Tho. in epiſtola ad quandam duciſſam.

¶ Sed qñ dicuntur ad vtilitatem boni cōis ta i
lie. ℟. ſm Ri. vbi. ſ. qz aliquando directe: puta quando imponuntur p defenſione fidei vel regni vel p refectione pontium viarum & huiuſmodi. Aliquando indirecte: vtputa quādo eiꝰ frater vel filius eſt captiuus: vel aliqua terra ē ſibi capta. & rex imponit talias vt recuperet: qz ſic redundat in bonū ſubditorum: qz redditur rex magis potens: vel maritat filiam & huiuſmodi. Addit tamen Ricar. vbi. ſ. qz negocio expedito: ſi facultates regis ſuperabundant & aliqua cōmunitas nimis grauatur qz debet ei ſubuenire. ſicut facit caput membris. Dicit etiam idem Ricar. in quolibet. iij. q. xxviij. qz iz non debeat ſubditos taliare qñ facultates ſue

sufficiūt:tñ nō est dicendū facultates sufficere
qñ nō potest se defendere vel cōe bonū ꝓmo
uere:nisi ita depauꝑet se:q nihil sibi remaneat
in thesauro quo se iuuare possz.si iterū.j.breue
tps ab aduersarijs inuaderet marie si multos
habet insidiatores. Tali eni regi necessarius est
thesaurus:q aduersarij hoc sciētes magis cū
timent:t magis pacifice viuit t possidet regnū
lz melius esset thesauriçare amorē boim subdi
tox qꝫ argentū vel aurum.

2 ¶ Vtrū dñi q auferūt a subditis vsuariū quē
būt in aliq̄ nemore t hmōi teneant restituere.
R.fm Rod.q tenent ad restitutionē:nisi sint
tales subditi qfi serui:ita q nihil būt ꝓpriū:lz
ipsū vsuariū būt quasi ꝓ peculio:ita q dñs ad
libitū possit reuocare. Simili alij q vsurpant
ipsum tenent eis nō dñis.

3 ¶ Quid de ꝓlatis q ꝓ eo q aliqd ipenderūt le/
gato vel alijs maioꝝib⁹ exigūt plus qꝫ expende
rūt a subditis.R.q tenent extorta restituere:t
tantūdē de suo paupib⁹ erogare:t si supior cui
q̄rela de hoc fit fuerit negligens canonice sub/
iaccat vltioni.c.q: pleriq;.de imu.ec.

4 ¶ Quid de deputatis ad talias diuidendas qui
vnū magis grauant t alterū magis alleuiant.
R.tenent ad restitutionē aggrauato inquantū
plus aggrauauerūt. vide.ē.restitutio.i. in ver.
ledens.§.iiij.

5 ¶ Vtrū occultantes bona sua ne talientur fm
suas facultates tenent.R. q si talia est iusta
tenent illis qui ꝓpter hoc fuerunt magis gra/
uati. Si Ño nullus fuit ꝓpter hoc magis gra
uatus sed dñs mn⁹ habuit sic tenent ipsi dño
nisi forte aliqñ fuissent iniuste ab eo grauati.
q: possent cōpensare. Si Ño talia est iniusta ñ
tenent.q: possunt occultare licite. Idem dic qñ
talia ē indeterminata:puta deputantur aliqui
vt crigant quantū possunt fm facultates sub/
dito: nō tenent se ꝓpalare: nec filiter tenent
restituere exactores qui aliquos alleuant: lz
peccent moꝛaliter.ar.c. primū.xxij.q.i. q: ex ꝟ
nullus grauat nisi esz necesse sepius reiterare
q: tunc tenerent ad restitutionē aggrauatoꝝ
exactores qui ꝫ ꝓsciam aliquos alleuiauerunt.
concoꝛ.2ꝺonal.ti.resti.

6 ¶ Vtrū possit alicui concedi imunitas taliaruꝫ
R. ꝺa.in.c. peruenit.de imu.ec.q: a principe t
cr ꝓprio motu sic.sed ad preces nō: nisi ponat
in priuilegio clausula nō obstante.l.fi.C.si ꝓtra
ius vel pu.vti.q: cū sit contra publicam vtili/
tatem oporteat fiat mentio de ea.vt no.Bar.in
l. vacuatis.C. de decurio.t in.d.l.fi.t facit.c. ex
parte.de capel.mona. Ab inferioꝛibus ät alijs
pōt concedi.sed cōitas non debet grauari sed
minuer:puta si debätur centū: t vnus criminꝰ
qui debat decē nō prestabit cōitas.nisi.rc.aliū
in preiudiciū cōitatis concedere non pōt. Si
militer prefati inferiores t cōitates possūt cō/
cedere nō suis subditis immunitatē hanc: lz nō
habeant iura imperij.vt veniant ad habitan/
dū in coꝛ terris.sicut sit quotidie medicis:do/
ctoꝛibus:t hmōi. sed non iam subditis:nisi in
preiudiciū solū concedentis.

¶ Quid ergo de militibus:cōitatibus:dñis:t 7
hmōi.qui quotidie talias iponūt ad libitū suū:
nūc plus:nūc minus exigentes.R. fm Ño. q
furces sūt t latrones. nec bz locū ꝓsuetudo ibi
cum violentia ē introducta.

¶ Quid de imponētib⁹ talias sup rebus eccle 8
t ꝓsonarū ecclesiasticarū.R.q tenent restituē
nisi in casibus ꝓcessis.de quibus.ē. imunitas.
§.xxxvi.cū.septem.§.se.

¶ Vtrū p statutū posset fieri vt licite aliqō cer 9
tū daret dño.R.q sic.fm Ño.si fiat de ꝓsensu
ipsoꝝ subditoꝝ:multo magis excusant dñs si
a principio de tali talia conuenerunt libere nō
ex violentia.

¶ Vtrū excusent dñi qui talez ꝓsuetudinē in/ 10
uenerūt.q capiūt a subditis ō mobilib⁹ bonis
ipsoꝝ quantū volūt:t qñ volunt.R.Rodo.q
si certū ē q ab initio fit tale onus ipositū sine
fraude t malicia: sic possunt tolerari. Si Ño
nō ē certū aut credat verisimiliter q nō sit ab
initio legitime impositū sic tenent restituere.
In dubio tñ er quo ab eccl'ia tolerant nō esset
eis absolutio deneganda simpliciter: sed cum
dubitatione prestanda.

Antum est dictio taratiua so/
lū respectu coꝝ quib⁹
annectit t excludens t tacite negans
respectu alioꝝ. verbi gr'a ius eligendi spectat
ad canonicos tm̄. li tm̄ respectu canonicoꝝm
ponit.respectu alioꝝ negat. vt ter.in.c.cū eccle
sia.de cā pos.t ꝓpric.

Emperantia vide So/
brietas.

Emere facit q scienti actū sibi a
iure ꝓhibitū sub colore
fraudulēto.facit.c.ꝓ venerabilē. i Ño bo
videbat q fi.sint leg.t p ꝺau.i cle.i.ō sepul.t
ar.optimū.i.c.auaricie.de elec.li.vi.Jlo. Be
ibidē.qō no.bñ ꝓ dispositionibus penalibus.

Emeritas est audacia in ma
lū.l.iubem⁹.C.de
fa,fan.ec.No.Lar.de fū.tri.cle.i.

Empus anni qñ regrat cōple
tū vel sufficiat ince/
ptū.R. ꝺa.in.c.ad nr'am.de regula.q
in dubio iuris tenendū est q in dignitatib⁹ fa
uoꝛ ꝓsideraf. Et iō annus inceptus habet ꝓ
cōpleto.t ita tz gl.in.d.c.sed fallit in ep'atu:vbi
est spūale q sit cōplet⁹. In regule obseruatōe
vbi est grauitas t labor:t sic odiū.iō cōpletus
erigit.ar.c.q: in insulis.de regula.t sic intelligi
tur.rr.q.i.si in qlibet.t i.c.significatū.de regu/
la. Regularit' Ño dz esse cōpletus.nisi alind iu
re caueat.vt no.Arch.in.c.si annū quartūdeci
mū.de iudi.li.vi.de quo vide.ē.eras p totum.
Hora ē.xxiij.ps dici. Punct⁹ ē quarta pars
horę. Momentū ē decima ps puncti fm Jo.
an.i.c.i.de cā pos.t sic.xl.momēt⁹ hora ꝓstat.

Ergiuersator est q i totū
a lite rece/
dit.ij.q.iij.§.notandū.ij. vide.ē.accusa/
tus.§.viij. Dō nō pōt ergiuersatiōe celare dr
notoriū in.c.tua.de cohā.cle.t mu.

Entare ꝓprie est experimentū
sumere de eo qui ten/
tatur fm Tho.fa sc.q.rcv.

i ¶ Quō tentat quis deū.R.duobus modis.s.
verbis t factis. Verbis qñ deo in oꝛone collo
quif:t petit ea intentiōe vt exploꝛet dei sciam
aut ptātē seu voluntatē t inde experimentum
sumat. Factis Ño tentat deū qñ p ea que facit
intendit experimentū sumere diuine ptātis:sa
piētie:vel pietatis:sed qñ interꝛptatiue deū ten
tat q t si nō intendat experimentū sumere de
deo aliqd tñ peccat vel facit ad nihil aliud nisi
ad ꝓbādū deū. Dō verū est qñ sine necessitate
vel vtilitate ꝟ facit.q: in necessitate vel p vtili
tate qñ qs se cōmittit deo in suis oꝛonib⁹ aut
factis nō ē tentare deū sicut.ij.parali.xx. Cum
ignoꝛamus qd agere debeam⁹ ad te sunt oculi
nri. Et iō dicit gl. Mat.iiij. Deū tentat q bñs
qd faciat sine rōne cōmittit se periculo experi
endi vtrū liberari possit a deo.

2 ¶ Vtꝛ tētare deū sit ꝑcm̄.R.q. sic.q: ꝑsuppo
nit ignoꝛātiā t dubiū de diuina pfectōe. Nul
lus eni presumit tentare eū de cuius excellētia
est certus.t cuz tentare isto mō ꝓtineat ad dei
in reuerentiā opponit directe religioni. Et sic
est graue ꝑcm̄.minus tñ qꝫ superstitio.q: ten
tans ꝓtestaf tm̄ dubitatione verbo vel facto:
sed supstitiosus ꝓtestaf erroꝛē facto. vt pz.ē.
supstitio.§.i. Si Ño experimentū qs sumat de
ptinentibus ad dei pfectionē solū:vt alijs de/
monstret.hoc nō ē tentare deū:si subest neces/
sitas iusta vel pia vtilitas: t alia que ad ꝟ pcur/
rere debent sicut apli petierūt in noie xpi facē
signa Act.iiij.vt infidelibus innotesceret vir/
tus xpi. Itē no.q duplicit' quis petit signū a
deo. Primo exploꝛando dei ptātem: aut dicti
eius veritatē.t hoc ē tentare deū. Secō vt in/
struaf qd sit circa aliqō factū placitū deo.t hoc
nō ptinet ad dei tentationē. qñ tale quid per
sacram scripturam non est reuelatum:aut per
sanctos seu p eccle̅siā.

Estamentum est volun/
tat' nr̄e in
sta sn̄ia de eo qō qs vult post mortē fie
ri cū heredis institutōne.vt habeā in.l.i.iuncta
glo.ff.de testa.vñ bñ dicit iusta sn̄ia.q: si est in/
iusta:puta vult exheredare filiū sine cā non est
seruanda.xiij.q.ij.si qs. Aut si precipiat corp⁹
suū iactari in mare.ff.de cōdi.instī.l.quidā suo
testamēto.vel ꝫ bonos moꝛes: aut pietatē:aut
verecūdiā.l.conditiones.ff.de condi.instī.t.l.fi
lius.ibidē. Item oportet q instituat heres q:
sine eius institutione nō erit testm̄, vt insti.de
lega.§.ante heredis. Et sic differt a codicillo.q:
p codicillū nō pōt dari hereditas vel admini.
insti.pe codicil.§.codicill'.

¶ Quis pōt facere testm̄.R.q: quicūq: nō ꝓhi i
beā. Et g ꝓhibent.R.q.xix.genera personaꝝ.
Primo furiosus seu mente captus qui nō bz
lucida interualla.c.fi.de testa.l.furiosuz.C. qui
testa.fa.nō po. Secūs surdus t mutus a nati/
uitate:secus a casu.t scit scribere.l.discret'.C.q
testa.fa.nō po. Tertio nō valēs articulate log:
ita vt nō possit exprimere nomen heredis nec
scribere.l.iubemus.C.co.ti. Quarto impubes
instī.quibus nō ē p.fa.testa.§.preterea. Quito
filiusfamilias:nisi de castrensi peculio vl quasi
vt in.c.licet.de sepul.li.vi.t.l.pe.C.qui te.fa.nō
po.qō limita vt.ē.religio.§.lvi. Sexto ꝓdig⁹
cui est interdicta a iudice bonoꝝ administratō
l.is.cui.ff.eo.ti. Sed testm̄ añ factū valebit. vt
ibi. Septimo dānatus ad mortē naturalē vel
ciuilē vt sunt deportati ét si fugiunt de manu
iudicū. vt.ff.eo.ti.l.eius.t qō ibi no.t.l.q vltio
supplicio.t ibi Bar.ff.de penis. Secus si esset
dānatus ad penā infernoꝛē. Oranio manifest⁹
vsurari⁹ nisi prestet prius cautionē fm formā
c.qꝫē.de vsur.li.vi. Mono excōicat⁹ fm aliāꝝ

opinionē quā sequit glo.in.c.decernimus. de sen.ex.li.vi. Sed ꝛrium cōiter tenet. Decimo seruus.xiij.q.ij.illud.t.l.fili⁹.t.ff.eo.ti. Undecimo qlibet religiosus q ꝓfitet tria vota substantialia. vt in.c.ij.de testa.xij.q.ij.nō dicatis. Secus de aliis: vt sunt heremite t bmōi.xxix. q.viti. ℔contra paulus. Duodecimo hereticꝰ q: dīa bona sua sunt confiscata ipso iure.c.cuz fm leges.de here.li.vi. Tertiodecimo dubius de statu suo.l.an sit in eo statu in q̄ testari possit vel nc.l.de statu.ff.eo.ti. Exemplū captus a latronibus dubitat an sit seruus vel liber. vt i l.i.in.prin.ff.de.le.iij. Quartodecimo obsides intellige de illis rp̄ianis apud infideles datis: aut de illis q erant captiui populi romani:non aūt de obsidibus qui dant ab vna ciuitate ad aliam, vt legit t no.in.l.obsides.ff.eo.ti. Quintodecimo dānatus ob carmē famosū seu libellum in iniuriam alterius:q: ēt infamis efficit vt in.l.is cui.℔.si quis ob carmē.ff.eo.ti.Bar. tamē ibidē t cōiter tenet q: ex alia cā infames nō ꝓhibent testari. Sextodecimo reus crimis lese maiestatis.l.quisqs.C.ad.l.iul.ma.vi.q.i.℔ verū. Decimoseptimo qui est apud hostes captiu⁹.l.cius.ff.eo.ti. Intellige istud de hostib⁹ romani imperij. Decimooctauo vtroq carēs lumine. Nodie tñ testat dūmō seruet qđ no.i l.hac consultissima.C.qui te.fa.pos.que sūt ista ꝓximo q testes sint vocati ad hoc vna cū tabellione. Scdo q noīa heredū exprimant ita t taliter q rōne nois non possit oriri dubitatio. Tertio q palam exprimat voluntatē suā tam circa heredes q̄z circa legata coram testibus t tabellione. Quarto q testes subscribant t etiā tabellio vno t eodē tpe t loco. Sexto q vbi ñ potest haberi tabellio habeat loco tabellionis Octau⁹ testis litterarū peritus q se subscribat fallit hoc fm Bal.ibidem nisi testet inter libe ros:q: tunc sufficiunt duo testes. Hoc idē seruandū est in codicillis eccoꝝ. vt in.d.l.hac consultissima. Decimonono qui cardinales insecutus est hostiliter: vel peussit:aut ceperit: vel socius fuerit:aut fieri mandauerit:aut cōsiliuz vel auxiliū dederit: vel fauorē vel ratū habuit nec ēt talis ex testō alioꝝ aliqd capere pōt: nec ex successione.c.felicis.de penis.li.ir.

2 ¶ Utrū prefati q testm̄ nō ꝑūt facere possint disponere in pias cās.℟.q nō primi nec quarti simpl'r:nec quinti nisi de peculio castrēsi vel quasi fm Bal.in.l.i.C.de sa.san.ec.t no.in.d.c. licet.nec tertii:nec septimi:nec octaui simpl'r ꝛ Bar.t idē dicit de quolibet decedente in mortali. Sed ℔pa.in rubrica de testa. in hoc vltio tz ꝛriū t bñ:q: ecclia recipit oblationes publicoꝝ pctōꝝ:nisi vbi spāliter ꝓhibet. vt pz i gl. in.c.oblationes.xc.di. Ergo fortius clemosynas nec.x.nec.xi.nec.xij.nec.xvi.nec.xvij. Alij aūt sic ēt si loqui nō ꝑūt dū signis ānuāt. Unde ponit Bal.in.l.i.C.de sa.san.cc.exemplū de q̄dā aduocato qui nō valens loqui interrogat⁹ si volebat q tot darent ꝓ aia sua pauperibus aperiret librum in signum ipse apperuit. t q valet affirmat.

¶ Testamentoꝝ quot sunt spēs.℟.due. Una 3
dr̄ testm̄ nūcupatiuū t sine scriptis.t est illud in q̄ testatoris t heredis t legatarioꝝ noīa t oia q̄ in eo continent coīa testibus nuncupant i.manifestant.t dr̄ sine scriptis.i.subscriptiōe testiū t aliis solēnitatibus que requirunt in testamēto in scriptis facto.de quo in.l.hac ꝓsultissima.C.de testis. Et ēt q: sine oi scriptura inde facta pōt qs testari nuncupative: dūmō coram testibus t ꝯditione legitimis nūcupet heredē t suā explicet voluntatē.insti.de testa.℔. fi. Idco si qs nō hz notariū: aduocet legitimū numerū testiū:t explicet nomen heredis t alis institutiōes t legata t roget eos vt sint testes t valebit. Aliud dr̄ testm̄ i scriptis.t istud pōt facere qs q̄n nō vult q: testes vel aliquis sciat suam dispositionē. Uñ requirit multa de substantia. vt in.l iubemus.C.de testa.t.d.l.hac cōsultissima.t nisi quis sit bene docțus faciliter errabit in ipso condendo. Ideo habeat aliquē doctorē ꝓ consilio qui vult eū facere. De quo q: nō est in vsu omitto vt dixi. Aduerte etiam q: quis pōt relinquere.sic dicendo coīā notario t testibus. Volo q heres meus faciat in oibus t p oia,put ꝓtinet in quadā mea cedula scripta manu mea que est apud talē religiosū. t valebit fm Alex.de imo.in.l.stipulationū.℔. illud.ff.de ver.obli.t Bar.in.l.si ita scripsero. ff.de condi.t demon.t ℔pau.de castro.in.d.℔. illud.t Bal.in.l.captatorias.in.q.v.C.ō testa. mili. Jo.de imola.in.l.illa institutio.ff.de here. insti.t in.c.cū tibi.de testa. Nō q̄ hz in testamēto nuncupatiuo debeant palam nuncupari q̄ fiunt:vt a testibus erudiant.l.heredes palaz in principio.ff.de testa.t in.l.iubemus.C.eo.q: paria sunt implicite t explicite exprimere.d.℔ illud.t.d.l.si ita scripsero. Ideo valet. Sed videat qui sic vult q: taliter ꝛa sua cognoscat vt non sit dubiū de ea.q: aliter esset periculosum

Sed nō valet institutō heredis si diceret: Instituo heredē illū cuius nomen est in quadam mea cedula apud talē: fm Bar.in.l. si ita scripsero.predicta.

4 ¶ Quot testes requirunt in testō.℟.q. vij. legitimi.t q: sint rogati. vñ si testm̄ sine scriptis habeat minus q̄z.vij. vel si sunt.vij.non tñ rogati non valet.l.heredes palā.℔.pe.ff.de testa. Fallit hoc in testō cecī: vbi sunt necessarij.viij. In testō rustici in rure facti vbi plures nō ꝑūt inueniri sufficiūt.v. In testō facto iter liberos similiter sufficiūt duo fm Bal.in.l.hac consultissima.C.qui te.fa.po. In testō facto in pūtia Imperatoris p̄cib⁹ sibi porrectis vt audiat sufficit vnus. An aūt notarius cōputet ꝓ vno dicendū q: sic,sed cautiꝰ est q: pur sint.vij. sine eo. Insti. de testa.℔.fi.de ꝓba.qñ t in.d.l. hac ꝓsultissima.t.l.olim C.de testa. In testō militū in exercitu sufficiūt duo testes. t in bello ,put volūt.l.milites.C.de mili.testō.

5 ¶ Sed mundi in foro aie valeat testm̄ factū coram duobus testibus solū.℟. ℔pa.in.c.cū esset de testa.t q: sic in dispositis ad pias causas.t in ℍ cōiter concor.doc. In alijs ad nō pias cās ℔pa.tz q: vltra duos testes requirit p̄sentia sacerdotis parrochialis: vel loco eius duo alij testes:aliter nō valeat. Quidā tenent indistincte:q: valeat coīā duobus. Sed ego dico q: si nō subest suspitio fraudis valeat q: cessat rō legis. si Xo sit suspitio fraudis,dico requiri solēnitatē iuris ciuilis.t ad.c.cū esset.t.c.relatū el.i.eo.ti.dico q: habent locū in terris ecclesie. vt pz ex coꝝ subscriptione.

6 ¶ Sed qui nō ꝑūt esse testes in testis.℟.q oēs qui ꝓ testib⁹ reprobant a iure. vt j. testis. Itez in testō spāliter nō pōt esse mulier.ff.de testa. l.qui testō.℔.mulier. Itē hermofroditus in q̄ prevalent muliebria.l.querit.ff.de sta.bo. Itez ille cui hoc est interdictū p statutū vel a iudice Itē seruus. Itē oīs qui hz in ptāte heredē: sic pater:auus:t silēs, ꝓbant hec insti.de te.℔.testes.t.℔.seqnti. Itē qui nō est testamēti capax sicut spurius testatoris:hereticus:dānatus ad metallū:t silēs. Itē quos leges improbos t intestabiles iubent esse. vt sūt de crie famoso dānati t muliebria passi.ff. de testi.l.ob carmen. Itē legatarius nō pōt esse nisi quo ad qōnem vertentē inter heredem t extraneū. insti.de testa.℔.legatarius.sed quo ad factū suū inter se t heredē non pōt.

7 ¶ Ex qbus cāusis testm̄ dr̄ nullū.℟.q loquēdo de testō nuncupatiuo t sine scriptis ex q̄ttuoꝝ. ℔primo si testator nō erat habilis ad testm̄. Secūdo si instituit heredē ñ capacē: vel nullū instituit heredē. Tertio si ꝑterijt iā natū quē instituere vl erheredare debuit. Quarto si nō sit legitimus numerus testium legitimoꝝ t rogatoꝝ.

¶ Qñ testm̄ tenet:sed tñ irritat t rumpit.℟.q 8
er.vij.causis. ℔primo qñ testō: si ꝑuidit de posthumo:qui post testm̄ ē natus:si tñ idē posthumus moꝛeret ante mortē testatoris testm̄ non rūpit quo ad effectū.idem dic de quasi posthumo:vt est arrogatus. vt ille qui tpe testamēti nō erat suus:sed tpe mort' sic. Itē qñ cāz erbe redationis improbat heres suus:t p sniam re scindit. Itē si testator patiat capit' diminutōz nisi iterū fiat ciuis romanus vel sui iuris. Itē p scōm testm̄ revocatorij primi. Itē si heres ñ adiuit hereditatē: vel aī aditā decessit:vel cōditio sub qua institutus fuit defecit:t silia. de quibus insti.quibus modis testa.infir.p totū.

¶ Utꝛ legata facta in testō nullo vel irritādo 9
debeant.℟.q si testm̄ est nullū ex ꝓteritione iā nati.vel rūpit ex ꝓteritione posthumoꝝ: vel q̄si posthumoꝝ.vel,rescindit p sniam ,ppo sita querela de inofficioso:vel ꝺ tabulas.sic legata debent:hz institutio nō teneat.C.de liber' ꝓterit'.aut.ex cā. Sil'r dic si testm̄ rūpit ex falsa cā:vt puta.A.instituit.B.t substituit eidē B.℄.mo:it.B.testator.A.facit aliud testm̄ dicens:q: heredes hr̄e voluit:t hr̄e nō potuit tu. D.esto heres.hz.M.℄.rūpat q̄ttū ad institutōz tñ legata debent. Si Xo testm̄ sit nullus:puta q: instituit heredē nō capacē vel nullū. q: non fuerunt testes debuti.tūc an debeant legata est differentia inter doc.t dic vt.℔.heres.℔.v.

¶ Quid si testm̄ fit cū clausula in fine.q: si nō 10
valet iure testamēti:valeat iure codicilloꝝ saltē vel iure cuiuscūq: alteri⁹ vltie volūtatis valere voluit t tenē.℟. q: si testm̄ patiat defectū vel iuris repugnātiā in his q̄ sūt de substātia eius.nihil facit hec clausula: nisi testet inē libe ros fm cōem opi. Si Xo patiat defectū solēnitatis debite ꝓmisse:sic valebit iure codicillorū.C.de codicillis.l.fi.dūmō solēnitas sufficiēt codicillo sit appositā.l.v.testes tz ñ rogati.t sic legata in eo relicta debent. insti. de codicil. in prin. Et institutio que in eo erat scripta tz directa videat.tñ in casu fideicōmissi cōuertit.l. scevola.ff.ad treb.t ideo ab intestato venientes accipient hereditatē.t quasi rogati videantur

restituere teneat instituto p fideicōmissū. ar. C de fideicōmissis. l. eam quā frater tuus.

n ¶ Utrū vitimū testū semp valeat. ℟. fm glo. in. c. licet. de consti. li. vi. q; sic, allegat capitulū vltima voluntas. xiij. q. ij. ff. de le. i. l. si mihi. et si de primo nō faciat mentionē. Fallit in duobus casibus. primus i testō facta inter liberos C. de testa. aut. hoc inter liberos. Secūs cū ipe testō: sibi legē indixit. vz si fecero aliud testū nō valeat: nisi de alio fecero mentionē. tunc oz faciat mentionē. aliter nō valeret vltimū. ff. de le. iij. l. si quis. Itē si scōm testū fit sub ꝯditōe q̄ē de preterito vel p̄nti: puta instituo heredē titiū: si sempronius ē vel fuit consul. tūc si cōditio fuit vel est vera rumpit primū. Si Vo nō est vera nō rūpit. Si Vo testū fit sub ꝯditōe futura: tūc si ꝯditio ē possibilis ēt si nō adueniat rūpit primū testū. Si' si ꝯditio sit impossibilis habet ꝑ nō adiecta: et rūpit primū testū. vt hēs in. l. cū in scēdo testō. ff. de iniusto ru. te.

12 ¶ Que pena nō implentis volūtatē defuncti. ℟. q; aut ē heres extraneus. et sic ꝑdit totā heredi tatē dc voto. c. licet. xi. q. i. filmefter. de testa. c. si heredes. Si Vo heres ē filius: tūc si hereditas est diuisibilis amittet solū reseruata sibi legitima. C. de fideicōmiss. aut. hoc amplius. Si aūt ē indiuisibilis: puta q; ducatus: regnū et hmōi. sic totā ꝑdet. d. c. licet. in fi. et ℔ intelligo in dispositis in testō q̄ ipso iure būt auctoritatē vt sunt legata et substitutiones et hmōi. In aliis aūt necessario heres seruare nō teneat. vt si precipiat filijs q; stent simul vsq; ad tale tps: vel q; nubat tali: vel nō nubat tali et hmōi. Sed si testō: vult i hmōi hēdē obligar efficacit addiciat penā hēdē dānādo in legato ꝓtando cā pene: puta petre heres me⁹ dato. C. titio: si tale qd nō feceris tē. q; sic tenebit tale legatū. nūmo q̄ō precipit nō fit iposibile: vel turpe: vl' ꝓ leges. Insti. de lega. §. pene quoq;.

13 ¶ Cuius expēsis seruus fugitiu⁹ legatus sit q̄rendus. ℟. ¶Da. in. c. indicante. de testa. glo. in l. cū seru⁹. ff. de le. i. distinguit q̄tuor tpa. ¶Primū testi. et si tūc erat in fuga. sic expensis heredis intellige si longe absens erat: sic et de alia re legata dicimus. vt in. l. cū res. ff. de le. i. secus si ꝑpe. Scōm tps post testū et aī mortē testatoris. et si tūc fugit expēsis legatarij. Tertiū post mortē testatoris et aī aditaz hereditatem. et si tūc fugit culpa heredis. sic tenet ad estimatioz heres: si sine culpa nō tenet: nisi puenerat ad ei⁹ manus. Et idē dic in. iiij. tpe. l. post aditā hēditatē. ℟. nō q; sic heres liberat interitu rei reli cite. intellige qñ res debet in specie nō in genē vel in quantitate. l. q; te mihi. ff. si cer. pe. sic et i casu videt testator sic voluisse.

¶ De detractione falcidie trebelianice et legiti me. vide. §. legitima. et sic diuide hereditatē in xij. vncias. et q̄ oz hāc legitimā accipiet q̄tuor vncias primo. Si postea oz restituere alteri hereditatē detrahet quartā partē. s. duas vncias et sic medietatē restituet: vel quartā falcidiā. et quō cessat. vide. §. Legitima. 14

¶ Utrū institut⁹ heres in certa re possit detrahere trebelianicā. ℟. q; nō. sed solū heres vniuersalis: ita consuluit Bal. per. l. primaz. ff. ad le. fal. et recitat ¶Da. i. c. raynutⁱ⁹. ō testa. et intelligit heredē vniuersalē nō solū qui instituit in solidū: sed ēt ille q; instituit in certa quota hereditatis. sicut videmus de falcidia que detrahi pōt p heredē ꝓstitutū in dimidia portione hereditatis. vt ꝑbat in. c. raynald⁹. extra codē. 15

¶ De executoribus testōr. vide executor. 16

¶ In q̄ differt testū a codicillo. ℟. q; in. viij. ¶Primo q; in codicillis nō pōt fieri recta institutio: sed tm fideicōmissoria. secus in testō. Secundo q; p codicillū nō admittit hereditas he redi instituto p testū nisi in vno casu. qñ in codicillo dicit heredē institutū nō mereri volūtatem suā. q; tūc tanq̄ indigno auferet hereditas siue sit solus heres: siue sit vn⁹ de plurib⁹. Idē dico de oibus: si sic dicat oēs nō mereri. l. diui seuerus. et Antonius. ff. de adi. lega. In religiosis fideicōmissis vel legatis in testō bene potest per codicillos adimere. insti. de adop. lega. per totum. Tertio q; erheredatio non potest fieri per codicillos. insti. de codicill. §. codicill. Quarto heredi pure constituto in testō non pōt ꝑditio adiici in codicillo que obsit sibi institute de codillis. §. et directo. Quinto q; heredi instituto in testamento non potest fieri substitutio directa in codicillo: sz facta trabit ad fideicōmissoriā. q; videt testator rogare institutum vt hereditatem restituat illi quē in codicillo substituit et. l. seccuola. ff. ad treb. Sexto q; in codicillo sufficiunt. v. testes etiam nō rogati. C. de codi. l. vlti. Fallit hoc in codicillo facto de quo. §. §. i. sed in testō. vij. rogati. et in codicillo testis pōt esse mulier. sed nō in testō. l. q testō. §. mulier in testō. ff. de te. Septio q; pōt qs decedē plurib⁹ codicillis relict⁹ validis: nisi sibi ꝑdicāt. ff. de iure codi. l. diui seuer⁹. sed nō

pluribus testis. Octauo q; si quis dū esset filiusfamilias fideicōmissū i codicillis reliquerit et postea paterfamilias decesserit eadē voluntate durante valebunt codicilli. Hoc aūt esse si poterit in testō. ff. de. le. iij. l. i. §. si filiusfa. Ex q; bus ꝑz q; codicillus est quedā sine institutione dispositio vltime volūtatis. q; sic testū: ita codicillus morte ꝓfirmat. C. de cadu. tol. l. vnica.

18 ¶ Utrū heredis institutio possit cōmitti in alteri⁹ voluntate exp̄sse. ℟. q; nō. imo oz q; oze ꝓprio nomen heredis exprimat: vel p ꝓpriaz scripturā. l. hac cōsultissima. et. l. iubem⁹. C. eo. imo tenuit Jo. an. in addi. ad spe. co. ti. p⁹ alber tū papiensē. Nō si quis ad interrogationē alterius: puta dicentis. vis talē instituere heredē. ℟. sic nō valere testū. q̄uis glo. in. d. l. iubem⁹ teneat ꝑium. teneat tū in. c. cū tibi. eo. ti. q; de equitate canonica valeret. Limitant hoc distinguendo. Bar. Inno. et Jo. in. c. cū tibi. eo. ti. q; aut cōmittit in voluntate heredis. s. an voluerit esse heres: vel ne. et sic valet. l. verba hec. ff. ō condi. insti. Aut cōmittitur in volūtate alteri⁹ ab herede exp̄esse: vtputa instituo heredē quē titius voluerit. et sic nō valet. ff. de here. insti. l. si quis sempronū. s. l. captatorias. Si tū quis ita diceret. cōmitto oia bona mea arbitrio titij vel dispositioni titij valet. et titius teneat distribuere ad pias causas. In quibus habemus regulā iuris humani gentiū et diuini: que est q; pre oibus dispensetur in religionē diuinā. vt peccata clemosynis redimant. et sic dispensando nō pōt velle aliud q̄ voluntas testatoris. Sed si dispensaret in prophanis: cū nullā habeat regulā posset alio mō dispensare q̄ sit voluntas testatoris. et ℔ sequit Bar. in. l. i. C. ō sa. san. ec. et ¶Da. in. d. c. cum tibi. 19

¶ Quid si tacite institutio heredis cōmittatur alterius dispositioni. ℟. q; valet. l. ille institutō nes. ff. de here. insti. et. l. nonū q̄z. ff. de cōditio et demōstra. et eodē mō legatū, tacite pōt cōmitti volūtati alterius. ff. de le. ij. l. i. sed ñ exp̄sse. ff. de le. i. l. captatorie. et dr tacite alterius volūtati cōmittē sic. Instituo te heredē: vel lego hoc tibi si titius capitoliū ascenderit. exp̄esse Vo qñ dicit. Instituo illū heredē quē titius voluerit. vel lego tale qd cui sempronio placuerit. 20

¶ Utrū institutio possit fieri incerte persone vtputa. Instituo heredes meos pauperes xp̄i ℟. glo. in. d. c. cū tibi q; sic. et sm Bar. in. l. captatonas. C. de testa. mili. et si adderet. eligendos p prioē talē et hmōi. et dicit q; dicta. l. loquitur qñ ius institutionis conferē in voluntatē alterius. Sed nō qñ electō persone solū. vt in casu nostro. et idco nō est cōtraria.

¶ Utrū institutio heredis possit fieri sub conditione. ℟. q; sic. dūmō nō instituat ad tps certum: vtputa vsq; ad pascha: vel ad tres annos q; nō valet talis conditio et vitiat nō tñ vitiat vt insti. de here. instituē. §. heres. sed ad incertū pōt: vtputa donec vixerit. vel talem instituo postq̄z absolutus fuerit ab excōicatione. ff. de here. instituē. l. in tps. Fallit i milite qui potest instituere ēt ad tps certū. l. miles ita. ff. de mili. testa. Dic aduerte q; istitut⁹ heres ad diē certū alio herede nō dato semp erit heres. vt in. l. hereditas ex die. ff. de here. insti. Et idem dic qñ instituitur ad diem incertū. q; nemo ꝑ parte potest decedere testatus: et ꝑ parte intestatus. l. ius nostrū. ff. de re. iur. Hoc tenet Jo. de imo. et Bal. et Ange. in. d. l. hereditas. Idco si quis instituerit heres donec vixerit: alio non dato herede erit ppet⁹. Hoc firmat Bal. et Salic. in. l. extrancū. C. de here. insti. et ¶Dau. ō ca. in. l. certi. C. de testa. mili. et ℔ Bar. in. d. l. hereditas teneat q; si testator aperte voluerit vt nō esset heres nisi i vita: vel vsq; ad talē diez q; nō erit ppetuus: tñ cōiter doc. tenent ꝑ cū. vt Dy. in. l. si quis ita heres instituat excepto fundo. ff. de here. insti. Bal. et Ange. in. d. l. hereditas. et est verius q; testator nō pōt ius accrescendi ꝓhibere: nec respectu rei: nec respectu tpis. q; cā testati trahit ad se cām intestati. q; dignior. d. l. hereditas. facit. l. si miles vnū ex fundo. ff. de testa. mili. et ꝑbatur in. d. l. si quis. In legatis tñ bene pōt ꝓhibere ius accrescendi. et ita loquit l. dōis. ff. de vsufru. Secus in hereditatibus. vt in. d. l. si quis. vbi institutus excepto in fundo detracta mentione de fundo habebit totaz hereditatem. Nam testator nō pōt facere q; iura nō valeant in suo testamento. vt in aut. vt cuz de appel. cogno. §. cetez. ¶Posset tñ dici q; i cōscientia opi. Bar. est vera in eo q; erat simpler et hec ignorabat. Secus in eo qui hanc dispositionē iuris sciebat. q; videt voluisse qō ius volebat. Itē dic q; potest institui sub conditione. dūmodo ꝑditio sit possibilis et honesta exceptō filio qui nō pōt institui sub oi ꝑditiōe: sed sub illa que est in ptāte instituentis. vt in. l. suus āz in prin. ff. de here. insti. Nā nō pōt filius grauari in debito bonoꝝ subsidio. C. de inoffi. te. l. qñ in prioribus. 21

¶ Utrū possit fieri institutio heredis in certa

Universidad de Deusto
Biblioteca

parte.ff.q. fic.sed si alius instituit heres i vniuerso erit talis potius legatarius q̄ heres.l.q̄ tiens.C.de here.insti.§.heres.possūt tñ plures instituī equis portionibus.insti.de here. insti. §.si plures instituant ꝛ p capita:ꝛ partim per stirpes.vt in.d.§.si plures.nō hic q̄ institutis pluribus heredibus distributio fideicommissoꝝ in casu in quo accrescit heredibus nō fiet fm distributiōz rerū i q̄s erāt instituti:sed fm partē institutoꝝ equaliter:nisi volūtas defuncti manifeste ꝓdicat.vt.l.q̄tiēs.§. si duo.ff. de hē. instituen.ꝛ.l.nunq̄.ꝛ.l. quotiens.ff. ad trebel.

23 ¶Quot modis fit institutio heredis.ff.duob⁹ modis.s.directe ꝛ obliqe. Directa institutio nō potest fieri nisi in testō.ꝛ é qñ verbis rectis siue obliquis recto iure instituit heres ad quez vult testator hereditatē suam:siue illud in quo instituit puenire ꝛ illud cape nullo mediante. Obliqua vo institutio siue fideicōmissaria hereditas relinq̄ pōt testō ꝛ codicillo. ꝛ fit cū rogat in codicillo heres institutus in testō:vt heres ab intestato veniens vt hereditatem restituat,alteri. Js eni cui restitui hereditas erit heres ꝓ fideicōmissū. Insti. de codicil.§.pe. et de,fideicō.here.§.pe.

24 ¶Quot sūt differentie heredū.ff.q. tres.nam quidā sūt necessarij tñ.sicut si seruus instituat heres a dño suo.ꝛ dr necessarius q: velit nolit tenet hereditatē ēt suspectā adire:si mō cū hereditatē ꝑse quat simul libertatez ex testō dñi ꝛ tpe mortis erat in ptāte dñi. Alij sunt sui ꝛ necessarij.ꝛ isti sunt liberi qui sunt in ptāte testatoris tpe mortis.vt filiusfamilias ꝛ descendentes ex masculis filijs. Descendentes eni a filiabus sunt in ptāte pris eoꝝ vt aui paterni. Sz est differentia q: viuente filio meo me⁹ nepos nō erit mihi suus heres.sed bene mortuo filio meo.q: nihil est mediū quo impediat.ꝛ sic de ceteris. Et dicūt sui q: domestici.ꝛ q: vivo pre q̄dām̄ ertimāt dñi. Necessarij vo q: de iure ciuili cogebant fieri inuiti heredes.sed de iure pretorio pmittit eis ab hereditate abstinere si velint. Alij sunt extranei heredes:vt sūt oēs q nō sūt sub ptāte testatoris nec subiecti iuri ei⁹ sic sūt filij emācipati.filij ēt a mre instituti. q: femie nō bnt filios in ptāte. ꝓbant hec oia insti. de here.quali.in prin. Itē heres ali⁹ testamentari⁹: vt ille q ē in testō script⁹. Ali⁹ ē substitut⁹.s.q alij substituit heredi. Alius fideicōmissarius:cui ex fideicōmisso est hereditas restituta. Alius legitimus vt iste qui ipso iure ꝛ sine testō defuncto succedit.

¶Vtrū ex preteritione legitimi heredis testm̄ reddat nullū.ff.q: sic.si sunt de illis ad q̄s stricto iure legitima spectat hereditas. ꝛ nisi rite erhederent.ꝛ qui sūt tales. Aduerte q: sūt tres linee ꝓsanguineoꝝ.s.ascendentiū: descendētiū ꝛ collateraliū. Testator aūt q̄diu hz aliquē de descendentibus tenet illū heredē instituere: vt erhederare si ē cā.ꝛ si talē instituit:siue sit filius vel nepos mortuo filio: vel ꝓnepos ꝛc.ñ tenet de aliquo ascendentiū mentionē facere q: descendentes in infinitū preferunt.insti de here. que ab intesta.in prin.deficientibus descendētibus vel erheredatis tenet suos ascendentes instituere vel erheredare.si quos hz.l.quotiēs C.ad sena.conf.orfici. Collaterales aūt nunq̄ tenet instituere vel erheredare:sed deficientib⁹ descendentib⁹ vel ascendentib⁹ legitimis. Intellige nō de illegitimis pōt quos vult instituere heredes. siue attinentes:siue nō attinētes nulla facta mentione de collateralib⁹.verū ē q: ff rumpit testm̄ fratris qñ instituit turpē ꝓsonā.s.infamē.ꝛ intellige de fratre cōsanguineo ꝛ vterino vel consanguineo tñ:nō de vterino tñ.C.de inoffi.testa.l.fres vterini.nisi in isto casu de aliqua re cū instituerit: vel nisi crimen ingratitudinis in fratrez cōmisisset .vt in aui. de nup.§.ingratitudinis.

¶Sed nunqd testm̄ clerici vel ingredientis religionē erit irritū ex preteritiōe legitimi heredis.ff.q: nō.ꝓ verbū libere positū in.c.q: nos. ex eo.ti.ēt q: sunt mslites.sicut no.glo. in.l.pe. de testa.milī.ꝛ ió sicut nō rūpit testm̄ militis ex preteritiōe legitimarū ꝓsonaꝝ:sic nec istoꝝ hoc aperte sentit Bar.in aui. si qua mulier.C. de sa.san.cc.de ingrediente religionē.ꝛ ꝓpa.in d.c.q: nos.de ambobus.ꝛ vide Fede. de senis ꝓ filio.lv.ꝛ sic pōt intelligi aui.ꝓbros.C. de epi.ꝛ cle. Item volens intrare religionem potest sine legitimo numero testium testari :ꝛ ꝓ parte decedere testatus: et ꝓ parte itestatus sicut miles pōt ꝑ ter.aui.de mona.§.id quoq̄ iuncta.l.i.ff.de mili.testa.facit.c. qui vere.xvi. q.i.tñ petere poterūt legitimā legitimi preteriti vigore aui.si qua mulier.C.de sa.san.cc.

¶Sed pone q: quis hz filios ꝛ filias tenet ne oēs instituere.ff.q: sic.oēs legitimos: vel erhederare si quē nō vult ꝛ subest cā insti.de erhere.libe.in prin.ēt filias dotatas.sed sz aliquos sufficit instituere in dote. Alij vt Aço.dicūt q: oz instituant in aliquo modico preter dotē.ꝛ

est tutius ꝛ etiam professos in religionem.C. de epi.ꝛ cle.l.fi.§.hoc etiam cognitum. Et idē dic in nepotibus quando filij premortui sunt insti.de here.que ab intesta.defc.§.ita demum ꝛ ēt in posthumis.C. de postu.hē.insti.l.quod certatum est.quis dicatur posthumus . vide Posthumus.

¶In quota parte tenetur instituere tales. ff. in quota volueritq̄tūcūq̄ minima. lz postea talis aget ad supplementū legitime:tñ testm̄ ñ rumpet:ꝛ dūmō sit institutus heres non legatarius:puta q: dicat.instituo talē meū heredē in tali.q: si diceret lego filio meo talem domū nō valeret:q: esset preteritus.l.quotiens.C.de here.insti.

¶Vtrū legitima possit tolli in totū vel in ptē per statuta vel consuetudinem. vide.s. Legitima.§.i.

¶Sed nūqd legitima cōputabunt oia que ꝓ venerūt filio.dic vt.s.Legitima.§.rv.

¶Vtrū filius institutus heres possit repudiare hereditatem retenta legitima.ff. Pa.in.d.c.Raynutius.q: nō,ꝛ hoc tenet Bar.i.l.gerit ꝓ herede.ff.de acquir.here. ꝛ Bal.in.l. vnica. C.qñ nō petentiū partes.ꝛ eadem rōne dic de parte.s.decedente ab intestato.q: non pōt ꝓ parte agnoscere hereditatē ꝛ ꝓ parte repudiare.ar.l.i.§.si ex fundo.ff.de here.insti.

¶Vtrū sit aliquis casus in quo posthumus ꝑteritus nō rumpat testm̄.ff.q: sic.s.in testō matris que decedit in puerperio:sed succedet cuz alijs fratribus vel nepotibus equaliter. Si tñ mr instituisset extraneū aget de inoffō.testō.ꝛ rūpet.C.de inoffi.te.l.si mater.

¶De cautela illius qui vult facere testm̄ ꝛ disponere sua in pias causas nec audet:sed timet de potentia aliquoꝝ.vide pactō.§.riiij.

Estes antiquit⁹ supstites vocabant.eo q:.s.cāꝝ statum ꝑcrebāt.nūc parte nois ablata testes vocant.de ver.signi.c.fozus.§.testes.

¶Quis pōt esse testis.ff.q: quilibet q nō ꝓhibet:cū edictum de testibus sit ꝓhibitorum: sicut ꝛ de procuratoribus.ff.de,pcura.l.mutus de spon.cum apud.

¶Que regrunt in testib⁹.ff.q:.vij.,oditiōes.§. oditio:seruus:ebrius:discretio:fama:fortūa:fides ꝓia oditio vt nō sit seru⁹.q: talis sepe metu dñantis suppriment veritatē.d.c.fozus.C.de testi.l.qñ.lib.ꝛ.iiij.q.iij.§. Itē in criminalibus.

¶Vtrū monachus ꝛ frater minor possit esse testis.ff.q: sic.ar.l.i.ff.de testi.ꝛ ar.i aut.ō mo. §.cogitandū.nō. Spe.in ti.de testi. Facit rō ꝑ dicta cū nō inueniat ꝓhibitū. ꝛ lz sint mortui mundo.non tñ per oia.no. ꝓpa.in.c.cū nunci⁹ eo.ti. Hoc limita verum coram iudice seculari vnū nō egrmt de licentia sui superioris. aliter non. vt tenet Spe.ibidem.ꝛ Jo.an.in addi.ibidem.ꝛ Albri. in.ff.C. de testibus. facit.c. monachi. cl.ij.xvi. q.i.ꝛ.c.placuit.ij.q.vij.

¶Sed nunquid si testificat sine licentia.ff.fm ꝓpa.in.d.c.cū nuncius. q: nihilominus valet. Idē dicit Ange.in.§.si Yo libertus.in aui. de testi. Vbi declarando.§.cogitandum in aui.de monachis.dic q: si clericꝰ vel religiosus deponit vi coꝛā iudice seculari sine mandato superioris nō valet.secus si volens.all.ff.c.testimoniū xi.q.i.ꝛ no.in.d.c.i. Contrariū.s.q: nō valeat lz Jo.an.in.d.c.i.ꝛ est verius.

¶Secundo serus.vt nō sit mlier.q: lz de iure ciuili admittat in ciuilibus ꝛ criminalibus.xv. q.iij.c.ex eo.ff.de testa.l.qui testō.§.mulier.insti.de testa.§.testes. nisi in testamentis tñ. vt in prefatis.§. sed in codicillis ꝛ alijs vltimis voluntatibus sic fm Accur.d.§. mulier. tamē de iure canonico:q: variū ꝛ mutalile semp femina ꝓducit.d.c.fozus.C.de inoffi.testa.l.filia non admittitur in criminalibus criminaliter. xxxiij.q.v.mulierē nisi in criminibus exceptis s.simonia.c.tanta.de simonia. Et sic intellige. d.c.fozus. Jn ciuilibus aūt ꝛ spūalibus ꝛ qui buscūq̄ alijs. ꝛ ēt vbi de crimine agit ciuiliter vt in denunciatione.aut ēt in inquisitione:nisi vbi inuenit ꝓhibitū expresse.vt i testō admittit.no. Jo.an.in additōne ad Spe.co.ti. Facit c.qñ.ꝛ.c.ram lris.de testibus.ꝛ quō nō dz trahi ad iudiciū ꝓ testimonio. sed ad eas mitti dr in.c.mulieres.de iudi.li.vi.

¶Tertio etas.vt nō sit impubes.sed pubes in causa ciuili. Jn criminali vo requirit etas.xx. annoꝝ.ff.co.l. inuiti.la.ij. ꝛ.l.in testimoniū iiij.q.iij.testes

¶Sed nunqd poterit pubes testificari de bis que vidit in impubertate.ff.q: si erat doli capar qñ vidit poterit.ar.insti.de inuti.stipu.§. pupillus.ff.de nego.ge.l.in negocijs.als nō. Bno.xxxvij.di.relatum.

¶Quarto discretio.vt non sit furiosus.iij.q. vij.§.rua.ꝛ hoc nisi habeat lucida intervalla. ar.c.dilectus.de spō.xxxij.q.vij.neq̄z furiosus vij.q.i.q̄uis.

¶Quinto fama. vt.s.nō sit infamis. nō enim

Universidad de Deusto
Biblioteca

iusticia pōt pre cū boie scelerato cōmertiū.d.
c.forus.§.fi.t in.c.testimoniū.in glo.co.ti.

10 ¶Sexto fortuna.nā diuiti magis credit.ff.de
testi.l.iij.C.ad.l.fal.aut.sed testator.Idco pau
per repellit si est talis ꝺditionis q pecunia cor
rumpi possit.als non.ar.insti.de suspe.tuto.§.
vlti.cūlis in opione.sp diues ꝓponit q: potē
tioribus pares esse nō possumus.ff.de alt.iudi
ci.mu.l.iij.

11 ¶Septimo fides:q: nullus infidelis ꝺ fidelē
admittit.ij.q.vij.nō pōt.ff.de testi.l.ij.nec he
reticus.de here.excōicamus.Addunt alia.v.q
aliqn repellunt.

12 ¶Octauo ꝓsanguinitas. vñ.l.testis.ff.eo. dr
testis idoneus pr filio:aut filius pris nō ē.t.iiij
q.iij.§.itē testis.Dō limita vex vbi nō agit ō
correctione vel ꝓhibitione petit: vel de illumia
tione fidei.q: in istis vbi affectio carnalis cōit
nihil operat valet:sicut testimoniū xpi de pre.
Et no.ꝑda.in.c.in oi.extra eo.ti.

13 ¶Quid i mrimonijs. nunqd pr vel mr possit
esse testis.R. ꝑda.i.c. videt nobis.q ma.accu.
po.ꝛcludēdo ꝑz Mo.q si spōsus ē ditior: t no
bilior nō credit cis.'Si Mo est eqlis seu inferi
or: sic admittit:nisi appareat ex alia cā filiā af
fectare matrimoniū.Cu Mo dic q: iuder atten
det si sponsa vel sponsus est reportaturus cō
modū vel incōmodū honorē vel vtuperiū sic
admittet vel nō admittet.ar.l.iij.ff.eo. t bona
glo.in.c.ex litteris.extra eo.ti.

14 ¶Mono familia:nā quos testes actor ꝓducit
de familia sua nō admittuntur.l. pe.ff.eo. nec
familiares.C.de bi.qui ad ecc.confu.l.fi.§.sanc
iij.q.v.c.i.

15 ¶Sed nunqd illi de collegio admittunt super
facto vel nō facto a collegio ipso.R. ꝑda.in.c.
iij.loco.de ꝓba.q: sic.qn est tale q p alios ꝓba
ri nō pōt.ter.est in.c.veniens.extra eo.ti. sicut
t pr testis est sup etate t gener ꝓ filio qui fi.
sint le.transmisse.ff. de proba.l.etiam matris
t in testō.de peculio castrensi.l. qui testō.§.i.
ff.de testa.

16 ¶Utrū cum monasteriū repetit,pfessū possint
illi de ꝙuentu adduci ꝓ testibus sup ꝓfessione
facta ab illo qui repetit.R. ꝑda.in.c.nup.eo.t.
q sic.q: cā nō est singulis:sed monasterij. t sic
nō dicunt testificari in cā ꝓpria. Vñ et prela
tus fratrū minor pōt esse in iudicio repetēdo
fratrē sui ordinis:t multo magis alij prelati.
Idem dic de clericis in cā eccl'ie suc.t de singu
laribꝰ in cā vniuersitat'. q: nō est cā singulo
rij.q.ij.qui manumittit.Limita nisi tales pro
monasterio vl vniuersitate fuerint actores vl
responsales.vt in.c.insup.eo.ti.

17 ¶Decimo inimicus t multos alios repellere
pōt iudex seu admittere.q: nisi in casibus exp̄s
sis a iure dicendū est iudici.tu magis scire po
tes quis admitti debeat vl repelli.ff.eo.l.iij.§.
i.f.ex circūstātijs t alijs affectiōibꝰ pricipalibꝰ.

18 ¶Undecio laicꝰ ꝺ clericū in cā criali cū crimi
naliter ꝓcedit nō admittit.ij.q.vij.c.ipsi.

19 ¶Duodecio socius cris nō pōt cē testis.lxxir.
di.si quis in glo.Fallit in crie lese maiestatis t
simonie.vt in.d.glo.t hereſis.

20 ¶Utrū in cā ꝓpria quis possit esse testis.R.q
nō.pōt negari quin aliqn quis testificet in cā
ꝓpria:attentis circunstantijs psonarū t cause
vt in.c.fi.de iureiur.t in.c.fi.eo.ti.li.vi. t exp̄s
sius in.c.ex rōne.de ꝓcu. Facit qō no.Bar.in
l.admonendi.ff.de iureiur.qui vult q: qn actor
scit plene veritatem:vtputa de mutuo a se fac
to t est persona honesta:si hꝰ ꝓ se vnū testē
bonū deferet ei iuramentū t facit ꝓbationem
perfectam.

21 ¶Aduerte q: tria detrahunt fidei testis si va
riat:si vacillat:si negatiuā ꝓbare ꝓtendit.c.cū
in eccl'ia.de cā poss.t ꝓpric.t ibi ꝑda.diffusc.

22 ¶Quot testes in qualibet cā sufficiāt.R.in te
stamētis t codicillis vide.ō.Testamentū.§.iiij
In donatione cā mortis requirunt.v.C.de do
na.cā mortis.l.vlti.Siliter in ꝛcto qui credit
libram auri facto in scriptis ab imperito in ci
uitate.C.si cer.pe.aut.si nouo. Idē in eo q vult
ꝓbare solutionē debiti ꝛcti in scriptis.C.eo.l.
testiū. In purgatōe canonica presbyteri.vij.re
grū. In diaconi:tres diaconi:subdiaconi:t
alij iferiores pūt sola manu se purgare ij.q.v.
in scēa. In purgatiōe epi requirunt.xij.ij.q.v.
oibus in fi. Eps cardinalis nō ꝺz ꝓdēnari nisi
cum.lxxij.testibus. ꝑsbyter cardinalis cum
xiiij. Diaconus cardinalis cū.xxij. Subdia
conus t iferiores cardinales cū.vij.vt.ij.q.iij
presul.t.c.se. Regulare aūt est vt in ore duoꝝ
vel triū stet oē verbū:si mō sunt oi exceptione
maiores.de test.a.c.cū eisdē.t.c.relatū.fm Mo.

23 ¶Utrū testes singulares ꝓbent regulariter.
R.fm ꝑda.in.c.bone memorie.ci.i.de elec.q si
Nō q: diuersitas tempoꝝ pōt inducere diuer
sitatē rēr. vt in.c.in ꝓsentia.de ꝓba. Et dicunt
testes singulares qn deponūt sup diuersis fa
ctis:ita q: quilibet est singularis de facto suo
respectu obiecti. Sꝫ qn obiectū sup q deponūt
fuit representatū sensibus testium eodem tpe:
tūc sunt ꝓtestes t nō singulares:q: tūc vident
deponere de facto eodē.ꝛcor.huic snie ter.in.c.
cū dilecti.de elect.t.c.tā lris.de testi. limita tn
q testes singulares non ꝓbant:put limitat gl.
in.l.ob carmē.ff.de testi.t Ang.in disputatōe
que incipit:Astenf mules. Facit qō no.gl.iij.q.
ir.c.nibilomin.q dicit q: qn actꝰ hꝫ ptinuita
tē.puta fornicatio:t p fotamē vnꝰ post aliū vi
det:valet testimoniū.facit.c.testes.ibidē.t no
tata p Inno.t Jo.an.in.c.qualiter t qn. cl.ij.
de accusa.vbi pz q possidēs rē pōt,pbare p te
stes singulares.t sic dic in silibus.

14 ¶Utrū vnus testis sufficiat.R.regulare est
q vox vniꝰ:vox nullius.c. veniens.in fi. extra
eo.ti.t.c.cū a nobis.eo.ti.t.c.qn.in fi. de ꝓba.
tn sunt casus in quibꝰ valet:vt in papa. d.c.a
nobis. Itē de consuetudine curie statur dicto
cardinalis de his que dicta vel acta sunt cora
eo.vt no.Jo.de appel.cōstitut.ij. Itē in his
in qbꝰ nullum parat ꝓiudicium:t vbi agitur
ad peccatū ipediēdū. Facit.c.sup eo.ti.ij.eo. ti.
no.glo.in.c.nuper.eo.ti.t.ij.q.i.multi.t iō vnꝰ
ipedit matrimoniū ꝓbendū. Itē vꝫ de ꝓsensu
priū. Itē vbi testator mādauit stari sup alig
bus dicto alicuius quē dicit informatū de sua
itentiōe.q: nihil pōt ei opponi.vt no. Bar.i.l.
teopōpus.ff.de dote ꝛcle.no.ꝑda. in.c.i noie
dñi.eo.ti. Itē q: qs sit ꝓfessus.c.testimoniū.eo.
ti. Item de monitiōe charitatiue facta .ij.q.i.
si peccauerit.cr eo.ti.c.i oi. Item super consci
entia alicuius extra eodem .t.c. tam litteris.
§.fi.de homici.significasti.cl.i.§.fi.t multis a
lijs similibus:vt in dicto vnius cū fama.d.c.tā
lris.t.c.veniēs.c.mulieri.de iureiur.

15 ¶Quomodo testificari debēt.R.q: primo re
gulariter nō debent nec pōt recipi ante lit' cō
testationem. Fallit tn hoc in.xx.casibus.vide i
c.qn.vt lit.non ꝓte.t ibi glo.t ꝑda. Aduerte
tn q: qn ignoratur persona que cōmisit maleficiū
testes possunt recipi etiam ante citationez
malefactoris.iurta no.per Inno.in.c. bone. el
i.de elec.ſegtur ꝑda.in.c.in nomine dñi.eo.ti.
Secūdo q: nō se ingerat:q: tūc repellitur tā qꝫ
suspectus.ar.l.vroi.§.i.ff.de falſ.t per Bar.
in.l.que oia.ff.de procura. Facit.c.qualiter. de
elec.tn si non fuit citatus:sed per partez ꝓduc
tus iudici:nō presumitur se ingerere.vt tenēt
dñi ō rota decisiōe.cccl'x. Facit.c.pstitutꝰ.e.ti.t
ꝑda.in.c.in tua.de spon. Tertio q: iuret tactis
sacrosanctis euāgelijs:nisi sit epūs vel sacerdos
C.de epi.t cle.aut.sed inder. Isti non iurāt sup
libro:sed super pectore suo:de iura.calū.c. vlti.
Quarto q: vtraqz pars sit pñs: vel contumaci
ter absens.d.c.in nomine domini.Quito q: vi
ua voce deponat non in scriptis.c.a nobis.qui
ma.accu.non po.iij.q.ix.testes. Sexto q: testifi
cetur de auditu,ꝓpio vel visu.vt in.c.ij.de cō
sue.non de alieno.q: non ē ꝓprie testimoniuz:
vt no.glo.in.l.in summa.ff.de aqua plu.ar. rō
q: ꝺz dicere de eo qō factuz ē in pñtia sua: vel
dictū.c.testis.iij.q.ix.no.ꝑda.in.c.tam litteris.
eo.ti. Et aduerte q: testis ꝺz t potest testimo
monium dicere de visu:si rei de qua interroga
tur subiacet visui:puta vidi q: verberauit ta
lē t hmōi. De auditu si subiacet sono:puta di
xit talia verba t hmōi.t sic de ceteris sensib⁹.
Septimo q: non vacillet vel cōtraria ꝓferat:
vt in.d.c.lꝫ.de ꝓoba. Octauo q: nihil taceat de
cōtingentibus super quibus interrogat.aliter
eiset falsus testis:vt in.c.dilecti.de accu.vtpu
ta exprimit q: facit,p aliquo:t que contra eum
essent tacet. Nono exprimat locū tēpus t mo
dū rei de qua perhibet testimonium. Decimo
q: solū testificetur super iuratis:t non super a
lijs.q: non valeret.ar.c.de testi.ex eo.ti.

26 ¶Utrum testis teneat perhibere testimoniū
R.ꝑda.in.c.i.de testi.eo.post Archi.xxij.q.ij.§
item.q: si interrogat a iudice,ꝓprio:t de his ō
quibus potest interrogare.s.de manifestis vel
de bis de quibus infamia ꝓcessit:vt.ō. Con
fessio delicti.in prin.t Inquisitio.celando veri
tatē mortaliter peccat.de ma.t obe.c.ij.xi.q.iij
qui resistit. Secꝰ vbi interrogat de non spectā
tibus ad suum officiū. Idem putat in quocun
q: qui,pducitur in testē vel celat veritatem.vt
no.in.c.quisquis.xi.q.iij.t tenetur ad restituti
onem dāni:q: testis falsus dr.l. nullum. C.de
testi. Idem t in eo qui habet ex officio dicere.
Sed hoc non placet mihi:nisi limitetur in ciui
libus:vel qn in criminalibus ciuiliter agit seu
,p liberatione,primi:ne indebite puniat. Inn.
in.d.c.i.distinguit t bene.q: quādo non ē pec
catū tacere illud super quo inducit:non ꝺz cō
pelli.als sic. Exēplum agit contra aliquem ad
penam tn:t sic non ē peccatum tacere.ar.ij.q.
i. Si peccauerit.nisi perseuerare velit in pecca
to.ar.c.vt clericorum.de vi.t ho.cle.xxij.q.v.Ꝫ
videtur. pena reuocet a malo quos dei timor
non reuocat. Intellige quādo peccatū non est
oino occultū:sed qui illud facit est infamatus
aliqualiter de eo:q: tunc tenetur requisitus vt

T

testis. Secus si requirerēt vt denūciator: cum non possit, pbare: vel quādo ille de quo q̄ritur nō est de tali aliquo modo ifamatus: q̄ sic nō tenetur nisi solum dicere illis qui p̄nt, pdesse t nō obesse: vt. s. Inqsitio. §. ri. t. j. §. xxri.

17 ¶ Utr̄ testis peccet mortaliī dicēdo se inimi cū alicuius eū nō sit vt euitet testimoniū dicere. R. ℣a. in. c. iquisitionis. §. tertio. de accu. q̄ sic. q̄ dicit mēdaciū i dānū, primi. xrij. q. ij. ne quis. t de falsa. c. i. Limito hoc verū: quādo requirit, p dāno euitādo: vel, p debito psequēdo. sec⁹ vbi reqrit solū, p pena iferēda: nisi i casu q̄ cōpellit a iudice: ordine iuris seruato.

28 ¶ Utrū testis q recipit pecuniā vt non dicat veritatē peccet mortaliter. R. q̄ sic. q̄n interrogatus a iudice eam tacet: maxime postq̄ iurauit de dicēda veritate. t tenet pēa falsi. vt no. Bar. in. l. i. ff. qō cū eo. t ℣a. in. c. i. de cri. fal. t ē turpe lucrū t ꝰ bonos mores. l. iiij. ff. de pdi. ob tur. ca. Silr ē turpe lucrū aliquid recipere p vero dicendo. xiij. q. v. nō sane. t tenetur restituere ei qui dedit: si modo nō dedit ad corrūpēdū: sed ad redimēdam vexationē suam. Si vero dedit ex liberalitate: credo pauperibus fit errogādū de bono ꝓilio. Expēsas tn̄ pōt petere t recipe a, pducēte eū. iiij. q. iij. vēturus.

29 ¶ Quid si quis iurauit testimoniū nō phibere. R. temerariū ē. t vbi ē certum q̄ tenet sub peccato ferre testimoniū, ppria auctoritate potest ꝓuenire. alr nō: nisi auctoritate supioris. xrij. q. iiij. i malis. ēt si sciret q̄ ipse solus interfuisset: t non posset, pbari nisi per eū ꝑ Bof. q̄ dictū vni⁹ facit semiplenā, pbationē: t delatio iuramenti faceret plenā. C. de re. cre. l. in bone fidei. qō credo verū in casu quo boc fieri pōt. alr vbi nullū effectū pōt hre testimoniū eius nō credo teneat: nisi ad preceptū superioris cogeret modo debito t ordine.

30 ¶ Utrū testis falsus semp peccet mortaliter R. q̄ falsum testimonium semper ē peccatum mortale: nec aliqua circūstantia pōt excusari. si ē cum iuramēto seu periurio factum. Si vo sine periurio nō semper erit mortale peccatū sicut nec omne mēdaciū. Et hoc intelligo q̄ sit mortale quādo scienter fit. Secus si bene cogitādo erraret. q̄ esset veniale etiam si iuraret: t tenetur ad restitutionē totius dāni dati, primo quando sciēter vel ignorantia indebita falsū testimoniū dixit. l. generaliter. §. illud. ff. de calū. t. xvij. q. iiij. Si gs i atrio.

31 ¶ Utrū testes super occultis circūstantijs criminis sint interrogādi. R. ℣a. in. c. qualiter t quādo. cl. i. de accu. q̄ sic. ſm Inn. t ℣o. quādo crimē nō ē occultum: t quādo talis contra quē testificat ē infamatus. Et ēt si iurasset nō revelare: q̄ tale iuramētum ē temerarium. c. i. de cri. fal. t. c. intimauit. de testi. nisi sciret i confessione sacrali: q̄ sic scit vt deus t pducit vt homo. vt in. c. si sacerdos. de offi. ordi. t. c. dilectus. de excess. prela. De hoc vide. s. Inquisitio. §. ri.

¶ Utrum, psonete sine mediatores cōpellant 32
testificari super cōtractibus quor̄ fuerūt auctores. R. ℣a. in. c. dilector̄. de testi. cog. q̄ nō si partes ambe consentiūt. Si ambe dissentiūt nō p̄nt. Si vna consentit altera non: compelli non possunt: sed testificari possunt si volūt in aut. de testi. §. qñ vero.

¶ Utrum testis teneat⁹ perhiberi testimoniū 35
de his q̄ sibi sunt dicta in secreto. R. ſm Tho. ℣a fe. q. lxx. ꝓ. sunt aliqua que statim vt homo scit tenet, ppalare his qui possunt, pdesse: sicut si quis cōtaminaret multitudinem: vel vbi aliquod malum, primo spūale vel temporale imminerent: t ad ista celanda nemo potest obligari: q̄ frangeret fidē: quā alteri debet. Sūt alia que non sunt talis qualitatis: t iō obligare se pōt quis ad celandū. t talia etiam ad preceptū superioris nō tenetur revelare: q̄ nihil potest precipi homini qō fit ꝰ ius naturale de se. Sā ctus vero Bo. in. iiij. di. i. dicit q̄ etiam tenet: q̄ intelligit in tali, pmissione excepta auctoritas superioris. Sed tu cōcorda vex q̄n superior hoc regrit ex aliquo bono respectu: t vt pat ꝓuideat. t dictū sci Tho. intelligit quando solum vt puniat: vel de alio de quo non pertinet inquirere.

Thesaurus Vide. s. Inuentia. §. i.

Timor quidam filialis quo homo timet offensam dei: quem diligit: t timet ab eo separari. xxiij. q. vi. §. ex his. ppe finem. Et iste semp bonus t sanctus. iuꝰ illud ps. Timor dñi sanctus permanet. Alius seruilis: t iste causat ex amore sui: vnde q̄ pena ē detrimētum, ppij boni eā timet. d. §. ex his. t iste aliquando ē cū charitate: sicut cum quis simul timet t propter penam t propter culpam: t iste timor dr̄ initialis: q̄ est principiū ꝓuertendi. de pe. di. ij. ficut secta. Aliquādo ē sine charitate: t tūc semp malus nō in se: sed q̄ a mala, pcedit radice. s. ab inordinato amore sui. Alius ē timor mūdanus: quo homo diffūgitur a deo, ppter mūdana q̄bus inititur rangꝰ fini. xvi. q. ij. c. i. post medium iste semp ē peccatū mortale. Si tñ in mūdanis nō p̄stituret finem. i. non esset paratus facere ꝰ dei precepta: sic esset peccatum veniale: sicut cū retrahit a bono: qō ē de pfectione: vel pōt esse nullum peccatum: quādo quis rōnabilem cām habet timendi ſm Alex. ℣a fe. titu. de timore.

¶ Utrū timor excuset a peccato. R. q̄ non. ex toto. s. gn sit mortale si illud qō fit sit ꝰ precepta dei. xxxij. q. v. ita ne. t qō me. cā. c. sacris. in alijs quo excuset, vide. s. Metus. §. vi.

¶ Timor ex accidia aliqñ, pcnit: aliqñ ex aliq̄ cōminato vel accīti: t dr̄ timor filia accidie: t est peccatū mortale: qñ ex timore facit ꝰ dei pcepta. alr veniale.

Tolerantia tunc bona est quādo qs patiēter tolerat ea que solum sunt ad pprium detrimentum: siue in corporalib⁹: siue in spalibus: siue quando aliqua tolerant pp maius malū euitandū. t de hac hēs. iiij. di. dēcr. xlvij. di. omnes in fi. xevi. di. in scripturis. xlv. di. lꝫ. vi. q. i. sunt plurimi. t. c. ex merito. xxiij. q. iij. ser differētie. t. iiij. q. Nec aūt. Mala vero ē cā tolerātur ea que sunt in, pprie salutis detrimentum: vel mali vbi non ē periculum maioris mali vel scādali: t aliquādo ē peccatum mortale: aliquando veniale: t de hac hēs Lorrectio. i. §. iij.

Tonsura clericalis. vide Clericus. iiij. §. i.

Tornamentum dicitur: q̄ circuiēdo se percutiūt ad oñsionē viriū alig ex pdicto. de tor. c. i.

¶ Utrū torneamentum sit phibitum. R. ſm ℣o. in. c. i. co. ti. t segtur ℣an. q̄ sic. t omnis ludus ctiā ad ostētationem virium factus: ex quo imminet periculū mortis, phabiliter: t nedū de iure canonico. vt in. d. c. i. sed ēt de iure ciuili. C. de gladia. l. vnica. t. l. i. §. Itē senatus. ff. ō postula. de alio ludo: q̄ vt dr̄ in aut. vt omnes obe. indi. §. i. Fortitudo sine iusticia non ē laudabilis. t loquit ibi de fortitudine q̄ exercetur cū armis: sic nec istud: cum ibi non possit eē iusticia ꝓpter rōnē q̄ in. d. c. i. ponit. Alius autez ludus cā virtutis experiende vbi nullum imminet periculū mortis. lꝫ ſm ℣o. etiaz de iure canonico t casus contigens non iputabit. l. qui actione. §. si quis. ff. ad. l. aq. t ſm B potest sciri qñ hastiludia licent: t qñ nō. qō no.

¶ Utrum moriens in torneamentis sit p̄fuā 2
dus ecclesiastica sepultura. R. ℣an. in. d. c. i. q̄ si accesserit causa pugnandi sic p̄natur: licet penitentia ei concedatur. Si vero venit causa videndi vel repetendi debitum: aut quacūq̄ alia ex cā q̄ pugnandi sic non p̄natur: nisi ostet mortuū in peccato mortali.

¶ Utrum cum aliquis in torneamentis occi- 3
ditur vel mutilatur sint irregulares omnes q̄ illuc venerant causa pugnandi: licet ipsi nō occiderint vel mutilauerint. Respond. ſm ℣ostien. t Boffr. q̄ sic. sicut ille qui in bello illicito interest cā bellandi. xv. q. i. c. fi. de peni. di. i. si quis cū telo. li. di. si quis post acceptam. Sz eps potest dispensare. sicut dictum est. s. Irregularitas. de existentibus in bello iniusto non occidentibus.

Torpor est filia ac cidie. t diuiditur in tria. Primum est ociositas nihil operans que est causa multorū peccatorum. de consecra. di. v. nunquam. de re nun. c. nisi. t semper est peccatum mortale cuz omittit necessaria ex ea. Secundum pigritia: que tarde facit bona. puta tarde vadit ad ecclesiam ad predicationem: t huiusmodi. Tertium dicitur tepiditas: que facit bona: sed non cum ea diligentia t feruore: sed tepide: t dicit etiam somnolentia: que tria similiter ponit Bregorius sub vno. s. torpor circa precepta: q̄ quādoq̄ ē mortalis aliqñ venialis. h. Tho. ℣a fe. q. xxv.

Torturam alicui fa ciens iuder sine indicijs precedentib⁹ peccat mortaliter: quia non debet. vt not. C. de seruis fugi. l. quicunq̄. ff. de questi. l. maritus. C. ad. l. iul. maiesta. l. si quis alicui. vbi glo. t Bald. Idem dic quādo torquet quos de iure torquere non potest. Sicut sunt minores xxiij. annorum. licet cedi possint. l. cum filiusfamilias. C. ad simul. Item milites mulierem pregnantem t huiusmodi. Idem dic quando torquet indirecte dans alicui falsa ad comedendum vt sitj crucietur. vel quando sepius torquetur nullius nouis indicijs apparentib⁹ sufficiunt tamen variationes ſm Inno. in. c. quoniā. de ꝓba. t Bart. in. l. de minore. §. pe.

Z 2

esse ꝓ timore tormenti vt tormentor falsa quing̃a confiteant̃ q̄ se grauiter peccasse. vna p̄ pena ps̄i mortis punāt⁹ ob illaz confessionem. q̄ falsum nō vdeant̃ in septimo de rectitudine in peccato mortali et sic finem omnes abb. in. c. reparate. q̄. de sepulturis

Universidad de Deusto
Biblioteca

ff.de questi.puta q; vno sero dicit de vno:t alio sero de alio.

1 ¶Sed que indicia t qualia requirant ad tor turā. vide.s. Indicium. Arbitrari tamen hꝫ g publicam auctoritatem exercet qualia indicia sufficiant. C.de questi.l.multites. §. 03.t.d.l. de mino:e. §. tormenta.no. Inno.c.pe.de no.ope. nū.t Bal.de pace.te.t eius viola.c.i. Sed videat vt regulet arbitriū ci⁹ fm rōnē:q; iniquetor:quens vltra peccatum mortale tenet de iniuria t damno lesō satisfacere.

Ransactio ē de re dubia t lite incerta t nec dū finita non gratuita pactio: sed aliq̄ dato vel retento vel promisso.ff.de transac.l.i ertra eo.ti.c.super eo.C.eo.ti.l.trāsactio. Item intellige pītem vel futurā:q; ante litem ex q̄ discordia ē orta transigi potest.ff.de pdi.inde. l.eleganter.§.si quis potest. Vnde trāsactio dicit quasi actionis transitio eo q; g tranfigit ab actione trāsit t discedit. Et sic ꝓprie dr transigere is q agit.C.eo.ti.l.ij. Et differt trāsactio a pacto t compositione que possunt fieri amcabiliter nullo dato vel retēto.extra eo.ti.c. super eo.

i ¶Quis pōt trāsigere.R.q; qui potest donare vide.s. Donatio.i. Itez dominus rerū sine actionū tutor:curator:t ꝓcurator:si habet spāle mādatum:vel liberam administrationem bonoꝝ vel cause.ff.de procu.l.procurator cui libera.t.l.mandato.c.ad agendum.§.i.de procurato.lib.vi.

2 ¶Vtrū prelatus in causis ecclesie possit trāsigere sine consensu capituli.R.q; non.extra eo. ti.cōtingit.

3 ¶De ḡbus pōt fieri trāsactio.R.q; de ciuilibus.ff.t.C.e.ti.p totū. De criminalib⁹ distinguē dū ē. vt.s. Accusatio.§.xxi.

4 ¶Vtrū in reb⁹ spūalibus possit trāsigi.R.q; aut petit ecclesia ab alia ecclesia sibi deberi subiecti iure institutionis:connectionis:t sacrāmētoꝝ perceptione:vel eps petit iura episcopalia in aliqua ecclesia. E sic de spūali ad spūale pōt fieri:puta q; remittatur istitutio vl aliq̄ sacrāmētum:t aliud spūale prestetur.c. ad questionē.de re.permu. Sed de spūali ad tpale non licet.extra eo.ti.c.constitutus.t de re.permu.c.vlti. Aduerte tamen q; vbi note subiecti onis petunt spūalia simul t temporalia:sicut cū episcopus petit a quadam ecclesia sibi subiecta q; ab eo percipiant cōsecrationes ecclesiaꝝ ordinationes clericoꝝ t similia spūalia:t nihilominus petit aliqua temporalia: vtpote ptez vel annuam pensionem rōne illorum temporaliū posset transactio fieri cū temporali t sibi annua pensio dari.ar.c.cuz venerabilis.de cen si.t de reli.do.ꝓstitutus. Aut petit res temporalis vt proprietas: vt cum ecclesia petit decimas et predijs i sua parrochia ꝓstitutis.t tūc distingue:q; si agit ꝓtra eccleiasticā psonā: t sic pōt fieri trāsactio auctoritate epi vel archiepi.t erit ppetua.c.statuimus.ex eo.ti.si fit sine auctoritate epi valet:sed ē temporalis: nec excedit vitā trāsigentis.ex eo.ti.c.de cetero.ni si p papam fuerit ꝓfirmata.eo.ti.veniēs. Aut agit cōtra laicū:t tūc si agit de peceptis t subtractis pōt fieri.c.cū apostolica.de hi.que fi. a prela.sed nō de futuris.xvi.q.vij.decimas q̄s Vnde nō pōt fieri cōpositio nec trāsactio cū laicis vt mutius solua:nisi auctoritate pape.c pe.de ꝓfir.vti.vel inuti. Aut petit res spūalis vt būficiū.puta q; dicit se electū vel canonice i eo fuisse istitutū:t tūc trāsactō fieri ñ pōt sine simonia:sed bene amicabilis cōpositio. ex eo. ti.c.sup eo.s. vt q; ille qui ius nō habet: vel nō creditur habere penitus renūciet iuri suo fine aliqua datione:vel vt ille qui habet ius recipiatur sine datiōe. Si tñ neuter litigantiū possit dereet:sed vterq; contendit aliqd beneficiū sibi dari tūc valet transactio.de elec.c.cū inter.R. de pbē.nisi essent.nō. Jo.i.q.iij.ea que. Et breuius ꝓclude q; spūale cū spūali eiusdē generis puta de iure decimatiōis istius ecclesie cū illo ullius ecclesie pōt fieri trāsactio: sed de spūali ad spūale alterius generis nō licet fm Ber.in c.super eo.t est tutius.q̄uis Inno.in.d.c. statuimus.t ter.cum glo.in.d.c. ad questiones. videantur indistincte tenere q; licet de spirituali ad spūale.

¶Vtrū trāsactio facta,ppter indebitā obligationē saltem iure naturali excuset cū qui aliquid recipit: vt eā obligationem remitteret.R. q; non.sed restituere tenetur.l.preses,puincie. C.de trāsac.t.l.fi.ff.de dolo.t gl.in.c.super eo. de trāsac.dicit q; si euidēs est calūnia nō tenet trāsactio.l.i.sūma.i.R.ff.de pdi.ide. 5

¶Vtrū dispositio legis si qs maior.C.de trāsac.possit teneri i ꝑscia.R.q; sic.q; imperator i penam non observātis potuit hoc facere.t.d. l.si quis maior.ℏ vel tyt ille qui trāsactōe iurauit t volūtarie non seruat cōuenta:vt sit infamis:itellige hoc si pdēnetur. Item ē priuatus ipso iure actione quā habebat ꝫ illū cum quo trāsactionē fecit. Item si quid habuit p ipsam trāsactionem:siue pecuniam:siue rem tenetur eā restituere:t omne emolumentū qō ex ea habuit:qō credo verū:quo ad ꝑscietiam post condēnationē.sꝫ si ante nisi quatenus dānificat⁹ est ille cū quo transegit vel ex debito antea debebat hre. 6

Ransitus de vna religione ad aliam. vide.s Religiosus.§.xxxiij.

i ¶Eps trāsire nō pōt ad aliam ecclesiam sine licentia pape.vij.q.i. mutationes. de transla. epi.c.inter corporalia. Inferior potest cum licentia sui prelati. ar. lviij.di.c.ij.ix. q.iij. conquestus.

1 ¶Trāsisse dr aliquis cum corporalez possessionē obtinuit de illa ad quā trāsiuit.xxi.q.ij.si quis iam translatus t ꝓfirmationem obtinuit als secus.xcij.di.si qui episcopi.de elec.c. cum in cunctis.

Reuga est securitas ꝑstita ꝓsonis t rebus ad tps cōcessa discordia nōdum finita:t vocatur fedus vel iducia.ff.de capti.t postli.re.l.nō dubito.t.l.postliminiū.§.iducie.

i ¶Quot sunt spēs.R.due. Prima ꝓuentionalis.t hec fuāda ē et infidelibus.xxiij.q.i. noli. Alia canonica. de qua ex eo.ti.c.i. Sed hodie nō seruat:t male:sed nō insisto q: satis ꝑs per ea que dixi.s.Bellum.

Ributum vide.s. Immunitas.§.xxxvi.t s.munus.

Ribulatio ē medicina preseruatiua. v.q. v.nō ois. Aliqñ ad meritū. vij.q.i. aduersitas.xi.q.iij.in cūctis. Aliqñ ad purgāduz vi.q.i. sunt plurimi.

Risticia de morte suoꝝ ꝓbr bef.xiij.q.ij. q̄s ꝓpositū.t.§.hoc autem.

Arpe lucrum dr qd acq rit ex cā inhonesta vel improbanda.facit c.qñ multi.xiiij.q.iij.t.xxi.q.i.c.i.ī pri:

¶Turpia lucra sunt ab heredibus exigenda l.in heredem.ff.de calū.

1 ¶Vtrū de turpiter acquisitis possit fieri elemosyna.vide Elemosyna.§.viij. t an sint necessario restituēda.vide Restitutio.i.sub litte-

ra. Turpe lucrum:

Amor mentis ē filia ire:que est quidam conatus seu audacia hois intentātis vindictā: t est qñ qs iplicat mētē deliberate i varijs modis t vijs quibus posset,primū offendere:que eo modo ē mortalis q̄ ira ex q̄ ꝓcedit.de q̄ vide.s. Jra.in principio.

Atela est tripler. Alia legitima:vt illa q̄ deferr a lege:quando nullus tutor datus ē a patre filio in testamēto quā ille q deberet ab itestato succedere tenet hmōi tutelam accipere. Alia testamētaria:vt quādo pr in testamento dat filio tutorē. Alia datiua.s.que datur a iudice quādo nullo tutore dato in testamento: t nullis ertātibus consanguinicis idoneis ad tutelam iuder ex officio suo dat tutorem:t durat tutela vsq; ad.xiij.annū cōpletum:t inde incipit cura:que durat vsq; ad.xxv.annū cōpletū. Insti.q.mo.tu.fi.t insti.de curato.

¶Vtrū clerici tenēatur suscipere tutelam.R. q; nec clerici nec monaci aut epi coguntur vllā tutelā accipere. Clericus tñ t eps possunt suscipere legitimam si volunt: testamētariam vel datiuam non possunt. Silr oēs religiosi clerici vel epi tenent recipere tutelam miserabiliū personarum. Sed religiosi cū licentia suorum prelatoꝝ possunt etiam recipere legitimam. vt xvi.q.i.monaci. Et sic cōcorda. lxxxviij. di.c.i. t fi.xvi.q.i.generaliter.xxi.q. iij. Cipianus. lxxxvi.di.pueuit.

¶Quid pertinet ad officium tutorum.R.tria Primum vt pupillos a criminibus intactos cōseruent. Secūdum q; res eorum ab iniuria preseruent.xij.q.i.c.i.facit.l.i.ff.de tutel. Vnde tutores dicti sunt quasi tuitores. i.d.l.i. Tertiū q; pecuniam eoꝝ vel bona mobilia que ad nihilū valent eis seruata cōuertāt in predijs: ex quibus peipiāt aliquē fructum:q; fm Bar.in l.tutor.g repertorium.§.i.ff.de admi.tur.si tutor pecuniā pupilli non ponit in predijs tenet pupillo ad fructus quos poterat habere deductis expensis t periculis. Quod limita verum si potuit emere:puta erāt qui volebant vendere: vel alio,modo licite lucrari poterat.als nō. Idem dic vbi esset statutum: vt Janue q; oia bona mobilia distraherentur t vendereñ: vt de pecunia acgreret pupillus lucruz. Si tutor nō fecit cū potuerit tenet ad interesse.t Bal.i l.fi.C.de cōdi.inde.t Jo.de anania. in.c. q; in

Universidad de Deusto
Biblioteca

oibus. de vsu. tenent q; vbicūq; olim tutor: te/
nebaī fenerari de pecunia pupilli: q; hodie cuz
vsure sint, phibite teneī pecuniā pupilli pone
re in iustā negociationē ad partē lucri t dāni
Aduerte o tutor: q; si vis esse tutus: q; nō tene
aris nec tu: nec heredes tui pro aliquo facto p
pupulo: illud fac cū pfilio pructorum pupilli t
facias poni i instrumento: q; cōsiliū, ppiquoz
facit presumptionē q; dolus t culpa abest a tu
tore. ar. l etiā. C. si tu. vel cu. iter. secūdū Bal. in
l. pola. C. de his q. vt indi. De hoc vide quo te
neī tutor. ē. Clericus. xiij. §. v. t. vij.

3 ¶ Vtrū tutor teneatur facere inuētariū de re
bus pupilli. R. q; sic. nisi cā necessaria vl iustis
sima ipediaī. ter. est i. l. tutor q reptorium. ff. ō
admi. tu. Idē dic fm Bar. ibidē de curatore. t
cā necessaria dr fm eūdem Bar. ex parte tuto
ris morbus. puta q; podagrosus t hmōi ipe
ditus ē: vel ex pte rei q; nō repiī adhibita dili
gens igsitio. Cā Xo iustissima dr si testator re
misit cōfectionē inuentarij. vt in. l. fi. C. ar. tut.
Nō lumitat Bar. vbi. ē. nisi ex cā iudici aliter
videaī. vt in. l. in pfirmādo. t. l. vtilē. ff. de con
fir. tu. Fallit hoc in duob9 casib9 in quib9 non
teneī facere inuētariū fm Bar. vbi. ē. ¶ Prim9
si psuetudo esset vt nō fieret. Scōs si iuder ex
cā remitteret: q; posset.

4 ¶ Qñ teneī facere. R. fm Bar. vbi. ē. q; glo.
ibidē. t cōiter doc. tenēt q; mor. i. qz primuz po
terit. facit. l. hec addtio. ff. de pdi. t dc. alit vr in
dolo. Intellige si admīstrauit: alis nō. Itē non
videī i dolo si fecit illa q; dilationē nō recipiūt
vel q; necessario pcedūt cōfectionez inuētarij: vt
pscrutatio substātie hereditarie: vl ea q; nullo
modo pñt obesse pupillo: sz bñ, pdesse: q; talia
agēdo ante pfectionē inuētarij non presumiī
in dolo fm Bar. vbi. ē.

5 ¶ Qualiter dz fieri. R. ter. in. l. tutores. C. ō ad
mi. tu. q; i pñtia publica psonarum. Blo. tñ
ibidē dicit q; sufficit vn9 notarius. pñtia vero
iudicis nō est necessaria fm Bar. vbi. ē. t cōi
ter doc. nisi vt faciat fidē p debitores nominū
q; noia scribūtur i inuētario. Et ita tene q;
uis gl. in. d. l. tutor. tencat q; ē necessaria.

6 ¶ De qb9 debet fieri inuētarium. R. ter. in. d.
l. tutores. q; omniū rez. i. corporaliū fm Bar.
vbi. ē. t istrox. i. oiuz iuriū incorporaliū: ō qui
bus apparēt istra seu, pbationes ibonis pupil
li. de aliis nō.

7 ¶ Quo mater pdit tutelā filij. R. ¶ Da. i. c. vro
ratus. de cōuer. ciu. q; dupl'r. ¶ Primo si trā sit
ad scōas nuptias. Scōo si icōtinenter viuit. ō
h est gl. quā segtur Bar. in aut. matri t auie. C
qñ mulier tu. offi. fun. pōt. facit ter. in. l. fi. eo. ti.
vbi regrit q; pudice viuat: qō no. glo. in. l. fideī
cōmissum. C. de fideicōmis. vbi vult q; vxor re
licta si incontinenter viuat perdat legatum si
bi factum a marito. t auferī sibi tanq; ab indi
gna vel ex presumpta volūtate defūcti reuoca
tur: qō maxime, pcedit si vixit incōtinenter tē
pore vite mariti ipso ignoraīte. pro hoc gl. no.
in. l. sororē. C. de hi. q. vt indi. Et pōt iferri q; h
q; oēs penas q; trāsiens ad secūdas nuptias
infra annū incurrit. q; t ipsa sil'r. qō no. Scd li
mita quo ad lucrū perdendū: sed nō quo ad pe
nā aliā incurrendā.

Anagloria Vno mō dicit appetitum di
gnitatis t excellētie: t sic est idē cū sup
bia: t est capitale vitiū: q; anim9 directe mouc
tur ad dignitatē t excellētiā appetendā. Alio
modo dicit appetitū laudis: t sic ē filia supbie
hec er. S. Bo. in. ij. di. xlij. q. ij.

¶ Vtrū sit mortale peccatuz. R. fm q; colligo
er Aler. in 3a pc. t Tho. 3a pc. q. cxxij. t Hen.
de gan. in q̄l. p. q. xxviij. q; vanagloria de se nō
dicit aligd q; sit cōtra charitatē dei vel pxi
mi. Attū dupl'r pōt pxiari charitati dei. ¶ Prio
rōne rei sup qua querif laus vel gloria. Et h
mō pōt esse peccatum mortale tripl'r. ¶ Primo
qñ gloriaī de re q̄ ē cōtra deū. s. que ē mortalis
peccati. de qb9 dr in pz. Quid gloriaris in mali
cia. Sec9 esset si gloriarē de re peccati venial'
solū: q; sic nō esset mortalis vanagloria. Secū
do ē mortale peccatū qñ id de quo gloriaī pre
fert deo. sicut ille de quo Ezechielis. xxviij. Ele
uatū est cor tuū: diristi deus ego sū. Istud eue
nire solet: qñ hō pp inanēgloriā pfert testimo
niū hominū testimonio dei: puta pp gloriam
humanā non perdendā nō cōfitetur deum vt
fidem tpe debito. vel non vult predicare vel di
cere veritatē loco t tpe qñ teneī. Tertio ē mor
tale peccatū qñ ea que sunt ordinata ad gloriaz
dei: vt sunt, sacramenta t ea que pertinet ad fi
dem: spem: t charitatē: principal'r facit ad glo
riā suam. Vnde dicit Aug. li. i. de doc. xpiana.
Ad fidem: spem: t charitatem tota militat di
uina scriptura q; principaliter ordinatur ad ho
norem dei: in quo deus cōtinetur si principa
liter ad alterius honorem ordinetur. Nec ille.
Vnde si quis principaliter propter gloriam
predicaret vel diceret missaz t huiusmodi pec

caret mortaliter. Secus si aliquid aliud qō nō
pertinet ad diuinam scripturam vel sacramē
ta, ppter gloriaz faceret: q; peccaret venialiter
t amitteret fructum bone operationis. Cōtra
riaī secūdo vanagloria charitati dei rōne finis
seu intentionis ipsius gloriantis. vt puta quia
constituit finem vltimū in gloria vana parat9
facere quecūq; propter illam. Et sic est peccatū
mortale: t si ē i deliberatione voluntatis. Et h
est qō dicit Augu. v. de ciui. dei. hoc vitiū tunc
est inimicum pie fidei: si maior sit in corde, cu
piditas glorie q̄s dei timor t amor. Nec ille.
Als ē cōiter peccatum veniale.

1 ¶ Que sunt eius filie. R. ¶ Prima immodestia
ornatus. vide Ornatus. Scōa inobedientia.
Tertia iactantia. Quarta pertinacia. Quinta
hypocrisis. Sexta discordia. Septima cōtētio
De quib9 in suis locis.

Asa sacra ecclesie debent esse sacra
ta t honesta: t tātum ab hō
ibus sacratis tractari: t si sint facta in
utilia vel vetustate consumpta debēt cōburi:
t cineres condi in loco honestore pedibus in
trantiū cōculcentur. de consecra. di. i. c. altaris
c. in sancta. t. c. vestimēta. t de reli. do. c. ad hec.
de re. permuta. mancipium. De eorum conse
cratione vide. ē. Bñdictio. t Consecratio. De
eorum mundicia' dicitur i. c. ij. de custo. cucha.
in fi. ¶ Precipimus quoq; vt oratoria: vasa: cor
poralia: t vestimēta ministrorum: pale altaris
necnō t ipsa corporalia munda t nitida con
seruentur. Minis enim videtur absurdum in
sacris sordes negligere que dedecerent etiam
in prophanis. hec ter. ibi tē. Et quo patet q;
peccat mortaliter q illa trz ita imūda: ac si essent
p seruitio rustico.

Asallus dr qui habet feu
dū ab aliquo. vi
de. ē. Feudum.

Ectigal est quod prestatur ex
bis rebus que vendū
tur. Tributum vero vel annona vel
publica pensatio seu functio est que ratione
fundi vel soli a possidente prestatur. Idq; di
citur census fm Aco. in summa. Et ideo vide
¶ Pedagia.

Elatio virginū. vide. ē. Conse
cratio Xginum.

Enatio tripler. Una oppressi
ua hominū: t hec sem
per prohibita, vi. di. §. is ita. in fi. Alia
dicitur arenaria. s. que fit in arena cum fera dē
tata. t hec similiter est prohibita. lxxxvi. di. c. q
venatorib9. t. c. se. Tertia dicitur saltuosa que
fit in siluis t saltibus: t hec omnibus prohibi
ta tempore quo homines tenentur esse in eccle
sia t orare. lxxxvi. di. an putatis. de consec. di.
iij. irreligiosa. t di. v. ieiunia. nisi forte necessita
te famis ingruente. c. licet. de ferijs. aut alia si
mili. Alijs autez diebus est licita laicis. de de
ci. c. non est in potestate. Clericis vero t religio
sis est prohibita nisi ex necessitate ecclesie vigē
te vt dictum est. ¶ Possunt tamen prelati t alij
ecclesiastici causa recreationis vel exercitandi ap
petitum t huiusmodi cuz rhetibus t laqueis:
t etiam canibus cuz silentio t modestia aliqñ
venari: nisi tempore quo debent visitare vel p
dicare: extra de censi. cū apostolus. §. archidia
con. Et sic intellige illud ne dc. vel mo. c. i. Et
iura que videntur contraria fm Hostiē. sunt
intelligenda de illis qui nimis mentē talibus
implicant.

¶ Vtrum serui teneātur obedire dñis volen 1
tibus venari tēpore' phibito. R. Rodo. q; non
An autem excusent a peccato, ppter metū. dic
vt. ē. Adetus. §. vi.

¶ Vtrum venatores qui cōculcant agros vi 2
neas t segetes: t quorum canes occidūt gallinas
t aialia pauperum t aliorum tenēātur ad
restitutionem. R. Asten. q; sic. ad extimationez
als peccāt mortaliter: nisi ita modicū sit dānū
q; pbabiliter non curarent.

¶ Quid de dominis qui occidūt: vel mutilāt 3
homines propter lepores t siluestria animalia
capta. R. Asten. q; mortaliter peccant: si faciāt
libidine vindicte: vel amore huiusmodi ani
malium: aut venandi. Credo etiam q; si sit con
suetudo loci vel statutum q; p vno actu vena
tionis tanta pena infligatur: q; non excusat a
mortali omnes obseruantes eam. vt no. Tan
cre. in sum. ti. de rapina.

Enditio Vide. ē. Em
ptio.

¶ Vtrum quis possit compelli ad ven 1
dendū inuitus. R. q; regulariter non: sicut nec
emere. Vnde dicit ter. in. l. inuitum. C. de con
trahē. emp. Inuitū cōpare vel distrahere postu
lātis instam cām non ptinet desiderium. hec
ibi. facit. l. nec emere. C. de iure deli. Fallit hoc i
multis casibus. de qbus vide glo. in. l. iulianus
§. idem celsus. ff. de acti. emp. t ven. t in palle
gatis legibus.

Eneficium vide.ē. Sortilegū.

Emale vide.ē. ℙcc catum.

Erberatio vide.ē. ℙcussio.

¶ Vtrū ille q ñ valēs soluere i ciui libus luit in corpore: si veniat ad pinguiorem fortunā teneat ꝙplus soluere. ff. Bal. i. l. fi. ff. de in us. vo. q. nō. q. luitio corporalis cedit loco solutōis. facit. l. sed si vnus. §. si ante. ff. de iur. glo. est in. c. sicut dignum. de homici. vide glo. in regula pactum. lib. vi. Limita. ē. Solutio. §. xxij.

Estis t cetera idumenta ecclesie debēt esse sacrata t honesta: nec debēt rangi a non sacratis boibus. de ꝛse. di. i. c. in sancta. t duobus. c. sc. nec femine ēt sacrate debēt ea tāgere. di. xxiij. sacratas. Qō intelligit ſm ℙdo. in sum. ti. de cucha. quando sunt per pontificē benedicta. c. ad hec de reli. do.

1 ¶ Vtrū de veste alicuius dñe possit fieri casula. ff. gl. i. c. ad nuptias. de ꝛse. di. i. q. nō. cui nō assentio: imo eo ipso q dedicat deo purgat ois macula. facit. c. nō liceat. xix. q. vlti.

2 ¶ Vtrū vestes t manutergia ecclesiastica possint deputari ad vsus laicorum. ff. glo. q. non. i. c. mancipia. de re. ꝑmuta.

Icarius est qui vices alterius gerit siue i officio siue ꝓtentioso. vt ex co. ti. per totū. siue i cōtentioso. C. de offi. ei⁹ q vi. al. gc. p totū.

1 ¶ Quot sunt spēs vicariorū. ff. do. Lar. in cle. vnica. co. ti. q. ūttuor. Quidā sunt perpetui ecclesiarum ꝓchialiū. t tales facit epūs ſm Lau. ex quo suscipiūt curā aiarū: vnde quoriens qs ē deputatus auctoritate epi curato beneficio vicarius eoipso ē perpetuus t imutabilis p. c. vnicū. de capel. mo. li. vi. Et nō debēt deputari nisi in parrochialibus hūtibus latitudinem parrochie vel aliā necessitatē: t talis dē debet xxv. annū. t ordinari ad sacerdotiū ifra annuz d. cle. vnica. alis ꝑmatus est ipso facto: t si recipiat ecclesiam aliā cū cura perdit vicariam. ex co. ti. c. ad hec.

2 ¶ Quid si deputent ad ecclesias non parrochiales: puta rurales. ff. q. nō erūt perpetui: t sic poterūt mutari ad velle ꝓlati. qō tz ēt glo. i d. cle. vnica.

3 ¶ Vtrū talis vicarius ꝑpetuus bēat indistincte curā aiarū. ff. do. Lar. in d. cle. vnica. q. sic: quo ad oēs effectū: q. possidet suo noīe ad istar ꝓducentis non ad modicum tempus. l. fi. ff. si ager. vec. pe.

¶ Vtrū possit istituere aliū vicariū. ff. d. Lar. ibidez q. nō perpetuū. sed bene tpalem: vt cōiter tenent doc. 4

¶ Quidā sunt vicarij tpales sicut mercēnarij q ad tps assumūtur ad adiuuandū ad curā aiarū: t tales pōt assumi a curatis ēt sine lnia epi de iure cōi. nisi statuto epi, phibereť. vij. q. i. illud. t. c. nihil. t lz tali assumpto ꝓficiatz nō habeat curā aiarū ſm ℙdau. qſi rector per viā delegatiōis ei cōmittit auctoritatē audiendi: q. hoc pōt ēt nō habenti curā aiarū. Et hoc verū nisi sit, phibitus ad exercitiū cure: vt peregrinus t ignotus. de cle. pe. per totū. q. tūc nō teneret talis cōmissio: q. ad solū epm pertinet de cle. pere. c. tue. t. c. fi. Et silr dic qñ cōmittit religioso cui a regula vel suo ꝓlato ꝓphibeť. De hoc dic vt. ē. Cōfessio. iij. §. iiij.

6 ¶ Quidam sunt vicarij q deputant ad aliquā prouinciā aut diocesim vel locū: de qbus ex co. ti. c. pe. t. r vi. q. i. addicimus. t tales vicarij iurisditionales tātam ptātem bñt qntum mēsuram⁹ ex eox cōmissione., p b de ꝑmutc. accepimus. t. c. porro.

7 ¶ Quidā sunt vicarij q ꝓstituūtur ad oia icūbētia ꝓlato nō solū respectu cure: sed ēt respectu oium icūbentiū: t ē differentia iter istos, p prie: t officiales epiſcopox: q. officiali solū cōmittit cognitio cāx totius diocesis: nō aūt iqsitio: connectio excessuū: amotio a beneficijs: ni si spāliter sit eis cōmissum. Vicarij aut generales oia hec pōt. excepta beneficiorum collatione. vt in. c. cū i generali. co. ti. li. vi. sed i Italia rara ē differentia: t io videat eox cōmissio vt sciat auctoritas: t istos ꝓstituit epūs sine cōsensu capituli ſm ℙdo. allegat. c. ca noscitur. de bi. que fi. a ꝓcla.

8 ¶ Vtrum vicarij tpales. s. scōi tertij t quarti possint aliū vicariū istituere. ff. q. non. ex co. ti. c. clericos. Fallit in archipſ bytero: q. cū sit vicarius epi in spūalibus. de offi. archipre. b. c. ministeriū. Aliū tñ vicarium pōt instituere: vt ibidem dr. Et intellige non posse: nisi spāliter eis cōmittat.

9 ¶ Vtrū ꝓlati possint vices suas alicui committere sub ānuo censu. ff. q. nō: sine simonia extra ne ꝓe. vi. su. c. i. ij. t. iij. q. sicut, p cōmissione iurisditiōis nō lz recipe certā pecunie qntitatē. ita multominus lz recipere quotā ptē, proventuū ſm ℙdo. bene pōt vicario tale salariuz ꝓstituere: imo ad hoc tenet. xij. q. ij. charitatem bz etiam talis vicarius ius petendi sibi assignari cōgruam portionē de redditibus ecclesie: ex qbus cōmode possit sustentari: ex co. ti. c ad b ſm ℙdo. Et ideo possz dicē. Ego do tibi, p salario tuo centū: t totū lucrū dabis mibi de exercitio iurisditiōis ſm Inno.

10 ¶ Qui sunt casus in quib⁹ licite per aliū deseruitur ecclesie. ff. q. multi. s. si parrochia sit lata si ccidit in infirmitatē sine sua culpa debilitatem vel deformitatē: vel necessitas absentādi: seu vtilitas ecclesie t huiusmodi. Et de b bēs ē. Clericus. vij.

Idua ꝓprie ex significatōe vocabuli: seu ſm ethimologiā dr ꝙlz mulier sine viro: ēt si nunqz virū habuisset quasi sine duitate: t dr a vi qō ē sine. sicut vecors. s. sine corde, ita dicit ter. in l. malū. §. viduas. ff. de ver. sig. t ter. in. c. vidua xxxiij. di. t Bratianus ibi q vult q. dicat illa cuius maritus mortuus est. debet intelligi ex cōi vsu loqndi. Et itellige si ab eo fuit cognita. alis nō vt ibi. Et iō in quacūq. materia ēt penali vsus loquēdi preferť, ꝓprio significato ꝟbox sive ꝓprium significatum eliciat ex ethimologia seu ex diffinitiōe: siue ex auctoritate iuris. l. libox. §. q. tñ cassius. ff. de le. iij. t. l. cum de lanionio. §. asiā. ff. de fun. instru. que. le. t. l. labeo ff. de supp. le. no. Bar. in. l. omnes populi. ff. de iusti. t in. Et Inno. i. c. olim. de ꝟb. sig. t glo. i c. nonulli. de rescrip.

Illicus dr ville custos: t q fructibus percipiēdis t colligendis imponitur. ff. de instito. l. si cum villico.

Indicatio vtrū sit peccatū ff. q. ad satisfactionē animi irati: t in malū, prumi solū nunqz lz imo ē peccatū mortale. xxij. q. iiij. si ecclesia. t. c. glqs rpian⁹. t. c. ea vindicta. Si ꝟo sit ex ꝛelo iusticie t ad connectionē peccatorum: t ab eo q ex officio potest sic meritoria ē. vt in dictis. c. t. q. v. nō vos.

1 ¶ Vtrū aliquis possit vindicare suam iniuriā ff. ℙdo. q. nō. etiā si superiorē nō bz. vnde licz princeps non subsit legibus. l. digna vox. C. de legibus. tamen ipse delegat. de iudi. c. i. quāuis ipse puniri posset. Et sic itellige t limita. c. oliz el. i. de resti. spo. c. significasti. cl. ij. de hōi.

Iolentia que ē filia auaritie vide ℞apina.

Irginitas ſm ℞i. i. iiij. di. xxxiij. duplr sumitur. ℙrimo mō ipropie, p integritate carnis: t sic qlibet nascit ꝟgo. t istud non ē virtus. Secūdo mō ꝟginitas sumit, p hitu quo volūtas determinat ad respuēdū, pmpte t faciliter oēm delectationē venereā ēt licitaz vt mens liberius spūalibus vacet. q: vt dicit i. cor. vij. Virgo cogitat q dñi sunt: vt sit sancta corpore t spū. t hec ē virtus. Et diffinit ab Aug. li. de nup. Virginitas ē i carne corrupti bili incorruptiōis perpetua meditatio. i. q. virgo debet gerere i, ppositō: vt in hoc pseueret perpetuo. Et ex b p3 q. itegritas carnis nō est de essentia ꝟginitatis: sed ē qdā eius decor accidētalis extrinsecus exīs q perdi pōt sine dimi nutione ꝟtutis ꝟginitatis. vt p3. xxxij. q. v. i prin. t. c. tolerabilius.

¶ Vtrū ꝟginitas sit virtus spālis. ff. ℞i. vbi. ē. q. non. sed addit vltra castitatē ꝓtegalē statum perfectionis: t magis plz qz opio illorū q volunt q. sit ꝟtus spālis: q. sic sequeret q. ꝟtus amitti posset sine peccato: nec valet respōsio q. votū regritur in ꝟginitate: q. non ē vex: sed bñ, ppositus: qō tñ posset mutari sine peccato alijs occurrentib⁹ de nouo. 1

¶ Que regrītur vt amittat ꝟginitas. ff. q. regrit p pollutio cōpleta. Vbi sciendū q. tripler humor de genitalib⁹ stillat. s. semen. Secūdus humor silis semini q est medius: t stillat qñq ex solo tactu: vel auditu turpium. Tertius est vrina: pditur aūt ꝟginitas p solā scis resolutionē que locū coitus supplet: vel eius cōplet delectationem. Secūdo requiritur vt amittat q. talis delectatio sit ex volūtate operāte vl cōsentiente vel nō dissentiēte: vel nō quātuz pōt renitēte. Alij tñ volūt q. si ēt pollutio nō seqtur vt in illis q sunt añ tps seminis qui tñ explent coitū: vel p turpē tactum: vel p cōmixtionē cū alio t hmōi amittat: t plz. tñ recupabit p penitentiam. 2

¶ Quid si ante pollutionem nec in ipsa interuenit volūtas: sed post ē cōtenta. ff. perdit ꝟginitatē: sed recupat per pniam. Alij dicūt q. non recupat: ex quo pollutio est secuta: t consensus mentis siue ante siue post: sed primum mihi videt verius. 3

¶ Vtrū illi qui cōrūpunt in somnis vel ebri etate t hmōi amittāt. ff. q. nō amittūt ꝟgini- 4

Universidad de Deusto

tatem ſm Tho.in.iiij.di.xxxiij.niſi hac intentione iuerint dormitū: vel ſe inebriauerint. Et idē dicendum de habentibus fluxum ſeminis ⁊ ſi poſt ſint conſenſi amittitur: ſed per pniaz recuperatur.

5 ¶ Utrum puelle ante q̄z coitum poſſint exple re aliquid carnale cōmittētes perdāt Virginitatē. R. q. ſi ſunt doli capaces perdūt quidē mentaliter ſolum. ſed per pniam recuperabūt. Si vero nō ſunt doli capaces: ſic nec etiam mētaliter perdūt. Dicit enim Alex. Fa. ſe. ti. de luxuria. q. quo ad mentem requiritur perpetuitas quo ad finalē corruptionem mentis. quo vero ad corpus requiritur perpetua incorruptio q̄tum eſt de voluntate mentis. aliter non poteſt eſſe virginitas.

6 ¶ De cōſecratione virginum. vide. ſ. Conſecratio virginum.

Virtus nomen vel nobilitatem dat. de pe. di. i. §. ſin autē ⁊ quid ſit. xxxij. q. v. de pudicitia. ⁊ de pe. di. iij. §. hec que de charitate.

Vsgd ē ⁊ i quo differt a metu. vide. ſ. Metus. §. vlt. Dicit etiā vis pro omni violētia

i ¶ Quotupler eſt vis. R. dupler. vna dr̄ publica. ⁊ hec ē que fit nedū cum armis: vt. i. i. ff. de vi. pu. ſed etiā cū oī qō pōt nocere. vt i. l. armatos. ff. co. ti. Armatos nō vtiq; ſolum intelligere debemus eos q tela habuerint: ſed etiā eos q aliud quo nocere poſſint. hec ibi. Et hac lege tenē non ſolū i vi facta cum armis: ſed etiam ſi armate intrat domū vel poſſeſſionē alterius ſine cā legitima. puta. p vſu venandi itineris nauigationis vel mercationum. vt in. l. i. ⁊. ij. ff de vi. pu. Alia dr̄ priuata: q̄. ſ. fit ſine armis: alicui etiam coadunatis hoibus: vel ſi res debitoris ſine iudicis auctē occupet. de hac plene hr̄ per totum. ff. de vi. priua.

2 ¶ Que pena inferentis vim. R. p vi publica deportat. vt no. glo. l. q dolo. in fi. ff. de vi. pu. Pro vi priuata punitur i tertia pte bonorum ⁊ nō poteſt eſſe iudex ſenator vel aliū aliquem bonoriz hr̄ tanq̄ infamis. vt i. l. i. ff. de vi priua. ⁊ alijs allegatis in glo. in. c. cuz dilectus. de or. cogni.

3 ¶ Utrū liceat alicui oſtium aut murū frangere ⁊ vim inferre. R. q. ſi quis hz poſſeſſionē alicuius rei pōt tam i perſonam ipedientē q̄z in oſtia ⁊ muros illius loci: vt valeat vti iure ſuo: nedū iudex: ſed ⁊ quilz. vt in. c. i. de inu. ec. no. Pa. q: nō vult aliquid de nouo ſed ſolum ius ſuū defendere: vel perditā ītinenti recuperare. Si Vo nō hz poſſeſſionē in re aliqua: hz habeat actionē hypothecariā: vel altū ad ullaz cōſequendam tūc non pōt. etiā ſi ſit iudex vel prelatus. ppria auctoritate. Et iſto modo loq̄t c. cū q. de preben. li. vi. ⁊. l. ſi quis in tantā. C. vñ vi. Iſte enim nō hz. ppria auctoritate violētiā inferre: q: diceret ſibi ius p̄. l. vnicaz. C. ne quis in cauſa ſua.

¶ Utrum liceat vim vi repellere. R. dic vt. ſ. Defenſio: ſiue inferat in perſonā ppriam vel primi vel in rebus. 4

Viſitationem pōt facere glibet hñs ordinariam iuriſditionē in aliquos: ſic archiep̄s in tota. puincia. de cenſi. c. romana. ⁊ c. ppetuo. li. vi. ⁊ ep̄s in ſua dioceſi. de offi. ord. cōquerente. Item archidiacon⁹ ⁊ decanus. de cenſi. cū apls. de offi. archi. c. mādamus. Item abbates ⁊ prelati religioſox viſitant monaſteria ⁊ monachos ſm cox iſtituta: vt in. c. pc. ⁊ vlt. de ſta. mo. Item legati aplice ſedis: ⁊ q̄bus cōmittit a papa vel a prelatis ordinarijs exīti bus ipſis ipeditis. ⁊. q. i. ep̄m. de offi. or. c. inter cetera. ⁊ co. ti. c. ſi ep̄s. li. vi. Quidam tū dicunt iferiores ep̄is nō poſſe per aliū viſitare ꝓ ſuetudine obſtāte: exceptis prelatis religioſox q viſitant etiam per alios.

¶ Quē ordinē dz tenere viſitator. R. q. archiep̄s dz p̄. p. pria dioceſim viſitare totā incipiēdo a capitulo ſue eccleſie p̄: ⁊ ſic tota viſitata trāſibit ad alias dioceſes. vt dr̄ in. c. Romana de cenſi. li. vi. Sil'r faciat ep̄s. Primo incipiendo a ſuo capitulo. Legati aūt de latere nō tenē tur iſtū ordinē ſeruare ſm Vo. nec viſitatores religioſox: ſed ſeruabūt cox ſtatuta: vt dr̄ in d. c. Romana. ⁊ ibi vide qō no. i

¶ Quo dz fieri viſitatio. R. primo dz. pponere Verbum dei ⁊ demū de vita ⁊ converſatione miniſtrātiuz i eccleſijs ⁊ locis alijs diuino cultu deputatis: ac ceteris que ad offm̄ ſuū ſpectant ingrat: ⁊ ſine iuramēto ⁊ coactione ad eoꝝ emēdationē per ſalubria conſilia inducat lenib⁹ ⁊ aſperis: ſicut ſibi videbit expedire: qō ſi de aliquib⁹ orta fuerit infamia p̄ aliquez ordinario denunciet vt ingrat. Notoria Vo corrigere poterit ⁊ punire. vt in. d. c. romana. ⁊ iſta forma ē de p̄cepto oībus prelatis ordinario iure viſitātib⁹: exceptis religioſox conſuetudinibus ⁊ regularibus inſtitutis. vt in. d. c. romana. 1

3 ¶ Utrum viſitator poſſit aliqd recipere a viſitatis. R. q. ſic. pcurationē. Et aduerte q: oportet Primo q. pcuratio ſolum recipiat. Secūdo ſolum a locis viſitatis: ⁊ nō ab alijs. Tertio q: ſolum ſit. p victu ullius diei: ſiue ſit in victualibus: ſiue ſit in pecunia. Quarto q: tantū vna die vnā procurationem recipiat: ſiue vnaz vel plures viſitet eccleſias. Quinto q: ipſe ordinarius perſonaliter viſitet. aliter iſtis nō cōcurrentibus recipere nō poteſt. Et ſi qd alio modo receperit ipſe vel aliquis de ſuis familiaribus teneē duplum reſtituere eccleſie a qua illō receptū eſt infra meſem: aliogn patriarche archiepi ⁊ epiſcopi ſunt interdicti ipſo facto ab ingreſſu eccleſie. Inferiores vero a predictis ſūt ſuſpenſi ab officio ⁊ beneficio: donec dictū duplū reſtituant: nec valet remiſſio vel dantium liberalitas: ſeu gratia eos liberare: niſi reſtituant. Nec colligūtur ex. c. exigit iuncto. c. felicis de cenſi. li. vi. ⁊. d. c. romana.

Iciatus corpore. vide. ſ. Corpore viciatus.

Itium Vide. ſ. Peccatum.

Vanimiter de ſuo ſignificato requirit nullā diſcrepātiā: qō. pbaf̄ in. c. bone. el ij. de po. p̄ela. ⁊ in. c. ⁊ ſi vnanimiter. eo. ti. ⁊ hz Inno. in. c. cū in eccleſia. de cau. poſ. ⁊ propric. ⁊ ibi ſequitur Pa.

Viuerſitas vide Collegium.

Actio extrema ē vnū de ſacramētis eccleſie. de q̄ bēs i c. vnico de ſacra vnctiōe.

i ¶ Que ē ei⁹ materia. R. oleuz. vt in. d. c. vnico. Pe. aureo. in. iiij. di. xxiij. dicit q: oz ſit oleum oliuarū: ⁊ conſecratū ab epo ſolū: nō ab inferiore vt dicit Magiſter in. iiij. di. xxiij.

2 ¶ Que forma. R. ē illa de qua i ordinario. ſ. dicendo p iſtā ſcām vnctionē ⁊ ſuā piiſſimā miſericordiā idulgeat tibi dñs q̄qd oculoꝝ vitio delegiſti. In noīe p̄ris ⁊ filij ⁊ ſpūs ſancti: amē. ⁊ ſic de ceteris ſenſibus.

3 ¶ Quis pōt eā conferre. R. ſolus ſacerdos. vt patet in. d. c. vnico. ⁊ de Xpo. ſig. c. queſiuit. ⁊ ſi vnus deficeret alter debet ſupplere: vbi primus omiſit.

4 ¶ Quib⁹ pōt cōferri. R. infirmis exīstibus i periculo mortis. de quib⁹ pbabiliter dubitaf̄ de morte: pueris aūt vel cūtibus ad bellū: aut alio mō in periculo caſuali mortis nō daf̄ ſm cōiter doc. nec etiam amētibus: niſi ante amētiaz ipſam petiſſent ⁊ dādo nullā irreuerentiam facerent. ſed ⁊ ſm. S. Bonā. in. iiij. di. xxiij. tantum debet dari infirmis qui in mortali non ſunt: ⁊ ratione vtentibus ⁊ in articulo mortis exiſtentibus: ⁊ veniale peccatum habentibus. alijs non.

¶ Que partes corporis debēt inungi. R. q: inſtrumēta q̄bz ſenſuū. ſ. oculi: aures: manus: nares: labia: pedes: ⁊ renes. Mulieribus tamen nō vnguntur renes propter honeſtatem. Mutilati vero vel ceci vnguntur in locis magis propinquis predictis: ſi non habent predicta membra. 5

¶ Quis effectus. R. q. vel agit vel auget inuiſibilem vnctionem ſpūs ſancti: ſi digne accipiatur: vt dicitur in. d. c. vnico. Aurco. in. iiij. di. xxvij. ponit. vij. fructus. Primus deletio venialium. Secūdus diminutio pene debite peccato mortali. Tertius gratie augmentatio: q̄ vi hui⁹ ſacramēti augeri habet: nō tātum ex deuotiōe miniſtrātis ⁊ ſuſcipiētis: ſed etiā ex Virtute operis operati miſericordia dei aſſiſtente operi ſuo: ⁊ aucta gratia augetur ⁊ gloria. Quartus eſt interior letitia ⁊ robur cōtra demonis inſidias: que potiſſime tunc inſunt. Quintus artatio diabolice poteſtatis: q: non eſt ita potens ſumpto iſto ſacramēto. Sextus corporis ſanatio: vbi expedit ſaluti. Vnde in primitiua eccleſia multi ſanabātur. Jacobi. v. Oratio alleuiabit infirmū. Septim⁹ proteſtatio decedentis q: permāſerit i fide militātis eccleſie quo ſigno vadit ad eccleſiam triumphantē tanq̄ qui fideliter pugnauit. Octauus fz. S. Tho. in. iiij. di. xxiij. tollit peccatum veniale ⁊ mortale etiam quantū ad culpam dūmodo nō opponaf̄ ex parte recipientis. 6

¶ Utrum iſtud ſacramentum ſit de neceſſitate. R. ſm. S. Bon. in. iiij. di. xxiij. q: non. ſi tamen omittatur ex contēptu damnabile eſt. ſcē ſi ex negligentia. 7

¶ Utrum ſit iterabile. R. ſm Tho. vbi. ſ. q: ſic ſine iniuria: et in eadem infirmitate. dūmo ſit caſus diuerſus. puta idropicus nunc ē i articulo mortis poſtea euadit: ⁊ durāte iſirmitate aliquo tpe longo iterū venit ad articulū mortis poteſt iteruz ei dari: q: ſtatus ⁊ caſus eſt diuerſus: hz ſit eadem infirmitas. 8

Oluntas bona. vtrum ſufficiat ſine bono ope

Universidad de Deusto

R. vt. S. Intentio. §. iiij. vnde dicit Am. lxxvj di. c. non satis est bene velle nisi studeas bene facere. Facit in ar. c. i. de eo q mit. in pos. t in. c. cum aliquib⁹. de senten. t re iudi. t. l. promiss. §. constituto. ff. de consti. pecu. vide glo. in dicto. c. i.

i ¶ Vtrum voluntas boīs duret post mortem ei⁹. R. q. sic. p3 in. c. fi. de p̄cario: q. nō expirat morte p̄cedentis. Secus de beneplacito: q. illud expirat per mortem. c. si tibi gratiose. de rescrip. li. vi. Et hec no. q. faciūt ad q̄nē. Juder posuit aliquē p̄fimatū donec reuocaret: moriē an expiret cōfiniū. dic q. nō. in. l. centesimus. §. fi. ff. de ver. ob. per Bal. in p̄ria p̄sti. ff. t in. l. i. C. de postu. t per Salic. i. l. i emētl. C. de p̄hē. emp. t in. l. hec venditio. ff. de p̄hen. emp. Jtē ad questionem q. prior claustralis: non reuocat morte abbatis. licet posset reuocare quādo voluisset: t ad predicta est ter. clarus in. d. c. si tibi gratiose.

2 ¶ Quot modis dr̄ voluntas bona. R. q. volūtas accipitur tripliciter. ¶Primo pro potentia anime: t sic est bona ex virtute t habitu bono bonum enim est qō habet qualitatem bonam p̄ thopico⁹. Secūdo accipitur pro habitu siue dispositiōe: seu affectione volūtatis derelicto et actu voluntatis: siue ex vsu: t hoc bona vel mala fm actiones: q. tales generantur habitus vel dispositiones quales sunt actus. iij. ethicorum. Tertio accipitur, p actu ipsius voluntatis potentie. t iste est bon⁹ ex ordine eius sufficienti ad debitū finem: t vt hoc sit q̄ttuor requirūtur. ¶Primum q. finis sit bonus in se. Secūdum q. sit ipse finis melior his q̄ appetūtur, ppter ipm. vnde dicit Aug. ix. de ciui. dei. c. iij. q. qui laudant deum propter pecuniā nō habēt bonum finē neq; bonā voluntatē. Tertium q. illa sint fm rōnem rectam ordinabilia t apta ad talē finē cōsequendum. ¶Quartum q. voluntas ordinātis rōne regulata ordinet vel velit bona in genere indifferentia ad bonū finem. Aliter his deficientibus non erit bona voluntas. Nec er. S. Bona. in. ij. di. xxxvi ij. q. i. ar. i.

3 ¶ Vtrum vnius solius bone voluntatis sit vnus solus finis. R. q. sic. s. principalis. vnde sciendū q. actus potest habere plures fines triplicter. ¶Primo q. vnus sit sub altero t ppī illum. Secūdo q. vnus sit principalis finis: alter non principalis: ita tamen q. non principalis non refertur ad principalem. Tertio q. vter q̄ sit principalis. Exēplum de eo q. vadit pro distributionibus ad ecclesiaz: q. aliq̄n intēdit principaliter dei honorē: t cū hoc sil bñe pecuniam illam ad hoc vt ad dei honorem illam distribuat: vel in alios vsus licitos conuertat: Aliq̄n intēdit dei honorem: t vult sil acgrere pecuniā: ita tū q. acgsitionē pecunie nō redegit ad honorē dei: nec ēt pecuniā illā finē principalē statuit: q. eā ppter se nō diligit: q. ēt si nō daretur iret: nec pp eā hñdam aliquid ptra deum cōmitteret. Aliq̄n intendit deo placere t sil ēt pecuniā acquirere vt possit thesaurū suū augere t in eo delectari. ¶Primo mō ire ad ecclesiā ē meritoriū: t pertinet ad bonā volūtatē Secūdo mō nō est bone voluntatis loquendo formaliter: nō tñ ei sic repugnat: quin in ea stare possit. Est eni ibi peccatū veniale nō mortale. Et hoc est q. dicit Augu. li. cōfes. minus te amat q. tecū aliquid amat: qō non pp te amat. Tertio mō ē p̄ bonā voluntatez: q. nemo p̄t duobus dñis seruire. Matth. vi. Luz enim sit vnū solū vex bonū: qō quietat humanū desideriū: oz q. voluntas ad hoc vt sit bona t recta statuat sibi vnicū finē vltimū. Nec er. S. Bo. in. ij. di. xxxviij. ar. iij. q. i.

4 ¶ Vtrū bonitas actualis volūtatis addat aliquā bonitatē super bonitatē ipsius habitus gratie. vide. s. Intētio. §. v.

5 ¶ Vtrū teneamur p̄formare voluntatē nr̄am voluntati diuine ī volito. R. fuit diuersa inter theologos opio ī p̄rio sen. di. vlti. Sed ista vr̄ mihi verior. s. q. teneamur p̄formare q̄tū ad illa volita q̄ exprimūtur a deo signo p̄cepti ī lege explicite vel iplicite: vel q̄ nobis manifestaret sic velle de p̄cepto. Sz q̄tū ad alia p̄filiū ē nō p̄ceptū: p̄filiū dico si sunt exp̄ssa sub signo p̄filij tacite vel exp̄sse. Si vero nō sunt exp̄ssa: nec ēt de cōsilio tenemur: nisi p̄ueniat nobis illud velle. fiē dic Aug. i ench. c. ix. Aliq̄n ingt bona volūtate vult hō qō nō vult deus. Sicut bon⁹ hō vult patrē viuere quē deus vult mori. t gl: illa. s. ps. q. dicit. cor totum hz hō: q. nō vult qō vult deus. Intelligit de his q. nobis patent q. de p̄cepto vult nos ea velle.

6 ¶ Vtrū teneamur p̄formare volūtatē ī modo volēdi cū deo. R. fz Alex. lūbar. i p̄ di. xlviij. q. nō absolute: q. si hō bonorat patrē suū: non ex charitate: sed ex beniuolētia nō peccat: fz tenet additionaliē. s. si vult mereri vitam eternā. S. Bo. in primo. di. vlti. dicit q. tenemur cōformare voluntatem nostraz voluntati diuine ī modo volēdi affirmatiue. s. p̄ loco t tpe qñ vz tenemur esse in actu charitatis: q. sicut tenemur q. nūq; p̄ria velim⁹ deo. s. ex libidine cū ds velit ex charitate. Jta tenemur vt sub eadem rōne velimus p̄ loco t tempore: t hoc si habemus charitatem. si aūt non habemus: non tenemur ad hoc: sed ad equipalens: q. teneamur facere qō in nobis est vt eam habeamus: t hz p̄ loco t tpe: vt dictū ē. Et si quer̄ qñ loc⁹ t tēpus ē. dicit idē Bo. ibidē. q. ē qñ dns visitat talē interiorī locutione: vel exteriorī predicatiōe vel aliquo tali in quo ē opportunitas redeūdi ad cor. Vnde tūc si negligat incidit in cōceptuz t omissiōis peccatū. Alex. vero de ales fa se tractatu de negligentia. q. viij. dicit q. qñ peccator cogitat de peccato suo: q. sit tātū malum t graue t cōuertitur super ipm: t excitatur a gratia dei ad conuertendū: q. hoc modo excitat cū qñ facit peccatorem cogitare de peccato suo: tūc tenetur actu dolere de illo: t si non dolet t contrar̄: tūc peccat per negligentiam: t inouar̄ peccatū aliquod quod ē negligentia mortalis. Nec ille. Et sic p3 qñ tenet cōformare volūtatem ī modo volendi cū deo de precepto. qō nota bene.

Otum fz Ri. in. iiij. di. xxxviij ar. iij. q. ij. ē, ppositi sup errogantis, pmissio deo facta pp bonū finē ex deliberatiōe firmata.

i ¶ Notanter dr̄ supererrogantis bonī: q. ī voto de re necessaria ad salutem non ppie inciuntur rō voti. Rō q. votuz, ppie loquendo ē qd volūtarjum respectu principij a quo, pcedit: t respectu eius quod vouet: hz large dicar̄ votuz qō fit de necessario ad salutez. de quo habetur xvij. q. i. c. i. Vnde grauius peccat qui preuaricatur preceptum diuinum quod vouit q̄ qui non vouit.

2 ¶ Secūdo dr̄ notanter, pmissio deo facta ad differentiā, pmissionis facte homini que non, ppie hz rōnē voti. Nam solus deus est cui se totū homo p̄t obligare: q. solum ei conuenit potestas super totum hoīem. Et iō, ppie votū fit deo q. totum hoiem obligat. Sanctis vero q. aliquo modo p̄uenit potestas super totum hominem inquātum per eoz orationes tota salus boīs, pmouctur. Jdeo fit eis aliquo modo votum: non tamen hās plene rōnem voti: nec ē necesse q. ista, pmissio exp̄matur ore: sed sufficit etiam si fit in corde quo ad deum t cōscientiam.

¶ Tertio dr̄ notāter, ppter bonū finem ad excludendū vota que fiūt, ppter malum finez: vt cū quis vouet se icīunaturū vt possit interficere inimicū t hmōi: que non valent sed grauiter peccant talia vouētes. Sicut non valeret votum factum de re mala: q. deus non acceptat aliquid cōtra se. 3

¶ Sed quid si vouet pp finē indifferentem. R. q. valet accipiendo indifferens respectu ademptionis vite eterne. Sicut cū quis vouet aliquid p̄opter aliqō bonū tpale qō habere non ē vtilius ei ad vitā eternam q̄ carere eo. si tamen veniret casus q. esset malū tūc non obligaret vt in voto Jethe. 4

¶ Vtrū votū possit fieri de re inutili ad salutē. R. q. non de iure: q. qō non est ad dei honorem nec vtilis ad salutem offerentis p quācūq; circūstātiam additam non acceptat deus. Et ideo talis obligatio nō tenet ipso iure. Et sic sunt vota stulta mulierum. s. de non pectināndo caput in sabbato t huiusmodi: non comedere de capite aliquo pp decollationē Joānis baptiste t huiusmodi fm Alber. t Ray. potiꝰ sunt frāgēda q̄ seruāda. Tutius tñ credo sit petere dispēsationē seu declarationez a cōfessore saltē, ppter reuerentiā. 5

¶ Quarto dr̄ ex deliberatione firmata ad differentiam votorū que fiunt ex surreptione: t sine deliberatione: sicut faciūt aliquādo aliqui in angustijs que non obligant de necessitate. sed tātum ex quadā p̄gruitate. Jdeo cōtra ipa venire etiā ex, ppria auctoritate non ē peccatū mortale. Et qñ hoc sit p̄t perpendi ex hoc: qñ stari trāsacto periculo seu angustia sunt male cōtenti se tale votū emisisse: q. videt indeliberate factum. Secus quādo deliberate vt euadant periculū vouēt: q. obligātur. 6

¶ Additur. v. fm aliquos p̄ intentionē obligādi se ad implendo, pmissum: q. fm eos sola deliberatio non firmat, pmissionē. Et hz Ricar. in iiij. di. xxxviij. a quo predicta sunt extracta nō firmet se in hoc: sed ptrāseat solum recitando Tamen mihi videtur q. verissime requirat eo modo quo infra dicā. s. saltem tacite: sicut tz gl. in. c. litteraturā. co. ti. Vnde debes aduertē q. votum habet diuersos status fm quos diuersa sortiē vocabula t effectus. ¶Primus status ē in origine. s. cū quis disponit aliquid boni facere: t tūc dr̄ deliberatio. de qua dr̄. xvij. q. i. q bona agūt. t hoc cōfringere non ē peccatum. Secūdus status ē, pcessus cū, pcedendo, ppo- 7

Universidad de Deusto

nit firmiter se facturum: ⁊ tunc dr̄ ꝓpositum vt. xvij. q. ij. nos nouimus. ⁊ sic nō obligat ad mortale sed veniale. vt p̄z in. c. litteraturā. de voto. ⁊ segr̄ ibi ℣da. ⁊ ēt videt glo. hoc tenere ibidē si bene tota legatur: ⁊ glo. xvij. q. i. i sum. ꝫ allegēt ℣ug. tenere q̄ peccat mortaliter talis: sed nō logr̄ in isto casu: sed de eo qui fecit vo rū in corde: ꝫ ore nō exp̄sserit: vt p̄z si bene attēdat. Segr̄ etiā hoc Archi. in. d. c. qui bona. s. q̄ non obligat̄ ad mortale. Tertius status ē consūmationis. s. cū qō firmiter, ꝓposuit ꝓmittere aio obligādi se: q̄ nemo obligat se nisi q̄ aiꝫ obligādi se bz. l. obligationum. la. i. ff. de act. ⁊ obli. ar. l. si ego. ff. si cer. pe. nec etiaꝫ sufficit habere animum obligādi se: nisi se p̄ ꝓmissionē obliget siue ꝓmissio fiat corde siue ore. Et ideo iura q̄ vident dicere q̄ ꝓpositū deliberatuꝫ sine absolutū obligat: vt in. c. nuptiarū. xxvij. q. i. ⁊. d. c. qui bona agūt. ⁊ in. c. cōsulti. de regul. cū sil'ib⁹ intelligenda sunt de ꝓposito cū ꝓmissiōe firmato sm̄ ℣pan. in. d. c. litteraturā. Nō no. q̄ facit ad multa. Aduerte tū q̄ ꝫ ꝓmittendo nō habuerit animū exp̄sse obligādi se: si tū non habuit animū cū ꝓmittebat nō obligari ex tali ꝓmissione nihilominus obligabitur: q̄ tacite intelligitur obligatio. Quartus status voti ē solēniçationis. s. q̄ fit ore alicui homini: vel solēniçat̄ p̄ aliquē institutū ab ecclesia. vt ē ordo sacer: ⁊ religionis, pfessio.

8 Quot sunt genera votorū. ℟. q̄ tū ad nos spectat duo. s. simpler: ⁊ ē hodie oē aliud votum a voto solēni q̄tūcūq; cū multis solēnitatib⁹ fit factū. Aliud dr̄ solēne: ⁊ istud ē solummodo illud qō solēniçat̄ p̄ susceptionē sacror̄ ordinū: aut p̄ professionē tacitā vel expressam factaꝫ alicui de religionib⁹ approbatis. vt no. i. c. vni co. de voto. li. vi. Et de h̄ vide. ē. Mouitius. ⁊. ō religiosus. ⁊ ℣professio. Itē votorū quoddam purū fiue absolutum. s. sine aliqua ꝓditione factū. aliud ꝓditionale vt cū qs vouit facere sic. si deus dederit mihi salutē corporis vel filium ⁊ hmōi: ⁊ tūc nō obligat: nisi exr̄āte ꝓditiōe de cōdi. appo. c. vex. ⁊ ter. a contrario. in. c. vni co. xxxij. q. vltima.

9 ¶ Sed nūqd ꝫ facere votū sub tali cōditione Inno. tenuit q̄ nō. q̄ simoniacū est. quia vult emere sanitatē a deo p̄ temporali. Facit. c. g stu dct. i. q. i. Sed ego credo q̄ nō sit illicituꝫ q̄ cū deo simonia fieri nō p̄t. ℟. q̄ dedicare deo aligd ēt sub cōditione est spūale. Sed spūale, p spūali p̄t cōmutari sine simonia. c. ad questiones. de re. pmu. Et hoc segr̄ ℣ost. ⁊ ℣da. in. c. scripture. de voto. allat. c. medicina. de pe. di. i. Vbi dr̄: peccata tua clynis redime. ⁊. xxij. q. ij. aie defuncto⁹.

¶ Vtrum faciēs votum sub cōditōe cuius culpa ꝓditio nō ipleꝫ tenear̄. ℟. Ric. vbi. ē. ar. iij. q. v. q̄ fic. ar. c. ficut ex lr̄is. de spō. Vnde ille q̄ fecit votū: vt deus cū p̄seruaret ab aliq̄ pcc cato. si nō facit q̄ i se ē: vt p̄seruet: ficut fecisꝫ si votū nō emisisset: vel sicut intēdebat facere: q̄ votū emisit: vel si volūtarie se p̄cipitat in peccato, nihilominus obligat̄ voto facto.

¶ Vtrū votū sub ꝓditiōe quā quis nollet impleri obliget. ℟. Ric. vbi. ē. q. vltima. q̄ votus factū sub ꝓditōe de re bona ⁊, ꝓpter bonū finē q̄ vouens itendit ꝓseq per execution̄ illius boni q̄ vouit ē obligatorium exr̄āte conditione: siue illa ꝓditio sit bōa siue mala: siue vouēs illā malam cōditionem velit impleri: sicut cuꝫ qs volens cōcubere cū muliere vouet religionem itrare: si sibi p̄senserit in illo malo facto: siue nolit eā impleri. Sicut cū qs bonens aliq̄ malum cōmittere vouet si cōmiserit: intrare religionē. Et q̄uis nolit ēt absolute itrare religionē: imo abhorreat nō, ꝓpterea min⁹ obligat̄ q̄ nō regrit̄ q̄ absolute aligd velit sed q̄ velit ⁊ p̄t qs velle sub ꝓditōe: q̄ tū nollet absolute

Ōtum. ii.

quis p̄t facere. ℟. q̄ quilibet qui ē sane mentis ⁊ sui iuris quo ad illud q̄ vouet ⁊ nō, ꝓhibitus a iure. ex quo p̄z q̄. viij. sunt q̄ vouere nō p̄nt.

¶ ℣primo episcopi ⁊ alij superiores prelati nō possunt facere votum: quo vinculum inter ipsos ⁊ ecclesias suas dissolnat̄ sine lnia pape. de renū. nisi cū p̄idem. vel quo diu ab ecclesia sua habeat absentari de voto. c. magne. Si tū fecerit votū peregrinationis solnet expensas quas fecisset in cūdo redeūdo ⁊ laborem vigiliꝫ ⁊ orationibus cōpensabit: vt valeat in sui p̄iudiciū: sm̄ q̄ no. i. d. c. magne. Nō potest ēt facere votū quo graue p̄iudiciū fieret eccle sie sue. viij. q. i. clemens. Jn aliꝫ aūt fic. ex q̄b⁹ p̄ebeat bonū crēplū.

¶ Secūdo clerici beneficiati in beneficijs in q̄bus residentia nō possunt facere votum lōge pegrinatiōis sine lnia episcopi. dict̄. c. magne ⁊. c. nisi. cū p̄idem. de cōsc. di. v. non oportet. clij. posset tū facere votum religionis. vt. ē. Religiosus. ℣. xij. Et sm̄ aliq̄s de accipiendo crucem. c. ex multa. de voto. q̄: vident lniati a papa quo ad illos q̄ possunt esse vtiles terre sancte: sed ꝓnium. s. q̄ nō possunt nisi tēpore generalis passagij ē verius sm̄ ℣o. ⁊ ℣da. in. c. fi. ō voto. soluent tamen exp̄ēsas ⁊ rediment laborem sm̄ q̄ dictum ē de ep̄is. Jn alijs aūt libere possunt.

3 ¶ Tertio religiosi nullum votum facere possunt. Nō, ꝓpter altitudinem religionis ita ms statuit. rr. q. iiij. monacis. nō ꝫ vouere sine cōsensu abbatis. Si aūt vouerit frāgēduꝫ erit. Et plꝫ magis q̄ opinio eorū qui distinguunt an possit sine p̄iudicio prelati: q̄ a monacis ⁊ religiosis ē abdicatum velle ⁊ nolle. Et iō non credo q̄ possit vouere sine peccato: nisi p̄sup ponāt p̄sensum prelati tacitum: nec q̄ vouerūt exequi debēt: nisi habeant cōsensum exp̄ssum prelati: si eius p̄nsentia haberi p̄t: nisi sit de quo nullum p̄iudiciuꝫ fit prelato vel regulari vite. ⁊ ℣ segr̄ ℟i. in. iiij. ⁊ Tho. fa fe. q. lxxxviij. ⁊ ℟ay.

4 ¶ Quarto abbates ⁊ prelati religiosorū non p̄nt facere votum p̄ q̄ p̄iudiciū generet̄ in eorū officio sine lnia suorū superiorū. xviij. q. ij. abbates. de alijs vero p̄nt vouere.

5 ¶ Quito filiusfamilias non p̄t vouere aligd q̄ fit ꝫ regimen domus vel familie seu de ptinētibus ad illam: nisi de lnia patris: nisi votū religionis. ar. l. ij. ff. de pollici. ⁊ votū terre sancte q̄ potest ē. ex multa. eē codē. Jtem omne votum quo nihil derogatur cure ⁊ regimini rei familiaris. Jtem si habet peculium castrense vel quasi de illo p̄t vouere: q̄ in huiusmodi ē sui iuris.

6 ¶ Sexto ipubes nō potest facere votum religionis: etiam de cōsensu patris: ⁊ si facit non tenetur etiam post pubertatem qualitercūq; intēderet cū fecit. c. ad nostram. de regula. regritur enim pubertas completa. vt. ē. Mouit⁹ ℣. i. Tho. fa fe. q. vlti. q̄ si impubes habet vsuꝫ rationis q̄ obligat̄ quātum ē ex se: nisi irritet̄ de quo dicto ego dubito: q̄ cōtra ipum ē ter. i c. fi. de regula. li. vi. Vbi ille qui fecit professionē ante. xiiij. annum libere potest redire ad seculū: quod nō esset si aliqualiter teneretur. Alia autem vota facere potest: sicut ⁊ filiusfamilias si est doli capax ⁊ sane mētis. c. ij. de voto. Verūtamē tutores possunt irritare: ⁊ ēt curatores si votum ē reale vsq; ad. xx. annos: nisi veniret accessorie: vt in exr̄āte religionem cuꝫ quo trāseūt bona sua.

¶ Septimo seruus qui non potest facere votum de operibus corporalibus aut temporalibus in p̄iudicium domini sui: qui quo ad talia est ei subiectus. De spiritualibus vt dicere orationes ⁊ huiusmodi q̄ nullum p̄iudicium faciūt dño p̄ōt. ar. in. c. relatum. de sen. excō. ⁊ c. si seruus sciēte. liiij. di. 7

¶ Octauo vir ⁊ vxor nō possunt facere votū per quod p̄iudiciuꝫ generetur alteri quo ad debitum reddendū: q̄ quo ad hoc sunt pares. c. gaudemus. de diuo. Et ideo cum vxor non possit vouere abstinentiam sine consensu viri: vt in. c. manifestum. ⁊. c. noluit. xxxiij. q. v. Similiter nec vir ꝫ Jnn. Sed ℣da. i. d. c. scriptura tenet q̄ vir aliquod votum abstinentie facere potest dummodo non sit in p̄iudiciuꝫ vxoris. Sed vxor nullum potest facere sine cōsensu viri: immo dicit q̄ si vir p̄sensit: q̄ nihilominus poterit ꝛeuocare: ꝫ male faciat: nec vxor poterit contradicere: vt est ter. in. d. c. manifestū. ⁊. c. noluit ler. Sed ego teneo q̄ sicut vxor non potest aliquid i p̄iudiciuꝫ viri vouere: vt de abstinentia: dormire cū camisia: surgere ad matutinum ⁊ huiusmodi: sic nec vir: nec in h̄ sunt impares: sed quo ad elemosynas: ⁊ ea q̄ p̄tinēt ad curā rei familiaris sunt bene ipares. Et ideo pro regula tene sicut videtur velle gl. in. d. c. manifestum. q̄ vxor p̄ōt vouere ea q̄ nō sunt in p̄iudicium viri: ⁊ ecōtrario vir. Vnde si vxor habet p̄ter dotem potest facere votum de ipsis dandis ⁊ similia. Verūꝫ est q̄ caueat ne in scandalum viri aliquid vouēat: nisi sit scandalum phariseorū. vt. ē. diri. Scandalū ℣. iij. Fallit in voto peregrinationis in subsidiū terre sancte. q̄ vir sine licentia vxoris potest facere. c. ex multa. de voto. De voto religionis quomodo tenet quādo fit a viro vel vxore. vide. ē. Matrimonium. iiij. ℣. viij. cum sequentibus.

¶ Sed nūquid peccant tales vouētes que implere non possunt. ℟. q̄ si quādo vouent se nō posse vouere: ⁊ aduertūt: de hoc sic videtur q̄ peccent mortaliter nisi p̄sumant de volūtate eorum quorum interest. Si vero de hoc nō cogitant: sic non peccant: q̄ subintelligit q̄ vouent quantū in eis ē: ⁊ multo magis nō peccāt si explicite hoc intēdunt.

¶ Vtrū ꝑlatus abbas: tutor: maritus: dñus: ⁊ huiusmodi peccēt reuocādo vota prefatorū q̄ nō potuerūt facere. ℟. q̄ nō. nisi cōsensum eis 10

Quantum ad hoc nullum votum mortum · et filius · frustre mutari · nisi post atten se · r. no impt · exeūt q. q.

abb. m. r. q. se vope m. r. nūq obligat
q votum emissum in generali etiare
effirmater obligat. l. s. post. by. fallit
in ingressu religionis. abb. inl. r. scripture
pe. colu. in fine. co. r. et in r. d. nospum. ē. se volunt.

Universidad de Deusto
Biblioteca

decerint:q; tūc peccarent:lz prefati nō peccēt obediendo cie: vt in.d.c.manifestum.

11 ¶ Pone q; prefati votū fecerunt anteq̄ essent sub tali impedimento.R.q; nibilominus non potērūt ipiere.

12 ¶ Sed nūqd peccauerūt mortaliter tale ipedimentum acceptando.puta ep̄s qui anteq̄ eēt ep̄s fecerat votum religionis acceptādo epi-scopatum vel mulier cōsentiendo matrionio. R.vt colligo er.c.per tuas.de voto q; fic. si de hoc aduertebat quādo tali ipedimento assen-sit. Si vero tūc non aduertebat:nec cogitabat q; assumebat ipedimentum quo votū implere nō posset:fic nō credo mortaliter peccaucrit:lz debeat dolere q; votum ipleri non pōt:t recō-pensare i eo in quo pōt. ¶Potuit bene forsitan peccasse mortaliter ex tardatione vt.j. dicam. Excipitur ab hoc ille q religionē assumit:quia non peccat:sed mercetur:t pōt omnia vota in istud cōmutare si vult. Et ipso iure erit ab oi-bus absolutus sine alia dispēsatiōe t auctori-tate.vt no. Inno.t ¶Da.i.c.scripture.q; prima obligatio vī cōfusa i posterion.facit qō no.in cle.si domū.de relt.t vene.scō.

13 ¶ Vtrū prefati q; crūtes i talib⁹ impedimētis fecerūt aliqua vota teneanť ipiere sublato im-pedimento tali.puta filiusfamilias postq̄ fa-ctus ē sui iuris vel vxor mortuo viro:t hmōi R.Inn.t Hug.t multi alij tenent q; fic. ¶Da. i.c.scripture.co.ti.dicit se dubitare pp.c.gdam t.c.placet.de puer.piu. Vbi ps q; maritus qui itrauit religionē cōtradicēte vxore restitutus non tenetur ea mortua religionē itrare:q; emi sit votū tpe ihabili.ergo idem erit i filiofami. Erqno cōmissionem voti non ptulit ad tp̄us habile. Et pro hoc videtur ter.R.de pollici.l.ij t facit qō no.in.l.si nō sortem.¶.libertus.ff.de pdi.inde. Et hoc dicit veri⁹ ¶Da. Sed ego di-stinguo q; aut votū erat perpetuum:t tūc aut fuit irritatū per eū qui potuit:t fic ampli⁹ nō tenetur:nisi ad id ad qō se potuit obligare. Et iste,ppie ē casus in.d.c.quidam.t.c.placet.nā reuocatus ille qui fecerat votum religionis si ne licētia alterius puigis non tenetur illo mo-tuo redire ad religionē sed solum viuere caste q; illud potuit,pmittere.l.nō exigere. Et ideo seruare tenetur. Aut votum perpetuum non fuit irritatum ab eo qui potuit. Et sic dic q; so luta patria potestate vel vinculo quo impedi ebatur tenetur illud implere:t iste est casus.c. cōsuluit.de cōuer.piu. vbi vir ingressus religio-nem vxore ipsum non petente in vita:ea mor tua cogitur stare in religione. Si vero votum nō erat perpetuū sed temporale sic non tenet: nisi intentio fuisset ad obligandū se ad temp⁹ illud facieñ.in quo poterat se obligare. Simi liter tenetur si quādo fecit votū intendebat se obligare:saltem post sol[illegible]m patriam potesta tem. Vel si remoto impedimento ratificauit: vt in.c.ij.i ter.t in glo.co.ti. Si vero de nullo isto⁹ cogitabat:sed solu⁹ de illo iplendo tēpo re patrie potestatis:sic si fuit irritatum non te netur.t s̄m hanc distinctionē cōcorda opinio nes contrarias.

Otum.iii. quo ad obligatio nem. Et querit vtrum omne votum licitum sit obliga torium.R.¶ic.vbi.s.ar.v.q.i.q; sicut ,pmissio licita facta cū intentione obligādi se t er deli-beratione si acceptetur ab eo cui fit:t qui eam acceptare pōt obligat,pmittentē:non tantum ex precepto legis diuine sed etiam legis natu-re.sic cū votum sit promissio.vt.s.dictum ē.t deus illud acceptet cui fit. Ideo est obligato-rium.cttra de voto.c.lz. Fallit hoc i quattuor casibus s̄m eūdem Ricar.ibidem. ¶Diimus,p pter impotentiā implēdi. Vnde ille qui vouit ieiunium qō sine magno detrimento corporis seruare non potest:si facultas adeūdi superio-rem deest pōt,ppria auctoritate frangere: s̄m Tho.Sa.fe.q.lxxxviij.ar.ij. ¶Peccat tamen vo uēs qō sibi ē impossibile nisi speret fieri possi-bile. Secūdus ,ppter auctoritatē dispensantis Intellige si subest legitima cā[illegible]a's non.vt in.c magne.co.ti.t in glo.in.c.non est.co.ti. Terti⁹ propter defectum cōditionis appositę.xxxij.q viij.c.non solum.in fi. vel propter defectum cause principaliter mouentis:puta mulier fe-cit votum ieiunandi vt obtineret salutem filij qui moritur nō tenetur. Quartus casus quā-do id qō tēpore facti voti erat licitum.factum ē illicitum postea:puta q; fecerat votum con-tinentie ante matrimonium post contractum nō pōt licite denegare debitum petenti t hu iusmodi. Et,pterea dicit Tho.in.iiij. eadem distinctione:q; gcgd votum fieri impedirct si p̄s esset obligatoz ēt voto facto aufert. Qō bene no. Adde.v.quādo irritatur ab eo q; pōt: vtputa prelato viro:tutore t hmōi.

¶ Vtrum votum de minori bono sit obliga-torium.R.¶i.vbi.s.ar.iij.q.ij.q; nō.si ē cū exclu-siōe strictionis. Qō limita vex qñ illud minus

bonū nō est sufficicus ad salutem.s. q; tunc nō tencat. Secus si est sufficiens ad salutē: q; tūc tenet q̄tum ad illud:sed s̄ñ q̄tū ad exclusionez maioris boni.

1 ¶ Q̄ñ tenet quis votū implere.R. ¶Da.in.c.si est voti.de voto.q; statim:nisi auctoritate supi oris:qui sup hoc pōt dispensare vt differat ar. d.c.a contrario. ¶i. Vo dicit q; si statim inten debat se obligare sic stati tenet. Si vo ad tp̄s sic s̄m q; se intēdebat obligare faciet. Ego Vo credo sic distinguendū. Qō aut quis sicut vo uebat sic de implendo cogitabat:vel statim:vl ad tp̄s.t sic obligat s̄m q; se obligare intende-bat q̄ vouit. Si Vo de tpe nō determinauit aut ñ cogitauit:aut si cogitauit: nō tñ ad illud se obligauit ex voto. Sic distinguendū etiā q; aut differt: q; deuotius t quieti⁹ aut cōmodi⁹ tardādo sperat implere. Et sic nō peccat saltē mortaliter. Et sic intelligo glo. verā.in.d.c. nō est.que dicit q; in voto subintelligitur si cōmo de pōt q̄tum vt non statim teneat. t difficul-tas sicut in iuramento sic t in hoc excusabit. aut differt solū ex negligentia. Et si est ,pba bile periculū iminens impossibilitatis in im-plēdo si tardat:vtputa q; qui vouit religionē nisi hoc anno ingrediat postea non erit aptus vl non poterit.sic peccat mortaliter differēdo si hoc aduertit. Si aūt tale periculū nō imineat:vel si imminet nō aduertit:sic dicere q; sit pec catū mortale differre videt durus: q̄uis forte sit verū per ar.a[illegible]io sensu.d.c.nō est voti trās gressor.q auctoritate aplica sedis qō vouit dis-tulit:ergo erit transgressor:si fine auctoritate differat. Et ideo dicet.q; aut iste excitat a grā ad implendū qō ,pmisit:puta q; sepius sibi ad mentē reducit:t cogitat qō illud debeat imple re t hmōi. Et sic velle differre erit petū morta le quasi a deo sit monitus vt illud pficiat. Et sic cōstituerēt in mora. Aut differt q; de eo nō cogitat: vel nō recordat. Et sic nō erit peccatū mortale:nisi sit notabilis t valde longa dila-tio.ar.cox.quc.s.diri. Obligatio.¶.viij.

3 ¶ Vtrū ille qui vouit ad certū dicm:puta Je iunare vigiliam assūptionis gloriose virginis Marie imediate sequentē t hmōi: t ñ fuanit teneat alia die illud implere.R. ¶Da. in.c. per tuas.de voto.q; fic:quasi sit obligatus ad duo. sicut ille qui obligat certo die dare decez alicui si die statuto nō dederit:tū obligatus remane bit. Facit.c.cū dilecti.de do.t ptu.t.l.cel sus.ff. de arbi.¶.i. vbi iussus dare.t.infra.kl.septēbus

4 Vtrū votū de non vocando aliquid nisi in scriptis vel in manu talis t hmōi valeat.R.s̄ ¶i. vbi.s.ar.ij.q.iij.q; fic:q; nō simpliciter ,p bibet fractionē voti:sed precauet precipitatiōs Et ideo si p̄rium facit.l. vocando nō in scriptis vel sine conditione apposita peccat vt trans-gressor primi voti. Et sic est mortale. Et nihilo minus tenet seruare votū qō fecit sine illa con ditione:q; votū de nō vocando nō obligat: lz obliget votū q; non vocabit:nisi cū tali circun stantia vt illud seruet in vocando.

5 Votum ? scitio ne

¶ Vtrū cessante cā ,pter q̄s quis vouit obli-gare.R. ¶o.tz q; sic:lz sit facilior redemptio.alle gat.c.magne.¶.fi.de voto. Bof.tz q; non obli gat p.d.¶.fi.nisi in voto religionis:qō ex falsa cā non vitiat.c.dudū.de puer.piu. Sed ego di co q; si cā erat finalis:ita q; nō intendebat ob ligari ipsa nō extante nō obligat.c. cū cessante de appel. Si Vo cā erat impulsiua vel inducti ua:sic lz cesset:obligabit nihilominus. Facit.c. ex parte.el.ij.de conuer.cōiu. In dubio dico q; obligat q̄ ignorat si fuit finalis vel nō.l.geqd astringende.ff.de ver.ob. Nam in oi voto cā finalis videt esse:vt placeat deo.t ideo alie cau se videnť impulsiue. Et ideo ipsis cessantibus remanet obligatio.

6 ¶ Vtrū quis possit obligare aliū ex voto suo. R.q; nō:nisi alter ptentiat.vñ mater lz vocat q; filius ieiunabit t hmōi: nisi ipse ptenserit ñ obligabit:sed quo ad rel tpales bene posset ob ligare heredē suū:sed nō ad aliquid ptonale: si ipse nō consentit.vt.j.patebit.

7 ¶ Vtrū ille qui non pōt pficere votū p se tene atur p aliū pficere.R.q; nō: q; in oi voto in telligit illa conditio generalis: si deo placuerit si potero:t hmōi.et si nō exprimat.vt nō.in.c. quēadmodū.de iureiur.t in.c.beatus.xxij.q.ij. que si nō extat tollit voti obligatio.vt no.glo. in.c.nō est.co.ti.Ad.c.q; sup his.ō voto respō deri pōt s̄m ¶Da.i.c.i.de voto.q; loquit q̄n im pedimentū nō est oino impeditiuū sed solum difficultatiuū. Distinguit tñ Inn.in.c.scriptu re.co.ti.q; si quis vouit visitare terrā sanctam ,p subsidio impēdendo:q; lz tunc visitare non possit:tū subsidiū tenet impendere melioi mō quo potest:quali sit ad hoc obligatus. Et idez

dicas in eo qui fecit votū visitādi. S. Jacobū
t aliquid dandi t huiusmodi. Si vo solū vo-
uit visitare ob devotionē: tunc non tenet per
alium exequi impedimento supuenente. ꝑda
in. c. licet. co. ti. addit aliam limitationē. s. q; nō.
tenet nisi tpe voti emissi erat certus q; impedi
mētū erat ꝑpetuū: q; sic teneret ꝑ aliū implere
ne votū sit derisoriū. Secus si nō erat cert⁹ de
impedimento ꝑpetuo: lz cum haberet tpe voti
q; tunc solum tenet q3 ꝓximū cōmode poterit.
ar. in. l. nepos ꝓculo. ff. de ver. sig. lz Jo. indi
stincte velit q; teneat ꝑ alium qñ impedimen-
tum erat tpe voti. Sed videt verior opio ꝑda.
Addo t tertiam limitationē. s. q; nō teneat per
alium. verū nisi ꝓius fuisset in mora in execu-
tione voti: q; tunc tenet vel cōmutare vel redi
mere. vt p3 Leui. xxiij. vbi dr q; si mortuus fue
rit imputabit sibi in pctm. t ar. l. ij. in prin. ff. si
quis cau. t in. c. fi. de inur.

8 ¶ Utrū heres teneat implere vota sibi imposita ab illo cuius est heres. R. q; aut erpresse assen-
sit. sic tenet: dūmō acceptet hēditatē si sub spe
habendi hereditatē solū ꝓsensit. als si simpliciter
ꝓmisit sic teneret. Et ita intelligo. d. Anto. in
d. c. licet. Nec distinguo vt quidā an sit peregri
nationis vel abstinentie: q; qualecūq; sit tenet
Facit. l. veteris. C. de cōmit. stipula. t. C. vt ac.
ab here. vel ꝯ here. incl. l. vnica. c. qđ sup bis. t
c. licet. co. ti. Si vo nō assensit heres. tūc si vo-
tum est psonale. s. obligans psonā suā nō tenet
Si vo est psonale ad incertā psonā: puta mit
tere aliquē ad scūm Jacobū. sic tenet. Si r si ē
reale solū vt facere monasteriū: vestire paupe-
rem: t hmōi. sic ēt tenet. Item si est reale simul
t psonale t expresse vtrūq;. vt ire ad scūm Ja-
cobū. t ibi offerre. r. sic tenet ad offerendū. r. sed
nō ad eundū vel mittendū aliquē: nisi ſm q;. s.
dixi. in. ſ. vij. qñ obligat ꝑ aliū iplere. Si āt est
reale t psonale: sed psonale expresse solū est: vt
puta ire ad scūm Jacobū: lz accessorie veniant
expense nō tenet: q; sublato principali. i. q; non
teneat ire: nō tenet ad expensas. Si vo nihil i
hoc disposuit. sic dic. q; si defunctus tenebat ꝑ
alium votū suū implere: vt in casibus de quib⁹
s. dictū est sic similiter ēt tenet. Et hoc crā adijt
hereditatē q; adeundo ꝯsi ꝺrit. Facit qđ legit
t nō. in. l. ij. ff. de polli. t in. l. mote. ff. de acqui.
here. ꝑ quo ter. in. c. si heredes. de testa. Et hoc
intellige inq̄tū vires hereditatis patiunt. Cre
do tū q; si filius grauaret in legitima ꝓ hmōi
votis implendis q; haberet cām legitimā im-
petrandi dispensationem.

¶ Quid de illo qui defūcto ꝓmisit implere vo- .9
tū ab eo emissū. R. q; si in oi casu ꝓmittēdō in-
tellexit psonā suā obligare sic tenet ipiere ob
ꝓmissionē factā. Sed si ꝓmittebat tanq̄ hēs
sperans hereditatē adire a qua mutato cōsilio
postea abstinuit non tenet. ar. c. venerabilez. ſ.
fi. de elec. Et no. Inno. t Ber. in. d. c. licet.

¶ Utrū ille qui vouit religionē aliquā intrare io
que cum non vult recipere fit absolutus. R. ſz
Ri. vbi. s. ar. i. q. v. q; si intentio sua erat deter-
minata solum ad vnam religionem sic non te-
netur aliam intrare: si illa cuz nollit recipere: q;
factum est ei impossibile votum suum. Si vo
intentio sua erat indeterminata sic tenet se to
religionibus offerre q; vnam inueniat si pōt q̄
cum recipiat: nisi sit talis religio de qua ꝓbabiliter credit. q; si de ea cogitasset nullo mō in-
trare consensisset: nec credo q; teneat per mun-
dū discurrere vt vnam inueniat que eum reci-
piat: q; nec hoc cogitauit: nec ad hoc verisimili
ter se voluit obligare.

¶ Sed quid faciet ille qui indeterminate vouit ii
religionē cū tū nullam inueniat que cum velit
R. Inno. voluit q; permaneat sub obedientia
episcopi t sit monachus eius. Sed ego hoc nō
teneo ō necessitate: sed q; potest mbere t stare
in seculo.

¶ Quid si dubitat an determinatam intentio- ii
nem habuerit: vel ne. R. in dubijs tutior pars
est eligenda. c. inuenis. de spon. Et idem faciat
sicut qui indeterminate ꝓmisit.

¶ Utrum ille quem penitet eo q; fecit votum ij
peccet mortaliter. R. q; non: q; sicut ante votū
poterat non velle vouere: ita post potest non
voluisse vouere: dūmodo purecimpleat: ex quo
fecit.

¶ Utrum ille qui fecit votum de non intran- 14
do religionem sit obligatus ad non intrandu3
R. ſm Ri. in quol. ij. q. xiiij. q; non: q; sicut illi
citū est iurare non facere bonum: ita t illicitu3
est vouere non intrare religionem que est ma-
rimū bonum. Jo. tamen distinguit q; illect⁹
non potest intrare t votum obligat vt non in-
tret illud monasteriū qđ ꝓpter lucrum haben
dum ipsum circunuenit t allicit. sed aliud mo-
nasterium potest vt. xx. q. iij. constituit. de ꝓuer.
coniu. dudum. Inspiratus autem a dño potest
intrare. c. gaudemus. de diuo. Et placet t ꝓba
tur in. c. beatus. xxij. q. ij. t in. c. ij. de iurciuran.
Nec cures de dicto Bratiani. xxij. q. iiij. ſ. vl-

timo. in fi. qui nō est tenendus in hoc vt infra
patebit.

15 ¶ Utrū ille qui habens votum religionis eligitur in epm teneatur ꝓius intrare. R. q; sic. d
voto. c. ꝓ tuas.

16 ¶ Utrum ille qui vouit vnam religionem intrare possit aliam intrare. R. q; non ſarioꝛem:
sed bene strictioꝛem. Et ſm distinctionem. de
qua. s. Religio. vi. ſ. xxiiij. excepto q; nō tenet
petere licentiam si est strictioꝛ.

17 ¶ Sed quid si de facto intrat religionē larioꝛē
R. tenet ingressus. t penitere dz de fracto voto
de regula. c. qui post. li. vi.

18 ¶ Utrū ille qui vouit intrare religionē satisfaciat voto si intrat t postea egredit. R. ſm Ri.
in. iiij. di. xxxviij. ar. viij. q. iij. q; aut ille q intrare
religionē vouit actualiter ꝓponebat in religiōe
manere: ita tū q; illud ꝓpositū nō cadit sub vo
to: sed ipsū comitatur tantū. Aut actualiter ꝓ-
ponit experiri vt si sibi placuerit stet: sin autē
egrediet. Aut de nullo istoꝝ cogitat actualiter
sed tm vouit intrare q; sibi videt bonū aie sue
aut dū vouet dz ꝓpositū eundi postq̄ intra
uit. Si primo mō uomt t intrat t postea erijt
satisfecit voto. Et lz hoc dictū nō ꝓbet Ri. pōt
tū sic ꝓbari. Nam vt dicit Henri. de gan. in
iij. quol. q. xix. lz quis ꝓcipiat diuersa ꝓposita
circa idē: puta visitandi limina scti ꝑdetri pe-
dibus nudis die veneris. t vni istoꝝ apponat
votū: t sub ꝓmissione voti astringat se ad im-
plendū vnū illoꝝ tm. lz alia mancant absolute
sub rōne ꝓpositi: tū nō tenet ad ea sic ad votū
Sic in ꝓposito. Itē alia rōne posset ꝓbari q;
satisfecit sic: q; sicut iuramentū factū in mate-
ria iuris recipit oēs limitationes iuris: sic t vo
tū: cū ambulent pari passu. vt dixi. s. Juramen
tū. iiij. ſ. i. Ergo intelliget vt ꝓbaret ſm q; sta-
tutā est in iure. t cū hac opinione Ri. cōiter cō
currūt theologi. imo plus dicit Ri. ibidē q; ēt
si intrauit aio eundi cuz voluntate tū dandi
operā: vt deus imutet ꝓpositū suū q; satisfecit
voto. Et idem dicendū si vouit mō scdo. s. cuz
voluntate experiēdi. Aut tertio mō. s. de nullo
istoꝝ cogitās. s. q; satisfecit. Si tū itraret cū ꝓ
posito eundi: t nūq̄ dādi operā vt mutet suū
ꝓpositū nullo mō apud deū satisfeciset: q; pl⁹
deus pōderat affectū q̄ manū. xiiij. q. v. Si qd
inueniſt. Et talis est in malignitate nō in infir
mitate: sicut ille qui intrando dz aīum eundi
tū mutandi: si aliud inspiret. Si aūt q̄rto mō
quis vouet. s. cū ꝓposito eundi postq̄ intra-
uerit. Hoc pōt esse triplicit. Primo q; vouet
intrare vt ereat. Scdo q; vouit introitū t eri-
tum. Tertio q; solū vouet introitū: sed cōcomi
tatur ꝓpositum eundi: t quocūq; istoꝝ mo
dorum illicitū est votum. Vouere enī vt ereat
est vouere ꝓpter finē malū: t sic non tenet vo
tū. Vouere ēt introitū t eritū ē temerariū pp
ꝓiunctionē partis male. s. eritus. Similiter in-
trare religionē cū voluntate ereūdi est pctm: t
ideo temerariū si nō vult dare operā vt mutet
propositum suum. Quod nō, quia sepe in pra-
ctica contingit.

¶ Utrum votū factum ex metu obliget. Vide 19
s. Aldetus. ſ. viij.

¶ Utrū votum factū de re licita: non tū vtili 20
ad salutem sit obligatoriū. R. ſm Ri. vbi. s. ar.
ir. q. iij. q; non. vnde qñ aliquis vouet aliquid
quod in vno casu potest esse vtile ad salutem: t
in alio casu inutile obligatur ad obseruantia3
voti in illo casu in quo est vtile ad salutem: nō
in alio in quo est inutile ad salutem: puta aliqs
vouit nunq̄ petere dispensationem votoꝝ
cuenit casus q; ꝓbabiliter timet de transgres-
sione alicuius voti: sic potest petere dispensatō
nem: non obstante voto prefato. Si vo casus
talis non cuenit: sed magis sibi expedit ad salu
tem seruare. sic tenet votum predictum: t non
poterit petere dispensationem nisi fuerit intē-
tio vouentis q; si non obligat in omi casu non
obligetur in aliquo.

¶ Utrū votum de aliquo faciendo vel nō fa- 21
ciendo quo salus corporalis amittitur sit obli-
gatoꝛium. R. ſm Jo. q; non: vꝛputa quis vo-
uit non comedere carnes: a medicis dicitur q;
est in periculo mortis nisi vtatur: sic nō obstā-
te voto vtet. Jo. hoc etiam Hugo. xxij. q. iiij.
c. non solum.

¶ Quid de illo qui vouit dare vnam mensurā 22
grani annuatim pauperibus: t non determia-
uit de qua mensura. R. ſm Jo. q; in arbitrio
eius erit dare ad quam mensuram voluerit.
extra de censi. c. ex parte. vel dic q; ad eam de
qua cogitabat.

¶ Utrū vouens ex duabus causis: puta vt vi- 23
sitaret romā: t vt ibi inueniret germanū suū te
neā si vna illarū deficit: puta q; germanus in-
de recessit. R. q; sic. l. celsus. ff. de arbi. Intellige
si intendebat se obligare vna illaꝝ exrante als
nō in conscientia.

¶ Quid si quis fecit duo vota diuersa. R. ſm 24
Tho. in. iiij. di. xxxviij. q; si vtrunq̄ pōt seruari

tenet. Si vo sunt impossibilia seruet maius
& satisfaciat de minori fm arbitriū plati. ¶Pōt
ēt dici q̄ nō peccat qui votū in maius bonū
cōmutat vt infrā patebit. Si vo sunt equalia
impleat qō prius promisit.

¶Utrū dñium rei que ex voto est deo vel ali-
cui ecclesie ꝓmissa mancat penes vouentē. R.
¶Pe. de perusio tractatu de canonica portione
cpī.c.iiij.q̄ fic: sed psonali obligatione tenetur
votū iplere. de q̄ plene i.l. si quis rem. ff. de pol
li. vbi dr q̄ psona obligat nō res. transit tn in
heredē talis obligatio vt ibidem in fi. Facit. l.
pactū. ibidē. Et sic cogēt psonali obligatione.
c. ex parte. de censi. Qō limita quo ad heredem
vt. s. §. viij.

¶Sed quis ager. R. qui. s. Qō sicut ille cui re-
lictū est legatū solū agit de iure: & nō alius. l. i. &
ij. C. cōia deleg. sic & ille cui factū est votus. Et
ex quo infert q̄ legatū factū imagini xpi nō ac
quirit ecclesie nec prelato: nec ꝓtemplatione ec
clesie vel prelati est factū: lz imago sit in parro
chia. & videt casus in. c. nimis. el. i. de excel. pla.
Facit. c. requisisti. ō testa. Sed censet deo factū
& eius ꝓtemplatione. vt videt esse casus. xij. q.
ij. predia. & ideo aget cps qui habet cogere. d. c.
ex parte. & dabit eccle vbi testator habuit do-
miciliū. f. cathedrali: vel si non sit dignior. ar.
cox que no. in aut. de eccl'ia. tit. §. si gs in noie
magni dei. Si aūt factū esset ꝓtēplatione eccle
parrochialis: sine sit talis imago in ea sine nō
eccl'ie parrochiali acquirit. c. cum inter vos. de
ver. sig. Et sic aget rector ipsi⁹ ecclesie. de iudi.
c. cū deputati. clc. i. de rescri. Sic idē dicēdū in
voto facto p respectū ad eccliam: vt puta ad be
atū Jacobū. Et sic aget prelatus illius ecclesie
d. c. ex parte. Jn voto vo facto simplr deo vel
imagini & hmōi aget cps. Aduerte hic q̄ mul
ti decipiunt credentes q̄ gs vouens dare vni
eccl'ie: puta imaginē vel cereū & hmōi: vel ali-
cui pauperi. r. teneat taliter adimplere votū q̄
nec ēt p dispensationē possit liberari: ex quo ta
les possunt agere quasi sit eis ius acquisitus ex
tali voto. Sed decipiunt q̄ tales nō acquirūt
aliq̄ ius in re quā sic talis vouit deo q̄ nec eis
vel aliquib⁹ p eis acceptantibus fuit facta pol
licitatio: sed solū deo. Et ideo tales agūt vt ser
uent votū solū ꝓditione. d. c. ex parte. &. c. scim⁹
xij. q. i. & silibus. Cū ergo auctoritate superioris
cōmutat in eque gratū deo talis liberatus est
ab obligatiōe quā ꝓtraxerat cū deo. & ꝓptereu
absolutus ē. Et ideo sic tenc. qñ cōmutatio fit
in maius vel eque gratū deo vel ēt in minus
gratū cā cristente in vouente. Fallit hoc in vo
to sin quo quis aliquid ꝓmisit in subsidiū terre
sancte. facit. c. magne. co. ti. qō sine auctoritate
pape cōmutari nō pōt.

¶Utrū peccet mortaliter toties quotiens gs 17
frangit votū. R. q̄ si votum est negatiuū nulli
dubiū q̄ fic. Si vo est affirmatiuū: puta de ie-
iunando: non nisi prima vice qua comedit nō
scda vel tertia vice comedens: si facit sine con-
temptu: sed quasi reputans sibi impossibile pl⁹
illo die ieiunare. Secus si ex ꝓtēptu: puta q̄ si
ēt posset ieiunare ñ faceret & silia. tz ēt ¶De. de
palu. in. iiij. di. xv. q̄ qñ quis vouit ad certū diē
nō bibere vinū: puta die sabbati q̄ solū peccat
mortaliter prima vice. Secus si fecisset votuz
ad tps ppetuū vel ad certos dies: q̄ si ad tpus
ppetuū toties quoties bibit peccat mortaliter
q̄ oē tps est in obligatione. Si ad certos dies
solū dies est in obligatione: & non totū tps. Et
ideo ñ peccat: nisi semel ꝓ quolibet die. Et dat
exemplū de indulgentia que est in ppetuum in
ecclesia q̄ totiens habet quotiens intrat. Si ē
ad diē solū habebit qui semel: nec plus qui plu
ries i eodē die visitauerit. Si ad diuersos dies
sic quolibet die visitauerit. & satis est benigna
ista opinio. Sed prima est verior & tutior q̄
exemplū de indulgentia est valde dissimile.

Otum iiij. quo ad cōmutatio-
nem vel ad dispensatio
nem querunt plura.

¶Utrū votū sit cōmutabile in aliud opus pie 1
tatis. R. q̄ fic. tex. est in. c. magne. §. cum igitur
de voto.

¶Utrū possit quis sine auctoritate superioris 2
votū suū in melius cōmutare. R. fm ¶Pa. in. c.
scripture de voto: q̄ fic. lz sit tutius hr dispen
sationem. & cū hoc transeunt cōiter doc. & facit
d. c. scripture. & c. peruenit. el. ij. de iureiur. Sed
ō est. c. primū. de voto. vbi sine arbitrio presidē
tis non dz fieri ēt in melius. & sequit ¶Ri. vbi. s
arti. viij. q. i. Jtē facit ō. l. ij. ff. si cer. pe. insti. q.
mo. tol. ob. in prin. vbi ps q̄ nō liberat qui sol
uit rem etiam meliorē: nisi soluat qō debeb. Et
ideo dic q̄ aut cōmutat in religionē: & sic pōt
fieri sine auctoritate superioris. d. c. scripture.
Nam fm ¶Ri. vbi. s. ar. viij. q. ij. cū quis. pfitet
actualiter vel habitualiter intendens nō am-
plius teneri ad vota que prius fecerat: sed solū
voto religionis absoluit ab illis ipso iure. Se-
cus si qñ ꝓfessionē fecit intendebat actualiter

vel habitualiter velle remanere obligatus illis
votis que prius fecerat: q̄ sic indiget dispensa
tione. ¶Posset ēt esse talis votū: de q̄ ꝓbabiliter
posset dubitari an melius esz illud fuaret: aut
eo dimisso religionē intraret. vt si aliqs magn⁹
rex fecisset votū de acgrenda terra sctā & hmōi
in quib⁹ tūc papa esset ꝓsulendus: & fm eius au
ctoritatē ꝓcedendū: nō simplr in religionē cō
mutandū. Silr nō cōmutat in religionis votū
illud q̄ gs vouit aliqd dare in subsidiū terre scē
sine licentia pape fm ¶Rod. Secus si solū fecis
set votū peregrinationis: q̄ absolueret p religi
onē. Aut cōmutatio voti vult fieri i aliud a re
ligione. Et sic requirit auctoritas superioris. ali
qñ solū petita: lz nō obtenta: vt qñ est certū q̄
illud in qō cōmutat est melio & magis deo ac-
ceptū. vt in. c. licet. de voto si ēt fieret sine lnia
superioris cōmutatio in melio: qñ est clarū qō est
melius nō peccaret p. d. c. puenit. Si vo nō est
clarum q̄ sit melius sic oz auctoritas obtinea
tur: & multo magis qñ cōmutat in eq̄ bonū vel
minus bonū ē necessaria dispensatio superioris.

5 ¶Sed qd si votū erat factū deo ituitu alicui⁹
certe psone vel loci: puta talis monasterij: vel
talis paupis de dando sibi aliqd. R. q̄ lz actio
acquiraf talibus ad agendū vt cōpellaf reddē
qō vouit. vt. s. dictū est: tn in religionē cōmutā
do absoluit ab illa obligatiōe cū fuisset psōalis
Secus esset si nō ex voto solū deo facto. sed ex
aliquo alio respectu se boi obligasset: q̄ sic non
absolueret p religionis ingressū: nec ēt p dispē
sationē superioris nisi fm qō diri. s. ¶Papa. §.
vi. & Juramentū. vi. in prin.

4 ¶Utrū ille qui ꝓmisit pēi aut alteri votū eox
implere possit illud in religionez cōmutare. R.
Tho. in quadā. q. de quol'. q̄ fic. q̄ sic sufficit vt
p se: ista & p patre.

5 ¶Utrū oē votū possit cōmutare auctoritate su
perioris. R. fm ¶Ri. vbi. s. ar. ix. q. i. q̄ fic. Et de h
vide. s. ¶Papa. §. i. Et hoc firmit teneas: q̄ nul
lū est votū voluntariū qn possit in melio cōmu
tari. & si ñ ipsi cui cōmutat saltē cōitari. Jtē ali
qñ votū militaret ꝫ salutē ꝓpriā. vt ps in illo
qui castitatē vouit quā tn ex fragilitate sua vi
det verisilr se fracturū. Et iō superioris auctori-
tas nobis dimissa est a deo i hmōi ꝓuidēdis. &
non cures de tenentibus aliud.

6 ¶Quis est superior cuius auctoritate uota pos
sint cōmutari. R. q̄ quo ad q̄ttuor uota sol⁹ pa
pa dispensat. s. Jn uoto religionis. Jn uoto hie
rosolimitano. uoto sci Jacobi. & uoto visitan
di limina apl'oz ¶Petri & ¶Pauli. & sic seruat i
facto: lz nullo iure inueniat expressum: nisi de uo
to ꝓ subsidio terre sctē. ut in. c. ex multa. de uo
to. ubi tz ¶Pa. q̄ ēt legatus ō latere nō pōt dis
pensare cū requirat spālis delegatio. ut in. d. c.
ex multa ps. Sed si factū esset solū ꝓ deuotiōe
nō ꝓ subsidio: sic tz idē ¶Pa. ibidem. q̄ cps pōt
dispensare. Et silr si uouisset solū ex deuotione
ire ad sanctū Jacobū nō in subsidium prestan
dum. Et facit ꝓ h ter. c. q̄ super his. & c. ex mlta
co. ti. que fundant se sup subsidia terre sancte.
Et lz istud sit uerū de iure. Quia tn cōsuetudo
ita se hz: ut ēt ex deuotione factū pertineat ad
papā eius dispensatō. & ēt q̄ maiores cause ad
papaz sunt referende. ut in. c. maiores. de bap.
Jō ꝓsulo recurrendū fore sp ad papā in hmōi
Si tn cps dispensaret sequēdo opinionē ¶Pa.
credo ualere: q̄ posset dici q̄ lz cōiter remittā
tur ad papā: nō tn ꝓpter hoc est casus papalis
pōt eni quis mitti ad papā aliqñ ad terroze: ali
qñ ꝓ maiori cautela: aliqñ ex reuerentia. Et iō
hoc nō ꝓbat esse qō ad h ꝓtingit abesse. l. neqz
natales. C. de ꝓba. Jn aliis aūt uotis a predict
pōt cps dispensare quo ad suos subditos. Ab-
bas & alij prelati religiosox possunt quo ad re
ligiosos eis subditos: siue uotum fecerint ante
ingressum religionis siue postea. Alij aūt infe-
riores cpis qui non sunt prelati religiosox dis
pensare non pnt: nisi tales haberent iurisditio
nem epalem in psonas de iure spāli. Facit glo.
in clc. i. de rc. ec. nō alie. & qō nō. Jnno. in. c. sta
tuimus. de ma. & obe. & ¶Pa. in. c. significasti. ō
fo. cōpe. uel ex spāli iure uel ꝓcessione h eis cō
cederet. Et hoc sequunt cōiter doc. in. c. fi. de
postu. prela. Jo. tn in. c. i. de uoto. dicit q̄ ter.
d. c. primi. ꝓbare videt q̄ quilibet presidens in
istis uotis dispensare posset. Fatet tn q̄ ō ꝓsue
tudine seruat vt inferiores cpis nō possint dis
pensare: nisi ut dictū est. & minime mutanda q̄
longa consuetudine interpretatione acceperūt
l. minime. ff. de legi.

¶Utrū episcopus & similes possint dispensa- 7
re in uotis a se emissis: sicut possunt dispensare
in subsidiox uotis. R. ¶Pa. in. c. magne. ō noto
q̄ non. & facit istud. c. magne iuncta glo. ꝓ hoc.
Nam non debet quis auctoriçare ñ facto suo
ꝓprio. vt in clc. ij. de rc. ec. non alie. & in. l. i. ff. de
aucto. tuto.

¶Utrū abbas uel ꝓlatus religiosus q̄ ꝓcessit 8
licentiaz eius subdito uouēdi possit cū eo post
ea dispensare. R. ¶Ri. ubi. s. ar. iiij. q. iij. q̄ ante

votū emissū pōt licentiam reuocare: ꝛ sic nōtenebit postea factum. Sed post votū emissū diē tutus esse q; subditus recurrat ad superiorem sui prelati: vel ad papam si aliū non habet. Et ista opinio est satis equa: ne videaī auctoriȝare in facto suo: sed tū de veritate iuris pōt dispensare. ar. c. manifestum. Et qō ibi no. xxxiij. q. v. Item sicut rōnabiliter concessit licentiam: pōt etiam rōnabiliter si cā occurrat dispensare. nec est istud in facto ꝓpio sed alieno: nisi forte solum vellet dispensare ꝓpter suū cōmodū: q; sic nō posset: alias sic: si ꝓpī necessitatē subditi.

9 ¶ Quid de voto castitatis an inferior a papa possit dispensare. R. diuersa fuit opinio: sed saluo meliori iudicio credo dicendū q; aut votuȝ castitatis est simpler ꝛ perpetuū: ꝛ tunc ꝓpter duo ep̄s potest dispensare. ℙ Primū si votū castitatis fuit aliqualiter meticulosū a principio: ls non fuerit iustus metus. vt vult glo. in. c. veniens. qui cle. vel vo. Secundū ꝓpter periculum fornicationis: qū verisimiliter timetur de incontinentia. Et hoc etiam tenet. d. Car. ꝛ. d. Anto. in. d. c. veniens. Et sic limito dictū. Spec. ti. de le. §. tunc ep̄o. x. ver. ꝛ Jo. an. ꝛ doc. qui dicunt ep̄m posse dispensare qū votum castitatis est simpler ꝛ ꝑpetuū. ꝛ glo. in. c. rursus. qui cle. vel vo. quc dicit ecclesiam posse dispensare In alijs aūt casibus solus papa dispensabit. Et sic intellige glo. in. c. i. de voto. cū alijs doc. tenentibus q; non potest episcopus dispensare. A fortiori potest dispēsare cū eo qui fecit votum non nubendi: quia ꝓprie non est votum castitatis quod patet q; si fornicareī non frangeret votum ls peccaret mortaliter. Si Xo votū non sit simpler sed ad tempus: puta vsq; ad annū ꝛ huiusmodi. sic potest episcop⁹ dispensare. Similiter dispensat episcopus in voto castitatis emisso ab altero coniugum ratione periculi. vt etiā exigere possit. vt no. doc. in. d. c. rursus. Et ibi. d. Jo. an. de sancto georgio episcopus Alex. Si Xo votum sit solēne. sic solus papa similiter dispensat ꝫ omnes in c. cum ad monasteriū. de sta. mo. vbi etiam aliqui voluerunt q; nec etiam papa possit: ls non sit verum sm Archi. in. c. sunt quidaȝ. xxv. q. i.

10 ¶ Quid requiritur vt dispensatio vel cōmutatio sit legitia. R. Jnn. in rubrica de obser. iciu. ꝛ Arch. in. c. presbyter. lxxxij. di. dicūt. q; duo requirunī. s. cā legitima in vouēte. Et sm q; votū cōmutef in meli⁹ vel deo magis acceptū. ℙ Dabo i. c. i. de voto dicit. q; si cā legitima subsit i vouente: ls non cōmutef in aliquid melius tū est legitima dispensatio. dūmodo cōmutef in aliud sile. Facit. c. magne. de voto. Et qō legit ꝛ no. in. c. i. ō rc. permu. in simili. Ego tū credo q; etiā si ñ cōmutef in aliud simile q; valeat: dū necessitas vel vtilitas id ꝑsuadeat. Necessitas puta q; est debilis. Item familiam magnā hȝ quā oportet sustentet ꝛ hmōi. Vtilitas: puta q; maius bonū est cōitati cōmutatio q̄ȝ si seruaret ꝛ similia que arbitrio superioris sunt relinquēda. vt in. c. ex multa. circa fi. de voto. vbi ter. alternatiue loquī dicens. si necessitas exigit vel vtilitas ꝑsuadet. Si Xo cā legitima nō subsit in vouente: tunc oportet fiat cōmutatio in meli⁹. Et ita intelligo ꝛ limito ter. c. i. de voto. qō vult vt in melius fiat cōmutatio vel saltem in eque bonum ꝛ gratum deo.

¶ Vtrū dispensatus sine cā legitima sit tutus in conscia. vide. §. Dispensatio. q; non. ii

¶ Quid debet attendere dispensator: voti. R. quid liceat sm equitatē: quid deceat sm honestatem: quid expediat sm vtilitatem vel necessitatē. Item qualitatē ꝑsone: cām ꝛ qualitateȝ ꝛ quātitatē cōmutationis. Nam si cā cessat facilius dispensaī. Qualitas Xo vt si sit votum peregrinationis ertimet expensas quas feciss cundo ꝛ redeundo. ꝛ ipsas in pios casus cōuertat. laborē itineris ꝛ ipsū ieiunio⁹ ꝛ orationū laborē cōpēset. Si aūt sit votū ieiunij: attēdat q; paup homo parua pecunia redimere pōt: ls non diues. Item vtrū impedimētū sit tpale. ꝛ sic solū dilationē concedat aut perpetuū vt facilī absoluat. hec habenī in. c. magne. de voto. Et qō ibi no. iii

¶ Vtrū habens aliena incerta qui ea vouit in subsidiū terre sancte possit p ep̄m dispensari. vt in alios vsus conuertat. R. sm Rodo. q; nō etiā si religionē ingrediaī. iiij

¶ Vtrū votū de sabbato festando sit cōmutā dū. R. q; si fecit ex quadā superstitiōe credens sit melius inniti lre veteris testamenti: sic votum non tenet. Si Xo fecit ex deuotione vel reuerentia virginis: tunc si haberet inducere inducatiōnē: q; cohabitat vbi multi sunt iudei sic cōmutandū est oīno: alsnō: sed pōt seruari Idē dic de voto ieiunādi in dñica: q; si qs fecit vt magis sit dispositus ad spūale gaudiū aut ꝓtemplationē diuinor⁹: sic licite fit ꝛ fuaī. Si Xo fit vt affligendo carnē satisfaciat deo de peccatis ꝛ carnē subijciat spūi: tunc nō dȝ ieiunare in dñica: sed in sabbato precedenti ꝫ Jo.

neapol. i q̄r. xxxviij. q. xxv. q; dȝ tale ieiunium ꝛ interptari vt facit ecclesia vniuersalis. Si aūt nō cogitaunt neq; de spūali gaudio neq; de afflictiōe carnis: sed simpliciter ieiunare vouit in dñica sic ꝓfulendū est vt potius ieiunet in sabbato vt rpiamis se ꝓfounet sm eundem Jo. ne videaī singularis.

Votum v. quo ad commendationem.

¶ Vtrū expediat hoī vouere. R. sm Ri. vbi. §. ar. vi. q. i. Aut hō vouet bona quorū obseruatio vr ꝓbabilit ꝓportionata ifirmitati sue ꝛ sic expedit hoī vouere: q; p hoc firmat amplius voluntatē suam in bono: ꝛ ꝑ magna ꝑte excludit a se libertatē malefaciendi: ꝛ facit actum virtutis latrie. Et ideo vouendo mereī Si Xo vouet in ꝓportionata sic non expedit nec ls. Tale. n. votū nō haberet discretionē comitem. cuȝ per hoc vouens magis videretur se illaqueare q̄ȝ augere securitatē de sua salute. i

¶ Vtrū sit magis meritoriū op⁹ bonū factū cū voto q̄ȝ sīn. R. Ri. vbi. §. q. ij. q; sic. ꝛ ꝑbat. ℙ Primo q; op⁹ inferioris virtut⁹ magis ē meritoriū imperatū a supiori virtute q̄ȝ ab inferiori: sed latria est superior virtus q̄ȝ abstinentia: peregrinatio ꝛ hmōi. Ergo cuȝ vouere sit actus latrie est magis meritoriū bonū abstinētie factū ex voto: vtpote imperatū a latria q̄ȝ fine. Secūdo q; quanto opus ꝓcedit a voluntate magis firmata in bono: tanto est virtuosius ꝛ consequenter magis meritoriū. Ad operari virtuose requirit firmit ꝛ imobilit operari sm ꝑm iij. ethi. c. iiij. sed ceteris paribus voluntas est firmior in voto q̄ȝ sine: ergo ꝛc. ℙ Ponit Ansel. li. de sil'itudinibus exemplū. s. q; qui facit opus cū voto quasi qui dat arborē cū fructibus: sed qui sine: quasi qui dat solū fructus. Hoc ꝓbat xxiij. q. v. tunc saluabit. xxviij. q. i. iam nunc. vi de glo. in cle. si dominum. de reli. ꝛ vene. sanctorum.

Vsucapio est acquisitio dñij ꝑ ꝓtinuationē possessiōis tpe lege diffiniti. dicit ter. in. l. ij ff. de vsuca. triennij est tps q̄ hȝ locum' tū in vsucapione. insti de vsuca. in prin. no. Jo. xxvi q. iij. in summa.

¶ Quare fuit iducta. R. ꝑ bono publico ꝛ vtilitate publica: ne dñia rerū sint incerta. ff. de vsuca. l. i. insti. eo. §. a. ꝛ vt finis litibus ponatur. ff. ꝑ suo. l. fi.

¶ Que requirunī ad vsucapionē. R. q; q̄tuor ℙ Primū qō requirit est bona fides nedū in vsu capiente toto tpe vsucapionis: sed oz q; fuerit bona fides in principio ꝓcus ex parte tradentis ꝛ accipientis. ar. ff. ꝑ emp. l. ij. §. si eam. Item q; res sit mobilis: q; circa imobiles ē ꝑscriptio. Item q; res tradaī vel quasi aliter possessio non haberef sine traditione. C. de pac. l. traditionib⁹ insti. de rc. diui. §. ꝑ traditionē. Vel alio modo possideaī tpe debito. s. triennio. Item titulus verus nō putatiuus nec falsus. ff. ꝑ lega. l. ij. ꝛ iij. C. de vsuca. ꝑ here. l. fi. ꝛ ibi Aço. Et qui sint veri tituli. j. subijciam: si tū esset putatiue ver⁹ titulus ex errore facti nō iuris nō impediret. vt l. i. C. de vsuca. ꝑ do. ꝛ. l. qō vulgo. ff. ꝑ empto. rc. ꝛ. l. iiij. ꝛ vlti. ff. ꝑ lega. 3

¶ Que possunt vsucapi. R. q; oia exceptis que ꝓhibenī vt furtiue res ꝛ q̄ vi possidenī. vt no. gl. in sū. x vi. q. iij. nec res sacra vel religiosa nec decima. de prescrip. cām que. Item nec seruus fugitiuus. Nec ꝑbanī insti. de vsuca. §. sed ali quando. ꝛ §. sequenti. Item vbicunq; prohibetur alienatio: ꝛ vsucapio regulariter ꝓhibetur ff. de fun. dota. l. si fundum. ff. de verbo. signi. l. alienationis.

¶ Quis pōt vsucapere. R. oīs qui potest licite possidere. vt pr̄familias. filiusfa. in peculio. pupillus si habet aīum possidendi: ls nō interuenerit auctoritas tutoris. ꝛ furiosus si sane mētis vsu capere cepit: sed incipere nō pōt durāte furore ff. de vsuca. l. iij. §. i. ij. ꝛ. iij. Sed seruus vsucapere nō pōt: q; nihil pōt possidere. l. labeo. ff. de vsuca. l. i. §. Item acquirimus. ff. de acquir. po. nisi peculiariter ex scia dñi possideret. vt in dictis legibus. 4

¶ Qui sunt tituli transferentes dñium vt scia mus quō vsucapio currat. R. sunt. r. ℙ Primus ꝑ soluto qui hȝ locū q̄ ego credo tibi debere: puta centū ex quacūq; cā ꝛ tu ide credis: ꝛ sic soluo vel aliquid loco eius: ꝛ sic vsucapies. ff. ꝑ sol. l. i. Et sic iustus error: dat cām prescribendi Fallit q̄ cā emptionis que nō precessit soluī aliquid: q; nec ꝑ emptore cū nō precesserit nec ꝑ soluto: q; ex cā emptionis tradīt. l. ij. R. ij. ff. ꝑ emp. ff. ꝑ solu. l. pe. Scōus pro emptore q hȝ locum cū quis in veritate emit rem alienā vel a furioso quē credebat sane mentis ꝛ bona fide vt. ff. eo. l. pignori. §. i. ꝛ. ff. ꝑ. ēpto. l. ij. §. fi a pupillo: ꝛ in isto requiritur vt dixi bona fides in rebus mobilibus tam tradentis q̄ȝ accipientis. Item q; emptio sit pura non conditionalis. ff. pro empto. l. secūda. §. si sub conditione. 5

Universidad de Deusto
Biblioteca

Item q̄ pcciū soluat vel fides habeat de pcio: q̄ aliter nō transferret dñium. Insti. de re. diui. §. vendite. Itē q̄ cadez res que est empta tradat: q̄ si alia daret nō vsucaperet p̄ empto re. l. ij. §. cū stichū. ff. p̄emp. Tertius p̄ trāsacto qui bz locū in pte tradita vt a lite recedat ab eo qui credebat dñs. C. p̄ transacto. l. ex cā. C. de transac. l. fi. p̄ fūdo. Quart⁹ p̄ herede q̄ bz locuz vbi quis est verus heres vel saltē iuste t̄ p̄babiliter putet. Sed nō bz locū in suis heredibus q̄ q̄dāmodo p̄tinente eo hereditariū rex dñi ertimant. l. ij. §. fi. ff. p̄ here. C. p̄ here. l. nihil p̄ herede: sed in cēncis heredib⁹ distinguc. q̄ aut res ē vitiosa: puta q̄ furtiua: vel vi possessa: vl̄ res fisci q̄c nullo tpe p̄scribi pōt. C. cōia. de vsuca. l. iā p̄dē. vel res pupilli: vl̄ res data p̄ fidi cōmissū. l. iul. repetunda x̄. ff. de acq. re. do. l. bone fidei. Et sic heres generalis vel successor spālis rei alicuius p̄scribere nō pōt. ff. de publi. l. sed hi. §. actionū hanc. De quo vide. ē. p̄scriptio §. xliiij. Si vo res nō est vitiosa. sic dic vt. ē. ¶Prescriptio. §. i. Quintus p̄ donato q̄ bz locū cū in vero nō in opinione aliquid est donatuz bona fide. C. p̄ dona. l. vlti. Itē q̄ donatio teneat: q̄ si pr̄ donat filio t̄ decedat nō vsucapiet p̄ donato filius: q̄ donatio nō valuit rōne patrie ptāt. ff. p̄ dona. l. i. §. i. ff. p̄ here. l. ij. §. filiū Iz tñ rem aliena q̄s nō possit donare quo ad ꝫ vt dñium transferat in p̄iudiciū veri dñi: q̄ qđ q̄s nō bz transferre nō pōt. C. de dona. l. si filius. Valet tñ vt vsucapiat. ff. p̄ dona. l. si is q̄ aliena. t. l. fi. de iurepatro. c. cura. Sextus p̄ derelicto qui bz locū in ea re que credebat a dño derelicta t̄ alius possidere incepit q̄uis ignoret a quo sit derelicta. ff. p̄o derelic. l. si id quod p̄o derelicto. Septimus p̄o legato qui habet locum cum alicui res legatur aliena bona fide. ff. p̄o lega. l. p̄o legato. la. i. Et quāuis legatū ademptū sit: tñ vsucapio currit. d. l. p̄ legato t. l. vlti. dūmō p̄babilis error ercusetur: puta credit testatorē fuisse sane mentis. cū tñ foret furiosus vel ignorat legatū p̄ codicillū ademptum esse. Octauus p̄ dote qui bz locū cum res aliena p̄ dote bona fide daf. l. vlti. ff. p̄ dote. Nonus p̄ suo qui habeē cum quis possidet rē quā credit suā aliquo iusto titulo. ff. p̄ sua. l. i. t̄ vlti. Decimus p̄ducator qui bz locū cum res est iudicata a qua nō est appellatū spatio decē dier̄ vsucapitur q̄ transit in rem iudicatam. ij. q. vi anterioū. vnde in vsucapione requirit aliqs de istis titulis t̄ bona fides. t̄ q̄ res nō sit vitiosa t̄. vt dictum est.

¶Quis effectus vsucapionis. R. q̄ fm oēs est vt rei vsucapte dñium directū acquiratur. C. ō pac. l. traditōib⁹. ff. ō vsuca. l. i. t̄. iij. ff. p̄ suo. l. fi. 6

¶An hēat locū in p̄scia die vt. ē. ¶Prescriptio. §. xlix. t̄ multa ibi ad hoc faciūt p̄ totū. 7

Usura fm Jo. in sūma. est qō cūq̄ solutioni rei mutue accedit ipsius rei vsus gr̄a pactione interposita: vl̄ hac intētione habita in p̄ctu: vl̄ exactione habita post p̄ctū. p̄ cuius declaratōe attende q̄ primo dr̄. qōcūq̄. s. quocūq̄ noie cēseat: siue consistat dando siue in faciendo: dūmō p̄cium sit estimabile t̄ vltra sortem exigat. erit vsura. xiiij. q. iij. vsura. c. plerisq̄. Secōo additur rei mutuate: q̄ in solo mutuo vero vel interpretatiuo p̄sistit vsura fz oēs doc. dr̄. Tertio ipsius rei vsus gr̄a: q̄ si nō vsus gr̄a. i. p̄sumptiōis: sed pene vel interesse loco apponeret ñ esset vsura. vt. j. patebit. Concludit in quarto pactiōe inipposita t̄c. q̄ sine pactōe vel exactōe aut intētioe t̄ gratis aliquid dat ñ erit vsura p̄ ut. j. plenius patebit per dubia sequentia.

¶Utrū sola spes recipiendi vltra sortez faciat vsurariū. R. ut colligo ex glo. sup. lu. vi. mutuū date t̄c. q̄ aliquis pōt mutuare dupl'r p̄opter spem lucri. Uno mō p̄incipaliter: ita q̄ nō mutuaret nisi lucrū inde sperarct. t̄ tunc vsurari⁹ est. vt p̄z in. c. i. t̄. c. p̄suluit. de vsu. xiiij. q. iij. si fenerauerit. Et in hoc p̄cor. cōiter Jo. an. Arch. t̄ Be. in. c. i. eo. ti. li. vi. t̄ in. d. c. cōsuluit. t̄ theologi in. iiij. xv. di. Sed attende q̄ ista intentio triplicit̄ pōt p̄tingere. ¶Primo ante mutuū. vñ si post mutuū cognoscens pctū mutat intētionem poterit spōte donata recipere sine vsura Secōo subsequenter. q̄ post mutuū sperat aliquid. t̄ sic ēt vsurarius est. Tertio p̄comitanter puta q̄ mutuans nullū sperabat lucrū sed debitor p̄pter mutuū dat sibi p̄miū: t̄ mutuās p̄pter candē cām recipit. t̄ sic ēt vsurarius est t̄ talis tenet restituere fm q̄ dixi. Restō. i. in verbo vsurarius. Alio mō quis sperat lucrum s. secundario. q̄ ēt si crederet nō brē vltra sortē mutuaret nihilominus p̄pter charitatē. t̄ talis spes nō facit vsurariū fm Ri. in. iiij. di. xv. arti. v. q. v. ar. c. quid p̄derit. lri. di. t̄. c. in singulis. lxxvij. di. lix. di. si officia. i. q. ij. q̄ pio. in hoc cōcor. Inno. Ber. Ala. ¶Da. t̄ multi alij in. d. c. cōsuluit. t̄ dicit Jo. an. in regula pctū. li. vi. q̄ cōmuniter hoc tenet a doc. Cū enī aliquis dat alicui mutuū scire dz cē sibi debitorē ad antidota

naturaliter obligatū de testa. c. cenz in officijs. l. sed t̄ si lege. §. consuluit. ff. de peri. here. Aduerte hic q̄ mutuās hac spe siue intentione vt ille sibi remutuet alia vice nō ex vi mutui: sed ex accipientis charitate nō est vsura fz Alex. in. iij. p̄te sūme. ti. de p̄cepto mutui. caret tñ merito si p̄incipaliter p̄pter hoc facit. Rodo. Bof. t̄ Jo. No tenent q̄ est vsura. Sed verius dicit Alex. t̄ p̄fati verū dicūt q̄n deducit̄ simplicit̄ in pactū. Facit qō infra dicam. §. iiij.

¶Utrū mutuans ad captandū amorē sit vsurarius. R. fm Tho. Fa se. q. lxxviij. q̄ nō. Limitat hoc Jo. cal. in. c. fi. de vsu. verū: nisi spes ulterius p̄cedat: q̄ si quis mutuaret pape vl̄ imperatori t̄ hmōi ad captandū beniuolentiā: vt post posset p̄sequi bñficiū uel castrū aliq̄ esset usura. Hoc limito uerū q̄n ex mutuo speraret sed q̄n ex amore concepto erga ipm ex mutuo facto nō esset verū. imo licite posset sperare q̄ illud nō sperat ex mutuo sed ex amore. t̄ q̄ lice at tenet Tho. ubi. ē. ar. ij. in responsione tertij argumenti. 2

¶Utrū mutuare ad habenda ea que pecunia non mensurant. sit usura. R. Tho. ubi. ē. q̄ non ex quo p̄z q̄ Iz sperare rem cuius usus int̄ amicos concedi solet sicut cōmodat liber. Itez in iurie remissionē ab illo qui me iniuste p̄sequebat cuz multo meo dāno. c. dilectus. cl. i. t̄. c. ad aures de simo. Secus esset si iuste q̄ nō liceret sine vitio vsure mutuū dare sub tali spe. Et sic intellige glo. i. c. q̄n multi. xxij. q. iiij. que dicit q̄ usure p̄sit peti: ut dānū euitet. 3

¶Utrū liceat petere munus a lingua uł ab obsequio p̄pter mutuū. R. fm Tho. ubi. ē. q̄ non q̄ estimat pecunia. ut p̄z in illis qui locant ad hoc opas suas. Nec ob. q̄ obligat ad antidota ut dictū est. q̄ ut dicit glo. in. d. c. si fenerauer. l. nō pōt deduci in pactū. Nō fm Archi. ibidem q̄ antidotū est debitū simpler: sed cum deducitur in pactum nascitur obligatio ciuilis q̄ est plus. Et ideo plus exigit̄ q̄ pōt estimari pecunia: t̄ p̄pterea esset vsura. Addit tñ glo. p̄dicta q̄ si egerit talis mutuans q̄ poterit p̄ modū gratitudinis petere talia seruitia: nō ex necessitate uel ex lege: sed ex gratitudine sine usura. Ego tñ credo q̄ q̄n naturalis obligatio deducit̄ tali modo in pactū q̄ non magis tenetur q̄z ex ipsa naturali obligatione: utputa dicē do. Ego mutuo tibi ut tu mutues postea mihi si indiguero t̄ tu hoc cōmode facere potueris q̄ nō sit usura. Nō ēt tenet Jo. in su. q̄ istud nō est exigere plus q̄z uelit natura p̄ctus. Facit ad hoc. c. significasti. de elec. Secus esset q̄n simpliciter deduceretur in pactū ut sibi remutuaret: q̄ sic esset usura. Et sic intellige t̄ limita p̄dicta t̄ Tho. ubi. ē. qui cū Archi. p̄cordat. 4

¶Utrū dñi qui mutuant rusticis: ut eoꝝ possessiones colant sint vsurarij. R. fm Brec. de arumino. in. q. de monte. q̄ non: si istud concurat. s. q̄ alias satisfaciet ipsi rustico de operibus positis ad colendā possessionē fm q̄ iustuz est. Secus esset si subtraberet aliquid p̄pter mutuum q̄ usura esset. Idem dicendū est de eo qui concedit terminū ut trahat emptores ad suaz apothecam: uel ad suū molendinū: uel ad scholas: t̄ hmōi. si nullum damnuz incurrunt. t̄ ita bene faciliter eis satisfit ab ipsis mutuantib⁹ sicut fieret ab alijs p̄ eandem rōnē. Et Jo. cal. in. d. c. fi. t̄ Jo. an. in mercu. sup regula peccatū t̄ Lau. de rodolfis florentinus in. ij. parte contractuū suoꝝ. q. xxxviij. t̄ Rodo. t̄ multi alij q̄ tenent q̄ fit usura: debent intelligi q̄n p̄pter ꝫ magis grauant uel nō ita bene satisfit eis ab ipsis mutuantibus sicut fieret ab alijs: uel q̄n hoc deducit in pactū simpliciter. Secus si mutuat usque q̄ vadat ad scholas. Nec ob. q̄ efficitur maioris concursus t̄ fame: q̄ tale quid sperare non facit usuram cum non cmatur pecunia. Similiter non ob. q̄ aufertur eis libertas indirecte ex quo reuocat mutuū: q̄ non est verum. Nam cum mutuans possit temp⁹ sui mutui limitare. l. vinū. ff. si cer. pe. non aufert eius libertatē si mutuat donec vadant ad eius scholas: uel molendina: sed prefigit terminum mutui sui. Et sic tene sicut tenet ēt. S. Bernardinus in suis ꝫctibus. aliter oīs multitudo esset vsuraria cū nō possint hodie fundi sine mutuo locari colonis. 5

¶Utrum mutuans centum Joanni cum pacto q̄ det sibi. l. in numeratis t̄ alia. l. in debitoribus uel in reb⁹: puta in panno: t̄ hmōi. t̄ ipse p̄mittit sibi soluere centuz in numeratis quos debitores t̄ res steriles non accepisset Joannes: nisi propter mutuum de. l. fit vsurarius. R. fm Lau. de redolfis in suis contracribus q̄ fit in fraudem. Et ideo cum grauet Joannem o nunc mutui erit vsura. Et concor. Bal. t̄ Bar. in. l. cum allegas. C. de vsuris. Idem dic cum ratione mutui aliquid vendit debitori plus debito precio. xiiij. q. iij. si fenerauerit. Idem dic q̄n emitur minus iusto precio p̄opter anticipationem solutiōis fm Tho. vbi. ē. Nō bene no. 6

Universidad de Deusto

q; multum practicatur iste contractus.

7 ¶ Utrū gerentes negocia stipendiario x, ſ. recipiendo pagas coꝝ t faciendo alia obſequia t mutuando eis in neceſſitatibus coꝝ recipiendo certum ſalarium ſint vſurarij. ℟. Laur. in ſuis ℌctibus q; nō ⁊ ⁊tuꝫ ad id qđ percipiunt rōne laboꝝ x: ſed ⁊ ⁊tum ad id qđ percipiunt rōne mutui ſunt vſurarij. Idem dic de collectoribus dñoꝝ x qui a cōitatibus aliquid accipiunt vt mitius cum eis agant expectādo q; licite accipiunt ſi rōne laboꝝ x t expenſarū accipiunt. ſed ſi rōne expectationis: ſic eſt vſura. concoꝛ. Tho. vbi. ſ.

8 ¶ Utrū ciuis qui mutuat cōmunitati vt euitet collectas ſit vſurarius. ℟. Spc. ti. de vſu. tenet q; non q; aliud eſt de ſuo non tribuere: t aliud non capere. l. proculus. ff. de dā. infec. Et aliud nō acquirere. aliud nō amittere. l. i. §. ſi his qui bona. ff. de colla. bo. Et aliud lucrum: aliud ſūptus quos erat facturus. l. cuꝫ filius. ff. de legi. aliud penam euadere: aliud aliquid lucratiue percipere. C. de vſu. l. cum allegas. Jo. an. t do. Anto. in. c. conſuluit. de vſu. limitant dictum Spc. qñ collecta eſſet incerta. t ſic onus extraordinarium. Sed ſi eſſet certa t ordinaria eſſet vſura. Nō q; idem eſt remittere quod dare. c. veniens. cl. i. de teſti. viij. q. iij. talia. l. quin etiaꝫ ff. de calū. Et hoc tene.

9 ¶ Utrū ille qui mutuat decem illi qui ſibi debebat alia decē q̄ ſibi denegabat cum tali pacto q; ſatisfet ſibi opportūe d. xx. ſit vſurariꝰ. ℟. q; non ſm Jo. in ſū. co. ti. Et iō illud verbū qđcunqꝫ poſitum in diffinitione intelligitur qđcunqꝫ. ſ. ad lucrum vel ſuperabundantiam: vel quodcunqꝫ extimabile pecunia quod ſit plus. d. c. conſuluit. t. xiiij. q. iij. per totum.

10 ¶ In quibus caſibus accipitur vltra ſortē ſine vſura. ℟. ſm glo. t doc. in. c. cōqueſtus. de vſu. inuento. rij. caſus.

11 ¶ Primus quando eccleſia vel laicus recipit a ſuo vaſallo feudum in pignus. De quo ſuꝑ Feudum §. xxx.

12 Scōus q̄n emphitheota vel vſufructuarius pignorat dño vel proprietario. De quo. ſ. Feudū §. xxxij.

13 ¶ Tertius quando quis retinet poſſeſſionem meam poſſum in pignore accipiendo fructus meos facere ſine vſura: quia recipio tm̄ meum de vſu. c. i. t. d. c. cōqueſtus. Secus eſſet in poſſeſſione alterius in pignore acceꝑta: quia vſura eſſet faciendo fructus ſuos: q; reciperet vltra ſortem non ſuū. de pigno. c. illo vos.

14 ¶ Quartus quando ſine omni pacto t ſpe t recipitur gratis oblatuꝫ. vnde. i. q. ij. c. ſicut. Mullam inquit ter. obligatio ſuſcipienti culpe maculam ingerit que non ex ābiētis petitione ꝑcedit. Intellige quando dans liberaliter dat ſciens ſe non teneri: nec credens creditorem hoc exigere t recipiens recipit liberaliter. vt ſupra dictum eſt. Reſtitutio primo. in verbo vſurarius.

15 ¶ Quintus quando quod recipitur ratione intereſſe recipitur. Et nota ſm ſpc. de ancha. t d. Anto. in. c. ſalubriter. co. ti. t ſpa. in. d. c. conqueſtus. q; intereſſe conſiſtit non ſolum in dāno habito: ſed in lucro ceſſante: dūmodo lucrū ceſſans eſſet in actu vel quaſi in actu. hoc eſt q; probabiliter fuiſſet: q; ſic dicitur peri quod aliquo modo eſt. Secus eſſet ſi ſolum eſſet in poſſibilitate: quia ſic dicitur potius non eſſe. hoc patet per. l. ſi iactuꝫ rhetis. ff. de ac. emp. t ven. Vbi patet: q; licita eſt emptio que fit de ſolſpe ꝑbabili quaſi in actu. t idem de partu furtiuo. l. nec emptio. ff. de contraben. empt. Secꝰ eſſet de eo quod eſt ſolum in poſſibilitate. Erq̄ patet quid dicendum de multis caſibus quos inferam pro maiori declaratione.

16 ¶ Quid de illo qui non ſoluit ex culpa ſua creditori ſolito mercari in termino debito. ℟. q; tenetur ei ad lucrum ceſſans iudicio bonorum mercatorum. Et ideo talis creditor licite recipit vltra ſortem. Idem dic de illo qui volebat negociari vel poſſeſſionem emere q; licite recꝑit vltra ſortem tātū quantū lucratus fuiſſet veriſimiliter vel habuiſſet de fructibus poſſeſſionis aut alterius rei dūmodo. v. concurrant. Primo q; computet pericula t expenſas. quia lucrum intelligitur deductis expenſis t laboribus t periculis. l. i. C. de fruc. t lit. expen. t. l. fructus. ff. ſo. ma. Secundum q; non ſit eius intentio lucrandi principaliter per hanc viam: ſed potius per mercantiam vel emptionem. Tertium q; non cōtrahat pactum ad ſemper: ſed ad aliquod tempus: quia aliter quo ad iudicium humanum videretur q; potius vellet lucrari iſto modo q̄ per aliam viam. Quartum q; ille cui mutuat non ſit in tam arta neceſſitate t creditor in tali opulentia q; ei teneatur gratis mutuare: quod quando ſit vide Elemoſyna. §. i. Quintum q; id quod accipit ſit vere intereſſe ſuum probabiliter t ꝑ intereſſe accipiat aliter eſſet vſura. Idem dic ſm Jnno. t Ray. de illo qui merces volens deferre ad aliuꝫ locum q; licite plus accipit quantum extimatur lucrum quod habuiſſet ſi prefata ꝓcurrant. Sed Jo. dicit q; hec opinio Jnno. t Ray. multos durit ad infernuꝫ. Jo. an. Yo concordat dicendo q; ſi ſtatim preciuꝫ ſoluitur ceſſat ratio Jo. t eſt vera opinio Jnno. Si Yo precium nō ſtatim ſoluitur: ſic non licet. t Jnno. intellerit quādo precium ſtatim ſoluitur. t hanc diſtinctionem Jo. an. ſequuntur Jo. cal. Spc. de ancha. t Mēricus. boic. in. c. in ciuitate. de vſu. t Lau. de ridol. in ſuis contractibus. Sed do. Anto in. d. c. in ciuitate. dicit q; etiam ſi precium non ſtatim ſoluitur q; licet quando probabiliter eſt certuꝫ q; lucratus fuiſſet. Et quod dicit Jo. t Jo. an. dicit q; loquuntur preſumptiue. Sed quando certum eſt q; nulla fraus interuenit lꝫ: t preſūptio cedit veritati. Idem tenet Spa. ibidem. t ſic tene in conſcientia. Nec ob. dictuꝫ Tho. vbi ſupra. qui dicit q; non licet deducere in pactuꝫ id quod de pecunia non lucratur: intelligitur enim quando predicta non concurrunt. vt patet er ratione ſua cum dicit. quia non debet vēdere quod nondum habet. t poteſt multipliciter impediri: q; iſtis concurrentibus nō poteſt impediri: aliter niſi ſic intelligeretur contradiceret ſibiipſi ibidem: vbi tenet licere deducere in pactum recompenſationem damni per quod ſubtrahitur ſibi aliquod qđ dꝫ habere: t contra id qđ expreſſe tenet ſa Fe. q. lxij. ar. iiij. De quo, ſ. §. lxxvij.

17 ¶ Quid de illo qui habens ducentos ducatos tradit centum Joanni pro ſuis neceſſitatibus exponendos cum pacto q; tantū ſibi vltra ſortem redder quantum lucrabuntur alij centum quos ponit in negociationem. ℟. Jnno. t Jo. an. in. c. fi. de vſu. tenent eſſe vſurarium. quod verum credo qñ nolebat eos in negociationeꝫ ponere: ſed ſi omnes ducentos volebat in negociationem ponere t ad inſtantiam ioannis ſibi taliter dedit erit licitus contractus: dummodo concurrant predicta. v. precedentis. q.

18 Utrū ille qui vendit poſſeſſionem vel quid ſile t tradit emptori poſſit ſi emptor nō ſibi ſoluit in termino poſt terminū fructus poſſeſſiones ſuos facere ſine vſura. ℟. glo. in. d. c. conqueſtꝰ q; poteſt in pignus accipere tranſacto termio: t fructus ſuos facere ſm doc. Et in hoc caſu habet actionem ex contracto vel officio iudicꝭ ad intereſſe ſm Jo. C. de ac. em. t ven. l. ij. t. ff. de ac. emp. l. ij. Et q; liceat habes glo. in. l. ij. C. de vſu. t in. l. curabit. C. de ac. emp. t vē. Et idē dic ſi q; non vult ſoluere precium tradendo vult t conuenit vt ſibi ſoluatur fictuꝫ ſeu penſio debita: donec precium ſoluerit. ter. eſt in. d. l. curabit. Et vide ſupra Emptio. §. v. Et ex hiſ pꝫ q; lucꝝ ceſſans licite exigiꝫ ſine vſura. Et ꝑ hoc eſt ter. in. l. iij. in fi. ff. de eo qđ cer. lo. t in d. l. curabit. Et facit quod no. in. l. iulianus. §. offerri. ff. de act. empt. t ven. Et quod no. Jnno. in. c. ſacro. de ſen. ex. t doc. in. d. c. conqueſtus.

19 ¶ Reſpectu damni emergentis tenet Tho. vbi. ſ. licere. Spro cuius declaratione queritur: vtrum fideiuſſor qui pro defectu debitoris cōpulſus fuit accipere ſub vſuris vt ſolueret creditori: vel ſoluit vſuras t capitale creditori q; iurauerat poſſit ipas exigē a debitore. ℟. q; ſic. t oia dāna q̄ occaſiōe debiti habuit. q; ſeruari debet idēnis. de fideiuſſo. c. ij. de fo. compe. c. fi. li. vi. ff. de ac. emp. t ven. l. ſi ſterilis. §. cum p venditorem. ff. manda. l. ſi mādato. §. ſi fideiuſſor. ff. de admi. tuto. l. ij. §. vltimo. Et hec eſt cōmunis opinio. lꝫ Alanus contradicat. de vſuris ſolutis. Sed tu dic ſm eam diſtinctionem: de qua habes. ſ. fideiuſſor. §. ri.

20 ¶ Utrum liceat exigere vſuras quas ſoluit ab eo qui non ſoluit in termino. ℟. q; ſic ſi duo cōcurrant. Sprimū ſi illi dixit q; erat ei neceſſe accipere ſub vſuris. Secundū ſi non poterat alr inuenire mutuū: niſi ſub vſuris ſm Alex. de al. Facit pro hoc. c. quoniā. xiiij. q. iiij. t. c. ſi quis. de clericis. xij. q. ij. Spoſſet ēt dici q; ēt ſi mutuum potuiſſet inuenire gratis q; nihilominus poterit exigere vſuras ſolutas: q; nō tenetur ſe alteri obligare: qđ faceret ſi mutuo acciperet gratis. Sed tamen primū eſt equius.

21 ¶ Utrum ille aquo emi lapides tigna t huiuſmodi: ex quibus non percipitur aliquis fructus teneatur mihi ſoluere vſuras quas ſolui vt ſibi ſatiſfacerem: ſi ipſe non mihi tradidit predicta in termino: ſed fuit in mora. ℟. ſm Bal. in. l. vſuras. C. de vſurif. q; ſic tanqꝫ intereſſe. Facit ter. no. in. l. lutius titius. ſm vnam lecturam. ff. de actio. empt. t ven. Idem tenet Jnno. dicendum eſſe in ſimilibus contractibus: puta locationibus: venditionibus: t huiſmodi. Concoꝛ. Lau. t Ridol. in ſuis cōtractibus. Sed Salicetus in. d. l. uſuras. reprobat Bal. dicens q; intereſſe vſurarū q̄s ſoluit non dꝫ imputari debitori ante moꝝ. Sed tu tene primā opinionē qñ accepit ſub vſuris taliū q; alio mō nō accepiſſet niſi ꝑpter cōplacētiā vl

vtilitatē quā ꝓsecuturus erat ex tali emptione Et iō cū talis ex falsa ꝓmissione priuauerit cū tali vtilitate vel cōplacētia quā: vel tātū plꝰ estimabat quantū interesse vsurarū. Jō talis ei tenet. Et sic concorda.

22 ¶ Vtrū recipiens denarios sub vsuris q̄ posta auctoritate ꝓpria alicui amico suo sub eadē vsura mutuat sit vsurarius. ℟. Mdonald. ꝛ q̄ sic. Sed Jo. Lal. in repetitione. c. fi. de vsur distinguit. q̄ aut facit vt vsurario satisfaciat ꝛ se indēnē preseruet. Et sic ꝛ q̄ nō fit stipulatio vsurarū: sed vt ꝙuitet dānū q̄ ꝛ. ut in. c. si quis clericꝰ. xiiij. q. iij. q̄n nō tenet cū suo dāno alteri subuenire. ff. de ꝓscrip. ver. l. qui seruādaꝝ in principio. Aut facit alio respectu q̄ vt se seruet indēnem. Et sic nō licet. ꝛ esset vera opinio Mdonal. puta q̄ ꝛ nō mutuasset amico nō ꝓpterea volebat soluere vsurario. Concor. Jſde. de ancha. post Jo. an. in. c. i. eo. li. vi.

23 ¶ Vtrū ille q occasiōe mutui laborēs subijt vt dāna possit in recōpensationē facere fructus pignoris suos sine vsura. ℟. Jo. in sū. q̄ sic. de re. ec. nō alic. c. ad nr̄am. vel et aliqd ꝓ labore licite pcipit vltra sortē sm cundē ibidē.

24 ¶ Vtrū liceat mutuare sub vsuris illi qui vsurpat mea q̄ aliter nō possū bñ donec sim satisfactus. ℟. ꝛ Alex. lō. q̄ sic: q̄ ñ recipio alienū: ꝛ meū. Facit. c. ab illo. xiiij. q. iiij. ꝛ. c. i. ꝛ. ij. de vsu. Qō limitat tū nisi scādalū sibi ūmineret vl alij q̄ tunc non liceret.

25 ¶ Vtrū gener q accipit in pignꝰ certas possessiones a socero ꝓ dote nō soluta faciat fructus suos. ℟. q̄ sic. ter. est in. c. salubriter de vsu. Qō intellige si primo concurrat. q̄ sustineat onera mr̄imonij. vt in fi. d. c. salubriter. ꝛ. l. pf. in prin. ff. de doli except. scōo q̄ dos sit ꝓmissa simplr Nam si dedisset terminū de dote soluēda nihil posset recipere: q̄ añ mortē nihil debet ꝛ potuit vxorē accipe sine dote. Dicat ergo gener. Ego sustinco onera matrimonij. vel ducendo sustinebo: da dotem. Et si socer non potest. dicat ei sustine onera matrimonij dando mihi possessionē in pignus: vt ex fructibus sustineam. Dicit etiam Jſda. in. d. c. salubriter. q̄ si gener accepit pignus ꝛ postea dedit terminum socero de soluēda dote q̄ nihilominꝰ poterit bona ꝓscia tenere fructus pignoris. Quod verum credo q̄n dedit terminū ad redimendū pignus aliter non. Tertio q̄ fructus non excedant onera: q̄ causa cessante cessat effectus. de appel. cum cessante. Et cōiter onera estimant sm quātitatē dotis. Nam mulier sm quantitatem dotis est alimentanda. l. si cum dotem. §. sin aūt. ff. solu. ma. ꝛ. c. ꝓ vestras. ō dona. inter vi. ꝛ vro. Quare to sm Jō. an. do. Anto. ꝛ Jo. de ligna. in. d. c. salubriter. ꝛ Lau. de ridol. i suis ōctibus. oportet q̄ fructus subijciant fortune. Vnde sm eos ñ liceret genero recipere cautionem vel ꝓmissionem cum pacto q̄ interim q̄ dos non soluatur ꝓ oneribus detur sibi certa quantitas annuati Contrariū. s. q̄ certa quantitas recipiat licite tenet Jſaulus de clea. Jo. Lal. Jſde. de anch. ꝛ Jſda. in. d. c. salubriter. Et est verius cū sit cadez ratio. s. ꝓpter interesse dāni emergentis. Limito tū predicta vera: q̄n gener si dotem haberet poneret eam in possessionē vel in negociatiōez ex quibus ꝓbabiliter tantum haberet: als non cum nullū patiat interesse.

¶ Vtrū mutuans sūmam pecunie debitā ꝓ dote genero prefato. ꝛ recipiens ab eodē possessionē quā ipse in pignus hz a socero ꝓ dote faciat fructꝰ suos sine vsura sicut gener facit. ℟. Bal. in rubrica. C. de vsu. q̄ nō. Rō q̄ mutatione persone mutatur ꝓuilegiū quoniam persona est ꝛmediata causa ꝓuilegij. l. i. C. de impo. lucra. de scrip. ꝛ. l. locatio. als incipit licitatio. § fi. ff. de publica. Sed hec nō est rō: q̄ istud non est ꝓuilegiū ꝓpter dotem: sed ius cōe ꝓpter interesse. Jdeo cū iste mutuās nō ꝓpter interesse: sed ꝓpter lucrum accipiat fructus ex mutuo cirt vsurarius. dicit tū rodo. q̄ si mutuasset liberalit. ꝛ gener sibi fil̄r liberalit transferret totum ius q̄d hz in possessione prefata: licite faceret fructus suos q̄ eos nō reciperet rōne mutui: sed rōne liberalis donationis. 26

¶ Vtrū emens a genero ius prefate possessiōis faciat fructꝰ suos. ℟. q̄ sic. nec ibi pōt esse vsura: nisi fingeret emere cū intēdat mutuare. Facit ꝓ hoc q̄d dicā. j. §. lxxvi. 27

¶ Vtr̄ heredes mariti sine vsura fil̄r faciāt fructus suos. ℟. ꝛ Jo. an. ꝛ Jſda. in. d. c. salubriter. q̄ non. q̄ rō est diuersa. Nam heredes statim pōt se expedire reddendo illi pignus q̄d nō pōt maritus. de iureiur. tua nos. el. ij. 28

¶ Vtrū relicta cui heredes obligant prefatam possessionē faciat fructus suos. ℟. sm Inno. ꝛ Mo. Ber. ꝛ d. Anto. in. d. c. salubriter. tenēt q̄ nō: sed computabunt in sortem. Facit. l. tinia. ff. de solu. Sit ergo cauta ꝛ faciat possessionem vendi vel in solutum sibi dari. l. a duo pio. §. si super rebus. ff. de re iudic. Sed ego credo contrarium: si non habet aliunde: vnde viuat 29

q̄ facit suos fructus licite. Et ēt teneo q̄ pōt recipere certū quid ānuatiz ab heredibus donec sibi restituāt dotē. vt. s. diri. Dos. §. xxviij

30 ¶ Ex prefatis pz q̄ rōne interesse vel lucri cessantis vel damni emergentis aliquid accipere vltra sortē nō est vsura. Sed aduertēdū ē q̄ qñ interesse cuenit rōne lucri cessantis: siue ex absentia vel destructione rei alterius estimatio nō dz deduci in infinitū: sed vbi res principalis est estimatio nō dz excedere duplū rei principalis: sed cōez estumationē ipsius rei. Vbi Jo res nō habet cōem estimationē: q̄ alia non est que cōiter vendatur: vel vbi res est incerta. vt verbi gra captura piscū de qua in. l. si iactum. ff. de ac. emp. ꝛ ven. tūc estimatio fiet arbitrio boni viri: ꝛ excedat duplū: adeo tū q̄ in ūmensum nō excedat. vt. l. i. C. de sen. que ꝓ eo q̄ ini. pfer. Qñ Jo interesse cuenit rōne dāni emergentis: si hoc cuenit rōne omissionis solū confideraf interesse solū intrinsecū. vt. ff. de ac. ēp. ꝛ ven. l. si sterilis. §. cū p venditorem. Exemplū frumentū nō est datū emptori in termino: solum considerabitur illud q̄d plus valuit: quod est interesse intrinsecū: nō q̄ alialia mortua sint q̄d est extrinsecū interesse: si añt interesse cuenit rōne cōmissionis: sic tenet de extrinseco dāno. Exemplū ꝓmisisti mihi dare frumentū in tali termino: ꝛ ꝓpterea nō ꝓuidi mihi aliter. Et erō tu nō dedisti non potui ꝓuidere. erquo aialia mortua sunt sic teneris per omissionē ꝛ cōmissionem. i. falsam ꝓmissionē saltem in conscientia. Qō intelligo q̄n aliter sibi ꝓuidisset: si non fuisset tali promissione fraudatus. Aliud exemplum. Dedit quis tignū volatum scienter nec aliquid dixit ementi tenebit etiaz de ruina domus: ꝛ de pensiōe soluta: q̄d est interesse extrinsecū. vt. l. Julianus. in prin. ff. de ac. emp. ꝛ vē. Non tū in infinitum. Vnde non venit pensio domus per longum temp: sed videt q̄ veniat solum prima pensio. ar. l. i. hoc iudiciū. ꝛ. l. neratius. ff. ō seruo corrupto. vbi corruptor serui tenet nō solū de seruo: sed de oibus reb̄ q̄s asportauit tūc fugiens. nō autem de alijs que postea successiue furatus est.

31 ¶ Certus casus in quo licite vltra sortem crigitur est quando id quod capitur fit rōne pene Aduerte tamen sm Sco. in. xiiij. di. xv. q. ij. ar. ij. q̄ si creditor malet debitorem potius incurrere penam q̄z in termino sibi soluere esset vsura. Similiter presumitur vsura super pena apposita mutuo quando excedit interesse. de quo dic vt. s. Jſpena. §. xij. Jtez presumitur in fraudem vsuraꝝ qñ apponens penam est consuet⁹ fenerari. l. Julianus. §. idē. ff. de ac. emp. ꝛ ven. extra de pigno. illo vos. ff. de pig. ac. l. vl vnuersoū. Jtem q̄n per singulos menses vel annos dicit cōmitti. aut. ad hec. C. de vsu. sumpta de corpore. aut. vt nullus mutua agri. Jn iudicio tamen aie si apponaf solum vt ille soluat in termino: q̄ de pecunia intēdit aliud facere tūc ꝛ magis cupit q̄ soluat q̄z penam cōmittat ꝛ verisimiliter credidit penam non incurrere q̄n apposuit poterit exigere sine vsura etiaz si excedat interesse sm Rod. q̄ interest publice vtilitati: vt pacta seruentur. Si Jo ponit in fraudem vsurarum: vel qñ apposuit verisimiliter credidit penam incursurum: aut magis cupit incurrere penam q̄z soluere: vsurariꝰ erit. xij. q. ij. fraternitas. ꝛ. c. in legibus. de arbi. c. dilecti. ꝛ qō ibi no. Jtē aduerte q̄ qñ non soluit in termino ꝓpter impotentiā vel ꝓpter non culpam suam. q̄ pena non potest exigi sine vsura q̄ vbi nō est culpa: non debet esse pena. l. sancimus. C. de penis. Ergo exigeret rōne excrescentie que facit vsuram. d. c. si feneraueris. Jtem qñ partem soluit non pōt pena exigi quando obligatio est diuidua. de quo dic vt. s. Jſpena. §. xiij. ꝛ. xiiij.

¶ Quid de statuto vel consuetudine qua ordinatur vt missus in possessionem lucretur fructus ad rōnem quinq̄z ꝓ centenario donec sibi fuerit satisfactum: vel q̄ sibi detur in solutum id qō valet quinq̄z ꝓ tribus. ℟. Bal. in. l. accepram. C. de vsu. q. xviij. ꝛ Jo. de imo. in. l. si finita. §. si plures. ff. de dam. infec. q̄ licite sine vsura illud accipit: q̄ illos lucraf rōne interesse. ꝛ dicit notari in glo. super. §. si Jo. in aut. de exhi. re. que singularis est sm eū. Bar. Jo in. l. si finita. §. Julianꝰ. ff. de dā. infe. ꝛ Jo. de anania in. c. salubriter. de vsu. ꝛ Lau. de ridol. dicunt q̄ talis consuetudo vel statutū est cōtra ius diuinū ꝛ in fraudē vsurarū. Sed ego dico q̄ si tale statutum vel consuetudo emanauit in penam vt debitores arcentur ad satisfaciendū. ꝛ debitor ex culpa sua ñ satisfecit q̄ vera est opinio Bal. dūmodo concurrat recta intentio. vt. s. diri in precedenti. q. nec mirū cum auctoritas pretoris ꝓpter nimiā contumaciaz hoc facere possit. l. fulcinius. §. fi. ff. ex qui. cau. i pos. catur. Si Jo fit in fraudem ꝛ mutuans potius velit incurrere penam debitorem ꝛ hmōi. sic vera est opinio Bar. ꝛ erit vsura. Oportet ergo ad hoc vt 32

licear q̄ iuste sit missus in possessionē nō tm̄ ex
ordine: sed ēt ex cā hoc est q̄ in veritate sit cre-
dito: & ꝓpter interesse illud plus accipit: puta
qz potius vellet sua: puta centum q̄z domū que
valet centū. xx. aliter illud plus teneret restitu
ere vt dicimus de pignore in. l. fi. ff. sin aūt bie-
niū. C. de iur. do. impe. vel ad punendū ꝓtuma
ciam debitoris super abundantiam predictam
accipiat: puta quia ille contumaciter non vult
soluere.

33 ¶ Septim⁹ rōne dubij recipiť vltra sortē sine
vsura de quo in. c. in ciuitate. & in. c. nauiganti.
de vsu. puta emens rem ꝑ minori precio q̄z va
leat tpe emptionis recepturus eam tpe quo ve
risimiliter plus vel minus valere pōt non erit
vsura. si casus accideret q̄ plus valeret. qz fm
glo. in. c. nauiganti. de vsu. tam emptor q̄z ven
dito: equaliter cōmodū vel incōmodū ex dila-
tione expectat. Exemplū: emit quis frumentuz
tpe madij vel oleum & hmōi in quo vna men-
sura valet vnū ducatū ꝑ vno florено receptu-
rus ipsū tpe augusti. si est frumentū vel tpe na
tiuitatis si est oleum. in quo tpe verisimiliter
pōt valere tantū minus de vno florено quan-
tū plus: nō erit vsura: lz valeat plus. Esset bñ
vsura si tali precio emeret q̄ verisimiliter mi-
nus valere nō pōt vel quid modicū: sed bñ mul
tum plus. Nō aducrte ꝑ istis qui emunt oleuz
tali precio q̄ parum minus pōt ualere. sed bñ
multū plus: qz usurarij sunt. Aducrte ēt hic q̄
ille qui emit rem receptурus alio tpe eam: cre-
debat eam plus ualere. cuius iudicio cōi ucrisi
militer sit plus uel minus ualitura erit usura-
rius minus emendo ꝑpter p̄ecuentionē solu-
tionis fm Inno. & do. Anto. in. d. c. in ciuitate
q̄uis non teneať ad restitutionē. si ucrisimilit
plus uel minus erat ualitura: lz ipse non sic cre
deret. Sil'r dic de illo qui uendit frumentū uel
oleū & hmōi plusq̄z ualeat tpe ꝓtractus. ut p:e
cium recipiat tpe quo ucrisimiliter pōt plus
uel minus ualere si antea non erat uenditurus
q̄ licet. Vnde clarius Sco. in. iiij. di. xv. dicit.
Aut uendens frumentū tpe natiuitatis ponit
precū qō tunc ualet & expectat usq̄z ad madiū
solutioz. & sic misericordiā facit. Aut ponit ma
ius precū q̄z tunc ualeat. Et tunc distinguc. si
erat uenditurus in natiuitate sic erit usura. Si
Vo non erat uenditurus: sed uolebat seruare
usq̄z ad madiū: & solū ꝓpter instantiā requirē-
tis uendit. tūc si ponit precū tale tū q̄ ucrisil'r
in madio pōt plꝰ ualere uel minꝰ nō erit usura
p. d. c. nauiganti. Si Vo ponat tale p̄ciū q̄ po-
nat se in tuto ut in pluribus: & illū cū quo ꝑbit
in periculo ut in pluribus: puta qz raro pōt plꝰ
ualere: sed minus sic cōit. sic est usura. Et in hꝰ
concordant cōiter canonīste in dictis. c. in ciui
tate. & c. ꝓsuluit. & c. nauiganti.

¶ Sed qd si nō ponit p̄ciū: sed uendit cū pa- 34
cto q̄ quātū ualebit in madio tātū uult. ſ. q̄
si ut dixi erat seruaturus. lz. Si Vo nō erat ser
uaturus erit usura. Aducrte tū q̄ cū oleū vinū
& frumentū & hmōi decrescant: illud qō decre-
scit nō poterit sine usura uēdere. Itē si necessa
rio ꝑ eius ꝓseruatione usq̄z ad illud tps hꝰet
aliq̄s expensas facere: puta pulueriçatiōis aut
locationis uasoꝝ seu domus & hmōi. si ipas si
detraheret esset usura. Et ꝓpterea dico q̄ con-
fessor dz multū pōderare pfatam: ne sil'r cū
ipsi. Et iō. c. in ciuitate pfatū merito dicit cō
sulte hoies facerent si a tali ꝯctu cessarent: cuz
cogitationes hoīm nequeāt oipotenti deo oc-
cultari. Nō q̄ tales magis sunt ꝓtenti ita expe
dire q̄z periculo suo usq̄z ad illud tps seruare.
Et ēt vt plurimū sunt incerti: si erāt seruaturi
usq̄z ad illud tps cū uideamus ꝓpter quedam
emergentia ꝓpositū sepius mutare. Et ꝓpter
ea est piculosus ꝯctus: nisi bñ clauſuleť. Et ma
gis dubius est casus q̄n ñ ponit p̄ciū tūc: sed
uult q̄ntū ualebit i ꝓncipio madij: vl' in medio
aut in fine. cū certū sit q̄ totū si hz ml'titudinē
nō potuisset ita prefire in ꝓncipio vendere vel
in vno die: & cōiter muteť precius. Si tū vellet
tātū quātū ualuit plus in madio sic eēt usura
aperta. Si Vo simpl'r dixit quantū valebit in
madio: sic fm iudiciū humanū attendeť medio
critas. vt nō plus vel minus capiat sed mediū
ar. in aui. de ꝓsulib⁹. §. q̄n ēt nos. sed tū pericu
losū est: cū forte venditurus fuisset in illo tpe q̄
minus ualuit in illo mense.

¶ Vtrū emens redditus alicuius ciuitatis er 35
guerra angustiate ꝑ vili precio. & demū facta
pace lucrať. r. ꝑ vno sit usurarius. ſ. q̄ nō rōe
dubij. l. cū hereditate. & l. sc. ff. de here. & ac. vē.
fm Vo. & Archi. consulunt tū vt inde largas
faciat elemosynas.

¶ Vtrū mutuans rē cū pacto q̄ eadem res in 36
pōdere numero & mēsura sibi restituať sit usu
rarius. exemplū: puta pecuniā ꝑ pecunia: mar
chā argenti ꝑ alia marcha argenti: granū pro
grano: vinū ꝑ vino: & hmōi. ſ. fm Pe. de an.
i. c. usuraꝝ. ō usu. li. vi. & Jo. cal. i. d. c. fi. & Rod.
q̄ aut verisil'r dubitať q̄ tpe solutionis tantū
minꝰ pōt valē quātū plꝰ: aut q̄ si plꝰ valebit. & 37
sic nō est usura nec pctm̄. vt in. d. c. fi. qz fiē cre-
dito: teneret eā recipere si vilio: esz facta quo
ad estimatiōz. vt p3 in. l. vinū. ff. si cer. pe. & no.
glo. i. l. si quis clericꝰ. xiiij. q. iiij. qz nō est necesse
sit ciusdē estimationis: lz debeat restitui eius-
dē bonitat' q̄litate intrinseca. Jō nō peccabit
recipiendo p̄cioſiorē q̄ ad estimationē. Aut
verisile est q̄ erit p̄cioſior tpe solutiōis. Et tūc
si creditor erat seruaturꝰ: & nō aufert libertatē
debitori liberandi se q̄n velit infra terminū. sic
lz. Si Vo nō erat seruaturꝰ: sed interi ꝓsūptu-
rus sic est usura. Sil'r q̄n auferret libertatē de-
bitori liberandi infra terminū q̄uis esz serua
turus erit usura. Et his concor. Archi. in. d. c. si
quis clericus. Dicit tū Rodo. q̄ q̄n erat serua
turus & nō abstulit libertatē debitori liberādi
se: q̄uis iō crediderit vt se periculo eroneraret
& primū periculo submitteret nō tū ꝑpterea
teneret ad restitutionem lucri de necessitate. lz
peccauerit & in pīa vt restituat sit ei ꝓsulēdū.
Lau. tū de ridol. in suis ꝯctibus tz indistincte
q̄ ille qui mutuat ꝑrio ducatū q̄ mō valet q̄-
tuor libraſ. si postea recipiat q̄nq̄ libras vt valz
tpe restitutiōis q̄ hꝰ licite facit: siue erat serua-
turus siue nō. Sz opi. Ancha. est ego: & tutio:.

¶ O crauus casus in q̄ recipiť vltra sortez sine
vsura est rōne periculi: per qō supabundantia
pōt recōpensari fm Alex lō. Res enī ēt p̄icu-
lū crūtes plus valēt q̄z res ciusdē speciei in pi-
culo. Et sic hec recōpensatio reducit ad naturā
rei q̄. ꝑpter periculū ertumať plus vel minꝰ va
lere. & sic excusat ab usura. Et in hꝰ ꝓcor. Lau. ō
ridol. Ildonal. Mgr Fran. de empoli. Pe. de
ancha. Lar. Jo. de ana. in. d. c. nauiganti. & cōit
oēs. Et est casus in. l. in naue. ff. loca. & hoc pate
bit ex sequentibus dubijs clarius.

38 ¶ Vtrū mutuans pecuniā nauigaturo cū tali
pacto q̄ si nauis cū capitali periclitet nihil sibi
teneať. Si Vo res, emptas portauerit saluas
teneať sibi pecuniā mutuatā cū parte lucri tra
dere sit usurarius. ſ. q̄ sic. casus est in. d. c. naui
ganti. Et aducrte q̄ doc. diuersimode istū ter.
exponūt quare est usura in isto casu. tu tū tene
q̄ rō est: qz talis mutuans nō vult mutuare. ni
si cū tali pacto susceptionis periculi. Et ꝑpter
ea grauat debitorē in aliqd plus ex mutuo. Et
iō usura est. Si aūt quis liberaliter mutuaret:
Deinde post mutuū ad instantiā debitoris su-
sciperet in se periculuz qō dr assecuratio licite
posset aliquid lucri susciperе sine usura. Et rō

diuersitatis est: qz receptū in primo casu vltra
sortem directe concernit mutuū in quo ois su-
perabundantia ꝓhibeť. lu. vi. xiiij. q. iij. c. ij. Sz
in scdo casu nō sic: qz non ꝑpter mutuū sed ꝑ
pter factū. i. securitatem. vñ est ꝯctus innoiatꝰ
iste scdus vltra mutuū. Itē qz accipere aliquid
ꝑ assecuratione: lz fm oēs. Ergo mutuū qō pri
us quis fecit non facit cum pcioris ꝓditionis.
Et ideo tene q̄ siue mutuū dederit siue nō pōt
licite aliquid recipere. qn̄ periculū alicuius rei
in se suscipit non ꝑpter mutuū sed ad instan-
tiam debitoris. Si Vo ꝑ mutuū cogeret debi
torem vt periculū ei daret cā alicuius lucri sic
esset usura. Et sic loquiť. d. c. fi. Et hec elicio a
d. Lau. de ridol. in suis ꝯctibus. Et hoc locū hz
ne dū in susceptione periculi maris: sed ēt cu-
iuscunq̄z fm mgr̄m Fran. de ampul'.

¶ Vtrū accipientes aliquid ꝑ salno ꝓducto li- 39
cite accipiant. ſ. q̄ sic si duo ꝓcurrant. Primū
q̄ ipse nō teneať tenere stratas vel viā securā
Secūdū q̄ obseruet qō ꝑmisit. Sed si ipse for
te esset cā talis periculi iniuste vel nō seruaret
ꝑmissū teneret restituere qō accepit. & vltra de
oī dāno satisfacere.

¶ Quid de pactis que fiunt inter aliquos con- 40
tendentes. ſ. q̄ tale quid erit vel talis fecit tale
quid vel fuit alius & ponunt. r. ſ. q̄ si in huius
modi non inducitur aliquid turpe: puta votuz
captande mortis sicut in illis qui ponūt q̄ fra
ter talis mortuus est vel moriet̄ infra annū
sic erit vanum. Si Vo tale turpe inducitur sic
erit turpe. & tenebitur de bono ꝓsilio dare lu-
cratum pauperibus.

¶ Vtrū. A. qui fideiubz ꝑ. B. ſ. a quo. ſ. B. 41
pecuniā mutuo accepit cū pacto q̄ vult duos
florenos ꝑ centenario fideiussionis sit usura-
rius. dic ut. ō. fideiusſor. §. xx.

¶ Vtrum mutuans pecuniam Joāni usq̄z ad 42
x. annos cum pacto q̄ si infra decennū mortu
us fuerit alter eorum debitor: sit liber. Si Vo
superuixerit ambo dabit sibi aliquid vltra sor
tem sit usurarius. ſ. fm Alex. lō. q̄ sic. Ratio
quia periculum non excusat ubi causa tpis nō
ꝑtij aliquid plus accipitur: sed vbi non cau-
sa tpis tunc periculum excusat. Vel dic q̄ ideo
est usurarius: quia ex mutuo erigit obligatio-
nem alicuius ultra sortem: lz sub periculo. d. c.
fi. de vsu.

¶ Vtrū ciuis q̄ mutuat cōitati. lxx. ducatos q̄ 43
cōitas habet ex statuto q̄ quicunq̄z habens fi
liam vnius anni. lxx. dederit habeat cngentos

Universidad de Deusto
Biblioteca

pro ipsa maritanda si vixerit vsq; ad.xv.annū
Si Xo ante prefatum tps mortua fuerit totū amittat sit vsurarius. R. q. fic. q; in mutuis veris vel interpretatis spe lucri principaliter factis periculū vel dubium non excusat a fenore d.c.fi. Hec ob. dictum Ri. in.iiij.di.xv.ar.v.q. v. quod vult q; qñ capitale t lucrum stat ad periculum mutuantis licite recipiat vltra sortem: q; illud est verum qñ periculum euenit ex natura rei qui allegat. d.c.fi. sed in casu isto est periculum ex lapsu tpis. Et ideo ℨctus illicitus t vsurarius.

44 ¶ Quid de illis qui dant ecclesijs pecunias vt recipiant ab eis certas possessiones tenendas toto tpe vite ipsoꝝ: t post mortem debeant redire ad ecclesias. R. Xo. tenet q; licet. t hōne periculi seu incertitudinis. allegat. l.i. C. de pac. t. l.i. ff. ō ꝺdi. t de. nisi habeant p; quam intentionem. Bof. tenet q; est contractus vsurarius qñ datur pecunia. Secus qñ daret vnam possessionem ecclie t reciperet equivalentē vsus t fruiturus vtraq; in vita sua: vt post mortez eius ad ecclesiam ambe cum pleno dñio reuertantur. q; sic licet recipere in duplo valentem plus q̄z sua quā conferr. Similiter si suam ex nunc voluerit in ecclesiam transferre oīno vt ipse ea non vtatur seu fruatur poterit licite ab ecclesia recipere possessionem valentem in triplo. vt. r. q. ij. precarie. Ego Xo dico q; etiaz qñ datur pecunia: qō licet dūmodo seruetur equalitas iuris naturalis fm Ri. in. ij. quol. q. xrrij. ar. iij. quia talis contractus non est contractus mutui veri vl apparentis. sed potius est contractus innominatus qui magis assimilatur contractui emptionis t venditionis. Et iō si debet licere oportet vt non appareat quis habeat partem meliorem: sed q; videantur equales tam vendens q̄z emens aliter esset illicitus. Idez dicit Ri. de eo qui emit ānuos redditus: et pecuniarios: vel censuuz pensionem: vel predium hereditarie: vel ad vitam ementis qō licet: si debita seruetur equalitas. Et Alex. lon. in quol. suo idē tenet t cōiter omnes doc. parisienses t canonistę in. d.c. in ciuitate. verū est q; Inno. ibidem limitat in redditibus constitutis non constituendis de nouo tpe cōtractus: sed nō est ratio diuersitatis dūmodo redditus sit realiter in re non ficticie. Idem tenet Inno. ibidem de emptione nomine debitorū q; licet. Facit. l. iubemus. la. ij. C. de sa. san. eccl. Et idem dicendum si prefata emantur in perpetuum. ℨDe. de ancha. dicit q; si redditus de nouo constituti sint pecuniales: q; habent magnam vicinitatem cum mutuo potius taliuz emptio dī contractus vsurarius. Et est verus quo ad presumptionem. Secus esset in conscientia qñ vere emerentur. Rodo. tamen dicit q; qñ emitur redditus ad vitā emptoris q; tūc non est tutum: ne vendens desideret mortem emptoris. Et placet mihi. Ratio q; pactuz qō inducit votū captande mortis nō valet. l. fi. C. de pac. t. l. stipulatio hoc modo. ff. de ver. obli. Et ideo prohibetur promissio prebende nō vacantis in. c. ij. de concel. preben. li. vi. Et hoc q; est contra bonos mores. ideo non debet admitti. l. pacta. C. de pac. Qō tamen non est dicēdum q; sit mortale peccatum vendere vel emere ad vitam fm se: q; hoc non inuenit. ꝓhibituz si debite seruentur circunstantie aliter vsusfructus nunq̄z posset constitui qui finitur morte. §. finitur. insti. de vsufru. Emere autem vel vēdere ad vitam venditoris magis licet: q; tale votum non potest interuenire. Hec ob. quod dicit de emptiōe redditū pecuniariorū q; pecunia non est vendibilis: q; qō est medium venditiōis nō pōt esse terminꝰ. Quia sciendū ē q; sicut in bonis nostris habemus mobilia t īmobilia: sic t ius vtrozūq; t ipsum ius potest vendi: sicut ipa mobilia t īmobilia. Non ergo venditur pecunia: sed ius percipiendi ipsos redditus pecuniales quo vendito transit ipsa pecunia sicut iuspatronatus qō vendi non pōt transit vendita terra que illud habet. Q̄ uerte tamen q; si quis dat centum titio vt ipse titius constituat se debitorez redditus annualis maioris quantitatis q̄z acceperat vsura est: q; in re nullus est redditus qui emat nisi titius esset ꝑsona que solceret locare operas suas ad tantū ꝑ anno t ipsas venderet. Similiter vsura videtur: qñ exigitur plus de redditu q̄z res reddat in fructibus de lucro. Q ō bene no. q; pauca ꝺuertunt. Et attende q; talis contractus q̄ quis emit redditus possessionū vel domus cōmuniter fit sub contractu emphiteotico sine libellario t cum pacto q; ille qui soluit pensionem possit reemere t se liberare a dicto censu. vnde dī in aliquibus partibus venditio a ficto t a catha franchi. Et ꝓpterea Iz locatio possit fieri ꝑ precio rotius redditus quem reddit domus vl possessio. Non tñ sic poterit fieri in isto cōtractu libellario. q; talis tenetur manutenere rem suis expensis. l. i. C. de iure emphi.

Et tenet ēt soluere pensionē: Iz res pereat casu fortuito: dūmodo maior pars nō pereat. Secꝰ in ꝺductore: q; nō tenet suis sumptibꝰ manutenere. l. colonus. in pri. ff. loca. nec tenet peūte re casu sine culpa. c. ꝓpter sterilitatē. de loca. t iō si tñ vult de cētu q̄tū solueret ꝺductor sum plet: ē inustus ℨctus t i fraudē vsure pp pactū de retrouēdendo. de quo. j. §. lxvi. cū se. Et ꝓpterea dz hīi respectus nō ad fructꝰ si excedūt sed ad quātitatē pecunie solute. p precio: ita q; talis pensio multiplicata. p. xx. annos ascēdat ad totalē extimationē rei sic locate. Et sic erūt v. ꝑ centenario. vt ē ter. i aut. de nō alie. §. q; vero. t in aut. ppetua. C. de sa. san. ec. t ibi no. glo. Et segf Bar. in. d. l. i. t do. Bartholomeus cipola veronēsis: t iō si locaret simplr ꝑ. vj. nō poterit oari ad libellum: nisi. p. v. Vnde q; cōiter grauat talis in cētu: iudico cōiter ℨctum tale illicitū t in fraudem vsurarum.

45 ¶ Utrū emēs frumētū in herba vel vinū in vite aut oleū t hmōi anteq̄z sint matura minusq̄z valebāt tpe quo matura erūt sit vsurarius cū videat mutuū interpretatū. R. fz Bal. i rubrica. C. de vsu. q; aut pñs numeratio est cā dāni ipsius vendētis: t sic ē vsura per. c. i ciuitate de vsuris. Aut sola cōuentio: q; preciū nō soluit de pñti. Et sic ℨctus Iz non sit vsurarius ē tñ illicitꝰ: aut neutrū ē cā dāni: q; nō plus valet frumētū vel vinū sub tali qlitate pp piculū cui subiacet. Et sic Iz. l. fistulas. §. frumēta. t. l. si debitor. §. Nisile. ff. de ꝺben. emp. Hoc iteligo qñ emit nō i genere: sed determinate. l. frumētū istius agri i herba: vel vinū istiꝰ vince tc.

46 ¶ Tenet ergo ꝑ toto isto q̄viii. casu melius intelligēdo hāc regulā q; si mutuū fit principalr spe būdi vltra sortē nullū piculū pōt excusare qn sit vsura talis ℨctus. Si Xo mutuū fit liberalitē t post ea pp piculū aliqd accipit excusat.

47 ¶ Nonus casus est rōne admistratiōis: puta tenebat qs collocare pecuniā alterius i emptione predioꝝ vt tutor: vel i aliud fructuosum: t nō fecit ille cuius erat pecunia poterit tātum vltra principale accipere quātū lucri habuisset Nisi r si vt debuit collocasset. l. tutor. q reperto riū. §. si post depositionē. ff. de admi. tu. Et fac ꝺ prelatos q pñt acgrere ecclesie t nō faciunt. xij. q. ij. q. sq̄uis epūs.

48 ¶ Decimus casus ē rōne hostilitatis. Mā quē possum pseq gladio t boni spoliare iuste possū et licite vsuras ab eo exigere. xiiij. q. iij. ab illo. dūmō non sit scandalum alijs.

¶ Undecimus casus rōne ostentatiōis. Exē- 49
plū do tibi pecuniā signatā ad ostētationē vel ēt ad supponēdū pignori ita q; volo illam met quaz tibi dedi i numero mihi restituas t ultra cā aliqd lucri. Mā talis ℨctus Iz cū nō sit mutuum: sed potiꝰ locatio: vt no. glo. i. c. si fenerauerit. xiiij. q. iij. t in. d. c. ꝙquestus. t facit. l. ij. §. vl. t l. fe. ff. como. Cōcordat Sco. in. iiij. di. xv.

¶ Duodecimus est rōne alteriꝰ ℨctus a mutuo 50
Xo vel interpetato. Mā i solo mutuo Xo nec interpretato ꝓsistit usura: qñ aliqd supra sortez. i. mutuatū crigit: q; usus rei in mutuo non ē separatus a cōsūmatione ipsius rei mutuate seu dñio. Iō exigēs aliqd ultra sortē rapit usum: t sic dī usura. nō sic i aliis ℨctib. Et q; aliqñ cōtractus apparēter nō videt mutuū: t tū ē saltē interpratū: ꝓpterea de multis qōnibꝰ subiferā q̄ fūt in diuersis ℨctibꝰ a mutuo apparenti.

¶ Et primo circa cambia sciēdū q; oia reducū 51
tur ad tria. l. realia solū: t scōo ad realia t ꝑ litteras: t tertio ad ficta.

¶ De cambio reali solū. Utrū cambiū reale li 52
ceat qñ hōne eius aliqd lucri accipit: t est qñ qs hz ducatos i auro uellet monetā: uel hīs monetā uellet aut uel alteri⁹ generis pecuniam campsor valt tātū ꝑ ducato utrū sit usurariꝰ. R. q; nō. q; nō pōt esse mutuuz in campsore in B. Unde minuere sortē nō pōt esse usura: sed bene augere. ter. ē no. i. l. rogasti. §. si tibi decem. ff. si cer. pe. posset bene esse iniusticia qñ excessiuū lucrū accipet respectu laboris. Et Iz qui dā dicant licere campsoribus solum q de hoc faciūt artē: non alijs. cū ego nō video hōnē diuersitatis cur nō possum ertimare laborē nūeratōis vniꝰ ducati vnū soldū sicut gabet alius Tū est uez q; aliqd plus pñt rōnabiliter accipe illi q de hoc faciūt artem: q; maiores labores portāt cū semp sint parati.

¶ Utrū cambiū reale t ꝑ ifas liceat: t fit duo 53
bus modis. ℨDimo hoc modo. Ego bēo hic Januc. c. aureos vellē q; mihi rnderentur Rome: ꝙuenio cū campsore vt faciat mihi ifas quibus denē mihi. xcv. solū reliquuz lucret. R. fm Bal. in. c. i. de pluspetī. q; licit est talis ℨctus t necessarius regentiū munus naturali hōne eo q; campsor subit picula viaꝝ t dāna nunciorꝝ: pēsiones ogaꝝ t salariorꝝ factorꝝ. vt no. in. l. piculi. ff. de nauti. feno. t. l. traiectice. in fn. ff. de act. t ob. t. l. q rome. §. i. ff. de Ꝟob. vnde si aliqd lucrat hoc ē iustū cū industria accedat rei licite. l. si heres. ff. ad. l. falci. preterea nume-

Universidad de Deusto
Biblioteca

rāti mihi dece:lz pacisci q ei nō reddā nisi no
uē cū nō possit eē vsura minuere sortē:sed be
ne augere vt dictū ē. ¶Posset tn eē iniustitia qn
excessiuū lucrū capet respectu laborꝫ t expēsa
rū t periculi:vel qn pecunias nō bonas darēt
Fit scdo mō cambiū p lras t reale hoc modo.
Est vltramōtanꝰ q bns mille ducatos venctos
t intendens ferre eos venetias vbi plus valēt
t ibi expēdere iuenit cāpsorē in sua pria bñtē
tabulā cābij venetijs t tradit ei ad forꝫ cābij
venctiaꝝ: vt sibi venetijs reddātur. Talis con
tractꝰ pōt eē licitꝰ:t ē qn nō intēdit pp priorē
traditionē hre lucꝝ sed rōne patrie illud repor
tat. Si Ro et hoc q priꝰ tradit vltra montes
qs recipiat venetijs:intendit lucrū hre erit vsu
rariꝰ cū prio: traditio iducat rōnē mutui t spe
bñdi vltra sortē. t sic erit vsura.

54 ¶ Vtrū cābiū siccū sit licitū. nō. q non. qr dr
siccū eo q i Ritate ē siccū a charitate,primi t
siccat aliaz a gratia dei. t fit. vij. modis. ¶Prio
bō mō. Recipio florētie a cāpsore decem libras
grossoꝝ q tūc valēt centū florenos cū pacto q
tencar ipsi cāpsori tātū dare qntū ifra dece di
es post celebratū Rctū valebāt libre grossorum
venctijs:q aliqn valent plus aliqn minꝰ:t hoc
hinc ad mēsem receptōis coꝝ: vel si plus vult
tenere de mēse in mēsem renouaf mō pdicto:
t tale cābiū est illicitū t vsurariꝰ Rctus: qr est
ibi mutuū cū spe bñdi vltra sortē:qz lz aliquā
do minꝰ valeāt:tn vt i pluribꝰ plus valent:nec
excusaf pp periculū. vt. s. patuit. ter. ē clarus
bñti oculos cordis in.d.c.fi.de vsu. Et talis cō
tractus ē ad pniciē ciuitatū expiencia teste q ē
omniū magistra.c.qs sit.de elec.li.vi. Et q sit
illicitus cōiter tenef a doc. Scdo fit bō mō. ha
beo bō Janue centū aureos t trado eos ¶Petro
vt mihi totidē rndere faciat hinc ad mēsez ro
me vbi plus valēt Rsilr t credit. Et silr vsu
rariꝰ ē:q ē mutuū cū spe bñdi vltra sortē.c.cō
suluit.t.c.in cuitate.de vsur. Tertio fit bō mō.
¶Habeo hic Janue centū aureos qs do petro
idigēti vt mihirndē faciat a Lōdres seu Bru
ges hic ad tres mēses alteriꝰ generis monetaz:
puta tot libras de sterlini t hmōi. Iste Rctꝰ cōi
ter ē vsurarius fz Ho. t Bof. q: cōiter fit vt
ide lucretur. Et lz aliqn nihil lucretur:tn in es
timatiōe hz lucꝝ. Et sic cū sit mutuū cum spe
bñdi vltra sortez erit vsura. Nec rō piculi ex
cusabit sicut dictū ē. Idē dic qn Janue crisfens
emit turonēses recipiēdos in frācia i talibꝰ nū
dinis fm Alex.lon.cū tales emāt plus vel mi
nus fm tpis dilationē:t intēdāt lucrū qd cōi
ter cuenit. Fit Quarto bō mō. Janue exis dat
certam monetam alicui vt sibi reddat i scutis
Lugdunij tpe ferie q ibi fiet. Rbi gra. ertunat
hic Janue scutū. xx viij. t sic dat tantā monetā
ad rōnē de. xx viij. p scuto qd ascēdet ad scu
tos centū qui sicuti i Lugduno vt plurimū va
lent. xxx. vel saltē plus de. xx viij. Idē dic de hic
neapolim ad tot carlinos p ducatis t hmōi:
fm Monal. sunt vsurarij. allegat. c. cijcicns.
lxxx viij. di. t. d.c. fi. de vsu. Quinto mō fit sic.
Ego idigeo pecunia hic Janue quero mutuo
t nō inuenio nisi hoc pacto q recipiā ad rōnē
cābioꝝ de Lōdres vel Bruges:cui ego accipi
ens nō habeā banchum in Lōdres vel Bru
ges nec mutuans. Idco mutuat isto modo: qr
velit deferre suas pecunias a Lōdres. sed vt sic
lucretur er tali Rctu nunc de Janua ad Lon
dres. t de Londres ad Januā. Et sic pz q nō
licet. vnde dic q ē vsura. Fit t Serto mō pessi
me. Et dr cābiū recābiū: t fit hoc modo. Ego
idigens pecunia hic Janue quero aliquē q mi
hi mutuū det. Est aliqs q dat mutuū ad rōnē
cambioꝝ de Lōdres cū pacto q scribat lras. t
tn non mittit:sed ipsas retinet t fm q lucrāf
cābia in cūdo t redcūdo ita accipiet vltra sor
tē: t vsurarius pessimꝰ ē. Septimo modo fit
cābiū in romana curia qō quidē est vsura cla
ra:lz sub cābio paliet: t fit sic. Clericꝰ cōsecut
de nouo aliqō beneficiū,p expeditiōe bullaruz
ipsiꝰ indigens pecunijs petit a campsore sub
mutuo certā sūmā:puta centū ducatos resti
tuēdos i patria.puta turonie hinc ad ser men
ses mōete ibi currētes ei quē prefatꝰ cāpsor sta
tuerit:mutuat cāpsor:lz vltra cābiū erurgens
ex varietate valoris monete in diuersis locis
erigit. v. vel. viij. p cētenario tales campsores
vsurarij sunt idubitati. Et lz qdā conati fue
rint defensare q licite pōt fieri tale cābiuz sic
cū primo:scdo:tertio:quarto:qnto:t sexto mō
dictū. Dicēdo q nō Rctꝰ mutuꝫ sed pmutatio
nis vel emptionis seu ptractꝰ innoiatꝰ saltem
t lucꝝ,puenat rōne dubij vel patric. Jō non
potest eē vsura. Sed p ipsos ē ter. dicti capitu
li ft. a Rcto sensu vbi dr. Ille qs q dat decē sol
dos vt alio tpe totidē sibi grani: vini: vel olei:
mēsure reddanf: que lz tūc plus valeāt tn vtr
plus vel minꝰ solutiōis tpe fint valiture Rsi
milū dubitaf: nō dz er bō vsurariꝰ reputari. hec
ibi. Ergo a Rcto si Rsilr plus presumet enf va
liture tpe solutiōis, cēt vsurariꝰ. Et isle Rctus

videf emptōis vel pmutatōis aut saltē Rctus
innoiatꝰ: qz dat pecuniā receptur granuz t bu
iusmōi: q magis distāt a ducatis qs sterlini: p
terca tenet idubitanf q ē Rctꝰ mutui interpta
ti cū spe bñdi vltra sortem celebratꝰ: nec ob. q
aliqn minꝰ: qz vt plurimū t in extimatiōe iten
dūt lucruz t unest. Et lz Archi. flo. in summa te
neat q tales solū sunt vsurarij mētales. Tu tn
eos dicas esse vsurarios etiā reales: qz mutuū
petenti nō volūt dare nisi cū isto pacto. Et sic
pz q sunt vsurarij mētales: t reales. vn Ho.
t Bof. dicit tales vsurarios quātūcunqz sub
spē pmutationis emptōis vel alteriꝰ Rctꝰ pa
tient: t oibus crecrabiliores sunt: q de nūdinis
ad nūdinas tales Rctus faciūt cū excedāt cēte
simā fm Ho. cū q Rcot. Alex. lon. Est tn casus
in q nō dicerē Rctū vsurariū nec illicitū: videli
cet. Est aliqs qui vellet ire de Janua londres
,p negociatiōe nolet secū deferre pecunias pp
pericula qrit aliquē cui det suas pecunias hic
Janue q faciat sibi rndere totidē londref: lz qz
pp abusum pfatoꝝ mercatorū nō pōt prescire
determinate quot libras de sterlini valeāt suc
pecunie accipit lras fm cursuz cābij a quodaz
hic Janue: cui dedit suā pecuniā: t ide lucraf
aliquid. Dico q si iste non iō hic dat vt inde p
cābiū lucref: sed solū vt suas pecunias Lōdres
habeat: q tale lucrū sibi aduenies nō faciet cū
vsurariū: cū aduenat sibi potius rōne incerti
tudinis seu patrie qō excusat ab vsura: aqn mu
tuū nō fit spe bñdi vltra sortē. Si tn posset sci
re precū sue pecunie precise: t sic bre. t vellet
hmōi lras cābij esset vsurariꝰ: qz tā intenderet
lucrum ex mutuo nec incertitudo cū excusaret
dicto capitulo fi.

55 ¶ Vtrū deponēs pecuniā apud cāpsorem vel
mercatorē vel artificē,p q qz negociaf dat de
ponēti centū qd pro centenario licite recipiat.
nō. fm Bal. in. l. i. C. p socio. Aut talis deposu
it in specie. t tūc qz illicite vsus ē pecunia de
posita tenef oē lucrū restituere deponenti: qa
ex re illius locupletior factꝰ est. ar. l. q fine vsur
ff. de nego. ge. Sed ego nō credo in pscia q te
neaf de necessitate p ca q dixi. Restitutio p mo
de lucro q vsurariꝰ percipit ex pecunia vsura
ria: qō nō tenef restituere. Aut vsus ē licite: qz
deposuerat i numero: t tūc si deponens nō ha
buit animū fenerādi: t cāpsor liberaliter dat:
vel ex qdā equitate sic licite recipere pōt sine
vsura. Si Ro dat ex qdā necessitate credēs se
obligatū excusaf deponens qdiu bona fides
durat. s. credens q liberaliter dedit. Nā obli
gatio antidotoꝝ iustā parit receptionē p erro
rē soluti. l. si testō. §. i. ff. de fideiuss. Si vero de
ponēs habuit animū aliqd bñdi lucri: sic vsu
rariꝰ est: qz vex mutuū ē cū spe bñdi vltra sor
tē cū sit in numero nō in specie: nisi deposuissz
rōne societat cū piculo suo: sed q ad restōnem
dic vt. s. restitutio. i. in verbo vsurariꝰ.

¶ Vtrum deponens pecuniam dotalem apō 56
mercatorem ita q sit salua t recipiat aliquid ō
lucro sit vsurarius. vide. s. dos. §. xi. t socictas
i. §. vij.

¶ Circa Rctum emptiōis t venditiōis: qz se. 57
pe interuenit mutuum vex vel interptatū. Jō
plura qcrunf.

¶ Vtrū mercator seu artifex sit vsurariꝰ q illi 58
qui statum soluit rem vendit pro minori pcio
qs illi qui non soluit incontinenti sed vult ter
minū. ff. presuppono primo qō dicit Sco. i. iiij.
di. rv. q. ij. t Ri. in. ij. quol. q. xxiij. ar. iij. q pē
satio valoris rerum vsualium non potest fieri
a nobis nisi per coniecturalem seu ,pbabilem
opinionem. Et hoc quidem non punctualiter
sed sub quadā latitudine equalitatis: vñ puus
excessus equalitatem illam non corūpit: sed
tāc solum quando est ibi tantus excessus q in
equalitas clare videtur. Et talis excessus con
tractum vitiosum reddit. Et h presuppositō.
ff. ad. q. cuz distinctione. q: aut talis venditor
nō excedit prefatā equalitatis latitudinē cum
illo q vult terminū: lz p minori daret si statim
solueret pciū. Et sic nō ē vsura. Erēplum erti
maf pctia talis pānt ab aligō. r. ab alijs. ri. ab
alijs. rij. stari soluenti libenter daret. p. ir. vel. r
nō soluenti vult. rij. nō ē vsura cū nō excedat
rōne tpis equalitatez latitudinis iusti precij.
Si Ro prefatā latitudinis eqlitatē trāscende
ret: vtputa q vellet. xiij. vel. xiiij. sic esset vsu
ra. c. consuluit. de vsur. Idem dic de eo qui nō
vult prorogare terminum debitori nisi aliquo
dato. d. c. cōsulnit.

¶ Quid si er inueterata mala consuetudine t 59
paucitate pecunie currentis cōmuniter vendi
tur ad tps pluscz inuenire posset emptor: z sta
tim soluentez. ff. S. Tho. in quadā. q. t Bira.
obdo. in suis cōtractibus q si tales solū hoc fa
ciunt vt iustum pcium ertoziqueāt nō erunt
vsurarij: vñ ne decipiaris: attende si pcium
occurrēs sit iustum an nō. Et hoc tibi demon
strare poterit si attēdaf an mercatores si vēde
rēt tali pcio ꝑsiderat labor:ibus t ceter debitū

Universidad de Deusto
Biblioteca

lucrū cōiter reportarēt:q; si sic esset plus non posset vēdi sine vsura. Si ℞o nullū lucrū cōit brent sic ē cla℞:q; nō est iustū preciū: illud qđ tarat de pñti soluēti:sed ℔,pueniat potꝰ ex ni mia cupiditate pecunias hñtū q tali p̄cio vo lūt emere: vt postea mō suo vendāt. Et ideo si plus vendūt illo precio ad tp̄s dūmō iustum p̄ciū nō excedāt qđ deberet valere:si talis cor ruptela nō esset:nō erit vsura:q; nihil vltra de bitū exigūt rōne tp̄is. Aduerte ēt q; si gs esset in tali loco ī quo cōiter emētes non hñt pecu nias:sed emūt ad tp̄us posset vendere aliquid plus iusto precio occurrēti sine vsura. Ratio q; mercatoꝛ pot magis extimare mercātiam illā que tardiꝰ expēdit q̄ que citius. Et ideo si plus aliqđ vendūt solū hñdo respectū ad lucꝛ q; rōnabiliter deberent reportare ex tali nego ciatione nō ex tpe:nō cōdēnabo eos si tātum plus solū, vendūt ad tp̄s q; moderatū lucrum reportent p̄fatis laborib⁹ z expēsis z ceteris hmōi. nō hñt tñ locū istud in illo q defert ali q̄s merces ad aliquē locū vbi credebat multuꝫ vendere z lucrari posse pp coꝛ raritatē. Sed q; alie multe superuenerūt videns q; nedū lu crū:imo dānū reportaret si uenderet p̄cio oc curreti uendit ad tp̄s plus vt sic nō patiaꝫ dā nū:q; hoc esset usura. Sicut enim noluisset mi nuere de precio si nulle alie superuenissent:ita aduenięte abūdātia rōne tp̄is nō poterit ali quid plus uendere. Ista in casu isto hꝫ locuꝫ il lud qđ dr. Res tūa valet q̄tū uendi pōt. l.i. §. si heres. ff. ad treb. z l. q̄rebaꝫ. ꝑmo. ff. ad. l. fal ci. z. l si quis uxoꝛe. §. vlti. ff. de fur. Sed in casi bus superiorib⁹ limitaꝫ Yum:q; res tūa valet quātū uēdi pōt. l. si predicta abusiua nō obsta rent. Et rñdit Tho. fa sc. q. lxxvij. ad. l. precia. ff. ad. l. falci. Vbi dr. Precia rerū nō ex affectu singulorū:sed cōiter fungūtur dicit uerum:ni si affectio sit rōnabilis ex parte uēditoris:ut ē in predict⁹ duob⁹ casib⁹ non in isto ultimo.

60 ¶ Utꝫ uēdēs rē alicui q pecūia idiget vt sta tim recīat,p minori p̄cio sit usurariꝰ. ℟. q; sic q; pinde est ac si pecuniā mutuaret. Et iste est ℣ctus pessimus:q dr stoch z bistoch. q; cōiter plus uēdūt. Et sic vnū gladiū infigūt:z postea min⁹ recmūt. Et sic aliū gladiū iponunt. Si ta mē simplr gs uendidisset,p iusto precio nō co gitāt recmere:z emptoꝛ nō inueniēs emptorē velle uenditori uēdere,p minori nō esset usura ius minꝰ emēdo:sed posset esse iniusticia:z cōi ter ideo accidit. Et iō illicitus ℣ctus.

¶ Utrū vendens rem ad tp̄s plus q̄ꝫ cōi certi matiōe ualeat:sed tñ plus valet uel ualoꝛe na turali vel pp utilitatē emētis: vel q; erat mul tum vtilis uēdēti:z sm illud exigit precium sit vsurariꝰ. ℟. sm Sco. z Ri. ubi. §. z Tho. fa sc. q. lxxvij. q. res ñ pōt ertiari ut tali p̄cio uēdaꝫ salua iusticia. Nec sm valoꝛē naturaliē: q; sic musca valeret plusq̄ totū auꝛ mūdi z omnia inaiata. Nec sm vtilitatē emētis:q; sic herba medicinalis uel potio q̄ valet alicui ad libera tionē a moꝛte p̄cio iextimabili foret uēdenda. Sed oꝛ ertimeꝫ cōi extimatiōe ꝑꝛ q; dictū ē in lit. §. Et iō si plus tali extimatione uenderetur rōne tp̄is erit usura. Si non rōne tp̄is sed alio respectu erit iniusticia nisi uēdaꝫ scienti z nolē ti vt. ff. emptio. §. vij. Bene aūt posset plus ex timari q̄ꝫ ualeat res cōi extimatiōe sine usura rōe,pp'ie utilitat⁹:puta hēo rē multū mihi uti lē ex qua multum mihi,pficio:z ex ei⁹ absentia multū dāmificaboꝛ,ꝓpterea luceret instāter po stulāti cā sibi uēdere nō quātū valet cōi extī matiōe sed q̄tū est mihi utilis z quātū extima tur dānū ex ei⁹ carētia. Et iō nō esset usura q̄ꝫ nis intercuniret tp̄s solutōis fidē. Rō q; res salua iusticia pōt tali precio vendi. Et iō plus qđ accipiē nō accipiē ex tpe sed ex natura rei:hꝫ q̄ ad apparentiā uideaꝫ usurarius.

¶ Utrū uēdens vinū uel frumentū z hmōi,p 62
p̄cio qđ currit cū pacto tñ:q; si plus vsq̄ꝫ ad pa scha ualuerit illud plus vult. si ℞o mꝰ non vult minuere p̄ciū sit usurarius. ℟. q; sic. facit l. pe. C. de solu. z. l. qui bona. §. si quis. ff. de dā. infec. no. Archi. xiij. q. iiij. §. i. z ℣o. in sum. Facit. l. si nō fuerint. §. aristo. ff. p̄ socio. Hoc itellige q; sit usura q̄ tale pactū facit rōne dila tiōis solutiōis: aliter cēt iniusticia non vsura Vñ Sco. in. iiij. di. xvi. q. ij. ar. ij. ponit duas regulas circa hāc materiā obſuādas. Prima ē q; vēdens nō uēdat tp̄s: q; nō ē sunꝫ. Secda ē q; nō ponat se in tuto de lucro uel semp uel ut in plurib⁹: aliter est usura.

¶ Utꝫ emēs a Joāne centū q̄ dꝫ hñe hinc ad 63
tres ānos a petro seu,p legato seu,p ficto mo lēdini uel q̄literq̄ꝫ,p. xcv. q̄ nūc soluit de pñti sit usurariꝰ. ℟. q; aut ad istātiā Joānis emit aut spōte. si ad istātiā Joānis solū:z ꝓpterea min⁹ emit q̄ꝫ extimat ℞isi'r interesse suū:puta q; nolebat de ipsa pecunia negociari negocia tione q̄ ℞isi'r lucratus fuisset tñ deductis pi culis:z laboꝛib⁹. uel q; tātū munuit q̄ꝫ extī mat laboꝛē ī rehabēdo z picula z banō:sic nō

ē usura. Nā nſa iteresse litibus z sumptib⁹ nō verari. vt in. l. minoꝛib⁹. ff. de minoꝛib⁹. Sive ro spōte z p̄cipalr facit ꝓp lucrū z minuit p̄ ciū solū ꝓp hoc q; nūc soluit vt in futurū reha beat plus ꝓp p̄matura solutionē sic ē usura. l. c. fi. ff. usu. Et i ℔ ꝓuenit Jo. an. i addi. ad spe. Nec ob. illud qđ dr plus soluit q aū tp̄s soluit isti. de act. §. plus. z de plus pe. c. i. q; illud ē ve rū i eo qui aū tp̄s soluēdo patiē aliqđ interesse z iō cogēs cū plus petit. Unde ista plus peti tio siue sit respectu tp̄is: q; cū obligeē hinc ad annū solū: z tñ hodie exigit: siue sit rspectu rei puta qđ debeē tpe messis petiē tpe anteriori q̄ plus valet: siue sit respectu loci: puta qđ debe tur i vno loco petiē in alio: siue sit respectu cāe Exēplū vt qđ debeē alīatiue vel nō est obli gatus petiē determinate: tātuꝫ solū pōt diminu uere quātū extimat interesse suū verisili'r: siue lucri cessantis: siue dāni emergētis. als ꝓp p̄e matura solutionē diminuere de principali cēt usura sm Tho. fa sc. q. lxxviij. in rūsione vlti mi argumēti. Idē dic de illo q vadit ad artifi cē debitoꝛē mercatoꝛi, p pāno ō centū q̄ dꝫ hic ad annū: z facit sibi dari. xcv. mō ab artifice: z ipse se obligat soluere cētū in termino merca toꝛi sm predictā distinctionē. Aduerte tñ q; si talis pecunia seu debitū eēt litigiosum nō lice ret emere. de quo dic vt. §. cessio actionū ꝓ totū Jtē si esset mutuū vel cōmodatū factū alicui vsq̄ꝫ ad tres annos: z supueniret casus i q̄ mu tuans vel cōmodās indigeret: z vellet sibi re stitui: nō liceret cōmodatario vel mutuū acci pieti aliqđ minuere, p interesse suo: qñ sile iter esse icurrit mutuās z cōmodatoꝛ: nec aliunde ꝓuideret vt ipm euaderet si talis cōmodatoꝛ vel mutuans nō subueniisset. Et sic intellige z limita. l. in reb⁹. ff. cōmo.

64 ¶ Utꝫ emēs pagas. puta de. lxxviij. ad rōnē de. xv. soldis, p libra. q; sic ē cōis coꝛ extima tio Januē: sit usurarius: cū postea sit habitur⁹ verisili'r hinc ad duos annos. xx. soldos, p libra ℟. qđā multū errātes conati sunt simplr asse rere nō esse ℣ctū usurariū: sed solū turpe lucrū Alig ēt direrūt q; licite sit Modi. Primo ga talis nō est ℣ctus mutui sed emptiōis in quo vsura esse nō pōt sed solū iniusticia. Secdo q; ineſt periculū z labor in rehabēdo. Tertio ga cōis extimatio nō plus iudicat valere. Quar to q; sicut plus valet fructus maturus z pfe ctus q̄ꝫ acerb⁹: iō licite q̄ē acerb⁹ min⁹ emiē. Sed certe iste rōnes nihil valēt: q; hꝫ formalīt sit ℣ctus emptōis: tñ equalēter ē mutuū cū spe hñdi vltra sortē qđ sepe coopiē sub ℣ctu ēptio nis. vt p̄z i. c. ꝓsuluit. z. c. in ciuitate. z clari⁹ i. c. fi. de vsu. Nec labor seu piculū excusat: q; vi sile nō est: q; nō hēat totū z sine oī laboꝛe ī tpe Jō minutio p̄cij fit solū respcū tp̄is. qđ p̄z: q; q̄to plꝰ tarde hñt soluī tāto minꝰ emūē pp p̄e matura solutionē. Et cōis extimatio ē corrup tela p̄z. Est memoꝛia hoim q recolunt q; sub cōi extimatōe cadebat q; ℣ctus usurariꝰ esset. Et sic pseuerassent nisi fuissent qdā magistri i theologia nō bone ꝓscie q sine oī bono funda mēto iuris: imo ℣ tex. apertū a ℣rio sensu. in. c. fi. de vsu. licitū eē ꝓsulucrū: nō intelligētes q hꝫ fract⁹ agrestus minꝰ possit emi q̄ꝫ maturus. nō tñ minꝰ q̄ꝫ qñ cōputatis piculis semp plus sit valiturus q̄ꝫ emaē: q; et si emaē tāto minus pp p̄matura solutionē q̄ ℞isi'r plus debeat q̄ꝫ minꝰ valere certe usura erit. ꝓ ter. cla℞ in di ctis. c. fallegat⁹. Si oꝛ ergo luceret oꝛ q; pp p̄e matura solutionē nō minꝰ emaē: qn posset ēt minus valere: imo plus dicit. d. Pe. de Ancha. i disputatōe montis florētie: q; si gs emeret ad duos vel tres ānos ipresitū: vel loca p̄dicta z peteret magis q̄ꝫ dedit q; esset usura: q; nō est vere emptio cū redditus sit de, primo reuersu rus ad venditoꝛē nec locatio: q; pecunia statiꝫ soluiē, p alia pecunia. vñ accedit ad ℣ctū mutui Et ꝓpterea mihi videē dicēdū sicut de casu p̄ cedenti. q; ſigs ad istātiā amici emit pagas p̄ dictas q̄ potius vellet negociari cū suis pecuni is q̄ꝫ talia emere q; poterit tāto minus emere q̄tū extimat verisili'r interesse suū. Propī picu lū ℞o vel laboꝛē nō credo posset plus de vno soldo minuere cū iudicio cōi non ertimeē aut valde modicum qd. Si ℞o gs iō emit p̄fatas pagas vt sic lucret: vsurariꝰ est. Et sic sua ī con scia: q; nō inueni q posset alr determinare: q̄ꝫ uis aduocatus fueri coꝛā doctoꝛib⁹ z magistris ꝓ ista materia. Cōcedo tñ q; formalr nō ē cō tractus usurariꝰ: sed bene equalenter z in re z in ꝓscia: z quo ad deū: sicut in simili dr in. d. c. in ciuitate. z. c. fi.

¶ Fit aliꝰ ℣ctus qui dr emptio scripta q̄ꝫ ban 65
chi qui fit hoc modo. Debet, quis habere ī bā cho talis campsoris centū: sed q; campsoꝛ nō teneē soluere: nisi hinc ad tot dies vel menses: vendit istam scriptā. Dico est ista centū. ꝓ. xcv alteri stati soluēti. De quo dic vt de superiori casu dictū est.

¶ Utꝫ emens predium vel domū cum pacto 66

de retrouēdendo vsq; ad tot annos: vel faciat fructus suos sine vsura tpe medio añ; recō pereꝛ. R. q; sic si bona fide absq; fraude emaꝛ. hoc ē q; in Vtilitate intendat emere ꝛ solū pactū de retrouēdendo faciat ex cōplacentia vēditoris: ꝛ q; potiꝰ vellet ne reemeret: ꝙ sibi libere dimitteret. Et qō liceat ꝓ p.l. si fundū. C. de pac. inteꝛ emp. ꝛ ven. ꝛ.l. quotiēs. ff. de indic. adiec. ꝛ ꝙ Aug. segtur Archi. in. c. pieriq; xiiij. q. iij ꝛ Inno. Joā. an. ꝛ cōiter doc. in. c. ad nām. de emp. ꝛ ven. Si Vo emeret in fraudē: q; intendit mutuare nō emere: ꝛ si crederet vēditoꝛem nō reemptuꝝ nō emeret sic eſſꝫ vsura palliata sub tali vēditiōe. Et sic ꝓsumit fm doc. in. d. c. ad nostrā. ex trib⁹. Primo qñ preciū est modi cū respectu rei. Facit. l. q̄uis. §. si cuꝫ esseꝫ. ff. ad vellej. ꝛ hoc maxime qñ posuit pactū q; nisi redimat infra certū tp̄s nō possit postea reemere: q; vī pactū. l. cōmissorie. ſ. mutuasse. puta cē tū ꝛ recepisse pignus de cētū. xxv. ita q; nisi redimaꝛ infra tale tp̄s sit amissum. Verū est q; res nō tātū valet si vendaꝛ cū tali ꝓditione q; semp possit reemi q̄ꝫ si venderet simplr. ar. l. fū di, partē. ff. de ꝓh. emp. Scōo ꝓsumit i fraudē: q; nō fit pactū vt restituaꝛ aliqd plusq̄ꝫ fuerit preciū: vt no. in. c. illo vos. de pigno. ꝛ do. Ant. i. d. c. in dioceſi. de vsu. Tertio si emptor ꝓsueuit exercere vsuras. l. q; si nolit. §. q affidua ff. de edil. edic.

67 ¶ Vtrū emēs cū pacto de retrouēdendo apponēs clausulā q; nō vult possit redimere ante quēq̄nū vel decennū sit vsurariꝰ. R. Host. ꝛ Jo. an. in. d. c. ad nostrā. i nouella tenent q; p̄sumit i fraudē vsure. Sed ego dico q; si ß faē bona fide. puta q; vult ipinguare possessionez q̄ pinguedo nō ꝓsummit vsq; ad tot annos. ꝛ ꝓpterea nō vult reemat: nisi sibi alio mō velit satisfacere de expēsa sicꝫ. Si Vo fit i frandez vt lucreť fructꝰ ex pignore silato: sic ē vsura.

68 ¶ Vtrū emens cū pacto de retrouendendo ꝛ locās venditoꝛ ꝓ certo affictu sit vsurariꝰ. R. q; nō si fine fraude fit vt dictū est. ꝛ. Esset tū illicitus: si ex pacto cōmodū vel incōmodū excepto ꝓstituto affictu pertineret ad venditoꝛem Illā hoc est ꝑ naturā emptionis cā rei empte cōmodū vel incōmodū debeat ꝓtinere ad emptorē. l. illud. ff. de pi. ꝛ co. re. ven. nisi affictꝰ cēt ita modicus q; venditoꝛ releuareť i illo in quo grauať ꝑ naturā Jctus. Itē reddit illicitus qñ ipse venditoꝛ nō posset se qñ vellet ab hmōi cō ductiōe liberare: q; cū talis obligatio vendicet ꝓtē preciꝫ. d. l. ꝓtē fundi. ꝛ emptoꝛ solū iustū ꝓciū rei soluet: sic habebit. ꝛ. iustū preciū ista obligationē. Et idē dic sīr si vellet q; obligaret se ad ꝓducendū q; esset illicitus: nisi i alio alleuiaret ꝓductorē. Presumit tū vsurariꝰ ex preductꝫ in ante precedenti. q. ꝛ ēt qñ ꝓprios fundos vēderēt ad hmōi Jctus faciendos q; nō ꝓsumatur incōtinēti velle ꝓria agere. l. nō ad ea. ff. de ꝓdu. ꝛ demō.

¶ Vtrū emens tpe messiū granū vel videmia 69
rū vinū, ꝓ precio qō tunc valet cū pacto q; tot mensure sibi reddanť tpe paschali sit vsurariꝰ R. Mo. in sum. ꝛ Jo. an. cū gl. i. d. c. fi. q; sic. xiiij q. iij. vsura. Nec ob. q; aliqñ sunt viliora: q; ad ea q̄ raro eueniūt nō ꝓsiderāt leges. l. nā ad ea ff. de legi. in aut. vt fine, ꝓhibitōe. §. q; vero pō multā. ꝛ cōis cursus est q; sint cariora qui ertimādus est. c. certificari. de sepul. ꝛ. l. i. §. i. ff. de fluminibus.

¶ Vtrū emens frumentū: vinū: ꝛ hmōi tpe q̄ 70
colligit vt postea cariꝰ vendat alio tpe: sit vsurariꝰ. R. q; nō. Est tū turpe lucrū. Primo si est ecclesiastica ꝑsona q̄ hoc facit. xiiij. q. iiij. c. qcūq; tpe. Scōo si hoc facit ꝓp auaritiā. l. vt cariꝰ vēdat nulla alia necessitate pensata vel vtilitate aut vt caristiā inducat taliq; boies coganť emere ab eo: ꝛ ipse ad libitū possit uendere. Et sic peccat mortaliter: ꝛ credo teneať restituere dānū si qō dedit ex hoc cōtenti siue alicui q; alio mō sibi, puidisset: si talis ñ impediuisset taliť emēdo: sicut faciūt illi q; stāt in porta ciuitatis vt totū granū nouū emāt ꝛ procurāt ne deferať in plateā ad uendendū. Et de istis intellige ꝓfatū. c. quicūq;. Si Vo talis emeret ꝓp bonuꝫ cōe. ut fecit Joseph. ſ. ut prouideat ne popul⁹ suus fame pereat sic mereretť. Si aūt emeret, ꝓpter, puisionē suā ꝛ suoꝝ: ꝛ postea nō indigēs rātō: illud uendit qō supest precio occurrenti. Vel si facit hoc ꝓp exercēdā iustā cōmutationē ꝓ modū mercātie: nō ut caristiā inducat: ꝫ potius ut lucrū aliqō ex opere suo recipiat ꝓp sustētationē sue familie: uel ꝓp pietatē ut dispēset in pauperes: sic ꝫ dūmō moderate faciat: ꝛ caristiā nō inducat. Hec er Inno. ꝛ Hosti. Ray. Rodo. ꝛ summistis. ꝛ Pe. de ancha. i. c. i. de usu. li. vi.

¶ Quid de his qui emūt oues uel boues ꝛ hu 71
iusmodi a pauperibus quos nō habēt. R. Rodo. q; si emēs a paupere uel diuite scit uel creditur ea nō habere: ꝛ quasi iam ea tradidisset locat ei ꝓ precio annue pēsionis sic cōmittit usuram: q; clare patet q; fit ūi fraudem usurarū Si uero credens eos habere sine fraude ꝛ bona fide emptio fiat nō est credendū q̄diu bona fides durat emptorem peccare: nec ad restitutionē teneri de cōsumptis bona fide durante: sed de extantibus uel inquātū factus ē locupletior credo teneať in casu quando oīno ab alio non emisset: nec aliqō interesse patitur ex tali emptione.

72 ¶ Quid de emente equos ꝛ hmōi sibi reddēdos a uenditore in certis nūdinis, ꝓ minori ꝓcio q̄ꝫ ualeant tpe Jctus. R. Rodo. q; est usura nisi Vsimiliter dubitetur uel credatur plus uel minus sint ualituri tempore solutiōis: ut patet ex supra dictis.

73 ¶ Vtrum locās rem quā estimat cū pacto q; qualiter cūq; ꝑdať seu deterioꝛetur unit preciū rei sue recuperare cū aliquo lucro sit usurariꝰ. R. q; sic. q; ut no. Bar. in. l. si ut certo. §. nūc uidenduꝫ. ff. cōmo. ꝛ l. i. eo. licet estimatio nō faciat semper uenditionē, tū cū tali pacto facta: uideť facere uenditionē. Et iō perinde est: ac si uendidisset: q; preciū expectat exigit ultra sortē Et sic usura est: aut saltem Jctus illicitus est ꝛ pniciosus. Et ideo restituere tenetur qō ultra sortem accipit.

74 ¶ Vtrū mutuās granū uetus ꝛ hmōi: ut postea recipiat nouū sit usurariꝰ. R. Jo. ꝛ Bof. uolūt q; sit usurariꝰ solū qñ faē ß ut melioratoꝫ recipiat. Sꝫ si faē ne frumētū pcat: ꝛ ut accipienti grāꝫ faciat: ñ erit usurariꝰ. Dūmō ꝫ Rodo. non auferat libertatē debitoꝛi liberādi se uetus soluendo ꝛ plꝫ: q; si sine aliqua iniustīcia ꝛ preiudicio alterius ꝙsequoꝝ utilitatē meam non ero tibi iniuriosus: maxime qñ tpe solutionis. Vsimiliter nō estimať plus ualituꝝ alꝫ nō liceret. Idē dicēdum fm Mdonal. si aliquis bñt equum de quo nihil facit acciperet mutuo ab aliquo centū cū tali pacto q; teneat equum suum ꝛ pascat eū ꝛ utatur eo sine preiudicio equi: q; talis accipiēs non erit usurariꝰ Rō q; nullum damnum facit proximo: imo alleuiat eū pascendo equum. Idez dicit de domo pignorata mutuāti que utilis est sibi. q; eā locare nō uult uel' non potest ꝛ mutuās custodit domuꝫ a ruina. Propterea addit q; i istis casibus considerandū est ꝓter mutuū. Vtrū pares sint utilitates hinc inde. Et si pares sint non erit usura: ut in casibus predictis: q; i quo bꝫ equum alleuiat alium ab expensa: ꝛ q; bꝫ domum ꝓseruat eā: cū dñs nullū lucrum ex ipsis esset habiturꝰ: qō bñ no. q; facit ad multa. Nō tñ extendes ista ad lucrum q; qs facit ex pecunia mutuo accepta.

¶ Vtrū dās. x. ulnas pānī, p alijs. x. in futu- 75
turo dādis sit usurarius. R. Rodo. q; nō. q; ē Jctus ꝓmutatiōis. ꝛ cū dicit de mensura intelige de mēsura modij ꝛ lagene ꝛ cetꝝ vasorū: quibꝰ grana vel liquida mensuraňť.

¶ Vtrum habens pecuniam quaꝫ timet in fu- 76
turo tempore minoꝛari iuꝝ ordinatiōes dominorum vel ciuitatū possit sine usura ipsam dare alicui hoc pacto vt sibi reddať in equali precio in quo est qñ ei dat. R. fm Alex. lon. i quol. q. de usu. q; sic. si ille qui recipit mox expendere vult in tpe in quo tantum valet: q; nil ultra sortē recipit. Nam potuisset eraꝫ aliquid emere qō postea uendens rehabuisset equualens pecunie ꝛ placet mihi. Nam quāuis in mutuo non liceat sperare lucrū: tamen uitare dānū sine damno aliterius licet: licet aliqui teneant q; sit usura.

¶ Vtrum ciuis a quo cōmunitas eius indi- 77
gens pecunia accipit centum contra eius uoluntatem licite sine usura possit recipere certū qd. puta. viij. libras ꝓ centenario qō sibi annuatim ipsa cōmunitas constituit. R. diuersi diuersa scripserūt: sed saluo meliori iudicio mihi uidetur distinguendum: q; aut cōmunitas ipsa habet annuos redditus: aut non. Si habꝫ sicut est ciuitas Januē: ꝛ de ipsis redditibus assignat certam partem tali a quo pecunias habuit fm ꝓportionem pecunie habite: ita q; tantū habeat omni āno de tali redditu: fm q; redditus ipse bene uel male rādet: sic licite talis accipit: q; talis cōitas talē pecuniā accepit nō noīe mutui: cū nūq̄ uelit eam reddere: sed ꝓ precio talis partis suoꝝ redituū ās, ꝓ solutione pecunie habite uendit tali ciui. Et sic est emptio reddituum ciuitatis que fieri pōt sine usura. vt. ā. dictū est. §. xiiij. Nec ob. q; prefati ciues nō intendebāt emere: q; ꝫ nō intenderēt emere: tamē cōitas potuit eis dare, ꝓ precio talem redditū in solutū. Et sic erit emptio ꝛ venditio: sicut posset eis aliquā possessionē dare i solutū ꝑ eoꝝ uoluntatem: sicut fit sepe. Et fm hanc uiā intelligo Jo. de saxonia in sua sum. ꝛ Jo. an. ꝛ do. Anto. ꝛ cōiter modernioꝛes in. c. i ciuitate: qui dicūt licite tales illud lucrum accipere. Et fm hoc loca Janue: mons florentie: ꝛ ipestita uenetiarum sunt licita ꝛ sine usura. Si uero cōitas non bꝫ redditus uel si bꝫ iā ex-

hausit i ꝯctu supradicto vel alio mō. sic talis ciuis nō pōt aliqd vltra sortē accipere sine vsura: qz qcqd accidit sorti in mutuo vsura ē: nisi affuerit iustū ⁊ ve interesse qō pōt ertimari ēt ex dubio euētu ſm ꝓditiōes ꝑsonax ⁊ negocioꝝ ſm Tho. fa fc. q. lxij. ar. iiij. Vnde dicit q duplr gl dānificat. Primo mō cū ei aufertur id qō actu habebat: ⁊ tale dānū ē restituēdum ſm recompēsationē equalē. Scōo mō dānificat ipediēdo nc adipiscat qō erat in via hūdi: ⁊ tale dānū nō oz recōpensare inequalit: qz minus ē hꝫ aligd virtute ꝯ hꝫ actu. Et ideo q erat in via hūdi aliqd hz illud solū in virtute vel potētia. Et ꝓpterea si redderet ei vt hꝫ actu: nō hꝫ simplū: sed multiplicatū qō nō ē de necessitate restōnis. Tenet tū aliquā recompēsationē facere ſm ꝓdutionē ꝑsonax ⁊ negocioꝝ. Hec ille. Et sic ps qđ nō pōt poni interesse certū, p incerto. vt dicit do. Ant. in. c. salubriter de vsu. Et sic intellige Aler. lō. scm Bernardinuz cū filibus q tenent nō licere fine vsura aliqd accipe. Et hec bene no.

78 ¶ Quid de ſpōte dātib⁹ cōitati vt tale qd annuatiz habeāt. ff. Laur. de ridol. i suis ℈ctibus q. fi. v. ꝓcurrāt q hz. Primū q redditus nō sit excessiuus sed cōuenies. Scōm q reddit⁹ fiat de bonis ⁊ sup bonis cōitatis: qz si fieret relatio tātū ad ꝑsonā cōitat, esset illicitū. Tertiuz q nō dēt facultas rsoluendi ℈ctū, p maiorē vl minorē ꝓcio: sed solū occurrēti. Quartū q tps sit incertū qz si reddit⁹: ⁊ tēpora forēt certa: tūc vbi esset maior ꝯtitas ꝓcepta ex tpe ꝯ illa q dat cuitati videret ℈ctus vsurari⁹. Quintum q tales emētes nō sint vsurarij. istud ē verū quo ad ꝓsumptionē solū. Et iō si vere emit i foro aie hz. Istis aūt nō ꝓcurrentib⁹ non hz. nec est sile ō coacte dātibus cōitati qz de rōne vsure est vt cōmittat circa mutuū volūtariū non violētum. Et ppea in talib⁹ nō est ratio formalis vsure: sed benc i istis volūtarijs q itendunt mutuare nō emere.

79 ¶ Vtz emētes iura ꝑfatoꝝ ciuium q licite a cōitate certū qd annuatim ex redditib⁹ ciuitatis recipiūt: vt dictū est: sint vsurarij. ff. q nō ſm do. An. ⁊ Jo. de saro. vbi. s. Rō qz emunt redditū in pecunia tā ꝑstitutū. Itē idem redditus crescit ⁊ decrescit: nec ē maior ꝯ redditus possessiōis imobilis. Itē stat periculo emptoris ⁊ multa alia que vide in Jo. de anch. in. c. vsurarū. de vsu. li. vi. q bis ꝓcedat. Limito tā predicta va nisi cōitas ipsa notabiliter ledere tur ex ipsis emptiōib⁹ q cū pupillo cōpareꝫ: vt l. rē publicā. C. de iure reipublice. Jō ci⁹ administratores nō possent eā dānificare nec factū eoꝝ valeret in damnū reipublice. vt. l. ordinis. C. de decre. decu. ⁊ l. preses. C. de trā sac. ⁊ l. ambitiosa. ff. de decre. ab or. fa. Jdeo non valēt talis venditio nec emptio facta ab illis q b sciūt: sed tenerenꝫ restituē totū qō recepunt.

¶ Vtz liceat mutuare cōi meo vel alicui domino ꝑ aliquo offō hūdo: ex quo spero ꝓsequi magnū honorē ⁊ lucrū. ff. ſm Jo. de saro. vbi. s. q nō sine vsura: qz mutuās sic recipit expresse ex mutuo vltra sortē. Ego tū credo q si ex officio nō habeo ꝓsecq: nisi lucrū qō debito mō debeā tali exercitio cū nō possiz illud hꝫ nisi mediāte mutuo si sum apt⁹ ad tale offiū exercendū q possum mutuū dare vt illud habeā sine vsura: qz qō accipio lucri nō respicit mutuū sz exercitiū principalr: hz secūdario postea mutuū qō lucrū secūdario sparc ex mutuo nō est vsura. vt. s. dictū ē. §. 1. Si tū ex statuto vel antiq cōsuetudine volens hꝫ tale offiū teneret aliqd soluere: ⁊ vt talē solutionem euitaret mutuum daret esset vsurarius. 80

¶ Vtrū mutuās sup pignore aliquo cum tali pacto. q donec debitor sibi restituerit pecuniā ipse creditor bēat fructus pignoris. ff. q vsurari⁹ est. c. illo nos. de pigno. Et qd teneaꝫ restituere habes. s. pign⁹. §. xij. 81

Sura

ij. de eius ꝓhibitiōe ⁊ penis tā ꝯ vsurarios ꝯ ℈ tra fautores eoꝝ.

¶ Vtrū vsura sit peccatū mortale. ff. ſm oēs: tam theologos in. iiij. di. xv. qꝫ canonistas. in c. qm̄ multi. xlvij. di. ⁊ in. c. super eo. de vsu. ⁊ i multis alijs locis q sic. Jstā vsura est malum non solum in se sicut homicidium qō posset ex aliqua circūstātia fieri sine peccato: vt in iudice seruato ordine debito ⁊ hmōi: sed etiam in malum ſm se. Et ideo cum nulla circūstantia potest bene fieri de potestate ordinata etiam a deo. Et hoc, pbaꝫ. ſ. q sit malum in se ⁊ ſm se tali ratione: qz est contra rōnem naturalis ꝓprietatis pecunie ad qō seqꝫ vlterius q vendi tur ibi illud qō nō est. Et h ē ratio phi. v. ethi. ⁊ primo poli. vbi, pbat q propr⁹ vsus pecunie ⁊ principalis est ei⁹ ꝓsumptio siue distractio: qz est inuenta ad cōmutationes faciendas. Et iō ſm se est malum ꝓ vsu pecunie mutuate preter cū recipere: qz hoc est uendere bis: uel uendere qō nō est. Jꝓbaꝫ ⁊ alia rōe ſm Sco. i. iiij. 82

di. xv. q. ij. ar. ij. sic. Pecunia mutuo accepta trāsit i dñium debitoris. ita q fit sua. Et ideo magna est inequalitas q aligs in re sui ꝓprii lucrū querat cū nullū dānum inde qcqd de re ptingat incurrit. Multe alie rōnes assignant a doctoribus. Sed q sit peccatū mortale meli⁹ ꝓbaꝫ auctoritate diuine legis. Ezechiel. xviij. ibi ad vsuras dantē tc. ⁊ in ꝑs. xiiij. ibi qui pecuniā tc. Ergo ex quo nō vinet nec habitabit in regno dei demōstrat eē peccatū mortale, p hibeꝫ etiā Exo. xxij. Si pecuniā cōmodaueris tc. Facit. c. super eo. de vsu. Vñ si quis pertinaciter asserat vsuraſ exercere non eē peccatū: vt hereticus ē pumēdus ⁊ pcedi debet ꝯ infamatos vel suspectos de hmōi errore: sicut contra infamatos de hereſi. cle. ex graui. de vsu. Jdem etiā de iure ciuili hodie ꝓcedūtur: imo sunt ꝓhibite. vt no. glo. in. c. qđ dicā. xiij. q. iiij. ⁊ in. c. qz in oibus. de vsu. Quia ipator dicit se amplexere quattuor cōcilia: quoꝝ vnū. ſ. nicenū eas ꝓhibet. in. d. c. qm̄ multi. vt in aut. de eccles. ti tu. circa principiū. Jtem leges imitanꝫ canones i matrimonijs ⁊ vsuris. vt in aut. vt clerici. apud, ppz. cpos pue. ij. q. iij. §. hīc colligiꝫ. ⁊ de no. ope. nun. c. intellerimus. ⁊ in casu i quo videnꝫ ꝓmitti nō est vsura: sed rōne interesse illō plus exigiꝫ. Nec ob. deutronomij. xxiij. Non feneraberis fratri tuo sed alieno: qz in vera lra nō hꝫ illud sed alieno: sed fuit p iudeos appositū: aliꝫ ꝯdiceret sibi scriptura. vt ps Exo. xxij. ⁊ deutronomij. ij. Vel dic q fuit permissio: sic ⁊ libellus repudij ne maius malū facerent. vt ps Jsa. lvi. Jtem nec illud deutronomij. xv. Feneraberis multis gentib⁹: ⁊ ipse a nullo fenus accipies: qz ibi ponit ꝓ̄ns, p antecedente quasi dicat tantam abūdantiam habebis q poteris multis fenerari si volueris. ⁊ tu a nullo mutuari idigebis. Itē nec illud. c. ab illo. xiiij. q. iiij. qō intelligiꝫ nō vsura. sed recupatio debiti li vsura. Et sic hz dūmodo nō sit scandalū. vt. s. patet vsura. i. §. xxiij. ⁊. xlviij. 83

¶ Vtrū liceat accipere sub vsuris. ff. vt colligo ex Ri. in. iiij. di. xv. q. v. ar. v. ⁊ Tho. fa fc. q lxxviij. ar. iiij. ⁊ Jnno. ⁊ Jo. an. in. c. dilectus. ō simo. ⁊ Jꝑa. post Jo. in. d. c. super eo. de vsur. Aug. ⁊ Archi. in. c. mouet. xxij. q. i. Sō aut ille q accipit sub vsura: hoc facit, p opere illicito. Et sic nullo modo hz: imo ſm Archi. ⁊ Rodo. peccat mortaliter. Aut facit, p opere licito. Et sic distinguo qz aut tale ē extreme necessitatis. ⁊ sic hz Jnno. in. d. c. super eo. q si non possum inducere, primā ad mutuādū gratis: ⁊ ego fame peribo nisi mutuet: q hz mihi inducere eaz ad mutuādū sub vsuraſ, vt maius malus euitet ſ. homicidiū. Et hz prima fronte videat hoc dictū mirabile: ē tamē rōnabile. Nec ē hoc, peccare peccatū: sed volēti cōmittere peccatū ꝑsuasio est. vt saltē min⁹ peccet: qō hz. xiij. di. duo. Si aūt opus non est talis necessitatis extreme tunc subdistinguo. Aut ille paretus ē dare sub vsuris. ⁊ sic hz accipere ab eo sub vsuris solum p oi ope taliter necessario: qō si omitterē notabiliter dānificarer vel notabilē paterer penuriā ego vel alter vel pp subuentionē necessitatis sue vel alterius ſm Ri. ⁊ Tho. vbi. s. vel fz Archi. vbi. s. etiā, p opere vtiliter quo habeo cō sequi vtilitatē vel ſm Jo. ⁊ Jꝑa. Jnno. Ant. de bu. Jo. de ana. in. d. c super eo. et ꝓ oi ope indifferenti ⁊ plz qz ſm Aug. i ench. Deus vtitur oib⁹ peccatis ad aliqō bonū sic filr nos possumus. Aut ille nō est paratus dare sub vsuris. Et sic non hz inducere eū ad mutuandum sub vsuris: nisi cū peccato mortali inducentis: exceꝑto casu maioris mali euitandi. vt dictum ē ſm Jnno. 84

¶ Quib⁹ penis subijciūtur vsurarij. ff. q vltra penas quib⁹ puniūtur a deo: si sunt vsurarij manifesti icurrunt multas penas a iure eis inflictas. 85

¶ Prima sunt ifames ifamia iuris. C. er qui. cau. iurō. infa. l. ꝓbum. Vñ vt dicit do. Ant. in. c. Raynutius. de testa. etiā de iure ciuili hō dic oīs vsurari⁹ est infamis: ⁊ ita dicit etiā notare Bart. in. d. l. ꝓbū. ⁊ per hoc fuisse determinatū. q si frater me⁹ ꝓstituit vsurariū hereditē: q ego possum rūpere testamētū p querelā inofficiosi. C. de inoffi. te. l. fratres. ⁊ q sic de facto obtinuit ⁊ cōsuluit: multomagis sunt infames de iure canonico: vt in. c. ifames. iij. q. vij. ⁊. vi. q. i. ifames 86

¶ Scōa q ad cōionē altaris non sunt admittēdi. c. qz in oib⁹. de vsu. ⁊ intelligit abbas ⁊ sequiꝫ Jꝑa. in. d. c. qz in oibus. q nō debēt admitti ad ecclesiā qñ celebrāt̄ur diuina: qz assistētes in ecclesia tūc dicūtur admitti ad cōionem altaris ⁊ plz: vt ꝓfusi resipiscāt vt dicim⁹ de excōi cato. in. c. pia. de excep. li. vi. 87

¶ Tertia q nō admittunꝫ ad oblatiōez offerē dū. d. c. qz in oibus. 88

¶ Quarta q nō sepeliātur i ecclesiastica sepultura. d. c. qz in oibus. que pena cū duabus precedentibus ē lateraū. ꝓcilj posita in. d. c. qz in 89

oibus. Et addit ibidē q si quis clericus ꝓcure
rit. l. recipiēdo vsurariū ad cōtionē vel oblatio
nē ipso facto ē suspensus ab executiōe sui offi
cij ſm ſpa. in. d. c. q; in oibus: qñ ſic hoc ver
bū subiaccat inducit sniaꝫ ipso facto. vt no. gl.
in. c. vnico. de injur. li. vi. Facit. c. si quis suadē
te. x vij. q. iiij. ergo fortius istud Verbum manet
ant: x tādiu donec ad arbitriū cp̄i satisfecerit
Et sic in vsurarijs istigūtur ipso iure ſm eun
dē ſpa. in. d. c. q; cū in eo nullu verbū ponat
p qd sniam hois exigat. Bar. vero x Jo. ibidē
vident tenere q nec ꝫ clericos nec ꝫ vsurarios
irroganť ipso facto. Sed primū puto verius.
Sepelientes vero tales vsurarios sunt excō
icati ipso facto. vt in cle. cos. de sepul. de quo. s.
excōicatio. vij. casu. xxxv. nisi cauerint idonee
ipsi ſm qō infra dicā. vel si non potuerunt: x si
gna tñ cōtritionis ostenderint heredes eorū
inquātuꝫ hereditas sufficit: vt in. d. c. q̄ꝫ. q̄ꝫ. no.
de vsu. li. vi.

8 ¶ Quinta pena ē q nō pñt recipi ad cōfessio
nem suoꝝ peccatoꝝ donec de vsuris fuerit ſꝫ
facultates eoꝝ pleni⁹ satisfactum vel idonee
cautū illis gb⁹ debent restitui vsure ertorte si
sunt presentes: vel alijs q pñt eis acgrere: vel
eis absentibus loci ordinario vel eius vicario
vl̄ pbr bytero ꝓchie i qua habitant vsurarij
vl̄ tabellioni de mādato ordinarij: ita q certa
q̄ꝫtitas exprimať in cautione x manifesta se ap
paret: vel si nō apparet manifesta exprimať il
la q̄ꝫtitas q̄ ad arbitriū eius q cautionē recipit
videť: q si scieni minorē receperit tenebiť ipse
de suo: multo magis si nulla: hoc dī in. c. q̄ꝫ. q̄ꝫ
de vsu. li. vi. Et no. hic q noie idonee cautiois
intelligūtur pignora vel fideiussores. l. si man
dato ff. ff. manda. que si non possent da
re ſm Bart. x Jo. an. turabūt sc hoc dare non
posse x facturos qō, pmittūt. de sen. exc. c. fi. §.
illis. li. vi. Aduerte ēt q illi qui pñt nobis acg
rere sunt filij quos habemus in ptāte nostra.
Jtē seruj, ppnj. Jtē seruj in gb⁹ habem⁹ vsū
fructū. Jtē seruj alieni quos bona fide posside
mus tanq̄ꝫ seruos. vt insti. p quas pso. no. acq.
§. i. ¶ Procurator aūt dño abnīti hāc personalē
obligationem nō acgret p. l. quēadmodū. ff. de
acq. pos. x. l. generaliť. x. l. q meo. co. ti. ſꝫ Bar.
x Jo. an. in. d. c. q̄ꝫ. q̄ꝫ. Jtē no. q per loci ordina
riū ſm Jo. an. vbi. s. itelligo epm de iure. x idē
de decano archipr̄es bytero vel abbate q als ō
ꝓsuetudine iurisditionē hñt i spūalibus i lo
co i quo vsurarius degit. Jtē qd dicit de recto
re parrochie in qua vsurarius habitat: multo
fortius itelligē de rectore parrochie debitoris
lesi cum sit quāsi iudex x minister eius secūduꝫ
Bar. x Jo. an. facit. l. cū, p quo. ff. de i⁹ vocā.
Jtē scito q per hoc qō dicit de mādato ordina
rij arguit Jo. an. q tabellio i hoc casu nō acq
rit actione crēco ex sua stipulatōe: nisi faciat
istud de mādato ordinarij. Et ß bene notabis
ꝫ multos ꝓfessores.

¶ Sexta pena est q nullus dꝫ interesse eorū te 9
stamentj. nisi satisfecerit: vt dictū est in prece
denti. q. d. c. q̄ꝫ. q̄ꝫ.

¶ Septia pena ē q testamēta coꝝ sunt nulla 10
ipso iure si nō satisfecerit: vt dictū ē. d. c. q̄ꝫ. q̄ꝫ.

¶ Sed nūqd idē est de codicillo sicut de testō 11
nī. Bar. x Jo. an. ibidē q sic, x ō q̄libet vltima
volūtate alia: vt pꝫ ex principio. d. c. q̄ꝫ. q̄ꝫ. q: lar
ge codicillus testatio mentis dicit. xij. q. ij. §.
sed aliud.

¶ Sed qd si facit testm̄ x postea cauet idonee: 12
vt. s. dictū est nūqd valebu. nī. Bar. tenuit q
nō p regulā nō firmať. ff reg. iu. li. vi. q: ab ini
tio nullū fuit. Sꝫ magis plꝫ opi. Jo. an. q tꝫ q
sufficit q ante mortē cauerit idonee. Rō quia
testm̄ cōfirmať i morte. Jtē q: oia iura fauent
testamētis. l. i. C. de sac. sā. ec. Facit in ar. l. i. §. ij
ff. de leg. iij. Vbi legata ad pias cās relicta fa
cta a filiofa. x a seruo: lꝫ tpe testi inspecto nō va
leāt: si tñ emācipatus vel manumissus pseue
rat in eadē volūtate valebunt. Jtē accipe cau
tionē ē qñcūq; accipere: sicut x dare ē qñcunq;
dare. i. q. i. cos. x prefata regula non firmať. de
solo tractu tpis loquitur.

¶ Octaua pena ē q nulla vniuersitas vel col 13
legū vel singularis pson̄a: vsurarios nō oriun
dos de terris ipsoꝝ exercētes vel exercere vo
lētes pecuniā tenebrē pmittāt habitare i ter
ris ipsoꝝ: sed q expellāt nūq̄ꝫ de cetero admit
tēdo i. c. vsuraꝝ. de vsu. li. vi. Et icurrūt penaꝫ
interdicti vniuersitas vel collegiū. Epi Jo x
supiores suspēdiōis. Epis iferiores ecclesiasti
ci excōicatiōis ipso facto si nō expulerit de ter
ris suis infra tres mēses: vel si domos prefatis
ad exercēdū fenus locauerit ve l sub quocunq;
alio titulo ꝓsserit: ēt venditionis ſm Jo. an.
quā penā si p mēsem sustinuerit indurato aio
terre coꝝ q̄ꝫdiu in ipsis morāť sunt ipso facto
interdicte. Alij laici debēt p excōicationem ad
hoc idē cōpelli: nō obstāte quocūq; eoꝝ puile
gio. Et de ß vide. s. excōicatio. vij. casu. xxxij.

¶ Sed qd dicemus de dñis x cōitatibus q cō 14
cedūt iudeis vt possint exercere vsuras x locāt
eis domos x faciūt cōuentiones cū eis sup vsu
ris exercēdis: x vt iudices cogāt debitores ſm
pacta x hmōi. R. d. Andreas barbati⁹ x ſpau.
de ca. ꝓsilio. ecclrr vi. x ſpe. d anch. ꝓsilio. ecrrr
x quidā alij conati sunt tenere q licite facē po
terāt: dūmō aucitas seu lnia ab ordinario obti
neať. Et hoc q: accedit ad bonū cōe totius rei
publice. Jtē q: sic est ꝓsuetudo de cuius initij
memoria nō existit ꝓiū: x tolerātia romano
rū pōtificū presertim i terris tpalit ecclesie sub
iectis. x iō videť valere. Jtē q: ista ꝓcessio non
ē peccati nutritiua ex pte rpiano⁹. vt in. c. sup
eo. de vsu. Ex pte vero iudeoꝝ nihil nobis de
bis q foris sunt. vñ dicit ter. in. c. q sincera. xiv.
di. supuacue rei videť dare operā q arcere niti
tur iudeos a peccato: vtpote dānatos pp perfi
diā. Et iō tolerāt̄ur in coꝝ ritibus. Nec sunt
in summa coꝝ motiua. Sed salua coꝝ reuerē
tia demonstrabo q nedū vere sed aperte erro
nee ꝓsulcrūt. Vñ, p clariorī itelligētia no. ſm
Birar. de senis. x refert Jo. an. in mercurialī
bus. i regula peccatū. li. vi. q: tripler ē pmissio
ꝫ legē. ¶ Prima simpler indulgēs penā solum:
sed nō culpā. Et hoc mō permittit ecclesia, p
stibula pp maius malum seu peccatū euitādū
vt in. c. deniq;. iūcta glo. in Vbo venia. iiij. di.
x in. c. veniēs. iūcta gl. fi. q cle. vel vo. Scōa p
missio ē tollēs ipedimētū: x isto mō ecclesia to
lerat ritus iudeoꝝ, phibens rpianis ne eos im
pediāt. d. c. qui sincera. x. c. sicut de iudeis. Ter
tia pmissio ē p̄stās inuamē ſm quē modum
ecclesia pmittit clericuꝫ occidi a seculari iuste:
q: eū degradat x tradit: vt in. c. degradatio. de
penis. li. vi. Et de hac hēs in. c. nouim⁹. de V.
sig. x. pme co. v. ¶ Prima fit pp maius malum
euitādā. Scōa pp bonū q inde ꝓseq sperať vt
s. iudeos tolerādo lucrari possit: vt i. d. c. since
ra. x vt nobis veritas in coꝝ ritibus fiat nō. vt
dicit Aug. Tertia vero nō pōt fieri nisi de eo
qō licitū ē. Mā licitū ē q maleficia nō remane
ant ipunita. c. vt fame. de sen. ex. x in. l. ita vul
nerat⁹. ff. ad. l. agl. Jdeo merito tradit clericū
Fr̄aciscus i. ij. sen. dicit q duo sunt genera ma
loꝝ. vt dicit gl. sup illud: ab occultis meis mū
da tc. Quedā sunt nr̄a q̄ a nobis oriūtur: x his
nullo mō ꝓsentire debemus nec directe nec in
directe. Quedā vero sunt aliena que fiūt ab a
lijs: x his nunq̄ꝫ ꝓsentire debem⁹ directe con
sensu approbatiōis. Aliqñ tñ lꝫ cōsentire indi
recte ꝓsensu pmissiōis: sicut deus permittit ali

qua mala ex cā rōnabili. Sine Vo cā rōnabi
li nō lꝫ. Vnde dicit q recipere mutuū sub vsu
ris exercēdis: x vt inducens cogāt debitores ſm
pacta x hmōi. R. d. Andreas barbati⁹ x ſpau.
de ca. ꝓsilio. ecclrr vi. x ſpe. d anch. ꝓsilio. ecrrr
x quidā alij conati sunt tenere q licite facē po
terāt: dūmō aucitas seu lnia ab ordinario obti
neať. Et hoc q: accedit ad bonū cōe totius rei
publice. Jtē q: sic est ꝓsuetudo de cuius initij
memoria nō existit ꝓiū: x tolerātia romano
rū pōtificū presertim i terris tpalit ecclesie sub
iectis. x iō videť valere. Jtē q: ista ꝓcessio non
ē peccati nutritiua ex pte rpiano⁹. vt in. c. sup
eo. de vsu. Ex pte vero iudeoꝝ nihil nobis de
bis q foris sunt. vñ dicit ter. in. c. q sincera. xiv.
di. supuacue rei videť dare operā q arcere niti
tur iudeos a peccato: vtpote dānatos pp perfi
diā. Et iō tolerāt̄ur in coꝝ ritibus. Nec sunt
in summa coꝝ motiua. Sed salua coꝝ reuerē
tia demonstrabo q nedū vere sed aperte erro
nee ꝓsulcrūt. Vñ, p clariorī itelligētia no. ſm
Birar. de senis. x refert Jo. an. in mercurialī
bus. i regula peccatū. li. vi. q: tripler ē pmissio
ꝫ legē. ¶ Prima simpler indulgēs penā solum:
sed nō culpā. Et hoc mō permittit ecclesia, p
stibula pp maius malum seu peccatū euitādū
vt in. c. deniq;. iūcta glo. in Vbo venia. iiij. di.
x in. c. veniēs. iūcta gl. fi. q cle. vel vo. Scōa p
missio ē tollēs ipedimētū: x isto mō ecclesia to
lerat ritus iudeoꝝ, phibens rpianis ne eos im
pediāt. d. c. qui sincera. x. c. sicut de iudeis. Ter
tia pmissio ē p̄stās inuamē ſm quē modum
ecclesia pmittit clericuꝫ occidi a seculari iuste:
q: eū degradat x tradit: vt in. c. degradatio. de
penis. li. vi. Et de hac hēs in. c. nouim⁹. de V.
sig. x. pme co. v. ¶ Prima fit pp maius malum
euitādā. Scōa pp bonū q inde ꝓseq sperať vt
s. iudeos tolerādo lucrari possit: vt i. d. c. since
ra. x vt nobis veritas in coꝝ ritibus fiat nō. vt
dicit Aug. Tertia vero nō pōt fieri nisi de eo
qō licitū ē. Mā licitū ē q maleficia nō remane
ant ipunita. c. vt fame. de sen. ex. x in. l. ita vul
nerat⁹. ff. ad. l. agl. Jdeo merito tradit clericū
Fr̄aciscus i. ij. sen. dicit q duo sunt genera ma
loꝝ. vt dicit gl. sup illud: ab occultis meis mū
da tc. Quedā sunt nr̄a q̄ a nobis oriūtur: x his
nullo mō ꝓsentire debemus nec directe nec in
directe. Quedā vero sunt aliena que fiūt ab a
lijs: x his nunq̄ꝫ ꝓsentire debem⁹ directe con
sensu approbatiōis. Aliqñ tñ lꝫ cōsentire indi
recte ꝓsensu pmissiōis: sicut deus permittit ali

in.l.iiij.§.actor.ff.de re iudi. Nō q; facientes talia pacta nedum intendūt se obligare: imo principaliter volunt obligare omnes de ciuitate & districtu: & obligantur etiam illi qui non assenserūt. Ergo sunt statuta cū ex pactis meris non obligentur: nisi consentiētes. vt in.l.i. ff.de pac. Sed statuentes vel presumentes iudicare q; vsure soluantur sunt excōmunicati. clc.i.de vsu. que cum indistincte loquat habet locū etiam de decretis factis cū iudeis. vt tenet Laudunus ibidem cū gl. & .d. Lar. & Joan. de imo. Facit qđ no. Bemi. in.c.i. de vsu. lib. vi. q vult q; pene eiusdem.c. ligant etiam locantes domos iudeis. & idē tz d. Lau. de rido. i tractatu de vsu. q. cclvi. Et q; teneātur ad restitutionem patet: q; cām efficacem dāt damno, primi & sine qua nō damnificarentur: ideo tenentur in solidum: si illi nō restituent. vt patet. §. restitutio. i. in verbo vsurarius. §. viij. Aduerte tñ sm Laudunū & Pau. in clc.i. de vsu. q; si supradicti, phiberent ne maiores vsuras crigerent dū non consentiant de minoribus nō incurrēt penam excōmunicatiōis. Et sic tu fua qđ. §. dixi: vt etiam psuluit. d. Alexā. de neno. Vincētinus & multi preclariores doc. in scientia & pscia q̄z. §. allegati. qui cōsuluerunt cōtrarium. Hec ob. eorum motiua. Et primo auctoritas ep̄i: q; non potest dispensare contra ius cōmune editū per sacrum concilium: nisi ex cā necessaria & verisimiliter non precogitata per sacrum cōcilium. ita no. Bal. in.l. oēs populi. ff. de iusti. & iur. & §. dixi dispensatio. §. v. que non est hic in, pposito: & multo minus obstat psuctudo cū sit corruptela qm̄ continet i se peccatum. c. flagitia. xxxij. q. vij. Nec tolerantia summorum pontificum. Nam papa non pōt dispensare cum aliquo etiam iudeo vt mutuet sub vsuris. d.c. super eo. q; vt probaui vsura: ē malum in se & sm se. Et ideo p nullo bono potest fieri: vt in. d.c. super eo. p3. Multo min9 potest cooperari ueq3 auxilium dare vt vsure crigant: q; agentes & cōsentientes digni sunt morte. ad Ro. pmo. Si ergo non potest exp̄ss se nec etiam tacite. Et ideo de tali tolerantia dr̄. qđ permittimus non approbamus. c. hac rōne. xxxi. q. i. Et sic dr̄ etiam multa per patiētiam tolerātur: que si in iudicium deducerem9 cassarentur. c. cum iam dudum. de preben. non ob. etiam q; nil ad nos pertinet de his qui foris sunt. c. multi ij. q. i. q; hoc verum nisi i duobus casibus. Primus quando illi qui sunt foris ledūt xp̄ianos: vel iniuriantur eis: q; sic pti net ad ecclesiam. Ita no. Inno. & doc. in.c. super bis. de voto. & Hostien. & Jo. an. & communiter alij in.c. gaudemus. de diuortijs. q; si infidelis delinquit contra legem nature vel contra ius diuinum potest puniri a iudice ecclesiastico. Et sic est in proposito. Et ideo impedit se ecclesia: vt patet in. d.c. post miserabilem. Secundus casus in quo non valet est quando cooperamur alicui eorum in peccato: q; pertinet ad nos: sicut etiam in proposita. q. Intelligit igitur propie nihil ad nos sm glo. in.c. iudei. de iudeis. l. vt eis penam spiritualem infligamus: vel vt faciamus eis canones: aut xp̄ianā conuersationem imponamus eis inuitis. c. de iudeis. xlv. di. propterea si attendas totum titulum de vsu. tam in decretalibus q̄z in. vi. & clc. ecclesia non tolerat aliqua tolerātia vsurarios: nec vult tolerentur a principibus xp̄ianis vt patet in dictis. c. post miserabilem. & c. vsurarum. immo q; vsure erigantur a xp̄ianis p iudeos est valde ignominiosum: cū xp̄iani sint filij: & angarientur a iudeis qui sunt serui. c. & si iudeos. de iudeis. Nec valet q; xp̄iani efficiē tur vsurarij qđ erit maius malum: q; & si grauius peccet xp̄ianis in eodem genere peccati q̄z infidelis vno respectu: tamen iudei grauiꝰ peccant alijs respectibus & in maius nocumē tum xp̄ianitatis: quia vltra vsuram habēt odium contra xp̄ianos quos spoliant. Item sepius q̄ lucrati sunt a xp̄ianis exportant ad partes infidelium. non sic christiani: qui vt sepius restituunt.

¶ Nona pena est q; si vsurarius soluit alteri vsuras non potest repetere: nisi prius ipse restituas illas quas exhorsit ipse vel ille cuius heres est: vt in.c. Michael. de vsur. Fallit hoc in clerico vel procuratore qui nomine ecclesie repetūt vsuras quas soluerunt: quibus non potest opponi q̄uis ipsi sint vsurarij sm Jsa. in d.c. michael. 15

¶ Decima pena est q; q̄uis cedat bonis vsurarius non habetur ei respectus: ne egeat vt habeē in alijs debitoribꝰ: vt in .c. Odoardus. de solu. & in.c.ij. de pigno. ita no. glo. in. d.c. q; in omnibus. 16

¶ Undecima pena ē q; ad modum raptorum & furū nō solū tenent restituere rem quam acceperūt, p vsuris. vt i.c. cū tu. de vsu. & fructꝰ q̄s percepērūt: & qui pcipi potuerunt a Xo dño sm Ricar. in. iiij. xv. di. & cōiter omnes doct. 17

p quo facit. l. videamus. §. in fauiana quoq̄. ff. de vsu. Nō q; ē male fidei possessor: sine titulo: vt in se. q. Lari9 patebit. Et iō sic tenet sicut ē dixi de possessore male fidei. Restitutio pmo in ꝑbo possessor. 18

¶ Verū solutū, p vsuris trāseat in dñium vsurarij. & distinguendo. q; aut sunt res psumptibiles vsu. vt q̄ psistunt i numero pōdere & mēsura: vt puta pecunia: granū: vinū & hmōi: & cū ista recipiāt functionē i genere suo. l. ij. §. ff. si cer. pe. absq; dubio i istis trāsfert dñium q̄n sunt pmixta seu psumpta. l. si alieni nummi. ff de solu. & l. nā & si fur. ff. si cer. pe. & l. si frumentū. ff. de rei ven. Aut tale solutū sunt res mobiles q̄ seruādo seruari pōt vel imobiles. Et i his an trāseat in dñium vel ne fuerūt opiones. Bto. & Jnno. in.c. Michael. de vsu. tz q; vsurarius tenet ad restōnē ex quasi ꝯctu p ꝑditionē indebiti. Et sic psequēter q; dñiuꝫ sit trāsla tūcū nēo ꝑdicat rē suā: preterq̄ a fure. l. fi. i fi. ff. vsufr. quēad. ca. & insti. de act. §. sic itaq̄. Idē vident tenere gl. i.c. si qs vsurā. xliij. q. iij. & i.c si ep̄m. xvi. q. vi. & i.c. ex trāsmissa. de deci. & in c. debitores. de iureiur. & pōt eē rō: q; q̄n traditio hz cōsensum dñi tradentis trāsfert dñiuꝫ l. ꝯctus. & ibi p gl. C. de fide instru. & in. l. multū C. & qs alteri vel sibi. & no. in. l. traditiōibus. C. de pac. Et hz tradat volūtate coacta: tñ voluntas ē sufficiēs ad trāslationē dñij. l. si mulier. ff. qđ me. cā. xv. q. i. merito. Sed his nō obstātibus: salua semp meliori determinatiōe iurta illud. l. claudius felix. i fi. ff. q po. in pig. ba. Dico q; nullo mō trāsfert dñiuꝫ. Nō, pbo sic. Ex nuda traditiōe nō trāsfert dñiuꝫ. l. nunq̄ nuda. & ibi per gl. ff. de acq. re. do. & l. traditiōibus C. de pac. Sed solutū, p vsura nude tradit: p3 si inspiciātur oēs tituli: ex quib9 res alteri9 acq̄rit quo ad dñiuꝫ: q; sunt isti: p empto: p mutuo: p trāsacto: p herede: p derelicto: p legato p dote: p suo: p donato: p vsucapto: p pscripto: p cōmisso: p iudicato: p pena: p socio: p soluto. de qbus hēs. §. vsucapio. §. v. quoꝫ nullo vestit. Si dicis q; vestitur titulo, p̄ soluto rōne pacti seu pmissionis. Ad hꝫ dico q; tale pactū seu pmissio ē nulla: nec orit aliq̄ obligatio naturalis vel civilis: vt p3 i. d.c. debitores. & ibi hꝫ tz prima gl. & Jo. de imo. & Jsa. Nō q; cum lex resistit nō orit obligatio etiā naturalis ēt si alteri ꝑbenti tñ resistat. l. cū lex. & ibi Bar. ff. ō fideiuss. Sed cū vsura, phibeat pagina vtriusq̄ testi. c. sup eo. de vsu. & ēt si ꝯ naturā: vt probat Art. i. politi. Igit̄ sequit q; tale pactuꝫ seu pmissio soluēdi vsuras nō inducit obligationē. Ergo nō pōt dici q; vestiat, p soluto. Si asserit saltē soluit credēs se debere: & sic per errorē qđ sufficit ad trāslatō; dñij. vt no. in.c. fi. de solu: negat hoc: q; cōiter sciūt se non obligatos. Si dicis ergo soluūt sciēter idebitū: & sic trāsfert dñiuꝫ cū presumant donare. l. cui9 p errorē. ff. ō re. iur. Ad hoc. R. Jo. q; ē verū: q; solutū scienter idebite psumit donatū i solutiōe nō improbata a iure: sed nō i illa q̄ improbat a iure vt ē in casu nro. Sequit ergo q; nō est donatio vera. q; nemo sic intēdit: nec ꝑsumpta q; ꝑprobata a iure: nec solutio debiti veri vel putatiue: veri ergo nuda traditio. Et sic nō trāsfert dñium. Hoc idē, pbat p gl. in. d. l. traditōnibus q̄ vult q; ad hoc vt traditio trāsferat dñiuꝫ requiritur. Primo q; sit facta cū cā. vt. d. l. nunq̄. & q; cā sit idonea. §. p traditionē. insti. de rer. diui. & a dño. l. traditio. ff. ō acq. re. do. qđ nō est i soluto p vsuris: q; & si sit cā: tū nō idonea: pbat ēt hꝫ idē ista rōne. Ex ꝑtractu nullo & cui lex resistit nunq̄ trāsfert dñium. l. nō dubiū. C. de legi. tz Bar. & cōiter doc. l. i. §. fi vir vxori. ff. de acqui. pos. Cū ergo ꝯctus vsurari9 sit hmōi: vt p3 in. c. ij. & iij. & c. cōsuluit. de vsu. ergo nō trāsfertur dñium. Et hāc opi. vident tenere cōiter doc. i c. i lris. & ibi Jo. an. & do. Ant. in. c. q̄z q̄z. de vsu. li. vi. & ibi Jo. an. & Be. & Fedc. in suo psilio xxi. & Ange. in sua disputatiōe q̄ incipit. Astensis miles: circa fi. q dicūt q; vsurarius teneē ex delicto ad restōnē & dānato ac reprobato pagina vtriusq; testi. vt dictū ē: & p3 i. c. tua nos. ibi in crimine &c. Ergo p3 q; nō acqrit dñij: q; & teneē ex delicto ad aliquā rē restituēdā nō est dñs: vt p3 i fure. l. in re furtiua. & l. i. si nō manifestus. ff. de ꝑdi. fur. Hāc ēt sequunt cōit theologi. Et hec ē tenenda preserti i foro pscie: q; si cut dicit Archi. in. c. si quis vsurā. xliij. q. iij. si cut vi cōpulsiua rem alienā rapiēs fictiōe iurꝫ ciuilis efficit dns rei: tū iure ptorio penes ꝑio rē dñm rei dñium remanet. l. metum aūt pūtē §. iulianus. ff. qđ me. cā. Sic saltē dicendū ē in soluto, p vsuris. Et bñ facit ter. ibi dum dicit: q; res in bonis est ei9 q vim passus ē. Nec obgl. in ꝓiū adducte. q; pōt dici q; ibi nō figunt pedes: p3 q; voluerūt ēt iducere hypothecam sup oibus bonis, p vsuris restituēdis: vel dicē dū q; loquunt in rebus cōsumptibilibus. Nō ob. ēt rō adducta in ꝓiū qm̄ non solū requirit traditio & pscnsus tradētis: sed ēt titulus val9

Universidad de Deusto
Biblioteca

vel putatiue verus: vt .s. pbatū ē. Et si gl vult cōtendere q̄ fictione iuris ciuilis efficit dñs. tamē iure diuino ⁊ canonico oz concludere q̄ dñium rei remaneat apud soluētem nisi aliud ei⁹ voluntate disponat. Et sic pide est in pscia quo ad oēm effectū ac si nō esset trāslatū dñium. ¶Hoc pz: q̄ si res ertat semp vsurarius tenet eā restituere cū fructibus. vt .s. dictum ē ¶Restitutio ꝓmo in verbo vsurari⁹. §. iij. Nec potest dare tantūdem seu ertimationē ꝓ volū tatē dñi: cū iura astringūt eū ad r stituendum q̄ tam praue acceperūt. c. cū tu. de vsu. ibi donec reddāt q̄ tam praue acceperūt. Facit i ar. ad hoc. l. ij. in prin. ff. si cer. pe. ⁊ ter. clarus in. c si res. xiiij. q. vi. Si vero alienauit: tūc de egta te canonica tertius possidens pōt cōueniri: ⁊ ab eo dicta res aduocari officio iudicis: vt notabiliter tenet Bal. in. Lrē quā. C. Dē iur. do. nulla habita distinctiōe an possideat titulo oneroso vel lucrativo. Nā dicta distinctio bene dz fieri in re empta ex pecunia vsuraria: vt p gl. i d. c. cū tu. in fi. Sed in re ipsa formaliter data ꝓ vsuris nō cadit dicta distinctio: sed pōt peti a quocūq; possidente ēt titulo oneroso ex q̄ res est affecta illo vitio. facit. l. fi cū exceptione §. aliqñ. ⁊. l. metum. §. iulianus. ff. qō me. cā. iūcta eparatione Archi. in. d. c. si quis vsuram. de qua. s. dictū est.

19 ¶Sed quero qs dicat manifestus vsurarius vt subijciat penis supradictis. R. vt colligo ex Jo. an. ⁊ ¶Da. in. c. q̄ in oibus. ⁊ Jo. an. ⁊ Archi. in. c. i. de vsu. li. vi. Ille dr manifestus. ¶Primo qui est notoriꝰ de iure. puta q̄ ꝓuictus vel cōdemnatus de vsuris: seu coꝝ iudice sponte cōfessus. c. cū olim. ⁊. c. super quibusdā. de ver. sig. Scēo qui est notoriꝰ de facto notorietate facti: puta ꝛz altare paratum vel mutuat in camera oibꝰ volentibꝰ: sicut meretrix in, pstit ulo pz cuilibet. ar. de co. cle. ⁊ mu. c. tua. ⁊. c. fi. ita dicit Bar. in. l. ij. ff. de fur. ⁊ Bal. in. l. heredes pa tā ff. de testa. Itē tertio dr manifestus ꝑz glo. in. c. ij. de vsu. li. vi. qñ qs coꝝ sacerdote ⁊ testibꝰ ꝓfessus i articulo mortis est se vsurariuꝫ: ⁊ mandauit restitui vsuras ⁊ resignauit libros. Quā gl. Fede. ꝓsilio. viij. dicit verā: qñ sīl' oia prefata ꝓcurrūt. als cōfessio sola extraiudicial' non faceret manifestum. facit. c. venerabilibꝰ §. secus. de sen. exco. li. vi. Nec solū mandatum de vsuris restituēdis: als manifesti: nō aliquo predictoꝝ modoꝝ: sed vel p famā tātum: aut alio modo a predictis non incurrūt ipso iure prefatas penas fm cōiter doc. nisi publicētur per ordinarū loci.

¶Quid requirit ad publicationē faciendā. R. 10
q̄ sufficiūt certa argumēta cū fama. d. c. tua. ⁊ ꝛz nullus accusatoꝝ appareat nihilominꝰ ordinariꝰ ꝓcedere potest ex officio. Aduerte tñ fm ¶Da. in. c. ad nostrā. de cmp. ⁊ vē. q̄ si est publicū ⁊ indubitatā q̄ plus quis vendit ad credentiā q̄ꝫ ꝓ precio statim soluendo q̄ testmō eoꝝ ē nullū ipso iure pp dispositionē. c. q̄q̄. de vsu. li. vi. q̄ tales sunt vsurarij. vt pz in simili in. c. nauiganti. de vsu. ⁊ sunt publici: ex quo publice hoc crerēt: vt pz in libris eoꝝ. Nec ob. q̄ sunt ficti: q̄ in. d. c. ad nrām. pena ꝓ vsurarios statuta crerent etiā cōtra fictos vsurarios: qm̄ in veritate sunt vsurarij. Facit. l. nō dubiū. C. de legi. Item no. fm Fede. cōsilio. viij. ⁊ segtur ¶Da. i. c. cū i dioceſi. de vsu. q̄ ꝛz quis i vita nō fuerit declaratus vsurarius ⁊ fecerit testm̄: nihilominus post mortez poterūt fieri, pbationes ad declarandū q̄ erat manifestus. Ita ꝛz Joā. an. i. c. i. de vsu. li. vi. in nouella. ⁊ Bc. ibidem. Et oēs iste crūt bone, pbationes: puta si differebat solutionē vt plus venderet. vt in. c. in ciuitate. de vsu. Item si emit possessiones cū pacto de retrouendendo ꝓ maiori precio: nec fm Bal. in. c. i. de feu. dato. inui. le. co. qñ emit cuꝫ pacto de retrouendēdo post quiquēniū ⁊ non ante si est ꝓfuctus files ꝛctus facere presumit vsurariꝰ. ar. d. c. illo vos. de pigno. Itē presumit vsurariꝰ qñ facit facere quis ꝓfessionē coꝝ ep̄o q̄ instrm̄ est de Xo ⁊ puro capitali: q̄ censet collusio in fraudē vsurarum presumpti one prefati. c. illo vos. fm Bal. in. l. i. C. de collusione. dete. q̄. c. in h̄ articulo prevalet cōfessioni. Et sic fuit obtentū coram ep̄o tudertino ꝛ vnū qui multas cōfessiones tales fecerat fieri. Item qñ ps dicit in instrō q̄ non per simulationē: sed p verā veritatē talē contractum fecit: oritur presumptio vehemētissima fm Bal. in. l. iij. C. plus valere. q̄ agit. facit gl. in. l. si qs sub cōditione. ff. de condi. insti. Et q̄ nō. gl. peregrina. in. l. cū allegas. C. de vsu. ⁊ pulchū dictū Ang. in. l. sicut. §. supuacuū. ff. qui. mo. pig: vel hypo. sol. Itē, pbat vsurarius ex libris suis vel per instra fm Archi. i. c. qui sincera. rlv. di. ⁊, pbat per ar. d. c. dicit etiam Bal. in. l. donatio C. de dona. q̄ manifestus vsurarius, pbat etiā p priuatam scriptnram. Item qñ est coꝝ opi. q̄ sit vsurariꝰ. vt dicit Bal. in. l. i. in. iij. colū. C. de sac. san. ec. Itē qñ tot ⁊ totiens fenerat⁹ fuit

q̄ non possit nisi eē liquidum in pōpulo: vt dicit Bal. i. l. i. in. iij. colū. C. de falsa cā adiec. leg. Item quando ex coniecturis apparet vsurarius ⁊ indicijs. vt dicit Bal. in. l. cū proponebat in prin. ff. de leg. ij. ⁊ in. l. ciues. C. de appel. Et breuiter dic q̄ inder bz arburari ex additis coherentijs q̄ sit manifestus: puta q̄ publice feneraꝫ q̄, p vsurario dr cōmuniter ⁊ reputatur q̄ alꝰ fuit declaratus ⁊ filia. Ita dicit Bal. in addi. ad spe. in ti. de appel. in X. an aūt sit manifestus. Dicit etiā Fede. ꝓsi. viij. q̄ ē manifestū de quo in dicto ꝓcilugduñ. dr. Cuius ꝓbatio est cuidēs ⁊ manifesta. Xbi gra. Defectus visus ⁊ auditus ⁊ scie nō palam apparet oibꝰ ⁊ tamen subijciendo examuni fit cuidēs ⁊ manifestus. vt in. c. ij. de presump. Sic quādo per modicā examinationem, pmptā ⁊ facilez: puta per libros rōnum ⁊ hmōi fit cuidens dicit manifestus. Et ideo aduocati ⁊ procuratores qui defendunt eorum contractus feneraticios peccāt mortaliter per. c. i. cū ibi no. de offi. dele. ⁊ per. c. i. de vsu. li. vi. ⁊ tenetur ad restitutionē vt .s. restitutio. i. in verbo vsurarius. §. viij. ꝓterea bene dicit ter. in. l. i. §. fi. ff. de dote plc. Rei satis demonstrate frustra fit demonstratio. hec ibi.

Sſus clauium vide .s. Clauci ecclesie. ⁊. s. cōfessio. v. ⁊ quo ad excommunicationē. vide. s. absolutio. iij. ⁊. s. iterrogationes. in fi.

Sus est ius vtēdi rebus alienis salua rerum substātia. ꝛz Aço. in sum.

1 ¶Vsuariꝰ dr cui tātū re ād vsum quotidianū vti ꝛz nsti. de vsu. ⁊ ba. §. i. vnde non solū vsurarius pōt sumere quātum sibi expedit: sed etiaz sibi ⁊ familie sue. l. plenum. in fin. ff. de vsu. ⁊ habi.

2 ¶Quid si vsus domus sit relictus marito. R. potest habitare in ea ēt vroꝝ parentes filij serui ⁊ liberti: ⁊ hospites in domo recipere: etiaz si pensionem habeat dūmodo vna cum hospite ⁊ non separatum domum inhabitet. Idem dic in muliere etiam si vidua erat ⁊ postea nupsit. ff. de vsu. ⁊ habi. l. cui vsus. ⁊. l. ceterum. ⁊ l. non solum.

3 ¶Quid si pecoris vsus sit relictus alicui. R. q̄ neq̄z lana neq̄z lacte neq̄z agnis vti poterit: sed ad stercoriçādum ⁊ modico lacte vti poterit. ff. de vsu. ⁊ ha. l. plenū. §. sed ⁊ si pecoris.

¶Vtrum ille cui legat vsus silue possit incide 4
re ⁊ vendere sicut vsufructuarius. R. q̄ sic. q̄ aliter nihil habiturus esset ex legato. ff. d vsu. ⁊ ha. l. diuus.

Sufructus ē ius alienis rebus vtendi: fruēdi: salua rerum suba: q̄ est ius in corpoꝝ: quo sublato ⁊ ipsum tolli necesse est. ff de vsufru. l. i. ⁊ isti. eo. ti. in princi. Differt vsufructuarius ab emphiteota: q̄ ille habet vtile dominium: iste solum ius vtendi. Item differt ab vsuario. Nam is cui nudus vsus fundi datur: nihil habet vlterius in eo nisi vt oleribus pomis: feno: ⁊ huiusmodi vtat ad usum quotidianum: ⁊ in eo moꝝtur: sed nulli alij ius q̄ꝫ hz aut vendere aut locare aut gratis cōcedere pōt: sed vsufructuarius sic. insti. de vsu. ⁊ ba. §. i. Multo magis differt ab vsu non iuris ꝛz facti quo fratres minores vtunt in quo vsuarius nullum ius habet: sed tantum factum pro necessitate vite. de Xbo. signi. c. exijt qui seminat. li. vi. ⁊ ppea addit Xbum fructus.

¶Qualiter ꝓstituatur vsufructus. R. pactio 1
nibus ⁊ stipulationibus ⁊ familie herciscunde compositione ⁊ consensu. Item in testamento legando. vt. ff. de vsuf. l. omniū. ⁊. l. vsufructus pluribus. Item cum quis legat habitationem in domo sua est perinde ac si legaret vsufructū habitationis: vt est casus i. l. cū antigtas. C. de vsufr. Et iō pōt locare ut ibi ⁊ cōmodare. l. i. § inter cōmodatum. ff. cōmo.

¶In quibꝰ rebus constituitur usufructus. R 2
in omnibꝰ rebus que usu non consummunt. p prie. ut. ff. eo. l. omnium. In rebꝰ uero que usu consummunt non ꝓprie usufructus constituitur: sed utilitatis cā receptū est: ut ēt in his cōstituat: ergo cōstituit i pecunia uino: grano: ⁊ hmōi. isti. eo. §. ꝓstituit. Dñi no. q̄ illud q̄ nō renascitur no dr esse i usufructu. l. diuortio. §. si fundū. ⁊. §. si vir. i fundo. ff. so. ma. Ideo lapis q nō renascit nō est i usufructu ⁊ creta ⁊ hmōi q̄ꝫ no. q̄ legato usufructu non ueniunt talia. Item arbores cedue ut salices ⁊ hmōi sunt i usufructu: sed arbores fructifere non possent cedi, p usufructu.

¶Ad quid tenet usufructuarius. R. tenetur 3
prestare cautionem q̄ in rebꝰ que usu non consummunt arbitrio boni uiri ipsis utet salua rerum substātia: sicut quilibet bonus vir utit: ⁊ fruit re, ppria. Et sciō q̄ finito usufructu restituet, ppriario id q̄ꝫ supest. In rebꝰ Xo q̄ usu

Universidad de Deusto
Biblioteca

ꝓsummãtur ꝺꝫ prestare cautionẽ ꝺe his erbi
bẽdis i ca ꝯsitate vl si vult ꝓsumere q̃ ꝓsta-
bit extimatõꝫ illoꝝ bonoꝝ.d.c.vlt.in gl.de pi
gno.hoc notaꝟ.t.ff.de vsufr.eaꝝ reꝝ q̃ vsu cõ
summũꝟ.l.i.ij.t.iij.t.d.§.ꝓstituiꝟ.

4 ¶Sed qd ꝺe his rebꝫ q̃ vsu nõ ꝓsummuntur
sed minuuntꝟ: vt vegetes t silia q̃ vsu vetera-
scũt ꝓminuũtur nõ aũt ipso facto: sicut vinũ
oleũ t silia.ff. ¶Da.in.d.c.fi.q̃ cauebit de resti-
tuẽdo qõ superit finito vsufructu: vt ꝑꝫ in.l.i.
ff.vsufr.quẽadmodũ caueat vbi est casus.facit
l.i.ff.de vsufr.eaꝝ reꝝ vbi ista duo ponuntur
vt diuersa.s.q̃ vsu ꝓsummũtur t q̃ vsu minuũ
tur. Et iõ iura que uolũt vt extimatio prestet:
loquũtur in his q̃ vsu ꝓsummũꝟ.vt in.l.si tibi
vini t olei.ff.de usufr.eaꝝ reꝝ. Ergo nõ debẽt
extendi ad ea q̃ nõ ꝓsummũꝟ sed minuuntꝟ: qꝫ
aliter vsufructuario cẽt preiudiciũ. Et facit ꝓ
hoc cẽptũ i re cõmodata q̃ vsu minuitur: vbi
dãnũ ptinet ad dñm nõ ad cõmodatariũ.l.cuꝫ
qui.ff.cõmodati.

5 ¶Vtꝝ vsufructuariꝰ nõ ꝑstãs cautõꝫ a prin
cipio t recipiẽs fructꝰ teneaꝟ eos restituere.ff.
¶Da.in.c.ꝓstet.de pigno.doc.cõiũ distinguunt
ꝓcordãdo.gl.iuris ciuilis q̃ sunt ꝑuic sic: aut bo
na fide reciꝑt: puta qꝫ ñ fuit exacta cautio: nec
malitiose distulit ꝓstare: t hꝫ locũ gl.in.l.vroꝛi
la.i.ff.de vsufr.lega.q̃ tꝫ q̃ non teneꝟ restituer.
Aut exactꝰ nõ ꝓstitit cautionẽ vel fuit i ma-
la fide malitiose cũ sciret se obligatũ t nõ ꝓ-
stitit sic teneꝟ restituere tanq̃ indebite perce-
ptos: qꝫ nõ facit suos. Et sic itelligẽda ẽ glo.in
l.si cuius.ff.de vsufr. Facit.l.sed t si.§.scire.ff.
de peti.here. Vbi errãs in iure facit fructꝰ su-
os nõ male fidei possessoꝛ.

6 ¶Sꝫ nũqd testatoꝛ poterit remittere ne cautio
ꝓsteꝟ.ff. ¶De.in.l.i.C.de vsufr.t i.l.scire.C.vt i
pos.lega.q̃ sic in rebꝫ q̃ vsu ꝓsummũ. Jn rebꝫ
Vo q̃ vsu nõ ꝓsummũꝟ nõ põt. Nõ qꝫ daret
materia delinquẽdi nec curaret vti sicut bonꝰ
vir. Sꝫ i aliꝭ cessat cũ solũ teneaꝟ ad extimatiõꝫ
qõ vexꝝ est: nisi, ꝓprietas fuisset eidẽ vsufructu
ario legata vsꝫ ad certũ diẽ t vsufructꝰ pure
qꝫ hoc casu cautio nõ est ꝓstãda. vt i.l.si vsu
fructus.§.plane.ff.usufru.quemadmodum ca
neat.

7 ¶Vtꝝ sufficiat cautõ iuratoria.ff.q̃ si usufru
ctuariꝰ ẽ ꝑsona suspecta nõ sufficit. alꝭ sic. t ꝫ
sequiꝟ ¶Da.in.c.cũ ꝓstet.de pigno.ar.in.c.ꝑ ue
straꝭ.de dote pꝰ diuoꝛ.rcsi.i. vbi bonꝰ tex.in fili.
t in aut.generaliter.C.de epi.t cle.

¶Vtrũ vsufructuariꝰ teneaꝟ ad expensas in 8
re de qua ꝫ vsum fructũ.ff. Judo.de ro.i no.
q̃ sic ad expensas paruas: t ad collectas: t ad
refectionẽ de collecta q̃ teneaꝟ. habes.l. quero
ff.de vsufr.lega.l.apud iulianũ.§. heres.ff. de
lega.i.t.l.bacten.ff.de vsufr. Quod limita ni
si qñ collecta tãta esset q̃ equiualeret ꝓceptio-
ni fructuum: qꝫ solum teneꝟ dominus .glo.ẽ
in.l.qui concubinam.§.qui ortos.ff.de leg.iij.
quam sequunt Dy.t Bar.i.l.bis Xbis.§. idẽ
testatoꝛ.ff.de lega.iij. Idem dic in expensis ꝓ
refectione: nisi esset ei legatus vsufructus ge-
neraliter omnium rerum: qꝫ sic teneretur ad
omnes expensas vel renunciare.d.l.bactenus.
t quod ibi,no.de fide instru.c.B. perpetuus.
in glo.

¶Sꝫ quid ꝺe usurario.ff.idem ibideꝫ q̃ aut 9
dñs participat icommodo rei cuius mihi lega
tus est usus: puta qꝫ domus est ampla t tũc te
neꝟ domuꝰ tantum. Aut non participat sed so
lus vsuarius. Et sic teneꝟ ad expensas.l.si do-
muꝰ.ff.de vsu.t habi.

¶Quero qd erit.qñ testatoꝛ reliqt uxoꝛem do 10
minam t vsufructuariam omnium bonoꝝ
suoꝝ q̃ꝺiu vixerit vel vitã viduales duxerit:
dic vt.§.legatũ.i.§.xlvij.põt tñ talis vxoꝛ lau-
dare t laudemiũ recipere: nec per hoc videꝟ cõ
ditio heredis deterioꝛ: sicut nec ecclesie si ꝓla
tus beneficia vacantia cõferat vel electos cõ-
firmet. cũ talia nõ possit retinere ad manꝰ suaꝫ
de insti.c.fi.de offi.archiꝑ ꝰ.c.fi.t feuda an
tiqua cõcedat.c.ij.de feudis.

¶Sed nũqd ex vsufructu legato grauabitur 11
heres in legitima.ff.q̃ nõ. nec quo ad ꝓpriꝫ
tẽ nec q̃ ad vsufructum. C.de inoffi.testa.l. qñ
t aut.nouissima.t.l.scim.§.cũ aũt. Jdẽ dic in
trebellianica q̃ ad aliũ heredẽ vel alios gbꝫ le-
gitima debeꝟ: qꝫ detrahẽt quartã suã heredes
de tali vsufructu lagato: nisi sit ipse heres: cui
vsufructus est legatus. etiã.d.l.vroꝛi. t.ff. de
vsufr.l.oium.t.l.si mihi t tibi.

¶Vtꝝ ille cui ẽ relictus vsufructus oium bo 12
noꝝ teneaꝟ soluere es alienũ de ipsis bonis. ff.
fm Jo.q̃ sic. Secus si solũ esset relictus vsuf-
fructꝰ aliquaꝝ reꝝ.ff.de vsufr.lega.l.fi. ¶Dau.
de cast.cõsilio.cccl.xxv. dicit q̃ ꝓprietarius te-
neꝟ principaliter.s.ad vendendũ de bonis ꝓ
solutiõe eris alieni. t sic vsufructuarius sec̃a-
rio participabit i solutõe: t sic minoꝛeꝫ vsum-
fructũ habebit. ꝓ quo facit.l.fi.§.si aũt cꝰ alienũ
C.de bo.q̃ liber. t est Xioꝛ opi.

13 ¶Quõ amittiꝟ vsusfructꝰ.ff.q̃ quattuoꝛ mo
dis. ¶Primo per mortem vsufructuarij.de pi-
gno.c.fi.in glo.

14 ¶Sc̃o ꝑ maximã t mediã capitis diminu-
tionẽ nõ aũt ꝑꝑ minimã. Et maxima minutio
capitis ẽ cũ aliqs sil̃ t libertatẽ t ciuitatẽ amit
rit: qõ accidit his q̃ efficiũtur serui pene ꝑꝑ de
lictũ suũ: vel q̃ ꝑꝑ ingratitudinẽ redigũtur in
seruitutẽ. Media ẽ cũ ciuitas amittiꝟ t liber-
tas retineꝟ: qõ accidit cũ aq̃ t ignis interdicitur
vel i insulã deportaꝟ. Minima ẽ cuꝫ ciuitas t
libertas retineꝟ: sed statꝰ mutaꝟ qõ accidit his
q̃ sui iuris crãt: facti sunt iuris alieni. vol econ
tra. isti.de capi.di. ¶Prime due sunt mortes ci
uiles.ff.ꝑ socio.l.si societatẽ. Tertia nõ: qꝫ oia
iura trãscunt ad patrẽ cui arrogatꝰ se donat.
isti.de adop.§.sed hodie.C.de sa.ſan.ec. aut. i-
gressi.de testa.c.qꝫ igredictibꝰ.

15 ¶Tertio amittiꝟ si res ꝑeat i q̃ erat vsufruc-
tꝰ. isti.eo.§.finiꝟ.ff.g.mo.vsufr.ami.i.i.t ꝑ to
tũ.t ß si erat ꝓstitutꝰ.d.l.i. Quia qõ ñ ẽ amitti
nõ põt i glo.ibidẽ cũ ꝓcordãtijs suis.

16 ¶Quid si vniuersitati sit vsusfructꝰ legatus:
vel ciuitati.ff.durabit ꝑ spatio centũ annoꝝ.ff.
eo.ti.l.an vsusfructꝰ: nisi i ciuitate aratrũ idu-
caꝟ: ita qꝫ desinat esse ciuitas vel vniuersitas.
ff.g.mo.vsu.amit.l.fi.

17 ¶Vtꝝ cũ plures sunt vsufructuarij t vnus
moꝛiꝟ reuertaꝟ ad ꝓprietariũ.ff.q̃ nõ. ꝫ accre
scit alteri vsufructuario.ff.de vsufr.accre.ꝑ to
tũ t.ff.g.mo.vsu.ami.l.ercepta. solũ ergo redit
ad ꝓprietariũ qñ oẽs deficiũt. insti.eo.§.i.

18 ¶Quid si vsusfructꝰ relinq̃tur alicui donec fi
liꝰ pupillus ad pubertatẽ ꝫenerit t pupillꝰ mo
riꝟ ante pubertatẽ.ff.q̃ vsusfructꝰ durabit vs
q̃ ad etatẽ cõpletã. Si Vo sit relictꝰ sub icer-
to tpe: puta donec talis furiosus resipuerit t
añq̃ resipiscat moriꝟ: sic durabit toto tpe vite
1 vsufructuarij q̃ possibile fuit vt toto cioꝰ tpe i
furia pseueraret: vt i.l.ambiguitatẽ. C. eo.

19 ¶Quarto amittiꝟ vsusfructꝰ ꝑ nõ vsum non
simplr: sed co mõ quo ẽt dñiuꝫ rei pdiꝟ vt per
ꝑscriptionẽ: vt.§. ꝓscriptio dictũ ẽ: t no. in.l.
pe.C.eo.

20 ¶Sed ad quẽ reuerteꝟ vsusfructꝰ qñ ꝑ capitꝫ
diminutionẽ amittiꝟ.ff. si est filiꝰ ad patreꝫ: si
seruꝰ ad dñm: si pr̃ vel aliꝰ trãſibit ad filiũ aut
heredẽ ciꝰ nõ ad.ꝓprietariũ. vt in.l.fi.C.eo. In-
telligeq̃ diu viuet ille cui vsusfructꝰ fuerat le
gatus.ar.ꝑdicte.l.ambiguitatẽ.

21 ¶Vtrũ cũ vsusfructꝰ vniuersi aliũ gregis ve
arnẽti ẽ legatus si moriaꝟ teneaꝟ vsufructua
riꝰ reficere.ff.q̃ sic. ex agnatis gregũ teneꝟ sub
mittere alia loco mortuoꝝ capitũ. Secus si tã
tũ in aialibꝰ legeꝟ vsusfructꝰ: qꝫ nõ teneꝟ reficere
si moriant sine sua culpa.ff.eo.l.vtꝰ. insti.de
re.diui.§.sed t si gregis. Jdẽ dic q̃ ꝺꝫ i vinea-
rũ mortuaꝝ t arboꝝ locũ alꝭ instituere t cole
re. Jlam quasi bonꝰ ꝑsa.ꝺꝫ vti.vt in.d.§. sed
t si gregis.

¶Vtꝝ vsusfructꝰ legatꝰ filio exũti i ptãte pa 22
tris amittaꝟ ꝑ mortẽ ciꝰ.ff. Bar.in.l.ex lris.C
de vsufr.t habi.q̃ nõ extinguiꝟ: qꝫ ꝓsumiꝟ cõ
rẽplatiõe ꝑris legarus: sed remanebit ꝑri. Si
Vo ꝑ premoriaꝟ. sic ꝓsumiꝟ ꝓtẽplatiõe filij
legatꝰ t nõ extinguiꝟ: sed eriꝟ filij aduẽticiũ.

¶Vtꝝ vsusfructuariꝰ possit cedere vel vende 23
re cõmoditatẽ vsusfructꝰ.ff. Bar.in.l.interest
C.de vsu.t ha.q̃ sic, sed nõ ius vsusfructꝰ. Si-
militer ille cui legata ẽ i testõ domꝰ ad habitãꝺ
dũ poterit alteri locare t finiet solũ morte ipsi
us cui legata ẽ.l.si habitatio.ff.de vsu.t habi.
t insti.eo.§.fi.

Xor dñ mulier postq̃ ꝓrit ꝓver
ba de ꝑsti: ꝫ nõdũ ꝓsuma-
uerit. t ß i oibꝰ fauoꝛabilibꝰ. Sꝫ i odio
sis appellatiõe vroꝛis venit solũ illa q̃ matrio-
niũ ꝓsumauit. vt in.l.nõ fine.C.de bo.q̃.lib.no.
¶Dan.i.c.tertio loco.de ꝓsump. vide.s. spon-
salia.§.i.

¶Vtꝝ vroꝛ sit i ptãte mariti.ff. fm Bal. de 1
ꝓsue.feu.ti.an maritꝰ succedat vroꝛi in bene: q̃
nõ iure romano: nisi q̃ ad debitũ carnis t ope-
rãdũ. vt no.glo.C.de ꝺi.inser.l.si vroꝛe.t no.
insti.ad tertulianũ.§.i.in fi.C.de ser.fugi.l.fi. t
adde qõ no.isti.de pa.ptãte.i gl.ordinaria.ter.ẽ
i.l.i.§.fi.ff.de iniur.t ibi glo.t ter.in.l.is cuiꝰ.
ope.§.fi.ff.de adulte. Erit ergo sub ptãte ꝑris
d.l.si vroꝛe.t.l.sicut.ff.de ope.liber. sed iure lõ-
bardo erit sub potestate viri: sed apud nos va
cat. Alig tamen tenent q̃ de iure canonico est
sub potestate viri. ar.c.mulieres. de sen.excom.
sed non credo.

¶Vtꝝ vroꝛ cedat lucro viri.ff. ¶Da.in.c.lras 2
de resti.spo.tꝫ q̃ sic quãtũ ad opandũ. allat.l.
sicut patronꝰ.ff.de ope.li.facit.l.sed si vir.i pri.
ff.de dona.inter vi.t vr.t.c.hec imago.t.c.mulꝫ
cre.xxxiij.q.v. Sed saluo meliori iudicio: dico
q̃ aut opaꝫ in bonis viri, ꝑ suo vsu: vt puta in
lana viri vt sibi faciat vestimẽtũ: vel i linovt si
bi faciat lintcamina, ꝑ vsu: t sic dico q̃ cedit lu
cro viri: qꝫ nõ minꝰ tale vestimẽtũ erit viri q̃

Universidad de Deusto
Biblioteca

si nihil operis in eo feciſſet: nec preciū laboris a viro i hoc casu poterit petere. Et sic logtur d.l. ſi vir. Et idē dico de re heredis viri apō quē alimētat. Aut laborat in rebus viri: vt puta est testrix: vel fulat: vel negociatrix: & hmōi. Et sic nō cedit lucrō viri: sed sibi acgrit: nisi i casu qñ nō hz dotē sufficientē ad alendū se & cōes liberos cū marito: vbi marit⁹ nō hz alia bona sufficiētia. Sed si hz dotē sufficiētē ad alendū se & cōes liberos vel saltē sc: qū marit⁹ hz alia bona sufficientia: sic credo non tenear cedere lucro mariti: sed pōt in eius bonis vel alijs laborē vt habeat pciū laboris: & sibi acgrēt. & ℞ vr se g Bar. & sic limitare gl. in. d.l. sicut patron⁹. in l. gaio. ff. de admi. lega. Facit. C. de dona. inter vir & vx. l. & si de pecunia tua. ℣Probat idez qz vro: si tenet laborare, p viro: si hz dotē sufficiētē, p parte oncrū supportāda. vt p3. ar. c. p. vestras. de dona. iter vi. & vx. & i. l. si cū dote. ff. solu. ma. & no. idē ℣Da. i. c. lras. de resti. spolia. vbi determinat qz nec ēt causatiue pōt vir eā compellere ad laborādum subtrahendo. ſ. alimēta Ergo sibi poterit laborare. Si vero nō portauit dotē sufficientē ad sustentādā onera matrimonij saltez, p pte: sic credo qz debeat laborare, p ipsis oncrib⁹ supportādis: & si non vult vir pōt ei denegare alimēta: & sic tene. nec obstat ius q̄ videtur velle qz simplr cedat lucro viri: qz. d.l. sicut. q̄ dicit qz hz esse i officio viri hz itelligi. ſ. ad debitū reddendū. & gl. ibidez intelligēda ē ſm qz diximus. dū laborat in re viri, p vsu suo als nō hz. Nō tatē: nec iure, pbat: si alio mō itelligit. & sltr. c. hec imago. & c. mulierē. in gb⁹ dr qz est pene famula viri: & qz est de dnio viri itelligē nō simplr: sed ſm qd inquātū est sub eius cura: & hz regi ab eo & q̄ ad debitū iugale. als nō: qz ſi trāsit i prātez viri: vt. §. dictū ē: vel dic qz pdicta debent itelligi de opib⁹ obſequalib⁹ in domo: puta cogna vel faciēdi lectū aut scopādi & hmōi. de q̄ vide. §. peculiū. §. xxxi.

3 ¶ Vtrū marit⁹ possit Nberare vrorez. R. ſm Do. & Bof. in. c. quēadmodū. de iureiur. qz sic ex magna cā & leui Nberatiōe. ar. in. l. p̄ceptoris. ff. ad. l. acgl. de homi. ad audiciā. Sed sine cā vel grauiter Nberās vir punit ad dādū ei tertiā ptē donatiōis pp nuptias: vt i aui. vt liceat ma. & aui. §. ſi qs aūt, ppnā. & C. de repudijs. aut. ſed nouo iure. vnde in. l. ꝓsensu. C. de repu. dr qz Nbera igennis aliena sunt. faē glo. viij. q. tāñ. c. sicut.

4 ¶ Vtrū vir possit interficere vrorē adulterātē R. ler ciuil penā nō iponit. l. gracus. C. de adul. xxxiij. q. ij. iter hec si iuenit i actu adulterij: sed ler diuina sic dicit. Nō occides. Et iō nō lz. vi de homicidiū. ſ. vi.

¶ Vtx vror possit agere ad restōnē dotis viz uente viro. R. ſm ℣Da. in. c. cr lris. de pigno. qz sic: si vir icipit male vti substantia sua & male versari: & dr male Nsari qñ ernlat a patria sua pp maleficiū, pniū: & maxime cū pueniē ad distractionē bonox. d. c. per vsas. videt ter. in. l. vbi. C. de iure do. ēt qz possit petere donationē pp nuptias. lz alij quo ad donationem pdictā priū teneāt. Itē pōt petere vbi matrimonium venit separādū: quo ad thox: vt in. c. i. de dote post diuor. resti.

6 ¶ Vtx vror hns vix, pdigū lucite possit abscōdere aliq̄ bona eo inuito. vide furtum. §. xxxv.

¶ De dote. vide. s. dos. de dona. inter vi. & vx. s. donatio. de debito. vide debitū. de voto. vide s. votū. ij. §. viij. de parafrenalib⁹ vroris hēs. ſ parafrenalia.

9 ¶ Vtrū possit de reb⁹ viri, puidere filijs ꝓmi matrimonij. R. qz nō. nisi ꝓm qz pōt clemosynas facere. vt. s. clemosyna. §. vij.

¶ Vtx vror tenear seq vix suū. R. ſm qz colligo ex no. in. c. figs necessitate. xxxiij. q. ij. q. aut transfert domiciliū. Et sic tenet eū sequi. Et ℏ verū nisi pactū fuisset vt nō transferret: qz sic nō tenet nisi p⁹ pactū aliqua necessitas aduenerit q̄ impediret maritū ibi manere. puta ifirmitas vel capitalis inimicitia: qz sic tenet seq. nō obstāte pacto. ar. c. vnaqueqz. xiij. q. ij. Si vero nō trāsfert domiciliū: sic nō tenet cum seq ſm Hostien. Similiter non tenetur eū seq si ē vagabūdus. ſm gl. in. d. c. vnaqueqz. nisi sciens eū vagabundū ꝓrit co: qz sic tenet. Hoc totuz limito vex qñ er eā honesta vel transfert domicilium: vel est vagabundus. Sec⁹ si er eā inhonesta: vel si vellet eam trahere ad peccatum vl immineret sibi periculum vite: qz sic non teneretur cum sequi. vt sentit glo. in. d. c. si quis. facit. l. qz nisi. ff. de ope. ℔ber. vbi patet qz liberus nō tenet seq dñm vagabūdū ad prestādū ei operas. vide in. c. de illis. de spō.

Pocrisis vide. s. simulatio.

Potheca vide pignus.

Ronia vide in lra. b.

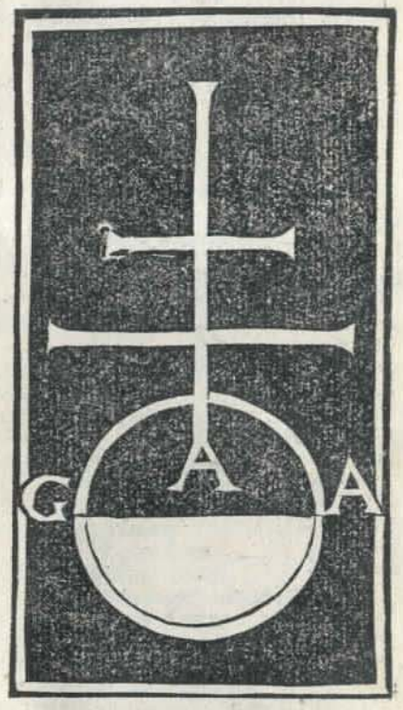
Strio vide in lra. b.

Elus ꝓprie est tristicia de bono alteri⁹ nō ex eo qz ille hz: ſz
3 ex eo qz sibi deest: dicit pha. ij. ethicoꝝ. Et si est iste ꝯlus circa bona honesta ē laudabilis ſm illud ꝓme coz. xiij. Emulamini carisma ta meliora. Si Vo est de tpalib⁹: sic pōt esse cū peccato sicut auaritia. Si aūt quis dolet de bono alterius qz eū excedit i talib⁹ bonis: sic est invidia. Accipit ēt aliqñ ꝯlus, p feruore seu cōmotiōe diuine charitatis. vt i ps. ℣Zelus dom⁹ tue comedit me &c. Et iste ꝯlus postremo dictus: fuit q me ad prefatā angelicā summā cōponendā coegit: ad laudez dñi nr̄i ihesu xp̄i: cui est honor & gloria in secula seculorum. Amen. Laus deo.

Humano Angelicas quicūqz audire loquelas.
Dic cupis: presens perlege lector opus.
Hic sacros canones: hic & ciuilia iura.
Hic sancte inuenies religionis opes.
Maria multox qō vir dabat añ libroꝝ.
Sarcina: id Angelica dat tibi suma breuis:
Angelus est auctor: sacri decus ordinis igens.
Seraphici: & tāte religionis honos.
Auctorem atqz opus ipz: ssum felicia dona.
Clauissina tulit terra beata viro.
Nec carleta minus gens felix vnde creatus:
Angelus Angelicis dignus adesse choris.

¶ Explicit summa Angelica de casib⁹ ꝓscie p fratrē Angelū ō clausio cōpilata: matima cū diligētia reuisa: & fideli studio emendata sicut ipz op⁹ p se sat' attestabit: Venetijs ipressa per Beorgiū de Rusabenis Mātuanū: Als ℣Da rētem. Anno dñi. M. cccc. lxxix. 7 Idus Octobris.

¶ Registrum huius operis.
a. b. c. d. e. f. g. h. i. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. v. x. y. z. & ꝯ. A. B. C. D. E. F. B. H. J. K. L. M. N. O ℣P. Q. R. S. T. V. X. oēs iste lre sunt quaterni. excepta lra. X. que est quinternus.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca